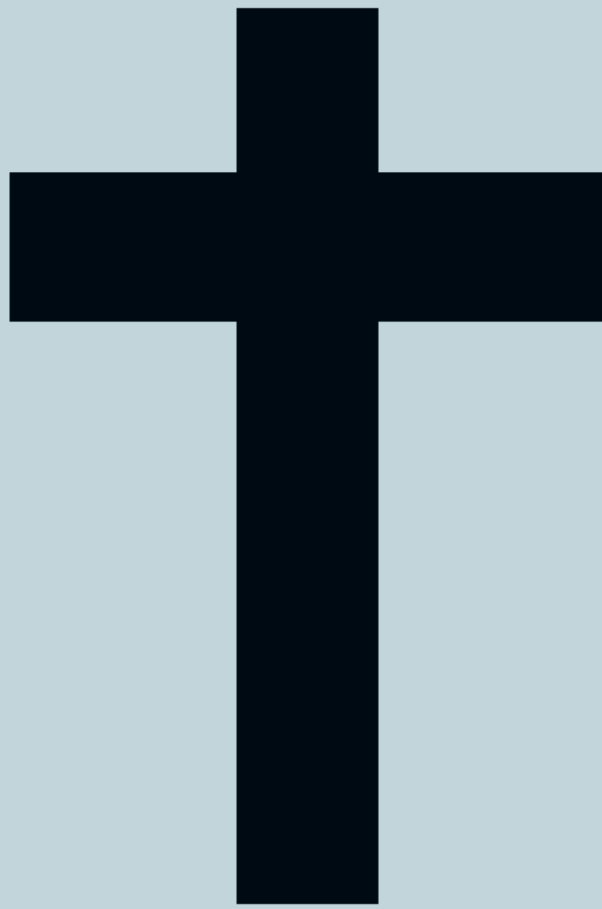

PIIPILI 1SO TCM
TAKELAYA

Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin

PIIPILI ISO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 Mar 2019 from source files dated 19 Dec 2018
ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377

Contents

FRT	1
Kancaalaya	2
Luu	12
Lefii	26
Kvkalbyv	43
Kvsəsutv Lelbyv	78
Yosuwee	89
Paasənlaa	94
Luuti	112
Samiyēeli I	116
Samiyēeli II	147
Awulaa I	175
Awulaa II	206
Kvtəəsutv I	237
Kvtəəsutv II	268
Isətəlası	304
Nehemii	315
Isətēē	332
Soopu	339
Yontu	393
Atuwa	529
Ləmayasēē tv	555
Yontu Taa Yontu	563
Isayii	572
Selemii	637
Wula	641
Isekiyēeli	652
Taniyēeli	703
Osee	717
Sowēeli	732
Aməəsı	736
Apitiyaası	748
Yonaası	750
Misee	753
Nahum	762
Hapakuku	767
Sofoni	772
Asee	777
Sakalı	779
Malasi	792
Matiyee	795
Maləki	838
Luku	866
Yohaanı	911
Tillaa Təmlē	927
Lom	940
Kələntı I	950
Kələntı II	967
Kaladı	978
Ifeesu	985

Filipv	991
Kolosi	996
Tesaloniki I	1000
Tesaloniki II	1004
Timotee I	1007
Timotee II	1011
Titv	1015
Filemōj	1018
Hebēla	1020
Saaki	1034
Piyēē I	1039
Piyēē II	1044
Yohaani I	1047
Yohaani II	1052
Yohaani III	1053
Yuti	1054
Kukulutu	1056
OTH	1076

Piipili ɩᵛ Təm Takəlaya
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin
[dop]

© 1999 SIM

Piipili ɩᵛ Təm Takəlaya

Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin
[dop]

Traduction par
© 1999 SIM

Première édition imprimée
1999, SIM

Édition électronique
2017, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org

License Creative Commons
Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification 4.0 non transposé (CC
BY-NC-ND 4.0).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.fr>

KANCAALAYA

Kutuluṭu

Kancaalaya takəlaya taa cənɛɛ tə naaki pə tənə pə kancaalaya. Antulinya na ɪ taa nyəm ɲmav kancaalaya, na yəlaa ɲmav kancaalaya, na lso yəlaa lɛɣɛli nyéma kancaalaya. Pə waali ile, isənaya tu pəsi na tɛ cəkəna antulinya wei ɪ taa tə we isəntɔ tɔ, na yulu lonte nté leye antulinya taa? Pepe tɔw ké antulinya yəlaa fei təma na leleɲ? Yəlaa ká pəsi na pá tayani antulinya? Pə waali ké lso tayana isəna pu ya antulinya yəlaa nyəwɛ tɔ, na í yaa lɛɣɛli nyéma caa Apələham. Inɪ ɪ suna lso piitim na lso sɛɛtv kite.

Isəna pa faya Kancaalaya takəlaya tɔ:

Antulinya na kancaalaya yəlaa ɲmav titite 1-2

Kancaalaya yəlaa kɛɛnav na Kayini na Apɛɛli pa tɔm titite 3-5

Lum waasɔyɔ kɛ Nowee waatv titite 6-10

Paɛɛli kutuluɣu sɔsɔw ɲmav titite 11

lso yaawa lɛɣɛli nyéma caa Apələham titite 12:1-25:18

Apələham pəyalɔ lsaaka na ɪ saali Yakərv pa tɔm titite 25:19-37:1

Yosɛɛfv tɔm na Yakərv na ɪ nyéma kɛ lɔcipiti titite 37:2-50:26

PƏ TƏNA PƏ KANCAALAYA

lso lapv kɛ antulinya na yəlaa

¹ Waatv wei lso caala isətənyɔv na tetv kɛ lapv təcəci tɔ.

² Tetv nti tu we kɛtɛ ké tə fei tapɔyɔ tə fei nəɣɔ, na tɛɲku luməɲ nyəwɛ waasa pə tɔw na səkɛtvɔyɔ nyalaa, na pə kaasi na lso heelim náá makɪ lum tɔw. ³ Ntəna lso tɔ si: Pə naaki, ilena pə sɔv nav. ⁴ lso laɲle hɛɛna pə naakɔyɔ mpv tɔ, ilena í faya-wɪ na səkɛtvɔyɔ. ⁵ Mpɔyɔlɛ lso ha pə naakɔyɔ mpv tɔw hətɛ si ilim taa, na í ha səkɛtvɔyɔ si ahoo. Pə kɛɣa tanəɲ na pə suna taanaya, na pə kɛɣa ahoo na pə nyaali tɔ, pə kɛnta kuyaku kancaalaya nyəɲkv.

⁶ ilena lso tɔ si: Patəma í wɛɛ isətəa, ilena pə faya isətənyɔv taa lum na atɛ nyəm. ⁷ ilena pə lá mpv. ⁸ Ntəna í ha patəma unəɣi hətɛ si isətənyɔv. Pə kɛɣa tanəɲ na pə suna taanaya, na pə kɛɣa ahoo na pə nyaali tɔ, pə kɛnta kuyaku naale nyəɲkv.

⁹ Mɔpɔyɔ lso tɔma si: Atɛ lum í kɛntɪ lona paɣale taa na pə yeɛ puɣulaya tetv. ilena pə lá mpv. ¹⁰ Kɛlɛna lso ha-təɣi hətɛ si tetv, na í yaa lumnaa mɛɛ si tɛɲkunaa, na ɪ laɲle hɛɛ. ¹¹ Ntəna lso tɔ si: Tetv í lɔləsi kunyənɔm mpi pə we tələkuleku tɔw waani waani isu tuɲ na nyutu na pə lɔləɣi pə pee na á we nyɔv. ilena pə lá mpv. ¹² Mɔpɔyɔ tetv lɔləsawəɣi waani waani, na lso laɲle hɛɛ. ¹³ Pə kɛɣa tanəɲ na pə suna taanaya, na pə kɛɣa ahoo na pə nyaali tɔ, pə kɛnta kuyaku tooso nyəɲkv.

¹⁴ Mpɔyɔlɛ lso tɔma si: Kəkəsi í wɛɛ isətəa na sí faya ilim na ahoo, na kuyɛɛɲ na pusi na lɔɲle na yoluma, ¹⁵ na sí naaki tetv, ilena pə lá mpv. ¹⁶ Kəkəsi sɔsɔwɔnsɪ naaleɣɛ ɪ lapa, na kəkəlaya tókɪ kawulaya kɛ ilim na naale nyəɲka kɛ ahoo. Na í la isətɔlvɲasi tɔtɔ. ¹⁷ Mɔpɔyɔ lso tɔ si tənaya isətəa na sí naaki tetv tɔw, ¹⁸ na sí təkɪ kawulaya kɛ ilim na ahoo, na sí faya ilim na səkɛtvɔyɔ. ¹⁹ Pə kɛɣa tanəɲ na pə suna taanaya, na pə kɛɣa ahoo na pə nyaali tɔ, pə kɛnta kuyaku liyiti nyəɲkv.

²⁰ Mɔpɔyɔ lso tɔma si: Weesuyɔ nyəm í sú lumnaa taa na sumasi náá kɔləɣi isətəa. ²¹ ilena lso lá lum taa tɔwɔləɲ na pə taa weesuyɔ nyəmnaa kɛ waani waani, na sumasi tənə, na ɪ laɲle hɛɛ, ²² na í kooli-təɣi kupantv na í tɔ si: Í lɔli na í huki na í sú tɛɲkunaa, na sumasi náá huki tetv tɔw. ²³ Pə kɛɣa tanəɲ na pə suna taanaya, na pə kɛɣa ahoo na pə nyaali tɔ, pə kɛnta kuyaku kakpasɪ nyəɲkv.

²⁴ Mɔpɔyɔ lso tɔma si: Tetv í lɔləsi weesuyɔ nyəm tənaya waani waani isu tɔla na taale wontu na atɛ nyamanyamanaa tənə, ilena pə lá mpv. ²⁵ Wontunaa mɛɛ pa tənaya ɪ lapa, paa tɔla paa taale wontu paa atɛ nyamanyamanaa, na ɪ laɲle hɛɛ. ²⁶ Mɔpɔyɔ lso tɔma si:

Té ημά yulu na í wee isu tá tətəjelej na í təγə kawulaya ke wontu təna təw, paa tiina paa sumasi paa nti. ²⁷ Kelena í ημά yulu isu i mayamaya i wee tə. Apalu na alu ke i ημά-wee isu i wew tə ²⁸ na í kooli-weye kupantu. Ilena í heeli-wee si: í luli na í huki na í sú tetu na í pəsi-ti na í təγə kawulaya ke tiina na sumasi na ate wontu təna təw na í paasəna-ti. ²⁹ Mə təγənaγa nté konyənyəm na tuη təna pee. ³⁰ Wontu na sumasi na weesuyu nyəm təna təγənaγa nté nyutu kulekəlekətə təna. Ilena pə lá mpv. ³¹ Mpuγule ləw nyənaa na i laηle hee səsəm. Pə kraγa tanaη na pə suna taanaγa, na pə kraγa ahoo na pə nyaali tə, pə kpenta kuyaku naatoso nyəηku.

2

¹ Isəna ləw lapa isətəa na ate na pə taa weesuyu nyəmnaa təna təγəle. ² Kuyaku naatoso nyəηku wule ke ləw tēesa i təma, ilena í heesi naatosompəγəlaya nyəηku wule. ³ Pə təw ké ləw koola-kuyə kupantu na í faγasi-ku na ku mpaə si ku ké i nyəηku. ⁴ Isəna ləw lapa isətənyu na ate təγəle.

Isə tuη taale

Waatu wei Tacaa ləw lapa ate na isətənyu tə, ⁵ nyutu taa tiika nakəli ka taa fei tetu təw, pəcó nyiilaya nakəli ka taa nyəwəki. Mpi tə, Tacaa ləw taa yeləta si tēw í nu. Pəyele yulu nəγəw i taa fei si í hala tetu. ⁶ Ama nikaya kraakayana na pə niyitiyi tetu təna.

⁷ Mpuγú Tacaa ləw kraγa tetu na í lá yulu, ilena í woso yulu muna tēe ké weesuyu heelim. Tənaγale yulu suw feesuyu. ⁸ Ilena í lá tuη taale ke lteni taa ké ilim təlule təw, na í su yulu inəxi tə taa. ⁹ Ntəna Tacaa ləw yele na tuη kupaη nyə lteni taa tənaya waani waani na i pee təγəw na lelej. Na tuγə ηku ku pee haaki weesuyu tə, na kupantu na isayatu pə cekənav nyəηku ka səηa heku taa.

¹⁰ Na pəγə nakəli kele ká faya lteni taa na ká niyitiyi tuη taale na ká hela pusi liyiti ke lteni waali. ¹¹⁻¹² Kancaalaya nyəηka həte nté Pisəη, kele ka cəwəna Hafila tetu nti tə taa wola kupaη na tulaalu kupaη na liyitee pəle kukpəetəle pə wee tə. ¹³ Pəγə naale nyəηka həte nté Kihəη na kele ka cəwəna Kusi tetu təna. ¹⁴ Na tooso nyəηka həte nté Tikili, kele ka kpeηna na ilim təlule təw ké Asilii tetu taa. Pəγə liyiti nyəηka həte nté ləlati.

¹⁵ Mpuγú Tacaa ləw su yulu ke lteni taale nté tə taa si í hala na í paasəγəna-té. ¹⁶ Kelena í tó yulu si: N pəsəxi na n təγə taale tuη təna pee. ¹⁷ Ama kupantu na isayatu pə cekənav tuγə pee paasi ké n kaa təη. Pəpətu fei lelej, kuyəηku n təγə-ye isu n səpa.

¹⁸⁻²⁰ Tetu ke Tacaa ləw ka lapa taale wontu təna, na sumasi təna, na í lá na tə polo yulu kiη si í nyi həla nna i ká ha-ti tə, na anəxi pa yaaki-ti. Mpuγú yulu hawa təla tənaya həla, na taale wontu na sumasi təna. Ama i ta hiki sənlu wei i muna-i tə. Mpuγú i təma si: Pə fei si yulu í caya i tike ke mpv. ²¹ Ilena Tacaa ləw lá na tom kra yulu na í too isu í səpa, na í ləsi i səntaaya leηka na í waasi nantu ke ka lonte. ²² Ntəna í məηna səntaaya ηka i ka ləsa apalu taa tə na í ηmana alu na í cəla-i. ²³ Tənaγale yulu təma si: Aηhaa, má na inə tə kaana nantu na mowa.

Mpi tə, ma taa ké pa ləsa-i, ilé i həte nté alu.

²⁴ Pə təw ké apalu ka yele i caa na i too na í na i alu pá caya na pá pəsi yulu kolum.

²⁵ Yulu na i alu pa təηaya kpela ke pa naaleye, pəcó feele natəli tə fei-wee.

3

Isə təγənyu ke Atam na i alu

¹ Taale wontu nti tə təna Tacaa ləw lapa mpv tə, tum kələna tə tənaya acilayatu. Mpuγule kuyaku nakəli tum pəsa alu si: Ilə tampana ləw yəγətaə si í taa təγə taale tuη təna pee yaa?

² Kelena alu náá cə si: Aai, tə tókí haləm tuη təna pee ké. ³ Ama pə kaasuyə tuγə ηku ku we haləm heku taa tə ku pee tə, ləw təma si: í taa təη-ye, pəcó í taa tokina-yéyé tokinau mayamaya, pə taa kəw na í sí.

⁴ Mpuɣule tum nɔɔ tɔkpau si: ɩ sɔki se. ⁵ Ama ɩsɔ nyámá si kuyaku ŋku í tɔŋa-ye, mə ɩse kuliɣi ké ɩsu ɩni ɩ weu tɔ, na í nyámá kupantu na ɩsɔyatu.

⁶ Alu nawa si tɔɣu ŋku ku nyənuyɔ we teu, pácó ku pee we ɩsɛsɛmle na a kuliɣi yɔlaa ɩse. Ntɛna í kooli-kú na í tɔɔ, na í kaasi na í cela ɩ paalu na ílé í tɔɔ tɔtɔ. ⁷ Tɔnayaɔe pə kula pa naaleɣe mpɔ pa ɩse na pá cəkəna si pa we tapakpela. ɩlena pá caa hatu kuwalətu natəli na pá tɔɔli.

⁸ Pə keesa taanaya ɩle ɩsɔ Tacaa pola ɩ taale tɔɔ ké cɔɔv nté na pá nu ɩ nɔɔ. ɩlena yulu na ɩ alu pá sé na pá ŋmeli taale tuŋ heku taa. ⁹ Ama ɩsɔ Tacaa yáa yulu si: Leɣe n wena ye?

¹⁰ Mpuɣú ɩ cɔwa si: Ma nu nyá nɔɔ ke taale taa ɩlena sɔɔvntu kra-m na má sé na má ŋmeli. Mpi tɔ, ma we tapakpete. ¹¹ Tɔnayaɔe ɩsɔ Tacaa nɔɔ tɔkpau si: Awe heelina-ŋ si n we kpete? N tɔɔ tɔɣu ŋku ɩni maa kisina-ŋ tɔɔ?

¹² Kelena yulu si: Ma tɔɔaa yáa, ɩle alu wei ɩni n ha-m tɔ ɩni ɩ celəna-m na má tɔɔ.

¹³ Ntɛna ɩsɔ Tacaa pɔɔsi alu si: Pepe tɔɔ ké nyá lapa mpɔ? Alu nɔɔ tɔkpau si: Tum tusəna-m na má tɔɔ.

¹⁴ Mpuɣú Tacaa tɔma tum si:

Timpi n lapa mpɔ tɔ, pu kpatɩ nyá yule tɔɔ ké kraakpaale na pá kəli wontu təna, nyá lotu tɔɔ ké n ká tuuki nɔɔnɔ na í tóki tetu, haləna nyá səm.

¹⁵ Maa tó patule ke nyá na alu mə heku, na nyá luluyɔ nyáma na ɩ luluyɔ nyáma pa heku, paa nanɩ nyá nyuyɔ na nyáa ló peɣe pa nɔɔkikite.

¹⁶ ɩlena ɩsɔ tó alu si:

Maa sɔɔsi-ŋ wɔsasi ke nyá ahontotu waatu, na nsəɣi n ká luləna, na n ká nyuləɣi nyá paalu ké teu. Ama ílé ɩ ká la nyá sɔsɔ.

¹⁷ ɩlena í pəsəna apalu tɔɔ si: Timpi n nuna nyá alu na í tɔɔ tɔɣu ŋku maa kisina-ŋ tɔ.

Ma tənsəɣi tetu ke mpusi ké nyá mayamaɣa nyá tɔɔ. Wahala na wahala ké na pácó í hiki nyá tɔɔnayaɔ haləna nyá səm.

¹⁸ Nyutu ɩsɔyatu ke n ká hala na pácó í hiki nyá hatəmutu.

¹⁹ Ye hanaya ta sɔ-ŋ, n kaa hiki ɩcavte na í muli.

Haləna kuyaku ŋku paa pi-ŋ tetu nti paa ŋmana-ŋ tɔ tə taa tɔ.

Mpi tɔ, n ké tetu ké, pácó n ká tayanɩ kulumtu ntəɣi pəsuyɔ tɔtɔ.

²⁰ Mpuɣule Atam ha ɩ alu si ɩfa. Mpi tɔ, ɩnəɣəle yɔlaa təna too. ²¹ ɩlena ɩsɔ Tacaa ku wontu natəli na í liti-ti na í tɔɔli Atam na ɩ alu. ²² Tɔnayaɔ ɩsɔ Tacaa yɔɔtəaa si: Nɔɔnɔ yulu pəsa ɩsu tá taa nɔɔluyɔle kupantu na ɩsɔyatu pə nyəm təm taa. Pə tɔɔ tɔ, tɔ taa yeɣe na í tɔɔ weesuyɔ tɔɣu pəle na í weena weesuyɔ ke tam tɔɔ. ²³ ɩlena ɩsɔ tɔɔvni-ɩ lteni taale taa si í svu haləm ke tetu nti pa ŋmana-ɩ tɔ. ²⁴ Mpɔ pə lapəna na í tɔɔvni Atam na í su ɩsɔtəa tanlaa na pá tan taale mpaav na pá ŋmeləsəɣi pa layalee na á muɣu kəkəsɩ ke ŋmelev ŋmelev si nɔɔvni í taa kpətəna weesuyɔ tɔɣu.

4

Kayini na Apeɣi pa təm

¹ Mpuɣú Atam nyəma ɩ alu ɩfa na ílé í lá teu na í lulɩ Kayini. ɩlena í tó si: Ma hika apaluɔpəyaya na Tacaa tɔŋ. ² Pəle pə waali ké ɩ lula ɩ neu Apeɣi.

Apeɣi ka ké tiikilu na Kayini ke hátú. ³ Mpuɣú kuyaku nakuli taalv læsa ɩ hatəmutu taa na í lá Tacaa ke kətaya. ⁴ ɩlena neu náa kra ɩ heeŋ taa ké kancaalaya kulvɔləŋ nim nyəŋ na í lá kətaya tɔtɔ. ɩlena Tacaa nyəni Apeɣi kətaya na pá keesəna-ɩ. ⁵ Ama ɩ kisa Kayini nyəŋka. Tɔnayaɔe pə hanə-ɩ teu ɩsu nɔɔhəle taa kəkə, na ɩ ɩsentaa sɔŋ. ⁶ ɩlena Tacaa pɔɔsi-ɩ si: Pepe tɔɔ ké nyá ɩsentaa sɔŋaa? ⁷ Ye kupantu ke n laki, nyá ɩsentaa í

hetti. Ama ye isayatu ke n laki, kulumtu nti ta papana nteye nyá nánəyo tee isu təxəlyu na tá tarja-ŋ, na tá caa-ŋ kəlyu. Ama pəsi-ti na í kəli-ti.

⁸ Tənaŋa Kayini təma i neu si: Tə kpa taale, ilena Kayini kuli i təw kə təna na í kv-i.

⁹ Mpuŋule Taca pəsa Kayini si: Nyá neu Apeli wele? ilena í cə si: Ma nyəmə timpi i wee tə? Ma kə ma neu tarjə na?

¹⁰ Ilena Taca pəsi-i si: Pepe lapa mpu? Ma nawa nyá neu caləm ke ate, na pə wee si má læti-ŋ. ¹¹ Nəonəw tetu ká tənŋi-ŋ mpusi kə timpi n yelaa na tá ha nəyo na tá li nyá neu caləm ke nyá niŋ taa tə. ¹² Paa n ká hala-təyi isəna, n kaa waa pulv. N ká la yem cəw, n kaa weena təyaya.

¹³ Mpuŋule Kayini cəwa Taca si: Ma saləka kəla-m. ¹⁴ Nyəni, saŋa í təxənyə-m tetu kupantu tənə tə taa kəle, ma kaa tasa nyá isəpəle taa kə loosuyu. Maa pəsi yem cəw, ma kaa weena təyaya, na wei í hika-m i kv-m.

¹⁵ Tənaŋale Taca nəyo təkpaŋ si: Aai, ye wei í kuwa Kayini, isu ma fəla puntu ke pə təm naatosompəxəlaya.

Ilena Taca yusi Kayini si ye wei í na-i í taa kv-i. ¹⁶ Ntəna í se Taca na í polo i cəya timpi pa yaa si Yemcəlaate təyo lteni ilim təlule təw.

Kayini ləlyu nyəma

¹⁷ Mpuŋy Kayini nyəmə i alv na í lá teu na í ləli Henəki. Ilena í ŋmə icate na í ha-təye i pəyalv hətə. ¹⁸ Mpuŋy Henəki ləla llaati na llaati ləli Mehuyayəeli na Mehuyayəeli ləli Metusayəeli, ilena Metusayəeli ləli Leməki.

¹⁹ Alaa naale ke Leməki kpaŋa, kancaalaya nyəŋ hətə nté Ata, naale nyəŋ si Sila. ²⁰ Mpuŋy Ata ləla Yapaali. Yapaali uní ílé i piitim nté mpa pa tiikiyi kaləkəŋ na pá svuki coka taa tə. ²¹ Ílé i neu hətə nté Yupaali. Yupaali uní i piitim nté mpa pa makí saŋkənaa na pá huləyi həsi tə. ²² Sila ílé i lələna nteye Tupaali-Kayini, wei i luki nyəxəlyu kusəemuyv na nyəxəlyu mayamaŋa wontu tə. I neu ke pa yaakaya si Naama.

²³ Mpuŋy Leməki təma i alaa Ata na Sila si:

Ma alaa mē, í nu ma təm yoo.

Mə taa ləlv paalv cətəla-m kə na má kv-i.

²⁴ Təm naatosompəxəlaya ke paa læti Kayini kəlv.

Ilena pá læti ma kəlv ke təm nutoso na naanwa na naatosompəxəlaya.

²⁵ Atam pa tasa apalvəyaya ke ləlyu ilena lfa ha-keye hətə si Seeti, si Taca ha unəyi apalvəyaya ləŋka ke Apeli wei Kayini kuwa tə i lonte.

²⁶ Seeti ná lapa yulv na í ləli apalvəyaya na í ha-ke si Inəwsi. Waatu unəyi yəlaa caala ləw kə seew si Taca.

5

Atam ləlyu nyəma

¹ Atam ləlyu nyəma həla ntə cənə. Waatu wei ləw ŋmə yulv tə, i ŋma-i kə isu i wee tə.

² Apalv na alv ke i ŋmawa na í ha-we si yəlaa na í kooli-weye kupantu.

³ Atam pusi lapa nunwa na hiu na naanwa (130) kə ilena í ləli pəyaya na ká kpaŋa-i tətəŋeləŋ na í ha-keye hətə si Seeti. ⁴ Seeti ləlyu waali Atam təyo pusi nasənaasa (800) na si taa kə i tasa apalvpiya na alvpiya ke ləlyu. ⁵ Atam pusi təna yoosa nasənaasa na nunwa na hiu na naanwa (930) ilena í sí.

⁶ Seeti pusi lapa nunwa na kakpasí (105) ilena í ləli Inəwsi. ⁷ Inəwsi ləlyu waali Seeti təyo pusi nasənaasa na naatosompəxəlaya (807) na si taa kə i tasa apalvpiya na alvpiya ke ləlyu. ⁸ Seeti pusi təna yoosa nasənaasa na nunwa na naanwa na naale (912) ilena í sí.

⁹ Inəwsi pusi lapa nunaasa na naanwa ilena í ləli Kenəŋ. ¹⁰ Kenəŋ ləlyu waali Inəwsi təyo pusi nasənaasa na naanwa na kakpasí (815) na si taa kə i tasa apalvpiya na alvpiya ke ləlyu. ¹¹ Inəwsi pusi təna yoosa nasənaasa na nunwa na kakpasí (905) ilena í sí.

¹² Kenañ pusi lapa nutoso na naanowa ilena í lóli Malaleli. ¹³ Malaleli lólvuyv waali í tóvó pusi nasənaasa na nule (840), na si taa ké í tasa apalupiya na alupiya ke lólvuyv.

¹⁴ Kenañ pusi təna yoosa nasənaasa na nunowa na naanowa (910) ilena í sí.

¹⁵ Malaleli pusi lapa nutoso na kakpasí ilena í lóli Yefeti. ¹⁶ Yefeti lólvuyv waali Malaleli tóvó pusi nasənaasa na hiu na naanowa (830), na si taa ké í tasa apalupiya na alupiya ke lólvuyv. ¹⁷ Malaleli pusi təna yoosa nasənaasa na nunaasa na naanowa na kakpasí (895) ilena í sí.

¹⁸ Yefeti pusi lapa nunowa na nutoso na naale (162) ilena í lóli Henəki. ¹⁹ Henəki lólvuyv waali í tóvó pusi nasənaasa (800), na si taa ké í tasa apalupiya na alupiya ke lólvuyv.

²⁰ Yefeti pusi təna yoosa nasənaasa na nunowa na nutoso na naale (962) ilena í sí.

²¹ Henəki pusi lapa nutoso na kakpasí ilena í lóli Metusalem. ²² Metusalem lólvuyv waali í tóvó pusi ħmuvuyv na nunowa (300), na si taa ké í təna ləw ké teu na ílé í we í waali, na í tasa apalupiya na alupiya ke lólvuyv. ²³ Í pusi təna yoosa ħmuvuyv na nunowa na nutoso na kakpasí (365). ²⁴ Henəki ka təna ləw ké teu ké na ləw we í waali. Pə kəma na pə keesi ilena ləw kraɣa-í na í ise, nəvəlv ta tasa-í nav.

²⁵ Metusalem pusi lapa nunowa na nunaasa na naatosompəvəlaya (187) ilena í lóli Lemeki. ²⁶ Lemeki lólvuyv waali í tóvó pusi nasətoso na nunowa na nunaasa na naale (782), na si taa ké í lóli apalupiya na alupiya. ²⁷ Metusalem pusi təna yoosa nasənaasa na nunowa na pəvəlayafei nutoso na naanowa (969) ilena í sí.

²⁸ Lemeki pusi lapa nunowa na nunaasa na naale (182) ilena í lóli apalupəvəyaya ²⁹ na í ha-ke si Nowee. Mpi tə, í təmayə si inə uní í ká heesəna tá laŋa ke ta ikaalenaa na tá wahala təma taa ké tetv nti uní Tacaə təŋsa mpusi ké tá təv tə tə taa cəne. ³⁰ Nowee lólvuyv waali í tóvó pusi nasəle na nunowa na nunaasa na naanowa na kakpasí (595) na si taa ké í lóli apalupiya na alupiya. ³¹ Lemeki pusi təna yoosa nasətoso na nunowa na nutoso na naanowa na naatosompəvəlaya (777) ilena í sí.

³² Nowee pusi lapa nasəle na nunowa (500) ilena í lóli Sem na Kam na Yefete.

6

Yulv isayatu

¹ Yəlaa kəma na pá huki tetv təv na pá lóli pəelaa. ² Ḿpúyú isətaa yəlaa nawa si pəelaa mpe pa tewa, ilena pá kraɣa pa taa mpa pa səlaa tóvó alaa. ³ Ntəna í tó si: Ma feesuyv kaa caya yulv taa ké tam. Mpi tə, í ké yulv ké. Pə təv tə pə kraɣav pənentə tə í weesuyv təna taɣaləŋ nté pusi nunowa na hiu (120). ⁴ Waatu wei pa lóli pa piya mpe tə pa lapa tookonaa ké na pá kəv na pá tasa tookonaa mpeye lólvuyv, na mpe pa lapəna ləŋtaa akanaa na pa hətə yaa. ⁵ Ḿpúyú Tacaə nawa si yəlaa isayatu teləsa mpəle ke tetv taa, na isayaləmayasəle tike ke pa wəna paa ifemle nte.

⁶ Ḿpúyú Tacaə laŋle wakəlaa na pə wu-í səsəm ke mpi pə təv í ħmá yulv tə. ⁷ Ntəna í tó si: Isu ma kpiisa yəlaa mpa ma ħmawa tóvó tetv təna təv, pə kraɣav yulv na pá polo tətə tə, na sumasi, na atə nyamanyamanaa təna tə. Ma laŋle wakələna pa ħmav ké. ⁸ Ama Nowee tike ke Tacaə laŋle heenaa.

Nowee waasuyv

⁹⁻¹⁰ Nowee na í nyəma pa təm ntə. Nowee ka wəna piya tooso ké, Sem, na Kam, na Yefete. Í ka ké kupaŋ ké na í siyisaa na í təŋəyí ləw ké teu ke í waatu taa na ləw we í waali.

¹¹ Yəlaa ka wakəlaa ké, na pá laki təmayə msvəŋ ke ləw isəntaa. ¹² Ləw nyəna tetv ilena í ná si yəlaa təna wakəlaa ké. ¹³ Mpuvəle Tacaə heela Nowee si: Ma tó ma taa si maa wakəli yəlaa təna, mpe pa suulina isayatu ke antulinya taa. Pə təv tə maa kpiisi pa tənaya tetv təv. ¹⁴ Caa tuyv kupaŋkv nakuli na í saaki nyá təyí atakaa pəvəlvuyv səsəvəv na í tala kv taa ké naŋsi naŋsi, na í taa-kuyv tuyv cələm ke kv taa na kv waali. ¹⁵ Isəna n ká la-kv təvəlv, kv taɣaləŋ ká wəe məetələnaa nunowa na nule na naanowa (150) na

^a 6:14 atakaa pəvəlvuyv səsəvəv: Tə ta caa si tə teləsi si kpulvuyv mpi tə, pə taya Nowee caa si í na í samaa pá svv na pá tesí lum.

ku warj ke meetələnnaa hiu na kakpası na ku kuhkuluməŋ ke meetələnnaa naanŋwa na kakpası. ¹⁶ Na ń tulu-kuɣu pətote ke mpiiŋ naale ke ləpɔtu luyɔ tɛɛ na nənɔɔ ke ku kəŋkəŋ taa. Na ń la-kuɣu aɛ na ɪsə kutulɔŋ ke tooso. ¹⁷ ɪlena máá yele na lum səsəəm watı tɛtu tɔɔ, na má kú pə təna mpi pə feesiɣi tɔ. Tɛtu tɔɔ nyəm təna ká səna. ¹⁸ Ama má na nyá tu pɛɛli nɔɔ sɪ maa waasi-ŋ. Na nyana nyá alɔ na nyá pəyalaa na nyá poolaa í ká suu ku taa. ¹⁹⁻²⁰ Na ń ləsi wontu təna taa ké apalɔ na alɔ, na sumasi taa ké mpɔ na aɛ nyamanyamanaa taa ké mpɔ tɔtɔ, na tɛ suu nyá kiŋ ke atakaa pəɔlɔɣu taa na pə ya tə piitim. ²¹ Kpaya tɔɔnası nsi nsi mə na wontunaa mpɛ í ká təkı tɔ. ²² Mpɔ unəɣi Nowee təŋaa na í lá pə təna mpi ɪsə tú-ı tɔ.

7

Nowee suu atakaa pəɔlɔɣu taa

¹ Ḿpɔ́yú Tacaa təma Nowee sɪ: Nyana nyá təyaya təna í suu atakaa pəɔlɔɣu taa. Mpı tɔ, nyá tike ke ma nawa wei ı nukəna-m tɔɔ yəlaa pane pa heku. ² Ləsi wontu nti pa pəsəɣi pá lá kətaya tɔɔ apalɔ na alɔ ké təm naatosompəɔlɔɣa. ɪlena ń ləsi nti tə fei kətaya lapənau tɔɔ apalɔ na alɔ tike. ³ Na ń ləsi sumasi taa ké apalɔ na alɔ ké təm naatosompəɔlɔɣa, na ń waasi sɪ piitim na sɪ taa tɛ tɛtu tɔɔ. ⁴ Pə taya pulɔ tɔɔ, pə kaasa weɛ naatosompəɔlɔɣa ké na má yele na tɛv nu ilim na ahoo ke kuyɛɛŋ nule təcu, na lum kpiisi yəlaa na wontu təna. ⁵ ɪlena Nowee la pə təna ɪsu Tacaa heela-ı tɔ.

Lum səsəəm watɔɣu

⁶ Pənyaya ŋka lum waasa tɛtu tɔ Nowee wena ɪsu pusi nasətoso (600). ⁷ ɪlena í na ı alɔ na ı pəyalaa na ı poolaa pá suu atakaa pəɔlɔɣu taa na pá fiti lum kúwáásəm mpi. ⁸ Ḿpɔ́yú wontu nti pa pəsəɣi pá lá kətaya tɔ na nti tə fei kətaya lapənau tɔ na sumasi na aɛ nyamanyamanaa təna ⁹ suu atakaa pəɔlɔɣu taa ké apalɔ na alɔ ɪsu Tacaa ka heeluyɔ Nowee tɔ. ¹⁰ Kuyɛɛŋ naatosompəɔlɔɣa tɛewa ɪlena lum watı tɛtu təna.

¹¹⁻¹² Nowee lɔlɔɣu pənaya nasətoso nyəŋka ɪsətu naale nyəŋ kuyɛɛŋ naanŋwa na naatosompəɔlɔɣa nyəŋku wule ke tɛv anaam nɔɔlɔ í pəla ilim na ahoo, haləna kuyɛɛŋ nule təcu. Pə caɣa ké ɪsu ɪsətənuɣu yawa na aɛ seɛlaa náá tulu ɪsu pəɔŋ səsəəŋ. ¹³ Kuyaku ŋku ku maɣamaɣa ke Nowee na ı alɔ na ı pəyalaa Sem na Kam na Yefete na ı poolaa tooso pa suu atakaa pəɔlɔɣu. ¹⁴ Pá na wontu tənaya piitim piitim. Pə kpaya tɔla, na taale wontu, na sumasi, na aɛ nyamanyamanaa təna. ¹⁵⁻¹⁶ Ḿpɔ́yú wontu təna súb atakaa pəɔlɔɣu taa ké apalɔ na alɔ ɪsu ɪsə ka heeluyɔ Nowee tɔ. ɪlena Tacaa təkı pa tɔɔ.

¹⁷ Kuyɛɛŋ nule təcu ké tɛv nuwa, ɪlena lum kpa na pə keli atakaa pəɔlɔɣu, na pə kraasi-kuɣu ɪsəta. ¹⁸ Lum təwa səsəəm na pə sú tɛtu tɔɔ na atakaa pəɔlɔɣu náá we pə tɔɔ təhɔŋɛɛ. ¹⁹ Pə təŋna suɣu na pə puki haləna pə waasi pəɔŋ səsəəŋ ɪnı ı təna ke antulinya təna taa. ²⁰ Lum kpawa na pə tɛɛ pəɔŋ ke kuhkuluməŋ ke meetələnnaa kakpası. ²¹⁻²² Antulinya taa weesuɣu nyəm təna səpəna, pə kpaya yəlaa na wontunaa tɔ. ²³ Ḿpɔ́yú Tacaa kpiisa weesuɣu nyəm tənaya tɛtu tɔɔ. Nowee na ı nyéma mpa paa we atakaa pəɔlɔɣu taa tɔ pa tike ke pə yelaa.

Lum kúwáásəm nyəəu

²⁴ Ḿpɔ́yú lum suwa tɛtu tɔɔ ké kuyɛɛŋ nunŋwa na nule na naanŋwa (150) təcu.

8

¹ ɪsə tá səə Nowee na wontunaa mpa paa we ı kiŋ ke atakaa pəɔlɔɣu taa tɔ pa tɔɔ. ɪlena í yele na heelim má na lum nyəə. ² Na aɛ seɛlaa təkı na ɪsətənuɣu nyala na tɛv feɛ ku ta tasa nuu. ³ ɪlena lum nyəə tɛtu tɔɔ. Kuyɛɛŋ nunŋwa na nule na naanŋwa (150) taa ké lum caala pasuɣu. ⁴ Ḿpɔ́yú atakaa pəɔlɔɣu polaa na kú caɣa Alalaa puɣu nyuɣu taa ké ɪsətu naatosompəɔlɔɣa nyəŋ kuyɛɛŋ naanŋwa na naatosompəɔlɔɣa nyəŋku wule. ⁵ Na lum pasəɣi mpɔ, haləna ɪsətu naanŋwa nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule nte pə nyu pəɔŋ nyəəŋ tɔ.

⁶ Kuyeeh nule teeewa ilena Nowee tulli atakaa pəɣɔluyɔ pətote ⁷ na í læsi katəkətuyɔ na kú cəəkí isətaa ké yem, haləna lum nyəɔ tetu təɔ. ⁸ ilena í læsi alukuku si i naa si lum pasa tetu təɔ yáá isəna. ⁹ Ama alukuku laŋa timpi í tu sopi sopuyɔ mayamaɣa tə, ilena í mələna Nowee təɔ. Mpi tə, lum ká waasa tetu təna təɔ ké. Na Nowee siisi na í kra alukuku na í mələna-i i kiŋ. ¹⁰ Nowee tasa taŋuyɔ tətəɣɔ kuyeeh naatosompəɣɔlaya ilena í læsi alukuku ke təm naale nyəm. ¹¹ Taanaya taanaa ilena ílé i mələna Nowee təɔ na tuyɔ hatu kɔneyetətu tɔvna i nəɣɔ. Tənaɣale Nowee cəkənaa si lum pasa tetu təɔ. ¹² Nowee tasa taŋuyɔ ke kuyeeh naatosompəɣɔlaya tətə, ilena í tasa alukuku ke læsuyɔ ke təm tooso nyəm. Ama alukuku ta tasa mələuyɔ.

¹³ Pənaɣa nasətoso na kulɔmɣa nyəŋka isətu kancaalaya nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku ke lum nyəɔwa tetu təɔ. Nowee kəla atakaa pəɣɔluyɔ ləpɔtu ilena í ná si tetu wɔlaa. ¹⁴ Isətu naale nyəŋ kuyaku hiu wule ke tetu təɔ wɔlaa təwayawaya.

¹⁵ Mpuɣule ləɔ təma Nowee si: ¹⁶ Nyana nyá alu na nyá pəyalaa na nyá poolaa í lu atakaa pəɣɔluyɔ taa. ¹⁷ Na í kpenna wontunaa nti tə təna. Pə kraɣav təla na sumasi na ate nyamanyamanaa təna tə, t́ lɔli na t́ huki na t́ yá tetu təɔ. ¹⁸⁻¹⁹ ilena Nowee-we na wontu təna pá lu atakaa pəɣɔluyɔ taa.

²⁰ Ḿpúyú Nowee ŋmá Taca ke kətaya təlate, ilena í læsi wontu təna nti tə mɔna kətaya lapu tə na sumasi nsi si mɔna kətaya lapu tə si təna si taa ké kulɔm kulɔm isu tə piitimnaa wee tə na í lá Taca ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. ²¹ Taca nu kətaya ŋke ka səɔsɔŋ na i laŋle hee na í t́ si: Ma kaa tasa tetu ke mpusi təŋsuyɔ ke yulu isayatu təɔ isu maa lapu tə, na ma kaa tasa weesuyɔ nyəm tənaɣa wakəluyɔ. Mpi tə, yulu ləmayasəle ké isayale ke hatoo i həɔv tee ké.

²² Tuutu na kɔmtu, watu na haŋaya, lɔŋle na yoluma, ilim na ahoo pə kaa ye le lapu haləna antulinya polo na í kulɔ.

9

Nowee na ləɔ pa nəɣɔ pɛɛluyɔ

¹ Ḿpúyú ləɔ koola Nowee na i piya ke kupantu si: í lɔli na í huki na í sú tetu. ² Ma t́ mə niŋ taa ké wontunaa tənaɣa, paa ate nyəntu, na sumasi, na tiina, na ate nyamanyamanaa. Pə təɔ ké wontu nti tu weena mə səɣəntu ke səsəm. ³ í pəsəɣi na í təɣɔ wontunaa mpe isu í təkuyɔ kuyənyəm tə. ⁴ Ama kulɔmtu ké si ye i caa kpəntɛ ke təɣɔv, í lənti na caləm lu na pécó. Mpi tə, caləm taa ké weesuyɔ wee. ⁵ Ye wei í kuwa yulu, maa læti pɔntu, paa yulu paa wontuyɔ.

⁶ Ye nəɣɔlv kuwa i təɣəntəle, yulu tətə ká kɔna pɔntu.

Mpi tə, ləɔ ŋmá yulu ké isu i mayamaɣa i wee tə.

⁷ Mɛ mu lɔli na í huki na í yá tetu təna taa.

⁸ Ḿpúyú ləɔ tasa Nowee na i pəyalaa ke heeluyɔ si: ⁹ Má na-me tu pɛɛli nəɣɔ na ká wee mpu haləna mə lɔluyɔ nyéma ke mə waali. ¹⁰ Na ṕ kpenna wontu təna nti tə líí atakaa pəɣɔluyɔ taa tə. ¹¹ Ma sukí ma nəɣɔ si ma kaa tasa weesuyɔ nyəm kpriisuyɔ ke tetu təɔ na lum. Pécó lum kúwáásəm mpi pə kaa tasa kəntɛ na ṕ wakəli tetu. ¹²⁻¹³ ilena ləɔ tasa si: Ma tuyi kaɣalv na í hóláɣi tam təɔ ké nəɣɔ ŋka má na-me na weesuyɔ nyəm təna na mə waali lɔluyɔ nyéma tə pɛɛlaa tə. ¹⁴ Má kəma na má kpɛyela ŋmɔntu ke isətaa, kaɣalv ka kaɣa ké, ¹⁵ ilena ṕ təɔsi-m nəɣɔ ŋka ma si mə na weesuyɔ nyəm təna si lum kúwáásəm mpi pə kaa tasa kəntɛ na ṕ kpriisi weesuyɔ nyəm. ¹⁶ ləɔtəntuyɔ taa ké kaɣalv ká kaɣa, na má nyəna-i ile pə təɔsi-m nəɣɔ ŋka ma si weesuyɔ nyəm təna tə. ¹⁷ Mpi pə huləɣi nəɣɔ ŋka ma si-wi təɣəle.

Nowee na i pəyalaa pa təm

¹⁸ Nowee na i pəyalaa mpa pa lu atakaa pəɣɔluyɔ taa təɣəle Sem na Kam na Yefete. Kam ílé í lɔləna Kanaaŋ. ¹⁹ Nowee piya mpe pa piitim hukina antulinya təna.

²⁰ Mprúyú Nowee nika tetu haləm na í caali lesɛɣnaa sɔv. ²¹ ɪlena í nyəə pə sulum na pə kú-ɪ na í wəɣəsɪ ɪ wontu na pə yeɫe-ɪ tapakpɛtɛ kɛ cokəɫe taa. ²² Mpruyule Kanaaɣ caa Kam nawa ɪ caa tapakpɛtɛ, na í nyəni, ɪlena í polo na í taɣasɪ ɪ taaluna kɛ awali. ²³ Ntɛna Sem na Yɛfɛtɛ pə kraɣa kraɪ na pə həɣəlɪ-ɪ na pə tɔna waali waali na pə takɪ pa caa. ɪɫɛ pa ta na ɪ tapakpɛtɛ. Mpi tɔ, waali waali kɛ pa tɔmnaa. ²⁴ Nowee sulum kɔma na pə cé ɪ isentɔɔ na í nu nti ɪ pəyalv səkɛɫu nyəɣ Kam lapa tɔ. ²⁵ ɪlena í tó sɪ:

Mpusi í təɣ Kam pəyalv Kanaaɣ
na pə lapɪ-ɪ ɪ taaluna yom təkpara.

²⁶ Ma sama Sem ɪsɔ Tacaa.
Pə ɪa Kanaaɣ kɛ Sem-wɛ pa yom.

²⁷ ɪsɔ í waləsɪ Yɛfɛtɛ təhikile,
na í caya Sem tɛ,
na pə lá Kanaaɣ kɛ pa yom.

²⁸ Pusi ɣmɔnɔɣv na nunɔwa na nule na naanɔwa (350) kɛ Nowee tasa tɔɣɔv kɛ lum waasɔɣv waali. ²⁹ ɪ pusi tɔna yoosa nasənaasa na nunɔwa na nule na naanɔwa (950) ɪlena í sí.

10

Nowee pəyalaa lɔlvɔv nyəma

¹ Nowee piya Sem na Kam na Yɛfɛtɛ pa lula piya mpaɣa lum waasɔɣv waali tɔ pa həla ntɔ.

² Yɛfɛtɛ ɪlé í piya ntɔ. Komɛɛ, na Makəki, na Matayi, na Yafaɣ, na Tupaali, na Mesɛki, na Tilaa. ³ Komɛɛ ɪlé í piya nté Asəkənaasi, na Lifa, na Tokaama. ⁴ Yafaɣ piya nté, ɪlisa, na Taasi, na Kitim, na Lutanim. ⁵ Mpe unɪ pa hukina tetu nti lum cəɔnaa tɔ tɔ taa ɪsu tɔ naakɔv-wɛ na paa wei na ɪ nsəmlɛ na ɪ lɔlvɔv tɔ.

⁶ Kam ɪlé í piya nté Kusi, na Misilayim, na Puti na Kanaaɣ. ⁷ Kusi piya nté Sepa, na Hafila, na Sapəta, na Lakəma, na Sapəteka. Lakəma piya nté, Sapaa, na Tetaj. ⁸ Kusi lɔləna tɔtɔɣɔ Nimloti, unɪ ɪ caaləna tetvnaa kɛ tɔɣɔv. ⁹ Tacaa səna-ɪ kɛ na í pəsi yellaa taa yellu. Pə tɔɔ kɛ pa tukaya ituule kɛ waatu unɪ sɪ: Tacaa í yeɫe na í pəsi yellaa taa yellu ɪsu Nimloti. ¹⁰ Acalɛ wena a tɔɔ Nimloti tɔɣɔ kawulaya tɔɣɔɫɛ Papɛɛɪ, na ɪɫɛki, na Akati, na Kaləne kɛ Papiloni tetu taa. ¹¹ Tetu nti tɔ taa kɛ ɪ luwa na í polo Asilii na í ɣmá Ninifi, na Lehopoti-Hiili, na Kela, ¹² na Lesaɣ kɛ Ninifi na Kela ɪcatɛ sɔsɔɫɛ pa həku.

¹³ Misilayim ná lɔləna nteɣɛ Lutɪ nyəma, na Anem nyəma, na Lehari nyəma, na Nafutu nyəma, ¹⁴ na Patəɫəsɪ nyəma, na Kasulu nyəma, na Kafətɔɔ nyəma. Tənaɣa Filiisi nyəma ná luwa.

¹⁵ Kanaaɣ ɪlé í kancaalaya pəɣaya nté Sitəɣ na naalɛ nyəɣ nté Hɛti, ¹⁶ na ɪ lɔlvɔv nyəma tɔtɔɣɔɫɛ Yɛpusi nyəma, na Amolii nyəma, na Kilikasɪ nyəma, ¹⁷ na Hifi nyəma, na Aləki nyəma na Sini nyəma, ¹⁸ na Aləfatɪ nyəma, na Semalii nyəma, na Hamatɪ nyəma. Pə waali kɛ Kanaaɣ lɔlvɔv nyəma ná yawa. ¹⁹ Na pa tetu toosi nté pə kraɣav Sitəɣ kɛ Keelaa kəɣkəɣ taa na pə polo Sətəm na Kəmɔɔ na Atəma na Sepoyim haləna Lesa. ²⁰ Kam unɪ ɪ piya nté, na pə kɛəsəna ɪsu pa lɔlvɔv na pa nsəma na pa tetu na pa piitimnaa.

²¹ Yɛfɛtɛ pa taalv Sem ɪlé ɪ lula piya tɔtɔ na kulum unəɣɔɫɛ ɪpɛɛ na ɪ lɔlvɔv nyəma caa. ²² ɪ piya mpeɣɛɫɛ ɪlam, na Asuu, na Aləpasatɪ, na Lutɪ, na Alam. ²³ Alam ɪlé í piya nte, Usi, na Huuli, na Ketɛɛ, na Macɪ. ²⁴ Aləpasatɪ ná lula Sela na ɪlé ɪ lɔlvɔv ɪpɛɛ. ²⁵ ɪpɛɛ ná lula piya naalɛɣɛ, kancaalaya nyəɣka hətɛ nté Peɫɛki, yav kɛ pa yaa mpv na pa tɛ taa. Mpi tɔ, waatu unəɣɪ antulinya piitimnaa yawa. ɪlé í neu hətɛ nté Yəkətaj. ²⁶ Yəkətaj ná lɔləna Aləmotatɪ, na Seɫɛfi, na Hasamaɫɛti, na Yela, ²⁷ na Hatolam, na Wusaali, na Tikəla, ²⁸ na Opali, na Apimayɛɪ, na Sapa, ²⁹ na Ofii, na Hafila, na Yorari. Yəkətaj piya nté pa tənaɣa mpv. ³⁰ Pa təcayalɛ nté pə kraɣav Mesa na pulasɪ həɣəlɔvɔv ɣku pa yaa sɪ Sefaa tɔ na ɪlim təlulɛ tɔɔ. ³¹ Sem unɪ ɪ piya nté na pə kɛəsəna pa lɔlvɔv na pa nsəma na pa tetu na pa piitimnaa.

³² Nowee piya lɔlvɔv nté na pə kɛəsəna pa lɔlvɔv loosi, na pa piitim na mpe unɪ pa taa kɛ piitimnaa luwa na pə yá antulinya taa kɛ lum waasɔɣv waali.

11

Papeeli ate na iso kutuluyu anaam ηmav

¹ Waatu ini i taa yēlaa tēna yōyōtaya nsəmle kulūmtāle. ² Ulena pá lu ilim tēlule tōo na pá tala Papiloni tetekāle sōsōole taa na pá siki tēna. ³ Mpyūle pa heela tēma si: í kōo na tē loo pilikinaa na tē wō-wēye kōkō. Ulena pá lana pilikinaa ke pēe lonte na pá lana kaaloo kē somtu lonte. ⁴ Na pá tasa yōyōtūyū si: í kōo na tē ηmá ate na iso kutuluyu anaam na kú yoosina isōtōnyū na tá hāte yaa. Ule tē kaa tasa yav ke yem kē tetv tēna taa.

⁵ Mpyūle Tacaa tiiwa si i naaki icate na ate na iso kutuluyu ηku yēlaa piya ηmawa tō. ⁶ Ulena Tacaa tō si: í nawa, pa tēna isētō pa kē yēlaa kulūmaa kē, na pa kaa nsəmle kulūmtāle. Pa caalūyū isētō tō pūlūpū kaa kayatī-wēye mpi paa hōkō si pa lakī tō pē taa. ⁷ Ule maa tii na ma liyiti pa nsəmle na pá taa nukī tēma kuyōyōtūtū. ⁸ Ntēna Tacaa yasi-wēye antulinya tēna taa na pá yeke pa icate ηmav. ⁹ Mpyū pē yelina na pá ha icate nteye hāte si Papeeli. Mpi tō, tēnaya Tacaa liyita yēlaa nsəmle, na í yasi-wēye antulinya tēna taa.

Sem lūlūyū nyéma

¹⁰ Sem lūlūyū nyéma hēla ntō cāne. 1 lūlūyū pusi nunūwa (100) nyēnka taa, lum waasūyū waali pēnaya naale nyēnka taa kē i lūla Alēpasatī. ¹¹ Alēpasatī lūlūyū waali i tōyō pusi nasāle na nunūwa (500) na si taa kē i tasa apalūpiya na alūpiya ke lūlūyū.

¹² Alēpasatī pusi lapa hiu na naanūwa na kakpasī ulēna í lūli Sela. ¹³ Sela lūlūyū waali i tōyō pusi nasāle na tooso (403) na si taa kē i tasa apalūpiya na alūpiya ke lūlūyū.

¹⁴ Sela pusi lapa hiu na naanūwa ulēna í lūli lpeē. ¹⁵ lpeē lūlūyū waali i tōyō pusi nasāle na tooso (403) na si taa kē i tasa apalūpiya na alūpiya ke lūlūyū.

¹⁶ lpeē pusi lapa hiu na naanūwa na liyiti ulēna í lūli Pelekī. ¹⁷ Pelekī lūlūyū waali lpeē tōyō pusi nasāle na hiu na naanūwa (430) na si taa kē i tasa apalūpiya na alūpiya ke lūlūyū.

¹⁸ Pelekī pusi lapa hiu na naanūwa kē ulēna í lūli Leu. ¹⁹ Leu lūlūyū waali i tōyō pusi pōyōlayafēi ηmūnyū na naanūwa (209) na si taa kē i tasa apalūpiya na alūpiya ke lūlūyū.

²⁰ Leu pusi lapa hiu na naanūwa na naale kē ulēna í lūli Selu. ²¹ Selu lūlūyū waali Leu tōyō pusi ηmūnyū na naatosompōyōlaya (207) na si taa kē i tasa apalūpiya na alūpiya ke lūlūyū.

²² Selu pusi lapa hiu na naanūwa ulēna í lūli Nahoo. ²³ Nahoo lūlūyū waali i tōyō pusi ηmūnyū (200) na si taa kē i tasa apalūpiya na alūpiya ke lūlūyū.

²⁴ Nahoo pusi lapa pōyōlayafēi hiu na naanūwa kē ulēna í lūli Tela. ²⁵ Tela lūlūyū waali Nahoo tōyō pusi pōyōlayafēi nunūwa na hiu (119) na si taa kē i tasa apalūpiya na alūpiya ke lūlūyū.

²⁶ Tela pusi lapa nutoso na naanūwa kē ulēna í lūli Apēlam na Nahoo na Halan.

²⁷ Tela lūlūyū nyéma hēla ntō cāne. 1 lūla Apēlam, na Nahoo, na Halan. Ulena Halan nāá lūli Lōōti. ²⁸ Ama Halan ná sēpa Uu icate taa timpi pa lūla-i tōyō Papiloni tetv taa na i caa Tela ta sēta. ²⁹ Ulena Apēlam nāá kpayā Salai, na Nahoo nāá kpayā Isika caa Halan pēelō Milika. ³⁰ Salai ílé í ka kē kaalūlaya kē i fēi pēyaya.

³¹ Mpyūyū Tela kpayā i pēyalv Apēlam na i saali Lōōti na i poolu Salai na pá lu Uu ke Papiloni si pa puki Kanaan tetv taa. Pa tala Halan icate taa ulēna pá caya tēna. ³² Tela pusi tēna yoosa ηmūnyū na kakpasī (205) ulēna í sí tēna.

APĒLAHAM TŪM

12

Apēlam luw ke i tetv taa

¹ Mpyūyū kuyaku nakūli Tacaa heela Apēlam si: Lu nyá tetv taa kē nyá nyéma heku ke nyá caa tēyaya taa, na í polo tetv nti maa hūli-η tō tē taa. ² Maa yeke na nyá piitim la sōsōom na má kooli-η kupantu, na nyá hāte yaa, na í pēsi kupantu tiipiiu. ³ Maa kooli

kupantu ke nyá kupantu koollaa na ma sukɩ mpusi ké mpa peɛ paa sukɩ-ŋ mpusi tɔ. Nyá tɔɔ ké ate piitimnaa ká hiki nyuleleŋ na pɔ kooli-weye koolee kupana.

⁴⁻⁵ Mpuɣule Apalam kraɣa ɩ alu Salai na ɩ taalɔ pɔyaɣa Lɔɔti na ɩ wenaɔ tɔna na ɩ tɔmle nyáma mpa ɩ hika Halan tɔ na í lu tɔna ɩsu Tacaɔ ka heeluyɩ-ɩ tɔ na í tɛɛ Kanaan tɛtu taa.

Apalam pola Kanaan na Icipiti pɔ tɛtɔnaa taa

Waatu ɩni ɩ pusi ka we nutoso na naanwa na kakpasɩ. ɩ tapa tɛtu ntɩ ɩlena ⁶ í faɣa tɔ taa na í polo Molee tuŋ sɔsɔŋ tɛɛ ké timpi pa yaa sɩ Sikem tɔ. Waatu ɩni Kanaan nyáma ká wenna hɔɣɔlyɩ ɲku ku taa.

ΙΣΕΥΕΛΙ ΝΥΪΜΑ
 ΛΙΛΛ
 ΤΩΜ ΤΑΚΕΛΑΥΑ
 Κυτολυτν

Takelaya kanε ka hεte hulayana isana lso lsa ι yalaa ke Icipiti yomle taa tσ. Toma sσsσna ke ι lσsana-we, n a ι lά kαkαlσ nyamnaa na piti tama. Mpygy ι tana-weye tetu kupantu taa. Halana ι cεla ι yulu Moisi ke kusasutu ke naanwa kε wulaya tetu taa. Si pά tσki-tι na pε hόli si pa sσla pa caa lso wei ι lsa-weye yomle taa tσ.

Isana pa faya Luw takelaya tσ:

lso krawa Moisi ke lseyeli nyama tiikilu, na Icipiti nyama yele-we si pά tee, titite 1:1-15:21

lseyeli nyama tapa wulaya tetu taa, lso kentuyu ke pa tσ, titite 15:22-18:27

lso na ι yalaa lseyeli nyama pa nayo pεeluyu ke Holepu wulaya tetu taa, na kusasutu naanwa, titite 19-24

lso hula Moisi ke cokale sikuyu, titite 25-31

lseyeli nyama luyuyu ke naule na lso pάana, titite 32-34

lso cayale ke cokale taa, titite 35-40

ΙΣΟ ΛΣΕΥΙ ΙΣΕΥΕΛΙ ΝΥΪΜΑ ΚΕ ΙCΙPITI ΤΕΤΥ ΤΑΑ

lseyeli nyama yomle tayo ke Icipiti

¹ Yakapu wei pa cuyusaa si lseyeli tσ, ι na ι payalaa mpa pa pola Icipiti ke cayalutu tσ, pa luluy loosi na pa hεla ntσ. ² Luyey, na Simiyay, na Lefii, na Yuta, na ³ Isakaa, na Sapulay, na Pencamee, ⁴ na Tay, na Nefatali, na Kati, na Asee. ⁵ Yakapu payalaa na ι saalanaa mpe pa tana paa we yulunyay nutoso na naanwa (70) kε. lε ι payalu lelu Yosεfu nά laala-weye Icipiti ke pote. ⁶ Pε waali kε Yosεfu na ι taalanaa mpa paa pola Icipiti tσ pa sapa pa tana. ⁷ Paa na mpu lseyeli nyama mpe pa huka teu tayomyom na pά sύ tetu na pa toη feina saala.

⁸ Mpygy wulav kufalu nayo na tayo kawulaya. Ama ilε ι ta nyi Yosεfu. ⁹ Ntena ι koti ι yalaa na ι tσ-we si: ι nyani, lseyeli nyama kala-tuyu samaa na toη, pa we-tuyu asola kε. ¹⁰ Mpu tσ, pε we si tε pεeki yaasi wei tu pasana-we tσ. Pε taa kσ na pά yoosi tά na tά kolontunaa na mpe pά sεena pa tσ na pά keli-tv. llena pά se na pά tee.

¹¹ Tεnayale Icipiti nyama towa lseyeli nyama ke yomle tama wahala nyana. Na pά kpa a fejlaa na pele pά tuyu-weye-ye. Halι lseyeli nyama mpe pa ηmana acalε wena pa yaa si Pitom na Lamsesi tσ. Tεnaya Icipiti wulav^a suki ι wontu. ¹² Paa na pa tama anayι mpu tσ, pa tanna hukuyu kε na pά suyι tetu. llena Icipiti nyama tee nά sσkεna-weye sσsm. ¹³⁻¹⁴ Mpygy pa tv-weye yomle tama. llena pele pά lu pa tayι luyu. Mpi tσ, cuyu ke pa casaya na pά ηmaaki pilikinaa, na pά lakι tawa tama tana. Pa tukaya-weye-yeye mpygy na musuy.

Icipiti wulav kuy ke lseyeli nyama piya

¹⁵ Hepela nyama ka wena alaa lulaselaa ke naaleyε. Pa yaa lelu si Sifela na lelu si Puwa. Mpyule Icipiti wulav yaa-we na ι heeli-we si: ¹⁶ ι feiyi Hepela alaa talulle na ι kuyi apalupiya ke saav taa kε krapaa. Ama ι yeki alupiya.

¹⁷ Lulaselaa mpe pele pa nyayayana lso. llena pά kisi wulav tσm nti. lε pa ta kv apalupiya. ¹⁸ Tεnayale wulav yaa-we na ι pσsi-we si: Pepe tσ kε u kuyi apalupiya mpe? ¹⁹ Ntena lulaselaa mpe si: Hepela alaa fayana Icipiti nyama ke yoo. Pa apalutu we sσyontv. Pa lulayι pa piya kε na pεcό tά takι.

^a 1:11 Icipiti wulav: Pa yaakuy si Icipiti wulav tσ pε tayα hεte. Pε huweε ntε si Icipiti wulav na pele pa tσm taa. Pε tσ kε pε we si tά tύ si wulav yaa Icipiti wulav.

²⁰⁻²¹ Μρύγύ Ισο koola luləsəlaa mpeye kupantu, na í lá na pa piitim tayali. Mpi tɔ, pa nyanayana-i tɔ pə tɔɔ. Ulena lseyeli nyóma náa hukiyi na pá nyɔ̀ki tɔɔ. ²² Μρύγύ Icipiti wulav tɔwa Icipiti nyóma tana si: Ye Hepəla alv lula apalɔpəyaya í tən̄si-keye Nili pəyɔ lum. Ama í yeki alɔpiya.

2

Moisi lɔlɔyɔ na i pəcaatu

¹ Μρύγύ Lefii tu nɔyɔlv i kpaɣa Lefii alv nɔyɔlv. ² Ulena alv un̄i í lá teu na í lɔli apalɔpəyaya. Ka lapa-i teu ke sɔsəm. Ulena í mayasi-keye ηmesuyɔ ke isɔtɔnaa tooso. ³ I nawa si i kaa pəsi na í ηmesi-ke, ulena í caa kowusaya na í taa-keye kaaloo, na tɔyɔ nakuli kv cələm si lum í taa sɔv. Μρύγύ i husa pəyaya ke pə taa na í pona kowusaya ηke na í su pəyɔ taa, ké kuteɲ luyɔ tee, ké səsəncaasi taa. ⁴ Na pəyaya ηke ka kəyɔ səɲa táálərn̄ tɔɔ si i naaki mpi i neu ká tena tɔ.

⁵ Pə pamna Icipiti wulav pɛelɔ tii lum sɔv, na i taapalaa su-i na pɛle pá máləyí kuteɲ. Ule Icipiti wulav pɛelɔ loosa kowusaya nté səsəncaasi tee ké lum taa. Ulena í tili i yomaa taa lɛlv si í polo í kpaɣa. ⁶ I kulaa ile i mayana apalɔpəyaya nté na ká wiiki. Ka təm lapa-i pətɔtəle ulena í pəsəna si: Cəne un̄i, Hepəla nyóma pəyaya ké.

⁷ Ka kəyɔ ka səɲa tana, tənaya i nɔyɔ təkpaɔv si: N caa si má polo má pɛeki-η Hepəla alv wei i ká mvsəsi-ké tɔ? ⁸ Ntəna pɛelɔ un̄i í cɔ si: Polo.

Kəyɔ tɛɛwa ulena í kəna ahulɔm un̄i i too kɔlvlv. ⁹ Μρύγύ Icipiti wulav pɛelɔ təma alv un̄i si: Kpaɣa pəyaya kane na í mvsəsi-m- ke, maa feli-η.

Ulena toto kpaɣa-ke na í tɔɔ-ke.

¹⁰ Pəyaya kəma na ká cé hətə ulena ka too pona-ke na í cɛle-keye Icipiti wulav pɛelɔ na ká caya i kiɲ usu ka too kɔlvlv. Ntəna ílé í ha-keye hətə si, Moisi. Lum apalv ke pa yaa mpv na pa té taa. Mpi tɔ, lum taa ké i ləsa-i.

Moisi sewa na i pote ke Matiyay tɛtu taa

¹¹ Moisi lapa sɔsɔ ulena kuyaku nakuli í polo si i naaki i nyóma Hepəla nyóma. Na i nawa tətəyɔ wahala təma wena Icipiti nyóma tɔkaya-we tɔ. Haləna í ná tətəyɔ Icipiti tu nɔyɔlv i kvɲi Hepəla tu. ¹² I caa ise ke i taa na i waali i ta na nɔyɔlv, ulena í kú Icipiti tu na í ηmesi-i kanyəɲa tee. ¹³ Tɛv fema na í məli, ulena í mayana Hepəla nyóma na pá makí təmayə pa taa pa tike. I lola-we ulena í pəsəsi mvsɔɲtu si: Pepe tɔɔ ké n laki nyá tɛtu ke nyəməɲ ke mpv? ¹⁴ Mpuyɔle ílé i pəsəna-i si: Awe kpa-η tá wulav yaa tá təm hvlv ye? N caa si n kv-m usu n kvɲi Icipiti tu tɔ yɛɛ?

Moisi cəkənaa si yəlaa nyəmá-ti ulena sɔyɔntv kpa-i. ¹⁵ Icipiti wulav mayamaya ná nu mpv na ílé i təɲna pɛekvɲv si i ləsəɲi i luyɔ tee. Ntəna Moisi sɔv nyutv na í polo Matiyay tɛtu taa ké cɔsuyɔ. I tala tana ulena í caya ləkɔ nɔyɔlv i nɔyɔ.

¹⁶ Kətɔlv nɔyɔlv i ka we tana na pá yaaki-i si, Yetulo. I wena pɛelaa naatosompəyɔlaya. Μρύγύ pɛelaa mpe pa pola lum luyɔ si pa suuliyi pəlona na pa caa tɔla nyɔ. ¹⁷ Pə tasaa ile, tiikilaa napəli pa kəmayale na pá tɔyɔni-we. Moisi ná mpv ulena í sɛəna pɛelaa mpe pa tɔɔ, na pa kaləkv nyɔ. ¹⁸ Pa məla təyaya ulena pa caa pəsəsi-we si: Isənaya pə lapa na səɲa í kɔɔ ləɲ ke mpv? ¹⁹ Ntəna pá cɔ-i si: Icipiti tu nɔyɔlv i waasəna-tv. Haləna í lu tá kaləkv ke lum na kú nyɔ. ²⁰ Kɛlena pa caa nɔyɔ təkpaɔv si: Na apalv un̄i i we le? Í tá svvna-i təyaya suwe? Tɔv, í polo na í yaa-i na í kɔɔ na tá na-i tə təyɔ.

²¹ Μρύγύ Moisi tisaa na í caya apalv un̄i i tɛ. Haləna ílé i ha-i i pɛelɔ Sefola na í lá alv. ²² Alv un̄i i lapa teu, ulena í lɔli apalɔpəyaya na ka caa ha-keye hətə si Kɛəsəm. Macɔsaa ké pɛle pa yaa mpv na pa té taa.

Isə lapa Moisi ke lseyeli nyóma waaslv

²³ Μρύγύ pə taayə sɔsəm, ulena Icipiti wulav sí. Yomle nuwa lseyeli nyóma ulena pá wiiki na pá tekiyi Isə si í waasi-we na ílé i nu. ²⁴ Na í tɔsɔ nɔyɔ ηka i ka su pa caanaa

caanaa Apələham na Isaaka na Yakərvu tə ka tə. ²⁵ Na í nyəni lseyeli nyəma na í paasəna pa təm.

3

¹ Waatu iní tə na Moisi náá təhna ı yəti Matiyəh kətulu Yetulo təla tiiku. Ḿpúyú kuyaku nakuli ı tiikaa na í tala ləw puyv ηku pa yaa si Holepu təwə wulaya tetu waali. ² Tənaɣa Tacaa tillu lu ı təw kə tiika kuləpaya ηka ka mvyi kəkə tə ka taa. ı paasəna teu, ulena í ná si kəkə mvyi yáá. Ama tiika maɣamaya ı nyaki. ³ Ntəna í túb ı taa si ı ká kɾətəna teu na í ná piti təm nti si isənaɣa pə lapa na kəkə mvyi tiika na kaa nyaki. ⁴ ləw nawa si ı caa kɾətənav, ulena í yaa kəkə ηke ka taa si: Moisi Moisi. Na Moisi cə si: Ma nuwa. ⁵ Mpuvule ləw təma-ı si: Taa kɾətəna tiika ηke yoo. Wəwəsı nyá ntankpala. Mpi tə, ləw tetu təw kə n səhə mpv. ⁶ Maɣale nyá caanaa caanaa Apələham na Isaaka na Yakərvu pa ləw.

Səwəntu kpa Moisi, ulena í takı ı isəntəw si í taa na ləw. ⁷ Ntəna ləw tə si: Ma nawa isəna ma yəlaa təkı kunyən ke Icipiti tə. Pəyəle ma nuwa wula nna pa ηmakəllaa tuyv-we tə. Ma nyəmə pa wahalanaa təw. ⁸ Pə təw kə ma tiiwa si ma cəkı-weyə Icipiti nyəma niη taa, na má pona-weyə tetu kúpantv nti tə walaa na təwənaɣa na kúpantv təna təla yem təhə tə tə taa. Kanaah nyəma, na Hiti nyəma, na Amolii nyəma, na Filiisi nyəma, na Hifi nyəma, na Yəpusi nyəma, pa caɣana tə taa. ⁹ Ma nuwa lseyeli nyəma wula, pəyele ma nawa yaasi wei Icipiti nyəma ηmakələwəna-we tə. ¹⁰ Mpu tə, ma tiliyi-η Icipiti wulav tə si n polo na n ləsi ma yəlaa lseyeli nyəma ke Icipiti taa.

ləw hvləyi ı təyi Moisi

¹¹ Mpuvule Moisi cəwa ləw si: Maɣale awe na halı máá puki Icipiti wulav kiη si ma ləsəyi lseyeli nyəma ke Icipiti taa? ¹² Keləna ləw si: Maa wəe nyá waali. Na mpi n ká nyəna si má tiliyina-η təwəle si, n ká ləsi lseyeli nyəma ke Icipiti na nyana-we í kəw na í sɛɛ-m puyv kune ku təw cəne. ¹³ Ntəna Moisi si: Pə we teu, ye ma polaa na má maɣana-we, na má heeli-we si pa caanaa ləw tilina-m pa waali. ıle paa pəwəsı-m nyá hətə, ulena má cə-we suwe?

¹⁴ Mpuvule ləw cə-ı si: Ma hətə nté Mawetam. Mpu tə, n polaa ıle n heeli-we si: Tamwəelw tilina-m mə waali. ¹⁵ Na n cuyusi si: Mə caanaa caanaa Apələham na Isaaka na Yakərvu pa ləw Tacaa tilina-m mə waali. Ma hətə nté, haləna antulinya polo na í kulı. Hətə ntəyə yəlaa ká yaakı-m paa waatu wei. ¹⁶ Təw, polo pənəntaa na n koti lseyeli səsaa na n heeli-we si: Mə caanaa caanaa Apələham na Isaaka na Yakərvu pa ləw Tacaa lu ma təw na í heeli-m si ı na-me na ı nyəma isəna pa ηmakələyi-me tə. ¹⁷ Na ı túb ı taa si ı ləsəyi-meyə wahala tetu taa cəne na í pona-meyə Kanaah nyəma, na Hiti nyəma, na Amolii nyəma, na Filiisi nyəma, na Hifi nyəma, na Yəpusi nyəma pa tetu taa, timpı təwənaɣa na kúpantv təna təla yem təhə tə. ¹⁸ Ye pa nu mpv paa mv-təyi. ılena n kpaɣa-we na í polo í maɣana Icipiti wulav na í heeli-ı si Həpəla nyəma tá, tá ləw Tacaa lu tá təw. Mpu tə, ha-tuyv mpaav na tə polo wulaya tetu taa na tə lapı-ı kətasi. Pu maɣana ısu kuyeyə tooso təntə. ¹⁹ Ma nyəmə si ye pə ta haη wulav ı kaa yele-me na í tɛɛ. ²⁰ Pə təw kə maa hə Icipiti nyəma ηkraηη na yaasinaa mpa too pa ta nata tə na halı wulav təwəni-meyə kutəwənu na í tɛɛ. ²¹ Halı má yele na Icipiti nyəma la-meyə kúpantv na í taa lu niη kakpası. ²² Paa lseyeli alv wei ı ká sələmı Icipiti alaa mpa pa kə ı asəmaa na ı cəwə nyəma təwə nyəwətu kúpantv wontu, na wula nyəntv, na wontu kəsusuutu, na í túb mə piya təw. Ḿpúyú í ká susəna Icipiti nyəma ke kunyən.

4

ləw húləyí ı toη ke Moisi

¹ Ḿpúyú Moisi pəwəs ləw Tacaa si: Na ye ısu lseyeli nyəma ta twna ma təm na pá kisi-m nunav na pá tə-m si Tacaa ta lu ma təw kə tiili se? ² Ntəna Tacaa təmi-ı si: Pepeyə n təkə nyá niη taa? Mpuvule si: Kɾátúyú. ³ Keləna ləw si: Pəti-kuyv atə. Moisi pəta-ku, ulena kú pəsı tum. Tənaɣa ı ηmaawa təyayav. ⁴ Ḿpúyú Tacaa heela-ı si: Siisi na n kpa ı suka taa.

Moisi siisaa na i kpa tum ini tɛcau, ilena tum tayani kprátúyú ke pəsuyu ke i niŋ taa. ⁵ Ilena lɛɔ si: Mpi n ká huləna lseyeli nyéma si pa caanaa Apələham na lsaaka na Yakəpu pa lɛɔ Tacaa má ma lu nyá tɔɔ tɔɔɔ. ⁶ Mprúyú lɛɔ tasa Moisi ke heeluyu si: Nyəki nyá niŋ ke nyá laŋle taa ké nyá toko tɛɛ.

Moisi nyəka i niŋ ke mpv na í kusɪ-i, ile i tuta tənuyu tɔɔ asilima kutəŋ^a waasa i niŋ tənayale na í sɛɛwa təhaii. ⁷ Kelena lɛɔ si: Mələna nyá niŋ ke nyá laŋle taa.

Moisi kəma na í kusɪ i niŋ ile i məlaa kele təmammam isu i ka wɛu tɔ. ⁸ Mpruyule Tacaa tɔma si: Ye lseyeli nyéma ta tuna-ŋ, na n kisi na n la piti təmle kancaalaya nyəntɛ na pá tá mu nyá təm. N lapa naale nyəntɛ tənɛ isu pa mu-ti. ⁹ Ye pə kpeŋna piti təma anɛ a naale na pá ká nyuyu na pá kisiyi nyá təm na paa nukəna-ŋ, ile n cosi Nili pəɔ lɔm na n pəli-wəyi tɛtu tɔɔ na pá pəsi caləm.

lɛɔ krawa Aləŋ ke Moisi waali tu

¹⁰ Mprúyú Moisi si: Pə kaa la, ma ta nyi yəɔtaya. Paa hatoo n caala-m yəɔtənau tɔ ma taa nyi yəɔtuyu. Paa na nəɔnɔ isəntɔ kulumtu ntəyi, pə ta layasi.

¹¹ Kelena lɛɔ nəɔ təkpaui si: Pə taya ma tuna yulu ke nəɔ taa? Na ye ma nəkaa ma lapi-i kamumuka yaa ntam. Pəyele má nəkaa ma yele na í naaki yaa í yulumu. ¹² Mpv tɔ, tɛɛ nəɔnɔ. Maa wɛɛ nyá waali na maa tú nyá nəɔ taa ké təm pee wena n ká yəɔti tɔ. ¹³ Mpruyule Moisi si: Hai, Tacaa, ma kpa nyá yule, tili wei n caa tɔ, yele ma təm.

¹⁴ Tənayale Moisi təm lapa Tacaa ke pááná na í təm-i si: Nyá taalv Lefii tu Aləŋ wɛɛ. Halɪ ílé i tu luna nteye nyá səŋuyu, na í loosa-ŋ i laŋhulumle ká wɛɛ səɔntu. ¹⁵ N ká teləsi-i nti nti i ká yəɔtəyi tɔ. Na máá wɛɛ mə waali na má hólí-meyɛ mə kulapəle. ¹⁶ Nyá pəsa isu lɛɔ kele, na n teləsəyi-i nti i ká heeliyi samaa na nyá nəɔ tɔ. ¹⁷ Təki nyá kprátúyú ke nyá niŋ taa na n lakəna-kuyu piti təma.

Moisi məluyv ke lseyeli nyéma kiŋ

¹⁸ Mprúyú Moisi məla i yəti Yetulo cəlo na í heeli-i si: Ma mələyi Icipiti na má ná lseyeli nyéma alaafəya. Ntəna ílé si pə wɛ teu, polo.

¹⁹ Mprúyú Tacaa heela Moisi ke Matiyəŋ tɛtu taa təna si: Taa nyana Icipiti məluyv. Mpi tɔ, mpa pa lukaya-ŋ kuyv tɔ pa səpa pa təna.

²⁰ Ilena Moisi cayasi i alv na i piya ke kraŋasi na pá tɛɛ Icipiti, na í təkə kprátúyú ŋku lɛɔ ka heela-i si í kraɔa təɔ i niŋ taa. ²¹ Ilena Tacaa tasa-i heeluyu si: Ma ha-ŋ toŋ si ye n tala Icipiti, n la piti təma anɪ a təna na Icipiti wulav ná. Ama maa tu-i laŋkpusəŋ na i kaa yele lseyeli nyéma na pá tɛɛ. ²² Na n heeli-i si maya lɛɔ Tacaa ké. lseyeli nyéma wɛ ké isu ma apalv pəyaya kancaalaya nyəŋka. ²³ Timpi ma təma si í yele ma kancaalaya pəyaya na ká polo ká sɛɛ-m na í kisi tɔ, pə tɔɔ ké maa kú ini i apalv pəyaya kancaalaya nyəŋka.

²⁴ Mprúyú Moisi pa svu tiiliyi ahoo naali. Ilena lɛɔ kpi-i si i kuyi. ²⁵⁻²⁶ Tənayale i alv Sefola kraɔa kprantanyaaluyv na í pəli pəyaya hənɔɔ na í tokina-keye Moisi tɛɛ na í tɔ si: N ke-m caləm apalv ké. Pəluyv təm ke Sefola yəɔtəna mpv. Ilena lɛɔ yele Moisi.

²⁷ Mprúyú lɛɔ heela Aləŋ si í səŋ Moisi ke wulaya tɛtu taa.

Aləŋ tɛɛwa ilena í suli i neu Moisi ke lɛɔ puyv kiŋ, na pá kpi təma na pá sɛɛ təma. ²⁸ Na Moisi náá keesi-i təm nti lɛɔ heela-i na piti təma nna i ka hula-i tɔ. ²⁹ Ntəna pa naale pá təŋ təma na pá polo Icipiti na pá koti lseyeli səsaa. ³⁰ Mprúyú Aləŋ keesa-weyɛ nti nti lɛɔ ka heela Moisi tɔ, na pá lá piti təma anɪ na lseyeli nyéma ná. ³¹ Pəle pa ná mpv, ilena pá tisi si lɛɔ lakəna. Pa cəkənaa si lɛɔ nawa pa kunyəntəɔle ké na í kəɔ si í waasi-wɛ. Ilena pá hənti-i atɛ na pá sɛɛ-i.

5

Moisi na Aləŋ pa pote ke Icipiti wulav té

^a 4:6 asilima kutəŋ: Mpi Ləkpa taa pa yaa si kutəŋ kuseemuyv təɔ pa yaa cənɛ si tənuyv tɔɔ asilima kutəŋ.

¹ Pæle pæ waali ké Moisi na Aləŋ pa pola Icipiti wulav té na pá heeli-ı sı: İseyeli nyóma ta, tá İso Tacaa sı té heeli-ŋ sı ń yelee-tu na té polo pooluŋ na té lapı-ı tæmle pəyaya nakəli. ² Tənaŋale Icipiti wulav nəŋə təkrav sı: Aweye İso Tacaa ye? Ma ta nyi puntu. İle ma fei sı ma nukı ı təm na má yelee İseyeli nyóma sı pá polo tiili.

³ Mpuşule Moisi na Aləŋ pa cəwa sı: Hepəla nyóma tá, tá İso Tacaa luna tá təə na í heeli-tuşu mpv. Pə təə tə yelee-tu na té tó kuyeeŋ tooso na té polo pooluŋ na té lá kətasi. Ye pə taŋa mpv ı ká kv-tu na kutəŋ yaa yoou. ⁴ Mpuşú wulav holina Moisi na Aləŋ sı: Mə, pepe təə ké í tusəŋı İseyeli nyóma sı pá yelee pa təma ye? Mu məli mə nyəna taa. ⁵ Nəəŋə taa yəlaa pane pa hukaa ké İsu pa təma ka polo İsentaa, İlena í caaki sı í məŋna-yeŋe waali yeŋe?

Wahala təma səsşyş

⁶ Kuyaku ŋkuşu Icipiti wulav heela Icipiti nyóma mpa pa ké wahala təma feŋlaa səsaa tə, na mpa pa ké feŋlaa səkpema ke İseyeli nyóma taa tə ⁷ sı: Í taa tasa-weŋe pilikinaa kasaaloka celuşu ke faalaa. Pa maŋamaŋa paa pukina na pá kvŋ. ⁸ Pécó pə fei sı pa pikilinaa í sekı İsu pa tu ŋmaaki tə. Felentunaa ke-weŋe. Pə təə ké pa kəma ma kvŋ sı má ha-weŋe mpaav na pá polo pá lá pa İso ké kətasi. ⁹ Í tu-weŋe təma toŋ nyəna. İle pa kaa hiki tapasopəle sı pá paasəŋəna pa pəpətv təmnaa mpe.

¹⁰ Mpuşú feŋlaa səsaa na səkpema pa lu Icipiti wulav té na pá polo pa heeli İseyeli nyóma sı: Wulav sı, tá taa tasa-meŋe kasaaloka celuşu. ¹¹ Sı mə maŋamaŋa í ká yeləna na í kú. Pəyele mə pilikinaa kaa sekı İsu í tu ŋmaaki tə.

¹² Mpv pə yelina na İseyeli nyóma ya Icipiti tetv taa sı pá kvŋ kasaaloka. ¹³ Na feŋlaa səsaa náa caaləŋı-we na toŋ sı pə wee sı pá teŋ paa ifemle nte tə pilikinaa ke teitei, İsu too paa celəŋa-weŋe kasaaloka ke kvcelv tə. ¹⁴ Haləna feŋlaa səsaa mpe pá makı səkpema mpa paa kpawa İseyeli nyóma taa tə. Sı pepe təə ké nəəŋə samaa u lakı pilikinaa, na pə takı İsu too paa şuv tə.

¹⁵ Mpuşú feŋlaa səkpema mpe pa pola Icipiti wulav kvŋ sı pa hóləŋı-ı pa wahala na pá wiina-ı sı: Hai, tá caa, pepe təə ké n naasəŋı-tuşu mpv? ¹⁶ Nyəni, anı tá maŋamaŋa tə kvŋna tá kasaaloka. Pəyele pa caaləŋı-tv sı tá pilikinaa í taa sekı İsu tu ŋmaakaya tə. Pécó pa təŋna-tuşu mapv ntə. Nyá yəlaa təm səpaŋa. ¹⁷ Tənaŋale Icipiti wulav nəŋə təkrav sı: Í ké felentunaa kpitikpitinaa ké, pə maŋamaŋa pə təə ké í waakəna sı í puki İso ké kətaya lapv. ¹⁸ Í kvli na í teə mə təma taa. Nəŋəlv kaa cəla-meŋe kasaaloka ke faalaa. Pəyele í ká ŋmá pilikinaa ke teitei ké İsu í tu ŋmaaki tə.

¹⁹ Mpuşú feŋlaa mpe pa lanjá wakəlaa. Mpi tə, pa heela-we sı paa ŋmaaki pilikinaa ke paa ifemle nteŋe təcŋŋı İsu paa şıwa tə. ²⁰ Mpe pa lukaya İle pa maŋana Moisi na Aləŋ pa taŋa-weŋe. ²¹ İlena pá tvv pəle sı: İso ká kpatı mə yule təə ké kraakpaale. Mpi tə, mə lapəna na Icipiti wulav na ı waali nyóma pa luşu lu-tv. Mə tekina tá luşu sı pá lenti.

²² Mpuşú Moisi tasa Tacaa ke sələmvuşu tətə sı: Hai, Tacaa, pepe təə ké n lakı nyá yəlaa taŋa İşayatu? Na pepe təə ké n tu tila-m pa waali? ²³ Hatoo kvyaŋku ma heela Icipiti wulav ke nyá təm tə, ı səsaa İseyeli nyóma ke wahala ké. Pəyele nyá şuma, nn lvkı sı ń waası-we.

6

¹ Mpuşú Tacaa cəwa Moisi sı: N ká ná İşəna maa la Icipiti wulav tə. Toŋ ke maa lana-ı na í yelee-me na í teə. Halı ı maŋamaŋa ı ká tu təŋəŋna-meŋe ı tetv taa sı í teə ləŋ na í weşı-l.

İso şu Moisi ke nəŋə sı ı ká waası İseyeli nyóma

² İlena İso tasa Moisi ke heeluşu sı: Ma ké Tacaa ké. ³ Halı ma hólá ma təŋı Apəlaham na İsaaka na Yakəpv sı maŋale İso Toma təna tv. Ama pa ta nyi sı ma həte tətəŋəle Mawetam. ⁴ Ma na-we tə pəela nəŋə na má şı-we sı maa ha-weŋe Kanaaŋ tetv nti tə taa pa caŋa caŋalətv ke İşəntə tə. ⁵ Pənentə ma nu yomle nte Icipiti nyóma tvŋı-we na pá wiiki tə. Haləna pə təəşı-m nəŋə ŋka ma na-we tu pəelaa tə. ⁶ Pə təə ké ma tv Moisi sı í

heeli-me si maɣale Tacaa. Maa ce-meɣe mə yomle na mə wahala təma taa na má waasi-me. Na ma hó Icipiti nyéma ɣkpaɣu na ma toɣ səsəɣ. ⁷ Maa nyəni-meɣe ma yəlaa na mú nyəni maɣa mə lso. Waatu inəɣi i ká nyi si mə lso Tacaa má ma hetəɣəna-meɣe Icipiti nyéma wahala təma anı a taa. ⁸ Pəle pə waali maa pona-meɣe tetu nti maa si Apələham na lsaaka na Yakəpu ke nəɣə na tuunav si maa ha-me na t́ pəsi mə nyəntu tə tə taa. Mpi tə, maɣa Tacaa ké.

⁹ Ḿpúyú Moisi kraɣa təm nti na í teləsi lseyeli nyéma ləna pá kisi tə muɣu. Mpi tə, pa yomle təma kəla-weɣe puu.

¹⁰ ləna Tacaa tasa Moisi ke heeluyu si: ¹¹ Polo Icipiti wulav kiɣ na ń heeli-i si pə wee si ń yele lseyeli nyéma na pá lu nyá tetu taa.

¹² Ntəna Moisi nəɣə təkpaɣ si: lseyeli nyéma maɣamaya ná tá nuna-m kacəɣfana Icipiti wulav? Halı maa tu pəsəɣi yəɣətaya ke isəntə tə, pə tu téesaa kele.

¹³ Kələna Tacaa tu Moisi na Aləɣ si: Í polo mə naale na í maɣana lseyeli nyéma na Icipiti wulav na í heeli-we si, pə wee si lseyeli nyéma í lu Icipiti taa.

Moisi na Aləɣ pa caanaa caanaa həla

¹⁴ lseyeli nyéma luləɣ loosi nyéma cəsənaa həla ntə.

Yakəpu pəyalv kancaalaya nyəɣ Lupəɣ pəyalaa nté Hanəki na Palu na Həsələɣ na Kaami, pələɣele Lupəɣ luləɣ loosi nyéma cəsənaa.

¹⁵ Simiyəɣ ílé i pəyalaa nté, Yemuwəli, na Yaməɣ, na Ohati, na Yakeɣ, na Sohaa, na Sawuli. I alv Kanaaɣ nyəɣ luləna-i i pəyalv kantəkaya nyəɣ inə. Simiyəɣ luləɣ loosi nyéma cəsənaa nté.

¹⁶ Lefii pəyalaa mpa pa ké i luləɣ loosi nyéma cəsənaa tə pa we yəlaa tooso ké.

Pa həla nté Keesəɣ, na Kehati, na Melali. Lefii unı i luləɣ pusi nté nunuwa na hiu na naanuwa na naatosompəɣalaya (137). ¹⁷ Keesəɣ pəyalaa nté Lipini na Simeyi, pələɣele Keesəɣ luləɣ loosi nyéma cəsənaa. ¹⁸ Kehati ílé i pəyalaa nté, Amələm, na lsaaka, na Həpələɣ, na Usiyeli. Kehati luləɣ pusi nté nunuwa na hiu na naanuwa na tooso (133). ¹⁹ Melali ílé i pəyalaa nté Malii na Musi. Pələɣele Lefii nyéma luləɣ loosi nyéma cəsənaa.

²⁰ Amələm ílé i kraɣa i caa neu Yəkəpeti ké na í lulı-i apalıpiya ke naale, Aləɣ na Moisi. Amələm unı i luləɣ pusi nté nunuwa na hiu na naanuwa na naatosompəɣalaya (137).

²¹ lsaaka ílé i pəyalaa nté Kolee, na Nekefi, na Sikəli. ²² Usiyeli pəyalaa nté Mikayəli, na llisafəɣ, na Sitili.

²³ Aminatari pələ ulisəpa wei i ké Nasəɣ neu təɣə Aləɣ kraɣaa na í lulı Natari, na Apihu, na llaasa, na Itamaa.

²⁴ Kolee ílé i pəyalaa nté Asii, na llikana, na Apiyasafi. Pələɣele Kolee luləɣ loosi nyéma cəsənaa.

²⁵ Putiyeli pələ nəɣəlv ke Aləɣ pəyalv llaasa ná kraɣaa na ílé í lulı Pəɣhası.

Lefii luləɣ nyéma loosi nyéma cəsənaa həla nté.

²⁶ Na Aləɣ na Moisi mpeɣe Tacaa təma si pá ləsi lseyeli nyéma ke Icipiti taa ké nəɣə kulmaya. ²⁷ Mpe unı pa teləsəna Icipiti wulav ke nti lso yəɣətəa si í yele lseyeli nyéma na pá lu i tetu taa tə.

lso lələɣi nəɣə ɣka i ka su Moisi tə

²⁸ Ḿpúyú kuyaku nakulı lso yəɣətəna Moisi ke Icipiti tetu taa na í heeli-i si: ²⁹ Ma ké Tacaa ké, polo ń heeli Icipiti wulav ke tə təna nti ma yəɣətəna ma nəɣə tə.

³⁰ Mpuɣule Moisi cə-i si: Icipiti wulav kaa nuna-m. Mpi tə, ma ta nyi yəɣətaya ke paa pəcə pəcə.

7

¹ Ḿpúyú Tacaa heela Moisi si: Maa tu-ɣ toɣ səsəɣ na ń pəsi isu lso ké Icipiti wulav isəntəa na Aləɣ náa teləsəɣi-i nyá təm. ² N ká keesi Aləɣ ke tə təna nti máa heeli-ɣ tə, na ílé í teləsi-təɣi Icipiti wulav si í yele lseyeli nyéma na pá lu i tetu taa. ³ Paa na mpu

tò, maa la Icipiti wulav ke laŋkpusəŋ. Paa na piti təma na kuhulum mpi pə təna maa la Icipiti taa tò, ⁴ i kaa nuna-me. Hali waatu unəŋi maa nyəŋsi Icipiti nyəma ise ke teu ke isəna pə wee tò. Ulena má læsi ma yəlaa lseyeli nyəma ke nəŋə kulumaya ke tetu tənə tò taa. ⁵ Saa unəŋi pu ce Icipiti nyəma isentəo na pá nyí si ma ké Tacaa.

⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ Moisi na Aləŋ pa lapa teitei isu Tacaa ka heeluyu-we tò. ⁷ Waatu wei pa yəŋətayana wulav ke mpv tò, Moisi pusi ka we nunaasa na Aləŋ nyənsi ke nunaasa na tooso.

Icipiti wulav kisa Moisi na Aləŋ ke nunav

⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ ləo Tacaa heela Moisi na Aləŋ si: ⁹ Ye Icipiti wulav təma-me si í la piti təmle natəli, ulə Moisi heeli Aləŋ si í peti i k̀p̀á́t̀ỳg̀ ke ateyə wulav isentaa, na ku pəsi tum.

¹⁰ Tənaŋa Moisi na Aləŋ pa tēewa na pá lá teitei isu ləo Tacaa keesuyu-we tò. Aləŋ peti i k̀p̀á́t̀ỳg̀ ke ateyə Icipiti wulav na i waali nyəma pa isentaa na kú pəsi tum. ¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ wulav kota Icipiti tūwaa na pə topotopo nyəma na pəle pá lá mpv tətə, na pa topotopotu taa. ¹² Pa təna pa peti pa kpatəŋ ke ate na í pəsi tumaa. Tənaŋa Aləŋ k̀p̀á́t̀ỳg̀ tum kulaa na í li panə pa nyəŋ tumaa təna. ¹³ Paa na mpv Icipiti wulav lapa laŋkpusəŋ na í kisi nti Moisi na Aləŋ pa pola-i sələmuyv təŋə teitei isu Tacaa ka yəŋətuyv tò.

Wahala kancaalaya nyəŋ

¹⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ ləo Tacaa təma Moisi si: Ntəŋ Icipiti wulav kama nyuyv ke i laŋkpusəŋ taa na í kisi lseyeli nyəma ke yeluyv si pá tēe yee? ¹⁵ Təu, cele ku fema n lu ləŋ na n kpaŋa nyá k̀p̀á́t̀ỳg̀ ŋku ku pəsa tum tò, na n polo i tēyē saa wei i tiiki pəŋə tò, na n tan-i kutəŋ təo. ¹⁶ Ulena n heeli-i si: Həpəla nyəma tá, tá ləo Tacaa tilina-m si má heeli-ŋ si n yele i yəlaa na pá polo pooluŋ na pá sēe-i, na haləna saŋa nyaa saŋ. ¹⁷ Pə təo ké Tacaa si má teləsi-ŋ si n təma si n ta nyəmi-i tə pənentaa ké n ká nyəmi-i. K̀p̀á́t̀ỳg̀ kuneyə maa ma Nili pəŋə lum təo, ulena ləo yele na pə təna pə pəsi caləm, ¹⁸ na tiina sí na lum səŋ na hali Icipiti nyəma kpisi pə nyəo.

¹⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa tasa Moisi ke heeluyv si: Heeli Aləŋ si kpaŋa nyá k̀p̀á́t̀ỳg̀ na n h́lí-kuyv Icipiti nyəma lum təkpentenaa na pusi na ləŋ pə təo na pə kpeŋna lvcayamnaa na tuŋ na kukraməŋ pə pəŋ taa lumnaa, na pə pəsi caləm. Waatu un caləm ká waasi tetu təna təpai.

²⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ Aləŋ kusa k̀p̀á́t̀ỳg̀ na í má pəŋə lum təo isu Tacaa ka keesuyu-we təŋə Icipiti wulav na i waali nyəma pa isentaa, na lum təna pəsi caləm. ²¹ Ulena pəŋə təna tiina sí, na ka lum səŋ haləna Icipiti nyəma kpisi pə nyəo. Na paa timpixi n tala tetu təna taa caləm waasəna.

²² M̀p̀r̀ỳg̀ Icipiti tūwaa lapa teitei isu Moisi-we na pa topotopotu taa. Ulena Icipiti wulav la laŋkpusəŋ isu Tacaa ka tem yəŋətuyv tò, na í kisi nəŋə ŋka paa sələma-i tò. ²³ I ta kpaŋa-ti na í yaa pulv. Ulena í ha lumaya na í svv i təyaya. ²⁴ Tənaŋa Icipiti nyəma təna svv hila laasuyv na pá maləŋi pəŋə si pá hiki lum kunyənəyəom. Mpi tò, pəŋə nyəm taa fei nyəo.

²⁵ Kuyeyəŋ naatosompəŋəlaya təcu ké lum pəsa caləm.

Wahala naale nyəŋ

²⁶ Pə waali ké Tacaa təma Moisi si: Polo Icipiti wulav kiŋ na n heeli-i si yele ma yəlaa na pá polo pá la-m təmle. ²⁷ Ye n kisa mpv maa yele na salēe lu nyá tetu təna taa. ²⁸ A ká huki təyomyom ke pəŋə taa. Ulena á kpa na á svv wulav nyá nyá kawulaya təyaya taa, na nyá naŋ kuhəntuyv taa. A ká kpa nyá kato təo mayamaya. A ká svv tətəŋə nyá waali nyəma teesi taa na samaa nyənsi taa na tətəsəle na mvtu tiisi taa tətə. ²⁹ Hali a ká kpa Icipiti wulav nyá nyá mayamaya nyá təo, na samaa təna təo, na pə kpeŋna təmle nyəma təo tətə.

8

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa tasa Moisi ke heeluyv tətə si heeli Aləŋ si: H́lí nyá k̀p̀á́t̀ỳg̀ na pusi na ləŋ na lvcayamnaa təo na salēe lu Icipiti.

² Alɔŋ ná húlá i kprátúyó ke mpv, ɛlena saleɛ lu Icipiti lɔmnaa taa na á waasi tetv tɛna. ³ Mprúyó Icipiti tuwaa ná lapa mpv na pa topotopotv taa tɛtɛ, na saleɛ lu na á kpa tetv tɛna taa. ⁴ Ntɛna Icipiti wulav yaa Moisi na Alɔŋ na í tɔ-wɛ sɪ: Í wiina Tacaa na í hatɛlɛna saleɛ anɛxi má na má yɛlaa. Pɛ waali ɛle maa yele lɛyɛli nyɛma na pá polo pá lá lɛɔ kɛ kɔtasi.

⁵ Tɛnaɣalɛ Moisi cɔ Icipiti wulav sɪ: Ta caa, lɛsi nyá maɣamaya ke saa wei n sɔɔlaa sɪ má sɛlɛmɪ lɛɔ kɛ mɛ tɔɔ na í kú saleɛ ke nyana nyá samaa na nyá tɛmlɛ nyɛma mɛ tɛɛsi taa na á mɛli pɛɣɔ taa tike tɔ. ⁶ Kɛlena wulav sɪ: Cele ke ma caaki sɪ n sɛlɛmɪ lɛɔ. Ntɛna Moisi sɪ: Tɔv, pɛ wɛ teu. Maa la mpv, ɛlena pɛcɔ́ n cɛkɛna sɪ tá lɛɔ Tacaa fɛina saala. ⁷ Pɛpɛtv fɛi leleŋ, saleɛ ká lu nyana nyá samaa na nyá tɛmlɛ nyɛma mɛ tɛɛsi taa na á mɛli pɛɣɔ taa tike.

⁸ Mprúyó Moisi na Alɔŋ pa lu Icipiti wulav tɛ. ɛlena Moisi sɛlɛmɪ lɛɔ kɛ saleɛ anɪ a tɔɔ. ⁹ ɛlena Tacaa la ɛsu i sɛlɛmɔyɔv tɔ, na saleɛ sɪ tɛɛsi taa na taasi tɔɔ na tawa taa. ¹⁰ Mprúyó pa kota-yɛyɛ huwa huwa. ɛlena ɪcate tɛna sɔŋ pɛ fɛi teu.

¹¹ Icipiti wulav nawa sɪ i wahala pasaa, ɛlena í lá lanɣkpusɛŋ na í kisi Moisi na Alɔŋ ke nunav ke teitei ɛsu Tacaa ka yɔɣɔtvɔv tɔ.

Wahala tooso nyɛŋ

¹² Mprúyó Tacaa tɔma Moisi sɪ heeli Alɔŋ sɪ: Ma nyá kprátúyó ke tetv tɔɔ, na mɔsvɔyɔv pɛsi pɛtv na tɛ́ kpa Icipiti tetv tɛna taa.

¹³ Ntɛna Moisi na Alɔŋ pá lá teitei ɛsu Tacaa heela-wɛ tɔ. ɛlena mɔsvɔyɔv pɛsi pɛtv na tɛ́ waasi yɛlaa na tɔla pa tɔɔ kɛ tetv tɛna taa. ¹⁴ ɛlena Icipiti tuwaa maɣasi ɛsu paa la mpv na pa topotopotv taa na pá kpisi. Na pɛtv náá wɛ tɔla na yɛlaa pa tɔɔ. ¹⁵ Tɛnaɣalɛ tuwaa heela Icipiti wulav sɪ: lɛɔ mpɛle ke cɛnɛ mɛxi yoo.

Paa na mpv Icipiti wulav tɔka i lanɣkpusɛŋ na í kisi Moisi na Alɔŋ ke nunav ke teitei ɛsu Tacaa ka yɔɣɔtvɔv tɔ.

Wahala liyiti nyɛŋ

¹⁶ Mprúyó Tacaa heela Moisi sɪ: Cele kɔli lɔŋ ke tananɣ kɔpɛŋkɔv tɛɛ, na n kati Icipiti wulav ke waatv wei i tiiki pɛɣɔ tɔ na n heeli-i sɪ Tacaa má, ma tɔma sɪ yele ma yɛlaa na pá polo pá la-m tɛmlɛ. ¹⁷ Ye n kisa sɪ n kaa yele-wɛ, ɛle ma yele na kacɔsi kunaasasi nasɛli sɪ lu na sí sɔ́ Icipiti nyɛma tɛɛsi taa kɛ tetv tɛna taa, na sí nyasɛxi nyana yɛlaa na nyá tɛmlɛ nyɛma tɛna. ¹⁸ Ama kacɔsi nsi sɪ kaa wiili Kɔɛŋ tetv taa timpɪ ma yɛlaa wɛɛ tɔ. Tɛnaɣa Icipiti wulav ka nyɛna sɪ Tacaa má, ma wɛ Icipiti taa cɛnɛ. ¹⁹ Maa kenti mɛ tɔɔ kɛ kprantɛ ke cele, na í kaa na wahala ɛnɛ.

²⁰ Mprúyó Tacaa yelaa na kacɔsi kunyasasi nasɛli lu tuutuuma na sí watɪ Icipiti wulav na i tɛmlɛ nyɛma pa tɛɛsi taa, na sí wakɛli tetv tɛna. ²¹ Tɛnaɣalɛ Icipiti wulav yaa Moisi na Alɔŋ na í tɔ-wɛ sɪ: Í polo í lá mɛ lɛɔ kɛ kɔtasi. ɛle Icipiti tetv taa kɛ pɛ wɛɛ sɪ í la-sɪ. ²² Kɛlena Moisi na Alɔŋ pa cɔ sɪ: Tɛ kaa la-sɛxi cɛnɛ. Mpi tɔ, Icipiti nyɛma ká nyɛni-sɛxi acaalɛtv na pá yaɣa-tvɔv pɛɛ. ²³ Pɛ wɛɛ kɛ sɪ tɛ́ tɔ kɔyɛɛŋ tooso na tɛ́ polo pooluŋ. ɛlena tɛ́ lá tá lɛɔ Tacaa ke kɔtasi ɛsu i ka heeluyɔv-tv tɔ. ²⁴ Ntɛna Icipiti wulav sɪ: Maa yele-me na í polo. ɛle í taa hatɛli pooluŋ kɛ. Aayɛɛ sɪ, í sɛlɛmɛna-m.

²⁵ Mpɔvɔlɛ Moisi nɔɣɔ tɛkprav sɪ: Ye ma lu cɛnɛ, maa sɛlɛmɪ Tacaa na cele i ká hatɛlɛna nyá na nyá tɛmlɛ nyɛma na nyá yɛlaa ke kacɔsi sɛnɛ. Ama kɔlvmtv kɛ sɪ n taa nɛɛti-tv na n tayanɪ lɛyɛli nyɛma taya tanɔyɔv sɪ tɛ́ taa polo na tɛ́ lá lɛɔ kɛ kɔtasi.

²⁶ Moisi lu Icipiti wulav tɛ ɛlena í sɛlɛmɪ Tacaa, ²⁷ na ílɛ i lɛsi kacɔsi tɛna na sí yele Icipiti wulav na i tɛmlɛ nyɛma na i yɛlaa, pɛ ta sɔɔ paa kɔlvmaya. ²⁸ Mprúyó Icipiti wulav lapa lanɣkpusɛŋ tɛtɛ na í kisi sɪ lɛyɛli nyɛma í taa lu.

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa t̀ma Moisi si: Polo Icipiti wulav kiŋ na ń heeli-ı si Hep̀la nýma ıso Tacaa má, ma t̀ma si yele ma ỳlaa na pá polo pá la-m t̀mle. ² Ye n wee na n kisiyi na n kaŋ nyuɣu na ń taŋəyi-weye mpv, ³ maa yele na kusəku isayau nakoli ku kra Icipiti nýma t̀la, na kú ku kraŋanəŋ na kraŋasi na yooyoonaa, na naaŋ, na heeŋ, na p̀ŋ. ⁴ Ama Tacaa ká faɣasi ıseyeli nýma nyəna na a taa natəli nyuɣu kaa holi-te.

⁵ Pəle pə paasi ılena ıso Tacaa su si cele ke unı ı ka la kəkələ unəyi Icipiti taa.

⁶ Tɛv fema ılena Tacaa yele na kusəku naŋ Icipiti nýma t̀la tənaya kupampəle ısu ı ka yəɣətɔyɔ t̀. Ama ıseyeli nýma nyəna taa natəli tə nyuɣu ta holi-te. ⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ Icipiti wulav p̀saa na ı nu si ıseyeli nýma t̀la taa natəli tə ta sí. Paa na mpv pəle pə ta ları-ı pulv. ı kama nyuɣu ke ı larıkpusəŋ taa na ı kisi ıso ỳlaa ke yeluyɔ si pá tɛɛ.

Wahala naatoso nyəŋ

⁸ Pə waali ke Tacaa tasa Moisi na Aləŋ ke heeluyɔ tətə si: ı cosi məsaya taa t̀luma ke mə ŋkulee taa. ılena ı polo wulav t́, na Moisi ŋmusı-yeɣe ısəttaa na Icipiti wulav nyənəyi. ⁹ A ká yá tətə tənə taa na á lɔli ỳlaa na t̀la ke mɔla naalı, na á pəsi səmola.

¹⁰ Mpuyule Moisi na Aləŋ pa cosa t̀luma, ılena pá polo wulav tɛ na Moisi ŋmusı-yeɣe ısəttaa, na á lɔli ỳlaa na t̀la ke mɔla na á pəsi səmola. ¹¹ Mɔla anı a kpenna Icipiti tuwaa tətəɣə na á kra-weye teitei ısu ỳlaa tənə. Haləna pa kpisi Moisi-weye kpətənav. ¹² M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa yelaa na Icipiti wulav səəsi nyuɣu kam ke ı larıkpusəŋ taa na ı kisi Moisi na Aləŋ ke nunav ke teitei ısu ı ka heeluyɔ Moisi t̀.

Wahala naatosompəɣələya nyəŋ

¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa heela Moisi si: Cele kulı ləŋ ke tanəŋ kupəŋku tɛɛ na ń mayana Icipiti wulav na ń heeli-ı si Hep̀la nýma ıso Tacaa má, ma t̀ma si: Yele ma ỳlaa na pá polo pa la-m t̀mle. ¹⁴ Ama pənentaa ma tu ma taa ké si maa la wahalanaa mpe pa tənaya nyana nyá t̀mle nýma na nyá ỳlaa. ılena p̀ć ń nyí si nəɣəlɔ ta nəɣəsəna-m antulinya tənə taa. ¹⁵ Ye maa səəlaa maa kuwa nyana nyá ỳlaa na yulokusəku na ı saali yem ké tətə taa. ¹⁶ Ama ma yela-ŋ na nyá ıse ke m̀p̀r̀ỳg̀ si ń nyí si ma wena toŋ. ılena ma həte səəsi yaav ke tətə tənə taa. ¹⁷ Paa na mpv, n wee na ń həŋ nyá ti na ń kisiyi si ma ỳlaa ı taa tɛɛ. ¹⁸ Pə t̀w ké cele ısəntə waatu, maa yele na təmpɛɛ tɛv ŋku too Icipiti tu nəɣəlɔ ta nata t̀ kú nu. ¹⁹ Mpv t̀, kpɛyeli nyá t̀la na ń cəəsi-yeɣe tiili. Ye ỳlaa na t̀la pa caɣa taale ke yem na pa ta cəəsi, təmpɛɛ ká ku-we.

²⁰ Wulav t̀mle nýma taa lelaa mu Tacaa təm ntəyi niŋ naale, na pá heeli pa t̀mle nýma si pa na t̀la pá cəəsi timpi təmpɛɛ anı a kaa na-we t̀. ²¹ Ama lelaa ná tá nyana Tacaa təm nti na pá yele pa t̀mle nýma na pa t̀la ke tawa taa.

²² Pə waali ké Tacaa heela Moisi si: Hólí nyá kpátóyú na ısəttaa na təmpuŋ hoti Icipiti tətə ỳlaa na t̀la t̀w na pa tawa taa kuhaləm tənə taa.

²³ Moisi kraasa ı kpátóyú na ısəttaa ke mpv, ılena Tacaa yele na tɛv holiyi na kú nasəyi kraŋŋ kraŋŋ. ılena təmpuŋ lukəna ıso na ı hotiyi tətə tənə t̀w. ²⁴ Hatoo pə caaluɣu Icipiti tətə ke suw t̀ nəɣəlɔ ta nata təmpuŋ unı ı taka na pə tɛv nyəɣəsuyɔ ke mpv. ²⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ təmpuŋ wakəla pə tənə mpi pu we tawa taa t̀, paa ỳlaa paa t̀la. Pə kaasi na á puyɔti kuhaləm na á caati tuŋ ke yem yem. ²⁶ Kusəŋ timpi ıseyeli nýma wee t̀ tənə tike ke təmpuŋ ta cətəli pulv. ²⁷ Tənayaŋe Icipiti wulav yáá Moisi na Aləŋ na ı heeli-we si: Pənente má larəna isayatu. Má na ma ỳlaa nté tasəkəle nýma. ıso tike nté tampana təŋlɔ. ²⁸ Hai, ı wiina ıso na təmpɛɛ həəsi mpv. Maa yele-me na ı tɛɛ, maa tasəyi-meɣe taŋuyɔ.

²⁹ Tənayaŋe Moisi nəɣə təkpaɔ si: Ye ma luwa ıcate waali maa tɛɣe ıso ké niŋ na tɛv hola na ku təmpɛɛ həəsi. ılena p̀ć ń cəkəna si Tacaa tənna antulinya tənə. ³⁰ Pəna pə mpv t̀, ma naa ké si nyana nyá ỳlaa ı seeki ıso ké acesaacesaa sewa ké, ı tá t́ mə taa.

³¹ Waatu wei təmpɛɛ kəma mpv t̀ a sulina pa t́ kponkponu toŋ nyəntu nti pa yaa si ləŋ t̀ tə hetu tuɣu, na pa təɣənaya pee nyəŋka tuluyɔ nté, na á wakəli-ye. ³² Ama pə kaasa pa təɣənasi lensənaa t̀ pə ta wakəli səle. Mpi t̀, səle si taa kuləta saa unı.

³³ Moisi luwa ɪcate waali ulena í teye lso ké niŋ na í wiina-ɪ tɔmpɛɛ anɪ a tɔm. Ulena teɪ na kv hola na tɔmpɛɛ pɛ́ tɛ́.

³⁴ Icipiti wulav paasɛnaa si pɛ́ tɛ́na pɛ́ hɛɛwa ulena í na ɪ tɔmlɛ nyɔ́ma pá mɛli pa nyɔŋ unɪ ɪ taa ɪsu too ɪɛ. ³⁵ Ḿpúyú pa kɪsaa tɛsayaɪaya si mpe pa kaa yeɛ lɛɛɛli nyɔ́ma na pá lu tetv taa ké teitei ɪsu Tacaa ka heeluɣu Moisi tɔ.

10

Wahala pɛɛfɛi nyɔŋ

¹ Ḿpúyú Tacaa tɔma Moisi si: Mɛli Icipiti wulav tɛ́, má yelina si í na ɪ tɔmlɛ nyɔ́ma pá la laŋkpusɛŋ ke mpv na má lá kɔkɔlo nyɔm tɛna na pá ná. ² Ma lapa ḿpúyú si n ká kɛɛsi nyá piya na nyá saalɛnaa ke ɪsɛna ma lapa Icipiti taa ké kɔkɔlo nyɔm tɔ. Tɛnaɣa í ká nyɛna si ma ké Tacaa.

³ Ḿpúyú Moisi na Alɔŋ pa pola Icipiti wulav tɛ́ na pá heeli-ɪ si: Hɛpɛla nyɔ́ma tá, tá lso Tacaa tɔma-tv si tɛ́ kɔ́ tɛ́ pɔɔsi-ŋ si pɛɛɛ ké n ká ló nyá laŋkpusɛŋ na n yeɛ ɪ yɛlaa na pá polo pá lapi-ɪ tɔmlɛ? ⁴ Ye n kama nyɔɣv ke pɛ́ taa, cele ɪ ká kɔna kutolon ke nyá tetv tɛna taa. ⁵ Ku wáási tetv tɔ́ tɔwisiwisi, na kú kuɣuli konyɔnyɔm na tuŋ wei tɔmpɛɛ ka fɛɛwa tɔ. ⁶ Kutolon ká maɣali nyana nyá tɔmlɛ nyɔ́ma na Icipiti nyɔ́ma tɛna tɛɛsi taa tɔpampam. Too tɔ, nyá caanaa na pɛɛ pa caanaa ta keesita kɔkɔlo unɪ ɪ taka halɛna saŋa.

Moisi tɛma mpv ulena í lu Icipiti wulav tɛ́.

⁷ Icipiti wulav tɔmlɛ nyɔ́ma kotaa na pá tɔmɪ-ɪ si: Ta caa, ɣulv unɛ ɪ ka cɔɔsi-tv yoo. Pɛ́ tɔ́ tɔ, yeɛ-we na pá polo pá lá pa lso Tacaa ke tɔmlɛ. Ye pɛ́ taya mpv Icipiti nyɔ́ma tɛna ká si.

⁸ Tɛnaɣɛ pa tayana Moisi na Alɔŋ ke yaav ke Icipiti wulav tɛ́ na ɪlé ɪ heeli-we si: Í polo í lá mɛ lso Tacaa ke tɔmlɛ. ɪ taa ɪ taa ɪɛ si: Awe na awe paa pona?

⁹ Ntɛna Moisi si: Ta tɛna tu pona. Pɛ́ kraɣav ɪfɛpiya na tá kɔkpatɛlaa na tá pɛyalaɛ na tá pɛɛlaa tɔ. Na tɛ́ kɛɛŋna tá tɔla tɛna. Mpi tɔ, Tacaa acima ke tɔ puki tɔɣɔv.

¹⁰ Mpɔɣulɛ Icipiti wulav pɛsɛna-we si: Mɛ́ taa si maa yeɛ mɛ́ na mɛ́ piya na í tɛɛ yeɛ? lso í su-me yaa. Ma nyɔ́má mɛ́ taa layatv ké tɛ́. ¹¹ Pɛ́ kaa la mpv. Apalaa mɛ́, mɛ́ tike í ká pona na í lá mɛ́ lso ké tɔmlɛ. Mpi ɪ ka sɛlɛmɪ tɔɣɔɛ.

Ulɛna pá tɔɣɔm Moisi na Alɔŋ ke Icipiti wulav tɛ́, na pɛɛ pá lu.

¹² Tɛnaɣa Tacaa tɔma Moisi si: H́lí nyá kɔ́tɔ́yú ke Icipiti tetv tɔ́ na kutolon lu na ku wáási-tɪ na kú tɔɣɔ konyɔnyɔm tɛna mpi tɔmpɛɛ ka fɛɛwa tɔ.

¹³ Ḿpúyú Moisi hulɛ ɪ kɔ́tɔ́yú ke Icipiti tetv tɛna tɔ́. Ulɛna Tacaa yeɛ na heelim luna teɪ kite na pɛ́ má ilim mpi na ahoo tɛna. Pɛ́ kɔ́ma na pɛ́ nyaali ɪɛ kutolon tapayaɛ. ¹⁴ Ku kɔ́ma tuutuuma ké, na kv wáási tetv tɛna tɔ́. Too tɔ, pa ta nata kutolon ɪsu mpv pɛ́ taka. Pɛ́cɔ́ pa kaa tasa kv taka ké nav tɔ́tɔ́. ¹⁵ Ku waasa tetv tɛnaɣa na tɛ́ mɛli pilɪŋ, na kú tɔɣɔ nyutv na tuŋ wei tɔmpɛɛ ka yɛlaa tɔ ɪ pɛɛ tɛna. Pɛ́ ta sɔ́ tɔɣv nakvli kv hatv yaa nyuliya.

¹⁶ Ḿpúyú Icipiti wulav yaa Moisi na Alɔŋ ke lɔŋ na í heeli-we si: Ma wakɛlɛna mɛ́ lso Tacaa na mɛ́ maɣamaɣa tɔ́tɔ́. ¹⁷ Hai, ma wiikina-me si í tasa-m suulu hulɔɣv ke tɔm kulvm. Í sɛlɛmɪ mɛ́ lso si í hatɛlɛna-m sɛm pɛɛ.

¹⁸ Moisi lu Icipiti wulav tɛ́ ulɛna í wiina lso ké kutolon tɔm. ¹⁹ Ḿpúyú Tacaa kɛɛ heelim na pɛ́ makɛna tɔŋ na ilim tɛtvle tɔ́ na pɛ́ paali kutolon na pɛ́ pɛli kv tɛnaɣa sɛsɛncaasi tɛŋku taa. Pɛ́ ta sɔ́ paa kulvmɣv ke Icipiti tetv tɔ́. ²⁰ Ḿpúyú Tacaa tv Icipiti wulav ke laŋkpusɛŋ na í kisi si lɛɛɛli nyɔ́ma í taa tɛɛ.

Wahala pɔɣɔlayafɛi nyɔŋ

²¹ Ḿpúyú Tacaa heela Moisi si: Kusi nyá kɔ́tɔ́yú na ɪsɔ́taa na sɛkɛtvɣv taa sɛkɛtvɣv nyala Icipiti tetv tɛna taa. Halɛna yɛlaa tokiyina-kv.

²² Moisi kusa-kvɣv mpv ulɛna sɛkɛtvɣv ɣuŋ nyɔŋkv nakvli kv nyala Icipiti tetv tɛna tɔ́ ké kuyɛɛŋ tooso tɔ́cu. ²³ Kuyɛɛŋ tooso unɪ ɪ taa nɔɣɔlv ta keesi ɪ tɔɣɔntɛɛ. Pɛ́yeɛ

nəχəlv ta layasi lonte. Ama kv taa fei lseyeli nyéma həχəlvəv. ²⁴ Mprúyú Icipiti wulav yáá Moisi na í heeli-ı sı: Maa yelemə na í polo í sɛɛ mə ləɔ ısu ı sələmuyv tə. Na í tu nəkaa í kpenna mə alaa na mə piya. Ama mə təla tike kaa luna həm. ²⁵ Mpruyule Moisi sı: İlena í cɛle-təyv təla nna tu la Tacaa ke kətaya ŋka kəkə lusa ka tənə tə na ciikuyv nyənsı na? ²⁶ Pə wɛɛ ké sı tə kraya ta təla tənə, tə kaa səɔ hɔntəyv. Tu tala tənə təχə tu nyı təla ıɛnə, na nna á taka tá ləɔ caa sı tə lapı-ı kətaya tə. ²⁷ İlena Tacaa tasa Icipiti wulav ke lanjkrusəŋ ke tıyv na í kisi sı lseyeli nyéma í taa tɛɛ. ²⁸ Haləna í təχəni Moisi ke kutəχənv sı í lu ıni ı tɛ. Na í təmı-ı sı: La laakalı, ye pə cəpa-ŋ na í tasa cənɛχɛ məlvəv maa kv-ŋ. ²⁹ Mpruyule Moisi sı: Awusa, n tu yəχətəa ké, maa tasəyi məlvəv.

11

Wahala kantəkaya nyəŋ

¹ Mpruyule Tacaa heela Moisi sı: Pə kaasa-m wahala kantəkaya nyəŋ. Pə waalı ké paa yelemə na í tɛɛ. Halı paa tu təχəni-mɛχɛ kutəχənv ké na í lu cənɛ. ² Mprv tə heeli lseyeli nyéma apalaa na alaa sı pá sələmı pa asəmaa Icipiti nyéma ke wula na liyitee nyəχətv pə wontu.

³ Mprúyú Tacaa lapa na lseyeli nyéma kraya Icipiti nyéma na nyuyv. Pécó pələ pə paasi, Moisi mayamaya nyuyv ka kulaa ké, na Icipiti wulav təmlɛ nyéma na Icipiti yəlaa tənə tvkayana-ı.

⁴ Moisi ka tɛma Icipiti wulav ke heeluyv sı Tacaa təma sı ı ká cəɔ Icipiti tetv təɔ ke ahoo heka ⁵ na tetv taa kancaalaya piya tənə ká sı. Pə krayəv wulav nyá, nyá pəyaya kancaalaya nyəŋka na pé polo yom əlv nyəŋ wei ı nanəyi tə ı kancaalaya pəyaya, na pé kreŋna təla nyənsı. ⁶ Na yəlaa ka wii ləyaya wula wena too nəχəlv ta wiita tə. Pəyele nəχəlv kaa tu wii a taka tətə. ⁷ Ama pə kaasuyv lseyeli nyéma həχəlvəv taa tə, haya mayamaya kaa tu kpesi. Tənaya í ká nyənə sı Tacaa má, ma fakı Icipiti nyéma na lseyeli nyéma. ⁸ İlena Moisi tasa sı: Waatv ınəyi Icipiti wulav təmlɛ nyéma panɛ pa tənə paa kəɔ na pá luŋ ma tɛɛ ké akula sı má na ma yəlaa tə lu. İlena máá lu kprakpa ıni.

Pə waalı ké Moisi luna pááná səɔənə ke Icipiti wulav tɛ.

⁹ Mpruyule Tacaa tasa Moisi ke heeluyv sı: Ye Icipiti wulav ta nuna-mɛ, ıle maa tasa kəkəlv nyəm payalɛ lapv ke Icipiti tetv taa.

¹⁰ Pəyele Moisi na Aləŋ paa tɛma-wəyi lapv ke təm payalɛ na Icipiti wulav ná. Paa na mprv ləɔ ká tv-ı lanjkrusəŋ ké, na í kisi sı lseyeli nyéma í taa lu.

12

Tɛɛv acima təχəv

¹ Mprúyú Tacaa heela Moisi na Aləŋ ke Icipiti taa sı: ² ıɔətv wei ı taa í wɛ ıɛəntə tə, ı ká wɛɛ-mɛχɛ pənaya taa ıɔətv kancaalaya nyəŋ ké. ³ Mprv tə, í polo na í heeli lseyeli nyéma tənə sı paa təyaya yaa paa waav ŋku kú caa ıwəyaya yaa pinaya ke ıɔətv ıne ı kuyɛɛŋ naanwa wule. ⁴ Ye waav nawa sı kv kaa tɛ krəntɛ, ıle kv na ləŋkv pa kaa na pá nyı krəntɛ nte paa təχə na pa tɛ tə. ⁵ ıwəyaya yaa pinaya ŋka paa caa tə, kaa wɛɛ apəlv nyəŋka ŋka ka sika pənaya kulmaya təχə, na ká tewa, ka tiili tá caamı. ⁶ Na pé tala ıɔətv kuyɛɛŋ naanwa na liyiti wule taanaya, ılena paa lseyeli tv wei í lentı ı krəntɛ. ⁷ İlena paa mpa pá lii pa krəntɛ caləm na pá taa təyaya ŋka ka taa paa təχə tə ka nənəkɛlası kampv kpatəŋ təɔ na ıɔətaa təɔ. ⁸⁻⁹ Pa wusəyi krəntɛ tənaya. Pə krayəv nyuyv na nəŋkraasi na lotu tə. Pá taa təχə-tı na tə ləŋ yaa pá təsı-tı. Pá təχə-tı na potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tə, na tuusi hatv nyəŋ nyəntv. ¹⁰ Ye pa təχəa na pá kpisa mpi na pé fe-wı pa wə kəkə. ¹¹ Waatv wei pa təkı pə təχənaaya tə, na pá suu pa mpaav wontu ké, na pa ntəŋkpala ke pa nəɔhɛɛ taa, na pa kpatəŋ ke pa niŋ taa, na pá təχə cavcav. Mpi tə, pə ké Tacaa Tɛɛv acima ké.

¹² İlena Tacaa tasa sı: Saŋa ahoo anɛχɛ maa cəɔ Icipiti tetv təɔ na má kú tə kancaalaya piya tənə. Pə krayəv yəlaa piya na pé polo təla nyənsı tə. Pəyele maa kú Icipiti nyéma tuŋ tənə nyəŋ tənəŋnaŋ. İlena paa wei í nyı sı má kəna Tacaa. ¹³ Pə kaasuyv lseyeli

nyáma me tɔ, mə kampɔnaa tɔɔ caləm ká yɔsəna mə tɛɛsi. Ye ma na-wi ma tɛɛ mə tɔɔ. Isəna maa kenti mə tɔɔ na ma kaa wakəli-me isu Icipiti nyáma tɔɔɔle.

¹⁴ Ḿpúyú Tacaa tasaa si: Í ka tɔɔsəyi kuyaku kɔnɛ ku tɔɔ kɛ paa pənaɣa ŋkaɣa, na í laki-m acima sɔsɔɔna na i nyəni-yeyɛ kɔtaɣa ke mə waali nyáma tɔɔ.

Kukusum fei potopotonaa acima

¹⁵ Kuyeyɛ naatosompɔɔɔɔɔɔ tɔcu kɛ í ká tɔɔɔ potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tɔ pə acima. Mpu tɔ, pə kpaɣa kukusum fei potopotonaa acima kuyaku kancaalaya nyəŋku wule tɔ, pə fei si kukusum í wɛɛ mə taa nɔɔɔɔ tɔɔɔɔ taa. Ye nɔɔɔɔ tɔɔɔ-wəyi kuyeyɛ ni i taa, isu pa kpiisa pɔntu ke lseyɛli nyáma taa. ¹⁶ Í ká koti kuyaku kancaalaya nyəŋku na naatosompɔɔɔɔɔɔ nyəŋku wule kɛ na í sɛɛ-m. Kuyayŋku tɔ, pə fei si í la tɔmlɛ natəli. Ye pə taya mə tɔɔɔnasi saav paasi.

¹⁷ Paa pənaɣa ŋkaɣa i ka tɔki kukusum fei potopotonaa acima aneyɛ mə waali nyáma tɔɔ. Na á pəsi-meyɛ kɔtaɣa ŋka kaa tɔɔsi-meyɛ kuyayŋku ma ləsa-meyɛ Icipiti tetu taa ke nɔɔ kɔlɔmɔɔ tɔ. ¹⁸ Í ká tɔki kukusum fei potopotonaa ke isɔtu kancaalaya nyəŋ ni i kuyaku naanɔwa na liyiti nyəŋku wule taanaɣa, na pə polo kuyaku hiu na kɔlɔmɔɔ wule taanaɣa. ¹⁹⁻²⁰ Ye pə tala waatu ni pə fei si mə taa nɔɔɔɔ í tɔɔɔ kukusum tɔɔɔnaɣa, yaa pə tu wɛɛ pɔntu tɔɔɔ taa. Paa lseyɛli tu yaa caɣalu, isu pa kpiisa-i mə taa.

Tɛɛv acima tayanɔɔv

²¹⁻²² Ḿpúyú Moisi kota lseyɛli nyuyɔ nyáma na í heeli-we si: Í polo í caa Tɛɛv acima iwɛɛsi, yaa pɔnasɔ na í lenti-si na í tiyisi caləm na í lii pə taa kɛ san na í taa nɔnɔɔɔ kampɔ kpatəŋ tɔɔ na isɔta tɔɔ. Ye pə tɛma mpv, nɔɔɔɔ í taa tasa tɔɔɔɔ ŋke ka taa kɛ luw si i puki tiili, haləna pə nyaali. ²³ Mpi pə tɔɔ tɔ, Tacaa ka cɔɔ Icipiti nyáma wakəlvɔ. Uɛ ye i nawa caləm ke mə tɛɛsi kampɔnaa kpatəŋ tɔɔ, i kaa yele si wakəllu í svv si taa. ²⁴ Mə na mə waali nyáma í ká tɔkəna kɔtaɣa kaneyɛ tam tɔɔ. ²⁵ Paa waatu wei í ká svv tetu nti Tacaa ha-me tɔ tɔ taa tɔ, í ká tɔki-keɣe ḿpúyú. ²⁶ Ye mə piya í pɔɔsa-me si pə nyuyɔ suwe, uɛ ²⁷ í ká cɔ-we si: Tacaa Tɛɛv acima kɔtaɣa nté. lseyɛli nyáma tá, tu wɛv Icipiti taa tɔɔɔ kuyaku nakvli lɔɔ cɔɔ pa tetu taa na í wakəli-we. Ama i tɛɛ tá tɔɔ na í waasi-tv.

lseyɛli nyáma nu mpv, ilena pá luŋ na pá sɛɛ Tacaa. ²⁸ Pa tɛma mpv, ilena pá tɛɛ na pá niki nti Tacaa ka heela Moisi na Aləŋ tɔɔɔ lapv.

Wahala naanɔwa nyəŋ

²⁹ Pə kəma isu ahoo hɛka ilena lɔɔ Tacaa ku Icipiti taa apalvpiya kancaalaya nyənsi təna. Haləna pə kpeŋna Icipiti wulav sɔsɔ apalvɔpəɣa kancaalaya nyəŋka ŋka kaa lɛɛti i kawulaya kumte tɔɔ tɔ. Na pə polo saləka nyáma apalvpiya kancaalaya nyənsi, na tɔla kancaalaya piya apalv nyənsi tɔtɔ. ³⁰ Ahoo anɔ tɔ, Icipiti wulav na i waali nyáma na Icipiti nyáma təna femaɣa na pá casəyi kapusi. Mpi tɔ, tɔɔɔɔ fei na ka taa laŋa sətu. ³¹ Tənaɣa wulav yaa Moisi na Aləŋ ke ahoo anɔ na í tɔ-we si: Mə na mə lseyɛli yəlaa təna í lu ləŋ ke ma tetu taa na í tɛɛ. Í polo na í sɛɛ Tacaa isu í ka səlɔmɔɔ tɔ. ³² Paa mə tɔla í kpaɣa pə təna isu í ka yɔɔtɔvɔ tɔ na í tɛɛ í fɛɛ-m. Ama í səlɔmɔ mə lɔɔ kɛ si í koolu-m kɔpantv.

³³ Icipiti nyáma ka tɛma pa taa kɛ si pa təna paa səna. Ntəna pá tuli lseyɛli nyáma ke kɔtulu si: Í lu ləŋ ke ta tetu taa. ³⁴ Pə mayamaya pə tɔɔ kɛ lseyɛli nyáma kpeŋna pa potopotonaa somtu na tɔ ta nyəŋta na pá həkɔ tayaləŋ wei i taa pa huɔtiyi-we tɔɔɔ pa kraɔnaa taa, na pá səɣəli na pá tɛɛ.

³⁵ Ḿpúyú lseyɛli nyáma lapa teitei isu Moisi ka heeluyv-we tɔ. Pa səlɔma Icipiti nyáma ke wontu nti pa lupina wɔla na liyitee nyəɣətv tɔ, na wontu kususuutu. ³⁶ Ḿpúyú Tacaa lapa na pa nyuyɔ tɛna Icipiti nyáma na pɛle pá cɛɛ-weɣe mpi mpi paa səlɔma-we tɔ. Timpi lseyɛli nyáma kuuna Icipiti nyáma wenav tɔɔɔle.

³⁷ lseyɛli nyáma kvla Lamsesi, ilena pá tɛɛ Sukəti, na pa taa apalaa ka we isu yəlaa iyisi nasətosɔ (600000) ke mpv. Alaa na kukpatəlaa na piya paasi. ³⁸ Pa luw mpv tɔ pə kpeŋna yəlaa mpa pa ta ke lseyɛli nyáma tɔɔɔ tuutuuma kɛ na pá təŋ-we. Pə kaasi heeŋ

na pəh na naah kaləkəh taa fei nyənuvu. ³⁹ Pa lu mpaav ilena pá tó petepetasi ke pa somtu nti paa kraɣana Icipiti na t́ ta kpata tó. Mpi tó, Icipiti nyéma ka tɔɣəna-weye kutɔɣənu ké. Pa taa ye le si pa somtu í kra. Pəyele pa taa kraɣa mpaav tɔɣənaɣa.

⁴⁰ Pusi nasəle na hiu na naanowa (430) ke lseyeli nyéma caɣa Icipiti taa. ⁴¹ Pə waali ké pa luwa nɔɣo kulɔmaɣa. ⁴² Teitei isu Tacaa keeluyu i tom ke ahoó aní na í ləsi-we tó. Mpu tótɔɣo mpe na pa lulɔh paa keeliɣi pa tom ke i tóó ké tam ké paa pənaya ŋka.

Tɛvu acima tɔɣo kusəsutu

⁴³ Ḿpúyú Tacaa heela Moisi na Alɔh si: Tɛvu acima kusəsutu ntó, pə fei si caɣalv wei i ta ke lseyeli tv tó í tɔɣo Tɛvu acima tɔɣənaɣa. ⁴⁴ Ye isu lseyeli tv yapa piitim lemɔi tv ke yom na í peli-i i pəsəɣi na í tɔɣo pə tɔɣənaɣa. ⁴⁵ Pə fei si piitim lemɔi muɔlv yaa apaa tv í tɔɣo pə tɔɣənaɣa. ⁴⁶ Pə kaasi ilɛ, təyaya ŋka ka taa pa wusa nantv nti tɔɣo paa tɔɣə-ti, pa kaa luna-təɣi awalí. Pəyele pə fei si pá yəki kpəntɛ nte pa kuwa mpu tó tə muwa. ⁴⁷ Pə weɛ si lseyeli nyéma təna təpai ká tɔɣəna Tɛvu acima aní. ⁴⁸ Ye isu caɣalv nyuləna si i ka tɔɣo Tacaa Tɛvu acima aní, pə weɛ ké si pá peli í na i təyaya taa apalvɔpiya təna na pəcɔ́. Ilɛ i pəsa isu lseyeli tv nté, i pəsəɣi na í tɔɣo-i. Təfɔ ye pa ta peli wei, pə fei si í kpətəna.

⁴⁹ lseyeli tv í ta peli, í na caɣalv pa kiiu kulɔmuɣo ké.

⁵⁰ Ḿpúyú lseyeli nyéma lapa teitei isu Tacaa ka heeluyu Moisi na Alɔh tó. ⁵¹ Kuyaku ŋku kv maɣamaɣa ke Tacaa ləsa lseyeli nyéma ke Icipiti taa ké nɔɣo kulɔmaɣa.

13

Tɛvu acima tó kusəsutu lentənaa

¹ Ḿpúyú Tacaa yáá Moisi na í təmi-i si: ² lseyeli taa kancaalaya apalvɔpiya təna ké ma nyənsi ké. Pə kraɣav yəlaa piya na pə polo təla nyənsi tó, má tənna-si. í nyənəɣi-səɣi ma nyəm.

³ Ntəna Moisi heeli samaa si: Pə fei si í sɔó kuyaku kvne uní kv tóó yoo. Mpi tó, kv wule ke Tacaa ləsa-tv na toh səsəɔh ke tá yomle taa ké Icipiti tetv taa. Mpu tó, ye í tóəsəɣi kuyaku kvne uní kv tóó í taa tɔɣo potopoto wei i taa we kukusum tó. ⁴ Isətv wei pa yaa si Aɔiipi tó, i kuyaku kancaalaya nyəŋku wule ke í luwa. ⁵ Waatv wei í ká svv Kanaah, na Hiti, na Amolii, na Hifi, na Yepusi pə nyéma tetv nti tə taa tɔɣənaɣa təla təhɔ tó. Tetv ntəɣi Tacaa ka yəɣətəna tuunav si i ká ha məna mə caanaa. Ilɛ paa pənaya ŋkaɣa í ká təki Tɛvu acima ke isətv unɛ i taa. ⁶ Kuyɛɛh naatosompɔɣolaya ke í ká tɔɣo kukusum fei potopotonaa. Naatosompɔɣolaya nyəŋku wule ilena í sɛɛ Tacaa. ⁷ Pə fei si pá tu keesi kukusum ke mə taa nɔɣəlv i tɛɣe kuyɛɛh uní i taa ké mə tetv təna taa. Halí ḿpúyú pu la pə potopoto. ⁸ Ye í kəma na í təki acima aní, í keesi mə piya si mpi Tacaa lapa-mɛɣe kuyaku uní kv tóó ké teitei isu kuyusum mpi í tɛh mə tokuŋ na í tamsəɣi mə ŋkpalasi taa, si pə tóəsəɣi-mɛ, na í kaləɣi Tacaa kusəsutu ke tam na í nyi-ti tó. Tɛvu acima tɔɣo mpi pu tóəsəɣəna-mɛ si Tacaa ləsəna-mɛɣe Icipiti taa na i toh səsəɔh. ¹⁰ Paa pənaya ŋka, ye pə isətv í luwa, í laki nti uní ma tv-mɛɣe isəntə tó.

¹¹ Ḿpúyú Moisi tasaa tótó si: Ye pə kəma na Tacaa tana-tvɣv Kanaah tetv nti i ka yəɣətəna tuunav si i ká ha tá na tá caanaa tó. ¹² Ilɛ tu ha-i apalvɔpiya kancaalaya nyənsi təna. Paa təla kancaalaya piya apalv nyənsi təna, uní i tənna-si. ¹³ Ye kraɣaya kancaalaya pəyaya apalvnyəŋka, ilɛ í layasi-ke na iwəyaya yaa pinaya, yaa í mələnti ka luyv na ká si. Ye pə kaasa yulv kancaalaya pəyaya apalvnyəŋka ilɛ í layasi-ke na iwəyaya. ¹⁴ Ye kuyaku nakvli mə piya pəsa-mɛ si pepe tóó ké í laki mpu. Ilɛ i cə-we si: Tu we isu yomaa ke Icipiti ké, ilena ləso ləsi-tv na i toh səsəɔh. ¹⁵ Halí pə təm taa, Icipiti wulav kisa ké təsayasaya si t́ taa nyəɣələna tiili. Ilena ləso náá kó Icipiti nyéma apalvɔpiya kancaalaya nyənsi təna, na pə kpənna təla nyənsi təna. Pə tóó maɣamaɣa ke pə weɛ si t́ laki kətasi ke kancaalaya piya apalv nyənsi təna. Ama ye yəlaa nyənsi ilɛ, təla ke tə layasəɣəna. ¹⁶ Kətasi nsí su tóəsəɣəna-tvɣv nti uní Tacaa tv-tvɣv isəntə tɔɣo

teitei isu kuyusum mpi tu teŋ tá tokuŋ na tá tamsəxi tá ŋkpalasi taa tɔ. Pə tənaya mpv pu tɔsəxəna-tu si Taca ləsəna-tuŋv Icipiti taa na i toŋ səsəŋ.

Isə hɔlvu ke i yəlaa ke mpaav

¹⁷ Waatu wei Icipiti wulav yela Isəxi nyəma na pá tu mpaav tɔ, Isə tá tisi si pá təŋ Metitlane teŋku mpaav, na pá fayana Filiisi nyəma tetv taa. Paa na ku topilaa tɔ. I lapa řpúyú si pá taa kɔɔ na Filiisi nyəma lu pa tɔɔ na səxəntv kra-we na pá cvki pa taa na pá məli Icipiti. ¹⁸ Pə tɔɔ ké Isə yelaa na pá kee na pá fayana wɔlaya tetv taa na pá polo pá lu səsəncası teŋku. Isəxi nyəma mpe pa ta lu yem yem. Pa lu nəxə kɔlvmaya ké. ¹⁹ Pa lukaya mpv ilena Moisi kuu Yosəfı mvwa na í kpenna. Mpi tɔ, i ka heela i tetvnaa ké na isəle kvseemle si Isə í ləsə-wexe Icipiti taa pá kpenna i mvwa.

²⁰ řpúyú Isəxi nyəma lu Sukəti na pá polo Itam ke wɔlaya tetv kiŋ.

LEFII
KOTELAA TOM TAKELAYA
Kutulutu

Takelaya kane ka taa ké tã kalayi si, Iso yaawa i yulu Moisi ke Iso tãeele taa, na í na-i pá yoyoti. Pã taa tãne unu Iso suwa nãyo si, ye wei í tãka i tom nti pũntu kã hiki weesuyu. Iso seyesa i yalaa ke isãna pã wee si pá la kãtasi ke isãna Iso unu i suwa tã. Pã wee tãtã si pá hatãlãna asilima nyãm tãna, na pá wee tãnanã isu pa Iso unu.

Isãna pa faya Lefii takelaya tã:

Kãtasi lataa í tãnj isãna Iso suwa tã, titite 1-7

Pã wee si pá tuna kãtelaa, na pele pá weena yaasi kũpanã, titite 8-10

Paa Iso seelũ wei í se tãnyũ tã asilima, titite 11-16

Pã wee si pá se kpa nyãntũ na Iso seev isayam, titite 17-27

ISO KãTASI NA Pã KũHAAJ

ISO kãtaya njka kãkã lusa ka tãna tã

¹ Mũyũ Tacaa Iso yaa Moisi na cokãle^a nte pa lapãna pãnj, na Iso na i yalaa pá suliyi tã taa tã. Uena í tãmi-i si: ² Telãsi lseyeli nyãma si, ye pa taa nãyoũ caa-m kũhav ke kãnav, i pãseyi na í kãna nav yaa heu yaa pãnj.

³ Ye nav ke yulu caa lapũ ke kãtaya njka kãkã lusa ka tãna tã. Ue apalu nyãnj wei i tiili tã caami tãyo i kã ha na Tacaa mu. Cokãle nte tã taa Iso na yalaa pa suliyi tã tã nãnyã ke i kã pona. ⁴ Uena í tãni i nij ke kãntẽ nte kãkã lusiyi mpũ tã tã nyũyũ tã. Tacaa ka mu i kãtaya na í husi i isayatu. ⁵ Uena pũntu lentũ kãntẽ ke tãsulle cokãle kinã tãna. Alãnj luluũ nyãma kãtelaa taa nãyoũ kã huli kãntẽ calãm ke Tacaa. Uena í njmũst-wãyi Iso kãtaya tãlate kãnjãmãnj tã ké cokãle nãnyã. ⁶ Saa wei kãtaya latu litiyi kãntẽ na í faki-teye piliyasi ⁷ tãyo kãtelaa ná tãyanãyi kãkã ke kãtaya tãlate tã. ⁸ Uena pá tãni nantu cãkãnj ke kãkã tã tãtãtã, na nyũyũ na nim cãlã nim cãlã tãtã. ⁹ Kãntẽ lotu na tã nãnjpãasi tãnj nyaaluũ, uena kãtulũ nyãyasi pã tãnãya kãtaya tãlate tã. Kãtaya njka kãkã lusa ka tãna tãyoũ. Ka sãssũnj ke Tacaa caaki.

¹⁰ Ye isu heu yaa pãnj ke yulu caaki lapũ ke kãtaya njka kãkã lusa ka tãna tã. Ue apalũnyãnj wei i tiili tã caami tãyo i kã kãna. ¹¹ Uena í lentũ-i Iso cokãle kãnjãmãnj taa, ke kãtaya tãlate ilim nãnyãnj tã. Uena Alãnj luluũ nyãma kãtelaa taa nãyoũ njmũst calãm ke kãtaya tãlate kãnjãmãnj tã. ¹² Uena kãtaya latu faya nantu ke tilima. Na í seti nyũyũ, na í lãsi nim cãlã nim cãlã. Uena kãtulũ tãni nantu nãnyã kãtaya tãlate kãkã njke ka tã tãtãtã. ¹³ Kãntẽ lotu na tã nãnjpãasi tãnj nyaaluũ, uena kãtulũ huli kãtaya njkeye Tacaa, na í nyãyasi pã tãnãya kãtaya tãlate tã. Kãtaya njka kãkã lusa ka tãna tãyoũ. Ka sãssũnj ke Tacaa caaki.

¹⁴ Ye sumãya ke yulu caaki lapũ ke kãtaya njka kãkã lusa ka tãna tã, ihokãya yaa alukuku ke i kã kãna. ¹⁵ Uena kãtulũ pona sumãya njkeye Iso kãtaya tãlate kinã, na í cã ka nyũyũ na í nyãyasi-kũyũ kãtaya kãkã taa. Uena í nyaasi alukuku calãm na í taana-wãyi Iso kãtaya tãlate kãnjãmãnj tã. ¹⁶ Uena í lãsi luyuticeceku na kũ tãyãnyã, na í peti-kũyũ tãlũma nim nyãna tãlãle, ke Iso kãtaya tãlate kãnjãmãnj taa, na ilim tãlũle tã. ¹⁷ Uena í tãki alukuku ke nj taa na í hã na í cãli. Ue pã taa yaali. Uena í nyãyasi-i Iso kãtaya tãlate kãkã taa. Kãtaya njka kãkã lusa ka tãna tãyoũ. Ka sãssũnj ke Tacaa caaki.

2

Tãyãnyã kũhav

^a 1:1 cokãle: Cokãle nte tã tom pa yãyoũ cãne tã tã ta ke taale cokãle ke yem. Pãnj ke pa luuwa na pa saaki pã kpatãnj. Pa pãseyi na pa hetũ-te na pa kpili na pa sãyãli na pa pona tiili na pa tãyanũ-teye sikuyu.

¹ Ye isu yulu caa ɪ kɔna Tacaa ke tɔɔnaya kuhav, mulum kupam ke ɪ caaki. ɪ pələɣi pə tɔɔ ké nim, na í tənɪ tulaalu. ² Ulena í pona Alɔɣ luluɣu nyéma kətəlaa. Pa taa nəɣəlu cosiyi nim mulum mpəɣi ŋkute na í nyayasi pə na tulaalu tənaya kətaya təlate tɔɔ. Mpi pə kəna kətəəsəm si Tacaa tənna pə tənna. Kətaya ŋka kəkə lusa ka tənna tɔɣəle. Ka sɔɔsɔɣ ke Tacaa caaki. ³ Kuhav ŋku ku kakaasaya pəsəɣi kətəlaa nyəm ké. Mpi tɔ, pə ké kate taa kate pulɔpɔɣu. Pə taya pulɔ, pə ké kətaya ŋka pa lapa Tacaa tɔ, ka kakaasaya ké.

⁴ Ye pə ké isu potopotonaa looŋa taa kukusum fei tɔɔnaya nakəli, ɪle pa caa mulum kupam na pá nuɣutina nim, na pá tu kakalasi yaa petepetasɪ taka, nsi si tɔɔ pa yɔɣəla nim tɔ.

⁵ Ye isu petepetaya mayamaya, ŋka pa tɔɣi nyəɣəluɣu kuwaluɣu tɔɔ tɔ. ɪle mulum mpi pa nuɣutina nim, na pə taa fei kukusum tɔɣəle pa tɔɣi. ⁶ Pa pututəɣi petepetaya ŋke, ulena pá sɔɔsi pə taa ké nim tɔtɔ. Ḿpɔ́ɣú pə wɛɛ si, pá la tɔɔnaya kuhav təm taa.

⁷ Ye isu tɔɔnaya ŋka pa toŋaa tɔ ka kuhav ɪle, mulum mpi pa nuɣutina nim tɔɣəle pa caaki.

⁸ Pa tayanəɣi-keɣe, isu pa keesɔɣu tɔ. Ulena pá pona təsulle cokəle taa. Pa cələɣi kətulu, na ɪlé ɪ pona ɪsɔ kətaya təlate kiŋ. ⁹ Ulena í cosi na í nyayasi tɔ tɔɔ si, pá la kətəəsəm si, Tacaa tənna pə tənna. Kətaya ŋka kəkə lusa ka tənna tɔɣəle, ka sɔɔsɔɣ ke Tacaa caaki.

¹⁰ Kuhav ŋku ku kakaasaya pəsəɣi kətəlaa nyəm ké. Mpi tɔ, pə ké kate taa kate pulɔpɔɣu. Pə taya pulɔ, pə ké kuhav ŋku pa ha Tacaa tɔ ku kakaasaya ké.

¹¹ Ye pa tayanəɣi Tacaa maya tɔɔnaya kuhav si, pa nyayasi-kuɣu kəkə ke ma hətə taa, pə fei si pá tu pə taa ké kukusum yaa tuɣ. ¹² Pa pəsəɣi na pá ha-m tuɣ na kukusum ke waatu wei pa pukina-m tɔɔnaya kalaalaya tɔ. Ama tuɣ na kukusum mpəɣi pə fei si, pá nyayasi kətaya təlate tɔɔ si, Tacaa má, má nu pə sɔɔsɔɣ.

¹³ Ye pa haaki Tacaa maya tɔɔnaya kuhav, pə wɛɛ si pá tú təm ké. Mpi tɔ, mpi pə huləɣəna si nəɣə ŋka ma na-me tə pɛɛlaa tɔ, ka wɛ tam tɔɔ. Pə tɔɔ ké pə wɛɛ si pá tɔɣi təm ke paa tɔɔnaya kuhav ŋku ku taa.

¹⁴ Ye yulu ləsəɣi ɪ tawa kancaalaya kululum kuhav, ɪ wəkɪ^a pá na pə ləɔtu ké, na í yəti.

¹⁵ Pə waali, ulena í pəli pə tɔɔ ké nim na í tənɪ tulaalu. Ḿpɔ́ɣú pə wɛɛ si pa lá tɔɔnaya kuhav təm taa. ¹⁶ Ulena kətulu náá cosi pee kuyətɛɛ anɪ, na í nyayasi pə na tulaalu tənna. Mpi pə kəna kətəəsəm si Tacaa tənna pə tənna. Tɔɔnaya kuhav ŋku pa nyayasa Tacaa tɔɣəle.

3

Nəɣə kulumaya kpentɔɣu kətaya

¹ Ḿpɔ́ɣú Tacaa tasaa si: Ye nəɣəlu caa ɪ la-m nəɣə kulumaya kpentɔɣu kətaya ke nau. Pə wɛɛ si, apalɔnyəɣ yaa alu nyəɣ wei ɪ tiili tá caami tɔɣə ɪ ká kɔna. ² Ulena í tənɪ ɪ niŋ ke kpənte nyuɣu taa, na í lenti-tɛɣe təsulle cokəle nənəɣə. Ulena Alɔɣ luluɣu nyéma kətəlaa taa nəɣəlu ŋmusɪ tə caləm ke ɪsɔ kətaya təlate kəŋkəməɣ tɔɔ. ³ Ulena pá nyayasi Tacaa ke nim tənna, mpi pə pama lotu tɔɔ tɔ, ⁴ na timpee naale na a nim, na kəŋkəməɣ taa nyəm. ɪsu pa ləsɔɣu hɔəle, na pá kpenna timpee tɔ. ⁵ Ulena kətəlaa tənɪ nantu ntəɣi ɪsɔ kətaya təlate kəkə tɔɔ. Na pá nyayasi-tɪ na kuhav ŋku kəkə lusaa tɔ. Kətaya ŋka pa nyayasa Tacaa tɔɣəle. Ka sɔɔsɔɣ ke ɪ caaki.

⁶ Ye isu heu yaa pəɣ ke yulu laki Tacaa ke nəɣə kulumaya kpentɔɣu kətaya. Apalu yaa alu nyəɣ wei ɪ tiili tá caami tɔɣə ɪ ká kɔna. ⁷ Ye isu heu, ɪle ɪ pona-ɪ təsulle cokəle kiŋ, ⁸ na í tənɪ ɪ niŋ ke heu nyuɣu taa, na í lenti-ɪ tə kiŋ tənna. Ulena kətəlaa taa nəɣəlu ŋmusɪ heu caləm ke ɪsɔ kətaya təlate kəŋkəməɣ tɔɔ. ⁹⁻¹⁰ Ulena pá nyayasi Tacaa ke nim tənna mpi pə pama lotu tɔɔ tɔ. Na timpee naale na a nim na kəŋkəməɣ tɔɔ nyəm. ɪsu pa ləsɔɣu hɔəle na pá kpenna timpee tɔ, na suka tənna. ¹¹ Ulena kətulu nyayasi pə tənaya kəkə ke ɪsɔ kətaya təlate tɔɔ. Tɔɔnaya kətaya ŋka pa nyayasa Tacaa tɔɣəle.

^a 2:14 wəkɪ: Wəpɔ mpi pa yəɣətəɣi cənɛ tɔ, pə nəɣəsənna ke ɪsu pa wəkɔɣu məsi ke Ləkpaa taa na pa ŋmayaləɣi tɔ.

¹² Ye pǎ́j ke yulu laki kǎ́taya, ile i pona-i tǎ́sulle cokǎ́le kin, ¹³ na í tǎ́ni i ninj ke i nyuyu tǎ́o, na í lenti-i tǎ́na. Ulena kǎ́tǎ́laa ħ́musi i calǎ́m ke lǎ́o kǎ́taya tǎ́late kǎ́njǎ́kǎ́mǎ́j tǎ́o. ¹⁴ Ulena pá nyayasi Tacaa ke nim tǎ́na mpi pǎ́ pama lotu tǎ́o tǎ́, ¹⁵ na timpee naale na a nim, na kǎ́njǎ́kǎ́mǎ́j tǎ́o nyim. Isu pa lǎ́suyu hǎ́ole na pá kǎ́penna timpee tǎ́o. ¹⁶ Ulena kǎ́tulu nyayasi pǎ́ tǎ́naya kǎ́kǎ́ ke kǎ́taya tǎ́late tǎ́o. Tǎ́ǎ́naya kǎ́taya ħ́ka pa nyayasa Tacaa tǎ́ǎ́le. Ka sǎ́suyj ke i caaki.

Tacaa tǎ́nna nim cǎ́lǎ́ nim cǎ́lǎ́ tǎ́na. ¹⁷ Pǎ́ tǎ́o kǎ́ paa timpiyi lseyeli nyǎ́ma kǎ́ wǎ́e, paa waatu wei te, pǎ́ wǎ́e si pá tǎ́ki kusǎ́suto tǎ́neye. Pǎ́ fǎ́i si pá tǎ́ǎ́o kǎ́pǎ́nte nantu nim, yaa tǎ́ calǎ́m.

4

Kǎ́tulu sǎ́sǎ́ isayatu husuyu sǎ́sǎ́

¹ Mǎ́pǎ́yú Tacaa tǎ́ma Moisi si: ² Telǎ́si lseyeli nyǎ́ma si, ye pǎ́ yukǎ́na nǎ́ǎ́lǎ́ na í lǎ́ mpi Tacaa kǎ́saa tǎ́, na í yǎ́ki kǎ́iu. Isǎ́na pǎ́ntu kǎ́ la tǎ́ǎ́lǎ́.

³ Ye kǎ́tulu sǎ́sǎ́ pǎ́ntǎ́na, ulena i tǎ́sǎ́kǎ́le taana yǎ́laa tǎ́na. Pǎ́ wǎ́e si í la Tacaa ke isayatu husuyu kǎ́taya ke nav apalu nyǎ́j wei i tiili ta caami tǎ́o. ⁴ I pukina nav inǎ́yi tǎ́sulle cokǎ́le nǎ́nǎ́ǎ́o. Ulena í tǎ́ni i ninj ke i nyuyu taa, na í lenti-i Tacaa kin tǎ́na. ⁵ Ulena kǎ́tulu sǎ́sǎ́ kǎ́paya kǎ́pǎ́nte calǎ́m na nyǎ́naya na í sǎ́vna cokǎ́le taa. ⁶ I liiki pǎ́ taa kǎ́ mpǎ́le, ulena í ħ́musi tǎ́m naatosompǎ́ǎ́ǎ́lǎ́ya, ke Tacaa kin tǎ́naya cokǎ́le pǎ́uyu kukayau tǎ́o, na pǎ́ tǎ́o pǎ́ tǎ́o cǎ́ne. ⁷ Ulena í taa calǎ́m mpi tǎ́tǎ́ǎ́o tulaalu tǎ́wǎ́te hǎ́lǎ́jasi tǎ́o kǎ́ cokǎ́le taa tǎ́na. Pǎ́ waali, ulena í pǎ́li calǎ́m kǎ́kaasǎ́m ke kǎ́taya tǎ́late nte tǎ́ wǎ́e cokǎ́le nǎ́nǎ́ǎ́o tǎ́ tǎ́ tǎ́e. ⁸ Ulena í kǎ́oli kǎ́pǎ́nte nim cǎ́lǎ́ nim cǎ́lǎ́ tǎ́na. Pǎ́ kǎ́paya pǎ́ tǎ́na mpi pǎ́ pama pǎ́ taa lotu tǎ́o tǎ́, ⁹ na timpee naale na a nim, na kǎ́njǎ́kǎ́mǎ́j taa nyǎ́m. Isu pa lǎ́suyu hǎ́ole na pá kǎ́penna timpee tǎ́o. ¹⁰ Lona kulumǎ́e anǎ́yi pa setǎ́yi nǎ́ǎ́o kulumaya kǎ́pǎ́ntuyu kǎ́taya kǎ́pǎ́nte tǎ́o. Ulena kǎ́tulu sǎ́sǎ́ nyayasi nantu ntǎ́yi kǎ́taya tǎ́late tǎ́o. ¹¹⁻¹² Pǎ́ kaasǎ́yi nantu lenti, na tǎ́nuyu na nyuyu, na nǎ́njǎ́kǎ́asi, na lotu na pǎ́ taa nyǎ́m tǎ́na. Ulena pá luna tǎ́sikile waali, ke lonte nte pa lǎ́sǎ́na tǎ́ mǎ́aa na pá lǎ́ki tǎ́lǎ́ma nim nyǎ́na tǎ́. Na pá nyayasi-tǎ́yi kǎ́kǎ́ ke tǎ́lǎ́ma huǎ́ule tǎ́o.

lseyeli nyǎ́ma tǎ́na isayatu husuyu sǎ́sǎ́

¹³ Ye isu lseyeli nyǎ́ma tǎ́na tǎ́pai kǎ́ pǎ́ yukǎ́naa, na pá la mpi Tacaa kǎ́saa tǎ́, na pá yǎ́ki i kǎ́iu na pa tǎ́na pa tǎ́m si. ¹⁴ Ulena pǎ́ kǎ́o na pá cǎ́kǎ́na. Pǎ́ wǎ́e si pá lǎ́si nav apalu nyǎ́j ke isayatu husuyu kǎ́taya kǎ́. Pa pukina-i tǎ́sulle cokǎ́le nǎ́nǎ́ǎ́o, ¹⁵ ulena pa nyuyu nyǎ́ma tǎ́ni pa ninj ke kǎ́pǎ́nte nyuyu taa. Na pá lenti-teye cokǎ́le nǎ́nǎ́ǎ́o tǎ́na. ¹⁶ Ulena kǎ́tulu sǎ́sǎ́ cosi tǎ́ calǎ́m na í sǎ́vna tǎ́sulle cokǎ́le taa. ¹⁷ I liiki pǎ́ taa kǎ́ mpǎ́le, ulena í ħ́musi tǎ́m naatosompǎ́ǎ́ǎ́lǎ́ya, ke Tacaa kin tǎ́naya cokǎ́le pǎ́uyu kukayau na pǎ́ tǎ́o pǎ́ tǎ́o cǎ́ne. ¹⁸ Ulena í taa calǎ́m mpi tǎ́tǎ́ǎ́o tulaalu tǎ́wǎ́te hǎ́lǎ́jasi tǎ́o kǎ́ cokǎ́le taa tǎ́na. Pǎ́ waali, ulena í pǎ́li calǎ́m kǎ́kaasǎ́m ke kǎ́taya tǎ́late nte tǎ́ wǎ́e cokǎ́le nǎ́nǎ́ǎ́o tǎ́ tǎ́ tǎ́e. ¹⁹ Ulena í seti nim cǎ́lǎ́ nim cǎ́lǎ́ na í wǎ́ kǎ́taya tǎ́late tǎ́o. ²⁰ Teitei isu i ka lapu i mayamaya i isayatu husuyu kǎ́taya nav tǎ́ǎ́o i kǎ́ lana inǎ́. Ulena í la lseyeli nyǎ́ma tǎ́naya isayatu husuyu kǎ́taya, na lǎ́o tǎ́yanu-wǎ́ye-ti. ²¹ Pǎ́ waali ulena í pona kǎ́pǎ́nte kǎ́kaasaya ke tǎ́sikile waali, na í nyayasi-teye kǎ́kǎ́, isu i ka lapu i mayamaya i isayatu husuyu kǎ́pǎ́nte kǎ́taya tǎ́. Kǎ́taya ħ́ka ka husǎ́yi lseyeli nyǎ́ma tǎ́na isayatu tǎ́ǎ́le.

Nyuyu tu sǎ́sǎ́

²² Ye isu nyuyu tu nǎ́ǎ́lǎ́yǎ́ pǎ́ yukǎ́naa, na í la mpi i Caa lǎ́o kǎ́saa tǎ́. Isu i yǎ́ka i kǎ́iu na i tǎ́m sí. ²³ Ulena pǎ́ kǎ́o na í cǎ́kǎ́na i isayatu. Pǎ́ wǎ́e si, í la pǎ́ntuluyu ħ́ku ku tiili tǎ́ caami tǎ́ǎ́o isayatu husuyu kǎ́taya. ²⁴ I tǎ́nǎ́yi i ninj ke kǎ́pǎ́nte nyuyu taa kǎ́. Ulena í lenti-teye tǎ́sulle cokǎ́le kin, ke timpi pa lentǎ́yi kǎ́tasi nsi kǎ́kǎ́ lusaa tǎ́ si tǎ́la tǎ́. Kǎ́taya ħ́ka ka husǎ́yi isayatu tǎ́ǎ́le. ²⁵ Ulena kǎ́tulu lii i mpǎ́le ke calǎ́m taa, na í taa-wǎ́yi lǎ́o kǎ́taya tǎ́late hǎ́lǎ́jasi tǎ́o, na í pǎ́li kǎ́kaasǎ́m ke tǎ́ tǎ́e. ²⁶ Ulena í wǎ́ nim cǎ́lǎ́ nim cǎ́lǎ́ǎ́o kǎ́taya tǎ́late tǎ́o. Isu pa lakuyu nǎ́ǎ́o kulumaya kǎ́pǎ́ntuyu kǎ́taya kǎ́pǎ́nte tǎ́o. Ulena í la nyuyu tu inǎ́yi isayatu husuyu kǎ́taya na lǎ́o tǎ́yanu-i-ti.

lcatε tu ke yem sɔɔsi

²⁷ Ye isu yulɔ ke yem ké pə yúkənaa, na í la mpi Tacaa kisa tɔ. Isu ɪ yɔka ɪ kiinj taa nakuli, na ɪ tɔm sí. ²⁸ Ulena pə kɔɔ na í cekəna, pə wεε si í la isayatu husuyu kɔtaya ke pə́j alv nyəŋ wei ɪ tiili tá caami tɔ. ²⁹ ɪ tənəyi ɪ niŋ ke kpənte nyuyɔ taa ké, ulena í lenti-teye timpi pa lentəyi kɔtaya ŋka kəkɔ lusaa tɔ ka tɔla tɔ. ³⁰ Ulena kɔtulɔ lii ɪ mpəle ke caləm taa, na ɪ taa lɔɔ kɔtaya tɔlate hələŋasi tɔɔ. Ulena í pəli kukaasəm ke tə tεε. ³¹ Ulena pá seti kpənte nim cɔlɔ nim cɔlɔ. Isu pa lakuyɔ nəɣɔ kulɔmaya kpəntuyɔ kɔtaya tɔte tɔ, na kɔtulɔ nyayasi nantu ntəyi kəkɔ, na Tacaa nu pə sɔɔsvɛ. Ulena í lá pəntulɔ ke isayatu husuyu kɔtaya na lɔɔ tayani-ɪ-ti.

³² Ye heu ke ɪ sɔɔla isayatu husuyu kɔtaya lapu ulε ɪ kəna alvnyəŋ wei ɪ tiili tá caami tɔ. ³³ ɪ tənəyi ɪ niŋ ke kpənte nyuyɔ taa ulena ɪ lenti-teye timpi pa lentəyi kɔtaya ŋka kəkɔ lusaa tɔ ka tɔla tɔ. ³⁴ Ulena kɔtulɔ lii ɪ mpəle ke caləm taa, na í taa kɔtaya tɔlate hələŋasi tɔɔ. Na í pəli kukaasəm ke tə tεε. ³⁵ Ulena pá seti kpənte nim cɔlɔ nim cɔlɔ. Isu pa lakuyɔ nəɣɔ kulɔmaya kpəntuyɔ kɔtaya heu tɔ. Ulena kɔtulɔ nyayasi-təyi kəkɔ na kɔtaya nyəntu lenti. Ulena í lá pəntulɔ ke isayatu husuyu kɔtaya na lɔɔ tayani-ɪ-ti.

5

Saa wei pə wεε si pá la isayatu husuyu sɔɔsi tɔ

¹ Saa wei pə wεε si pá la isayatu husuyu sɔɔsi təɣɔlɔ: Ye isu yulɔ nuwa pa yəɣətəna tuunav si, í ləsi aseeta ke tɔm nti ɪ nawa na ɪ nyəma tɔ. Ulena í kisi tə yəɣətuyɔ, pə isayatu wε ɪ nyuyɔ taa ké.

² Lenti ulε, ye isu pə yúkəna yulɔ, na í tokina asilima pulɔpɔ. Paa kpənte kusəpəle. Təyaya nyənte, yaa taale nyənte, yaa nyamanyama nəɣɔlɔ, ɪ tɔm səpaya, na í pəsi asilima tu.

³ Ye isu pə yúkəna nəɣɔlɔ, na í tokina yulɔ asilima naali, na pə́ pilisi-ɪ. Ulena í kɔɔ í cekəna, ɪ tɔm səpaya.

⁴ Yaa pə yúkəna nəɣɔluyɔ tanaav taa, na í tuuna kɔpantu yaa isayatu. Ulena í kɔɔ í cekəna, ɪ tɔm səpaya.

⁵ Ye wei ɪ lapa isayatu nti pa kεesa isəntɔ tɔ tə taa natəli, pə wεε si puntu í hulɪ-təyi kɔtulɔ, na í tisi si ɪ tɔm səpa. ⁶ Na í kəna heu yaa pə́j na ɪ la isayatu husuyu kɔtaya. Ulena kɔtulɔ lapɪ-ɪ pə sɔɔsi.

Kunyəntunaa sɔɔsi

⁷ Ye yulɔ wu heu yaa pə́j si í lana isayatu husuyu kɔtaya. ɪ pəsəyi na í caa ihokasi naale yaa alukukunaa naale, na í pona Tacaa təyaya taa. Ulena í lá lelɔ ke isayatu husuyu kɔtaya, na lelɔ ke kɔtaya ŋka kəkɔ lusaa tɔ. ⁸ ɪ celəyi kɔtulɔ ke pa naale, na ílé í hólí lɔɔ ké isayatu husuyu nyəŋ na í yɔki ɪ lumaya. Ama u cekɪ nyuyɔ. ⁹ Ulena í cosi caləm na í ŋmusi-wəyi kɔtaya tɔlate kəŋkəməŋ tɔɔ. Ulena í pəli kukaasəm ke tə tεε. Ḿpúyú pə wεε si í la isayatu husuyu kɔtaya tɔm taa. ¹⁰ Pə waali ké kɔtulɔ laki kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka təna təɣɔ alukuku naale nyəŋ, isu pa siw tɔ. Ulena í lá pəntulɔ ke isayatu husuyu kɔtaya, na lɔɔ husi-ti.

¹¹ Ye yulɔ fεina alukukunaa naale, yaa ihokasi naale. ɪ pəsəyi na í pona mɔlum kiloona tooso na í lá isayatu husuyu kɔtaya. Ama pə fεi si í siti nim, yaa í tənɪ pə tɔɔ ké tulaalɔ ké. Mpi tɔ, pə ké isayatu husuyu kɔtaya ké, pə taya təɣənaya nyəŋka. ¹² ɪ pukina mɔlum mpəyi kɔtulɔ, ulena ílé í cosi-wəyi ŋkute. Ńtə tə kəna kutəəsəm si Tacaa tənna pə təna. Ulena í nyayasi pə na kətasi lensi nsi si wε kətaya tɔlate tɔɔ təɣɔ Tacaa. Ḿpúyú pə wεε si pá la isayatu husuyu sɔɔsi. ¹³ Ulena kɔtulɔ la puntu ke isayatu husuyu kɔtaya na lɔɔ husi-ɪ-ti. Ulena kukaasəm pəsi kɔtulɔ nyəm, isu təɣənaya kuvav sɔɔsi tɔm taa.

Tayanuyɔ sɔɔsi

¹⁴ Ḿpúyú Tacaa heela Moisi si:

¹⁵ Ye pə yúkəna yulɔ, na í sɔɔ Tacaa ke celuyɔ ke ɪ nyəm, pə wεε si í kəna iwaaav ŋku ku tiili tá caami tɔ, na í lá tayanuyɔ kɔtaya. ɪ ləsəyi-kuyɔ kaləku taa ké, na í mayasi na í ná

si ku liyitee tala isu pa suwa tásulle cokále taa tó. ¹⁶ Ulena í feli Iso ké kámle, na í sɔɔsi paa kakpasí wei í tɔɔ ké kúlum. Mpi tɔ, ɪ wakəlɛna Iso tɔyaya, ulena í cela pə tɔnaya kɔtulɔ. Ulena ílé ɪ lentɪ krəntɛ, na í la pəntulɔ ke isayatu tayanuyɔ kɔtaya, na Iso husɪ-ɪ-tɪ.

¹⁷ Paa pə yukəna yulɔ ké na í yɔki Tacaa kusəsutɔ, ɪ sɔɔlɛaa tɔtɔɔ. ¹⁸ Pə weɛ si í ləsi kaləku taa ké ɪwaav ŋku ku tiili tá caamɪ tɔɔ. Í mayasi na í ná si ku liyitee tala isu pa suwa tɔ. Ulena kɔtulɔ lapɪ-ɪ isayatu nti pə yukəna-ɪ na ɪ la tɔ, tə tayanuyɔ kɔtaya, na Iso husɪ-ɪ-tɪ. ¹⁹ Tasəkəle tayanuyɔ kɔtaya nté. Mpi tɔ, yulɔ ɪnɪ ɪ ka wakəlɛna Tacaa ké.

²⁰ Ḿpúyú Tacaa heela Moisi si:

²¹⁻²² Ye isu pa cela yulɔ ke pulɔpɔ suu, yaa ɪ kənta-wɪ, yaa ɪ ŋmula-wɪ, yaa ɪ muɔulaa ké na í hiki-wɪ, yaa ɪ tu hii-wɪ na í krɛɛsi. Ulena í looli na í tuu, na í takɪ isayatu isu mpɔ pə taka, ɪ wakəlɛna Tacaa ké, na ɪ tɔm səpa. ²³⁻²⁴ Ye kuyaku ŋku pə kula ɪ waali, pə weɛ si í məɲna, yaa í feli krəntɛ tu ké. Haləna í sɔɔsi paa kakpasí wei ɪ tɔɔ ké kúlum, na í krəntɪ na í cɛle-ɪ. ²⁵ Pəle pə waali, pə weɛ si í pona kɔtulɔ ke isayatu tayanuyɔ kɔtaya ɪwaav ŋku ku tiili tá caamɪ tɔ. ɪ mayasi na í ná si ku liyitee tala isu pa suwa tɔ. ²⁶ Ulena kɔtulɔ la pɔntɔ ɪnəɲɪ isayatu tayanuyɔ kɔtaya ke Tacaa kin. Na ílé í husɪ-ɪ-tɪ, paa tə ké nti.

6

Kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔ ka tɔɔ kusɔɔsɔtɔ

¹ Ḿpúyú Tacaa tɔma Moisi si: ² Teləsi Aləŋ na ɪ luluyɔ nyéma ke kɔtasɪ nsi kəkɔ lusa tɔ, si tɔɔ kusɔɔsɔtɔ.

Pə weɛ si, kɔtaya ŋka ma kəkɔ lusa mpɔ tɔ, ká weɛ kɔtaya tɔlatɛ taa ké ahoo tənaya, kəkɔ ɪ taa tɛ. ³ Tɛv feŋ tanəŋ ulena kɔtulɔ tɔɔlɪ kponkpontu tɔŋ nyəntɔ kəmsa, na í suu pə capa, na í kuu kɔtaya ŋke ka tɔluma nim nyəna na í huti-yeyɛ kəŋkəŋ taa təna. ⁴ Ulena í layasi wontu na í luna tɔluma anəɲɪ təsikile waali. Lonte nteɣɛ pa ləsəna tə mpaa na pá ləkɪ tɔluma nim nyəna. ⁵⁻⁶ Pə feɪ si kɔtaya tɔlatɛ kəkɔ í tɛ. Paa ifemle nteɣɛ kɔtulɔ ka nyɔtəɲɪ taasi kufasi. Ulena pácó í tənɪ kɔtaya ŋka kəkɔ lusa tɔ ka nantɔ, na nɔɔɔ kulɔmayaa kɔtaya krəntɛ nim cɔlɔ nim cɔlɔ ke pə tɔɔ.

Tɔɔnaya kuhav tɔɔ kusɔɔsɔtɔ

⁷ Ye tɔɔnaya kuhav tɔm taa, ɪlɛ pə kusɔɔsɔtɔ ntɔ. Pə weɛ si Aləŋ luluyɔ nyéma taa kɔtulɔ nɔɔlɔ, ká ponna-keɣɛ Tacaa ke kɔtaya tɔlatɛ kin. ⁸ Ulena í cosi mulum mpi pa sita nim tɔɔ ŋkute na tulaalɔ təna, na í nyayasi kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ. Mpɔ pə kena kutɔɔsəm si Tacaa tənna pə təna, na ɪ caaki pə sɔɔsɔŋ. ⁹ Kətɔlɛaa ká tɔɔnɔ pə kuvkaasəm mpəɲɪ Iso lonte taa ke tásulle cokále kɔtaya taa təna. Ama pə feɪ si pá təsi pə tɔɔnaya na kukusum ké. ¹⁰ Mpi tɔ, kuhav ŋku pa ha Iso ma tɔ, ku taa ké ma cela-weɣɛ pa paa tete. Pə ké kate taa kate puluyɔ, isu isayatu husuyɔ, yaa tayanuyɔ kɔtasɪ nantɔ. ¹¹ ɪlɛ Aləŋ luluyɔ nyéma apalɔ nyéma tike ká təkəna pə tɔɔnaya ŋke. Mpi tɔ, kɔtaya ŋka pa kəna Tacaa ke mpɔ tɔ, ka hɔɔluyɔ ké pa nyəm ke tam tɔɔ ké. Pə tɔɔ ké ye yulɔ kpai tu wei ɪ ta ke Aləŋ luluyɔ tu tɔ, ɪ tokinaa, isu ɪ səpa.

¹² Ḿpúyú Tacaa tɔma Moisi si:

¹³ Ye pa kpawa Aləŋ na ɪ pəyalaa ke kətɔlɛaa, na pá pəli-weɣɛ nim, pə weɛ si pá kəŋnam kuhav ke mulum kiloona toosoɔɔ paa kuyaku ŋku. Hɔɔluyɔ ke tanəŋ na lɛŋku ke taanaya. ¹⁴ Paa nuɣuti mulum mpəɲɪ na nim, na pá tú pə pɛtɛpɛtaya ke nyɔɔluyɔ kuwaluyɔ tɔɔ. Pə waali ulena pá putɔtɪ-ke na pá pona kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ, na Tacaa lanɛ heena kɔtaya ŋke ka sɔɔsɔŋ.

¹⁵ Ye waatu nɔɔlɔ pa kpa Aləŋ luluyɔ nyéma taa nɔɔluyɔ kɔtulɔ sɔsɔ si, í lɛɛti kupəŋ lonte. Kuhav kulumuyɔ ŋkuɔɔ ɪ ká kəna, na í nyayasi pə tənaya Tacaa má. Pə ké ma kiiu tam tɔɔ nyəŋku ké. ¹⁶ Ye kɔtulɔ kəna ɪ mayamaya ɪ tɔɔnaya kuhav, pə weɛ si pá nyayasi pə tənaya, pə taa pulɔ feɪ tɔɔɔ.

Isayatu husuyɔ kɔtaya tɔɔ kusɔɔsɔtɔ

¹⁷ Ǿpúgú Tacaa tōma Moisi si: ¹⁸ Teləsi Aləŋ na i pəyalaa ke isayatu husuyu kətasi kusəsutu.

Lonte nte tē taa pa lentəyi kətasi nsi kəkə lusaa tō, si tōla təgə paa lentı isayatu husuyu nyənte tōtō. Pə nantu ke kate taa kate pulupuyu. ¹⁹ Kətulu wei i lapa pə təmle tō, təsulle cokəle kataya taa ké pə wē si í təgə-təyi lonte nte tē wena tē mpaa tō tē taa. ²⁰ Ye yulu ke yem í tokinaa, i lepa. Tē caləm i yawa puuyu tō, lonte kulumtəle ríte tē taa ké paa nyaali-wi. ²¹ Ye cuyu tiipile taa ké pa tēsa pə nantu, ye pa tēma pə wē si pá yōki-tēye. Ama ye nyəgəluuyu kusēemuyu nyənte taa, ile pá nyaali-tēye teu, na pá kilisina lum ke səsəm. ²² Kətəlaa na pa tēesi taa apalaa tike ká təgəna nantu nti. Pə taya pulu, tē ké kate taa kate pulupuyu. ²³ Ama ye pa sūna kpənte nte tē caləm ke təsulle cokəle taa, na pá lana isayatu husuyu kətaya ke lə təyaya taa, tē nantu fei təgəu tōtō. Pə wē si pá nyayasi-təyi kəkə ké.

7

Tayanuyu səsı tō kusəsutu

¹ Ǿpúgú Tacaa tasaa si: Tayanuyu səsı kusəsutu ntō. Tē ké kate taa kate puluyu. ² Lonte nte tē taa pa lentəyi kətasi nsi kəkə lusaa tō, si tōla təgə paa lentı isayatu husuyu səsı nyənte tōtō. lēna kətulu ŋmusı tē caləm ké kətaya təlate kəŋkəməŋ tō. ³ lēna pá kəli kpənte nim cəlō nim cəlō tēna. Pə krayau pə tēna mpi pə pama pə taa lotu tō tō, ⁴ na timpee naale na a nim, na kəŋkəməŋ taa nyəm. ləu pa ləsuuyu hōle na pé kpenna timpee tō. ⁵ lēna kətulu nyayasi pə tənaya kətaya təlate tō. Tayanuyu kətaya nte. ⁶ Kətəlaa tēesi taa apalaa tike ká təgəna nantu ntəyi lonte nte tē wena tē mpaa tō tē taa. Mpi tō, tē ké kate taa kate puluyu. ⁷ Tayanuyu kətaya na isayatu husuyu nyəŋka pə kusəsutu wē kulumtu ké. Kətulu wei i lapa pə təmle tō, inı i tēna pə nantu kukaasətu.

Kətəlaa nyəm

⁸ Ye isu nəgəlu kəna kpənte si i lakı kətaya ŋka kəkə lusaa tō. Kətulu wei i lapa pə təmle tō, inı i tēna tənuyu. ⁹ Ye pa kəna lə ke təgənaya kuhau, isu potopoto, yaa kakalasi, yaa petepetaya, yaa kutonəm, ile kətulu wei i lapa pə təmle tō, inı i tēna. ¹⁰ Ama pə kaasa təgənaya kuhəŋ lələŋ tō. Paa nim kusitaya yaa kpete nyəŋka, kətəlaa taləgəna pə tənaya teitei.

Nəgə kulumaya kpentuyu kətasi tō kusəsutu

¹¹ Nəgə kulumaya kpentuyu kətasi nsi pa lakı Tacaa tō si kusəsutu ntō. ¹² Ye sēetu kətaya ke pa lapa, pa pukina tətəgə kukusum fei kakalasi nsi pa sita nim tō, pə petepetası nsi si tō pa taa-wi tō, na mulum kupam mpi pa nuɣutina-wi tō pə kakalasi. ¹³ Pəle pə paasi, pa səsəyi kukusum potopoto ke sēetu kətaya ŋke ka tō. ¹⁴ lēna pá ləsi kakalasi nsi si təm tooso tō ké kulumaya kulumaya, na pá kpaasi isətaa ke lə kətaya təlate kiŋ. lēna kətulu wei i ŋmusa kpənte caləm ke tē kəŋkəməŋ tō tō, í kraya səle. ¹⁵ Ye sēetu kətaya kpənte nantu ile, pə wē si kuyaku ŋku ku mayamaya ke paa təgə-ti, pə fei si tē fe teu.

¹⁶ Ye isu nəgəlu lapa nəgə kulumaya kpentuyu səsı, yaa i ka su nəgə, lēna i la pə səsı, pa pəsəyi na pá təgə pə nantu ke kuyaku ŋku, na pá təgə pə kukaasətu ke pə teu kufemuyu. ¹⁷ Ye tē tala kuyaku tooso nyəŋku wule, ile pə wē si pá wə-təyi kəkə. ¹⁸ Wei í təgə pə nantu ke kuyaku tooso nyəŋku wule, Tacaa kaa mɔ i kətaya. Pəyele i kətaya kaa waasi tōtō. Pə pəsa kusəgətu pulupu ké. Ye wei i təgaa pə məli i nyuyu taa. ¹⁹ Ye pə nantu í tokina asilima pulupu, tē fei təgəu tōtō. Kəkə ke paa nyayasi-ti.

Pə wē si mpa pa feina asilima tō, pa tike paa təgəna pə nantu. ²⁰ Ye isu nəgəlu wē asilima taa, na pá la Tacaa ke nəgə kulumaya kpentuyu kətaya na puntu təgə, pə wē si pá ləsi-i ləyeli kpekəle taa. ²¹ Mpu tətəgə ye nəgəlu tokina asilima tu, paa yulu, paa kpənte. lēna puntu təgə kətaya ŋke ka nantu. Paa ləsi-i tətəgə ləyeli kpekəle taa.

lə kisina i yəlaa ke nantu nim na tē caləm təgəu

²² Μρύγύ Tacaa tōma Moisi si: ²³ Teləsi lseγeli nyóma si: Pə fei si í tōγo pɔlɔpu nantu nim. Paa nav yaa heu yaa pə́h. ²⁴ Kpənte kusəpəle, yaa nte pə kpawa na pə cəli tō, tə nim fei tōγo. Ama í pəsəyi na í lana-wəyi paa mpi. ²⁵ Ye nəγoɔ tōγo tōla nna pa laki Tacaa ke kətaya ŋka kəkə lusaa tō ka nantu cəka nim nyəŋka, pə wεε si pá ləsi-i lseγeli kpekəle taa ké. ²⁶ Mpu tətōγo paa timpiyi í ká caya, pə fei si í tōγo sumaya yaa wontuyu nakuli kv caləm. ²⁷ Ye wei i tōγo caləm pə wεε si pá ləsi-i lseγeli kpekəle taa ké.

²⁸ Μρύγύ Tacaa tōma Moisi si: ²⁹ Teləsi lseγeli nyóma ke kusəsutunaa pane si: Ye yulu lapa nəγo kulɔmaya krentuyu kətaya, pə wεε si, í ləsi Tacaa paa tete ké, na í cele-i. ³⁰ I mayamaya i niŋ ká təkəna na í pona Tacaa ke nantu nim cəɔ nim cəɔ, na laŋle si pá nyayasí kəkə. Ulena í ha laŋle nteye Tacaa ke lso kətaya təlate kiŋ. ³¹ Aləŋ na i pəyalaa pa tətōγole nté. Ulena kətulu nyayasí nantu nim nyəntu ke kətaya təlate tō. ³² Pə wεε si pá ləsi nəγo kulɔmaya krentuyu kətaya yule ntōγoŋ nyənte na pá cəla kətulu. ³³ Kətəlaa taa wei i pukina kpənte caləm na tə nim ke kətaya təlate tō tō i paa tete nté. ³⁴ Tacaa mayamaya heelina lseγeli nyóma me si, í ləsi nəγo kulɔmaya krentuyu kətaya kpənte yule, na pə laŋle na í cəla kətulu Aləŋ na i lɔluyɔ nyóma. Mpi tō, nantu nti tə ké pa paa nyəm ke tam tō ké.

³⁵ Mpi mpi pa kəɔla Tacaa kətasi tō tō, pə pəsəyi Aləŋ na i pəyalaa pa nyəm ke kuyəŋku pa kra-wεye Tacaa kətuyu təmle taa tōγo. ³⁶ Tacaa tūna lseγeli nyóma si, pá cəla-wεye kuyəŋku pa kraa-wεye kətəlaa na pá pəli pa nyōŋ taa ké nim tō. Pə wεε si í təkí kusəsutu tənεye tam tō ké.

³⁷ Kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tō, na tōγonaya nyəŋka, na isayatu husoyu nyəŋka, na tasəkəle tayanuyu nyəŋka, na kətəlaa təmle taa suu nyəŋka, na nəγo kulɔmaya krentuyu pə kətasi kiŋ nté. ³⁸ Tacaa suna kiŋ inəyi Moisi ke pyu ŋku pa yaa si Holəpu tō kv taa. Kuyaku ŋku tətōγo i tūwa lseγeli nyóma ke wulaya tetu taa si, pá laki-i kətasi nsi.

KƏTƏLAA KANCAALAYA NYÓMA TƏMLE TAA SUU

8

Kətəlaa təmle taa suu kətaya

¹ Μρύγύ Tacaa tōma Moisi si: ² Yaa Aləŋ na i pəyalaa ke təsulle cokəle nənəγo. Ulena í yele na pá kəna kətaya wontu kususuutu, na pə nim mpi pa pələyi nyuyɔ taa tō. Na pá kəna isayatu husoyu kətaya nav apalu nyəŋ, na iwaəŋ naale, na potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tōγo cəkəlaya. ³ Ulena í koti lseγeli nyóma kpekəle təna tətōγo lonte íté tə taa.

⁴ Μρύγύ Moisi lapa isu Tacaa tuyu-i tō, na lseγeli nyóma kpekəle koti təsulle cokəle nənəγo. ⁵ Ulena í heeli-we si nti Tacaa suwa tōγoɔ. ⁶ Ntəna Moisi yele na Aləŋ na i pəyalaa pá kəɔ na í sə-wεye kətaya ləm. ⁷ Ulena í suu Aləŋ ke pətεε toko, na í ləli-i tampala, na í suu-i capa. Ulena í paa-i kətaya pente taka^a, na í tamsi i ŋmusi ke i siyile taa. nəγoɔluyɔ, na pá paaki pa laŋa taa isu kukunaa paaki saalaya ŋka tō pə taka. ⁸ Ulena í paa-i laŋle huluyɔ, na í tó kv taa ké wala pee taka^a ke naale. Anəyi pa mayasayana na pá nyəŋ lso kuyōγotutu. ⁹ Ntəna í temi-i nyuyɔ saalaya, na í matí ka tō ké lso kuyusuyɔ. Kule kv ké wula ké, na kv wε isu tuyu hetuyɔ. I isentaa tō ké i matəna kuyusuyɔ ŋku, isu Tacaa ka keesuyɔ-i tō.

¹⁰ Μρύγύ Moisi kpaya kətaya nim, na í fεeni təsulle cokəle, na tə taa wontu təna, na tə pəsi lso nyəm. ¹¹ Ulena í ŋmusi kətaya nim ke təm naatosompəγoɔlaya ke kətaya təlate na tə wontunaa tō. Ləm kusanəm cemse səsə na pə kpete tō ké i ŋmusa nim mpi si wontu nti tə pəsi lso nyəm. ¹² Na í pəli Aləŋ nyuyɔ taa ké kətaya nim, na í pəsi lso nyəŋ. ¹³ Pəle pə waali ké i yelaa na Aləŋ pəyalaa kpətəna, na í suu-wεye pa capanaa, na í ləli-wεye pa tampalanaa. Ulena í pa-wεye pa kahusi ke teitei isu Tacaa ka suw tō.

^a 8:7 kətaya pente taka: Wontuyu ŋku pa yaa si kətaya pente tō, kv ke kətəlaa toko ^a 8:8 wala pee taka: Pə ké kətaya wontu nti pa naakayana lso luyɔ nyəntu tōγo. Tə ta nyi isəna pa lakayana-ti tō.

¹⁴ M'p'ug'ug' Moisi yelaa na pa k'ona isayatu husuyu kotaya nav apalunyeh. Ulena Al'eh na i payalaa pa tani ni'eh ke i nyuyu t'oo. ¹⁵ M'p'ug'ug' Moisi lenta-i, na i lii mp'ale ke i cal'em taa, na i ny'oto l'oo kotaya talate h'kulunasi taa hal'ehasi t'oo, na pe tayani-te. Ulena i peli cal'em kukaas'em ke kotaya talate tee. Is'ona i lapa na kotaya talate pasi l'oo ny'ante na pa lak'ona-teye isayatu husuyu kotasi t'og'ole. ¹⁶ M'p'ug'ug' Moisi k'oola nim t'ona, mpi pa pama k'p'ante lotu t'oo t'oo. Paa timpee naale na a nim, na i seti h'oole n'og'o, na i nyagasi pa t'ona l'oo kotaya talate t'oo. ¹⁷ Pa kaas'ehi nav ini i t'onuyu na i nantu na pa taa lotu, ulena pa luna pa t'ona tesikile waali, na pa nyagasi k'oko, isu Tacaa ka suw t'oo.

¹⁸ M'p'ug'ug' pa k'ona kotaya h'ka k'oko lusa ka t'ona t'oo ka iwaav, na Al'eh na i payalaa pa tani pa ni'eh ke ku nyuyu t'oo. ¹⁹ Moisi lenta-ku, ulena i h'musi ku cal'em ke kotaya talate k'ehkam'eh t'oo. ²⁰ Ulena i f'aga-kyu pili'ehasi, na i nyagasi pa na pa nyuyu na pa nim. ²¹ Ulena i nyaali lotu na n'ehkraasi ke lum, na i nyagasi pa na nantu nti t'oo kaasaa t'og'o kotaya talate t'oo. Kotaya h'ka k'oko lusa t'og'ole. Ka s'osuyeh ke Tacaa caaki.

²² M'p'ug'ug' Moisi yelaa na pa k'ona iwaav naale ny'ehku h'ku paa la kotaya na pe susi Al'eh na i payalaa ke kot'ala t'aml'e taa t'oo. Ulena pa tani pa ni'eh ke ku nyuyu t'oo. ²³ M'p'ug'ug' Moisi lenta iwaav h'ku, ulena i lii ku cal'em na i taa-w'ehi Al'eh h'kra'ehuy n't'og'eh ny'ehku n'og'o taa. I taa-wi t'ot'og'o i apalump'ale n't'og'eh ny'ante t'oo, na i apalunamp'ale n't'og'eh ny'ante t'oo t'ot'oo. ²⁴ Ulena i yele na Al'eh payalaa k'oo na i taa cal'em t'ot'og'o pa n't'og'eh h'kra'eh n'os'i taa, na pa n't'og'eh apalumpee na apalunamp'ee t'oo. Ulena i h'musi cal'em kukaas'em ke kotaya talate k'ehkam'eh taa. ²⁵ M'p'ug'ug' Moisi kra'eh iwaav nantu nim ny'antu. Isu suka, na lotu taa nim, na h'oole n'og'o, na timpee naale na a nim, na yule n't'og'eh ny'ante. ²⁶ Ulena i l'asi kukusum fei potopotonaa mpa pa ha l'oo t'oo, pa t'oku taa ke pa kakalaya kulumaya, na nim ny'ehka, na tinte payale, na i su nantu nim ny'antu na n't'og'eh yule pa t'oo. ²⁷ Ulena i t'oo pa t'ona Al'eh na i payalaa pa ni'eh taa, na i heeli-we si pa ha-t'ehi Tacaa. ²⁸ Pa waali ke Moisi mu kuh'eh ny'ehi pa ni'eh taa na i nyagasi-i kotaya talate t'oo ke kotasi nsi k'oko lusa t'oo si t'oo. Kot'ala t'aml'e taa suw kotaya nte. Pa kotaya h'ka k'oko lusa ka t'ona t'og'ole. Pa s'osuyeh ke Tacaa caaki. ²⁹ M'p'ug'ug' Moisi kra'eh kot'ala t'aml'e taa suw kotaya k'p'ante lah'le, na i ha Tacaa ke kotaya talate ki'eh. Ulena nantuyu h'ku ku pasi Moisi ny'ehku isu Tacaa ka suw t'oo.

³⁰ Pa waali ke i kra'eh kotaya nim, na cal'em mpi pu we l'oo kotaya talate t'oo t'og'o p'eco, na i h'musi Al'eh na i wontu t'oo. Na i payalaa na pele pa ny'antu t'oo t'ot'oo. Ulena Al'eh na i payalaa na pa wontu kususuutu pa pasi l'oo ny'am.

³¹ M'p'ug'ug' Moisi heela Al'eh na i payalaa si: I t'asi heu apalv naale ny'eh nantu ke t'asulle cok'ale n'oh'og'o. Ulena i t'og'o-t'ehi t'ona m'eh mayamaya, na potopotonaa mpa pa lapa kotaya t'oo t'oo. Isu ma keesuyu-me t'oo. ³² Ye pa kaasa nantu yaa potopoto, pa wee si i ka wa k'oko. ³³ I ka c'eh t'asulle cok'ale n'oh'og'o ke kuy'eh naatosomp'og'olaya. Pa fei si i lu t'ona. Hal'ona m'eh t'aml'e taa suw kotaya kuyaku kancaalaya na kant'akaya ny'ehku wule. ³⁴ Tacaa mayamaya suna si pe la isu pa lapv sa'eha is'ent'oo t'oo. Ulena p'eco pe husi m'eh isayatu. ³⁵ I c'eh t'asulle cok'ale n'oh'og'o ke ilim na ahoo ke wee naatosomp'og'olaya ini na i t'oku Tacaa kus'asutu. Ule i kaa si. Moisi si: Nti l'oo heela-m t'og'ole.

³⁶ M'p'ug'ug' Al'eh na i payalaa pa lapa nti Tacaa ka heela Moisi na i tel'asi-we t'oo.

9

Al'eh na i payalaa pa kancaalaya kotasi

¹ M'p'ug'ug' kuyaku p'alefei naan'owa ny'ehku wule, Moisi yaa Al'eh na i payalaa na l'eyeli s'osaa t'ot'oo. ² Ulena i heeli Al'eh si: Caa navle nte t'oo tiili t'aa caami na paa la-teye isayatu husuyu kotaya t'oo. Na heu apalv wei i tiili t'aa caami na paa lapv-i kotaya h'ka k'oko lusa ka t'ona t'oo, na i k'ona pa naaleye Tacaa ki'eh. ³ Pa waali, ulena i tu l'eyeli ny'ema na pa k'ona p'eh'tuluy h'ku paa la isayatu husuyu kotaya t'oo. Na p'ona kulumaya navle na pa iwayaya mpa pa tiili t'aa caami, na paa la-weye kotaya h'ka k'oko lusa ka t'ona t'oo. ⁴ Na nav

na heu apalv nyəh wei paa la nəɣə kvlumaya krentvɣv kətaya tə. Na təɣənaɣa kvhav ŋku pa nuɣutina nim tə. Mpi tə, saŋa mayamaɣa ke Tacaa ká hvli-meyɛ ɪ ti.

⁵ Waatu wei pa kəna təsulle cokəle nənəɣə ke mpi mpi pə həla Moisi yaawa tə ulena lseyeli nyéma təna kɔtəna cokəle níté na pá səh lso təyaya kiŋ. ⁶ Ulena Moisi tə si: Nti Tacaa tu-me təɣəle. Í la-ti, na lso teeli wɛɛ mə həkv.

⁷ Mprúyú Moisi təma Aləh si: Kɔtəna lso kətaya təlata na í ləsi tə təw kə isayatu husvɣv kətaya, na ŋka kəkə lusa ka təna tə. Ulena í la isayatu husvɣv kətaya ke ɪ na yəlaa pa nyəwəh təw. Pə waali, ulena í la yəlaa nyəwəh təw kə kətaya, na í la-weyɛ isayatu husvɣv nyəŋka, isu Tacaa suw tə.

⁸ Mprúyú Aləh kɔtəna lso kətaya təlata, na í lenti navle na í la-teyɛ ɪ isayatu husvɣv kətaya. ⁹ Ulena ɪ pəyalaa pona-ɪ tə caləm na í lii pə taa kə mpəle. Ulena í taa lso kətaya təlata hələŋasi təw, na í pəli-wəɣi tə tɛɛ. ¹⁰ Kələna í nyayasi tə təw kə kɔtənim cələ nim cələ. Na timpee na həəle, isu Tacaa tɣv Moisi tə. ¹¹ Pə yela nantu na tənɣv, ulena pá luna təsikile waali na pá nyayasi kəkə.

¹² Mprúyú Aləh lənta heu apalv nyəh wei kəkə lusiɣi ɪ təna tə. Ulena ɪ pəyalaa cele-ɪ kɔtənim caləm na í ŋmusi-wəɣi kətaya təlata kəŋkəməh taa. ¹³ Na pá cele-ɪ tətəɣə tə nyvɣv na tə nantu na pá seta-təɣi tilima, na í nyayasi-təɣi lso kətaya təlata təw. ¹⁴ Ulena í nyaali pə taa lotu na nəŋkraasi na í nyayasi-təɣi nantu lenti təw.

¹⁵ Pə waali kə Aləh lapa Tacaa ke yəlaa kətasi. ɪ kraɣa pəŋtvlvɣv ŋku yəlaa ka kəna pa isayatu husvɣv təw tə. Ulena í lenti-kv, na í lá-kvɣv kətaya isu ɪ ka lapv navle tə. ¹⁶ Mprúyú ɪ lapa kɔtəna naale unəɣi kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə, isu pa suw tə. ¹⁷ Ulena í pona təɣənaɣa kvhav, na í cosi ŋkute na í nyayasi-teyɛ kətaya təlata təw, na í kpenna paa kvyakv ŋku kv kətaya ŋka kəkə nyaya ka təna tə. ¹⁸ Mprúyú ɪ lənta nav na heu apalv wei yəlaa ka kənaa si pa lakɪ nəɣə kvlumaya krentvɣv kətaya tə. Ulena ɪ pəyalaa cele-ɪ kɔtəna anɪ a caləm na í ŋmusi lso kətaya təlata kəŋkəməh təw. ¹⁹ Na pá cele-ɪ tətəɣə nav apalv nyəh nantu nim nyəntv, na heu apalv nyəh suka, na pə taa lotu təw nim na timpee na həəle. ²⁰ Ulena í tənɪ nim cələ nim cələ nantvnaa mɔyɛ kɔtəna anɪ a naale a laŋa təw. Ulena Aləh nyayasi nantu nim nyəntv ntəɣi kəkə ke kətaya təlata təw. ²¹ Na í ha Tacaa ke laŋa anɪ na ntəɣəh yule ke lso kətaya təlata kiŋ ke teitei isu Moisi ka keesvɣv-ɪ tə.

²² Waatu wei Aləh tɛma isayatu husvɣv kətasi na nsi kəkə lusa si təna tə na nəɣə kvlumaya krentvɣv nyəŋsi ke lapv, ulena í kraasi ɪ niŋ na yəlaa təw na í təŋsi-weyɛ nəɣə kvpaŋka. Ulena í lu lso kətaya təlata təw na í tii.

²³ Mprúyú Moisi na Aləh pa svsv təsulle cokəle taa. Waatu wei pa luwa, ulena pá təŋsi yəlaa ke nəəsɪ kvpaŋsi. Ulena Tacaa teeli na yəlaa təna həkv. ²⁴ Tənaɣa kəkə kulaa na ká nyaya kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə, na nantu nim nyəntv. Yəlaa təna ná mpv, ulena pá yaɣa laŋhvlumlə kakiisasi na pá hoti pa isəntəw kə atɛ.

10

Láyáɣa təw kvsəsutu

¹ Mprúyú Aləh pəyalaa naale, Natari na Apihu, pa kraɣa pa tulaalv cofolona na pá hee kəkə na pá tú tulaalv kə ka təw. Ulena pá lá Tacaa ke tulaalv kətaya kraɪ nyəŋka. Pa ta təh isəna lso ka suwa tə. ² Tənaɣa kəkə nakəli luna cokəle taa, na ká nyaya-weyɛ kraɣaa na pa isɛ. ³ Mɔvɣvle Moisi təma Aləh si: Tacaa tɛma-meyɛ-təɣi kraalvɣv ke saa wei ɪ təŋaya si:

Ma caaki kə si mpa pa kɔtəɣəna-m tə,

pá nyana ma tənəŋh wɛɛtv, na pá tu-m teeli ke yəlaa təna kiŋ.

Ulena səɣəntv anaam pu Aləh na ɪ su təkulum.

⁴ Mprúyú Moisi ya Aləh caa taalv Wusiyeli pəyalaa, Mikayeli na llisafəh si: Í polo í kraɣa mə tɛɛtvnaa mpa pa səpa təɣə cokəle kiŋ, na í luna na í hatələna təsikile. ⁵ Ulena pá polo pa ləsi sətəa mɔyɛ, na pa capanaa ke təsikile waali, isu Moisi yəɣətvɣv tə. ⁶ Mprúyú Moisi heela Aləh na ɪ pəyalaa ləlaa naale, llasaa na ltamaa si: Í taa yele mə nyəəsɪ

seɣeluyɔ, yaa í cəli mə wontu ke ləyáɣa təw. Pə taa kəw na í kəna mə təw ké səm, na Tacaa mu lseɣeli kpekəle təna na pááná. Í yeke mə tɛɛtɔnaa lseɣeli nyéma na pá caya mpa lso kuna kəkə tə pa ləyáɣa. ⁷ Aləɣ pa mayamaɣa pá taa hatələna təsulle cokəle nənəɣə təna. Pə taa kəw na pá sí. Pə taya pulu, kətaya nim mpi pa pəla-me tə, pə pəsa-meɣe Tacaa təmle nyéma ké.

Ípɔ́yú Aləɣ na ɪ pəyalaa pa muwa Moisi təm nti.

Sulum toɣ nyəm təw kusəsutu

⁸ Ípɔ́yú Tacaa təma Aləɣ si: ⁹ Pə fei si nyana nyá pəyalaa mə taa nəɣəlu í nyəw sulum, yaa kukukum napəli, na pə́cɔ́ í suw təsulle cokəle taa. Ye í lapa mpv, í ká si. Kiiu ŋku pə wee si mə na mə lɔ́luyɔ nyéma í ká təkɪ tam təw təɣəle. ¹⁰ Ulena pə́cɔ́ í pəsi na í fayasi lso nyəm na kpai nyəm, na asilima na kupam. ¹¹ Í taa nyəw-wɪ tətəɣə waatu wei ɪ seɣesəɣi lseɣeli nyéma ke kiiɣ wei ɪ təna Tacaa ka hula Moisi na í teləsi-me tə.

Kətaya nantu təw kusəsutu

¹² Ípɔ́yú Moisi heela Aləɣ na ɪ pəyalaa naale, ɪlasaa na ɪtamaa mpa pə kaasa-ɪ tə si: Í kraɣa Tacaa təɣənaɣa kuhav ŋku kəkə nyayaa na kú kaasi tə. Ulena í tú kukusum fei kakalasi, na í təɣə-səɣi lso kətaya təlatae kiɣ. Mpi tə, pə ké kate taa kate təɣənaɣa ké. ¹³ Lso lonte kate nyənte taa ké í ká təɣə-ké. Tacaa təɣənaɣa kuhav ŋku ɪ ha Aləɣ na ɪ piya ke pa paa tete isu ɪ ka heeluyɔ-m təɣəle. ¹⁴ Təla wena lseɣeli nyéma laki nəɣə kulumaya krentuyɔ kətaya, na pá ha laɣle na yule ke Tacaa ke lso kətaya təlatae kiɣ tə, tə pəsa mə paa nyəm ké. Ule nyana nyá pəyalaa na mə alaa nyéma í ká təɣəna-təɣi lonte naɣɣ nyənte taa. ¹⁵ Pə wee si lseɣeli nyéma í kəna yule na laɣle, na pə səsəna nim cəlo nim cəlo nantu. Təleɣe kətəlaa wəki kəkə ke kətaya təlatae təw ké waatu wei pa təma-təɣi Tacaa ke hav ke kətaya təlatae kiɣ tə. Ulena tə pəsi nyana nyá pəyalaa mə nyəntu ke tam təw isu Tacaa yəɣətyɔ tə.

¹⁶ Ípɔ́yú Moisi pəeka pəɣtɔluyɔ ŋku pa lapa kətaya ke yəlaa isayatu husuyɔ təw tə ku təm. Ulena í nu si pa nyayasa-kuyɔ kəkə. Ntəna í mu pááná na Aləɣ pəyalaa ɪlasaa na ɪtamaa. Ípɔ́yú í pəsa-we si: ¹⁷ Pepe təw ké í tá təɣə kətaya ŋke ka nantu ke lonte kate nyənte taa? Mpi pə təw tə, pə ké kate taa kate təɣənaɣa ké. Tacaa ka hana-meɣe kpənte íté si í waasi lseɣeli kpekəle ke pa kawalaya. Ulena í lá pa nyəw təw ké isayatu husuyɔ kətaya. ¹⁸ ɪ kpənte caləm ta polo lso təyaya taa, pu wee ké si í təɣə tə nantu ke lonte kate nyənte taa, isu maa heeluyɔ-me tə.

¹⁹ Mpuyule Aləɣ cəwa Moisi si: Nyəni, saɣa ke ma pəyalaa lapa pa isayatu husuyɔ kətaya, na ŋka kəkə lusa ka təna tə. Pəcə n nyəma laɣwakəlle nte tə mayana-m tə. Maa pəsi na má təɣə isayatu husuyɔ kətaya kpənte nantu na? Tacaa laɣle ká heena-m?

²⁰ Moisi nuwa təm nti, ulena ɪ mu-ti.

MPI PƏ KE ASILIMA NA MPI PƏ KE KUPAM TƏ PƏ TƏM

11

Təla asilima nyəna na kupana pə təm

¹ Ípɔ́yú Tacaa heela Moisi na Aləɣ si: ² Í teləsi lseɣeli nyéma si, ate təla taa, nna nna í ká təɣə təɣəle, ³ nna a acəwa fayaa, na á wena talasi tə. ⁴⁻⁶ Ama pə fei si í təɣə yooyoo, na puyɔ namaya, na kpaca. Təla anɪ a wena talasi yaa, ɪle a acəwa ta fayə ké. ⁷ Pə fei si í təɣə afa tətə. Mpi tə, paa ɪ acəwa fayaa tə, ɪ feina talaya. ⁸ Pə wee si í nyəni təla anəɣi asilima nyəna ké. Í taa təɣə-yə. Pə́cɔ́ í taa tokina a kusəpəe ke tokinaɔ mayamaɣa.

⁹ Ye pə kaasa lum taa wontu ɪle, í təɣə tiina wena a wena lum yaaləɣ na setu tə. Í kii wena a feina mpv tə. ¹⁰ Pə kaasuyɔ lum təna taa wontu lenti, yaa pə nyamanyamanaa mpa pa feina lum yaaləɣ na setu tə, pə ké-meɣe acaalətu ké. ¹¹ Í nyəni-təɣi asilima, í taa təɣə-ti, yaa í tokina tə kusəpətu. ¹² Í kii lum taa wontu təna nti tə feina lum yaaləɣ na setu tə.

¹³⁻¹⁹ Sumasi nsi pə wɛɛ si í nyəni asilima na í kii si təɣəu təɣəle: Yepeleku, na kpimle, na hekəle, na katəkətuɣu, na taataa, na təɣənakpeluɣu, na kulaaluɣu, na tintəkəlaya, na sɛmɔɣu, na si piitimnaa təna.

²⁰ Pə wɛɛ si í nyəni asilima ke nyamanyamanaa mpa pa təna pa wena keɲ na nɔɔheɛ liyiti tɔ. ²¹ Ama í təɣə pa taa mpa pa wena keɲ na nɔɔheɛ liyiti na nɔɲkpaasi na pá ŋmaaki tetu tɔ tɔ pa təna. ²² Pa taa mpa í ká təɣə təɣəle cələɲ na ɪ looŋa təna, na kutoloɲ na ku looŋa təna. ²³ Pə kaasa lentɪ nti tə wena keɲ na nɔɔheɛ liyiti tɔ, í nyəni-təɣi asilima pulu.

Təla na wontu nti tə kusəpətu tokinau pilisiyi yulu tɔ

²⁴⁻²⁵ Wontu lentɪ wɛɛ, ye yulu í kpaɣa tə kusəpətu, yaa ɪ tu tokina-tɪ, pə pilisa-ɪ ké. Pə wɛɛ si í cɔtɔ ɪ wontu kususuutu, na í caya m̀p̀yú asilima taa, haləna taanaya. ²⁶⁻²⁸ Nti nti pə wɛɛ si í nyəni asilima təɣəle nti tə acowa ta faɣa, na tə feina talasi tɔ. Na nɔɔheɛ liyiti nyəntu təna nti tə wena səkpaɲ tɔ. Ye wei í kpaɣa tə kusəpətu pə wɛɛ si í cɔtɔ ɪ wontu na í caya asilima taa, haləna taanaya.

²⁹⁻³⁰ Wontunaa mpa í ká nyəni asilima ke nti nti tə tɔɲ tə lotu tɔ təɣəle kutuntuləkpanaa camna^a, na mpiiu, na cimlee, na a piitimnaa, na caŋasi. ³¹ Wontu səkpetu nti tə taa nti í ká nyəni asilima təɣəle. Ye wei ɪ tokina tə taa kusəpətu, ɪ ká wɛɛ asilima taa ké, haləna taanaya. ³² Ye tə kusəpətu hota wontu nti pa lakəna tɔ tə taa nakuli taa, kulɛ ku pəsa asilima ké. Paa kusaakəm, paa wontu kususuutu, yaa tənɔɣu pulɔpu, yaa huluyu. Paa wontuyu ŋku te, pə wɛɛ si pá nyaali-kuɣu na lum na ku caya asilima taa, haləna taanaya. Pə waali ke paa nyəni-kuɣu kupaɲku. ³³ Ye cɔɣu tiyaya taa ké tə taa nakuli hotaa. Tiyaya na ka taa nyəm təna, pəsəɣi asilima ké. Pə wɛɛ si pa yəki-ke. ³⁴ Ye pa pəla tiyaya ŋke ka taa lum ke təɣənaɣa kupaɲka tɔ, kele ka pəsəɣi asilima ké. Yaa pu ke kɔnyənyɔəm kɔpam, pə pəsəɣi asilima tətəɣə. Paa tiyaya ka ké ŋka. ³⁵ Paa mpi pə tɔ tɔ ké wontu tənɛ tə taa kusəpətu hotaa, pu pəsi asilima ké. Ye pə ké potopotonaa məsaya, yaa məsaya kutəsaya taa ke ku hotaa, pə wɛɛ si pá yəki-keɣe. Mpi tɔ, pə ke-mɛɣe asilima ké, na í ká nyəni-wəɣi asilima. ³⁶ Ama ye isu hite yaa ləkɔ taa ké wontuyu kusəpətu hotaa, lum kaa pilisi. ɪle wei ɪ ka tokina-ku təɣəle asilima tu. ³⁷ Ye isu pee wena pa suwa si pa tuuki tɔ, a tɔ tɔ ké wontuyu ŋku ku kusəpətu hotaa, a kaa pilisi. ³⁸ Ama ye kutətəɣəna ke pa wusa lum, na wontu nti tə taa nakuli kusəpətu hoti pə taa, ɪle a pilisaa kele.

³⁹ Ye isu kpəntɛ nte pa ha-mɛɣe mpa si í təɣə tɔ, tə səpa, na nɔɣəlu tokina-te, ɪ ká wɛɛ asilima taa ké, haləna taanaya. ⁴⁰ Wei ɪ səɣəla kpəntɛ nté, yaa ɪ tu təɣə-te, ɪ ká cɔtɔ ɪ wontu ké, na í wɛɛ asilima taa, haləna taanaya.

⁴¹ Pə wɛɛ si í kii nyamanyamanaa mpa pa tɔɲ tetu tɔ təɣə, na í nyəni-wɛɣe acaalətu. ⁴² Paa mpa pa tuuki, yaa pa tɔɲ nɔɔheɛ liyiti, yaa nɔɔheɛ paɣale tɔ. Pa ke-mɛɣe acaalətu ké, pa fei təɣəu. ⁴³ Í taa pilisi mə ti na nyamanyamanaa mpe pa təna. Í taa teləsi mə təɣi pa asilima. Pəyele í taa yele na pa asilima tɛɛ-mɛ. ⁴⁴ Mpi pə tɔ tɔ, maɣale Taca a mə lɔ. Pə wɛɛ si í faɣasi mə ti na í wɛɛ tənəɲɲ. Pə taɣa pulu, ma wɛɛ ké tənəɲɲ. Í taa pilisi mə ti na nyamanyamanaa mpa pa tɔɲ tetu tɔ tɔ. ⁴⁵ Maɣale Taca a, má ləsəna-mɛɣe ɪcipiti tetu taa si ɪ nyənəɣi-m mə lɔ. Mpu tɔ, í wɛɛ tənəɲɲ. Mpi tɔ, ma wɛɛ ké tənəɲɲ.

⁴⁶ Kusəsutu nti í ka təkɪ təla na sumasi na lum taa wontu na tetu tɔ nyamanyamanaa təm taa təɣəle. ⁴⁷ Nti tu faɣasəna-mɛɣe wontu kɔpantu na asilima nyəntu, na nti tə wɛɛ təɣəu na nti tə fei təɣəu tɔ.

12

Asilima keeluyɔ kətaya ke alu lɔluyɔ waali

¹ M̀p̀yú Taca a təma Moisi si: ² Heeli ɪsɛɣeli nyəma si, ye alu lapa teu, na í lɔli apaluɔpəyaya. ɪ asilima kuyɛɛɲ nté naatosompəɣəlaya, ke teitei isu ɪ isətu nav kuyɛɛɲ.

^a 11:29-30 kutuntuləkpanaa camna: Pele pa te mpiiu nɔɣəluɣu, ɪ wɛɛtu na ɪ yaasi wɛ teitei isu fu. Ama ɪ tɔmənɲ wɛ isu mpiiu.

³ Ulena pá peli pəyaya ke kuyaku pəlefai naanowa nyəŋku wule. ⁴ Pə waali, ulena alu caya kuyeeŋ hiu na naanowa na tooso, na í tayanəyi i caləm asilima. Pə fei si í wiili təsulle taa, yaa í tokina ləɔ pulɔpɔ. Haləna i asilima kuyeeŋ tem.

⁵ Ye alupəyaya ke alu lulaa, ulə i caya asilima taa ké cimaasənaa naale, isu i isətu nav waatu. Pə waali, ulena í la kuyeeŋ nutoso na naatoso tətə na í tayanəyi i caləm asilima.

⁶ Paa apalupəyaya, yaa alupəyaya ke alu lulaa. I asilima kuyeeŋ teŋ mpɔ, ulena í caa pənáyá kulumaya iwəyaya si pá la kətaya ŋka kəkə lusa ka təna təyɔ isayatu husuyɔ kətaya. Yaa alukuku, yaa ihokaya. ⁷ Kətulu teŋ kətasi nsəyi Taca ke lapu ulena í la alu ke asilima husuyɔ kətaya. Ulena ləɔ tayanu i caləm asilima.

Paa alu lula apalupəyaya yaa alupəyaya kusəsutu nti paa təkɪ təyɔle.

⁸ Ye asənyu kaa pəsi na ku hiki iwəyaya ulə, ku caa ihokasi naale yaa alukukunaa naale. Ulena pá la sumaya ləŋka ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə, na ləŋka ke isayatu husuyɔ nyəŋka. Na kətulu lapi-i asilima keeluyɔ səsɔ, ulə pə tayanə-i kele.

13

Yulu tənuyɔ təɔ kutəməŋ təm

¹ Mpyúyú Taca heela Moisi na Aləŋ si: ² Ye mɔlaya, yaa kaav, yaa tulɔŋa lu yulu tənuyɔ təɔ, na pá pəsi tənuyɔ təɔ asilima kutəŋ. Ule pa pona puntu ke kətulu Aləŋ, yaa i pəyalaa taa nəyɔlu kin. ³ Na ílé í wiila-i na í ná təwule nté tə taa limaa na nyɔɔsi hulumi, ulə kutəŋ asilima nyəŋku nté. Ule kətulu kpaali kpakpaa si i ké asilima tu. ⁴ Ye pá ké tulɔŋa yaa tayanmate, na təwule ta lim na nyɔɔlaya kuhulumaya fei, ulə kətulu su kutəntu na i mpaa ke kuyeeŋ naatosompəyɔlaya. ⁵ Kuyaku naatosompəyɔlaya nyəŋku sikiyi ulena í tasa kutəntu ke wiiluyɔ, ye i nawa si təwule nté tə we mpɔ tə ta layasi, ulə i tasa-i suw na i mpaa ke kuyeeŋ naatosompəyɔlaya tətə. ⁶ Kuyeeŋ unu í tɛewa ulə kətulu tasa-i wiiluyɔ ke təm naale nyəm, ye təwule nté tə sala yem tə ta səsɔ ulə i hulɪ si pə taya kutəŋ, pá ké lutu ké, pá təɔ tə i fei asilima. Ulena í cətu i wontu na í pəsi kupəŋ. ⁷ Ama ye kutəntu təwule nté tə suw wəŋ ke pəle pá waali ulə i tayanu məlyu ke kətulu kin. ⁸ Ye ílé i tasa-i wiiluyɔ na í ná si təwule walaa ulə i hulɪ si asilima kutəŋ wenna-i. Ule i ké asilima tu nté.

⁹ Ye kutəŋ kuseemuyɔ taka kpa yulu, pa pukina-i kətulu tɛyɛ. ¹⁰ Ye i wiila-i na í mayana tute ke ihulumav na tə təɔ na hiŋ na tə nyɔɔsi hulumaa ¹¹ ulə asilima kutəŋ mayamaya kele, pá fei si pá tasa-i suw ke kpeeŋa si pa naaki tətə. Kətulu ká kpaali ké si asilima tu. ¹² Ama ye asilima kutəŋ lula pee ke yulu tənuyɔ təna ke pá kpaɔav i nyuyɔ na pá polo i nəɔhɛ tə, ¹³ ulə kətulu wiili kutəntu ke teu, ye i nawa si ku waasa i tənuyɔ təna ulə i hulɪ si pə ta ke asilima. Mpi tə, i tənuyɔ təna hulumaa tə. ¹⁴ Ama kuyaku ŋku pá nawa i təɔ ké hiŋ ulə i pəsi asilima tu nté. ¹⁵ Kətulu ká wiilina-i na í kpaali si i ké asilima tu. Mpi tə, unu i huləyənə si i wena asilima kutəŋ, na pá ké asilima ké. ¹⁶ Ye hiŋ mələyi huluməŋ ulə kutəntu məli kətulu kin. ¹⁷ Ílé i wiiliyi-i na í ná si hiŋ huluma tampana ulena í hulɪ si i ta ke asilima tu.

¹⁸ Ye mutɛ kpa yulu na tɛ waa ¹⁹ na pá yele təwule na tɛ we ihulumav yaa isɛɛv, pá wɛɛ si í ná kətulu. ²⁰ Ílé i ká wiili-i na ye i mayana pá lapa təwule ke lonte na pá nyɔɔsi hulumaa, ulə asilima kutəŋ lukəna nteyɛ mutɛ taa. Kətulu ká hulɪ si i ké asilima tu. ²¹ Ama ye kətulu í wiila-i na í ná si təwule mukaa na pá məli huluməŋ na nyɔɔsi kuhulumasi fei ulə i su kutəntu na i mpaa ke kuyeeŋ naatosompəyɔlaya. ²² Ye pá səsaa ulə kətulu hulɪ si i we asilima, saa unu ulə asilima kutəŋ nté. ²³ Ye təwule nté tə ta səsɔ ulə pá ké mutɛ təntəɔlyu nté. Pə wɛɛ si kətulu í hulɪ si i ta ké asilima tu.

²⁴ Ye kəkə nyaya yulu na pá lonte taa wɛɛ ihulumav yaa isɛɛv, ²⁵ pá wɛɛ si kətulu ka wiili-i, ye i nawa si təwule limaa na pá nyɔɔsi hulumi ulə asilima kutəŋ sɔna nteyɛ kəkə tənyayale təna. Kətulu ká hulɪ si i ké asilima tu. Asilima Kutəŋ nté. ²⁶ Ama ye kətulu wiila-i na í tá ná nyɔɔsi kuhulumasi ke pá lonte taa. Pácó lonte ta lim si pá təŋna tem ulə kətulu su-i na i mpaa ke kuyeeŋ naatosompəyɔlaya. ²⁷ Kətulu ka wiili-i kuyaku naatosompəyɔlaya nyəŋku wule ye i nawa si təwule wala i tənuyɔ təɔ, ulə i hulɪ si i ké asilima tu. Asilima kutəŋ kuseemuyɔ nté. ²⁸ Ama ye təwule nté tə saala mpɔ tə ta wali

tōnyu tō, tō pasa kupasu, ile kōkō hij tōntōnyu nté. Kōtulu ká huli si i ta ke asilima tu. Mpi tō, pē ké tōntōnyu ké.

²⁹ Ye isu kaav yaa lutu^a kpawa apalv yaa alv nyuvv yaa i tamaya, ³⁰ kōtulu ka wiili hij unu na ye i nawa si tawule limaa na pē nyōōsi sēewa atalla, na sí tá yasali ile i huli si kutōntu ké asilima tu. Kaav nté. M̄p̄ȳú pa yaa si nyuvv yaa tamaya pē asilima kutōh. ³¹ Ye kōtulu nawa si kaav hij ta lim p̄c̄ó nyōōsi pilaa ile i si kutōntu na i mpaa ke kuyeeh naatosomp̄ōlaya. ³² Kōtulu ka wiili-i kuyaku naatosomp̄ōlaya nyēhku wule ye i nawa si kaav ta sōōsi, p̄yele nyōōsi kusēemasī fēi na hij ta lim ³³ ile kutōntu looli i nyuvv na í sēki timpi taa kutōh wēē tō na kōtulu tasa-i suw ke tōm naale nyām na i mpaa tōtōyō kuyeeh naatosomp̄ōlaya. ³⁴ Kuyeeh unu i tēh ilena í tasa-i wiiluyū tōtō. Ye pē ta sōōsi ile i huli si kutōntu fēi asilima. I wontu tike ke i ká cōtō ilena i p̄si asilima fēi tu. ³⁵ Ama ye p̄le pē waali ke kaav svv walvū ³⁶ ile i tasa-i wiiluyū na ye i nawa si kaav tōhna walvū ke tampana, ile kutōntu ké asilima tu nté pē fēi si í nōki p̄ēkuvv ke nyōōsi kusēemasī. ³⁷ Ye tawule nté tō taa tá sōōsi na nyōōsi kōk̄p̄ēetasī wēē, ile kutōh tēmayale, p̄ntu fēi asilima tōtō. Pē wēē ké si kōtulu í huli si i fēi asilima.

³⁸ Ye apalv yaa alv nawa i tōnyu tō ké tōlvhasī kuhulvmasī ³⁹ ile kōtulu wiili-i, ye si ta sēē teu ile pē taya kutōh isayav nte. P̄ntu ta ke asilima tu tōtō.

⁴⁰⁻⁴¹ Ye yulu nyuvv lēesaa, paa kv taa yaa i tokuyū taa, i ta ke asilima tu nyv̄h̄lēesv̄yū nté. ⁴² Ama ye t̄lēes̄ale taa t̄naya pē lapa m̄laya na ka hulv̄m̄i isēēv ile asilima kutōh nté. ⁴³ Ye kōtulu wiila m̄laya h̄ke na í ná ka hulv̄ma isēēv ke tampana isv̄ asilima kutōh ⁴⁴ ile yulu unu i wēna asilima kutōh nté, i ké asilima tu na pē wēē si kōtulu í huli mpv. I nyuvv taa ké kutōh h̄ku kv kpawa.

⁴⁵ Wontu kv̄c̄al̄ēt̄u ke pē wēē si asilima kutōh tu í suu na í yele i nyuvv ke tayanv̄yū, na í takī i tantōh tō na í k̄paal̄ȳtī si: Asilima yoo, asilima. ⁴⁶ Ye asilima kutōh í wēna wei i p̄sa asilima tu ké, na pē wēē si í hat̄l̄ēna ȳl̄aa na í caya tesikile waali ke i tike.

Wontu kvsusuutu tō h̄h̄k̄p̄sv̄laya

⁴⁷ Ye h̄h̄k̄p̄sv̄laya yaya tōlvhasī ke heeh̄ hv̄ntv̄ wontu kvsusuutu yaa k̄p̄ōh̄k̄p̄ōntu tōh̄ nȳv̄ntv̄ tō, ⁴⁸ yaa pē p̄ōh̄ yaa pē kuntunaa yaa k̄h̄ja yaa t̄n̄h̄ wontu tō. ⁴⁹ Ilena tōlvhasī n̄si si wē at̄ōnt̄ōt̄e taka yaa isēēv, ile pē wēē si kōtulu í wiili-si. ⁵⁰ I tēh si wiiluyū ilena í si h̄h̄k̄p̄sv̄laya tōlv̄h̄a wontuyū h̄ku na kv mpaa ke kuyeeh naatosomp̄ōlaya. ⁵¹ Ye kōtulu tasa wiiluyū ke kuyaku naatosomp̄ōlaya nyēhku wule na í ná si tōlv̄h̄a sōōsa w̄h̄ ile pē ké h̄h̄k̄p̄sv̄laya h̄ka pa kaa p̄si na pá lá na ká tē t̄ȳōlē. Wontuyū h̄ku kv p̄sa asilima p̄lv̄p̄v̄ȳlē. ⁵² Pē wēē si kōtulu í nyayasi kōkō ke wontuyū h̄ku unu kv tō wē h̄h̄k̄p̄sv̄laya t̄ȳō. Mpi tō, pa kaa p̄si na pá la na ká tē. Pē tō tō pē wēē si pá nyayasi-kv̄yū kōkō ké. ⁵³ Ama ye kōtulu wiilaa na í mayana si tōlv̄h̄a ta sōōsi w̄h̄ ke wontuyū h̄ku kv tō, ⁵⁴ ile i yele na pá cōtō-kv na pá si-kv na kv mpaa ke tōm naale nyām tōtōyō kuyeeh naatosomp̄ōlaya. ⁵⁵ Ye i tasa-kv̄yū wiiluyū ke kv cōtv̄yū waali na í ná si tōlv̄h̄a ta layasi yaasi, paa ka ta wali, paa nyāni-kv̄yū asilima ké na pá nyayasi-kv̄yū kōkō. Mpi tō, lonte kulv̄mt̄ale ke pē t̄ȳō wontuyū taa na kv waali. ⁵⁶ Ye waatu wei kōtulu wiilaa tō i nawa si kv cōtv̄yū waali tōlv̄h̄a salaa ile i k̄ēēs̄ana ka lonte taa na í seti. ⁵⁷ Ama ye tōlv̄h̄a tayanv̄ luv̄ ke wontuyū h̄ku kv tō, pē wēē si kutōh tōh̄na p̄uv̄ nté. Mpv̄ tō, wontuyū h̄kv̄yū paa nyayasi kōkō.

⁵⁸ Ye pa cōta tōlv̄h̄a wontuyū na ká husi, pē wēē si pá tasa kv cōtv̄yū ke tōm naale nyām ké na p̄c̄ó kv asilima tē.

⁵⁹ Ye h̄h̄k̄p̄sv̄laya yaya tōlv̄h̄asī ke heeh̄ hv̄ntv̄ wontu kvsusuutu yaa k̄p̄ōh̄k̄p̄ōntu tōh̄ nȳv̄ntv̄ yaa pē p̄ōh̄ yaa pē kuntunaa yaa k̄h̄ja yaa t̄n̄h̄ wontu tō. Kvs̄s̄utv̄ n̄ti paa t̄h̄ na pá hul̄ēna si tē ké asilima nȳv̄ntv̄ yaa kv̄p̄antv̄ t̄ȳōlē.

^a 13:29 kaav yaa lutu: C̄ānē pē paas̄ana kv̄t̄ōm̄h̄ wei i k̄paaki yulu tōnyu tō tō i tike ke. Isu kaav na lutu na pē looh̄ja t̄ana.

14

Polom asilima keelvu kɔtaya

¹ M̀p̀ỳỳ Tacaa tɔma Moisi si: ² Kusəsutu nti í ká tɔki kuyaku ŋku í laki polom ke í asilima keelvu kɔtaya tɔɔlɔ. Í pukina-í kɔtulɔ, ³ ulena ílé í lu tɔsikile taa na í wiili-í, ye í mayanaa si pə tema kɔtəntu, ⁴ ulé í tɔ-í na í caa sumasi nsi si wena si use na sí feina asilima tɔɔ naale na tɔvu sɔsɔɔv nakuli kv taasi na heej huntv nti pa lii akpaayala kuvɛɛm tɔ na nyulɔvu ŋku pa yaa si hisəpv tɔ kv piliŋa. ⁵ Pə waali ulena í yele na pá lentv sumasi nsi si taa leŋka ke sɛɛlv lvm heev tɔɔ. ⁶ Ye pə kaasa sumaya use nyəŋka ulé í kɔɔya kele na tɔvu sɔsɔɔv nakuli kv taasi, na heej huntv nti pa lii akpaayala kuvɛɛm tɔ na hisəpv piliŋa na í ŋmilisi pə tənaya sumaya ŋka pa kɔwa sɛɛlv lvm heev tɔɔ tɔ ka caləm taa. ⁷ Ulena í ŋmusi wei unv í kɔtəŋ tema mpv tɔ í tɔɔ ké tɔm naatosompɔɔɔlaya. Í tɛŋ hulɔvu sv í feina asilima ulena í yele sumaya use nyəŋka na ká svv nyutu. ⁸ Ulena unv í cɔtɔ í wontu na í hv í tɔnɔvu tɔɔ nyɔɔsi, na í sɔ lvm ulena í asilima tɛ. Pə waali ké í svvki tɔsikile. Ama í kaa svv í cokəle taa ké, haləna kuyaku siki. ⁹ Naatosompɔɔɔlaya nyəŋkv wule ke í looliyi í nyuvv na í tantvɔv na í isəhutu na í nyɔɔsi təna, na í cɔtɔ í wontu na í sɔ lvm. Ule í asilima keelaa kele.

¹⁰ Pə takv kuyaku pəlefɛi naanvwa nyəŋkv wule ulena kɔtəntv wei pə waawa mpv tɔ í caa uvɛɛsv apalv nyəŋsv nsi sv tiili tá caamv tɔɔ naale na alvnyəŋka ŋka ka tiili ta caamv tɔɔ kɔlvmayaa, na kvhav mvlvm mpi pa nuyutina nim tɔɔ kiloona pɔɔɔlayafɛi naanvwa, na nim liitili titite. ¹¹ Kɔtulv wei unv í laki asilima keelvu kɔtaya tɔ í ká sv yulv unv na kvhaan ke tɔsulle cokəle nɔnɔɔv ke Tacaa kiŋ. ¹² Ulena í kɔɔya uvɛɛsv nsi sv taa leŋka na í lana-keve tayanvɔv kɔtaya na nim liitili titite. Ulena í ha Tacaa ke pə naaleve m̀p̀ỳỳ kɔtaya tɔlate kiŋ. ¹³ Ulena í kv uvəyaya ke lsv lonte taa timpv pa kvv svayatu husvɔv yaa kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔ ka kɔrəntɛ tɔ. Kɔtulv tənna tayanvɔv kɔtaya kɔrəntɛ svv pə wɛv svayatu tayanvɔv kɔtaya tɔm taa tɔ. Pə ké katɛ taa katɛ pulvɔv. ¹⁴ Ulena kɔtulv lii kɔrəntɛ caləm taa na í taa wei í tayanəvi í tɔ tɔ í ŋkɔrəŋvɔv ntɔɔŋ nyəŋkv nɔɔv taa, na í niŋ ntɔɔŋ apalvmpəle na í apalvɔnəmpəle ntɔɔŋ nyəntɛ tɔɔ. ¹⁵ Ulena í kɔɔya nim liitili titite nte na í pəli í niŋ mpətəŋ taa. ¹⁶ Na í lii í ntantaku taa nim mpv pə taa ké mpəle ntɔɔŋ nyəntɛ na í ŋmusi tɔm naatosompɔɔɔlaya ke lsv kɔtaya tɔlate tɔɔ. ¹⁷ Ulena í taa nim mpi pə kaasa í niŋ mpətəŋ taa tɔɔv wei unv í tayanəvi í tɔ tɔ í ŋkɔrəŋvɔv ntɔɔŋ nyəŋkv, na í ntɔɔŋ apalvmpəle, na í apalvɔnəmpəle tɔɔ timpv paa tema svayatu husvɔv kɔrəntɛ caləm ke taav tɔ. ¹⁸ Ulena í pəle í niŋ taa nim kvkaasəm ke wei í tayanəvi í tɔ tɔ í nyuvv taa na í lapv-í asilima keelvu kɔtaya ke lsv kiŋ. ¹⁹ Ulena kɔtulv ləsv svayatu husvɔv kvɔɔv na í lá pə kɔtaya ke wei í tayanəvi í tɔ tɔ tɔ. Pə waali ulena í kú kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔ ka kɔrəntɛ. ²⁰ Ulena kɔtulv la lsv kɔtaya tɔlate tɔɔ ké kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔ na kvhav nyəŋka. Pə waali ulena í lá yulv unəvi asilima keelvu kɔtaya na í asilima tɛ.

Polom kvnyəntv asilima keelvu kɔtaya

²¹ M̀p̀ỳỳ Tacaa tasa yɔɔtɔv sv: Ye polom ké kvnyəntv na í feina sɔsəm, ulé í caa asilima keelvu uvəyaya kɔlvmayaa ŋka paa ha Tacaa má na pə keeli kɔtəntv asilima tɔ. Na í caa mvlvm kvpam mpi pa nuyutina nim tɔɔ kiloona tooso na nim liitili titite, ²² na ihokasi naale yaa alukukunaa naale. Pə taa mpi í ka hiki tɔ. Na pá lana lelv ke asilima keelvu kɔtaya, na lelv ke kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔ. ²³ Pə takv kuyaku pəlefɛi naanvwa nyəŋkv ulena í pona kvhaan unəvi kɔtulv ke tɔsulle cokəle nɔnɔɔv ke Tacaa kiŋ. ²⁴ Ulena kɔtulv kɔɔya uvəyaya na nim na í ha Tacaa. ²⁵ Kɔtulv tɛŋ asilima keelvu uvəyaya ke lentvɔv ulena í lii caləm taa na í taa asilima tɔ ŋkɔrəŋvɔv ntɔɔŋ nyəŋkv nɔɔv taa, na í taa tɔtɔɔv í niŋ ntɔɔŋ apalvmpəle na í apalvɔnəmpəle ntɔɔŋ nyəntɛ tɔɔ. ²⁶ Ulena kɔtulv pəli nim ke í ntantaku mpətəŋ nyəŋkv taa, ²⁷ na í lii pə taa ké í ntɔɔŋ mpəle na í ŋmusi kɔtaya tɔlate tɔɔ ké tɔm naatosompɔɔɔlaya. ²⁸ Ulena í taa í niŋ taa nim mpəvi asilima keelvu kɔtaya latv ntɔɔŋ ŋkɔrəŋvɔv nɔɔv taa, na í taa-wi tɔtɔɔv í apalvmpəle ntɔɔŋ nyəntɛ na í apalvɔnəmpəle ntɔɔŋ nyəntɛ pə tɔɔ ke lona nna

a taa paa taawa isayatu husuyu kotaya kronte caləm tō. ²⁹ Ulena kotulu pəli i niŋ taa nim kukaasəm ke yulu unı i nyuyu taa, na í lapı-ı asilima keeluyu kotaya ke Tacaa kiŋ. ³⁰ Pə waalı ulena kotulu kraya ihokası yaa alukukunaa mpa kutəntu pəsaa na í kəna tō pa taa ké kuləm ³¹ na í lapı-ı asilima keeluyu kotaya na leŋka ke kotaya ŋka kəkə lusa ka təna tō na pə təyonaya kuhav. Ulena kotulu la yulu unəxi asilima keeluyu kotaya ke Tacaa kiŋ.

³² Kusəsutu nti pə wεε sı polom kunyəntu í təkı i asilima keeluyu kotaya lapu taa təxələ.

Kutuluy tōo huŋkpusulaya

³³ Μρύγύ Tacaa tōma Moisi na Aləŋ sı:

³⁴ Ye í kəma na í svv Kanaaŋ tetu nti ma ha-me tō tə taa, ulena kuyaku nakuli í ná ma yelaa na huŋkpusulaya tuləŋa yaya mə kutuluyu nakuli ku koləŋa tōo ké tetu nti unı tu pəsi mə nyəntu ke mpv tō tə taa təna. ³⁵ Ule təyaya tu polo na í heeli kotulu sı i nawa puluyu i təyaya taa na pá nəxəsəna isu asilima kutəŋ tuləŋa. ³⁶ Ulena kotulu yəxətı na pá laası kutuluyu ŋku ku taa wontu təna na pécó i polo tuləŋa ŋkeye maɣasuyu. Ule kutuluyu ŋku ku taa wontu təna kaa pəsi asilima pulupu. Pə waalı ké kotulu mələxi na í tasa kutuluyu ŋku ku tuləŋa ke maɣasuyu. ³⁷ Ye ka we atəntəte yaa iseev na ká tawa kutuluyu ke lonte, ³⁸ Ule kotulu luna kutuluyu ŋku ku nənəxə na í təkı-keye kuyeeŋ naatosompəxələya. ³⁹ Kuyaku naatosompəxələya nyəŋku sikiyi ulena kotulu məli na í tasa maɣasuyu, ye i nawa sı tuləŋa ŋke ka səsaa waŋ ke kutuluyu koləŋa tōo ⁴⁰ Ule kotulu yele na pá ləsi pεε wena tuləŋa ŋke ka hikaa tō na pá lə-yeyε ıcate waalı ke hute taa. ⁴¹ Ulena kotulu yele na pá kaalı pə taa tōo ke timpi paa taawa tō na pa lə pə tetu ke hute taa ké ıcate waalı. ⁴² Pə waalı ulena pá caa pεε kufana na pá leeti kancaalaya nyəna lona, na pá lá tetu na pá tayanı kutuluyu ke taav.

⁴³ Ye kutuluyu tayanuyu waalı ke tuləŋa tasa luw, ⁴⁴ Ule kotulu ká məli na í tasa maɣasuyu, ye i nawa sı tuləŋa ŋke ka səsaa Ule asilima kutəŋ kuteteev nté. Pá nyəni kutuluyu ŋkuyv asilima. ⁴⁵ Pə wεε sı pá yəkı kutuluyu ŋku, na ku pεε na ku ləpvtu, na tetu nti paa taawa-ku tō na pá kuu na pá pona ıcate waalı ke hute taa na pá lə.

⁴⁶ Ye wei í svv kutuluyu ŋku ku taa ké kuyeeŋ naatosompəxələya wei i taa pa təkakuyv mpv tō, pəntv ké asilima tv ké haləna taanaya. ⁴⁷ Wei í hənta ku taa, yaa i cayaa na í təxə pulv, pə wεε sı í cətə i wontu ké.

⁴⁸ Ye kotulu məla kutuluyu ŋku ku taa ké kutəŋ maɣasuyu na í ná sı pə krayav saa wei pa taa-ku tō tuləŋa ta tasa luw, Ule kotulu huli sı kutuluyu fei asilima. Mpi tō, kutəŋ tema.

⁴⁹ Təyaya tayanuyv təm taa Ule, kotulu ká caa suması naale, na tuyv səsəəv nakuli ku taası, na heeŋ huntv nti pa lii akpaayala kuvεem tō, na tuyv ŋku pa yaa hisəpv tō ku piliŋa. ⁵⁰ Pə waalı ulena í yele na pá lentı suması nsi sı taa leŋka ke seelv lum heev tōo. ⁵¹ Pə waalı ulena í kraya tuyv səsəəv taası na hisəpv piliŋa, na heeŋ huntv nti pa lii akpaayala kuvεem tō, na sumaya leŋka, na í lii pə tənaya sumaya ŋka pa kuwa tō ka caləm taa na seelv lum taa, na í ŋmusı kutuluyu ŋku ku tōo ke təm naatosompəxələya. ⁵² Ule i kpiisa kutuluyu ŋku ku asilima nté na wontunaa mpε^a. ⁵³ Ulena í yele sumaya ise nyəŋka ke ıcate waalı na ka svv nyutu. Ulena í lá asilima keeluyv kotaya ke kutuluyu tōo, Ule ku pəsaa ŋku ku feina asilima təxələ.

⁵⁴ Kusəsutu nti paa təkı asilima kutəŋ na kaav na pə looŋa taa nyəŋ təna ⁵⁵⁻⁵⁶ na hiŋ na lutv na tuləŋası nsi sı teeki kəkə tō, yaa huŋkpusulaya tuləŋası nsi sı lukı wontu kususuutu na kutuluy taa tō. ⁵⁷ Asilima kutəŋ kusəsutənaa nté, nti tu huləna saa wei asilima wεε na saa wei a fei tō.

15

Apalv apalvtv asilima

¹ Μρύγύ Tacaa tōma Moisi na Aləŋ sı: ² í teləsi lseyeli nyəma sı ye casaya kpa apalv, lum mpi pə kpeŋna-ı tō pə ké asilima ké. ³ Ká tu laalaa na ká kpa-ı te, paa pə kpeŋna-ı

^a 14:52 Kvakalətv tənə tə topilaa tō, ta lapəna mpv sı pə səna kallv. Mpi tō, tə tema pə təna isəntə pə həla yaav ke kvakalətv 51 taa. Ye tə tayana krayav ke mpv pə kaluyv fei leleŋ.

yaa pu kpeɲna-ɪ ɪ kɛ asilima tu kɛ. ⁴ Kɔhɛntɛɲ wei ɪ tɛna ɪ tɔɔ apalɔ unɪ ɪ ká hɛntɪ yaa kucacayam tɛna mpi pɛ tɔɔ ɪ ká cayá tɔ pɛ pilisaa kɛ. ⁵⁻⁶ Ye wei ɪ tokina ɪ kɔhɛntɔyɔ ɲku yaa ɪ cayá ɪ tɛcayalɛ, pɛ wɛɛ sɪ ɪ cɔtɔ ɪ wontu kɛ na ɪ sɔ lɔm na ɪ cayá asilima taa halɛna taanaya. ⁷⁻¹¹ Ye wei ɪ tokina kutɛntu unɪ yaa ɪlɛ ɪ tokina-ɪ na ɪ ta saɲ, yaa ɪ tɔ nɔɲɔlɔ tɔ kɛ ntayama yaa pɔntu tokina pulɔ mpi pɛ tɔɔ kutɛntu cayaa tɔ yaa ɪ tu sɛɲɔla-wɪ, pɛ wɛɛ sɪ ɪ cɔtɔ ɪ wontu kɛ na ɪ sɔ lɔm na ɪ cayá asilima taa halɛna taanaya. Paa krayanɔkpete nte tɔ tɔɔ kɛ ɪ cayaa na ɪ polo ɪcɛtɛ tɔ pɛsa asilima pulɔ kɛ. ¹² Ye cɔyɔ wontuyɔ ke kutɛntu unɪ ɪ tokinaa pɛ wɛɛ sɪ pá yɔki-kɔyɔ. Ama ye tɔyɔ nyɛɲku ɪlɛ pa nyaali-kɔyɔ lɔm ke teu.

¹³ Ye pɛ tɛma kutɛntu unɪ, ɪlɛ ɪ taɲ kuyɛɛɲ naatosompɔɲɔlaya na ɪ cɔtɔ ɪ wontu na ɪ sɔ sɛɛlɔ lɔm, ɪlɛ ɪ keɛla asilima ntɛ. ¹⁴ Kuyaku pɛɛfɛɪ naanɔwa nyɛɲku takɪ ɪlɛna ɪ caa ihokasi naale yaa alukukunaa naale na ɪ pona tɛsulle cɔkɔɛ nɔnɔɲɔ na ɪ cɛla kɔtɔlɔ. ¹⁵ Na ɪlɛ ɪ lɛsɪ sumaya lɛɲka ke ɪsayatɔ husɔyɔ kɔtaya, na lɛɲka ke ɲka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. ɪlɛna ɪ lapɪ-ɪ asilima keɛlɔyɔ kɔtaya ke ɪ kutɛɲ tɔɔ.

¹⁶ Ye yɔlɔ apalɔtɔ kpɛma pɛ wɛɛ sɪ ɪ sɔ lɔm kɛ na ɪ nyɛnɪ ɪ tɛɲɪ asilima tu halɛna taanaya. ¹⁷ Ye pɛ taana ɪ wontu kususuutu yaa ɪ tɔnɔyɔ tɔɔ pulɔ, pɛ wɛɛ sɪ ɪ cɔtɔ kɛ na ɪ nyɛnɪ ɪ tɛɲɪ asilima tu halɛna taanaya.

¹⁸ Ye apalɔ na alɔ pa kpɛntaa pɛ wɛɛ sɪ pá sɔ lɔm kɛ, na pá nyɛnɪ pa tɛɲɪ asilima nyɛma halɛna taanaya.

Alɔ alɔtɔ asilima

¹⁹ Ye alɔ naaki ɪsɔtɔ ɪ pɛsa asilima tu kɛ halɛna kuyɛɛɲ naatosompɔɲɔlaya. Ye wei ɪ tokina-ɪ waatɔ unɪ pɔntu pɛsa asilima tu tɔtɔɲɔ halɛna taanaya. ²⁰ Paa nyaalɔyɔ ke ɪ hɛntaa yaa kpete tɔɔ kɛ ɪ cayaa, tɔ pɛsɛɲɪ asilima nyɛntɛ kɛ. ²¹⁻²² Ye wei ɪ tokina nyaalɔyɔ ɲku yaa kpete ntɛ ɪ ka cɔtɔ ɪ wontu kɛ na ɪ sɔ lɔm na ɪ nyɛnɪ ɪ tɛɲɪ asilima tu halɛna taanaya. ²³ Ye pulɔpɔ tokina kɔhɛntɔyɔ ɲku yaa kpete ntɛ, ɪlɛna nɔɲɔlɔ náá tokina-wɪ ɪ pɛsa asilima tu kɛ halɛna taanaya. ²⁴ Ye yɔlɔ hɛntɔɲɔna ɪ alɔ na pɛ pana sɪ ɪlɛ ɪ ɪsɔtɔ nav kuyaku ntɛ, na pɛ lu na pɛ tokɛna apalɔ, pɛ wɛɛ sɪ apalɔ unɪ ɪ nyɛnɪ ɪ tɛɲɪ asilima tu tɔtɔɲɔ, halɛna kuyɛɛɲ naatosompɔɲɔlaya. Paa kɔhɛntɔyɔ ɲku ku tɔɔ kɛ paa wɛɛ, kɔlɛ ku pɛsa asilima kɛ.

²⁵ Ye alɔ ɪsɔtɔ nav kuyɛɛɲ kɛla ɪsu ɪ tu naaki tɔ, yaa calɛm kpeɲna-ɪ yɛm na pɛ tá kɛ ɪ ɪsɔtɔ nav kuyɛɛɲ, ɪ kɛ asilima tu tɔtɔɲɔ wɛɛ anɪ a taa kɛ. ²⁶ Kɔhɛntɛɲ wei ɪ tɛna ɪ tɔɔ alɔ unɪ ɪ ká hɛntɪ yaa kucacayam tɛna mpi pɛ tɔɔ ɪ ká cayá tɔ pɛ pilisaa kɛ. ²⁷ Ye wei ɪ tokina nyaalɔyɔ ɲku yaa kucacayam mpi, pɛ wɛɛ sɪ ɪ cɔtɔ ɪ wontu kɛ na ɪ sɔ lɔm na ɪ nyɛnɪ ɪ tɛɲɪ asilima tu halɛna taanaya.

²⁸ Ye calɛm luw sɛɲaa ɪlɛ, ɪ taɲ kuyɛɛɲ naatosompɔɲɔlaya, ɪlɛ ɪ asilima tɛmayalɛ. ²⁹ Kuyaku pɛɛfɛɪ naanɔwa nyɛɲku takɪ ɪlɛna ɪ pona kɔtɔlɔ ke ihokasi naale yaa alukukunaa naalɛɲɛ tɛsulle cɔkɔɛ nɔnɔɲɔ. ³⁰ ɪlɛna kɔtɔlɔ lɛsɪ sɪ taa lɛɲka ke ɪsayatɔ husɔyɔ kɔtaya, na lɛɲka ke ɲka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. Pɛ waali ɪlɛna ɪ la alɔ ke asilima keɛlɔyɔ kɔtaya ke Tacaa kiɲ tɛna na pɛ keɛlɪ ɪ asilima.

³¹ Mɔpɔyɔ Tacaa tasa Moisi na Alɔɲ ke heeluyɔ sɪ: ɪ tɛlɛsɪ ɪsɛɲɛlɪ nyɛma sɪ ɪ taa kpɛtɛna tɛsulle cɔkɔɛ ke mɛ asilima waatɔnaa. Pɛ taa kɔɔ na má ku-mɛ sɪ ɪ pilisa ma tɛcayalɛ nte tɔ wɛ mɛ hɛku taa tɔ.

³²⁻³³ Ye kutɛɲ kpɛna apalɔ na lɔm kpeɲna-ɪ, yaa ɪ apalɔtɔ kpɛmna, yaa alɔ naaki ɪsɔtɔ yaa kutɛɲ kpɛna-ɪ na calɛm kpeɲna-ɪ, yaa ɪ na apalɔ pa kpɛnta ɪ saɲɔyɔ waatɔ. Kusɛsutɔnaa mpa ɪ ká tɔki tɔɲɔɛ.

16

ɪsayatɔ husɔyɔ kuyaku sɔsɔɔ tɛm

¹ Waatɔ wei Alɔɲ pɛyalaa naale kɛna kɔtaya tulaalɔ kpɛɪ nyɛɲ na pá sɪ tɔ, pɛ waali kɛ Tacaa tɔma Moisi sɪ:

² Heeli nyá taalɔ Alɔɲ sɪ ɪ taa suki yɛm yɛm kɛ pɔyɔ kɔkayayɔ waali kɛ kate taa kate tɛcayalɛ taa kɛ timpi ɪsɔ atakaa wɛɛ tɔ. Pɛ taa kɔɔ na ɪ sɪ saa wei ɪsɔ tiiki atakaa pɛlɛ tɔɔ kɛ ɪsɔɲmuntɔ taa tɔ.

³ Pə tɔɔ tɔ, ye ɪ caaki katɛ tɔcɔɔlɛ taa kɛ suu pə wɛɛ si ɪ caa ɪsɔɔtɔv husuɔv kɔtɔɔɔ latɔcɛ kɔfalɔv na kɔtɔɔɔ ɲka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ pə ɪwaav. ⁴ ɪlɛna ɪ sɔ lum na ɪ suu kɔtɔɔɔ wontu. ɪsu kpronkpontu ton ɲɛntɔv kɔmsa, na pə toko, na pə tampala, na pə nyuɔv saalaya. ⁵ ɪsɛɣɛli kpekɔlɛ nyɔma ka cɛlɛ-ɪ tɔtɔɔɔ ɪsɔɔtɔv husuɔv pɔɲtɔlvɲ kɛ naalɛ, na kɔtɔɔɔ ɲka kɔkɔ lusiɲi ka tɔna tɔ ka ɪwaav.

⁶ ɪlɛna Alɔɲ kɔna latɔcɛ na ɪ la kɔtɔɔɔ kɛ ɪ mayamaya ɪ ɪsɔɔtɔv tɔɔ. ɪ tɛɲ mpɔv ɪlɛna ɪ la ɪsɔɔtɔv husuɔv kɔtɔɔɔ kɛ ɪ nyuɔv tɔɔ na ɪ tɔɔɔɔɔ nyɔma nyɔɔɲ tɔɔ. ⁷ Pə waali ɪlɛna Alɔɲ pona pɔɲtɔlvɲ ɪnɪ ɪ naalɛ na ɪ su-ɪ Tacaa ɪsɛntaa kɛ tɔsulle cokɔlɛ nɔnɔɔɔ. ⁸ ɪlɛna Alɔɲ tɔ tɛtɛ kɛ pɔɲtɔlvɲ ɪnɪ ɪ naalɛ ɪ tɔɔ na pɛ hɔli-ɪ Tacaa nyɔɲku na ɪlɔɔv Asaseɛli^a nyɔɲku. ɪlɛna si lɔntɛ wɔlaya nyɔntɛ tɔlɔɲi pa yaa mpɔv. ɪlɛna si ɪlɔɔv ɪsɔɔtɔv nɔɔvɔlɔ wei ɪ cakɪ timpi pə wɛ sɔɔɔntɔv tɔɔɔ. ⁹ ɪlɛna ɪ lɛsi pɔɲtɔlvɲɔv ɲku tɛtɛ tɔɔɔa si kv kɛ Tacaa nyɔɲku tɔɔɔ ɪsɔɔtɔv husuɔv kɔtɔɔɔ. ¹⁰ Pə kaasɔɲi pɔɲtɔlvɲɔv ɲku tɛtɛ tɔɔɔa si ɪlɔɔv nyɔɲku ɪlɛna ɪ lɔ ɪsɔɔtɔv husuɔv kɔtɔɔɔ, na ɪ su-kɔɲv Tacaa kiɲ na kv ɪsɛ na samaa ɪsɔɔtɔv mɔli kv nyuɔv taa, ɪlɛna pɔ pona-kɔɲv wɔlaya tɛtv taa na pɔ tisi-kɔɲv ɪlɔɔv Asaseɛli.

^a 16:8 Asaseɛli: ɪlɔɔv wei ɪnɪ ɪ tɔm pa yɔɔɔta cɔnɛ tɔ tɔ ta nyɔmɪ-ɪ,

KUKALUYU TAKELAYA Kutulutu

Pa yaaki takelaya kane si, kukaluyu takelaya. Mpi to, ka taa ke Iso heela Alon na Moisi si pa kala lseyeli kpeka yelaa. Tom naaleye pa kala lseyeli nyema. Kukaluyu lehku ke Holepu nyu hiu, na paco pa pukina tetu nti Iso ha-we to ta taa. Pa ta tala tana. Ilena sonyon to la-we na tetu nti ta taa sonyon. Mpyo Iso caala-we na pa coo yem ke pusi nule tocu ke wulaya tetu taa. Pa coo mpu ilena pa tala Mowapu tetu taa. Tanaya Iso toma Moisi si, i kala lseyeli nyema toto. Mpyo pa taa lelala na saala Yaatanu pyo na ilim talule to. Ilena lelala naa tayanayi pa ti si pa tesayi Yaatanu pyo nke na pa polo tetu nti Iso ha-we to ta taa. Iso seyesa-weye sosom totoyo waatu in.

Isona pa faya Kukaluyu takelaya to:

lseyeli nyema tayanayi pa ti si pa puki Kanaah tetu, titite 1:1-10:10

Pa coo yem ke pusi nule ke wulaya tetu taa, titite 10:11-21:35

lseyeli nyema sonyon ke Kanaah tetu taa, titite 22-36

ISEYELI NYEMA KE HOLEPU WULAYA TETU TAA

Iseyeli nyema kpeka kukaluyu

¹ Waatu wei lseyeli nyema lu Icipiti taa, ilena panaya siki. Pa tala naale nyehka isoton naale nyeh, kuyaku kancaalaya nyehku wule, ilena Taca heeli Moisi ke Iso na i yelaa pa tasulle cokale nte pa lona poy to ta taa ke Sinayi wulaya tetu taa si: ² Nyana Alon i kala lseyeli yelaa, na i to pa hela ke takelasi taa. Na pa keesana pa luh na pa teesi. ³ Pa krahan ifepiya mpa pa wena pusi hiu na waali, na pa muna pa polo yoo to. Na pa keesana lseyeli yoolaa tintika. ⁴ Pa kpekale nte to luh nyu to i sosu ma to na pa sana-me. ⁵ Mpe in pa hela nto: Luyeh kpekale taa nyeh nte Setewu pyalu Ilisu. ⁶ Simiyon nyente taa ke Sulisatai pyalu Selumayeli. ⁷ Yuta nyente taa ke Aminatari pyalu Nasoh. ⁸ Isakaa nyente taa ke Suwaa pyalu Netaneyeli. ⁹ Sapulon nyente taa ke Helon pyalu Iiyari. ¹⁰ Yosefu pyalu Ifalayim nyente taa ke Amihuti pyalu Ilisama. Yosefu pyalu naale nyeh Manasee nyente taa ke Petasuu pyalu Kamliyeli. ¹¹ Pencame nyente taa ke Kitoni pyalu Apitan. ¹² Tan nyente taa ke Amisatai pyalu Ahiyese. ¹³ Asee nyente taa ke Okolan pyalu Pakiyeli. ¹⁴ Kati nyente taa ke Teuweli pyalu Iiyasafi. ¹⁵ Nefotali nyente taa ke Inan pyalu Ahila.

¹⁶ lseyeli luh nyu nyema mpa pa lona mpu toye yoolaa nyu nyema toto. ¹⁷ Mpyo Moisi na Alon pa sosu apalaa naanwa na naale inayi pa to si pa sana-we. ¹⁸ Pa koti yelaa tanaya isoton naale nyeh kuyaku kancaalaya nyehku. Pa to apalaa mpa pa wena pusi hiu na waali to pa hela ke takelaya taa, na pa keesana pa luh na pa teesi. ¹⁹ Holepu wulaya tetu taa ke Moisi kala kukaluyu nke, isu Taca ka keesuy-to to.

²⁰⁻⁴³ Mpyo pa kala pa lseyeli kpekale nte to luy, na to teesi nyema. Na pa to apalaa mpa pa tala pusi hiu na waali, na pa muna yoo pote to pa hela ke takelaya taa. Yakoru pyalu sosu Luyeh kpekale ke pa caalana. Pa nyu nto:

Luyeh kpekale nyema we iyisi nule na naatoso na nasale na nunwa (46500). Simiyon nyema nyente ke iyisi pyolayafei nutoso na hmunu na nunwa (59300). Kati nyema nyente ke iyisi nule na kakpasu na nasotoso na nule na naanwa (45650). Yuta nyema nyente ke iyisi nutoso na naanwa na liyiti na nasotoso (74600). Isakaa nyema nyente ke iyisi nule na naanwa na liyiti na nasale (54400). Sapulon nyema nyente ke iyisi nule na naanwa na naatosompyolaya na nasale (57400). Yosefu pyalu Ifalayim nyema nyente ke iyisi nule na nasale na nunwa (40500). Yosefu pyalu lelu Manasee nyema nyente ke iyisi hiu na naanwa na naale na hmunu (32200). Pencame nyema nyente ke iyisi hiu na naanwa na kakpasu na nasale (35400). Tan nyema nyente ke iyisi nutoso na naale na nasotoso na nunwa (62700). Asee nyema nyente ke iyisi nule na kulom na

nasæle na nunuwa (41500). Nefətali nyóma nyəntə ke iyisi nule na naanuwa na tooso na nasæle (53400).

⁴⁴ Moisi na Aləŋ, na lseɣeli kpeka naanuwa na naale lɔlɔŋ nyuyv nyóma, pa kala yəlaa na pá lu isəna təɣəle. ⁴⁵ lseɣeli apalaa mpa pa wena pusi hiu na waali, na pá muna yooou pote tɔ, ⁴⁶ pa kpenta iyisi nasətoso na tooso na nasæle na nunuwa na nule na naanuwa (603550).

Lefii kpekəle nyóma təmlə

⁴⁷ Pa taa kpenna Lefii kpekəle nyóma na pá kala. ⁴⁸ Tacaa ka kisina Moisi ké si, ⁴⁹ í taa krenti-weyɛ lseɣeli yoolaa tɔ na í kala. ⁵⁰ Ama í yelina-weyɛ lɔɔ cokəle na tə taa wontu təna na pá paasəɣəna. Mpe paa kprakəɣəna cokəle na tə taa wontu na pá layasəɣi lona, na pá sikiyi na pá cəəkəna-tɛ. ⁵¹ Ye lseɣeli nyóma layasəɣi lonte, Lefii nyóma mpe paa hetəna-tɛ, na pá pona timpi paa siki tɔ. Kpai tu í krətənaa isu pa ku-i. ⁵² Paa lseɣeli tu wei, i yoolaa kpekəle cəɔɔɔ i ka siki i tuuta kiŋ. ⁵³ Ama Lefii nyóma tike ká sikina na pá cəɔ cokəle. Na pá feŋiyi tə tɔ, lseɣeli nyóma í taa krətəna-tɛɣe səsəm, na má muna-we na pááná.

⁵⁴ Ḿpúyú pa lapa teitei isu Tacaa ka tuyv Moisi tɔ.

2

lseɣeli kpeka nyóma pula pa coka na pá keesəna pa lɔlɔŋ

¹ Ḿpúyú Tacaa təma Moisi na Aləŋ si: ² Pə weɛ si paa lseɣeli tu wei na i yoolaa pá siki pa kpekəle tuuta kiŋ, na pá cəəna lɔɔ cokəle na pá hatələna-tɛɣe maɣana.

³⁻⁸ Yuta yoolaa tintiyile ká weəna ilim təlule tɔ ké pa tuuta kite. Mpa pa muna yooou pote tɔ, pa səsə nté pa kpekəle nyuyv tu Aminatari pəyalv Nasəŋ. Na i yoolaa ke iyisi nutoso na naanuwa na liyiti na nasətoso (74600). Isakaa nyóma yoolaa nyuyv tu nté Suwaa pəyalv Netaneyeli. I yoolaa we iyisi nule na naanuwa na liyiti na nasæle (54400). Sapuləŋ nyóma yoolaa tintiyile nyuyv tu nté Heləŋ pəyalv lliyari. I yoolaa we iyisi nule na naanuwa na naatosomopəɣolayə na nasæle (57400). ⁹ Yuta yoolaa tintiyile təna kpenta iyisi nunuwa na nunaasa na naatoso na nasæle (186400). lseɣeli yoolaa looŋa kancaalayə nyəŋka nté.

¹⁰⁻¹⁵ Lupəŋ nyóma yoolaa tintiyile ká weəna ilim mpətəŋ tɔ ké pa tuuta kite. Mpa pa muna yooou pote tɔ, pa səsə nté pa kpekəle nyuyv tu Setewu pəyalv llisuu. I yoolaa we iyisi nule na naatoso na nasæle na nunuwa (46500). Simiyəŋ nyóma yoolaa tintiyile nyuyv tu nté Sulisatai pəyalv Seluməyeli. I yoolaa we iyisi pəɣolayafəi nutoso na ŋmunuyv na nunuwa (59300). Katɪ nyóma yoolaa tintiyile nyuyv tu nté Teuweli pəyalv lliyasafti. I yoolaa we iyisi nule na kakpasɪ na nasətoso na nule na naanuwa (45650).

¹⁶ Lupəŋ nyóma yoolaa tintiyile təna kpenta iyisi nunuwa na nule na naanuwa na kolum na nasæle na nule na naanuwa (151450). lseɣeli yoolaa looŋa naale nyəŋka nté.

¹⁷ Pəle pə waali ké Lefii nyóma ná təŋəɣəna lɔɔ cokəle ke ləɔ loosi naale, na waali nyənsɪ naale hekv taa. Mpe pa maɣamaɣa paa tɔ nəɣə kolumayə ké. Paa wei ké i lonte taa. Na í təŋəɣi i lɔluyv nyóma tuuta.

¹⁸⁻²³ Ifəlayim yoolaa tintiyile ká weəna ilim tətule tɔ ké pa tuuta kite. Mpa pa muna yooou pote tɔ pa səsə nté pa kpekəle nyuyv tu Amihuti pəyalv llisama. I yoolaa we iyisi nule na nasæle na nunuwa (40500). Manasee yoolaa tintiyile nyuyv tu nté Petasuu pəyalv Kamliyeli. Yoolaa we iyisi hiu na naanuwa na naale na ŋmunuyv (32200). Pəncameɛ yoolaa tintiyile nyuyv tu nté Kitoni pəyalv Apitanə. I yoolaa we iyisi hiu na naanuwa na kakpasɪ na nasæle (35400). ²⁴ Ifəlayim nyóma yoolaa tintiyile təna kpenta iyisi pələfəi nunuwa na naanuwa na yulvpee nunuwa (108100). Looŋa tooso nyəŋka kanɛ kaa təŋna nteɣe Lefii kpekəle.

²⁵⁻³⁰ Tanə nyóma yoolaa tintiyile ká weəna ilim təlule mpətəŋ tɔ ké pa tuuta kite. Mpa pa muna yooou pote tɔ, pa səsə nté pa kpekəle nyuyv tu Amisatai pəyalv Ahiyesɛɛ. I yoolaa we iyisi nutoso na naale na nasətoso na nunuwa (62700). Aseɛ nyóma yoolaa

tintiyile nyuyu tu nté Okəlan pəyalu Pakiyeli. 1 yoolaa we iyisi nule na kulum na nasəle na nunuwa (41500). Nefətali nyéma yoolaa tintiyile nyuyu tu nté Inan pəyalu Ahila. 1 yoolaa we iyisi nule na naanuwa na tooso na nasəle (53400). ³¹ Tan nyéma yoolaa tintiyile tana kpenta iyisi nunuwa na nule na naanuwa na naatosompəɣolaya na nasəto (157600). Iseyeli yoolaa loonja kantəkaya nyəjka nté. Paa kpekəle nte tu weə tə tuuta waali ké na tá təj.

³² Iseyeli kpeka na pa yoolaa mpa pa kalaa tə, pa kpenta iyisi nasəto na tooso na nasəle na nunuwa na nule na naanuwa (603550). ³³ Pa ta kpejina Lefii nyéma na pá kala. Teitei isu Tacaa ka heeluyu Moisi tə.

³⁴ Iseyeli nyéma lakaya teitei ké isu Tacaa ka keesuyu Moisi tə. Paa mpa pa sikaya pa tuuta cəloyo. Na pá təj isu pa keesuyu pa kpeka na pa luluj tə.

3

Lefii kpekəle nyéma təma

¹ Waatu wei Tacaa yəɣətəna Moisi ke Holepu puɣu taa tə, ɪ na ɪ taalv Aləj paa wena piya mpa təɣələ. ² Aləj pəyalaa ka we liyiti ké. Pa səsə nté Natari, na pá fəe Apihu, na Ulasaa, na Itamaa. ³ Paa təma-weyɛ kətəlaa krau ké. Haləna pá pəli-weyɛ kətaya nim ke pa nyəɣ taa. ⁴ Ama Natari na Apihu pa səpa cokəle kiŋ ke Holepu wulaya tetu taa. Waatu inəyi pa kəna kəkə krau nyəjka ke kətaya təlata tə. Ule pa taa weena apaluɣiya. Ulasaa na Itamaa paa wenna pa caa Aləj kiŋ na pá laki kətuyu təmlə.

⁵ Ḿpúyú Tacaa təma Moisi si: ⁶ Yaa Lefii nyéma na hí səsə-weyɛ kətulu Aləj tə, na pá sənə-ɪ. ⁷ Paa laki pa təma nna pə tu pá na samaa təɣə tam ké cokəle kiŋ, na pá laki tə təmlə. ⁸ Na pá tayənəyi tə taa wontunaa. Pá laki tə təma na Iseyeli nyéma nəɣə. ⁹ N ká cəla Lefii nyéma ke Aləj na ɪ pəyalaa ké. Na pá pəsi isu Iseyeli nyéma tillaa. ¹⁰ Na hí feŋ na Aləj na ɪ pəyalaa pa tike pá laki kətuyu təmlə. Ye wei í suv pə taa, na í tá ké kətulu isu pa kv-ɪ.

¹¹ Ḿpúyú Tacaa tasa Moisi ke heeluyu si: ¹² Ma mayamaya ma ləsəna Lefii nyéma ke Iseyeli yəlaa ləlaa təna taa si, pá pəsi ma təmlə nyéma. Na pá ləeti Iseyeli kancaalaya apaluɣiya lonte. ¹³ Kuyəŋku ma kú Icipiti nyéma kancaalaya apaluɣiya təna tə, ma su ma təyi Iseyeli nyéma na pa təla kancaalaya apalu nyənsi ké. Mayalə Tacaa.

Lefii kpekəle kukaluyu

¹⁴ Ḿpúyú Tacaa təma Moisi ke Holepu wulaya tetu taa si: ¹⁵ Kala Lefii nyéma na hí keesəna pa luluj na pa téesi. Pə kraɣav apaluɣiya nsi si wena isətu kulum na waali tə.

¹⁶ Ulena Moisi la mpu.

¹⁷ Lefii pəyalaa həla nté Keesəj, na Kehati, na Melali. ¹⁸ Keesəj nyéma nté Lipini na Simeyi. Mpe uni pa pəsəna pa luluj nyəɣ nyéma na pá yaaki-weyɛ pa həla. ¹⁹ Kehati nyéma nté Aməlam na Isaa na Hepələj na Wusiyeli. Mpe uni pa pəsəna pa luluj nyəɣ nyéma. ²⁰ Melali nyéma nté Malii na Musi. Mpe inəɣələ pa luluj nyəɣ nyéma. Mpe pa kəna Lefii kpeka nyéma na pá keesəna pa luluj.

²¹ Keesəj luluj nyéma faya təm naaleyɛ. Lipini nyəjku na Simeyi nyəjku. ²² Kukaluyu waatu, pa hika apalaa na apaluɣiya mpa pa wena isətu kulum na waali təɣə, iyisi naatosompəɣolaya na nasəle na nunuwa (7500). ²³ Mpe uni pa sikayana cokəle waali na ilim tətule tə. ²⁴ Layeli pəyalu Uiyasafi kele pa nyuyu tu. ²⁵ Kulumaa mpe pa paasayana cokəle taa na tə waali tə. Na tə tə kutakuyu, na tə nənəɣə puuyu kukakayav. ²⁶ Na kalaa wei ɪ cəna cokəle na kətaya təlata tə ɪ pəɣ na ɪ nənəɣə nyəj na pə ŋmusi. Mpe pa paasayana pə tənaya mpu.

²⁷ Kehati luluj nyéma faya təm liyiti ké. Aməlam nyéma, na Isaa nyéma, na Hepələj nyéma, na Wusiyeli nyéma. ²⁸ Pa kala pə kraɣav apalaa, na apaluɣiya mpa pa wena isətu kulum na waali tə. Pa we iyisi pələfei na nasəto (8600). Pa nyənte nté Isə cokəle taa wontunaa paasənav. ²⁹ Cokəle ilim mpətəj tə ké pa sikaa. ³⁰ Pa nyuyu tu nté Wusiyeli pəyalu Uisafəj. ³¹ Pələ pa paasəɣənanə Isə atakaa, na taapəli, na fətəlanaa

təsule, na kətaya təlatenaa. Na cokəle taa wontunaa mpa pa lakəna tə. Na pə taa puuyu kukakayau.

³² Lefii nyuyu nyóma taa səsə nté kətulu Aləh pəyalu ɪlasaa. ɪnu ɪ fejiyina cokəle paasənlaa tə.

³³ Melali lulu nyóma faya təm naaleye: Malii nyóma, na Musi nyóma. ³⁴ Pa kala pə kraɣau apalaa na apaluɣiya, mpa pa wena ɪsətu kulum na waali tə. Na pa krenti iyisi naatoso na ɣmɔnuuyu (6200). ³⁵ Pa nyuyu tu nté Apihayili pəyalu Suluyeli. Na mpe ɪnu pa sikayana cokəle ɪlim ntəɣəh tə. ³⁶ Melali nyóma təmle nté sɪ pá paasəna cokəle kpatəh kuwaləh, na kukayah na tesikasi, na sɪ tapəh tɛɛ nyəɣətu kutemtu, na pə wontu. Na pə tənə mpi pa lakəna tə. ³⁷ Na kalaa tesikasi, na sɪ tapəh tɛɛ nyəɣətu kutemtu, na pə kaŋkanasi na pə ɣmusi.

³⁸ Cokəle ɪlim təlule tə ké Moisi na Aləh na ɪ pəyalaa paa sikaa. Mpe pa paasayana cokəle na ɪseɣeli nyóma tənə nəɣə. Ye krai tu ɪ krətənəna ɪsu pa ku-ɪ.

³⁹ Lefii nyóma tənə, pə kraɣau apalaa na apaluɣiya mpa pa wena ɪsətu kulum na waali tə. Pa krenta ɪsu iyisi hiu na naale (22000). ɪsu Tacaa ka keesuyu Moisi na Aləh tə. Ḿpúyú pa kala-we na pə keesəna pa lulu.

Pa su Lefii nyóma ke kancaalaya apaluɣiya lona

⁴⁰ Ḿpúyú Tacaa təma Moisi sɪ: Kala ɪseɣeli nyóma kancaalaya apaluɣiya tənə. Pə kraɣau mpa pa wena ɪsətu kulum na waali tə. ɪlena ń tú pa həla ke takəlaya taa. ⁴¹ Su Lefii nyóma na pa mpa ke ɪseɣeli apaluɣiya kancaalaya nyənsi lonte taa. Na ń su Lefii nyóma təla na a mpa ke ɪseɣeli nyóma təla kancaalaya apalu nyənə lona taa. Tacaa má ma nyəm nté.

⁴² Ḿpúyú Moisi kala ɪseɣeli nyóma kancaalaya apaluɣiya tənə, ɪsu Tacaa tuyi-ɪ tə. ⁴³ Pə kraɣau mpa pa wena ɪsətu kulum na waali tə, na pá tú pa həla ke takəlaya taa. Pa we iyisi hiu na naale na ɣmɔnuuyu na nutoso na naanwa na tooso (22273). ⁴⁴ ɪlena Tacaa tasa Moisi ke heeluyu sɪ: ⁴⁵ Su Lefii nyóma na pa mpa, na pá pəsi ma nyóma ke ɪseɣeli kancaalaya apaluɣiya lonte taa. Na ń la mpu tətəɣə Lefii nyóma təla, ke ɪseɣeli nyóma təla kancaalaya apaluɣiya lonte taa. Maɣale Tacaa. ⁴⁶ ɪseɣeli apaluɣiya ɣmɔnuuyu na nutoso na naanwa na tooso (273) paɣatənə nteye Lefii nyóma. Na mpe ɪnəɣi pə we sɪ pá ya pa nyəh. ⁴⁷ Na pá tú paa wei ɪ nyuyu tə ké ɪyitee nyəɣətu kakpasi. Na pə keesəna ɪsə cokəle taa ɪyitee maɣasuyu. Paa nyəɣəluuy ɣku ku yuy ka we cacaasi naanwa. ⁴⁸ ɪlena pa cəla-yeɣe Aləh na ɪ pəyalaa, na pá yana kancaalaya apaluɣiya kuɣatəsi nyəh.

⁴⁹⁻⁵⁰ Ḿpúyú Moisi mu ɪseɣeli nyóma kancaalaya apaluɣiya mpa pa paɣata mpu tə. Pa ɪyitee wena pa yaɣənə-we, ɪsu pa maɣasuyu ɪsə cokəle taa tə, a lu nyəɣətu iyaya na ɣmɔnuuyu na nuunwa na nutoso na kakpasi (1365). ⁵¹ Ḿpúyú pa cəla-yeɣe Aləh na ɪ pəyalaa ɪsu Tacaa ka suw tə.

4

Kehati lulu nyóma təma

¹ Ḿpúyú Tacaa təma Moisi na Aləh sɪ: ²⁻³ ɪ ɣmaa Lefii kpekəle tu Kehati lulu nyóma mpa pa pusi tala hiu na naanwa, na pá polo nule na naanwa tə pa həla. Pá kpa mpa pa pəsəɣi na pá la təmle ke ɪsə cokəle taa tə. ⁴ Na pá paasəɣənə kate taa kate wontu. ⁵ Ye pa caa təsikile ke layasuyu, ɪle Aləh na ɪ pəyalaa pa kəw na pá tisi puuyu kukayau na pá takɪ ɪsə atakaa tə. ⁶ ɪlena pá tənɪ pə tə ké tənuyu tɛɛləh nyəhku nakuli. Na pá waasi-ɪ heɣ huntu puuyu ɣku pa lii akpaayala tə, na pá susɪ ɪ kpatəh kutəkəh. ⁷ Na pá takɪ heɣ huntu puuyu ɣku pa lii akpaayala təɣə ɪsə potopotonaa taapəli tə. Na pá su nyənasi, na kəɣnəna, na poosiyanaa, na fusi nsi pa liisiyina sulum tə. Na pá su tətəɣə potopotonaa mpa pa haaki ɪsə ké tam tə tə. ⁸ ɪlena pá waasi-ɪ heɣ huntu puuyu ɣku pa lii akpaayala tə na pá tənɪ pə tə ké tənuyu tɛɛləh nyəhku nakuli. ɪlena pá ɪle taapəli ke kpatəh wei pa kpaɣəɣənə-ɪ tə. ⁹ Na pá waasi puuyu pooku ke fətəlanaa təsule na tə fətəlanaa. Na

wontu tana tɔɔ, isu kpatɛlasɪ na tɔluma nyɛnasɪ na nim fusi. ¹⁰ ɛlɛna pɔ tɔ pɛ tɛnaya tɔnuyɔ tɛɛlɛɲ nyɛɲku nakuli ku taa, na pɔ su kpatɛlɛ nte pa kpakɛɣɛna wontu tɔ tɔ tɔɔ. ¹¹ Na pɔ takɪ akpaayala puyɔ ke wula kɔtaya tɛlatɛ tɔɔ. Na pɔ waasi-tɛɣɛ tɔnuyɔ tɛɛlɛɲ nyɛɲku, na pɔ susɪ kpatɛɲ wei pa kpakɛɣɛna-tɛ tɔ. ¹² ɛlɛna pa kotɪ ɪsɔ sɛɛv wontu tana, nti pa lakɛna cokɛlɛ taa tɔɣɔ akpaayala puyɔ taa. Na pɔ waasi tɔnuyɔ tɛɛlɛɲ nyɛɲku na pɔ tɛni kpatɛlɛ nte pa kpakɛɣɛna-tɪ tɔ tɔ tɔɔ. ¹³ Na pɔ hasa kɔtaya tɛlatɛ tɔɔ tɔluma, na pɔ pɔ puyɔ kuvɛɛmuyɔ. ¹⁴ Na pɔ tɛni pɛ tɔɔ kɛ wontunaa mpa pa lakɛna kɔtaya tɛlatɛ tɔ. ɪsu cofolonaa kɛla lɔɣɔlasɪ, na sɔsɔɔnsɪ nsi pa kuukina tɔluma tɔ. Na poosiyanaa na wontu kulapɛnatu tana. Na pɔ takɪ tɔnuyɔ tɛɛlɛɲ nyɛɲku ke pɛ tɔɔ. ɛlɛna pɔ susɪ kpatɛɲ wei pa kpakɛɣɛna-tɛ tɔ. ¹⁵ Ye pɛ tala tɛɛv, pɛ wɛɛ sɪ Alɔɲ na ɪ pɛyalaa pɔ tɛ pɛ tɛnaya takuyɔ. ɛlɛna Kehatɪ nyɛma kɔɔ na pɔ kraɣa. Mpi tɔ, pɛ fɛɪ sɪ pɔ tokina ɪsɔ wontuyɔ nakuli na pɔ kɔɔ na pɔ sɪ. Pɛɛ pa tɛmlɛ ntɛ cokɛlɛ wontu kraɣav. ¹⁶ Kɔtulv Alɔɲ pɛyalv ɪlasaa tɛmlɛ ntɛ fɛtɛla sɔsɔ nim na tulaalv wɔpɔ. Na paa ifemle nte tɔ tɔɣɔnaya kuvhav na kɔtaya nim, na ɪsɔ cokɛlɛ taa wontu tana paasɛnav.

¹⁷ Mɔpɔyɔ Tacaa tasa Moisi na Alɔɲ ke heeluyɔ sɪ: ¹⁸⁻¹⁹ ɪ fɛɲ Kehatɪ nyɛma ke teu, ke waatu wei pa paasɛɣɛna ɪsɔ wontu tɔ. Pɛ taa kɔɔ na pɔ kpiisi-wɛɣɛ Lefii nyɛma hekɔ. Mpi tɔ, pɛ wɛɛ sɪ Alɔɲ na ɪ pɛyalaa pɔ svuna-wɛɣɛ cokɛlɛ taa, na pɔ hulɔɣɪ paa wei ke wontu nti ɪ kɔ kraɣa tɔ. ²⁰ Ye pa svuwa, na pɔ loosi loosuyɔ mayamaya ke ɪsɔ wontu, na pɔ ta hɔkɛta-tɪ paa sɪ.

Kɛɛsɔɲ lɔlvɲ nyɛma tɛma

²¹ Mɔpɔyɔ Tacaa heela Moisi sɪ: ²² Kala Kɛɛsɔɲ lɔlvuyɔ nyɛma na pa tɛɛsɪ yɛlaa. ²³ ɛlɛna ɲɪma apalaa mpa pa pusɪ tala hiu na naanɔwa na pɔ polo nule na naanɔwa na pɔ pɛsɛɣɪ na pɔ la ɪsɔ cokɛlɛ taa ke tɛmlɛ tɔ pa hɛla. ²⁴ Tɛma wɛna paa tv-wɛ na pɔ lakɪ tɔɣɔlɛ, ²⁵ pɔɔɲ wei pa takɛɣɪ ɪsɔ cokɛlɛ tɔɔ tɔ. Na ɪwaasɲ tɔnɔɲ, na tɔnuyɔ tɛɛlɛɲ nyɛɲku ɲku ku waasa pɛ tana pɛ tɔɔ tɔ. Na cokɛlɛ nɔnɔɣɔ puyɔ. ²⁶ Na kalaa puyɔ na ɪ nɔnɔɣɔ nyɛɲku na pɛ ɲmusɪ, na pɔ lakɪ pɛ taa wontu tana tɛmlɛ. ²⁷ Alɔɲ na ɪ pɛyalaa pa hulɔɣɛna Kɛɛsɔɲ nyɛma ke pa kulapɛm na pa kukpaɣam tana na pa paasɛɣɛna-wɪ. ²⁸ Kɛɛsɔɲ nyɛma tɛma ntɛ ɪsɔ cokɛlɛ taa. Kɔtulv Alɔɲ pɛyalv ɪtamaa ka fɛɲɪɣɪna pa tɛmlɛ tɔɔ.

Melali lɔlvɲ nyɛma tɛma

²⁹ Mɔpɔyɔ Tacaa tasa Moisi ke heeluyɔ sɪ: Kala tɔtɔɣɔ Melali lɔlvuyɔ nyɛma na pa tɛɛsɪ nyɛma ke ³⁰ pɛ kraɣav apalaa mpa pa pusɪ tala hiu na naanɔwa na pɔ polo nule na naanɔwa tɔ pa hɛla na ɲ kpa mpa pa pɛsɛɣɪ na pɔ la tɛmlɛ ke ɪsɔ cokɛlɛ taa tɔ. ³¹ Pa tɛma kulapɛɛ ntɛ cokɛlɛ kpatɛɲ kuvwalɛɲ, na kuvkayɛɲ, na tesikasɪ, na sɪ tapɛɲ tɛɛ nyɛɣɛtv kutemtu, ³² na kalaa tesikasɪ na sɪ tapɛɲ tɛɛ nyɛɣɛtv kutemtu, na kanɲkanasɪ, na pɛ ɲmusɪ na pɛ wontunaa tana. Kɔtɛlaa kɔ ɲmaana wontuyɔ ɲku paa wei ɪ ka sɛɣɛli tɔɣɔ takɛlaya taa. ³³ Tɛma wɛna pɛ tv Melali lɔlvuyɔ nyɛma ke ɪsɔ cokɛlɛ taa tɔɣɔlɛ, na kɔtulv Alɔɲ pɛyalv ɪtamaa nɔɔ fɛɲɪɣɪ pa tɔɔ.

Lefii kpekɛlɛ tɛmlataa kukaluyɔ

³⁴⁻⁴⁹ Mɔpɔyɔ Moisi na Alɔɲ na ɪsɛɣɛli kpekɛlɛ nyuyɔ nyɛma kala Lefii kpekɛlɛ nyɛma Kehatɪ, na Kɛɛsɔɲ, na Melali, pa lɔlvɲ, na pa tɛɛsɪ apalaa mpa pa tala pusɪ hiu na naanɔwa, na pɔ polo nule na naanɔwa tɔ pa hɛla. Na pɔ tv paa wei ke tɛmlɛ ke ɪsɔ cokɛlɛ taa. Mɔpɔyɔ Moisi kala-wɛ ɪsu Tacaa tuyɪ-ɪ tɔ. ɛlɛna Kehatɪ nyɛma kɛntɪ iyisi naale na nasɛtoso na nunɔwa na nule na naanɔwa (2750). Kɛɛsɔɲ nyɛma ke iyisi naale na nasɛtoso na hiu na naanɔwa (2630). Melali nyɛma ke iyisi tooso na ɲmunuyɔ (3200). ɛlɛna pa tana pa kɛntɪ iyisi pɛɛfɛɪ naanɔwa na nasɛlɛ na nunɔwa na nunaasa (8580). Mɔpɔyɔ pa hulv paa Lefii tv wei kɛ ɪ tɛma kulapɛɛ, na ɪ kusɛɣɛlɛm ke teitei, ɪsu nti Tacaa ka tv Moisi tɔ.

¹ M'p'uyú Tacaa t'oma Moisi si: ² Heeli lseyeli ny'oma si ye kut'eh ŋku ku pilisiyi yulu t'o ku kpa n'ax'olu yaa p'e wuki yulu apalutu yaa i alutu na lum kpeŋna-i. Yaa puntu tokina s'etu, p'e w'e si p'a l'asi-i t'asikile k'e. ³ Paa i k'e apalu yaa alu. P'a taa k'o na i pilisi l'so tesikile. ⁴ M'p'uyú lseyeli ny'oma nu Moisi t'om nti na p'a t'ax'oni asilima ny'oma t'ana.

Isayatu tayanuyu

⁵ M'p'uyú Tacaa t'oma Moisi si: ⁶ Tel'asi lseyeli y'ola si, ye yulu p'ant'ana i t'ax'ont'ale i wak'el'ena Tacaa k'e. ⁷ P'e w'e si i tisi isayatu nti i lapa mp'u t'o. Na i t'ax'ani mpi i wak'el'aa t'ax'o kancaalaya, p'e waali ilena i s'ax'si p'e t'om kak'pas'i taa kulum. ⁸ Ye kp'ante tu s'epa na i feina k'ax'apu, ile pa c'ela-t'ey'e k'otulu na il'e i c'ela Tacaa. Ilena p'antulu caa isayatu husuyu iwaaw na k'otulu la p'e s'ax'si. ⁹ Ye lseyeli ny'oma k'ona Tacaa ke kuhav ŋku na p'a c'ela k'otulu wei, unu i t'anna. ¹⁰ Yulu i ha mpiyi Tacaa, pa cel'ax'i k'otulu k'e. Na ye pa c'ela k'otulu ke mpi, i p'as'ax'i na i suna i ti.

Alu wei i t'o pa kpekiyi wasanjalatu t'o p'e kiinj

¹¹ M'p'uyú Tacaa t'oma Moisi si: ¹² Tel'asi lseyeli ny'oma si, ye isu alu laki yem yem. ¹³ Isu i na apalu n'ax'olu pa ŋmel'ax'i na p'a h'ant'ax'i. Ile n'ax'olu ta kp'ali-w'e. ¹⁴ Ye apalu lak'ena i alu ke iseseemle, na i kpekiyi i t'o si i lapa wasanjalatu, na p'eyele il'e i fei p'e taa. ¹⁵ Ile apalu ka pona i alu ke k'otulu, na i kp'enna mulum kiloonaa tooso. Mulum mpi p'e taa pa ta y'ax'ali nim yaa tulaalu t'o. Mpi t'o, p'e k'e iseseemle k'otaya ŋka ka t'ax'sax'i isayatu t'ax'o. ¹⁶ Ilena k'otulu yaa alu unu na i s'eh Tacaa isentaa. ¹⁷ Na i cosi l'so lum ke ny'ana yaa taa, na i cosi cok'ale taa t'etu na i t'u p'e taa. ¹⁸ Ilena i k'ali alu saalaya ke i nyuy'u taa. Ilena i t'u i niŋ taa k'e iseseemle k'otaya mulum mpi i paalu k'ona t'o. Na k'otulu t'oka lum ny'ah ny'am mpi p'e k'ehna mpusi t'o. ¹⁹ Ilena i ye na alu tuuna. Ilena k'otulu t'omi-i si: Ye nyana n'ax'olu i t'a h'anti, na i pilisi ny'a ti. Ile lum ny'ah ny'am p'ene p'e mpusi i taa tii ny'a t'o. ²⁰ Ama ye n pu yusa ny'a paalu na n la wasanjalatu. ²¹ Ile mpusi lum p'ene, p'e suu ny'a taa na p'e hay'asi ny'a lotu na p'e ŋmel'asi ny'a alutu na i p'asi kaal'olaya. Na ny'a taapalaa tukuyuna-ŋ na ituule. ²² Ilena alu na'aa c'o si: P'a la isu n y'ax'otuy'u t'o. ²³ Ilena k'otulu ŋmaa mpusi t'om nti, na i nyaali ŋmaat'u na lum ny'ah ny'am mpi. ²⁴ Ilena i c'ela alu ke lum ny'ah ny'am mpi p'e k'ehna mpusi t'o na i ny'oo. Na lum mpi p'e t'u i taa k'e lanwak'alle. ²⁵ Ama k'otulu mu yi alu niŋ taa k'e iseseemle k'otaya, na p'ac'o i pa'ali-ke y'e Tacaa, isu k'ot'elaa laki t'o. Na i su k'otaya t'elate. Na i cosi ŋkute nte t'o hul'ax'i si Tacaa t'anna p'e t'ana t'o, na i w'o k'ok'o. ²⁶ P'ale p'e waali k'e i yeki na alu ny'oo lum mpi. ²⁷ Ye tampana si i nawaya na i ny'oo-wi, p'e hay'asax'i i lotu k'e na p'e ŋmel'asi i alutu na i p'asi kaal'olaya. Na ye n'ax'olu caa si i t'ehsi y'ola ke mpusi, alu unu i t'om ke i ka y'ax'oti. ²⁸ Ama ye i ta na, pu laki-i pulu. I p'as'ax'i na i l'ulu piya t'ot'o. ²⁹⁻³⁰ Ye apalu kpekiyi i alu t'o k'e yem yem lak'asi taa, p'e k'otaya nte. ³¹ Waatu unu apalu kiŋ kaa w'e nat'ali. Ye alu wak'el'aa, unu i ka nana p'e nav.

6

Mpa pa ha pa t'ax'i l'so t'o pa kiinj

¹ M'p'uyú Tacaa t'oma Moisi si: ² Tel'asi lseyeli y'ola si, ye apalu yaa alu i su n'ax'o si i haaki i t'ax'i l'so t'aml'e nat'ali t'o taa, ³ p'e w'e si i kii sulum. Paa l'es'eh sulum toŋ ny'am. P'eyele i taa tu t'eh l'es'eh pee lum ny'ana yaa kuw'ole. ⁴ P'e tu fei si i tu t'eh l'es'eh pulupu. ⁵ P'ac'o h'unuy'u kaa kpa i nyuy'u taa, yaa i tantuy'u t'o. P'e t'ana pu su m'p'uyú, hal'ena p'e kuy'eh su t'ana yaa. ⁶ P'e fei si i kp'at'ana s'etu n'ax'oluy'u waatu unu i taa. ⁷ Paa i caa, yaa i too, yaa i taal'u. Mpi t'o, i t'ema i t'ax'i Tacaa t'aml'e taa k'e hav k'e. Na m'p'uyú i ny'ax'si kut'ax'alasi hul'ax'i. ⁸ I p'asa l'so ny'eh ke i n'ax'o suu waatu t'ana yaa. ⁹ Ye s'am tuta n'ax'oluy'u i k'ehk'eh taa, na p'e pilisi i ny'ax'si yeluy'u mpi kuy'eh naatosomp'ax'olaya ke i cak'i, ilena i looli i nyuy'u. ¹⁰ Teu fei ilena, i k'ona k'otulu ke ihok'asi, yaa alukukunaa naale y'e l'so cok'ale n'ax'ax'o. ¹¹ Ilena k'otulu la l'el'u ke isayatu husuy'u k'otaya, na l'el'u ke k'otaya ŋka k'ok'o lusa ka t'ana t'o. Na i lapi-i p'e k'otaya na p'e hus'i i t'o k'e s'etu asilima. Ile i asilima t'ema y'ale kuy'ax'ku. ¹² Ilena puntu tasa i n'ax'o suu, na i la p'ana yaa kulumaya iw'aya yaa ke tasak'ale tayanuy'u k'otaya. P'e fei si i kal'ena kancaalaya kuy'eh ke il'e i ka pilisaa t'o p'e t'o.

¹³ Wei i su m'p'ug'ug' n'og'og' to, ye kuyanjku i kuyeyeh tema, i puki lso cokale non'og'og' ke. ¹⁴ Na i la Tacaa ke kotaya ke iwaav kulumuyu, na p'ena'ya kulumaya iweesi nsi si tiili ta caami t'og'og' naale. Apalu nyehka ke kotaya nka k'ok'ok' lusa ka t'ona to, na alv nyehka ke isayatu husuyu kotaya. Na iwaav nku ku tiili ta caami t'og'og' ciikuyu nyehka. ¹⁵ Na i k'ona kukusum fei kakalasi nsi si somtu pa nuyutina nim, na pa tu to. Na nsi si to pa y'og'ola nim t'og'og' toku. Na t'og'onaya kuhav na p' sulum mpi paa liisi to. ¹⁶ Ulena kotulu pona p' t'onaya m'p'ug'ug' Tacaa, na i la isayatu husuyu kotaya, na nka k'ok'ok' lusa ka t'ona to. ¹⁷ Na iwaav ke ciikuyu nyehka, na p' kukusum fei kakalasi toku. P' waali ke t'og'onaya kotaya na sulum. ¹⁸ Ulena n'og'og' sulu looli i nyuyu ke cokale non'og'og' t'ona, na i tu i ny'asi ke ciikuyu kotaya k'ok'ok' taa. ¹⁹ P' waali ulena kotulu k'raya iwaav hamuyu nku pa t'asaa to. Na kukusum fei kakalasi waani waani ke tam naale, na i tu n'og'og' sulu niy taa ke waatu wei i tema i nyuyu looluyu to. ²⁰ Ulena kotulu tayani-t'ay i lso ke payaluyu isu kot'olaa laki to. Na t'og'onasi nsi si p'asi i ny'ansi. Na p' s'as'as'ana lanle na yule. ²¹ Yulu wei i siki n'og'og' si i haaki i t'ay i lso to p' s'as'asi nte. I n'akaa i s'as'asi p' to. Ama p' wee ke si i la mpi p' t'ona i ka siwa to.

Koolee kupana

²² M'p'ug'ug' Tacaa t'oma Moisi si: ²³ Keesi Al'oh na i p'ayalaa si, koolee nna paa kooliyi lseyeli ny'oma t'og'ole si:

²⁴ Tacaa i kooli-me'ye kupantu na i kenti ma to.

²⁵ Na i ny'ani-me'ye teu na i laki-me'ye p'e'e'e'e.

²⁶ Na i wee ma waali na p' cayana-me.

²⁷ M'p'ug'ug' paa yaaki ma h'ete ke lseyeli y'olaa to. Ulena ma'a kooliyi-me'ye kupantu.

7

Nyuyu ny'oma kotasi

¹ Kuyanjku Moisi tema lso cokale sikuyu, ulena i feeni te na ta taa wontu ke kotaya nim, na kotaya t'olate na ta wontu. ² M'p'ug'ug' lseyeli kpeka nyuyu ny'oma mpa paa s'ona kukaluyu waatu to, pa k'ona pa kuhaa' ³ ke na'ah naan'owa na naale na ke'ekenaa naatoso. Na pa waasa pa to. P' luwa si ny'as'ah ny'oma naale caawa na'ah naale na ke'eke kulum nte. ⁴ M'p'ug'ug' Tacaa t'oma Moisi si: ⁵ Mu pa kuhaa' ini, na i c'ela Lefii ny'oma, na p' kees'ona paa mpa pa tamle, na pa k'pak'og'ona cokale wontu. ⁶ Ulena Moisi mu na'ah na ke'ekenaa mpe na i c'ela Lefii kpekale ny'oma ⁷ kees'ah luluyu ny'oma ke ke'ekenaa naale, na na'ah liyiti. Na p' kees'ona paa wei i tamle, ⁸ na Melali ny'oma ke ke'ekenaa liyiti na na'ah p'olefei naan'owa. I c'ela-we'ye, na i kees'ona pa t'oma. Al'oh p'ayalu l'tamaa paas'og'onana-we. ⁹ Kehati ny'oma na paas'ayana kotaya wontunaa ke. Ule i ta c'ela-we'ye ke'eke, yaa nav. Mpi to, pu wee si pa h'og'ol'og'i-t'ay i.

Kotaya t'olate tuluyu kuv'as'ah

¹⁰ Kuyanjku pa feenaya kotaya t'olate, ulena luluh ny'as'ah ny'oma k'ona t'ot'og'og' pa kuv'as'ah si pa tul'og'ona-te. ¹¹ M'p'ug'ug' Tacaa heela Moisi si: Nyuyu ny'oma ka k'ok' kulum kulum ke kuyaku kuyaku na pa ha pa kuv'as'ah.

¹²⁻⁸³ Is'ona pa t'eha t'oma na pa k'ok' t'og'ole:

Yuta kpekale tu Aminatari p'ayalu Nas'ah ke'ke kuyaku kanc'aa'ay'a ny'ahku. Isakaa ny'ante tu Suwaa p'ayalu Netaneyeli ke kuyaku naale ny'ahku. Sapul'ah ny'ante tu Hel'ah p'ayalu Iiyari ke kuyaku tooso ny'ahku. Lure'ah ny'ante tu Setewu p'ayalu Iisuu ke kuyaku liyiti ny'ahku. Simiy'ah ny'ante tu Sulisatari p'ayalu Selumayeli ke kuyaku kakpasi ny'ahku. Katu ny'ante tu Teuweli p'ayalu Iiyasafi ke kuyaku naatoso ny'ahku. Ifalayim ny'ante tu Amihuti p'ayalu Iisama ke kuyaku naatosomop'og'ol'ay'a ny'ahku. Manasee ny'ante tu Petasuu p'ayalu Kamliyeli ke kuyaku p'olefei naan'owa ny'ahku. Pencamee ny'ante tu Kitoni p'ayalu Apitan'ah ke p'og'ol'ay'afei naan'owa ny'ahku. Tan'ah ny'ante tu Amisatari p'ayalu Ahiesee ke naan'owa ny'ahku. Asee ny'ante tu Ok'alah p'ayalu Pakiyeli ke naan'owa na kulumuyu

nyəŋku. Nefətali nyənte tu lnaŋ pəyalu Ahila ke naanŋwa na naale nyəŋku. Mpi mpi pa kənaa təɣələ:

Liyitee nyəɣəlyu nyənaya ŋka ka yuŋ we kiloo kulum na cacaasi ŋmunuɣu na nunuwa tɔ (1300). Na pə poosiya wei pa ŋmusəɣəna caləm tɔ. Ílé ɪ cacaasi we nasətosɔ na nunuwa (700). Isəna pa maɣasaya lsə cokəle taa ké liyitee təɣə pa keesənaa. Na pá suuli nyənasi nsi si naaleɣe təɣənaɣa kətaya molum mpi pa nuɣutina nim tɔ. Wula kəpu, ke cacaasi nunuwa (100). Na tulaalu kɔwəpu ke kəpu unɪ ɪ ləpam. Na latəce, na iwaav, na pənaya kulumaya iwəyaya si, pa lakəna kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tɔ. Na pəŋtuluyɔ si pa laki isayatu husuyɔ nyəŋka. Naəŋ naale na iwaəŋ ke kakpasɪ, na pənaya kulumaya iwəesi ke kakpasɪ si pa lakəna ciikuyɔ kətaya.

⁸⁴ Iseyeli kpeka nyɔɔŋ nyéma hawa kucɔɔŋ wei ke kətaya təlate tuluyɔ wule təɣələ. Liyitee nyəɣətu nyənasi ke naanŋwa na naale. Na poosiyanaa mpa pa ŋmusəɣəna caləm təɣə naanŋwa na naale. Na wula kəpu naa ke naanŋwa na naale. ⁸⁵ Paa nyənaya ŋka ka yuŋ we kiloo kulum na cacaasi ŋmunuɣu na nunuwa (1300). Na paa poosiya wei ké cacaasi nasətosɔ na nunuwa (700). Pə krenta liyitee nyəɣətu kiloonaa hiu na liyiti. Isu pa maɣasuyɔ lsə cokəle taa tɔ. ⁸⁶ Paa wula kəpu wei ɪ ka we cacaasi nunuwa (100) ké. Pə krenta kiloo kulum na cacaasi ŋmunuɣu (1200). Kəpu naa mpe paa suna tulaalu kɔwəpu ké. ⁸⁷ Pə kaasi latəcenaa naanŋwa na naale, na iwaəŋ ke mpu. Na pənaya kulumaya iwəesi ke mpu tətɔ. Si pa lakəna kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tɔ na pə sɔsəna təɣənaɣa kətaya, na isayatu husuyɔ kətaya pəŋtulɔŋ ke naanŋwa na naale. ⁸⁸ Na latəcenaa ke hiu na liyiti. Iwaəŋ ke nutosɔ, pəŋtulɔŋ ke mpu. Na pənaya kulumaya iwəesi ke mpu tətɔ. Si pa laki ciikuyɔ kətasi. Kucɔɔŋ wei pa hawa kətaya təlate tuluyɔ tɔ təɣələ.

⁸⁹ Waatu wei Moisi suv cokəle taa ké lsə yəɣətənav tɔ, ɪ nukaya lsə nəɣə ke isətəa tanlaa mpa pa we lsə atakaa pile tɔ tɔ pa həku ké. Na í yəɣətəɣəna-ɪ.

8

Fətəlanaa suv

¹ Mprúyú Tacaa təma Moisi si: ² Teləsi Aləŋ si waatu wei n suki fətəla səsə kəkəsɪ naatosompəɣələya unɪ tɔ, paasəna na pə naaki fətəla səsə unɪ ɪ lələ. ³ Ulena Aləŋ lá isu Tacaa keesuyɔ Moisi tɔ. ⁴ Wula tike ke Moisi lapa na pá lu fətəlanaa təsule təna. Pə kpaɣav tə tapuyɔ, haləna tə tomle nte tə nəɣəsəna isu tuyɔ hetu tɔ. Isu Tacaa ka hulə-ɪ tɔ.

Lefii nyéma təmle taa suv kətaya

⁵ Mprúyú Tacaa təma Moisi si: ⁶ Faɣa Lefii nyéma na pa mpa. La-weɣe nyɔɔŋ tɔ asilima keeluyɔ kətaya. ⁷ Nmusi pa tɔ ké kətaya lum, na pá hu pa tɔ huntu təna. Na pá cətɔ pa wontu, ulena pə keeli pa nyɔɔŋ tɔ asilima. ⁸ Ulena pá kpaɣa latəce na kətaya molum mpi pa nuɣutina nim tɔ. Na Moisi náá kpaɣa isayatu husuyɔ latəce naale nyəŋ. ⁹⁻¹⁰ Na í koti Iseyeli nyéma təna na Lefii nyéma kɔtəna lsə cokəle nənəɣə. Na Iseyeli nyéma tənɪ pa tɔ ké niŋ. ¹¹ Ulena Aləŋ hulɪ Lefii nyéma ke lsə na həɣələŋ təna, isu Iseyeli nyéma lakuyɔ lsə nyəm tɔ. Ulena pəle pa laki lsə ke təmle. ¹² Pə waali ulena Lefii nyéma tənɪ pa niŋ ke latəcenaa naale tɔ na Aləŋ la-m ləlv ke isayatu husuyɔ kətaya, na ləlv ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tɔ. Ule Lefii nyéma isayatu husaa kele. ¹³ Ulena í su Lefii nyéma ke Aləŋ na ɪ pəyalaa pa isentaa. Na í hulɪ-we na həɣələŋ təna isu Iseyeli nyéma laki tɔ. ¹⁴ Na Lefii nyéma pəsi lsə nyéma na pə faɣa pa na pa tətənaa. ¹⁵ Pəle pə waali ké paa caali pa təmle ke cokəle taa. Isəna í ká la Lefii nyéma ke nyɔɔŋ tɔ asilima keeluyɔ kətaya, na í hulɪ-we na həɣələŋ təna isu Iseyeli nyéma laki təɣələ. ¹⁶ Mprúyú Tacaa tasaa si: Mə kena ma nyəm. Mpi tɔ, ma ləeta-meɣe Iseyeli nyéma kancaalaya apalupiya lona ké. ¹⁷ Kuyaku ŋku ma kuwa Icipiti taa yələa kancaalaya apalupiya tɔ, pə kpaɣav waatu unɪ tɔ kancaalaya apalupiya təna pəsə ma nyəm ké. Paa yələa nyənɪ, paa təla nyənɪ. ¹⁸ Lefii nyéma ke ma ləeta Iseyeli kancaalaya apalunyənɪ lonte. ¹⁹ Na samaa tilina-weɣe Aləŋ na ɪ pəyalaa pa kiŋ na pá laki təma na pa nəɣə ke cokəle taa, na Tacaa husɪ samaa

isayatu. Pá taa kɔɔ na pá kɔɔtəna lɔɔ cokəle na í wakəli-wɛ. ²⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ Moisi na Alɔɔ na lɛyeli nyáma təna, pa lapa teitei isu Tacaa ka keesuyu-wɛyɛ Lefii nyáma təm tɔ. ²¹ Pa cɔta pa wontu na pá sɔ lum. Na Alɔɔ huli-wɛyɛ lɔɔ na hɔɔlɔɔ təna isu lɛyeli nyáma laki tɔ. Na í la-wɛyɛ isayatu husuyu kɔtaya, na asilima keeluyu nyəɲka. ²² Pə waali ké Lefii nyáma caala pa təmle ke lɔɔ cokəle taa. Na Alɔɔ na ɪ pəyalaa pá feɲiyi-wɛ. Isəna pa lapa nti Tacaa ka heela Moisi tɔɔlɔ. ²³ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa tasa Moisi ke heeluyu si: ²⁴ Mpi pə ké Lefii nyáma nyəntu tɔɔlɔ. Paa Lefii tu wei, ye ɪ wena pusi hiu na kakpasɪ na waali ke mpv, waatu inəɲi ɪ ka caali lɔɔ cokəle taa təmle. ²⁵ Ilena pá cɛɪ-ɪ ɪ pusi nule na naanwa nyəɲka taa. ²⁶ Ye pa cɛpa wei, ɪ pəsəɲi na í səna ɪ tɛɛtɔnaa ke lɔɔ cokəle təmle yaa. Ama pa kaa tu-ɪ ɪ mayamaɲa ɪ nyəntɛ ké. Isəna Moisi ká laki Lefii nyáma təmle təm taa tɔɔlɔ.

9

Tɛɛu acima tɔɔɔ ke Holɛɪv wulaya tɛtu taa

¹ lɛyeli nyáma Icipiti taa luw pənaɲa naale nyəɲka isətu kancaalaya nyəɲ taa, Tacaa tɔma Moisi ke Holɛɪv wulaya tɛtu taa si: ² Pə wɛɛ si, lɛyeli nyáma í tɔɔɔ Tɛɛu acima ke kuyaku ŋku ma suwa tɔ. ³ Isətu inɛ ɪ kuyaku naanwa na liɲiti nyəɲku wule taanaya ke í ká tɔɔɔ-yɛ, isu pa suw pə kiɪɲ na pə kusəsutu tɔ. ⁴ Ilena Moisi teləsi təm ntəɲi lɛyeli nyáma. ⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ pa tɔɔɔ Tɛɛu acima ke kuyaku ŋkuyv Holɛɪv wulaya tɛtu taa ke teitei isu Tacaa ka keesuyv Moisi tɔ. ⁶ Ama napəli pa tokina sətu na pá pilisi-wɛyɛ kuyaku ŋku. Iɛ pa ta pəsi na pá tɔɔɔ Tɛɛu acima, na pá polo na pá keesi Moisi na Alɔɔ si: ⁷ Tə pilisa ta ti na sətu tɔ, pu kayati-tv si tə pona Tacaa ke kuhav, isu lelɛa ke kuyaku ŋku pa suwa tɔ, kv wule na? ⁸ Ntəna Moisi si: Í yeɛ na Tacaa huli-m isəna pə wɛɛ si í la tɔ na pəcɔ.

⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa tɔma Moisi si: ¹⁰ Teləsi lɛyeli nyáma si, pə kraɲav saɲa na pá puki tɔ, ye nɔɔlɔv tokina sətu na pə pilisi-ɪ, yaa ɪ pola mpaav ke acima wule, ¹¹ iɛ ɪ tɔɔɔ-yɛyɛ isətu naale nyəɲ kuyaku naanwa na liɲiti wule taanaya, na kɔtaya iwəyaya na kukusum fei kakalasi na tuusi nyaɲ nyənsi. ¹² Pə tɔɔɔnaɲa í taa fe tɛv. Pəyele í taa yɔki kɔɔntɛ mɔɲvle. Pə wɛɛ si í təɲ Tɛɛu acima kɔtasi ke teitei ké. ¹³ Ama ye nɔɔlɔv lapa Tɛɛu acima kuyaku ŋkuyv awusa, na pá tá ké si asilima naali, yaa ɪ təɲ mpaav ɪ təm səpaya. Paa ləsi-ɪ lɛyeli nyáma taa ké mpi pə tɔɔ ɪ ta kəna ɪ kuhav ke pə kuyaku wule tɔ. ¹⁴ Ye mə ɪcɛtɛ taa cayalv tɔki, ɪ ká təɲ a kiɪɲ ké na a kusəsutu. Kulɔmtv ntəɲi lɛyeli tv na cayalv paa tɔki.

Isəɲmuntv waasa lɔɔ cokəle tɔɔ

¹⁵⁻¹⁶ Kuyaku ŋku pa sika nɔɔɔ pɛɛluyv wontu cokəle tɔɔɔ isəɲmuntv svv waasuyv ke tə tɔɔ ke tam. Na tɔ mɔɲi kɔkɔ ke paa ahoo nna, haləna pə nyaaləɲi. ¹⁷ Ye í caaki lonte layasuyv iɛ isəɲmuntv keeli lɔɔ cokəle tɔɔ na í tɛma iɛ tə məli. ¹⁸⁻¹⁹ Tacaa huləɲəna lɛyeli nyáma mɛyɛ waatu wei í ká kɛsi tɔ, na waatu wei í ka siki tɔ. Ye isəɲmuntv leela lɔɔ cokəle tɔɔ, lɛyeli nyáma nukəna lɔɔ ké. Paa layasəɲi lonte. ²⁰ Paa pə kaasa-təɲi kuyeyɛ ke pəcɔ pa wɛ m̀p̀r̀ỳg̀. Tacaa ka keeli-təɲi na pəcɔ pá kɛsi. ²¹ Wulee wulee iɛna isəɲmuntv caya lonte kulɔmtəle ke taanaya, haləna pə nyaali. Yaa kuyaku kulɔmuyv na ahoo kulɔmɛɛ. Ye tə keela kɔakpaa iɛ lɛyeli nyáma tɛɛ. ²² Ama ye tə nyala m̀p̀r̀ỳg̀ lɔɔ cokəle tɔɔ ké kuyeyɛ naale, yaa isətu, yaa pə tɛɛ mpv. lɛyeli nyáma wɛ m̀p̀r̀ỳg̀, haləna tɔ keeli na pəcɔ. ²³ Ye pa sikaa na Tacaa ta tɔ si pá kulv, paa kuləɲi. M̀p̀r̀ỳg̀ pa lakaya pa tɔma nna Tacaa tv-wɛ na Moisi nɔɔɔ tɔ.

10

Liɲitee nyəɲətv akantɛɛ

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa tɔma Moisi si: ² Lu liɲitee nyəɲətv ke akantɛɛ naale. Anəɲi paa huli na samaa kɛyeli, yaa kɛka tv mpaav. ³ Waatu wei pá hula a naale, iɛ lɛyeli samaa koti ɪ cɔlɔɔ cokəle nənɔɔɔ. ⁴ Ye kulɔmtəle ke pa hulaa, iɛ nyuyv nyáma tike koti. ⁵⁻⁶ Ye pa hula akantəle na kakiisasi, iɛ tɛɛv nté. Pa huləɲi təm kancaalaya nyəm, iɛna lɛyeli kɛkəle nte tu sikina cokəle ilim təlule tɔɔ tɔ, tɔ tɔ mpaav. Pa tasəɲi naale nyəm, iɛna

ilim mpətəŋ nyənte náá təŋ. ⁷ Ye pə ké sɪ yəlaa kotuyɔ, pə kaa huləna kakiisasi. ⁸ Aləŋ pəyalaa kətəlaa tike ka huləxəna akantee anɪ. Pə wɛɛ sɪ mə na mə piya piya, í ká təkɪ kusəsutu tənɛyɛ tam təw kɛ.

⁹ Ye ɪ pola mə kolontunaa kɛ yoonav na pə kvləyɪ mə təw, ɪɛ í hvlɪ akantee na kakiisasi ɪlena Tacaa mə ɪsə má, ma təw sɪ mə təw na má waasi-mɛ. ¹⁰ Mpu tətəxə í ka huləyɪ-yeyɛ mə ayəwla kuyeyɛŋ, na mə acima nyəŋ, na mə ɪsətɔnaa kancaalaya kuyeyɛŋ, kɛ waatu wei ɪ lakɪ kətasi nsi kəkə lusa sɪ tənə tə na ciikuɔyɔ nyənsɪ. ɪlena má təw sɪ mə təw. Maɣale Tacaa mə ɪsə.

HOLEPU NA PE POLO MOWAPU TETU TOŋA

ɪsɛyɛli nyəma kvlɔyɔ kɛ Holepu puɔyɔ luɔyɔ

¹¹ ɪsɛyɛli nyəma ɪcipiti luw pənaya naale nyəŋka, ɪsətɔ naale nyəŋ kuyaku hiu nyəŋku kɛ ɪsəŋmuntɔ kɛɛla ɪsə cokəle təw. ¹² Ḿpúyú ɪsɛyɛli nyəma kula Holepu wulaya tetu taa. ɪlena ɪsəŋmuntɔ tii Palaŋ wulaya tetu taa. ¹³ ɪsɛyɛli nyəma kula təm kancaalaya nyəm pənɛyɛ, ɪsu Tacaa kɛɛsuyɔ Moisi tə.

¹⁴ Yuta yoolaa tintiyile na pə tuuta kɛɛ nəxə təw. Aminatari pəyalɔ Nasəŋ kɛɛ pə nyuyɔ tu. ¹⁵ ɪsakaa nyəma nyuyɔ tu nté Suwaa pəyalɔ Netanɛyɛli. ¹⁶ Sapuləŋ nyəma nyəŋ nté Heləŋ pəyalɔ ɪliyarɪ.

¹⁷ Ḿpúyú pə heta cokəle, na Kɛɛsəŋ na Melali pə pəyalaa kraɣa-tɛ.

¹⁸ ɪlena Lupəŋ yoolaa tintiyile, na pə tuuta pá tó pə waali. Pɛɛ pə nyuyɔ tu nté Setewu pəyalɔ ɪlisuu. ¹⁹ Simiyəŋ nyəma nyuyɔ tu nté Sulisatai pəyalɔ Seluməyɛli. ²⁰ Katɪ nyəma nyəŋ nté Teuweli pəyalɔ ɪliyasafi.

²¹ ɪlena Lefii tu Kehatɪ ɪlvuyɔ nyəma mpa pə səxəla ɪsə sɛɛv wontu tə pá təŋ. Na Lefii nyəma ɪlɛla náá təŋa cokəle sikuyɔ na pá təŋa-wɛ.

²² ɪlena ɪfəlayim yoolaa tintiyile na pə tuuta pá tó pə waali. Pɛɛ pə nyuyɔ tu nté Amihuti pəyalɔ ɪlisama. ²³ Manasee nyəma nyəŋ nté Petasuu pəyalɔ Kamliɛli. ²⁴ Pɛncamɛɛ nyəma nyəŋ nté Kitoni pəyalɔ Apitaŋ.

²⁵ Pə waali ké Təŋ yoolaa tintiyile nte tə ké waali təŋlaa tə, tɛ na tə tuuta tə tó mpaav. Amisatai pəyalɔ Ahiesɛɛ kɛɛ pə nyuyɔ tu. ²⁶ Asɛɛ nyəma nyəŋ nté Okələŋ pəyalɔ Pakiyɛli. ²⁷ Nefətali nyəma nyəŋ nté ɪnaŋ pəyalɔ Ahila.

²⁸ ɪsəna ɪsɛyɛli nyəma kpesa pə təsikile na pá tó mpaav təxəɛ.

Tacaa maɣamaya tiikiyɪ ɪ yəlaa

²⁹ Ḿpúyú Moisi təma ɪ yətɪ Matiyəŋ tu Leweli pəyalɔ Hopari sɪ: Tetu nti Tacaa sɪ nəxə sɪ ɪ haaki-tu tə, tə taa ké tə puki. ɪɛ təŋ-tu na tu taləna-ŋ kɔpantɔ nti ɪ lakɪ-tu tə. ³⁰ Ntɛna ɪlé ɪ kisi sɪ ɪ mələyɪ ɪ tetu taa. ³¹ Mpuɔyɛ Moisi sɪ: Taa ɪ-tu. Mpi tə, nyá nyəmna wulaya tetu taa timpi timpi tu siki tə, təŋ-tu na ń hvlɪ-tu. ³² Ye n təŋa-tu, tu taləna-ŋ kɔpantɔ nti Tacaa ka ɪa-tu tə.

³³ Ḿpúyú tə kula Tacaa puɔyɔ cəɔ, na tə tó kuyeyɛŋ tooso. Na ɪsə atakaa ké ta nəxə təw sɪ ɪ pɛɛkəyɪ-tuyɔ timpi tu siki na tə hɛɛsɪ tə. ³⁴ ɪlim taa kɛ tə kulaa, na ɪsəŋmuntɔ wɛ ta nyəwəŋ taa. ³⁵ Tə tɛɛkayana ɪsə atakaa ɪlena Moisi yəxətəna nəxə səsaya sɪ: Tacaa səŋ nyá naasi taa, na nyá kolontunaa na mpa paa caa-ŋ tə pá yá. ³⁶ Waatu wei pə sukaya ɪsə atakaa, ɪlena Moisi tasa sɪ: Tacaa kəw, na ń caya ɪsɛyɛli nyəma ta ta hɛkv. Mpi tə, tə wɛ pəɣale ké, tə fɛɪ kaluyɔ.

11

ɪsɛyɛli nyəma kɛ Tapela

¹ Ḿpúyú kuyaku nakuli ɪsɛyɛli nyəma kuntəna Tacaa, na pááná kra-ɪ. Na í tisi kəkə na ká nyaya tisikile kɛ pəcə. ² Ntɛna samaa wiina Moisi təkɛɛ, na ɪlé ɪ sələmənə-wɛyɛ Tacaa na kəkə tɛ. ³ ɪlena pá ha lonte ntɛyɛ hətɛ sɪ Tapela. Nyaxav kɛ pə yaa mpu na pə tɛ taa. Mpi tə, tənaya Tacaa ka nyaxasa pə təsikile.

ɪsɛyɛli nyəma kuntəxəna Tacaa

⁴ Μρύγύ kuyaku nakuli luluγu kpawa cayalaa. Uena pə kpenna lseyeli nyéma maγamaya na pá tayanaγi kontuyu si: Tu hiki nantu nté na tó tóγo? ⁵ Aa kai, yəlaa tóγo Icipiti taa ké tiina ke faalaa. Na kaama maγamaya na a nəγəsəlenaa mpa pa təkəna leη tə, na kaapənaa ke waani waani. ⁶ Ama pə taa pulu fei cəne. Manna inəγəle Manna, na tó teη taasi.

⁷ Manna inu i ka nəγəsəna ké isu pee kvhvlumεε naali, i we isu tuyu nakuli kv cələm. ⁸⁻⁹ Ahoo ke cəlvu kraaki təsikile, uena Manna hoti. Pə nyaaləγi, uena samaa cəv na pá kuuki, na pá nanəγi yaa pá saki, na pá təsəγi, yaa pá tuyi kakalasi. I leleη we ke isu nim kakalaya.

¹⁰ Mpyule lseyeli nyéma kota pa teesi nənəvəsi na pá kontəγi, na Moisi nu. Uena Tacaa pááná huu. ¹¹ Na Moisi lanle wakəli, na í pəvəsi ləv si: Pepe təv ké ma nyuyv səpəna-η, na í tu-m yəlaa pane pa paasənav na í cəvəsəγi-m mpu? ¹² Anu pə taya ma luləna-we. Na í təη si má nuku-we isu asənvuyv na má pona-weγe tetu nti n ka su pa caanaa ke nəγo na tuunav si, n ká ha-we tə. ¹³ Yaa leye ma kpələγi nantu na má cəla samaa inε na í tóγo? Mpi tə, pa wiikina-m si má cəla-weγe nantu na pá tóγo. ¹⁴ Ma tike ma kaa pəsi pa səγəla, a teε-m. ¹⁵ Ye tampana si n caa í la-m kvpantu, pə kəla teu si í kv-m na mpi n ka laki-m isəntə tə. Má taa na ma kvnyəntəγəle.

¹⁶ Ntəna Tacaa cə Moisi si: Koti yəlaa mpa ləlaa tuyvna na pá ké nyuyv nyéma tóγo nutoso na naanvwa. Uena nyana-we í kəv i səη ləv cəkəle nənəγo. ¹⁷ Ue maa tii na má na-η tə yəγətə təna, na má tu-weγe nyá ləmaγasəle. Uena pá səna-η na í taa səγəli samaa səγəla ke nyá tike. ¹⁸ Uena í teləsi yəlaa si, í tayani mə təγi cele təv. Maa ha-mεγe nantu na í tóγo. Mpi tə, ma nu isəna luluη pu-mε, na í kvntəγi, na í təη si mə nukaya leleη ke Icipiti tə. ¹⁹ Pə taya kuyaku kvlvumuyv yaa naale yaa kakpasu yaa naanvwa tike ke í ká tóγo-ti. ²⁰ Ama isətv təcu ké, haləna tə lu-mεγe səη. Mpi pə təv í ləvwa Tacaa ma wei ma we mə hekv, na í kvntəγi mə Icipiti taa luv təv tə.

²¹ Tənaγəle Moisi nəγo təkpaυ si: Yoolaa pane pa ta səki iyisi nasətosu (600.000). Na í maγasəγi si n ká cəla-weγe nantu ke isətv na? ²² Paa tə kvwa ta naaη, na ta heeη, na ta pəη təna. Yaa tə kpawa teηku taa tiina təna pu hanəγəna-we.

²³ Ntəna Tacaa si: Ma toma ta təv? N ká nana nyá isəpəle ke nənəvəsi si, pu la mpu yaa pə kaa la?

ləv hawa i ləmaγasəle ke səsaa nutoso na naanvwa

²⁴ Μρύγύ Moisi luwa na í teləsi lseyeli samaa ke Tacaa kvγəγətətv. Pə waali ké i kota lseyeli nyuyv nyéma nutoso na naanvwa, na í pulu-we na i cəvna ləv cəkəle. ²⁵ Uena Tacaa tii isəηmuntuyv taa, na í yəγətəna Moisi, na í tó nyuyv nyéma mpe pa taa ké Moisi ləmaγasəle. Na pá svv yəγətuyv isu ləv kvγəγətətv teləsəlaa. Ue pə ta leeli ké.

²⁶ Ama nyuyv nyéma mpe pa taa naale, Uleta na Meta pa ta polo ləv cəkəle kiη. Ama təsikile taa ké pa saalaa. Na ləv tó i ləmaγasəle ke pa taa na pá yəγətəγi, isu ləv kvγəγətətv teləsəlaa. ²⁷ Ntəna ifepu nəγəlv í kraγa asewa na í polo í heeli Moisi ke nti Uleta na Meta pa laki tə.

²⁸ Mpyule Nuη pəyalv Yosuvee wei i lakaya Moisi təmlε ke tuu i pəcaatv tə, i təma si: Ma cε heeli-we si pá su.

²⁹ Ntəna Moisi si: N laki-m isesεεmle ké? Halu pə caya maγa isu Tacaa í tó i ləmaγasəle ke lseyeli nyéma təna taa, na pá la ləv kvγəγətətv teləsəlaa.

³⁰ Uena Moisi na lseyeli nyuyv nyéma mpe pá məli təsikile.

Tacaa kəna lεεsi

³¹ Μρύγύ Tacaa kusa heelimuyv na teηku təv. Na pá kəna lεεsi tuutuuma ke təsikile həγəlvuyv, na pá polo isu kuyaku kvlvumuyv təntε, na pá cəv təsikile. Na sí kaa huγule isu mεεtəli kvlvum. ³² Ntəna samaa kuu-səγi kuyaku ηkv, na pə ahoo na pə tev kvfemuyv. Paa wei i ka təvsa pəcə tə, pə luku-i kiloonaa iyisi iyisi ké. Μρύγύ pa lema-səγi ilim na pə cəvna təsikile. ³³ Ama Tacaa mu pááná na í kó lseyeli nyéma ke isayakuyv, ke waatu wei pa suukaya nantu ke pa nəvəsi taa tə. ³⁴ Ntəna pá ha lonte ntεγe hətε si Kipəloti-Taafa.

Pə hɔwɛɛ nté si luluyu pəlaav na pa te taa. Mpi tɔ, tənaya pa pima yəlaa mpa luluyu kuwa tɔ.

³⁵ Iseyeli nyəma lu Kipəloti-Taafa ɔlena pá tɛɛ Haseləti na pá siki.

12

Kutəŋ ŋku ku pilisiyi yulu tɔ ku kpa Maləyam

¹ Moisi ka kpaɣa Kusi alu nəɣələyɔ. ɔlena Maləyam na Aləŋ pá caɣana-i akpaɣale nté tɔ tɔm. ² Haləna pá tó si: Tacaa yəɣətəɣəna tá tətəɣɔ. Pə taya Moisi tike ke i yəɣətəɣəna.

ɔlena Iɔ nəá nu-ti. ³ Ama Moisi ná tá cɔ natəli. Mpi tɔ, i ka tɛɛwa ate yəlaa tənaya suulu ké. ⁴ Ḿpúyú Tacaa yaa í na Aləŋ na Maləyam, na pá suli cokəle kiŋ. ⁵ Na í tii isəŋmuntuyɔ taa ké cokəle nəɣɔ. Na í yaa Aləŋ na Maləyam na pa naale pa polo. ⁶ Na Tacaa tɔ-wɛ si: Í nu ma kuyəɣətutu ke teu yoo. Ye ma kuyəɣətutu tɛləsəlu í wɛ mə heku ma hələyi-i ma təyi. Na má luki i tɔɔ na ma yəɣətəɣəna-i toosee taa. ⁷ Ama ma yulu Moisi ná nuna-m teu ké, na í luki i təmlɛ ke ma təyaya təna taa. ⁸ Ma na-i tɔ yəɣətəɣəna təmayə təcəi. Ma hələyi-i ma ti na í naaki ma wɛɛtu. ɔlɛ pepe tɔɔ ké mə tá nyana-i, na haləna í caɣana-i?

⁹ Ḿpúyú Tacaa mu pááná na í tɛɛ. ¹⁰ Waatu wei isəŋmuntuyɔ kɛɛla cokəle tɔɔ ɔlɛ, kutəŋ ŋku ku pilisiyi yulu tɔ ku waasa Maləyam tɔɔ kɛɛ, na í hɔlɔmma təlɔlɔi isu kpronkpomɔlɔm. Ḿpúyú Aləŋ ná mpu. ¹¹ ɔlena í tɔ Moisi si: Hai, suulu Tacaa, tá tɔm səpaya. ɔlɛ taa lɛɛti-tuyɔ tá kumɛlɛntu saləka. ¹² Maləyam í taa wɛɛ isu pəyaya səkuyɔ ka too lotu taa, na pá lɔli-ke na ka tənuyɔ fetiliyi isəna tɔ.

¹³ Tənayaɛ Moisi wiina Tacaa si: Hai, Tacaa, Suulu, waasi.

¹⁴ Ntɛna Iɔ si: Ye isu i caa ka tɔwa i isɛntaa ké ntayama, pə taya kuyaku na ku isikile ke i cakɪ fɛɛɛ taa? Mpu tɔ, pə wɛɛ si pá ləsi-i təsikile ke kuyaku na ku isikile ké. Pə waali ɔlena pá tayani-i yaav.

¹⁵ Ḿpúyú pa ləsa Maləyam ke təsikile taa ké kuyaku na ku isikile. Pa mələna-i təɣɔ Iseyeli nyəma tó mpaav. ¹⁶ Na pá polo pa siki Paləŋ wɔlaya tɛtu taa.

13

Fɛŋlaa naanɔwa na naale tiluyɔ ke Kanaaŋ

¹ Ḿpúyú Tacaa tɔma Moisi si: ² Ləsi Iseyeli kpeka nyuyɔ nyəma taa ké yulu yulu. Na n tili-wɛ na pá fɛŋ Kanaaŋ tɛtu nti ma haaki-mɛ tɔ.

³ ɔlena Moisi kusi Iseyeli nyuyɔ nyəma ke Paləŋ wɔlaya tɛtu taa, isu Tacaa kɛɛsuyɔ-i tɔ. Na pá polo Kanaaŋ tɛtu fɛŋuyɔ. ⁴ Fɛŋlaa mpe pa kpeka na pa həla ntɔ: Luyɛŋ kpekəle taa nyəŋ nté Sakuu pəyalu Samuwa. ⁵ Simiyəŋ nyəntɛ taa nyəŋ nté Holi pəyalu Safati. ⁶ Yuta nyəntɛ taa nyəŋ nté Yefune pəyalu Kalepu. ⁷ Isakaa nyəntɛ taa nyəŋ nté Yoseɛfu pəyalu Ikaali. ⁸ Ifəlayim nyəntɛ taa nyəŋ nté Nuŋ pəyalu Hosee. ⁹ Pɛncamɛɛ nyəntɛ taa nyəŋ nté Lafu pəyalu Paləti. ¹⁰ Sapuləŋ nyəntɛ taa nyəŋ nté Soti pəyalu Katəyeli. ¹¹ Yoseɛfu pəyalu Manasee nyəntɛ taa nyəŋ nté Susi pəyalu Kati. ¹² Taŋ nyəntɛ taa nyəŋ nté Kemali pəyalu Amiyeli. ¹³ Aɛɛ nyəntɛ taa nyəŋ nté Mikayɛli pəyalu Setuu. ¹⁴ Nɛfətali nyəntɛ taa nyəŋ nté Fofəsi pəyalu Napi. ¹⁵ Kati nyəntɛ taa nyəŋ nté Maki pəyalu Kuweli.

¹⁶ Mpa Moisi tila Kanaaŋ tɔ pa həla nté. Nuŋ pəyalu Hosee ke Moisi cuɣusa hətɛ si Yosuwɛɛ.

¹⁷ Ḿpúyú Moisi kusa-wɛ na í heeli-wɛ si: Í kpaɣa ilim ntəɣəŋ tɔɔ mpaav, na i svu pulasi həɣələyɔ taa. ¹⁸ Na i fɛŋ tɛtu nti na tə yəlaa ke teu, na í na pa paɣale na pa toŋ tənaya. ¹⁹ Na í na si pa wɛna koloosi acalɛɛ yaa pa fɛina. Na tɛtu wɛ musəŋ yaa tə səpa. Na hətu wɛɛ yaa tə fɛi. ²⁰ Í pona apalɔtu na í kəna pa tɛtu kɔlɔlɔm. Waatu unəyi tɛtu nti tə tuŋ wei pa yaa si lɛsɛŋnaa tɔ i kancaalaya nyəma puki.

²¹ Ḿpúyú apalaa mpe pa tɛɛwa na pá fɛŋ tɛtu ke pə kpaɣav Siŋ wɔlaya tɛtu, haləna Lehori, ke Lepo-Hamati. ²² ɔlena pá svu tɛtu nti tə taa, na ilim mpətəŋ tɔɔ. Na pá tala Hepələŋ ke Anaki luluyɔ nyəma tookonaa tɛ. Pa həla nté, Ahimaŋ na Sɛsai na Taləmayi. Paa ŋmawa Hepələŋ icatɛ ké, na pusi naatosompəɣələyɔ siki, ɔlena pá ŋmá

Sowarj nyante ke Icipiti tetu taa. ²³ Pa tala lesej tetekale taa, ilena pá seti pə tuku, na piliŋa, na pá həŋəli yəlaa naale. Na pá kooli tuŋ wei pa yaa si fiki na kəlenaatu tə i pee tətə. ²⁴ Ḿpúyú pa ha təna inəŋi hətə si, lesej tetekale ke tuku ŋku lseyeli nyəma ka setaa tə ku təə.

Fenlaa keesəŋi pa mpaav təm

²⁵ Kuyeeŋ sika nule, ile fenlaa temayale, na pá məli. ²⁶ Moisi na Aləŋ na lseyeli samaa kiŋ ke pa məla Kateesi ke Paləŋ wulaya tetu taa. Na pá keesi-weŋe pə təna mpi pa nawa tə pə təm. Na pá huli-weŋe tetu kululum na pa heeli-we si: ²⁷ Kvpantu na təŋənaŋa təna təla tə taa ké təhə. Haləna pá huli-weŋe tə kululum. ²⁸ Ama kulumtu ké si tə yəlaa ké toŋtuna ké. Na pa ŋmawa koloosi acaləe səsəna. Halı tə nawa tə taa ké tooko Anaki luluy nyəma. ²⁹ Amaleke nyəma ná caŋana nteŋe ilim mpətəŋ təə, na Hiti nyəma na Yepusi nyəma na Amolii nyəma ke pulasi həŋəlvuy. Na Kanaŋ nyəma ke Metitelanee teŋku na Yaatanı pəŋə nəŋə.

³⁰ lseyeli nyəma caakaya Moisi ke kuntənav. İlena Kalepu sumsi-we, na í yəŋətəna toma si: Tə polo tə mv tetu nti, tə wena pə toma.

³¹ Ama i taapalaa ná təma si: Tə kaa pəsi na tə kpa yəlaa mpe pa təə, pa tee-tuyv toŋ.

³² Tənaŋale pa svv keesuyv ke mpi pa nawa tetu nti tə taa na pá la-weŋe səŋəntv tə pə təm si: Tetu nti tə ké nti tə kuyi tə yəlaa təŋə. Tə taa yəlaa ké tookonaa ké. ³³ İlena pá tu kəlena Anaki luluy nyəma. Tá we isu təəlaa ke pa kiŋ ké, na pele pá nyənəŋi-tuyv mpv.

14

Samaa kisa kanaŋ tetu taa svv

¹ Ḿpúyú lseyeli nyəma mapa kapusi ke ahoo təna. ² Na pá kuntəna Moisi na Aləŋ, na pá təŋ si: Ye tu səpa Icipiti tetu taa təna, pu lapa sana. ³ Pepe təə ké Tacaa ká pona-tuyv tetu nti tə taa, na tə si yoo taa. Na kolontunaa kuu ta alaa na ta piya. Pə kəla teu si tə məli Icipiti. ⁴ Haləna pá mayasi si pa kpaaki wulav, na pá məli Icipiti.

⁵ Tənaŋale Moisi na Aləŋ, pa hota pa nəsı təə ké lseyeli nyəma isentaa. ⁶ Ḿpúyú fenlaa taa naale, Nuŋ pəyalv Yosuwee, na Yefune nyəŋ Kalepu, pa cəla pa wontu na laŋwakalle. ⁷ Na pá tó samaa si tetu nti tə teu we səŋəntv. ⁸ Kvpantu na təŋənaŋa təla tə taa ké təhə. Ye Tacaa laŋle heena-tv, i ká svsi-tuyv tə taa ké na í ha-tuyv-tı. ⁹ Pə təə tə, í taa kpa Tacaa təə. Yaa í weena tetu nti tə yəlaa səŋəntv. Pa tuŋ ká lə-weŋe, na táá tələki-weŋe təm kulum təə. Mpi tə, ta lə we tá waalı ké. Mpv tə, tə taa nyana-we.

¹⁰ Ḿpúyú samaa yəŋətəa si pá kv-we na pəe. Tənaŋa Tacaa teeli ná pa isentaa ké kprakpa ke cokəle təə.

Moisi sələməŋi si lə í husı samaa isayav

¹¹ Ḿpúyú Tacaa təma Moisi si: Ma hula lseyeli nyəma na yaasinaa pəŋale nté ma toŋ. Paa na mpv pa təŋna-m kisuyv. Paa laki-m naani. İle paa layasi? ¹² Maa kpiisi-we na yuloksvkv. İlena má lá na Moisi luli na í pəsi piitim səsəəm na toŋ nyəm, na pá kəli lseyeli nyəma.

¹³ Ntəna Moisi si Icipiti nyəma cekənaa si, nyá toŋ ke n ləsəna lseyeli nyəma ke pa tetu taa. ¹⁴ Pa kaa laŋ-təŋi tayasuyv ke tetu tənə tə nyəma. Pele pa nyəma si n we tá waalı ké, na í huləŋi-tuyv nyá ti. Na tə naaki nyá təma na í kentiŋi tá təə. Mpi tə, n we tá nəŋə təə ké isəŋmuntuyv taa ké, na ahoo ilena í wee isəŋmuntuyv ŋku kv mvyi kəkə tə kv taa. ¹⁵ Ye nəsənə n kpiisa-tuyv təm kulum, piitimnaa mpa pa nuwa pə təna mpi n lapa tə, paa tə si, ¹⁶ n kpisa nyá yəlaa ponav ke tetu kvpantu taa, isu n ka suw tə. Pə təə ké n kv-weŋe wulaya tetu taa. ¹⁷ İle hai, Tacaa, ma wiikina-ŋ si í huli nyá toŋ na í lá isu n ka yəŋətuyv tə si: ¹⁸ Mayale Tacaa, ma wena suulu ké na ma kvpantu fei tənaya. Ma wiiki isayalataa na kpeenlaa. Ama maa haaki tasəkəle tv ke tampana. Ma həŋ asayaa ŋkpaŋŋ ké na má kpenna pa luləŋ loosi tooso yaa liŋiti nyəŋka. ¹⁹ Tacaa nyá kvpantu təəwa səsəəm. Wii nyá yəlaa, isu too n ləsvuyv-tuyv Icipiti na n laki tə. ²⁰ Mpvuyvle lə nəŋə təkpaav si: Maa wii-me, isu n sələmuyv tə. ²¹ Paa na mpv timpi ma ké weesuyv tv, na ma

teeli su tetu tana to, ma tuukina ma ti si, ²²⁻²³ ma taa naxolu kaa suv tetu nti to taa. Pa taya pulu, i nawa ma teeli na ma tama sasana nna ma lapa Icipiti na wulaya tetu taa cane to. Paa na mpv i taha-m mayasuyu si, i naaki ma waali. Peyele i nukana-m. Pa too ke ma taa naxolu kaa keesi tetu nti maa suwa si maa ha ma caanaa to. Mpi to, ma tana i lona-m. ²⁴ Ama ma tamle to Kalepu na wena lamayasale kupante. I ta lo ma tom. I ka suv tetu nti i fehaa to to taa. Maa ha-taxi i lulyu nyoma. ²⁵ Amaleke na Kanaah nyoma wenna tetekele taa. Pa too to, cele i mali ma nohe to na i fayana wulaya tetu taa ke saencaasi tenku too.

Tacaa hom ke yalaa hkanuyu

²⁶ Mpyu Tacaa tasa Moisi na Alah ke heeluyu toto si: ²⁷ Ma nuwa lseyeli nyoma kuntaxana-m. Yalaa kate nyoma me i kaa heesi pa lapu. ²⁸ I telasi-we si, ma ke weesuyu to ke. Ma tuukina ma ti si maa la-me isu i yaxotaa to. ²⁹ Ama ma tana mpa pa kalaa na i wena isu pusi hiu na waali to, i ka si. Mpi pa too i kuntaxana-m to. ³⁰ Kalepu na Yosuwee pa paasi, naxolu kaa suv tetu nti maa tuuwa si maa ha ma caanaa to to taa. ³¹ Ye pa kaasa ma piya mpa i taha si kolontunaa ka kuu to. Pele paa taxana tetu nti i footaa to. ³²⁻³³ Pusi nule tocu ke ma payalaa ka paasana pa kalakah. Na pa taxo ma kaanutu salaka toto. Ama wulaya tetu taa caneye ma looha tana ka si. ³⁴ Kuyeeh nule ke i feha tetu. Ie pusi nule ke i ka taxo ma isayatu salaka. Pa luwa isu kuyaku kulumuyu panaya kulumaya nte. Waatu unxi i ka cekana mpi ma too kuluyu hulaxi to. ³⁵ Isana ma yaxotaa to, mpyu maa la lahkrusah nyoma me. Mpi to i kula ma too. Isu ma naxo na ma suka i sapa wulaya tetu taa cane.

³⁶ Mpa un Moisi ka tila tetu fehyu na pa footi-ti, na pa yele na samaa kuntaxana-m to, ³⁷ Tacaa ku-weye kprakaa na wahala ke pa too ke. ³⁸ Yosuwee na Kalepu pa tike pa ta sana yalaa mpa pa pola tetu fehyu to pa taa.

Maanyoma we waali ke

³⁹ Mpyu Moisi keesa lseyeli nyoma ke tom nti. Na pa laha wakeli tetyotaxo. ⁴⁰ Pa too ke pa fema tana tahulu, na pa pukina pulasi haxoluyu, na pa taha si: Ta tom sapa. Ie panente ta soolu puwa si to polo timpi Tacaa hula-to to. ⁴¹ Ntana Moisi si: Pepe too ke i kisiyi Tacaa kusasutu, i kaa waa. ⁴² I fei ma waali yoo. Ie i taa naki pote si i yookina ma kolontunaa. ⁴³ Amaleke na Kanaah yoolaa nte ma naxo too tana. Pele paa kpiisi-meye. Timpi i kisa Tacaa to, ile i kaa wee ma waali.

⁴⁴ Mpyu pa lapa kankana si pa kraaki pyu haxoluyu. Ama Moisi na Tacaa naxo peelyu atakaa pa saala tasikile. ⁴⁵ Tanaya Amaleke na Kanaah yoolaa mpa paa we paha taa tana to, pa tiwa na pa taxoni-we na pa ku-we, halana Hooma.

15

Mulum na nim na sulum pa kotaya

¹ Mpyu Tacaa tama Moisi si: ² Telasi lseyeli nyoma si, waatu wei i ka suv tetu nti ma haaki-me to, to taa si i caki to, ³ ye i laki kotasi nsi kaka lusa si tana to yaa ciikuyu nyansi yaa naxo suw nyansi. Yaa luyu kulumuyu nyansi yaa acima nyansi. Nav yaa heu yaa pax ke i ka lana pa kotaya. Na ma lahle heena pa soosuh. ⁴ Ye wei i kona i krante, i ka tani to too ke taxanaya kotaya. Isu mulum mpi pa nuytina nim liitili kulum na titite taxo kilonaa tooso. ⁵ Na i liisi sulum ke liitili kulum na titite ke paa iwaxaya hka ka kotaya hka kaka lusa ka tana to, yaa ciikuyu nyanka too. ⁶ Ye pa ke iwaav, ile i soosi mulum mpi pa nuytina nim liitilinaa naale taxo kilonaa naatoso. ⁷ Na sulum ke liitilinaa naale, na Tacaa lahle heena pa soosuh. ⁸ Ye isu nav ke i laki-m kotaya hka kaka lusa ka tana to, yaa ciikuyu nyanka, yaa naxo suw nyanka. ⁹ I tani krante too ke mulum mpi pa nuytina nim liitilinaa tooso, taxo kilonaa paxolaxafei naanwa. ¹⁰ Na sulum ke liitilinaa tooso, na Tacaa lahle heena pa soosuh. ¹¹ Ye i laki nav yaa iwaav yaa iwaxaya yaa pinaya ke kotaya, mpyu i ka la. ¹² Paa tola isanaya i ka la kotaya. I ka tani paa nte to too ke mpyu.

¹³⁻¹⁴ Yaasi unəyi lseyeli nyéma me í ká təj na í lakı kətasi səsəy nyənsi. Na pə kpenna mə tetu taa çayalaa təna. Mpa pa leelaa na mpə pa ta leeli tə. ¹⁵⁻¹⁶ Kusəsutu kulumtu ntəyi lseyeli nyéma na çayalaa í ka təkı teitei, na pə polo mə piya piya. Tacaa má maa fayasəyi.

Kakalasi kancaalaya nyənsi kətaya

¹⁷ Mprúyú Tacaa təma Moisi si: ¹⁸ Teləsi lseyeli nyéma si, ye waatu wei í tala tetu nti tə taa ma pukina-me tə, ¹⁹ ile í krağa tə təğənağa na í la-m kətaya. Ilena pécó í təğə. ²⁰ Ilena í cosi mə kancaalaya somtu taa na í tó kakalaya. Na í kraasi-m-ke na isə, isu pa lakuyu kancaalaya pee wena pa mapa tə. ²¹ Na í la-m kətaya ke pə kakalaya kancaalaya nyəjka. Í ká təkı kusəsutu tənəye tam təo ké.

Isayatu nti tə yukəna yulu tə tə kətaya

²²⁻²³ Mprúyú Moisi təma si: Ye kuyaku nakvli pə yukəna me, yaa mə piya piya ke waatu nəğəlu, ilena puntu yəkı kusəsutu nti ma teləsa-me isəntə tə tə taa natəli, ile í tağani-ti na kətaya. ²⁴ Ye pə ké isayatu nti tə yukəna yulu tə na samaa ta nyi pə təm, ile í çaa latəce na í la-m kətaya səsəy nyəjka jka kəkə lusa ka təna tə. Na í tənı ka təo ké mulum, na sulum, na isayatu husuyu kətaya pəjtuluyu. ²⁵ Kətulu ká la isayatu husuyu kətaya ke lseyeli nyéma təna, na pə husı mə isayatu. Mpi tə, pə ké isayatu nti tə yukəna-me təğə. Na pə təo ké í kəna-m kətaya jka kəkə lusa ka təna tə. Na isayatu husuyu nyəjka. ²⁶ Pu husı lseyeli nyéma təna isayatu ke. Na çayalaa mpə pa we mə heku tə pele pa nyəntu. Mpi tə, pə ke isayatu nti tə yukəna-me təğə.

²⁷ Ye yulu kulum ke pə yukənaa na í la isayatu, ile pənağa kulumağa pəj ke í ká kətəna. ²⁸ Ilena kətulu la isayatu husuyu kətaya, ke wei unı pə yukənaa na í lá isayatu ke mpv tə. I təj mpv ilena i isayatu husı. ²⁹ Paa lseyeli tu yaa çayalu ke pə yukənaa na í pəntı, kusəsutu kulumtu tənə unəyi í ká tókı.

³⁰ Ama ye lseyeli tu yaa çayalu pəntəna təfaa, isu pa kpiisa-i tetu taa. ³¹ I nyuytu taa ké i kpiisuyu ká məli. Mpi tə, i foota Tacaa təm, na í wakəli i kvtututu.

Kuyaku kuhəesuyu wakəlyu təm

³² Mprúyú waatu wei lseyeli nyéma tala wulaya tetu taa, ilena kuyaku nakvli pá kpəli pa taa nəğəlu na í caaki taasi ke kuyaku kuhəesuyu wule. ³³ Ilena pá pona-i Moisi na Aləj na samaa təna kiñ. ³⁴ Na pá su-i na pá tağa nti isə ka heeli-we si pá lana-i tə. ³⁵ Ntəna Tacaa heeli Moisi si: Pə wee si samaa təna í kú puntu unəyi na pee, ke təsikile waali. ³⁶ Kelena pá luna-i na pá kv-i na pee, isu Tacaa ka heeluyu Moisi tə.

Tokonaa səsaa atuyusa

³⁷ Mprúyú Tacaa təma Moisi si: ³⁸ Teləsi lseyeli nyéma si, mə na mə luluy nyéma í ká kəkı mə tokonaa səsaa ntompee ke atuyusa ké, na i tamsəyi-yeyə akpaayala kponkponu. ³⁹⁻⁴⁰ Ntəyi í ká nyənəyi na í təsəyi ma kusəsutu təo, na i təkəyi-ti. Ile i kaa nyuli tuñ waani waani laav ke mə huwee w taa. Tənağa í ká huləna si í ké ma nyéma. ⁴¹ Mağale Tacaa mə isə, ma ləsəna-meğə Icipiti tetu taa si má wee mə isə.

16

Kolee nyéma kuluyu ke Moisi təo

¹⁻² Mprúyú Lefii kpekəle tu Kehatı luluytu tu Isaa pəyalu Kolee tusa Luperj nyéma tooso. Uiyari pəyalaa Tatanj, na Apilam, na Pelee pəyalu Oj na pə səsəna lseyeli nyéma kupayalaa mpə pa həla yaawa na pá kotiyi kotuy təğə ħmənuytu na nule na naanwaa (250) na pá kulı Moisi təo. ³ Ilena pa kotina Moisi na Aləj na pa koo-we si: Wooo, mə nyəntu ná wəpa. Samaa təna ké Tacaa nyéma ké, na í we pa waali. Ile pepe təo ké mə həj mə ti si í tee lelaa?

⁴ Moisi nu mpv, ilena í hoti i isəntəo. ⁵ Na í tó Kolee na i waali nyéma si: Cele tananj Tacaa ká húlı mpə pa ké i nyéma tə. Na í yele na i kuləsaa kpətəna-i. ⁶ Mpv tə, Kolee,

nyana nyá waali nyéma í kraɣa cofolonaa. ⁷ Í tó pa taa ké mamala na í wə Tacaa ke tulaalu. Ule tu ná wei í ká ləsi si í kɛ í nyəŋ tɔ. Ama Lefii piya me mə nyəntu wəpəna.

⁸ Ḿpúyú Moisi heela Kolee tɔtɔ si: Lefii nyéma me í nu yoo. ⁹ Isəna Tacaa ləsa-meyɛ lseyeli nyéma taa si, í kɔtəna-i, na í paasəna í tɛaɣale naŋŋ nyəntɛ, na í sɛkəna-weyɛ lso tɔ, pə ta tɔ me? ¹⁰ Kolee, Tacaa tɔna nyana nyá tɛtɔnaa ke təmle. Ulena mu pɛkəɣi si pá sɔsɔ-meyɛ kətəlaa nyəna. ¹¹ Ule Tacaa tɔ kɛ í kuləɣi, pə taɣa Aləŋ. Ílé í ta ke pulu.

¹² Ḿpúyú Moisi tilaa si pá yaa Tatan na Apilam. Ulena pá kisi pote na pá tɔ si: ¹³ N ləsa-tuyɔ tɛtu nti tə taa kupantu na tɔɣonaya tɔla yem təhɔ tɔ, na n kəna-tuyɔ wulaya tɛtu taa. Paa na mpɔ, pə ta tɔ-ŋ na n caa si tɛ nyəŋəŋ-ŋ tá wulav. ¹⁴ Anɪ kupantu na tɔɣonaya ta tɔl cəne. Pácó n ta tala-tuyɔ paa wei na í tɛtu, na lɛsɛŋ tawa. Taa nyəni-tuyɔ yuluma, tu puki.

¹⁵ Ḿpúyú pááná huu Moisi taa, na pa təm nti. Ulena í heeli Tacaa si: Taa tasa pa kətasi ke muɣu. Ma ta ŋmakələta pa taa nəɣəlɔ. Pəyele ma ta muta pa taa nəɣəlɔ kraŋaya.

Kolee na í waali nyéma pa saləka

¹⁶ Ḿpúyú Moisi tɔma Kolee si: Cele tanaŋ, nyana nyá waali nyéma í kəw Tacaa isentaa, na Aləŋ tɔtɔ. ¹⁷ Ulena í na pa ŋmɔnuɣu na nule na naanɔwa (250) pá kraɣa cofolonaa, na pá wə Tacaa ke tulaalu.

¹⁸ Kolee na í nyéma pá tɛŋ mpɔ, ulena pá tuusi na pá səŋ lso cokəle nənəɣɔ. Na Moisi na Aləŋ pɛle pá polo tɔtɔ. ¹⁹ Ntɛna Kolee sɔsɔ lseyeli samaa tənaya í tɔ kɛ lso cokəle nənəɣɔ.

Ḿpúyú Tacaa teeli ná pa tɔ. ²⁰ Ulena lso tɔ Moisi na Aləŋ si: ²¹ Í hatələna-we, ma caa-weyɛ kpiisuyɔ ke təm kulɔm tɔ kɛ. ²² Tənayale Moisi na Aləŋ pa hota pa nəsɔ tɔ kɛ kɔakɔaa. Na pá má kapuka si: Hai, yəlaa təna ŋmalɔ lso. Kulɔm wakələa, ulena n muɣi samaa təna na pááná na? ²³ Ntɛna Tacaa cə Moisi si: ²⁴ Heeli samaa na pá hatələna Kolee na Tatan na Apilam pa tɛaɣale.

²⁵ Ḿpúyú Moisi pola Tatan na Apilam pa cəlɔ. Na lseyeli nyuyɔ nyéma ke í waali. ²⁶ Na í heeli samaa si: Í hatələna asayaa mɛ pa coka. Ye wei í tokina pa puluɔ pa isayatu ká ku-i.

²⁷ Ntɛna samaa hatələna Kolee pa coka. Waatu unɪ Tatan na Apilam pa alaa, na pa lɔluyɔ nyéma lɛlaa paa tɛma luu, na pá səŋ pa nənəɣɔ. ²⁸ Mɔuyɔle Moisi tɔma si: Í ká cəkəna teu si maa laki pulu na ma maɣamaya ma tɔŋ. Ama Tacaa tilina-m. ²⁹ Ye yəlaa panɛ pa səpa pa maɣamaya pa səm, ulɛ pə taɣa Tacaa tilina-m. ³⁰ Ama ye í lapa piti təmle na tɛtu haa nəɣɔ, na tɛ li pá na pa nyəm təna, na pá tii atətəle taa na pa isɛ, ulɛ pələyɛle í ká tɔna si pa wɔŋa lso.

³¹ Moisi nəɣɔ ta tu tiita atɛyɛ, na tɛtu faya yem ke pa nəhɛɛ tɛɛ. ³² Na tɛ li pá na pa alaa, na pa piya. Na Kolee waali nyéma na pa nyəm təna. ³³ Na pá tii atətəle taa. lseyeli nyéma ta tasa-weyɛ nav. ³⁴ Lɛlaa mpa pa kɔtəna-we tɔ, pa nu pa kakiisasi ulena pa se. Mpi tɔ, pa nyaŋaya si tɛtu í taa kəw na tɛ li mɛ tɔtɔ. ³⁵ Ḿpúyú lso tisa kəkə na ká nyaɣa yəlaa ŋmɔnuɣu na nule na naanɔwa (250) wei í lakaya tulaalu kətaya tɔ.

17

Kolee waali nyéma cofolonaa

¹ Ḿpúyú Tacaa tɔma Moisi si: ² Tɛləsi Aləŋ pəyalɔ kətulɔ ulasaa si, ləsi cofolonaa ke kəkə taa na n yasɪ mamala. Pa kɛ ma nyəm kɛ. ³ Cofolonaa mɛ pa kɛ lso nyéma kɛ. Mpi tɔ, pa tɛma-m-weyɛ kətaya lapənav. Ama mpa pa ti-we tɔ pa səpa pa isayatu tɔ. Pə tɔ tɔ, pə wɛɛ si pá hɛɛ-we na pá waasi kətaya təlata tɔ. Ulena pá pəsi lseyeli nyéma ke pulu kuyusum.

⁴ Ḿpúyú kətulɔ ulasaa kraɣa yəlaa mpa kəkə nyaɣa mpɔ tɔ, pa nyəɣəluyɔ kuɛɛmuyɔ cofolonaa. Na í lu-we na í waasi kətaya təlata. ⁵ Mpɔ pə huləɣəna lseyeli nyéma si, Aləŋ lɔluyɔ nyəma paasi kpai tu nəɣəlɔ í feina mpaav si í tasa Tacaa ke tulaalu wəpɔ. Ye wei

í lapa mpɔ, sɛm mpi Kolee na ɪ waali nyáma pa sɛpa tɔ, mpi pu kɔna-ɪ. ɪsu Tacaa ka kraalɔyɔ Alɔŋ na Moisi nɔɔ tɔ.

Yalaa cayanav ke Moisi na Alɔŋ

⁶ Tɛv fema ɪlena ɪseyeli nyáma tɛna naali Alɔŋ na Moisi ke cayanav si: ɪ kɔwa Tacaa yalaa.

⁷ Ḿpɔ́yú samaa kotina Moisi na Alɔŋ. Saa wei pa nyɛnna ɪsɔ cokɛle tɔɔ, ɪlena pá ná nyɔɔsi nyala timpi Tacaa teeli naaki tɔ. ⁸ ɪlena Moisi na Alɔŋ pá polo tɔ isentaa. ⁹ ɪlena Tacaa tɔ Moisi si: ¹⁰ Hatɛlɛna yalaa mpɛ, na má kpiisi-weye tɔm kulɔm. Tɛnaya Moisi na Alɔŋ pa hota pa isentɔɔ. ¹¹ Na Moisi tɔ ɪ taalɔ si: Polo tɛcav na ń kraɔa nyá cofolo na ń hee kɔɔaya tɛlate tɔɔ kɔkɔ. Tú tulaalɔ kɛ pɛ tɔɔ, na ń la samaa ke ɪsɔɔyɔv husuɔyɔ kɔɔaya. Mpi tɔ, Tacaa mu pááná kɛ halɪ ɪ tɛma niŋ tɔyɔ.

¹² Ḿpɔ́yú Alɔŋ kraɔa cofolo, ɪsu Moisi heeluyɔ-ɪ tɔ. ɪlena ɪ cɔɔ samaa taa, na ɪ ná si pa tɔŋna sɛpɔ. ɪlena ɪ wɔ tulaalɔ, na ɪ la-weye ɪsɔɔyɔv husuɔyɔ kɔɔaya. ¹³ Ḿpɔ́yú ɪ sɛŋa mpa pa tɛma sɛpɔ tɔ, na ɪsɛ nyáma pa heku taa. ɪlena sɛm heɛ. ¹⁴ Kolee waali nyáma mpa pa sɛpa lɔŋ tɔ pa paasi yalaa iyisi naanɔwa na liɔiti na nasɔtosɔ na nunɔwa (14.700) sɛpɛna tɔɔ. ¹⁵ Ntɛna Alɔŋ mɛli Moisi kiŋ ke ɪsɔ cokɛle nɔnɔɔɔ ke saa wei sɛm heɛwa tɔ.

Alɔŋ kɔ́atúyú

¹⁶ Ḿpɔ́yú Tacaa tɔma Moisi si: ¹⁷ Heeli ɪseyeli kpeka nyɔɔŋ nyáma si paa wei ɪ kɔna kɔ́atúyú. Pɛ kɔɔɛntɔyɪ kɔɔatɛŋ naanɔwa na naale keɛ. ɪlena ɪ ŋmaa paa mpa pa kpekaɛ hɛte ke pa nyɛŋku tɔɔ. ¹⁸ Ama Alɔŋ hɛte ke ɪ ká ŋmaa Lefii nyáma nyɛŋku tɔɔ. ɪlena paa kpekaɛ tɔ wei ɪ weɛna ɪ nyɛŋku. ¹⁹ ɪlena Tacaa si: Moisi su kɔɔatɛŋ ɪnɔyɪ ɪsɔ cokɛle taa kɛ atakaa kiŋ, ke timpi má na-me tɔ suliyɪ tɔ. ²⁰ Na má læsa wei, ɪlé ɪ kɔ́atúyú neyɛtɔyɛna nté. ɪlena má su tɛnaya ke kɔntɛnau mpi ɪseyeli nyáma kɔntɔyɛna-me tɔ.

²¹ Mɔɔyɔle Moisi tɛlɛsa ɪseyeli nyáma ke tɔm nti. Na kpeka nyɔɔŋ nyáma kɔna-ɪ pa kɔɔatɛŋ na Alɔŋ nyɛŋku ka we heku taa. ɪlena pɛ lu kɔɔatɛŋ naanɔwa na naale. ²² ɪlena Moisi su kɔɔatɛŋ ɪnɔyɪ ɪsɔ cokɛle taa kɛ atakaa isentaa. ²³ Tɛv fema, na Moisi su tɔ taa, ɪle ɪ maɔana Lefii kpekaɛ tɔ Alɔŋ kɔ́atúyú neyɛtɔyɛna keɛ. Na kú tɔ heɔv. Halɛna kú lɔli pee na á puwa. ²⁴ Ḿpɔ́yú Moisi kuu kɔɔatɛŋ tɛna, na ɪ pona ɪseyeli nyáma na paa wei ɪ na. ɪlena paa nyuɔyɔ tɔ wei ɪ kraɔa ɪ nyɛŋku. ²⁵ Ntɛna Tacaa tasa Moisi ke heeluyɔ si: Polo ń su Alɔŋ kɔ́atúyú ke atakaa kiŋ, na pɛ tɔɔsi ɪseyeli nyáma ke pa kaanutɔ. ɪlena pa kɔntɔyɔv su tɛnaya. ɪle pa kaa tasa sɛm. ²⁶ Ḿpɔ́yú Moisi lapa teitei kɛ mpɔ.

Lefii nyáma na kɔtɛlaa pa kɔlapɛle

²⁷ Ḿpɔ́yú ɪseyeli nyáma tɔma Moisi si: Nyɛni ɪsɛna ta tɛna tɔ sɛki na tɛ tɛŋ tɔ. ²⁸ Tá taa wei ɪ kɔɔatɛna ɪsɔ tɛcayale, ɪlé ɪ si. Tá tɛna tu sɛna nté?

18

¹ Ḿpɔ́yú Tacaa tɔma Alɔŋ si: Ye nyana nyá lɔlɔyɔ nyáma na nyá tɛɛtɔnaa Lefii nyáma lɛlaa, ɪ wakɛla ɪsɔ cokɛle taa tɛmlɛ na mɛ kɔtɔyɔv nyɛntɛ, mɛ nyɔɔŋ taa kɛ pu tɛ. ² Waatu wei ɪ suɔki tɔ taa kɛ tɛmlɛ, ɪlena ɪ yaa mɛ tɛɛtɔnaa Lefii nyáma na pá weɛ mɛ waali nyáma, na pá sɛŋna-me. ³ Paa la pɛ tɛna mpi n ká keɛsi-weye cokɛle paasɛnau tɔm taa tɔ. Ama pɛ fɛi si pá tokina ɪsɔ pulɔpɔ yaa kɔɔaya tɛlate. Pɛ taa kɔɔ na mpɛ yaa mɛ taa nɔɔɔlɔ si. ⁴ Pa tike paa sɛŋna-meɛ ɪsɔ cokɛle tɛmlɛ taa. Cayalɔ nɔɔɔlɔ ɪ kaa kɔɔatɛna. ⁵ ɪlena mu paasɛna tɛ na kɔɔaya tɛlate. ɪle ma pááná kaa tasa huuu ke ɪseyeli nyáma tɔɔ. ⁶ Ma læsa mɛ taa kɛ mɛ tɛɛtɔnaa Lefii nyáma. ɪlena ma tɔyɛni-meɛ weye hav si, pá la tɛmlɛ ke ɪsɔ cokɛle taa. ⁷ Ama Alɔŋ, nyana nyá lɔlɔyɔ nyáma mu la mɛ kɔtɔyɔv tɛmlɛ ke kate taa kate tɛcayale taa, kɛ puɔyɔv kɔkayav waali. Má haakɛna-meɛ lonte nté. Ye yulɔ ke yem kɔɔatɛna tɛna, ɪsu pa kɔ-ɪ.

Kɔtɛlaa tɛtɔyɛle

⁸ Ḿpɔ́yú Tacaa tɔma Alɔŋ si: Nyana nyá lɔlɔyɔ nyáma ɪ tɛnna kɔtɔsi nsi ɪseyeli nyáma hulaa si si kɛ ma nyɛnsɪ tɔyɔ tam tɔɔ. ⁹ Kate taa kate nyɛm mpi pa ta nyayasi kɔkɔ, na

pu pəsi mə nyəm ke lseyeli nyéma kucəu, na pa kuhau, na pa isayatu husuyu kətaya, na pa tasəkəle tayanuyu nyəŋka təna ŋka paa la-m təyolə. Wontu kate nyəntu nti tə pəsəyi mə na mə piya mə nyəm ké. ¹⁰ İle mə taa apalaa nyéma tike ká təyona kətaya təyənaya ŋkeye lso lonte taa. ¹¹⁻¹³ Na pə səsəna kucəu wei lseyeli nyéma payala-m, na pá kraasi-m na iso na pá ha-m tə. Paa nim kupam, paa sulum kupam, paa təyənaya pee kupana nna a ké tetu kululum kancaalaya nyəm tə. Nyana nyá piya piya mə nyəm nté tam tə. Na mə taa apalaa, na alaa mpa pa we tənəŋ tə, pa pəsəyi na pá təy. ¹⁴ Na pə təna mpi pə ké ma nyəm tə, pə tayənəyi mə nyəm ke pəsuyu tətəy. ¹⁵ Yəlaa na təla kancaalaya apalupiya nsi pa ha-m tə si pəsa ma nyənsi ké. İle í ká tayanı yaru ke yəlaa nyənsi na təla nna a ta muna kətaya tə a nyənsi. ¹⁶ Apalupəyaya ŋka ka wena isətu kululum tə, ka liyitee ká wee nyəyətə kakpası ké na pə keesəna isəna pa mayasuyu lso cokəle taa tə. ¹⁷ Pə fei si, í tayanı yaru ke nav yaa heu yaa pəŋ kancaalaya apalupəyaya. Təla anı a ké ma nyəm ké təsiyisiyi. Í ká ŋmusı a caləm ke kətaya tətəte tə ké. Na í wə nim cəlo nim cəlyə kəkə. Na ma laŋle heena pə səsəy. ¹⁸ İlena a nantu pəsi mə nyəntu. Teitei isı pa lakuyu ciikuyu kətaya, na pá huləyi-m laŋle na yule ntəyənə nyənte, na həyələŋ təna isı lseyeli nyéma laki tə.

¹⁹ Pə təna mpi lseyeli nyéma huləyi-m na həyələŋ təna si kucəu nəŋ nyəŋku tə. Ku pəsa nyana nyá pəyalaa na nyá pəelaa mə nyəŋku ké. Pə ké tam tə nyəntu ke mə na mə ləlyu nyéma ké, tə fei layasuyu.

²⁰ Mprúyú Tacaa tasa Aləŋ ke heeluyu tətə si: N kaa hiki tetu isı lseyeli nyéma ləlaa. Ama mayale nyá taale na nyá wənav.

Lefii nyéma nyəm

²¹ Həyələŋ naanowa taa kululumuyy ŋku lseyeli nyéma kəŋna Tacaa təyə maa cəla Lefii nyéma mpa pa lapa lso cokəle taa ké təmlə tə. ²² Samaa kaa krətəna cokəle. Pə taa kə na pá pəntı na pá si. ²³ Lefii nyéma tike ka lakəna cokəle taa təmlə. Ye pa pəntaa pə wee pa nyəy taa. Pa kaa wəena tetu isı kpeka lenna. Í təkı kusəsutu tənəy taa tam tə. ²⁴ Ama maa cəla-meyə hatəmtu həyələŋ naanowa taa kululumuyy, ŋku lseyeli nyéma lapa-m kətaya na pá kraasi-m na iso tə. Pə tə ké ma heela-mə si, í kaa hiki tetu isı kpeka lenna.

²⁵ Mprúyú Tacaa təma Moisi si: ²⁶ Tələsi Lefii nyéma si, ye lseyeli nyéma kəna-meyə pa hatəmtu həyələŋ naanowa taa kululumuyy ŋku ma ha-we tə, ile mu ləsi pə taa ké həyələŋ naanowa taa kululumuyy tətə na í cəle-m. ²⁷ Na pə wee isı mə tətənaa ləsyu pa hatəmtu na pa ləseŋnaa tə tə. ²⁸ Tənaya mə hikiyina mə kuhau na í kəna-m na í cəlyə Aləŋ-we. ²⁹ Kucəu wei ı təna í hikiyi tə, ı taa ké í ká ləsi təpante na í cəle-m. ³⁰ Ye í təma ləsyu ke ma nyəm, ile í su mə təyi kukaasəm. Isı mə tətənaa kaasyu pa təyi hatəmtu na ləseŋnaa tə. ³¹ Təmlə nte ı laki cokəle taa tə tə kufeluyy nté. İle paa timpiyi mə nəkəa məna mə tēsi nyéma í pəsəyi na í təy pə təyənaya. ³² Ye í tá ləsi-m təpante, ilena pécó í təy kukaasəm, í pilisa lseyeli nyéma kətaya ké. Mə təm ká si na pə pona-meyə səm taa.

19

Nav kusəem kətaya təluma

¹ Mprúyú Tacaa təma Moisi na Aləŋ si: ² Í tələsi samaa ke kusəsutu tənə si, í caa nav kusəem wei ı tiili tá caami, pécó pa ta tuta-ı krátúyú kuhalyu tə. ³ Na í cəla kətulu ılasaa, na ilé í luna-ı təsikile waalı na pá lentı-ı ma isəntaa. ⁴ İlena kətulu lii caləm taa ké mpəle ke təm naatosompəyəlaya na í ŋmusəyəna cokəle nənəy. ⁵ Na pá wə nav tənaya kətulu isəntaa. Pə krayav kəŋle, na nantu, na caləm, na pə taa lotu tə. ⁶ Na kətulu kraya tuyy ŋku pa yaa si sətəli tə ku taasi, na tuyy ŋku pa yaa si hisəpə tə ku piliŋa, na heeŋ huntu nti pa lii akpaayala tə, na í pətı timpi nav təŋa nyayav ke mpə tə. ⁷ Pə waalı ilena, í cətə ı wontu na í sə lum na pécó í suv təsikile taa. Na í wee asilima taa, haləna taanaya. ⁸ Nav wətv ká cətə ı wontu na í sə lum na í caya asilima taa tətə, haləna taanaya. ⁹ İlena yulu wei ı fei asilima taa tə, í kuu nav təluma na í pona lonte kupante taa ké təsikile

waali. Na í su-ye na pá lá asilima keeluyv kətaya lum. Kətaya ŋke ka we isu isayatu husuyv nyəŋka ké. ¹⁰ Pə wee si təluma kuulu í cətə i wontu tətəyɔ. Ulena í wee asilima taa, haləna taanaya. Iseyeli nyəma na cayalaa paa təkəna kətaya kaneyɛ tam təɔ.

Asilima keeluyv kətaya lum lapənav

¹¹ Ye wei í tokina sətɔ, i ká caɣa asilima taa ké. Haləna kuyaku na ku isikile. ¹² Ulena í ŋmusi i təyi asilima keeluyv kətaya lum mpəyi kuyaku tooso nyəŋku, na naatosompəyɔlaya nyəŋku. Ulena í wee tənəŋ. Ye i ta la mpv, i we asilima taa ké. ¹³ Pəyele i pilisa Tacaa təyaya ké. Na i asilima we tam ké i ta ŋmusi i təyi kətaya lum tə pə təɔ.

¹⁴ Ye yulv səpa kutuluyv taa, na nəyɔlv suv i kin. Yaa puntv ka tu we təna. I pəsa asilima tv ké haləna kuyaku na ku isikile. ¹⁵ Paa fulaya, yaa pulvpu we təna na pá tá pá teu. Pə taa nyəm pilisaa tətəyɔ. ¹⁶ Ye pa ku yulv, yaa i səpa i səm ke nyutv taa. Ulena nəyɔlv tokina paa i muwa yaa i pəlaav. Puntv pəsa asilima tv ké, haləna kuyaku na ku isikile. ¹⁷ Ye pa caaki asilima tv ke nyaaluyv, nav un i təluma ke pa cosiyi. Na pá tú pulvpu taa na pá pəli lum kvram. ¹⁸ Ulena wei i fei asilima tɔ, i caa tvyv ŋku pa yaa si hisərv tɔ kv piliŋa na í lii lum mpi pə taa. Na í ŋmusi cokəle nte tə taa yulv səpa mpv tɔ. Na pá kpenna tə yəlaa, na pə wontu, na wei i tokina sətɔ, yaa i muwa, yaa i pəlaav tɔ. ¹⁹ Kuyaku tooso nyəŋku, na naatosompəyɔlaya nyəŋku ke paa lapv-i mpv. Pə waali ulena, í cətə i wontu na í sɔ lum. Taanaya nté i asilima təŋ.

²⁰ Ye asilima tv ta la mpv, paa ləsi-i Iseyeli kpekəle taa. Mpi tɔ, i pilisa Tacaa cokəle ké. Pécó i pəsa asilima tv.

²¹ Iseyeli nyəma ká təkí kətaya kaneyɛ tam təɔ ké. Ye wei i ŋmusa kətaya lum, pə wee si í cətə i wontu ké. Na wei ílé í tokina-wi, í weeki asilima taa ké haləna taanaya. ²² Ye asilima tv í tokina mpi, i pilisa-wəyi. Na wei ílé í tu tokina asilima tv, puntv pəsa asilima tv ké, haləna taanaya.

20

Melipa lum təm

(Luv 17:1-7)

¹ Ḿpúyú Iseyeli nyəma tala Siŋ wɔlaya tətɔ taa ké isətɔ kancaalaya nyəŋ taa, na pá siki Kateesi. Tənaya Maləyam səpa na pá pimi-i.

² Waatu wei samaa laŋa lum, ulena pá kotina Moisi na Aləŋ ³ na pá kuuki Moisi nəyɔ si: Ye ləɔ ka kpenta ta na ta tɛtɔnaa ke kvv, pu kəla teu. ⁴ Pepe təɔ ké i kəna ləɔ yəlaa taya wɔlaya tətɔ tənə tə taa cənə si, tá na tá kaləkəŋ tə si? ⁵ I tu ləsa-tvyv Icipiti, na í kəna-tvyv lonte isayale tənə tə taa suwe? Pə fei haləm, pécó yulv kaa hiki tuŋ kvlvəŋ, isu fikinaa yaa lesəŋnaa, yaa tvyv nakvli. Anv lum kvnyənyəɔm maɣamaya ná tu fei kəlv.

⁶ Ḿpúyú Moisi na Aləŋ pa hatəlena samaa, na pá polo ləɔ cokəle nənyəyɔ. Na pá hoti pa isentəɔ ke atɛ, na ləɔ teu na pa təɔ. ⁷ Ulena Tacaa tɔ Moisi si: ⁸ Kraɣa nyá kpátúyú, na nyana Aləŋ í koti samaa. Ulena n yəyətəna kvkramvyv kvneyɛ pa isentaa, na lum lu na Iseyeli nyəma na pa kaləkəŋ pá nyəɔ.

⁹ Ntəna Moisi polo na í kraɣa i kpátúyú isu Tacaa yəyətvyv tɔ. ¹⁰ Na í na Aləŋ pá koti samaa ke kvkramvyv ŋku ləɔ hvlaa tɔ kv kin, na pá tɔ si: Yəlaa təɔ kvllaa mɛ, í tu ŋkraŋ. Tu pəsi na tɛ ləsi kvkramvyv taa ké lum na?

¹¹ Ulena Moisi kvsi kpátúyú na í ma kvkramvyv ke təm naale na lum kpe səsəm. Na pa na pa kaləkəŋ pá nyəɔ na pá nyəyəsí. ¹² Tənayale Tacaa kaləna Moisi na Aləŋ si: Timpi í tá tɛ-m na mə taa, na í fayasi-m na ma mpaa ke Iseyeli nyəma taa tɔ, i kaa svsi samaa uneyɛ tətɔ nti ma haa-mɛ tɔ tə taa.

¹³ Yaasi unɛ i kənnə ntɛyɛ Melipa lum təm. Yoou ke pa yaa mpv na pa tɛ taa. Mpi tɔ, Iseyeli nyəma ka pɛka Tacaa na yoou ké. Ulena í fayasi i ti na i mpaa ke pa taa.

Itəm nyəma tanvyv ke Iseyeli nyəma

¹⁴ Μρύγύ Moisi kusa tillaa ke Kateesi, na í tili-weye ltəm wulav kiη. Si pá heeli-i si: N nyəmə wahalanaa mpa nyá kəχəpiya lseyeli nyəma tá tə təχaa tə. ¹⁵ Ta cəsənaa ka poləna Icipiti na pá leeli təna. Na pəle pá tu-weye wahala. ¹⁶ Ulena tə wiina Tacaa si í waasi-tu. Ulena ləo tili isətaa tillu na í ləsi-tuyv təna. Saηa tə tala nyá tetv toηa təo kele Kateesi. ¹⁷ Ule ha-tuyv mpaav na té fayana nyá tetv taa. Tə kaa heli nyá haləm yaa nyá ləseηnaa taa. Pécó tə kaa nyəo nyá ləkənaa lum. Tu siyisi hapəle ke mρύγύ, haləna té təsi nyá tetv. ¹⁸ Ntəna ltəm wulav si: Ye í svv ma tetv taa, ma lu mə yoonav.

¹⁹ Μρύγύ lseyeli nyəma tasaa si: Hai, hapəle ke tu təη. Ye tá yaa tá kaləkəη luyv we lum, tu ya-wəyi. Mpaav tike ke tə wiikina-η si n ha-tu na té fayana nyá tetv taa. ²⁰ Ama ltəm wulav ta tisi.

Haləna yoolaa tuutuuma lu lseyeli nyəma təo, na pa yoou wontu səsəontv. ²¹ Ulena ltəm nyəma kisina lseyeli nyəma si pá taa fayana pa te. Ulena pəle pá kəena həχəlyv ləηku.

Aləη səm

²² Μρύγύ lseyeli nyəma kula pa təna na pá polo Hoo puyv luyv, ²³ ke ltəm tetv toηa təo. Tənaηa Tacaa heela Aləη na i neu si: ²⁴ Aləη nyá səm wusaa. N kaa tala tetv nti ma haaki lseyeli nyəma tə tə taa. Mpi tə, n ta nuna-m Melipa lum cələ. ²⁵ Ulena í tó Moisi si: Kraηa Aləη na i pəyalv ulasaa na n kraana-weye Hoo puyv təo. ²⁶ N ká wəχəsi Aləη kətuyv wontu na n suu-təyi i pəyalv ulasaa. Tənaηa Aləη ká si.

²⁷ Μρύγύ Moisi lapa isu Tacaa yəχətuyv tə. Ulena pá təη təmaηa pa tooso na pá kπά puyv ηku kv təo ké lseyeli nyəma təna isəntaa. ²⁸ Ulena Moisi wəχəsi Aləη wontu, na í suu-təyi i pəyalv. Μρύγύ Aləη səpa, na Moisi na ulasaa pá məli tiuu. ²⁹ lseyeli nyəma nuwa si Aləη səpa, ulena pá cəηa i ləyəηa ke kuyəeη hiu na naanəwa.

21

lseyeli nyəma kəlyv ke Kanaaη nyəma

¹ Μρύγύ Kanaaη nyəma awulaa taa lelv, wei i we Alati ke ilim mpətəη təo tə, i nuwa si lseyeli nyəma təηa kənte na Atalim mpaav. Ulena pá tii pa təo na pá kπά pa taa ləlaa ke saləka nyəma. ² Ntəna lseyeli nyəma su Tacaa ke nəəsi si: Ye n tu-weye ta niη taa, tu kpiisi pa acaləe tənaηnaη.

³ Ulena Tacaa mv pa kusələmvtv, na pá kpiisi pa acaləe anı a təna. Ulena pá ha həχəlyv ηkuyv hətə si Hooma. Ncaale ke pa yaa mpv na pa te taa.

Tumaas asayaa təm

⁴ Μρύγύ lseyeli nyəma kula Hoo puyv, na pá kraηana səsəncası tēηku həχəlyv mpaav si pa cələyi ltəm tetv. Ama pa kpisa kantəlyv ke mpaav taa. ⁵ Ulena pá niki ləo na Moisi ke kvntənav si pepe təo ké pəle pa ləsa-weye Icipiti taa si, pá si wolaηa tetv taa? Təχənaηa yaa lum fəi, pəyele wahala kvtəχəv Manna ná lu-weye səη.

⁶ Μρύγύ Tacaa tūwa lseyeli nyəma ke tumaas asayaa, na pá nyasa pa pəyalə na pá si. ⁷ Tənaηale yəlaa ləlaa polaa na pá tə Moisi si: Tə pəntəna nyana Tacaa ke timpi tə kvntəna-me tə. Mpv tə, wiina-i na í hatələna-tuyv tumaas mpə. Ulena Moisi naa svv-weye sələmənav. ⁸ Ntəna Tacaa si: Í lu tum ləesuyv ke nyəχəlyv kuseemuyv, na í siki kkrátuyv kvtaηaluyv nyuyv taa. Ye pə nyasa wei na í kusı isə na í nyəni-ku, pu waa-i.

⁹ Μρύγύ Moisi lapa isu Tacaa yəχətuyv tə. Na pá nyasa wei na í nyəna-ku pə waa-i.

Isəna pa təma tə haləna Pisika puyv

¹⁰ Μρύγύ lseyeli nyəma tu mpaav haləna Opoti. ¹¹ Pa kula təna, ulena pá polo Ye-Apalim ke Mowapv ilim təlule təo wolaηa tetv taa. ¹² Pa lu tənaηa na pá polo Seletı ləo nəχə. ¹³ Pa kula tənaηa na pá polo Alənəη pəχə ηka ka nyuyv we Amoni nyəma te, na ká fakı wolaηa tetv həχəlyv, na pécó ká takı Mowapv nyəma na Amolii nyəma pa toηa tə. ¹⁴ Pə təo ké pa yəχəta Tacaa yoou takəlaηa taa si: Fahəpi ke Sufa tetv taa, na Alənəη

ləəŋ ¹⁵ na ləəŋ wei ɪ we Alənəŋ həŋəluɣv təə ké Mowarv toŋa təə tə. ¹⁶ Pa lu tənaya ɪlena pá polo Ləkə cələŋə timpi Tacaa təma Moisi si: Kpeŋeli samaa, na má ha-weŋe lum tə.

¹⁷ Waatu inəŋi ɪseŋeli nyéma mapa kawəyaya si:

Ləkə lum í luna kawilitasi.

¹⁸ Awulaa na kasəŋampiya hulina-ɪ na pa kawulaya kpatəŋ.

Pa lu wulaya tetv taa, ɪlena pá tala Matana. ¹⁹ Pa lu təna na pá polo Nahaliyeli, təna waali ké Paməti. ²⁰ Pa lu təna, ɪlena pá polo Mowarv tetv tetekəle ke

Pisika puyv nyuyv taa na wulaya tetv təə.

ɪseŋeli kəluɣv ke Sihon na Oki

²¹ Ḿpúŋú ɪseŋeli nyéma tilaa na pá heeli Amolii nyéma wulav Sihon si: ²² Yele na tə fayana nyá tetv taa. Harəle ke tu siyisi, haləna tə tesɪ nyá tetv. Tə kaa heli haləm yaa leseŋnaa taa, yaa tə nyəə lum.

²³ Ama Sihon ta tisi. Ḿpúŋú í kuu ɪ yoolaa təna, na í katɪ ɪseŋeli nyéma ke Yahasi wulaya tetv taa. ²⁴ Ḿpúŋú ɪseŋeli nyéma yoonə-ɪ. Na pá ɪleki ɪ tetv tənaya pə kraŋav Alənəŋ na pətəe təə, na Yarəki na ɪsətəa təə, ké Amoni nyéma toŋa kolunə na ilim təlule təə. ²⁵ Na pá ɪleki Hesəpəŋ ɪcate, na pə cələ nyəna səkpəna na pá caŋa. ²⁶ Hesəpəŋ tənaya Amolii nyéma wulav Sihon ka wee. ɪ ka yoonə Mowarv wulav kypəŋ ké, na í ɪleki ɪ tetv təna. Haləna pə yoosina Alənəŋ. ²⁷ Halɪ yonyoolaa tv-te na yontu si:

Í kəə Hesəpəŋ na í ŋmá Sihon ɪcate na tə kolunə.

²⁸ Kəkə yawa Hesəpəŋ.

Ka tula Sihon ɪcate taa.

Ka nyaya Aa ke Mowarv tetv taa.

Ka kpenna Alənəŋ ɪsətəa səsaa.

²⁹ Mowarv, nyá təm we waiyo.

Tuyv Keməsi laalaa me, mə lepa.

Mə pəyalaa sewa, na Amolii wulav Sihon

náá kpa mə alaa ke yomle.

³⁰ Tə təwa Amolii nyéma ke nyəmá.

Tə wakəla Hesəpəŋ tetv təna, haləna Tipəŋ.

Haləna pá polo Nofa na Metəpa tə, tə kpiisa pa tənaya.

³¹ Ḿpúŋú ɪseŋeli nyéma təŋə Amolii nyéma tetv. ³² Na Moisi kusɪ feŋlaa na pá cəə Yasee ɪcate. Yoolaa ɪleka-te na tə acaləe səkpəna. Pa təŋəna Amolii nyéma. ³³ Pə waali ké pa layasa mpaav na pá məŋna Pasaŋ təə. Ḿpúŋú təna wulav Oki ná ləsa ɪ yoolaa təna na pá polo ɪseŋeli nyéma yoonav ke ɪtəlei. ³⁴ Ḿpúŋú Tacaa heela Moisi si: Taa nyana-ɪ. Maa tv í na ɪ yoolaa na ɪ tetv tənaya nyá niŋ taa, na í lana-ɪ ɪsu n lapəna Amolii nyéma wulav Sihon wei ɪ ka we Hesəpəŋ tə. ³⁵ Na ɪseŋeli nyéma kv Oki na ɪ pəyalaa, na ɪ yoolaa təna. ɪ ta yele paa kolum na ɪ weesuɣu. ɪlena pá ɪleki tetv.

ISEYELI NYEMA KE MOWARV TETV TETEKELE TAA

22

Tuv Palaam na wulav Palaki pa təm

¹ Ḿpúŋú ɪseŋeli nyéma tɛewa na pá siki Yaatanɪ kutəsuɣv təə ké Mowarv tetekəle taa ké Yeliko ɪsentaa.

²⁻⁴ Tənaya Sipəə pəyalv Palaki wei ɪ təkaya kawulaya ke Mowarv ke waatu inɪ tə, ɪ nuwa ɪsəna ɪseŋeli nyéma lapa Amolii nyéma tə. ɪlena səŋəntv kpa í na ɪ samaa na pá seliyi si, ɪseŋeli nyéma kəla paŋalə. Mpuɣule Mowarv nyéma təma Matiyəŋ nyéma kupaŋalaa si: ɪseŋeli nyéma caa pə tənaya kpiisuɣu ké, na pá cəəna-me, ɪsu naəŋ kuntuyv nyutv tə.

⁵ ɪlena wulav tili ɪ yəlaa ke Peyəə pəyalv Palaam wei ɪ ka we Petəə ke ɪfəlatɪ pəŋə təə tə ɪ kiŋ si, pá heeli-ɪ si: Yəlaa napəli pa luna ɪcipiti na pá kəə na pá waasi ma tetv təə.

⁶ Hai, kəə na í təŋsi-weŋe mpuɣi. Pa kəla-m toŋ. Ntanyɪ n ká pəsi na í təŋəni-weŋe ma

tetu taa. Mpi tɔ, ma nyɔma si, ye n tɔnsa yulu ke mpusi, yaa n koola-i kupantu, pɔ laki kɛ. ⁷ Ḿpúyú Mowarv na Matiyarv kupaɣalaa kpenna mpi paa fei pee nalu Palaam tɔ. Na pá polo i te na pá heeli-i Palaki kusɔlɔmɔtu. ⁸ Ntɛna Palaam si: Í sɔv ma te, na kv fema, ɔle ma tɛlɔsi-mɛɣe nti Taca a heela-m tɔ. ⁹ ɔlena Taca a pɔɔsi-i si: Mɔvɔlaa mpa pa wenna nyá te? ¹⁰ Ntɛna Palaam cɔ-i si: Mowarv wulav Palaki tilina yɔlaa si pá heeli-m si ¹¹ narɔli pa luna Icipiti na pá wati-m. ɔle kɔɔ na n tɔnsi-wɛɣe mpusi, na ma pɔsi-we na má tɔɔni-we. ¹² Mpuvɔle ɔsɔ tɔma Palaam si: Taa tɔɔn-we si n tɔnsɔɣi ɔsɛɣeli nyɔma ke mpusi yoo. Mpi tɔ, ma tɛma-wɛɣe kupantu kooluyv.

¹³ Tɛv fema ɔlena Palaam tɔ Palaki tillaa si: Í kpe mɔ te. Taca a kisa si má taa tɔɔn-mɛ.

¹⁴ ɔlena Mowarv kupaɣalaa mpe pá mɔli na pá heeli Palaki si: Palaam kisa-tuyv tɔɔnyv. ¹⁵ Ḿpúyú Palaki kusa tillaa kufama na pa taa kɛ i waali nyɔma. Pɛle pa kɔla kancaalaya nyɔma ke paɣale na sɔsɔɔntv. ¹⁶ Na pá polo pa heeli Palaam si wulav tɔma si: Ma kra nyá yule. Paa pɔ caala-ɔ isɔna, polo na nyana-i í ná. ¹⁷ Pɔyele ye n tɔnsa mpe unɔɣi mpusi, maa kusɔ nyá nyuvv na má ha-ɔ pɔ tɔna mpi n sɔɔlaa tɔ.

¹⁸ Ntɛna Palaam cɔ tillaa mpe si: Paa i ká ha-m i liyitee na pɔ wɔlanaa tɔna, pɔ fei si má lu hɔm, na má pɔntɔna ma ɔsɔ Taca a. ¹⁹ ɔle paa na mpv, í sɔv cɔnɛɣe ahoo ane na má ná nti ɔsɔ ká tasa-m heeluyv tɔ. ²⁰ Ḿpúyú Taca a tɔma Palaam ke ahoo taa si: Ntɔɔ nyá waali kɛ yɔlaa mpe pa kɔma? Tɔɔn-we, ɔle nti maa hvli-ɔ tɔ, tɔ tike ke n ká la.

²¹ Tɛv fema tanaɔ, ɔlena Palaam kpɛeli i kraɔaya na í tɔɔn Mowarv nyɔma.

Palaam na i kraɔaya pa tɔm

²² Tɛv fema tanaɔ, ɔlena Palaam kpɛeli i kraɔaya alvnyɔɔka. Na i tɔmle nyɔma ke naale, na pá tɔɔn Mowarv nyɔma. Ama Taca a mv pááná na i tɛv mpi. ɔlena ɔsɔtaa tillu tɔɔni-i mpaav taa. ²³ Kraɔaya nawa ɔsɔtaa tillu ke mpaav hekv taa na í kpɛewa i layate na í tɔka i niɔ taa, ɔlena ká heli. Na Palaam ma-ke na í mɔlɔna mpaav taa. ²⁴ Ḿpúyú ɔsɔtaa tillu tuusa ɔlɔ, na í sɔɔn mpaav taa kɛ lesɛɔ tawa koloosi hekv. ²⁵ Kraɔaya na-i ɔlena ká tiili ka ti na kolvɔa na pɔ kú Palaam nɔɔhɔle. ɔlena í sɔv-keɣe mpaav. ²⁶ Ḿpúyú ɔsɔtaa tillu tasa pote na í sɔɔn timpi koloosi kpula teu na pɔ fei helvɔv na ntɔɔɔɔn yaa mpɔtɔɔn tɔ. ²⁷ Kraɔaya na-i, ɔlena ká hɔnti. Tɔnaɔa pááná kra Palaam na í hɔɔki-keɣe kpátúyú. ²⁸ Mpuvɔle Taca a kula kraɔaya nɔɔɔ na ká tɔ Palaam si: Pɛpɛɣe ma lapa-ɔ na n ma-m halɔ tɔm tooso tɔna? ²⁹ Ntɛna Palaam cɔ si: N nyɔna-m yem kɛ te. Ye maa tɔka layate ɔsɔntɔ maa tɛma-ɔ kvv ke krakpaa. ³⁰ Kɛlena kraɔaya si: Anɔ ma kɛ nyá kraɔaya kɛ, na n cakɔ-m tam. Tɔo tɔ, ma tɛma-ɔ ḿpúyú larv na? Paalam si: Aai yoo.

³¹ Ḿpúyú Taca a kula Palaam ɔse na í ná ɔsɔtaa tillu sɔɔna mpaav hekv taa, na i layate ke i niɔ taa. Tɔnaɔale i hɔta i lotu tɔɔ kɛ atɛ. ³² Ntɛna ɔsɔtaa tillu pɔɔsi-i si: N mpa nyá kraɔaya ke tɔm tooso suwe? Ma kɔmaya si ma kakɔ-ɔ mpaav. Mpi tɔ, ma nyɔmá si n puki tɔlete kɛ. ³³ Ama nyá kraɔaya na-m na ká heli-m tɔm tooso. Ye pɔ taya mpv maa kv-ɔ na ma yeke-ke na ka weesuyv. ³⁴ Ḿpúyú Palaam tɔma ɔsɔtaa tillu si: Ma taa nyi si n tɔɔna-m mpaav taa si má taa polo. Ma tɔm sɔpa. Ye nyá larɔle ta hɛena ma pote nítɛ ma mɔlɔɣi nɔɔnɔ. ³⁵ ɔlena ɔsɔtaa tillu si: Tɔɔn-we. Ama nti ma heeliyi-ɔ tɔ, tɔ tike ke n ká yɔɔtɔ. Ntɛna Palaam tɔɔn tillaa mpe.

Palaam na Palaki pa suluyv

³⁶ Waatu wei Palaki nuwa Palaam kɔntɛ ɔlena í polo i sɔɔnyv ke Mowarv ɔcate nte tɔ we tetv tɔɔna ke Alɔnɔɔ ɔsɔ nɔɔɔ tɔ. ³⁷ Na Palaki pɔɔsi-i si: Pɛpe tɔɔ kɛ n ta kɔɔ krakpaa ke waatu wei ma tila tɔm kancaalaya nyɔm tɔ? Yaa n hvvki si ma kpisiyi nyá nyuvv kusvɔv? ³⁸ Ḿpúyú Palaam cɔwa si: Tɔv pɔnɛntɛ ma kɔma yaa. Ama maa laki ma luyv nyɔntv kɛ. Nti ɔsɔ ká tv-m tɔ tɔ tike ke maa yɔɔtɔ.

³⁹ Ḿpúyú pa naale pa pola Kiliyatɔ-Husoti. ⁴⁰ Na Palaki laa naaɔ na heɔɔ na í ha i waali nyɔma na Palaam.

Palaam tɔlasi kupantu kooluyv kancaalaya nyɔm

⁴¹ Tɛv fema ɪlena Palaki na Palaam p kra Pamti-Paali timpi p loosiyi ɪseyeli tsikile hgluyu t.

23

¹ Mry Palaam tma Palaki si: Nma-m tfeenle ke tm naatosompglaya. Na  cele-m latcenaa na ɪwaah ke naatosompglaya mpglaya. ² ɪlena Palaki la mpv, na pa naale p laa latce na ɪwaav ke paa lonte nte t taa. ³ Na Palaam t Palaki si:

Sh tfeenle cne na m hatli. Ntanyi Tacaa k lu ma tw na  heeli-m natli na ma telsi-. ɪlena  kra tonthle tw. ⁴ Tnaya Tacaa lu ɪ tw, na Palaam t si: Ma mawa tfeenle ke tm naatosompglaya, na m laa latce na ɪwaav ke paa tfeenle nte t tw.

⁵ ɪlena Tacaa hli Palaam ke tm nti ɪ ka ygti t. Na  tm-ɪ si: Mli Palaki kin. ⁶ Mry ɪ mla Palaki na ɪ waali nyma pa clo na p sh tfeenle tna. ⁷ Kawyaya ka Palaam mapa tglo:

Mowapu wulav Palaki yaana-m

ilim tlule pwh taa ke Silii,

si m nyaasi ɪseyeli nyma.

Na m thsi Yakpu lluyu nyma ke mpusi.

⁸ ɪle ɪsnaya maa thsi mpusi ke wei

Tacaa ta thsi mpusi t?

Yaa ɪsnaya maa nyaasi ylaa

mpa ɪ ta nyaasi t?

⁹ Pwh tw k ma wee, na m loosiyi ylaa mpe.

Pulas tw k ma wee na m nynh-we.

Pa fayana piitimnaa lempra ke,

na pa tcayale wena t mpra.

¹⁰ Aweyele ɪseyeli samaa kallv?

Yaa ɪ cekna ɪ lluyu nyma nyuyv?

Ma sla m na siyisilaa mpe t krenti sm k,

na p la-m ɪsu mpe.

¹¹ Mpuhle Palaki pasa Palaam na piti si: Wetiylile n lapa-m mpv? Ma kna- k si  thsi ma kolontunaa ke mpusi ɪlena nyaa mli na  kooliyi-weye kupantu na?

¹² Ntena Palaam c si: Tlas k si ma ygti nti Tacaa tv ma ng taa t.

Palaam koolee naale nyna

¹³ Mpuhle Palaki tma Palaam si: Kw na t layasi timpi n k n ɪseyeli nyma tna t. P taya pulv, pc tike ke n naaki. Tnaya n k thsi-m-weye mpusi.

¹⁴ ɪlena  pona Palaam ke Pisika puvu luyv tfehle, na  ma tfeenlenaa ttg naatosompglaya. Na  laa latce na ɪwaav ke paa tfeenle nte t tw. ¹⁵ Na  t Palaki si: Sh tna na m polo na m na ɪs t suli.

¹⁶ ɪlena Tacaa tv Palaam ng taa k tm si  mli na  heeli Palaki. ¹⁷ Palaam mla wulav na ɪ waali nyma pa kin, ɪlena l ɪ pasi-ɪ si: Wetiylile Tacaa heela-?

¹⁸ Mry Palaam kraa kawyaya si:

Sipw pyalv Palaki kvli na n ke kpah.

¹⁹ ɪs t k yulv si ɪ looliyi, yaa  layasi ɪ kvssutv.

Nti ɪ suwa tg ɪ lak ttetete.

²⁰ Tacaa koolina ylaa mpeye kupantu,

na m teesgi,

²¹ maa psgi na m layasi pulv.

ɪ we pa waali k ɪ ta na pa ɪsyatv, yaa pa taskle.

ɪ k pa wulav k na p wilitiyi-ɪ na larhluml.

²² ɪnu ɪ lsna-weye Icipiti taa

na tomi ɪsu taale nav.

²³ Tutv na pee psyuv u lak ɪseyeli nyma ke pulv.

Pə tɔɔ ké pa nyənəyi lseyeli na pa tɔɔ si:
li naaki mpi lɔɔ lapa-we tɔ.

²⁴ Yəlaa mpe pa we tɔɔ ké isu tɔɔɔlaya
ŋka ka cələyi ka tɔɔɔnaya,
na ká nyɔɔki ka kukukum caləm,
na pécó ká hantəyi tɔ.

²⁵ Ntəna Palaki tɔ Palaam si: Ye n kaa tənɔsi-weye mpusi, ile taa kooli-weye kupantu.

²⁶ Kələna Palaam si: Anɔ ma tɔma-ŋ heeluyɔ si nti Tacaɔ tɔyɔ ma nɔyɔ taa tɔyɔ ma yɔyɔtəyi.

Palaam koolee tooso nyəna

²⁷ Mprɔyɔ Palaki yaa palaam si: Tə layasi lonte lentɛ. Ntanyɔ lɔɔ ká tisi na í tənɔsi-m yəlaa mpeye mpusi. ²⁸ Ulena í kraana-i Peyɔɔ puyɔ tɔɔ timpɔ yəlaa naaki wulaya tɔtɔ tɔ. ²⁹ Na Palaam tɔ Palaki si: Nma-m tɔfɛɛnlenaa ke naatosompɔyɔlaya, na í caa-m latɛcɛnaa ke naatosompɔyɔlaya na heɛŋ ke mpɔ tɔtɔ. ³⁰ Ulena Palaki la mpɔ na í laa latɛcɛ na iwaav ke paa tɔfɛɛnle nte tɔ tɔɔ.

24

¹ Mprɔyɔ Palaam cəkənaa si Tacaɔ suwaya si i kooliyi lseyeli nyəma ke kupantu. Ule i ta tasa pɛkuyɔ si i suliyi lɔɔ isu i tu laki tɔ. Ntəna i keesi kpakpaa na wulaya tɔtɔ tɔɔ. ² I kusa ise na í ná lseyeli nyəma ke pa tɔsikile, ulena lɔɔ Feesuyɔ tii i tɔɔ. ³ Na í ma kawəyaya si:

Peyɔɔ pəyalɔ Palaam má, ma kukpaalɔtɔ ntɔ.

Pə kula ma ise ké.

⁴ Ma nuki lɔɔ kuyɔyɔtɔtɔ ké,

na má paasəyənə nti Toma tənə tu huləyi-m tɔ.

Ye ma sɛkɛ-i i huləyi-m i təyi.

⁵ lseyeli yəlaa Yakəpɔ luluyɔ nyəma mɛ,
mə coka tewaya pə tu fei.

⁶ Pə caya ké isu lɔɔŋ wei i kpeŋ tɔ,
yaa pəyɔ kutemɔŋ tɔɔ haləm.

Yaa tun kuparŋ wei Tacaɔ tuuwa pəyɔ nɔyɔ tɔ.

⁷ Pə caya isu lɔm sukuɔyɔ na pə watəyi tun tɛɛ tɔ.

Pa wulav ká kəli Akaki na pa kawulaya tɛɛ tɔŋ.

⁸ lɔɔ ləsənə-weye Icipiti taa, na tomɔŋ isu taale nav.

Na pá yəkəyi pa kolontunaa mɔwa

na pá cɔtətəyi-weye nyəmə.

⁹ Pa lunjiyi ké ulena pa hantɔ isu tɔyɔlasɔ.

Awe pəsəyi na í kusɔ-we na tɔŋ?

lseyeli, pə kooli kupantu ke nyá kupantu koollu.

Pə tənɔsi mpusi ke nyá mpusi tənɔsəlaa.

¹⁰ Tənayale páná kra Palaki na í kaləyi na í fiisiyi niŋ na í tɔŋ si: Ma kənə-ŋ ké si í tənɔsi ma kolontunaa ke mpusi. Təm tooso nyəm ntɔ n kooliyi-weye kupantu. ¹¹ Polo í kpe. Maa suwa si maa kusɔ nyá nyuyɔ ké. Ama Tacaɔ kisaa.

Palaam keesəyi isənə lseyeli nyəma ka weɛ teu tɔ

¹² Mprɔyɔ Palaam cəwa Palaki si: Anɔ maa tɔma nyá tillaa ke heeluyɔ si, ¹³ paa n ká cɛɛ-m nyá kawulaya taa liyitee na wula tənə, pə fei si má kpeesənə Tacaɔ. Nti tɔ tike í ká tu ma nɔyɔ taa tɔyɔ maa yɔyɔtɔ. ¹⁴ Tɔɔ, nɔɔnɔɔ maa məli ma yəlaa kiŋ. Ule kɔɔ na má huli-ŋ mpi lseyeli nyəma ká wakəli nyá yəlaa ke kuyaku nakuli tɔ. ¹⁵ Ntəna í má kawəyaya si:

Peyɔɔ pəyalɔ Palaam má, ma kukpaalɔtɔ ntɔ.

Pə kula ma ise ké.

¹⁶ Ma nuki lɔɔ nyá kuyɔyɔtɔtɔ ké,

na má paasəyənə nti n huləyi-m tə.
 Ye ma seeki-ŋ n huləyi-m nyá təyi.
¹⁷ Ma loosiyi mpi pu te na pá lá tə, na má nyənəyi-wi.
 Isətuləŋa ká lu Yakəpu ləlyu taa.
 Wulav ka lu lseyeli taa
 na í má Mowapu nyéma ləkpaɣasaya
 na Seeti ləlyu nyéma nyəŋ taa.
¹⁸ lseyeli nyéma ká ləeki pa kolontunaa
 Itəm nyéma tetu Seyii na pá pəsi akanaa.
¹⁹ Yakəpu ləlyu nyéma kpila pa kolontunaa.
 Pa kpiisiyi mpa pə kaasaa təyə pa acaləe taa.

Palaam keesuyu ke lseyeli kolontunaa ncaa təm
²⁰ Mpyúy Palaam nawa Amaleke nyéma, na í tə si:
 Amaleke nyéma ke piitim səsəəm ké.
 Ama ncaale təkpaata ke paa teesəna.
²¹ l nawa Keni nyéma, ləna i tə si:
 Pə caɣana-meyə mə tetu taa ké isu
 Tante pusuyuna kəkpaamyu tə.
²² Paa na mpv kəkə ká niisina mə təcəyale,
 na Asilii nyéma náa kuu-meyə yomle.
²³ Mpyúy Palaam tasaa si:
 Ye lə tə niŋ, awe wəena weesuyu?
²⁴ Sipili kətəŋ ke Asilii ŋmakəllaa lukəna,
 na pá wakəli-we na pá kpeŋna Hepe ləlyu nyéma.
 Ama pələ pa teesəyənə ncaale tətəyə.
²⁵ Palaam təma təmnaa mpeye yəyətuyə ké, ləna í kraɣa mpaav na í məli i tetu taa,
 na Palaki náa məli íl é i tə.

25

lseyeli nyéma suu ke laatu taa
¹ Mpyúy lseyeli nyéma caɣa Sitim na pá na Mowapu alaa pá suu yem yem lakasi taa.
² Na pələ pá susi-weyə tuŋ laav taa, na halí pá təkí pə təyənaya na pa luŋiyi ³ tuyə Paali
 ke Peyə puɣu taa. ləna Tacaá pááná náa huuna-we. ⁴ Ntəna lə tə Moisi si: Koti lseyeli
 nyuyə nyéma təna, na í pusi tasəkəle nyéma na tuŋ ke ma isentaa ke ilim taa, na pácə
 má kú ma pááná ke pa tə.
⁵ Mpyúy Moisi təma lseyeli huula si: Paa wei í kú Peyə puɣu taa tuyə Paali luŋlaa
 mpe.
⁶ Waatu wei Moisi na lələ pa kota lə cokəle nənəyə na pá wiiki, lə lseyeli tu nəyəl
 i kəna Matiyəŋ alv íté pa isentaa təna, na í pona i tə. ⁷ Mpyúy llaaa pəyalv kətulv
 Pəŋhasi wei i ké Aləŋ saali tə, i kula samaa taa təna na í co ŋmantaaya, ⁸ na í təŋ apalu
 na alv iní pa waaləyi cokəle taa, na í sə pa naale pa lotu taa ke ŋmantaaya na pá sí. ləna
 yuləkusuku keeli lseyeli nyéma tə. ⁹ lə sətəa təma iyisi hiu na liyiti (24.000) ke yoosuyə.
¹⁰ Mpyuyə Tacaá təma Moisi si: ¹¹ llaaa pəyalv kətulv Pəŋhasi wei i ké Aləŋ saali tə,
 i keela ma pááná ke timpi i seesa isələ ke lseyeli nyéma taa isu má tə. Pə tə ké ma ta
 kpiisi-we. ¹² Mpυ tə, heeli-i si, má na-i tu pəeli heesuyə nəyə. ¹³ Na ká wəe í na i piya
 piya pa tə, na pá pəsi kətəlaa ke tam. Mpi tə, i seesa isələ na ma təmle, na í husi lseyeli
 nyéma isayatu.
¹⁴ lseyeli tu wei na i alv Matiyəŋ tu pa kuwa mpυ tə, i ka ké Salu pəyalv Simili ké.
 Simiyəŋ kpekalə taa nyuyə tu nté. ¹⁵ Na pá yaaki i alv si Kosipi, na alv iní i caa si Suuu.
 lə i ka kú Matiyəŋ ləlyu pəyalə nyuyə tu ké.

¹⁶ Μρύγύ Tacaa tōma Moisi si: ¹⁷ Tii Matiyaj nyóma tōw, na í kpiisi-we. ¹⁸ Pa p̄sa ma kolontunaa ke. Mpi tō, pa tusa-me na acilayatu ke Paali, na pa nyuytu tu lelu p̄elō Kosipi tōm taa. Inayi pa kuwa yulukusaku waatu taa.

26

Iseyeli kpeka kukaluyu tōm naale nyəm

¹ Waatu wei yulukusaku ŋku ku t̄ewa, ilena Tacaa tō Alōj p̄yalu k̄otulu ulasaa si: ² Kala Iseyeli yōlaa na p̄ k̄eesana pa luluj, ke p̄ kraçau apalaa mpa pa tala pusi hiu na p̄a muna yōou pote tō. ³ Μρύγύ Moisi na ulasaa pa heela Iseyeli nyóma ke Mowar̄u teteka taa k̄é Yaatan̄i n̄ayō ke Yeliko isentaa ⁴ si: Tacaa t̄wa Moisi si í kala yōlaa mpa pa t̄ana pa wena pusi hiu na waali tō.

Iseyeli kpeka nna a luwa Icipiti taa tō a h̄ala ntō:

⁵ Yak̄ar̄u p̄yalu kancaalaya nyəj Lup̄ej kpek̄ale, na ílé i luluyu nyóma nté Han̄ak̄i nyóma na Pula nyóma. ⁶ Na Hes̄alōj nyóma na Kaami nyóma. ⁷ Lup̄ej kpek̄ale nyóma nté, na pa taa k̄é apalaa iyisi nule na tooso na nas̄otoso na nun̄wa na hiu na naan̄wa (43.730). ⁸ Palu p̄yalu Iliyar̄i, ⁹ p̄yalaa nté Nemuweli na Tatar̄j na Apilam. Na Tatar̄j na Apilam p̄aa k̄ena nyuyu nyóma, ke samaa wei i kula Moisi na Alōj pa tōw tō. Kolee waali nyóma nté mpe in̄i. Waatu in̄ayi p̄ele pa kula Tacaa tōw. ¹⁰ Μρύγύ tetu haa n̄ayō na t̄é li-we na t̄é k̄renna Kolee. K̄ak̄ō nyaȳa lel̄aa na pa ise ke ŋmun̄uȳu na nule na naan̄wa (250). M̄pu in̄i p̄ h̄ula lel̄aa mpa p̄ kaasaa t̄ayō lōj k̄é. ¹¹ P̄aa na m̄pu Kolee p̄yalaa ta si.

¹² Simiyōj kpek̄ale nyóma luluj h̄ala ntō: Nemuweli nyóma, na Yamej nyóma, na Yak̄ej nyóma, ¹³ na Sela nyóma, na Sawuli nyóma. ¹⁴ Pa taa apalaa we yōlaa iyisi hiu na naale na ŋmun̄uȳu (22.200).

¹⁵ Kat̄i kpek̄ale nyóma luluj h̄ala ntō: Sefōj nyóma na Haki nyóma na Suni nyóma, ¹⁶ na Osini nyóma na Ili nyóma ¹⁷ na Aloti nyóma na Aleli nyóma. ¹⁸ Pa taa apalaa we yōlaa iyisi nule na nas̄ale na nun̄wa (40.500).

¹⁹⁻²¹ Yuta kpek̄ale nyóma luluj ntō: Sela nyóma na P̄eles̄i nyóma na Selāi nyóma. P̄eles̄i nyóma nté na Hes̄alōj nyóma na Hamuli nyóma. Yuta p̄yalaa naale Ili na On̄aj p̄aa s̄apa Kanaaj tetu taa. ²² Pa taa apalaa we iyisi nutoso na naan̄wa na naatoso na nas̄ale na nun̄wa (76500).

²³ Isakaa kpek̄ale nyóma luluj ntō: Tola nyóma na Pufa nyóma ²⁴ na Yepusi nyóma na Similōj nyóma. ²⁵ Na pa taa apalaa ke iyisi nutoso na liyiti na ŋmun̄uȳu na nun̄wa (64300).

²⁶ Sapulōj kpek̄ale luluj nyóma ntō: Selet̄i nyóma na Uloj nyóma na Yaleyeli nyóma. ²⁷ Na p̄ele pa taa apalaa ke iyisi nutoso na nas̄ale na nun̄wa (60500).

²⁸ Manasee na If̄alayim pa kpeka nyóma nté Yoseef̄u luluj nyóma t̄ana. ²⁹ Manasee kpek̄ale nyóma luluj ntō: Mak̄ii nyóma na ílé i p̄yalu Kalaati nyóma. ³⁰ Kalaati luluj nyóma nté na Yes̄ee nyóma na Helek̄i nyóma ³¹ na As̄eliyeli nyóma na Sekem nyóma, ³² na Semita nyóma, na Hef̄ee nyóma. ³³ Hef̄ee p̄yalu Selofati ná lula al̄upiya tike k̄é. M̄p̄eȳele Mala na Nowa na Hok̄ela na Milika na Tiisa. ³⁴ Na pa taa apalaa ke iyisi nule na naan̄wa na naale na nas̄otoso na nun̄wa (52700).

³⁵ If̄alayim kpek̄ale luluj nyóma ntō: Sutela nyóma na Pek̄ee nyóma na Tahaj nyóma. ³⁶ Sutela p̄yalu Uaj luluyu nyóma nte Uaj nyóma. ³⁷ Pa taa apalaa we iyisi hiu na naan̄wa na naale na nas̄ale na nun̄wa (32500). Yoseef̄u luluyu nyóma nté kpeka an̄i a naale.

³⁸ P̄encamee kpek̄ale luluj nyóma ntō: Pela nyóma, na Asep̄eli nyóma na Ahilam nyóma ³⁹ na Sufam nyóma na Hufam nyóma. ⁴⁰ Pela luluyu nyóma nté na Aati nyóma na Naamar̄j nyóma. ⁴¹ Pa taa apalaa we iyisi nule na kak̄pas̄i na nas̄otoso (45600).

⁴² Tar̄j kpek̄ale luluyu nyóma nté Suham nyóma. ⁴³ P̄ele pa taa apalaa we iyisi nutoso na liyiti na nas̄ale (64400).

⁴⁴ Asee kpekale luluyu nyóma nté: Imána nyóma na lsefi nyóma na Peliya nyóma. ⁴⁵ Peliya luluyu nyóma nté na Hερεε nyóma na Maləkəyeli nyóma. ⁴⁶ Asee ka wena pεεlɔ na pá yaaki-ι si Sela. ⁴⁷ Pεε pa taa apalaa we iyisi nule na naanwa na tooso na nasəle (53400).

⁴⁸ Nεfətali kpekale luluyu nyóma nté: Yasiyeli nyóma na Kuni nyóma ⁴⁹ na Yesεε nyóma na Sikem nyóma. ⁵⁰ Pa taa apalaa ka we iyisi nule na kakpası na nasəle (45400).

⁵¹ lseyeli apalaa təna mpa pa kalaa tɔ, pa krenta iyisi nasətoso na kulumaya na nasətoso na nunwa na hiu na naanwa (601730).

Tetu taluyu tɔm

⁵² Mpyúyú Tacaa tɔma Moisi si: ⁵³ Pə weε si hí tala tetu ke lseyeli kpeka na pá keεsəna a samaa. ⁵⁴⁻⁵⁶ Tete ke paa tɔ na pá taləna paa kpekale nteye tɔ tetu. llena pá cεla kpeka səsəna ke tetu səsəntu na səkpena ke səkpetu.

Lefii nyóma kukaluyu naale nyəŋku

⁵⁷ Lefii kpekale taa luluy wei wei pa kalaa tɔyɔle Keεsəŋ nyóma na Kehati nyóma na Melali nyóma. ⁵⁸ Pa luluy taa səkpeŋ nté Lipini nyóma na Hεpəlɔŋ nyóma na Malii nyóma na Musi nyóma na Kolee nyóma. Aməlam caa kele Kehati. ⁵⁹ Aməlam krayana Lefii pεelɔ Yəkəpeti wei pa lula Icipiti tɔ. Na ílé ι lul-ι Aləŋ na Moisi na Maləyam pa tooso. ⁶⁰ Aləŋ piya nté Natari, na Apihu, na llaasa, na Itamaa. ⁶¹ Ama Tacaa kuwa Natari na Apihu ke waatu wei pa pona-ι kɔtaya təlate tɔ ke tulaalu kraı nyəŋ tɔ. ⁶² Pa taa apalaa na aluyiya mpa pa tala isətunaa naale tɔ pa we iyisi hiu na tooso (23000). Pa taa kaləna-we na lseyeli nyóma lɛlaa. Mpi tɔ, pə feı si pá taləna-weye tetu.

Kukaluyu kutəkətu

⁶³ Isəna Moisi na kɔtulɔ llaasa pa kala lseyeli nyóma ke Mowapu tetekele taa ké Yaatanı nɔyɔ ke Yeliko isentaa tɔyɔle. ⁶⁴ Mpa Moisi na kɔtulɔ Aləŋ paa kala tɔm kancaalaya nyəm ke Holepu wulaya tetu taa tɔ pa feı nənəwə nyóma taa. ⁶⁵ Tacaa ka tɛma-weye heeluyı si pa təna paa si wulaya tetu taa. Ye pə taya Yefune pəyalu Kalεpu na Nuŋ pəyalu Yosuwee pa tike ke pə kaasaa.

27

Mpa pə muna pá tɔyɔ kpancoou tɔ

¹ Mpyúyú Yosεεfu pəyalu Manasee, na Manasee pəyalu Makii, na Makii pəyalu Kalaati na Kalaati pəyalu Hεfεε, na Hεfεε pəyalu Selofati. Selofati unı ι pεelaa Mala na Nowa na Həkəla na Milika na Tiisa pa poləna ² Moisi na kɔtulɔ llaasa na lseyeli kuyayalaa təna kiŋ ke ləw cokəle nənɔyɔ na pá tɔ si: ³ Tá caa səpa wulaya tetu taa ké ι isayatu tɔw, ι ta yele apaluyəyaya. Ama ι feı Kolee na ι waali nyóma mpa pa kula Tacaa tɔw ké wulaya tetu taa tɔ pa taa. ⁴ Mpu tɔ, í ha tá na tá caa yəlaa ke tetu. Pə taa kɔw na ι hətε saali yem. Mpi tɔ, aluyiya tike ke ι lulaa. ⁵ Mpyúyú Moisi hulaa Tacaa ke pa kusələmvtu nti. ⁶ Na ílé ι tɔ si: ⁷ Pεelaa mpe pa kusələmvtu we teu. Í cεle-weye pa caa tetu ke ílé ι luluyu nyóma nyəntu kiŋ. ⁸ Pə weε si hí teləsı lseyeli nyóma si ye aluyiya tike ke yulu lulaa na í si, pá cεle-səyi ι kpancoou. ⁹ Ye ι feına aluyəyaya, ilε pa cεla ι kpancoou ke ι neu yaa ι taalv. ¹⁰ Yaa ye ι feına neu yaa taalv, ilε pa cεla ι kpancoou ke ι caa taalv yaa ι neu. ¹¹ Yaa ye ι caa feına taalv yaa neu, ilε pa cεla ι kpancoou ke ι luluyu nyóma taa wei ι kəla-ι krətənanv tɔ. Pə ké lseyeli nyóma ke kusəsutu ké isu ma keεsvuyu-we tɔ.

Yosuwee lεetuyu ke Moisi lonte

¹² Mpyúyú Tacaa tɔma Moisi si: Kra Apalim puyv tɔw na hí loosi tetu nti ma haaki lseyeli nyóma tɔ. ¹³ N ká na-tı yaa. Ama n ká si teitei ké isu nyá taalv Aləŋ. ¹⁴ Pə taya pulv, í tá təkı ma tɔm ke Siŋ wulaya tetu taa ké waatu wei samaa yookayana-m tɔ. Í tá fayası-m na ma mpa ke waatu wei í sələmaya lum tɔ. Yoou lum mpi pa yaana pa te taa si, Melipa ke Siŋ wulaya tetu taa ké Kateesi tɔ pə tɔm ke ι yɔyətəyi.

¹⁵ Mpuɔɔle Moisi cɔwa Tacaa si: ¹⁶ Hai, lɔɔ Tacaa nyá wei n haaki weesuyɔ tɔ, kra yɔlaa pane pa nyuyɔ tɔ, ¹⁷ wei i ka pəsi na í paasəna-weye paa waatu wei tɔ, na pá taa wee isu kaləku ŋku ku laŋa tiikilu tɔ.

¹⁸ Mpuɔɔle Tacaa tɔma Moisi si: Nuŋ pəyalɔ Yosuwee ké yulɔ wei i taa ma Feesuyɔ haɔaa tɔɔ. Yaa-i na í tu-i tɔmlɛ nté. ¹⁹ Pona-i kɔtulɔ ɔlasaa kiŋ ke lseyeli nyéma tɔna isentaa, na í lapi-i wei i ka lɛeti nyá lonte taa tɔ. ²⁰ Pasa-i nyá səsəntu hɔɔɔɔyɔ. ɔlena lseyeli nyéma nyana-i. ²¹ Kɔtulɔ ɔlasaa ká pɛkəɔna-i Tacaa luyɔ nyəntu na kɔtaya wontu nti pa yaa si wulim na tumim^a tɔ. ɔlena unɔ na lseyeli samaa pá tɔŋɔ-i-ti. ²² Mpuɔɔ Moisi muwa Tacaa tɔm, na í yaa Yosuwee ke kɔtulɔ ɔlasaa kiŋ ke lseyeli nyéma tɔna isentaa. ²³ Na Moisi tɔni niŋ ke Yosuwee tɔɔ, na í lapi-i i lonte taa lɛetɔɔlɔ isu Tacaa kɛsuyɔ-i tɔ.

28

Paa kuyaku ŋku ku nyəntu

¹ Mpuɔɔ Tacaa tɔma Moisi si: ² Tɛlɛsi lseyeli nyéma si í paasəna na í wəki-m tɔɔnaya kɔtasi nsi si səsuyɔ ma caaki tɔɔ pə waatɔnaa mpa ma suwa tɔ. ³ Paa ifemle nte í ká la Tacaa maya kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka tɔna tɔɔ. ɔle pənaya kulumaya iwɛɛsi nsi si tiili ta caami tɔɔ í ká la-m kɔtaya ŋke. Na pə wee mpuɔɔ tam tɔɔ. ⁴ Lɛŋka ke tanan, na lɛŋka ke taanaya. ⁵ Na pə səsəna mulum kiloonaa tooso, wei pa nuɔutina Olifi nim liitili kulum na titite tɔ. ⁶ Kɔtaya ŋkɛɛ í ká tɛma-m lapu ke Holepu puɔ tɔɔ. Ka səsuyɔ ke ma caaki. ⁷ ɔlena í tɔni tanan kɔtaya iwəyaya tɔ ke sulum liitili kulum na titite, na í liisi pəɔye cokəle taa.

⁸ ɔlena í la taanaya nyəŋka ke teitei isu tanan tɛɛ nyəŋka. Səsuyɔ wei ma caaki tɔ i kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka tɔna tɔɔɔ.

Kuyaku kuvɛesuyɔ nyəntu

⁹⁻¹⁰ Pənaya kulumaya iwɛɛsi naale nsi si tiili tá caami tɔɔ í ká la kɔtaya ŋkɛɛ kuyaku kuvɛesuyɔ wule, na pə sulum na mulum kiloonaa naatoso, wei pa nuɔutina nim tɔ. Na pə səsəna paa kuyaku ŋku ku nyəŋka.

Isətu kuyaku kancaalaya nyəŋku nyəntu

¹¹ Paa isətu wei i kuyaku kancaalaya nyəŋku ŋku, í ká la Tacaa ke kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka tɔna tɔɔ latəcɛnaa kuvama naaleɛ, na iwaav kulumuyɔ, na pənaya kulumaya iwɛɛsi naatosompəɔɔɔɔɔ nsi si tilli tá caami tɔ. ¹² Í ká səsɔsi paa latəce wei i tɔɔ ké mulum mpi pa nuɔutina nim tɔɔ kiloonaa pəɔɔɔɔɔɔɔ naanɔwa. Na kiloonaa naatoso ke paa iwaav ŋku ku tɔɔ. ¹³ Na kiloonaa toosoɔ paa iwəyaya ŋka ka tɔɔ. Kɔtaya ŋka ka səsuyɔ ma caaki tɔɔɔ. ¹⁴ Paa latəce wei i tɔɔ ké sulum liitilinaa tooso, na paa iwaav ŋku ku tɔ ke sulum liitilinaa naale, na paa iwəyaya ŋka ka tɔɔ ké liitili kulum na titite. Kɔtasi nsi í ká la paa pənaya ŋkaya isətu kancaalaya kuvɛɛɛ taa tɔɔɔ. ¹⁵ ɔlena í lá pəŋtɔɔyɔ ke isayatu husuyɔ kɔtaya. Na pə səsəna paa kuyaku ŋku ku kɔtaya na pə sulum.

Tɛɛv acima nyəntu

¹⁶ Mpuɔɔ Tacaa tasaa si: Paa pənaya kuvɔɔɔɔ ŋka ka isətu kancaalaya nyəŋ, kuvɛɛɛ naanɔwa na liɔiti wule í ká tɔɔ Tɛɛv acima na ma hətɛ taa. ¹⁷ ɔlena isətu kulum unɔ i kuvɛɛɛ naanɔwa na kakpasɔ wule í tɔɔ kukusum fɛi kakalasi acima ke kuvɛɛɛ naatosompəɔɔɔɔɔ. ¹⁸ Acima anɔ a kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, lɔɔ sɛɛtu ke í ká koti. Í kaa la tɔmlɛ natəli. ¹⁹ Í ká la kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka tɔna tɔɔ tɔla wena a tiili tá caami tɔ. Isu latəcɛnaa kuvama naale, na iwaav na pənaya kulumaya iwɛɛsi ke naatosompəɔɔɔɔɔ. ²⁰ Í ká tɔni paa kpəntɛ nte tɔ tɔɔ ké kɔtaya mulum mpi pa nuɔutina nim tɔ, paa latəce kuvɔɔ wei i tɔɔ ké kiloonaa pəɔɔɔɔɔɔɔ naanɔwa, na kiloonaa tooso ké paa iwaav ŋku ku tɔɔ. ²¹ Na í tɔni paa iwəyaya ŋka ka tɔɔ ké kiloonaa tooso. ²² ɔlena í lá pəŋtɔɔyɔ ke isayatu husuyɔ kɔtaya. Na kɔtulɔ la-mɛɛ pə kɔtaya. ²³ Kɔtasi nsi si

^a 27:21 wulim na tumim: lɔɔ kɔtaya wontu nti pa naakayana i luyɔ nyəntu tɔɔ pa yaaki mpv.

təna si səəsəyənə paa tanəy ɲku kv nyənsi tə. ²⁴ Acima kuyeyɲ naatosompəyɔlaya təcu ké maa nu paa kuyaku ɲku kv təyənaya na sulvm na kətaya ɲka kəkə lusa ka təna tə ka səəsuy. ²⁵ Ma sɛɛtv tike ke í ká koti kuyaku naatosompəyɔlaya nyəɲku ɲku kv wule. Í kaa la təmlɛ natəli.

Kumtv acima nyəntv

²⁶ Mprúyú Moisi təma si: Pə takí kumtv acima wule, ɪlɛna í kəna Tacaa ke təyənaya kufalaya kətasi. ɪ sɛɛtv tike ke í ká koti kuyaku ɲku kv wule. Í kaa la təmlɛ natəli. ²⁷ Í ká la Tacaa ke kətaya ɲka kəkə lusa ka təna na í caaki ka səəsuy təyɔ latəcɛnaa kufama naale, na iwaav na pənaya kulmaya ɪweesi naatosompəyɔlaya. ²⁸⁻²⁹ Na í tənɪ paa kətaya ɲka ka təo ké təyənaya kətaya, ɪsu paa ɪsətv wei ɪ kuyaku kancaalaya nyəɲku nyəɲka. ³⁰ ɪlɛna í lá pəɲtɔlvuyv ke kətaya, na pá la-meyɛ ɪsayatv husuyv kətaya. ³¹ Kətasi sənɛ si tənaya í səəsəyi paa kuyaku ɲku kv nyəɲka təo, na pə təyənaya, na pə sulvm. Pə weɛ si təla nna a tiili tá caami təyɔ í laki kətasi.

29

Kawilitasi kuyaku nyəntv

¹ Mprúyú Moisi təma si: Tacaa sɛɛtv tike ke í ká koti ɪsətv naatosompəyɔlaya nyəɲ kuyaku kancaalaya nyəɲku wule. Í kaa la təmlɛ natəli. Na pu la-meyɛ kawilitasi acima. ² ɪlɛna í lá Tacaa ke kətasi nsi kəkə lusa si tənə tə, si səəsuy nyənsi ke təla wena a tiili tá caami tə. ɪsu latəcɛ kufalv kulvm, na iwaav kulvmuyv, na pənaya kulmaya ɪweesi ke naatosompəyɔlaya. ³ Í ká səəsi paa krəntɛ nte tə təo ké kətaya mulvm mpi pa nuɣutina nim tə. Paa latəcɛ kufalv wei ɪ təo ké kiloonaa pəyɔlayafɛi naanwa, na iwaav təo ké kiloonaa naatoso. ⁴ Na í tənɪ paa ɪwəyaya ɲka ka təo ké kiloonaa naatoso. ⁵ Na í lá Tacaa ke pəɲtɔlvuyv ke ɪsayatv husuyv kətaya, na pá la-meyɛ pə kətaya. ⁶ Í ká səəsi kətasi sənɛ si tənaya paa kuyaku ɲku kv kətasi nsi kəkə lusa si tənə tə. Na paa ɪsətv wei ɪ kuyaku kancaalaya nyəɲku nyənsi na pə sulvm na pə təyənaya nyənsi təo, ɪsu Tacaa ka suv tə. Kətaya ɲka kəkə lusa ka təna na Tacaa caaki ka səəsuy təyɔlɛ.

ɪsayatv husuyv kuyaku səsəəv nyəntv

⁷ Mprúyú Moisi tasaa si: ɪsə sɛɛtv tike ke í ká koti ɪsətv naatosompəyɔlaya nyəɲ kuyaku naanwa nyəɲku wule, na nəhəkutv. Təmlɛ natəli tə fɛi lapv. ⁸ Na í lá kətaya ɲka kəkə lusa ka təna na ká wena səəsuy təyɔ təla wena a tiili tá caami tə. ɪsu latəcɛ kufalv na iwaav na pənaya kulmaya ɪweesi naatosompəyɔlaya. ⁹⁻¹⁰ Na í tənɪ paa kətaya ɲka ka təo ké təyənaya nyəɲka. ɪsu paa ɪsətv wei ɪ kuyaku kancaalaya nyəɲku nyəɲka. ¹¹ ɪlɛna í lá pəɲtɔlvuyv ke ɪsayatv husuyv kətaya. Na í səəsi ɪɲku ke ɪsayatv husuyv kuyaku səsəəɲku nyəɲka. Na pá kaasi paa kuyaku ɲku kv kəkə nyənsi na pə təyənaya na pə sulvm.

Coka acima nyəntv

¹² Mprúyú Moisi tasaa si: ɪsə sɛɛtv tike ke í ká koti ɪsətv naatosompəyɔlaya nyəɲ kuyaku naanwa na kakpasɪ nyəɲku wule. Təmlɛ natəli tə fɛi lapv. Na í təyɔ Tacaa acima ke kuyeyɲ naatosompəyɔlaya. ¹³ ɪlɛna í lapv-ɪ təla wena pə ta caami təyɔ kətaya ɲka kəkə lusa ka təna na ka we səəsuy təyɔ kuyaku kancaalaya nyəɲku wule. ɪsu latəcɛnaa kufama naanwa na tooso, na iwaav naale, na pənaya kulmaya ɪweesi ke naanwa na liɣiti. ¹⁴⁻¹⁵ Na í tənɪ paa kətaya ɲka ka təo ké təyənaya nyəɲka. ¹⁶ ɪlɛna í lá pəɲtɔlvuyv ke ɪsayatv husuyv nyəɲka. Na pá səəsənə paa kuyaku ɲku kv kəkə nyənsi na pə təyənaya na pə sulvm.

¹⁷⁻³⁴ Pə kpaɣav kuyaku naale nyəɲku na pá polo naatosompəyɔlaya nyəɲku tə. Í ká la paa kuyaku ɲku kv kətaya ke təla wena a tiili tá caami təyɔ. Na pá səəsənə pə təyənaya na pə sulvm. Mpi í ká la kətasi ke kuyaku naale nyəɲku təyɔlɛ, latəcɛnaa naanwa na naale, na iwaav naale, na pənaya kulmaya ɪweesi ke naanwa na liɣiti, na pəɲtɔlvuyv kulvmuyv.

Kuyaku tooso nyəŋku wule ke latəcənaa naanŋwa na kulɔm, na iwaah naale, na pənaɣa kulɔmɔɣa iweesi ke naanŋwa na liɣiti na pəŋtulɔɣu kulɔmɔɣu. Kuyaku liɣiti nyəŋku wule ke latəcənaa naanŋwa, na iwaah naale, na pənaɣa kulɔmɔɣa iweesi ke naanŋwa na liɣiti, na pəŋtulɔɣu kulɔmɔɣu. Kuyaku kakpasɪ nyəŋku wule ke latəcənaa pəɣələɣafɛi naanŋwa, na iwaah naale, na pənaɣa kulɔmɔɣa iweesi ke naanŋwa na liɣiti, na pəŋtulɔɣu kulɔmɔɣu. Kuyaku naatoso nyəŋku wule ke latəcənaa pələfɛi naanŋwa, na iwaah naale, na pənaɣa kulɔmɔɣa iweesi ke naanŋwa na liɣiti, na pəŋtulɔɣu kulɔmɔɣu. Kuyaku naatosompəɣələɣa nyəŋku ke latəcənaa naatosompəɣələɣa, na iwaah naale, na pənaɣa kulɔmɔɣa iweesi ke naanŋwa na liɣiti, na pəŋtulɔɣu kulɔmɔɣu.

³⁵ Acima səsəna ke í ká koti na í təɣə kuyaku pələfɛi naanŋwa nyəŋku wule. Təmle natəli tə fɛi lapu. ³⁶ Í ká la Tacaa ke kətəɣa səsəŋ nyəŋka ke latəcə, na iwaah, na pənaɣa kulɔmɔɣa iweesi ke naatosompəɣələɣa. Pə fɛi sɪ təla anɪ a tiili í caamu. ³⁷ Na í tənɪ paa tətə nte tə təw kə kətəɣa təɣənaɣa, na pə sulɔm mpi pa lakəna tam tə. ³⁸ Na í la tətəɣə isayatu husuɣu kətəɣa na í səsɪ pə tənəɣa paa kuyaku ŋku ku kəkə kətasi təw, na pə təɣənaɣa na pə sulɔm.

³⁹ Kətasi nsi pə wee sɪ í səsɪ kəkə na təɣənaɣa na sulɔm na ciikuɣu na luyɔ kulɔmɔɣu pə nyənsɪ təw kə Tacaa acima kuyaku wule təɣələ.

30

¹ Ḿpúyú Moisi teləsa lseyeli nyəma ke tə tənə nti Tacaa tu-ɪ tə.

Nəsɪ suw təw kusəsutu

² Pə waali kə ɪ tasa kpeka nyəwə nyəma ke teləsuyɔ ke Tacaa kuyəɣətutu lentənaa tətə sɪ: ³ Ye yulu su nəɣə sɪ ɪ laki Tacaa ke kətəɣa. Yaa ɪ kisiɣi pulɔpɔɣu ləw təw. Pə fɛi sɪ í sɛkɪ pə lapu. Pə wee sɪ í la pə tənə mpi pə luna ɪ nəɣə tə. ⁴ Ye isu pɛɛl wɛ ɪ caa təɣəɣa taa, na í su ɪ nəɣə ke ləw isentaa sɪ, ɪ ká la pulɔ, ⁵ na cɛcɛ nu, na í tá kisina-ɪ. Pə wee kə sɪ í təŋ teitei isu ɪ suw tə. ⁶ Ama ye ɪ kisina-ɪ kuyaku ŋkuɣu kpakpaa, ɪɛ ɪ yeɛ pə təm. Tacaa kaa pəwɪ-ɪ. Mpi tə, ɪ caa kisina-ɪ.

⁷ Ye isu pɛɛl hulina nəɣə suw na pəcɔ ɪ saa. ⁸ Ulena ɪ paalu nu-tɪ na í tá kisina-ɪ pə wee sɪ ɪ la isu ɪ suw tə. ⁹ Ama ye ɪ kisina-ɪ kuyaku ŋkuɣu kpakpaa, ɪɛ ɪ yeɛ pə təm. Tacaa kaa pəwɪ-ɪ. ¹⁰ Ye isu alɔ leelu, yaa wei na ɪ paalu pa yawa tə, ɪ su nəɣə. Pə wee sɪ í la-keɣɛ. ¹¹ Mpu tə, ye isu alɔ wei ɪ wena paalu tə ɪ su nəɣə sɪ í ká la pulɔ, ¹² na ɪ paalu tá kisina-ɪ. Isu ɪ lapa isəna ɪ suwa tə. ¹³ Ye ɪ paalu kisina-ɪ kuyaku ŋkuɣu kpakpaa, ɪɛ ɪ yeɛ pə təm. Tacaa kaa pəwɪ-ɪ. Mpi tə, apalu kisina-ɪ. ¹⁴ Mpu tə, ye isu alɔ caa ɪ su nəɣə sɪ ɪ laki pulɔpɔ, ɪ paalu wena mpaaw sɪ í tisina-ɪ, yaa í kisina-ɪ. ¹⁵ Ama ye ɪ nuwa na í tá kisina-ɪ kuyaku ŋkuɣu kpakpaa. ɪɛ ɪ huləna ɪ sum nté sɪ ɪ tisaa. ¹⁶ Ama ye waali waali kə ɪ lanle ta hɛna ɪ alɔ sɪ í taa la isu ɪ suwa tə. ɪɛ Tacaa kaa pəwɪ alɔ, ɪ paalu nyuɣu taa kə pu məli. ¹⁷ Kusəsutu nti Tacaa suwa alaa na pɛɛlaa pa nəwɪ suw təm taa təɣələ.

31

Matiyaŋ nyəma yoonav ke pa isayatu təw

¹ Ḿpúyú Tacaa təma Moisi sɪ: ² Polo na hí hə Matiyaŋ nyəma ŋkraŋuyɔ ke isayatu nti pa lapa lseyeli nyəma tə tə təw. Pə waali kə n ká kpe nyá nyəma cələ. ³ Mpuɣule Moisi təma samaa sɪ: Mə taa lɛlaa í suu pa yoou wontu na pá polo na pa yona Matiyaŋ nyəma, na pá lɛtɪ-wɛ isu Tacaa suw tə. ⁴ Mpu tə, í ləsi paa kpekəle nte tə taa kə yoolaa iyaya (1000).

⁵ Ḿpúyú pa ləsa paa lseyeli kpekəle nte tə taa kə yoolaa iyaya (1000). Ulena pə krentɪ iyisi naanŋwa na naale (12000). ⁶ Na pá tilina pa tənəɣa yoou. Ulena kətulɔ ɪlasaa pəyalɔ Pɛŋhasɪ kpenna ləw wontu na tutuuŋ wei paa hulɪ na pá caali yoou tə. ⁷ Ḿpúyú pa tii Matiyaŋ nyəma tətɔ təw, isu Tacaa ka heeluɣu Moisi na í teləsɪ-wɛ tə, na pá kpiisi apalaa tənə. ⁸ Pa kuwa tətəɣə Matiyaŋ awulaa kakpasɪ: Ifi, na Lekem, na Suuu, na Huuu, na Lepa, na pə kpenna Peyəwə pəyalɔ Palaam. ⁹ Na pá kpa saləka ke pa alaa, na pa piya, na pá kuu pa təla na pa kaləkəŋ na pa wenav tənə. ¹⁰ Na pá sə pa acalɛɛ na pa cacakəŋ ke

kəkɔ. ¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ p̀a t̀eena wontu na ỳeɗaa na t̀ɔla nna p̀a kuuwa t̀ɔ. ¹² ɗlena p̀a pona p̀e t̀ɔnaya p̀a t̀sɩkile ke Mowapɔ t̀etɛkɛle taa, ke Yaatanɩ p̀ɔgɔ nɔgɔ, ke Yeliko ɩsentaa. Na p̀a h̀lɩ Moisi na k̀ɔtɔɔ ɗlasaa na ɗseɣeli k̀pekɛle t̀ɔna.

¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ Moisi na ɗlasaa, na ɗseɣeli nyɔɔ nyɔ́ma lelaa p̀a luwa t̀sɩkile na p̀a sulɩ-wɛ. ¹⁴ T̀ɔnayaɗe Moisi mu p̀aáná na yoolaa nyɔ́ɔ nyɔ́ma. ɗsu iyisi iyaya (1000) nyɔ́ɔ nyɔ́ma, na nunuwa (100) nyɔ́ɔ nyɔ́ma mpa p̀a luna yoo t̀ɔ. ¹⁵ Na ɩ p̀ɔɔsɩ-wɛ sɩ: Pepe t̀ɔ k̀é ɩ t̀a k̀u alaa? ¹⁶ P̀ayeɗe ɩ nyɔ́ma teu sɩ, Matiyah alaa m̀p̀eɣe Palaam puyusaa, na p̀a susɩ ɗseɣeli nyɔ́ma ke ɩsayaɔ sɔsɔntu taa, na p̀a wakɛɗa Tacaa ke Peyɔ t̀ɔm taa. Mpu p̀e konna yulɔkusɛku ke ɗsɔ ỳeɗaa t̀ɔ. ¹⁷ P̀e t̀ɔ t̀ɔ, ɩ k̀u apalɔpiya na alaa mpa p̀a tɛma saav t̀ɔ. ¹⁸ Ye ɩ nɔkaa, ɗɛ ɩ su m̀e t̀ɔgɩ yomaa ke p̀eɗaa mpa p̀a ta nyɔ́nta apalaa t̀ɔ. ¹⁹ P̀e kaasa m̀e taa mpa p̀a kuwa ỳeɗaa, yaa p̀a tokina sɛtaa t̀ɔ, paa caya t̀sɩkile waalɔgɩ kuyɛɛɛ naatosompɔgɔɗaya k̀é. ɗlena p̀a la asilima keɗɔyɔ k̀ɔtaya ke kuyaku tooso nyɔ́ɔ wule. Na p̀a k̀pɛɛna p̀a yomaa mpa p̀a su p̀a ti t̀ɔ. ²⁰ Na p̀a la asilima keɗɔyɔ k̀ɔtaya t̀ɔtɔgɔ wontu kususutu na t̀ɔnɔ nyɔ́ntu, na p̀eɛɛ hontu nyɔ́ntu, yaa nti p̀a saaka taasi t̀ɔ.

²¹ P̀e waali k̀é k̀ɔtɔɔ ɗlasaa t̀ɔma apalaa mpa p̀a pola yoo t̀ɔ sɩ kusɛsutu nti Tacaa tɛɗaa Moisi t̀ɔgɔɗe sɩ: ²²⁻²³ P̀e k̀pɛɛɔ wontu nti tu nyaki kəkɔ t̀ɔ, ɗsu wɗa na ɗyitee nyɔ́gɔtɔ, na nyɔ́gɔɗɔyɔ kusɛɛmɔyɔ, na nyɔ́gɔɗɔyɔ maɣamaɣa, na nyɔ́gɔtɔ lenti. Na wontu nti t̀e ỳkɛgɩ, ɗsu somtu t̀ɔ. ɩ k̀a nyaali-tɩ na kəkɔ k̀é na ɩ lii-t̀ɔgɩ k̀ɔtaya lum taa. Ye kəkɔ kuyayaɔ, ɗɛ ɩ lii t̀ɔɗe k̀ɔtaya lum taa tike. ²⁴ Ye ɩ cɔta m̀e wontu ke kuyaku naatosompɔgɔɗaya wule, ɗɛ m̀e asilima keɗaa keɗe. ɩ sus t̀sɩkile taa.

Yoo taa wontu kukukuutu talɔyɔ

²⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa t̀ɔma Moisi sɩ: ²⁶ Nyana ɗlasaa, na ɗseɣeli nyɔ́ɔ nyɔ́ma, ɩ kala p̀e t̀ɔna mpi ɩ k̀pɛɛ yoo taa t̀ɔ. P̀e k̀pɛɛɔ ỳeɗaa na p̀e t̀ɔla t̀ɔ. ²⁷ ɗlena ɩ tala p̀e taa k̀é calɩ. Yoo potaa ke h̀ɔgɔɗɔyɔ, na lelaa ke ɗɛɛku. ²⁸ Na ɩ ɗsɩ yoolaa nyɔ́m t̀ɔ k̀é mpi p̀e k̀é ma t̀ɔtɔgɔɗe t̀ɔgɔ yulɔ kulɔm ke ỳeɗaa nasɛle na nunuwa (500) t̀ɔ, na t̀ɔla ke mpu t̀ɔtɔ. ²⁹ Na ɩ cɛla k̀ɔtɔɔ ɗlasaa. ³⁰ Ye p̀e kaasa ɗseɣeli nyɔ́ma lelaa nyɔ́m, ɗɛ ɩ ɗsɩ mpi p̀e wɛɛ sɩ, pɛɗe p̀a ɗsɩ t̀ɔgɔ ỳeɗaa nule na naanɔwa t̀ɔ k̀é yulɔ kulɔm. Na t̀ɔla ke mpu t̀ɔtɔ, na ɩ cɛla p̀e t̀ɔnaya Lefii nyɔ́ma mpa p̀a paasɔgɔna ɗsɔ cokɛle t̀ɔ.

³¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Moisi na ɗlasaa p̀a lapa teitei ɗsu Tacaa heɗɔyɔ-wɛ t̀ɔ. ³² T̀ɔla wena p̀a kuuwa kolontunaa t̀é t̀ɔ, a kaasa heɛɛ na p̀eɛ ke iyisi nasɛtoso na nutoso na naanɔwa na kakpasɩ (67500) ³³ na naaɛ ke iyisi nutoso na naanɔwa na naale (72000) ³⁴ na k̀pɛɛɔ ke iyisi nutoso na kulɔm (61000) ³⁵ na p̀eɗaa mpa p̀a ta nyɔ́nta apalaa t̀ɔgɔ iyisi hiu na naanɔwa na naale (32000). ³⁶ Heɛɛ na p̀eɛ wei p̀a cɛla yoolaa t̀ɔ, ɩ k̀pɛɛɔ iyisi ɛmɔnyɔyɔ nunuwa na hiu na naanɔwa na naatosompɔgɔɗaya na nasɛle nunuwa (337500). ³⁷ Na p̀a ɗsɩ Tacaa nyɔ́na ke nasɛtoso na nutoso na naanɔwa na kakpasɩ (675). ³⁸ Naaɛ ke iyisi hiu na naanɔwa na naatoso (36000) na Tacaa nyɔ́ɔ ke nutoso na naanɔwa na naale. ³⁹ K̀pɛɛɔ ke iyisi hiu na naanɔwa na nasɛle nunuwa (30500). Tacaa nyɔ́nsɩ ke nutoso na kulɔm. ⁴⁰ Ỳeɗaa ke iyisi naanɔwa na naatoso (16000). Tacaa nyɔ́ma ke hiu na naanɔwa na naale. ⁴¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Moisi cɛla ɗsɔ nyɔ́m ke k̀ɔtɔɔ ɗlasaa, ɗsu Tacaa ka heɗɔyɔ-tɩ t̀ɔ. ⁴²⁻⁴³ Mpi p̀a cɛla ɗseɣeli nyɔ́ma lelaa t̀ɔ, p̀e na yoolaa nyɔ́m p̀e kulɔm k̀é. Heɛɛ na p̀eɛ ka wɛ iyisi ɛmɔnyɔyɔ na nunuwa na hiu na naanɔwa na naatosompɔgɔɗaya na nasɛle na nunuwa (337500). ⁴⁴ Naaɛ ke iyisi hiu na naanɔwa na naatoso (36000). ⁴⁵ K̀pɛɛɔ ke iyisi hiu na naanɔwa na nasɛle na nunuwa (30500), ⁴⁶ na p̀eɗaa ke iyisi naanɔwa na naatoso (16000). ⁴⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ Moisi ɗsɔ p̀eɗaa t̀ɔ k̀é yulɔ kulɔm ke nule na naanɔwa t̀ɔ, na t̀ɔla ke mpu t̀ɔtɔ, ɗsu Tacaa ka heɗɔyɔ-tɩ t̀ɔ, na ɩ cɛla Lefii nyɔ́ma mpa p̀a paasayana ɗsɔ cokɛle t̀ɔ.

Luɔyɔ kulɔmɔyɔ kuhaaɛ

⁴⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ yoolaa iyisi iyaya (1000) nyɔ́ɔ nyɔ́ma, na nunuwa (100) nyɔ́ɔ nyɔ́ma, p̀a kota Moisi kiɛ, ⁴⁹ na p̀a heɗɔyɔ-tɩ sɩ: T̀e kala yoolaa sɛkpɛma, p̀a wɛ p̀a nɔgɔ taa, nɔgɔɗɔ t̀a la asaala. ⁵⁰ P̀e t̀ɔ k̀é t̀e k̀ɛɛna Tacaa ke kuhaaɛ ke wɗa alukpalisi, na p̀e k̀pɛɛ, na

kukuwee, na ħkpanyapelası, na lutv, nti tã hikaa tã sı pã husı ta isayatu. ⁵¹ İlena Moisi na kãtulu İlasaa pã mu wula wontu nti pa kãnaa tã. ⁵² Wontu nti yoolaa mpe pa kãnaa tã, tã krenta kiloonaa nunuwa na nutoso na naanuwa. ⁵³ Pã kaasa yoolaa sãkpema, İlena paa wei í suna ı tãgi wontu nti ı kuuwa tã. ⁵⁴ M̃p̃r̃ỹ Moisi na İlasaa pa su wula wontu nti yoolaa hawa tãgi İso cokãle taa sı, Tacaã í taa são İseyeli nyãma tão.

32

Kpeka tooso cayale ke Yaatanı ilim tãlule tão

¹ Luperı na Katı pã yãlaa ka wena kalãkãħ sãsooħ ke tuutuuma kã. İlena pã cekãna sı Yasee tetv ħãħãlbyu, na Kalaati tetv ka muña tãla tão. ² Pã tão kã pa polaa na pã mayana Moisi na kãtulu İlasaa na kpeka nyãoħ nyãma na pã heeli-we sı: ³ Atalãti, na Tipãħ, na Yasee, na Nimla, na Hesãpãħ, na İlale, na Sepam, na Nepo, na Peyoħ pã acalãe kã ⁴ Tacaã sãna İseyeli nyãma na pã mu tetv nti tã, tã nyãma kã. Tetv nti tã muña tãla tãtãle. Pãcã tã mayamaħa tã wena kalãkãħ. ⁵ İlena pã sãlãmu Moisi sı ı ħa-weye tetv nti. İ taa tesãna-weye Yaatanı waali tão.

⁶ Mpuvule Moisi pãsa-we sı: İsanayale mpv? Mã tetvnaa nã puki yoou ntã na mu cayã cãne tãpamm na? ⁷ Ye mu cayana cãne pu yãli pele pa apalutv, pa kaa polo tetv nti Tacaã ħa-we tã tã taa. ⁸ Yaasi kulvm inãgi mã caanaa tema lapv ke waatu wei ma kusa-weye Kateesi-Paaneya sı, pã polo pa feħ Kanaaħ tetv tã. ⁹ Pa pola İsakãli tetãkãle taa na pã cã-te, na pã mãli. İlena pã yãli İseyeli nyãma apalutv sı, pã taa svv tetv nti Tacaã ka ħa-meyã hatoo lãħ tã tã taa. ¹⁰ ħali Tacaã mu pããnã ke kuyaku ħku na í tuu sı: ¹¹ Mã tãna mpa í lu İcipiti na í wena pusi ħiu na waali tã, í kaa na tetv nti ma suwa sı ma ħaaki Apãlaham na İsaaka na Yakãrv tã. Mpi tã, í tã nuna-m teu. ¹² Ye pã tãħa Kenası İlbyu tv Yefune pãyalv Kalepv, na Nuħ pãyalv Yosuwee pa tike paa svuna. Pã tãħa pulv, mpe unı pa nuna-m teu kã. ¹³ Pã tão kã Tacaã mu pããnã na İseyeli nyãma na pã tãgi pusi nule tãcu ke wãlaħa tetv taa. ħalãna mpa unı İso taa kpana mpv tã, pã saali yem kã tãna. ¹⁴ İlena asaħaa me, í caa sı í tãħ mã caanaa ikpate na í kusı Tacaã pããnã ke mã tão. ¹⁵ Ye Luperı na Katı nyãma me, í tã nuna Tacaã, İle ı yeki kã na mã kuyeyã taħali wãlaħa tetv taa. İle í wakãla İseyeli nyãma ntã.

¹⁶ Mpuvule apalaa mpe pa kãtãna Moisi na pã tã sı: Aai yoo, tu ħmã tã kalãkãħ ke tãcayale, na tã teesi nyãma ke koloosi acalãe. ¹⁷ İlena tã yãlaa cãosi tãna. Tetv nyãma í taa pãsi-we. Pã waali İlena tã co tã yoou wontu tãcav na tã tee tã tetvnaa ke nãgi na tã pona-weye tetv nti pa ħa-we tã tã taa. ¹⁸ Paa İseyeli tv wei ı kã cayã ı tetv tão kã na pãcã tã mãli tã tã. ¹⁹ Ye tã ħika tetv na pãgi na cãne tão, pã taa tasa-tvħv tetv ħav na pãgi na waali tão. ²⁰ Ntãna Moisi sı: Ye ı tãka İsu ı yãħtvħv tã, na í suu mã yoou wontu, na í tesı Yaatanı na í polo mã kolontunaa tão, na Tacaã tv-weye mã niħ taa, ²¹⁻²² İle tetv tãna pãsi mã nyãntv. Waatu unı Tacaã yaa mã tetvnaa taa kaa kpana-me. Pãyele İso kã yelina-meyã mã tetv tãne na pãgi na cãne tão. ²³ Ama ye í tã lã mpv, í kã pãntãna Tacaã, na pã mãli mã nyãoħ taa. ²⁴ Pã we teu, í ħmã mã nyãma ke teesi na mã tãla tãtãkãle. Ama í taa são nti ma yãħtaa na mã su tãgi tãkvv kã. ²⁵ Mpuvule Luperı na Katı pã nyãma cãwa Moisi sı: Tu la İsu n suw tã. ²⁶ Tu yele tã alaa na tã piya na tã kalãkãħ ke Kalaati acalãe taa, ²⁷ na tã kpaħa tã wontu na tã polo Tacaã yoou, İsu n yãħtvħv tã.

²⁸ M̃p̃r̃ỹ Moisi heela pa tãm ke kãtulu İlasaa, na Nuħ pãyalv Yosuwee, na İseyeli kpeka nyãoħ nyãma. ²⁹ İlena í tã-we sı: Ye Katı na Luperı nyãma kpaħa yoou wontu, na mã na-we í tesı mã kolontunaa waali, İsu Tacaã yãħtvħv tã, na í kãli-we, İle mu cãle-weye Kalaati tetv. ³⁰ Ama ye pa kisa mpv İle Kanaaħ tetv ke mã tãna í kã tala.

³¹ M̃p̃r̃ỹ Katı na Luperı pã nyãma tasa yãħtvħv sı: Tu la nti Tacaã heela-tv tã. ³² Tu kpaħa tã wontu na tã polo Tacaã yoou, na pã cãle-tvħv tã tetv na Yaatanı na cãne tão.

³³ M̃p̃r̃ỹ Moisi cela Katı na Luperı pa kpeka na Yosãefv pãyalv Manasee nyãnte ħãħãlbyu ke Amolii wulav Sihon, na Pasãħ nyãħ Oki pa tetv na pa acalãe.

³⁴ Ɔ́pɔ́yɔ́ Katɪ nyɔ́ma ŋmawa koloosi ke Tipɔ́ŋ na Atalɔti na Alowee ³⁵ na Atalɔti-Sofaŋ na Yasɛɛ na Yokpaha ³⁶ na Peti-Nimla na Peti-Halaŋ pə acalɛɛ. Na pá ŋmá tətɔɔɔ pa tɔla tətəkɛɛ.

³⁷ Ɔlena Lupɛŋ nyɔ́ma ŋma Hɛsɛpɔ́ŋ na Ɔlale na Kiliyatayim ³⁸ na Nepo na Paali-Meyɔŋ na Sipɔ́ma na pá ha-yɛɛɛ hɛla.

³⁹ Ɔ́pɔ́yɔ́ Manasee pɔ́yalɔ Makii nyɔ́ma ná yooŋa Kalaati nyɔ́ma, na pá tɔɔŋɔ Amolii nyɔ́ma na pá caɔa. ⁴⁰ Pə tɔɔ ké Moisi ná yelina-wɛɛɛ-ti. ⁴¹ Ɔlena Manasee pɔ́yalɔ Yayii nyɔ́ma náá Ɔɛkɛ Amolii nyɔ́ma acalɛɛ Ɔenna, na pá ha-yɛ sɪ Yayii acalɛɛ. ⁴² Pə waali ké Nopa ná Ɔɛka Kena ɪcate na pəcɔlɔ nyɔ́na, na í ha-yɛɛɛ ɪ hətɛ sɪ Nopa.

33

Ɔsəna Ɔɛɛɛɛɛ nyɔ́ma tɔma pa Ɔcipiti luw waali tɔ

¹ Waatu wei Moisi na Alɔŋ pa Ɔsəna Ɔɛɛɛɛɛ nyɔ́ma ke caasi caasi tɔ, Ɔsəna pa tɔma tɔɔɔlɔ:
² Tacaɔ ka heela Moisi ké sɪ ŋmaa timpi timpi í sɛŋaa tɔ, haɪi lona anɪ a hɛla ntɔ.

³ Pənaɔa ɪsɔtu kancaalaya nyɔ́ŋ kuyaku naanɔwa na kakpasɪ wule, ke Ɔɛɛɛɛɛ nyɔ́ma kula Tɛɛu acima tɛv kɔfemuyɔ ke Lamsɛsɪ na pá tɛkɪ Ɔcipiti nyɔ́ma ɪsɛntaa tɛkaa sɪ, pə cɛpa-wɛ. ⁴ Na pɛɛ pá tɔŋa pa kancaalaya piya mpa Tacaɔ kuwa tɔɔɔ pim. Ɔ lapa Ɔ́pɔ́yɔ́ sɪ pa nyɪ sɪ ɪ kɛla pa tuŋ ke tɔŋ. ⁵ Pa kula Lamsɛsɪ, Ɔlena pá siki Sukɔti. ⁶ Pa kula Sukɔti, Ɔlena pá siki Ɔtam ke wɔlaya tɛtu nɔɔɔ tɔɔ. ⁷ Pa kula Ɔtam, Ɔlena pá polo Pi-Hahiloti ke Paali-Sɛfɔŋ ɪsɛntaa, na pá siki Mikitɔɔɔlɔ pətɛɛ. ⁸ Pa kula Mikitɔɔɔlɔ, Ɔlena pá tɛsɪ tɛŋku na pá suw wɔlaya tɛtu na pá tɔ kuyɛɛŋ toosoɔɔ Ɔtam wɔlaya tɛtu taa, na pá tala Mala. ⁹ Mala ke pa kulaa, na pá polo Ɔliim, timpi hila naanɔwa na naale, na paŋ nutoso na naanɔwa ka wɛɛ tɔ na pá siki. ¹⁰ Pa kula Ɔliim, Ɔlena pá siki tɛŋku kɛsɛɛm nɔɔɔ. ¹¹ Pa kula tɛŋku nɔɔɔ, Ɔlena pá siki Siŋ wɔlaya tɛtu taa. ¹² Pa kula wɔlaya tɛtu taa, Ɔlena pá siki Tɔfɛka. ¹³ Pa kula Tɔfɛka, Ɔlena pa siki Alusi. ¹⁴ Pa kula Alusi, Ɔlena pá siki Lɛfitim timpi pa lanja lɔm kɔnyɔɔɔm tɔ.

¹⁵ Pa kula Lɛfitim, Ɔlena pá siki Holepu wɔlaya tɛtu taa. ¹⁶ Pa kula Holepu, Ɔlena pá siki Kipɔ́loti-Taafa. ¹⁷ Pa kula Kipɔ́loti-Taafa, Ɔlena pá siki Hasɛlɔti. ¹⁸ Pa kula Hasɛlɔti, Ɔlena pá siki Litima. ¹⁹ Pa kula Litima, Ɔlena pá siki Limɔ́ŋ-Pɛɛsɪ. ²⁰ Pa kula Limɔ́ŋ-Pɛɛsɪ, Ɔlena pá siki Lipina. ²¹ Pa kula Lipina, Ɔlena pá siki Lisa. ²² Pa kula Lisa, Ɔlena pá siki Kehalata. ²³ Pa kula Kehalata, Ɔlena pá siki Sɛfɛɛ pɔ́yɔ. ²⁴ Pa kula Sɛfɛɛ pɔ́yɔ, Ɔlena pá siki Halata. ²⁵ Pa kula Halata, Ɔlena pá siki Makɛlo. ²⁶ Pa kula Makɛlo, Ɔlena pá siki Tahati. ²⁷ Pa kula Tahati, Ɔlena pá siki Tela. ²⁸ Pa kula Tela, Ɔlena pá siki Mitika. ²⁹ Pa kula Mitika, Ɔlena pá siki Hasɛmona. ³⁰ Pa kula Hasɛmona, Ɔlena pá siki Mosɛloti. ³¹ Pa kula Mosɛloti, Ɔlena pá siki Pɛnɛ-Yakaŋ. ³² Pa kula Pɛnɛ-Yakaŋ, Ɔlena pá siki Hoo-Kitɔkati. ³³ Pa kula Hoo-Kitɔkati, Ɔlena pá siki Yotɔpata. ³⁴ Pa kula Yotɔpata, Ɔlena pá siki Apɔ́lona. ³⁵ Pa kula Apɔ́lona, Ɔlena pá siki Ɔsiyɔŋ-Kɛpɛɛ. ³⁶ Pa kula Ɔsiyɔŋ-Kɛpɛɛ, Ɔlena pá siki Kɛtɛɛsɪ ke Siŋ wɔlaya tɛtu taa. ³⁷ Pa kula Kɛtɛɛsɪ, Ɔlena pá siki Hoo pɔ́yɔ, ke Ɔtɔm tɛtu tɔŋa tɔɔ.

³⁸⁻³⁹ Ɔ́pɔ́yɔ́ Tacaɔ yɛlaa na kɔtɔlɔ Alɔŋ kra Hoo pɔ́yɔ taa. Ɔlena í sí tɔnaɔa ɪsɔtu kakpasɪ nyɔ́ŋ kuyaku kancaalaya nyɔ́ŋku wule, ke ɪ pənaɔa nunɔwa na hiu na tooso (123) nyɔ́ŋka taa. Pa Ɔcipiti taa luw pənaɔa nule nyɔ́ŋka ntɛ. ⁴⁰ Waatu inɔɔɔ Kanaaŋ wulau wei pa yaa sɪ, Ala na ɪ ka wɛ Ɔlim tɔlule mɔ́tɔŋ tɔɔ tɔ, ɪ nuwa Ɔɛɛɛɛɛ nyɔ́ma tɛtɛ.

⁴¹ Ɔɛɛɛɛɛ nyɔ́ma kula Hoo pɔ́yɔ Ɔlena pá siki Salɔmona. ⁴² Pa kula Salɔmona, Ɔlena pá siki Punɔŋ. ⁴³ Pa kula Punɔŋ, Ɔlena pá siki Opoti. ⁴⁴ Pa kula Opoti, Ɔlena pá siki Ye-Apalim ke Mowapu tɔŋa tɔɔ. ⁴⁵ Pa kula Ye-Apalim, Ɔlena pá siki Tipɔ́ŋ-Kati. ⁴⁶ Pa kula Tipɔ́ŋ-Kati, Ɔlena pá siki Alɔ́mɔŋ-Tipɔ́latayim ɪsɛntaa. ⁴⁷ Pa kula Alɔ́mɔŋ-Tipɔ́latayim, Ɔlena pá siki Apalim pulasɪ taa ké Nepo pɔ́yɔ ɪsɛntaa. ⁴⁸ Pa kula Apalim pulasɪ, Ɔlena pá siki Mowapu tɛtɛka taa ké Yaatanɪ kiŋ ke Yeliko ɪsɛntaa. ⁴⁹ Tɔnaɔa pa sika pa coka ke Peti-Yesimɔti na Apɛɛɛ-Ɔitim pə hɛku taa.

Nti Tacaɔ suwa Kanaaŋ tɛtu talɔyɔ tɔɔ tɔ

⁵⁰ Μρύγύ Tacaa tɔwa Moisi ke Mowapu teteka taa ké Yaatanu pəɣɔ nəɣɔ ke Yeliko isentaa si: ⁵¹ Teləsi lseyeli nyéma si ye í tesa Yaatanu na í suu Kanaah nyéma tetu taa. ⁵² Pə wee si í təɣɔni tetu nyéma tənə na í yəki pɛe yaa nyəɣətu leesəŋ wei í laaki tɔ, na pə təkətələnaa. ⁵³ Na í lɛeki pa tetu nti na í caɣa. Mpi tɔ, ma ha-meɣe təɣi. ⁵⁴ Tete ké í ká tɔ na í taləna tetu ntəɣi mə kpeka na mə lulɔŋ, na í keesəna mə paɣale. ⁵⁵ Pə wee si í təɣɔni tetu nyéma tənəɣa. Təfɔ kukaasaa mələɣi mə kolontunaa ké na pá naasəɣi-me, isu sɔwa ke isəpee taa, na nyəmə tápila ke mə kəŋkəməŋ taa. ⁵⁶ Ile meɣe maa lana, isu maa suw si maa la-me tɔ.

34

lseyeli nyéma tetu toosi

¹ Μρύγύ Tacaa tɔma Moisi si: ² Teləsi lseyeli nyéma si, waatu wei í ká suu Kanaah tetu nti ma haaki-me tɔ tə taa tɔ, tə toosi nté ³ Siŋ wɔlaya tetu na ltəm nyəntu na pətɛe tɔɔ. Na ká kraɣa tɛŋku kusəpu, ⁴ na ká mələna pəcesu pulasi tontɔŋle pətɛe tɔɔ. Ulena ká polo Siŋ, na ká tiina Kateesi-Paaneya pətɛe tɔɔ. Na ká məli Hasaa-Ataa na Asəməŋ. ⁵ Na ká kee na ká yoosina Icipiti ləɔv, na ká lu Metitelanee tɛŋku. ⁶ Ilim tətule tɔɔ tɔŋa nté Metitelanee tɛŋku un. ⁷ Ilim təlule mpətəŋ tɔɔ nyəŋka nté tɛŋku kulum un, na Hoo puɣu pə heku taa. ⁸ Ulena ká lu Lepo-Hamati na Seta, ⁹ na ká polo Sifəlɔŋ, na ká lu Hasaa-Inəŋ.

¹⁰ Ilim təlule tɔɔ nyəŋka nté pə kraɣav Hasaa-Inəŋ na Sefam tetu həɣɔlɔɣu tɔɔ. ¹¹ Ulena ká mələna Lipəla ke Ayiŋ ilim təlule tɔɔ, na ká tɛe pooluŋ na ká polo ka yoosina Kenasaleti kutɛŋ, ¹² na ká polo ka lu Yaatanu ləɔŋ, na tɛŋku kusəpu. Mə tetu tənasi nté.

¹³ Μρύγύ Moisi teləsa tə tənəɣa lseyeli nyéma na í tasa-weɣe heeluɣu si: Tetɔnaa mpa Tacaa tɔma si í tɔ tete na í tala lseyeli kpeka pəɣɔlayafɛi naanɔwa na həɣɔlɔɣu təɣɔle. ¹⁴⁻¹⁵ Mpi tɔ, Lupɛŋ na Katu pa lulɔɣu nyéma na Manasee kpekəle həɣɔlɔɣu lɛŋku ná tɛma pele pa nyəntu hikuyɣu ke Yeliko isentaa ke Yaatanu waali na ilim təlule tɔɔ.

Tetu tallaa nyəɣəŋ nyéma həla

¹⁶ Μρύγύ Tacaa tɔma Moisi si: ¹⁷ Kətulɔ ulasaa na Nuŋ pəyalɔ Yosuwɛe paa paasəna tetu talɔɣu. ¹⁸ Pá kra paa kpekəle nte tə taa ké nyuɣu tu wei i ká paasəna-we tɔ. ¹⁹ Mpa mpa paa kra mpv tɔ pa həla ntɔ: Yuta kpekəle taa nyəŋ nté Yefune pəyalɔ Kalepu. ²⁰ Simiyəŋ nyəntɛ taa nyəŋ nté Amihuti pəyalɔ Semuweli. ²¹ Pəncameɛ nyəntɛ taa nyəŋ nté Kisilɔŋ pəyalɔ Ullatɔ. ²² Təŋ nyəntɛ taa nyəŋ nté Yokili pəyalɔ Puki. ²³ Yosɛɛfu pəyalɔ Manasee nyəntɛ taa nyəŋ nté Ifoti pəyalɔ Hanəyeli. ²⁴ Yosɛɛfu pəyalɔ naale nyəŋ Ifəlayim nyəntɛ taa nyəŋ nté Sifitaŋ pəyalɔ Kemuweli. ²⁵ Sapuləŋ nyəntɛ taa nyəŋ nté Paanakɔ pəyalɔ Ullisafəŋ. ²⁶ Isakaa kpekəle taa nyəŋ nté Asəŋ pəyalɔ Palətəyeli. ²⁷ Asɛe nyəntɛ taa nyəŋ nté Selomiti pəyalɔ Ahihuti. ²⁸ Nəfətali nyəntɛ taa nyəŋ nté Amihuti pəyalɔ Petayeli.

²⁹ Mpa Tacaa ləsa si pá tala Kanaah tetu ke lseyeli kpeka nyéma təɣɔle.

35

Lefii nyéma acalɛɛ

¹ Μρύγύ Tacaa yəɣɔta Moisi ke Mowapu tetekəle taa, ke Yaatanu pəɣɔ nəɣɔ ke Yeliko isentaa si: ²⁻³ Tu lseyeli nyéma si pá cɛla Lefii nyéma ke acalɛɛ nna pa ləsa pa tetɔnaa taa tɔ, na pə nənəkila. Na pá caɣa acalɛɛ taa na pá tiikiɣi pa tɔla ke haləmnaa taa. ⁴⁻⁵ Isəna í ká mayasi nənəkila anɔ waŋ təɣɔlɔ: Pə sunav icatɛ koloosi na pə pukina ilim təlule tɔɔ təɣɔ məɛtələnaa nasəle na nunɔwa (500), na ilim tətule tɔɔ ké mpv. Pə mpətəŋ na pə ntəɣəŋ tɔɔ tətəɣɔ mpv. Ulena í mayasi paa həɣɔlɔɣu ŋku kv tɔɔ ké məɛtələnaa iyaya (1000) iyaya (1000) ke təm liɣiti na pə cɔɔ icatɛ na pə ta. ⁶ Na pá cɛla Lefii nyéma ke acalɛɛ naatoso. A taa ké ye pə yukəna yulɔ na í kv i təɣəntələ i ká tu kpulɔɣu. Na pá sɔɔsi acalɛɛ nule na naale tətɔ. ⁷ Pə kpenta acalɛɛ pələfɛi naanɔwa na pə nənəkila. ⁸ Paa kpekəle nte tu ha Lefii nyéma ké na pə keesəna tə tetu tɔɔv.

Yulɔkulaa kpulɔɣu tətule acalɛɛ

⁹ Μρύγύ Tacaa tōma Moisi si: ¹⁰ Teləsi lseyeli nyóma si, ye í tesa Yaatanu na í suv Kanaah tetu taa, ¹¹ ile í ləsi acalēe wena í ká la yulukvlaa mpa pə yukənaa tə pa kpułuyv tətule tə. ¹² Na pele pa yəlaa i taa lēeti-we na pá tá huuta pa təm. ¹³ Acalēe naatoso ke í ká ləsi. ¹⁴ Tooso na Yaatanu ilim təlule tə, na tooso ke Kanaah tetu taa. ¹⁵ Ye lseyeli tu yaa cayalu ke pə yukənaa na í kú yulu, ile puntu se na í polo a taa natəli tə taa, na í tú kpułuyv.

¹⁶⁻¹⁸ Ye nəğəlv mpa i təğəntəle ke nyəğəlvuyv yaa kprátuyú, yaa i yağə-i pəle na í si. I kē yulukulu kē, pə wēe si pá kv-i. ¹⁹ Sətu yulu siğisiyi ká preekəna kulv na í lēeti-i. ²⁰⁻²¹ Ye kulv ka təkəna-i na natəli ke i taa, yaa pa wena təma na kolurja, ilena í mari-i ŋkumle, yaa í tusi-i, yaa í yağə-i pulv na í sí. I kē yulukulu kē, pə wēe si lēetəlv í hika-i í kv-i.

²²⁻²³ Ntanyu pə yukəğəna yulu na í tusi lēlv, yaa pəle, yaa pulv fiti i niñ taa na pá yağə-i. Pácó pa taa yoo, yaa i təkə-i na i taa. ²⁴ Ile huulaa ka təñ pə kusəsutu kē, na pá hu pa təm nti. ²⁵ Na pá kenti kulv tə na pá məñna-i i kpułuyv tətule, na í saalı təna.

Haləna kətulv səsə wei i laki təmle ke waatu un tə i səm. ²⁶ Ama ye i luwa icate nte tə taa na í tēsi tə toñə ²⁷ na lēetulu hiki-i, í nəkəa i kuğv-i kē na i təm ta si. ²⁸ Pə nyuyv nté si kulv i cayə kpułuyv tətule təna, haləna kətulv səsə səm. Pəle pə waalı kē i pəsəyi na í lu na í məli i tē.

²⁹ Paa lēye í wēe, yaasi inəyi mənə mə piya piya í ká təkí.

³⁰ Í kaa mu yulu kulvm aseeta na í kuna yulukulu təm. Pə wēe si pá tala naale. ³¹ Pə fei si í mu kuhav na í yele yulukulu ke kuğv. Pə wēe si í kv-i kē. ³² Pə fei tətə si í mu kuhav na í tú yulukulu ke kpułuyv tətule na kətulv səsə sí, ilena í mələna-i i tē.

³³ Yulukule pilisiyi tetu kē. Ile pə fei si í pilisi tetu nti tə taa í wēe tə. Ye yulu kuwa i təğəntəle, pə wēe si pá kú inəyi na pácó pá kpiisi pə asilima. ³⁴ Pə fei si í pilisi mə tetu. Mpi tə, Tacaa má, ma we mə hekv kē.

36

Pēlaa mpa pa təkí pa nyəma kpancoou tə pa təm

¹ Μρύγύ Yosēefv pəyalv Manasee, na Manasee pəyalv Makii, na Makii pəyalv Kalaati luvuyv nyəəñ nyóma pola Moisi na lseyeli kpeka nyəəñ nyóma kiñ ² na pá tə si: Waatu wei Tacaa tuwa Moisi si í tə tēte na í tala lseyeli nyóma ke tetu tə, i suwa tətə si, í cēla tá tēte Selofati tetu ke i pēlaa. ³ Ama ye pa saawa kpekəle lentē taa, pa tetu pasəyi tá kpekəle nyəntv tə kē na pá səsə lentí tə. ⁴ Na pá kəma na pá tala cərv pənağa, pa nyəntv lu təkpatāa kē tá kpekəle tə na pá səsə pa nyəntē kufate tə.

⁵ Mpuğvle Tacaa heela Moisi si: Teləsi lseyeli nyóma si Yosēefv luvuyv nyóma wena tampana. ⁶ Ye pa səəla wei pa saa-i. Ama pu wēe pa kpekəle taa tú kē. ⁷⁻⁹ Ile paa kpekəle nte tə tetu ká cayə tə təcayəle, tə kaa səsə lentē nyəntv tə. Mpu tətəğə ye kpekəle natəli tə alv nəğəlv i wena tetu pə wēe si í saa i caa kpekəle luvuyv tu kē.

¹⁰⁻¹¹ Μρύγύ Selofati pēlaa Mala na Tiisa na Hokəla na Milika na Nowa pa saawa pa caa taalvnaa pəyalaa ke pa kpekəle taa, isu Tacaa ka keesuyv Moisi tə. ¹² Yosēefv pəyalv Manasee luvuyv nyóma nté. Ilena pa tetvnaa nti pa hikaa tə tē saalı pa caa kpekəle taa.

¹³ Kiiñ na kusəsutu nti Tacaa teləsa lseyeli nyóma, na Moisi nəğə ke Mowapv tētekəle taa, kē Yaatanu nəğə ke Yeliko isentaa təğəle.

KUSƏSUTU LELVYU TAKƏLAYA Kutlvtu

Takəlaya kanə ka taa ké Moisi ləla kusəsutvnaa mpa lso ka tɔwa lseyeli nyəma ke Luw takəlaya taa tɔ. Ka taa tɔtɔ we tɔmnaa mpa Moisi heela lseyeli nyəma tɔ. l tɔssa-we si lso sɔla-weye sɔsəm. Haləna í na-we pá pəeli nəɟɔ ke wɔlaya tetv taa, na í kenti pa tɔɔ. l hula-we tɔtɔ si lso tike nté lso, nəɟɔlv ı fei tɔtɔ, í ká sɔlv-ı ké na luyv kvlvmyv, na mə ləsayə svv-ı təmmam, na mə toma təna (6:4-5).

Isəna pa faya Kusəsutu Lelvyu takəlaya tɔ:

Moisi faaci kancaalaya nyəɟ, titite 1:1-4:43

Moisi faaci naale nyəɟ, titite 4:44-28:68

Moisi faaci tooso nyəɟ, titite 28:69-30:20

Yosuwee ləetvɟv ke Moisi lonte, titite 31

Moisi kawəyaya, titite 32

Moisi koola lseyeli nyəma tənaya kupantv, titite 33

Moisi səm təm, titite 34

MOISI KUYƆƆTUTU KANCAALAYA NYƏNTU

¹ Təmnəa mpa mpa Moisi heela lseyeli yəlaa tənaya wɔlaya tetv taa, na pécɔ pá tesəɟi Yaatanı pəɟ ke Sufi isentaa, na Paləɟ na Tofeli na Lapaɟ na Hasaləti na Ti-Saharı pa həkv taa təɟəlv. ² Pa luw Holəpv^a na pá kpaɟa ltəm pɟɟv mpaav tɔ, kuyeyə naanvwa na kvlvmyv ke pa lapa, haləna Kateesi-Paaneya. ³ Pa Icipiti luw pənaya nule nyəɟka, isətv naanvwa na kvlvmyv nyəɟ kuyaku kancaalaya nyəɟkv taa ké Moisi heela lseyeli nyəma ke nti Tacaa ka tv-ı si í teləsi-we tɔ. ⁴ Waatv wei ı yoova na í kəli Amolii nyəma wulav Sihoy wei ı ka we Həsəpəɟ ıcatə taa tɔ, na Pasəɟ nyəɟ Oki wei ı təkaya kawulaya ke Asetaloti na ltəlei pa acaləe tɔ tɔ.

⁵ Saa wei pa we Mowapv tetv taa, na pá ta tesəta Yaatanı pəɟ təɟə Moisi caala kusəsutu tənə tə təm ke sɟesvɟv si:

Isə ha lseyeli nyəma ke nəɟə si pá tɔe

⁶ Waatv wei tu we Holəpv pɟɟv kiɟ təna təɟə Tacaa yəɟəta si, tə taəɟa təna təcam. ⁷ Pə tɔ tɔ, tɔ kpesi na tɔ polo pulası həɟəlvəɟ taa timpi Amolii nyəma wee tɔ. Na pə cəlv Kanaəɟ nyəma tetvnaa taa ké pə kpaɟav Yaatanı kacəka, na pulası həɟəlvɟv, na tetəkəle, na Nəkəfi, na tənku Metitelanee imalav ke Kanaəɟ nyəma tetv taa tɔ. Na Lipaɟ, haləna pəɟə səsayə lfəlati. ⁸ Í nawa, mə niɟ taa ké ma tı tetv təna. Mpv tɔ, í polo na í mv-ti. Tacaa ka yəɟətəna tuunav ké si ı ká ha-təɟi mə caanaa Apələham na lsaaka na Yakəpv, na pəle pa lvlvɟv nyəma tənaya pa waalı.

Moisi kpav ke hvlaa

⁹ Mpvɟv Moisi təma si: Maa heela-meyə Holəpv pɟɟv kiɟ si maa pəsəɟi na má paasəna-meyə ma tike. ¹⁰ Mpi tɔ, Tacaa mə lso lapaya na í huki, na saɟa taa í we pəɟalə isv isətvlvɟası. ¹¹ Mə caanaa lso Tacaa í yelev na í sɔsı hukvɟv ke təm iyaya (1000). Na í kooli-meyə kupantv isv ı ka suv nəɟə tɔ. ¹² Isənaya maa pəsi ma tike na má səɟəli mə səɟəla na mə wahalanaa na mə yoov? ¹³ Í ləsi mə kpeka taa ké ləmayasəe nyəma na mpa pa nyəma yaasi na pa həte yaawa tɔ, na má kpa-weye mə nyvɟv nyəma. ¹⁴ Halı í cə-m si ma kvmayasətv nti tə we teu. ¹⁵ Mpvɟv ma kpa mpe ıvı pa taa ləmayasəe nyəma mpa pa həla yaawa təɟə yəlaa iyaya (1000) nyvɟv nyəma, na nıvıvwa (100) nyvɟv nyəma, na nılev na naanvwa nyvɟv nyəma, na naanvwa nyvɟv nyəma. Na má kpa mpa pə kaasaa tɔ pa taa ké paa kpekəle nte tə akewenaa. ¹⁶ İlena má tı mə təm hvlaa si ye təm mayana mə tətəvnaa ke pa taa pa tike, yaa mə na cəɟalaa, í welisi tə taa ké teu na í təɟ isəna

^a 1:2 Holəpv: Holəpv na Sinayi həte kvlvmtəle ke.

tampana səŋaa tə, na í huɔ-ti. ¹⁷ Í taa fayasi yəlaa ke mə huɔlenaa taa. Paa toŋtu paa kunyəntu, pə wɛɛ si í nuna-wɛɛɛ. Í taa see yəlaa. Mpi tə, ləɔ hətɛ taa ké í huɔkəna. Nti tə wɛ-mɛɛɛ kate ulɛ í kəna-ti na má nu. ¹⁸ Waatu inəyi ma tu-mɛɛɛ nti nti í ká la tə.

*Feyl*aa tiluyu ké Kanaaŋ tetu taa

¹⁹ Pə waali ké tə kula Holepu puɣu isu Tacaa ká heeluyu-tu tə, na tə faya wɔlaya tetu anaam asola nyəntu nti, isu í nyəm tə. Amolii nyəma puɣu mpaav ke tə kraɣaa na tə tala Kateesi-Paaneya.

²⁰ Hali ma heela-mɛ si í tapa Amolii nyəma puɣu ŋku tá ləɔ Tacaa ha-tu təɣəle. ²¹ ləɔ tuwa tetu tənaya mə niŋ taa ké. Í kulɛ na í mu-ti na tə pəsi mə nyəntu, isu mə caanaa ləɔ Tacaa ka heeluyu-mɛ tə. Í taa nyá. Pəyele mə laŋa í taa ŋmaa paa pəɔ.

²² Tənaya mə təna í kəma ma kiŋ na í təŋ si: Tə tili apalaa ke tá nəɣə tə, na pá fey tetu nti na pá húlí-tuyu mpaav ŋku tu kraɣa tə. Na acalɛ nna nna tu tala tə. ²³ Ḿpúyú ma sama mə ləmayasɛɛ ani. ləna má ləsi mə kpeka taa ké yulu yulu ké yəlaa naanwa na naale. ²⁴ Mpe unɛ pa tɛna na pá fayana puɣu taa. Haləna ləkəɔli tətəkəle na pá fey-ti. ²⁵ Ḿpúyú pa koola tetu nti tə taa kulɔlɔm na pá kpeŋna. Na pá keesi-tu si tetu kupantu ke tá ləɔ Tacaa haaki-tu. ²⁶ Paa na mpu tə, í lapa laŋkpusəŋ na í kisi tə taa ké pote isu mə ləɔ Tacaa ka heeluyu-mɛ tə. ²⁷ Haləna í suv kuntuɣu ke mə coka taa si: Tacaa u caaki-tu təɣə ɪ ləsa-tuyu Icipiti na í kəna-tuyu Amolii nyəma tetu taa si pele pá wakəli-tu. ²⁸ ləna í tasəyi si tə polo le? Mə tɛtunaa ná yəla mə apalɔtu si: Tetu nti tə yəlaa tayalaa ké. Pəyele pa kəla-tu, na pa acalɛ ké səsəna na a koloosi kaləsəna isətənyu. Hali tə tu ná a taa ké Anaki tooko luluyu nyəma.

²⁹ Ma heeliyi-mɛ si í taa seliyina-wɛ. Pa təm í taa kra-mɛɛɛ səɣəntu. ³⁰ Tacaa mə ləɔ wei ɪ wɛ mə nəɣə tə tə, ɪ mayamaɣa ɪ ká yoonaa mə nəɣə. ləɔ ɪ tɛm lapu na í nana mə isɛ ke Icipiti ³¹ na wɔlaya tetu taa tə. Tənaya ɪ paasəna-mɛ isu yulu nukuyu ɪ pu təɣə mə mpaav təna taa. Haləna mə tate ke cənɛ. ³² Paa na mpu tə, í tá tó naani ké Tacaa mə ləɔ. ³³ Pəyele unɛ ɪ ka tənayana mə nəɣə tə. Na ɪ pɛkəyi-mɛɛɛ təsulɛnaa ke mə təntɛ waatu. Na í huləyi-mɛɛɛ kəkə ke ahoo, na í naaki mpaav. Ilim ləna í wɛɛ ŋmuntuyu taa na mí təŋəyi.

³⁴ Tacaa ní mə kuntuɣu, ləna pááná kra-ɪ na í yəɣəti na í tuu si: ³⁵ Yəlaa mə í kəla isayatu. Pə təɔ ké pa luluyu looŋa kanɛ, ka taa nəɣəlu kaa suv tetu kupantu nti ma tuuwa si maa ha mə caanaa tə. ³⁶ Ye pə taya Yefune pəyalu Kalɛpu paasi. Í na ɪ luluyu nyəma ke máá ha tetu nti í feŋa mpu təɣə timpi ɪ nuna-m teu tə.

³⁷ Tacaa mvna Moisi maɣa pááná ke mə tə, haləna í tə si ma kaa feli nəhəle ke tetu nti tə taa. ³⁸ Ama Nuŋ pəyalu Yosuwee wei ɪ ké ma təmle tu tə ɪ tike ɪ ká pona. Maa səsɪ-ɪ apalɔtu. Mpi tə unɛ ɪ ká yelina na tetu nti tə pəsi lɛɣɛli nyəma nyəntu. ³⁹ Mə piya mpa pa isɛ ta nyaaləta isəntə, na í təŋ si kolontunaa ká pááná tə, mpe páá svuna tə taa. Mpi tə, mpeɣɛ máá ha-ti, na tə pəsi pa nyəntu. ⁴⁰ Ama mí keesi isɛ na í fayana wɔlaya tetu taa, na í polo tɛŋku kvsɛɛm.

⁴¹ Tənaya í cəwa si: Hai, tá təm səpəna Tacaa. Pənɛntɛ tu kra pa tə na tə yoonaa-wɛ isu tá ləɔ yəɣətuɣu tə. Mpuɣule paa mə taa wei ɪ kraɣa ɪ yoou wontu na í ləli na í mayasi mə taa si í ká kra pulaya tələv. ⁴² Kəna Tacaa si má heeli-mɛ si: Í taa kra mə kolontunaa tə si í yookina-wɛ. Mpi tə, ma fɛi mə hekv. Í taa yele na pele pá kv-mɛ. ⁴³ Maa tɛma-mɛɛɛ-təyi heeluyu. Ama í tá ké ŋkraŋuyu, na í kisi Tacaa təm na í kra puɣu nyuyu taa təkaa. ⁴⁴ Kəna Amolii nyəma mpa unɛ paa wɛ puɣu taa təna tə pá lu mə tə, na pá tú mə waali isu tuŋ. Na pá kv-mɛɛɛ pə kraɣav ltəm tə, haləna Hooma. ⁴⁵ Í kəma na í məli na í wiina Tacaa ləna, ílé ɪ kisi nuw. ⁴⁶ Mpu pə yelina na í caya Kateesi-Paaneya na pá taŋŋi səsəm.

2

¹ Ḿpúyú tə məlaa na tə kraɣa tɛŋku kvsɛɛm mpaav ŋku kv pukina wɔlaya tetu taa tə, isu Tacaa ka yəɣətuɣu tə. Na tə cəɔ ltəm puɣu taa na pá taŋŋi.

lseyeli nyéma təntə ke ilim təlule təw tətunaa taa

² Kələna kuyaku nakuli Tacaa tə-m si: ³ Ama í tu cəwəwə puɣu kune təcəm. Pə təw tə, í ha mə ise na ilim ntəɣəw təw. ⁴ Í heeli yəlaa si í təɣna mə kəɣəpiya Isav nyéma mpa pa we ltəm^a tə pa tətə toɣa təw. Pəle pa tēe ká sɔuna-mē yáá. Ama í la-we na laakali, ⁵ í taa kpa pa təw. Ma kaa ha-meyə tətə ntəɣi paa həɣəliim si í feli nəwəhəle mayamaya. Mpi tə, ma tēma ltəm puɣu ɣkuyə Isav ke hav si kú pəsi ɪ pulv. ⁶ Pə wēe si í yana mə liɣitee ke təɣənaɣa na lum mpi í ká təɣə na í nyəw tə. ⁷ Mpi tə, Tacaa mə Isə koola-meyə kɔpantə ke mə niɣ tēma tēna taa ké. Pəyele ɪ nyéma təntə nte í təɣ wulaya tətə anaam ɪnē ɪ taa tə tə təw. Pəntə taa, pusi nule kele mə Isə Tacaa ɪnɪ ɪ we mə waali, na í tá la-ɣ pulv.

⁸ Ḿpúɣú tə cəla Isav nyéma mpeɣe ltəm na tətəkəle mpaav na llati na Isəɣəw-Keɣe nyəɣku tətə. ɪlena tē tēe na tē təɣna Mowapu wulaya tətə təw. ⁹ Ḿpúɣú Tacaa heela-m si: Í taa kpa Mowapu nyéma təw si məna-we í yoo. Mpi tə, ma kaa ha-meyə pulvɣu pa tətə taa. Ləwti lɔluyə nyéma Mowapu nyéma ke ma hawa Aa ɪcate si pá nyənəɣi pa pulvɣu.

¹⁰ Imim nyéma ka cəɣana ɪcate ɪtē tə taa ké hatoo ləɣ. Paa we paɣale ké na pá ké tookonaa isu Anaki nyéma, na pá we toɣ. ¹¹ Lelaa ná nyənaya-weyə Lefayi nyéma ké isu Anaki nyéma. Ama Mowapu nyéma ná yaakaya-weyə Imim nyéma. ¹² Holi nyéma ka cəɣana ltəm ɪcate taa ké hatoo ləɣ taa. ɪlena Isav nyéma ná kpiisi-we na pá mu pa tətə, isu lseyeli nyéma ka muɣu pa nyəntu nti Tacaa ha-we tə.

¹³ Pənente í kulɪ na tē tēsɪ Seletɪ ləw isu Tacaa ká heeluyə-tu tə. ɪlena tə tēsɪ Seletɪ ləw. ¹⁴ Tə kulvɣu Kateesi-Paaneya tə pusi pələfei nule ke tə tɔwa, na pəcó tē tēsɪ Seletɪ ləw ɣku. Pə lapa ḿpúɣú si pa tēna mpa pa ké yoolaa ke waatu ɪnɪ tə, pá ləsi pa looɣa tēna na pá sí isu Tacaa ka yəɣətuɣu tə. ¹⁵ Ḿpúɣú Tacaa tu yoolaa mpeɣe niɣ na í ku-we. Haləna pa kpekəle tēna tē.

¹⁶ Yoolaa mpe pa səpa pa tənaya pa kpekəle taa, ¹⁷ ɪlena Tacaa heeli-m si: ¹⁸ Nəwəwə ké í ká tēsɪ Mowapu tətə toɣa, na í təɣna Aa ɪcate, ¹⁹ na í kpətəna Amoni nyéma tətə. Ama í taa kpa Mowapu nyéma təw si mə na-we í yoo. Mpi tə, ma kaa ha-meyə pulvɣu pa tətə taa. Ləwti lɔluyə nyéma Amoni nyéma ke ma ha-tɪ si pá nyənəɣi pa pulvɣu.

²⁰ Yəlaa nyənaya tətə ntəɣi Lefayi nyéma nyəntu ké. Mpi tə, mpe ɪnɪ paa wenna tə taa ké hatoo ləɣ na Amoni nyéma yaaki-weyə Samsumi nyéma. ²¹ Paa we paɣale ké na pá ké tookonaa, isu Anaki nyéma, na pá we toɣ. Ḿpúɣú Tacaa kpiisa-we na Amoni nyéma nəɣə na pá lēetɪ pa lonte. ²² Ḿpúɣú Tacaa ka lapa Isav lɔluyə ltəm nyéma mpa paa we Seyii tə. Waatu ɪnəɣi ɪ kpiisa Holi nyéma na pa nəɣə na í təɣəni-we na í su ltəm nyéma ke pa lonte ke haləna saɣa. ²³ Ḿpúɣú Kafətəw Filiisi nyéma ná luwa na pá təɣəni Afi nyéma mpa paa cəɣa acalisi taa haləna Kasa ke Metitelanee tɣɣku nəɣə tə, na pá lēetɪ pa lona taa.

²⁴ Pə waali ké Tacaa təma si: Í kulɪ na í tēsɪ Alənəɣ ləw. Ma tɔɣi Amolii tu Sihəw wei ɪ ké Həsəpəw nyéma wulav tə, na ɪ tətə ke mə niɣ taa. Í yoo-na-ɪ na í lēeki ɪ tətə. ²⁵ Pə kpaɣav saɣa tə, maa yele na antulinya piitimnaa nukɪ mə səɣəntu na pá nyaɣna-mē. Ye pa nu mə taɣ pa svv seluyu na laɣwakəlle.

Wulav Sihəw tətə lēekuyə

²⁶ Keteməti wulaya tətə taa ké ma tila Həsəpəw wulav Sihəw kiɣ na ayeeɣe təm si: ²⁷ Ha-tuyə nəɣə na tē təɣ mpaav kuləmuɣu na tē faɣana nyá tətə taa, tə kaa heli tiili. ²⁸ Ta liɣitee ke tu yana təɣənaɣa na lum mpi tu nyəw tēna tə na tē tēe. ²⁹ Isav nyéma mpa pa we ltəm həɣəluɣu taa tə na Mowapu nyéma mpa pa we Aa nyəɣku taa tə pa ha-tuyə mpaav na tē faɣana pa tətə taa. Pə waali ké tu tēsɪ Yaatanɪ pəɣə na tē polo tətə nti Tacaa ta Isə haaki-tu tə tə taa. ³⁰ Ama Tacaa lapa wulav Sihəw ke laɣkpusəw na í kisi si tē taa təɣna ɪ tē. Isə lapa-ɪ ḿpúɣú si í tu-ɪ tá niɣ taa na tē təɣə ɪ tətə isu pə wəv saɣa isəntə tə. ³¹ Ḿpúɣú Isə heela-m si: Saɣa waali ma tɔwa wulav Sihəw na ɪ tətə ke mə niɣ taa ké, í lēeki-tí. ³² ɪlena Sihəw na ɪ yoolaa tēna pá lu si pa yookina-tuyə Yahasi. ³³ Ama Tacaa tá Isə tu-ɪ tá niɣ taa na tē kú ɪ na ɪ piya na ɪ yəlaa tēna. ³⁴ ɪlena tē lēeki ɪ acalēe

^a 2:4 ltəm: Seyii na ltəm həte kuləmtəle ké.

təna, na t́ kpiisi apalaa na alaa na piya. Mpi t́, Tacaa t́nsa-weye mpusi ké. ³⁵ Ama t́la na acalée nna t́ léea mpv t́ a taa wontunaa ke t́ kraḡaa na t́ sina t́ ti. ³⁶ Pə kraḡav Alwée ke Alənəḡ ləw nəḡo na icate nte t́ we teteḡe taa t́, haləna Kalaati t́, t́ ta kpiisi kolunḡ icate natəli. Tacaa t́ ləw t́ a tənaya t́ niḡ taa ké. ³⁷ Ama t́ ta tokina Amoni nyóma tetv ké. Paa nti t́ mala Yarəki ləw na pvyv taa acalée, na lona nna a t́na ta ləw Tacaa kisina-tv t́.

3

Wulav Oki tetv ləekvyv

¹ Ḿpúḡ t́ kraḡa mpaav na t́ kpana Pasəḡ t́w. Ilena t́na wulav Oki na i yəlaa t́na pa lu ta t́w si pa yookina-tvyv Itəlei. ² Ntəna Tacaa heeli-m si: Í taa nyana-i. Ma tvyv í na i yəlaa na i tetv tənaya mə niḡ taa. Í lana-i isv í lapəna Amolii nyóma wulav Sihəḡ wei i ka we Həsəpəḡ icate taa t́. ³ Tampam pəle na t́ ləw Tacaa tasa wulav Oki na i yəlaa tənaya t́ niḡ taa ké tvyv, na t́ kv-we. Pa taa nəḡəlv ta fiti. ⁴ Ḿpúḡ t́ léea pa acalée t́na, paa kulvmtəle t́ ta fiti. A ka we acalée nutoso ké. Pə kraḡav Aləḡpı həḡəlvvyv t́na t́ na Pasəḡ tetv taa timpi Oki təkayə kawulaya t́. ⁵ Paa ḡmawa acalée anəḡi teu ké, na a koloosi kulaa na a Kampvnaa ke nyəḡətv. Pá kaasa lenna tətəḡo tuutuuma, a fei koloosi. ⁶ Ḿpúḡ t́ kpiisa pa t́na isv t́ lapv Həsəpəḡ wulav Sihəḡ acalée taa t́. Na t́ kú apalaa na alaa na piya. Mpi t́, Tacaa ka t́nsa-weye mpusi ké. ⁷ Ama pə yela t́la na acalée taa wontu ilena t́á kraḡa na t́ sina t́ ti.

Kalaati tetv talvyv

⁸ Ḿpúḡ pə lapa waatu unı i taa, na t́ léeḡi Amolii awulaa naale tetv. Mpe unı paa wena Yaatanı ilim təlule t́w ké. Pa tetv nté pə kraḡav Alənəḡ ləw t́, haləna Həsəḡəḡ pvyv. ⁹ Sitəḡ nyóma ná yaakayə-kvyv si Siliyəḡ. Na Amolii nyóma náá yaaki-kv si Senii. ¹⁰ Oki kawulaya acalée nna t́ léeḡaa təḡəle pulası taa teteḡe acalée t́na. Na Kalaati na Pasəḡ tetv t́na haləna Saləka na Itəlei pə tetv. ¹¹ Wulav Oki tike ka kəna Lefayi nyóma kakaasayə. I sətv atakaa ké nyəḡəlvvyv ké, na i tayaləḡ we məetələnaa liḡiti na həḡəlvvyv, na i waḡ ke məetələnaa naale. Halı i we Amoni nyóma icate səsəle Lapa taa.

¹² Waatu wei t́ léeḡa tetv nti ilena má ha Luyəḡ na Katı nyóma ke ṕ kraḡav Alwée tetv, na ṕ cəw Alənəḡ ləw t́, na ṕ kpeḡna Kalaati pvyv həḡəlvvyv acalée. ¹³ Ilena má cəla Manasee kpeḡe həḡəlvvyv ləḡkv ke Kalaati tetv kukaasətv na Oki kawulaya nyəntv t́na ke Pasəḡ tetv taa. Pá yaakayə Aləḡpı nyəntv na Pasəḡ nyəntv ke Lefayi nyóma tetv ké. ¹⁴ Ḿpúḡ Manasee kpeḡe taa tv Yayii léeḡa Aləḡpı tetv ke Pasəḡ taa. Haləna Kesuli nyóma na Maakati nyóma pa tetv toḡa. Ilena pá layası-yəḡe hətə si Yayii acalée, na pá yaaki-yəḡe ḿpúḡ haləna saḡa. ¹⁵ Ntəna má há Manasee kpeḡe tv Makii lvyvvyv nyóma ke Kalaati həḡəlvvyv. ¹⁶ Na Luyəḡ na Katı pə nyóma ke Alənəḡ na Kalaati pə hekv həḡəlvvyv. Tə toḡa nté Alənəḡ ləw na pə tē t́w. Tə na Amoni nyóma pa nyəḡka nté Yarəki ləw. ¹⁷ Ilim tətvlə t́w toḡa ná mala Yaatanı teteḡe ke Kenesaleti lvcayam na tēḡkv kusəpv pə hekv taa ké. Haləna ilim təlule t́w ké Pisika pvyv luyv.

¹⁸ Waatu unı i taa ké Moisi heela-we si: Mə ləw Tacaa tv mə niḡ taa ké Yaatanı ilim təlule tetv si t́ pəsi mə nyəntv. Ilə mə taa yoolaa t́na í kraḡa mə yoov wontu na í tē lseyeli nyóma ke nəḡo. ¹⁹ Mə alaa na mə piya na mə kaləḡəḡ tike ká cayana acalée nna ma ha-me isəntv t́ a taa. Mpi t́, mə nyóma si í wena kaləḡəḡ tuutuuma. ²⁰ Pə wē si í səna mə tētvnaa ke ḿpúḡ. Haləna ləw yele na pəle pá hiki pa tetv isv mə hikuyv mə nyəntv ke Yaatanı pəḡo na waalı cəne t́. Waatu unəḡi paa mə taa wei i ká məli i mayamaya i tetv nti Tacaa ha-i t́ t́ taa.

²¹ Ḿpúḡ Moisi t́ma Yosuwee si: N nana nyá isəpēe ke pə t́na mpi Tacaa mə ləw lapəna Amolii awulaa naale unı t́. Mpv unı tətəḡo Tacaa ka lana awulaa mpa pa t́na nı ka yoona pəḡo waalı t́. ²² Í taa nyana-we. Mpi t́, Tacaa mə ləw ká yoona na mə nəḡo.

Moisi kaa svv Kanaaḡ tetv taa

²³ Waatu unu i taa ké ma wiikayana Tacaa si: ²⁴ Iso Tacaa, nyá toŋ na nyá səsəntu ke n hula nyá təmle tu má. Mpi tə, paa isətaa yaa ate, nyá saala nəɣəlv i fei si i keekəna nyá təma səsəəna, yaa nyá kəkəlv nyəmnaa pane. ²⁵ Ile hai Iso, ma kra nyá yule. Yele na má tesi Yaatanu na má na tetu kupantu nti, na tə pulasi na Lipaŋ pəəŋ. ²⁶ Mprúyú Tacaa taa kpana-m mə mayamaya mə nyuyu təə, na í kisi-m nunav. Haləna í tə-m si: Ma kawa. Taa tasa-m yəɣətənav ke təm nti. ²⁷ Kuli na í kra Pisika puɣu nyuyu taa na í kusi ise na í nyəni na í cəə. Ama ma kaa yele na í tesi Yaatanu ke tesuyu mayamaya ké. ²⁸ Ama teləsi Yosuwee ke ma kulapəle na í səsə-i apalutu. Mpi tə, unu i ká tuna yəlaa paneyə nəɣə na í tana-weyɣe tetu nti n ka nawa mpv tə.

²⁹ Pə kraɣav waatu unu təɣə tə ɣaya tətəkəle taa tənaya Peti-Peyəə isentaa.

4

Moisi seɣesəyi lseyeli nyəma si pá tóki Iso kusəsutu

¹ Mprúyú Moisi tasaa si: Pənente lseyeli nyəma me í nu kusəsutu na kutututu nti ma seɣesəyi-me tə. Í laki-ti na pá ha-meyɣe weesuyu. Ulena í mu tetu nti mə caanaa Iso Tacaa haaki-me tə. ² Ama pə wee ké si í tóki Tacaa mə Iso kusəsutu isu ma keesuyu-meyɣe-ti tə. Í taa səsəi yaa í pasa puluyu tə təə. ³ Í nana mə isəpee ke mpi Tacaa lapa yəlaa mpa pa luŋa tuyv ŋku pa yaa si Paali-Peyəə tə. I ta yele-we na pa weesiy. ⁴ Ama mə nyəkələna Tacaa mə Iso, ulena í yele-me na mə weesiy ke haləna saŋa.

⁵ Ma seɣesa-meyɣe kusəsutu na kutututu isu Tacaa Iso tu-m tə si, í təkə-ti na í laki tetu nti í puki muɣv tə tə taa. ⁶ Ye í təkə-ti na í laki-ti, piitimnaa lelaa mpa paa nu tə təm tə páá nyəni-meyɣe ləmayasəe nyəma na layatvnaa na pá təŋ-me si: Ama piitim səsəəm pəne pə wena ləmayasəe na layatu. ⁷ Pəpətv fei leleŋ piitim səsəəm napəli pə fei na pá wena tuyv na kú nukəna-we isu tá Iso Tacaa nukuyvna taya saa wei tə wiikina-i tə. ⁸ Yaa piitim səsəəm mpi pə wena kutututu na kusəsutu na tə təŋa teu isu nti ma təŋna-meyɣe teləsvuyv ke saŋa isəntə tə?

Holepu puɣv təə təm kukulutu

⁹ Ama kulvmtv ké si í feŋ teu na í tóki pə təna mpi í nana mə isəpee tə. Í taa səə tə taa kulvmtuyv. Ama í keesi-təyi mə piya na mə saalənaa. ¹⁰ Í təəsi kuyaku ŋku í saŋa mə Iso Tacaa isentaa ké Holepu puɣv kiŋ na ílé i heeli-m si má koti mə təna, na ílé í teləsi-meyɣe i təm na í kpələmi i nyamnav na í seɣesi mprúyú mə ləlvuyv nyəma tə. ¹¹ Mprúyú í tuusaa na í kpətəna puɣv luyv, na kule kú təŋna kəkə muɣv ke kemkem. Na isəŋmuntv susaa na səkrətvuyv nyalaa. ¹² Tacaa yəɣətayana-meyɣe kəkə ŋke ka taa ké, na í nukə i nəɣə. Ama u naaki-i, i nəɣə tike ke í nukaya. ¹³ Mprúyú i hula-meyɣe mə na-i mə nəɣə pəeluyv na í tu-me si í təkə i kusəsutu naanvwa. Na í ŋmaa-təyi pəe kraatanaa naale təə.

¹⁴ Waatu unu í taa ké Tacaa tu-m si má huli-meyɣe kusəsutu na kutututu, na í təkəyi-təyi teu ke tetu nti tə taa í svvki si tá pəsi mə nyəntv tə.

Tuyv təm laakali lapənav

¹⁵ Í taa səə si kuyayku Tacaa yəɣətayana-meyɣe Holepu puɣv təə tə i nəɣə tike ke í nuwa, í ta na i mayamaya. ¹⁶ Ile pə taa kəə na í wakəli mə ti na tuyv nakvli kv lupu, paa apalv yaa alv ləesuyv. ¹⁷ Paa ate kpənte natəli, yaa sumaya. ¹⁸ Paa tete wontu, yaa tinte natəli tə ləesuyv si í səkki. ¹⁹ Í feŋ teu, pá taa kəə na í kusi mə ise si í tekiyi ilim, yaa isətv, yaa isətvluŋasi pə taa pulv, yaa í laa-wi. Antulinya yəlaa lelaa ke mə Iso Tacaa yela təle tə taa. ²⁰ Ama me ile, unu i ləsəna-meyɣe Icipiti mamala taa si, í pəsi i yəlaa təsiyisiyi isu í wəv saŋa isəntə tə.

²¹ Ulena í muna maya pááná ke mə nyuyv təə. Haləna í tuu si ma kaa tesi Yaatanu na má fehi nəəhəle ke tetu kupantu nti i haaki-me si tá pəsi mə nyəntv tə tə taa. ²² Ye ma ile Yaatanu pəɣə na cəne təə ké maa si ma kaa tesi-ke. Ama mu tesi na tetu kupantu nti tá pəsi mə nyəntv. ²³ Mpv tə, í feŋ mə təyi teu na í taa kəə na í səə nəɣə ŋka mə na mə Iso Tacaa í pəelaa tə. Na pá kəə na nəɣəlv lu tuyv na í layasi Iso lonte si í luŋiyi. Mpi tə,

Isə kisina-meɣe pə tənaya m̄p̄ȳ. ²⁴ Tacaa mə Isə we ké isu kəkə ŋka ka nyaki pə təna təmelemele tə. Pécó i kisa pa kpi i na tuyu nakuli.

²⁵ Ye í taan̄a tetu nti tə taa na í luli piya na saalənaa, i taa wakəli mə ti na tuij lupu yaa mpi Tacaa kisa təɣə lapu, na pə kraasi i pááná. ²⁶ Isətənyu na tetu nté ma aseeta nyéma. Ye í lapa mpv, isu səm kpiisa-meɣe ləŋ ke tetu nti tə taa í puki cayale ke Yaatan̄i waali tə, í kaa taan̄i təna. ²⁷ Tacaa ká yasi-meɣe piitimnaa taa ké, na pə kaasi-meɣe pəciiu tike ke təna. ²⁸ Tənaya í ká luŋiyi yəlaa saaka taasi na pəe wənaya tuij tə. Pécó tuij un̄i u naaki, u nuk̄i, u tək̄i, u nu pulupu səsuy. ²⁹ Təna tətəɣə í ká pəeki Tacaa mə Isə. Ama ye í pəkəna-i na isəle kusəemle na mə ləsaɣa svu-i təmamam í ká na-i. ³⁰ Pə təna mpi ma kəesa-me isəntə tə, ye pə maɣana-me na í svu laŋwakəlle taa, ilə i taɣani Tacaa mə Isə ké nunav. ³¹ Mpi tə, i ké pətətəle tu ké. I kaa lə-me yaa í wakəli-me, yaa i səsənsi nsi i ka su mə caanaa na tuunav tə si tə.

Isəyeli nyéma nyuleleŋ

³² Í maɣasi mə taa na í na si, too Isə lapu yulu ke tetu təə na pə suna saŋa tə, í pəeki antulinya təna taa na í na si, kəkələ nəɣəlu i tema lapu isu inə i taka na nəɣəlu nu? ³³ Yəlaa napəli pa tema Isə nəɣə nuw ke kəkə taa isu mə nukuyu isəntə tə, na puntunaa wəna weesiŋ ná? ³⁴ Too tə, tuyu nakuli ku tema piitim napələyi ləsyu ke lem̄pi heku na maɣasəŋ na kəkələ təma na piti nyəna na səɣəntu nyəna na yoou isu Tacaa mə Isə lapu-meɣe Icipiti tetu taa na í nana mə isəpee tə? ³⁵ Mə tu kəna pə tənaya mpv pə aseeta nyéma. Mpi tə, í cəkənaa si Tacaa tike kəna mə Isə pə ta kaasi nəɣəlu. ³⁶ Hatoo isətaa ké í səyəsəna-me si í nyi. Ulena í h̄lí-meɣe i kəkə səsaya ke tetu təə na í nu i nəɣə ke ka taa. ³⁷ I səəla mə caanaa ké na í ləsi pa luluyu nyéma ke pa waali na í ləsi-meɣe i maɣamaɣa ke Icipiti taa na i toŋ səsəŋ. ³⁸ I təɣəna mə nəɣə ke piitimnaa mpa pa kəla-meɣe payale na toma tə. Na í kpa-me na í ləeti pele pa lona taa, si pa tetu í pəsi mə nyəntu isu í naakuyu saŋa isəntə tə. ³⁹ Í nyi saŋa kuyaku kune na í tək̄i mə taa si Tacaa tike nté Isə ké isətaa na ate, nəɣəlu i fei tətə. ⁴⁰ Na í təŋəyi i kusəsutu na i kutututu isu ma huluyu-meɣe saŋa isəntə tə. Ulena pécó məna mə piya í nu leleŋ na mə weesuyu taɣali teu ké tetu nti i haaki-meɣe isəntə tə tə taa.

Yulbuklaa kpəlyu tətule

⁴¹ M̄p̄ȳ Moisi ləsa acaləe tooso na Yaatan̄i ilim təlule təə. ⁴² Ulena pá pəsi-yeyə yəlaa mpa pə yukəŋəna na pá kuɣi pa təɣəntələnaa tə pa kpəlyu tətule. ⁴³ Lurəŋ nyéma kpəlyu tətule nté Pesəe icate ke wulaya tetu tontəŋlə təə. Kat̄i nyéma nyəntə nté Lamət̄i ke Kalaati tetu taa. Manasee nyéma nyəntə nté Kolan̄ ke Pasan̄ tetu taa.

MOISI KUYUŋUTUTU NAALE NYƏNTU

⁴⁴⁻⁴⁵ Kiiŋ na kutututu na kusəsutunaa mpa Moisi teləsa Isəyeli nyéma ke pa Icipiti taa luw waali təɣələ. ⁴⁶ Yaatan̄i pəɣə na ilim təlule təə ké tətəkəle taa ké Peti-Peyəə isəntaa ké pə tənaya mpv pə lapa. Amolii nyéma wulav Sihon̄ wei Moisi-we pa ŋmakəlaa tə i tetu taa kələ. ⁴⁷ Ulena pá ləeki i tetu na pá kpeŋna Pasan̄ wulav Oki nyəntu. Awulaa mpe pa naale paa wenna Yaatan̄i pəɣə waali na ilim təlule təə. ⁴⁸ Pa tetu ka pəna m̄p̄ȳ pə kpayav Alwəe ke Aləŋə ləəv nəɣə tə. Haləna Siyəŋ puɣu ŋku pa yáa si Həeməŋ tə. ⁴⁹ Ntəɣəle mpv na Yaatan̄i pəɣə na ilim təlule təə. Haləna ten̄ku kusəpu, na pə polo puɣu Pisika luyu.

5

Kusəsutu naanowa

¹ M̄p̄ȳ Moisi kota Isəyeli nyéma təna na í tə-we si: Í nu kusəsutu na kutututu nti ma teləsəyi-meɣe saŋa isəntə tə. Í kpələmi-ti na í tək̄i-təyi teu na í laki. ² Tá na Tacaa tá Isə tə pəela nəɣə ké hatoo Holepu puɣu. ³ Na ka ta ke tá caanaa mpa pa tema səpu tə pa tike pa təm. Ama na tá mpa tə wəna tá isə ke saŋa isəntə tə tá nyəntu tətəɣə. ⁴ Tənaya kəkə mukaya puɣu, na Tacaa yəɣətəna-meɣe ka taa na í nuk̄i i nəɣə. ⁵ Haləna í na-ke na səɣəntu kpa-me na í kpisi ku təə ké kpav. Ulena má səŋ mə na Tacaa mə heku, na má

teləsi-meçe nti Tacaa yəğətəa tə si: ⁶ Mayale mə lə Tacaa, má ləsəna-meçe Icipiti tetu taa ké mə yomle taa. ⁷ Í taa nyəni nəğəlyu lə tətə. ⁸ Pécó í taa lu pulu ləesuyu si í laaki. Paa mpi pə we hatoo isətaa yaa atə cəne yaa lum tē tə. ⁹ Í taa luñ tuñ unı, yaa í lapı-ı təmlə natəli. Mpi pə tətə tə, mayale mə lə Tacaa. Ma kisa si í taa kpi má na tuyu nakuli. Ye wei í kisa-m, ma ləetəyi-ı na má kpeyna ı piya, na pa saalənaa. Na pə polo pa lüləğ loosi isu tooso yaa liyiti. ¹⁰ Ama wei ı caaki-m na í təkəyi ma təm tə, ma kooliyi ıleçe kupantu ké na pə polo ı lüləğ loosi iyisi iyisi. ¹¹ Í taa yaaki mə lə Tacaa má ma həte ke yem yem. Mpi tə, ma kaa yele wei ı yaaki ma həte ke yem yem təğə saləka tuyu. ¹² Í paasəna kuyaku kühəsuyu ke teu na í nyəni-kuyu ma nyəñku isu ma heela-me tə. ¹³ Mə təmlə kuyeyə nte naatoso, na ı taa ké í ká la mə təma təna. ¹⁴ Ama naatosompəğəlaya nyəñku kəna mə lə Tacaa kuyaku kühəsuyu. Təmlə natəli tə fei lapu ke ku wule. Paa mə mayamaya, yaa mə pəyalaa yaa mə pələa, yaa mə yomaa, yaa mə muvlaa mayamaya. Paa mə naağ yaa mə krañasi, yaa mə təla taa natəli. Pə we si mə yomaa í heesi kuyaku ñkuyu isu me. ¹⁵ Í tətə si mə mayamaya í ka ké yomaa ke Icipiti tetu taa ké ñpəğ, na mə lə Tacaa unı í ləsi-me na ı toğ səsəğ. Pə tətə ké ma tu-me si í təkı kuyaku Kühəsuyu ñku. ¹⁶ Í seeki mə caanaa na mə toonaa isu mə lə Tacaa tu-me tə. ləna mə weesuyu tayalı na í cayana mə təyi tetu nti ı ha-me tə tə taa. ¹⁷ Í taa ku yulu. ¹⁸ Í taa la wasağkalətu. ¹⁹ Í taa ñmulı. ²⁰ Í taa yəğəti nti í tá ná təğə nəğəlu tətə. ²¹ Í taa nyuli mə təğəntəle alu, yaa ı təyaya, yaa ı taale, yaa ı yom yaa ı nav yaa ı krañaya, yaa ı pulupu.

²² Saa wei puğ mukeya kəkə, na isəñmuntə na səkrətuyu nyalaa tə, kusəsutu tənəçe Tacaa sukayana nəğə səsaya ke ka taa, na mə samaa təna nu, ı ta sətəsi natəli. ləna í ñmaa-təyi pəe kraatanaa naale tətə, na í cələ-m.

lə kuyəğətutu teləslu Moisi

²³ Waatu wei í nu lə nəğə ñkeçe səkrətuyu tē, na puğ ná təñna kəkə ke muğ tə, mə lüləğ nyəğə nyéma na mə taa səsaa təna krətəna-m, na pá yəğəti si: ²⁴ Ta lə Tacaa húlátuyu ı teeli na ı səsəntu na tə nu ı nəğə ke kəkə taa. Saña nte tə nawa si lə yəğətəğəna yulu na í tá sí. ²⁵ lə nəğə pepe tətə ké pə we si tá si? Mpi tə, kəkə səsaya kanə kaa nyaya-tuyu, ye ta lə təñna-tuyu yəğətənav isu tə səpa. ²⁶ Tampana tətə, yulu wei ké lə weesuyu tu təma yəğətənav ke kəkə taa isu ta nukuyu isəntə tə na puntu wəna weesuyu? ²⁷ Pə tətə tə, Moisi, krətəna Tacaa na í nu ı kuyəğətutu, na í teləsi-tu na tətə mú na tətə lá.

²⁸ Məğə Tacaa cəwa si: Ma nuwa yəlaa mpe pa kusələmutu. Pa wəna tampana. ²⁹ lə ye páá wééna ləmayasəle tənə inəyi tam na pá nyağna-m na pá təkəyi ma kusəsutu, halı pá na pa piya paa heesa tam tətə. ³⁰ Mpu tə, Moisi polo na í heeli-we si: Paa wei í məli í cacaku tē. ³¹ Ama Moisi nyaa cəya ma kiñ na má keesi-ğ tə təna nti ma caa si í tu-we tə, na kutututu na kusəsutu nti n ká seçesi-we tə, na pá təkı-təyi tetu nti ma ha-we tə tə taa.

³² Məğə Moisi təma si: Í paasəna teu na í lakı nti nti pə su-meçe mpu tə. Í taa heləna ñwaağ yaa mpele. ³³ Mpaav ñku Tacaa mə lə húlá-me tə ku taa ké í ká təğ teitei. ləna mə weesiğ tayalı na í heesi tetu nti ı haaki-me tə tə taa.

6

Kusəsutu taa səsəntu

¹ Mə lə Tacaa kiñ na kusəsutu na kutututu nti ı təma si má seçesi-me təğəlu. Nəyi í ká təkı tetu nti pə ha-me tə tə taa na í lakı. ² Mpu pu yelina na í nyağna-ı na mə na mə piya na mə saalənaa í təkı ı kusəsutu na ı kutututu təna na mə weesiğ tayalı. ³ Mpu tə, ləçeli nyéma me í nu-tı na í lakı-tı. Í ká cayana mə tu na í lülü na í huki səsəm isu mə caanaa lə Tacaa ka heeluyu-me tətə. Saa inəyi ı təma si í ká ha-meçe tetu nti tə taa təğənağ na kupantu təna təlaa təğ tə.

⁴ ləçeli nyéma me í nu. Tacaa tike nte tá lə, nəğəlu fei tətə. ⁵ Í ká sətəli-ı ké na luyu kulumuğ, na mə ləsasi suv-ı təmmam, na mə toma təna. ⁶ Í taa sətə ı kusəsutu nti ma tuyu-meçe saña isəntə tə, tə taa kulumuğ. ⁷ Í hüləyi-təyi mə piya, pécó paa í we təyaya,

yaa í təŋ mpaav, yaa í həntaa, yaa í kulaa, í kpeleməŋi-ti. ⁸ Í tamsi-təŋi mə niŋ taa na mə tokuŋ taa, na í taa səə-ti. ⁹ Í ŋmaa-təŋi mə kutuluŋ kampuna na mə acaləe nənəəsi təə.

Pə fəi si lseyeli í səə í ləə təə

¹⁰ Tacaa mə ləə ká susi-meyə nənəə kə tetu nti í ka heela mə caanaa Apələham na lsaaka na Yakəpu si í ka ha-wə tə. Na í təŋə acaləe səsəəna kə faalaa, ¹¹ na a taa tēesi na si taa suwa wontunaa kupaama mpa í tá suuli tə. Na ləkənaa mpa í tá huli tə, na ləsey na Olifi tuŋ wei í tá tuu tə í tawa. ¹² Waatu wei í ká təŋə na í haŋa tə í la laakali na í taa səə Tacaa wei í ləsa-meyə Icipiti tetu taa kə yomle taa tə í təə. ¹³ Tacaa mə ləə kə í ká nyaŋna, inəŋi í ká laki təmlə na í tuukina í hətə. ¹⁴ Pə fəi si í təŋ yələa mpa pa heku taa í wə mpv tə pa tuŋ. ¹⁵ Mpi tə, mə ləə Tacaa kisa kpepu. Í pááná ká huuna-me na í kpiisi-meyə tetu təə. ¹⁶ Í taa mayasi Tacaa mə ləə si í naaki í waali isu í ká lapv Masa tə. ¹⁷ Í təŋ í kiij na í kusəsutu na í kutututu nti í tu-me tə ¹⁸ na tampana na í laki mpi pə wə-ti teu tə. llena í nu leleŋ na í təŋə tetu kupampantu nti í heelina mə caanaa na tuunav si í ka ha-me tə. ¹⁹ Haləna í təŋəni mə kolontunaa təna kə mə nəŋə təə isu í yəŋətuyv tə.

²⁰ Ye kuyaku nakuli mə piya pəsa-me si: Pepe təə kə ta ləə Tacaa si-meyə kiij na kusəsutu na kutututu tənə? ²¹ lə í ká cə-wə si: Icipiti wulav ka təkəna-tuyv yomaa kə í tetu taa, llena Tacaa cə-tv na í toŋ. ²² Tə nawa piti təma səsəəna na kəkələ nyəna səŋəntv nyəna nna í cəəsəna Icipiti nyəma na Icipiti wulav na í yələa təna tə. ²³ llena í ləsi-tuyv təna na í pona tetu nti tə taa í ka heela tá caanaa na tuunav si í ká ha-tv tə. ²⁴ Mpyóŋ í tv-tv si tá təkí í kusəsutu təna na tə nyaŋna-í na tə nukí leleŋ kə tam. llena í su tá weesiŋ isu í lapv saŋa isəntə tə. ²⁵ Ye tə təŋəŋi í kusəsutu tənaya teu isu í suw tə, í laŋlə ká həena ta təntə kə.

7

lseyeli nyəma kə ləə yələa

¹ Mpyóŋ Moisi tasaa si: Waatu wei Tacaa ká təŋəni piitimnaa səsəəm toŋ nyəm naatosompəŋəlaya, llena í cələ-meyə pa tetu. Ntəŋələ Hiti na Kilikasi na Amolii na Kanaaŋ na Peliisi na Hifi na Yepusi pə tetunaa. ² Í ká tó piitimnaa mpeŋə mə niŋ taa na í kəli-wə, na í kpiisi-wə. Pə fəi si í wəena pa pətətəle na mə na-wə í pəeli nəŋə nakəli. ³ Mə na-wə í taa krenti akpaŋale taa. Í taa ha mə pələa kə pa pəyalaa, yaa í caa pa pələa kə mə pəyalaa. ⁴ Mpi tə, ye í lapv mpv, isu pa tolisa mə piya na pələ pá təŋ tuŋ. llena Tacaa mv-me na pááná na í kv-meyə kpakpaa. ⁵ Ama pə wəe kə si í wakəli pa tələalənaa, na í yəkí pəe kulalaana, na í seti pa tesikasi na í nyaŋasi pa tuŋ kə kəkə. ⁶ Mə ləə Tacaa nyənəŋi-meyə í nyəma kə. Iní í ləsəna-me si í pəsi í yələa kə antulinya piitimnaa heku.

ləə təkə teu kə í nəŋə pələuyv

⁷ Pə taya isu í tēe piitimnaa tənaya paŋalə təŋə Tacaa luyv svv-me na í ləsi-me. Halí meŋele piitim səkpem kə lempri taa. ⁸ Ama í luyv wə-meyə na í səəli si í təkí nəŋə ŋka í ka su mə caanaa tə. Na í cə-meyə Icipiti wulav yomle taa na í toŋ səsəəŋ na í ləsi-me.

⁹ Pə wəe si í nyi si Tacaa tike nté ləə. Í təkə í nəŋə suw kə na í paasəŋəna mpa pa səələŋi-í na pá təkəŋi í kusəsutu tə haləna pa ləlvə loosi iyaya (1000). ¹⁰ Ama í həŋ mpa paa caa-í tə pa ŋkraŋə kə kpakpaa, na í kpiisiŋi-wə. ¹¹ Mpv tə, í təkí kiij na kusəsutu na kutututu nti ma tv-meyə saŋa isəntə tə na í laki-ti.

¹² Ye í nukí Tacaa kutututu na í təkəŋi-ti na í laki-ti Tacaa mə ləə ká təkí nəŋə pələuyv na kupantu nti í ka su mə caanaa na tuunav tə. ¹³ Í ká səəli-me na í kooli-meyə kupantu kə tetu nti í ka heelina mə caanaa na tuunav si í ká ha-me tə tə taa. llena mə na mə təla í huki. Na tə ləli-meyə təŋənaya pəe na nim na sulvm. ¹⁴ ləə ká kooli-meyə kupantu na pé kəli piitimnaa təna. Pa kaa na mə tēŋə kaalvaya, paa apalv yaa alv yaa tətə. ¹⁵ Tacaa ká hatələna-meyə Icipiti taa kutəməŋ isayaŋ iní í təna. Ama í ká tv-í mpa paa caa-me tə.

¹⁶ Í ká kpiisi piitimnaa təna mpa Tacaa ká tú mə niŋ taa təɣə, í taa wəena pa pətətəle. Pécó pə fei si í təŋ pa tuŋ, təfə pə kpa-mə isu katəka na pé ku-mə.

Tacaa kentiyi i yəlaa

¹⁷ Ntanyí í ká maɣasi mə taa si piitimnaa mpe pa tɛɛ-mɛɣe payale. Í kaa nyi isəna í ká la na í təɣəni-we tə. ¹⁸ Í taa nyana-we. Í təəsi pə təna mpi mə lə Tacaa lapa Icipiti wulav na Icipiti tətə təna tə. ¹⁹ Í nána mə isəpəle ke wahalanaa mpa i tu-we tə, na piti təma na kəkələ nyəna wena i lapa na í ləsi-mɛɣe Icipiti tətə taa na toma tə. Mpu un tətəɣə i ká lana piitimnaa mpa pa səɣəntu i wena mpu tə. ²⁰ Tacaa mə lə ká tu-weɣe tɔntɔnyaməŋ, na paa pa taa ləlaa ká fiti na pá ŋmɛli, i ká ku pa təna. ²¹ Pə təə ilɛ, í taa nya-we, mə lə səsə wei pa nyaŋna tə i we mə waali ké. ²² I ka təɣəni piitimnaa mpeɣe pəcə pəcəɣə. I kaa kpiisi-weɣe nəɣə kulomaya. Pé taa kəə na taale wontu huki tətə taa na tə kulí mə təə. ²³⁻²⁴ Mə lə ká tú pa na pa awulaa ke mə niŋ taa, na pa tɛɛ suvəkəna-mə, haləna í kpiisi-we. Pa kaa kpaɣa mə təə ké nyuluyu. Pəyele nəɣəlu kaa tasa pa awulaa mpe pa həla ke təəsuyu. ²⁵ Í ká wə pa tuŋ kusaakəŋ ke kəkə. Ama í taa nyuli pə təə wula na liyitee ke kəəluɣu. Mpi tə, pə ké mə lə Tacaa ke mpusi ké. Pu kpa-mɛɣe isu katəka na pé ku-mə. ²⁶ Pə fei si í svuna mpusi nyəm mpi pə taa puluyu mə tɛəsi taa, na pé pəsi-mɛɣe mpusi nyéma. Pə wɛɛ si í nyəni-wəɣi acaalətu ké na í kisi-wi na í wakəli-wi.

8

Isɛɣeli nyéma layatu tasuyu ke wulaya tətə taa

¹ Ḿpúyú Tacaa tasaa si: Pə wɛɛ si í təkí ma kusəsutu nti ma su-mɛɣe saŋa isəntə tə na í laki-tí. Mpu píi lana na í wəena weesuyu na í huki. Na í təɣə tətə nti ma heela mə caanaa na tuunav si maa ha-mə tə. ² Í təəsi təntɛ nte mə lə Tacaa ma ma tu-mɛɣe wulaya tətə taa ké pusi nule təcu tə tə təə. Ma tu-mɛɣe kunyəŋ ŋkuɣu si ma naaki si í caaki ma kusəsutu təkuyu yáá u caaki. ³ Kunyəŋ ŋku waali ké nyəɣəsi líi-mə, haləna ma təə-mə na manna. Mə caanaa yaa mə taa nəɣəlu taa nyi təɣənaɣa ŋke. Ma lapa ḿpúyú si í cəkəna si pə taya təɣənaɣa tike ke yulu ka hikina weesuyu. Ama na təm nti tə lukəna lə nəɣə taa tətəɣə. ⁴ Na mə təntɛ katatəlaya ŋkeɣe pusi nule un, mə wontu kususuutu ta cəli. Pécó mə nəəhɛɛ ta muli. ⁵ Pə wɛɛ ké si í cəkəna ké si mə lə Tacaa ma ma həŋ mə ŋkraŋuyu ké isu yulu sɛɣesuyu i pəɣaya tə. ⁶ Í təkí ma kusəsutu na í təŋ isu ma caaki tə, na í nyaŋna-m.

lə kraaləɣi isɛɣeli nyéma si pá təlv i təm ke tətə kupantu taa

⁷ Mpi tə, mə lə Tacaa ma maa yele na í sv tətə kupantu taa. Pusi kpeŋ tə taa ké na lum sɛɛlaa huki yem ké tətəka na pulasi taa. Na luna ke paa timpi. ⁸ Na tə taa tətəɣə təɣənaɣa na tuŋ kuləluyu isu wei pa yaa si lɛsɛŋnaa na fikinaa na kəlenatiyee na olifinaa tə pə tawa na tuŋ nim. ⁹ Tənaɣa í ká təɣə na í haya. Í kaa laŋ puluyu. Na í ləsəɣi nyəɣətu ke pɛɛ taa, na nyəɣəluɣu kuvɛɛmuyu ke pulasi taa. ¹⁰ Í wɛɛkəna təɣənaɣa ke ḿpúyú atələfə, ilena í sɛɛki mə lə Tacaa ke í na təmlɛ ke tətə kupantu nti i ha-mɛɣe mpu tə tə təə.

¹¹ Í la laakali pə taa kəə na í sə Tacaa mə lə ma ma təə, na í yele ma kiŋ na ma kusəsutu na ma kutututu nti ma hulə-mɛɣe saŋa isəntə təɣə lapu. ¹² Í ká kəə na í wəena mə ti na í təkí na í haki. Haləna í ŋmá tɛəsi kupanɣi na í caya. ¹³ Mə təla təna ká huki na í wəena liyitee, na wulanaa, na mə wənav təna səsəɣi tam. ¹⁴ Í kpa mə ti, na pé taa kəə na í lá kalampaani na í sə Tacaa ma ma təə. Pécó ma cɛpəna-mə na ma ləsi-mɛɣe Icipiti yomle taa. ¹⁵ Má tiikina-mɛɣe wulaya tətə anaam isayav unɛ i taa ké pəcɛŋnaa na pəcəsi həku taa. Í kəma na í tala wulaya taa na lum fei tə, má tuləna sɛɛlu təə ké kuvkramuyu toŋ nyəŋku taa. ¹⁶ Ma caləna-mɛɣe manna wei mə caanaa taa nyi tə. Ma tu-mɛɣe kunyəŋ ŋkuɣu si ma naaki mə waali. Ilena ma la-mɛɣe kupantu. ¹⁷ Pə fei si í maɣasi mə taa si mə toŋ na mə niŋ ke í lapənaa na i hiki wənav mpi. ¹⁸ Í təəsi si mə lə Tacaa hana-mɛɣe toŋ na í hiki pə təna. Na nti i laki-mɛɣe saŋa isəntə tə nti tə səsəɣəna toŋ ke nəɣə ŋka i na mə caanaa paa pɛɛlaa tə.

¹⁹ Ye í səwə Tacaa lə mə má ma təw na í təŋəŋi tuŋ na í lakı-ı təmle na í luŋiŋi-ı, ma heeliŋi-me təfoo ke saŋa si í lepaŋa. ²⁰ Pəpətu fei leleŋ ye í kisa mə lə Tacaa ke nunav, í leki ké isu piitimnaa mpa ı təŋa kuŋu ke mə isentaa isəntə tə.

9

lə təwəŋi ləŋeli nyəma kaanutu təw

¹ Məpəŋu Moisi təma si: ləŋeli nyəma me, í ke nkpaŋŋ. Saŋa í təŋəŋi Yaatanı ké si í təŋəŋi piitimnaa mpa pa kəla-meŋe paŋale na təŋ tə. Ulena í təŋə pa acaləe səsəwəna wena a koloosi kaləsəna isətaa tə. ² Tətu nti tə yəlaa kiiwaya na pa ké tookonaa. Məŋele Anaki nyəma mpa pa puŋuləŋi si nəŋəlu ta tala í yoona-we tə. ³ Ama í cəkəna teu si mə lə Tacaa ká tēena-meŋe nəŋə ke ı maŋamaŋa, isu kəkə mukəŋu nyuu tə. Na í wakəli-we na pá hu. Ulena míi ŋmili pa təw na í təŋəŋi-we na í ku-weŋe kpaŋpa isu ı ka heeluyu-me tə.

⁴ Waatu wei mə lə Tacaa ká təŋəŋi piitimnaa mpeŋe mə nəŋə təw tə, í taa maŋasi mə taa si mə siŋisuyu təw ké lə haaki-meŋe tətə təne. Mpi tə, piitimnaa mpe pa isayatu təw ké lə təŋəŋəŋi-weŋe mə nəŋə təw. ⁵ Pə taya mə siŋisuyu na mə tampana təŋuŋu təw ke í muŋi pa tətə. Ama piitimnaa mpe pa isayatu təw ké Tacaa təŋəŋəŋi-weŋe mə nəŋə təw. lə lapa məpəŋu si pá la isu ı ka heeluyu na tuunav ke mə cəsənaa Apələham na isaaka na Yakəpu tə. ⁶ Í nyi teu si, pə taya mə tampana təŋuŋu təw ké ı ha-meŋe tətə kupantu təne si tə pəsi mə nyəntu. Mpi tə, mə maŋamaŋa í we kaŋkana ké.

Wula nawle ləesuyu

⁷ Í təwəŋi teu ke isəna í kraasa Tacaa pááná ke wulaya tətə taa tə. Hatoo mə luw ke Icipiti haləna mə tate ke cəne tə, í kuləŋi Tacaa təw ké.

⁸ Holepu puŋu luŋu ke í kraasa Tacaa pááná na ílé ı taa huuna-me na í maŋasi si ı kuŋi-mé. ⁹ Waatu inəŋi ma kra puŋu taa si Tacaa celəŋi-m pəe kraatanaa mpa pa təw í ŋmaa nəwəŋi nsi mə na-ı ı pələa təw pə təm tə. Haləna má saali tənaya kuŋeŋ nule təcu ma ta təŋə ma ta nyəw. ¹⁰ Məpəŋu Tacaa cəla-m pəe kraatanaa naale mpa pa təw ı maŋamaŋa ı ka ŋmaawa kusəsutu təna nti ı heela-meŋe kəkə taa ké kuŋaku ŋku í kota puŋu luŋu tə.

¹¹ Kuŋeŋ nule waali ké Tacaa cəla-m nəŋə pələŋu pəe kraatanaa mpe pa naale. ¹² Ulena í tə-m si: Kulı təwaka na í tii ləŋ. Mpi tə, ma yəlaa mpa ma ləsa Icipiti taa tə pa wakəlaa. Pa ta taŋŋi mpaav ŋku ma hulə-we təw ku taa. Haləna pa lu nyəŋəluŋu ke tuŋu na pá təŋna laav. ¹³ Məpəŋu Tacaa tasa yəŋətuŋu si: Ma naaki si yəlaa pane pa ké kaŋkana nyəma ké. ¹⁴ Yele na má ku-we na ma huŋi pa hətə ke tətə taa. Na má lá na í huki na í pəsi piitim səsəwəŋ na í kəli-weŋe paŋale na təŋ. ¹⁵ Məpəŋu ma məla tiuu na puŋu muŋi kəkə ke mpu, na nəŋə pələŋu kraatanaa mpeŋe ma niŋ taa. ¹⁶ Ma kusa isə, uləna má ná si tampana í pəntəna mə lə Tacaa. Í tá leeli mpaav ŋku unı ma hulə-me təw ku taa. Haləna í lu nyəŋəluŋu ke nawle na í luŋiŋi. ¹⁷ Tənaya ma pəta pəe kraatanaa mpeŋe ate na pá yəki mə isentaa.

Məisi wiikina lə ke wula nawle təm taa

¹⁸ Məpəŋu ma hota Tacaa tēe na má saali tənaya kuŋeŋ nule. Ma ta təŋə ma ta nyəw, ke isayatu təna nti ləŋeli nyəma lapa lə na pá kraasi ı pááná təw təw. ¹⁹ Pə taya pulu, waatu wei má nawa Tacaa paana huu mə təw, haləna má maŋasi si ma kuŋi-me təw səŋəntu kra-m. Ama Tacaa nu ma kusələmvtu tətə na í lá isu ma sələmaa tə. ²⁰ Tacaa mu Aləŋ na pááná tətəŋə, halı ı caakaya ı ku-ı. Ulena má wiina-ı ílé ı təw. ²¹ Məpəŋu ma pəta mə isayatu kuləluŋu nawle nteŋe kəkə taa, na má naŋ-te na má pəli təw muŋu ke ləw ŋku ku kpeŋ puŋu taa təw ku taa.

²² Mpu tətəŋə í ka kraasa Tacaa pááná ke Tapeela na Masa na Kipələti-Taafa. ²³ Pə kəma na í kuŋi-me si í polo Kateesi-Paaneya na í təŋə tətə nti ı ha-me tə. Ulena í kulı ı təw na í kisi ı nəŋə ke nuw. Pəcó í tá tu-ı naani. ²⁴ Hatoo saa wei ma nyəma-me tə, í kuləŋi Tacaa təw ké, ı nukəna-ı.

²⁵ Tacaa caakaya-meŋe kpiisuyu, uləna má hoti ı nəwəŋe tēe ké kpaŋpa ke kuŋeŋ nule təcu. ²⁶ Na má wiina-ı si: Hai Tacaa ləw, taa ku-we. Pa ké nyə yəlaa mpa n yarəna nyə

toŋ səsəŋ na í læsi-weye Icipiti taa na nyá niŋ təyɔ. ²⁷ Təəsi nyá təmlɛ nyéma Apələham na lsaaka na Yakəpu pa tə. Taa nyəni yəlaa pane pa kaanutu na pa nyəŋ na pa isayatu. ²⁸ Pécó pə taa kəɔ na Icipiti nyéma tó si: Tacaa u pəsəyi si í tana-weye tetu nti i ka sí i nəyɔ si i ká ha-we tə tə taa. Yaa i taa caaki-we təyɔ i læsa-we si i pukina wulaya tetu taa na í kú. ²⁹ Pécó pa ké nyá yəlaa mpa n læsa Icipiti tetu taa na nyá toŋ səsəŋ təyɔ.

10

Isə hula suulu ke lseyeli nyéma

¹ Mprúyú Tacaa heela-m si: Saaki pɛ kraatanaa ke naale, isu kancaalaya nyéma, na má kraana puɣu taa ké i kiŋ, na má ká pə atakaa ké taasi. ² Teləsi kancaalaya nyéma mpa ma yəkaa tə pa tə təm ke kufama tə ulena má su-weye atakaa taa. ³ Mprúyú ma caa kpenkpelasi toŋ nyənsi na má ká atakaa, na má saaki pɛ kraatanaa, na má kraana-weye puɣu taa. ⁴ Ulena Tacaa teləsi pa tə ké kusəsutu naanwa wei i ka kɛsa kəkə taa ké kuyanaku mə təna í kota puɣu luyɔ tɛ tə, na í cɛle-m. ⁵ Ulena má tii na má tú pɛ kraatanaa mɛyɛ atakaa wei ma saaka mpɔ tə i taa. Na á we təna isu Tacaa ka heela-m tə.

⁶ Mprúyú lseyeli nyéma kula Pene-Yakaŋ ləkənaa cəɔ na pá tɛ Mosela. Tənaɣa Aləŋ səpa na pá pimi-i na i pəyalu llyasaa kraɣa i kətuyɔ təmlɛ. ⁷ Pa kula təna, ulena pá tɛ Kukota. Pa líi təna na pá polo Yorəta. Tetu nti tə taa ka we lum ké. ⁸ Waatu unəyi Tacaa faɣa Lefii luluyɔ nyéma na pa mpa, na í tú-we si pá səyələyi Isə atakaa na pá suki i cokəle taa na pá laki-i təmlɛ na pá kooliyi yəlaa ke kɔpantu na i hətɛ ke haləna saŋa. ⁹ Mpɔ pə yelina na Lefii nyéma fɛna haləm isu pa tɛtɔnaa. Ule Tacaa ka heela-weye si unəyɛle pa nyəm.

¹⁰ Mprúyú ma caɣa puɣu taa tətəyɔ kuyeyɛ nule, na Tacaa tasa mɔyɔ ke nti ma sələma-i tə, na í lə mə kuyɔ təm. ¹¹ Haləna í tə-m si má polo na má tɛ samaa ke nəyɔ na pá təyɔ tetu nti i ka heela pa caana na tuunav si i ká ha-we tə.

Mpi Tacaa caana i yəlaa tə

¹² lseyeli nyéma mɛ, mpi Tacaa caaki təyɔle si í nyana-i na í təŋ i mpaŋ təna taa ké teitei na í səlɛ-i na í lapɛ-i təmlɛ na mə lotu təna na mə læsaɣa təna. ¹³ Tacaa caa ké si í tóki i kusəsutu na i kiŋ wei ma hula-meyɛ saŋa isəntə tə. Na pá yele na í caɣana mə ti təpeleketɛ. ¹⁴ Inu i tənna isətəŋəŋ unu i təna, na tetu na pə təna mpi pə we tə taa tə. ¹⁵ Pécó mə caanaa tike ke Tacaa luyɔ suwa. Pə waali ké pa piya mɛ, ulena í læsi-meyɛ piitimnaa təna taa, isu í naakuyɔ saŋa isəntə tə. ¹⁶ Mpɔ tə, í layasi hatoo mə nyama taa təkpaata, í taa tasa laŋkpusəŋ. ¹⁷ Mpi tə, Tacaa kele səsaa taa səsə, na i tike nté Isə. I ké toŋtu wei pa nyəkəyi təyɔ. I faɣasəyi yəlaa. Pəyele i paa fɛna kəhav isu yulu na pécó i ha tampana. ¹⁸ Inu i taɣanəyənə sulav na leelu pa təm. Pəyele i səlɛ mɔyɔ ké na í caləyi-i na í suki-i wontu. ¹⁹ Pə tə ké pə we si mɛ tətə mí səlɛ mɔyɔ. Mpi tə, mə mayamaya í ka ké mɔyɔ ke Icipiti tetu taa ké.

²⁰ Tacaa mə Isə ké í ká nyana, na i tike ke í ká sɛɛ na mə læsaɣa suu-i, na í suki mə nəəsi na i hətɛ. ²¹ I tike nté mə Isə, unəyi í ká saŋ. Pécó unu i lapəna-meyɛ təma səsəna səyɔntu nyəna wena i nana mə isəpɛ tə. ²² Mə cəsənaa tiiwa Icipiti tə pa we yulunyəŋ nutoso na naanwa tike ké. Ama Tacaa lapa na í huki.

11

Isə səsəntu

YOSUWEE TĒMA TAKĒLAYA Kutloltu

Takēlaya kanē ka taa ké pa kéesəyi isəna Moisi waali tu Yosuwee pona lseyeli nyéma na pá lēeki Kanaah tetu tō. Iso ka tēma yəgətuyu na í su lseyeli nyéma caanaa caanaa si, i ká ha pana pa waali nyéma ke tetu nti. Pə tō ké iso wə pa waali na pá yona pa kolontunaa. Na pa na Yosuwee pá lēeki Kanaah tetu.

Takēlaya taa looŋa səsaya ŋka pə wəe si paa wei i tōki təgəle titite 24:15... Í ləsi wei í caa í sēe təgə saŋa... Təfo ye pə kaasa ma na ma waav nyéma ile, Taca ke taa sēe. Yosuwee yəgətəna təm tənē.

Isəna pa faya Yosuwee takēlaya tō:

lseyeli nyéma tayanəyi pa ti si pa svuki Kanaah tetu taa, titite 1-5

Kanaah tetu lēekuyu, titite 6-12

Tetu taluyu ke lseyeli kpeka nyéma, titite 13-22

Yosuwee kuyəgətutu kantəkaya nyəntu, titite 23-24

Yosuwee lēetuyu ke Moisi lonte

¹ Mpyúyú kuyaku nakuli iso təmle tu Moisi səpa. Tənya Taca tōma Moisi waali tu Yosuwee, wei i ké Nuŋ pəyalu tō si: ² Nyəni, Moisi səpa. Ile pənente nyaa kuli, na í tú yəlaa paneyə nəgə, na í tēsi Yaatanu pəgə kanē. Na í svu tetu nti ma ha lseyeli nyéma me tō tō taa. ³ Isu maa svu Moisi ke nəgə tō, ye mə nəhəle í fela timpi mə tetu ké. ⁴ Mə tetu nté pə sunav wulaya tetu, na pá polo Lipaŋ pəŋ tō. Na pá kraŋa lfəlati pəgə səsaya, na pá kpeŋna Hiti nyéma tetu təna tō. Na pá yoosina Metitelanee tēku. ⁵ Kolontunaa təna ka seeki-ŋ ké, haləna í svu púyú. Mpi tō, maa wəe nyá waali ké, isu maa wə Moisi kiŋ tō. Ma kaa lə-ŋ, pəyele ma kaa hatələna-ŋ paa pəcə. ⁶ Mpu tō, təgə apalutu, na í nyə tōŋ. Pə taya pulu, nyaa yelina na yəlaa pane pá təgə tetu nti maa heela mə caanaa na tuunav si maa ha-mē tō. ⁷ Ama kuləmtu ké si, nyaa təgə apalutu, na í nyə tōŋ te. Tōki ma kusəsutu təna nti ma təmle tu Moisi tēləsa-ŋ təgə teu təcŋŋ, na í laki-ti tətetete. Taa nyəna ŋwaŋ yaa mpələ. Waatu inəyi n ká waa nyá kulapəm təna taa. ⁸ Kusəsutu takēlaya kanē ká taa fete nyá nəgə tō. Kaləyi ka taa təm ke ilim na ahoo, na í təŋ-təyi teu. Waatu inəyi pu lana-ŋ. Pəcə n ká waa pə təna mpi n laki tō pə taa. ⁹ Matəŋ ma heela-ŋ si í təgə apalutu na í nyə tōŋ na? Mpu tō, taa nyá. Pəyele taa sele paa pəcə tōtō. Pə taya pulu, nyá iso má, maa wəe nyá waali ké paa timpiyi.

Yosuwee tayanəyi Yaatanu tēsvuyu təm

¹⁰ Mpyúyú Yosuwee tōma lseyeli nyuyu nyéma si: ¹¹ Í svu təsikile taa, na í heeli samaa si pá caa mpaav təgənasu. Mpi tō, kuyeyə tooso í tēewa tu tēsi Yaatanu, na tē polo na tē lēeki tetu nti Taca ta iso ha-tu tō. ¹² Mpuylə Yosuwee heela Lupeŋ nyéma, na Katu nyéma, na Manasee yəlaa həgəlyu lēku nyéma si: ¹³ Í tōsi nti Moisi ka heela-mē tō si, hēsuyu ke Taca caakəna-mē, na í ha-meyə tetu tənē. ¹⁴ Ile mə alaa, na mə piya, na mə tōla tike ká cayana pəgə na cənē tō. Ama pə kaasuyu apalaa yoolaa mē tō, pə wəe si mu tēsi mə tētunaa cəlyə na í tē-weyə nəgə na í səna-wē. ¹⁵ Haləna waatu wei mə iso Taca ká yele na pēle pá hēsui isu mē na tetu tənē inu tē pəsi mə təna mə nyəntu tō. Pə waali ké í ká məli mə tetu nti Taca təmle tu Moisi ha-mē isəntō tō tō taa ké Yaatanu ilim təlule tō cənē.

¹⁶ Mpyúyú pa cəwa Yosuwee si: Tu la teitei isu n tuyu-tu tō. Paa timpiyi n tila-tu, tu polo ké. ¹⁷ Pəyele tu nuna-ŋ teu ké, isu tu nukayana Moisi tō. Iso í wəe nyá waali, isu i ka wəv Moisi waali tō. ¹⁸ Ye pə cəpa wei na í lá karŋante, na í tō si i kaa təŋ nti n tu-tu tō isu pa ku-i. Ama nyaa nyə tōŋ ké na í təgə apalutu.

2

Yosuwee tiliyi feŋlaa naale ke Yeliko

¹ M̀p̀ỳg̀ỳ Yosuwee kusa feŋlaa naaleye mukaya ke Sitim timpi paa sikaa tɔ si: ɪ polo na ɪ feŋ Kanaaŋ tetu nti na Yeliko icate. Pa tala icate nté, ɪlena pá suv apalaa tɔna alu nɔɔɔɔ ɪ teye ahoo. Pa yaa alu ɪni si Lahari. ² M̀p̀ỳg̀ỳle yɔlaa tayasa Yeliko wulav si: ɪseyeli yɔlaa kɔmna nteye tetu feŋyuu. Halɔna pá suv cɔneye ahoo ane. ³ Tɔnaya, wulav tilaa na ɪ heeli Lahari si: Yɔlaa mpa ɪni pa we nyá teye mpu tɔ, pa ké tetu feŋlaa ké. Mpu tɔ, ɪsi-weye cɔne.

⁴ M̀p̀ỳg̀ỳle alu ɪni ɪ ɲmesa apalaa mpe pa tɔɔ, na ɪ cɔ wulav tillaa si: Tampana yaa, yɔlaa mpe pa tala ma te. Ama ma ta nyi-we si le nyɔma tɔ. ⁵ Ahoo yuwa na pá tɔkɔyi icate nɔnɔɔɔ, ɪlena pá lu. Ma ta nyi ɲku pa tɔŋaa tɔ. Ye ɪ tɔŋa pa waali ke ɪŋlɔŋ, ɪ ká hiki-we.

⁶ Pɔyele Lahari ka kraasa feŋlaa mpeye ɪ kutuluyu pata tɔɔ ké, na ɪ ɲmesi-weye ɲmuntv nti pa yaa si ɪɲ^a tɔ tɔ tee. yaa si ɪɲ. Pa ɪvki-tɔyi pɔɔŋ ké ɪsu kpronkrontu, na pɔ pɔɔŋ na pɔ tokonaa ké ɪiyitee wontu ké. ⁷ M̀p̀ỳg̀ỳle wulav tillaa kraɔa mpaav ɲku pa tesɔɔɔna Yaatanɪ pɔɔ tɔ, na pá se feŋlaa waali. ɪlena taŋlaa taɔani icate nɔnɔɔɔ ke tɔkɔyɔ. ⁸ Pɔ waali ké Lahari kra feŋlaa cɔɔ na pɔcɔ pá too, na ɪ tɔ-we si: ⁹ Ma nyɔmá si Tacaa tuwa tetu tɔneye mɔ niŋ taa. Mɔ sɔɔɔntv suv icate tɔne tɔ nyɔma ké na pá seliyi. ¹⁰ Tɔ nuwa ɪsɔna, waatv wei ɪ lu ɪcipiti taa tɔ, ɪsɔ faɔa Sɔsɔncaasi teŋku ɪm taa, na mu tee puɔulaya tɔɔ tɔ. Tɔ nuwa tɔtɔɔ, ɪsɔna ɪ kuwa Amolii nyɔma awulaa sɔsaa Sihon na Oki, na ɪ wakɔli pa nyɔm tɔnaya pɔɔ waali tɔ. ¹¹ Tɔ nu-ti, ɪlena ta apalv tu le-tv, na tá tee svkɔna-me. Mpi tɔ, mɔ ɪsɔ Tacaa tike nté ɪsɔtaa na ate pɔ tv. ¹² Pɔnente ma wiikina-me si, ɪ tuuna Tacaa si ɪ ká hólí ma caa tɔyaya ke suulu ɪsu ma hvlɔyɔ-me tɔ. ¹³ ɪ la mpi pu tv-m naani si ɪ kaa kv ma caa, na ma too, na ma taalvnaa, na ma kɔɔɔnaa, na ma newaa na pa nyɔmanaa tɔna tɔ.

¹⁴ M̀p̀ỳg̀ỳle apalaa mpe pa cɔ-i si: Ye n ta tayasi tá tɔm tá sɔɔɔ puwaya si tɔ si mɔ sɔm, na pɔ kɔma na Tacaa tv tá niŋ taa ké tetu tɔne tu la-ɲ kɔpantv ké, tɔ kaa kpali nyá kvɔɔɔ.

¹⁵ M̀p̀ỳg̀ỳle Lahari tisa apalaa mpe na ɲmɔnaya na ɪ kutuluyu pɔtote. Mpi pɔ tɔɔ tɔ, ku we icate kolɔŋa tɔɔ ké. ¹⁶ ɪlena ɪ heeli-we si: ɪ tɔŋ puɔy mpaav, pɔ taa kɔɔ na mpa pa sewa mɔ waali tɔ pá suli-me. ɪ ɲmeli puɔy taa tɔnaya kvyeɲ tooso na mɔ waali selaa tɔna te mɔlvɔyɔ. Pɔle pɔ waali, ɪle ɪ ká tɔ mɔ mpaav.

¹⁷ Ntɔna apalaa mpe pa tɔm-i si: Nyɔni, ɪsɔna n ká la na tá tɔkɔna tuunav mpi n yelaa na tá tuuna tɔɔɔɔ. ¹⁸ Waatv wei tu suv tetu tɔne tɔ taa tɔ, tá mayana n tuwa ɲmɔnaya kvseemaya na nyá pɔtote nte n tisina-tv ɪsɔntɔ tɔ. Na ɲ kota nyá caa, na nyá too, na nyá taalvnaa na nyá newaa, na nyá caa ɪlvɔyɔ nyɔma tɔnaya nyá tɔyaya taa. ¹⁹ Ama ye pɔ cɔpa pa taa wei na ɪ lu nyá tɔyaya taa, pɔntv sɔm ká wee ɪ nyuɔyɔ tɔm ké, pɔ taya tá nyɔntv. Tɔfɔ, ye mpe ɪni pa taa nɔɔɔɔ nyuɔyɔ hola-i, ɪle pɔ ké ta tɔm. ²⁰ Ama ye n tayasa ta tɔm, ɪle ta kaa tɔki tá nɔɔɔ suw tɔtɔ. ²¹ ɪlena alu ɪni ɪ cɔ si: Pɔ la ɪsu ɪ yɔɔɔtvɔyɔ tɔ.

ɪlena alu ye feŋlaa na pá tee. M̀p̀ỳg̀ỳ ɪ tv ɲmɔnaya kvseemaya na ɪ pɔtote. ²² Apalaa mpe pa tala pɔɔŋ taa, ɪlena pá ɲmeli tɔnaya kvyeɲ tooso. Halɔna mpa paa sewa pa waali tɔ, pá pɔeki-weye hɔɔɔlvɔyɔ ɲkv kv tɔna kv taa, pa ta na-we. ɪlena pá mɔli kvete. ²³ M̀p̀ỳg̀ỳ feŋlaa mpe pa mɔlaa na pá tii puɔy, na pá tesɪ Yaatanɪ. ɪlena pá kpe na pá keesi Yosuwee ke pɔ tɔna mpi pɔ mayana-we tɔ. ²⁴ Na pá yɔɔɔtɪ tɔtɔ si, pɔpɔtv fei leɲ, Tacaa tuwa tetu tɔnaya ta niŋ taa ké. Halɔna tɔ yɔlaa tɔna tee svkɔna-tvɔyɔ.

3

Yaatanɪ pɔɔ tesvɔyɔ

¹ Tev fema tanan tɔhulu, ɪlena Yosuwee na ɪseyeli nyɔma pá kvli Sitim, na pá tii Yaatanɪ nɔɔ, na pá caya tɔna na pá taŋ saa wei paa tesɪ tɔ. ² Kvyeɲ tooso teewa, ɪlena

^a 2:6 ɪɲ: ɪɲ, pa te ɲmuntv tɔŋ nyɔntv natɔlɔyi pá

Yosuwee tɔ nyɔɔ nyáma si: Í cɔɔ tɔsikile,³ na í heeli samaa si ye pɔ kɔma na í ná kɔtɔlaa sɔɔɔla lɔɔ Tacaa nɔɔɔ pɔɔlɔɔ atakaa, ɔlɔ paa wei í lu na í hu ɔ waali.⁴ Ama í taa suli-ɔ kɔɔtɔnaɔv kɔ, mɔ na-ɔ í hatɔlɔna tɔma ɔsu kilomɔɔtɔli kulɔm. Inɔ í ká hulɔɔɔna-mɔɔɔ mɔpaaɔ. Mpi tɔ, í ta tɔnta-kɔ.

⁵ Mɔɔɔɔlɔ Yosuwee heela yɔlaa si: Í la nyɔɔɔ tɔɔ asilima kɔɔlɔɔ kɔtɔɔa ke cele tɔɔ. Mpi tɔ, Tacaa ka la-mɔɔɔ piti tɔma.

⁶ Tɔv fema, ɔlena Yosuwee heeli kɔtɔlaa si: Í sɔɔɔli lɔɔ atakaa na í tɔɔ samaa ke nɔɔɔ. ɔlena pɔle pá la mɔv. ⁷ Mɔɔɔɔɔ Tacaa tɔma Yosuwee si: Saɔa ke maa caali nyá nyɔɔɔ kusɔɔɔ ke lɔɔɔɔli nyáma ɔsentaa. ɔlena pɔcɔ pá nyɔ si maa wɔɔ nyá waali, ɔsu maa wɔv Moisi waali tɔ. ⁸ ɔlɔ heeli kɔtɔlaa mɔpaa pa sɔɔɔla lɔɔ atakaa tɔ si: Ye í tala Yaatanɔ, ɔlɔ í tisi mɔ nɔɔɔɔ ke lum taa na í sɔɔ mɔv.

⁹ Tɔnaɔa Yosuwee tɔma lɔɔɔli nyáma si: Í tuusi na í kɔɔ na í nu Tacaa tɔm. ¹⁰ Mɔɔɔɔɔ í ká nyɔna si Weesɔɔ tɔv lɔɔ wɔ mɔ hɔkɔ taa, na inɔ ɔ ká tɔɔɔnɔɔɔna Kanaaɔ nyáma, na Hiti nyáma, na Hifi nyáma, na Peliisi nyáma, na Kilikaa nyáma, na Amolii nyáma, na Yɔpusi nyáma. ¹¹ ɔ nyɔni, tetɔ tɔna tɔv Tacaa lɔɔ nɔɔɔ pɔɔlɔɔ atakaa ká tɔɔ mɔ nɔɔɔ tɔɔ, na í tɔsi Yaatanɔ pɔɔɔ ke mɔ ɔsentaa. ¹² Í lɔsi lɔɔɔli nyáma kɔɔka naanɔwa na naale taa kɔ yulɔ yulɔ. ¹³ Pɔ kɔma na kɔtɔlaa mɔpaa pa sɔɔɔla tetɔ tɔna tɔv Tacaa atakaa tɔ pá lii pa nɔɔɔɔ ke lum taa, pu faɔa, na pɔ yelɔ kɔntɔ. Na ɔsɔta tɔɔ nyɔm kɔɔ na pɔ su sɔsɔm.

¹⁴ Mɔɔɔɔɔ yɔlaa lu tɔsikile si, pa tɔsɔɔi pɔɔɔ. Na kɔtɔlaa mɔpaa paa sɔɔɔla lɔɔ atakaa tɔ pɔle pa wɔ lɔlɔ. ¹⁵ Paa pɔnaɔa nka kumtɔ waatɔ tɔnaɔa pɔɔɔ suɔi na ká watɔɔi kutemiɔ. Pɔ kɔma na kɔtɔlaa mɔpaa inɔ pa sɔɔɔla lɔɔ atakaa tɔ pa nɔɔɔɔ tii lum taa, ¹⁶ ɔlena pɔ cé. Na mpi pɔ lukayana ɔsɔta tɔɔ tɔ pɔ sɔɔ, na pɔ su sɔsɔm ke Atam tɔa timpi pa yaa si Saatanɔ tɔ pɔ kɔɔkɔɔ taa. ɔlena lum mpi pɔle pɔ kɔɔnaɔa tenku kusɔv tɔ tɔ, pɔle pɔ cé. Na yɔlaa tɔsɔna Yeliko tɔɔ tɔɔ. naali a hɔla kɔ. ɔlɔ nɔɔnɔɔ a lona cɔkɔnaɔ wɔ kate. ¹⁷ ɔlɔɔli nyáma tɔɔna tɔsɔɔ ke mɔɔɔɔɔ wɔlaɔa tɔ, na atakaa sɔɔɔllaa náá sɔna mɔɔɔɔɔ tetɔ puɔɔlaɔa nyɔntɔ tɔ kɔ pɔɔ pɔle taa. Halɔna pa tɔna pɔ tɔ tɔsɔɔ.

4

Pɔɔ naanɔwa na naale kuluyɔ

¹ ɔlɔɔli nyáma tɔna tɔma Yaatanɔ ke tɔsɔɔ ke mɔv, ɔlena Tacaa tɔ Yosuwee si: ² ɔlɔsi pa kɔɔka loosi taa kɔ yulɔ yulɔ. ³ ɔlena n heeli-wɔ si: Í kuli pɔle pɔle ke timpi inɔ kɔtɔlaa sɔna ɔsɔntɔ tɔca tɔ. Na í kɔɔna timpi í ka svv saɔa ahoo anɔ tɔ.

⁴ Mɔɔɔɔlɔ Yosuwee yaawa yɔlaa naanɔwa na naale inɔ. ⁵ ɔlena í tɔ-wɔ si: Í polo lɔɔ Tacaa atakaa nɔɔɔ tɔ kɔ pɔɔ taa, na í kuli pɔle pɔle ke mɔ nyɔɔɔ tɔɔ. ⁶ Pɔɔ anɔ a ká tɔɔsɔɔna-mɔɔɔ mpi lɔɔ lapa-mɔɔɔ ɔsɔntɔ tɔ. Ye pɔ kɔma na mɔ piya pɔɔsi-me si pɔɔ anɔ a laki wɔ? ⁷ Í ká cɔ-wɔ si waatɔ nɔɔɔlɔ kɔtɔlaa tɔsɔɔna lɔɔ atakaa kɔ Yaatanɔ na Tacaa yelɔ na lum cɔ na pá tɔsi. ɔlɔ pɔɔ anɔ a ka tɔɔsɔɔna-mɔɔɔ pɔ tɔm ke tam tɔɔ.

⁸ Mɔɔɔɔlɔ apalaa naanɔwa na naale inɔ ɔ lapa teitei ɔsu Yosuwee ka kɔɔsɔɔ-wɔ tɔ. Pa kula pɔle pɔle ke pa kɔɔka nyɔɔɔ tɔɔ, ɔsu Tacaa ka heeluyɔ-wɔ tɔ. ɔlena pá kɔɔna-ye na pá su timpi paa siki ahoo anɔ tɔ. ⁹ Mɔɔɔɔɔ Yosuwee caa pɔɔ naanɔwa na naale tɔtɔ, na í kaa kaɔmaɔa ke pɔɔɔ pile taa, timpi kɔtɔlaa ka sɔɔɔla lɔɔ atakaa na pá sɔna tɔ. Na a wɔ tɔnaɔa halɔna saɔa.

¹⁰ Mɔɔɔɔɔ lɔɔ atakaa sɔɔɔllaa sɔna pɔɔɔ taa kɔ mɔv. Halɔna yɔlaa tɔ nti lɔɔ Tacaa ka heela Yosuwee si í telɔsi-wɔ tɔ tɔ lapɔ, ɔsu Moisi ka kɔɔsɔɔ-ɔ tɔ. Pɔ tɔma mɔv, ɔlena samaa tɔsi lɔɔlɔ. ¹¹ Pɔ kɔma na samaa tɔna tɔ tɔsɔɔ, ɔlena lɔɔ atakaa sɔɔɔllaa nmaa pa nɔɔɔ tɔɔ. ¹² Mɔɔɔɔɔ Lupɔɔ na Katɔ nyáma, na Manasee kɔɔkɔle hɔɔɔlɔɔ nyáma, tɔɔ samaa nɔɔɔ tɔɔ na pá tɔka pa yoou wontu, ɔsu Moisi ka heeluyɔ-wɔ tɔ. ¹³ Mɔɔɔɔɔ ɔlɔɔli nyáma yooola luwa Tacaa ɔsentaa, ɔsu yɔlaa iyisi nule (40000) na pá suuwa yoou wontu. Na pá pukina Yeliko tɔɔ kɔ timpi tetɔ wɔ ihɔntav tɔ. ¹⁴ Kuyaku nkuɔv Tacaa tuwa

^a 3:16 Atam tɔ: Atam tɔ na Saatanɔ pɔ kɔ acalɔɔ kupɔnɔɔ

Yosuwee ke teeli ke lseyeli nyáma tæna isentaa. Uena pá nyaŋna-i, halæna i sæm. Isu pa nyaŋaŋana Moisi tæ.

¹⁵ Mþúyú Tacaa tæma Yosuwee si: ¹⁶ Heeli kætælaa mpa pa sæyæla Isæ atakaa tæ si pá lu pæyæ taa.

¹⁷ Uena Yosuwee náá heeli-weye mpu. ¹⁸ Too isu Isæ atakaa sæyællaa kpesuyu pa næwæe ke pæyæ pæle taa na pá su kutey tæ, Uena lum mæli kprakaa na pá su na pá watu pæyæ kutemij, isu pu weu tæ. ¹⁹ Pa isætu kancaalaya nyæŋ kuyeyey naanowa wule ke lseyeli nyáma lu pæyæ taa, na pá polo pá siki timpi pa yaa si Kilikaa tæyæ Yeliko icate na ilim tælule tæ.

²⁰ Kilikaa tænaŋa Yosuwee ŋmawa pæe naanowa na naale wei paa kula pæyæ taa tæ. ²¹ Mpuylæ i heela lseyeli nyáma si: Ye kuyaku ŋku mæ piya pæsa-me si pæe ane a nyuyu suwe? ²² Ue í ká keesi-we si tu tæsa Yaatanu ke wulaya ké. ²³ Pæpætu fei leley, kuyaku nakulæyi Tacaa ta Isæ lapa na Yaatanu nyæw na tæ tæsi, isu i ka tæm lapu ke Sæsancaasi tæŋku taa tæ. ²⁴ Tacaa lapa mþúyú si atæ yælaa tæna í nyi si i wena toma. Uena taa nyaŋna-i tam.

5

¹ Tetu nti pa yaaki si Amolii tæ, tæ awulaa tæna mpa pa wena Yaatanu ilim tætu tæ tæ, na Kanaaŋ awulaa mpa pa kætæna Metitelanee tæŋku tæ. Pa tæna pa kæma na pá nu si Tacaa lapa na pæyæ nyæw na pá tæsi. Uena pa apalutu yæli-we, na lseyeli nyáma tæm la-weye sæyæntu ke katatælaya.

lseyeli nyáma pelyu ke Kilikaa

² Mpuylæ Tacaa tæma Yosuwee ke waatu unu i taa si: Caa pæe sæesi na í peli lseyeli piitim kofam pæne.

³ Ntæna Yosuwee peli-weye teitei, isu Tacaa ka yæyætyu tæyæ pulaya ŋka pa yaa si: Pelyu pulaya tæ ka tæ. ⁴⁻⁵ Waatu wei lseyeli nyáma luwa Icipiti tæ pa pela apalupiya tæna mpa pa tala yoou pote tæ. Ama pæle pa tænaŋa mpu pa sæpa wulaya tetu taa. Pæle pæ waali pa tasa apalupiya mpaŋa lulyu tæ pa ta peli pæle. Mpi pæ tæw Yosuwee pela-we tæyæle. ⁶ Mpi tæ, lseyeli nyáma kisa Isæ ké nunau ké, Uena pá cæw wulaya tetu taa ké pusi nule tæcu, na pa taa apalupiya mpa paa tala yoou pote ke pa Icipiti luu waatu tæ pá sí pa tæna. Mpu inæyi Tacaa ka yæyætæna tuunau si pa taa næyælu kaa keesi tetu kupantu nti tæ taa tæyænaŋa tæla yem tæhæ tæ. Tænaŋa i ka suwa pa caanaa ke næyæ si i ká ha-we. ⁷ Ue pa piya ke Isæ læta pa lonte. Pæ tæw ké Yosuwee pela-we. Mpi tæ, pa taa peli-weye mpaau taa. ⁸ Pa tæma pa looŋa tænaŋa pelyu, Uena pá caya pa tæcayale, halæna pá waa-we. ⁹ Ntæna Tacaa tæ Yosuwee si: Saŋa nté ma keela mæ nyæw tæw ké mæ Icipiti fæle.

Uena pá ha tæne inæyi hæte si Kilikaa (Pakælaa). Na pá yaaki-tæye mþúyú halæna saŋa.

Tæeu acima kancaalaya nyæna tæyæw ke Kanaaŋ

¹⁰ Mpuylæ lseyeli nyáma sika Kilikaa ke timpi tetu we ihæntau tæyæ Yeliko kin. Uena pá tæyæ Tæeu acima ke tænaŋa isætu kuyeyey naanowa na liyiti wule taanaŋa. ¹¹ Tæeu acima tæu kufemuyu ke pa caala tetu tæyænaŋa ke tæyæw, na potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tæ. Uena pá wæ tæyænaŋa pæe na pá salu tæw. ¹² Kuyæŋkuyæ manna yela hotuyu pa ta tasa-i nau. Pæ krayau waatu unu tæyæ lseyeli nyáma suu tetu tæyænaŋa ke tæyæw.

Tacaa yoolaa nyuyu tu

¹³ Kuyaku nakuli Yosuwee we Yeliko cæw, na í kusu ise, Ue i ná apalu næyælyu na i nin taa ké layate. Mþúyú i pola i kin na í pæsi-i si: N ké tá nyæŋ yaa tá kolontu? ¹⁴ Mpuylæ apalu unu i næyæ tækpau si: Aai, ma ké Tacaa yoolaa nyuyu tu ké, næwæw ké ma kæma.

Tænaŋale Yosuwee hota i tæe, na í sæe-i na í pæsi-i si: Na wentiyile n kæmnaa?

¹⁵ Kælena Tacaa yoolaa nyuyu tu tæ Yosuwee si: Wæyæsi nyá ntaŋkpala. Mpi tæ, timpi taa n saŋa mpu tæ, pæ we kate ké.

Uena Yosuwee la mpu.

6

Isɛyeli nyáma lɛɛkuyɔ ke Yeliko ɪcate

¹ Yeliko nyáma ka tɛka pa ɪcate kɛ na pɔ kalɛsi Isɛyeli nyáma tɔɔ. Nɔɔɔɔ u sɔvki, pɔcɔ nɔɔɔɔ u luki. ² Mɔpɔyɔ Taca heela Yosuwee si: Ma tɔyi ɪcate tɛnɛ tɔ wulav na tɔ yoolaa apalaa tɛnaya nyá niɔ taa. ³ Mɔpɔ tɔ, yoolaa mɛ, ɪ tɔ na ɪ cɔɔna ɪcate nɛyɛ tɔm kulɔm. ɪlɛna ɪ laki mɔpɔyɔ paa kuyaku ŋku. Halɛna kuyɛɛɔ naatoso tɔcu. ⁴ Kɔtɔlɛ naatosompɔɔɔɔɔɔ ká tɛɛ Isɔ atakaa sɔɔɔllɛ nɔɔɔ tɔɔ. Na paa wei na ɪ tutuyɔ. Pɔ takɪ kuyaku naatosompɔɔɔɔɔɔ nyɛɔŋku wule, ɪlɛna ɪ cɔɔ ɪcate kɛ tɔm naatosompɔɔɔɔɔɔ. Na kɔtɔlɛ nɔɔ tɔɔna pa tutuuyɔ hulɔyɔ. ⁵ Pɔ kɔma na ɪ nu tutuuyɔ wiiwa na ɪ cuyusi, ɪlɛ yɔlɛ tɛna kɔɔntɪ na pɔ yaya apalɔkakiisasi na ɪcate koluɔa ti. ɪlɛna paa Isɛyeli tɔ wei ɪ tii pa tɔɔ kɛ kɔakɔpaa.

⁶ Mɔpɔyɔlɛ Yosuwee kota kɔtɔlɛ na ɪ heeli-we si: ɪ kɔyɛ Isɔ atakaa na mɔ taa yɔlɛ naatosompɔɔɔɔɔɔ nɔɔ tɔkɪ paa wei na ɪ tutuyɔ na ɪ tɛɛ nɔɔɔ.

⁷ ɪlɛna Yosuwee heeli samaa si: ɪ tɔ na ɪ cɔɔ ɪcate. Na yooɔ wontu tɔkɔlɛ kɛ Isɔ atakaa nɔɔɔ tɔɔ.

⁸ Yosuwee tɛma yɔlɛ kɛ mɔpɔyɔ heeluɔyɔ, ɪlɛna kɔtɔlɛ naatosompɔɔɔɔɔɔ ɪni ɪ naali tɔntɛ, na pɔ hulɔyɔ pa tutuuyɔ. Na Isɔ atakaa kɛ pa waali. ⁹ ɪlɛna yooɔ wontu tɔkɔlɛ kɛ tutuuyɔ hullɛ nɔɔɔ tɔɔ. Na waali nyáma tɔɔɔyɔ Isɔ atakaa na pɔ haɔa mɔpɔ. ¹⁰ ɪlɛna Yosuwee heeli samaa si: ɪ taa kiisi, pɔcɔ mɔ taa nɔɔɔɔ nɔɔɔ taa ɪ taa lu paa fɔɔ mayamaya. Halɛna kuyɛɔŋku maa heeli-mɛ si ɪ kiisi tɔ. ¹¹ Mɔ na Isɔ atakaa ɪ ká cɔɔ ɪcate kɛ tɔm kulɔm. ɪlɛna ɪ mɔli tesikile na ɪ hɛntɪ.

ΙΣΕΥΕΛΙ
ΡΑΑΣΕΝΛΑΑ
ΤΩΜ ΤΑΚΕΛΑΥΑ

Κυτvlvtv

Takəlaya kanε ka taa kέ tə naaki isəna lseyeli nyəma yela lso kέ Kanaaη tetv taa tə. Pa nɔɔ tɔɔ tv Yosuwee səpa. lε pa fεina paasənlv. Paa wei ι lakaya isəna ι caaki tɔɔ. Ama waatv wei pa nukι pa isayatu sɔη ilena pά keesəna lso tɔɔ na pά wii. lso naaki pa pətɔtəle, ilena ί ləsəɣι paasənlaa na pά waasəɣι-wε.

Isəna pa faya Paasənlaa takəlaya tɔ:

lseyeli nyəma svsv ke Kanaaη na Yosuwee səm, titite 1:1-2:10

lseyeli paasənlaa, titite 2:11-16:31

lseyeli nyəma liyituɣu, titite 17-21

lseyeli nyəma caɣav ke Kanaaη tetv taa

¹ Yosuwee səm waali kέ lseyeli nyəma pɔsa Tacaa sι pa nyəη pa kpeka taa nte tu yoonna Kanaaη nyəma ke kancaalaya tɔ. ² Ntena Tacaa sι: Yuta nyəntε kέ. Mpi tɔ, pele pa niη taa kέ ma tv tetv.

³ Mpyvle Yuta kpekəle nyəma tɔma Simiyəη kpekəle nyəma sι: ί kɔɔ na ί səna-tv na tέ yoonna Kanaaη nyəma na tέ lεki tetv nti Tacaa kά ha-tv tɔ. Ye tə tɛma təna, lε tά kɔɔ na tέ səna-mε na tέ lεki mə nyəntv.

Mpyvle Simiyəη nyəma polaa na pά sɔsι Yuta nyəma tɔɔ, ⁴ na pά tεε yooou. llena Tacaa tv Kanaaη nyəma na Peliisi nyəma ke pa niη taa, na pά kύ yəlaa iyisi naanwa (10000) kέ Peseke icate taa. ⁵ Mpyvly pa maɣana wulav Atoni-Peseke ke Peseke icate taa, na pά yoonna-ι. Isəna pa kələna Kanaaη nyəma na Peliisi nyəma tɔɔle. ⁶ llena wulav se na pά tɔɔnι-ι na pά kra-ι na pά setι ι apalvmpεe na ι apalvnəmpee. ⁷ Mpyvle wulav unι ι tɔma sι: Ma maɣamaɣa maa seta yəlaa nutoso na naanwa apalvmpεe na pa apalvnəmpee ke mpyvly, na mά təkι na cəɣelasι hotiyι na pά caləsəɣι. Mpi maa lapa tɔɔ pə fεləɣι-m.

llena pά pona Atoni-Peseke ke Yosalem na ί caη na ί sι təna.

⁸ Mpyvly Yuta nyəma yoonna Yosalem nyəma, na pά kv-wε na pά sɔ icate ke kəkɔ na pά lεki-tε. ⁹ Pə waali kέ pa polaa na pά yoonna Kanaaη nyəma mpa paa wε pulasι taa, na ilim mpətəη tɔɔ kέ tetekəle taa tɔ. ¹⁰ llena pά polo na pά yoonna Kanaaη nyəma mpa pa wε Hεpəlɔη timpi pa yaakaya sι Alapa tε tɔ. Na pά kv Sesayi nyəma, na Ahimaη nyəma, na Taləmayι nyəma. ¹¹ Pa tɛma təna, ilena pά polo pά yoonna Tepii timpi pa yaakaya sι Kiliyatι-Sefεε tɔ pə nyəma. ¹² Mpyvly Kalepv tɔma sι: Ye wei ι yoonna Kiliyatι-Sefεε nyəma na ί kəlι-wε maa ha-ι ma pεelɔ Akəsa na ί la alv. ¹³ Tənaɣalε Kalepv neu tənvyv nyəη Kenasι pəyalv wei pa yaa sι Otiniyεε tɔ, ι yoonna icate ntέ tə nyəma na Kalepv ha-ι ι pεelɔ Akəsa na ί la alv. ¹⁴ Akəsa saawa, ilena ί tɔ ι paalv sι: Maa sələmι ma caa ke tetv natəlι. Alv unι ι tiina ι kraηaya tɔɔ, ilena ι caa pɔsι-ι sι: Alaafəya kεle? ¹⁵ Mpyvle alv nɔɔ təkpaυ sι: Hai, la-m kupantv na n ha-m hila. Mpi tɔ, tetv nti n ha-m mpyvly ilim mpətəη tɔ tɔ tə fεi lvm.

llena ι caa Kalepv nάa ha-ι hila wena a wε pə tεε tɔ, na isɔta nyəna.

¹⁶ Mpyvly Moisi yətι lulvyv nyəma Keni nyəma na Yuta nyəma pa luwa Yeliko, na pά polo pά caɣa Yuta Alaati ilim mpətəη tɔɔ kέ wɔlaya tetv taa kέ Amaleke nyəma tetv taa.

¹⁷ Mpyvle Yuta nyəma, na Simiyəη nyəma pa polaa na pά yoonna Kanaaη nyəma mpa pa wε Sefatι tɔ na pά tɔɔ pa tetv, na pά yəkι icate tənəηnaη. Na pά ha-tε sι Hooma. Ncaale ke pa yaa mpv na pa tε taa. ¹⁸ Pəle pə waali kέ Yuta nyəma mpe pa tasa Kasa, na Asəkaləη, na lkoləη acalεε ke lεkvyv, na pά kpenna wena a cəɔna-yε tɔ. ¹⁹ Tacaa ka wε pa waali kέ haləna pά lεki pulasι tetv təna. Ama tetv thantav taa nyəma ke pa ta pəsι. Mpi tɔ, pele paa wena yooou keekena nyəɣətv nyəma kέ. ²⁰ llena pά ha Kalepv ke

Hepələh ıcate, isu Moisi ka yəgətuyv tə. Mpi tə, unı ı təgənnə Anakı lılvəh nyəma tooso wei ı ka we tənə tə. ²¹ Pəncamee nyəma ta pəsi na pá təgəni Yepusi nyəma mpa paa we Yosalem tə, pá na-we pa wenna mpv.

²²⁻²³ Ḿpúgú Ifəlayim kpekəle na Manasee nyənte pa polaa na pá yoonə Peteele timpi pa yaakaya Lusi tə, na Tacaa səna-we. Ferhlaa ke paa caaləna tiluyv ke Peteele taa. ²⁴ Pəle pa talaa na pá sulina apalv nəgəlv, ılena pá təmı-ı sı: Huli-tuyv timpi təw ıcate koloosi topilinaa tə, tu nyi nyá təw.

²⁵ Ḿpúgú apalv unı ı hulə-weye təsvule. ılena pá svv na pá kú ıcate yəlaa tənə. Ama pa yela apalv unı na ı təyaya nyəma tənə. ²⁶ Pə waalı ké apalv unı ı polə Hiti nyəma tetv taa, na í ħmá ıcate na í yaa-te sı Lusi, na pá yaakı-teye ħpúgú haləna sarə.

²⁷ Manasee nyəma ná tá pəsi na pá təgəni Peti-Seyarə nyəma, na Taanaki nyəma, na Təwə nyəma, na lpeleyam nyəma, na Mekito nyəma, na pə acaləe wena a cəwəna-ye tə. Kanaarə nyəma ka we tənaya tam ké. ²⁸ Paa na waatv wei lseyeli nyəma kəma na pá yoo toh ke teu tə pa ta pəsi na pá ləeki pa koloosi acaləe. Ye pə taya səkpena paasi.

²⁹ Ifəlayim nyəma ná tá pəsi na pá təgəni Kanaarə nyəma mpa pa we Kesee tə, pa na-we pa wenna.

³⁰ Sapuləh nyəma ná tá pəsi na pá təgəni Kanaarə nyəma mpa pa we Kitələh na Nahalalı tə. Ama təma ké pa tv-we na pá na-we pa we mpv.

³¹ Asee nyəma ná tá pəsi na pá təgəni Ako nyəma, na Sitəh nyəma, na Alarv nyəma, na Akəsiri nyəma, na Heləpa nyəma, na Afiki nyəma, na Lehori nyəma. ³² Pə təw ké pá na Kanaarə nyəma pa caya pəle pa tetv taa.

³³ Nefətali nyəma ta pəsi na pá təgəni Kanaarə nyəma mpa pa we Peti-Semesı na Peti-Anatı tə. Ama təma ke pa tv-we na pá na-we pá wee.

³⁴ Ḿpúgú Amolii nyəma təgəna Tarə nyəma, na pá kpa pulası taa. Pa ta yele-we na pá caya tetv ihəntav taa. ³⁵ ılena Amolii nyəma saalı Haa-Helesı puyv taa na Ayaləh na Saaləpim. Ama waalı waalı ké Ifəlayim nyəma, na Manasee nyəma ħmakəla-we na pá tv-weye təma. ³⁶ Itəm nyəma tetv tohə fayana Pəcesi tontəhle təw ké Sela na ilim təlule təw.

2

Tacaa kaləgəna ı yəlaa

¹ Ḿpúgú kuyakv nakvli Tacaa isətaa tillu luna Kilikaa, na í polo timpi pa yaa sı Pokim tə. Na í tó lseyeli nyəma sı: Ma ləsa-meyə Icipiti na má pona-meyə tetv nti tə taa maa heela mə caanaa na tuunav sı maa ha-me tə. Halı má yəgətı na má sı sı ma kaa yəki má na me ta nəgə pəeluyv. ² Na ma heela-me sı mə na tetv tənə tə nyəma í taa pəeli nəgə nakəli. Pə wee ké sı í yəki pa tuh. Paa na mpv tə, í tá nu ma təm. ıle pepe təw ké í lapa mpv? ³ Pə mağamaya pə təw ké ma heeliyi-me təfoo sı ma kaa təgənyəi tetv tənə tə yəlaa na mu təhəyi. Ama mə na-we í ká weena mpv, na pa tuh pəsi-meyə katəsi.

⁴ Waatv wei Tacaa isətaa tillu təma təm ntəyi yəgətuyv, ılena lseyeli nyəma tvli nəwı na pá wiiki. ⁵ Pə təw ké pa ha lonte nteye həte sı Pokim. Wiilaa teye pa yaa mpv na pa te taa. Ḿpúgú pa lapa Tacaa ke kətasi.

Yosuwee səm

⁶ Waatv wei Yosuwee taa səta tə, ħpúgú ı yela lseyeli nyəma ke Sikem, ılena paa wei í məli ı tetv nti ı hikaa tə tə taa. ⁷ lseyeli nyəma lapa Tacaa təmlə ké, haləna Yosuwee səm. Na pá səesi ıləle ke mpv, na nyuyv nyəma mpa pa nana pa isəpəle ke təma səwəwəna wena Tacaa lapa-we tə, pəle pa polo pa sı tətə. ⁸ Tacaa təmlə tv Yosuwee pısi yoosa nunuwa na naanəwa (110) ılena í sí. ⁹ ılena pá pimi-ı tetv nti pa ha-ı tə, tə taa ké Timnatı-Helesı ke Ifəlayim pulası taa ké Kaası puyv taa ké ilim ntəgəh təw. ¹⁰ Ḿpúgú Yosuwee pəle nyəma tənə səpa tətə. Ama kvfalarə yəlaa ná táa cekəna Tacaa, na təma səwəwəna wena ı ka lapa lseyeli nyəma tə.

lseyeli nyəma ləwa ləw səew

¹¹ ǾpǾyǾ lseylɛ nyǾma lapa mpi pǾ ta maɣa Tacaa tǾ. Pa laakaya tuɣ wei pa yaa si PaalǾnaa tǾɣǾ. ¹² Pa lǾwa pa caanaa lǾ Tacaa wei i lǾsa-weɣe Icipiti tǾ. llena pa laakali mǾli piitimnaa mpa pa heku pa we mpv tǾ pa tuɣ tǾɔ, na pǾ luɣiɣi-i. TǾnaɣa pa kusǾna Tacaa pǾǾnǾ. ¹³ Pa lǾ-i kǛ na pǾ laaki tuɣ apalu nyǾɣ wei pa yaaki si PaalǾnaa tǾ, na alv nyǾɣ wei pa yaa si AsǽtatǾnaa tǾ. ¹⁴ ǾpǾyǾ Tacaa taa huuna lseylɛ nyǾma, na i yele-we na lǛkǾlaa lǛeki pa nyǾm tǾna. Na i tu-weɣe pa kolontunaa niɣ taa na pǾ kǾli-we. ¹⁵ Paa waatu wei kǛ pa sula yooɣ Tacaa yeki kǛ na pele pǾ tǾɣǾni-we. lsu i ka tǽm-weɣe heeluyu na tuunav tǾ. TǾnaɣale pa laɣa wakǾlaa tǽtǾɣǾtǾɣǾ. ¹⁶ KǛna Tacaa nǾǾ kraaki pa taa kǛ paasənlaa si pele pǾ waasi-weɣe lǛkǾlaa mpe pa niɣ taa. ¹⁷ Ama lseylɛ nyǾma kisa peleɣe nunav na pǾ laaki tuɣ na pǾ luɣiɣi-i. TǾnaɣa pa yelina pa caanaa mpa pa tǾɣaya lǾ kusǽsutv tǾ pa mpaav ke lǾɣ, na pǾ kisi-weɣe kǛenav. ¹⁸ Paa waatu wei kǛ Tacaa kra-weɣe paasənlv, i we pǾntv unv i waali kǛ na i yaki-weɣe pa kolontunaa niɣ taa, halǾna i sǽm. PǾpǾtv fei leleɣ, ye pǾ kǾma na pa ɣmakǾllaa nyǾɣsǽɣi pa ise na pǾ salǾmǽɣi, pa pǾtǽtǽle kraaki Tacaa kǛ. ¹⁹ Ama pǾ kǾɣ na paasənlv si, llena pǾ tǾɣani isayatu taa kǛ mǾlvuyv, na pǾ kǾli pa caanaa. Na pǾ laaki tuɣ na pa luɣiɣi-i. Na pǾ tǾka tam kǛ pa kanɣante, na pa yaasi isayav.

Tacaa maɣasǽɣi lseylɛ nyǾma si i naa pa waali

²⁰ ǾpǾyǾ kuyaku nakvli Tacaa taa huuna lseylɛ nyǾma na i tǾ si: YǾlaa pane pa yǾka ma nǾɣǾ ɣka ma na pa caanaa tu peleaa tǾ, na pǾ kisi-m nunav. ²¹ Mpv tǾ, ma kaa tǾɣǾni piitimnaa mpa YosuwǛe taa tǽ tǾɣǾnvuyv na pǾcǾ i sǽki tǾ, pa taa kulǾm. ²² Piitimnaa mpeɣe maa nana lseylɛ nyǾma waali si paa nuna-m na pǾ tǾɣ ma luyv nyǾntv isv pa caanaa lapv tǾ yaa isǾna.

²³ ǾpǾyǾ Tacaa yela piitimnaa mpa i taa tv YosuwǛe niɣ taa si i tǾɣǾni tǾ na pǾ heesi. l ta hulina pa tǾɣǾnvuyv.

3

¹ ǾpǾyǾ Tacaa yela piitimnaa mpeɣe tǾɣǾnvuyv si i maɣasǽɣǾna lseylɛ nyǾma mpa pa taa nyi pǾ na Kanaaɣ nyǾma pa yooɣ tǾna tǾ. ² Tacaa caakaya kǛ si mpa unv pa taa nyi yooɣ ke mpv tǾ, pǾ nyi-kv. ³ Piitimnaa mpa pu kaasa tǾɣǾnvuyv tǾɣǾle Filiisi nyǾma acalǛ kakpasi, na Kanaaɣ nyǾma tǾna, na SitǾɣ nyǾma, na Hifi nyǾma mpa pa we Lipaɣ puyv taa kǛ pǾ kraɣav Paali-HeemǾɣ puyv na pǾ polo Lepo-Hamati tǾ. ⁴ Mpe unv Tacaa caakaya si i naakǾna lseylɛ nyǾma waali si paa tǾki kusǽsutv nti i ka yelaa na Moisi tv pa caanaa tǾ yaa pa kaa tǾki. ⁵ Mpv pǾ yelina na lseylɛ nyǾma we Kanaaɣ nyǾma na Hiti nyǾma na Amolii nyǾma na Peliisi nyǾma na Hifi nyǾma na Yepusi nyǾma pa heku. ⁶ Pele pa haakayana-weɣe pa peleaa na pǾ laki alaa, na mpe pǾ haaki peleɣe pa nyǾma, na pǾ laaki pa tuɣ.

ISEYELI PAASENLAA

Otiniiyee

⁷ ǾpǾyǾ lseylɛ nyǾma lapa mpi pǾ ta maɣa Tacaa tǾ. Pa kisa lǾ kǛ seev na pǾ laaki tuɣ wei pa yaaki si PaalǾnaa na Aselanaa tǾ. ⁸ Mpvuyvle Tacaa taa huuna-we na i tu-weɣe Mesopotami wulav Kusaɣ-Lisatayim niɣ taa. Na ilǛ i ɣmakǾli-weɣe pusi pǾlefei tǾcu. ⁹ Kelena pǾ wiina Tacaa si i ya-we. llena ilǛ i lǾsi Kalepv neu tǾnvuyv nyǾɣ Kenasi pǾyalv Otiniiyee si i waasi-we. ¹⁰ ǾpǾyǾ Tacaa Feesuyv tii i tǾɔ, na i polo i yooɣ wulav Kusaɣ-Lisatayim na i kǾli-i. ¹¹ llena lseylɛ nyǾma heesi pusi nule tǾcu. PǾ waali kǛ Otiniiyee sǾpa.

lhuti

¹² ǾpǾyǾ lseylɛ nyǾma tasa lapv ke mpi pǾ ta maɣa Tacaa tǾ. Ntena ilǛ i yele na Mowarv wulav lkolǾɣ kvli pa tǾɔ. ¹³ l polaa kǛ na i sǾasi Amoni nyǾma na Amaleke nyǾma pa tǾɔ, na pǾ yooɣ-we na pǾ lǛeki Yeliko icate. ¹⁴ Pusi pǾlefei hiu tǾcu kǛ Mowarv wulav ɣmakǾla-we. ¹⁵ Pa wiina Tacaa, llena i kra Pǽncamee kpekǾle taa tv Kelaa pǾyalv mpvtv lhuti si i waasi-we.

Kelena lseyeli nyóma cæla lhuti ke kuvæu si í pona Mowapu wulav. ¹⁶ Ntena lhuti caa layate nte tæ we løj ke taa na waali, na tæ tayala isu mpiih naale tæ, na í susi-teye i tokonaa tæe na i ntøjøj tæ. ¹⁷ Mpuvule i cæla wulav ke i kuvæu. Apalu inu i ka ke kuyasulo ke tæmam. ¹⁸ I tema-i celvyu ke mpv, ilena í na yælaa mpa paa kæna kuvæu ŋku tæ pá lu. ¹⁹ Pa koma na pá tala pæe wena pa sika Kilikaa cælo na pá laaki tæ, ilena lhuti mælæna i waali, na í polo wulav kiŋ si: Hai, tá caa, maa wena faaciya nakæli si ma naaki-ŋ má na-ŋ tá tike.

Ilena wulav læsi tæmle nyóma tæna. ²⁰ Ate na isæ naŋ ŋku ku niyita teu tæ kv taa ké i ka wæe. Ntena lhuti krætæna-i na í tæmi-i si: Tacaa heela-m tæm si má heeli-ŋ.

Tænayale wulav kola i tæcayale. ²¹ Ilena lhuti kpeæ i layate na mpv na í sæ wulav lotu taa. ²² Na tæ suv tæ tæna, na pá kpeŋna krátýú, na í yele-teye mpv na nim waasi tæ tæ. ²³ I tema mpv, ilena í luna waali tæ, na í tæki na í kalæsi. ²⁴ I tæewa ilena tæmle nyóma polo pa mayana pæ kalæsa mpv. Ilena pá tv pa taa si wulav luki i awalí ké. ²⁵ Mkýú pa taŋaa na pá ká i fei tulvyu. Ilena pá polo pá tuli pa mayamaŋa na pá mayana pa caa hænta atæ na i sæpa. ²⁶ Waatu wei pa taŋa mpv tøjøj lhuti sewa na í tæe pæe tøjøkæle, na í polo í ŋmeli Seyila. ²⁷ I tala lfalayim pøj taa, ilena í yaga apalu tutuyu, na í koti lseyeli nyóma na í tv-weye nøjøj na pá tii pulasi. ²⁸ Ilena í tæ-we si: Í tøj ma waali. Mpi tæ, Tacaa tv mæ niŋ taa ké mæ kolontunaa Mowapu nyóma ké.

Ilena pá polo na pá nyala-weye Yaataní tætesæle, nøjøl ta fiti. ²⁹ Kuyarŋku pa ku Mowapu yoolaa taa yoolaa ke yælaa iyisi naanwa (10000) ké nøjøl ta tuli. ³⁰ Pæ krayav waatu inu tøjøj lseyeli nyóma ŋmakæla Mowapu nyóma na tetu hæsi pusi nunaasa tæcu.

Samkaa

³¹ Anati pæyalv Samkaa lætæna lhuti lonte taa. Inu i kuna Filiisi nyóma ke yælaa nasætosæ (600) na nav krátýú. Ílé i waasa lseyeli nyóma tætøjøj.

4

Tepola na Palaki

¹ Lhuti sæpa, ilena lseyeli nyóma tasa lapv ke mpi pæ ta maŋa Tacaa tæ. ² Mkýú Tacaa tv-weye Kanaaŋ nyóma wulav Yapeŋ wei i tækaya kawulaya ke Hasæ tæ i niŋ taa. I yoou wulav ke pa yaakaya Sisela na í we Halose-Koyim. ³ Yapeŋ inu i yoou keekænaa ka we nasænaasa na nunwa (900) ké. Mkýú i nyøŋsa lseyeli nyóma ise ke pusi hiu tæcu. Ilena pele pá wiina Tacaa si í waasi-we.

⁴ Lapitæti alv Tepola ka kæna isæ kuvøjøjtv telæsulv na í hvuki lseyeli nyóma ke pa tæmnaa ke waatu inu i taa. ⁵ Petæeli na Lama pa hekv taa timpi pa yaa si Tepola Paav ke lfalayim puyv taa tøjøj alv inu i pukaya na í caki, na í taŋanæyi lseyeli nyóma tæmnaa. ⁶ Mkýú kuyaku nakuli Tepola inu i tila Apinowam pæyalv Palaki kiŋ ke Ketæsi ke Nefætali tetv taa, na í heeli-i si: lseyeli isæ Tacaa tæma si í læsi Nefætali na Sapuløj pæ nyóma taa ké apalaa iyisi naanwa (10000) na í pona-weye Tapæ puyv tæ. ⁷ Maa yele na Yapeŋ yoolaa wulav Sisela kuu i yoolaa na i keekænaa nyøjæt v nyóma na pá lu Kisøj læv taa si pa yookina-ŋ, ilena má tv-weye nyá niŋ taa.

⁸ Tænayale Palaki cæwa Tepola si: Ye ma na-ŋ tu pona, ilæ maa polo. Ama ye n kaa polo, ilæ maa puki. ⁹ Mpuvule Tepola si: Ma na-ŋ tu polo yaa. Ama paa n tala timpi nøjøl kaa sa-ŋ ké. Mpi tæ, alv niŋ taa ké Tacaa ká tv Sisela.

Ilena Tepola kvli na í na Palaki pá tæe Ketæsi. ¹⁰ Mkýú Palaki kpeyela Nefætali na Sapuløj nyóma, na yælaa iyisi naanwa (10000) tisi si paa tæŋi-i, na Tepola mayamaŋa náá polo tætæ. ¹¹ Keni tv Hepeæ ka fayana Keni nyóma lælaa mpa pa ké Moisi yæti Hopari pæyalaa tøjøj. Ilena í polo í siki Saananim tuŋ sæsøj tæe ké Ketæsi kiŋ.

¹² Mkýú Sisela nuwa si Apinowam pæyalv kpawa Tapæ puyv tæ. ¹³ Ilena í koti i yoolaa nasænaasa na nunwa (900) ké Halose na pá tæe Kisøj læv taa. ¹⁴ Ntena Tepola tæ Palaki si: Polo pa tæ, saŋa ke Tacaa tvyi Sisela ke nyá niŋ taa, na i mayamaŋa i ká wæna nyá waali.

Μρύγύ Palaki tiiwa Tapəə puyv na i waali ké yoolaa iyisi naanvwa (10000). ¹⁵ Pa nika yoo, ilena Tacaa yelee na Sisela yoolaa na i keekena pá kuu-te. Haləna Sisela lu i keeke taa, na í se nəəhe. ¹⁶ Ilena Palaki tu i kolontunaa na pa keekena waali, na í tana-weye Halose. Na í heeli pa yoolaa tana pə ta səə paa iləyov pəyaya.

¹⁷ Μρύγύ Sisela sewa na í polo Keni tu Hepee alv Yayee te. Mpi tə, wulav Yapeh yəlaa na Hepee nyəma paa we təma na leleh ké. ¹⁸ Ilena Yayee lu na í səh Sisela na í təmi-i si: Ta caa, svu ma te cəne, taa nyana pulv.

Sisela svuwa Yayee cokəle taa, ilena í hənti na alv uní í waasi i təə ké puyv. ¹⁹ Μρύγύ apalv uní i təma-i si: Lukətv təkə-m ké, ha-m lumaya na má nyəə.

Ilena alv cosi naaləm ke huluyv taa na í ha-i na i nyəə, na í tayani-i puyv waasvuv.

²⁰ Μρυγυλε Sisela təma alv uní si: Səh cokəle nənəyə, na wei í pəəsa-η si nəyəlv we cəne? Ilə n cə si, aai.

²¹ Sisela ka kawayə tətəyətəyə, ilena í too isv i səpa. Μρύγύ Yayee kraya pəəh cokəle kanəkanaya na kanəkanvuv, na í krətəna-i təhe na í keesəna i ləkpaγasaya təə na í ká na í krəna tetv na Sisela si. ²² Pə waali ké Palaki sewa Sisela waali na í tala Yayee te na Yayee lu na í təmi-i si. Kəə, maa huli-η yvlv wei n pəkəy i tə.

Palaki svu cokəle taa, ilena í mayana i hənta ate təcəmm, na krátúyú tvu i ləkpaγasaya taa na í səpa.

²³ Kuyaku ηkuyv ləə yelaa na lseveli nyəma kəli Kanaah wulav Yapeh. ²⁴ Μρύγύ lseveli nyəma kaasa pa təyi teu na təhe təhe pá kəə pá tēesəna Kanaah wulav ke kvuv.

5

Tepola pa akaitv kawəyaya

¹ Kuyaku ηku Tepola na Apinowam pəyalv Palaki pa kəla Sisela təyə pa mapa kawəyaya si:

² lseveli nyuvv nyəma pona samaa ke yoo.

Í sa Tacaa.

Samaa yooa luyv kvlvuvv.

Í sa Tacaa.

³ Awulaa səsaa me, í nu yoo.

Awulumpiya me, mi welisi yoo.

Ma saη lseveli ləə Tacaa.

⁴ Tacaa luna Seyii puyv,

ilena tetv svu seluyv.

Í lu ltəm tetv taa,

ilena tev náá nu.

⁵ Sinayi puyv sela səsəm ke Tacaa isentaa,

pəəh selaa təpəηη ke Tacaa isentaa.

⁶ Anati pəyalv Samkaa pəəle taa

yəlaa caasi ya yem ké tetv taa ké.

Yayee pəəle taa,

təntaa təyaya mpaah kra i nyəη ké.

⁷ lseveli nyəma taa feina nyuvv tv,

kəna Tepola kvli i naasi taa.

Pa taa feina aka nəyəlv

ilena pa too Tepola kvli.

⁸ Tvη ke lseveli nyəma ləsaa

ilena yoo náá tii təkpili.

Yoolaa tuutuuma me, králúyú fei.

Yoolaa samaa me, ηmantaaya fei.

⁹ lseveli nyuvv nyəma me, ma sama.

Luyu kulumuyu yoolaa me, ma sama.

Í sa Tacaa.

¹⁰ Awulaa səsaa me, í pəsəna laakali.

Apila me, í pəsəna laakali.

Kunyəntunaa mi pəsəna laakali.

¹¹ Lum lulaa í sa ləə ké i kúpantu təə.

Í sami-i kúpantu nti i lapa lseyeli tə tə təə.

lseyeli caɣa təpamm tə í sami-i.

¹² Tepola, Tepola kuli na hí waasi.

Kuli na hí ma kawəyaya.

Apinowam pəyalu Palaki kuli.

Kuli, na hí cə lseyeli saləkatunaa.

¹³ Kaasəlaa ná kəla akanaa.

Tacaa yelaa na má kəli akanaa.

¹⁴ Ifəlayim nyəma pola tətəkəle taa.

Pencamee nyəma pola tətəkəle taa.

Awulaa səsaa luna Makii.

Yoolaa akewenaa ná luna Sapuləh.

¹⁵ Isakaa nyuyuy nyəma təhə Tepola na Palaki.

Isakaa yoolaa səsə Tepola pa təə,

pa krenta təntə na pá polo tətəkəle taa.

Pə na pə mpv tə, Lureh nyəma ná paasəna təmnaa həm ké.

¹⁶ Lureh nyəma paasəna kaləkəh wula nuw suwe?

Pa paasəna təmnaa həm ké.

¹⁷ Katu nyəma ta kəə, pa saala Yaatanu waali.

Təh nyəma ta kəə, pa saala kpuləh taa.

Asee nyəma ta kəə, pa saala tənku nəyə.

¹⁸ Sapuləh nyəma ná tisaa na pá mv səm.

Nəfətali nyəma ná tisaa na pá polo təyoole.

¹⁹ Awulaa səsaa lu yoou.

Kanaah awulaa lu yoou.

Pa luwa si pa yookina Tanaki.

Pa yookina Tanaki ke Mekito lum nəyə.

Pa lahə wontu.

Pa wu liyitee.

²⁰ Isətuləhasi mayamaya ná yoowa,

hatoo si mpaah taa ké si yoona Sisela.

²¹ Kisəh ləəv təyə kolontunaa.

Ləhəta Kisəh ləəv kpiisa-wə.

Tə kaasi ta ti na tə nyəə təh.

²² Selaa towa casəle.

Pa kpaɣanəh acwə wiina ntəyə kpakatam kpakatam.

²³ Tacaa isətaa tillu si pá tənisi Melosi icatə ke mpusi.

Si pá tənisi tə yəlaa ke mpusi,

pa ta lu Tacaa yoou.

Pa ta kəə si pa səhna Tacaa yoolaa taa yoolaa.

²⁴ Pá kooli Yayee ke kúpantu.

Pá kooli Keni tv Həpəe əlv ke kúpantu.

Pá kooli-i kúpantu ke coka taa əlaa taa.

²⁵ Sisela sələma Yəyee ke ləm na ilé i cəle-i naaləm.

Tete naaləm ke i ha-i kalav taa.

²⁶ Yəyee kpaɣa kaŋkanaya na mpəle,

na í co kaŋkanuyu na ŋwaan,

na í ka Sisela nyuyu na í tɔli púyú.

l kamaya na í yəki nyumpəɣɔlaya.

²⁷ Sisela yela i ti na i hoti alv tɛɛ təmaai.

l hanta ate təcəmm na í səpa.

²⁸ Sisela too taŋaa na í nyənəɣana pətote.

Na í nəɣəsəyi si: Pepe tɔɔ ké

Sisela keke ta tala ləŋ?

²⁹ Alaa ləmaɣasɛɛ nyóma ná cə-i.

lɔi i lela pa kvcəcutu nti si:

³⁰ Isəntə yoolaa kuu wontuŋ ké,

na pá taləyi, inɛɣe pɛɛlɔ yaa pɛɛlaa naale.

Sisela ke puyy kupaŋku yaa pəŋ naale.

Na máa paa puyy kvsəpuyy

yaa pəŋ naaleɣe ma luyɔ tɛɛ.

³¹ Tacaa kolontunaa í səki mpv.

l taapalaa náa teeki kəkə isu ilim lukuyɔ tɔ.

Pəle pə waali lɛɣɛli tɛtɔ hɛɛsa pusi nule təcu.

6

Matiyaŋ nyóma cəəsəyi lɛɣɛli nyóma

¹ Ḿpúyú lɛɣɛli nyóma tasa lapv ke mpi pə ta maya Tacaa tɔ. lɛna ilé i tv-wɛɣe Matiyaŋ nyóma niŋ taa ké pusi nule təcu. ² Matiyaŋ nyóma cəəsə-wɛɣe səsəm ké. lɛna lɛɣɛli nyóma se na pá cəəsi pulasi taa, na kukpaməŋ pəŋ taa. ³ Ye lɛɣɛli nyóma í tuuki pa tawa, lɛ Matiyaŋ nyóma, na Amaleke nyóma, na ilim təlule tɔɔ tɔntaa pa krenti na ⁴ pá watɔ-wɛ, na pá wakələyi pa kuhələm, haləna pá tala timpi pa yaa si Kasa tɔ. Paa kaasəyi pulv si pɛɛ pá təɣɔ. Na pá kpeŋna pa tɔla na pá kraaki. ⁵ Pa kəŋayana pa kaləkəŋ na pa coka ké. Pa na pa yooyoonaa paa wɛ paɣale ké isu kutolon, pa fɛi kaluyɔ. Pa watəyi lɛɣɛli tɛtɔ ké na pá wakələyi-ti.

⁶⁻⁷ lɛɣɛli nyóma təɣona pa təyi teu ke Matiyaŋ nyóma niŋ taa ké. lɛna pá wiina Tacaa si í waasi-wɛ. ⁸ Ntɛna Tacaa kra-wɛɣe lɔ kuyɔɣotutu tɛləsulv, na ilé i heeli-wɛ si: lɛɣɛli lɔ Tacaa yəɣɔtaa si ma ləsəna-mɛɣe Icipiti yomle taa. ⁹ Má waasəna-mɛɣe Icipiti nyóma niŋ taa, na má təɣoni mpa pa cəəsaya-mɛ tɔ, na má ha-mɛɣe pa tɛtɔ. ¹⁰ Haləna má heeli-mɛ si, maɣale mə lɔ Tacaa. lɛ í taa nyana Amolii nyóma mpa pa tɛtɔ taa í wɛ isəntə tɔ pa tuŋ. Ama í ta nuna-m.

Tacaa ləsa Ketiyəŋ si í waasi lɛɣɛli nyóma

¹¹ Ḿpúyú Tacaa isətaa tillu kəma Ofəla na í caya Apiyesɛɛ lɔluyɔ tv Yowasi haləm taa ké tuyɔ nakvli kv tɛɛ. Na Yowasi pəyalv Ketiyəŋ ŋmɛla lɛsɛŋ tənyaasəle, na í maki təɣonaya si Matiyaŋ nyóma í taa na-i. ¹² Tənaɣale isətaa tillu lu i tɔɔ na í təmi-i si: Yoolaa taa aka nyá, Tacaa wɛ nyá waali.

¹³ Kɛlɛna Ketiyəŋ nəɣə təkpaɔv si: Aai, ma cɛ, ye Tacaa ka wɛ tá waali, pepe tɔɔ ké tə təkɔ wahalanaa panɛ? Na lɛye piti təma nna a təm tá caanaa kɛɛsa-tv si i lapa-wɛɣe waatu wei i ləsa-wɛɣe Icipiti tɔ a wɛɛ? Pəpətv fɛi leleŋ, Tacaa lə-tuyɔ, na í tv-tuyɔ Matiyaŋ nyóma niŋ taa.

¹⁴ Mpuyɔle Tacaa pəsəna Ketiyəŋ tɔɔ na í təmi-i si: Pona toma wena n wena mpv tɔ, na í waasi lɛɣɛli nyóma ke Matiyaŋ nyóma niŋ taa. Ma maɣamaya ma tiliyina-ŋ.

¹⁵ Ntəna Ketiyəŋ si: Hai, Tacaa, maa waasi lseyeli nyəma na ma we? Mpi tə, tá təyaya ta ke puluyu Manasee luluyu nyəma taa. Pécó ma tu ké pəyaya ntə.

¹⁶ Mpuylə Tacaa si: Maa wəe nyá waali ké, na í tələki Matiyəŋ nyəma isu yulu kuləm.

¹⁷ Ulena Ketiyəŋ si: Ye mpv la na má nyi təkəlekele si Tacaa nyá, nyá yəŋətəŋəna-m.

¹⁸ Səŋ na má kəna-ŋ kuvəəu na pécó í tēe.

Tacaa si: Polo na í kəə.

¹⁹ Ketiyəŋ polaa, ulena í kú pəfate na í təsi na í tv potopotonaa mpa pa taa kukusum fei təŋə səsəm. Ulena í kuuli nantu ke tokiya taa, na yom ke nyanaya taa na í pona lso isətaa tillu ke tuyv səsəŋku ŋku kv tēe. ²⁰ Ulena isətaa tillu təm-i si: Polo na í su nantu na potopotonaa ke kukramuyv kune kv təə na í pə yom.

Ulena Ketiyəŋ la mpv. ²¹ Mprúyú Tacaa isətaa tillu tokina nantu na potopotonaa mpe na í kprátúyú. Ulena kəkə lu kukramuyv taa na ká nyaya pə təna. Na isətaa tillu náá mvki yem. ²² Tənayale Ketiyəŋ cəkənaa si Tacaa isətaa tillu ké. Ulena í yaya kapuka si: Hai, ma təm tema. Ma nawa lso isətaa tillu isəntaa.

²³ Ama Tacaa ná təma-i si: Nyá laŋle í taa wakəli, n kaa sí se.

²⁴ Mpuylə Ketiyəŋ ŋmawa Tacaa ke kətaya təlate, na í ha-təye hətə si Tacaa heesəŋəna laŋa. Kətaya təlate nté tə we haləna saŋa ke Apiyesəe nyəma icatə Ofəla taa.

Ketiyəŋ yəka tuyv Paali təlaale

²⁵ Mprúyú Tacaa heela Ketiyəŋ ke ahoo anı si: Kpa nyá caa latəce kufalu, na í tasa naale nyəŋ wei i wəna pusi naatosompəŋəlaya tə. Ulena í yəki nyá caa təlaale na í kpesi tesika ŋka pa laaki tə. ²⁶ Ulena í ŋma-m kətaya təlate ke puyv kune kv nyuyv taa na í kraya tesika ŋke ka taasi na í lana kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə na latəce naale nyəŋ.

²⁷ Ulena Ketiyəŋ ləsi i təmle nyəma ke naanəwa, na í lá isu Tacaa keesa-i təŋə ahoo. Mpi tə, i nyanayana i caa təyaya nyəma na icatə yəlaa ké. ²⁸ Pə fema na icatə nyəma kuli tanəŋ tēe təhulu, ulena pá mayana pa yəka tuyv na pá kpesi tesika. Na pá lá latəce naale nyəŋ ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna təŋə kətaya təlate nte pa ŋmawa tə tə təə.

²⁹ Mpuylə pa pəəsa təma si: Awe mayamaya lapəna mpv?

Icatə nyəma cəkənaa si Ketiyəŋ lapəna mpv. ³⁰ Ulena pá tó i caa Yowasi si: Ləsi nyá pəyalv na t́ kv-i. Mpi tə, i yəka təlaale, na í kpesi pəcəlo tesika.

³¹ Mpuylə apalu inı i cəwa mpe inı si: Mə nyəntu suweye tuyv ŋku kv təm taa? Ye pə cəpa wei si i səkəna kv təə, isu puntu səpa na pécó pə nyaali. Ye kv ke tuyv, kv yoo kv mayamaya kv yoo. Mpi tə, kv təlaale ke pa yəkaa.

³² Kuyaku ŋkuyv pa ha Ketiyəŋ ke hətə si: Yelupaali. Pə nyuyv nté si: Paali í yoo i ti yoo. I təlaale ke pa yəkaa.

Ketiyəŋ pəkəŋi lso luyv nyəntv

³³ Mprúyú kuyaku nakuli Matiyəŋ nyəma, na Amaleke nyəma, na ilim təlule təə təntaa kotaa, na pá təsi Yaatanı na pá polo pá puli Sisilee tətəkəle taa. ³⁴ Ulena lso Feesuyv tii Ketiyəŋ təə na í yaya apalu tutuyv si Apiyesəe luluyv nyəma í tv i waali. ³⁵ Na í tili tətəŋə Manasee nyəma kin si apalaa í lu na pá tv i waali, na í yaa Aseə nyəma, na Sapuləŋ nyəma, na Nəfətali nyəma, na pa təna pá səsı i təə.

³⁶ Mpuylə Ketiyəŋ təma lso si: Ye tampana si nyá təŋ ke maa waasəna lseyeli nyəma isu n ka yəŋətuyv tə. ³⁷ Təə, maa pə heu kəŋle ke Kataya taa. Ye cələv kpa-təye ahoo na atə náá wulaa, ilə tənaya maa nyəna si nyá təŋ ke maa waasəna lseyeli nyəma.

³⁸ Ulena pá la mprúyú teitei. Təv fema tanəŋ na Ketiyəŋ nyaasi kəŋle nté, ulena lum lu na pá su poosiya. ³⁹ Ntəna í tə lso si: Hai, yele má tasa-ŋ natələŋi pəəsvuyv. Taa mv-m na pááná. Ma caa si í tasa-m puluyv huluyv ke təm kuləm. Pənente cələv í kpa tetv təə tike, na kəŋle náá wulaa.

⁴⁰ Ulena lso mv Ketiyəŋ nəŋə ke ahoo anı na kəŋle náá wulı na cələv kpa tetv təə tike.

7

Ketiyə yoolaa ħmunuyu na nunuwa (300) təm

¹ Mpruyú Ketiyə na i yoolaa pa kula ləŋ ke tanəŋ nakuli na pá polo pá puli Halotɪ hite nəɣə, na Matiyəŋ nyəma náá puləna ilim ntəɣəŋ təw kə Molee pulaya cəw.

² Ulena Tacaa tə Ketiyə si: Nyá yoolaa kəla təw, ma kaa tu Matiyəŋ nyəma ke nyá niŋ taa, na pə kəw na í sa nyá ti si nyá toŋ kə n lapənaa. ³ Mpu tə, heeli-we si, səɣəntuŋa í məli təyaya.

Mpuɣule yəlaa iyisi hiu na naale (22000) məlaa, na pə kaasi yəlaa iyisi naanuwa (10000) tike. ⁴ Mpruyú Tacaa təma Ketiyə si: Nyá yoolaa kəla təw tətə. Tiina-weɣe ləw nəɣə, na ma maɣamaya má təwsi potaa na caɣalaa.

⁵ Yoolaa tii təna, ulena Tacaa heeli-i si: Faɣa mpa paa tí lum na niŋ isu hasi tə, na pa mpa. Na mpa paa luŋ akula na pá nyəw tə na pa mpa.

⁶ Mpruyú pa taa yəlaa ħmunuyu na nunuwa (300) tiwa lum isu hasi. Pə kaasa mpa ulena pele pá luŋ akula na pá nyəw. ⁷ Ntəna Tacaa heeli Ketiyə si: Yoolaa ħmunuyu nunuwa wei i tiwa lum tə mpe pa niŋ taa kə maa tu Matiyəŋ nyəma na pá waasi lseyeli nyəma. Pə kaasa mpa tə, paa wei í məli i tɛ.

⁸ Mpruyú Ketiyə siwa yəlaa ħmunuyu na nunuwa (300) un na í mu kpentaa təɣənaŋi, na pa tutuuy na pele pá məli təyaya.

Na Matiyəŋ nyəma náá sika tetekəle taa kə mpe pa pətɛɛ.

Pə hula lseyeli nyəma si paa la akanaa

⁹ Mpruyú Tacaa heela Ketiyə ke ahoo anɪ si: Kuli na í tii Matiyəŋ nyəma tesikile taa. Mpi tə, ma tu-weɣe nyá niŋ taa kə. ¹⁰ Ye səɣəntu we-ŋ na tiu, ulɛ n kpenna nyá təmlɛ tu Pula. ¹¹ N ká nu pa kuyəɣətutɪ, ulena pə səsɪ-ŋ apalɪtu.

Ntəna í na Pula pá cɛŋ na pá polo pá tala tətəŋle kancaalaya nyəntɛ. ¹² Na Matiyəŋ nyəma, na Amaleke nyəma, na ilim təlule təw təntaa pilina tetekəle təna isu kutolon, na pa yooyoonaa náá we isu lum nəɣə kanyəŋa, pa fɛi kaluyɪ. ¹³ Ketiyəŋ pa tala mpu, ulɛ nəɣəlu kɛsəɣi i taapalu nté toosee si: Ma toosaa kele si ma ná potopoto nəɣəlu^a na í pilimiɣi tá tesikile na í yoonaa cokəle na í pəsi-tɛɣe kpentəlasɪ.

¹⁴ Mpuɣule i taapalu nəɣə təkpaɪ si: Isəna lseyeli tu Ketiyəŋ ká kəli-tu təɣə n na mpu. Isə tɛma i taa kə si i tɣi tá tənaya i niŋ taa.

¹⁵ Ketiyəŋ nu toosee anɪ a kuɣɛsətu, ulena í həntɪ atɛ na í sɛɛ Isə. Ulena í məli i yoolaa kiŋ na í tə si: Í nyəkɪ na í kuli. Tacaa tuwa Matiyəŋ nyəma ke mə niŋ taa kə.

Matiyəŋ nyəma sewa yem yem

¹⁶ Mpruyú Ketiyə faɣa yoolaa ħmunuyu na nunuwa (300) unəɣi kpeka tooso, na í cɛla-weɣe tutuuy na heeŋ si pá pa kahulasɪ təw. ¹⁷ Ulena í tə-we si: Í nyənəɣəna-m yoo. Ye tə tala pa təsikile na má lapa isəna mpi ulɛ í la mpu. ¹⁸ Ye í nuwa má na ma həɣəluɣu nyəma tə hula tá tutuuy, ulɛ mu huli mə nyəŋ tətə na pá cəw na pá ta. Na í kpentɪ na i yəɣətəna nəɣə səsaya si: Tacaa na Ketiyəŋ pa nyəma nté tá.

¹⁹ Pə tapə ahoo heka ke waatu wei təŋlaa layasəɣi təma ulɛ Ketiyəŋ na i yoolaa nunuwa (100) kpekəle, pa tala kolontunaa təsikile tənaya təw kele. Ulena pá huli pa tutuuy na pá yəkɪ pa heeŋ. ²⁰ Mpruyú kpeka naale wei pə kaasaa tə, ílé i lapa mpu tətə, na pá təkɪ kahulasɪ na niŋ mpətəŋ na tutuuy ke niŋ ntəɣəŋ taa, na pá yəɣətəna nəɣə səsaya si: Tacaa na Ketiyəŋ paa təɣəna.

²¹⁻²² Mpruyú pa təna pa tama kolontunaa təsikile na pá səŋa pa təsəŋlənəa ke mpu, na pá təŋna tutuuy huluyɪ. Ulena Tacaa lá na acufu suv Matiyəŋ nyəma yoolaa taa, na pá suv kiisuyɪ, na pá kuyɪ təmaya pa taa pa tike. Mpruyú pa yawa na pá se na leləa mələna Pɛti-Sita ke Seleta təw. Haləna pá tala timpi pa yaa si Apɛli-Mehola ke Tapaa cəw tə.

^a 7:13 potopoto nəɣəlu: Potopoto nəɣəlu, pele pa tɛ təɣənaɣa pee naali a potopotona ke pa kɛsəɣi cənɛ.

²³ ʌlena pa yaa ʌseylɛ kpeka lenna, Nefətali nyama, na Asee nyama, na Manase nyama tana na pa tayoni Matiyay nyama. ²⁴ Mry Ketiyy tilaa na pa heeli ʌfalayim nyama ke pay taa si: ʌ tii ʌy na ʌ ce Matiyay nyama na ʌ tay-weye Yaatanɛ tetese halana Peti-Pala.

ʌlena ʌfalayim nyama na ʌa mpu. ²⁵ ʌlena pa kra Matiyay awulaa naale Olerɛ na Serɛ. Na pa kv Olerɛ ke Olerɛ kukpamuyv t, na pa kv Serɛ ʌey Serɛ tenyaase. ʌlena pa tayanɛ kolontunaa waali ke tuyv. Mry pa pona Ketiyy ke awulaa mpe pa nyay ke Yaatanɛ waali.

8

ʌfalayim nyama pa mpyv

¹ Mry ʌfalayim nyama pasa Ketiyy na pa si: Waatu wei n pukaya Matiyay nyama yoonav t p lapa ʌsna na  ta yaa-tv?

Halana pa na-i pa yoo t t k ssm. ² Mpuyle ɛ pasa-we si: Pepe taa k m na-me t keesyɛ? Tuyv pee kancaalaya nyana u takɛ leley ke kantakaya nyana. P tapuyv nte si: Mpi mu lapa t, p tee mpi t lapa t tcayacaya. ³ ʌs yelaa na ʌ kv Matiyay awulaa Olerɛ na Serɛ. Mpu t, pepe taa k m na-me t keesyɛ?

Ketiyy yyta mpu, ʌlena ʌfalayim nyama pa hee.

Ketiyy ke Yaatanɛ ilim tlule t

⁴ Mry Ketiyy pa tesa Yaatanɛ na pa kawa ttyty. Paa na mpu na pa tayanɛ pa kolontunaa waali ke tuyv. ⁵ Pa tala Sukti, ʌlena Ketiyy t ɛcate nyama si: ʌ ha ma yoolaa ke tynaya, p nu-weye. Mpi t, t tyna Matiyay awulaa Sepa na Salmuna ke tynyv k.

⁶ Mpuyle ɛcate nyay nyama pasa-i si: Pepe t k n caa si t cele-y tynaya na  ta kpata Sepa na Salmuna? ⁷ Tnayae Ketiyy ny tkprav si: Taca ʌ twa Sepa na Salmuna ke ma niy taa, maa cli-me na wulaya tetv taa swa na ssnnaa.

⁸ ʌlena pa teena Penuweli, na Ketiyy slmi kulvmtv ntyɛ ɛcate nyama, na pee pa c-i teitei ʌsu Sukti nyama. ⁹ Mry Ketiyy heela-we si: Ye ma lapa aka na m mlaa, maa yki m ɛcate taa ate na ʌs kutuluyv sss.

¹⁰ Sepa na Salmuna pa yoolaa paa we Kalk, na pa kaasa-weye iyisi naanwa na kakpasɛ (15000). ʌsna pu kaasa ilim tlule tntaa tyle. Mpi t, Ketiyywe pa tema ylaa iyisi nunwa na hiu (120000) ke kuyv. ¹¹ ʌlena ʌseylɛ nyama kelɛ mpraav ku ilim tlule tntaa tyy ty Nopa na Yorowa p ilim tlule t, na pa kpli pa kolontunaa. Pc pee paa nyama si pa ʌu-tyɛ. ¹² ʌlena Matiyay awulaa Sepa na Salmuna p se. Ama ʌseylɛ nyama tyna-we na pa kra-we na kolontunaa kpekle tna ʌya psi.

¹³ Ketiyy pa luna yoo na pa kpey, ʌlena pa kraa Helesɛ ɛkprav mpraav. ¹⁴ Mry ɛ kra Sukti ɛfepu nylv na ʌ psa-i, ʌlena ʌe ʌ maa-i ɛcate t t nyay nyama hla. Pa we ylaa nutoso na naanwa na naatosompylaa. ¹⁵ P waali k Ketiyy polaa na ʌ mayana Sukti nyama na ʌ t-we si: ʌ tsi nti ʌ ka tuv-m si paa p nu ma yoolaa ʌ kaa ha-weye tynaya si ma ta kpata Sepa na Salmuna t. Tv, mpeyel ma kra cne.

¹⁶ ʌlena ʌ caa wulaya tetv taa swa na ssnnaa na ʌ hna Sukti nyay nyama krayɛ. ¹⁷ ʌlena ʌ yki Penuweli ɛcate taa ate na ʌs kutuluyv na ʌ k ylaa.

¹⁸ P waali k Ketiyy pasa Sepa na Salmuna si: Ylaa mpa pa kwa Nap t pa we ʌsna t? ʌlena pa c si: Pa nysna-y k. Pa cy k ʌsu wulav piya. ¹⁹ Mpuyle Ketiyy si: Ma taalvnaa k, ma na-we ta too kulvm. Ma tuukina Taca si ye ʌ taa k mpe ʌni, ma mayamaya ma taa kv-me tt.

²⁰ ʌlena ʌ t ɛ pyalv kancaalaya nyay Yete si: Polo  kv-we.

Ama pyy ta psi na k ksi ka ʌyate. Mpi t, kaa kla ksuyv, ʌlena syntv we-ke. ²¹ Ntna Sepa na Salmuna p t Ketiyy si: Kv-tuyv nya mayamaya, yulvkrpasv tml k.

Μρύγύ Ketiyōη kuwa awulaa mpe pa naale, na í wəχəsɪ pa yooyoonaa luuη tee kawulaya wula təlanaa.

Ketiyōη səm

²² Μρύγύ lseyeli nyóma tóma Ketiyōη si: Təχə tá təw kə kawulaya, nyá waali kə nyá piya na pele pa piya. Mpi tə, nyá yarəna-tuyv Matiyāη nyóma niη taa. ²³ Ntəna Ketiyōη si: Aai, pə taya má yaa ma pəyaya nakəli kaa təχəna mə təw kə kawulaya. Ama Taca kele mə wulav.

²⁴ Ule nti ma sələməyi-me təχəle si paa mə taa wei í ha-m kukuule nte i hika kolontunaa te tə.

Matiyāη nyóma ka kə ləməyeli nyóma, ile paa wəna kukuwee kə. ²⁵ Ulena pá tisi si paa cəle-i na luyv kulmuyv.

Μρύγύ Ketiyōη pəwa toko na pá pətəχɪ pa ηkraηyapəlasɪ nsəχɪ pə təw. ²⁶ Na kukuwee anɪ á lu usu kiloona hii. Na pácó pə kaasi kacəka kukuwee usu ηkraηyapəlasɪ, na tokonaa kusəema kɪpama mpa Matiyāη awulaa suukaya tə, na pa yooyoonaa təlanaa.

²⁷ Ulena Ketiyōη luv kətəlaa toko wei pa pəwsəχəna Taca ke təm tə na í tú wulanaa mpeχe i təw, na í su Ofəla icate taa. Μρύγύ lseyeli nyóma svv toko inəχɪ laav na í pəsɪ Ketiyōη na i təyaya nyóma ke katəka.

²⁸ Pə kraχav waatu inɪ təχə lseyeli nyóma ηmakəla Matiyāη nyóma, pa ta tasa pa təχɪ hikuyv. Ulena tetv həsɪ pusɪ nule təcu. Haləna Ketiyōη na i səm.

²⁹ Μρύγύ Ketiyōη məla i te na í caya təna. ³⁰ I pəyalaa ka we nutoso na naanwa kə. Mpi tə, i ka wəna alaa pəχale kə. ³¹ I alv səkpəlu nyəη wei i ka we Sikem tə i lɪla-i apəlvpəyaya, pa yaa-ke si Apimeleki. ³² Kpatəlaya kɪpəηka ke Ketiyōη səpənaa na pá pimi-i i cəwə səwə Apiyesəe pəlaav taa ke timpɪ paa pima i caa Yowasi təχə Ofəla icate taa.

³³ Ketiyōη səpa mpv, ulena lseyeli nyóma tayaηɪ tuη laav taa kə məlvuyv, na pá laaki pa tuyv ηku pa yaa si Paali-Poli tə. ³⁴ Pa ta təwsi pa ləw wei i yapa-wəχe kolontunaa mpa pa cəwəna-we tə pa niη taa tə. ³⁵ Paa na Ketiyōη ka lɪpa pa təw kə teu tə, pa taa nəχəlv ta təwsi i təyaya nyóma təw.

9

Apimeleki pəsa Sikem wulav

¹ Μρύγύ Ketiyōη pəyalv Apimeleki pola i ikpenaa ke Sikem na í tə pá na i too lɪlvuyv nyóma təna si, ² pá pəwsi icate nyóma si: Í caa si Ketiyōη piya nutoso na naanwa í təχəna mə təw kə kawulaya yaa yulv kulm? Ule í təwsi si məχale mə kəχəpu.

³ Ntəna i ikpenaa polo na pá heeli təm ntəχɪ Sikem icate nyuyv nyóma. Ulena pele pá tv pa taa si paa sɛna i təw. Mpi tə, i kə pa yulv kə. ⁴ Ulena pá ləsi pa tuyv ηku pa yaa si Paali-Peli tə kv kutuluyv taa kə liyitee nyəχətv nutoso na naanwa na pá ha-i. Anəχɪ i fəla tetelataa, na mvsvηtvnaa, na pá tú i waali.

⁵ Ulena pá polo i caa təχe Ofəla, na í kú i tɛtvnaa nutoso na naanwa inɪ i tənaya kukpamuyv kulmuyv təw. Pa taa səkpəlu kulm Yotam tike sena na í ηmɛli. ⁶ Ulena Sikem na yoolaa te yəlaa təna koti na pá polo icate tuyv kulalaav tɛe, na pá kraali si Apimeleki pəsa wulav yoo.

Yotam sɛe yəlaa ke ləw

⁷ Yotam nu mpv, ulena í kra puyv Kalisim nyuyv taa na í kiisi si: Sikem nyóma mɛ, ye í caaki si ləw í nuna-mɛ, ile í ke ηkraηη.

⁸ Kuyakv nakvləχɪ tuη twa si i kraaki wulav. Ulena í tə tuyv ηku pa yaa si Olifi tə si: Tu kra-η tá wulav. ⁹ Tənaχale Olifi tóma i taapalaa si: Ma yeki nim mɪlvuyv nté na ləw na yəlaa pa laηa hɛna-m ulena má kuvɪ ma ti si ma təkɪ tuη təw kə kawulaya na? ¹⁰ Mpuχvle tuη yaa ηku pa yaa si fiki tə si: Kəw na tɛ kra-η tá wulav. ¹¹ Tənaχale fiki si: Ma yeki ma pee leleη nyəna anəχɪ lɪlvuyv ntəna má kuvɪ ma ti si ma təkɪ tuη təw kə kawulaya na? ¹² Ulena í yaa tuyv ηku pa yaa si lesəη tə si: Nyaa kəw na tɛ kra-η tá wulav. ¹³ Ntəna kule

ku cə si: Ma yeki solum puuu nté si lso na yəlaa pá yəələna-m, ləna má kuyv ma təyi yem si ma təkı tuŋ təw ké kawulaya na? ¹⁴ Pə waalı ké tuŋ təna kpentaa na í mayana səwa hotiya na í tó-ké si: Kəw na t́ kpa-ŋ tá wulav. ¹⁵ Ntəna səwa hotiya tə-we si: Ye tampana si í caa má la mə wulav, í kəw na í cəəsi mə tənaya ma isotom taa. Ye pə taya mpv kəkə ká luna ma səwa taa, na ká nyaɣa na ká kpentəna Lipaŋ tuŋ səsəwŋ.

¹⁶ Ḿpúyú Yotam tasaa si: lsu mə kraaluyv si Apimeleki kele mə wulav tə tampana nté? Ketiyəŋ lapa-meyə təma səsəwəna wəna tə í təwə a təw na í la í na í təyaya nyəma ke kúpantv na? ¹⁷ Ma caa yoo mə yoo na í si mə səm na í waasi-meyə Matiyəŋ nyəma niŋ taa. ¹⁸ ləna saŋa mu lu í nyəma waalı, haləna í kú í piya nutoso na naanwa ke kukpamuyv kulumuyv təw. ləna í kpa Apimeleki ke Sikem wulav si ílé í ké mə kəɣəru. Pécó Ketiyəŋ yom alv nyəŋ pəyaya nté. ¹⁹ Ama ye kúpantv ke í lapa Ketiyəŋ na í təyaya nyəma, íe Apimeleki í heesi mə laŋa na mu heesi í nyəntə. ²⁰ Ye pə taya mpv kəkə í luna Apimeleki taa na ká nyaɣa Sikem na yoolaa tə yəlaa, na kəkə lu pələ pa kiŋ na ká nyaɣa Apimeleki.

²¹ Yotam təma mpv, ləna í se í tətəv Apimeleki na í polo í ŋməli Peela.

Sikem nyəma kula Apimeleki təw

²² Apimeleki təɣə kawulaya ke lseyeli ke pusı tooso. ²³ Pə waalı ké lso yəlaa na Sikem nyəma taa kpentəna təma. ləna Sikem nyəma kulı Apimeleki təw. ²⁴ Pə lapa ḿpúyú si í tətəvnaa mpa Sikem nyəma ka səna-ı na pá kv tə, pa səm í məli í na-we pa nyəwŋ taa, na pə ləeti-ı. ²⁵ Pa caakaya si pá hiki Apimeleki, ləna pá pona yəlaa ke pulası taa na pá paŋi təna, na mpaav təntv wei í təkı, íe pa ləkı í wontu. Ḿpúyú wulav nu-tı.

²⁶ Ḿpúyú kuyaku nakulı lpeti pəyalv Kaalı na í tətəvnaa pa pola Sikem, na ıcate nyəma la-weɣe naani. ²⁷ ləna pá polo pá kóólí tuŋ wei pa yaa si ləseŋnaa tə na pá lá pə solum na pá nyəw, na pá ŋmaalı. Na pá svv pa tuyv kutuluyv taa, na pá təɣə na pá nyəw tətə. ləna pá tvv Apimeleki. ²⁸ Haləna Kaalı tə si mpaɣa Sikem nyəma? Na pepe təw ké tu nyana Apimeleki? Awe nyəma-ı? Ntəŋ Ketiyəŋ pəyalv kele? Sepuli kele ıcate nyuyv tv, ta kaa nuna-ı. Mə cəwə Hamoo wei í ké mə kpekəle nyuyv tv təɣə pə wəe si í se. ²⁹ Ye maa kəna ıcate nyuyv tv, maa təɣəna Apimeleki ké. Apimeleki í taɣanı í yoolaa na í kəna na ma na-we tə yoo.

³⁰ ıcate nyuyv tv Sepuli nu Kaalı təm nti, ləna í pááná huu. ³¹ Na í tili mukaya na í heeli Apimeleki si: Kaalı na í tətəvnaa pa kəma Sikem na pá yoosiɣi nyá na ıcate nyəma. ³² Mpv tə, pə wəe si nyá na nyá yəlaa í polo ahoo na í paŋi-ı tawa taa. ³³ Na cele tanəŋ í tii ıcate təw ké ilim luw waatv, na í na í nyəma pá lukı nyá təw, ləna n nyı isəna n ká lana-we tə.

³⁴ Ḿpúyú Apimeleki faya í yəlaa ke təm liyiti na pá polo pá paŋi Sikem ıcate waalı. ³⁵ Waatv wei Kaalı luwa na í səŋ ıcate nənəɣə, ləna Apimeleki na í yəlaa pá lu təŋmelle. ³⁶ Kaalı na-we, ləna í heeli Sepuli si: Nyəni, yəlaa watuyv pulaya na pá tiiki yee. Ntəna Sepuli nəɣə təkpaŋ si: Pulaya isotom ke n yaa si yəlaa na?

³⁷ Kaalı ta tisi, ləna í tə si: Nyəni, yəlaa tiikina na hekv taa pulaya təw. Na tintiyile ləntə ná təsəyi pee pəwəlaa tuyv kulalaav mpaav.

³⁸ ləna Sepuli tə si: Tasa kpesuyv íe. Matəŋ n təŋaya cəne si: Aweɣe pa yaa Apimeleki na táá nukəna-ı? Təv, í na í yəlaa mpa n tvukaya tə pa kəŋna nté. Polo nyá na-ı í yoo íe.

³⁹ Mpuyvle Kaalı təewa Sikem nyəma ke nəɣə na pá na Apimeleki pá naalı yoo. ⁴⁰ Apimeleki svv í tē, ləna inı í kuu-tə na pá tv təma waalı, na pá kv yəlaa ke səsəm na pécó pá takı ıcate nənəɣə. ⁴¹ ləna Apimeleki polo na í caya Aluma na Sepuli náa təɣəni Kaalı na í tətəvnaa si pá taa məli Sikem taa.

⁴² Təv fema, ləna Sikem nyəma taɣanı pa ti si pa puki tawa taa na pá taɣası-təyi Apimeleki. ⁴³ ləna í faya í yoolaa ke kpeka tooso, na pá paŋi təna. Waatv wei í ná Sikem nyəma lu ıcate nənəɣə, ləna í tii pa təw ké kpaakra. ⁴⁴ Ntəna Apimeleki na kpekəle ləntə pá polo na pá taŋ ıcate nənəɣə si kolontunaa í məli ıcate taa, na kpekəle naale nyəntə

náá nyala yəlaa ke tawa taa, na pá kv-weye səsəm. ⁴⁵ Na Apimeleki yoona icate ke ilim na pə tem, na í kv tə yəlaa, na í wakəli-te na í ləeki-te. Uena í ħmusi tə taa ké təm.

⁴⁶ Waatu wei Sikem ate na isə kutuluɣu yəlaa ná mpv, uena pá polo pa təna na pá svu tɣu Paali-Peli koloŋa kutuluɣu taa. ⁴⁷ Uena Apimeleki nu si pa polaa na pá ħmeli təna. ⁴⁸ Ḿpúgú i pona i yoolaa ke Saləməŋ pulaya təə, na í kraɣa laale na í seti tɣu piliŋa na í ħəɣəli-ke. Uena í heeli-we si: Í la isu ma lapv təɣə ləŋ. ⁴⁹ Uena paa wei í seti i piliŋa na pá tv i waali na pá pona taasi na pá kaa tɣu kutuluɣu nəɣə, na pá tv kəkə. Isəna Sikem ate na isə kutuluɣu yəlaa səpa təɣəle. Apalaa na alaa mpa pa səpa təna tə pa tala isu yəlaa iyaya (1000) ke mpv.

Apimeleki səm

⁵⁰ Apimeleki lu təna, uena í polo Tereesi icate na í nyala-te na í ləeki-te. ⁵¹ Tə taa ka we ate na isə kutuluɣu toŋ nyəŋkv nakvli. Uena icate apalaa na alaa na nyvɣv nyəma polo na pá svu kv taa na pá təkí nənəɣə, na pá kra nyvɣv taa na pá caɣa. ⁵² Ḿpúgú Apimeleki kɾətəna kutuluɣu ħkv kv nənəɣə si i tɣu kəkə. ⁵³ Uena alv nəɣəlv i yaɣa i nyvɣv taa ké nem na kú tvli. ⁵⁴ Mpuɣule i təma i yoou wontu təkvlv si: Kree nyá layate na í teesi-m. Pá taa kəə na pá yəɣəti si alv kuna-m.

Uena ifepu iní ílé i sə Apimeleki ke layate na í sí. ⁵⁵ Iseyeli nyəma nawa si i səpa. Uena paa wei í məli i te.

⁵⁶ Isəna isə fələna Apimeleki ke isayatu nti i lapa i caa, na í kv i teetvnaa nutoso na naanvwa təɣəle. ⁵⁷ Pəyele isə yelaa na pá fəli Sikem nyəma ke pa isayatu ke teitei isu Yotam ka təŋsvv-weye mpusi tə.

10

Iseyeli nyəma paasənlaa ləlaa: Tola na Yayii

¹ Apimeleki səpa, uena isakaa kpekəle taa tv Puwa pəyalv Tola náá kvli. Toto saali kéle. Tola iní i waasəna Iseyeli nyəma. Samii icate taa ké i ka we lfəlayim pəəŋ nyəəŋ taa. ² Pusi hiu na tooso təcu ké Tola paasəna-we. I səpa, uena pá pimi-i Samii icate taa.

³ Ḿpúgú Kalaati tv Yayii ná ləeta Tola lonte na í paasəna Iseyeli nyəma ke pusi hiu na naale. ⁴ I pəyalaa ka we yvlv nyəəŋ hiu na naanvwa ké. Paa wei na i kraŋaya na i icate ke Kalaati ħəɣəlvv taa. Halí pa təŋna təna-weye yaav si Yayii acaləe. ⁵ I səpa uena pá pimi-i Kaməŋ icate taa.

Amoni nyəma yookina Iseyeli nyəma

⁶ Ḿpúgú Iseyeli nyəma tasa lapv ke mpi pə ta maɣa Taca a tə. Pa svu Paalənaa na Asətətənaa ke laav. Pa laa tətəɣə Silií nyəma, na Sitəŋ nyəma, na Mowarv nyəma, na Amoni nyəma, na Filiisi nyəma pa tuŋ. Pa ləwa Taca ké təkɾataa, paa tasəɣi-i seu. ⁷ Ntəna Taca mv-we na pááná na í tv-weye Filiisi nyəma na Amoni nyəma niŋ taa. ⁸ Pə kraɣav waatu iní təɣə pa svu Iseyeli nyəma mpa pa we tetv nti tə taa Amolii nyəma ka we Kalaati ke Yaataní waali təɣə nuɣutuɣu, na pá tɣu-weye wahala. ⁹ Halí Amoni nyəma testi Yaataní na pá yoona Yuta nyəma na Pencamee nyəma na lfəlayim nyəma. Ntəna Iseyeli nyəma laŋle wakəli səsəm. ¹⁰ Ḿpúgú pa wiina Taca si: Ta isə, tə wakələna-ŋ ké. Mpi tə, tə yela-ŋ na tə laaki Paalənaa.

¹¹ Uena Taca náá pəəsi-we si: Waatu wei Icipiti nyəma, na Amolii nyəma, na Amoni nyəma, na Filiisi nyəma, ¹² na Sitəŋ nyəma, na Amaleke nyəma, na Mawəŋ nyəma, pa tv-meɣe wahala na í wiina-m tə, ma ta waasi-me? ¹³ Paa na mpv mə lə-m na í laaki tuŋ pə təə ké ma kisa si maa tasəɣi-meɣe waasvɣv. ¹⁴ Í polo na í yaa tuŋ wei í ləsaa na í laaki tə, na ílé í waasi-meɣe mə laŋwakəlle waatu.

¹⁵ Ḿpúgú Iseyeli nyəma tasaa si: Hai, Taca, tə wakələna-ŋ ké. Lana-tɣu isəna n səəlaa tə. Ama waasi-tɣu saŋa tətə.

¹⁶ Mpuɣule pa ləwa pa tuŋ wei paa laakaya tə, na pá məli pa isə seev taa. Uena pa wahalanaa təm la isə ké pətəətəle.

¹⁷ Μρύγύ Amoni nyéma polaa na pá puli Kalaati nyéma həχəluχu taa. Na lseχeli nyéma náá təηna ríprýγú lapu ke Misipa. ¹⁸ Ulena kpeka yəlaanaa na pa nyuχu nyéma mpa pa we Kalaati tə pá pəəsi təma si: Tá taa awe ká tééná-tuχu nəχə, na í yoonaa Amoni nyéma? Wei í polaa puntu ká pəsi Kalaati nyéma nyuχu tu.

11

Yefete pəsa lseχeli nyéma nyuχu tu

¹ Yoolaa taa yoolu nəχəlu i ka wenna Kalaati, pa yaa-i si Yefete, na i caa si Kalaati, i too ke apalaa tana alu. ² I caa unu i alu ləlu ka lula-i apaluχiya tətəχə. Səle si kəma na sí lá yəlaa ulena sí təχənu Yefete si: N kaa na ta caa kpancoou. Mpi tə, n kə ta caa nyutu taa pəyaya kə.

³ Μρύγύ Yefete sewa i newaa mpe na í polo na í caya Təpu tetu taa. Ulena yəlaa mpa pa we usu unu tə pá koti i kiη na í na-we pá luku kuluu.

⁴ Pə taηηaa, ulena Amoni nyéma kəw na pá yookina lseχeli nyéma. ⁵ Yoou kəma na kú haη ulena Kalaati səsaa polo Yefete waali kə Təpu tetu taa ⁶ si: Kəw na í tte-tuχu nəχə na tə polo tə yoonaa Amoni nyéma.

⁷ Tənaχale Yefete si: Matəη mə taa kpana-m na í təχənu-m ma tē? Ulena laηwakəlle maχana-me na í kəη ma waali suwe?

⁸ Ntəna səsaa si: Tə kəmaχa si n kəw na í tte-tuχu nəχə na tə yoonaa Amoni nyéma na n la tá na Kalaati nyéma tá nyuχu tu.

⁹ Kələna í cə-we si: Í mələna-m si tə yoonaa Amoni nyéma na Tacaa í tu-weχe ma niη taa, maa la mə nyuχu tu na?

¹⁰ Mpuχule səsaa si: Ye, tu la mpu. Tacaa kəle tá aseeta tu.

¹¹ Μρύγύ Yefete təηa Kalaati səsaa na yəlaa kra-i pa nyuχu tu, na pá tu yoolaa tənaχa i niη taa. Ulena Yefete ləli tə təna nti i na səsaa pa yəχətaa na pá su təχə Tacaa isəntaa.

Təmnəaa mpa Yefete heela Amoni nyéma tə

¹² Μρύγύ Yefete tilaa na í pəəsi Amoni wulav si: Ma na-η suwe na n kəw na n yookina ma yəlaa?

¹³ Ntəna ílé í cə si: lseχeli nyéma luw Icipiti tə pa ləeka ma tetu ke pə kraχav Aləηη tə. Haləna pə polo Yapəki na Yaatanu.

¹⁴ Μρύγύ Yefete tasa tiluχu na pá heeli Amoni nyéma wulav si: ¹⁵ Pə taχa Mowapu nyéma na Amoni nyéma tetu ke lseχeli nyéma ləeka. ¹⁶ Mpi tə, lseχeli nyéma luw Icipiti tə, wulaya tetu taa kə pa təma, haləna pá tala Səsəncaasi Təηku. Pə waali kə pa mələna Kateəsi. ¹⁷ Tənaχa pa tilaa na pá sələmi ltəm wulav si: Ha-tuχu mpaav na tə faχana nyá tetu taa. Ama ílé i kisa. Ulena pá sələmi Mowapu nyéma na pele pá kisi mpu tətə. Ulena pá saali Kateəsi. ¹⁸ Pəle pə waali kə pa kraχa wulaya tetu mpaav na pá cəwli Mowapu na ltəm pa tetu na pá lu Mowapu ilim təlule təw. Ulena pá siki Aləηη ləw nəχə təna, pa ta suw Mowapu tetu taa. Mpi tə, pele pa tetu təηa nté pəχə ηke. ¹⁹ Ulena lseχeli nyéma tili na pá heeli Amolii wulav Sihəη wei i təkaya kawulaya ke Həsəpəη tətə tə si í yele-we na pá faχana i tetu taa na pá tte timpi pa puki tə. ²⁰ Sihəη ná tá lá lseχeli ke naani si í yele-we na pá faχana i tē. Ulena í koti i yoolaa na pá yoonaa-we. ²¹ Ulena ləw Tacaa tu-weχe lseχeli nyéma niη taa na pele pá kəli-we na pá ləeki pa tetu tənaχa həχəluχu ηku ku taa. ²² Pə kraχav Aləηη tətəkəle na pə polo Yapəki ləw tə, na pə kəli ilim təlule təw wulaya tetu haləna pə polo Yaatanu. ²³ lseχeli nyéma ləw Tacaa hana i yəlaa taχa nəχə si tə ləeki Amolii nyéma tetu. Ulena nyaa caaki si n taχanu-təyi ləekuχu na? ²⁴ Tetu nti nyá tuχu Kəməsi ha-η tə nyá kisa-ti? Mpu tətəχə tá wəna mpaav si tə təχə tetu nti ta ləw Tacaa ha-tu tə. ²⁵ Sipəw pəyalu Palaki wei i kə Mowapu nyéma wulav səsə tə, ílé i wenna təη. Pəyele i ta yoonaa lseχeli nyéma. Na aweχe nyaya təna. ²⁶ Pusi ηmυnuχu na nunuwa (300) kəle lseχeli nyéma caya Həsəpəη na Aləwəe na pəcəwə acaləe taa na acaləe nna a we Aləηη ləw nəχə tə a taa. Ule pepe təw kə í taa ləeki-weχe tetu ntəyi waatu unu i taa?

²⁷ Pə taya má pəntənana-ŋ. Ama nyá wakələna na má, haləna n̄ yookina-m. Tacaa wei ɪ huukəna yəlaa ke təm tə, ɪ huu ta na-me ta təm ke saŋa.

²⁸ Paa na mpv Amoni wulav ta yaa Yefete təm ntəyi pulv.

Yefete su nəɔ

²⁹ M̄p̄yú Tacaa Feesuyv tii Yefete tə, na ɪ cəw Kalaati na Manasee tetv. Pə waali ké ɪ pola Misipa ke ɪsə kiŋ ke Kalaati tetv taa, na ɪ tee Amoni nyéma ke yoonav. ³⁰ ɪlena ɪ su Tacaa ke nəɔ si: Ye n̄ tv Amoni nyéma ke ma niŋ taa, ³¹ kancaalaya yulv wei ɪ ká lu ma səŋuyv təɔ maa la-ŋ kətaya ŋka kəkə nyaya ka təna tə.

³² M̄p̄yú Yefete ŋmaa Amoni nyéma toŋa na ɪ yoonaw-ve na Tacaa tv-weye ɪ niŋ taa. ³³ ɪlena ɪ kəli-we na ɪ ləkɪ acalɛ hiu ke pə kraɣav Alowɛɛ, na pə cəw Mini tə. Haləna Apeeli-Kəlanim. ɪsɛyeli nyéma kv-weye səsəm ké, ɪlena pá tii təfɛ.

³⁴ Waatu wei Yefete məlaya ɪ te Misipa, ɪlena ɪ pɛɛlɔ lu ɪ səŋuyv na ɪ makɪ akilima na ɪ paaki. ɪ tike ke ɪ ka lɔlaa, ɪ feina apalvpiya yaa alvpiya lensɪ tətə. ³⁵ ɪ loosa-ɪ, ɪlena ɪ laŋle wakəli. Haləna ɪ cəli ɪ wontu na ɪ tə si: Hai, ma pu, n̄ kəŋna ma nyuyv taa ké mpusi na n̄ pəsəyi ma laakali suwe? Ma tɛma ma nəɔ suw ke Tacaa, pə fei si maa tuli tarəŋ.

³⁶ M̄p̄yúle ɪ pɛɛlɔ cəwa si: Ye n̄ ka su Tacaa ke nəɔ, lana-m isu n̄ ka suw tə. Mpi tə, ɪsə ná lapa ɪlé ɪ nyəntv na ɪ lɛɛti nyá kolontunaa Amoni nyéma na nyá nəɔ. ³⁷ ɪlena ɪ sələmɪ ɪ caa si: Yele na má na ma taapalaa tə k̄p̄a pulaya taa ké ɪsətunaa naale na má wii. Mpi tə, ma səki na má ta saata.

³⁸ ɪlena Yefete tisi si ɪ polo na ɪ la ɪsətunaa naale. M̄p̄yú ɪ na ɪ taapalaa pa kra pulasi taa na ɪ wii. Mpi tə, ɪ səki na ɪ ta saata. ³⁹ ɪsətunaa naale tɛma, ɪlena ɪ məli ɪ caa kiŋ na ɪlé ɪ lana-ɪ isu ɪ ká suw nəɔ tə, na ɪ sí na ɪ ta nyənta apalv. Pə kraɣav waatu un̄ təɔ ɪsɛyeli alaa svv wula ke ⁴⁰ paa pənaya ŋkaya kuyɛɛŋ liyiti liyiti ké Kalaati tv Yefete pɛɛlɔ tə.

12

ɪfəlayim nyéma na Yefete pa yoou

¹ M̄p̄yú ɪfəlayim nyéma kulaa na pá tesɪ Yaatanɪ na pá polo Safəŋ, na pá tə Yefete si: Pepe tə ké n̄ polaa na n̄ yoonaa Amoni nyéma ke nyá tike na n̄ tá yaa-tv si tə tv-ŋ niŋ? Mpv tə, tu sə nyá təyaya ke kəkə.

² ɪlena Yefete cə-we si: Amoni nyéma caakaya ma na ma yəlaa na yoou ké. Haləna tə yaa-me si ɪ kəw na ɪ sənaw-tv na ɪ kisi. ³ ɪ kisa mpv, ɪlena ma si ye səm səm. ɪlena má tesɪ toŋa na má yoonaa Amoni nyéma na Tacaa tv-weye ma niŋ taa. Təv, pepe tə ké ɪ kəma-m yoonav ke pənente?

⁴ ɪfəlayim nyéma ka tvv Yefete-weye si: ɪ sewa tá tɛye na ɪ cəwsi Manasee nyéma kiŋ. Tənayale Yefete kpɛyela Kalaati nyéma na pá polo pá yoonaw-ve na pá kəli-we.

⁵ ɪlena Kalaati nyéma cə-weye timpi timpi pa tesəŋəna Yaatanɪ tə. Ye nəɔlv kəma na ɪ nəɔsəna ɪfəlayim tv, ɪle pa pəwsi-ɪ si: N̄ ké ɪfəlayim tv ke?

Ye ɪ cəwa si aai. ⁶ ɪle pa təmɪ-ɪ si: Mpv tə, yəɔtɪ si cipolɛti. ɪlena ɪlé ɪ pəntɪ si sipolɛti. Mpi tə, pɛɛle paa pəsəyi hətɛ nte tə yaav ke teitei. ɪ pəntəyi mpv, ɪlena pá kv-ɪ kpakpaa ke Yaatanɪ tətəsəle təna. ɪfəlayim yəlaa iyisi nule na naale (42000) səpəna tənaya waatu un̄.

⁷ M̄p̄yú Yefete paasəna ɪsɛyeli nyéma ke pusi naatoso. ɪlena ɪ sí na pá pimi-ɪ ɪ ɪcate kulɔlle Kalaati taa.

ɪsɛyeli nyuyv nyéma lelaa: ɪpəsəŋ na ɪləŋ na Apətəŋ

⁸ Yefete waali ké Pɛtələhem tv ɪpəsəŋ ná paasəna ɪsɛyeli nyéma. ⁹ ɪ lula apalvpiya ke hiu na naanwaw na alvpiya ke hiu na naanwaw. M̄p̄yú ɪ hawa ɪ pɛɛlaa ke kpɛka lenna nyéma na ɪ caa ɪ pəyalaa ke alaa ke kpɛka lenna nyéma tətə. Pusi naatosompəɔlaya ke ɪ tiika ɪsɛyeli nyéma. ¹⁰ Pə waali ké ɪ səpa na pá pimi-ɪ Pɛtələhem.

¹¹ ɪpəsəŋ waali ké Sapuləŋ tv ɪləŋ ná paasəna ɪsɛyeli nyéma ke pusi naanwaw. ¹² ɪ səpa, ɪlena pá pimi-ɪ Ayaləŋ ke Sapuləŋ tetv taa.

¹³ ʌlɔŋ waali ke Pilatɔŋ tu Hilili pəyalu Apətɔŋ ná paasəna lseɣeli nyóma tətɔ. ¹⁴ ʌ lɔla apalɔpiya nule na ʌ saalənaa ke hiu na naanwua na pá cakɪ kraŋasɪ nutoso na naanwua. ʌlena Apətɔŋ paasəna lseɣeli nyóma ke pusi pələfei naanwua. ¹⁵ ʌ kɔma na í sí, ʌlena pá pimi-ʌ Pilatɔŋ ʌcatɛ taa ke ʌfəlayim hɔɣɔlɔɣu taa ké Amaleke nyóma tɛtu taa.

13

Samsəŋ lɔlɔɣu

¹ ʌpɔɣú lseɣeli nyóma tasa lapu ke mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Pə tɔɔ ké ʌlé ʌ tu-weɣe Filiisi nyóma niŋ taa ké pusi nule təcu.

² Taŋ lɔlɔɣu taa tu nəɣɔlɔ ʌ ka wenna Sola, na pá yaaki-ʌ sí Manɔwa. ʌ alu ka ké kaalɔlaya ké ʌ fei pəyaya. ³ ʌpɔɣú kuyaku nakuli Tacaa ʌsətəa tillu ʌ alu ʌni ʌ tɔɔ, na í təmi-ʌ sí: Ma nyóma sí n ké kaalɔlaya, ʌle n fei pəyaya. Paa na mpɔ tɔ, n ká la teu na ní lɔli apalɔpəyaya. ⁴ Mpɔ tɔ, pə kraɣau pənente tɔ, taa nyɔɔ sulum yaa kunyənɔɔm kukukum napəli. Pəyele taa tɔɣɔ mpi ʌsɔ kisina-me tɔ. ⁵ Mpi tɔ, n ka la teu na ní lɔli apalɔpəyaya. Hɔnɔɣu kaa kra ka nyɔɣu taa. Pə taya pulu, hatoo ka too lotu taa ké ka ké ʌsɔ nyəŋka, na ŋke kaa caaləna lseɣeli nyóma hɛtuɣu ke Filiisi nyóma niŋ taa.

⁶ ʌlena alu polo na í keesi ʌ paalu sí: ʌsɔ yulu nəɣɔlɔ ʌ luna nteɣe ma tɔɔ, ʌ nyənɔɣu we sɔɣɔntu ké ʌsu ʌsɔ ʌsətəa tillu. Ma ta pəəsi-ʌ timpi ʌ lunaa tɔ. Pəcɔ ʌlé ʌ ta tu heeli-m ʌ hətɛ. ⁷ Halɪ ʌ heela-m sí maa la teu, na má lɔli apalɔpəyaya. ʌle pə kraɣau pənente tɔ, má taa tasa sulum ke nyɔɔɔ, yaa kunyənɔɔm kukukum napəli. Pəcɔ má taa tɔɣɔ mpi ʌsɔ kisina-tu tɔ. Mpi tɔ, pəyaya ŋke ka ké ʌsɔ nyəŋka ke hatoo ka too lotu taa ké, haləna ka səm.

⁸ Mpɔɣule Manɔwa sələma Tacaa sí: Hai, Tacaa, ma wiina-ŋ sí ní mələna nyá yulu wei n tila tá kiŋ tɔ na í seɣesi-tuɣu nti nti tu taŋ pəyaya ŋka ʌni tu lɔli tɔ ka təm taa tɔ.

⁹ ʌlena ʌsɔ mu Manɔwa kusələmɔtu, na í mələna ʌsətəa tillu ke alu ʌni ʌ kiŋ, na pá pana ʌ we ʌ tike ke taale, ʌ paalu fei. ¹⁰ ʌlena í lɔɣɔ ʌ təɣɪ ʌ paalu kiŋ na í yaa-ʌ sí: Kəɔ ləŋ, yulu wei ʌni ʌ ka luwa ma tɔɔ ké kuyaku nakuli tɔ, ʌ tayana məlɔɣu tətɔ.

¹¹ ʌlena Manɔwa taŋ ʌ alu na pá polo yulu ʌni ʌ kiŋ na í təmi-ʌ sí: Tete waali nyá yɔɣətəna na ma tɛ alu na? ʌlena ʌlé sí: Nn maya.

¹² Ntəna Manɔwa sí: Ye pə kɔma na pá la mpɔ, pepe na pepeɣe tu la pəyaya ŋke ka təm taa, na tə yele we?

¹³ Kələna Tacaa ʌsətəa tillu sí: Pə wee ké sí nyá alu í kii mpi na mpi ma kisina-ʌ tɔ. ¹⁴ Pə fei sí í tɔɣɔ lesɛŋ pulu. Pəcɔ í taa nyɔɔ sulum yaa kunyənɔɔm kukukum napəli. Pəyele í taa tɔɣɔ mpi ʌsɔ kisina-me tɔ. Í taŋ pə təna mpi ma tu-ʌ mpɔ tɔ.

¹⁵⁻¹⁶ Manɔwa taa cekəna sí Tacaa ʌsətəa tillu, ʌlena í təmi-ʌ sí: Caya na tɛ la-ŋ pəfate ke mɔulle. Ntəna ʌlé sí: Paa ma caya ma kaa tɔɣɔ tɔɣɔnaya. ʌle ye n sɔləa n la Tacaa ke kətaya ŋka kəkɔ nyaya ka təna tɔ. ¹⁷ ʌlena Manɔwa təmi-ʌ sí: Heeli-tuɣu nyá hətɛ, na pá kɔma na təm nti n heela-tu tɔ tá la, ʌle tu sa-ŋ.

¹⁸ Kələna ʌsətəa tillu sí: Ma hətɛ we piti ké. Pepe tɔɔ ké n caa tə nyəm?

¹⁹ ʌpɔɣú Manɔwa kpawa pəfate na ʌ kuhav na í lá Tacaa wei ʌ laki piti təma tɔɣɔ kətaya ke kukramɔɣu tɔɔ. Í na ʌ alu pa təŋna nyənɔɣu ke mpɔ, na ²⁰ kəkɔ náá muɣɪ kətaya təlɛte, ʌle pa ná Tacaa ʌsətəa tillu nté na í təŋɔɣɪ kəkɔ ŋke na í kraaki. ʌlena pá hoti atɛɣe pa ʌsentɔɔ. ²¹ Waatu inəɣəle Manɔwa na ʌ alu pa cekənaa sí Tacaa ʌsətəa tillu. ʌle ʌ ta tasa pa tɔɔ ké liu tətɔ. ²² Ntəna Manɔwa heeli ʌ alu sí: Hei, ʌsɔ ké tə nawa yoo, ʌsu tə səpa.

²³ Mpɔɣule ʌ alu cə-ʌ sí: Ye Tacaa ka caakaya-tuɣu kuɣu, ʌ taa mu ta kətaya ŋka kəkɔ nyayaa tɔ na tɔɣɔnaya nyəŋka. Pəyele ʌ taa huli-tuɣu pulu na í heeli-tuɣu natəli.

²⁴ ʌpɔɣú Manɔwa alu lɔla apalɔpəyaya, na í ha-keɣe hətɛ sí: Samsəŋ. Pəyaya təŋna puw na Tacaa kooliyi-keɣe kupantu. ²⁵ ʌpɔɣú Tacaa Feesuɣu tiiwa ʌ tɔɔ ké təm kancaalaya nyəm ke waatu wei ʌ ka we Taŋ təsikile ke Sola na ʌsətawəli pa heku tɔ.

14

Samsəŋ kookali kancaalaya nyəŋ

¹ M̄p̄ȳȳ kuyaku nakuli Samsəŋ pola Timna, na í ná Filiisi p̄el̄o n̄ȳɔlv na í luȳu s̄u-u.

² ɪ k̄p̄ema, ɪlena í heeli ɪ nȳ́ma k̄e ɪ t̄ɔm si: Ma nawa Filiisi p̄el̄o n̄ȳɔlv̄ȳu Timna, ma caa si í caami-ɪ.

³ M̄p̄ȳȳle ɪ nȳ́ma c̄ɔ-ɪ si: Isu n ta na p̄el̄o nt̄é nȳ́a piitim nȳ́ma taa na nȳ́a ȳalaa taa, na ń p̄uki si n caaki Filiisi nȳ́ma m̄pa pa ta nyi Is̄ɔ t̄ɔ?

T̄ənaɣale Samsəŋ si: ɪni ɪ wenna-m teu. Mui caami-ɪ te.

⁴ Ama ɪ nȳ́ma ná tá nyi si Tacaa niŋ w̄e p̄ə taa si pa p̄əȳaɣa í hikina Filiisi nȳ́ma na t̄əna. M̄pi t̄ɔ, p̄ele paa ŋmak̄əla ɪseɣeli nȳ́ma k̄e waatu ɪn̄əyi.

⁵ M̄p̄ȳȳ Samsəŋ na ɪ nȳ́ma pa pola Timna, pa k̄əma na pá tala ɪcate nȳ́ma ɪseŋ tuŋ tawa, ɪle t̄ɔȳɔlaya kufalaya nyusaa k̄ele na í heli si ɪ naaki. ɪlena ká tili ɪ waali. ⁶ M̄p̄ȳȳ Tacaa Feesuȳu tii Samsəŋ t̄ɔɔ na í k̄pa-k̄e, na í c̄əli t̄əkp̄u isu pinaya. P̄éc̄ɔ ɪ t̄əŋaɣa niŋ k̄p̄ete k̄é. ɪ ta heeli ɪ nȳ́ma k̄e m̄pi ɪ lapa t̄ɔ. ⁷ ɪlena í polo na í na p̄el̄o pá lá faaci. P̄el̄o ɪni ɪ ka w̄e-ɪ teu k̄é. ⁸ P̄ə lapa w̄e naale, ɪlena Samsəŋ m̄əl̄əɣi Timna si ɪ k̄rak̄əɣi ɪ taŋ, na í heli si ɪ naaki t̄ɔȳɔlaya ŋka ɪ ka k̄uwa t̄ɔ. ɪlena í maɣana tuŋ s̄es̄eku k̄e t̄ɔȳɔlaya ŋke ka taa na setasi. ⁹ ɪlena í cosi setaya k̄e ɪ niŋ taa na í t̄əki na í t̄eeki na í kat̄i ɪ nȳ́ma na í ha-w̄e na pá t̄ɔȳɔ. Ama ɪ ta heeli-w̄e si t̄ɔȳɔlaya kus̄əpaɣa taa k̄é ɪ hika tuŋ ɪni.

Samsəŋ su Filiisi nȳ́ma k̄e ɪs̄əsule

¹⁰ M̄p̄ȳȳ c̄eɣe pola p̄el̄o t̄e, na Samsəŋ la ak̄paɣale acima k̄e t̄əna, ɪsu ifepiya laki t̄ɔ. ¹¹ Filiisi nȳ́ma na-ɪ, ɪlena pá yaa ifepiya k̄e hiu na naan̄wa si pá na-ɪ pa caki.

¹² M̄p̄ȳȳle Samsəŋ si: Ma suki-m̄eɣe ɪs̄əsule. Ye í p̄əsaa na í k̄p̄eɣe-t̄eɣe acima k̄uȳeɣe naatosomp̄ɔȳɔlaya ɪne ɪ taa, maa ha paa wei k̄e toko k̄ucacaȳanav na acima nȳ́e. ¹³ Ye p̄ə t̄aya m̄p̄u paa m̄ə taa wei ɪ ka hana maɣa toko k̄ucacaȳanav na acima nȳ́e. Nt̄əna p̄ele pá c̄ɔ-ɪ si: Su nȳ́a ɪs̄əsule na t̄ə nu.

¹⁴ ɪlena Samsəŋ si:

Kut̄ət̄ɔȳɔm luna t̄ɔȳɔlv taa.

Na leleŋ nȳ́əm luna toŋ t̄v taa.

Pepeyele?

Hal̄əna k̄uȳeɣe tooso siki ifepiya ta nȳ́anta k̄uc̄əc̄ɔtv. ¹⁵ M̄p̄ȳȳ pa t̄əma Samsəŋ alv k̄e k̄uyaku liyiti nȳ́eŋku wule si: Puȳusi nȳ́a paalv na í heeli-t̄uȳu k̄uk̄p̄ek̄p̄eɣetv, t̄əf̄ɔ tu s̄ə nȳ́a na nȳ́a caa t̄əȳaɣa nȳ́ma k̄e k̄ək̄ə. P̄ə t̄aya í yaa-t̄uȳu si í h̄ul̄əs̄əyi-tv.

¹⁶ K̄el̄əna Samsəŋ alv polo ɪ kiŋ na wula na í t̄əmi-ɪ si: Nȳ́a luȳu ta s̄u-m. P̄éc̄ɔ nn tu caaki-m. P̄ə t̄ɔ k̄é n su ma nȳ́ma k̄e ɪs̄əsule na ń tá heeli-m k̄uk̄p̄ek̄p̄eɣetv. M̄p̄ȳȳle Samsəŋ si: Hai, paa ma nȳ́ma maɣamaɣa ma ta heeli p̄ele, kac̄aŋfana nȳ́a na?

¹⁷ M̄p̄ȳȳle alv mus̄əna-ɪ na ɪs̄əlv̄m k̄e m̄p̄ȳȳ acima k̄uȳeɣe t̄əna. P̄ə nu-ɪ, ɪlena í heeli-ɪ k̄uyaku naatosomp̄ɔȳɔlaya nȳ́eŋku wule. ɪlena alv náá t̄aȳas̄i ɪ t̄e ifepiya k̄e k̄rak̄p̄aa.

¹⁸ M̄p̄ȳȳle ifepiya polaa na pá heeli Samsəŋ k̄e k̄uk̄p̄ek̄p̄eɣetv na p̄éc̄ɔ ɪlim t̄v si:

Pepe k̄əla tuŋ nim k̄e leleŋ?

Na pepe k̄əla t̄ɔȳɔlaya k̄e toŋ?

ɪlena ɪ c̄ɔ si:

Ye í taa hal̄əna ma alv k̄e nav nȳ́əm,

í taa nyi k̄uk̄p̄ek̄p̄eɣetv nti.

¹⁹ T̄ənaɣale Tacaa Feesuȳu tii Samsəŋ t̄ɔɔ na í t̄e As̄əkal̄əŋ na í kv apalaa hiu na naan̄wa na í w̄əɣ̄ɔsi pa tokonaa, na pa acima wontu, na í c̄əla m̄pa pa k̄p̄eɣa ɪs̄əsule t̄ɔ. ɪlena í m̄əli ɪ caa t̄e na pááná. ²⁰ M̄p̄ȳȳle pa ha Samsəŋ alv k̄e ifepu wei ɪ s̄əna Samsəŋ k̄e ɪ ak̄paɣale taa t̄ɔ.

15

Samsəŋ ɪeet̄əyi Filiisi nȳ́ma

¹ Pəle pə waalı ké Samsəŋ pola ı alv nav ke kumtu waatu, na í kpenna-ı pəfatε. ılena í tə sı: Ma sʉki ma alv nan taa. Ama ı yəti kisina-ı, ² na í tə sı: Ma huwa sı nyá taa kraana-ı ké. ılena má ha-ı nyá taapalu. ıle ı neu ta kəli-ı teu? Kraŋa ıleŋε kəŋə lonte.

³ Tənaŋale Samsəŋ pəsənaa sı: Ye ma læta Filiisi nyéma ke ısaŋatu ke pənenta a pá taa tə sı ma caala-wε yoo.

LUUTI TŌM TAKĒLAYA Kv̄tvl̄vtv

Is̄eyeli nyéma paasənlaa waatu taa ké Luuti tōm lapa. Tə kaləyi takəlaya taa si Luuti wei un̄i i ka ké piitim ləm̄pi tv̄ tō, i sv̄wa Is̄o piitim taa. I lapa Is̄o ké kv̄rantv̄ na i paalv̄ s̄olv̄ piitim nyéma tōtō. Is̄o l̄etəyi kv̄rantv̄ ke mpa pá laki-təyi l̄elaa təyō. Yaasi un̄i i lapa na Luuti na i paŋ pá caɣana pa ti. Tōm tən̄e t̄ə h̄vl̄əɣəna-tv̄ȳv̄ is̄əna Is̄o l̄əsa piitim ləm̄pi tv̄ na í sv̄s̄i-i Yuta piitim nyéma taa tō. Hal̄i piitim ləm̄pi tv̄ un̄i i l̄vl̄əna na pá l̄vl̄i Is̄eyeli wulav̄ s̄əs̄ə Taf̄iiti na t̄ə Waasvl̄v̄ s̄əs̄ə Yesu Kilisiti.

Is̄əna pa faɣa Luuti takəlaya tō:

Noyomii tv̄wa i taa si í m̄əl̄əyi P̄et̄ələhem, titite 1

Luuti na Poosi pa sulaa, titite 2-3

Poosi h̄əma Luuti ke leelu, titite 4

Ilimeleki na i nyéma pa wahala

¹ M̄p̄ȳȳ nȳəɣəs̄i anaam n̄əɣəlv̄ i luwa Is̄eyeli t̄etv̄ taa ké waatu wei Paasənlaa nyənaya ȳl̄aa tō tō. M̄p̄v̄ p̄ə lap̄əna na Yuta t̄etv̄ icat̄e P̄et̄ələhem apalv̄ n̄əɣəlv̄ na i alv̄ na i p̄əyalaa naale pa polo Mowapv̄ t̄etv̄ taa na pá c̄əs̄i t̄əna. ² Pa yaakaya apalv̄ un̄i si Ilimeleki na i alv̄ si Noyomii, na i p̄əyalv̄ kancaalaya nyəŋ si Maləŋ na naale nyəŋ si Kiliyōŋ. Paa ké l̄f̄əlata l̄vl̄v̄ȳv̄ nyéma ké.

³ Tənaya Noyomii paalv̄ Ilimeleki s̄əpa na pá yele i na i p̄əyalaa naale. ⁴ M̄p̄ȳȳ p̄ele pa kraɣa Mowapv̄ alaa. Pa yaa l̄elv̄ si Opa, na l̄elv̄ si Luuti. Pa caɣa t̄əna is̄u p̄usi naanv̄wa. ⁵ Il̄ena Maləŋ na Kiliyōŋ p̄ele pa si tōtō, na pá yele Noyomii ke i tike.

Luuti t̄əŋv̄ȳv̄ ke i paŋ

⁶⁻⁷ M̄p̄ȳȳ kv̄yaku nakvl̄i Noyomii nuwa Mowapv̄ taa si Tacaa paasəna Is̄eyeli nyéma na í ha-w̄eȳe t̄əɣənaɣa. Il̄ena í kv̄li si i k̄p̄eŋ. Í na i poolaa naale pa tv̄ m̄paav̄ si pa m̄əl̄əɣəna Yuta t̄etv̄ taa. ⁸ Nt̄ena Noyomii tō i poolaa m̄p̄e si: Paa wei í k̄p̄e i calaya. Tacaa í la-m̄eȳe kv̄rantv̄ is̄u m̄ə lapv̄ ma na ma s̄əlv̄naa tō. ⁹ Is̄o í ha-m̄eȳe apalaa na í h̄eəs̄i pa t̄eəs̄i taa.

Il̄ena Noyomii la-w̄eȳe p̄əlapa wulee na p̄ele pá tv̄li n̄əs̄i na pá wii t̄əkp̄oo. ¹⁰ M̄p̄ȳȳ pa t̄əma pa paŋ si: Aai yoo, tu t̄əŋi-ŋ ké na t̄ə polo nyá nyéma t̄e.

¹¹ Tənaya Noyomii c̄əwa si: Í m̄əli ma p̄eɣl̄aa. Pepe tō ké í t̄əŋəyi-m? Piya ta kaas̄i ma taa si í k̄á saa-si. ¹² M̄p̄v̄ tō, í m̄əli. Ma sula p̄uw, ma kaa tasa saav. Na ye ma tu t̄eɣl̄əyi p̄əyaya nt̄ena má k̄p̄ət̄əna apalv̄ ke ahoo an̄e a maɣamaya, na má l̄vl̄i apalv̄piya, ¹³ il̄e í yele apalaa saav nt̄e na í t̄əŋ m̄p̄e un̄i na pá la ȳl̄aa na í saa-w̄e? Aai, ma p̄eɣl̄aa, ma lan̄le wak̄əl̄əna-m̄eȳe. M̄pi p̄ə tō tō Tacaa h̄ula-m̄ m̄p̄əle ké.

¹⁴ Il̄ena Noyomii poolaa m̄p̄e pa tasa n̄əs̄i tv̄lv̄ȳv̄ tōtō na pá wii s̄əs̄əm. M̄p̄ȳȳ wei pa yaa si Opa tō i lapa i paŋ ké p̄ə lapa wulee na í m̄əli k̄p̄ente. Ama Luuti ná nyək̄əl̄əna Noyomii.

¹⁵ Tənayale Noyomii t̄əma Luuti si: Nyən̄i, nyá taapalv̄ m̄əla i nyéma na i at̄etv̄naa pa c̄əlv̄, nyaa m̄əli m̄p̄v̄ tōtō.

¹⁶ Nt̄ena Luuti c̄ə-i si: Taa caal̄i-m si má yele-ŋ na má m̄əli. Nyá t̄əpote ma t̄əpote, nyá t̄əcaɣale ma nȳənt̄e, nyá piitim k̄á w̄e ma nȳəm, nyá Is̄o k̄á w̄e ma nȳəŋ. ¹⁷ Timpi n̄ ka si tō tənaya maa si na pá pi-m. Ye ma na-ŋ t̄ə yawa na pá t̄ə k̄ena s̄əm paasi. Tacaa í lana-m̄ is̄əna i s̄əɣl̄aa tō.

¹⁸ Noyomii nawa si Luuti s̄eəs̄a is̄əle si i k̄á t̄əŋi-i ké i k̄á t̄əŋi-i, il̄ena í yele-i caalv̄ȳv̄.

¹⁹ Il̄ena pá k̄p̄ent̄i na pá t̄e P̄et̄ələhem. Noyomii pa talaa il̄ena icat̄e t̄əna alaa ȳəp̄əl̄əyi i t̄əm si: Is̄u Noyomii keɣe? ²⁰ Nt̄ena i n̄əɣō t̄əkp̄av̄ si: Í taa yaa-m Noyomii, í yaa-m Mala. M̄pi tō, Toma t̄əna tv̄ wak̄əla ma lan̄le ke s̄əs̄əm ké. ²¹ Ma t̄eɣaya waatu wei tō p̄ə

caɣana-m ké. Ulena Tacaa mələɣəna-m ma niŋ kakpası, ı laŋle ta həena-m. Toma təna tu mapa-m kpátóyó, ıle pepe təó ké í tasəyi-m Noyomii ke yaav?

²² Isəna Noyomii na ı poolu Mowapu tu Luuti pa məlvuɣu lapa təɣəle. Pa tala Pətələhem taa ıle pa caaləyi kumtu nté.

2

Luuti caləsuyu ke kumkum

¹ Noyomii paalv yulv nəɣəlv ı ka wenna. Apalv ını ı suv toŋ ké na í wena nyuyv. Pa yaakaya-ı sı: Poosi na ı ké İlimeləki lılvuyv tu. ² Ḿpúyú kuyaku nakuli Luuti təma Noyomii sı: Maa kpa taale na má caləsi kumkum ké kupaŋ nəɣəlv ı haləm taa. Ntəna í cə-ı sı: Polo, ma pələ.

³ Ulena Luuti kpa taale natəli tə taa na í təŋəyi kuntaa na í caləsəyi. Sese ıle Poosi taale nté.

⁴ Ḿpúyú kuyaku ŋkv Poosi kpa taale ke kuntaa cəlv na í sɛɛ-we sı: Tacaa í wɛɛ mə waali. Na pələ pá tisi sı: Isə í kooli-ŋ kupantu.

⁵ Mpuɣule Poosi pəsa təmlə tu wei ı feŋiyi kuntaa təó tə sı: Le tu ke asaalu ınɛ?

⁶ Kələna təmlə tu cə-ı sı: Mowapu tu ké, í na Noyomii pa kəmma. ⁷ ı sələma-tuyv sı ı təŋəyi kuntaa na í caləsi na í təəsəyi lətv nti nti pə səwa tə. Hatoo tanaŋ tɛɛ ı kəm na í luŋ tə nəənəw tike nté ı həesa təm kulvm.

⁸ Ulena Poosi tasa Luuti ke laɣatv sı: Taa kulı sı ní puki nəɣəlv taale taa ke caləsuyv. Caɣa ma təmlə nyéma alvnyəma kiŋ cəne. ⁹ Nyənəyi timpi pa kvŋ tə na ní təŋ pa waali. Ma heela ma təmlə nyéma apalvnyəma sı pá taa kaɣatı-ŋ. Ye lukətv í kpa-ŋ n polo həayaɣa taa na ní nyəw lvm mpi pá luwa tə.

¹⁰ Tənaɣale Luuti hənta Poosi ke ate na í tə sı: Isənaɣa pə lapa na ní paasəɣəna-m na ní lakı-m kupantu, anı maɣa muvlv?

¹¹ Kələna Poosi cə-ı sı: Pa kɛesa-m pə təna mpi n lapa nyá paŋ ké nyá paalv səm waali tə. Na isəna n yela nyá caa na nyá too na nyá tɛtv nti tə taa pa lula-ŋ tə, na ní polo yələa mpa n taa nyi tə pa tɛ tə. ¹² Isɛɣeli Isə Tacaa wei n kəma sı n tuyi kpuvluyv tə í lɛɛti-ŋ mpi n lapa tə təcıw.

¹³ Ulena Luuti cə sı: Hai, ma cɛ n paasəna-m teu ké. Mpi tə, nyá həesəna ma laŋle na ní yəɣətəna-m isu n ka nyəma-m. Paa na mpv tə, ma ta haŋna nyá təmlə tu nəɣəlv.

¹⁴ Pə kəma na pə tala təɣv uləna Poosi tə Luuti sı: Kəw tə təɣə. Cosiyi təɣənaɣa na ní liiki tuusi taa.

Ulena Luuti caɣa kuntaa cəlv, na pá cosi-ı pee wena pa toŋaa tə na í təɣə na í haɣa na pə kaası na í su. ¹⁵ Ulena í kulı caləsuyv, na Poosi heeli ı təmlə nyéma sı: Í yele na Luuti caləsi camnaa kila tətə, í taa taŋı-ı. ¹⁶ Í yeki lətv lentı na í təəsəyi, í taa kaləna-ı.

¹⁷ Ḿpúyú Luuti caləsa taale nítə tə taa haləna taanaɣa. Ulena í má na pee maɣana ısu kiloonaa hiu na naanəwa. ¹⁸ Na í kpaɣa na í kpeena na í hvlı ı paŋ. Ulena í ləsi təɣənaɣa ŋka kaa kaasaa tə na í cɛle-ı tətə. ¹⁹ Ḿpúyú Noyomii pəsa-ı sı: Leyɛ n caləsa saŋa? Awe taale ke n kpawa? Isə í kooli kupantu ke wei ını ı paasəna-ŋ tə.

Ulena Luuti sı: Pa yaa-ı sı Poosi. ²⁰ Ḿpúyú Noyomii təma sı: Ma nyéma sı Tacaa lapa weesiŋ nyéma taɣa kupantu na ta sətəa tətə. Isə í kooli apalv ınəyi kupantu.

Apalv ını ı ké tá lılvuyv nyéma taa lelv wei ı pəsəyi na í paasəna-tu təɣə.

²¹ Kələna Luuti sı: Halı apalv ını ı heela-m ké sı má təŋəyi ı təmlə nyéma na má caləsəyi, haləna ı kumtu na tə tɛm.

²² Ntəna Noyomii sı: Pə wɛ teu ma pələ, təŋ mpɛ. Ye nəɣəlv taale taa pa təɣənaɣı-ŋ ké.

²³ Ḿpúyú Luuti saala Poosi təmlə nyéma kiŋ ke mpv na í caləsəyi, haləna kumtu tɛ. Na í na ı paŋ pá wɛ mpv.

3

Noyomii taɣanuyv ke Luuti asasaale

¹ Μρύγύ Noyomii tōma ι poolu si: Ma p̄elɔ, ma caa k̄e si n̄ hiki t̄acayale na n̄ heesi. ² Nt̄ɔn̄ n̄ nȳm̄a si nyana Poosi wei in̄ ι t̄amle nȳm̄a í k̄uma t̄ɔ ι k̄e t̄a yulɔ k̄e. Taanaya kan̄e pa mak̄i ι t̄ɔɔnaya ke kataya taa. ³ Mpu t̄ɔ, s̄ɔ lum, t̄v tulaalɔ, suu nȳa wontu kupantu. Uena n̄ tii kataya taa. Ama yele na í t̄e t̄ɔɔv uena í na-η. ⁴ P̄ale p̄a waali uena n̄ feɔ na n̄ ná ι t̄ah̄ant̄ale, uena n̄ keeli^a ι n̄ɔhēe t̄ɔ na n̄ h̄anti. ι mayamaya ι k̄a heelina-η n̄ti n̄ ka la t̄ɔ. caaki si Poosi í h̄am̄i-ι leelu.

⁵⁻⁶ Μρύγύ Luuti c̄ɔwa si: Maa la isu n̄ heeluyu-m t̄ɔ. Uena í t̄e. ⁷ Poosi t̄ɔɔa na í nȳɔ na ι lan̄le hulumi, uena í polo í h̄anti t̄ɔɔnaya huɔule kite. Nt̄ena Luuti polo t̄ɔhēe ke waatu wei ι toowa t̄ɔ na í keeli ι n̄ɔhēe t̄ɔ na í h̄anti. ⁸ Apalu in̄ ι nyama na í fe ahoο heka na í nȳan̄i uena í mayana alɔ h̄anta ι n̄ɔhēe t̄e. ⁹ Uena í p̄ɔsi si: Aweye-ι?

Nt̄ena Luuti c̄ɔ si: Maya nȳa p̄elɔ Luuti k̄e. Hai, waasi-m. Mpi t̄ɔ, nȳa wenna mpaav si n̄ ya-m.

¹⁰ Uena Poosi t̄am̄i-ι si: Tacaa í kooli-η kupantu, ma p̄elɔ. Nȳa yaasi kant̄akaya nȳɔn̄e ι hul̄ɔɔna is̄ana n̄ mat̄ana nȳa paɔ ȳlaa t̄ɔ na p̄e k̄ali kancaalaya nȳɔn̄e. Mpi t̄ɔ, n̄ ta p̄eeki ifepiya liyitee nȳm̄a yaa kunȳant̄una. ¹¹ Mpu t̄ɔ, ma p̄elɔ taa n̄ɔɔsi. Mpi n̄ caaki t̄ɔ mp̄ayi maa la-η. Mpi t̄ɔ, icate ȳlaa t̄ana nȳm̄a si n̄ k̄e alɔ kupan̄. ¹² Tampana p̄a wee si má ya-η yaa, ile n̄ɔɔlɔ na nȳa paɔ pa l̄ulɔv̄u k̄ala kaav̄ ke ma. ¹³ Suv̄ c̄ane, ye p̄a fema maa p̄ɔsi-ι na má ná si ι k̄a ya-η yaa is̄ana? Ye ι luȳu fei ile, ma tuukina Tacaa si maa ya-η. H̄anti mpu na p̄a nyaali.

¹⁴ Uena Luuti h̄anti m̄r̄ȳḡȳ Poosi n̄ɔhēe t̄e. Poosi taa caaki si n̄ɔɔlɔ í nyi si Luuti k̄oma kataya taa. P̄a t̄ɔ k̄e ι kusa-ι saa wei p̄a we t̄ɔn̄ment̄ɔment̄e t̄ɔ si n̄ɔɔlɔ í taa nȳam̄i-ι. ¹⁵ Uena Poosi t̄am̄i-ι si: H̄eti nȳa tekente na n̄ t̄aki-ι teu.

Uena í mayasi t̄ɔɔnaya p̄e isu kiloona naan̄wa na kakpas̄i na í sv̄ki-ι. Uena in̄ ι kra icate taa. ¹⁶ Luuti m̄ala ι paɔ c̄ɔl̄ uena í p̄ɔsi-ι ι mpaav̄ alaaf̄aya t̄ɔ.

Μρύγύ Luuti keesa-ι is̄ana apalu in̄ ι paas̄ana-ι t̄ɔ. ¹⁷ Na í tasa si: Hal̄i in̄ ι hana-m t̄ɔɔnaya p̄e an̄e a t̄ana si p̄a fei si má m̄ali nȳa kin̄ ke niη kakpas̄i.

¹⁸ T̄an̄ayale Noyomii si: Ma p̄elɔ c̄aya t̄ɔpamm, na n̄ ná is̄ana pu t̄ees̄ana t̄ɔ. Mpi t̄ɔ, ye apalu in̄e ι ta na t̄am̄ t̄ane t̄ɔ t̄anaya ke saɔa u hees̄ayi.

4

Poosi h̄ɔɔ Luuti ke leelu

¹ Μρύγύ Poosi lu n̄n̄ɔɔ t̄im̄pi pa huoki t̄am̄ t̄ɔ na í c̄aya. Ue ilimeleki l̄ulɔv̄u t̄v wei ι t̄am̄ ι ka ȳɔɔta si pu wee si í waasi s̄atu t̄ayaya ȳlaa t̄ɔ ι t̄e kele. Uena í yaa-ι si: Apan̄ nȳa, k̄ɔ n̄ c̄aya.

Uena apalu in̄ ι polo. ² Μρύγύ Poosi s̄ansa icate s̄asaa ke naan̄wa. Pa k̄oma na pá c̄aya ³ uena í t̄ɔ wei in̄ pu wee si ι waasi s̄atu t̄ayaya ȳlaa t̄ɔ si: Noyomii wei ι luna Mowapu t̄ɔ ι p̄eet̄ayi t̄a yulɔ ilimeleki tet̄v. ⁴ Ue ma heeliyi-η si, n̄ ya-t̄ayi icate nȳm̄a na s̄asaa pa isent̄aa. Ye n̄ ka ya-ti ile n̄ ya-ti. Ye nȳa luȳu fei ile n̄ heeli-m na má c̄ek̄ana. Mpi p̄a t̄ɔ t̄ɔ, nȳayale n̄ɔɔ t̄v, nȳa waali k̄e má.

Nt̄ena íl̄e ι c̄ɔ-ι si: T̄ɔv, ma nuwa. ⁵ Kelena Poosi si ye n̄ ka ya-t̄ayi Noyomii niη taa ile n̄ kp̄enna s̄alɔ in̄ ι leelu Mowapu t̄v Luuti na n̄ h̄ɔ. P̄a taa k̄ɔ na s̄atu h̄ate saali na ι tet̄v p̄asi n̄ɔɔlɔ nȳant̄v.

⁶ Mpuv̄ule apalu in̄ si: Ye mpu ma mayamaya ma kaa p̄asi na má ya-ti. P̄a taa k̄ɔ na ma w̄nav̄ saali. Mpu t̄ɔ, ya-ti na ma n̄ɔɔ, ma kaa p̄asi.

⁷⁻⁸ Uena í w̄ɔɔsi ι n̄taɔk̄pate na í cela Poosi. Pu we l̄ɔɔta k̄e l̄seyeli nȳm̄a kin̄ t̄ɔ, ye pa yapa pulɔ yaa pa layasa tet̄v m̄r̄ȳḡȳ pa lakaya si p̄e h̄lí si p̄a tema. ⁹ Nt̄ena Poosi t̄ɔ s̄asaa na samaa si: Meyle ma aseeta nȳm̄a ke saɔa si ma yapa Noyomii niη taa k̄e p̄a t̄ana mpi p̄a k̄e ilimeleki na ι p̄ayalaa Kiliȳɔn̄ na Mal̄ɔn̄ pa nȳam̄ t̄ɔ, ¹⁰ na má kp̄enna Mal̄ɔn̄ leelu Mowapu t̄v Luuti na má h̄ɔ na má kus̄i s̄atu h̄ate. P̄a taa k̄ɔ na t̄e saali yem̄ k̄e ι icate kul̄l̄le na ι ȳlaa taa. Meyle aseeta nȳm̄a ke saɔa.

^a 3:4 keeli: Keeli n̄ɔhēe t̄ɔ huwee nt̄e si Luuti

¹¹ Μρυγυλε νῶνῶγῶ γῆλαα na sῶsaa pa tῶma si: Tῶ kḗ aseeta nyḗma. Tacaa í kooli kypantv ke alv wei ι sῶvki nyá tḗyaya ke isḗntῶ tῶ, na í nḗγḗsḗna isu Laseeli na Leyaa mpa pa lula lseγeli piitim γῆλαα tῶ. Húli nyá toη ke nyá lυluyv taa na ḗ la na nyá hḗte yaa Petḗlehem. ¹² Piitim mpi Tacaa ká hana-η na asaav inḗ tῶ, pḗ huki na pḗ nḗγḗsḗna isu Yuta na ι av Tamaa pa pḗyav Pelesi tḗyaya.

Poosi kpayav ke Luuti

¹³ Μρύγύ Poosi kpayav Luuti na í na-ι pá kḗti na Tacaa yele na í la teu na í lυl apalvḗyaya. ¹⁴ Μρύγύ Petḗlehem icate alaa see Noyomii na pá toη si: Tῶ sama lῶ isu ι ha-η ylv wei ι ka waasi-η tῶ. Pḗyele ι hḗte ká yaa lseγeli taa. ¹⁵ Pḗyaya kanḗ kaa kraasḗna nyá toη na ká te-η nyá kratḗlaya waav. Pḗ taya vlv, nyá poolu wei ι sḗla-η teu na í tee-η apalvḗiya naatosompḗyḗlaya tῶ inι ι lυlvna-ke.

¹⁶ Uena Noyomii mv-ke na í nvki-ke na í paasḗna-ke isu ι kvlvlaya. ¹⁷ Μρυγυλε pa cḗlḗ alaa ha-keγḗ hḗte si: Opeti, na pá toη si pa lula Noyomii ke apalvḗyaya. Tafiiti caa Sese caa keḗ Opeti.

Tafiiti cḗsḗnaa hḗla

¹⁸ Tafiiti caanaa lυluyv nyḗma ntῶ, pḗ kpayav Pelesi tῶ. Pelesi lυlvna Hesḗlḗ, ¹⁹ na Hesḗlḗ lυl Lam, na Lam lυl Aminatari, ²⁰ na Aminatari lυl Nasḗ, na Nasḗ lυl Salḗma, ²¹ na Salḗma lυl Poosi, na Poosi lυl Opeti, ²² na Opeti lυl Sese, na Sese lυl Tafiiti.

SAMIYEELE TOM TAKELAYA KANCAALAYA NYEJKA

Kutulutv

Samiyeele wei i hate pa ha takelaya kane to, i ka ke iso kuyotutu telosulo ke. Tema sosona naaleye iso cela-i: Tetu takuyu tom, na isana i ka seyesi lseyeli nyema na pa see iso tike to pa tom. Uena pa kaasi isana paa nyeni iso tike ke pa wulav mayamaya to. Ama lseyeli nyema kisa na pa kra awulaa. Kancaalaya nyeh nte Sayuli. Ule i waali ke Tafiiti.

Isana pa faya Samiyeele I takelaya to:

Samiyeele paasanav ke lseyeli nyema, titite 1-7

Sayuli tayo ke kawulaya, titite 8-10

Sayuli ta to teu uena iso kisi-i, titite 11-15

Tafiiti na Sayuli pa tom, titite 16-30

Sayuli na i payalaa pa sam ke youu taa, titite 31

Samiyeele too Ana tom

¹ Apalu nayo i ka wenna Sufi tetu taa ke ifalayim pyu taa, na pa yaaki-i si Uekana. Pa yaa Uekana caa si Yellowam, na Yellowam caa si Ilihu, na Ilihu caa si Tohu, na Tohu caa si Sufi. Ueye ifalayim to. ² Uekana unu i alaa ka we naaleye. Pa yaaki lelu si Ana na lelu si Penina. Penina ka wena piya. Ama Ana na feina.

³ Apalu unu i kraakaya iso sevu ke Silo ke paa panya njaya, na i haaki Toma tana tu Tacaa ke kuhaah. Na Ilii payalaa Hofini na Penhasi paa kena Tacaa kotelaa ke waatu unu. ⁴ Ye kuyajku Uekana i lapa kotaya, i haaki i alv Penina na i payalaa na i paelaa ke caka caka ke. ⁵ Uena i ha Ana ueye cakasi naale. Mpi to, paa na Tacaa lapa-i kaalulaya to, i luyu ka suv-i ke. ⁶ I yotah na tukaya-i ke si pa hah-i si Tacaa lapa-i kaalulaya. ⁷ Mpyu ru we paa panya njka. Paa waatu wei ke pa kraaki Tacaa tayaya taa te, Penina tukaya-i mpyu.

Uena i wiiki na u sah tayo. ⁸ Na i paalu Uekana naa tom-i si: Pepe tao ke nya lahle wakelahi, na i wiiki na i kisiyi tayanaya ke mpv? Ma ta keli-eh piya naanwa?

⁹ Pa tema tayo na nyoo ke Silo, uena Ana kuli na i kpatana kotulu Ilii. Ule i ka caya kpelaya tao ke iso tayaya nonkpete ke. ¹⁰ Ana lahle ka wakela sosom ke tatyotayo. Uena i selami Tacaa na wula, ¹¹ na i su nayo si: Toma tana tu Tacaa, ye n nyona nya tamle tu ma, ma wahala, na i tao ma tao na i ha-m apalpayaya, maa ha-eh-keye halena ka sam. Huvuvu kaa kra ka nyuvu taa. ¹² I taaha mpyu iso taselamale, uena Ilii nyeni i nayo taphi. ¹³ Ana selamaya i luyu tee ke, na i ntompee nyepetahi, ule i nayo u nuki. Ilii nyema si sulum kuvuna-i. ¹⁴ Uena i tom-i si: Pallee ke nya sulum ka ce nya tao? La na nya sulum ce nya tao. ¹⁵ Ntana Ana si: Hai, ma ce, ma ta nyoo sulum napeli. Ama ma lahle wakelena sosom na ma hulyi Tacaa ke ma lotu. ¹⁶ Taa nyeni nya paelo maya tetelatu. Ma nyasee na ma wahala telosona mpale, na ma yotahi mpyu halena saha.

¹⁷ Ntana Ilii si: Iso i heesi nya lahle na i mu nya selamutu. ¹⁸ Uena Ana si: Na nya toh taa.

Ntana Ana polo na i tayo na i isentaa heti.

¹⁹ Tev fema, uena Uekana pa kuli lah na pa see iso, uena pa kpe Lama.

Samiyeele luluvu na i pacaatu

Mpyu Uekana nyema i alv Ana na Tacaa mu i selamuvu. ²⁰ Uena Ana la teu na i luli apalpayaya, na i ha-keye hate si Samiyeele. Si Tacaa ke unu i selama-i.

²¹ Panya sikaa, uena Uekana na i nyema tana pa polo Silo si, i laki paa panya njka ka kotaya na i la isu i ka suv i nayo to. ²² Ana kisa pote na i to i paalu si: Ye payaya ceba hate, ule maa pona-ke na ma huli-keye Tacaa na ka saali tanya tam tao. ²³ Mpyule i

paalu cə-i si: Pə we teu. La isəna pə ha-η tə. Yele na ká ce həte na pécó. Ama Tacaa í la isəna i ka suwa tə.

Ulena alu caya na í paasəna i pəyaya na ká kəə na ká ce həte.

²⁴ Pə waali ké i kraɣa-ke na í caa latəce wei i wena pusi tooso tə, na molum cemse, na solum huluyu, na í pona Silo ke Tacaa təyaya taa. Waatu inu tə pəyaya kəəsaa ké.

²⁵ Ḿpúyú pa ku latəce na pá pona Ilii ke pəyaya. ²⁶ Ulena Ana si: Kaafala ma ce, n təssa ma təə? Maa kəma nyá kiη cəne na má sələmi Tacaa. ²⁷ Pəyaya kaneyε ma sələmaɣa na Tacaa mu ma kvsələmutu. ²⁸ Təu, ma caa maa cele-i Tacaa ke haləna i səm.

Ulena lləkana təyaya nyəma təna hənti ləə ke ate na pá seε-i.

2

Ana seεki Tacaa

¹ Ḿpúyú Ana sama ləə si:

Ma yəələɣəna Tacaa wei i waasa-m tə.

l huləsa ma laηle.

l kusa ma nyuyu, na í ha-m toma.

Na ma nəɣə kuliyina ma kolontunaa.

² Tacaa tike wenna tənəηη.

l tike nté kentulu

i paasi ləə nəɣəlu i fei tətə.

³ í yele kalampaanu,

na í yele isəcav təm.

Tacaa nyəmə pá tənaya.

li yeki isayatu natəli.

⁴ Tacaa ceɣa toηtunaa təəη.

Ama acamaa ná nyəə toη.

⁵ l tu hayalaa si pá pəεki mpi paa yana təɣənaɣa tə,

na í susi kunyəntunaa ke toη.

l lapa na kaaləlaya luli təm naatosompəɣəlaya.

Ulena aləllu náá laη.

⁶ Tacaa kuyuna, inu i feesiyina.

lnu i tisiyina atətəle taa, na í ləsəyi.

⁷ lnu í tuyuna kunyəntutu yaa toη.

lnu í tisiyina lelaa na í kvsəyi ləmpa.

⁸ Tacaa kvsəyi laηlu ke ate mvsuyu taa,

na í kusi kunyəntu ke hute taa,

na í cayası pá na səsaa,

na pá kaa teeli kumte.

lnu i tənna tətə kite,

na tə təə ké i suwa antulinya.

⁹ l tiikiyi i yəlaa na í kentiyi pa təə.

Ama i yeki na asayaa leki səkrətyu tεε.

ləə akaitu paa feina tənuyu taa alaafəya.

¹⁰ Tacaa ka tisi i kolontunaa təə ké calanaa,

pa kəη saaluyu ke yem ké.

lnəɣəle katerja təna huulu səsə.

l ká kra wei i ləsaa təɣə wulav, na í tu-i toη.

¹¹ Ḿpúyú lləkana pa məla kpente, na pəyaya náá saali Tacaa təmlε taa ké kətulu Ilii kiη.

Kətulu Ilii pəyalaa isayətunaa

¹² Ilii pəyalaa ka ké tətəlataa ké, pa ta paasəna ləə ké paa pəcə. ¹³ Nti nti pa lakaya samaa təɣələ: Ye nəɣəlu ha ləə ké kuhav, kətulu təmlε tu puki saa wei pa təsa kuhav

nantv tɔɔ, na í tɔka kela tooso lɔɔlɔɔa sɔsaya. ¹⁴ I takɪ ɪlena í sɔ tiipee taa, na pɔ sɔpa nantv ke isɔna, ɪ lɔsɔɔi kɛ na í pona kɔtulv. Ḿpúyú pa lakaya lɔɔɔle nyɔma tɔna mpa pa pukaya Silo tɔ.

¹⁵ Halɪ tɔmlɛ tv puki kɛna pɔcɔ́ pá wɔ tɔte nim, na í tɔ wei ɪ lapa kɔtaya tɔ si: Cɛla kɔtulv ke ɪ nantv na ɪ toɔɔ ɪ ti. ɪ caa kutɔsɔtv. Lɛɔ ke ɪ caaki. ¹⁶ Ye kɔtaya latv tɔma si: Yele na pá wɔ kpɔnte nim ɪlena ń cosi timpi n caaki tɔ. ɪlɛ tɔmlɛ tv cɔ si: Aai, ye n ta cɛle-m nɔnɔ, maa lɛkɔna toɔ. ¹⁷ Isayatu sɔsɔntv ntɔɔɔ Ilii pɔyalaa kukayana pa ti tɔm ke lɔ sɛntaa. Mpi tɔ, pa nyɔnaya Tacaa kɔtaya ke yem kɛ.

¹⁸ Paa na Samiyeele ka kɔsaa tɔ, ɪ lakaya lɔ tɔmlɛ kɛ na í suuwa kɔtɔlaa tokiya taka ŋka pa luvwa kponkpontu toɔ nyɔntv tɔ.

Samiyeele nyɔma

¹⁹ Ye pɔnaya sikaa na Ana pa puki kɔtaya lapv, ɪ nyalɔɔi toko kɛ na í kpɛɔna Samiyeele. ²⁰ Halɔna Ilii kooliyi Ana na ɪ paalv ke kɔpantv si: Tacaa í la na ń hiki piya na sí lɛɛti ŋka n ha-ɪ isɔntɔ tɔ ka lonte.

ɪlena pá mɔli pa tɛ. ²¹ Tacaa wɛ Ana waali, ɪlena í la teu na í lɔli apalvpiya ke tooso, na alvpiya ke naale.

Na pɔyaya Samiyeele náá tɔɔna piw ke lɔ tɔmlɛ taa.

Ilii kalɔna ɪ pɔyalaa asaya

²² Ilii ka kɔtɔlaa kɛ tɔkɔɔkɔɔku. Na í nukɪ mpi mpi ɪ pɔyalaa lakayana lɔɔɔle nyɔma tɔna tɔ. Na isɔna pa hɛntayana alaa mpa pa lakaya tɔmlɛ ke lɔ tɔyaya nɔnɔɔ tɔ.

²³ ɪlena í tɔ-wɛ si: Pepe tɔɔ kɛ ɪ laki yaasinaa mpe pa takanaa? Yɔlaa tɔyɔsɔɔi-m mɔ isayatvnaa kɛ. ²⁴ Aai, ma pɔyalaa, í yele mpv, mɔ tɔmnaa mpa lɔɔɔle yɔlaa heeliyi-m mpv tɔ pa fei teu. ²⁵ Ye yulv pɔntɔna ɪ tɔɔntɔle, ntanyɪ lɔ ka wii pɔntv. Ama ye Tacaa ke pɔntv pɔntɔnaa, ɪlɛ awe sɛena ɪ tɔɔ?

Ama pa ta nuna pa caa nɔɔ. Mpi tɔ, Tacaa ka sɔlaa si ɪ kɔyɪ-wɛɔ.

²⁶ Na pɔyaya Samiyeele náá tɔɔna piw, na ɪ wɛ yɔlaa na lɔ kɛ teu.

lɔ yɔɔta Ilii tɔyaya nyɔma salɔka tɔm

²⁷ Ḿpúyú lɔ yulv nɔɔlv ɪ pola Ilii kiɔ na í heeli-ɪ si: Tacaa yɔɔtaa si ma hvla ma tɔɔi mɔ cɔsɔ Alɔɔ, ke waatu wei í na ɪ nyɔma paa wɛ Icipiti wulav tɛɔe yomle taa tɔ. ²⁸ Í na ɪ lɔlvɔv nyɔma ke ma lɔsa lɔɔɔle kpɛka tɔna taa si, pá la ma kɔtɔlaa, na pá suuki kɔtɔlaa toko na pá kpaaki ma kɔtaya tɔlate tɔ na pá wɔki tulaalvnaa. Halɔna má hvli-ɪ timpi ɪ ká cosi kɔtaya ŋka kɔkɔ nyaya ka tɔna tɔ ka kpɔnte tɔ na í tɔɔ tɔ. ²⁹ Pepe tɔɔ kɛ í nyɔnɔɔi yem ke ma kɔtasɪ na ma kvhav ŋku ma suwa si pá lakɔna ma tɔyaya taa tɔ? ɪlɛ isɔnaya pɔ lapa si Ilii ń seeki nyá piya na pɔ kɔli ma? Na í tɔki lɔɔɔle nyɔma tɔɔnasɪ kɔpɔɔsi nsi pa lapa kɔtasɪ tɔ, na í yooki cɔncɔmɔɔ? ³⁰ Nyɔni lɔɔɔle lɔ Tacaa ma, maa suwa si, nyá caa tɔyaya na nyá lɔlvɔv nyɔma tɔna ká lakɔna ma kɔtvɔv tɔmlɛ ke tam tɔ. Ama pɔnɛntɛ ma kú tɔle. Mpi tɔ, wei ɪ tvɔv-m teeli tɔɔ maa tv teeli, na má nyɔni yem kɛ wei ɪ kpɛna-m tɔ. ³¹ Nn naaki kɔyɛɔ tɔɔna kɔntɛ, wei ɪ taa maa kpiisi nyá ifɛpiya na nyá lɔlvɔv taa nyɔma. Halɪ akpɔtulv kaa wɛɛ nyá tɔyaya taa. ³² N ká ná kolontv kɔma na í caya ma tɔcayale, na í paalɔna kɔpantvnaa mpa Tacaa lapa lɔɔɔle tɔ. Nyá tɔyaya ká taɔɔna akpɔtulv. ³³ Paa na mpv maa yele nyá nyɔma taa nɔɔlv na ɪ isɛ ke ma kɔtaya tɔlate, na í tɔɔ nyá isɛ na í wakɔli nyá lanle. Ama nyá tɔyaya nyɔma tɔna ká sɔkɔna pa toɔ kɛ.

³⁴ Kɔyaku kɔlvmpɔv ke nyá pɔyalaa Hofini na Pɛnhasɪ paa si. ɪlɛ tɔnaya ń ká nyɔna si tampana ke ma yɔɔtɔɔi. ³⁵ Maa kpa ma tɔɔi kɔtulv kɔpɔɔ, wei ɪ tɔɔɔi ma luvv tɛɛ nyɔntv ke teitei tɔ, na má ha-ɪ lɔlvɔv kɔpɔɔku, na í laki wulav wei ma lɔsaa tɔɔ tɔmlɛ ke tam tɔ. ³⁶ Ye pɔ tu kaasa wei kɛ nyá lɔlvɔv taa, pɔntv ká hɛntɪ kɔtulv unɔɔi atɛɔe si: Ha-m liyitee na tɔɔnaya. Halɪ í sɔlɔmi-ɪ tɔtɔ si: Tv-m kɔtvɔv tɔmlɛ natɔli tɔ taa, na má hikina ma tɔɔnaya na tɔna.

3

¹ Pəyaya Samiyeele ka we kətuɣu təmle taa ké Ilii kiŋ ké.

Isə kpa Samiyeele ke ɪ kuyəɣətutu teləsəlv

Waatu ɪni Tacaa taa yəɣətəɣəna yəlaa ke teitei. Pəyele ɪ taa hóláɣí yəlaa ke mpi pu te na pá lá təɣə kotokoto.

² Waatu ɪni tə, Ilii ɪse caakaɣa yəlvənyu nte, ɪ naaki teitei. Ḿpúɣú ɪ hənta ɪ təhəntəle ke ahoo naali. ³ Na Samiyeele hənta Isə atakaa cəlv, na pá ta teesita fətəlanaa ke tefemle.

⁴ Ḿpúɣú Tacaa yaawa sɪ: Samiyeele, na Samiyeele cə sɪ: Mayalə. ⁵ Ulena í kpaɣa asewa na í polo Ilii kiŋ, na í tə sɪ: N yaa-m tə mayalə. Ntəna Ilii sɪ: Ma ta yaa-ŋ se. Polo ń hənti.

Ulena Samiyeele məli na í hənti. ⁶ Ḿpúɣú Tacaa tasa-ɪ yaav sɪ: Samiyeele. Ulena í polo Ilii kiŋ na í tə sɪ: N yaa-m tə, mayalə. Ntəna Ilii sɪ: Ma ta yaa-ŋ se. Ma pəyalu, polo ń hənti. ⁷ Samiyeele ta nyi sɪ Tacaa yaakəna-ɪ. Mpi tə, ílé ɪ ta yəɣətətana-ɪ.

⁸ Ḿpúɣú Tacaa tasa Samiyeele ke yaav ke təm tooso nyəm. Ulena Samiyeele polo Ilii kiŋ sɪ: N yaa-m tə mayalə.

Tənaɣale Ilii cekənaa sɪ Tacaa yaakəna pəyaya. ⁹ Ulena í heeli-ɪ sɪ: Polo na n hənti. Ye pə tasa-ŋ yaav, ɪle n tə sɪ: Tacaa, yəɣəti, nyá pəyaya má, ma nukɪ.

Ulena Samiyeele məli na í hənti.

¹⁰ Mpuɣule Tacaa polaa na í yaa-ɪ ɪsu ɪ tu yaaki tə sɪ: Samiyeele, kelena í cə sɪ: Tacaa, yəɣəti, nyá pəyaya má, ma nukɪ.

¹¹ Ulena Tacaa tə sɪ: Maa kəna wakəlvu nakvləɣi lseyeli nyéma, na paa wei í nu-tɪ pu sɪsɪ-ɪ watu. ¹² Kuyəŋkuyə maa caali Ilii təyaya nyéma ɪse ke nyəŋsɣu. Haləna má tə nyuɣu ke teitei ɪsu maa yəɣətuɣu tə. ¹³ Ma heela-ɪ təfoo sɪ maa tu ɪ təyaya ke tam tə saləka, ke timpi ɪ piya wakəla ma hətə, na í nyéma pə tə na í tá kisina-we tə. ¹⁴ Pə tə ké ma yəɣətəɣəna tuunav sɪ, paa pa lapa kətasi na pá ha kuvəŋ, ma kaa husɪ pa təyaya ɪsəyav.

¹⁵ Ulena Samiyeele hənti na pá nyaali, na í tɔli Tacaa təyaya nənəsi. Ama ɪ nyaŋayana mpi ɪ nawa mpv tə pə təm heeluyə ke Ilii. ¹⁶ Ḿpúɣú Ilii yaa-ɪ sɪ: Ma pu Samiyeele. Na í cə sɪ: Mayalə. ¹⁷ Ulena í pəsi sɪ: Təm ntɪɣi Tacaa heela-ŋ? Ye n ŋmesa-m tə taa natəli, Tacaa í la-ŋ na ń təɣə na ń haya.

¹⁸ Ntəna Samiyeele keesi-ɪ tə təna, ɪ ta ŋmesi-ɪ natəli. Kelena Ilii sɪ: Tacaa ké, í la ɪsəna pə maya-ɪ tə.

¹⁹ Samiyeele təŋna puw na Tacaa we ɪ waali, ɪ ta yele na ɪ təm natəli tá tii ateyə yem.

²⁰ lseyeli nyéma təna mpa paa we pə kpaɣav Taŋ na pá polo Peesəpa tə, pa nyéma sɪ Tacaa kpa Samiyeele ke Isə kuyəɣətutu teləsəlv. ²¹ ɪ lukaya Samiyeele tə ké Silo ké, na í heeliɣi-ɪ təmnaa.

4

¹ Na í teləsəɣi-təɣi lseyeli nyéma na pá nukəna-ɪ.

Kolontunaa ləka Isə atakaa

Waatu ɪni ɪ taa ké Filiisi nyéma kotaa sɪ, pa yookina lseyeli nyéma, ulena pá pulɪ Afeka. Ḿpúɣú lseyeli nyéma ná luwa na pá pulɪ lpene-lsɛ. ² Tənaɣa Filiisi nyéma kula pa tə na pá yoo na pá kəli lseyeli nyéma, na pá kv-we ɪsu yəlaa iyisi liyiti (4000). ³ Ulena lseyeli nyéma məli pa təsikile na nyuɣu nyéma tə sɪ: Pepe tə ké Tacaa yəlaa na Filiisi nyéma kv-tuɣu saŋa? Tá polo tá kəna Isə atakaa na Tacaa wee ta waali, na í waasi-tuɣu ta kolontunaa niŋ taa.

⁴ Ḿpúɣú pa tila Silo na pá kəna Tacaa Toma təna tu atakaa wei ɪ tə Isə we ɪŋməlav ke ɪsətəa taŋlaa naale hekv taa tə. Ilii pəyalaa naale, Hofini na Penhasɪ pa kəna atakaa ɪni. ⁵ Waatu wei pa sɪsa Isə atakaa ke təsikile, ulena lseyeli nyéma təna yaya laŋhəlvəmlə apəlvkakiisasi, haləna tetu sele.

⁶ Filiisi nyéma nu pa kakiisasi nsɪ sɪ taŋ, ulena pá tə sɪ: Həpəla nyéma təsikile taa kakiisasi nsɪ sɪ hɔwɛɛ suwe?

Filiisi nyáma nuwa si Tacaa atakaa ké pa kóna lseyeli nyáma tásikile. ⁷ Ilena sɔɔɔntu kra-we na pá tɔ si: Pa lso kómna pa tásikile. Ye mpv tá tɔm temaya. Too tɔ, yaasi ine i taka ta lata. ⁸ Awe ka ya-tuyv tuɲ sɔsɔɔɲ ine i niɲ taa? Pa tuɲ un i kuna Icipiti nyáma tásɔɔsɔɔ ke wɔlaya tetv taa. ⁹ Filiisi nyáma me, í nyɔ tɔɲ na í la apalaa. Pá taa kɔ na Heɔla nyáma ɲmakəli-me isu tu lapv-we tɔ. Í la apalaa na í yoo.

¹⁰ Ḿpúyú pa kula lseyeli nyáma tɔɔ na pá kəli-we. Na paa wei í se na í kpe i te. Pa kəla-weye tənənən, na pá heeli pa taa yoolaa ke yəlaa iyisi hiu na naanwa (30000). ¹¹ Na pá lɛeki lso atakaa, na pá kv Ilii pəyalaa naale Hofini na Penhasi.

Kətvlv Ilii səm na i poolu pa tɔm

¹² Ḿpúyú Pencamee tv nɔɔlv i lu təyoole ke kuyaku ɲkv, na í se na í polo Silo na laɲwakəlle na í cəla i wontu, na í pəla i nyuyv taa ké tetv. ¹³ Waatu un tɔ na Ilii caya kpelaya tɔɔ, na í tənəa na í nɔɔsɔɔɲ lso atakaa tɔm. Ile apalv un i tana tɔm ntəɔəle na ɪcate tənəa ma kapusi. ¹⁴ Ilii nu kapusi nsi, ilena í pəəsi si: Pepe kəkəte nté mpv? Ilena apalv un í kraɔa asewa na í polo í heeli-i tɔm nti. ¹⁵ Waatu un Ilii pusi ka we pələfei nuunwa ké. Na i ise nyənəyi yem təhelele, aa naaki teu. ¹⁶ Mpuyvle apalv un i heela Ilii si: Təyoole ke ma sewa na má kɔ sənə. Ntəna Ilii si: Pepe lapa ma pəyalv? ¹⁷ Ntəna apalv un si: Filiisi nyáma heela lseyeli nyáma ke sɔsɔm na lseyeli nyáma se. Halv nyá pəyalaa naale Hofini na Penhasi pa səpa. Pəyele pa lɛeka lso atakaa.

¹⁸ Mpi si apalv un i ka kəsəyi-i lso atakaa tɔm, ile Ilii pəsa nyayai kele na kpelaya ke nənəɔ tənəa, na i luyv pəli na í si. Mpi tɔ, i ka kpatəlaa ké na í yasəlaa. Pusi nule təcu ke i paasəna lseyeli nyáma.

¹⁹ Ilii pəyalv Penhasi alv ka we hɔɔ ké, na í puwa tətɔɔtɔɔ. Waatu wei i nuwa lso atakaa lɛekv tɔm, na i paɲ na i paalv pa səm, ilena lɔlvv wɔsasi tuti-i kprakpa na í sopi na í lɔli. ²⁰ I caakaya tənuyv kpisuyv ilena i kiɲ alaa təm-i si: Təki nyá ti, apalvpu ke n lɔlaa.

Ama alv ta cə, pəcə i ta tu paasəna. ²¹ Pə waali ké i ha-keye hətə si: Ikarəti.

Hətə nte tə huwəe nte si: lso teu kula lseyeli. Mpi tɔ, pa lɛeka lso atakaa, pəcə i paɲ na i paalv pa səpa. ²² Mpuyvle si: Pa lɛeka lso atakaa tɔ lso teu kula lseyeli taa ké.

5

lso atakaa we Filiisi nyáma te

¹ Ḿpúyú Filiisi nyáma kraɔa lso atakaa ke lpene-lsee, na pá pona-i Asətəti. ² Pa kraɔa-i mpv, ilena pá si-i pa tuyv Takəɲ kəɲkəɲ taa ké kv kutuluyv taa. ³ Təv fema tanəɲ təhulu, ile Asətəti nyáma mayana pa tuyv Takəɲ hota i isentə kele lso atakaa kite, na pá kraɔa-i na pá mələna-i i təcəyale. ⁴ Təv fema tətə, ilena pá mayana Takəɲ tasa hotuyv ke i isentə ké lso atakaa kite na i nyuyv na i niɲ pə pəlaa, na pá we nənəkpəte, na pá kaasi i pilimile. ⁵ Pə tɔ ké haləna sənə Takəɲ kətəlaa, na kv laalaa tənə mpa pa we Asətəti tɔ, ye pa svvki tuyv kutuluyv ɲkv kv taa, paa fəlyi nənəkpəte.

⁶ Ḿpúyú Tacaa twa Asətəti nyáma ke niɲ na í wakəli-we na caləmpaya. ⁷ Pa nawa mpv, ilena pá tɔ si: lseyeli lso atakaa kaa caya tá te. Mpi tɔ, un i tvna ta na ta tuyv ke niɲ.

⁸ Ḿpúyú Asətəti nyáma tilaa na pá yaa Filiisi nyáma awulaa kakpasv na pá pəəsi-we si: Isənaya tu lana lseyeli lso atakaa? Ntəna pəle si: Í pona-i Katv.

Ilena Asətəti nyáma pona lso atakaa ke Katv. ⁹ Pa tema lso atakaa ke ponav ke Katv, ilena Tacaa tv ɪcate tənəa tɔ ké niɲ, na sɔɔɔntv sɔsɔɔntv kra-we. I wakəla ɪcate yəlaa tənəa na caləmpaya. Pə kraɔav səsaa na pá polo piya tɔ. ¹⁰ Ḿpúyú pa pona lso atakaa ké Ikoləɲ, ilena pəle pá svv kapusi mapv si: Pa kóna lseyeli lso atakaa ké tá té si í kv ta tənəa.

¹¹ Ḿpúyú Ikoləɲ nyáma na tasa tiluyv na pá koti Filiisi awulaa tənəa na pá tɔ-we si: Í mənəna lseyeli lso atakaa ke i təcəyale. Í taa kv tá na ta yəlaa.

Mpi tɔ, Tacaa ka tuwa lkoloŋ nyáma ke niŋ na toŋ ké, na sɛm sɔyɔntu pu icate tɛna yɔlaa. ¹² Lɛlaa ta si yaa, ɔlɛ calɛmpaya tɔka-wɛyɛ. ɔlɛna icate tɛna tɔli nɔyɔ, na tɛ wii tɛkpoo na pɛ kpa isɔtaa.

6

ɔsɔ atakaa kpeenav

¹ ɔsɔtɔnaa naatosompɔyɔlaya ke ɔsɔ atakaa caya Filiisi nyáma tetu taa. ² ɔlɛna pɛ yaa pa kɔtɔlaa, na pa nalaa na pɛ pɔɔsi-wɛ si: ɔsɔnaya tu lana Tacaa atakaa? Pɛpɛyɛ tu kpeenaa-i? ³ Ntɛna pa kɔtɔlaa na pa nalaa tɔ si: Ye í mɛlɔyɛna ɔsɛyɛli ɔsɔ atakaa, í taa mɛŋna-i kɛtɛ. Ama í ha ɔsɔ ké ɔsɔyatu husuyɔ kucɔɔv. ɔlɛ waatu inɔyɛ í ká nyi mpi pɛ tɔɔ i ta kusɛta i niŋ ke mɛ tɔɔ tɔ, na í waasi-mɛ. ⁴ Mɔpɔyɔ Filiisi nyáma pɔɔsaa si: Pɛpenaa ke tu ha-i?

ɔlɛna pa kɔtɔlaa na nalaa si: Wɔla paya kakpasɛ, na wɔla mpiyaa kakpasɛ na pɛ kɛsɛna Filiisi awulaa kakpasɛ. Mpi tɔ, kɔtɔŋ kulɔmuyɔ kɛna mɛ na mɛ awulaa. ⁵ Pɛ wɛɛ si, í la calɛmpaya ɔsɛsɛŋ, na mpiyaa mpa pa tɔki mɛ tawa tɔ pa ɔsɛsɛŋ, na pɛ ná si í cɛkɛna ɔsɔ toŋ. Ntanyɛ i kaa tasa mɛ na mɛ tuyɛ na mɛ tetu ke niŋ tuyɛ. ⁶ Pɛpɛ tɔɔ ké mɛ caa si í la kankana, ɔsu ɔcipiti wulav na ɔcipiti nyáma paa lapu tɔ? Tacaa tu-wɛyɛ wahala ké. Halɛna pɛ yɛle ɔsɛyɛli nyáma na pɛ tɛɛ. ⁷ Tɔv, pɛnɛntɛ í saaki kɛkɛ kɔfalɔ, na í caa naaŋ totonaa naale wei i wɛna piya tɔ. Pɛ wɛɛ naaŋ wei pa ta halɛna tɔ. Í tu-i kɛkɛ uni, na í kpeenaa i nawee ke tɔyaya. ⁸ ɔlɛna í kɛyaya Tacaa atakaa na í tu kɛkɛ taa. ɔlɛna pɛ kaasi na í tu atakiya nakɛli ka taa ké wontunaa mpa í lapa si í laki ɔsɔ ké kucɔɔv ke mɛ ɔsɔyatu tɔɔ tɔ. ɔlɛna í su ɔsɔ atakaa kɛŋkɛŋ taa, na í yɛle naaŋ na í tɛɛ. ⁹ ɔlɛna í nyɛnɔyɛna-i, ye i kɛyaya toŋa mpaav na Pɛti-Sɛmɛsi tɔɔ, ɔlɛ Tacaa lapɛna nɛyɛ-tuyɛ ɔsɔyatu nti. Ye pɛ taya mpu, ɔlɛ tɛ nyɛmayale si pɛ mayana-tuyɛ yɛm kɛlɛ, pɛ taya ɔsɔ lapɛna.

¹⁰ Mpuvɔlɛ pa caa naaŋ totonaa na pɛ tu kɛkɛ. ɔlɛna pɛ tɔki i nawee ke tɔyaya. ¹¹ ɔlɛna pɛ tɔ ɔsɔ atakaa ke kɛkɛ taa, na pɛ tɔ atakiya taa ké wɔla mpiyaa, na pɛ paya, na pɛ su atakaa kɛŋkɛŋ taa.

¹² Tɛnayaɛle naaŋ kɛyaya Pɛti-Sɛmɛsi mpaav ke kɛkɛ, na í toŋ na í wiiki i ta halɛna nɔyɔŋ yaa mpɛtɛŋ. ɔlɛna Filiisi awulaa tɛŋ i waali halɛna Pɛti-Sɛmɛsi toŋa. ¹³ Pɛti-Sɛmɛsi nyáma ka wɛ tɛtɛkɛlɛ taa na pɛ kɔŋ. Pa loosa ɔsɔ atakaa, ɔlɛna pa laŋa hulɔmi.

¹⁴⁻¹⁵ Kɛkɛ tala Yosuwɛe halɛm ke Pɛti-Sɛmɛsi, ɔlɛna í sɛŋ kɔkɛmuyɔ nakɔli ku kiŋ ke tɛna. ɔlɛna Lefii nyáma tisi Tacaa atakaa na atakiya ŋka ka taa ka wɛ wɔla wontu tɔ, na pɛ su pɛ tɛnaya kɔkɛmuyɔ ŋku ku tɔɔ. Mɔpɔyɔ pa faya kɛkɛ kɛtɛŋ na pɛ lá Tacaa ke kɔtaya ŋka kɔkɛ nyaya ka tɛna tɔ na naaŋ uni. ɔlɛna Pɛti-Sɛmɛsi nyáma la Tacaa ke kɔtaya ŋka kɔkɛ nyaya ka tɛna tɔ na kɔtasi lensi. ¹⁶ Filiisi awulaa kakpasɛ ná mpu, ɔlɛna pɛ mɛli lkoloŋ ke kuyaku ŋku ku mayamaya.

¹⁷⁻¹⁸ Wɔla paya kakpasɛ ke pa ha Tacaa ke kucɔɔv ke pa ɔsɔyatu tɔɔ, na pɛ kɛsɛna pa acaɛɛ nyuyɛ. Paa koloŋa acaɛɛ, paa nna a fɛna koloosi tɔ. Asɛtɔti ke kulɔmtɛlɛ, na Kasa ke kulɔmtɛlɛ, na Asɛkalɔŋ ke kulɔmtɛlɛ, na Katɛ ke kulɔmtɛlɛ, na lkoloŋ ke kulɔmtɛlɛ. Kɔkɛmuyɔ ŋku ku tɔɔ pa su Tacaa atakaa ke mpu tɔyɔlɛ pɛ tɛna mpi pɛ lapa tɔ pɛ aseeta tu. Ku wɛ Yosuwɛe halɛm taa ké halɛna saŋa ke Pɛti-Sɛmɛsi.

¹⁹ Mɔpɔyɔ Tacaa kuwa Pɛti-Sɛmɛsi nyáma ke yɔlaa nutoso na naanɔwa. Mpi pɛ tɔ tɔ, pa nyɛna ɔsɔ atakaa taa. ɔlɛna pɛ wakɛli icate nyáma laŋa ke sɔsɔm, na pɛ caya ɔyaya. ²⁰ Tɛnayaɛle Pɛti-Sɛmɛsi nyáma tɔma si: Awe pɛsɔyɛna na í sɛŋ Tacaa ɔsɔ naŋŋtu uni isɛntaa? Leyɛ tu pona atakaa uni na í hatɛlɛna-tu? ²¹ Mɔpɔyɔ pa tilaa na pɛ heeli Kiliyatɛ-Yɛyalim nyáma si: Filiisi nyáma kɛna Tacaa atakaa. Í kɔɔ na í kɛyaya-i na í pona mɛ tɛ.

7

¹ Mɔpɔyɔ Kiliyatɛ-Yɛyalim nyáma polaa na pɛ kɛyaya Tacaa atakaa na pɛ pona-i na pɛ Apɛnatari tɔyaya taa ké pulaya tɔɔ. Na í kɛti i pɛyalɔ ɔlasaa si í paasɛna-i.

Samiyeele paasənav ke lseyeli nyóma

² Hatoo kuyanku pa suw Tacaa atakaa ke Kiliyatı-Yeyalim tə, pə leelaa ké. Pusi hiu təcu sikina. Ḿpúyú lseyeli nyóma təna wiina Tacaa ke pusi nsi si taa si í waasi-we. ³ Mpuşule Samiyeele təma lseyeli nyóma təna si: Ye lotu kulvmtu ke í mələna Tacaa kiŋ, ıle ı yele tıyş Asətati laav na í lə tıyş wei unı í ceela mpv tə. Ulena í pona mə ləmaşasee ke Tacaa təə na lotu kulvmtu, na í la ı tike ke təmlə. Ule ı ká hetı-meşə Filiisi nyóma niŋ taa.

⁴ Ntena lseyeli nyóma lə tıyş kuceeliŋ Paalənaa na Asətati wei pa laakaya tə na pá sē Tacaa tike. ⁵ Ḿpúyú Samiyeele yaa lseyeli nyóma si: Í koti Misipa na má sələməna-meşə lə.

⁶ Ntena pá koti Misipa təna ke kuyaku ŋku. Ulena pá həkə nəəsı na pá tə si: Tə wakələna Tacaa. Ḿpúyú pa lu lum na pá pəli-wəşı Tacaa isentaa si pə huli si ləə ka husı pa isayatu. Ulena Samiyeele taşanı pa təmnaa.

⁷ Ḿpúyú Filiisi nyóma nuwa si lseyeli nyóma kota Misipa, ulena pa awulaa kakpaşı kpeşeli pa yoolaa na pá polo-weşə yoonav. lseyeli nyóma nu mpv, ulena səşəntu kra-we na pá tə Samiyeele si: ⁸ Taa heesi Tacaa sələmvuş ke ta təə, haləna í ya-tıyş Filiisi nyóma niŋ taa.

⁹ Ulena Samiyeele kra heu ifate na í la Tacaa ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə, na í sələmi-ı si í waasi lseyeli nyóma na ílé ı mv. ¹⁰ Saa wei Samiyeele lakaya Tacaa ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə ulena Filiisi nyóma polo na pá niki-weşə yoonav. Tənaşə Tacaa yelaa na təv naşı-we na pá se yem yem. Ḿpúyú lseyeli nyóma kəla-we. ¹¹ Ḿpúyú pa lu Misipa na pá təşəni Filiisi nyóma na pá kv-we. Haləna Pəti-Kaa pə tē. ¹² Ulena Samiyeele su pəle ke Misipa na Şeŋ pa hekv taa, na í tə si: Tacaa təŋna-tıyş waasıyş ke haləna saŋa. Ulena í yaa-te si lpene-lşē. Pəle kuwaasəle ke pa yaa mpv.

¹³ Tənaşə ləə tisina Filiisi nyóma təfē. Tacaa kayataşə-weşə, pa ta tasa lseyeli nyóma təə ké kraş haləna Samiyeele səm. ¹⁴ Ḿpúyú lseyeli nyóma ləeka pa acalē nna Filiisi nyóma ka təşaa tə. Pə kraşav lkoloŋ na pá suna Katı tə, na pə tetunaa təna. Ulena heşşıyş suş lseyeli nyóma na Amolii nyóma pa hekv.

¹⁵ Samiyeele paasəna lseyeli nyóma ke ḿpúyú haləna ı səm. ¹⁶ ı cəəkaya paa pənaşə ŋkaya Pətele na Kilikaa na Misipa ké na í huşki pa təmnaa. ¹⁷ Ulena í mələşı ı tē Lama timpi ı ŋma Tacaa ke kətaya təlate tə, na í paasəşəna lseyeli nyóma ləlaa.

8

lseyeli nyóma caaki wulav

¹ Waatu wei Samiyeele kpatəlaa, ulena í kra ı pəyalaa ke lseyeli paasənləa. ² Samiyeele pəyalv kancaalaya nyəŋ hətē nté Soweele, na naale nyəŋ si Apiya. Pəesepa ke paa wēe na pá lakı pa təmlə. ³ Pəşəlaya isələ taa ké Samiyeele pəyalaa mpe pa nyənaşə. Pa ta təŋ ı ikpate. Na pá mvı kvşəş na pá keeki tampana. ⁴ Ḿpúyú lseyeli nyuşu nyóma kotaa na pá polo Samiyeele kiŋ ke Lama. ⁵ Na pá təmi-ı si: Nyəni, n kpatəlaa. Pəyele nyá pəyalaa u təŋşı nyá ikpate. Pə təə tə, pənentaa kra-tıyş wulav, na í huşki tá təm isu piitimnaa paşale wena tə.

⁶ Isu pa yəşətıyş si: Kra-tıyş wulav na í huşki ta təm tə, Samiyeele laŋle ta heena-tı. Ulena í sələmi Tacaa. ⁷ Mpuşule Tacaa cə-ı si: Nuna yəlaa ke tə təna nti pa yəşətəşı tə. Mpi tə, pə taşə nyaya pa ləəki. Ama maya pa ləəki si má taa təşə pa təə ké kawulaya. ⁸ Isu pa lakıyş-m hatoo kuyanku ma ləsa-weşə İcipiti na pá suna saŋa tə. Ḿpúyú pa lakı nyá tətə. Pa lə-m ké, na pá laaki tıyş. ⁹ Mv pa kvşələmvtu. Ama kraalı-weşə teu na nı la na pá cəkəna mpi pə wēe si paa la pa wulav na mpi ílé ı ka la-we tə.

Mpi mpi yəlaa ka la wulav tə

¹⁰ Mpuşule Samiyeele lapa isu Tacaa keşşıyş-ı tə. ¹¹ Ḿpúyú Samiyeele heela samaa si: Wulav unı ı ka la-meşə mpi mpi təşələ. ı ká kraşə mə pəyalaa na í la-weşə ı yoolaa, na pá paasəşəna ı yoou keekənaa. Ulena ləlaa ke kraşənəş caşalaa, na ləlaa kraşəşı asewa ke ı nəşə təə ké waatu wei ı lukı tə. ¹² ı ká kra ləlaa ke yoolaa iyaya (1000) nyuşu nyóma, na

lelaa ke nule na naanowa nyuyu nyóma. Lela ka haləgi i tawa na pá kəh, na lelaa náá luki youu wontu na pə keekena. ¹³ I ká la mə peela ke mutv saalaa, na potopotonaa tula, na tulaalona lataa. ¹⁴ I ka kraɣa mə tawa kɔpana na í cela i təmle nyóma. ¹⁵ Na í kraɣa mə kəhaləm na mə leseŋ tuŋ kəlvəlm həɣələŋ naanowa taa kəlvəmvu, na í cela i waali nyóma na i təmle nyóma. ¹⁶ I ká kraɣa mə təmle nyóma apalv nyóma, na alv nyóma, na mə təla wena í lakəna təma tə na í lakəna. ¹⁷ Inu i ka kraɣana mə hvntv wontu həɣələŋ naanowa taa kəlvəmvu, na mu pəsi i yoma. ¹⁸ Waatu inəgi í ká wiikina Taca ke mə wulav inu i təm. Ama ílé i kaa nu.

¹⁹ Mpyúy samaa kisa Samiyeele təm nti na pá tə si: Aai, pə wee si tə weena wulav ké. ²⁰ Na tə wee isu piitimnaa lela. I ka hvki tá təm na í teeki-tuyv nəɣə na í la tá yoolaa wulav.

²¹ Uena Samiyeele teləsi təm ntəgi Taca. ²² Ntəna Taca si: Nuna-we na í kra-weye wulav. Pəle pə waali ké Samiyeele təma lseye nyóma si paa wei í kpe.

9

Sayuli na kraŋasi kulepasu pa təm

¹ Pencamee tv nəɣəlv i ka wenna, na pá yaa-i si, Kisi, na i caa si Apiyele. Ílé i cəsonaa nté Selo na Pekolati na Afiya. Apalv inu i ka wena alaafəya ké na kpelikpeka. ² I ka wena pəyalv na pá yaa-i si Sayuli. I səŋa ifepu ké, na i tee lseye ifepiya tənəɣa teu. Pécó i tee-weye nyuyv.

³ Mpyúy kuyaku nakuli Kisi kraŋasi alvnyənsi toolaa. Uena í tə i pəyalv Sayuli si: Kraɣa təmle tv nəɣəlv na nyá na-i í pəeki kraŋasi nsi. ⁴ Mpyúy pa faɣana Ifəlayim puyv taa, na pá tesu Salisa tetv, pa ta na-si. Uena pá polo Saalim tetv taa, si fei təna. Na pá cəə Pencamee tetv, kpete. ⁵ Pa kəma na pá tala Sufi tetv taa, uena Sayuli tə i təmle tv si: Kəə tə məli, pə taa kəə na ma caa səə kraŋasi təm na í nəɣəsəgi ta nyəntv.

⁶ Kəlena təmle tv tə Sayuli si: Iso yulv nəɣəlv i we icate tənə tə taa cəne. I nyuyv kulaa ké, na tə təna nti i yəɣətəgi tə tə laki mpyúy. Tə polo na tə na-i. Ntanyu i ká hvli-tuyv mpaav ŋku tu təŋ tə. ⁷ Ntəna Sayuli pəəsi-i si: Na ye tə puki, pepeye tu kpeŋna na tə ha iso yulv inu? Mpi tə, kutəɣəv təma ta huluŋ taa. Pəyele tə feina kəhav nakuli si tu cəle-i. Yaawe? ⁸ Mpyúy təmle tv cəwa si: Ma təka ma təə cəneye liyitee nyəɣəliya. Ma ha-keye iso yulv na í hvli-tuyv tá mpaav.

⁹⁻¹¹ Mpyúy Sayuli nəɣə təkpa si: Kɔpam ké, tə polo.

Uena pá tee icate nte tə taa iso yulv ka wee tə. Pa kraakaya icate təə, ile pa sula peela nté na pá tiiki pəɣə. Ntəna pá pəəsi pele si: Nalv we icate taa?

(Pu we ləŋta tə, pa yaakaya iso kuyəɣətv teləsəlv ké si nalv. Na paa waatu wei ké nəɣəlv caa iso ké pəəsvu ke natəli, pa təŋ ké si, tə polo nalv te).

¹² Uena peela mpe si: Ee, i we icate taa. Mpi tə, səŋa ke i kəma si yəlaa laki kətəɣa ke tontəŋle təə. Í polo ləŋ. ¹³ Í ká maɣana-i na pécó í kra təɣəv. Pə təɣa pulv, pa təŋa-i ké si í təŋsi kətəɣa ke nəɣə kɔpaŋka. Uena pécó mpa pa yaawa tə pá təɣə. Í polo təkpu, í ká maɣana-i na pécó í tee.

Sayuli na Samiyeele pa suluyv

¹⁴ Uena Sayuli pá tee. Pa svv icate taa, ile Samiyeele luwayale si i kraaki təkətəle ke tontəŋle təə, na pá sulina-i.

¹⁵ Kuyaku ŋku kv yakaya na pə feŋ na Sayuli taku tə, Taca ka cəpa Samiyeele ke səkpəlvv si: ¹⁶ Cele waatu ineye maa yele na Pencamee tv nəɣəlv í kəə, na í kra-i ma yəlaa lseye nyóma wulav na í pəli-i nim, na í waasi-weye Filiisi nyóma niŋ taa. Mpi tə, ma nu pa kapusi, uena má nyəna pa təə. ¹⁷ Pə kəma na Samiyeele loosi Sayuli ke kraakaa, uena Taca heeli-i si: Wei inu i təm maa heela-ŋ si i ká təɣə ma yəlaa təə ké kawuləɣa təɣəle.

¹⁸ Mpyúy Sayuli kpətəna Samiyeele ke nənəɣə na í təm-i si: Hai, la suulu na í hvli-m nalv təɣaya. ¹⁹ Mpyule Samiyeele si: Maɣale nalv. Tee-m nəɣə na tə kra təkətəle ke

tontonje tɔɔ, na má na-me tɔ tɔɔ. Ku fema, ile ma cɔ-ŋ nyá kɔrɔɔsɔtɔnaa, ilena í kpe. ²⁰ Saŋa kuyeeŋ tooso kɔlɔ nyá kraŋasi lepa tɔ. Taa nɔɔɔsi si tɔm, pa hii-si. Ama sɔsɔɔntu nté si nyá na nyá caa tɔyaya ke lseyeli nyóma tɔna tɔelɔyi.

²¹ Ntɛna Sayuli cɔ si: Ma kpekɔle kɛna sɔkpete ke lseyeli taa. Páɔ ma lulɔyɔ nyóma ta niina isɔle ke Pɛncamee kpekɔle taa. Ile pepe tɔɔ ké n heeliyi-m mpu?

²² Mpuɔyle Samiyeele kraɔa Sayuli na i tɔmle tu na í sɔvna-weye kutuluyɔ taa, na í su-weye tɔcaɔale kɔpante ke tɔɔɔlaa heku taa. Pɛle paa we isu yɔlaa hii na naanɔwa ke mpu. ²³ Ilena Samiyeele tɔ mutɔ saalu si: Kɔna cɔka ŋka maa heela-ŋ si ní suna ka mpa tɔ. ²⁴ Mpuɔyle mutɔ saalu lɔsa yule tɔcu na í tu Sayuli. Ntɛna Samiyeele tɔ si: Tɔɔ-ti, nyaya pa siwa saa wei ma yaa samaa tɔ.

Ilena pá kɔenti na pá tɔɔ kuyaku ŋku. ²⁵ Pa lu tɔkɔtɔle ke tontonje tɔɔ na pá tii icate taa, ilena pá lá faaci ke kutuluyɔ pata tɔɔ.

Samiyeele kra Sayuli ke lseyeli wulav

²⁶ Ku fema, ilena Samiyeele kuli tanaŋ tɛ ké saa wei haya yuyi ka tu tɔ, na í yaa Sayuli si: Kuli na má lɔsi-ŋ mpaav.

Ilena pá tú mpaav ke pa naale. ²⁷ Pa lukaya icate, ilena í tɔm-i si: Heeli nyá tɔmle tu si í tɛ-tuyɔ nɔɔɔ.

Tɔmle tu tɛwa, ilena Samiyeele tɔ Sayuli si: Pɔnentaa sɔŋ na má heeli-ŋ Taca tɔm ile.

10

¹ Mpuɔyle Samiyeele lɔsa nim na kpalipiya, na í pɔli Sayuli nyuyɔ taa, na í wayali-i na í tɔ si: Taca lɔsɔna-ŋ si ní la lseyeli nyóma wulav. ² N yekuyɔ-m saŋa isɔntɔ tɔ, n ká mayana apalaa naale ke Lasele pɔlaav kiŋ ke Pɛncamee nyóma tɔna tɔɔ ke Selɔsa. Paa heeli-ŋ si pa nawa kraŋasi nsi n pɛkaya tɔ. Hal nyá caa yela kraŋasi tɔm na i nɔɔɔsi mɔ tɔm na í tɔŋ si: Isɔnaya maa la ma pɔyalɔ tɔm? ³ Í luki tɔna na í tala Tapɔ tuyɔ sɔsɔɔ tɛ, ilena í sulina apalaa tooso na pá puki kɔtaya lapɔ ke Pɛtɛle. Lɛlu tɔka pinasi tooso, na lɛlu ke potopoto kakalasi tooso, na lɛlu náá tɔka sulɔm huluyɔ. ⁴ Paa pɔɔsi nyá alaafaya tɔɔ, na pá ha-ŋ potopotonaa naale, na ní mv pa niŋ taa. ⁵ N luki tɔna na n tala lɔ pulaya, ke timpi Filiisi nyóma yoolaa tɔsikile we tɔ, isu n sɔvki icate tɔ, n ká sulina lɔ kuyɔɔtɔtu telɔsɔlaa kpekɔle na pá luna tɔkɔtɔle ke tontonje tɔɔ, na pá makɔ cɔmɔŋ na akilima na pá hulɔɔi hɔsi na pá paaki na pá saŋ lɔ. ⁶ Taca Feesuyɔ ka tii nyá tɔɔ, na nyá na-we í kɔenti na í paa na í sa lɔ, na pé layasi-ŋ na ní we isu yulɔ kufalu. ⁷ Ye yaasinaa pane pa tɛ nyá tɔɔ, ile ní la nti tɔ we lapɔ tɔ. Mpi tɔ, Taca we nyá waali ké. ⁸ Pɔle pɔ waali, ilena ní tɛ-m nɔɔɔ na ní polo Kilikaa na má sɔŋ nyá waali na má lá kɔtasi nsi kɔkɔ nyaya si tɔna tɔ na ciikuyɔ nyɔŋka. Ilena ní taŋ kuyeeŋ naatosompɔɔlaya na má kɔɔ na má hulɔ-ŋ nti n ká la tɔ.

⁹ Tɔo isu Sayuli hav siyile si i tɛki tɔ, lɔ Feesuyɔ layasa-i kele, na í ná pɔ tɔnaya kuyaku ŋku, isu Samiyeele ka keesuyɔ-i tɔ. ¹⁰ Pa tala Kipeya, ile lɔ kuyɔɔtɔtu telɔsɔlaa caŋa lu i sɔŋuyɔ nté, na lɔ Feesuyɔ tii í tɔɔ na í sɔv paale ke pa heku tɔna na í saŋ lɔ. ¹¹ Yɔlaa mpa paa nyóma-i hatoo lɔŋ tɔ, pa ná í na lɔ kuyɔɔtɔtu telɔsɔlaa pa laki mpu, ilena pá pɔsɔyi tɔmɔyɔ yɔlaa taa si: Pepe mayana Kisi pɔyalɔ Sayuli ye? Ílé í paaki na í saŋ lɔ tɔtɔɔ? ¹² Mpuɔyle Kipeya tu nɔɔɔlɔ nɔɔɔ tɔkpav si: Na aweyele pa caa? Ilena pá pɔsi yɔlaa ke ituule si: Sayuli na lɔ kuyɔɔtɔtu telɔsɔlaa pa paakɔna na pá saŋ lɔ?

¹³ Sayuli tema paale na lɔ sam ke mpu, ilena í kra tɔkɔtɔle ke tontonje tɔɔ. ¹⁴ Mpuɔyɔ i caa sɔkpelu nɔɔɔlɔ i pɔɔsa i na tɔmle tu si: Leye í ka polaa ye? ¹⁵ Kelena í cɔ si: Tɔ pola kraŋasi pɛkuyɔ tɔ ta keesi-si, ilena tɔ polo Samiyeele kiŋ. Ntɛna ílé si: Keesi-m nti Samiyeele heela-ŋ tɔ. ¹⁶ Mpuɔyle si: I heela-tuyɔ tɔfoo si pa nawa kraŋasi.

Ama i ta heeli i caa sɔkpelu ke nti Samiyeele ka heela-i si i ká tɔɔ kawulaya tɔ.

Tɛte kra Sayuli si í tɔɔ kawulaya

¹⁷ Μρύγύ Samiyeeli kota lseyeli nyəma ke lso təyaya taa ké Misipa. ¹⁸ Na í heeli-we si lseyeli lso Tacaa yəχətaa si: Má ləsəna lseyeli nyəma meye Icipiti, na má ya-meye pa na piitimnaa mpa pa ηmakəla-me tə, pa niη taa. ¹⁹ Na saηa mə ləkki mə lso ma wei, ma yapa-meye mə cəwseena na mə wahalanaa taa tə. Haləna í təηi-m si má kpa-meye wulav. Təv, pənente í lu Tacaa isentaa isu mə kpeka na mə luluη wee tə.

²⁰ Mpuγule Samiyeeli yaa lseyeli kpeka tənaya kulum kulum. Ulena pá kpa Pəncaməe nyənte. ²¹ Ntəna í yaa Pəncaməe kpekəle ke luluyv luluyv, na pá kpa Matili nyəηku. Pə waali ké i yaa yulu yulu, na pá kpa Kisi pəyalv Sayuli, na pá pəeki-i pa ta na-i. ²² Μρύγύ pa tasa Tacaa ke pəwəy v si: Na pəntv unu i kəma cəne? Ulena Tacaa si: Inu i ηmeləna nteye wontu huγule waali.

²³ Μρύγύ yəlaa kpaγa sewa na pá polo pá kpee Sayuli təna. Pa tana-i samaa taa tə, i tēe pa tənaya nyuyv ké.

²⁴ Mpuγule Samiyeeli heela yəlaa təna si: lu naaki wei unu Tacaa ləsaa təχəlv. l na nəχəlv pa ta nəχəsi ta taa cəne.

Ulena yəlaa təna wiliti si: Mə na tetv. ²⁵ Μρύγύ Samiyeeli keesa samaa ke pa na wulav pa təma, haləna í ηmaa-təχi takəlaya taa, na í su-təχi lso atakaa kiη. Pə waali, ulena í yasi yəlaa na paa awe kpe i tē. ²⁶ Μρύγύ lso tu yoolaa kpelikpeka nyəma napəli pa taa, na pá wee Sayuli waali na í kpe i tē Kipeya tətə. ²⁷ Paa na mpv tetelataa ka wee na pá təη si: lənaya inē ílé i ká la na í waasi-tv? Na pá footiγi-i. Pəcə pa ta ha-i kuvəv nakuli. Ama Sayuli ná tá kpaγa-ti na í yaa si pulv.

11

Sayuli yoonə Amoni nyəma na í kəli-we

¹ Μρύγύ waatv nəχəlv Amoni wulav Nahasi na i yoolaa, pa polaa na pá siki Yapeesi ke Kalaati. Mpuγule Yapeesi nyəma təna təma-i si: Tá na-η tē pəeli nəχə na tē lak-η təmlē. ² Tənayale Nahasi təma si: Ye í tisa na má wəχəsi mə təna mə ntəχəη ise na pá tv lseyeli tənaya fēele, íe má na-me tə pəeli nəχə.

³ Kələna Yapeesi nyuyv nyəma tə si: Ha-tuyv kuvēēη naatosompəχəlaya na tē tili lseyeli tetv təna taa. Ye nəχəlv fēi si í waasi-tv, íe tə ha-η tá ti.

⁴ Μρύγύ tillaa pola Sayuli tēye Kipeya na pá heeli-təχi yəlaa. Ulena pá tvli nəwsi na pá wii təkpo. ⁵ íe Sayuli luna taale ntē na í we i naaη waali, na í pəwsi si: Pepe lapa na yəlaa wiiki mpv? Ulena pá keesi-i nti Yapeesi tillaa yəχətaa tə. ⁶ í nuwa mpv, ulena lso Feesuyv tii i təw na i pááná huu səsəm. ⁷ Tənaya i kpa naaη naale na í seti-i tilima, na i tilina lseyeli tetv təna taa si: Ye pə cəpa wei na í tá təη Sayuli na Samiyeeli pa waali ke yoo taa, ηρύγύ paa lana pəntv naaη.

Ulena Tacaa səχəntv kpa yəlaa, na pa təna pá tēe yoo ke nəχə kulumaγa, isu yulu kulum. ⁸ Μρύγύ Sayuli kala i yoolaa ke Peseke, na lseyeli nyəma lu iyisi ηmυnyv na nunəwa (300000) na Yuta nyəma ke iyisi hiu na naanəwa (30000). ⁹ Μρύγύ i tilaa si pá heeli Yapeesi nyəma si, cele ilim sikuγv ke paa na nyuyv. Tillaa heela təm ntəχi Yapeesi nyəma, ulena pēle pa laηa hēe. ¹⁰ Na pá heeli Amoni nyəma si: Cele tu peti-meγe tá ti na í lana-tuyv isəna pə ha-me tə.

¹¹ Μρύγύ Sayuli faya i yoolaa ke təm toosoγo tefemle, na pá watv Amoni nyəma tāsikile ke waatv wei haya yuyv ka tv tə, na pá kv-weγe ηρύγύ haləna ilim sikuγv. Pə səw mpa mpa ulena pēle pá ya yem yem. ¹² Pa təχə akaitv ke mpv, ulena yəlaa pəwsi Samiyeeli si: Awe tənaya si Sayuli kaa təχə tá təw ké kawulaya ye? í ləsi yəlaa mpē na tē kv-we.

¹³ Ntəna Sayuli si pá taa kv nəχəlvuyv saηa. Mpi tə, kuvakv kuvēye Tacaa waasa lseyeli nyəma.

¹⁴ Μρύγύ Samiyeeli yaa-we si: í kəw na tē polo Kilikaa na tē su kawulaya.

¹⁵ Ulena pa təna pá polo təna, na pá kpa Sayuli ke wulav ke lso atakaa kiη, na pá la kətaya ηka kəkə nyaya ka təna tə na ciikuγv kətaya. Ulena Sayuli na lseyeli nyəma təna pa la acima səsəna.

12

Samiyeeɫi lapa lseyeɫi nyóma ke faaci

¹ Mpuɣule Samiyeeɫi toma lseyeɫi nyóma si: Ma nuwa mə kusələmutu na má kra-meɣe wulav. ² Pənentɛ u naaki mə wulav wei i ka tɛeki-meɣe nəɣɔ tɔɣɔle. Ma ile ma kratəlaa, ma hulɔsa nyɔɔsi, ma pəyalaa lapa sɔsaa. Hatoo ma iwaasətu ke ma lapa mə nyuɣu tu haləna saɲa. ³ Má səɲna nteɣe cəne, ye ma wakələna nəɣɔlu, yaa ma lɛeka pɔntu nav, yaa i kraɲaya. I yəɣɔti-təɣi Tacaa na wulav wei i ləsa tɔ pa isentaa cəne. Mə taa aweɣe ma muɣulaa, yaa mə taa aweɣe ma ɲmakələa? Awe celəna-m kɔhav na má takɪ i waali? Pɔntu í yəɣɔti na má feli-i.

⁴ Ulena yəlaa cɔ Samiyeeɫi si: Aai, n ta muɣuli-tu, n ta ɲmakəli-tu. Pácɔ n ta mu nəɣɔlu kɔhav na í takɪ i waali.

⁵ Ulena Samiyeeɫi tasa si: Tacaa na wei i ləsa si i kraa-meɣe wulav tɔɣɔle tá aseeta nyóma ke saɲa, si ma ta tɔɣɔ mə taa nəɣɔlu pulv cəcəka. Ulena pá cɔ-i si: Eɛ, mpeɣele ta aseeta nyóma. ⁶ Ulena Samiyeeɫi si: Tacaa wei i yelaa na Moisi na Aləɲ pá ləsi mə caanaa ke Icipiti taa tɔɣɔle aseeta tu. ⁷ Təu, pənentɛ í kɔɔ na má keesi-meɣe kɔpantunaa mpa i lapa mə caanaa tɔ, na má taɲani mə tɔm. ⁸ Yakəpu na i nyóma pa pola Icipiti tɔ, pə waali ké təna nyóma ɲmakəla-we. Ulena mə caanaa mpe pá wiina Tacaa si í waasi-we. Ntəna ílé i ləsi Moisi na Aləɲ na í tili-we na pá ya-weɣe Icipiti taa, na pá kəna-weɣe tetu tənɛ tə taa cəne. ⁹ Pəle pə waali ké mə caanaa mpe pa sɔɔ Tacaa tɔɔ, na ílé i tu-weɣe Filiisi nyóma na Hasəɔ yoolaa wulav Sisela, na Mowapu wulav pa niɲ taa na pá yoonawe. ¹⁰ Mpuɣú pa wiina Tacaa tɔtɔ si: Tə wakələna-ɲ. Mpi tɔ, tɔ lə-ɲ na tɔ laaki Paalənaa na Asətətənaa. Ya-tuɣu ta kolontunaa niɲ taa, na tɔ la-ɲ təmlɛ. ¹¹ Ulena Tacaa ləsi Ketiyɔɲ na Petəɲ na Yefete, na maɣa waali waali, na tɔ ya-meɣe mə kolontunaa niɲ taa na í caya təpamm na həesɣu. ¹² Waatu wei Amoni wulav Nahasi yookaɣana-me tɔɣɔ í tɔma-m si má kra-meɣe wulav. Pəyele Tacaa mə lɔɔ keɫe mə wulav ke waatu inɪ. ¹³ U naaki mə wulav wei í pɛekaa na í ləsi tɔɣɔle Tacaa kra-me. ¹⁴ Ye í nyaɲna Tacaa na í laki-i təmlɛ na í nukəna-i, na í ta kpɛəsəna nti i tu-me tɔ, na mə na mə wulav í təɲəɣi-i mə laɲa ká həɛ. ¹⁵ Ama ye u nukəna-i na í kpɛesa i tɔm i ká tu-meɣe niɲ isu i ká tuɣu mə caanaa tɔ. ¹⁶ Təu, pənentɛ í səɲ mpu, na í ná piti təmlɛ nte Tacaa ká la mə həku taa tɔ. ¹⁷ Pə taɣa lɔɲle taa ké tə we isəntɔ? Mpu tɔ, maa sələmi Tacaa na í yeɫe na tɛv holi na kv nu. Waatu inəɣi í ká nyɪ si timpi i sələma wulav tɔ, mə tɔm səpəna Tacaa ké.

¹⁸ Tənaɣale Samiyeeɫi sələma Tacaa na tɛv holi na kv nu kuyaku ɲku kv maɣamaɣa. Ulena Tacaa na Samiyeeɫi pa tɔm la samaa ke səɣəntu. ¹⁹ Mpuɣule samaa tɔma-i si: Sələmi nyá lɔɔ Tacaa ke ta tɔɔ na pə taa kɔɔ na tɔ si. Mpi tɔ, tə nawa si tə sɔɔsa tasəkəle ke ta isayatu tɔɔ ké timpi tə sələma wulav tɔ. ²⁰ Ntəna Samiyeeɫi si: Í taa nyá, paa na í lapa isayatu nti tɔ, pə taa ci-me si í kisiɣi Tacaa ké. Í lapɪ-i təmlɛ na mə lotu təna. ²¹ Í taa təɲ tuɲ. Mpi tɔ, ílé i kaa pəsi na í waasi-me yaa í tu səna-me. Pə taɣa pulv, i feina i ti. ²² Tacaa ná kaa lə-me. Mpi tɔ, i həte ke sɔsəle ké, i tu i taa ké si i pəsəɣi-meɣe i yəlaa. ²³ Ye ma yela mə tɔɔ ke sələmuɣu mpusi í təɲi-m. Maa sɛɣesi-meɣe mpi pə we teu na pə siɣisaa tɔ na í la. ²⁴ Í nyaɲna Tacaa, na í lapɪ-i təmlɛ ke teu na lotu kuləmtu. Mə maɣamaɣa í nawa toma wena i huləɣi mə həku tɔ. ²⁵ Ama ye í tɔka mə isayatu, mə na mə wulav í ká si.

13

Sayuli yoonaa Filiisi nyóma na i liyituyu

¹ Waatu wei Sayuli tɔɣɔ kawulaya tɔ i pusi ka we... Pəyele i ka tema kawulaya tɔɣɔu ke pusi naaleɣe lseyeɫi taa.ª tɔm. Ama Piipilinaa leləa ná tɔwa si Sayuli pusi ka we nule. ² Mpuɣú Sayuli ləsa yoolaa iyisi toosoɣo (3000) lseyeɫi taa. Ulena í su i kiɲ ke pa taa yəlaa iyisi naaleɣe (2000) Mikimasi na Petɛli puɣu taa. Ulena í cəla yəlaa iyaya (1000) ke i

ª 13:1 pusi: Hepəla taa ile, lonte tənɛ tə taa pa ta yəɣɔti pusi

pəyalu Sonataŋ ke Kipeya ke Pencamee taa. Pə kaasa mpa ɓena í yasi pele na paa wei í mæli ɓe.

³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Sonataŋ ỳka Filiisi yoolaa t̀sikile ke Kipeya, ɓena pele p̀a nu. Ntəna Sayuli tili na p̀a huli tutuun ke ɓeyeli t̀na taa si Hepəla nýma í lu yoo. ⁴ ɓeyeli nýma t̀na nuwa si Sayuli ỳka Filiisi yoolaa t̀sikile. ɓena Filiisi nýma taa kraakəna-we. ɓena yəlaa lu yoo na p̀a koti Sayuli kiŋ ke Kilikaa. ⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Filiisi nýma kotaa si pa yookina ɓeyeli nýma, na pa yoo keekənaa ke iyisi hiu na naanwa (30000) na pa kraayanəŋ caŋalaa ke iyisi naatoso (6000). Pa yoolaa ka we paŋale ké ɓu lum nəŋə kanyəŋa, pa fei kaluyu. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pa polaa na p̀a puli Mikimasɓi ke Peti-Afeh ilim təlule t̀. ⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ɓeyeli nýma laŋa wakəlaa tətəŋtəŋ. Mpi t̀, pa kolontunaa tee-weye paŋale təyamyam. ɓena pa taa ləlaa ŋmeli kukpaməŋ pəŋ taa, na ləlaa ke ləkənaa taa, na ləlaa ke pulasi taa, na ləlaa ke hətɔ taa. ⁷ ɓena ləlaa ńa tɓi Yaatanɓi na p̀a polo Katɓi na Kalaati.

Waatu unɓi t̀ na Sayuli ńa we Kilikaa, na yəlaa mpa paa we ɓi kiŋ t̀ pa seliŋi. ⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Sayuli taŋa wee ke naatosompəŋalaya, ɓu Samiyeeɓi ka heeluyu-ɓi t̀. Paa na mpɔ Samiyeeɓi ta kə ləŋ. ɓena yəlaa su yau. ⁹ Tənaŋale Sayuli t̀ma si: í kəna-m kətaya ŋka kəkə nyaya ka t̀na t̀ na ciikuɔ nyəŋka wontu. ɓena í la kətaya ŋka kəkə nyaya ka t̀na t̀. ¹⁰ í kəma ɓu ɓi teesəŋi, ɓe Samiyeeɓi tapəŋale. Na Sayuli polo ɓi səŋuyu. ¹¹ Mpuyule Samiyeeɓi pəsa-ɓi si: Pepeye n lapa ye?

ɓena Sayuli cə si: Ma nawa si samaa təŋa yau. Pəcə n ta kə ɓu n ka suwa t̀. Pəyele Filiisi nýma ná sika Mikimasɓi. ¹² Keləna má maŋasɓi ma taa si, Filiisi nýma ka tii ma t̀ ke Kilikaa cəne, na má ta sələməta Taca. Pə t̀ ké pə caala-m si má la kətaya ŋka kəkə nyaya ka t̀na t̀. ¹³ Tənaŋa Samiyeeɓi t̀ma Sayuli si: N lapa kumelentɔ ké. N ta təkɓi nti Taca nýa ɓe su-ŋ t̀. Təfə, Taca ka nyəmaŋa si nýa kawulaya ká wee tam t̀ ké ɓeyeli taa ké. ¹⁴ Ama pənente ka kaa tasa leeluyu. Taca ləsa ɓi luyu tee nyəŋ na í kra-ɓi wulav ke ɓi yəlaa t̀. Mpi t̀, n ta təkɓi mpi ɓi ka tu-ŋ t̀.

¹⁵ Pə waali ke Samiyeeɓi kula Kilikaa, na í polo Kipeya ke Pencamee tetu taa. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Sayuli kala yəlaa mpa paa we ɓi kiŋ t̀, na p̀a lu yəlaa nasətosə (600). ¹⁶ ɓi na ɓi pəyalu Sonataŋ na pa cəɓ yəlaa paa sika Kepa ke Pencamee tetu taa ké. ɓena Filiisi nýma ńa siki Mikimasɓi. ¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Filiisi yoolaa mpa pa wakəɓi ləlaa wontu t̀, pa lu tintika tooso. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ kancaalaya nyənte mələna Ofəla t̀ ké Suwaali tetu taa. ¹⁸ ɓena naale nyənte ńa mələna Peti-Holəŋ t̀, na tooso nyənte ńa kraŋa təŋa mpaav ŋku ku tiiki Sunsuməŋ tetekəle taa ke wɓalaya tetu t̀ t̀.

¹⁹ Waatu unɓi t̀, koolu fei ɓeyeli nýma te. Mpi t̀, Filiisi nýma taa tisiŋi si Hepəla nýma í lu laŋalee na ŋmantaasi. ²⁰ Filiisi nýma teye pa pukaya na p̀a kpaləŋi akun, na pa cikanaa, na pa lawa, na pa tetu kucasəŋ ²¹ ke waatu wei wontunaa mpe pa ləŋ səki t̀. Pa kpalaya ké na p̀a fəɓi liŋitee nyəŋaluyu kulumuyu ke wontu səkpetu t̀, na nyəŋaləŋ naaleye səseəntu t̀. ²² Kuyaku ŋku yoo tiiwa t̀, Sayuli na ɓi pəyalu Sonataŋ pa tike paa wenna yoo wontu. Pə kaasa yəlaa mpa paa we pa kiŋ t̀, pele pa taa nəŋəlɔ feina ŋmantaaya yaa laŋate.

²³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Filiisi yoolaa polaa si pa taŋəŋi Mikimasɓi mpaav.

14

Sonataŋ luw ke Filiisi yoolaa kpekəle t̀

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ kuyaku nakuli Sonataŋ t̀ma ifepu wei ɓi təkəŋi ɓi yoo wontu t̀ si: Kə na t̀ tɓi Filiisi yoolaa t̀sikile nte t̀ wenna too cəne t̀ t̀.

Ama Sonataŋ ta yele na ɓi caa nu-ti. ² Na Sayuli ńa caŋa Kipeya təŋa t̀ ké tuyu nakuli ku tee ké Mikələŋ. Na yoolaa mpa paa we ɓi kiŋ t̀, pa tala ɓu yəlaa nasətosə (600) ke mpɔ. ³ Ahitupi pəyalu Ahiya ka kəna kətulu ke waatu unɓi. Na í suu kətəlaa toko wei pa pəseŋəna Taca ke təm t̀. Taca kətulu Ilii wei ɓi ka we Silo t̀ ɓi pəyalu kele Penhasɓi, na ílɓi ɓi lələna ikapəti. ikapəti neu nté Ahitupi. ɓe yəlaa ta nyi si Sonataŋ pola tiili.

⁴⁻⁵ Mpaav ηku Sonataη tηηaya si ί puki Filiisi nyάma yoolaa tāsikile tō, ku we kukpaməη naale hēku kέ. Lηku nəγō keesəna ilim ntəγəη tōō kέ Mikiması isentaa. Pa yaaki-ku si Posee. Lηku nəγō nάά keesəna ilim mpətəη tōō kέ Kera isentaa, na pá yaaki kule si Sene. ⁶ Μρύγυ Sonataη tōma ι yoou wontu təkulv si: Kōō na tή tesı Filiisi nyάma ma ta nyı isənaa mpe pa tāsikile. Ntanyı Tacaa ká yooona tά nəγō. Mpi tō, pə feı Tacaa ke kate si ί yooona samaa tuutuuma nəγō, yaa yəlaa pəcō nəγō. ⁷ Kεlena Sonataη yoou wontu təkulv tō si: La isəna pə maγa-η tō. Polo tə polo, ma we nyά waalı kέ. ⁸ Mpuγule si: Tōv, tə pukuyuna pa tōō isəntō tō paa na-tv. ⁹ Ue ye pa tōma si: Í caya təna na tή kōō. Ue tə səη tά tāsəηle təkpi. ¹⁰ Ama ye pa tōma-tv si: Í tō na í kōō. Ue tάá kpa pa tōō. Mpi tu nyəna si Tacaa tv-weγe tά niη taa təγəle.

¹¹ Ulena pá yele na Filiisi nyάma na-we na pá tō si: I nyəni, Hepəla nyάma luna nteγe púyγú ηku kv taa paa ηməlaa tō. ¹² Mpuγule pa tasaa si: Í kōō cəne na tή la-me na í təγō na í haya.

Ntəna Sonataη tō ι yoou wontu təkulv si: Təη ma waalı. Mpi tō, Tacaa tv-weγe lseγeli nyάma niη taa kέ.

¹³ Ulena pá tō pa niη tōō na pá kpa. Μρύγυ Sonataη na kpiita-we na í petəγı. Ulena yoou wontu təkulv nάά teesəγı na í təηəγı. ¹⁴ Yəlaa hiu ke Sonataη pa kuwa pa kancaalaya yoou ηku kv taa kέ pəle nyvγv taa tənaya kelikiya kulvmaya taa. ¹⁵ Μρύγυ səγəntv kpa Filiisi nyάma mpa paa we tawa taa tō. Ulena tāsikile taa yoolaa na mpa pa wakəlayı ləlaa wontu tō, pá svv seluγu. Μρύγυ tetv selaa, na kaniηa kpa yəlaa.

¹⁶ Μρύγυ Sayuli feηlaa mpa paa we Kipeya ke Pencamee tetv taa tō, pa na acufu tiiwa Filiisi nyάma taa, na pá seeki yem yem. ¹⁷ Tənaya Sayuli tōma ι yoolaa mpa paa we ι kiη tō si: Í kala yəlaa na tή ná si awe feına tά taa.

Pa kala yəlaa ulena pá maγana si Sonataη na ι yoou wontu təkulv pa feına. ¹⁸ Ntəna Sayuli tō kətulv Ahiya si: Heeli na pá kōna ləō atakaa.

(Mpi tō, ílé ι ka we kuyaku ηkvγv lseγeli nyάma kiη kέ).

¹⁹ Sayuli təηna yəγətvγv ke mpv tō na acufu kəkəte təηna səsvγv kέ. Ulena í tō kətulv si: Səη na pécó.

²⁰ Μρύγυ Sayuli na yoolaa pa kpeγelaa na pá polo təyoole. Ulena pá maγana acufu tiiwa Filiisi nyάma taa, na pá loη təmaya layaləe. ²¹ Tənaya Hepəla nyάma mpa paa we Filiisi yoolaa taa na pa səηna-we tō, pa sewa na pá məli Sayuli na Sonataη pa kiη.

²² Μρύγυ lseγeli nyάma mpa pa ηməla lfəlayim pγv taa tō, pəle pa nuwa Filiisi nyάma sewa təm. Ulena pa tv pa waalı kέ təyoole taa. ²³ Isəna Tacaa yəlaa na lseγeli nyəma la akanaa ke kuyaku ηku təγəle.

lseγeli yoolaa waasəγı Sonataη

Ayuli pa yoowa mρύγυ haləna Petı-Afeη waalı. ²⁴ Μρύγυ nyəγəsi pu lseγeli nyάma ke kuyaku ηku. Mpi tō, Sayuli ka yəγətaa kέ na í tuu si: Ye wei ι təγō pulv ke saηa, na ma ta ləetəta ma kolontunaa, mpusi ká təη pvtv. Pə tōō kέ pa taa nəγəlv ta təη pulvγv ilim na pə tem. ²⁵ Μρύγυ yəlaa təna tala hətγv ηku kv taa tuη nim we atəγe yem tō. ²⁶ Tuη ka tōwa setası ke hətγv ηku kv taa kέ na nim kpeη. Ama nəγəlv ta kraasəna ι nəγō kiη. Mpi tō, yəlaa seekaya nəγō ηka pa suwa tō. ²⁷ Ama Sonataη ná tάá nyı si ι caa kisina yəlaa, na tuunav si nəγəlv í taa təη pulv. Μρύγυ ι lii ι kkrátγγú ke tuη nim taa na í niisi na pə cə isəntō. ²⁸ Mpuγule samaa taa nəγəlv tōma-ı si: Hei, nyά caa yəγətaa na í tuu si: Ye pə cəpa wei na í təγō saηa mpusi we ι tōō kέ. Pécó nyəγəsi tu nu tά tənaya.

²⁹ Sonataη nuwa mpv, ulena í cə si: Ma caa wakəla yəlaa kέ. Í nyəni ma təηγv tuη na pə cə ma isəntō təkəlekele tō. ³⁰ Ye isı saηa yəlaa ka təγō mpi pa ləeka pa kolontunaa niη taa tō, pa tάá kv Filiisi nyάma na pə kəli isəntō?

³¹ Μρύγυ pa kv-weγe kuyaku ηkvγv pə kraγav Mikiması na pá polo Ayaləη tō. Na nyəγəsi pu lseγeli nyάma ke səsvm. ³² Ulena pá tii kolontunaa təla tōō, na pá lentı-ye na pá səη a caləm tōō na pá təγō a nantv. ³³ Μρύγυ pa tayasa-təγı Sayuli si: N nawa yəlaa

wakələna Tacaa tɔ. Pa tɔɔ nantu na tɔ caləm. Ntena í tɔ si: Í lapa kutakeesətu ké. Mpu tɔ, í pilimi puw na ma tɔɔ cəne. ³⁴ Ḿpúyú i tasaa si pá cɔɔ pa heeli samaa si: Paa wei í kəna i nav yaa i heu na í kú cəne na í tɔɔ. Tɔfɔ i taa tɔɔ nantu na tɔ caləm ke mpu na í wakələna Tacaa.

Ḿpúyú paa wei i lapa ḿpúyú ahoo aní. ³⁵ Ulena Sayuli ŋma Tacaa ke i kancaalaya kɔtaya tɔlate.

³⁶ Mpuɔule i tɔma yəlaa si: Tɔ polo Filiisi nyéma waali na ahoo na tɔ kú pa təna na tɔ kuu pa wontu haləna pə nyaali. Tɔ taa sɔɔ paa kulum. Ulena pele pa cɔ si: La isəna pə maya-ŋ tɔ.

Ntena kɔtulv si: Tɔ sələmi lɔ ké cəne na pécó.

³⁷ Ḿpúyú Sayuli pɔsa lɔ si: Ye tɔ təŋa Filiisi nyéma waali n ká tu-weye tɔ niŋ taa?

Ama Tacaa ta cɔ waatu uní. ³⁸ Ulena Sayuli tɔ nyuɔ nyéma si: Mə təna í kotí cəne na tɔ pɛki na tɔ ná wei i lapa isayatu tənɛye saŋa tɔ. ³⁹ Ma tuuna Tacaa wei i waasəɣi lseyeli nyéma tɔ si, paa ma pəyalv wakələna. Isu i səpa.

Ama nɔɔlv ta cɔ-i si pulv. ⁴⁰ Ulena í tɔ samaa si: Mə təna í mələna hɔɔlvɔv kune na pɔ kaasi má na Sonataŋ na cəne tɔɔ. Ulena pele pa cɔ si: La mpi pə maya-ŋ tɔ.

⁴¹ Ḿpúyú Sayuli sələma Tacaa si: lseyeli lɔ, hulí-tuɔv tampana.

Ulena pá tɔ tete na pɔ kra í na i pəyalv. ⁴² Mpuɔule si: Í tɔ má na ma pəyalv tɔ tɔ ké tete.

Ulena pɔ kra i pəyalv. ⁴³ Ntena Sayuli si: Heeli-m mpi n lapa tɔ.

Ntena Sonataŋ cɔ si: Ma təŋa tuŋ nim ke pəcɔ. Mayalɔ, ma sɔlv puwa si má si.

⁴⁴ Kələna Sayuli tɔ si: Sonataŋ, ye n ta si Tacaa í lana-m isəna i sɔlaa tɔ.

⁴⁵ Ntena samaa tɔ Sayuli si: Pepee, Sonataŋ ká si yaa? Aai yoo, mpusi i polo pooluŋ. Pə fei si i nyuɔv taa nyɔlaɣa kulvmaɣa maɣamaɣa í le. Mpi tɔ, i nɔɔv ke Tacaa waasəna lseyeli nyéma ke saŋa.

Isəna samaa yapa Sonataŋ na í tá si tɔɔle. ⁴⁶ Ulena Sayuli yele Filiisi nyéma ke tɔɔnɔv, na pele pá məli pa tɔ.

Sayuli kəlvɔv na i tɔyaya nyéma pə tɔm

⁴⁷ Sayuli tɔɔv kawulaya ke lseyeli taa. Ulena í yoonə i kolontunaa tənaya hɔɔlvɔv təna taa. Paa Mowarv nyéma, paa Amoni nyéma, paa ltɔm nyéma, na Sopa awulaa, na Filiisi nyéma. Paa timpiyi i talaa te, uní i təkəna akaitv. ⁴⁸ I hula toŋ na í yoonə Amaleke nyéma. I fita lseyeli nyéma ke mpa pa wakəlaya-we tɔ pa niŋ taa.

⁴⁹ Sayuli pəyalaa nté Sonataŋ na lsefi na Maləkisuwa. I pɛlaa we naale, kancaalaya nyəŋ nté Melarí na səkpəlu si Mikaali. ⁵⁰ I alv nté Ahimaasi pɛlv Ahinowam. I yoolaa sɔsɔ nté i caa səkpəlu Nɛe pəyalv Arəneɛ. ⁵¹ Sayuli caa Kisi na Nɛe caa Arəneɛ pele pa caa kɛle Arəyeli.

⁵² Sayuli yoonə Filiisi nyéma ke ḿpúyú na toŋ na toŋ, haləna i səm. Ye i loosa yulv toŋ tv yaa kpelikpeka tv, i tuɔv-i i yoolaa taa ké.

15

lɔ lɔv ke Sayuli

¹ Ḿpúyú Samiyeele tɔma Sayuli si: Maɣa Tacaa tilaa, na má kra-ŋ lseyeli nyéma wulav na má pəli-ŋ nim. Mpu tɔ, ke ŋkraŋ na í nu. ² Tacaa Toma təna tv yɔɔta si uní i ká lɛeti Amaleke nyéma ke pa caanaa isayatu. Mpi tɔ, paa təkə lseyeli nyéma ke mpaav ke waatu wei pele pa luna lɛipiti tɔɔ. ³ Pə tɔ tɔ, polo na í kú Amaleke nyéma na í kpiisi pa nyəm təna. Taa sɔɔ pa pulvɔv cəcəka. Paa apalaa, paa alaa, paa piya, na ahulvɔmnaa na tɔla təna.

⁴ Mpuɔule Sayuli kota i yəlaa na í kala-weye Telayim. Ulena lseyeli yoolaa nɔɔhe tɔntaa lu yəlaa iyisi ŋmɔnɔv (20000) na Yuta nyéma ke iyisi naanɔwa (10000). ⁵ Ulena pá polo Amaleke nyéma ɛatɛ na pá papí-weye tɛtɛkəle taa. ⁶ Ḿpúyú pa tilaa na pá heeli Keni nyéma si pá lu Amaleke nyéma tɛ. Pɔ taa kɔɔ na pá kv na pá kpeŋna-we. Mpi tɔ, pa caanaa nyuɔv ka tena lseyeli nyéma ke waatu wei pele pa luna lɛipiti tɔɔ. Ulena Keni

nyáma lu. ⁷ Mpróyó Sayuli yooná Amaleke nyáma ke pə krayau Hafila tə, na pə polo Suuu ke Icipiti ilim təlule tə. ⁸ Uena í kra pa wulau Akaki na í use na í ku yəlaa təna təcaɣacaya. ⁹ Mpróyó Sayuli na í yoolaa pa yela wulau na í use, na təla kɔpampana, na wontu kɔpantɔnaa. Ama mpi pə taa fei teu na təla acamisi tike ke pa kuwa.

¹⁰ Mpróyó Tacaa heela Samiyeele si: ¹¹ Ma lanje wakələna Sayuli kawulaya kɔpav ké. Mpi tə, í lə-m na í kisi ma təm ke təkuyv.

Kelena Samiyeele lanje wakəli tətəɣətəɣə, na í wiina Tacaa ke ahoo təna.

¹² Tev fema tanan, uena Samiyeele kuli si í puki Sayuli ke sənyuv. Ntena pá heeli-í si: Sayuli pola Kameele na í ŋma akele nəɣəlv si pə təsəxi-í í akaitv tə. Pə waali, uena í tēna Kilikaa. ¹³ Samiyeele tənə í waali ké tənə, uena Sayuli sɛɛ-í si: Tacaa í kooli-ŋ kɔpantv. Na í tasa si: Ma lapa teitei ké isu ləv ka yəɣətuyv tə. ¹⁴ Mpruyule Samiyeele pəsa-í si: Na naan na heen wula nna ma nukɔ isəntə tə, leye ale a lunaa? ¹⁵ Ntena Sayuli si: Yəlaa təsəna Amaleke nyáma təla kɔpana taa si pa laki nyá ləv Tacaa ke kucəv. Pə kaasa mpi tə, tə kpiisa pəle pə tənə. ¹⁶ Mpróyó Samiyeele təma si: Su, na ma heeli-ŋ nti Tacaa heela-m ahoo ane tə. Uena Sayuli si: Yəɣəti.

¹⁷ Mpruyule Samiyeele si: Paa na n ka nyənaya nyá təxi pəyaya tə, Tacaa ləsa-ŋ na í kra-ŋ lseyeli nyáma wulau na í pəli-ŋ nim. ¹⁸ Tacaa təmna-ŋ si, n polo na n yooná Amaleke asayaa mpe, na n kpiisi-we. ¹⁹ Ue pepe təv ké n ta nuna í nəɣə, na n kraya pa wontunaa təkəv na n pəsi isayav ke í isəntaa? ²⁰ Ntena Sayuli cə si: Ma nuna í nəɣə ke teu ke, na má yooná Amaleke nyáma isu í ka yəɣətəv tə. Ma kpiisa-we na má kəna pa wulau na í use. ²¹ Ama yəlaa təsəna pa təla taa ké kɔpana si, pa laki Tacaa nyá ləv ké kətaya ke Kilikaa.

²² Ntena Samiyeele si: Tacaa ta səlvi kətasi nsi kəkə nyaya si tənə tə isu í səlviyu si yulv í nuna-í tə se. Í təm nunav kəla-í teu ke iwaan kɔpan kətasi lapv. ²³ Mpi tə, kɔpenav ké ləv ké isayav ke teitei ké isu tutv. Í nyənəxi kankantə ke teitei isu tunj laav. Timpi nyá ləv ləv təm tə, ílé í ka lə-ŋ tətəɣə na n lanj kawulaya. ²⁴ Mpruyule Sayuli cəwa si: Tampana ma wakələna ləv. Mpi tə, ma wakəla nti í tu-m tə. Pécə ma ta nuna nyá təm. Ue yəlaa ke ma sewa na má nuna-we. ²⁵ Hai, pənente ma wiina-ŋ si n tayan ma isayav na n məli na má hənti Tacaa ke ate. ²⁶ Ntena Samiyeele si: Maa mələxi. Mpi tə, n lə Tacaa təm. Ílé í lə nyaya, n ta ke lseyeli wulau tətə.

²⁷ Samiyeele ha siyile si í tēki, uena Sayuli kra í capa ntompəle na tə cə. ²⁸ Kelena Samiyeele si: Anha, mpróyó Tacaa lapa nyá kawulaya ke sanə, na í ha wei í kəla-ŋ teu tə. ²⁹ Tacaa kele lseyeli toŋ. Í ta ke yulv si í looliyi, yaa í layasəxi. ³⁰ Ntena Sayuli tasa si: Ma wakələna yaa, ule hai, ma wiikina-ŋ si n kusɔ ma nyuvv ke lseyeli nyáma na pa səsaa pa isəntaa. Hai, məli na má hənti nyá ləv Tacaa ke ate.

³¹ Mpruyule Samiyeele məlaa na Sayuli hənti Tacaa ke ate.

³² Uena Samiyeele tə si: Í kəna-m Amaleke nyáma wulau Akaki. Akaki tənəna pote na lanjholvmle, na í mayasəxi í taa si: Pəpətv fei lelenj, səm səɣəntv yawa. ³³ Mpruyule Samiyeele təma si:

Isu nyá layate pem alaa ke piya tə.

Mpv uní tətəɣə nyá too ká lanj pəyaya ke alaa taa.

Uena Samiyeele seti-í təpətvəpətv ke kətaya təlata isəntaa ké Kilikaa.

³⁴ Mpróyó Samiyeele məla í tēye Lama, na Sayuli náa kpe Kipeya. ³⁵ Samiyeele na í səm í ta tasa məlvv si í naaki Sayuli. Mpi tə, í wiikaya í təv ké timpi Tacaa lanje wakələna í kawulaya kɔpav təɣə.

16

Samiyeele kra Tafiiti ke kawulaya na í pəli-í nim

¹ Mpróyó Tacaa təma Samiyeele si: N kaa yeke Sayuli təv ké wula ke mpv? Ma lə-í ké. Í ta ke lseyeli nyáma wulau tətə. Suuli nyá həlvv ke nim, na má tili-ŋ Pətələhem tv Sese te. Ma nawa í pəyalaa taa ké wei maa kra wulau tə. ² Ntena Samiyeele si: Isənayale maa

la na má polo mpv? Sayuli í nuwa i ká kv-m. Kena Tacaa si: Kpena nav ifate, í talaa, ile n tó si: Ma kómaya si ma laki Tacaa ke kótaya. ³ Yaa Sese ke kótaya tálate. Ile maa huli-η wei n ka kpa wulav na í pəli nim tó.

⁴ Ḿpógú Samiyeele tee Petəlehəm isu Tacaa ka keesvuv tó. lcate səsaa na-i na səvəntv kra-we. Ulena pá kraya asewa na pá səŋi-i na pá pəsə-i si: Alaafəya kele n kóma? ⁵ Ulena í cə si: Ee alaafəya ké. Ma kómaya si ma laki Tacaa ke kótaya. Í tayani mə ti na í kə kótaya tálate.

Ḿpógú i yaa Sese na i pəyalaa si pá tayani pa ti na pá kə kótaya tálate. ⁶ Apalu inu i təyaya nyəma svv kprakaa, na Samiyeele na i pəyalv Iliyari, ulena í mayasi i taa si: Isəntə wei Tacaa ləsaa təvələ cəne. ⁷ Kelena Tacaa tó Samiyeele si: Taa nyəni təv, na tayaləŋ. Pə taya inəvi ma ləsaa, maa paasəvəna təv isu yulv. Ama lotu taa ké ma nyəvəvi.

⁸ Ḿpógú Sese yaa Apinatari na í kəv. Ulena Samiyeele tó si: Pə taya inəvi Tacaa ləsaa.

⁹ Na Sese yaa Samma, ulena Samiyeele tasa si: Tacaa ta ləsi inu tətə.

¹⁰ Ḿpógú i yaa i pəyalaa naatosompəvəlaya inu i təna, na Samiyeele tó si: Tacaa ta ləsi pa taa nəvələv.

¹¹ Ulena Samiyeele pəsə Sese si: Nyá pəyalaa təna nté? Ḿpógú si pə kaasa təsvv, kule kv pola ntiyile ké. Ntəna Samiyeele si: Tili i waali. Mpi tó, tə kaa caali kótaya təvəna təvəv na í ta kənta.

¹² Ntəna pá tili i waali. I isəntaa ka hetaa ké na pə luwa, na i wena alaafəya. Ntəna Tacaa tó Samiyeele si: Inəvələ, kuli na í pəli-i nim ile. ¹³ Ḿpógú Samiyeele kraya nim na həlvv na í pəli-i i taalvnaa isəntaa. Təvaya Tacaa Feesvuv tii Tafiiti təv ké pə krayav kuyəŋku tó na pə puki.

Ulena Samiyeele náa kuli na í məli i te Lama.

¹⁴ Ḿpógú Tacaa ləsa i Feesvuv ke Sayuli taa, na í tv-i ləmayasəle isayale na tə cəvəvə-i. ¹⁵ Ntəna i təmlə nyəma təmi-i si: Nyəni, Tacaa tv nyá taa ké ləmayasəle isayale na tə cəvəvə-i. ¹⁶ Mpv tó, wulav, yele na tə pəkə-i yulv wei i nyəmə cəmvv mapv ke teu tó. Ye ləmayasəle isayale í kula nyá təv, ile i ma-η cəmvv na pə həesi nyá ləŋle. ¹⁷ Mpəvle Sayuli si: Pə we teu. Í pəkə-m kupaŋ na í kəna.

¹⁸ Təvayale təmlə nyəma taa nəvələv təma si: Ma nawa Petəlehəm tv Sese pəyalaa taa nəvələv, na í nyəmə cəmvv mapv ke teu. Pácə i kii ifepu ké na í we kpelikpeka, na i nyəmə yəv təm. Pəvele i nyəmə təm yəvətvv ké. I yəvətvv yem yem, na i isəntaa luwa, na Tacaa we i waali.

¹⁹ Mpəvle Sayuli tilaa na i heeli Sese si: Kəna-m nyá pəyalv Tafiiti wei i tiikiyi heeŋ tó. ²⁰ Ntəna Sese caa krayaya, na í svkə-keve təvəna, na svlvv hulv, na pəfate na í tilina Tafiiti si í pona Sayuli. ²¹ Tafiiti talaa na í svv Sayuli təmlə taa, ulena íle i luvv lapi-i na í kra-i i yəvəvəv təkəlv. ²² Ntəna Sayuli tili na pá heeli Sese si: Ma luvv lapa nyá pəyalv inu, yelina-m-i.

²³ Waatv wei ləmayasəle isayale í kəma Sayuli taa, ile Tafiiti kraya cəmvv na í mapv-i na pə cə i təv na i ləŋle həe.

17

Koliyati na Tafiiti pa təm

¹ Ḿpógú Filiisi yoolaa kotaa, na pá puli Soko ke Yuta tetv taa, na Aseka pa həkv taa ké lfevi-Tamim si, pa yookina lsevle nyəma. ² Na lsevle yoolaa na pa caa Sayuli, pá koti na pá puli lla tətəkəle taa si, pa yookina pa kolontvnaa. ³ Puvv luvv ke Filiisi nyəma ka pulaa, na lsevle nyəma ke puvv ləŋku luvv na tətəkəle ke pa həkv taa.

⁴ Ḿpógú Filiisi yoolaa taa yoolu nəvələv i luwa na í səŋ həkv taa. I tēvele Katv na pá yaakv-i si Koliyati. I tayaləŋ we isu məetələnnaa tooso ke mpv. ⁵ Nyəvələv kuseemv yəvəv kahuka ke i pama, na í suu kv toko. Toko inu i yv we isu kiləvnaa nvtoso ke mpv. ⁶ Pə kaasi na í suu-kv i nəvəvə təv, na í həvələ pə ŋmantaaya səkpelaya. ⁷ Na i

ημantaaya s̄saya k̄pátúyó yuη we isu sayata k̄pat̄ale. Na ηmantaaya kakpaηa yuη isu kiloona naatosomp̄w̄olaya. Na i k̄paluȳu t̄akul̄u náá t̄aη i n̄w̄o t̄o. ⁸ M̄p̄uȳule i s̄ηaa na í holiyina l̄seyeli yoolaa tintika si: Pepe t̄o k̄é í luwa na í puli yoou? I ta nyi taa si, maya Filiisi tu, na meye Sayuli yomaa? Í l̄asi apal̄u na má na-i t̄é suli. ⁹ Ye í p̄asa na í kv-m, t̄ə p̄asi m̄ə yomaa. Ama ye ma p̄asa-i na má kv-i, í k̄á la t̄á yomaa. ¹⁰ Na i tasa si: Saηa ke maa tuv̄ l̄seyeli nȳéma. Í l̄asi yul̄u na má na-i t̄é yoo.

¹¹ Sayuli na i yoolaa pa nu m̄p̄u, ul̄ena pá nyá na s̄w̄əntu anaam n̄w̄əlu í kra-we.

¹²⁻¹⁴ Yuta Pet̄əleh̄em If̄əlayim k̄pek̄əle tu wei pa yaa si Sese t̄o, i k̄pat̄əla teu ke Sayuli waatu taa k̄é. I ka wena p̄əyalaa p̄əlef̄ei naan̄wa na pa taa s̄saa tooso. Iliyari na Apinatari na Samma paa t̄əηa Sayuli ke yoou. Pa yaakaya pa t̄ənuv̄u si Tafiiti. ¹⁵ I lukaya Sayuli t̄əye na í puki Pet̄əleh̄em na í tiikiyi i caa heeη.

¹⁶ Koliyati s̄ηaya heku taa k̄é tan̄aη na taanaya k̄é, kuyeeη nule t̄əcu na í holiyina l̄seyeli nȳéma si pá l̄asi apal̄u na í na-i pá yoo.

¹⁷ M̄p̄úyó kuyaku nakul̄i Sese t̄əma Tafiiti si: M̄u pee kut̄ənee mayas̄əlaya kan̄e, na potopotona naan̄wa in̄e, na í p̄ona nyá taal̄v̄naa ke t̄əyoole t̄əcav̄. ¹⁸ Ye p̄ə kaasa waakas̄ənaa naan̄wa in̄e, ul̄e n̄ c̄ela yoolaa iyaya (1000) nyuv̄u tu. Na í ná nyá taal̄v̄naa na pá c̄ela-η pul̄u mpi maa lana naani si pa wena pa weesiη t̄o. ¹⁹ Pa na l̄seyeli nȳéma lel̄aa na Sayuli pa wenna l̄la tetek̄əle taa, si pa yookina Filiisi nȳéma.

²⁰ M̄p̄úyó Tafiiti yelina i heeη kal̄əku ke tar̄lv̄. Ul̄ena í kul̄i tan̄aη kv̄paηku t̄ee na í kraηa i s̄əw̄əla na í t̄ee, isu i caa ka kees̄v̄u-i t̄o. I tala t̄əyoole, ul̄e yoolaa luwayale si pa pul̄əyi na pá yoo, na pa kiisi yoou kakiisasi. ²¹ M̄p̄uȳule Filiisi nȳéma na l̄seyeli nȳéma pa pulaa na pá nȳəw̄əyi t̄əma. ²² Ul̄ena Tafiiti nȳəw̄ət̄ə mpi i ka k̄ənaa t̄əw̄ə wontu feηlv̄. Ul̄ena í kraηa asewa na í sv̄u yoolaa loosi taa na í s̄ee i taal̄v̄naa. ²³ I t̄əηna-weye ȳəw̄ət̄ənav̄ ke m̄p̄u, ul̄e yoolaa taa yoolu Koliyati luwayale na í holiyina l̄seyeli nȳéma ke kul̄v̄mtu n̄ti na Tafiiti nu. ²⁴ l̄seyeli nȳéma t̄əna na-i, ul̄ena s̄w̄əntu kra-we na pá tuliyi tar̄əη. ²⁵ M̄p̄úyó ȳəlaa ȳəw̄ət̄əta si: Í nawa apal̄u in̄i i luk̄v̄u is̄ənt̄ə t̄o, l̄seyeli nȳéma t̄aya i k̄əη kut̄v̄u. Ye wei í p̄asa-i na í kv-i, wulav̄ k̄á sv̄si p̄unt̄u ke t̄əη. I ka ha-i i p̄el̄ə. P̄əyele i k̄á c̄e i t̄əyaya t̄ənaηa lampuu.

²⁶ M̄p̄úyó Tafiiti p̄əsa i c̄əlv̄ nȳéma si: Ye wei i kv̄wa Filiisi tu in̄i na í keeli l̄seyeli nȳéma f̄eele pepeye paa lap̄i-i yee? Ul̄e Filiisi ma ta nyi is̄ə in̄i i ke we na í tv̄v̄ki is̄ə wees̄v̄u tu yoolaa tintika ke m̄p̄u?

²⁷ M̄p̄úyó ȳəlaa lel̄a t̄əm kul̄v̄mtu n̄ti. ²⁸ I taal̄v̄ s̄əw̄ə Iliyari nu i ȳəw̄ət̄əw̄əna ȳəlaa. Ul̄ena i taa huu k̄pak̄aa na í t̄əmi-i si: N caa weye c̄əne ye? Aweye n̄ yelina nyá kal̄əkiya ke nyutu taa? N k̄é tetelatu na kalampaan̄i tu k̄é. Nt̄əη yoou ke n̄ k̄əma feηv̄u yaa? ²⁹ Kel̄ena Tafiiti si: Ha, ma lapa we? P̄ə ta m̄v̄na si má p̄əsi m̄p̄u?

³⁰ Ul̄ena i yele ílé, na í ηmaa lel̄u, na pá c̄ə-i teitei isu t̄əm kancaalaya nȳəntu.

³¹ M̄p̄uȳule pa tel̄əsa Tafiiti kuȳəw̄ət̄ətu ke Sayuli, na ílé i tili na pá yaa-i. ³² Nt̄ena Tafiiti t̄o si: Ta caa, n̄w̄əlv̄ lar̄le í taa t̄əna Filiisi tu in̄i. Maa polo na má na-i t̄é yoo. ³³ Kel̄ena Sayuli t̄o si: Aai, n̄ k̄əsa p̄əyaya, n̄ kaa p̄asi na í yoona Filiisi tu in̄i. Mpi t̄o, ílé i t̄əml̄e nt̄é yoou ke too i kul̄v̄u t̄o. ³⁴ Tafiiti si: Ta caa, waatu wei ma tiikaya ma heeη t̄o, ye t̄əw̄əlaya yaa wont̄v̄u nakul̄i kv̄ luwa na k̄ó kra heeη, ³⁵ ma t̄əw̄əw̄əyi-k̄v̄u, na má kra-kv̄, na má ma-kv̄, na má l̄ek̄i heu ke kv̄ n̄w̄ə t̄aa. Ye kv̄ tila ma waali, ul̄e ma l̄əli kv̄ luȳu t̄ee na má k̄ó. ³⁶ M̄p̄úyó ma kv̄kaya t̄əw̄əlas̄i na wontunaa lent̄i. M̄p̄u in̄i t̄ət̄əw̄ə maa la Filiisi ma ta nyi is̄ə in̄e ye timpi i tv̄v̄ is̄ə wees̄v̄u tu yoolaa tintiyile t̄o. ³⁷ Ul̄ena Tafiiti tasa si: Taca wei i yapa-m taale wontu s̄əkraη taa t̄o, i ka ya-m t̄ət̄əw̄ə Filiisi tu in̄e i niη taa. Kel̄ena Sayuli t̄o si: T̄əv̄, polo, Taca í wee nyá waali.

³⁸ M̄p̄úyó Sayuli suu Tafiiti ke i yoou wontu, na í pam̄-i nȳəw̄əlv̄u kv̄s̄em̄v̄u kahuka.

³⁹ Ul̄ena í kraηa Sayuli layate na í l̄əli na í mayasi t̄ənt̄e. Mpi t̄o, too t̄o i ta suuta wontu n̄ti. M̄p̄úyó i t̄əma si: Ta caa, maa p̄əs̄əyi wontu t̄əne. Ma ta mal̄əna-ti. Ul̄ena í w̄əw̄əsi.

⁴⁰ Ul̄ena í kraηa i k̄pátúyó, na i p̄ənt̄əlv̄u, na í t̄əsi p̄ee kv̄sotee kakpas̄i ke l̄əw̄ taa, na í tv̄ i n̄tiyile huluȳu taa. Ul̄ena í t̄ee Koliyati waali. ⁴¹ M̄p̄uȳule Koliyati k̄p̄ət̄əna Tafiiti ke

pəcə pəcə. Na ɪ kpaɓɓu təkɓɓu ke ɪ nəɟə təɔ. ⁴² ɪ ná Tafiiti ke teu, ɪlena í kpeena-ɪ ɪ taa ɪsu pəyaya ŋka ka səŋa teu na ka ɪsentaɔ luwa tɔ. ⁴³ Ḿpúyú ɪ kpeesa-ɪ sɪ: Ma ké haya yaa we na í kəŋ ma kiŋ na kpatəŋ? ɪ tema ɪ tuŋ ke yaav, na ɪ təŋsɪ Tafiiti ke mpusinaa, ɪlena ⁴⁴ í tɔmɪ-ɪ sɪ: Kɔɔ cəne na má tu nyá nantu ke kpeliŋ na taale wontu. ⁴⁵ Ḿpúyú Tafiiti cɔ-ɪ sɪ: Layate na ŋmantaasɪ ke nyá təkaa na í kəŋna ma waali. Ama ma kəŋ nyá waali na Tacaɔ Toma təna tu ɪseyeli yoolaa ɪsɔ wei n tuuwa tɔ ɪ toŋ taa ké. ⁴⁶ Saŋa, ɪ ká tu-ŋ ma niŋ taa, na má kv-ŋ, na ma setɪ nyá nyuɟu. Na má tu Filiisi yoolaa nantu ke kpeliŋ na taale wontu. ɪlena tɛtu təna nyɪ sɪ ɪseyeli nyéma wena ɪsɔ na í waasəŋi-we. ⁴⁷ Na samaa ɪne ɪ təna ɪ cəkəna tɔtɔ sɪ pə taya layate yaa ŋmantaaya tike ke Tacaɔ yakəna. Mpi tɔ, ɪnəɟəle akanaa caa. ɪ ka tu-meyɛ tá niŋ taa.

⁴⁸ Koliyatɪ hɔma ɪ ti sɪ ɪ suki Tafiiti tɛɛ, ɪlena ɪlé í kpaɟa asewa ke ləŋ na í səŋi-ɪ. ⁴⁹ Na Tafiiti ləsɪ pələ ke huluyɔ taa, na í tu pəntɔɓɓu taa na í tɔ. Ḿpúyú ɪ yaya Koliyatɪ tokuyɔ taa, na tɛ caŋ na ɪ fala ɪ nəɟə təɔ təmɓɓu.

⁵⁰ Pə lapa Tafiiti kəla Koliyatɪ na pəntɔɓɓu nté na í kv-ɪ. Pəyele ɪ ta təkɪ layate.

⁵¹ Ḿpúyú Tafiiti kpaɟa asewa na í polo Koliyatɪ kiŋ. ɪ kpeɛ ɪ layate ɪlena í tɛɛsɪ-ɪ, na í setɪ ɪ nyuɟu. Filiisi nyéma nawa sɪ pa aka səpa, ɪlena pá kuu-tɛ. ⁵² Ḿpúyú Yuta na ɪseyeli nyéma yaya yoou kakiisasi, na pá tɔɟɔni-we na pá tiina-weyɛ tɛtɛkələ taa. Haləna pá suv ɪkoləŋ nyéma nənɔɔsɪ tɛɛ. Na pá kv-weyɛ mpv na Salayim mpaav, haləna ɪkoləŋ na katɪ pə acalɛɛ.

⁵³ Kɛlena ɪseyeli nyéma məli Filiisi nyéma təsikile na pá kuu wontunaa. ⁵⁴ Ḿpúyú Tafiiti pona Koliyatɪ nyuɟu ke Yosalem. ɪlena í su ɪ təyi ɪ yoou wontu.

Sonataŋ na Tafiiti pa həkə taapalle

⁵⁵ Waatu wei Tafiiti pukaya Koliyatɪ yoonav tɔ, Sayuli pɔɔsa ɪ yoolaa wulav Apəneɛ sɪ: Awe pəyalɔ ke ɪfepu ɪne ɪni ye? Ntɛna ɪlé sɪ: Hai, ta caa, na má səŋna nteyɛ cəne, ma ta nyɪ. ⁵⁶ Mpuɟule Sayuli sɪ: Pɔɔsɪ na í nyɪ ɪ caa.

⁵⁷ Tafiiti tema Koliyatɪ ke kuɟu na í kpaɟa nyuɟu na í məli. ɪlena Apəneɛ kpaɟa-ɪ na í pona Sayuli kiŋ. ⁵⁸ ɪlena ɪ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: ɪfepu nyá, awe pəyalɔ ke-ŋ? Mpuɟule Tafiiti sɪ: Ma caa kɛɛ nyá pəyalɔ Pɛtələhem tu Seseɛ.

18

¹ Too ɪsu Tafiiti tema Sayuli ke yəɟətənav ke mpv tɔ, Sonataŋ luyɔ suv-ɪ kɛɛ ɪsu yem na kpeɛ. ² Kuyaku ŋkv kv maɟamaɟa ke Sayuli su Tafiiti ke ɪ təyaya taa. Tafiiti ta tasa ɪ caa tɛyɛ məɓɓu. ³ Ḿpúyú Tafiiti na Sonataŋ pa pɛɛla nəɟə sɪ pa taapalle ɪ weɛ tam təɔ. Mpi tɔ, Sonataŋ luyɔ ka suv Tafiiti ke teu ké. ⁴ Ḿpúyú Sonataŋ ha Tafiiti ke ɪ kpai, na ɪ tokonaa. Na í ha-ɪ tɔtɔɟə ɪ layate na ɪ tɔɔv na ɪ tampala.

⁵ Ḿpúyú Sayuli kpa Tafiiti ke yoolaa nyuɟu tu. Mpi tɔ, paa timpiɟi ɪ tila-ɪ yoou, ɪ laki aka ké. ɪlena yəlaa təna na wulav waali nyéma luyɔ la Tafiiti.

Sayuli cəŋəyi Tafiiti na kuɟu

⁶ Waatu wei Tafiiti ka kɔwa Koliyatɪ tɔ, ḿpúyú ɪseyeli nyéma luna yoou, ɪlena pa acalɛɛ təna taa alaa lu Sayuli səŋuɟu. ɪlena pá maki wontu, na pá yooki yontu na pá paaki, na pá wilitiɟi. ⁷ Ḿpúyú pa tu kawəyaya sɪ:

Sayuli kɔwa yəlaa iyaya (1000) ke huɟule.

Tafiiti ke iyisi naanɔwa (10000) ke huɟule.

⁸ Ḿpúyú yontu ntɪ tɔ ta maɟa Sayuli na pááná kpa-ɪ səsəm. Mpi pə tɔ tɔ pa yooki sɪ, Tafiiti kɔwa na pə tɛɛ-ɪ. Ye mpv kawulaya kpátúyú tike nté pə kaasa-ɪ muɟu. ⁹ Pə kpaɟav hatoo kuyaku ŋkv na pə puki tɔ, Sayuli suv Tafiiti kɛɛ ɪsɛ culuyɔ.

¹⁰ Tɛv fema ɪɛ, ləmayasələ ɪsayalɛ nte Tacaɔ tu Sayuli tɔ, tɔ kvləna-ɪ kɛɛ. ɪlena í yəɟətəyi yem yem ke təyaya taa ɪsu kpaŋtu, na ɪ ŋmantaaya ke ɪ niŋ taa. Tafiiti ná makaya cəmuɟu ɪsu ɪ tu laki-ɪ tɔ. ¹¹ Ḿpúyú Sayuli maɟasa ɪ taa sɪ: ɪsu ma kama-ɪ ŋmantaaya na kutuluyɔ. ɪlena í ləɟə-ɪ-kɛyɛ təm naalɛ, na Tafiiti náá fɛɛki-kɛyɛ mpv.

¹² Ulena Sayuli suv Tafiiiti ke nyamnav. Mpi to, Tacaa ka yela Sayuli ke na i wee Tafiiiti waali. ¹³ Ntena Sayuli lasi Tafiiiti ke i tayaga taa na i kra-i yoolaa iyaga (1000) nyuvu tu, na i pukina-weye yoo. ¹⁴ Na Tacaa we Tafiiiti waali na i waaki i yoo tana taa. ¹⁵ Sayuli na mpv, ulena sayontu sosis-i kra. ¹⁶ Ama lseyeli na Yuta pa nyoma luyu ka we Tafiiiti ke teu. Mpi to, un i ka kena pa nyuvu tu, na i pukina-weye yoo na i laki aka.

Tafiiiti kraa Sayuli peelo Mikaali

¹⁷ Mporog Sayuli toma Tafiiiti si: Ye n lapa ma tamle ke teu na kpelikpeka na n yooki Tacaa yoo. Maa ha-n ma peelo kancaalaya nyeh Melari na n la alb. Na Sayuli yagotayi i taa si: Tanagera Filiisi nyoma ka kuna-i. Ma niy kaa kra i to. ¹⁸ Tanagera Tafiiiti cowa si: Magale awe? Na ma caa tayaga nte haka lseyeli taa? Na hali ma laki wulav yati?

¹⁹ Pa tala waatu wei si Tafiiiti kpaayi Melari, ulena pa ha-i Apeeli-Mehola tu Atalayeli.

²⁰ Mpuvule Sayuli peelo naale nyeh Mikaali luyu suv Tafiiiti. Ulena pa tayasi wulav na pa maga-i teu. ²¹ Mporog i tu i taa si: Ma haaki-i Mikaali ke. I kin ke pu kra-i katoka nyem, na Filiisi nyoma hiki-i na pa ku-i. Mporog Sayuli tasa Tafiiiti ke heeluyu ke tam naale nyem si: Saha n ka pasi ma yati. ²² Na i sasi i waali nyoma si: I heeli Tafiiiti ke mukaya si, wulav lanle heena-n teu ke. Peco i waali nyoma luyu suv-n. Pa to to, kraa i peelo mayi panente.

²³ Pa heela Tafiiiti ke mpv, ulena ile i to si: Si yulv i la wulav yati to, pa we nyuvu ke. Ama ma ta tala pulv, peco ma ke kunyontu ke.

²⁴ Mporog pa keesa wulav ke nti Tafiiiti cowa to. ²⁵ Ntena i to si: Mpi ma caa si Tafiiiti i suu ma peelo to tagale si, i ku Filiisi nyoma ke nunowa (100). Ulena i kana-m pa hannosi, na pe leeti ma kolontuna.

Na Sayuli luki kele si ntanyi pa hiki Tafiiiti na tana na pa ku-i. ²⁶ Wulav waali nyoma heela Tafiiiti ke mpv, ulena ile i tisi si i ka la wulav yati. ²⁷ Mporog Tafiiiti kraa i yoolaa na i polo na i ku Filiisi nyoma ke yalaa hmunvu (200), na kuyaku hku pa suwa to ku ta tata. Na i pona pa hannosi na i kala-si tcvn na i cela wulav ke teitei isu ile i caakaya to, na i pasi i yati. Ulena wulav ha-i i peelo Mikaali na tasi.

²⁸ Mporog Sayuli cekanaa tfoo si Tacaa we Tafiiiti waali. Pa kaasi Mikaali na sola-i teu. ²⁹ Ulena i nagera Tafiiiti, na i pasi i kolontu ke halena i sam.

³⁰ Filiisi awulaa lukaya lseyeli nyoma ke kuluv ke, na Tafiiiti ka kukayana-we na pe keli Sayuli yoolaa nyuvu nyoma lelala. Ulena i hete tagna yaav na pe puki.

19

Sayuli tagonyu ke Tafiiiti

¹ Mporog Sayuli toma i waali nyoma tana, na i payalv Sonatan si pa ku Tafiiiti. Ama Sonatan luyu na suv Tafiiiti ke teu, ulena i tayasi-i si: ² Ma caa luki si i ku-n yoo. Mpv to, cele tanan la akalv, kra taale na n hmel. ³ Ma luwa maa polo ma caa kin ke taale nte to taa n we mpv to, na ma yagotana-i nya tam, i yagotaa suwe ile ma keesi-n.

⁴⁻⁵ Mporog Sonatan sama Tafiiiti ke i caa Sayuli kin si: Paapa, nya kuluku ke Tafiiiti un i lukaya. Halena i la i weesuyu ke awusa na i ku Koliyati. I lapa na lseyeli nyoma keli pa kolontuna tagacaya, na nya magamaya n na mpv na nya lanle hulvm. Mpv to, pepe to ke n ka ku-i msvn ke yem ke mpv? Taa wakelana-i. Mpi to, ile i ta wakelana nya.

⁶ Mpuvule Sayuli nuna i payalv na i yagoti na i tuuna Tacaa si: Ma kaa ku Tafiiiti.

⁷ Ulena Sonatan yaa Tafiiiti na i keesi-i pa tana. Ulena i merna-i Sayuli kin na i laki toma nna tuu i lakaya to.

Mikaali waasa Tafiiiti

⁸ Mporog yoo tasa kuluv ke lseyeli nyoma na Filiisi nyoma heku taa. Ntena Tafiiiti yoon-we na i keli-we tagacaya, na i tagoni.

⁹ Ulena Tacaa tu Sayuli ke lamayasale isagale na i caya i tayaga taa. Na i taka hmantaya ke i niy taa, ¹⁰ na Tafiiiti naa tagna-i camvu mapv. Mporog i magasa si i

yaki Tafiiti ke hmantaaya na í křena kutuluɣu. Ama ílé í fεε-ke. Uena ká yaya kutuluɣu, na Tafiiti se ahoo aní. ¹¹ Mpuɣule Sayuli tila yɔlaa sí pá feɣ Tafiiti tɔyaya. Ye kv fema tanaɣ, íle pa kv-í. Kena í alu Mikaali heeli-í sí: Ye n ta se ahoo anε, cele ísantɔ n sɔpa.

¹² Uena Mikaali ləsi Tafiiti na pɔtote na í se. Pə lapa í tulaa kele. ¹³ Pə waali ké Mikaali kpaɣa yulu lɛsuyɔ ɣku pa saakaa tɔ, na í husi kato tɔɔ na í tu páɣ tɔnuyɔ ke nyuyɔ cɔɔ, na í takí puyɔ. ¹⁴ Pə kɔma na Sayuli tili sí pá kra-í, uena Mikaali heeli-we sí pá wuki-í. ¹⁵ Mpuɣule Sayuli mələna tillaa sí pá polo pá na-í, na pá kəna-í na í kvhəntuyɔ na uní í kv-í.

¹⁶ Yɔlaa mpe pa mələa íle sese yulu lɛsuyɔ nté, na pá tu páɣ huntu ke kv nyuyɔ. ¹⁷ Ntəna Sayuli tɔ Mikaali sí: Pepe tɔɔ ké n puɣusa-m na n yele na ma kolontu fiti?

Kena Mikaali nɔɣɔ təkpaɣ sí: Tafiiti tɔma-m ké sí ye ma ta yele-í í ká kv-m.

Tafiiti na Sayuli ke Nayɔti

¹⁸ Mpu pá lapəna na Tafiiti se na í polo Samiyeele kíɣ ke Lama na í keesi-í pá təna mpi Sayuli lapa-í tɔ. Uena í təɣ Samiyeele ke Nayɔti na í caɣa təna. ¹⁹ Mpuɣule pa taɣasa Sayuli sí: Tafiiti we Nayɔti ke Lama cɔɔ. ²⁰ Uena í tili sí pá kra-í. Mpuɣú tillaa maɣana ísɔ kvɔɣɔtutu teləsəlaa kpekəle ke təna na Samiyeele ke pa nyuyɔ tu. Tənaɣa ísɔ Feesuyɔ tii tillaa mpe pa tɔɔ, na pá suv paale na ísɔ sam. ²¹ Mpuɣú pa taɣasa Sayuli ke tɔm nti. Uena í tili kvfama, na pele pá paaki na pá saɣ ísɔ. Na í tasa leləa ke tiluyɔ ke tɔm tooso nyəm, na pele pá paaki na pá saɣ ísɔ. ²² Mpuɣú Sayuli kpesa í maɣamaɣa na í polo Lama. í tala ləkɔ sɔsɔ wei í we Seku cɔɔ tɔ uena í pɔɔsí sí: Leye Samiyeele na Tafiiti pa weε? Ntəna pá cɔ-í sí: Pa we Nayɔti.

²³ Sayuli kpaɣa Nayɔti mpaav, uena ísɔ Feesuyɔ tii í tɔɔ, na í təɣ na í paaki na í saɣ ísɔ, haləna í tala təna. ²⁴ í tala Samiyeele pa kíɣ, uena í wɔɣɔsí wontu na í paaki na í saɣ ísɔ ke mpu. Haləna í hənti atεɣε ílim na pá tɔm na ahoo təna. Pə tɔɔ ké yɔlaa pɔɔsəɣi təma sí: Sayuli ná we ísɔ kvɔɣɔtutu teləsəlaa taa tɔtɔɣɔ?

20

Sonataɣ sɛkəna Tafiiti tɔɔ

¹ Mpuɣú Tafiiti sewa Nayɔti ke Lama kíɣ na í polo í maɣana Sonataɣ na í pɔɔsí-í sí: Ma lapa we? Pepeɣe ma wakəlaa? Ísayaɣtu ntiɣi ma lapa nyá caa na í pɛkəɣi ma weesuyɔ?

² Tənaɣale Sonataɣ cɔwa sí: Ísɔ í pona pooluɣ. Pɔpɔtu ké, n kaa sí. Ma caa u lakí pulv cəcəka na í ɣmesí-m. íle pá fei sí í la mpu na má tá nu. ³ Mpuɣule Tafiiti cɔwa sí: Nyá caa cəkənaa sí n caaki ma tɔm ke teu. Ntanyí í maɣasa í taa ké sí n taa nu-ti na pá kɔɔ na nyá lanɣle wakəli. Mpu tɔ, ma tuukina Tacaa na nyá maɣamaɣa sí pá kaasa-m pəcɔɣɔ na má sí. ⁴ Mpuɣú Sonataɣ tɔma-í sí: Maa la-ɣ pá təna mpi n sɔɔlaa tɔ. ⁵ Ntəna Tafiiti sí: Cele nté ísɔtu kvfalv acima. Pu weε sí ma na wulav tɔ tɔɣona. Paa na mpu tɔ, ye ma kpa taale na má ɣmɛli. Haləna kvakv tooso nyəɣku taanaya. ⁶ Ye nyá caa pɔɔsa ma tɔɔ, íle n heeli-í sí: Tafiiti wiina-m sí má yele-í na í lɔɣɔ í təɣi í te Pɛtələhem. Pa lakí í təyaya taa ké pənaɣa kɔtaɣa. ⁷ Ye í tɔma sí pá we teu, íle nyá pəyalv má, ma kaa nyana pulv tɔtɔ. Ama ye í pááná huuwa, íle nyi kpaɣaa sí nyá caa təma í taa kele sí í lakí-m ísayaɣtu. ⁸ Mpu tɔ, la-m kvpantu ke teitei ísu n ka suv nyá nɔɣɔ ke Tacaa ísɛntaa tɔ. Na ye ma tu lapa ísayaɣtu natəli, kv-m nyá maɣamaɣa. Pepe tɔɔ ké n ká nəkí-m nyá caa kíɣ ke ponav?

⁹ Kɛlena Sonataɣ sí: Mpusi í polo pooluɣ, na mpi maa nu sí ma caa lvkí nyá weesuyɔ ləsvɔ na má ɣmesí-ɣ tɔ. ¹⁰ Mpuɣú Tafiiti pɔɔsa-í sí: Ye nyá caa lanɣle ta hεε awe ka heeli-m? ¹¹ Ntəna Sonataɣ yaa-í sí: Kɔɔ na tɔ lu na tɔ kpa taale.

Uena pa naale pa kpa taale. ¹² Mpuɣú Sonataɣ tɔma Tafiiti sí: íseyeli ísɔ Tacaa kele ma aseeta tu. íle maa na ma caa ke cele, yaa celerkufe. Ye í lanɣle hεena-ɣ na má tá tili na pá heeli-ɣ, ¹³ Tacaa í kv-m. Paa í tu í taa sí í ká tu la-ɣ ísayaɣtu maa heeli-ɣ. Páćɔ maa yele-ɣ tɔtɔ, na n tɛena alaafəya. Tacaa í weε nyá waali, ísu í ka wev ma caa waali tɔ. ¹⁴ Na ye maa weena weesuyɔ, íle n la-m kvpantu nti ísɔ lapa-ɣ tɔ na paa ma tu sɔpa,

¹⁵ na pά kάw na Tacaa kpiisi nyά kolontunaa tάnaya kulum kulum, taa yele ma tάyaya ke kupantu lapu.

¹⁶ Pά taya pulu, Sonataη na Tafiiti paa su nάw kέ na ye Tafiiti na ι tάyaya nyάma pa yάka-ke Tacaa kά yele na ι kolontunaa λeεti-we. ¹⁷ Mpuόyά pa tasa tάmaya nάwsi suw. Mpi tά, Sonataη ka sάla-ι kέ isu yem na kpete.

¹⁸ Na Sonataη tάmι-ι si: Cele ntέ isάtu kufalu acima. Pu nά si n fei. Mpi tά, nyά tάcayale kά weε kpete. ¹⁹ N kά polo kuyaku tooso nyάηku wule na η ηmeli kaηmaaγa ηka ka kiη n ka tεma ηmeluyu tά. ²⁰ Maa tά nyάma tooso, na pάle ntέ tά kiη tάw, isu ma na pulu.

²¹ Ulena mά tili iwaasάle natάli si tά pεeki-ye. Ye ma heela-te si nyάmά ntέ ma tάw ma tάw cάne. Kpaγa-ye na η kάna. Uε n kάw, taa nyά, natάli tά fei keε. Na Isά, maa looliyi.

²² Ama ye ma tάma iwaasάle si nyάmά ntέ nyά nάw tάw, uε n tεε. Tacaa tάwάnayι-η keε.

²³ Tacaa keε mά na-η tά aseeta tu ke tam tάw, ke tάm nti tά yάwata isάntu tά tά taa.

Tafiiti sewa

²⁴⁻²⁵ Mpuόyά Tafiiti sewa na ι ηmeli taale. Pά tala isάtu kufalu acima taanaya ulena wulav caya ι tάcayale ke koluηa kite ke tάwά. Apάneε nά caya ι kaηkaη taa, na Sonataη ke isεntaa, na Tafiiti tάcayale ke kpete. ²⁶ Wulav ta yάwata si puluyu kuyaku ηku. Mpi tά, ι huokaya si ntanyi isayatu natάli tά maγana-ι kέ na ι kaa kάw acima. ²⁷ Tεu fema isάtu kufalu kuyaku naale nyάηku wule na Tafiiti fei tάtά. Ulena Sayuli pάwsi ι pάyalu si: Pepe tάw kέ Seseε pάyalu unι ι ta kάw tάwάw ke tete na saηa?

²⁸ Ntεna Sonataη si: ι sάlama-m si yele-m na mά polo Pεtάlehem. ²⁹ Ma taalv heela-m si ma nyάma laki kάtaya ke ta tε. Ye n kέ ma taapalv yele-m na mά λάw ma ti na mά nά ma taalvnaa. Pά tάw kέ ι fei tάtάwάle cάne.

³⁰ Tάnayaε Sayuli pάánά huuwa na ι tά si: Alv tetelatv pάyaya nyά. Ma ta nyι taa si nyά camna keε Seseε pάyalu? Nyά na nyά too mά feεle kέ. ³¹ Nyι si ye Tafiiti wena ι weesuyu, asola taa kέ nyά na nyά kawulaya ι weε. Mpu tά, tili na pά kάna-mι-ι, pά weε si ι si kέ. ³² Mpuγule Sonataη pάwsi ι caa si: ι lapa we na pά kyvu-ι?

³³ Ulena Sayuli λάw Sonataη ke ηmantaaγa. Tάnayaε Sonataη cekάnaa si ι caa tεma ι taa si ι kyvi Tafiiti. ³⁴ Mpuόyά ι yela tάwάw ke isάtu kufalu kuyaku naale nyάηku ηku na ι kulάna pάánά. Mpi tά, ι laηle wakάlana Tafiiti ke sάsάm ke mpi pά tάw ι caa tυv-ι tάwά.

³⁵ Tεu fema tanaη, ulena Sonataη na iwaasάle natάli pά polo timpi ι na Tafiiti paa yάwάtaa na pa su tά. ³⁶ Ulena ι heeli iwaasάle si: Polo na η tάwsi nyάmά nna maa tά tά.

Iwaasάle tεewa, ulena Sonataη tά nyάmά ke tά nάw tάw. ³⁷ Iwaasάle tάma isu tά takι nyάmle cάw, ulena Sonataη kpeεsi-te si: Isu hatoo nyά nάw tάw kέ nyάmle weε? ³⁸ La laη taa sάη.

Mpuόyά iwaasάle tάwsi nyάmά na tά kάna. ³⁹ Sonataη na Tafiiti pa naale pa nyάmna mpi pά laki tά, iwaasάle nά tά nyι. ⁴⁰ Ulena Sonataη cεla iwaasάle ke ι youu wontu si tά kpeena. ⁴¹ Iwaasάle tεewa, ulena Tafiiti lu ι tάηmelle ke kaηmaaγa waali, na ι hanti Sonataη ke atεγe tάm tooso. Mpuόyά pa kpiipa tάma na pά wii tάkpoo, na Tafiiti wula wά.

⁴² Ulena Sonataη tάmι-ι si: Polo, Isά ι weε nyά waali. Ulena ι yele na mά na-η na ta lυluyu nyάma tά takι nάwά ηka tά suwa tάwά tam tάw.

21

¹ Mpuόyά Tafiiti kulaa na ι tεε na Sonataη nάά mάli ιcate taa.

Tafiiti pote ke kάtulv Ahimeleki tε

² Mpuόyά Tafiiti pola Nopi ke kάtulv Ahimeleki tε. Uε ι loosa-ι, ulena ι kpaγa asewa na sάwάntu na ι sάηι-ι na ι pάwsi-ι si: Alaafaya keε na η tά nyά tike ke mpv, na nάwάlv fei nyά waali?

³ Ntεna Tafiiti si: Wulav kusάna-m na tάm kyηmesάtu natάli. Ye pά kaasa ma yάlaa uε, mά na pele tά nyάmά tά suluyu waatu. ⁴ Kutάtάwάm napάli pά fei? Ha-m potopotonaa kakpasi, yaa tάwάnaya ηka n wena tά. ⁵ Ntεna kάtulv si: Ma feuna potopotonaa napάlayι yem. Isά nyάma wenna. Ye nyά yάlaa ι ta tokina alaa, uε ma ceε-η peε.

⁶ Ntēna Tafiiti nāyō tākpaav si: Paa tō lukī ta luw ma yēlaa wē tēnān̄h kē. Halī saŋa tā luw pānē pā ta kē sākpeṃ isāntō tō pō tēesa kēle.

⁷ Ulena kōtōlv ha Tafiiti kē potopotōnaa. Mpi tō, pa tike pa wēna na mpeye pa lāsaa si pa layasāyi kufama.

⁸ Pā pamna Sayuli tiikilaa nyuyv tu nāyōlv i ka wē tēna. Pa yaaki apalv unī si Toweki. I kē ltōm tv, na pa tēka i tōō si i la lso sēv kōtāya nakēli.

⁹ M̄p̄yō Tafiiti pōōsa Ahimeleki si n wēna ŋmantaaya yaa layate na n̄ cēle-m? Mpi tō, wulav tilitu tōm kpetēla-m, ulē ma ta kpaaya layate yaa yoou wontuyu nakōli. ¹⁰ Ntēna kōtōlv si: Filiisi tv Koliyatī wei n kōwa lla tētekele taa tō, i layate kē pa mēela saalaya, na pā su kōtōlv toko waali. Ye n caa n kpaaya-te, tō tike tō wēna cānē. Ntēna Tafiiti si: Cēle-m-te tō fēina saala.

Tafiiti pote kē Katī

¹¹ M̄p̄yō Tafiiti tāyana sewa kē kuyaku ŋku, na i polo wulav Akisi tēye Katī. ¹² Ntēna Akisi waali nyōma tō si: Isu tetv wulav Tafiiti kēle unē unī? Pā tāya i na Sayuli kē pa tōna yontu na pā paaki si:

Sayuli kōwa yēlaa iyāya (1000) kē huḡule,
na Tafiiti nāā kv iyisi naanōwa (10000) kē huḡule.

¹³ Tafiiti mayasa tōm ntāyi i taa. Ulena wulav Akisi tōm lapī-i sōḡontv kē sōsōm. ¹⁴ M̄p̄yō i pōōsa isu kraḡtv, na i laki yem yem kē pa isēntaa, na i ŋmaaki kampōnaa tōō na i yele na i ntayama kpeḡ i tantuyv tōō. ¹⁵ Kēlena Akisi tō i waali nyōma si: I nawayā si pā laki yulv unāyi yeleyele. Ule pepe tōō kē i kpaaya-i na i kōḡna-m? ¹⁶ Isu ma laḡa kraḡtvnaa ntē na i kōḡna-m unē unī si i laki yem yem na mā naaki-i? I ta mōna i svv ma tāyāya taa.

22

Tafiiti pōōsa yēlaa kpekāle nyuyv tu

¹ M̄p̄yō Tafiiti sewa Katī, na i polo na i ŋmēli Atulam kōkpaṃuyv p̄yō taa. Mpuḡule i tētōnaa na i tāyāya yēlaa tēna nuwa. Ulena pā polo i kiḡ. ² Pā kpaḡav mpa pa laḡa wakēlaa tō, na kēma nyōma, na nāḡōsēē nyōma, pa kotina i kiḡ, isu yēlaa nasāle (400) kē mpu, na i pōōsi pa nyuyv tu.

³ Tēnāya Tafiiti luwa na i polo Misipa kē Mowarv tetv taa, na i sālōmī tēna wulav si: Yele na ma caa na ma too pā kōō na pā cōōsi nyā tē. Halēna mā cēkēna mpi Tacaa kā la-m tō.

⁴ M̄p̄yō Tafiiti pōna i nyōma mpeye Mowarv wulav kiḡ. Ulena pā cāya tēnāya waatv wei unī i tōḡna cōōsvv tō.

⁵ M̄p̄yō lso kuyōḡōtōtv tēlōsvlv Katī heela Tafiiti si: Lu tēcōōsāle tēna na n̄ polo Yuta tetv taa.

Ulena i se na i polo Hēletī hōtvv taa.

Sayuli kuyv kē Nopi kōtēlaa

⁶ M̄p̄yō kuyaku nakōli Sayuli cāya Kipeya tontōḡle tōō kē tvḡv nakōli kv tēē. I ŋmantaaya kē i niḡ taa, na i waali nyōma tēnāya i kiḡ. ⁷ Tēnāya i tōma-wē si: Ntōḡ Pēncamēē nyōma mē, i tēḡ mā taa si Seseē pāyalv Tafiiti kā ha mā tēnāya tuḡ tawa, na i kra mā tēnāya nyuyv nyōma yēē? ⁸ Ye pā tāya mpu, pepe tōō kē mā tēna tēpai i kpeṃta nāyō kē ma tōō. Mā taa nāyōlv u tu cākī-m sākpaluyv kē ma pāyalv na Tafiiti pa nāyō pēeluyv tōm? Pepe tōō kē mā taa nāyōlv kaa tu tōyō ma wahala. Na i kēēsi-m isēna ma pāyalv yoosiḡi ma na ma tēmle tv tō. Halī ilē i nyākī-m katōsi isu i tōḡna lapv kē halēna saḡa tō.

⁹ Pā pamna Toweki ltōm tv ka wē Sayuli waali nyōma taa. Mpuḡule i cōwa si: Ma nawa Tafiiti pola Nopi kē Ahitupi pāyalv Ahimeleki kiḡ. ¹⁰ Halī ilē i pōōsi Tacaa si, pepeye Tafiiti kā la. Na Ahimeleki ha Tafiiti kē tōyōnāya na i cēle-i Koliyatī layate.

¹¹ Μρύγύ Sayuli tila Nopi na pá yaa kòtulv Ahimeleki, na ι τəyaya kətəlaa təna na pá polo. ¹² Ulena ί τə Ahimeleki si: Ke ηkpaηη. Na ίλέ ι τə si: Ma nuwa, ta caa. ¹³ Μρύγύ ι τəma si: Pepe τəω κέ nyá na Tafiiti ί kpenta nəγə ke ma τəω? Haləna ή ha-ι τəγənaγa, na layate. Na ή γəγətəna Tacaa ke ι τəm, na ί kuli ma τəω na ί nyəkι-m katəsi, isu ί təηna lapv ke saηa isəntə τə?

¹⁴ Ntəna kòtulv cə si: Nyá waali nyéma taa awe ká keesəna ι τəγι nyá yəti Tafiiti. ι nukəna-η na ι nyuyv kula nyá τəyaya taa κέ. ¹⁵ Pə τaya saηa ke ma caala Tacaa ke γəγətənav ke ι τəm. Ye ma na-ι τά nəγə pəeluyv τəm, taa svki təleye má na ma τəyaya nyéma τά taa nəγəlv ι nyuyv taa. Ma ta nyι-τəγι paa pəcə. ¹⁶ Μρύγύ Sayuli τəma Ahimeleki si: Isu ma kuwa nyá na nyá caa τəyaya nyéma təna.

¹⁷ Ulena Sayuli τə ι yoolaa mpa paa saηa ι kiη τə si: ί kv Tacaa kətəlaa. Mpi τə, pa nyéma teu si Tafiiti seekaya κέ. Ulena pá na-ι pá lá nəγə kvlmaya na pá kisi-m heeluyv.

Ama pəle pa kisa Tacaa kətəlaa ke kuvv. ¹⁸ Ntəna Sayuli τə Toweki ltəm tv si: Nyaa kv-we.

Ulena Toweki kv kətəlaa mpe pa nunaasa na kakpasι, na pá suuwa kətaγa wontu. ¹⁹ Μρύγύ Sayuli kuwa tətəγə Nopi icate yəlaa təna. Pə kraγav apalaa, na alaa, na piya təna, na ahulvmmnaa na təla τə. ²⁰ Ama Ahitupi pəyalv Ahimeleki pəyalv Apiyataa ηmelaa na ί se na ί polo Tafiiti kiη. ²¹ Μρύγύ ι ταγasa-ι si: Sayuli kuwa Tacaa kətəlaa. ²² Μρύγύ Tafiiti τəma si: Kuyanku ma nawa Toweki ke təna τə, maa nyəma mpv si ι kaa laη Sayuli ke ταγasuyv. Má yelina nteγe pa kv nyá caa τəyaya nyéma təna. ²³ Caya ma kiη cəne, taa nyá. Ye wei ι pəkəγι nyá weesuyv pə we isu ma nyəkv ke puntv pəkəγι, maa paasəna-η.

23

¹ Μρύγύ pa ταγasa Tafiiti si: Filiisi nyéma yoona Keila nyéma na pá kuu τəγənaγa ke kpeηη taa. ² Mpyuyvle Tafiiti sələma Tacaa na ί pəəsι-ι si: Pə wee si má polo má yoona Filiisi nyéma mpe? Ntəna Tacaa si: Ee, polo na ή yoona-we, na ή waasi Keila nyéma.

³ Mpyuyvle Tafiiti yəlaa pəəsα-ι si: Yuta cəneyele tə wee tə ta kisi cayav na səγəntv. Halι mpyuyv tu puki Keila ke Filiisi nyéma suluyv na?

⁴ Tafiiti tasa Tacaa ke γəγətənav, ulena Tacaa cə si: Kvli na ή tee Keila. Mpi τə, ma tv Filiisi nyéma ke nyá niη taa κέ.

⁵ Μρύγύ ι kraγa ι yəlaa na ί polo Keila na ί yoona Filiisi nyéma. ι kv-weγe səsəm na ί kəli-we, na ί ləeki pa təla. Pə lapa Tafiiti waasa-weγele.

⁶ Pácə waatu wei Ahimeleki pəyalv Apiyataa ka sewa na ί maγana Tafiiti τə, na ί təka kətəlaa toko wei pa pəəsəγəna Tacaa ke τəm τəγə.

⁷ Sayuli nuwa si Tafiiti pola Keila, ulena ί τə si: Isə caa ι tv-ι ma niη taa κέ. Mpi τə, ι kəma na ί təkι ι τəγι icate nte tə wena koluyv na kampvnaa na kəkələsəη kvpaη τə τə taa.

⁸ Ntəna Sayuli koti ι yoolaa təna na pá polo Keila si pa nyala Tafiiti na ι yəlaa. ⁹ Tafiiti nu isayatv nti Sayuli təηna maγasuyv ke ι taa κέ mpv, ulena ί τə kòtulv Apiyataa si: Kəna toko wei pa pəəsəγəna Tacaa ke τəm τə. ¹⁰ Ulena Tafiiti sələmι lseyeli Isə Tacaa na ί pəəsι-ι si: Ma nuwa si Sayuli kəη icate yəkvuyv ke ma maγamaya ma nyuyv τəω. ¹¹ ι ká kəω tampana isu ma nuw τə? Ye ι kəma Keila nyéma ká tv-m ι niη taa? Hai, lseyeli Isə Tacaa, la suulu na ή heeli-m. Ntəna Tacaa si: Ee, ι ká kəω. ¹² Ulena Tafiiti si: Ule Keila nyéma ká tv ma na ma yəlaa ke ι niη taa? Tacaa si: Ee, paa tv-mə.

¹³ Μρύγύ Tafiiti na ι yəlaa pa lu Keila ke kpakpaa na pá tee tiili. Pa we isu yvlonyəəη nasətoso (600) ke mpv. Sayuli nuwa si Tafiiti sewa, ulə ι ta tasa pote tətə.

¹⁴ Ulena Tafiiti saali puyv taa κέ kvkpamuyv pbyuyv taa na Sifi wlaya tetv τəω. Sayuli pəkəγa-ι tam κέ. Ama Isə ta tv-ι ι niη taa. ¹⁵ Μρύγύ Tafiiti nawa si Sayuli pəkəγι si ί kv-ι. Ulena ί saali Sifi wlaya tetv hətuyv taa.

¹⁶⁻¹⁷ Waatu unəxi Sonataŋ pola Tafiiti kiŋ ke təna na í səsı-ı apalıtu sı: Taa nyana pulu, ləw we nyá waalı, na ma caa kaa tokina-ŋ. ı nyəmə teu tətə sı nyaa təxəna lseyeli nyəma təw ké kawulaya, na mayale nyá waalı nyəŋ.

¹⁸ Ulena pa naale pá krentı na pá pəeli nəxə ke Tacaa isentaa. Ḿrúyú Tafiiti saala hətuɣu taa, na Sonataŋ náá kpe ı tɛ.

Sayuli təxənəxi Tafiiti

¹⁹ Mpuɣule Sifi nyəma pola Sayuli kiŋ ke Kipeya na pá heeli-ı sı: Tafiiti ŋmela ta tɛye Hakila puɣu hətuɣu taa, ké kukpaməŋ taa ké wulaya tetu ilim mpətəŋ təw. ²⁰ Tə nyəmə sı n caa n kra-ı. Mpu tə, kəw t́ kra-ı na t́ cɛle-ŋ. ²¹ Tənaɣale Sayuli təma sı: Timpı í wena ma pətətəle ke isəntə tə, Tacaa í kooli-meyɛ kupantu. ²² Mpu tə, í polo na í tasa pɛekuyu ke timpı ı weɛ tə, na wei ı mayamaya ı na-ı tə. Mpi tə, pa heela-m sı ı acilayatu we səxəntu. ²³ Í pɛeki teu na í cəkəna lona nna nna a taa ı ŋmeləxi tə. Í weena naani, ulena í kəw na má na-me t́ polo. Ye tetu taa cənɛye ı weɛ, maa pɛeki Yuta nyəma təna taa na má na-ı.

²⁴ Ulena pá tɛɛ Sayuli ke nəxə na pá polo Sifi. Ama Tafiiti na ílé ı nyəma pa we Mawəŋ wulaya tetu taa ké tɛtəkəle taa ké Yuta wulaya tetu ilim mpətəŋ təw. ²⁵ Ḿrúyú Sayuli na ı yəlaa pa pola Tafiiti pɛekuyu. Ulena nəxəlu tayası-təxi Tafiiti na í tii puɣu na í polo í caya Mawəŋ wulaya tetu taa. Sayuli nu mpu, ulena í təŋ ı waalı ké təna. ²⁶ Na í na ı nyəma pa we puɣu həxəluɣu təw, na Tafiiti na ı nyəma na ləŋku təw. Ḿrúyú pa sewa kraakra sı pa fitiyi Sayuli. Ama ílé na ı yəlaa paa təma Tafiiti-weɣele tam sı pa kraaki-we. ²⁷ Tənaɣa tillu kəma na í heeli Sayuli sı: Kəw ləŋ, Filiisi nyəma wata tetu.

²⁸ Ntəna í məli Filiisi nyəma waalı. Pə təw ké pa ha tənaɣa həte sı pa ya təma kukpamuyu.

24

Tafiiti kisa Sayuli ke kuyu

¹ Ḿrúyú Tafiiti kula təna na í polo Aŋ-Ketii kukpamuyu ṕrúyú taa na í caya təna. ² Sayuli luna Filiisi nyəma tətəxənlɛ, ulena pá tayası-ı sı Tafiiti we Aŋ-Ketii wulaya tetu taa. ³ Ḿrúyú Sayuli təəsə yoolaa taa yoolaa ke iyisi tooso (3000) ke lseyeli tetu təna taa, na í polo Tafiiti pɛekuyu. Haləna í tala taale pəŋtuləŋ kukpamuyu. ⁴ Ḿrúyú pa tala heeŋ tətəkəle nte tə we mpaav nəxə tə. Kukpamuyu ṕrúyú nakuli ku we təna. Ntəna Sayuli suu ku taa sı ı luki həm, na Tafiiti na ı yəlaa pa ŋmela lələ ke ṕrúyú kulumuyu ŋku ku taa. ⁵ Tənaɣale Tafiiti yəlaa weləta-ı sı: Nyuleleŋ nté yaa, Tacaa ka təma-ŋ heeluyu sı ı ká tu nyá kolontunaa ke nyá niŋ taa. Təw, lana-ı isəna n caa tə.

Ulena Tafiiti kulı təheɛ na í cooli Sayuli capa ntompəle. ⁶ Ḿrúyú ı lanɣle ŋmaawa mpi pə təw ı lapa mpu tə. ⁷ Ulena Tafiiti tə ı yəlaa sı: ləw í taa yele na má tokina ma səsə. Mpi tə, Tacaa ləsəna-ı na í kra-ı wulav.

⁸ Təm ntəxi Tafiiti taŋna ı yəlaa sı pá taa ku Sayuli. Pə waalı ké Sayuli luwa na í tu ı mpaav. ⁹ Ḿrúyú Tafiiti pɛle pa luwa tətə, na pá kpeesı Sayuli sı: Hai, ma caa wulav.

Sayuli pəsa ı waalı, ulena Tafiiti həntı-ı atɛ. ¹⁰ Na í pəsı-ı sı: Pepe təw ké n nukı nti yəlaa looliyi sı ma caaki nyá wakəluɣu tə ye? ¹¹ Pə taɣa mpu se. Mpi tə, saŋa n nana nyá isəpəle nté isəna Tacaa tu-ŋ ma niŋ taa tə. Yəlaa səsə-m sı má ku-ŋ. Ama má kisina sı pə fɛi sı má tu ma səsə təw ké niŋ. Mpi tə, Tacaa ləsəna-ŋ na í kra-ŋ wulav. ¹² Təw, ma caa, nn naaki nyá toko ntompəle nté ma niŋ taa, ye maa nəkaa maa ku-ŋ. Ama timpı ma coola nyá toko tike na má tá ku-ŋ tə, nyı sı ma taa u kraakəna-ŋ. Pəyele ma ta sələna-ŋ isayatu. Ama nyá nyəkəna-m katəsı sı n caa n ləsı ma luyu tɛɛ. Pəyele ma ta wakələna-ŋ natəli. ¹³ Tacaa ká huɣna má na-ŋ ta təm na í lɛtı-ŋ. Ama ma kaa kraası nyá təw ké niŋ. ¹⁴ Pa tuka ituule sı: Isayalataa lakəna isayatu. Mpu unı, tətəxə ma kaa tokina-ŋ. ¹⁵ Ma ta tu talu həxə kusəpaɣa, yaa ipɛelav, na halı lseyeli wulav taka təxənəxi-m mpu. ¹⁶ Tacaa ká huɣna má na-ŋ tá təm na í sɛɛna ma təw. ı ká ha-m tampana, na í ya-m nyá niŋ taa.

¹⁷ Tafiiti tema yɔɔtɔyɔ ke mpɔ, ɔlena Sayuli pɔɔsi si: ɔle ma pɔyalɔ Tafiiti nɔɔɔ ke ma nukɔ mpɔ?

ɔlena Sayuli tɔli nɔɔɔ na í wii tɔkpoo. ¹⁸ Na í tɔ si: Nyaxale tampana tu, ma tɔm sɔpɔna. Mpi tɔ, má larɔna-ɔ isayatu na í lɛeti-m kupantu. ¹⁹ Kupantu nti n lapa-m tɔɔɔ n keesa saɔa isɔntɔ. Mpi tɔ, Tacaɔ tu-m nyá niɔ taa na í kisi-m kuyɔ. ²⁰ Ye yɔlv sula i kolontu i kuyɔ-i ké, u yeki-i. Tacaɔ í lɛeti-ɔ kupantu nti n lapa-m saɔa kuyaku kune tɔ. ²¹ Pɔnente ma nyéma si nyaxale wulav. Iseɔeli kawulaya tɔna ká wee nyá niɔ taa. ²² Mpɔ tɔ, yɔɔtɔ na í tuuna Tacaɔ si, n kaa kv ma lɔlvɔ nyéma ke ma sɔm waali. Pɔyele n kaa kpiisi ma hɔte ke ma caa tɔyaya taa.

²³ ɔlena Tafiiti tuuna mpɔ. Mpuyɔle Sayuli mɔla kpente. ɔlena Tafiiti náá mɔli i kukpamuyɔ púyú taa.

25

Napaali lɛɔ

¹ Ḿpúyú kuyaku nakvli Samiyɛli sɔpa. ɔlena Iseɔeli nyéma koti na pá caɔa i layaya, na pá pimi-i i te Lama. Waatu inɔɔi Tafiiti kulaa na í polo Palaj wɔlaya tetu taa.

²⁻³ Kalepɔ lɔlvɔ taa apalɔ toɔ tu nɔɔɔlv i ka wenna Mawɔɔ. ɔlena i tɔmle nyéma náá we Kameeli na pá laki i tɔmle. I heej ka we iyisi tooso (3000) na pɔ́ɔ ke iyaya (1000). Apalɔ unɔ i hɔte nté Napaali, na i alɔ si Apikaali. Alɔ unɔ i ka we lɔmayasee ké na i isentaa luwa. Ama i paalɔ ná ké yɔlv nyɔmɔɔ tu na isayav. Kameeli ke paa we waatu unɔ na pá kɔki pa heej huntv.

⁴ Tafiiti pele paa we wɔlaya tetu taa. ɔlena Tafiiti nu si Napaali kɔki i heej huntv. ⁵ ɔlena í kusi ifepiya naanɔwa si, pá polo Kameeli ke Napaali te, na pá see-i si: Ma see-ɔ. ⁶ Iɔ í ha nyá tɔyaya na nyá nyɔm tɔnaya alaafaya. ⁷⁻⁸ I heeli-i tɔtɔ si: Ta na nyá tiikilaa tu wenna Kameeli. Tɔ ta la-weɔe isayatu natɔli. Pɔ́cɔ pa tɔla taa natɔli tɔ ta le. Ye n caa, n pɔɔsi-tɔɔi nyá tɔmle nyéma na í na. Tɔv, ma nuwa si pa tɔɔna nyá heej huntv kɔv tɔ, larɔlvɔmle kuyaku ke ma nyéma pola nyá te. Ma wiikina-ɔ si í ha má na ma nyéma ke mpi n wena si n haaki-tv tɔ.

⁹ Ifepiya mpe pa tala Napaali te, ɔlena pá keesi-i Tafiiti tɔmnaa mpe na pá taja i kvɔcɔtɔ. ¹⁰ Tɔnaxale Napaali holaa si: Tafiiti yaa. Ma ta nyi wei pa yaa mpɔ tɔ. Kayana yomaa mpa pa seeki pa caana na pá cɔki yem tɔ pa wiisa payale ké. ¹¹ ɔle ma kaa kraɔa tɔɔnaya na lɔm na nantv nti ma lapa tɔkpetekpete ke ma tɔmle nyéma tɔ, na má celɔyi yem cɔɔlaa.

¹² Tɔnaxale Tafiiti pɔyalaa pɔsɔna pa waali. Pa kpema ɔlena pá keesi-i tɔmnaa mpe pa tɔna. ¹³ Ntɔna Tafiiti si: Paa wei í lɔli i layate ke i tɔnaya taa.

ɔlena Tafiiti pɔyalaa lɔli pa layalee na i mayamaya í cɔ i layate tɔtɔ. Yɔlaa isu nasɔle (400) tɔna i waali, na pɔ kaasi yɔlaa ɔmɔnvɔ (200) na pele pa taja wontu.

Apikaali sɔɔyɔ ke Tafiiti

¹⁴ Ḿpúyú Napaali pɔyalaa taa nɔɔɔlv cɔpa i alɔ Apikaali ke sɔkpalvɔv si: Tafiiti kvsɔna nteɔe i pɔyalaa ke wɔlaya tetu taa si pá kɔv pá see ta caa. Ntɔna í nyaasi-we. ¹⁵ Pɔ́cɔ waatu wei tana yɔlaa mpe tu we wɔlaya tetu taa tɔ, pa lapa-tɔvɔ kupantu ke teu ké. Pa ta la-tɔvɔ isayatu natɔli. Pɔ́cɔ ta pulɔv ta le. ¹⁶ Mpe pa kentina ta tɔv ké tam na té tiikiyi ta kalɔkɔɔ. ¹⁷ Mpɔ tɔ, nyi isɔna n ká la tɔ. Mpi tɔ, pa tema ta caa na i nyɔm tɔna pɔ tomle tam ké. Pɔyele i nyɔmɔɔ katatɔlaya tɔv, paa ta taa nɔɔɔlv yɔɔtɔna-i i kaa nu.

¹⁸ Tɔnaxale Apikaali kraɔa potopotona ke ɔmɔnvɔ (200). ɔlena i kraɔa sulɔm hulur naale, na heej wei pa tema tɔsvɔv tɔvɔ kakpasɔ. I kraɔa tɔtɔvɔ pee kvtoɔee isu saaki, na lesɔɔ paya ke nunɔwa (100), na fikinaa paya ke ɔmɔnvɔ (200), na í hɔkɔ kraɔasi tɔv. ¹⁹ ɔlena í tɔ i tɔmle nyéma si: Í tee-m nɔɔɔ na má tɔɔ mɔ waali.

Ama Apikaali ta heeli i paalɔ ké natɔli. ²⁰ Ḿpúyú i kra i kraɔaya tɔv na í kraɔa pulasi mpaav. ɔlena i na Tafiiti na ílé i nyéma pá sulí kpakpaa.

²¹ Na pááná kpa Tafiiti na í maɣasi ɪ taa si: Isu ma taɣuɣu apalɔ unɛ ɪ nyəm tənaya wɔlaya tetu taa tɔ, ma iwule tənə tu-m lum nté yem. Pəyele ɪ nyəm taa pulɔ ta le. Ilena í feli-m isayatu ke ma kupantu lonte. ²² Ye pə nyaalaa na má ta kpiisita ɪ na ɪ yəlaa tənə lɔ í ku-m.

²³ Apikaali loosa Tafiiti, Ilena í tii ɪ kraɣaya tɔ ke lɔɣ, na í hənti-ɪ atɛ. ²⁴ Ilena í tasa ɪ nɔɔhɛ tɛɛ ké hotuyu na í tɔ si: Hai, ma cɛ, má wakələnə. Ule yele na nyá pɛɛlɔ má, má yɔɣɔti na hí nu. ²⁵ Taa kraɣa ma paalɔ unɪ ɪ tɔm na n yaa-ti si pulɔ. Pa yaakuyɔ-ɪ si Napaali tɔ, pə nyuyɔ nté si kraɣtu. Ḿpúyó ɪ tu we teitei. Má tá nana mpa n tilaa tɔ na pé lá mpv. ²⁶ Ma cɛ, Tacaa kpana nyá niɣ si hí taa lɛɛti nyá kolontunaa. Ma tuuna nyá na Tacaa si lɔ ká wakəli nyá kolontunaa na nyá isayalataa ke isu Napaali. ²⁷ Hai, ma cɛ, mu kucəɔv ŋku ma kəna-ŋ isəntɔ tɔ na hí tala nyá yəlaa. ²⁸ Taa nyəni ma isayatu, Tacaa ká tu-ŋ kawulaya na ká wɛɛ tam. Mpi tɔ, nyá paasəɣəna na Tacaa yoo. Páćɔ nɔɣɔlv kaa kv nyá tɔm. ²⁹ Iɔ ká ŋmɛsi nyá weesuyɔ ke təkulakula. Ye nɔɣɔlv kula nyá tɔɔ si ɪ kuyɔ-ŋ ɪ kaa na-kv. Ama ɪ ká lɔ nyá kolontunaa ké isu pa tɔɔkuyɔ pəntɔlvɛɛ tɔ. ³⁰ Ye pə kəma na Tacaa la-ŋ kupantu nti ɪ ka su-ŋ tɔ, na í kra-ŋ lɛɣɛli nyəma wulav, ³¹ Ilen n kaa wii nyá ti si n kowa tulum, yaa n lɛɛta nyá tɔɣi nyá kolontunaa. Hai, ma cɛ, ye pə kəma na lɔ la-ŋ kupantu, Ilen n tɔɔsi ma tɔɔ.

³² Mpuɣɔle Tafiiti təma Apikaali si: Ma sama lɛɣɛli Iɔ Tacaa wei ɪ kusa-ŋ na hí səɣi-m səɣa isəntɔ tɔ. ³³ Na má sɛɛ nyá tɔtɔɣɔ isəna n lapa ləmaɣasɛɛ, na hí kpa ma niɣ na má tá kv na má lɛɛti tɔ. ³⁴ Ma tuukina Tacaa wei ɪ kpa ma niɣ si má taa la-mɛɣɛ isayatu tɔ si, ye n taa səɣi-m lɔɣ, mpi si pu nyaalaya tɔ, pə taa kaasɪ Napaali na ɪ yəlaa taa nɔɣɔlv.

³⁵ Ilena Tafiiti mu Apikaali niɣ taa ké mpi ɪ ka ha-ɪ tɔ. Ilena í tɔm-ɪ si: Taa nyá, məli nyá tɛ, ma nu nyá tɔm, ma hula-ŋ suulu.

Napaali səm

³⁶ Apikaali məla tɔɣaya, Ilen ɪ maɣana ɪ paalɔ təkɪ kele na í nyɔkɪ isu wulav, na sɔlvum kv-ɪ na í ŋmaaləɣi. Ule ɪ ta heeli-ɪ natəli təfi, haləna pə fe tanəɣ. ³⁷ Tɛv fema na ɪ sɔlvum cɛ ɪ tɔɔ, Ilena ɪ alv kɛɛsi-ɪ pə tənə. Ḿpúyó ɪ laɣle cɛpa katatəlaya, na pé məli-ɪ tvuluyɔ. ³⁸ Kuyɛɣ lapa isu naanwə, Ilena Tacaa yele na í tɛɛsi səpv.

³⁹ Ḿpúyó Tafiiti nuwa si Napaali səpa. Ilena í tɔ si: Ma sɛɛ Tacaa wei ɪ sɛɛna ma tɔɔ ké isayatu nti Napaali lapa-m tɔ tɔ taa tɔ. Iɔ unɪ ɪ kpana ma niɣ si má taa wakəli, na í lɛɛti Napaali ke ɪ maɣamaya.

Pə waali ké Tafiiti tilaa si ɪ hɔɣ Apikaali ke leelu. ⁴⁰ Tillaa tala alv unɪ ɪ tɛɣɛ Kameeli, Ilena pá heeli-ɪ si: Tafiiti tilina-tuyɔ nyá kiɣ si ɪ hɔɣi-ŋ leelu.

⁴¹ Mpuɣɔle Apikaali hənta-wɛɣɛ atɛ na í tɔ si: Maa pəsi ta caa yom, na má kɔkɪ ɪ təmlɛ nyəma nɔɔhɛɛ ke lum.

⁴² Ilena Apikaali kuli kpakpaa na í kpa ɪ kraɣaya tɔɔ. Na ɪ pɛɛlaa kakpasɪ wei ɪ lakaya-ɪ təmlɛ tɔɣɔ ɪ waali, na ɪ təɣ Tafiiti təmlɛ nyəma na í pəsi Tafiiti alv.

⁴³ Tafiiti ka tɛma Sisilee tv Ahinowam ke kraɣav ke alv. ɪ alaa lapa naale. ⁴⁴ Pə kaasa ɪ kancaalaya alv Mikaali tɔ, ílé ɪ caa Sayuli ka lɛɛka-ɪ ké na í ha Kalim tv Layisi pəyalv Paləti.

26

Tafiiti kisa Sayuli kuyɔ tɔtɔ

¹ Ḿpúyó kuyaku nakvli Sifi nyəma pola Sayuli kiɣ ke Kipeya na pá heeli-ɪ si: Tafiiti polaa na í ŋmɛli Hakila pulaya tɔɔ ké wɔlaya tetu isentaa.

² Tənayalɛ Sayuli kulaa, na í kraɣa lɛɣɛli yoolaa taa yoolaa ke iyisi tooso (3000) na pá polo Tafiiti pɛɛkuyɔ ke Sifi wɔlaya tetu taa. ³ Pa talaa, Ilena pá siki Hakila pulaya tɔɔ ké mpaav nɔɣɔ. Ḿpúyó Tafiiti nuwa si Sayuli təɣa ɪ waali ké tənə. ⁴ Ilena í tili fɛɣlaa na pá maɣana si tampana. ⁵ Ḿpúyó Tafiiti pola pa təsikile tənaya kpakpaa. Ilena í ná Sayuli na ɪ yoo wulav Apənɛɛ pa təhəntəle. Sayuli na həntaya hɛkv taa ké, na yoolaa náá həntaa na pá cəna-ɪ.

⁶ Μρύγύ Tafiiti pōsa Hiti tu Ahimeleki, na Seluya pəyalu Sowari neu Apəsayi si: Mə taa awe caa si ma na-ι τέ polo Sayuli pa təsikile? Ntena Apəsayi cə-ι si: Maa tərη-η.

⁷ Mpyυle pa kula ahoο anι na pá polo pa maγana Sayuli hanta heku taa na ί tooki. ι ηmantaaya ka sika ι nyυyυ tōó ké, na Apənee na yoolaa pa hanta na pá tamι-ι kotaya.

⁸ Tənaγale Apəsayi tōma Tafiiti si: Saηa nté Tacaa tōwa nyá kolontu ke nyá niη taa. La suulu na η yele na má kamι-ι ηmantaaya ke tōm kuləm tike təkōη na má kpəna tetυ.

⁹ Ntena Tafiiti si: Taa kv-ι yoo. Ye yulu kwaa Tacaa kuləsu, ləo υ yeki pōntυ. ¹⁰ Ma tuukina si, Tacaa tike wenna mpaav si ί kv-ι. Ntanyι ι kvayaku ká tala na ί sí ι səm, yaa pá kv-ι təyoole. ¹¹ Si má tú niη ke Tacaa kuləsu tōó tō, ləo ί pona mpusi ke pooluη. lē kraγa ι ηmantaaya na ι lum fulaya na τέ tεε.

¹² Tafiiti pa kraγa wontu nti na pá tεε tō, nəγəlv ta fe na ί nu pa taη yaa ί na-we. Mpi tō, Tacaa lapaya na pá too isu pa səpa. ¹³ Μρύγύ Tafiiti pa pola pooluη na pá kpa pulaya lēηka tōó. ¹⁴ lēna ί kpεεsi Apənee na yoolaa lēmpa si: He hee, υ nu taa? Ntena Apənee si: Nyaya aweye na η holiγi wulav tōó ké mpy ye? ¹⁵ Kεlena Tafiiti cə-ι si: Nyana awe ί maγa apalvtυ ke lseyeli taa? Pepe tōó ké n ta feη nyá caa wulav tōó ké teu? Tōυ, nəγəlv polaa si ί kvγι-ι. ¹⁶ Ama nti n lapa mpy tō tē ta kεεsi yoo. Ma tuukina Tacaa si timpi ί tá feη mə caa wei Tacaa ləsaα tō ι tōó tō, ί mvna səm ke mə tənaya. Nyəni, wulav ηmantaaya na ι lum fulaya ηka kaa we ι nyυyυ tōó təγəlv cəne.

¹⁷ Μρύγύ Sayuli nyəmə Tafiiti nəγə na ί pōsi si: Ma pəyalu Tafiiti nəγə ke ma nukι mpy? lēna ί cə si: Hai, ma caa wulav, ma nəγə ké.

¹⁸ Ta caa, pepe tōó ké n təγənvγι-m mpy? Ma lapa-η we? Ntiγi ma pəntəna-η? ¹⁹ Hai, ta caa, ke ηkraηη na η nu ma tōm. Ye Tacaa tōna-η si η təγənv-m, lē kuhav ka hεεsi ι laηle. Ama ye yəlaa səsəγəna-η, Tacaa ί tərηsi-weγe mpusi. Mpi tō, pa təγənvγι-m ké si má lu ləo tetυ taa, na má polo tuη talaale. ²⁰ Ama maa caaki si ma si lēlaa tē. Pepe tōó ké n pεekəγι-m isu isesəlav, yaa isu pa təγənvγυ ləyaya ke pulasi taa tō?

²¹ Mpyυle Sayuli cōwa si: Ma wakəlaa ké. Məli ma pəyalu. Ma kaa tasa-η isayatu ke lapv. Mpi tō, n ta kv-m. Má lapəna isayatu səsəvntυ isu kvmeləmvγυ.

²² Kεlena Tafiiti si: Ta caa, nyá ηmantaaya ntō cəne. Nyá yəlaa taa nəγəlv ί kəo ί mv.

²³ Tacaa ί felι mpa pa tēηa siγisuyυ na pá lá kvpantυ tō. Mpi tō, saηa ι tv-η ma niη taa ké. lēna má kisi si ma taa tokina wulav wei Tacaa ləsaα na ί kpa tō. ²⁴ ləu saηa ma yela-η kvγυ tō, Tacaa ί la maγa mpy tōtō, na ί fiti-m wahalanaα təna taa.

²⁵ Ntena Sayuli si: Ma pəyalu, ləo ί kooli-η kvpantυ na η waa pə təna pə taa.

Μρύγύ Sayuli məla kvpente na Tafiiti náá tεε ι nyəηkv.

27

Tafiiti kvplvγυ tūγυ ke Filiisi nyəma te

¹ Μρύγύ Tafiiti maγasa ι taa si: Kvayaku nakvlι Sayuli tēη na ί kv-m yoo. lē sana kεle si má polo má tv kvplvγυ ke Filiisi nyəma tetυ taa. Waatυ inəγι ι ká yele-m pεekvγυ ke lseyeli tetυ taa cəne. lē ma fita ι niη taa kεle. ² Pə tōó ké ι na ι yəlaa nasətosο (600), pa kulaa. Μρύγύ pa tēηna Mawəki pəyalu Akisi wei ι ké Katι nyəma wulav tō ι tε. ³ lēna pá kraγa pa alaa, na pa piya, na pá polo pá caya təna. Paa na Tafiiti na ílé ι alaa naale, Sisilee tv Ahinowam, na Kamεli tv Apikaali wei ι ké Napaali leelu tō. ⁴ Sayuli nuwa si Tafiiti tv kvplvγυ ke Katι, lēna ί yele-ι pεekvγυ.

⁵ Μρύγύ kvayaku nakvlι Tafiiti tōma wulav Akisi si: Hai, ta caa, ye n lapa-m naani, lē n nyəni icaliya nakəlvγι nyá tetυ taa cəne na má caya təna. Təfō pə fei si má na-η τέ caya nyá kawulaya icate taa ké mpy?

⁶ lēna Akisi hvli-ι icate nte pa yaa si, Sikəlakι təγə kvayaku ηkv kv maγamaya. Pə tōó ké icate nté tē pəsa Yuta nyəma wulav nyənte ke haləna saηa.

⁷ Pənaγa na isətvnaα liyiti təcu ke Tafiiti caya Filiisi nyəma tetυ taa. ⁸ Tafiiti pa lukaya kuluv ke Kesuli nyəma, na Kiiisi nyəma, na Amaleke nyəma ké. Mpi tō, piitimnaα mpe paa cayana hatoo ləη taa ké Suli kəηkəη taa. Haləna pá polo lēpiti tetυ taa. ⁹ Pa kvkaya

yəlaa tənaxa həyəlvuy ηku kv taa ké. Pə krayav apalaa na alaa tə. Ulena pá kprakəyi pa təla na pa nyəm na pá pukina Akisi. ¹⁰ Ye ílé i pəəsa-i si: Leye i pola mə kuluv ke saŋa? Ule ntanyi i looli si Yuta tetu ilim mpətəŋ tə. Yaa i tə si Yelameli tetu taa, yaa Keni tetu taa ké tə polaa. ¹¹ Tafiiiti u yeki apalv yaa alv na i weesuyv, si pé taa kəə na pá tayasi Akisi ke nti i laki tə. Isəna Tafiiiti lakaxa saa wei i ka we Filiisi nyəma tetu taa təyole. ¹² Akisi ka lapa Tafiiiti ke naani ké teu ké na í təŋ si: Nəəŋəə lseyeli nyəma taa kraana Tafiiiti. Mpu tə, təlası i ká pəsi ma təmlə tv ke tam təə ké.

28

¹ Ḿpúyú Filiisi nyəma kota pa yoolaa tintika si pa yookina lseyeli nyəma. Ulena Akisi pəəsi Tafiiiti si: Ntəŋ n nyəma si nyana nyá yəlaa i ka səna-m na té yoonaa lseyeli nyəma na? ² Ntəna Tafiiiti cə-i si: N ká nana nyá isəpəle ke nti maa la tə. Kələna Akisi si: Waatu inəyi maa yele na í tənəyi ma mayamaya ke tam təə.

Sayuli kəyənəŋ susuyv

³ Samiyeele ka tema sərv na lseyeli nyəma pimi-i i te Lama. Halı pá caxa i ləyaxa. Pəyele Sayuli ka təyənə kəyənəməŋ susəlaa, na pee pəəsəlaa tənaxa i tetu taa ké.

⁴ Ḿpúyú Filiisi yoolaa kotaa na pá siki Sunem, na Sayuli náá koti lseyeli nyəma təna na pá siki Kilipwa. ⁵ Sayuli nawa kolontunaa yoolaa payale, ulena səyənətv kra-i na í seliyi isu lvm taa kpatə. ⁶ Ulena í yəyətəna Tacaa. Ama ílé i ta cə-i. Paa toosee taa, paa kətəlaa mayasuyv taa. Pəyele ləə kuyəyətətv tələsəlaa nəyəl v ta heeli-i si pulv. ⁷ Ntəna í tú nəyə si pá pəkı-i alv wei i susəyi kəyənəməŋ tə na inı i polo i kiŋ. Ulena i waalı nyəma heeli-i si: Alv nəyəl v we An-Təəə na í susəyi.

⁸ Ahoo yuwa ulena Sayuli layasi wontu, na í kraya apalaa naale na pá polo alv inı i kiŋ. Ḿpúyú Sayuli təma-i si: Ma caa si í yaa-m atətv wei maa kəesi-ŋ tə na í heeli-m ma nyuyv təm. ⁹ Ḿpúyú alv pəəsa-i si: Ntəŋ n nyəma si Sayuli təyənə kəyənəməŋ susəlaa, na pee pəəsəlaa tənaxa i tetu taa? Ule pepe təə ké n nyəkı-m katəka si í kra-m na pá kv-m. ¹⁰ Ntəna Sayuli yəyətı na i tuu si: Na ləə, pulv kaa la-ŋ. ¹¹ Ntəna alv pəəsi-i si: Aweye n caa si má yaa? Sayuli si yaa Samiyeele.

¹² Waatu wei alv nawa Samiyeele, ulena í má kapuka na í tó Sayuli si: Hei, sese nyaxale Sayuli na í puysu-m mpv? ¹³ Ntəna wulav nəyə təkra v si: Nyá lanle í taa tə. N na puluyv? Ntəna alv si: Atətv nəyəlvuyv ma naaki na í lukəna tetu tē. ¹⁴ Ulena í pəəsi-i si: l isentaa we isəna təə? Alv si: Kvkpatəlv ké, na í suu cara.

Tənaxa Sayuli cəkənaa si Samiyeele, na í hənı-i atə. ¹⁵ Mpuylə Samiyeele pəəsa Sayuli si: Pepe təə ké n caaləyi-m mpv? Ntəna Sayuli si: Ma təm təmaya. Mpi tə, Filiisi nyəma kəma-m yoonav. Pəyele ləə u tasəyi-m yəyətənav. Paa toosee taa, paa ləə kuyəyətətv tələsəlaa u heeliyi-weyə ma təm. Pə təə ké ma yaa-ŋ si í heeli-m nti pə wee si maa la tə. ¹⁶ Ntəna Samiyeele pəəsi-i si: Tacaa lə-ŋ na í pəsi nyá kolontu, ulena í yaakı má suwe? ¹⁷ Isu Tacaa ka heela-ŋ na ma kəesi-ŋ təyə i laki-ŋ. U ləeka nyá kawulaya na í ha-kəye Tafiiiti. ¹⁸ N ta təkı Tacaa təm na í kpiisi Amaleke nyəma. Mpu pə təə ké Tacaa laki-ŋ ḿpúyú saŋa. ¹⁹ Cele i ká tv nyana lseyeli nyəma təna ke Filiisi nyəma niŋ taa, na nyana nyá piya i ká la sələnaa.

²⁰ Ḿpúyú Samiyeele təm nti tə ssa Sayuli ke watu na í yele i ti na í fala atə təmləv isu taav. Mpi tə, i taa təyə puluyv kuyaku ηku na ahoo təna, ulə i tənuyv ka hoowaya. ²¹ Mpuylə alv inı i pola Sayuli kiŋ na í mayana-i na səyənətv pu-i ḿpúyú katatəlaya. Ulena í təmı-i si: Ta caa, nyá pələ má, ma nuna-ŋ teu na má mv səm na má lá nti n heela-m tə. ²² Mpu tə, yele má ha-ŋ təyənaxa ke pəcə na í təyə, na pé cə nyá isentəə na í tó nyá mpaav.

²³ Ulena Sayuli kisi si i kaa tən pulv. Ḿpúyú Sayuli waalı nyəma na alv inı pa kaana-i, haləna í kəə i kvli atə na í caxa kvhəntuyv tə. ²⁴ Ḿpúyú alv kra nav ifate nte tə yasəla teu tələpələri təyə ləŋ, na í kv na í tv petepetası. ²⁵ Ulena í cəla Sayuli na i waalı nyəma na pá təyə. Ḿpúyú pa kula ahoo anı na pá kpe.

29

Filiisi nyóma tǝǝnnyu ke Tafiiti

¹ Mǝrúyú Filiisi nyóma kota pa yoolaa ke timpi pa yaaki si, Afeka tǝ na lseyeli nyóma náá koti pa nyóma ke Sisilee hite nǝǝ. ² Ulena Filiisi awulaa na yoolaa nunǝwa (100) kpekǝle, na iyaga (1000) kpekǝle pa tǝ na pá tǝe. Pǝ kaasa Tafiiti na ílé i nyóma na Akisi ke waali. ³ Ntǝna Filiisi yoolaa sǝsaa pǝǝsi Akisi si: Hepǝla nyóma mpe pa caa weye cǝne?

Kelǝna Akisi si: lseyeli wulav tǝmlǝ tu Tafiiti ké té. i wev ma kiŋ tǝ pǝ taŋŋaa ké. Pǝcǝ ma ta keesi-i na isayatiya nakǝlǝŋi halǝna saŋa.

⁴ Tǝnaya pa mv Akisi na pǝáná na pá tǝm-i si: Mǝlǝna-i lonte nte tǝ taa n ka hǝla-i si í caŋa tǝ. Í taa tǝŋ tá waali ke tǝyoole, na pá kǝǝ na yoou haŋ ulǝna í pǝsi ta kolontu. N ta nyi taa si ta yǝlaa paneyǝ i ká kv, ulǝna pá ciiki í na i caa? ⁵ Matǝŋ Tafiiti unǝyi paa yookaŋana yontu na paale si:

Sayuli kǝwa yǝlaa iyaga (1000) ke huŋule.

Tafiiti náá kv iyisi naanǝwa (10000) ke huŋule.

⁶ Mpuŋule Akisi yaa Tafiiti na i tǝm-i si: Ma tuuna Taca si n ké tampana tǝŋlv ké, na ma nyulǝŋi si má na-ŋ tǝ puki yoou. Mpi tǝ, hatoo n kǝm ma kiŋ na pá suna saŋa tǝ, ma ta nata isayatiya nakǝlǝŋi nyá kiŋ. Ama Filiisi awulaa lelǝa u caakǝna-ŋ. ⁷ Mpu tǝ, mǝli tǝhe, pǝ taa kǝǝ na í la mpi pǝ ta maŋa-we tǝ.

⁸ Ntǝna Tafiiti si: Ta caa, wulav, ulǝ pepeye ma lapa? Tuu ma kǝm nyá kiŋ cǝne na pá suna saŋa tǝ, isayatv ntiyi n nawa ma kiŋ na pá fei si má na-ŋ tǝ polo yoou? ⁹ Mpuŋule Akisi si: Natǝli tǝ fei ma kiŋ, halǝ n tu we maŋa teu ké isu lsǝ tillu. Ama awulaa sǝkpe ma mpe pa tǝmna si pǝ fei si tá na-ŋ tǝ polo yoou. ¹⁰ Mpu tǝ, nyá na mpa í lu Sayuli kiŋ na í kǝǝ tǝ, cele tanǝŋ ye pǝ nyaalaa í kvli lǝŋ na í tǝe.

¹¹ Tev fema, ulǝna Tafiiti-we pá kvli lǝŋ na pá mǝli timpi paa wee tǝ. Ulena Filiisi nyóma náá polo Sisilee.

30

Tafiiti yoonav ke Amaleke nyóma

¹ Mǝrúyú Tafiiti na i yǝlaa pa tala pa tǝcaŋale ke kvyakv tooso nyǝŋkv wule. Ulena pá maŋana Amaleke nyǝma wata Yuta na ilim mpǝtǝŋ tǝǝ, na pá sǝ Sikǝlakǝ ícate. ² Ulena pá kpa alaa na sǝsaa na piya mpa paa we tǝ taa tǝ. Pa kuu pa tǝnaya na pá tǝna mpaav. Ama pa ta kv pa taa nǝǝlv. ³ Tafiiti na i yǝlaa pa tala ícate taa, ulǝna pá maŋana pa sǝpa-teye kǝkǝ. Mǝrúyú pa kpa pa alaa na pa alǝpiya na pa apalǝpiya ke yomle. ⁴ Mǝrúyú pa tula nǝǝsi na pá wii tǝkpoo isu pa sǝki pa sǝki. ⁵ Pa kpeŋna Tafiiti alaa naaleye na pá kraŋa. Sisilee tu Ahinowam na Kameeli tu Apikaali wei i ké Napaali lelu tǝ.

⁶ Mpuŋule Tafiiti laŋle pǝsa katatǝlaya. Mpi tǝ, i yǝlaa ka wǝna-i na huwee nyǝŋ nyǝna ke pa piya tǝǝ ké. Halǝ pá kvli si pa yakǝ-i pǝe. Ulena Taca sǝǝsi-i apalǝtv.

⁷ Ulena Tafiiti tǝ Ahimelekǝ pǝyalv Apiyataa wei i ké kǝtǝlv tǝ si: Kǝna-m kǝtǝlaa toko wei pa pǝǝsǝŋana Taca ke tǝm tǝ.

Apiyataa pona-i, ⁸ ulǝna í pǝǝsi Taca si: Ye ma tǝŋa kolontunaa mpe maa hiki-we? Taca si: Tǝǝni-we n ká hiki-we na í waasi yǝlaa mpe.

⁹ Ulena Tafiiti na i yǝlaa nasǝtoso (600) pá tv pa waali. Pa tala Pesǝǝ lǝǝv ¹⁰ ulǝna yǝlaa ŋmǝnnyu (200) saali tǝna. Mpi tǝ, pa sula kav. Pǝ kaasa nasǝle (400), ulǝna pǝle na Tafiiti pá tǝyuti. ¹¹ Mǝrúyú pa sula Icipiti tu nǝǝlv, na pá pona-i Tafiiti kiŋ na pá ha-i tǝŋnaya na lǝm. ¹² Pa ha-i tǝtǝŋ fiki pee kvwǝle payale, na lesǝŋ kvwǝlv paya ke naale, na í tǝŋ na í lá alaafǝya. Mpi tǝ, kvyeŋ tooso ke i ta tǝŋ i ta nyǝ. ¹³ Ntǝna Tafiiti pǝǝsi-i si: Awe tǝna-ŋ na leye n lunaa? Kelǝna ílé si: Ma ké Icipiti tu ké, Amaleke tu nǝǝlv i ka tǝkǝna-m yomle. Saŋa taa kvyeŋ tooso kǝlv pǝ wukaŋa-m na í lǝ-m tǝ. ¹⁴ Ta watǝna Kǝletǝ nyóma tǝtv ilim mpǝtǝŋ hǝŋǝlvnyu tǝǝ ké Yuta tǝtv taa, na Kalepv tǝtv, na tǝ sǝ Sikǝlakǝ ícate. ¹⁵ Ntǝna Tafiiti si: N ka pona-m yoolaa mpe unǝ pa kiŋ na?

Kelena yom cə si: Tuuna ləw həte si n kaa kv-m. Pəyele n kaa cəle-m ma caa, ilena pécó má pona-ŋ pa kiŋ.

Tafiiti kowa Amaleke nyéma

¹⁶ Apalu inɪ ɪ kraɣa Tafiiti na í pona-ɪ na pá maɣana Amaleke nyéma ke səsəm ke təna, na pá təkɪ na pá nyəwəki na pá paaki. Wontu nti paa lɛeka Filiisi nyéma na Yuta nyéma tə tə təw kɛ pa lakaya mpv. ¹⁷ Ḿpúgú Tafiiti kv-weɣe tanaŋ ŋkv. Haləna tɛv kufemuɣu taanaɣa, pa taa nəɣəlɔ ta fiti. Ye pə taɣa ifepiya nasəle (400) wei ɪ caɣa yooyoona na í se tə. ¹⁸ Ḿpúgú ɪ lɛeka pa təna mpa Amaleke nyéma ka krawa tə, na ɪ alaa naale. ¹⁹ Tafiiti lɛeka pa piya tənaxa təcəiceɪ, na pa wontunaa mpa kolontunaa ka kuuwa tə. ²⁰ Na í lɛeki Amaleke nyéma təla təna na a tiikilaa yəɣətəɣɪ si: Tafiiti təla ntə cəne.

²¹ Pa kama pa tala yəlaa ŋmənɔɣv (200) ŋkv ku kawa na kú saali Pesəw ləw nəɣə tə, ilena pɛle pá polo-weɣe səŋɔɣv, na Tafiiti krətəna-we na í sɛe-we. ²² Mpuɣule mpa paa təŋa Tafiiti tə, pa taa tetelataa na asaɣaa pa təma si: Timpi pane pa ta pəsi na pá polo kolontunaa təkule tə, ta kaa ha-weɣe mpi tə hika təna tə pə taa pulv. Ama pa alaa na pa piya tike ke paa kelɪ na pá tɛɛ.

²³ Ntəna Tafiiti si: Apalaa mɛ, í taa la mpv. Mpi tə, Tacaɣa yarəna-tv na í tú tá niŋ taa kɛ ta kolontunaa na í ha-tvɣv pə təna isəntə. ²⁴ Nəɣəlɔ kaa mv mə təm nti.

Uɛ pə wɛɛ kɛ si mpa pa pola təyoole tə,

na mpa pa taŋa wontu tə pá tala wontunaa mpeɣe teitei.

²⁵ Pə kraɣav kuyaku ŋkv na pá puki təɣə lɛɣɛli nyéma svv ḿpúgú lapv, na pá pəsi svv kiiu.

²⁶ Pa məla Sikəlaki, ilena Tafiiti cosi kolontunaa wontu nti pa hika mpv tə tə taa, na í ha Yuta nyɣv nyéma na ɪ taapalaa si: Tacaɣa kolontunaa ke tə lɛekaa na tɛ cosi na tɛ ha-mɛ. ²⁷ Mpa mpa ɪ hawa təɣəle, Petɛeli nyéma, na Lama nyéma ke Nekɛfi wɔlaya tetv taa, na Yatii nyéma, ²⁸ na Alwɛɛ nyéma, na Sifimətɪ nyéma na Isətemwə nyéma, ²⁹ na Lakaali na Yelameli acalɛɛ nyéma na Keni nyéma, ³⁰ na Hooma nyéma na Pəw-Asaŋ nyéma na Ataki na Hepələŋ nyéma, ³¹ na timpi timpi Tafiiti na ɪ yəlaa paa cəwəsa tə pə nyəmana.

31

Sayuli səm

¹ Waatv inɪ ɪ taa kɛ kuyaku nakulɪ, Filiisi nyéma yoona lɛɣɛli nyéma, na pá təɣəni-we na pá kv-weɣe Kilipwə pɣv taa. ² Ulena pá tú Sayuli pa waali na pá kv ɪ pəyalaa Sonatanŋ na Apinatari na Maləkisuwa. ³ Ḿpúgú pə wiisina Sayuli na pá yaɣa-ɪ nyéma ke teu. ⁴ Ulena í tə ɪ yoou wontu təkulv si: Kpɛɛ nyá layate na í tɛɛsi-m. Pə taa kəw na Filiisi ma ta nyɪ isənaa mpe pá kəw pá tɛɛsi-m na pá paana-m.

Ama səɣəntv kra yoou wontu təkulv na í kisi. Tənaxale Sayuli sika ɪ layate na í yele ɪ ti na í hoti tə təw. ⁵ Yoou wontu təkulv ná mpv, ilena úlɛ í hoti ɪ nyənte təw kɛ mpv tətə na í st.

⁶ Sayuli na ɪ pəyalaa tooso, na ɪ yoou wontu təkulv, na ɪ yəlaa təna pa səpəna kuyaku ŋkv.

⁷ Ḿpúgú lɛɣɛli nyéma mpa paa we Sisilee ləw waali, na Yaatanɪ pəɣə waali tə, pa nuwa si Sayuli na ɪ pəyalaa pa səpa na lɛɣɛli yoolaa seeki. Tənaxa pɛle pa lu pa acalɛɛ taa na pá se tətə. Ulena Filiisi nyéma polo na pá caɣa təna.

⁸ Tɛv fema, ilena Filiisi nyéma polo si pa krapəɣɪ sətəa wontu. Ḿpúgú pa maɣana Sayuli na ɪ pəyalaa tooso pa səpa Kilipwə pɣv taa. ⁹ Ulena pá setɪ Sayuli nyɣv na pá wəɣəsɪ ɪ yoou wontu. Pə waali kɛ pa yasa təm kupantv ntəɣɪ Filiisi nyéma tetv taa, na pa tuŋ kutuluŋ taa na yəlaa təna nu. ¹⁰ Ulena pá svv Sayuli wontu ke tvɣv Asətati kutuluyv taa. Ḿpúgú pa kama Sayuli maɣamaɣa ke ɪcate nte pa yaa si Petɪ-Seyan tə tə kolunə təw.

¹¹ Waatv wei Yarɛɛsi nyéma nuwa isəna Filiisi nyéma lapa Sayuli tə. ¹² Ḿpúgú apalaa taa apalaa kotaa, na pá tə ahoo təna na pá polo Petɪ-Seyan na pá ləsi Sayuli na ɪ pəyalaa,

na pá pona-weye Yapeesi na pá wə-weye kəkə. ¹³ lēna pá ləsi pa mowa na pá pi tugu
nakuli ku tee. lēna pá həkə nəsi ke kuyeyi naatosompəgəlağa.

SAMIYEELE TOM TAKELAYA NAALE NYEJKA

Kutolotu

Samiyeele takelaya naale nyejka taa ke pa keesayi lseyeli wulav soso tom. Inu i teena awulaa tanaya nyuyu kuluyu na toj. Pa keesa totoyo i icantu, na isana i hota isayatu sosootu taa to. I sosootu lentu nte, i cekona i isayatu nti to tom. Ilena i tisi si to fei teu, na i selami iso ke suulu, na ile i wii-i.

Isana pa faya Samiyeele II takelaya to:

Tafiiti pasa Yuta kpekale wulav, titite 1-4

Tafiiti kawulaya ke lseyeli nyoma tona too, titite 5-20

Tafiiti kawulaya kantakaya pusi, titite 21-24

Tafiiti nu Sayuli sam

¹ Sayuli sam waali ke Tafiiti luna Amaleke nyoma takule na i mali Sikelaki na i caya tanaya kuyeej naale. ² Kuyaku tooso nyejku wule ke nayoju sewa Sayuli pa tasikile na i cala i wontu na lanwakalle, na i pala i nyuyu taa ke tetu. I tala Tafiiti, Ilena i hanti-i ate. ³ Mpyule Tafiiti pasa-i si: N luna le? Ilena Selu co si: lseyeli nyoma tasikile ke ma sewa. ⁴ Ntena Tafiiti si: Heeli-m mpi pa lapa to. Kelena Selu si: lseyeli nyoma sewa pa kolontunaa na pa taa payale sapa. Hali Sayuli na i payalu Sonatanj pele pa sapa toto. ⁵ Mpyule Tafiiti pasa ifepu wei inu i kona-i tom nti to si: Sayuli na Sonatanj pa sapa yaa, awe heela-ij? ⁶ Ntena ifepu inu si: Ma mayana Sayuli sagna i hmantaaya ke Kilipwa pyu taa ke na kolontunaa yoo kekenaa kreyetana-i. ⁷ I pasa i waali na i na-m Ilena i yaa-m na ma polo. ⁸ Ntena i pasa-m si: N ke le tu? Ma si: Ma ke Amaleke tu. ⁹ Kelena i to-m si: Paa na ma tagna feesuyu to ko h teesi-m. Ma isentoo tagna piluyu ke. ¹⁰ Tov, ta caa, ma nawa si paa ma yela-i i kaa la weesuyu, Ilena maa ku-i. Kena ma woyosi i ntenuyu na i kpalaya na ma kona-ij.

¹¹ Tanayale Tafiiti kpa i too wontu kususuutu na i calana lanwakalle na i calo nyoma naa la mpv toto. ¹² Mpyu pa wii Sayuli na Sonatanj, na lseyeli nyoma caya pa layaya na pa hako nosi halana taanaya. ¹³ Mpyule Tafiiti tasa ifepu wei i kona-i tom nti toyo poyoyu si: Nyá si n ke le tu yee? Ile si: Ma caa ke Amaleke tu ke na i caya cayalatu ke lseyeli. ¹⁴ Kelena Tafiiti si: Isanaya pa lapa na i ma kanjante na i ku iso kulasu.

¹⁵ Mpyu i yaa i yalaa taa nayoju na i heeli-i si: Ku Amaleke tu inu. Ilena ile i kuli na i ku-i. ¹⁶ Mpyule Tafiiti si: Nyá sam i we nyá tom. Mpi to, nyá nayo pzetana-ij, timpi n yoyota si n ku Tacaa kulasu to.

Tafiiti wiiki Sayuli na Sonatanj pa sam

¹⁷⁻¹⁸ Layaya wula nna Tafiiti wiiwa Sayuli na i payalu Sonatanj pa too na pa hmaa-yeye Siyisuyu Tagnj takelaya taa toyo. Tafiiti caaki si paa Yuta tu wei i nyi-ye.

¹⁹ lseyeli yoolaa taa yoolaa kpisa nantu ke pulasi taa. Hali akanaa taa akanaa hotina nte.

²⁰ I taa heeli-tayi Katu nyoma.

Paele i taa yoyoti-tayi Asakaloh mpaan taa.

Pae si Filiisi ma ta nyi isanaa alaa na pa peela i hmaalana-ti.

²¹ Kilipwa pulasi kaa tasa ihunte ke nav.

Paele si kaa na teu toto.

Si tetu tona i si.

Tanaya akanaa kpaloh wakalaa.

Pa kaa tasa Sayuli kpaluyu ke nim saluyu.

²² Sonataŋ u tɔ̀ki nyəmle na í tii atɛ.
Pəyele Sayuli náá kpeeki layate na tɛ̀ məli yem.
Pa kɔ̀wa kolontunaa tuutuuma ké.

²³ Sayuli na Sonataŋ pa luuŋ ka suv tɔ̀maɣa.
Pa krenta kulɔ̀m ke m̀p̀ɔ̀g̀o haləna pa sɔ̀m.
Pa lɔ̀ŋlɔ̀ŋ lapv tɛɛ ŋmakəle.
Pəyele pa kəla tɔ̀ɣlası ke toŋ.

²⁴ Iseyeli alaa me, í wii Sayuli.
Inı ı suukayana-meɣe wontu kupantu,
na ı tɔ̀ɣı mə tɔ̀ ké kacəka nyəmnaa.

²⁵ Akanaa taa akanaa hota təyoole.
Sonataŋ kpisa tɔ̀nyu ke pulası taa.

²⁶ Ma ceu Sonataŋ, nyá sɔ̀m tɔ̀m wu-m ké.
N ka sɔ̀la-m ké na pə kəli ısu alv,
na n heesəyi ma laŋle.

²⁷ Yoolaa taa yoolaa səpa.
Akanaa lepa yem.

2

Pa kpa Tafiiti ke Yuta wulav ke Hepəlɔ̀ŋ

¹ Pəle pə waali ké Tafiiti pɔ̀sa Tacaa sı: Má məli Yuta? Tacaa sı: Ee, məli. Na ıcate nte tɛ̀ taa ké maa caɣa? Ntɛna Tacaa sı: Polo Hepəlɔ̀ŋ.

² M̀p̀ɔ̀g̀o Tafiiti kraɣa ı alaa naale, Sisilee tv Ahinowam na Kameeli tv Apikaali wei ı ké Napaali leelu tɔ̀ na í kpeŋna. ³ Na ı yəlaa mpa paa we ı kiŋ tɔ̀, na pa alaa na pa piya na pá polo pá caɣa Hepəlɔ̀ŋ. ⁴ Ilena Yuta nyéma polo na pá kpa Tafiiti ke wulav ke Yuta taa.

M̀p̀ɔ̀g̀o pa heela Tafiiti sı Yarɛɛsi Kalaati nyéma pimna Sayuli. ⁵⁻⁶ Ntɛna í tili sı pá heeli-we sı: Tacaa í kooli-meɣe kupantu na í feli-meɣe timpi í pima mə caa Sayuli tɔ̀. Ie maa sɔ̀si-meɣe kupantu lapv. ⁷ Mpu tɔ̀, Yarɛɛsi nyéma í kaası mə tı na í nyɔ̀ toŋ. Mpi tɔ̀, mə caa Sayuli səpa tɔ̀ maɣa Yuta nyéma su ı lonte ke Yuta taa.

Pa kpa Isəpaali ke kawulaya ke Iseyeli tɔ̀

⁸ Ama Nɛɛ pəyalv Arəneɛ wei ı ké Sayuli yoolaa nyuyv tv tɔ̀ ı seena Sayuli pəyalv Isəpaali na í pona-ı Mahanayim, ⁹ na í kpa-ı wulav ke Kalaati nyéma na Aseɛ nyéma na Sisilee nyéma na Ifəlayim nyéma na Pɛncameɛ nyéma tɔ̀. Iseyeli tetv təna wulav ke í kra-ı. ¹⁰ Waatu wei pa kpa Isəpaali ke Iseyeli nyéma wulav tɔ̀ ı pusi ka we nule. Ilena í tɔ̀ɣo kawulaya ke pusi naale. Yuta kpekəle nyéma tike ka wenna Tafiiti waali. ¹¹ Pusi naatosompɔ̀ɣolaya na ıɔ̀tvnaa naatoso təcu ke Tafiiti tɔ̀ɣo kawulaya ke Yuta kpekəle nyéma tɔ̀ ké Hepəlɔ̀ŋ ıcate taa.

Yuta nyéma na Iseyeli nyéma pa yoo ke Karawəŋ

¹² M̀p̀ɔ̀g̀o Nɛɛ pəyalv Arəneɛ na Isəpaali pa yəlaa lu timpi pa yaa sı Mahanayim tɔ̀ na pá polo Karawəŋ nyéma tɔ̀. ¹³ Mpuɣole Seluya pəyalv Sowarı na Tafiiti yəlaa pa tv mpaav, na pá polo pá suli Karawəŋ lule nɔ̀ɣo, lelaa na kvteŋ kvne lelaa na kvne. ¹⁴ Ntɛna Arəneɛ tɔ̀ Sowarı sı: Ta ifepiya taa napəli pá suli na pá yoo na tɛ̀ nyəni. Sowarı sı: Ee, pá polo.

¹⁵ Ulena Pencamee ifepiya naanowa na naale lu Isapaali yalaa taa, na naanowa na naaleye Tafiiti nyáma taa. ¹⁶ Ulena pá suli naale naale na paa awe tóki i tóχontale nyuyu na pá sɔ tɔma kɔhkomɔh taa ké layalee na pá hoti na pá si. Mpyule pa ha Kapawɔh cɔlo tɔne unɔyi hɔte si: Layalee kusɛntɛ tɛ.

¹⁷ Pɔle pɔ waali ké acufu tiwa na halɔ Tafiiti yalaa ku Apɔnee pa yalaa ke teu. ¹⁸ Sowari na i newaa Apɔsayi na Asayeeh paa we pa tɔna, na Asayeeh ka pɔsa sewa ké isu nam. ¹⁹ Mpyúyú i tu Apɔnee waali si i kuyi-i. ²⁰ Ntɛna Apɔnee pɔsi na í pɔɔsi si: Asayeeh tóχonɔχana-m mpyu? Ulena í cɔ si: Ee, maɔa. ²¹ Mpyule Apɔnee si: Tú nyá ntóχɔh yaa nyá mpɔtɔh tɔɔ ifepiya taa nɔχɔlv waali na n kpa-i na n lɛeki i wontu.

Ama Asayeeh ta tisi mpyu. ²² Ulena Apɔnee tasa-i yóχɔtyu si: Mɔli ma waali yoo. Tɔfɔ, ye ma ku-ɔh ma heeli nyá taalv Sowari suwe?

²³ Paa na mpyu tɔ Asayeeh ta nu. Tɔnɔχale Apɔnee cula-i ɔmantaaɔa ke i lotu taa, na waali tɔɔ na ká lu na í sí kpakpaa. Mpyúyú pa tɔna mpa pa tala Asayeeh tɔsɔte tɔna tɔ pa sɔhɔa.

²⁴ Ulena Sowari na Apɔsayi pá tó Apɔnee waali, pɔ kɔma isu ilim tɔyi ile pa tala Kipeya-Amma tontɔhɔle nte tɔ we Kiya isentaa ke Kapawɔh wulaya tetu mpaav taa tóχɔle. ²⁵ Mpyule Pencamee nyáma tasa kotuyu ke Apɔnee kiɔ ke pulaya nakeli ka nyuyu taa. ²⁶ Ntɛna Apɔnee kpɛɛsi Sowari si: Kuyu kaa su tɔnɔχa ke mpyu? N ta nyi taa si pɔ kaa tɛɛsɔna kɔpantv? Heeli nyá yalaa ke lɔh si pá yele pa tɛtɔnaa kuyu ke mpyu. ²⁷ Kelena Sowari tuuna Tacaa na í yóχɔti si: Ye n taa yóχɔti isɛntɔ, yalaa ka tóχɔna-meɔe mpyúyú halɔna pɔ fe.

²⁸ Mpyúyú Sowari hulɔ tutuyu na yoolaa sɔh na pá yele lɛɛyeli nyáma ke tóχonuyu na yoonav. ²⁹ Ulena Apɔnee na i yalaa pá tɔ mpyúyú ahoo tɔnɔχa tɛtɛkɔle taa na pá tɛsi Yaatanɔ na pá fayana Pitɔlɔh taa halɔna pá tala Mahanayim. ³⁰ Sowari luna Apɔnee tɔtɔχɔnle na í kala yoolaa ulena í maɔana yalaa pɔχɔlayafɛi hiu fɛi Tafiiti yalaa taa na pá sɔsɔna Asayeeh. ³¹ Ama Tafiiti nyáma ka kowa yalaa ɔmɔnuyu na nunowa na nutoso (360) ke Pencamee na Apɔnee pa yoolaa taa. ³² Mpyúyú Sowari-we pa kraɔa Asayeeh na pá pimi-i i caa pɔlaav taa ké Pɛtɔlehɛm. Ulena pá tɔ ahoo tɔna, pɔ kɔma isu pɔ nyaalɔyi ile pa tala Hɛpɔlɔh.

3

¹ Tafiiti yalaa na Sayuli nyáma pa yoo taɔhɔ sɔsɔm ké, na Tafiiti na i nyáma pa tɔh sɔsɔhɔ na Sayuli yalaa tɔh náá sɔki.

Tafiiti piya nsi i lula Hɛpɔlɔh tɔ
(Kɔtɔsɔtv I 3:1-4)

² Piya mpa Tafiiti alaa lula-i Hɛpɔlɔh taa tɔ pa hɔla ntɔ, pa yaa kancaalaya nyɔh si Amɔnɔh i too kele Tafiiti alv Sisilee nyɔh wei pa yaa si Ahinowam tɔ. ³ Naale nyɔh si Kiliyari, ílé i too kele Kamɛeh tu Napaali lelu Apikaali. Tooso nyɔh si Apɔsalɔm, ílé i too kele Kesuli wulav Talɔmayi pɛelɔ Maaka. ⁴ Liyiti nyɔh si Atoniya, ílé i too kele Hakiti. Kakpasɔ nyɔh si Sefatiya, ílé i too kele Apitali. ⁵ Naatoso nyɔh si Itɔleyam, ílé i too kele lkɔla. I piya nsi i lula Hɛpɔlɔh tóχɔle.

Pɔ yooa Apɔnee na Isapaali

⁶ Tafiiti yalaa na Sayuli nyáma pa yoo taa ké Apɔnee ná tayana i tóχɔ teu ke Sayuli tɔyaya taa na í nyɔ tɔh. ⁷ Mpyúyú kuyaku nakvli Isapaali kalɔna Apɔnee si: Pepe tɔɔ ké n sɔvna Aya pɛelɔ Lisipa wei ma caa Sayuli ka kraɔaa tɔ?

⁸ Tɔnɔχale pááná kra Apɔnee ke sɔsɔm na í tɔ si: Ma ta ke mɔnaafiki tu si ma lukɔ Sayuli yalaa waali se. Ma tɔhna kɔpantv lapv ke nyá caa Sayuli nyáma na i taapalaa. Ma ta tu-ɔh Tafiiti niɔh taa. Ulena sɔhɔ n kalɔχana-m si ma lapa isayatu ke alv tɔm taa. ⁹⁻¹⁰ Ma tuukina Isɔ si isu ma lapa teitei isu Tacaa ka heeluyu Tafiiti na tuunav si i ká cɛle-i Sayuli kawulaya na í kpa-i lɛɛyeli na Yuta pɔ wulav ke pɔ kraɔav Tɔh na pé suna Pɛɛsɛpa tɔ. Ye pɔ taya mpyu Isɔ í ku-m.

¹¹ Isəpaali ta cə Apənee ke paa təmvuɣu kulumvɣu. Mpi tə, ɪ nyanɣana-ɪ ké.

Apənee təɣvɣu ke Tafiiti

¹² Mpyúyú Apənee tilaa na pa heeli Tafiiti si: Nyá niɣ taa ké pə tu tetu. Mpu tə, tə pɛeli nəɣo. Maa səna-ɣ na tə keesi lseyeli nyáma təna ɪse na nyá təo. ¹³ Mpyɣule Tafiiti si: Pə we teu, ma na-ɣ tu pɛeli nəɣo yaa. Ama kulumtu ké si ye n ta kəna ma alv Mikaali n kaa keesi ma ɪsəle taa ké. ¹⁴ Ulena Tafiiti tili na pá heeli Isəpaali si ɪ cɛle-ɪ ɪ alv Mikaali wei ɪ təo ɪ suu Filiisi nyáma hənnəəsi nunwəa (100) tə. ¹⁵ Ntəna Isəpaali tili na pá mv alv ke ɪ paalv Layisi pəyalv Patiyeeɪ kiɣ. ¹⁶ Na ɪ paalv təɣəɣi ɪ alv waali na wula, haləna timpi pa yaa si Pahulim tə. Kələna Apənee təɣəni-ɪ si: Polo ń məli. Ulena ɪ məli.

¹⁷ Mpyɣule Apənee na lseyeli nyvɣu nyáma pa caɣaa na ɪ tə-we si: Hatoo ləɣ Tafiiti ke ɪ caakaɣa si ɪ kpa mə wulav, ¹⁸ pə tala ɪ kpaɣv nté. Mpi tə, Tacaa yəɣətəa si: Ma təmle tu Tafiiti niɣ ke maa fitina lseyeli nyáma ke pa kolontunaa na Filiisi nyáma niɣ taa.

¹⁹ Ulena Apənee heeli-təɣi Pəncaməe nyáma na ɪ teləsi Tafiiti ke nti nti lseyeli nyáma na Pəncaməe kpekəle təna pa caɣaa na pá mayasi tə. ²⁰ Apənee tala Tafiiti te tə na yəlaa hiu ke ɪ waali ké, na ɪlé ɪ la-weɣe muvulle ke teu. ²¹ Mpyɣule Apənee təma Tafiiti si: Hai, ta caa, maa polo na má kpeyeli lseyeli nyáma təna na má kəna na nyá na-we ɪ pɛeli nəɣo, ulena ń təɣo kawulayə ke tetu təna təo ɪsu n caaki tə.

Ulena Tafiiti cə Apənee na ɪ kpeena laɣhulvmlɛ.

Sowari kuwa Apənee

²² Mpyúyú Sowari na Tafiiti yoolaa pa luna kulw na pá kuuwa kolontunaa wontu ke səsəm. Ue pa ta mayana Apənee ke Həpələɣ. Tafiiti tɛma-ɪ yeluyu na ɪ tɛna laɣhulvmlɛ.

²³ Sowari na yoolaa pa talaa, ulena pa tayaɣi-ɪ si: Apənee kəma wulav kiɣ na wulav ye-ɪ na ɪ kpena laɣhulvmlɛ. ²⁴ Kələna Sowari polo wulav kiɣ na ɪ pəəsəɣi-ɪ si: Ta caa, Apənee kəma nyá kiɣ na ń ye-ɪ na ɪ kpe yaa? ²⁵ Anɪ n nyáma ɪ təo, ɪ kəma-ɣ feɣuyu ké si ɪ nyəɣ nyá layatv na pə təna mpi n laki tə.

²⁶ Sowari lu Tafiiti te, ulena ɪ tili Apənee waali ke kpaɣpaa na pá hiki-ɪ Sila ləkə kiɣ na pá məɣna-ɪ, Tafiiti ná tá nyi pə taa pəlv. ²⁷ Apənee talaa ulena Sowari həmi-ɪ na ɪ luna kpeɣə ɪsu ɪ wɛlətəɣi-ɪ təm, na ɪ sə ɪ lotu taa ké səyayə na ɪ si. ɪ lɛta-ɪ kvɣu mpi ɪ ka kv ɪ neu Asayeeɪ təɣələ.

²⁸ Tafiiti nu-ti ulena ɪ tə si: Tacaa nyáma si Nee pəyalv Apənee səm təm feɪ má na ma kawulayə tá təo tətə. ²⁹ ɪ səm təm ɪ weɛ Sowari na ɪ caa təyayə nyáma pa təm. Pə təo tə Sowari ləlvɣu taa kaa laɣ casayə tv, yaa tənvɣu təo asilima kvətəɣ tv, yaa ɪcam, yaa wei ɪ səpəna layate tə, yaa nyəɣətə.

³⁰ Apənee ka kuwa Sowari na Apəsayi pa neu Asayeeɪ ke Karawəɣ ke yoou taa təɣo pɛle pa lɛta-ɪ.

³¹ Tənaɣale Tafiiti təma Sowari na ɪ waali yəlaa təna si: ɪ cəli mə wontu na laɣwakəlle na ɪ suu fələtənaa taka na ɪ wii Apənee səm.

Pa pukayana-ɪ pim, ulena Tafiiti təɣ na ɪ polo pəlaav təo. ³² Pa pima Apənee ke Həpələɣ, ulena wulav Tafiiti tvli nəɣo na ɪ wii ɪ pəlaav təo təkpo, na yəlaa təna wii mpv tətə. ³³ Mpyɣule wulav tasa-ɪ wula si:

Apənee n səpa mpv ɪsu kumɛləɣ suwe?

³⁴ Anɪ pa ta həkə nyá niɣ ke ɣmusi.

Pəyele pa ta həkə nyá nəwəe ke alukpala.

Pəcə n hotaa ɪsu ɪsəɣav.

Mpyúyú yəlaa təna tasa-ɪ wula ³⁵ na pá pona Tafiiti ke təɣənaɣa ke ilim taa. Tənaɣale Tafiiti tuuwa si: Ye ma təɣa pəlv na ilim ta tətə ləo ɪ kv-m.

³⁶ Yəlaa nu wulav kulaputv nti ulena pa laɣa həena-ti. ³⁷ Ulena lseyeli yəlaa cəkəna kvayəkv ɣkv si pə taya wulav yelina na pá kú Apənee. ³⁸ Mpyɣule Tafiiti heela yəlaa si: lseyeli nyáma yoolaa wulav səsə hotina saɣa ɪsəntə. ³⁹ Paa na ləo ləsa-m si má la wulav tə, ma ké ɪcam ké, na Seluya pəyalaa mpe pa kəla ɪsəɣatv. ləo ɪ feli-we na pə keesəna pa ɪsəɣatv.

4

Paana na Lekarii pa kuwa Isəpaali

¹ Sayuli pəyalu Isəpaali nuwa si Arənee səpa Hepələh, ulena pə yəli-i na lseyeli nyəma təna lanja pəsi katatəlaya.

² Isəpaali ka wena i kuluv nyuyv nyəma ke naale ké. Pa yaa lelv si Paana na lelv si Lekarii pa caa keke Pencamee tu Liməh wei i we Peloti tō. Mpi tō, icate nté pa nyənaya-teye Pencamee nyəma nyənte ké. ³ Peloti nyəma ka sewa na pá cəsi Kitayim na pá pəsi təna nyəma haləna saha. ⁴ Sayuli pəyalu Sonatah ka wena apalvəyaya na pa yaa-ke si Mefipaali. Kuyaku ŋku ka caa Sonatah na Sayuli pa səpa təyō ka nukulu seekayana-ke na ká hoti ka nəhəe tō na pə kaani-ké. Waatu inu tō, kaa wena pusi kakpasu.

⁵ Mprúyú Lekarii na Paana pa pola Isəpaali təyaya ke ilim taa ké waatu wei Isəpaali ná həntaa si i hēsəyi tō. ⁶⁻⁷ Pa keesəna ilim heka ké na pá cəsi na pá svu təyaya isu pa pola təyənaya pee kraγav, na Isəpaali hənta nah taa na í hēsəyi. Ulena pá kv-i na pá seti i nyuyv na pá kraγa-kv na pá fayana Yaatanu tetekəle taa ké ahoo təna. ⁸ Mprúyú pa pona-kuyv Tafiiti ke Hepələh na pá heeli-i si: N naaki nyá kolontu Sayuli wei i pəkəyā-ŋ kuyv tō i pəyalu Isəpaali nyuyv ntō? Hai, ta caa wulav, lə lətəyənə Sayuli na i luluyv nyəma na nyá nəyō. ⁹ Mpyule Tafiiti cəwa si: Ma tuuna Tacaa wei i yapa-m asola anu a nəyō taa tō si, ¹⁰ yulu wei i ka kəma na í heeli-m Sayuli səm, na ílé i mayasəyi i taa si ma lanje ká hēna-ti tō, ma yelaa ké na pá kra-i na pá kv-i. Ma si i təm heeluyv kasəyaya nté. ¹¹ Halu mprúyú asayaa ka polo na pá mayana yulu ke i təyaya taa ké i təhəntəle na pá kv-i tulum na? Isənaya pu la na má kaa ləeti-we na má kpiisi-weye tetu tō?

¹² Ntəna Tafiiti tō i yəlaa si: Í kv-we. Ulena pá seti pa niŋ na pa nəhəe na pá pusi-weye tuŋ tō ké Hepələh lule nəyō. Na pá pi Isəpaali nyuyv ke Arənee pəlaav taa ké Hepələh.

5

Tafiiti pəsa lseyeli na Yuta pə wulav

(Kutəəsutu I 11:1-3)

¹ Mprúyú lseyeli kpeka təna kota Tafiiti kiŋ ke Hepələh na pá təmi-i si: Ta na-ŋ ta caləm kulvməm ké. ² Paa hatoo waatu wei Sayuli ka ké ta wulav tō, kulvm nyá inu n paasayana lseyeli yoolaa. Tacaa ka tēma-ŋ heeluyv ke mprúyú si ní paasəna lseyeli nyəma na ní lá pa wulav.

³ Mprúyú lseyeli səsaa kota Tafiiti kiŋ ke Hepələh na pá na-i pá pəeli nəyō ke Tacaa isəntaa na pele pá pəli-i nim na í pəsi lseyeli wulav. ⁴ Tafiiti pusi ka we hiu na naanwa ke waatu wei pa kra-i wulav tō. Mprúyú i təyō kawulaya ke pusi nule. ⁵ I təyō kawulaya ke Hepələh ke Yuta nyəma tō ké pusi naatosomprəyōlaya na isətunaa naatoso, na Yosalem ke Yuta na lseyeli pá kəkrentuyv tō ké pusi hiu na naanwa na tooso.

Tafiiti lēka Yosalem

(Kutəəsutu I 11:4-9; 14:1-2)

⁶ Mprúyú waatu nəyōlv Tafiiti na i yoolaa pa pola Yosalem ke Yepusi nyəma mpa pa ké tetu nyəma tō pa yoonav. Tənayale pele pa təma-i si: N kaa pəsi na ní svu ta icate taa. Paa yulvmaa na kaakalasi paa pəsi na pá təh-mē. Pə nyuyv nté si icate we toŋ, Tafiiti kaa pəsi na í svu tə taa. ⁷ Ama Tafiiti lēka kolonja səsaya icate na í kanta na pá ha-teye hətə si Tafiiti tē.

⁸ Kuyaku ŋkuyv Tafiiti təma i yoolaa si: Ye wei i caa si í yoonə Yepusi nyəma pntv í təh lvm suluyv na í kú ma kolontunaa kaakalasi na yulvmaa mpa pa wəyāyā-m tō. Pə tō ké pə pəsa ituule si: Kaakalaya yaa yulvm kaa svu Tafiiti təyaya taa.

⁹ Mprúyú Tafiiti lēka kolonja səsaya icate nté na í cəyā tə taa na í ha-tē si: Tafiiti tē. Ulena í ŋmá kolonja na Milo na í səsəsi kutuluyv na pə taa tō.

¹⁰ Ulena Tafiiti toŋ səsəyi na pə puki na Tacaa lə Toma təna tu we i waali.

¹¹ Mprúyú Tii wulav Hilam pona Tafiiti ke təmle nyəma na kponkpolonaa kupama na kaafəntanaa na pəe saakəlaa na pá ŋmá Tafiiti ke kawulaya təyaya. ¹² Təyaya i cəkənaa

si Tacaa kra-i lseyeli nyéma wulav. Pəyele i kusa i kawulaya nyuyu ke i ka səla i yəlaa lseyeli nyéma tə pə təə.

Tafiiti piya mpa i lula Yosalem tə
(Kvtəəsutv I 3:5-9; 14:3-7)

¹³ Tafiiti tala Yosalem ulena í kraɣa alaa na pɛle pá lɔli-i piya ke təna. ¹⁴ Pa həla nté Samuwa na Sopari na Natarɣ na Saluməɣ ¹⁵ na Ipaali na Ulisuwa na Nefeki na Yafiya ¹⁶ na Ilisama na Iliyata na Ulifeleti.

Tafiiti kəlyu ke Filiisi nyéma
(Kvtəəsutv I 14:8-16)

¹⁷ Ḿpúyú Filiisi nyéma nuwa si pa kra Tafiiti ke lseyeli nyéma wulav. ulena pá polo pa tənaya i waali. Tafiiti nu mpv, ulena í svv koloɣa ɪcate taa. ¹⁸ Filiisi nyéma talaa, ulena pá wati Lefayim tetekəle taa. ¹⁹ ulena Tafiiti pəəsɪ Tacaa si: Má polo Filiisi nyéma waali? N ká tv-weɣe ma niɣ taa? Tacaa si: Ee, polo, maa tv-weɣe nyá niɣ taa.

²⁰ Ḿpúyú Tafiiti pola Filiisi nyéma kiɣ ke timpi pa yaa si Paali-Pelasim tə na í kv-we. ulena í tə si: Tacaa həe-m mpaav ke ma kolontunaa caɣa taa isu lvm fakuyv akula səəsəna tə.

Pə təə ké i ha lonte nteɣe həte si ləə mpaav təfaɣale. ²¹ Filiisi nyéma sewa na pa yeke pa tuɣ ulena Tafiiti na i yəlaa pa kraɣa na pá wə kəkə.

²² Ḿpúyú Filiisi nyéma tasa watuyv ke Lefayim tetekəle si pa yookina lseyeli nyéma. ²³ Tafiiti pəəsɪ Tacaa, ulena Tacaa heeli-i si: Taa pona pa isentaa təə. Ce na í luna pa waali təə ké tuluɣa ke tuɣ taale isentaa. ²⁴ Ye n kəma na í nu yəlaa nəəhəe ke tuɣ unɪ i taa isu yoolaa nəəhəe, ulə n tii pa təə ké krapkaa. Mpi tə, Tacaa tɛena-ɣ nəɣə si i yookina Filiisi nyéma.

²⁵ Ḿpúyú Tafiiti lapa isu Tacaa heela-i tə, na í kú i kolontunaa ke pə kraɣav Kera tə haləna Kesee.

6

Tacaa atakaa ponav ke Yosalem
(Kvtəəsutv I 13:4-14)

¹ Ḿpúyú Tafiiti tasa lseyeli yoolaa taa yoolaa ke kpɛyeluɣu ke yəlaa isu iyisi hiu na naanɔwa (30000). ² ulena pá tɛe timpi pa yaa si Paala təɣə Yuta si pa krapkəɣi ləə atakaa. Tacaa Toma təna tv tənna atakaa unɪ na i təkɪ kawulaya ke isətaa tɔɣlaa təə. ³⁻⁴ Ḿpúyú pa kraɣa ləə atakaa ké Apinatari tɛɣe pulaya təə na pá tv-i kɛkɛ kvfalv taa, na Apinatari pəyalaa Ahiyo ke lələ na Yusa ke kəɣkəɣ təə na pá paasəɣəna-i. ⁵ Na pá maki wontu na həsi na Tafiiti na i nyéma pá paaki. ⁶ Pa tala təfalle nte tə we timpi pa yaa si Nakəɣ tə, ulena naaɣ kpilisi kɛkɛ na ləə atakaa tɔɣ hotuyv na Yusa temi-i. ⁷ Tənaɣale Tacaa mv-i na pááná na í kv-i tənaya atakaa kite ke mpi pə təə i ta nyana ləə atakaa tokinav tə.

⁸ Ama Tafiiti laɣle ta həena Yusa kuyv mpi, na pá ha lonte nteɣe həte si Yusa təkule. Na pá yaaki-tɛɣe ḿpúyú haləna saɣa. ⁹ Ḿpúyú səɣəntv kra wulav na í tə si: Ye mpv maa pəsi ma pona ləə atakaa ke ma tɛɣele?

¹⁰ ulena Tafiiti kisi ləə atakaa ponav ke i tɛ na í pona-i Katɪ tv wei pa yaa si Opeti-ltəm tə i tɛ. ¹¹ Na atakaa caɣa apalv unɪ i tɛɣe isətvnaa tooso. ulena Tacaa náá kooli íle na i təyaya nyéma tənaya kupantu.

ləə atakaa ponav ke Yosalem
(Kvtəəsutv I 15:25-16:3)

¹² ulena pá tayasi Tafiiti si Tacaa koola Opeti-ltəm na i nyéma tənaya kupantu ke ləə atakaa təə. Ntəna wulav polo Opeti-ltəm tɛ na i kraɣa ləə atakaa na pá pona i tɛ na aɣmaala. ¹³ Atakaa səɣəlla í kpɛsa nəəhəe naatoso na alaafəya, ulə kətəlaa la nav na navle nim nyənte ke kətaya. ¹⁴ ulena Tafiiti feli paale ke teu ke atakaa isentaa na í suuwa

kətəlaa toko tike. ¹⁵ M̄p̄ȳḡ ɪ na lseɣeli nyéma təna pa pona Tacaa atakaa ke Yosalem na akantee na lan̄h̄l̄m̄le kakiisasi.

¹⁶ Pa təŋna l̄s̄o atakaa s̄v̄n̄av̄ ke wulav̄ ɪcate taa, ɪle Tafiiti alv̄ Mikaali Sayuli p̄ēl̄o s̄əŋna p̄ət̄ote nt̄e na ɪ n̄á ɪ paaki na ɪ ŋmaaki atakaa isentaa. M̄p̄ȳḡ Mikaali tv̄ Tafiiti ke ɪ taa. ¹⁷ Pa tana l̄s̄o atakaa ɪlena pá su-ɪ ɪ lonte taa ké cokəle nte Tafiiti ka lapa t̄o t̄o taa, na pá lá k̄ətasi nsi k̄ək̄o lusa sɪ t̄əna t̄o na ciikuɣu nyənsɪ. ¹⁸ Pa t̄ema k̄ətasi ns̄əŋɪ lapv̄ ɪlena Tafiiti kooli ȳəlaa t̄ənaɣa k̄v̄p̄antv̄ ke Toma t̄əna tv̄ Tacaa h̄ət̄e taa. ¹⁹ ɪlena Tafiiti tala apalaa na alaa mpa paa kota t̄əna t̄əŋo t̄əŋnaɣa. Paa wei ke potopoto, na nantv̄ɣu, na sulv̄m, na pá kpe.

²⁰ Tafiiti m̄əla t̄əyaya sɪ ɪ kooliɣi ɪ nyéma ke k̄v̄p̄antv̄, ɪlena Mikaali lu na ɪ s̄əŋɪ-ɪ na ɪ t̄əmɪ-ɪ sɪ: Ama lseɣeli wulav̄ teeli ɪn̄eɣe s̄əŋa p̄əp̄ət̄o ké. N w̄əŋs̄a nyá kawulaya wontu na ɪ paaki nyá waali nyéma yomaa alv̄ nyéma isentaa isu yulv̄ ke yem.

²¹ Nt̄ena Tafiiti c̄ə-ɪ sɪ: Tacaa wei ɪ kisa nyá caa na ɪ l̄əsɪ-m sɪ má la lseɣeli nyéma wulav̄ t̄o ɪ isentaa ké ma paawa. ²² Ma caa ma pasa ma ti na má p̄əsɪ k̄p̄et̄e na pá k̄əlɪ mpv̄. Paa na mpv̄ t̄o, ma nyv̄ɣu ká k̄v̄lɪ yomaa alv̄ nyéma mpa n̄ ȳəŋt̄əŋɪ t̄o pa isentaa ké.

²³ Sayuli p̄ēl̄o Mikaali na ɪ s̄əm t̄o ɪ ta l̄v̄lɪ p̄əyaya.

7

l̄s̄o suwa n̄əŋo ke Tafiiti na ɪ t̄əyaya nyéma

(K̄v̄t̄ə̄s̄v̄t̄v̄ I 17:1-15)

¹ Tacaa yapa wulav̄ ke ɪ kolontunaa niŋ taa, ɪlena ɪ m̄əlɪ ɪ kawulaya t̄əyaya kufalaya taa na h̄ēs̄v̄ɣu. ² M̄p̄ȳḡ k̄v̄yaku nakulɪ ɪ t̄əma l̄s̄o k̄v̄ȳəŋt̄v̄t̄v̄ tel̄əsv̄l̄v̄ Nat̄əŋ sɪ: P̄ə ta m̄v̄na sɪ máá w̄ēe kutuluȳu k̄v̄p̄əŋk̄v̄ taa na l̄s̄o atakaa n̄áá w̄ēe cokəle taa. ³ Nt̄ena Nat̄əŋ c̄ə wulav̄ sɪ: Polo na ɪ la p̄ə t̄əna mpi n̄ maɣas̄əŋɪ nyá taa t̄o. Mpi t̄o, Tacaa w̄ēe nyá waali ké.

⁴ Ahoo yuwa ɪlena Tacaa t̄o Nat̄əŋ sɪ: ⁵ Polo na ɪ heeli ma p̄əyalv̄ Tafiiti sɪ p̄ə t̄əyaya ɪnɪ ɪ ka ŋmana-m t̄əyaya ŋka ka taa maa caɣa t̄o. ⁶ Hatoo ma l̄əsv̄ɣu lseɣeli nyéma ke ɪcipiti taa na pá suna s̄əŋa t̄o ma ta sv̄v̄ta kutuluȳu taa. Cokəle taa ké ma w̄ēe mpv̄. ⁷ Too ma na lseɣeli nyéma t̄ə l̄iuv̄ t̄o, ma ta p̄ə̄s̄ə̄t̄a pa nyv̄ɣu nyéma mpa ma l̄əsaa t̄o pa taa n̄əŋv̄l̄v̄ sɪ pepe t̄ə̄o ké pa ta ŋma-m kutuluȳu k̄v̄p̄əŋk̄v̄.

⁸ Mp̄v̄ t̄o, heeli ma p̄əyalv̄ Tafiiti sɪ Toma t̄əna tv̄ Tacaa má, ma ȳəŋt̄ə̄a sɪ n̄tiɣile taa ké ma k̄p̄əɣa-ɪ heeŋ waali sɪ ɪ la ma lseɣeli nyéma wulav̄ ⁹ na máá w̄ēe ɪ waali ké ɪ t̄ənt̄e t̄əna taa. ɪlena má k̄piisi ɪ kolontunaa t̄əna na má k̄v̄sɪ ɪ nyv̄ɣu isu ate s̄ə̄s̄aa l̄elaa. ¹⁰ ɪlena má ha ma lseɣeli nyéma ke t̄əcaɣale sɪ pá caɣa teu na pulv̄ ɪ taa p̄eɣeli-w̄ē. Ȳəlaa asayaa ɪ taa t̄əŋo pa is̄e, ¹¹ isu saa wei maa k̄p̄a paas̄ən̄l̄aa ke ma ȳəlaa lseɣeli nyéma t̄ə̄o t̄o. P̄əyele ma yapa-ɪ ɪ kolontunaa t̄əna niŋ taa sɪ ɪ h̄ēs̄ɪ. Tacaa sɪ: P̄v̄nt̄v̄ ɪnɪ ɪ ka suna-m t̄əyaya, p̄ə t̄əyaya Tafiiti ká ŋmana-ke. ¹² Ye p̄ə tala nyá k̄v̄yaku na n̄ s̄əp̄a ɪle maa l̄əsɪ nyá piya mpa n̄ l̄v̄l̄əna nyá tapv̄ɣu t̄o pa taa n̄əŋv̄l̄v̄ na má k̄p̄a-ɪ wulav̄. ¹³ ɪnɪ ɪ ká ŋmana-m t̄əyaya na maa yele na ɪ kawulaya kumte w̄ēe tam t̄ə̄o. ¹⁴ ɪ ká nȳə̄n̄əŋɪ-m ɪ caa na maa nȳə̄n̄əŋɪ-ɪ ma p̄əyaya. Ye ɪ p̄ə̄nt̄əna-m maa h̄ə ɪ k̄p̄əŋv̄ɣu isu pa lakv̄ɣu p̄əyaya t̄o. ¹⁵ Ama ma kaa yele-ɪ p̄ēēle h̄v̄l̄v̄ɣu isu ma lapv̄ Sayuli na má l̄ə-ɪ na má l̄ēet̄i-ŋ ɪ lonte t̄o. ¹⁶ Nyá kawulaya na nyá kumte na nyá piitim pu w̄ēe tam t̄ə̄o ké.

¹⁷ Nti nti l̄s̄o heela Tafiiti na l̄s̄o k̄v̄ȳəŋt̄v̄t̄v̄ tel̄əsv̄l̄v̄ Nat̄əŋ n̄əŋo t̄əŋv̄le.

Tafiiti s̄ēev̄ ke l̄s̄o

(K̄v̄t̄ə̄s̄v̄t̄v̄ I 17:16-27)

¹⁸ Mp̄v̄ɣv̄le Tafiiti pola l̄s̄o cokəle taa na ɪ ȳəŋt̄ə̄na l̄s̄o sɪ: Hai, Tacaa ta l̄s̄o, má na ma t̄əyaya t̄ə ké w̄ēe na ɪ k̄əŋna-m timpi taa ma w̄ēe is̄ə̄nt̄ə t̄o? ¹⁹ P̄əle p̄ə paasi na ɪ tas̄əŋɪ ma t̄əyaya suw̄ t̄əm na? Ye p̄ə t̄əyaya l̄s̄o, yulv̄ kaa p̄əsɪ na ɪ ȳəŋt̄v̄ mpv̄ p̄ə taka. ²⁰ W̄entiɣi ma taka ma wena sɪ ma heeliɣi-ŋ? N nȳə̄ma-m ké. ²¹ Nyá maɣamaɣa n̄ s̄ə̄l̄əna na ɪ la t̄əma s̄ə̄s̄ə̄na an̄e, na ɪ k̄v̄lɪ-m t̄əm t̄ə̄n̄e t̄ə̄o isu n̄ ka ȳəŋt̄v̄ɣu t̄o. ²² Tacaa l̄s̄o n̄ ké S̄ə̄s̄ə ké. Mpi t̄o, n̄əŋv̄l̄v̄ ta n̄əŋs̄ə̄na-ŋ. Ye t̄ə k̄ēs̄ə̄na n̄ti ɪnɪ t̄ə nuna ta ŋk̄p̄əŋŋ t̄o n̄əŋv̄l̄v̄ ɪ f̄eɪ isu

nyá. ²³ Piitim napəli pə fei na pə nəχəsəna nyá yəlaa lseyeli nyéma mpa n kəma na í ya si tə pəsi nyá nyéma na nyá hətə yaa na í la-tuyu piti təma na kəkələ nyəm na í ya-tuyu Icipiti taa na í təχəni piitimnaa ləlaa na pa tuη. ²⁴ Na tə pəsi nyá nyéma ke tam təə, na nyaa pəsi ta ləə. ²⁵ Mpu tə, Tacaa ləə yeke na təm nti n yəχətə ma na ma təyaya tá təə tə tá la na tə wεε mpyú tam təə. ²⁶ Nyá hətə í wεε səsəəle na yəlaa puyuləχi tam si: lseyeli nyéma ləə keke Toma təna tu Tacaa na í paasəχəna ma təyaya. ²⁷ Mpi tə, Tacaa lseyeli nyéma ləə, nyá təna nyá təm ke ma ηkraηη taa si n ká su ma təyaya. Pə təə ké ma kaasa ma ti na má sələmi-η sələmyu kune. ²⁸ Tacaa ləə, n ké ləə ké. Na í yəχətə nti n lakı-təχi. Nyá kεəsəna-m nyá kupantu tənə tə təm. ²⁹ Kooli ma təyaya ke kupantu na ká wεε tam təə isu n yəχətuyu tə, na kupantu nti tá wεε ka təə ké tam.

8

Tafiiti kəla i kolontunaa ləlaa
(Kvtəəsutu I 18:1-13)

¹ Pəle pə waali ké Tafiiti tasa Filiisi nyéma ke yoonau na í ηmakəli-wε na í ləkı pa icate səsəəle nte pele paa təyaa tə. ² Mpyú Tafiiti yoonə Mowapu nyéma na í kra-wεχe yomle. Ulena í husı-wεχe atε, na pá kala yəlaa tooso, ile pa kv naale. Pá kala yəlaa tooso, pa kv naale. Pə kaasa mpa ulena pele pá lakı Tafiiti ke təmlε na pá feləχı-i lampuu. ³ Mpyú Tafiiti yoonə Lehori pəyalu Hatəsεε wei i ké Sopa wulav tə na í kəli-i waatu wei íle i kulaa si i myuχi lfəlati pəχə nəχə tetu tə. ⁴ Ulena Tafiiti ləkı i kraχanəη caχalaa iyaya na nasətoso na nunuwa (1700) na yoolaa nəχεε təntaa ke iyisi hiu (20000), na í setı kraχanəη təna nəχεε hola na pə kaası isu yoou kεekεnaa nunuwa (100) kraχanəη tike. ⁵ Mpyú Taması Silii nyéma pola wulav ke sənau, ulena Tafiiti kv peleχe yoolaa iyisi hiu na naale (22000). ⁶ Na í pona yoolaa ke Taması Silii taa, na icate nyéma lakı-i təmlε na pá feləχı-i lampuu. Paa timpiχi Tafiiti polaa, Tacaa kentayaa i təə ké. ⁷ Ulena Tafiiti kraχa Hatəsεε yoolaa kraləη wula nyəη na í pona Yosalem. ⁸ Mpyú Tafiiti kuu nyəχəlyu kuseemyu nyəχətə ke səsəm ke Hatəsεε acalεe nna pa yaa si Peta na Pelotayi tə a taa. ⁹ Mpyuχle Hamatı wulav Tou nuwa si Tafiiti kwə Hatəsεε yoolaa təna. ¹⁰ Ntena í tili i pəyalu Yolam ke Tafiiti tε si: Polo na í sεε-i na í samı-i timpi i pəsaa na í kpili Hatəsεε na i nyéma na í kv-wε tə. Mpi tə, Tou yookaχana Hatəsεε ké. Ulena Solam pona liyitee nyəχətə na wula na nyəχəlyu kuseemyu ke hεεsi hεεsi. ¹¹ Mpyú Tafiiti su nyəχətə ntəχi Tacaa isu i ka suw liyitee nyəχətə na wulanaa mpa i lεeka piitimnaa mpa i yoonaa na í kəli tə. ¹² Isu Silii nyéma na Mowapu nyéma na Amoni nyéma na Filiisi nyéma na Amaleke nyéma na Sopa wulav Hatəsεε na i nyéma. ¹³ Isəna Tafiiti lapa na i nyuχu kulı təχəle.

Tafiiti kəla Silii nyéma na í mələχi kpente, ulena í kv ltəm nyéma ke yəlaa iyisi pələfεi hiu (18000) ke timpi pa yaa si Təm tetekəle taa tə. ¹⁴ I kəla ltəm nyéma ulena í su yoolaa ke pa tetu təna taa na icate nyéma lakı-i təmlε. Paa timpiχi Tafiiti polaa, Tacaa kentayaa i təə ké.

Tafiiti waali nyéma həla
(Kvtəəsutu I 18:14-17)

¹⁵ Tafiiti təχə kawulaya ke lseyeli nyéma təna təə ké na í təηəχi tampana na í paasəχəna-wε. ¹⁶ Seluya pəyalu Sowapı keke yoolaa nyuχu tu, na Ahiluti pəyalu Yosafatı keke takəlası sulb. ¹⁷ Ahitupi pəyalu Satəki na Apiyataa pəyalu Ahimelekı keke kətəlaa. ¹⁸ Selaya keke takəlası ηmaalı na Yoyata pəyalu Penaya keke yoolaa mpa pa tanaya wulav tə pa nyuχu tu. Tafiiti pəyalaa nté səpaapənaa.

9

Mefıpaali pote ke Tafiiti tε

¹ Mpyú kuyaku nakulı Tafiiti pəsaa si pə ta kaası Sayuli təyaya tu nəχəlb na má lapı-i kupantu ke Sonataη təə?

² Sayuli tayaγa tæmle tu naxɔlv ɪ ka we tæna na pá yaaki-ɪ sɪ Sipa. Mpuγvle pa kpaγa apalv unɪ na pá pona-ɪ Tafiiti kiη. Ulena wulav paxsi-ɪ sɪ: Nyaxa pa yaaki sɪ Sipa? Apalv unɪ ɪ tisa, ³ ulena wulav paxsi-ɪ sɪ: Pə ta kaasi Sayuli tayaγa tu naxɔlv na má lapɪ-ɪ kupantv ke ɪsə tə? Ntæna apalv unɪ sɪ Sonataη pəyalv weε na pá kaana-ɪ. ⁴ Ntæna wulav sɪ: ɪ we le? Sipa sɪ: ɪ we Amiyeli pəyalv Makii tɛγe timpɪ pa yaa sɪ Lo-Tapaa tə.

⁵ Ulena wulav tili na pá kəna-ɪ. ⁶ Sonataη pəyalv Mefipaali tala Tafiiti tɛ ulena í həntɪ-ɪ atɛ. Mpuγú ɪ yaa ɪ hətɛ ulena ɪ sɛε sɪ: Maγalə ta caa. ⁷ Ntæna wulav sɪ: Taa nyá, ma caa ma la-η kupantv ke nyá caa Sonataη tə. Maa cɛle-η nyá cəsə Sayuli tetɔnaa tæna na má na-η tu təkəna təntəmle ke tam.

⁸ Mpuγú Mefipaali tasa həntvɔv ke atɛ na í tə sɪ: Hai, ta caa, maγalɛ awe, ma we ɪsu haγa kvsəpaya ké na í paasəγəna-m mpv unɪ?

⁹ Kɛlena wulav yaa Sipa na í heeli-ɪ sɪ: Ma cɛlaxɪ nyá caa Sayuli na ɪ tayaγa nyéma nyəm tənaya Mefipaali. ¹⁰ Nyá na nyá piya na nyá tæmle nyéma ɪ ká haləγɪ-ɪ ké na í taa laη kuhaləm. Ule ma na-ɪ tu təkəna təntəmle ke tam.

Pəyele Sipa ka wɛna piya naanvwa na kakpasɪ ké, na tæmle nyéma ke hiu. ¹¹ Ntæna Sipa cə wulav sɪ: Ta caa, maa la teitei ké ɪsu n heela-m tə. Ulena Mefipaali svv wulav kiη ke təγv ɪsu ɪ maγamaγa ɪ kulvɔlv.

¹² Mefipaali ka wɛna pəyaxa səkpeɫaxa nakəli na pá yaa-ke sɪ Mika. Mpuγú Sipa tayaγa nyéma tæna pəsə ɪ tæmle nyéma. ¹³ Yosalem ke ɪ ka weε. Mpi tə, ɪ na wulav pa təkayana. Pəyele pu kaana Mefipaali nəhɛε naɫɛγɛ.

10

Tafiiti kəlvvɔv ke Amaleke nyéma na Silii nyéma

(Kvɔtəsɔtv I 19:1-5)

¹ Pəle pə waali ké Amoni wulav Nahasi səpa na ɪ pəyalv Hanuη ɫɛtɪ ɪ lonte taa. ² Mpuγvle Tafiiti təma sɪ: Maa ɫɛtɪ Hanuη ke kupantv ke nti ɪ caa ka lapa-m tə. Ulena í tili sɪ pá sɛε-ɪ ɪ caa ləyaxa. Tæmle nyéma tala Amoni nyéma tetv taa, ³ ulena tetv nti tə avulaa səkpeɫa tə pa wulav Hanuη sɪ: N nyéma sɪ ləyaxa sɛεv tə ké Tafiiti tila ɪ yəlaa na? ɪ tila-weγɛ sɪ pá fɛη ta ɪcatɛ na pá nyɪ-tɛ na pá wakəli-tɛ.

⁴ Tənaγalɛ Hanuη kpa Tafiiti tillaa mpɛ na í hv pa tantəη ke nnyenyekəη, na í sɛtɪ pa tokonaa na pá kpa pa tapaxəsɪ. Ulena ɪ yeɫe-we. ⁵ Mpuγú fɛɛɛ kpa-weγɛ səsəm. Tafiiti nu mpi pa lapa-we tə, ulena í tili sɪ pá saali Yeliko haləna pa tantəη nyə, ulena pəcə pá kpe.

Amoni nyéma na Silii nyéma pa yoonav

(Kvɔtəsɔtv I 19:6-19)

⁶ Mpuγú Amoni nyéma cəkənaa sɪ Tafiiti haγa-we na pááná ke pa ɪsaxatv nti tə tə. Ulena pá polo Pɛtɪ-Lehopɪ na Sopa Silii nyéma kiη na pá kpaγa yoolaa apaa nyéma ke iyisi hiu (20000), na Maaka wulav tɛγɛ yoolaa iyaxa (1000), na Topi nyéma tɛγɛ yoolaa iyisi naanvwa na naalɛ (12000). ⁷ Tafiiti nu mpv, ulena í tili ɪ yoolaa nyvɔv tu Sowapɪ na yoolaa apalaa tæna. ⁸ Mpuγvle Amoni nyéma luwa na pá pulɪ pa ɪcatɛ nənəγə, na Sopa na Pɛtɪ-Lehopɪ Silii nyéma na Topi na Maaka pə yəlaa náá we tawa taa na pa mpaa. ⁹ Ulena Sowapɪ cəkəna sɪ ɪ ká yoo taa na waali. Mpuγú ɪ ɫəsə ɫɛγɛɫɪ yoolaa taa yoolaa na peɫɛ pá yookina Silii nyéma. ¹⁰ Pə kaasa mpɪ ulena í yelina peɫɛγɛ ɪ neu Apisayɪ sɪ peɫɛ pá yoonə Amoni nyéma. ¹¹ Na í heeli-ɪ sɪ: Ye Silii nyéma í kpila-m, ɪ n kəv na í sənə-m, yaa ye Amoni nyéma kpilina nyá, ɪlɛ máá kəv na má sənə-η. ¹² Təγə apalvtv na tə kaasi ta təγɪ ta yəlaa na ta ɫsə acalɛε tə. Ule Tacaa í la ɪ luγv nyəntv.

¹³ Mpuγú Sowapɪ na ɪ yəlaa pa svv Silii nyéma tɛε sɪ pá yookina-we na peɫɛ pá tv casəɫɛ. ¹⁴ Amoni nyéma ná nawa sɪ Silii nyéma sewa, ulena peɫɛ pá tv-tɛ na pá svv ɪcatɛ. Ulena Sowapɪ məli na í kpe Yosalem.

¹⁵ Silii nyéma nawa sɪ ɫɛγɛɫɪ nyéma kəla-we, ulena pá koti pa yoolaa tətə. ¹⁶ Mpuγú wulav Hatəsɛε tilaa na pá yaa ɪfəlatɪ pəγə waali Silii nyéma ɫɛlaa na ɪ yoolaa wulav

Sopakı kraγa-we na pá tee Helam. ¹⁷ Pa heela-təγı Tafiiti, ılena í koti lseyeli yoolaa təna na pá tesı Yaatanı na pá polo Helam. Mıpύγύ Silii nyéma tayana pa ti na pá na Tafiiti pá sulı na pá yoo. ¹⁸ Ama pa kuu-teγe lseyeli nyéma isentaa, na Tafiiti kv yoo keekenaa nasətosə na nunuwa (700) paasənlaa na kraγanəγ caγalaa ke iyisi nule (40000) na í kv pa yoo wulav Sopakı.

¹⁹ Mıpύγύ Hatəsee waalı awulaa səkpema nawa sı lseyeli nyéma kv pa yəlaa ke səsəm, ılena pá polo na pá na-we pá ciiki na pá lakı-weγe təmlε. Silii nyéma ta pəsı tətə sı pá sənə Amoni nyéma.

11

Tafiiti na Pasepa pa təm

¹ Pənaγa sikaa na pé tala waatv wei awulaa teeκı yoo tə, ılena Tafiiti kvı ı yoolaa wulav Sowarı na lseyeli yoolaa tənə sı pá polo pá kv Amoni nyéma tənə na pá lεekı Lapa ıcate. Ama Tafiiti maγamaγa ta polo.

² Mıpύγύ kuyakv nakvlı Tafiiti luna təhəntəle ke taanaya, na í cəəkı kutuluγu pata təə. ıle ı loosa alv nəγəlv ı səəkı lvm nte, na ı isentaa luwa pə tu feı. ³ Mıpύγύ ı tilaa na pá pəsı ı təə. ılena pá cə-ı sı lliyam pεələ Pasepa ké. ı paalv kele Hiti tv Yulii. ⁴ Ntena í tili na pá pona-ı alv ıni na í svvna-ı na ílé í məlı ı te. Pəyele ı ka tεma isətv nav nté kraκpaa na í la asilima keelvγv kətaya.

⁵ Alv nawa ı ti na teu ılena í tili na í heeli Tafiiti.

⁶ Mpuγvle Tafiiti tilaa na í heeli Sowarı sı í yele Hiti tv Yulii na í kəə.

ılena Sowarı nάa yele Yulii. ⁷ Yulii kəma ılena Tafiiti pəsı-ı Sowarı na yoolaa na yoo pa alaafəya təə. ⁸ Mıpύγύ Tafiiti heela Yulii sı: Polo nyá te na í heesi.

Yulii luwa ılena wulav lapı-ı kv cəəv na pá pona-ı. ⁹ Ama ílé ı ta svv ı te. ı na wulav taηlaa pa həntənə nənəγə tee. ¹⁰ Mıpύγύ pa tayasa-təγı wulav na ílé ı pəsı-ı sı: Anı n luna mpaav ké. ıle pepe təə ké n ta svv təyaya? ¹¹ Mıpύγύ Yulii cə-ı sı: ılə atakaa na Yuta na lseyeli nyéma tənə həntəγı coka taa ké. Ma caa Sowarı na ı waalı nyéma ná we nyutv taa. ılena máa svv ma təyaya taa na má təγə na má nyəə, na má həntənə ma alv na? Ma tuuna-η sı ma kaa la mpv. ¹² Ntena Tafiiti heeli-ı sı: Təv, heesi saηa, cele ıle maa yele na í məlı.

ılena Yulii caγa. ¹³ Mıpύγύ Tafiiti yaa-ı ı te na í təγə na í nyəə na pá kv-ı. Paa na mpv, ahoo yuwa tə, ı ta polo ı te, í na taηlaa pa həntənə.

¹⁴ Tεv fema ılena Tafiiti ηmaa Sowarı ke takəlaya na í tilina-keγe Yulii maγamaγa ¹⁵ sı pá teləstı-ı timpi yoo haηa teu tə na pá yele-ı na pá kv-ı.

Pasepa paalv Yulii səm

¹⁶ Sowarı nyala ıcate, ılena í pona Yulii ke timpi yoolaa taa yoolaa taηaa tə. ¹⁷ Mıpύγύ ıcate nyéma luwa na pá yooa Sowarı na ı nyéma na pá kv Tafiiti yoolaa paγale na pá kpeηna Yulii na pá kv tətə. ¹⁸ ılena Sowarı ηmaa Tafiiti ke takəlaya na í keesi-ı pə tənə mpi pə lapa təyoole tə. ¹⁹ Mıpύγύ Tafiiti lela tillu ke heeluyv sı: Ye í keesa wulav ke ta cakəle təm ke cəne, ²⁰ ntanyı pááná ka kra-ı na í yəγətı sı pepe təə ké tə svv ıcate tee sı tə yookina-te. Anı tə nyəmaγa sı ıcate nyéma təkı nyémá. ²¹ Mıpύγύ alv ka kvna Ketiyəη pəyalv Apimeleki. Tεpεesi ıcate tee ké ı ka svv mpv na alv yaγa-ı namle həγəlvγv na koluηa nyvγv taa. ıle pepe təə ké tá kəətənə koluηa ke mpv? ıle n cə-ı sı nyá pəyalv Yulii ná səpa tətə.

²² Mıpύγύ tillu keesa Tafiiti ke nti Sowarı keesa-ı tə sı: ²³ Kolontunaa mpe pa kpilatvγv. Pa lu-tvγv kulıv ke tawa taa na taa təγəni-we na té tana-weγe pa ıcate nənəγə. ²⁴ ılena koluηa təə səηlaa náa tə-tvγv nyémá na pá kv ta taa paγale. Halı nyá pəyalv Yulii ná səpa tətə.

²⁵ Tənaγale Tafiiti cəwa tillu sı: Polo na í heeli Sowarı sı, paa pə kvwa ı yəlaa tə pə taa kəlı-ı caalvγv. Pə wee ké sı í polo ıcate təə na toη na í kəlı-te. Nyaa polaa í taa-ı mıpύγύ apalvtv.

²⁶ Yulii alv nuwa si i paalv sɛpa, ulena í wii-i. ²⁷ Lɛyaya tɛma, ulena Tafiiti tili na í kpaɣa alv na í lɔl-i apalv pɛyaya. Ḿpúyú Tafiiti kulapɛtu nti tɛ ta maya Tacaa.

12

Nataɗ heeliyi Tafiiti ke i salaka tuyv tɛm

¹ Ḿpúyú Tacaa tila lɔv kuyɔɔtutu telɔsulv Nataɗ ke Tafiiti kiɗ na í heeli-i si: Apalaa napɛli paa wena naale ke icate kulɔmtɛle taa, lɛlv ke toɗ tu na lɛlv ke kunyɔntu. ² Toɗ tu un i ka wena naaɗ na heeɗ ke sɔsɔm pɛ fei nyɛnɔɗu. ³ Hewaya kulɔmaya ke kunyɔntu náá wena na í tɔɔki, na ká na i piya pa wee na pá tɔki na pá nyɔɔki tɛntɛmle, na ká hɛntɛɗi i tate taa na í nyɛnɔɗi-ke isu i pɛelɔ. ⁴ Ḿpúyú kuyaku nakɔli ikɔm kɔma toɗ tu un na í la i tɔla pɛtɔtɛle, na í kisi a taa ké lɔsvuɗu si i lakɛna ikɔm inɔɗi muvulle. Na í kpa kunyɔntu hewaya ɗke na í ku-i.

⁵⁻⁶ Tɛnayaɛ Tafiiti pááná huɔwa kpaɔpaa tɛfaa na í tɔ si: Ma tuuna Tacaa si yulv wei un i lapa mpv tɔ pɛ wee si í fei heeɗ liyiti ke yaasi wei i lapa mpv na í feina pɛtɔtɛle tɔ. Pɛyele pɛ tu muna pá ku-i ké. ⁷ Ntɛna Nataɗ si: Nyayaɛ yulv un. lɛɣeli lɔv Tacaa yɔɔtɔaa si un i kpana-ɗ lɛɣeli nyɛma wulav na í ya-ɗ Sayuli niɗ taa ⁸ na í ha-ɗ tɛyaya na alaa na í tu nyá niɗ taa ké lɛɣeli nyɛma na Yuta nyɛma. Ye n ka heela-i si pɛle pɛ ta tɔɔ-ɗ i ka sɔɔsa-ɗ. ⁹ Pepe tɔɔ ké n nyɛna Tacaa tɛm ke yem na n la mpi pɛ ta maya-i tɔ? N kv Yulii na Amoni nyɛma layate, na n kpaɣa i alv. ¹⁰ Timpi n nyɛna-i yem ke mpv na n kpaɣa Yulii alv tɔ, yoou kaa hatɛlɛna nyá tɛyaya tɔtɔ. ¹¹ Ḿpúyú Tacaa tasaa si: Maa yele na nyá piya taa nɔɗɔlv wakɛli nyá lanɗle. Maa ha nɔɗɔlvuɗu nyá alaa ke nyá isentaa na ílé i svuna-we na ilim na pɛ isɛle. ¹² Nyá ɗmɛlaa ké na n la nɔɗɔlv ta na. Ama ilim taa ké maa la ma nyɛntu na lɛɣeli nyɛma tɛna na.

¹³ Tɛnaya Tafiiti tɛma si: Ma wakɛlɛna Tacaa ké. ulena Nataɗ náá tɛm-i si: Tacaa husa nyá isayatu, n kaa tasa sɛm. ¹⁴ Ama timpi n yelaa na Tacaa kolontunaa kpa i tɔ na pá ni pɔntu tɔ, pɛyaya ɗka pɛ lɔla-ɗ tɔ ɗke kaa sɛna.

¹⁵ Ḿpúyú lɔv kuyɔɔtutu telɔsulv Nataɗ kpɛma i tɛ.

Pasepa pɛyaya sɛm

Ḿpúyú Tacaa yelaa na kutɛɗ sɔsɔv nakɔli kv kpa Yulii leelu pɛyaya ɗke. ¹⁶ Ḿpúyú Tafiiti hɔka nɔɗɔ na í sɛlɛmɔ Tacaa ke pɛyaya ɗke ka tɔɔ. Ateɣe i hɛntaya paa ahoo nna, nyaalɔvɔ fei. ¹⁷ ulena i tɛyaya sɔsaa kaana-i si í kulɔ ate i ta tisi. Páćó i kisa tɔɗɔv. ¹⁸ ulena pɛyaya si kuyaku naatosompɔɗɔlaya nyɛɗkv wule. Ama Tafiiti waali nyɛma nyamna-i ka sɛm tɛm ke heeluyu. Mpi tɔ, pa mayasaɣa pa taa ké si, wusasi taa kele tɔ yɔɔtɔyana-i i ta cɔ, ka laalaa na ká sí isɛntɔ tɔ ye tɔ heela-i i lanɗle ká tɛɛsi wakɔlvuɗu tɛtɔɗtɔɗɔ. ¹⁹ lɛ Tafiiti nuwa pa welɛtɛɗi tɛmayale, ulena í cɛkɛna si pɛyaya sɛpa. Ntɛna í pɔɔsi-we si: Ka sɛpaya? Pɛle si: Eɛ.

²⁰ Tɛnayaɛ Tafiiti kula ate na í sɔ lɔm na í layasi wontu. ulena í svv Tacaa tɛyaya taa na í hɛnti-i ate. I mɛla tɛyaya ulena í yɔɗɔti na pá kɛna-i tɔɗɔnaya na í tɔɗɔ. ²¹ Mpuɣule i waali nyɛma pɔɔsa-i si: Wenti n lapa mpv tɔ, tɔ tapuyv suweyele? Pɛ tɔka pɛyaya ke kutɔkv ka ta sɛta ulena n mɛli n wiiki na n kisiyi tɔɗɔv. Pɛ mɛlaa na pɛyaya si ulena n kulɔ na n naali tɔɗɔv na? ²² Ntɛna Tafiiti cɔ-we si: Ma wiikaya na má hɔkɛɗi nɔɗɔ ke mpv tɔ na má tɛelɛɗi ké si ntanyi Tacaa ká ná ma pɛtɔtɛle na í waa-ke. ²³ Tɔv, nɔɗɔv ka sɛpa tɔ, pepe tɔɔ ké maa tasa nɔɗɔ hɔkɔvɔ? Anɔ ma kaa pɛsi na má tayani-keɣe kusvɔv. Ama máá tɛna na má polo ka kiɗ. Tɔfɔ ka fei si ka tasɛɗi mɔlvuɗu ke ma kiɗ tɔtɔ.

Salɔmɔɗ lɔlvuɗu

²⁴ Ḿpúyú Tafiiti heesa i alv Pasepa lanɗle na í kpɛtɛna-i na í lɔl apalvpɛyaya na í ha-keɣe hɛte si Salɔmɔɗ, na Tacaa luyv svv-keɣe tɛu. ²⁵ ulena Tafiiti cɛle-keɣe lɔv kuyɔɔtutu telɔsulv Nataɗ na ílé i ha-keɣe hɛte si Tacaa sɔɔla-i.

*Lapa icate lɛɛkuyv
(Kutɔɔsvtu I 20:1-3)*

²⁶ Tafiiti yoolaa wulav Sowari ka tama Amoni nyóma icate səsəəle Lapa. Waatu wei i lεeka-te ²⁷ ulena í tili na pá heeli Tafiiti si: Ma tεesa lum həyóluyu icate ke lεekuyu. ²⁸ Mpu tə, kpeyeli yoolaa mpa pə kaasaa tə na í kəə na í mu-te. Pə taa kəə na má suv tə taa na pá məli-m sam. ²⁹ Ḿpúyú Tafiiti kpeyela yoolaa na pá kra Lapa təə na pá lεeki-te. ³⁰ ulena Tafiiti kuli tə wulav kawulaya ntenuyu. Wula ke pa lupa-ku, ku yuy we isu kiloonaa hiu na naanowa na liyiti ke mpv, na pá tv ku təə ké liyitee pεε. Ḿpúyú pa tema-kuvu Tafiiti nyuyv na í kuu icate taa ké wontu tuutuuma tətə. ³¹ Pə kaasa icate yəlaa ulena í tv ləlaa ke kaafəntanaa təmlε na ləlaa ke nyəyətəv halənav na ləlaa ke tawa təma na ləlaa ke pilikinaa wərv. Ḿpúyú Tafiiti lapəna Amoni icate təna. ulena í na i yəlaa pá məli Yosalem.

13

Tafiiti piya acaalətv

¹ Pəle pə waali acaalətv lapa wulav tε. Tafiiti pəyalv Apəsələm ka wena neu alv nyəy nəyəl v na pá yaaki-i si Tamaa na i isentaa luwa teu. Mpuvule Apəsələm neu yətətε nyəy wei pa yaa si Amənəy tə i luyv suv Tamaa in. ² Amənəy ka səəla i neu inəyi haləna í caŋ í tv i təyi kutəy ke i təm taa. Mpi tə, pεelə in i taa nyi apalv, ilε pu we Amənəy ke katε si í tokina-i. ³ Amənəy taapalv nté Tafiiti taalv Samma pəyalv Yonatarv. ílé i ka ké yulv layatv ké. ⁴ Ḿpúyú ílé i pəəsa-i si: Pepe təə ké halv nyaya wulav pəyalv taka na paa tanaŋ ŋku í təy taasi ke mpv? Mpuvule si: Ma səəla ma taalv Apəsələm neu Tamaa ké. ⁵ Ntəna Yonatarv si: Cεsi isu pə wuki-ŋ, na nyá caa í kəma-ŋ wiiluyv, ilε n təm-i si í yele na nyá neu Tamaa kəə na í lá təyənaya ke nyá isentaa na í tv-ŋ na í təyə.

⁶ Ḿpúyú Amənəy cεsaa si pə wuki-i na í hənti na wulav polo-i wiiluyv. ulena Amənəy sələmi wulav si: Hai, ma caa si ma neu Tamaa í kəə cəne na í tv-m kakalasi naale na í cεε-m na má təyə.

⁷ Ntəna Tafiiti tili na pá heeli Tamaa si í polo i taalv Amənəy naŋ taa na í lapv-i təyənaya.

⁸ Ḿpúyú Tamaa pola Amənəy naŋ taa na í mayana Amənəy həntaa, na Tamaa la somtu na í huɣuti na í tv kakalasi, ⁹ ke təne in na í kuuli na í su Amənəy na í kisi təyəv. ulena Amənəy tə Tamaa si: Ləsi yəlaa təna, na pa təna pá lu. ¹⁰ Mpuvule Amənəy təma Tamaa si: Kəna-m təyənaya ŋkεyε naŋ taa na má təyə ilε.

ulena Tamaa kraɣa kakalasi nsi na í pona Amənəy naŋ taa. ¹¹ Pεelə su-i təyənaya, ulena Amənəy təkí i niŋ taa na í təm-i si: Ma neu, kəə tə suv. ¹² Ntəna pεelə si: Aai, taa wakəli-m ma taalv. lεyeli nyóma u lakí mpv. ilε taa la acaalətv nti. ¹³ Ye n lapa mpv leyε maa su ma fεelε? Pəyεle nyá pəsí lεyeli taa acaaləy taa lεŋkv. Polo í sələmi wulav, paa pə la isəna i ka tisi na má saa-ŋ.

¹⁴ Ama Amənəy ta nuna-i. Ḿpúyú i kpipa Tamaa na toŋ na í wakəli-i. ¹⁵ Tənaɣa Amənəy luyv lu-i na i taa kraana-i na pá kəli isu i ka səəla-i tə, na í təyən-i si í lu. ¹⁶ Ntəna pεelə ma kapuka si: Ha, n təyənəyi-m mpv tə n səsəyí isayatv ke nti n tema-m lapv tə tə tə ké.

Ama Amənəy ta nu. ¹⁷ Ḿpúyú i yaa təmlε tv na í heeli-i si: Təyən-i alv inε na í lu na í kaləsi nənəyə.

¹⁸ ulena təmlε tv ləsi-i awalv na í təkí na í kaləsi.

Pεelə in i ka suu ŋkpalasi capa kvəəəəəv ké isu awulaa pεelaa mpa pa ta saata tə pa suuki tə. ¹⁹ Tənaɣalε Tamaa cəla i capa na í tv i nyuyv taa ké təluma na í te nyuyv na í makí kapusi na í tεeki. ²⁰ Tamaa taalv Apəsələm na-i, ulena í pəəsi-i si: Nyá taalv Amənəy wakəla-ŋ ke? Ma neu, su. Taa suli təm ntəyi kraɣav na í yaa-təyi pulv, nyá taalv ké.

ulena Tamaa saali Apəsələm təyaya taa isu katayəlaya. ²¹ Ḿpúyú wulav nu pə tənaya mpv na pááná kra-i səsəm. ²² ulena Apəsələm haɣa Amənəy na i taa. li tasəyi-i yəyətənav ke mpi pə təə i wakəla i neu tə.

Ap̄asal̄om kuwa Am̄an̄oŋ

²³ Pusi naale sikaa ile pa k̄oaki Ap̄asal̄om heeŋ huntv nte timpi pa yaa si Paali-Hasoo t̄oŋo If̄alayim. Ilena Ap̄asal̄om yaa wulav p̄yalaa t̄anaya t̄oŋo. ²⁴ M̄p̄ȳȳ i polaa na í heeli wulav si: Ta caa, pa k̄oaki ma heeŋ huntv. Ile ma caaki si nyana nyá waali nȳma t̄ana í k̄o na t̄é t̄oŋo p̄a acima. ²⁵ Ilena wulav t̄o si: Aai, ma p̄yalv, ta t̄ana t̄a kaa polo, p̄a taa k̄o na t̄é suk̄i-ŋ s̄ȳala ke yem.

M̄p̄ȳȳ Ap̄asal̄om caala-i, ilena wulav kisi t̄asayasaya na í lap̄i-i p̄a lapa wulee. ²⁶ Nt̄ena Ap̄asal̄om si: Ile yele na ma neu Am̄an̄oŋ t̄oŋ-tv. Wulav si: Pepe t̄o k̄é n caa si í polo nyá t̄e?

²⁷ I caala wulav ke teu, ilena ílé i yele na i p̄yalaa t̄ana polo. Hal̄ona p̄a k̄reŋna Am̄an̄oŋ maŋamaŋa.

²⁸ M̄p̄ȳȳ Ap̄asal̄om heela i t̄amle nȳma si í paas̄ena teu, na p̄a k̄oma na Am̄an̄oŋ haya sul̄om na má heeli-me si í kv-i, ile í kv-i, í taa nyá, ma heelina-me. M̄p̄v t̄o, í kaasi m̄a ti na í t̄oŋo ap̄al̄tv.

²⁹ Waatv wei Am̄an̄oŋ haya sul̄om, ilena Ap̄asal̄om t̄amle nȳma la teitei isu i ka heeluyv-we t̄o. Na wulav p̄yalaa t̄ana kul̄i na p̄aa wei í k̄pa i k̄paŋaya t̄o na í se.

³⁰ M̄p̄ȳȳ pa t̄ayasa wulav ke k̄pak̄paa si Ap̄asal̄om kuwa i p̄yalaa t̄ana p̄a ta kaasi paa kul̄om. P̄ayele p̄ele pa we m̄p̄aav na pá t̄oŋa k̄pente. ³¹ T̄anayale wulav kul̄a k̄pak̄paa na laŋwak̄alle na í c̄eli i wontu na í h̄ant̄i ate na i waali nȳma náá c̄eli p̄ele pa nȳantv t̄o.

³² M̄p̄ȳȳ Tafiiti taalv Samma p̄yalv Yonatar̄i t̄oma si: Ta caa, Am̄an̄oŋ tike ke pa kuwa, p̄a t̄aya nyá p̄yalaa t̄ana. Ap̄asal̄om ka haya-i na i taa k̄é timpi i ka wak̄ala ílé i neu t̄oŋo. ³³ Ile wulav, taa huŋuti lotu si nyá p̄yalaa t̄ana s̄ap̄ana, Am̄an̄oŋ tike k̄é. ³⁴ M̄p̄ȳȳ Ap̄asal̄om sewa.

Wulav taŋlv k̄usa ise ke k̄pak̄paa, ile i na samaa na i waali t̄o kele p̄ȳv c̄ol̄o m̄p̄aav taa.

³⁵ T̄anayale Yonatar̄i t̄oma si: Aŋha, wulav, nyá p̄yalaa tap̄ana nte isu ma heeluyv-ŋ t̄o.

³⁶ Yonatar̄i n̄oŋo ta tiita ate, ile wulav p̄yalaa tap̄ayale, na pá tvli n̄oŋo na pá wii t̄ak̄poo na wulav na i waali nȳma p̄ele pa luki is̄l̄om.

³⁷⁻³⁸ Ap̄asal̄om ka sewa t̄o Amihuti p̄yalv Tal̄omayi wei i ka k̄é Kesuli wulav t̄o i t̄eŋe i ka polaa na í caŋa p̄usi tooso. Na Tafiiti náá wiiki i p̄yalv Am̄an̄oŋ t̄o k̄é tam. ³⁹ Wulav k̄oma na í heesi i ti laŋle ke Am̄an̄oŋ s̄am t̄o, ilena í yele Ap̄asal̄om k̄uyv t̄om ke p̄eek̄uyv.

14

Ap̄asal̄om m̄al̄uyv ke Yosalem

¹ M̄p̄ȳȳ Tafiiti yoolaa nyuyv tv Sowari c̄ek̄anaa si wulav haya Ap̄asal̄om na rááná. ² Ilena í tili timpi pa yaa si Tek̄owa t̄o na pá k̄ona-i alv layatv n̄oŋlv na í heeli-i si: C̄esi isu nyá laŋle wak̄alaa na n̄i suu l̄ayaya wontu isu yulv cak̄uyv l̄ayaya na p̄a taŋi t̄o, ile taa saŋali nim. ³ Na í keesi-i t̄om nti i ka ȳoŋoti wulav kiŋ t̄o. ⁴ M̄p̄ȳȳ alv in̄i i pola wulav t̄e na í hoti i t̄e na í t̄o si: Hai, ta caa, ya-m. ⁵ Nt̄ena wulav si: Pepe lapa ye? Nt̄ena alv si: Hai, ta caa, ma paalv s̄ap̄aya na p̄a yele-m leelu. ⁶ P̄ayele maa wena ap̄al̄upiya ke naale. M̄p̄ȳȳ si yoo taalv, n̄oŋlv fei si í loli-si. Ilena lelv kv i taapalv. ⁷ T̄anayale ma nȳma t̄ana kul̄aa na pá s̄oŋ ma t̄o si má yele na pá kv kul̄v. Si paa kul̄v in̄i i ka k̄p̄ayana i caa wenav, isu pa kv-i. Is̄ale kul̄vmt̄ale nte tu kaasa-m t̄oŋle pa t̄ees̄ayi nan̄t̄uyv. P̄a kaa kaasi ma paalv k̄é p̄ayaya ŋka paa yaak̄ana i h̄ate t̄oŋo tetv taa.

⁸ Nt̄ena wulav si: K̄pe nyá t̄e na má paas̄ena nyá t̄om. ⁹ M̄p̄uȳvle alv c̄o-i si: Paa mpi p̄a lapa p̄a we ma na ma caa t̄ayaya ta t̄om p̄a taa we nyá na nyá t̄ayaya m̄a nȳantv.

¹⁰ M̄p̄uȳvle wulav t̄oma si: Ye n̄oŋlv laki nyá t̄om ke t̄om nti t̄a taa, ile n̄i k̄ona-i ma kiŋ, i kaa tasa-ŋ tokinau. ¹¹ Nt̄ena alv tasa si: Ta caa wulav, tuuna nyá Is̄o Taca si yulv leet̄lv in̄i i kaa kv ma p̄ayaya na p̄a yele ncaale. M̄p̄ȳȳ wulav ná tuuwa si: Na Is̄o, n̄oŋlv kaa k̄p̄aya nyá p̄yalv t̄o k̄é nyul̄uyv.

¹² Mpuvule alv si: Hai, Tacaa, yele na má tasa tòmuyv kulvuyv ke yəvətuyv. Ulena wulav si: Yəvət. ¹³ Kelena alv tə si: Na pepe təw kə n caa n wakəli ləw yəlaa ke mpv? Mpi tə, nyá kuna nyá ti təm ke timpi nn caaki si n mələna nyá pəyaya ŋka n təvənaa tə. ¹⁴ Ta təna tu si teitei kə isv pa pəlvv lvm ke ate na pə fei kpaav tə. Ama ləw naa kvv, ílé i caaki kə si pá hólí suulu ke wei pa ləwa tə na pá mələna-i. ¹⁵ Tacaa, nəvəvə ma kəm isəntə tə, ma ta kəw yem, nyá yəlaa nyaasəna-m. Pə təw kə ma kəma si má yəvətəyəna-ŋ na ntanyi n ka tisi. ¹⁶ N ká mv ma təm na n ya-m mpa pa luki si pá kpiisi ma na ma pəyaya si tə taa na ləw kpancoov tə pa niŋ taa. ¹⁷ Ma tv ma taa si nyá təm ka yele na má hēesi. Mpi tə, Tacaa, n wēe kə isv ləw isətaa tillu. N faki kvpantv na isəvatv. Nyá ləw Tacaa í wēe nyá waali.

¹⁸ Mpuvú wulav təma alv si: Taa ŋmēs-i-m nti ma pəvəvə-ŋ isəntə tə. Alv si: Yēe, yəvət ma cē. ¹⁹ Ulena wulav si: Isəntə Sowari nəvə fei təm tənē tə taa? Ntēna alv si: Hai ta caa wulav, ma tuukina-ŋ si ntəŋkpeesaya fei. Tampana yaa, nyá təmlē tv Sowari tuna-m təmlē tənē na í heeli-m tə təna nti ma yəvətəyi isəntə tə. ²⁰ Sowari tuka ituule ke mpuvú si n ká cəkəna na n mələna Apəsaləm. Mpi tə, n kə ləmayasəle tv kə na n nyəma pə təna mpi pə laki tə isv ləw isətaa tillu.

²¹ Pəle pə waali kə wulav təma Sowari si: Təm nti tə tēma, polo na n kəna Apəsaləm.

²² Tənavəle Sowari hota wulav nəvəhēe tēe kə kpaakra na í kooli-i kvpantv. Ulena í tə si: Hai, Tacaa, saŋa nté ma nawa si n hulə-m suulu ke timpi n tisuyv ma təm tənē tə.

²³ Mpuvule Sowari tēe Kesuu na í kəna Apəsaləm ke Yosalem. ²⁴ Kelena wulav si: Apəsaləm í cəva i təyaya taa, má na-i ta isē í taa suli.

Ulena Apəsaləm məli i təyaya, i na wulav paa naaki təma.

Tafiiti na Apəsaləm pa ciikuŋu

²⁵ Nəvəlv ta haŋna Apəsaləm ke teu ke lsevəli təna taa. I ŋmatv təna ka tewaya, i tiili fei paa kvətīya mayamaya. ²⁶ I ka wēna nyəvsi ke səsəm kə, na pu wēe si pá hvmi-i paa pənavə ŋka. Mpi tə, i nyəvsi í kəma si wē yvŋ kə. Ye pa hvma-i si yvŋ wēeki kiloonaa naale na həvəlvv isv wulav mayasəlaya wēv tə. ²⁷ Apəsaləm lula apalvpiya tooso na alvəyaya kulvəyaya. Pa yaa-ke si Tamaa, ka isəntaa ka luwaya.

²⁸ Mpuvú Apəsaləm cəva pusi naaleve Yosalem. Ule í na wulav paa keesiŋi təma. ²⁹ Ulena í yaa Sowari si i tiliŋi-i wulav kvŋ na ílé i kisi, na í tasa-i yaav ke təm naale nyəm na ílé i kisi tətə. ³⁰ Ntēna Apəsaləm tə i təmlē nyəma si: Sowari taale nté ma nyəntē kvŋkvŋ taa, í polo na í sə-tēve kəkə.

Ulena pēle pa polo na pá sə-tēve kəkə. ³¹ Mpuvule Sowari pola Apəsaləm təyaya taa na í pəvsi-i si: Pepe təw kə nyá təmlē nyəma səpa ma taale ke kəkə? ³² Kelena Apəsaləm si: Ma tila nyá waali kə təm pavəle si n kəw na má tili-ŋ wulav kvŋ na n pəvsi-i si pepe təw kə i tila ma waali ke Kesuu? Pu kəla teu si má saali təna. Ma caa si ma na wulav tə ná na ye ma lapa-i isəvatv nti i kv-m.

³³ Mpuvú Sowari ná polaa na í heeli-təyi wulav. Ulena wulav yaa Apəsaləm na í kəw na í hənti wulav ke ate na ílé i wavəli-i.

15

Apəsaləm kulvəv ke wulav təw

¹ Pəle pə waali kə Apəsaləm hika yoo kēkē na kvayanəŋ na tanlaa ke nule na naanəwa (50). ² Tanəŋ tanəŋ ke Apəsaləm lukaya ləŋ na í puki icatē nəvəvə səsaya mpaav kvēvəŋ, ye nəvəlv hika təm si i puki wulav tēve hvvle, ile i yaa-i na í pəvsi-i si: Icatē nteve n luna? Ye ílé i cə-i si: Ma kə lsevəli kvəkəle tənē tə tv ³ ile i təmi-i si: Nyəni, n wēna tampana kə. Pécó ye n pola wulav te nəvəlv kaa paasəna-ŋ.

⁴ Kasa, ye maa kēna hvvlv ntə, ma kvŋ nté təm nyəma ka kvəyaya na ma tavəvəyi pa təmnāa.

⁵ Ye yvlv í kvətəyəna-i si i həntəyi ate ile i kvipi-i na í wavəli-i.

⁶ Μρύγύ Αρᾶσαλὸμ λακάγα ἰσεγελὶ νυῆμα τῆνα μπα πα πικαγᾶνα τῶμναα κε wulav te τῶ. Na ἰσεγελὶ νυῆμα λαῆα ἡεκαγᾶνα-ι κέ.

⁷ Πᾶναγα λιγίτι νυῆγκα τᾶα κέ Αρᾶσαλὸμ τῶμα wulav si: Tacaa, yele na má polo Hepələŋ na má lá kətaya ŋka maa su Tacaa ke nəɣɔ si maa laɾi-ɪ tɔ. ⁸ Mpi tɔ, waatu wei maa we Kesuu tɔɣɔ ma su Tacaa ke nəɣɔ si ye ɪ yelaa na má məli Yosalem, inəɣi maa la təmle.

⁹ Ntəna wulav si: Polo.

Ulena Αρᾶσαλὸμ κῶλι na í tee Hepələŋ. ¹⁰ Μρυγυλε Αρᾶσαλὸμ tila tillaa ke mukaya ke ἰσεγελὶ tetu təna taa si ye pa nu tutuyu ile pa yɔɣɔti si: Αρᾶσαλὸμ κελε wulav na í we Hepələŋ. ¹¹ Yosalem νυῆμα ka si-ɪ yəlaa ŋmɔnɔɣu (200) pele pa nuna-ɪ teu kέ, pa ta cekəna nti ɪ həkaa tɔ.

¹² Waatu wei Αρᾶσαλὸμ λακάγα kətasi, ulena í tili na pá yaa Kilo tu Ahitofeli wei ɪ ka κέ Tafiiiti səpaari tɔ. Μρύγύ samaa huka səsəm ke ɪ kiŋ na pá təŋna wulav acaya ke caɣav.

Tafiiti sewa ke Yosalem

¹³ Μρύγύ nəɣəlɔ kəma na í ci Tafiiiti ke səkpəlɔɣu si: ἰσεγελὶ yəlaa kɛesa ɪse na Αρᾶσαλὸμ τῶ. ¹⁴ Ulena Tafiiiti yɔɣɔti ɪ waali νυῆμα τῆνα μπα παα we ɪ kiŋ ke Yosalem tɔ si: Í kuli na tɔ se, tɔfɔ Αρᾶσαλὸμ u yeki-tu. Í la tɛav, ye pə taya mpv ɪ ká tuti-tu na í kv ɪcate νυῆμα τῆνα. ¹⁵ Ntəna wulav waali νυῆμα tɔ si: Ee, Tacaa tu la tə təna nti n heeliɣi-tu tɔ.

¹⁶ Μρύγύ wulav na ɪ təyaya νυῆμα τῆνα πα luwa, na í kaasi alaa naanɔwa si pele pá taŋ təyaya.

¹⁷ Wulav lu mpv ulena ɪ yəlaa təna tu ɪ waali na pá səŋ təyaya kantəkaya nyəŋka kiŋ.

¹⁸ Μρύγύ ɪ təmle νυῆμα τῆνα na ɪ taŋlaa təna tu-ɪ heku, na Katɪ yoolaa náa kəɔ yəlaa nasətoso (600) na pá tee-ɪ nəɣɔ. ¹⁹ Μρύγύ wulav pəɔsa Katɪ yoolaa nyuɣu tu ltayi si: Pepe tɔɔ kέ mə kəma ta kiŋ tɔtɔ? ɪ məli Αρᾶσαλὸμ cəlɔ. Mpi tɔ, mə kέ cəɔsəlaa kέ ɪ ta kέ tetu νυῆμα. ²⁰ Anɪ nɔɔnɔ kele ɪ tapa, ulena máa kpakəɣi-meɣe kpakpa na má cəəkəna. Páɔ ma maɣamaya ma ta nyɪ ma təpote. Mpv tɔ, í məli. Tacaa í paasəna-me na í la-meɣe kvpantv.

²¹ Tənaɣale ltayi cɔ wulav si: Ma tuuna ləɔ na nyá si: Timpi n ka polo tɔ tənaya tu polo, paə səm maɣamaya tu si. ²² Ntəna wulav tɔ ltayi si: Ye mpv tee nəɣɔ.

Ulena ltayi na ɪ yəlaa təna na ɪ piya təna pá tee nəɣɔ. ²³ Μρύγύ wulav na ɪ yəlaa pa tu mpaav na pá teeke. Ye ɪ tala ɪcate nte, təle tə yəlaa pəli ɪsəlvm na pá makɪ kapusi. Ulena wulav náa tee Setələŋ ləɔv na ɪ yəlaa náa təŋna wulaya tetu tɔ tɔ. ²⁴ Kətvlɔ Satəki na Lefii νυῆμα mpa pa səɣəlaya ləɔ atakaa tɔ paə we tənɛ inɪ tɔtɔ. Μρύγύ pa si ləɔ atakaa na Apiyataa səŋaa na yəlaa təŋa luw ke ɪcate taa. ²⁵ Ulena wulav tɔ Satəki si: Məŋna ləɔ atakaa ke ɪcate taa. Ye Tacaa ká hvlɪ-m suulu, ɪ ká mələna-m na maa tasa-ɪ nav ke ɪ lonte taa. ²⁶ Ama ye ɪ ka tɔ si: Aai, maa caaki-ŋ, ile í la-m ɪsəna ɪ caaki tɔ.

²⁷ Μρύγύ wulav tasa Satəki ke heeluɣu si: Nyana nyá pəyalv Ahimaasi na Apiyataa pəyalv Yonataŋ í mələna laŋhvlɔmlɛ ke ɪcate taa na í feŋiɣi. ²⁸ Tu taŋ wulaya tetu pəɣɔ tətəsəlɛnaa, na má nu ɪcate alaafəya təm.

²⁹ Μρύγύ Satəki na Apiyataa pa mələna ləɔ atakaa ke Yosalem na pá caya təna.

Tafiiti tila feŋlu

³⁰ Μρύγύ Tafiiiti taka ɪ ɪsɛntəɔ ke saalaya na í wiiki na í kpaaki Olifinaa pulaya tɔɔ kέ nəɔhɛɛ kpɛte. Na ɪ waali νυῆμα náa takɪ pele pa ɪsɛntəɔ na pá wiiki mpv tɔtɔ. ³¹ Ulena pá kəɔ pá heeli wulav si Ahitofeli təŋa Αρᾶσαλὸμ. Ntəna Tafiiiti si: Hai, Tacaa, wakəli Ahitofeli layatu.

³² Waatu wei Tafiiiti tala pulaya nyuɣu taa timpi pa səeki ləɔ tɔ, ile ɪ taapalv na ɪ layatu tasvlɔ Akii tu Husayi kəmaɣale na laŋwakəlle na ɪ capa cəlaa na ɪ nyuɣu na tetu. ³³ Ntəna Tafiiiti si: Ye n təŋəɣi-m pə kaa waasi-m. ³⁴ Məli ɪcate taa na í heeli Αρᾶσαλὸμ si n ka kέ ma təmle tu ke ləŋ kέ, ile nəɔnɔɔ n caa si í nyənəɣi inəɣi nyá caa. Waatu inəɣi n ka wakəli layatu nti Ahitofeli tasəɣi-ɪ tɔ. ³⁵ Pəle pə paasi kətəlaa Satəki na Apiyataa pa we

tənaɣa. Ye n nu ntiɣi Apəsəlɔm pa tɔɔ n polo n heeli-wɛ. ³⁶ Pa pəyalaa Ahimaasi na Yonatarɔ pa wɛ tənaɣa, n ka tili-wɛ na pá kɔɔ pa heeli-m.

³⁷ Ḿpɔ́yú Tafiiti taapalu Husayi məla ɪcatɛ taa ké waatu wei Apəsəlɔm kɔma tɔ.

16

Tafiiti taapalaa na ɪ kolontunaa

¹ Waatu wei Tafiiti tɛɛ Olifinaa pulaya nyɔɔ taa ké pɛɔ, ɪlɛ Mefipaali tɛmlɛ tu wei pa yaa sɪ Sipa tɔ ɪ kata-ɪ kɛlɛ na ɪ kraɲasi naale. Na pá hɔka sɪ tɔɔ ké potopotonaa ɲmɔnɔɔ (200) na lɛsɛɲ kɔwɔlɔ paya kɛ nunɔwa (100) na tuɲ pee lum nyəna kɛ tukurɲ nunɔwa (100) na sulɔm huluɣu. ² Ḿpɔ́yú wulav pɔɔsa-ɪ sɪ: Pepeɣe n lakəna? Ntɛna Sipa sɪ: Nyá təyaya nyéma ka cakɪ kraɲasi. Ifɛpiya təɣənaɣa nté potopotonaa na tuɲ pee anɛ. Mpa pá kawa wulaya tetu taa, ɪlɛ pa kɔna sulɔm pənɛɣɛ lɔkɔtu.

³ Ḿpɔ́yú Tafiiti pɔɔsa-ɪ sɪ: Lɛɣɛ Mefipaali wɛɛ? Mpuɣɔlɛ sɪ: Mefipaali pola Yosalem sɪ lɛɣɛli nyéma ɪ cɛlɛ-ɪ ɪ cɔɔɔ Sayuli kawulaya kɛ pənɛntɛ. ⁴ Ntɛna wulav tɔmɪ-ɪ sɪ: Mefipaali nyəm təna pəsa nyá nyəm.

Mpuɣɔlɛ Sipa hənta Tafiiti kɛ atɛ na ɪ tɔ sɪ: Hai, tá caa wulav, ma sama, hulɔ-m suulu kɛ mpɔ.

Simeyi tənsəɣɪ Tafiiti kɛ mpusi

⁵ Tafiiti tala Pahulim ɪlɛ Sayuli lɔlɔɣu tu wei pa yaa sɪ Kelaa tɔ ɪ pəyalɔ Simeyi luwayalɛ na ɪ tənsəɣɪ-ɪ mpusi. ⁶ ɪlɛna ɪ lɔɣɔ ɪ na ɪ waali nyéma tənaɣa pɛɛ. Pəyɛlɛ ɪlɛ ɪ yəlaa na ɪ yoolaa ka tu-ɪ heku ké. ⁷ Simeyi nyaasaɣa Tafiiti ké sɪ: Polo polo n tɛɛ, yulɔkɔlɔ na ɪsaya nyá. ⁸ Tacaa ɪ məɲna Sayuli wei ɪ kawulaya n lɛkkaa tɔ ɪ na ɪ təyaya nyéma pa sɛm tɔm kɛ nyá nyɔɔ taa. Pə tɔɔ ké lɔɔ lɛkka nyá kawulaya na ɪ cɛla-kɛɣɛ nyá pəyaya. N pəsuyɔ yem ké ɪsəntɔ na n cɔɔkɪ tɔ nyá ɪsaya feləɣəna-ɲ. Mpi tɔ, n ké yulɔkɔlɔ ké.

⁹ Ḿpɔ́yú Seluya pəyalɔ Apisayi tɔma wulav sɪ: Pepe tɔɔ ké haya kanɛ ka tɔukɪ tá caa wulav kɛ mpɔ? La suulu na n yelɛ na má setɪ ɪ nyɔɔ. ¹⁰ Ntɛna wulav sɪ: Sowari na ɪ neu Apisayi mə tɔm suwɛ? Ye ɪ tɔukɪ-m lɔɔ heelina-ɪ sɪ ɪ tɔm-m. ɪlɛ awɛ ká kpɛɛsəna-ɪ sɪ pepe tɔɔ? ¹¹ Mpuɣɔlɛ Tafiiti tɔma ɪ waali nyéma təna na Apisayi sɪ: Ma tapuɣu tɛɛ pəyaya ná tá kisi ma weesuyɔ kɛ pɛkɔɣu, halɪ ḿpɔ́yú Pɛncamɛɛ tu na? ɪ yelɛ-ɪ na ɪ tɔm-m. Tacaa hana-ɪ pə mpaav. ¹² Ntanyɪ Tacaa ká ná ma wahala na ɪ lɛɛtɪ-m kɔpantɔ kɛ mpusi ɪlɛ ɪ lɔntɛ.

¹³ Ḿpɔ́yú Tafiiti na ɪ yəlaa pa tuɣɔta pa mpaav na Simeyi náá wɛ puɣu kəɲkəɲ tɔɔ na ɪ tɔɲna wulav mpusi tənsuyɔ na ɪ lɔkɪ-ɪ pɛɛ na ɪ kusəɣɪ mɔsuyɔ na ɪ tɔɔ. ¹⁴ Wulav na ɪ yəlaa pa tala Yaatanɪ nɔɣɔ ɪlɛna pá hɛɛsɪ təna.

Husayi təna Apəsəlɔm

¹⁵ Ḿpɔ́yú Apəsəlɔm na lɛɣɛli samaa təna pa sɔv Yosalem taa na Ahitofɛli kɛ ɪ waali. ¹⁶ Waatu wei Tafiiti taapalu Husayi tala Apəsəlɔm ɪlɛna ɪ sɛɛ-ɪ sɪ: Mə na tetu, mə na tetu.

¹⁷ Ntɛna Apəsəlɔm pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Anɪ nyá taapalu nté ma caa. Pepe tɔɔ ké n ta təɲ ɪlɛ?

¹⁸ Ntɛna Husayi cɔ sɪ: Wei Tacaa na yəlaa panɛ na lɛɣɛli nyéma təna ləsaa tɔɣɔ ma caa tənsuyɔ. ¹⁹ Pə tu wɛɛ sɪ ɪ pəyalɔ nyaya maa la tɛmlɛ kɛ teitei ɪsu maa lapu nyá caa kɛ tɛmlɛ tɔ. Ḿpɔ́yú maa la nyá.

Apəsəlɔm na Tafiiti alaa pa tɔm

²⁰ Ḿpɔ́yú Apəsəlɔm tɔma Ahitofɛli sɪ: ɪ mayasi na tá ná mpi pə wɛ lapu tɔ.

²¹ Kɛlɛna Ahitofɛli sɪ: Sɔvna nyá caa alaa mpa ɪ yelaa sɪ pá təɲ təyaya tɔ. Waatu ɪnəɣɪ lɛɣɛli nyéma təna ká ná sɪ n pəsa nyá təɣɪ nyá caa kolontu. ɪlɛna nyá waali nyéma náá nyɔɔ tɔɲ.

²² Ḿpɔ́yú pa sika Apəsəlɔm kɛ cɔkələ kɛ kawulaya təyaya pata tɔɔ. Na ɪ na ɪ caa alaa pá sɔv lɛɣɛli nyéma təna ɪsɛntaa.

²³ Layatu nti Ahitofɛli tasaya Apəsəlɔm kɛ waatu ɪnɪ tɔ tu wɛ teitei ké ɪsu lɔɔ yəɣətəɣəna. Paa Tafiiti mayamaɣa ḿpɔ́yú pu wɛɛ.

17

Husayi na Ahitofeli pa layatu tasuyu fayau

¹ Mprúyú Ahitofeli tóma Apəsalóm si: Yele na má læsi yoolaa ke yəlaa iyisi naanwə na naale (12000) na má tu Tafiiti waali ke ahoo ane. ² Ntanyu maa kpəli-i tiili na í kawa na í yəlaa ya, ilena má kv-i í tike. ³ Ilena má kuu yəlaa təna na má kəna-ŋ. Nyá kolontu í səpa, pa təna pa mələxi nyá kiŋ ké na yəlaa heesi.

⁴ Mprúyú Apəsalóm na lseyeli səsaa təna pa laŋa heena təm nti. ⁵ Ama Apəsalóm sisa tə taa, ilena í tə si: Í yaa Husayi na tə nu ílé í nyəntu.

⁶ Husayi kəma, ilena í heeli-i Ahitofeli kuyəxətutu na í pəəsi-i si: Tu la mpv yaa isəna? Nyáa yəxəti nyá nyəntu.

⁷ Ntəna Husayi si: Ahitofeli kuyəxətutu tənə tə ta təŋ pənente. ⁸ Nyá maɣamaɣa n nyəma si nyá caa na í yəlaa pa ké apalaa ké. Pécó pa we páána ké isu yulu kpakuyuu təxələɣa pəyaya na ká we isəna tə. Nyá caa ké yoolu ké. Í həntəxi yem ké ahoo. ⁹ Pə nəkəa isəntə í ŋmela ləw yaa tiili taa ké, na ye pa kv tá taa lələa, yəlaa í nuwa paa tə si Apəsalóm waali nyəma kpisaa. ¹⁰ Halí səxəntu kpa tá taa apalaa mpa pa we apalutu isu təxələsi tə. Mpi tə, lseyeli nyəma təna nyəma si nyá caa ké aka. Pəyele í wena yoolaa taa yoolaa. ¹¹ Mpv tə, ma tasəxi-ŋ layatu si í kotí lseyeli nyəma tənaya tuutuuma. Pə kraɣau Taŋ na pá polo Pəesepa tə. Ilena nyana we í polo nyá caa ke yoonav. ¹² Tu maɣana-i tiili na t́ hoti í təw isu tɛv. Ilé í na í yəlaa pa taa nəxələ kaa fiti. ¹³ Ye pa sewa, na pá svv icate natəli tə taa, ilé lseyeli nyəma təna pona ŋmusi na pá tuu icate nté na pá tiina ləw. Halí pə kaa kaasí kolonɣiya.

¹⁴ Mprúyú Apəsalóm na lseyeli yəlaa təna tóma si: Husayi nyəntu lapa sana na Ahitofeli nyəntu.

Pəyele Tacaa ná tu í taa ké si í wakələxi Ahitofeli layatu tasuyu mpəxi na pə kəna mpusi ke Apəsalóm təw.

Tafiiti sewa na í tɛsi Yaataní pəxə

¹⁵ Mprúyú Husayi polaa na í heeli kətələa Satəkí na Apiyataa ke layatu nti Ahitofeli tasa Apəsalóm na lseyeli səsaa tə, na layatu nti uní í tasa-we tə. ¹⁶ Si pá tili ləŋ na pá heeli Tafiiti si í taa svv ahoo aneɣe Yaataní tətəkəle taa təna. Pá taa kəw na í na í waali nyəma təna pá wee asola taa.

¹⁷ Yonataŋ na Ahimaasi pəle pa we hite nəxə ke icate waali si nəxələ í taa na-we. Mprúyú təmle tu alv nyəŋ nəxələ í polaa na í heeli-we si: Í polo mə maɣamaɣa na í heeli-təxi wulav Tafiiti. ¹⁸ Ama ifepu nəxələ ná na-we na í polo í taɣasi Apəsalóm. Mpe pa cekənaa si pa na-we, ilena pá se ləŋ na pá polo Pahulim icate ke apalv nəxələ í tɛ na pá ŋmeli í ləkə taa. ¹⁹ Mprúyú alv nəxələ kraɣa puvuv na í takí ləkə təw na í le kutəxəw pɛe, si nəxələ í taa cekəna si puluvv we təna. ²⁰ Ntəna Apəsalóm təmle nyəma svv təyaya ŋke ka taa na pá pəəsi alv ke Ahimaasi na Yonataŋ pa təw. Alv si: Pa tɛsa ləw.

Təmle nyəma pəkəa pa ta na pulv, ilena pá məli Yosalem. ²¹ Pa tɛewa, ilena Ahimaasi na Yonataŋ pá lu ləkə taa na pá polo pá heeli Tafiiti si: Kvli na í tɛsi pəxə ke ləŋ, na pá keesi-i nti Ahitofeli keesa Apəsalóm si pá la Tafiiti-we tə.

²² Tənaya Tafiiti na í yəlaa pa kula kpakpaa na pá tɛsi Yaataní. Pə kəma si pə nyaaləxi tə pə ta kaasí nəxələ. Pa tɛsa pa təna.

²³ Ahitofeli nawa si pa ta mv í təm, ilena í kvli na í kpɛeli í kraŋaya na í kpe í tɛ. Í heela í təyaya nyəma ke nti tə we lapv tə, ilena í t́ í təxi ŋmənaya na í sí na pá pimi-i í caa pələav taa.

Tafiiti ke Mahanayim

²⁴ Tafiiti pa tala Mahanayim, ilé Apəsalóm na lseyeli yəlaa mpa pa tənaya í waali tə pa tɛsa Yaataní kele. ²⁵ Apalv wei pa yaa si Amasa təxə Apəsalóm lɛeta yoolaa wulav Sowapí lonte. Amasa uní í caa ké lseyeli tv ké na pá yaa-i si Yetɛɛ. Í too kele Nahasi pɛelo Apikaali, ílé í neu nté Sowapí pa too Seluya.

²⁶ M'p'ug'ug' Ap'asalom-*we* pa sika Kalaati tetu taa.

²⁷ Tafiiti pa tala Mahanayim, l'ena Amoni tetu icate Lapa tu Nahasi p'ayalu Sopi, na Lo-Tapaa tu Amiyeli p'ayalu Makii, na Kalaati tetu icate Lokelim tu Paasilayi ²⁸ pa pona Tafiiti-*weye* kuhant'eh na cemsenaa na heesi, na t'ogonaya pee, na mulum, na pee kutojee, na soona ke loosi naale. ²⁹ Na tuh nim na naanim na heeh, na waakasanaa. Mpi to, pa t'ehaya ke si ikaale na nyog'osi na luk'atu pa pu-*weye* wulaya tetu taa ke.

18

Ap'asalom na i yoolaa pa k'p'isuyu

¹ M'p'ug'ug' Tafiiti kota i yoolaa na i k'pa pa taa ke yoolaa iyaya (1000) nyuy'u ny'ema na nun'owa (100) nyuy'u ny'ema. ² l'ena i c'ela Sowari ke tintiyile, na Sowari neu ke tintiyile, na Kati tu ltayi ke tintiyile na i to si: Ma na-*me* tu pona yoo. ³ T'ehayale samaa toma-i si: Aai, pa fei si n lu. Mpi to, paa pa kala-tu na te se nojol'u u paas'ehana-tu. Paa ta taa y'elaa h'og'ol'u s'ep'ana awusa. Ama nya *we* ke isu ta taa y'elaa iyisi naan'owa (10000). Mpu to, pa kala teu si n saali icate taa na pa kala-tu ile n s'ana-tu. ⁴ N'tena wulav si: To, maa la nti to maya-*meye* teu to.

l'ena wulav seh non'og' na y'elaa luki iyisi iyisi na nun'owa nun'owa. ⁵ M'p'ug'ug' wulav toma Sowari na Apisayi na ltayi si: I ny'eni ma isentaa na i la ma pu Ap'asalom t'epamm.

l'ena y'elaa t'ena nu mpu.

⁶ M'p'ug'ug' Tafiiti y'elaa polaa si pa yookina Ap'asalom-*weye* l'el'ayim h'otuy'u taa. ⁷ Y'elaa iyisi h'iu (20000) t'ecu ke Tafiiti ny'ema kuwa Ap'asalom ny'ema taa. ⁸ M'p'ug'ug' yoo yawa tetu t'ena taa. H'otuy'u t'og' y'elaa m'paya kuyaku h'ku to pa kala mpa layate t'ehaa to.

Sowari kuwa Ap'asalom

⁹ M'p'ug'ug' Ap'asalom tuta i t'ehi Tafiiti y'elaa taa na i c'aya k'p'ayanu. l'ena k'p'ayanu seena-i na i susi-i t'uy'u s'as'as'u nakuli ku piligasi taa, na i ny'os'i h'ok'ona-si na i susi na k'p'ayanu naa t'ee. ¹⁰ Nojol'u na mpu, l'ena i heeli Sowari si: Ta caa, ma nawa Ap'asalom na i susina t'uy'u. ¹¹ N'tena i tomi-i si: N na-i ile pepe to ke n ta ku-i t'ehaya k'p'ak'paa. Halu maa ha-*h* liyitee ny'og'atu naan'owa kele na tampala.

¹² M'p'ug'ug' apalu inu i c'owa si: Paa liyitee ny'og'atu iyaya (1000) ke n tu ha-m ma nih kaa k'pa wulav p'ayalu to. Mpi to, to nuwa nti wulav heela nya na Apisayi na ltayi si i la laakali na inu i p'ayalu Ap'asalom to. ¹³ Paa maa lapa kaanutu na ma ku-i, wulav ka nu-t'ehi. Ny'ama'yaya n taa waasi-m.

¹⁴ N'tena Sowari si: Maa s'eh'ehi nya kin ke yem.

l'ena i k'paya h'mantaasi tooso na i polo i yaya-s'ehi Ap'asalom fulaya to. Mpi to, ile i taa seta. ¹⁵ M'p'ug'ug' yoolaa naan'owa wei i t'akaya Sowari yoo wontu to pa tama Ap'asalom na pa t'eesi-i kuy'u.

¹⁶ M'p'ug'ug' Sowari hula tutuy'u na y'elaa koti na pa heesi pa kolontunaa t'og'onuy'u. ¹⁷ l'ena pa k'paya setu na pa peti p'ug'ug' nakuli ku taa ke h'otuy'u taa na pa kaa i to ke ka'maaya t'akelem, na Ap'asalom yoolaa t'ena se na paa wei i mali i t'ee.

¹⁸ Waatu wei Ap'asalom ka wena i ise t'og' i y'elaa na pa h'ma-i akele ke wulav t'et'ek'ale taa ke Yosalem kin, na i yaa-i si Ap'asalom akele, si inu i fei apalup'ayaya to paa yaak'ona i h'ete. Na pa yaaki-i m'p'ug'ug' hal'ena saha.

Tafiiti nuwa Ap'asalom sam

¹⁹ M'p'ug'ug' Sat'aki p'ayalu Ahimaasi toma si: I yele na ma l'og' ma ti na ma pona wulav ke tom kupantu si T'acaa ha-i tampana na i yari-i i kolontunaa nih taa. ²⁰ N'tena Sowari to si: Pa taya nyaa heelina wulav ke tom kupantu ke saha. Mpi to, i p'ayaya s'ep'ana. ²¹ l'ena Sowari to l'tiyopii tu si: Polo na n heeli wulav ke mpi n nawa to.

N'tena l'tiyopii tu h'anti-i ate na i to casale. ²² M'p'ug'ug' Ahimaasi tasa Sowari ke tom si: Paa pu la is'ena yele na ma se l'tiyopii tu waali. Sowari si: Ma p'ayalu, pepe nyuy'u to ke

n caa pote? N kaa waa pə taa se. ²³ Ahimaasi si: Paa pu la isəna pə wəe si má polo ké. Ulena Sowari si: Təv, polo.

Μρύγύ Ahimaasi kraya tetekəle mpaav na í polo í laali Itiyopii tv.

²⁴ Waatu unı Tafiiti ka caya nənəsi naale hekv na í tarəa. Μρύγύ tarlv kra nənəvə nyuyv taa, ulena i loosi nəvəlv i seeki i tike na í kəv. ²⁵ Ulena í má kapuka na í heeli wulav, na apalv unı i tarvna sewa na í kəv. Ntəna wulav si: Ye i tike i seekina təm kupantu ke i kəvna. ²⁶ Μρύγύ tarlv tasa lelv ke nav na í seeki na í kəv. Ulena í má kapuka na í heeli nənəvə tarlv si: Nəvəlv ná kəvna ntəvə i tike təkəv tətə. Wulav si: Təm kupantu tətəvə ilé i kəvna.

²⁷ Mpvvəle tarlv si: Kancaləvə nyəvə sewa nəvəsəna Ahimaasi sewa ké. Ntəna wulav si: Yvlv kupavv ké, na təm kupantu ke i kəvna.

²⁸ Ahimaasi talaa, ulena í má kapuka si: Alaafəva ké yoo, ta caa.

Ulena Ahimaasi həntı wulav ke ate na í təmı-i si: Nyá ləvə Tacaa wei i yava-η nyá kolontunaa mpa pa kuləvəvə nyá təvə təvəle teeli tv. ²⁹ Ntəna wulav pəvsi-i si: Apəsaləm wəna alaafəva?

Ahimaasi si: Ma nawa samaa tuutuuma ke waatu wei Sowari tila-tv tə, ulə ma ta nyı mpi pa lakəvə tə. ³⁰ Wulav si: Nyáá səvna kpeəvə təvə cəvə.

Ulena Ahimaasi kəe na í səv. ³¹ Itiyopii tv tala kprakpa, ulena í tə si: Ta caa, təm kupantu ke ma kəvna-η. Səvə Tacaa ha-η tampana na í ya-η mpa pa kuləvəvə nyá təvə tə pa niη taa. ³² Ntəna wulav pəvsi-i si: Na Apəsaləm wəna alaafəva? Ulena í tə si: Ta caa, nyá kolontunaa təna na mpa pa ləkəna-η asalav tə pá wəe isı Apəsaləm.

19

Tafiiti lavwakəlle

¹ Μρύγύ wulav laakalı pəsaa na í kraaki ate na isətaa kutuluuyv taa na í wiiki na í yəvətəvı si: Hai, ma pu Apəsaləm, ma pu Apəsaləm. Ye maa səpəna nyá lonte pə taa kəli teu? Ma pu Apəsaləm, hai, ma pu.

² Μρύγύ pa polaa na pá heeli Sowari si wulav wiikina nté na í huvtıvı lotu ke Apəsaləm təv. ³ Ulena kuyaku ηkv kv lavhvlvmlə pəvı ləvəvə ke yəlaa taa. Mpi tə, yəlaa nıkəvə pa yəvətəvı si wulav caya i pəvəvə ləvəvə. ⁴ Fəelə lapa yəlaa na yoo ηkv pa yooa təvə, ulena pá svv ıcate taa təhəe. ⁵ Na wulav ná həkə i isəntəvə ké saaləvə na í kiisıvına nəvə səsəvə si: Hai, ma pu Apəsaləm, hai, ma pu, hai, ma pu.

⁶ Μρύγύ Sowari svv wulav kıv ke nav taa na í təmı-i si: Səvə n tvvı fəelə ke nyá təmlə nyéma mpa pa yava nyá na nyá pəyalaa na nyá pəelaa na nyá alaa təvə. ⁷ Mpa paa caaki-η təvə n səlaa na nyá taa kraakəna mpa pa caaki-η tə. N lakvvy isəntə tə pə hvlvəvı ké si n nyənəvı nyá yoolaa na pa nyuyv nyéma ke yem. Pə laki-m isı ye taa səpəna na Apəsaləm wəna i weesuyv pu kəla-η teu. ⁸ Mpv tə, kvlı na rı lu na rı yəvətəna yəlaa na pa lavə həe. Ma tuukina Tacaa si ye n ta lu pə kaa kaasi paa yvlv kvlvv ke nyá kıv ke ahoo anə. Na mpi pə təma-η mavənav ke hatoo nyá pəcaatu tə pu la sana na nəvəvə nyəntv.

⁹ Μρύγύ wulav kulaa na í caya nənəvə. Na pá heeli yəlaa si i luwa na í caya nənəvə. Ulena pa təna pá polo i kıv.

Tafiiti məlvvə ke Yosalem

Waatu unı i taa Apəsaləm nyéma ka təma sewa na paa wei í məlı i tə. ¹⁰ Μρύγύ lsevəli tətə yəlaa kpeka təna lavə ta həe na pá təv si: Wulav yava-tvvy tá kolontunaa na Filiisi nyéma niη taa na nəvəvə í seeki ıcate ke Apəsaləm təv? ¹¹ Apəsaləm wei tə ləsaa na tə kra wulav tə, ilé i səpa yoo taa, ulə pepe təv ké tə kaa mələna Tafiiti?

¹² Μρύγύ wulav Tafiiti nu tə təna nti lsevəli nyéma yəvətəvı tə. Ulena í tili kətəlaa Satəki na Apiyataa si pá pəvsi Yuta nyuyv nyéma si: Pepe təv ké pa wəe na pá niyvıvı ma mələnav təm taa? ¹³ Anı mēvəle ma yəlaa na má na-mə tə kaa caləm. Ulə pepe təv ké

lelaa ηmaaki ta tō? ¹⁴ Í heeli Amasa tōtō si má na-ι tē kaana calēm, na inι ι ka leetāna Sowari lonte taa na í pəsi yoolaa wulav. Ye pə ta la mpv lso í kv-m.

¹⁵ Mporýó Tafiiti pəsa Yuta nyéma tēna na pá wēe isu yulv kolum. Ulena pēle pá tili na pá heeli-ι si í na ι nyéma pá mēli. ¹⁶ Mporýó wulav mēlaa na í tala Yaatanι pəγō.

Tafiiti kentiyi Simeyi tō

Ulena Yuta nyéma polo Kilikaa na pá sēhι-ι na pá tesēna-ι Yaatanι pəγō.

¹⁷ Mporýó Pēncamee tv Simeyi wei ι ká tvv wulav na í we timpι pa yaa si Pahulim tō, ι ləγō ι ti na í na Yuta nyéma pá polo wulav Tafiiti sēhυγυ. ¹⁸ Ι waali ka we Pēncamee nyéma ke yēlaa iyaga (1000) na Sayuli tēmlē tv Sipa, na ι pəyalaa naanōwa na kakpasi, na ι tēmlē nyéma ke hiu, na pá tesι Yaatanι ke wulav isentaa. ¹⁹ Kpυlυγυ ηku paa cēla wulav si ι tesēna tō kvle kv tēhna ι tēyaga nyéma ke tesēnav.

Waatu wei Tafiiti caakaga tesυγυ, lē Simeyi kōmagale na í hēntι-ι atē. ²⁰ Na í tō si: Hai, tá caa wulav, taa tōki isayatu nti maa lapa-η kuyaku ηku n lukaga Yosalem taa tō. Hai, kv-tēγι nyá taa. ²¹ Ma nyéma si ma wakēla-η. Pə tōw kē ma caala luw ke Yosēefv kpeka taa na má kōw-η sēhυγυ.

²² Ntēna Apisayi cē Tafiiti nəγō tōw si: Pə wēe si pá kv Simeyi kē. Mpi tō, ι ka tēhna Tacaa kvlēsυ ke mpusi.

²³ Mporýó Tafiiti pəssa Apisayi na ι taalv Sowari si: Mə tōm suwe? Pepe tōw kē ι caaləγι-m mpv? Ma tayana lseγeli kawulaga taa kē mēlvυγυ kē. Ule pə fēi si pá kv nəγōlvυγυ saha.

²⁴ Ulena wulav heeli Simeyi na tuunav si: N kaa si.

Tafiiti na Mefipaali pa ciikuyu

²⁵ Mporýó Sayuli saali Mefipaali pola wulav sēhυγυ tōtō. Ι ləγlē ka wakēla Tafiiti sewa tōw kē, lē ι ta paasēna ι nōwēe yaa ι tantυγυ. Pəyele ι ta cōtō ι wontu ke pə kraγav kuyaku ηku wulav lu Yosalem icate taa na pə suna kuyaku ηku ι mēlaa tō. ²⁶ Wulav kōma, ulena í pəssi-ι si: Mefipaali, pepe tōw kē n taa tēhι-m? ²⁷ Ulena í tō si: Hai, ta caa, ma tēmlē tv pētēna-m. Ma si í kpeeli-m ma kraγaga si ma kē icam, na má caγa-ke na má tēhι-η. ²⁸ Ulena í la-m kōlēmōtō ke nyá kiη. Nyá tu we isu lso isōtaa tillu kē, la mpi pə wē-η teu tō. ²⁹ Pəpōtv fēi leleη, ma caa tēyaga tēna mvna sēm kē. Paa na mpv n yēlaa na má wēe nyá na mpa í tōki tō pa hēkv. Ma fēina mpaav si má pəssi natēli se. ³⁰ Mpvυlē wulav si: N kēləγι yəγōtvυγυ. Ma tēma suw si nyá na Sipa í ká tala tētυ ulē. ³¹ Ntēna Mefipaali si: Sipa ι tu kraγa pə tēna. Ma caa wulav n mēləγι nyá tēyaga taa ulē ma paa ye.

Tafiiti laki Paasilayi ke kupantu

³² Mporýó Kalaati tv Paasilayi kōmna Lokelim na í su wulav na pá tesι Yaatanι. ³³ Paasilayi inι ι pusι ka we nunaasa kē. Ι ka sēna wulav ke waatu wei ι ka we Mahanayim tōγō na tōγōnaga. Mpi tō, ι ka wēna liγitee ke sōsōm kē. ³⁴ Mpvυlē wulav tōma Paasilayi si: Ma na-η tē polo Yosalem na má tōw-η tēna. ³⁵ Tēnagale Paasilayi pəssa wulav si: Pə kaasa-m pusι isēna na má sí na má tēhəγι-η Yosalem? ³⁶ Saha taa, ma pusι we nunaasa kē. Maa pəsəγι na má nyι tōγōnaga yaa kvnyōnyōm leleη. Pəyele maa nyəh yonyoolaa apalaa na alaa pa yontu faγav. Ule pepe tōw kē maa kōw na pá tvγυ-η səγēla ke yem. ³⁷ Pepe tōw kē n laki-m kvpantv nti tē taka? Maa tasa-η suw na má tesēna Yaatanι. ³⁸ Mpi ma caa si n la-m tēγōlē si má mēli na má si ma icate taa timpι pa pima ma caa na ma too tō. Ama kraγa ma pəyalv Kimham na í pəsi nyá nyəh na n lapι-ι kvpantv nti n caaki tō. ³⁹ Ntēna wulav si: Pə wē teu, Kimham í tēhι-m na n heeli-m pə tēna mpi n caana-ι tō na má lapι-ι.

⁴⁰ Tafiiti yēlaa tēna tēsa Yaatanι pəγō, ulena wulav náá tesι na í wayali Paasilayi na í kooli-ι kvpantv, na ílē ι mēli ι tē. ⁴¹ Mporýó Yuta nyéma na lseγeli həγōlvυγυ su wulav na í na ι yēlaa na Kimham pá tēe.

Yuta nyéma na lseγeli nyéma pa yoou

⁴² Ntēna lseγeli nyéma tēna kotina wulav na pá pəssi-ι si: Pepe tōw kē tá tēetunaa Yuta nyéma ηmula nyá na nyá yēlaa na pá mēlēna-mē?

⁴³ Mpuγyε Yuta nyóma tana ná cowa si: Mpi tɔ, ta yulɔ ké. Iε pepe maγamaγa harɔγana-meγe pə taa? Wulav ta tɔ-tv. Pəyele i ta ha-tvγv pulv.

⁴⁴ Tanaγale Iseyeli nyóma cowa si: Paa i ké mə nyəη tɔ, tə kəla-meγe tɔm naanwa. Mpi tɔ, tá caaləna maγasvγv si tá wulav í məli. Iε pepe tɔɔ ké i nyəna-tvγv yem ké mpv? Ama Yuta nyóma ná holaa na pə kəli Iseyeli nyóma.

20

Sepa kulvγv ke Tafiiti tɔɔ

¹ Waatv unv i taa ké Pɛncameε apalv tetelatv nəγɔlv i ka wenna Kilikaa na pá yaa-i sv Sepa, na i caa sv Pikili. Ḿpúγú kvγakv nakvl i hvla apalvtutvγv na í tɔ sv:

Tá na Tafiiti tɔ ta kaa.

Páccó i kaa ha-tvγv pulv.

Paa Iseyeli tv wei í məli i cokəle taa.

² Mpuγyε Iseyeli nyóma tana sewa Tafiiti na pá tv Sepa waali. Ama Yuta nyóma ná tá lu pa wulav waali. Pa na-i pa tɔmna ḿpúγú hatoo Yaatanv, haləna Yosalem.

³ Ḿpúγú wulav məla i təγaγa taa ké Yosalem, na í kuu alaa mpa i ká yelaa sv pá tar təγaγa tɔ na í tək-vwεγε kutuluγv nakvl kv taa na pá tar-wε, na pá paasəna-wε. Ama i kprətəγana-wε. Pa tək-vwεγε ḿpúγú na pá wεε isv leelaa haləna pa səm.

Sowari kvγv ke Amasa

⁴ Ḿpúγú wulav tɔma Amasa sv: Pv lakv kvγεεη tooso tɔ, yaa-m Yuta nyóma na nyá na-wε í kɔɔ.

⁵ Ilena Amasa tεε. Ama kvγεεη wei wulav ka tv-i tɔ i tεewa na páccó í məli. ⁶ Tanaγale wulav tɔma Apisayv sv: Sepa ka la-tvγv isayatu na pá kəli Apəsalm. Pə tɔɔ tɔ kpaγa ma yəlaa na í təη i waali. Pə taa kɔɔ na í tala acalεε tɔη nyəna na í fiti-tv.

⁷ Ḿpúγú Apisayv kpaγa Sowarv yoolaa na wulav tarjlaa na yoolaa taa yoolaa tana na pá tv Sepa waali.

⁸ Pa kɔma na pá kpeγetəna Kapawəη puv iε Amasa səηa-wεγεle. Na Sowarv ləla i layate ke i tokonaa tɔ na t́ wε tɔ svγute taa. I təηaγa mpv i lena layate hoti*fa*.a kpeε layate. ⁹ Ḿpúγú Sowarv sεε-i sv: N wε alaafəya apəηnya?

Ilena Sowarv kra Amasa tantvγv na i niη ntəγəη sv i wəγaləγv-i. ¹⁰ Amasa ta paasəna layate nte tv wε i niη leləη taa tɔ. Ilena Sowarv sɔ-tεγε i lotv taa ké tɔm kvlm na i taa pntv luli ate na í sv kprakaa.

Sepa kulvγv ke Tafiiti tɔɔ sv tanaγa

Ḿpúγú Sowarv na i neu Apisayv pa tv Sepa waali. ¹¹ Ilena Sowarv yoolaa taa nəγɔlv caγa Amasa kiη tana na í təη sv: Mpa pa wε Sowarv na Tafiiti pa tɔɔ tɔ pntvnaa í təη Sowarv.

¹² Na Amasa náá təηna i caləm taa ke pilimvγv ke harəle tɔɔ. Yoolu unv i nawa sv yəlaa tana kəη na pá səηəγv i lena í tuli Amasa na í pona harəle kpeεηna na í takv-i pəcəkəle.

¹³ I ləsa-i mpaav taa tana i lena pa tana pá təη Sowarv na pá təγəni Sepa.

¹⁴ Ilena Sowarv faγana Iseyeli kpeka tana taa na í mələγana timpi pa yaa sv Apεeli-Peti-Maaka na i caa lvlvγv nyóma tana koti na pá tv i waali. ¹⁵ Ḿpúγú Sowarv-wε pa tama Sepa ke icate nté tɔ taa na pá ηmá pulv na pá kvli isv kolvηa. Ilena yəlaa tana casa icate kolvηa kite tεε sv pa pεtəγv-kε.

¹⁶ Mpuγyε alv kpelikpeka tv nəγɔlv mava kapuka na kolvηa taa sv: Hai, hai, ma wiikina-mε sv í heeli Sowarv sv ma caa ma heeli-i tɔm.

¹⁷ Sowarv kprətəna-i i lena alv pɔɔsv-i sv: Nyəγa pa yaa Sowarv? Sv yεε maγa. Alv sv: Hai, nu ma tɔm. Sowarv sv: Yəγəti.

a 20:8 Layate hoti: Hεpəla Piipili taa pa teləsaa sv layate hotaa. Kələεkí Piipili taa ná wεε sv: ...ilena i

¹⁸ Ntena alu si: Pə tu we ləŋtaa ile ye nəŋəlu wena təm i kəŋ Apeeli icate taa cənəŋe na icate nyəma tasa-i layatu ile pə tema. ¹⁹ Mpi tə, tá icate we teu ké na tə taa we təpamm ke lseyeli təna taa. Uena nyaa caaki si n wakəli lseyeli taa acaləe too? Pepe təw ké n caa si n wakəli krancoou ŋku Tacaa ha-tu tə? ²⁰ Ntena Sowari si: Mpusi í polo pooluŋ, maa pəekəŋi icate tənə tə wakəluŋu se. ²¹ Aai, pə fei mpv. Ama lfəlayim puŋu taa tu wei pa yaa si Sepa tə unu i kuləna wulav Tafiiti təw. Í cələ-m inunu i tike uena má yeke mə icate na má tē. Ntena alu unu si: Paa ləŋə-ŋ i nyuŋu na kolunə.

²² Mpuŋule alu pola icate nyəma kiŋ na layatu na pá seti Sepa nyuŋu na pá ləŋə-kuŋu Sowari na kolunə. Tənaŋale Sowari hula tutuŋu na í yasi yəlaa na paa awe kpe i tē na unu i məli Yosalem ke wulav kiŋ.

Tafiiti waali nyəma həla

²³ Sowari keke lseyeli yoolaa təna nyuŋu tu. Yoyata pəyalu Penaya keke wulav taŋlaa nyuŋu tu. ²⁴ Atolam keke lampuu mvlaa nyuŋu tu, na Ahiluti pəyalu Yosafati keke Takəlasti sulu, ²⁵ na Sefa keke si ŋmaalv. Satəki na Apiyataa keke kətəlaa. ²⁶ Na Yayii tu ila keke Tafiiti Səpaari.

21

Karawəŋ nyəma na Sayuli təyaŋa nyəma təm

¹ Mpuŋu nyəŋəsi luwa pusi tooso ke Tafiiti waatu taa. Uena Tafiiti pəəsi Tacaa uena Tacaa tə si: Sayuli na i təyaŋa nyəma pa yulukule təw ké. Mpi tə, pa kuwa Karawəŋ nyəma.

² Mpuŋu wulav yaa Karawəŋ nyəma si i yəŋətəŋəna-we. Pa taa ké lseyeli nyəma, Amolii nyəma kakaasaya ké. Ue lseyeli nyəma ka suwa pa nəŋə ké si pa kaa ku-we. Paa na mpv Sayuli ka nyaŋaya ké si pá taa kəw na pá pəsi lseyeli nyəma na Yuta nyəma pa kolontunaa. Uena í lv si i kuŋi-we. ³ Mpuŋu Tafiiti pəəsi Karawəŋ nyəma si: Isənaŋa pə wee si má taŋani na pəcə í kooli Tacaa yəlaa ke kupantu?

⁴ Mpuŋule Karawəŋ nyəma cəwa si: Liŋitee yaa wula kaa taŋani tá na Sayuli na i təyaŋa nyəma ta təm. Pəyele taa caaki si í kú lseyeli tu nəŋəlu. Ntena wulav si: Ue pepe maŋamaŋa ke í tu caaki má la-me təkpeŋ?

⁵ Uena pá cə si: Timpi Sayuli wakəla-tuŋu səsəm na í tú i taa si i kpiisiŋi-tu təkpataa ke lseyeli tetu taa tə, ⁶ mpv tə, pá cəla-tuŋu i piya taa ké yəlaa naatosompəŋəlaya na tá pusi-we na tuŋ ke Tacaa isentaa ke Sayuli icate taa. Ntena wulav si: Maa cələ-meŋe-we.

⁷ Mpuŋu wulav kisa Sayuli saali Mefipaali təw ké nəəsi nsi í na ílé i caa Sonataŋ paa pəela Tacaa isentaa tə si təw. ⁸ Uena wulav kpa Aya pəelə Lisipa ka lula piya nsiŋi Sayuli tə. Pa yaa lelu si Aləmoni na lelu si Mefiposeti, na pə səsəna piya kakpası wei Sayuli pəelə Mikaali ka lula Apeeli-Mehola tu Paasilayi pəyalu Atiliyeele tə, ⁹ na í cələ-weŋe Karawəŋ nyəma na pá pusi-weŋe tuŋ təw ké Tacaa isentaa ké pulaya təw, na pá sí pa naatosompəŋəlaya inəŋi saa wei pa caaləŋi kumtu tə.

¹⁰ Mpuŋu Sayuli lelu Lisipa kraŋa fələtə taka na laŋwakəlle na í pə kuvkramuŋu təw ké sətəa cəw ke kumtu caaluŋu waatu haləna tē nuw, na í təŋənəŋi suması ke ilim si sí taa təŋə-we. Na í təŋənəŋi mpuŋu taale wontu ke aho.

¹¹ Mpuŋu pa heela Tafiiti ke mpi Lisipa lapa tə. ¹² Ntena Tafiiti tili Yapeesi nyəma tēŋe Kalaati tetu taa na pá cələ-i Sayuli na i pəyalu Sonataŋ pa mwa. Mpe unu paa ŋmuləna-ŋeŋe Pəti-Seyəŋ nyəma kataŋa taa timpi Filiisi nyəma ka ku-weŋe Kilipwa na pá pusi tə. ¹³ Pa kraŋa Sayuli na Sonataŋ pa mwa ke təna uena pá kuu yəlaa naatosompəŋəlaya unu i nyəna tətə. ¹⁴ Uena pá pi Sayuli na i pəyalu pa mwa ke Sela icate taa ké Pencamee tetu taa ké Sayuli caa Kisi pəlaav taa.

Mpuŋu yəlaa lapa pə təna mpi wulav tu-we si pá la tə. Pəle pə waali ké ləw páána həewa tetu nyəma təw.

Filiisi nyóma yoonau
(Kvtóosutu I 20:4-8)

¹⁵ Μπόγύ Filiisi nyóma yoonau lseveli nyóma tótó. Ulena Tafiiti na i yoolaa pá polo na pá yoonau-we na ikaale kra-i. ¹⁶ Ntenu tooko wei pa yaakaya Isipi-Penópi tó í mayasi i taa si í kú Tafiiti. Paa lupa i ηmantaaya ke nyáxaluyú kuseemuyú ké na ka yuy seka kiloonaa liyiti ké pécó, na í lóla i tónaya taa ké layate kufate. ¹⁷ Μπόγύ Seluya pýalú Apisayi pola Tafiiti waasuyú na í kv Filiisi tu. Tónayale Tafiiti yólaa kisina-i na tuunau si: Pə fei si í tása-tuyú tήnyú ke yóou. Pə taa kóo na pá kv lseveli nyóma nóyo tóo tu.

¹⁸ Pə waali ké pa na Filiisi nyóma pa tasa yóou ke Kópi. Tónaya Hosa tu Sipekaa kuwa tooko Safi. ¹⁹ Μπόγύ pa na Filiisi nyóma pa tasa yóou tótóyo kópi na Petələhem tu Yalii pýalú Ulanay kv Katu tu Koliyati wei i ηmantaaya ka we isu sayata kratəle tó. ²⁰ Pa tasa yóou ke Katu na tooko nóyólu i ka we tana na i mpee na i nómpee we naatoso naatoso, pə krenta hiu na liyiti. ²¹ Μπόγύ i tuv lseveli nyóma, ulena Tafiiti taalú Samma pýalú Sonatay kv-i.

²² Apalaa mpe paa ké Katu tookonaa ké. Tafiiti na i yoolaa pa kóna-we.

22

Tafiiti kawáyaya
(Yontu 18)

¹ Waatu wei Tacaa yapa Tafiiti ke Sayuli na i kolontunaa lelau niy taa tóyo Tafiiti sama lso na yontu si:

² Tacaa kele ma kukpamuyú
na ma təcóosəle toj nyənte,
nyá waasəyəna-m.

³ Nyayale ma lso na má cəosəyəna-η.
Nyayale ma kpaluyú na toj wei i waasəyi-m tó.
Na ma təcóosəle nte tə we puyú taa tó,
na ma kpyluyú tətule.

N ké ma waasəlu, n yakı-m musuntunaa niy taa.

⁴ Ma sama Tacaa na kawilitaya.
Nyá yarəna-m kolontunaa niy taa.

⁵ Səmə tama-m ké isu lum səsəəm hola,
na pá nyaasəyi-m isu pusi səsəənsi.

⁶ Atətəle ka həkə-m tə ηmusı ké.
Na səm náá tuti-m na pə puluyú.

⁷ Ma yaa Tacaa ke ma lajwakəlle waatu
si í waasi-m.
Ma kiisaa na í nu ma nóyo ke nyá təyaya taa.

⁸ Pááná kra lso na tətə sele,
na isətənyú kite ciyiti,
na pəəη náá sele i kila tée.

⁹ Kəkə nyəəsi luna lso nyá muna tée,
na í tó kəkə mamala na nóyo.

¹⁰ N lumsa isətənyú na í tii,
na nyá nəəhe tée ké isəηmuntuyú kpusəη nyəηku.

¹¹ Isətaa təηlu kraγana-η na í kuləyi huntú,
na heelim téeəna-η.

¹² N taka nyá təyi səkpetuyú,
na η we tēv ηmuntuyú tée.

¹³ Nyá nyalaməle tée-η nóyo
na tə təkı mamacəyəlası.

14 Isɔtaa Isɔ Sɔsɔ nɔχɔ nu
isɔtaa ké isu tɛv hola.

15 N tɔ ma kolontunaa ke nyɔ́má na ń yasi-we.
N tisa pa tɔɔ ké calanaa na pá se yem yem.

16 Tacaa ń mu pááná na ń woso nyá muna tɛɛ,
na tɛŋku tetv nyu na pé ná antulinya kite.

17 Ulena ń tisi nyá niŋ na isɔtaa
na ń læsi-m lum sɔsɔɔm taa.

18 Na ń ya-m kolontunaa toŋ nyóma
mpa un pa tɛɛ-m tɔ pa niŋ taa.

19 Ma wahala wule ke pa tuta-m.

Ulena Tacaa waasi-m.

20 N sɔla-m tɔχɔ n waasa-m si má cayana ma ti.

21 Ma tɛŋa tampana tɔχɔ n lapa-m mpv,
ma kusiyisim lapv kasɔyaya nté.

22 Ma tɛŋa Tacaa tɔm ké,
ma ta wakələna-ŋ.

23 Ma tɛŋa nyá kusəsutu tɔχɔ.

Ma ta yɔki nyá kiiu nakvli.

24 Ma luyv fɛi taali nɔχɔlv,
tɔχɔ ma kra ma tɔyi isayatu tɔlate.

25 Ulena Tacaa fɛli-m ma tampana tɛŋuyv tɔɔ.
Ma kusiyisim lapv kasɔyaya nté.

26 Kupantu ke Tacaa n fɛlɔyi tɔ latv,
na ń tɛŋ tampana na ń lana a tɛŋlv.

27 Yvlu í we tɛnanŋŋ ńpúyú n laki-i,
ulena ń kisi isayav.

28 N waasɔyi tɔpasɔlaa,
ulena ń tisiyi kalampaani nyóma na ise culvuyv.

29 Tacaa kele ma nyaalɔm,
na ń keelɔyi ma sɔkretvuyv.

30 Nyá toŋ ke ma ŋmaakəna
kolontunaa koloosi na má svvki.

31 Tacaa nyá kulapvuv we ké tɔcvŋŋ,
na nyá kuvɔχɔtvuv fɛi sika.
N kentiyi mpa pa cɔsɔχəna-ŋ tɔ isu kɔpálúyú.

32 Tacaa nyá tike tɔkov nté Isɔ.
Ta Isɔ tike tɔkov nté kukpamvuyv
ŋku kv kentiyi-tv tɔ.

33 Nyayale ma kolvŋa ɪcate toŋ nyəŋka.
Na ń tiikiyi-m mpaav kusiyisuyv taa.

34 Na ń yeki na má pəsɔyi sewa ke pulasi tɔɔ
isu nam na naani.

35 N faləsa ma niŋ na yovu,
na má nyi tɔɔv toŋ nyəŋkv tɔɔ.

36 N yapa ma nyvuyv na pé weɛ isu kukentuyv.
Na ma pəsi sɔsɔ ke nyá kupantu tɔɔ.

37 Nyá hasɔyəna ma nɔɔhɛɛ tɛɛ.
Pulvuv u tuuliyi-m.

38 Ma tɔχɔnɔyi ma kolontunaa na má

wakələyi-we.

Ye ma ta kpiisi-we maa mələyi.

³⁹ Ma wakələyi-weye na má kpiisi-we,
na pá wee ma nəhəe tee, paa tasəyi kuluyu.

⁴⁰ Nyá haakəna-m yoou toj,
na í yeki na ma kolontunaa həntəyi-m ate.

⁴¹ N yeki na pá seeki-m,
na má wakələyi-we tənəjnəj.

⁴² Pa caaki pa taa na pa waali paa naa waasulu.
Uena pa wiina Tacaa na ílé i kisi cəv.

⁴³ Ma nuɣutiyi-we na pá pəsi musuyu.
Na má feli-we na pá pəsi isu mpaav afəla.

⁴⁴ N yapa-m ma yəlaa nəhənte taa,
na í su-m katejası yəlaa nyuyv tu.
Yəlaa mpa ma taa nyi tə pa lapa-m təmlə.

⁴⁵ Krai nyáma piya seekina-m,
na má nyəna-weye isəle pa nukı ké.

⁴⁶ Pa nantu tiliyi ké,
na pá lukəna pa təjmelle na seluyu.

⁴⁷ Tacaa wenna.
Nyayale ma kukramuyv ŋku kv kentiyi-m tə
maa sa-ŋ.

Ma tala ma ləə ma waasulu.

⁴⁸ Nyá ləetəyəna na ma nəyə.

Na í tisiyi piitimnaa ke ma tee.

⁴⁹ Nyá fitiyina-m ma kolontunaa niŋ taa,
na í laki na má kələyi-we,
na í yakı-m musuyv niŋ taa.

⁵⁰ Pə təə ké maa sa-ŋ piitimnaa taa
na má puyvli nyá həte.

⁵¹ N tuyi nyá wulav ke akaitv səsəəntv.
Na í la kəpəntv ke nyá kuləsv na Tafiiti,
na ílé i piitim nyáma ke tam təə.

23

Tafiiti kantəkaya kuyəətutv

¹ Yontu nti Tafiiti təkəna yoou təyələ:

Í nu Seseə pəyalv Tafiiti nəyə.

Tacaa kvsəna ma nyuyv.

Yakərv ləə ləsəna-m na í kra-m wulav.

Maɣale lseyeli yəlaa yonyoolu kupaŋ.

² Tacaa Feesuyv təwa kv təm ke ma taa
na ma yəətəna kv nəyə.

³ lseyeli ləə yəətəa.

lseyeli nyáma kentulu nyá nyá heelina sı:

Wulav wei i təjəyi tampana

na í təkı yəlaa təə ké kawulaya

na ləə səəntv tə,

⁴ i we teitei ke isu isətənyuyv cəkuyv tanəj

na ilim lu təyeiyei tə.

Na pá laki na konyənyəəm nyəəki

teu nuw waali.

⁵ Μρύγύ Ισο n koola ma tayaγa ke kupantu.

Ma na-η tα peela tam tα nαγo kέ,
na n tayan-keγe teu na n nyάmά ka tα.

N ka ya ma nyuyv na n la-m kupantu tana.

⁶ Ama Iso nyά footilaa nά we isu sowa
kulolona kέ.

Paa tokiyina-yeγe niη kpete.

⁷ Kpátýγύ yaa ηmantaaya ke pa kpakayana-ye
na pá wα-yeγe kαkα ke a lonte taa.

Tafiiti yoolaa sāsaa hēla

(Kvtāsutv I 11:10-47)

⁸ Tafiiti yoolaa sāsaa mpa pa lakaya i tēmlē tō pa hēla ntō. I yoolaa sāsaa tooso taa
sōsō nté Hakəmoni tv Isəpaali. Inu i kuna yoou kulumyuv taa kέ yoolaa nasənaasa (800).

⁹ Isəpaali waali kέ Tooto pəyalv Ahowa saali Ilyasaa. Iseyeli yəlaa tooso wei na Tafiiti
paa tama Filiisi nyéma na pá yoonā-we na Iseyeli yoolaa nάά seeki kulvm kulvm tō pa taa
lelv. ¹⁰ Ilyasaa kv Filiisi nyéma ke kuyaku nakvləγi katatəlaya kέ, haləna i niη nyəkələna
layate. Kuyaku ηkuyv Tacaa yapa Iseyeli nyéma ke teu na apalv inu i nαγo. Haləna Iseyeli
yoolaa tənəγi i waali na pá tāsəγi sətāa yoou wontu.

¹¹ Ilyasaa waali kέ Halaa tv Akee pəyalv Samma. Μρύγύ Filiisi nyéma kota timpri pa
yaa si Lehii tō si pa yoonā Iseyeli nyéma, ulena pele pa se. ¹² Ama Samma svv soona naali
a taale taa kέ tana na í yoonā Filiisi nyéma na í kv-we na Tacaa ya Iseyeli nyéma ke teu.

¹³ Μρύγύ yoolaa hiu na naanwā wei i tənaya Tafiiti tō pa taa tooso pola i kiη ke
Atulam kvkramyuv púγý taa ke kumtv waatv. Na Filiisi yoolaa nάά sika Lefayi nyéma
tetekele taa. ¹⁴ Na Tafiiti nάά we kolunə icate taa na Filiisi yoolaa nάά sika Petəlehəv.
¹⁵ Mpyvle Tafiiti tōma si: Ma nyula Petəlehəv icate nənαγo hite taa lum kέ isu yem na
kpete.

¹⁶ Tənayale yoolaa sāsaa tooso inu pa fayana Filiisi nyéma tāsikile na pá lu Petəlehəv
hite nté tō taa lum na pá pona Tafiiti. Ama i kisa pə nyəv na í mələna-wi na í liisi Tacaa.
¹⁷ Ulena í tō si: Hai, Tacaa, pə fei si má nyəv lum pənē. Mpi tō, pə we isu yoolaa pane pa
caləm kέ. Pa weesij ke pa lapa awusa.

Ulena Tafiiti kisi lum mpi pə nyəv.

Tēmlē səsəle nte yoolaa tooso inu i lapa təγəle.

¹⁸ Sowari neu Apisayi kele yoolaa hiu na naanwā inu i taa nyuyv tv. Inu i kuna
kolontunaa ηmnyuv nunwā (300) na ηmantaaya, ulena i nyuyv kulv. ¹⁹ Inu i ka tēna
pa hiu na naanwā taa halv i la pa nyuyv tv. Paa na mpv i ta tala kancaalaya yoolaa
tooso.

²⁰ Μρύγύ Kapəseli tv Yoyata pəyalv Penaya, apalv inu i nyuyv ka kula i kookalənaa tō
kέ. Inu i ka kuna Mowarv yoolaa sāsaa naale. Kuyaku leηkv i tii hite taa na í kv təγəlaya
ke watv waatv. ²¹ Kuyaku nakulv i na Icipiti yoolu tooko nəγəlv pa sulina na inu í tōka
kpátýγύ na ulēγe ηmantaaya. Μρύγύ i lēeka tooko inu i ηmantaaya na í kuna-i. ²² Mpi
Penaya lapa na i nyuyv kulv yəlaa tooso inu i taa təγəle. ²³ Inu i tēna pa hiu na naanwā
inu. Ama i ta tala tooso kancaalaya nyəη kέ. Μρύγύ Tafiiti kpa-i i tanlaa nyuyv tv.

²⁴ Yoolaa sāsaa hiu na naanwā taa lēlaa nté Sowari neu Asayēli, na Petəlehəv
tv Tooto pəyalv Ilanəη, ²⁵ na Halotv nyéma Samma na Ilika, ²⁶ na Peletv tv Helesi, na
Tekwā tv Ikesv pəyalv Ila, ²⁷ na Anatətv tv Apiyēsēē, na Husa tv Mepunayv, ²⁸ na Ahowa
tv Salvməη, na Netofa tv Malayv, ²⁹ na Netofa tv Paana pəyalv Helev, na Pəncamēē
tv Lipayv pəyalv Itayv ke Kipeya, ³⁰ na Pilatəη tv Penaya, na Hitayv ke Kaasv ləv nαγo
³¹ na Petv-Alapa tv Apiyaləpəη, na Pahulim tv Asəmafətv, ³² na Saaləpəη tv Iliyapa, na
Yasēē pəyalv lelv Yonatan, ³³ na Halaa tv Samma na Halaa tv Salaa pəyalv Ahiyam, ³⁴ na

Makati tu Ahasəpayi pəyalu llifeleti, na Kilo tu Ahitofeli pəyalu Uliyam, ³⁵ na Kameeli tu Hesəlayi, na Alapu tu Paalayi, ³⁶ na Sopa tu Natarə pəyalu Ikaali, na Kati tu Pani, ³⁷ na Amoni tu Seleki, na Peləti tu Nalayi mpa pa təkaya Sowari yoou wontu tə, ³⁸ na Yetee nyéma ıla na Kalepu, ³⁹ na Hiti tu Yulii. Tafiiti yoolaa səsaa təna kpenta yəlaa hiu na naanəwa na naatosompəɔlaya.

24

Kukaluyu na yulukusəku

(Kutəəsutu I 21:1-6)

¹ Mprúyú Tacaa pááná tasa lseyeli nyéma ke huunav, na í tó Tafiiti taa si í kala lseyeli nyéma na Yuta nyéma. ² ɩlena Tafiiti tə ɩ yoou wulav Sowari si: Cəw lseyeli kpeka təna ke pə kraɣav Tarə na pá polo Peesepa tə na í kala yəlaa na má nyi pa nyuyv.

³ Mpruyule Sowari si: Tacaa í la na lseyeli yəlaa huki təm nunəwa (100) na í ná. ɩle pepe təw ké n tu kaləɣi yəlaa?

⁴ Ntəna wulav si: Sowari í kala ke í kala. ɩlena Sowari polo na í kala lseyeli yəlaa. ⁵ Mprúyú ɩ tesa Yaatanu na í polo ɩ siki timpi pa yaa si Aluwee təɣə ɩcate nte tə we Kati tetekəle taa tə tə ntəɣə təw ke Yasee cəw. ⁶ Mprúyú pa pola Kalaati tetv taa na pá polo Hiti nyéma tetv taa na Kateesi na Tarə-Yaasə ke Sitəɣ cəw, ⁷ na pá polo Tiii kolunə ɩcate taa na Hifi nyéma na Kanaasə nyéma pa acaləe taa na pá teesəna Yuta ilim tətule ntəɣə təw ké Peesepa. ⁸ Mprúyú pa cəw tetv təna na pá məli Yosalem. ɩle pə yoosa ɩsətunaa pəɣəlayafəi naanəwa, na kuyeeɣ hiu. ⁹ ɩlena Sowari heeli wulav si: lseyeli yoolaa we yəlaa iyisi nasənaasa (800000) na Yuta nyéma ke yoolaa iyisi nasəle na nunəwa (500000).

ɩsə həma Tafiiti nkraɣuyv

(Kutəəsutu I 21:7-17)

¹⁰ Tafiiti tema kukaluyv nkɩ ɩle ɩ lanle wakəlaa keke na í tə si: Tacaa, ma lapa mpv tə ma wakəlaa ké, ɩle wii-m ma ɩsəɣatv nti. Ma lapa kumelentv ké.

¹¹ Mprúyú Tacaa heela Tafiiti laɣatv tasəlv ɩsə kuyəɣətutv teləslv Kati si: ¹²⁻¹³ Polo í heeli Tafiiti si ma si wahalanaa tooso si í ləsi wei ɩ səlaa tə. Nyəɣəsɩ í lu-ɩ pusɩ naatosompəɔlaya, yaa í se ɩ kolontunaa ke ɩsətunaa tooso, yaa yulukusəku í luna kuyeeɣ tooso? Wulav í cə-m na má heeli Tacaa. Tafiiti fema tanasə tēe ɩlena ɩsə kuyəɣətutv teləslv kəw.

¹⁴ Ntəna Tafiiti cə-ɩ si: Ma lanle pəsaa ké. ɩle Tacaa ke tə pəta ta ti. Sana ɩni í hə ta nkraɣə na mpi yulv ka həmi-ɩ tə. Mpi tə, Tacaa pətəətəle təwəyaa.

¹⁵ Mprúyú Tacaa yelaa na yulukusəku suv lseyeli taa ké hatoo tanasə tēe na pá polo waatv wei ɩ suwa təɣə pə kraɣav Tarə na pá polo Peesepa tə, na yəlaa iyisi nutoso na naanəwa (70000) si. ¹⁶ ɩsətaa tillu tiikaya Yosalem ɩcate təw si ɩ wakəlayi-te, ɩlena Tacaa yele ɩ pááná na í heeli-ɩ si: Yele mpv, pə mayanaa.

Waatv ɩni tə na ɩsətaa tillu we Yepusi tv Alafəna təfalle. ¹⁷ Tafiiti nawa ɩsətaa tillu na í kuyi yəlaa ɩlena í tə Tacaa si: Hai, má wakələna, yəlaa mpe pa ta la pulv. Kv má na ma caa təyaya nyéma.

Tafiiti nɩmá Tacaa ke kətaya təlate

(Kutəəsutu I 21:18-26)

¹⁸ Mprúyú ɩsə kuyəɣətutv teləslv pola Tafiiti kin ke kuyaku nkɩ na í təmi-ɩ si: Polo Alafəna təfalle na í nɩmá Tacaa ke kətaya təlate.

¹⁹ ɩlena Tafiiti polo ɩsu Tacaa heeluyv-ɩ tə. ²⁰ Mprúyú Alafəna luwa na í loosi wulav na ɩ waali nyéma na pá puki ɩ te, ɩlena í polo na í hənti-ɩ ate. ²¹ ɩlena í pəəsɩ wulav si: Hai, tá caa, alaafəya keke? Kelela wulav si: Ma kəɣ ké si ma yaki nyá təfalle na má nɩmá Tacaa ke kətaya təlate na mpusi ɩne í keeli yəlaa təw. ²² Ntəna Alafəna si: Ta caa, kraɣa-te na í la kətasi nsi n nəkaa tə. Kraɣa naasə ɩne na í hətɩ akuyv kpatəɣ na í la kətaya nkɩ kəkə lusaa tə. ²³ Pə tənaya ɩ ha wulav na í təmi-ɩ si: Nyá ɩsə Tacaa í mv nyá sələmyv.

²⁴ Tənaγale wulav cə-i si: Aai, maa yana liyitee ké, ma kaa ha Tacaα ke mpi pə təə ma ta wu tə.

Uena Tafiiti feli təfalle na naah pə təə ké liyitee nyəγətv nule na naanəwa. ²⁵ Mpyúú i ηmawa kətaga təlate na í la Tacaα ke kətaga ηka kəkə lusaa tə na ciikuγu nyənsi. Uena Tacaα pááná hεε na mpusi keeli lseyeli tətə taa.

AWULAA TOM TAKELAYA KANCAALAYA NYEJKA

Kutlutu

Awulaa takelaya kancaalaya nyekka taa ke pa keesayi lseyeli wulav Tafiiti payalu Saluməŋ kawulaya təxəv təm. Kancaalaya taa, i təŋa lso luyə nyəntu ke na i kawulaya la teu pə tu fei. Ama alaa heləsa-i tuŋ laav təm taa ke waali waali. Ulena lso faɣa i kawulaya ke təm naale. lseyeli nyəma ke həxəlvəv na Selopuwam kele pa wulav. Na Yuta nyəma ke həxəlvəv na Ləpəwam kele pa wulav.

Isəna pa faɣa Awulaa I takelaya tə:

Tafiiti kawulaya təm, titite 1:1-2:12

Saluməŋ kawulaya təxəv, titite 2:13-11:43

Saluməŋ kawulaya faɣav, titite 12:1-14:20

lseyeli awulaa naale yoo na pa ciikuɣu, titite 14:21-22:53

Atoniya nyuləxi kawulaya

¹ Mpyəy lseyeli wulav Tafiiti kratəlaa təkunəku, na pə takəxi-i pəŋ pu haŋəxi-i. ² Ntəna wulav waali nyəma tə si: Tá caa wulav, tu caa-ŋ pəelə wei i ta nyənta apəlv tə na í paasəna-ŋ, na í həntəxi nyá kəŋkəŋ taa. Pu haŋi-ŋ.

³ Ulena pə pəeki lseyeli tetv təna taa ke pəelə telu, na pə hiki Sunem tu nəxəlv. Pa yaa-i si Apisaki. Ulena pə pəna-i wulav. ⁴ Pəelə un i isəntaa ka luwaya təkpara. Mpyəy i paasəna wulav. Ama wulav ta nyəmi-i apəlv na alv.

⁵⁻⁶ Mpyəy Hakii payəlv Atoniya, Apəsəlm neu yətəte nyəŋ lapa kalampaani, si un i ká təxəna kawulaya. i isəntaa ka luwaya. Pécó too i kuləv tə, i caa ta kaləna-i paa təm kuləm si pulv. Mpyəy kuyaku nakul i caa yoo keekənaa, na kraɣanəŋ caɣalaa, na i taŋlaa ke nule na naanəwa. ⁷ Mpyəy i nawa Sowari, na kətvəlv Apiyataa, na pəle pa larə heena i təm nti. ⁸ Ama kətvəlv Satəki, na Yoyata payəlv Penaya na lso kuyəxətətv teləsvəlv Natəŋ, na Simeyi, na Leyi, na Tafiiti taŋlaa fei Atoniya tə.

Natəŋ na Pasepa pa yəxətəxi Saluməŋ kawulaya təm

⁹ Mpyəy kuyaku nakul i Atoniya yelaa na pə kv heeŋ, na naəŋ kvfaŋ nim nyəŋ ke Soləeti pəle nte tə we hite kəŋkəŋ taa tə tə tə. Na í lá acima. Ulena í yaa i newaa na Yuta nyəma mpa pa lak i wulav ke təmle təxə təxəv. ¹⁰ Ama Atoniya ta yaa i neu yətəte nyəŋ Saluməŋ, na lso kuyəxətətv teləsvəlv Natəŋ na Penaya na wulav taŋlaa.

¹¹ Mpyəvle Natəŋ polaa na í pəəsi Saluməŋ too Pasepa si: N nuwa si Hakii payəlv Atoniya pəsa wulav na? Pəyele tá caa Tafiiti ná tá nyi-ti. ¹² Mpu tə, yele ma tasa-ŋ layətv ke isəna n ká ya nyana nyá payəlv Saluməŋ mə nyəŋ tə. ¹³ Polo n ná wulav ke ləŋ, na í pəəsi-i si: Hai, tá caa wulav, isu n heela-m na tuunav si, nyá payəlv Saluməŋ ká təxəna kawulaya, na í ləeti nyá kumte tə? Ule pepe tə ke Atoniya tək i kawulaya?

¹⁴ Ule ma mayamaya maa kə waətv unəxi mə kiŋ, na má səəsi nyá təm tə.

¹⁵ Mpyəvle Pasepa svv wulav naŋ taa. Wulav ka kratəla səəsəm ké, na Sunem tu Apisaki paasəxəna-i. ¹⁶ Ulena Pasepa hənti wulav ke atə. Na wulav pəəsi-i si: Alaafəya kele? ¹⁷ Ntəna Pasepa cə si: Ee alaafəya ké. Hai, tá caa, n ka heela-m na í tuuna nyá lso Tacaa si, ma payəlv Saluməŋ ká təxəna kawulaya, na í ləeti nyá kumte tə ulə? ¹⁸ Təv, nəəŋə Atoniya təkəna nté, pécó n ta nu. ¹⁹ i lapa kətaya ke naəŋ, na heeŋ, na naəŋ kvfaŋ nim nyəŋ ke səəsəm. Na í lá acima, na í yaa nyá payəlv təna, na kətvəlv Apiyataa, na yoolaa wulav Sowari. Ama i ta yaa nyá payəlv Saluməŋ. ²⁰ Hai, tá caa, nyaya lseyeli nyəma təna nyəŋəxi si n huli-wəxə wei i ká ləeti nyá kumte tə ke nyá səm waali tə. ²¹ Ye pə taya mpu, waətv wei n kəŋ n si tə, yəlaa ká lu ma na ma payəlv Saluməŋ ke koləŋa.

²²⁻²³ Waətv wei alv un i təŋa mpyəy yəxətəv təxə pa heela wulav si Natəŋ kəma. Ulena Natəŋ svv na í hənti wulav ke atə. ²⁴ Na Natəŋ pəəsi wulav si: Tá caa, nyá heelina

Atoniya si í tɔɔ kawulaya na í caya nyá kumte tɔɔ? ²⁵ Mpi tɔ, saɲa i kɔma na í lá kɔtaya ke naaɲ, na heeɲ, na naaɲ kufan nim nyəɲ ke sɔsɔm. I yaa nyá pəyalaa təna, na yoolaa nyuyɔ nyéma na kətulɔ Apiyataa, na pá na-i pá tɔɔ na pá nyɔ na pá wilitiɲi si: Atoniya nyana tetu. ²⁶ Ama i ta yaa kətulɔ Satɔki, yaa Yoyata pəyalɔ Penaya, yaa nyá pəyalɔ Saluməɲ. ²⁷ Ue, tá caa nyá heelina-i si i ká tɔɔ kawulaya ke nyá sɔm waali na í ɲmesitv?

Tafiiti kpa Saluməɲ ke kawulaya

²⁸ Ntəna wulav tɔ si: Í yaa-m Pasepa.

Ulena Paseya məli. ²⁹ M̀p̀ỳg̀ wulav tɔma si: Ma tuukina Taca wei i waasa-m ma laɲwakəlle təna taa tɔ. ³⁰ Saɲa mayamaya maa la nti maa tɔma yɔɔtuyɔ na má su lseyeli lɔ Taca isentaa si, nyá pəyalɔ Saluməɲ ká tɔɔna kawulaya, na í caya ma kumte tɔ kɛ ma sɔm waali tɔ.

³¹ Ulena Pasepa hɛnti wulav ke atɛ na í tɔ si: Hai, tá caa, nyana tetu.

³² Mpyɔle wulav Tafiiti tilaa na pá yaa-i kətulɔ Satɔki, na lɔ kuyɔtutu teləsulɔ Nataɲ, na Yoyata pəyalɔ Penaya na pá kɔ. ³³ Na wulav tɔ-we si: Í koti yoolaa mpa pa lapa-m naani tɔ na í cayasɔ Saluməɲ ke ma kawulaya kraɲaya tɔ na í pona-i Kihəɲ hite. ³⁴ Tənaɲa kətulɔ Satɔki na lɔ kuyɔtutu teləsulɔ Nataɲ paa pəli-i nim, na pá kra-i lseyeli nyéma wulav. Ulena pá h́li tutuyɔ na pá wiliti si: Saluməɲ, mə na tetu. ³⁵ Ulena mu tɔɲ i waali, na Saluməɲ kɔ í caya ma kawulaya kumte tɔ, na í tɔɔ kawulaya ke ma lonte. Inəɲi ma kpawa lseyeli na Yuta pə wulav.

³⁶ Tənaɲale Penaya cɔwa si: lɔ í kəna mpy. Nyá Caa lɔ yɔɔtəna-ti na nyá nɔɔ.

³⁷ Ue lɔ í we Saluməɲ waali, isu i ka wev nyá waali tɔ. Na í kusɔ Saluməɲ nyuyɔ na pə kəli-ɲ.

Pa kpa Saluməɲ ke kawulaya

(Kvtɔsɔtu I 29:21-25)

³⁸ M̀p̀ỳg̀ Satɔki na Nataɲ na Penaya na wulav taɲlaa pa cayasɔ Saluməɲ ke kawulaya kraɲaya tɔ, na pá pona-i Kihəɲ hite. ³⁹ Ulena Satɔki kraɲa nim na həlvɔ ke lɔ cokəle taa, na í pəli-wəɲi Saluməɲ, na í kra-i wulav. M̀p̀ỳg̀ pa h́la tutuyɔ, ulena yəlaa təna wiliti si: Saluməɲ nyana tetu. ⁴⁰ Ulena yəlaa təna tv i waali na pá kpeena-i na həsi, na pá kiisiɲina laɲhɔlvmlɛ. Haləna tetu nyamsəɲi.

Saluməɲ hɔləɲi Atoniya ke suulu

⁴¹ Atoniya na i nyéma pɛle pa tɛsaya tɔɔv, ulɛ pa nu Saluməɲ pa kəkəte nté. Na Sowari nu tutuyɔ, na í pɔsɔ si: Pepe tɔ kɛ icatɛ cukaa na kəkəte nyala mpy?

⁴² Pa tɔɲna yɔɔtaya ke mpy, ulɛ Apiyataa pəyalɔ Yonataɲ tapayale. Ulena Atoniya tɔm-i si: Suv, mpi tɔ, n ke yulɔ wei i wena nyuyɔ tɔɔ. Isəntɔ tɔm kɔpantv ke n kənaa.

⁴³ Kɛlena Yonataɲ si: Aai yoo, tá caa wulav tuna Saluməɲ ke kawulaya. ⁴⁴ I tɔma Satɔki, na Nataɲ, na Penaya, na taɲlaa si, pá cayasɔ Saluməɲ ke kawulaya kraɲaya tɔ. ⁴⁵ Na Satɔki na Nataɲ pá pəli Saluməɲ ke nim ke Kihəɲ hite, na pá kra-i wulav. Tənaɲa icatɛ yəlaa lunaa, na pá kiisiɲina laɲhɔlvmlɛ. Mpi pə cukɛ icatɛ taa tɔɔlɛ. ⁴⁶ Halɔ Saluməɲ ná tɔma kawulaya kumte tɔ kɛ cəɲale kɛ. ⁴⁷ Ulena wulav Tafiiti waali nyéma polo na pá sɛɛ-i, na pá tɔ si: Tá caa, nyá lɔ í kusɔ Saluməɲ nyuyɔ na pə kəli isu nyá. I kawulaya í kəli nyá nyəɲka. Ulena wulav hɛnti lɔ kɛ atɛɲɛ i kato tɔ. ⁴⁸ Na í tɔ si: Ma sɛɛ lseyeli lɔ Taca, wei i yəlaa si má ná ma lonte taa lɛtəlv tɔ.

⁴⁹ Tənaɲale sɔɔntv kpa Atoniya yəlaa təna, na pá kulɔ na pá ya yemyem. ⁵⁰ Ulena Saluməɲ tɔm kpa Atoniya ke sɔɔntv, na í polo na í tv kɔtaya tɔlatɛ ke kpulvɔv si, pá taa lɛtɛ-i. ⁵¹ M̀p̀ỳg̀ pa polaa na pá heeli Saluməɲ si: Nyá tɔm kpa Atoniya ke sɔɔntv ke sɔsɔm, na í polo í tv kɔtaya tɔlatɛ ke kpulvɔv. I tɔma si: Ye Saluməɲ ta tuuna si i kaa kv-m, ma kaa lu cənɛ.

⁵² Ntəna Saluməɲ si: Ye u hɔɲ i ti, pulvɔv kaa tokina-i paa pəcɔ. Ama ye i laki kalampaanɔ, isu i səpa.

⁵³ Μρύχό wulav Salúmωη tila yēlaa na pá læsi-ι tēna. Uēna Atoniya polo í hanti Salúmωη ke ate, uēna wulav tōmi-ι si: Kpe nyá tē.

2

Tafiiti kantakaya kuyōyōtutu na ι sēm

¹ Pə kreyetēna wulav Tafiiti sēm, uēna í heeli ι pəyalv Salúmωη si: ² Ma wōle puwa. Mpu tō, kaasí nyá ti na í lá isu yulv. ³ Tōki Tacaa nyá lso tōm ke teu. Laki ι luγu nyəntu ke tam, na í tēhəyi ι kusəsutu, na ι kutūtutu, isu pa ηmaaυ Moisi kiη takəlaya taa tō. Waatu unəyi n ká waa pə tēna mpi n laki tō pə taa. ⁴ Uēna Tacaa lá isu ι ka si-m tō si, ye ma piya tēhna laakali, na pá tēhəyi ma kusəsutu na lotu kulvmtu, na pa ləsaγa suv-ι teu, mpe paa tōkēna ma kawulaya ke tam ké ma sēm waali ké lseyeli taa.

⁵ Pəle pə paasi, n nyəamá nti Seluya pəyalv Sowari lapa-m tō. Isəna ι kuwa lseyeli yoou nyuvu nyəma Nee pəyalv Apənēē, na Yetēē pəyalv Amasa tō. Yoou hēēv waatu ke ι kuwa yēlaa mpe, na pé kú ι yoou nyuvu. ⁶ Mpu tō, lana nyá layatu. Taa ye-ι na í sí sēm kupam. ⁷ Pə kaasa Kalaati tv Paasilayi pəyalv tō, tōki pēlēye teu, na í caləsəyi-wē. Μρύχό pēle pa paasayana maya waatu wei nyá taalv Apəsalm təhənaγa-m tō. ⁸ Kelaa pəyalv Simeyi wei ι wē Pahulim ke Pəncamēē tetv taa tō, ílé ι tēhəsa-m mpu si ké teu ke kuyaku ηku ma pukaya Mahanayim təhə. Pə waali ké ι sēhə-m Yaatanι nəγō ke ma məlaya tō, na má tuuna Tacaa si ma kaa kv-ι. ⁹ Pənente taa hvli-ι suulu. N ké yulv layatu ké. N nyəamá isəna n ká lá na paa ι kpatēlaa tō, í sí sēm isayam tō.

Tafiiti sēm na ι pəyalv lætvuvu ke ι lonte

(Kvtōsutu I 29:26-28)

¹⁰ Pə waali ké wulav Tafiiti sēpa, na pá pimi-ι timpi pa yaa si, Tafiiti te tō. ¹¹ Pusi nule tēcu ké Tafiiti təγō kawulaya ke lseyeli tēna tō. I təγō pusi naatosompəyōlaya ke Həpəlōh, na Yosalem ke pusi hiu na naanvwa na tooso. ¹² Μρύχό Salúmωη læeta ι caa Tafiiti lonte na ι kawulaya la teu pə tu fēi.

Atoniya sēm

¹³ Μρύχό Hakii tv pəyalv Atoniya pola Salúmωη too Pasepa kiη, na Pasepa pōsi-ι si: Alaafəya kēle? Na í cō si: Eē. ¹⁴ Na í tasa si: Faaci nəγōlvuvu ma kōmnaa. Ntēna alv si: Yəγōti.

¹⁵ Uēna Atoniya tō si: Ntēh n nyəamá si má tēna kawulaya ηke, na maya lseyeli tēna kraakaya wulav. Ama ma lahāa na pé mēli ma neu tō. Mpi tō, Tacaa celəna-ι ké. ¹⁶ Pənēntaa ma səlēməyi-η pulv. Uē taa pē-m-wi. Alv si yəγōti. ¹⁷ Mpuvle si: Heeli wulav Salúmωη si í ha-m Sunem tv Apisaki na má lá alv. Ye nyaa yəγōtēna ι kaa kisi. ¹⁸ Uēna Pasepa tō si: Pə wē teu, maa heeli-ι.

¹⁹ Μρύχό Pasepa pola wulav kiη si ι heeliyi-ι Atoniya tōm. Wulav na-ι, uēna í kvli na í sēhι-ι, na í hanti-ι ate. Uēna í mēli ι kumte tō. Na pá su toto ké kawulaya kpelaya, na wulav ntəhəh tō na toto caya. ²⁰ Ntēna toto si: Ma kōma-η natələyi səlēmuvu ke pəcəγō, taa kisina-m. Salúmωη si: Hai, nyaa səlēmi, ma kaa kisi. ²¹ Mpuvle si: Yele na nyá taalv Atoniya kpaγa Sunem tv Apisaki.

²² Mpuvle Salúmωη si: Pepee? Pepe tō ke nyá caa si í kpaγa-ι? Aηha, uē sana n ka səlēmaa si má celē-ι kawulaya. I ké ma taalv ke te. Mpi Apiyataa na Sowari pa kooliyi təγōle.

²³ Təhəyale wulav Salúmωη yəγōtaa na ι tuu si: Ye ma ta kv Atoniya ke tōm tēne tō tō, Tacaa í kv-m. ²⁴ Ma tuuna Tacaa wei ι tv má na ma təyaya nyəma ke kawulaya, na í læti-m ma caa lonte tō si, isu saηa ma kuwa Atoniya. ²⁵ Uēna Salúmωη tili Yoyata pəyalv Penaya na í kv Atoniya.

Salúmωη təhəhəyi Apiyataa ke Yosalem

²⁶ Ye Apiyataa, wulav heela uēye si: Kpe nyá tē Anatōti. N mvna sēm yaa, uē ma kaa kv-η saηa ké. Mpi tō, n paasəna lso atakaa ké ma caa Tafiiti waatu taa. Halι nyá na ma caa Tafiiti í təγōna pə wahala.

²⁷ Ǿpúgú Saluməŋ læsa Apiyataa ke kətuɣu təmle taa. Ulena pə la isu Tacaa ka yəɣətuɣu Ulii təyaya nyéma təw kə Silo tə.

Saluməŋ yelaa na pá kú Sowari

²⁸ Waatu wei Sowari nuwa Atoniya səm na Apiyataa təɣətuɣu, ulena í se na í suu Iso cokəle taa, na í tú kpulɣu ke kətaya təlate kiŋ. Mpi tə, ɪ ka we Atoniya təw kə. Ama ɪ taa təŋ Apəsələm kə. ²⁹ Ulena pá taɣasi wulav si Sowari suu Iso cokəle taa, na í tú kpulɣu ke kətaya təlate.

Ntəna wulav tili Yoyata pəyalu Penaya si: Polo na í ku-ɪ.

³⁰ Penaya polaa, ulena í tó Sowari si: Wulav təma si í lu. Ntəna Sowari si: Hai, cəneɣe ma caa si má si.

Ǿpúgú Penaya məlaa na í heeli wulav ke nti Sowari yəɣətaa tə. ³¹ Kələna wulav si: Polo na í ku-ɪ təna isu ɪ yəɣətuɣu tə, na í pimi-ɪ. Ule n keela má na ma caa təyaya ta nyuɣu təw kə yəlaa mpa ɪ kuwa mʊsʊŋ tə, pa mpusi kele. ³² ɪ nyuɣu taa kə Tacaa ká məŋna yəlaa kupama naale wei ɪ kuwa tə pa səm təm. Paa ɪseɣeli yoolaa wulav Apənɛɛ, na Yuta yoolaa wulav Amasa. ³³ Mpe unɪ pa səm təm ká məli Sowari na ɪ piitim nyéma pa nyəŋ taa kə tam təw kə. Ama Tacaa ká yeke na Tafiiti lɔlɔɣu nyéma, na ɪ təyaya nyéma mpa paa lætəɣi ɪ kawulaya taa tə, pá heesi tam təw.

³⁴ Ǿpúgú Penaya kuwa Sowari na í kpeena-ɪ ɪ cacaku tɛɛ, na í pimi-ɪ. ³⁵ Ulena wulav kpa Penaya ke yoolaa wulav ke Sowari lonte. Na í kpa Satəki ke kətuɣu ke Apiyataa lonte.

Saluməŋ yelaa na pá kú Simeyi

³⁶ Ǿpúgú kuyaku nakuli wulav yaa Simeyi na í təmi-ɪ si: Nma təyaya ke Yosalem taa na í caɣa. Pə fei si í lu si í puki tiili. ³⁷ Ye kuyaku ŋku pə cəpa-ŋ na í lu, na í tɛsi Setələŋ ləw, na í hika mpi, n yapa.

³⁸ Ntəna Simeyi si: Hai, tá caa wulav, maa la isu n yəɣətuɣu tə.

Ulena Simeyi caɣa Yosalem taa na pá leeli. ³⁹ Pusi tooso sikaa, ulena Simeyi təmle nyéma naale se na pá polo Katɪ wulav Maaka pəyalu Akisi tɛ. ⁴⁰ Waatu wei Simeyi nuwa si ɪ təmle nyéma we Katɪ, ulena í kpeeli ɪ kraŋaya na í polo ɪ təmle nyéma waali na í kəna-we. ⁴¹ Ǿpúgú pa taɣasa Saluməŋ si Simeyi pola Katɪ na í kəw. ⁴² Ntəna wulav yaa-ɪ na í pəwsi-ɪ si: Isu má kisina-ŋ təsaɣasaɣa, na má yeke na í tuuna Tacaa si, ye kuyaku í luwa na í polo tiili n ká si na? Haləna í cə-m si, pə we teu n nuwa? ⁴³ Pepe təw kə n ta təki nyá tuunav na í kpeena nti má kisina-ŋ tə? ⁴⁴ N nyəmə nyá taa kə ɪsayatu nti n lapa ma caa Tafiiti tə, Tacaa ká lætəna-ŋ. ⁴⁵ Ulena í kooli maya kupantu na í su Tafiiti təyaya ke tam təw.

⁴⁶ Ǿpúgú wulav kusa Penaya na í kú Simeyi.

Ulena kawulaya náa suu toŋ səwəsuɣu ke Saluməŋ niŋ taa.

3

Saluməŋ kpakəɣi Icipiti wulav pɛelə

¹ Ǿpúgú Saluməŋ kraɣa Icipiti wulav pɛelə. Ulena akpaɣale nté tə kpenti awulaa mpe pa naale. Ntəna Saluməŋ pona alɔ unɪ na í su-ɪ Tafiiti tɛɣe Yosalem. Haləna í tɛsi kawulaya təyaya, na Iso təsɛɛle na ɪcatɛ koluŋa ke ŋmau.

²⁻³ Saluməŋ ka səwə Tacaa kə na í təŋɣi ɪ caa Tafiiti ɪkpatɛ. Paa na mpv tə, lona paɣale taa kə ɪ na yəlaa pa lakaya pa kətasi ke waatu unɪ. Mpi tə, pa ta ŋmata Tacaa ke ɪ təsɛɛle.

Saluməŋ sələməɣi Iso kə ləmaɣasɛɛ

(Kutəwəsuɣu II 1:2-13)

⁴ Ǿpúgú kuyaku nakuli Saluməŋ pola Kapawəŋ ke kətaya lapu. Tetu təna taa kətaya təlate səwəle nté təna. Halɪ Saluməŋ lapa tənaya kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə.

⁵ Kapawəŋ tənaya Tacaa lu Saluməŋ təw kə ahoo ke toosee taa, na ɪ təmi-ɪ si: Sələmi-m mpi n caa tə.

⁶ Ntena Saluməŋ si: Kúpantu səsəntu ke n lapa ma caa Tafiiti, ke timpi i təŋa tampana na lotu kulumtu, na í laki kúpantu tó. Halí n ha-i apalupəyaya, na keke ká læti i lonte taa, isu pə weu saŋa isəntó tó. ⁷ Hai ma lso Tacaa, mayale n kpaŋaa na í læti ma caa lonte taa. Aní ma ké pəyaya ké na hələm na nəŋo. ⁸ Pəyele nyá yəlaa kuləsaa mpa pa tó ma tóki kawulaya tó, pá we tuutuuma ké pa fei kaluyu. ⁹ Mpu tó, ha-m layatu, na kúpantu na isayatu pə cekənav. Ilena má pəsi na má paasəna nyá yəlaa samaa tuutuuma inɛ.

¹⁰ Mprúyú Tacaa laŋle hɛena Saluməŋ sələmuyu ŋku. ¹¹ Ntena í tó si: Timpi n sələma layatu si n təŋəŋəna tampana, n ta sələmi weesuyu kutayaluyu, yaa wənav, yaa nyá kolontunaa í si tó. ¹² Maa tu-ŋ layatu na nyəm mpi too nəŋəlv ta hikita tó. Pécó nəŋəlv kaa tasa-wəŋi hikuyu tó. ¹³ Pəle pə paasi, maa ha-ŋ mpi n ta sələmi tó. Wənav na teeli, wulav nəŋəlv i kaa nəŋəsəna-ŋ, haləna nyá səm. ¹⁴ Ye n təŋ ma mpaŋ taa, na n tóka ma kutututu na ma kusəsutu, isu nyá caa Tafiiti, ile maa yeke na nyá weesuyu tayali.

¹⁵ Saluməŋ fema, ile səsə toosee nte. Ilena í məli Yosalem, na í lá i waali nyéma tənaya acima.

Saluməŋ huukəna ləmayasɛɛ

¹⁶ Mprúyú kuyaku nakuli apalaa təna alaa napəli pa pola wulav tɛŋe naale. ¹⁷ Ilena pa taa ləlv tó si: Hai, má la-ŋ kaafala tá caa. Ma na alv inɛ tə wəna təyaya kulumaya taa, na má ləli apalupəyaya. ¹⁸ Kuyɛɛŋ naale tɛwə, ilena iní i ləli apalv tətó. Na ta naale tó wɛɛ mpv. Krai tu nəŋəlv ta səsə ta tó. ¹⁹ Mprúyú i hənta i pəyaya tó ké ahoo na ká sí. ²⁰ Ilena í kpaŋa ma pəyaya na í husi i kəŋkəŋ taa, na í husi kusəpaya ke ma kəŋkəŋ taa, na máá təŋna tom. ²¹ Pə nyaalaa si má cələŋi pəyaya ke hətɛ, ilena má mayana sətɔ. Ma nyəna-keŋɛ teu, ilena má cekəna si pə taya ma nyəŋka.

²² Tənayale alv ləlv si: Aai yoo, ma pəyaya nté weesuyu nyəŋka, nyá nyəŋka nté kusəpaya.

Ntena kancaalaya nyəŋ si: Pəpətu ké. Nyá pəyaya səpəna, ma nyəŋka nté weesuyu nyəŋka.

Ilena pá naali mprúyú həm ke wulav isəntaa təna. ²³ Ntena wulav tó si: Ləlv ná təŋ si, ma pəyaya nté weesuyu nyəŋka, nyá nyəŋka nté kusəpaya. Inɛ ílé si, pəpətu ké, nyá pəyaya nté kusəpaya, ma nyəŋka nté weesuyu nyəŋka. ²⁴ Təv, ye mpv í kəna-m layatɛ.

Pa pona wulav ke layatɛ, ²⁵ ilena í tó si: Í faŋa weesuyu nyəŋka ke calí na í tala-wɛŋɛ həŋəlvuy həŋəlvuy.

²⁶ Tənayale pə lapa weesuyu pəyaya too taa ké puluyu i pəyaya təm, na í tó si: Hai, wulav cələ-i pəyaya ŋke, taa kv-ke.

Ntena alv ləlv si: Yɛɛ, sɛti-ke, na ta naale tə laŋ.

²⁷ Mprúyú wulav si: Í cəla kancaalaya nyəŋ ke pəyaya, í taa kv-ke, ka too keke.

²⁸ Mprúyú lɛŋɛli nyéma təna nu wulav huule nté, na pá ná si, Tacaa tu-i layatu, na í təŋəŋi tampana na í huukəna. Ilena pá nyaŋna wulav.

4

Saluməŋ tayanəŋi i kawulaya

¹ lɛŋɛli təna tó ké wulav Saluməŋ təkaya kawulaya. ² I waali nyéma həla na pa təma ntó. Satóki pəyalv Asaliya keke kətulv. ³ Sisa pəyalv lliholefi na Ahiya pələŋɛle takəlasí ŋmaalaa. Ahiluti pəyalv Yosafati keke takəlasí sulv. ⁴ Yoyata pəyalv Penaya keke yoolaa wulav. Satóki na Apiyataa keke kətəlaa. ⁵ Natəŋ pəyalv kancaalaya nyəŋ Asaliya keke kumatəŋnaa nyuyv tu. Naale nyəŋ Sapu keke wulav kupaŋalv. ⁶ Ahisaa keke kawulaya təyaya nyuyv tu. Apita pəyalv Atonilam keke təlasí təma nyuyv tu.

⁷ Saluməŋ ka wəna kumatəŋnaa nyuyv nyéma ke naanəwa na naalɛŋɛ lɛŋɛli tətɔ təna taa ké. Pə wɛɛ si paa wei í cəla wulav na i kawulaya təyaya nyéma pa isətv kuləm təŋəŋaya ke pənaya taa. ⁸ Halí pa həla na pa tətənaa həla ntó. Huuu pəyalv ké lfəlayim pəŋ taa. ⁹ Teke pəyalv ké Makati, na Saaləpim, na Pəti-Seməsi, na ləŋ-Pəti-Hanaŋ tətɔ taa. ¹⁰ Həsəti pəyalv ké Alupoti icatɛ taa. Ílé i ka tənna Soko na Hɛfɛ tətɔ təna.

¹¹ Apinatari pəyalu ka tənna nteye Təə pəəŋ həŋəluŋu təna. Ílé í ka kpaŋana Saluməŋ pəelə Tafa. ¹² Ahiluti pəyalu Paana ka tənna Taanaki, na Mekito, na Pəti-Seyəŋ tetu tənna. Həŋəluŋu ŋku ku kɾətəna Saatan ke Sisilee tapuŋu tɛ kɛ pə kpaŋan Pəti-Seyəŋ tɔ, na pə polo Aɾeeli-Mehola, haləna Yəkəneyam. ¹³ Laməti tu Kereɛ pəyalu ka tənna Kalaati tetu tənna, na Manasee pəyalu Yayii acalisi tənaya Kalaati tetu taa, na Aləkəri həŋəluŋu ke Pasaŋ, na pə koloosi acalɛɛ səsəəna nutoso, wena pa təkə nyəŋətə kuɛɛmtu tɔ. ¹⁴ Itoɔ pəyalu Ahinatari tənna Mahanayim tetu. ¹⁵ Asimaati tənna nteye Nefətali tetu, ílé í kpaŋa tətəŋə Saluməŋ pəelə lelu Pasəmati. ¹⁶ Husayi pəyalu Paana tənna Asee na Peyaləti pə tetu. ¹⁷ Paluya pəyalu Yosafati tənna nteye Isakaa tetu. ¹⁸ Ula pəyalu Simeyi kele Pəncamɛɛ nyəntu. ¹⁹ Ulii pəyalu Kereɛ kele Kalaati tetu na pə kɾenna Amolii nyəma wulav Sihəŋ, na Pasaŋ wulav Oki pa tetu. Pəcɔ́ pə kaasi kumatəŋnaa nyuŋu tu lelu ke Yuta tetu taa.

²⁰ Yuta na lɛŋɛli pə yəlaa ka wɛ paŋalɛ kɛ isu kanyəŋa, na pə təkɪ na pə nyəəkɪ na pa laŋa hɛɛwa.

5

¹ Saluməŋ ka ŋmakələna tetu tənaya waatu un. Pə kpaŋan lɛlati pəŋə, na pə yoosina Filiisi nyəma tetu, haləna Icipiti tetu təŋa tɔ. Na tetu ntɪ tə nyəma fɛləŋi Saluməŋ ke lampuunaa, haləna í səm.

² Paa ifemle nte təŋənaŋa ŋka Saluməŋ na í təyaya nyəma pə təkɪ təŋəlɔ. Mulum kunyaaləm təŋənaa pəŋəlayafɛi naanəwa, na mulum kukpəsəm ke təŋənaa pələfɛi hiu. ³ Na naaŋ wei pa tu təŋənaŋa kupaŋka na í lá nim təŋə naanəwa, na naaŋ wei pa ləsa ntiyile taa təŋə hiu, na heeŋ ke nunəwa (100). Pəcɔ́ pə kaasi naməŋ waani waani ke təm tooso, na kampee kupaana.

⁴ Saluməŋ ŋmakəlayana pəŋə lɛlati ilim tətulɛ tetu tənna. Pə kpaŋan Tifəsa na pə polo Kasa tɔ, na pa awulaa tənna. Ulena í cayana í təŋi tətunaa mpa pa cəəna-í tɔ pa taa. ⁵ Yuta na lɛŋɛli nyəma tənna ka cayana pa təŋi, na paa wei í haləŋi tuŋ wei pa yaa sɪ lɛɛŋnaa na fikinaa təŋə isəna í caaki tɔ, haləna Saluməŋ səm.

⁶ Saluməŋ ka wena yoou keekənaa kpaŋanəŋ ke iyisi nule (40000) na kpaŋanəŋ kucacayaŋ ke iyisi naanəwa na naale (12000).

⁷ Kumataŋnaa nyuŋu nyəma naanəwa na naale ka paasayanana wulav təyaya təŋənaŋa təm. Paa wei na í isətu, pulu taa laŋəŋi. ⁸ Pa kəŋayana təŋənaŋa pɛɛ, na camtu ke kpaŋanəŋ, na tɔla wena a lakɪ təma təŋə timpɪ wulav ka wɛɛ təŋə teitei kɛ isu paa kɛɛsa-wɛ tɔ.

Saluməŋ tɛɛ yəlaa tənaya ləmayaɛɛ

⁹ Mɾúŋú ləɔ ha Saluməŋ ke nyəm na layatu səsəəntu na í nyɪ yaasinaa ke waani waani, pə fɛi kaləŋu. ¹⁰ Í ká kəla ilim təlulɛ təɔ laalupunaa na Icipiti nyəma tənaya nyəm kɛ. ¹¹ Í na yulu nəŋəlɔ pa taa kɛɛsəŋi nyəm. Halɪ í tɛɛ lɛləhi tu ltaŋ na Mahəəli pəyalaa Heməŋ na Kaləkəli na Taata. Í hətɛ yaawa piitimnaa mpa pa cəəna-í tɔ pa taa kɛ. ¹² Atuwa iyisi toosoŋə (3000) Saluməŋ tukaa na í lu yontunaa iyaya (1000). ¹³ Saluməŋ yəŋətə tuŋ səsəəŋ kupaŋpaŋ təm, na í kɾenna nyulisi nsi sɪ nyəəkɪ kutuluŋ kila tɔ sɪ təm na í yəŋətɪ. Na í yəŋətɪ tɔla, na taale wontu, na sumasi na atɛ nyamanyamanaa na tiina pə təm. ¹⁴ Antulinya awulaa yəlaa tənna kəŋaya kɛ na pə nukɪ Saluməŋ nyəm təm.

lɛɔ tɛɛɛɛɛ ŋmau təm tayənuŋu

(Kutəəsutv II 2:2-15)

¹⁵ Tiii wulav Hilam nuwa sɪ Saluməŋ ke pa kpa kawulaya, na pə lɛɛti í caa Tafiiti lonte, ulena Hilam tili í waali nyəma sɪ pə sɛɛ-í. Mpi tɔ, í ceu ntɛ Tafiiti. ¹⁶ Mpuŋulɛ Saluməŋ tilaa na pa heeli Hilam sɪ:

¹⁷ Ma caa Tafiiti ta pəsi na í ŋmá ləɔ Tacaa ke tɛɛɛɛɛ. Mpi tɔ, í kolontunaa ka tama-í kɛ, na pə yookina-í tam. Haləna ləɔ yeɛ na í kəli-wɛ. ¹⁸ Ama pənɛntɛ ma ləɔ Tacaa yelaa na ma hɛɛsɪ pə tənna pə taa. Ma fɛi kolontu, pəcɔ́ mpusi nəŋəlɔ í fɛi. ¹⁹ Halɪ má mayasi

ma taa si maa ḡmá lso Tacaa ke taseele. Ḿpúyú lso ka heela ma caa si: Nyá pəyaya ḡka kaa læti nyá lonte tō ḡke kaa ḡmana-te. ²⁰ Mpu tō, yele na ma təmle nyéma mayana nyá nyéma, na pá seti-m tuḡ səsəḡḡ wei i we Lipaḡ tō. Ulena n heeli-m isəna maa feli nyá təmle nyéma tō. Mpi tō, nəḡəlv ta nyi tuḡ setoḡv, isu Fenisii nyéma mpe.

²¹ Hilam nu mpv, ulena i laḡle hulumi səsəm na í sa lso si: Tacaa keele teeli tv. Inu i hana Tafiiti ke pəyaya nyəntv une si, í təḡo kawulaya. ²² Ulena í tili na í heeli Saluməḡ si:

Ma nuwa nti n tilaa si pá heeli-m tō. Maa la teitei isu n caa təḡo tuḡ səsəḡḡ inu i təm taa. ²³ Ma təmle nyéma ká kpaḡa-i na pá tiina teḡku nəḡo. Ule keesi-m timpi n caa-i tō. Na má tv-i lum taa, na í tala təna, ulena í kpaḡa. Mpi ma caa si í feli-m təḡole ma kawulaya təyaya nyéma təḡənaḡa.

²⁴ Ḿpúyú Hilam hawa Saluməḡ ke tuḡ səsəḡḡ kupaḡ inəḡi isəna Saluməḡ caaki tō. ²⁵ Ulena Saluməḡ náá haaki-i paa pənaḡa ḡkaya təḡənaḡa pee ke təḡənaa ke iyisi naatoso (6000) na olifinaa nim kupaḡ ke liitilinaa iyisi pələfei naanwa (8000).

²⁶ Tacaa ka hawa Saluməḡ ke nyəm ké isu i ka heeluyi-tō. Ulena heesuyi kəo í na Hilam pa heku na pá pəeli nəḡo.

Saluməḡ tayana təlası təma

(Kutəəsutv II 1:18; 2:1,16-17)

²⁷ Ḿpúyú Saluməḡ læsa lseyeli nyéma təna taa ké təmle lataa ke yəlaa iyisi hiu na naanwa (30000). ²⁸ Na pá puki Lipaḡ ke yəlaa iyisi naanwa naanwa (10000) ké isətv isətv, na pá laki təmle ke pa nyuyv tv Atonilam kiḡ. Ulena pá kpeḡ pa teḡe isətvnaa naale naale na pá heesəḡi. ²⁹ Pə kaasa səḡəllaa ke yəlaa iyisi nutoso na naanwa (70000) na pəe saakəlaa ke yəlaa iyisi nunaasa (80000) ké puḡv taa. ³⁰ Pəcə pá kaasi kumatəḡnaa səsaa waali nyéma ke iyisi tooso na ḡmənuyv na nunwa (3300). Saluməḡ ka suna-we si pá feḡiyi təmle nyéma təo. ³¹ Ḿpúyú wulav təma si pá læsi pəe səsəḡəna kupaḡa nna pa saakaa tō, na pá suna lso taseele kite. ³² Ḿpúyú Saluməḡ təmle nyéma, na Hilam təmle nyéma, na Pipələsi icate nyéma pá saaka pəe anu na kpoḡkpolonaa mpa paa ḡmana lso taseele tō.

6

lso taseele ḡmav

(Kutəəsutv II 3:1-14)

¹ Ḿpúyú Saluməḡ caala lso taseele ḡmav təmle ke lseyeli nyéma Icipiti taa luu pənaḡa nasəle na nunaasa (480) nyəḡka taa. Saluməḡ kawulaya pənaḡa liḡiti nyəḡka nté na isətvnaa naale.

² Kutuluyi ḡku Saluməḡ ḡmá Tacaa tō kv tayaləḡ we meətəlnaa hiu na naanwa, na kv waḡ ke meətəlnaa naanwa, na kv kuḡkoluməḡ ke meətəlnaa naanwa na kakpası. ³ Naḡ səkpəluḡi ḡku n takı na pəcə í tee lso taseele mayamaya taa tō, kule kv tayaləḡ we meətəlnaa naanwa ké teitei isu lso taseele waḡ wev tō. Na kv waḡ tō ké meətəlnaa kakpası. ⁴ Na pá tú kv pətəlee ke nyəḡətv. ⁵ Ḿpúyú i maləsəna lso taseele, na i naḡ ləlv nyəḡku koloosi na awalı tō ké ate na isə kutuluyi na pá cəo. Kv kutuluyi we naale, ate nyəḡku paasi. ⁶ Ate na isə kutuluyi ate nyəḡku waḡ we meətəlnaa naale na həḡəlvuyv. Kancalaya nyəḡku ke meətəlnaa tooso. Pə tō nyəḡku ke meətəlnaa tooso na həḡəlvuyv. lso taseele koluḡa yasəlaya fei kulumaya. Ka yasəla pə tee ké na ká ḡmukəna isə. Pa ḡma-keḡe ḿpúyú na pá səkəḡi si pá hiki lona wena a taa paa təni ate na isə kutuluyi patanaa kpatəḡ tō. ⁷ Paa tema pəe wena pa ḡmaakayana lso taseele ke mpv təḡo saakuyv ké. Pə tō ké pa ta lana laale, yaa maaləto, yaa nyəḡəlvuyv nakuləḡi ḡmav waatv. ⁸ lso taseele ilim mpətəḡ tō ké ate na isə kutuluyi ate nyəḡku nəḡəsi ka wennaa. Na tənaya pa lapa ate na isə kutuluyi inu i təkpaale nte yulv kpaaki na í cəo ki kilikite tō. ⁹ Pa tema-i ḡmav, ulena pá tú i patanaa ke tuḡ kupaḡ kpeḡkpelası. ¹⁰ Ate na isə kutuluyi ḡku pa maləsəna lso taseele koloosi ke mpv, na pá cəo tō, kv kuḡkoluməḡ

ka we meetələnaa naale na həyəlvuy həyəlvuy. M̄p̄ȳȳ pa təna patanaa kpatəŋ ke lso təseele koluŋa t̄ə.

¹¹ M̄p̄ȳȳ Tacaa t̄əma Salum̄əŋ si: ¹² lsu n̄ ħmaakuȳ-m̄ lso təseele t̄əne isənt̄ə t̄ə, ye n̄ t̄əŋa ma kiin̄, na n̄ t̄ək̄əŋi ma kut̄ut̄ut̄u, na ma kus̄əsut̄u, maa la-ŋ n̄ti maa su nȳá caa Tafiiti t̄ə. ¹³ Maa k̄əə na má caya ma ȳəlaa lseyeli nȳəma heku, ma kaa l̄-w̄e.

lso təseele taa tayanuȳ

¹⁴ Pa t̄əma lso təseele ħmav, isu Salum̄əŋ ká keesuȳ-w̄e t̄ə. Ulena ¹⁵ pá mat̄i kpeŋkpelasi toŋ nȳənsi ke kutuluȳu koloosi t̄əə na p̄ə taa t̄əə k̄é p̄ə kpayav̄ at̄e na p̄é yoosina pata t̄ə, na pá p̄ə-si t̄ət̄əŋə at̄e. ¹⁶ Ulena pá cosi lso təseele ke meetələnaa naan̄wa na pá kaya kpeŋkpelasi toŋ nȳənsi si pa siki lso atakaa. Ulena pá ha t̄ənaŋa h̄əte si t̄əcayale kate taa kate nȳənt̄e. ¹⁷ Ulena pá kaasi lso təseele mayamaya ke meetələnaa hiu. ¹⁸ Kpeŋkpelasi toŋ nȳənsi tike waas̄əna lso təseele taa t̄əə. Pu naaki p̄e wena pá ħmana-t̄e t̄ə. Ulena pá l̄əsi kpeŋkpelasi t̄əə k̄é yaayenaa na t̄uŋ nuli i p̄e fotoonaa. ¹⁹ Ulena pá tayan̄i kate taa kate t̄əcayale n̄t̄é si pa siki lso atakaa. ²⁰⁻²¹ Kutuluȳu ħku ku tayaləŋ na ku wəŋ ka we meetələnaa naan̄wa naan̄wa k̄é. Na pá p̄ə w̄əla ke ku taa, na lso təseele taa t̄ət̄ə. Ulena pá kaya w̄əla alukpala ke ku n̄əŋə. Na pá su t̄əna t̄ət̄əŋə k̄ətaya t̄əlate nte pa kama taasi na pá waasi-t̄eŋe w̄əla t̄ə. ²² lso təseele t̄əna na k̄ətaya t̄əlate ke pa p̄əwa w̄əla.

²³⁻²⁶ M̄p̄ȳȳ pa saaka t̄uȳu ħku pa yaa si Olifi t̄əŋə is̄ətaa t̄əŋlaa mpa pa yaa si Selup̄eŋnaa t̄ə pa l̄ees̄əŋ naale na p̄ə k̄uŋkulum̄əŋ ke meetələnaa kakpasi si pa siki lso atakaa c̄əl̄ə. Paa wei i keŋ naale tayaləŋ k̄p̄ent̄əŋi meetələnaa kakpasi kakpasi. ²⁷ M̄p̄ȳȳ pa su-w̄eŋe kate taa kate kutuluȳu heku taa, na pá het̄i pa keŋ na pa ken̄əsi naale suli heku taa. Na in̄e i nȳəŋka yoosina kutuluȳu na c̄əne, na in̄e na c̄əne. ²⁸ Ulena pá waasi-w̄eŋe w̄əla.

²⁹ M̄p̄ȳȳ pa l̄əsa is̄ətaa t̄əŋlaa, na paŋ fotoonaa na yaayenaa ke kutuluȳu koloosi t̄əna taa na si waali. ³⁰ Na pá waasi w̄əla ke lso təseele na kate taa kate t̄əcayale p̄ə at̄e.

³¹ Ulena pá saaki Olifi t̄uȳu ke lso atakaa kutuluȳu n̄əŋəŋə kamp̄u ke kut̄ək̄əŋ naale. Paa saaka-i tuusola kakpasi k̄é, na í we is̄ənt̄ə na is̄ətaa t̄əə. ³² M̄p̄ȳȳ pa l̄əsa i t̄əə k̄é is̄ətaa t̄əŋlaa, na paŋ fotoonaa, na yaayenaa, na pá waasi is̄ətaa t̄əŋlaa na paŋ ke w̄əla. ³³ T̄uȳu ħku in̄i t̄ət̄əŋə pa saaka lso təseele kamp̄u. Ule tuusola liyiti tike ke pa t̄ú íl̄é. ³⁴ Kut̄ək̄əŋ naaleŋe pa saaka-i. Paa kut̄ək̄əŋ ħku ku kp̄iliŋi t̄əm̄ naale. ³⁵ Ulena pá l̄əsi p̄ə t̄əə k̄é is̄ətaa t̄əŋlaa, na paŋ fotoonaa na yaayenaa, na pá waasi pa t̄əə k̄é w̄əla.

³⁶ P̄ə waali k̄é pa ħmá lso təseele t̄aya koluŋa na p̄e k̄usaak̄e loosi tooso, na kpeŋkpelasi toŋ nȳənsi ke looŋa kul̄umaya na p̄ə c̄əə na p̄ə t̄á.

³⁷ Salum̄əŋ kawulaya p̄ənaŋa liyiti nȳəŋka ke pa is̄ətu naale nȳəŋ taa k̄é pa su Tacaa lso təseele kite. ³⁸ Salum̄əŋ kawulaya p̄ənaŋa naan̄wa na kul̄umaya nȳəŋka is̄ətu p̄əlefei naan̄wa nȳəŋ taa k̄é pá t̄eesa lso təseele ħmav. Na t̄ə we teitei isu paa keesa-w̄eŋe t̄ə t̄əm̄ t̄ə.

lso təseele ħmav p̄usi k̄p̄enta naatosomp̄əŋəlaya n̄t̄é.

7

Salum̄əŋ kawulaya t̄əyaya ħmav

¹ M̄p̄ȳȳ Salum̄əŋ ħmawa i mayamaya i t̄əyaya. P̄usi sika naan̄wa na tooso, ile i t̄əma-keŋeŋe. ² Kutuluȳu ħku pa yaakaya si, Lip̄əŋ h̄ətv̄uȳ t̄əŋə Salum̄əŋ caaləna ħmav. Ku tayaləŋ we meetələnaa nule na naan̄wa na ku wəŋ ke meetələnaa hiu na kakpasi. Ku k̄uŋkulum̄əŋ ke meetələnaa naan̄wa na kakpasi. Paa t̄əma ku pata kpeŋkpelasi toŋ nȳənsi na tesikasi k̄uŋəŋsi ke loosi liyiti t̄əŋə pa yaakaya-k̄uȳu mp̄u. ³ Kpeŋkpelasi toŋ nȳənsi nule na kakpasi ke pa kayaa, ulena pá t̄əni pata kpatəŋ. Paa looŋa ħkaya kpeŋkpelasi naan̄wa na kakpasi, na sí lu loosi tooso na sí t̄əna tesikasi t̄əə. ⁴ P̄ə kaasi na pá tv̄li p̄ətolee loosi tooso tooso k̄é kutuluȳu ħku ku k̄əŋk̄əŋəŋ naale t̄əə, na á nȳəŋəŋi

təma. ⁵ ʌlena pá tólí kv kəŋkəməŋ naale təw kə nəənəwsi kootanaa nyənsi ke tooso tooso na sí nyənəyi təma.

⁶ ʌlena pá ŋmá akelenaa kutuluyu na kv taɣaləŋ ke məetələnaa hiu na kakpasí, na kv waŋ ke məetələnaa naanəwa na kakpasí. Kv na kv akelenaa na kv sakaya. Kv we kə isu kutuluyu ŋku pa yaa si Lipaŋ hətuɣu tə.

⁷ Ḿpúyú pa ŋmawa kawulaya kraaŋ tətə. Tənaɣa Saluməŋ huəkaya təm na í hóléyí tampana. ʌlena pá pə kv tənaɣa kpeŋkpelasi toŋ nyənsi, ke pə kraɣaw ate tə, na pá yoosina pata.

⁸ Pa ŋmawa i kutuluyu kususu ke ḿpúyú teitei kə Lipaŋ hətuɣu kutuluyu waali na waaw leŋku taa.

ʌlena Saluməŋ ŋmá kutuluyu leŋku ke ḿpúyú teitei kə i alv Icipiti wulav pəelə.

⁹ Pəe kusaakee kupaŋpana ke pa ŋmawa pə tənaɣa mpv, na pə koloosi ke too kite tēe haləna kv imaale. Pa saaka-yeɣe a taa na a waali kə teitei kə isu paa kəesaa tə.

¹⁰ Kvakpaŋəŋ kupaŋ wei i taɣaləŋ we məetələnaa kakpasí kakpasí na liyiti liyiti təɣə pa suna kite. ¹¹ ʌlena pá ŋmana pəe kusaakee na kpeŋkpelasi toŋ nyənsi. ¹² ʌlena pá ŋmá koluŋa səsaya na pəe loosi tooso, na kpeŋkpelasi looŋa ke teitei isu pa ŋmaw taya ŋka n takí na í teləsi ləw təsele taa tə, na pə taa təw koluŋa.

Koolu Hilam təma
(Kutəwəsu II 2:12-13)

¹³⁻¹⁴ Koolu nəɣəw i ka wenna na pá yaaki-i si Hilam, i caa ke Tiii tv, na i too ke Nefətali kpekəle taa tv, ʌle i too un i ka kə leelu. Apalu un i ka nyəmə nyəɣətv kuɣemtv lupu ke teu kə. Pə təw kə wulav Saluməŋ tilaa si í kəw na í lupi-i wontunaa.

Nyəɣəlvu kuɣemvu akelenaa
(Kutəwəsu II 3:15-17)

¹⁵ Hilam lupəna nyəɣəlvu kuɣemvu akelenaa ke naale. Pa kvŋkvluməŋ we məetələnaa pəɣəlayafei naanəwa. Pa yasəlaya ke məetələnaa naatoso. ¹⁶ ʌlena í lu kahusi taka kə nyəɣəlvu kuɣemvu ŋku na í tən i akelenaa mpe pa nyəwəŋ taa. Paa ŋku kv wena məetələnaa naale na həɣəlvu. ¹⁷ Na Hilam lu caŋəm wontu ke təm naale. Lentí we isu puluyu, lentí isu yəm na atuyusa, na í t́ paa akele wei i kahuka təw kə naatosompəɣəlaya. ¹⁸ ʌlena í lu caŋəm wontu, isu tuɣu nakvli kv pēe taka, na í tu-yeɣe akelenaa kahusi puluŋ un i təw kə loosi naale na pá takí. ¹⁹ Na pá tasa caŋəm wontu naaleɣe lupu, tə nəɣəsəna isu yaayenaa, na tə taɣaləŋ we məetələnaa naale naale, na pá tən i paa akele wei i təw. ²⁰ Paa lapa caŋəm pulvəvnaa ke kraɣama kraɣama ke akele kahuka təw kə puluyu na tuŋ pēe lēesəŋ ŋmuvu (200) loosi naale. ²¹ Ḿpúyú pa sika akelenaa mpeɣe ləw təsele nəwəɣə. Lelə na ntəɣəŋ təw, na pá ha-i həte si Yakeŋ. (Pə nyuvu nté si ləw nyəwəɣə na pa tē taa). Na pá ha mpətəŋ təw nyəŋ ke həte si Poosi. (Pə nyuvu nté si unəɣəle toŋ tv, na pa tē taa).

²² ʌle Hilam təma akelenaa mpe pa lupu nté.

Nyəɣəlvu kuɣemvu nyampaani
(Kutəwəsu II 4:2-5)

²³ Ḿpúyú pa lupa nyəɣəlvu kuɣemvu ke nyampaani anaam taka kə ikulutav, na pá pələyi lum, isu lule. Nyampaani un i waŋ we məetələnaa kakpasí na i kvŋkvluməŋ ke məetələnaa naale na titite. Na i ikulutav təw we məetələnaa naanəwa na kakpasí. ²⁴ Na pá ləsi nyutu natəli tə pēe fotoonaa ke nyampaani təw kə i lupu waatu, na pá cəw na pá tá. Paa məetəli wei kə pēe hiu. ²⁵ ʌlena pá lu nyəɣəlvu kuɣemvu ke naaŋ lēesəŋ naanəwa na naale, na pá puli-i tooso tooso ke təm liyiti. Lələŋ nyənəɣəna ilim təlule, lələŋ na pə tətule, lələŋ na pə ntəɣəŋ na lələŋ na pə mpətəŋ. ʌlena pá tən i nyampaani unəyi naaŋ lēesəŋ un i təw. ²⁶ Nyampaani un i kpusəŋ we kə isu yulu ntantaku waŋ. Na i ntompee isu poosiya, na á nəɣəsəna isu yaayenaa. Nyampaani un i təkí isu lum liitilinaa iyisi nunaasa (80000).

Nyāghalyu kuseemuyu keekena

²⁷ Mpyúy pa lupa nyāghalyu kuseemuyu ke lum keekena ke naanwa. Pa tayaləh na pa wəh ke meetalənaa naale. Pa kuhkuluməh ke meetalə kulum na hāghalyu. ²⁸ Pa lupa nyāghətu ké, ɪlena pá tənɪ tə təw ké lentɪ. ²⁹ Na pá ləsi tələ tə təw ké təghəlasɪ na latəcena na ɪsətəa tənlaa fotoonaa. Na pá la mpu tətəghə lentɪ təw, na pá susi caŋəm atuyusa taka ké fotoonaa mpe pa pətəe na pa ɪsətəa. ³⁰ Paa keeke wei ɪ ka wena nyāghalyu kuseemuyu kpatəh naaleye, na tə təw ké pəpələe liyiti. Na pa tamsəna kpatəh ɪnəghɪ nyāghətu liyiti ɪsu nəwəhe taka ké ŋkulunasi taa. ɪle nəwəhe anɪ na keeke pu ké nyāghalyu kulumuyu ké. Ama a ta tɛe atuyusa ke tayaləh. ³¹ ɪlena pá lá pulupu ɪsu pəpətə taka na tə tapuyu ke koota na tɔ kulaa na pá tənɪ nyampaani. Tə wəh seka pəcə sɪ pá la meetalə kulum. ɪlena pá ləsi tə təw ké fotoonaa. ³² Keeke tɛe ké ɪ pəpələe liyiti wɛɛ. A kuhkuluməh ke mpiih tooso, na a nyāghətu kpatəh na keeke pə tamsa kulum. ³³ Paa lupa keeke ɪnɪ ɪ pəpələe ke teitei ké ɪsu yoo keeke nyəna. Pə kraɣav a maɣamaya na akpatəh, na a nyāghəlkpatasi, na a tiipee tə, nyāghalyu kuseemuyu ke pa lupa. ³⁴ Nyāghətu nti tə wɛ ɪsu keeke nəwəhe taka ké ɪ ŋkulunasi taa tə, pə krenta nyāghalyu kulumuyu ké. ³⁵ Paa keeke wei ɪ təw ka wɛ pəpətə taka, na tə wəh ke mpiiu kulumuyu. Na nyāghalyu kuseemuyu kukutuh na ku hāghəlasɪ təkə-tɛ. Nyāghətu nti na keeke maɣamaya pə krenta kulum. ³⁶ ɪlena pá ləsi ɪsətəa tənlaa, na təghəlasɪ, na paah fotoonaa ke kukutuh na nyāghətu hāghəlasɪ nsi sɪ təw. Na pá ləsi atuyusa fotoonaa na pá cəw na pá tá. ³⁷ Pa lupa keekena mpe pa naanwa ké teitei ké. Paa wei ké nyāghalyu kulumuyu ɪtamsav, na pa wəh na pa tayaləh na pa wɛɛtu wɛ teitei.

³⁸ Mpyúy pa lupa cemsənaa səsaa ke naanwa na pá tənɪ keekena mpe pa təw. Paa cemse wei ɪ kuhkuluməh wɛ meetalənaa naale, na paa wei ɪ təkɪ lum tonoonaa pələfɛɪ naanwa. ³⁹ ɪlena pá sɪ lum keekena kakpasɪ ke ɪsə təsɛɛɛ na ɪlim mpətəh ŋkulunə hāghalyu taa.

ɪsə təsɛɛɛ nyāghətu wontu

(Kutəwəstɪ II 4:7-5:1)

⁴⁰ Mpyúy Hilam tɛma cemsənaa na cemsisi nsi pa ŋmusəghəna caləm tə, na təluma ləghəlasɪ, na pə tənə mpi Saluməh ká tu-ɪ sɪ, ɪ la ɪsə təsɛɛɛ taa tə.

⁴¹⁻⁴² Pə kraɣav akelənaa naale, na pa kahusi na sɪ caŋəm wontu, ɪsu sɪ təw puluh təm naale, na puluh ɪnɪ ɪ təw tuyu pee nasələ (400). Paa akele wei ké loosi naale.

⁴³ Na lum keekena naanwa, na pa təw cemsənaa naanwa tətə.

⁴⁴ Na nyampaani anaam wei pa tənə latəcənaa naanwa na naale təw tə.

⁴⁵⁻⁴⁷ Na wontu nti pa kuukina təluma tə, na pə ləghəlasɪ na poosiyanaa mpa pa ŋmusəghəna caləm tə.

Nəghəlu ta nyɪ nyāghalyu kuseemuyu tuutuuma wei Hilam lupa ɪsə təsɛɛɛ wontunaa mpe na ɪ sotiti tə, tə nyuy. ɪ lapa-təghɪ teitei ké ɪsu Saluməh keesa-ɪ tə. Yaatanɪ tetəkələ taa acalɛɛ nna pa yaa sɪ Sukətɪ na Saatah tə a hekv taa ké pa lupa-tɪ, na pá tú-təghɪ Taca təsɛɛɛ taa.

⁴⁸ Mpyúy Saluməh lapa na pá lu wɪla nyəmnaa na pá tú Taca təsɛɛɛ taa:

ɪsu tulaalunaa təwətə,
na taapəli wei ɪ təw pa suki ɪsə potopotonaa tə.

⁴⁹⁻⁵⁰ Na fətəlanaa kpelee naanwa, na pá su-wɛghɛ katɛ taa katɛ kutuluyu ɪsentaa. Kakpasɪ na ntəghəh təw, kakpasɪ na mpətəh təw. Na pá lu fətəlanaa maɣamaya na pa təw caŋəm na pa kpatələh təm naale. Na pá lu cemsənaa na poosiyanaa mpa pa ŋmusəghəna caləm tə, na kəpuna, na cofolona, na kampuna mpa pa təkə təcaɣalɛ katɛ taa katɛ nənəghə

tə, pa nyəgətv na lə səsele kampunaa nyəntv tətə.

⁵¹ Waatu wei Saluməh tema Tacaa təsele ηmav, ulena í kpaɣa mpi ɪ caa Tafiiti ka suwa Tacaa tə na í tv pə tənaya lə səsele kpancoou kutuluyv taa. Pə kpaɣav wola, na liyitee nyəgətv, na wontu lentənaa ke mpv.

8

lə atakaa suw ke lə səsele taa
(Kvtəəsutv II 5:2–6:2)

¹ Waatu wei Saluməh tema lə səsele ke ηmav, ulena í koti lseyeli kupayalaa, na pa kpeka, na pa luləh nyuyv nyəma ke Yosalem si, pá kpaɣa lə atakaa ke Tafiiti tɛ, timpri pa yaa si Siyəh tə, na pá pona lə səsele taa. ² Mpyú lseyeli nyəma təna kota wulav tɛye pa isətv naatosompəɣolaya nyəh ke coka acima təɣəv. ³ ulena lseyeli kupayalaa su kətəlaa mpa pa səɣəla lə atakaa tə. ⁴ Mpyú kətəlaa na Lefii nyəma pa kpaɣa lə atakaa, na pə cokəle, na pə wontu. ⁵ ulena wulav Saluməh na lseyeli nyəma mpa paa kotina lə atakaa tə, pá lá kətaya ke heeh na naah tuutuuma pə fei kaluyv.

⁶⁻⁷ Pə waali ké kətəlaa svvna-ɪ kate taa kate təcayale ke ɪ lonte ke isətaa tanlaa keh tɛɛ, na pə kenti ɪ na ɪ kratəh wei pa kpaɣəɣəna-ɪ tə ɪ tə. ⁸ Kratəh un ɪ ka tayaalaa ké. Haləna ye n we lə səsele taa, n naaki-ɪ ké. Ama ye awal ɪ tə, ɪle nn naaki-ɪ. Mpyú pə we haləna saɣa. ⁹ Moisi kvsəsutv pɛ kpaatanaa naale wei lə ka cəla-ɪ Holərv puyv tə tə, pa tike pa wenna pə taa. Waatu inəɣi í na lseyeli nyəma paa pɛla nəɣə ke pa Icipiti luy waali.

¹⁰ Waatu wei kətəlaa luna Tacaa təsele taa, ulena isəhmuntv haya kutuluyv taa. ¹¹ Hal ɪ kətəlaa ta pəsi kətvəv təmle. Mpi tə, Tacaa teu ka suna lə səsele. ¹² Mpyú Saluməh mapa kapuka si: Hal Tacaa nyaa təmna si, səkrətvəv taa ké n ká caya.

¹³ Ama ma ηma-η lə səsele nte tə taa n ká caya tam tə tə.

lə səsele tvlvəv faaci
(Kvtəəsutv II 6:3-11)

¹⁴ Mpyú Saluməh keesəna kotilaa tə na í sɛɛ-we. ¹⁵ ulena í tó si: Ma sɛɛ lseyeli lə Tacaa. Mpi tə, n lapa teitei ké isv n ka suw ma caa Tafiiti ke nəɣə tə si, ¹⁶ hatoo kuyaku ηku un n ləsvyv nyá yəlaa lseyeli nyəma ke Icipiti taa tə, n ta ləseta pa acalɛ taa natəli si pá ηma-η nyá təsele na n caya. Ama Tafiiti ke n ləsa si í la pa wulav. ¹⁷ Hal ɪl é ɪ mayasaya si ɪ ηmaaki-η təsele. ¹⁸ Ama lə nyá n təma-ɪ si: N mayasuyv mpv tə, pə we teu yaa, ¹⁹ ɪle nyá pəyaya mayamaya ká ηmana-m, pə taya nyá. ²⁰ Mpyvle Tacaa təka isəna ɪ ka suwa tə, na má lɛɛti ma caa lonte taa ké lseyeli nyəma kawulaya kunte tə, na má ηmá lə səsele tənɛ. ²¹ Haləna má la nyá atakaa təcayale. ɪ taa ké nəɣə ηka nyá na ta caanaa í pɛla pa Icipiti taa ləsvyv waatu tə, ka pɛ kpaatanaa wɛɛ.

Saluməh sələmvəv səsəv
(Kvtəəsutv II 6:12-40)

²² Pə waali ké Saluməh səhə kətaya təlate kite ke lseyeli samaa isəntaa na í kraasi ɪ niη na í sələm lə si: ²³ Hai, Tacaa, lseyeli lə. lə nəɣəlv ɪ fei isv nyá. Paa isətvəv taa ké hatoo isətaa, paa tɛtv tə ké atə cənɛ. N səla mpa pa laki nyá təmle na lotu kulumtv təɣə, na n laki-wɛye isəna n ka suwa tə. ²⁴ Mpv inəɣi n lapa mpi n ka su ma caa Tafiiti təɣə saɣa. ²⁵ Hai Tacaa lseyeli lə, la tətəɣə nəɣə ηka n ka su-ɪ tə si, ye ɪ luləv nyəma təma teu isv un ɪ təm tə, mpe paa təkəna kawulaya ke ɪ waali ké tam na pá kaasəɣi təmayə lseyeli yəlaa tə. ²⁶ Hai, ma wiikina-η si n la nəɣə ηka n ka su ma caa tə.

²⁷ ɪle tampana lə pəsəɣi na í caya atɛyele? Mpi tə, paa isətvəv na kv təməh tə, ɪ ta maya kv taa. Pəyele lə səsele nte ma ηma-η tə, tə ta haηna mpv. ²⁸ Hai, Tacaa, paa na mpv keesi nyá isə na ma tə, na n nu ma wiinav na ma yaav mpi ma yaaki-η saɣa

isəntə tə. ²⁹ Kuli nyá ise na í paasəna kutuluɣu kɔnɛɣe ilim na ahoo. Mpi tə, tənaya n təma si n ká caɣa. Ule nu ma kusələmutv. ³⁰ Nu yaav mpi ma na nyá yəlaa lseyeli nyéma tə yaaki-ŋ cəne tə. Hai, nu ta kusələmutv ke isətaa timpi n wee tə, na í husi tá isayatu.

³¹ Ye nəɣəlv pəntəna i tɔɣəntəle, ilena pa yaa-i si í koo lso təseele tənə tə taa na í tuuna kətaya təlate isentaa si i ta na. ³² Hai, Taca, nu pa təm ke hatoo isətaa, na í fayasi-we, na í kv tasəkəle tv təm, na í hólí tampana tv.

³³ Yaa ye pə kəma na lseyeli nyéma wakələna-ŋ, ilena pa kolontunaa kəli-we, na pá koo lso təseele taa cəne si, í tayani-we, na pá sɛɛ-ŋ na pá wiina-ŋ. ³⁴ Ule hai, Taca, nu pa təm ke hatoo isətaa, na í tayani pa isayatu, na í məŋna-weɣe pa tetunaa mpa í ka ha pa caanaa tə. Mpi tə, pa ké nyá yəlaa ké.

³⁵ Yaa ye pa wakələna-ŋ na í yele na tev wuli-we na pá cekəna mpv. Ulena pá keesəna lso təseele tənə tə tə, na pá sələmi-ŋ, na pá sɛɛ-ŋ, na pá pasa pa ti, na pá tayani timpi pa wakələna-ŋ tə. ³⁶ Ule Taca, nu pa təm ke hatoo isətaa, na í husi pa isayatu. Mpi tə, pa ké nyá yəlaa ké, na nyá təmlə nyéma. Pə waali, ulə huli-weɣe isəna paa tə teu tə. Ulena í yele na tev nu tetv nti n ha-we si t́ pəsi pa nyəntv tə tə tə.

³⁷ Yaa ye yuləkusəkv luna, yaa kutəɣəv məənaa, yaa kv səpa, yaa kutoləŋ yaa nyəɣəsi luna, yaa kolontunaa svuna lseyeli nyéma koloosi acalɛɛ taa na pá ŋmakələɣi-we. Paa wahala nəɣəlv, yaa kutəŋ nakvli kv tu kəmna, ³⁸ na pá haŋ nyá yəlaa lseyeli nyéma, na pa taa nəɣəlv nu i isayatu səŋ na í keesəna nyá təseele tənə tə tə na í wiina-ŋ, na í tɛɣe-ŋ niŋ. ³⁹ Ule hai, Taca, nu i təm ke nyá təcaɣale ke hatoo isətaa, na í tayani paa wei i təwakəlle na í keesəna i təntɛ. Mpi tə, nyá nyəmna paa wei i lotu. ⁴⁰ Laki-weɣe mpv, ulena pele pá seeki-ŋ tam ké tetv nti n ha pa caanaa tə tə taa.

⁴¹⁻⁴² Yaa ye kpai nyéma nu nyá hətɛ teu təm, na toma səsəəna wena n lakəna tə, na pá lu pa tɛ na pá səsəi lseyeli nyéma tə, na pá koo lso təseele taa cəne na pá sələmi-ŋ. ⁴³ Ule Taca, nu pa təm ke nyá təcaɣale ke hatoo isətaa, na í la-weɣe pa kusələməm. Mpv pu yelina na atɛ yəlaa təna nyi-ŋ, na pá seeki-ŋ isu nyá yəlaa lseyeli nyéma seekuɣu-ŋ tə. Paa nyi tətə si lso təseele nte ma ŋma-ŋ tə, tə ké nyá nyəntɛ təkpataa.

⁴⁴ Yaa ye í tv nyá yəlaa lseyeli nyéma si pá yoonə pa kolontunaa, na pá keesəna nyá icatɛ kuləsəle tənə na lso təseele nte ma ŋma-ŋ isəntə tə, pa tə na pá sələmi-ŋ. Ule hai, Taca ⁴⁵ nu pa wiinau ke hatoo isətaa na í waasi-we.

⁴⁶ Yaa ye pə kəma na pá wakələna-ŋ. Mpi tə, yulv nəɣəlv i fei si u wakələɣi. Ntanyi n ká mv-we na pááná, na í yele na pa kolontunaa kəli-we, na pá kra-weɣe yomle, na pá pona-weɣe pa acalɛɛ taa ké pəcəlv pəcəlv yaa pooləŋ taa. ⁴⁷ Ulena pá pəsəna laakali ke təna si pa wakələna-ŋ, pa lapa isayatu, pa təm səpa. ⁴⁸ Ulena pá sələmi-ŋ na pa lotu tənaya timpi un pa we mpv tə. Na pá keesi pa ləmayasɛɛ na nyá icatɛ tənə na lso təseele nte ma ŋma-ŋ isəntə tə pa tə, ke tetv nti n ha pa caanaa tə tə taa cəne. ⁴⁹ Ule hai, Taca, nu pa wiinau ke nyá təcaɣale ke hatoo isətaa, na í waasi-we. ⁵⁰ Ulena í tayani timpi pa wakələna-ŋ tə, na í yele na pa kolontunaa na pa pətəntəle. ⁵¹ Pəpətv fei, pa ké nyá piya ke hatoo kvyanɣu n ləsa-weɣe Icipiti wahala səsə taa təɣə.

⁵² Hai, Taca lso, nukv sələməŋ wei má na nyá yəlaa tu sələməɣi-ŋ paa waatu wei tə.

⁵³ Mpi tə, nyá ləsəna-tvɣv piitimnaa təna hekv si t́ pəsi nyá nyéma isu n yeluyv na nyá təmlə tv Moisi heeli-weɣe saa wei n ləsa ta caanaa ke Icipiti taa tə.

Salvməŋ kooliyi samaa ke lso koolee

⁵⁴ Kətaya təlate kite ke Salvməŋ ka luŋaa, na í kpaasi i niŋ na isətaa, na í wiikina Taca. I tɛma, ulena í kvli ⁵⁵ na í kooli samaa wei i ka kota təna təɣə kvpantv si: ⁵⁶ Ma sɛɛ Taca nyá wei n yelaa na nyá yəlaa lseyeli nyéma heesi, isu n ka yəɣətvɣv tə. Pəpətv fei leleŋ, n lapa teitei ké isu n ká suv nyá nəɣə kvpanɣka na nyá təmlə tv Moisi nəɣə tə.

⁵⁷ Ta lso Taca wee ta waali, isu n ka wɛv ta caanaa caanaa waali tə. Taa lə-tv. Pécó taa yele-tvɣv waasvɣv. ⁵⁸ Yele na t́ nukəna-ŋ tam, na t́ təŋ nyá mpaan taa isu n caaki tə, na t́ təkí nyá kiin, na nyá kusəsutv, na nyá kutvtvtv nti n ka tv ta caanaa caanaa tə.

⁵⁹ Taca lso təsəyi ma wiinau pənə pə tə ké ilim na ahoo, na n səŋna nyá yəlaa taya

paa kuyaku ηku. ⁶⁰ Μρύγυ ατε yəlaa təna ká nyəna si, Tacaa tike nté Iso, nəyɔlv fei tətə. ⁶¹ Na mə ləsası náá svv-ı teu təmmamm na í təkəyi ı kiij, na ı kvsəsutv, isu í lakuyv saŋa isəntə tə.

Kətasi nsi pa lapa Tacaa tə

(Kvtəəsutv II 7:4-10)

⁶² Μρύγυ wulav Salvməŋ na lseyeli nyəma təna mpa paa kota təna tə, pa lapa Tacaa ke ⁶³ ciikuyv kətasi ke naaŋ iyisi hiu na naale (22000) na heeŋ na pəŋ ke iyisi nunəwa na hiu (120000) ke Tacaa təseele tvlvv tə. ⁶⁴ Kətasi ta maya nyəyəlvv kvsəemvuv kətaya təlate tə kə kuyaku ηku. Uena Salvməŋ yeke na pá lá kətasi nsi kəkə lusa si təna tə na təyənaya nyənsı na ciikuyv nyənsı nim cəlv nim cəlv ke Iso təseele taya tə.

⁶⁵ Waatv inı ı taa kə Salvməŋ na lseyeli samaa tuutuuma wei ı luna tetv təna taa tə. Pə krayav Lepo-Hamatı haləna pə suna Icipiti ləv tə, pa təyə coka acıma ke kvyeeŋ naatosompəyəlaya. ⁶⁶ Kuyaku pələfei naanəwa nyəŋku wule ke wulav yasa lseyeli nyəma. Uena pá polo pá sɛɛ-ı, na paa wei í kpe ı te na laŋheele. Mpi tə, Tacaa lapa ı təmlə tv Tafiiti na ı yəlaa lseyeli nyəma ke kupantv.

9

Tacaa lu Salvməŋ tə kə təm naale nyəm

(Kvtəəsutv II 7:11-22)

¹ Waatv wei wulav Salvməŋ təma Iso təseele na ı kawulaya təyaya na pə təna mpi ı caakaya təyə ηmav tə. ² Uena, Tacaa lu ı tə kə təm naale nyəm ke teitei isv ı ka luv ı tə kə Kapawəŋ tə. ³ Na í yəyətı si: Ma nuwa nyá wiinav, ıle Iso təseele nte n ηmá isəntə tə tə pəsa ma nyəntɛ. Maa weɛ tə taa kə tam na má paasəna-tɛ, na má laki-meyɛ kupantv ke tam. ⁴ Ye nyaa təma teu na lotu kvlvmtv, isv nyá caa Tafiiti, na í təŋəyi ma kiij na í təkəyi ma kvttvtv nti ma tv-ŋ tə, ⁵ ıle maa yeke na nyá kawulaya nyəv təŋ ke tam tə kə lseyeli nyəma taa. Μρύγυ maa sv nəyə ke nyá caa Tafiiti si, ı lsvlvv taa nyəma ká təkəna lseyeli nyəma tə kə kawulaya ke ı səm waalı. ⁶ Ama ye nyana nyá yəlaa na nyá lsvlvv nyəma í lə-m, na í kisi ma kvsəsutv na ma kiij wei ma tv-mɛ tə, na í mələna tvŋ tə na í laaki-ı. ⁷ ıle maa kpiisi-meyɛ tetv nti ma ha-mɛ isəntə tə tə tə, na má ló Iso təseele nte ma pəsa ma nyəntɛ isəntə tə, na yəlaa təna wəŋ-mɛ na pá paana-mɛ. ⁸ Waatv inəyi yəlaa ka təŋəyənə Iso təseele nte tv te teu ke mpv tə tə kiŋ, na səyəntv kra-we na pé la-weyɛ piti, na pá pəəsəyi pa tv si: ıle pepe tə kə Tacaa lapa tetv tənɛ na Iso təseele tənɛyɛ mpv? ⁹ Uena pá cə-we si: lseyeli nyəma ləwa pa Iso Tacaa. Inı ı ləsəna pa caanaa ke Icipiti tetv taa. Uena pá təŋəyi tvŋ. Pə tə kə Iso təŋsa-weyɛ mpusinaa mpe pa təna.

Salvməŋ təma

(Kvtəəsutv II 8:1-18)

¹⁰⁻¹¹ Tiii wulav Hilam ka hana wulav Salvməŋ ke taası kupəŋsi təna, na wvlanaa təna mpa ı nyulaya si ı ηmaakəna tə. Pusi sika hiu na Salvməŋ te Iso təseele na ı kawulaya təyaya ke ηmav. Uena í ha Hilam ke acalɛ hiu ke Kalilee tetv taa. ¹² Μρύγυ ı lu Tiii na í kə acalɛ anəyi nav. Ama ı laŋle ta heɛ. ¹³ Ntəna í tə si: Ma taapalv Salvməŋ, acalɛ nna n ha-m isəntə tə a ta nii isələ. Pə tə kə haləna saŋa pa svv həyəlvv ηkvuv yaav si: Tetv ta nii isələ. ¹⁴ Pəyele wula təənənəa tooso na həyəlvv ke Hilam ka tilina Salvməŋ.

¹⁵ Təlası təma ke wulav Salvməŋ ka tvwa yəlaa na pá ηmá Iso təseele na ı kawulaya təyaya, na Milo, na Yosalem koloosi. Uena pá ηmá Hasəv na Mekito na Kesɛɛ pə acalɛ. ¹⁶ Icipiti wulav ka yoona Kesɛɛ ıcate kə, na í kú Kanaaŋ nyəma mpa paa we tə taa tə na í sə-tɛyɛ kəkə. Pə waalı kə Icipiti wulav pɛlv saa wulav Salvməŋ ılena Icipiti wulav ha Salvməŋ ke ıcate nte. ¹⁷ Pə tə kə Salvməŋ tayana-tɛyɛ ηmav, na í ηmá tətəyə Pətı-Holəŋ-Pətɛɛ nyəŋ, ¹⁸ na Paala na Tamaa ke wulaya tetv həyəlvv taa. ¹⁹ Na acalɛ wena a taa ı sukaya ı təyənasi tə. Na wena a taa ı sukaya yoov keekənəa, na krayanəŋ tə. Na Salvməŋ ηmá pə təna mpi ı caa təyə Yosalem ıcate taa mayamaya, na Lipaŋ pvv taa na ı tetv təna taa.

Isəna Saluməŋ ka taɣana təlası təma anı təɣələ. ²⁰ Waatu unı ı taa, yəlaa mpa pa taa ké lseyeli nyéma tə pa we tetu taa ké. Isu Amolii nyéma, na Hiti nyéma, na Peliisi nyéma, na Hifi nyéma, na Yepusi nyéma. ²¹ lseyeli nyéma taa pəsi na pá kv-we təɣə pa kaasaa. Mpeɣe Saluməŋ tuwa təlası təma, na pá laki mprúyú haləna saŋa. ²² Ama pə kaasa lseyeli nyéma tə, wulav ta tu peleye təma ke mpv. Peleye ı waali nyéma, na ı yoolaa səsaa, na səkpema, na yosu kekenaa na kpaɣanəŋ paasənlaa. ²³ Mprúyú təmlə paasənlaa kpa təma lataa kpeka nyuyv nyéma ke nasəle na nunuwa na nule na naanuwa (550) na pá feŋiyi Saluməŋ təmlə lataa.

²⁴ Waatu wei Saluməŋ alv Icipiti nyəŋ lu Tafiiti te, na í svv təyaya ŋka ı paalv ŋma-ı tə ka taa, ılena wulav taɣanı lonte nté na í ŋmá taɣa ŋka pa yaana pa te taa sı Milo tə.

²⁵ Paa pənaya ŋka təm toosoɣo Saluməŋ lakaya Tacaa ke kətasi nsi kəkə lusa sı təna tə, na ciikuyv nyənsı ke kətaya təlate nte ı ŋma-ı tə tə tə. Mprúyú ı lakaya təma wena a təw pá ŋmá ləw təsəele nté tə.

²⁶ ılena Saluməŋ yele, na pá saaki kpuləŋ ke lseyəŋ-Kepee, ke ıla cələɣə teŋku kuvsem nəɣə ke ltəm tetu taa. ²⁷ Mprúyú Hilam pona Saluməŋ ke kpuləŋ saalaa kuvama, na pá səŋna ı nyéma. ²⁸ ılena pa təna pá polo Ofii tetu taa na pá kpaɣa wula ke kiloona iyisi naanuwa na naale (12000) na pá pona Saluməŋ.

10

Sapa wulav alv nyəŋ pola Saluməŋ wiiluyv
(Kvtəəsvtv II 9:1-12)

¹ Mprúyú Sapa tetu wulav alv nyəŋ nuwa Saluməŋ həte yaav. ılena í polo sı ı pəəsəŋı-ı təmnaa kate nyəntv, na í ná ı nyəm tənaya. ² Alv unı ı tala Yosalem taa tə, na ı yomaa ke tuutuuma, na yooyoonaa náá səɣəla tulaalvnaa, na wulanaa, na liyitee pəe ke tuutuuma. ılena í pəəsı Saluməŋ ke təmnaa mpa pa təna ı ka taɣanaa tə. ³ Na Saluməŋ cə tə təna, ı ta səw kulvuyv. ⁴ Mprúyú alv unı ı nuna ı ŋkpaŋuyv ke saluməŋ nyəm təm, na í sa ı kawulaya təyaya ŋka ı ŋmawa tə. ⁵ Na təɣənaya ŋka pa saakaya tə. Na yaasi wei Saluməŋ ka taɣanna ı waali nyéma na pá laki təma tə. Na kutəɣəv na kuvnyənyəm tallaa wontu. Na kətasi nsi pa lakaya Tacaa ke ləw təsəele taa tə, na pé la Sapa wulav unəyi piti na pé məti ı nəɣə.

⁶⁻⁷ Ntəna wulav alv nyəŋ unı ı tə sı: Pa keesa-m nyá nyəm təm ke hatoo ma te. Ama ma ıse taa nata, ıle ma ta mv-tı. Ama nəwəwə ma nawa sı tampana ke pa heela-m təcuyŋ. Nyá nyuyv kuluyv na nyá nyəm teewa ısu paa keesa-m tə təyamyam. ⁸ Nyá waali nyéma na nyá təyaya taa yəlaa təna lapa nyuleleŋ ké. Mpi tə, pa we nyá kiŋ na pá nuki nyəm təm ke tam. ⁹ Ma sama nyá ləw Tacaa wei ı ləsa-ŋ sı ı təɣə kawulaya ke lseyeli taa tə. ləw səəla ı yəlaa ke tam təw təɣə ı kra-ŋ pa wulav, na í tv-ŋ sı ı təŋ tampana na ı laki kusiyisim.

¹⁰ Pəle pə waali ké Sapa wulav unı ı hawa Saluməŋ ke wula təənənaa tooso na həəlvuyv na tulaalv ke səsəm, na liyitee pəe tətə. Too tə, nəɣəlv ta nata tulaalv ısu mprúyú lseyeli taa.

¹¹ Mprúyú wulav Hilam kpuləŋ pola Ofii tetu taa na pá kəna wula, na kpeŋkpelası kuvpaŋsı nasəli na liyitee pəe. ¹² Kpeŋkpelası nsəyi Saluməŋ yelaa na pá kaya ləw təsəele taa na ı kawulaya təyaya taa tətə. ılena pə kaası na pá saaki yonyoolaa ke saŋkvnaa. Too tə, nəɣəlv ta nata lseyeli taa ké kpeŋkpelası na sı təwv tala mpv pə taka.

¹³ Mprúyú Saluməŋ hawa alv unəyi pə təna mpi ı nawa na í sələmı tə. Na í lapı-ı kuvəwəŋ tətəɣə ı səna ı pəsaa tə. ılena wulav alv nyəŋ unı na ı waali nyéma pá məli pa tetu taa.

Saluməŋ toŋ təm

(Kvtəəsvtv II 1:14-17; 9:13-28)

¹⁴ Paa pənaya ŋka wula kiloona iyisi hiu (20000) ke pa kəŋna wulav Saluməŋ. ¹⁵ ılena pəcə pə kaası mpi mpi taatəlaa fəlaya-ı wontunaa təw tə, na lampuunaa mpa ı kuvmatəŋnaa səsaa, na Laalupunaa awulaa fəlaya-ı tə.

¹⁶ Ɔ́pɔ́yɔ́ wulav Salumɔ́ɔ́ yelaa na pɔ́ lu wɔla kpalɔ́ɔ́ ke ɔ́mɔ́nɔ́yɔ́ (200). Paa ɔ́ku ku tɔ́ɔ́ wɔla kiloonaa naatoso. ¹⁷ Kpalɔ́ɔ́ sɔ́kpeɔ́ ke ɔ́mɔ́nɔ́yɔ́ nunɔ́wa (300). Paa ɔ́ku ku tɔ́ɔ́ wɔla kiloo kulɔ́m na titite. Na pɔ́ su kutuluyɔ́ ɔ́ku pa yaa sɔ́ Lipaɔ́ɔ́ hɔ́tɔ́yɔ́ tɔ́ ku taa.

¹⁸ Na wulav yelee na pɔ́ saaki kawulaya kpelaya na tuu kela, na pɔ́ tɔ́ ka tɔ́ kɛ́ wɔla. ¹⁹ Ɔ́pɔ́yɔ́ pa lapa tɔ́kpale ke kumlee naatoso ke tɔ́ma tɔ́, na pɔ́ su kpelaya ɔ́kɛ́. Paa saaka-keɔ́ na pɔ́ tɔ́ tɔ́teesile kukulukulle, na pɔ́ tɔ́ tɔ́ɔ́lasɔ́ lɛ́esɔ́ɔ́ ke ɔ́kpalasɔ́ tɔ́sulɛ. ²⁰ Na tɔ́ɔ́lasɔ́ lɛ́esɔ́ɔ́ naanɔ́wa na naaleɔ́ kumlee anɔ́ a tɔ́. Naatoso ke ntɔ́ɔ́ɔ́ tɔ́, na naatoso ke mpɔ́tɔ́ɔ́ tɔ́. Wulav nɔ́ɔ́lɔ́ ɔ́ ta saakɔ́ta kawulaya kpelaya ɔ́ke ka taka.

²¹ Wɔla ke paa lupa Salumɔ́ɔ́ tɔ́yaya taa lum poosiyanaa tɔ́na, na Lipaɔ́ɔ́ hɔ́tɔ́yɔ́ kutuluyɔ́ taa wontunaa kutɔ́sɔ́tɔ́. ²² Wulav ka wɛna ɔ́ mayamaɔ́ ɔ́ kɔ́lɔ́ɔ́ kɛ́. Na ɔ́ na Hilam nyɔ́ɔ́ pɔ́ puki pooluɔ́. Paa pusi tooso wei, pa kɔ́ɔ́na wɔla na liɔ́itee nyɔ́ɔ́tɔ́, na tuu kela, na tɔ́kpaalɔ́ɔ́ na kacɔ́ka sumasɔ́ sɔ́sɔ́nsɔ́ nasɔ́li.

²³ Salumɔ́ɔ́ ka tɛɛ antulinya tɔ́na awulaa tɔ́naya tɔ́ɔ́ kɛ́ na nyɔ́m. ²⁴ Pɔ́pɔ́tɔ́ fɛɛ leleeɔ́, lɔ́ ka ha-ɔ́ nyɔ́m kɛ́ na yɔ́laa lukɔ́na paa timpi na pɔ́ kɔ́ɔ́-ɔ́ tɔ́mnaa pɔ́sɔ́yɔ́. ²⁵ Paa pɔ́naya ɔ́ka, yɔ́laa mpe pa kɔ́ɔ́yana-ɔ́ kɔ́sɔ́ɔ́ ke liɔ́itee wontu, na wɔla, na wontu kɔ́susuuu, na yoou wontu, na tulaalɔ́naa, na kraɔ́anɔ́ɔ́, na kraɔ́asɔ́.

²⁶ Ɔ́pɔ́yɔ́ Salumɔ́ɔ́ kpeɔ́yela ɔ́ yoou keekɛnaa, na pɔ́ kraɔ́anɔ́ɔ́, na pɔ́ lu keekɛnaa iyaya na nasɔ́le (1400), na kraɔ́anɔ́ɔ́ iyisi naanɔ́wa na naale (12000). Ilena Salumɔ́ɔ́ cosɔ́ pɔ́ taa na ɔ́ su ɔ́ kiɔ́ ke Yosalem. Pɔ́ kaasa nti ilena pɔ́ su tɔ́leɔ́ timpi timpi paa tɔ́yanaa sɔ́ paa su-tɔ́ tɔ́. ²⁷ Salumɔ́ɔ́ kawulaya waatu, liɔ́itee ka wɛ Yosalem taa kɛ́ isu pɛɛ. Na pɔ́ kaasi na kpeɔ́kpelasɔ́ kɔ́pɔ́nsɔ́ náá tɔ́li yem isu tuɔ́ kraɔ́ nyɔ́ɔ́ wei ɔ́ nyɔ́kɔ́ tɛ́tɛkɔ́le taa tɔ́. ²⁸ Icipiti na Silisii pɔ́ acalɛɛ taa kɛ́ paɔ́tɔ́laa pukaya na pɔ́ yaki wulav ke kraɔ́anɔ́ɔ́ na pɔ́ kɔ́ɔ́na. ²⁹ Liɔ́itee nyɔ́ɔ́tɔ́ nasɔ́toso (600) ke pa yakaya Icipiti yoou keekɛnaa. Ilena pɔ́ ya kraɔ́anɔ́ɔ́ ke nyɔ́ɔ́tɔ́ nunɔ́wa na nule na naanɔ́wa (150). Paɔ́tɔ́laa kulɔ́maa mpe pɔ́ yakayana na pɔ́ pukina Hiti awulaa na Silii nyɔ́ma.

11

Salumɔ́ɔ́ ta tɔ́ɔ́ lɔ́ luɔ́ nyɔ́ntɔ́

(Kɔ́tɔ́sɔ́tɔ́ II 11:18–12:1)

¹ Icipiti wulav pɛɛlɔ́ paasi, Salumɔ́ɔ́ tasa piitimnaa kraɔ́ nyɔ́m paɔ́le alaa kelɔ́yɔ́ kɛ́. Paa Mowarɔ́ nyɔ́ma, paa Amoni nyɔ́ma, paa Itɔ́m nyɔ́ma, paa Sitɔ́ɔ́ nyɔ́ma, paa Hiti nyɔ́ma. ² Pɔ́yele Tacaɔ́ ka tɛma lɛɔ́yɛli nyɔ́ma ke kisinav ke piitim kraɔ́ nyɔ́mnaa mpe pa tɔ́m kɛ́ sɔ́, pɔ́ na wɛ pɔ́ taa kraɔ́a tɔ́ma pɔ́cɔ́ pa taa saa tɔ́ma. Pɔ́ taa kɔ́ na pɛle pɔ́ susɔ́-wɛɔ́ pa tuɔ́ laav taa. Ama Salumɔ́ɔ́ luɔ́ ná sɔ́v piitim kraɔ́ nyɔ́m mpi pɔ́ alaa kɛ́. ³ Halɔ́na ɔ́ kraɔ́a awulumpiya alaa ke nasɔ́toso na nunɔ́wa (700), na alaa lelɔ́ ke ɔ́mɔ́nɔ́yɔ́ na nunɔ́wa (300). Mpe unɔ́ pa tolisina-ɔ́ sɔ́sɔ́m. ⁴ Tampana tɔ́ pɔ́ kɔ́ma na Salumɔ́ɔ́ kɔ́patɔ́li, ilena ɔ́ alaa mpe pɔ́ susɔ́-ɔ́ tuɔ́ laav taa. Halɔ́na ɔ́ yelee ɔ́ lɔ́ Tacaɔ́ ke sɔ́lɔ́yɔ́ na lotu kulɔ́mtɔ́ usɔ́ ɔ́ caa Tafiiti. ⁵ Ɔ́pɔ́yɔ́ Salumɔ́ɔ́ laa Sitɔ́ɔ́ nyɔ́ma tɔ́yɔ́ alɔ́ nyɔ́ɔ́ku Asɔ́tati na Amoni nyɔ́ma tɔ́yɔ́ isayav Milikom. ⁶ Tɔ́naya ɔ́ lapɔ́na mpi pɔ́ ta maya Tacaɔ́ tɔ́. Mpi tɔ́, u tasɔ́ɔ́-ɔ́ nunav ke teu usɔ́ ɔ́ caa Tafiiti. ⁷ Waatu unɔ́ ɔ́ taa kɛ́ Salumɔ́ɔ́ ɔ́má Mowarɔ́ nyɔ́ma tɔ́yɔ́ isayav Kemɔ́sɔ́ ke kutuluyɔ́ ke pulaya tɔ́ kɛ́ Yosalem isentaa, na ɔ́ ɔ́má Amoni nyɔ́ma tɔ́yɔ́ isayav Milikom kutuluyɔ́ tɔ́tɔ́. ⁸ Na ɔ́ ɔ́má mpɔ́ tɔ́tɔ́ɔ́ ɔ́ alaa mpa pa ta nyɔ́ lɔ́ tɔ́ pa tuɔ́ sɔ́ pɔ́ wɔ́ki-ɔ́ tulaalɔ́naa, na pɔ́ laaki-ɔ́. ⁹⁻¹⁰ Tɔ́m naaleɔ́ Tacaɔ́ lɛɔ́yɛli lɔ́ ká lu Salumɔ́ɔ́ tɔ́, na ɔ́ heeli-ɔ́ tɔ́siyisiyi sɔ́: Taa luɔ́ tuɔ́. Ama Salumɔ́ɔ́ tá nuna Tacaɔ́, ilena Tacaɔ́ náá mu-ɔ́ na pɔ́áná. ¹¹ Na ɔ́ yɔ́ɔ́tɔ́-ɔ́ sɔ́: Timpi ɔ́ tɔ́ma mpɔ́ pɔ́ taka na ɔ́ kisi ma kɔ́sɔ́sɔ́ na ɔ́ yɔ́ki ma na-ɔ́ ta nɔ́ɔ́ pɛɛlɔ́yɔ́ tɔ́faa tɔ́, maa lɛɛki nyá kawulaya na má cɛla-keɔ́ nyá waali nyɔ́ma taa nɔ́ɔ́lɔ́. ¹² Paa na mpɔ́ nyá caa Tafiiti tɔ́ ma kaa la-ɔ́ mpɔ́, halɔ́na nyá sɔ́m. Ama nyá pɔ́yaya ke maa lɛɛki kawulaya. ¹³ Tafiiti kulɔ́m unɔ́ na Yosalem ɔ́cate nte má lɛsaa tɔ́, pa tɔ́ tɔ́tɔ́ɔ́ maa kaasi-ɔ́ kpekaɛ kulɔ́mtɔ́le.

Salumɔ́ɔ́ kolontunaa

¹⁴ Ɔ́pɔ́yɔ́ Tacaɔ́ lapa na Itɔ́m awulumpu Hatati lu Salumɔ́ɔ́ ke kolonɔ́.

15-16 Waatu nɔxɔlɔ Tafiiti ká yooná ltɔm nyóma na í kɛli-wɛ. Ilena i yoolaa wulav Sowari na i yoolaa pá polo lseyeli nyóma mpa pá səpa tɔyoole tɔxɔ pim. Ḿpúyú pá caya tənaya isɔtɔnaa naatosompɔxɔlaya, na pá kv ltɔm apalaa na pá kpenna apalɔpiya. 17 Waatu ini Hatati ka kɛ pɔyaya. Ḿpúyú i na i caa tɛmlɛ nyóma ltɔm nyóma napɛli pá sewa na pá polo Icipiti. 18 Pa kɔla Matiyah, ilena pá fayana Palah wɔlaya tetu taa. Pa kpɛna apalaa napɛli na pá pona Icipiti. Ntɛna Icipiti wulav ha Hatati kɛ tɔyaya na tetu, na í heeli-i si: Maa tɔɔ-ɳ. 19 Icipiti wulav lapa Hatati kɛ kupantu kɛ. I ha-i i alɔ Tapɛnesi neu na í la alɔ. 20 Ḿpúyú alɔ ini i lɔla apalɔpɔyaya na Hatati ha-kɛyɛ hɛtɛ si Kenupa. Ka cɛpa hɛtɛ, ilena Tapɛnesi mv-kɛ na í tɔɔ-kɛyɛ wulav tɔyaya taa.

21 Waatu wei Hatati nuwa si Tafiiti na i yoolaa wulav Sowari pá səpa, ilena í sɛlɔmi Icipiti wulav si: Yele na má mɛli ma tetu taa.

22 Ntɛna Icipiti wulav pɔɔsi Hatati si: Pepeyɛ ń laɳa ma kiɳ na ń nyulɔyi kpente? Mpuɳɔlɛ si: Ma ta laɳ pulɔ yaa. Ile yelev-m na má mɛli te.

23 Ḿpúyú Iɔ yelaa na Salumɔɳ wɛna kolontu lɛlu. Iɛyɛle Iliyata pɔyalɔ Lesɔɳ wei i ka sewa i caa Hatatɛsɛ wei i kɛ Sopa wulav tɔ. 24 Waatu wei Tafiiti ka kɔwa Hatatɛsɛ yoolaa tɔxɔ Lesɔɳ kota tetelataa kɛ i kiɳ, na í pɛsi pa nyɳɳɳ tu na pá polo Tamasi na pá caya tɛna, na í can i tɔki kawulaya 25 kɛ Silii tetu taa. I lapa lseyeli nyóma kolontu kɛ Salumɔɳ kawulaya pusi tənaya, na í footiyi-wɛ na í lakɔ-wɛyɛ isayatu isu Hatati.

Solopuwam kɔlɔyɔ kɛ wulav tɔɔ

(Kɔtɔɔsɔtu II 9:29-31)

26-27 Salumɔɳ ka wɛna tɛmlɛ tu nɔxɔlɔ na pá yaaki-i si Solopuwam. I tɛyɛle Seleta kɛ Ifalayim tetu taa. Pa yaa i caa si Nepa, na i too si Seluya, i too ini i kɛ leelu. Ḿpúyú kuyaku nakɔli, Solopuwam kɔla Salumɔɳ tɔɔ.

Waatu wei Salumɔɳ ɳmaakaya Milo*fa* na Tafiiti tɛ kolɔɳa tɔ, ^a sɔɔsi tɔxɔ pa yaa mpv. 28 Solopuwam ka kɛ ifepu kupah kɛ. Wulav paasəna mpv si i lakɔ i tɛmlɛ kɛ teu, ilena í kra-i Ifalayim na Manasee pa kpeka tɔlasɔ tɛmlɛ nyóma feɳlu. 29 Ḿpúyú kuyaku nakɔli, Solopuwam luna Yosalem, na í na Iɔ kuyɔxɔtɔtu tɛlɔsulɔ wei i wɛ Silo na pá yaaki-i si Ahiya tɔ pá suli mpaav taa kɛ pa naaleɛ nyutu taa, na Ahiya suu kraɔ kɔfalu. 30 Tɛnaɳale Ahiya cɛla i kraɔ kɛ hɔxɔlasɔ naanɔwa na naale. 31 Pɛ waali kɛ í tɔma Solopuwam si: Mv hɔxɔlasɔ naanɔwa. Mpi tɔ, lseyeli Iɔ Tacaa yɔxɔtaa si: Ma tɔɳna Salumɔɳ kawulaya lɛkɔyɔ si, ma cɛlɔyi-ɳ na ń tɔxɔ kawulaya kɛ lseyeli kpeka naanɔwa tɔɔ. 32 Kpekaɛ kɔlɔmtɛle kɛ maa kaasɔ-i ma tɛmlɛ tu Tafiiti na Yosalem ɔcɛtɛ pa tɔɔ. Mpi tɔ, tɔ tike kɛ ma lɛsa lseyeli tetu tɛna taa. 33 Mpi pɛ tɔɔ ma lakɔ mpv tɔ, lseyeli nyóma lɔ-m na pá luɳ Sitɔɳ nyóma tɔyɔ alɔ nyɳɳku Asɛtati, na Mowapu nyóma tɔyɔ Kɛmɔsi, na Amoni nyóma tɔyɔ Milikom. Iseyeli nyóma kisa mpaav ɳku maa hula-wɛ tɔxɔ tɛɳɳɳ. Pa ta la nti tɛ kɛsəna-m tɔ. Pɔyɛle pa ta tɔki kɔsɛsɔtu na nti nti ma tu-wɛ tɔ, isu Tafiiti lakaya tɔ. 34 Paa na mpv ma kaa lɛki Salumɔɳ niɳ taa kɛ kawulaya. Maa nyɳnɔyi-i i yɛlaa wulav kɛ tam kɛ, haləna i sɛm. Maa la ḿpúyú ma tɛmlɛ tu Tafiiti wei ma lɛsaa, na í tɔki ma kiɳ na ma kɔtɔtɔtu tɔ i tɔɔ. 35 Ama Salumɔɳ pɔyalɔ kɛ maa lɛki awulumpiitu, na má cɛla nyá, na ń tɔxɔ lseyeli kpeka naanɔwa tɔɔ kɛ kawulaya. 36 Paa na mpv maa yelina i pɔyalɔ kɛ kpekaɛ kɔlɔmtɛle. Iɛ pu la na Tafiiti tɔyaya tu wɛ kawulaya taa kɛ Yosalem ɔcɛtɛ nte ma lɛsaa si pá sɛɛ-m tɔ tɔ taa.

37 Ḿpúyú Tacaa tasaa si: Solopuwam, maa cɛle-ɳ kawulaya isu n sɔɔlaa tɔ, na ń tɔxɔ lseyeli kpeka naanɔwa tɔɔ. 38 Ye ń tɔkɔyi ma kuyɔxɔtɔtu, na ń tɛɳɳɳ mpaav ɳku ma hulɔyi-ɳ tɔ, na ń lakɔ mpi pɛ kɛsəna-m tɔ, na ń tɛɳɳɳ ma kiɳ na ma kɔtɔtɔtu, isu ma tɛmlɛ tu Tafiiti. Iɛ maa wɛɛ nyá waalɔyi tam na nyá lulɔyɔ nyóma ká tɔki kawulaya kɛ tam, isu Tafiiti nyóma. Maa cɛle-ɳ lseyeli kpeka naanɔwa na naale, 39 na pá ná na pá wu-wɛ. Ama pɛ kaa wɛɛ ḿpúyú tam.

^a 11:26-27 Milo: Pulasi hekɔ taa lumpuɳɳ ɳku pa suulaa si Yosalem patəma í

⁴⁰ Μρύγυ Salwməη pεεkaa si ι kuyv Solopwam. Uena Solopwam se na ί polo Icipiti wulav Sisaki te na ί tv-ι kpylvyv. Haləna Salwməη səm.

⁴¹ Pa keesa Salwməη təm lentənaa na ι kulapəm təna, na ι nyəm tənaya takəlaya ηka pά yaa si, Salwməη Təm takəlaya tə ka taa. ⁴² Pusi nule təcu kέ Salwməη təyə kawulaya ke lseyeli nyəma təna təə ke Yosalem. ⁴³ Salwməη kəma na ί sí, uena ι pəyalv Lvpwam ləeti ι lonte taa.

12

lseyeli nyəma kotuyv ke Sikem

(Kvtəəsvtv II 10:1-15)

¹ Μρύγυ kuyaku nakvli, lseyeli ilim ntəyəη təə kpeka kota Sikem, uena Lvpwam polo, si pά kraaki-ι wulav. ² Waatu inι tə, Nepa pəyalv Solopwam wei ί kά sewa wulav Salwməη na ί cəəsi Icipiti tə, ι we tənaya tam. ι nuwa Sikem kotuyv ηkv kv təm, uena ί tύ ι taa si, ι kά saali təna. ³ Ama pa tila ι waali, na ί kəə na ί na ilim ntəyəη təə kpeka pά yəyətι Lvpwam si: ⁴ Nyά caa ka tv-tvyv təlasι təma kέ, na tέ feləyι-ι lampuunaa. Ue ye nyaa waasi-tv na η svki-tvyv tά səyəla anι, tά səəlv puwa si tέ nyəni-η tά wulav. ⁵ Mpyvule Lvpwam si: ί yele má mayasi ma taa, na cele na kv fe ί kəə na má na-me tέ ná.

Uena ilim ntəyəη təə kpeka nyəma tεε. ⁶ Ntəna Lvpwam pəəsi səsaə mpa paa we ι caa cəəyə waatu wei ilé ί kά wena ι weesyv tə si: Suweye má cə yəlaa mpe?

⁷ Səsaə si: Ye n hula-we si nyά səəlv puwa si n kά paasəna-we, na η yəyətəna-weye təm kvpantv, nyaya paa nyəni pa wulav ke tam təə.

⁸ Ama Lvpwam ta mv səsaə təm nti. Uena Lvpwam polo ί pəəsi ι malanaə ifepiya mpa pa we inι ι kiη tə si: ⁹ Yəlaa mpe si má pasa-weye səyəla nna ma caa ka suka-we tə. Ue má cə-we suwe?

¹⁰ Mpyvule ι ifepv təyəntəlenaa mpe pά təma si: Cə-we si, mpalvm ta kisi-weye təyəv, kacamfana pəyə na? ¹¹ Səyəla wena maa svki-me tə, a kά kəli ma caa nyəna. Pəcə təpila ke ma caa ka casa-me. Ama alukpala ke maa casa-me.

¹² Μρύγυ Solopwam na yəlaa pa məla Lvpwam kiη ke kuyeyη tooso wule, isv ι ka heeluyv-we tə. ¹³ Mpyvule wulav kisa layatv nti səsaə ka tasa-ι tə. Uena ί holina ¹⁴ samaa, isv ι ifepv təyəntəlenaa kά seyses-ι tə si: Eε, ma caa kά suka-meye səyəla yvη nyəna. Ama maa svki-meye wena a tεε mpv tə. Pəcə təpila ke ma caa ka casa-me. Ama alukpala ke máa casa-me.

¹⁵ Uena Lvpwam kisi samaa ke nunav. Ue Tacaa ka lapəna mpv si pέ la teitei isv ι kά heeluyv ləə kuyəyətvtv teləsvlv Ahiya ke Silo si ί teləsi Solopwam tə.

Kawulaya fayav

(Kvtəəsvtv II 10:16–11:4)

¹⁶ Waatu wei lseyeli nyəma cəkənaa si wulav kisa pa təm ke mvyv, uena pά təmι-ι si: Tana Tafiiti tə fəina natəli.

Tana-ι tə kaa we?

lseyeli nyəma me,

mí kəə taa məli tά tέ.

Tafiiti ləlvyv tv nyά,

nyaa təyə nyά kawulaya.

Uena pά yά. ¹⁷ Yuta tetv yəlaa tike nyənayana Lvpwam ke pa wulav. ¹⁸ Paa na mpv, na ί tili təlasι təma nyvzv tv Atolam ke lseyeli nyəma mpa pa we ilim ntəyəη təə tə pa kiη. Uena pele pά yaya Atolam ke pεe na pά kύ. Μρύγυ Lvpwam kra ι keeke taa kέ kpakpaa na ί se na ί polo Yosalem. ¹⁹ ləəna ilim ntəyəη təə lseyeli nyəma kisina Tafiiti ləlvyv nyəma kawulaya təyəle. Na mpyyυ pə we haləna saηa.

²⁰ Waatu wei pa nuwa si Solopwam məlaa, uena pά koti pa taa pa tike. Na pά yaa-ι na pά kra-ι lseyeli kpeka təna wulav. Yuta kpekəle tike ta luna Tafiiti təyaya nyəma waali.

²¹ Waatu wei Luruwam tala Yosalem, ilena í koti Yuta na Pencamee pə yoolaa taa yoolaa ke iyisi nunuwa na nunaasa (180000) si: Í polo na í yoonaa lseyeli nyéma na pá mənna-m ma kawulaya. ²² Ama lso heela i kuyəgətutu teləsulv Semaya si: Polo n heeli ²³ Luruwam na Yuta na Pencamee pə yəlaa si: ²⁴ Tacaa yəgətəa si: Í taa polo lseyeli nyéma yoonav. Mpi tə, pa ké mə tətəvnaa ké. Má yelina si pə la isu pə lapv tə.

Paa wei í məli i tē. Pa nu lso Təm nti, ilena pá hēe.

²⁵ Mprúyú Solopuwam ģmá koloosi na í cəəna lfəlayim pulası taa icatē Sikem na í caya. Pəle pə waalı ké i kula Sikem na í ģmá koloosi na í cəəna Penuweli icatē.

Solopuwam isayatu

²⁶⁻²⁷ Mprúyú Solopuwam mayasa i taa si: Ye Yosalem ke yəlaa təna ká puki na pá laki kətasi ke Tacaa təsele taa, pə kəŋ na ma kawulaya yəlaa luuŋ svv pa caa kupəŋ Yuta wulav Luruwam. Ilena pa kv-m na pá təŋi-i. ²⁸ Mprúyú i yelaa na pá lupi-i wula nawee ləesəŋ naale, na í hvli i yəlaa si: Hatoo í poluyv Yosalem ke lso sēv tə pə taŋŋaa təcam. Ue u naaki mə lso wei i ləsa-meyē Icipiti tət v taa təgəlv.

²⁹ Ilena pá siki ləesvŋv ləŋkv ke Petēeli, na ləŋkv ke Təŋ. ³⁰ Isəna Solopuwam tolisa yəlaa na pá la isayatu təgəle. Na yəlaa tuutuuma náa pona ləesvŋv naale nyəŋkv ke Təŋ.

³¹ Ilena Solopuwam yelev na pá ģmá tuŋ kutuluŋ, na í kpa yəlaa kpai nyéma mpa pa ta ke Lefii nyéma təgə kətəlaa. ³² Na pá svv acima ke pa isətv pəlefei naanvwa nyəŋ kuyēēŋ naanvwa na kakpası wule, svv acima wena pa təkaya Yuta tə. Na i mayamaya í lá kətasi ke wula nawee ləesəŋ wei i yepa na pá lu tə i təv. Na í tú kətəlaa mpa i kpawa təgə təkətəlenaa. Mpi i lapa Petēeli təgəle.

Petēeli kətaya təlate mpusi təŋsvŋv

³³ Mprúyú waatu nəgəlv Solopuwam ləsa isətv pəlefei naanvwa nyəŋ kuyēēŋ naanvwa na kakpası nyəŋkv wule, na í lá lseyeli yəlaa ke acima ke Petēeli. Na í lá kətasi ke i mayamaya ke acima anı a təv.

13

¹ Mprúyú lso kusa i kuyəgətutu teləsulv nəgəlv ke Yuta tət v taa, na í tala Petēeli ke waatu wei Solopuwam isəle sēena kətasi nsi kəkə lusa svv təna təgə lapv tə. ² Mprúyú lso kuyəgətutu teləsulv təŋsa kətaya təlate ke mpusi wei Tacaa ká heela-i svv í təŋsi-tē tə svv: Kətaya təlate nyá, kətaya təlate nyá, nu. lso yəgətəa svv, paa hvli apalvəyaya ke Tafiiiti hvlvŋv taa, na pá ha-keye hətē svv Sosiyası. Kaa wə kətaya təlate nyá nyá təv ké tuŋ kətəlaa mpa pa wəkaya tulaalvnaa ke nyá təv tə, na ká kpenna yəlaa mvva na ká wə.

³ Mprúyú lso kuyəgətutu teləsulv tasaa svv: Kətaya təlate ká yəki na tə təv təlvma yaasi. Waatu inəŋi í ká nyi svv Tacaa yəgətəna tampana.

⁴ Waatu wei wulav Solopuwam nuwa nti lso kuyəgətutu teləsulv yəgətə Petēeli kətaya təlate təm tə, ilena í hvli lso kuyəgətutu teləsulv ke mpəle, na í má kapuka svv: Í kpa apalv inı.

Tənyaya Solopuwam ģkpalaya tvvlaa na ká saalı mpv. I tá pəsi na í kooti-ke. ⁵ Mprúyú kətaya təlate yəka kpakpaa inı, na təlvma yaasi teitei svv lso kuyəgətutu teləsulv ká keesvŋv tə. ⁶ Ntəna wulav tə lso kuyəgətutu teləsulv ke təne inı svv: Hai, la suulu na í wiina Tacaa nyá lso svv, í hvsi ma isayatu, na í waa-m ma ģkpalaya.

Ilena lso kuyəgətutu teləsulv wiina Tacaa, na wulav ģkpalaya məli svv kaa wēv tə. ⁷ Mprvŋvle wulav təma lso kuyəgətutu teləsulv svv: Kəv na tə polo təyaya na í nyəv lum, na má la-ŋ ikəntv.

⁸ Ilena lso kuyəgətutu teləsulv cə wulav svv: Ma sama. Ama ma nəvəle kaa felı nyá tē. Mprúyú pu la svv ma təŋa pulv. Paa nyá wēnav həgəlvŋv ke n ha-m ma kisa. ⁹ Pəle pə paasi Tacaa kisina-m svv má taa təgə. Pécó má taa nyəv pulvŋv cəne. Pəyele ye má kula kpente, má taa təŋ ŋkv maa təŋaa na má kəv tə.

¹⁰ Ilena lso kuyəgətutu teləsulv kpaya mpaav kvfalvŋv na í məli kpente.

Isə kuyəgətutu teləslu liyituyu na ı səm

¹¹ Isə kuyəgətutu teləslu kəkpatulu nəgəlu ı ká wenna Peteele. Ḿpúgú ı pəyalaa polaa na pá keesi-ı pə təna mpi Yuta Isə kuyəgətutu teləslu kəma na í lá pa te tə. Na mpi í na wulav pə teesənaa tə. ¹² Mpuşule cece pəsa-we si: Lé təw kə ı kpeinna?

Ntəna Peteele Isə kuyəgətutu teləslu pəyalaa polo na pá cekəna timpi təw í teena tə. ¹³ Ulena pa caa si: Í kpeeli-m kraŋaya.

Ulena pá kpeeli-ı na í kra. ¹⁴ Ḿpúgú ı kraŋa mpaav kulumuyə ŋku Yuta Isə kuyəgətutu teləslu ká təŋaa tə, na í hiki-ı. Mpi tə, ílé ı ká heesaya tuyə səsəw nakuli ku te kə. Ulena í pəsi-ı si: Nyagalə Isə kuyəgətutu teləslu wei ı luna Yuta tə? Ílé si: Yee, maŋa.

¹⁵ Mpuşule si: Tə məli na í nyəw lum. ¹⁶ Keləna ílé ı cə-ı si: Pə fei si má məli na má təgə puluyə təna. ¹⁷ Isə kisina-m kə təkpaata si, ma taa təŋ puluyə təna. Pəcəw pə fei si má təŋ mpaav kulumuyə ŋku na má kpe.

¹⁸ Ntəna Isə kuyəgətutu teləslu kəkpatulu caalı-ı si: Ma maŋamaya ma kə Isə kuyəgətutu teləslu tətəgə isu nyá. Taca tilina ı tillu na í heeli-m si má mələna-ŋ na má la-ŋ ikəntu.

Sese ile kaloolaya nté. ¹⁹ Ḿpúgú Yuta Isə kuyəgətutu teləslu unı í təŋa-ı na pá məli.

Yuta Isə kuyəgətutu teləslu səm təm

²⁰ Pa təŋna təgəw, uləna Taca heeli Peteele Isə kuyəgətutu teləslu kəkpatulu nəgəli təm. Ulena ²¹ í má kapuka na ı tə ı muşlu si: Taca yəgətəa si, n kisa nti ma tu-ŋ təgə təkuyə. ²² Mpi tə, n kəma cəne na í təgə na í nyəw. Pəcəw ma kisina-ŋ kə si puluyə í taa kra nyá nəgə taa. Pə təw ile, n ká si haŋa səm.

²³ Pa tema təgəw na nyəw, uləna kəkpatulu unı í kpeeli ı taapalu ke kraŋaya, ²⁴ na ílé ı tu mpaav. Ḿpúgú təgəlaya lu ı təw na ká ku-ı na ká pəti mpaav taa, na ká na kraŋaya pá tu-ı heku. ²⁵ Mpatəntaa maŋana mpə na pá tala Peteele ıcate taa, uləna pá yəgəti. Kəkpatulu ²⁶ wei ı ká yaa Yuta Isə kuyəgətutu teləslu ke təgəw tə ı nu mpə, uləna í tó si: Yuta Isə kuyəgətutu teləslu kə. Unı ı kisina Taca kəsəsutu ke təkuyə. Pə təw kə Isə yelaa na təgəlaya ku-ı teitei isu ı ká heela-ı tə.

²⁷ Ulena kəkpatulu tó ı pəyalaa si: Í kpeeli ma kraŋaya.

Ulena ²⁸ í kraŋa-ke na í polo na í maŋana sətə ke mpaav taa. Na kraŋaya na təgəlaya ke pa lona taa. Ama ka tá təgə-ı, pəyele ka ta kra kraŋaya. ²⁹⁻³⁰ Ulena kəkpatulu unı í kraŋa-ı na í tənı ı kraŋaya təw, na í məŋna Peteele, na í pimi-ı pa təyaya pəlaav taa, na pá lá ləyaya. Ulena ı na ı piya pa wii-ı si: Aa, kasa, səm ta nyi.

³¹ Ləyaya tema, uləna kəkpatulu heeli ı pəyalaa si: Ye ma səpa í pi-m tá təyaya pəlaav ŋku ku taa təna. ³² Mpi tə, Taca tila-ı na nəgə isayaa ŋka si í təŋsi Peteele kətəya təlate, na Samalii acaləe təkətəle waanı waanı tə, ı nəgə ŋke kaa təgə kə.

³³ Paa na pa kraala Solopuwam tə, ı ta nu. Pəcəw í ta yele krau ke kraı kətəlaa mpa pa səla kətuyə təmle tə. ³⁴ Solopuwam yaasi unı, ı susa ı təyaya nyəma tənaya isayatu taa kə. Pə təw kə pə kpiisa pa təna təcayacaya ke tetu təna taa.

14

Solopuwam I kawulaya təm

¹ Ḿpúgú Solopuwam pəyalu Apiya hənta wəsasi ke waatu unı ı taa. ² Ulena wulav tə ı alu si: Yusi nyá ti pa taa nyi-ŋ, na í polo Silo na í maŋana Isə kuyəgətutu teləslu Ahiya wei ı ká kra-m kawulaya ke lseyeli yəlaa təw tə. ³ Kraŋa potopotona ke naanwa na kakalasi, na tuŋ nim heev na í krentəna-ı. ı ká heeli-ŋ nti tá pəyaya ká təna tə.

⁴ Ulena alu la isu ı paalu heeluyə-ı tə, na í polo Isə kuyəgətutu teləslu Ahiya təye Silo. Ílé ı ka kpatəla teu kə, haləna í yulumı. ⁵ Ama Taca yepa na Isə kuyəgətutu teləslu wəna pə nyəm, na í heeli-ı nti nti ı ká cə alu unı tə.

⁶ Ahiya nu ı taŋ, uləna í tó si: Suu yoo, Solopuwam alu. Pepe təw kə n nəkaa na í laki isu pə taya nyá? Ma tu wəna laŋwakəlle təm natəli si ma heeliyi-ŋ. ⁷ Məli na í heeli nyá paalu si, lseyeli Isə Taca yəgətəa si: Waatu wei ma kra-ŋ ma yəlaa lseyeli nyəma

wulav tɔ, n we teitei kɛ isu paa yulv wei. ⁸ Tafiiti tɔyaya kawulaya ke ma mɔwa na mɔ cɛle-ŋ. Ama n ta la ma luyv nyɛntv. Pɛcɔ n tɔ tɔki ma kutututu na n lakɔ ma tɛmlɛ na luyv kulɔmuyv isu Tafiiti. ⁹ N lapa isayatu na pɛ kɛli mpa pa laala-ŋ kawulaya tɔyɔv tɔ, na n ha-m siyile na n kusɔ ma pɔɔnɔ na tɔy wei n lupa tɔ. ¹⁰ Pɛ tɔv kɛ maa yelev na mpusi svv nyɔ tɔyaya taa. Maa kpiisi nyɔ lɔlvɔv nyɔma apalaa tɛna. Pɛ krayav sɔsaa na piya tɔ, na pɛ saali yem. Isu pa hasvɔv nyutv na saŋ tɔ. ¹¹ Ye nyɔ tɔyaya tv wei i sɛpa tɔyaya, hasi kɔ tɔyɔna-i. Na wei i sɛpa taale, kpeliŋ nɔɔ tɔyɔ. Nti Tacaa yɔyɔta tɔyɔle.

¹² Ulena lɔv kuyɔyɔtutu telɔsvlv tasa alv unɔyɔ heeluyv si: Nyaa kulɔ na n mɔli tɔyaya. N kɔ kɔv isu n svvki icate ile pɔyaya kɔ si. ¹³ Nkɛ ka tike kaa nyɔna pɔlaav ke Solopwam lɔlvɔv taa. Ka tike ka lɔyaya ke lɛyɛli nyɔma kɔ caya. Mpi tɔ, ka tike ke Tacaa nawa sooci tv. ¹⁴ Pɛle pɛ paasi maa kpa lɛyɛli wulav kɔfalv. Ule i kɔ kpiisina Solopwam lɔlvɔv nyɔma. Nti unv tɔ kɔmna nteyɛ saŋa isɛntɔ. ¹⁵ Tacaa kɔ hɔ lɛyɛli nyɔma ŋkranɔyɔv, na paa sele, isu lvm taa sɛsɛncanɔ. I kɔ lɛkɔ-weyɛ tetv kɔpantv nti i ha pa caana tɔ, na i yasɔ-we na pɔ tɛsi Papiloni pɔyɔ lɛlati waali. Mpi tɔ, pa sika tɔy kulalaŋ kɛ na pɛ kraasi Tacaa pɔɔnɔ. ¹⁶ Pɛ taya pulv, Solopwam lapa isayatu nti na i tusi yɔlaa ke tɔ taa tɔ tɔ kɔfɛlvɔv ntɛ.

¹⁷ Mɔyɔyɔ wulav alv mɔla Tiisa. I svv tɔyaya nɔnɔkeelasi ile i pɔyalv hɛɛwayale. ¹⁸ Ulena pɔ pimi-i na lɛyɛli nyɔma tɛna caya i lɔyaya ke teitei isu Tacaa kɔ yɔyɔtɔna lɔv kuyɔyɔtutu telɔsvlv Ahiya nɔyɔ tɔ.

¹⁹ Pa keesa Solopwam tɔmnaa lentɔ ke lɛyɛli awulaa takɔlaya taa. Ka taa kɛ pa keesa isɛna i yoowa, na isɛna i tɔyɔ i kawulaya tɔ. ²⁰ I tɔyɔ kawulaya ke pusɔ hiu na naale ulena i si. Mɔyɔyɔ i pɔyalv Natari lɛɛta i lonte taa.

Yuta wulav Lɔpɔwam kawulaya

(Kutɔɔsvtv II 12:1-16)

²¹ Waatu wei Salɔmɔŋ pɔyalv Lɔpɔwam tɔyɔ kawulaya tɔ, i lɔlvɔv pusɔ we nule na kulɔmaya. I too ka kɛ Amoni tv na pɔ ya-i si Naama. Pusɔ naanɔwa na naatosompɔyɔlaya ke i tɔyɔ i kawulaya ke Yosalem ke Yuta tetv taa. Tɔnaya lɔv ka lɔsaa si paa sɛkɔ-i. ²² Mɔyɔyɔ Yuta kpekɔle nyɔma tasa lapv ke mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. Pa lapa isayatu na i pɔɔnɔ kulɔ, na pɛ kɛli isu pa cɔsɔnaa ka lapv tɔ. ²³ Pɛle pɔ ŋmɔ takɔtɔle tɔtɔyɔ, na pɔ siki pɛɛ, na pa kɔ kanɔnɔsi ke pulasi nyɔŋ taa hɔtv tɛɛ. ²⁴ Halɔ alaa na apalaa ka lakaya wasaŋkalɔtv ke lona anɔ a taa kɛ, na acaalɔtv isu piitimnaa mpa Tacaa tɔyɔnaa na mpe pɔ caya tɔ.

²⁵ Lɔpɔwam kawulaya pɔnaya kakpasɔ nyɔŋka taa kɛ Icipiti wulav Sisaki polaa na i yoona Yosalem. ²⁶ Mɔyɔyɔ Sisaki koosa lɔv tɛsɛle na kawulaya tɔyaya kpancoov tɛna. Ulena pɛ tɔi kɔlɔna wula kpalɔŋ wei Salɔmɔŋ ka lupa tɔ. ²⁷ Mɔyɔyɔ wulav Lɔpɔwam lupa nyɔyɔlvɔv kɔsɛmuyv kpalɔŋ, na i lɛɛti wula nyɔŋ unv i lonte, na i cɛle-i kawulaya tɔyaya taŋlaa nyuvv nyɔma. ²⁸ Ye wulav i puki lɔv tɛsɛle, ile taŋlaa svv-i na kpalɔŋ unv. Ye pa tɛma, ile pa mɔŋna-i i tɔcayale.

²⁹ Pɔ keesa Lɔpɔwam tɔm lentɔnaa ke Yuta awulaa takɔlaya taa. ³⁰ I na Solopwam pa yookaya tam kɛ. ³¹ I sɛpa, ulena pɔ pimi-i pa tɔyaya pɔlaav taa kɛ Tafiiti tɛ. I ikpenaa ntɛ Amoni nyɔma. Pa yaaki i too si Naama. I pɔyalv Apiyam lɛɛtɔna i lonte taa.

15

Yuta wulav Apiyam tɔm

(Kutɔɔsvtv II 13:1-3,22-23)

¹⁻² lɛyɛli wulav Solopwam kawulaya pɔnaya pɔlɛfɛi hiu nyɔŋka taa kɛ Apiyam tɔyɔ kawulaya ke Yosalem, ke Yuta tetv taa kɛ pusɔ tooso. Pa yaakaya i too si Maaka. I too unv i ka kɛ Apisalɔm pɛɛlɔ. ³ Mɔyɔyɔ Apiyam tɔŋa i caa nɔɔhɛɛ taa. I ta tɔŋ i cɔsɔ Tafiiti ikpate. Pɛcɔ i ta sɔɔli i lɔv Tacaa na lotu kulɔmtv. ⁴ Paa na mpv Tacaa ha-i pɔyaya ŋka kaa lɛɛti i lonte tɔ, si Tafiiti tɔyaya i taa saali yem. Pɔyɛle Yosalem i weɛ tam kɛ kawulaya

icate səsəəle ke Tafiiti təw. ⁵ Mpi tə, un i lapəna mpi pə maya Tacaa ke teu tə. I ta wakəli ləw kəsəsutu natali. Ye pə taya Hiti tu Yulii təm taa.

⁶ Lurəwam ná yookayana Solopəwam ke tam ké.

⁷ Pa kéesa Apiyam təm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. Ílé i mayamaya i yoonaa Solopəwam tətəw. ⁸ I səpa, ilena pá pimi-i Tafiiti te na i pəyalu Asa ləeti i lonte taa.

Yuta wulav Asa təm

(Kutəəsutu II 14:1-2; 15:16-19; 16:1-6,11-14)

⁹ Iseyeli wulav Solopəwam kawulaya pənaya hiu nyəjka taa ké Asa pəsa Yuta wulav. ¹⁰ I təwə kawulaya ke Yosalem ke pusi nule na kuləmaya. I nese kele Apisalom pəelə Maaka. ¹¹ Mprəwə Asa lapa mpi pə maya Tacaa tə, isu i cəsə Tafiiti. ¹² I təwəna apalaa na alaa mpa pa lakı wasəjkalətu ke təkətələnaa təwə tetu taa. I wakəla tuj kulalaaŋ wei i cəsənaa ká lupa tə. ¹³ Haləna í ləsi i nese Maaka ke i alwəkawulaya taa. Mpi tə, ílé i ka sika tuju isayaw ŋku pa yaa si Asela təwə. Mprəwə Asa təma si pá kpesi tuju ŋku na pá wə-kuyu Setələŋ ləwə nəwə. ¹⁴ Paa na wulav un i səla Tacaa na lotu kuləmtu tə, i ta wakəli təkətələnaa mpa paa we tetu taa tə. ¹⁵ Ama i yelaa na pá kəna ləwə təsəele taa ké wula, na liyitee nyəwətu, na wontunaa lempa mpa i na i caa paa hawa Tacaa ke kucəwə tə.

¹⁶ Asa yookayana Iseyeli wulav Pasa ke tam ké. ¹⁷ Mprəwə kuyaku nakuli Asa polaa na í niki Yuta ke yoonaw. Ilena í ŋmaaki Lama icate ke kolujə si Asa na Yuta nyəma pa taa yeləna həwəluju ŋkuyu isəna pa səlaa tə. ¹⁸ Mprəwə Asa koosa ləwə təsəele na kawulaya təyaya krancoou wulanaa təna, na í tilina i waali nyəma, si pá pona Silii wulav Tapiliməŋ pəyalu Pəni-Hatati. Ílé i cəsə kele Hesiyo. Si pá cəle-i na pá heeli-i si: ¹⁹ Ma ha-ŋ kucəwə ŋkuyu si ma na-ŋ tə pəeli nəwə, na nyana Iseyeli wulav í ya, na ílé í ləsi i yoolaa ke ma tetu taa. ²⁰ Mprəwə Pəni-Hatati mu Asa təm nti, na í kusı i yoolaa na pá polo pá yoonaa Iseyeli nyəma, na pá ləeki pa acaləe, Yon, na Tan, na Apəeli-Pəti-Maaka, na Kinelee həwəluju na Nəfətali tetu kukaasətu təna. ²¹ Pasa nu mpu, ilena í yele Lama icate kolujə ŋmaw na í məli na i caŋa Tiisa. ²² Mprəwə Asa kota Yuta nyəma təna, pə ta səw uləwə pəyaya, na pá kuu pəe na taasi nsi Pasa ka kaawa si i ŋmaakəna Lama icate kolujə tə si, pa tayanəwəna timpi pa yaa si, Pəncaməe-Kəpa na Misipa pa acaləe tə.

²³ Pa kéesa Asa təm lentənaa, na i apalətu təm, na pə təna mpi i lapa tə. Na acaləe wena i tayanaa tə, pə təm ke Yuta awulaa takəlaya taa. Pə kreyətəna i səm, ilena kutəŋ kra i nəntaaləŋ. ²⁴ I səpa, ilena pá pimi-i pa təyaya pəlaaw taa ké Tafiiti te. Mprəwə i pəyalu Sosafati ləeta i lonte.

Iseyeli wulav Natari təm

²⁵ Yuta wulav Asa kawulaya pənaya naale nyəjka taa ké Solopəwam pəyalu Natari təwə kawulaya ke Iseyeli taa ké pusi naale. ²⁶ Mprəwə i lapa mpi pə ta maya Tacaa tə. I təma təntə isayale ke teitei, isu i caa wei i tusa Iseyeli nyəma ke isayatu taa tə. ²⁷ Ilena ləkəaa kpekəle tu Ahiya pəyalu Pasa caŋa Iseyeli wulav Natari acayə na í kv-i. Waatu unəŋi Natari na i yoolaa pá nyala Filiisi nyəma icate Kipetəŋ. ²⁸ Ilena Pasa náá pəsi wulav, na Asa we i kawulaya pənaya tooso nyəjka ke Yuta. ²⁹ I təwə-keŋe kprakpaa, ilena í yele na pá kú Solopəwam təyaya nyəma təna. I tá yele paa kuləm ke i ləluju taa ke teitei isu Tacaa ká yəwətəna ləwə kuyəwətətu teləsulu Ahiya nəwə ke Silo tə. ³⁰ Solopəwam lapa isayatu na í teləsi-təŋi Iseyeli nyəma təwə pə kraasa Tacaa pááná ke səsəm.

³¹ Pa kéesa Natari təm lentənaa ke Iseyeli awulaa takəlaya taa.

³² Yuta wulav Asa yookayana Iseyeli nyəŋ Natari ke tam ké.

Iseyeli wulav Pasa təm

³³ Yuta wulav Asa pənaya tooso nyəjka taa ké Ahiya pəyalu Pasa təwə Iseyeli təna təwə ké kawulaya. Tiisa icate taa ké i təwə-keŋe pusi hiu na liyiti. ³⁴ Mprəwə i mayamaya i lapa mpi pə ta maya Tacaa təwə teitei isu Solopəwam ka tusuyu Iseyeli nyəma ke tuŋ laaw taa tə.

16

¹ Ǿpúyú Tacaa kusa Hanani pəyalu lso kuyəɣətutu teləsulu Yehu si í polo í heeli Pasa si:
² Ma kra-ŋ ma yəlaa lseyeli nyéma wulav tɔ, n ké yulu ke yem ké. Ama n təŋa Solopuwam
 ikpate na n tusi lseyeli nyéma ke tui laav taa na pə kusi ma pááná. ³ Pə tɔ ké maa ye
 na nyá na nyá təyaga nyéma í saali yem. Isu maa lapu Nepati pəyalu Solopuwam na
 i nyéma tɔ. ⁴ Ye nyá təyaga tu wei i səpa təyaga, hasi ká təɣna-i, na wei i səpa taale,
 kpeliŋ náá təɣɔ.

⁵ Pa kɛesa Pasa tɔm lentənaa na i apalutu tɔm na pə təna mpi i lapa tɔ. Pə tɔm we
 lseyeli awulaa takəlaya taa. ⁶ I səpa, ilena pá pimi-i Tiisa, na i pəyalu lla məli i lonte
 taa.

⁷ Waatu wei Tacaa ka kusa lso kuyəɣətutu teləsulu Yehu tɔ, tɔm naaleye í heela-i si
 í polo í teləsi Pasa. Kancalaya ile, Pasa lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ, na pə kusi i
 pááná ke teitei isu Solopuwam na i luluyv nyéma. Naale nyəntu nté isəna Pasa ka kuyv
 Solopuwam təyaga nyéma tɔ.

lseyeli wulav lla tɔm

⁸ Yuta wulav Asa kawulaya pənyaga hiu na naatoso nyəŋka taa ké Pasa pəyalu lla ná
 təɣɔ i nyəŋka ke lseyeli taa ké pusi naale. ⁹ Ǿpúyú i yoolaa səsaa taa lelɔ Simili, wei i
 paasəɣəna yosu kɛkɛnaa həɣəlvv lɛŋku tɔ, i kula wulav tɔ. Na wulav we kawulaya
 təyaga nyuvv tu Aləsa tɛye Tiisa na í nyəki na pə kuyv-i. ¹⁰ Ǿpúyú Simili polaa na í
 kv-i na í lɛki kumte. Asa kawulaya pənyaga hiu na naatosompəɣəlaya nyəŋka taa ké pə
 lapa mpv. ¹¹⁻¹² Waatu wei i mv-kɛye mpv, ilena í kv Pasa təyaga nyéma təna. I ta sɔ
 nəɣəlv, paa səsə paa pəyaga. Paa i nyéma yaa i taapalaa taa nəɣəlv. Pə lapa teitei ké
 isu Tacaa ká heeluyv lso kuyəɣətutu teləsulu Yehu na í yəɣəti tɔ. ¹³ Pasa na i pəyalu lla
 pá tusa lseyeli yəlaa ke tui laav taa na pə kraasi lso Tacaa pááná təɣɔ pə lapa na Simili
 kv-weye mpv.

¹⁴ Pa kɛesa lla tɔm lentənaa ke lseyeli awulaa takəlaya taa.

lseyeli wulav Simili tɔm

¹⁵ Yuta wulav Asa kawulaya pənyaga hiu na naatosompəɣəlaya taa, Simili təɣɔ lseyeli
 taa ké kawulaya ke Tiisa icate taa ké kuyeyə naatosompəɣəlaya. Waatu inəɣi lseyeli
 nyéma polaa si pa yookina Filiisi nyéma icate Kipetəŋ. ¹⁶ Ntəna yoolaa nu si Simili kula
 wulav tɔ, na haləna í kv-i. Tənyaga pa kpenta nəɣɔ ke təyoole təna na pá kra yoolaa
 nyuvv tu Omili ke lseyeli wulav ke kpakpaa. ¹⁷ Iləna Omili na i yoolaa pá kvli Kipetəŋ
 na pá polo pá nyala Tiisa. ¹⁸ Simili nawa si pa lɛka icate, iləna í svv kawulaya təyaga
 kutuluyv nakvli kv taa na í tv-kuyv kəkə na ká nyaga-i kv taa təna. ¹⁹ Simili lapa mpi pə
 ta maya Tacaa təɣɔ. I təŋa Solopuwam wei i ká tusa lseyeli nyéma ke tui laav taa tɔ i
 ikpate taa, pə tɔ ké pə lapa mpv.

²⁰ Pa kɛesa Simili tɔm lentənaa, na isəna i kula wulav tɔ təɣɔ lseyeli awulaa takəlaya
 taa.

²¹ I səm waali ké lseyeli nyéma faya tɔm naale. Ləlaa si pá kra Kinati pəyalu Tipini ke
 wulav. Ləlaa si Omili ke paa kra. ²² Ama Omili yəlaa kəla tɔv ke Tipini nyéma. Pə kəma
 na Tipini sí, iləna Omili náá təɣɔ kawulaya ke lseyeli nyéma təna tɔ.

lseyeli wulav Omili tɔm

²³ Yuta wulav Asa kawulaya pənyaga hiu na naanvwa na kulvmaɣa nyəŋka taa ké Omili
 təɣɔ lseyeli taa ké kawulaya ke pusi naanvwa na naale. Tiisa ke i caaləna caɣav ke pusi
 naatoso. ²⁴ Pə waali ké i pola Seme kiŋ na í ya Samalii pulaya ke liyitee nyəɣətv iyisi
 naatoso (6000) na í ŋma icate na í ha-tɛye tə tv Seme hətə si Samalii. ²⁵ Ama Omili lapa
 mpi pə ta maya Tacaa tɔ, na pə tɛe awulaa mpa mpa pa laala-i tɔ. ²⁶ I təma Solopuwam
 wei i tusa lseyeli nyéma ke tui laav taa tɔ, i ikpate taa ké teitei ké na pə kusi Tacaa
 paana.

²⁷ Pa keesa Omili tòm lentənaa, na í kɔlapəm na ɪ apalɔtu nti ɪ hɔlaa tɔ, pə tòm ke lseyeli awulaa takəlaya taa. ²⁸ Waatu wei ɪ səpa, ɪlena pá pimi-ɪ Samalii. ɪlena ɪ pəyalu Akarɪ leeti ɪ lonte.

lseyeli wulav Akarɪ tòm

²⁹ Yuta wulav Asa kawulaya pənaɣa hiu na naanɔwa na kɔlɔmɔɣa nyəŋka taa ké Omili pəyalu Akarɪ təɣɔ kawulaya ke Samalii, ke lseyeli təna tɔɔ ké pusi hiu na naale. ³⁰ Ḿpɔ́yú ɪ lapa mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ, na pə kəli awulaa mpa pa laala-ɪ tɔ. ³¹ Pə taya Solopɔwam ɪsɔɣatu tike ke Akarɪ keena. ɪ pola Sitəŋ nyéma tɔɣe na í kpaɣa təna nyéma wulav ɪpaali pɛelɔ Sesapɛli ke alv. Haləna í luŋ pɛle pa tɔɣu Paali na í laa-kv. ³² ɪlena í ŋmá Samalii ɪcate taa ké kv kutuluɣu na pə təkətəle. ³³ Na í siki kv alɔnyəŋkv. ɪ kusa Tacaa lseyeli lɔɔ pááná ké na ɪ kɔlapɔtu, na pə kəli awulaa mpa pa təna pa laala-ɪ tɔ.

³⁴ Waatu ɪni ɪ taa ké apalɔ nɔɣɔlv wei pa yaa si, Hiyeli ke Petɛeli tɔ ɪ ŋmawa Yeliko ɪcate. Ama nti Tacaa ka yəɣətəna Nuŋ pəyalu Yosuwee nɔɣɔ tɔ, tə lapa ḿpɔ́yú teitei ké. Hiyeli pəyalv kancaalaya nyəŋ Apilam səpa waatu wei pa hula ɪcate nté tə kutuluŋ kila tɔ. ɪlena ɪ pəyalv naale nyəŋ Seku náá sí waatu wei pa tɔ kəmpɔnaa tɔ.

17

lɔɔ kuyəɣətutu teləsulv Ilii kpaaləɣɪ wulaya tòm

¹ Apalɔ nɔɣɔlvɔv pa yaakaya Ilii. ɪ ké lɔɔ kuyəɣətutu teləsulv, na í we Tisipe ɪcate taa ke Kalaati tetu taa. Ḿpɔ́yú kuyaku nakvli, ɪ heela wulav Akarɪ si: Ma tuuna lseyeli lɔɔ Tacaa wei ɪ təmle ma laki tɔ. Cɔlv kaa kpa pusi nsi si kəŋ tɔ si taa. Ḿpɔ́yú pu la si tev ká nu. Haləna má taɣani sələmɔvɔv na pécó.

Ilii ke Keli ləɔv nɔɣɔ

² Pə waali ke Tacaa tɔma Ilii si: ³ Se na í polo ilim təlule tɔɔ ké Yaatanɪ pəɣɔ waali, ké Keli ləɔv nɔɣɔ na í ŋmeli təna. ⁴ N ká hiki lvm ke ləɔv taa təna na í nyɔɔ. Maa heeli katəkətəŋ na í kəna-ŋ təɣənaɣa.

⁵ Ḿpɔ́yú Ilii tɛe Keli ləɔv nɔɣɔ təna, ɪsu Tacaa ka heela-ɪ tɔ, na í caɣa. ⁶ ɪlena katəkətəŋ kəŋna-ɪ təɣənaɣa na nantu ke tanəŋ na taanaɣa na í təkɪ na í nyɔɔki ləɔv lvm.

Ilii na Salepəta leelu pa tòm

⁷ Pə kɔma na pə keesi, ɪlena ləɔv lvm nyɔɔ. Mpi tɔ, tev ta nu tetu təna taa. ⁸ Ntəna Tacaa tɔ Ilii si: ⁹ Polo Salepəta ɪcate taa ké Sitəŋ cɔlv, na í caɣa təna. Ma heela təna leelu si í la-ŋ təɣənaɣa.

¹⁰ Ḿpɔ́yú Ilii tv Salepəta mpaav. ɪ kɔma ɪsu ɪ svvki ɪcate, ɪle ɪ maɣana alv leelu nɔɣɔlvɔvle na í caaki taasi. ɪlena í yaa-ɪ, na í sələmɪ-ɪ si: Ha-m lvm kuyənyəɔm.

¹¹ Alv tɛe lvm waali, ɪlena Ilii taɣani-ɪ yaav na í tɔmɪ-ɪ si: La suulu kɔpəntəna-m təɣənaɣa ke pəcɔ. ¹² Ntəna alv si: Ma tuuna Tacaa nyá lɔɔ si ma feina təɣənaɣa. Mɔlɔmɔɣa kaasəna-m ŋkute taa ɪsəntəɣɔ nyənaɣa taa, na nim ke heeu taa. Ma kəmaɣale si ma caaki tuputu na má tɛesi caləsvv. ɪlena má na ma pəɣaya tɛ təɣɔ na tɛ tar səm. ¹³ Ntəna Ilii si: Taa nəɣəsi, polo na í la ɪsu n yəɣətvɔv tɔ. Ama caaləna-m təɣənaɣa ke pəcɔ na í kəna-m. Pə waali, ɪlena í la nyá na nyá pəɣaya mə nyəŋka. ¹⁴ Pəpətv fei leleŋ, Tacaa lseyeli lɔɔ suwaya si nyá mɔlɔmɔɣa na nyá nimaya pə kaa tɛ. Haləna í yele na tev nu tetu tɔɔ.

¹⁵ Ḿpɔ́yú alv polaa na í la ɪsu Ilii ka heela-ɪ tɔ. Na pá təɣɔ na pə kaasi-weɣe təɣənaɣa ke tampana na pə leeli. ¹⁶ Mɔlɔmɔɣa ŋke ka tá tɛ nyənaɣa taa, pécó nimaya ná tá tɛ heeu taa tɔtɔ. Teitei ɪsu Tacaa ká heela-ɪ na lɔɔ kuyəɣətutu teləsulv nɔɣɔ tɔ.

Ilii feesuɣu ke leelu pəɣaya

¹⁷ Pəle pə waali ke pə wu alv leelu pəɣaya ŋkeɣe teu, haləna ká caŋ ká sí. ¹⁸ Mɔvɔvle ka too tɔma Ilii si: lɔɔ kuyəɣətutu teləsulv, pepe tɔɔ ké í lapa-m mpu? N kɔma na í kuli ma ɪsɔɣatu tɔɔ na í húlí lɔɔ, na pə kó ma pəɣaya.

¹⁹ Na pəɣaya we alv niŋ taa. Keləna lɔɔ kuyəɣətutu teləsulv si: Cɛle-m-ké.

Ulena Ilii kpaana-keɣe isɔtaa kutuluyu taa timpi i hantəɣi tɔ, na í husi-keɣe i kato tɔɔ.
²⁰ Ulena í sələmi Tacaa si: Hai, Tacaa, ma lɔɔ, alv inɛ i mv-m i tɛɣe niŋ naaleɣe. Ule n caa si n kv i pəɣaya na í lɛɛti-i laŋwakəlle na?

²¹ Ḿpúyó Ilii hanta ka tɔɔ ké tɔm tooso, na í tasa si: Hai, Tacaa, ma lɔɔ, ma wiikina-ŋ si í ha pəɣaya kanɛɣe weesuyu.

²² Ḿpúyó Tacaa mv Ilii kusələmɔv, na í feesi pəɣaya ŋke. ²³ Ulena Ilii məŋna-keɣe alv ke pətɛɛ kutuluyu taa na í tɔ si: Nyá pəɣaya fema.

²⁴ Ntɛna alv si: Pəntɛɣɛle ma cəkənaa si n ké lɔɔ kuyɔɣɔtɔv teləsulv. Na nti nti n yɔɣɔtəɣi tɔ, Tacaa heeliɣina-ŋ-ti.

18

Ilii kpaalaa si wɔlaya tɛŋ

¹ Wɔlaya leela səsəm, na ká tala ka pənaɣa tooso nyəŋka. Ulena Tacaa heeli Ilii si: Polo wulav Akari tɛ na í heeli-i si, maa yele na tɛv nu.

² Ḿpúyó Ilii pola wulav tɛɣe Samalii, na nyɔɣɔsi haŋa teu ke waatv inɛ. ³ Ulena wulav yaa kawulaya təɣaya nyɔɣv tv Opatiya. Apalv inɛ i sɛkaya lɔɔ ké teu ké. ⁴ Waatv wei wulav alv Sesapɛɛli kukaya Tacaa kuyɔɣɔtɔv teləsəlaa tɔ, Opatiya inɛ i ka waasəna pa taa nunɔwa (100), na í ŋmɛsi-weɣe kpeka nule na naanɔwa ke kukpaməŋ pəŋ taa. Na í cɛləɣi-weɣe tɔɣonaya na lvm. ⁵ Ḿpúyó Akari yaa Opatiya na í tó si: Tó cɔɔ tɛtv təna taa hila na lɔɔ tɔ. Ntanyɛ tu ná tiiliɣi nyutu na tó tó tá kraɣanəŋ na tá kraŋasi. Ule tə kaa kv tá tala.

⁶ Ulena pá hólí timpi timpi paa wei i ká cɔɔ tɔ. Na Akari náá tɛɛ ílé i hɔɣɔlvɣv. Na Opatiya náá tɛɛ i nyəŋkv. ⁷ Opatiya lu mpraav, ulena í sulina lɔɔ kuyɔɣɔtɔv teləsulv Ilii ke kpakpaa, na í nyəmi-i. Ulena í hantv-i atɛ, na í pəɔsi-i si: Tacaa, nyayale Ilii? ⁸ Ilii si: Eɛ, maya. Polo í heeli nyá caa Akari si n na-m. ⁹ Ntɛna Opatiya si: Ule isayatu ntiɣi ma lapa na í tɣv-m Akari niŋ taa? Səm taa ké n tiliɣi-m mpv. ¹⁰ Ma tuuna nyá lɔɔ Tacaa si Akari tila yəlaa ke antulinya piitimnaa təna taa, si pá pɛɛki-ŋ. Ye pa tala mpa pa tɛ, na pɛɛ pá tó si pa ta na-ŋ, ulɛ i tɔ si pɛɛ pa wulav í tuuna lɔɔ. ¹¹ Ulena nɔɔnɔ nyaa tasəɣi si má polo ma heeli-i si n kəŋ yaa? ¹² Ama ye ma hatələna-ŋ, Tacaa Feesuyv ká kraɣa-ŋ na kú tɛna timpi ma ta nyi tɔ. Ulena máá polo na má keesi-təɣi Akari. Pa kaa na-ŋ, ulɛ paa kú má. Pəyele ma sɛɛki lɔɔ ké teu ke hatoo ma pəcaatv ké. ¹³ Tacaa, pa ta keesi-ŋ isəna ma ŋmɛsa lɔɔ kuyɔɣɔtɔv teləsəlaa nunɔwa (100) ke kpeka nule na naanɔwa ke kukpaməŋ pəŋ taa tɔ? Haləna má cɛɛ-weɣe tɔɣonaya na lvm ke waatv wei Sesapɛɛli kukaya-we tɔ. ¹⁴ Ulena nɔɔnɔ í təŋ si má polo má heeli Akari si ma na-ŋ tɔ, i ká kv-m ké. ¹⁵ Ntɛna Ilii si: Ma tuuna Tacaa Tɔma təna tv wei i təmlɛ ma laki tɔ, si saŋa mayamaya maa polo Akari tɛ.

Ilii pote ke Akari tɛ

¹⁶ Ḿpúyó Opatiya polaa na í keesi Akari ke tə təna. Ulena Akari polo Ilii səŋuyv. ¹⁷ Akari na-i, ulena í tɔ si: Nyá kəna lɛɣɛli yəlaa tɔɔ ké mpusi.

¹⁸ Ntɛna Ilii si: Pə taya má, nyaya. Mpi tɔ, nyana nyá təɣaya nyéma í kisa Tacaa kutvɔtɔv ke təkuyv, na í laaki Paalənaa. ¹⁹ Ama tili nɔɔnɔ na pá koti lɛɣɛli yəlaa ke ma kiŋ ke Kameeli puyv tɔɔ, na pá kpenna tɣv Paali kuyɔɣɔtɔv teləsəlaa nasələ na nule na naanɔwa (450) na kv alvnyəŋkv nyéma nasələ (400) mpa Sesapɛɛli tɔɔki tɔ.

Ilii na Paali kuyɔɣɔtɔv teləsəlaa ke Kameeli puyv taa

²⁰ Ḿpúyó Akari kota lɛɣɛli kpeka təna, na lɔɔ kuyɔɣɔtɔv teləsəlaa ke Kameeli puyv tɔɔ. Pa kotaa, ulena ²¹ Ilii lu samaa isentaa na í tɔ si: Pəlee ké í ká heesi yeɣɛɣe inɛ? Ye Tacaa lɔɔ mayamaya ke í sɛɛki, í sɛɛ-i. Yaa ye tɣv Paali ke í caaki, ulɛ í laa kvɛ.

Ama samaa taa nɔɣəlv ta cɔ. ²² Ntɛna Ilii tasa si: Ma tike təkəŋ ma kəna Tacaa kuyɔɣɔtɔv teləsulv. Ama tɣv Paali kuyɔɣɔtɔv teləsəlaa ná we nasələ na nule na naanɔwa (450). ²³ Pá kəna ma na-weɣe latəɛ latəɛ, na mpe pá kú pa nyəŋ na pá təni

kətaɣa təlatɛ taasi təə. Ama pɑ taa mʊsi kəkə. ²⁴ ʌena pɑ səlɛmi pa tʊɣʊ, na mɑɑ səlɛmi ma ʌə tətə. Wei ɪ nyəŋ kɑ tisi kəkə na kɑ nyɑɣa kətaɣa ŋke tɔɣɔlɛ səsə.

ʌena samaa təna tisi si, pə we teu.

²⁵ Ntɛna Ilii tə Paali kʊyɔɣɔtʊtu tɛləsɛlaa si: ʌ ʌəsi latɛcɛnaa mpe pa taa ʌɛlʊ na ɪ caali. Mpi tə, mə kəlɛna paɣalɛ. Pə waali, ʌena ɪ səlɛmi mə tʊɣʊ na kʊ tisi kəkə.

²⁶ Mprɔɣɔ pa mu latɛcɛ na pɑ kʊ, na pɑ hiisi, na pɑ tʊ kətaɣa təlatɛ təə, na pɑ səlɛmɛɣi pa tʊɣʊ si: Hai, Paali, cə-tʊ. Na pɑ paaki na pɑ cəəkəna pa kətaɣa təlatɛ, haləna ilim sikuyʊ. Ama Paali ta cə-wɛɣɛ paa təmʊɣʊ kʊlʊmʊɣʊ. ²⁷ Ilim sikuyʊ waali kɛ Ilii wɔŋa-we si: ʌ kiisi səsəm, ɪsəntə kʊ hʊwɛɛ tɛɛna tiiliɣi, yaa ɪsəntə pʊlʊpʊ təm caaləna-kʊ. Yaa ntanyɪ kʊ pola mpaau, yaa kʊ tooki, ʌɛ ɪ feesi-kʊ.

²⁸ Mprɔɣɔ pa səsəa koou, na pɑ səkɪ pa tɔɣɪ pa ʌaɣalɛɛ, na pa ŋmantaasi, ɪsu pa tu laki tə. Haləna caləm kpeŋ. ²⁹ Ilim sikaa, ʌena pɑ səsəi koou ɪsu kpaŋtʊnaa, na pɑ yaaki pa tʊɣʊ, haləna ilim kpiluyʊ kətasi ʌapʊ waatʊ. Ama pə ta cə-wɛɣɛ paa təmʊɣʊ kʊlʊmʊɣʊ. Pəcɔ pə ta hʊlɪ-wɛɣɛ yaasi nɔɣɔlʊ.

³⁰ Mprɔɣɔ Ilii kota yəlaa kɛ ɪ kiŋ. ʌena ɪ taɣani Tacaa kətaɣa təlatɛ nte pa yəkaa tə.

³¹ Mprɔɣɔ ɪ kula pɛɛ naanʊwa na naalɛ, na pə kɛɛsəna Yakəpʊ lʊlʊɣʊ nyəma. Yakəpʊ inɔɣɪ Tacaa ka heelaa si, paa yaa-ɪ si ʌɛɣɛli. ³² Pɛɛ anɔɣɪ ɪ ŋmana Tacaa kɛ kətaɣa təlatɛ. Na ɪ hɛɛ lonte na ɪ cəəna-tɛ. Lonte ntɛ tə təkɪ ɪsu lʊm liitilinaa hiu na naanʊwa kɛ mpu.

³³ Mprɔɣɔ ɪ taɣana taasi kɛ kətaɣa təlatɛ təə, na ɪ hiisi latɛcɛ na ɪ tənɪ. ³⁴ ʌena ɪ tʊ mpa paa we təna tə si: ʌ lu lʊm hɛɛsi liɣiti na ɪ pəlɪ nantʊ na pə taasi təə.

Pa ʌapa mpu, ʌena Ilii si: ʌ ʌɛli təm naalɛ nyəm. Ilii si: ʌ tasa təm tooso nyəm.

ʌena pɑ lu lʊm na pɑ pəlɪ mpu. ³⁵ ʌena lʊm kpe. Haləna pə su lonte nte ɪ ka hɛɛwa na ɪ cəəna kətaɣa təlatɛ tə.

³⁶ Pə kəma na pə tala waatʊ wei pa laki ilim kpiluyʊ kətasi tə, ʌena ʌə kʊyɔɣɔtʊtu tɛləsʊlʊ Ilii kpətəna kətaɣa təlatɛ na ɪ tə si: Hai, Tacaa Apələham na ʌsaaka na Yakəpʊ pa ʌə. Hʊli saŋa si nyɑɣalɛ ʌɛɣɛli nyəma ʌə, na maɣalɛ nyɑ təmle tʊ. Nyɑ təmna si mɑ ʌa ɪsəntə. ³⁷ Tacaa, mu ma səlɛmʊɣʊ. Hai, mu ma səlɛmʊɣʊ. Yəlaa pane pɑ nyɪ si, nyɑɣalɛ ʌə Tacaa. Nyɑ caakəna si nɪ mɛŋna-wɛɣɛ tampana nna pa tɛŋaɣa hatoo ʌŋ tə a taa.

³⁸ Mprɔɣɔ Tacaa tisa kəkə na kɑ nyɑɣa kətaɣa nantʊ, na pə taasi, na pɛɛ, na tɛtʊ, na kɑ kpɛnna lonte taa lʊm. ³⁹ ʌɛɣɛli nyəma nɑ mpu, ʌena pɑ hɛntɪ pa tɛnaɣa aɛ na pɑ mɑ kapusi si: Hei, Tacaa kɛɛ ʌə maɣamaɣa. ʌnɔɣɔlɛ ʌə maɣamaɣa. ⁴⁰ Mprɔɣɔ Ilii təma-we si: ʌ kra Paali kʊyɔɣɔtʊtu tɛləsɛlaa təna, nɔɣɔlʊ ɪ taa fiti.

Pa kra-we, ʌena pɑ tiina-wɛɣɛ Kisəŋ ʌəu nɔɣɔ na ɪ lentɪ-wɛɣɛ təna.

Tɛv kəntɛ

⁴¹ Pə waali kɛ Ilii təma Akapɪ si: Polo nɪ tɔɣɔ na nɪ nyəə. Mpi tə, ma nukɪ tɛv taŋ.

⁴² Wulav tɛɛwa, ʌena Ilii kra Kamɛɛli pʊɣʊ nyʊɣʊ taa, na ɪ hɛntɪ Tacaa kɛ aɛ. ʌena ɪ tʊ ɪ nyʊɣʊ kɛ ɪ yoo taa. ⁴³ Mprɔɣɔ ɪ təma ɪ waali tɛŋlʊ si: Kra na nɪ nyəna tɛŋku hɔɣɔlʊɣʊ təə.

ʌ waali tɛŋlʊ kpawa na ɪ kəə, ʌena ɪ heeli-ɪ si: Pʊlʊ fɛɪ.

Təm naatosompɔɣɔɣa kɛ ɪ tila-ɪ mpu, na ɪ nyənɔɣɪ. ⁴⁴ Naatosompɔɣɔɣa nyəm kɛ təmle tʊ mələa na ɪ yɔɣɔtɪ si: Ma nawa ɪsəŋmuntɪya luna tɛŋku taa, na kɑ kraaki, ka ta kəlɪ yʊlʊ ntantaku.

Ntɛna Ilii təmɪ-ɪ si: Polo nɪ heeli Akapɪ si ɪ kpɛɛli ɪ kraɣanəŋ na ɪ tii ʌŋ, tɛv ɪ taa təkɪ-ɪ.

⁴⁵ ʌena tɛv kra teu, na kʊ hukɪ səsəm na wulav wɛ ɪ kɛkɛ taa na ɪ kpeŋ Sisilee.

⁴⁶ Mprɔɣɔ Ilii ʌəla ɪ tampala na Tacaa ha-ɪ toma. ʌena ɪ kraɣa asewa kɛ Akapɪ kɛkɛ nɔɣɔ təə, haləna pɑ sʊv ɪcɛtɛ.

¹ Μρύγύ Akari keesa i alu Sesapeeli ke pə təna mpi Ilii lapa tə. Na isəna i kuwa Paali kuyəgətutu teləsəlaa tə. ² Ulena Sesapeeli tili na pá heeli Ilii si: Ye cele isəntə taka ma ta ku-ŋ teitei isu n kuyu Paali kuyəgətutu teləsəlaa mpe tə, tuŋ í hə ma ŋkraŋuyu na wahala səsə nəgəlv. ³ Μρύγύ səgəntu kra Ilii, na í kraŋa i təmlə tu na pá se na pá polo Peesepa ke Yuta tətə taa, na í yelev i təmlə tu ke təna. ⁴ Ulena í tə kuyaku kulumuyu ke wəlaya tətə taa na í caya tiikası nasəli si tē, na í sələmi səm si: Hai, Tacaa, pə nu-m, kraŋa-m mpv. Mpi tə, ma ta kəli ta caanaa ke teu.

⁵ Ulena Ilii həntu təna na í too. Na isətaa tillu nəgəlv i kəw na í ma i təw, na í feesi-i si: Kuli na í təgə.

⁶ Ilii fema, ulena í mayana pətəpətəŋa puwa pələ təw, na lum fulaya. i tema təgəw na nyəw, ulena í taŋani həntuyv. ⁷ Μρύγύ Tacaa tillu kəma na í má i təw na í təmi-i si: Kuli na í təgə. Mpi tə, nyá mpaav taŋalaa ké.

⁸ Ilii kulaa na í təgə, ulena í hiki alaafəŋa na í tó ilim na ahoo ke kuyeyə nule təcu. Haləna í tala ləw puŋv Holəpə.

Ilii apalutv nyəw

⁹ Ilii tala Holəpə puŋv taa, ulena í svv kukramuyv puŋv taa ké ahoo, na Tacaa pəəsi-i si: N laki weye cəne?

¹⁰ Μρύγύ Ilii si: Hai, Tacaa ləw, Toma təna tu, ma seesa isəle na nyá təmlə ké. Ama lseyeli nyəma yəkəna nyana-we mə nəgə pəeluyv. Na kətəŋa təlatənaa, na pá kú nyá kuyəgətutu teləsəlaa. Ma tike ke pə səwə, na pa tu təŋna pəkuyv si pá ku-m. ¹¹ Ntəna Tacaa si: Lu na í kra puŋv təw na í səŋ ma isəntə, na má tó na má tē.

Pə tasaa lə heelumuyv nakvli ku həkəa kelev na ku fakı pəwŋ. Ama Tacaa fei pə taa. Pələ pə waalı ké tətə selaa, Tacaa fei pə taa tətə. ¹² Tətə seluyv mpi pələ pə waalı ké kəkə ná həkəa. Tacaa fei kelev ka taa tətə. Pə waalı ké heelimaya nakəli ka fetəa, na Ilii nu ka taŋ. ¹³ Ulena í takı i isəntəw ké i kraı na í lu na í səŋ kukramuyv púyú nəgə. Na í nu pə tasa-i pəəsuyv si: Ilii n laki weye cəne?

¹⁴ Ntəna í cə si: Hai, Tacaa ləw, Toma təna tu, ma seesa isəle na nyá təmlə ké. Ama lseyeli nyəma yəkəna nyana-we mə nəgə pəeluyv na kətəŋa təlatənaa, na pá kú nyá kuyəgətutu teləsəlaa. Ma tike ke pə səwə, na pa tu təŋna pəkuyv si pá ku-m.

¹⁵ Μρύγύ Tacaa təma Ilii si: Məli nyá nəwhe təw. Polo Taması na í kra Hasayeli ke Silii nyəma wulav. ¹⁶ Ulena í polo na í kra Nimsi pəyalv Yehu ke lseyeli nyəma wulav. Na í kra Safa pəyalv Ilisee ke Apəeli-Mehola ke ləw kuyəgətutu teləsəlv wei i ká ləeti nyá lonte taa tə. ¹⁷ Hasayeli í kpisa mpa pa təm, lə Yehu náá kú pələ. Yehu í kpisa mpa, lə Ilisee náá kú pələ. ¹⁸ Ama maa yelev yəlaa iyisi naatosompəgəlaya (7000) mpa pa ta lun tuyv Paali na pá mvsı-ku tə, na pa weesŋ.

Ilii ləsvyv ke i waalı təŋlv Ilisee

¹⁹ Ilii kulaa təna, ulena í polo í mayana Safa pəyalv Ilisee na pa haləŋəna naaŋ naanvwa na naale. Na Ilisee təkə naanvwa na naale nyəŋ. Ulena Ilii kpətəna-i na í ləgə i təw ké kraı. ²⁰ Μρύγύ Ilisee lə akuyv təŋa, na í kraŋa Ilii waalı ké asewa na í təmi-i si: Hai, yelev-m, na má polo na má lá ma caa na ma too ke pə lapa wulee. Ulena má kəw na má təŋi-ŋ. Ntəna Ilii si: Polo. Ma ta taŋi-ŋ se. N kəw.

²¹ Ulena Ilisee məli i naaŋ kvhaləŋ cəlv, na í kra-i na í la kətəŋa, na í kraŋa akuyv kpatəŋ na í taŋanəna kəkə na í təsi nantv. Ulena í ha i cəlv nyəma na pá təgə. Ulena í təŋ Ilii, na í pəsi i pəyalv.

20

Silii nyəma na Samalii nyəma pa yoou

¹ Μρύγύ kuyaku nakvli, Silii wulav Pəni-Hatati kpeŋela i yooola, na pa kraŋanəŋ, na pa yoou keekənaa. Na pa cəlv awulaa hiu na naanvwa na naale. Na pá polo Samalii

nyéma ke yoonav. ² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Sili wulav tilaa na pá heeli lseyeli wulav Akarí sí: ³ Cele-m nyá liyitee, na nyá wula, na nyá alaa na nyá piya mpa pa kəla alaaŋa tə. ⁴ Ntəna lseyeli wulav tili sí pa heeli-í sí: Má sama. ɪle ma maɣamaɣa ke maa ha-ŋ, na pé kpenna ma kuwenam. ⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Pəni-Hatati tasa tiluyɔ ke təm naale nyəm. Na pá polo pá heeli Akarí sí: Pəni-Hatati sí pə taya nyá liyitee na nyá wula na nyá alaa na nyá piya tike ke ɪ caaki. ⁶ Akarí nyi teu sí cele isəntə waatu maa tili ma yəlaa na pá yasí nyá kawulaya tayaɣa, na nyá waali nyéma nyəŋsí taa, na pá kraɣa nyá wontunaa kɔpantu.

⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ lseyeli wulav kota tetu nyuyɔ nyéma təna na í tə-we sí: Mə maɣamaɣa í nawa təkpaata sí isayatu ke ɪne ɪni ɪ pəkəɣəna-tu. Pə təw kə ɪ tilaa sí má cele-ɪ ma alaa, na ma piya, na ma liyitee, na ma wula. Pəcə ma ta tu kisina-ɪ pɔlv.

⁸ Ntəna nyuyɔ nyéma na ɪcate təna yəlaa tə sí: Taa tisi na í nuna-ɪ.

⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Akarí heela Pəni-Hatati tillaa sí: Í heeli-ɪ sí ma cəlaya-ɪ mpi ɪ ka sələma kancaalaya təɣə. Ama mpi ɪ pəkəɣi nəɔnəw tə, ma kisa yoo.

ɪlena tillaa náa polo na pá heeli Pəni-Hatati ke mpv. ¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Pəni-Hatati tasa tillaa tooso nyéma ke tiluyɔ na pá heeli Akarí sí: Ye ma ta yəki Samalii ɪcate təmuɣumuyɔ, na ma yoolaa cosi tə tetu ke pa ŋkulee taa na pá kpeena. Tuŋ í tu-m wahala. ¹¹ Kələna lseyeli wulav sí: Pa tuka ituule sí, pa kuyi təɣəlaya kə na pəcə pá paana ka kəŋle.

¹² Pa pona Pəni-Hatati ke təm nti tə na pá maɣana ɪ na awulaa lempa ke coka taa kə na pá nyəki sulm. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ɪ təma ɪ yoolaa sí: Í tayaní mə ti na í niki yoou. ɪlena pəle pá la mpv.

Akarí akaitv

¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ɪsə kuyəɣətutu teləsulv nəɣəlv ɪ polaa na í maɣana lseyeli wulav Akarí, na í tə sí: Tacaá sí má heeli-ŋ sí yoolaa tuutuuma wei n naaki isəntə tə, maa tu-weɣe nyá niŋ taa kə saŋa maɣamaɣa. ɪlena pəcə í nyi sí maɣale Tacaá.

¹⁴ Ntəna Akarí pəwsi sí: Awe toŋ taa kə pu tona-weɣe ma niŋ taa? Tacaá sí: Yoolaa kufama mpa kumataŋnaa səsaa kraɣaa tə mpe pa toŋ taa kə.

Akarí sí: Na awe ká caaləna yoou? ɪsə kuyəɣətutu teləsulv sí: Nyaya.

¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Akarí kala yoolaa mpe, pa we yəlaa ŋmɔnuyɔ na hiu na naanəwa na naale (232). ɪlena í kala lseyeli yoolaa təna. Pəle pa we yəlaa iyisi naatosompəɣəlaya (7000). ¹⁶⁻¹⁷ ɪlena yoolaa mpe pá tii kolontunaa təw kə ilim sikuyɔ waatu. Pəni-Hatati na ɪ awulaa pa təŋna sulm lipu ke coka taa. ɪ kusa feŋlaa sí pá ná mpi pə lakí tə. ɪlena pəle pá heeli-ɪ sí: Samalii yoolaa təma luw kə. ¹⁸ Ntəna í yəɣəti sulm təm sí: Ye ciikuyɔ ke pa kəŋ, ɪle í kra-we na pa ɪse. Yaa ye yoou ke pa tu kəŋ í kra-we na pa ɪse tətə.

¹⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ yoolaa kufama mpe na lseyeli yoolaa, pa lu ɪcate taa, ²⁰ na paa wei ɪ kv kolontu. Ama Sili nyéma kuu-te na lseyeli nyéma tu pa waali. ɪlena Pəni-Hatati na ləlaa pá caɣa kraɣanəŋ na pá se. ²¹ ɪsəna lseyeli wulav yoona Sili nyéma na í kpiisi pa kraɣanəŋ na í wakəli pa yoou kəkənaa, na í pəli pa niŋ ke səsəm təɣəle.

²² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ɪsə kuyəɣətutu teləsulv məlaa na í heeli lseyeli wulav sí: Kaasí nyá ti na í maɣasí teu ke mpi n ká la tə. Mpi tə, Sili wulav na ɪ yoolaa paa məli pənte isəntə waatu sí pa yookina-ŋ.

Akarí akaitv tətə

²³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ kuyaku nakvli, Sili wulav waali nyéma təma-ɪ sí: lseyeli nyéma ɪsə ke pəŋ nyəŋ kə. Pə təw kə pa kəla-tu. Mpv tə, tə polo tə yoona-weɣe tətəkəle taa. ɪsu tə kəla-we.

²⁴ Ləsi awulaa mpe na í ləeti pa lona taa kə kufənənaa. ²⁵ ɪlena í kraɣa yoolaa kufama ɪsu mpa pa səpa tə, na í caa kraɣanəŋ na yoou kəkənaa, ɪsu ləŋ nyéma. ɪlena tə suli lseyeli nyéma ke tətəkəle taa. ɪsu tə kəla-we.

M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Pəni-Hatati mv mpe ɪni pa təm nti. ²⁶ Pənaɣa sikaa ɪsu mpv, ɪlena í kala ɪ yoolaa na í kraɣa-we na í pona Afeki ke lseyeli nyéma yoonav. ²⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Akarí ná kala ɪ yoolaa, na pá polo pa kolontunaa ke yoonav. Na pá siki kpeka naale, ɪsu pəŋ kalakisi. Na Sili nyéma náa waasa tetu təna. ²⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ɪsə kuyəɣətutu teləsulv məla lseyeli wulav

kin na í tō si: Tacaá yǒǒtāa si timpi Silií nyǎma tōma si, maǵa pǒǒǵ taa lǒ tō, maa tu-weǵe nyá niǵ taa. Ilena pá nyi si maǵale Tacaá. ²⁹ Mǐrǒǵú pa sika tōma kin ke kuyeeǵ naatoso tōcu na pá nyǎǎǵi tōma. Ilena pá yoo naatosompǒǒǵalǵa nyǎǵku wule. Mǐrǒǵú lǵeyeli kv Silií yoolaa ke iyisi nunǒwa (100000) ke kuyaku kǒlǒmǒǵ. ³⁰ Pǎ kaasa yoolaa iyisi hiu na naatosompǒǒǵalǵa (27000) wei ilena pǐle pa kuu-te. Ilena pá sǒv Afeki icate taa, na icate kolǒǵa ti na pá nyǎki-we.

Akarí yela Silií wulav ke kǒǵu

Ama Peni-Hatati ná pǐsaa na í se na í ǵmǐli icate taa kutuliya nakǐli ka taa. ³¹ Mǐrǒǵú i waali nyǎma polaa na pá heeli-i si: Tǎ nuwa si lǵeyeli awulaa wena yǎlaa pǐtǐtǐe ké. Ile tu takí fǒlǐtǐnaa na tǐ tǐ ta luuǵ tǐe ké ǵmusi, na tǐ polo tǐ maǵana lǵeyeli wulav, ntanyí i kaa kv-ǵ.

³² Mǐrǒǵúle pa taka pa laǵwakǐlle wontu nti, na pá tu pa luuǵ tǐe ké ǵmusi na pá polo lǵeyeli wulav cǒlǒ na pá heeli-i si: Nyá yom Peni-Hatati wiikina-ǵ si n taa kv-i. Ntǐna Akarí si: Ha, i ta si taa? Hǒǒ, ma taapalǒ ké te.

³³ Tǎǵalǐ Silií wulav tillaa mapa kapuka si: Ha, nyá taapalǒ ke? Akarí si: Í polo í kǐna-i.

Ilena Peni-Hatati lu na í kǒǒ, na Akarí kraasi-i i keeke taa. ³⁴ Ilena í tǐ Akarí si: Maa mǐlǐna-ǵ acalǐe wena ma caa ká lǐeka nyá caa tǐ. Ye n nǐkaa n pǐetǐna Tamasi nyǎma ke nyá tetǒ kǒlǒlǒm isu ma caa pǐetǐǵana Samalii nyǎma tǐ. Ilena Akarí si: Ile má na-ǵ tu pǐeli nǒǵǒ, na má yele-ǵ na n kǐe.

Pa tǐma nǒǵǒ pǐelǒǵu ilena Akarí yele Peni-Hatati na í tǐe.

lǒ laǵle ta heena Akarí yaasi

³⁵ Mǐrǒǵú lǒ kuyǒǒtǒtu telǐsǐlaa taa nǒǵǒlǒ tǐma i tǒǵǐntǐle si: Tacaá yǒǒtāa si n ma-m. Ama ílǐ i ta tisi. ³⁶ Ntǐna í tǐ si: Timpi n kǐeena lǒ kuyǒǒtǒtu tǐ, ye n kula kǐente, tǒǵǐlǵa ká katí-ǵ na ká kv-ǵ.

Kǒrǐampǐle na í tǐe na í suli tǒǵǐlǵa na ká kv-i. ³⁷ Mǐrǒǵú kǒlǒm uní i pola lǐlu kin, na í tǐmí-i si: Ma-m.

Ilena ílǐ í mapí-i na calǐm lu. ³⁸ Ilena í hǐkǐ saalǵa ke i nyǒǵu na í polo í ǵmǐli mǐraav ǵku akarí ká tǐǵ tǐ kv nǒǵǒ. ³⁹ Waatu wei wulav tǐekaǵa, ilena lǒ kuyǒǒtǒtu telǐsulǒ ma kapuka si: Hai, Tacaá, ma isǐle ka sǐeena yooú ké. Ilena nǒǵǒlǒ lu na í kǐna-m yom si má tǐki-i. Na í heeli-m si ye i fitaa paa kv-m. Yaa ma felí-i liǵitee nyǎǵǐtu iyisi tooso (3000). ⁴⁰ Tǒv, pǎ kǐma na ma isǐle sǐe teu, ilena yom náá se. Ntǐna lǵeyeli wulav si: Ha, n kv nyá ti tǐm ké tǐ.

⁴¹ Tǎǵa apalǒ uní i kǐǐla i isentǒǒ saalǵa, na wulav cekǐna si i ké lǒ kuyǒǒtǒtu telǐsǐlaa taa nǒǵǒlǒ. ⁴² Mǐrǒǵúle lǒ kuyǒǒtǒtu telǐsulǒ si, Tacaá yǒǒtāa si: Timpi ma tǐma si pá kǒ yulǒ, na Akarí n yele-i na í tǐe tǐ, nyaa sǐna i lonte, na lǵeyeli yǎlaa si yulǒ uní i nyǎma lonte.

⁴³ Mǐrǒǵú wulav Akarí laǵle ta heena tǐm nti, na í mǐli i tǐ na pááná.

21

Akarí yelaa na pá kv Napǐti

¹ Pǐle pǎ waali, apalǒ nǒǵǒlǒ i ka wena Sisilee, na pá yaa-i si Napǐti. I wena tuǵ wei pa yaa si lǐseǵ tǐ i taale ke lǵeyeli wulav tǐǵaǵa cǒlǒ. ² Mǐrǒǵú kuyaku nakǒli wulav tǐma Napǐti si: Celǐ-m nyá lǐseǵ taale nte tǐ we ma tǐǵaǵa cǒlǒ tǐ, na má hala tuusi. Maa laǵasi-ǵ nte tǐ kǐla mǐpu tǐ. Yaa ye n tu sǐlǐaa, ma felí-ǵ pǐ liǵitee.

³ Ntǐna Napǐti si: Tacaá í pona mǐusi ké pooluǵ, na mǐpi maa celǐ-ǵ kǐrancoou ǵku ma caanaa yelina-m tǐ.

⁴ Mǐrǒǵú Akarí laǵle ta heena Napǐti tǐm nti, na í haǵa pááná, na í polo í hǐntí i kato tǐǒ, na í ha yǎlaa ke siǵile na í kisi tǒǵǒv. ⁵ Ntǐna i alǒ pǐǐsi-i si: Pepe lapa na n kisi

təxəv? ⁶ Mpuɣule si: Ma yəxəta Napəti ke Sisilee ké si í cəle-m i ləseŋ taale, na ma feli-i liyitee, yaa ye i caaki ma layasi-i kufate na í kisi.

⁷ Kələna Sesapeeli si: Pəwe, ntəŋ n səəki si n ké lseyeli wulav na? Kuli na n təxə. Maa cəle-ŋ Napəti taale.

⁸⁻¹⁰ Ulena alv inu i ŋmaa Sisilee icate nyuyv nyəma ke ləetələnnaa na Akari həte taa si: Í koti samaa ke nəhəkutu kotuyv, na í tu Napəti si í paasəna kotuyv ŋku. Ulena í pona tetelataa napələŋi i kiŋ na pá suu-i təm si, i təŋsa ləə na wulav ke mpusi. Ulena pá luna-i icate waali na pá kv-i na pəe. I tema mpv, ulena í tu wulav kuyvsum, na í tilina Sisilee icate nyuyv nyəma, na pə səsaa si pá paasəna-ti.

¹¹ Ulena pəle pá lá teitei isu Sesapeeli tuyv-weyə i ləetələnnaa taa tə. ¹² Pa kota samaa ke nəhəkutu kotuyv na pá tı Napəti si í paasəna-kv. ¹³ Mpuɣú tetelataa naale kəma kotuyv taa təna, na pá tı si: Napəti təŋsa ləə, na wulav ke mpusi.

Tete isu saŋa tə, pa luna-i icate waali na pá yaŋa-i pəe na pá kú. ¹⁴ Mpuɣú nyuyv nyəma tilaa na pá heeli Sesapeeli si pa kəwa Napəti na pəe. ¹⁵ Waatu wei alv inu i nu mpv, ulena í heeli i paalu si: Polo n kpaŋa taale nte Napəti ka kisa-ŋ pəetənav tə. I səpa.

¹⁶ Mpuɣú Akari pola kpaŋaa, na i kpaŋa taale nte.

Akari na i alv pa səm təm

¹⁷ Mpuɣú Tacaa heela ləə kuyəxətutu teləsulv Ilii wei i ké Tisipe icate tu tə si: ¹⁸ Polo lseyeli wulav təŋe Samalii. I we Napəti taale nte i ləkkaa tə tə taa. ¹⁹ Ye n talaa ulə n təm-i si: Tacaa yəxətaa si n kú yulv nte, na n kəə i wontu təxəv na? Timpi taa hasi niisa Napəti caləm tə, tənaya su niisi nyá nyəm tətə.

²⁰ Ilii tala Akari kiŋ ulena í pəəsi-i si: Ma kolontu n kəmaŋa? ləə kuyəxətutu teləsulv si: Yəe ma kəma. Timpi nyá laŋle heena mpi pə ta maŋa Tacaa tə pə lapv tə. ²¹ I təma si: Maa kpiisi nyana nyá luluyv nyəma təna. Pə kpaŋav səsaa na piya tə. ²² Maa la nyá təyaya nyəma ke teitei isu maa lapv Solopwam na Pasa pa nyəŋsi tə. Mpi tə, n kəla i pááná ke kusuyv. Pécó n tusa lseyeli nyəma ke laatu taa. ²³ Mpuɣú Ilii tasaa si: Nyá alv Sesapeeli nyəntv wəe tətə. Hasi ká təxəna-i Sisilee koloŋa kite. ²⁴ Pəle pə paasi, ye nyá təyaya tu wei í səpa təyaya, hasi ka təxəna-i. Na wei í səpa taale, kpeliŋ təxə ílé.

²⁵ Too tə, nəxəlv ta lata mpi pə ta maŋa Tacaa tə, isu Akari. I alv Sesapeeli təsəna-i. ²⁶ Í na nəxəlv pa ta maŋa acaalətv. Mpi tə, i laakaya tuŋ ke teitei ké isu Amolii nyəma, mpa Tacaa təxənaa na pə fəe lseyeli nyəma tə.

Akari laŋle wakələna i yaasi

²⁷ Akari nu mpv, ulena i laŋle wakəli səsəm. Na í cəli i wontu na laŋwakəlle, na í suu fəlatənaa taka na í həntəxəna. Na í həkə nəxə, na í təŋ nəəhəle nəəhəle. ²⁸ Mpuɣule Tacaa heela Ilii si: ²⁹ Timpi akari laŋle wakəla katatəlaya ke isəntə tə. Maa tasəŋi mpusi kənav ke i təyaya təə ké i kawulaya waatu. Ama i pəyalv waatu taa ké maa la mpv.

22

Laməti icate ləkuyv təm

(Kvətəəsutv II 18:1-3)

¹ Mpuɣú pusi naale tēewa, yoo ta kəə lseyeli na Silii nyəma pa hekv. ² Pənyaka taa ké Yuta wulav Sosafati pola lseyeli wulav Akari ke nav. ³ Pəyele Akari ka tema i waali nyəma ke heeluyv si: Í nyəma teu si tá tənna Laməti icate ke Kalaati tetv taa. Ule pə fei si í la sika na tə ləkuyv ke Silii nyəma. ⁴ Mpuɣule Akari pəəsa Sosafati si: N kaa kəə na n səna-m na tı ləkı-tə?

Sosafati si má na ma yoolaa na ma kpaŋanəŋ ta səəlv puwa si tu səna-ŋ.

ləə kuyəxətutu teləsəlaa pəpətvnaa kaloolaya

(Kvətəəsutv II 18:4-11)

⁵ Paa na mpv, ulena Sosafati si: Pəəsi Tacaa na pécó.

⁶ Mpuɣule lseɣeli wulav kota i lso kuyɔɔtutu teləsəlaa. Pa we yulɔnyɔɔɔ nasələ (400) ke mpv, na i pɔɔsi-we si: Pə wee si má polo má lɛki Laməti ɪcate ke Kalaati tetu taa yaa má yele? Ntəna lso kuyɔɔtutu teləsəlaa si: Polo, Tacaá ká tu-weɣe nyá niɲ taa.

⁷ Paa na mpv Sosafati ta nyələ-ti. lɛna í pɔɔsi si: Pə ta kaasi lso kuyɔɔtutu teləsulu nɔɣulu, wei i ká yɔɔtəna-tuyv Tacaá tɔ? ⁸ Ntəna Akari si: Teu, Imila pəyalv Misee wee. Ama maa caaki-i ké. Mpi tɔ, isayatu ke i heeliyi-m tam.

Ntəna Sosafati ma kapuka si: Paa yɔɔtəyi lso kuyɔɔtutu teləsulu ke mpv.

⁹ Mpuɣú Akari yaa kawulaya təyaya təmlɛ tu nɔɣulu, na i tili-i si: Polo na í yaa Misee ke ləɲ.

¹⁰ Awulaa mpe pa naale pa suu pa kawulaya wontu ké, na pá caya pa kpelasí tɔɔ ké Samalii tɔm təhɔvle cələ. lɛna lso kuyɔɔtutu teləsəlaa kpaaləyi pa tɔmnaa. ¹¹ Kenaana pəyalv wei pa yaakaya si Setekiya tɔ, i ka ké pa taa lɛlv ké. I ka lupa i təyi nyəɣəlvuyv həɲ ké na í təɲ si: Həɲ unɛ i huləɣəna təɲ wei n ká kələna Silii yoolaa tɔ.

¹² Mpuɣú lso kuyɔɔtutu teləsəlaa lɛlaa ná yɔɔtə tɔm kulɔmtu nti tɔtɔ si: Ta caa, polo í lɛki Laməti ɪcate ke Kalaati tetu taa. Tacaá ká tu-tɛɣe nyá niɲ taa ké na í pəsi-tɛ.

Misee kpaala Akari kpisuyv

(Kvtɔɔsvtu II 18:12-27)

¹³ Mpuɣú tillu wei i pola Misee waali tɔ i heela-i si: lso kuyɔɔtutu teləsəlaa təna kprenta nɔɣo ké, na pá heeliyi wulav si i ká la aka. Pə tɔɔ tɔ, nyana-we í kprenti nɔɣo.

¹⁴ Ntəna Misee si: Ma tuuna Tacaá si, nti lso ká heeli-m tɔɣo maa yɔɔtɔ.

¹⁵ I tala wulav kiɲ, lɛna wulav pɔɔsi-i si: Misee, tɔ polo na tɔ lɛki Laməti ɪcate yaa tɔ taa polo? Ntəna Misee si: Ma ta tarɲ-i se. Polo, Tacaá ká tu-tɛɣe nyá niɲ taa ké.

¹⁶ Mpuɣule wulav si: Aweɣe n suwa si í pɔɔləyi-i na pécó í teləsi-m tɔm nti Tacaá heela-i tɔ?

¹⁷ Ntəna Misee si:

Ma nawa lseɣeli yoolaa yawa yem ké pɔɔɲ taa,
isu heeɲ wei i feina tiikilu tɔ.

lɛna Tacaá yɔɔtɔ si, pa feina wulav.

Yoo tɛma, paa wei í kpe.

¹⁸ Kələna Akari pəsəna Sosafati tɔɔ si: Ntəɲ maa heela-i si isayatu tike ke i heeliyi-m tam?

¹⁹ Mpuɣú Misee tasaa si: Tɔv, nu Tacaá tɔm. Ma na-i na í caya i kawulaya kumte tɔɔ, na i isɔtaa tillaa səɲaa na pá tu-i hɛkv. ²⁰ lɛna í pɔɔsi-we si: Awe ká polo na í tsvi Akari si i lɛki Laməti ɪcate na pá kv-i? lne si i nyəntv ntɔ. lne ílé si ílé i nyəntv ntɔ. ²¹ Mpuɣule feesuyv nakuli kv kulaa si ɲkv ku polo. Tacaá si: Isənaɣa n ká la? ²² Mpuɣú si ɲkv ku tu Akari kuyɔɔtutu teləsəlaa taa ké pəpətv. Tacaá si: Tɔv, polo na í la mpv. ²³ lɛna Misee tasa si: Ntəɣələ, Tacaá yelina si pɔ tɔ nyá kuyɔɔtutu teləsəlaa taa ké pəpətv. Tɔfɔ mpusi ké i caa i kəna-i.

²⁴ Tənaɣale Sitekiya kpətəna Misee, na í mari-i katəɲa na í pɔɔsi-i si: Tacaá Feesuyv luna ma taa, na kú kɔɔ na kú heeli-i yaa?

²⁵ Mpuɣule Misee si: Kuyaku ɲku í ká se na í ɲmɛli nyá naɲ ləkətələkaya taa ilɛ, kuyəɲkuyvle n ká tisi.

²⁶ lɛna Akari tɔ i təmlɛ nyéma taa nɔɣulu si: Kpa Misee na í cɛla ɪcate nyuyv tu Amoɲ, na wulav pəyalv Yowasi. ²⁷ Heeli-we si ma tɔma si í tu-i saləka, na í haaki-i potopoto həɣəliya na lvm. Haləna má kəɲna təyoolɛ na alaafəya.

²⁸ Mpuɣule Misee cɔ-i si: Ye si í kəɲna alaafəya, ilɛ pə taya Tacaá heelina-m tɔm si má yɔɔtɔ.

Wulav Akari səɲ

(Kvtɔɔsvtu II 18:28-34)

²⁹ Mpuɣú lseɣeli wulav na Yuta nyəɲ pa pola Laməti ke yoonav. ³⁰ lɛna Akari tɔ Sosafati si: Ma yvsəyi ma ti na má polo yoo. Ama nyaa suu nyá kawulaya wontu.

Ulena Akari la mpv. ³¹ Pəyele Silii wulav ka heela ɪ yoou keekena na nyɔɔ nyóma hiu na naanwa na naale ké si, pá taa paasəna yoolaa səkpema yaa səsaa. Ama pá pɛki lseyeli wulav. ³² Pə tɔw ké waatu wei Silii yoolaa nyɔɔ nyóma mpe pa na Sosafati, ulena pá tɔ ɪ waali. Ḿpúyú ɪ mapa kapuka. ³³ Ulena pɛle pá cekəna si pə taya Akari, na pá məli.

³⁴ Ḿpúyú Silii yoolaa taa nəɔɔɔ ɪ tɔ nyəmle ke yem. Ulena tɛ polo na tɛ yaya Akari ke timpi taa ɪ yoou toko fɛewa tɔ. Ulena í tɔ ɪ keeke saalu si: Kee na tɛ məli, pə hika-m.

³⁵ Ama kuyaku ŋku yoou lapa tɔŋ ké, na kolontunaa tɔŋa-ɪ yoonav. Ulena nəɔɔɔ na tɔka Akari, na caləm kpeŋ ɪ keeke taa. Pə taanaa ulena Akari hɛɛ. ³⁶ Ilim tɔkaya, ulena pá yaya kakiisaya ke tesikile taa si paa wei í kpe. ³⁷ Mpi tɔ wulav fɛi.

Ulena pá kpeena Akari ke Samalii na pá pimi-ɪ. ³⁸ Waatu wei pa nyaalaya wulav keeke ké lule taa, ulena hasi niisi ɪ caləm, na apalaa təna alaa náá sɔki təna, ɪsu Tacaa ka kraalaa tɔ.

³⁹ Pa keesa Akari təm lentənaa, na ɪ kulapəm ke lseyeli awulaa takəlaya taa, paa ɪsəna í ŋmá kawulaya tɔyaya na í lá caŋəm ke pə taa na tuuŋ kela tɔ. Na ɪsəna ɪ ŋmá ɪ tɔyɪ acalənaa tɔ. ⁴⁰ Akari səpa, ulena ɪ pəyalv Ahasiya lɛɛɪ ɪ lonte taa.

Yuta wulav Sosafati təm
(Kutəəsutv II 20:31–21:1)

⁴¹ Akari kawulaya pənaɔa liyiti nyəŋka taa ké Asa pəyalv Sosafati tɔɔ kawulaya ke Yuta. ⁴² Sosafati lulɔyɔ pusi ka wɛ hiu na naanwa na kakpasɪ ke waatu ɪni. Ḿpúyú ɪ tɔɔ kawulaya ke pusi hiu na kakpasɪ ke Yosalem. ɪ too keɛ Sili pɛɛɔ Asupa. ⁴³ Sosafati tɔntɛ ka siyisaa ké, na í keekəna ɪ caa Asa, na í laki mpi Tacaa caaki tɔ. ⁴⁴ Ama ɪ ta wakəli təkətəlenaa. Yəlaa pukaya ké na pá laki təla ke kətaya na pə tulaalənaa. ⁴⁵ Sosafati na lseyeli wulav paa wɛ leleŋ ké.

⁴⁶⁻⁴⁷ Pa keesa Sosafati təmnaa lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. Paa ɪsəna ɪ lapa apalv tɔ, na ɪ yooŋ. Na ɪsəna ɪ tɔɔna apalaa, na alaa mpa paa kaasa ɪ caa waatu taa, na pá laki wasəŋkalətv ke təkətəlenaa taa tɔ. ⁴⁸ Waatu ɪni ɪ taa, wulav taa fɛi ɪtəm tɛtv taa. Ama Yuta wulav kraakayana-wɛɔ kumatəŋ səsɔ. ⁴⁹ Ḿpúyú Sosafati saaka kpuləŋ səsɔŋ ke Isiyəŋ-Kɛpɛɛ si pá puki Ofii ke wɔlanaa cəɔ. Ama lum tɔɔ kpuləŋ ke Isiyəŋ-Kɛpɛɛ kiŋ ɪɛ pa ta pəsi pa təmle. ⁵⁰ Ḿpúyú Akari pəyalv Ahasiya təma Sosafati si: Ma kpuləŋ saalaa ká tɔŋəyɪ nyá nyóma. Ama Sosafati ta tisi. ⁵¹ Sosafati səpa, ulena pá pimi-ɪ pa tɔyaya pəlaav taa ké Tafii tɛ. Na ɪ pəyalv Solam lɛɛɪ ɪ lonte.

lseyeli wulav Ahasiya təm

⁵² Yuta wulav Sosafati kawulaya pənaɔa, naanwa na naatosompəɔɔlaya nyəŋka taa ké, Akari pəyalv Ahasiya tɔɔ kawulaya ke lseyeli taa ké Samalii ke pusi naale. ⁵³ Ḿpúyú ɪ lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ. ɪ keena ɪ caa na ɪ too, na Solopwam wei ɪ tusa lseyeli nyóma ke tuŋ laav taa tɔ. ⁵⁴ ɪ luŋa tɔyɔ Paali ké na í laa-kv, na í kraasi lseyeli ɪsə Tacaa pááná ɪsu ɪ caa.

AWULAA TOM TAKELAYA NAALE NYEJKA

Kutlolutu

Yuta nyéma na lseyeli nyéma tom ke pa keesayi takelaya kané ka taa. Pa keesayi ka taa ké iséna lso yélaa lo lso na pa suv tuɲ laatu taa tó. Ulena lso náá yeke na Asilii nyéma yooná-wé. Kolontunaa kuu pa yélaa na pa wenav tana na pa acalée pásí ncaa. Pá yela Yuta nyéma tike ulena péle pa tayani laatu taa ké heluyú tótó. Mpróyú Papiloni wulav na koma na í kuu péle na í tēena.

Iséna pa fayá Awulaa II takelaya tó:

Wulav Salóməɲ kawulaya fayav, titite 1-17

Yuta kawulaya tom, titite 18-24

Papiloni wulav yókuyú ke Yosalem lso tāsēle, titite 25

Ahasiya səm tom heeluyú

¹ Waatu wei Akari səpa, ulena Mowapu nyéma kisi sí lseyeli nyéma í taa tasa kawulaya tɔɔv ke pa tó.

² Mpróyú kuyaku nakuli, wulav Ahasiya lu í kawulaya ate na lso kutuluyú nyuyú taa, na í hoti na pá kv-í səsəm. Ulena í tili sí: Í polo í yaa lkoləɲ nyéma tuyú Paali-Sepu. Í pəəsi-kv sí maa sí yaa maa kvli? ³ Ntəna Tacaá isətaa tillu nəɟəlv í kvsi Ilii sí: Polo na hí pəəsi wulav tillaa mpe sí, isu lseyeli lso fei keke na í puki lkoləɲ nyéma tuyú ke pəəsuyú na? ⁴ Pə tó, isu wulav səpa, í kaa kvli.

Ulena Ilii náá polo isu Tacaá kusuyú-í tó. ⁵ Mpróyú tillaa məla kpakpaa. Ulena wulav pəəsi-wé sí: Í məlaa suwe? ⁶ Ntəna péle sí: Apalv nəɟəlv í katəna-tv sí, tó məli na tó heeli-ɲ sí Tacaá pəəsəɲ-ɲ sí: Isu lseyeli lso fei keke na hí puki lkoləɲ nyéma tuyú ke pəəsuyú na? Pə tó tó, isu n səpa n kaa kvli.

⁷ Kelená wulav sí: Apalv wei í heela-məɟe tom ntí tó, iséna tó ké í wéé?

⁸ Mpróyú tillaa mpe sí: Yooyoonaa huntv toko ke í suuwa, na í ləla tampala ke í tənaya taa.

Ntəna wulav ma kapuka sí: Hei, lso kuyəɟətv teləsvlv Ilii ké.

Ahasiya mayasəɲ sí í kpa Ilii

⁹ Mpyúle wulav kusa yoolaa nule na naanwa, na pa nyuyú tv sí: Í kpa hatoo pyúv nyuyú taa, timpi Ilii ka wéé tó, na í kpa-í. Péle pa tala í kiɲ, ulena pa nyuyú tv tó sí: lso kuyəɟətv teləsvlv yoo, wulav sí hí tii ləɲ.

¹⁰ Ntəna Ilii sí: Timpi ma ké lso kuyəɟətv teləsvlv tó, ma sələməɲ sí, kəkə í luna isətaa, na ká nyaya nyana nyá yoolaa.

Ulena kəkə tiina isə, na ká nyaya-wé. ¹¹ Mpróyú wulav tasa kusuyú ke yoolaa ləlaa nule na naanwa, na pa nyuyú tv sí: Í polo Ilii waali. Ulena nyuyú tv təmi-í sí: lso kuyəɟətv teləsvlv yoo, wulav sí hí tii ləɲ təav.

¹² Ntəna Ilii sí: Timpi ma ké lso kuyəɟətv teləsvlv tó, ma sələməɲ sí kəkə í luna isətaa, na ká nyaya nyana nyá yoolaa.

Ulena lso tisi kəkə ke kpakpaa, na ká nyaya-wé. ¹³ Mpróyú wulav tasa yoolaa nule na naanwa kusuyú ke tom tooso nyəm, na pa nyuyú tv. Nyuyú tv tala Ilii kiɲ, ulena í luɲ akula na í wiina-í sí: Hai, lso kuyəɟətv teləsvlv, kenti má na ma yélaa ta tó. ¹⁴ Ma nyəmá sí kəkə luna isətaa na ká nyaya yoolaa kancaalaya nyéma na pa nyuyú nyéma naale. Ule hai, taa kəna taya mpusi iní.

¹⁵ Mpróyú lso isətaa tillu heela Ilii sí: Təɲ-wé, taa nyá.

Ulena Ilii təɲ-wé na í tii. ¹⁶ Na í tó wulav sí: Tacaá yəɟətaa sí, timpi n kusa tillaa sí, pá polo pá pəəsi lkoləɲ nyéma tuyú Paali-Sepu ke tom, isu lso fei lseyeli taa tó, n kaa kvli, isu n səpa.

¹⁷ Μρύγύ Ahasiya səpa tampana isu Tacaa ka heeluyu Ilii tɔ. Ama ɪ taa feɪna apalɔpəyaya. ɪlena ɪ neu Solam læeti ɪ lonte. Yuta wulav Sosafatɪ pəyalɔ Solam kawulaya pənaya naale nyəŋka taa keɛ.

¹⁸ Pa keesa wulav Ahasiya tɔm lentənaa tənaya ɪseɣeli awulaa takəlaya taa.

2

ɪsɔ kɔɔɔɔ Ilii na Ilisee læeti ɪ lonte

¹ Waatu wei pə kɔma na Tacaa kɔɔɔɔ Ilii na kacuculaya tɔ, ɪsəna pə lapa tɔɔɔɔ.

Kuyaku nakuləɣɪ Ilii na Ilisee pa lu Kilikaa na pə təŋəɣɪ təma. ² Pə kɔma na pə keesi ɪlena Ilii tɔ Ilisee sɪ: Tacaa tiliɣi-m Petɛɛli. Caya cəne, na má kɔɔ.

Ntəna Ilisee sɪ: Ma tuukina Tacaa sɪ ma kaa yeɛ-ŋ.

ɪlena Ilii na Ilisee pə polo Petɛɛli. ³ Μρύγύ təna ɪsɔ kuyəɣɔtutu teləsəlaa pɔɔsa Ilisee sɪ: Saŋa Tacaa kɔɔɔɔɔ nɔ́ɔ caa tɔ, n nyəmá mpv? Ilisee sɪ: ɛɛ, ma maɣamaya ma nyəmá mpv. Mu taa heeli-m.

⁴ Μρύγύ Ilii tasa tɔm sɪ: Tacaa tiliɣi-m Yeliko. ɪɛ caya cəne, na má kɔɔ.

Ntəna Ilisee tuu sɪ: Ma tuuna Tacaa sɪ, ma kaa yeɛ-ŋ.

ɪlena Ilii na Ilisee pa təna pə tɛɛ Yeliko. ⁵ Kɛɛɛna təna ɪsɔ kuyəɣɔtutu teləsəlaa pɔɔsi Ilisee sɪ: Saŋa Tacaa kɔɔɔɔɔ nɔ́ɔ caa tɔ, n nyəmá mpv? Ilisee sɪ: ɛɛ, ma nyəmá mpv. Mu taa heeli-m.

⁶ Μρύγύ Ilii tasa-ɪ heeluyu sɪ: Tacaa tiliɣi-m Yaatanɪ nɔ́ɔ. Caya cəne, na má kɔɔ.

Ntəna Ilisee tuuna Tacaa sɪ: Ma kaa yeɛ-ŋ.

ɪlena Ilii na Ilisee pə tɛɛ tənaya pa təna. ⁷ Μρύγύ ɪsɔ kuyəɣɔtutu teləsəlaa ɪsu nule na naanwa təŋa-wɛ, na pə səŋ taaləm. Na Ilii na Ilisee pɛɛɛ pa wɛ kutɛŋ tɔɔ. ⁸ ɪlena Ilii wəɣɔsi ɪ kɔɔɔ na ɪ ma lum tɔɔ, na pə hɛɛ mpaav. Na pə tɔ́ kanyəŋa tɔɔ na pə tɛsi.

⁹ Pa naale pa tɛsaa, ɪlena Ilii pɔɔsi Ilisee sɪ: Pepeɣe n caa sɪ má la-ŋ na pɛ́cɔ Tacaa kɔɔɔɔ-m?

Ntəna Ilisee sɪ: Ma caa sɪ má hiki nɔ́ɔ feesuyu toma ke tɔm naale. ¹⁰ Mɔɔɔɔɔ Ilii sɪ: Mpi pə wɛ kate tɔɔɔ n sələməɣɪ. Paa na mpv tɔ, ye Tacaa yɛɛɛ sɪ ɪ ná ma təkɔɔɔɔɔɔ, ɪɛ n hika mpi n sələməɣɪ tɔɔɔɔ. Ama ye pə taya mpv, ɪɛ n laŋaa keɛ.

¹¹ Ilii na Ilisee pa təŋna mpv, ɪɛ kɔkɔ keɛke na pə kɔɔɔɔɔ pə yasa-wɛɣɛɛ. Na kacuculaya kɔɔɔɔɔ Ilii ke kɔɔɔɔɔ. ¹² Ilisee ná mpv, ɪlena ɪ svv kapusi mapv sɪ: Hai, ma caa, hai, ma caa. ɪseɣeli keɛke na ɪ saalu tɛɛwa.

Ilii tɛɛwa na pə saalu ɪlena Ilisee cəɪ ɪ wontu ke tɔm naale na laŋwakəlle. ¹³ Pə waali ké ɪ kɔɔɔɔ kɔɔɔɔ wei Ilii pɛta-ɪ tɔ, na ɪ məɪ na ɪ səŋ Yaatanɪ pɔɔɔ nɔ́ɔ. ¹⁴ Μρύγύ Ilisee mapv kɔɔɔ ɪnəɣɪ lum tɔɔ, na ɪ kiisi sɪ: Ilii ɪsɔ Tacaa wɛ le?

ɪlena lum faɣa, na Ilisee tɛsi. ¹⁵ Mɔɔɔɔɔ Yeliko ɪsɔ kuyəɣɔtutu teləsəlaa mpa paa səŋa taaləm tɔ, pa loosa mpi Ilisee lapa mpv tɔ. ɪlena pə tɔ sɪ: Toma wena a ka wɛ Ilii taa tɔ, nɔɔnɔɔ a məla Ilisee kiŋ. ɪlena pə səŋɪ-ɪ, na pə luŋɪ-ɪ, ¹⁶ na pə tɔ sɪ: Tə wena yəlaa apalutu nyəma nule na naanwa. Tu tili-wɛ na pə pɛɛki nɔ́ɔ caa. Ntanyɪ Tacaa Feesuyu kɔɔɔɔ-ɪ mpv tɔ, ku pɛta-ɪ puyv nakulɪ ku nyuyv taa, yaa tɛtɛkəɛ taa ké tiiliɣi.

ɪlena Ilisee kisi sɪ pə taa tili. ¹⁷ Pa caala-ɪ teu, ɪlena ɪ caŋ na ɪ tisi, na pə tili pa yəlaa nule na naanwa na pə pɛɛki Ilii ke kuyɛɛŋ tooso, pa ta na-ɪ. ¹⁸ Pa məlaa na pə maɣana Ilisee ke təna, ɪlena ɪ tɔ́ sɪ: Maa heela-mɛ sɪ ɪ taa polo.

Ilisee tayanəɣɪ Yeliko lum

¹⁹ Μρύγύ Yeliko nɔ́ɔma təma Ilisee sɪ: Hai, ta caa, ta ɪcate wɛ teu. Ama tə lum wakəɔɔɔɔ alaa, na pə lakɪ na tɔla hɔləsəɣɪ*fa*. ^a ²⁰ Ntəna Ilisee sɪ: ɪ tu tɔm ke nyanaya kɔfalaya taa, na ɪ kəna-m.

Μρύγύ pa kəna-ɪ. ²¹ Ilisee mɔwa tɔm mpi ɪlena ɪ polo na ɪ tu-wəɣɪ hite taa na ɪ tɔ sɪ: Tacaa sɪ ma tayanə mə lum. Pə kaa tasa mə yəlaa na mə tɔla ke wakəɔɔɔ.

^a 2:19 hɔləsəɣɪ: Piipilinaa lɛlaa na teləsaa sɪ: Lum ké ɪsəɣam na tetv ke kaalɔɔɔɔ.

²² Ulena lum mpi pá la teu ke haləna sanja ké teitei isu Ilisee yəgətuyə tə.

Piya tuwa Ilisee na sí sí

²³ Ḿpúyú Ilisee lu Yeliko na í kraaki Peteele. Ulena piya lu icate taa na sí tókí-í sí: Nyunleesuyə kra, nyunleesuyə kra.

²⁴ Ntena Ilisee pəsi na í tən̄sɪ-səxi mpusi, na taale wontu isayatu nti pa yaa sí Wusi tə, t́ lu naale na t́ cəli piya nule na naale. ²⁵ Pəle pə waali ké Ilisee kpawa Kameele puɣu taa. ɪ lu təna, ulena í məɣna Samalii.

3

Isɛyeli wulav Solam təm

¹ Yuta wulav Sosafati kawulaya pənaya, pələfei hiu nyəɣka taa ké, Akari pəyalu Solam təgə ɪ kawulaya ke Isɛyeli taa ké Samalii, ke pusi naanwa na naale. ²⁻³ Ḿpúyú ɪ lapa mpi pə ta maya Taca tə. ɪ keena Solopwam wei ɪ tusa Isɛyeli nyəma ke tuɣ laav taa tə. Ama ɪ isayatu ta tala ɪ caa na ɪ too pa nyəntu ké. Mpi tə, ɪ kpesa pəle kulalaale nte ɪ caa ka sika tuyə Paali tə.

Isɛyeli na Mowapu pa yoou

⁴ Mowapu wulav Mesa ka təkaya heeɣ ke tuutuuma ké. Paa pənaya ŋka pə wee sí í fele Isɛyeli wulav ke lampuu ke iweesi iyisi nunwa (100000), na iwaan ke iyisi nunwa (100000) na ɪ huntu. ⁵ Ama waatu wei Isɛyeli wulav Akari səpa na Solam leeti ɪ lonte taa, ulena Mesa kulɪ ɪ tə. ⁶ Ḿpúyú Solam cə Isɛyeli tetu təna, na í kala ɪ yoolaa. ⁷ Ulena í tili na í heeli Yuta wulav Sosafati sí: Mowapu wulav kula ma tə. Kə́ n̄ sən̄a-m na t́ yona-ɪ. Sosafati sí: Má na ma yoolaa na ma krayanəɣ t́ səlu puwa sí tu sən̄a-ɣ. ⁸ Ulena Sosafati tili na pá pəsɪ-ɪ sí: Le tə́ ké tu tən̄a? Mpuɣle sí: T́ tən̄a ɪtəm wulaya tetu taa.

⁹ Ḿpúyú Isɛyeli na Yuta na ɪtəm pa awulaa tu mpaav, na pá t́ kuyeeɣ naatosompəɣalaya. Ulena pá laɣ lum sí pá cəla pa yoolaa na pa krayanəɣ. ¹⁰ Ntena Solam ma kapuka sí: Hei, ta təm təmaya. Isə kən̄na ta toosoɣo cəne sí ɪ tuyə-tuyə Mowapu nyəma niɣ taa.

¹¹ Ḿpúyú Sosafati pəsaa sí: Isə kuyəgətutu teləsulu nəɣəlu ɪ fele cəne sí í pəsɪ-tuyə Taca ke təm?

Ulena Isɛyeli wulav yoolaa nyuyə tu nəɣəlu ɪ cə sí: Ilisee wei na Ilii paa tən̄aya təma tə, ɪ we cəne. ¹² Keleena Sosafati sí: Pə we teu, apalu ɪnɪ ɪ ka keesəna-tuyə mpi Taca caana-tu tə.

Ḿpúyú awulaa tooso ɪnɪ ɪ pola Ilisee kiɣ ke kprakaa. ¹³ Ntena Isə kuyəgətutu teləsulu pəsɪ Isɛyeli wulav sí: Pepe tə́ ké n̄ kəma na n̄ caaləɣi-m mpv? Polo na n̄ pəsɪ nyá caa kuyəgətutu teləsəlaa yaa nyá too nyəma. Keleena wulav sí: Aai, Taca kən̄na ta toosoɣo cəne sí ɪ tuyə-tuyə Mowapu nyəma niɣ taa.

¹⁴ Mpuɣle Ilisee tasaa sí: Ma tuuna Taca Toma təna tu wei ɪ təmle ma laki tə sí, Yuta wulav Sosafati tə́ ké ma cəkí, təfə ma taa kena-ɣ. ¹⁵ Tə́, í kəna-m yonyoolu nəɣəlu ke nəɣə.

Yonyoolu suv ɪ cəmyu mapv, ulena Isə toma tii Ilisee tə́ ¹⁶ na í tə sí: Taca yəgətəa sí í huli hila payale ke ləw kune kv taa. ¹⁷ ɪ kaa nu teu yaa kv heelim pə taɣ. Ṕcə lum ká su ləw kune. Na məna mə yoolaa na mə kalakəɣ na mə təla wena a səɣələɣi wontu tə í nyə. ¹⁸ Ule pəcəɣəle təna. Halɪ Taca ká t́ mə niɣ taa ké Mowapu tetu. ¹⁹ Í ká yəki pa koloosi acaləe kupana, na í seti pa tuɣ kululəɣ təna. ɪ ká suuli pa hila təna, na í ləɣ pəe ke pa tawa taa, na í wakəli pa kuhələm.

²⁰ Tev fema isu waatu wei pa laki tanəɣ kətasi tə. Ule pa nawa lum luna ɪtəm kele, na pá wataa na pá kəɣ.

²¹ Waatu wei Mowapu nyəma ná nuwa sí, awulaa mpe pa tooso kəɣ-weɣe yoonav, ulena pá suu apalaa təna mpa pa mvna yoou pote tə, na pá su-weɣe tetu toɣa tə. ²² Tev fema, ule pa ná ilim ɪleemyu ke lum mpi pə taa kele na pə seewa isu caləm. ²³ Ulena pá

má kapuka si: Heiyeyei, awulaa tooso uní pa yooná támara pa taa pa tike ké na pá kó tama na pa calám kpe, í loosi yee. Tó polo tó kuu pa wontunaa.

²⁴ Waatu wei pa tala lseyeli nyéma tāsikile, ilena pēle pá lu pa tō, na pá ku-we, na lēlaa se. Ulena pá tē pa waali na pá suu pa tetu taa na pá la-weye nananana. ²⁵ Mpyúyú pa yōka pa acalē, na pá lōgō pa tawa taa ké pāle pāle, na pē wakāli pa kōhalām. Na pá suuli pa hila, na pá seti pa tuŋ kōlvōŋ tēna.

Ama Kii-Helesi icate tike ke pa ta tokina. Paa na mpv, ulena pāntālēŋ lōgōlaa polo na pá ta-teye kotaya. ²⁶ Mowapu wulav cākānaa si i kaa tūli-ti, ulena í kpeyeli i layalē yoolaa nasētoso nunūwa (700) si, pá fayana lōm tō na pá lu. Ama pa ta pēsi. ²⁷ Mpyúyú Mowapu wulav yaa i pāyalv kancaalaya nyēŋ, wei pu wē si í lēeti i lonte tō na i kv-i, na i la i tuŋv ke kotaya ke icate kolūŋa tō. lseyeli nyéma ná mpv, ulena sōŋōntu kra-weye katatālaya, na pá māli pa tē.

4

Ilisee waasəyi alv leelu

¹ Iso kuyōŋōtutu teləsulv nōŋōlv i ká səpəna na í ye leelu. Mpyúyú kuyaku nakvli i pola Ilisee kij na í tōm-i si: Ta caa, ma paalv ka ké iso tāmle tu ké. I səpa, ulena i kāmle tu kō si i kprakōŋi ta piya naale ke yomaa. Ue hai, səna-m.

² Ntēna Ilisee pōosi-i si: Pepeye n caa si má la-ŋ? Heeli-m mpi n wēna tō. Alv si: Ma feina pulv cēcāka. Nimaya kaasəna-m nyanaya taa. ³ Kelēna Ilisee si: Tōv, polo nyá asəmaa cōlv na n kənti pa kij ke nyanasi ke səsəm. ⁴ Ulena nyana nyá piya í suu mā nan taa, na í tēki mā tō, na n pālōŋi nimaya ŋkeye nyanasi taa na pē suyi na n suki.

⁵ Mpyúyú alv tēewa na í polo na í na i piya pá tēki pa tō. Na i piya celōŋi-i nyanasi, na í suuliŋi nim. ⁶ Pē kēesaa, ulena í tō i pəyaya lēŋka si: Celē-m nyanaya.

Ama nyanasi tēna suwa. Ulena pəyaya tō si: Pē ta kaasi nakāli. Ulena nim ná ye luu. ⁷ Ulena alv polo na í heeli iso kuyōŋōtutu teləsulv ke mpi pē lapa tō. Na í lē i tō si: Polo na n pēeti nim mpi na n felv nyá kəma. Ye pē kaasa-ŋ wēna, ulē nyana nyá piya í tōŋō.

Ilisee ke Sunem alv toŋ tu te

⁸ Mpyúyú waatu nōŋōlv Ilisee tēŋna Sunem icate taa. Alv toŋ tu nōŋōlv i ka wē tēna. Ulena alv uní í caali-i si í polo i tē na í nyō lōm. Pē tō ké ye Ilisee i tēŋna tēna tō, i helōŋi alv uní i tē na í tēki.

⁹ Kelēna kuyaku nakvli alv uní í tō i paalv si: Ma nyəmə teu si apalv wei uní i kōŋ tā tē tō, i ké iso kuyōŋōtutu teləsulv səsō ké. ¹⁰ Tō ŋma-i kutuluyv ke ta nyēŋkv pata tō. Tō si-i kōhəntuyv, na taapəli, na kpelaya, na fətəla. Ye kuyāŋku í tēna cəne, i helv na í suu.

¹¹ Mpyúyú kuyaku nakvli Ilisee tēkaya na í helv kutuliya ŋke ka taa na í suu. ¹² Ulena í tili i tāmle tu Kehasi si: Polo n yaa alv təyaya tu uní. Alv kəma na í səŋ kutuluyv nōŋō. Ulena ¹³ Ilisee tō Kehasi si teləsi-i si: N lapa-tuyv kvpantv ke səsəm, ulē pepeye taa la-ŋ? Tə yōŋōti nyá tām ke wulav yaa yoolaa nyuyv tu kij na? Alv si: Ma sama. Ue ma ta laŋ puluyv ma nyéma taa.

¹⁴ Ntēna Ilisee pōosi Kehasi si: Pepeye tu lapv-i? Kehasi si: I feina apalv pəyaya. Pəyele i paalv kpatəlaa. ¹⁵ Mpuyvle Ilisee si: Tōv, yaa-i.

Alv mālaa ¹⁶ ulena Ilisee tō si: Pənyaya ká sikiyi isv isəntō taka teitei tō, n ká nvki apalv pəyaya.

Ntēna alv ma kapuka si: Hei, iso kuyōŋōtutu teləsulv, taa puŋusu-m yoo.

¹⁷ Mpyúyú alv uní i lapa teu, na í lvli apalv pəyaya, ke waatu wei teitei Ilisee ká kēesaa tō.

Sunem alv pəyaya fem

¹⁸ Mpyúyú pəyaya ŋke ká lapa yulv. Ulena kuyaku nakvli ká tēŋ ka caa waali ké taale ke təkōntē. ¹⁹ Pē tasaa, ulē ka mapa kapuka nté si: Waai, paapa, ma nyuyv, ma nyuyv.

Ntēna cēcē kvsi i tāmle nyéma taa nōŋōlv si: Pona-keye ka too kij.

²⁰ Təmle tu tana pəyaya ke ka too, na toto nukı-keɣe ı nəəheɛ təə. Pə kəma ilim sikuyı, ılena ká heɛ. ²¹ ılena í kpaana-keɣe kutuluyı ɣku ku taa ilisee kəɣ na í həntəɣı tə. Na í husı-keɣe ilisee kato təə, na í təkı nənəɣə. ılena í kpa taale ²² na í tə ı paalu sı: Cɛle-m təmlɛ tu na kraɣaya alınyəɣka. Ma ləki ma təɣı ıso kuyəɣətutu teləsulu tɛ, na má kəə.

²³ Ntəna ı paalu pəəsi-ı sı: Alaafəya keɛ n puki ıso kuyəɣətutu teləsulu tɛɣe saɣa na? Anı pə taya ıso tu kufalu acıma, yaa kuyaku kuvheesuyı. Ntəna alı sı: Alaafəya kə.

²⁴ ılena alı tó təmlɛ tu sı: Polo tə polo. Ye ma ta tó sı n səɣ, taa səɣ yoo.

²⁵ Mpuɣule pá tó Kameɛli mpaav, na pá polo ilisee tɛ. Waatu wei ilisee loosa-ı pooluɣ, ılena í heeli ı təmlɛ tu Kehasi sı: Alı wei ı lakı-tuyı ıkəntı ke Sunem təɣəle. ²⁶ Səɣı-ı na n pəəsi í na ı paalu, na ı pəyaya, pa alaafəya təə.

Kehasi səɣa-ı, ılena alı cə-ı sı: Alaafəya kə. ²⁷ Alı tala ilisee kıɣ ke puɣu taa, ılena í hotı ilisee tɛɛ, na í kpa ı nəəheɛ, na Kehasi maɣası ısu ı təɣənəɣı-ı. Ntəna ilisee sı: Yeɛle-ı, ı laɣle wakəlaa kə. Ama Taca ta yeɛ sı ma nyı mpi pə təə tə.

²⁸ Mpuɣule alı mapa kapuka ke kpaakra sı: Ta caa, ntəɣ ma taa sələmı-ɣ pəyaya? Halı ma tu kisaa kə sı n taa puɣusu-m.

²⁹ Ntəna ilisee tə Kehasi sı: Kraɣa ma kpatúɣú na n ləɣə nyá təɣı Sunem təcau. Taa səɣ mpaav taa sı n səeki nəɣəlu, yaa puntu səeki-ɣ. Ye n talaa, ıle n tənı kpatúɣú ke pəyaya ısentəə.

³⁰ Mpuɣú pəyaya too təma ilisee sı: Ma tuukina Taca sı ye n ta kulı, ma mələɣı ma tıke.

ılena ilisee kulı na í təɣı-ı. ³¹ Kehasi ná laala-we, ılena í tənı ilisee kpatúɣú ke pəyaya ısentəə. Ama pəyaya ta tu kuɣulı kuɣuluyı maɣamaya. Mpuɣú Kehasi məlaa na í heeli ilisee sı: Pəyaya ta fe.

³²⁻³³ ilisee talaa na í sɔv kutuluyı taa, na í maɣana pa husa-keɣe mpuɣú ı kato təə na ka səpa. ılena í təkı ı təə na í sələmı ıso. ³⁴ ılena í paɣı pəyaya təə, na pa nəəsi na pa ıse na pa nıɣ ke təma təə, na ka tənuyı taɣanı haɣuyı. ³⁵ ılena ilisee kulı na í təɣ na í cəəkəna kutuluyı, na í taɣanı ka təə kə luɣuyı. Mpuɣú pəyaya cımsa kpaakra ke təm naatosompəɣəlaya, na ká kulı ıse. ³⁶ Tənaɣa ilisee tila Kehasi sı: Polo n yaa pəyaya too.

Toto kəma, ılena ilisee təmı-ı sı: Kəə n mɔ nyá pəyaya.

³⁷ Mpuɣú alı hənta ilisee ke atɛ. ılena í kraɣa ı pəyaya na í tɛɛ.

Tuusi nsi sı feı təɣəv tə

³⁸ Mpuɣú nyəɣəsi waatu taa, kuyaku nakulı ilisee kəma Kilıkaa, na í kotı ıso kuyəɣətutu teləsəlaa ke ı kıɣ. ılena í tə ı təmlɛ tu sı: Təsi tiyaya səsaya na n hılı-weɣe tuusi.

³⁹ Mpuɣú pa taa ləlu yela tuusi ke haləm taa, na í maɣana aloolaya nakəli, na í koolı ka pee, na í həkə ı toko taa, na í kəə na í pəli-ye na ı təsi. Ama nəɣəlu ta nyı-ye. ⁴⁰ Tuusi puwa na pá tu yəlaa na pá təɣ. ılena pá má kapusi sı: Heı, ıso kuyəɣətutu teləsulu, tuusi nsi sətı kə.

Nəɣəlu ta pəsi na í təɣə. ⁴¹ Mpuɣú ilisee təma sı: ı kəna mɔlum. Pa kənaa, ılena í tó tuusi nsi sı taa na sí lá təɣəv. ılena ilisee heeli ı təmlɛ tu sı: Tu yəlaa.

Tiipile taa tuusi ta ke sətı tətə.

ıso kuyəɣətutu teləsəlaa nunuwa (100) caləsuyı

⁴² Mpuɣú kuyaku nakulı, apalu nəɣəlu ı luna Paalı-Salisa. Na í kpenna ıso kuyəɣətutu teləsulu ke ı kuhələm kalaalası. ısu təɣənaya pee potopotonaa ke hiu, na pee kutonje ke huluyı taa. Mpuɣú ilisee təma ı təmlɛ tu sı: Tala pa tənaya təɣənaya ɣke. ⁴³ Ntəna təmlɛ tu sı: Ma taləɣı kanɛ nəɣı yəlaa nunuwa (100) na pé tala pa le? ilisee sı: Nyaa tala-we tɛ. Taca yəɣətəa kə sı, pa təɣə na pá haya na pé kaası.

⁴⁴ Mpuɣú təmlɛ tu tala təɣənaya ɣkeɣe ı taapalaa. Na pá təɣə na pá haya na pé kaası, ısu Taca ka yəɣətuyı tə.

¹ Siliu tetu wulav ka wenna i yoolaa nyuvu tu, na pá yaaki-i si Naamaŋ. Apalu unu i ka ké yoolu ké. Í na i yoolaa pa toŋ taa ké Tacaa ka yelaa, na Siliu nyóma keli. Halena pa wulav saŋi-i. Ama asilima kutəŋ ka wenna-i. ² Pácó waatu nəǵəlv, Siliu nyóma ka lu lseyeli nyóma ké kuluv. Ulena pá kra lseyeli pɛliya nakəli na Naamaŋ alu tiliyi. ³ Mpuvule kuyaku nakuli pɛliya ŋke ka heela ka too si: Hai, kasa. Ye isu ta caa ka pola Samalii lso kuyəǵətutu teləsvlu cəlv, ílé i ká waa-i asilima kutəŋ ŋkuvu ləŋ ké.

⁴ Ḿpúyú Naamaŋ heela wulav ke pɛliya ŋke ka təm nti. ⁵ Wulav si: Təv, pə we teu. Maa cɛle-ŋ lɛətəli na í kpenna lseyeli wulav.

Naamaŋ tɛkaɣa, ulena í kpenna liyitee nyəǵəlvu ke kiloonaa ŋmuvuvu na nunuwa (300). ⁶ Ḿpúyú i pona lɛətəli, na í cɛla lseyeli wulav. Pa ŋmaa i taa si: Má kusəna ma yoolaa nyuvu tu Naamaŋ na takəlaya kanɛ si, í waa-i i asilima kutəŋ. ⁷ Lseyeli wulav tɛma-keɣe kaluvu, ulena í cəli i wontu, na í má kapuka si: Ha, ulɛ ma ké lso na má kuvu yəlaa na má feesiyi-we? Í nawa Siliu wulav kəna-m kutəntu si má waa-i tə. Ma nəǵə ke i pɛkəyi mpv yoo.

⁸ Waatu wei lso kuyəǵətutu teləsvlu nuwa si lseyeli wulav cəla i wontu, ulena í tili si pá pəsvi-i si: Pepe təw ké pə caala-ŋ mpv pə taka? Yele-i na í kəw ma kiŋ, na í nyi si tampana lso kuyəǵətutu teləsvlu we lseyeli taa.

⁹ Ḿpúyú Naamaŋ kraɣa i kɛkɛ, na i kraɣanəŋ, na í polo í səŋ Ilisee təyaya nəǵə. ¹⁰ Ntɛna Ilisee tili nəǵəlv si pá heeli-i si: Polo í ŋmilisi nyá təyi Yaatanu pəǵə taa ké təm naatosompəǵəlaya. Pu tɛ-ŋ təkpatakpata.

¹¹ Tənaɣale Naamaŋ tu mpaav na pááná, na í təŋ si: Puvɛ, maa nyəmə si lso kuyəǵətutu teləsvlu ká lu i maɣamaɣa ké, na í səŋ ma isɛntaa, na í səlɛm i lso Tacaa, na í tokina timpi taa kutəŋ wɛɛ tə na í waa-m. ¹² Ule Tamasi pusi Apana na Paapaa pa ta keli lseyeli ləŋ. Ye ma caaki maa yaaki təna na pé waa-m?

Ulena Naamaŋ ha siyile na í tɛkəna pááná. ¹³ Mpuvule i təmlɛ nyóma se i waali na pá pəsvi-i si: Ta caa, ye lso kuyəǵətutu teləsvlu ka tu-ŋ təmlɛ səsəle natəli si í la, n ká kpisaa? Ule pepe təw ké i təma si í ya lum na pé waa-ŋ, na í kisiyi?

¹⁴ Ulena Naamaŋ tisi na í tii Yaatanu pəǵə lum taa, na í ŋmilisi i təyi təm naatosompəǵəlaya, isu Ilisee heela-i tə. Ulena i kutəŋ tɛ, na i tənɣu məli təsotoso, isu pəyaya səkɛlaya. ¹⁵ Ḿpúyú Naamaŋ na i nyóma pa məla kɛkɛ ke Ilisee tɛ, na í tó si: Pənɛntɛ ma nyəmə si lso nəǵəlv fɛi tetu taa ké tiili, isu lseyeli lso. Ule ma sɛkəna-ŋ na wontu tənɛ.

¹⁶ Ama Ilisee tuuwa si: Na lso wei i təmlɛ ma lakɛ tə, ma kaa mv pə taa pulv.

Ḿpúyú Naamaŋ caala-i, ulena Ilisee kisi. ¹⁷ Ulena Naamaŋ tasa si: N kisa ma kvhaham tə, yele na má cosi mə tetu ke pəcə, isu kraŋasi naale səǵəla. Mpi tə, lseyeli lso tike ke maa lakɛ ciikuɣu kətaya na kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. ¹⁸ Ama kulvmtu ke ma səlɛməyi si Tacaa í wii-m. Ye ma caa Siliu wulav svvki i tɣv Liməŋ kutuluɣu taa si i laaki, maa su-i. Hai, Tacaa tayant-m nti unu.

¹⁹ Mpuvule Ilisee si: Kpe, lso í su-ŋ.

Ulena Naamaŋ tu mpaav.

Kehasi kuvəntuvu

Naamaŋ tɛewa i ta tu hatələta səsəm. Ulena ²⁰ Kehasi maɣasi i taa si: Ma caa kisa Siliu toŋ tu unu i wontu nté yem. Na lso, isu ma se i waali na má mv pulvpu. ²¹ Ntɛna í se apalu unu i waali. Naamaŋ pəsaa na í na-i mpv, ulena í lu i kɛkɛ taa na í ŋmaa atɛ. Ulena í səŋi-i na í pəsvi-i si: Alaafəya kɛlɛ? ²² Ḿpúyú si: Alaafəya ké. Ma caa kusəna-m si lso kuyəǵətutu teləsvlu kɛkəle nyóma naale luna ífəlayim pulasi taa, na pá kəw i tɛ. Si í ha-wɛɣɛ liyitee nyəǵəlv kiloonaa hiu na naanowa, na acima wontu ke naale. ²³ Ntɛna Naamaŋ si: Yele ma cɛle-ŋ kiloonaa nutoso.

Ulena Naamaŋ kaana Kehasi na Naamaŋ tu nyəǵəlv ntəyi huluv taa na í həkə. Na í cɛle-i tətəǵə acima wontu, na í svvki i təmlɛ nyóma naale na pá təŋna Kehasi. ²⁴ Pa tala

pulaya nakali, ilena Kehasi mu huluŋ na wontu na í sũna i te. Ilena Naamaŋ tãmlẽ nyáma náá mæli.

²⁵ Waatu wei Kehasi mæla i caa kiŋ, ilena Ilisee pãssi-i si: Leye n lunaa? Mpuvule si: Ta caa, ma ta polo tiili se.

²⁶ Ntẽna Ilisee si: Saa wei apalu unu i na-ŋ na í lu i keeke taa na í ŋmaa ate tã, pã hula-m ké te. Ile pã ta tata si ní hiki wontu kũpantu na liyitee, na ní yana Olifinaa na lɛsɛŋnaa tawa, na tãla na yomaa apalvnyãma na alvnyãma. ²⁷ Pã tã tã, Naamaŋ kutãŋ ká mæli nyana nyá lãlvũ nyáma mã tã ké tam tã.

Waatu wei Kehasi lu Ilisee kiŋ ilena asilima kutãŋ waasi i tãnvũ tãna na í hulumi tãlaula isũ kponkpomulũ.

6

Laale kvlepilẽ hiiu

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ kuyaku nakuli lã kuyãŋtũtu telãsãlaa kpekãle nyáma pola Ilisee kiŋ na pá tãmi-i si: Ta caa, ta kutuluyu ŋku kv taa tã kotiyi tã ku takĩ-tũ. ² Ile yele na tã tii Yaatanu pãŋ nãŋ, na paa wei í seti taav, na tã siki kutuluyu lɛŋkv. Ilisee si: Í polo.

³ Mpuvule pa taa lãlv pãsanãa si: Ta caa, ta na-ŋ tu pona. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ si: Pã wẽ teu, maa tãŋ-mẽ.

⁴ Ilena pa tãna pá tii Yaatanu pãŋ nãŋ na pá seti tuŋ. ⁵ Pa taa lãlv setayãa i taav, ilena laale holi na tã hoti lum taa. Ntẽna apalu unu í mã kapuka si: Hei ta caa, ma lepa. Laale kvkãntãle ké.

⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Ilisee pãssa-i si: Le taa ké tã hotaa?

Apalu unu i hula-i, ilena í seti tũvũ piliŋa na í lãŋ tãna unu, na laale kpa lum tã ké kpakpaa. ⁷ Ntẽna Ilisee si: Kpãŋa-tẽ.

Ilena apalu unu í siisi na í kpãŋa-tẽ.

Ilisee kpa Silii yoolaa

⁸ Waatu wei Silii wulav yookayana lɛyeli nyáma tã. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ kuyaku nakuli, í na yoolaa nyũvũ nyáma, pa caŋaa na pá læsi timpi paa siki tã. ⁹ Ama Ilisee tilaa na pá keesi lɛyeli wulav ke lona nna nna a taa pã fei si pá polo tã, si Silii yoolaa wẽ tãna.

¹⁰ Ilena lɛyeli wulav tili i yoolaa na pá feŋ lona anu.

Tãm paŋalẽ ke pã lapa mpv, na Ilisee náã keesãŋi lɛyeli wulav, na ílẽ í nyãŋ i tãntẽ.

¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pã haŋa Silii wulav, na í koti i yoolaa nyũvũ nyáma, na í tã-wẽ si: Mãnaafiki wẽ ta taa, na í taŋasãŋi lɛyeli wulav. Í kuli i waali.

¹² Ntẽna i yoolaa nyũvũ nyáma taa lãlv si: Mãnaafiki fei tá taa yoo. Ama Ilisee telãsãŋana wulav, ke nti nti n yãŋtãŋi nyá naŋ kvhãntũvũ taa tã.

¹³ Kẽlẽna Silii wulav tã-wẽ si: Í polo na í nyi timpi Ilisee wẽ tã, na í kpa-i.

Pẽle pa kãma ilena pá heeli-i si i wẽ Totãŋ. ¹⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Silii wulav tila yoolaa tuutuuma, na keekẽnaa, na kpãŋanãŋ, na pá polo pá nyala icate.

¹⁵ Tẽv fema tanaŋ tãhulu, na Ilisee tãmlẽ tu lu, ilena í ná yoolaa, na keekẽnaa, na kpãŋanãŋ tama icate. Ilena í mã kapuka si: Hei, ta caa, tã lepa. Tu tãŋ ŋku? ¹⁶ Mpuvule Ilisee si: Taa nyá. Mpa pa wẽ ta waali tã pa kãla-wẽyẽ paŋalẽ.

¹⁷ Pã waali, ilena í sãlãmi lã si: Hai, Tãcaã, kuli i isẽ na í ná.

M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tãcaã kula i isẽ, na í ná kãkã keekẽnaa, na pã kpãŋanãŋ waasa pulaya tã.

¹⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Silii yoolaa svũ tãntẽ, na pá tiikina Ilisee tã. Ilena Ilisee sãlãmi lã si: Yulvũ pa isẽ.

Ntẽna Silii yoolaa yulvũ isũ Ilisee sãlãmvũ tã. ¹⁹ Ilena Ilisee tã-wẽ si: Í toolaa ké, pã taŋa cãnyẽ pa hula-mẽ. Í tãŋi-m na mã pona-mẽyẽ wei í pẽkãŋi tã i kiŋ.

M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Ilisee pona-wẽyẽ Samalii. ²⁰ Pa svũ icate taa, ilena í sãlãmi si: Tãcaã kuli pa isẽ na pá ná ilẽ.

Silii yoolaa isẽ kulaa, ilena pá cẽkãna si Samalii icate taa ké pa wẽ.

²¹ Waatu wei lseyeli wulav nawa yoolaa mpe, uena í pɔɔsi ilisee si: Ma ku-weye, ma caa? ²² Ilisee si: Aai, yoo. Pu wee tɔ, ye yoolaa kpawa yomaa, paa kyuu-we. Ue cali-we na pá tɔɔ na pá nyɔɔ, uena í ye-le-we na pá mɛli pa wulav kiŋ.

²³ Ḿpɔ́yɔ́ lseyeli wulav lapa-weye muulle tɔkpetekpete, na pá tɔɔ na pá nyɔɔ. Uena í ye-le-we na pá mɛli pa caa te. Pɛ kpaɣav hatoo waatu unɪ tɔɔ yoolaa ŋmulaa yela lseyeli tetu taa ké sɔsɔ.

Samalii nyɔɔɔsi

²⁴ Ḿpɔ́yɔ́ waatu nɔɔɔlv, Silii wulav Peni-Hatati kpeyela i yoolaa, na pá polo pá nyala Samalii icate. ²⁵ Uena nyɔɔɔsi anaam lu tɔ taa. Na hali pá pɛtɔɔgi kpaɣaya nyuu ke liyitee nyɔɔɔtu nunaasa na pa te tɔɔɔnaya pee naali a ŋkute ke liyitee nyɔɔɔtu kakpasi.

²⁶ Ḿpɔ́yɔ́ kuyaku nakuli lseyeli wulav tɔɔɔnaya icate kolunɔ tɔɔ. Uena alv nɔɔɔlv í má kapuka si: Hai, ta caa waasi-m.

²⁷ Ntɛna wulav si: Ye Taca ta waasi-ŋ, maa pɛsɔɔgi. Pɛ ta kaasi pulv, paa tɔɔɔnaya pee paa sɔlvɔm.

²⁸ Pepeye n caa?

Alv si: N nawa alv unɛ? Tete waali ké i tɔma si: Tɔ́ tɔɔ ma pɔɔɔɔ, ye pɛ fema, ue tu tɛsi i nyɔɔka. ²⁹ Ḿpɔ́yɔ́ tɔ tɔsa ma pɔɔɔɔ ŋke na tɔ́ tɔɔ. Tɛv fema na má tɔmɪ-i si, í kɔna i nyɔɔka na tɔ́ tɔɔ, uena í ŋmesi-ke.

³⁰ Wulav nu alv tɔm nti, uena í cɛli i wontu na laɔwakɛlle ke kolunɔ tɔɔ tɔna. Uena yɔlaa ná si i ka suu fɔlɔtɔnaa taka ké pɛ tɛ. ³¹ Uena wulav má kapuka si: Ye ma ta seti ilisee nyuu ke saɔa lɔɔ í tu-m wahala sɔsɔ.

Ilisee kpaala nyɔɔɔsi tem

³² Ilisee na icate sɔsaa pa we i te na pá tɔɔna kotuyu. Ue wulav kusa nɔɔɔlvɔle, na unɪ i tɔɔɔgi waali. Tillu ta tu tata, uena ilisee heeli sɔsaa mpe si: Yulɔkɔlv ilé i kusɔna nteye nɔɔɔlv si í kɔɔ í seti ma nyuu. Í tɔki nɔɔɔɔ, í taa ye-le na í svv. U tu nukɪ i maɔamaya i nɔɔhɛ tɔɔ ke tillu waali.

³³ Ilisee nɔɔɔ ta tiita atɛ, ue wulav yɔɔɔtaa kele si: Taca kɔnna-tuyv mpusi unɛ. Ue pepeye tu tasa tɛlvɔv ke i kiŋ?

7

¹ Ḿpɔ́yɔ́ ilisee cɔwa si: Taca yɔɔɔta si cele isɔntɔ taka, liyitee nyɔɔɔlvɔv kɔlvɔmuyv ke paa ya mulvɔm kilɔnaa naanvwa na naale, yaa tɔɔɔnaya pee kilɔnaa hiu na liyiti ke Samalii kuyaku taa.

² Ḿpɔ́yɔ́ lseyeli wulav yoo wontu tɔkɔlv nɔɔɔ tɔkpaɔv si: Paa Taca ká tvli isɔtɔnvɔv ke pɔɔɔ na kɔtɔɔv pee luli, pu la isu n yɔɔɔtvɔv tɔɔɔle? Ntɛna ilisee si: N ká ná ná nyá isɔpɔle. Ama n kaa waa pɛ taa ké.

Silii yoolaa sewa, na nyɔɔɔsi tem

³ Asilima kɔtɔɔ nyɔ́ma liyiti nɔɔɔlv i ká wenna Samalii icate nɔɔɔɔ, na awali tɔɔ. Mpuvɔle pa tɔma tɔma si: Ye tɔ caya cɛne, isu tɔ sɔpa yem. ⁴ Tɔv, anɪ ye tɔ tɔma si tɔ svvki icate taa, tu si nyɔɔɔsi ké, tɔɔɔnaya fei. Tɔ́ tu caya cɛne, pɛ taa pɛ taa unɔɔgi. Pɛ tɔɔ ue, tɔ́ tii kolontunaa tɔsikile. Ye pa tu kv-tv awusa.

⁵ Pɛ taanaa, uena pá tii Silii nyɔ́ma tɔsikile pa ta nu nɔɔɔlv tɔɔ.

⁶ Silii yoolaa ká nuwa kɔkɔte natɔɔɔgi, isu yoolaa tuutuuma, na pa keekɛnaa na pɛ kpaɔanɔɔ tɔɔ. Ntɛna pá heeli tɔma si: Isɔntɔ lseyeli wulav fɛla Icipiti na Hiti pɛ nyɔ́ma ke liyitee ké, na pá kɔɔ-tuyv yoonav. ⁷ Ilim tɔkaya, uena Silii yoolaa se na pá ye-le pa coka, na pa kpaɔanɔɔ na pa kpaɔasi.

⁸ Asilima kɔtɔɔ nyɔ́ma liyiti unɪ i tala Silii nyɔ́ma tɔsikile na pá svv cokɔle natɔli tɔ taa, na pá tɔɔ na pá nyɔɔ. Uena pá kuu liyitee na wɔla na wontu kususuutu, na pá polo pá ŋmesi tiili. Uena pá mɛli na pá svv lente taa, na pá kpaɔa wontunaa kɔpantv ke waani waani, na pá polo pá ŋmesi tɔtɔ.

Asilii yoolaa sewa na nyəḡəsi tɛ

⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pa tɔma si: Isu tɛ hikuyu tɔm kupantu ke saŋa isəntɔ na tɛ suna ta tu tɔ pɛ fei teu. Ye tɛ yelaa si pɛ nyaali na pɛcɔ tɛ heeli-ti, Isɔ ká hɔ ta ŋkraŋyɔ. Tɛ polo tɛ heeli-təyi wulav tɛ.

¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ asilima kutəŋ nyɛma mpe pa suv icate taa, na pá yaa yoolaa mpa pa taŋəyi icate nɔnɔḡɔ tɔ, na pá heeli-we si: Tɛ pola Silii yoolaa tɛsikile ntɛ tɛ ta na nɔḡɔlv. Pɛcɔ tɛ ta tu nu yulv nɔḡɔlv taŋ. Kraŋanəŋ na kraŋasi tike kɛ pa tamsaa, na coka we kpetɛ.

¹¹ Ulena icate nɔnɔḡɔ taŋlaa mpe pá yaa nɔḡɔlv, na pá tilina-i tɔm ntəyi wulav tɛ.

¹² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulav kula ahoo heka, na í tɔ i waali nyɛma si: Ma nyɛmá Silii nyɛma mpe pa taa layatu. Pa nyɛmá si nyəḡəsi pu-tv. Pɛ tɔw kɛ pa lu pa tɛsikile na pá polo pá ŋmeli tawa taa si, ye tɛ lu icate taa, ile pa kra-tv na tɛ isɛ. Na pá suv icate taa tɔtɔ.

¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulav waali nyɛma taa nɔḡɔlv ná tɔma si: Tɛ ləsi kraŋanəŋ kakpasɪ na tɛ tilina yɛlaa napəli, na tɛ ná mpi pɛ laki tɛna tɔ. Paa tɛ tu yela-we, paa si teitei kɛ isu icate taa yɛlaa tɛna.

¹⁴ Ulena wulav cɛla yooou keekɛnaa naaleɣe yoolaa, na pá polo Silii nyɛma ke pɛekuyv si pa naa. ¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pa tɛŋa pa nɔwɛɛ, haləna Yaatanɪ pɔḡɔ. Na pá hiiki wontunaa tuutuuma wei Silii nyɛma lɔna mpaav si, pɛ kaasi-we tɛfayafaya na pá se ləŋləŋ tɔ. Ulena pele pá məli na pá heeli-təyi wulav.

¹⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ icate nyɛma lu kpakpaa, na pá tii Silii nyɛma tɛsikile, na pá kuu wontu. Haləna yɛlaa pɛɛti mɔlv m kiloonaa naanwaa na naale, yaa tɔḡɔnaya pee kiloonaa hiu na liyiti ke liyitee nyəḡəlvɔv kulmuyv, isu Taca ka heeluyv-we tɔ. ¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulav kusa i yooou wontu tɔkvlv wei i tɛŋaya-i tam tɔ, si í polo na í feŋ na í ná mpi pɛ laki kuyaku taa kɛ icate nɔnɔḡɔ tɔ. Ama samaa wei i ka we tɛna tɔ, i paa-i nɔwɛɛ na í sí. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Isɔ kuyəḡɔtɔtɔ tɛlɔsvlv Ilisee ka yəḡɔta waatu wei lseyeli wulav kɔma na í mayana-i tɔ.

¹⁸ Waatu wei Ilisee ká heela wulav si: Cele isəntɔ waatu paa pɛɛti tɔḡɔnaya pee kiloonaa hiu na liyiti, yaa mɔlv m kiloonaa naanwaa na naaleɣe liyitee nyəḡəlvɔv kulmuyv ke Samalii kuyaku taa tɔ. ¹⁹ Yooou wontu tɔkvlv inɪ i cɔna si: Paa Taca ká tvli isəntɔvɔv ke pɔwəŋ na kutəḡɔv pee luli, pu la isu n yəḡɔtaa tɔḡɔle? Halɪ Ilisee tɔmɪ-i si: N ká ná ná nyá isəpəle, ile n kaa waa pɛ taa kɛ. ²⁰ Na tampana m̀p̀r̀ỳg̀ỳ pɛ lapa. Icate nɔnɔḡɔ samaa fɛla-i kɛ na í sí.

8

Sunem alv tɔm tɛnaya

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ kuyaku nakvli, Ilisee tɔma Sunem alv wei i pəyaya i ka feesaa tɔ si: Nyana nyá təyaya nyɛma, í lu cəne. Í polo timpi í caaki tɔ na í caya. Mpi tɔ, Taca caa i kɔna nyəḡəsi ke lseyeli tetv taa kɛ pusɪ naatosompəḡɔlaya.

² Ulena alv inɪ na i nyɛma pá polo pá caya Filiisi nyɛma tetv taa. Pusɪ naatosompəḡɔlaya ke pa caya isv Isɔ kuyəḡɔtɔtɔ tɛlɔsvlv ka heeluyv-i tɔ. ³ Pusɪ nsɪ si sikaa, ulena pá məli pa tetv taa. Ulena pá pɔwəŋ wulav ke pa təyaya na pa tawa tɔm.

⁴ Waatu inɪ i taa kɛ wulav yəḡɔtaɣana Ilisee tɔmlɛ tv Kehasi. Na í pɔwəŋ-i si: Kɛɛsi piti tɔma nna Ilisee ka lapa tɔ. ⁵ Ulena í keesəyi-i pəyaya ŋka Ilisee ka feesaa tɔ ka tɔm. Ule alv na i pəyaya ŋke pa tala wulav tɛɣele, na pá pɔwəŋ-i pa təyaya na pa tawa tɔm. Ntɛna Kehasi si: Aŋhaa, ta caa, alv inɛ i pəyaya kanɛɣe Ilisee ka feesaa.

⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulav pɔwəŋ alv na alv keesɪ-i pɛ tɛna. Ulena í heeli i yɛlaa taa wei i wɛna naani ke teu tɔ si: Paasəna alv inɪ i tɔm nti. Pá məŋna-i i nyɛm tɛna. Pá cɛle-i i tawa kulvlv kasəyaya ke pɛ kraŋav too i fei tɔ.

Ilisee na Hasayeli pa tɔm

⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ waatu nɔḡɔlv, Ilisee pola Tamasi. Ulena pé pana pé wukaya Silii wulav Pɛnɪ-Hatati. Ulena í nu si Isɔ kuyəḡɔtɔtɔ tɛlɔsvlv kɔma icate taa. ⁸ Ulena í kusɪ i waali tv Hasayeli si: Pona Ilisee ke kuvɔv. Pɔwəŋa-i si: Maa si yaa maa kulɪ?

⁹ Ǫpúgú Hasayeli səgəla Tamasi taa kɔpampam ké yooyoonaa nule si i haaki ilisee. I tala ləo kuyəgətutu teləsul kiŋ, ulena í tə si: Nyá pəyalu Silii wulav Peni-Hatati kusəna-m si, má kəə má pəəsi-ŋ si i ká si yaa i ká kuli?

¹⁰ Ntəna ilisee si: Polo na n heeli-i si, i ká kuli. Ama Tacaa hula-m si, paa pu la isəna i ká si.

¹¹ Ǫpúgú ilisee isentaa layasa kpakpaa, na í nyəni Hasayeli təpiŋ na í naali wula.

¹² Ntəna Hasayeli si: Pepe lapa ta caa?

Mpuyule ilisee si: Ma tɛma nav ke isəna n ká sə kəkə ke lseyeli nyəma koloosi acalee tə. N ká lentɪ pa ifepiya, na n felɪ pa piya ke nəðee, na n yəki ahusitonaa lotu. ¹³ Kelena Hasayeli si: Haya kuhulumaya má, lɛye ma nawa pə toŋ? ilisee si: Tacaa heela-m si n ká pəsi Silii nyəma wulav.

¹⁴ Ǫpúgú Hasayeli kpema, ulena wulav pəəsi-i si: ləo kuyəgətutu teləsul heela-ŋ suwe? Mpuyule si: I heela-m ké si n ká kuli.

¹⁵ Ama tɛv fema, ulena Hasayeli lii kunti ke lum na í takɪ wulav isentəə na í sí. ulena unɪ i təgə kawulaya ke i lonte.

Yuta wulav Solam təm
(Kutəəsutu II 21:2-20)

¹⁶⁻¹⁷ lseyeli wulav Akari pəyalu Solam kawulaya pənaɣa kakpasɪ nyəŋka taa ké Yuta wulav Sosafati pəyalu Solam, ná təgə Yuta kawulaya ke Yosalem taa ké pusi pələfei naanɔwa. I lulɔɣu pusi wɛ hiu na naanɔwa na naale ke waatu unɪ. ¹⁸ Ǫpúgú i təma teitei isu lseyeli awulaa Akari wɛ. Halɪ unɪ i tu kraɣana ílé i pɛlə, na í la mpi pə ta maya Tacaa tə. ¹⁹ Paa na mpv Tacaa ta tisi na í wakəli Yuta kawulaya. Mpi tə, i ka tɛma i təmle tu Tafiiti ke heeluyɔ ké si, nyá lulɔɣu nyəma ká təkɪ kawulaya ke Yosalem ke tam na pá kaasəɣi təma.

²⁰ Yuta wulav Solam unɪ i waatu taa ké ltəm nyəma kula i təə, na pá kpa pa təɣi pa wulav. ²¹ Ǫpúgú Solam na i yoolaa na pa yoou keekɛnaa, pa pola-wɛɣe yoonav ke Sayii tɛtu taa. ulena pɛle pá ta-wɛɣe kotaya. Ama ahoo naali mpe pa tii ltəm nyəma mpa paa tama-wɛɣe kotaya tə pa təə na pá yoonawé. ulena Yuta yoolaa se na pá kpé. ²² Pə kraɣav waatu unɪ təgə ltəm nyəma lu Yuta nyəma niŋ taa, na pá wɛɛ pa ti təə.

Ǫpúgú Lipina icate nyəma ná lapa mpv tətəgə waatu unɪ i taa.

²³ Pa keesa Solam təmnaa lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. ²⁴ Waatu wei i səpa, ulena pá pimi-i pa təyaya pəlaav taa ké Tafiiti tɛ.

Yuta wulav Ahasiya təm
(Kutəəsutu II 22:1-6)

²⁵⁻²⁶ lseyeli wulav Akari pəyalu Solam kawulaya pənaɣa naanɔwa na naale nyəŋka taa ké Yuta wulav Solam pəyalu Ahasiya ná pəsa wulav ke Yosalem ke pənaɣa kulumaya tike. I lulɔɣu pusi ka wɛ hiu na naale ke waatu unɪ i taa. I too ka ké lseyeli wulav Omili lulɔɣu taa tu, pa yaaki-i si Atalii. ²⁷ ulena í tó isayatu taa ké teitei isu i alv lulɔɣu nyəma Akari wɛ. Na í lá mpi pə ta maya Tacaa tə.

²⁸ Ǫpúgú Solam na Ahasiya pa lapa nəgə kulumaya, na pá polo Silii wulav Hasayeli ke yoonav ke Laməti icate ke Kalaati tɛtu taa, na pá kú Solam. ²⁹ ulena í məli Sisilee si pá lapi-i kəələ. Ǫpúgú Yuta wulav Ahasiya pola-i sɛɛv.

9

Pa kpa Yehu ke kawulaya

¹ Ǫpúgú kuyaku nakuli, ilisee yaa ləo kuyəgətutu teləsəlaa taa səkpɛlu nəgəlv, na í təmɪ-i si: Mv nim kate nyəm pəne, na n ləgə nyá ti tɛcav ke Laməti ke Kalaati tɛtu taa.

² Na n mayana Sosafati pəyalu Yehu, unɪ i kɛna Nimsi saali. Ye n talaa ulɛ n yaa-i i tike ke naŋ nakuli kv taa. ³ ulena n pəli nim ke i nyuyv taa. ulena n heeli-i si: Ma kra-ŋ lseyeli wulav. N tɛma mpv, n tulɪ nənəgə na n se kpakpaa.

⁴ Ǫpúgú lso kuyəgətutu teləsulɔ səkpelu inɪ ɪ tɛwɔ Lamətɪ kɛ Kalaatɪ tɛtu taa. ⁵ ɪ tala tənɔ, ɪlɛna ɪ maɣana lseyɛli yoolaa nyuɣu nyáma kotaa. Ntɛna ɪ tó sɪ: Ta caa, ma caa ma na-ŋ təm. ɪlɛna Yehu sɪ: Ta taa awe? lso kuyəgətutu teləsulɔ sɪ: Nyá maɣamaya.

⁶ Ǫpúgú Yehu kulaa na ɪ pona-ɪ tɛyaya, na lso kuyəgətutu teləsulɔ pəli ɪ nyuɣu taa kɛ nim. Na ɪ təmɪ-ɪ sɪ: lseyɛli lso Tacaɔ yəgətɔɔ sɪ, má kpana-ŋ sɪ ɪ pəsi ma yəlaɔ lseyɛli nyáma wulav. ⁷ Na ɪ kú nyá caa kupəŋ Akarɪ lɔlɔɣu nyáma tənɔ. ɪlɛ pə lɛɛta lso kuyəgətutu teləsəlaɔ na ma təmle nyáma mpa mpa Sesapɛɛli kɔwa tɔ pa səm nté. ⁸ Maa kɔ Akarɪ tɛyaya apalaa tənaya. Paa piya paa səsaa. ⁹ Maa lana ɪ yəlaɔ kɛ ɪsu ma lapəna Nepatɪ pəyalɔ Solopuwam na Ahiya pəyalɔ Pasa pa nyáma tɔ. ¹⁰ Pə kaasa Sesapɛɛli tɔ, nəɣɔlɔ kaa pimi-ɪ. Hasɪ ká təɣɔna-ɪ Sisilee haləm taa.

lso kuyəgətutu teləsulɔ tɛma Ǫpúgú yəgətaya, ɪlɛna ɪ tɔli nənəɣɔ na ɪ se.

¹¹ Ǫpúgú Yehu luwa na ɪ məli ɪ taapalaa kiŋ, na pɛle pá pəsɪ-ɪ sɪ: Pulɔpɔ lapaya? Wentiyi kraŋtu inɪ ɪ caakəna-ŋ ye? Yehu sɪ: Ǫɔ, pə taya natəli se. Anɪ ɪ nyəmá lso kuyəgətutu teləsəlaɔ mpe pa tɔɔ. ¹² ɪ taapalaa sɪ: N cəsəɣɪ kɛ. Heeli-tuɣu nti ɪ heela-ŋ tɔ. Yehu sɪ: ɪ heela-m təmnaɔ pəyalɛ kɛ. ɪlɛna ɪ heeli-m ma maɣamaya ma nyəntu sɪ, Tacaɔ tɔma sɪ ɪ kra-m lseyɛli wulav.

¹³ Tənayaɔle pa tənɔ pa wəɣɔsa pa kraɪnaɔ, na pá pə-wɛɣɛ kumte tɔɔ na Yehu caya, na pá hulɪ akantəle na pa tənɔ pá wilitɪ na pá tɔ sɪ: Yehu, mə na tɛtu.

Yehu kuyɔ kɛ Solam na Ahasiya

¹⁴⁻¹⁵ Waatu nəɣɔlɔ lseyɛli yoolaa tənɔ ka taŋa Lamətɪ ɪcatɛ kɛ Silii wulav Hasayɛli tɔɔ. Halɪ pə kú Solam na ɪ polo Sisilee na pá fɛkɪ-ɪ.

Yosafatɪ pəyalɔ kɛlɛ Yehu, pəyɛle Nɛmsɪ saali kɛlɛ. Pa tɛma Yehu kɛ kawulaya kraɔ, ɪlɛna ɪ kulɪ Solam tɔɔ. Na ɪ tó ɪ taapalaa sɪ: Ye ɪ wɛ ma tɔɔ, ɪlɛ ɪ taa yɛle na nəɣɔlɔ fiti na ɪ polo Sisilee, na ɪ heeli nti tɔ lapa cənɛ tɔ.

¹⁶ ɪ tɛma mpɔ, ɪlɛna ɪ kra ɪ kɛkɛ tɔɔ na ɪ tɛɛ Sisilee. Tənaya Solam həntaa, na Yuta wulav Ahasiya polo-ɪ wiiluyɔ. ¹⁷ Ǫpúgú Sisilee kutuluyɔ səsəwɔ nyuɣu taa taŋlɔ loosa Yehu na napələɣɪ ɪ waali. ɪlɛna ɪ tili na pá heeli wulav sɪ: Ma loosa napəli na pá kəŋ. Ntɛna wulav sɪ: Tili kraɣanɔ cayaɔ na ɪ səŋ-wɛ na ɪ pəsɪ-wɛ sɪ: Alaafəya kɛlɛ?

¹⁸ Ntɛna kraɣanɔ cayaɔ náá tɛɛ na ɪ pəsɪ-ɪ sɪ: Wulav sɪ má pəsɪ-mɛ sɪ alaafəya kɛlɛ? Ntɛna Yehu pəsɪ-ɪ sɪ: Nyá təm suwɛɣɛ pə taa? Tu ta waali.

Mpuyɔlɛ kutuluyɔ səsəwɔ taŋlɔ sɪ: Tillu sula-wɛ na ɪ saali tənɔ.

¹⁹ ɪlɛna Solam tili kraɣanɔ naalɛ nyəŋ na ɪ sulɪ-wɛ, na ɪ pəsɪ-wɛ tətɔ sɪ wulav sɪ: Alaafəya kɛlɛ? Ntɛna Yehu pəsɪ-ɪ sɪ: Nyá təm suwɛɣɛ pə taa? Tu ta waali.

²⁰ ɪlɛna taŋlɔ sɪ: Tillu naalɛ nyəŋ sula-wɛ, na ɪ saali tənɔ. Pəyɛle pa nəɣɔ tɔɔ tu caya ɪ kɛkɛ kɛ ɪsu kraŋtu, pə kaa laŋ Yehu.

²¹ Tənayaɔle wulav yɛlaɔ na pá kpɛɛli ɪ kɛkɛ na ɪ kra. Na Yuta wulav Ahasiya naa kra ɪ nyəŋ tɔɔ tətɔ. ɪlɛna pá sulɪ Yehu kɛ Napətɪ haləm kiŋ kɛ Sisilee.

Yuta wulav Solam səm

²² Mpuyɔlɛ wulav pəsɔɔ Yehu sɪ: Alaafəya wɛɛ? Ntɛna Yehu sɪ: Anɪ n nyəmá teu sɪ nyá too Sesapɛɛli wɛɛ na ɪ təŋa tuŋ laav na topotopo tɛma. ɪlɛna ɪ pəsəɣɪ-m sɪ: Alaafəya wɛɛ?

²³ Tənaya Solam pəsaa na ɪ seeki na ɪ kiisiɣɪ sɪ: Ahasiya se yoo, ɪ lukɪ ma waali kɛ.

²⁴ Ǫpúgú Yehu yɛla nyəmlɛ kɛ kraɔkraɔ, na ɪ yaya-tɛɣɛ Solam asəŋkpekɪŋ heku taa, na ɪ tɔli ɪ fulaya. ɪlɛna ɪ hotɪ ɪ kɛkɛ taa təkɪlim. ²⁵ Ntɛna Yehu yəgətɪ ɪ sənlu Pitikaa sɪ: Kraɣa-ɪ na ɪ pɛti Napətɪ haləm taa. Təsɪ nti Tacaɔ ka heela ɪ caa Akarɪ kɛ kuyəŋku ta naalɛ tɔ caya kraɣanəŋ na tɔ sukɪ-ɪ tɔ ²⁶ sɪ: Tɛtɛ ma nawa ɪsəna n kɔwa Napətɪ na ɪ pəyalaa tɔ. ɪlɛ ma tuuki sɪ, ɪsu ma həma Solam ŋkraŋɣu kɛ taalɛ nté tɔ taa. ɪlɛna Yehu tasa sɪ: Pə tɔɔ tɔ, kraɣa-ɪ na ɪ pɛti taalɛ nté tɔ taa kɛ teitei ɪsu Tacaɔ ka heeluyɔ-ɪ tɔ.

Yuta wulav Ahasiya səm
(Kutəsɔtu II 22:7-9)

²⁷ Waatu wei Yuta wulav Ahasiya nawa Solam sɔm, ɪlena í seeki na í mələɣəna Pɛti-Kaa həɣəlvu tɔɔ. Na Yehu náá tó ɪ waali, na í tó ɪ taapalaa si: Í kú ɪlé tɔtɔ. Ḿrúyú pa yaya-ɪ nyəmá, na í we keeke taa, na í kraaki Kuuli ke Ipəleyam cɔlɔ. Paa na mpv, na Ahasiya se na í tala Mekito na í sí təna. ²⁸ ɪlena ɪ təmlɛ nyóma tu-ɪ keeke taa, na pá pona-ɪ Yosalem. Na pá pimi-ɪ pa təyaya pəlaav taa ké Tafiiti tɛ.

²⁹ Akari pəyalv Solam kawulaya pənaɣa naanɔwa na kulɔm nyəŋka taa ké Ahasiya ka pəsa Yuta wulav.

Sesapɛɛli sɔm

³⁰⁻³¹ Ḿrúyú Sesapɛɛli nuwa tə təna nti tə lapa tɔ. ɪlena í lvu ɪ nyɔɔsi, na í tó kacɔka wontu, na cəlavnaa. Yehu talaa na í svuki ɪcate taa na alv ɪnɪ ɪ na-ɪ, ɪlena í má kapuka si: Wulav kulv Simili nyá. Alaafəya wɛɛ?

³² Yehu kusa ɪsɛ, ɪlena ɪ ma kapuka si: Awe wenna ma tɔɔ?

Ḿrúyú kawulaya təyaya taa apalaa naani nyóma napələɣi naale, na tooso nyəŋna pətote. ³³ Ntəna Yehu tɔ-wɛ si: Í ləɣɔ alv ɪnɪ na pətote.

ɪlena apalaa mpe pá tusi Sesapɛɛli, na í hoti na Yehu təŋ ɪ tɔɔ na keeke. Na caləm ya kolɔŋa na kraɣanəŋ tɔɔ.

³⁴ Ḿrúyú Yehu svv kawulaya təyaya taa, na í təɣɔ na í nyɔɔ, na í tɔ ɪ taapalaa si: Í pi alv mpusi tu ɪnɪ. Mpi tɔ, ɪ ka ké wulav pɛɛlɔ.

³⁵ Pa luwa Sesapɛɛli pim, ɪlena pá mayana nyumpəɣəlaya na ntantakəŋ na nəntaaləŋ tike. ³⁶ Pa məlaa na pa heeli-təɣi Yehu, ɪlena í tó si: Ḿrúyú Tacaa ka heela Tisipe ɪsɔ kuyəɣɔtutu tələsulv Ilii na ɪ yəɣɔti si: Hası ká taɣamı Sesapɛɛli ke Sisilee haləm taa. ³⁷ Na pa lɔ ɪ timpi wɛ kaasaa təɣɔ haləm taa, ɪsu pa hutuyu hute tɔ. Nəɣɔlv kaa nyəmɪ-ɪ.

10

Akari təyaya nyóma kuyv

¹ Akari lvlvu nyóma ka wɛ nutoso na naanɔwa ké Samalii taa ké. Ḿrúyú Yehu ŋmaa lɛɛtəli ke ɪcate nyuvu nyóma na tə sɔsaa, na mpa pa tuwa si pa sɛɣesəɣi Akari lvlvu nyóma mpe tɔ si: ² Mə paasəɣəna na wulav lvlvu nyóma piya. Na í wena keekenaa, na kraɣanəŋ, na yoou wontu na í wɛ kolɔŋa ɪcate taa. Mpv tɔ, ye í hika takəlaya kanɛ, ³ ɪlɛ í nyəni wulav lvlvu nyóma mpe pa taa, na í kra wulav ke wei ɪ pəsəɣi, na í mɔna kawulaya tɔ na í kentiɣi í na ɪ lvlvu nyóma pa tɔɔ.

⁴ Mpvɣule səɣəntv kra pa təna na pa təŋ təma si: Taɣale mpa? Awulaa naale ná tá pəsi-ɪ kacəŋfana tá na? ⁵ ɪlena wulav təyaya nyuvu tv, na ɪcate sɔsɔ na sɔsaa, na sɛɣesəlaa pa heeli Yehu si: Tə ké nyá təmlɛ nyóma ké. ɪlɛ nti n ká tu-tv təɣɔ tu la. Tu tasəɣi nəɣɔlvu kraɔ. La mpi pə maya-ŋ tɔ.

⁶ Ḿrúyú Yehu ŋmaa-wɛɣɛ lɛɛtəli naale nyəŋ si: Ye í ká wɛɛ ma waali na í təkəɣi ma kutvutv, ɪlɛ í seti wulav lvlvu nyóma təna nyɔɔŋ, na í kəna-m cele ɪsəntɔ teitei.

Pəyele Samalii wulav lvlvu nyóma nutoso na naanɔwa ka wɛ ɪcate yəlaa sɔsaa kin na pá təkɪ-wɛ.

⁷ Waatu wei sɔsaa mpe pa nawa Yehu lɛɛtəli, ɪlena pá koti wulav lvlvu nyóma nutoso na naanɔwa ɪnɪ. Na pá siki pa nyɔɔŋ ke təkəŋ taa, na pá pona Yehu ke Sisilee. ⁸ Ḿrúyú tillu heela Yehu si: Pa kəna nyɔɔŋ ɪnɪ. ɪlena Yehu tó si: Í kaa-ɪ huwa naaleɣɛ ɪcate nənəɣɔ. Haləna pé nyaali. ⁹⁻¹⁰ Tɛv fema tanaŋ, ɪlena í lu ɪcate nənəɣɔ, na í tó samaa si: Mə paa fɛi təm tənɛ tə taa, maɣale təm tv. Mpi tɔ, má kuləna Solam tɔɔ na má kv-ɪ. Ama pane pa təna ɪsəntɔ, awe ná kú pɛɛ? Mpv tɔ, ma caa si í nyi si nti Tacaa yəɣɔta Akari na ɪ lvlvu nyóma tɔɔ tɔ, tə ta saali yem. ɪ yoosa-təɣi ɪsu ɪ ka heeluyv ɪsɔ kuyəɣɔtutu tələsulv Ilii na í yəɣɔti tɔ.

¹¹ Ḿrúyú Yehu kuwa Akari lvlvu nyóma mpa pə kaasaa na pá wɛ Sisilee tɔ. Paa ɪ waali nyóma təna, na ɪ lvlətanaa, na ɪ kətəlaa, ɪ ta yeke paa kulɔm.

Yuta awulumpiya kuyu
(Kutəsutu II 22:8)

¹² Mpyó Yehu tu Samalii mpaav, na í tala Tiikilaa tásikile. ¹³ Ulena í suli Yuta wulav Ahasiya luluy nyáma na í pəəsi-we si: Í ké le nyáma ke ye? Pəe si: Tə ké Ahasiya luluy nyáma ké. Tə kəma Sesapeeli piya na pa luluy nyáma mpa pə kaasaa təy səe ké.

¹⁴ Tənaɣale Yehu mpa kapuka si: Í kpa-we na pa ise.

Ulena Yehu taapalaa kpa-we, na pá lentu-weye Tiikilaa tásikile ləkə kiŋ, na pá peti-weye ləkə in i taa. Pa we yəlaa nule na naale, nəɣəl ta fiti.

Yehu sulu ke Yonatari

¹⁵ Mpyó Yehu təma pəcə, ulena í ná Lekapii pəyalu Yonatari na í kəŋna i tə. Ulena í sɛɛ-i na í pəəsi-i si: N we ma tə isu ma weu nyá tə tə? Ílé si: ɛɛ. Yehu si: Ye mpu tə ha təmaɣa niŋ.

Pa təma təmaɣa niŋ hav, ulena Yehu kpaɣa-i kəeke taa ¹⁶ na í tó si: Təŋi-m na í ná isəna ma luy su Tacaa təmle lapu tə.

Ulena Yehu kpaɣa-i i kəeke taa. ¹⁷ Waatu wei pa tala Samalii ulena Yehu tɛəsi kuyu ke Akari luluy nyáma, mpa paa kaasa təna tə. I ku-weye teitei ké isu Tacaa ka heeluyu isə kuyəɣətutu teləsul Ilii tə.

Yehu kuy ke Paali laatu

¹⁸ Mpyó Yehu kota Samalii nyáma na í tó si: Wulav Akari ka laawa tuy Paali ké. Ama maa laa-i na pá kəli mpu. ¹⁹ Ulena Yehu tó si: Í koti Paali in i kətəlaa, na i kuyəɣətutu teləsəlaa, na laalaa tənaya ma kiŋ. Pə taa sə nəɣəl. Ma laki tuy ŋkuy acima ké. Mpu tə, ye wei i fei isu pa ku-i.

Acilayatu ke Yehu lakaya mpu si í hiki tuy ŋku ku laalaa təna. ²⁰ Pə tə ké i kota yəlaa ke Paali kotuy səsəv. ²¹ Ulena pá tili lseyeli təna taa na ku laalaa koti, pə ta sə paa kulum. Na pá su kutuluyu. ²² Mpyó Yehu təma tuy ŋku ku paasənlaa si: Í cəla laalaa tənaya pa wontu kususuutu. ²³ Pə waali ké Yehu na Lekapii pəyalu Yonatari pa su tuy kutuluyu taa, na pá pəəsi ku laalaa təna si: Ntəŋ í wəna naani ké teu si lseyeli isə sɛel nəɣəl i ta siti mə taa cənɛ?

²⁴ Mpu tə, na Yehu su yoolaa nunaasa na awal tə. Na í heela-we si: Maa tó tuy laalaa tənaya mə niŋ taa. Ye wei i yela kulum na í fiti pntu ká si i lonte. Mpyó i na Yonatari pa polaa na pá la ciikuy kətaya na kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. ²⁵ Pa təma mpu, ulena Yehu heeli yoolaa na pa nyuy nyáma si: Í su na í kú pa təna. Nəɣəl í ta fiti na í lu.

Mpyó pa ku-we na pá lə-we na awal tə. Ulena pá su kutuluyu ŋku ku naŋ lələ nyəŋku taa ²⁶ na pá ləsi tesikasi kulalaasi na awal, na pá wə kəkə. ²⁷ Na pá yəki pəle kusikile na kutuluyu, na pá pəsi icate hute ke haləna saŋa.

lseyeli wulav Yehu təm

²⁸ Mpyó Yehu kpiisa tuŋ laav ke lseyeli kawulaya taa. ²⁹ Paa na mpu tə, i lapa isayatu ke teitei isu Solopwam. Solopwam ka tusina lseyeli nyáma na pá laa wəla nawee ke Petəeli na Taŋ.

³⁰ Mpyó Tacaa təma Yehu si: Ma sama, n lapa nti maa suwa si maa həna Akari na i təyaya nyáma pa ŋkraŋuy tə. Pə tə ké nyá piya piya ká ləeti nyá lonte taa, na pá təkə kawulaya na pá kaasəy təma. Haləna pa luluy loosi ke liyiti.

³¹ Ama Yehu ta təŋ isə Tacaa kiŋ ke teu na lotu kulumtu. I ta lə tuŋ laav mpi pə taa Solopwam ka tusa lseyeli nyáma tə.

³² Waatu in i taa ké Tacaa yəlaa na Sili wulav Hasayeli su lseyeli nyáma tetu təy. ³³ Na pá ləeki Yaatan ilim təlule tə na Alowee tetu na ilim ntəy tə nyəntu. Pə kpaɣav Kalaati na Pasəŋ pa tetu nti tə taa Lupəŋ na Katu na Manasee pə nyáma ka wəe tə.

³⁴ Pa keesa Yehu tǎmnaa lentǎnaa, na ɪ kɔlapǎm, na ɪ apalɔtu tǎm ke Yuta awulaa takǎlaya taa. ³⁵⁻³⁶ ɪ tǎyǎ kawulaya ke pusi pǎlefei hiu ke Samalii ke lseyeli taa. ɪ sǎpa, ɪlena pǎ pimi-ɪ Samalii. ɪlena ɪ pǎyalɔ Sowakasi læeti ɪ lonte.

11

Yuta wulav alɔ nyǎh Atalii tǎm
(Kɔtǎɔsɔtu II 22:10-12)

¹ Waatu wei Yuta wulav Ahasiya too Atalii nuwa si ɪ pǎyalɔ Ahasiya sǎpa, ɪlena í kó wulav tǎyaya nyǎma tǎna. ² Pa kukaya mpɔ, ɪlena Solam pǎelɔ Yosepa, Ahasiya neu, la kookali na í ɲmulɪ ɪ taalɔ pǎyaya Sowasi. Na í seena na í ɲmesi í na ɪ nukɔlɔ ke lso tǎseele naɲ kuhǎntɔyɔ nakɔli kv taa. Atalii ta nyɪ ka tǎɔ, halǎna ká fiti kulaa mpɛ. ³ Mǎpúyú pa saala lso tǎseele taa tǎnaya pusi naatoso, na Atalii tǎki kawulaya.

Pa kpa Sowasi ke kawulaya
(Kɔtǎɔsɔtu II 23:1-21)

⁴ Pǎnaya naatosompǎyǎlaya nyǎhka taa ké kǎtɔlɔ Yoyata kota wulav taɲlaa, na taɲlaa lelaa nyuyɔ nyǎma, na í pona-weye lso tǎseele taa. Na í na-we pǎ pǎeli nǎyǎ na tuunav, na í hulɪ-weye wulav pǎyalɔ. ⁵ ɪlena í tǎ-we si: í faɲa mə taa mpɔ pa laki tǎmlɛ ke kuyaku kuhǎesɔyɔ wule tǎ, pa taa ké kpeka tooso. Kancalaya nyǎnte í taɲ wulav tǎyaya. ⁶ Naale nyǎnte ke Suuu nǎnǎyǎ, na tooso nyǎnte ke taɲlaa waali nǎnǎyǎ tǎtǎ. Kpeka anɪ a tooso, á ká taɲyǎna wulav tǎyaya, na á kaasayi tǎma. ⁷ Pǎ kaasa mə kpeka sǎsǎna naale, wei u laki tǎmlɛ ke kuyaku kuhǎesɔyɔ wule tǎ. Pǎle paa taɲna lso tǎseele ke timpi wulav kɔfalɔ weɛ tǎ. ⁸ Yoolaa tǎna ká tǎki pa yooɔ wontu ke pa niɲ taa ké, na wulav í we timpi, pa we ɪ waali. Ye yɔlɔ kraɪ tu í kǎtǎna-we pǎ kv-ɪ.

⁹ Mǎpúyú taɲlaa nyuyɔ nyǎma lapa teitei isɪ kǎtɔlɔ Yoyata ká heeluyɔ-we tǎ. Pa kota yoolaa mpɔ pa laki tǎmlɛ ke kuyaku kuhǎesɔyɔ wule tǎ, na mpɔ paa laki kuyaku ɲkuyɔ tǎmlɛ tǎ, na pǎ polo Yoyata kiɲ. ¹⁰ Mǎpúyú Yoyata cǎla-weye wulav Tafiiti ɲmantaasi, na ɪ kǎlalɛ wei ɪ ka we lso tǎseele taa tǎ. ¹¹ ɪlena yoolaa pɔli lso tǎseele isentaa ɲkulɔɲa kanɛ, na pǎ polo lɛɲka, na pǎ taɲa wulav. ¹² Mǎpúyú Yoyata læsa Sowasi na pǎ temi-ɪ kawulaya ntenuyu. Na pǎ cǎle-ɪ kiɲ takǎlaya, na pǎ pǎli ɪ nyuyɔ taa ké nim, na pǎ kra-ɪ wulav. ɪlena yǎlaa tǎna sɔv pa niɲ taa ké mapɔ na pǎ wilitiyi na pǎ sǎeki-ɪ si: Mǎ na tǎtu wulav.

¹³ Waatu wei Atalii nu taɲlaa na samaa kǎkǎte ɲté, ɪlena í polo pa kiɲ ke lso tǎseele taa.

¹⁴ Mǎpúyú ɪ loosa pǎyaya ke awulaa tǎsǎɲlɛ. Na wulav waali nyǎma, na akantɛɛ hullaa sǎɲa ka kiɲ, na pǎ hulǎyi akantɛɛ na samaa náá ɲmaalǎyi. Tǎnaya Atalii cǎla ɪ wontu, na í ma kapuka si: Waali luɔ nté, waali luɔ nté.

¹⁵ Yoyata ta sǎɔli si pǎ kv-ɪ lso tǎseele taa. Pǎ tǎɔ ké ɪ tǎma nyuyɔ nyǎma si: í læsi-ɪ kǎpɛɲa, na wei í tǎɲa-mɛ, ɪlɛ í kó pɔntɔ.

¹⁶ ɪlena pǎ læsi Atalii na pǎ pona-ɪ kawulaya tǎyaya kǎpǎanǎɲ nǎnǎyǎ na pǎ kv-ɪ.

¹⁷ Mǎpúyú Yoyata lapa na Taca, na wulav, na samaa, pa pǎeli nǎyǎ si, pǎ la na pǎ pǎsi ɪ nyǎma. Na í la tǎtǎ na wulav na samaa pǎ pǎeli nǎyǎ lɛɲka. ¹⁸ Mǎpúyú samaa polaa na pǎ yǎki tɔyɔ Paali kutuluyɔ, na kǎtasi tǎlatɛnaa na pǎ læsǎɲ. Na pǎ kó pǎ kǎtɔlɔ Matan ke kǎtasi tǎlatɛnaa kiɲ. Pǎ waali ké Yoyata kǎpawa mpɔ paa taɲ lso tǎseele tǎ.

¹⁹ Mǎpúyú Yoyata kota yoolaa nyuyɔ nyǎma, na wulav taɲlaa, na taɲlaa lelaa, na samaa tǎna si pǎ kǎyaya wulav ke lso tǎseele taa, na pǎ si-ɪ na pǎ taɲna taɲlaa nǎnǎyǎ, na pǎ pona-ɪ kawulaya tǎyaya taa. Waatu wei Sowasi caya kawulaya kumte tǎɔ, ²⁰ ɪlena pa tǎna pa ɲmaalǎna laɲhɔlɔmlɛ.

ɪlena ɪcǎte caya tǎpamm ke Atalii sǎm waali.

12

Yuta wulav Sowasi tǎm
(Kɔtǎɔsɔtu II 24:1-3)

¹⁻² Iseyeli wulav Yehu pənaya naatosompəɣolaya nyəŋka taa ké Sowasi lɔlɔɣu pusi ná yoosa naatompəɣolaya tətə. ɪlena í təɣə kawulaya ke Yosalem ɪcate taa ké Yuta tetu taa ke pusi nule. ɪ too ka ké Pɛɛsɛpa tu ké, na pá yaaki-ɪ si Sipiya. ³ Ḿpúyú Sowasi lapa mpi pə maya Tacaa təɣə haləna ɪ səm. Mpi tə, Yoyata ka sɛɣɛsa-ɪ teu ké. ⁴ Paa na mpv ɪ ta wakəli təkətələnaa, yəlaa pukaya tam ké na pá laaki na pá wəki tulaalvnaa.

Sowasi tayana ləɔ təsɛɛle

(Kvtəəsutv II 24:4-14)

⁵⁻⁶ Ḿpúyú kuyaku nakvli Sowasi təma kətəlaa mpe si: Pə wɛɛ ké si, liyitee paasənlaa í kpeyeli liyitee nna pa kəŋna ləɔ təsɛɛle taa si pá lana təmle tə. Yaa ləɔ təsɛɛle lampuu, yaa wena pa hana luɣu kvlbmɣv tə, na pá tayanna timpi timpi pə nəɣəsənaa tə.

⁷ Haləna pá tala Sowasi kawulaya pənaya hiu na tooso nyəŋka, kətəlaa ta tayənəta ləɔ təsɛɛle tiili. ⁸ Ḿpúyú wulav yaa kətulv Yoyata, na ɪ taapalaa na í pəəsɪ-wɛ si: Pepe təw ké ɪ tá tayənɪ ləɔ təsɛɛle? Pə təw tə, liyitee paasənlaa kaa tasa-mɛɣɛ-yɛɣɛ cɛlvɣv. Paa su-yɛɣɛ na pá tayanna ləɔ təsɛɛle nté.

⁹ Ḿpúyú kətəlaa tisaa si pa kaa tasa liyitee mɣv ke paasənlaa kiŋ. Pə́cɔ pa kaa paasəna ləɔ təsɛɛle tayənɣv.

¹⁰ Ḿpúyú kətulv Yoyata caa atakaa nəɣəlv, na í tulɪ-ɪ púyú na í su kətaya təlate kiŋ ke ləɔ təsɛɛle nənəɣə ntəɣəŋ təw. ɪlena í tú kətəlaa nənəɣə tənlaa si ye wei í kəna ləɔ təsɛɛle liyitee, ɪle pa tu-yɛɣɛ atakaa ɪni ɪ taa. ¹¹ Pə́ suwa ɪle pa yaa wulav takəlasɪ ŋmaalv, na kətəlaa nyvɣv tu, na pá maɣasi-yɛ. ¹² Pə́ nyə́má wena a nyvɣv, ɪle pa cɛla-yɛɣɛ təma lataa təw feŋlaa, na pɛle pá feli tayənlaa, na kaafəntanaa, ¹³ na tetv ŋmalaa, na pɛ saakəlaa. ɪlena pá yana taasi na pɛ kusaakɛɛ, na pá feli kəma lenna nna pa təɣə pə təm taa tə.

¹⁴ Pa ta kpaɣa liyitee anɪ a taa, na pá luna ləɔ təsɛɛle cɛmsɛnaa yaa sɛɛsɪ, yaa nyanasɪ nsi pa ŋmusəɣəna caləm tə, yaa akantɛɛ, yaa pá lú wɔla pvlɔpv, yaa liyitee nyəɣəlvɣv pvl. ¹⁵ Təmlataa nyvɣv nyə́ma ke pa cɛləɣɪ, na pɛle pá lakəna mpi pə wɛ lapv tə. ¹⁶ Yəlaa mpa pa fɛləɣɪ təmle nyə́ma tə, paa feŋɣɪ-wɛ. Mpi tə, pa laki teu ké.

¹⁷ Liyitee nna yəlaa kəŋna pa kvpəntəŋ kətaya lonte tə, kətəlaa ke pa cɛləɣɪ aɛ, paa tvɣv-yɛɣɛ atakaa ɪni ɪ taa.

Sowasi kawulaya tənaya

(Kvtəəsutv II 24:23-27)

¹⁸ Waatv ɪni ɪ taa ké Silii wulav Hasayeli polaa, na í yoona Katɪ ɪcate na í lɛɛkɪ-tɛ. ɪlena í maɣasi ɪ taa si ɪ kpaaki Yosalem təw. ¹⁹ Tənayaɛ Sowasi kpeyela ɪni na ɪ cəəsənaa Yuta awulaa, ɪsu Sosafatɪ na Solam, na Ahasiya, paa lapa mpiɣɪ Tacaa ke kvɔɔv tə, na wɔla wei pa suwa ləɔ təsɛɛle na kawulaya təyaya kpancoŋ taa tə, na í tilina na pá cɛla Hasayeli. ɪlena ɪlé ɪ yeɛ Yosalem ke yoonav.

²⁰ Pa kɛɛsa Sowasi təmnəa ləntənaa tənaya Yuta awulaa takəlaya taa. ²¹⁻²² Ḿpúyú ɪ waali nyə́ma kvla ɪ təw, na pa taa naale Simeyatɪ pəyalv Yosapatɪ, na Somee pəyalv Yehosapatɪ pa kv-ɪ Pɛtɪ-Milo ke Sila mpaav taa. ɪlena pá pimi-ɪ pa təyaya pəlaav taa ké Tafiiti tɛ. ɪlena ɪ pəyalv Amasiya lɛɛtɪ ɪ lonte.

13

Iseyeli wulav Sowakasi təm

¹ Yuta wulav Ahasiya pəyalv Sowasi kawulaya pənaya hiu na tooso nyəŋka taa ké, Yehu pəyalv Sowakasi təɣə Iseyeli kawulaya ke Samalii, ke pusi naanvwa na naatosompəɣolaya. ² Ḿpúyú ɪ lapa mpi pə ta maya Tacaa tə. ɪ kɛɛna Solopwam wei ɪ tusa Iseyeli nyə́ma ke laatv taa tə ɪ ɪsəɣatv. ³ ɪlena Tacaa mv-wɛ na pááná, na í tv-wɛɣɛ Silii wulav Hasayeli niŋ taa. Pə waali, na í tasa-wɛɣɛ tvɣv ke Hasayeli pəyalv Pɛnɪ-Hatati niŋ taa tətə, na pá taarɪ səsəm.

⁴ Ama Sowakasi sələma Tacaa si í kv ɪ pááná. ɪlena ləɔ nyəni ɪsəna Silii wulav cəəsə-wɛ tə, ⁵ na í kvsi waasvlv nəɣəlv na í hɛtɪ-wɛɣɛ pa niŋ taa. Pə kpaɣav waatv ɪni təɣə

pa cayana heesuɣu isu too paa weu tɔ. ⁶ Paa na mpu, pa keena Solopuwam na i tɔyaya nyɛma pa tuɗ laav, na pɔ yele tuɗu alɔnyɛŋku tesika kulalaaya ke Samalii ucate taa.

⁷ Silii wulav ka naha Sowakasi yoolaa tɔnaya, na pɔ kaasi-i pɛɔ tike. Kraɣanɛɗ cayalaa nule na naanɔwa, na keekɛnaa ke naanɔwa, na yoolaa ke iyisi naanɔwa (10000).

⁸ Pa keesa Sowakasi tɔm lentɔnaa, na i kulapɛm na i apalɔtu tɔm ke Yuta awulaa takɔlaya taa. ⁹ Waatu wei i sɛpa, ilena pɔ pimi-i Samalii na i pɔyalu Sowasi lɛeti i lonte.

lɛyɛli wulav Sowasi tɔm

¹⁰ Yuta wulav Sowasi kawulaya pɛnaya hiu na naanɔwa na naatosompɔɣɔlaya nyɛŋka taa kɛ, Sowakasi pɔyalu Sowasi pɛsa lɛyɛli wulav ke Samalii taa. Na i tɔɣɔ pusi naanɔwa na naatoso. ¹¹ Mpuɣu i lapa mpi pɛ ta maya Taca tɔ. I keena Solopuwam wei i tusa lɛyɛli nyɛma ke tuɗ laav taa tɔ.

¹² Pa keesa Sowasi tɔm lentɔnaa ke lɛyɛli awulaa takɔlaya taa. Pɛ kraɣa i kulapɛm na isɛna i yona Yuta wulav Ahasiya na apalɔtu tɔ. ¹³ Waatu wei i sɛpa, ilena pɔ pimi-i Samalii ke lɛyɛli awulaa pɛlaav taa. Ilena i pɔyalu Solopuwam lɛeti i lonte.

lɔ kuyɔɣɔtuɔ telɛsulu Ilisee sɛm

¹⁴ Mpuɣu kutɔɗ nakuli ku kra Ilisee. I caakaya sɛm, ilena lɛyɛli wulav Sowasi polo i wiiluyɔ, na i luɗ i tɔɔ na i wiiki, na i mɔ kapuka si: Hai, ma caa, lɛyɛli keeke na i saalu.

¹⁵ Ntɛna Ilisee si: Caa tɔɔ na nyɛmɔ.

Ilɛna wulav caa na i kɔna. ¹⁶⁻¹⁷ Ntɛna Ilisee si: Tuɔi ilim tɔlule tɔɔ pɛtote.

Ilɛna wulav tuɔi. Ilisee si: Kraasi nyɔ tɔɔ.

Wulav kraasa i tɔɔ ilɛna Ilisee tɛni i niɗ ke wulav nyɛɗ tɔɔ, na i tɔmi-i si: Tɔ. Wulav tɔwa, ilɛna Ilisee ma kapuka si: Nyɛmlɛ tɛnɛ tɛ hulɔɣɛna isɛna n kɔ kɛli Silii yoolaa na n ku-weɣɛ Afeki tɔ.

¹⁸ Mpuɣu Ilisee tasa wulav ke heeluyɔ si: Kraɣa nyɛmɔ lenna.

Wulav kraɣa nyɛma, ilɛna Ilisee si: Tɔ atɛ.

Ilɛna wulav tɔ atɛɣɛ tɔm tooso, na i yele mpu. ¹⁹ Ntɛna pɔɔnɔ kra Ilisee na i tɔ si: Aa, kasa, ye n kɔ tɔwa tɔm kakpasi, yaa naatoso n kɔ kɛla Silii nyɛma ntɛ tɛnɛnɛnɛ. Tɔɔ, tɔm tooso tike n tɛ n kɔ kɛli-we.

²⁰ Mpuɣu Ilisee sɛpa na pɔ pimi-i.

Pɛnaya sikaa, ilɛna Mowapu yoolaa ɗmulaa suuki lɛyɛli tɛtu taa. ²¹ Kuyaku nakuli napɛli pa sɔɣɛla pa sɛtu na pɔ pukina pim. Ilɛ pa sulina ɗmulaa mpe pa kpekɛle natɔlɔɣɛle. Ilɛna pɔ lɔɣɛ pa sɛtu ke Ilisee pɛlaav taa na pɔ se. Sɛtu hota Ilisee muwa tɔɔ, ilɛna sɛtu fe na i kulɛ na i sɛɗ.

Silii nyɛma kɛluyɔ

²² Silii wulav Hasayeli ka ɗmakɛla lɛyɛli nyɛma ke Sowakasi kawulaya waatu tɛnaya.

²³ Ama Taca nyɛna pa pɛtɔtɔle ke nɔɣɔ ɗka i na Apɛlaham, na Isaaka, na Yakɛpu paa pɛelaa tɔ ka tɔɔ, na i yele-weɣɛ kpiisuɣu. Waatu unɛ tɔ, i ta yelita si kolontunaa i kra-we na pɔ pona pooluɗ tiili.

²⁴ Silii wulav Hasayeli sɛpa, ilɛna i pɔyalu Pɛni-Hatati lɛeti i lonte taa. ²⁵ Mpuɣu lɛyɛli wulav Sowasi lɛɛka lɛyɛli acalɛɛ nna Hasayeli ka tɔɣɔ Sowakasi tɔ. Tɔm toosoɣo Sowasi yona Pɛni-Hatati, na i lɛɛki i acalɛɛɛ tɛna.

14

Yuta wulav Amasiya tɔm

(Kutɔɔsɔtu II 25:1-4,11-12,17-28; 26:1-2)

¹ lɛyɛli wulav Sowakasi pɔyalu Sowasi kawulaya pɛnaya naale nyɛŋka taa kɛ, Yuta wulav Sowasi pɔyalu Amasiya, nɔ lɛeta i caa lonte taa. ² I lɔluyɔ pusi ka we hiu na kakpasi. Mpuɣu i tɔɣɔ kawulaya ke pusi pɔɣɔlayafɛi hiu na naanɔwa, ke Yosalem ke Yuta taa. I too tɛyɛle Yosalem tɛna, na pɔ yaaki-i si Yowatanɛ. ³ Mpuɣu i lapa mpi pɛ

maɣa Taca a tɔ. ɪ t a tala ɪ cɔsɔ Tafiiti kɛ. ɪ lapa teitei kɛ ɪsu ɪ caa Sowasi. ⁴ ɪ ta wakɛli tɛkɔtɛlɛnaa, yɛlaa tɛŋa pote kɛ na pɔ laaki na pɔ wɛki tulaalɔnaa.

⁵ Waatu wei Amasiya lapa na ɪ kawulaya caya teu, ɪlena ɪ kɔ waali nyɛma mpa paa kuwa ɪ caa Sowasi tɔ. ⁶ Ama ɪ yela kulaa piya, ɪsu Taca yepu na pɔ ŋmaa Moisi kiiu taa tɔ si: Pa kaa ku pɛyaya ke ka caa ɪsayatu tɔ. ⁷ Amasiya kulɔm ɪni ɪ kɔna ɪtɔm yoolaa iyisi naanɔwa (10000) kɛ tɔm tɛtekɛle taa, na ɪ lɛeki Sela ɪcate. Na ɪ ha-tɛye hɛte si Yɔkɛtɛli. Na pɔ yaaki-tɛye mɔpɔyɔ halɛna saŋa.

⁸ Mɔpɔyɔ ɪ tilaa na ɪ heeli ɪsɛyeli wulav Sowakasi, wei ɪ kɛ Yehu saali tɔ si: Kɔ na tɔ suli yoou. ⁹ Ntɛna Sowasi cɔ-ɪ si: Lipaŋ pɔyɔ tɔ tiika sɔwa nyɛŋka ka sɛlɛma tɔyɔ sɔsɔɔ si kɔ ha ɪ pɛyalɔ kɛ ku pɛelɔ. Mɔpɔyɔ taale wontuyɔ nakɔli ku tɔma sɔsɔɔ tɔ na kɔ pɔyɔti-ɪ. ɪlena Sowasi tasa si: ¹⁰ N nyɛmɔ si n kɛla ɪtɔm nyɛma tɔyɔle n tɔki nyɛ tantɛŋ yɛ? Tɔ, cayaŋa tɛle tɔ tike yaa. Tɔfɔ, ye mɔ na-ŋ tɔ sulaa, pu kɔna nyana nyɛ yɛlaa mɔ tɔ kɛ pulaya.

¹¹ Ama Amasiya ta mɔ Sowari tɔm nti. Mɔpɔyɔ Sowasi kraɣa ɪ yoolaa, na Amasiya nɔɔ kraɣa ɪ nyɛma na pɔ suli Pɛti-Sɛmɛsi ke Yuta tɛtu taa. ¹² ɪlena ɪsɛyeli nyɛma kɛli Yuta nyɛma, na pɔ se na pɔ kpe. ¹³ Mɔpɔyɔ ɪsɛyeli wulav Sowasi kra Yuta wulav Amasiya ke Pɛti-Sɛmɛsi na ɪ tɛki-ɪ. ɪlena ɪ polo Yosalem na ɪ kɔ koloŋa ke pɔyɔyɔ ke mɛɛtɛlɛnaa ŋmɔnɔyɔ (200) kɛ ɪfɛlayim nɔnɔyɔ kiŋ. Halɛna ŋkuluŋa taa nɔnɔyɔ. ¹⁴ Mɔpɔyɔ ɪ kuu wɔla na liyitee nyɛyɛtu na wontunaa kupama mpa paa we ɪsɔ tɛsɛle na kawulaya tɔyaya pɔ kpancooŋ taa tɔ, na ɪ kra yɛlaa na ɪ pona Samalii.

¹⁵ Pa kɛesa Sowasi tɔm ɪntɛnaa ke ɪsɛyeli awulaa takɛlaya taa. Pɔ kraɣav ɪ kulapɛm na ɪ apalɔtu na ɪsɛna ɪ yoona Yuta wulav Amasiya tɔ. ¹⁶ Sowari sɛpa, ɪlena pɔ pimi-ɪ Samalii ke ɪsɛyeli awulaa pɛlaav taa, na ɪ pɛyalɔ Solopɔwam ɪɛti ɪ lonte.

¹⁷ Pusi naanɔwa na kakpasɪ ke Yuta wulav Amasiya tasa tɔyɔ, ke ɪsɛyeli wulav Sowasi sɛm waali. ¹⁸ Pa kɛesa Amasiya tɔm ɪntɛnaa ke Yuta awulaa takɛlaya taa.

¹⁹ Mɔpɔyɔ waatu nɔyɔlɔ yɛlaa kɔla Amasiya tɔ kɛ Yosalem taa, na ɪ se na ɪ polo Lakisi. Ama pɛle pa tɛŋa-ɪ tɛna na pɔ ku-ɪ. ²⁰ ɪlena pɔ kɔna-ɪ na kɛke na kraɣanɛŋ pɛyale, na pɔ pimi-ɪ pa tɔyaya pɛlaav taa kɛ Tafiiti tɛ. ²¹ Ntɛna Yuta nyɛma kra Amasiya pɛyalɔ Asaliya ke wulav, na ɪ ɪɛti ɪ caa lonte taa. Asaliya ɪlɔyɔ pusi ka we naanɔwa na naatoso ke waatu ɪni. ²² Asaliya ɪni ɪ lɛkɛna ɪla ɪcate, ke ɪ caa sɛm waali, na ɪ tayaŋi-tɛye ŋmau.

ɪsɛyeli wulav Solopɔwam II, tɔm

²³ Yuta wulav Amasiya kawulaya pusi naanɔwa na kakpasɪ nyɛŋka taa, ɪsɛyeli wulav Sowasi pɛyalɔ Solopɔwam pɛsa wulav ke Samalii. Na ɪ tɔyɔ kawulaya ke pusi nɔle na kulɔmaɣa. ²⁴ Mɔpɔyɔ Solopɔwam lapa mpi pɔ ta maɣa Taca a tɔ. ɪ we laatu nti tɔ taa ɪ akpele tusa ɪsɛyeli nyɛma tɔ. ²⁵ ɪlena ɪ lɛeki ɪsɛyeli tɛtu tɛnaɣa pɔ kraɣav Lepo-Hamati, halɛna pɔ polo ɪucayam tɛŋku ke teitei, ɪsu ɪsɛyeli ɪsɔ Taca ka heeluyɔ Amitayi pɛyalɔ ɪsɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlɔ Yonaasi ke Kati-Hefɛɛ tɔ. ²⁶ Mɔpɔyɔ Taca nawa ɪsɛna pɔ kɛla ɪsɛyeli nyɛma tɔ. Pɔcɔ paa yɔlɔ kulɔm tɛkoŋ, fɛi si ɪ kɔ waasi-wɛ. ²⁷ Ama ɪ taa sɔli si ɪ kpiisi-wɛ. Pɔ tɔ kɛ ɪ yɛlaa na Sowasi pɛyalɔ Solopɔwam waasi-wɛ.

²⁸ Pa kɛesa Solopɔwam tɔm ɪntɛnaa ke Yuta awulaa takɛlaya taa. Pɔ kraɣav ɪ kulapɛm, na ɪ apalɔtu ke yoou taa, na ɪsɛna ɪ lɛeka Tamasi na Hamati pɔ acalɛɛ tɔ. ²⁹ Waatu wei ɪ sɛpa, ɪlena pɔ pimi-ɪ Samalii ke ɪsɛyeli awulaa pɛlaav taa, na ɪ pɛyalɔ Sakali ɪɛti ɪ lonte.

15

Yuta wulav Asaliya tɔm

(Kɔtɔsɔtu II 26:3-4,21-23)

¹ ɪsɛyeli wulav Solopɔwam kawulaya pɛnaɣa hiu na naatosompɔyɔlaya nyɛŋka taa, Amasiya pɛyalɔ Asaliya pɛsa Yuta wulav ² ke Yosalem taa na ɪ tɔyɔ pusi nɔle na naanɔwa na naale. Waatu ɪni, ɪ ɪlɔyɔ pusi ka we naanɔwa na naatoso. ɪ too ka kɛ tɛna tu, na pɔ

yaaƙi-ɪ sɪ Yekoliya. ³ Asaliya lapa Tacaa luyɔ tɛɛ nyɛntɔ kɛ, ɪsu ɪ caa Amasiya. ⁴ Paa na mpɔ tɔ, ɪ ta wakɛli tɛkɛtɛlɛnaa, yɛlaa tɔŋa pote kɛ, na pɔ laaƙi na pɔ wakɪ tulaalɔnaa.

⁵ Mɔrɔyɔ Tacaa hɔma wulav ŋkraŋɔyɔ na asilima kutɔŋ. ɪlɛna pɔ su-ɪ kpreŋa kɛ tiili, halɛna ɪ sɛm. ɪ pɔyalɔ Yotam wei ɪ ka kɛ kawulaya tɔyaya nyuyɔ tɔ tɔ, ɪni ɪ ka paasayana na kawulaya.

⁶ Pa kɛɛsa Asaliya tɔm lentɛnaa tɛna kɛ Yuta awulaa takɛlaya taa. ⁷ Waatɔ wei ɪ sɛpa, ɪlɛna pɔ pimi-ɪ pa tɔyaya pɛlaav taa kɛ Tafiiiti tɛ, na ɪ pɔyalɔ Yotam lɛɛti ɪ lonte.

ɪsɛyɛli wulav Sakali tɔm

⁸ Yuta wulav Asaliya pɛnaya pɛlɛfɛi naanɔwa nyɛŋka taa kɛ Solopɔwam pɔyalɔ Sakali pɛsa ɪsɛyɛli wulav kɛ Samalii kɛ ɪsɔtɔnaa naatoso. ⁹ ɪ lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔyɔ teitei, ɪsu ɪ cɔsɔnaa, na ɪ we tam kɛ laatu nti tɛ taa Nepati pɔyalɔ Solopɔwam tusa ɪsɛyɛli nyɛma tɔ. ¹⁰ Mɔrɔyɔ apalɔ wei pa yaa sɪ Yarɛɛsi tɔ, ɪ pɔyalɔ Salum kv-ɪ ɪpɛleyam, na ɪ lɛɛki kawulaya.

¹¹ Pa kɛɛsa Sakali tɔm lentɛnaa kɛ ɪsɛyɛli awulaa takɛlaya taa.

¹² Pɛ lapa teitei kɛɛɛ ɪsu Tacaa ka heeluyɔ Yehu tɔ sɪ, ɪ lɔlɔyɔ nyɛma kɔ tɔki kawulaya kɛ ɪ waali, na pɛ tala pa lɔlɔyɔ loosi liyiti.

ɪsɛyɛli wulav Salum tɔm

¹³ Yuta wulav Asaliya pɛnaya pɔyɔlayafɛi nule nyɛŋka taa kɛ Yarɛɛsi pɔyalɔ Salum pɛsa ɪsɛyɛli wulav kɛ ɪsɔtɔ kulɔm kɛ Samalii taa. ¹⁴ Mɔrɔyɔ apalɔ wei pa yaa sɪ Kati tɔ, ɪ pɔyalɔ Menahem luna Tiisa na ɪ kɔɔ Samalii, na ɪ kv-ɪ na ɪ lɛɛki ɪ kawulaya.

¹⁵ Pa kɛɛsa Salum tɔm lentɛnaa kɛ ɪsɛyɛli awulaa takɛlaya taa. Paa ɪsɛna ɪ kɔla Sakali tɔɔ tɔ.

¹⁶ Mɔrɔyɔ Menahem yoona Tapuwa nyɛma, na ɪ kpiisi pa na Tiisa hɔyɔlɔyɔ nyɛma. Na ɪ yɔki ahusitonaa lotu sɪ, pa ta tɔli-ɪ ɪcatɛ nɔnɔyɔ.

ɪsɛyɛli wulav Menahem tɔm

¹⁷ Yuta wulav Asaliya pɛnaya pɔyɔlayafɛi nule nyɛŋka taa kɛ Kati pɔyalɔ Menahem pɛsa ɪsɛyɛli wulav kɛ Samalii kɛ pɔsi naanɔwa. ¹⁸ Mɔrɔyɔ ɪ lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ, halɛna ɪ sɛm. ɪ we tam kɛ laatu nti tɛ taa Nepati pɔyalɔ Solopɔwam ka tusa ɪsɛyɛli nyɛma tɔyɔ.

¹⁹ Waatɔ nɔyɔlɔ Asilii wulav Puli sɔv ɪsɛyɛli tɛtɔ taa. ɪlɛna Menahem ha-ɪ liyitee nyɛyɛtɔ kɛ tɔɔnɔnaa hiu na naanɔwa sɪ, ɪlɛ ɪ sɛna-ɪ na ɪ nyɔɔsi ɪ kawulaya kɛ teu. ²⁰ Lampuu kɛ ɪ tɔwa ɪsɛyɛli nyɛma kɛ fɛlɔyɔ, na tɔŋtɔnaa tɔ liyitee nyɛyɛtɔ nule na naanɔwa naanɔwa, na pɛcɔ ɪ hiki-yɛ. Pa tema Asilii wulav kɛ fɛlɔyɔ, kɛ ɪsɛna ɪlɛ ɪ caaki tɔ, ɪlɛna ɪ kpe.

²¹ Pa kɛɛsa Menahem tɔm lentɛnaa kɛ ɪsɛyɛli awulaa takɛlaya taa. ²² Waatɔ wei ɪ sɛpa tɔ, ɪ pɔyalɔ Pekahiya lɛɛtɛna ɪ lonte taa.

ɪsɛyɛli wulav Pekahiya tɔm

²³ Yuta wulav Asaliya kawulaya pɛnaya nule na naanɔwa nyɛŋka taa, kɛ Menahem pɔyalɔ Pekahiya pɛsa ɪsɛyɛli wulav kɛ Samalii kɛ pɔsi naale. ²⁴ Mɔrɔyɔ ɪ lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. ɪ we tam kɛ laatu nti tɛ taa Nepati pɔyalɔ Solopɔwam tusa ɪsɛyɛli nyɛma tɔyɔ. ²⁵ ɪlɛna apalɔ wei pa yaa sɪ Lemaliya tɔ, ɪ pɔyalɔ Peka wei ɪ paasayana Pekahiya yoolaa tɔ, ɪ kɔyɔ Kalaati yoolaa kɛ nule na naanɔwa, na pɔ polo pa kv-ɪ kawulaya tɔyaya kutuluyɔ nakɔli kv taa. ɪlɛna Peka lɛɛki kawulaya.

²⁶ Pa kɛɛsa Pekahiya tɔm lentɛnaa kɛ ɪsɛyɛli awulaa takɛlaya taa.

ɪsɛyɛli wulav Peka tɔm

²⁷ Yuta wulav Asaliya kawulaya pɛnaya nule na naanɔwa na naale nyɛŋka taa, Lemaliya pɔyalɔ Peka pɛsa ɪsɛyɛli wulav kɛ Samalii kɛ pɔsi hiu. ²⁸ Mɔrɔyɔ ɪ lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. ɪ we laatu nti tɛ taa Nepati pɔyalɔ Solopɔwam ka tusa ɪsɛyɛli nyɛma tɔ.

²⁹ Peka kawulaya waatu taa ké Asilii wulav Tekəla-Falasa ləeka Yorŋ na Apeeli-Peti-Maaka na Yanowa, na Keteesi na Hasə, na í təyɔ Kalaati na Kalilee na Nefətali pə tetonna təna, na í kpa pə yəlaa ke yomle. ³⁰ Mprúyú apalu wei pa yaa si lla tə, i pəyalu Osee kula Peka təw na í kv-i, na í ləeki kawulaya ke Yuta wulav Asaliya pəyalu Yotam kawulaya pənaya hiu nyəŋka taa.

³¹ Pa kəesa Peka təm lentənaa təna ke lseyeli awulaa takəlaya taa.

Yuta wulav Yotam təm
(Kutəəsutv II 27:1-3,7-9)

³² lseyeli wulav Lemaliya pəyalu Peka kawulaya pənaya naale nyəŋka taa ké, Yuta wulav Asaliya pəyalu Yotam ləeta i caa lonte. ³³ Ulena í la pusi naanowa na naatoso ke Yosalem taa. Waatu inu i ləlvɔv pusi wə hiu na kakpasu. I too kele Satəki pəelə Yelusa. ³⁴ Mprúyú Yotam lapa mpi pə ta maya Tacaa tə, isu i caa Asaliya. ³⁵ Pəyele i ta wakəli təkətəlenaa. Yəlaa pukaya tam ké na pá laaki, na pá wəki tulaalvnaa.

Yotam ŋmana ləw təsele nənəyɔ səsaya.

³⁶ Pa kəesa Yotam təm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. ³⁷ I kawulaya waatu ke Tacaa yelaa, na Silii wulav Lesee na lseyeli wulav Peka pá yona Yuta nyəma. ³⁸ Yotam səpa, ulena pá pimi-i pa təyaya pəlaav taa ké Tafiiti tə. Na i pəyalu Ahasi ləeti i lonte taa.

16

Yuta wulav Ahasi təm
(Kutəəsutv II 28:1-27)

¹ lseyeli wulav Lemaliya pəyalu Peka kawulaya pənaya naanowa na naatosompəyɔlaya nyəŋka taa ké, Yotam pəyalu Ahasi pəsa Yuta wulav. ² Ulena í lá pusi naanowa na naatoso ke Yosalem. Waatu inu i wena pusi hiu. Ama i ta la mpi Tacaa səlaa tə, isu i ləŋce Tafiiti. ³ I məlaa ké na í kəena lseyeli awulaa kulapəle isayale. Haləna í caŋ na í laa i pəyalu ké tɔyɔ ke teitei isu acaalətu nti tetu nyəma lakaya ləŋ na Tacaa təyən-wə na pə fəe lseyeli nyəma tə. ⁴ Na pá laaki təla na pá wəki pə tulaalvnaa ke təkətəlenaa, na pulasi nyəwəŋ taa hətu təe.

⁵ Mprúyú waatu nəyɔlv Silii wulav Lesee, na lseyeli wulav Peka pa polaa na pá yona Yuta wulav Ahasi, na pá nyala Yosalem icate. Ama pa ta pəsi-i. ⁶ Waatu kəlvum inu i taa ké Silii wulav inu i təyona Yuta nyəma ke lla icate taa. Na í ha-təye ltəm nyəma, na pəle pá caya tənaya haləna saŋa.

⁷ Mprúyú Ahasi tilaa na í heeli Asilii wulav Tekəla-Falasa si: Hai, kəw na í ya-m Silii na lseyeli pa awulaa niŋ taa. Mpi tə, ma wə ké isu nyá təmlə tu yaa nyá pəyaya. ⁸ Mprúyú i kuu ləw təsele na kawulaya təyaya kpancooŋ taa ké wula na liyitee nyəyətə, na í la Asilii wulav ke kvəw. ⁹ Ntəna Asilii wulav la teitei, isu Ahasi sələma-i tə. I polaa na í yona Tamasi icate, na í ləeki-tə, na í kpa tə yəlaa na í pona Kiii. Pə yela wulav Lesee, ulena í kú ílé.

¹⁰ Mprúyú Ahasi pola Tamasi ke Tekəla-Falasa nav. Ntəna í ná kətaya təlate ke Tamasi tɔyɔ kutuluyə taa, na í ləsi tə fotoo na tə wəetu ke teitei, na í pona Yosalem kətvlv Wuliya. ¹¹ Ulena Wuliya ŋmá kətaya təlate kvfate ke teitei isu Ahasi tilina-i tə, na í tə na pécó wulav məli Yosalem. ¹² Waatu wei wulav luna Tamasi, ulena í polo i mayamaya na ¹³ í la ciikuyə na təyənaya pə kətasi na kətasi nsi kəkə lusaa tə. Na í liisi səlvm, na í ŋmusi pə caləm ke kətaya təlate təw. ¹⁴ Pə waali ké wulav layasa Tacaa kətaya təlate nyəyəlvyv kuseemvyv nyənte nte tu wə kvfate na ləw təsele pa həkv taa ké nənəyɔ tə. Ulena í su-təye kvfate ínté tə waali na ilim ntəyən təw. ¹⁵ Ulena wulav tə kətvlv Wuliya si: Saŋa waali, kətaya təlate kvfate təw ké í ká lakı tanəŋ na taanaya pə kətasi nsi kəkə lusaa tə, na pə təyənaya na pə səlvm nyənsi, na í ŋmusəyi pə caləm. Paa wulav kətasi, paa samaa nyənsi. Ye pə kaasa nyəyəlvyv kuseemvyv kətaya təlate kvpənte təm ilə, təleye maa pəkəyənə ləw luyə nyəntə.

¹⁶ M'p'ógú kòtòlò Wuliya lapa teitei isu Ahasi yògòtòyò tò. ¹⁷ Ìlèna wulav hetì lso tàsèèlè lóm kèèkènaa nyàgàtò na pa lóm cèmsènaa. Na í tisi lóm nyampaani anaam wei ì ka we latàcènaa naanòwa na naale lèèsèy tò tò na í su atè. ¹⁸ M'p'ógú wulav yòka ì təcayalè nte pa yaa si, kuyaku kuhèèsuyò kumte tòyò lso tàsèèlè taa, na í təkì pə nənəyò ɲka í sùkəna tò si, pə la Asilii kè teu.

¹⁹ Pa kèesa Ahasi tòm lèntənàa kè Yuta awulaa takəlaya taa. ²⁰ Waatu wei ì səpa, ìlèna pá pimi-ì pa təyaya pəlaav taa kè Tafiiiti tē. Na ì pəyalò lsekiyasi lèeti ì lonte taa.

17

Ìsèyèlì wulav Osee tòm na Samalii lèèkuyò

¹ Yuta wulav Ahasi kawulaya pənaya naanòwa na naale nyəɲka taa kè, ìla pəyalò Osee pəsa lèyèlì wulav kè Samalii taa. Ìlèna í təyò pusi pəgəlayafèi naanòwa. ² M'p'ógú ì lapa mpi pə ta maya Tacaa tò. Ama ì nyəntò ta tala lèyèlì awulaa mpa pa laala-ì tò. ³ Waatu nəyòlò Asilii wulav Saləmanasaa yoonà-ì na í kpilì-ì, na í fèləyì-ì lampuu kè paa pənaya ɲka. ⁴ Ama pə kèesaa, ìlèna í kùlì Asilii wulav tò, na í kisi-ì lampuu fèlòyò. Ìlèna ì tili Icipiti wulav kiɲ kè Sayii si ìlè í sənà-ì. Pə kəma na Saləmanasaa cəkəna mpv, ìlèna í kpa Osee na í tó saləka. ⁵ Pə waalì kè ì na ì yoolaa pa wata Samalii, na pá tamì-ì kotaya kè pusi tooso. ⁶ Osee kawulaya pənaya pəgəlayafèi naanòwa nyəɲka taa kè Asilii wulav lèeka Samalii. Na í pona lèyèlì nyəma kè ì tē, na í su-weyè Hala na Kosəɲ pa həyòləɲ taa kè Harəwə pəyò nəyò, na Metii acalèè taa.

Mpi pə wakəla lèyèlì kawulaya tò

⁷ lèyèlì nyəma pəntəna lso Tacaa wei ì waasa-weyè Icipiti wulav niɲ taa, na í ləsi-weyè ì tètù taa təyò, na pá laa tuɲ. ⁸ Pa mv piitimnaa mpa Tacaa təyənàa na pə fèè-wè tò pa kulapəle, na yaasinaa asayaa mpa lèyèlì awulaa krayaa tò. ⁹ Isu nti nti pa lso kisa tò tə yògòtòyò. Halì pa ɲmá pa təkətələnàa kè paa timpixi. Pə krayav acalisi taa, na pa koloosi acalèè səsəəna taa tò. ¹⁰ Pa sika pèe na tesikasi kulalaasi kè pulasi nyəɲ taa hətù tē. ¹¹ Na pá laaki tuɲ kè teitei isu piitimnaa mpa Tacaa təyənàa na pə fèè mpe tò. Isayatu ntəyì pá lapa, ìlèna pááná kpa lso. ¹² Paa na ì ká kisiina-weyè tuɲ laav tò pa ta nu təlè.

¹³ Pəyèlè Tacaa ka kpaala lèyèlì na Yuta nyəma na lso kuyəgòtòtù tələsəlaa waani waani nòosi kè si: Pá yelè pa isayatu mpaɲ na pá mv ì kvsəsutù na nti nti ì tū-weyè ì Tòm taa tò. Ntəyì ì ka cèla ì kuyəgòtòtù tələsəlaa na pá heeli pa ləɲcənàa.

¹⁴ Paa na mpv lèyèlì nyəma kisa nti lso kuyəgòtòtù tələsəlaa heela-wè təyò nuw, na pá lá ləɲkpəsəɲ kè teitei, isu pa ləɲcənàa ka kisuyò pa lso Tacaa kè naani tuyò tò. ¹⁵ Pa lə lso kiɲ na nəyò ɲka ì na pa cəsənàa paa pèlèaa tò, na kpaaluyò mpi ì ka kpaala-wè tò. lèyèlì nyəma matəna kpai nyəma tuɲ, na pa mayamaya pá pəsi kpai nyəma. Na pá təɲ piitimnaa mpa lso ka kisiina-wè tò pa ikpatè. ¹⁶ Pa lapa awusa kè pa lso Tacaa kiɲ, na pá lú nawee naale lèèsèy, na pá siki tesika kulalaaya, na pá luɲixi isòtòluyasi, na tuyò Paali. ¹⁷ Haləna pá laa pa piya kè tuɲ, na pá laki topotopo təma, na pá ha pa təyì mpi pə ta maya Tacaa tò pə taa, na pə kraasi ìlè í pááná. ¹⁸ Pə tò kè Tacaa taa huuna lèyèlì yəlaa. ì ta səlì si í tasa-weyè nav kè ì isentaa. Ìlèna pá yelè Yuta kpekəle tike.

¹⁹ Ama Yuta nyəma ná kisa pa Caa lso kiɲ na pá kraya lèyèlì nyəma yaasi. ²⁰ Pə tò kè lso kpenta lèyèlì nyəma tənà na í lə, na í tū-weyè kolontunaa niɲ taa, na pèlè pá kuu-wè na pá hatələnà-ì.

²¹ Waatu wei Tacaa ka faya Yuta nyəma na lèyèlì nyəma tò Solopwam kè pa kpawa lèyèlì nyəma wulav. Ìlèna Solopwam kisi Tacaa, na í tusi-weyè isayatu səsəəntù taa. ²² Pə krayav waatu inì təyò pa sùv Solopwam isayatu kè kèenav. ²³ Pə tò kè Tacaa ta səlì si í tasa-weyè nav. Ìlèna í yelè na Asilii nyəma kuu-wè na pá wè tənà. Ìlèna pə la teitei isu lso kuyəgòtòtù tələsəlaa ka yəgòtòyò tò.

Samalii cayalaa tòm

²⁴ Μρύγύ Asilii wulav kōna Papiloni, na Kuta, na Afa, na Hamati, na Sefafayim pə yəlaa, na í su-weye lseyeli nyóma lonte ke Samalii, na pele pá caɣa. ²⁵ Waatu wei yəlaa mpe pa suv təna tə, paa sɛeki Tacaa. Ulena Tacaa pona tɔɣolasɪ na sí kú pa taa yəlaa paɣale. ²⁶ Μρύγύ pa heela Asilii wulav si: Yəlaa mpa n pona Samalii tə, pa ta nyi tetu nti tə lso ke sɛɛv. Ulena lso pona tɔɣolasɪ na sí kv-we. ²⁷ Ntena wulav si: Í mǝhna lseyeli kətəlaa taa nɔɣəlɔvɔv Samalii, na í hólí yəlaa mpeye lso sɛɛv. ²⁸ Kena Samalii kətulv nɔɣəlɔ í mǝli Petɛeli, na í sɛyɛsɪ təna yəlaa ke Tacaa sɛɛv.

²⁹ Μρύγύ Samalii taa cayalaa mpe, paa wei i lupa i te tɔvɔ, na pá su acalɛɛ wena a taa paa cayaa tə a təkətəlɛnaa mpa lseyeli nyóma ká hɔmawa tə pa taa. ³⁰ Papiloni nyóma ná Saaka pa tɔvɔ Sukəti-Penoti lɛɛsvɔv, na Kuta nyóma ke pele pa nyəhkv Nɛɛkaali, na Hamati nyóma ke pa nyəhkv Asima. ³¹ Afa nyóma ke pa nyəhkv Nipasɪ na Taataki. Haləna Sefafayim nyóma náá laa pa piya ke pa tuɣ Atəlameleki, na Anameleki. ³² Pəyele Tacaa sɛɛlaa nté. Ulena pá kpa pa taa lɛlaa ke pa tuɣ kətəlaa na pá paasəɣəna pa kətasi. ³³ Kulɔmaa mpeyele lso sɛɛlaa. Pəyele paa wei i tɔhna i te tɔvɔ ke laav.

³⁴ Haləna saɣa isəntə, laatu ntəɣi pele pa təkaa, paa sɛeki Tacaa. Pəyele paa təhəɣi i kiɪɣ, yaa i kvsəsutu nti nti i ká tɔwa Yakərv wei i cuɣusaa si lseyeli tə, i lɔlvɔv nyóma tə. ³⁵ Paa na mpv tə, Tacaa na Yakərv lɔlvɔv nyóma pa pɛɛla nɔɣə ké. Na í su-weye kiɪɣ si pá taa laa tuɣ. Pəyele pa taa luɣ i tɛɛ. Pá taa lapɪ-i tǝmlɛ natəli. ³⁶ Tacaa ma wei ma ləsa-mɛye Icipiti taa, na ma tɔh səsəɔh tə, ma tike ke í ká sɛɛ na í laki kətasi. ³⁷⁻³⁸ Paa ifemle nteye í ká təkəɣi ma kvsəsutu, na ma kutututu, na ma kiɪɣ wei ma hɔmaa-mɛ tə. Í taa səɔ nɔɣə hka má na mɛ tə pɛɛlaa tə. Na pá tu kələna tuɣ laav təm. ³⁹ Mə lso Tacaa má ma tike ke í ká sɛɛ. Mpi tə, ma tike ma pəsəɣəna na má waasi-mɛye mə kolontunaa niɣ taa.

⁴⁰ Ama yəlaa mpe pá kisa nuv, na pá laki isu too paa lakaya tə. ⁴¹ Μρύγύ pa krəkaya lso na tuɣ laav, na pa piya təna náá wɛ pə taa ké haləna saɣa.

18

Yuta wulav lsekiyasɪ təm

(Kvətəsvtɔv II 29:1-2; 31:1)

¹ lseyeli wulav lla pəyalv Osee kawulaya pənaya tooso nyəhka taa ké, Ahasɪ pəyalv lsekiyasɪ pəsə Yuta wulav. ² Ulena í tɔɣə pusɪ pəɣələɣafɛi hiu na naanɔwa ke Yosalem taa. Waatu inɪ i pusɪ ka wɛ hiu na kakpasɪ. I too kele Sakali pɛɛlə Api. ³ Μρύγύ lsekiyasɪ lapa mpi pə maya Tacaa tɔɣə teitei, isu i ləhɛɛ Tafiiti. ⁴ Ulena í wakəli təkətəlɛnaa, na í yəki pɛɛ kvsikee, na í seti tesikasɪ kulalaasi. Na í yəki nyəɣəlɔvɔv kvsɛɛmɔvɔv tɔm wei Moisi ka lupa tə. Mpi tə, haləna waatu inɪ, lseyeli nyóma laakaya tɔm inəɣi, na pá yaaki-i si: Nehukətəaa. ⁵ Μρύγύ lsekiyasɪ lapa lseyeli lso Tacaa ke naani, na pə kəli isu Yuta awulaa mpa paa laala-i na mpa pa təhəna i waali tə. ⁶ I tamsəna Tacaa ke mρύγύ, i ta heli. Na í təhəɣi kiɪɣ wei lso ka tɔwa Moisi tə. ⁷ lso ka wɛ i waali ké, na í waaki i kulapəm təna taa. I kula Asilii nyóma təɔ, na í fiti pa niɣ taa. ⁸ Pəle pə paasi, na í tɔɣəni Filiisi nyóma, na í tana-weye Kasa tetu taa, na í lɛeki pa koloosi acalɛɛ na pa təfɛhɛlɛnaa.

Samalii ɪcatɛ lɛkɔvɔv təm

⁹ Yuta wulav lsekiyasɪ kawulaya pənaya liɣiti nyəhka, na lseyeli wulav Osee kawulaya pənaya naatosompəɣələya nyəhka taa ké, Asilii wulav Saləmanasaa kəma, na í nyala Samalii ɪcatɛ. ¹⁰ Pusɪ tooso sikaa, ulena í lɛeki ɪcatɛ nté. lsekiyasɪ kawulaya pənaya naatoso nyəhka taa kele. Pəyele Osee kawulaya pənaya pəɣələɣafɛi naanɔwa taa kele. ¹¹ Ulena Asilii wulav pona lseyeli nyóma ke i te, na í su-weye Hala, na Kosah həɣələh taa ké pəɣə Harəɔ nɔɣə, na Metii acalɛɛ taa. ¹² lseyeli nyóma mɛ í kisa nti mə lso Tacaa má ma tv-mɛ tə, na í wakəli ma na-mɛ ta nɔɣə pɛɛlvɔv, na í kisi kiɪɣ wei maa cɛla Moisi ke təkɔvɔv tə. Pə təɔ ké ma yelaa na pə təna isəntə pé mayana-mɛ.

Asilii nyóma watɔvɔv ke Yosalem

(Isayii 36:1; Kvətəsvtɔv II 32:1)

¹³ Isekiyasí kawulaya pənaɣa naanɔwa na liyiti nyəŋka taa ké Asilii wulav Senakelipi kəma, na í yooná Yuta koloosi acalée təna, na í ləeki-yé.

¹⁴ Ntəna Isekiyasí tiili na pá heeli Asilii wulav ké Lakisi sí: Ma təm səpəna-ŋ, taa yooná-m, ye n caa maa feli-ŋ.

Ulena Asilii wulav sí Isekiyasí í feli-í liyitee nyəɣətu kiloona iyisi pəɣəlayafəi naanɔwa (9000) na wula kiloona ké nasənaasa na nunuwa (900). ¹⁵ Ḿpúyú Isekiyasí kuu ləɔ təsəle na kawulaya təyaya krancooŋ təna. ¹⁶ Haləna í kəəli wulanaa mpa paa lapəna ləɔ təsəle nənəəsi ké caŋəm tə, na í cəla pə tənaya Asilii wulav.

Asilii yoolaa nyuɣu tu faaci

(Isayii 36:2-22; Kutəəsətu II 32:9-16)

¹⁷ Ḿpúyú Asilii wulav kusa Lakisi ké yoolaa nyuɣu nyəma səsə, na yoo wontu paasənlu, na yoolaa paasənlu, na yoolaa kpekəle səsəle na í tili-wəɣe Yuta wulav Isekiyasí kiŋ ké Yosalem. Pa talaa, ulena pá səŋ lule ləɔ isətəa nyəŋku kiŋ ké cətəlaa taale hapəle tə, ¹⁸ na pá pəəsi sí: Tə caa tə ná wulav. Ulena kawulaya təyaya nyuɣu tu Hilikiya pəyalu Uiyakim, lu pa səŋɣu, na ɪ waali ké takəlasí ŋmaalu Sepəna, na wulav təm yəɣətulu Asafí pəyalu Yowa. ¹⁹ Ḿpúyú Asilii yoolaa nyuɣu tu təma sí: Í heeli Isekiyasí sí Asilii wulav səsə pəəsəɣi-ɪ sí: Pepeɣe n laki na í taaki? ²⁰ Aweɣe í taaki na í kuləɣi ma tə? N ta nyi sí kokoolé u tuləɣi tənuyu? ²¹ Icipiti wulav ké í tēləɣi yaa? Ílé ɪ wé ké ɪsu kpaté yaakuɣu, na paa wei í kpawa pə hē-ɪ tə.

²² Paa pu la isəna, n ká cə-m ké sí mə ləɔ Tacaa ké n laki na í taaki. Pəyele Isekiyasí kuləm nyá n wakələna təkətəlenaa, na təlaalenaa, na í heeli Yuta yəlaa sí Yosalem kətaya təlate tə tike ké pá sē-ɪ.

²³ Pə tə tə, nyá na ma caa Asilii wulav í sí nəəsi. Ye n ká hiki krayanəŋ caɣalaa, ɪle ma ha-ŋ krayanəŋ iyisi naale (2000). ²⁴ Icipiti nyəma ké n tēləɣi sí pəle paa ha-ŋ krayanəŋ na kēkənəa. Pəyele n kaa pəsi ma caa yoolaa nyuɣu nyəma taa səkpəlu mayamaya. ²⁵ Pəle pə paasi Asilii wulav ta kənta cəne, na í yooná tətə tənə na í wakəli-ti na pə tá ké Tacaa luɣu nyəntu. Halí ləɔ mayamaya tu hana-ɪ pə mpaav.

²⁶ Ḿpúyú Uiyakim, na Sepəna, na Yowa pa cəpa Asilii yoolaa paasənlu nəɣə tə sí: Taa yəɣətəna-tuyu Həpəla təm. Yəɣətəna-tuyu Alaamee təm, na ɪcate kolunɣa tə yəlaa í taa nu.

²⁷ Ntəna yoolaa paasənlu pəəsi sí: N nyəma sí mə na mə wulav Isekiyasí mə tike mə tə ké ma caa yəɣətəɣi təm tənə? Ama na mpa pa wé kolunɣa tə, na mə na-wé í ká tē na í təɣə mə pntu, na í nyə mə həm təɣə.

²⁸ Ulena yoolaa paasənlu náa křətəna yəlaa na í yəɣətəna Həpəla təm taa sí: Í ké ŋkpaŋŋ na í nu yoo. Asilii wulav səsə yəɣətəa sí: ²⁹ Í taa yele na Isekiyasí tusi-mé yoo. ɪ kaa pəsi na í ləsi-məɣe ma niŋ taa. ³⁰ Tacaa ké í tēləɣi sí ɪ ká la na má taa pəsi mə ɪcate, ɪle mu taa nu. ³¹ Í taa nuna Isekiyasí yoo. Ama í nu Asilii wulav nyəntu, na í pəti-ɪ mə ti. ɪle paa wei ɪ ká təɣə ɪ lēsəŋ na ɪ fikinaa tawa. Na í nyə ɪ ləkə lum. ³² Halí ɪ ká tē na í kə na í kraya-mé, na í pona-məɣe mə tətə kupantu tənə tə nəɣəsəle taa. Tənaya təɣənaya na suləm na nim na tuŋ pə wé səsəm. ɪle í kaa sí cəneɣe yem. Mpu tə, í taa nuna Isekiyasí ké timpí ɪ təŋuyu sí Tacaa ká waasi-mé tə, ɪ tūsəɣi-məɣe. ³³ ɪcate natəli tə tuyu ta pəsi na kú waasi ku yəlaa ké ɪ niŋ taa. ³⁴ Hamati, na Aapa, na Sefafayim, na Hena, na Afa pa tuŋ waasa-wəɣe wé? Awe pəsaa na í taŋ-tuyu Samalii tələkəle? ³⁵ Tuŋ ɪ tənə ɪ taa nakuli ku ta kpa ɪ niŋ ké ku tətə tə. ɪle isənaya Tacaa ká pəsi na í taŋ-ɪ sí í taa ləeki Yosalem?

³⁶ Pa tənə mpa paa wé tənə tə pa taa nəɣəlu ta cə paa fəŋ. ɪsu wulav Isekiyasí ka heeluɣu-wé tə. ³⁷ Ḿpúyú Uiyakim, na Sepəna, na Yowa pa cəla pa wontu na laŋwakəlle. Ulena pá polo wulav kiŋ na pá kēesi-ɪ pə tənə mpi Asilii yoolaa paasənlu yəɣətəa tə.

19

Wulav tila Iso kuyɔɔtutu teləsulɔ kirj
(Isayii 37:1-7)

¹ M̄p̄ȳḡȳ waatu wei lsekiyası nu t̄əm n̄ti, ulena í c̄alı ı wontu t̄ət̄ə na lan̄wak̄əll̄e. Na í suu l̄əȳaɣa nȳəntu, isu f̄əl̄ət̄ənaa taka, na í polo Iso t̄əs̄ēēe taa. ² T̄ənaɣa ı kusa l̄iyakim, na Sep̄əna, na k̄ət̄əlaa taa s̄əs̄aa sı pá polo Am̄ət̄i p̄əyalu Iso kuyɔɔtutu teləsulɔ Isayii t̄e, na pa l̄əȳaɣa wontu ke mp̄u. ³ Na pá heeli-ı sı: Wulav lsekiyası kus̄əna-tu sı t̄é k̄əɔ sı, saɣa p̄ə h̄əma ını ı ɣkpaɣȳȳu, na ta lan̄ɣa wak̄əli t̄ət̄əɣ̄t̄əɣ̄ə. T̄ə w̄ēe ke isu l̄ul̄ȳu tak̄ȳu alaa sı pa l̄uli, ul̄e toma f̄eı sı pa l̄ul̄bna pa piya t̄ə. ⁴ Asilii wulav kus̄əna n̄t̄eɣe ı yooola paas̄ənl̄u sı í k̄əɔ na í t̄uv Iso weesuȳu t̄u. Hai, ye Tacaa, nyá Iso ká nu ı k̄ut̄ȳu ɣku, na í h̄ə ı ɣkpaɣȳȳu. Nyaa s̄əl̄əmi-ı ı ȳəlaa mpa pa kaasaa t̄ə pa t̄ə.

⁵ Waatu wei lsekiyası tillaa heela Isayii ke mp̄u, ⁶ ulena Isayii c̄ə-w̄e sı: Í polo na í heeli m̄ə caa sı, Tacaa ȳəɣ̄t̄aa sı nyá lan̄ɣe ı taa ɣmaana k̄ut̄ȳu ɣku Asilii wulav waalı nȳəma t̄uv-m t̄ə. ⁷ Maa yele na pá yaa-ı na t̄əm nat̄əli, na í kpe. Ul̄ena n̄əɣ̄əɔ k̄u-ı.

Senakelipi nyaasuȳu l̄əm̄pi
(Isayii 37:8-13; Kut̄ə̄s̄ut̄u II 32:17)

⁸ M̄p̄ȳḡȳ Asilii yooola paas̄ənl̄u nuwa sı ı caa k̄ula Lakisi na í polo í nyala Lipina. Ul̄ena í polo ı kirj ke t̄əna. ⁹ T̄ənaɣa pa heela Asilii wulav sı l̄tiyopii wulav Tilaka pola-ı yoonav. N̄t̄əna Asilii wulav tilina lsekiyası ke l̄ēt̄əli sı pá p̄ə̄s̄ı-ı sı: ¹⁰ N taakı Iso sı ı ká kayatı-m Yosalem t̄ələk̄əle yaa? N ká t̄usı nyá tı yoo. ¹¹ Anı n nuwa teu ke is̄əna ma kpiisa t̄ət̄ənaa t̄ə. Ul̄ena n̄ h̄ūk̄ı sı n ká t̄ulı-tı? ¹² Awulaa mpa pa kaasa-m t̄ə, waatu wei p̄ēle pa kuk̄aɣa Kosan̄, na Halan̄, na Les̄efi, na l̄t̄eni nȳəma ıcat̄e s̄əs̄ə̄le Telasaa t̄ə, mp̄e ını pa t̄uɣ t̄ə p̄əsı na í kenti pa acal̄ē. ¹³ T̄ə̄s̄ı mpi p̄ə mayana Hamatı, na Aapatı, na Layii, na Sefafayim, na Hena, na Afa awulaa t̄ə.

lsekiyası Iso s̄əl̄əmȳu
(Isayii 37:14-20)

¹⁴ Waatu wei lsekiyası t̄əma Asilii wulav l̄ēt̄əli ın̄əɣı kal̄ȳu, ul̄ena í pona-ı Iso t̄əs̄ēēe taa, na í hulı-ı Tacaa. ¹⁵ Ul̄ena í s̄əl̄əmi Iso sı: Hai, l̄eɣ̄elı Iso Tacaa, wei nyá n caɣa is̄ətaa tan̄laa ke kpaɣan̄v t̄ə, nyá tike n̄t̄é Iso k̄é antulinya t̄əna taa. Nyá lap̄əna is̄ətaa na at̄e. ¹⁶ Hai, Tacaa, ke ɣkpaɣɣ na n̄ nu na n̄ paas̄əna k̄ut̄ȳu ɣku Senakelipi tillaa t̄uv weesuȳu t̄u nyá t̄ə. ¹⁷ Tampana Asilii awulaa k̄owa piitim l̄əm̄pi, na pá kpiisi pa t̄ət̄ə t̄əna, ¹⁸ na pá w̄ə pa t̄uɣ ke k̄ə̄k̄ə. Mpi t̄ə, taasi yaa p̄ēe ke ȳəlaa ka saaka kusaaku p̄ə t̄aya Iso nyá. ¹⁹ Ul̄e hai, Tacaa, ta Iso waasi-t̄uȳu Senakelipi niɣ taa. Ul̄ena antulinya awulaa t̄əna nyı sı nyá tike n̄t̄é Iso.

Isayii tel̄əs̄əɣı wulav ke Tacaa t̄əm
(Isayii 37:21-35)

²⁰ M̄p̄ȳḡȳ Isayii polaa na í tel̄əsı lsekiyası sı: l̄eɣ̄elı Iso Tacaa sı, ma nuwa s̄əl̄əmȳu ɣku n̄ s̄əl̄əma-m Asilii wulav Senakelipi t̄əm taa t̄ə. ²¹ Ul̄e t̄u ɣkpaɣɣ na n̄ nu: Yosalem ıcat̄e k̄p̄ēna-ɣ k̄é,

na t̄é paak̄əna-ɣ.

²² Halı l̄eɣ̄elı Iso Nan̄ɣ̄t̄u mayal̄e

n̄ k̄p̄esinaa, na n̄ t̄uv

na n̄ toosi is̄e na?

²³ N tila tillaa

na pá t̄uv Tacaa má.

Halı n̄ t̄ə sı nyá yoou k̄ēk̄enaa

tuutuuma t̄ə k̄é n̄ kpawa Lipan̄ p̄uȳu,

na n̄ s̄etı Lipan̄ t̄uɣ s̄əs̄ə̄ɣ̄ k̄upaɣ.

Aaȳee sı, n̄ ká kpa comcom n̄əɣ̄ə taa

ke h̄ət̄uȳu k̄upaɣku taa.

²⁴ Nyá si n hula ləkə, pácó n nyəə ləlaa lum.
Nyá yoolaa ká feli Icipiti tetu təə ké
nəəhəe na pa pusi nyəə.

²⁵ Senakelipi, n ta nyi taa si
má lapəna yaasinaa pane na má su too ləŋ.
Ulena má təŋəŋi na má laki nəəŋəə.
Má tuna-ŋ si n la na koloosi acaləe pəsi ncaa.

²⁶ Səŋəntu pu a taa yəlaa,
na pá pəsi isu ŋkpalətitiilee nyəma.
Pa nəŋəsəna ké isu tawa nyutu,
isu teteka taa nyutu kulekəlekətu.
Yaa kutuluŋ təə nyutu nti tə wuləŋi
na tá ta tenta nyəu tə.

²⁷ Ule ma nyəma-ŋ ké təyelele.
Ye n cəŋaa, yaa n luki, yaa n suvki, ma nyəmə.
Ye n mv-m na pááná ma nyəməŋa.

²⁸ N tu mv-m na pááná ntə,
na n laki-m na kalampaanu.
Pə təə ké maa ŋmakəli-ŋ isu
pa tukuyə wontuyə muna tēe ké
kukuule, yaa kpaŋanukpasu tə.
Mpaav ŋku n təŋaa na n kəə təŋə
maa kpeenana-ŋ.

²⁹ Isekiyasi, maa heeli nyaya mpi maa la tə. Təŋəŋaya pee aləela ke í ká təŋə pəntə na pənte. Ama pəŋəŋa tooso nyəŋka taa ké í ká pəsi na í tuu təŋəŋaya na í kú-ké. Na í hala mə ləseŋnaa, na í kooli-wə. ³⁰ Pu kaasi mpa na pa ise ke Yuta taa tə, pele paa wēe ké isu tuyə kaŋuyə ku lila ke tetu taa na kú luləŋi teu tə. ³¹ Pəpətu fei leleŋ, pu kaasi Yosalem taa ké ise nyəma.

Ípúŋú Isayii tasaa si: Isəna Tacaa ká lana i səəluŋu səəəŋku təŋəle. ³² Tacaa si, Asilii wulav kaa pəsi na í lo hapəle, na í səŋ tə təə na í kenti i kpaluyə, na í tó nyəmə ke icate taa, na í suv tə taa. ³³ Tacaa má, ma yəŋətəŋəna si ye i təŋə mpaav ŋku na i kəə cəne, ŋkuyə i ka təŋ na í kpe, i kaa suv cəne. ³⁴ Maa kenti Yosalem təə, na má waasi-i ma təmlə tu Tafiiti təə, na pé kusu ma nyuyə.

Asilii yoolaa sewa, Senakelipi səm

(Isayii 37:36-38; Kutəəsutu II 32:21-22)

³⁵ Ahoo yuwa, ulena ləə isətaa tillu tii Asilii yoolaa təsikile, na í kú yoolaa iyisi nunuwa na nunaasa na kakpasu (185000). Tev fema, ulena ise nyəma mayana sətəa selətaa.

³⁶ Ípúŋú Senakelipi kpesa təsikile, na í polo icate səəəle Ninifi taa, na í cəŋə təna.

³⁷ Ulena kuyaku nakuli, í suv i tuyə Nisələki kutuluyə taa ke laatu, na i pəyalaa taa naale, Atələmeleki na Saləseə pa ku-i. Ulena pá se na pa polo Alalaa tetu taa. Ulena i piya taa leŋka Asahatəŋ ləeti i lonte.

20

Isekiyasi wəsası na i waav

(Isayii 38:1-8; Kutəəsutu II 32:24)

¹ Ípúŋú kutəŋ səəəu nakuli ku kpa Isekiyasi ke waatu nəŋəlu. Ulena ləə kuyəŋətutu tələsulə Isayii polo i wiiluyə na í heeli-i si: Tacaa yəŋətəa si, n kaa kul. Ule taŋani nyá ti.

² Ntəna Isekiyasi keesi ise na koloŋa təə na í sələmi ləə si: ³ Hai, Tacaa, təəsi si ma təma nyá isəntaa ké na lotu kolumtu. Na má laki tam ké mpi pə wə-ŋ teu tə.

Ulena Isekiyasi tulu naxo na í wii takpoo. ⁴ Isayii kula wulav kinj isu í ká lu taya taa, ulena Tacaa tami-í si: ⁵ Məli ma yəlaa wulav Isekiyasi kinj na í heeli-í si: Nyá cəso Tafiiti Iso Tacaa má ma nuwa nyá kusələmvtu, na má ná nyá isəlum. Pə taa tə, celenkufe maa waa-ŋ, na halí í tasa Iso təsele taa ké pote. ⁶ Maa səso-ŋ pusi naanwa na kakpasí, na má fiti nyá na Yosalem nyəma ke Asilii nyəma niŋ taa. Na má kenti icate tənəye ma təmlə tu Tafiiti taa, na pə kusi ma nyuxu.

⁷ Mporoyó Isayii naja fiki pee, na í taa wulav timpi wuki-í tə na pə waa-í.

⁸ Ntəna wulav pəso Iso kuyəxətutu teləsulv si: Pepeye Tacaa ká huli-m, na má nyəna si celenkufe pu waa-m, na má polo Iso təsele taa?

⁹ Isayii si: Tacaa ká la pulv, na í huləna-ŋ si, í ká la nti í suwa tə. Ule n caa si isotom waaci í polo takpale isentaa, yaa pə məli waali? ¹⁰ Mporoyó Isekiyasi si: Isotom pote ke isentaa fei kate. Ma caa ké si pə məli waali.

¹¹ Ntəna Isayii sələmi Tacaa na í mələna isotom na waali waali ke takpale kumlee naanwa.

Papiloni wulav tillaa kəntə ke Isekiyasi tə
(Isayii 39)

¹² Mporoyó Papiloni wulav Melotaki-Palataŋ nuwa Isekiyasi wusasi. Ulena í tilina í waali nyəma ke kucəov na ləetəli si pá pona-í. ¹³ Na Isekiyasi mu-we na í cəəna-weye kutuluŋ wei í taa pa sukí wontunaa kupantu tə. Isu liyitee nyəxətut, na wula, na tulaalənaa, na səsoŋ nimnaa tə. Na í huli-weye í yoou wontu təsulə, na pə təna mpi pə we təna tə. Í ta ŋməsi-weye pulv. Paa í kawulaya təna, yaa í təyaya taa.

¹⁴ Pə waali ké Iso kuyəxətutu teləsulv Isayii polaa na í pəso Isekiyasi si: Leyə yəlaa mpe pa lunaa? Na weye pa caaki? Isekiyasi si: Pa luna hatoo Papiloni ké. ¹⁵ Isayii si: Pepeye pa nawa nyá kawulaya təyaya taa? Isekiyasi si: Ma hula-weye pə tənaya. Ma ta ŋməsi-weye ma kpancoou.

¹⁶ Ntəna Isayii si: Tacaa yəxəttaa si: ¹⁷ Pə təna mpi awulaa mpa pa laala-ŋ tə, pa kaasaa na í mayana tə, kuyaku nakuli Papiloni nyəma ká kəə na pá kuu-wi. Pə kaa kaasi-ŋ pulv. ¹⁸ Halí paa kpa nyá ləlvux nyəma narəli, na pá la-weye yəlaa kataasi, na pá tu-weye Papiloni wulav kawulaya təyaya təmlə taa.

¹⁹ Mporoyó Isekiyasi cəwa si: Ma sama.

Ulena Isekiyasi tasa si: Iso í tu nyənti na í kenti tá taa, na té cayana heesuyv, haləna ma səm tə.

²⁰ Pa keesa Isekiyasi təm lənti ke Yuta awulaa takəlaya taa. Paa í apalvtu təm, na isəna í lapa lule, na í huli ləov na í kəna Yosalem icate taa ké lum tə. ²¹ Waatu wei í səpa, ulena í pəyalv Manasee ləeti í lonte taa.

21

Yuta wulav Manasee təm
(Kutəəsvtu II 33:1-10,18-20)

¹ Manasee ləlvux pusi naanwa na naale nyəŋka taa ké í pəsa Yuta wulav. Ulena í lá pusi nule na naanwa na kakpasí ke Yosalem. Pa yaakaya í too si Hefisi-Pa. ² Mporoyó Manasee lapa mpi pə ta maya Tacaa tə. Í keena piitimnaa mpa Tacaa təxənaa na pə fəe-we tə, pa lakasi isayasi. ³ Halí í tayaní ŋmav ke təkətəlenaa mpa í caa Isekiyasi náa yəkaa tə. Í ŋmá tuxv Paali təlaalənaa, na í saaki tesika kulalaaya, isu Iseyeli wulav Akapí lapv tə, na í luŋiyi isətvluŋasi. ⁴ Na í ŋmá təlaalənaa ləmpa ke Yosalem Iso təsele nte Tacaa ka təma si iní í ká caya tə tə taa. ⁵ Na í siki isətvluŋasi təlaalənaa ke Iso təsele taasi naale taa. ⁶ Haləna í laa í pəyalv ke tuxv, na í lá totopo təma aní a təna, na í susi kəxənaməŋ. Mpi pə ta maya Tacaa təxə í lakaya tam. Ulena pə kpa ileyə pááná. ⁷ Na í saaki tuxv alvnyəŋku Asela ləesuyv na í su Iso təsele taa. Pəyele Tacaa ka tema Tafiiti na í pəyalv Salvməŋ ke heeluyv si: Yosalem icate nte ma ləsa Iseyeli kpeka naanwa na naale taa tə tə Iso təsele taa ké maa caya tam ke ma yəlaa hekv. ⁸ Ye Iseyeli yəlaa təkəyi

ma kusəsutu, na ma kiinj wei ma təmle tu Moisi cəla-we tə, ma kaa yele na pá təʒəni-weye tetu nti ma ha pa cəsənaa tə tə taa. ⁹ Ama Yuta nyéma kisa Tacaa ke nunav. Hali Manasee ná yelaa ké na pa isayatu kəli, isu piitimnaa mpa Tacaa kpiisaa na pá fəe mpe tə.

¹⁰ Ḿpúyú Tacaa heela i kuyəʒətutu teləsəlaa si pá heeli Manasee si: ¹¹ N lapa acaalətu. N təma isayatu taa na pá kəli ləŋ Amolii nyéma. Haləna í tusi Yuta nyéma ke tuŋ laav taa. ¹² Pə təw kə maya Tacaa lseyeli ləw, maa kəna alaamali nəʒəluyu Yosalem na Yuta nyéma. Paa wei í nu-ti pu susi-i watu. ¹³ Maa hə Yosalem nyéma ŋkraŋuyu, isu ma lapu Samalii na Akari luluyu nyéma tə. Maa kpiisi icate yəlaa, isu pa nyaaluyu nyanaya təcəice na pá pá tə. ¹⁴ Maa lə yəlaa mpa pə kaasaa tə. Maa tu-weye kolontunaa niŋ taa, na pele pá kuu pa na pa wontu. ¹⁵ Ḿpúyú maa la. Mpi tə, hatoo kuyarŋku mə cəsənaa lu Icipiti tə, haləna saŋa, pa ta yele mpi pə fei teu təʒə lapu, na ma pááná kraasuyu.

¹⁶ Ḿpúyú Manasee lapa mpi pə ta maya Tacaa tə, na í tusi Yuta nyéma ke laatu taa, na ma yəlaa kupama tuutuuma tətəʒə icate təna taa.

¹⁷ Pa kəesa Manasee təm lenti ke Yuta awulaa takəlası taa. Paa i kulapəm na i tuŋ laav təm. ¹⁸ Waatu wei Manasee səpa, ləna pá pimi-i kawulaya təyaya haləm mpi pa yaa si Wusa haləm tə pə taa, na i pəyalu Amoj ləeti i lonte.

Yuta wulav Amoj təm
(Kutəəsutu II 33:21-25)

¹⁹ Amoj luluyu pusi hiu na naale nyəŋka taa kə i pəsa Yuta wulav. ləna í təʒə pusi naaleye Yosalem. I too kele Yopa tu Halu pəelə Mesuleme. ²⁰ Ḿpúyú i lapa mpi pə ta maya Tacaa tə, isu i caa Manasee. ²¹ I kəena-i teitei kə, na í laaku tuŋ isu ilé i ka lapu tə. ²² Amoj ləwa i cəsənaa ləw Tacaa maya, i ta tə isu ma caaki tə.

²³ Ḿpúyú kuyaku nakuli Amoj waali nyéma kula i təw, na pá ku-i i kawulaya təyaya taa. ²⁴ Ama Yuta nyéma ná kú mpa pa ku-i tə. ləna pá kra i pəyalu Sosiyası ke wulav.

²⁵ Pa kəesa Amoj təm lenti ke Yuta awulaa takəlaya taa. ²⁶ Ḿpúyú pa pima-i i pəlaav taa kə Wusa haləm taa. Na i pəyalu Sosiyası ləeti i lonte taa.

22

Yuta wulav Sosiyası təm
(Kutəəsutu II 34:1-2)

¹ Sosiyası luluyu pusi pələfei naanəwa nyəŋka taa kə i pəsa Yuta wulav ke Yosalem taa kə pusi hiu na naanəwa na kuləmaya. I too kele Posika tu Ataya pəelə Yetita. ² Ḿpúyú Sosiyası lapa mpi pə maya Tacaa tə. I təma teitei kə isu i ləŋce Tafiiti, i ta lu i ikpatə taa.

Kətulu səsə hii kiiu takəlaya
(Kutəəsutu II 34:8-18)

³ Ḿpúyú kuyaku nakuli Sosiyası kusa takəlası ŋmaalv Asaliya pəyalu Safaŋ, Mesulam saali kele si: Polo ləw təsəele, ⁴ na í heeli kətulu səsə Hilikiya si kala ləw təsəele liyitee wena kətəlaa nənəʒə taŋlaa kpeyelaa tə. ⁵⁻⁶ Na í cəla-yeyə təma lataa təw ferlāa, mpa pa taŋanəyi ləw təsəele tə, na pá felı saakəlaa, na tetu ŋmalaa, na təma lataa ləlaa. ləna pá yana taası na pəe kusaakee wena paa taŋanna tə. ⁷ Taa pəəsi-we si pá kəesi mpi pa lapənaa tə. Mpi tə, yəlaa mpe pa laki teu kə.

⁸ Kətulu səsə nu mpv, ləna í heeli Safaŋ si: Ma hika kiiu takəlaya ke ləw təsəele taa. ləna kətulu cəla Safaŋ ke takəlaya ŋke, na ilé i kala. ⁹ ləna Safaŋ məli na í heeli wulav si: Kətəlaa koosa ləw təsəele atakaa taa liyitee na pá cəla təmlataa ferlāa.

¹⁰ ləna Safaŋ tasa si: Kətulu səsə Hilikiya cələna-m takəlaya kanə. Ḿpúyú Safaŋ kala takəlaya ŋkeye wulav.

Sosiyası pəsa ləw kuyəʒətutu teləslu alonyəŋ Huləta
(Kutəəsutu II 34:19-28)

¹¹ Waatu wei wulav nu kiiu takəlaya ŋke ka təm, ulena ɪ laŋle wakəli na í cəli ɪ wontu. ¹² Ḿpúyú ɪ yaa kətulv səsə Hilikiya, na Safaŋ pəyalv Ahikam, na Mikaya pəyalv Akəpəə, na takəlasɪ ŋmaalu Safaŋ, na ɪ waali nyəma taa ləlv wei pa yaa sɪ Asaya tə, na í tə-we sɪ: ¹³ Í polo í pəəsɪ Tacaa ke má na Yuta yəlaa ta təm, na takəlaya ŋka pa hii isəntə tə ka kuyəɣətutv tə. Pəpətv fɛi leleŋ, ta cəsənaa ta təkɪ kvsəsutv nti pa ŋmaa ka taa tə. Pə təw kə Tacaa pááná ka huuna-tvɣv səsəm.

¹⁴ Ḿpúyú apalaa kakpasɪ unɪ ɪ pola ləw kuyəɣətutv teləsulv alvnyəŋ Huləta tɛye Yosalem kpekəle kvfate taa. Alv unɪ ɪ paalv kele Tifa pəyalv Salum, Hala saali. Úlé ɪ paasayanana kətəlaa wontu kususuu. Ḿpúyú apalaa mpe pa keesa pa təm ke Huləta. ¹⁵ Ntena Huləta tə-we sɪ, pá teləsɪ wulav sɪ Tacaa təma sɪ: ¹⁶ Maa yelev na mpusi kəw Yosalem na ɪ yəlaa pa təw, isɪ pa ŋmaav takəlaya kanɛ ka taa tə. ¹⁷ Mpi tə, pa lə-m na pá laaki tvŋ. Uləna pa lakasɪ nsɪ sɪ kra-m pááná. Pə təw kə ma pááná huuna ɪcate tənɛye səsəm, a ta tiita. ¹⁸ Ye pə kaasa wulav ulɛ, lɛɣɛli ləw Tacaa heeliyi-ɪ sɪ, isɪ ɪ nuw takəlaya ŋke ka taa təm ke teu, ¹⁹ na nti ma yəɣəta Yosalem na ɪ yəlaa pa təm tə, tu tɛesəna səɣəntv. Halɪ tɛ pəsɪ mpusi təm. Ulɛ ma nawa isəna nyá laŋle wakəlaa na í cəli nyá wontu na í pəli isəlvəm tə, maa mv nyá kvsələmutv. ²⁰ Pə təw kə maa yelev na í sɪ səm kvpam, na pá pi-ŋ nyá pəlaav taa. N kaa na mpusi wei maa kəna Yosalem nyəma təw tə.

Sosiyasɪ na ləw pa nəɣə pɛelvɣv

(Kvtəəsutv II 34:29-32)

Ḿpúyú kətulv səsə Hilikiya na ɪ taapalaa, pa polaa na pá heeli təm ntəɣɪ wulav Sosiyasɪ.

23

¹ Ḿpúyú wulav kota Yuta na Yosalem pə nyuvv nyəma tənaya ɪ kiŋ ke kprakaa. ² Na pá na pa samaa pá polo ləw təsɛɛɛ. Pə krayav kətəlaa, na ləw kuyəɣətutv teləsəlaa na yəlaa təna, paa mpa. Uləna wulav kala-weye kiiu takəlaya ŋka pa hiiwa tə. ³ Pəle pə waali kə wulav səŋa ɪ kumte təw ke ləw təsɛɛɛ taa. Uləna í na Tacaa pá pɛeli nəɣə, na samaa tisi sɪ mpe paa təkɪ Tacaa kiŋ, na ɪ kvɛyɛsətv, na ɪ kətututv, na luyv kulvumv, na lotv kulvmtv. Na pá laki pə təna mpi pa ŋmaa takəlaya ŋke ka taa tə.

ləw sɛɛv tayavvɣv ke Yuta taa

(Kvtəəsutv II 34:3-5)

⁴ Pəle pə waali kə wulav təma kətulv səsə Hilikiya, na ɪ waali nyəma, na kətəlaa mpa pa tanəɣɪ ləw təsɛɛɛ nənəɣə tə sɪ: Í lə tvɣv Paali na Asela na isətvlvŋasɪ wontu kulalaatv təna. Uləna pá wə-təɣɪ kəkə ke Yosalem ɪcate waali ke Setəlvŋ tetekəle taa, na pá cosɪ pə təlvma na pá pona Petɛeli. ⁵ Ḿpúyú Sosiyasɪ təɣəna tvŋ kətəlaa mpa Yuta awulaa ká kpawa tə. Mpe pa fɛɛnəɣəna təkətəlenaa mpa pa we acalɛɛ nna a cəwəna Yosalem tə a taa tə. Mpi tə, tvɣv Paali, na ilim, na isətv, na isətvlvŋasɪ waanɪ waanɪ tənaya pa fɛɛnaya. ⁶ Uləna pá ləsv ləw təsɛɛɛ taa kə Asela tesika kulalaaya, na pá wə-keye Yosalem waali ke Setəlvŋ tetekəle taa, na pə nyaya təkpataa. Uləna pá ŋmusɪ pə təlvma ke pəlaŋ taa. ⁷ Ḿpúyú Sosiyasɪ yəka ləw təsɛɛɛ cəlv kutulvŋ wei ɪ taa pa laki wasəŋkalətv tə. Tənaya alaa ná lvvki tvɣv Asela kətaya wontu.

⁸ Pə waali kə Sosiyasɪ kəna Yuta acalɛɛ kətəlaa təna, na í wakəli pa təkətəlenaa mpa pa taa pa fɛɛnaya na pá wəkɪ tulaalvnaa tə. Pə krayav Kɛpa na pə polo Pɛɛsɛpa tə. Na pá yəkɪ təlaalvnaa mpa paa we Yosalem ɪcate nənəəsɪ tə. Na təlaalɛ nte tu we ɪcate nyuvv tv Yosuva nənəɣə tə. Ye í svvki ɪcate nyá niŋ mpətəŋ tə. ⁹ Ama kətəlaa mpa pa fɛɛnaya tvŋ təkətəlenaa tə, pa ta ha-weye mpaav sɪ pá la kətasɪ ke Tacaa kətaya təlɛtə təw kə Yosalem. Ama pá na kətəlaa ləlaa pa təkayana potopotonaa mpa pa taa kukusvm fɛi tə.

¹⁰ Ḿpúyú Sosiyasɪ wakəla təlaalɛ Tofɛ timpi yəlaa wəkaya pa piya ke tvɣv Molekɪ ke Hinom tetekəle taa tə. ¹¹ Na í wakəli tətəɣə krayanəŋ lɛsəŋ wei Yuta awulaa ka hawa na pá sɪ ləw təsɛɛɛ nənəɣə kutuluyv taa kə akewe Netəŋ-Melɛkɪ təyaya cəlv tə. Na Sosiyasɪ

wɔ ɪ keɛkenaa ke kɔkɔ tɔtɔ. ¹² Na ɪ yɔki tɔlaalenaa mpa Yuta awulaa ka ɲmawa Ahasi kutuluyu pata tɔ tɔ tɔpɔtɔpɔtɔ. Na mpa wulav Manasee ɲmawa lɔ tɔsɛɛle taasi naale tɔ tɔ. Na ɪ lɔ pɛ hɔɣɔlasi ke Setɔlɔɲ tetekɛle taa. ¹³ Na Sosiyasi wakɛli tɔkɔtɔlenaa mpa Salɔmɔɲ ka ɲmawa Olifinaa pulaya ilim mpɛtɔɲ tɔ hɔɣɔlɔyɔ ke Yosalem isentaa tɔ. Paa Sitɔɲ nyɔma tɔyɔ alɔnyɔɲku isayav Asɛtati, na Mowavɔ nyɔma tɔyɔ isayav Kemasi, na Amoni nyɔma tɔyɔ isayav Milikom. ¹⁴ Na Sosiyasi yɔki pɛɛ kusikee, na ɪ seti tesikasi, na ɪ waasi tɔlaalenaa tɔ kɛ yɔlaa muwa.

lɔ sɛɛv tayanɔyɔ ke lɛɣɛli taa

(Kɔtɔɔsɔtɔ II 34:6-7)

¹⁵ Mɔpɔyɔ Sosiyasi wakɛla Petɛɛli tɔkɔtɔle, nte Nepa pɔyalɔ Solopɔwam ka ɲmawa na ɪ tɔsi lɛɣɛli nyɔma ke laatu taa tɔ. Sosiyasi wɔpa tesika ke kɔkɔ, na ɪ yɔki tɔlaale tɔnaɲnaɲ.

¹⁶ Sosiyasi tɔɲna mɔpɔyɔ lapɔ tɔɣɔ ɪ loosa pɔlaaɲ ke pulaya tɔɔ, na ɪ tili yɔlaa na pɔ kuu muwa na pɔ wɔ-yɛɣɛ kɔkɔ ke tɔkɔtɔle na tɛ pilisi, isɔ Tacaa kuyɔɣɔtɔtɔ telɔsɔlɔ ka kraalɔyɔ tɔ. ¹⁷ Mɔpɔyɔle Sosiyasi tasa pɔɔsɔyɔ sɪ: Pɔlaav pɔle nteɣɛ ma loosiɣi isɛntɔ?

lɛna ɪcatɛ yɔlaa cɔ sɪ: Yuta lɔ kuyɔɣɔtɔtɔ telɔsɔlɔ wei ɪ ka kraala nti tɔ tɔna n lapa tɔkɔtɔle tɔne tɔ ɪ pɔlaav kɛ.

¹⁸ Ntɛna Sosiyasi sɪ: ɪ yɛle lɔ kuyɔɣɔtɔtɔ telɔsɔlɔ unɪ ɪ pɔlaav ɲku. Nɔɣɔlɔ ɪ taa tokina-ku.

Mɔpɔ pɛ lapɛna na pɔ yɛle lɔ kuyɔɣɔtɔtɔ telɔsɔlɔ unɪ na Samalii nyɔɲ pa muwa.

¹⁹ Mɔpɔyɔ wulav Sosiyasi yɔka tɔkɔtɔlenaa, mpa lɛɣɛli awulaa ka ɲmawa Samalii acalɛ taa, na pɔ laaki na pɔ kusɪ Tacaa pɔɔnɔ tɔ. Teitei isɔ ɪ lapɔ Petɛɛli tɔ. ²⁰ Na ɪ lentɪ pa kɔtɔlaa mpa pa fɛnaya tɔkɔtɔlenaa mɛ tɔ. Na ɪ wɔ pɛ tɔ kɛ yɔlaa muwa.

Pɛ waali kɛ Sosiyasi mɛla Yosalem.

Yuta nyɔma tɔɣɔv ke Tɛɛv acima

(Kɔtɔɔsɔtɔ II 35:1,18-19)

²¹ Mɔpɔyɔ Sosiyasi tɔma Yuta nyɔma tɔna sɪ: ɪ tɔɣɔ mɛ lɔ Tacaa Tɛɛv acima. Isɔ paa keɛsɔyɔ nɔɣɔ pɛɛlɔyɔ takɔlaya taa tɔ. ²² Pɔpɔtɔ fɛi lelerɲ, pɛ kraɣav hatoo paasɛnlɔaa waatu, na pɛ polo Yuta na lɛɣɛli pa awulaa waatu tɔ, pa ta tɔɣɔta Tɛɛv acima isɔ mɔpɔ pɛ taka. ²³ Sosiyasi kawulaya pɔnaɣa pɔɛfɛi hiu nyɔɲka taa kɛ pa tɔɣɔ-ɪ mɔpɔyɔ Yosalem taa.

Sosiyasi kawulaya kɔtɔkɔtɔ

(Kɔtɔɔsɔtɔ II 35:20-27; 36:1)

²⁴ Mɔpɔyɔ Sosiyasi kɔiisa Yosalem na Yuta tɔna taa kɛ pɛɛ pɔɔsɔlaa, na kɔɣɔnaɲ susɔlaa. Na ɪ wakɛli kulalaam, na lɛɛsɔɲ, na laatu wontu lentɔnaa, isɔ pa keɛsɔyɔ kiɲ takɔlaya ɲka kɔtɔlɔ Hilikiya hiiwa lɔ tɔsɛɛle taa tɔ, ka taa tɔ.

²⁵ Tɔo tɔ, wulav nɔɣɔlɔ ɪ ta cayaɔa isɔ Sosiyasi, na ɪ sɔɔla Tacaa na lotu kulɔmtɔ na ɪ lɔsaya sɔv-ɪ tɔmammam. Isɔ pa keɛsa Moisi kiiu taa tɔ. Pɔyɛle pa kaa na wulav nɔɣɔlɔyɔ mɔpɔ tɔtɔ.

²⁶ Isɔna Manasee ka kɔsa Tacaa pɔɔnɔ ke Yuta tɔ tɔ a ta tii. ²⁷ Pɛ tɔ kɛ lɔ tɔma sɪ: Isɔ ma yeluyu na kolontunaa kuu lɛɣɛli nyɔma tɔ. Mɔpɔ tɔtɔɣɔ maa yɛle na pɔ kuu Yuta, ma taa na-wɛɣɛ ma isentaa. Maa lɔ Yosalem ɪcatɛ nte maa lɔsaa tɔ, na lɔ tɔsɛɛle nte maa tɔma sɪ paa sɛɛki-m tɔ taa tɔ.

²⁸ Pa keɛsa Sosiyasi tɔm lentɪ ke Yuta awulaa takɔlaya taa. ²⁹ Sosiyasi waatu taa kɛ Icipiti wulav Neko na ɪ yoolaa pa pukaya Asilii nyɔma waasɔyɔ ke ɪfɔlatɪ kiɲ. Mɔpɔyɔ Sosiyasi kulaa sɪ ɪ kaɣatɔyɪ-wɛ. lɛna pɔ kv Sosiyasi ke Mekito ke yoou kancaalaya nyɔɲku taa. ³⁰ Mɔpɔyɔ ɪ waali nyɔma tɔv-ɪ keɛke taa, na pɔ pona-ɪ Yosalem na pɔ pimi-ɪ ɪ pɔlaav taa. Pɛ waali kɛ Yuta nyɔma kpawa Sosiyasi pɔyalɔ Sowakasi ke wulav, na ɪ lɛɛti ɪ caa lonte taa.

Yuta wulav Sowakasi tɔm

(Kɔtɔɔsɔtɔ II 36:2-4)

³¹ Sowakasi luluyu pənaya hiu na kakpasi nyəŋka taa ké ɪ pəsa Yuta wulav. Ulena í la isətunaa tooso ke Yosalem taa. ɪ too keɛ Lipina tu Ulimeya pɛɛɔ Hamutali. ³² M̀p̀r̀ỳg̀ Sowakasi lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ, isu ɪ cəsənaa. ³³ Ulena Icipiti wulav Neko kra-ɪ na í pona yomle ke Lipəla ke Hamatɪ tetu taa, na ɪ kawulaya su tənaya. M̀p̀r̀ỳg̀ Neko tu Yuta nyəma sɪ pá feli-ɪ lampuu ke liyitee nyəxətɔ kiloonaa iyisi tooso (3000), na wɔla ke kiloonaa hiu na naanwa.

³⁴ Pə waali ké Icipiti wulav Neko kra Sosiyasi pəyalɔ Uliyakim sɪ í læti ɪ caa lonte. Na í layasi-ɪ hətɛ sɪ Sowakim. Pə kaasa Sowakasi, ulena í pona-ɪ Icipiti na í sí tənə. ³⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ Sowakim tɔwa ɪ yəlaa na pá feləyɪ lampuunaa na pá keesəna pa kvhikim. Ulena Sowakim naa feli Icipiti wulav ke mpi í pəsəaa tɔ. Ye tetu tu í fela ɪ nyəm, ulɛ Sowakim náá pona Icipiti wulav ke liyitee na wɔla wei Icipiti wulav pəsəyɪ tɔ.

Yuta wulav Sowakim təm
(Kutəsutv II 36:5-8)

³⁶ Sowakim luluyu pənaya hiu nyəŋka taa ké ɪ pəsa Yuta wulav ke Yosalem. ɪ too keɛ Luma tu Petaya pɛɛɔ Seputa. ³⁷ Sowakim lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ, isu ɪ cəsənaa.

24

¹ Sowakim kawulaya waatu ke Papiloni wulav Nepukanəsaa, na ɪ yoolaa pa wata Yuta tetu na pá ŋmakəli Sowakim. Ama pusi tooso sikaa, ulena í kuli pa tɔ. ² M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa kəna Sowakim ke Papiloni, na Sili, na Mowarv, na Amoni yoolaa, na pá wakəli na pá ŋmulɪ Yuta nyəma. Isu lə ka heeluyɪ ɪ kvyɔxətutɔ teləsəlaa na pá yəxətɪ tɔ. ³⁻⁴ Pə taya pulɔ, Manasee ka wakəla səsəm ké. ɪ kú yəlaa kvpiŋ ke mvsɔŋ, na isayatu svv Yosalem taa ké səsəm. Ulena Tacaa náá kisi-weyɛ suulu huluyɔ, na í yeɛ na mpusinaa mpe pa kəŋ-we. Mpi tɔ, ɪ taa caaki sɪ í tasa-weyɛ ɪ isentaa ké nav.

⁵ Pa keesa Sowakim təm lentənəa ke Yuta awulaa takəlaya taa. ⁶ Waatu wei Sowakim səpa, ulena ɪ pəyalɔ Sowakɛŋ læti ɪ lonte taa.

⁷ Ama Icipiti wulav ná tá nəki luw. Mpi tɔ, Papiloni wulav ka læka-ɪ tetunaa mpa í ká təxɔ ləŋ təxɔ. Pə kraɣav Icipiti tetu tɔŋa na pá suna lfəlatɪ pəxɔ tɔ.

Yuta wulav Sowakɛŋ təm: Yəlaa kuuu kancaalaya nyəm
(Kutəsutv II 36:9-10)

⁸ Sowakɛŋ luluyɔ pusi pəle fɛi hiu nyəŋka taa ké ɪ pəsa Yuta wulav. Ulena í lá isətunaa toosoɣo Yosalem. ɪ too keɛ Yosalem tu Ulanatarɔ pɛɛɔ Nehuseta. ⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ Sowakɛŋ lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ, isu ɪ caa.

¹⁰ Waatu unɪ ɪ taa ké Papiloni wulav Nepukanəsaa yoolaa polaa na pá nyala Yosalem ɪcatɛ. ¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ ɪ mayamaya ɪ kəma saa wei ɪ yoolaa nyala ɪcatɛ ke mpv tɔ. ¹² Ulena wulav Sowakɛŋ, na ɪ too, na ɪ waali nyəma, na ɪ akewənəa, na ɪ yəlaa mpa ɪ wənə naani tɔ, pá lu na pá polo pá ha Nepukanəsaa ke pa ti. Ulena ílé ɪ la-weyɛ yomaa ke ɪ kawulaya pənaya pələfɛi naanwa nyəŋka taa.

¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ Nepukanəsaa kuu lə təsɛɛɛ na kawulaya təyaya pə krancooŋ tənə. Na í yəki wɔla wontu nti Salvməŋ ka lupa na pá lakəna lə təsɛɛɛ taa tɔ, isu Tacaa ka yəxətuyɔ tɔ. ¹⁴ Na pá kuu Yosalem nyəma tənə, na akewənəa səsaa na nyuyɔ nyəma. Na pá lu yəlaa iyisi naanwa (10000). Pa ta kaləna caŋəm təma lataa na koolaa. Na pá yeɛ kvnyəntunaa tike. ¹⁵ Na í kraɣa tətəxɔ Sowakɛŋ, na ɪ alaa, na ɪ yəlaa mpa ɪ wənə naani tɔ, na Yuta nyuyɔ nyəma na í pona Papiloni. ¹⁶ Yəlaa kvpama iyisi naatosompəxəlaya (7000) ke ɪ kraɣaa. Na caŋəm təma lataa, na koolaa ke yəlaa iyaya (1000). Mpa pa mvna yoo təxɔ ɪ kraɣa mpv na í pona Papiloni.

¹⁷ Pə waali ké Nepukanəsaa kra Sowakɛŋ ikpele Mataniya ke wulav. Na í layasi-ɪ hətɛ sɪ Setesiyasi.

Yuta wulav Setesiyasi təm
(Selemii 52:1-3; Kutəsutv II 36:11-12)

¹⁸ Setesiyasi luluyɔɔ pusi hiu na kulɔmaya taa ké ɪ pəsa Yuta wulav. ɪlena í lá pusi naanɔwa na kulɔm ke Yosalem. ɪ too keɛ Lipina tu ɪlámeya pəelə Hamutalı. ¹⁹ Ḿpɔ́yó wulav ɪnɪ ɪ lapá mpi pə ta maya Tacaa tɔ, ɪsu ɪ caa Sowakim.

²⁰ ɪlena Tacaa mu pánáná na í kóna mpusi ke Yuta na Yosalem pə nyéma tɔɔ, na í lə-weye poolɔɔ.

25

Nepukanəsaa lɛkɔyɔ ke Yosalem
(*Selemii 39:1-7; 52:3-11*)

Ḿpɔ́yó Setesiyasi kula Papiloni wulav Nepukanəsaa tɔɔ. ¹ ɪlena Papiloni wulav Nepukanəsaa na ɪ yoolaa, pá polo Yosalem na pá ta-tɛyɛ kotaya. Pa loma hapəle taka ké na pá cɔɔ-tɛyɛ Setesiyasi kawulaya pənaɔa pəɔɔlayafɛi naanɔwa nyəɔka, ɪsətu naanɔwa nyəɔ kuyaku naanɔwa nyəɔku wule. ² Na pá polo ɪ kawulaya pusi naanɔwa na kulɔm nyəɔka.

³⁻⁴ Ḿpɔ́yó nyəɔɔsi anaam luwa Yosalem ɪcate taa. Yəlaa ɪ naaki təɔɔnaɔa. ɪlena Papiloni nyéma tuli ɪcate kolɔɔna ke púyú, ke ɪsətu liyiti nyəɔ kuyaku pəɔɔlayafɛi naanɔwa nyəɔku wule. Paa na Papiloni nyéma ka tama Yosalem tɔ, Setesiyasi na ɪ yoolaa pa pəsaa na pá təɔna wulav haləm nənɔɔ ke koloosi naale hɛkɔ. Na pá kraɔa Yaatanɪ tetəkəle mpaav, na pá se ahoo. ⁵ Ama Papiloni nyéma tu Setesiyasi waali na pá kra-ɪ Yeliko tetəkəle taa. ɪlena ɪ yoolaa yeɛ-ɪ ɪ tike. ⁶ Ḿpɔ́yó pa kra-ɪ yomle na pá pona-ɪ Papiloni wulav kiɔ ke Lipəla. Tənaɔa pa huɔna-ɪ təm. ⁷ Na pá kú ɪ piya ke ɪ ɪsentaa. Pəle pə waali, ɪlena pá wəɔsi ɪ ɪsɛ, na pá həkə-ɪ na pá pona-ɪ Papiloni.

Yosalem nyéma kuuu naale nyəm
(*Selemii 39:8-10; 52:12-30; Kutəɔsɔtu II 36:17-21*)

⁸ Ḿpɔ́yó Papiloni wulav tanlaa nyuyɔ tu, wei ɪ ké wulav waali nyəɔ na pá yaaki-ɪ si Nepusalatan tɔ, ɪ suv Yosalem taa ké Nepukanəsaa kawulaya pənaɔa pəɔɔlayafɛi naanɔwa nyəɔka, ɪsətu kakpasɪ nyəɔ, kuyaku naatosompəɔɔlaya nyəɔku wule. ⁹ ɪlena í nyayasi ɪsə təsɛele na kawulaya təyaya. Na pá tu kələna nyuyɔ nyéma nyəɔsi. ¹⁰ Na ɪ yoolaa yəki Yosalem ɪcate.

¹¹ Pə waali ké Nepukanəsaa tɛsa kuuu ke ɪcate taa yəlaa, mpa paa hawa Papiloni nyéma ke pa ti tɔ, na caɔəm təma lataa mpa pu kaasaa tɔ. ¹² ɪlena Nepukanəsaa yeɛ kuyəntɔnaa si pɛle pá haləɔi təɔɔnaɔa na lɛsɛnaa.

¹³ Ḿpɔ́yó Papiloni nyéma yəka akelenaa mpa paa we ɪsə təsɛele nənɔɔ tɔ, na pá kɔɔli nyəɔɔluyɔ kuɛɛmuyɔ. Na pá kraɔa pə lum keɛkenaa, na pə nyampaani anaam wei pa su ɪsə təsɛele taya tɔ tɔ, na pá tɛena Papiloni. ¹⁴ Na pá kpeɔna tətəɔɔ nyəɔɔluyɔ kuɛɛmuyɔ wontu nti pa lakəna ɪsə təsɛele taa tɔ. ɪsu nti pa kuukina təlɔma tɔ, na pə ləɔlasɪ na kpətəlɔɔ na kəpɔnaa. ¹⁵ Ḿpɔ́yó wulav tanlaa nyuyɔ tu kraɔa wula na liyitee nyəɔɔluyɔ wontu. Na cofolona na cemsɛnaa mpa pa ɔmuyəɔna caləm tɔ.

¹⁶ Nyəɔɔluyɔ kuɛɛmuyɔ ɔku Salɔməɔ ka lapəna ɪsə təsɛele wontu, na tə mayamaya tə nyəntu tɔ. ɪsu lum nyampaani anaam, na lum keɛkenaa tɔ, ku tɔwa səsəm ké. ¹⁷ Akelenaa mpe pa kuhukulɔməɔ ka we mɛətələnəa pəɔɔlayafɛi naanɔwa naanɔwa ké. Paa wei ɪ nyuyɔ taa ké nyəɔɔluyɔ kuɛɛmuyɔ caɔəm kahuka ke mɛətəli kulɔm na titite. Na pə puluyɔ na ku tɔɔ ké tɔyɔ nakuli ku pɛe taka.

¹⁸ Ḿpɔ́yó Papiloni tanlaa nyuyɔ tu kra kətɔlu Selaya, na ɪ waali tu Sefaniya, na kətəlāa mpa pa tanəɔi ɪsə təsɛele nənɔɔ tɔ. ¹⁹ Na í kra tətəɔɔ yoolaa nyuyɔ tu, na wulav təyaya nyéma napələɔi kakpasɪ. Na takəlasɪ ɔmaalu wei ɪ kpakəɔi yoolaa kufama tɔ, na Yuta ɪcate nyéma ke nutoso. Pa tənaɔa mpu Yosalem taa ké paa weɛ. ²⁰ ɪlena Napusalatan pona-weyɛ Papiloni wulav kiɔ ke Lipəla. ²¹ Na Papiloni wulav ku-weyɛ kpakpaa ke Hamatɪ tɛtu taa tana.

ɪsəna pa pona Yuta nyéma ke hatoo Papiloni təɔɔle.

Yuta tetu nyuɣu tu Ketaliya tɔm
(Selemii 40:7-41:18)

²² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Papiloni wulav Nepukanesaa kaasa Yuta yɛlaa ke pɛcɛɣɔ tetu taa. Ulena ɛ kra Ahikam pɛyalv Ketaliya, Safaŋ saali ke pa nyuɣu tu. ²³ Yuta yoolaa nyuɣu nyɛma, na pa yɛlaa mpa pa ta ha pa tɛɣi Papiloni nyɛma tɔ, pa nu nti Nepukanesaa tu ɛ taa ke mpv tɔ. Ulena pɛ polo Ketaliya kiŋ ke Misipa. Nyuɣu nyɛma mpeɣele Netaniya pɛyalv Isamayeli, na Kaleya pɛyalv Yohanaŋ na Netofa tu Tanehumeti pɛyalv Selaya na Maaka tu Yasaniya. ²⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Ketaliya tɔma pa tɛna na tuunav si: ɛ taa nyana Papiloni nyɛma. ɛ caɣa tetu taa na ɛ nukana-we te, ɛ kɛ waa.

²⁵ Isɔtuna naatosompɛɣɔlaya sikaa, ulena awulumpu Nataniya pɛyalv Isamayeli, Ilisama saali kele. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Isamayeli kraɣa yɛlaa naanwa na ɛ polo Misipa na ɛ kɔ Ketaliya na Yuta nyɛma na Papiloni nyɛma mpa paa we ɛ kiŋ tɔ. ²⁶ Mpuɣule sɛɣɔntu kra ɛcate nyɛma na Papiloni tɔm, na nyuɣu nyɛma tɔ si pɛ taa kɔɔ na pɛ lɛeti-we. Ulena pɛ se na pɛ polo Icipiti.

Sowakeŋ salɛka tulɔɣu
(Selemii 52:31-34)

²⁷ Yuta wulav Sowakeŋ salɛka pɛnaɣa hiu na naanwa na naatosompɛɣɔlaya nyɛŋka sikaa, ulena Ifili-Melota pɛsi Papiloni wulav. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ɛ tula Sowakeŋ ke pɛ isɔtu naanwa na naale nyɛŋ kuyaku hiu na naatosompɛɣɔlaya nyɛŋku. ²⁸ Ulena ɛ lapi-ɛ kupantu. ɛ kra-ɛ awulaa lɛmpa mpa pa we Papiloni tɔ pa nyuɣu tu. ²⁹ Na pɛ wɔɣɔsi ɛ salɛka wontu, na ɛ na Papiloni wulav pɛ tɔki tɛntɛmlɛ. ³⁰ Na Papiloni wulav paasɛɣana-ɛ paa kuyaku ŋku, halɛna ɛ sɛm.

KUTƏƏSUTV TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏŇKA

Kutəəsutv

Kutəəsutv takəlaya kancaalaya nyəŇka kanə ka taa ké pa keesəyi lseyeli nyəma ləlvə loosi təm na Tafiiti kawulaya təyov təm. Pa keesəyi ka taa tətəyov ləv təyayə Ňmav tayanuyv təm tətə. Takəlaya Ňmaalv huləyi-tv sv ləv ssetv Ňté pə tənə pə kite.

Isəna pa fayə Kutəəsutv I takəlaya tə:

Atam ləlaa na pə ləlv Tafiiti, titite 1-9

Tafiiti kawulaya təyov təm, titite 10-29

LULVŇ LOOSI TAMSUVV

Pə krayav Atam na pə polo ləsv ləlvəy tə

¹ Atam pəyalv kele Seti, Seti pəyalv kele Inəəs. ² Inəəs pəyalv kele KenəŇ, KenəŇ pəyalv kele Malaleyeli, Malaleyeli pəyalv kele Yeleti. ³ Yeleti pəyalv kele Henəki, Henəki pəyalv kele Matusalem, Matusalem pəyalv kele Lemeki. ⁴ Lemeki pəyalv kele Nowee, Nowee pəyalaa nté Sem na Kam na Yefete.

⁵ Yefete pəyalaa nté Koməe, na Makəki, na Matayi, na YafəŇ, na Tupaalı, na Meseki, na Tilasi. ⁶ Koməe pəyalaa nté Asəkənaası, na Tifatı, na Tokaama. ⁷ YafəŇ pəyalaa nté Ilisa na Taasisi, na Kitim, na Lotanim.

⁸ Kam pəyalaa nté Kusi, na Misilayim, na Puti, na KanaəŇ. ⁹ Kusi pəyalaa nté Sepa, na Hafila, na Sapəta, na Lakəma, na Sapəteka. Lakəma pəyalaa nté Sapa, na TetəŇ. ¹⁰ Tetv taa wulav kancaalaya nyəŇ Nemloti caa kele Kusi tətə. ¹¹⁻¹² Luti, na Anem, na Lehəri, na Nafutu, na Patəlvsi, na Kasulu, na Kafətəv nyəma mpa pa ké Filiisi nyəma tə pa cəsv kele Misilayim. ¹³⁻¹⁵ KanaəŇ pəyalv kancaalaya nyəŇ nté SitəŇ. SitəŇ waalı ké Heti. Pəyele Yepusi nyəma, na Amolii nyəma, na Kilikası nyəma, na Hifi nyəma, na Aləkiti nyəma, na Sini nyəma ¹⁶ na Afatı nyəma, na Semalii nyəma, na Hamatı nyəma cəsv kele.

¹⁷ Sem pəyalaa nté llam, na Asuu, na Aləpasatı, na Luti, na Alam, na Usi, na Huuli, na Ketee, na Meseki. ¹⁸ Aləpasatı pəyalv kele Sela, Sela pəyalv kele lpee. ¹⁹ Piya naaleye lpee ləlaa, pa yaa kancaalaya nyəŇka sv Peleki. Pə nyuyv nté sv fayav. Mpi tə, v waatv taa ké atə yəlaa fayaa. Pa yaa Peleki neu sv YəkətəŇ. ²⁰ YəkətəŇ pəyalaa nté Aləmotatı, na Selefı, na Hasamafeti, na Yela. ²¹ Na Hatolam, na Usalı, na Tikəla, ²² na lpaalı, na Apimayeli, na Sapa. ²³ Na Ofii, na Hafila, na Yoparı. YəkətəŇ pəyalaa nté pa tənaya mpv.

²⁴ Sem pəyalv kele Aləpasatı, Aləpasatı pəyalv kele Sela. ²⁵ Sela pəyalv kele lpee, lpee pəyalv kele Peleki, Peleki pəyalv kele Lewu. ²⁶ Lewu pəyalv kele Selu, Selu pəyalv kele Nahoo, Nahoo pəyalv kele Tela. ²⁷ Tela pəyalv kele Apəlam wei pə kəma na pə cuyusi sv Apəlaham tə.

²⁸ Apəlaham pəyalaa nté lsaaka na ləməyeli. ²⁹ Pa ləlvə nyəma həla ntə.

ləməyeli pəyalv kancaalaya nyəŇ nté Nepayətı, Nepayətı waalı ké Ketaa, na Atəpeləli, na Mipisam. ³⁰ Na Misema, na Tuma, na Masa, na Hatatı, na Tema. ³¹ Na Yetuu, na Nafisi, na Ketəma. ləməyeli nyəma nté.

³² Apəlaham alv naale nyəŇ Ketula ná ləla-v SimilarəŇ na YəkəsəŇ na MetəŇ, na MatiyəŇ, na lsepakı, na Suwa. YəkəsəŇ pəyalaa nté Sapa na TetəŇ. ³³ MatiyəŇ piya nté lfa na lfəe, na Hanəki, na Apita na lləta. Ketula ləlvəy nyəma nté pa tənaya mpv.

³⁴ Apəlaham ləlvna lsaaka. lsaaka ná ləla ləsv na lseyeli. ³⁵ ləsv pəyalaa nté llifasi na Leweli na Yewusi na Yayelam na Kola. ³⁶ llifasi pəyalaa nté TeməŇ na Omaa na Sefi na Katam na Kenası na Timna na Amaleke. ³⁷ Leweli pəyalaa nté Nahatı na Sela na Samma na Misa. ³⁸ Seyii pəyalaa nté LotəŇ na Sopalı na Sipeyov na Ana na TisəŇ na lsee na TisəŇ. ³⁹ LotəŇ pəyalaa nté Holı na Homam na v neu aləvnyəŇ nté Timna. ⁴⁰ Sopalı pəyalaa nté AliyəŇ, na Manahatı, na lpaalı, na Sefi, na Onam. Sipiyov pəyalaa nté Aya,

na Ana. ⁴¹ Ana pəyalv kele Tisəṅ, Tisəṅ pəyalv kele Haməlan, na lsepaṅ, na ltəlan, na Kelan. ⁴² lsee pəyalaa nté Pilehan, na Safan, na Yakan. Tisəṅ pəyalaa nté Usi, na Alan.

ltəm nyéma awulaa na pa nyuṅ nyéma
(Kancaalaya 36:31-43)

⁴³⁻⁵⁰ Awulaa mpa pá təkaya kawulaya ke ltəm tetv taa na pá kaasəṅi təma, na pécó lseyeli nyéma təkı pa kawulaya tə pa həla ntə. Tinapa tetv tu Peyəə pəyalv Pela. Pela səpa, ulena Posola tetv tu Sela pəyalv Yoparı náá təṅə. Pəle pə waalı ké Teman tetv tu Husam na Afi tetv tu Petatı pəyalv Hatatı. Inı ı yoonna Matiyəṅ tetv nyéma ke Mowarv tetv taa na í kəli-wə. Na Masələka tetv tu Saməla na Lehopoti tetv tu Sawuli ke pəṅə nəṅə. Na Akəpəə pəyalv Paalı Hanan, na Payı tetv tu Hatatı wei í kpaṅa Matələti pəelə Matapeeli tə, Me-Saharı saalı kele.

⁵¹ Wulav Hatatı səm waalı ké luləṅ nyuṅ nyéma təkaya kawulaya ke ltəm təə. Halı pəle pa həla nté Timna, na Aləfa, na Yeteti, ⁵² na Oholipama, na Ula, na Pinon. ⁵³ Na Kenasi, na Teman, na Mipisaa, ⁵⁴ na Makətəyeli na lıam. ltəm luləṅ nyuṅ nyéma nté.

2

Yakərv pəyalv Yuta luləṅ nyéma

¹ Yakərv wei pá cuyusaa sı lseyeli tə, ı pəyalaa həla ntə. Luperəṅ, na Simiyəṅ, na Lefii, na Yuta, na Isakaa, na Sapuləṅ. ² Na Tan, na Yosəəfv, na Pəncaməe, na Nəfətali, na Katı, na Asəe.

³ Yuta ná hika apalvpiya tooso na Kanaṅ tetv tu Suwa pəelə. Pəleyele Əeli, na Onan, na Sela. Ama kancaalaya tu Əeli lapa mpi pə ta maṅa Taca ke paa pəcə tə. ulena lso kv-ı. ⁴ Pə waalı ké Yuta hikina ı poolu Tamaa ke apalvpiya naale tətə. Pəlesi, na Sela. ı pəyalaa təna kpenta kakpası. ⁵ Pəlesi pəyalaa nté Həsələn, na Hamuli. ⁶ Sela pəyalaa nté Simili, na lıtan, na Heman, na Kaləkətı, na Tala. Pa kpenta kakpası. ⁷ Kaami pəyalv kele Akaa. Inı ı ká kpaṅana mpi Taca ká kisaa sı pá taa sı pa tı tə. ulena lso náá tənı-wəṅə mpusi. ⁸ lıtan pəyalv kele Asaliya. ⁹ Həsələn pəyalaa nté Yelameyeli, na Lam, na Kalepv.

¹⁰ Lam pəyalv kele Aminatarı, Aminatarı luləna Yuta kpekəle nyuṅ tu Nasən. ¹¹ Nasən pəyalv kele Saləma, Saləma pəyalv kele Poosi. ¹² Poosi pəyalv kele Opetı, Opetı pəyalv kele Sese. ¹³ ulena Sese náá lulı piya naatosompəṅəlaya. Halı pa həla ntə, isı pa tənə təma tə. Uliyarı, na Apinatari, na Samma, ¹⁴ na Netaneyeli, na Latayi, ¹⁵ na Osem, na Tafiiti. ¹⁶ Pa newaa alvnyəma nté Seluya, na Apikaalı. Seluya pəyalaa nté Apisayi, na Sowarı, na Asayeli. Pa kpenta tooso. ¹⁷ Pəṅaṅa kvlmaya ke Apikaalı ná lulaa, pa yaa-ke sı Amasa. Ka caa kele ləməyeli tu Yetəe.

¹⁸ Həsələn pəyalv Kalepv ná hika piya liṅiti na ı alv Asupa. Kancaalaya nyənka ke alvpəṅaṅa, pa yaa-ke sı Yeliyətı. Kele ka waalı ké apalvpiya tooso. Yesəe, na Soparı, na Atən. ¹⁹ Asupa səpaṅa, ulena Kalepv kpaṅa lələta ke alv, na í lulı-ı apalvpəṅaṅa, na í ha-ke sı Huuu. ²⁰ Mıpəṅyú Huuu ná lulə Ulii, na Ulii lulı Pəsələli.

²¹ Həsələn luləṅ pısi sika nutoso, ulena í kpaṅa Kalaatı caa Makii pəelə, na í lulı apalvpəṅaṅa na í ha-ke sı Sekupı. ²² Sekupı inı ı pəyalv kele Yayii. Yayii ka tənna acaləe hiu na toosoṅ Kalaatı tetv taa. ²³ Ama Kesuu na Alam pə awulaa ləeka Yayii acaləe na Kena ıcatə səəsələ, na pə cələ acaləe na á kpenti nutoso. Makii luləṅ nyéma ka wenna tənə inı. ²⁴ Apiya paalı Həsələn səpəna, ulena Kalepv tasa lələta ké kpətənav na í lulı apalvpəṅaṅa na í ha-ke sı Asuu. Asuu inı ı ṅmana Tekuwa ıcatə.

²⁵ Mıpəṅyú Həsələn pəyalv kancaalaya nyən Yelameyeli lulə piya paṅale. Səsə nyən nté Lam. Lam waalı ké Puna, na Oləni, na Osem, na Ahiya. ²⁶ ulena Yelameyeli kpaṅa Atala tətə, na í lulı Onam. ²⁷ Lam pəyalv kancaalaya nyən Yelameyeli piya nté Maası, na Yamən, na lkeə. ²⁸ Onam pəyalaa nté Sammayi, na Yata. Sammayi pəyalaa nté Natari, na Apisuu. ²⁹ Mıpəṅyú Apisuu kpaṅa Apihayili na ılé ı lulı-ı Aparı na Moliti. ³⁰ Natari pəyalaa nté Seleti, na Apayim. Ama Seleti ná səpa ı fəina pəṅaṅa. ³¹ Apayim pəyalv kele lseyi, lseyi pəyalv kele Sesan, Sesan pəyalv kele Alayi. ³² Sammayi taalv Yata pəyalaa

nté Yetee, na Yonataŋ. Ama Yetee ná səpa ı feına pəyaya. ³³ Yonataŋ piya nté Peleti, na Sasa. Yelameyeli lüluyv nyéma nté.

³⁴⁻³⁵ Alupiya tike ke Sesan ká lula. Ulena í ha ı pəelə ləlv ke ı yom Icipiti tv Yaaha, na ílé ı luli apalupəyaya na í ha-ke sı Atayi. ³⁶ Atayi pəyalv keke Nataŋ, Nataŋ pəyalv keke Sapati, ³⁷ Sapati pəyalv keke İfəlalı, İfəlalı pəyalv keke Opeti. ³⁸ Opeti pəyalv keke Yehu, Yehu pəyalv keke Asaliya. ³⁹ Asaliya pəyalv keke Helesi, Helesi pəyalv keke İlasa. ⁴⁰ İlasa pəyalv keke Sisimayi, Sisimayi pəyalv keke Salum. ⁴¹ Salum pəyalv keke Yekamiya, na Yekamiya pəyalv keke İlisama.

⁴² Yelameyeli taalv Kalepv pəyalv kancaalaya nyəŋ nté Mesa, Mesa pəyalv keke Sifi. Naale nyəŋ nté Malesa, Malesa pəyalv keke Hepələŋ. ⁴³ Hepələŋ pəyalaa nté Kola, na Tapuwa, na Lekem, na Sema. ⁴⁴ Sema pəyalv keke Laham, Laham pəyalv keke Yəəkowam, Lekem pəyalv keke Sammayi. ⁴⁵ Sammayi pəyalv keke Mawəŋ, Mawəŋ pəyalv keke Peti-Suu. ⁴⁶ Mprúyú Kalepv tasa İfa ke kpaçav na í luli Halaŋ, na Mosa, na Kasesı. Ulena Halaŋ náá luli apalupəyaya na í ha-keçə həte tətə sı Kasesı. ⁴⁷ Yatayi pəyalaa nté Lekem, na Yotam, na Kesəŋ, na Peleti, na İfa, na Saafv. ⁴⁸ Mprúyú Kalepv tasa Maaka ke kpaçav tətə, na í luli Sepəe, na Tilana. ⁴⁹ Pəle pə waalı ké ı tasa Saafı ke lüluyv. Ulena Saafv náá luli Matəmana, na Sefa. Sefa pəyalaa nté Makəpena, na Kipeya. Pəle pə paasi Kalepv İla alupəyaya na í ha-ke sı Akəsa.

⁵⁰ Kalepv lüluyv nyéma İlala həla ntə, ı pəyalv kancaalaya nyəŋ Huuu alv İfəlata pəyalaa we tooso ké. Sopalı wei ı ŋmawa Kiliyatı-Yeyalim ıcate tə, ⁵¹ na Saləma wei ı ŋmá Petəlehəmə ıcate tə, na Halefi wei ı ŋmá Petə-Ketee nyənte tə. ⁵² Sopalı lüluyv nyéma nté Halowe nyéma, na Menuhoti nyéma taa İlala. ⁵³ Kiliyatı-Yeyalim lüluyv nyéma nté İti tetv nyéma, na Puti tetv nyéma, na Sumatı tetv nyéma, na Miselayi tetv nyéma mpa pa çaya mprúyú Sola na İsatawəli həçələŋ taa tə.

⁵⁴ Saləma lüluyv nyéma nté Petəlehəmə nyéma, na Netofa nyéma, na Atələtı-Peti-Yowarı tetv nyéma, na Manaha tetv nyéma İlala, na Sola tetv nyéma İlala. ⁵⁵ Na pə səəsəna takəlası nyəntaa lüləŋ nyéma mpa pa we Yapəesi ıcate taa tə. İsu Tilatı tetv nyéma, na Simatı tetv nyéma. Mpe ını pa ké Lekapii tetv nyéma cəsə Hamatı lüluyv nyéma Keni tetv nyéma ké.

3

Tafiiti lüluyv nyéma

¹ Tafiiti pəyalaa mpa ı İlala Hepələŋ tə pa həla ntə. ı alv Sisilee tv Ahinowam pəyalv Amənəŋ keke kancaalaya tv. Amənəŋ waalı ké ı alv Kaməeli tv Apihayili pəyalv Taniyeli. ² Tooso nyəŋ nté ı alv Maaka, Kesuu tetv wulav Taləmayı pəelə pəyaya Apəsaləm. Liçiti nyəŋ nté ı alv Hakii tetv tv pəyalv Atoniya. ³ Kakpası nyəŋ nté ı alv Apitalı pəyalv Sefatiya. Naatoso nyəŋ nté ı alv İkəla pəyalv İtəleyam. ⁴ Pusi naatosompəçələya na həçələyuv ŋku ı təçə kawulaya ke Hepələŋ təçə ı İlala-we. Pəle pə waalı ké ı təçə kawulaya ke Yosalem ke pusi hiu na naanəwa na tooso. ⁵ ı İlala tənaya piya tətə. ı alv Pasəpa Amiyeli pəelə ná İlala-ı apalupiya liçiti. Pəleçele Sima, na Soparı, na Nataŋ, na Saluməŋ. ⁶⁻⁸ Mprúyú ı İlala piya pəçələyaçəfi naanəwa tətə. Pəleçele İpa, na İlisuwa, na İlipleleti, na Noka, na Nefeki, na Yafiya, na İlisama, na İliyata, na İlifleleti. ⁹ Pəle pə paasi ı İlala İlala ná İlala-ı apalupiya tətə, na alupəyaya pa yaa keke sı Tamaa.

¹⁰ Saluməŋ kuləla siçisiçi keke Ləpvwam, na Apiya, na Asa, na Sosafatı. ¹¹ Na Solam, na Ahasiya, na Sowası, ¹² na Amasiya, na Asaliya, na Yotam. ¹³ Na Ahası, na İsekiyası, na Manasee, ¹⁴ na Aməŋ, na Sosiyası. ¹⁵ Sosiyası pəyalv kancaalaya nyəŋ nté Yohanəŋ, naale nyəŋ nté Sowakim, tooso nyəŋ nté Setesiyası, na liçiti nyəŋ nté Salum. ¹⁶ Sowakim pəyalaa nté Yekoniya na Setesiyası.

¹⁷ Yekoniya wei Papiloni nyéma kuuwa tə ı pəyalaa nté Seyatıyeli, ¹⁸ na Maləkilam, na Petaya, na Senasaa, na Yekamiya, na Hosama, na Netapiya. ¹⁹ Petaya pəyalaa nté, Solopapəeli na Simeyi. Solopapəeli pəyalaa we naaleçə. Mesulam, na Hananiya, na

alvəpəyaya, pa yaa kele sı Selomiti. ²⁰ Pəle pa waalı kə piya kakpası tətə. Hasupa, na Ohəli, na Pelekiya, na Hasatiya, na Yusapu-Heseti.

²¹ Hananiya pəyalaa nté Pelatiya, na Yesaya na pə səəsəna Lefaya, na Alənanə, na Opatiya, na Sekaniya, pa pəyalaa. ²² Piya naatoso ke Sekaniya ná lula, mpeyele Semaya, na Hatusi, na lkaalı, na Paliya, na Neyaliya, na Safati. ²³ Neyaliya ná lula piya tooso, lliyohenayi, na Hisikiya, na Asəlikam. ²⁴ lliyohenayi ná lula piya naatosompəyəlaya. Hotafiya, na lliyasıpı, na Pelaya, na Akupi, na Yohanənə, na Telaya, na Anani.

4

Yuta ləlvə nyəma ləlaa həla

¹ Yuta ləlvə nyəma ləlaa həla nté Pələsi na Həsələnə, na Kaami, na Huuu, na Sopalı. ² Sopalı pəyalv Leyaya pəyalv kele Yahati. Na Yahati ná ləlvə Ahumayi, na Lahati. Sola ləlvə nyəma cəsənəa nté.

³⁻⁴ lfafoła pəyalv kancaalaya nyənə Huuu wei i nımá Pətələhem icate tə i pəyalaa nté ltaam, na Sisileyeli, na lsema, na ltaipası, na alvəpəyaya, pa yaa-ke sı Hasəleponi. Pəle pə waalı kə i lula Penuweli wei i nımá Ketə icate tə na lsee wei i nımá Husa nyəntə tə.

⁵ Asehuu wei i nımá Tekuwa icate tə i ka wena alaa naale kə. Kancaalaya nyənə nté Hela, naale nyənə ke Naala. ⁶ Naala lula-i apalvpiya liyiti kə. Ahusam, na Hefee, na Temini, na Ahasetali. ⁷ Hela ná lula-i apalvpiya tooso kə. Seleti, na Sohaa, na ltaənə.

⁸ Kəsı pəyalaa nté Anupi, na Sopena. Kulum inəyəle Halum pəyalv Ahaleheli ləlvə nyəma cəsə.

⁹ Yapeesi nyuyv ká kulaa kə na pə kəli i taalvnaa. Pəyele i too nawa wahala ke i ləlvəv waatv kə. llena í ha-i sı Yapeesi. ¹⁰ Məpəyú i sələma ləv sı: lseyeli ləv, koolu-m kvpantv na í səəsı ma kəwenam na í kenti ma təv kə nyá niy na í hatələna-m mpusi na wahala. Məpəyú ləv ha-i mpi i sələmaa tə.

¹¹ Supa taalv Kelupi pəyalv kele Mehii. Mehii nyənə nté lsetənə. ¹² Na lsetənə nyəma nté Pəti-Lafa, na Paseya, na Tehina. Tehina nıməna Nahası icate. llena pəle pa ləlvəv nyəma cəya Leka.

¹³ Kenası pəyalaa nté Otiniyee, na Selaya. Otiniyee nyəma nté Hatatı na Meyonotayi. ¹⁴ Meyonotayi pəyalv kele Ofəla. Selaya pəyalv kele, cənəm təma lataa cəsə Yorapı wei i ká we cənəm nyəma tətəkəle taa tə.

¹⁵ Yefune pəyalv Kaləpv nyəma ná we tooso. llu, na lla na Naam. Kenası cəa kele lla.

¹⁶ Yahaleheli pəyalaa nté Sifi, na Sifa, na Tiliya, na Asaleli.

¹⁷⁻¹⁸ lələ pəyalaa nté Yetee, na Meleti, na lfee, na Yalənə. Məpəyú Meleti kvaya lcipti wulav pələv Pitiya, na í ləlvə Miləyam, na Sammayi, na lsepa wei i nıməwa lsetəmwə icate tə. Meleti ka wena Yuta alv wei i lula-i Yeleti wei i nımá Ketə icate tə, na Həpəe wei i nıməwa Soko icate tə, na Yekotiyeli wei i nıməwa Sanəwa icate tə.

¹⁹ Məpəyú Hotiya kvaya Naham neu nəyəlv. Pa ləlvəv nyəma nté Kaami nyəma mpa pa huka Keila, na Maakati nyəma mpa pa huka lsetəmwə tə.

²⁰ Simənə pəyalaa nté Amənənə na Linna na Pəni-Hanənə, na Tilənə. lseyi ləlvəv nyəma nté Sohəti na i pəyalv.

²¹ Yuta pəyalv Sela ləlvəv nyəma nté Eeli wei i nımá Leka icate tə, na Layeta wei i nıməwa Malesa icate tə, na kvənkpəntv tənə nyəntv pənə ləlvəv mpa pa we Pəti-Asepeya tə. ²² Sela kele Yokim na Kosepa nyəma na Yowası na Salafi nyəma mpa pa kvaya Mowəpv alaa na pəcə pá məli Lehem tə pa cəsə. Təm tənə tə pənəa kə. ²³ Pa ləlvəv nyəma nté tiisi nıməlaa mpa paa we Netayim na Ketela na pá lakı wulav ke təmlə tə.

Simiyənə ləlvəv nyəma

²⁴ Simiyənə pəyalaa nté, Menuweli na Yamənə, na Yalıpı, na Sela, na Sawuli. ²⁵ Sawuli ləlvəv nyəma sıyısıyi kele Salum na Mipisam, na Misema. ²⁶ Misema nyəma nté Hamuweli na Sakuu, na Simeyi. ²⁷ Simeyi ná lula apalvpiya naanəwa na naatoso na

alɔpiya naatoso. Ama ɪ taalɔnaa ná tá lɔli sɔsɔm. Pə tɔɔ ké Simiyɔŋ kpekəle nyéma ta tala Yuta nyéma ke pəyalɛ.

²⁸⁻³² Pa acalɛɛ sɔsɔna, na pəcɔlɔ səkpena wena a taa paa wɛɛ na pácó Tafiiti tɔki ɪ kawulaya tɔ a həla nté Pɛɛsɛpa, na Molata, na Hasaa-Suwalɪ, na Pila, na Isem, na Tola, na Petuyɛli. Na Hooma, na Sikəlaki, na Pɛti-Maləkarəti, na Hasaa-Susim, na Pɛti-Pili, na Salayim. Pa acalɛɛ lenna nté Itam, na Ayɛŋ, na Liməŋ, na Tokɛŋ, na Asaŋ. ³³ Na pəcɔlɔ acalɛɛ, haləna Paalatɪ. Pa acalɛɛ nté na pa lɔlɔŋ.

³⁴⁻³⁸ Simiyɔŋ lɔlɔŋ nyɔɔŋ nyéma həla ntɔ. Mesopari, na Yamələki, na Amasiya pəyalɔ Yosəŋ, na Sowɛli, na Selaya pəyalɔ Yosipiya pəyalɔ Yehu. Asiyɛli saali kele, na Iliyohenayi, na Yakopa, na Yesohaya, na Asaya, na Atiyɛli. Na Yesimiyɛli, na Penaya, na Yetaya lɔlɔŋ tu Alloŋ saali Sifeyi pəyalɔ Sisa, na Simili, na Semaya. Pa huka sɔsɔm ké. ³⁹ Ilena pá yá na pá polo tetəkəle ilim təlule tɔɔ ké Ketɔɔ cɔlɔŋ pa heeŋ tiikuɔ. ⁴⁰ Ḿpúyú pa mayana nyutu kupantu na tetu walaa, na pá cayana pa ti. Kam lɔlɔŋ nyéma ka cayana tetu nti tɔ taa ké hatoo ləŋ. ⁴¹ Yuta wulav Isekiyasɪ pɔɔle taa ké mpe unɪ pa kəma na pá yona Kam nyéma na pá kpiisi-wɛ tənəŋŋəŋ, na mpe pá caya tənaya haləna saŋa. Mpi pə tɔɔ tɔ, nyutu ka wɛ tənaya si pa tɔla í tɔŋɔ.

⁴² Simiyɔŋ lɔlɔŋ nyéma lɛlaa ɪsu yɛlaa nasəle na nunɔwa (500) ná kpawa Itəm pɔŋ taa. Mpeɣɛle Iseyi pəyalaa liyiti Pelatiya, na Neyaliya, na Lefaya, na Usiyɛli. ⁴³ Ḿpúyú pa kɔwa Amaleke nyéma mpa pu kaasaa na pá cɔɔsi tənə tɔ, na mpe pá caya na pa lɔlɔŋ nyéma wɛ tənaya haləna saŋa.

5

Lupɛŋ lɔlɔŋ nyéma

¹⁻² Lupɛŋ ká kɛna Yakəpu pəyalɔ kancaalaya nyəŋ. Ama waatu wei ɪ sɔuna ɪ caa alaa taa lelɔ, ilena ɪ neu Yosɛɛfu pəsi kancaalaya tu. Paa na mpɔ Lupɛŋ neu Yuta lɔlɔŋ nyéma nté sɔsaa. Halɪ pɛle pa taa lelɔ tɔŋəna Iseyɛli kawulaya.

³ Lupɛŋ pəyalaa nté, Hanəki, na Palu, na Həsələŋ, na Kalimi.

⁴ Sowɛli pəyalaa nté Semaya, na Kəki, na Simeyi, ⁵ na Mika, na Leyaya, na Paali, ⁶ na Peela. Kantəkaya nyəŋ unəŋəle Lupɛŋ nyéma nyuɔtu tu wei Asilii wulav Tekəla-Falasma ka kpaɣaa na í pona ɪ tɛ tɔ.

⁷ Peela tɛtɔnaa mpa pa ké pa lɔlɔŋ nyuɔtu nyéma na pá tu-wɛɣɛ takəlaya taa tɔ pa həla ntɔ. Kancaalaya nyəŋ nté Yeiyeɪli, naale nyəŋ ke Sakali, ⁸ tooso nyəŋ ké Sowɛli saali kɔlɛlɔŋ Sema, na Sema saali Anasi pəyalɔ Pela.

Lupɛŋ nyéma ka wenna tetu nti tɔ wɛ Alɔwɛɛ na ilim mpətəŋ na Nepo pɔŋ na Paali-Meyəŋ ɪcatɛ na ilim ntəŋəŋ tɔɔ tɔ. ⁹ Pa tɛcayale na ilim təlule tɔɔ kele pə kpaɣav Papiloni pəŋɔ Ifəlatɪ nəŋ ke timpɪ wulaya tetu caaləŋi tɔ. Mpi tɔ, pa tɔla ka tɔɔwa sɔsɔm ke Kalaatɪ tetu taa ké. ¹⁰ Paa yona Hakili nyéma ke Sayuli pɔɔle taa ké na pá kəli-wɛ. Ilena pá polo pá caya Kalaatɪ ilim təlule həŋɔlɔŋ tənə taa.

Katɪ lɔlɔŋ nyéma

¹¹ Katɪ lɔlɔŋ nyéma ka cayana Lupɛŋ nyéma kəŋkəŋ taa ké ilim ntəŋəŋ tɔɔ ké Pasaŋ tetu taa, haləna Salika tetu ilim təlule tɔɔ. ¹² Sowɛli lɔlɔŋ nyéma nté kancaalaya nyéma. Naale nyéma nté Safaŋ lɔlɔŋ nyéma, pɛle pa waali ké Yanayi, na Safatɪ. ¹³ Pəle pə paasi pə kaasa lɔlɔŋ naatosompəŋɔlaya nyɔɔŋ nyéma. Pɛlɛɣɛle Mikayɛli, na Mesulam, na Sepa, na Yolayi, na Yakaŋ, na Siya, na Iɔɛɛ. ¹⁴ Paa ké Apihayili lɔlɔŋ nyéma ké. Apihayili cəɔnaa siŋisiŋi həla nté Huli, na Yalɔwa, na Kalaatɪ, na Mikayɛli, na Yesisayi, na Yato, na Puusi. ¹⁵ Pa nyuɔtu tu nté Kuni saali Apitiyeɪli pəyalɔ Ahi. ¹⁶ Katɪ lɔlɔŋ nyéma ka cayana Kalaatɪ na Pasaŋ pa tɛtɔnaa na pə həŋɔlɔŋ taa na pé suna Saləŋ tətɪikile tənaya.

¹⁷ Yuta wulav Yotam na Iseyɛli nyəŋ Solopuwam pa pɔɔle taa ké pa tɔwa Katɪ kpekəle nyéma pane pa həla ke takəlaya taa.

¹⁸ Lurej na Katı pa kpeka na Manasee kpekəle həğəlvu ka wena yoolaa taa yoolaa ke iyisi nule na liyiti na nasətosə na nunuwa na nutosə (44760) kpekəle. Pa nyəmə kṗáləj na laɣalee yaa təəj təm ke teu. Na pa səəlv puwa sɪ pá yoo. ¹⁹ Mṗúyú pa yoonə Hakili nyəma na Yetuu na Nafisi na Notarı pa ləlvə nyəma. ²⁰ Ulena pá wiina ləə na naani sɪ í waasɪ-wɛ. Ulena ləə mu pa sələmvu na pá kəli Hakili nyəma, na pa cəlv nyəma. ²¹ Na pá kuu pa təla, yooyoonaa ke iyisi nule na naanəwa (50000) na heej na pəj ke iyisi ħmṗnvu na nule na naanəwa (250000). Kṗasɪ ke iyisi naale (2000) na pá kṗa yəlaa iyisi nunuwa (100000) ké saləka. ²² Na ləə səna-wɛ na pá kú kolontunaa paɣale tətə. Ulena mpe pá caɣə Hakili nyəma tetv taa. Haləna waatv wei kolontunaa kṗaɣə mpe pa maɣamaɣə tə.

Manasee ləlvu nyəma mpa pa wɛ Yaatanı waalı tə

²³ Manasee kpekəle həğəlvu ləjku nyəma ka caɣana tetv taa ké pə kṗaɣav Pasəj haləna Paalı-Hɛɛməj. Na pá polo Senii na Hɛɛməj puvv tə, paə wɛ paɣale ké. ²⁴ Pa ləlvə nyuvv nyəma həla nté lfeɛ na lseyi, na lliyeli, na Asəliyeli, na Uləmeya, na Hotafiya, na Yatiyeli. Pa tənaya mpv paə ké yoolaa kṗama ké na pa nyuvv kulaa.

²⁵⁻²⁶ Mṗúyú Manasee kpekəle həğəlvu ləjku nyəma mpe, na pá səəsəna Lurej na Katı kpeka nyəma, pá ləwa pa caanaa caanaa ləə na pá laaki piitimnaa mpa ləə təɣənaa na mpe pá kəə na pá caɣə tə pəle pa tuj. Pə təə ké ləə yelaa na Asilii nyəma wulav wei pa yaa sɪ Puli na pá cuɣusi-ı sɪ Tekəla-Falasaa tə, í na ı yoolaa pá watı kpeka anı a tetv na pá kuu-wɛ na pá pona Halasɪ ke Hapəə pəɣə nəɣə ke Hala tetv ke Kosəj tetəkəle taa. Tənaya pa wɛ haləna saɣə.

Lefii kətəlaa səsaə ləlvə nyəma

²⁷ Lefii pəyalaa nté Keesəj na Kehatı, na Melali. ²⁸ Kehatı nyəma nté Aməlam, na lsaə, na Həpəlvəj, na Usiyeli. ²⁹ Apalvpiya naale na əlvpəɣaɣə kulvməɣə ke Aməlam ləlaa. Mpeɣele Aləj, na Moisi, na Maləyam. Aləj pəyalaa nté, Natarı, na Apihu, na llasaa, na ltamaa. ³⁰ llasaa pəyalv keke Penhası, Penhası pəyalv keke Apisuwa, ³¹ Apisuwa pəyalv keke Puki, Puki pəyalv keke Usi. ³² Usi pəyalv keke Selaya, Selaya pəyalv keke Melayətı. ³³ Melayətı pəyalv keke Amaliya, Amaliya pəyalv keke Ahitupi. ³⁴ Ahitupi pəyalv keke Satəki, Satəki pəyalv keke Ahimaası. ³⁵ Ahimaası pəyalv keke Asaliya, Asaliya pəyalv keke Yohanəj. ³⁶ Yohanəj pəyalv keke Asaliya. Na Asaliya inı ı ka kəna kətəlv ke Yuta nyəma ləə təsəele nte Salvməj ħmawa tə tə taa. ³⁷ Asaliya pəyalv keke Amaliya, Amaliya pəyalv keke Ahitupi. ³⁸ Ahitupi pəyalv keke Satəki, Satəki pəyalv keke Salum. ³⁹ Salum pəyalv keke Hilikiya, Hilikiya pəyalv keke Asaliya. ⁴⁰ Asaliya pəyalv keke Selaya, Selaya pəyalv keke Yosataki. ⁴¹ Inı na Yuta na Yosalem pə yəlaa ke ləə yelaa na Nepukanəsaa pá kuu na pá tɛna pa tɛ.

6

Lefii ləlvu nyəma ləlaa

¹ Lefii pəyalaa nté Keesəj, na Kehatı, na Melali. ² Keesəj pəyalaa nté Lipini na Simeyi. ³ Kehatı pəyalaa nté Aməlam, na lsaə, na Həpəlvəj na Usiyeli. ⁴ Melali pəyalaa nté Malii, na Musi. Lefii kpeka wena a kpeyelaa na pá keəsəna pa caanaa təɣəle.

⁵ Keesəj ləlvu nyəma siɣisiɣi keke Lipini, na Yahatı, na Simma, ⁶ na Yowa, na ltoo, na Sela, na Yeyatəlayi.

⁷ Kehatı pəyalaa nté Aminatarı, na Kolee, na Asii, ⁸ na Uləkana, na Apiyasafı, na Asii. ⁹ Na Tahatı, na Uliyeli, na Osiyası, na Sawuli.

¹⁰ Uləkana pəyalaa nté Amasayı, na Ahimətı. ¹¹ Ahimətı ləlvu nyəma nté Uləkana, na Sofayı, na Nahatı, ¹² na Uliyarı, na Yelowam, na Uləkana. ¹³ Samiyɛli pəyalv kancaalaya nyəj nté Sowɛli, na naale nyəj nté Apiya.

¹⁴ Melali ləlvu nyəma siɣisiɣi keke Malii, na Lipini, na Simeyi, na Usa, ¹⁵ na Sima, na Hakiya, na Asaya.

¹⁶ M̀p̀ỳỳ Tafiiti kpawa Lefii lɔlɔyɔ nyɔ́ma lɛlaa ke yonyoolaa ke pə kpaɣan waatu wei pa su lɔ atakaa ke cokəle taa ke Yosalem tɔ. ¹⁷ Cokəle nté tɔ nɔnɔyɔ tənaya mpe un pa yookaya pa yontu, isu paa su-we tɔ, na pɛ́cɔ́ Salumɔŋ ŋmaaki Yuta nyɔ́ma lɔ tɛsɛle ke Yosalem.

¹⁸ Mpa paa ké tɔmlɛ lataa tɔ pana pa pəyalaa nté. Kehati lɔlɔyɔ tu nté yonyoolu Hemaŋ na Hemaŋ caa kele Sowɛli na Sowɛli caa kele Samiyɛli. ¹⁹ Samiyɛli caa kele Ulakana, Ulakana caa kele Yelowam, Yelowam caa kele Iliyeli, Iliyeli caa kele Towa. ²⁰ Towa caa kele Sufi, Sufi caa kele Ulakana, Ulakana caa kele Mahati, Mahati caa kele Amasayi. ²¹ Amasayi caa kele Ulakana, Ulakana caa kele Sowɛli, Sowɛli caa kele Asaliya, Asaliya caa kele Sefaniya. ²² Sefaniya caa kele Tahati, Tahati caa kele Asii, Asii caa kele Apiyasafi, Apiyasafi caa kele Kolee. ²³ Kolee caa kele Isaa, Isaa caa kele Kehati, Kehati caa kele Lefii, Lefii caa kele Yakɔpɔ.

²⁴ Yonyoolaa kpekəle naale nyɔ́ntɛ nyɔ́yɔ tu Asafi ka wenna Hemaŋ ntɔyɔŋ tɔ. I caa kele Pelekiya, Pelekiya caa kele Sima. ²⁵ Sima caa kele Mikayɛli, Mikayɛli caa kele Paseya, Paseya caa kele Maləkiya. ²⁶ Maləkiya caa kele Itəni, Itəni caa kele Sela, Sela caa kele Ataya. ²⁷ Ataya caa kele Itəŋ, Itəŋ caa kele Simma, Simma caa kele Simeyi. ²⁸ Simeyi caa kele Yahati, Yahati caa kele Kɛsɔŋ, Kɛsɔŋ caa kele Lefii.

²⁹ Yonyoolaa kpekəle tooso nyɔ́ntɛ nyɔ́yɔ tu Melali lɔlɔyɔ tu Itəŋ ká wenna pa mpətəŋ tɔ. Itəŋ caa kele Kisi, Kisi caa kele Apiti, Apiti caa kele Maluki. ³⁰ Maluki caa kele Hasapiya, Hasapiya caa kele Amasiya, Amasiya caa kele Hilikiya. ³¹ Hilikiya caa kele Amsi, Amsi caa kele Pani, Pani caa kele Semɛɛ. ³² Semɛɛ caa kele Malii, Malii caa kele Musi, Musi caa kele Melali, Melali caa kele Lefii.

³³ Pa tɛtɔnaa Lefii nyɔ́ma lɛlaa ká lakayana tɔma lenna tənaya Yuta nyɔ́ma lɔ tɛsɛle taa.

³⁴ Alɔŋ na i lɔlɔyɔ nyɔ́ma pa tɔmlɛ nté tɔla na tulaalɔnaa pə kɔtasɔ lapɔ. Mpe pa tike pa paasayana na lɔ wontu ke lɔ tɛsɛle taa, na pá laki lɛyɛli nyɔ́ma isayatu tayanɔyɔ kɔtasɔ ke teitei isu lɔ tɔmlɛ tu Moisi ka suw tɔ. ³⁵ Alɔŋ pəyalɔ kele Ulasaa, Ulasaa pəyalɔ kele Pɛnhasi, Pɛnhasi pəyalɔ kele Apisuwa. ³⁶ Apisuwa pəyalɔ kele Puki. Puki pəyalɔ kele Usi, Usi pəyalɔ kele Selaya. ³⁷ Selaya pəyalɔ kele Melayɔti, Melayɔti pəyalɔ kele Amaliya, Amaliya pəyalɔ kele Ahitupi. ³⁸ Ahitupi pəyalɔ kele Satəki, Satəki pəyalɔ kele Ahimaasi.

Lefii nyɔ́ma acalɛɛ

³⁹ Tɛtu hɔyɔlɔŋ wei i taa Alɔŋ piitim nyɔ́ma mpa pa ké Kehati lɔlɔyɔ nyɔ́ma tɔ paa wɛɛ tɔyɔlɔ. Mpeyɛ pa tɔwa tɛtɛ na pá caali-wɛyɛ pa tɛtu cɛlɔyɔ. ⁴⁰ Pa cɛla-wɛyɛ Yuta tɛtu ɪcɛtɛ Hɛpəlɔŋ na tɔ nɔnɔkila tɛtiikile. ⁴¹ Ama Yefune pəyalɔ Kalɛpɔ ke paa tɛma cɛlɔyɔ ke tawa taa acalɛɛ na pə haləmnaa. ⁴²⁻⁴⁵ Alɔŋ lɔlɔyɔ nyɔ́ma yɔlɔkɔlaa tɛcɔsɛlɛnaa na pə nɔnɔkila tɛtiikilɛnaa mpa paa hikaa tɔyɔlɛ Hɛpəlɔŋ, na Lipina, na Yatii, na Isɛtemwaa, na Hileŋ, na Tɛpii, na Akan, na Pɛti-Semɛsi. Pɛncamɛɛ kpekəle hɔyɔlɔyɔ taa nyɔ́ma hɛla nté Kɛpa, na Alemɛti, na Anatəti. A kpɛnta acalɛɛ naanɔwa na tooso.

⁴⁶ Pa tɔwa tɛtɛ na pá ha Kehati lɔlɔyɔ yɔlaa lɛlaa ke acalɛɛ naanɔwa wei tɔyɔlɛ. Ifəlayim, na Tan, na Manasee kpekəle hɔyɔlɔyɔ lɛŋku ŋku ku wenna ilim tɛtɔlɛ tɔ tɔ. ⁴⁷ Na Kɛsɔŋ lɔlɔyɔ yɔlaa náá hiki acalɛɛ naanɔwa na tooso tɔtɔyɔ Isakaa nyɔ́ma, na Aɛɛ nyɔ́ma, na Nɛfətali nyɔ́ma, na Manasee kpekəle hɔyɔlɔyɔ lɛŋku nyɔ́ma mpa pa wɛ Pasan tɔ pa tɛtu taa. ⁴⁸ Tɛtɛ ké pa tɔwa na pá ha Melali lɔlɔyɔ yɔlaa ke acalɛɛ naanɔwa na naale. Lɔpɛŋ nyɔ́ma na Katɪ nyɔ́ma na Sapulɔŋ nyɔ́ma pa tɛtɔnaa taa ké a wɛɛ. ⁴⁹ Lefii lɔlɔyɔ nyɔ́ma ke lɛyɛli nyɔ́ma hawa acalɛɛ anɪ na a nɔnɔkila haləmnaa. ⁵⁰ Tɛtɛ ké pa tɔwa na pá taləna Yuta na Simiyɔŋ na Pɛncamɛɛ pa tɛtɔnaa taa acalɛɛ nna a tɔm paa yɔyɔta tɔ.

⁵¹⁻⁵⁵ Yɔlɔkɔlaa tɛcɔsɛlɛnaa acalɛɛ nna Kehati lɔlɔyɔ yɔlaa hikaa tɔ a hɛla ntɔ. Ifəlayim tɛtu taa nyɔ́ma nté Sikɛm ke pulasi hɔyɔlɔyɔ taa, na Kesɛɛ na Yəkəneyam na Pɛtɛ-Holɔŋ na Ayalɔŋ, na Katɪ-Limɔŋ. Manasee kpekəle hɔyɔlɔyɔ lɛŋku nyɔ́na nté Anɛɛ na Pileyam. Acalɛɛ anɪ na a nɔnɔkila haləmnaa ke pá cɛla-wɛɛ.

⁵⁶⁻⁶¹ Acalɛɛ nna Kɛsɔŋ kpekəle yɔlaa hikaa tɔyɔlɔ, Manasee kpekəle hɔyɔlɔyɔ lɛŋku taa nyɔ́na nté Kolan na Asətəlɔti ke Pasan taa. Isakaa tɛtu taa nyɔ́na nté Ketɛɛsi na

Tarəlati na Laməti, na Anem. Asee tetv nyəna nté, Masaali, na Arətəh, na Hukəki, na Lehopi. Nefətali tetv taa nyəna nté Keteesi ke Kalilee taa na Hamməh na Kiliyatayim. Acaləe anı na a nənəkila haləmnaa ke pa hawa.

⁶²⁻⁶⁶ Lefii tv Melali ləlvəh nyəma ləlaa ná hika acaləe nna təgəlv. Sapuləh tetv taa nyəna nté Limmono na Tarəv. Luvəh tetv taa nyəna nna a wə Yaatanı pəgə waali ke Yeliko isentaa təgəle. Pesəe ke wuləgə tetv həgəlvəh taa, na Yahasi, na keteməti, na Mefaati. Katı tetv taa nyəna nté Laməti ke Kalaati taa, na Mahanayim na Həsəpəh na Yasəe. Acaləe anı na a nənəkila haləmnaa ke pa hawa.

7

Isakaa ləlvəh nyəma

¹ Apalvpiya liyiti ké Isakaa ləlaa. Mpegele, Tola, na Pufa, na Yasupi, na Similoj. ² Tola ləlvəh na pa nyəh nyəma nté, Usi, na Lefaya, na Yeliyelı, na Yamayi, na İpəsam, na Semuweli. Paa ké kpelikpeka nyəma ke pa yəlaa taa ké. Na paa wə iyisi hiu na naale na nasətosə (22600) ke Tafiiiti waatv taa. ³ Usi pəyalv kele İsləhiya. İsləhiya pəyalaa Mikayeli, na Opatiya, na Sowəeli, na İsiya paa ké ləlvəh nyəh nyəma. ⁴ Yoolaa nyəh nyəma ka wə apalaa iyisi hiu na naanwə na naatosə (36000) ké, na pa faya-wə na pə keəsəna pa ləlvəh na pa téesi. Pəyele paa wəna alaa na piya pəgəle ké.

⁵ Isakaa kpeka yəlaa kpelikpeka nyəma ləlaa mpa pa həla wə kəkalvəh takəlaya taa tv pa wə yəlvnyəh iyisi nunaasa na naatosompəgəlaya (87000) ké.

Pəncaməe na Nefətali pa ləlvəh nyəma

⁶ Apalvpiya tooso ke Pəncaməe ləlaa. Mpegele Pela, na Pekəe, na Yetiyayeli. ⁷ Pela náa wəna piya kakpası ké. Mpegele, İspəh, na Usi, na Usiyeli, na Yeliməti, na İli. Paa ké kpelikpeka nyəma ké. Mpe pa pəsəna pa ləlvəh nyəh nyəma. Na pa həla wə kəkalvəh takəlası taa ké yəlvnyəh iyisi hiu na naale na hiu na naanwə na liyiti (22034). ⁸ Pekəe piya nté, Semila, na Yowasi, na İliyesəe, na İliyohenayi, na Omili, na Yeleməti, na Apiya, na Anatəti, na Aleməti. Pa tənəgə mpu ⁹ paa ké kpelikpeka nyəma ké. Mpe pa pəsəna pa ləlvəh nyəh nyəma. Pa həla wə kəkalvəh takəlası taa ké yəlvnyəh iyisi hiu na ħmənəh (20200). ¹⁰ Yetiyayeli pəyalv kele Pilehəh. Pilehəh piya nté Yewusi, na Pəncaməe, na İhuti, na Kənaana, na Setəh, na Taasisi, na Aħisaha. ¹¹ Yayeli piya mpe pa tənə, paa ké kpelikpeka nyəma ké. Mpe pa pəsəna pa ləlvəh nyəh nyəma na pa taa ka wə yoolaa iyisi naanwə na naatosompəgəlaya na ħmənəh (17200). Na pa səlv puwa sı pá yoo.

¹² İii*fa* pəyalaa nté Supim na Hupim. Aħe pəyalv kele Husim. ^a

¹³ Nefətali pəyalaa nté Yasiyeli, na Kuni, na Yesəe, na Salum. Pila saalənaa nté.

Manasee ləlvəh nyəma

¹⁴ Manasee piya nté Asəliyeli, na Makii. Mpegele v alv naale nyəh Silii tv İlala-ı. İlena Makii náa ləlvə Kalaati. ¹⁵ Mpuğy Makii cáa alaa ke Hupim na Supim. İ ká wəna neu ké na pá yaakı-ı sı Maaka. Makii ká wəna pəyalv naale nyəh na pá yaakı-ı sı Selofati. Alvpiya ke Selofati ná ləlaa. ¹⁶ Mpuğy Makii alv Maaka tasa apalvəgəgə ke ləlvəh na í yaa-ke sı Pəlesi. İ tasa ləhka, İlena í yaa kele sı Selesi. Ntəna Selesi náa ləlvə Ulam na Lekem. ¹⁷ Ulam pəyalv kele Petəh.

Makii pəyalv Kalaati wei v ké Manasee saali tv v ləlvəh nyəma nté.

¹⁸ Kalaati neu alv nyəh Hammoleketı ná ləlvəna ntəgə İsoti na Apiyesəe, na Mala.

¹⁹ Semita pəyalaa nté Aħiyəh, na Sekem, na Liki, na Aniyəh.

İfəlayim ləlvəh nyəma

²⁰ İfəlayim kəlvəlaa nté Sutela, na Peleti, na Tahati, na İlata, na Tahati, ²¹ na Sapati, na Sutela. İfəlayim pəyalaa ləlaa nté İsəe na İlatı. Mpe paa mayəsəna sı pa ləekəgı Katı həgəlvəh taa nyəma kaləkəh na pəle pá kv-wə. ²² Mpuğy İfəlayim cəgə ləgəgə na pá leeli na v nyəma kəv v puğusuyə. ²³ Pəle pə waali í tasa v alv ke nyəm na í ləlvə apalvəgəgə na

^a 7:12 İii: Pə cəgə İsu yəlv kəlvəm nəgı pa yaa sı İli ke Kutəəsutv I 7:7 taa.

ί ha-ke si Peliya*fa*. Μπι τῶ, ι τῶγαγα ka we wahala taa ké. ^a ²⁴ ι lula aluḗḗḗγα τῶτῶ, pá yaa-ke si Sela. Nke ká ḡmana Peti-Holorḡ isῶtaa na pῶtee na Usarḡ-Sela. ²⁵ Peliya kululaa nté Lefa, na Lesefi, na Tela, na Taharḡ, ²⁶ na Latarḡ, na Amihuti, na Uisama, ²⁷ na Nuḡ, na Yosuwee.

²⁸ Acalée nna Ifalayim nyóma hikaa si pá caga tḗḗḗle Peteele na pῶ cῶḗ acalée. Na Naalarḡ na ilim tḗlule tῶḗ, na Kesee na pῶ cῶḗ acalée na ilim tḗtule tῶḗ. Na Sikem, na Aya pῶ heku taa hḗḗḗlyḡ na pῶ cῶḗ acalée.

²⁹ Manasee luluḡ nyóma acalée nté Peti-Seyarḡ, na Taanakí, na Mekito, na Tῶḗ, na pῶ cῶḗ acalée.

Yakarḡ pḗalyḡ Yosēefu luluḡ nyóma acalée nté.

Asee luluḡ nyóma

³⁰ Asee pḗalaa nté Imḗna, na Isefa, na Isefi, na Peliya. Pa neu alu nyḗḡ nté Sela. ³¹ Peliya pḗalaa nté Hepee na Malakḗyeli. Malakḗyeli ḡmana Piisayiti icate. ³² Hepee pḗalaa nté Yafḗleti, na Semee, na Hotam, na pa neu alu nyḗḡ Suwa. ³³ Yafḗleti pḗalaa nté Pasakí, na Pimali, na Asefati. ³⁴ Semee pḗalaa nté Ahi, na Loka, na Hupa, na Alam. ³⁵ ι neu Hotam pḗalaa nté Sofa, na Imḗna, na Selesi, na Amali. ³⁶ Sofa pḗalaa nté Suwa, na Haanefee, na Suwaali, na Peeli, na Imḗla. ³⁷ Pesee, na Hoti, na Samma, na Silesa, na Itḗlarḡ, na Peela. ³⁸ Itḗlarḡ pḗalaa nté Yefune, na Pisepa, na Ula.

³⁹ Ulla pḗalaa nté Ala, na Hanḗyeli, na Lisiya.

⁴⁰ Asee luluḡ nyóma nté pa tḗnaga mpu. Paa ké nyῶḡ nyóma kupampama ké, na pá wena kpelikpeka. Pa ḡmaa pa hḗla ke yoolaa kukaluyḡ takḗlaga taa si pa taa we yoolaa yulunyῶḡ iyisi hiu na naatoso (26000).

8

Pencamee luluḡ nyóma lelaa hḗla

¹ Pencamee pḗalaa ka we kakpasí ké. Kancaalaga nyḗḡ nté Pela, Pela waali ké Asḗreele, Asḗreele waali ké Ala, ² Ala waali ké Noha, Noha waali ké Lafa. ³ Pela pḗalaa nté Ataa, na Kelaa, na Apihuti. ⁴ Na Apisuwa, na Naamarḡ, na Ahowa, ⁵ na Kelaa, na Sefufarḡ, na Hulam.

⁶ Ihuti pḗalaa nté Kera icate nyóma teesi nyῶḡ nyóma. Mḗrḡḡ pá pona-weye Manahati na toḡ. Pa hḗla nté, ⁷ Naamarḡ, na Ahiya, na Kelaa. Usa na Ahihuti pa caa kele Kelaa. Inu ι tiikina-weye pa kuuu waatu.

⁸ Mḗrḡḡ Salayim tḗḗna ι alaa naale, Husim, na Paala. Pῶ waalḗḡ ι kraḡa Mowaru ⁹ tetu taa ké alu lelu, pa yaa-ι si Hotesi. Úlé ι luluna Yorari, na Sipiya, na Mesa, na Malakam, ¹⁰ na Yewusi, na Sakiya, na Miima. ι pḗalaa pḗsḗna luluḡ nyῶḡ nyóma. ¹¹ Salayim alu Husim ka lula-ι piya naaleye kancaalaga ké. Mḗyele, Aritupi, na Uḗpaali. ¹² Uḗpaali pḗalaa nté Hepee, na Misam, na Semeti. Semeti ḡmana Ono, na Loti pῶ acalée na pῶ cῶḗ nyḗna.

¹³ Mḗrḡḡ Ayalarḡ luluḡ nyῶḡ nyóma Peliya, na Sema pa tḗḗna Katí nyóma. ¹⁴⁻¹⁶ Peliya pḗalaa nté Ahiyo, na Sasaki, na Yelemῶti, na Sepatiya, na Alati, na Itee, na Mikayeli, na Isepa, na Yoha.

¹⁷⁻¹⁸ Uḗpaali pḗalaa nté Sepatiya, na Mesulam, na Hisḗki, na Hepee, na Isemelayi, na Isḗliya, na Yorari.

¹⁹⁻²¹ Simeyi pḗalaa nté Yakim, na Sikḗli, na Sapḗti, na Uliyenayi, na Siletayi, na Uliyeli, na Ataya, na Pelaya, na Similati.

²²⁻²⁵ Sasaki pḗalaa nté, Iseparḡ, na Ipee, na Uliyeli, na Apḗtḗḡ, na Sikḗli, na Hanarḡ, na Hananiya, na Ulam, na Anetotiya, na Ifḗteya, na Penuweli.

²⁶⁻²⁷ Yelowam pḗalaa nté Sameselayi, na Sehaliya, na Ataliya, na Yalesiya, na Uliya, na Sikḗli.

²⁸ Pa kpeka luluḡ nyῶḡ nyóma nté na pῶ keesḗna pa waatḡnaa, na pá we Yosalem taa.

a 7:23 Peliya: Peliya hḗte huwēe nte si: ι tḗyaga we wahala taa.

²⁹ Kapawɔŋ ɔcate ŋmalu na ɪ alu Maaka paa caya Kapawɔŋ ɔcate nté tɔ taa ké. ³⁰ ɪ pɔyalu kancaalaya nyɔŋ hɛte nté Apɔtɔŋ. ɪ pɔyalaa lelɔa hɛla nté Suuu, na Kisi, na Paali, na Natari, ³¹ na Ketɔ, na Ahiyo, na Sekɛɛ, ³² na Mikɛlɔti. Sima caa kɛle. Pɛnɛ ɪni pa caya pa nyɔma kiŋ ke Yosalem ké isu pa tɛtɔnaa.

Sayuli lulɔyɔ nyɔma
(Kutɔɔsɔtu I 9:39-44)

³³ Nɛɛ pɔyalu kɛle Kisi, na Kisi pɔyalu kɛle Sayuli. Sayuli pɔyalaa nté Sonatɔŋ, na Malɛkisuwa, na Apinatari, na Isepaali. ³⁴ Sonatɔŋ pɔyalu kɛle Melipaali. Melipaali nyɔŋ nté Mika. ³⁵ Mika pɔyalaa nté Pitɔŋ, na Meleki, na Taleya, na Ahasi. ³⁶ Ahasi pɔyalu kɛle Yowata. Yowata pɔyalaa nté Alemɛti, na Asɛmafɛti, na Simili. Simili pɔyalu kɛle Mosa. ³⁷ Mosa pɔyalu kɛle Pineya, Pineya pɔyalu kɛle Lafa, Lafa pɔyalu kɛle Ulasaa, Ulasaa pɔyalu kɛle Aseeli. ³⁸ Aseeli pɔyalaa we naatoso, pa hɛla nté Asɛlikam, na Pokulu, na Isɛmayeli, na Seyaliya, na Opatiya, na Hanɔŋ. ³⁹ Aseeli neu nté Iseki. Iseki pɔyalu kancaalaya nyɔŋ nté Ulam, naale nyɔŋ nté Yewusi, tooso nyɔŋ nté Ilifeleti. ⁴⁰ Ulam pɔyalaa ke kpelikpeka nyɔma ké na tɔtɔlaa. Pa wɛna piya na saalɛnaa ke sɔsɔm. Pa tɛna pa we yulɔnyɔŋ nunuwa na nule na naanɔwa (150).

Pɛncamɛɛ nyɔma taa ké pa tɛna ɪsɛntɔ pa wɛɛ.

9

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ pa tu lɛɛyɛli nyɔma hɛla ke pa awulaa takɛlasi taa ɪsu pa kpeka tɔŋa tɛma tɔ.

Yosalem nyɔma tɔm

Yuta nyɔma wakɛlɛna ɪsɔ, ɪlɛna Papiloni nyɔma kuu-wɛ. ² lɛɛyɛli nyɔma ke yem, na kɔtɔlaa, na Lefii nyɔma, na ɪsɔ tɛsɛɛle taa tɛmlataa caalɛna mɛlɔyɔ ke pa ɔcate taa, na pɔ mu pa tɛtɔnaa.

³ Yuta nyɔma, na Pɛncamɛɛ nyɔma, na ɪfɛlayim nyɔma, na Manasee nyɔma taa yɔlaa mɛlɛna Yosalem taa na pɔ caya.

⁴ Yuta kpekɛle tu Utayi ka wɛɛ, Utayi caa kɛle Amihuti, Amihuti caa kɛle Omili, Omili cɔsɔ kɛle Imili, Imili cɔsɔ cɔsɔ kɛle Pɛɛsi kpekɛle tu Pani. ⁵ Sela kpekɛle tu Asaya wei ɪ ké pa lulɔyɔ kancaalaya pɔyaya tɔ ɪ na ɪ pɔyalaa paa wɛɛ. ⁶ Na kpekɛle nté tɔ tu Yeuweli ka wɛɛ tɔtɔ. Yuta nyɔma mpa paa we Yosalem tɔ paa we yulɔnyɔŋ nasɛtosɔ na nunaasa na naanɔwa (690).

⁷ Pɛncamɛɛ kpekɛle taa tu Salu ka wɛɛ. Salu ɪni ɪ caa kɛle Mesulam. Mesulam caa kɛle Hotafiya, Hotafiya cɔsɔ kɛle Hasenuwa. ⁸ Na Yelowam pɔyalu ɪpɛneya, na Usi pɔyalu ɪla. Mikili saali kɛle. Na Sefatiya pɔyalu Mesulam, Leweli saali kɛle. Pɔcɔ ɪpɛna saali kulɛlɔyɔ tɔtɔyɔɛ. ⁹ Pa tɛna paa ké pa lulɔyɔ nyɔŋ nyɔma ké. Pɛncamɛɛ nyɔma mpa pa we Yosalem tɔ pa we yulɔnyɔŋ nasɛnaasa na nunuwa na nule na naanɔwa na naatoso (956).

¹⁰ Kɔtɔlaa looŋa taa nyɔma nté Yetaya, na Yoyalipi, na Yakeŋ, ¹¹ na Yuta nyɔma ɪsɔ tɛsɛɛle paasɛnlɔ Asaliya. Asaliya cɔsɔnaa nté Hilikiya, na Mesulam, na Satɔki, na Melayɔti, na Ahitupi, ¹² na Ataya. Ataya cɔsɔnaa nté Yelowam, na Pasehuu, na Malɛkiya, na pɔ kaasi tɔtɔyɔ Masayi. Masayi cɔsɔnaa nté Atiyeli, na Yasela, na Mesulam, na Mesilemiti, na ɪmɛɛ. ¹³ Na pɔ sɔsɛna kɔtɔlaa lelɔa na pa lulɔyɔ nyɔŋ nyɔma. Pa we yulɔnyɔŋ iyaya na nasɛtosɔ na nunuwa na nutoso (1760). Pa tɛnaɔa mpa pa ké kpelikpeka nyɔma ké, na pɔ paasɛyɔna Yuta nyɔma ɪsɔ tɛsɛɛle tɛmlɛ.

¹⁴ Lefii nyɔma looŋa taa tu nté Semaya, na ɪ cɔsɔnaa nté Hasupi, na Asɛlikam, na Melali kpekɛle tu Hasapiya. ¹⁵ Na pɔ kaasi tɔtɔyɔ Pakɛpakaa, na Hɛɛsi, na Kalali, na Mataniya. Mataniya cɔsɔnaa nté Mika, na Sikɛli, na Asafi. ¹⁶ ɪlɛna pɔ kaasi tɔtɔyɔ Opatiya, na ɪlɛ ɪ cɔsɔnaa Semaya, na Kalali, na Yetutuŋ. Na Asa pɔyalu Pelekiya, wei ɪ ké ɪlɛkana saali, na ɪ we hɔyɔlɔyɔ ŋku ku tamsɛna Netofa ɔcate tɔ ku taa tɔ.

¹⁷ Nɔnɔsi tɔŋlaa taa ka we nyuɔyɔ tu Salum na ɪ newaa Akupi, na Talɛmɔŋ, na Ahimaŋ. ¹⁸ Pa lulɔyɔ nyɔma lakɛna tɛmlɛ ke halɛna saŋa ke wulɔv nɔnɔyɔ ŋka ka we ɪlim tɛlɛle tɔ.

Pa cɔsɔnaa ka taŋaɣana Lefii nyɔ́ma tɔsikile nɔnɔɔsi. ¹⁹ Kolee pɔyalu Salum, Apiyasafi saali wei ɪ kɛ Kolee saali kulɛlɔɣu tɔ, na Kolee un ɪ tɔyɔɣa nyɔ́ma lelɔa pɔ feŋaɣana tɔsulle nɔnɔɣɔ isu pa cɔsɔnaa kɔ feŋuɣu Tacaa yɔlaa tɔsikile tɔ. ²⁰ Ulasaa pɔyalu Pɛnhasi ka kena pa nyɔɣu tu kɛ lɔŋ. Mpi tɔ, Tacaa kɔ we ɪ waali kɛ. ²¹ Meselemiya pɔyalu Sakali ka kena tɔsulle nɔnɔɣɔ taŋlaa taa lelɔ tɔtɔ.

²² Nɔnɔɔsi taŋlaa mpa paa lɔsaa tɔ pa kpɛnta yulɔnyɔɔŋ ŋmɔnɔɣu na naanɔwa na naale (212). Paa ŋmaawa pa hɛla ke pa acalɛ taa kɛ. Na Tafiiti na lɔɔ kuyɔɣɔtɔtu telɔsulɔ Samiyɛli pa lapɛna-wɛɣɛ naani na pɔ tu-wɛɣɛ tɔma anɪ. ²³ Mprɔ́ɣu pa tɔka Tacaa tɔsɛle nɔnɔɔsi taŋuɣu tɔmlɛ na pɔ telɔsɔɣi tɔma.

²⁴ Ulena pɔ su taŋlaa nyɔɣu nyɔ́ma ke lɔɔ tɔsɛle kɔŋkɔmɔŋ liɣiti nɔnɔɔsi tɔɔ. Paa ilim tɔlulɛ hɔɣɔlɔɣu na pɔ tɔtɔlɛ nyɔŋku, na pɔ ntɔɣɔŋ nyɔŋku na pɔ mpɔtɔŋ nyɔŋku. ²⁵ Taŋlaa lelɔa nɔɔ wɛ pa acalɛ taa kɛ na pɔ keesɔɣi na pɔ kɔŋ waatu waatu na pɔ sɔɔsɔɣi pa tɔɔ na pɔ sɔŋna-wɛɣɛ taŋuɣu ke kuyɛɛŋ naatosomprɔɣɔlaɣa mprɔɣɔlaɣa. ²⁶ Taŋlaa nyɔɣu nyɔ́ma liɣiti ka wɛ tam kɛ tɔtaŋlɛ. Mprɛɣɛle Lefii nyɔ́ma mpa pa paasɔɣana Yuta nyɔ́ma lɔɔ tɔsɛle kutulɔŋ lelɔŋ na pɔ kpancooŋ tɔ. ²⁷ lɔɔ tɔsɛle kiŋ ke pa hɛntɔɣa. Mpi tɔ, mprɛ pa feŋiɣina-te na pɔ tulɔɣi tɔ nɔnɔɔsi ke paa tanaŋ ŋku.

²⁸ Lefii taŋlaa lelɔa tɔmlɛ ntɛ lɔɔ sɛɛu wontu nti pa kɔŋaɣana na nti pa kpakayaa tɔ tɔ kalɔɣu. ²⁹ Lɛlaa paasɔɣana nyanasi kukaasasi na kɔtɔɣa wontu na mɔlɔm na sulɔm na nim na tulaalɔnaa pɔ tɔm. ³⁰ Ama kɔtɔlaa tike sitayana tulaalɔnaa.

³¹ Kolee kpekɔle tu Lefii tu Salum pɔyalu kancaalɔɣa nyɔŋ Matitiya kele tɔɣɔnɔɣa kuhav kakalasi tulɔ. ³² Kehati kpekɔle taa Lefii nyɔ́ma lelɔa tukayana kɔtɔɣa potopotona, mpa pa haaki lɔɔ kɛ paa kuyaku kuhɛesɔɣu ŋku tɔ.

³³ Lefii lɔlɔɣu nyɔɔŋ nyɔ́ma mpa pa paasɔɣana yontu tɔ pa tɛɛsi ka wɛ Yuta nyɔ́ma lɔɔ tɔsɛle kutulɔŋ lelɔŋ taa kɛ. Pa feina tɔmlɛ lentɛ. Mpi tɔ, ilim na ahoo ke pa lakaya tɔmlɛ.

³⁴ Lefii lɔlɔŋ nyɔɔŋ nyɔ́ma ntɛ na pɔ keesɔna pa waatɔnaa, na Yosalem taa ke pɔɔ wɛɛ.

Sayuli tɔyɔɣa nyɔ́ma

(Kutɔɔsɔtu I 8:29-38)

³⁵ Kapawɔŋ ɪcate ŋmalɔ Yeiyeɪli na ɪ alɔ Maaka paa caɣa Kapawɔŋ ɪcate taa kɛ. ³⁶ ɪ pɔyalu kancaalɔɣa nyɔŋ hɔtɛ ntɛ Apɔtɔŋ. ɪ pɔyalaa lelɔa ntɛ Suuu, na Kisi, na Paali, na Nɛɛ, na Natari, ³⁷ na Ketɔɔ, na Ahiyo, na Sakali, na Mikɔlɔti. ³⁸ Simam caa kele Mikɔlɔti. Pɔnɛ un ɪ pa caɣa pa nyɔ́ma kiŋ kɛ Yosalem kɛ, isu pa kpeka yɔlaa.

³⁹ Nɛɛ pɔyalu kele Kisi, Kisi pɔyalu kele Sayuli, Sayuli pɔyalaa ntɛ Sonataŋ, na Malɔkisuwa, na Apinatari, na lɛpaali. ⁴⁰ Sonataŋ pɔyalu kele Melipaali, Melipaali pɔyalu kele Mika. ⁴¹ Mika pɔyalaa ntɛ Pitɔŋ, na Meleki, na Taleya. ⁴² Ahasi pɔyalu kele Yayela, Yayela pɔyalaa ntɛ Mosa ⁴³ na Mosa pɔyalu kele Pineya, Pineya pɔyalu kele Lefaya, Lefaya pɔyalu kele Ulasaa, Ulasaa pɔyalu kele Aseeli. ⁴⁴ Aseeli pɔyalaa wɛ naatoso. Pa hɛla nte Asɛlikam, na Pokulu, na lɔsɔmayɛli, na Seyaliya, na Opatiya, na Hanɔŋ.

ISEYELI WULAU TAFIITI TɔM

10

Sayuli sɔm

(Samiyɛli I 31:1-13)

¹ Mprɔ́ɣu kuyaku nakuli Filiisi nyɔ́ma yona lɛyɛli nyɔ́ma, na pɔ tɔɣɔni-wɛ. Na pɔ kɔ pa taa paɣale ke Kilipɔwa pɔɣu taa, na lelɔa nɔɔ se. ² Ulena pɔ tɔ Sayuli pa waali na pɔ kɔ ɪ pɔyalaa Sonataŋ na Apinatari, na Malɔkisuya. ³ Mprɔ́ɣu pɔ wiisina Sayuli na tɔtɔlaa kpɔli-ɪ na pɔ yaɣa-ɪ nyɔ́mɔ. ⁴ Ulena ɪ tɔ ɪ yoou wontu tɔkulɔ si: Kpɛɛ nyɔ́ laɣate na ɪ tɛɛsi-m. Pɔ taa kɔɔ na Filiisi nyɔ́ma mpa pa ta nyi lɔɔ tɔ pɔ kɔɔ pa tɛɛsi-m na pɔ paana-m.

Ama sɔɣɔntu kpa ɪ yoou wontu tɔkulɔ na ɪ kisi. Tɔnaɣale Sayuli sika ɪ laɣate na ɪ yeɪ ɪ ti na ɪ hoti tɔ tɔɔ. ⁵ Yoou wontu tɔkulɔ nawa si ɪ caa sɔpa, ulena ɪ hoti ɪ nyɔntɛ tɔɔ tɔtɔ na ɪ sí.

⁶ Isəna Sayuli na ɪ pəyalaa tooso pa kɾenta səm təɣələ. Na kawulaya təɣaya nyəma si tənaya. ⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ lseyeli nyəma mpa paa we tetekəle taa tɔ, pa nuwa si Sayuli na ɪ pəyalaa pa səpa, na yoolaa ya. Ulena pá se na pá yele pa acalɛe na Filiisi nyəma polo na pá caya.

⁸ Tɛu fema na Filiisi nyəma polo səttaa wontu tɔɔsɔɣu. Ulena pá maɣana Sayuli na ɪ piya tooso ke Kilipɔwa pɔɣu taa. ⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ pa kraɣa Sayuli yoou wontu na pá seti ɪ nyɔɣu na pá kreena. Ulena pá yasi pə təm ke pa tetu taa, na pa tuɲ tɛɛ, na yəlaa taa. ¹⁰ Pə waali ké pa si ɪ yoou wontu ke pa tuɲ taa nakuli kv kutuluɣu taa. Ulena pá pusi ɪ nyɔmpəɣələɣa ke pa tɔɣu Takəɲ kutuluɣu taa.

¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Yarɛɛsi nyəma ke Kalaati tetu taa nuwa pə təna mpi Filiisi nyəma lapa Sayuli tɔ. ¹² Ulena ɪcate taa apalaa lu na pá polo pá kraɣa í na ɪ piya na pá kəna Yarɛɛsi na pá pi-wɛɣe tɔɣu sɔsɔɔ tɛɛ na pá həkɔ nəəsi ke kuyɛɛɲ naatosompəɣələɣa.

¹³⁻¹⁴ Sayuli ta təkɪ Tacaa kɔsəsutu pəyele ɪ yela Isə ké yəɣətənav na í susi kəɣənaɲ na í yəɣətəna atɛ tu təɣə ɪ səpa. Tacaa kv-ɪ m̀p̀r̀ỳg̀, ulena í cɛla kawulaya ke Seseɛ pəyalu Tafiiti.

11

Tafiiti kawulaya kraɔ
(Samiyɛɛli II 5:1-3)

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ lseyeli yəlaa təna kota Tafiiti kiɲ ke Hepələɲ na pá təm-ɪ si: Tə ké caləm kulɔməm na təɣənyɔɣu kulɔmɔɣu ké. ² Hatoo waatu wei Sayuli ka ké wulav tɔ, nya kəna lseyeli yoolaa nyɔɣu tu. Halɪ Tacaa nyá Isə tɔ si, nya təɣəna ɪ yəlaa lseyeli nyəma tɔ ké kawulaya.

³ M̀p̀r̀ỳg̀ lseyeli səsaa təna pola Tafiiti kiɲ ke Hepələɲ na pá na-ɪ pá pɛɛli nəɣə ke Tacaa kiɲ. Ulena pá kra Tafiiti ke lseyeli wulav ke teitei isu Isə ka heeluɣu Samiyɛɛli na í yəɣətɪ tɔ.

Tafiiti lɛɛkɔɣu ke Yosalem
(Samiyɛɛli II 5:6-10)

⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ Tafiiti na lseyeli nyəma təna pa polaa si pa nyaləɣi Yosalem. Pa yaakaya ɪcate nté si Yepusi, na Yepusi nyəma ka wenna tə taa. ⁵ Ntəna pá tɔ Tafiiti si: N kaa suv tá ɪcate taa.

Paa na mpv na Tafiiti náá lɛɛkɪ Siyəɲ kolɔɲa ɪcate. Ulena pá ha-tɛɣe hətɛ si Tafiiti tɛ. ⁶ Tafiiti ka yəɣətəa ké si: Ye wei ɪ laala Yepusi tu ke kɔɣu pɔntu ká lana yoolaa nyɔɣu tu. Ntəna Seluya pəyalu Sowari laali yoonav, na í pəsi yoolaa nyɔɣu tu.

⁷ Ulena Tafiiti caya kolɔɲa ɪcate taa. Pə tɔ ké pa ha-tɛ si Tafiiti tɛ. ⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ ɪ ɲmawa na í cɔɔ ɪcate ke pə kraɣav Milo tɔ na pá cɔɔ na pə ta. Ulena Sowari náá tayanəɣi ɪcate kakaasaya.

⁹ Ulena Tafiiti toɲ sɔsəɣi na pá puki. Mpi tɔ, lseyeli Isə ka we ɪ waali ké.

Tafiiti yoolaa
(Samiyɛɛli II 23:8-39)

¹⁰ lseyeli yəlaa təna ka kraɲa Tafiiti ke wulav, isu Tacaa ka yəɣətɔɣu tɔ. Ulena pɛɛle pá nuna-ɪ teu ke ɪ kawulaya waatu təna. Halɪ ɪ yoolaa səsaa həla ntɔ. ¹¹ ɪ yoolaa nté: Yoolaa hiu na naanɔwa kpekəle nyɔɣu tu Hakəmoni tu pəyalu lsepaali. Kuyaku nakuli un ɪ ká sulina yəlaa ɲmɔnyɔɣu na nunɔwa (300) na ɲmantaaya ke yoou kulɔmɔɣu taa, na í kó pa təna.

¹² lsepaali waali ké Ahɔwa tu Toto pəyalu ɪlasaa. ɪlasaa ka kəna kpelikpeka nyəma tooso taa lɛlv. ¹³ In ɪ ka wenna Tafiiti kiɲ ke Pa-Tamim ke waatu wei Filiisi nyəma luwa lseyeli nyəma ke yoonav na pɛɛle pá se kolontunaa tɔ. Təɣənaɣa pɛɛ taale natali tu we təna. ¹⁴ Na í na ɪ yoolaa pá səɲ haləm həkv taa, na pá yoono Filiisi nyəma, na Tacaa yele na lseyeli nyəma kəli pa kolontunaa.

¹⁵ Mprugú kuyaku nakvli yalaa hiu na naanwa kpekale yalaa tooso pola Atulam kukpamvuvu púgú cəɔ, na pá maɣana Tafiiti. Mpi tɔ, Filiisi nyéma ka pula Lefayi nyéma tɛtɛkale taa ké. ¹⁶ Na Tafiiti náá wɛ kolɔŋa ɪcate taa ké ɪ tɔŋmelle na Filiisi nyéma nyuvu tu səsɔ wɛ Petəlehɛm. ¹⁷ Mprugú lɔkɔtu kpa Tafiiti na í tɔ si: Awe kɔŋna-m Petəlehɛm ɪcate nɔnɔɔ lɔkɔ lum na má nyɔɔ?

¹⁸ Ntɛna yoolaa tooso faɣana Filiisi nyéma yoolaa taa na pá polo pá cosi lɔkɔ unɪ ɪ taa lum na pá pona Tafiiti. Ama ɪ kisa pə nyɔɔ, na í pəli-wəɣi atɛɣɛ Tacaa. ¹⁹ Uɛna í tɔ si: Ma Isɔ, ma feina mpaav si má nyɔɔ lum pəne.

Pə wɛ isu mpa pa lapa pa weesiŋ kɛ awusa na pa polo pə luvu tɔ pa caləm ké.

Kookali wei yoolaa tooso unɪ ɪ lapa tɔɣɔle.

²⁰ Yalaa hiu na naanwa kpekale nyuvu tu Sowari neu Apisayi. Kuyaku nakvli unɪ ɪ yoonna kolontunaa ŋmɔnvuvu na nunwa (300) na ŋmantaaya na í kv-wɛ. Tənaɣa ɪ hikina nyuvu kɛ yalaa hiu na naanwa kpekale taa. ²¹ Təm naaleɣɛ ɪ nyuvu kulaa. Haləna í pəsi pa nyuvu tu. Ama ɪ ta haŋna yalaa tooso kpekale ké.

²² Na Kapəseli tu Yoyata pəyalv Penaya. Yoolaa taa yoolu wei ɪ lapa kookalənaa pəɣale tɔ ɪ saali. Unɪ ɪ ka kuna Mowarv yoolaa səsaa naale. Mprugú kuyaku lɛŋku ɪ tii hite taa ké watu waatu kɛ saa wei tɛv tɔmpɛɛ kraakraacav hotaya tɔ na í kv tɔɣɔlaya. ²³ Unɪ ɪ ka kuna Icipiti tooko nɔɣɔlv. Tooko unɪ ɪ taɣaləŋ wɛ mɛɛtələnna naale na hɔɣɔlvuvu kɛ mpv. ɪ ŋmantaaya yasəlaya wɛ isu kpalantaav. Mprugú Penaya yoonna tooko unɪ na kpátúgú, na í lɛɛki ɪ ŋmantaaya kɛ ɪ niŋ taa na í kuna-ɪ. ²⁴ Kookalənaa mpa Penaya lapa tɔɣɔle na ɪ nyuvu kvli yoolaa hiu na naanwa taa. ²⁵ Paa na Penaya nyuvu kula yoolaa hiu na naanwa kpekale taa tɔ, ɪ ta haŋna yalaa tooso kancaalaya nyəŋ kpekale. Uɛna Tafiiti su Penaya kɛ kawulaya təɣaya taŋlaa nyuvu tu.

²⁶ Uɛna pá kaasi yoolaa lelɛ, isu Sowari neu Asayɛɛli na Petəlehɛm tu Toto pəyalv Ulanəŋ ²⁷ na Haloo tu Samətɪ na Paləŋ tu Helesi, ²⁸ na Tekwa tu lkesɪ pəyalv Ula. Na Anatətɪ tu Apiyɛɛɛ, ²⁹ na Husa tu Sipikayi, na Ahɔwa tu Ulayi. ³⁰ Na Netofa nyéma Malayi na Paana pəyalv Heleti, ³¹ na Pəncamɛɛ tɛtu Kipeya tu Lipayi pəyalv Itayi, na Pəlatəŋ tu Penaya. ³² Na Kaasi ləɔv taa tu Hulayi na Pəti-Alapa tu Apiyɛli, ³³ na Pahulim tu Asəmafəti, na Saaləpəŋ tu Uliyapa. ³⁴ Na Hasem pəyalv Kisəŋ, na Halaa nyéma Sakee pəyalv Yonataŋ, ³⁵ na Halaa tu Sakaa pəyalv Ahiyam, na Uu pəyalv Ilifali. ³⁶ Na Mekela tu Hefɛɛ, na Paləŋ tu Ahiya, ³⁷ na Kameɛli tu Həsəlo, na Isəpayi pəyalv Naalayi, ³⁸ na Nataŋ neu Sowɛli, na Hakili tu pəyalv Mipaa. ³⁹ Na Amoni tu Selekɪ, na Peləti tu Nala wei ɪ tókaya Seluya pəyalv Sowari yoou wontu tɔ, ⁴⁰ na Yetɛɛ təɣaya nyéma Ula na Kalɛrv. ⁴¹ Na pá kaasi Hiti tu Ulii na Alayi pəyalv Sapati, na ⁴² Lupəŋ kpekale nyuvu nyéma taa lɛlv Sisa pəyalv Atina, na pá səsəna yoolaa hiu na naanwa. ⁴³ Na Maaka pəyalv Hanəŋ, na Metəŋ tu Yosafati, ⁴⁴ na Asətələti tu Usiya, na Alowɛɛ tu pəyalaa Sama, na Yeyiyeli. ⁴⁵ Na Simili pəyalaa Yetiyayeli, na ɪ neu Tisi tu Yoha, ⁴⁶ na Mahafa tu Uliyeli, na Uɛnam pəyalaa Yelipayi, na Yosafiya, na Mowarv tu Itəma, ⁴⁷ na Sopa nyéma Uliyeli, na Opəti, na Yasiyeli.

12

Tafiiti camnanaa kancaalaya nyéma kɛ Sikəlaki

¹ Waatu wei ɪ taa Tafiiti seekaya Kisi pəyalv Sayuli na í ŋmɛləɣi tɔ, yoolaa taa yoolaa napəli pa pola ɪ kiŋ na pá səŋna-ɪ. ² Pá na pa təŋ na pa pəntələŋ. Pa nyəmá pə tɔv na ŋwaan na mpələ.

Sayuli cəsɔ Pəncamɛɛ kpekale taa nyéma mpa pa pola Tafiiti kiŋ tɔɣɔle ³ Kipeya tu Sema pəyalv nyuvu tu Ahiyɛɛɛ. Na ɪ neu Yowasi, na Asəmafəti pəyalaa Yesiyeli, na Pele, na Anatətɪ ɪcate nyéma Pelaka, na Yehu. ⁴ Na yoolaa hiu na naanwa kpekale nyuvu nyéma taa lɛlv Kapawəŋ tu Isəmaya. ⁵ Na Ketela nyéma Uɛmɛya, na Yasiyeli, na Yohanəŋ, na Yosapati. ⁶ Na Halufu nyéma Uɛsayi, na Yelimətɪ na Peyaliya, na

Semaliya, na Sefatiya. ⁷ Na Kola luluyv nyéma lləkana, na lsiya, na Asaleli, na Yoweseē, na Yasopam. ⁸ Na pé səsəna Ketə tu Yelowam pəyalaa Yowela, na Sepatiya.

⁹ Mpyúyú lelāa ná líí Katı kpekəle taa, na pá polo Tafiiti kiŋ ke ı təŋmelle ke wɔlaya tətɔ taa. Paa ké yoolaa kɔpama mpa pa nyəmə yoo təɟə, na pá nyəmə kɔpələŋ na ŋmantaasi pə təm. Pa wena apalɔtu isu təɟəlası, na pá nyəmə ləŋləŋ lapɔv isu naməŋ ke puyv taa. ¹⁰⁻¹⁴ Paa we yəlaa naanɔwa na naaleɟe. Halı pa həla nté lsee, na Opatiya, na lliyari na Misemana, na lləmeya, na Atayi, na lliyeli, na Yohanaŋ, na lləsapatı, na lləmeya, na Makəpanayi. ¹⁵ Katı kpekəle nyéma nté. Paa ké yoolaa nyuyv nyéma ké. Pa taa səkpelu ka we ké isu yəlaa nunɔwa (100) na səsə isu yəlaa iyaya (1000). ¹⁶ Mpe paa tesəna Yaatanı pəɟə ke pənaya isətu kancaalaya nyəŋ taa. Waatu unı ka su teu ké na ká lu. Ulena pá polo na pá təɟəni mpa paa caɟa ilim təlule na pə tətule tə tətəka taa tə.

¹⁷ Mpyúyú Pencamee na Yuta kpeka nyéma pola Tafiiti təŋmelle na pá maɟana-ı. ¹⁸ Ntəna í səŋ-we na í tə-we sı: Ye ləmaɟasələ kɔpante ke í kəŋna ma kiŋ sı í səŋna-m, ıle má mv-me na lotu kulɔmtv. Ama ye í kəŋ ma kələmətə lapɔv ké sı í tv-m ma kolontunaa niŋ taa. Pəyele ma ta wakəli pulv. ıle ta cəsənaa lso í we ta aseeta tv na í hvv ta təm.

¹⁹ Mpyuyv lso Feesuyv tii yoolaa hiu na naanɔwa kpekəle nyuyv tv Amasayı tə na í má kapuka sı:

Sesee pəyalv, tá na-ŋ ké.

Tə we nyá waalı ké.

Nyana mpa pa səŋna-ŋ tə.

ı we alaafəya taa ké.

Mpi tə, nyá lso səŋna-ŋ.

Mpyúyú Tafiiti mv-we na í tv-weɟe nyuyv nyéma təma ke ı kpekəle taa.

²⁰ Mpyúyú Manasee kpekəle nyéma pola Tafiiti kiŋ ke waatu wei ı məla Filiisi nyéma tə sı pa yookina Sayuli tə. ıle tampana tə, Tafiiti na ı yoolaa pa ta səna Filiisi nyéma. Filiisi nyéma ka təɟəna Tafiiti-weɟe sı pé taa kə na Tafiiti məli ı caa kɔpəŋ tə na í tv mpeɟe ıle ı niŋ taa. ²¹ Waatu wei Tafiiti pukaya Sikəlaku təɟə Manasee nyéma ná pola ı kiŋ. Pa həla nté Atəna, na Yosapatı, na Yetiyayeli, na Mikayeli, na Yosapatı, na llihu, na Manasee yoolaa iyaya nyuyv tv Siletayi. ²² Pa tənaya mpv paa ké yoolaa kɔpama ké. Ulena pá lá Tafiiti yoolaa nyuyv nyéma na pá səna-ı teu. ²³ Paa kuyaku ŋkuyv yəlaa kəŋaya na pá səsəɟı Tafiiti yoolaa tə na pá səŋna-ı. Mpv pə lapəna na ı yoolaa tə səsəm isu lso yoolaa.

Mpa mpa pa pola Tafiiti sənav ke Hepələŋ tə

²⁴ Yoolaa kɔpama mpa pa pola Tafiiti kiŋ ke Hepələŋ sı pa cələɟı-ı Sayuli kawulaya, isu Tacaa ka yəɟətvɔv tə pa nyəŋ ntə.

²⁵ Yuta kpekəle taa yoolaa we iyisi naatoso na nasənaasa (6800) na pa kɔpələŋ na pa ŋmantaasi. ²⁶ Simiyəŋ nyéma ke yoolaa kɔpama iyisi naatosompəɟəlaya na nunɔwa (7100). ²⁷ Lefii nyéma ke iyisi liɟiti na nasətosə (4600). ²⁸ Aləŋ luluyv tv nyuyv tv Yoyata na ı waalı nyéma ke iyisi tooso na nasətosə na nunɔwa (3700). ²⁹ Ulena pé kaası ifepu Satəki wei ı ka ké yoolu kɔpəŋ tə, na ı maɟamaya ı luluyv nyəŋ nyéma hiu na naale. ³⁰ Na Pencamee kpekəle nte tə ké Sayuli nyəntə təɟə iyisi tooso (3000). Pa taa pəɟəle lakaya Sayuli luluyv nyéma ke təmlə. ³¹ ıfələyim kpekəle taa ké yoolaa kɔpama iyisi hiu na nasənaasa (20800). Pa təna pa nyəŋ kula pa luləŋ taa ké. ³² Manasee kpekəle həɟəlvɔv ŋku kv wena ilim tətule tə təɟə iyisi pələfei hiu (18000). Paa ləsa yəlaa mpeɟe kuləsv ké sı pá polo pá kpa Tafiiti ke wulav. ³³ Isakaa nyéma taa ké yoolaa nyuyv nyéma ke ŋmɔnvɔv (200), na pa waalı nyéma. Pa təna pa nyəmə isəna lseyeli nyéma laki tə. ³⁴ Sapuləŋ nyéma taa ké yəlaa mpa pa nyəmə yoo ke teu təɟə iyisi nule na naanɔwa (50000). Pa wena yoo wəntu təna, na pá laki teu. ³⁵ Nefətali nyéma ke nyuyv nyéma iyaya (1000) na pá yoolaa ke iyisi hiu na naanɔwa na naatosompəɟəlaya (37000) na pá təkə kɔpələŋ na ŋmantaasi. ³⁶ Na Təŋ nyéma taa ké yoolaa mpa pa səlv puwa sı pá pulı yoo təɟə iyisi pələfei hiu na naanɔwa na nasətosə (28600). ³⁷ Na Asee nyéma taa

κέ yoolaa mpa pa nyamá yooou ke teu na pa sṓlṡ puwa tṓgṡ iyisi nule (40000). ³⁸ Kpeka wena a we Yaatanu ilim tṓlule tṓṡ, isu Luperḡ, na Katu, na Manasee hṓgṡlṡyṡ lṡḡku nyéma tṓgṡ yoolaa iyisi nunuwa na hiu (120000) na pá wena yooou wontu tṓna.

³⁹ Yoolaa mpe pa tṓna pa polṓna Hepṓlṓḡ na luyṡ kulṡmṡyṡ, na pá kra Tafiiti ke lseyeli wulau. lseyeli nyéma lelau laḡle heewa si í tṓgṡ kawulayṡ ḡké. ⁴⁰ Mṓrṓgṓ pa cayṡ Tafiiti kin ke kuyeeḡ tooso, na pá tṓgṡ na pá nyṓṡ mpi pa taapalaa lapa tṓ. ⁴¹ Pṓle pṓ paasi, pṓcṓlṡ pṓcṓlṡ kpeka, isu lsakaa na Sapulṓḡ na Nefṓtali pṓ nyéma ná sṓgṡlayana mulṡm, na kakalasi, na tuḡ wei pa yaa si fiki na lṡṡḡ tṓ i pee kuwulṡṡ, na sulṡm na nim na pá kṓḡna. Halṓna pá kṓna tṓtṓgṡ naaḡ na heeḡ. Mpi tṓ, tetṡ tṓna taa yṓlṡ tṓna laḡa ka hulṡmaa ké.

13

*Isṓ atakaa ponau ke Yosalem
(Samiyṡeli II 6:1-11)*

¹ Mṓrṓgṓ Tafiiti na yṓlṡ iyayṡ (1000) nyṡyṡ nyéma, na nunuwa (100) nyṡyṡ nyéma, na nyṡyṡ nyéma lelau pa lapa kotuyṡ. ² Na Tafiiti heeli pa tṓna si: Ye pṓ mayṡ-me, na Tacaa laḡle heewa, ulṡ tṓ tili lṓḡ ke ta nyéma mpa pa kaasa lseyeli tetṡ taa tṓ pa waali. Ulena pṓ tu kṓlṓna kṓtṓlṡ na Lefii nyéma mpa pa we hṓgṡlṓḡ wei i cṓṓna-tṡ tṓ i taa tṓ. Tṓ yaa-we na pá kṓṡ. ³ Ulena tṓ kṓna Isṓ atakaa ké tṓ te. Mpi tṓ, tṓ taa paasṓna i tṓm ke Sayuli waatu.

⁴ Mṓrṓgṓ tṓm nti tṓ mayṡ yṓlṡ tṓna na pa tṓna pa tisi si pá la mpu. ⁵ Ulena Tafiiti koti lseyeli tetṡ tṓna yṓlṡ ke pṓ krayau Icipiti tetṡ tṓḡna na ilim mpṓtṓḡ tṓṡ tṓ. Halṓna Lepo-Hamati ke ilim ntṓgṓḡ tṓṡ si, pá polo pá krayṡ Isṓ atakaa ké Kiliyatṡ-Yeyalim. ⁶ Mṓrṓgṓ Tafiiti na lseyeli nyéma pa pola Paala timpi pa cuyusaa si, Kiliyatṡ-Yeyalim tṓgṡ Yuta tetṡ taa si pa kprakṓḡ Isṓ atakaa. Atakaa unṡ i tṓṡ ka we isṓtaa tanḡlṡ lṡṡṡḡ. Atakaa unṡ i isentaa ké pa sṡekayṡ Isṓ. ⁷ Apinatari tṡḡṡ atakaa unṡ i ka weṡ. Mṓrṓgṓ pa tu-i keeke kufalṡ taa na Usa na Ahiyo pá hṓḡi-i. ⁸ Ulena Tafiiti na lseyeli nyéma tṓna pa hulṡ pa laḡhulṡmle na luyṡ kulṡmṡyṡ, na pá yooki yontu na cṓmṓḡ, na sanḡvnaa, na akilimanaa, na kpeḡkpeḡnaa, na akantṡṡ. ⁹ Waatu wei pa tala Kitṓḡ tṓfalle, ulṡna naaḡ cṡṡ Isṓ atakaa ke pṡtṡyṡ. Tṓnayṡ Usa siisaa na í te Isṓ atakaa. ¹⁰ Mpuḡṡle Tacaa mu Usa na pááná ke timpi i mapṡ laḡle na í tokina Isṓ atakaa tṓ, na í kv-i tṓne unṓḡi kprakpaa.

¹¹ Mṓrṓgṓ Tafiiti laḡle ta heena isṓna mpi Tacaa kuyṡ Usa ke mpu tṓ. Ulena í ha lonte ntṡḡṡ hṓte si Pelesi-Usa. Usa tṓkule ke pa yaa mpu na pa te taa. Na pá yaaki-tṡḡṡ mṓrṓgṓ halṓna sanḡ. ¹² Kuyaku ḡkuyṡ Isṓ tṓm lapa Tafiiti ke sṓgṓntṡ na í tṓ si: Pṓ fei si má pona Isṓ atakaa ké ma te.

¹³ Tafiiti ta pona Isṓ atakaa ké i tṡḡṡ kuyaku ḡku, Katu tu Opeti-ltṓm tṡḡṡ i si-i. ¹⁴ Na atakaa cayṡ tṓnayṡ isṓtvnaa tooso. Ulena Tacaa kooli apalṡ unṡ na i tṓyayṡ na i nyṓm tṓnayṡ kupantṡ.

14

*Tafiiti cayale ke Yosalem
(Κὺτῶσῡτῡ I 3:5-9; Samiyṡeli II 5:11-16)*

¹ Mṓrṓgṓ Tiii wulau Hiram kusa yṓlṡ na pá polo Tafiiti ke sṡṡṡ, na í hana-i kpeḡkpelasi kuparḡsi na pṡṡ saakṓlṡa, na kaafṓntanaa, si pá ḡma-i kawulayṡ tṓyayṡ. ² Ulena Tafiiti cṡkṓna si Tacaa mayamayṡ kpana-i lseyeli wulau. Na i kawulayṡ tṓḡ tṓḡna sṓṡsuyṡ ke Isṓ yṓlṡ tṓṡ.

³ Mṓrṓgṓ Tafiiti krayṡ alaa lelau ke Yosalem na í lṡli apalṡpiya na alṡpiya. ⁴ Halṡ i pṡyalaa mpa i lṡla tṓna tṓ pa hṓla ntṓ: Samṡwa, na Sopari, na Natanḡ, na Salṡmṓḡ, ⁵ na lṡaa, na Uliṡuwa, na Ulṓpeleti, ⁶ na Noka, na Nefṡki, na Yafiya, ⁷ na Ulṡsama, na Peeliyata, na Ulṓfeleti.

Tafiiti kəlvu ke Filiisi nyəma
(Samiyeel II 5:17-25)

⁸Filiisi nyəma nuwa si Tafiiti təxə kawulaya ke lseyeli təna təw, ləna pə polo-ı yoonav. Tafiiti nā nī mpu, ləna í səh-wə. ⁹ Məpəy Filiisi nyəma wata Lefayi nyəma tətəkəle. ¹⁰ Ləna Tafiiti pəəsı ləw si: Mə polo mə yoonə Filiisi nyəma nā? N kə tu-wexə ma niη taa? Ntəna Tacaa si: Polo nā nı yoonə-wə. Maa tu-wexə nyā niη taa.

¹¹ Məpəy Filiisi nyəma tuusaa nā pə tala Paalı-Pelasim. Tənaηa Tafiiti ku-wə nā í tə si: Tacaa hēe ma kolontunaa taa kə ikpatə nā ma niη. İsu ləw fakuvu hapəle tə.

Pə təw kə pə ha tənə inəηi hətə si: Paalı-Pelasim. Pə nyuvu nté si akpaa hēelə, nā pə tə taa. ¹² Filiisi nyəma seekaya, ləna pə yeke pə ləesəη kulalaəη. Məpəy Tafiiti təma si pə sə ləesəη kulalaəη inəηi kəkə.

¹³ Məpəy Filiisi nyəma tayana Lefayi tətəkəle ke wátəy. ¹⁴ Ntəna Tafiiti tasa Tacaa ke yəxətənav, nā ləw cə-ı si: Taa polo pə təw nā pə waalı təw. Ama cə-wə nā nı kpatəna-wexə tıη taale hətuvu nəxə. ¹⁵ Ye n nuwa yəlaa nəhēe ke tıη nyəwə taa, lə n tii pə təw kə krapaa. Mpi tə, waatu inəxəle ma kəma si ma yookina Filiisi nyəma ke nyā nəxə təw.

¹⁶ Mpuvule Tafiiti lapa teitei İsu Tacaa heeluvu-ı tə, nā lseyeli nyəma yoonə Filiisi nyəma ke pə krayav Kapawəη tə, haləna Kesēe. ¹⁷ Pə krayav waatu inı təxə Tafiiti hətə yaawa tətunaa təna taa, nā Tacaa yeke nā piitimnaa təna nyəηna-ı.

15

İwə atakaa ponav ke Yosalem

¹ Məpəy Tafiiti ηmawa tēesı ke timpi pə yaa si Tafiiti tə tə. ləna í tayanı lonte natəli nā í siki ləw cokəle si paa su ləw atakaa. ² ləna í kpaalı si: Lefii nyəma tike təkəη kə səxələna ləw atakaa. Mpxə ləw ləsa si paa paasəxəna-ı tam təw.

³ Məpəy Tafiiti kota lseyeli nyəma tənaya Yosalem si pə pona ləw atakaa ke timpi pə tayana ı lonte tə. ⁴ ləna í koti Aləη ləlvu nyəma kətəlaa nā Lefii nyəma. ⁵ Kehatı ləlvu nyəma ka wə yəlaa nunuwa nā hiu (120) kə, pə nyuvu tu nté Uliyeli. ⁶ Melalı ləlvu nyəma ke ηmunuvu nā hiu (220), pə nyuvu tu ke Asaya. ⁷ Keesəη ləlvu nyəma ke nunuwa nā hiu nā naanuwa (130), pə nyuvu tu nté Soweeli. ⁸ ləsafəη ləlvu nyəma ke ηmunuvu (200), pə nyuvu tu nté Semaya. ⁹ Həpələη ləlvu nyəma ke nunaasa, pə nyuvu tu nté ləyeli. ¹⁰ Usiyeli ləlvu nyəma wə nunuwa nā naanuwa nā naale (112), pə nyuvu tu nté Aminatari. ¹¹ Məpəy Tafiiti yaa kətəlaa Satəki, nā Apiyataa, nā Lefii nyuvu nyəma, Uliyeli, nā Asaya, nā Soweeli, nā Semaya, nā ləyeli, nā Aminatari. ¹² Nā í tə-wə si: Mpa mə, í kə Lefii nyuvu nyəma tə, mə nā mə waalı nyəma í la nyəwə təw asilima keeluvu kətaya nā í polo nā í kraya lseyeli ləw atakaa nā í kəna-ı lonte nte tə taa ma tayana-ı tə. ¹³ Mpi tə, mə taa fei, waatu wei tə pola ı krayav ke kancaalaya tə. Pəyele tə ta tu pəəsı Tacaa si pulə, İsu pu muna tə. Pə təw kə ləw kə taa yulə.

¹⁴ Məpəy kətəlaa nā Lefii nyuvu nyəma pə lapa nyəwə təw asilima keeluvu kətaya, nā pə polo si pə krapəηi ləw atakaa. ¹⁵ ləna Lefii nyəma kraya ı kpatəη taa, nā pə həxəli pə asəηkpekıη təw kə teitei İsu Tacaa ka keesuvu Moisi tə. ¹⁶ ləna Tafiiti heeli Lefii nyuvu nyəma si: İ pulı mə tətunaa waalı. Pəle paa yoonə yontu nā Saηkuna nā cəməη nā kpeηkpeηnaa nā laηhuləmlə səsəle. ¹⁷ Ntəna Lefii nyəma pulı Soweeli pəyalə Hemaη, nā ilé ı taapalu Pelekiya pəyalə Asafi, nā pə tətə Melalı ləlvu tu Kusaya pəyalə İtaη pə waalı. ¹⁸ Pə kaasi pəle pə waalı nyəma Lefii nyəma ləlaa mpa pə kə nəwəsı paasənlaa tə, İsu Sakalı, nā Penı, nā Yasiyeli, nā Semilaməti, nā Yehiyeli, nā Uni, nā İlyari, nā Penaya, nā Maaseya, nā Matitiya, nā İlifəlehu, nā Mikineya, nā Opeti-İtəm, nā Yeiyeli. ¹⁹ Yonyoolaa Hemaη, nā Asafi, nā İtaη, pəle pə makayana nteyē nyəxəlvu kuseemuvu kpeηkpeηnaa mpa pə wiiki teu tə. ²⁰ Sakalı, nā Asiyeli, nā Semilaməti, nā Yehiyeli, nā Uni, nā İlyari, nā Maaseya, nā Penaya pəle pə makı cəməη wei ı wə nəəsı kuyullası tə. ²¹ Matitiya, nā İlifəlehu, nā Mikəneya, nā Opeti-İtəm, nā Yeiyeli, nā Asasiya pəle pə makayana nteyē ηmusı pəlefei naanuwa saηkuna nā yonyoolaa yooki yontu. ²² Lefii

nyéma nyuyv tv Kenaniya kelev İso atakaa kpaçav səsə na í paasəçəna. Mpi tə, ı nyəmə pə təm ke teu. ²³ Na Pelekiya na İləkana peleyele nənəəsı tənlaa, na pə wee sı pə səç atakaa kite. ²⁴ Na nənəəsı tənlaa İləaa Opeti-İtəm na Yehiya. Pə kaasa kətəlaa Sepaniya na Yosafatı na Netaneyeli na Amasayı na Sakalı na Penaya na İliyesee tə, pelev pa hulaçana nteçev akantee ke İso atakaa nəçə tə.

*İso atakaa tate ke Yosalem
(Samiyeeİ II 6:12-19)*

²⁵ Məpəçy Tafiiti na İseyeli səsaa na yoolaa nyuyv nyéma pa kpaçev İso atakaa ke Opeti-İtəm te na laçhulmle. ²⁶ İso kentayaa Lefii nyéma mpa pa səçəla İso atakaa təçə. İlena pə la kətayev ke İatəçena naatosompəçəlayev, na İwaasç naatosompəçəlayev. ²⁷ Tafiiti na Lefii nyéma mpa pa səçəla atakaa tə, na wontu mataa, na səçəllaa nyuyv tv Kenaliya paa suu kponkrontu toç nyəntv wontu ké. Pə kaası na Tafiiti suu kətəlaa çapa ke pətée. ²⁸ Məpəçy İseyeli nyéma təna kpaçana İso atakaa, na pə makı niç taa, na kpeçkpeçnaa, na saçkvnaa, na çəməç, na pə hulaçı tutuuy na akantee.

²⁹ Pa tənna İso atakaa ke svnau ke wulav İcatə taa, İle Tafiiti alb Mıkaalı, Sayuli pəelo səçna pətote nté, na í ná Tafiiti paakəna laçhulmle. Məpəçy ı nyəna-ı yem ké ı taa.

16

¹ Məpəçy pa pona İso atakaa na pə sı-ı çəkəle nte Tafiiti ka sika tə tə taa. İlena pə lə İso ké kətasi nsi kəkə lusa sı təna tə na nəçə kulmaya krentuyv nyənsı. ² Tafiiti təma kətasi nsi sı lapv İlena í kooli samaa ke kəpantv na Taca hətə taa. ³ İlena í tala apalaa na alaa ke təçənaya. Paa wei ke potopoto kəkulutu na nantuyv na tuyv çku pa yaa sı İleçev tə kv peev kəvleev kakalaya.

*Lefii nyéma İso samtı yontu
(Yontu 96; 105:1-15; 106:1,47-48)*

⁴ Məpəçy Tafiiti tova Lefii təmle nyéma ke təmle ke İso atakaa kiç sı pə sēev İseyeli İso na pə tv-ı teeli na pə samı-ı. ⁵ Asafı kelev pa paasənlv na Sakalı nā səçna-ı. Yasıyeli na Semilamətı na Yehiyeli na Matitiya na İliyarı na Penaya na Opeti-İtəm na Yeyeli pelev pa makayana nteçev çəməç na saçkvnaa, na Asafı nā makı kpeçkpeçnaa. ⁶ Na kətəlaa Penaya na Yasıyeli pelev pə hulaçı akantee ke tam ké İso atakaa nəçə tə. ⁷ Kuyaku çku kv wule ke Tafiiti çala Asafı na ı taapalaa ke tuyv sı pə sa Taca. İlena pə samı-ı sı:

⁸ İ sa Taca, í yaa ı hətə.

İ teləsı piitimnaa tənaya ı kookalənaa.

⁹ İ yoo-ı yontu na çəməç.

İ yəçətı ı təma kəpəna təm.

¹⁰ Mə laçev í heena İso naççtv unı ı hətə.

Mə mpa í pəekəçı-ı tə, mə laçev í huləmı.

¹¹ İ kéesəná Taca Toma təna tv tə.

İ pəekəçı tam sı í sēev-ı.

¹²⁻¹³ Taca təmle tv İseyeli İluyv nyéma mə.

Yakərv piya mə mpa İso ləsaa tə.

İ təəsı ı təma səsəna tə.

Na kəkələ nyəmnaa mpa ı lapa tə,

na ı hule pə tə.

¹⁴ İnəçəle Taca, inəçəle tá İso.

İnəçəle tetv təna hvnlv.

¹⁵ İ təəsı ı nəçə pəeluyv tam nyəçka tə.

İ nəçə suv we məpəçy,

halı İluyv loosi iyaya.

¹⁶ Nəçə çkeçev ı sı Apəlaham.

Na í heeli-təɣi lsaaka na tuunav.

¹⁷ l su-təɣi lseɣeli nyáma ké isu kusəsutv.

Na tə weε-we isu nəɣə pɛɛluyv tam təə nyəm.

¹⁸ l su i ka heeluyv-we tə si,

i ká ha-weɣe kanaaɲ tetv.

Pa na pa luluyv nyáma pa kpancoou nté.

¹⁹ Waatv inu i taa tə,

pa taa fei paɣale,

pəyele paa ké cayalaa ke tetv taa ké.

²⁰ Pa lukaya piitimnaa taa ké na pá puki ləmpti kiɲ.

Na pá luki kawulası taa na pá puki yəlaa lelaa kiɲ.

²¹ Ama lso ta ye le si nəɣəlv í tu-weɣe wahala.

Halı lso kaləna awulaa ke pa nyuyv təə si:

²² Laakalı na yəlaa mpa ma ləsaa tə,

na mpa pa teləsəɣi ma kuyəɣətv tə pa tokinav.

²³ Antulinya təna yəlaa me, í yoo Taca ke yontu.

Í kraaləɣi paa ifemle nte si Taca ke le waaslv.

²⁴ Í heeli yəlaa tənaya i teeli təm,

na í yəɣəti i təma kɔpəna təm ke yəlaa kiɲ.

²⁵ Taca kəla akəna tənaya səsəntv.

Í feina saala.

²⁶ Piitimnaa tuɲ təna we kpete ké.

Ama Taca lapəna isətənyv.

²⁷ l teu na i səsəntv we səɣəntv.

l we toɲ ke i təcayale taa na í haaki laɲhəlvmlɛ.

²⁸ Tetv təna yəlaa, í kəə na í sa Taca.

Í hólí i teu na i toma.

²⁹ Í kəə na í sa i teu na í kəna-i mə kəhaaɲ.

Í hənti Taca ke atɛɣe saa wei i hóləɣi i tənaya weɛtv tə.

³⁰ Antulinya təna yəlaa me í seliyina-i.

Tetv caɣa teu ké tu nyəɣələɣi.

³¹ Isətənyv laɲle í hvləmi,

na tetv náá yəlv.

Na pá heeli yəlaa təna si Taca ke le wulav.

³² Teɲku na i taa nyəm təna í kala kəkəte.

Tawa na a nyəm təna, í yəlv.

³³ Hətv taa tuɲ, í kiisina laɲhəlvmlɛ ke Taca kiɲ.

Mpi tə, i kəɲ kawulaya təɣəv ke tetv taa.

³⁴ Taca ké kɔpəɲ ké, í samu-i.

Pəyele i səlvuyv fei tənaya.

³⁵ Í wiikina-i si:

Taca waaslv lso, hai, waasi-tv.

Ya-tuyv piitimnaa kraı nyəm niɲ taa.

Kpɛyeli-tv na té yaa nyá həte naɲɲ nyənte.

Na ta laɲa həna nyá samtv.

³⁶ Í sɛɛ lseɣeli lso Taca ke tam.

Ulena samaa təna tisi si lso í kəna mpv. Í sa Taca.

³⁷ M̀p̀ỳg̀ỳ Tafiiti tɔma Asafi na ɪ taapalaa tɔna si: ɪ caya ɪsɔ atakaa kir, na ɪ laki mɔ yontu tɔma ke tam kɛ paa kuyaku ŋku, ɪsu pɛ siw tɔ, ɪ taa ye. ³⁸ ɪlena ɪ lɛsi Opeti-ɪtɔm na ɪ lɔlɔyɔ taa kɛ yɛlaa pɛlefɛi nutoso na naanɔwa, na pɛ sɔɔsɛna Yetutuŋ pɛyalɔ Opeti-ɪtɔm, na Hosa, na pɛ laki nɔnɔɔsi tanɔyɔ tɔmlɛ.

³⁹ M̀p̀ỳg̀ỳ Tafiiti tɔ kɔtɔlv Satɔki na ɪ lɔlɔyɔ taa kɔtɔlaa si: ɪ paasɛna ɪsɔ cokɛle nte tɔ we Kapawɔŋ tɔkɔtɔle tɔ. ⁴⁰ Mɔ tɔmlɛ ntɛ si ɪ laki kɔtɔyɔ ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔyɔ tananɔ na taanayɔ. Na ɪ laki kɔtasɪ nsi pa kɛesa kiiu ŋku Tacaa hawa ɪsɛyɛli nyɛma tɔ ku taa tɔ. ⁴¹ Mɔ na Hemanɔ, na Yetutuŋ, na lelɛa mpa pa lɛsaa si pɛ saŋ Tacaa kɛ ɪ sɔɔlɔyɔ tam nyɛŋku tɔɔ tɔ. ⁴² Hemanɔ na Yetutuŋ pa tɔmlɛ ntɛ akantɛɛ hulɔyɔ na kɛŋkɛŋnaa mapɔ. Na wontu lentɛnaa nti pa yookayana ɪsɔ Tɔm yontu tɔ. ɪlena Yetutuŋ pɛyalɛa kɛ nɔnɔɔsi tanɔlaa.

⁴³ Pɛ waali kɛ paa wei ɪ kpɛma ɪ tɛ. Na Tafiiti nɔɔ kɛ na ɪ sɛɛ ɪ nyɛma.

17

Natanɔ na Tafiiti pa tɔm
(Samiyɛli II 7:1-17)

¹ Tafiiti caya ɪ kawulayɔ taa, ɪlena kuyaku nakɔli ɪ tɔ ɪsɔ kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɔlv Natanɔ si: Pɛ ta mɔna si mɔ wɛɛ kutuluyɔ ŋku pa lapɛna kɛŋkɛpelasi kɔpɔŋsi tɔ ku taa, na Tacaa atakaa nɔɔ wɛ cokɛle nte pa lapɛna pɔɔŋ tɔ tɔ taa. ² Ntɛna Natanɔ cɔ wulav si: Polo na ɪ lɔ pɛ tɔna mpi n mayasɛyɪ nyɛ taa tɔ. Mpi tɔ, Tacaa wɛ nyɛ waali kɛ.

³ Ahoo yuwa, ɪlena Tacaa tɔ Natanɔ si: ⁴ Polo na ɪ heeli ma pɛyalɔ Tafiiti si, pɛ taya un ɪ ka ŋmana-m tɔyɔyɔ ŋka ka taa maa caya tɔ. ⁵ Hatoo ma lɔsɔyɔ ɪsɛyɛli nyɛma kɛ ɪcipiti taa, na pɛ suna saŋa tɔ, ma ta cayata kutuluyɔ nakɔli ku taa. Cokɛle taa kɛ ma wɛɛ na mɔ layasɛyɪ lona. ⁶ Pɛlɛ pɛ paasi too ma wɛv ɪsɛyɛli nyɛma waali tɔ, Paasɛnɛlaa pɛyɛle kɛ ma tɔ ma yɛlaa paasɛnɛv. Pɛyɛle ma ta kalɛna pa taa nɔyɔlv si ɪ ta ŋma-m kutuluyɔ kɔpɔŋku.

⁷ Mpu tɔ, heeli ma tɔmlɛ tu Tafiiti si: Toma tɔna tu Tacaa mɔ, ma yɔyɔtɔa si, ntiyɛle taa kɛ ma kpa-ŋ heeŋ waali si ɪ la ma ɪsɛyɛli nyɛma wulav. ⁸ Na mɔ wɛ nyɛ waali kɛ nyɛ tɔntɛ tɔna taa, na mɔ kpiisi nyɛ kolontunaa tɔna na mɔ kusɪ nyɛ nyuɔyɔ ɪsu atɛ sɔsaa lelɛa. ⁹ ɪlena mɔ ha ma ɪsɛyɛli nyɛma kɛ tɛcayɛle si pɛ caya teu na pulv ɪ taa pɛyɛli-wɛ, na yɛlaa asayaa ɪ taa tɔyɔ pa ɪsɛ. ¹⁰ ɪsu saa wei maa kpa Paasɛnɛlaa kɛ ma yɛlaa ɪsɛyɛli nyɛma tɔɔ tɔ. Maa tisi mɔ kolontunaa tɔna tɔfɛ. Ma heeliyɪ-ŋ si ɪsɔ ma, maa yele na ɪ wɛɛna lɔlɔyɔ nyɛma kɛ nyɛ waali. ¹¹ Ye pɛ tala nyɛ kuyaku na ɪ sɛpa, ɪlɛ maa lɛsi nyɛ piya mpa n lɔlɛna nyɛ tapɔyɔ tɔ pa taa nɔyɔlv, na mɔ kpa-ɪ wulav. ¹² ɪni ɪ ka ŋmana-m tɔyɔyɔ na mɔ yele na ɪ kawulayɔ kumte wɛɛ tam tɔɔ. ¹³ ɪ kɔ nyɛnɔyɪ-m ɪ caa, na mɔ nyɛnɔyɪ-ɪ ma pɛyalɔ. Ma kaa lɔ-ɪ, ɪsu ma lɔv wulav wei ɪ laala-ŋ tɔ. ¹⁴ Mɔ kpana-ɪ ma yɛlaa wulav kɛ tam tɔɔ kɛ ma tɔyɔyɔ taa na ma kawulayɔ taa, na ɪ tɔyɔyɔ kawulayɔ tɔŋ kaa ciyiti.

¹⁵ Nti nti ɪsɔ heela Tafiiti na Natanɔ nɔyɔlv tɔyɔlv.

Tafiiti sɛlɔmɔyɔ
(Samiyɛli II 7:18-29)

¹⁶ Mpuɔlv wulav Tafiiti pola ɪsɔ cokɛle taa, na ɪ yɔyɔtɔna ɪsɔ si: Hai, Tacaa ɪsɔ mɔ na ma tɔyɔyɔ tɔ kɛ we na ɪ kɔŋna-m timpi taa ma wɛ ɪsɛntɔ tɔ? ¹⁷ Pɛlɛ pɛ paasi na ɪ yɔyɔtɔyɪ ɪsɛna ma tɔyɔyɔ ka tɛsɛna cele tɔ pɛ tɔm? N laki-m kɛ ɪsu ma kɛ yulv sɔsɔ nɔyɔlv, ma ɪsɔ Tacaa. ¹⁸ Ma fɛina kuyɔyɔtɔtu kɛ teeli wei n tu-m tɔ ɪ tɔɔ. Mpi tɔ, ma kɛ nyɛ tɔmlɛ tu kɛ, na ɪ nyɛma-m. ¹⁹ Tacaa, n sɔɔla-m tɔyɔ n lapa kɔpɔntunaa pane pa tɔna si nyɛ sɔsɔɔntv tam tɔɔ nyɛntv ɪ nɔ. ²⁰ Tacaa nɔyɔlv ta nɔyɛsɛna-ŋ. Ye tɔ kɛsɛna nti un tɔ nuna ta ŋkɔpɔŋ tɔ, ɪsɔ nɔyɔlv ɪ fɛi ɪsu nyɛ. ²¹ Piitim napɛli pɛ fɛi na pɛ nɔyɛsɛna nyɛ yɛlaa ɪsɛyɛli nyɛma mpa tɔ n kɔma na ɪ ya ɪcipiti nyɛma ŋmakɔlvɔyɔ taa na ɪ la-tuyɔ nyɛ yɛlaa tɔ. Lakasi kɔpɔŋsi na sɔyɔntv nyɛnsɪ kɛ n tɔyɔnna piitimnaa kɛ nyɛ yɛlaa tɔ na nɔyɔ tɔɔ na nyɛ hɛtɛ yaa, na pɛ waasi-tv. ²² Na tɔ pɛsi nyɛ nyɛma kɛ tam tɔɔ, na nyaa

pəsi tá lso. ²³ Pənentε Tacaa la isu n yəgətuyu tə. Yoosi nəgə ηka n su má na ma təyaya nyéma təgə tam. ²⁴ Pə la teitei, isu n yəgətuyu tə. Ulena nyá hətε la səsəle ke tam təo na yəlaa yəgətəyi si: Tacaa Toma təna tu nté lseyeli nyéma lso. Yele na nyá təmle tu ma ma təyaya nyəo toη. ²⁵ Mpi tə, ma lso, nyá huləna-m si n ká ha-m ləlyu nyéma na pá ləeti kawulaya taa. Pə təo ké ma pəsaa na má sələməyi nyá kiη. ²⁶ Hai, Tacaa, nyagale lso, nyá suna nyá təmle tu maya nəgə kupaηka ηke. ²⁷ Nyá koolina ma təyaya nyéma ke kupantu si ma ləlyu nyéma ká təki kawulaya ke tam ke nyá isentaa. Ule nyá koolee anu a ka təη-weye tam təo.

18

Tafiiti təgə piitimnaa ləlaa tətə
(Samiyeeli II 8:1-14)

¹ Pəle pə waali ké Tafiiti yoona Filiisi nyéma na í kəli-we na í ləeki Katu icate na pə cəlo nyéma. ² Na í yoona Mowapu nyéma tətə na í kəli-we na pá fəlyi-i lampuu. ³ Mpyúyú i yoona Sili wulav Hatatəsee wei i we Sopa na í təki i kawulaya ke Hamati həgəlyu təo tə. Waatu inəyi Hatatəsee caakaya si i təki ləlati həgəlyu tətə. ⁴ Na Tafiiti ləeki yoou kəkənnaa iyaya (1000) na kpaγanəη caγalaa ke iyisi naatosompəlaya (7000) na yoolaa nəəhεε nyéma ke iyisi hiu (20000) na í su i ti isu kpaγanəη nunəwa (100). Pə kaasa wei ulena í seti i təna i nəəhεε hola. ⁵ Mpyúyú Tamasi Sili nyéma pola wulav ke sənav. Ulena Tafiiti ku pəlye yoolaa iyisi hiu na naale (22000). ⁶ Ulena Tafiiti su yoolaa kpeka ke Tamasi ke Sili taa na í təki pa təo na pá fəlyi-i lampuu. Na Tacaa kentiyi Tafiiti təo ké timpi timpi i pukaya tə. ⁷ Ulena í kpaγa Sili wulav Hatatəsee taηlaa wəla kpałəη na í pona Yosalem. ⁸ Mpyúyú Tafiiti kuu nyəgəlyu kuseeənyu nyəgətu ke səsəm ke Hatatəsee acalεε nna pa yaa si Tipati na Kuη tə a taa. Nyəgətu ntəyi Saluməη kpaγa waali waali na í lu lum nyampaani anaam, isu lule na akelenaa na lso təsεε taa wontu lentənaa.

⁹ Mpyúyú Hamati wulav Tou nuwa si Tafiiti kuwa Sopa wulav Hatatəsee yoolaa. ¹⁰ Ulena í tili i pəyalv Hatolam si í sεε wulav Tafiiti na í sami-i. Isəna i yoona Hatatəsee na í kəli-i tə. Mpyúyú Hatolam kpeηna Tafiiti ke wəla wontu na liyitee nyəgətu na nyəgəlyu kuseeənyu nyəntv. ¹¹ Ulena Tafiiti su Tacaa ke wəla na liyitee nyəgətu nti pa ləeka piitimnaa lempanaa kiη tə. Isu ltəm na Mowapu na Amoni na Filiisi na Amaleke pə nyéma.

¹² Mpyúyú Seluya pəyalv Apisayi yoona ltəm nyéma ke Təm tətəkəle taa, na í kú pa taa yəlaa iyisi pəlefεi hiu (18000). ¹³ Na í su yoolaa kpeka ke ltəm nyéma tε na Tafiiti təki pa təo na Tacaa kentiyi i təo ké timpi timpi i pukaya tə.

Tafiiti waali nyéma həla
(Samiyeeli II 8:15-18)

¹⁴ Tafiiti təgə kawulaya ke lseyeli nyéma təna təo ké na í təηəyi tampana na í huəkəna yəlaa təna. ¹⁵ Seluya pəyalv Sowapu kele yoolaa nyuyv tu. Ahiluti pəyalv Yosafati kele takəlası sulv. ¹⁶ Ahitupi pəyalv Satəki na Apiyataa pəyalv Apimeleki kele kətəlaa. Safesa kele takəlası ηmaalv. ¹⁷ Yoyata pəyalv Penaya kele wulav taηlaa nyuyv tu. Tafiiti pəyalaa mayamaya nté i sənlaa səsaa.

19

Tafiiti tillaa fεεle tuyv
(Samiyeeli II 10:1-5)

¹ Mpyúyú waatu nəgəlv Amoni nyéma wulav Nahasi səpa na i pəyalv ləeti i lonte. ² Mpyúyú Tafiiti təma si: Maa ləeti Nahasi pəyalv Hanuη ke kupantu nti i caa ka lapam tə. Ulena Tafiiti tili tillaa si pá polo pá sεε-i i caa ləyaya. Tafiiti tillaa tala Amoni nyéma tətə taa. ³ Ulena tətə nti tə awulaa səkpeəma tə Hanuη si: N huυ si ləyaya sεεv təo ké Tafiiti tila i yəlaa na? I tila-weye si pá feη tətə na pá nyi-ti na pá ləeki-ti.

⁴ Ntɛna Hanuŋ kra Tafiiti tillaa na í looli pa tantəŋ, na í seti pa wontu ke hatoo pa tapanɔɔsi kiŋ. ɛna í tɔŋoni-we, ⁵ na pá tɛna fɛɛɛ. Ḿrúgú Tafiiti nu ɪ tillaa tɔm nti. ɛna í kusi yɛlaa si: Í səŋ-we na í heeli-we si pá saali Yeliko na pa tantəŋ nyɔ, ɛna pɔɔ pá tala tɔyaya.

ɛyeli nyɛma yoonav ke Amoni nyɛma na Silii nyɛma
(Samiyɛli II 10:6-19)

⁶ Ḿrúgú Amoni nyɛma na pa wulav Hanuŋ pa cɛkəna fɛɛɛ nte pa tu Tafiiti tɔ. ɛna pá kraɣa Mesopotami isɔtaa Silii nyɛma, na Maaka na Sopa nyɛma, pə yoolaa ke apaa, na pa yoo keekɛnaa na pa kraɣanəŋ caɣalaa. ɛna pa feli-weɣe liyitee nyəɣtu ke tɔnənaa hiu na naanɔwa. ⁷ Na pá caa yoo keekɛnaa ke iyisi hiu na naanɔwa na naale (32000). ɛna pá kraɣa Maaka wulav na ɪ yoolaa ke apaa. Ḿrúgú pɛɛ pa polaa na pá puli Metɛpa cɔɔ. Na Amoni nyɛma náá lu pa acalɛ taa, na pá puli yoo.

⁸ Tafiiti nu mpu, ɛna í kusi ɪ yoolaa wulav Sowari na ɪ yoolaa taa yoolaa tɛna. ⁹ Mpuɣɛ Amoni nyɛma luwa na pá puli icatɛ sɔsɔɔɛ nɔɣɔ. Na awulaa mpa pa kɔma-weɣe sɛnav tɔ pɛɛ pá puli hɔɣɔɣu lɛŋku ke tawa taa. ¹⁰ ɛna Sowari cɛkəna si ɪ ká yoo taa na waali. Ḿrúgú ɪ lɛsa ɛyeli yoolaa taa yoolaa na pɛɛ pá yookina Silii nyɛma. ¹¹ Pə kaasa yoolaa kɛkɛɛ lɛntɛ, ɛna í cɛɛ tɛɛɛ ɪ neu Apisayi na pɛɛ pá puli Amoni nyɛma isɛntaa. ¹² Na Sowari heeli Apisayi si: Ye Silii nyɛma í kpila-m, ɛ n kɔɔ na hí sɛna-m. Yaa ye Amoni nyɛma kpilina nyá, ɛ máá kɔɔ na má sɛna-ŋ. ¹³ Tɔɣɔ apalɔtu na tɛ kaasi ta tɔɣi ta yɛlaa na ta lɔɔ acalɛ tɔɔ. ɛ lɔɔ í la ɪ luɣu nyəntu.

¹⁴ Ḿrúgú Sowari na ɪ yɛlaa pa sɔv Silii nyɛma tɛɛ si pá yookina-we na Silii nyɛma tú casɛɛ. ¹⁵ Amoni nyɛma nawa Silii nyɛma tu casɛɛ. ɛna pɛɛ pá se Sowari neu Apisayi na pá sɔv icatɛ. ɛna Sowari náá mɛli Yosalem.

¹⁶ Silii nyɛma nawa si ɛyeli nyɛma kɛla-we. ɛna pá kusi tillaa si pá polo pá lɛsi pa tɛɛtunaa mpa pa we lɛlati pɔɣɔ waali tɔ. Pa nyuɣu tu ntɛ Hatatɛsɛ yoolaa nyuɣu tu sɔsɔ Sofaki. ¹⁷ Pa heela-tɔɣi Tafiiti, ɛna í koti ɛyeli yoolaa tɛna na pá tɛsi Yaatanɪ, na pá kpɛtəna-we na pá puli pa isɛntaa. Ḿrúgú Silii nyɛma tii pa tɔɔ. ¹⁸ Ama ɛyeli nyɛma ná tɔ pa waali na pá se. ɛna Tafiiti na ɪ nyɛma pá kú kraɣanəŋ na ɪ keekɛnaa ke iyisi naatosompɔɣɔɔɔ (7000) na yoolaa nɔɔhɛ nyɛma ke iyisi nule (40000) na pá kú yoolaa nyuɣu tu Sofaki tɔtɔ.

¹⁹ Waatu wei awulaa mpa Hatatɛsɛ ka ŋmakɛlaa tɔ pa nawa si ɛyeli nyɛma kɛla-we, ɛna pá polo na pá na Tafiiti pá ciiki na pá cɛɛ-ɪ pa ti. Pə kraɣav waatu ɪnɪ tɔ Silii nyɛma ɪ caaki Amoni nyɛma ke sɛnav.

20

Sowari lɛkɔɣv ke Lapa icatɛ
(Samiyɛli II 11:1; 12:26-31)

¹ Pɛnaya sikaa na pá tala waatu wei awulaa tɛɛki yoo tɔ. Ḿrúgú Sowari kuu yoolaa na pá polo pá kv Amoni nyɛma. Na pá tá Lapa icatɛ si pa yookina-tɛ. Na Tafiiti náá caya Yosalem.

Ḿrúgú Sowari yoo Lapa nyɛma na í wakɛli icatɛ. ² ɛna pá kuu tɔ taa wontunaa, ɛna Tafiiti kraɣa wula ntenuɣu ŋku ku we Amoni nyɛma tɔɣv Milikom tɔɔ tɔ. Ntenuɣu ŋku kv yuŋ ka we isu kiloonaa hiu na naanɔwa kɛ mpu. Paa tɔwa kv tɔɔ kɛ liyitee pɛɛ. Ḿrúgú pa tema-kɔɣv Tafiiti nyuɣv. ³ Pə kaasa icatɛ yɛlaa, ɛna í tu-weɣe wahala tɛma. Lɛlaa ke tuŋ fayalaa, na lɛlaa ke pɛɛ saakɛlaa, yaa taakukulasɪ sɛtɛlaa. Ḿrúgú Tafiiti lapəna Amoni icatɛ tɛna. ɛna í na ɪ yɛlaa pá mɛli Yosalem.

Filiisi nyɛma yoonav
(Samiyɛli II 21:18-22)

⁴ Pɛɛ pə waali kɛ ɛyeli nyɛma pola Filiisi nyɛma yoonav ke Kesɛɛ. Waatu ɪnɔɣi Husa tu Sipikayi kowa Lefayi tooko Sipayi na pá tisi Filiisi nyɛma. ⁵ Yoo lɛŋku taa kɛ Yayii

pəyalv ulanaŋ kuwa Katı tv Koliyatı neu Lamii. 1 ħmantaaya kprátúgú yasəlaya we isu sayata kpatəle. 6 Mprúgú pa tasa yoou leŋkv suluyv ke Katı. Tənaŋa pá nawa kolontu tooko nəgəlv ı kə Halafa ləlvuyv tv. 1 mpee na ı nəmpee we naatoso naatoso. A krenta hiu na liyiti. 7 Apalv inı ı caa lseyeli nyəma ke təm, ulena Tafiiti taalv Samma pəyalv Sonataŋ kv-ı.

8 Tafiiti na ı yoolaa pa kvna Filiisi ıcatə Katı tookonaa mpe.

21

Kukaluyv na yulvksəkv
(Samiyeeli II 24:1-9)

1 Mprúgú kuyaku nakvli Satani maŋasaa sı ı tųgi lseyeli nyəma ke wahala. ulena í tusi Tafiiti sı í kala lseyeli nyəma. 2 Ntəna Tafiiti tə Sowarı na yoou nyuyv nyəma ləlaa sı: í polo í kala lseyeli tetv təna yəlaa, na má nyi pa nyuyv.

3 Ntəna Sowarı cə-ı sı: Hai, ta caa, ləó í la na lseyeli nyəma huki təm nunuwa (100). Saŋa isəntə pa təna pa kə nyá ifalaa kə. Ue pepe təó kə n caa sı n nyi pa nyuyv, na n susı lseyeli nyəma ke isayatu taa?

4 Ntəna wulav sı í kala ke í kala. ulena Sowarı náá cəó lseyeli tetv təna na í kala yəlaa na í məli Yosalem. 5 Na í heeli wulav sı lseyeli yoolaa we iyisi iyaya ke təm iyaya, na iyisi nunuwa (1100000) na Yuta nyəma ke iyisi nasəle na nutoso na naanuwa (470000).

6 Sowarı laŋle ka wakələna wulav təm ntəgi. Ue ı ta kala Lefii na Pəncamee nyəma.

ləó həma lseyeli nyəma ħkraŋuyv ke Tafiiti isayatu təó
(Samiyeeli II 24:10-17)

7 Mprúgú Tafiiti yaasi inı ı ta maŋa ləó, na ílé í hə lseyeli nyəma ħkraŋuyv. 8 Ntəna Tafiiti sələmi ləó sı: Tacaa, ma lapa mpv tə, ma wakələa kə. Ue wii-m ma isayatu nti. Ma lapa kumeləntv kə.

9 Mprúgú Tacaa heela Tafiiti layatu tasəlv ləó kuyəgətvtv teləsvlv Katı sı: 10 Polo n heeli Tafiiti sı ma su wahalanaa tooso sı í ləsi pa taa kulvm na má kəna-ı.

11 Mprúgú Katı pola Tafiiti kiŋ na í pəəsi-ı sı: Tacaa sı weye n ləsəgi? 12 Nyəgəsi í lu pusi tooso? Yaa n se nyá kolontunaa ke isətvnaa tooso? Yaa ləó í tili isətaa tillu na í pəli yulvksəkv ke kuyeyŋ tooso ke lseyeli tetv təna taa? Maŋası nyá taa na n cə na má heeli wei ı tila-m tə.

13 Ntəna Tafiiti cə-ı sı: Ma laŋle pəsaa kə. Pə kəla-m teu sı má pəti ma təgi Tacaa niŋ taa. Sana inı í hə tá ħkraŋŋ na mpi yulv ká həmi-ı tə. Mpi tə, ı pətəətəle təwaya.

14 ulena ləó kəna yulvksəkv, na lseyeli nyəma sı yəlaa iyisi nutoso na naanuwa (70000). 15 Mprúgú Tacaa tila isətaa tillu wei ı kvgi təgə Yosalem. Isətaa tillu talaa isu ı ká niki kvv, ulena ləó layası huwəe na í səŋsi-ı sı: Yele mpv pə maŋanaa.

Waatu inı ulə, isətaa tillu we Yəpusi tv Olənaŋ təgənaŋa təmate nté. 16 Tafiiti kvsa isə, ulena ı ná isətaa tillu ke ate ate na í kpeləsəgi ı layate na Yosalem təó. Mprúgú í na səsaa mpa paa suu ləyaya fələtənaa taka tə pa hota pa isəntəó. 17 Ntəna Tafiiti sı: Hai, ma wakələna. Mpi tə, má yəgətəna sı pá kala kukaluyv. Yəlaa panə pa taa nəgəlv ta la taalv nəgəlv. Mpv tə, pu wəe sı má na ma təyaya nyəma tá təó kə ləó í tv niŋ.

Tafiiti ħmawa Tacaa ke kətaya təlate
(Samiyeeli II 24:18-25)

18 Mprúgú Tacaa isətaa tillu heela Katı sı: Heeli Tafiiti sı polo timpi Olənaŋ makı ı təgənaŋa tə na n ħmá Tacaa ke kətaya təlate.

19 ulena Tafiiti tē, isu Tacaa heeluyv Katı sı í heeli-ı tə. 20 Olənaŋ na ı pəyalaa liyiti paa wenna təna, na pá makı pa təgənaŋa. Mprúgú pa ná isətaa tillu ulena pá se na pá ħmeli. 21 Tafiiti tala təna na apalv inı í na-ı, ulena í lu kataya taa na í polo na í həntı-ı ate. 22 ulena Tafiiti təmı-ı sı: Pəetəna-m nyá kataya na má fəli-ŋ na má ħmá Tacaa ke kətaya təlate, na yulvksəkv kvne kú su tənaya. 23 Ntəna Olənaŋ sı: Hai, tacaa, kraŋa na

ἡ λανα μπι η σαακι τῶ. Μα κέεκε κέελε na πῶ naaη, φαγα κέεκε na ἡ la κῶταγα taasi. Κραγα naaη na τῶγῶναγα na ἡ la κῶταγα. Μα ha-η πῶ tῶna.

²⁴ Ἰlena wulav τῶ si: Aai yoo, ma caa ma felu-η πῶ liyitee kḗ, taa ha-m. Maa caa si má la Tacaa ke κῶταγα ke nyá nyam, yaa pulv mpi πῶ τῶ ma ta wu τῶ.

²⁵ Ἰμπύγύ Tafiiti fela Olanaη ke wula nyaxatu nasatoso (600) ke kataya ηke ka τῶ.

²⁶ Ἰlena Tafiiti ημά Tacaa ke κῶταγα tḗlate ke lonte nté τῶ taa. Na í la κῶtasi nsi kḗkḗ lusa si tῶna τῶ na nḗγḗ kulmaga kpentuyu nyansi. Na í sḗlami lḗ na lḗ tisi kḗkḗ na ká nyaga i κῶtasi. ²⁷ Ἰμπύγύ Tacaa tḗma isḗtaa tillu si: Mḗηna nyá layate ke τῶ suyute taa.

²⁸ Ἰμπύγύ Tafiiti cekanaa si Tacaa muwa i sḗlomyu ke Yepusi tv Olanaη kataya taa tḗna. Ἰlena Tafiiti laki tḗnaga κῶtasi. ²⁹ Waatu inu τῶ lḗ cokale nte Moisi ka lapa wulaya tetu taa τῶ na πῶ κῶταγα tḗlate pu we Kapawḗ tḗkḗtḗle kḗ. ³⁰ Ama Tacaa isḗtaa tillu layate tḗm ka kpawa Tafiiti ke sḗγḗntv. Ἰle i ta pḗsi na í tala tḗna si i sḗeki-i.

22

¹ Πῶ τῶ kḗ Tafiiti tḗηaga si: Cḗneye paa ημά Tacaa tḗsele na κῶταγα tḗlate nte τῶ τῶ lseyeli nyéma ka laki κῶtasi τῶ.

Tafiiti lupv si i ηmaaki lḗ tḗsele

² Ἰμπύγύ Tafiiti tḗma si: Í koti lseyeli taa cayalaa. Ἰlena Tafiiti tv-weye tḗmle si pá saaki pḗe wena paa ηmana lḗ tḗsele τῶ, ³ na í tayani nyaxatu tuutuuma wei paa luna kampunaa nyamá kukamee τῶ na nyamá kukolisee nna pa tulaxana nḗnḗsi τῶ na í kaa nyaxaluyu kusemyu ke tuutuuma tḗtḗ. ⁴ Na í kaa taasi kupaηsi nsi Sitḗη na Tiii nyéma kḗηagana-i tḗγḗ tuutuuma. ⁵ Tafiiti mayasaya i taa kḗ si: Ma pḗyalv Salumḗη kḗ pḗyaga, i ta nyanta pulv. Pḗyele πῶ wee si pá ημά lḗ tḗsele nteye na τῶ taa weena saala kḗ tetu tḗna taa. Mpu τῶ, maa tayani mpi πῶ wee si paa lana τῶ. Πῶ τῶ kḗ i tayana wontunaa payale na pḗcḗ í sí.

Tafiiti tv Salumḗη si í ημά lḗ tḗsele

⁶ Ἰμπύγύ Tafiiti yaa i pḗyalv Salumḗη na í tv-i si í ημά lseyeli lḗ Tacaa ke i tḗsele. ⁷ Na í heeli-i si: Ma pu, maa twa ma taa kḗ si maa ημά lḗ Tacaa ke timpi paa sḗe-i τῶ. ⁸ Ama lḗ cḗ-m si ma sula yḗlaa kyuv ke yoo taa. Πῶ τῶ kḗ πῶ fei si má ημά-i timpi paa sḗeki-i τῶ. ⁹ Ma pḗyaga kulḗlaga kaa wee yoolu isu má. Kaa la heesuyv tv kḗ. lḗ má ma kaa yele na ma pḗyalv kolontunaa mpa pa cḗna-i τῶ pá yoonai. Halu i hḗte nté Salumḗη. Πῶ nyuyv nté si heesuyv tv. Maa yele kḗ na lseyeli nyéma heesi na pá cayana pa tḗxi i kawulaya waatu tḗna taa. ¹⁰ Inu i ka ηmana-m timpi paa sḗeki-m τῶ. Maa nyanḗxi-i ma pḗyalv, na ílḗ í nyanḗxi maya i caa. Maa yele na i kawulaya la toη ke lseyeli ke tam τῶ. ¹¹ Ntḗna Tafiiti tasa si: Ma pu, nyá lḗ Tacaa í sḗna-η na ἡ pḗsi na ἡ ημά-i timpi paa sḗe-i τῶ. lsu i yḗγḗtuyv nyá τῶ τῶ. ¹² Í tv-η layatu na ἡ cekana kupantu na isayatu ke waatu wei i ka tv lseyeli nyéma ke nyá niη taa τῶ. Ἰlena ἡ pḗsi na ἡ tḗki i kiiu. ¹³ Ye n tḗkḗxi kusḗsutv na kutḗtḗnti i hula Moisi na i cela lseyeli nyéma τῶ na ἡ laki-ti, n ká waa πῶ tḗna πῶ taa. Tḗγḗ apalḗtv na ἡ nyḗ toη, taa nyana pulv, pḗcḗ taa sele. ¹⁴ Ma kaasa ma ti na má kaa wulanaa mpaηa Tacaa tḗsele ηmav τῶ τῶ, pa tḗe tḗnḗnaa iyisi tooso (3000). Liyitee nyaxatu ná tḗe tḗnḗnaa iyisi hiu na naanḗwa (30000). Na pá kaasi nyaxaluyv kusemyu na nyaxaluyv mayamaga ke tuutuuma. Ma tḗma kpeηkpelasi na pḗe ke tayanyv na má su. N pḗsḗxi na ἡ sḗsi πῶ τῶ tḗtḗ. ¹⁵ N ka weena tḗma lataa payale, paa ηmalaa na saakalaa na niη tḗma lataa lelaa. ¹⁶ N wena wulanaa na liyitee nyaxatu na nyaxaluyv kusemyu na nyaxaluyv mayamaga ke tuutuuma. Ἰle svv nyá tḗmle taa. Tacaa í wee nyá waali.

¹⁷ Pḗle πῶ waali kḗ Tafiiti twa lseyeli nyuyv nyéma tḗna si pá kḗ pá sḗna i pḗyalv Salumḗη. ¹⁸ Na í τῶ si: Tacaa mḗ lḗ we mḗ waali kḗ, na í yele na tetu tḗna caya tḗpamm ke hatoo waatu wei i tv tḗ yḗlaa kancaalaya nyéma ke ma niη taa τῶ. Mpe pa pḗsḗna nteye Tacaa na i yḗlaa pa tḗmle nyéma. ¹⁹ Mpu τῶ, í sḗesi isḗle na lotu kulmḗtv na í pḗeki Tacaa mḗ lḗ na í ημά-i timpi paa sḗe-i τῶ, na í su i atakaa na wontu kate nyḗntv ke tḗna.

23

Lefii nyáma tɔma

¹ Tafiiti kpatɔla teu, ulena í kpa ɪ pɔyalɔ Salumɔŋ ke lseɣeli wulau. ² Na í koti lseɣeli nyɔɔ nyáma tɔna na kɔtɔlaa na Lefii nyáma.

³ M̀p̀r̀ỳg̀ pa kala Lefii nyáma apalaa mpa pa pusi we hiu na naanɔwa na waali tɔ. Pa we yɔlaa iyisi pɔlefɛi nule (38000). ⁴ Ulena Tafiiti lɔsi pa taa kɛ yɔlaa iyisi hiu na liyiti (24000) si pɔ feŋiyi lɔ tɔsɛɛɛ ɲmau na yɔlaa iyisi naatoso (6000) ke nyɔɔ nyáma na tɔm huɔlaa. ⁵ Yɔlaa iyisi liyiti (4000) kɛ nɔnɔɔsi tanɔlaa. Yɔlaa iyisi liyiti (4000) náa saŋ lɔ na cɔmɔŋ wei Tafiiti yɔlaa na pɔ lu tɔ. ⁶ Ulena pɔ faɣa Lefii nyáma ke kpeka na pɔ keesɔna pa lɔlɔŋ nyɔɔ nyáma, isu Lefii pɔyalaa Keesɔŋ na Kehati na Melali.

⁷ Keesɔŋ piya ntɛ Latɔŋ na Simeyi. ⁸ Latɔŋ ná lɔla piya tooso kɛ. Yehiyeli na Setam na Sowɛli. ⁹ Simeyi ke piya tooso, Selomiti na Hasiyeli na Halan. Latɔŋ pɔyalaa lɔlɔŋ nyɔɔ nyáma ntɛ. ¹⁰ Simeyi ílɛ ɪ piya we liyiti tɔtɔ, Yahati, na Sisa na Yewusi na Peliya. ¹¹ Yahati keɛ kancaalaya nyɔŋ, na Sisa ke naale nyɔŋ. Yewusi na Peliya pa ta hiki piya ke sɔsɔm. Ulena pɔ krenti-we isu lɔlɔŋ kɔlɔmɔŋ.

¹² Kehati lɔla piya liyiti kɛ. Amɔlam na Isaa na Hepɔlɔŋ na Wusiyeli. ¹³ Amɔlam piya ntɛ Alɔŋ na Moisi. M̀p̀r̀ỳg̀ pa lɔsa Alɔŋ na ɪ lɔlɔŋ nyáma ke tam tɔɔ si pa tike pɔ paasɔna katɛ taa katɛ tɔcayalɛ na pɔ lakɪ Tacaa ke tulaalɔnaa kɔtasɪ na ɪ tɔmlɛ na pɔ kooliyi yɔlaa ke nɔɔsi kupanɔsi na Tacaa hɛtɛ taa. ¹⁴ Moisi kɛ lɔ yulɔ kɛ, paa na mpu ɪ piya we Lefii lɔlɔŋ nyáma taa kɛ isu yɔlaa ke yem. ¹⁵ ɪ pɔyalaa ntɛ Keesɔm na Iliyesɛɛ. ¹⁶ Keesɔm pɔyalɔ keɛ Sepuweli. ¹⁷ Pɔyaya kɔlɔmaya ke Iliyesɛɛ lɔlaa ɪ ta tasa nakɔli. Pa yaa-ke si Lehapiya. Ama Lehapiya pɔyalaa wenna pɔyalɛ. ¹⁸ Isaa pɔyaya ntɛ Selomiti. ¹⁹ Hepɔlɔŋ pɔyalɔ kancaalaya nyɔŋ ntɛ Yeliya. Naale nyɔŋ ntɛ Amaliya, tooso nyɔŋ ntɛ Yasiyeli, na liyiti nyɔŋ ke Yekamam. ²⁰ Usiyeli pɔyaya kancaalaya nyɔŋka ntɛ Mika, na naale nyɔŋka ke Isiya.

²¹ Melali piya ntɛ Malii na Musi. Ulena Malii náa lɔli piya naale, ɪlasaa na Kisi. ²² M̀p̀r̀ỳg̀ ɪlasaa ná sɔpa ɪ ta hiki apalɔpɔyaya. Alɔpiya tike ke ɪ hikaa. Ulena ɪ caa newaa pɔyalaa náa kpaɣa-we. ²³ Piya toosoɔɔ Musi na Lulaa. Mpeɣɛɛ Malii na ɪtɛɛ na Yelemɔti.

²⁴ Lefii lɔlɔŋ nyáma ntɛ na mpeɣɛɛ pa nyɔɔ nyáma na pɔ keesɔna isɔna pa tu pa hɔla ke kɔkalɔɔ takɔlaya taa tɔ. Pa pusi takɪ hiu hiu tɔɔ pa caalɔɔ Tacaa tɔmlɛ ke lɔ tɔsɛɛɛ taa. ²⁵ Tafiiti ka yɔɔɔta mpu si lseɣeli lɔ Tacaa yɔlaa na yɔlaa heɛsi na ɪ mayamaɣa ɪ we Yosalem taa kɛ tam. ²⁶ ɪle Lefii nyáma kaa tasa lɔ cɔkɔle na lɔ sɛɛv wontu tɔnaya lona layasɔɔ. ²⁷ Ulena pɔ ɲmaaki pa hɔla ke waatu wei pa takɪ pusi hiu hiu tɔ. Isu Tafiiti ka suw tɔ. ²⁸ Na Alɔŋ lɔlɔŋ nyáma náa tɔɔwe-ɔwe tɔmlɛ ke lɔ tɔsɛɛɛ taa na pɔ patɔma taa na pɔ tayanɔɔi kɔtaya wontu na pɔ lakɪ pɔ lɔ sɛɛv tɔma lenna. ²⁹ Isu lɔ potopotona tɔɔ, na kutɔɔɔ ɲku pa lakɪ kɔtaya tɔ pɔ mɔlɔm mpi pa tɔɔi kɔkɔsɔm feɪ kakalasi na kakalasi nsi pa tɔɔi nim taa tɔ, na tinte pɔ mɔlɔm tayanɔɔ. Na pɔ feŋiyi sanayanaa na mayasɔlasɪ pɔ tɔ. ³⁰ Pɔ weɛ si yonyoolaa í weɛ tam kɛ tananɔŋ na taanaya, na pɔ saŋ Tacaa na pɔ kusɪ ɪ nyɔɔ. ³¹ Na kɔtɔlaa lakɪ-ɪ kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si tɔna tɔɔ kuyaku kɔheɛsɔɔ wule, na isɔtu kuyaku kancaalaya nyɔŋku, na acima lenna wule. M̀p̀r̀ỳg̀ Lefii nyáma ká lakɪ pa tɔma ke tam kɛ Tacaa isentaa isu pa tu-we tɔ. ³² Paa paasɔna lɔ cɔkɔle na katɛ taa katɛ nan. Ulena pa tɛɛtɔnaa Alɔŋ pɔyalaa náa lakɪ lɔ tɔyaya taa tɔma.

24

Kɔtɔlaa kpeka

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ pa faɣa Alɔŋ lɔlɔŋ nyáma ke kpeka kpeka. Piya liyiti kɛ ɪ ka lɔlaa. Mpeɣɛɛ Natari, na Apihu, na ɪlasaa, na ɪtamaa. ² Ama sɔm kɔɔla Natari na Apihu na pɔ yɛɛ pa caa. Pɔcɔ pa feɪna pɔyalaa. Pɔ tɔɔ kɛ pɔ yɛɛ ɪlasaa na ɪtamaa pɔ tike na pa lakɪ kɔtɔɔ tɔmlɛ. ³ Pɔlɛ pɔ waali kɛ Tafiiti na ɪlasaa lɔlɔŋ tu Satɔki, na ɪtamaa lɔlɔŋ tu Ahimeleki, pa faɣa kɔtɔlaa ke kpeka na pɔ keesɔna pa tɔma. ⁴ Ulena pɔ ná si ɪlasaa nyáma kɔla pɔyalɛ

ke ltamaa nyáma. Pə tɔ́ ké pa faya llasaa nyáma ke lulɔɔ kpeka naanɔwa na naatoso, na ltamaa nyáma ke kpeka pələfɛi naanɔwa na pa nyɔɔ nyáma. ⁵ Tete ké pa tɔwa na pá kpana kətɔlaa na lɔ tɔsɛɛle tɔmlɛ lataa ke llasaa na ltamaa pa lulɔɔ taa.

⁶ Ḿpúyú Lefii kpekəle tu Semaya pəyalɔ Netaneyeli wei i ké takəlasɪ ɲmaalɔ tɔ, i ɲmaa pa həla ke wulav na nyɔɔ nyáma, na kətɔlɔ Satəki na Apiyataa pəyalɔ Ahimeleki na kətɔlaa na Lefii lulɔɔ nyɔɔ nyáma pa isentaa. Təm naale naaleɣe pa tɔ tete ké llasaa lulɔɔ nyáma tɔ, na ltamaa lulɔɔ nyáma tɔ́ ké təm kulum kulum. ⁷⁻¹⁸ Kpeka nyɔɔ nyáma mpa pa tɔ tete na pá kpa tɔ pa həla ntɔ:

1. Yoyalipi
2. Yetaya
3. Halim
4. Sewolim
5. Maləkiya
6. Miyamɛɲ
7. Hakɔɔsi
8. Apiya
9. Yesuwa
10. Sekaniya
11. Uiyasipi
12. Yakim
13. Hupa
14. Yesɛpapi
15. Piləka
16. Imɛɛ
17. Hesii
18. Hapisɛst
19. Petahiya
20. lsekiyɛɛli
21. Yakeɲ
22. Kamuli
23. Telaya
24. Maasiya

¹⁹ Isəna pa pula kpeka yəlaa ke pa tɔmlɛ tɔ tɔɣəle, si pá tɔɲ pa caa Alɔɲ kusəsɔtu na pá keesəna isəna lseɣeli lɔ Tacaa ka su-i tɔ, na pá sɔv lɔ tɔsɛɛle taa ké tɔmlɛ lapu.

Lefii nyáma lelɔ həla

²⁰ Lefii nyáma lelɔ nyɔɔ nyáma həla ntɔ cənɛ.

Aməlam lulɔɔ nyáma nté na Supayeli. Supayeli nyáma nté na Yetiya. ²¹ Lehapiya nyáma taa kancaalaya tu nté Isiya. ²² Isaa lulɔɔ nyáma nté na Seloməti, Seloməti nyáma nté na Yahati. ²³ Hɛpəlɔɲ pəyalɔ kancaalaya nyəɲ nté Yeliya, naale nyəɲ ke Amaliya, na tooso nyəɲ ke Yasiyeli, na liɣiti nyəɲ ke Yekamam. ²⁴ Usiyeli pəyalɔ keke Mika. Mika lulɔɔ taa tu nté Samii. ²⁵ Mika inɪ i neu Isiya lulɔɔ taa tu nté Sakali. ²⁶ Melali pəyalaa nté Malii, na Musi, na Yasiya. ²⁷ Melali lulɔɔ nyáma mpa i pəyalɔ Yasiya lulɔ tɔɣəle Soham, na Sakuu na lɔpili. ²⁸⁻²⁹ Malii pəyalaa ka we naaleɣe, llasaa na Kisi. Ama llasaa ná feina pəyalɔ. Kisi pəyalɔ keke Yelameyeli. ³⁰ Musi pəyalaa nté Malii na lteɛ na Yeliməti.

Lefii lulɔɔ nyáma nté. ³¹ Alɔɲ lulɔɔ nyáma ka tɔna tete na pá kpa pele tɔtɔɣɔ wulav Tafiiiti na Satəki na Ahimeleki na kətɔlaa nyɔɔ nyáma pa kiɲ. Na pá lá ḿpúyú taalɔnaa na newaa.

25

Yonyoolaa kpeka

¹ Ḿpúyú Tafiiiti na lɔ sɛɛv kpeka nyɔɔ nyáma, pa kpa Asafi, na Hemaɲ, na Yetutuɲ, pa lulɔɔ nyáma na pa mpa si, pá yoo lɔ Təm yontu na sanɲkɔnaa, na cəmɔɲ, na kpeɲkpeɲnaa. Tɔmlɛ nít tɔ lataa həla nté:

² Asafi wei ι yookaya Ισῶ Τῶμ yontu isu wulav ka heeluyu-ι τῶ. Ινι ι paasayana ι pəyalaa Sakuu, na Yoseefv, na Netaniya, na Asalela.

³ Yetutuη pəyalaa nté Ketaliya, na Seli, na Yesaya, na Simeyi, na Hasapiya, na Matitiya. Pa naatoso unι, pa caa wei ι yookaya Ισῶ Τῶμ na saηku na ι saηι-ι τῶ, unι ι paasayana-we.

⁴ Hemaη pəyalaa nté Pukiya, na Mataniya, na Usiyeli, na Sepuweli, na Yelimoti, na Hananiya, na Hanani, na Iliyata, Kitaliti, na Lomameti-lsee, na Yosepekasa, na Maloti, na Hotii, na Mahasiyoti. ⁵ Hemaη pəyalaa nté pa tənaya mpv, na unι ι ka kena wulav nalv na ι teləsəyi-ι Ισῶ kvyəyətutu. Apalvpiya naanvwa na liyiti na alvpiya liyiti ke Ισῶ hawa apalv unι si pé kusι ι nyuvv.

⁶ Ισῶ taseele taa ké mpe unι pa caanaa Asafi, na Yetutuη, na Hemaη pa paasayana-we, na pá yooki yontu na kpeηkpeηnaa, na cəməη, na saηkvnaa, isu wulav ka suw τῶ.

⁷ Yonyoolaa səsaa mpe na pa kpekəle taa nyəma, mpa paa hula Taca sam yontu ke mpv τῶ, paa we yəlaa pəlefei ηmυnυyυ na nunaasa na naanvwa (288) ké.

⁸ Tete ké pa təwa na pá kpa pa təna. Pa ta faηa ifepiya, na akpatəlaa, yaa yonyoolaa nyəntaa na kpeleməlaa.

⁹⁻³¹ Kpeka nyəyη nyəma mpa pa τῶ tete na pá kpa τῶ pa həla ntῶ:

1. Asafi pəyalv Yoseefv
2. Ketaliya
3. Sakuu
4. Ιsəli
5. Netaniya
6. Pukiya
7. Yesalela
8. Yesaya
9. Mataniya
10. Simeyi
11. Asaleli
12. Hasapiya
13. Supayeli
14. Matitiya
15. Yelemoti
16. Hananiya
17. Yosepekasa
18. Hanani
19. Maloti
20. Iliyata
21. Hotii
22. Kitaliti
23. Mahasiyoti
24. Lomameti-lsee

Paa kpekəle nyuvv tv wei na ι kpekəle nyuvv nyəma pa we yəlaa naanvwa na naale ké.

26

Nənəsi tanlaa kpeka

¹ Nənəsi tanlaa ka wena pa kpeka ké. Kolee lulvυ tv Kolee pəyalv Meselemiya, Asafi saali ² pəyalaa we naatosompəyəlaya. Pa həla ntῶ isu pa kəla təma τῶ. Sakali, na Yetiyayeli, na Sepatiya, na Yatəniyeli. ³ Ilam, na Yohanaη, na Iliyohenayi.

⁴ Opeti-ltəm nyəma we pəlefei naanvwa. Pa həla ntῶ, isu pa kəla təma τῶ. Semaya, na Yosapati, na Yowa na Sakaa, na Netaneyeli. ⁵ Amiyeli, na Ιsakaa, na Pewulitayi. Ισῶ ka koola Opeti-ltəm ke kupantu ké. ⁶ Ι pəyalv Semaya pəyalaa ka ké yoolaa taa yoolaa ké pa lulvυ taa ké. Mpi τῶ, paa ké kpelikpeka nyəma. ⁷ Ι pəyalaa mpeyele Otini, na Lefayeli, na Opeti, na Ιləsapatι, na pé səsəna pa newaa Ilihu na Semakiya, paa ké yoolaa taa

yoolaa ké. ⁸ Opeti-Itəm unɪ ɪ lɔlɔɣu nyéma na pa pəyalaa maɣamaɣa na pa lɔlɔɣu nyéma lɛlaa ka ké yoolaa taa yoolaa ké. Pa tana paa we yɛlaa nutoso na naale.

⁹ Meselemya pəyalaa na ɪ newaa kpekəle nyéma ka ke yoolaa taa yoolaa ke pəle fɛi hiu ké.

¹⁰⁻¹¹ Melali lɔlɔɣu tu Hosa pəyalaa nté liyiti, ɪsu pa kəla təma tɔ, pa taa sɔsɔ nté Simili, na Hilikiya, na Tepaliya, na Sakali. Paa na Simili taa ké kancaalaya pəɣaɣa tɔ, ɪ caa ka hana-ɪ lonte nté. Hosa pəyalaa na ɪ newaa pa kpekəle tana we yɛlaa naanɔwa na tooso.

¹² Kpeka anɪ a nənɔɔsi tanɣlaa nyɔɔɣi nyéma, na a yɛlaa pa lakaya pa təmle ke ɪsɔ təsɛɛle taa ké. ¹³ Mprɔɣɔ sɔsaa na ifepiya pa tɔ tɛtɛ na pá tala nənɔɔsi kutanɣasi ke teitei na pá kɛesəna pa lɔlɔɣu, pa ta fayasi nɔɣɔlɔ.

¹⁴ Pa maɣasa mpɔ ulɛna pə kpa Selemiya na í caya ilim təlule tɔɔ nənɔɣɔ. Na pá su ɪ pəyalɔ Sakali wei ɪ ké layatu tasulɔ kupaɣi tɔɣɔ ilim ntɔɣɔɣi tɔɔ nyɛɣka. ¹⁵ Ulɛna pá su Opeti-Itəm ke ilim mpətəɣi tɔɔ nyɛɣka. Na ɪ pəyalaa náá fɛɣiɣi wontu təsule kutuluɣi.

¹⁶ Supim na Hosa pa tanɣəna ilim tətule nənɔɣɔ ŋka pa yaa si, Saleketi tɔ. Mpaau kukpakpau taa ké kɛɛle ka weɛ.

ɪsəna paa faya kpeka wena a tanɣa nənɔɔsi tɔɣɔlɔ: ¹⁷ Lefii nyéma naatoso ná tanɣa ilim təlule nənɔɣɔ ke paa kuyaku ŋku. Na yɛlaa liyiti náá tanɣi pə ntɔɣɔɣi tɔɔ nyɛɣka ke paa kuyaku ŋku. Na yɛlaa liyiti náá tanɣi ilim mpətəɣi tɔɔ nənɔɣɔ ke paa kuyaku ŋku. Na yɛlaa liyiti tətɔɣɔ wontu təsule ke naale naale. ¹⁸ Na yɛlaa liyiti ke ilim tətule tɔɔ kəɣkəɣi taa kutuluɣu kusɔɔsɔɣu kiɣ ke hapəle cɔlɔ. Na naale na kutuluɣu maɣamaɣa cɔlɔ.

¹⁹ Kolee na Melali pa lɔlɔɣu taa tanɣlaa kpeka nté.

Lefii nyéma təma lenna

²⁰ Lefii nyéma lɛlaa paasayana ɪsɔ təsɛɛle kpancooɣi, na wontunaa mpa pa lakəna ɪsɔ təmle tɔ. ²¹ Kɛesəɣi lɔlɔɣu tu Latari lɔlɔɣu nyɔɔɣi nyéma hɛla nté Yehiyeli ²² na ɪ piya. Ulɛna Setam na ɪ neu Sowɛɛli, pá paasəɣəna ɪsɔ təsɛɛle kpancooɣi. ²³ Pə kaasa Aməlam na ɪsaa na Hepəlɔɣi na Usiyeli, pa lɔlɔɣu kpeka taa tɔ, ²⁴ Moisi pəyalɔ Kɛesəm lɔlɔɣu tu Sepuweli ka kɛna kpancooɣi tanɣlaa nyɔɣu tu. ²⁵ Lɔlɔɣu ŋku ku taa ké ɪliyesɛɛ weɛ. ɪliyesɛɛ inəɣəle Kɛesəm neu pəyalɔ. ɪliyesɛɛ pəyalɔ Lehapiya lɔlɔna Yesaya, Yesaya lɔlɔna Yolam, na Yolam náá lɔli Sikəli, na Sikəli náá lɔli Selomiti. ²⁶ Selomiti na ɪ newaa pa paasayana wontunaa mpa pa hawa ɪsɔ tɔ. Paa wulav Tafiiti na ɪ lɔlɔɣu nyɔɔɣi nyéma na yoolaa iyaya (1000) nyɔɣu nyéma na nunɔwa (100) nyɔɣu nyéma na yoolaa nyɔɣu nyéma lɛlaa. ²⁷ Mpe unɪ paa ha Taca ke wontunaa mpa pa hika yoou taa tɔɣɔ si pa tayanəna ɪsɔ təsɛɛle. ²⁸ Pə tana mpi ɪsɔ kuyɔɣɔtɔtu tɛləsulɔ Samiyɛli na Kisi pəyalɔ Sayuli na Nɛɛ pəyalɔ Apənɛɛ na Seluya pəyalɔ Sowari-we paa hawa ɪsɔ tɔ, Selomiti na ɪ newaa pa nyənayana pə tɔɔ.

²⁹ ɪsaa pəyalɔ Keniya na ɪ pəyalaa pa paasayana ɪsɛɣeli tɛtu təmnaa na huɛle.

³⁰ Hasapiya na Hepəlɔɣi lɔlɔɣu taa yɛlaa iyaya na nasətosɔ na nunɔwa (1700) mpa pa təma we teu na pa nyɔɣu kulaa tɔ, mpe pa fɛɣayana ɪsɛɣeli tɛtu nti tu we Yaatanɪ ilim tətule tɔɔ tɔ, na pá paasəɣəna tɛtu na ɪsɔ sɛɛv pə təm. ³¹ Yeliya ka kɛna Hepəlɔɣi nyéma lɔlɔɣu nyɔɣu tu. Tafiiti kawulaya pənaya nule nyɛɣka taa ké pa tənɣa lɔlɔɣu ŋku ku loosi, na pá hiki Kalaati tu Yasɛɛ ke ɪ lɔlɔɣu nyéma mpa pa təma we teu na pa nyɔɣu kulaa tɔ.

³² Mprɔɣɔ Tafiiti ləsa lɔlɔɣu ŋku ku taa ké yoolaa taa yoolaa ke iyisi naale na nasətosɔ na nunɔwa (2700) na í sɔɔsi Yeliya tɔɔ. Pa tənaya mpɔ pa ké lɔlɔɣu nyɔɔɣi nyéma ké si pa paasəɣəna Lupeɣi na Katɪ kpeka na Manasee kpekəle hɔɣɔlɔɣu ŋku ku wena pɔɣɔ waali tɔɔ tɔ, pa tɛtu na pə ɪsɔsɛɛle təm.

27

Yoolaa tayanɔɣu

¹ ɪsɛɣeli nyéma mpa pa lakaya wulav təmle tɔɣɔlɔ. Pa taa ka we lɔlɔɣu nyɔɔɣi nyéma, na yoolaa iyaya (1000) nyɔɣu nyéma, na yoolaa nunɔwa (100) nyɔɣu nyéma, na tɛtu təm paasənlaa. Pa təmle nté yoolaa fayav na pá laki ɪsɔtu ɪsɔtu ke pənaya taa na pá

kaasəyi təma. Pa kpekəle nteye yəlaa iyisi hiu na liyiti (24000). ²⁻¹⁵ Nyuyv nyəma mpa pa paasayana-we tə pa həla ntə. Isətv kancaalaya nyəy nyəma nyuyv tu nté Pelesı lılvuyv tu Sapitiyeli pəyalv Yasopam. Inı ı ka kena ı kpekəle taa yoolaa səsaa nyuyv tu. Isətv naale nyəy nyuyv nyəma nté Ahowa tu Totayi na pə səsəna ı waalı tu Mikələy. Isətv tooso nyəy nyəma nyuyv tu nté kətulv səsə Yoyata pəyalv Penaya. Penaya inı ı ka ké yoolaa hiu na naanəwa kpekəle taa ləlv ke waatv wei ı pəsa nyuyv tu təyə. ı pəyalv Amisapatı ka muna ı kpekəle na í paasəyənə. Isətv liyiti nyəy nyuyv nyəma nté Sowarı pəyalv Asayəeli. Pəle pə waalı ké ı pəyalv Sepatiya. Isətv kakpası nyəy nyuyv tu nté Isəla lılvuyv tu Samutı. Isətv naatoso nyəy nyuyv tu nté Tekuwa tu lkesı pəyalv İla. Isətv naatosompəyələy nyəy nyuyv tu nté İfəlayim kpekəle tu Helesı ke Paləy. Isətv pələfei nyəy nyuyv tu nté Sela lılvuyv tu Husa tu Sipikayi. Isətv pəyələyafəi nyəy nyuyv tu nté Anatətı tu Apiyesəe ke Pencaməe kpekəle taa. Isətv naanəwa nyəy nyuyv tu nté Netofa tu Malayı ke Sela lılvuyv taa. Isətv naanəwa na kulvm nyəy nyuyv tu nté İfəlayim kpekəle tu Penaya ke Pelatəy. Isətv naanəwa na naale nyəy nyuyv tu nté Netofa tu Helitayi ke Otiniyee lılvuyv taa.

Kpeka nyəy nyəma

¹⁶ İseyeli kpeka nyəy nyəma ka wəna pa səsaa, halı pa həla ntə. Luyey kpekəle taa nyəy nté Sikəli pəyalv İliyesəe, Simiyəy kpekəle taa nyəy nté Maaka pəyalv Səfatiya.

¹⁷ Lefii kpekəle nyəy nté Kemuweli pəyalv Hasapiya. Aləy lılvuyv nyəma nyəy nté Satəki.

¹⁸ Yuta kpekəle nyəy nté Tafiiti taalvnaa taa ləlv İlihu. İsakaa nyəma nyəy nté Mikayəeli pəyalv Omili.

¹⁹ Sapuləy nyəma nyəy nté Opatiya pəyalv İsemaya. Nəfətali nyəma nyəy nté Asəliyeli pəyalv Yelimətı.

²⁰ İfəlayim nyəma nyəy nté Asasiya pəyalv Osee. Manasee kpekəle həyələyv yku kv wəna ilim tətule tə tə, kulə kv nyəy nté Petaya pəyalv Sowəeli.

²¹ Na həyələyv yku kv wəna ilim tətule tə ké Kalaatı tət v taa tə kv nyəy nté Sakalı pəyalv İtoo. Pencaməe kpekəle tu nté Apənəe pəyalv Yasiyeli.

²² Təy kpekəle tu nté Yeloyam pəyalv Asaleli.

İseyeli kpeka səsaa nté.

²³ Tafiiti taa kala ifəpiya mpa pa wəna pusı hiu yaa pa seka mpv tə. Mpi tə, Tacaa ka təmayə sı ı ká yelev na İseyeli nyəma huki isv isətvlnəyəsı. ²⁴ Seluya pəyalv Sowarı ka caala kəkəlyv yku, ilə ı taa tə-kyv. Mpi tə, Tacaa mv-we na páná ke yaasi inı ı tə. Mpv pə lapəna na pá tá tı İseyeli nyəma nyuyv ke wulav Tafiiti təma takələy taa.

Tafiiti təmlə nyəma səsaa ləlaa

²⁵ Atəyeli pəyalv Asəmafəti ka kena kawulayə kpancoov tə nyənlv.

Na Osiyası pəyalv Sonatəy kelev acaləe səsəna na səkpəna na cacakəy təe təyənəsı təsule na yoolaa tətəylənəa təyənəsı təsule nyənlv.

²⁶ Kelupı pəyalv İsəli kelev tət v taa hataa paasənləa nyuyv tu.

²⁷ Lama tu Simeyi kelev tuy wei pa yaa sı lesey tə ı paasənlv.

Səfam tu Sapətı kelev lesey tuy inı ı svlvm paasənlv.

²⁸ Pətı-Ketəe tu Paalı-Hanəy kelev tuy wei pa yaa sı Olifinaa na Sikomə tə pə paasənlv. Na Yowası kelev nim təsule paasənlv.

²⁹ Saləy tu Sitilayi ka paasəyanana tənə naəy.

Atəlayı pəyalv Safatı kelev tətəka taa naəy kvtiikıy paasənlv.

³⁰ İsəmayeli tu Opılı kelev yooyonəa pasənlv.

Melono tu Yetiya kelev kpanəsı alvnyənsı paasənlv.

³¹ Hakılı tu Yasısı kelev heey na pəy pə paasənlv.

Yəlaa mpa pa paasəyanə wulav nyəmnəa tə pa həla nté.

Tafiiti cəlv nyəma

³² Tafiiti caa neu Yonatəy ka ké yvlv layatv ké na í wəna nyəm. Inı ı ka kena wulav layatv tasəlv. Hakəmoni tu Yehiyeli kelev wulav piya seyesəlv. ³³ Ahitofeli ka ké wulav

layatu tasəlv tətə. Na Aləkii tu Husayi kele i taapalv na i taa təm nyəntv. ³⁴ Mpa pa læta Ahitofeli lonte taa təyəle Penaya pəyalv Yoyata na Apiyataa. Sowari kele wulav yoolaa təna nyuyv tu.

28

Tafiiti hvləyi si Salvməŋ ká læti i lonte taa

¹ Mprúyú wulav Tafiiti kota Yosalem ke lseyeli nyuyv nyéma təna. Paa kpeka nyəŋ nyéma na yoolaa tintika iyaya (1000) iyaya (1000) nyəŋ nyéma, na nunuwa (100) nunuwa (100) nyəŋ nyéma na wulav na i pəyalaa pa təla na tawa təŋ nyənlaa nyəŋ nyéma. Na kawulaya təyaya taa təmlataa nyəŋ nyéma. Na yoolaa taa yoolaa, na mpa pa nyəŋ kulaa tə. ² Ilena wulav kulv na í səŋ na í tə si: Ma yəlaa na ma taapalaa me, maa huuwa si maa ŋmá lso təseele na má su lso atakaa wei i ké i nəŋhe təsule tə. Hali ma tu təma pə tənaya tayanuyv. ³ Ama lso heela-m si, pə taya máa ŋmana-i təyaya ŋka ka taa paa sɛeki-i tə. Mpi tə, ma ké yoolu ké na ma ləsa yəlaa payale feesiŋ. ⁴ Pə na pə mpv tə, maŋa lseyeli lso ləsa ma caa lsvyv nyéma taa si má na ma lsvyv nyéma tə təkí kawulaya ke tam ké lseyeli təna təŋ. Yuta ke i ka tuwa awulumpiitu ke hatoo ləŋtaa, na í læsi i kpekəle taa ké tá lsvyv nyéma. Ilena í læsi maŋa ma caa təyaya taa si má la lseyeli kukpəntuyv wulav. ⁵ Təv, nəŋnəŋ, ilə Salvməŋ ke i ləsa ma piya tuutuuma inə i taa si í læti ma lonte taa, na í təyə Tacaa Kawulaya ke lseyeli nyéma təŋ. ⁶ Iso heela-m təfoo si: Nyá pəyalv Salvməŋ ke ma ləsa si í ŋma-m lso təseele, na í həli ma taasi təna. I ká nyənəyi-m i caa, na maa nyənəyi-i ma pəyalv. ⁷ Ye i təká ma kusəsutu na ma Kutvtutu na í laki-ti, isu ma lakuyv saŋa taa isəntə tə, maa yele na i kawulaya wɛɛ tam təŋ. ⁸ Pənente ma taapalaa me, í tó mə təyi Tacaa kusəsutu kpələmuyv təm taa, na lso wei i nukí mə təm tə, í na i yəlaa lseyeli nyéma təna pá naaki. Mprúyú tetv kupantv tənə tu pəsi mə na mə waali nyéma mə tetv ke tam təŋ.

⁹ Pə kaasa ma pəyalv Salvməŋ nyá tə, pɛeki na í nyi lso wei ma lapa təmle tə, na í sɛɛ-i na lotu kulvmtv, na luyv kulvmuyv. Tacaa nyənəyi yəlaa lotu taa ké na í cəkəyənə pa huwɛ təna. Ye n pɛəkəyi-i, i ká yele na í na-i. Ama ye n lə lso, ílé i ləkí-ŋ tam təŋ ké. ¹⁰ Nəŋnəŋ n cəkənəa si nyaya Tacaa ləsa si í ŋma-i i təyaya ŋka ka taa paa sɛeki-i tə. Mpv tə, kaasi nyá ti na í svv təmle taa.

Tafiiti hvləyi Salvməŋ ke isəna i ka ŋmá lso təseele tə

¹¹ Mprúyú Tafiiti cəla Salvməŋ ke isəna paa ŋma lso təyaya tə pə fotoonaa, paa lso təseele na pə cəlv kutuluŋ, na kpancoou kutuluyv, na isətaa naŋ na pə tɛɛ nyəŋkv na lso atakaa nyəŋkv. ¹² Na Tafiiti cəla Salvməŋ tətəyə pə təna mpi i caakaya ŋmav tə pə fotoonaa, isu lso təseele taasi həlvv na pə kutuluŋ wei i cəŋna-si tə. Na kutuluŋ wei i taa paa su kpancoou na lso wontu tə. ¹³ Mprúyú Tafiiti cəla Salvməŋ tətəyə kətəlaa, na Lefii nyéma, pa kpekəle nyéma həla, na təma wena paa la lso təseele taa tə, na tə taa wontu həla tətə. ¹⁴ Haləna Tafiiti keesi Salvməŋ ke wulanəa na liyitee nyəyət v pə kiloona isəna isəna i ká caa na í luna pə wontunaa mpe isu pa lakəna-ti tə. ¹⁵ Na pé kpenna wula kəkə kpatəŋ, na pə təŋ wula fətəlanaa, na liyitee nyəyət v kəkə kpatəŋ na pə fətəlanaa nyəntv, isu pa lakəna-ti tə. ¹⁶ Na Tafiiti cəla Salvməŋ ke wula na pé mayana isəna paa lu taapələnəa mpa pa təŋ pa suki lso potopotonaa tə. Na í cɛɛ-i tətəyə liyitee nyəyət v si pá la taapələnəa. ¹⁷ Na í cɛɛ-i wula wei paa lu kela ləyəlasi nsi pa lakəna nantv tə, na poosiyanaa mpa pa ŋmusəyənə caləm tə, na wula mayamaya fusi na wula na liyitee nyəyəluyv pə cəmsənəa. Na Tafiiti keesi Salvməŋ ke paa wontuyv ŋku kv yuyv. ¹⁸ Na í cɛɛ-i wula mayamaya na pé mayana isəna paa lu tulaalvnaa təwəte tə. Na í keesi-i isəna paa la lso keeke tə. Ilena pé tu kələnə isətaa tanlaa læsəŋ wula nyəŋ na pá ləpa pa keŋ ke lso atakaa təŋ. ¹⁹ Mprúyú Tafiiti təma si: Pə təna isəntə pə wɛ takəlaya ŋka Tacaa cəla-m tə ka taa. Tənaya pá keesa teu təcɛɛɛi ké isəna paa la təma anı tə.

²⁰ Ilena Tafiiti tasa si: Ma pəyalv, kaasi nyá ti na í nyəŋ toŋ na í svv təmle taa. Taa nyá, pécó taa sele. Ma lso Tacaa ká wɛɛ nyá waali ké, i kaa lə-ŋ. Haləna i təseele təmle

təna yoosi. ²¹ Kətəlaa na Lefii nyəma mpa pa faɣa kpeka kpeka si pa laki lso təseele taa təmle tə pa we nyá waali tətə. Pəle pə paasi yəlaa mpa pa nyəmə təmle lapv ke teu na luyv kulmuyv na pá we lseyeli nyəma na pa nyuyv nyəma taa tə, paa təŋ nti n ka yəɣətə tə.

29

lso təseele ŋmav kucəəŋ

¹ Ḿpúyú wulav Tafiiti yəɣətə samaa taa si: Ma pəyalv Salvməŋ ke lso ləsa si í ləeti ma lonte. Ue í kə pəyaya, í ta nyənta pulv. Pəyele təmle səsəle ke pə tv-í. Mpi tə, pə taya yulv ke í ŋmaaki kutuluyv. Ama lso Tacaa kə. ² Ma kaasa ma təyi teu kə, na má kpeyeli mpi mpi paa ŋmana lso təseele tə. Paa wula, na liyitee nyəɣətə, na nyəɣəlvuyv mayamaya, na pə kuseemuyv, na kpeŋkpelasi, na liyitee pəe kukpəete, na kacəka nyəna nna a teeki kəkə tə. Na nna a wena ŋmalvm ke waani waani tə. Na pəe kuhvlvmee ke səsəm. ³ Ye pə kaasa ma mayamaya ma wənav isv wula na liyitee nyəɣətə, ue ma haaki-ti si pá ŋmana ma lso təseele. Ma səsəyí-təyi pə təna mpi ma təma tayanuyv si pá ŋmana lso təseele nte ma səla teu tə pə tə. ⁴ Maa ha Ofii tetv nyəma wula ke tənənaa nunwa (100) na liyitee nyəɣətə kupantv ke tənənaa ŋmunuyv na nule (240) na pá matí lso təseele koloosi tə na pə taa tə. ⁵ Təv, nəəəə awe ká ha Tacaa ke wula yaa liyitee nyəɣətə na luyv kulmuyv. Uena caŋəm təma lataa lu lso təseele taa wontu?

⁶ Ḿpúyú lseyeli kpeka na pə tēsi nyuyv nyəma na yoolaa iyaya (1000) nyuyv nyəma na nunwa (100) nyuyv nyəma na wulav təmlataa nyuyv nyəma tisa si paa hana luyv kulmuyv, ⁷ ke wula tənənaa nunwa na nutoso na naanwa (170), na wula nyəɣətə ke iyisi naanwa (10000), na liyitee nyəɣətə ke tənənaa ŋmunuyv na nunwa (300) na waali, na nyəɣəlvuyv kuseemuyv isv tənənaa nasətoso (600), nyəɣəlvuyv mayamaya ke tənənaa iyisi tooso (3000) na pá lana lso təseele təmle. ⁸ Ḿpúyú lelā ná cəla liyitee pəe ke Keesəŋ luluyv tv Yehiyeli si pá t́ lso təseele kpancoou taa. ⁹ Lotu kulmvtv ke mpe un pa təna pa hana pa kucəəŋ na pa laŋa hvlvmaa. Wulav Tafiiti mayamaya laŋle ka hvlvmaa kə pə tu fei.

Tafiiti lso sələmvuyv

¹⁰ Ḿpúyú Tafiiti sama lso kə lseyeli samaa təna kiŋ si: Hai, Yakərv lso Tacaa, yəlaa í saŋi-ŋ tam tə. ¹¹ Nyayale səsə na toŋ tv na teeli tv na tam tə tv. Nyá tənna isətāa na atə nyəm təna. Nyayale kawulaya tv na pə təna pə tv. ¹² Nyá haakəna wənav na í tvyi teeli na í ŋmakəla pə təna. Nyá niŋ taa kə toŋ na pəsuyv we si í la na paa awe nyuyv kulv yaa í nyəə toŋ. ¹³ Pə tə kə ta lso tə saŋi-ŋ na tə puyvləyi nyá hətə səsəle. ¹⁴ Ma na ma yəlaa tə ta ke pulv. Pəcə pə taya tá toŋ taa kə tə pəsa na tə ha-ŋ kucəəŋ ue. Nyá hana-tuyv pə təna. Mpi n ha-tv təyə tə haaki-ŋ. ¹⁵ Tá na tá caanaa tə we-ŋ teitei kə isv mvlāa na cayalāa, na tá weesiŋ we atə cəneye isv isotom, naani nəyəlv í fei. ¹⁶ Ta lso Tacaa tə kaa wontu ke huylv si tə ŋmaaki timpí tv seeki-ŋ tə, na nyá hətə Naŋŋ nyəntə taa. Nyá tənna pə tənaya mpv. ¹⁷ Hai, ma lso, ma nyəmə si n mayasəyi yəlaa lotunaa taa hūwee kvŋmele na í saŋ tampana təŋlāa. Na lotu kulmvtv ke ma hana-ŋ ma wənav. Ma nawa nyá yəlaa kotāa si pa haaki-ŋ mpv tətə na laŋhvlvmlē. ¹⁸ Hai, ta caanaa Apələham na lsaaka na Yakərv pa lso Tacaa, yele na nyá yəlaa ləmayasēe we nyá tə kə tam kə mpv. ¹⁹ Ha ma pəyalv Salvməŋ ke lotu kulmvtv na í təkí nyá kusəsutv na nyá kuseyəsətə na nyá kiŋ na í laki-í. Í ŋmá kutuluyv ŋku kv təmle ma tayanā isəntə tə.

²⁰ Ḿpúyú Tafiiti tasa kotilāa ke heeluyv tətə si: Í seə mə lso Tacaa ke í na təmle.

Uena pa təna pá luŋ akula na pá seə pa caanaa lso Tacaa na pá hənti pa wulav ke atə.

Tafiiti səm na Salvməŋ kawulaya

²¹ Ḿpúyú tev fema tanəŋ, uena pá la Tacaa ke kətasi nsi kəkə lusa si təna tə, na nəyə kulmāya krentuyv nyənsi ke latəcənaa iyaya (1000), na iwaəŋ ke iyaya (1000), na iweesi ke mpv tətə na pə svlvm. Haləna lseyeli nyəma təna mpa paa kotāa tə pá təyə

kətaya təğənaya na pə tala-we. ²² Ulena pə təğə kuyaku ŋku na pə nyə Tacaa isentaa na laŋhuləmle səsəəle. Na pə tasa Tafiiti pəyalv Saluməŋ ke kawulaya kpaŋ ke təm naale nyəm. Na pə pəli-i nim na Tacaa hətə taa. Na pə pəli nim ke Satəki tətə, na ílé í pəsi kətulv səsə. ²³ Mprúğú Saluməŋ kpawa Tacaa Kawulaya kumte təə na í ləeti i caa Tafiiti lonte, na i kawulaya təŋ teu na lseğeli nyəma təna tənə-i. ²⁴ Ulena tetv təkəlaa na yoolaa na Tafiiti pəyalaa ləlaa nuna-i. ²⁵ Mprúğú Tacaa səsəa i nyuğv ke kusuğv ke lseğeli nyəma təna isentaa. Na í yeke na i kawulaya hətə yaa na pə kəli isu mpa pa laala-i lseğeli kawulaya kumte təə ké cayale tə.

²⁶ lseğeli nyəma kukrentuğv təə ké Seseə pəyalv Tafiiti ká təğə kawulaya. ²⁷ i təğə Hepələŋ icate təə ké pusi naatosompəğəlaya. Yosalem icate təə ké pusi hii na naanəwa na tooso, na sí krenti nule. ²⁸ i səpəna kpatəlaya kupaŋka ké, na toŋ na teeli. Ulena i pəyalv Saluməŋ ləeti i lonte.

²⁹ Pa ŋmaa wulav Tafiiti təm kancaalaya na tə tənaya ke nalv Samiyəeli na ləə kuyəğətutv teləsulv Nataŋ na Katı pa takəlası taa. ³⁰ Sı taa ké pa kəesa i kawulaya na i teeli na i təma pə təm. Na pə tənə mpi pə lapa lseğeli taa, na Kawulası lensı taa tə.

Saluməŋ taŋanəŋi ləw təsele ŋmav təm
(Awulaa I 5:15-32; 7:13-14)

¹⁸ Μρύγυ Saluməŋ tó ι taa si ι ká ŋmá Tacaa ke ι təsele na ι kawulaya təyaya.

2

¹ Μρύγυ Saluməŋ caa wontu səŋəllaa ke yəlaa iyisi nutoso na naanəwa (70000), na pəe saakəlaa ke iyisi nunaasa (80000) si pá la təmlə ke puyv taa. Na yəlaa iyisi tooso na nasətosə (3600) feŋiyi pa təw.

² Ntəna Saluməŋ tili na pá heeli Tiii wulav Hilam si: Tilina-m kpeŋkpelasi kuɓaŋsi nsi n ka tilina ma caa Tafiiti na í ŋmana ι təyaya tə. ³ Ma təŋa ləw Tacaa ke kutuluɓu ŋmav ké si paa wəki-ι tulaalənaa na pá haaki-ι potopotonaa ke kutamsa. Na pá laki-ι kətasi nsi kəkə lusa si təna təŋə tanaŋ na taanaɓa, na kuyeeŋ kuvheesəŋ, na isətənaa kuyeeŋ kancaalaya nyəŋ, na Tacaa acima kuyeeŋ leləŋ. Təmlə ke pə tu lseyeli nyəma ke tam təw. ⁴ Mpi tə, kutuluɓu ŋku ma caa ŋmav tə ku ké səsəw ké. Pə taya pulv, ta ləw kəla tuŋ tənaya səsəwntu ké. ⁵ Paa na mpv tə, nəŋəlv u pəsəŋi na í ŋma-ι təcaɓale. Pə taya pulv, isətənyv na ku təw təna, ku ta tala-ι. Pə təw ké ma mayamaɓa maa həŋ ma ti si ma ŋmaaki-ι təcaɓale. Ama timpi paa seeki-ι na pá laki-ι kətasi təŋə. ⁶ Mpυ tə, Hilam tilina-m wei ι nyəmə wula na liyitee nyəŋəlvv na kuvseemvɓv na nyəŋəlvv mayamaɓa pə taŋanvɓv tə. Na í nyəmə tətəŋə pəŋ kuvseeməŋ cəŋcəŋ, na kuvseeməŋ mayamaɓa, na akpaayala nyəŋ taŋanvɓv na fotoonaa ləsvɓv tə. ləna pəntu na yəlaa mpa ma caa Tafiiti ləsaa na pá we Yosalem na Yuta tetv taa tə pá lá təmlə íté. ⁷ Nyá təmlə nyəma í seti-m Lipaŋ puyv taa tuŋ kuɓaŋ. Mpi tə, pa nyəmə pə təmlə ke teu ké. Ma nyəma ká polo na pá səna-we. ⁸ ləna pá krenti na pá seti-m kpeŋkpelasi ke səsəm. Mpi tə, ləw təsele nte ma ŋmaaki tə tu təw səsəm ké na tə tewa. ⁹ Maa cela tuŋ setəlaa mpeɓe mvlum təwənaa iyisi naatosə (6000), na təŋənaɓa pəe təwənaa iyisi naatosə (6000), na svlvm ke liitilinaa iyisi nasənaasa (80000), na nim ke mpv tətə.

¹⁰⁻¹¹ Μρύγυ Tiii wulav Hilam cə Saluməŋ na takəlaya si: Ma se lseyeli ləw Tacaa wei ι lapa isətəa na ate, na í ha Tafiiti pəyaya nyaya ləmayasee na nyəm na layatv si í ŋma-ι ləw təsele na nyá kawulaya təyaya tə. Tacaa səwla ι yəlaa təŋə ι kra-ŋ pa wulav.

¹² Maa tilina-ŋ apalv wei pa yaa si Hulam-Api tə. Apalv tu ι nyəmə niŋ təma ké na í wəna layatv. ¹³ ι too ke Taŋ kpekəle tv ké, na ι caa ke Tiii tv. Mpi mpi pə təmlə ι nyəmə təŋəle, wula na liyitee nyəŋəlvv, na kuvseemvɓv na nyəŋəlvv mayamaɓa, na pəe na kpeŋkpelasi na pəŋ wei pa seesaa tə, na kuvseeməŋ cəŋcəŋ na wei pa lii akpaayala tə, na kpeŋkponu toŋ nyəntv pəŋ pə taŋanvɓv. ι nyəmə tətəŋə ləesəŋ saakvɓv təm. Paa təmlə nteɓe n tv-ι ι laki ké. ι na nyá nyəma na mpa nyá caa wulav Tafiiti ləsaa tə paa lana. ¹⁴ Pənentə tacaa, tilina-tvɓv təŋənaɓa pəe na svlvm na nim mpi pə təm n yəŋətəa tə. ¹⁵ Tu polo Lipaŋ puyv taa, na t́ seti tuŋ wei ι təna n caa tə, na t́ həkə-ι na t́ tv teŋku taa na pá tala Safa. ləna í yele na pá kraɓa na pá pona Yosalem.

¹⁶ Μρύγυ Saluməŋ kala caɓalaa təna mpa paa we lseyeli taa tə, na pá keesəna kuvəlvv ŋku ι caa Tafiiti ka lapa tə. Paa we yəlaa iyisi nunəwa na nule na naanəwa na tooso na nasətosə (153600). ¹⁷ Μρύγυ Saluməŋ ləsa wontu səŋəllaa ke iyisi nutoso na naanəwa (70000), na mpa pa saakəŋi pəe ke puyv taa təŋə iyisi nunaasa (80000), na mpa pa tvɓv ləlaa ke təma na pá feŋiyi a təw təŋə yəlaa iyisi tooso na nasətosə (3600).

3

ləw təsele ŋmav
(Awulaa I 6:1-38)

¹ Μρύγυ Saluməŋ svv Tacaa təyaya ŋmav ke Moliya pulaya təw. Tənaya ləw ka lu ι caa Tafiiti təw, na Tafiiti taŋanv lonte ke Yəpusi tv Olənaŋ kataya taa. ² Saluməŋ kawulaya pənaya liyiti nyəŋka, isətə naale nyəŋ kuvəkv naale nyəŋku wule ke ι caala-keɓe ŋmav.

³ Kutuluɓu ŋku Saluməŋ ŋmaaki mpv tə, ku taɓaləŋ we məetələnəa hiu na naanəwa, na ku waŋ ke məetələnəa naanəwa. ⁴ ləna pá lá kraaŋ na isəntəa təw. Ku waŋ we

mɛɛtəlɛnaa naanɔwa kɛ teitei, ɪsu ɪsɔ tɔsɛɛle, na ku kɔŋkɔlɔmɔŋ ke mɛɛtəlɛnaa nutoso. Na pɔ waasi ku taa kɛ wɔla maɣamaɣa. ⁵ ɪlena pɔ waasi ɪsɔ tɔsɛɛle maɣamaɣa tɔɔ kɛ kperŋkpelasi kɔpaŋsi. Na pɔ pɔ si tɔɔ kɛ wɔla, na pɔ la pɔ tɔɔ kɛ paɔŋ na alukpalisi pɔ fotoonaa. ⁶ Mɔrɔgɔ pa lapa kutuluyɔ ŋkɔyɔ kacɔka na liyitee pɛɛ. Paafayim tetɔ taa kɛ pa hika wɔla wei pa lakayana tɔ. ⁷ Na pɔ waasi-ɪ kutuluyɔ kpatɔŋ na ku nɔnɔkpete na ku kampɔnaa na ku maɣamaɣa ku tɔɔ. Na pɔ lɛsi ɪsɔtaa taŋlaa lɛɛsɔŋ tɔtɔ.

⁸ Mɔrɔgɔ pa ŋmɔ kate taa kate naŋ, ku taɣalɔŋ ka we mɛɛtəlɛnaa naanɔwa ke teitei, ɪsu ɪsɔ tɔsɛɛle waŋ, na ku waŋ ke mɛɛtəlɛnaa naanɔwa tɔtɔ. ɪlena pɔ matɪ ku taa tɔɔ kɛ wɔla maɣamaɣa ke tɔɔnɔnaa hɪu. ⁹ Wɔla nyɔmɔ wɛna pa lapɔnaa tɔ a ka we kiloo hɔɣɔlɔyɔ. Na pɔ waasi wɔla tɔtɔɣɔ ɪsɔtaa kutuluyɔ taa.

¹⁰ Mɔrɔgɔ pa lupa ɪsɔtaa taŋlaa lɛɛsɔŋ naale na pɔ waasi-ɪ wɔla na pɔ su kate taa kate kutuluyɔ taa. ¹¹⁻¹³ Paa sɔŋsa ɪsɔtaa taŋlaa ke tɔma tɔɔ kɛ na pa ɪsɛ hana nɔnɔɣɔ na pɔ hɛta pa keŋ. Na pa kenɔɔsi naale suli hɛku taa, na lɛŋsi yoosina kutuluyɔ. Keluyɔ kulɔmuyɔ we mɛɛtəlɛnaa naale na hɔɣɔlɔyɔ. Keŋ liyiti kɔpɛta mɛɛtəlɛnaa naanɔwa. ¹⁴ Na pɔ ɪsu kɔŋkɔpɔntu toŋ nyɔntu nti pa lii akpaayala, na kuɛɛmtɔ, na kuɛɛmtɔ cɔŋcɔŋ tɔɣɔ pɔyɔyɔ kɔkakaɣaɔ. Na pɔ lɛsi ku tɔɔ kɛ ɪsɔtaa taŋlaa lɛɛsɔŋ.

Nyɔɣɔlɔyɔ kuɛɛmuyɔ akelenaa na kɔtaɣa tɔlatɛ

(Awulaa I 7:15-22)

¹⁵ Mɔrɔgɔ pa ŋmɔ akelenaa sɔsaa naaleɣɛ ɪsɔ tɔsɛɛle ɪsɛntaa. Pa taɣalɔŋ we mɛɛtəlɛnaa naanɔwa na naatosompɔɣɔlaya. Na pɔ la pa nyɔɔŋ taa kɛ kahusi taka, na si taɣalɔŋ ke mɛɛtəlɛnaa naale na hɔɣɔlɔyɔ. ¹⁶ Mɔrɔgɔ pa lupa alukpalisi ɪsu nsi si we ɪsɔ tɔsɛɛle tɔ na pɔ tu-sɔɣi akelenaa mɔpɛ pa nyɔɔŋ taa. Na pɔ lu tɔyɔ nakuli ku pɛɛ lɛɛsɔŋ ke nunɔwa (100) na pɔ tɔ alukpalisi taa. ¹⁷ ɪlena pɔ siki akelenaa naale ɪnɔɣi cemace ke ɪsɔ tɔsɛɛle nɔnɔɣɔ. Pa yaaki ntɔɣɔŋ nyɔŋ si, ɪsɔ nyɔɔsɔɣi, na mɔpɔtɔŋ nyɔŋ si, ɪnɔɣɔle toŋ tu.

4

¹ Mɔrɔgɔ pa lupa nyɔɣɔlɔyɔ kuɛɛmuyɔ kɔtaɣa tɔlatɛ. Tɔ taɣalɔŋ na tɔ waŋ ke mɛɛtəlɛnaa naanɔwa naanɔwa, na tɔ kɔŋkɔlɔmɔŋ ke mɛɛtəlɛnaa kakpasɪ.

ɪsɔ tɔsɛɛle taa wontu

(Awulaa I 7:23-26)

² ɪlena pɔ lu nyɔɣɔlɔyɔ kuɛɛmuyɔ ke nyampaani anaam taka na ɪ kulutaa. ɪ waŋ we mɛɛtəlɛnaa kakpasɪ, na ɪ kɔŋkɔlɔmɔŋ ke mɛɛtəlɛnaa naale na titite. ɪ kulutav tɔɔ we mɛɛtəlɛnaa naanɔwa na kakpasɪ. ³ ɪlena pɔ ŋmaa latɔcɛnaa lɛɛsɔŋ ke nyampaani ɪni ɪ luyɔ tɛɛ kɛ ɪ lupu waatu na pɔ cɔɔ na pɔ tɔ loosi naale. Paa mɛɛtɔli wei ke lɛɛsɔŋ hɪu. ⁴ ɪlena pɔ lu nyɔɣɔlɔyɔ kuɛɛmuyɔ ke naaŋ naanɔwa na naale. Pɔ na nyampaani ɪnɔɣi nyɔɣɔlɔyɔ kulɔmuyɔ na pɔ pulɪ-ɪ tooso tooso ke tɔm liyiti. Na lum nyampaani ke ɪ tɔɔ. Naaŋ lelɔŋ nyɔnɔɣɔna ɪlim tɔlule, lelɔŋ na pɔ tɔtɔle. Na lelɔŋ na pɔ ntɔɣɔŋ, na lelɔŋ na pɔ mɔpɔtɔŋ, na ɪ tapɔŋ nyɔnɔɣi tɔmaɣa nyampaani tɛɛ. ⁵ Nyampaani kɔpɔsɔŋ we kɛ ɪsu yulu ntantaku waŋ. Na ɪ tompee ɪsu poosiya, na á nɔɣɔsɔna yaayɛnaa. Nyampaani ɪni ɪ tɔki ɪsu lum liitilinaa iyisi nunɔwa na hɪu (120000).

⁶ Mɔrɔgɔ pa lupa lum kusaŋɔm cemɛsɛnaa ke naanɔwa. Na pɔ su kakpasɪ na ɪsɔ tɔsɛɛle ntɔɣɔŋ tɔɔ na kakpasɪ na tɔ mɔpɔtɔŋ tɔɔ. Pa taa kɛ pa nyaalaya kɔpɔna wɛna pa lakaya kɔtaɣa ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ. Nyampaani anaam taa lum ke kɔtɔlaa sɔkaya.

ɪsɔ tɔsɛɛle wontu nyɔɣɔtu nyɔntu

(Awulaa I 7:40-51)

⁷ Mɔrɔgɔ pa lupa fɔtɔla kpatɔŋ naanɔwa ke wɔla, ɪsu ɪsɔna pa keesa-we tɔ. Na pɔ su ɪsɔ tɔsɛɛle ke cemace. Kakpasɪ na ntɔɣɔŋ na kakpasɪ na mɔpɔtɔŋ.

⁸ Na pɔ saaki taapɔlɛnaa naanɔwa na pɔ su-weɣɛ cemace tɔtɔ. Kakpasɪ na ntɔɣɔŋ na kakpasɪ na mɔpɔtɔŋ.

Na pɔ lu wɔla poosiyanaa mpa pa ŋmusɔɣɔna calɔm tɔɣɔ nunɔwa (100).

⁹ Na pá lá kətəlaa kolaya, na taya səsaya. Na pá waasi ka kutəkəñ ke nyəğəlyu kuşeeṃyü.

¹⁰ Iso təseele ntəğəñ ħkulunə cəlyə paa su lum nyampaani anaam na ilim mpətəñ na pə təlule həyəlyu tə.

¹¹ Waatu wei Hulam tēsa təluma nyənasi na a ləğəlası, na caləm poosiyanaa ile, ı tema iso təseele tema wena wulav Saluməñ ka tu-ı tə a lapu nté.

¹²⁻¹³ Pə kpağav akelenaa naale na pa kahusi, na sı cañəm wontu. İsu sı tə puluñ təm naale, na sı tə tıyü pee fotoonaa nasəle.

Paa akele wei ke loosi naale.

¹⁴ İ ka lupa tətəğə keekenaa taka,

na pə tə lum cəmsenaa səsaa.

¹⁵ Na nyampaani anaam wei pa tənə latəcenaa lēesəñ naanwa na naale tə tə.

¹⁶ Na təluma nyənasi na pə ləğəlası na nantu nyənı.

Nyəğəlyu kuşeeṃyü ke Hulam-Api lapəna wontunaa mpa pa tənə Saluməñ ka tu-ı sı í lu Tacaa iso təseele taa tə, na í sotiti-ti. ¹⁷ Yaatanı tətəkəle taa ké pa pəla nyəğətu ke cıyü taa, na pá lu wontu ntı tə tənaya Sukəti na Seletata pa həkv taa. ¹⁸ Wontu tuutuuma ke Saluməñ yelaa na pá lu. Nəğəlv kaa nəki sı ı nyəñ nyəğəlyu kuşeeṃyü kiloona isəna pə təğaa tə.

¹⁹ Mpyü Saluməñ lapa na pá lu wula wontunaa na pá tú Tacaa təseele taa.

İsu tulaalunaa təwəte wula nyənte, na taapələnaa mpa pa tə pa sukı iso potopotonaa tə.

²⁰ Na wula kəkə kpatəñ

na pə fətəlanaa mpa pa mıyı katə

taa katə nañ isentaa tə, İsu paa keesıyü-we tə.

²¹⁻²² Na pá lu wula tətəğə pə tə cañəm

na pə kpatələñ təm naale.

Na cəmsenaa na poosiyanaa mpa

pa ħmıusəğəna caləm tə.

Na kərvnaa, na cofolonaa,

na kampuna mpa pa təkə katə taa katə nañ

nəñəğə tə, na iso təseele nyəma tətə.

5

¹ Waatu wei Saluməñ tema iso təseele ħmav, İlena í kəna mpi ı caa Tafiiti ka ha Tacaa tə. Paa liyitee nyəğətu, na wula, na wontunaa lentənaa. Na í su pə tənaya iso təseele kpancoou taa.

*İso atakaa suw ke iso təseele taa
(Awulaa I 8:1-13)*

² Waatu wei Saluməñ tema iso təseele ħmav, İlena í koti İseyeli kupağalaa na pa kpeka na pa lıluñ nyüyü nyəma ke Yosalem. Na í tu-we sı pá kpağə iso atakaa ké Tafiiti te timpi pa yaa tətə sı Siyəñ tə, na pá pona iso təseele taa. ³ Mpyü İseyeli nyəma tənə kota wulav tēğə pa isətu naatosompəğəlayə nyəñ ke acıma təğəv. ⁴ İseyeli kupağalaa kotaa, İlena Lefii nyəma kpağə iso atakaa ⁵ na pá pona iso təseele taa. Na kətəlaa sənə-we na pá pona cokəle na tə taa wontunaa. ⁶ İlena wulav Saluməñ na İseyeli nyəma mpa paa kotina iso atakaa tə, pá lá kətəyā ke heeñ na nañ tuutuuma pə fei kalıyü.

⁷⁻⁸ Pə waalı ké kətəlaa svna iso atakaa ke katə taa katə nañ taa ké ı lonte ke isətaa tañlaa keñ tē. Na pá kenti í na ı kpatəñ wei pa kpağəğəna-ı tə ı tə. ⁹ Kpatəñ unı ı ka tağalaa ké. Haləna ye n kpatəna pıyüv kukakəğav n naakı-ı ké. Ama ye n hatəlaa n kaa na-ı. Mpyü pə we haləna sañə. ¹⁰ Kusəsutu pē kpaatanaa naale ke iso ka cəla Moisi ke

Holepu puɣu tɔɔ. Waatu unəɣi lɔɔ na lseɣeli nyéma paa pɛela nəɣo ke pa Icipiti luu waali. Pɛɛ anɪ a tike a ka wenna atakaa taa.

¹¹ Mɔ́rúyó kətəlaa luna lɔɔ taseele taa. Kətəlaa təna mpa paa we təna tɔ pa lapa nyɔɔɗɗ tɔɔ asilima keeluyɔ kətaya ké. Ule pa ta keesəna isəna kpeka təɗa təma tɔ. ¹² Ulena Lefii nyéma mpa pa ké wontu mataa, isu Asafi, na Hemaɗ, na Yetutuɗ. Na pa pəyalaa, na pa lɔluyɔ nyéma lelɔa mpa pa suu kponkpontu toɗ nyəntu wontu tɔ, pá sɛɗa kətaya tɔlate ilim təlule tɔɔ na pá tɔka kpeɗkpeɗnaa, na cəməɗ na saɗkɔnaa. Ulena kətəlaa mpa pa nyəmá akantee hɔluyɔ tɔ pá sɛɗa pa kiɗ ke yəlaa nunuwa na hiu (120). ¹³⁻¹⁴ Mɔ́rúyó wontu mataa na yonyoolaa pa kpentaa na pá saɗ lɔɔ na yontu si: Í sa Tacaa, mpi tɔ i ké kupaɗ. I sɔɔluyɔ we tam tɔɔ. Mpuɣule lɔɔ teu nawa lɔɔ taseele taa. Na isəɗmuntɔ nyala na kətəlaa kpisi pa təmle lapu.

6

¹ Mpuɣule Saluməɗ sama lɔɔ si:

Hai, Tacaa, səkrɛtuyɔ taa ké n ka sɔɔlaa na ń caya.

² Ama ma ɗma-ɗ təyaya ɗka ka taa n ka caya tɔ.

Lonte ńtɛ tɔ taa ké n ka wɛɛ tam tɔɔ.

lɔɔ taseele tɔluyɔ faaci

(Awulaa I 8:14-21)

³ Iseɣeli nyéma təna ka kotaa ké na pá sɛɗaa. Mɔ́rúyó Saluməɗ keesəna pa tɔɔ na í kooli-wɛɣe kupantu. ⁴ Ulena í tɔ si: Ma sama lseɣeli lɔɔ Tacaa. Mpi tɔ, toma ke n lapəna teitei isu n ka suw ma caa Tafiiti ke nəɣo tɔ si: ⁵ Hatoo kuyaɗku n ləsuyɔ nyá yəlaa ke Icipiti taa tɔ, n ta ləsəta pa acalɛɛ taa natəli si pá ɗma-ɗ nyá taseele na ń caya. Pəyele n ta kpa yɔlɔ nəɣəlɔ na i mpa si pɔntu í la nyá yəlaa wulav. ⁶ Ama Yosalem ɪcatɛ ke n ləsaa si n ká caya. Na ń ləsi Tafiiti si í la nyá yəlaa wulav. ⁷ Mɔ́rúyó Saluməɗ tasaa si: Halɪ ma caa Tafiiti mayasaa si i ɗmaaki kutuluyɔ na Tacaa lseɣeli nyéma lɔɔ hətɛ taa. ⁸ Ama Tacaa təma-i si: N mayasuyɔ nyá taa ké mpu tɔ pə we teu. ⁹ Ule pə taya nyá mayamaya n ká ɗmana kutuluyɔ ɗku. Ama nyá pəyaya kulɔlaya ká ɗmana-ku na ma hətɛ taa. ¹⁰ Mɔ́rúyó Saluməɗ tasaa si: Tacaa tɔka isəna i ka suwa tɔ, na má lɛɛti ma caa Tafiiti lonte taa ké lseɣeli nyéma kawulaya kumte tɔɔ. Na má ɗmá lɔɔ taseele tənɛ na Tacaa lseɣeli nyéma lɔɔ hətɛ taa. ¹¹ Haləna má su lɔɔ atakaa unɪ i taa ké nəɣo ɗka lɔɔ na tá caanaa pa pɛɛlaa tɔ ka pɛɛ kpaatanaa.

Saluməɗ sələmuyɔ səsəɔv

(Awulaa I 8:22-53)

¹²⁻¹³ Saluməɗ ka lupa nyəɣəluyɔ kuɛɛmuyɔ kumte taka ké, na í su taya heku taa. Tə tayaləɗ na tə waɗ ka we teitei ké. Mɛɛtələnɔa naale na həɣəluyɔ həɣəluyɔ. Tə kuɗkɔlɔməɗ ke mɛɛtəlɪ kulɔm na titite. Mɔ́rúyó i kpawa tɔ tɔɔ, na í luɗ kotilaa təna isentaa ke kətaya tɔlate kəɗkəɗ taa təna. Na í kpaasi i niɗ na isə na í səlɛmɪ si: ¹⁴ Hai, Tacaa, lseɣeli nyéma lɔɔ. lɔɔ nəɣəlɔ i fɛi isu nyá. Paa isətənyuyɔ taa, paa tetu tɔɔ ké atɛ cənɛ. N sɔɔla mpa pa laki nyá təmle na lotu kulɔmtu təɣo, na ń laki-wɛɣe isəna n ka suwa tɔ. ¹⁵ Mɔ́rúyó n tɔka nəɣo ɗka n ká su ma caa Tafiiti tɔ, na saɗa ń yoosi nti n ka yəɣətəna nyá nəɣo tɔ na nyá toɗ. ¹⁶ Hai, Tacaa lseɣeli lɔɔ, la tətəɣo nəɣo ɗka n ka su ma caa Tafiiti tɔ. Si ye i lɔluyɔ nyéma təma teu isu unɪ i təm tɔ, mpe paa təkəna kawulaya ke i waali ke tam tɔɔ. Na pá kaasəɣi təmayə lseɣeli yəlaa tɔɔ. ¹⁷ Hai, Tacaa lseɣeli lɔɔ, la nəɣo ɗka n ka su ma caa Tafiiti tɔ.

¹⁸ Ule tampana lɔɔ pəsəɣi na í caya yəlaa heku ke atɛɣɛɛ? Mpi tɔ, paa isətənyuyɔ na ku tɔɔməɗ tɔ, i ta mayə ku taa. Pəyele kutuluyɔ ɗku ma ɗma-i tɔ kule ku ta haɗna mpu. ¹⁹ Hai, Tacaa, paa na mpu keesi nyá isɛ na ma tɔɔ. Nu nyá təmle tu má ma wiinau na ma yaav. ²⁰ Kuli nyá isɛ na ń paasəna kutuluyɔ kuɛɣɛ ilim na ahoɔ. Mpi tɔ, tənaya n təma si n ká caya. Nu nyá təmle tu má ma kusəlɛmutu. ²¹ Nu yaav mpi nyá təmle tu ma na

nyá yəlaa lseyeli nyéma yaaki-ŋ cəne tə. Hai, nu ta kusələmuvu ke isətaa timpi n wee tə, na n husi tá isayatu.

²² Ye nəyǝlv wakələna i tǝyǝntəle na pá caali-i, si í tuuna. Uena puvtu kəw kutuluyu kune kv taa na í tuuna kətaya təlate. ²³ Nuna puvtu ke isətaa na n huuna nyá təmlə nyéma na n kú tasəkəle tv təm na pá məli i nyuvv taa. Uena n keesəna kuparŋ kupantu na n ha-i tampana.

²⁴ Yaa ye pə kəma na lseyeli nyéma wakələna-ŋ. Uena pa kolontunaa kəli-we, na pá layasi na pá məli nyá kiŋ na pá tv nyá hətə ke teeli. Uena pá sələmi-ŋ na pá wiina-ŋ kutuluyu kune kv taa cəne. ²⁵ Ue hai, Taca, nu pa təm ke hatoo isətaa, na n tayani nyá yəlaa lseyeli nyéma isayatu. Na n məŋna-weye pa tetvnaa mpa n ka ha pa na pa caanaa tə.

²⁶ Yaa ye pa wakələna-ŋ, na n yele na tev wvli-we na pá cekəna mpv. Uena pá keesəna kutuluyu kune kv təw na pá sələmi-ŋ na pá sɛɛ-ŋ, na pá pasa pa ti na pá tayani timpi taa pa wakələna-ŋ tə. ²⁷ Ue Taca, nu pa təm ke hatoo isətaa, na n husi pa isayatu. Mpi tə, pa ké nyá yəlaa ké na nyá təmlə nyéma. Ue húlí-weye isəna paa tə teu tə. Uena n yele na tev nu tetv nti n ha-we si tǝ pəsi pa nyəntv tə.

²⁸ Yaa ye yvlukusvkv luna, yaa kutǝyǝv mǝənaa yaa kv səpa. Paa kutolov yaa nyǝyǝsi luna, yaa kolontunaa svuna lseyeli nyéma koloosi acalɛɛ taa na pá ŋmakəli-we. Paa wahala nəyǝlv yaa kutəŋ nakvli kv tu kəmna, ²⁹ na pá ha-ŋ nyá yəlaa lseyeli nyéma na pa taa nəyǝlv nu i isayatu səŋ, na í keesəna nyá kutuluyu kune kv təw, na í wiina-ŋ, na í tɛyɛ-ŋ niŋ. ³⁰ Ue hai, Taca, nu i təm ke nyá tǝcayalɛ ke hatoo isətaa na n tayani paa wei i tǝwakəllɛ na n keesəna i tǝntɛ. Mpi tə, nyá tike n nyəmna paa yvlv wei i lotu. ³¹ Laki mpv, uena lseyeli nyéma tó isu n sǝəlaa tə, na pá seeki-ŋ tam ké tetv nti n ha pa caanaa tə tə taa.

³² Ye isu kpai tv wei i ta ke lseyeli tv tə i nu nyá hətə sǝsǝəle na nyá tov wei n lakəna tə i təm, na í luna tetv poolov na í kəw kutuluyu kune kv taa si i sələməyi-ŋ. ³³ Ue Taca, nu i təm ke nyá tǝcayalɛ ke hatoo isətaa, na n lapi-i i kusələməm. Mpv pu yelina na ate yəlaa təna nyi-ŋ na pá seeki-ŋ, isu nyá yəlaa lseyeli nyéma seekuyv-ŋ tə. Paa nyi tətə si kutuluyu ŋku ma ŋma-ŋ tə kv ké nyá nyəŋkv tǝkpataa.

³⁴ Yaa ye n tó nyá yəlaa lseyeli nyéma si pá yoona pa kolontunaa. Uena pá keesəna nyá icatɛ kuləsəle tənɛ tə kutuluyu ŋku ma ŋma-ŋ isəntə tə kv təw na pá sələmi-ŋ. Ue, ³⁵ nu pa wiinav ke hatoo isətaa na n waasi-we.

³⁶ Yaa ye pə kəma na pá wakələna-ŋ. Mpi tə, yvlv nəyǝlv fei si u wakələyi. Ntanyi n ka mv-we na pááná, na n yele na pa kolontunaa kəli-we, na pá kpa-we, na pá pona-weye kolontunaa acalɛɛ taa ke pə cǝlv pə cǝlv, yaa poolov taa. ³⁷ Ye pa pəsəna laakali ke icatɛ nte tə taa pa pona-we tə, na pá məli nyá tɛɛ na pá wiina-ŋ tetv nti tə taa pa we mpv tə na pá tó si pa pəntaa, pa lapa mpi pə fei teu tə, pa lapa isayatu. ³⁸ Uena pa məli nyá tɛɛ na pa lotu təna na pa ləsasi təna ke tetv nti tə taa pa pona-we tə. Na pá keesi pa ləmayasɛɛ na nyá icatɛ tənɛ na kutuluyu ŋku ma ŋmana nyá hətə isəntə tə kv təw ké tetv nti n ha pa caanaa tə tə taa cəne. ³⁹ Ue hai, Taca, nu pa wiinav ke nyá tǝcayalɛ ke hatoo isətaa. Na n waasi-we na n tayani timpi pa wakələna-ŋ tə.

⁴⁰ Ma ləw kuli nyá isɛ na n ké ŋkpaŋŋ na n nu sələmvv ŋku ma sələməyi-ŋ nəwəw isəntəyǝ cəne tə.

⁴¹ Hai, Taca ləw, kvli
na n təŋ nyá atakaa wei i hvləyi
nyá tov tə, na n kəw nyá tǝhɛsəle cəne.
Nyá kətəlaa í suu nyuvv yapv isu toko.
Na nyá yəlaa kupama náá húlí
pa larŋhvlvmlɛ na pa lelev.

⁴² Taca, ləw, taa lə wulav wei n ləsaa tə.
Təwsi kupantu nti n ka lapa nyá yvlv Tafiiti tə tə təw.

7

İsə təsele tülvyu kətasi
(Awulaa I 8:62-66)

¹ Waatu wei Saluməŋ tema sələmuvyu ŋku, ɭena kəkə tiina isə na ká nyaya kətaya ŋka kəkə lusiyi ka təna tə na nəŋə kulumaya krentuvyu nyəŋsi. ɭena Tacaa teeli su isə təsele.

² Haləna kətəlaa kpisi tə taa susu. Mpi tə, Tacaa teeli ka su tə taa ké. ³ Mprúyú İseyeli nyéma təna nawa kəkə tiina isə na isə teu ke isə təsele taa. ɭena pá hoti pa isentəə ke taya təə. Na pá sɛ Tacaa na pá sami-ı ı kupantu na ı səəlvu tam nyəŋku təə.

⁴ Mprúyú wulav na İseyeli nyéma təna pa lapa kətasi ke Tacaa. ⁵ Naəŋ iyisi hiu na naale (22000), na heeŋ ke iyisi nunuwa na hiu (120000). İsəna wulav na yəlaa təna pa tula isə təsele təŋəle. ⁶ Kətəlaa ka səŋa pa təsəŋlenaa ké. Na Lefii nyéma náá makı wontu nti Tafiiti ka saaka isə tə. Na pá saŋna Tacaa ke ı səəlvu tam nyəŋku təə na yontu nti Tafiiti ka hula-we tə. Na kətəlaa náá pıla pa isentaa na pá huləyi akantəe na yəlaa təna səŋa isə. ⁷ Kətasi ta maya nyəŋəlvu kusemuvyu kətaya təlate təə ké kuyaku ŋku. ɭena Saluməŋ yele na pá tayanı isə təsele kataya heku taa na pá lá kətasi nsi kəkə lusa sı təna tə. Na təŋənaŋa nyəŋsi, na ciikuvyu nyəŋsi na nim cəə nim cəə ke təna.

⁸ Waatu inı ı taa ké Saluməŋ na İseyeli samaa tuutuuma, mpa pa luna tetu təna taa ké pə krayav Lepo-Hamati haləna pá suna İcipiti ləəv na pətəe təə tə, pa təya coka acima. ⁹ ɭena pá koti kotuyu səsəəv ke acima kuyaku pələfei naanəwa nyəŋku. Na pá təŋə kətaya təlate tülvyu acima ke kuyeeŋ naatosompəŋəlaya, na coka nyəna ke kuyeeŋ naatosompəŋəlaya tətə. ¹⁰ Pə waalı ké wulav yasa İseyeli nyéma ke isətu naatosompəŋəlaya nyəŋ kuyaku hiu na tooso nyəŋku wule. ɭena pá kpəna lanhlulmle. Mpi tə, Tacaa lapa kupantu ke Tafiiti na Saluməŋ na ı yəlaa İseyeli nyéma.

Tacaa tasa Saluməŋ təə ké luu
(Awulaa I 9:1-9; Kutəəsutu II 1:7-12)

¹¹ Waatu wei wulav Saluməŋ tema isə təsele na ı təyaya ke ŋmau, na mpi ı ka tú ı taa sı ı lakı isə təsele na ı mayamaŋa ı təyaya pə taa tə. ¹² ɭena Tacaa lu ı təə ké ahoo na í təmı-ı sı: Ma nu nyá sələmuvyu na má tisi na má ləsi lonte tənə sı pá lakı-m kətasi. ¹³ Ye isı kuyaku nakvli ma təkə isətənuvyu na teu yele nuu, na má kəna kutolon na kú wakəli tetu, yaa ma tisi yulukusuku ke ma yəlaa təə. ¹⁴ Ye ma yəlaa mpa pa yaaki ma hətə tə, pa pasa pa ti na pá sələmi na pá pəkəyi-m. Ye pa yela pa mpaəŋ isayəŋ, maa nuna-weye hatoo isətəə, na má wii-weye pa isayətu na má tayanı pa tetu. ¹⁵ Pə krayav pənente tə, maa kuli isə na má ke ŋkpaŋu na má nukı sələməŋ wei ı təna pa sələməyi-m lonte tənə tə taa tə. ¹⁶ Má ləsəna-te na má pəsi-təye ma nyəntə sı maa weə tə taa ké mə heku ke tam təə na má feŋiyi tə təə, na má lakı-məye kupantu. ¹⁷ Pə kaasa nyá tə, ye n təŋ teu, isı nyá caa Tafiiti, na n lakı pə təna mpi ma tvyu-ŋ tə. ¹⁸ ɭe nyı sı maa yele na nyá awulumpiitu la təŋ isı nəŋə ŋka maa sí nyá caa Tafiiti sı, ı lülvyu nyéma ká təkəna ı kawulaya na pá kaasəyi təmaya İseyeli nyéma təə tə. ¹⁹ Ama ye í kisa má na ma kiiŋ na ma kusəsutu na í laaki tuŋ na í luŋiyi-ı. ²⁰ ɭe maa ləkı tetu nti ma ha-me tə, na má ló isə təsele nte pa yaakəna ma hətə tə. ɭena piitimnaa təna paana İseyeli nyéma na pá wəŋ-we. ²¹ Waatu wei yəlaa ká təŋəŋəna isə təsele nte tu tewa teu ke mpv tə tə kiŋ tə, səŋəntu ká kpa-we na pá pəsəyi pa ti sı: ɭe pepe təə ké Tacaa wakəla tetu na isə təsele tənəye mpv? ²² ɭe paa cə-we sı: İseyeli nyéma ləwa pa isə Tacaa wei ı ləsa pa caanaa ke İcipiti tetu taa tə. Na pá matəna tuŋ na pá luŋiyi-ı na pá səkı-ı. Pə təə ké isə kəna mpusinaa pane pa tənəya pa təə.

8

Saluməŋ tema
(Awulaa I 9:10-28)

¹ Pusi hiu yoosaa, ɔle Salumɔŋ tema Tacaa lɔ tɔsɛɛle na ɔ maɣamaɣa ɔ tɔɣaɣa ŋmau ntɛ. ² Mprɔgɔ ɔ taɣana ŋmau ke acaleɛ nna Tiii wulav Hiram ka ha-ɔ tɔ, na ɔ su lɛɣɛli nyɔma.

³ Pɔ waali kɛ ɔ yoona Hamati-Sopa pɔ acaleɛ na ɔ lɛɛki-ye. ⁴ ɔlena ɔ ŋmɔ Tatɔmɔɔ ɔcate ke wulaya tetu taa, na acaleɛ nna a tɔna ɔ ka ŋmɔ Hamati hɔɣɔlɔɣu taa tɔ, na ɔ suku ɔ tɔɣɔnaɣa. ⁵ Mprɔgɔ ɔ ŋmawa Peti-Holorɔ ɔcate ɔsɔtaa nyɔntɛ na pɔtɛɛ nyɔntɛ. Acaleɛ anɔ a ka kɛ koloosi nyɔna kɛ na pɔ tu a nɔnɔsi ke kukalɔsɔŋ, ⁶ na Palati ɔcate na acaleɛ tɔna nna a taa pa sukaya wontu na ɔ kɛ Salumɔŋ nyɔna tɔ. Na nna a tɔna a taa pa sukaya yoou keɛkenaa na kraɣanɔŋ tɔ. Na Salumɔŋ ŋma pɔ tɔna mpi ɔ sɔɔlaa tɔɣɔ Yosalem ɔcate taa, na Lipaŋ tetu taa na tetu tɔna nti tɔ taa ɔ tɔkaya kawulaya tɔ.

⁷ Piitim lempi nyɔma mpa pa ta ke lɛɣɛli nyɔma tɔ, isu Hiti nyɔma, na Amolii nyɔma, na Peliisi nyɔma, na Hifi nyɔma, na Yɛpusi nyɔma, paa kaasa tetu taa kɛ. ⁸ lɛɣɛli nyɔma taa kpiisi pa tɔna. Mɛɣɛ Salumɔŋ ka tɔ tɔlasɔ tɔma, na pɔ tɔŋa-yeɣɛ lapu ke halɔna saŋa tɔtɔ. ⁹ Ama pɔ kaasa lɛɣɛli nyɔma tɔ, wulav ta tu peɣɛ tɔma ke mpu. Peɣɛle ɔ yoɔlaa, na pa sɔsaa, na yoou keɛkenaa na kraɣanɔŋ pɔ paasɔnlaa. ¹⁰ Mprɔgɔ wulav Salumɔŋ kra nyɔɣu nyɔma ke ŋmɔnɔɣu na nule na naanɔwa (250) sɔ pɔ feŋiɣi samaa wei ɔ lakaya tɔmlɛ tɔ.

¹¹ ɔlena Salumɔŋ lɔsi ɔ alɔ Icipiti wulav pɛɛlɔ ke Tafiiti ɔcate taa, na ɔ caɣa tɔɣaɣa ŋka pa ŋma-ɔ tɔ ka taa. Mpi tɔ, ɔ tɔŋaɣa kɛ si: Pɔ fei sɔ ma alɔ maɣamaɣa ɔ caɣa lɛɣɛli wulav Tafiiti tɔɣaɣa taa. Pɔ taɣa pulɔ, kutuluɣ wei ɔ taa pa su lɔ atakaa tɔ ɔ kɛ lɔ nyɔŋ tɔtɔɣɔ.

¹² lɔ tɔsɛɛle ŋmau tema tɔɣɔ Salumɔŋ su Tacaa ke kɔtasɔ nsi kɔkɔ lusa sɔ tɔna tɔɣɔ lapu, ke kɔtaɣa tɔlate nte ɔ ka ŋma-ɔ tɔ tɔ tɔ kɛ lɔ tɔsɛɛle ɔsentaa. ¹³ Teitei isu Moisi suu paa kuyaku ŋku ku kɔtaɣa lapu tɔ tɔ. Pa lakaya kɔtasɔ ke kuyaku kuheɛsɔɣu wule kɛ. Na ɔsɔtu kɔfalɔ kuyaku kancaalaya nyɔŋku, na pɔnaɣa taa acima sɔsɔna kuyɛɛŋ, isu kukusum fei potopotonaa acima, na Pentakɔnta acima na Coka nyɔna. ¹⁴ Salumɔŋ tɔŋaa kɛ isu ɔ caa Tafiiti ka yɔɣɔtɔɣu tɔ. ɔlena ɔ kra kɔtɔlaa kpeka na Lefii nyɔma mpa pɔ wɛɛ sɔ pɔ saŋ Tacaa ke paa kuyaku ŋku na pɔ sɔsɔ kɔtɔlaa tɔ kɛ pa tɔma taa tɔ, na nɔnɔsi tanlaa na pɔ keɛsɔna pa tɔma ke paa nɔnɔɣɔ ŋka. ɔsɔna lɔ yulɔ Tafiiti kɔ suwa tɔɣɔle. ¹⁵ Salumɔŋ ta cɔlɔ tɔ taa natɔli. Paa kɔtɔlaa yaa Lefii nyɔma yaa krancooŋ tɔm taa.

¹⁶ ɔsɔna Salumɔŋ taɣana ɔ tɔma tɔɣɔle. Pɔ kraɣau kuyaku ŋku pa su lɔ tɔsɛɛle kite tɔ, halɔna kuyaku ŋku pa tema-te tɔ. Kutuluyɔ ŋku ku tɔmlɛ tema teu kɛ.

¹⁷ Mprɔgɔ Salumɔŋ pola sɔsɔncaasi teŋku nɔɣɔ ɔcate ke lɔsiyɔŋ-Kɛɛɛ, na ɔlati ɔcate ke ɔtɔm tetu taa. ¹⁸ ɔlena wulav Hiram tilina-ɔ kɔpɔlɔŋ na ɔ saalaa kɔpama, mpa pa ke Fenisii nyɔma tɔ na pɔ na Salumɔŋ nyɔma pɔ polo Ofii tetu taa na pɔ kraɣa wula tɔnɔnaa isu naanɔwa na tooso na waali na pɔ pona ɔ tɛ.

9

Sapa wulav alɔ nyɔŋ pote ke Salumɔŋ wiiluyɔ
(Awulaa I 10:1-13)

¹ Mprɔgɔ Sapa tetu wulav alɔ nyɔŋ nuwa Salumɔŋ hɔte yaav. ɔlena ɔ polo Yosalem sɔ ɔ pɔsɔɣi-ɔ tɔmnaa kate nyɔntɔ, na ɔ na ɔ nyɔm tɔnaɣa. ɔ waali samaa ka we tuutuuma kɛ. Yooyoonaa sɔɣɔla tulaalɔnaa na wula ke sɔsɔm, na liyitee pɛɛ. ɔlena wulav alɔ nyɔŋ unɔ ɔ pɔsɔ Salumɔŋ ke tɔmnaa mpa ɔ ka taɣanaa tɔ. ² Na ɔlɛ ɔ cɔ tɔ tɔna ɔ ta sɔ paa kulɔmɔɣu. ³ Mprɔgɔ alɔ unɔ ɔ nuna ɔ ŋkraŋɔɣu ke Salumɔŋ lɔmaɣasɛɛ tɔm, na ɔ sɔ ɔ kawulaya tɔɣaɣa ŋka ɔ ŋmawa tɔ. ⁴ Na tɔɣɔnaɣa ŋka pa saakaya tɔ, na ɔ waali nyɔma tɔsɔlɛnaa, na kutɔɣɔu na kɔnyɔnyɔɔm tallaa wontu kususuutu. Na ɔ nɔ tɔtɔɣɔ ɔsɔna wulav na ɔ yɔlaa pa pulɔɣi na pɔ kraaki lɔ tɔsɛɛle tɔ, na pɔ lapu-ɔ piti na pɔ mɔti ɔ nɔɣɔ. ⁵⁻⁶ Ntena wulav alɔ nyɔŋ unɔ ɔ tɔ si: Pa keɛsa-m nyɔ lɔmaɣasɛɛ tɔm ke hatoo ma tetu taa. Ama ma ɔse taa nata, ɔle ma ta mu-ti. Pɔyele pu kɛ tampana kɛ. Halɔ pa ta tu heelim nyɔ lɔmaɣasɛɛ hɔɣɔlɔɣu. Pɔ tɛɛwa isu paa keɛsa-m tɔ tɔcaɣaɣa. ⁷ Nyɔ waali nyɔma na nyɔ tɔɣaɣa taa yɔlaa tɔna nuwa leleɣ kɛ. Mpi tɔ, pa we nyɔ kiŋ na pɔ nuki lɔmaɣasɛɛ tɔm ke tam.

⁸ Ma sama nyá ləə Tacaa wei i ləsa-ŋ si n̄ təɣə kawulaya na i həte ke lseyeli nyéma təə tə. ləə ini i səəla i yəlaa ké, na i caa si pá wəe tam təə. Pə təə ké i kra-ŋ pa wulav na i tu-ŋ si n̄ təŋ tampana na n̄ laki kusiyisim.

⁹ Pəle pə waali ké Sapa wulav ini i hawa Saluməŋ ke wula ke təənənaa tooso na həɣəlyu na tulaalu ke səsəm, na liyitee pəe tətə. Toə tə nəɣəlu ta nata tulaalu isu m̄púyú lseyeli taa.

¹⁰ M̄púyú wulav Hiram təmle nyéma na Saluməŋ nyéma mpa paa pola Ofii tə, pa kəna wula na kpenkpelasi kupaŋsi na liyitee pəe. ¹¹ Kpenkpelasi kupaŋsi ke wulav Saluməŋ ka lapa ləə təsəele, na i kawulaya təyaya təkpaɛ. Na pá saaki-si tətəɣə saŋkuna na cəməŋ ke yonyoolaa. Toə tə, pa ta nata pulu isu m̄púyú Yuta tetu taa.

¹² M̄púyú Saluməŋ hawa alu inəɣi pə təna mpi i nawa na i sələm-i tə. Haləna pə tee isu alu ka ha ini tə. ləna wulav alu nyəŋ ini na i waali nyéma pá məli pa tetu taa.

Saluməŋ toŋ təm

(Awulaa I 10:14-29)

¹³ Paa pənaya ŋka, wula təənənaa hiu ke pa kəŋna wulav Saluməŋ. ¹⁴ ləna pécó pé kaasi mpi mpi taatəlaa felaya-i wontunaa təə tə. Na wulanaa na liyitee nyəɣətu nti i tetu həɣələŋ nyəŋ nyéma na laalupunaa awulaa ná feləyi-i tə.

¹⁵ M̄púyú wulav Saluməŋ yelaa na pá lu wula kusitu ke kpaləŋ ke ŋmənuyu (200). Paa ŋku kv təɣa kiloonaa naatoso. ¹⁶ Na kpaləŋ səkpeŋ ke ŋmənuyu nunuwa (300). Paa ŋkuɣu nyəɣətu kiloonaa tooso. ləna pá su kutuluyu ŋku pa yaa si Lipaŋ hətuɣu tə kv taa.

¹⁷ Na Saluməŋ yeke na pá saaki kawulaya kpelaya na tuu kela, na pá tú ka təə ké wula mayamaɣa. ¹⁸ Na pá su-keɣe kumte nte tə wena kumlisi kukpakpası naatoso tə tə təə. ləna pá tú-keɣe nəəhəe təsule ke wula. Paa saaka-keɣe na pá tú tətəesile kukulukulle, na pá tú təɣəlası ləesəŋ ke tə ŋkpalası təsule. ¹⁹ ləna pá lá təɣəlası ləesəŋ naanwa na naaleɣe kumlee anı a təə. Naatoso ke ntəɣəŋ təə, na naatoso na m̄pətəŋ təə. Wulav nəɣəlu i ta saakəta kawulaya kumte n̄tə tə taka.

²⁰ Wula ke paa lupa Saluməŋ təyaya taa lum poosiyanaa təna, na Lipaŋ hətuɣu kutuluyu taa wontunaa kutəsətə. Liyitee nyəɣətu ná taa fəina teeli nəɣəlyu Saluməŋ waatu taa. ²¹ Wulav ka wena i kpuələŋ ké, na Hiram nyəŋ saalaa yeləɣəna-i. Paa pusi tooso wei, pa kəŋna wula, na liyitee nyəɣətu, na tuu kela, na təkpaaləŋ, na kacəka suması səsənsı nasəli.

²² Saluməŋ ka tée antulinya təna awulaa tənaya toŋ ké na ləmayasəe. ²³ Pəpətə fəi leleŋ, ləə ka ha-i ləmayasəe ké. Na awulaa lukəna paa timpi na pá kəŋ-i təmnaa pəəsuyu. ²⁴ Paa pənaya ŋka, yəlaa mpe pa kəŋayana-i kuvəŋ ké, na liyitee wontu, na wula, na wontu kususuutu, na yoou wontu, na tulaalunaa, na kraɣanəŋ, na kraŋası.

²⁵ Saluməŋ ka wena yoou keekənaa kraɣanəŋ ke iyisi liyiti (4000) ké. Kraɣanəŋ kuvacayaŋ ke iyisi naanwa na naale (12000) wei Saluməŋ ka suwa acaləe nna a taa i yoou keekənaa ka wəe tə, na leləŋ ke i cəɣə Yosaləm icate taa. ²⁶ Saluməŋ ka ŋmakəla awulaa tənaya. Mpa pa tetu pəwa pə kraɣav pəɣə səsaya lfəlatı tə. Haləna Filiisi nyéma tetu na pá yoosina Icipiti nyéma nyəntu toŋa. ²⁷ Saluməŋ kawulaya waatu tə, liyitee nyəɣətu ka wə Yosaləm taa ké isu pəe. Na pá kaasi na kpenkpelasi kupaŋsi ná təəli yem, isu pa te tuŋ wei pa yaaki si Sikomə na í nyəəki tetekəle taa tə. ²⁸ Icipiti na tetunaa lentı ke pəɣatəlaa pukaya na pá kəŋna Saluməŋ ke i kraɣanəŋ.

Saluməŋ səm

(Awulaa I 11:41-43)

²⁹ Pa keesa Saluməŋ təm lentı, pə kraɣav tə kancaalaya na tə tənaya təɣə takəlası nsi pa yaa si ləə kuvəɣətətə teləsulu Nataŋ təma takəlaya tə ka taa. Na nti pə hula Silo tu Ahiya tə pə takəlaya taa, na Yeto kuvanatu nyəŋka taa. Takəlaya kantəkaɣa nyəŋka ŋke ka taa ké pa keesəyi Nepatı pəyalu Solopuwam wei i ké lseyeli wulav tə i təm. ³⁰ Pusi nule təcu ké Saluməŋ təɣa kawulaya ke lseyeli kukpəntuyu təna yəlaa təə ké Yosaləm.

³¹ ɪ kəma na í sí, ɪlena pá pimi-i ɪ caa kiŋ ke Tafiiti tɛ. ɪlena ɪ pəyalv Lurpɔwam lætɪ ɪ lonte taa.

YUTA AWULAA TŌM

10

*ɪseɣeli nyəma kotuyu ke Sikem
(Awulaa I 12:1-15)*

¹ Ḿpúgú Lurpɔwam pola Sikem. Mpi tɔ, tənaya ɪseɣeli kpeka nna a wenna ilim ntəɣəŋ tɔ tɔ, a kotaa sɪ a kraaki-ɪ wulav. ² Waatu ɪni tɔ, Nepatɪ pəyalv Selopɔwam wei ɪ ka sewa wulav Saluməŋ na í cəəsɪ Icipiti tɔ ɪ we tənaya tam. ɪ nuwa Sikem kotuyu ŋku ku təm, ɪlena í lu Icipiti na í kpe. ³ Ḿpúgú pa tila ɪ waali na í kəɔ na í səəsɪ ɪseɣeli tɛtu ilim ntəɣəŋ kpeka tɔ, na pá ɣəɣətɪ Lurpɔwam sɪ: ⁴ Nyá caa ka lakaya-tuyv ɪsu yomaa, ye nəənəɔ nyaa pasa ta səɣəla wena a nu-tuyv ɪsəntə tɔ, tá sɔlv puwa sɪ t́ la-ŋ təmle. ⁵ Ḿpuyvle Lurpɔwam sɪ: Í tan na kuyeyɛŋ tooso tɛɛ, ɪlena í kəɔ na t́ ná.

Ḿpúgú yəlaa tɛɛwa. ⁶ Ntɛna Lurpɔwam pəəsɪ səsaa mpa pa we ɪ caa cəlvɣə waatu wei ílé ɪ ka wena ɪ weesuyv tɔ sɪ: Suweɣe má cə yəlaa mpe?

⁷ Nti pa cə-ɪ təɣəle sɪ: Ye n laki yəlaa mpeɣe kupantu na í muɣi-weɣe teu na í ɣəɣətəɣəna-weɣe təm leleŋ nyəntv. Paa weɛ nyá təmle nyəma ke tam tɔ ḱ.

⁸ Ama Lurpɔwam ta mu səsaa layatv tasuyv mpi. ɪlena í polo í pəəsɪ ɪ malanaa ifepiya mpa pa we ɪni ɪ kiŋ tɔ sɪ: ⁹ Yəlaa mpe sɪ má pasa-weɣe səɣəla nna ma caa ka svka-we tɔ. ɪle má cə-we suwe?

¹⁰ Ḿpuyvle Lurpɔwam ifepu təɣəntəlenaa mpe pa təma sɪ: Cə-we sɪ, mpalvm ta kisi-meɣe təɣəv, kacəŋfana pəɣə na? ¹¹ Ḿpɔ tɔ, səɣəla ɣuŋ nyəna ke ma caa ka svka-me, maa səəsɪ-meɣe səɣəla lenna tətɔ. Hikasi ke ma caa həmna mə ŋkpaŋŋ. Ama maa hə mə nyəŋ na hikasi nsi sɪ tɔ we nyəmə tɔ.

¹² Ḿpúgú Selopɔwam na yəlaa pa məla Lurpɔwam kiŋ ke kuyeyɛŋ tooso wule, ɪsu ɪ ka heeluyv-we tɔ. ¹³ Na wulav kisi layatv nti səsaa ka tasa-ɪ tɔ, na í holina yəlaa ¹⁴ ɪsu ifepiya ka tasuyv-ɪ layatv tɔ sɪ: Səɣəla ɣuŋ nyəna ke ma caa ka svka-me. Maa səəsɪ-meɣe səɣəla tətɔ. Hikasi ke ma caa həmna mə ŋkpaŋŋ. Ama maa hə mə nyəŋ na hikasi nsi sɪ tɔ we nyəmə tɔ.

¹⁵ Ḿpúgú wulav Lurpɔwam kisa yəlaa kvsələmɔtv. ɪle Taca ɪsə ka lapəna mpv. ɪlena pá lá ɪsu ɪsə ka suw ɪsə kuyəɣətutv teləsvlv Ahiya ke nəɣə sɪ í teləsv Selopɔwam tɔ.

*Kawulaya fayav
(Awulaa I 12:16-25)*

¹⁶ Waatu wei ilim ntəɣəŋ tɔ ɪseɣeli nyəma cəkənaa sɪ wulav kisa pa təm ke muɣv, ɪlena pá təmɪ-ɪ sɪ:

Tá na Tafiiti tə feina natəli.
Ta na Seseɛ pəyalv tə kaa we?
Paa wei í kpe ɪ tɛ.
Tafiiti lɔlvɣv tv nyá,
nyaa paasəna nyá kawulaya.

ɪlena pa ya. ¹⁷ Yuta tɛtv tike yəlaa nyənayana Lurpɔwam ke pa wulav. ¹⁸ Paa na mpv na í tili teləsi təma nyuyv tv Atolam ke ɪseɣeli nyəma mpa pa we ilim ntəɣəŋ tɔ tɔ pa t́. ɪlena pɛle pá ɣaya Atolam ke pɛɛ na pá kv. Ḿpúgú Lurpɔwam kra ɪ keɛke tɔ ḱ kpaɣpa na í se na í polo Yosalem. ¹⁹ ɪsəna ilim ntəɣəŋ tɔ nyəma kisina Tafiiti lɔlvɣv nyəma kawulaya təɣəle. Na ḿpúgú pə we haləna saŋa.

11

¹ Waatu wei Lurpɔwam tala Yosalem, ɪlena í koti Yuta na Pencameɛ pə yoolaa taa yoolaa ke iyisi nunvwa na nunaasa (180000) sɪ pá polo pá yoonaa ɪseɣeli nyəma na pá məŋna-ɪ ɪ kawulaya. ² Ama ɪsə heela ɪ kuyəɣətutv teləsvlv Semaya sɪ: ³ Heeli Saluməŋ pəyalv Lurpɔwam wei ɪ ḱ Yuta wulav tɔ, na ɪseɣeli nyəma təna mpa pa we Pencameɛ na

Yuta tetu taa tə si: ⁴Tacaa yəgətəa si í taa yoona mə mayamaya mə tətənaa. Má yelina si pé la usu pə lapu mpv tə. Paa wei í məli i té.

Pa nu Tacaa təm nti, ilena pá kú pa pááná ke Selopwam təə.

Lupwam ħmau ke koloosi acaləe

⁵Waatu wei Lupwam caya Yosalem taa, ilena í ħmá koloosi na í cəəna Yuta acaləe lenna. ⁶Pə kpayav Pətəlehəm, na Itam, na Tekəwa. ⁷Na Pətı-Suu, na Soko, na Atulam. ⁸Na Kati, na Malesa, na Sifi. ⁹Na Atolayim, na Lakisi, na Aseka. ¹⁰Na Sola, na Ayaləh, na Həpələh tə. Yuta na Pəncaməe pə koloosi acaləe nté. ¹¹Ĥpúgú Lupwam ħmá koloosi kupaŋsi na í cəəna-yə. Na í su nyuɣu nyəma ke a taa. Na í nyəki təgənaɣa na nim na suləm. ¹²Acaləe anı paa nte tə taa ka we kpaləh ké na ħmantaasi. Na a toh təə ké i kawulaya taəŋa Yuta na Pəncaməe pə tetu taa.

Lefii nyəma na kətəlaa pa təna Lupwam təə

¹³Ĥpúgú lseɣeli tetu təna kətəlaa na pə Lefii nyəma pa polaa na pá krentəna Lupwam. ¹⁴Paa yela pa nyəmnaa ke pəcələ pəcələ acaləe taa ké. Ilena pá polo Yosalem ke Yuta kawulaya taa. Mpi tə, Selopwam taŋaya-wəɣe si pá taa la Tacaa kətuyv təmlə. ¹⁵Tampəna təə, Selopwam ka kpawa i mayamaya ke pəŋtuləh, na nawee ləesəh wei pa laakaya təkətəlenaa taa tə pə kətaya nyəma ké. ¹⁶Iləna lseɣeli kpeka yəlaa təna mpa pa luyv ka we pa isə səev ke teu tə, pá təh Lefii nyəma waalı ké Yosalem si pa lakı pa caanaa ləə Tacaa ke kətasi. ¹⁷Na pá səna Yuta kawulaya na Lupwam nyəə toh. Pa təma Tafiiti na Saləməh pa ikpate taa ké ħpúgú pusi toso ké.

Lupwam ləlvɣu nyəma

¹⁸Ĥpúgú Lupwam kpaɣa Tafiiti pəyalv Yeliməti pəelə Mahalatı. Mahalatı too keke Seseə pəyalv lliyapı na i alv Apıhayılı pa pəelə. ¹⁹Iləna Mahalatı ləli-i apalvpiya toso. Yewusi, na Semaliya, na Saham. ²⁰Pəle pə waalı ké Lupwam kpaɣa Apəsələm pəelə Maaka. Na í ləli-i apalvpiya liyiti. Apiya, na Atayı, na Sisa, na Selomiti. ²¹Ama Lupwam ka səəla Maaka na pé kəli ləlaa. Lupwam alaa səsaa ka we pələfəi hiu na səkpəma ke nutoso. I ləli apalvpiya ke pələfəi hiu na naanəwa na alvpiya ke nutoso (60). ²²Ĥpúgú Lupwam kusa i alv Maaka pəyalv Apiya nyuɣu, na Apiya pəsi ləlaa nyuɣu tv. Mpi tə, Lupwam caakaya ké si Apiya í təgə kawulaya. ²³Iləna Lupwam la layatu, na í yası i pəyalaa ləlaa ke Yuta, na Pəncaməe pə koloosi acaləe taa. Na í cələ-wəɣe təgənaɣa ke səsəm, na alaa ke tuutuuma.

12

Icipiti wulav Sisakı yoonav ke Yuta

(Awulaa I 14:25-28)

¹Waatu wei Lupwam kawulaya caya teu na í yoo toh iləna í lə Tacaa kiŋ, na i yəlaa təna náa la mpv tətə. ²⁻³Lupwam kawulaya pənaya kakpası nyəhka taa ké Icipiti wulav Sisakı polaa na í yoona Yosalem. Pa yoo keekənaa ka we iyaya na ħmənuyv (1200). Na kpaɣanəh cayalaa ke iyisi nutoso (60000). Na Lipii na Suki na ltiyopii pə yoolaa ke tuutuuma. Lupwam na Yuta nyəma pa ləv Tacaa tə pə kasəyaya nté. ⁴Icipiti wulav unı i ləeka Yuta koloosi acaləe ké, haləna í tala Yosalem. ⁵Iləna ləə kuyəgətutv tələsulv Semaya polo na í maɣana Lupwam na Yuta nyuɣu nyəma pa kota Yosalem. Waatu unəɣi Sisakı kpeɣətəa. Iləna í heeli-wə si: Tacaa təma si, timpi í lə-m tə, maa tv-məɣe Icipiti wulav Sisakı niŋ taa.

⁶Ĥpúgú wulav Lupwam na nyuɣu nyəma pa ná pa tasəkəle na pá tə si: Tacaa keke tampəna tv.

⁷Tacaa ná mpv, iləna í taɣanı Semaya ke heeluyv si: Timpi pa ná pa tasəkəle tə, ma kú ma pááná ke pa təə. Ma kaa tasa-wəɣe kpiisuyv. Maa waasi-wəɣe nəəñəə. Ma kaa tv Yosalem ke Sisakı niŋ taa na í wakəli-tə. ⁸Paa na mpv tə, maa yele na Icipiti wulav

ηmakəli-wε. Waatu unı paa cəkəna sı ye yulv pεta-m ı tı, pə fayana ye ı pεta ı təγı ate awulaa.

⁹ Mprúγú Icipiti wulav Sisaki yoona Yosalem nyóma, na í koosi lso təseεle na kawulaya təyaya kpancoou təna. İlena pá tu kələna wula kpaləη wei Saluməη ka lupa tə. ¹⁰ Mprúγú wulav Lurpwam lupa nyəγəlvγv kuseεmυγv kpaləη, na í lεeti wula nyəη unı ı lonte. Na í cεle-ı kawulaya təyaya tanlaa nyυγv nyóma. ¹¹ Na wulav í puki lso təseεle, ile tanlaa polo na pá kraγa kpaləη unı na pá suna-ı. Ye pa tεma, ile pa məηna-ı ı tεayale.

¹² Pə təw kέ Tacaa páána hεε Lurpwam təw, na í yele-wεγε kpiisυγv. Mpi tə, ı ka nawa ı tasəkəle na í tisi. İlena kvpantv wεε Yuta taa.

Lurpwam kawulaya tənaya

(Awulaa I 14:21-24,29-31)

¹³ Mprúγú wulav Lurpwam təγə kawulaya ke Yosalem taa kέ ı lυlvγv pusı nυle na kulvmaγa nyəηka taa. Pusı naanvwa na naatosompəγəlaya ke ı təγa ı kawulaya ηke. Na í nyəəsı ı kawulaya ke teu. ı too ka kέ Amoni tv, na pá yaa-ı sı Naama. Yosalem ke Tacaa ləsa Yuta tεtv taa sı paa sεeki-ı. ¹⁴ Mprúγú Lurpwam lapa mpi pə fεı Tacaa ke teu tə. ı ta lana lotu kulvmtv sı í nyı ı lυγv nyəntv.

¹⁵ Pa keesa Lurpwam təm kancaalaya na tə tənaya ke lso kvγəγətvtv teləsvlv Semaya na nalv ltoo pa tεma takəlası taa. Tənaya pa ηmaa lυlvη loosi. Lurpwam na Selopwam pa yookaya tam kέ. ¹⁶ Waatu wei Lurpwam səpa, İlena pá pimi-ı Tafiiti tε. İlena ı pəyalv Apiya lεeti ı lonte.

13

Apiya kawulaya

(Awulaa I 15:1-8)

¹ İseγeli wulav Selopwam kawulaya pənaya pələfεı hiu nyəηka taa kέ Apiya pəsa Yuta nyóma wulav. ² İlena í təγə pusı tooso kέ Yosalem. ı too keke Kipeya tv Uliyeli pεelə Mikaya.

Apiya na Selopwam pa yookayana təmaya. ³ Mprúγú Apiya kraγa ı yoolaa taa yoolaa ke iyisi nasəle (400000) sı ı yookina Selopwam. Na Selopwam tayanı ı nyóma ke iyisi nasənaasa (800000) sı ı suliyı-ı. ⁴ Mprúγú Apiya kpawa Semalayim pulaya təw kέ İfəlayim pəəη taa. İlena í holina Selopwam na İseγeli nyóma sı: ı nu ma təm yoo. ⁵ İ ta nyı taa sı Tafiiti na ı lυlvγv nyóma ke İseγeli lso Tacaa tvwa kawulaya ke tam təw, pu layasəγı. ⁶ Pəyele Nepati pəyalv Selopwam ná kula ı caa Saluməη wei ı təmlε ı lakaya tə ı təw. ⁷ Mprúγú yulvyemnaa na tetelataa kotina Selopwam na pá la na í kəli Saluməη pəyalv Lurpwam. Mpi tə, Lurpwam ká kέ pəyaya kέ, ı ta nyı pulv ile ı ta pəsı na í səη pa isentaa. ⁸ İlena nəəwə mu caaki sı í yoona kawulaya ηka Tacaa tvwa Tafiiti lυlvγv nyóma tə. İ lapa yoolaa kpekəle səsəle. Pəyele í təkə wula nawee nna Selopwam lupa tə, na í laaki. ⁹ İ təγəna Tacaa kətəlaa Aləη lυlvγv nyóma, na Lefii nyóma, na í kra mə təγı kətəlaa, İsu tetvnaa lentı yəlaa lapv tə. Ye wei İlé í kəna latəce, na İwaəη naatosompəγəlaya, ı pəsa tvη kətvlv nté mpv. ¹⁰ Ama tá ile, lso Tacaa tike ke tá nyənəγı, tə ta kreesəna-ı. Na Aləη lυlvγv nyóma nté Tacaa kətəlaa na Lefii nyóma náá laki pa tεma. ¹¹ Tanəη na taanaya kέ tə laki kətasi nsi kəkə lusa sı təna tə. Na tε wəki tulaalunaa ke kətaya təlate təw. Na tε sukı lso potopotonaa ke ı taapəli təw. Na tε mvsəγı fətəla səsə ke taanası. Tá laki teu ke Tacaa təmlε kέ. Ama mə kisina-ı. ¹² Təw, pənente Tacaa keke tá nyυγv tv. Na ı kətəlaa ntó, sı pá huləγı yoou tutuγv, na mə na-ı í suliyı. İle İseγeli nyóma mə, í taa yoona mə cəsənaa lso Tacaa. Mpi tə, í kaa kraγa ı təw kέ nyulvγv.

¹³ Waatu İnəγı Selopwam faya ı yoolaa taa, na pá polo pa papı Yuta nyóma waalı. Na ı yoolaa İleaa na isentaa təw, na pá tv-wεγε hekv. ¹⁴ Yuta nyóma pəsaa ile, pa cəkənaa keke sı paa yoo taa na waalı. Ntεna pá wiina Tacaa sı í waası-wε. Waatu wei kətəlaa yaya tutuη, ¹⁵ İlena pa yoolaa kiisi. Tənaya Tacaa yelaa na Selopwam na İseγeli nyóma pa tuli tapəη. ¹⁶ Na pá se na lso tv-wεγε Yuta nyóma niη taa. ¹⁷ Mprúγú Apiya na ı yoolaa

pa kəla-we təkpataa, na pá kv pa yoolaa taa yoolaa ke iyisi nasəle na nunuwa (500000).
¹⁸ Iseyeli nyéma ná kpisa mpv tə na Yuta nyéma náá təγə akautv. Mpi tə, pa cəsənaa Išo Tacaa ke pa teelaya. ¹⁹ Mpyóyó Apiya təγəna Selopuwam, na í ləeki Peteeeli, na Yesana, na Ifələh na pə cələ acaləena.

²⁰ Haləna Apiya səm, Selopuwam ta tasa i toh kypəh taa ké məluγv. Ama Tacaa teesəna-i kyv ké. ²¹ Ilena Apiya toh náá səsəγi na í kpaγa alaa naanuwa na liyiti. Mpyóyó i lula apalvpiya ke hiu na naale, na alvpiya ke naanuwa na naatoso.

²² Apiya təm lentv we takəlaya hka pa yaa si Išo kuyəγətvtv teləsvlv Itoo kvtəσvtv takəlaya tə ka taa. Ka taa ké pa keesa i kulapvtv na i təma. ²³ Apiya səpa, Ilena pá pimi-i Tafiiti tē, na i pəyalv Asa ləeti i lonte.

14

Asa kawulaya kancaalaya
 (Awulaa I 15:9-11)

Mpyóyó tetv cəγa təpamm ke Asa kawulaya waatu ke pusv naanuwa. ¹ Mpyóyó Asa lapa mpi pə we teu na pá maya Išo Tacaa tə. ² I kpiisa təfeenlenaa na timpi timpi cefelinaa laaki tə. Na í γəki pəe kusikee, na í seti tesikasi kulalaasi. ³ Na í tó Yuta nyéma si pá sē pa cəsənaa Išo Tacaa na pá təki i kiiu na i kusəsvtv. ⁴ Asa ka kpiisa cefelinaa təlaalenaa təna, na tulaalv təwətənaa tənaya Yuta acaləe təna taa ké. Ilena i kawulaya cəγa təpamm. ⁵ Nəγəlv ta yoonaa Asa ke pusv nsv si taa. Mpi tə, Tacaa mayamaγa ka yelina na í hēsv. Hēsvγv pusv nsv si taa ké Asa tayana Yuta acaləe Ienna. ⁶ Asa təma Yuta nyéma si: Tə hμά koloosi na tə cəna acaləe anv na tə tó kəkələsəh. Mpi tə, tə təka ta Išo Tacaa təm ke teu, na í yelev na tá tetv we tá niγ taa na tə hēsv.

Ntəna pá svv təmlē taa na pá tó tə nyvγv.

⁷ Asa yoolaa Yuta kpekəle nyéma mpa pa təkaya kpaləh səsəh na hmantaa sv tə, paa we iyisi hmvnvγv na nunuwa (300000) ké. Na Pəncamēe nyéma ke iyisi hmvnvγv na nunaasa (280000) na pá təka kpaləh səkpeh, na pá nyéma təh təm. Pa tənaya mpv, paa ké yoolaa taa yoolaa ké. ⁸ Mpyóyó Itiyopii tv Sela kpa Yuta nyéma tə, na i yoolaa ke iyisi iyaya (1000000). I yoo kēekēnaa ke hmvnvγv na nunuwa (300). Haləna í tala Malesa icatē. ⁹ Na Asa na i yoolaa pá pulv Sefata tetəkəle taa ke Malesa kih. ¹⁰ Ntəna Asa wiina Išo Tacaa sv: Hai, Tacaa pə fēi-γ katē sv í waasv icamiya svv toh tv. Mpv tə, kə na í waasv-tv. Mpi tə, nyaya tə teeləγi. Nyá hətē taa ké tə kraaki yoolaa tuutuuma inē i tə. Hai, Tacaa nyayalē tá Išo, taa yelev sv vlvv í kəli-γ.

¹¹ Mpyóyó Tacaa yelaa na Itiyopii yoolaa tuli tapəh, na pá se Asa na i yoolaa. ¹² Ilena pēle pá tó pa waalv na pá tana-weγe Kelaa. Na pá kv-weγe tuutuuma, na pá pēli pa niγ. Mpi tə, Tacaa kvna-we na i yoolaa nəγə. Na Yuta nyéma náá kuu pa wontu ke səsəm. ¹³ Na pá ləeki Kelaa cələ acaləe təna. Mpi tə, Tacaa səγəntv ká pu a taa yəlaa ké. Mpyóyó pa kuu a wontu ke tuutuuma. ¹⁴ Ilena pá kvli tiikilaa piitim tə, na pá kuu heeh na yooγoonaa ke səsəm. Na pá mēli Yosalem.

15

Asa tayanvγv ke Iśəsēelē
 (Awulaa I 15:12-15)

¹ Mpyóyó Išo Feesvγv kuləna Oteti pəyalv Asaliya. ² Ilena í lu na í polo í mayana Asa na í heeli-i sv: Hai, tá caa wulav. Yuta nyéma, na Pəncamēe nyéma mē í nu ma təm. Ye í we Tacaa waalv, ílé i ká we mē waalv ké mpyóyó. Ye í pəkəγi-i i ká yelev na í na-i. Ama ye í Išo, ílé i ká Išo-mē tətə. ³ Išo yela Iseyeli nyéma tə, pə leelaa ké. Kətvlv nəγəlv i fēi sv i ká sēγēsv-we. Pəyelev pa fēina kiiu. ⁴ Ama pa mēla Iseyeli Išo Tacaa kih na laγwakəlle, na pá pēki-i na í yelev na pá na-i. ⁵ Waatu unv i taa, vlvv u pəsəγi na í polo tiilv na í mələna weesvγv. Pu ké wahala waatu ke tetv yəlaa tənaya. ⁶ Piitim lēmpv ná kvγv lēmpv ké. Na

ıcate lente náá kú lente. Mpi tə, Tacaa ciyıtaya yəlaa ké na wahalanaa təna. ⁷ Ama mu nyəə toŋ, í taa yelee na mə apalutv yəəli. Í ká hiki mə təmle kasəyaya.

⁸ Waatv wei wulav Asa nu ləə kuyəətutv teləsulv Asaliya təm nti, ləna í kaası ı tı na í kpiisi Yuta na Pencamee pa tetv təna taa tuŋ. Na í la mpv tətəyə acaləe nna ı ka ləeka ləlayim pəəŋ taa tə a taa. Pə waalı, ləna í taŋanı Tacaa kətaya təlata nte tu we ləə təsele tə. ⁹ Mpyúy wulav kota Yuta na Pencamee nyéma təna, na ləlayim na Manasee na Simiyəŋ pə nyéma mpa paa kəma na pá caŋa pa te tə. Pa nawa sı Tacaa we ı waalı, ləna pá polo ı kiŋ. ¹⁰ ləna pá koti Yosalem ke Asa kawulaya piısi naanwa na kakpası nyəŋka ıətv tooso nyəŋ taa. ¹¹ Kuyanku pa talaa, ləna pá lá Tacaa ke kətaya ke təla nna pa kpa kolontunaa kiŋ tə. Naəŋ ka we nasətosə na nunwa (700) na heeŋ ke iyisi naatosompəyəlaya (7000). ¹² Mpyúy pa su pa nəyə sı paa taŋanı ləə ké seev na lotu kulvmtv. Na pa ləsaŋa svv pa cəənaa ləə Tacaa ke teu. ¹³ Ye wei ı ta taŋanı ləyeli ləə Tacaa ke seev, ısu pa kv-ı. Paa apalı, yaa alv, yaa səsə, yaa pəyaya. ¹⁴ ləna pá tuuna nəəsi səsəənsı na pá hvli tutuuŋ na akantee na pá wiliti. ¹⁵ Mpyúy Yuta nyéma təna laŋle hvlməna pa lotu kulvmtv tuunav mpi. Na ıəna pa taŋana pa ləəsele na luyv kulvmtv tə. Na Tacaa mv na í yelee na tetv heesi.

¹⁶ Mpyúy Asa ləsa ı too Maaka təə ké ı alv kawulaya toŋ. Mpi tə, Maaka ka sika tvyv, ısaŋav ŋku pa yaa sı Asela təyə. Ntəna wulav tə sı: Í kpesı tvyv ŋkv na í yəki-kv na í wə-kvyv Setələŋ ləəv nəyə. ¹⁷ Paa na wulav unı ı səəla Tacaa na lotu kulvmtv tə, ı ta wakəli təkətəlenaa mpa paa we ləyeli tetv taa tə. ¹⁸ Ama ı yelaa na pá kəna ləə təsele taa ké wula, na liyitee nyəyət, na wontunaa lempa mpa ı na ı caa paa hawa Tacaa tə.

¹⁹ Yoou ta tasa kulvvyv, haləna Asa kawulaya pənaŋa hiu na naanwa na kakpası nyəŋka.

16

Asa yoonav ke ləyeli wulav Pasa
(Awulaa I 15:16-22)

¹ Asa kawulaya pənaŋa hiu na naanwa na naatosə nyəŋka taa ké ləyeli wulav Pasa pola Yuta tetv yoonav. ləna í svv koluŋa ŋmav, na í cəəkəna Lama ıcate sı Yuta nyéma í taa pəsi na pá svv yaa pá luki. ² Mpyvule Asa cosa wula na liyitee ke ləə təsele na kawulaya kpancoou pə taa. Na í tilina Taması ke Sili wulav Peni-Hatati sı: ³ Ma na-ŋ tə pəeli nəyə, ısu tá caanaa ka lapa tə. Ma ha-ŋ kuvəəv ŋkv svv sı tə pəeli nəyə. ləna nyá na ləyeli wulav í yá, na ílé ı ləsi ı yoolaa ke ma tetv taa. ⁴ Mpyúy Peni-Hatati ná mv Asa təm nti, na í kvı ı yoolaa na pá polo pa yoonaa ləyeli nyéma, na pá ləeki pa acaləe. ısu Yon, na Taŋ, na Apəeli-Mayim. Na pə kpenna Nəfətali acaləe təna nna a taa pa sukaya wontu tə. ⁵ Pasa nu mpv, ləna í yelee Lama ıcate koluŋa ŋmav. ⁶ Mpyúy Asa kota Yuta nyéma təna pə ta səə paa ıləyəv pəyaya. Na pá kuu pəe na kpenkpelası nsi ı ka kaawa sı ı ŋmaakəna Lama ıcate koluŋa tə sı, pá taŋanı timpi pa yaa sı Kəpa na Misipa tə.

Asa təkə saləka ke ləə kuyəətutv teləsulv Hanani

⁷ Waatv unı ı taa ké ləə kuyəətutv teləsulv Hanani pola Yuta wulav Asa kiŋ, na í kaləna-ı sı: N kisa Tacaa ke pəekvyv, na í səəli sı Sili wulav í tv-ŋ niŋ tə. N ləsa Sili yoolaa ke nyá niŋ taa ké. ⁸ İtiyopii na Lipii nyéma ka ké yoolaa səsaa ké. Pa kəekənaa na pa kpaŋanəŋ fei kalvyv. Paa na mpv, n lapa Tacaa ke naani. ləna Tacaa tv-wəyə nyá niŋ taa. ⁹ Tacaa nyənəyi tetv təna taa ké na í səŋna mpa pa yekina-ı pa təyi teu tə. Ama pənente í lapa kvmeləntv ké. N kaa tasa yoou ke laŋvyv tətə.

¹⁰ Mpyúy ləə kuyəətutv teləsulv təm nti tə wu Asa. ləna í tv-ı saləka. Na í svv tetv nyéma ləlaa ke kvnyəŋ tvyv ke waatv unı.

Asa kawulaya tənaya
(Awulaa I 15:23-24)

¹¹ Pa кееса Asa тэм ке пə крəгəв тə канцаалəгə, на тə тəнəгə тəгə Yuta на лсєгєл пə awulaa takəlası taa. ¹² Мрúгú кутəг ıсəгəв nakulı, ку крə ı нəəгєє ке ı kawuləгə пəнəгə пəгəлəгəфєл нулє нгəгкə тaa. ıлєна ı yele Tacaa ке сələмугу sı ı waası-ı на ı polo lokotulonaa kiг. ¹³ Мрúгú Asa сəрə ı kawuləгə пəнəгə нулє на кулүмəгə нгəгкə тaa. ¹⁴ ıлєна пə pimi-ı ı пəлаəг wei ı ka hula Tafiiti ıcate тaa тə ı тaa лєгкү тaa. Paa twa ку тaa кє тulaalunaa пəгəлє кє, ısu тulaalv lataa lakугу тə. Na пə wə тulaalunaa тəтəгə сəсəм ке ı лəгəгə тəə.

17

Sosafati kawuləгə на ı тəмлє kupante

¹ Мрúгú Yuta wulav Asa пəгəlv Sosafati тəгə kawuləгə ке ı caa lonte на ı нгəсı ı kawuləгə ке лсєгєл нгəмə тəə. ² ıлєна ı su yoolaa kpeka ке Yuta koloosi acalєє тəна тaa. Na ı kawuləгə acalєє nna ı caa Asa ka лєєка ıfəlayim нгəмə тə a тaa тəтə. ³ Tacaa ka we Sosafati waalı кє. Mpi тə, Sosafati тəмə ı cəсə Tafiiti ıkpatє тaa кє ı kawuləгə канцаалəгə кє, ı ta laa тугу Paalı. ⁴ Ama ı caala ı тəгı sı ı nyı ı cəсə Tafiiti ısə luyı нгəнтү, на ı тəкı ı kiг. ı ta кєєна лсєгєл awulaa. ⁵ ıлєна Tacaa la на Sosafati kawuləгə la тəг на Yuta нгəмə haaki куцəг, на ı svı тəг ке teu на teeli. ⁶ Na Sosafati лəглє hєєна ısə тəмлє lapu на ı kpiisi Yuta kawuləгə тaa кє тəкəтəлєнаа на пə туг.

⁷ Мрúгú ı kusa ı akewenaa сəсaa ке ı kawuləгə пəнəгə тоoso нгəгкə тaa, на ı tili-we sı пə сєгєсı Yuta acalєє гəлаа ке ısə kiг. Tillaa мрє pa həла нтє Pєni-Hayılı, на Opatiya, на Sakalı, на Netaneyєлı, на Mikaya. ⁸ Na Lefii нгəмə пəгəлəгəфєл naanwə sı-wє. Pєлє pa həла нтє Semaya, на Netaniya, на Sepatiya, на Asayєєлı, на Semilaməti, на Yonataг, на Atoniya, на Topiya, на Topı-Atoniya. Na кəтəлаа naalє, ılisama на Yolam. ⁹ Мрúгú pa kpenna Tacaa kiiu takəлəгə на пə cəə Yuta acalєє на пə сєгєсı ıcate гəлаа тəна.

Sosafati тəг

¹⁰ Мрúгú Tacaa сəгəнтү kpa piitimnaa мрə pa cəəна Yuta тə pa kawulası тəнəгə сəсəм. ıлє pa ta yoonə Sosafati. ¹¹ Haləна Filiisi нгəмə ha-ı куцəг на пə felı-ı lampuu ке liyitee. Laalupunaa ná kəна-ı ıwaəг ке iyisi naatosompəгəлəгə на nasətosə на nunwə (7700), на пəгтүлүг ке мрү тəтə.

¹² Мрúгú Sosafati тəг сəсaa на пə puki. Sosafati гəмə Yuta тaa кє acalєє на тəгəнəсı тəsulє. ¹³ Na ı wєєна wontu ке сəсəм ке Yuta acalєє тaa. Na ı yoolaa тaa yoolaa ке Yosalem тaa. ¹⁴ Pєлє pa kpeka нтə на пə кєєсəна pa lulүг. Yuta kpekəлє тaa сəсaa нтє yoolaa тaa yoolaa iyisi гəмүнүгү на nunwə (300000) нгүгү тү Atəна. ¹⁵ Atəна waalı кє yoolaa iyisi гəмүнүгү на nunaasa (280000) нгүгү тү Yohanəг. ¹⁶ Na yoolaa iyisi гəмүнүгү (200000) нгүгү тү Sikəлı пəгəlv Amasiya. Amasiya сəəлəна на ı svı Tacaa тəмлє тaa. ¹⁷ Pencameє kpekəлє тaa кє yoolaa тaa yoolaa тəтəлаа iyisi гəмүнүгү (200000) нгүгү тү Iliyata. ¹⁸ Iliyata waalı нгəг нтє yoou wontu тəкəлаа iyisi nunwə на nunaasa (180000) нгүгү тү Yosapatı. ¹⁹ Mpa paa кє wulav yoolaa ке Yosalem тaa тəгəлє. Na пə сəсəсəна мрə ı ka sı koloosi acalєє тaa кє ı kawuləгə тəна тaa тə.

18

*Sosafati на Akarı pa нəгə кулүмəгə lapu
(Awulaa I 22:1-4)*

¹ Wulav Sosafati ka svı тəг кє на ı wєна teeli. Мрúгú ı caa ı пəгəlv кє лсєгєл wulav Akarı пєєлə ке alv. ² Pısi cəəwə пəсə, ıлєна Sosafati polo Akarı тєгє Samalii. Мрúгú Akarı куwə hєєг на naəг ке tuutuuma sı ı saakəна ı на ı waalı нгəмə. Pə waalı кє ı kaana Sosafati sı ı сəсı ı тəə на пə polo пə yoonə Laməti ıcate ке Kalaati. ³ лсєгєл wulav Akarı сələмə Yuta wulav Sosafati sı: Tə polo на тə yoonə Laməti ке Kalaati.

ıлєна Sosafati cə Akarı sı: Ma na-г тə кє кулүм кє мєє. Ye нгə гəлаа кулаа, ma нгəмə сəəlv puwəгə.

Ἰσῶ κυγῶγῶττυ τελεσῶλαα πῶρῶτυναα
(*Awulaa* I 22:5-12)

⁴ Paa na mpv, ulena Sosafati si: Pῶσι Tacaa na pῶcῶ.

⁵ Mpyyule lseyeli wulav kota i Ἰσῶ κυγῶγῶττυ τελεσῶλαα. Pa we yulonyῶῆ nasῶle (400) ke mpv. Na í pῶσι-we si: Pῶ wee si tῶ polo tῶ leeki Lamῶti icate ke Kalaati yaa tῶ yele? Ntena pele si: Í polo, Tacaa ká tῶ-teye nyá niῆ taa.

⁶ Paa na mpv Sosafati ta nyῶlo-ti. Ulena í pῶσι si: Pῶ ta kaasi Ἰσῶ κυγῶγῶττυ τελεσῶλο wei i ka γῶγῶtῶna-tyy Tacaa tῶ? ⁷ Ntena Akari si: Ee, Imῶla pῶyalv Miseen wee yaa. Ama maa caaki-i ké. Isayatu ke i heeliyi-m tam.

Ntena Sosafati ma kapuka si: Paa γῶγῶtῶyi Ἰσῶ κυγῶγῶττυ τελεσῶλο ke mpv.

⁸ Μῦγῶ Akari yaa kawulaya tῶyaya tῶmle ty nῶῶlo, na í tili-i si: Polo ní yaa Miseen ke lῶῆ.

⁹ Awulaa mpe pa naale pa suu pa kawulaya wontu ké na pá caya pa kpelasi tῶo ké Samalii tῶm tῶhῶle cῶlo, na Ἰσῶ κυγῶγῶττυ τελεσῶλαα kpaalῶyi pa tῶmnaa. ¹⁰ Μῦγῶ Kenana pῶyalv wei pa yaakaya si Sitekiya tῶ í ké pa taa lelῶ ké. Inu i ka lupina i tῶyi nyῶῶlyῶῆ hῶῆ na í tῶῆ si: Hῶῆ une i hulῶῶna tῶῆ wei n ká kῶlῶna Silii yoolaa tῶ.

¹¹ Μῦγῶ Ἰσῶ κυγῶγῶττυ τελεσῶλαα lelῶa ná γῶγῶtῶ tῶm kulῶmtv nti tῶtῶ si: Tá caa, polo ní leeki Lamῶti icate ke Kalaati. Tacaa ká tῶ-teye nyá niῆ taa ké na ní pῶsi-te.

Miseen kpaalῶyv ke Akari kpisuyu
(*Awulaa* I 22:13-28)

¹² Μῦγῶ tillu wei i pola Miseen waali tῶ i heela-i si: Ἰσῶ κυγῶγῶττυ τελεσῶλαα tῶna krentaa ké na pá heeli wulav si i ká la aka. Pῶ tῶo tῶ, nyana-we í krenti nῶῶ.

¹³ Ntena Miseen si: Ma tuuna Tacaa si nti ma Ἰσῶ caa tῶῶ maa γῶγῶti.

¹⁴ Miseen tala wulav kiῆ, ulena wulav pῶσι-i si: Miseen, tῶ polo na tῶ leeki Lamῶti icate, yaa má taa polo? Ntena Miseen si: Ma ta tῶῆ-me se. Í polo. Tacaa ká ty-teye mῶ niῆ taa ké.

¹⁵ Mpyyule wulav si: Aweye n suwa si í pῶlῶyi-ῆ na pῶcῶ ní telῶsῶyi-m tῶm nti Tacaa heela-ῆ tῶ?

¹⁶ Ntena Miseen si:

Ma nawa lseyeli yoolaa yawa yem
ké pῶῆ taa, isu heeῆ wei i feina tiikilu tῶ.

Ulena Tacaa γῶγῶti si, pa feina wulav.

Paa wei í kpe.

¹⁷ Kelenā Akari pῶsῶna Sosafati tῶo si: Ntῶῆ maa heela-ῆ si isayatu tike ke i heeliyi-m tam?

¹⁸ Μῦγῶ Miseen tasaa si: Tῶv, í nu Tacaa tῶm. Ma ná-i na í caya i kawulaya kumte tῶo. Na isῶtaa tillaa sῶῆaa na pá ty-i hekv. ¹⁹ Μῦγῶ i pῶsa-we si: Awe ká polo na í tysi lseyeli wulav Akari si í leeki Lamῶti icate na pá kv-i? Ine si i nyῶntv ntῶ. Ine ílé si i nyῶntv ntῶ. ²⁰ Mpyyule feesuyu nakuli kv kulaa si ῆkv ku polo. Tacaa si: Isῶnaya n ká la? ²¹ Mpyyule si, ῆkv ku tῶ Akari Ἰσῶ κυγῶγῶττυ τελεσῶλαα taa ké pῶρῶtv. Tacaa si: Tῶv, polo na ní lá mpv. ²² Ulena Miseen tasa si: Ntῶῶle, Tacaa yelina si pá tῶ nyá Ἰσῶ κυγῶγῶττυ τελεσῶλαα taa ké pῶρῶtv. Tῶfῶ, mpusi ké i caa i kῶna-ῆ.

²³ Tῶnaxale Sitekiya kῶtῶna Miseen na í mari-i kataῆa na í pῶσι-i si: Tacaa Feesuyu luna ma taa na kῶ heeli-ῆ yaa?

²⁴ Mpyyule Miseen si: Kuyaku ῆkv n ká se na ní ῆmeli nyá naῆ lῶkῶtῶlῶkaya taa ile, kuyaku ῆkuyule n ká tisi.

²⁵ Ulena Akari tῶ i tῶmle nyῶma si: Í kpa Miseen na í cela icate nyuyv ty Amῶῆ, na wulav pῶyalv Yowasi. ²⁶ Í heeli-we si pá ty-i salῶka na pá haaki-i potopoto hῶῶliya na lῶm. Na halῶna má kῶnna tῶyoolle na alaafῶya.

²⁷ Mpyyule Miseen cῶ-i si: Ye n kῶmna alaafῶya, ile pῶ taya Tacaa heelina-m tῶm si má γῶγῶti.

Wulav Akarɪ sɛm ke yooɔ taa
(*Awulaa I 22:29-40*)

²⁸ M̀p̀ỳg̀ỳ lseɣeli wulav Akarɪ na Yuta nyɛɣ Sosafatɪ pa pola Kalaatɪ tetu ɪcate Lamɔtɪ ke yoonav. ²⁹ Ulena Akarɪ tɔ Sosafatɪ sɪ: Ma yusɛɣɪ ma tɪ na m̀a polo yooɔ. Ama nyaa suu nýa kawulaya wontu.

Ulena Akarɪ la mpv. ³⁰ Pɛyele Siliɪ wulav ka heela ɪ yooɔ keekenaɔ nyuɣu nyɛma sɪ p̀a taa paasɛna yoolaa sɛkpema yaa sɔsaa. Ama p̀a p̀eeki lseɣeli wulav.

³¹ Pɛ tɔɔ kɛ waatu wei Siliɪ yoolaa nyuɣu nyɛma mpe pa ǹa Sosafatɪ, ulena p̀a hɔv pa taa sɪ lseɣeli wulav. Na p̀a tamɪ-ɪ sɪ pa yookina-ɪ. Ama Sosafatɪ yaa lɔɔ sɪ ɪ yarɪ-ɪ. Na lɔɔ Tacaa waasɪ-ɪ na ɪ yele na kolontunaa mɛli. ³² Kolontunaa cekɛnaɔ sɪ p̀a taya Akarɪ, ulena p̀a mɛli.

³³ M̀p̀ỳg̀ỳ Siliɪ tu nɔɣɔlv ɪ t́ nyɛmle ke yem, na t́ yaya Akarɪ ke timpi taa ɪ yooɔ toko fɛɛ-ɪ tɔ. Ulena ɪ t́ ɪ keeke saalv sɪ: Kee na tɔ mɛli p̀a hika-m.

³⁴ Ama kuyaku ŋku yooɔ lapa toŋ kɛ. M̀p̀ỳg̀ỳ lseɣeli wulav sɛɣa lɔɔ kɛ ɪ keeke taa, halɛna taanaya. Na Siliɪ yoolaa nyɛnɛɣɪ mpv. Ilim tukaya, ulena wulav hee.

19

Sosafatɪ kpawa huɔlaa ke Yuta taa

¹ M̀p̀ỳg̀ỳ Yuta wulav Sosafatɪ kpema ɪ te Yosalem na aldaɣaya. ² Ulena Hanani pɛyalv Yehu wei ɪ kɛ lɔɔ kuyɔɣɔtutu telɔsulv tɔ, ɪ polo ɪ sɛɣuɣu na ɪ p̀ɔɔsɪ-ɪ sɪ: Pepe tɔɔ kɛ n polaa sɪ n sɛɣna yulv isayav? Paa sɔlɛɣɪ wei u caaki Tacaa tɔ se. N lapa mpv tɔ lɔɔ taa kpana-ŋ kɛ. ³ Paa na mpv n lapa teu ke timpi n kpiisa tuŋ ke tetu taa tɔ. Pɛyele n ha nýa tɛɣɪ lɔɔ luɣu nyɛntv tɛɣuɣu taa.

⁴ Pɛ kpayav waatu unɪ tɔ, Yosalem taa kɛ Sosafatɪ saalaa. ɪ ta mɛli lseɣeli. M̀p̀ỳg̀ỳ Sosafatɪ cɔɔ tetu taa kɛ p̀a kpayav Pɛsepa, na Ifalayim pulasɪ hɔɣɔlvu taa tɔ, sɪ ɪ mɛlɔɣɛna Yuta nyɛma ke pa caanaɔ lɔɔ Tacaa kiŋ. ⁵ Ulena ɪ kpa huɔlaa ke Yuta kawulaya koloosi acalɛɛ tɛna taa. ⁶ Ulena ɪ heeli-we sɪ: ɪ la laakali na mɔ tɛmle. Mpi tɔ, p̀a taya yɛlaa tɔɔ kɛ ɪ huɔki mɔ huɔle. Ama lɔɔ tɔɔ kɛ. ɪ mayamaɣa ɪ k̀a weɛ mɔ waali kɛ p̀a taa. ⁷ Mpv tɔ, ɪ nyana Tacaa ke sɔsɛm na ɪ feŋ mɔ tɛmle tɔɔ. Mpi tɔ, Tacaa lɔɔ lanle u heekɛna mpi p̀a ta siyisi tɔ, yaa yɛlaa faɣasuvu yaa kucɔɔv muɣu na tampana tɔɔ takuvu.

⁸ M̀p̀ỳg̀ỳ Sosafatɪ tasa kpav ke Lefii nyɛma, na kɔtɛlaa, na lseɣeli lɔlvɛ nyɛɔɣ nyɛma ke Yosalem taa sɪ p̀a huɔki yɛlaa tɔmnaɔ na Tacaa hɛte taa. Na p̀a tayanɛɣɪ ɪcate yɛlaa yooŋ. ⁹ Ulena ɪ tɔ-we sɪ: Pɛ weɛ kɛ sɪ ɪ nyarɣna Tacaa ke teu, na ɪ laki p̀a tɛna tɔcɔvɛɣ na luɣu kulɔmvuɣu. ¹⁰ Ye mɔ nyɛma mpa pa we acalɛɛ taa tɔ pa kɛna-mɛɣɛ tɔm sɔsɔntv. lɔɔ yulvkvle yaa yooɔ tɔm, na p̀a kɛ kiiu, yaa kusɛsɔtu, yaa kutɔtutu, yaa kulapɔtɔnaɔ wakɔlvu tɔm. Ule ɪ kilisi-weɣɛ-tɪ. Ule mɔ na-we mɔ tɔm kaa sɛna Tacaa, na ɪlɛ ɪ mu-me na p̀aáná. ¹¹ Kɔtulv sɔsɔ Amaliya k̀a feŋiɣina mɔ lɔɔ sɛɛv tɛma tɛna tɔɔ. Na lɛmayeli pɛyalv Sepatiya wei ɪ kɛ Yuta kawulaya nyuɣu tv tɔ, ɪlɛ ɪ feŋiɣi mɔ tɔɔ kɛ tetu tɔkuvu tɔm taa. Ye p̀a kaasa Lefii nyɛma, ulɛ peɣɣɛle huɔle tɛma lataa. ɪ kaasɪ mɔ tɪ na tɛmle. Tacaa we kupantv lataa waali kɛ.

20

Kolontu yoonav ke Yuta nyɛma, Sosafatɪ sɛlɛmvuɣu

¹ Pɛle p̀a waali kɛ Mowavv nyɛma, na Amoni nyɛma, na Meuni nyɛma lelɛ pa kulaa sɪ pa yookina Sosafatɪ. ² M̀p̀ỳg̀ỳ pa heela wulav sɪ: Yoolaa tuutuuma luna ltɔm tetu taa kɛ teŋku kusɛpv kɛŋkɛŋ taa, na p̀a kɛŋ nýa waali. Pa we Hasasɔŋ-Tamaa timpi pa yaa sɪ Aŋ-Ketii tɔ.

³ Sɔɣɔntv pu Sosafatɪ, ulena ɪ t́ Yuta kawulaya yɛlaa tɛnaya nɔhɔkɔtv sɪ ɪ yɔɣɔtɛɣɛna Tacaa. ⁴ M̀p̀ỳg̀ỳ tetu tɛna taa acalɛɛ kotaa sɪ pa wiina Tacaa sɪ ɪ sɛna-we. ⁵ Ulena Sosafatɪ na Yosalem nyɛma, na Yuta nyɛma lelɛ pa koti lɔɔ tɛsɛle taya kɔfalaya tɔɔ. ⁶ Ulena Sosafatɪ sɛlɛmɪ lɔɔ sɪ: Hai, t́ cɔsɛnaɔ lɔɔ Tacaa wei nýa n tɔki kawulaya ke ɪsɔtaa, na

n ti piitimnaa tɛna tɔ. Nyayale toŋ tu na pɛsɛlv. Nɔɔɔlv u pɛsɛɣi na ɨ sɛŋ nyá isentaa. ⁷ Ta lɔɔ nyá, nyá tɔɔɔnna tetv tɛnɛ tɔ yɛlaa, na ɨ ha-tɔɣi nyá taapalu Apɛlaham lɔlvɔɣu nyɛma taɣa tam tɔɔ. ⁸ Na tá cɔsɔnaa caɣa tɔ taa, na pá ɣmá-ŋ kutuluɣu na pá tɔ si: ⁹ Ye isɩ n hɔma tá ŋkraŋɔɣu, na wahala nɔɔɔlv, isɩ yooɩ, yaa yɔlvkɔsɛku, yaa nyɔɔɔsi, tu kɔɔ tɔ sɛŋ kutuluɣu kɔnɛ kv kiŋ ke nyá isentaa. Mpi tɔ, nyá hɛtɛ wɛ kv taa kɛ. Tu yaa-ŋ ta laŋwakɛlle taa si ɨ waasi-tv. Ulena nyaa nu na ɨ waasi-tv. ¹⁰ Tɔv, nɔɔnɔɔ nyɛni isɛna Amoni nyɛma, na Mowarv nyɛma, na ltɔm nyɛma, yookuyuna-tv tɔ. Pɛyɛle waatu wei tá cɔsɔnaa lu Icipiti tɔ n kisina-wɛ si pá taa fayana piitimnaa mpɛ pa tetvnaa taa. Ulena pɛle pá kɛɛ na pá yɛle-wɛɣɛ kvɔɣu. ¹¹ Ama tá kvɔɔɔ pɛsa ikpatɛle. Pɛle pa tɔɔɔnɔɔ-tvɔɣu tetv nti n ha-tv tɔ tɔ taa. ¹² Tacaa lɔɔ, hɔ pa ŋkraŋɔɣu. Tɔ kɛ acamaa ke kolontunaa tuutuuma inɛ ɨ isentaa kɛ. Tɔ ta nyi isɛna tɔ la tɔ. Pɔ tɔ kɛ tɔ kɛesa isɛ na nyá tɔɔ.

¹³ Yuta nyɛma tɛna, na pa alaa na pa piya paa sɛŋna lɔɔ tɛsɛle kiŋ.

Yuta nyɛma akaitv

¹⁴ Ḿpɔ́yú Tacaa Feesuyu kolɛna Lefii tv Sakali pɛyalv Yasiyɛli ke samaa taa tɛna. Sakali inɩ ɨ caa kɛle Penaya. Penaya caa kɛle Yeyɛli. Yeyɛli caa kɛle Asafi lɔlvɔɣu tv Mataniya. ¹⁵ Ntɛna Yasiyɛli yɔɔɔtɛna nɔɔɔ sɔsɔɣa si: Yuta na Yosalem yɛlaa mɛ, ɨ tɔ ŋkraŋɛ ke teu. Ulena pɔ tu kɛlɛna wulav Sosafati nyá. Tacaa si, ɨ taa nyá. Pɛcɔ yoolaa tuutuuma inɛ ɨ tɔm ɨ taa la-mɛɣɛ sɔɔɔntv. Pɔ taɣa mɔ tɔm ke yooɩ ŋkv. Ama Tacaa nyɛntv kɛ. ¹⁶ Cele ɨ ká polo mɔ kolontunaa tɔɔ. Pa tɔŋna ntɛɣɛ krau na yaayɛnaa mpaav. ɨ ká suli-wɛɣɛ tetɛkɛle nyɔɣu ke Yeluwɛli wulaya tetv kiŋ. ¹⁷ Yuta na Yosalem yɛlaa mɛ, ɨ kaa nɔki mɔ kolontunaa mpɛ pa yoonav. Mu sɛŋ mɔ tɛsɛŋle. ɨ ká ná isɛna maa waasi-mɛ tɔ. ɨ taa nyá. Pɛcɔ sɔɔɔntv ɨ taa la-mɛ. Cele ɨ polo pa tɔɔ, maa wɛɛ mɔ waali.

¹⁸ Ḿpɔ́yú Sosafati hɛnta Tacaa ke atɛ. Na Yuta na Yosalem yɛlaa náá hɛnti mpv tɔtɔ, na pá sɛɛ lɔɔ. ¹⁹ Pɔ waali kɛ Lefii lɔlvɔɣu nyɛma Kehati na Kolee pa kulaa na pá sá lɛɣɛli lɔɔ Tacaa na nɔɔsi sɔsɔɔnsi.

²⁰ Tɛv fema tanɔŋ tɛɛ, ulɛna pá tɔ pa tɛnɔɣa Tekɔwa wulaya tetv mpaav. Pa tɛɛkaɣa, ulɛna Sosafati tɔ-wɛ si: Yuta na Yosalem nyɛma mɛ, ɨ ke ŋkraŋɛ. ɨ la mɔ lɔɔ Tacaa na ɨ kvɔɔɔtɔtv telɛsɛlaa ke naani. ɨ nyɔɔ toŋ, na ɨ lá akanaa.

²¹ Ḿpɔ́yú Sosafati na samaa pa kpɛntaa na pá telɛsi yonyoolaa ke yoolaa nɔɔɔ tɔɔ. Na pá saŋ Tacaa lɔɔ na yontu si: ɨ sa Tacaa, ɨ sɔɔlvɔɣu fɛi tɛnɔɣa.

²² Pa kraɣa yontu ntɔɣi mpv, ulɛna Tacaa tisi acufu ke Amoni nyɛma, na Mowarv nyɛma, na ltɔm nyɛma, mpa inɩ paa pukaya Yuta nyɛma yoonav tɔ pa hɛkv taa. Na pá kú tɛmɔɣa pa taa pa tike. ²³ Amoni nyɛma na Mowarv nyɛma ná kula ltɔm nyɛma tɔɔ kɛ na pá kv-wɛ tɛcaɣacaɣa. Pɔ waali kɛ pa kú tɛmɔɣa sɔsɔm. ²⁴ Waatu wei Yuta nyɛma kra tontɔŋle tɔɔ timpi pa loosiɣi wulaya tetv tɔ. Ulena pá nyɛnna pa kolontunaa tɔɔ. Ama sɛtaa tike ke pa nawa na pá selɛtaa. Paa kvlvɔm ɨ ta fiti. ²⁵ Ḿpɔ́yú Sosafati na ɨ yɛlaa pa nika kolontunaa tɔla ke kuuu ke tuutuuma, na wenav, na wontu kususuuu, na liɣitee nyɛm. Pu kɛla tɔɔv, ulɛ kvɛɛŋ toosoyɔ pa kuuwa, pa ta tu tɛm.

²⁶ Ulena pá koti kvɔaku liɣiti nyɛŋkv wule ke Pelaka kvpantv tɔkoolle tetɛkɛle taa. Mpi tɔ, tɛnɔɣa pa koola Tacaa ke kvpantv. Ulena pá ha lonte ntɛɣɛ hɛtɛ si kvpantv kooluɣu tetɛkɛle, na pá yaaki-tɛɣɛ ḿpɔ́yú halɛna saŋa. ²⁷ Ḿpɔ́yú Yosalem nyɛma na Yuta nyɛma lelɛaa, na pa nyɔɣu tv Sosafati pa tɔ mpaav, na pá mɛli Yosalem na laŋhvlɔmle. Pɔ taɣa pulv tɔɔ, Tacaa yapa-wɛɣɛ pa kolontunaa niŋ taa kɛ. ²⁸ Ḿpɔ́yú pa svv ɨcatɛ na cɛmɛŋ na saŋkunaa na akantɛɛ haŋaa. Na pá polo Tacaa tɛsɛle taa.

²⁹ Waatu wei piitim lɛmpɩ nyɛma lelɛaa nuwa si Tacaa lɔɔ yoonaa lɛɣɛli nyɛma kolontunaa. Ulena ɨ tɔm kra pa tɛnɔɣa sɔɔɔntv. ³⁰ Ulena Sosafati tɔɔɔ ɨ kawulaya tɛpamm. Mpi tɔ, lɔɔ ka yɛlaa kɛ na tetv tɛna hɛɛsi.

Sosafati kawulaya tɛnɔɣa
(Awulaa I 22:41-51)

³¹ M̄p̄ȳȳ Yuta wulav Sosafatı təȳə kawulaya ke ı l̄l̄v̄ȳv̄ p̄usı hiu na naan̄wa na kakpası nȳə̄ka taa. Yosalem ıcate taa k̄e ı t̄ȳa kawulaya ke p̄usı hiu na kakpası. ı too kele Sili p̄ēl̄ə Asupa. ³² ı t̄ənt̄e ka siyisaa k̄e, na ı t̄əȳəȳı ı caa Asa ıkpate na ı lakı mpi Tacaa caaki t̄ə. ³³ Ama ı ta wak̄əli t̄ək̄ət̄ələnaa. P̄ə t̄ə k̄e ı ȳəlaa l̄əsaɣa taa sv̄v̄ l̄ə ısu pa caanaa. ³⁴ Pa keesa Sosafatı t̄əm kancaalaya, na t̄ə t̄ənaya ke Hanani p̄əyalv̄ Yehu tak̄əlaya taa. Nkeɣe pa s̄əta l̄əȳel̄ı awulaa tak̄əlaya taa.

³⁵ M̄p̄ȳȳ Yuta wulav Sosafatı na l̄əȳel̄ı wulav ısaɣav Ahasiya pa k̄p̄əntaa. ³⁶ ılena p̄á mayası na p̄á saaki k̄p̄ul̄əȳ ke l̄ısiȳəȳ-kep̄e tees̄əȳ taa. Na p̄á pukina-ı pooluɣ. ³⁷ Ama Malesa tv̄ Totafa p̄əyalv̄ l̄ə k̄uȳəɣ̄ət̄v̄ tel̄əs̄v̄l̄v̄ ıliyesee heela Sosafatı sı: Timpi n k̄p̄ənt̄əna Ahasiya t̄ə, Tacaa k̄á wak̄əli mpi n lapa t̄ə.

ılena l̄vm̄ t̄əȳə k̄p̄ul̄əȳ ınȳəȳı tampana, ı ta tala tiili.

21

¹ Waatv̄ wei Sosafatı s̄əpa, ılena p̄á pimi-ı pa t̄əȳaya p̄əlaav taa k̄e Tafiiti t̄e. Na ı p̄əyalv̄ Solam l̄eeti ı lonte.

Solam kawulaya
(Awulaa II 8:16-24)

² Solam ka wena newaa mpa ı na-we pa kaa caa kulvm̄ t̄əȳə. Pa həla nt̄e Asaliya, na Yehiyeli, na Sakalı, na Asaliyahu, na Mikayeli, na Sefatiya. ³ Pa caa ka ha-weɣe wena ke s̄əs̄əm k̄e. Paa liɣitee, paa w̄la, na liɣitee wontunaa. ılena ı tv̄-weɣe Yuta acal̄e feɣuȳu. Na ı k̄pa pa taalv̄ Solam sı ı l̄eeti ı lonte ke kawulaya t̄əȳəv̄ taa.

⁴ P̄ə k̄əma na kawulaya sv̄v̄ Solam niȳ taa k̄e teu na ı k̄á lila, ılena ı k̄ú ı newaa t̄əna, na ı waalı nȳəma l̄ela ke kawulaya taa. ⁵ Waatv̄ wei ı t̄əȳa kawulaya t̄ə, ı p̄usı w̄e hiu na naan̄wa na naale. Na ı caya ka taa k̄e p̄usı p̄əlefei naan̄wa k̄e Yosalem taa. ⁶ M̄p̄ȳȳ ı t̄əma ısaɣatv̄ taa k̄e teitei ısu l̄əȳel̄ı awulaa, Akarı na ı l̄l̄v̄ȳv̄ nȳəma. Mpi t̄ə, Akarı p̄ēl̄ə ke ı ka t̄əkaa. Solam lapa mpi p̄ə ta maya Tacaa t̄ə. ⁷ Paa na mpv̄ t̄ə, Tacaa ta s̄əli sı ı k̄piisi Tafiiti l̄l̄v̄ȳv̄ nȳəma. P̄ə t̄əȳa p̄v̄l̄v̄, l̄ə na Tafiiti paa p̄eela n̄əs̄ı k̄e sı ı l̄l̄v̄ȳv̄ nȳəma k̄á t̄ək̄əna kawulaya k̄e tam t̄ə k̄e Yosalem.

⁸ Yuta wulav Solam ıni ı waatv̄ taa k̄e lt̄əm nȳəma kula ı t̄ə, na p̄á k̄pa pa t̄əȳı pa wulav. ⁹ M̄p̄ȳȳ Solam k̄p̄aya ı yoolaa s̄əs̄aa, na ı yoo keekenaa t̄əna na p̄á tii lt̄əm nȳəma mpa paa tama-weɣe kotaya t̄ə pa t̄ə, na p̄á k̄əli-we. ¹⁰ P̄ə k̄p̄aȳav̄ kuyaku ɣku t̄əȳə lt̄əm nȳəma c̄əpa Yuta nȳəma, na p̄á c̄ayana pa ti.

M̄p̄ȳȳ Lipina ıcate ná kisa cei t̄ət̄əȳə waatv̄ ıni ı taa. Na p̄á fiti Solam niȳ taa. Mpi t̄ə, Solam ka kisa ı c̄əs̄ənaa l̄ə Tacaa ke nunav̄ t̄əȳə p̄ə lapa mpv̄. ¹¹ Solam ka ɣmawa tuɣ t̄ək̄ət̄ələnaa ke Yuta p̄əȳ taa k̄e. Mp̄v̄ p̄ə tusina Yuta na Yosalem p̄ə ȳəlaa na p̄á l̄ə l̄ə na p̄á laaki paa tv̄ȳv̄ ɣku.

¹² M̄p̄ȳȳ kuyaku nakv̄li l̄ə kuȳəɣ̄ət̄v̄ tel̄əs̄v̄l̄v̄ ılii ɣmaa Solam ke tak̄əlaya sı: Nȳá c̄əs̄ə Tafiiti l̄ə Tacaa ȳəɣ̄ət̄aa sı, n ta t̄əȳ nȳá caa Sosafatı na ı caa Asa mpa pa k̄e Yuta awulaa t̄ə pa ıkpate. ¹³ Halı n m̄əlaa k̄e na ı k̄p̄aya l̄əȳel̄ı awulaa yaasi. Na ı k̄v̄sı Yuta na Yosalem p̄ə ȳəlaa k̄unyulv̄ȳv̄, na p̄á kees̄əna tuɣ t̄ə, ısu Akarı l̄l̄v̄ȳv̄ nȳəma. Haləna ı k̄ú nȳá newaa. P̄éc̄ə p̄ele p̄á k̄əla-ɣ teu. ¹⁴ P̄ə t̄ə k̄e Tacaa k̄á tv̄ nȳá ȳəlaa na nȳá p̄əyalaa na nȳá alaa na nȳá nȳəm t̄ənaya wahala s̄əs̄ə. ¹⁵ Lotu kut̄əȳ ısaɣav̄ nak̄l̄əȳı ı k̄á t̄ó nȳá mayamaya. Na k̄ú s̄əs̄əȳı paa kuyaku ɣku. Haləna nȳá taa lotu lu.

¹⁶ M̄p̄ȳȳ Tacaa tula Filiisi nȳəma na Laalupunaa mpa pa c̄əna l̄tiȳopii nȳəma t̄ə, na p̄á yooa Solam. ¹⁷ Na p̄á sv̄v̄ Yuta, na p̄á kuu p̄ə t̄əna mpi p̄ı w̄e kawulaya t̄əȳaya taa t̄ə. Na p̄á k̄pa wulav piya na ı alaa ke yomaa. ı p̄əȳaya s̄əkp̄elaya Ahasiya tike ke p̄ə s̄əwa.

¹⁸ P̄əle p̄ə waalı k̄e Tacaa t̄ú Solam ke lotu kut̄əȳ ɣku kv̄ fei waav̄ t̄ə. ¹⁹ P̄usı sika ısu naale ke mpv̄, ılena ı kut̄əȳ ɣku k̄ú yası ı lotu na t̄é lu, na ı s̄əna w̄usası s̄əs̄ənsı. Ama ı ȳəlaa ta w̄ə ı l̄əȳaya wule ke tulaalv̄naa, ısu pa lapv̄ ı c̄əs̄ənaa t̄ə.

²⁰ Solam lɔlɔyɔ pusi hiu na naanɔwa na naale nyɛŋka ke ɪ tɔɔɔna kawulaya. Yosalem taa kɛ ɪ tɔɔɔ ɪ kawulaya ke pusi pɛlefɛi naanɔwa. Waatu wei Solam sɛpa tɔ nɔɔɔlɔ ta wii-ɪ. Tafiiti tɛyɛ pa pima-ɪ. ɪlɛ pɛ taya kawulaya pɛlaav taa.

22

Ahasiya kawulaya

(*Awulaa II 8:25-29; 9:27-29*)

¹ Mɔrɔyɔ Yosalem nyɛma kra Solam pɛyalɔ sɛkpɛlu Ahasiya ke kawulaya na pɛ lɛɛti ɪ caa lonte taa. Pɛ taya pɔlv, Laalupunaa kpekɛle natɛli tu sɔbɔ Yuta yoolaa tɛyɛ, na pɛ kɔ Ahasiya taalɔnaa tɛna. Pɛ tɔɔ kɛ Ahasiya hika kawulaya na ɪ tɔɔɔ. ² Ahasiya lɔlɔyɔ pɛnaya hiu nyɛŋka taa kɛ ɪ tɔɔɔ kawulaya ke Yosalem ke pɛnaya kɔlvmaya. ɪ too ka kɛ Omili lɔlɔyɔ tu kɛ. Pa yaaki-ɪ si Atalii. ³ Mɔrɔyɔ Ahasiya tɔma tɔntɛ isayale ke teitei isɪ Akarɪ lɔlɔyɔ nyɛma. Mpi tɔ, ɪ too tasayana-ɪ layatu isayatu nti. ⁴ ɪlɛna ɪ la mpi pɛ ta maya Tacaa tɔɔ teitei, isɪ Akarɪ lɔlɔyɔ nyɛma. Mpi tɔ, mɛ paa kena Ahasiya layatu tasɛlaa ke ɪ caa sɛm waali si pɛ tɔsi-ɪ. ⁵ Halɛna pɛ tasa-ɪ layatu si, ɪ polo ɪ sɔɔsi Akarɪ pɛyalɔ Solam wei ɪ kɛ ɪsɛyɛli wulav tɔ ɪ tɔɔ. Na pɛ yoona Silii wulav Asayɛli ke Lamɔti icate taa kɛ Kalaaɪ tɛtu taa. Yoou ŋku ku taa kɛ Silii nyɛma yaya Solam. ⁶ ɪlɛna ɪ mɛli Sisilee si pɛ lapɪ-ɪ kɔɔlɛ. ɪlɛna Yuta wulav Ahasiya polo ɪ alaafɛya nav. Mpi tɔ, ɪ salɛmayaa kɛ.

⁷ Mɔrɔyɔ Tacaa lapa na Solam alaafɛya nav mpi pɛ kɔna Ahasiya ke sɛm. ɪ tala kɛkɛpaa, ɪlɛna ɪ na Solam pɛ polo Nimsi pɛyalɔ Yehu kiŋ. Pɛyɛle Tacaa ka tɛma ɪlɛyɛ kawulaya kɛpav kɛ na ɪ tu-ɪ si ɪ ku Akarɪ lɔlɔyɔ nyɛma tɛna. ⁸ Mɔrɔyɔ Yehu sula Ahasiya taalɔ piya mpa pa kɛ Yuta nyɔyɔ nyɛma na pɛ kɛ wulav tɛmlɛ lataa tɔ. Na ɪ kɔ pa tɛna isɪ ɪsɔ ka suw tɔ. ⁹ Pɛ waali kɛ Yehu tilaa na pɛ pɛɛki Ahasiya na pɛ kra-ɪ Samalii timpɪ ɪ ka ŋmɛlaa tɔ na Yehu ku-ɪ. ɪlɛna pɛ pimi-ɪ. Mpi tɔ, ɪ ka kɛ wulav Sosafati wei ɪ nukayana Tacaa na lotu kɔlvmtu tɔ ɪ lɔlɔyɔ tu kɛ.

Ama Ahasiya lɔlɔyɔ tu nɔɔɔlɔ taa mɔna kawulaya tɔɔɔ.

Atalii tɔɔɔ ke kawulaya

(*Awulaa II 11:1-3*)

¹⁰ Waatu wei Ahasiya too Atalii nuwa si ɪ pɛyalɔ sɛpa. ɪlɛna ɪ tu ɪ taa si ɪ kɔ ku Yuta wulav tɛyaya nyɛma tɛna. ¹¹ Pa kukaya wulav nyɛma ke mɛpɔ, ɪlɛna Solam pɛɛlɔ Yosepa, kɔtɔlv Yoyata alɔ, unɪ ɪ kena Ahasiya neu. Mɔrɔyɔ alɔ unɪ ɪ lapa kookali, na ɪ ŋmulɪ ɪ taalɔ pɛyaya Sowasi, na ɪ seena na ɪ ŋmɛsi kɔ na ka nukɔlv ke ɪsɔ tɛsɛɛle naŋ kuhɛntɔyɔ nakɔli ku taa. Atalii ta nyɪ ka tɔɔ. Halɛna kɔ fiti kulaa mɛ. ¹² Mɔrɔyɔ Sowasi na ɪ tɔɔ fɛŋlaa pa saala ɪsɔ tɛsɛɛle taa tɛnaya pusi naatoso. Na Atalii nɔɔ tɔna kawulaya tɔɔɔ.

23

Sowasi kawulaya tɔɔɔ

(*Awulaa II 11:4-20*)

¹ Pɛnaya naatosompɔɔɔlaya nyɛŋka taa kɛ kɔtɔlv Yoyata kaasa ɪ ti, na ɪ nɔ yoolaa sɔsaa, Yelowam pɛyalɔ Asaliya, na Yohanana pɛyalɔ ɪsɛmayɛli, na Opeti pɛyalɔ Asaliya, na Ataya pɛyalɔ Maaseya, na Sikɛli pɛyalɔ ɪlɛsafati. ² Mɔrɔyɔ pane unɪ pa cɔɔ Yuta kawulaya taa kɛ acalɛɛ tɛna taa, na pɛ yaa Lefii nyɛma na ɪsɛyɛli lɔlvɔ nyɔɔŋ nyɛma, na pɛ na-we pɛ polo Yosalem. ³ Yɛlaa mɛ pa tɛna pa kota mɔrɔyɔ ɪsɔ tɛsɛɛle taa, ɪlɛna pɛ kɛntɪ nɔɔ ke wulav tɛm taa, na Yoyata heeli-we si: Pu mɔnaa kɛ isɪ wulav pɛyalɔ Sowasi unɛ ɪ tɔɔɔna kawulaya. ɪsu Tacaa ka suw Tafiiti lɔlvɔ nyɛma tɔɔ tɔ. ⁴ Mɛpɔ tɔ, ɪsɛna ɪ kɔ la tɔɔɔlɔ. Waatu wei kɔtɛlaa na Lefii nyɛma pa suvki ɪsɔ tɛsɛɛle taa kɛ tɛmlɛ lapɔ ke kuyaku kuhɛɛsɔyɔ wule tɔ, ɪ kɔ fayaa yɛlaa ke kɛka tooso kɛ, kɛkɛle kancaalaya nyɛntɛ kɔ taŋ ɪsɔ tɛsɛɛle nɔnɔɔsi. ⁵ Na kɛkɛle naale nyɛntɛ ke kawulaya tɛyaya. Na tooso nyɛntɛ ke Kite nɔnɔɔ. ɪlɛna yɛlaa tɛna nɔɔ sɛna ɪsɔ tɛsɛɛle taya tɔɔ. ⁶ Kɔtɛlaa na Lefii nyɛma pa tike pa wenna mpaav si pɛ suw ɪsɔ tɛsɛɛle taa. Mpi tɔ, mɛyɛ paa tuwa.

Pə kaasa yəlaa mpa tɔ pele pá saali awali, isu Tacaa suw tɔ. ⁷ Lefii nyéma lelaa ka tɔka pa yoou wontu ke pa niŋ taa, na pá tu wulav ke heku na pá tɔŋɔŋi-i. Ye pə cəpa wei na í mayasi si i suki lɔ tɔsɛɛle taa, paa ku-i.

⁸ Ḿpúyú Lefii nyéma na Yuta nyéma tɔna lapa isu kɔtulɔ Yoyata ka tɔyɔ-wɛ tɔ. Na paa nyɔyɔ tu wei í koti i yəlaa. Paa mpa pa caalɔŋi pa tɔmlɛ ke kuyaku kuhɛɛsɔyɔ wule tɔ, yaa mpa pa tɛɛsɔŋi-tɛ tɔ. Mpi tɔ, Yoyata ta ha nɔŋɔlɔyɔ hɛɛsɔyɔ ke pə wule íté. ⁹ Ḿpúyú Yoyata cɛla yoolaa sɔsaa ke ŋmantaaɛi, na Tafiiiti kpalɔŋ wei i ka wɛ lɔ tɔsɛɛle taa ké waani waani tɔ. ¹⁰ Ulena í puli yəlaa tɔnaya lɔ tɔsɛɛle nɔŋɔŋ ŋkulɔŋa na pə yooɛina mpɔtɔŋ nyɔŋka ke kɔtaya tɔlate, na kutuluyɔ pa kɔŋkɔŋ taa. Na pa sɔɔlɔ puwa si pá ta wulav ke kɔtaya. Na paa wei na i ŋmantaaɔa ke i niŋ taa. ¹¹ Ḿpúyú pa luna Sowasi, na pá pam-i kawulaya kahuka, na pá cɛɛ-i takɔlaya. Ulena Yoyata na i pəyalaa pá pəli i nyɔyɔ taa ké nim na pá kra-i wulav. Tɔnaya yəlaa tɔna naala kawilitaya na pa sɛɛki-i si: Məna tɛtu wulav.

¹² Waatu wei Atalii nuwa samaa kɔkɔtɛ, na pa sewa na pa kawilitasi ke mpɔ. Ulena í polo pa kiŋ ke lɔ tɔsɛɛle cɔɔ. ¹³ Ḿpúyú i loosa wulav kufalɔ sɔŋa lɔ tɔsɛɛle akele cɔɔŋɔ nɔŋɔŋɔ, na yoolaa sɔsaa na akantɛɛ hullaa wɛ i kiŋ. Na samaa náá ŋmaalɔŋi, na yonyoolaa náá hulɔŋi akantɛɛ. Na wilitilaa náá kɛɛsɔŋa soo mataa. Tɔnaya Atalii cɛla i wontu, na í má kapuka si: Waali luw nté, waali luw nté.

¹⁴ Yoyata ta sɔɔli si pá ku Atalii ke lɔ tɔsɛɛle cɔɔ tɔna. Pə tɔɔ ké i tɔma yoolaa nunuwa (100) nyɔyɔ nyéma si pá ləsi-i kpeɛŋa. Wei i tɔŋa-wɛ, ulɛ pa ku pɔntu.

¹⁵ Ulena pá ləsi Atalii na pá pona-i kawulaya tɔyaya kraŋanɔŋ nɔŋɔŋɔ, na pá ku-i.

¹⁶ Ḿpúyú Yoyata na samaa na wulav pa pɛɛla nɔŋɔ si: Tacaa nyɔnɔŋi-tɔyɔ nyá yəlaa. ¹⁷ Ulena yəlaa tɔna polo pá yɔki tɔyɔ Paali kutuluyɔ, na pə kɔtaya tɔlate, na pə tuŋ. Na pá kú pə kɔtulɔ Matarɔ ke pə kɔtaya tɔlate isentaa. ¹⁸ Pə waali ké Yoyata tɔwa Lefii kɔtɔlaa si pá feŋiyi lɔ tɔsɛɛle tɔɔ. Tafiiiti naa faɔa-wɛyɛ kpeka ké, na pá laki kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɔna tɔyɔ lɔ tɔsɛɛle taa. Isu pa kɛɛsɔyɔ Moisi kiiu taa tɔ. I ka tu-wɛyɛ si pá laki-tɛ na yonkraama. ¹⁹ Ḿpúyú Yoyata su tarɔlaa ke lɔ tɔsɛɛle nɔŋɔŋɔ si, asilima tu nɔŋɔlɔ í taa suɔ.

²⁰ Pəle pə waali ke Yoyata kota yoolaa nyɔyɔ nyéma, na kuɔayalaa, na sɔsaa, na samaa tɔna, na pá kraɔa wulav ke lɔ tɔsɛɛle taa, na pá tɔŋna nɔŋɔŋɔ sɔsaya na pá pona-i kawulaya tɔyaya taa. Pa su wulav ke i kumte tɔɔ, ulɛna ²¹ pa tɔna pa larɔ hulɔmi na pá ŋmaali.

Pa kuwa Atalii ke mpɔ, ulɛna icatɛ caya tɔpamm.

24

Sowasi tayanɔyɔ ke lɔ tɔsɛɛle

(Awulaa II 12:1-17)

¹ Sowasi lɔlɔyɔ pusi naatosompɔɔɔlaya nyɔŋka ke i tɔyɔ kawulaya ké Yosalem taa ké pusi nule. I too ka ké Pɛɛɛɛpa tu na pa yaa-i si Sipiya. ² Ḿpúyú Sowasi lapa Tacaa luɔyɔ tɛɛ nyɔntu ke kɔtulɔ Yoyata weesuyɔ pusi tɔna taa. ³ Ulena Yoyata yeɛle na wulav kraɔa alaa naale, na í lɔli apalɔpiya na alɔpiya paɔale.

⁴ Pəle pə waali ké waatu nɔŋɔlɔ Sowasi mayasa i taa si i ká tayanɔ lɔ tɔsɛɛle. ⁵ Ulena í koti kɔtɔlaa na Lefii nyéma na í heeli-wɛ si: Í cɔɔki Yuta acalɛɛ taa ké paa pɔnaya ŋka, na í muɔi liyitee ke lɛyɛli nyéma kiŋ, na í tayanɔna mə lɔ tɔsɛɛle.

Ama Lefii nyéma ná tá paasəna lɔŋ. ⁶ Pə tɔɔ ké wulav yaa kɔtulɔ sɔsɔ Yoyata, na í pɔɔsi-i si: Pepe tɔɔ ké n ta caali Lefii nyéma na pá muɔi Yuta na Yosalem pə yəlaa kiŋ ke liyitee, isu Tacaa tɔmlɛ tu Moisi na lɛyɛli nyéma ka suw tɔ. Na pá tayanɔna lɔ kutuluyɔ ŋku ku taa wɛ nɔŋɔ pɛɛlɔyɔ takɔlasɔ tɔ? ⁷ Mpi tɔ, alɔ isayav Atalii na i waali nyéma pa yela lɔ tɔsɛɛle ké na tɔ wakəli. Haləna pá kraɔa lɔ wontu ke lɔ tɔsɛɛle taa, na pá laana tɔyɔ Paali.

⁸ Ḿpúyú wulav Sowasi yɔŋɔtaa na pá saaki atakaa, na pá su-i lɔ tɔsɛɛle nɔŋɔŋɔ na awali tɔɔ. ⁹ Ulena pá kraali Yosalem na Yuta kawulaya tɔna taa si, paa lɛyɛli tu wei

í kəna lampuu wei lə təmlə tə Moisi ka suwa waatə wei pa tesaya wulaya tətə tə.
¹⁰ Mprúyú nyuyú nyéma, na samaa təna tərəi pona pa lampuu na lanhulumle. Haləna atakaa su. ¹¹ Waatə wei pa pukina atakaa ké Lefii nyéma si pá wiili i taa na wulav nəyə, ilena pá mayana liyitee ke səsəm. Na wulav takəlası ɣmaalu na kətulə səsə təma paasənlu pá huti. Na pá məɣna atakaa ke i lonte. Pə kraɣav waatə unı tə, yaasi unəyi pa lakaya paa ifemle nte, na pá hikiyi liyitee ke tuutuuma. ¹² Mprúyú wulav na Yoyata pa cəla liyitee anəyi təmlə nyuyú nyéma. Ilena pele pá kraɣa pəe saakəlaa, na kaafəntanaa, na nyəɣəluyú na pə kuseemuyú pə lutaa si, pá tayənəna lə təsele na t́ lá teu. ¹³ Ntəna təmlataa niki pa təma na pa nyəm təna. Na pá tayanı lə təsele ke teu na t́ məli isı tə wule taa.

¹⁴ Waatə wei təma təma, ilena a nyuyú nyéma kəna liyitee kəkaasee, na pá cəla wulav na Yoyata. Na pá lu wontu nti pa lakəna lə təsele taa tə. Isı lə seev wontu, na kətuyú nyəntə, na wula na liyitee nyəɣətə kəpənna. Pa lakaya kətasi nsi kəkə lusa si təna təyə lə təsele ké, haləna Yoyata səm.

Sowasi wakələna lə

¹⁵ Mprúyú Yoyata kpatəla teu təkunɣunɣu. i pusi yoosa nunəwa na hiu na naanəwa (130) ilena í sí. ¹⁶ Ilena pá pimi-i kawulaya pəlaav taa ké Tafiiti tə. Mpi tə, i ka lapa kəpantə ke lseyeli taa ké na í kəsi lə na i təsele pə nyuyú.

¹⁷ Yoyata səm waalı ké Yuta nyuyú nyéma polaa na pá mayana Sowasi na pá samı-i. Ilena ílé í nu pa təm nti. ¹⁸ Mpu pə lapəna na lseyeli nyéma lə Tacaa təsele təm. Na pá yelee pa cəsənaa lə ké seev, na pá laaki tesikası na tıy lələɣ. Mprúyú isayətə nti tə yelaa na Tacaa muna Yosalem na Yuta nyéma na páána. ¹⁹ Pə waalı ké lə kra i kuyəɣətətə teləsəlaa si pá hólí-weyə pa isayətə nti. Ama pa taa nəyələ ta nuna-wə. ²⁰ Mprúyú lə Feesuyú kuləna Yoyata pəyalə kətulə Sakalı. Na í səɣ samaa taa, na í yəɣətı si: lə yəɣətəa si pepe tə ké u təkəyi ma kiin? Təv, timpi í lə-m tə, í kaa waa. Maa lə-me tətə.

²¹ Tənaɣa yəlaa pəela nəyə ke kətulə Sakalı tə. Na wulav yelee na pá yaɣa-i pəe ke lə təsele kataya taa. ²² Wulav ka səəwa kəpantə nti Yoyata ka lapa-i tə. Na í yelee na pá kú i pəyalə Sakalı. Waatə wei Sakalı caakaya həev, ilena í má kapuka si: Tacaa ná nti pa lakı-m isəntə tə, na nı hə pa ɣkraɣɣ.

Sowasi kawulaya tənaya

(Awulaa II 12:18-22)

²³ Pənaɣa sikaa, ilena Silii nyéma yoolaa polo Sowasi ke yoonav, na pá watı Yuta na Yosalem icate. Ilena pá kú nyuyú nyéma na pá tilina pa wontu tənaya pa wulav ke Tamasi. ²⁴ Silii yoolaa taa wəe paɣale. Yuta nyéma ka ləwa pa caanaa lə təyə ílé i tə-weyə Silii yoolaa mpe pa niy taa. Saləka wei Tacaa tıwa Sowasi təyələ. ²⁵ Mprúyú Silii nyéma tsewa na pá yelee-i wahala səsə taa, na i waalı nyéma kulı i tə na pá ku-i i kato tə ké kətulə Yoyata pəyalə səm tə. Na pá pimi-i Tafiiti icate taa. Ie pə taya kawulaya pəlaav taa. ²⁶ Mpa pa kula Sowasi tə təyələ Amoni alə Simeyatı pəyalə Sapatı. Na Mowapu alə Siməlitı pəyalə Yosapatı.

²⁷ Pa ɣmaa Sowasi pəyalaa həla na təmnaa mpa lə kuyəɣətətə teləsulə ka yəɣətə i tə tə. Na lə təsele tayənuyú təm ke takəlaya ɣka pa yaa si, Awulaa kuseyəsətə takəlaya tə ka taa. Sowasi pəyalə Amasiya ləetəna i lonte ke i səm waalı.

25

Amasiya kawulaya

(Awulaa II 14:1-7)

¹ Mprúyú Amasiya təyə kawulaya ke i luluyú pusi hiu na kakpası nyəɣka taa. Yosalem ke i təyə kawulaya ke pusi pəyələyafəi hiu na naanəwa. i too ké Yosalem tə ké, na pá yaaki-i si Yowatanɣ. ² Amasiya lapa mpi pə maya Tacaa tə yaa, ama i ta lana i lotu tənaya.

³ Waatu wei Amasiya kawulaya caya teu, ləna í kú í waali nyéma mpa paa kuwa í caa Sowasi tə. ⁴ Ama í yela pa piya. Isu Tacaa yepu na pá ηmaa Moisi kiiu taa tə si: Pa kaa ku cəcə ké í pəyaya isayatu tə. Yaa pá kú pəyaya ke ka caa nyəntu tə. Ama wei í lapa isayatu tə, iní í ká səna.

⁵ Μρύγύ Amasiya kota Yuta na Pencamee pa kpeka nna a tə í təkaya kawulaya tə pə apalaa. ləna í kpa yoolaa kpeka nyəη nyéma na pá keesəna pa ləluη. ləna pá kala mpa pa pusi we isu hiu tə. Na pá hiki yəlaa iyisi ηmυnyu na nunuwa (300000), mpa pa muna yoo pote na pá nyéma ηmantaasi na kpaləη pə təm tə. ⁶ Μρύγύ Amasiya kpaηa lseηeli nyéma yoolaa taa yoolaa ke apalaa iyisi nunuwa (100000), na í felí pa tə ké liyitee nyəηtu isu tənənaa tooso. ⁷ Ama lə kuyəηtutu teləsulə nəηulə í kəma na í heeli-í si: Ta Caa, pə fei si lseηeli yoolaa í təηi-η. Mpi tə, Tacaa kaa səna mpe iní. ⁸ Ye nyana-we í polaa, paa n ká yoo isəna, isu Tacaa yelaa na n se nyá kolontunaa. l tike í wenna toη si í la na n kəli yaa n kpi si.

⁹ Ntəna Amasiya pəəsi lə kuyəηtutu teləsulə si: Na isənaηa maa la liyitee nna a təna ma təma feluyu tə a təm? lə kuyəηtutu teləsulə si: Tacaa pəsəηi na í ləeti-η-ye na pə kəli mpu.

¹⁰ Μρύγύ Amasiya mələna lseηeli yoolaa. Pa taa ka haηna Yuta nyéma ké, na pá kpəna pááná səsəna.

¹¹ ləna Amasiya təηə apalutu na í kpaηa í yoolaa na pá tē təm tetəkəle taa. Na í kú ltəm yoolaa ke iyisi naanəwa (10000). ¹² Na pá kpa yoolaa iyisi naanəwa (10000) ləlu na pa isə, na pá kraana-weηe pulaya tə. ləna pá tusi-weηe ipilisav taa, na pá hoti pa təna na pá sí.

¹³ Waatu inəηi lseηeli yoolaa mpa Amasiya ka təηənaa si, pá taa təηi-í yoo tə, pa wata Yuta acalē wəna a we Samalii na Peti-Holoη pa heku taa tə. Na pá kú yəlaa iyisi tooso (3000) na pá kuu pa wontu ke tuutuuma.

Sowasi yoonav ke Amasiya

(Awulaa II 14:8-14)

¹⁴ Waatu wei Amasiya luna ltəm nyéma təyoole na akaitu, ləna í kpəna ltəm nyéma tuη na í laaki na í wəki-í tulaalənaa. ¹⁵ Μρύγύ Tacaa mu Amasiya na pááná na í tili lə kuyəηtutu teləsulə nəηuluyu í kiη. Na í lə í pəəsi Amasiya si: Pepe tə ké n təηəηi tuη wei í ta pəsi na í ya í yəlaa ke nyá niη taa tə?

¹⁶ Tənaηa wulav cəpa lə kuyəηtutu teləsulə nəηə tə na í pəəsi-í si: lə ma kpa-η si nı la kawulaya taa təm tasəlu na? Ye nn caaki má nyəηsi nyá isə su.

Μρύγύ lə kuyəηtutu teləsulə suma. ləna í tayani kpaηav si: Ma nyéma si lə tu í taa si í ká ku-η. Mpi pə tə n lapa yaasi iní í taka, na n kisi ma təm tə.

¹⁷ Μρύγύ Amasiya caa í layatu tasəlaa. ləna í tili na pá heeli Yehu pəyalu Sowakasi pəyalu Sowasi si: Ma na-η tē suli na tē yoo. ¹⁸ Ntəna Sowasi cə-í si: Lipaη puηu tə səsəu ka sələməna tuη səsəu si: Ha ma pəyalu ké nyá pēlə. Μρύγύ taale wontuyu nakuli ku təma səsəu tə na kú puηuti-í. ¹⁹ Na Sowasi tasa si: Pepe tə ké n həη nyá ti si n kəla ltəm nyéma? N laki kalampaani ké yem ké. Pu kəla teu si n caya nyá tē. Pepe tə ké n caa si má na-η tē yoo na nyá na Yuta nyéma í lá asalav ke yem?

²⁰ Ama Amasiya ta nu. lə lə caakaya ké si í kú í na í yoolaa ke timpi pa súb ltəm tuη ke laav tə. ²¹ Μρύγύ Sowasi na Amasiya pa yoolaa sula yoo ke Peti-Semesi ke Yuta tetu taa. ²² ləna lseηeli nyéma kəli Yuta nyéma na pá se na pá kpe. ²³ Μρύγύ wulav Sowasi kpa Yuta wulav Amasiya ke Peti-Semesi na í kəli-í. ləna í polo Yosalem na í kú koluηa ke púyú ke mēetələnaa ηmυnyu (200) cəlu ke ləlayim nənəηə na ηkuluηa nyəηka pə heku taa. ²⁴ Μρύγύ Sowasi kuu wula na liyitee nyəηtunaa, na wontunaa kupantunaa mpa paa we lə təsēle taa ké Opeti-ítəm kiη tə. Na kawulaya təyaya kpancooη. Na í kuu yəlaa tətə, na í pona Samalii.

Amasiya kawulaya tənaya
(*Awulaa II 14:15-20*)

²⁵ Pusi naanwa na kakpası ke Amasiya tasa təγəw ke lseyeli wulav Sowası səm waalı.
²⁶ Pa keesa Amasiya təm lenti ke pə kpayəw tə kancaalaya na tə tənaya təγə Yuta na lseyeli pa awulaa takəlaya taa. ²⁷ Waatu wei Amasiya kisa Tacaa təγə yəlaa kula ı təw ké Yosalem. İlena kuyaku nakvli Amasiya se na í polo Lakisi. Na pá tənı-ı təna na pá kv-ı.
²⁸ Pə waalı ké pa tv-ı keeke taa na kpayənəη payale hə, na pá polo pá pimi-ı pa təyaya pəlaav taa.

26

Osiyası kawulaya
(*Awulaa II 14:21-22; 15:1-3*)

¹ Waatu wei yəlaa kpa Amasiya pəyalv Osiyası ke kawulaya ke ı caa lonte tə, ı pusi we naanwa na naatoso. ² İni ı ləkəna İlatı ıcate ke ı caa səm waalı, na í tayanı-təγe ηmav.
³ Osiyası lılvıyuv pusi naanwa na naatoso nyəηka taa ké ı təγa kawulaya ke Yosalem taa ké pusi nule na naanwa na naale. ı too ka ké Yosalem tv ké na pá yaaki-ı sı Yekoliya.
⁴ Mıpıγú Osiyası lapa mpi pə maya Tacaa tə isu ı caa Amasiya.

Osiyası tənte kupante na isayale

⁵ Sakalı na ı səm tə, ı seγesaya Osiyası ke İso nunav ké. Na Osiyası kaasəyi ı ti sı í cəkəna Tacaa luγu nyəntv. Na İso nάá yele na í waaki.

⁶ Mıpıγú Osiyası pola Filiisi nyəma ke yoonav na í yəki Katı na Yapəne na Asətəti pə acaləe koloosi. İlena í tayanı acaləe ke Asətəti na Filiisi nyəma həγəlvıyuv taa. ⁷ Na İso səna-ı í na Filiisi nyəma na Kuu-Paalı Laalupunaa na Meuni nyəma pa yoonav taa.
⁸ Haləna Amoni nyəma nάá feləyi-ı lampuunaa.

Osiyası nyıyuv kulaa ké na pé tala İcipiti tetv toηa. ⁹ Mıpıγú ı ηmá ate na İso kutulıy səsəη ke Yosalem ıcate kolıηa ηkulıηa nənəγə, na tetəkəle taa nyəηka, na kolıηa təkəηlle, na í nyəsı kutulıy ınəyi teu. ¹⁰ Na í ηmá tətəηlenaa ke wulaya tetv həγəlvıyuv taa. Na í huli ləkənaa payale. Mpi tə, ı ka wena kaləkəη payale ke tetəkəle na tetv İhəntav taa ké. Pάcı ı wena hataa na tuη wei pa yaa sı İseηηnaa tə ı paasənlaa. Mpi tə, ı ka səla haləm ké.

¹¹ Osiyası paasayana yoolaa mpa pa nyəma yoo təγə. Na í fayə-wəγe kpeka na pé keesəna kvkalıyuv ηku wulav waalı nyəma taa İlev Hananiya ka tv takəlası ηmaalv Yeyeli na təma tayanıv Maaseya tə. ¹² Yoolaa taa yoolaa mpe pa lılvıyuv nyəηka nyəma ka we iyisi naale na nasətoso (2600) ké. ¹³ Mpe pa paasayanana yoolaa iyisi ηmınyıyuv na nunwa na naatosompəγəlaya na nasəle na nunwa (307500). Pa səlv ruwa sı pa yookina wulav kolontunaa. ¹⁴ Ye pa təkı yoo wulav cəlvıyuv-wəγe kpaləη ké, na ηmantaası, na yoo kahusi, na pə tokonaa, na təη, na pəntəlvıpəe. ¹⁵ Mıpıγú nyəntv nəγəlv ı lupa Osiyası ke yoo maləfənaa səsaa napəli taka na pá su-wəγe ate na İso kutulıy na koloosi ηkulıyası taa. Pa təkəna-wəγe nyəma na pa ləkəna pəe kuyasəle. İso səna-ı teu ké na ı toη səsəyi na pé puki poolıy.

¹⁶ Ama ı toη İni ı ssa-ı təhəm taa. İlena pé wakəli-ı na í yele ı İso Tacaa təηıyuv ke teu. Haləna kuyaku nakvli í svı ı mayamaya ke İso təsəle taa sı, ı wəki tulaalvnaa ke kətaya təlate. ¹⁷ Mıpıγú kətılv səsə Asaliya, na ı waalı nyəma ke nunaasa mpa pa wena apəlvıv ke teu tə, pa təηa ı waalı. ¹⁸ İlena pá səη wulav İsentaa na pá təmı-ı sı: Ta caa, n feına mpaav sı n wə İso ké tulaalvnaa. Aləη lılvıyuv nyəma mpa pa kpawa kətıyuv təmle tə, pəle pa təmle ké. Mpv tə, lu, n təηa wakəlvıyuv ké. Pə kaa kvı nyá nyıyuv ke Tacaa İsentaa.

¹⁹ Waatu İni tə, na Osiyası təkə tulaalv cofolo ke ı niη taa sı ı wəki. Tənyale ı mv kətəlaa na páána. Mıpıγú kvtoη ηku kv pilisiyi yılv tə kv lu ı tokuyı taa ké kpakpa ke İso təsəle taa. Na kətəlaa səηa kətaya təlate kite təna na pá nyənəyi. ²⁰ Kətılv səsə Asaliya na İlaa pa ná wulav ke mpv, İlena səγəntv ru-we na pá ləsi-ı kpakpa. ı mayamaya ı nawa sı Tacaa tv-ı niη, İlena í se ləη ke İso təsəle taa.

Osiyası kawulaya tənaya
(*Awulaa* II 15:5-7)

²¹ Mprýgý wulav Osiyası pəsa asilima kutəŋ tv, haləna ı səm. İlena í cayana ı tike ke ı kutəŋ ŋkv kv təə. ı feina mpaav sı í məli ləə təsele taa. Ntəna ı pəyalv Yotam wei ı nyənaya kawulaya təyaya təə tə, í paasəŋəna tetv yəlaa. ²² Aməti pəyalv ləə kuyəŋətvtv teləsvlv İsayii ŋmaa Osiyası təm kancaalaya na tə tənaya ke takəlaya taa. ²³ Waatv wei Osiyası səpa, İlena pá pimi-ı awulumpiya pəlaav taa. Ama pa ta pimi-ı pa təyaya nyəŋkv taa ké ı asilima kutəŋ təə. İlena ı pəyalv Yotam ləeti ı lonte.

27

Yotam kawulaya
(*Awulaa* II 15:32-38)

¹ Yotam ləlvəyv pısv hiu na kakpası nyəŋka taa ké ı təŋə kawulaya ke Yosalem ké pısv naanvwa na naatoso. ı too kele kətvlv Satəki pəelə. Pa yaakaya-ı sı Yelusa. ² Mprýgý Yotam lapa mpi pə maya Tacaa tə. ı lakaya teitei ké İsv ı caa Osiyası. İle ı ta svv ləə təsele taa ké. Paa na mpv tə, yəlaa ta layası pa təntə.

³ Yotam ŋmana ləə təsele İətəa nəŋəŋə na í nyəəsi kolunə lona payale ke Ofeli həŋəlvəyv taa. ⁴ Mprýgý ı ŋmawa acaləe ke Yuta pulası taa. Na kutulvŋ tvŋ nyəŋ na tətəŋlənəa ke hətəŋ taa.

⁵ Mprýgý Yotam yona Amoni nyəma na í kəli-wə. Na pəle pá felı-ı liyitee nyəŋətvtv ke tənənəa tooso, na təŋənaya pəe ke tənənəa iyisi naatoso (6000). ⁶ İlena Yotam tvŋ səəsəŋı na pá puki. Mpi tə, ı təŋaya ləə Tacaa ke teu ké.

⁷ Pa kəesa Yotam yovŋ na ı təma pə təm ke lsevəli na Yuta pə awulaa takəlaya taa. ⁸ Yotam ləlvəyv pənaya hiu na kakpası nyəŋka taa ké ı təŋə kawulaya. Yosalem ke ı təŋə kawulaya ke pısv naanvwa na naatoso. ⁹ Waatv wei ı səpa, İlena pá pimi-ı Tafiiti tə. İlena ı pəyalv Ahası ləeti ı lonte.

28

Ahası kawulaya təŋəv
(*Awulaa* II 16:1-6)

¹ Ahası ləlvəyv pənaya hiu nyəŋka taa ké ı təŋə kawulaya ke Yosalem ke pısv naanvwa na naatoso. ı ta la mpi pə maya Tacaa tə, İsv ı cəə Tafiiti. ² Ama lsevəli awulaa ke Ahası kəenəa. Haləna í lu tvŋv Paalı ləesəŋ. ³ Na í wəpı-ı tulaalvnaa ke Hinom tetəkəle taa. Na í wə ı piya ke kəkə, İsv acaalətv nti piitimnaa lakaya na Tacaa təŋəvı-wə na pá fəe lsevəli nyəma tə. ⁴ Na Ahası laa cefelinaa təkətəle ke pulası nyəŋ taa ke hətvt təe. Na í wə pə tulaqlvnaa.

⁵ Mprýgý ləə Tacaa tv Ahası ke Silii wulav niŋ taa na í yona-ı. Na pá kuu Ahası yoolaa tuutuuma ke yomle, na pá təena Taması. Na ləə tv Ahası tətəŋə Lemaliya pəyalv lsevəli wulav Peka niŋ taa. Na ílė í wakəli-ı tənəŋŋəŋ. ⁶ Yuta yoolaa taa yoolaa iyisi nunvwa na hiu (120000) ke Peka kvwa kuyaku kvlvmvəyv. Mpi tə, Ahası kisa ı cəəənəa ləə Tacaa tə pə təə. ⁷ Mprýgý İfəlayim tv Sikəli ná kvwa wulav pəyalaa taa ləlv Maaseya na Asəlikam wei ı ké kawulaya təyaya nyvətv tv tə. Na wulav waalı tv mayamaya İləkana. ⁸ İlena lsevəli nyəma kpa pa tətəvnaa Yuta nyəma alaa na piya ke yəlaa iyisi ŋmvəvəyv (200000). Na pá kuu pa wontu ke tuutuuma na pá təena Samalii.

⁹ Tacaa kuyəŋətvtv teləsvlv nəŋəlv ı ka wə Samalii na pá yaaki-ı sı Otəti. Mprýgý Otəti lu lsevəli yoolaa səŋvəyv, na í heeli yoolaa sı: Mə caanaa ləə Tacaa mvna Yuta nyəma na pááná təŋə ı tv-wəŋe mə niŋ taa. İlena mıı kv yəlaa ke səəəm İsv taale wontu na ləə nu. ¹⁰ Pəle pə paası í caa sı í tv yomle ke Yuta na Yosalem nyəma, apalaa na alaa. Pə taya mə tv təm ntė í caa kvvəv ke mə ləə Tacaa İsentaa? ¹¹ Mpvtv tə, í nu ma təm na í yelev Yuta nyəma mpə. Ye pə taya mpv, Tacaa pááná ká huuna-mə.

¹² Mpvyələ lsevəli nyvəyv nyəma ləlaa ná kisa-wə na təm nti. Puntvnaa ntė Yohanəŋ pəyalv Asaliya, na Mesileməti pəyalv Pelekiya, na Salum pəyalv Yehisikiya, na Hatəlayi

pɔyalɔ Amasa. ¹³ ɩlena pɔ tɔ-we si: ɩ taa kɔna salɔkatɔnaa mpeye cɔne. ɩ caaki si Tacaa ɩ nyɛni-tuyɔ asayaa ke pa tɔm taa kɛ, na pɛ sɔɔsi-tuyɔ tasɛkɔle. Pɔyele tɔ tɛma-tɛye weɛnɔv, na Tacaa mu-tɔ na pɔɔnɔnɔ.

¹⁴ Tɔnaya yoolaa hɛta salɔkatɔnaa mpeye kraakraa ke tɔne unɩ. Na pɔ kisi pa wontu nti paa kuuwa tɔɔɔ nyɔnyɔ nyɔma na samaa tɔna isentaa. ¹⁵ Mɔpɔyɔ yɔlaa mpa pa lɛsaa si pɔ paasɛna tɛmlɛ nɩtɛ tɔ pa sɔɔsa salɔkatɔnaa ke apalɔtv. Halɛna pɔ lɛsi pa wontunaa mpa paa kuuwa tɔ pa taa kɛ tokonaa na ntɔnkɔpala na pɔ cɛla mpa pa lanɔaa tɔ. Na pɔ ha pa tɔnaya tɔɔnaya na lɔm, na pɔ lɔ mpa pɛ kɔwa tɔɔɔ kɔɔle. Na pɔ cayasi mpa paa pɛsɔyɩ tɔntɛ tɔɔɔ kraɔasi tɔɔ. Na pɔ pɔna pa tɔnaya paɔɔ ɩcatɛ Yeliko ke pa tɛtɔnaa cɔlɔ. ɩlena mpe pɔ mɔli Samalii.

Ahasi sɔlɔmuyɔ ke Asilii sɔnɔv
(Awulaa II 16:7-20)

¹⁶ Mɔpɔyɔ Yuta wulav Ahasi tɛeka Asilii wulav ke waatv unɩ ɩ taa si: Kɔɔ na nɩ sɔna-m. ¹⁷ Mpi tɔ, ɩtɔm nyɔma ka yookayana-ɩ tɔtɔɔ, na pɔ kraaki ɩ yɔlaa ke yomle. ¹⁸ ɩlena Filiisi nyɔma nɔɔ watɩ Nekɛfi ke Yuta hɔɔɔluyɔ taa, na Pɛti-Semesi, na Ayalɔɔ, na Ketelɔti, na Soko, na Timna na Kimso na pɛ cɔlɔ acalɛɛ, na pɔ caya a taa. ¹⁹ ɩsɛna Tacaa hɔmna Yuta nyɔma nɔkɔɔnyɔ ke wulav Ahasi wei ɩ ta tɔki Tacaa tɔm, na ɩ tusi ɩ yɔlaa na pɔ kisi ɩsɔ tɔɔɔle.

²⁰ Mɔpɔyɔ Asilii wulav Tekɔla-Falasa kisa Ahasi ke sɔnɔv na ɩ nyɛnsi ɩ isɛ na pɛ tɔ-ɩ piti taa. ²¹ ɩlena Ahasi kuu ɩsɔ tɛsɛɛle na kawulaya tɔyaya na ɩ waali nyɔma wɛnɔv tɔna na ɩ ha Asilii wulav. Ama ɩ ta waa pulv. ²² Paa na pɛ tɔ Ahasi ke piti taa tɔ, ɩ tɔɔna Tacaa ke kisuyɩ kɛ. ²³ Na ɩ laaki Tamasi nyɔma tɔɔ wei ɩ lapa na ɩ kpisi tɔ. Na ɩ tɔɔ si: Tɔɔ waasɔɔna Silii nyɔma. ɩle maa laa-ɩ na ɩ waasi mɔ tɔtɔ. Ama kɔlɔmɔɔ unɩ ɩ wakɔɔɔɔna ɩ na ɩ yɔlaa. ²⁴ Mɔpɔyɔ Ahasi kɔɔyɛla ɩsɔ tɛsɛɛle taa kɔtaya wontu, na ɩ yɔki-ti na ɩ tɔki tɔ nɔnɔɔsi. Pɛ waali kɛ ɩ sika tɔkɔtɔlɛnaa ke Yosalem mpatɛɛ tɔna taa. ²⁵ Na ɩ nɔmɔ tɔlaalɛnaa tɔtɔɔ ɩ kawulaya acalɛɛ tɔna taa. Na ɩ wɔki ɩ tɔɔ ke tulaalɔnaa, na ɩ kraasɔyɩ ɩ cɔsɔnaa ɩsɔ Tacaa pɔɔnɔnɔ.

²⁶ Pa kɛesa Ahasi tɔm na ɩ tɔma. Na ɩ lakasi kancaalaya na si tɔnaya ke Yuta na ɩsɛyɛli pa awulaa takɔlasi taa. ²⁷ Waatv wei ɩ sɛpa, ɩlena pɔ pimi-ɩ Yosalem. ɩle pɛ taya awulaa pɔlaav taa. Mɔpɔyɔ ɩ pɔyalɔ ɩsɛkiyasi ɩɛta ɩ lɔntɛ taa.

29

ɩsɛkiyasi kawulaya na ɩsɔ tɛsɛɛle tayanuyɔ
(Awulaa II 18:1-4)

¹ Mɔpɔyɔ ɩsɛkiyasi pɛsa wulav ke ɩ lɔluyɔ pusi hiu na kakpasi nyɛnka taa. Yosalem ke ɩ tɔɔɔ kawulaya ke pusi pɔɔɔlaya fɛi hiu na naanɔwa. ɩsɛkiyasi tɔo kɛle Sakali pɛɛlɔ Api. ² ɩlena ɩsɛkiyasi la mpi pɛ maya Tacaa tɔ. ɩsu ɩ lɔɔɔɔ Tafiiti.

³ Halɛna ɩsɛkiyasi tɔli ɩsɔ tɛsɛɛle nɔnɔɔsi ke ɩ kawulaya pɔnaya kancaalaya nyɛnka taa, na ɩ tayanɩ-tɛ. ⁴ Mɔpɔyɔ ɩ kota kɔtɔlaa ke ilim tɔlɔle nɔnɔɔɔ tɛɛ. ⁵ Na ɩ tɔ-we si: Lɛfii lɔluyɔ nyɔma mɛ, ɩ nu ma tɔm. ɩ la mɔ na ɩsɔ tɛsɛɛle mɔ nyɔɔɔ tɔɔ asilima kɛɛluyɔ kɔtaya. ɩ laasi tɔ taa acaalɔtv wontu nti tɔ wɛɛ tɔ, na ɩ tayanɩ-tɛ. ⁶ Tɔ cɔsɔnaa ta tɔɔ ɩsɔ Tacaa ke teu. Pɛcɔ pa lapa mpi pɛ ta maya-ɩ tɔ. Pa kɛesa-ɩ na pɔ kisi ɩsɔ tɛsɛɛle ke nyɛnuyɔ, na pɔ ha-ɩ siyile. ⁷ Halɛna pɔ tɔki tɔ nɔnɔɔsi, na tɔ kɔkɔsi tɛ. Na pɔ yele tulaalɔnaa na kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɔna tɔɔɔ lapv ke Tacaa ke tɔ taa. ⁸ Tɔnaya Tacaa nɔ mu pɔɔnɔnɔ na Yosalem na Yuta, na ɩ yele-wɛyɛ wahala taa, na yɔlaa wɔɔɔyɩ-wɛ. Na pa tɔm wɛ sɔɔɔntv na tɔ susɔyɩ watv ɩsu ɩ naakuyɔ na mɔ ɩsɔpɛɛ tɔ. ⁹ Pɛ tɔ kɛ tɔ caanaa sɛpa yoo taa, na tɔ alaa na tɔ piya pɛsi yomaa. ¹⁰ ɩle ma caa si mɔ na ɩsɔ tɔ pɛɛli nɔɔɔ. Na ɩ pɔɔnɔnɔ katatɔlaya nyɛna wɛna ɩ mɔna-tv tɔ ɔ hɛɛ. ¹¹ Ma yɔlaa mɛ, ɩ taa wɛɛ mpa paa paasɔɔna tɔ. Mpi tɔ, mɛyɛ Tacaa lɛsaa si ɩ sɔɔ ɩ kiɔ na mɔ sɔɔlɔ pu si ɩ lapɩ-ɩ tɛmlɛ na ɩ wɔpɩ-ɩ tulaalv kɛ ɩ hɔtɛ taa.

¹² Lefii nyɔ́ma mpa pa polaa tɔ̀ɔ̀le Kehati lɔ̀lɔ̀ɔ̀ nyɔ́ma. Amasayi pɔ̀yalu Mahati, na Asaliya pɔ̀yalu Soweele. Na Melali lɔ̀lɔ̀ɔ̀ nyɔ́ma. Apiti pɔ̀yalu Kisi. Na Yehaleleli pɔ̀yalu Asaliya, na Keesɔ̀ɔ̀ lɔ̀lɔ̀ɔ̀ nyɔ́ma. Simma pɔ̀yalu Yowa, na Yowa pɔ̀yalu Iteni, ¹³ na Ulasafan lɔ̀lɔ̀ɔ̀ nyɔ́ma. Simli na Yeiyeli, na Asafi lɔ̀lɔ̀ɔ̀ nyɔ́ma. Sakali na Mataniya, ¹⁴ na Heman lɔ̀lɔ̀ɔ̀ nyɔ́ma. Yehiyeli na Simeyi, na Yetutuɔ̀ɔ̀ lɔ̀lɔ̀ɔ̀ nyɔ́ma. Semaya na Usiyeli. ¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ pa kpeyela pa lɔ̀lɔ̀ɔ̀ nyɔ́ma tɔ̀na na p̀a la-weye nyɔ̀ɔ̀ɔ̀ tɔ̀ asilima keelɔ̀ɔ̀ kɔ̀taya. Pə waali ké pa lapa mpv tɔ̀tɔ̀ɔ̀ lɔ̀ tɔ̀seele, isu Tacaa ka suw na wulav heeli-we tɔ̀. ¹⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ kɔ̀tɔ̀laa suw kutuluɔ̀ɔ̀ taa, na p̀a tayanu. Na p̀a kuu kv taa asilima wontu na p̀a luna taya tɔ̀. Ulena Lefii nyɔ́ma náá kraɔ̀a-ti na p̀a lɔ̀ Setɔ̀lɔ̀ɔ̀ tɔ̀tɔ̀kɔ̀le taa ké ɔ̀cate waali. ¹⁷ Iɔ̀tɔ̀ kuyaku kancaalaya nyɔ̀ɔ̀kv wule ke pa caala lɔ̀ tɔ̀seele ke tayanuɔ̀ɔ̀. Pə tala kuyaku pɔ̀lefɛi nyɔ̀ɔ̀kv ile pa tala i kraɔ̀ɔ̀ taa kele. Na p̀a tayanu i tɔ̀naya kuyɛɛɔ̀ pɔ̀lefɛi tɔ̀tɔ̀. Ulena tɔ̀mle te iɔ̀tɔ̀ kuyɛɛɔ̀ naanɔ̀wɔ̀ na naatoso wule.

¹⁸ Pə waali ké Lefii nyɔ́ma pola wulav Isekiyasɔ̀ te, na p̀a heeli-i si: Tacaa wulav, tɔ̀ tayanu lɔ̀ tɔ̀seele na kɔ̀tasi nsi kɔ̀kɔ̀ lusa si tɔ̀na tɔ̀ si tɔ̀late. Na pə wontu tɔ̀na na lɔ̀ potopotonaa taapɔ̀li. ¹⁹ Ye pə kaasa lɔ̀ wontu nti wulav kaanutu Ahasi ka pilisa i kawulaya waatu tɔ̀, tɔ̀ tayanu tɔ̀le na tɔ̀ su-ti na tɔ̀ mpa. Ntɔ̀ɔ̀le kɔ̀taya tɔ̀late isentaa.

Isekiyasɔ̀ mɔ̀lɔ̀nɔ̀v ke lɔ̀ sɛɛv na kɔ̀tasi

²⁰ Tɔ̀v fema tanan tɔ̀hulu, ulena wulav Isekiyasɔ̀ kotɔ̀ ɔ̀cate sɔ̀saa. Na í na-we p̀a polo lɔ̀ tɔ̀seele. ²¹ Na p̀a kpenna latɔ̀cɔ̀naa, na iwaan, na iweesi, na pɔ̀ɔ̀tɔ̀lɔ̀ɔ̀ ke naatosompɔ̀ɔ̀lɔ̀ɔ̀ mɔ̀ɔ̀lɔ̀ɔ̀ɔ̀ si, pa laki kɔ̀tasi ke wulav tɔ̀yaya nyɔ́ma na lɔ̀ tɔ̀seele na Yuta nyɔ́ma pa isayatu tayanuɔ̀ɔ̀ tɔ̀. M̀p̀r̀ỳg̀ Isekiyasɔ̀ tɔ̀ma Alɔ̀ɔ̀ lɔ̀lɔ̀ɔ̀ nyɔ́ma kɔ̀tɔ̀laa si: í la kɔ̀tasi nɔ̀ɔ̀ɔ̀ Tacaa kɔ̀taya tɔ̀late tɔ̀. ²² Ulena p̀a caalɔ̀na latɔ̀cɔ̀naa ke lentuɔ̀ɔ̀ na p̀a tiyisi calɔ̀m na p̀a ɔ̀musi-wɔ̀ɔ̀ kɔ̀taya tɔ̀late tɔ̀. Na p̀a lentɔ̀ tɔ̀tɔ̀ɔ̀ iwaan, na iweesi, na p̀a la mpv tɔ̀tɔ̀. ²³ Pə kaasa pɔ̀ɔ̀tɔ̀lɔ̀ɔ̀, ulena p̀a pona-i wulav na samaa pa kiɔ̀ na p̀a tɔ̀ni i tɔ̀ ké pa niɔ̀. ²⁴ Ulena kɔ̀tɔ̀laa lentɔ̀ na p̀a ɔ̀musi calɔ̀m ke kɔ̀taya tɔ̀late tɔ̀ si, p̀a husi lɔ̀ɔ̀ɔ̀ nyɔ́ma tɔ̀na isayatu. Mpi tɔ̀, lɔ̀ɔ̀ɔ̀ nyɔ́ma tɔ̀na tɔ̀ ké wulav yelaa na p̀a lá kɔ̀taya ɔ̀ka kɔ̀kɔ̀ lusa ka tɔ̀na tɔ̀, na isayatu husuɔ̀ɔ̀ nyɔ̀ɔ̀ka.

²⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ wulav sí Lefii nyɔ́ma ke lɔ̀ tɔ̀seele taya tɔ̀ na kpɔ̀ɔ̀kpɔ̀ɔ̀naa na cɔ̀mɔ̀ɔ̀ na sanɔ̀ɔ̀naa. Isu Tafiiti na lɔ̀ kuyɔ̀ɔ̀tɔ̀tɔ̀ telɔ̀sɔ̀laa Katɔ̀ na Natan pa suw tɔ̀. Tacaa heelayana lɔ̀ kuyɔ̀ɔ̀tɔ̀tɔ̀ telɔ̀sɔ̀laa mpe na p̀a telɔ̀sɔ̀ɔ̀. ²⁶ Na Lefii nyɔ́ma caya pa tɔ̀cayale. Na cɔ̀mɔ̀ɔ̀ wei Tafiiti ka yelaa na p̀a lu tɔ̀, na kɔ̀tɔ̀laa náá hulɔ̀ɔ̀ pa akantɛɛ. ²⁷ Ulena Isekiyasɔ̀ tɔ̀ si: í la kɔ̀tasi nsi kɔ̀kɔ̀ lusa si tɔ̀na tɔ̀. Saa wei pa caalaa, ulena p̀a tɔ̀ Tacaa ke yontu na akantɛɛ na cɔ̀mɔ̀ɔ̀ wei lɔ̀ɔ̀ɔ̀ wulav Tafiiti lupa tɔ̀. ²⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ samaa tɔ̀na hɔ̀nta ate. Na yonyoolaa náá tɔ̀ɔ̀na yontu na pa cɔ̀mɔ̀ɔ̀ mapv, na akantɛɛ hulɔ̀ɔ̀, halɔ̀na kɔ̀taya tem. ²⁹ Waatu wei pə tɔ̀na pə tema, ulena wulav na i cɔ̀lɔ̀ nyɔ́ma tɔ̀na lɔ̀ɔ̀ akula na p̀a hɔ̀nta ate. ³⁰ Ulena wulav na sɔ̀saa p̀a tɔ̀ Lefii nyɔ́ma si: í sa Tacaa tɔ̀tɔ̀, na mɔ̀ yontu nti Tafiiti na lɔ̀ kuyɔ̀ɔ̀tɔ̀tɔ̀ telɔ̀sɔ̀lɔ̀ Asafi paa lupa tɔ̀. M̀p̀r̀ỳg̀ Lefii nyɔ́ma yoonaa lanɔ̀ɔ̀mle. Pə waali ké pa hɔ̀nta ate na p̀a sɛ Tacaa.

³¹ Ntɔ̀na wulav Isekiyasɔ̀ tɔ̀ samaa si: Isu í hav mɔ̀ tɔ̀ɔ̀ Tacaa ke pɔ̀nɔ̀ntɛ tɔ̀, í kɔ̀na nɔ̀ɔ̀ kulɔ̀mɔ̀ɔ̀ kpɔ̀ntuɔ̀ na samtu pə kɔ̀haan ke lɔ̀ tɔ̀seele taa.

Ulena kotɔ̀laa kɔ̀na tɔ̀la na p̀a lá kɔ̀tasi nsi. Halɔ̀na lɔ̀ɔ̀ kulɔ̀mɔ̀ɔ̀ nyɔ́ma tɔ̀na la kɔ̀tasi nsi kɔ̀kɔ̀ lusa si tɔ̀na tɔ̀. ³² Latɔ̀cɔ̀naa nutoso na naanɔ̀wɔ̀ na iwaan nunɔ̀wɔ̀ (100) na iweesi ɔ̀munuɔ̀ɔ̀ (200) ke pa lapɔ̀na kɔ̀tasi nsi kɔ̀kɔ̀ lusa si tɔ̀na tɔ̀. ³³ Na naan ke nasɔ̀toso (600) na heɔ̀ na p̀a ke iyisi tooso (3000) na p̀a lá kɔ̀tasi lensi. ³⁴ Kɔ̀tɔ̀laa mpa paa wee tɔ̀, pa fei payale. Ule pa ta pəsi na p̀a liti kɔ̀tasi nsi kɔ̀kɔ̀ lusa si tɔ̀na tɔ̀ si tɔ̀la tɔ̀na. Pə tɔ̀ ké pa tɔ̀tɔ̀naa Lefii nyɔ́ma lelɔ̀ sɔ̀na-we na p̀a tɛɛsi pa tɔ̀mle. Halɔ̀na kɔ̀tɔ̀laa lelɔ̀ la nyɔ̀ɔ̀ tɔ̀ asilima keelɔ̀ɔ̀ kɔ̀tasi. Mpi tɔ̀, Lefii nyɔ́ma ka kɔ̀la sɔ̀lɔ̀ɔ̀ ke pa ti tayanuɔ̀ɔ̀ na p̀a kɔ̀li kɔ̀tɔ̀laa. ³⁵ Kɔ̀tasi nsi kɔ̀kɔ̀ lusa si tɔ̀na tɔ̀ si tuutuuma na p̀a sɔ̀sɔ̀na sulɔ̀m mpi pa hawa tɔ̀ pə paasi, pu wee si pa pona kɔ̀taya tɔ̀late tɔ̀ ké nɔ̀ɔ̀ kulɔ̀mɔ̀ɔ̀ kpɔ̀ntuɔ̀ kɔ̀tasi nantu nim cɔ̀lɔ̀ nim cɔ̀lɔ̀.

Isəna pa su Isə seev ke Isə təsele taa təγəle. ³⁶ Mprúγú Isekiyası na yəlaa təna pa lanja huləməna mpi Isə hula-we si pá la tə. Mpi tə, pə lapa ləγ ké.

30

Teev acima təγəv

¹⁻⁵ Mprúγú wulav Isekiyası na i kupayalaa, na Yosalem nyəma təna pa kotaa si, pa naaki si paa pəsi na pá təγə Teev acima ke pənaγa isətv naale nyəh taa yaa isəna. Mpi tə, kətəlaa mpa paa lapa nyəh təv asilima keeluyv kətəγa tə, pa fei payale. Pécó yəlaa taa koti Yosalem. Ue pa taa pəsi na pá təγə-i i təγəv nəγə taa. Mpuγule ləmayasəle nite tə mayə wulav na i yəlaa. Na pá tisi na pá koti Iseγeli nyəma təna si, pá kpeγeli Yosalem na pá təγə Teev acima. Mpi tə, yəlaa mpa paa təγə-i isu pa suwa tə, pa we pəcəγə. Tənaγale wulav kusa tillaa na pá cəv Iseγeli na Yuta tetv təna ke pə kpaγav ilim ntəγəh na pə mpətəh tə. Na pá yaa yəlaa na pá polo Isə təsele na pá təγə acima anı na Iseγeli Isə Tacaa hətə taa. Halı Isekiyası tu ηmaa ləetələnəa na í yaa kpeka wena pə kaasəna ilim ntəγəh təv tə. ⁶ Mprúγú wulav na i kupayalaa pa tv niη ke takəlası taa. Na tillaa yası tetv təna taa si: Iseγeli nyəma mpa me í fita Asilii yoolaa niη taa tə, í məli Apəlaham na Isakaa na Yakərv pa Isə kiη. Na Isə ká məli mə kiη. ⁷ Í taa keena mə caanaa na mə tətunaa mpa pa ta nuna pa cəsənaa Isə Tacaa tə. Ulena Isə wakəli-we isu í naakuyv tə. ⁸ Í taa la kaanutənəa isu mə cəsənaa. Í nuna-i na í məli Isə təsele nte i tayana tam təv tə tə taa. Na í pəsi i təmlə nyəma. Ue Isə pááná səsəna wena i muna-me tə a ká hee. ⁹ Ye í məla Tacaa kiη, kolontunaa mpa paa kúú mə nyəma ke yomle tə, paa ye-le-we na pá məli cəne. Ye mu keesəna Tacaa təv, ílé i kaa lə-me. Pə təγa pulv, i ké kupəh ké na i we suulu.

¹⁰ Mprúγú tillaa cəwa lfəlayim na Manasee pa tetv acaləe taa. Haləna Sapuləh kpekəle taa. Ama yəlaa tv-weγe na pá wəh-we. ¹¹ Paa na mpv, Asee na Manasee na Sapuləh pa kpeka yəlaa ləlaa nawa pa isayətv, na pá məli Yosalem. ¹² Mprúγú Tacaa tv Yuta nyəma ke nəγə kulməγa na pá təh wulav na nyuvv nyəma pa kusəsutu isu i ka yəγətvv tə.

Isekiyası təkı Teev acima

¹³ Mprúγú samaa tuutuuma nəγəlv i kota Yosalem ke pənaγa isətv naale nyəh, na pá təγə Kukusum fei potopoto acima. ¹⁴ Ulena pá svv kpeγəv ke icate taa təlaalenaa. Na pá kpenna tulaalvnaa təwətənəa, na pá lə Setəhəh tətəkəle taa. ¹⁵ Mprúγú pa kuwa Teev acima wontu ke isətv kuləm unı i kuyəh naanvwa na liyiti wule. Kətəlaa na Lefii nyəma paa we asilima taa. Ulena feele kpa-we na pá lá nyəh təv asilima keeluyv kətəγa. Na pá lá kətəsı nsi kəkə lusa si təna təγə Isə təsele. ¹⁶ Pa paasəna pa təma ke tam ké isu Isə yulv Moisi kiiu wəv tə. Na Lefii nyəma náá celəγı kətəlaa ke kətəγa təla caləm. Na pəle pá pələγı kətəγa təlate təv. ¹⁷ Samaa taa yəlaa payale taa la nyəh təv asilima keeluyv kətəγa si pá la Tacaa təmlə. Pə təv ké Lefii nyəma paasayana təla lentvuvv ke mpa pa taa muna si pá la kətəγa təma ke Tacaa hətə taa tə pa lona taa. ¹⁸ lfəlayim, na Manasee, na Isakaa, na Sapuləh pa kpeka yəlaa taa payale ta lata nyəh təv asilima keeluyv kətəγa. Pəyele pa təma Teev acima təγənaγa ke təγəv. Anı pə kisina-weγe Isə Təm taa. Mprúγú Isekiyası sələmənə-we si: ¹⁹ Hai, tá cəsənaa Isə Tacaa, wii mpa pa kaasəγı pa ti na lotu kulmtv si pá nyı nyá luyv nyəntv tə. Paa pa ta la ti tayənvuvv kətəγa. ²⁰ Ulena Tacaa mv Isekiyası sələmvuvv, na í ye-le pa ηkpaηvuvv həm.

²¹ Mprúγú Iseγeli nyəma cəγa Yosalem ke kuyəh naatosompəγəlaya, na pá təkı kukusum fei potopotonaa acima na lanhuləmlə. Na Lefii nyəma na kətəlaa pa sah Tacaa ke paa kuyəv ηku na cəməh haηaa. ²² Ulena Isekiyası kpaası Lefii nyəma mpa pa lakı Tacaa təmlə na luyv kuləmvuvv tə pa apəlvv. Kuyəh naatosompəγəlaya təcu ké yəlaa təkəγa acima təγənaγa, na pá lakı nəγə kulməγa kpəntvuvv kətəsı na pá sah pa caanaa Isə Tacaa na yontu. ²³ Mprúγú samaa mayasaa si pá səsı acima kuyəh ke naatosompəγəlaya tətə. Na pá la mpv na lanhuləmlə. ²⁴ Mpi tə, Isekiyası ka cəla samaa ke latəcənəa iyəγa (1000), na heeh ke iyisi naatosompəγəlaya (7000). Na kupayalaa náá

cele-ɪ latacena iyaya (1000) na heej ke iyisi naanwa (10000). Pəle pə paasi kətəlaa tuutuuma lapa nyəəj təə asilima keelʉyʉ kətaya. ²⁵ Yəlaa təna laja ka heena, paa Yuta nyəma, na kətəlaa na Lefii nyəma. Haləna pə kpejina lseyeli tetu ilim ntəyəj təə nyəma mpa paa kəma acima təə tə. Na mpa pa tema Yuta taa ké cayav tə. ²⁶ Yosalem taa yəlaa lajhləmlə ka wena tə mpa ké. Mpi tə, pə krayav lseyeli wulav Tafiiti pəyalv Saluməj pəəle taa, na pə kəə waatu unɪ tə. Pa ta təyətə acima anɪ a taka ké ɪcate taa. ²⁷ Pə tema ɪlena Lefii kətəlaa kʉli na pə wiina ləə sɪ: Kooli samaa ke kʉpantv. Mʉpʉyʉ ləə nu pa kʉsələmʉtu na ɪ mu pa nəəsɪ ke ɪ təcəyale taa.

31

lseyiyasi tayanəyɪ ləə təcəele taa təma

¹ Waatu wei acima tema, ɪlena lseyeli nyəma təna cəə Yuta acalɛ taa. Na pə yəkɪ pɛe kulalaana, na pə setɪ pə tesikasi, na pə yəkɪ cefelinaa təkətələnaa. Na pə la mpu tətəyɔ Yuta tetv təna taa. Na Pɛncamɛɛ na ɪfələyim na Manasee pa kpeka taa. ɪlena paa wei ɪ məli ɪ tɛ.

² Mʉpʉyʉ lseyiyasi fayə kətəlaa na Lefii nyəma ke kpeka. Na ɪ tʉ paa wei ké ɪ təmlɛ ke ləə təcəele taa. Pa təmlɛ nté sɪ pə paasəna kətasi nsi kəkə lusa sɪ təna tə. Na nəyɔ kulmaya krentyʉ nyənsɪ na yontu na Tacaa samtɪ. ³ Mʉpʉyʉ wulav ləsa ɪ mayamaya ɪ liyitee taa, na ɪ yana tanəj na taanaya kətasi nsi kəkə lusa sɪ təna tə sɪ wontu. Na pə kpeenna kuyaku kʉheesʉyʉ wule kətasi. Na ɪsətv kuyaku kancaalaya nyəjku nyənsɪ, na acima lenna nyənsɪ, ɪsu pa keesʉyʉ Tacaa kiiu taa tə.

⁴ ɪlena wulav tʉ Yosalem yəlaa təna sɪ: ɪ cɛla kətəlaa na Lefii nyəma ke pa paa nyəm. ɪlena pɛle pə ha pa təyɪ pa təma taa, ɪsu pa keesʉyʉ Tacaa kiiu taa tə. ⁵ Wulav heela-weyɛ mpu, ɪlena lseyeli nyəma tuutuuma kəna pa kʉhaləm kancaalaya kʉlʉlʉm, na sʉlʉm, na nim, na tʉj nim, na təyənasi lensənaa, na pa həyələj naanwa taa kʉlʉmʉyʉ. ⁶ Mʉpʉyʉ Yuta acalɛ lenna na lseyeli nyəma tətə, nā pona pa kʉwenam həyələj naanwa taa kʉlʉməj. Paa naaj, paa heej, paa kʉcəəj wei pa ha pa ləə Tacaa tə. Na pə kaa huwa anaamnaa ke waani waani. ⁷ ɪsətv tooso nyəj taa ké pa caalaa, na pə tɛ naatosompəyələyɔ nyəj taa. ⁸ lseyiyasi na kʉpəyalaa pa polaa na pə nā mpi yəlaa kənaa tə. ɪlena pə sɛɛ lseyeli ləə Tacaa na ɪ yəlaa.

⁹ Mʉpʉyʉ wulav pəəsə kətəlaa na Lefii nyəma ke kʉcəəj unɪ ɪ təm. ¹⁰ ɪlena Satəkɪ lʉlʉyʉ tv kətʉlʉ Asaliya cə sɪ: Hatoo kʉyanjku yəlaa caala kənav ke pa kʉhaləm kʉhav tə, təyənaya takɪ-tʉyʉ. Haləna pə kaasi səsəm. Pə taya pʉlv, Tacaa koola ɪ yəlaa ke kʉpantv ké. Halɪ kʉkaasəm kaana cənɛ.

¹¹ ɪlena wulav tə sɪ: ɪ ŋmá wontu təsule ke ləə təcəele kɪj. Pa tema ŋmau, ɪlena ¹² pə pona tənaya pa kʉcəəj na həyələj naanwa taa kʉlʉmʉyʉ, na ləə nyəm na pə su teu. Na pə kpa Lefii tv Konaniya ke paasənɪv, ɪ waali tv nté Simeyi. ¹³ Mʉpʉyʉ lseyiyasi, na ləə təcəele nyʉyʉ tv, na kətʉlʉ səsə Asaliya, na Konaniya na Simeyi pa kpa pa waali nyəma. Mpeyele Yehiyeli, na Asasiya, na Nahatɪ, na Asayɛɛli, na Yelimətɪ, na Yosapatɪ, na ɪliyeli, na ɪsəmakiya, na Mahatɪ, na Penaya. ¹⁴ Mʉpʉyʉ pa tʉ Lefii tv ɪməna pəyalv Kolee wei ɪ tanaya ləə təcəele ilim təlule nənəyɔ tə sɪ ɪ mʉyɪ kʉcəəj wei pa lakaya ləə tə, na ɪ fayə kate nyəm na kate taa kate nyəm. ¹⁵ ɪlɛ ɪ waali nyəma təma nté sɪ pə tala təyənasi ke pa tɛɛtvnaa ke teu. Paa səsaa paa səkpeɛma na pə keesəna pa təma kpeka ke acalɛ nna a taa kətəlaa wɛɛ tə. ¹⁶ Pə taya apalaa mpa pa təna pa həla pa ŋmaawa tə pa tike pa talayana. Ama na apalʉpiya mpa paa wena pʉsɪ tooso tooso təyɔ. Na mpa pa kənyaya pa ləə təcəele taa ké paa ifemle nte na pə laki ləə sɛɛv təma na pə keesəna pa kpeka təyɔ. ¹⁷ Paa keesəna kətəlaa lʉlʉj ké na pə tʉ pa həla. Na Lefii tv wei ɪ wena pʉsɪ hiu, ɪlɛ pa tv ɪ nyəntɛ. Na pə keesəna ɪ təmlɛ na ɪ kpekəle. ¹⁸ Pa na pa lʉlʉj nyəma təna həla ke pa ŋmaakaya. Paa alaa, na apalʉpiya, na alʉpiya. Na pa cəlɔ nyəma mpa pa pəsəyɪ na pə təyɔ ləə kʉcəəj unɪ tə. ¹⁹ Ama pə kaasa Aləj lʉlʉyʉ nyəma kətəlaa mpa paa wɛ kətəlaa

acaləe cələ cacakəŋ tēe tə. Pələ paa ləsa yəlaa kə paa icatə nte tə taa ké. Na pá taləŋi təŋənaŋa na Lefii nyéma mpa pa həla pa ŋmaawa tə.

²⁰ Isekiyası təŋa tampana kə i kawulaya təna taa ké, na í laki kúpantv, na i ləso Tacaa laŋle həena-i. ²¹ Waatv wei i caala ləso təsəele na ləso sēev tayanvuyv, na í húbłýí yəlaa pá pá təŋ Tacaa kiij, na í cáálłýí i ti si í nyi ləso na lotu kulvmtv ilena ləso yelev na í waaki.

32

Senakelipi wata Yuta kawulaya

(*Awulaa* II 18:13; *Isayii* 36:1)

¹ Mǝpǝŋyǝ wulav Isekiyası nuna ləso na í la teu. Ntəna Asilii wulav Senakelipi na i yoolaa pá watı Yuta koloosi acaləe sı pa ləkəŋi-yə. ² Isekiyası nawa sı Senakelipi kəŋ, na í maŋasəŋi sı i ka yoonə Yosalem, ³ ilena í heeli i yoolaa nyuvv nyéma na i təŋlaa sı pá təkı lum sēelaa mpa pa wə icatə waalı tə. Na pələ pá mv i təm nti. ⁴ Mǝpǝŋyǝ samaa kotaa na pá təkı sēelaa təna. Na sēelv wei i kpeŋaya tətı tēe ləov taa tə. Pa lapa mǝpǝŋyǝ sı ye Asilii nyéma í kəma pá taa hiki lum kə səsəm.

⁵ Mǝpǝŋyǝ Isekiyası nyəov təŋ, na í tayanı icatə koləŋa ŋka kaa yəkəaa tə. Na í ŋmá ka təv kə təferŋlenaa. Na í ŋmá koləŋa ləŋka na pə taa təv. Na í tayanı Milo. Na í lu ŋmantaası na kpaləŋ kə səsəm kə Tafiiti tē. ⁶ Pə waalı ké Isekiyası kpa yoolaa nyuvv nyéma sı pá paasəna icatə.

Iləna Isekiyası koti yəlaa tənaya icatə patəma taa, na í tasa-wəŋe layatv sı: ⁷ i taa nyá, í nyəov təŋ, na í kaası mə ti. i taa selina Asilii wulav, na i yoolaa tuutuuma. Pəpətv fei leleŋ, tə wəna təŋ na pə kəli-i. ⁸ Mpi tə, i yoolaa tike kə i wəna. Ama ta ləso Tacaa ká yoonə tá nəŋə na í ya-tv.

Mǝpǝŋyǝ wulav təm nti tə waasa icatə yəlaa təna.

Təm nti Senakelipi heela Yosalem nyéma tə

(*Awulaa* II 18:17-37; *Isayii* 36:2-22)

⁹ Pə waalı ké Asilii wulav Senakelipi na i yoolaa pa tama Lakisi icatə. Tənaya Isekiyası kusa i yoolaa nyuvv nyéma napəli sı pá polo pá pəov Isekiyası na Yuta na Yosalem pə nyéma sı: ¹⁰ Aweŋe í taaki, na í cəŋa Yosalem icatə taa na táá tama-təŋe kotaya? ¹¹ Isekiyası puŋusiyi-mə sı mə ləso Tacaa ká ləsi-məŋe ma niŋ taa tə i təsəŋi-məŋe. Isı nyəŋəv na lukətv kv mə təna. ¹² Ntəŋ Isekiyası inı i kuna təkətəlenaa na Tacaa kətaya tətətenaa, na í heeli Yuta na Yosalem pə nyéma sı pá laki pa kətasi kə kətaya tətəte kulvmtəle təv, na pá wəki tulaalvnaa na? ¹³ í tá nyi mpi ma na ma yoolaa na ma maŋamaya tə lapa atə yəlaanaa tə taa? Piitimnaa mpe pa taa nəŋəlv tıŋv ta kayatı-tv sı tə taa tv niŋ kə pa tətı təv. ¹⁴ Ma yoolaa kpiisa tətənaa mpa tə, pa taa nəŋəlv ikənte ta pəsi na tə yá tə yəlaa. İle isənaya mə ləso ná laki na í ləsi-məŋe ma niŋ taa? ¹⁵ í taa yelev na Isekiyası looliyi na í tısv-məŋe mpv. í taa mv i təm. Ma lələŋi sı tıŋv nakvli kv ta pəsi na kó ya kv piitim yaa kv kawulaya nyéma yaa kv tətı kə ma cəsənaa niŋ taa, yaa ma nyəŋ taa. Mpı inı tətəŋə mə ləso kaa waası-mə tətə.

¹⁶ Mǝpǝŋyǝ Asilii wulav tillaa tıvwa ləso Tacaa na i təmle tv Isekiyası.

Asilii wulav kutıvıv kə Tacaa

(*Awulaa* II 19:14-19; *Isayii* 37:14-20)

¹⁷ Asilii wulav ka ŋmaa ləetəli ké na í footi ləŋelı ləso Tacaa sı: Atə piitimnaa tıŋv ta pəsi na í ləsi i yəlaa kə ma niŋ taa. Mpı tətəŋə Isekiyası ləso kaa pəsi na í ləsi i yəlaa tətə.

¹⁸ Mǝpǝŋyǝ Asilii wulav tillaa yəŋətəna nəŋə səsaya kə Hepəla təm taa sı: Mpa pa cəŋa Yosalem koləŋa təv tə səŋəntı í kpa-wə, na pa apalvıv le. Na í ləkı icatə təhəe. ¹⁹ i yəŋətaya Yosalem ləso ké isı i yəŋətıvıv piitimnaa lələa tıŋv wei yəlaa lupa kulıvıv tə.

Asilii nyéma sewa, na pa wulav səm

(*Awulaa* II 19:15,35-37; *Isayii* 37:15,36-38)

²⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ wulaw lsekiyasɩ na Amɔti p̀ỳalɩ lsayii wei ɩ ḱe lɔɔ kuyɔɔɔtɩ telɔsɩlɩ tɔ pa wiina Tacaa sɩ: Waasi-tɩ. ²¹ ɩlena lɔɔ kɔna Silii nyɔ́ma tesikile taa ḱe ɩsɔtaa tillu na ɩ ḱu yoolaa taa yoolaa tɔna na nyuyɩ nyɔ́ma. ɩlena Asilii wulaw mɛli ɩ tetɩ taa na fɛele. M̀p̀r̀ỳg̀ kuyaku nakɩli Asilii wulaw sɩ ɩ tɩyɩ kutuluyɩ taa, na ɩ piya kɩlɩlasi ku-ɩ.

²² ɩsɛna Tacaa yapa lsekiyasɩ na Yosalem yɔ́laa ke Asilii wulaw na kolontunaa lɛlaa niɩ taa tɔɔɔɔ. ɩlena ɩ yele na ṕa heesi pɛ tɔna pɛ taa. ²³ M̀p̀r̀ỳg̀ yɔ́laa paɔale kɔna Tacaa ke kɩhaaɩ, na Yuta wulaw lsekiyasɩ ke kucɔɔɩ. Na piitimnaa mpa pa cɔɔna-we tɔ ṕa nyaɩna wulaw.

lsekiyasɩ Kawulaya tɛm

(Awulaa II 20:1-21; lsayii 38:1-8; 39)

²⁴ Waatu ɩni ɩ taa ḱe kutɔɩ isayav nakɩli ku kpa lsekiyasɩ. ɩlena ɩ wiina Tacaa, na ɩlɛ ɩ hɩli-ɩ na yaasi nɔɔɔɩ sɩ ɩ ḱa waa-ɩ. ²⁵ Ama lsekiyasɩ ta sa lɔɔ ḱe kɩpantunaa mpe pa tɔɔ. Halɩ ɩ hɔma ɩ tɔɩ na Tacaa ńaa mu ɩ na Yosalem na Yuta nyɔ́ma na ṕaáná. ²⁶ ɩlena lsekiyasɩ na ɩ yɔ́laa ṕa ná pa wakɩlɩyɩ. ɩle Tacaa ta tasa-weye ṕaáná munav ke ɩ kawulaya waatu taa.

²⁷ lsekiyasɩ ka wena ḱe, ṕacɔ́ ɩ hɔte yaawa. M̀p̀r̀ỳg̀ ɩ ɩmá kutulɩɩ na ɩ su pɛ taa ḱe liyitee nyɔɔɔtɩ, na wɩla, na liyitee pɛe, na sɔɔsɩ nimnaa, na kpalɔɩ, na liyitee wontunaa lenti. ²⁸ Na ɩ ɩmá tɔtɔɔɔ kutɔɔɔɩ, na sɩlum, na nim, pɛ tɔsɩle na kalɔkɔɩ tɔtɔɔɔɔ na tɔtɔsɔɔɔ. ²⁹ Halɩna ɩ ɩmá acalɛɛ, na ɩ su naaɩ, na heeɩ, na pɔɩ pɛ kalɔkɔɩ. Mpi tɔ, lɔɔ ka ha-ɩ wenav ke tuutuuma ḱe.

³⁰ lsekiyasɩ ɩni ɩ keena Kihɔɩ lum seɛlɩ wei ɩ we ɩsɔtaa tɔ, na ɩ la lɔɔɩ na lum kpeɩna ilim tɔtɩle tɔɔ ḱe Tafiiti tɛ.

lsekiyasɩ waakaya ɩ kulapɛm taa ḱe. ³¹ Pɛ tɔɔ ḱe waatu wei Papiloni tetɩ tɔkɔlaa kusa pa yɔ́laa sɩ ṕa polo ṕa ná lsekiyasɩ tetɩ taa tɔma sɔsɔɔna tɔ, lɔɔ yela-ɩ na ɩ tɔɩ ɩ luyɩ nyɔntɩ sɩ ɩ naaki ɩ waali.

³² Pa keesa lsekiyasɩ tɔm lenti ke Amɔti p̀ỳalɩ lɔɔ kuyɔɔɔtɩ telɔsɩlɩ lsayii kɩnanatu takɔlaya taa, na Yuta na lseɔɔɩ pa awulaa nyɔ́ka taa. Ka taa ḱe pa keesɔɩ ɩsɛna ɩ tɔnte lapa lɔɔ ḱe teu tɔ. ³³ Waatu wei lsekiyasɩ sɔpa, ɩlena ṕa pimi-ɩ Tafiiti lɩlɩyɩ nyɔ́ma pɔ́laav hɔɔɔɩyɩ ɩsɔtaa nyɔ́ku*fa* taa. ɩlena Yosalem nyɔ́ma la ɩ lɔyaya na ṕa yɔ́lɩna-ɩ. Na ɩ p̀ỳalɩ Manasee lɛeti ɩ lonte taa. ^a

33

Manasee kawulaya

(Awulaa II 21:1-18)

¹ Manasee lɩlɩyɩ pusi naanɩwa na naale nyɔ́ka taa ḱe ɩ pɔsa Yuta wulaw. ɩlena ɩ tɔɔɔ pusi nɩle na naanɩwa na kakpasɩ (55) ke Yosalem taa. ² M̀p̀r̀ỳg̀ ɩ lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. ɩ keena piitimnaa mpa lɔɔ ka tɔɔɔnaa na ṕe fɛe-we tɔ pa lakasɩ isayasi. ³ Halɩna ɩ tayaɩ ɩmav ke tɔkɔtɔlɩnaa mpa ɩ caa lsekiyasɩ naa yɔ́kaa tɔ. Na tɩɩ wei pa yaa sɩ Paalɩnaa tɔ ɩ tɔlaalɩnaa, na ɩ saaki tesika kulalaaya na ɩ lɩɩɩɩ ɩsɔtɩlɩɩasi. ⁴ Na ɩ ɩmá tɔlaalɩnaa lempa ke Yosalem lɔɔ tɔseɛle nte Tacaa ka tɔma sɩ ɩni ɩ ka caya tɔ taa ḱe tam tɔ. ⁵ Na ɩ siki ɩsɔtɩlɩɩasi tɔlaalɩnaa ke lɔɔ tɔseɛle taasi naale tɔɔ. ⁶ Halɩna Manasee ẃ ɩ piya ke kɔkɔ ke tɩyɩ Hinom tetekɔle taa. Na ɩ laki tutɩ na topotopo pɛ tɔma anɩ a tɔna, na ɩ sɩsɩ kɔɔɔnaɩ. Mpi pɛ ta maya Tacaa tɔɔɔ ɩ lakaya tam. ɩlena pɛ kpa lɔɔ ke ṕaáná. ⁷ Na ɩ saaki tɩyɩ na ɩ su lɔɔ tɔseɛle taa. Pɔyele Tacaa ka tɔma Tafiiti na ɩ p̀ỳalɩ Salɩmɔɩ ke heeluyɩ sɩ: Yosalem ɩcate nte ma lɔsa lseɔɔɩ kpeka tɔna taa tɔ tɔ lɔɔ tɔseɛle taa ḱe maa caya tam ḱe ma yɔ́laa heku. ⁸ Ye lseɔɔɩ yɔ́laa tɔkɔɩ ma kusɔsɩtu na ma kiɩɩ wei Moisi hɩla-we tɔ, ma kaa yele na ṕa tɔɔɔni-weye tetɩ nti ma hawa pa cɔsɔnaa tɔ tɔ taa. ⁹ Ama Manasee ná yɔ́laa ḱe na Yuta na Yosalem yɔ́laa isayatu kɔli ɩsu piitimnaa mpa Tacaa kpiisaa na ṕe fɛe mpe tɔ.

^a 32:33 ɩsɔtaa pɔ́laav: Yuta nyɔ́ma hɩliɩɩ pɔ́laav ḱe ɩlena pɛ taa ḱe pɔ́laaɩ na ɩ pɩla tɔma tɔɔ, ɩsu atɛ na ɩsɔ kutuluyɩ.

¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa yɔɔɔtəna wulav na ɪ yəlaa. Ama pa taa nɔɔɔɔɔ ta ke ɛkpaɔɔɔ. ¹¹ Kena ɪ yele na Asilii wulav yoolaa nyɔɔɔ nyɔma kɔɔ, na pɔ kpa Manasee na pɔ tu ɪ nɔɔɔ taa kɛ ɛkpaɔɔ, na pɔ hɔkɔ-ɪ alukpala ke teu, na pɔ tɛna Papiloni. ¹² M̀p̀r̀ỳg̀le Manasee lanɔle wakɔlaa na ɪ pasa ɪ tɔɔɔ sɔsɔm na ɪ wiina ɪ caanaa lɔ Tacaa si: ¹³ Nyɔni ma pɔtɔɔtɔle. Ulena lɔ mu ɪ kusɔlɔmɔtu na ɪ mɔɔna-ɪ Yosalem ke ɪ kawulaya taa. Pɔ kpaɔɔɔ waatu unɔ tɔɔ Manasee cɛkɔnaa si Tacaa tike ntɛ lɔ.

¹⁴ Pɔle pɔ waali kɛ Manasee ɛmawa kolɔɔa kɔkɔlaya ke Tafiiti tɛ na ɪcɔtɛ waali tɔɔ. Na kɔ tɔɔna Kihɔɔ lum sɛɛlu ilim tɔtɔle tɔɔ, na kɔ mali Setɔlɔɔ tetɛkɔle na Ofeli, halɔna tiina nɔnɔɔɔ. M̀p̀r̀ỳg̀ ɪ su yoolaa sɔsaa ke Yuta koloosi acalɛ taa. ¹⁵ Na ɪ lɔsi tɔɔɔ Kusaakɔɔɔ ɛku ɪ ka sika lɔ tɔsɛɛle taa tɔ. Na ɪ yɔki cefelinaa tɔkɔtɔlenaa mpa ɪ ka ɛmawa lɔ tɔsɛɛle pulaya tɔɔ na Yosalem tɔ, na ɪ lɔ pɔ hɔɔɔlɔɔ ke ɪcɔtɛ waali. ¹⁶ Ulena ɪ ɛmɔ Tacaa ke kɔtaya tɔlatɛ, na ɪ lɔ nɔɔɔ kɔlɔmɔɔa kɔɔntɔɔɔ na samtu pɔ kɔtasi. Na ɪ tɔ Yuta nyɔma si: ɪ sɛɛ lɔɔɔɔ lɔ Tacaa. ¹⁷ Paa na mpu tɔ, yɔlaa lakaya lɔ Tacaa tike ke kɔtasi ke tɔkɔtɔlenaa lɔlaa taa kɛ tetu taa.

¹⁸ Pa kɛɛsa Manasee tɔm lentɔ ke lɔɔɔɔ awulaa tɔna takɔlaya taa. Paa sɔlɔmɔɔɔ ɛku ɪ sɔlɔma lɔ na tɔmnaa mpa lɔɔɔɔ lɔ Tacaa heela lɔ kɔyɔɔɔtɔtu tɛlɔsɔlu na pɔ heeli-ɪ tɔ. ¹⁹ Paa ɪsɔna lɔ mɔwa ɪ kusɔlɔmɔtu tɔ, na ɪ ɪsɔɔtɔ tɔm. Na ɪsɔna ɪ ɛmawa cefelinaa tɔkɔtɔlenaa na ɪ siki pɔ lɛɛsɔɔ tɔ. Na ɪsɔna ɪ nawa ɪ mayamaya ɪ ɪsɔɔtɔ tɔ, pa kɛɛsa pɔ tɔnaɔa Hosayi tɔma takɔlaya taa. ²⁰ Manasee sɔpa, ulɛna pɔ pimi-ɪ ɪ mayamaya ɪ tɛ. Ulena ɪ pɔyalɔ Amɔɔ lɛɛti ɪ lɔntɛ taa.

Amɔɔ kawulaya

(Awulaa II 21:19-26)

²¹ Amɔɔ lɔlɔɔɔ pusi hiu na naale nyɔɔka taa kɛ, ɪ pɔsa Yuta wulav ke pusi naaleɔɔ Yosalem. ²² Na ɪ lɔ mpi pɔ ta maya Tacaa tɔ, ɪsu ɪ caa Manasee. ɪ laa ɪ caa tɔɔ. ²³ Pɔyele ɪ ta na si ɪ wakɔlɔna Tacaa ɪsu ɪ caa ka nav ɪlɛ ɪ ɪsɔɔtɔ tɔ. Halɔ unɔ ɪ nyɔntɔ tɛɛ ulɛɔ.

²⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ wulav Amɔɔ waali nyɔma kɔla ɪ tɔɔ na pɔ kv-ɪ ɪ tɔyaya taa. ²⁵ Ama Yuta nyɔma kɔwa mpa pa kv-ɪ mpu tɔ. Ulena pɔ lɛɛti ɪ pɔyalɔ Sosiyasi ke ɪ lɔntɛ.

34

Sosiyasi kawulaya na lɔ sɛɛv tɔɔɔɔɔ

(Awulaa II 22:1-2; 23:4-20)

¹ Sosiyasi lɔlɔɔɔ pusi pɔlɛfɛi naanɔwa nyɔɔka taa kɛ, ɪ pɔsa Yuta wulav. Yosalem taa kɛ ɪ caya pusi hiu na naanɔwa na kɔlɔmɔɔa. ² M̀p̀r̀ỳg̀ ɪ lapa mpi pɔ maya Tacaa tɔ. ɪ tɔma teitei kɛ ɪsu ɪ lɔɔɔ Tafiiti, ɪ ta lu ɪ ɪkɔtɛ taa.

³ ɪ kawulaya pɔnaɔa pɔlɛfɛi naanɔwa nyɔɔka taa tɔ, na ɪ tɔna ɪfɛpu kɛ. Waatu unɔ ɪ taa kɛ ɪ caala ɪ lɔɔɔ Tafiiti lɔ luɔ nyɔntɔ ke pɛɛkɔɔ. Pusi liɔiti tɛɛwa, ulɛna ɪ suv cefelinaa tɔkɔtɔlenaa na pɔ tɔɔ na pɔ tesikasi ke kpiisɔɔ ke Yosalem na Yuta pɔ taa. ⁴ Pa yɔka tɔɔ Paali tɔkɔtɔlenaa ke ɪ ɪsɛntaa na pɔ tulaalɔ tɔwɔtɛ nte tɔ wɛ pɔ tɔ tɔ. Na pɔ seti tesikasi na pɔ wakɔli tɔɔ waani waani tɔnaɔnaɔ. Na pɔ pɔsi mulum na pɔ pɔli ɪ laalaa pɔlaaɔ tɔɔ. ⁵ Na pɔ wɔ tɔɔ kɔtɔlaa mɔwa ke pa kɔtasi tɔlatɛnaa tɔɔ. ɪsɔna Sosiyasi tɔɔna Yuta na Yosalem tɔɔɔ.

⁶ Pɔle pɔ waali kɛ Sosiyasi cɔɔwa Manasee, na ɪfɔlayim, na Simiyɔɔ, na Nɛfɔtali pɔ kɔka taa, na pɔ cɔlɔ hɔɔɔlɔɔ taa. ⁷ Na ɪ yɔki tɔlaalɛnaa na tulaalɔnaa tɔwɔtɛ ke lɔɔɔɔ kɔka tɔna taa. Na ɪ faya tesikasi na tɔɔ ke hɔɔɔlɔsi. Ulena ɪ mɔli Yosalem.

Kɔtɔlu sɔsɔ kulusa kiiu takɔlaya tɔɔ

(Awulaa II 22:3-10)

⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ Sosiyasi kawulaya pɔnaɔa pɔlɛfɛi hiu nyɔɔka, kɔyaku nakɔli, Sosiyasi tɔɔna Yuta tetu lɔ sɛɛv na lɔ tɔsɛɛle ke tɔɔɔɔɔ. Ulena ɪ tɔ Asaliya pɔyalɔ Safaɔ, na ɪcɔtɛ paasɛnlɔ Maaseya, na wulav tɔm yɔɔɔtɔlu Yowakasi pɔyalɔ Yowa si: ɪ polo ɪ tɔɔna ma lɔ Tacaa tɔsɛɛle ɛmaw. ⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ apalaa mpe pa pona kɔtɔlu sɔsɔ Hilikiya ke lɔ tɔsɛɛle liɔitee nna Lefii nyɔma tanɔlaa ka mɔwa Manasee, na ɪfɔlayim, na lɔɔɔ kɔka lenna,

na Yuta na Yosalem nyəma pa kiŋ tə. ¹⁰⁻¹¹ İlena pele pa cəle-yeyce təma nyuyu nyəma mpa pa paasayana İso təsele tayanyu tə si: İ yana pee, na İotasi. Na İ felİ ħmalaa, na kantaa, na təma lataa. Na pə ħmana kutuluŋ İeləŋ wei Yuta awulaa ka yelaa na İ hoti tə. ¹² Lefii tı Melali İluyu nyəma Yahati, na Opatiya, na Kehati İluyu nyəma Sakali, na Mesulam, pa paasayanana təma nyəma, na pə laki pa təma ke teu. Lefii nyəma İelaa mpa paa nyəma cəməŋ maru tə, ¹³ pele pa makayana mpaav wontu na səŋəllaa təŋna. Na pa taa İelaa naa paasəŋəna pa təma waanı waanı lataa. Na takəlası ħmaav na təma tayanyu na nənəsi təŋyuy.

¹⁴ Waatu wei pa kpakayaa İyitee nna paa suwa atakaa taa kə İso təsele taa tə. İlena kətulb Hilikiya mayana Tacaa kiiu ħku İ ka heela Moisi na İ ħmaa tə kv takəlası. ¹⁵ Mpyuy İ heela takəlası ħmaalb Safaŋ ke ka təm na İ cəle-İ kə. ¹⁶ Safaŋ nā pona-keycə wulav, İlena İ keesəna İ təma təm si: Nyā təmle nyəma təma təma wena n ka ħula-we təyə İarv. ¹⁷ Na kətəlaa nā koosa İso təsele atakaa İyitee na pə cəla təma nyuyu nyəma na təma lataa.

¹⁸ İlena Safaŋ tasa si: Halı kətulb səsə Hilikiya cəla-m takəlaya.

Mpyuy Safaŋ naala-keycə kaluyv ke wulav.

*Sosiyası yəŋətəna İso kuyəŋətutu teləslv alonyəŋ Huləta
(Awulaa II 22:11-20)*

¹⁹ Waatu wei wulav nu kiiu takəlaya ħke ka təm, İlena İ İarŋle wakəli na İ cəli İ wontu. ²⁰ Mpyuy İ yaa Hilikiya, na Safaŋ pəyalv Ahikam, na Mika pəyalv Arətəŋ, na takəlası ħmaalb Safaŋ, na İ waalı nyəma taa İelv Asaya na İ tə-we si: ²¹ İ polo İ pəsəsi Tacaa ke ma na İseyeli kakaasaya na Yuta yəlaa tā təm, na takəlaya ħka tə ħika İsəntə tə kele ka təm tətə. Mpi tə, tā cəsənaa taa təkı kusəsutu nti pa ħmaa ka taa tə. Pə tə kə Tacaa pāáná ka ħuuna-tuyv səsəm.

²² Mpyuy Hilikiya na İ taapalaa pa pola İso kuyəŋətutu teləslv alonyəŋ Huləta tēycə Yosalem kpekəle kufate taa. Huləta paalı kele Tokehati pəyalv Salum, Hasəla saalı. Salum İni İ paasayanana kətəlaa wontu kususuutu. Mpyuy apalaa mpe pa keesa pa təm ke İso kuyəŋətutu teləslv. ²³ Ntəna Huləta tə-we si: İ teləsi wulav si İseyeli İso Tacaa təma si: ²⁴ Maa yele na mpusi kəw Yosalem na yəlaa pa təw İsu pa ħmaav takəlaya kane ka taa tə. ²⁵ Mpi tə, Yosalem yəlaa lə-m na pə laaki tıŋ. İlena pa lakası nsi si kra-m pāáná. Pə tə kə ma pāáná ħuuna İcate tənēycə səsəm a ta tiita. ²⁶ Ye pə kaasa wulav İle, İseyeli İso Tacaa heeliyi-İ si: İsu n nuw takəlaya ħke ka taa təm ke teu, na ²⁷ nti ma yəŋətə Yosalem na İ yəlaa pa təw tə. Na İ nā nyā təwakəlle, na İ İayası na İ cəli nyā wontu na İarŋwakəlle na İ pəli İsəlvum tə, maa mu nyā kusəlvumtu. ²⁸ Maa yele na İ sİ səm kvram, na pə pi-ŋ nyā pəlaav taa. N kaa na mpusi wei İ ká kəw Yosalem İcate na tə yəlaa təw tə.

*Sosiyası na İso pa nəŋə pəeluyv kufam
(Awulaa II 22:20–23:3)*

Mpyuy kətulb səsə Hilikiya na İ taapalaa pa polaa na pə heeli mpyuy wulav. ²⁹ Mpyuy wulav kota Yuta na Yosalem pə nyuyv nyəma tənaya İ kiŋ ke kpakpaa. ³⁰ Na pə na pa samaa pə polo İso təsele, na kətəlaa, na Lefii nyəma, na paa yəlaa mpa. İlena wulav kala-weycə kiiu takəlaya ħka pa ħiiwa İso təsele tə. ³¹ Pəle pə waalı kə İ səŋa İ kumte tə kə İso təsele taa, na İ na Tacaa pə pəeli nəŋə. Na samaa tisi si mpe paa təkı İ kiŋ na İ kusēycəsətv, na İ kutututu, na İuyv kulvumuyv, na İlotu kulvumtu. Na pə laki pə tənə mpi pa ħmaa takəlaya ħke ka taa tə. ³² Mpyuy wulav yelaa na pa tənə mpa pa we Yosalem tə pə təkı nəŋə ħke, na Pencamēe kpekəle nyəma. Pə krayav waatu İni təyə Yosalem yəlaa təŋə nəŋə ħka pə na pa cəsənaa İso pa pəelaa tə. ³³ İlena Sosiyası kv acaalətv nti yəlaa lakaya İseyeli tetv tənə taa tə, na İ cāalı-we si pə sēe pa İso Tacaa. Mpv pə tə kə pa taa nəŋəlv ta yele Tacaa təŋuyv, ħaləna Sosiyası səm.

35

Sosiyası təkı Təev acıma
(Awulaa II 23:21-23)

¹ Mıruyú Sosiyası təxə Təev acıma ke isətu kancaalaya nyəh kuyeyə naanəwa na liyiti nyəhku wule, na pá kú pə wəesi. ² İlena í tú kətəlaa ke pa təma na í səsə-weyə apalutu si: Í paasəna lə təsəele. ³ Na í heeli Lefii nyəma mpa pa seyesəyi samaa ke kiij na pá laki Tacaa təmlə tə si: Í su lə atakaa ké lə təsəele nte lseyeli wulav Tafiiti pəyalu Saluməh ɣmawa tə tə taa. Í taa tasa-ı həxəlvuy. Pənente í paasəna mə lə Tacaa təmlə, na ı yəlaa lseyeli nyəma. ⁴ Í faya mə taa isı mə ləluy na mə təmlə kpeka wew tə, isı Tafiiti na ı pəyalu Saluməh pa keesuyə takəlaya taa tə. ⁵ Na í tayanı mə yəlaa kpeka na í polo lə təsəele taa, na í sənə lseyeli nyəma ləlaa, na pá keesəna isənə pa faya pa ləluy tə. ⁶ Pə wəe ké si í la Təev acıma kətasi. Mpu tə, í la nyəh tə asilima keeluyə kətəya, na í paasəna mə tətunaa, na acıma la teu isı Tacaa keesuyə Moisi tə.

⁷ Mıruyú Sosiyası ləsa ı mayamaya ı kalakəh taa ké wəesi na pinası iyisi hiu na naanəwa (30000) na í ha lseyeli nyəma mpa paa kotaa tə si pá lana Təev acıma kətasi, na naah ke iyisi tooso (3000). ⁸ İlena ı waalı nyəma náa ha samaa na kətəlaa na Lefii nyəma ke təla tətə. Na lə təsəele paasənlaa, Hilikiya, na Sakalı, na Yehiyeli pele pá ha kətəlaa ke wəesi na pinası ke iyisi naale na nasətoso (2600), na naah ke ɣmuvuyə na nunəwa (300) si pá lana Təev acıma kətasi. ⁹ İlena Lefii nyuyə nyəma Konaniya na ı newaa na Semaya na Netaneyeli na Hasapiya na Yeyiyeli na Yosapatı pele pá ha pa tətunaa ke wəesi na pinası ke iyisi kakpası (5000) na naah ke nasəle na nunəwa (500). ¹⁰ İsənə pa tayana acıma təxələ. Kətəlaa ná səhə pa təsərlə ké, na Lefii nyəma ke pa kpeka taa isı wulav ka suw tə. ¹¹ İlena pá lentı wəesi na pinası, na pá celəyi kətəlaa ke caləm na pá pələyi kətəya təlate tə. İlena Lefii nyəma náa litiyi wontu tənəh. ¹² Mıruyú pa su təla na a mpa, ilena pə tu kələnə latəcenaa mpa pə wəe si pá la Tacaa ke kətəya ɣka kəkə lusa ka tənə tə. Na pá keesəna isənə lseyeli nyəma ləluy faya təxə teitei, isı pə wew takəlaya ɣka Moisi celaa tə ka taa tə. ¹³ Na pá wə Təev acıma wəesi isı pa tu laki tə. Pə kaasa kətasi təla lenna, ilena pá təsi-yeyə tiipee na sələpanaa yaa wontu lentı taa. Na pá pona lseyeli nyəma tənaya ləh. ¹⁴ Pə waalı, ilena Lefii nyəma paasəna kətəlaa na pa mayamaya pa nyəm. Aləh ləluyə nyəma kətəlaa wəkayana kətəya ɣka kəkə lusa ka tənə tə na nim cələ nim cələ kətasi lensənə. Pə tə ké Lefii nyəma ná lakaya təxənaya. ¹⁵ Asafi ləluyə nyəma yonyoolaa ná wə pa təma taa, isı Tafiiti na Asafi paa seyesuyə tə. Na wulav layatu tasəlaa Heməh na Yetutuɣ na nəhəsə təhlaa ke pa nyənə taa. Pa taa nəxələ ta kulı. Mpi tə, Lefii nyəma ləlaa lakaya peleyə təxənaya tətəxə. ¹⁶ İsənə pa tayana Tacaa acıma ke kuyaku ɣku təxələ. A təxə na a kətasi lapu lapa teitei ké isı Sosiyası suw tə.

¹⁷ Təev acıma anı ı waalı ké lseyeli nyəma kotilaa tənə təxə kəkusum fei potopotonaa acıma ke kuyeyə naatosompəxəlaya. ¹⁸ Toə pə krayav lə kuyəxətutu teləsulu Samiyeli waatu tə, lseyeli wulav nəxələ ı ta tayənətə acıma isı kətəlaa na Lefii nyəma na Yosalem na Yuta nyəma na lseyeli nyəma ləlaa sənəv Sosiyası na pá lá tə. ¹⁹ Sosiyası kawulaya pənaya pələfei hiu nyəhka taa ké pa təxə Təev acıma anı.

Sosiyası kawulaya tənaya
(Awulaa II 23:28-30)

²⁰ Mıruyú waatu nəxələ Sosiyası təma lə təsəele tayənuyə. İlena İcipiti wulav Neko kraya ı yoolaa na í təhna Kaakemisi ke İfəlatı pəxə tə na pá polo yoo. Nəna Sosiyası mayası isı í kayatı-wə. ²¹ İlena Neko tili na í pəsə Yuta wulav si: N təhəyi-m suwe? Pə taya nyaya ma kəh yoonav. Ama ma kolontu ləlv ké. Halı lə heela-m si má la təcav. Mpu tə, lə wə ma waalı ké. Ye n kayata-m ı ká kv-ɣ. ²² Paa na mpu Sosiyası ta nu. Pécó lə mayamaya heelina-ı təm nti. Mıruyú Sosiyası yusa ı ti na ı polo Mekito tətəkələ taa si

pá yoo. ²³ Ilena nɔɔɔɔ hiki-ɪ nyámle ke tɔyoole tɔna. Na í tó ɪ tɔmle nyáma si: í luna-ma nuki wɔsasi ke teu ké.

²⁴ Na tɔmle nyáma læsi-ɪ ɪ kɛɛke taa na pá tu-ɪ lælv taa na pá kpeena Yosalem na í sí tɔna. Na pa pimi-ɪ ɪ cɔsɔnaa pɔlaav taa na Yuta na Yosalem nyáma wii-ɪ.

²⁵ Ḿpúyú Iɔ kuyɔɔɔtɔtu tɛlɛsɔlv Selemii wii-ɪ læyaya wula. Na pɔ kraɔa kuyayku na pá suna saɔa tɔ yonyoolaa apalv nyáma na alv nyáma yooki-tɔɔi. Halɪ tɔ we læyaya wula takɔlaya taa.

²⁶⁻²⁷ Sosiyasi tɔm lentɪ, pɔ kraɔav tɔ kancaalaya na tɔ tɔnaya tɔ, tɔ we Iseyeli na Yuta awulaa takɔlaya taa. Ka taa ké pa kɛɛsɔɔi ɪsɔna Sosiyasi tɔɔa Tacaa kiɪɔ ke teu tɔ.

36

Sowakasi na Sowakim na Sowakeɔ pa kawulasi

(Awulaa II 23:30–24:17)

¹ Ḿpúyú Yuta tetv nyáma kpawa Sosiyasi pɔyalv Sowakasi ke wulav na pá læti ɪ caa lonte ke Yosalem taa. ² Sowakasi lɔlvɔv pusi hiu na tooso nyɔɔka taa ké ɪ tɔɔo kawulaya ke ɪsɔtɔnaa tooso ke Yosalem. ³ Icipiti wulav Neko kusa-ɪ kawulaya kpɔlaya tɔɔ ké Yosalem, na í tó Yuta nyáma si pá feli-ɪ lampuu ke liɔitee nyɔɔtɔv kiloona iyisi tooso (3000) na wula ke kiloona hiu na naanwa. ⁴ Pɔ waali ké pa kra Sowakasi neu Iiyakim ke Yosalem na Yuta pɔ wulav, na pá layasi-ɪ hɔte si Sowakim. Ilena pá tɛna ɪ taalv Sowakasi ke Icipiti.

⁵ Sowakim lɔlvɔv pusi hiu na kakpasɪ nyɔɔka taa ké ɪ pɔsa wulav ke Yosalem taa ké pusi naanwa na kulvm. ɪ lapa mpi pɔ ta maya ɪ Iɔ Tacaa tɔ. ⁶ Ḿpúyú Papiloni wulav Nepukanesaa na ɪ yoolaa pa wata Yuta tetv. Na pá kra Sowakim na pá hɔkɔ-ɪ alukpala ke teu na pá tɛna-ɪ Papiloni. ⁷ Na pá kuu tɔtɔɔo Iɔ tɔsɛɛle taa wontunaa pɔyale na pá pona Nepukanesaa kawulaya tɔyaya taa ké Papiloni.

⁸ Sowakim tɔm lentɪ we Iseyeli na Yuta pɔ awulaa takɔlaya taa. Ka taa ké pa kɛɛsa ɪ acaalɔtv lakasi nsi si taa ɪ tv ɪ ti, na mpi pɔ mayana-ɪ tɔ. ɪ pɔyalv Sowakeɔ lætɔna ɪ lonte taa.

⁹ Sowakeɔ lɔlvɔv pusi pɔlefɛi naanwa*fa* nyɔɔka taa ké ɪ pɔsa wulav ke Yosalem ke ɪsɔtɔnaa tooso na kuyɛɛɔ naanwa. ɪ lapa mpi pɔ ta maya Tacaa tɔ. ^a ¹⁰ Pɔnaya sikaa, Ilena Nepukanesaa kuu Sowakeɔ na Iɔ tɔsɛɛle taa wontu sɔsɔntv, na í pona Papiloni. Ilena í kra Sowakeɔ lɔlvɔv tv ke Yosalem na Yuta pɔ wulav.

Setesiyasi kawulaya na Yosalem ɪcate kuuu

(Awulaa II 24:18–25:21; Selemii 39:1-10; 52:1-27)

¹¹ Setesiyasi lɔlvɔv pusi hiu na kulvmaya taa ké ɪ pɔsa Yuta wulav ke pusi naanwa na kulvmaya ke Yosalem. ¹² Ḿpúyú ɪ lapa mpi pɔ ta maya ɪ Iɔ Tacaa tɔ. Halɔna Iɔ yɔɔtɔna-ɪ na Iɔ kuyɔɔɔtɔtu tɛlɛsɔlv Selemii nɔɔo na í kisi ɪ ɪsɔyatu ke nav. ¹³ Paa na Nepukanesaa ká lapa na Setesiyasi tuuna Tacaa ke í na Nepukanesaa ɪni pa nɔɔo pɛɛlvɔv tɔm taa tɔ, Setesiyasi kula Nepukanesaa tɔɔ na í lá laɔkpɔsɔɔɔ na í kisi Iseyeli Iɔ Tacaa tɛɛ ké mɔlvɔv. ¹⁴ Na pá kɔɔɔna kɔtɔlaa nyɔɔv nyáma na samaa, na pá lɔlɔsɔɔi ɪsɔyatu, na pá laki piitim lempɪ nyáma acaalɔtv tɔna. Na pá pilisi Tacaa Iɔ tɔsɛɛle ke Yosalem.

¹⁵ Pa cɔsɔnaa Iɔ Tacaa kusa tillaa ke tɔm pɔyale si: í polo í yɔɔtɔna-we na ma nɔɔo.

¹⁶ Ama Iseyeli nyáma foota-we na pá wɔɔ Iɔ kuyɔɔɔtɔtu tɛlɛsɔlaa, na pá kisi Iɔ Tɔm. Ilena Tacaa náá mv-we na pááná ke katatɔlaya, a feina kɔɔle. ¹⁷ Iɔ yɛlaa ké na Papiloni wulav na ɪ yoolaa pa wati-we, na í tv-weɔɔe pa niɔ taa na pá kv Iseyeli yoolaa. Halɪ pɔ kɔɔɔna Iɔ tɔsɛɛle taa, ɪ ta kenti ifɛpiya na pɛɛlaa na apalaa na kɔkɔpatɔlaa pa taa nɔɔɔlv tɔɔ. ¹⁸ Ḿpúyú pa kuu Iɔ tɔsɛɛle wontu sɔsɔntv na sɔkɔpetu tɔna, na kɔpɔcoo. Na pá kraɔa wulav na ɪ waali nyáma pa nyɔm na pá pona pɔ tɔnaya Papiloni. ¹⁹ Ilena pá nyayasi Iɔ tɔsɛɛle na kawulaya tɔyaya ke kɔkɔ. Na pá yɔki Yosalem ɪcate koluɔa na wontu kɔpantv. ²⁰ Mpa yoo kpisaa tɔɔo Papiloni wulav kuuwa, na pá pɔsi ɪ yomaa, na

^a 36:9 pusi pɔlefɛi naanwa: Awulaa II 24:8 taa pa yɔɔtɔ tɔna si pusi pɔlefɛi hiu.

pə kpeɣna wulav lɔlvɣv nyáma. Haləna Pɛɛsi nyáma kəntɛ. ²¹ M̄púgú pə lapa ɪsu Tacaa ka heelɣv ɪsə kvyɔɣɔtɔtv tɛlɛsvɔ Selemii ke təm nti na ɪ kraali tɔ si: Nɔɣɔlv kaa caya tɛtv taa ké pɪsi nutoso na naanɔwa. Haləna tə heɛsvɔv waatv tɛ. ɪlɛna pə lɛɛti heɛsvɔv waatɔnaa mpa pa taa paasəna tɔ.

Silusi mpaav hav si pá ημά ɪsə tɛɛɛɛɛ

²² Pɛɛsi wulav Silusi kawulaya pənaɣa kancaalaya nyəɣka taa ké Tacaa tv ɪ taa si ɪ ká yelev na təm nti ɪsə kvyɔɣɔtɔtv tɛlɛsvɔ Selemii ka yɔɣɔtaa tɔ tɛ lá. Haləna ɪ tó Silusi taa si ɪ kraaləna nɔɣɔ sɔsaya ke ɪ kawulaya təna taa, na pá ηmaa takəlasɪ taa si: ²³ Pɛɛsi wulav yɔɣɔtaa si, ɪsɔtaa ɪsə Tacaa tó ma niɣ taa ké tɛtv təna kawulasɪ. Haləna ɪ tó-m si má ηma-ɪ ɪsə tɛɛɛɛɛ ke Yosalem ke Yuta tɛtv taa. Mə təna mpa mɛ ɪ ké ɪ yəlaa tɔ ɪ məli Yosalem. Mə ɪsə Tacaa ɪ si-mɛ.

İSƏTƏLASI TƏM TAKƏLAYA Kutubtu

Tə naaki takəlaya kanə ka taa sı, Pəesi wulav səso Silusi hawa Yuta nyəma ke nəxo sı, pá məli pa te Yosalem. Ye pa məlaa ile pa tayanı ηmau ke Iso təseəle. Ama Yuta nyəma kolontunaa laηa ta həena Iso təseəle nité tə tayanuyv.

Takəlaya kanə ka taa səyeəyuv səsoəv ləηku nté sı, Iso yəlaa í layası layasuyv mayamaya. İlena pá kaası na pá tó təntə kupante.

İsəna pa fayə Isətəlası takəlaya tə:

Yuta nyəma məlvuv kancaalaya nyəm, titite 1-2

Iso təseəle tayanuyv na tə tuluəv, titite 3-6

Isətəlası na Yuta nyəma ləlaa pa məlvuv, titite 7-10

Wulav Silusi ha nəxo sı pá tayanı ηmáv ke Iso təseəle

¹ Məpəyú Tacaa tu i taa sı i yoosiəi təm nti i ka yəxətəna Iso kuyəxətutu teləsəlv Selemii nəxo təxo Pəesi wulav səso Silusi kawulaya pənaəa kancaalaya nyəηka taa. İlena Iso tu Silusi taa sı í kpaalı i kawulaya taa na pá ηmaa takəlası taa sı, ² Pəesi wulav Silusi yəxətəa sı: Isətəa Iso Tacaa tuna ma niη taa ké antulinya təna kawulası, na í tu-m sı má tayanı ηmau ke i təseəle ke Yuta tetv taa ké Yosalem. ³ Mə taa mpa pa kəna i yəlaa taa ləlaa? Iso í wəe pəntənaa waalı na pá polo Yosalem ke Yuta na pá ηmá Tacaa İseyəli Iso ké təyaxa. Iso inı i wenna Yosalem. ⁴ Timpi timpi İseyəli nyəma wəe tə, pá nyəma í ha-wəyē liyitee na wula na wontu lentı na təla, na luyv kuləmvuyv kvcəəη na pá pona Yosalem na pá tayanəna Iso təseəle ke ηmau.

⁵ Məpəyú Yuta na Pəncaməe pə ləlvə nyəəη nyəma, na kətəlaa na Lefii nyəma, na pa təna mpa pa taa Tacaa Iso ka tuwa sı pá polo Yosalem tə pa svv pa təyı tayanuyv sı pa təkki. ⁶ İlena pa cəlv nyəma ha-wəyē nyəxəlvuyv kupəηku na wula pə wontu, na wontu kupantu lentı na təla. Iso təseəle nyəntv nti paa hana luyv kuləmvuyv tə tə paası.

⁷ Məpəyú wulav səso Silusi kota Tacaa kətəyaxə wontu na í mələna Yosalem. Nəpukanəsaa ka kuuna-təyı Iso təseəle na í su-təyı i mayamaya i tuyv kutuluyv taa. ⁸ İlena wulav heeli kpancoou təə nyənlv Mitəletatı sı: Cəla wontu ntəyı Yuta nyuvv tu Səesepasaa. ⁹ Wontunaa mpa i cəla-i təyələ wula pələntənəa hiu na naanvva na liyitee nyəxəlvuyv nyəma ke iyaxa (1000), na səesi ke pəxələyafəi hiu na naanvva. ¹⁰ Na wula cəmsənəa ke hiu na naanvva, na liyitee nyəxəlvuyv toη nyəηku cəmsənəa ke nasələ na naanvva (410), na wontu lentı ke iyaxa (1000). ¹¹ Pə kpəntə wula na liyitee nyəxəlvuyv pə wontu ke iyisi kakpası na nasələ (5400). Məpəyú Səesepasaa na ləlaa pa kpaəa wontu nti na pá məli Yosalem.

2

İseyəli nyəma mpa pa luna Papiloni tə pa həla

¹ Yuta tetv həxəlvuyv nyəma mpa wulav Nəpukanəsaa ka kuuwa tə pa həla ntə. Pa taa paxələ mələna Yosalem na Yuta tetv taa, paa wei ké i icatə taa. ² Mpa pa kpaəa-wə na pá mələna təyələ Solopəpəeli, na Yesuwa, na Nəhəmiya, na Səlaya, na Ləlaya, na Motokayı, na Pilisaη, na Misipaa, na Pikifayı, na Ləhum, na Paana. İseyəli ləlvə nyəma na pa yəlaa həla ntə.

³ Paləsi ləlvuyv nyəma wə iyisi naale na nunvva na nutoso na naanvva na naale (2172).

⁴ Səfatıya nyəma ke ηmənuyv na nunvva na nutoso na naanvva na naale (372).

⁵ Ala nyəma ke nasətoso na nunvva na nutoso na naanvva na kakpası (775).

⁶ Pahatı-Mowapv nyəma ke iyisi naale na nunaasa na naanvva na naale (2812). Yesuwa na Yowapı pa ləlvuyv nyəma nté.

⁷ İlam nyəma ke iyaxa na ηmənuyv na nule na naanvva na liyiti (1254).

- ⁸ Satu nyéma ke nasənaasa na nunuwa na nule na kakpası (945).
- ⁹ Sakayi nyéma ke nasətosı na nunuwa na nutoso (760).
- ¹⁰ Pani nyéma ke nasətosı na nule na naale (642).
- ¹¹ Pepayi nyéma ke nasətosı na hiu na tooso (623).
- ¹² Asəkati nyéma ke iyaga na ħmunuɣu na hiu na naale (1222).
- ¹³ Atonikam nyéma ke iyaga na nutoso na naatosı (666).
- ¹⁴ Pikifayi nyéma ke iyisi naale na nule na naanuwa na naatosı (2056).
- ¹⁵ Ateɣ nyéma ke nasəle na nule na naanuwa na liɣiti (454).
- ¹⁶ Ateɣ nyéma ke pələfei nunuwa. Yehisikiya luluɣu nyéma nté.
- ¹⁷ Pesayi nyéma ke ħmunuɣu na nunuwa na hiu na tooso (323).
- ¹⁸ Yola nyéma ke nunuwa na naanuwa na naale (112).
- ¹⁹ Hasum nyéma ke ħmunuɣu na hiu na tooso (223).
- ²⁰ Kipaa nyéma ke nunaasa na naanuwa na kakpası.
- ²¹ Petələhem ıcate nyéma ke nunuwa na hiu na tooso (123).
- ²² Netofa ıcate nyéma ke nule na naanuwa na naatosı.
- ²³ Anatəti ıcate nyéma ke pələfei nunuwa na hiu na naanuwa (128).
- ²⁴ Asəmafeti ıcate nyéma ke nule na naale.
- ²⁵ Kiliyati-Yeyalim na Kefila na Peeləti pa acaləe nyéma ke nasətosı na nunuwa na nule na tooso (743).
- ²⁶ Lama na Kəpa pa acaləe nyéma ke nasətosı na hiu na kulum (621).
- ²⁷ Mikiması nyéma ke nunuwa na hiu na naale (122).
- ²⁸ Petəeli na Ayi pə nyéma ke ħmunuɣu na hiu na tooso (223).
- ²⁹ Nepo nyéma ke nule na naanuwa na naale.
- ³⁰ Makpisi nyéma ke nunuwa na nule na naanuwa na naatosı (156).
- ³¹ İlam lelu nyéma ke iyaga na ħmunuɣu na nule na naanuwa na liɣiti (1254).
- ³² Halim nyéma ke ħmunuɣu nunuwa na hiu (320).
- ³³ Lotı na Hatiti na Ono pə nyéma ke nasətosı na nunuwa na hiu na kakpası (725).
- ³⁴ Yeliko ıcate nyéma ke ħmunuɣu na nunuwa na nule na kakpası (345).
- ³⁵ Senaa ıcate nyéma ke iyisi tooso na nasətosı na hiu na naanuwa (3630).
- ³⁶ Kətəlaa kpeka ntə. Yesuwa luluɣu nyéma Yetaya tɛəsi nyéma wə nasənaasa na nunuwa na nutoso na naanuwa na tooso (973).
- ³⁷ İmɛe luluɣu nyéma ke iyaga na nule na naanuwa na naale (1052).
- ³⁸ Pasehuu nyéma ke iyaga na nasəle na nule na naatosompəɣəlaɣa (1247).
- ³⁹ Halim luluɣu nyéma ke iyaga na naanuwa na naatosompəɣəlaɣa (1017).
- ⁴⁰ Lefii nyéma kpeka ntə. Hatafəya luluɣu nyéma Yesuwa na Katəməyeli pəle pa nyéma wə nutoso na naanuwa na liɣiti.
- ⁴¹ İso təsəele yonyoolaa ntə. Asafi luluɣu nyéma wə pələfei nunuwa na hiu na naanuwa (128).
- ⁴² İso təsəele nənəəsi tənlaa ntə. Salum, na Ateɣ, na Taləmənɣ, na Akupi, na Hatita, na Sopayi, pa luluɣu nyéma wə pəɣəlaɣafəi nunuwa na nule (139).
- ⁴³ İso təsəele taa təma lataa səkpema luluɣu nyəwə nyéma nté Siha, na Hasufa, na Tapawəti, ⁴⁴ na Keləsi, na Siyaha, na Patənɣ, ⁴⁵ na Lepana, na Hakapa, na Akupi, ⁴⁶ na Hakapi, na Samlayi, na Hananɣ, ⁴⁷ na Kiteli, na Kahaa, na Leyaya, ⁴⁸ na Lesənɣ, na Nekota, na Kasam, ⁴⁹ na Usa, na Paseyi, na Pesayi, ⁵⁰ na Asəna, na Meunim, na Nefusim, ⁵¹ na Pakəpuki, na Hakufa, na Haluu, ⁵² na Pasiluti, na Mehita, na Haasa, ⁵³ na Paakəsi, na Sisela, na Tema, ⁵⁴ na Nesiya, na Hatifa.
- ⁵⁵ Salumənɣ təmlə lataa luluɣu nyéma nté Sotayi, na Sofeleti, na Peluta, ⁵⁶ na Yaala, na Taakənɣ, na Kiteli, ⁵⁷ na Sefatiya, na Hatili, na Pəkəletı-Hasepayim, na Ami.
- ⁵⁸ İso təsəele taa təmlə lataa səkpema na Salumənɣ təmlə lataa luluɣu nyéma krenta ħmunuɣu nunuwa na nunaasa na naanuwa na naale (392).

⁵⁹ Mpa pa luna Papiloni ke Teli-Mela, na Teli-Hası na Kelupı, na Atarj, na İmæe tə pa ta pəsi na pá keesi teu ke pa luluj nyéma na pa cəsənaa təm sı pá huli sı pa ké İseyeli nyéma. ⁶⁰ Pa təna paa ké Telaya, na Topiya, na Nekota pa luluj nyéma ké. Paa we nasətosə na nule na naanwa na naale (652).

⁶¹ Kətəlaa ləlaa ka we ké İsu mpa pa ta pəsi na pá huli sı pa ké İseyeli nyéma tə. Mpeyele Hopaya na Hakəəsi na Paasilayi. Mpi pə təə pa yaakaya kantəkaya nyəj İneye mpv təyəle sı İ kraya Kalaati tv Paasilayi pəlaa taa İelə. ⁶² Paa pəeka mpe İni pa həla ke kətəlaa nyəna taa ké pa ta na. Pə təə ké pa nyəna-weye asilima nyéma na pá kisina-we sı pá taa la kətəlaa təmle. ⁶³ Mprúyú kufəneə mayamağa kisina-we sı pá taa təyə İso kuhav, haləna kətəlv nəyəlv İ mayası wala pee taka nna pa naakəna İso luyv nyəntv tə na í na na pəcə.

⁶⁴ İseyeli nyéma mpa pa luna Papiloni tə pa kpenta iyisi nule na naale na ħmuvuyv nunəwa na nutosə (42360). ⁶⁵ Pa taa kaləna təmle nyéma apalaa na alaa mpa paa we iyisi naatosompəyəlağa na ħmuvuyv na nunəwa na ħiu na naanwa na naatosompəyəlağa (7337) tə. Pa taa ka we yonyoolaa apalv nyéma na alv nyéma ke ħmuvuyv (200). ⁶⁶ Na krayanəj ke nasətosə na nunəwa na ħiu na naanwa na naatosə (736), na krayanəj kupəsəj*fa* ke ħmuvuyv na nule na kakpası (245). ^a we hekv na hekv ké. İ ta ké krayanv, pəcə İ ta ke krayağa. ⁶⁷ Yooyoonaa ke nasəle na ħiu na naanwa na kakpası (435), na krayası ke iyisi naatosə na nasətosə na nunəwa na ħiu (6720).

⁶⁸ Waatv wei pa tala Yosalem timpi İso təsəele weə tə, İlena luluj nyəəj nyéma ləlaa ha kuvəəj na luyv kuləmvuyv sı pá ħmana İso təsəele ke tə lonte kupənte taa. ⁶⁹ Mprúyú pa hawa İəna pa pəsaa tə sı pá ħmana İso təsəele. İlena pə lu wula nyəyətv iyisi nutosə na kuləv (61000), na liyitee nyəyətv kiloona iyisi naale na nasəle na nunəwa (2500). Na pá ha tətəyə kətəlaa capanaa nunəwa (100).

⁷⁰ İlena kətəlaa na Lefii nyéma na mpa pa səjna İso təma tə, na yonyoolaa na nənəəsi tanlaa na İso təsəele taa təmle lataa səkpema caya acaləe nna pa ha-we tə a taa.

3

Yesuwa na Solopapeeli pa tayənəyi İso səev

¹ Mprúyú pə tala İətv naatosompəyəlağa nyəj, İlena İseyeli nyéma təna mpa paa məla acaləe taa tə pá koti nəyə kuləmaya ke Yosalem. ² İlena Yosataki pəyalv kətəlv Yesuwa, na İ tətəvnaa na kətəlaa ləlaa, na Selatəyeli pəyalv Solopapeeli, na İ luluyv nyéma pa niki İso kətəya tətəle ke ħmav sı pa laki kətəsi nsi kəkə lusa sı təna tə, İsu pa keesuyv İso yulv Moisi kiij taa tə. ³ Paa na pa cəlv piitimnaa caakaya-weye nyaasuyv tə, pa ħmawa kətəya tətəle ke tə lonte taa na pá laki Tacaa ke kətəsi nsi kəkə lusa sı təna təyə tə təə ke tanarj na taanaya. ⁴ Pə waalı ké pa təyə coka acima İsu paa keesuyv tə na pá laki kətəya ħka kəkə lusa ka təna təyə təm İəna paa suwa paa kuyaku ħku tə. ⁵ Pə krayav waatv İni təyə paa svv paa kuyaku ħku kv kətəsi lapv ke tam, na nsi pa laki paa İətv wei İ kancaalaya kuyaku tə, na Tacaa acima kuvəeəj nyənsı, na luyv kuləmvuyv nyənsı. ⁶ Mpv pə yelina na pá caalı kətəsi nsi kəkə lusa sı təna təyə lapv ke Tacaa ke İətv naatosompəyəlağa nyəj kuyaku kancaalaya nyəjkv wule, na pá ta tu suta İso təsəele kufate kite.

⁷ Pəle pə waalı ké pa caa təmle nyéma sı pá saakəyi taası na pəe na pá feli-we. İlena pá cela Sitəj na Tiii nyéma ke təyənağa na kunyənəəv na nim sı pəle pá tilina-weye kpejkelası kuparjı na tejku taa sı pá tala Safarj. Pəesi wulav səəə Silusi hana-weye pə mpaav. ⁸ Mprúyú pa məla Yosalem taa, na pənaya naale nyəjka İətv naale nyəj siki. İlena Selatəyeli pəyalv Solopapeeli, na Yosataki pəyalv Yesuwa, na İ tətəvnaa kətəlaa ləlaa, na Lefii nyéma mpa pa luna Papiloni tə, pa niki təmle na pá ləsi Lefii nyéma mpa pa tala İsu pısi ħiu na waalı tə sı pá paasəna İso təsəele ħmav. ⁹ Mprúyú Lefii tv Yesuwa

^a 2:66 krayanəj kupəsəj: Pa yoosa krayanv na krayağa na pə ləlv mpi təyə pa yaa mpv.
1

na ı pəyalaa na ı tətənaa, na Hotafiya ləlvəy tu Katəməyeli na ı pəyalaa pa krenta nəçə na pá mu lə təsele təmlə lataa paasənav. Na Henatati ləlvəy nyéma Lefii nyéma sənə-wə.

¹⁰ Waatu wei lə təsele ηmalaa su kite, ılena pá kəna kətəlaa na pá suu pa kətaya wontu na Lefii nyéma mpa pa ké Asafi ləlvəy nyéma tə na akantee na cəməη na pá saη Tacaa ısu ləyeli wulav Tafiiti ka suw tə. ¹¹ ılena pá saη Tacaa na pá puyələy-ı na pá yooki yontu na pá kaasəyi təma sı: Tacaa wə teu, na ı səlvəy ke ləyeli fei tənaya. Mpyúy samaa ná puyəla-ı tətə na kawilitası səsəənsı. Mpi tə, pa su pa lə təsele kite.

¹² Mpyúy kətəlaa na Lefii nyéma payale na ləlvəy nyəəη nyéma kəkpatəlaa mpa paa nyəma lə təsele kəpəntə tə pa wiiwa təkpuo ke saa wei pa təηna kəfatə kite ke suw tə. Ama ləlaa ná wilitaya ké na laηhəlvəmlə səsəəle. ¹³ Halı yəlv ı pəsəyi na í faηa ləlaa laηhəlvəmlə na kawilitası na ləlaa wula. Mpi tə, pa makaya kapusi səsəənsı ké na pá nukı pooluη.

4

Yuta nyéma kolontunaa səηsa lə təsele ηmau

¹ Mpyúy ləyeli nyéma kolontunaa nuwa sı, Yuta na Pəncaməe pə nyéma kəmna Papiloni, na pá ηmaaki timpi paa sē Tacaa lə tə. ² ılena pá polo na pá mayana Solopəreli na ləlvəy nyəəη nyéma na pá tə-wə sı: Tá luyə wəe sı tə sənə-meyə lə təsele nte tə ηmau. Ta mayamaya tə səkaya lə kəlvə məyə na tá lakı-ı kətası ke hatoo kuyəηku Asilii wulav Asalatəη kəna-tuyə cəne tə.

³ Ama Solopəreli na Yesuwa na ləyeli ləlvəy nyəəη nyéma ləlaa pa cəwa sı: Pə ta muna sı í sənə-tv na tə ηma tá lə ke təsele. Ta tike tu ηmana-ı. Mpi tə, pə ké tá lə Tacaa təsele ké. Pəesı wulav səsə Silusi mayamaya ka su mpyúy.

⁴ Mpyúy kolontunaa mpe pa mayasaa sı pa nyaasəyi Yuta nyéma na pá yəəli pa apəlvə na pá yele lə təsele ηmau. ⁵ Haləna pá ha wulav waalı nyéma ke liyitee sı pá wakəli Yuta nyéma təmlə ke pə krayav Pəesı wulav Silusi pəəle haləna pə tala Taliyusi waatu.

Pa kula Yuta nyéma waalı ke wulav Atakəseseη kiη

⁶ Mpyúy Yuta nyéma kolontunaa ηmaa Atakəseseη ke takəlaya ke ı kawulaya kancaalaya waatu na pá suu Yosalem na Yuta tətə nyéma ke təm.

⁷ ılena Pisəlam, na Mitəletati, na Tapeyeli, na pa taapalaa pá ηmaa wulav Atakəseseη tətə na Alaamee təm taa na tə ηmaatv pēe.

⁸ Mpyúy həyələy ηkv kv kəfəneη Lehum na ı takəlası ηmaalv Simesayi pa ηmaawa wulav Atakəseseη tətəçə Yosalem təm sı:

⁹ Taya həyələy kəfəneη Lehum na ı waalı tv Simesayi, na tá taapalaa mpa ta tə wə Tiη, na Afasataki, na Taapeli na Afalası, na ıleki, na Papiloni, na Susı, na Teha, na ılam pə həyələη taa tə. ¹⁰ Na yəlaa ləlaa mpa Asilii wulav səsə ləlv Asənapaa ka krayaa na í su Samalii acaləe taa na ıfəlatı pəçə tətə kvkaasətv nti tə wəna ılim tətəle həyələy tə tə na lentənaa tə.

¹¹ Pa takəlaya ηke ka taa təm nte sı: Tacaa wulav Atakəseseη, taya nyá təmlə nyéma mpa pa wəna ıfəlatı pəçə kvteη na cəne tə tə.

¹² Ta heeliyina-η sı Yuta nyéma mpa pa lu nyá tē tə pa tala Yosalem cəne na pa taa wəe sı pa tayənəyi yəlaa asayaa na tə kullaa ıcate nteçə ηmau. Halı pa təma koluηa kite ke tayənəy na pá ηmaaki. ¹³ Tacaa, nyı teu sı ye yəlaa pəne pa ηmá pa ıcate na tə koloosi, ıcate nyəma kaa tasa lampuunaa fəlvəy na liyitee kaa wəe kawulaya kpancoou taa. ¹⁴ Pə tə ké ta mpa tə lapa nyuleleη na tə ké nyá təmlə nyéma tə, ye tə nyənəyi ısəna paa tuyəna-η tə pə wıki-tv. ıle tə mayasəyi ké sı ¹⁵ nı pəeki nyá caanaa takəlası kəpəηsı taa, n ká mayana sı ıcate tənə tə yəlaa ké asayaa ké. Tuu tə tə yəlaa ta həesı wulav səsə na həyələy kəfəneη ke wakəlvəy, na tə yəlaa kəlvəyi təma tə ké tam ké. Pə mayamaya pə tə ké tə yəkaa. ¹⁶ Tacaa, tə kpaaləyi-η sı, ye ıcate tənə na tə koloosi pə ηmawa, n kaa pəsı ıfəlatı pəçə həyələy kəne.

Wulav Atakəsese kvcəcətv

¹⁷ Wulav səsə ηmaa-wa kufənee Lehum na ı takəlası ηmaalv Simesayi na pa taapalaa mpa pa su Samalii na lfəlatı pəγə kvteη tetv taa tə sı: Ma nyəma me, ma see-me.

¹⁸ Takəlaya ηka ı ηmaa-m tə pa teləsa-ke na pa kala-m. ¹⁹ Ma yelaa na pa pəeki ıcate nte tə təm na pá ná tampana sı hatoo tə, Yosalem ıcate nyəma kuləyi awulaa təw kə tam kə. ²⁰ Pə kaasa ıcate nte tə, awulaa napəli pa təkayana kawulaya na pá ηmakələyi həγəlvu ηkv kv nyəma, na pá muγı-weγe lampuunaa na pá feləyi-we na pəcó pá svvki pa tetv taa. ²¹ Mpv tə, í heeli Yuta nyəma sı pá səη na má hawa nəγə ıle pəcó paa ηmá. ²² Í paasəna teu yoo, í taa too təm nti tə təw. Pə taa kəw na pá tasa-tuγv wakəlvu tətə.

²³ Too ısu Lehum na ı takəlası ηmaalv Simesayi na pa taapalaa pa kalvuv wulav takəlaya tə, pu lakı-weγe ləη. Tənaγa pa pola kprakpa na pá cáalı Yuta nyəma na təm nti tə toη sı pá yelev ηmav.

Pa taγanəyi Isə təseele ke ηmav

²⁴ Mpv Yv Yosalem Isə təseele ηmav səηaa haləna pá tala Peesı wulav Talıyusi kawulaya pənaγa naale nyəηka.

5

¹ Mpv kv yakv nakvli Isə kvγəγətv teləsvlv Asee na ltoov pəyalv Isə kvγəγətv teləsvlv Sakalı pa polaa na pá yəγətəna Yuta na Yosalem nyəma na lseyeli Isə nəγə. ² İlena Selatəyeli pəyalv Solopapeeli na Yosatakı pəyalv Yesuwa pá niki Isə təseele ηmav ke Yosalem, na Isə kvγəγətv teləsəlaa səna-we.

³ Tənaγale lfəlatı pəγə həγəlvu kufənee Tatənaγı, na Seta-Posənaγı, na pa taapalaa pa polaa na pá pəsı Yuta nyəma sı: Awe ha-meγe mpaav sı í ηmá Isə təseele na koloosi?

⁴ Pə we sı í heeli-tuγv mpa mpa pa ηmaakı ısəntə tə pa həla.

⁵ Ama Isə we Yuta nyuvv nyəma waalı, ıle pa ta pəsı pá səηı pa təmlə, haləna pá heeli wulav Talıyusi ke pə təm na í cə-we.

Yuta nyəma kolontunaa kula pa waalı

⁶ Takəlaya ηka lfəlatı tetv kufənee Tatənaγı na Seta-Posənaγı na ı taapalaa həγəlvu nyəwəη nyəma pa ηmaa wulav səsə Talıyusi təγəle ⁷ sı:

Taca wulav səsə Talıyusi, tə see-η, nyana tetv.

⁸ Tə pola Yuta ke Isə təseele təηmale na tə maγana pa təηna-təγe ηmav na pəe kusaakee. Pa kama kpeηkpelası ke koloosi taa. Pa təmlə tewaγa, na tə təηna lapv ke ləηləη. ⁹ Mpv tə nawa nyuvv nyəma na tə pəsı-weγe wei ı ha-weγe nəγə sı pá ηma Isə təseele na pə koloosi tə. ¹⁰ Halı tə pəsı-weγe mpa pa kə təmlə nyuvv nyəma tə pa həla sı tə ηmaakı na tə kəna-η. ¹¹ İlena pá cə-tv sı: Tə kə ısətaa na ate pə Isə təmlə nyəma kə. Tə kvəyi Isə təseele nte lseyeli wulav səsə nəγəlv ı ka ηmawa ləηtaa təγə. ¹² Ama tá caanaa kusa ısətaa Isə páána na íle ı tv-tuγv Papiloni wulav Nepukanəsaa niη taa na í wakəli Isə təseele nte, na í kuu yəlaa na í tēna ı tē. ¹³ Pə waalı kə wulav Silusi ná ha nəγə ke íle ı kawulaya pənaγa kancaalaya nyəηka taa sı tə taγanı-təγe ηmav. ¹⁴ Nepukanəsaa ná kuu Isə təseele nte tə taa wula na nyəγətv kvpantv na pə wontu kə, na í pona Papiloni na í su ı tuγv kutuluyv taa. Ama wulav səsə Silusi ná kpaγa-tı na í cəla Sesepasaa wei ı kpawa Yuta kufənee tə. ¹⁵ Na í heeli-ı sı: Í polo í ηma Isə təseele nteγe tə lonte kvpante taa. İlena pá su wontu ntəyi pə taa. ¹⁶ Mpv pə lapəna na Sesepasaa polo Yosalem na í taalı Isə təseele kite. Pə kpaγav waatv ıni tə pa təmlə təηna pote kə. Ama pə ta tēta. ¹⁷ Pə nente ta caa, yelev na pá pəeki Papiloni kawulaya takəlası taa na tə ná sı Silusi ha nəγə ke tampana sı pá ηma Yosalem Isə təseele nte yaa ısəna. Ye n tēma mpv, ıle n heeli-tuγv nti n maγasaa tə.

6

Wulav Talıyusi kvcəcətv

¹ M̄p̄ȳḡ wulav səsə Taliyusi tu yəlaa sı pá p̄eeki Papiloni icatə taa ké timpi pa suki ləŋ takəlası na wontu k̄upantu t̄ə. ² Ama Metii həŋəlv̄ȳv̄ kolonja icatə l̄patanı taa ké pa hii takəlaya nakəli na pá ģmaa ka taa sı:

³ Wulav Silusi ka kpaala ı kawulaya pənaɣa kancaalaya nyəŋka taa sı, paa tayanı l̄sə təsele ģmau ke t̄ə kite k̄upəntə t̄ə ké Yosalem na pá lakı t̄ə taa ké k̄ətasi. Tə k̄uŋk̄ul̄m̄əŋ ká w̄e məetələnaa hii na naan̄wa na t̄ə waŋ ke mp̄v̄ t̄ə. ⁴ Paa ģma p̄e k̄usaakee ke c̄eəsi tooso ké, na k̄p̄eŋk̄pelası ke c̄eɣa. Kawulaya k̄p̄ancoou liɣitee ke paa lana. ⁵ Wula na nyəŋətu k̄upantu wontu nti wulav Nepukan̄esaa ka k̄p̄aya Yosalem l̄sə təsele taa na í pona Papiloni t̄ə, paa məŋna-tı na pá su-t̄əŋı t̄ə lona taa.

⁶ Mp̄ȳv̄le Taliyusi ģmaa takəlaya ke l̄fəlatı p̄əŋə t̄etv̄ nȳv̄ȳv̄ tu Tatənayi na Seta-Posənayi na pa taapalaa həŋəlv̄ȳv̄ nȳv̄ȳv̄ nyəma sı: í yele t̄əm̄ nti. ⁷ Pə w̄e sı pá yele Yuta nyəma ké t̄əpamm na pá ģma l̄sə təsele. T̄etv̄ tu na Yuta nȳv̄ȳv̄ nyəma í s̄əna na pá ģma-t̄eɣe t̄ə lonte k̄upəntə taa. ⁸ Ma caa sı í s̄əna-w̄eɣe t̄ə ģmau taa, na í feŋ na í l̄əŋı kawulaya k̄p̄ancoou taa lampuuna m̄pa yəlaa f̄elaa t̄ə na í c̄eləŋı-w̄e, na t̄əm̄le í taa s̄əŋ. ⁹ í paasəna teu na í c̄eləŋı Yosalem k̄ət̄əlaa ke mpi pa nyuləŋı t̄ə, isu lat̄əc̄enaa na iwaŋ na iweesi nsi pa lakəna k̄ətasi ke is̄ət̄aa l̄sə t̄ə, na t̄əŋənaɣa na t̄əm̄ na nim. ¹⁰ Waatu unəŋı paa p̄əsi na pá lakı l̄sə ké k̄ətasi nsi sı w̄e-ı s̄əsv̄ŋ t̄ə, na pá s̄ələməna wulav səsə má na ma p̄əyalaa. ¹¹ Ye wei ı ta t̄əŋ ma t̄əm̄ t̄əne, maa yele na pá l̄əsi ı t̄əyaya tesika na pá siki na pá h̄ək̄ə-ı ka nȳv̄ȳv̄ taa na pá p̄əsi ı t̄əyaya ke hute. ¹² Ye wulav n̄əŋəlv̄ yaa piitim nap̄əli pə caa p̄ə ȳəkı l̄sə təsele n̄t̄e yaa p̄ə kisi ma t̄əm̄, l̄sə wei unı ı w̄e Yosalem t̄ə unı ı ka h̄əna p̄untv̄ ģk̄p̄aŋȳv̄. Taliyusi má, ma suna mp̄v̄. í t̄əŋ t̄ə t̄əna t̄ət̄et̄ete.

¹³ M̄p̄ȳḡ l̄fəlatı p̄əŋə t̄etv̄ nȳv̄ȳv̄ tu Tatənayi na Seta-Posənayi na pa taapalaa pa t̄əŋa Taliyusi t̄əm̄ nt̄əŋı teitei.

l̄sə təsele t̄ul̄ȳv̄

¹⁴ M̄p̄ȳḡ l̄sə k̄ȳv̄əŋətt̄v̄ t̄ələsl̄v̄ Asee, na l̄toə p̄əyalv̄ l̄sə k̄ȳv̄əŋətt̄v̄ t̄ələsl̄v̄ Sakalı pa tasa Yuta nyəma ke apal̄tv̄ na pá t̄eəsi l̄sə təsele ģmau na alaaf̄əya, isu l̄s̄eɣeli l̄sə ka sıw na p̄eəsi awulaa s̄əsaa Silusi na Taliyusi na Atak̄əsese paa ȳəŋətt̄v̄ t̄ə. ¹⁵ M̄p̄ȳḡ pa t̄eesa l̄sə təsele ģmau ke pa t̄e is̄ətv̄ Ataa k̄ȳeɣe tooso wule ke Taliyusi kawulaya pənaɣa naatosə nyəŋka taa. ¹⁶ l̄lena Yuta nyəma t̄əna, paa k̄ət̄əlaa na Lefii nyəma l̄elaa m̄pa pa luna Papiloni t̄ə, pa t̄əŋə l̄sə təsele t̄ul̄ȳv̄ acima na l̄əŋh̄ul̄m̄le s̄əs̄əle. ¹⁷ Na pá la Tacaa ke k̄ətaya ke wule nt̄eɣe lat̄əc̄enaa nun̄wa (100), na iwaŋ ke ģm̄v̄v̄ȳv̄ (200), na iweesi ke nas̄əle (400), na p̄əŋt̄ul̄v̄ ke naan̄wa na naale. Paa l̄s̄eɣeli k̄p̄ek̄əle nt̄eɣe k̄ul̄m̄ȳv̄, sı l̄sə í husı pa t̄əna pa isayatu. ¹⁸ M̄p̄ȳḡ pa f̄aya k̄ət̄əlaa na Lefii nyəma ke k̄p̄eka na p̄ə k̄eəsəna pa t̄əma ke l̄sə t̄əm̄le taa ké Yosalem ke teitei isu pa k̄eəs̄ȳv̄ Moisi takəlaya taa t̄ə.

Yuta nyəma t̄əki T̄euv̄ acima

¹⁹ M̄p̄ȳḡ pa t̄əna m̄pa pa luna Papiloni t̄ə pa t̄əŋə T̄euv̄ acima ke pa pənaɣa naale nyəŋka is̄ətv̄ kancaalaya nyəŋ taa. ²⁰ Na k̄ət̄əlaa na Lefii nyəma pa k̄p̄entı na pá la nȳv̄v̄ t̄ə asilima keel̄ȳv̄ k̄ətaya na pa t̄əna pá w̄e t̄ənaŋŋ. l̄lena Lefii nyəma kv̄ pa na k̄ət̄əlaa na l̄s̄eɣeli nyəma pa t̄ə ké T̄euv̄ acima iweesi isu pa tu lakı t̄ə. ²¹ M̄p̄ȳḡ m̄pa pa luna Papiloni t̄ə, na m̄pa pa kisa cefelitu na pá k̄p̄ent̄əna pa t̄eet̄v̄naa ke l̄s̄eɣeli l̄sə s̄euv̄ taa t̄ə pa t̄əna pa t̄əŋə T̄euv̄ acima. ²² Pə waalı ké pa t̄əŋə k̄v̄k̄v̄s̄v̄m̄ fei kakalası acima ke k̄ȳeɣe naatosomp̄əŋəlaya na l̄əŋh̄ul̄m̄le. Pa l̄əŋh̄ul̄m̄le nȳv̄ȳv̄ nt̄e sı Tacaa ka lapa na wulav l̄əŋle h̄eena-w̄e. Mp̄v̄ pə hana-w̄eɣe apal̄tv̄ na pá niki l̄sə təsele ģmau.

7

K̄ətv̄l̄v̄ Isətəlası t̄əm̄

¹⁻⁶ P̄eəsi wulav səsə Atak̄əsese kawulaya waatu taa ké n̄əŋəlv̄ wei pa yaa sı Isətəlası t̄ə ı luna Papiloni. ı ka ké Selaya p̄əyalv̄ ké, ı l̄ul̄ȳv̄ nyəma nt̄e k̄ətv̄l̄v̄ səsə Aləŋ, na l̄lasaa, na P̄enhası, na Apisuwa, na Puki, na Usi, na Selaya, na Melayəti, na Asaliya, na

Amaləya, na Ahitupi, na Satəki, na Salum, na Hilikiya, na Asaliya. Isətəlası ka nyəmə takəlası kaluyv ké na í nyəmə lseyeli lə kiiñ wei ílé i ka hula Moisi tə. Tacaa ka lapaya na Isətəlası nyuyv kuli, na í sələma wulav ke mpi ílé i la-wi. ⁷ Waatu wei lseyeli yəlaa, na kətəlaa, na Lefii nyəma, na yonyoolaa, na lə təsele nənəəsi tanlaa, na pə təmlə nyəma səkpema mələ Yosalem ke Atakəseseə kawulaya pənaya naatosompəyolaya nyəñka taa ⁸ təyə Isətəlası tala Yosalem ke pa kiñ ke isətv kakpası nyəñ taa. ⁹ Isətv kancaalaya nyəñ kuyaku kancaalaya nyəñku ke i ka suwa sı i ká kuli Papiloni. Ulena lə kenti i təə na í tala Yosalem ke isətv kakpası nyəñ kuyaku kancaalaya nyəñku. ¹⁰ Isətəlası ka seesa isəle na Tacaa təm kaluyv ké, na tə taa welisuyv, na í təkə-ti na í seyesəyi lseyeli nyəma ke lə kiiñ na i kusəsutv.

Təma nna Atakəseseə tv Isətəlası tə

¹¹ Takəlaya ñka wulav Atakəseseə ñmaa kətulv Isətəlası wei i ke Tacaa kiiñ na i kutututv pə tv təyole sı:

¹² Maya awulaa wulav Atakəseseə, má ñmaana takəlaya kaneyə isətaa lə kiiñ nyəntv kətulv Isətəlası.

¹³ Ma caa sı pá yele ma tetv təna lseyeli nyəma mpa pa səəla Yosalem pote tə na nyana-we í tē. Pə kraçav lə təmlə sənlaa na kətəlaa na Lefii nyəma tə. ¹⁴ Ma mayamaya na ma layatv tasəlaa naatosompəyolaya tə tiliyina-ñ Yosalem ke Yuta tetv taa na í ná isəna yəlaa paasəyənə nyá lə wei i kiiñ n təkə nyá niñ taa tə i təm tə. ¹⁵ Pəyele tv cələ-ñ wula na liyitee nna má na ma layatv tasəlaa tv ha lə wei i təsele we Yosalem taa tə. ¹⁶ Na í krentəna tətəyə liyitee na wula wei Papiloni həyoluyv nyəma caawa na nna lseyeli nyəma na kətəlaa na lə təmlə sənlaa hana luyv kulumuyv sı pá taçanəna lə təsele tə. ¹⁷ Ye n tala təna n ká yana latəcenaa, na iwaah yaa iwēesi, na pə təna mpi n ka lana hatəmutv kətasi na sulvm pə nyənsı ke mə lə kətəyə talate təə ké Yosalem tə. ¹⁸ Pə waalı ile nyana nyá taapalaa í ká lana liyitee na wula kukaasu ke isəna lə ká huli-mē tə. ¹⁹ Ulena í su lə təsele taa ké lə nyənasi nsi pa cələ-ñ tə. ²⁰ Ye pə wē sı í tasa puluyv yapv ke pə təm taa, ile kawulaya krancoou taa ké n ká ləsi na í yana.

²¹ Mpruyv wulav səsə Atakəseseə tasaa sı: Ma tuyv ífəlati pəyə ilim tətulə təə tetv krancooñ nyəma təna sı ye isətaa lə kiiñ nyəñtəv kətulv Isətəlası í sələma mpi pá lapı-i-wəyi teitei. ²² Pá cələ-i liyitee nyəyət v ke tənənəa tooso, na təyənaya ke tənənəa iyisi hiu na naanwa (30000), na sulvm ke liitilinaa iyisi liyiti (4000), na nim ke liitilinaa ke iyisi liyiti (4000) tətə, na təm ke isəna pa səəlaa tə. ²³ Paa la isu lə taa lə keesuyv i təsele təm təyə teitei ké, pəcə pə taa kəə na lə muna ma mayamaya yaa ma ləlyv nyəma yaa ma tetv nyəma na pááná. ²⁴ Pələ pə paasi tə kraaləyi krancooñ nyəma təna sı pə fē sı pá mv lampuu ke kətəlaa yaa Lefii nyəma yaa yonyoolaa yaa lə təsele nənəəsi tanlaa yaa lə təsele təmlə nyəma səkpema taa nəyolv.

²⁵ Isətəlası nyaa la isu lə wei i ləmayasē n wena tə, na í kpa mpa paa həkəna pəyə ilim tətulə təə nyəma mpa pa təna pa nyəma nyá lə kiiñ tə, na mpa pələ pa ta nyəmi-i tə, í huli-weyē-i. ²⁶ Ama ye wei í kisa lə na wulav pa kiiñ ke təkuyv pa hə i ñkrañuyv isu pə muna tə. Paa kuyv, paa təyənuyv, paa i wənav ləkuyv, yaa saləka tuyv.

Isətəlası seev ke lə

²⁷ Mpruyv Isətəlası seewa lə sı: Ma seə ta səsə lə Tacaa ke timpi n tuwa wulav səsə taa sı í kusı Yosalem lə təsele nyuyv tə. ²⁸ Tacaa n lapa-m kupantv ke wulav na i layatv tasəlaa na i waalı nyəma səsaa pa isəntaa. Ulena nyá kentuyv mpi pə səsə maya apalutv, na má kpeyeli lseyeli nyuyv nyəma təna, na má na-we tə polo Yosalem.

8

Isətəlası taapalaa

¹ Mpruyv Isətəlası yəyətəa sı: Má na yəlaa mpa tə lu Papiloni na tə polo Yosalem ke wulav səsə Atakəseseə kawulaya waatu taa təyole:

² Penhası ləlyv tv Keesəm, na ltamaa ləlyv tv Taniyēli, na Tafiiti ləlyv tv Hatusi,

³ na Sekaniya pəyalaa taa ləlv na Paləki ləlvəv tu Sakalı na ílé ı ləlvəv taa yəlaa ke nunəwa na nule na naanəwa (150).

⁴ Na Pahatı-Mowarəv ləlvəv tu Selaya pəyaləv lliyohenayi na pé səəsəna yəlaa ɣmənəvəv (200).

⁵ Na Satu ləlvəv tu Yasiyəli pəyaləv Sekaniya na yəlaa ke ɣmənəvəv nunəwa (300),

⁶ na Atinı ləlvəv tu Yonataɣ pəyaləv İpeti na yəlaa ke nule na naanəwa,

⁷ na İlam ləlvəv tu Ataliya pəyaləv Yesaya na yəlaa nutoso na naanəwa,

⁸ na Sefatiya ləlvəv tu Mikayəeli pəyaləv Sepatiya na yəlaa nunaasa,

⁹ na Yowarı ləlvəv tu Yehiyəli pəyaləv Opatiya, na yəlaa ɣmənəvəv na pələfəi hiu (218),

¹⁰ na Pani ləlvəv tu Yosifiya pəyaləv Selomitı na yəlaa nunəwa na nutoso (160),

¹¹ na Pepayi kpekəle tu Pepayi pəyaləv Sakalı na yəlaa pələfəi hiu na naanəwa,

¹² na Asəkati ləlvəv tu Hakataɣ pəyaləv Yohanaɣ na yəlaa ke nunəwa na naanəwa (110),

¹³ na Atonikam ləlvəv nyəma kantəkaya nyəma İlifeletı na Yehiyəli na Semaya na yəlaa nutoso,

¹⁴ na Pikifayi ləlvəv nyəma Utayi na Sakuu na yəlaa nutoso na naanəwa.

Yosalem pote mpaav tayanəvəv

¹⁵ Mprəyú Isətəlası tasaa sı: Ma kpeɣela yəlaa tənaya ləəv ɣku kv tənəɣəna Ahafa tə kv nəɣə na tə siki tənaya kuyeyə tooso. Tənaya ma paasənəa sı sənlaa na kətəlaa paə we pə taa. Ama Lefii tu nəɣəlv ı fei. ¹⁶ Ntəna má tu təmlə ke nyuvəv nyəma İliyeseə na Aləyəli na Semaya na İlənataɣ na Yalıpı na İlənataɣ na Nataɣ na Sakalı na Mesulam na kiiu səɣesələa naale, Yoyalıpı na İlənataɣ ¹⁷ na má heeli-we sı: Í polo Kasifiya nyəma nyuvəv tu İtoo tə na má keesi-meɣe nti í ká heeli í na ı taapalaa na İsə təsele sənlaa mpa pa we tənə tə. İlena í kəna-tuvəv tá İsə təsele təmlə lataa. ¹⁸ Mprəyú tá İsə kəntə tá tə na pá pəsi na pá kəna Malii na Lefii pa ləlvəv tu Selepiya. Yakərvəv pəyaləv kele, ı pəyalaa na ı newaa pa we pələfəi hiu. ¹⁹ İlena pé səəsı Melali ləlvəv tu Hasapiya na Yesaya na ı newaa na pa pəyalaa, pa we hiu. ²⁰ Na pá kəna tətəɣə yəlaa ɣmənəvəv na hiu (220) mpa pa ləsa İsə təsele sənlaa səkpəma taa tə. Mpe İnəɣı Tafiiti na ı taapalaa paə cəla Lefii nyəma.

²¹ Mprəyú ma təma sı tə həkə nəəsı ke tá tənaya Ahafa ləəv nəɣə tənə, na pé hólı sı tə pasa ta təɣı ta İsə isəntaa, na ílé ı yele na tá na tá nyəma na tá wontu na tá mpaav la teu. ²² Pıı we-m fele sı má yəɣətı wulav na í yele na yoolaa na kpaɣanəɣ ɣayalaa sı-tuvəv tá kolontunaa tə. Ama tə heela-ı təfoo sı tá İsə kentiɣı ı yəlaa tənə tə kə, na í muvəv pááná na mpa pa ləkı-ı tə. ²³ Mprəyú tə həkə nəəsı na té sələmı İsə sı í waası-tv na ílé ı mv tá kusələmvəv.

²⁴ Pə waalı kə ma kpaɣa kətəlaa səsaə taa kə naanəwa na naale, na pé səəsəna Selepiya na Hasapiya na pa taapalaa ke naanəwa. ²⁵ İlena má maɣası pa isəntaa ke liyitee nyəɣətv na wula na wontu kupantv nti wulav səəsə na ı laɣatv tasələa na ı waalı nyəma na tətə taa İseyəli nyəma ka hawa sı pá ɣmana tá İsə təsele tə. ²⁶ Na má cəle-weɣe liyitee nyəɣətv ke tənənəa hiu na tə wontu ke tənənəa tooso, na wula ke tənənəa tooso tətə, ²⁷ na wula cəmsənəa ke hiu, pa liyitee we İsu wula nyəɣətv İyaya, na nyəɣəlvəv kuseemuvəv heesi nsi sı tewa İsu wula na sı muvəv kəkə təɣə naale. ²⁸ Mprəyú ma heela-we sı: Teitei İsu mə kev İsə təmlə lataa tə, mpv tətəɣə wontu tənə tə kə İsə nyəntv. Liyitee na wulanaə pə kə luvəv kuləmvəv kvcəəv ɣku yəlaa lapa mə cəsənəa İsə Tacaa təɣə. ²⁹ Í paasənə kpancoovəv ɣkuvəv teu, haləna Yosalem. Í tala tənə İle í maɣası-təɣı kətəlaa səsaə na Lefii nyəma na ləlvəv nyəəɣə nyəma pa isəntaa kə İsə təsele kutuləv lələv taa.

³⁰ Mprəyú kətəlaa na Lefii nyəma pa paasənə wula na liyitee nna pa maɣasa mpv tə, na wontu kupantv nti na pá pona-təɣı Yosalem ke ta İsə təsele taa.

Isətəlası-we pa tate ke Yosalem

³¹ Mprəyú tə kula Ahafa ləəv nəɣə ke isətv kancaalaya nyəvəv kuyeyə naanəwa na naale nyəɣku wule na tə tēə Yosalem. Tá İsə ka we tá waalı kə tá mpaav tənə taa kə na í təɣənəɣı tá kolontunaa na ɣmulaa mpa pa cəsəyı-tv tə. ³² Tə tala Yosalem İlena té

həəsi kuyəeɣ tooso. ³³ İlena tə maɣası liyitee nyəɣətɔ na pə wontu kupantɔ ke kuyaku liyiti nyəɣku wule ke tá lso təsele taa na tə cəla Uliya pəyalɔ kətulu Meleməti wei na Penhası pəyalɔ ılasaa paa wəe tə, na Lefii nyəma Yesuwa pəyalɔ Yosapatı na Pinuwi pəyalɔ Noyatiya. ³⁴ M̄p̄ȳú pa kala pə təna na pá maɣası na pá ɣmaa.

³⁵ Pa təna mpa pa luna Papiloni tə mpe pa lapəna lso ké kətasi na lseyeli nyəma təna hətə taa ké latəcenaa naanɔwa na naale na iwaarɣ ke nunaasa na naanɔwa na naatoso, na pá la kətasi nsi kəkə lusa sı təna təɣə iweesi nutoso na naanɔwa na naatosompəɣəlaya, na isayatu husuyɔ nyənsı ke pəɣtulɔɣ naanɔwa na naale. Tacaa ke pa wəpa wontu nti tə təna. ³⁶ Pəle pə waalı ké pa keesa nti wulav tuwa l̄latı pəɣə na ilim tətule tə tetu nyəɣə nyəma tə. İlena pəle pá səna lseyeli nyəma ke lso təsele ɣmaɔ təm taa.

9

Yuta nyəma paɣale kraɣav ke kpaı alaa

¹ Pəle pə waalı ké nyuyɔ nyəma napəli pa kəma na pá heeli-m sı paa lseyeli nyəma yaa kətəlaa yaa Lefii nyəma, pa ta faɣana tetu nyəma ma ta nyı isənaa, pa keena acaalətu nti Kanaarɣ nyəma na Hiti nyəma na Peliisi nyəma na Yəpusı nyəma na Amoni nyəma na Mowapɔ nyəma na İcipiti nyəma na Amolii nyəma pa lakı təɣə. ² lseyeli nyəma na pa piya pa kraɣa piitimnaa mpe pa taa ké alaa ké, haləna pana kpaı nyəma mpe pa piitim siti. Pə taɣa nyuyɔ nyəma na səsaa mpe pa caaləna kətakesətɔ ntəɣı lapɔ.

³ Waatɔ wei ma nu təm nti, ılena ma larɣle pəsi na má cəli ma kpaı na ma wontu, na má kpesı ma nyəəsi na ma tantuyɔ na ma təli tamaya ⁴ ke mpɔ, haləna saa wei pa lakı taanaya kətaya tə. M̄p̄ȳú lseyeli nyəma mpa pa təna pa nyaɣaya sı lso ká hə mpa pa luna Papiloni tə pa ɣkraɣuyɔ ke pa isayatu tə tə, pa kəma na pá kotina-m.

Isətəlası sələmənaɔ ke asayaa

⁵ M̄p̄ȳú ma kula taanaya kətaya waatɔ na ma larɣəsəle ıté, na ma təə na ma wontu kucələtu nti, na má luɣ akula na má tɔɣe ma lso Tacaa ke niɣ ⁶ na ma sələmi-ı sı: Hai, ma lso, ma larɣle wakəlaa ké, fəele ı tisiyi sı má kusı ma ıse na má nyəni-ɣ. Hai, tá isayatu kaa huyule ké na tá kaləsəna isətənyuyɔ na té liki-tɔ. ⁷ Too pə kraɣav tá caanaa pəle taa na pá suna saɣa tə tə lapa isayatu səsəntɔ ké. Pə təə ké awulaa kpaı nyəma ɣmakəla tá na tá awulaa na tá kətəlaa na pá yoona-tɔ na pá kuu tana tá wontu ısu saɣa pə wəv ısəntə tə. ⁸ Ama nəəəə Tacaa tá lso nyá, nyá hula-tuyɔ pəlele ke wəe naale na ı yele sı tá taa kukaasaa ı məli na pá caya nyá tetu taa na ı cə-tuyɔ tá yomle na tá ısentaa hətı na tə feesi təfuvɔ. ⁹ Tampana təə, tu ké yomaa ké, ıle tá lso nyá, n ta lə-tɔ. Nyá yelina na Pəesi awulaa səsaa na tá pətətəle na pá yele sı té məli tá wule taa, na té kusı nyá təsele ncaale na té wəena təcəsəle kupante ke Yosalem na Yuta taa.

¹⁰ Təv, tá lso, wentiyi tu tasa yəɣətuyɔ ke tənə tə təə? Tə taa təkı nyá kusəsutɔ ¹¹ nti n tələsa-tɔ na nyá kuyəɣətɔv tələsəlaa nəɣə tə. Halı n ka kraala-tɔ sı tetu nti tə taa tə puki mpɔ tə tə ké asilima ké. Tə yəlaa ké acaaləɣ ké, ılena pá suuli-təɣı acaalətu. ¹² Pəcó tə taa ha tá pəelaa ke tetu nti tə yəlaa piya yaa té caa pa pəelaa ke tá pəyalaa. Pəyele tə taa pəkı pa alaafəya yaa ısəna pu caya-wə tə. Waatɔ inəɣı tu pəsi yəlaa tɔɣtunaa, na tetu tənə tə nyəma pəsi tá na tá piya tá nyəm. ¹³ Hai, Tacaa, tá yaası isayav na tá kawalaya səsaya kəna-tuyɔ wahala ıne, paa na mpɔ n ta keesəna tá isayatu na ı felı-tɔ. Halı taɣa n kaasaa na n mələna-tuyɔ cənə. ¹⁴ İle ısənaya tu taɣanı kisuyɔ ke nyá kusəsutɔ na tá na acaaləɣ piitim mpi té kpaəkəɣı təma? Ye tə lapa mpɔ, n kaa mv pááná na n kpiisi-tɔ? ¹⁵ Saɣa ısəntə, kupantɔ səsəntɔ ke n lapa-tɔ, na ı yele sı tá taa kukaasaa ı wəena weesıɣ. Tə səɣna ntəɣe nyá ısentaa na tá isayatu, pəcó pə feı sı ı yele yulɔ ke mpɔ na ı weesuyɔ.

10

Yuta nyəma təɣənyuyɔ ke kpaı alaa

¹ Waatu wei Isətəlası ná luŋa lso təsele isentaa na í sələməxi na í wiikina lso sı í waası-we, ləna lseyeli nyéma tuutuuma, apalaa na alaa na piya pá kotina-ı, na pá wii təkpo. ² Mprúyú llaam luluŋu tu Yehiyeli pəyalu Sekaniya təma Isətəlası sı: Tə pəntəna lso ké səsəm ke timpi tə kpaŋa alaa kpaı nyéma təxo. Paa na mpv tə lseyeli nyéma wee na pá tēeləxi. ³ İle pə wee sı tē su nəəsi ke lso isentaa na tē təxoıı alaa mpe pa təna na pa piya. Tu təŋ laŋatu nti nyana mpa í təŋəxi lso kusəsutu ke teu tə í tasa-tu təxo. Pə wee sı tē təkı lso kiiu ké. ⁴ Mpv tə, kvlı na í təkı təm ntəxi niŋ naale. Ta səəlu piıwa sı tu wee nyá waalı, taa la sika.

⁵ Mprúyú Isətəlası kvlaa na í tə kətəlaa nyuŋu nyéma na Lefii nyéma na lseyeli nyéma təna sı: İ su nəəsi sı í ká təŋ nti Sekaniya yəxoata tə. İlena pa təna pá su mpv. ⁶ Mprúyú Isətəlası kula lso təsele katəya taa na í polo İlyasıpı pəyalu Yohanəŋ te na í caŋa. İ laŋle wakələna ı taapalaa isəyatv səsəəntv ke katatələya, haləna í kisi təxoŋaya na lvm.

⁷ İlena pá heeli Yosalem na Yuta tetv təna taa sı mpa pa luna Papiloni tə, pá koti Yosalem. ⁸ Ye kuyeyə tooso tēewa na nəxoıı ta polo isu nyuŋu nyéma na səsaa pa suw tə, isu pa lēeka pntv wenav təna na pá ləsi-ı lēlaa taa.

⁹ Kuyeyə tooso unı ı taa ké Yuta na Pəncamee apalaa pola Yosalem ke isətv pəxoııayafei nyəŋ kuyaku hiu nyəŋku wule, na pá koti lso təsele katəya taa na pa təna pá seliŋi təm nti tə tə. Pécó pə kaası tev təŋa nuw tətə. ¹⁰ Mpvuıle Isətəlası kvlaa na í tə-we sı: lseyeli nyéma me, í kpaŋav kpaı alaa mpe tə, í lapa isəyatv səsəəntv ké. Isəyatv ke í səsəxi tá yələa nyəntv tə. ¹¹ Pənentə pə wee sı paa wei í ná kawaləya ŋka ı lapa tá cəsənaa lso Taca tə, na í təkı ı luŋu nyəntv na məna tetv tənə tə nyéma í taa kaa pulv, na í kisi mə alaa mpe.

¹² Ntəna kotilaa təna krentı na pá yəxoatəna nəxo səsaya sı: Tampana ke n yəxoata, tu la isu n yəxoııu tə. ¹³ Pəyele tə we paŋale, anı pə ké yoluma ntə, pə fei sı tē səŋ mprúyú awalı. Pə kaası ile pə taŋa kuyaku kulumuŋu yaa naale taa ké tá təm ká taŋanı. Mpi tə, tá paŋale wenna tə taa. ¹⁴ Mpv tə, tá nyuŋu nyéma í səŋna lseyeli nyéma təna nəxo na pá sı mpa pa kpaŋa kpaı alaa mpe təxo kuyaku ŋku paa polo pá na pa acalēe səsaa na pə huılaa pa kiŋ tə. İlena tē paasəna təm nti, haləna Taca heesi ı pááná səsəəna ke tá tə.

¹⁵ Mprúyú pa təna pa mv təm nti. Ama Asayeli pəyalu Yonataŋ na Tikifa pəyalu Yasiya pa kisina. İlena Mesulam na Lefii tu Sapetayi pá sēena pa tə. ¹⁶ Pa təna mpa pa luna Papiloni tə pa mv-təxi mpv, ləna kətulv Isətəlası ləsi paa luluŋu ŋku kv taa ké nyəəŋ nyéma, na mpe unı pá caŋa isətv naanwa nyəŋ kuyaku kancaaləya nyəŋku wule sı pa taŋanəxi təm nti tə təna. ¹⁷ Mprúyú pa təma kpaı alaa mpe pa təm huıv ke pənaŋa naale nyəŋka isətv kancaaləya nyəŋ kuyaku kancaaləya nyəŋku wule.

Yuta nyéma mpa pa kpaŋa kpaı alaa tə pa həla

¹⁸ Kətəlaa mpa pa kpaŋa cefelinaa təxoııe Yesuwa luluŋu nyéma na ı newaa, Yosataki pəyalaa, Maaseya, na İlyesee, na Yalıpı, na Ketaliya. ¹⁹ Mprúyú pa tisaa na pá kisi pa alaa mpe na pá lá lso kətəya ke iwaav na lso huıv pa isəyatv.

²⁰ İmee luluŋu nyéma Hanani, na Sepatiya,

²¹ na Halim luluŋu nyéma Maaseya, İliya, na Semaya, na Yehiyeli, na Usiya,

²² na Pasehuu luluŋu nyéma İliyohenayi, na Maaseya, na Isəmayeli, na Netaneyeli, na Yosapatı, na İlasaa.

²³ Lefii nyéma taa ka we Yosapatı, na Simeyi, na Kelaya wei pa yaa tətə sı Kelita tə, na Petahiya, na Yehuta na İlyesee.

²⁴ Yonyoolaa taa ké İlyasıpı. Nənəəsi taŋlaa taa ké Salum, na Telem, na Ulii.

²⁵ lseyeli nyéma lēlaa taa ka we Paləsi luluŋu nyéma, Lamiya, na İsiya, na Maləkiya, na Miyameŋ, na İlasaa, na Maləkiya, na Penaya,

²⁶ na İlam luluŋu nyéma, Mataniya, na Sakalı, na Yehiyeli, na Apəti, na Yeleməti, na İliya,

²⁷ na Satu lüluyv nyéma, Iiyohenayi, na Iiyasipi, na Mataniya, na Yeloməti, na Sapati, na Asisa,

²⁸ na Pepayi lüluyv nyéma, Yohanə, na Hananiya, na Sapayi, na Atəlayi,

²⁹ na Pani lüluyv nyéma, Mesulam, na Maluki, na Ataya, na Yasupi, na Seyalı, na Yeleməti,

³⁰ na Pahati-Mowarv lüluyv nyéma, Atəna, na Kelalı, na Penaya, na Maaseya, na Mataniya, na Pəsələli, na Pinuwi, na Manasee,

³¹ na Halim lüluyv nyéma, Iiyeseə, na Isiya, na Maləkiya, na Semaya, na Simon,

³² na Pencameə, na Maluki, na Semaliya,

³³ na Hasum lüluyv nyéma, Matenayi, na Matata, na Sapati, na Ilifeleti, na Yelemayi, na Manasee, na Simeyi,

³⁴ na Pani lüluyv nyéma, Maatayi, na Aməlam, na Uveli, ³⁵ na Penaya, na Petiya, na Keluhu, ³⁶ na Faniya, na Meleməti, na Iiyasipi, ³⁷ na Mataniya, na Matenayi, na Yasayi,

³⁸ na Pani, na Pinuwi, na Simeyi, ³⁹ na Selemiya, na Nata, na Ataya, ⁴⁰ na Makənatəpayi, na Sasayi, Salayi, ⁴¹ na Asələli, na Selemiya, na Semaliya, ⁴² na Salum, na Amaliya, na Yosəfu,

⁴³ na Nepo lüluyv nyéma, Yeiyei, na Matatiya, na Sapati na Sepina, na Yatayi, na Soweeli, na Penaya.

⁴⁴ Pəne inı pa təna pa krayana alaa krai nyéma, halı pa taa lələa na lula piya.

NEHEMII TŌM TAKĒLAYA

Kv̄tvl̄vtv

Nehemii ka k̄e P̄eesi wulav Atak̄eseseē kawulaya taa akewe s̄əs̄o k̄e. Uena wulav ha-ı mpaav si ı polo Yosalem na ı paas̄əna tetv t̄okv̄yv̄ t̄əm. ı na k̄ətv̄lv̄ l̄s̄ət̄elasi pa lap̄əna n̄əv̄ə kul̄vmaya ke tetv t̄okv̄yv̄ t̄əmle taa.

P̄ə waalı ulena Nehemii layasi l̄s̄ə s̄eēv̄ ke timpi timpi p̄ə taa t̄əv̄ t̄ə.
Is̄əna pa faya Nehemii tak̄əlaya t̄ə:

Nehemii m̄əlv̄yv̄ ke Yosalem, titite 1:1–2:20

Pa tayana Yosalem koloosi ɣmav, titite 3:1–7:72

Pa kala l̄s̄ə T̄əm tak̄əlaya, titite 8:1–10:40

Nehemii t̄əma lenna, titite 11:1–13:31

¹ Hakaliya p̄əyalv̄ Nehemii t̄əm nt̄ə.

Nehemii nuwa Yosalem t̄əm

Wulav Atak̄eseseē kawulaya p̄ənaɣa hıu nȳəv̄ka ke pa is̄ətv̄ wei pa yaa si Kisileu t̄ə ı taa, Nehemii m̄a, maa we Susi ıcate s̄əs̄əle taa. ² Ma t̄eētv̄ l̄lv̄ Hanani na l̄l̄aa pa luna Yuta na m̄a p̄əs̄ı-w̄eɣe Hep̄əla nȳəma mpa pa luna Papiloni t̄ə, na Yosalem pa t̄əm. ³ M̄p̄v̄ȳv̄ pa c̄ə-m si: Hep̄əla s̄əs̄aa mpa pa luna Papiloni t̄ə, pa caya Yuta. Ama wahala na k̄v̄nȳəv̄ taa k̄e pa w̄eē. Yosalem ıcate t̄əm ul̄e, t̄ə koloosi ȳa p̄əv̄l̄eē k̄e, na k̄əv̄ n̄a n̄a nyaya ıcate kampv̄naa.

Nehemii s̄əlv̄m̄yv̄v̄ ke Yuta nȳəma t̄ə

⁴ Waatv̄ wei ma nu t̄əm ntı, ulena ma l̄əv̄le wak̄əlı k̄v̄ȳeɣe p̄ayale, na m̄a wiiki, na m̄a h̄əv̄k̄əv̄ı n̄əv̄ə. Uena m̄a s̄əlv̄m̄ı is̄ətaa l̄s̄ə si: ⁵ Hai, is̄ətaa l̄s̄ə s̄əs̄ə, wei nȳa pa nȳəv̄na t̄ə. N lakı is̄əna n su nȳa n̄əv̄ə t̄əv̄ə nȳa k̄v̄s̄əs̄utv̄ t̄ək̄əlaa k̄e. P̄əc̄ı nn lukı nȳa s̄əll̄aa waalı. ⁶ Hai, k̄eesı ıse na t̄a t̄ə, na ı k̄e nȳa ɣk̄p̄aɣv̄ na ı nu ntı nȳa t̄əmle tv̄ m̄a, ma s̄əlv̄m̄əv̄ı-ɣ t̄ə. Ma s̄əlv̄m̄əv̄ı-ɣ ilim na ahoo ke nȳa ȳəlaa l̄s̄eɣelı nȳəma t̄a, t̄a t̄əv̄ si, ı tayanı t̄a isayav̄tv̄. M̄a na ma c̄əs̄ənaa t̄ə wak̄əlv̄na-ɣ k̄e. ⁷ T̄ə kisa nȳa k̄v̄s̄əs̄utv̄ na k̄ııv̄ wei n c̄əla nȳa t̄əmle tv̄ Moisi na ı tel̄sı-tv̄ t̄ə. ⁸ T̄əv̄sı ntı n ka heela Moisi na ı k̄eesı-tv̄ t̄ə si: Ye ı t̄a nuna-m, maa yası-m̄eɣe piitim k̄p̄aı nȳəm taa. ⁹ Ama ye ı p̄əs̄əna laakalı ke t̄əna, na ı t̄əv̄ı ma k̄v̄s̄əs̄utv̄, na ı lakı-tı. Paa p̄ə p̄ona-m̄eɣe tetv t̄ənaɣa, m̄a k̄əna-m̄eɣe lonte nte ma l̄əsaa si m̄a caya t̄ə taa t̄ə. ¹⁰ Taca, t̄ə k̄e nȳa ȳəlaa na nȳa t̄əmle nȳəma k̄e. Taya n yar̄əna nȳa t̄əv̄ na nȳa k̄əlv̄yv̄v̄ s̄əs̄əv̄. ¹¹ Ma wiikina-ɣ si, ı nu s̄əlv̄m̄yv̄v̄ ɣku m̄a na nȳa nȳəma l̄l̄aa t̄ə k̄v̄s̄əv̄əna nȳa nȳv̄yv̄ na l̄əv̄h̄vl̄v̄m̄le t̄ə. La na wulav c̄ə-m k̄v̄p̄antv̄ na m̄a waa ma t̄əmle taa.

Waatv̄ ıv̄ı ı taa, maa k̄e wulav k̄v̄nȳəv̄ȳəv̄m̄ paas̄ənl̄v̄.

2

Wulav ha Nehemii ke mpaav si ı m̄əlı Yosalem

¹ M̄p̄v̄ȳv̄ wulav s̄əs̄ə Atak̄eseseē kawulaya p̄ənaɣa hıu nȳəv̄ka ke pa is̄ətv̄ Nisav̄ k̄v̄yakv̄ nakv̄lı wulav caya t̄əv̄əv̄, na m̄a tv̄v̄ı-s̄lv̄m̄. Ma l̄əv̄le ka wak̄əlaa k̄e. P̄əc̄ı ı ta nata-m mpv̄. ² Nt̄ena ı p̄əs̄ı-m si: Pepe wak̄əla nȳa l̄əv̄le? Anı pu wukı-ɣ. Pepe n̄əv̄s̄eē k̄v̄v̄v̄na-ɣ?

T̄ənaɣale s̄əv̄əntv̄ anaam k̄p̄a-m. ³ Uena m̄a c̄ə-ı si: Hai, ta caa wulav, m̄əna tetv̄. Ta ıcate nte t̄ə taa pa pima ma c̄əs̄ənaa t̄ə, t̄ə p̄əs̄a ncaale. T̄ə kampv̄naa nyaya k̄əv̄. Ue is̄ənaɣa ma l̄əv̄le kaa wak̄əlı? ⁴ M̄p̄v̄ȳv̄ wulav p̄əs̄a-m si: Pepeɣe n caa si m̄a la-ɣ?

T̄ənaɣa ma s̄əlv̄m̄a is̄ətaa l̄s̄ə k̄e k̄p̄ak̄p̄aa. ⁵ Uena m̄a c̄ə wulav si: Hai, t̄a caa, la suulu na ı ha nȳa t̄əmle tv̄ maya n̄əv̄ə, na m̄a m̄əlı Yuta tetv ıcate taa timpi pa pima ma c̄əs̄ənaa t̄ə, na m̄a tayanı-t̄eɣe ɣmav.

⁶ M̄p̄v̄ȳv̄ ı p̄əs̄a-m si: K̄v̄ȳeɣe is̄ənaɣa n k̄a t̄ə nȳa mpaav? Na saa wei k̄e n k̄a m̄əlı?

Ulena má heeli-ı ma kuyaku kuməlvuy, na í ha-m mpaav sı má tee. ⁷ Na má tasa sı: Hai, ta caa, ģmaa lfəlatı pəğə ilim tətule təə nyuyv nyéma ke takəlası, na pá ha-m mpaav na má polo Yuta. ⁸ Na pá ģmaa tətəğə kawulaya hətuy nyuyv tu Asafi, na í caa-m kperĵkpelası nsi maa láná kolunə kutuluyu ģku kv we ləə təsele kiŋ tə kv kampvnaa, na ıcate kolunə, na ma kutuluyu kuhəntuyv.

Mrúğú wulav lapa-m takəlası nsi. Mpi tə, Tacaa ka we ma waalı ké. ⁹ Na má polo na má cela lfəlatı pəğə ilim tətule təə nyuyv nyéma ke takəlası nsi. Ma waalı ké yoolaa nyuyv nyéma, na krayanəŋ cağalaa mpa ı ka cela-m tə. ¹⁰ Waatu wei Holon tu Sanəpala na ı waalı tu Amoni tu Topiya pa nu ma kənte, ıle pa laŋa ta hee paə pəcə. Mpi pə təə nəğəlv kəŋ sı í paasəna ləğəli nyéma na pá cağana-we tə.

Nehemii cəəv ke ıcate koloosi

¹¹ Ma tala Yosalem, ulena má cağa kuyeeŋ tooso təpamm. ¹² Ma ta heeli nəğəlvuy mpi ləə tu-m sı má la ıcate taa tə. Pə waalı ké ma tu mpaav ke ahoo, na ma waaləğı napələğı pəcə. Ma ta kperenna tətə natəli. Ye pə tağa kpaŋaya ģka maa cağaa tə. ¹³ Ahoo heka ke ma líı ıcate taa, na Tetekəle nənəğə, na má polo Tum səsə hite, na Hute nənəğə pə kiŋ. Na má wiili Yosalem kolunə ke teu, na má ná sı ka yá pəğəle. Pəcə kəkə ná nyaya ka kampvnaa. ¹⁴ Ulena má mələna Hite nənəğə na wulav lule pə kiŋ. Ama ma kpaŋaya ģka ka təə maa cağaa tə, ka ta hiki mpaav sı ká tee. ¹⁵ Ahoo anəğı ma tesa Setəlon ləəv na má nyənəğı koloosi. Ulena má məli na má svuna Tetekəle nənəğə.

¹⁶ Mpv tə, ıcate səsaa ta nyı timpi ma polaa tə, yaa mpi ma lapa tə. Pə tağa pulv, ma taa heeli Yuta nyéma, yaa kətəlaa, yaa ıcate səsaa, yaa hıvılaa, yaa təma nyuyv nyéma napələğı natəli. ¹⁷ Ama ma təma-weğe sı: Í nawa wahala wei ı taa tə wee tə. Yosalem pəsa ncaale, na ı nənəv sı nyaya kəkə. Í kəə tə tağanı Yosalem kolonə ģmau na tá feele yá.

¹⁸ Mrúğú ma keesa-weğe ısəna ma ləə waasa-m na nti wulav səsə ná heela-m tə. Ntəna pá má kapusi ke kpaakraa sı: Tə svu təmlə taa, tə ģmá ıcate.

Kelena pá tağanı pa ti na apalutv sı pá lakı təmlə kupante ríte. ¹⁹ Ama waatu wei Sanəpala na Topiya na Laalupu Kesem pa níı mpv, ulena pá svu-tuyv woŋa na pá footiğı-tv na pá pəəsəğı-tv sı: Pepeğe í lakı təna? Í caa í kuləğı wulav təə kele ye?

²⁰ Ntəna má cə-we sı: ləətaa ləə mağamağə ká hana-tuyv pə toŋ. ı təmlə nyéma tá taa niki ıcate ģmau ké. Ama mə feina mpaav sı í weena puluyv ıcate taa, yaa í weena toŋ nuləğı tə təə. Mə taa nəğəlv feina tə taa ké mpi paə yaakəna ı həte tə.

3

Yuta nyéma tağanəğı ģmau ke Yosalem koloosi

¹ Mrúğú kətəlv səsə lıyasıri, na ı taapalaa kətəlaa ləlaa pa svu təmlə, na pá kperntı na pá ģmá heeŋ nənəğə. Pa təma-keğe feenvuyv, ulena pá tı ka kampvnaa. Na pá tağanı na pá cəə na pá tala Meya ate na ıəə kutuluyv, haləna Hananəğəli nyəŋku. ² Pa kəŋkəŋ taa ké Yeliko nyéma ná lakaya təmlə. Pa waalı ké Imili pəyalv Sakuu. ³ Mrúğú Senaa nyéma ná ģmawa Tiina nənəğə. Pa tu kampv kpatəŋ ulena pá tu kampv pee, na pə kəkələsəŋ. ⁴ Mpa pa lakaya təmlə ke pa kəŋkəŋ taa təğəle Uliya pəyalv Meleməti. Hakəv sı saalı kele. Pa waalı ké Pelekiya pəyalv Mesulam. Mesəpəli saalı kele. Pəle pa waalı ké Paana pəyalv Satəki. ⁵ Pəle pa waalı ké Tekwə nyéma mpa pa səsaa kisa sı má taa kəmtı-we tə, pəle pa kəma.

⁶ Mrúğú Paaseya pəyalv Yoyata, na Pesotiya pəyalv Mesulam pa ģmawa Yesana nənəğə. Pa tu kampv kpatəŋ ulena pá tı kampv pee na pə kəkələsəŋ. ⁷ Mpa pa lakaya pa kəŋkəŋ taa ké təmlə təğəle Kapawəŋ tu Melatiya, na Melonoti tu Yatəŋ, na Kapawəŋ na Misıpa pə nyéma ləlaa. lfəlatı pəğə waalı nyuyv tu yəlaa nté. ⁸ Halaya pəyalv koolu Usiyeli ka wenna pə ləlv. Pa waalı ké tulaalv latv Hananiya. Waatu wei pa tala timpi kolunə kəla waŋ tə, saa ınəğəle pa təma pa təmlə ke Yosalem taa. ⁹ Pa kəŋkəŋ taa ké Huuu pəyalv Lefaya wei ı ké Yosalem həğəlvuyv ləŋku nyuyv tu tə ı lakaya təmlə. ¹⁰ Pəle pa waalı

ké Halumafi pəyalu Yetaya ná paasayana i təyaya isentaa həyölvü. İlena Hasapəneya pəyalu Hatusi náá təj kprakaa. ¹¹ Halim pəyalu Maləkiya, na Pahatı-Mowarv pəyalu Hasurı, pele pa lakayana nteye təmlə ke Məsası ate na isə kutuluğu həyölvü taa. ¹² Pa kəjkəj taa ké Halohesi pəyalu Salum wei i ké Yosalem həyölvü ləjku nyuvu tu tə, i na i pəelaa pa lakaya pa nyənte. ¹³ Məryü Hanuñ na Sanwa icate nyəma pá ħmá tətəkəle nənəğə. Pa tema, ilena pá tú kampvnaa na kəkələsəj. Na pá tayanı kolunja ke hali məetələnaa nasəle na nınwa (500), na pá tala Hute nənəğə. ¹⁴ Lekapii pəyalu Maləkiya wei i ké Peti-Kelem həyölvü nyuvu tu tə, unı i ħmana Hute nənəğə. İ tema, ilena í tú kampvnaa na pə kəkələsəj.

¹⁵ Kəli-Hose pəyalu Saluñ wei i ké Misipa həyölvü nyuvu tu tə, unı i ħmana Hite nənəğə. İ tema na í lə, ilena í tú kampvnaa, na kəkələsəj, na í tayanı Yosalem kolunja ke pə keəsənav Silowee lulə kiñ tə, na wulav tuñ taale, na təkpalə nte tə tiikina Tafiiti te tə pə hekv. ¹⁶ Pa waalı ké Asəpuki pəyalu Nehemii wei i ké Peti-Suu həyölvü ləjku nyuvu tu tə, i lakaya təmlə ke Tafiiti pələañ isentaa. Haləna lulə nte pa hula kuhulu tə, na pé polo kawulaya tañlaa təcayale. ¹⁷ Lefii nyəma lapəna nteye təmlə ke pə lələ. Pəleye Pani pəyalu Lehum, na Hasapiya wei i ké Keila həyölvü na i nyəjku pə nyuvu tu tə. ¹⁸ Pa waalı ké Henatı pəyalu Pafayi wei i ké Keila həyölvü ləjku nyuvu tu tə, ¹⁹ na Yesuwa pəyalu İsee wei i ké Misipa nyuvu tu tə. İni i tayanağana yoou wontu təsule həyölvü ke timpi kolunja lapa ħkulunja tə. ²⁰ İlé i kəjkəj taa ké Sapayi pəyalu Paaluuki. İni i lakayana təmlə na toñ ke həyölvü ħku ku we kolunja ħkulunja na kətulv səsə İliyasiri təyaya pə hekv tə. ²¹ Pa waalı ké Uliya pəyalu Meleməti wei i ké Hakəsı saalı, na í lakaya təmlə ke pə krayav İliyasiri təyaya nənəğə, haləna pé suna ka tənaya tə.

²² Kətəlaa mpa pa luna Yosalem tə, mpe pa lakayana təmlə ke pa waalı. ²³ Pencamee na Hasurı pele pa tayanağana həyölvü ħku ku we pa təyaya isentaa tə. Na Maaseya pəyalu Asaliya wei i ké Ananiya saalı tə, ilé i lakı təmlə ke i təyaya kəjkəj taa. ²⁴ Henatı pəyalu Pinuwi ná ħmaakayana Asaliya təyaya na kolunja ħkulunja pə hekv taa. ²⁵ Wusayi pəyalu Palaalı kele kolunja ħkulunja, na ate na isə kutuluğu səsəv ħku ku we kawulaya təyaya isentaa tə, pa hekv ke yoolaa tətəñle kataya cələ. Pa waalı ké Palosı pəyalu Petaya ²⁶ na İsə təsele təmlə nyəma səkrəma mpa pa we pulaya taa tə, pa lakaya təmlə ke pə krayav ate na isə kutuluğu tə, haləna lvm nənəğə ke ilim təlule təv. ²⁷ Tekwa nyəma ná lakaya pa nyənte ke ate na isə kutuluğu səsəv, haləna pulaya kolunja pə isentaa.

²⁸ Kətəlaa ná lakaya pa nyənte ke krayanəñ nənəğə ké, paa wei na i lonte ke i təyaya nənəğə. ²⁹ Na İmee pəyalu Satəki náá lakı pə lələ tətəğə i təyaya isentaa, na pé səsəna Sekaniya pəyalu Semaya wei i tañəyi ilim təlule nənəğə tə, ³⁰ na Selemiya pəyalu Hananiya na Salafı pəyalu naatoso nyəñ Hanuñ wei i tayanağana həyölvü ləjku tə. İlé i kəjkəj taa ké Pelekiya pəyalu Mesulam. İlé i lakayana timpi i ka wee tə pə isentaa. ³¹ Pa waalı ké koolu Maləkiya, wei i lakaya təmlə ke İsə təsele təmlə lataa səkrəma na taatəlaa pa təyaya ke Mifikatı nənəğə. Haləna ħkulunja taa ate na isə kutuluğu isentaa. ³² Koolaa ləlaa na taatəlaa pa lakayana pa təma ke pə krayav təna tə, haləna heeñ nənəğə pə hekv taa.

Kolontunaa nyuləyi sı pá səñsı təmlə

³³ Waatu wei Sanəpala nuwa sı Yuta nyəma tá, tə nika tá kolunja ħmav, ilena í mu pááná ke katatəlaya. Na í wəñiyi-tv. ³⁴ Na í yəğətəyi i taapalaa Samalii yoolaa kiñ sı: Pepeye Yuta acamisi nsı sı caa lapv? Paa te pa təmlə nteye saña na pá lá pa İsə ké kətasi na? Paa tu pəsi na pá kuli pəe nna kəkə pima tə na pá tayanı-ye?

³⁵ Tənayale Amoni tv Topiya ná cəwa i kəjkəj taa sı: Nmatv ntiyile təna ye? Taale hağa mayamaya í ħmaana pa pəe kolunja ħke ka təv ka yele tim na?

³⁶ Məryü ma mapa kapuka sı, hai, Tacaa İsə nu isəna pa wəñiyi-tv tə? Məñna pa footuğu ke pa nyəñ taa. Yele na kolontunaa kra-weye yomle na pá ləeki pa wontu.

³⁷ Taa wii pa pətətəle na í tayanı pa isayav. Tə ħmaaki kolunja təğə pa tvvki-tv isəntə.

³⁸ Isəna tə lapa təmlə ke ta kolunja ηmav təm taa təγələ. Halı tə ηmá na té cəə na ká kpa usu kaa wəv tə pə həkv taa. Mpi tə, paa wei ı ka nika təmlə ké na lotu kuləmtu.

4

¹ Ama waatu wei Sanəpala, na Topiya, na Laalupunaa, na Amoni nyəma, na Asətəti nyəma pa nuwa sı tə təηa Yosalem kolunja ηmav na pəγələe təηa təkvyu, ılena pááná kpa-wəγe katatələya. ² Na pá lá nəγə kuləmaγa ke pa təna sı pa kəη Yosalem taa, na pá lá na pá cvki. ³ Ḿpúγú tə sələma tá ıso na tə su taηlaa ke ilim na ahoo sı, kolontunaa í taa tii tá təə na tiili. ⁴ Paa na mpv tə, na Yuta nyəma náá təη sı:

Təmlə nyəma kawa pənenteγe tətəγətəγə,
pəcó ncaale kəla kaav.

Tə káá pəsı na té te koloosi səne sı ηmav.

⁵ Tá kolontunaa ná maγasəyi ké sı mpe paa tii ta təə ké kuyaku nakulı tə kaa nyı. Na pá kpiisi-tv na tá təmlə su tənaya.

Nehemii suu yoou wontu ke təma lataa

⁶ Ḿpúγú tá tətunaa Yuta nyəma ləlaa mpa paa we kolontunaa həγələη taa tə, pa kəma təm naanwə, na pá kraaləyi-tv sı: Asola wəe, í kəə tá te. ⁷ Ḿpúγú ma suwa lılvη yoolaa kpeka na pa ηmantaası na pa təəη ke kolunja kafəeη taa. ⁸ Ma cəkəna pa yaasinaa ke mpv, ılena má yəγətəna səsaa na hvllaa, na pa təna mpa paa we təna tə sı: Í taa nyana mə kolontunaa, í təə sı Tacaa kele səsə na təη tv. Í yoona mə tətunaa, na mə pəyalaa, na mə pələa, na mə alaa, na mə téesı nyəma nəəsi.

⁹ Ḿpúγú tá kolontunaa cəkənaa sı, tə nuwa pa ısayatv təm nti. Pəyele ıso lapa na pá kpisi nti pa caakaya tə. ılena tá təna táá məlı kolunja təηmale na té niki ta təmlə. ¹⁰ Pə kraγav kuyaku ηku təγə ma taapalaa taa həγələvη kuləmvηv súb təma lapv. Na ləlaa náá təkə ηmantaası, na kpaləη, na təəη, na pá suu yoou wontu. ılena nyvηv nyəma náá feηiyı yələa təna təə. ¹¹ Na pəle pá paasəna kolunja ηmav. Na wontu səγəllaa náá təkə pa səγəla na niη ıne, na yoou wontu na niη lələη. ¹² Na ηmalaa náá ləla pa layaləe ke pa tusı taa, na pá təηa kolunja ke taγanvηv. Na nəγəlv náá təηəyi ma waalı, na ı səəlv puwa sı ye pə ciγıtaa, ı yaγa apalvtutvηv. ¹³ Ḿpúγú ma təma səsaa na hvllaa na pa təna mpa paa wəe tə sı: Kolunja təmlə kaasa səsəm. Pəyele ka itayalav təə ké tə wəe na té hatələna təma. ¹⁴ Paa timpiyi í wəe na í nu tutvηv, ıle í kotina-m na tá ıso yoona tá nəγə.

¹⁵ Ḿpúγú tə lakaya təmlə ke pə kraγav tefemle tə. Haləna ahoo, na tá taa ləlaa təkə ηmantaası. ¹⁶ Waatu ınəyi ma heelaya nyvηv nyəma sı paa wei í svv ı kpekəle kiη ke Yosalem taa ké ahoo, na pá feηiyı tá təə na pá lakı təmlə ke ilim taa. ¹⁷ Pə kaasa má na ma taapalaa, na ma təmlə nyəma na taηlaa mpa paa we ma waalı tə. Ye pə taya tə caa lvm səv, tu wəγəsəyi tá wontu.

5

Nehemii səηsvηv ke kamuyulası

¹ Ḿpúγú kuyaku nakulı, apalaa na alaa pa laηa wakələna pa tətunaa Yuta nyəma ləlaa. ² Na pa taa ləlaa təη sı: Tana tá pəyalaa na tá pələa tə we paγalə ké. Təγənaγa ı takı-tv. ıle tə caa sı té hiki təγənaγa na té təγə na té taa sı. ³ ılena ləlaa náá təη sı: Pə wəe sı té su tá tuη wei pa yaa sı ləseηnaa tə ı tawa na tá téesı ke təlvmə ke saa wei tə nyuləyi təγənaγa ke nyəγəsı waatu tə. ⁴ Na ləlaa náá təη tətə sı: Pə caala-tv sı té kantı liyitee ke tá tawa təə ké na pəcó té pəsı na té feli wulav lampuu. ⁵ Pəyele tə ké piitim kuləməm ké. Tá piya ta fayana tá taapalaa nyəηsi. Tə tvyi yomle ke tá pəyalaa na tá pələa. Halı pa taa paγalə pasaa. Anı tá təη təma. Pəcó tá tawa pəsa ləlaa nyəna.

⁶ Ma níi təmnəa mpe, ılena ma pááná huu səsəm. ⁷ Na má tú ma taa sı maa kaləna səsaa na hvllaa ke timpi pa tvyi pa tətunaa ke səγəla səsəəna tə. ılena má koti-wə. ⁸ Na má tə-wə sı: Tə yapa tá tətunaa Yuta nyəma mpa pa kpa yomle tə, ısu tá təη wəe tə. ılena nəənvə mu taγanəyi-wəγe pəetvηv, pəcó tá yələa ké.

Μρύγύ πα suma, πα τα να kuvacətv. ⁹ Na má tasa si mə təm səpaɣa, pu wɛɛ ké si í wɛɛna ləɔ səɣəntv. Ulena í fiti tá kolontunaa kutvɣv. ¹⁰ Yəlaa kənta ma maɣamaya ma kinj ke liɣitee na təɣənaɣa. Isu tá cəɔ nyéma na tá taapalaa lapv tə. Ule tə kisi si pá taa felv-tv. ¹¹ Saɣa maɣamaya í məɣna mə kəma nyéma ke pa haləm, na pa tuɣ wei pa yaa si Olifinaa tə i tawa, na pa tɛɛsi. Í kisi kasəyaya ŋka pu wɛɛ si pá cəla-mɛ tə. Paa liɣitee, yaa təɣənaɣa, yaa sɔlvəm, yaa nim. ¹² Μρύγύ πα cəwa si: Tu la nti n hula-tv tə, tu mələna-wɛɣɛ pa nyəm, tə kaa pəɔsi-wɛɣɛ pulv.

Ulena má koti kətəlaa na má yele na pá tuu si paa la isəna pa suwa tə. ¹³ Pə waali ké ma fiɣita ma capa na má tə si: Μρύγύ ləɔ ká fiɣiti mpa pa kaa təɣ isu pa yəɣətvɣv tə. Na í lɛɛki-wɛɣɛ pa tɛɛsi na pa wɛnəv na pé yele-wɛɣɛ kɛtɛ. Ulena samaa cə si: ləɔ í kəna mpv. Na pa təna pá sa Tacaa na pá təkɪ isu pa yəɣətvɣv tə.

¹⁴ Hatoo kuyəŋku wuləv Atakəsɛsɛɛ kra-m Yuta nyéma nyvɣv tv ke pə kraɣəv i kawulaya pənaya hiu nyəŋka, haləna hiu na naanəwa na naale nyəŋka tə. Pə yoosa pusi naanəwa na naale keɛ. Paa má, yaa ma tɛɛtvnaa, tá taa nəɣəlv ta təɣə səɔəntv tətəɣəle. ¹⁵ Mpa pa laala maya səɔəntv təɣəv tə, pa caalaya yəlaa ké, na peɛ pá cəɔəɣi-wɛɣɛ təɣənaɣa, na sɔlvəm na liɣitee nyəɣətv ke nule. Haləna pa təmlataa muɣuliyi samaa. Ama ləɔ səɣəntv təɔ ulɛ ma ta la mpv. ¹⁶ Ma maɣamaya ma lapa təmlɛ ke kolunja ŋmav təɔ ké. Ma ta lv si má ya tɛtv ke faalaa ke ma səɔəntv təɔ. Ma na ma taapalaa mpa tə lakaya kolunja ŋmav təmlɛ tə, peɛ pa ta la mpv tətə. ¹⁷ Paa na mpv tə, ma na Yuta hulaa nuəwa na nule na naanəwa (150) tə təkayana. Na pé səɔəna piitimnaa mpa pa cəəna-tv tə pa muɔlaa mpa pa kəɣaya-tv tə. ¹⁸ Paa kuyaku ŋku ma liɣitee ke ma yakəna nav na pá kv, na heɛŋ kupaŋ ke naatoso, na kampee. Na paa kuyɛɛŋ naanəwa wei í tɛɛwa pa kəna-m sɔlvəm ke tuutuuma. Paa na mpv tə, ma ta pəɔsi si pá cəɛ-m mpi pu wɛɛ si má mv tə. Mpi tə, kolunja ŋmav ké samaa ke təmlɛ səɔəle ké.

¹⁹ Hai, ma ləɔ, təɔsi kupantv nti ma lapa yəlaa pane tə, na í la-m nyá pɛɛɛɛ.

6

Kolontunaa luki tətə si pá wakəli

¹ Μρύγύ Sanəpala na Topiya na Laalupu Kesem na tá kolontunaa ləlaa nuwa si, ma ŋmawa icatɛ kolunja, pə ta kaasi kafɛɛv. Pəyele waatv unv tə, ma ta tuta kampunaa. ² Ntəna Sanəpala na Kesem pá tili na pá yaa-m si má na-wɛ tə sulv Kefilim ke Ono tɛtɛkəle taa. Pa taa ka wɛɛ ké si pa lakv-m isayətv. ³ Ama ma cə-wɛ si ma niŋ təkəna təmlɛ, ma kaa pəsi na má polo. Ye ma tɛɛwa tə saaləɣi ké.

⁴ Təm liyiti ké pa yaa-m na máá cə-wɛɣɛ kuləmtv nti. ⁵ Təm kakpasv nyəm ke Sanəpala tilina i taapalaa taa nəɣəlvɣv takəlaya ke nəholo. ⁶ Na pá ŋmaa ka taa si: Tə nuna nulaa mpa pa ta ke Yuta nyéma tə, isu Kesem-wɛ si, nyana nyá taapalaa í luki ké si í kulv tá təɔ. Pə təɔ ké n ŋmaaki kolunja si í pəsi pa wuləv. ⁷ Halv pa yəɣətaa tətə si n kpawa ləɔ kuyəɣətv tɛləsəlaa, na pá heeli-ŋ si nyayale Yuta wuləv. Ule wuləv səɔə kaa laŋ-təɣi nuw ke nəɔnəɔ. Mpv tə, kəɔ na má na-ŋ tə ná. ⁸ Ntəna má cə-i na má tilina si: Nyá maɣamaya n loolina pə tənaya mpv. Natəli tə ta ke tampana. ⁹ Pəpətv fei leɛŋ, pa təna pa lɔpaɣa si pa nyaasəɣi-tv na tá apalətv yəɔli, uləna tə yele təmlɛ.

Hai, Tacaa, yele na má kaasi ma təɣi ma təmlɛ taa.

¹⁰ Μρύγύ kuyaku nakulv ma pola Telaya pəyalv Semaya tɛ, Metapəli saali keɛ. Mpi tə, i ta pəsi na í kəɔ ma tɛ. Kələna í tə-m si: Tə sv ləɔ təsɛɛɛ taa na tə təkɪ ta təɔ ké teu. Ye pə taya mpv, ma kolontunaa ká kəɔ ahoo na pá kv-m. ¹¹ Ulena máá cə-i si: Ma tɛɛ má se. Pəle pə paasi ye ma sv ləɔ təsɛɛɛ taa, ma kaa la yulv. Aai, ma kaa sv təna.

¹² Ma nyéma teu si pə taya ləɔ heelina-i nti i heela-m mpv tə. Sanəpala na Topiya pa feləna-i liɣitee si í yəɣətv mpv. ¹³ Pə təɔ ké pə fei si səɣəntv í kra-m na má təɣ i səyɛsɛɛ na má pəntəna ləɔ na pé kú ma nyvɣv na pé tó-m fɛɛɛɛ.

¹⁴ Hai, ma lso, tsoosi nti Topiya na Sanapala na lso kuyogotutu telosulo alu nyeg Noyatiya na lso kuyogotutu teloselaa lelaa pa lapa to. Na isena pa caa pa tu-m sogontu to.

¹⁵ Mpyog koluha tema pa isatu wei pa yaa si lluuli to i kuyeyi hiu na kakpasu wule. Koluha tamle kuyeyi lili nule na naanwa na naale. ¹⁶ Waatu wei ta kolontunaa mpa pa cowna-tu to pa nu-ti, ilena sogontu kra-weye sosom. Mpyog pa ropoto tema na pa cekana si lso toh taa ke ta lapana tamle nite.

¹⁷ Waatu inu i taa ke Yuta nyugu nyoma na Topiya pa hmaakaya tamaya takelasi ke sosom. ¹⁸ Ie tampana too Yuta nyoma payale laha ka heena-i ke. Mpi to, Yuta tu Ala payalu Sekaniya ka ha-i i paelo. Payele i mayamaya i payalu Yohanan ka kraya Pelekiya payalu Mesulam paelo. ¹⁹ Pa sahaa-i ma kih ke, na pa tayasayi-i ma tom. Topiya mayamaya na hmaakaya-m takelasi ke si sogontu i kra-m.

7

Pa sii tanlaa ke icate taa

¹ Waatu wei koluha tema na pa tu kampunaa, ilena pa su nonosi tanlaa, na yonyoolaa, na Lefii nyoma ke pa tema taa. ² Ilena ma cela Yosalem icate paasanav ke ma neu Hanani na koluha icate yoolaa nyugu tu Hananiya. Maa wena-i naani ke, paco i tanyu lso na pa keli lelaa. ³ Mpyog ma heela-we si: Pa we si ilim i lu ke na pa kra na paco i tulu icate nonosi. Taanaya, ilena i taki-si na paco si tanlaa kuli pa tema taa. Yosalem icate nyoma lelaa tanayi na lelaa paasayana pa kutuluy kila.

Yuta nyoma mpa pa mala Palesatini tetu taa to pa hola

⁴ Paa na Yosalem icate ka walaa to, ta taa yalaa fei payale. Paco pa taa hma kutuluy lelaj. ⁵ Mpyog ma lso heela-m na ma koti icate sosaa na huula na yalaa lelaa si pa kala yalaa. Ilena ma wiili takelaya hka ka taa mpa pa luna Papiloni ke kancaalaya to pa hola ka we to, hali pa keesa ka taa si:

⁶ Iseyeli luluj nyoma mpa Papiloni wulan Nepukanesaa ka krawa to, pa taa payale malena Yosalem na Yuta tetu taa. Paa wei i mala i mayamaya i icate taa. ⁷ Mpa pa kona-we toyle Solopareeli, na Yesuwa, na Nehemiya, na Asaliya, na Laamiya, na Nahamani, na Motokayi, na Pilisan, na Misipeleti, na Pikifayi, na Nehum, na Paana. Pa luluj kpeka nto na yalaa pee nyonj.

⁸ Palasi luluj taa ke yalaa iyisi naale na nunwa na nutoso na naanwa na naale (2172).

⁹ Sefatiya nyeku taa ke hmunyugu na nunwa na nutoso na naanwa na naale (372).

¹⁰ Ala nyeku taa ke nasotoso na nule na naanwa na naale (652).

¹¹ Pahati-Mowaru nyeku taa ke iyisi naale na nasanaasa na pafei hiu (2818). Yesuwa na Yowari pa luluj nyoma nite.

¹² Iam nyeku taa ke yalaa iyaya na hmunyugu na nule na naanwa na liyiti (1254).

¹³ Satu nyeku taa ke yalaa nasanaasa na nule na kakpasu (845).

¹⁴ Sakayi nyeku taa ke yalaa nasotoso na nunwa na nutoso (760).

¹⁵ Pinuwi nyeku taa ke yalaa nasotoso na pafei nule na naanwa (648).

¹⁶ Pepayi nyeku taa ke yalaa nasotoso na pafei hiu na naanwa (628).

¹⁷ Asakati nyeku taa ke yalaa iyisi naale na hmunyugu na nunwa na hiu na naale (2322).

¹⁸ Atonikam nyeku taa ke yalaa nasotoso na nutoso na naatosompayalaya (667).

¹⁹ Pikifayi nyeku taa ke yalaa iyisi naale na nutoso na naatosompayalaya (2067).

²⁰ Atey nyeku taa ke yalaa nasotoso na nule na naanwa na kakpasu (655).

²¹ Hisikiya luluj tu Atey nyeku taa ke yalaa pafei nunwa.

²² Hasum nyeku taa ke yalaa hmunyugu na nunwa na pafei hiu na naanwa (328).

²³ Pesayi nyeku taa ke yalaa hmunyugu na nunwa na hiu na liyiti (324).

²⁴ Halifi nyeku taa ke yalaa nunwa na naanwa na naale (112).

²⁵ Kapawaj icate yalaa ke nunaasa na naanwa na kakpasu.

²⁶ Petalehem na Netofa pa yalaa ke pafei nunwa na nunaasa na naanwa (188).

²⁷ Anatəti nyáma ke pələfei nunuwa na hiu na naanowa (128).

²⁸ Pəti-Asəmafəti nyáma ke nule na naale.

²⁹ Kiliyati-Yeyalim na Kefila na Peləti nyáma ke nasətosə na nunuwa na nule na tooso (743).

³⁰ Lama na Kəpa nyáma ke nasətosə na hiu na kolum (621).

³¹ Mikiması nyáma ke nunuwa na hiu na naale (122).

³² Petəeli na Ayi pə nyáma ke nunuwa na hiu na tooso (123).

³³ Nepo icate lentə nyáma ke nule na naanowa na naale.

³⁴ Ulam ləlv ləlvu nyáma ke iyaga na ηmunuɣu na nule na naanowa na liyiti (1254).

³⁵ Halim ləlvu nyáma ke ηmunuɣu na nunuwa na hiu (320).

³⁶ Yeliko icate nyáma ke ηmunuɣu na nunuwa na nule na kakpası (345).

³⁷ Loti na Hatiti na Ono pə acaləe nyáma ke nasətosə na nunuwa na hiu na kolum (721).

³⁸ Senaa icate nyáma ke iyisi tooso na nasənaasa na nunuwa na hiu na naanowa (3930).

³⁹ Kətəlaa kpeka ntə. Yesuwa ləlvu nyáma taa ləlv Yetaya yəlaa wə nasənaasa na nunuwa na nutoso na naanowa na tooso (973).

⁴⁰ Iməe ləlvu nyáma wə iyaga na nule na naanowa na naale (1052).

⁴¹ Pasehuu ləlvu nyáma ke iyaga na ηmunuɣu na nule na naatosompəɣəlaya (1247).

⁴² Halim ləlvu nyáma ke iyaga na naanowa na naatosompəɣəlaya (1017).

⁴³ Lefii nyáma kpeka ntə. Hatəfa ləlvu nyáma Yesuwa na Katəməyeli pa ləlvu nyáma wə nutoso na naanowa na liyiti.

⁴⁴ Iso təsəele yonyoolaa kpeka ntə. Asafi ləlvu nyáma wə pələfei nunuwa na nule na naanowa (148).

⁴⁵ Nənəəsi taŋlaa kpeka ntə. Salum, na Ateə, na Taləməŋ, na Akupi, na Hatita, na Sopayi, pa ləlvu nyáma wə pələfei nunuwa na nule (138).

⁴⁶ Iso təsəele təmlə lataa səkpema ləlvu nyáma nté Siha, na Hasufa, na Tapawəti. ⁴⁷ Na Keləsi, na Siya, na Patəŋ. ⁴⁸ Na Lepana, na Hakapa, na Saləmayi. ⁴⁹ Na Hanaŋ, na Kiteli, na Kahaa. ⁵⁰ Na Leyaya, na Lesəŋ, na Nekota. ⁵¹ Na Kasam, na Usa, na Paseya. ⁵² Na Pesayi, na Meunim, na Nefusesim. ⁵³ Na Pakəpuki, na Hakufa, na Haluu. ⁵⁴ Na Paasiliti, na Mehita, na Haasa. ⁵⁵ Na Paakəsi, na Sisela, na Tema. ⁵⁶ Na Nesiya, na Hatifa.

⁵⁷ Saluməŋ təmlə nyáma ləlvu kpeka nté Sotayi, na Sofeleti, na Pelita. ⁵⁸ Na Yaala, na Taakəŋ, na Kiteli. ⁵⁹ Na Səfatiya, na Hatili, na Pokəlet-i-Hasəpayim, na Aməŋ.

⁶⁰ Iso təsəele taa təmlə lataa na Saluməŋ təmlə nyáma pa kpenta ηmunuɣu na nunuwa na nunaasa na naanowa na naale (392).

⁶¹ Mpa pa luna Papiloni acaləe Təeli-Mela, na Təeli-Haasa, na Kelupi-Atəŋ, na Iməe tə, pa ta pəsi na pá keəsi pa cəsənaa ləlvu loosi si pá hólí tampana si pa ké ləyeli nyáma.

⁶² Pa tənə pa kpenta nasətosə na nule na naale (642). Pa ləlvu nyáma nté Telaya, na Topiya, na Nekota.

⁶³ Kətəlaa ləlaa ka wə ké isu mpa pa ta pəsi na pá hólí si pa ké ləyeli nyáma tə. Mpeɣele Hopaya, na Hakəsi, na Paasilayi. Mpi pə tə pa yaakaya kantəkaya nyəŋ inɣe mpv təɣəle si i kraɣa Paasilayi pələa taa ləlvu. ⁶⁴ Paa pəka mpe inı pa həla ke kətəlaa nyəna taa ké pa ta ná. İlena pá nyəni-wəɣe asilima nyáma. Pə tə ké pa kisina-wə si pá taa la kətəlaa təmlə. ⁶⁵ Mpyúyú kufənəe mayamaɣa kisina-wə si pá taa təɣə iso kəhav. Haləna kətəlv nəɣəlv í mayası wala pee taka nna pa naana iso luyu nyəntv tə na pəcó.

⁶⁶ ləyeli nyáma tənə mpa pa luna Papiloni tə pa kpenta iyisi nule na naale na ηmunuɣu na nunuwa na nutoso (42360). ⁶⁷ Pa taa ka wə təmlə nyáma apalaa na alaa ke iyisi naatosompəɣəlaya na ηmunuɣu na nunuwa na hiu na naanowa na

naatosompɔɔɔlaya (7337). Na yonyoola aɗalu nyáma na alɔ nyáma ke ɗmɔnuɔɔ na nule na kakpasí (245). ⁶⁸ Na yooɔoɔnaa nasále na hiu na naanɔwa na kakpasí (235), na kraɗasí ke iyisi naatoso na nasotoso na nuɔɔwa na hiu (6720). ⁶⁹ Lɔlɔɗ nyɔɔɗ nyáma taa lɛlaa hawa kuɔɔɗ sɪ pá tayani ɗmau ke lɔ tɔsele. Na tetu kuɗɔnɛe náá ha wula nyɔɔɗ iyaya (1000), na pɔosiisi nsi pa ɗmusɔɔna calɛm tɔɔo nule na naanɔwa, na kɔtɔlaa capanaa ke nasále na nuɔɔwa na hiu na naanɔwa (530), sɪ pá lana lɔ tɔsele tɔmle. ⁷⁰ Lɔlɔɗ nyɔɔɗ nyáma lapa kuɔɔɗ wei tɔ i kɔenta wula nyɔɔɗ ke iyisi hiu (20000), na liyitee nyɔɔɗ ke kiloɔnaa iyaya na nuɔɔwa (1100). ⁷¹ Ulena lɛɔɔɔ nyáma lɛlaa ha wula nyɔɔɗ iyisi hiu (20000). Liyitee nyɔɔɗ ke kiloɔnaa iyaya (1000). Kɔtɔlaa capanaa ke nutoso na naatosompɔɔɔlaya.

⁷² M̀pɔ́yú kɔtɔlaa, na Lefii nyáma, na nɔnɔɔsɪ tanɗaa, na yonyoola, na yɔlaa ɪsu lɔ tɔsele taa tɔmle lataa sɔkɔpema na lɛɔɔɔ nyáma lɛlaa tɔna, pa caɗa pa wei kɛ i icate taa.

Isɔtɔlasí kalɔɗi kiiu takɔlaya ke samaa taa

Waatu wei pɔ tala ɪsɔtɔ naatosompɔɔɔlaya nyɔɗ, ulena paa lɛɔɔɔ tɔ wei í luna i icate taa na í kɔɔ.

8

¹⁻² M̀pɔ́yú ɪsɔtɔ ɪnɪ i kuyaku kancaalaya nyɔɗku wule, pa kota nɔɔo kuɔmɔaya ke Yosalem taa kɛ lum nɔnɔɔ ɪsentaa. Na pá tɔ lɔ Tɔm nyɔntu ɪsɔtɔlasí sɪ: Kɔna takɔlaya ɗka Tacaa cɛla Moisi sɪ í telási lɛɔɔɔ nyáma tɔ. Ulena kɔtulɔ ɪsɔtɔlasí luna-keɔɔe aɗalaa na alaa, na piya mpa pa tala pulɔ cɛkɔnɔu tɔ pa samaa taa. ³ Na í kala takɔlaya ɗke na nɔɔo sɔsaya ke tɔne ɪnɔɗi tanan tɛɛ. Halɔna ilim sikuyu, na pa tɔna pá kɛ ɗkraɗɗ ke teu.

⁴ Paa kama kɔatɔɗ kɛ ɪsu kumte taka, na ɪsɔtɔlasí sɔɗ pɔ tɔ kɛ kotuyu ɗku ku taa. ɪ nɔɔɔ tɔ kɛ Matitiya, na Sema, na Anaya, na Uliya, na Hilikiya, na Maaseya. ɪ mɔtɔɗ tɔ kɛ Petaya, na Mikayɛli, na Malɔkiya, na Hasum, na Hasepatana, na Sakali, na Mesulam. ⁵ ɪsɔtɔlasí tɔsɔɗle kulaa kɛ na yɔlaa tɔna naaki-i. Waatu wei i kula takɔlaya, ulena samaa tɔna sɔɗ ɪsɔ. ⁶ M̀pɔ́yú ɪsɔtɔlasí sɛɛ Tacaa lɔ sɔsɔ, na pa tɔna pá cɔ sɪ: lɔ í mu, lɔ í mu. Na pá tiyisa niɗ na ɪsɔtaa. Pɔ waali, ulena pá hɔnti ate na pá sɛɛ Tacaa. ⁷ Pa kulaa, ulena Lefii nyáma, na Yesuwa, na Pani, na Selepiya, na Yamɛɗ, na Akupi, na Sepetayi, na Hotiya, na Maaseya, na Kelita, na Asaliya, na Yosapatɪ, na Hanan, na Pelaya pá suu-weɔɔe kiiu ɗkuɔɔ sɔɔɔsuyu. ⁸ Pa kalaya kiiu takɔlaya ɗkeɔɔe na pá nukɪ teu, na pá kilisiɗi pɔ huweɛ sɪ paa wei í cɛkɔna.

⁹ Yɔlaa tɔna nu tɔm nti, ulena pá niki wula. Pɔ tɔ kɛ kuɗɔnɛe Nehemii, na lɔ Tɔm nyɔntu kɔtulɔ ɪsɔtɔlasí, na Lefii nyáma mpa pa kilisaya-weɔɔe lɔ Tɔm nti tɔ, pa tɔma-we sɪ: Kuyaku kuɔe ku kɛ lɔ nyɔɗku kɛ, ɪle pɔ fei sɪ í huɗutiɗi lotu na í wiiki.

¹⁰ Ntena ɪsɔtɔlasí tasa sɪ: ɪ kɔe mɔ tɛɛsɪ, na í tɔɔo teu na í nyɔɔ kuɔnyɔnyɔɔm kuɔram, na í ha mpa pa laɗaa tɔ. Mpi tɔ, kuyaku kuɔe ku kɛ Tacaa nyɔɗku kɛ. Mɔ laɗa í taa wakɔli. Tacaa ká heɛsɪ mɔ laɗle na í ha-meɔɔe tɔɗ.

¹¹ Na Lefii nyáma tɔtɔ náá puyusiɗi-we sɪ: ɪ su, lɔ kuyaku ke saɗa kɛ. Mɔ laɗa í taa wakɔli.

¹² M̀pɔ́yú pa tɔna pa kɔpema na pá tɔɔo na pá nyɔɔ, na pá ha mpa pa laɗaa tɔ na pá ɗmaali. Mpi tɔ, pa nuwa sɔɔɔsuyu ɗku pa sɔɔɔsa-we tɔ.

Coka acima

¹³ M̀pɔ́yú kuyaku lenku lɛɔɔɔ lɔlɔɗ nyɔɔɗ nyáma tɔna, na kɔtɔlaa na Lefii nyáma pa kotina lɔ Tɔm nyɔntu ɪsɔtɔlasí sɪ: Kilisi-tuyu lɔ Tɔm ke teu. ¹⁴ Kiiu ɗku ɪnɪ lɔ ka hula Moisi tɔ, ku taa kɛ pa nawa timpi pa heela lɛɔɔɔ nyáma sɪ pá caɗa coka taa kɛ coka acima anɪ a kuyɛɛɗ taa kɛ ɪsɔtɔ naatosompɔɔɔlaya nyɔɗ taa tɔ. ¹⁵ Paa kraali acima anɪ a tɔm ke acalɛɛ tɔna taa kɛ, na pá kɔpenna Yosalem. Ulena icate nyáma kra puɗu taa na pá peli tuyu ɗku pa halɔɗi na pá yaaki-ku sɪ Olifinaa tɔ ku piliɗasi. Na ku nɔɔsɔle wei i we taale tɔ ku nyansɪ, na tun kuɔlɔpɔɗ piliɗasi na tiikasɪ na paɔntu na pá lɔ coka.

¹⁶ Μρύγύ Ισεγελι νυόμα πολαα na pá peli piliḡasi na pá ləki coka. Ləlaa ke pa kutuluḡ patanaa təə, ləlaa ke nənəəsi tee, ləlaa ke ləə təseele kataḡa taa, ləlaa ke lum nənəḡə na ləlayim nyəḡka tee. ¹⁷ ləna Ισεγελι νυόμα təna mpa pa luna Papiloni tə pá lə coka na pá caḡa. Pa laḡhulumlə ka we səḡəntu. Mpi tə, too pə kraḡau Nuḡ pəyalu Yosuwee waatu tə, Ισεγελι νυόμα ta tasa acima anəḡi təḡəu. ¹⁸ Pa kalaya ləə Təm ke paa kuyaku ḡkuḡu, acima kuyeeḡ inu i naatosompəḡəlaḡa taa ké. ləna pá təkəna kotuḡu səsəəu ke kuyaku pəlefei naanəwa nyəḡku wule, isu paa suw pə kiiu tə.

9

Samaa laki pa isayatu tisuyu kətaḡa

¹ Μρύγύ isətu kulum inu i kuyeeḡ hiu na liḡiti wule, Ισεγελι νυόμα kota nəḡəkuḡu. Pá suuwa laḡwakəlle wontu, na pá pəla pa nyəəḡ taa ké tetu. ² Na Yuta nyóma faḡana kraḡi nyóma na pá wee kpeeḡa na pá tisiḡi pá na pa cəsənaa pa isayatu. ³ Μρύγύ pa səḡa kaləfunaa tooso təcu, na pá nuku pa ləə Taca kiiu. ləna pá tasa-i həntuyu ke ateye kaləfunaa tooso tətə na pá sələməḡi-i suulu.

⁴ Na Lefii nyóma, na Yesuwa, na Pani, na Katəməḡeli, na Sepaniya, na Puni, na Selepiya, na Pani, na Kenani pá kulḡ na pá sələməna nəəsi səsəənsi si Taca ləə í waasi-we. ⁵ Pə waali ké Lefii nyóma na Yesuwa, na Katəməḡeli, na Pani, na Hasapəneya, na Selepiya, na Hotiya, na Sepaniya, na Petahiya pəle pa cəna nəḡə səsəḡa si: í kulḡ na í sē Taca mə ləə na í laki mrygy tam tə.

ləə sələmuyu səsəəu

Paa wei í sa nyá hətə səsəəle,
tə səsəəntu kəla yulu huwee təna.

⁶ ləna samaa sa ləə si:
Nyá tike təkəḡ nté Taca,
nyá lapəna isətənyu səsəəu,
na isətuluḡasi, na tetu,
na tə taa nyəm təna, na teḡkuna
na pa taa nyəm təna.
Nyá haakəna paa kuḡmaḡmam mpiḡi weesuyu.
Na isətəa toḡ nyóma təna həntəḡi-ḡ atə.
⁷ Taca ləə, nyá yaana Apəlam
na n ləsi-i Uu icate taa ké
Papiloni tetu taa na n cuḡusi-i hətə si Apəlaham.

⁸ l təntə keesəna-ḡ teu,
ləna nyana-i í pəeli nəḡə na n
yəḡəti na n su si
n ká ha-i Kanaaḡ nyóma, na Hiti nyóma,
na Amolii nyóma, na Peliisi nyóma,
na Yəpusi nyóma, na Kilikasi nyóma pa tetuna,
na i ləlyu nyóma caḡa.
N ké siḡisilu təḡə n təkə nyá kusəsutu.
⁹ N nawa tá cəsənaa wahala ke Icipiti,
na isəna pa yaakaḡa-ḡ si n waasi-weḡe Səsəncaasi teḡku nəḡə tə.

¹⁰ N lapa kəkələ nyəmnəa səsəəm ke
Icipiti wuləv na i waali nyóma,
na i tetu təna yəlaa.
ləna nyá hətə yaa səsəm ke haləna saḡa.
Mpi tə, n nyəmə kalampaani wei pa lakaya tá cəsənaa tə.

¹¹ N faḡa lum ke cali ké
Ισεγελι νυόμα isəntəa na pá tesu nəəhe.
N tusa pa waali təḡlaa ke lumaḡ səsəəḡ taa,

na pá tii tæsii usu pæle.

¹² Isəḡmuntuyv ke pa nyənaɣa,

na pá təḡəɣi ilim taa.

Ulena kv kəkə náá naaki-weɣe ahoo na pá təḡna.

¹³ Isətaa ké n tiinaa na í yəɣətəna-weɣe Sinayi puyv taa.

Na í tv-weɣe kvtvtvtv na kusəsutu kusiyisitu

na kiiḡ na kvseyesətv tampana nyəntv.

¹⁴ Ulena í húlí nyá təmlə tv Moisi ke

kuyaku kvheesuyv təkuyv təm,

na ílé í keesi-we.

Na í huli-weɣe kiiu təm lentənaa.

¹⁵ Na í kú pa nyəɣəsi na isətaa təɣənaɣa.

Na í tvli kvkramuyv taa lum na í kvna pa lvkətv.

Na í yele na pá ləeki tetv nti n ka su nəɣə

na tuunav si n ká ha-we tə.

¹⁶ Ama tá cəsənaa lapa kalampaani

na pá kuli nyá təə. Pa ləɣə nyá kusəsutu

na pa lumaya waali.

¹⁷ Pa kisa-təɣi təkuyv,

pá səə piti təma nna n lapa-we tə.

Pa lapa laḡkpusəḡ si,

pa mələɣi pa yomle taa ké Icipiti.

Ama Isə nyá wiiki pətətəle,

na í wəna suulu, nn mvyi páána ké ləḡ,

na nyá kvpantv we səɣəntv, ilə n ta lə-we.

¹⁸ Paa na waatv wei pa lupa navle na pá təḡ si:

Tá Isə wei i ləsa-tuyv Icipiti taa təɣəle.

Pa sayataya-ḡ səsəm ké.

¹⁹ Nyá suulu katatəlaya təə,

n ta lə-weɣe wulaya tetv taa,

na isəḡmuntuyv ta yele-weɣe

mpaav huluyv ke ilim taa.

Pəyele kv kəkə ná tá yele-weɣe nav ke ahoo.

²⁰ N ha-weɣe nyá ləmayasəe,

na í tasa-weɣe layatv.

N ha-weɣe manna na pá təɣə na lum na pá nyəə.

²¹ Pusi nule təcu ké n paasəna-weɣe

wulaya tetv taa ké pa tənte taa, pa ta laḡ pulv.

Pa kususuutu ta sí, pəyele pa nəəheə ta muli.

²² N tó pa niḡ taa ké piitimnaa na awulaa,

na pá ləeki tetvnaa mpa pa cəəna-we tə,

isu Həsəpəḡ tetv wulav Sihəḡ,

na Pasəḡ tetv nyəḡ Oki.

²³ Na í ha-weɣe piya ke paɣale,

isu isətvluḡasi,

na í pona-weɣe Kanaaḡ tetv nti n ka heela

pa cəsənaa si pá polo pá ləeki tə tə taa.

²⁴ Pa svv tə taa ké tampana, na pá təɣə-ti.

Na í təɣəni Kanaaḡ nyəma na mpe pá ḡmakəli-we.

Pa lapəna həɣəlvuyv ḡkv kv yəlaa na kv awulaa

ke isəna pa caa tə.

²⁵ Pa ləeka koloosi acaləe na musvḡ tetv,

na tæesi na si taa suna wenaυ, na ləkənaa mpa
pa tæma huluyu tə. Na tuη wei pa yaa si lēsɛɾnaa
na Olifinaa tə na lələη.
Nyá pæleε təw kέ pa təγaa
na pá haγa na pə cayana-wε.

²⁶ Paa na mpu pa lapa isətoosile nyəma.
Pa kula nyá təw. Pa kisa nyá kiη,
pa kú nyá kuyəɔtutu teləsəlaa.
Pele pa caalayaana-wε si pá mələna nyá təw si,
pa təntε ta kεesi.

²⁷ Mpyú n tu-wεγε kolontunaa niη taa,
na pele pá təkɪ pa isε. Pa laηa wakəlaa,
ilena pa keesəna nyá təw na í nu pa taη.
Ilena nyá səwlyu təw í tilina-wεγε yəlaa,
na pá lεeki-wεγε pa kolontunaa ηmakulyu taa.

²⁸ N tæma-wεγε ləsyu ke
ηmakəllaa niη taa kέ kpaakraa,
ilena pá tayani-η pəntənaυ.
Na í tayani-wεγε kolontunaa
səkpaη taa kέ petyu.
Na pá tayani-η wiinaυ na í nu,
na í tayani-wεγε waasyu ke
təm paγale ke nyá səwlyu təw.
²⁹ Nyá caala-wε si pá təη nyá kiη.
Ama isəcav pu mpe, ilena pá kisi
nyá kusəsutu na nyá kətututu.
Pəcə tə haaki tə təηlaa ke weesiη kέ.
Mpyú pa kisa nyá nunav
na pá lá laηkpusəη na pá kulɪ nyá təw.

³⁰ Pusi paγale ke n paasəna-wε,
nyá Feesuyu Naηηtu kuləna
nyá kuyəɔtutu teləsəlaa,
na pá yaa-wε na nyá nəγə. Ama pa ta nu,
ilena í tu-wεγε piitim kraɪ nyəm niη taa.

³¹ Paa na mpu, nyá səwlyu katatəlaya təw,
n ta kpiisi-wε. Pəcə n ta lə-wε.
Mpi tə, ləw nyá n səwlyi kέ na í kέ suulu tu.

³² Ta ləw nyá, n kέ səsə kέ
na í wε toη na səγəntu, na í
təka tá na-η ta nəγə pælyu ke teu.
Paasəna wahalanaa mpa tə təkɪ tə,
paa tá cəsənaa, na tá awulaa,
na tá nyuyu nyəma, na tá kətəlaa,
na tá ləw kuyəɔtutu teləsəlaa,
na tá maγamaγa ke pə kraγav Asilii
awulaa pəle taa na pə suna saηa tə.

³³ Pə tənaya mpu pə taa,
n paasəna-tuyu teu kέ.
Ama tayale tetelataa.

³⁴ Tá cəcənaa, na tá awulaa,
na tá nyuyu nyéma na tá
kətəlaa ta təkı nyá kiiu,
pa kisa nyá kusəsutu na
kpaaluyu mpi n kraala-we təyə.

³⁵ Paa na n kata-weye nyá kupantu na í su-weye tetu
səsəontu musuŋ nyəntu taa na pá təkı kawulaya tə,
pa ta kisi isayatu lapu si pá paasəna nyá təmlə.

³⁶ Saŋa taa tə pəsa tetu nti n ha
tá cəcənaa tə tə yoma nté.
Pəyele n ka ha-weye təyi si
pá yəələna tə kululom na tə kupantu.

³⁷ Awulaa mpa pa niŋ taa n tu-tu tə,
mpəye tetu nti tə luləyi kupantuna ke səsəm.
Mpi tə, tə pəntəna-ŋ tə pə tə.
Pa lakəna tá maɣamaya tá təla ke isəna pa səəlaa təyə,
na tə we laŋwakəlle səsəəle taa.

10

Yəlaa tu pa təyi kiin tənyu

¹ M̄p̄ȳȳ lseyeli nyéma tasaa si: Wahala wei i maɣana-tu tə, i təə ké tə tu tá taa si, tu
təŋ nyá kiin, haləna tə ŋmaa-ti. Tá nyuyu nyéma, na tá Lefii nyéma, na tá kətəlaa pa
tuna niŋ.

² Halı niŋ tulaa mpe pa həla ntə: Hakaliya pəyalu kufəne Nehemii, na Sitekiya. ³ Na
Selaya, na Asaliya, na Imeya.

⁴ Na Pasehuu, na Amaliya, na Maləkiya. ⁵ Na Hatusi, na Sepaniya, na Maluki. ⁶ Na Halim,
na Meleməti, na Opatiya. ⁷ Na Taniyēeli, na Kinetəŋ, na Paaluuki. ⁸ Na Mesulam, na
Apiya, na Miyaməŋ. ⁹ Na Maasiya, na Pilikayi, na Semaya. Pa tənaya mpu kətəlaa.

¹⁰⁻¹⁴ Lefii nyéma taa ké Asaniya pəyalu Yesuwa, na Hatatı luluyu tu Pinuwi, na
Katəməyeli, na pa taapalaa. Na Sepaniya, na Hotiya, na Kelita, na Pelaya, na Hanaŋ. Na
Mika, na Lehoŋ, na Hasapiya, na Sakuu, na Selepiya, na Sepaniya, na Hotiya, na Pani,
na Pininu. Pa tənaya mpu Lefii nyéma.

¹⁵⁻²⁸ Nyuyu nyéma nté Paləsi, na Pahatı-Mowapu, na İlam, na Satu, na Pani. Na Puni,
na Asəkati, na Pepayi, na Atoniya, na Pikifayi, na Ateŋ, na Ate, na Hisikiya. Na Asuu,
na Hotiya, na Hasum, na Pesayi, na Halifi, na Anatəti, na Nepayi, na Makəpəyasi. Na
Mesulam, na Hesii, na Mesesapeli, na Satəkı, na Yatuwa, na Pelatiya, na Hanaŋ, na
Ananiya, na Osee. Na Hananiya, na Hasupı, na Halohesi, na Pila, na Sopekı, na Lehum,
na Hasarəna, na Maaseya. Na Ahiya, na Hanaŋ, na Anaŋ, na Maluki, na Halim, na
Paana.

²⁹ Na pá səsı pele pa təə ké tetu nyéma ləlaa na kətəlaa, na Lefii nyéma, na nənəəsi
taŋlaa, na yonyoolaa. Na İsə təsəele taa təmlə lataa na tá mpa tə faɣana tetu taa caɣalaa
ke Papiloni ponav waatu təna na tətəka İsə kiiu ke teu tə. Na tá alaa na tá apaluŋpiya na
alunyəma mpa pa ise nyaalaa tə. ³⁰ Tá na tá taapalaa kupama tə su tá nəəsi ké na İsəle
kuseemle si tu tə kiiu ŋku İsə təmlə tu Moisi cəla-tu tə ku taa. Tu təkı Taca kusəsutu na
i kutututu.

³¹ Na tə su tá nəəsi si tə kaa ha tá pəelaa ke yəlaa mpa paa we tetu taa ké Papiloni pote
waatu tə. Pécə tə kaa caa pa pəelaa ke tá pəyalaa. ³² Ye yəlaa mpe pa pəetəyi təɣənaɣa,
yaa puluyu kuyaku kuheesuyu wule, yaa acima wule, tə kaa ya pə taa pulu. Paa pusi
naatosompəɣəlaya wei, tu yelet tetu na tətə heesi na tətə kisi si pá taa caalı nəɣəlu si í felı
i kəmlə. ³³ Tu tu tá ti si, paa wei í felı liɣitee nyəɣəluŋku ku yuŋ we cacaasi liɣiti
təyə, paa pənaya ŋkaya İsə təsəele təmlə təə. ³⁴ Liɣitee anəyi paa yana İsə potopotona,
na kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə ka wontu, na təɣənaɣa kuhav ŋku paa kəna paa
İfemle nte tə. Na kətasi nsi pa lakı kuyaku kuheesuyu wule tə, na İsətu kufalu acima na

acimanaa lelaa nyənsi. Na kətasi nsi lseyeli nyéma ká la pa isayatu tayanuyv təo tə, na pá tayanəna liyitee anı tətəyɔ lso təseele. ³⁵ Kətəlaa tá, na Lefii nyéma na samaa, tete ké tə təwa na tá fayana tá lulvɔ na té su waatonaa mpa tu ha kperjkelasi, na té kəna lso təseele ke paa pənaya ŋka isu pa keesa kiiu taa tə. Na té pona taasi nsi paa wəna kətasi ke tá lso Taca kətaya təlate təo tə. ³⁶ Tə siwa si paa pənaya ŋka tu pona lso təseele taa ké tá tawa na tá tuj kululum. ³⁷ Tu ha lso ké tá kancaalaya apalvpiya, na tá təla nyənsi, isu pa keesa lso kiiu taa tə. Paa naaŋ, yaa heeŋ, yaa pəŋ na té cəla kətəlaa mpa pa laki lso təmlə ke lso təseele taa tə. ³⁸ Tu cosi tá kvhaləm kalaalasi taa na té cəla-wə. Paa tuj pee, paa sulvɔ, paa nim, na té su lso təseele səsəle kutulvɔ leləŋ taa. Lefii nyéma ká təyənə nteye tá tetv kululum həyələŋ naanwə taa kulvɔmuyv. Mpe paa cəna timpiwe tə wee tə, na pá ləsi həyələŋ unı. ³⁹ Aləŋ lulvɔ kətəlaa taa nəyəlɔ ká təŋ Lefii nyéma ke waatu wei pa muvi həyələŋ naanwə taa kulvɔmuyv tə. Ulena Lefii nyéma náá ləsi pə taa tətəyɔ həyələŋ naanwə taa kulvɔmuyv na pá pona lso təseele ke krancoou kutulvɔ taa. ⁴⁰ lseyeli nyéma na Lefii nyéma paa pona təyənaya na sulvɔm kufam na nim pə kətaya ke lso təseele kutulvɔ taa. Kutulvɔ unı i taa ké pa sukı wontu, na kətəlaa təmlataa na nəwəsı taŋlaa na yonyoolaa náá caki.

Waatu unı tə kaa yelee lso təseele ke yem.

11

Yuta nyéma mpa pa məla Yosalem taa tə pa həla

¹ Ḿpúyú nyəwə nyéma caya Yosalem taa. Pə yela samaa wei, ulena pá kaləyi yəlaa naanwə naanwə, na pá ləsəyi kulvɔm kulvɔm wei pa tə tete na pé kpa tə si, pelee pá polo lso ıcate Yosalem taa na pá caya. Pə kaasa pəyələyafəi naanwə naanwə wei tə, ulena pá polo tetv taa acaləe lenna taa na pá caya. ² Ulena pa laŋa həena mpa pa ha pa təyi kprakpa si, pa puki pá caya Yosalem taa tə.

³ Tetv həyələŋ nyəwə nyéma ná caya Yosalem ké, ulena lseyeli nyéma lelaa, na kətəlaa, na Lefii nyéma, na lso təseele təmlataa səkpema, na Salvməŋ təmlataa lulvɔ nyéma náá caya paa wei na i təcəyale. ⁴ Paa na mpv tə, Yuta na Pəncamee pə yəlaa lelaa caya Yosalem.

Yuta yəlaa taa nyéma həla nté, Pələsi piitim tv Ataya, na ílé i lulvɔ tv Malaleyeli, na Sefatiya, na Amaliya, na Sakalı, na Usiya. ⁵ Na Sakalı lulvɔ tv Siloni na ílé i lulvɔ tv Maaseya, na Yoyalipi, na Ataya, na Hasaya, na Koli-Hose, na Paaluuki. ⁶ Pələsi lulvɔ nyéma krenta nasəle na pələfəi nutoso na naanwə (468) kelee Yosalem taa. Pa tənaya mpv pa ké kpelikpeka nyéma.

⁷ Pəncamee nyéma taa ka wə Yesaya lulvɔ tv Salu na ílé i lulvɔ tv Itəyeli, na Maaseya, na Kolaya, na Petaya, na Yoweti, na Mesulam. ⁸ Na Kapayi, na Salayi. Pəncamee nyéma krenta nasənaasa na nunwə na pələfəi hiu na naanwə (928). ⁹ Sikəli pəyalv Soweli ká kəna pa nyuvv tv, na Hasenuwa pəyalv Yehuta kelee ıcate wulav waal tv.

¹⁰ Kətəlaa taa nyéma nté Yoyalipi pəyalv Yetaya na Yakeŋ. ¹¹ Na kətəlv səsə Ahitupi lulvɔ tv Selaya, na Selaya lulvɔ nyéma Melayəti, na Satəki, na Mesulam, na Hilikiya. ¹² Na pá səsəna pa lulvɔ nyéma nasənaasa na hiu na naale (822). Mpa pa paasəyənə lso təseele taa təma tə na Maləkiya lulvɔ tv Ataya, na Ataya lulvɔ nyéma Pasehuu, na Sakalı, na Amsi, na Pelaliya, na Yelowam. ¹³ Na pá səsəna lulvɔ nyəwə nyéma ŋmuvv na nule na naale (242) mpa pa ké i nyéma tə. Na Imee lulvɔ tv Amasesayi, na Amasesayi lulvɔ nyéma Misileməti, na Asayi, na Asaleli. ¹⁴ Na pá səsəna yoolaa taa yoolaa nunwə na pələfəi hiu na naanwə (128), mpa pa ké i nyéma tə. Pəlee pa nyuvv tv nté Haketolim pəyalv Sapitiyeli.

¹⁵ Lefii nyéma taa ka wə Puni lulvɔ tv Semaya, na Semaya lulvɔ nyéma Hasapiya, na Asəlikam, na Hasupi. ¹⁶ Na pá səsəna Lefii nyuvv nyéma Sapətayi, na Yosapatı mpa pa paasəyənə lso təseele waal təma tə. ¹⁷ Na Asafi lulvɔ tv Mataniya na Mataniya lulvɔ nyéma Sapəti, na Mika wei i caaləyi samtv yontu ke lso sɛev waatu tə, na Mataniya

newaa taa lelu Pasukiya wei i we Mika waali tɔ na Yetutuŋ lɔlɔyɔ tu Apɔta, na Apɔta lɔlɔyɔ nyɔma Kalali na Samɔwa. ¹⁸ Lefii nyɔma kɔrenta ŋmunuɔyɔ na nunaasa na liyiti (284) kɛ Isɔ icate taa.

¹⁹ Pɔ kaasi nɔnɔsi tanlaa Akupi, na Talɔmɔŋ mpa na pa lɔlɔyɔ nyɔma pa paasɔɔna nɔnɔsi tɔ. Pa kɔrenta nunɔwa na nutoso na naanɔwa na naale (172).

²⁰ Pɔ kaasi lseyeli nyɔma lelɔa, na Lefii nyɔma na kɔtɔlaa, paa wei i ka we i tɔcaɔale ke Yuta acalɛɛ taa. ²¹ Isɔ tɔsɛɛle taa tɔmlataa ka we Yosalem icate hɔɔlɔyɔ ŋku pa yaa si Ofeli tɔ kv taa, na Siha, na Kisepa pɔ paasɔɔna-we.

²² Yosalem taa Lefii nyɔma nyuɔyɔ tu ntɛ Mika lɔlɔyɔ tu Usi, na Usi lɔlɔyɔ nyɔma Mataniya na Hasapiya na Pani. Pani ka kɛ Asafi lɔlɔyɔ tu kɛ. Mpe paa kena Isɔ tɔsɛɛle taa yontu paasɔnlaa. ²³ Yonyoolaa tɔŋaya Isɔ kawulaya taa kusɔsutu kɛ. Na isɔna paa su-we si pɔ la pa tɔma ke paa ifemle nte tɔ.

²⁴ Yuta pɔyalɔ Sela lɔlɔyɔ tu Mesesapeli pɔyalɔ Petahiya ka kena lseyeli nyɔma nyuɔyɔ tu ke Pɛɛsi nyɔma kawulaya taa.

Yuta nyɔma mpa pa fei Yosalem taa tɔ

²⁵ Yuta kpeka lɔlɔyɔ nyɔma lelɔa ka caɔa tawa taa kɛ Kiliyati-Aapa, na pɔ cɔlɔ acalisi, na Tipɔŋ na pɔ cɔlɔ nyɔnsi na Yekapɔsɛyeli, na pɔ cɔlɔ nyɔnsi. ²⁶ Na Yesuwa, na Molata, na Pɛti-Pɛleti. ²⁷ Na Hasaa-Suwali, na Pɛsɛpa na pɔ cɔlɔ acalɛɛ. ²⁸ Na Sikɔlakɔ na Mekona na pɔ cɔlɔ acalɛɛ. ²⁹ Na Aŋ-Limɔŋ, na Sola, na Yaamuti. ³⁰ Na Sanowa, na Atulam, na pɔ cɔlɔ acalɛɛ, na Lakisi na pɔ cɔlɔ acalɛɛ, na Aseka na pɔ cɔlɔ acalɛɛ. Mpu tɔ, pɔ kraɔaɔ Pɛsɛpa ke ilim mpɔtɔŋ tɔɔ na pɔ polo Hinom tetekɔle ke ilim ntɔɔŋ tɔ tɔɔ paa caɔaa.

³¹ Pɛncameɛ kpeka lɔlɔyɔ nyɔma ka caɔana Kepa na Mikimasɔ na Aya na Pɛtɛli na pɔ cɔlɔ acalɛɛ. ³² Na Anatɔti, na Nopi, na Ananiya. ³³ Na Hasɔɔ, na Lama, na Kitayim. ³⁴ Na Hatiti, na Sepoyim, na Nepalati. ³⁵ Na Loti, na Ono na niŋ tɔma lataa tetekɔle.

³⁶ Lefii kpeka lenna lɔi Yuta taa na ɔ sɔbɔ Pɛncameɛ nyɔntɛ taa.

12

Kɔtɔlaa na Lefii nyɔma pa hɔla

¹ Kɔtɔlaa na Lefii nyɔma mpa na Selatɔyeli pɔyalɔ Solopapɛli na Yesuwa pa luna timpi paa pona-we tɔ pa hɔla ntɔ. Selaya, na Imeya, na Isɔla. ² Na Amaliya, na Maluki, na Hatusi. ³ Na Sekaniya, na Lehum, na Melemɔti. ⁴ Na Itoo, na Kinetɔyi, na Apiya. ⁵ Na Miyamɛŋ, na Maatiya, na Pilika. ⁶ Na Semaya, na Yoyalipi, na Yetaya. ⁷ Na Salu, na Amoki, na Hilikiya, na Yetaya. Pɛne unɔ pa tɔna paa kɛ Lefii nyɔma na kɔtɔlaa nyɔɔŋ nyɔma ke Yesuwa pɔɔle taa kɛ. ⁸ Lefii nyɔma taa yɔlaa ntɛ Yesuwa, na Pinuwi, na Katɔmɔyeli, na Selepiya, na Yehuta, na Mataniya. Mataniya na i tɔyaya yɔlaa pa yookaɔana samtu yontu. ⁹ Na Lefii nyɔma mpa paa we pa kiŋ na pɔ laki Isɔ tɔmlɛ tɔ pɛle pɔ cɔki.

¹⁰ Yesuwa lɔlɔna Yoyakim, na Yoyakim lɔli Uliyasipi, na Uliyasipi lɔli Yoyata. ¹¹ Na Yoyata lɔli Yonatan, na Yonatan lɔli Yatuwa.

¹² Kɔtɔlɔ sɔsɔ Yoyakim pɔɔle taa kɔtɔlaa lɔlɔyɔ nyɔɔŋ nyɔma hɔla ntɔ. Selaya lɔlɔyɔ tu ntɛ Melaya, na Imeya lɔlɔyɔ tu ntɛ Hananiya. ¹³ Isɔla lɔlɔyɔ tu ntɛ Mesulam, na Amaliya lɔlɔyɔ tu ntɛ Yohanar. ¹⁴ Na Meliku lɔlɔyɔ tu ntɛ Yonatan, na Sepaniya lɔlɔyɔ tu ntɛ Yosɛfu. ¹⁵ Na Halim lɔlɔyɔ tu ntɛ Atɔna, na Melayɔti lɔlɔyɔ tu ntɛ Helɔkayi. ¹⁶ Na Itoo lɔlɔyɔ tu ntɛ Sakali, na Kinetɔŋ lɔlɔyɔ tu ntɛ Mesulam. ¹⁷ Na Apiya lɔlɔyɔ tu ntɛ Sikɔli, Pilitayi lɔlɔyɔ tu ntɛ Miniyani, na Motiya. ¹⁸ Na Pilika lɔlɔyɔ tu ntɛ Samɔwa, na Semaya lɔlɔyɔ tu ntɛ Yonatan. ¹⁹ Na Yoyalipi lɔlɔyɔ tu ntɛ Matɔnayi, na Yoyata lɔlɔyɔ tu ntɛ Usi. ²⁰ Na Salayi lɔlɔyɔ tu ntɛ Kalayi, na Amoki lɔlɔyɔ tu ntɛ Iɔpɛɛ. ²¹ Na Hilikiya lɔlɔyɔ tu ntɛ Hasapiya, na Yetaya lɔlɔyɔ tu ntɛ Netaneyeli.

²² Kɔtɔlaa sɔsaa Uliyasipi, na Yoyata, na Yohanar, na Yatuwa pa waatɔnaa taa kɛ pa ŋmaa Lefii lɔlɔyɔ nyɔɔŋ nyɔma, na kɔtɔlaa pa hɔla ke takɔlasɔ taa. Halɔna Pɛɛsi wulaw sɔsɔ Taliyusi kawulaya waatu.

²³ Paa ημαawa Lefii luluyv nyɔɔη nyɔ́ma hɔla tɔtɔɔ Kutɔɔsutu takɔlaya taa. Ue Uliyasiɾi saali Yohanaη pɔɔle taa tike ke pɔ sunaa.

²⁴ Lefii nyɔɔη nyɔ́ma Hasapiya, na Selepiya, na Katɔmɔyeli pɔyalv Yesuwa, na Lefii nyɔ́ma lelaa paa sɔηna na pɔ yooki lɔɔ sam yontu. Pɔ tala pa nyɔntv, ulena pɔ lɔ teitei usv lɔɔ yulv Tafiiti ka seɔesuyv tɔ.

²⁵ Nɔnɔɔsi tanlaa Mataniya, na Pakɔpukiya, na Opatiya, na Mesulam, na Talɔmɔη, na Akupi pa tɔmle ntɔ si pɔ feη wontu tɔsulɔnaa mpa pa we lɔɔ tɔseɔle nɔnɔɔ tɔ. ²⁶ Yesuwa pɔyalv Yoyakim, Yosataki saali, na tɔtv nyuyv tv Nehemii na kiiu nyɔntv kɔtvlv lɔɔtɔlasv pa pɔɔle taa kɔ pa lakaya pa tɔma.

Yosalem koluηa tem sɔɔsi

²⁷ Waatv wei pa tɔma ɔcatɔ koluηa ke ηmav, ulena pɔ yaa Lefii nyɔ́ma tɔnaya timpiwe paa weɔ tɔɔɔ Yosalem, na pɔ lɔ acima na lanhlvmlɔ, na samt v yontu, na kpeηkpeηnaa, na cɔmɔη, na saηkvnaa. ²⁸⁻²⁹ Na yonyoolaa luna acalɔ nna paa ηmawa pɔ cɔnɔv Yosalem, na Netofa cɔlv, na Pɔti-Kilikaa ke Kɔpa na Asɔmafɔti hɔɔlɔη taa tɔ. ³⁰ Mɔpɔyɔ kɔtɔlaa na Lefii nyɔ́ma pa lapa nyɔɔη tɔɔ asilima keɔlvuyv kɔtaya. Na pɔ koti yɔlaa tɔna sv, pɔle pɔ lɔ mpu tɔtɔ. Ulena pɔ la mɔpɔyɔ koluηa na ka nɔnɔɔsi.

³¹ Tɔnaya Nehemii mɔ, ma kraasa Yuta nyuyv nyɔ́ma ke koluηa tɔɔ, na mɔ faya yonyoolaa ke tɔm naale. Na kancaalaya kpekaɔle nɔɔ mɔηna ntɔɔη tɔɔ kɔluηa tɔɔ, na Hute nɔnɔɔ kɔη. ³² Pɔle pa waali kɔ Hosaya na Yuta nyuyv nyɔ́ma hɔɔlɔlv lɔηku pa tɔηaya. ³³ Pɔ waali kɔ Asaliya, na lɔɔla, na Mesulam, ³⁴ na Yehuta, na Pɔncameɔ, na Semaya, na Imeya. ³⁵ Pɔle pa waali kɔ kɔtɔlaa akantɔ tɔkɔlaa, na Sakuu, na Asafi pa luluyv tv Sakali, na Mikaya, na Mataniya, na Semaya, na Yonatan. ³⁶ Na ɔ tɔɔtvnaa Semaya, na Asalɔli, na Milalayi, na Kilalayi, na Maayi, na Netaneyeli, na Yehuta, na Hanani, pɔle pa tɔηɔyɔ na pɔ tɔka cɔmɔη wei lɔɔ yulv Tafiiti ka lupa tɔ. Kiiu nyɔntv lɔɔtɔlasv keɔle kpekaɔle nɔtɔ tɔ nyuyv tv. ³⁷ Pa tala hite nɔnɔɔ ke Tafiiti tɔ tontɔηle ɔsɔntaa, ulena pɔ kra koluηa tɔɔ. Halɔna lvmnaa nɔnɔɔ ke ɔcatɔ ilim tɔlvle tɔɔ.

³⁸ Mɔpɔyɔ yonyoolaa naale nyɔ́ma mɔlɔna mɔpɔle tɔɔ, ulena mɔ na samaa hɔɔlɔlv lɔηku tɔ tɔη pa waali na Mɔsasi akele cɔlv, na tɔ lu timpi koluηa lapa ɔwalav tɔ. ³⁹ Na tɔ tɔηna lfɔlayim nɔnɔɔ ɔɔtɔaa tɔɔ na tɔ tala Yesana nɔnɔɔ na tiina nyɔηka. Tɔ tɔɔ Hananeyeli akele na nunvwa (100) nyɔη na tɔ tɔɔ heη nɔnɔɔ na kɔtɔηaya. ⁴⁰ Ulena yonyoolaa kpeka naale sɔη lɔɔ tɔseɔle kɔη, na mɔ na hvlaa mpa paa we ma waali tɔ tɔɔ sɔη tɔtɔ. ⁴¹ Na kɔtɔlaa Uliyakim, na Maaseya, na Miniyamɔη, na Mikaya, na Uliyohenayi, na Sakali, na Hananiya pɔ hvlaɔyɔ akantɔ. ⁴² Maaseya, na Semaya, na Ulasaa, na Usi, na Yohanaη, na Malakiya, na Ulam, na Uɔɔɔ paa weɔ tɔtɔ. Na lɔɔlahiya paasɔηna yonyoolaa na pa yontu nuki.

⁴³ Mɔpɔyɔ kuyɔηku lɔɔ lapa na pa tɔna pa lanη hvlaɔmɔna acima ke teu, na pɔ lɔ kɔtasi ke sɔsɔm. Halɔna pɔ kpeηna Yosalem taa alaa na piya tɔtɔ, na pɔle pa lanη hvlaɔm. Na pa aηmaala kɔkɔtɔ nuki pooluη.

Lefii nyɔ́ma na kɔtɔlaa pa paa nyɔm

⁴⁴ Mɔpɔyɔ waatv kvlvm unv ɔ taa pa kra yɔlaa mpa paa feηiyɔ tuη kancaalaya kvlvlvm, na kvhalɔm hɔɔlɔη naanvwa taa kvlvm tɔsule tɔ. Mpe unv pa tɔmle ntɔ si pɔ kpeyeli kɔtɔlaa na Lefii nyɔ́ma pa tɔɔnaya ηka kɔ lukɔna nɔnɔkila halɔm taa tɔ. Ulena Yuta samaa lanηle heɔna kɔtɔlaa na Lefii nyɔ́ma pa tɔma. ⁴⁵ Mpi tɔ, pa paasayana pa lɔɔ tɔmle kɔ. Na pɔ laki nyɔɔη tɔɔ asilima keɔlvuyv kɔtasi. Na yonyoolaa, na nɔnɔɔsi tanlaa tɔtɔ nɔɔ tɔηɔyɔ wulav Tafiiti na ɔ pɔyalv Salvmɔη pa kusɔsutu. ⁴⁶ Tampana tɔɔ pɔ krayav hatoo Tafiiti na Asafi pa waatv tɔ, yonyoolaa nyɔɔη nyɔ́ma paasayana lɔɔ sam na ɔ seɔv pɔ yontu kɔ. ⁴⁷ Solopapeeli na Nehemii pa waatvnaa taa tɔ, lɔɔyeli nyɔ́ma celaya yonyoolaa na nɔnɔɔsi tanlaa ke pa paa nyɔm, na pɔ celɔyɔ Lefii nyɔ́ma ke pa lɔɔ kucɔɔη. Na pɔle pɔ celɔyɔ Alɔη luluyv nyɔ́ma kɔtɔlaa ke pa paa nyɔmnaa.

13

Nehemii feesiği Iso seeu

¹ Waatu unu i taa ké pa kala samaa ke Moisi takəlaya. Uena pá tala lonte nte tə taa pa ηmaawa si Amoni nyéma na Mowaru nyéma pa kaa suu mpa pa seeki Iso tə pa kpekəle taa tə. ² Tampana təw, pele pa taa mu lseyeli nyéma na pá ha-weye təwəna na kunyənəwəm. Haləna Mowaru nyéma náá feli Palaam ke liyitee si, í tənsi lseyeli nyéma ke mpusi. Ama tá Iso ná layasa mpusi unəxi koolee kupana. ³ Waatu wei lseyeli nyéma níi mpu, uena pá tú pa taa si pa təwənxəxi pa kpekəle taa ké krai nyéma.

⁴ Na pécó pé taku mpu tə, kətulv lliyasipi ke paa kpawa si, í paasəwəna Iso təsele kutuluη lələη. Pəwele lliyasipi luləta kele Topiya. ⁵ Pə təw ké lliyasipi hula Topiya ke Iso təsele kutuluηu səsəw ηku ku taa pa suwa kutəwəw ηku pa hawa tə, na tulaalu, na Iso təsele wontu na kətəlaa paa tete na təwəna, na sulum kufam, na nim pə həwələη naanəwa taa kuləmwəw ηku Lefii nyéma, na yonyoolaa, na nəwəwəsi təηlaa pa ti tə.

⁶ Pə lakaya mpu tə ma fei Yosalem. Ma pola Papiloni wulav səsə Atakəsese teye i kawulaya pənaηa hiu na naanəwa na naale nyəηka taa. Pə lapa wee naale, uena wulav ha-m nəwə ⁷ na má məli Yosalem. Mpu yú ma nawa isəna lliyasipi hawa Iso təsele kutuluηu ləηku ke Topiya tə, pə fei teu. ⁸ Tənaηa pááná huu ma taa na má ləwə Topiya wontu na awal təw. ⁹ Uena má yele na pá nyaali kutuluη unəxi teu, na pá məηna i taa ké Iso təsele wontu na kuhaaη na tulaaləna.

¹⁰ Ma nuwa tətə si paa cələxi Lefii nyéma ke pa paa nyəm. Pə təw ké pele pa yela pa təma na pá məli haləm taa, na yonyoolaa náá lá mpu tətə. ¹¹ Uena má kaləna huula ke isəna pa ləwa Iso təsele tə. Kena má koti yonyoolaa na Lefii nyéma na pá məli pa təma taa. ¹² Mpu yú Yuta nyéma suu ponav ke təwənaηa pee, na sulum kufam, na nim pə həwələη naanəwa taa kuləmwəw ke pə kutuluη taa. ¹³ Uena má kpa kətulv Selemiya na takəlasu ηmaalv Satəki na Lefii tu Petaya na pé səsəna Sakuu pəyalv Hanəη, Mataniya saali si pá feηiyi kutuluη unu. Mpi tə, yəlaa ka lapa-weye naani ké, na pa təmlə nté kuhaaη taləw ke pa taapalaa.

¹⁴ Hai, ma Iso, təwəsi pə təna mpi ma lapa tə. Taa səsə isəna ma lupə Iso təsele təmlə na Iso seeu pə təw tə.

¹⁵ Waatu unu i taa ké ma nawa Yuta taa ké yəlaa, na pá nyaasəxi pa ləseηnaa ke kuyaku kuheesəwə wule. Na ləlaa náá səwəla təwənaηa na pá sukə pa kraηasi ke sulum, na ləseηnaa, na fikinaa, na wontunaa lentu ke mpu na pá pukina Yosalem. Uena má kraali-we si: í taa pəeti puləwə kuyaku kuheesəwə wule. ¹⁶ Pəle pə paasi, Tii nyéma mpa pa we Yosalem tə, pele pa kəηayana tiina, na wontu lentu, na pá pəetəwəna icate nyéma na Yuta nyéma ke kuyaku ηku ku wule. ¹⁷ Mpu yú ma kaləna Yuta səsaa si: í nawa isayatu nti í laki tə yaa í tá ná? í kuηi kuyaku kuheesəwə nyuwə ké. ¹⁸ Mə cəsənaa lapa mpu yú. Pə təw ké Taca həma tá na tá icate tá ηkraηəwə. Uena míi səsəwəsi Iso pááná kraasəwə ke lseyeli təw.

¹⁹ Pə kraəav kuyəηku təwə ma yela na pá təkəxi Yosalem nəwəwəsi ke ilim tuwə waatu, na pécó kuyaku kuheesəwə caaləxi, na pá tuləxi-si na pécó ku təη. Na má su ma taapalaa napəli si pá feη na nəwəlv í taa suuna taatəle natələxi kuyaku kuheesəwə wule. ²⁰ Mpu yú pəetee nyéma təna luna pa taatəe ke Yosalem kolunə kite, na pá su ahoə ke təm kuləw yaa naale. ²¹ Tənaηale ma pəwə-wə si: Pepe təw ké í cakə icate kolunə kite? Na má kraali-we si: Ye í tasa mpu, maa kra-mə.

Pə kraəav waatu unu tə, pa ta tasa məluwə ke kuyaku kuheesəwə wule. ²² Mpu yú ma təma Lefii nyéma si: í la nyəwəη təw asilima keeləwə kətaya. í polo í feη icate nəwəwə, na yəlaa təη isəna Iso suwa kuyaku kuheesəwə təw tə.

Hai, ma Iso kuəη, təwəsi ma təw ké ntu unu tə taa, na ní wii ma pətəwəle.

²³ Waatu unu i taa tətəwə ma nawa si, Yuta nyéma kraəa Asətəti na Amoni na Mowaru nyéma alaa. ²⁴ Na pa piya həwəluwə yəwətəxi Asətəti nyéma təm. Mpa pá we piitim mpi pə taa, pəle pə təm ke pele pa piya yəwətəxi. Pa taa nəwəlv taa nukə Yuta nyéma təm.

²⁵ Μρύγύ μα kaləna-we, na má təησι-weγε mpusi. Haləna má má leləa, na má kpeσι pa nyəəsi. Na má yele na pá tuuna si: Tə kaa ha tá pɛləa ke cefelinaa. Pəyele tá pəyalaa kaa kraɣa-we, yaa tá maɣamaɣa tətə. ²⁶ Na má pəəsi-we si: Pə taɣa mpυ pə tusina wulav Saluməη ke isayatu taa? Pəyele ι ka kəla piitimnaa awulaa tənaya, na ləɔ səla-ι na ί kra-ι lseyeli wulav. Paa na mpυ tə, alaa ta kpisi ιλεγε petuyυ ke isayatu taa. ²⁷ Tu caa si tə tasa nuw si, ί kraκəγι cefelinaa na ί pəntəɣəna Taca a ke mpυ.

²⁸ Yoyata pəyalaa taa lelυ wei ι kə kətυlυ səɔə lliyasiɾi saali tə ι ka kə Holəη tu Sanəpala yəti kə. Pə təɔ kə ma ləsa-ι Yosalem taa.

²⁹ Hai, ma ləɔ, taa səɔ isəna pa wakəλəγι kətaya na nəɣə ηka nyana kətəlaa na Lefii nyəma ί pɛləa tə.

³⁰ Μρύγύ μα lapa samaa ke nyəəη təɔ asilima təna keeluyυ kətaya. Na má kraasi kusəsutu nti tə huləγι kətəlaa na Lefii nyəma pa təma tə tə toη. ³¹ Na má su tətə si: ί haaki taasi ke pə kuyeyη taa, na ί kəηna tetυ kancaalaya kululum tətə.

Hai, ma ləɔ, təəsi ma təɔ na η la-m kupantu.

ISƏTEE TƏM TAKƏLAYA Kvtlvltv

Takəlaya kanə ka taa ké pa keesəyi Yuta nyéma mpa pa pona Papiloni tə pa təm. Papiloni nyéma cəsa Yuta nyéma mpeye haləna pá luki si pá kpiisi-we. Ama Isə tá tisi. I yapa Yuta nyéma na Isətee niŋ.

Isəna pa faya Isətee takəlaya tə:

Isətee pəsa wulav, titite 1:1-2:23

Hamaŋ kuləyi Maatosee təw, titite 3:1-5:14

Hamaŋ səm, titite 6:1-7:10

Yuta nyéma kəlvu ke pa kolontunaa, titite 8:1-10:3

Wulav Aselusi acima

¹ Wulav Aselusi*fa* təkayana kawulaya ke waatv un i taa. Pə kraɣav Enti na pə polo Itiyopii tə, pə həɣələŋ nunuwa na hiu na naatosompəɣəlaya (127) təw. ^a pa yaaki tətə si Seeləsəsi. ² Susi icate səsəle taa ké Aselusi kawulaya kumte ka we. ³ Mpyú i kawulaya pənya tooso nyəŋka taa, i lapa acima ke i waali nyéma, na i akewenaa səsaa, na Peesi na Metii nyéma, pə yoolaa nyuɣu nyéma, na kufəneenaa na kumatəŋnaa səsaa. ⁴ Isətnaa naatoso təcu ké i lapa acima anu. Aselusi hula i wenav səsəw, na i səsəwntu pə fei yəɣətvu. ⁵ Pəle pə waali ké i tasa acima lapv tətəɣə Susi icate heele taa yəlaa təna. Pə kraɣav səsaa na səkpema, na pə polo piya tə. Kuyaku na ku isikile ke i lapa acima ke kawulaya nənəɣə tee taya təw. ⁶ Paa kaya pəŋə kupaŋ kuhulməŋ ké. Na wei pa lii akpaayala tə, na ŋmusi kuvəsəmasi. Na pá tamsəna liyitee nyəɣətv kukuwee na pəe kuhulmeme akelenaa. Pa suwa wula na liyitee nyəɣətv pə katonaa taka ké pəe kupana nna a wena ŋmaləm waani waani tə a taya təw. ⁷ Wulav ka puu solum ke səsəm ké na luɣu kulumvɣu. Ulena pá ceki wula poosiyanaa waani waani taa, na pá celəyi yəlaa. ⁸ Paa wei i nka isəna tə, mpyú i nyəki. Paa tənəyi nəɣəlv. Mpi tə, wulav ka ha nəɣə ké si wei í nyəki isəna pá cəla-i mpv. ⁹ Mpyú wulav alv Fasiti ná lapa i alvtəɣəntələnaa ke acima tətəɣə kawulaya təyaya taa.

Wulav alv Fasiti teeli pasvɣu

¹⁰ Mpyú kuyaku naatosompəɣəlaya nyəŋku wule, wulav Aselusi haya solum. I lanle hulmama ulena í yaa i təmlə lataa yəlaa kataasi naatosompəɣəlaya. Mehumaŋ na Pisita na Haapona na Pikita na Apakəta na Setaa na Kaakası. ¹¹ Na í heeli-we si: Ma alv Fasiti í tayanı i ti na í te i kawulaya ntenuɣu na í lu ma isentaa. Na akewenaa səsaa na samaa pá ná i teu. Mpi tə, i isentaa ka luwaya pə feina saala. ¹² Ama Fasiti ná kisa luw isu wulav suw tə. Tənya pə haŋa wulav ke səsəm, na i pááná hu. ¹³ Mpyú wulav yəɣətəna isətvluŋasi nyəntaa. Pa nyəmə kawulaya təm huw na pə kiŋ ké. Pəcə pa ké layatv tasəlaa. ¹⁴ Mpeyele Peesi na Metii yəlaa, Kaasena na Setaa na Atəmata na Taasisi na Melesi na Maasena na Memukaŋ. Paa ké wulav akewenaa naatosompəɣəlaya ké. Pa nyəmə i lotu ké na pá lakı i kawulaya taa ké təma səsəna. ¹⁵ Mpyú i pəsa-we si: Wulav má, ma tilaa na pá heeli Fasiti ke təm na í kisi tə mvɣu. Ule ye pa keesəna kiŋ pepeye pə we si pá lapi-i?

¹⁶ Tənaɣale Memukaŋ cəwa wulav na i akewenaa səsaa si: Pə taya nyá tike ke Fasiti nyəna yem. Ama i kpeŋna nyá akewenaa səsaa, na nyá tətə taa yəlaa tənaya. ¹⁷ Pəle pə paasi alaa təna ká teləsi-təyi təma. Ulena pá nyəni pa paalaa ke yem si: Wulav ka yaawa i alv na í kisi pote. ¹⁸ Saŋa mayamaya Mete na Peesi pə akewenaa səsaa alaa ka nu-ti. Ulena pa paalaa yəɣətəyi na pá keesəyi-we na pááná kra-we. ¹⁹ Təw, Taca, ye ma təm lapa-ŋ teu, ulə n yele na pá ŋmaa Mete na Peesi kiŋ wei u layasəyi tə, i takəlaya taa si,

^a 1:1 Aselusi: papiloni wulav ke pá yaa mpv na kuləm unəyi

Fasiti í taa tasa nyá kirj kənte. Ulena wulav kpaɣa alv kufalv wei ı mɔna pá kɔsı ı nyuyv tɔ. ²⁰ Ye nyá kawulaya səsaya kanɛ, ka taa yəlaa təna nu təm tənɛ, ıle alaa ká nuna pa paalaa. Paa pa ké səkɛma yaa səsaa.

²¹ Ḿpúyú təm nti tə lapa wulav na ı akewenaa kɛ leleɲ, na wulav la ısu Memukanɲ yəɣətuyv tɔ. ²² Ulena í ɲmaa lɛtələnaa na paa həɣəluyv ɲku kv kɔnɔɲ na kv ɲmaatv taa. Ḿpúyú ı tilina ı kawulaya tetv təna taa sı, paa apalv wei ı kɛ səsə kɛ ı təyaya taa ké, na ı nsəmle kɛ paa yəɣəti.

2

Isətəe pəsə wulav alv

¹ Waatv wei wulav pááná həewa, ulena í mayası ı alv Fasiti təm kɛ ı taa. Na ısəna ı suwa sı ı lakı-ı tɔ. ² Ḿpúyú ı təmle nyəma ná mpv ulena pá tɔ sı: Tacaɔ, pá pɛkɛ-ɲ pɛlaa mpa pa ta nyənta apalaa na pa lvm luwa tɔ. ³ Mpɔ tɔ, kpa akewenaa kɛ kawulaya həɣəlɲ təna taa, na pá koti pɛlaa telaa mpa pa ta nyənta apalaa tɔ. Alaa kawulaya təyaya taa ké paa koti pɛlaa mpɛɣɛ Susi ıcatɛ taa. Ulena yulv katanɲ Heke wei ı paasəɣəna-we tɔ í cɛle-weɣɛ mpi mpi paa lakəna kacəka tɔ. ⁴ Na ye nyá luyv í svv pa taa wei, ıle n kpaɣa-ı na ı lɛtɛ Fasiti lonte taa.

Ḿpúyú təm nti tə maya wulav na í la mpv.

⁵ Yuta tv nəɣəlv ı ka wenna Susi ıcatɛ taa, na pá yaa-ı sı Maatosee. ı ka ké Pɛncamɛɛ kɛkəle tv, na ı cəsənaa nté Kisi na Simeyi na ı caa kɛle Yayii. ⁶ ı na Yuta wulav Yekoniya na lɛlaa kɛ Papiloni wulav Nepukanɛsaa ka kuuwa na í pona ı tɛ. ⁷ Ḿpúyú Maatosee caa neu na ılé ı alv pa səpa, na pá yele sulav kɛ pɛlə. Pa yaa-ı sı Hatasa na pá cuɣusı-ı sı Isətəe. ı ısentaa ka luwaya pə fɛna. Ulena Maatosee kpaɣa-ı na í tɔɔ-ı.

⁸ Waatv wei pa kpaala wulav təm ntəyi mpv, ulena pá koti pɛlaa kɛ Susi ıcatɛ taa, na Isətəe tɔtɔ. Na pa paasənlv yulv katanɲ Heke fɛɲiyi pa tɔɔ. ⁹ Ḿpúyú Isətəe təm lapa apalv ınyəyi teu. Ulena Isətəe kpaɣa-ı na nyuyv. Tənaya ı ha-ı kpaakraa kɛ kacəka wontu, na í hvli-ı waav kupaɲkv kɛ alaa təyaya taa, na í cɛle-ı kawulaya təyaya paasənlaa alv nyəma kɛ naatosompəɣəlaya. ¹⁰ Ama Isətəe ta yele na pá nyi sı ı ké Yuta tv, teitei ısu Maatosee ka kisina-ı tɔ. ¹¹ Maatosee pukaya alaa təyaya nənəɣə tɛ ké na í naaki Isətəe alaafəya, na ısəna pa lakı-ı tɔ.

¹² Pı wɛɛ ké sı paa pɛlə wei í la kacəka kɛ pənaya təcu ısu paa svv alaa tɔ. Nim mpi pa yaa sı miili təɣə pa caaləyi sayaluyv kɛ ısətɔnaa naatoso. Pə waalı na pá sayalı lɛmpənaa tətəɣə ısətɔnaa naatoso lɛlv. Pa tɛɲ mpv təɣə pɛlaa mpɛ pa puki wulav kirj na pá kaasəyi təma. ¹³ Ye pɛlə wei ı kula tɛɛv, í nəka mpi pa cɛləyi-ı ké na í kɛɲna. ¹⁴ Taanaya taanaya ké pa pukaya na kv fema tananɲ, ıle pa polo alaa təyaya naale nyəɲka ɲka ka taa yulv katanɲ Saasəkası fɛɲiyi-we tɔ. Na ye wulav ta nyulı wei na í yaa ı hətɛ, ılé u tasəyi tənaya məlvuyv.

¹⁵ Kuyayku pə tala Apihayili pɛlə Isətəe pɔtɛ tɔ. Isətəe ka ké Maatosee neu wei ı ka təkaa ısu ı kɔlvlv təɣə. Isətəe ta pɛkɛ sı ı kpaəkəyi puluyv yem. Ama Heke kɛɛsə-ı mpi mpi tɔ, pə tike kɛ ı kpaɣaa. Isətəe təm ka wɛ pa təna mpa pa naakaya-ı təɣə teu ké. ¹⁶ Wulav Aselusi kawulaya pənaya naatosompəɣəlaya nyəɲka taa ké pa svvna Isətəe kɛ kawulaya təyaya taa, kɛ pa ısətɔ naanɔwa nyəɲ wei pa yaa sı Tepe tɔ ı taa. ¹⁷ Ḿpúyú wulav luyv svv Isətəe na pá kəli ı alaa təna. Ulena wulav hvli Isətəe kɛ pɛlɛɛ na suulu na pá kəli pɛlaa lɛmpa təna. Ḿpúyú Aselusi kpa Isətəe kɛ wulav alɔnyəɲ kɛ Fasiti lonte taa, na í temı-ı kawulaya ntenuyu. ¹⁸ Ḿpúyú wulav lapa acima kɛ Isətəe tɔɔ. Ulena wulav yaa ı waalı nyəma na akewenaa səsaa. ı cɛpa ı tetv yəlaa kɛ lampuu, ı lapa-weɣɛ kvɔɔɔɲ na luyv kɔlvɔmuyv na kawulaya tɔɲ.

¹⁹ Waatv wei paa kota pɛlaa kɛ təm naale nyəm tɔ, Maatosee ka wɛ wulav təmle taa ké təna. ²⁰ Ama Isətəe ka təkə nti Maatosee ka kisəna-ı təɣə. ı ta yele na pá nyəmı-ı sı ı ké Yuta tv. Mpi tɔ, ı seeki Maatosee kɛ ısu ı ka wɛv ı tɛ tɔ.

Maatosee waasuyv kɛ wulav

²¹ Waatu wei Maatosee ka we wulav təmle taa ké mpv tə. Kuyaku nakvli, kawulaya təyaya nənəəsi tarlaa Pikitarj na Teleki pa mv wulav na rááná, na pá caakaya-i nin tvgv. ²² Maatosee nu mpv, ləna í taçası Isətee, na ílé í heeli-təyi wulav. ²³ Pa təja təm nti tə nəhəe, ləna pá mayana-təyi mpv. Mpvúyú pa pusa apalaa asayaa mpe pa naale na tvgv. ləna wulav yele na pá ģmaa təm ntəyi i kawulaya kvətəsvtu takəlaya taa.

3

Hamaj taa kpanav ke Yuta nyéma

¹ Mpvúyú pəle pə waali wulav Aselusi kusa Akaki tv Hametata pəyalv Hamaj nyvgy na í kra-i i waali tv. ² ləna wulav su si i kawulaya taa akewenaa təna í hənti Hamaj ke ate na pá sɛɛ-i. Ama Maatosee ná kisa mpv inı pə lapv. ³ Mpvúyú akewenaa ləlaa pəəsə-i si: Pepe təə ké nn lakı isv wulav suwa tə? ⁴ Paa kuyaku ģkuyv pa pəəsəya-i mpv. ləna í cə-we si: Ma ké Yuta tv. Ntəna pá taçası-təyi Hamaj si pa naaki si i ká la isəna. ⁵ Hamaj cəkənaa si Maatosee u həntəyi-i ate, ləna i rááná huu. ⁶ Hamaj nuwa si Maatosee ké Yuta tv, pə təə ké i caakaya si í kpiisi í na i yəlaa Yuta nyéma ləlaa mpa pa we Aselusi kawulaya təna taa tə. Si í kv Maatosee tike tə, təle tə ta maya-i. ⁷ Mpvúyú Aselusi kawulaya pənəya naanvwa na naale nyəģka isətv kancaalaya nyəģ wei pa yaa si Nisaj tə i taa Hamaj mayasa pəle nte pa yaa si pulim tə, si i nyəģ kuyaku ģku i ká kpiisi Yuta nyéma isv i mayasvgy i taa tə. ləna pə təģə pa isətv naanvwa na naale nyəģ wei pa yaa si Ataa tə.

Hamaj mayasvgy si í kpiisi Yuta nyéma

⁸ Mpvúyú Hamaj təma wulav si: Yəlaa napəli pa wenna nyá tetv həģələģ təna taa. Pa wəna pa mpaá ké, pa yaasi ta nəģəsəna yəlaa ləlaa. Pəyele paa təģəyi nyá kiij. lə pə ta mvna si í yele-we. ⁹ Ye pə maya-ģ lə n ha nəģə na pá kpiisi-we. lə ma kaa larj pə liyitee nyəģətv ke təənənaa ģmuvvgy nuvva (300) na má cəla kawulaya liyitee paasənlaa na pá tv kpancoou taa.

¹⁰ Mpvúyú wulav ləsa i kukuule nte i yvsəģəna tə na í cəla Yuta nyéma kolontu Hamaj. ¹¹ ləna í təm-i si: Ma ha-ģ yəlaa mpe na pa liyitee, lana-weģe isəna n caa tə.

¹² Mpvúyú Hamaj kota wulav takəlası ģmaalaa ke isətv kancaalaya nyəģ kuyeeģ naanvwa na tooso wule. ləna pá ģmaa takəlası ke tetv feģlaa na kvmatarģnaa səsaa na nyvgy nyéma. Mpvúyú pa teləsəna paa piitim mpi pə taa, na pá tv wulav hətə na i kvvsum. ¹³ Mpvúyú pa tilina ləetələnəa mpeģe tillaa ke pa tetv təna taa si pá kpiisi Yuta nyéma təna təpai. Pə kraģav kvkpatəlaa na piya tə. ləna pá kuu pa wənav tənəya kuyaku kvlvmvgy taa ké pa isətv naanvwa na naale nyəģ Ataa kuyeeģ naanvwa na tooso wule. ¹⁴ Pv wəe si pá teləsı ləetələnəa mpe pa təm ke paa tetv həģəlvgy ģku kv yəlaa ké, na paa wei i səəlv pv kuyaku ģku kv wule. ¹⁵ Mpvúyú tillaa tēna asewa isv wulav ka heelvy-we tə na pá kraali təm ntəyi Susi icate taa. Wulav na Hamaj pa caģaa na pá nyəki, ləna təm nti tə cvki icate.

4

Maatosee sələmvgy ke Isətee si í səna-we

¹ Maatosee nuwa pə təna mpi pə lakı tə. ləna í cəli i wontu na larjwakəlle na i suu ləyaya nyəntv. Na í pəli i nyvgy taa ké təlvma, na í cəə icate na í makı kapusi. ² Mpvúyú i pola kawulaya nənəģə na í səģ təna. Mpi tə, pa kisina ləyaya wontu suulaa ke nənəģə ģkəģe. ³ Paa tetv həģəlvgy ģku kv taa ké wulav təm nti tə talaa, Yuta nyéma larj wakələyi ké tətəģətəģə. Na pá həkəyi nəəsi na pá wiiki na pa paģale suuki ləyaya wontu, na pá həntəyi təlvma taa.

⁴ Mpvúyú Isətee təmle nyéma alvnyəma na yəlaa kataası pa polaa na pa heeli Isətee ke Maatosee larjwakəlle təm. ləna səģəntv kra Isətee ke səsəm na í tilina Maatosee ke wontu, si í wəģəsı i ləyaya nyəntv. ləna Maatosee kisi. ⁵ Tənəya Isətee yaa katarģa

Hataki wei wulav ka cela-ı sı ı laki-ı tɛmlɛ tɔ na ı tili-ı sı: Polo ń pɔɔsı Maatosee sı pepe lapəna. ⁶ Ḿpúyú Hataki pola Maatosee kiŋ ke kawulaya tɔyaya nɔnɔɔ tɔnaya ıcate patəma taa. ⁷ ɩlena Matosee keesi-ı pə təna mpi pə mayana-ı tɔ. ı keesa-ı tɔtɔɔ liyitee ısəna Haman sı ı nɔɔ sı, ye ı luna Yuta nyəma təkule ı ká tɔ wulav kpancoou taa tɔ. ⁸ ɩlena Maatosee cɛɛ-ı Yuta nyəma kuyɔ tɔm nti pa kraala Susi taa tɔ pə takəlaya sı: Cela Isətɛɛ na ń keesi-ı pə təna. Sı polo wulav kiŋ na ń wiina-ı na ń səlɛmı-ı suulu ke Yuta nyəma tɔm. ⁹ Ḿpúyú Hataki polaa na ı heeli Isətɛɛ ke Maatosee tɔm nti. ¹⁰ Tənyaya Isətɛɛ mənna Hataki sı ı heeli Maatosee sı: ¹¹ Pə krayav wulav tɛmlɛ nyəma təna, na ı tetv hɔɔlɔŋ yəlaa təna tɔ, pa nyəma sı paa apalv yaa alv sɔvna wulav taya tɔɔ na pá ta yaa-ı, səm ké. Ama wei wulav ká huli ı wula kkrátúyú sı ı yaa-ı tɔ ı paasi ké. Pəyele ma kuyeyɛ hiu na naanɔwa kɔlɔ wulav ta yaata-m ı cɔlɔ. ¹²⁻¹³ Tənyaya Maatosee tilaa sı pá heeli Isətɛɛ sı: Taa hvv sı nyá tike n ká fitina səm sı n we wulav tɔyaya taa tɔ pə tɔɔ yoo. ¹⁴ Ama ye ń kisa tɔm tənɛ tə paasənav, pu waasi Yuta nyəma. ɩɛ nyá na nyá tɔyaya nyəma mə tənaya nté. Halı ntanyı pə mayamaya pə tɔɔ ké n pəsa wulav alv. ¹⁵ Ḿpúyú Isətɛɛ tilaa sı pa heeli Maatosee sı: ¹⁶ Polo ń koti Yuta nyəma mpa pa we Susi tɔ pa təna na pá həkɔ nɔɔsı ke ma tɔɔ ké kuyeyɛ tooso. ı taa tɔɔ ı taa nyɔɔ, paa ilim paa ahoo. Ma na ma tɛmlɛ nyəma alɔnyəma taa həkɔ nɔɔsı ke mpv tɔtɔ. Paa na kiiu weɛ tɔ, maa svv wulav tɔɔ, na ye maa sı ma sı.

¹⁷ Ḿpúyú Maatosee tɛɛwa na ı la pə təna mpi Isətɛɛ heela-ı tɔ.

5

Isətɛɛ yaa wulav na Haman ke tɔɔv

¹ Ḿpúyú pa nəhəkutv kuyaku tooso nyənku wule, Isətɛɛ suu ı kawulaya wontu na ı polo na ı sən wulav taya tɔɔ. Na wulav náa caya ı kawulaya kumte tɔɔ ké nənkeelası.

² Waatu wei wulav na Isətɛɛ na ı sənɔ mpv, ɩlena Isətɛɛ nyuyv te na wulav huli-ı ı wula kkrátúyú na Isətɛɛ polo ı tokina kv nɔɔ taa. ³ Ḿpúyú wulav pɔɔsa-ı sı: Alaafəya keɛ? Heeli-m mpi n caaki tɔ, paa ma kawulaya hɔɔlɔv maa ha-ŋ. ⁴ Ntəna Isətɛɛ cɔ sı: Hai, ma cɛ, alaafəya ké. Ma caa ké sı nyana Haman ı kɔɔ ma tɛɛ sənɔ na ı tɔɔ.

⁵ Ḿpúyú wulav tila krapaa ke Haman waalı sı pá polo Isətɛɛ tɛɛ tɔɔv ısu ılé ı nyulɔv tɔ. ɩlena pá tɛɛ. ⁶ Pa nyɔkaya sulvm ke waatu wei ɩlena wulav pɔɔsı Isətɛɛ sı: Pepeɛ n nyuləɣı yee? Paa ma kawulaya hɔɔlɔv, maa ha-ŋ. ⁷⁻⁸ Mpuyvle Isətɛɛ sı: Hai, ma cɛ, nti ma nyuləɣı teu tɔɔle sı cele nyana Haman ı kɔɔ ma tɛɛ tɔɔv tɔtɔ. ɩɛ maa heeli-ŋ nti tə weɛ tɔ.

Haman caaki Maatosee kuyv

⁹ Ḿpúyú Haman luna Isətɛɛ tɛɛ kuyaku ŋkv na lanɔhulvmle sɔsɔle. ɩlena ı mayana Maatosee ke wulav tɔyaya nɔnɔɔ, ama Maatosee ta kuli yaa ı nyəɔli sı ı seeki Haman, ɩlena pááná huu Haman. ¹⁰ ɩlena ı kra ı ti na ı kpe na ı tili na pá yaa ı taapalaa na ı alv Seɛɛsı. ¹¹ Ḿpúyú Haman sama ı ti na ı wenav sɔsɔm na ı pəyalaa kɔpıŋ. Na teeli wei wulav tv-ı na ı kra-ı ı akwenaa na ı waalı nyəma pa nyuyv tv tɔ. ¹² Pəle pə paasi, na ı tasa sı: Ma tike təkɔŋ ké Isətɛɛ ləsaa sı ma su wulav na tə tɔɔ ı tɛ. Pécɔ cele ma na wulav tə tasəɣı Isətɛɛ tɛɛ məlvɔv na tɔ tɔɔ tɔtɔ. ¹³ Ama ma mayana Yuta tv Maatosee ke wulav tɔyaya nɔnɔɔ. ɩlena ma lanɔle wakəli na má sɔɔ tənɛ ıni tə təna tə tɔɔ.

¹⁴ Ḿpúyú Haman alv Seɛɛsı na ı taapalaa təna tɔma sı: Pá saaki tesika na ká kuli ısu məɛtələnna hiu na kakpası. ɩlena cele tanan ń səlɛmı wulav na pá pusi Maatosee na-ke. ɩɛ nyana wulav ı ká polo tɔɔv na lanɔhulvmle.

Tənyaya tɔm tənɛ tə maya Haman, na ı lá na pá saaki tesika.

6

Wulav kɔsvv ke Maatosee nyuyv

¹ Ǿpɔ́yú ahoo anɪ wulav ta pəsi na í too. ɪlena í yelee na pá kɔna kutɔɔsuvu takəlaya na pá kala-ɪ-ké. ² Tənaɣa pa maɣana ka taa si: Maatosee ka kula wulav təyaya taŋlaa Pikitaŋ na Teleki pa waali. Waatu inəɣi pelee pa caakaya wulav ke niŋ tɔyɔ. ³ Kɛlena wulav pɔɔsi si: Na pepeye pa kusəna Maatosee nyuyɔ ke mpɔ unɪ pə tɔɔ? Ntəna təmlɛ nyáma si pa ta lapɪ-ɪ pulɔ.

⁴ Ǿpɔ́yú wulav pɔɔsaa si: Awe we taya tɔɔ?

ɪle pu pana Haman ka polaa si ɪ sələməɣi wulav si pá pusi Maatosee na tesika ŋka paa saakaa tɔ. ⁵ Ntəna təmlɛ nyáma heeli wulav si: Haman səŋna taya tɔɔ. ɪlena wulav si: Í sɔv.

⁶ Haman sɔvwa ɪlena wulav pɔɔsi-ɪ si: Ye wulav caa ɪ kusɪ yɔlv nyuyɔ, pepeye paa lapɪ-ɪ?

Ǿpɔ́yú Haman huɔwa ɪ taa si: Ma nyuyɔ ke ɪ caa kusɔyɔ. ⁷ Ntəna í cɔ wulav si: ⁸ Taca, cɛle-ɪ nyá kawulaya wontu, na nyá kraɣanv wei pa tema ntenuyɔ tɔ. ⁹ ɪlena nyá akewenaa taa nəɣɔlv suu-ɪ wontu nti na í cayasi-ɪ kraɣanv tɔɔ. ɪlena í cɔɔna-ɪ icate nəɔɔsi tɛɛ, na í kraaləɣi si: ɪ naaki isəna wulav laki yɔlv wei ɪ nyuyɔ ɪ kusəɣi tɔ.

¹⁰ Ǿpɔ́yú wulav tɔma Haman si: Kraɣa wontu ke nəɔɔɔ na kraɣanv, isɪ n yɔɣɔtaa tɔ. Polo n la Ǿpɔ́yú Yuta tv Maatosee, wei ɪ we ma təmlɛ taa ké ma nəɔɔɔ tɛɛ tɔ. Taa sɔɔ mpi n yɔɣɔtaa tɔ pə taa pulɔ.

¹¹ Tənaɣa Haman kraɣa wontu na kraɣanv na í suu Maatosee. ɪlena í cɔɔna-ɪ icate nəɔɔsi tɛɛ ké kraɣanv tɔɔ. Na í kraaləɣi lɔlɔ si: ɪ naaki isəna wulav laki yɔlv wei ɪ nyuyɔ ɪ kusəɣi tɔ. ¹² Pə waali ké Maatosee məla wulav nəɔɔɔ kiŋ. ɪlena Haman náá se na í sɔv ɪ təyaya na í taka ɪ isentɔɔ na lanwakəlle sɔsɔle. ¹³ Ǿpɔ́yú ɪ keesa ɪ alv Seleeɛsi na ɪ layatu tasəlaa tənaɣa mpi pə maɣana-ɪ tɔ. ɪlena pelee pá tɔmɪ-ɪ si: Maatosee wei ɪ isentaa pə sɔv-ŋ tisuyɔ ke isəntɔ tɔ, ɪ ké Yuta tv ké. N kaa kraɣa puluyɔ ɪ tɔɔ, n kpisaa ké. ¹⁴ Pa tɔŋna Ǿpɔ́yú yɔɣɔtuyɔ ɪle wulav tillaa kəmayale na pá yaa Haman ke kraɣaa si í na wulav pá polo Isətɛɛ tɛɣe tɔɣɔ.

7

Haman kuyɔ

¹ Ǿpɔ́yú wulav na Haman pa pola Isətɛɛ tɛɣe tɔɣɔ. ² Waatu wei pa caya sulvm nyɔɔv ɪlena wulav pɔɔsi Isətɛɛ ke kulvmtv nti ɪ ka pɔɔsa-ɪ tete tɔ si: Pepeye n nyuləɣi yee? Paa ma kawulaya hɔɣɔlvuyɔ maa ha-ŋ.

³ Mpuyɔle Isətɛɛ si: Hai, ma cɛ, ma nyuləɣi ké si n ya má na ma yəlaa tá weesiŋ. ⁴ Pə taya pulɔ, pa pɛeta-tv si pa lentəɣi na pá kpiisi-tv. Ye paa pɛeta-tuyɔ si tə tɔɣɔ yomle, maa sumaya ma taa nəki na má kaɣatəɣi-ŋ.

⁵ Ǿpɔ́yú wulav pɔɔsa Isətɛɛ si: Pepee, awe mayasəna Ǿpɔ́yú ɪ taa? Le-tv?

⁶ Ntəna Isətɛɛ si: Tá kolontu sɔsɔ inəɣəle isayav Haman inɛ.

Tənaɣa Haman tənuyɔ lula pee ke wulav na Isətɛɛ pa isentaa təna. ⁷ ɪlena wulav kuləna pááná ke tətɔɣəle na í lu nəɔɔɔ tɛɛ ké tuŋ tɛɛ. Haman cəkənaa si ɪ tɔm tema, ɪlena í saali Isətɛɛ kiŋ na í wiikina-ɪ si: Waasi-m. ⁸ Wulav luna awalɪ na í sɔv, ɪle ɪ maɣana Haman luŋa Isətɛɛ təcayale nté. Mpuyɔle wulav mapa kapuka si: Pə kreŋna ma alv na n kpiiki ɪleɣe ma isentaa cəne tɔtɔ?

Wulav nəɣɔ ta tu tiita atɛ. ɪlena təmlɛ nyáma həkɔ Haman isentɔɔ. Ǿpɔ́yú pa həkaya mpa pə weɛ si pá kv tɔ. ⁹ Ǿpɔ́yú təmlɛ nyáma taa lɛlv wei pa yaa si Hapona tɔ ɪ heela wulav si: Haman ka saaka tesika na ká kulɪ məetələnnaa hiu na kakpasɪ ke ɪ nəɔɔɔ tɛɛ si, ɪ pusiɣi Maatosee wei ɪ ka waasa-ŋ tɔ. ɪlena wulav si: Pa pusi-ɪ təna.

¹⁰ ɪlena pá pusi-ɪ na tesika ŋka ɪ ka saaka Maatosee tɔɔ tɔ. ɪlena wulav pááná tii təfɛ.

8

¹ Ǿpɔ́yú wulav Aselusi hawa Isətɛɛ ke Yuta nyáma kolontu Haman təyaya na ɪ nyəm təna ke kuyaku ŋku. ɪlena Isətɛɛ hulɪ wulav ke Maatosee si unɪ ɪ lɔlvuyɔ tv ke-ɪ. Ntəna

wulav náá yaa Maatosee ² na í cɛɛ-ɪ kukuule nte ɪ ka mv Hamarj kij tɔ, na Isətɛɛ su-ɪ Hamarj tɔyaya paasənlv.

Wulav sənau ke Yuta nyéma

³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Isətɛɛ tasa wulav ke yɔɔtənav. ɪ hota ɪ nɔɔhɛɛ tɛɛ kɛ na wula na í wiina-ɪ si: Səɲsi isayatuɲaa mpa Akaki tv Hamarj ka tayana Yuta nyéma tɔɔ tɔ. ⁴ ɪlena wulav hvli Isətɛɛ ke ɪ wula k̀p̀á́t̀ỳg̀ỳ na í kuli na í səɲ ɪ isentaa. ⁵ Na í tɔ si: Hai ma cɛ, ma caa si hí yele na pá ηmaa na pá səɲsi tɔm nti Akaki tv Hametata pəyalv Hamarj ηmaawa si, pa kú Yuta nyéma mpa pa wɛ nyá kawulaya tetv təna taa tɔ. ⁶ Ma kaa pəsi na má nyənəɲi ma yəlaa səm ke mpv.

⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Aselusi cɔ Isətɛɛ na Yuta tv Maatosee si: ɪ naa ma ha Isətɛɛ ke Hamarj tɔyaya. Ma yelaa na pá pusi-ɪ na tesika ke timpi ɪ tv Yuta nyéma tɔɔ kɛ niɲ tɔ. ⁸ Mpɔv tɔ, ma kaa pəsi na má layasi tɔm nti pa suna ma hətɛ na pá tv ma kuyusum tɔ. ɪɛ í ηmaa lɛɛtəli ke isəna í caaki si pá waasi Yuta nyéma tɔ. ɪ ηmaa-ɪ na ma hətɛ taa na í tv ma kuyusum.

⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Maatosee kota wulav takəlasɪ ηmaalaa ke kuyaku ηkv kv mayamaya. Pɪ kɛ pa isətv tooso nyəɲ Sifarj kuyaku hiu na tooso nyəɲkv wule kɛ. ɪlena pá ηmaa takəlasɪ ke Yuta nyéma na tetv feɲlaa, na tetv hɔɣəlɛɲ nunuwa na hiu na naatosompəɣələya (127). Pə kraɣav hatoo Entɪ haləna Itiyopii tɔ, pə kumatəɲnaa səsaa na nyuvv nyéma ke pa ηmaawa na pá teləsəna paa piitim mpi pə taa. Na Yuta nyéma tɔm taa tɔtɔ. ¹⁰ Wulav Aselusi hətɛ ke pa ηmaanaa na pá tv ɪ kuyusum. ɪlena tillaa caya ɪ kraɣanəɲ sewa nyəɲ na pá pona lɛɛtələnaa mpeɣɛ tetv təna taa. ¹¹ Lɛɛtələnaa mpe pa taa tənaya wulav ha nɔɣo ke tetv təna taa Yuta nyéma si: ɪ kpeɣeli na í təɲ. Paa piitim mpi pə yəlaa í kɔma-mɛɣɛ yoonav í kv-wɛ, na í kreɲna pa alaa na pa piya na í kuu pa wenav. ¹² Isətv naanvwa na naale nyəɲ Ataa kuyaku naanvwa na tooso nyəɲkv wule mayamaya ke í ká la mpv unəɲi tetv təna taa. ¹³ Pɪ wɛɛ si pá teləsi lɛɛtələnaa mpe pa tɔm ke paa tetv hɔɣəlɛɲkv ηkv kv yəlaa kɛ, na pə́cɔ́ Yuta nyéma səɔlv pɪ na pá lɛɛti pa kolontunaa ke kuyaku ηkv kv wule. ¹⁴ Tillaa nu wulav tɔm ntəɲi mpv ɪlena pá kra kawulaya kraɣanəɲ tɔɔ na pá həkɔ na pá tɛɛ. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pa heela tɔm nti tɔtɔɣo Susi ɪcatɛ taa.

¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Maatosee ɪv wulav tɛ, na í suu kawulaya wontu na pá lii-təɲi akpraayala na tə hulvmaa, na kponkrontu toɲ nyəntv capa kvseem na í tema wula ntenuɣu. ɪlena Susi ɪcatɛ nyéma wiliti. ¹⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pə heesa Yuta nyéma laɲa ke səsəm na pá nu leleɲ na pé kusɪ pa nyuvv. ¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulav tɔm nti tə tala paa tetv hɔɣəlɛɲkv ηkv, na paa ɪcatɛ nte tə taa. ɪlena Yuta nyéma laɲa hvlvmi katatələya na pá lá acima. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ sɔɣəntv kra piitim lem̄pi nyéma na pa taa paɣale mv Yutaitv.

9

Yuta nyéma lɛɛtvɣv

¹ Waatv wei pə tala pa isətv naanvwa na naale nyəɲ Ataa kuyaku naanvwa na tooso nyəɲkv wule, isv tetv nyéma ká ηmakəli Yuta nyéma isv wulav ka suw tɔ. ɪlena pə layasi na Yuta nyéma məli-wɛɣɛ ηmakəlvɣv. ² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Yuta nyéma kota paa ɪcatɛ nte tə taa kɛ tetv təna taa, na pá təɲ na pá yoonaa mpa pa puki pa kvɣv tɔ. Ama Yuta nyéma tɔm lapa yəlaa ke sɔɣəntv ke teu. Pa taa nɔɣəlv ta pəsi na í la-wɛɣɛ pulv. ³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Maatosee tɔm lapa sɔɣəntv ke akewenaa səsaa, na tetv feɲlaa, na kumatəɲnaa səsaa, na kawulaya taa nyuvv nyéma, na pá sɛɛna Yuta nyéma tɔɔ. ⁴ Mpi tɔ, Maatosee nyuvv ka kula ɪ təmle taa kɛ na ɪ hətɛ yaa na pə́ tala tetv hɔɣəlɛɲ təna taa, na ɪ toɲ sɔɔsəɲi tam.

⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Yuta nyéma kvwa pa kolontunaa tənaya səsəm, na pá lana mpa paa caaki-wɛ tɔɣo isəna pa sɔɔlaa tɔ. ⁶ Pa kvwa yəlaa nasələ na nunvwa (500) ke Susi ɪcatɛ taa. ⁷⁻¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pa kvwa Yuta nyéma kolontu Hametata pəyalv Hamarj pəyalaa naanvwa. Pa həla nté Pasanetata, na Taləfəɲ, na Asəpata, na Polata, na Ataliya, na Alitata, na Paamasetaa, na Alisayi, na Alitayi, na Fayesata. ɪɛ pa ta kuu pa wenav.

¹¹ Mprýgý pa heela wulav ke kuyaku ŋku ku maɣamaɣa ke yəlaa isəna pa kuwa Susi icate taa tɔ. ¹² Ulena wulav heeli Isətee si: Yəlaa nasəle na nunuwa (500) ké Yuta nyéma kuwa Susi icate taa tike, na pá səsəna Hamah pəyalaa naanuwa. Isəntɔ pa kaa laŋ kuyv ke səsəm ke tetv hɔɣələŋ leləŋ taa. Ye n nyuləxi pulvɔv tɔtɔ, ile n sələmi-m, maa ha-ŋ-wi.

¹³ Ulena Isətee si: Hai, ma ce, ma caa ké si í ha Yuta nyéma ke kuyaku ke cele isu saŋa na pá pusi Hamah pəyalaa naanuwa wei pa kuwa mpv tɔ na tuŋ.

¹⁴ Mprýgý wulav ha nəɣɔ na pá kraali mprýgý Susi icate taa na pá pusi-we na tuŋ. ¹⁵ Pə fema pa isətv Ataa kuyeeŋ naanuwa na liyiti nyəŋku wule, ulena Susi icate taa Yuta nyéma ku yəlaa ŋmunvɔv nunuwa (300). Ama pa ta kuu pa wənav.

¹⁶ Mprýgý tetv hɔɣələŋ leləŋ taa Yuta nyéma kotaa na pá taŋ pa kulaa. Haləna pá ku pa kolontunaa na mpa paa caa-we tɔ pa taa ké yəlaa iyisi nutoso na naanuwa na kakpasí (75000). Ile pa wənav ke pa ta kuu. ¹⁷ Pa isətv naanuwa na naale nyəŋ kuyaku naanuwa na tooso wule ke pə lapa mpv. Pə fema naanuwa na liyiti nyəŋku ulena pá lá kuləɣe acima kuyaku səsəv. ¹⁸ Ama kuyaku naanuwa na tooso na liyiti taa ké Susi icate taa Yuta nyéma ná kotaa na pá ku pa kolontunaa. Ulena pá lá naanuwa na kakpasí nyəŋku ke acima kuyaku səsəŋku. ¹⁹ Pə tɔw ké ye pə tala pa isətv naanuwa na naale nyəŋ Ataa, kuyaku naanuwa na liyiti nyəŋku wule, acaləe səkpəna taa Yuta nyéma lakí acima ké na pá haaki təmaɣa kuvəŋ.

Acima kutəsee

²⁰ Mprýgý Maatosee ŋmaa kuyeeŋ uní i təm na í tilina Yuta nyéma mpa paa we tetv təna taa tɔ. Paa pəcəlɔ pəcəlɔ nyéma, paa pooluŋ nyéma. ²¹ Na í su si: Paa pənaɣa ŋka í ká tɔɣɔ mə isətv naanuwa na naale nyəŋ Ataa kuyaku naanuwa na liyiti na naanuwa na kakpasí wule ke acima. ²² Mpi pə tɔw tɔ, kuyeeŋ unəxi Yuta nyéma fita pa kolontunaa. Isətv uní i taa ké pa laŋwakəlle pəsa laŋhulvmlə na pa wahala náá pəsi kupantv. Pə tɔw ké pə wəe si pá tɔɣɔ acima ke kuyeeŋ uní na pá ha pa təma na kuvyəntvnaa ke kuvəŋ. ²³ Mprýgý Yuta nyéma mɔwa nti Maatosee ŋmaawa tɔ na pá su si: Tíí lakí mprýgý paa pənaɣa ŋka.

²⁴ Ntəna Maatosee tɔwsi-we si Akakí tv Hametata pəyalv Hamah wei i ké Yuta nyéma kolontu tɔ i ka təma i taa ké si i kpiisiyi-tv. Haləna í maɣasi pəle nte pa yaa si Pulim tɔ, na í suna ta kuvv kuyaku. ²⁵ Ama Isətee ná wulav, ulena ílé i ŋmaa, na isayətv nti Hamah ka tv i taa ké Yuta nyéma tɔw tɔ, t́ məli i nyvɣv taa. Pə tɔw ké pa pusa i na i pəyalaa na tuŋ. ²⁶ Pə tɔw ké pa ha kuyeeŋ unəxi pəle maɣasvɣv hətə si Pulim. Mprýgý pa keesəna ləetəli taa təm, na nti tu maɣana-we tɔ. Ulena ²⁷ pá su si pá na pa piya na Yuta tapəsələŋ paa təkí acima ke kuyeeŋ unəxi paa pənaɣa ŋkaɣa teitei isu Maatosee suw tɔ. ²⁸ Pə wəe si tetv təna taa Yuta nyéma təna na pa waali lɔlvŋ nyéma paa təkí Pulim acima anəɣe tam tɔw ké, pa kaa sɔw a tɔw.

²⁹ Mprýgý Isətee na Yuta tv Maatosee pa tasa ləetəli naale nyəŋ ke ŋmaav si pá səsí kancaalaya nyəŋ ke toŋ ke Pulim təm taa. ³⁰ Aselusi tetv hɔɣələŋ nunuwa na hiu na naatosompəɣələya taa (127), Yuta nyéma ke pa ŋmaa ləetələnnaa mpe si pá ha-wəɣe alaafəya. ³¹ Ulena pa na pa waali lɔlvŋ nyéma pa təkí Pulim acima anəxi kuyeeŋ wei Isətee na Maatosee pa su-we tɔ. Pa yəɣɔta nəhəkutv na wula nna paa wii na pə fəe acima kuyeeŋ uní tɔ pə təm. ³² Mprýgý Isətee lapa na Pulim acima pəsi pulv səsəv. Ulena pá ŋmaa-təxi takələya taa.

10

Maatosee waasvɣv ke Yuta nyéma

¹ Mprýgý wulav Aselusi tv lampuu ke tetvnaa mpa pa təna i tɔɣaa tɔ pa yəlaa, haləna pá kpəna tetv nti lum cəvnaa tɔ. ² Pa keesa Aselusi təma lenna nna a huləxi i toŋ na i pəsuvv tɔ, na isəna i kusa Maatosee nyvɣv tɔ pə təm ke Metii na Pəesi awulaa takələya taa. ³ Yuta tv Maatosee ka kəna wulav waali tv təkpev. I paasayana i Yuta nyéma ke teu ké. Ulena pəle pá tvɣvna-i na pa luyv svv-i teu.

SOOPU TŌM TAKĒLAYA

Kutvlvtv

Takēlaya kanē ka taa kē pa keesəyi apalv wei pa yaa si Soopu tō i tōm. I ka tōma teu kē i feina isayatiya. Halēna uləv nāá tō si Isə ha Soopu təv i tōnte we teu. M'p'v'v' Isə yelaa na pē mayasi Soopu na pē kpiisi i piya, na i wēnav tēna, na i alaafəya tōtō. Paa na mpv Soopu ta lō tōv. Ama i cəkēnaa kē si Isə keē pē tēna pē tv na i laki isəna i caaki tō. Pə waali kē Isə mēvna Soopu ke i wēnav mpi pu kpiisaa tō pē tēnaya tōm naale.

Isəna pa faya Soopu takēlaya tō:

Soopu tōm tōv kutvlvtv, titite 1-2

Soopu na i taapalaa tooso, titite 3-31

Ilihu kvyəvətv, titite 32-37

Isə kvyəvətv, titite 38:1-42:1-6

Kutəkətv, titite 42:7-17

Satanu mayasvū ke Soopu ke tōm kancaalaya nyəm

¹ Apalv nəvəlv i ka wēna Wusi tetv taa, na pā yaaki-i si Soopu. Apalv un i feina kawaliya, i tēvəyi tampana, i nyaēna Isə, na í cəlēyi isayatu. ² Soopu ka lūla apalvpiya ke naatosompəvəlaya kē, na pēlaa tooso. ³ I wēna tēmlē nyéma ke tuutuuma. Yooyoonaa ná we iyisi tooso (3000), naav kəhaləv ke nasəle na nunuwa (500). Kpaŋasi ná we nasəle na nunuwa (500), heev ke iyisi naatosompəvəlaya (7000). Apalv un i nyvūv ka kəlēna kulvūv ke ilim təlule tetv taa.

⁴ Ye i pəyalaa í keesaa, pa laki acima kē na pā kaasəyi tōma. Pa yaaki pa newaa alv nyéma tooso, na pā cəaki tōma te na pā tōki na pā nyəaki. ⁵ Ye pa cəv pa tēna pa te na pā cuvūsi, lē Soopu koti i piya na í la-wēvə nyəvə tōv asilima keelūv kətaya. Kv fev tanav, lēna í kvli ləv, na í lá paa wei i nyvūv taa kē kətaya vka kəkə lusa ka tēna tō. Mpi tō, Soopu mayasava i taa kē si, ntanyi i piya tvūva Isə na sí wakəlēna-i si lotu taa. M'p'v'v' i lakaya tam.

⁶ M'p'v'v' kvyakv nakvli isətāa yəlaa*fa* pola Tacaa kīv, na Satanu we pa hev. ^a i vəvətaa kē si Isə pəyalaa. Ama tá tvwa si isətāa yəlaa. ⁷ Ntēna Tacaa pəvsi-i si: N luna le?

Satanu si: Ma luwəvə si ma cəaki tetv. ⁸ Kēlena Tacaa si: Isəntə n ta lav ma tēmlē tv Soopu ke nav. I feina saala kē atē. I feina kawaliya, i tēvəyi tampana, í nyaēna-m, na i cəlēyi isayatu. ⁹ Mpvūvle Satanu nəvə təkpa si: Yem tōv kē Soopu nyaēna-v? ¹⁰ N kēnta í na i yəlaa na i wēnav pa tōv, na í kooli i kulapəm ke kvpantv. Halēna i tōla huki katatəlaya ke tetv taa tō se. ¹¹ Tōv, tú niv ke Soopu wēnav tōv na í ná. Ye ílé i ta tvv-ij lē ma yelev nəvə.

¹² Mpvūvle Tacaa tōma Satanu si: Ma tvwa Soopu kvwēnam ke nyá niv taa. Ama taa tokina i mayaməvə kē. lēna Satanu yelev Tacaa na í tēv.

¹³ M'p'v'v' kvyakv nakvli Soopu pəyalaa, na i pēlaa, pa we pa taalv te, na pā tōki na pā nyəaki. ¹⁴ lē tēmlē tv nəvəlv pola Soopu kīv ntē na í heeli-i si: Tə haləvāna naav ntē na kpaŋasi náá tōki tēna. ¹⁵ Tēnavəle Sava nyéma tii tá tōv, na pā kú tēmlē nyéma lēlaa, na pā kuu tōla. Ma tike ma fitina na má kəv si ma heeliyi-v.

¹⁶ Tēmlē tv un i nəvə ta tu tiita atē lē tēmlē tv lēlv ná kəmayəle, na í tō si: Tev tii heev kaləkəv na tēmlē nyéma pa tōv, na pē kú pa tēna. Ma tike ke pə səvva na má kəv si ma heeliyi-v.

¹⁷ Tēmlē tv un i nəvə ta tu tiita atē, lē tēmlē tv lēlv kəmayəle na í tōv si: Papiiloni vūmulaa kpeka tooso tii tá tōv. lēna pā kú tēmlē nyéma na lavatē, na pā kuu yooyoonaa. Má tike ke pə səvva na má kəv si ma heeliyi-v.

^a 1:6 isətāa yəlaa: Cəv lē tō tēna nasaala tōm Piipilinaa taa nəvəlvūv. ílé

¹⁸ Təmle tu unı ı nəɣə ta tu tiita ate, ıle təmle tu ılelv kəmayale na í heeli Soopu sı: Nyá pəyalaa na nyá pəelaa ka kota pa taalv te na pá təkı na pá nyəəki. ¹⁹ ılena kacuculaya səsaya nakəli ká ma kutuluɣu ɣkulunɣası liyiti na toɣ, na kú kpesı na kú takı-we na pá sı. Ma tike ke pə səəwa na má kəə sı ma heeliyi-ɣ.

²⁰ Tənaɣale Soopu kulaa na í cəli ı toko, na í looli ı nyuyv. Ḿpúyú ı hənta ıso ké ate na í saali ḿpúyú ı ısentəə. ²¹ ılena í tə sı:

Kpəte ke ma too lula-m,
na kpəte tətəɣə maa məli tetv tē.
Taca a hana, kulvm unı ı kpaɣana.
Mpv tə, maa sēē-ı ké.

²² Pə təna mpi pə mayana Soopu ke mpv tə, ı ta pəntəna ıso ké pə taa. Páćı ı ta yəɣəti-ı ısayatv.

2

Soopu mayasuyv təm naale nyəm

¹ Ḿpúyú kuyaku nakvli ısətaa yəlaa pola Taca a kiɣ tətə, na Satani we pa hekv. ² Ntəna Taca a pəəsı-ı sı: N luna le?

ılena Satani cə-ı sı: Ma luwaya sı ma cəəki tetv. ³ Kəlena Taca a sı: ısəntə n ta laɣ ma təmle tu Soopu ke nav. ı feina saala ké ate. ı feina kawaliya, ı təɣəɣı tampana, ı nyaɣna-m, na í cələɣı ısayatv. ılena ıso tasa sı: Satani nyá yelina na má tú Soopu ke wahala ke yem. Ama ılé ı kisa kwakələm ké təsayaɣaya. ⁴ Tənaɣale Satani nəɣə təkpa v sı pa tuka ituule sı: Pa haa púyú ké na kule kú ha. Yvlv wena mpi təɣə ı kvɣı na í yana ı weesuyv. ⁵ Təv, ıso tú niɣ ke Soopu tənuyv na ı mwə təə na ı́ na. Ye ı ta tvv-ɣ, ıle ma yele nəɣə.

⁶ Ntəna Taca a heeli Satani sı: Təv, ma tu Soopu ke nyá niɣ taa. Ama taa tokina ı weesuyv ké.

⁷ Ḿpúyú Satani yela Taca a na í tē. ılena í tú Soopu ke hiɣ ısayay ke pə kpaɣav ı nyuyv na pé tii ı nəntaaləɣ tə. ⁸ ılena Soopu caya təlvma taa, na í hiki tataya na í kaaləɣəna ı ti.

⁹ Ḿpúyú Soopu alv təma-ı sı: N sēesa ısəle sı ı́ taa wakələna ıso suwe? Tv v-ı, na ı́ sı na ı́ heesi. ¹⁰ Ntəna Soopu cə-ı sı: Alv nyá, n yəɣətəɣı mpv ısu kpaɣtv suwe? Ye ıso ka lakaya-tuyv kvpantv na tá laɣa heewa. ı kəma na í laki-tuyv ısayatv tə kisi?

Paa na Soopu wahala ınəɣı mpv tə, ı ta pəntəna ıso ké natələɣı ı yəɣətaya taa.

Soopu taapalaa tooso təm

¹¹ Soopu ka wena taapalaa tooso ké. Mpeɣele Temay tv ılifası, na Suha tv Pilitati, na Naama tv Sofaa. Pa nuwa Soopu wəsası təm, ılena pá polo sı pa wiiliɣı-ı na pá caya ı kiɣ na pá heesi ı laɣle. ¹² Pa loosa Soopu ke pooluɣ na pá wı-ı nyəm. Pa kpətəna-ı na pá cəkəna-ı, ılena pá tvli nəəsı, na pá cəli pa tokonaa, na pá ɣmusı pa nyəəɣ taa ké tetv. ¹³ ılena pá caya ateyə ılim na ahoo ke kvyeɣəɣ naatosompəɣələya. Pa ta yəɣətəna-ı natəli ke ı wəsası nsi sı katatələya təə.

SOOPU NA ı TAAPALAA TOOSO

(Titite 3-31)

3

Soopu wula

¹⁻² Pə waali ké Soopu tvuwa ı kuyaku kulvluvɣ na wula sı:

³ Pá husı ma kuyaku kulvluvɣ,
na ahoo nna pa yəɣətə ma luvɣv təm tə.

⁴ Pá nyəni-kvɣv səkpətvuyv nyəɣkv.
ısətaa ıso í taa pəəsı kv təm.

Pəyele nyaaləm napəli pé taa nyaalı-kv.

⁵ ıso tom na atətəle səkpətvuyv í pəəsı kv təə.
Na ısəɣmuntuyv kvkpəetuyv waası-kú,

yaa ilim sí na pé yu isu ahoo.

⁶ Ahoo aní á kəli lenna ke səkpetuyu.

Pá taa tasa-yeɣe kalənav ke isətunaa, yaa pənaya taa.

⁷ Ahoo aní, á saali kaalɔlaya ke tam tɔɔ.

A taa nu laɲhɔlɔmlɛ kawilitaya nakəli tɔɔ.

⁸ Tɔwaa mpa pa nyəmə kuyeeɲ ke mpusi təɲsuyu,

na pá kraasəɣi tum səsə*fa* pááná tɔ.

Pá təɲsi ahoo anəɣi mpusi. ^a (Təlaakəɲ) kəna táá tɛləsi si tum səsə.

⁹ Səkpetuyu í waasi tɔlɔmaluyu tɔɔ,

na ahoo aní á təɲ ilim na á wu.

Pécó á taa loosi pə nyaaləm.

¹⁰ Mpi tɔ, a ta kayati ma lɔluyu,

na saɲa má naaki wahala səsə inɛ.

¹¹ Pepe tɔɔ ké ma taa sí na pécó pá lɔli-m,

yaa ma taa heɛ ma liw waatu?

¹² Pepe tɔɔ ké pə ha-m too,

na í su-m i tɔɔ na má mɔsi-i?

¹³ Isəntɔ tɔ, maa həntaa təpamm ke pəlaav taa,

na má tooki, na má heesəɣi.

¹⁴ Ma na awulaa səsaa na tɛtu nyəəɲ nyəma,

mpa pa ɲmaaki tɛɛsi səsəənsi tɔ,

¹⁵ yaa awulumpiya mpa pa wena wula

na pá suuliɣi liyitee ke tɛɛsi taa tɔ.

¹⁶ Maa wɛ isu pə hɔlɔsuyu

pəyaya na ká ta ná ilim tɔ.

¹⁷ Isayav yeki i isayatu ke pəlaav taa.

Tənaya mpa pa kawa katatəlaya tɔ,

pa heesəɣi tam tɔɔ.

¹⁸ Saləkətuɲaa təna wɛ heesuyu taa ke tənaya.

Paa tasəɣi ɲmakəllaa hóla ke nuw.

¹⁹ Səkpelu na səsə pa wɛ kulɔm ke tənaya.

Pəyele pə ceki yom na i caa.

²⁰ Pepe tɔɔ ké ləɔ yeki na wahala nyəma naaki ilim?

Na í haaki laɲwakəlle nyəma ke weesuyu?

²¹ Pa taɲa səm, na pəle pu kəɲ.

Na pá pɛkəɣi-wəɣi teu isu liyitee.

²² Yulu wei i laɲle ká hɔlɔməna

na í ɲmaali si i hika pəlaav?

²³ Wei i mpaav ɲməlaa

na ləɔ tama-i kotaya tɔ yáá?

²⁴ Ma təɣəɲaya nté feesiɲ tisuyu,

na má mələɣi pə fɛi tənaya,

isu lɔm kpeɲuyu tɔ.

²⁵ Ye ma tú ma taa ke pulɔpu səɣəntu pə kəɲ ké.

Mpi ma seeki təɣə ma naaki.

²⁶ Ma ta nyi təpamm yaa alaafəya

yaa heesuyu təm.

^a 3:8 tum səsə: Piipili yaawa wontuyu kune si (Lefiyatan) na Nasaala taa, yaa

Ama cǝsɛɛ watəɣəna-m.

4

llifasi kuyəɣətutu

- ¹ Mprúyú Temaŋ tu llifasi tǝma Soopu si:
² N ká pəsi na n kantəli na má
 yəɣətəna-ŋ?
 Mpi tǝ, tǝm we ma taa ké,
 ma pəsəyi na má su.
³ Nyá seɣesəna yəlaa paɣale.
 Pəyele n nyəmə́ acamaa ke apalutu sǝsuyu.
⁴ Nyá tasayana layatu ke mpa pa caa hotuyu tǝ,
 na n kusəyi mpa səɣəla nyəkaa tǝ.
⁵ Pə maɣana nyá, lɛna nyá apalutu
 yǝləyi na n huɣutiyi lotu na?
⁶ Isu n nyanayana lɛǝ ké na pə waasəyi-ŋ?
 Na nyá tǝntɛ kupantɛ náá tuyv-ŋ naani?
⁷ Huv nyá taa, too tǝ,
 n nawa pə kpiisa kupama, yaa tampana təŋlaa na?
⁸ N nyəmə́ teu təsiyisiyi si,
 ye yulu hala kutakeesəm yaa i tuu wahala,
 mpu unəyi i kəŋ kum.
⁹ Isǝ wosa pə yəlaa ke heelim na rááná,
 na pə wakəli-we na pə kpiisi-we.
¹⁰ Pa holiyi ké isu tǝɣəlasɪ,
 na Tacaá təkəyi-we na í pələyi pa kela.
¹¹ Ye tǝɣəlasɪ í laŋa tǝɣənaɣa si səki ké,
 na si piya náá yá yem.
¹² Pə weləta ma ŋkraŋuyv taa
 ké tǝm ke mukaya tɛɛ
¹³ ké ahoo taa ké saa wei toosee asayɛɛ
 kəŋ na tom píi yəlaa tǝ.
¹⁴ Səɣəntu watu pəla-m təyuluyulu,
 na ma tǝnuyv təna seliyi.
¹⁵ Heelim feta ma isentaa na ma
 tǝnuyv təna luli kacəncəmpəɣəlasɪ.
¹⁶ Ma naakaya nəɣəlv səŋaa, ma ta nyəmi-i.
 lɛna ma nu pɔntu miitiyi si:
¹⁷ Yulu pəsəyi na í təŋ tampana isu weɣe lɛǝ kiŋ?
 Yaa i pəsəyi na í weɛ tənəŋɛn isu i ŋmalv na?
¹⁸ Ye lɛǝ tá lá naani ké i təmlɛ nyəma,
 na í naaki isətaa tillaa kiŋ ke kawalaya.
¹⁹ Kacaŋfana mpa i ŋmana cuyv na pa tənəŋ ké tetu,
 na i yəkuyv fei katɛ isu sonsompee tǝ?
²⁰ Isǝ naŋəyi-weɣe isu mulum ke kuyaku kulumuyv.
 Paa saali tam, nəɣəlv u tu paasəɣəna.
²¹ Pa weesuyu ŋmisi cɛpa.
 lɛna pá sí pa feina ləmaɣasɛɛ.

5

¹ Ulifasi si: Soopu ma kapuka na ní ná si
nəxəlv ká cə-ŋ?
Isətaa tillaa nanŋ nyáma taa awe təw kə n ká keesəna?

² Ləmayasee fei tu rááná kyi-i kə.
Uena isəseemle náá kú kumeleŋ.

³ Ma nawa pə lakəna kumeleŋ.
Mpyúy ma koola ku təyaga ke mpusi kə kprakaa si:

⁴ Nəxəlv í taa waasi ku piya.
Si təm í si tənənənəŋ ke təhuvle.

⁵ Nyəxətunaa í təyə kumeleŋ kumtu.
Paa na səwa kalaa wee tə, pá ləeki-ti.
Ləŋlaa í kuu ku wənav.

⁶ Kutakeesəm u lukəna atə.
Pəyele pə taya tetu tee kə wahala nyəəkəna.

⁷ Ama pə tú yulu kə si í təyə wahala,
isu mamacəxəlasí kuluyuv isətaa tə.

⁸ Ye maya Soopu, Isə kə maa twa kpuluyv,
na má pəti-i ma təm.

⁹ I kulapəm təwaga,
yulu kaa pəsi pə cəkənav,
yaa í nyi pə nyuyv.

¹⁰ Isə yekina na tən nukí
tetu təw, na tawa nyəkí.

¹¹ I kusəyi mpa pə pasaa təyə,
na í heesəyi ləyaga nyáma laŋa.

¹² I wakələyi mpi acilayatu nyáma sukí si pa lakí tə.
I səŋsəyi pa kulapəm ke pa niŋ taa.

¹³ I kraaki nyəntaa na pa acilayatu.
Pa kpelikpeka layatu tasuyv u waasəyi pulv.

¹⁴ Ilim na pə isələ ke pa tutiyi isu
səkpetuyv wee,
na pá hakəyi isu ahoo yuwa.

¹⁵ Ama Isə ná ləsəyi icam ke səm taa,
na í waasəyi-i toŋ tu niŋ taa.

¹⁶ I tuyi kunyəntu taa kə tēeluyv,
na í təkəyi isayalataa təna nəəsi.

¹⁷ Wei i ŋkpaŋuyv Isə hən tə, i nu leleŋ kə.
Ue taa kisi Toŋ təna tu səyesuyv.

¹⁸ Isə lakəna yulu təw kə hiŋ na í tu-i kəwle.
Ini i kuyuna na í waasəna i niŋ.

¹⁹ Paa waatu wei kə i yakí-ŋ
wahalanaa na asola taa,
na isayatu natəli tə kaa mayana-ŋ.

²⁰ I ká waasi-ŋ nyəxəsi waatu.
Na í ya-ŋ səm nəxə taa kə yoou taa.

²¹ Paa pa caya nyá acaya pu kenti nyá təw kə.
N kaa nyana puluyv wahala waatu.

- ²² Nyəḡəsɪ na wahala pə təm ká la-ŋ wonja.
Pəyele n kaa nyana taale wontu.
²³ Pɪ kenti nyá tawa ke wakəllaa.
Paa pɛe kvləḡəḡəna, yaa taale wontu.
²⁴ Alaafəya ká wɛɛna nyá təyaya təna taa,
na kɔpəntɛ natəli tə kaa laŋ nyá kalakəŋ taa.
²⁵ Nyá piya na nyá lɔlɔḡu nyəma ká huki,
ɪsu tawa taa nyutu.
²⁶ N ká kɔpatəli teu ke təkunjkunju
na pə́cɔ́ n̄ suu púyú.
Teitei ɪsu təḡənaɣa pɪkɔḡu na pə́cɔ́ pá kú tə.

²⁷ Tə pɛekaa na tɛ́ ná mpi təḡəle.
Nyaya pə wɛɛ sɪ n̄ nu-ti na n̄ cəkəna-ti.

6

Soopu kvcəcətu

- ¹ Mɔpɔḡɔle Soopu cəwa sɪ:
² Ye pɪ wɛ pəsɔḡu sɪ pá maɣasɪ
ma wɔsɔsɪ na ma wahala təw,
³ pɪ kəla lum nəḡə kanyəŋa ke yuŋ.
Pə təw kɛ́ pə yəḡətəyi-m yem yem.
⁴ Toma təna tu yaya-m nyəma,
na a sətɔ suu-m.
Na lɔsə səḡəntɔ pɪ-m.

⁵ Kɔpənaɣa u wiiki ka təḡənaɣa kɔpəŋka kiŋ.
Pəyele nau u mɔtəyi nyutu tətəḡəle.
⁶ Yulu u pəsəyi na í təḡə akɔfofu pɔlɔpɔ.
Pəyele yate lum kɔhɔluməm səpa yem kɛ́ tətətətə.
⁷ Mpi pɪ wɛ maɣa acaalətu na ma taa kɔpətəḡəna tə,
mpəḡəle ma təḡənaɣa*fa*. a

⁸ Hai, ye lɔsə ka mɔkaya ma kɔsɔlumɔtu
na í la-m mpi ma tɛɛləyi tə.
⁹ Ye ɪ ka tisaya sɪ í tələkɪ-m,
na í kɔsɪ ɪ niŋ kɔkentiŋ ke ma təw.
¹⁰ Maa paana laŋhɔlumle,
na má nyəw tɔŋ ke wahalanaa pəne pa taa.
Ma ta cələsɪ lɔsə Nəŋŋtu kɔyəḡətutɔ ke tiili.

¹¹ Pepe təw kɛ́ maa tɛɛli na má fɛina tɔŋ?
Yaa má tasa təŋḡu na ma tomle tama?
¹² Ma toma ta ke pəle
yaa nyəḡəḡu kɔsɛmɔḡu nyəna.
¹³ Ma fɛina tɔŋ nuli,
pə́cɔ́ ma fɛina wei ɪ ká ya ma nyuḡu tə.

¹⁴ Pə wɛɛ sɪ kɔnyəntəḡəlu taapalu í lapɪ-ɪ kɔpantɔ kɛ́.
Pə́ taa kəw na í lɔ́ Toma təna tu.
¹⁵ Ama ma taapalaa yəwla ma apalɔtu
kɛ́ ɪsu ləwɔ ŋku ku laa nyəwɔ tə.

a ^{6:7} Hɛpəla taa looŋa kanɛ ka nuw wɛ kate.

- 16 Waatu wei tev tɔmpɛɛ
hooki ɔlena lɔɔŋ unɪ ɪ su.
17 Haŋaɣa kɔŋ ɔlena ɪ nyɔɔ.
Na ilim nyaya ɔlena lɔɔŋ wɔli.
18 Lɔkɔtu pukɪ mpatɔntaa ɔlena pɔ yele
pa mpaav na pɔ suv nyutu na pɔ le na pɔ saali.
19 Tema tɔntaa na Sara nyɛma pa yasɛɣɪ ɪsɛ
na pɔ pɛkɛɣɪ lum na ɪsɛle kusɛɛmlɛ.
20 Pa tala lɔɔv, ɔlena pɔ yeɣeti-wɛ,
na fɛɛle kra-wɛɣɛ pa ɪsɛle sɛsɔyɔ tɔm.
- 21 Ma taapalaa mɛ ɪ wɛ-m
teitei kɛ ɪsu lɔɔv ŋku.
ɪ naaki ma wahala na sɔɣɔntɔ pu-mɛ.
22 Ma ta sɛlɔmɪ-mɛɣɛ pulɔ,
yaa sɪ ɪ ha-m kuhav nakɔli.
23 Yaa ɪ fiti-m kolontunaa niŋ taa,
yaa ɪ waasi-m ŋmakɛllaa niŋ taa.
24 ɪ sɛɣɛsɪ-m, maa su na mɔ nu.
ɪ hulɪ-m timpi ma wakɛlaa tɔ.
25 Yulɔ nukɪ tampana kuyɔɣɔtɔtu kɛ na ɪ tisi.
Ama ma taapalaa kalɛnav nɔɔ waasɛɣɪ pulɔ.
26 ɪ mayasɛɣɪ sɪ ɪ footi ma kuyɔɣɔtɔtu
na ɪ nyɛni yem kɛ naani fɛi tɔ mɔ na?
27 Halɪ ɪ tɔɔkɪ tɛtɛ kɛ sulav tɔɔ
na ɪ kɛɣɛɣɛna mɔ ceu mayamaɣa na ɪ pɛɛtɛɣɪ.
- 28 ɪ nyɛni-m teu
na ɪ nɔɔ, maa looliɣi-mɛ.
29 ɪ su, kɔtakɛɛsɛm ɪ taa kɔɔ,
ɪ su, mpi tɔ, ma wɛ ma tampana taa kɛ.
30 Maa yɔɣɔtɛɣɪ ɪsayaɔtu,
pɔyele kuwakɛlɔtu u lukɛna ma nɔɣɔ.

7

Soopu kuyɔɣɔtɔtu tɔtɔ

- 1 Yulɔ wɛɛv kɛ atɛ cɛnɛ wɛɛ kɛ ɪsu yoolu.
ɔlena ɪ kuyɛɛŋ nɔɔ wɛ ɪsu
wei ɪ laki tɛmlɛ na pɔ fɛlɛɣɪ-ɪ tɔ.
2 ɪ wɛ teitei kɛ ɪsu yom pɛɛkɔyɔ isotom sɪ ɪ hɛɛsɪ,
yaa tɛmlɛ tɔ kɔnyɔntɔ tanɣyɔ ɪ kufɛlɔyɔ tɔ.
3 Mpu unɪ tɔtɔɣɔ ma kɛpancoou ntɛ wɔsasi ɪsɔtɔnaa.
Ahoɔ wahala nyɛna kɛ pɔ cɛla-m ma paa tɛtɛ.
4 Ye ma hɛntaa, ma pɔɔsɛɣɪ ma tɛɣɪ sɪ,
pɔlee kɛ maa kulɪ?
Ye pɔ ta fe lɔŋ ɪɛ
huwɛɛ kɛɪ nyɛna cɔɔsɛɣɪ-m kɛ, halɛna pɔ nyaali.
5 Hiŋ tɔlasɪ na sonsompee waasa ma tɛna.
Ma tɔnɔyɔ yɔ pɔɣɔlɛɛ na lum kɛɛŋ.
6 Ma weesuyɔ u laa tɛm,
ɪsu sayata lɔlɔ kɛɛŋkɛɛlɔku.
Ye ku kɛɛŋkɛɛntuyɔ ɪ tema ku tanaya ntɛ.

- 7 Hai, Iso taa sɔɔ si ma weesuyu kɛ heelim.
Ma ise kaa na kupantu tɔtɔ.
- 8 Iso wei i feɲiyi ma tɔɔ tɔ,
pə kaasa pəcɔ i kaa tasa-m nav.
Maa saali yem na í pɛɛki-m na í wu.
- 9 Isu isɔɲmuntuyɔ yaakuyɔ na ku saali yem tɔ.
Ḿpúyú yulu tiiki atetəle taa, u tasəyi
kpaɔ.
- 10 Páccó u mələyi i təyaya taa.
Ule kele kaa tasəyi-i nyəm.
- 11 Pə tɔɔ kɛ ma kaa su.
Ma laakali pəsaa kɛ.
Pə wɛɛ si má yɔɔɔti.
Ma laɲle kəla wakəluɔɔ,
maa huli-tɛye.
- 12 Maya teɲku,
yaa i taa tɔm sɔsɔ,
na Iso í feɲiyi ma tɔɔ kɛ mpɔ?
13 Ye ma tɔma si ma kato ká heesi ma laɲle,
na ma kuhəntuyɔ náá kó ma rááná.
14 Ule n nyaasi-m na toosee asaɣɛɛ.
N hula-m yaasinaa, na sɔɔɔntu sɔsɔɔntu kpa-m.
15 Hai, ye n ka ləla ma luyɔ tɛɛ, pu kəla-m teu.
Səm lapa-m sana, na taasɔ tem katatəlaya pəne.
16 Pə nu-m, ma kaa tu wɛɛ tam.
Ma weesuyu ta ke pulɔ, yele-m təheɛ.
- 17 Yulu kɛ we na í tɔyɔna-i mpɔ pə taka?
Na í keɲna-i mpɔ suwe?
18 N cɔɔki i tɔɔ kɛ paa tanaɲ ɲku.
Na í mayasəyi-i paa waatu wei?
19 Pəlee kɛ n ká kusɔ nyá isəle ke ma tɔɔ?
Na ma tu lipu ntayaməte mayamaya?
20 Yəlaa tɔɔ cɔɔlu,
ye ma pəntaa weye ma wakələna-ɲ?
Pepe tɔɔ kɛ n siyisina ma tɔɔ kɛ nyá nyəmá?
Na má pəsi-ɲ isu səɣəla?
21 Pepe tɔɔ kɛ n kaa yele ma isayatu tɔm?
Na í tɛɛ ma kupəntuyɔ tɔɔ?
Pə taya pulɔ,
maa hənti nɔɔnɔ kɛ tetu taa.
N ká pɛɛki-m n kaa na-m.

8

Pilita kuyɔɔtutu

- 1 Ḿpúyú Suha tu Pilita tɔma Soopu si:
2 Pəlee kɛ n ká heesi nyá yɔɔɔtaya ɲke?
Nyá kuyɔɔtutu ká wɛɛ isu heelim sɔsɔɔm na?
3 Ha, n teɲ nyá taa si
Iso Toma təna tu keɛki siyisuyɔ yaa tampana ke?
4 Ye nyá piya wakələna Iso,
i feɲəyi-səyi si isayatu kɛ.

- ⁵ Ama ye nyaa keesana lso tso
na n tekayi Toma tana tu ke niη,
⁶ ye n seesa isale na n tanyayi tampana,
lso paasayana-η ke na i ha-η
tacyale nte ta muna-η to.
⁷ Hali nyá wenuw nōnō nyam ká
keli kancaalaya nyam ke tso.
- ⁸ Pōsi loη nyáma,
na n taki pele pa caana layatu tasuyu.
⁹ Mpi to, tete tete ke pa lula tá,
ta ta nyi pulu.
Ta weesuyu u laa teeu ke caneyε isu isotom.
¹⁰ Ama pele paa tasa-η layatu
ke timpi timpi pa nyamá to.
¹¹ Muluγu*fa* u sanyayi timpi lom fei to.
Pāyele sāsancanη u hatalāyana nikaya. ^a canε.
¹² Lum i nyōwa ka wulayi ke,
na pá ta tu setata-ke si, pá lana pulu.
- ¹³ Mpyú lso tso sōlaa teesayana,
na i kisilaa teeluyu náa saalayi yem.
¹⁴ Pa naani cekí ke isu kponkpontu,
na pa nyuγu tātule náa we isu acayanyatuyu.
¹⁵ Ye pa nyaka pa teesi to si lenliyi ke.
Pa nyakalāyana-sayi teu ilena sí yaki.
- ¹⁶ Pa weε ke isu tuyu sanyuyu
ilim taa ke teu,
na calem to ku taa
na ku tiikasi ke halam tana to.
¹⁷ Ku kan ku lila ke na á leyetana pεε huyule,
na á hikiyi nikaya ke kukpamēη heku.
¹⁸ Ama ye pa kpesa-kuγu ku lonte taa,
ile tana nyáma kreesi si mpe pa taa naaki-ku.
¹⁹ Yulu isu mpu tanaya nté.
Kufalu ká kulana i lonte taa.
- ²⁰ lso u loaki tampana tanyu,
pāyele i kaa sōna isayalatu.
²¹ lso teη i yele na n wōη,
na n kpalāsana lanhulūmle.
²² Ama nyá kolontunaa ká tōyana feele,
na pé yaki asayaa teesi.

9

Soopu nyantu

- ¹ Mpyú Soopu cōwa si:
² Pōpōtu fei leleη,
ma nyamá teu si mpyú pá weε.
lsanaya yulu ká la na i weε lso ke teu?

^a 8:11 Muluγu: Pele pa te muluyu yaa pa te sāsancaasi ke pa keesayi

³ Ye n caaki-i na yoo, i pɔɔsi-ŋ tɔmnaa iyaya.
Ama n kaa cɔ paa kulɔmuyɔ.

⁴ I kɛ toŋ taa toŋ tu kɛ,
na lɔmayasɛɛ tɛna tu.
Nɔɔɔɔ kaa kpaasi i tɔɔi i tɔɔ, na puntu lu tɔsoolii.

⁵ I laɔasɔɔi pɔɔɔ kɛ lona kɛ,
pɔɔɔ u nyɔɔ.
Na i pɔsɔɔi-i kɔɔntɔlasi na pɔɔɔnɔ.

⁶ I ciɔitiɔi tɛtu kɛ
hatoo tɛ kite tɛɛ, na tɛ akelenaa seliyi.

⁷ Ye i yɔɔɔtɔna ilim pu luki.
I taalɔɔi isɔtɔlɔɔasi tɔɔ kɛ.

⁸ I tike i hɛtɔɔɔna isɔtɔnuyɔ
na i tɔɔ tɛɔku hola tɔɔ.

⁹ Na i la isɔtɔlɔɔasi nsi tɛ yaaki si,
isɔtu i si na mɔ tɔɔɔ tɔɔɔɔ tɔ,
na haɔa na kpaɔa na yulu.

Na kantuyɔ na ku piya na lensi tɔtɔ*fa*. ^a nsi Lɔkpa nyɔma nyɔmɔ tɔ.

¹⁰ I kulapɔm kɛ sɔsɔɔm kɛ pɔ fɛi cɛkɔnau,
pɔcɔ i piti tɔma fɛi kaluyɔ.

¹¹ Paa i tɛɛna ma cɔɔ ma kaa na-i,
pɔcɔ ma kaa nyi i tɛɛv.

¹² Ye inɔ i kpaɔana aweɔɔɔɔ lɛɛkɔɔ?
Yaa awe kɔ tɔna si: Kai?

¹³ Ye isɔ mu pɔɔɔnɔ a hɛɛsɔɔ fɛi.
Pɔ kɔɔɔna tɛɔku taa tɔɔɔɔɔ sɔsɔɔv
Lahapɔ*fa* na ku waali nyɔma tɔnaɔa,
na pɔ hɛntɔɔi-i atɛ. ^a

¹⁴ Na tɔm ntiyi maa
cɔ-i yaasi inɛ i taa?

¹⁵ Paa maa tu wɛna tampana, maa cɔɔki.
Pɛɛɛɛ kɛ pɔ wɛɛ si mɔ sɔlɔmɔ ma huɔnɔ.

¹⁶ Paa ma yaa-i kɛ na i cɔ-m,
ma ta sa si i nuwa ma nɔɔɔ.

¹⁷ I heelim sɔsɔɔm pɛta-m atɛ,
na i fetili-m hiɔ hiɔ kɛ yem.

¹⁸ I wakɔɔɔɔ ma laɔɔɔ kɛ.
I yeki-m si mɔ feesi.

¹⁹ Ye toŋ kɛ ma tɛɛɔɔɔ,
isɔ kɛɛ toŋ tu.
Yaa ma caa ma hɔlɔlɔ ma tampana,
awe kɔ tu ha-m-yɛ?

²⁰ Paa maa wɛɛna tampana,
ma nɔɔɔ kɔ kɔna ma tɔm.
Yaa ma tewa teu, ŋkɛ kaa kɔna-ti.

²¹ Iɛ ma tu tewa teu na?

^a 9:9 isɔtɔlɔɔasi sɔnɛ si nyɔm wɛ kate, pɔ tɔɔ kɛ tɔ tɔwa ^a 9:13 Lahapɔ: Lɔɔta nyɔma mɔla taa kɛ pa yɔɔɔtɔɔi coco inɛ i tɔm.

Ma maɣamaɣa ma ta nyi.

Ma weesuyu lu-m sɔŋ ké.

²² Pə təna pə wɛ-m teitei ké.

Pə taɣa pulɔ,

Isɔ kuyi yulɔpaŋ na isayau ké.

²³ Wahala í kɔma kɔakɔaa, na í kú telaa,

Isɔ ná woŋiyi pa laŋwakəlle tənaya.

²⁴ Isɔ tuna tetu ke isayau niŋ taa.

Ulena í taki huɔlaa isentɔ.

Ye pə taɣa inɛ awe ká lana mpɔ?

²⁵ Ma pusi tɛeki leɔleɔ ké isu selu.

Si mɔka yem ké, ma ta nu leleŋ.

²⁶ Si tɛɛwaya tɔlu, isu səsəncaasi kpulɔyɔ,

yaa isu hekəle tiluyuu ɪ tɔɔnaya waali tɔ.

²⁷ Ye ma tú ma taa si maa sɔɔ

ma taa páná tɔɔ, na má yele

laŋwakəlle na ma isentaa heti,

²⁸ Ule ma laŋle cekəna ma wahala tənaya.

Ma nyámá teu si, Isɔ kaa ha-m tampana.

²⁹ Ma tɔm ká səna.

Ule pepe tɔɔ ké maa nɔki na má caali ma ti?

³⁰ Paa maa sɔna kɔaləkɔam, na má kilisina teɔ lum.

³¹ ɪ taɣanəyi-m afəla taa ké pɛtɔyɔ ké,

na ma wontu maɣamaɣa pəsi-m kusəɔtɔ pulɔpɔ.

³² Isɔ tá ké yulɔ isu má si ɪ ká cɔ-m,

yaa má yaa-ɪ nɔnɔɔ.

³³ Nəɔlɔ fei si ɪ ká sɔv má na-ɪ

tá hekɔ taa, na í loli-tɔ.

³⁴ Isɔ su kɔátúyú ŋku n makəna-m tɔ,

na nyá sɔɔntɔ heesi-m cɔɔsɔyɔ.

³⁵ Ule maa yɔɔtəna-ŋ ma kaa nyá.

Ama pə taɣa mpɔyɔlɔ.

Maa pəsəyi pulɔ.

10

Soopu kuyəɔtɔtɔ tɔtɔ

¹ Soopu si: Weesuyu lu-m sɔŋ ké.

Maa wii ma ti tɔm.

Ma laŋle kəla wakəlyɔ, ma kaa tasa sum.

² Isɔ, maa heeli-ŋ si, taa kv ma tɔm.

Ama heeli-m mpi pə tɔɔ n yookina-m tɔ.

³ Pə wɛ-ŋ teu si n ɪmakəli

má wei n ɪmawa tɔ,

na n yele na pə lana asayaa na?

⁴ Anɪ n naaki na pə kəli yəlaa,

na n maɣasəyi na pə kəlyɔ-wɛ.

⁵ Isɔ nyá weesuyu topila isu yulɔ nyəŋku ké?

Yaa nyá pusi tɛeki isu yulɔ pəyayə nyənɪ?

⁶ Pepe tɔɔ ké n pɛəkəyi ma tasəkəle

na n feŋiyi si n kuli ma isayatu tɔɔ?

⁷ Aní n nyámá sí ma ta wakəli,
pəcó nɔɔɔlv kaa ya-m nyá niŋ taa.

⁸ Nyá niŋ ŋmana ma təna,
na í caa sí n wakəlayi-m.

⁹ Iso tɔɔsi sí, nyá ŋmana-m, isu cuɔu.
Ule n ká tayani-m yəkuyv na má pəsi musuyv na?

¹⁰ Nyá ŋmayana-m ma too taa,
isu naaləm kiikuyv fulaya taa tɔ.

¹¹ Nyá lapəna-m mɔwa na hola,
na í waasi pə tɔ kə nantv, na í suu-m tənuyv.

¹² Ulena í la-m pɛɛɛɛ,
na í ha-m weesuyv na í feŋiyi kv tɔ.

¹³ Ama ma nyámá nyá ləmayasɛɛ wena
n ka ŋmesa nyá lotu taa tɔ.

¹⁴ N feŋiyi kə sí, ye n nawa ma wakəlaa
ule n kisi-m suulu hólóyó.

¹⁵ Ye ma wakələna-ŋ ma lepaɔa,
paa ma təm tewa, nyuyv kama ípúyó.
Na wahala nu-m na fɛɛɛ kvuyv-m.

¹⁶ Ye ma kusa nyuyv ile n tv ma waali,
isu tɔɔɔlaya, na í kuləyi ma tɔ na piti təma.

¹⁷ Na í kəŋna-m aseeta nyáma
mpa paa caaki-m tɔ, na nyá pááná sɔɔsəyi ma tɔ.
Na í kɔɔtələyi-m na wahalanaa.

¹⁸ Pepe tɔ kə iso ləsa-m ma too lotu taa?
Isəntɔ maa səpa nɔɔɔlv ta na-m.

¹⁹ Paa tɛɛna pəlaav taa kə kɔakɔaa,
na pə wɛɛ isu pa ta lɔlɔ-m.

²⁰ Ma weesuyv kuyɛɛŋ kaasa-m pəcó tike ntɔ.
Ule iso, ye-le-m mpv na má
yɔɔləna wɛɛ pəcó wei i kaasa-m tɔ.

²¹ Ulena pəcó má polo atətəle taa.
Ma kaa tasa məlvuyv kɛ cənɛ.
Tɛtv nti tɔ taa kə səkɔɔtuyv anaam wɛɛ.

²² Səkɔɔtuyv tɛtv wɛɛ kə isu ahoo.
Isotom sɔɔɔm kə, pɔlv ta təŋ.
Ulena nyaaləm náá wɛɛ isu pə yukuyv tɔ.

11

Sofaa nyəntv

- ¹ Ípúyó Naama tv Sofaa cɔwa Soopu sí:
² Nyá yɔɔtəɔa kekeke tɔ, pə wɛɛ sí má cɔ.
Pə təɔa yɔɔtəɔa nyəm kɛ yɔlv təm teekina.
³ Nyá nɔɔleleŋ u təkəyi yəlaa nɔɔsi.
N kaa pəsi í wəŋ nɔɔɔlv na pá tá tv-ŋ fɛɛɛ.
⁴ Halí n tv yɔɔtəɔa sí nyá təm tewa,
sí n ta wakələna iso.

⁵ Hai, ye isu iso ka kulayaa
nəɔ na í tv yɔɔtɔ.

⁶ Halı ı ka hula-η ı nyəmtu tete.
Tə tɛɛ yulu layatu tɔɔ.
Tənaya n ka nawa sı lso ı
pəsəyi nyá isayatu təna tɔɔ.

⁷ N pəsəyi na ń mayası lso lotu taa tɔm
na ń cəkəna Toma təna tu ını ı səsəntu na?

⁸ Tə kəla isətənyu ke kɔŋkuluməŋ.

Yulu kaa keesi tə tənaya,
tə tɛɛ atətəle ke lumaŋ.
Yulu kaa cəkəna tə tɔm ke səsəm.

⁹ lso səsəntu ntı tə kəla tɛtu
ke tɔɔ, na tá kəli tejku ké waŋ.

¹⁰ Ye lso kra tasəkəle tu
yaa ı yaa-ı nənəŋə, awe kpesiyina?

¹¹ Pə taŋa pulu, lso nyəmə yuloyemnaa ké.
Pəyele pə fɛi-ı katɛ sı í ná pa kawalaya.

¹² Mpi ləmayasɛɛ fɛi tu ká hiiki layatu tɔ,
taale kraŋaya lula təyaya nyəŋka.

¹³ Ama pə kaasuyu Soopu nyá tɔ,
kɛsəna lso tɔɔ, na ń tɛŋɛ-ı niŋ.

¹⁴ Hatələna mpi pə ta siyisi tɔ.
Taa yele na isayatu wɛɛ nyá təyaya taa.

¹⁵ Waatu inəyi n ká təŋ na ń kusa nyuyu.
Pulupu kaa kɛɛ-η, yaa pə la-η səŋəntu.

¹⁶ ɩlena ń sɔɔ nyá wahala tɔɔ, isu lum kɛmna.

¹⁷ Waatu inəyi nyá weesuyu kuyɛɛŋ
ká wɛɛ təcɛɛɛɛ, isu ilim sikuyu.

Na nyá səkrɛtyu cé isu pə nyaaluyu tɔ.

¹⁸ ɩlena ń cayana nyá ti na ń tɛɛləyi tɔtɔ.

N kaa wɛɛna fɛɛɛ natəli, na ń tooki teu.

¹⁹ Nəŋəlu kaa wakəli nyá tom.

Halı yəlaa payale ká pɛɛki sı ń sənə-wɛ.

²⁰ Ama asayaa ıɛ ká nyəŋ ké.

Pa hɛɛsuyu ká su tənaya, na pá taŋa səm tike.

12

Soopu nyəntu

¹ Mpuylɛ Soopu cəwa sı:

² Pɔwɛ! Ama í wɛna yulu ləmayasɛɛ yoo!

Mə səm waali, a kaa tasa wɛɛɛ.

³ Má mayamaya ma wɛna nyəmtu ke
m̀p̀ỳỳ ısu mɛ, í tá tɛɛ-m.

Paawɛ ná pəsəyi na í yəŋəti ısu mɛ.

⁴ Ma pəsa yulu wei ı taapalaa paakəna təŋə.

Pəyele ma yaakəna lso sı í cə-m.

Ma siyisaa ké ma fɛi kawalaya.

⁵ Mɛ mpa pə cayanaa tɔ, mə footiyi wahala tu ké.

M̀p̀ỳỳ pá tusiyi wei ı cɛŋləyi tɔ.

⁶ Nmulaa na lso pááná kraasəlaa,

cayana pa tɔɣi pa tɛɛsi taa ké.
Mpe pa toɲ nté pa lsɔ.

⁷⁻⁸ Pɔɔsi sumasi na tɔla na
tiina a ká seɣesi-ɲ,
na tetu hɔli-ɲ tɔtɔ.

⁹ Kɔɲmaɲmam mpi pə ta nyəna si,
Taca a niɲ lapəna pə təna?

¹⁰ Inɪ ɪ təkəna ɪ kɔlapəm təna weesuyɪ,
na yəlaa təna feesiɲ ke ɪ niɲ taa.

¹¹ Isu ɲkraɲuyɪ nukuyɪ təm kuyɔɣɔtutu tɔ,
ɲpɔyú nɔɣɔ ná nukɪ tɔɣɔnaɣa leleɲ.

¹² Akpatəlaa na mpa pa pusi tɔwɔ tɔ,
pa wena ləmayasɛɛ na nyəm ké.

¹³ Ama Taca a kele ləmayasɛɛ na nyəm mayamaɣa tu,
na layatu tasɔlɔ na toɲ tu.

¹⁴ Ye ɪ yəka mpi, nɔɣɔlɔ kaa ɲmá,
ye ɪ təkə wei, nɔɣɔlɔ kaa tɔli-ɪ.

¹⁵ Ye ɪ kra tɛv, ɪlɛ wɔlaya wɔli.

Í tɔla-kɔ, ɪlɛ lɔm wakəli tetu.

¹⁶ ɪ wena toma ké na í nyəmá a lapənav,
na í təkə letaa na mpa pa tolisiyi lɛlaa tɔ.

¹⁷ ɪ yeki na pá kuuki tetu nyuyɪ nyéma, na pá tɛəkəna.
ɪ wakəlayi hɔvɔlaa ləmayasɛɛ.

¹⁸ Na í ceki kɔhəkum mpi awɔlaa ka
həkə yəlaa tɔ, na í həkəyi pa mayamaɣa.

¹⁹ ɪ yeki na pá kuuki kətəlaa,
na í pəsəyi toɲtɔnaa mpa pə cayana
teu tɔɣɔ kɔpɛntəlasɪ.

²⁰ ɪ təkəyi nɔɔleleɲ nyéma nɔɔsi,
na í kuyi akpatəlaa ləmayasɛɛ.

²¹ ɪ yeki na pá footiyi sɔsaa,
na í yəkəyi ɲmakəllaa toɲ.

²² ɪ ceki pa səkɔpɛtuyɪ anaam ké,
na í kəna nyaaləm ke atətəle səkɔpɛtuyɪ taa.

²³ ɪ yeki ké na piitimnaa huki,
ɪlɛna í wakəli-wɛ na í yasi-wɛɣɛ poolɔɲ,
ɪlɛna í kpiisi-wɛ.

²⁴ ɪ kuyi pa nyuyɪ nyéma layatu,
na pá cɔɔki yem ké nyutu taa,
pa fɛina təpote.

²⁵ Pa hakəyi yem ké səkɔpɛtuyɪ tɛɛ,
nyaaləm fɛi, na pá cɛɲləyi yem isɪ
mpa sulɔm kɔwa tɔ.

13

Soopu nyəntu tɔtɔ

¹ Mpɔyɔlɛ Soopu tasaa si: Ma tɛma nti
ma yɔɣɔtɔɣi tɔɣɔ nuv
na ma ɲkraɲuyɪ, na má na-ti na ma isəpəle,
na má cəkəna-ti.

² Ma maɣamaɣa ma nyəmə nti
mə nyəmə mpv təɣə, mə tá tee-m.
³ Ama Toma təna tv lə kə ma yəɣətəɣəna
na má hvləɣi-i ma kɔnyəɣ.
⁴ Mə kə acesaa cesaa fetaa kə,
pəpətv tike kə í maɣasəɣi.
⁵ Ye í ka suma, í ka nəɣəsəna
ləmaɣasəe nyəma nté.

⁶ Í ke ɣkraɣɣ na í nu
má kɔnyəwiina na ma kɔyəɣətutu.
⁷ Kaloolaya na təm kəkəkəetv
kə í ká sɛəna lə təɣ?
⁸ Lə təɣ kə mə caaki si í sɛəna?
⁹ Na ye i feɣa-me i ká sa-me?
lə tá kə yvlv si pa puyusiɣi-i.
¹⁰ Ye mukaya tee kə í
sɛəkəna i təɣ, isv i kaləna-me.
¹¹ I səsəəntv u tilisiɣi mə pɔntv na
i təm kra-meɣe səɣəntv səsəəntv?
¹² Mə kɔyəɣətutu we kə isv təluma.
Na mə kɔmaɣasətv náá wee isv cɔyɔ.

¹³ Í su, i yele na ma yəɣəti,
ye ma tv temna nti ntəɣəle.
¹⁴ Ma səlɔ puwaya si ye mpi mpi.
Paa ma weesuyv luwa.
¹⁵ Lə í nəkaa i kv-m, ma ta tɣɣ pvlv.
Ama ma təntə teu nyvlvɣv kə maa ləsi.
¹⁶ Ye pə tv lapa mpv pə waasa-m kə.
Mpi tə, isayav u kɔtəɣəna lə.
¹⁷ Təv, í ke ɣkraɣɣ kə teu
na í nu ma kɔyəɣətutu.
¹⁸ Ma səlɔ puwa si ma ləsəɣi ma ti nyvlvɣv.
Ma nyəmə si ma təm tena.
¹⁹ Ye nəɣəlv caa si i hvəna-m,
vlə ma su na má sí.

²⁰ Hai, ma lə,
yaasinaa naale tike kə ma caa í la-m,
na nyá kiɣ səɣvɣv í taa la-m kate.
²¹ Kusi nyá niɣ kə ma təɣ,
nyá səɣəntv í taa la-m katatəlaya.
²² Vləna í pəəsi-m na má cə-ɣ,
yaa má yəɣəti na nyaa cə-m.
²³ Isayətvnaa isənaɣa ma lapa?
Hvlv-m ma təpəntəle.
²⁴ Pepe təɣ kə nyá isəntaa tá hetəna-m,
na í nyənəɣi-m isv nyá kolontv?
²⁵ Anv ma we kə isv kaawvlaya,
yaa nyuliya ɣka heelim kɔakəɣi tə,
na í təɣəniɣi-m?
²⁶ Pə taya pvlv, n ɣmaaki ma təm isayətv

na í fɛlɔɣi-m ma pəcaatu kupəntəŋ suwe?

²⁷ N tu-m nkeyelee suwe,

na í feŋiɣi ma kulapəle?

Na í ŋmaaki ma nəntaaləŋ wei

ma fɛla kanyəŋa taa tɔɔ takəlaya taa.

²⁸ Na ma tənɔɔ náa tasəɣi isu taav,

yaa isu ŋkpam muukuɔu wontu kususuutu tɔ.

14

Soopu nyantu tɔtɔ

¹ Yulu pəɣaya weesuyu we ké tətɔpi,

na kú na cɔɔsɛɛ ke kɔtamsa.

² I luki ké isu tɔɔ hɛtɔɔ na í lontili,

na í muki kpakpaa isu isotom.

³ Iso nn kusəɣi isəle ke ma tɔɔ.

Pəyele í yaaki-m huule.

⁴ Wulee nɔɔlɔ ləsa kupam ke isayam taa?

Puntu fɛi.

⁵ Ani iso tɛma yulu isətɔnaa ke kalɔɔ

na í su i kuyɛɛŋ.

Iso n tɛma yulu weesuyu tənaya ke piw i kaa ŋmaa ka tɔɔ.

⁶ Pə tɔɔ tɔ, kusi nyá isəle ke yulu tɔɔ na í hɛɛsi,

na i larɛ tu hulumi, isu apaa tu ke taanaya.

⁷ Tɔɔ wɛna tɛɛlɔɔ ké, ye pa seta-ku,

ku nɛɣɛti na kú hɛlɔɣi piliŋasi kɔfasɪ.

⁸ Paa ku lila kpatəla tɛtu taa, na ku kite sí.

⁹ Ye ku nuwa lɔmɔɔa taŋ ku

tayanəɣi nɛɣɛtɔɔ ké na

kú hɛli piliŋasi kɔfasɪ isu tiika.

¹⁰ Ama yulu səki ké, na i toma su tənaya.

Ye i tisa feesuyi, i we le tɔtɔ?

¹¹ Tenku lum pəsəɣi na pə pasa,

na pusi nyəm náa nyɔɔ na sí wuli.

¹² Mpu tɔtɔɔ yulu ká hanti, i kaa tasa kulɔɔ.

I kaa tasa fem na pəcɔ isətɔnɔɔ muki.

I kaa kuləna i tom tɔɔ.

¹³ Ye iso ka tisaya,

i ka ŋmesa-m atətəle taa,

na í takɪ ma tɔɔ, haləna í kú i páána.

Ulena í su-m saa wei i ká tayanɪ-m kupantu lapu tɔ.

¹⁴ Ye isu yulu ka səkaya na í tayanɪ

fem maa we taŋɔɔ taa ké ma tɛmlɛ kuyɛɛŋ tənə.

Haləna kuyaku ŋku i ká tayanɪ-m kusɔɔ tɔ.

¹⁵ Ule waatu wei iso kuŋmaŋmam má,

ma tɛm ká nyuli-i na í yaa-m tɔ ma kaa cɔ.

¹⁶ Ama saŋa ile,

Iso isəle kaa wɛɛ má ma tɔɔ,

na í kaləɣi ma nɔhɛɛ.

¹⁷ I suuwa ma isayatu ke huluyi nakuli ku taa ké,

na í taali ma kawalaya tɔɔ təkɔpam.

¹⁸ Ama isu pódh̄ yókuyuu
 na pé layasəgi kukraməŋ ke lona,
¹⁹ na lum náá niisiyi pəle,
 na teu náá kuuki tetu tə.
 Ḿpúyú n wakələyi yulu tɛeluyu.
²⁰ N tii yulu təw ḱe na í wakəli i isentaa,
 na í təyən-i na í tɛɛ na pé saali.
²¹ Paa yulu piya nyuyv kulaa
 yaa pə tu-səgi fɛɛɛ yulu u naaki pulv.
²² Mpi pə təm yulu nukəna təyɔɛ
 i maɣamaɣa i tənuyv wɔsasi na i laŋwakəlle.

15

llifasi nyəntu tətə

¹ Ḿpúyú Teməŋ tu llifasi cəwa Soopu si:
² Yulu ləmaɣasɛɛ tu isu nyá taka,
 kaa yəyətəyi təm kraɪ nyəntu,
 yaa í həŋ i təyi yem ḱe mpv.
³ Nyá kaluyv wɛ kpetɛ ḱe,
 pə taa fɛi kawaaya.
⁴ Isə nyamnav maɣamaɣa
 na i sɛɛv kite ke n wakələyi yoo!
⁵ Nyá isayatu təm ke nyá nəɣɔ yəyətəyi.
 Pəyele acilayatu nyáma kuyəyətutu ke n kraɣaa.
⁶ Nyá nəɣɔ huləyənə nyá isayatu.
 Nyá ntompee kyəna nyá təm pə taɣa má.
⁷ Nyaya pə taaləna ləlyuyv na?
 Yaa n laala pulasi ke ilim nav?
⁸ N nuwa Isə layatu tasuyv,
 na í hii layatu ke nyá tike na?
⁹ N ta tɛɛ-tuyv nyəm,
 ṕɛcɔ n ta cɛkəna pulv
 na pé wɛ-tuyv səkpetuyv.
¹⁰ Ta taa cənɛ wɛ nyuyhuləməŋ nyáma,
 na akpatəlaa mpa pa tɛɛ nyá caa ke səsəntu tə.
¹¹ N nyənəyi yem ḱe Isə laŋhɛɛsəle təm
 nti i teləsəgi-ŋ təpamm na tá nəəsɪ təyɔ?
¹² Pepe təw ḱe nyá pááná huuki mpv,
 na í culəyi-tuyv isɛ?
¹³ Isə ḱe n muna pááná,
 na í yəyətəyi təmnaa mpɛ?
¹⁴ Yulu u pəsəyi na í wɛɛ
 tənəŋ yaa í siyisa teu ke Isə.
¹⁵ Paa isətəa tillaa maɣamaɣa Isə fɛina-wɛɣɛ naani.
 Pəyele isətənyuyv fɛi tənəŋ.
¹⁶ Kacanɣana yulu isayav na acaaluyv
 ŋku kv maləna isayatu isu lum nyəw tə?

¹⁷ Təv, Soopu ke ηkpaηη na má seχeσι-η
na má keeσι-η nti ma nawa tə.

¹⁸ Nti læmaγasee nyéma niwa
pa caanaa kiη na pá hólí tə.

¹⁹ Pa tike ke Iso ka hawa tetu,
kpaι tu nəγəlv ι ta siti pa hekv.

²⁰ Isayav we isənyəηle taa ké
ι weesuyu pusi tənaya, haləna ι səm.
Pəyele pa kala ηmakəllu pusi tənaya.

²¹ Səγəntv təm ke pa nuki.
Pa ti caγanav waatv taa ké wakəllu ká tii pa təə.

²² Ι naakι layate ceηəγι-ι,
ιle u teeləγι si ι ká fiti səkpetuyv.

²³ Ι preekəγι təγənaγa,
na í nyəamá si səkpetuyv kuyaku taηa-ι.

²⁴ Laηwakəlle na nəγəsee
pə tuyι-ι səγəntv səσəntv ké.
Pə tiiki ι təə ké isu wulav səəlv
pukuyv si ι teeki yooou tə.

²⁵ Pə taγa pəlv, ι kusa niη si ι maki Iso.
Ι caakι si ι kuləγι Toma təna tv təə.

²⁶ Halι ι hika apalətv si í kulι Iso təə,
na í kenta ι təγι ι kpaluyv
kpusəη nyəηkv.

²⁷ Ι kiiwaya na í wena alaafəya.

²⁸ Acalee kuyəkee na teesi nsi si taa yəlaa
luwa na sí caa yəkvuyv tə, si taa ké ι ká caγa.

²⁹ Ι kaa tasa wənav hikuyv na pé leeli,
pəcó pə kaa tasa-ι lapənav ke tetv təə.

³⁰ Ι kaa fiti səkpetuyv.
Ι we ké isu kəkə nyakuyv tuyv piliηasi tə,
Iso ká woso-ι ι heelim na pé kpiisi-ι.

³¹ Ye kpete ke ι tv naani, ι tusa ι təγι.
Mpi tə, kpete nteγele ι kasəγaya.

³² Halι pu la mpv na pəcó pé tala ι səm.
Teitei isu piliηa laηuyv cələm na ká sí tə.

³³ Ι ká wee ké isu tuyv ηkv pa yaa si, leseη tə,
kv akaa təəkvuyv na á ta putə tə.
Yaa isu ηkv pa yaa si, Olifi tə kv hetv luluyv tə.

³⁴ Isayav təγaya ká pəsi kaaləlaya,
iləna kəkə náa nyaya muγullu təcaγale.

³⁵ Isayav ke ι haki na í lvli kuləmtv nti.
Ι lotv taa ké mpi pu tvsi-ι tə pə puki.

² Tam ké ma nukí tòmnaa panewé.

Mə tənə í ké laŋa heesəlaa
mpa pa kəŋna wahala təɣə.

³ Pəlee ké təm kpeɛɛ
nyəntu nti tu su tənaya?
Pepe təə ké pááná sita nyá kucəcətu taa?

⁴ Ye maa wenna isu mé,
ma pəsəɣi má yəɣəti mpv tətəɣə, halí pə tɛɛ mpv.
Mə təm lapa-m pətəətəle, na má kpeɛti nyuyv.

⁵ Halí maa kraasa mə apalvtu,
na ma kuyəɣətvtu na pə heesi mə laŋa.

⁶ Paa maa yəɣəti yaa ma suma,
ma wahalanaa kaa su tənaya, yaa pá tu pasv.

⁷ Hai lso, təv,
nəənə n yəka ma toma na í kriisi ma təyaya tənə.

⁸ Ma cələ nyéma caaləɣi-m ké.
Na wei ɪ yasəɣi ma isayatu tə,
í pəsi ma aseeta tv na í kuləɣi ma təə,
na í kaləɣəna-m ma isentaa.

⁹ Ma kolontu culəɣi-m isɛ, na í krasəɣi mpee,
na í tiiki ma təə na pááná, na í cələɣi-m.

¹⁰ Yəlaa haawa nəəsi təcəaa, na ma təə,
na pá tvvki-m na pá makí ma ləkraasi.
Pa pɛɛla nəɣə ke ma təə.

¹¹ lso tv-m kutakɛɛsəŋ ké
na í pɛti-m asayaa niŋ taa.

¹² Maa wɛ heesvuyv taa ké na í pəsi ma laŋle.
N kra ma lumaya ké na í pɛli-m,
na í keesəɣəna-m na í təkí nyá nyəmə.

¹³ Nyá nyəmə aní a tama-m kotaya ké
na á tvli ma lotu na pətəətəle fɛi,
halí ma kancələɣa kpe atɛ.

¹⁴ A tiiki ma təə ké isu
yoolu na á tvləɣi-m pəəŋ.

¹⁵ Ma suu fələtə takanaa mpa pa ké ləyaya wontu təɣə,
na má pilimiyi atɛ.

¹⁶ Wula seesa ma isɛ ké na á mvlí,
na atətəle səkrɛtvuyv takí ma isəhutu təə.

¹⁷ Aní ma ta la mvsvŋ,
pəcə ma ta sələmənə mənəafikitv.

¹⁸ Hai, tɛtv, taa pi-m.
Yele na ma kakiisaya nukí tam.

¹⁹ Pə kraɣav nəənə tə,
isətənvuyv taa ké ma aseeta tv wɛɛ.
Wei ɪ cəəkí-m tə hatoo isətaa ké ɪ wɛɛ.

²⁰ Ma taapalaa ná paakəna-m ké.
Ama lso ké ma tekiyina isəlvəm.

²¹ Ma caa si nəḡəlv í sɛɛna ma tɔɔ,
na lɔɔ naaki isɪ yʊlv lakuyv ɪ taapalv tɔ.
²² Mpi pə tɔɔ tɔ, pa kala ma weesuyv pusi.
Maa təŋ mpaav ŋku na ma tɛɛ tɔ, kuməlvuyv fɛi.

17

Soopu kucɔcɔtv tɔtv

¹ Mpyúyú Soopu tasaa si:
Ma feesiŋ liki. Ma kuyɛɛŋ tɛŋ na pəlaav taŋa-m.
² Wɔŋlaa tama-m ké na pá tɔvki-m,
na ma kpisiyi tom ke ahoo.

³ Hai, lɔɔ səŋ nyá maɣamaya ke
ma nəḡɔ tɔɔ ké huɔle taa.
Ye pə taɣa nyá, ma fɛina nəḡəlv.
⁴ N kenta pa ləmaɣasɛɛ tɔɔ ké,
n kaa yele si pá kəli.
⁵ Pa wɛɛ ké isɪ pa tukuyv ituule si:
Yʊlv yaa ɪ taapalaa na pá tala ɪ təḡənaɣa,
na ɪ piya náá taŋ na si niŋ wɔli.

⁶ Maya yəlaa yookina yontu,
na pá tɔvki ma isentaa ké ntayama.
⁷ Wahala wakəla ma isentaa,
na má pəsi isɪ ulɛɛmuyv.

⁸ Kusiyisim təŋlaa naaki ma wɔsasi,
pa nəḡɔ taa fɛi kete.
Kupama kuləyi asayaa tɔɔ.
⁹ Tampana təŋlv ná kama nyuyv ke ɪ mpaav taa ké.
Na wei ɪ fɛina kawalaya tɔ, ɪ toŋ sɔɔsəyi.
¹⁰ Ma taapalaa, í kɔɔ mə təna.
Maa naaki mə taa ké ləmaɣasɛɛ tv.

¹¹ Ma kuyɛɛŋ tɛɛwa, na pá kpeŋna
təma nna a pəle ma tɔwa tɔ.
Mpi ma nyuləyi səsəm ke hatoo ma taa tɔ pə wakəlaa.
¹² Mpe pa yaaki ahoo ke ilim ké,
na səkrɛtvuyv ɪ nyalaa ulɛ,
pa təŋ si pə caa nyaaluyv.

¹³ Atətəle ke ma taŋaa si
má svv má hənti tə səkrɛtvuyv taa.
¹⁴ Pəlaav nyagale ma caa,
sonsompee məɣele ma too na ma kəḡɔ.
¹⁵ Ma fɛina tətɛlle tɔtv,
na pá tu nii isəle.
¹⁶ Maa kpeŋna-tɛɣe na má tiina səttaa tɛ,
na má həntəna mɔsvuyv taa.

18

Pilita nyəntv

¹ Mpyúyú Suha tv Pilita təma si:

² Waatu wei ké í ka su yə̀ɣətaya,
na í kraɣa ləməɣasɛɛ.

Ulena tɛ yə̀ɣətɪ təm kupantu.

³ Í suma sɪ Soopu í nyə̀ni-tuyu heeɲ suwe?
Pepe tɔɔ ké ɪ nyə̀nə̀ɣɪ-tuyu kumɛɛɛmə̀ɲ?

⁴ Soopu isu n huɣutuɣu lotu ke mpu na páná tɔ,
n huɣ sɪ nyá tɔɔ ké pə̀ lɔ tetu
na kəkɾamə̀ɲ kɾɛsɪ na í layasɪ lona na?

⁵⁻⁶ Isayav tə̀ɣaya taa kəkɔ
ka te ké na ka nyaləmɛɛ mɔki.

⁷ Isə̀na ɪ ka tə̀ɲayana naani tɔ pu pasa.
Ulena ɪ mə̀ɣamaya ɪ taa layatu náá yele na í hoti.

⁸ Mpi tɔ, puluyu taa ké ɪ nə̀ɔhɛɛ tiiwa,
na í tə̀ɲ kɪ kɾalahuuɲ tɔɔ.

⁹ Katə̀ka ká kɾa ɪ nə̀ntaaluyu
na ka ɲmusɪ náá həkɔ-ɪ.

¹⁰ Puluyu pima atɛɣɛ,
na kɪnyə̀pəm ke ɪ mɾaav taa.

¹¹ Sə̀ɣə̀ntu səsə̀əntu kɾaa-ɪ na paa timpiɣi,
na tɛ tə̀ɲə̀ɣɪ-ɪ nə̀ɔhɛɛ nə̀ɔhɛɛ.

¹² Paa ɪ ka ké tə̀ɲ tu,
nyə̀ɣəsɪ ká lu-ɪ ké na í suɣ kɪnyə̀ɲ taa.

¹³ Kutə̀ɲ isayav tə̀ɣɔ ɪ nantu ke
pə̀ kraɣav ɪ niɲ na ɪ nə̀ɔhɛɛ tə̀na tɔ.

¹⁴ Pu ləsɪ-ɪ na tə̀ɲ ke ɪ tɛ timpi
ɪ ɔayana naani tɔ, na pə̀ pona-ɪ sətə̀a wulə̀v tɛ.

¹⁵ ɪ tə̀ɣaya ta ke ɪ nyə̀ɲka tətɔ,
yulu pəsə̀ɣɪ na í suɣ ka taa.
Pa ɲmusa ka taa ké kəkɔ mamacə̀ɣə̀lasɪ.

¹⁶ Ulena í pəsɪ isu tuyu sə̀kuyu too
ku lila na pə̀ yoosina ku pilɲasɪ tɔ.

¹⁷ ɪ hətɛ ká saali tetu tə̀na taa.
Nə̀ɣə̀lv kaa tɔɔsɪ ɪ tɔɔ.

¹⁸ Paa ləsɪ-ɪ nyaaləm taa na í suɣ sə̀kɾɛtuyu taa,
na pá tu ləsɪ-ɪ tetu.

¹⁹ ɪ kaa yele pə̀ɣaya, yaa lɔlvuy tu,
yaa pə̀ kaasɪ nə̀ɣə̀lv na ɪ isɛ ke ɪ tə̀ɔayalɛ.

²⁰ Ilim təlulɛ, na pətətɔlv nyə̀ma ká nu
ɪ wakə̀lvuy təm, na pə̀ susɪ-weɣɛ watu.

²¹ Isə̀na kutakeesə̀ɲ tɛɛsɪ ká tɛesə̀na tə̀ɣə̀lɛ.
Mpa pa ta nyɪ lsɔ tɔ pa lonte ntɛ.

² Pølee k     k  h esi-m
kuny y tuyv na m  kuy y tvtv?

³ T m naanvwa keele   tema-m kutuyv,
p  fei-mey  feele si   c s yi-m mpv?

⁴ Ye tampana ma tu lapa isayatu,
ma nyuyv taa k  p  tey.

⁵ Isu   h y m  ti na kalampaani na
  mayas yi si ma kawalaya kuny y ke ma t ki t ,

⁶ ama   nyi si Is  kpana-m
  puluyv taa, na   tuyv-m kuny y.

⁷ Ye ma wiiki si pa laki-m mvsvy,
n y lv u c aki.

Na m  yaaki si p  waasi-m,
n y lv u seek na ma t .

⁸ Is  kaya ma mpaav, maa p s yi teev.
  yela-m s kretuyv taa, na ma hak yi.

⁹ Is  kuwa ma h te yaav,
na   k li ma teeli ntenuyu.

¹⁰ Is  wak la-m p  t na p  taa k ,
na   kpesi ma teelvuyv isu tuyv, na m  s .

¹¹ Is  p  n  s s  na huuna-m
na   ny n yi-m   kolontunaa taa lelv.

¹²   yulv laa kpeka krenta n y  na p  k  ma t ,
na p  siki na p  c  na-m.

¹³ Is  hat l na-m ma teetvnaa,
na ma as maa n   yaaki na p  yeki-m.

¹⁴ Ma c lv ny ma na ma l l tanaa
n  s  ma t .

¹⁵ Ma t yaya taa mvvlaa na ma t mle ny ma
n  yuyv-m na p  ny n yi-m krai tv.

¹⁶ Paa ma yaa ma t mle tv
na m  wiina- , u c aki-m.

¹⁷ Ma lu s y ke ma alv mayamaya k .
Ma p yalaa n  ny y sa-m.

¹⁸ P  kpeyna piya na ye ma kul yi  v si woyiyi-m.

¹⁹ Ma taapalaa kvpama mpa maa s laa t ,
pa lu-m luyv na p  kul yi ma t .

²⁰ Ma luna p cemtey .
Ma tema taasi t k y k y .

²¹ Ma taapalaa me, hai,   ny ni ma p t t le.
Is  tvna ma t  k  niy.

²² Pepe t  k    tuyv-m kuny y isu Is ?
Is na   tv-m wahala t , p  ta nu-mey le?

²³ Hai, ye isu paa ymaawa
ma kuy y tvtv t ney  tak laya taa.

²⁴ Isu paa ymaa-ti na ny mle ke kvkramuyv t ,
na p  piisi, na t  wee tam t , t  taa husi.

²⁵ Ma nyámá teu si ma tǝ sɛɛnlɔ wɛna
i weesuɣu.

lni i ká yǝǝtǝna na pǝ su tǝnaya ke atɛ cǝnɛ.

²⁶⁻²⁷ Paa pǝ kǝla ma nantɔ na pǝ yele muwa tike,

maa ná lǝ na ma isǝle ké,

i kaa wɛɛ-m muɔlɔ.

Mpi ma sǝlaa tǝǝle,

halɔ pu laki-m lǝɲ.

²⁸ Í ká pǝsɔ mǝ ti si isǝnaya í ká kulɔ

ma tǝ, na í hiki tǝwaanle na í huɔna-m?

²⁹ Í la laakali, na pǝ taa kǝ na layatɛ tala mǝ mayamaya.

Mpi tǝ, mǝ kawalaya muɔna sǝm ké.

Í nyi si huɔle tǝɲa-mɛ.

20

Sofaa nyǝntɔ

¹ Mǝpúyú Naama tɔ Sofaa tǝma Soopu si:

² Nyá tǝm wakǝla ma lǝɲle,

ɔlɛna pu laki-m lǝɲ si má cǝ.

³ Ma nuwa isǝna n kalǝna-m na í tuɔ-m tǝ.

ɔlɛ ma nyámá kuvǝcǝtɔ ke ma lǝmayasɛɛ taa.

⁴ Ma nyámá teu si pǝ kpayav

hatoo kuvǝɲku lǝ su yulɔ ke atɛ tǝ,

⁵ asayaa akaitɔ u leeliyi.

Pǝyele pa aɲmaala ná wɛ tǝnyǝsɔ ké.

⁶ Paa isayav nyuɣɔ ká kulɔ isǝna,

na kv tokiyiina isǝɲmuɔntɔ.

⁷ Í tɛɛsǝǝna ké isɔ i mayamaya i puɔntɔ.

ɔlɛna mpa pa naakaya-i tǝ pá pǝsǝɣi si: l temna-we?

⁸ Isayav saalǝɣi yem ké isɔ toosee.

Pa kaa tasa-i nav.

⁹ Mpa pa naakaya-i tǝ, pa kaa tasa-i nav.

Pǝyele i kaa wɛɛ i lonte taa.

¹⁰ Isayav ká mǝɲna wɛnav ɲku i ka hikina muɔsuɲ

tǝǝ kv nyǝma.

Na kuvnyǝntuɔnaa náá watɔ i piya.

¹¹ Í ka wɛna ifɛpɔle ké na alaafǝya.

Ama i ká kpɛnna pǝ tǝnaya mpu na í suɔna púyú.

¹² Isayav ka wɛ-i leleɲ ké tǝkulɔɲkulɔ.

ɔlɛna í ɲmɛsɔ-tǝɣi i nsǝmlɛ tɛɛ.

¹³ Na í kisi tǝ lǝv na í ɲmɛsɔ-tǝɣi teu,

na tǝ wɛ i tantahaav taa.

¹⁴ Ama i tǝǝnaya ɲke ka leleɲ

ká pǝsɔ paasǝle sǝtɔ ke i lotu taa.

¹⁵ Í ka lipa lelaa wɛnav ɲku tǝ,

lǝ ká caali-i na í tǝ-kv na i nǝǝ.

¹⁶ Mpi i muvkaya tǝ pǝ ké paasǝle sǝtɔ ké,

na nti tu kɔna-i.

¹⁷ Isayau kaa tasa nau ke naaləm na tuŋ
nim mpi pə kpeŋ isu pusi na ləŋ tə.

¹⁸ Wenav ŋku i taataa na í konti haŋaya na í hiki tə,
i kaa təŋə-ku, i ká məŋna-kuɔ.

¹⁹ Mpi tə, i muɣula acamaa na í lə-we.

Í lɛɛka pa kutuluŋ, i ta ŋma-weɣe paa kolumbuɣu.

²⁰ I wenav luluyu ka we sɔŋontu.

I kaa pəsɪ na í kpa pə taa pulu.

²¹ Isayau liki pə tənaya pulupu u fitiyi.

Ama i laŋhulumle kaa leelina.

²² Haŋanaya anaam taa ké laŋwakəlle ká tii i təɔ,
pə tənə pu tu-i wahala ké.

²³ Waatu wei un i ká liki mpɔ təŋə

Tacaa ká tisi i təɔ ké i pááná kəkə,

isu tev təmpɛɛ, na á yaya-i isu nyəmə.

²⁴ Ye i fita nyəŋəluɣu maɣamaya yoou wontu,
nyəŋəluɣu kuseemuɣu təɔv ke paa tənə-i na pá yaya-i.

²⁵ I kpesa kəkə nyəmlɛ nte

tə tula i tənɔɣu na i həɔle tə.

Ulena səm tii i təɔ ké kpa kraa.

²⁶ Səkrɛtuɣu ke i tɛŋna, na kəkə ŋka nəŋəlu

ta lu tə ká nyaya i maɣamaya.

Ulena ká kpeŋna mpi pə kaasa i tɛ tə.

²⁷ Isətənɔɣu í keeli yulu un i isayatu təɔ,

na tɛtu náá kuli i təɔ.

²⁸ Isə pááná ká kuu i təyaya wenav tənaya,

a kuyaku wule ké isu lum.

²⁹ Isəna isə suwa isayalataa si paa tɛsəna təŋəle.

21

Soopu nyəntu

¹ Μρύγύ Soopu cəwa si:

² Í ke ŋkraŋ ke teu na í nu ma təm.

Pəle pə heesəŋəna ma laŋle.

³ Ma kpa mə yule,

í yele na ma yəŋəti.

Ye ma tɛma ulɛ mə pəsəɣi na í worji-m.

⁴ Anɪ pə taya yulu ke ma wiikina.

Ule pepe təɔ ké ma suulu kaa tɛ?

⁵ Í nyəni ma təm taa,

pu la-mɛɣe ha, na í kpa nəəsɪ.

⁶ Ye ma maɣamaya ma huɔ mpi pə makəna-m tə

pə təm, ma laŋle wakələɣi ké na má seliyi.

⁷ Pepe təɔ ké isə yeki na asayaa wɛna weesuyu na tɔŋ,

haləna pá kratə̀lə̀yɪ?

⁸ Pa lulə̀yɪ nyáma sɔ̀kɪ toŋ ke pa kiŋ
na pa saalə̀naa pɪkɪ na pá naakɪ.

⁹ Pə caɣana-wɛyɛ pa tɛɛsi taa ké.
Pa ta nyi sɔ̀ɣəntu təm.

Pəyele Isə u makɪ-wɛyɛ kɾátóyó.

¹⁰ Pa naaŋ wɛna alaafəya ké,
na í kraakɪ teu na í lulə̀yɪ u hələsəyɪ.

¹¹ Pa yeki pa piya ké na si kɾakəyɪ
asewa isu heeŋ, na si ŋmaalə̀yənə laŋhulə̀mlɛ.

¹² Pa yooki yontu na akilimanaa,
na saŋkɔ̀naa, na həsi, na pá nukɪ leleŋ.

¹³ Pa yə̀lə̀yɪ atɛ cənɛyɛ mpɔ̀,
iləna pá tii atətəle taa na həɛsɔ̀yɪ.

¹⁴ Páćó pa təŋaɣa Isə ké si í tɛɛ í kaasi-wɛ.
Mɾɛ pa paa fɛina i luɣu nyəntu ke nyəm.

¹⁵ Haləna pá təŋ si:
Aweyɛ Toma tənə tu,
na táá lakɪ-i təmlɛ?

Ye tə yaa-i, pə waasi-tɔ̀yɪ wɛ?

¹⁶ Pə taya mɾɛ pa tənna pa ti caɣana təm.
Asayaa ləməyaseɛ u kɾətə̀yənə Isə.

¹⁷ Anɪ səm u tutiyɪ-wɛyɛ tam tam.
Pəyele wahala u wakə̀lə̀yɪ-wɛ.

Páćó Isə u muɣɪ-wɛ na pááná.

¹⁸ Yəlaa kooliyina-wɛyɛ isayatu
si heelim í kɾaɣa-wɛ isu nyutu yaa muɣyɔ̀ kɾɛtɛ.

¹⁹ Isə u fɛlə̀yɪ isayav pəyaya ke ka caa isayatu.

Pə taya pəyaya ŋkɾaŋyɔ̀ ke
Isə ká hɔ̀ na cɛcɛ nu pə taa.

²⁰ Pə wɛɛ ké si Toma tənə tu í mu asayaa mɾɛ
na pááná na pá ná pa wakə̀lə̀yɪ.

²¹ Ye pa weesiŋ tɛma cənɛ,
pa piya təm u tasəyɪ-wɛyɛ nav tətɔ̀.

²² Pa kaa nəkɪ tələyɛ Isə ke hulə̀yɪ.

Mɾɪ tɔ̀, unɪ i huɔ̀kə̀nna isətaa tillaa mayamaya.

²³⁻²⁴ Nəɣəlu ilɛ, pə caɣana-i ké

na í təkɪ teu, i fɛina nəɣəsɛɛ,
u kɾatə̀lə̀yɪ ləŋ,

na i wɛna tənuyɪ, haləna i kantəkaya kuyaku.

²⁵ Ama nəɣəlu ná səkəna i nəɣɔ̀ na ka nyaŋ,
i ta yə̀lə̀na kɾpantv natəli.

²⁶ Pa tənaya mpɔ̀ muɣyɔ̀ taa ké paa həntɪ
na sonsompɛɛ waasi pa tɔ̀.

²⁷ Ama, ma nyəmá mə taa layatu,
na huwɛɛ nna í huɔ̀kɪ ma tɔ̀ tɔ̀.

²⁸ Í pə̀səyɪ si toŋtɔ̀naa

na asayaa mɾɛ pa tɛɛsi wɛ le?

- ²⁹ Ʃe í tá p̄əsı mpat̄əntaa
na í cek̄əna mpi pa nawa na pá ȳəɣ̄əti t̄ə?
³⁰ P̄ə kentiyi isaȳəv t̄ə k̄é asaala
kuyaku k̄é, na pá c̄əɓ-ı na ɩs̄ə pááná.
³¹ Awe ká p̄əs̄əna-m t̄ənt̄e nte ma t̄əɣ̄ t̄ə t̄ə t̄ə?
Na í ɩeti-m ma isaȳətu?
³² Paa p̄ona-ı t̄əpinte k̄é,
na pá feɣ̄iyi ı p̄əlaav t̄ə.
³³ Ȳəlaa t̄əna t̄uȳəna caɣ̄a na pá t̄əɣ̄əɣ̄i
ı waali, na pá kooliyi-ı si: Tetu í la-ɣ̄ kaafala.
³⁴ Me Ʃe, t̄əm kraı nȳəntu ke í hees̄əɣ̄əna ma ɩaɣ̄ɩe.
M̄ə kuc̄əc̄ətu t̄əna k̄é kut̄əsut̄u k̄é.

22

ɩlifasi nȳəntu

¹ Ʃp̄úȳú Temaɣ̄ tu ɩlifasi c̄əwa Soopu si:

- ² ɩs̄ə u t̄eel̄əɣ̄i ȳulv si í waasi-ı.
Ama ye ȳulv wena nȳəȳəv taa maȳəs̄əm, ı t̄əɣ̄i ı w̄eeki teu.
³ Na ȳulv í siɣ̄isaa yaa ı tewa t̄əkp̄ataa,
weye p̄ə waas̄əɣ̄i Toma t̄əna tu?
⁴ P̄ə t̄əɣ̄a nyá is̄əs̄eele teu t̄ə k̄é
ı h̄əɣ̄ nyá ɣ̄kpaɣ̄əȳəv na í h̄əvk̄əna-ɣ̄.
⁵ Nyá kawalaya katat̄əlaya na nyá isaȳətu
tam nȳəntu t̄ə k̄é ɩs̄ə h̄əɣ̄ nyá ɣ̄kpaɣ̄ə.
⁶ Mpi t̄ə, n m̄əkaya nyá t̄eet̄ənaa wontu
ke t̄əɩuma ke m̄əsuɣ̄, na pá yeki-weye k̄p̄ete.
⁷ N p̄ema ɩm na t̄əɣ̄ənaɣ̄a
ke wei ɩk̄ətu na nȳəɣ̄əs̄i ka puwa t̄ə.
⁸ Ȳulv t̄əɣ̄ tu na kalamp̄aani tu
ka t̄əna tetu, na í caɣ̄a t̄ə taa.
⁹ N t̄əɣ̄əna leelu ke niɣ̄ kakpasi, n p̄ela sulav niɣ̄.
¹⁰ P̄ə t̄ə k̄é kat̄əs̄i tama-ɣ̄
na s̄əɣ̄əntu anaam n̄áa tuti-ɣ̄.
¹¹ S̄əkp̄et̄əȳəv nyala nyá t̄ə,
nn naana tiili, ɩm s̄əs̄əəm lipa-ɣ̄.
¹² ɩs̄ə we hatoo is̄ətaa k̄é na í t̄e
is̄ətul̄əɣ̄asi t̄ə, na í nȳən̄əɣ̄əna si nȳəəɣ̄ taa.
¹³ Ʃlena nyaa maȳəs̄əɣ̄i si ɩs̄ə tá nyi pulv.
ɩ ka p̄əsi na í t̄e is̄əɣ̄m̄əntu t̄ə
na í h̄əvna-t̄uȳəv aɩe.
¹⁴ ɩs̄ə t̄əɣ̄ is̄ət̄ənȳəv n̄tompee t̄ə,
na ɣ̄m̄əntu taka ı t̄ə, u naana tiili.
¹⁵ N caa si í t̄əɣ̄
asaȳəaa m̄paav k̄up̄ənȳəv ke?
¹⁶ P̄ə t̄ema-weye k̄piis̄uȳə k̄é, na p̄ə waatu ta tata,

Isu lum kuukuyu kolunja tɔ.

¹⁷ Haləna yəlaa mpe pá tɔŋ
Isɔ Toma təna tu si: Yele-tu tɔpamm.
Weye n pəsəgi na í la-tu?

¹⁸ Pəyele inɪ ɪ ka haɣasəna pa tɛɛsi nyáma ke tɔŋ.
Isɔ í pona asayaa ləmaɣasɛɛ anəgi poolunɟ.

¹⁹ Yəlaa kɔpama na mpa pa fei tɔm tɔ,
paa ná pa wakəlvɔvɔ na pá wɔŋ-we.

²⁰ Pə wakəla pa kolontunaa
na kəkɔ nyayaa pa wɛnau.

²¹ Tɔv, nyá na Isɔ í ciiki na pə hetɪ-ŋ.
Waatu inəgi n ká nu leleŋ.

²² Mu ma kuseɣesətu na
ń təkɪ ma tɔm ke nyá lotu taa.

²³ Ləsi mpi pə ta siyisi tɔɣɔ nyá te,
na í məli Toma təna tu tɛɛ na í tayani-ŋ.

²⁴ Lɔ nyá wula kɔpampaŋ ke
ateɣe ləvɔ pɛɛ hekv taa.

²⁵ Ulena Toma təna tu pəsi nyá wula,
na nyá liyitee hɔwa.

²⁶ Waatu inəgi ɪ ká pəsi nyá leleŋ kɔpaŋ
təlule na í təkəgi-ɪ niŋ.

²⁷ N ká sələməgi-ɪ na í nukɪ,
na í yoosiɣi nti n ka yəɣɔtaa na í su tɔ.

²⁸ Paa ntiyi n suwa, n waaki ké,
na nyá mpaav hɔlvumi.

²⁹ Mpi tɔ, Isɔ tisiyi kalampaani nyáma ké.
Ulena í waasəgi wei ɪ pasəgi ɪ ti tɔ.

³⁰ Isɔ ká waasi wei ɪ ta ke isayav
tɔɣɔ ɪ tənəŋŋ wɛɛtu tɔɔ.

Paa tasəkəle tu ɪ waasəgi-ɪ ké.

Si í tɔ tənəŋŋ taa,
ulena pə ya ɪ nyuvu.

23

Soopu nyantu

¹ Ḿpúyú Soopu cɔwa si:

² Nəvɔvɔ tɔ, ma wula pəsa pááná ké.
Ulena ma wahala náá təkəgi ma feesirɟ.

³ Hai, ye maa nyəmə Isɔ te,
maa pola ɪ tɔcayale ké.

⁴ Maa hɔla-ɪ ma tampana.
Mpi tɔ, tɔmnaa su ma nəɣɔ taa ké.

⁵ Halɪ maa nyəmə nti ɪ cəɔkayaa-m tɔ
na ma cekəna nti ɪ heelayaa-m tɔ.

⁶ ӱе ı ká kaasi ı taa toma sı ı kvləyi ma təə?
Aai, ı ká ke ģkraŋyvu ké na í nu ma kuyəətutu.

⁷ ӱе ı ká ná sı ı kolontu unı ı
təŋəyi tampana, ılena í ná sı ı təm huulu
ka ce-m tam təə.

⁸ Paa ma pola ilim təlule, ı fei,
yaa ma məŋna pə tətule maa keesiyi-ı.

⁹ Paa ma preekəna ilim ntəyəŋ təə, maa naaki-ı.
Yaa ma keena pə mpətəŋ təə, ı fei loosuyu.

¹⁰ Pəyele ı nyəmá mpaav ģku ma kraɣaa tə.
Paa ı maɣasa-m ma lu ké təsoolii, ısu wula kuɣaŋ.

¹¹ ı nəntaaləŋ taa ké ma tvkaɣa ma nyəŋ.
Ma təŋa ı mpaav ke ģpúyó ma ta heli.

¹² Ma ta lə ı nəyə taa kusəsutu.
Ma pəta ma təyi ı luyu nyəntu taa ké.

¹³ Ama ye ı tu ntiyi ı taa,
ı yeki-ti. Nti ı səəlaa tə ntəyi ı laki.

¹⁴ Nti ı ka suwa ma təə təyə ı laki-m,
ı ká su lentənaa ke mpv tətə.

¹⁵ Pə təə ké ma apalutu leki ləə kiŋ.
Ye ma kraɣa huwee ıle səyəntu kraaki-m.

¹⁶ ləə Toma təna tu yəkəna ma apalutu
na í tu-m səyəntu səəəntu.

¹⁷ Mpi tə, pə taya səkrətyvu ģku kv waasa ma təə tə,
ģku kv wakələna-m.

24

Soopu nyəntu tətə

¹ ģpúyó Soopu tasaa sı:
Pepe təə ké ləə Toma təna tu ta su kuyaku
ģku ı nyəntaa ká na-ı na í huukəna tə?

² Pəyele yəlaa tuusiyi pa tetu toosi,
na ləlaa náá tiikiyi kaləkəŋ kuŋmuləŋ.

³ Pa ləekəyi sulav ke ı kraŋaɣa,
na pá kraɣa leelu nav ke təluma.

⁴ ılena pá suliyi kuŋyəntvnaa ke mpaav taa,
na pá yəkəyi-we na pá tusiyi.

Na pá caaləyi-we sı pá ģmeləyi.

⁵ Pa pəsa ısu taale kraŋası ke nyutu taa ké.

Tanaŋ ahula ke pa luki na pá puki
pa piya təyənaya preekvəv ke wlaya tetu nti tə taa fei cayav tə.

⁶ Tetelatv taale taa ké pa kuŋ.

ılena pá kunti ısayav tuŋ wei pa yaa sı leseŋnaa tə.

⁷ Pa həntəyi ahoo ke kpete ké, kvtakəm fei.

Pa feina sayatanaa ke saa wei watv kraaki tə.

⁸ Tev nuki-weyε pulası taa ké.

Təsvule fei.

ılena pá cəəsəyəna kukpaməŋ.

⁹ Pa kəələxi sulav ke həla təə,
na pá ləeki-ı na toŋ.

Ulena pá kprakəxi kunyəntunaa tokonaa ke təluma.

¹⁰ Pə waali ulena pá tu-weye təntə ke kpete, wontu fəi.

Na pá sukəxi-weye təŋənaɣa ke nyəŋəsi.

¹¹ Pa mvləxi tɣu ŋku pa yaa si Olifi tə kv pee nim,
na pá nyaasəxi tɣu ŋku pa yaa si ləseŋ tə kv pee lum na ləkətu.

¹² Acaləe taa yəlaa mpa pə kuwa

na mpa pa caaki səpu tə,

pa mvləxi na pá makı kapusi na pá pəkəxi si pá waasi-wə.

Ama Taca na paasəŋəna acaalətu nti.

¹³ Lempa ná ké mpa paa caaki nyaaləm tə.

Anı pa ta nyi ləə mpaəŋ,

pəcə paa tu təŋəxi-ı.

¹⁴ Tefemle ke yuləkulu kuləxi

na í kú wahala tu na kunyəntu,

na ahoo yu, ulena í tēe ŋmuləm.

¹⁵ Apalu wasaŋkali feŋiɣi səkrətuyu taa ké,

na í takəxi ı isentəə ké pəkəkələ

na í təŋ si: Nəŋəlu kaa na-m.

¹⁶ Ahoo ke ŋmulu yəkəxi kutuluyu na í ŋmulı.

İlim taa, ulena í təkı ı təxi ı tē.

ı ta nyi isəna nyaaləm wəe tə.

¹⁷ Paa tanaŋ ŋku kv ké mpeye səm səkrətuyu ké.

Mpi tə, pa nukı pə səŋəntu səsəəntu.

¹⁸ İsaɣav wəe ké isu lum təkuyuna kaawolaya tə.

ı təcaɣale ké mpuı nyəntə ke tetu taa ké,

ı kaa tasa tuŋ wei pa yaa

si ləseŋnaa tə ı taale mpaav ké təŋuyu.

¹⁹ Teitei isu wulaya

na haŋaya nyəkuyu tēv təmpəe lum tə.

Mpuyú atətələ təkəna isayav.

²⁰ ı too kululu ká səə ı təə.

Pa kaa ŋmaa ı həte ke tiili.

Ule pə pəla isayav nté isu tuyu.

²¹ Mpi tə, ı tuyi wahala ke kaalulaya ké,

na í kisiyi kupantu lapu ke leelu.

²² Aai, ləə toŋ təə,

ı yeki ké na mvsuŋtunaa weesiŋ taɣaləxi.

Pa taɣanəxi pa nəəhəe təə ké səŋuyu,

pəyele pa taa tēləxi weesuyu.

²³ İə yeki na pá caɣana pa ti.

Ama ı feŋiyi pa təntə taa.

²⁴ Laasaya təə ké yəlaa

mpe pa səŋəxi, ulena pə saali.

Na pá kpili nyəəŋ, isu tuyu hetuyu wuluyu tə.

Na pá lontili, isu pa setuyu ləəlyu tə.

²⁵ Awe ka kpeesəna-m si pə taya mpv?
Awe ká pəsi ma təm ke kpete?

25

Pilita nyəntu

¹ M̀p̀r̀ỳỳ Suha tu Pilita c̀wa Soopu si:

² Iso kele toŋ səsəŋ səŋəntu nyəŋ tu.
I haaki heesuyu na toma ké hatoo isətəa.

³ Awe pəsəyi na í kala i samaa?
Yaa awe u naakəna i nyaaləm?

⁴ Yulu kaa pəsi na í siyisi
yaa í wɛɛ iso tənəŋŋ.

⁵ Paa isətu mayamaɣa, yaa
isətulɔŋasi, si fei iso tənəŋŋ.

⁶ Kacəŋfana yulu pəyaya
ŋka ká we isu atantaaliya tə?

26

Soopu nyəntu

¹ M̀p̀r̀ỳỳle Soopu c̀wa si:

² Pɔwe! Ama n nyəmə ícam sənau,
n nyəmə wei i feina toma tə i tem.

³ Ama n nyəmə ləmayasɛɛ fei tu ke layatu
tasuyu, na n hɔlɔyi nyəm səsəəm.

⁴ Aweye n yəŋətəyi təmnaa mpe?
Na awe tu tɔna-təyi nyá taa?

iso toŋ ke pə təna pə tə

⁵ Sətəa seliyi pa təcayale taa ké hatoo lum tɛɛ.

⁶ Mpi tə, iso naaki atətəle taa ké təcɛɛɛɛ.
Pəyele pə keela p̀ỳỳỳ səsəɔv ŋku ku tə ké,
pulu tá kenti-i.

⁷ Inɪ i pəna isətənyu ke yem taa,
na í susi antulinɪya ke kpete taa.

⁸ Inɪ i haɣasəna tɛv lum ke isəŋmuntv taa
na t́ lá yuŋ, ṕć tə kaa ya.

⁹ Inɪ i takəŋəna i kumte tə
ké isəŋmuntv isu saalaya.

¹⁰ I pu ŋmaalaya ke teŋku tə,
na í cəɔ na í ta.
Haləna ṕ suna səkpetuyv na nyaaləm pə tənaya.

¹¹ Ye iso holaa, səŋəntv kpaaki
isətənyu akelenaa ké na pá seliyi.

¹² I toŋ ke i selisiyina teŋku.
Ulena í wakəli isəcav na i layatu.

¹³ I feesiŋ keela isətənyu tə.
Ulena i niŋ náá tulɪ tum səsə wei i seekaya tə.

¹⁴ Pə tənaya mpv ɪ təma nyaləmlɛ nté,
na tɛ nukɪ a taŋ ke pəcɔ pəcɔ.
Ule awe ká pəsi ɪ toŋ kəkɔtɛ səsəɔle ke nuu?

27

Soopu nyəntv tətə

¹ Mpuɣvle Soopu kraɣa ɪ kɔnyəwiina sɪ:

² Ma tuukina weesuyv tu lɔɔ Toma tənə tv.
Wei ɪ pɛŋɪ-m tampana, na í wakələɣɪ ma laŋle tə.

³ Ye ma weesuyv kaasaa,
na lɔɔ feesiŋ wɛ ma muna tɛɛ.

⁴ Ma ntompee kaa yɔɣɔtɪ isayatu.
Pəyele ma nsəmlɛ kaa ləsi pəpətv təm natəli.

⁵ Mpusi í polo pooluŋ, na mpi maa ha-mɛɣɛ tampana tə.
Haləna ma səm, ma kaa kisi hɔlvɣv sɪ ma feina taah.

⁶ Ma təkə ma tampana ké, ma kaa ye.
Pəyele ma kuyɛɛŋ təm fei-m fele ke ma taa.

⁷ Pə pəsi ma kolontu ke isayav,
na pə pəsi ma təɔ kullv ke wei ɪ feina tampana tə.

⁸ Ye lɔɔ tama isayav tomle
na í ləsi ɪ weesuyv,
pepeɣɛ ɪ tasəɣɪ tɛɛlvɣv?

⁹ Ye laŋwakəlle mayana-ɪ lɔɔ kaa nu ɪ wula.

¹⁰ Pɪ wɛɛ sɪ Toma tənə tv ke
ɪ laŋle í hɛɛna na í sələməɣɪ-ɪ tam.

¹¹ Maa seɣɛsɪ-mɛɣɛ lɔɔ mpaasŋ təm
ma kaa ŋmɛsɪ-mɛɣɛ mpi pə pəle Toma tənə tv tɔwa tə.

¹² Ama pa tənə pa nyəmá nti tə wɛɛ tə.
Ule pepe təɔ ké pa yɔɣɔtəɣɪ təm kɛtɛ nyəntv?

Kawaaya ŋka kaa leeliɣɪ tə

¹³ Mpi lɔɔ Toma tənə tv suwa sɪ yulv isayav tete,
na mɔsuntv kpancoou təɣɔle sɪ:

¹⁴ Ye ɪ piya hukaa, yoo ká kɔna-wɛ.
Pəyele təɣənaya kaa tala pa piya piya.

¹⁵ Yulvksəkɔ ká kɔna mpa pu səɔ tə,
pa leela kaa wii-wɛ.

¹⁶ Ye ɪ kaawa liɣitee isv kanyəŋa,
na wontu isv afəla.

¹⁷ Siɣisilu ka suuna-tɪ,
na yulv kɔpaŋ náá təɣɔ ɪ liɣitee.

¹⁸ ɪ təyaya wɛ ké isv huu huukuyv tə,
yaa isv taŋlv sikuyv cəkəle tə.

¹⁹ ɪ həntvɣv waatv, ɪ ké liɣitee tv.
Ama ɪ ká feŋ tə, á mɔka yem.

²⁰ Laŋwakəlle tutiɣɪ-ɪ ké isv lɔm,
na kacuculaya náá kraɣa-ɪ ahoo taa.

²¹ Ilim təlule heelim ləsəɣəna-ɪ

ι təcəyalε na toη, na pά kelι na pά tεena.

²² Pa tααkι-ι nyαmά kέ na pətətəle fει,
na ί kaasəγι ι ti si ί se.

²³ ɪlena ι nalaa kpasəγι amukvη ke ι təm,
na pά hυləγι kacvγulasι.

28

Ləmaγasεε kέ ɪsə kucəəv

¹ Tə nyαmά liγitee nyəγətv təhulle,
na timpi pa nyaaləγι wula tə.

² Tεtv tεε kέ pά ləsəγι nyəγəlvγv.
ɪlena pά ləsi kvseemvγv ke pələ taa.

³ Nyəγətv hullaa pukina fətəla kέ
na pά pεekι timpi timpi kəla
luməη təγə pεε wena a ηmela atətəle taa tə.

⁴ Pa huliγι pύvγύ kέ na pά hatəlena yəlaa təcəyalε.
Nəəhεε kpisiγι sənau,
ɪlena pά susi-wεγε yem taa, na pά fiisiγι-wε.

⁵ Tεtv nti tə təə pa haləγι təγənaγa tə
pə cəγa kέ ɪsu kəkə pəsə-təγι kvrentəlasι
ke tə kite tεε.

⁶ Timpi tεtv nti tə pεε wεε təγə pa hikiγι
liγitee pələ nte tə wε pooku tələ tə, na wula mvlvm.

⁷ Cəlv ta nyι pύvγύ ηkv kv mpaav.
Pəyele yεpeleku tá loosi-kú.

⁸ Taale wontuγv aka nəγəlv,
yaa təγəlaya ta təηta-kv.

⁹ ɪvlv paasi tvna kvkramvγv ke niη,
haləna ί kvpesəγι pəəη na ι kila tεε,
na ί pəsəγι-ι kvrentəlasι.

¹⁰ Na ί huliγι kvkramvγv taa kέ pəəη,
na ί naaki kv taa kvrapam na ι ɪsəpəle.

¹¹ Na ί tααkι lvm təkrentenaa kέ akəla,
na ί pukina mpi pə ηmela təγə nyaaləm taa.

¹² ɪle leye ləmaγasεε ná wεε?
Nyəm təcəyalε ke le?

¹³ ɪvlv ná tá nyι pə teu.

Pəyele pə tu fει yəlaa tεtv taa.

¹⁴ Pύvγύ anaam si: Ləmaγasεε fει ma taa.
Tεηku si: Ləmaγasεε fει ma cəlv.

¹⁵ Paa yakι-yε na wula yaa liγitee.

¹⁶ Pəyele paa layasəγəna-yε
na Ofii tεtv wula, yaa liγitee pεε
kvkpeεtεε na pooku nyəna.

¹⁷ Pa kaa keesəna-yε na kvraləpa yaa wula.
Pəyele pa kaa pəsi na pά layasι-yε
na wula kvrapamη həγaγa.

- 18 Paa keesəxəna ləmayasəe ke
pəxəlası, yaa kraləpa nyininyini.
A kəla teu ke lutu pee nna a we liyitee tə.
19 Itiyopii liyitee pələ nte tə we
Kasasaŋa tə tə ta haŋna-ye.
Pəyele wula kuɾamparə maɣamaɣa u keesəxəna-ye.
- 20 ɪle leyə ləmayasəe ná lukəna?
Yaa nyəm təcaɣale ke le?
21 Ləmayasəe ŋmela weesuɣu nyəm tənaya,
suması u loosiyi-ye.
22 Səm na púyú səsəŋku pa təŋ si:
Tə nu pa yəxətəyi a təm ke kənu ké.
23 ɪsə tike nyəmna a mpaav na a təcaɣale.
24 Mpi tə, ɪ naaki ké na pá tala tetu tənaya.
Pəyele ɪ cəkəna pə təna mpi pə wee tə.
- 25 Waatu wei ɪ tɔwa heelim ke
təŋ, na í pu tenku tənasi tə.
26 ɪ su teu ke ku waatunaa na ku lona,
na í hee mpaav ke teu nyəxəsuyu na ku calanaa.
27 Waatu inəyi ɪ nawa ləmayasəe na í maɣasi-ye,
na í su a kite na í sa-ye.
28 Tənaya ɪ suwa yəlaa si:
Ləmayasəe nté Tacaɣa ɪsə nyamnav,
na ɪsaɣatu yepu nté nyəm.

29

Soopu təm kantəkaya nyəntu

¹ Múyú Soopu kraɣa ɪ kunyəwiina si:

- ² Pepe mələxəna-m ɪsu too ɪle,
saa wei Tacaɣa feŋaya ma təw,
³ na ɪ fətəla mɔyi ma nyuyv taa tə.
Ma təŋaɣana ɪ nyaaləm ke ahoo ké.
- ⁴ Ye pu məlayana-m ma wule taa,
ɪsu waatu wei ɪsə yaakaya-m ɪ taarpəlv,
na í feŋiyi ma təyaya təw tə.
⁵ Toma təna tv ka we ma kiŋ,
na ma piya tv-m heku.
⁶ Naaləm ka tələna-m ké təhə,
na nim kpeŋ pə tənayaasəle ke kukpamuyv təw.
- ⁷ Waatu wei ma luki nənəxə tɛɛ si,
ma cakı ɪcate səsaa təcaɣale tə.
⁸ Ye pa na-m, ifepiya ná heləyi ké,
na kukpatəlaa náá kuləyi na pá səŋəyi.
⁹ Kuɾaɣalaa na suŋaya yəxətəya,
na pá kraaki nəsı.
¹⁰ Awulaa maɣamaɣa ná suŋaya ké,
na pa nsəma matəna pa tantahaŋ.

¹¹ Mpa pa nukaya ma tɔm tɔ, pa yaakaya-m lelej nulu kɛ.

Mpa pa naakaya-m tɔ, pa lɛsɛyi ma aseeta.

¹² Mpi tɔ, ye kɔnyɔntu wiiki ma waasɛyi-i kɛ.

Ma sɛhna sulav wei i feina paasɛnlu tɔ.

¹³ Mpa pa caaki sɛpu tɔ,
pa kooliyi-m kɔpantɔ kɛ,
na mɔ hɛsɛyi leelaa laɲa.

¹⁴ Siyisuyu ke ma suuwa isu toko,
na tampana tɛɲuyɔ, isu capa na kahuka.

¹⁵ Maa wɛɛ kɛ isu yulɔm isɛɛ.

Maa wɛɛ isu kaakalaya nɔɔhɛɛ.

¹⁶ Mayale kɔnyɔntɔnaa caa.

Ma paasɛyɔna mpa ma ta nyi tɔ, pa tɔm ke teu.

¹⁷ Ma yɔkɛyi asayaa tamasi,
na mɔ wɔɲɔsɛyi tɔɲɔnaya ke pa kela taa.

¹⁸ Ma tɔɲaya si maa kpatɛli kɛ tɔkɔɲkɔɲku.

Maa si ma tante taa isu sumaya.

¹⁹ Ma wɛɛ kɛ isu tɔɲu ŋku ku lila kama lom taa,
na cɔlɔu niyitiyi ku pilɔɲasi ke ahoo tɔ.

²⁰ Ma teeli kɔ wɛɛ tam kɛ i kaa si,
na ma toma isu tɔɔu ŋku ku nyɔɔ teu tɔ.

²¹ Yɛlaa nukaya ma tɔm kɛ,
na pɔ tɔɲaa na pɔ mɔyi ma layatɔ tasuyɔ na pɔ suma.

²² Pa nukaya ma tɔm kɛ pa tɔnaya.
Ye ma tɛma yɔɲɔtɔyɔ nɔɲɔlu u cɔɔki natɛli.

²³ Yɛlaa tɔɲaya-m kɛ, na pɔ haawa
nɔɔsi isu pa tɔɲuyɔ teu tɔ.

²⁴ Ma mɔyɔlayana-wɛyɛ, ile paa tɔyɔna.
Pɛyɛle paa pɛsɛyi na pɔ wakɛli ma isentaa hetuyɔ.

²⁵ Maa kena pa nyuyɔ tu,
na mɔ hulɛyi-wɛyɛ mpaav ŋku paa tɔɲ tɔ,
na mɔ wɛ isu wulav ke i kɛkɛle yɛlaa taa.
Ma hɛsaya laɲwakɛlle nyɛma laɲa.

30

Soopu tɔm kantakaya nyɛntu tɔtɔ

¹ Mprɔyɔ Soopu tasaa si:

Ama nɔɔnɔɔ ile,
piya wɔɲiyina-m.

Paa nyaɲna ma kpatɛlaya.

Pɛyɛle pa caanaa taa tala si,
mɔ tu-wɛyɛ hasi nsi si feɲiyi ma kalɛkɛɲ tɔ si taa.

² Pɛpɛyɛ pa tɔɲ waasɛyi?
Ani pa kaa tu pɛsi na pɔ kpatɛli.

³ Nyɔɲɔsi, na laɲuyɔ pu-wɛ,
na pɔ tɛ taasɔ, na pɔ seeki lona nna pɔ kpiisa
too lɔɲ na a wulaa tɔ, a taa.

⁴ Pa kɛsɛyi tuusi hatɔ ke hotisi kila.

Pa təʒənəʒa nté pa tɛ tiikasɪ nasəli sɪ lila.

⁵ Pa təʒənəʒɪ-wɛʒɛ yəlaa taa,
na kokoole, ɪsu ŋmulaa.

⁶ Pa təcayale nté teteka səsəna kutemɪŋ tɛɛ,
na pɛɛ tɛɛ, na kəkraməŋ pəŋ taa.

⁷ Səwa hotisi tɛɛ ké pa mawa tətɪm tətɪm,
na yəlaa nukɪ pa wula.

⁸ Pa ké tetelataa, na nyəŋ feɪnaa,
na pá təʒənəʒɪ-wɛʒɛ tetu taa.

⁹ Nəŋnəŋ maʒa pa cakəna, na pá yookina-m yontu.

¹⁰ Pa taa kraakəna-m na pá haaki-m siʒile,
halɪ pá təkɪ-m ntayama.

¹¹ ɪsə pasa-m na í məŋna-m atɛ.
ɪlena pá kpisi pa ti krau, na pá nyənəʒɪ-m yem.

¹² Ma ntəʒəŋ təŋ ké pa kuləʒɪ.
Pa tʒʊ-m katəsɪ sɪ pá pɛtɪ-m na pá pɛkəʒɪ
mpaav sɪ pá hiki-m na pá wakəli-m.

¹³ Pa təkə ma mpaav na pá lukɪ
ma wakəlʒʊ. Nəʒəlɪ u səŋna-wɛ.

¹⁴ Pa tapəʒa ɪsu púyú səsəw ke pa svnaa,
na pá kɛtələʒɪ təmaʒa tampana təŋ.

¹⁵ Səʒəntu kraaki-m ké na pá kpiisi
ma teeli ɪsu heelim.
Ma nyʊʒʊ yapu ná salaa, ɪsu ɪsəŋmuntɪ.

¹⁶ Nəŋnəŋ ma weesuyu caaki luw ké,
ma wɛ wahala kuyɛɛŋ taa.

¹⁷ Pə sáləʒí ma mɪwa taa ké,
pa ahoɔ máá hɛɛsəʒɪ wusasi.

¹⁸ ɪsə kra ma toko taa na toma,
na ɪ ləla ma capa luʒu tɛɛ.

¹⁹ ɪ ləʒə-m afəla taa.
Ma pəsa təlɪma na mɪsvʒʊ.

²⁰ ɪsə ma yaaki-ŋ, nn saŋ cəv.
Pəyele n səŋa ma kəŋkəŋ taa,
nn tu nyənəʒɪ-m.

²¹ N tʒɪ-m kɪnyəŋ na pətətələ feɪ,
n cəsəʒɪ-m na nyá tɔŋ.

²² N yelaa na heelim səsəŋm kraʒa-m.
N yelaa na ma seliʒɪ kacuculaya səsaya taa.

²³ Ma nyəmə teu sɪ səm tɛʒɛ ní pukina-m.
Weesiŋ nyəma təpote nté.

²⁴ Ye yulɪ caaki lepu, u tɛkəʒɪ niŋ?
Wei ɪ wɛ wahala taa tə,
u wiiki na í yaa sɪ pá sənə-ɪ?

²⁵ Ma wiikaya wahala nyəma təŋ ké,
na má wɛna kɪnyəntɔnaa pətətələ.

²⁶ Təcaγanav, na nyaaləm ke maa taγaa.
Ulena səkrətvu na wahala náá maγana-m.

²⁷ Wahala kuyeeη tutuγu-m ké,
na ma laakali pəsəyi kətamsa.

²⁸ Ye ma təη səkrətvu, nəγəlv u heesəyi ma laηle.
Ye ma səηa samaa taa wula ké.

²⁹ Ma pəsa isu taale hasi taapalv ké,
yaa taataanaa camna.

³⁰ Ma tənυvυ piliyi ké,
na kú litiyi. Pə sáləyi ma mūwa taa, na á wuləyi.

³¹ Ma saηkv pəsa səm nyəη ké,
na ma həlaya náá hvləyi səm yontu.

31

Soopu kantəkaya nyəntv tətə

¹ Ma si ma təyi nəγə na tuunav si,
má taa nyəni pəelə nəγəlv na má nyuli-i.

² Ye pə taγa mpv, ma feuna krancoou,
yaa ma paa nyəm napəli.

Maa taη si Toma təna tv í tilina-m na isətəa?

³ Kutakeesəη ke pə wakələyi,
na wahala náá maγana wakəllaa.

⁴ Iso nyəmə ma mpaəη na ma təntə təna.

⁵ Ma ta tə mpaav kulooluγu taa.
Pəyele ma ta la aciləyatv natəli.

⁶ Iso maγası-m na nyá maγasəlaya kusiyisaya.
N ká ná si ma ta wakəli tiili.

⁷ Ye ma yela mpaav kusiyisuyu,
yaa ma isə yelaa na má nyuli ma lotu taa,
na má pilisi ma ti na isəyatv natəli.

⁸ Ule nəγəlv í təγə ma kəhaləm
na pá kpesi mpi ma səwa tə.

⁹ Ye ma nyula ləlv əlv,
yaa ma tu cəηa əlv ke ma təγəntəle nənəγə tēē.

¹⁰ Ule ma nyəη í pəsi nəγəlv təmlə tv,
na paa apalv wei í lana-i isəna i caakti tə.

¹¹ Pə taγa pəlv,
mpv unı pə ké acaalətv səsəəntv ké.

Pə wēē si paa hυlv wei, í hə pə latv ηkraηvυv.

¹² Ye isu maa lapa mpv ma isəyatv ka pəsa kəkə ké
na ká nyaya ma wənav təna.

¹³ Ye isu ma nyəna ma təmlə tv apalv yaa
əlvnyəη ke yem ké hυlv taa, na má tá ha-i tampana.

¹⁴ Ule waatv wei iso ká kəə feηuγu na í pəəsı-m tə,
wentiyi maa cə?

¹⁵ Mpi tə, iso kulvm wei unı
i lapa-m ma too lotu taa tə,

ini i lapəna pele tətə.

¹⁶ Ma ta pe acamaa ke mpi pa nyuləyi tə.
Pəyele ma ta yele na leelu ise nyəj.

¹⁷ Ma ta təyətə ma mutiya
ke ma tike na má pé sulav.

¹⁸ Hatoo ma pəcaatu ke ma na sulav tə puwa,
isu yulu na i caa.
Ma paasəyana leelu ke too i həəu tēe ké.

¹⁹ Ye ma nawa nəyəlɔ na í cəəkɪ,
na í feina wontu,
yaa kɔnyəntu laŋa kɔtakɔyɔ,
²⁰ ma haaki-i ma heej hɔntu kunti ké,
na í takɪ na pé haŋi-i na í sɛɛ-m.

²¹ Ye isu təm hɔvlaa səna-m
na má nyaasi sulav nəyəlɔ,
²² ɪle pé kpeesi ma ŋkpaŋa
ke ma asəŋkpeku tə, na ká pɛli ma ŋkulɔŋa taa.
²³ Mpi tə, ma nyaŋna ləɔ mpuɔi ké,
maa pəsəyi na má səj.
Ma feina ma təyi ləɔ səsəntu kiŋ.

²⁴ Ma ta tu ma naani ke wula tə.
Pəyele ma ta pɛti ma təyi liyitee nyəyəlɔyɔ.
²⁵ Pə taya ma wɛnaw səsəɔm
yaa mpi ma hikaa təyɔ ma tu naani.

²⁶ Ye ma nawa ilim na pə nyaaləm teu,
na má nyəni isətu, na íle i tɛɛkəna i caŋəm.
²⁷ Pé puɔusi-m ma lotu taa
na má nyəni-we, isu ləɔ, yaa má sɛɛ-we.
²⁸ Ye ma lapa mpu, pə ké isayatu səsəntu ké,
pə muna hɔvlaa í tu-m saləka.
Mpi tə, ma lu ləɔ waaləyi.

²⁹ Ma laŋle ta heena ma kolontu wahala.
Pəyele ma ta ŋmaaləna i kɔnyəntəyɔle nte tə maɣana-i tə.
³⁰ Ma ta tisi si ma nsəmlɛ í sələmi
ma kolontu ini i səm na tɛ pənti.
³¹ Ma təyaya nyéma yəyətəyi si
nəyəlɔ fei wei i ta təyɔ ma tɛye nantu na í nyəyəsɪ tə.
³² Mɔsɔlu u həntəyi awalɪ ké ma tɛ.
Ma tuləyi ma nənəyɔ ke mpatəntu ké.

³³ Ma ta ŋmesɪ ma kawalaya, isu lɛlaa lakuyɔ tə.
Yaa má kisi ma tasəkəle tisuɔyɔ.
³⁴ Ma ta nyana samaa, yaa yəlaa kɔtuyɔ
na má su na má yele nənəyɔ ke təŋnav.

³⁵ Hai, awe hikiyi-m wei i ká nuna-m tə?
Ma kantəkaya kuyəyətutu ntə.
Toma təna tu í cə-m na í hɔli-m nti

ma kolontu ημαawa ma tɔɔ tɔ.

³⁶ Maa te ma nyuyu ke ma kolontu kɔηmanηmaatv ntɔɔɔ,
isu ntenuyu, na mǎ layali-tɔɔɔ ma asɔηkpekɔη tɔɔ.

³⁷ Maa heeli Isɔ kɛ ma kulapɔle tɔna tɔm
na mǎ polo ɪ kɔη tɔkaa, isu awulumpu.

³⁸ Ye ma taale wiiki sɪ pɔ lɛɛtɪ-m
na tɔ taa awasa pɔlɔɔɔ ɪsɔlvɔm.

³⁹ Ye ma tɔɔɔ a kululvɔm ke faalaa,
na mǎ muyuli a nyɛma kɔpɔma.

⁴⁰ ɪle ma kɔtutum ɪ yele nyɔv,
na sɔwa na nyutu ɪsɔɔtɔv lɛɛtɪ.

Soopu kuyɔɔtɔtɔ tɔnaya ntɔ.

ILIHU KUYɔɔTɔTɔ

(Titite 32-37)

32

¹ Mǎpɔɔɔ ɪlifasi na Pilita na Sofaa, pa yela Soopu ke cɔv ke timpi ɪ nyɔnɔɔɔ ɪ tɔɔɔ yulu
kɔpɔη tɔ. ² Ntɛna pǎána ηaη ɪlihu, wei ɪ kɛ Pusi kpekɔle tu Lam lulvɔv tu Palakeli pɔyalv
tɔ. Mpi tɔ, Soopu tɔη sɪ Isɔ nyɔnɔɔɔ ɪnɔɔɔ sɪyɪsilu. ³ Pɔ kaasi ɪ taa ηaηna ɪ taapalaa tooso
kɛ. Mpi pɔ tɔɔ pa ta pɔsi na pǎ cɔ Soopu ke natɔli tɔ. Paa na mpv, pa kɔ ɪ tɔm. ⁴ ɪlihu ka
kena ɪ taapalaa taa sɔkpelu. Pɔ tɔɔ kɛ ɪ suma na pɔ tɔkɔna-ɪ yɔɔtɔɔa. ⁵ ɪ kɔma na ɪ nǎ
sɪ apalaa tooso ɪnɪ ɪ laηa kɔcɔcɔtɔv, ɪlena pǎána ηaηɪ-ɪ sɔsɔm.

ɪlihu hɔlɔɔɔ ɪ kɔcɔcɔtɔv kɔtoluyv

⁶ Mǎpɔɔɔ ɪlihu tɔma sɪ:

Mɛɔe sɔsaa

na maɔa pɔyɔɔa tɔɔɔ ma selɔɔa sɪ,
mǎ taa hɔli-mɛɔe ma nyɔmtɔv sɔsɔntɔv.

⁷ Kɔkpatɔlaa na mpa pa pusɪ tɔɔwa tɔ,
mɛɔe pɔ weɛ sɪ pǎ sɛɔesɪ lɔmayasɛɛ tɔm.

⁸ Tɔm tampana tɔɔ, feesuyv ηku kv kɛ
Toma tɔna tu nyɔηkv tɔ, ηkv kv wɛna yulv taa
na kɔ haaki-ɪ nyɔm.

⁹ Pɔ tɔɔa pusɪ pɔɔale tɔɔvna yulv ke lɔmayasɛɛ.
Pɔyele pɔ tɔɔa kɔkpatɔlaa tike nyɔmna kɔsɪyɪsim.

¹⁰ Pɔ tɔɔ kɛ ma tɔη sɪ, ɪ ke ηkpaηη
na mǎ tɔtɔ, mǎ kilisi-mɛɔe ma nyɔm tɔm.

¹¹ Mǎ kema ηkpaηuyv ke mɔ lɔmayasɛɛ taa,
ɪle maa taηaa kɛ sɪ,
mɔ kuyɔɔtɔtɔ ɪ tɛ.

Halɔna ɪ tɛ mɔ tɔm mayasɔv ke teu ke hatoo mɔ lotu taa.

¹² Ma nu mɔ tɔm ke teu kɛ.
Ama nɔɔɔlv ta kɔli Soopu na tɔm.

Pɔyele nɔɔɔlv ta pɔsi na ɪ cɔ Soopu kuyɔɔtɔtɔv.

¹³ ɪ taa tɔ sɪ:

Tɔ hika lɔmayasɛɛ.

Isɔ tike ka kɔlɔna-ɪ, pɔ tɔɔa yulv.

¹⁴ Pɔ tɔɔa maɔa Soopu yɔɔtɔa,
ɪle ma kaa cɔ-ɪ mɔ kuyɔɔtɔtɔv.

¹⁵ Səxəntu kra-me, í laŋa kuyəxətutu,
u tasəxi cəv.

¹⁶ Maa taŋaa ké isu í ká yəxəti.
Ama í suma yem na í kpisi cəv.

¹⁷ ʌle maa cə na má huli-meɣe
nti ma huuki tə.

¹⁸ Təm su ma lotu ké,
na feesuyu caaləxi-m si má yəxəti.

¹⁹ Təm kraaki ma taa, isu pa suukuyu sulum ke
pə huluh kufah taa, na pé caa pə yasi-i tə.

²⁰ Maa kuli ma nəxə ké, na má yəxəti,
na má cə, ʌlena pécə pé heena-m.

²¹ Ma kaa seena nəxəlv tə,
yaa má cesi mə taa nəxəlv.

²² Pə taɣa pulv, ma ta nyi cesuyv.
Ye ma tu lapa mpv,
ma ŋmalv ká kəli-m ləŋ ké.

33

lihu kuyəxətutu tətə

¹ M̀p̀ỳỳ lihu tasaa si:
Pənente Soopu ke ŋkraŋŋ, na í nu ma kuyəxətutu.

² Nəənəə ma kuliɣi ma nəxə,
na ma nsəmle yəxəti.

³ Hatoo ma lotu taa siɣisuyv təm ke maa yəxəti.
Tampana siɣisiɣi tike ke ma nəxə ká yəxəti.

⁴ ʌsə Toma təna tv feesuyv ŋmana-m,
na kú haaki-m weesuyv.

⁵ Ye n pəsəxi n cə-m,
taɣani nyá ti na má na-ŋ t́ suli.

⁶ ʌsə nyənəxi ma na-ŋ ké kulum ké,
cuyv tətəxə pa ŋmana má.

⁷ Mpv tə, taa nu ma səxəntv na pé liɣiti-ŋ
na ma səsəəntv kəli-ŋ.

⁸ Soopu yəxətə ma ŋkraŋŋ taa,
na má nu i nəxə si:

⁹ Ma we tənəŋŋ ké, ma ta la kawalaya,
yaa isayətv natəli ke paa pəcə.

¹⁰ Paa na mpv, ʌsə hikiɣi timpri i ká kaləna-m
na í nyəni-m i kolontu tə.

¹¹ ʌ kaɣətəxi-m na í feŋiɣi
ma tənte təna taa.

¹² Soopu, í feina tampana.

Mpi tə, ʌsə kəla yulv təcayacaya ké.

¹³ Pepe tə ké n caa n yoona ʌsə?

Mpi tə, yulv u pəsəxi na í cə i kuyəxətutu təna.

¹⁴ Wulee ʌsə yəxətəxəna yaasi lelv ké.
ʌlena wulee í yəxətəna lelv.

Paa na mpv yəlaa u laki laakali.

¹⁵ Waatu wei yəlaa həntəyi ahoo,
na pá too isu pa səpa təyɔ
lso yəyətəyənə-weyɛ pa tooseenaa taa.

¹⁶ l luki pa tɔɔ na səyɔntv kra-we,
na í yəyətəyənə-weyɛ pa ŋkraŋ taa.

¹⁷ l ləna í kee yulv ke i kulapv taa,
na í su tənaya ke yulv kalampaani.

¹⁸ Ḿrúyú i waasəyi yəlaa ke səm taa,
na í yaki-weyɛ nyəmá nəyɔ taa.

¹⁹ lso kraaləyi yulv na wusasi nsi
si husa-i na í luki i tənuyv taa ké kutamsa təyɔ.

²⁰ l ləna mvtv lu-i luyv,
na pə kreŋna təyənaya ŋka i səla teu tɔ.

²¹ l ləna í té taasi ke katatəlaya,
na í yele nyuyv tike.

²² Waatu inu i we pəlaav nəyɔ tɔɔ ké təcomlaa,
na i weesuyv ke səm niŋ taa.

²³ Ama ye isətaa tillaa iyaya taa kulvm
wei i səŋna yəlaa, na í hvləyi yulv ke
i kulapəle tɔ, i we i kiŋ,

²⁴ isətaa tillu inu í wii yulv inu i pətətəle,
na í sələmi lso si:
Yari-i. Taa yele na í tii pəlaav taa.
Ma hika mpi maa layasəna i weesuyv tɔ.

²⁵ l ləna yulv inu i tənuyv məli kv wule taa,
na í pəsi isu i ifepile waatu.

²⁶ l ləna í sələmi lso, na lso nu na í ná i teu
na larhvlvmle, l ləna lso náá ha-i i tampana.

²⁷ l ləna í yooki yontu ke yəlaa kiŋ si:
Maa pəntaa ké na má wakəli tampana.
l lə pa ta lana-m isu pə mvnaa tɔ.

²⁸ lso yapa ma ləsayə si ká taa svv
pəlaav taa. Maa tasa nyaaləm ke nav tətɔ.

²⁹ Pə tənaya ḿrúyú lso laki yulv
ke təm naale, hali pə polo təm tooso.

³⁰ l ləna í ləsi-i pəlaav taa, na í yele na weesuyv nyéma nyaaləm na i tɔɔ.

³¹ Soopu, pə wee si í nuna-m ké.
Ke ŋkraŋ na má yəyətɔ.

³² Ye n wena nəyɔ ŋka n ká cəna tɔ,
n yəyətɔ, maa ha-ŋ tampana.

³³ Ye n feina natəli l lə n su,
na í nu na má hvl-ŋ ləmayasəe təm.

¹ Μρύγύ Ulihu tasa yəχətuyu si:

² Ləmayasəe nyéma me,
í nu ma kuyəχətutu,
nyəntaa me í ke ηkpaηη.

³ Pə taγa pulb, ηkpaηuyu nukəna təmnaa,
isu nsəmlə nukuyu təχənaγa leleη tə.

⁴ Tə ləsi tá təχi mpi pə siγisaa tə.
Tə cəkəna tá taa ké mpi pə we teu tə.

⁵ Soopu si:

Ma siγisaa ké. Ama lə pəηi-m tampana.

⁶ Paa na ma tampana təηuyu tə,
pa nyənəγi-m pəpətu ké.
Ani ma ta pənti.
Pəyele ma hiη fei waav.

⁷ Yulb nəχəlb i fei isu Soopu
na í nyəəki kutuyu ke lum təle.

⁸ Na í təη mpa paa təηəγi siγisuyu tə
pa kpekəle taa, na í na asayaa pá kaaki mpaav.

⁹ Haləna í təη si paa yulb caa si
í wee lə ké teu,
weye i waaki pə taa.

¹⁰ Ləmayasəe nyéma me í nu ma təm
lə u laki kawalaya.
Pəyele Toma təna tu u laki mpi pə ta siγisi tə.

¹¹ Mpi yulb lapa təχə i ləetəγi-i.
l feləγi paa wei ké isəna pə muna təχə.

¹² Aai yoo, tampana təə, lə u laki isayatu.
Toma təna tu inu u wakələγi siγisuyu.

¹³ Ye pu we mpv,
awe cələna-i tetu si í paasəna-ti?
Yaa awe tu-i si í paasəna antulinya təna?

¹⁴ Ye lə ka huəkaya i ti təm tike,
i ka mv i feesij ke yəlaa kiη.

¹⁵ Təfə weesuyu nyəm təna ka səpa
təm kulum təə ké, na yulb pəsi tetu.

¹⁶ Soopu ye n wəna layatu,
ke ηkpaηη na í nu ma təm.

¹⁷ Wei i ké siγisuyu kolontu tə,
i ká pəsi na í təkí tetu na?
Ule isənəγa nyá mayasəγi si
ń kv Siγisilu Toη tu təm?

¹⁸ l tike i wəna mpaav si,
í yaa awulaa səsaa si asayaa na awulumpiya si wakəllaa.

¹⁹ lə u fayasəγi awulumpiya.
Pəyele u paasəγəna liyitee nyéma,
na pá kəli konyəntunaa.
Mpi tə, pa təna pə ké i niη kulapəm ké.

20 Sɔsaa səki ké na pə saaləxi,
 ahoo taa ké pa səki kprakpa.
 Pəyele pa kpesəxi ηmakəllu ké təheɛ.

21 Iso nyənəxi yulu mpaah tənaya,
 na í naaki i təntɛ.

22 Səkrɛtuyɔ yaa atətəle natəli tə fɛi
 nte tə taa asayaa pəsəxi na pá ηmeli tə.

23 Iso paa feina si í paasəna yulu
 na pə leeli na pəcɔ́ í yaa-i huule.

24 Paa i ta feɪ toɪtɔnaa, i wakələxi-wɛyɛ,
 na í læti pa lona taa ké kvfama.

25 Mpi tə, i nyəmá pa kulapəle ké.
 Ahoo ke i kusəxi-wɛ na í tələki-wɛ.

26 Na í makɪ-wɛ isu asayaa,
 na yəlaa naaki.

27 Pə taya pulɔ, pa kisa-i ké,
 pa ta pəsi na pá cəkəna i mpaah.

28 Pa lapa na kunyɔntɔnaa
 na wahala nyéma wii na Iso náá nu.

29 Ye Iso hawa nəɣɔluyɔ heesuyɔ
 awe ká ku pɔntu təm?

Ye i taka i isentəɔ, awe na-i?
 Inɪ i feɪɪɪina piitimnaa na yəlaa pa təɔ.

30 I laki mpyúyú si isayav í taa təɣɔ kawulaya
 na í pəsi isu katəka ke yəlaa.

31 Ye pɔntu heela Iso si:

Pu tɔsa-m ké,
 ma kaa tasa isayatu ke lapu.

32 Ma pəntaa ké, ile Iso sɛyɛsi-m.

Ma lapa mpi pə ta siyisi təɣɔ, ile ma kaa lelɪ.

33 Iso Soopu, n kisuyɔ
 nti Iso suwa tə.

Mpu tə, n mayasəxi si pə wɛɛ si
 Iso í tu pɔntu ke saləka?

Timpi pə wɛɛ si nyá mayasəɣəna na
 ní suku pə taya nəɣɔlɔ tə,
 hulɪ-tuyɔ nyá nyəm.

34 Ama yəlaa mpa pa wɛna huwɛɛ tə,
 na ləmayasɛɛ nyéma təna, mpa pa nukɪ
 ma təm tə paa heeli-m si:

35 Soopu yəɣətəxi ké, i ta nyɪ pulɔ,
 yaa i feina ləmayasɛɛ.

36 Soopu mayasuyɔ í taa su tənaya.

Mpi tə, i təm kucɔcɔtu wɛ ké isu
 yəlaa mpa pa ta siyisi tə.

37 Pə taya pulɔ,
 i kuləxi Iso təɔ, na pə sɔsəxi i isayatu təɔ.
 Halɪ i ká tɛɛsəna sika tuyɔ ké tá taa.

35

lihu kuyəətutu tətə

¹ M̄p̄ȳ l̄ihu tasaa si:

² Soopu, n pəsəyi na n̄ ha nyá təyi tampana
na n̄ yəət̄i nyá siyisuyu təm ke l̄sə kin̄ na sika f̄ei?

³ M̄pi t̄ə, n tasaa si:

Ye ma p̄əntaa yaa ma ta p̄ənti p̄ep̄eye ma waaki?

⁴ Maa k̄p̄ənti nyá na nyá taapalaa na má c̄ə-m̄e.

⁵ Nyəni isətənyu, na n̄ paasəna isənm̄untu,
tə k̄əla-ŋ̄ k̄ȳk̄ul̄m̄əŋ̄.

⁶ Ye n lapa isayatu, weye p̄ə wakələyi l̄sə?

Yaa n̄ k̄ula i t̄ə k̄é t̄əm p̄ayale,
pu tokiyina ílé.

⁷ Ye n t̄əŋ̄yi tampana,
il̄e p̄ep̄eyele n̄ hawa l̄sə?

Yaa weye l̄sə m̄uyi nyá niŋ̄ taa?

⁸ Yulu isu nyaga isayatu wakələyi,
na siyisuyu waasi nyá t̄əŋ̄ənt̄əle.

⁹ Ye isu ŋ̄makəllaa k̄əla t̄əəu, yəlaa maki kapusi k̄é.

Ye mus̄ŋ̄t̄una k̄əla p̄ayale,
il̄e yəlaa yaa si p̄á waasi-w̄e.

¹⁰ Ama pa taa nəŋ̄əlu u p̄əsəyi l̄sə wei i lapa-i,
na í t̄ȳi yəlaa taa k̄é l̄əŋ̄h̄ul̄m̄le yontu
na p̄á yooki ahoo t̄ə si: N̄ w̄e le?

¹¹ In̄i i s̄eȳs̄əŋ̄əna-tu, na p̄é k̄əli taale wontu.
P̄əyele i tas̄əyi-t̄ȳu l̄əmaŋ̄as̄e na p̄é k̄əli sumasi.

¹² Pa yaawa l̄sə, na í kisi c̄əu
k̄e asayaa kalampaani t̄ə.

¹³ P̄əp̄ətu f̄ei leleŋ̄,
pa koo yem k̄é l̄sə u nuk̄i.
Toma t̄əna tu u paasəŋ̄əna.

¹⁴ Paa Soopu n̄ t̄əŋ̄ si nn̄ nuk̄i l̄sə t̄əŋ̄ t̄ə
l̄sə nyáma nyá t̄əm t̄ənaŋ̄a, nyaa k̄eŋ̄na-i.

¹⁵ I t̄ȳi saləka na p̄áaná.
P̄əyele u paasəŋ̄əna yəlaa isayatu.
Il̄e p̄ə t̄əŋ̄a si u naaki.

¹⁶ Soopu nyá nəŋ̄ə taa t̄əm w̄e yem k̄é,
na n̄ l̄l̄əs̄əyi t̄əm n̄ti t̄ə taa f̄ei layatu t̄ə.

36

lihu nyəntu tətə

¹ M̄p̄ȳ l̄ihu tasaa tətə si:

² Soopu, s̄əŋ̄ p̄əc̄ə na má s̄eȳsi-ŋ̄.
M̄pi t̄ə, ma ta yəət̄i l̄sə nyəntu t̄əna.

³ Hatoo pooluŋ̄ k̄e maa hiki ma nyəm
m̄pi maa hana ma ŋ̄malu k̄e tampana t̄ə.

⁴ Tampana ma kyɔɔɔtɔtɔ taa fei pɔpɔtɔ.
Ma wɛi ma yɔɔtɔɔɔna-ŋ isɛntɔ tɔ,
ma wɛna naani kɛ ma nyɛmtɔ tɔ kɛ.

⁵ Isɔ kɛ pɛsɛlɔ kɛ, ilɛ u lɔɔki tampana tɔŋlɔ.
I layatɔ toma tɔ kɛ i wɛna pɛsɔyɔ ŋku.

⁶ I yeki isayau na i weesuyɔ.
Ama i siyisiyi kɔnyɔntɔnaa tɔm.

⁷ I yeki siyisilaa kɛ nyɛnɔyɔ.

Hali i cayasɛyi-wɛyɛ awulaa kumlee tɔ kɛ,
na i kɔsɛyi pa nyɔɔŋ ke tam tɔ.

⁸ Isɔ tɔyi asayaa ke alukpala kɛ na wahala tɔki-wɛ.

⁹ I hulɔyi-wɛyɛ pa tɔma, na pa kawalaya.

Ke waatɔ wei pa laki kalampaani tɔ.

¹⁰ Isɔ yeki na pɔ nuki kɔkpaalɔtɔ
ke pa ŋkraŋ taa, na i tɔyi-wɛ si
pɔ cɔlɔ mpi pɔ tɔ siyisi tɔ.

¹¹ Ye pa kema ŋkraŋ na pɔ pɛti pa tɔyi
Isɔ, ilɛ pɔ cayana-wɛ na pɔ nu leleŋ ke
pa weesuyɔ kuyɛɛŋ na pɔ pusi taa.

¹² Ye pa kisa niw,
ilɛ ŋmantaaya sɔ-wɛ na pɔ sɔ pa nyɛm laŋyɔ tɔ.

¹³ Yɔlaa asayaa ha pa tɔyi pɔɔnɔ taa kɛ.

Paa wiikina Isɔ si i waasi-wɛyɛ
saa wei i tɔyi-wɛyɛ alukpala tɔ.

¹⁴ Pa sɔkɔna pa ifɛpile

na pɔ sɔsɔyɔ-wɛyɛ wasaŋkalɔnaa*fa* tɔ. ^a apalaa na alaa mpa pa laaki tɔŋ na pa laki
pɔ wasaŋkalɔtɔ tɔɔ.

¹⁵ Ama Isɔ yaki wahala tɔ, na i wahala kɛ,
ilɛna i kraali-i na i wɔsasi.

¹⁶ Waatɔ nɔyɔlɔ Isɔ ka lɔsa-ŋ wahala taa kɛ,
na i su-ŋ timpi pu cayana-ŋ na i wɛɛ nyɔ tɔ
na i tɔki tɔyɔnasi kɔpampansi tɔ.

¹⁷ Ama ye n huuki nyɔ huɔle isɔ asayaa nyɛntɛ,
ilɛ huɔle na pɔ ŋkraŋyɔ hɔm kɔ kra-ŋ kɛ.

¹⁸ Taa yeɛ na pɔɔnɔ sɔsi-ŋ Isɔ wɔŋa taa,
na i puyusi nyɔ tɔ si n kɔ ya Isɔ na kuhav sɔsɔɔ.

¹⁹ Nyɔ kakiisaya, yaa paa nyɔ tɔŋ sɔsɔɔŋ
ta tala si pɔ lɔsi-ŋ laŋwakɔlle taa.

²⁰ Taa ŋmakɔli muɔlaa na i leeti
pa lona taa kɛ nyɔ lulɔyɔ nyɔma.

²¹ La laakali, taa keesɔna isayatu tɔ.

Pɔ mayamaya pɔ tɔ kɛ n wɛ wahala taa.

Isɔ sɔsɔɔntɔ

²² Isɔ hulɔyi i sɔsɔɔntɔ na i tɔŋ taa kɛ.

Nɔyɔlɔ ta nyi sɛyɛsɔyɔ isɔ inɔ.

²³ Awe hulɔna-i mpaav ŋku i ka tɔŋ tɔ,
na awe kɔ mana i laŋle taa,

^a 36:14 wasaŋkalɔnaa: Wasaŋkalɔtɔ nti tɔ tɛlɔsa cɔnɛ tɔ. Hɛpɔla taa ilɛ pɔ kɛ

na í heeli-ι si: N lapa mpi pə tá siyisi tə?

²⁴ Təəsi na í sa ι təma nna yəlaa saη
pa yontunaa taa, na pá pyəlyəyi-ye tə.

²⁵ Yəlaa təna loosiyi-yeγe pooluη ké
na pá nyənəyi-yeγe teu.

²⁶ Iso təəwa katatəlaya ké
na pá tee ta nyəmtu təə.

l pusi fei kaləyυ.

²⁷ Inu ι cosiyina lum na í yele

na heelim nyəə-wi,

na í pəsi-wəyi teu.

²⁸ Ulena isəηmuntu náa yele na teu nu yəlaa təə.

²⁹ Awe nyəηna isəηmuntu tənte,

na teu hola ke isətənyu taa?

³⁰ Inu ι keeləyəna ι nyaaləm təə

na pá ná na pá cəəna-ι.

Ulena í tayani takuyυ ke tenkuna luməη təə.

³¹ Yaasinaa mpeye ι huəkəna yəlaa

na í celəyi-weye təyənaya ke tuutuuma.

³² l kpaəkəyi teu cala ke ι niη taa ké,

na í ləyə-ι timpi ι caaki tə.

³³ Teu hola ke ι hvləyəna si kv kəη,

na kaləkəη mayamaya nukι kv taη.

37

¹ Ma laηle cəpəna teu ηkyuη katatəlaya ké,
haləna ma laηle lu tə lonte taa.

² Í ke ηkraηη na í nu iso nəyə taη.

Í welisi teu na í nu ι nəyə yuη.

³ Isətənyu təna taa ké ι nəyə nukι.

Ulena í yele na teu ηmeləsi,

na pá tala tetu tənasi.

⁴ Pəle pə waali, ulena teu holi na iso nəyə nu.

Ue ι ta tasa teu ηmeləsuyυ səηsyu ke waatu inu.

⁵ Isəna iso yəyətəyəna ι nəyə tə,

pə teu we səyəntu.

Təma səsəəna wena tə ta nyi təyə ι laki.

⁶ Inu ι təηna si teu təmpəe kpaakpaacau*fa*

í nu tetu təə. Ulena í tə teu si

kule kú nu na pá kreηna teu səsəə. ^a təmpəe kpaakpaacau. Pə we teitei ké isu

kpaakpaacau na pá hvluma mpυ. Ue təmpiisi hotiyina na pá kaaki ateye huwa.

⁷ Inu ι səηsəyəna yəlaa təna təma.

Ulena pá cəkəna si inu ι ηmana-we.

⁸ Taale wontu mayamaya ná svuki tə təcəəsəle ké,

na tə svuki tə tana taa na tə ηmeləyi.

⁹ Kacuculaya ná lukəna ilim ntəyəη ké,

^a 37:6 teu təmpəe kpaakpaacau: Mpi pa yaana nasaala taa si (nəesi) təyə tə teləsaa si teu

na watu náá luna pə mpətəŋ.

¹⁰ Ye Iso í feesa lum təə, pə kii ké isu təmpəle.

¹¹ I haŋasəŋi nikaya ke ŋmuntv taa ké.

Ulena tev ŋmeləsəŋi ŋmuntv nti tə taa.

¹² Ini i yekina na isəŋmuntv cəəki na té laki pə təna mpi i tu-ti təŋə tetv təə.

¹³ Tev ŋkuyv Iso həŋna i tetv ŋkraŋuyv. Kulumuyv ŋkuyv i lakəna-təŋi kupantu.

¹⁴ Soopu, ke ŋkraŋuyv ke təm təne tə taa na í welisi na í cekəna Iso təma səsəna.

¹⁵ N nyəmə ísəna Iso laki i təma an, na isəna i tisiŋi calanaa na isəŋmuntv taa tə?

¹⁶ N cekəna isəna isəŋmuntv səŋa teitei tə? Pə ké Iso wei i ké nyəntv maŋamaya tə i təmlə ké.

¹⁷ Isənaŋa pə lapa na ye ilim mpətəŋ heelim kuvhaŋəm maki tetv təə, n nuki haŋaya ke nyá wontu taa?

¹⁸ N pəsəŋi na í la isəŋmuntv ke isətaa na té wəe toŋ isu nyəŋəlvuyv tiŋ?

¹⁹ Soopu huli-tuyv nti

tu heeli Iso tə.

Ule tu tasəŋi

natələŋi yəŋətuyv ke tá kaanyəmtv təə.

²⁰ Maa pəsəŋi na ma kéésəná Iso təə

ké saa wei ma yəŋətəŋəna-i tə.

Pə fei si má heeli-i na pécó í cekəna.

²¹ Ye pə keesaa na ŋmuntv taki nyaaləm təə, pu tasəŋi nav.

Pə waali, ulena heelim má, na pá keeli pə təə.

²² Ilim ntəŋəŋ təə ké nyaaləm lukəna

na pá we isu wula. Iso teu mpi

pə cəəna-i tə, pə we səŋəntv.

²³ Tu pəsəŋi na té krətəna Toma təna tv səsə,

na tampana təŋlv in, i ké siŋisuyv tú ké.

I muŋuliŋi nəŋəlv.

²⁴ Pə təə ké pə wəe si, yəlaa í nyana-i.

Ama i paa feina mpa pa yaa pa təŋi ləmayasəe nyəma tə.

TACAA ISO KUYŋŋŋTUTU

(Titite 38:1-42:6)

38

¹ Ḿpúŋú Tacaa cəwa Soopu ke kacuculaya taa si:

² Aweyele pəntv wei in i kəŋna səkrətuyv

ke nti ma suwa na má laki tə tə taa, na təmnəa mpa pa feina huwəe tə?

³ Təv, təki nyá ti isu apəlv.

Maa pəəsi-ŋ təm na í cə-m.

Iso ké antulinya taa nyəm mpi pu yəŋətəŋi tə pə tv

⁴ Leye n ka we waatu wei ma sukaya
antulinya kite tɔ.

Ye n nyɛmá tampana n cɔ-m.

⁵ Awe puwa antulinya inɪ ɪ tɛnasɪ?

N nyɛmá pɔntɔ na?

Yaa awe mayasɛna-ɪ na ɲmɛnaya?

⁶ Awe caalɛna kite tɛɛ pɛɛ ke suw?

Yaa pepe tɔw kɛ kite ɲtɛ tɔ sɛɲaa?

⁷ Waatu inɛɣi tanaɲ isɔtulɔɲasɪ yookaya yontu,
na isɔtaa yɛlaa nɔ́a wilitiyina laɲhɔlɔmɛ.

⁸ Awe tɛka tɛɲku lɔm na kampɔnaa
ke saa wei pɛ lu tɛtu tɛɛ na pɛ ɲmaa tɔ?

⁹ Waatu wei ma suu-wɛɣi isɔɲmuntɔ ke toko,
na mɔ́ takɪ-wɛɣi ihunte tɔ.

¹⁰ Na mɔ́ pu-wɛɣi tɛnaya,
na mɔ́ tu kutɛkɔɣu na kukalɛsɔɣu.

¹¹ Na mɔ́ hɔli-wɪ sɪ pɛ sɛɲ tɛna, pɛ taa tuusi,
tɛnaya pɛ hola kalampaanɪ kɔ́ suna.

¹² Too n wev tɔ, n tɛma tanaɲ ke ɲmakɛɔɣu,
yaa ɲ hɔli tɛfɛmɛ ke tɔ lonte na?

¹³ Yaa tɛfɛmɛ ɲtɛ tɔ kpa tɛtu ntɔmpee
na tɛ ciyiti asaya ke teu na?

¹⁴ ɪlena tɛtu layasɪ wɛɛtu isu
pa yusɔɣu cɔɣu tɔw tɔ,
na pɛ tɛna pɛ wɛɛ kacɔka isu pɔsɔɣu tɔw?

¹⁵ Tɛfɛmɛ nyaalɛm kɔɲ,
ɪlena asaya kɔlɔpɔtu fiyini na pɛ pɛli pa niɲ.

¹⁶ Too tɔ, n tɛma tɛɲku taa kɛ tiuu
halɛna ɲ tala ɪ sɛɛlaa taa?

Yaa n cɔɔwa ɪ lumɔɲ sɔsɔɲ taa?

¹⁷ Pa tɛma-ɲ sɛm nɔnɔɔsɪ ke hɔlɔɣu na?

Yaa n nawa atɛtɛɛ nɔnɔɔsɪ?

¹⁸ Yaa n tɛma mayasɔɣu ke tɛtu waɲ tɔm na?

Ye n nyɛmá pɛ tɛnaya mpɔ n kɛɛsɪ-m.

¹⁹ N nyɛmá nyaalɛm tɛcaɣalɛ mpaav na?
Na leye sɛkɛtɔɣu nɔ́a wɛɛ?

²⁰ N pɛsɛɣi na ɲ pɔna-wɛɣi pɛ lonte taa.

Yaa ɲ tana-wɛɣi timpi pɛ wɛɛ tɔ?

²¹ N nyɛmá. Mpi tɔ,
waatu inɪ ɪ taa pa tɛma-ɲ lɔlɔɣu.
Pɛ́cɔ́ nyá pusɪ tɔɔwa.

²² N tɛma pote na n nɔ́a tɛv tɔmpɛɛ
na a kraakpaacav tɛcaɣalɛ na?

²³ Laɲwakɛlle waatu, na yooɔ kɔyɛɛɲ tɔw
kɛ ma su-yɛɣɛ mpɔ.

²⁴ N nyɛmá mpaav ɲku nyaalɛm tɛɲɛɣi tɔ?
N nyɛmá timpi tɔw ilim tɛlulɛ
heelim makɛna tɛtu tɔw tɔ?

25 N nyámá wei i heewa tev ke kv mpaav tó?

Na wei i hee tev ηmeləsvyυ
na kv calanaa ke pa nyəŋku tó?

26 N nyámá wei i yeki na tev nuki
wulaya tetv nti tə taa nəγəlv fei tó?

Yaa wei i kəŋna tev ke wulaya tetv nti tə taa yəlaa fei tó?

27 Na wei i yeki na lum haya wulaya tetv,
na nyutu na konyənyəm mpi pə we
tələkulekv tó pé nyə tə tó tó?

28 Tev wena caa ke?
Yaa awe lυləγəna aŋkpələe?

29 Lum təmpree*fa* yaa cəlv nyəna wena too ke? ^a na pé niγitaa tó tetvnaa mpa pa taa
we watv ke teu tó aŋkpələe maγamaγa kiiki mpyúyú.

30 Mpi pə pəsəγəna pəγə lum isu pələ,
na pé kii tenku tó nyəm təkpaŋasaŋ.

31 N pəsəγi na í həkə isətvlŋasi*fa*
nsi pa yaa si kantuyv na kv piya tó. Yaa í hetv nsi
pa yaa si haya na kpaca na yvlv tó. ^a

32 Nyá ləsəγəna tvlvmalvyυ ke kv waatv?
Yaa n tiikiyi isətvlŋasi nsi

pa yaa si isətv í si na má təγə təyaya tó?

33 N nyámá kiij wei isətənyv təŋəyi tó?
Na isəna tetv wee na pé təŋ tə taa tó?

34 Yaa n yəγətəγəna isəŋmuntv
na tev nu katatəlaya na?

35 Nyá yaakəna tev ηmeləsvyυ
na pé cəki-ŋ si mpəγələ,
na í tiliyi-wi?

36 Awe tona ləmaγasee ke hatoo yvlv lotu taa?

Na awe tona layatv ke ləmaγasee taa*fa*? ^a nuw we katə ké, ləlaa ná hvvki si təla naale
ke pa yəγətəγi mpv. Isu kampaav na Icipiti tetv taa sumaya ŋka pa yaa si ipii tó.

37 Awe kaləγi isəŋmuntv na i ləmaγasee?

Yaa í hutv isətənyv taa lum huluv

38 ke waatv wei tetv kiiwa isu nyəγəlvvyυ
na tampaγa nyəkələna təma tó?

Isə kele təyaya wontv na taale nyəntv pə tv

39 Nyá kraakəna təγəlaya alv nyəŋka ke ka təγənaγa,
yaa í calv təγəlav piya, na sí haya?

40 Waatv wei si sopa si lona taa,
yaa si papa nyutu tee tó?

41 Awe caləγəna katəkətəŋ ke waatv wei i piiŋ
lanəyi təγənaγa na í wiikina-m na í yeləməyi tó?

39

1-2 N nyámá taale pəŋ na naməŋ

husi isətvnaa na?

Nyá feŋiyina i tó

^a 38:29 lum təmpree: Lum təmpree yaa cəlv nyəna. Isu lum kiikuyv isu pələ ^a 38:31
isətvlŋasi: Isətvlŋasi wena paa ŋka na ka hətə ké. ^a 38:36 ləmaγasee taa: Mpi tə teləsaa
si lotu taa na ləmaγasee taa tó, təməŋ unv i

ké saa wei luluyw wwsasi tapa-i tɔ?
Yaa n tu nyəmə́ ɪ luluyw waatu?

³ ɪ sopiyi ké na í luləyi ɪ piya.

ɪlena í heesəyi wwsasi.

⁴ Na ɪ piya wəna alaafəya na sí pukɪ nyutu taa.

Kuyaku nakvli, ɪlena sí tee.

Su tasəyi məluyw.

⁵ Awe hetəna taale kraŋaya

na í yele-ké si ká tee?

⁶ Má larəna ka təcayale ke wɔlaya tetu

nti tə we tənyanŋ tɔ tə tɔɔ.

⁷ Si woniyi ɪcatɛ taa kəkɔte ké.

Pəyele su nukɪ cecɛ hola.

⁸ Pulaya tɔɔ ké si caaki si sí hiki si təŋonaya,

na sí pɛəkəyi nyutu kuləkəkəktu.

⁹ Taale nau ká kɔɔ si n lana-i təmle
yaa í həntɪ nyá tɔla tətəyɔle kiŋ ke ahoo na?

¹⁰ N ká tu ɪ luyw tee ké ŋmənaɣa,

yaa í hə akuyw na waali tɔɔ, na í hee kpeesi na?

¹¹ N ká larɪ-i naani ké ɪ tomiŋ səsəŋ tɔɔ,

na n yelina-i nyá təma si í paasəna?

¹² Yaa nyá kumtu ke n ká yelina-i si í kpeena təyaya,

yaa ɪ kuu pee ke kataya taa?

¹³ Taataanaa hetəŋəna pa keŋ na larŋhɔlumle ké,

na í nəŋəsəna ɪsu kulaaɔuyw nyəŋ.

¹⁴ Waatu wei taataa tɔyi ɪ yala na í takɪ-yeyɛ

ilim kəkɔ kanyəŋa si á tiisi tɔ,

¹⁵ ɪ sɔki ké si taale wontuyw nakvli

ku feli-yeyɛ nəhəle na á yɔki.

¹⁶ ɪ təkəyi ɪ piiŋ ké na toŋ, ɪsu pə taya unɪ ɪ tənna.

ɪ fei səŋontu si ɪ wahala ká la yem.

¹⁷ Mpi tɔ, ma ta tu-i ləmayaseɛ

yaa layatu ke saa wei ma ŋma-i tɔ.

¹⁸ Ama waatu wei ɪ kuləyi sewa tɔ,

ɪ paa feina kraŋanv na ɪ cayalu.

¹⁹ Nyá tuna kraŋanv ke tomiŋ na?

Yaa nyá tuna ɪ luyw tee kpeem?

²⁰ Nyá yekina na í ŋmaaki ɪsu lakəle

na í wiikina apalvtu na səŋontu kraaki kolontu na?

²¹ ɪ haləyi acɔwa ke tɛtekəle taa,

na ɪ larŋle heena ɪ toŋ.

ɪlena í ŋmaa kolontu nəŋɔ tɔɔ ké yoou taa.

²² ɪ fei səŋontu,

pə́cɔ u nyaŋna pulv,

u tuliyi tapəŋ ke kolontu layate kiŋ.

²³ ɪ tɔɔ cayalu ŋmantaaya, na ɪ layate pə muyi kəkɔ,

na ɪ kəkɔka náa ceyətəyi ɪ tɔɔ.

²⁴ Tutuyw wiiki na pə nyaŋalı-i teu

na í kpisi ɪ təyi krau, ɪlena í tu casəle.

²⁵ Tutuyu wiiki, uena í yaga apalvakiisaya tawapapa.
Too pooluŋ taa ké ɪ nuki yoou taŋ
na yoolaa sɔsaa hola na pa kakiisasi.

²⁶ Nyá layatu ke ŋmakəle kuləŋəna
na tɔ hetəyi tə keŋ na ilim mpətəŋ tɔɔ?

²⁷ Nyá haana cɔlɔv sɔsɔ ke nəŋɔ sɪ
í kuləyi, yaa í tɔyi ɪ tante ke pulaya taa?

²⁸ Kukpaməŋ taa ké ɪ caki na í svuki
kukpamvɔv kukulvɔv nyuvɔv taa,
timpi nəŋɔlv u takɪ tɔ.

²⁹ Hatoo nyuvɔv taa tənaya ɪ weeki,
na í loosiyi ɪ təŋnaya na í ceŋəyi-ke.

³⁰ ɪ piiŋ nyɔɔki caləm ké
na timpi wontu kusərvtu wee təŋɔ ɪ caki.

40

Soopu ka cəna

¹⁻² Ḿrúyú Tacaa Toma təna tv yəŋətəna Soopu na í pɔɔsi-ɪ sɪ:
N suukaya-m təm tɔ, n ká tasa-m kutvɔv na?
N yookayana-m tɔ, n wena kuvɔcɔtv tɔtɔ?

³ Mpvɔvle Soopu cəwa Tacaa sɪ:

⁴ Ma kəla pəciiu, wentiyi maa cɔ?
Maa takɪ ma nəŋɔ tɔɔ ké ma niŋ ké.

⁵ Ma tema yəŋətvɔv ke təm kulvm,
maa tasəyi natəli.

Ma cəwa təm naale,
ile maa tasəyi natəli.

Soopu nyənəyi ɪ təyi lɔ

⁶ Ḿrúyú Tacaa cəwa Soopu ke kacuculaya taa sɪ:

⁷ Tɔv, təkɪ nyá ti isu apalv
na má pɔɔsi-ŋ na n cə-m.

⁸ Kvpam n caa sɪ n kɔ ma təm
na n weena tampana na n hvli sɪ ma ta siyisi?

⁹ N tala-m toma na?
Yaa nyá yəŋətaya we isu tev hola,
yaa isu ma nyəŋka?

¹⁰ Tɔv, suu nyá təyi nyuvɔv kulvɔv na sɔsəɔntv
na n takɪ nyá təyi teu sɔsəɔm na teeli.

¹¹ Mv rááná na kalampaani nyéma.
Nyəni-weye ise na n məŋna-weye ate.

¹² Nyəni-weye təm kulvm na pə lumsi-we.
Nəŋti asayaa ke təm kulvm.

¹³ Nmesɪ pa tənaya tetv tɛɛ.
Təkɪ-weye atətəle taa.

¹⁴ Pələyele maa sa-ŋ.
Mpi tɔ, n hika akaitv ke nyá tɔŋ tɔɔ.

Cutaya təm

¹⁵ Nyəna Cutaya,
má ŋmana-ké tɔtɔ, isu yulv.

Ulena ká tǎki nyutu isu nav.

¹⁶ Ka tǎnaya taa ké ka toŋ wɛɛ.

Alaafaya haya ka lotǎna taa.

¹⁷ Ka suka na toŋ ké isu tɔɔ sǎsǎɔɔ,

na ka tala hola lɛɛeta tǎma taa.

¹⁸ Ka muwa caya ké isu nyǎɔlɔɔ kɔsɛɛmɔɔ fofofo.

Ka kɔŋkoolasi nǎɔsǎna nyǎɔlɔɔ kpatǎ.

¹⁹ Nkɛɛle ma kulapǎm taa kancaalaya nyǎm*fa*.

Ma lapǎna-ke na má tu-keɛ layate. ^a pa caa yǎɔtɔɔ tǎ. Mpi pa yaa cǎne si layate tǎ,
wontuɔ kɔne ku kela tǎm ke pa yǎɔtǎɔ.

²⁰ Pǎɔŋ lɔlǎɔna ka tǎɔnaya.

Tǎnaya taale wontu ŋmaalǎɔ.

²¹ Kacǎka nyutu isotom tɛɛ ké ka hǎntǎɔ.

Tǎnaya sǎsǎncasi lǎpa lɔcayam nǎɔ.

²² Nyutu ntɔ tǎ tɛɛ ké ka wɛɛ,

lǎɔ nǎɔ nyutu tu-keɛ heku.

²³ Paa pǎɔ sǎsaya suwa kaa nǎɔsǎɔɔ.

Yaa Yaatanɔ pǎɔ lɔm sɔna ka nǎɔ taa,
ka caya naani ké.

²⁴ Nǎɔlɔ kaa kpatǎna-ke na ka ise si i kraa-ke.

Pǎyele pa kaa kra-keɛ katǎka si pa tǎlǎɔ ka muna.

Nyuu tǎm

²⁵ N pǎsǎɔ na n kpa nyuu*fa* na kulaya na?

Yaa ku nsǎmle ke n pǎsǎɔ na n hǎkǎ ŋmǎnaya? ^a tum sǎsǎ wei pa yaa si coco tǎ, isu pa
tǎɔɔ si tǎɔlɔɔ tǎ.

²⁶ N ká pǎsi na n sɔsi sǎsǎncaya ke ku muna tɛɛ?

Yaa n ká pǎsi na n tǎli ku tamaya na kulaya?

²⁷ N mayasǎɔ si ku wiina-ŋ na pǎ leeli

yaa ku yǎɔtǎna-ŋ tǎpamm ke?

²⁸ Nyana-ku í ká pɛeli nǎɔ na?

Yaa n ká kra-kɔɔ yomle ke tam tǎɔ?

²⁹ N ká liyilina-ku isu sumaya na?

Yaa n ká tamsi-kɔɔ ŋmǎnaya,
na nyá pɛelaa liyiliyina?

³⁰ Tiina kpalaa kaa pɛeti-ku.

Pǎyele taatǎlaa ná kaa tala-ku.

³¹ N ká pǎsi na n waasi ku

tǎɔɔ tǎnaya ŋmantasi na?

Yaa ku nyuɔ ke n ká sǎ lɔm taa

wontu sǎsǎntɔ kulaya?

³² Ye n kra ku tǎɔ,

ilena n tǎsɔ yoo tǎm,

n kaa tasa nyulɔɔ.

41

¹ Mǎpǎyú Taca tasaa si:

^a 40:19 Looŋa kǎne ka nuw we kate na hepǎla taa, tǎ ta nyi mpi kɛm ^a 40:25 nyuu: Wei
ini pa yaa si nyuu tǎ, pǎ pǎsǎɔ na pǎ wɛɛ si

Ye yulu tana-ku pa tusa-i ké.

1 I kəŋ na í loosi-kuvu loosuvu mayamaya tə,
i pəsəyi krentəlasí ké.

2 Yulu nəǵəlv i kraŋvuvu ta tala sí
í kulí nyuu ŋku kv tə.

Mpv tətəǵə nəǵəlv kaa mayasí sí
i kuləyi maya ləə ma tə.

3 Awe kəntəna-m na pə wəe sí má feli puntu?
Ma tənna pə tənna mpi pə wə tetv tə tə.

4 Ma kaa su yəǵətvuvu kə kv tənuyv təə nyəm təm.
Isu kv nəǵəe na kv toŋ na kv teu pə təm.

5 Awe kula kv təə pəǵələe na kú naaki?
Yaa awe ká svv kv nəǵə taa?

6 Awe haana kv nəəle íté na toŋ?
Kv kela təm wə səǵəntv kə.

7 Kv siyile taa pəǵələe wə kə ísu
pa tamsa kpaləŋ kə təntəmlə,
na pə nyəə ísu pa taala kvtaalv.

8 A matəna təmaya teu kə təkram.
Heelim mayamaya u pəsəyi na pə svv a hekv taa.

9 Pəǵələe aní a nyəkələna təmaya teu
kə na á krentí kulvm, púúyú fəi.

10 Ye kv cimsaa, kəkə lukí kə.
Kv ísə nəǵəsəna ísu tanəŋ ílim yaakuvv tə.

11 Na kəkə mamatəsəŋ lukəna kv nəǵə,
na mamacəǵəlasí náá kuləyi.

12 Kəkə nyəəsí lukəna kv muna tēe kə
ísu tiyaya wasuvv məsaya təə na huluvu kraaki tə.

13 Kv feesiŋ wə kə ísu ŋmala kəkə
na mamatəsuvv lukəna kv nəǵə.

14 Kv luvu taa kə toŋ wəe.
Ulena wei í ná-ku i tēe svvki.

15 Kv tənuyv təə pəǵələe tamsaa kə,
na á krentí kulvm, na pə wəe toma, pu ciyitiyi.

16 Kv nyamle wə toŋ kə ísu pələ.

Tə wə toma kə ísu nem*fa*. ^a təəv wə teitei kə na a tənə təma təə, na pá cəəsəyi ísətaa
nyəntə na krátúyú.

17 Ye kv kulaa, səǵəntv kraaki
alaafəya taa alaafəya nyəma kə,
na pa apalvtv yəəli na pá seeki.

18 Paa pa səpa-kuvu laǵate pu svvki.
Mpv tətəǵə, na ŋmantaasí na nyəmá.

19 Nyəǵəlvuvu wə-kuvu teitei kə ísu keemaya.
Na nyəǵəlvuvu kvseemuvv náá wəe-ku ísu

taav kvpvkuvv.

20 Paa təǵəniŋi-ku na nyəmá.

^a 41:16 nem: Pələ pa tē nyəma nama fəi ísu tá nyəna. Nem na namle pa

Pəyele pəntəlvəe ná wə-kuyv isu nyutu.

²¹ Akaluyv wə-kuyv isu keemaya,
na kú nuki ħmantaasi wula na kú woŋiyi.

²² Kú lotu təw wə ké isu tataasi kusəntasi,
na kú teeki na kú yeki afəla təw ké ikpate isu akuyu.

²³ Kú pəsəxi teŋku lum ké isu tiyaya wasuyv tə,
na kú ciyitiyi-wi, isu tulaalu na kpaləpa.

²⁴ Kú yeki ikpate na waali ké, na tə teeki kəkə.
Ulena kuhulaŋ kulɪ teŋku təw, isu akpatulv nyəəsi.

²⁵ Kú feina tú ke ate cəne.
Pəyele pə ħma-kuyv si kú taa nu səxəntv.

²⁶ Taale wontu fei-kuyv səxəntv.
Nkuyvle wontu səsəəntv taa səsəəntv wulav.

42

Soopu tisaa si i ké icam

¹ Ḿpúyú Soopu cəwa Taca si:

² Ma nyəmə si n pəsəxi pə təna.

Ye n tuwa mpi pə pəle n laki-wəxi.

³ Má takayaana nti ma suwa na má laki tə tə təw,
na kuyəxətutv nti tə taa fei ləmayasee tə.
Tampəna ma yəxətəa ké, ma taa cekəna.
Təma səsəəna wena ləw lapa tə a te-e-m ké.
Ule ma taa nyi-ye.

⁴ Ləw ke ħkraŋɛ na má yəxətɪ.

Maa pəəsi-ŋ na hí cə-m.

⁵ Paa yəxətə ləw təm ké
na má nuna ma ħkraŋuyv.

Ama nəəwə ké ma na-i na ma isəpəle.

⁶ Pə təw ké ma nyəxəsa ma ti.

Ma pasa ma ti na má caya tətə na təluma taa.

ISƏ MƏLENA SOOPU KƏ I WULE TAA

⁷ Waatv wei Taca təma Soopu ke yəxətənav ke mpv, ulena í tə Teməŋ tv llifasi si: Ma mv nyá na nyá taapalaa naale na pááná ké. Pə taya pulv, í ta təŋ tampəna na í yəxətɪ ma təm, isu ma təmle tv Soopu lapa tə. ⁸ Pə təw tə, í caa latəcənaa naatosompəxəlaya, na iwaəŋ ke mpv tətə. Í mayana Soopu na í la mə nyəwəŋ təw ké kətaya ħka kəkə lusa ka təna tə, na í sələməna-mə. Ule Soopu təw, ma kaa hə mə ħkraŋuyv na pá keesəna mə kraŋuyv lakasi. Mpi tə, í tá təŋ tampəna na í yəxətɪ ma təm isu ma təmle tv Soopu lapv tə.

⁹ Mpuvle llifasi, na Pilita, na Sofaa pa polaa na pá la isu Taca heela-wə tə, na ílé i mv Soopu sələmuyv.

¹⁰ Soopu təma ḿpúyú i taapalaa ke sələmənav, ulena Taca mələna Soopu ke i wule taa. Ḿpúyú ləw ha-i i wənav ħku i ka wəna tə kv təm naale. ¹¹ Ulena Soopu taalvnaa, na i newaa əlvnyəma, na əpalvnyəma, na mpa paa nyəma-i hatoo ləŋ tə, pá kəw i təyaya taa na í na-wə pá təxə. Ulena pá wii i konyəŋ, na pá səsə-i əpalv tv ke wəhalanaa mpa Taca ka tv-i tə pa təw. Pə waali ké paa wei i ha-i pa te liyitee nyəxəlvuyv na wula kukuule.

¹² Ḿpúyú Taca koola Soopu pusi kantəkaya nyənsi ke kupantv, na pá kəli kancəlaya nyənsi. I ka wəna heeŋ ke iyisi naanwə na liyiti (14000), na yooyoonaa ke iyisi naatosə (6000), na naəŋ kuhələŋ ke iyaya (1000), na kraŋasi əlvnyənsi ke iyaya (1000).

¹³ Μρύγύ Soopu lula apalupiya ke naatosompwɔɔlaya, na alupiya ke tooso. ¹⁴ Ilena í yaa kancaalaya pɛelɔ si Yemima (Alukuku), na naale nyəɲ si Kesiya (Yaaye), na tooso nyəɲ si Kelaa-Hapuki (Cɛlavfulaya). ¹⁵ Tetu tɛna taa, alaa napəli pa taa fɛi na pá tewa isu Soopu pɛelaa mpɛ. Μρύγύ pa caa ha-wɛɣɛ pa kpancoou ke teitei isu pa taalɔnaa.

¹⁶ Pəle pə waali ké Soopu tasa pusi nunɔwa na nule (140) ke tɔɣɔv. Haləna í ná i piya piya, na sɛle si piya piya. ¹⁷ Soopu pusi tɔwɔɣa, na í kratəli teu təkɔŋkɔŋku, ilena í sí.

YONTU
NTI PA YOONA ISO HETE TO TE TAKELAYA
Kutlvtv

Takelaya kane ka ké Yontu na Iso sələmvvú ké. Na ηmaalaa waani waani ηmaana-təyi pusi payale taa. Uena lseyeli nyéma koti-ti na pá lakəna-təyi pa Iso taseele.

Iso Təm Yontu nti tə we mpa mpa ké. Lenti ké Iso samtú yontu ke Iso taseele. Lenti ké Iso sələmvvú si í səna na í kenti i yəlaa təə na í yá pa nyvú. Lenti ke kupəntəy tisuyu ké si Iso í tayani pa təwakəlle. Lenti si pá sēna Iso ké í na təmlə ke i koola-weye kupantu tə pə təə. Lenti ulə, pa wiikina Iso si í hə pa kolontunaa ηkpaηvú.

Yesu mayamaya tawa yontunaa lempe ke i seyevvú taa. Uena Nəyɔ Suw Kufalaya ηmaalaa tu-təyi pa takelasí taa, haləna sənə yontunaa mpe pa ké Iso sēlaa pulv kɔpam ké.

Yontu nunuwa na nule na naanwa (150) ni isəna pa faya-ti təyólə.

Kancaalaya nyəntv, titite 1–41

Naale nyəntv, titite 42–72

Tooso nyəntv, titite 73–89

Liḡiti nyəntv, titite 90–106

Kakpasí nyəntv, titite 107–150

TAKELAYA KANCAALAYA NYEJKA

1

(Yontu 1-41)

Lelej nuw mayamaya

¹ Lelej nulv nté yulv wei u təηəyi asayaa layatu tasvú, na u lakí mpa pa kisiyi Iso nyəntv tə pa kulapəle tə. Pəyele í na Iso wəŋlāa paa cakí tə.

² Ama Taca kuseyəsətv huləsəyənə i laŋlə, na í kaləyi-ti na í mayasəyi tə təm ke i taa ké ilim na ahoo.

³ I we ké isu tvúv ηku pa səwa kacəka taa na kv ləlyə kv waatvnaa tə. Kv hatv u lontiliyi.

⁴ Ama asayaa ná fəi mpv.

Pa we ké isu ləətv nti heelim kpaəyi tə.

⁵ Pə təə ké pa kaa tvli-təyi Iso hvule wule. Na wakəllaa ná kaa svv Iso yəlaa kpekəle taa.

⁶ Mpi tə, Taca paasəyənə siyisilaa ké.

Uena wakəllaa mpaav náá wakəlyə-we.

2

Wulav wei Iso ləsaə tə

¹ Pepe təə ké piitimnaa cvka pə taa, na yəlaa náá hvvki hvwee kraí nyənə ke mpv?

² Na awulumpiya náá səəsəyi atə awulaa təə si, pa kvlyə Taca na i kvləsv pa təə na pá yoonə-we.

³ Na pá təη si pá cə pa həkvtv na pá lu ηmakəlvvú taa.

⁴ Ama Taca ná we i kumte təə ké isətaa ké na í wəŋiyi-we.

⁵ Na í nyaasəyi-we na i pááná, na í kaləyi si:

⁶ Ma ləsənə ma wulav na má kra-i Siyəη pvúv naŋη nyəηku taa.

⁷ Maa yasɪ nti Tacaa suwa tɔ.

ɪ heela-m sɪ: Nyagale ma pɔyalɔ,
saŋa ke ma lɔla-ŋ.

⁸ Si ma sɛləmɪ-ɪ piitimnaa na ɪ ha-m, na antulinya tɛna
pɛsi ma nyəm.

⁹ Maa ŋmakɛli-we na nyɛɣɛɔɔvɔ kɔɔtɔvɔ, na mɔ faya-weɣe
hɔɣɔlasɪ isu heɛv.

¹⁰ Awulaa ɪ kɔɔɔɔ lɛmɔɔasɛɛ, na atɛ sɔsaa nɔɔ nu
kɔɔɔɔvɔ.

¹¹⁻¹² Si pɔ pɛti pa tɔɣɪ Tacaa

na pɔ nyarŋa-ɪ na pɔ nyɪ ɪ sɔsɔɔntɔ tɔɔ,

na pɔ wiliti na pɔ hɛntɪ-ɪ atɛ.

Pɔ taa kɔɔ na ɪ mɔna-we na pɔɔnɔ na pɔ le.

Mɔpi tɔ, ɪ pɔɔnɔ u laa kɔɔv.

Leleŋ nɔlaa ntɛ pa tɛna mɔpa pa cɔɔsɔɣɪ ɪ tɛɛ tɔ.

3

Kolontunaa cɔɔna Tafiiti ke kotaya

¹ Tafiiti yontu.

Pa keɛsa tɔ taa kɛ ɪsɛna ɪ seekaya ɪ pɔyalɔ Apɔsalɔm tɔ.

² Hai Tacaa, ma kolontunaa tɔɔwɔɔɔɔ.

Mɔpa pa kɔlɔɣɪ ma tɔɔ tɔ, pa hukaa kɛ.

³ Pa yɔɣɔtɔɣɪ ma tɔm na pɔ tɔŋ sɪ:

ɪsɔ kaa sɛna-ŋ.

⁴ Ama Tacaa, nyagale ma kɔɔntɛ,

nyɔ tɔɣɔna-m teeli na ɪ kusɔɣɪ ma nyɔvɔ.

⁵ Ye ma yaa-ŋ sɪ ɪ waasi-m,

n cɔɔki nyɔ pɔvɔ narŋ nyɔŋku tɔɔ kɛ.

⁶ Ma hɛntɔɣɪ na mɔ tooki na mɔ feŋ tɔ,

Tacaa paasɔɣɛnana-m.

⁷ Maa nyarŋa kolontunaa iyisi iyisi wei ɪ tama-m kotaya tɔ.

⁸ Hai Tacaa, kɔɔ.

Ma ɪsɔ, ya-m.

N maki ma kolontunaa nɔɔsɪ kɛ na ɪ holiyi pa kela.

⁹ Tacaa nyɔ tike n waasɔɣɛna.

Kooli nyɔ yɔlaa ke kɔɔpantɔ.

4

Tacaa kisuyɔ ke tɔm tɔvɔ

¹ Tafiiti yontu nti pa yɔɔna saŋku na tɔ we Yonyoolaa

nyɔvɔ tɔ yontunaa taa tɔɣɔɔ.

² Hai, ɪsɔ cɔ-m waatɔ wei ma wiikina-ŋ tɔ.

Nyagale ma tampana halɔ.

Nyɔ waasɛna-m maa wev larŋwakɛlle taa tɔ.

Nyɛni ma pɔtɔɔtɛle na ɪ nu ma kusɛlɔmɔtɔ.

³ Mɔpa mɛ mɔ pɛɛkɔɣɪ sɪ ɪ cayaana-m na ɪ tɔv-m mɔsɔŋ tɔ,

pɛlee kɛ mu heɛsɪ ma nyɔvɔ kɔvɔ na kaloolaya?

⁴ Í nyi si Tacaa lapa-m pɛɛɛɛ səsəɔna ké.
Ye ma yaa-i si í waasi-m i nuki.

⁵ Í sele, ɪɛ i taa pənti.

Í pona ləmayasɛɛ kɛ mə təhəntələnaa kɛ ahoo na í caya tətɪyitiyi.

⁶ Í pɛti mə təyi Tacaa na í lapi-i kətasi nsi sə təŋaa tə.

⁷ Paɣale wiikina si:

Awe ka yeɛ na tə nu leɛɛ?

Tacaa nyəni tá təɔ na ɪɛ kɪpana.

⁸ Ama n tu ma taa ké laŋhulɔmlɛ na pə kəli
mpɛɣɛ waatu wei pa wɛna pa təɣənaɣa
na pa sulɔm tuutuuma tə.

⁹ Ma həntəyi ké na má tooki teu.

Mpi tə, Tacaa tike kentiɣina ma təcaɣale.

5

Isə sənau pɛɛkɪyɔ

¹ Tafiiti Yontu nti pa yoona həsi na tá wɛ
Yonyoolaa nyɔyɔ tu yontunaa taa təɣələ.

² Hai Tacaa, nu ma kuyəɣətutu na ma məla.

³ Nyayale ma wulau səsə na ma ɪsə.

Nu ma yaav na ma wiinav kɛ

⁴ tanəɲ tɛɛ, hai Tacaa.

Pə nyaaləɣi təɣə ma kɛsəɣəna nyá təɔ na ma taŋaa.

⁵ N ta kɛ ɪsə wei i laŋɛ hɛɛkəna ɪsəɣatu tə.

ɪsəɣav u hikiyi lonte ké nyá tɛ.

⁶ Nyá luyɔ fɛi kalampaani nyəma.

Pəyele nn caaki mpa pa pɛɛkəyi lɛlaa na ɪsəɣatu tə.

⁷ N kpiisiyi kaloolutunaa ké,

na nyá taa kraakəna yulokulaa na ŋmulaa.

⁸ Ama nyá kupantu səsəɔntu təɔ

ma pəsəɣi ma suv nyá tɛ na səɣəntu

na ma luŋ nyá təsɛɛɛ ɪsentaa.

⁹ Tacaa tiiki-m nyá tampana taa ké ma kolontunaa təɔ,
na n kpaɪ mpaav na má təŋ.

¹⁰ Pə fɛi si yulɔ í la naani na pa kuyəɣətutu.

Wakəɫyɔ tike hɔwɛɛ haɣana pa taa.

Pa nəɣə taa wɛ ɪsu pələav ŋku ku kulaa tə.

Na pá tusəɣi yələa na pa nsəma.

¹¹ Hai ɪsə ku tasəkəɛ nyəma mpe pa təm

na n yeɛ na pa mayamaɣa pa katəsi kpa-wɛ.

Mpi tə, pa ɪsəɣatu kəla təɔv.

Pəyele pa kuləɣi nyá təɔ.

¹² ɪɛ mpa pa pɛta-ŋ pa ti tə pa laŋa ká hɛɛ

na pá wɛɛ nɪpɔyɔ tam na n kentiɣi pa təɔ

na nyá səɔllaa yəɔləɣəna-ŋ.

¹³ Tacaa, n kooliyi kupantu kɛ nyá nuntaa ké,
na nyá pɛɛɛɛ kentiɣi-wɛɣɛ kpante.

6

Tacaa waasuyv ke wahala waatu

¹ Tafiiti yontu nti pa yoonaa ηmusi pəlefei saηku na tə we yonyoolaa nyvuyv tv yontunaa taa təχəlo.

² Hai, Tacaa, n mv-m na pááná tə taa hə ma ηkraηuyv.

³ Hai, Tacaa, ma toη tema na ma ka tətəχətəχə. Waa-m, mpi tə, ma mwaa taa saləyi ké.

⁴ Pəlee ké nyá taa ká heesi-m kpanav? Ma laηle wakəlaa ké tətəχətəχə.

⁵ Hai, Tacaa məli na í ya-m. Waasi-m nyá kupantu tə.

⁶ Pə taya pulv, sətv u təəsəyi nyá təm. Pəcə nəχəlv u saηi-η atətəle taa.

⁷ Məla kuyvna-m na má pələyi isəlvv ke ma kuhəntuyv tə ké paa ahoo nna.

⁸ Wula mvlvsa ma ise ké na aa tasəyi nav. Ma kolontunaa lapəna-m mpv.

⁹ Isayalataa me, í tee í wesi-m. Mpi tə, Tacaa nu ma wula.

¹⁰ Í nu ma wiinav na í mv ma sələmvuyv.

¹¹ Pá liyiti ma kolontunaa təna na səχəntv kraa-we, na pá pəsəχəna pa waali ke kraakraa na fəele na pá seeki.

7

Tacaa seenav ke i nyəη tə

¹ Tafiiti kawəyaya ηka i wiikayana Tacaa ke i kolontu Pencamee tv Kusi təm təχəlo.

² Tacaa, nyayale ma kentulu. Ya-m, waasi-m ma kvyəntvləa niη taa.

³ Pá taa cəli-m isu təχəlası. Nəχəlv kaa ləeki-m pa niη taa na í ya-m.

⁴ Hai, ma lə Tacaa, ye ma niη taa we isayatu,

⁵ ye ma lapa ma taapav nəχəlvuyv isayatu, yaa ma ləeta wei i ηmakələyi-m musvη tə.

⁶ Ue ma kolontu í təχəni-m na í kra-m na í feli-m ate na í kv-m na ma teeli sı.

⁷ Hai Tacaa, mv ma kolontunaa na pááná. Kuli pa tə na í waasi-m.

Nyá haana tampana, feη ma tə.

⁸ Piitimnaa í caya na pá cəna-η na nyaa kra nyá kumte tə na í ηmakəli-we.

⁹ Hai Tacaa, nyá wei n hvkəna piitimnaa tə, keesəna ma siyisuyv na í ha-m tampana.

¹⁰ Səηsi asayaa kawalaya na í səsi siyisilaa ke toη. Nyá nyəmna yəlaa lotunaa taa huwee təna.

Nyagale Isə na ń təhəyi tampana.

¹¹ Nyagale ma kentulu,
na ń waasəyi tampana təhlaa.

¹² N təhəyi tampana ke nyá huule taa ké
na ń mvyi asayaa na rááná ke tam.

¹³ Ye pa kisa layasuyu,
n saləyi nyá layate ké na
ń pá nyá təəu na ń tə-weye nyəmə.

¹⁴ Yoou wontu kukukutu ke n tayanəyi
na ń tantəyi kəkə nyəmə.

¹⁵ Ikaale ke kolontu haɣaa,
na acilayatu wuki-i.

I ka lɔh kaloolaya.

¹⁶ Wei í hula puyəu na í waləsi-kuyəu teu ke leləa təə,
i mayamaɣa i hotiyina ku taa.

¹⁷ I kawalaya na i mvsəy mələyi i nyuyəu taa ké.

¹⁸ Maa sa Taca ke i siyisuyəu təə.

Na má yoo yontu na má tala isətaa Isə Səsə.

8

Isə səsəəntu na yulə nyuyəu kusuyəu

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina Katí nyəma saŋku
na tə we yonyoolaa nyuyəu tə yontunaa taa təɣələ.

² Hai, Isə Taca,
nyá hətə í yaa tətə təna taa.

Na má saŋ nyá teu mpi pə kəla isətaa nyəm tə.

³ Ahuləmnəa na pəcəncələm mayamaɣa ná saŋi-ŋ.
Na pə we isə koluyəa icate ke n ŋmawa na ń cəəsi
nyá kolontunaa, na ń təkəyi nyá təə kullaa nəəsi.

⁴ Saa wei ma nyənəyi nyá isətənyuyəu ŋku n ŋmawa
na isətə na isətəluŋasí nsi n su sí lona taa tə.

⁵ Ule ma pəəsəyi ma ti si:

Yulə ké we na ń təəsəyi i təm?

Yaa yulə pəyaya tu ké we na ń paasəɣəna-ke?

⁶ N lapa-i ké na í seki-ŋ pəcə,
na ń tə-i teeli na ń kusí i nyuyəu.

⁷ Nyá tənə-i sí í ŋmakəli wontu nti n lapəna nyá niŋ tə
na ń tə pə tənaya i nəəhəe tē.

⁸ Pə krayav naaŋ na heeŋ na pəŋ
na pə kpeŋna taale wontu.

⁹ Na sumasi na tiina
na teŋku taa nyəm təna tə.

¹⁰ Hai, Isə Taca,
nyá hətə yaawa tətə təna taa ké.

9

Isə paasənav ke konyəntunaa na wahala nyəma

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina nəʒə səkpelaya
na tə we yonyoolaa nyɔɔv tu yontunaa taa təʒələ.

² Hai, Taca maa sa-ŋ na ma lotu təna,
na má yəʒəti nyá təma kɔpampana təna təm.

³ Nyaya maa yəʒləna na laŋhulɔmle na má wiliti,
na má yoo isətaa lə Səʒə nyaya yontu.

⁴ Ma kolontunaa tula tapəŋ
na pá seliyi nyá isentaa na pá hotiyi.

⁵ N tayana ma təm na n ha-m tampana.
Siyisuyi ke n təŋəyi na n huukəna nyá kumte tə.

⁶ N həŋ piitimnaa ma ta nyi isənaa mpe pa ŋkpaŋŋ ké,
na n wakələyi asaɣaa mpe,
na n husəyi pa həla ke tam tə.

⁷ Pə kpiisa-we na pá lá yem ké tam tə,
na pa acalee pəsi krentələsi,
nəʒəlɔ u təʒəyi a tə.

⁸ Ama Taca ka təʒəna kawulaya ke tam tə.
l suwa i huule kumte.

⁹ In i huukəna antulinya yəlaa na siyisuyi,
na i təŋəyi tampana u fayasəyi piitimnaa.

¹⁰ Taca kentiyina mpa ləlaa muyuliyi tə
na pá cəʒəyi i kiŋ ke pa laŋwakəlle waatvnaa.

¹¹ Hai Taca, mpa pa nyəmə nyá həte tə,
pa tɔɔv-ŋ naani ké.
Mpi tə, nn ləki mpa pa pɛkəyi-ŋ tə.

¹² l yoo Taca wei i kumte we Siyəŋ təʒə yontu,
i kraali i kookalənaa təm ke piitimnaa taa.

¹³ Mpi tə, i ká lɛeti yulɔkɔlaa,
na i təʒəsi wahala nyəma tə,
u səki pa wiinav təm.

¹⁴ Hai Taca, nyəni ma pətəətəle,
na n na wahala wei ma kolontunaa tɔɔv-m tə.
Ləsi-m səm nəʒə taa.

¹⁵ Waatv inəyi maa yoo nyá samtv tənaya Siyəŋ nyəma taa.
Na má yəʒləna nyá waasɔv təm.

¹⁶ Piitimnaa hota pɔvɔv ŋku pa hulaa tə kv taa ké.
Pa puluyi ŋku pa mayamaɣa pa nyəpa tə ŋku kv kpana-we.

¹⁷ Taca hula i ti na i təŋəyi tampana na i huukəna.
Yulɔ isayav kra i təyi i mayamaɣa i katəka taa.

¹⁸ Asaɣaa na piitimnaa mpa pa təna pa sə lə tə tə,
paa məli atətəle taa.

¹⁹ Ama lə ná kaa sə wahala nyəma tə.
Konyəntvnaa tɛelɔv ná kaa saali paa pəlee.

²⁰ Hai, Taca kuli,

yulv i taa tɔɔ nyá tɔɔ.

Kɔna mpa pa ta nyi-ŋ tɔɔ nyá isentaa na n hɔna-we.

²¹ Yele na sɔɔntu kra-we,
na n huli-we si pa ké yɔlaa ke yem.

10

Sɔlɔmɔyɔ si lɔɔ í huli tampana

¹ Hai, Taca, pepe tɔɔ ké n hatɔlaa,
na n ŋmesɔyi nyá tɔyi laŋwakɔlle kuyeyɛ?

² Isayav muyuliyi kɔnyɔntu ké na kalampaani.

Yele na pa mayamaɣa pa katɔsi kra-we.

³ Isayav hɔŋ i ti na i kɔnyulɔyɔ hɔwee ké.

Na í tɔki kasɔyaya asilima nyɔŋka.

Na í wɔŋiyi Taca na í tɔki-i.

⁴ Isayav lɔmayasɛɛ nté kalampaani.

l yɔɔtɔyi si: lɔɔ u hɔŋ yulv ŋkraŋyɔyɔ,
pɔyele lɔɔ tu fei.

⁵ l kɔlapɔm laki teu ke paa waatu wei ké.

lɔɔ nyá hɔvle kɔla-i pooluŋ i ta cekana.

Nɔɔ taa heelim ke n hosiyi

nyá kolontunaa tɔna si n kpiisi-we.

⁶ Isayav maki i laŋle taa si: Pɔlɔpɔ kaa ciyiti-m.

Wahala kaa mayana-m paa pɔlee.

⁷ Mpusi tɔŋsɔyɔ na tɔm looluyɔ na tɔsɔyɔ

na acilayatu tɔm na isayatu wenna i nɔɔ taa.

⁸ Acalisi kiŋ ke i ŋmelɔyi

na í cɛŋɔyi wahala nyɔma na í kɔyi mɔsɔŋ.

⁹ l we i tɔŋmelle ké isu tɔɔɔlaya ke ka lonte taa.

Na í cɛŋɔyi si í kra kɔnyɔntu na í tu-i i puluyɔ taa.

¹⁰ l pɔpɔŋi ké na í teŋ wahala nyɔma ke i sɔkraŋ taa.

¹¹ l taa kele si lɔɔ sɔɔki

na í keesɔyi i ise u nyɔnɔyi paa pɔcɔ.

¹² Hai, Taca lɔɔ kɔli na n waasi

taa sɔɔ wahala nyɔma tɔɔ.

¹³ Pepe tɔɔ ké isayav wɔŋiyi-ŋ na í tɔŋ si:

lɔɔ kaa hɔ ma ŋkraŋyɔyɔ se.

¹⁴ N nyɔnɔyi na n naaki kɔnyɔntu wahala,

na i nɔɔsɛɛ si n paasɔɔna-i.

Nyaya i pɛtɔyi i ti,

pɔcɔ nyá waasɔɔna sulav.

¹⁵ Pɛli isayav niŋ na n pɔɔsi-i i kawalaya tɔɔ

nɔɔɔlɔ í taa tɔɔsi i tɔm.

¹⁶ Taca nyayale wulav ke tam tɔɔ.

N ká kpiisi piitimnaa kra nyɔm tɔnaya tetu taa ké.

¹⁷ N nuki kɔnyɔntunaa sɔlɔmɔyɔ ké,

na n keŋ ŋkraŋŋ na pa tɔɔ na n haaki-weyɛ apalɔtu.

¹⁸ N ha suluwaa na mpa pa muyulaa tɔɔ tampana.

lɛna n pɛ yɔlaa mpa pa ŋmana tetu tɔɔ mpaav

sɪ pa ŋmakəli lɛlaa.

11

Tacaa kiŋ təcɔəsəle

¹Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyɔ tu yontunaa taa təɣələ.

Tacaa kiŋ ke ma təcɔəsəle wɛɛ.

Uɛ ɪsənaxa mə heeliyi-m sɪ má se
na má ŋmeli pɔɔŋ taa ɪsu sumaxa.

²Pə taxə pɔlv, asaxaa pama pa tɔɔv
na pá tu nyəmle ke hika tɔɔ
sɪ pa tɔɔki səkpetuyɔ taa ké yəlaa kɔpama tɔɔ.

³Ye kiŋ saala yem,
ɪsɔ kɔsəsutu təŋlv pəsəxi we?

⁴ɪsɔtaa ké Tacaa kumte wɛɛ,
na ɪ we ɪ təsɛɛle nanŋ nyəntɛ taa cənɛ.

ɪ naaki yəlaa ke timpi pa wɛɛ təɣə,
na í nyəmá pa kulapəle.

⁵Tacaa nyəma siyisilaa ké.
Ama ɪ taa kraana asaxaa na mɔsuntunaa.

⁶ɪ yeki na kəkə pɛɛ na pə heelim tii pa tɔɔ.
Pa paa tete nté.

⁷Mpi tɔ, Tacaa ké siyisilu ké
na í sɔla kusiyisim.
Siyisuyu təŋlaa ká na-ɪ na pa ɪsəpɛɛ.

12

Tacaa təkuyɔ ke ɪ nɔɔsi suw

¹Tafiiti yontu nti pa yookina ŋmusɪ pələfɛi naanɔwa san̄ku
na tɛ we yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa təɣələ:

²Hai, Tacaa waasi,
nyá yəlaa təŋa saaluyɔ ké.

Mpa pa mɔna pá la-wɛɣɛ naani tɔ pa təŋna pasuyɔ.

³Yəlaa caxanav tike ke paa wei ɪ laki,
pa lotu wɛ naale naalɛɣɛ na pá looliyina pa ntompɛɛ.

⁴Tacaa kpiisi tusəlaa
na kalampaani nyəma təna.

⁵Na mpa pa təŋ si: Tá nsəmle nté tá toŋ,
tá tənna tá ntompɛɛ.

Awe ka ŋmakəli-tu?

⁶Mpyɔ Tacaa təma si:
Kunyəntu wei pa lɛkəxi tɔ
na wahala tu wei ɪ mələxi tɔ
pa tɔɔ maa kulɪ na má ya
mpa pa caa tɔ pa nyɔɔŋ.

⁷Tacaa kuyəɣɔtutu we ké təcɛɛɛɛ ɪsu liyitee nyəɣəlvuyɔ
ŋku pa tu kəkə taa na pá nyaali təm naatosompəɣələxa tɔ.

⁸Tacaa, nyáá təkɪ nɔɔsi nsi n suwa sɪ

n ká kenti-tuyv tam ké yəlaa mpe tə.
⁹ Asayaa mpe pa cəəki paa timpiyi,
 na isayatu təka yəlaa təna.

13

Nij tekuyv ke Tacaa

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
 nyuyv tu yontunaa taa təyələ.

² Hai, Tacaa, waatu wei ké n ka yele
 ma təə səəv ke tam ké mpu?

Na ní yele-m nyá ti ηmesuyv?

³ Ləmayasee na nəyəsəe kuyv-m tam ké.
 Na ma kolontu náá təkí ma təə.

⁴ Hai, Tacaa ma ləə,
 nyəni-m na ní cə-m,
 na ní cə ma isentəə.

Na má taa too səm tom.

⁵ Na ma kolontunaa í taa tə si pa kəlaa,
 na ma patanaa náá paana ma cəηlyv.

⁶ Nyá kypantu ke ma tēeləyi,
 na ma yəəlyəna nyá waasuyv.
 Tacaa maa yoo-η yontu ke
 kypantu nti n lapa-m tə tə təə.

14

*Yəlaa kypama na pa ləə ké antulinya isayav taa
 (Yontu 53)*

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
 nyuyv tu yontunaa taa təyələ.

Kumələməη mayasəyəna i taa si ləə fei.
 Yəlaa mpe pa wakəlaa ké na pá lakí acaalətv,
 kypantu latv fei.

² Hatoo isətaa ké Tacaa nyənəyəna atə yəlaa
 si i naaki si ləmayasee tu nəyələv i pəkəyi i sēēv na.

³ Pa təna pa yela i mpaav ké na pá wakəli.
 Kypantu latv fei pa taa, paa kulvm.

⁴ Tacaa si: Kawaləya lataa təna feina ləmayasee.
 Pa pəsa ma yəlaa isu təyənəya na pá təkí paa sēeki-m.

⁵ Tənəya paa selina səyəntv ke səsəm.
 Mpi tə, ləə ká wēē mpa pa nukəna-i tə pa waali.

⁶ Konyəntunaa tēeləy v ke í caaki wakəlyv.
 Ule Tacaa kele pa kpylyv tətvlə.

⁷ Hai, ma kooliyi ké si
 ləyeli nyəma waasuyv í luna ləə kiη ke Siyəη pyv taa
 ké waatu wei Tacaa ká məηna i yəlaa mpa paa kuuwa tə.
 Yakərv lulyv nyəma ləyeli nyəma
 ká ηmaaləna ləηhulvmle səsəəle.

15

Isossetu nti Tacaa caakəna i yəlaa tə

¹ Tafiiti yontu.

Hai, Tacaa awe mənna nyá təsele taa susu?

Na puntu caɣa nyá Siyən pulaya nənə nyəka tə?

² Yulu wei i kiŋ pa kaa na isayatu na í tənəyi kusiyisim
na í yəɣətəyi tampana wena i nyəmə i lotu taa təɣə.

³ Pə té yulu u cakəna leləa.

Pəcə u laki isayatu ke i tənəntəle yaa í tu-i fəle.

⁴ Yulu inu i taa kraakəna mpa ləɔ u caaki təɣə.

Ama i tɣuna mpa pa nyənna Tacaa tə.

Ye yulu inu i su nəɣə u laɣasəyi-ke, paa pu caali-i isəna.

⁵ Ye nəɣəlu kənta i kiŋ ke liyitee u pəkəyi kasəyaya.

Pə te yulu kaa mu kəhav na í ləsi pəpətu aseeta

na í ku tampana tu təm.

Pu cənłəyi wei i təkə yaasinaa mpe tə.

16

Wei pə yapa səm nəɣə taa tə i laŋhuləmle

¹ Tafiiti yontu.

Hai, ləɔ, kenti ma tə,

nyá kiŋ ke ma caa ma cəəsi.

² Ma heela Tacaa si: Nyəɣale ma caa,

nyá kiŋ tike ke ma nukı leleŋ.

³ Ləɔ yəlaa mpa pa we tətə taa təɣə ma caaki teu.

⁴ Yəlaa lələsəyi tuŋ ké na rá tənəyi kraı nyəŋ.

Ma kaa laa tuŋ yaa má tu yaa i həla na ma nəɣə.

⁵ Tacaa, nyəɣale ma paa tete,

n haaki-m mpi ma nyuləyi tə.

N təkə mpi pu mayana-m cele təɣə nyá niŋ taa.

⁶ Ma paa tete kupampante nte ma hikaa təɣəle,

ma laŋle heena nyá kəhaham mpi.

⁷ Ma sɛɛ ma layatu tasulu Tacaa.

Paa ahoo taa pə seɣesəyi-m ma taa ké.

⁸ Ma naaki Tacaa ke tam ké.

Maa cənłəyi, mpi tə, n we ma kəŋkəŋ taa.

⁹ Pə təɔ ké ma heesaa maa nyənna puləpu,

na ma laŋle huləmaa na má yəələyi.

¹⁰ Mpi tə, n kaa pətı-m atətəle taa.

Yaa n yele si nyá kusəulu má,

má tu sən pəcə mayamaɣa.

¹¹ Nyá huləɣəna-m weesuyu mpaau

nyá kiŋ ke laŋhuləmle səsəle weɛ.

Na n haaki leleŋ tam nyəŋ.

17

Wahala tu sələmuyə ke ləɔ

¹ Tafiiti sələmuyə ke ləɔ.

Hai, Tacaa, ke ηκραηη na η nu ma sələmvυy,
na ma wiinaυ, na η yele na pá təη tampana ke ma təm taa.
Kaloolaya fei ma nəγə taa.

² Nyaa teesina ma təm.

Mpi tə, n təηəyi tampana ke pə taa ké.

³ Ye n kəma ma kiη ke ahoo
na η wiili too ma lotu taa,
n kaa na isayatu.

Ma taa təm na ma kyəγətutu ké kulum ké.

⁴ Nyá kyəγətutu ke ma təkə ma lakasi taa,
ma ta təη musvηtunaa mpaav.

⁵ Nyá nyəηku ke ma nyəənaa,
maa heləyi.

⁶ Hai, Iso, nyaya ma yaaki.

Mpi tə, n nuki.

Ke ηκραηυyυ na ma təə na η nu ma kyəγətutu.

⁷ Wati-m nyá kəpantu.

Nyá waasəγəna mpa pa tυγυ-η kpułuyυ
təγə pa kolontunaa niη taa.

⁸ Kenti ma təə isu isəle taa pəyaya.

Na η ηmesi-m nyá keη tεε.

⁹ Ke ma kolontunaa asayaa
ηmakəllaa mpa pa tama-m tə pa təə.

¹⁰ Pa feina pətəətəle,
pa yəγətəyi kalampaanu təm.

¹¹ Pa tama-m ké na pá we ma waalı təkram,
na pá feηiyi si pá peti-m atε.

¹² Isu təγəlası cεηyυ si
si cələyi si təγənaγa tə.

¹³ Tacaa kulı pa təə na η pəsi-weye krentəlası.

Ya-m isayatu niη taa na nyá layatε.

¹⁴ Tacaa kpiisi-we na nyá niη.

Na pə ləsi mpi pə ké pa taa nyəm təγə weesuyυ nyəm taa.

Na η nyəəsi-weye nyay lum mpi n su-we tə.

Pa piya í nyəə na pé ku pεle na pá kaasi pa saalənaa.

¹⁵ Ye ma ile, maa ná nyá isentaa ké ma tampana təηyυ təə.

Na má fema ma nyəni-η isəna ma caa tə.

18

Wulav lapa aka na í saη Iso ké pə təə
(Samiyεeli II 22:1-51)

¹ Tacaa təmle tu Tafiiti yontu nti ι samna Iso ké saa wei Iso
waasa-ι Sayuli na ι kolontunaa lelaa təna niη taa tə.

Nti tə wenna yonyoolaa nyuyυ tu yontunaa taa cəne si:

² Tacaa, ma luyυ svυ-η ké,
nyayale ma toη.

³ Nyayale ma kukpamvyυ na ma təcəsəle toη nyənte,
nyá waasəγəna-m, nyayale ma Iso na ma cəsəγəna-η.

Nyaɣale ma kpálɔyɔ na toŋ wei ɪ waasəyi-m tɔ.

⁴ Ma sama Tacaa na kawilitaya.

Nyá yarəna-m kolontunaa niŋ taa.

⁵ Səm ka tu-m alukpala ké,
na pé nyaasəyi-m isu pəɣɔ isayaa.

⁶ Atətəle ka hɔka-m tə ŋmusi ké
na səm náá tuti-m na pə puluyɔ.

⁷ Ma yáá Tacaa ke ma laŋwakəlle waatu si í waasi-m.
Ma kiisaa na í nu ma nəɣɔ ke ɪ təyaya taa.

⁸ Pááná kpa Iso na tetu sele,
na pəɣɔ náá sele too ɪ kila tee.

⁹ Iso tɔwa kəkɔ na ka cəɣəlasɪ na ɪ nəɣɔ
na ka nyəsi luna ɪ muna tee.

¹⁰ Iso lumsa isətənyɔ na í tii.
Na ɪ nəɣɣe tee ké isətənyɔ kpusəŋ nyəŋku.

¹¹ Iso caya isətəa tillu tɔɔ na í kvləyi huntɔ,
ke heelim tɔɔ.

¹² Iso taka ɪ təyi səkrɛtyɔ
na í we tɛv ŋmuntɔyɔ kukrɛɛtyɔ tee.

¹³ Iso nyaləməle tee-ɪ nəɣɔ na t́ yasəyi isəŋmuntɔ
na t́ ləkɪ tɛv tɔmpɛɛ na kəkɔ cəɣəlasɪ.

¹⁴ Isətəa Iso Səsɔ nəɣɔ nu
isətəa ké isu tɛv hola.

¹⁵ Iso tɔwa ma kolontunaa ke nyəmə na í yasi-we.
Na í tisi pa tɔɔ ké calanaa ke səsəm na pá se yem yem.

¹⁶ Tacaa mu pááná na í woso ɪ muna tee,
na tenku tetu nyu na pé ná antulinya kite.

¹⁷ Ulena í tisi ɪ niŋ na isətəa
na í ləsi-m lum səsəəm taa.

¹⁸ Na í ya-m ma kolontunaa toŋ nyəma
mpa pa tee-m tɔ pa niŋ taa.

¹⁹ Ma wahala wule ke pa tuta-m,
ulena Tacaa waasi-m.

²⁰ Iso sɔla-m təɣɔ ɪ waasa-m
si má cayana ma ti.

²¹ Ma təŋa tampana təɣɔ n lapa-m mpɔ,
ma kusiyisim lapɔ kasəyaya nté.

²² Ma təŋa Tacaa təm ké,
ma ta wakələna-ɪ.

²³ Ma təŋa nyá kusəsutu təna təɣɔ.
Ma ta yəkɪ nyá kiiu nakɔli.

²⁴ Ma luyɔ fei taali nəɣɔlɔ,
təɣɔ ma kpa ma təyi isayatu təlate.

²⁵ Ulena Tacaa lɛɛti-m ma tampana təŋuyɔ tɔɔ.
Ma kusiyisim lapɔ kasəyaya nté na í nyəmə.

²⁶ Kɔpantu ke n fɛləyi tə latɔ.

Na í təŋ tampana na í lana a təŋlɔ.

²⁷ Yulɔ í we tənəŋŋ mpyɔ n laki-ɪ.
Ulena í kisi isayav ke ɪ isayatu tɔɔ.

²⁸ N waasəyi təpasəlaa.

Ulena í tisiyi kalampaani nyéma.

²⁹ Ma lso Tacaa yekina na ma nyaaləm naaki.

Na pá keeləyi ma səkrətuyu.

³⁰ Nyá toŋ ke ma ŋmaakəna koluŋa icate,
na má svv na má tuti ma kolontunaa.

³¹ Tacaa nyá kulaputu we ké təcuyə.

Na nyá kuyəçotutu fei sika.

N kentiyi mpa pa cəəsəğəna-ŋ tə isu kɔ́áluyə

³² Tacaa nyá tike təkoy nté lso.

Ta lso nyá tike təkoy nté

kukpamuyə ŋku kv kentiyi-tu tə.

³³ Nyá haakəna-m toma.

Na í tiikiyi-m mpaav kusiyisuyu taa.

³⁴ Na í yeki na má pəsəyi sewa na naani

ke pulasi təw isu nam.

³⁵ N faləsa ma niŋ na yooou,

na má nyi təwv toŋ nyəŋku təw.

³⁶ N yapa ma nyuyə na pá wee isu kukentuyə.

Nyá toŋ teesiyi-m na má weena toma.

³⁷ Nyá hasəğəna ma nəəhe tēe,

puləpu u tuuliyi-m.

³⁸ Na má təğəŋəyi ma kolontunaa na má kraaki-we,

má ta wakəli-we maa mələyi.

³⁹ Na má huyi-weye ate,

na pá we ma nəəhe tēe paa tasəyi kuluyə.

⁴⁰ Nyá haakəna-m yooou toŋ

na í yeki na ma kolontunaa həntəyi-m ate.

⁴¹ N yeki na ma kolontunaa seeki-m

na má wakələyi-we tənəŋŋəŋ.

⁴² Pa wiiwa nəğəlu ta waasi-we.

Na pá yaa lso, lso tá cə.

⁴³ Ma nuyuta-weye na pá pəsi isu

mvsuyə ŋku heelim kɔ́akəyi tə.

Na má fei-we isu hapəle təw afəla.

⁴⁴ N yapa-m ma yəlaa nəhəntə taa

na í su-m piitimnaa nyuyə tu,

na yəlaa mpa ma taa nyi tə pá laki-m təmlə.

⁴⁵ Ye ma nyəna-weye isəle,

pa nuna-m ké.

Kpai nyéma piya seekina-m.

⁴⁶ Si naani leki-səyi na si seliyi

si koloosi acaləe taa na si luki.

⁴⁷ Tacaa nyá wenna.

Nyayale ma kukpamuyə ŋku kv kentiyi-m tə, maa sa-ŋ.

Maa tala ma lso ma waasulə nyá.

⁴⁸ Nyá ləetəğəna na ma nəğə,

na í tisiyi piitimnaa ke ma tēe.

⁴⁹ Nyá yakəna-m ma kolontunaa niŋ taa

na í lakí na má kələyi-wε.
 Na í yakí-m mɔsɔɲ tu niŋ taa.
⁵⁰ Pə təw kə maa sa-ŋ piitimnaa taa,
 na má pɔyɔli nyá hətε.
⁵¹ N tɔyi nyá wulav ke akaitv səsəwntv,
 na í la kɔpantv ke nyá kuləsv Tafiiti,
 na ílé ɪ piitim nyəma ke tam təw.

19

Tacaa kɔŋmarŋmam hɔlvɔv ke ɪ teeli
¹ Tafiiti yontu nti tə wε yonyoolaa
 nyɔvɔv tu yontunaa taa təwəlv.

² ɪsətənvɔv hɔlvəŋa ɪsə nyá teeli
 na kv kraaləyi nyá kulapəle.
³ Wɔle seɣesəŋəna lente ke tə təm.
 Na ahoo náa heeliyi lenna ke a təm.
⁴ Pɪ yəwətəyi si yɔlv í nu pə nəwə.
⁵ Paa na mpv, pə təm cəwki antulinya tənasi tənaya.

ɪsə sika ilim ke cokəle ke ɪsətəa kə.
⁶ Pə wε kə ɪsu akpaxalv lukvɔvna ɪ naŋ taa tə,
 na í tɔyi mpaav na laŋhɔlvɔmle ɪsu aka.
⁷ Pə lukəna antulinya tənaya kanεɣε,
 na pə tələna lɛŋka.
 Pɔlvɔv u fitiyi pə haŋaya.

⁸ Tacaa nyá kiŋ wε kə təwɔŋŋ,
 na í haaki toŋ na weesuyv.
 Tacaa nyá kusəsutv ta siti tə wε kə təwɔŋŋ.
 Tə kuliyi mpa pa ta nyi pɔlv tə pa ɪε.
⁹ Tacaa nyá kutvɔtv siɣisaa kə na tə
 hεsəyi mpa pa nukəna-ti tə pa laŋa.
 Nyá kiŋ siɣisaa kə təkpaata,
 na í kuliyi ɪε.
¹⁰ Tacaa nyamnav tewaya,
 yəlaa ka nuna-ŋ mɔpɔv tam təw.
 Nyá kusəsutv wε tampana kə na tə siɣisaa.
¹¹ Tə kəla wɔlanaa kɔpampama ke teu.
 Na tə kəli tuŋ setaya nim nyəŋka mayamaya ke leleŋ.

¹² Nti tə seɣesəŋəna nyá təmlε tu má.
 Tə təkɔv taa ma waaki ma weesuyv taa kə.
¹³ Nəwəlv u cəkəŋəna ɪ tasəkəle.
 Wii maya timpi ma ta cəkəna tə.
¹⁴ Kenti-m kalampaani nyəma,
 pa taa ŋmakəli-m.
 Waatv ɪnəyi maa te teu na í fiti-m kɔpəntvɔv ɪsaxav.

¹⁵ Mv ma kɔyəwətətv na nti ma mayasəyi ma lotu taa tə.
 Hai, Tacaa, nyaxale ma waaslv
 na ma kvkpaɔvɔv ŋku kv kentiyi-m tə.

20

Wulav tɔɔ sɛlɛmɔyɔ

¹ Tafiiti yontu nti tɛ wɛ yonyoolaa nyuyɔ tɔ takɛlaya taa tɔyɔlɔ.

² Hai, Tacaa í mu nyá kɛsɛlɛmɔtɔ kɛ nyá laɲwakɛllɛ wule. Yakɔpɔ lɛɔ mi i kenti nyá tɔɔ.

³ Na í lu i tɔyaya taa kɛ Yosalem kɛ Siyɔɲ puyɔ taa na í kɔɔ nyá waasuyɔ.

⁴ Í tɔɔsi nyá kɔtasɔ tɛna tɔɔ, na í mu nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ.

⁵ Í ha-ɲ mpi n sɔɔla teu tɔ, na í la mpi n caaki tɔ.

⁶ Ile tɔ laɲa ká hɛɛna nyá nyuyɔ yapɔ tɔm. Mpi tɔ, tɔ lɛɔ hɛtɛ taa kɛ tɔ pɛsɛna akanaa. Tacaa í la pɛ tɛna mpi n sɛlɛmɔyɔ tɔ.

⁷ Pɛnɛntɛ ma nyɛma si Tacaa waasɔyɔ wulav wei n lɛsaa tɔyɔ, na í cɔ-i nyá tɔyaya taa kɛ hatoo isɔtaa. Nyá tɔɲ sɔsɔɔɲ waasɔyɛna.

⁸ Paɲale ná tɛɛlɔyɔ pa yooɔ kraɲanɔɲ kɛ, na lɛlaa kɛ pɛ kɛɛkɛnaa. Ama tɔ ile, tɔ lɛɔ Tacaa kɛ tɔ nyɛnɔyɔ.

⁹ Mɛ mi pa nukiyɔ kɛ na pɔ hotiyɔ. Uɛna taa sɔɲa isɔ tɛca.

¹⁰ Hai, Tacaa, waasi wulav. Cɔ-tuyɔ waatu wei tɔ yaaki-ɲ tɔ.

21

Wulav tɛɛlɔyɔ kɛ Tacaa

¹ Tafiiti yontu nti tɛ wɛ yonyoolaa nyuyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Tacaa wulav laɲlɛ hɛɛna nyá toma sɔsɔɔna kɛ. Na í ɲmaalɔyɛna nyá waasuyɔ pɛ fɛna.

³ Mpi i luyɔ sɔɔlaa tɔyɔ n ha-i, n ta pɛmi-i i kɛsɛlɛmɔm.

⁴ N koola-i kɔpantɔ kɛ tuutuuma. N tema-i wula ntenuyɔ.

⁵ I sɛlɛma-ɲ weesuyɔ na í ha-i, na kv taɲalɔ teu.

⁶ N waasa-i na i teeli tɔɔ sɔsɔm. Na í suu-i teu na sɔsɔɔntɔ.

⁷ N kooliyɔ-i kɔpantɔ kɛ tam tɔɔ kɛ, na í wɛ i kiɲ na i laɲlɛ hulɛmɔyɔ.

⁸ Wulav pɛta i tɔyɔ Tacaa kɛ. Na isɔtaa lɛɔ Sɔsɔ kɔpantɔ tɔɔ, pɛ kaa cɛɲli-i.

⁹ Hai, wulav, nyá niɲ i wɛɛ nyá kolontunaa na mpa paa caa-ɲ tɔ pa tɔɔ.

¹⁰ Kuyarku n kəŋ tə,
n ká tʉ-wɛyɛ kəkɔ sɔsaya taa ké.
Taca a n ká kpiisi-wɛyɛ na pááná,
na kəkɔ nyaya-wɛ.

¹¹ Na ń kpiisi pa lʉləŋ tənaya
tɛtʉ taa yələa taa.

¹² Paa həkɔ isayatu si pa laki-ŋ,
ilɛ pa kaa pəsi.

¹³ N ká tə-wɛyɛ nyá nyámá
na ń təyɔni-wɛ na pá se.

¹⁴ Taca a hʉli nyá toŋ sɔsəŋ.
lɛna táá yoo-ŋ yontu na tɛ sa nyá toŋ təm.

22

Wei pa ləwa tə ɪ waasʉyʉ

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina tefemle nam luyɔ,
na tɛ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tʉ yontunaa taa təyɔlɔ.

² Hai, ma lɔɔ yooɔ,
pepe tɔɔ ké n lə-m?
N hatələna-m suwɛ,
na nn nuki ma wula si ń waasi-m?

³ Hai, lɔɔ, ma wiikina-ŋ ilim ilim nn cəɔki,
na ahoo ahoo maa hikiyi tom.

⁴ Paa na mpʉ nyayale lɔɔ Nanŋtʉ
wei lɛyɛli nyéma san tɔ.

⁵ Nyaya tá cəsɔnaa tʉwa naani
ilɛna ń ya-wɛ.

⁶ Pa wiina-ŋ na ń ya-wɛ,
pa pɛta-ŋ pa ti tɔ fɛɛɛ ta təyɔ-wɛ.

⁷ Ama ma pəsa ké ɪsu atantaalʉ pə taya yʉlʉ,
na yələa tənə tʉuki-m na pa footiyi-m.

⁸ Pa tənə mpa pa naaki-m tɔ pa tuluyɔ-m ntompee
na pá hooki-m ɪsɛ na pá footiyi-m si:

⁹ Ntəŋ Taca a kɛ n pɛta nyá ti yaa,
Taca a ɪ ləsi-ŋ pə taa.

Ntəŋ Taca a sɔla-ŋ yaa,
Taca a ɪ waasi-ŋ.

¹⁰ Taca a, nyá ləsəna-m ma too taa,
na ń papəsi-m ɪ həla tɔɔ na naani.

¹¹ Hatoo ma həɔv tɛɛ nyá tɔɔ ké ma wɛɛ,
na n ké ma lɔɔ.

¹² Taa hatələna-m ma wahalanaa waatu,
nyayale ma sənʉ nəyɔlʉ fɛi.

¹³ Ma kolontunaa tama-m ké ɪsu latəcɛnaa,
pa tʉ-m həkʉ ké ɪsu taale naan keesasi.

¹⁴ Pa haaki nɔɔsi na ma tɔɔ ké ɪsu təyɔlaya
cəʉyɔ ka təyɔnaya na ká nyusəyi tɔ.

¹⁵ Ma toma tɛmaya ɪsu lʉm kpeŋuyɔ atɛ tɔ,

na ma tətantənnaa taa cé.
 ʌlɛna ma apalɔtɔ hoo ma taa isu keetu.
¹⁶ Ma luyɔ tɛɛ wɔlaa ké tɔpuyɔpuyɔ,
 na ma nsəmle matəna ma tantahaav.
 N su-m musɔyɔ taa ké isu ma tɛma sɔpɔ.

¹⁷ Asayaa kpekəle tama-m ké.
 Hasɪ nsi sɪ tɔ-m hɛkɔ.
 Pa tula ma niŋ na ma nɔntaaləŋ kɛ pɔəŋ.
¹⁸ Ma wɔlaa ké na má yele mɔwa tike
 na ma kolontunaa nyənəyi-m tɛcooo.
¹⁹ Pa tala ma wontu.
 ʌlɛna pá tɔ tɛtɛ ké ma kpai tɔɔ.

²⁰ Hai, Taca, taa hatəlɛna-m.
 Nyayale ma toŋ.
 Kɔɔ ma waasɔyɔ kɛ ləŋ.
²¹ Ya-m layatɛ nɔɔ taa.
 Ləsi-m hasɪ nsi sɪ kela taa.
²² Waasi-m tɔyɔlasi nsi sɪ nɔɔ taa,
 na taale naaŋ unɪ i həŋ taa.

Hai, nu ma kusələmɔtɔ.
²³ Maa heeli nyá tɔm kɛ ma camnanaa,
 na má sa-ŋ samaa taa.
²⁴ Taca yəlaa mɛ í sami-ɪ
 Yakəpɔ lɔlɔyɔ nyəma mɛ í tɔ-ɪ teeli.
 ʌsɛyɛli nyəma mɛ í sɛɛ-ɪ.
²⁵ Mpi tɔ, Taca nn footiɣi wahala tɔ nɔyɔlɔ
 yaa n nyənɪ-ɪ səkpelu
 pɛcɔ nn haaki-ɪ siyile.
 Ama ye wahala tɔ wiina-ŋ, n nukɪ ké.

²⁶ Taca nyá kulapɔtɔ tike kɛ ma saŋ samaa taa.
 ʌlɛna ma la-ŋ kɔtasi nsi
 maa su nɔyɔ tɔyɔ nyá sɛɛlaa ɪsentaa.
²⁷ Kɔnyɔntɔnaa ka tɔyɔ na pá haɣa.
 Taca nyá pɛkɛlaa í sa-ŋ.
 Na pɛ caɣana-wɛyɛ tam.

²⁸ Tɛtɔ tənasi təna yəlaa ka hɔv
 Taca nyá tɔm na paa kɛɛsəna nyá tɔɔ.
 Na atɛ yəlaa təna luŋ nyá tɛɛ.
²⁹ Mpi tɔ, Taca nyayale wulav sɔsɔ.
 Na n tɔki kawulayɔ kɛ piitimnaa təna tɔɔ.
³⁰ Tɛtɔ taa toŋtunaa təna ká tɔyɔ na pá hɛntɪ-ŋ atɛ.
 Na yəlaa təna mpa paa tɛ na pá sɪ tɔ paa luŋɪ-ŋ akula.
³¹ Pa lɔlɔŋ nyəma ká la-ŋ təmle
 na pá heeli nyá tɔm kɛ pa waali piya.
³² Na pɛɛ pa kɛɛsɪ pɛɛ pa piya kɛ
 ɪsəna n waasa nyá yəlaa tɔ.

¹ Tafiiti yontu.

Isə nyá tiikiyina-m,
maa laŋəyi pɔlɔ.

² Pə tɔɔ ké n pukina-m nyutu
kulekələkətu taa na má heesəyi.
Na ń yeki na má heesəyi lum mpi
pə we tərəmm tɔ pə cɔlɔ.

³ N tayanəyi ma tɔŋ kraasuyɔ
na ń pukina-m mpaav kusiŋisuyɔ taa si, nyá hətə í yaa.

⁴ Paa ma tɔŋ səkrətuyɔ anaam taa,
maa nyaŋ si pɔlɔpɔ ká la-m.
Mpi tɔ, Taca a n we ma waali tɔ se.
N tiikiyi-m na ń kentiyi ma tɔɔ na pá tɔyɔ-m naani.

⁵ Taca a, paa ma kolontunaa kiŋ,
n muɣɔ-m ké na ń pələyi ma nyuyɔ taa ké sɔɔsɔŋ nim,
na ń suku-m tɔɣɔnaya təkretəkretɛ.
Na ń suuliyi ma iyaya kunyɔnyɔɔya tərəmm.

⁶ Tampana tɔɔ, n laki-m kupantu ké
na ń sɔɔləyi-m haləna ma weesuyɔ kuyeyɛ tɛ.
Ma na-ŋ tu krenti teu ké, haləna ma səm.

24

Taca a kele antulinya wulav sɔsɔ

¹ Tafiiti yontu.

Taca a nyá tənna antulinya təna na ɪ taa yəlaa
na pə tənna mpi pə we ɪ taa tɔ.

² Nyá suna antulinya kite ke tɛŋku na
lumnaa tɔɔ na ń təkə-ɪ.

³ Awe taka ká kpana Taca a nyá pulaya
ŋka ka tɔɔ pa sɛɛki-ŋ tɔ?
Na pɔntu suu nyá tɔcayale naŋŋ nyəntɛ nté tɔ taa?

⁴ Mpa pa kisa isayatu lapɔ na pa lotu we kɔlumtu
na pá tá ha pa təyi tuŋ laav na pəpətu nɔɔsi suu tɔɣɔ.

⁵ Taca a laŋle ka heena-we na í waasi-we,
na í kooli-weye kupantu.

⁶ Yəlaa mpe unɪ pa takanaa sɛɛkəna Taca a.
Yakəpɔ lɔluyɔ nyáma siyisiyi mpa pa pəsəyi
na pá kɔɔ ɪ isentaa tɔɣɔle.

⁷ Tam tɔɔ nɔnɔɔsi me í tɔli təyelele,
na teeli wulav suu.

⁸ Aweyele teeli wulav unɪ?
Taca a tɔŋ tu wei ɪ ké yooŋ taa aka tɔɣɔ.

⁹ Tam tɔɔ nɔnɔɔsi me í tɔli təyelele,
na teeli wulav suu.

¹⁰ Aweyele teeli wulav unɪ ye?
Atɛ na isətaa Taca a kele teeli wulav.

25

Husi ma tawakalle na n hulu-m nya luyu nyantu

¹ Tafiiti yontu.

Tacaa nya too ke ma keesayana.

² Ma lso nyaga ma peta ma ti.

Taa yelem na feele togo-m.

Yaa ma kolontunaa paana-m.

³ Mpa pa togo-ŋ naani to

pa kaa wee maa nyoma taa.

Ama nya waali lulaa ka nyasana pa mpee ke kela.

⁴ Hulu-m nya mpaav na ma nyi-ku,

na n segesi-m mpi n caa ma la to.

⁵ Tiiki-m nya tampana taa,

na n segesi-m-ye.

Mpi to, lso nya, nya yakana-m.

Nyaga ma teelagi tam.

⁶ Tacaa, toosi si hatoo to n ke kupaŋ ke,

na n soelagi yalaa.

⁷ Taa toosi ma ifepile kupantəŋ na ma isayatu tom.

Ama nyani ma patootale na n toosi ma too

ke nya kupantu too.

⁸ Tacaa n ke kupaŋ ke na n siyisaa.

Pə too ke n hulagi pantalaa ke mpaav.

⁹ N teesiŋi mpa pa ise pa taki to pa tom ke.

Na n hulagi-weye nya luyu nyantu.

¹⁰ Mpa pa takagi Tacaa nya toosi peelyu na nya kusasutu to

pa naaki nya mpaanə tana taa ke soelugu na kupantu ke.

¹¹ Hai, Tacaa husi ma isayatu

sosontu ke nya hate too.

¹² Ye yulu nyaŋna Tacaa,

Tacaa hulagi-i mpaav ŋku i ka təŋ togo.

¹³ Pə yulu weeki leleŋ taa ke.

Ulena i piya naa togo tetu.

¹⁴ Tacaa heeliŋi puntu ke i lotu ke,

na i hulagi-i nogo peelyu tama.

¹⁵ Tacaa ke ma tekiŋi tam.

Mpi to, un i ka lasana-m

katoka ŋka ka kra-m to ka taa.

¹⁶ Hai, hulu-m nya pelee na n keesana ma too.

Mpi to, ma ke katayalaga ke, na kunyontogolu.

¹⁷ Nəgesee soosagi ma lotu taa ke.

Lasi-m ma lanwakalle taa.

¹⁸ Nyani ma kunyənə na ma wahala

na n husi ma kupantəŋ tana.

¹⁹ Nyani ma kolontunaa pagale,

na isana pa taa hanəyana-m sosom to.

²⁰ Kenti ma weesuyu too na n ya-m,

na ma taa la maa nyoma,

ke isəna ma pɛta-ŋ ma ti tɔ pə tɔɔ.

²¹ Nyaga ma tɛɛlɛɣi si ɲ yele na má tɔŋ siyisuyu
na má taa wakəlɛna nɔɣɔlv.

²² Hai, lɔɔ, ya lɛɣɛli nyáma
ke pa laɲwakəlle tɛna taa.

26

Yulɔpaŋ yaav ke Taca

¹ Tafiiti yontu.

Taca, ha-m tampana.
Mpi tɔ, ma yaasi tewaya,
pəyele ma pɛta-ŋ ma tɔɣi təkpaata.
Ma ta hɛli.

² Maɣasi-m na ɲ wiili ma lotu taa,
na ɲ yasi ma ləmaɣasɛɛ taa na ɲ ná.

³ Ma naaki nyá kɔpantv na ma ɪɛ,
na má tɔŋ nyá tampana taa.

⁴ Maa tɔŋɔɣi pɔpɔtɔnaa,
pəyele ma na mənɔafikinaa tu tɔŋ.

⁵ Ma taa kraakəna ɪɔɣalataa kpekəle ké.
Pəyele maa kɔtɔtɔɣəna nyɔɔŋ fɛinaa.

⁶ Taca, maa saŋ ma niŋ na pɔ hɔli si ma ké kɔpaŋ,
na má ɔɔ kɔtɔɣa tɔlate,

⁷ na má sɛɛki-ŋ na má saŋ nyá kookalənaa.

⁸ Taca ma sɔla nyá tɔɣaya ké.
Nyá tɔɔɣale tɔnaɣa nyá teeli naaki.

⁹ Taa kɔpenti má na asaɣaa ke təkule,
yaa má na yulɔkɔlaa tá weesiŋ ləsuyv.

¹⁰ Mpa pa laki kawalaya na
pá paalɔɣi kuhaaŋ ɪɔɣaŋ tɔ.

¹¹ Ma yaasi tewaya.
Nyəni ma pətɔtɔtɛle na ɲ ya-m.

¹² Ma səŋaa ké tɔca,
maa sɛɛ Taca ke samaa taa.

27

Taca kiŋ ɔɔsuyv

¹ Tafiiti yontu.

Taca nyɔɣale ma fətəla na ma nyɔɣv yátv.
Ma kaa nyana nɔɣɔlv.

Nyá kentiɣina ma weesuyv tɔɔ,
pɔlvɔv kaa sɔsv-m watv.

² Ye asaɣaa kəŋ ma ɔlvɔv ɪsu taale wontu,
mpɛ pa hotina atɛ na pə wakəli-wɛ.

³ Paa yoolaa tama-m kɔtɔɣa sɔɣɔntv fɛi-m.
Paa pa svv-m yoonav ma wena lɔɔ ké naani.

⁴ Kulɔmtv ke ma səlɔmɔɣi Taca na má səkɪ tɔ tɔɔ.
Pə wɛɛ si má ɔɣa nyá tɔɣaya taa ké haləna ma sɔm,

na má sa ka teu na má yǝlǝna lso wɛɛv.

⁵ Na í ηmesi-m nyá tǝyǝɣa taa,
na í kenti ma tǝw kɛ wahala waatu.
Na í su-m kuvkamvɣv tǝw si pɔlv í taa hiki-m.

⁶ Waatu inǝɣi maa kǝli ma kolontunaa mpa pa cǝna-m tǝ,
na má sa-η nyá tǝyǝɣa taa na má la-η kǝtasi,
na má yoo-η yontu na má tala-η.

⁷ Taca nyǝni ma pǝtǝtǝle,
na í nu saa wei ma yaaki-η tǝ.

⁸ Ma tǝɔsa nti n suwa si má kɛsǝna nyá tǝw tǝ.
Taca pǝ tǝw kɛ ma kɛsǝɣǝna nyá tǝw.

⁹ lso nyá waasǝɣǝna-m.
Taa ha nyá sɛelv maɣa siɣile yaa í lǝ-m na páána.

¹⁰ Paa ma too na ma caa pa lǝ-m,
Taca, nyá mvɣvna-m.

¹¹ Taca, hvlv-m mpaav ηku n caa má tǝη tǝ.
Mpi tǝ, ma kolontunaa yookina-m.

Tiiki-m kuvsiɣisuvu taa.

¹² Taa yele na ma kolontunaa
lana-m isǝna pa caaki tǝ.
Mpi tǝ, pǝpǝtv aseeta nyǝma mpe,
pa nyaasǝɣi-m kɛ.

¹³ Ye ma taa wɛɛna naani kɛ
Taca kuvantv tǝw kɛ atɛ cǝnɛ,
isǝnaya maa lapa?

¹⁴ Tǝη Taca,
kaasi nyá ti
na í tǝɣǝ apalvtv.
Tǝη Taca.

28

Sǝm nǝɣǝ taa tv sǝlǝmvɣv

¹ Tafiiti yontu.

Taca nyǝɣa ma maki kapusi na má yaaki,
ma kentulu, taa tǝki nyá ηkraηη.
Ye n ta cǝ-m, ma wɛ kɛ isu wei pa tisiɣi pǝlaav taa tǝ.

² Waatu wei ma maki kapusi na má yaaki-η
na má hvlvǝɣi niη na nyá tǝcǝɣale
naηη nyǝntɛ tǝw tǝ, nu ma wiinav.

³ Taa kaa má na kawalaya nyǝma
na isǝɣalataa kɛ kǝrátvɣv kuvlvmvɣv.
Pa kuvɣɣǝtvv wɛ lelev kɛ,
na pa taa na sɛɛsi.

⁴ Feli-wɛɣɛ pa isǝɣatv fǝtǝ
na í kɛsǝna pa acilayatv tǝma.
Lɛɛti-wɛɣɛ pa kulapǝle.

⁵ Paa laki laakali na nyá kulapvtv na nyá tǝma.
Wakǝli-wɛ tǝnaηnaη, pá taa tasa kuvlvɣv.

⁶ Taca, ma sɛɛ-η

isəna n nu ma wula tɔ.

⁷ Nyayale ma toŋ na ma kukentuɣu.

Nyaya ma tɣi naani na ń waasəɣi-m,
na ma we laŋhulɔmle taa na má saŋi-ŋ na yontu.

⁸ Nyá kentiɣina nyá yɔlaa na toŋ,
na ń waasəɣi nyá kuləsu na u nyaŋna pɔlv.

⁹ Waasi nyá yɔlaa tá na ń kooli-tɣu kɔpantu.

Tiiki-tu na ń paasəɣəna-tɣu tam tɔɔ.

Mpi tɔ, nyá tənna-tu.

29

Tacaa nəɣɔ

¹ Tafiiiti yontu.

Isɔtaa nyɔma me í sa Tacaa.

Í pɣɣɔli Tacaa teeli na ɪ sɔsɔɔntu tɔm.

² Í sa Tacaa hətɛ sɔsɔɔle

na ɪ hənti-ɪ atɛɣɛ

saa wei ɪ hɔlɔɣi ɪ tənəŋŋ wɛɛtu tɔ.

³ Isɔ teeli tu yekina na tɛv tiliyi.

lni ɪ holiyina lɔmnaa tɔɔ.

Isɔ ŋmakəla lɔm sɔsɔɔm ké.

⁴ Tacaa nəɣɔ nukəna toŋ ké na sɔsɔɔntu.

⁵ Nyá nəɣɔ pɛlɔɣi tuŋ sɔsɔɔŋ ké.

Nyá pɛlɔɣəna Lipaŋ tuŋ sɔsɔɔŋ.

⁶ N laki na Lipaŋ pɣɣu ŋmaaki isɪ latəɛ kɔfalv.

Na Hɛɛmɔŋ nyəŋku isɪ taale nav kɔfalv.

⁷ Tacaa nyá nəɣɔ lakəna na tɛv ŋmɛləsəɣi.

⁸ Na ka ciyitiyi Katɛɛsi wɔlaya tɛtu.

⁹ Nyá nəɣɔ lakəna na naməŋ lɔlɔɣi,

na ká yeki na hɔtu tuŋ kraalɔɣi təkpalakpala.

Na pa təna pa kraalɔɣi Tacaa təyaya taa ké isɔtaa si

Isɔ kɛle teeli tu təkpara.

¹⁰ Nyá kawulaya tətəɣɔle nté lɔm sɔsɔɔm tɔɔ.

Tənaya n ká tək-keɣɛ tam tɔɔ.

¹¹ Tacaa ha toŋ ke nyá yɔlaa

na ń kooli-weɣɛ kɔpantu

na ń yele na pá hɛɛsi.

30

Tacaa haaki weesuyɔ kɔfalvɔv

¹ Tafiiiti yontu nti pa yoo

Isɔ təsɛɛle tɔlvɔv waatu təɣɔlv.

² Hai, Tacaa, ma sama-ŋ.

Mpi tɔ, nyá ləsəna-m lumaŋ taa.

N ta sɔɔli si ma kolontunaa í paana-m.

- ³ Ma lso Tacaa,
ma wiina-η, lēna n̄ waa-m.
- ⁴ Ma n̄h̄h̄e ka wev p̄laav taa t̄o,
nyá l̄s̄ana-m s̄etaa t̄e na n̄ ha-m weesuyu.
- ⁵ Mpa me í s̄ōla Tacaa t̄o í yoo-i yontu.
Í s̄e-e-i na í sami-i i t̄anaηη weetu t̄o.
- ⁶ I p̄áná we laasaya t̄o tike k̄e.
l̄ena i k̄upantu ke yulu weesuyu t̄ana.
Taanaya ke yulu wiiki na kv fe tanay
l̄ena í won̄ na í k̄pal̄esi.
- ⁷ Waatu wei maa cayana ma ti t̄o,
ma huukaya k̄e si pulupu kaa la-m.
- ⁸ Tacaa nyá k̄upantu t̄o k̄e n̄ ka yelaa
na má s̄eη teu t̄aca isu p̄ȳu.
N̄ k̄oma na n̄ ha-m siyile l̄ena p̄e liyiti-m.
- ⁹ M̄p̄ȳu ma mapa kapusi na
má wiina-η na má p̄ōsi-η si
- ¹⁰ ye ma s̄epa na má tii p̄laav taa weye n̄ waaki?
Yulu í p̄sa tetu i tas̄ayi-η sam yaa í k̄paali
nyá k̄upantu t̄o t̄o?
- ¹¹ Tacaa, ke ηk̄p̄aηη na n̄ waasi-m,
Tacaa k̄o na n̄ ya-m.
- ¹² M̄p̄ȳu n̄ layasa ma laηwak̄elle ke laηh̄ulum̄le,
na n̄ w̄ōsi ma layaya wontu na n̄ suu-m acima nyantu.
- ¹³ Waatu in̄ayi maa yoo-η yontu,
ma kaa su, Tacaa, ma lso,
maa saηi-η tam k̄e.

31

Naani tuyu ke Tacaa

¹ Tafiiti yontu nti t̄o we yonyoolaa
nyuyu tu yontunaa taa t̄ōōo.

² Tacaa nyaya ma tuyi k̄p̄ul̄ȳu,
taa yele-m na f̄ēle t̄ōo-m.
Waasi-m nyá tampana t̄eηȳu t̄o.

³ Ke ηk̄p̄aηȳu na n̄ waasi-m l̄eη.
P̄asi ma k̄ukentuyu ton̄ nȳeηku na má ná nyuyu.

⁴ Mpi t̄o, nyá kentiγina-m
na n̄ we isu ma koluηa icate.
N̄ ká tiiki-m na n̄ paas̄ana-m nyá h̄ete t̄o.

⁵ Fiti-m puluyu ηku pa nȳepa-m t̄o kv taa.
Mpi t̄o, nyayale ma k̄entilu.

⁶ Nyá niη taa k̄e ma pet̄ayi ma ti t̄ak̄pataa.
Nyayale lso Tacaa tampana tu,
n̄ ká waasi-m.

⁷ Ma taa k̄paak̄ona mpa pa mat̄ona tuη k̄pai nȳeη un̄i t̄ōo.
Ama nyaya ma p̄eta ma ti.

⁸ Nyá k̄upantu t̄o k̄e ma we laηh̄ulum̄le na aηmaala p̄e taa.
Mpi t̄o, n̄ nawa ma wahala na n̄ nyi ma n̄ȳēēēē t̄o.

⁹ N kaa peti-m kolontu niŋ taa.
N ká ce-m ké na ní yele na má səŋ ma nəəhe təə.

¹⁰ Wula nu ma ise na má tala ma tənaya.
Hai, Taca, nyəni ma pətətəle,
ma we laŋwakəlle taa ké.

¹¹ Nəxəse təkə ma weesuyu na ma pusi ké.
Ma isayatu tənna ma toma na pə caaməyi-m.

¹² Ma kolontunaa na pə kreŋna
ma asəmaa pəsa-m woŋa pɔɔpɔɔ.
Na ma təm we ma taapalaa ke səxəntu.
Na pá na-m awal pa seeki-m.

¹³ Ma pəsa ké isu nyənaya kuyəkaya.
Na pá səə ma təə isu sətə.

¹⁴ Ma nuwa nti yəlaa yəxətəyi ma təə tə.
Səxəntu tama-m kotaya ké.
Pa cakɪ ma təə si pá ləsi ma weesuyu.

¹⁵ Ama Taca, nyaya ma peta ma ti.
Nyayale ma ləə.

¹⁶ Nyá niŋ taa ké mpi maa tēsəna tə pə wee.
Fiti-m ma kolontunaa na ma kunyəntulaa.

¹⁷ Nyá isəntaa í hetəna nyá təmle tu maya teu
na ní ya-m nyá kupantu təə.

¹⁸ Taca taa tu-m fēle ke waatu wei ma yaaki-ŋ tə.
Ama ma kolontunaa ka təxəna-te.
Pə wee si pá tisi-weye atətəle taa
na pá nyala pa nəəsi.

¹⁹ Yele na footilaa pəpətunaa
mpə pá pəsi kamumusi.
Mpi tə, tampana tənlaa ke
pa holiyina na kalampaani.

²⁰ Pəpətə fei leleŋ,
kupantu səsəntu ke n su mpa pa nyaŋna-ŋ tə.
Yəlaa təna naaki si,
mpa pa tɔxə-ŋ kpɔɔpɔɔ təxə n haaki-ti.

²¹ Pa cəəsəyi nyá kiŋ ke mpə
lənə ní kenti pa təə si,
kolontunaa í taa tu-weye kunyəŋ.

²² Taca ma sēe-ŋ.
Pu tama-m ké isu icate.
lənə ní huli-m nyá kupantu
na ní la-m piti təmle.

²³ Ma laŋle ka wakəlaa ké,
halɪ ma mayasaya si pə ləsa-m nyá kiŋ.
lənə ní nu ma wiinav.

²⁴ Taca yəlaa me í səəli Taca.
Mpi tə, Taca feŋyi mpa pa təkəyi i təm ke teu təxə.
lənə í lēetəyi kalampaani nyəma na pááná.

²⁵ Mə təna mpa me í tɔyi Taca ke naani tə,
í təxə apalvə na í nyəə təŋ.

32

Wei lso husa i isayatu tɔ i laɲhulɔmlɛ

¹ Tafiiti yontu.

Leleɲ nulɔ nté wei i isayatu lso husaa
na í wii-i i kɔpəntəɲ tɔ.

² Leleɲ nulɔ nté wei Tacaa u yeki si
i isayatu í məli i nyuɣu taa tɔ.
Pəyele cɛsɔɣu fɛi i ləmaɣasɛɛ taa.

³ Ye ma ɲməsa ma isayatu,
maɣa tə wakələɣi.

Na má mələɣi ilim na pə tɛm.

⁴ Mpi tɔ, ilim na ahoo kɛ
n həɲaɣa ma ɲkraɲuɣu na pə nu-m.
Ma toma tɛma isu tɔɣu kɛ wulaya tɛtɔ taa ké lɔɲlɛ.

⁵ Ma maɣasaa si maa hulɔ-ɲ ma isayatu,
ma ta ɲməsi-ɲ ma kɔpəntəɲ.
Ulena nyaa husi-m tə təna.

⁶ Pə tɔ ké nyá yələa təna ka sələməɣi-ɲ
na paa waatu wei wahalanaa
wata-wɛ isu lum, pu takɔ-wɛ.

⁷ Nyaya ma cəɔsəɣəna,
na í hatələɣəna-m laɲwakəllɛ.
Na má ɲmaaləɣəna ma nyuɣu yaru.

⁸ Mɔɣu Tacaa cə-m si: Maa sɛɣɛsi-ɲ
na má hulɔ-ɲ mpaav ɲku n ká təɲ tɔ.
Na má paasəɣəna-ɲ na má tasəɣi-ɲ layatu.

⁹ Taa la kɔmɛlɛntɔ isu kraɣanɔ,
yaa kraɲaɣa ɲka pa kɛkəna kraɣi tɔ.
Ule natəli tə kaa maɣana-ɲ.

¹⁰ Isayav wɛ wahalanaa paɣale taa ké.
Ulena Tacaa náá pələɣi kɔpəntɔ kɛ wei
i tɔɣi-i naani tɔ.

¹¹ Siyisilaa mɛ, í yəɔləna Tacaa na í ɲmaali.
Na tampana təɲlaa mɛ mə təna
mu wilitina laɲhulɔmlɛ.

33

Antulinya ɲmalɔ lso samtu

¹ Siyisilaa mɛ í yəɔləna Tacaa.

lso samtu muna tampana təɲlaa.

² Í sami-i na cəmɔɣu,
na í tala-i na ɲmusi naanɔwa nyəɲku.

³ I yoo-i yontu kɔfatɔ,
na mə cəməɲ na mə nəɔsi kɔli isətaa.

⁴ Mpi tɔ, Tacaa nyá kuyəɣətɔtɔ ké tampana ké,
na nyá kulapɔtɔ təna huləɣəna mpɔ.

⁵ N səɔla siyisuyɔ na tampana təɲuɣu ké.

Tacaa kupantu suwa tetu taa ké.

⁶ Təmvu ke n yəḡataa,

na pé la isətənvu

na ilim na isətu na isətulɔŋasi náá wɛɛ.

⁷ N kpeyela teŋku lum ke təntəmle.

Na ní tu lumnaa səsəəm ke kotikotuŋ taa.

⁸ Tetu təna í nyana Tacaa,

na tə taa yəlaa təna sele nyá kiŋ.

⁹ Mpi tə, ní yəḡataa pə laki ké.

Ní kula nəḡə si mpi pə wɛɛ,

pəle pə wɛɛ.

¹⁰ Tacaa n wakələyi təma nna

piitimnaa suwa si pa laki təḡə,

na ní hetəyi nti pa həkəyi tə.

¹¹ Ama təma nna Tacaa n suwa na

ní təḡəyi na ní laki tə a wɛ tam ké.

Na ní həkə nti təle tə wɛɛ ípɔḡu pusi pusi.

¹² Lelerɔ nulaa nté piitim mpi

pə nyənəyi Tacaa ke pə ləə tə.

Na yəlaa mpa n ləsaa si nyá nyəma tə.

¹³ Tuu isətaa ké Tacaa n wɛɛ na

ní nyənəyi na ní naaki yəlaa təna.

¹⁴ Nyá təcaɣale taa ké n wɛɛ na

ní keŋna atɛ nyəma təna təə.

¹⁵ Nyá ŋmana pa təna na

ní tu-wɛɣɛ cəkənav ləmayasɛɛ

na pɔlu lapu yaa pə kisuyu ləmayasəle.

Na pá feŋiyi pa təma.

¹⁶ Pə taɣa yoolaa tuutuuma ke

wulav təkəna yoo.

Pəə tomiŋ naa waasəyi yoolu.

¹⁷ Pə taɣa yoo kraɣanv toma yaa

ɪ alaafəya yakəna ɪ caɣalu.

¹⁸ Ama Tacaa nyá isəle ná wɛ mpa

pa nyəŋna-ŋ na pá tɛeləyi

nyá kupantu tə pa təə ké.

¹⁹ Na ní ləsəyi-wɛɣɛ səm taa.

Na ní paasəɣəna-wɛɣɛ nyəḡəsi

waatu na pá wɛna weesuyu.

²⁰ Tacaa nyəɣa tá tɛeləyi.

Nyá waasəɣəna-tu na

ní kentiyi tá təə.

²¹ Nyá təə ké tə wɛ laŋhɔlumle taa.

Na té wɛna-ŋ naani.

²² Tacaa, la-tuyv nyá kupantu ɪsu

tá tɛeləyi-ŋ tə.

wulav Apimeleki te na í pəsi isu kumelen
na ílé i təḡoni-i tə.

² Maa sa Tacaa ke paa waatu wei ké.
Ma nəḡə taa ké nyá samtu ka wee tam.

³ Maa sa-η mpi n lapa-m tə pə tə.
Konyəntəḡəlaa í nu na í yəəli.

⁴ Tə krenti na tə tala ləə na tə sɛɛ-i.

⁵ Tacaa, ma yaa-η hí cə-m,
na í waasi-m ma səḡəntu təna taa.

⁶ Ye yulv tekiyi Tacaa puntu isentaa hetəyi ké
na fəele ya i tokuyu taa.

⁷ Ye wahala tu í wiina Tacaa,
i nukí ké na í yari-i i nəḡəsɛɛ təna taa.

⁸ Isətaa tillu we yəlaa mpa pa nyaηna
Tacaa tə pa waali ké.

Na í ləsəyi-weye asola taa.

⁹ Í maḡasi na í ná isəna

Tacaa we leleη tə.

Leleη nulv nté yulv wei

i tuyi Tacaa ke kpuluyv tə.

¹⁰ Tacaa nyəma me, í nyaηna-i.

Pulvpu u laηəyi mpv ini pə lataa.

¹¹ Halí təḡəlasí piya maḡaməḡa wiiki nyəḡəsí ké.

Ama Tacaa pɛəkəlaa náa laηəyi kupantu.

¹² Ma pəyalaa í nu ma təm na
má hulí-meye mpi pa yaa Tacaa səḡəntu tə.

¹³ Mə taa nəḡəlv caa sí í waa i weesuyv taa

na i pusi taḡali na í nu leleη na?

¹⁴ Pə wee sí í kpa mə nəəsí

na í yele caḡanav na kaloolaya.

¹⁵ Í se isayatu na í la kupantu.

Na í pɛeki mə na ləlaa má leleη

na isəle kvseemle.

¹⁶ Tacaa isəle we siyisilaa təə ké

na í kema ηkpaηuyv na pa təə.

¹⁷ I haaki asayaa ke siyile ké.

Na í kpiisi pa həla maḡaməḡa ke

tətv taa na pá səə pa təə.

¹⁸ Ye siyisilu í wiiwa Tacaa nukí ké.

Na í waasi-i i nəḡəsɛɛ təna taa.

¹⁹ Ye i laηle wakəlaa i we i waaləyi.

Na ye pə nu-i i waasi-i.

²⁰ Wahalanaa paḡale makəna siyisilu,
ama Tacaa waasəyi-i pa təna pa taa.

²¹ Na í feηiyi i tənuyv təna təə sí

i mɔwa taa natəli tə taa peli.

²² Isayatu kvəvna tə tv.

Ulena mpa pa cakí siyisilu acayə tə

pəle pá ná pə nav.

²³ Tacaa yakı ı tamlə nyáma ké.
 Ụlena pa təna mpa pa tugi-ı kpulugv tə
 pa fitiyi ɲkraɲugv həm.

35

Siyisilu wei pa yaa huule tə ı wula
¹ Tafiiti yontu.

Hai, Tacaa huuna ma nəɟə ke ma kolontunaa
 na ń yoonə mpa pa yookina-m tə.

² Co nyá kɔ́alugv na nyá yooou wontu,
 na ń kəə ma waasugv.

³ Kpee nyá ɲmantaaya
 na ma kunyɔntolaa təə.
 Heeli-m si n ka ya ma nyugv.

⁴ Tu fεεle ke ma weesugv ləsəlaa
 na pə́ liyiti-we.

Mpa pa həkəɟi si pá la-m isayatu tə,
 pá məli waali na pá ká nyəəɲ.

⁵ Pə́ yası-we isu heelim kraɟa nyulugv ke
 waatu wei Tacaa isətaa tillu təɟəɲəɟi-we tə.

⁶ Na səkpɛtugv na sotu weε pa mpaav taa
 ke waatu wei Tacaa isətaa tillu we pa waali tə.

⁷ Mpi tə, musuɲ ke pa nyəpa-m katəka,
 na pá huli ma mpaav taa ké puvugv si má hoti.

⁸ Wakəlugv í tuti-we na pa maɟamaya pa katəka kra-we,
 na pá hoti pa puvugv taa na pá lá asaala.

⁹ Ama ma laɲle ká huləməna Tacaa
 na má yəələna nyá waasugv.

¹⁰ Ụlena má yəɟəti ma taa si,
 Tacaa feina saala.
 N waasəɟi kunyɔntəɟəlv ke toɲ tu niɲ taa.
 Na ń waası wahala tu na kunyɔntu ke wei ı
 təkı pa ise tə ı niɲ taa.

¹¹ Pəpətv aseeta nyáma pəəsəɟi-m
 isayatu nti ma ta nyi tə.

¹² Na pá ləəkı-m.
 Ma pəsa kucəəv feləɟi nyarɲ ké.

¹³ Pəyele saa wei pə wukaɟa mpe tə
 ma suukaɟa ləyaya wontu ké na má həkəɟi nəɟə,
 na má sələməɟi ləə na nyugv kama si pá waa-we.

¹⁴ Ma nyənaɟa-weɟe ma newaa yaa ma taapalaa ké,
 na pa təm wakələɟi ma laɲle.

Na má təɲ nəəhəle nəəhələ.
 Na ise kama atε isu
 ma too kulvlv səpəna.

¹⁵ Ụlena mpe pá worɲiɲi maya saa wei ma cɛɲləɟi tə.
 Na pá pɛələɟi ma təə ké nəɟə.
 Krai nyáma mpa ma ta nyi tə,

pa hēesəyi ma təm ke kapusi mapu.
¹⁶ Pə copə-m na pá wəŋ na pá kpaləsi.
 Na pá nyuki-m kela na pááná.

¹⁷ Tacaa waatu wei ké n ká hēesi-m nyənyu na ise?
 Kenti-m təyolasi nsı na ní ya-m sı səkraŋ taa.

¹⁸ Ụle maa sa-ŋ kotilaa taa.
 Na má sēē-ŋ yəlaa samaa taa.

¹⁹ Taa yele na ma kolontunaa mpe
 pá paana ma wahala.
 Mpa unı pa taa kraana-m musuŋ tə,
 pa yele təmaŋa ise cəpəlyu ke ma təm.

²⁰ Paa yəyətəyi təm kupantu
 pəyele pa cakəna yəlaa mpa
 pa wē tərəmm təy tām.

²¹ Pa haaki pa nəəsi na ma təw
 na pá wəŋiŋi na pá kpaləsəyi sı:
 Tə na-ŋ ké na tá isəpile təkēlekele.

²² Tacaa, n nawa mpi pə lapa tə,
 Taa hatələna-m, pəyele taa su.

²³ Hai Tacaa, kuli na ní ha-m tampana,
 ma caa ləw, sēena ma təw.

²⁴ Keesəna isəna nyá siyisuyu wē tə
 na ní ha-m tampana.
 Na pá yele-m paanav.

²⁵ Taa yele na pá tə sı:
 Tə hika-ı na tə tē ı təm.

²⁶ Fēelē í kpa pa təna mpa pa laŋa hēena
 ma wahala na pá kuləyi ma təw tə na pá liyiti-wē.

²⁷ Mpa pa laŋa hēena ma tampana hav tə
 pá yəwəna laŋhuləmlē,
 na pá yəyətəyi tam sı:
 Tacaa wei ı caana ı təmlē tu na
 hēesuyu təy tu taləyi tam.

²⁸ Maa sēē-ŋ nyá siyisuyu təw,
 na má saŋi-ŋ kuyēēŋ təna.

36

Isə kiŋ nte weesuyu təlulē

¹ Tacaa təmlē tu Tafiiti yontu nti
 tə wē yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa təyolə.

² Ma cəkəna ləw təw kullu kuyəyətutu,
 sı: ləw səyəntu ta ke maŋa puləpu.

³ Pə puŋusiŋi-ı ké sı ı ké kupaŋ
 ụle u cəkəyəna ı isayatu sı í kisi-ti.

⁴ Ị kuyəyətutu təna ke kaloolaya na kutusutu ké.
 Ị fēi ləmaŋasēē, pácw ı ta nyi kupantu lapu.

⁵ Ị təhəntələ ke ı maŋasəyi
 mpi pə ta siyisi tə pə təm,
 na í təŋəyi mpaav ŋku ku fēi teu tə,

u ləəki isayatu.

⁶ Tacaa nyá kúpantu walaa ké isu isətənyu
na nyá teu náá kaləsəna isənyəntu.

⁷ Nyá siyisuyu kaawaya isu pulasi.
Na nyá kumayasutu náá lumaa isu teŋku.
Nyá waasəyana yəlaa na təla.

⁸ Hai, Iso nyá kúpantu tewaya.
Na yəlaa nyəməlyi nyá tee.

⁹ Nyá təyaya taa wənaυ ke n haγasəyi-wə,
na n yeki na pá nyəəki nyá kúpantu isu lum.

¹⁰ Nyá kiŋ ke weesuyu seelu wəe.
Na tə naakəna nyá nyaaləm.

¹¹ Tacaa la kúpantu ke mpa pa nyəma-ŋ tə
na mpa pa tənyəyi tampana tə.

¹² Kalampaanu tu í taa feli-m nəəhəle.
Pəyele isayau í taa təyən-m.

¹³ I naaki yəlaa asayaa tema
hotuyu na pá pəsi krentəlası
paa pəsəyi kuluyu.

37

Nyá taa í taa kpana asayaa ləesuyu

¹ Tafiiti yontu.

Yulu nyá, nyá taa í taa kpana isayalataa yoo.
Taa tu nyuli pa kawaaya.

² Pa kəŋ lontiluyu ké isu nyutu,
na pá wuli isu nyutu kuləkəkəkətə wuluyu tə.

³ Ha nyá təyi Tacaa na n laki kúpantu,
ile n ká caya mə tetu taa na alaafəya.

⁴ Yele na Tacaa pəsi nyá leleŋ təlule,
ile i ká ha-ŋ mpi n nyuləyi tə.

⁵ Pəti-i nyá weesuyu na n nyənəyi i tike
ile i ká la mpi pə wə lapu tə.

⁶ I ká yele na nyá siyisuyu ná isu nyaaləm
na nyá tampana ná isu ilim ke pə sikuyu waatu.

⁷ Caya təpamm na n tēləyi Tacaa na suulu.
Taa mu pááná na mpa pa waaki pa isayatu taa tə.

⁸ Lə-yə, na n yele taa haŋaya.
Taa kunti, isayatu ke pə luləyi.

⁹ Pu kpiisi isayalataa ké,
ilena Tacaa tēllaa náá təyə tetu.

¹⁰ Pəcəyə pə kaasaa na isayau saali yem.
N kəŋ n nyəni i lonte taa,
n kaa na i ikpatə.

¹¹ Ama təpasəlaa ká təyənə tetu
na pá cayana pa ti təpələkətəe.

¹² Isayav caki siyisilu acaya ké,
na i nyasayi i tayi kela.

¹³ Ama Tacaa ná woniyi-i ké.
Mpi tɔ, i nyamá si huule kuyaku ká kɔɔ.

¹⁴ Asayaa ná kpeeki pa layalee ké na pá pan pa tɔɔɔ
si pa kyi konyontunaa na wahala nyáma
mpa pa tɔɔɔɔ mpaav kusiyisuyu tɔ.

¹⁵ Ama pa mayamaya ke pa layalee ká sɔ
na pa tɔɔɔɔ peli.

¹⁶ Siyisilu wenav pɔciimaya kɔla teu
ke asayaa payale nyɔɔku tuutuuma.

¹⁷ Mpi tɔ, Tacaa n pelayi pa niɔ ké
ilena ní paasayana siyisilaa.

¹⁸ N nyamá mpa pa tɔɔ isu Isɔ sɔɔlaa tɔ pa tɔɔ ké
na mpi n ká ha-we tɔ, pu pɔsi pa nyam ke tam tɔɔ.

¹⁹ Fɛɛɛ kaa tɔɔɔ-weye wahala waatu taa.
N ká ha-weye hayanaya ke nyɔɔsi waatu.

²⁰ Asayaa kɔɔ lepu ké.
Tacaa kolontunaa ká saali ké
isu nyutu hetu yaa kɔkɔ nyɔɔsi.

²¹ Isayav kɔntayi ké u felayi.
Ama siyisilu ná haakɔna luyu kulumuyu.

²² Mpa Tacaa kooliyi kupantu tɔ
mpe pa tɔɔna tetu.

Ilena pɔ kpiisiyi mpa i tɔɔsayi mpusi tɔ.

²³ Ye i lanle heena yulu tɔntɔ,
i hasayi i nɔɔheɛ tɛɛ ké.

²⁴ Paa i tu hotaa u saalayi ate.
I tɔkayi i niɔ taa ké na i kusii-i.

²⁵ Too ma kuluyu tɔ,
halɔna ma kratɔlaya,
ma ta nata pɔ lɔwa siyisilu,
yaa pɔ sɔsa i piya ke tɔɔɔnaya sɔlɔmuyu taa.

²⁶ I haakɔna luyu kulumuyu ke tam ké
na Isɔ kooliyi i piya ke kupantu.

²⁷ Kisi isayatu na ní laki kupantu
ile nyá piitim ká weɛ tetu taa ké tam.

²⁸ Mpi tɔ, siyisuyu ke Tacaa n sɔɔlaa.
Pɔyele nn lɔɔki nyá yɔlaa.
N kentiyi pa tɔɔ ké tam ké.

Ama n ká kpiisi asayaa piitim.

²⁹ Siyisilaa ká tɔɔɔna tetu
na pá caya tɔ taa ké tam.

³⁰ Lɔmayasɛɛ tɔm ke siyisilaa yɔɔɔtayi
na pá kraalayi tampana tɔɔɔɔ.

³¹ Pa lso kiij we pa lotu taa ké,
pu cejləgi-we.

³² Isayav cejəgi siyisilu ké
na í pɛkəgi ɪ kɔv.

³³ Ama Tacaa u yeki si isayav í kpa siyisilu ke ɪ səkraŋ taa.
Yaa siyisilu tɔm í si təhuule taa.

³⁴ Tɛɛli Tacaa na ń təŋəgi ɪ mpaav.
l ka kusi nyá nyuvu na ń təŋə tetu
na í kpiisi asayaa na ń ná.

³⁵ Maa nawa isayav na í ŋmakələgi.
Na í pu səsəm isu tɔv ke Lipaŋ
tetu kɔpantv taa.

³⁶ Ama ma məla təna ulɛ maa tasəgi-ɪ nav,
na má pɛki na má wu paɣa.

³⁷ Nyəna mpa pa təŋ isu lso səlaa
na pá təŋəgi tampana tɔ.
Wei ɪ caaki í na lɛlaa pa leleŋ tɔ,
ɪ wɛkəna lulvɔ nyəma ké.

³⁸ Pu wakəli isayalataa tənayaa,
na pə kpiisi pa lulvɔ.

³⁹ Tacaa yakəna siyisilaa.
Na í kentiŋi pa tɔɔ ké wahalanaa waatv.

⁴⁰ lni ɪ waasəŋəna-we na í teŋ-we.
Na í fitiŋi-weye asayaa niŋ taa na í yakɪ-we.
Mpi tɔ, inəgi pa tv kɔlvɔv.

38

Kɔtəntv wei ɪ nyəma ɪ təwakəlle tɔ ɪ sələmɔvɔ

¹ Tafiiti yontu nti
pa tɔəsəŋəna lso tɔɔ təŋəɔ.

² Tacaa taa hɔ ma ŋkraŋvɔv
yaa ń tv-m saləka na pááná.

³ Mpi tɔ, nyá nyəma yaa-m ké,
na nyá niŋ yuŋ tii ma tɔɔ.

⁴ Nyá pááná tɔɔ,
ma tənɔv fei təcɔŋŋ.

Ma kɔpəntvɔv tɔɔ,
alaafəya fei ma mɔwa taa.

⁵ Ma isayav kəla-m kɔŋkɔlvɔməŋ.
Na tɔ nu-m isu səŋəla səsəna.

⁶ Ma hiŋ taa lapa kɔsəŋətv ké na pá wuki.
Ma kɔmɛlentv kasəyayaa nté.

⁷ Wɔsasi kəkəla-m ké na má kawa katatəlaya.
Laŋwakəlle taa ké ma təŋ kuyɛŋ təna.

⁸ Wusasi səsənsi saləxəna ma tənaxa taa.
Pulupu fei təcuyə kə ma tənuyə taa.

⁹ Pə yəka-m kə tənəyənəy ma fei toma.
Na ma lahwakəlle yeki na má mələyi.

¹⁰ Tacaa n nyəmə ma kunyuləm ke teu.
Pəyele n nyəmə ma məla.

¹¹ Ma lajle təkki kə na ma toma tēy.
Ma ise nāá tu tēy nav.

¹² Ma taapalaa na ma asəmaa seeki ma wahala.
Na ma cələ nyəma hatələxəna-m.

¹³ Mpa pa pəkəyi ma səm tə pa nyəki-m katəsi
iləna mpa paa caa-m na kəpantu tə
pá yəyətəyi isayatu na təm kətusutu ke tam.

¹⁴ Ama ma pəsa ntam kə maa nukki,
yaa kamumuka maa yəyətəyi natəli.

¹⁵ Ma we kə isu ntam,
maa cəkki natəli.

¹⁶ Ma ləw Tacaa nyaxa ma tekiyi,
na má tənəa si í cəna ma nəxə.

¹⁷ Halı ma sələma-əy si í taa yeke na pá paana-m.
Yaa pá keesəna ma cəyluyə na pá kulı ma təw.

¹⁸ Mpi tə, ma cəe fiyinuyə kə,
na ma wusasi təsəyi-m pə təm.

¹⁹ Ma tisa ma kəpəntuyə kə
na kv təm caaləyi-m.

²⁰ Ma kolontunaa wəna alaafəya kə na toma.

Mpa pa footiyi-m mvsuyə tə,
pa payale we səyəntu.

²¹ Isayatu ke pa ləetəyi-m ma kəpantu lonte.
Ma pəkəyi kəpantu təyə paa caaki-m.

²² Ma ləw Tacaa, taa lə-m.

Pəyele taa hatələna-m pooluyə.

²³ Ma caa, ma nyuyə yātu,
kəw ləy ke ma waasuyə.

39

Kunyəntəyələ kəpəntəy tisyuyə

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyə tu
yontunaa na Yetutuyə nyəntu taa təyələ.

² Maa twa ma taa kə si maa fey ma təntə təw,
na má taa pəntəna ma nəxə.

Maa kra ma nəxə ke waatu wei isayatu ká wee ma kiş tə.

³ Pə təw kə ma suma isu kamumuka.

Ama ma lajle wakələa na ma wusasi səsəsi.

⁴ Nəxəsəe ru-m na á nyaxa ma taa
isu kəkə na má mələyi.

Ntəna pé caalı-m si má sələmi si:

⁵ Tacaa keesi-m saa wei ma weesuyu ká te tɔ.
 Kuyeeɲ isənaɲa pə kaasa-m.
 Yele na má nyi isəna ma we tətantaa tɔ.
⁶ Ma weesuyu tayaləɲ we kɛ isu ntantaku waɲ.
 Pəyele kv ta ke-ɲ pɔlv.
 Yəlaa təna we kɛ isu heelim.
⁷ Yɔlv cəɔki kɛ isu isotom,
 na í taɲtəɲi isu heelim,
 na í kaaki wenav huwa.
 Ama ɪ ta nyi kv kuulu.

⁸ Tacaa, pənente pepeye ma tasəɲi tɛɛlvɔ?
 Nyaya maa tɛɛli təkpataa.

⁹ Waasi-m ma kawalaya təna taa.
 Taa yele na kumeleməɲ worɪ-m.

¹⁰ Pənente ma sumaya,
 maa kuliyi nəɟɔ.

Mpi tɔ, nyá yelina na má wee yaasi ine ɪ taa.

¹¹ Hai, yele-m mapv ke mpv.

Ma təm ká te nyá niɲ taa.

¹² Yɔlv isayatu ke n hɔɲna ɪ ɲkpaɲyɔv,
 na ń wakəɲi ɪ weesuyu ɲku
 ɪ sɔɔla teu tɔ isu sonsompəle
 wakəlvɔ tɔvɔ pile tɔ.

¹³ Hai, Tacaa ke ɲkpaɲɲ na ń nu,
 ma kusələmɔtv na ma kapusi.
 Ma isəlvɔm təm í taa kisi-ɲ pətɔtəle lapv.
 Mpi tɔ, ma kɛ mɔlv ke nyá tɛɲe,
 isɪ ma cəsənaa.

¹⁴ Kusi nyá ise ke ma tɔɔ
 na ń yele na má feesi
 na pəcɔ má tɛɛ na pə saali.

40

Paa wei í nyi pə təna mpi n lapa-m tɔ
 (Kvkalətv 14-18: Yontu 70:2-6)

¹ Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyɔvɔv tɔ
 yontunaa taa tɔɲɔɔ.

² Tacaa ke ma tɛɛlaa təkpara.
 Na í keesəna ma tɔɔ na í nu ma kapusi.

³ Pɔvɔv anaam wei ɪ kɛ
 səm katantamaya tɔ ɪ taa kɛ ɪ kpɛɛ-m.
 Na í səɲsi-m kvkpaɲyɔv tɔɔ,
 na má təɲna naani.

⁴ Ta lɔɔ tɔna ma nəɟɔ taa kɛ
 yontu kvfatv si má saɲna-ɪ.
 Paɲale nuwa na pá ná mpv.
 Ulena pá nyaɲna Tacaa na pá tv-ɪ naani.

⁵ Leleɲ nɔlv nté wei ɪ tɔwa
 Tacaa ke naani təkpataa tɔ.

1 paa feina kalampaanu nyéma na pəpətunaa.

⁶ Ma Iso Tacaa n lapa təma səsəəna ke,
tá təw ké n feina saala.
Ma caakaya a təm yəyətuyu
ile a kəla payale.

⁷ Pə taya kətaya isu isayatu husuyu nyəhka
yaa hka kəkə lusa ka təna tə yaa kuhav ke n səəlaa.
Ama hka hka ke n tu-m si má nu nyá təm.

⁸⁻⁹ Pə təw ké ma təma si:
Mayalə, ma caa má la nyá luyu nyəntu.
Isu pə wəv kiiu takəlaya taa tə.
Na má təkəyi nyá kiiu ke hatoo ma lotu taa.

¹⁰ Siyisuyu təm ke ma kraaləyi
samaa tuutuuma taa si:
Tacaa nyá waasəyəna.
Maa suh, nyá mayamaya n nyəmə mpu.

¹¹ Maa hmesəyi isəna n yapa-m tə,
na nyá kupantu nti n laki tam təyə samaa taa.
Ama ma kraaləyi ké si nyayale ma waasulu.

¹² Tacaa n ta kisi nyá pətətəle ke lapu.
Nyá kupantu na nyá taa teu kentiya-m tam.

¹³ Wahalanaa watəyəna-m na paa timpiyi.
Pa fei kaluyu, ma kawalaya fəətə feləyəna-m.
Pa tike ke ma naaki.
Pa payale kəla isu nyuyu taa nyəsi.
Pə təw ké ma apalotu lepa.

¹⁴ Hai, Tacaa,
la suulu na ní kəw ləh na ní ya-m.

¹⁵ Mpa pa caaki ma wahala na ma səm tə,
pá kpisi na feele kra-we na pé tisi-we təfe.

¹⁶ Mpa pa wəhiji-m na pá kraləsəyi tə,
pa feele í tu-weye səyəntu.

¹⁷ Nyá pəkəlaa təna í
yəələna-h na lahulumlə.
Mpa pa caaki si ní ya-we tə,
pa taləyi-h tam si:
Tacaa kele səsə.

¹⁸ Ma ké kunyuntu ké na wahala tu.
Ama Tacaa təsəyi ma təm.
Nyayale ma waasulu na ma sənlu.
Ma Iso, waasi-m taa taah.

41

Kunyəntəyələ Iso sələmuəy

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyu tu
yontunaa taa təyələ.

² Leleh nulu nté wei i paasəyəna acamaa tə.
Mpi tə, Tacaa ləsəyi-i wahala taa ké
kuyaku isayav wule ké.

³ Iso kentiya puntu weesuyu təw ké,

na í cayana laɲhɔlɔmlɛ kɛ tɛtɔ tɔɔ.
 ɪsɔ u yeki na yɔlɔ ɪnɪ í hoti ɪ kolontunaa sɛkpaɲ taa.

⁴ Tacaa paasəyənɔ-ɪ ɪ wɔsasi waatu ké,
 na ɪ fɛkɪ-ɪ.

⁵ Ma kuyəɟɔtɔtɔ nté sɪ: Ma pəntəna Tacaa,
 ɪlɛ nyənɪ ma pətɔɔtələ na ń waasi-m.

⁶ Ma kolontunaa pəəsəyənɔ na mɔsɔɲ sɪ:
 Pələe ké n ká sɪ na pá sɔɔ nyá tɔɔ?

⁷ Ye pa taa nəɟɔlɔ kəma ma wiiluyɔ
 pəpəɔtɔ təm ké ɪ yəɟɔtəɟɪ sɪ ɪ hiki
 timpi ɪ ka cayana-m tɔ.

⁸ Mpa paɔ caa-m tɔ pa kotiyi ké na
 pá wɛlətəɟɪ ma ɪsəɟatɔ təm sɪ:

⁹ Kɔtəɲ ɪsəɟaɔ husənɔ-ɪ,
 ɪ kaɔ kɔlɪ.

¹⁰ Halɪ ma taapalɔ kupaɲ wei
 má na-ɪ tə nukaya təma təm
 na tɛ təkɪ ma mɔtɔ tɔ
 ɪ kɔla ma tɔɔ.

¹¹ Hai, Tacaa nyənɪ ma pətɔɔtələ,
 na ń kusɪ-m na má lɛɛtɪ-wɛ.

¹² Mpi pu hɔlɪ sɪ n sɔɔla-m təɟələ
 waatu wei ma kolontunaa ká yele koou
 sɪ mpe pa kəla-m tɔ.

¹³ N paasənɔ-m ma tampana təɲuyɔ tɔɔ,
 na ń su-m nyá ɪsɛntaa kɛ tam tɔɔ.

¹⁴ Tacaa ɪsɔ wei nyá n ké ɪsɛɟɛlɪ nyəma
 ɪsɔ təɟələ teeli tɔ.
 ɪsɔ í kəna mpɔ.

TAKELAYA NAALE NYEŊKA

42

(Yontu 42-72)

Wei ɪ hatələnɔ ɪsɔ təsɛɛlɛ tɔ ɪ wula

¹ Kolee yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyuyɔ tɔ
 yontunaa taa təɟələ.

² ɪsu lɔkəɔtɔ pukuyɔ nam na í təɲəɟɪ lum akpaɔ tɔ,
 ńpuyɔ ma pɛkəɟɪ Tacaa.

³ Ma nyuləɟɪ weesuyɔ tɔ ɪsɔ nyaya.
 Pələe ké maa kɔɔ nyá tɛ na má na-ɲ?

⁴ ɪsəlɔm kɛ ma təkɪ ilim na ahoɔ.
 Mpi tɔ, pa pəəsəɟɪ-m tam ké sɪ:
 Lɛɟɛ nyá ɪsɔ ɪnɪ ɪ wɛɛ?

⁵ Halɪ pə lapa na má təəsəyənɔ laɲwakəllɛ kɛ
 ɪsənɔ samaa tukaya-m hɛkɔ na laɲhɔlɔmlɛ səsəɔlɛ,
 na tɛ pukina ɪsɔ təyaya tɔɔ,
 na pá wilitiyi na pá saɲɪ-ɪ tɔ.

⁶ Pepe tɔɔ ké ma laɲlɛ wakələɟɪ ma tɪ təm tətɔ?

Pə kəla teu si má tɛɛli ma lɔ
na má tasa-i sam tətə.
lnəɣələ ma waasulu lɔ.

⁷ Hai, Taca, ma laŋle wakəlaa ké tətəɣətəɣə.
Pə təw ké ma təwəɣi nyana Yaatanu tətə mə təm,
na nyá sɛɛlaa na Hɛɛməŋ pɔɣu na Miseyaa pulasi təm.

⁸ N yelaa na wahalanaa təŋəɣi
təmaɣa ma təw ɪsu lum hola.

Pa waasa ma təw ké təwisiwisi.

⁹ Taca, la-m kɔpantu ke ilim.

Uena má yoo-ŋ yontu ke ahoo,
na má sələm-i-ŋ.

Mpi tə, nyá haana-m weesuyu.

¹⁰ Ma kentulu lɔ,

n səw ma təw suwe na pə nuk-i-m?

Na n yele ma kolontunaa na pá ŋmakələɣi-m?

¹¹ Pa kɔtuyu nu-m ké təkɔtəu

na pá yəɣətəɣi ilim na pə tɛm si:

Lɛɣe nyá lɔ ɪni ɪ wɛɛ?

¹² Pepe təw ké ma laŋle wakələɣi ma ti təm tətə?

Pə kəla teu si má tɛɛli ma waasulu lɔ,

na má tasa-i sam tətə.

43

¹ Hai, lɔ, sɛɛna ma təw ké
mpa pa ta nyi-ŋ tə pa təm taa,

na n ha-m tampana.

Ya-m pəpətunaa na asayaa niŋ taa.

² Nyayale ma kentulu,

n kisiyi-m suwe?

N yelaa na pə nuk-i-m

na ma kolontunaa ŋmakələɣi-m suwe?

³ Holi-m nyá nyaaləm na nyá tampana

na á pona-m nyá təcaɣale

ke nyá pɔɣu naŋŋ nyəŋku təw.

⁴ Ue maa kɔtəna nyá kətaya təlate təna.

Mpi tə, nyayale ma laŋhulumle na ma ayəələ.

Hai, ma lɔ maa sɛɛ-ŋ na ma saŋku.

⁵ Pepe təw ké ma laŋle wakələɣi ma ti təm tətə?

Pə kəla teu si má tɛɛli ma lɔ

na má tasa-i sam tətə.

lnəɣələ ma waasulu lɔ.

44

Taca kentuyu sələmuyu

¹ Kolee yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyuyu tɔ
yontunaa taa təɣələ.

² Hai, Taca, tá caanaa kɛɛsa-tuyu

mpi n lapa-wɛɣe too ləŋtaa tə

na tə nuna tá ŋkraŋŋ.

³ N tɔɔɔna piitimnaa yɛlaa na ń su-we.

N kuwa yɛlaanaa na pɛ walɛna-we.

⁴ Pɛ taɔa pa toŋ na pa yoou wontu yaɔna-we,
na pɛ lɛ na pɛ tɔɔ tɛtu.

Ama nyɛ toŋ na nyɛ wɛɛ ke pa waali laɔna mpɔ.

Mpi tɔ, n ka sɔla-weɔe.

⁵ Hai, lɔ, nyagale ma wulaɔ,

nyɛ yekina na Yakɔɔ kɛlɔɔ.

⁶ Nyɛ toŋ ke tɛ pɛsɔɔna tɛ kolontunaa ke kɛntɛlasi,
na tɛ felɔɔ-weɔe nɔɔheɛ na nyɛ hɛte.

⁷ Tɛ ta tu tɛ tɔɔ ke naani.

Pɛyele tɛ ta taŋ tɛ laɔate si tɛ waasi-tuɔɔ puɔ.

⁸ Mpi tɔ, nyɛ yakɛna-tuɔɔ tɛ kolontunaa niŋ taa
na ń tuɔi mpa paa caaki-tu tɔɔ fɛle.

⁹ Tacaɔ tu tuɔɔ-ŋ teeli ke paa kuyaku ŋkuɔɔ.

Tu sɛki-ŋ tam kɛ.

¹⁰ Paa na mpɔ n lɔ-tu na ń tu-tuɔɔ fɛle,

na ń kisi tɛ yoolaa waali ke wɛɛ.

¹¹ N yelaa na tɛ se tɛ kolontunaa,

na pɛle pɛ kuu tɛ wontu.

¹² N pɛta-tuɔɔ pa niŋ taa kɛ isu tɛla ke tɛkɛle

na tɛ yɛ yem kɛ lelɛ tɛ.

¹³ N lɔ nyɛ piya taɔa alɛha kɛ yem kɛ
n ta waa tɛ tɔ kɛ puɔ.

¹⁴ N yelaa na tɛ cɔlɔ nyɛma tuɔki-tu,
na pɛ paana-tu na pɛ woŋiɔi-tu.

¹⁵ Taɔa piitimnaa yookina yontu,
na yɛlaa nɛɛ tuliɔi-tuɔɔ ntompee.

¹⁶ Paa kuyaku ŋkuɔɔ fɛle kraaki-m
na pɛ laki-m tokuɔɔ

¹⁷ ke waatu wei ma nuki

kolontu kutuɔɔ na ɪ saɔatuɔɔ tɛ.

¹⁸ Wahalanaa paŋe pa tɛna pa makɛna-tuɔɔ.

Pɛyele tɛ ta sɔ nyɛ tɔɔ.

Pɛcɔ tɛ ta wakɛli tɛ na-ŋ tɛ nɔɔ pɛelɔɔ.

¹⁹ Ani tɛ ta lɔ-ŋ yaa tɛ hatɛlɛna nyɛ mpaɔɔ.

²⁰ Paa na mpɔ n nanɔta-tuɔɔ

lonte nte pa lɔwa tɛ tɛ taa kɛ

taale hasi tɛcaɔale.

Na ń yeɛ na sɛm sɛkɛtuɔɔ nyala tɛ tɔɔ.

²¹ Ye tu sɔɔwa tɛ lɔ tɔɔ,

yaa tɛ suɔ tuŋ ke laɔɔ,

²² n taa kpisi pɛ nyɛm.

Mpi tɔ, n nyɛma pɛ tɛna mpi

pɛ we yulɔ lotu taa tɔɔ.

²³ Nyɛ tɔ kɛ pa kuɔi-tuɔɔ paa kuyaku ŋku,

na pɛ lakɛna-tu isu pa pukuyuna heu ke tɛkɛle tɛ.

²⁴ Hai, Tacaɔ n tooki suwe?

Fe na ń kuɔi, taa lɔ-tuɔɔ tam tɔɔ.

²⁵ Pepe tɔɔ kɛ n sɔɔ tɔɔ wahala
na tɔɔ laɲwakɛlle tɔɔ
na nn caaki tɔɔ nyɛnɔɔ?

²⁶ Mpi tɔ tɔ hota tɔɔ lotu tɔɔ kɛ mɔsɔɔ taa kɛ.
Hai, kuli na n waasi-tɔ.

²⁷ Heti-tɔɔ nyɔ kupantu tɔɔ.

45

Wulav akpayale yontu

¹ Kɔlee yontu nti tɔ kɛ sɔɔɔɔ nyɛntɔ
na pɔ yookina cɛmɛɲ na tɔ we yonyoolaa
nyɔɔ tɔ yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Tɔm kupantu haya ma taa kɛ si mɔ yɔɔɔɔ.
Wulav ke ma yoo ma yontu.
Maa yoo-tɔɔ na cɛɲɛm ɔsu takɛlaya ɲmaɔɔ kupɛɲ.

³ N tɛɛ apalaa tɛnaya ɔsentaa luu,
na n yɔɔɔɔɔɔ cɛɲɛm.
ɔsɔ koola-ɲ kupantu ke tam tɔɔ kɛ.

⁴ Yoolaa taa yoolu,
lɛli nyɔ layate.

Ntɛyɛle nyɔ teu na nyɔ teeli.

⁵ Kpa nyɔ yoo kɛkɛ taa na nyɔ sɔsɔɔntɔ,
na n huli tampana tɛɲɔɔ na n sɛɛna acamaa tɔɔ.
Nyɔ tɔɲ i nɔnɔ nyɔ kookalɛnaa sɔsaa taa.

⁶ Tɔ nyɔ nyɛmɔ kɔsɛɲtɛɛ
na n yaya nyɔ kolontunaa nyama
na n mɛɲna-weyɛ nyɔ tɛɛ.

⁷ Hai, ɔsɔ, nyɔ kumte we tam tɔɔ kɛ.
Tampana ke n tɛɲɔɔ na n tɔkɛna nyɔ kawulaya.

⁸ N sɔɔla siyisuyɔ kɛ na n kisi ɔsɔɔɔ.
Pɔ tɔɔ kɛ nyɔ ɔsɔ lɛsa-ɲ nyɔ taapalaa taa,
na pɔ pɛli-ɲ kɔtaya nim.

⁹ Na tulaalɔnaa waani waani sɔsɔɔɔ ke nyɔ wontu tɔɔ.
Na laɲhɔlɔmle yonkpaama kɔlɔɔ,
nyɔ kutuluɲ wei pa lapa cɛɲɛm na tuuɲ kɛla tɔ i taa.

¹⁰ Awulaa pɛɛlaa we kawulaya tɔyaya taa alaa taa.
Wulav alɔnyɛɲ sɛɲa nyɔ ntɔɔɔɔ tɔɔ
na i tɔwa wɔlanaa kupama.

¹¹ Ma pɛɛɔ ke ɲkpaɲɲ ke teu
na n kɛɛɔ ɔsɛ na ma tɔɔ.
Sɔɔ nyɔ yɛlaa na nyɔ caa tɔyaya pɔ tɔɔ.

¹² Wulav lɛsaya i sɔsɔ-ɲ nyɔ teu tɔɔ.
ɔnɔɔɔle nyɔ sɔsɔ, luɲi-i aɛɛ.

¹³ Tiii ɔcɛte nyɛmɔ mpa pa wɛna liyitee
na pɔ kɛli lɛlaa tɔ,
paa pɛɛki si n huli-weyɛ pɛɛɛɛ,
ɔlɛna pɔ ha-ɲ kɔcɔɔɔɔ.

¹⁴ Wulav pɛɛɔ tewaya tɔkpaɲa kɛ kawulaya tɔyaya taa.
Wontu nti pa lɔna wɔla tɔɔ i suuwa.

¹⁵ Pa sɔpa-təxi ɲmaləm paɣale ké.
Ntəxi ɪ suuki na pɛlaa su-ɪ na pá pona wulav kirj.
¹⁶ Na pá suvəna-ɪ na kawilitasi ke wulav tɔyaya.

¹⁷ Hai, wulav, kuyaku nakuli nyá piya
í kraɣa nyá cəsənaa kawulaya kumte,
na ń la-wɛɣe antulinya təna awulumpiya.
¹⁸ Ama máá tɔsəxi nyá hətɛ ke paa waatu wei ké.
Ulena yəlaa təna saɲi-ɲ tam tɔ.

46

Pə təna pə tu lɔ we tá waali
¹ Kɔlee yontu nti pa yookina nəɣɔ kuyullaɣa na tá we
yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa tɔɣɔlɔ.

² Lɔ keɛ tá təcəsəle na tá nyuɣu tətɔle.
Inəɣəle waasuyu ɲku ku laɲəxi laɲwakəlle waatu tɔ.
³⁻⁴ Pə tɔ ké paa tɛtu ká sele
na pɔɔɲ yɔlɔxi na í tiiki lum tɛɛ
yaa lum hola kaləxi kəkɔtɛ na á wasəxi
na á kuləxi na á ciɣitiɣi pɔɔɲ, tu nyarɲ.

⁵ Pəɣɔ nakəli ka wenna na ka lum hɛɛsəxi
lɔ ɪcətɛ nyəma laɲle.
lɔtəaa lɔ səsɔ tɔcayale narɲ nyəntɛ nté.
⁶ Lɔ we tɔ taa ulɛ pulɔpu u ciɣitiɣi-tɛ.
l ka waasi-tɛɣɛ na pəcɔ ilim lu.
⁷ Ye lɔ kula ɪ nəɣɔ tɔ piitimnaa tɛɛ suki ké,
na kawulasɪ náá seliyi,
na sɔɣəntu náá píi tɛtu na tá yɔlɔxi na tá tiiki.
⁸ Ate na ɪsətəaa pə tu Tacaa we tá waali ké.
Yakəpu lɔ keɛ tá kukentuɣu.

⁹ Í kɔ na í ná sɔɣəntu təma wena
Tacaa lapa tɛtu tɔ tɔ.
¹⁰ Inɪ ɪ kuyuna yooɲ nyuɣu ke hatoo antulinya tənasi tɔ,
na í pɛləxi pə tɔɔɲ na pə ɲmantaasi,
na í wə kpaləɲ ke kəkɔ.

¹¹ Lɔ sɪ: Yəlaa í hɛɛsɪ yoou na pá cəkəna sɪ ma ké lɔ.
Má ɲmakələna tɛtu na tɔ piitimnaa.
¹² Ate na ɪsətəaa tu we tá waali ké.
Yakəpu lɔ keɛ tá kukentuɣu.

47

l wiliti Tacaa wulav səsɔ
¹ Kɔlee yontu nti tə we
yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa tɔɣɔlɔ.

² Yəlaa mɛ mə təna í wilitiyi,
na í makɪ niɲ taa ké tá lɔ.
³ Mpi tɔ, pə təna pə tɛɛ suvəna
Tacaa ɪsətəaa lɔ səsɔ ké.

lnəɣəle tɛtv təna wulav səsə.

⁴ Inɪ ɪ tɣɔna tá niŋ taa ké yəlaa,
na í tv tá nəhɛɛ tɛɛ ké piitimnaa.

⁵ Yakəpu nyáma taya ɪ sɔlaa
na í ləsi tá tɛtv na tá laŋa hɛɛwa.

⁶ Kawilitasi na tutuyu wula ke
Isə Tacaa kpana ɪ kumte tɔɔ.

⁷ ɪ yoo Tacaa ke yontu.

lnəɣəle tá wulav, í sami-ɪ.

⁸ Isə kele tɛtv təna wulav.

Í sami-ɪ na yontu kɔpantv taa kɔpantv.

⁹ Isə caya ɪ kumte naŋŋ nyənte tɔɔ ké
na í təkɪ piitimnaa tɔɔ ké kawulaya.

¹⁰ Piitimnaa awulumpiya sɔsa Apələham Isə yəlaa tɔɔ.

Mpi tɔ, unɪ ɪ tənna atɛ awulaa na pəsəlaa təna
na í təkɪ pa təna pa tɔɔ ké kawulaya.

48

Wulav səsə ɪcate

¹ Kolee yontu ntɔ.

² Tacaa ké səsə ké,
ɪ mɔna samtɔ təna ke ɪ ɪcate taa ké
ɪ puɣu naŋŋ nyəŋkɔ tɔɔ.

³ Siyəŋ puɣu ŋkɔ kv tewayə
na kv hɛsəyi tɛtv təna yəlaa laŋa.
Kv wenna ilim ntəɣəŋ tɔɔ ké,
kv taa ké wulav səsə ɪcate wɛɛ.

⁴ Tacaa wɛ tɔ taa ké na í kentiyi tɔ tɔɔ
na pə kəli tɔ koluŋa toŋ nyəŋka.

⁵ Awulaa kotaa na pá kvli Siyəŋ tɔɔ.

⁶ Pa nawa ɪcate ɪlena səɣəntɔ
anaam kra-wɛ na pá tv casəle.

⁷ Mpuɣu səɣəntɔ tuta-wɛ na pá niki tənɛ inəyi
seluyu isu lɔlvɣu wɔsasi tutuyu alɔ tɔ.

⁸ Yaa isu ilim təlule heelim
yəkɣu kɔpuləŋ səsəŋ tɔ.

⁹ Nti tu nuwa kɔnu tɔ,
tə na-ti na tá isəpəle
ke Tacaa pə təna pə tv Isə ɪcate taa.

¹⁰ Hai, Tacaa tɔ huɔ nyá kɔpantɔ tɔm
ke nyá təsɛɛle taa.

¹¹ Isə nyá samtɔ nukɪ tɛtv tənasi taa ké.
Siyisuyu ke n təŋəyi na í huləɣəna nyá toŋ.

¹² Pa yəɔləyi Siyəŋ pulaya taa ké,
na Yuta acalɛɛ náá wɛ aŋmaala taa ké
nyá tampana huɔle tɔɔ.

¹³ Í tɔ na í cəɔ Siyəŋ ɪcate taa
na í kala ɪ tətəŋle kutuluŋ.

¹⁴ Í paasəna tə koloosi na si toŋ
na í ká keesi mə piya si:
¹⁵ ɪsə kele tá ɪsə ké tam təə.
ɪni í ká tiikiyina-tuyv haləna tá səm.

49

Yulv səki niŋ kakpası ké
¹ Kolee yontu nti tə we yonyoolaa nyuyv tu
yontunaa taa təɣələ.

² Antulinya taa yələa me,
mə təna í ke ŋkraŋŋ.
³ Səsaa, na səkpema,
na liyitee nyəma,
na konyəntvnaa me,
⁴ ləmayasəe təm ke ma yəɣətəyi,
na ma taa kumayasətv wəna huwəe ke səsəm ké.
⁵ Ma welisiyi teu ke ituule taa ké,
na má tələsəyi-te na cəmvuyv.

⁶ Pepe təə ké maa tasa nyam ke wahala waatu
ke saa wei ma kolontunaa ká ta-m
na pá tuyv-m wahala tə.
⁷ Pa liyitee tuutuuma ke pa tv naani
na pá həŋ pa ti na pa wənav katatələya.

⁸ Ama pa taa nəɣəlv feina toŋ si
í ya ɪsə cələɣə ɪ təɣəntələ weesuyv
yaa ɪ mayamaɣa ɪ nyəŋkɔ.
⁹ Yulv ləsaya kəla liyitee,
paa pə lá ɪsəna nəɣəlv kaa pəsi ka yavv.
¹⁰ Pa huɔki si paa fiti pələav pa kaa si?
¹¹ Tampana təə, paa n ké nyəntv yaa kumələŋ,
n ká si ké, na ní yelina leləa ke nyá wənav.
¹² Paa pa hawa pa tətə ke pa həla
pələav tike ká təna na kv pəsi
pa təcəyalə tam təə nyəntə.
¹³ Yulv səsəəntv kaa səsı ɪ weesuyv ke tayaləŋ.
ɪ we tənaya ke teitei ké isu kpəntə.
¹⁴ Yələa mpe pa təyi pa tuyv naani
na pá nyənəyi pa kvyəɣətvtv tike ke tampana nyəntv.
¹⁵ ɪlə mpi pa kəŋ teesənav təɣələ.
Pu keeti-weyə isu heeŋ
na pé svı atətələ taa
na səm pəsi pa tiikilu.
Na pə siyisina-weyə pələav təpəŋpəŋ na pa teu si.
Atətələ taa kele pa təcəyalə.

¹⁶ Ama ɪsə ká ya-m atətələ taa təna,
na í ləsi-m.

¹⁷ Paa yulv wənav təŋna hukuyv na í svɔki toŋ
nyá laŋlə ɪ taa pəli.

¹⁸ ɪ kaa kpɛnna pə taa pɔlɔyɔ ɪ sɛm wule
na ɪ pona atɛtɛle taa.

¹⁹ Pəyele ɪ yaakaya ɪ təyi
leleŋ nɔlɔ kɛ na ɪ wɛna ɪ ɪsɛ.
Na ɪ saŋ ɪ ti si pə təŋ teu.

²⁰ Paa na mpɔ, pə wɛɛ kɛ si,
ɪ polo timpɪ ɪ caanaa wɛɛ
na paa naaki nyaalɛm tɔ.

²¹ Yɔlɔ pəsəyi na ɪ wɛɛna sɔsɔɔntɔ,
ye ɪ fɛina ləmayasɛɛ ɪ wɛɛki tənaya kɛ
teitei kɛ ɪsu kpɛntɛ.

50

ɪsɔ kəŋ si ɪ huɔki ɪ huɔle

¹ Asafi yontu.

ɪsɔ Toma tənɔ tu Tacaɔ yaaki tɛtu tənaya
pə kpaɔav ɪlim tɛlɔle na pə tɛtɔle tɔ.

² Siyɔŋ ɪcatɛ nte tɔ tewa tɛkpataa tɔ
tɔ taa kɛ ɪsɔ teeki kɔkɔ.

³ Ta ɪsɔ kəŋ kɛ,
ɪlɛ pə taya tɛpamm.

Kɔkɔ wɛ ɪ nɔyɔ tɔɔ kɛ na kɔ niisiyi pə tənɔ.
Heelim ɪsayam cɔɔna-ɪ kɛ.

⁴ ɪsɔ huɔkɛna ɪ yɔlaa na
ɪ yaa ɪsɔtɔnɔyɔ na tɛtu kɛ aseeta.

⁵ ɪsɔ si: ɪ kotɪ ma nyɔma mpa
ma na-wɛ tɔ pɛɛla nɔyɔ si
paa nuna-m na pɔ lɔ pə kɔtaya tɔ.

⁶ ɪsɔtɔnɔyɔ ɪ yɔyɔti si Tacaɔ mɔ ma siyisaa kɛ.
Mpi tɔ, maɔale huɔnɔ.

⁷ ɪsɔ si: Ma yɔlaa ɪsɛyɛli nyɔma ɪ ke ŋkpaŋŋ
na ma kalɔna-mɛ, ma kɛ mɔ ɪsɔ kɛ.

⁸ Maa kalɔna-mɛyɛ,
ɪlɛ pə taya ma kɔtasɪ tɔɔ,
ɪ tɔ tu hɛɛsi-m sɔlɛyɛ lapɔ,

⁹ ma kaa mɔ, maa caa mɔ latɛɛnaa
yaa mɔ kpɛɛŋ tɛɛ pɛŋtɔlɔŋ kraɔ.

¹⁰ Mpi tɔ, mɔ tɛnna hɔtu tɛɛ wontu tənɔ
na pulasɪ taa nyɛntɔ tənaya iyisi iyisi.

¹¹ Na pə sumasɪ tənɔ,
atɛ wontunaa tənɔ kɛ ma nyɛm kɛ.

¹² Paa nyɔyɔsi wɛ-m, maa pɔɔsəyi.
Mpi tɔ, antulɪnya na ɪ nyɛm tənɔ mɔ tɛnna.

¹³ Wulee ma tɔyɔ latɛɛnaa nantɔ
na mɔ nyɔɔ pɛŋtɔlɔŋ calɛm na?

¹⁴ Pə taya tɔyɔnaya kɔhav kɛ ma caaki.
Ama sɛɛtu kɛ ma pɔɔsəyi.

ɪ tɛŋəyi na ɪ laki ɪsɛna
ɪ ka suwa ɪsɔtaɔ ɪsɔ Sɔsɔ maya nɔɔsi tɔ.

¹⁵ Na ye í we laɲwakəlle taa í yaa-m na má waasi-me na í tu-m teeli.

¹⁶ Maa pɔɔsi asaɣaa si:

Í kaləyi ma kiɲ na má na-me tá nɔɔɔ pɛɛlɔɔ tɔm we mə nɔɔsi taa si pə waasi-meɣe we?

¹⁷ ʋɛna má seɣesəyi-me na u nukɪ na í lɔɔki ma tɔm.

¹⁸ Í tənəyi ɲmulaa tɔɔ ké, na í sɔɔsəyi wasaɲkalənaa tɔɔ.

¹⁹ ʋsaɣatu ke mə nɔɔsi yɔɔɔtəyi na u nyəɲna kaloolaya.

²⁰ Na í cakɪ mə təɣəntələnaa acaɣa, na í kpeɲəɣəna mə maɣamaɣa mə newaa.

²¹ Mpi í lapa təɣəle, na í huɔki si má su na? Yaa í maɣasəyi mə taa si, maa təɲ mə ɪkrate.

Maa kulɪ mə tɔɔ ké na má kulɪ mə acaalətu təna tɔɔ na í ná.

²² Mə təna mpa me í sɔɔki ma tɔɔ tɔ í ke ɲkpaɲɲ. Pə taa kɔɔ na má cəli-me na nɔɔɔlɔ kaa waasi-me.

²³ Ma seetu nté wei ɪ kusəyi ma nyɔɔ ke teu tɔ. Na wei ɪ nukəna-m tɔ, puntu ke ma waasəyi.

51

Sələmɔɔɔ si pə husɪ ʋsaɣatu

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyɔɔɔ tu yontunaa taa təɣəle.

² Tə taa ké Tafiiti keesəyi waatu wei ɪ na Ulii alɔ Pasepa pa lapa Wasaɲkalətu, na ʋɔ kuyɔɔtɔtu teləsɔlu Nataɲ polo na í kaləna-ɪ tɔ pə tɔm. Yontu ntəɣəle si:

³ Hai, ʋɔ, nyəni ma pətɔtəle ke nyá kupantu tɔɔ. Husɪ ma kawalaya ke nyá suulu səsɔ tɔɔ.

⁴ Nyaali ma ʋsaɣatu təkpatakpata, husɪ ma tərəntəle na má wee tənəɲɲ.

⁵ Mpi tɔ, ma nyəma ma kawalaya tɔɔ, ma naaki ma tərəntəle ke tam.

⁶ Nyá tike ke ma pəntənaa, mpi tɔ, ma lapa mpi pə fei-ɲ teu tɔ. N wena tampana ke timpi n huɔkəna-m təɣə, n ta wakəli tiili.

⁷ Ma ké kawalaya tu ke hatoo kuyəɲku ma too haya-m təɣə. ʋsaɣatu taa ké ɪ lɔla-m.

⁸ Ama n caa ké si tampana í wee ma lotu taa. Tu ləmayasəe ke hatoo ma taa.

⁹ Husi ma isayatu na má wɛɛ tənəŋŋ.
Nyaali-m na má kəli kpronkpo molum ke holumvɔvɔ.

¹⁰ Keesi-m lanholumle səsəɔle təm,
ɪlena ma wei ma lanle ka wakəlaa tətəyətəyɔ tɔ
tə holumi təlɔiloi.

¹¹ Keesi nyá ɪsɛ, taa nyəni ma isayatu,
husi ma təwakəllɛnaa.

¹² Hai, ɪsɔ tu ma taa ké ləmayasəle nənŋ nyəntɛ.
Layasi-m kufalu na má nukəna-ŋ na lotu kulɔmtu.

¹³ Taa lɔ-m na má hatələna-ŋ,
yaa n ləsi nyá Feesuyu Nənŋtu ke ma taa.

¹⁴ Mələna-m ma nyvɔvɔ yavɔ lanholumle,
tu ma taa ké nunav ləmayasəle.

¹⁵ ɪlena má huli pəntəlaa ke nyá mpaan
na pá tənəyɪ na pá tayani keesvɔvɔ na nyá tɔɔ.

¹⁶ Hai, ma nyvɔvɔ yatv ɪsɔ, ləsi-m səm*fa* taa,
na má kpaaləna lanholumle ke nyá waasvɔvɔ təm. ^a

¹⁷ Tacaa kuli ma nəyɔ na má sa-ŋ.

¹⁸ Ye nyá luyɔ ka wɛ kətasi maa lapa-ŋ.
Paa nsi kəkɔ lusa sɪ təna tɔ sɪ mayamaya,
n ta sɔɔli.

¹⁹ Hai, ɪsɔ kətaya ŋka ka wɛ-ŋ teu na n caaki təyɔle sɪ
yulv lanle na ɪ laakali ɪ wakələna ɪ isayatu.

²⁰ La nyá kupantu ke Siyən nyəma
ke nyá pɛɛɛɛ tɔɔ.

Na n ŋma Yosalem koloosi.

²¹ Waatu inəyɪ n ká sɔɔli kətasi nsi
n suwa sɪ pá la-ŋ tɔ, na nsi kəkɔ lusa sɪ təna tɔ.
ɪlena pá la-ŋ kətasi ke latəcɛnaa
ke nyá kətaya təlɛtɛ tɔɔ.

52

Yulv wei ɪ tu naani ké ɪ wɛnɔv tɔ

¹ Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyvɔvɔ tu
yontunaa taa təyɔlɔ.

² Tə taa ké pa keesəyɪ ɪsəna
ɪtəm tu Toweki tayasa
Sayuli sɪ Tafiiti pola Apimeleki tɛ.
Yontu ntəyɔle sɪ:

³ Təŋ tu nyá, n yɔɔləyənə nyá isayatu ke mpv suwe?
N ta nyɪ taa sɪ ɪsɔ kupantu wɛ tam tɔɔ?

⁴ Nyá nsəmle na ləŋ ɪsu hɔvɔvɔ,
na n tsvəyənə lelɛaa.

⁵ N sɔɔla isayatu na pá kəli kupantu,
na n caaki pəpətu na pá kəli tampana.

⁶ Na nyá lanle hɛɛna təm təna nti tə wakələyɪ təyɔ.

^a 51:16 ləsi-m səm: Lɛlaa huuki sɪ ntanyi yontu tu caa sɪ ɪsɔ ɪ cɛpi-ɪ yulɔkɔle nte unɪ ɪ lapa
tɔ tə taa.

Tə təna tə ké kukekəetu ké.

⁷ Pə təw ké ləw ká wakəli-ŋ tam təw.

l ká ləsi-ŋ nyá te na í tēna,

na í kpesi-ŋ weesuɣu nyéma te na í təwəni-ŋ.

⁸ Siyisilaa ká na-i na səwəntu kra-we.

Paa wəŋi-i na pá təŋ si:

⁹ Ye yulu kisa ləw ke kpuɣu tɣu

na í ha i təŋi liyitee nna i wakəla ləlaa na i hiki tə,

isəna i tēŋna təwəle.

¹⁰ Ama ma we ləw təwəŋa taa ké isu

tɣu hetu nyəŋku.

l kupantu taa ké má ha ma təŋi tam təw.

¹¹ Ma saŋi-ŋ tam təw ké pə təna mpi n lapa tə pə təw,

na má kraaləŋi nyá yəlaa isentaa si,

n ké kupaŋ.

53

Yəlaa kupama na pa ləw ke antulinya isəwəu taa
(Yontu 14)

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuɣu tu
yontunaa taa təwəle.

² Kumeleməŋ maɣasəwəna i taa si ləw fei.

Yəlaa mpe acaalətu ke pa laki,

kupantu latu fei.

³ Hatoo isətaa ké Taca a nyənəwəna ate yəlaa

si i naaki si ləmaɣasəe tu nəwəlu i pəkəŋi-i?

⁴ Pa təna pa yela i mpaaw ké na pá wakəli.

Kupantu latu fei pa taa paa kulum.

⁵ Isəyalataa mpe pa kaa nu.

Pa pəsa ma yəlaa isu təwəŋa na pá təkɪ paa səkɪ-m.

⁶ Təwəŋa paa selina səwəntu pəcə səwəntu fei.

ləw ká ku mpa pa kuləŋi i təw tə na í lə.

Paa təwə fəele, mpi tə, ləw lə-we.

⁷ Hai, ma kooliɣi ké si ləwəli nyéma waasuɣu

í luna ləw puɣu taa ké waatu wei

Taca ká məŋna i yəlaa mpa paa kuuwa tə.

Yakəpu luluɣu nyéma ləwəli nyéma ká

ŋmaaləna laŋhulumle səsəle.

54

Kunyəntəwəlu yaaki si pá waasi-i

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina saŋku
na tə we yonyoolaa nyuɣu tu takəlaɣa taa təwəle.

² Tə taa ké pa keesəŋi isəna Sifi nyéma pola

Sayuli kiŋ na pá tayasi-i si

Tafiiti ŋmela pa tetu taa tə.

Yontu ntəyəle si:

³ Hai, ləw, ya-m nyá hətə təw,
na ń huli ma tampana na nyá toŋ.

⁴ Hai, ləw nu ma kuyəgətutu.
Ke ŋkraŋŋ na ń nu ma kusələmtu.

⁵ Mpi tə, kraɪ nyəma kula ma təw,
na pá səwli ma weesuyu ləsuyu na mʊsʊŋ
pa paə fɛina-ŋ.

⁶ Ama nyaa waasəna-m,
nyagale Tacaə, na ń paasəgəna-m.

⁷ lsaɣatu í məli ma kolontunaa nyəwŋ taa
na ń təkɪ pa nəwsi kɛ nyá tampana təw.

⁸ Maa la-ŋ kətaya na lotu kulɔmtu
na má sa nyá hətə.

Mpi tə, Tacaə n kɛ kʊpaŋ kɛ.

⁹ N fita-m nəgəseɛ təna taa kɛ,
na má nyənəgi ma kolontunaa kpisuyu.

55

Wei ɪ waali pa luwa tə ɪ sələmuyu

¹ Tafiiiti yontu nti pa yookina saŋku na tɛ we
yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa təgələ.

² Hai, ləw ke ŋkraŋŋ na ń nu ma kusələmtu.

Taa kisi ma wiinau kɛ nuw.

³ Nu ma təm na ń cə-m,
nəgəseɛ piina-m na má cəki yem na má huɣutiɣi lotu.

⁴ Mpi tə, ma kolontunaa nyaasəgi-m kɛ,
na asaɣaa náa ŋmakələgi-m na pá mələgəna
ma nyuyu taa kɛ wahala na pá we ma waali na pááná.

⁵ Ma laŋle wakəla səsəm kɛ,
na səm səgəntu pi-m.

⁶ Səgəntu səsəwntu kra-m kɛ,
na má seliyi.

⁷ Ma nyulaya isu ye maa wena keŋ isu alukuku,
maa kula huntu na má heesi.

⁸ Maa sewa na má polo pooluŋ
na má caɣa timpi nəgələ fɛi tə.

⁹ Maa sewa ləŋ kɛ kacuculaya
na heelim səsəw na má cəwsi.

¹⁰ Tacaə, líyítí ma kolontunaa, pá taa nuna təma.

Mpi tə, mʊsʊŋ na ɪyoosile tike kɛ ma naaki ɪcate taa.

¹¹ Yoou cəkəna tə koloosi kɛ ilim na ahoo.
Kupəntəŋ na acilayatu suna tə taa.

¹² Yuləkələ we tə taa kɛ.
Pəyele ŋmuləm na tʊsuyu náa laŋəgi.

¹³ Ye pi kɛ kolontu tʊkəna-m pə taa la-m pulu.
Yaa ye ma pata ka kulayana ma təw maa ŋmela-ɪ.

¹⁴ Ama ma na wei tə kaawa na ma tʉyʉna-i təyɔ,
i ké ma taapalu na ma ceu ké.

¹⁵ Ma na-i tu we təma na leleŋ ké,
na tá na samaa tə puki lso təsele taa.

¹⁶ Səm í tuti ma kolontunaa,
na pá tii atətəle taa na pa ise.
Mpi tə, isayatu suna pa taa.

¹⁷ lso ké maa wiina,
na inu i ká waasəna-m.

¹⁸ Tanəŋ na ilim taa na taanaya ke ma wiiki
na í nuku ma nəyɔ.

¹⁹ Inu i ká yana-m na í yele na má heesi.
Mpi tə, mpa pa kuləyi ma təɔ tə pa we paɣale ké.

²⁰ lso wei inu i ké wulau ke too tam təɔ tə,
í nu na í pasa-we.

Yəlaa mpé paa layasəyi,
pəcɔ paa nyaŋna lso.

²¹ l tu i taapalaa mpa í na-we pa we leleŋ təyɔ niŋ.
Na í wakəli nəyɔ ŋka i ka pəelaa tə.

²² l nəyɔ na leleŋ ké isu tuŋ na i taa na kəkə,
na i faacinaa tewa, ulena i taa na sapəlasu.

²³ Pəti nyá nəyəsəe tənaya Tacaa niŋ taa, na í paasəna-ŋ.
li yeki si siyisulu í cəŋli.

²⁴ Ama lso n ká yele na yəlaa mpe
pa tii pəlaav tapuyv tē.
Yuləkulaa na ŋmulaa ná kaa haɣa
pa pusi hekv na pəcɔ pá si.
Ama nyaya ma pəta ma ti.

56

Kunyəntəyɔlv pəta i təyi lso

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa təyɔlv.
Yontu ntəyi pa yookina alukuku wei i we
pooluŋ tuŋ səsəŋ təɔ tə i luyv.
Tə taa ké Tafiiti keesəyi isəna Filiisi nyéma
səŋsa-i Katu tə pə təm.
Yontu ntəyəle si:

² Hai, lso nyəni ma pətətəle, pa huluyv-m ké.
Kuyeyŋ təna pa yookina-m ké, na pá caaləyi-m.

³ Kuyeyŋ tənaya ma kolontunaa we ma waali.
Pa we paɣale ké, na pá yookina-m.

⁴ Ye kuyaku ŋku səyəntv í kpa-m,
nyaya ma tūyi naani.

⁵ Ma saŋ lso ké i təm kuyəyətvtv təɔ,
na ma tv-i naani na səyəntv fəi.
Pepeye yulu pəsəyi na í la-m?

- ⁶ Paa kuyaku ηkuγu pa tγγu-m kunyɔŋ,
na pá huuki ma tɔ́ kɛ́ isayatu.
- ⁷ Pa lapa nɔ́ɔ kulɔmaga si pa ceŋɔŋi-m na pá naasɔŋi-m
na pá huliyi ma ikpate ke paa timpi ma puki tɔ́.
Mpi tɔ́, pa caa ma weesuyu lɔ́suyu tɔ́.
- ⁸ Pa kaa pəsi pa fitina isayatu nti pa laki tɔ́.
Hai, lɔ́, peti yɔ́laa mpeɣe ate na rááná.
- ⁹ N tema ma tɔ́kraalɔ́tu mpaav ke cekɔ́nav
suu ma isɔ́lɔ́m ke nyá tɔ́nuyɔ́ huluyu taa.
Nmaa pə tɔ́m ke nyá takɔ́laya taa.
- ¹⁰ Ye ma mara kapuka na nyá tɔ́ɔ,
ma kolontunaa ná mɔ́lɔ́ɣəna pa waali kɛ́,
ma nyəma si lɔ́ nyá, n we ma tɔ́ɔ.
- ¹¹ Ma saŋ lɔ́ kɛ́ i tɔ́m kuyɔ́ɣɔ́tɔ́tu tɔ́ɔ.
Ma sama Taca ke i tɔ́m tɔ́ɔ.
- ¹² Inɔ́ŋi ma laki naani, maa nyaŋna pulu.
Pepeɣe yɔ́laa pəsɔ́ŋi na pá la-m?
- ¹³ Hai, lɔ́ pə we si má la isu ma suw nɔ́ɔ tɔ́,
ile nyana tɔ́mle kɔ́taya ke maa la-ŋ.
- ¹⁴ Mpi tɔ́, n waasa-m sɔ́m taa kɛ́,
si ma tɔ́ nyá isentaa ke weesuyu nyəma nyaaləm taa.

57

Tafiiti sɔ́lɔ́mɔ́ŋi isɔ́taa lɔ́ sɔ́sɔ́
(Kɔ́kalɔ́tu 8-12: Yontu 108:2-6)

- ¹ Tafiiti yontu nti tɔ́ we yonyoolaa nyuyɔ́ tu
yontunaa taa na pá yaaki-ti si:
Taa ku tɔ́ɣɔ́lɔ́.
Tɔ́ taa kɛ́ Tafiiti keesɔ́ŋi isəna i sewa Sayuli na í
ŋmɛli kukramuyɔ́ puuyɔ́ taa tɔ́ pə tɔ́m.
Yontu ntɔ́ɣɔ́le si:

- ² Hai, lɔ́ nyəni ma pətɔ́tɔ́le yoo,
nyəni ma pətɔ́tɔ́le.
Mpi tɔ́, nyá kiŋ ke ma pɛkɔ́ŋi ma tɔ́cɔ́sɔ́le.
Maa ŋmɛli təna, na n kenti ma tɔ́ɔ,
haləna wahalanaa pane pá te.
- ³ Isɔ́taa lɔ́ sɔ́sɔ́ ke ma yaaki.
In i lapəna-m pə təna.
- ⁴ I ká waasi-m na hatoo isɔ́taa,
na í liyiti wei i tu ma waali tɔ́,
na í la-m i kupantu.

- ⁵ Mpa pa heku ma we tɔ́
pa tɔ́ki yɔ́laa kɛ́ isu tɔ́ɣɔ́lasɔ́.
Pa kela seŋta kɛ́ isu ŋmantaasi na nyəma,
na pa nsəmlɛ na lɔ́ŋ isu layate.

- ⁶ Hai lɔ́, nyá sɔ́sɔ́ɔntu í kəli isɔ́tɔ́nuyɔ́ ke kuluyɔ́,
na nyá teu na tetu təna tɔ́ɔ.

- ⁷ Paa hula puuyɔ́ ke ma mpaav taa kɛ́,

na kv lumsu-m.
 llena pá nyi-m katōka.
 Ama kulvmaa mpe pa hotina ka taa.

⁸ Hai Iso, ma nyōō toŋ,
 maa sa-ŋ na má puyuli-ŋ.

⁹ Ma ləsaŋa, fe,
 ma cəmvu na ma saŋku í fe,
 maa fe na péco pé nyaali.

¹⁰ Taca maa sa-ŋ yəlaa taa,
 na má puyuli-ŋ piitimnaa taa.

¹¹ Mpi tō, nyá kupantu səsəntu tapa isətənyu ké,
 na nyá teu náá tē isəŋmuntv tō.

¹² Hai Iso, kraasi nyá təyi isətənyu tō,
 na nyá teeli na tetv təna taa.

58

Isō we tetv tō na í hvkəna
¹ Tafiiti yontu nti tō we yonyoolaa nyuŋv tu
 yontunaa taa na pá yaaki-ti si:
 Taa kv təŋolō.

² Yəlaa me sum taa ké í ká huləna tampana na?

Mpuŋv í təŋəyi siŋisuyv na í hvkəna?

³ Təfaa ke í lakəna isayatu ke tetv tō,
 na í laki mvsvŋ.

⁴ Hatoo asayaa hōōv tē ké pa wakəlaa,
 na pəpətunaa náá leki na péco
 pa luki pa toonaa lotu taa.

⁵ Pa we sətəv ké isu tuma,aa,
 yaa isu paasəle ntam wei i təkəyi ŋkraŋŋ tō.

⁶ Isu paasəle nte tu nuki tvv yontu tō,
 paa tūwaa taa aka.

⁷ Hai, Iso holi pa kela ke pa nōōsi taa,
 Taca yəki təŋəlası tamasi.

⁸ Pá muki yem isu lvm kpeŋuyv tō.
 Ye pa tō nəŋəluyv nyəmə, á pəsi kpete.

⁹ Pá si na pá yəli yem isu atantaalv.
 Na pá wēe isu pə hələsvu pəyayə,
 na ká tá keesi ilim tō.

¹⁰ Pa səwá tuŋ kaa la hətəv,
 na péco Iso kpesi-i isu kacuculayə,
 paa a wəlaa yaa á na a lvm, pə ta kv pəlv.

¹¹ Yulvpaŋ laŋle ká hvlvmı
 waatv wei Iso ká lēeti asayaa tō
 mı i ká tō pa caləm taa.

¹² Waatv məyi yəlaa təna ká tō si:
 Yəlaa kupama wena pa kasəyayə,
 Iso we ate na í hvkəna.

59

Isɔ waasi-m mpa paa caaki-m tɔ pa niŋ taa

¹ Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa na pɔ yaaki-ti si:

Taa ku tɔɔɔ.

Tɔ taa kɛ Tafiiti keesɔɣi isɛna Sayuli tilaa si

pɔ feŋ i tɔɔɔ na pɔ ku-i tɔ.

Yontu ntɔɔɔ si:

² Ma Isɔ waasi-m ma kolontunaa niŋ taa,

kenti ma tɔɔ kɛ mpa paa caa-m tɔ pa tɔɔ.

³ Waasi-m mpa pa pɛkɔɔna-m isayatu tɔ pa niŋ taa, ya-m yulukulaa mpe pa nɔɔ taa.

⁴ Asayaa mpeɣele na pɔ ceŋɔɣi-m, yulukulaa mpe pa caa pa tii ma tɔɔ kɛ.

Tacaa anɔ ma ta la isayatu natɔli, pɔyele ma ta sɛki ma kulapɔle.

⁵ Paa na ma ta la pulu tɔ,

pa kprakɔɣi sewa na pɔ taɣanɔɣi pa ti.

Hai, Isɔ fe na n kɔɔ ma kiŋ na n nɔ.

⁶ Tacaa ate na isɔtaa pɔ tu,

Isɛɣeli Isɔ nyɔ,

kuɔli na n waasi-m mpa pa ta nyi-ŋ tɔ pa niŋ taa,

kisina waali lulaa mpeɣe nyɔ kupantu.

⁷ Paa taanaya ŋkaya pa kɔŋ

isu hasi tintiyile.

Pa casɔɣi kapusi na pɔ cɔɔkɔna icate.

⁸ Isayatu suna pa nɔɔsi taa tɔpam,

na pa kuyɔɔtutu we isu layalee.

Pa tɔŋ si awe kɔ nuna pa tɔm?

⁹ Ama Tacaa nyɔ woniyi-weɣe,

na n paakɔna mpa pa ta nyi-ŋ tɔ pa tɔna.

¹⁰ Paa pa tɔŋ kɔ weɛ isu cɛne na lɛ,

Isɔ nyayale ma kentulu.

¹¹ Ma Isɔ kupaŋ n kɔɔ ma cɔɔ,

na n hulɔ-m ma kolontunaa na pɔ wakɔla-we.

¹² Taa ku-weɣe lɔŋ,

na pɔ kɔɔ na ma yɔlaa sɔɔ nyɔ tɔŋ tɔɔ.

Ama ciyiti-we na tɔŋ ulena n pɛti-we.

Tacaa, nyayale tɔ kukentuɣu.

¹³ Pɔ kula pa nɔɔ tɔ te, pa wakɔlɔna-ŋ kɛ.

Pa maɣamaɣa pa kalampaani katɔka i kra-we.

Mpi tɔ, kutuɣu na kaloolaya tike ke pa laki.

¹⁴ Kpiisi-we na pɔnɔnɔ na pɔ taa tasa-weɣe nau.

Ue antulinya tɔna kɔ nyi si

Isɔ Sɔsɔ we Isɛɣeli taa.

¹⁵ Paa taanaya ŋkaya pa kɔŋ isu hasi tintiyile.

Pa casəyi kapusi na pá cəəkəna icate.
¹⁶ Na pá preekəyi paa timpiyi təyənaya.
 Pu takı-weyə teu ilena pá suv mola.

¹⁷ Maa sa nyá toj ké,
 na ma kraali nyá kúpantu ke tanəj tē.
 Mpi tə, n ke-m təcəəsəle toj nyəntē ké
 na ma kentulu ke lajwakəlle waatu.

¹⁸ Maa sa ma kentulu nyaya.
 Hai, lə nyayale ma təcəəsəle,
 ma lə nyá kúpantu we səyantu.

60

lə nukı ı yəlaa mpa pə kəlaa tə pa wula
 (Kukalətu 7-14: Yontu 108:7-14)

¹ Tafiiti yontu nti ı yoona
 saŋku si ı səyəsəyənə təyələ.
² Tə taa ké Tafiiti keesəyi isəna ı yoona
 Silii nyəma mpa paa we Mesopotami
 na Sopa pə tetu taa tə.
 Pa məlaya kpente ilena Sowarı náá kv ltəm tetu
 yoolaa ke iyisi naanəwa na naaleyə (12.000) təm tətəkəle taa.
 Yontu ntəyəle si:

³ Hai, lə, nyá ləna-tu na tə yá yem yem.

Hesi nyá pááná na n məjna-tu.

⁴ N ciyita tetu na tə yá pəyələe,
 nyala-yə, təfə tə təjna seluyə ké.

⁵ N mayasa nyá yəlaa tá na toj,
 na n caali-tu na tə nyəə sulum kukukum.

⁶ N hula nyá kúpama ke yaasi wei pá nawa,
 ilə pa se kolontu nyəmə kutətəna tə.

⁷ Hai, cə-tu na n kəə tá waasuyə,
 ilena n yá nyá kusəlla ta, na nyá toj.

⁸ lə yəyətə ı təsəele nəjə nyəntē taa si:

Maa təyənə akaitu.

Maa tala Sikem icate,
 na má faya Sukəti tətəkəle ke həyələj.

⁹ Má tənna Kalaati na Manasee.
 Ifəlayim kele ma yoou kahuka.

Yuta kele ma kawulaya kpatuyə.

¹⁰ Mowarə kele tiyaya ŋka ka taa ma səə lum tə.

Maa ləsi ltəm təə ké aseeta
 na pá huli si má tənna-ı.

Maa yaya yoou kakiisasi ke Filiisi nyəma təə.

¹¹ Awe ká pona-m ltəm na í cəle-m
 pa koluyə icate?

¹² Ye pə taya lə nyá, awe?

Pəyele nyá lə-tu, n fəi tá yoolaa waali.

¹³ Kəə n səna-tuyə tá kolontu təm taa.

Mpi tɔ, yɔlaa waasɔyɔ kɛ heelim kɛ yem kɛ.

¹⁴ Ye ɪsɔ n wɛ tɔ waali tɔ laki akanaa kɛ.

Nyaa nanɛtɔna tɔ kolontunaa.

61

Ma sɔla nyɔ tɔyaya taa caɣale kɛ tam tɔ

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa na pɔ yooki-ti na sanɛ tɔɣɔlɔ.

² Hai, ɪsɔ nu ma wula,
na n kɛ nkpaɛɛ na ma kusɛlɛmɔtɔ.

³ Ye pɛ kɔma na mɔ kpisi,
paa ma wɛ tetɔ tɔnaya,
ɪsu ma yaa-ɛ si n waasi-m.

Pona-m tɔcɔsɛle nte ma kaa pɛsi na mɔ tala tɔ.

⁴ Mpi tɔ, nyɔɣale ma kentulu,
na ma kolɔɛa ɪcate kɛ kolontu kiɛ.

⁵ Nyɔ tɛɣe ma caa caɣau kɛ tam tɔ,
na mɔ cɔsi nyɔ tɛɛ.

⁶ Mpi tɔ, hai, ɪsɔ nyɔ nukɔna ma koolee
na n haaki-m mpa pa nyɔɛna-ɛ tɔ pa kpancoou.

⁷ Kraasi wulau weesuyɔ na ɪsɔ,
na i pusi tayaɛ na pɛ polo lɔlɔɛ loosi loosi.

⁸ I wɛɛ kawulaya kumte tɔ kɛ tam tɔ,
na nyɔ kupantu waasɔyi-i.

⁹ ɪle maa pɔyɔli nyɔ hɛte kɛ tam.

Na mɔ lɔ ɪsu maa suw nɔɣɔ tɔɣɔ paa kuyaku nkɔ.

62

Ma wɛɛ ɪsɔ kɔnkɔɛ taa tɔpamm

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa ɪsu Yetutuɛ keesuyɔ tɔɣɔlɔ.

² ɪsɔ kɛ ma pɛta ma ti.

ɪni i kiɛ kɛ ma nyɔyɔ yaru lukɔna.

³ ɪnɔɣɛle ma kukpamuyɔ na mɔ tɔyɔ-i kpɔluyɔ
ma nyɔyɔ yaru ntɛ, na ma kolɔɛa ɪcate.
Pɔlɔpɔ u cɛɛlɔyi-m i kiɛ.

⁴ Pɔlee kɛ mɔ tɔna i kɔ yele kpɛntuyɔ

na i huliyi yɔlɔ si i kɔyɔ-i?

ɪsu kolɔɛa wɛɛluyɔ tɔ,
yaa kalaa wei i seliyi tɔ?

⁵ I kpɛnta nɔɣɔ si i tusi-i i tɔcaɣale sɔsɔle taa.

Pɔpɔtɔ wɛ-mɛɣe teu kɛ,
mɔ nɔsi kɛ i kooliyina kupantu
na mɔ lotu taa na mpusi.

⁶ ɪsɔ kiɛ tike kɛ maa pɛeki heesuyɔ.

Mpi tɔ, ɪni i yekina na mɔ tɛɛlɔyi.

⁷ ɪnɔɣɛle ma kukpamuyɔ na mɔ tɔyɔ-i kpɔluyɔ.

Ma nyuɣu yaru nté,
na ma kolunja ɛcate.
Pulɔpu u ceɲlɔxi-m i kin.
⁸ Iso yakəna ma nyuɣu na í tuɣu-m teeli.
Ini i kentiɣina ma tɔɔ na toɲ,
Iso keke ma kpɔluɣu tətɔle.
⁹ Hai, yəlaa me, í peti-i mə təɣi paa waatu wei,
na í tɔli-i mə lotu,
Iso keke tá kpɔluɣu tətɔle.

¹⁰ Tampana tɔɔ,
yəlaa təm cekənav we katε ké,
pa we ké isu ileeməɲ.
Pa təna pa fei yuɲ ke sanəya tɔɔ.

¹¹ I taa ha mə təɣi mɔsuɲ taa,
i taa teeli wenav mpi pa ləkəna toma tɔ.
Paa wenav hukiɣi, i taa cɛla-wəɣi mə ti.

¹² Iso yəɣɔtaa na í leli na má nu si,
inəɣəle toma tu.

¹³ Tacaa nyá tike nté kupaɲ
na ní fɛlɔxi paa wei isu i lapa tɔ.

63

Iso kɔpantu kəla weesuɣu ke teu
¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuɣu tu yontunaa taa tɔ.
Tə taa ké Tafiiti keesa i caɣale təm ke Yuta wulav tetu taa.

² Hai, Iso, nyagale ma Iso,
ma pɛkəxi-ɲ ké,
ma ləsaɣa nyuləxi-ɲ ké,
na má tɛɲ taasi ke nyá tɔɔ ké wɔlaɣa
tetu nti tə taa lum fei tɔ.

³ Nyá təyaɣa taa ké ma nyəna-ɲ teu
na má ná nyá toɲ na nyá teeli.

⁴ Mpi tɔ, nyá kɔpantu kəla weesuɣu ke teu.
Maa kraali nyá samtu.

⁵ Nyaya maa sɛɛ ma weesuɣu təna,
na má sələməɣəna nyá hətɛ.

⁶ Maa haɣa ké isu ma təɣɔ nim təɣənaɣa kupaɲka.
Ulena má yoo-ɲ yontu na lanɲɔlumle.

⁷ Ye ma həntaa, ma tɔsəxi nyá təm ké,
na ma maɣasəxi-təxi ma taa ké ahoo təna.

⁸ Nyagale ma waasɔlv, ma lanɲle heena
nyá keɲ isotom taa caɣale.

⁹ Ma tamsəna-ɲ ké na luɣu kɔlvɔmɔɣu,
nyá toɲ waasəɣəna-m.

¹⁰ Mpa pa lɔki ma weesuɣu ləsvɣu tɔ,
pə wakəli-weɣe ləɲ na pə svsi-weɣe tetu lumaɲ taa.

¹¹ Pə kv-weɣe isayakɔvɣu na pə waasi taale hasi.

¹² Ụlẹna wulav náá yóólọ́gọna Ịsọ.
Wei ị ka tuuna Ịsọ họtẹ tọ pọntu ká samị-ị kẹ.
Mpi tọ, pu tẹki pọpọtunaa nọọsị.

64

Ịsọ kọla nsọma asayee

¹ Tafiiti yontu nti tẹ we yonyoolaa
nyuṣu tu yontunaa taa tọgọlọ.

² Hai, Ịsọ nu ma nọgọ ke waatu wei ma mọlọgi tọ.
Kenti-m kolontu wei ị nyaasọgi-m tọ.

³ Fiti-m isayatu nti asayaa tayana ma tọ tọ,
na ń hatalọna-m nti yọlaa wakọllaa mayasọgi ma tọ tọ.

⁴ Pa nọọsị na lọj kẹ Ịsu layate nte pa salaa tọ,
na pa tọm isayatu wuki Ịsu nyọmá.

⁵ Yọlaa kọpama ke pa tọkọ pa nyọmá ke mukaya.
Paa heeliyi-we na pọcọ pá tọ-we,
pọcọ sọgọntu fei-we.

⁶ Pa kaasọgi pa tọgi pa isayatu tọmle taa kẹ,
na pá mayasọgi Ịsọna paa nyi pa katọsị tọ,
na pá tọj sị nọgọlọ kaa na-sị.

⁷ Isayatu ke pa mayasọgi.
Na pá tọj sị tá sọlọ puwa.
Tẹ tọwa mpi tu la tọ pọ pọle.
Yulọ lotu we lumarọ kẹ.

⁸ Ụlẹna Ịsọ náá tọ-weye nyọmá,
na ị yaya-weye kpakpaa.

⁹ Pa kuyọgọtọtọ hunaa-we,
pa tọna mpa pa naakị-we tọ
pa kpeetọgi nyọọj.

¹⁰ Sọgọntu kpa yọlaa tọna
na pá kpaalọgi mpi Ịsọ laki tọ,
na pá cekọgọna ị kulapọle huwее.

¹¹ Siyisilu ị yọlọna Taca na ị tųgi-ị kpoluṣu.
Pa tọna mpa pa tọjọgi tampana tọ pá sa pa ti.

65

Ịsọ mọnaa sị pá samị-ị

¹ Tafiiti yontu nti tẹ we yonyoolaa
nyuṣu tu yontunaa taa tọgọlọ.

² Hai, Ịsọ, tu sa-ọj Siyọj taa kẹ na naani,
na tẹ lá Ịsu tẹ sụw tá nọọsị tọ.

³ Nyá nukọna sọlọmọj.
Nyá cọlọgọ yọlaa tọna ká kọ.

⁴ Tá kawalaya tee-tųṣu tọj kẹ.
Ama nyaa husọna-ke.

⁵ Lelej nulọ ntẹ wei n lọsaa na ń yaa
sị ị caya nyá tọyaya taa kẹ nyá isentaa tọ.
Tu tọgọ nyá tọyaya nanj nyọjka taa kọpantọ na tẹ haya.

⁶ Tá nyuṣu yátu Ịsọ nyá kọpantọ tọ kẹ

n nukı tá kusələmvtu,
na í laki-tuyv kəkələ nyəmnaa.
Nyaya tetv na lvm pə tənasi yəlaa tēləyi.

⁷ Iso nyá suna pəəŋ na nyá toŋ,
na í suu nyá təyi toma.

⁸ Na í heesəyi teŋku na ı hola pa kəkəte,
na yəlaa nyənte tətə.

⁹ Antulinya tənasi təə nyəma ná
nyá kəkələ nyəm na pá nəğəsəyi,
na laŋhvlmle náá kvyi ilim
tətule na pə təlule nyəma.

¹⁰ N paasəna tetv na í yeke na tev nu-təyi səsəm,
na í kaa-təyi kvpantu na lvm su iso ləəŋ.
Na í yeke na tetv wəe mvsuŋ
ke tev na təğənağa náá laki.

¹¹ N yəğələyi lvm ke awasa na í yəkəyi tampaya,
n yeki na tev nu na pá hvv,
na í kooli kvpantu ke pə məhoə.

¹² N kusəyi pənağa nyuyv na nyá kvpantu,
na kvpantu kpeŋ nyá mpaav taa.

¹³ Tev nuwa wvlaya tetv,
na pulasi laŋa náá hvvlmı.

¹⁴ Kaləkəŋ waasa tətəğələ,
na kvətəğəv náá nyala tətəka taa.
Laŋhvlmle kakiisasi na yontu nukı.

66

Waasvlv iso samtı

¹ Yontu nti tə wə yonyoolaa nyuyv tu
yontunaa taa təğələ.

Ate yəlaa mé,
mə təna í wiliti iso na laŋhvlmle.

² Í yoo ı həte samtı yontu,
na í tv-ı teeli na mé samtı.

³ Í heeli iso sı:
Nyá təma ke səsəəna.

Kolontunaa naaki nyá toŋ səsəəŋ,
ıləna pá yeki kalampaanı.

⁴ Tetv yəlaa təna hənta nyá nəəhəe tēe ké,
na pá yooki laŋhvlmle yontu na pá saŋ nyá həte.

⁵ Í kəə na í ná iso təma,
ı lakasi ke səsəənsı ké.
Yəlaa təya ı laki-sı.

⁶ Iso yəlaa na teŋku lvm nyəə,
na pá yeke tetv puyulaya na yəlaa tə nəəhəe.
Tənağa tá laŋa həena-ı.

⁷ Iso toma ke ı ŋmakələna tam təə.
Na í feŋiyi piitimnaa na ı ise
sı təə kvllaa í taa tasa ı təə ké kvlvuyv.

⁸ Yəlaa mé í sa tá lso,
í sami-ı na mé nɔɔsi nu.

⁹ lso haana-tuyv weesuɣu,
na í kentiɣi tá tɔɔ si pá taa co-tv.

¹⁰ Hai, lso, nyá mayasəna-tv na hí tayanı-tv,
ısu pa wəkuyv liyitee nyəɣəluyv si kv té tɔ.

¹¹ lso n yelaa na wahala mayana-tv,
na hí yele na laɲwakəlle kəli-tv.

¹² lso yelaa na yəlaa tɔɣɔ tá tɔɔ,
tə tɔma kəkɔ na lvm pə taa.
lɛna lso hí ləsi-tv na hí tana-tuyv təpante taa.

¹³ Maa svvna nyá təɣaɣa ke kətasi
nsi kəkɔ lusa si təna tɔ,
na má lá nɔɔsi nsi maa su-ɲ tɔ.

¹⁴ Nsi maa kula nɔɣɔ ke ma wahala waatu na má su tɔ.

¹⁵ Maa la-ɲ kətaya ɲka kəkɔ lusa
ka təna tɔɣɔ heeɲ nim nyəɲ,
na ıwaasɲ,
na latəcənaa na pəɲtvlɲ.

¹⁶ Mə təna mpa me í nyaɲna Tacaa tɔ,
í kɔɔ na má keesi-meɣe mpi lso lapa-m tɔ.

¹⁷ Ma mapa kapuka na lso tɔɔ na ma nɔɣɔ,
na má sami-ı na ma nsəmlɛ.

¹⁸ Ye ma taa ka we ısayatv
lso taa nuna-m.

¹⁹ Ama lso nuwa ma nɔɣɔ
na í ké ɲkraɲɲ na í nu ma wiinav.

²⁰ lso keɛɛ sɔsɔ,
ı ta lɔ ma sələmvuyv,
pəyele ı ta pɛ-m kɔpantv.

67

Yəlaa təna í sa lso

¹ Yontu nti tə we yonyoolaa nyuyv tv
yontunaa taa na pá yookina sanjv tɔɣɔlɔ.

² Hai, lso nyəni tá pətɔɔtəle na hí kooli-tuyv kɔpantv,
nyá ısentaa teu í ná tá tɔɔ.

³ lɛna pá nyi nyá mpaasɲ ke tetv taa,
na pá hvlı nyá nyuyv yapv təm ke piitimnaa təna.

⁴ Hai, lso, yəlaa í sa-ɲ,
pa təna pá tv-ɲ teeli.

⁵ Piitimnaa laɲa í hvlvmı na pá ɲmaali.
Mpi tɔ, siyisuyv ke n təɲəɣi na hí hvkəna yəlaa,
na hí tiikiyi piitimnaa ke tetv taa.

⁶ Hai, lso, yəlaa í sa-ɲ,
pa təna pá tv-ɲ teeli.

⁷ Tetv lula tə kvlvlvm.
Ta lso kooliyi-tuyv kɔpantv ké.

⁸ lso kooliyi-tuyv kɔpantv,

na antulinya tənasi təna yəlaa nyanəna-ŋ.

68

Isə akaitv yontu

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tv yontunaa taa təyəlɔ.

² Isə kuli na nyá kolontunaa ya yem.
Mpa pa caaki-ŋ tɔ, pá se nyá isentaa.

³ Yele na asayaa mpe pá saali yem ke
Isə isentaa, isu nyɔɔsi saluyv tɔ,
yaa isu keetu hookuyv kəkɔ taa tɔ.

⁴ Ulena siyisilaa laŋa náá hulɔmi na pá ŋmaali.

⁵ Í yoo Isə ké yontu na í sa ɪ hæte,
í hɛɛ-ɪ mpaav, unɪ ɪ fayana tetɛka taa na í kəŋ.
ɪ hæte nté Tacaa, í yɔɔli ɪ isentaa.

⁶ Inəyələ suluwaa caa, na leelaa paasənɪv.
Mpyv Isə we ɪ təcayale nanŋ nyənte taa təna.

⁷ ɪ haaki katayəlasɪ ke tɛɛsi,
na í yeki na saləkətvnaa hɛɛsəyi.
Asayaa tike ke ɪ yeki wɔlaya taa.

⁸ Hai, Isə, waatu wei n lu nyá yəlaa nəyɔ tɔɔ tɔ,
waatu wei n tɛɛ pa lɔɔ ke wɔlaya tetv taa tɔ,

⁹ tetv selaa ké, na isətənyv pəsɪ lom.
Sinayi pyv sela lseyeli Isə nyá, nyá isentaa.

¹⁰ Hai, Isə, n yelaa na tev kupaŋku nu,
na í mənna nyá kpancoou ŋku ku tɛma tɔ.

¹¹ Hai, Isə, nyá yəlaa lapa pa təcayale ke tetv taa.
Lonte nteyɛ n tayana wahala nyəma ke nyá kupantu tɔɔ.

¹² Təmyv ke Tacaa yɔyɔtaa.
Təm kupantu kəntaa ná ké kpekəle səsɔɔle.

¹³ Kolontunaa awulaa kpekəle tv casəle.
Ulena alaa mpa pa we təyaya tɔ pá tala wontu kukukuutu.

¹⁴ Í ká həntɪ mə cacakəŋ tɛɛ na í hɛɛsəyi,
na liyitee waasa alukuku keŋ tɔɔ,
na wɔla kupaŋ waasa ɪ hontv tɔɔ*fa*? a

¹⁵ Waatu wei Toma təna tv yasa awulaa ke tetv taa tɔ,
tetv hulɔmaa ke isu kponkpontu.

¹⁶ Hai, Pasan pyv ké Isə nyəŋku ké,
na kv həla təm payale.

¹⁷ Pepe tɔɔ ké pyv kuheluyv laki isesɛɛmlɛ,
ke ŋku Isə ləsaa sɪ ɪ ka caya tam tɔɔ tɔ?
Təyaya Tacaa ká caya haləna tənaya.

¹⁸ Isə wena yoo kɛkɛnaa ke iyisi iyisi ké,
Tacaa we pa həkv, na Sinayi náá we Isə təsɛɛle taa.

a 68:14 Loonja kanɛ ka nuw we katɛ. Ule lelaa huɔki sɪ lseyeli nyəma ulɛ, alukuku kele lseyeli
na wɔla na liyitee nna a tee kəkɔ ke mpv tɔ, a huləyi pa akaitv. Wɛnav ŋku yoolaa kuuki
təyoole taa tɔ.

¹⁹ N kpehna yɔlaa mpa pa kpawa tɔ na ń kraana,
yɔlaa ke pa lapa-ŋ kucɔɔ*fa*.
Tɔɔ kullaa maɣamaɣa ká caya nyá kiŋ. ^a

²⁰ Tacaa keɛ sɔsɔ ke paa kuyaku ŋku,
ini ɪ paasəɣənana tu na í waasəɣi-tuyɔ
saa wei pa ŋmakələɣi-tu tɔ.

²¹ Iso ké wei ɪ waasəɣi-tu tɔɔ.

Tacaa Iso ini ɪ wenna toma si í fiti-tuyɔ səm taa.

²² Ama Tacaa ká yɔki ɪ kolontunaa nyɔɔŋ,
ɪ ká yɔki mpa pa we ɪsəɣatv taa tɔ pa nyumpəɣɔlasɪ.

²³ Tacaa yəɣɔtaa si: Maa ləsi
ma kolontunaa ke Pasəŋ puyɔ taa na má kɔna.
Maa ləsi-weɣe teŋku lum tee na má kɔna.

²⁴ Na ń feli pa caləm taa ké nɔɔheɛ,
na nyá hasi tɔɣɔ-we.

²⁵ Hai, ma Iso, ma wulav,
pa nawa nyá caŋa ke nyá təyaya taa.

²⁶ Yonyoolaa nté nɔɣɔ tɔɔ,
pa waaləɣi wontu mataa,
hekɔ taa ké alɔpiya mpa pa makɪ akilimisi tɔ.

²⁷ ɪ sa Iso ké təkotilenaa taa.
ɪsɛɣeli lɔlɔŋ nyəma me í sa Tacaa.

²⁸ Mə tənuyɔ Pɛncamɛɛ kpekəle nté mə nɔɣɔ tu,
na pə kaasi Yuta na Sapuləŋ na Nefətali pə awulumpiya.

²⁹ Mə Iso caa ké si í weɛ toŋ.
Hai, Iso, sɔsɔ toŋ ke mpi n lapa-tu tɔ.

³⁰ Nyá təsɛɛɛ taa ké n weɛ,
na ń təkɪ kawulaya ke Yosalem tɔɔ.
Awulaa ká kɔna-ŋ kucɔɔŋ.

³¹ Nyaasi Icipiti wei ɪ ké səsəncaasi tee wontuyɔ tɔ.
ɪ we ké ɪsu latəcɛnaa kaləku na í ŋmakələɣi yɔlaa.
ɪ pasa ɪ ti na í haaki-ŋ liɣitee nyəɣətu.

³² Sɔsaa ká luna Icipiti na pá kɔɔ.
ɪtiyopii nyəma ná kəŋ na pá təkəɣi Iso ké niŋ.

³³ Ate kawulasɪ me í yoo Iso ké yontu.
Í sa Tacaa.

³⁴ Í yoo yontu ke wei ɪ we ɪsəŋmuntv
tam tɔɔ nyəntv tɔɔ na í kəŋ tɔ.
ɪ yəɣətəɣəna nté na toŋ.

³⁵ Í nyi Tacaa toŋ.
ɪ səsɔəntv we ɪsɛɣeli tɔɔ ké,
na ɪ toŋ we ɪsɔtaa.

³⁶ Hai, Iso, pa nyaŋna-ŋ nyá təyaya taa ké.
ɪsɛɣeli nyəma Iso haaki ɪ yɔlaa ke toŋ na pəsuyɔ.
Iso keɛ teeli tv.

^a 68:19 kucɔɔɔ: Lɛlaa ná hvɔki si pə hvweɛ nté si pa ha Iso ké kucɔɔŋ. Loonja kanɛ ka hvweɛ we katɛ.

69

Səəluyv ŋku ma səələna lso təseele tə

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyv tu yontunaa taa na pa yookina cəmvuyv*fa* təyələ. ^a

² Hai, lso, waasi-m,
lum suna ma luyv tēē ké.

³ Pə tisa-m katantamaya taa ké, pu səŋəyi.
Ma hota lum lumay taa ké na pə hola tēekəna-m.

⁴ Ma kiisaa na ma luyv tēē woli, na má ká.
Ma teka ma lso na ma ise caŋ a pəyəluyv taa.

⁵ Mpa pa taa kraana-m mvsuyv tə pa kəla
ma nyuyv taa nyəəsi ke payalē.
Mpa pa caa si má la yem tə pa ké toŋtunaa ké,
ma kolontunaa mpe pa feina tampana.
Mpi ma ta kraaya tə mpəyi pə wee si má məŋna.

⁶ Hai, lso, n nyəmə ma kumelentv,
na ma kulapəle isayale fei-ŋ ŋmesaya.

⁷ Ma təm í taa kra mpa pa tv-ŋ naani təyə feele.
Hai, lseyeli nyəma lso Tacaa,
ma təm í taa liyiti mpa pa preekəyi-ŋ tə.

⁸ Mpi tə, nyá təw ké pa tuuki-m,
na feele we ma isentaa.

⁹ Ma pəsa isu muvlv ke ma newaa,
yaa kraivv ke ma təyaya nyəma.

¹⁰ Mpi tə, ma isəle sēena nyá təyaya
təmlē ké isu yem na kpete.
Na nyá kutuyv pəsi ma nyəŋku.

¹¹ Ma isəlum lukiyi yem ké na má həkəyi nəyə,
paa na mpv kutuyv ke pə kəŋna-m.

¹² Paa ma suu ləyaya wontu,
ma pəsa wei pa tuliyi ntompee təyə.

¹³ Ma təm ke pa yəyətəyi kuyeyey taa,
na solvnyəlaa náá yooki-təyi yontu.

¹⁴ Hai, Tacaa, nyaya ma tekiyi ma sələmvuyv taa,
hvlv-m suulu na í mv.
Cə-m nyá kupantv təw, na í ya ma nyuyv.
Mpi tə, nyá nyuyv yavv we naani ké.

¹⁵ Kpee-m afəla taa, á taa tasa-m lipu.
Ya-m lum lumay səsəy na ma kolontunaa
mpa paa caa-m tə pa niŋ taa.

¹⁶ Lum hola í taa tēena-m,
pəcə lvhəyaya í taa li-m.

Taa yele na pəlaav suli ma təw.

¹⁷ Tacaa, cə-m, mpi tə, nyá kupantv təwə səsəm ké.
Keesi nyá ise na ma təw ké nyá suulu səsə təw.

¹⁸ Taa kisi nyənvuyv na nyá təmlē tv má ma təw.
Hai, cə-m ləŋ, ma we laŋwakəlle taa ké.

^a 69:1 cəmvuyv: Ləlaa hvvki si pa yona yontu luyv ŋku pa yaa si hetuyv tə.

¹⁹ Kpətəna-m, waasi-m,
ya-m ma kolontunaa təə.

²⁰ N nyəmə ma fēele na isəna pə pasa-m tə.
N naaki ma kolontunaa tənaya.

²¹ Kutuyu wakəla ma laŋle ké na pə tu-m kutəŋ.
Ma taŋaa si pə nyəni ma pətətəle
yaa pə puɣusi-m ma ta na.

²² Pa sitiɣi sətɔ ke ma təɣonaya taa.
Na pə haaki-m lum kunyəŋəm si má nyəə na ma ləkətu sí.

²³ Pa acima na pa kətasi təɣonaya í pəsi-weɣe
katəka ŋka kaa kra-we tə.

²⁴ Pa isentəə í nyala təkram na pə taa tasa nav,
pa saləməɣəna wahala ke tam.

²⁵ Mu-we na nyá pááná səsəəna na a kəkə tala-we.

²⁶ Pə kpiisi pa təcaɣale.
Nəɣəlv í taa wee pa tēesi taa.

²⁷ Wei i ŋkraŋyɔ n həma təɣə mpe pa tu kunyəŋ,
na pə yəɣətəyi mpa ləə nyá n ka tɔwa kunyəŋ tə pa wahala təm.

²⁸ Lēeti-weɣe pa isayatu,
taa hɔli-weɣe nyá suulu.

²⁹ Pə husi pa həla ke weesuyu takəlaya taa,
pə taa ŋmaa pa həla ke siɣisilaa nyəna taa.

³⁰ Ma ké kunyəntɔ ké na má təkɪ wahala.
Hai, ləə nyá yarɔ ká kenti ma təə.

³¹ Hai, ləə, maa sa nyá həte na yontu,
na má puɣɔli nyá səsəəntɔ ke ma samtɔ taa.

³² Tacaə pəle pə kəla-ŋ teu ke ma ha-ŋ nav,
yaa latəce alaafəya nyəŋ.

³³ Mpa pa pasəɣi pa ti tə,
paa ná ma yarɔ na pa laŋa hɔlɔmi.
ləə waasuyu pəkəlaa mē,
mə weesuyu í taɣali.

³⁴ Mpi tə, Tacaə nukɪ kunyəntɔnaa nəəsi ké.
li lakɪ awusa ke i yəlaa kɔpama mpa pa we saləka taa tə.

³⁵ Isətəa na atē í samɪ-i,
na tēŋkuna na pə taa nyəmnəa puɣɔli-i.

³⁶ Tacaə ka waasi Siyəŋ ɪcatē,
na í taɣani Yuta acalēe ke ŋmaɔ,
i yəlaa ká mu-ye na á pəsi pa nyəna.

³⁷ A ka pəsi i təmle nyəma piya krancoou,
na mpa pa səəla i həte tə pa caɣa a taa.

70

Tacaə kəə ləŋ
(Yontu 40:14-18)

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyɔ tu yontunaa taa na pə təəsəɣəna ləə təə təɣəlv.

² Hai, ləə, kəə na í hetɪ-m.
Tacaə kəə ləŋ na í waasi-m.

³ Mpa pa caa ma sɔm tɔ fɛɛle í pu-we na pɔ́ liyiti-we.

Mpa uní pa laŋle heena ma konyɔŋ tɔ
pá ka nyɔɔŋ na pá mɔŋna waali.

⁴ Mpa pa lakaya-m anyan̄ka tɔ
fɛɛle í pu-we na pá se.

⁵ Mpa pɛle pa pɛɛkɔ́ɔɔ lɔɔ nyá tɔ,
pɔ́ caɣana-we na pa laŋa hulɔmɩ.
Na mpa pɛle pa sɔɔla nyá nyɔɔ yaru tɔ,
pa yɔɔtɔ́ɔɔ tam si Tacaa kele sɔsɔ.

⁶ Ma ké konyɔntu ké na má we ate.
Hai, ma lɔɔ, kɔɔ ma waasɔyɔ ke lɔŋ.
Nyayale ma waasɔɔ na ma hetɔɔ.
Tacaa taa leeli.

71

Tacaa, taa lɔ-m, nɔɔnɔɔ ma kpatɔlaa ké

¹ Tacaa, nyayala ma tɔyɔ kɔɔɔyɔ,
taa yeɛle na ma laŋle wakɔli.

² Waasi-m na í ya-m nyá siyisuyɔ tɔɔ,
ke nyá ŋkraŋyɔ na ma tɔɔ na í sɔna-m.

³ Nyayale ma kukɔamɔyɔ ŋku ma cɔɔsɔyɔna
na ma tɔyɔ kɔɔɔyɔ ke tam tɔ.

Nyayale ma kukɔamɔyɔ, na ma kolun̄a ɔcate.

⁴ Ma lɔɔ fiti-m ɔayau niŋ taa,
fiti-m wei u tɔŋyɔ tampana
na í ké nyɔmɔŋ tɔ tɔ ɔ niŋ taa.

⁵ Tacaa lɔɔ, nyayala ma tɛɛlɔyɔ,
nyayala ma pɛta ma tɔyɔ hatoo ma pɔcaatu.

⁶ Hatoo ma too lotu taa nyayala ma tekiyi,
nyá lɔsɔna-m ma too taa,
nyayala ma saŋ tam.

⁷ Ma ké kɔkɔlɔ nyɔm ke yɔlaa payale ké.
Nyayale ma kɔɔɔyɔ tɔtɔle tɔŋ nyɔnte.

⁸ Nyá samtu yontu tike í weɛ ma nɔyɔ taa.
Pɔ weɛ si ma yɔɔtɔ́ɔɔ nyá teeli tɔm ke paa ifemle nte.

⁹ Taa lɔ-m, nɔɔnɔɔ ma kpatɔlaa ké.

Waatu wei ma toma pasɔyɔ tɔ taa lɔ-m.

¹⁰ Ma kolontunaa yɔɔtɔ́ɔɔ ma tɔm ké.

Mpa pa cɛŋyɔ ma weesuyɔ tɔ pa laki tɔmɔyala saawala si:

¹¹ Lɔɔ lɔ-ŋ ké, tɔ tɔŋi-ŋ na tɔ kra-ŋ.

Ma feina nɔyɔɔ si í lɛɛki-m pa niŋ taa.

¹² Hai, lɔɔ, taa hatɔlɔna-m.

Ma lɔɔ kɔɔ lɔŋ na í waasi-m.

¹³ Pa tɔna mpa pa suuki-m tɔm tɔ,

pɔ́ liyiti-we na pá saali yem,
na fɛɛle tɔyɔ mpa pa caa ma lepu tɔ.

¹⁴ Ule maa tɛɛlɔyɔ tam,

na má saŋi-ŋ na má lelɔyɔ.

¹⁵ Na ma nɔyɔ yɔɔtɔ́ɔɔ nyá siyisuyɔ

na nyá nyɔɔ yaru tɔm ke paa kuyaku ŋku.
Mpi tɔ, ma ta nyi pɔ tɔnasi.

¹⁶ Maa yəχəti nyá təma səsəna təm Tacaa lə, na má təsi nyá siχisuyu tike təm.

¹⁷ Hai, lə, hatoo ma pəcaatu ke n seχesa-m, haləna saŋa nyá teu təm ke ma kraaləyi.

¹⁸ Paa ma kratəlaa təkunku, ma lə taa lə-m.

Ue maa kraali kofalaŋ yəlaa ke nyá təm na má heeli cele piya ke nyá toŋ təm.

¹⁹ Hai, lə, nyá siχisuyu fei tənaya.

Pəcə n lapa kəkələ nyəmnaa, nəχəl ta nəχəsəna-ŋ.

²⁰ N yelaa na té ná wahalanaa na laŋwakəlle ke katatəlaŋa, n ká yele na má wəena weesuyu, na í ləsi-m puyə səsəu taa.

²¹ Taŋani ma nyuyə ke kusuyə, heesi ma laŋle.

²² Ue lə maa sa-ŋ na cəmyuyə na má yoo nyá teu təm ke yontu.

Na má tala ləχeli Naŋŋ tu nyá na saŋku.

²³ Maa tala-ŋ na yontu, na má wiliti-ŋ na ma nəχə si n yapa ma nyuyə.

²⁴ Ma nəχə ka yəχətəyi paa kuyaku ŋkuyə nyá siχisuyu təm. Mpa pa pəkəyi ma lepu tə feele pu-wəχe na pə liyiti-wə.

72

Wulav tə sələmyuyə

¹ Saləməŋ kuyəmaŋmaatu.

Hai, lə, ha wulav ke nyá huule, na í ha wulav pəyalə ke nyá tampana təyuyə ləmayasələ.

² Uena í təŋəyi tampana na kusiyisim na í huukəna nyá yəlaa kuyəntənaa.

³ Pəŋ na pulasi í kəna yəlaa ke heesuyə na tampana təyuyə.

⁴ Wulav í ha tampana ke yəlaa kuyəntənaa na í waasi wahala nyəma, na í wakəli pa ŋmakəllaa.

⁵ Ue paa nyaŋna-ŋ, haləna kuyəŋku ilim ká yele nyayəu na isətu ná yele nau tə.

⁶ Wulav in i ká wəe ké isu teu ŋku ku nukuyə taale nte tə nyutu pa halaa tə.

Yaa isu teu səsəu nukuyə haləm tə.

⁷ Pu cayana siχisilaa ke kuyaku ŋku.

Na pá wəe heesuyə səsəŋku taa, haləna kuyəŋku isətu ka su tənaya tə.

⁸ I ká təχə kawulaya ke pə kraayəu

teŋku na pə suna lelv tə,
na pə kraɣa pəɣə səsaya haləna antulinya tənaya tə.

⁹ ɪ kolontunaa ká hənti-ɪ atɛ
na ɪ patanaa mpe pá niisi musuyv.

¹⁰ Taasisi tetv na tetv nti lum cəɳnaa tə
pə awulaa ka feli lampuunaa.

Sepa na Sara pə nyəma náá lapɪ-ɪ kuvəɳ.

¹¹ Awulaa təna ká hənti-ɪ atɛ,
na piitimnaa təna náá laki-ɪ təmle.

¹² ɪlena ɪni ɪ waasi kunyontv wei ɪ wiikina-ɪ tə
na wahala təɣəlv wei ɪ feina sənlv tə.

¹³ Wulav ká wɛɛna ɪcam na kunyontəɣəlv
na mpa pa pasəɣɪ pa ti tə pa pətətəle,
na í yá pa weesiŋ.

¹⁴ Wulav ká ya pa weesiŋ ke ŋmakəlvɣv na musvŋ niŋ taa.
Mpi tə, pa ké-ɪ pulv səsəɳm ké.

¹⁵ Paa wɛɛna weesuyv na pá ha-ɪ Sepa nyəma wɔla.
Paa sələməɣɪ lso ké ɪ təɳ ké tam ké,
na pá kooliyi-ɪ kupantv ke paa kuvaku ŋku.

¹⁶ Təɣənaɣa haləm ka waasi tetv taa
na pə kpenna pulasi nyəɳ taa.
Na ka pee ciyitiyi isu Lipaŋ tuŋ səsəɳ,
na yəlaa huki acalɛɛ taa isu nyutu ke tawa taa.

¹⁷ Wulav həte ká wɛɛ tam təɳ ké,
haləna kuvəŋku ilim ka su tənaya tə.
Na pá kooliyi təmayə kupantv na pá yaakəna ɪ həte,
na piitimnaa yaaki-ɪ leleŋ nulv.

¹⁸ Tacaa lso, wei nyá n ké lseɣeli nyəma lso təɣəle teeli tv,
nyá tike n lakəna kəkəlv nyəmnaa.

¹⁹ Nyá həte səsəɳle nté teeli nyəntɛ ke tam təɳ.
Nyá teu í waasi tetv təna taa.
lso í kəna mpv, lso í kəna mpv.

²⁰ Seseɛ pəyalv Tafiiti sələmvuyv tənaya ntə.

TAKELAYA TOOSO NYEŊKA

73

(Yontu 73-89)

Asayaa teu

¹ Asafi yontu nti tə wɛ yonyoolaa
nyuyv tv yontunaa taa təɣəlv.

lso tewa lseɣeli nyəma mpa pa lotu taa tewa təɣə.

² Paa na mpv pəcəɣə pə kaasaa si pá co-m yaa pə tuu-m.

³ Mpi tə, ma naaki asayaa həesəɣɪ, ɪlena
má laki-wɛɣɛ isesɛɛmlɛ.

⁴ Mpi tə, paa naaki wahala nəɣəlv haləna pa səm,
na pá nukɪ pa nantv taa alaafəya.

⁵ Paa naaki wahalanaa mpa lɛlaa naaki tə,

pəyele pu makəna-we isu yəlaa lelaa.

⁶ Kalampaani wenna isu pa luluyu,
na musuŋ náá wee isu pa kacəka wontuyu.

⁷ Pa cayana pa ti na pá toosiyi yəlaa ke ise,
na pa ləmayasee naaki kprakpa.

⁸ Isayatu təm ke pa yəgətəyi,
na pá woniyi lelaa,

na pá həŋ pa ti na pá keeki tampana.

⁹ Pa kooki ké na pə takı isətənyu,
na pá wakələyi tetu na pa nsəmle.

¹⁰ Pə təw ké pa təna pa keesəna pa təw,
na pá nyəwki pa kuyəgətutu ke lum təle.

¹¹ Na pá təŋ si isənaya ləw ká cekəna-ti.
Isənaya isətəw ləw ká cekəna-ti?

¹² Mpuvu asayaa wee,
pə cayana-weye tam ké,
na pá kaaki pa wənav.

¹³ Mpu tə, yem təw kele ma tayana ma lotu taa,
na má saŋ ma niŋ ke isayatu lapu təm taa.

¹⁴ Paa kuyaku ŋkuyu pa maki-m,
na pá tuyu-m wahala ke paa tanəŋ ŋku.

¹⁵ Ye maa təma si ma yəgəti isu mpe,
halı maa luwa nyá piya piitim waalı.

¹⁶ Ma mayasaa si má huw pə təw na má cekəna.
Ama pə tənaya mpu pə kəla katə.

¹⁷ Halı kuyaku ŋku ma suw ləw təyaya taa
təgə ma cekəna mpi pə təŋa asayaa tə.

¹⁸ Mpaəŋ wei i taa pu tuu-we təgə n suki-we
si pá hoti timpi pu wakəli-we tə.

¹⁹ Ulena pá wakəli-weye təm kulum təw,
na pá kpiisi-we na pa təm teesəna səgəntu.

²⁰ Taca, ye n kulə pa təw ilə pa muki
isu yulu feŋuyu na i toosee saalı yem tə.

²¹ Waatu wei ma taa ka we nyəŋ
na ma laŋle wakəli səsəm tə.

²² Maa ké kumeləŋ ké, ma taa cekəna pulupu.
Maa we teitei ké isu krənte ke nyá isəntaa.

²³ Paa na mpu ma na-ŋ ké tam ké,
n kra-m nyá niŋ ntəgəŋ taa.

²⁴ Nyá layatu tasuyu ke n ka tiikina-m.
Pə waalı n ka mu-m nyá teeli taa.

²⁵ Aweye ma wəna isətəw, ye pə taya nyá?
Nyá lakəna na má nukı leleŋ ke atə.

²⁶ Paa ma nantu yaa ma nyamle kpisaa.
ləw kele ma nyəm na ma kpuluyu tətule ke tam təw.

²⁷ Pa təna mpa pa hatələna-ŋ tə pa leki ké,
na ní wakələyi pa təna mpa paa nukəna-ŋ tə.

²⁸ Ye ma, ləw kpətənav wenna-m teu.
Taca ləw kiŋ ke ma tuyi kpuluyu.

Ulena má keesi i tæma tæna.

74

Isò yaav ke isòtæsele ncaale taa

¹ Asafi yontu nti tæ we yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa tæyòlò.

Hai, Isò, pepe tæw ké n lækí-tuyv tam tæw?

Na n muyi pááná na nyá yælaa ta?

² Tæwsi nyá yælaa mpa n hika too løjtaa

na ní ya-we si pá pæsi nyá kprænte tæ pa tæw.

Tæwsi Siyøj pyv yku kv tæw n lapa nyá te tæ kv tæm.

³ Kæw na ní ná lona ani,
pæ wakæløyi-yege tam ké.

Kolontu wakæla nyá tæyaga taa.

⁴ Nyá kolontunaa kiisiyina nteye timpi n sulaya-tv tæ,
halæna pá tv pa kuyvsum.

⁵ Pá na pa lawa ké na pa loj
isu taasi setælaa ke hætuyv taa.

⁶ Na pá faki læesøj na pá yækøyi leløj.

⁷ Pa tv kækæ ke nyá tæsele
na pá yækí na pá wakæli timpi nyá hæte wee tæ.

⁸ Nti pa maki pa laja taa tæyòle si,
pá wakæli-tuyv tæm kolum tæw.

Paa wæ kækæ ke lona nna a taa
Isò na yælaa pa suliyi tæ.

⁹ Tu tasøyi nav ke mpi pæ huløyi si Isò wee tæ.
Isò kuyøjótvtv telæælæa ná fei tæw.

Ta taa nøjòlv ta nyi isæna pu taari tæ.

¹⁰ Hai, Isò Tacaa,
pælee ké kolontunaa ká heesi nyá hæte kvtyv?
Pælee ké paa heesi-teye footuyv?

¹¹ Pepe tæw ké n suma,
na nn saj nyá nij ntøjøj kusuyv si n ma?

¹² Hai, Isò, nyagæle ma wulav ke too løjtaa,
nyá waasøjæna tetv taa.

¹³ Nyá toj ke n fayana tejku
na ní yækí lvm tee tumaa sæsaa nyøj.

¹⁴ N yækæ tum sæsæ Lefiyataj nyuyv na ní peti-i
wlaya tetv taa yælaa si pá tøj.

¹⁵ Nyá hulina lvm seelæa na ní hee løj
na ní yelev na pusi nsi su nyækí tæ si lvm nyøj.

¹⁶ Nyagæle ilim taa na ahoo pæ tv.
Nyá lapæna ilim na isòtv.

¹⁷ Nyá suna tetv toosi tæna
na ní lá watv waatv na yoluma.

¹⁸ Tacaa tæwsi si kolontu kuløyi nyá tæw,
yælaa kumelæmøj ini i wøjøj-i.

¹⁹ Taa peti nyá yælaa kupama weesij ke taale wontu.
Taa sæw nyá kunyæntunaa tæw ké tam tæw.

²⁰ Tæwsi nyá nøjæ pælvuyv tæw.

Mpi tɔ, mʊsɔŋ nyəmnaa suna ɪcɛtɛ sɛkɛtɛŋ taa.

²¹ Taa yelee na mpa pa ɪsɛ pa tɔki tɔ pɔ tɛna laŋwakɛllɛ.

Ama konyɔntunaa na wahala nyɛma ɪ saŋi-ŋ.

²² Hai, ɪsɔ, tɔɔsi na ɪ paasɛna kɔtɔyɔ ŋku
kumɛɛmɛŋ unɪ ɪ tɔuki-ŋ paa kɔyakɔ ŋku tɔ.

²³ Taa sɔɔ nyɔ kolontunaa wula tɔɔ,
na kakiisasɪ nsi pa kiisiyina-ŋ tam tɔ si tɔɔ.

75

Tacaa kelee huɔɔ

¹ Asafi yontu nti ɪ yoowa si: Taa ku
na tɛ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Hai, ɪsɔ tɛ sama-ŋ.

Tacaa ɪsɔ tɛ sama-ŋ.

Tu yɔyɔtɪ nyɔ tɔm na
tɛ kraali nyɔ teu sɔsɔɔm.

³ Tacaa si: Maa su waatu nɔyɔɔɔ,
na mɔ huɔna siyisuyɔ.

⁴ Tɛtɔ na tɛ taa nyɛm tɛna kɔ sele.
Ama mɔ sukɛna-tɔyɪ tɛ kila tɔɔ.

⁵ Na mɔ heeli mpa pa saŋ pa ti tɔ si: ɪ yelee mpu,
na asayaa si: ɪ taa hɔ mɔ ti.

⁶ ɪ taa hɔ mɔ ti,
ɪ taa yɔyɔtɪ kalampaani tɔm.

⁷ Sɔsɔɔntɔ u kɔŋna ilim tɛlule yaa pɛ tɛtɔɔɔ,
yaa wulaya tɛtɔ taa.

⁸ Ama ɪsɔ nyɛmna,
ɪ nɔkaa ɪ kraasi lɛɔ na ɪ tisi lɛɔ.

⁹ Tacaa tɔka kɔpɔ na ɪ suna ɪ pɔɔnɔ sɔɔm,
ɪ kɔ cɛ-wɔyɪ atɛ asayaa tɛna,
na paa nyɔɔ pɛ tɛna na pɔ kɛŋna tayatu.

¹⁰ Ma kaa yelee Yakɔpɔ ɪsɔ Tɔm yɔyɔtɔyɔ,
na pɛ yontu yoou.

¹¹ Maa yɔki asayaa tɔŋ tɛna.
Ama tampana tɛŋlaa tɔŋ ka pukɛna.

76

ɪsɔ wakɛɔyɪ yoou kɛ Siyɔŋ taa

¹ Asafi yontu nti pa yookina cɛmɔyɔ
na tɛ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² ɪsɔ huɔɔ ɪ tɔyɪ Yuta,

ɪ hɔtɛ yaa ɪsɛyɛɪ taa.

³ ɪ cɔkɔɔɔ wɛ Salem kɛ,
na ɪ tɛcayalɛ kɛ Siyɔŋ taa.

⁴ Tɛnaya ɪ pɛla yoou wontu:
ɪsu nyɛmɔ na kɛpɔɔŋ na layalɛɛ na wontu lentɪ.

⁵ Hai, ɪsɔ, sɔsɔɔntɔ ntɛ yaa?

N kəla tam təw pəw təna.

⁶ Yoolaa taa yoolaa mpe pə caama-weye,
pa toowa tom kantəkaya nyəm,
pa ta pəsi na pá yoo na pá fiti.

⁷ Yakəpu ləw, waatu wei n nyaasa-we tə,
pə yeyeta pa kraɣanəw na ɪ caɣalaa ké.

⁸ Hai, n ké səsə ké,
n muɣi páná na awe kɔtəna-ŋ?

⁹ Hatoo ɪsəta ké n yəwəta nyá huɪle təm,
na səwəntu kra tetu na t́ caɣa təpamm.

¹⁰ Waatu inəwi n kulaa si n huɪkəna
na n waasi atə konyəntəwəlaa.

¹¹ Ye nyá taa huuwa,
yulu tɣu-ŋ teeli ké,
paa ɪ we páná səsəna taa.

¹² Í su mə ləw Tacaa ke nəsɪ na í lá-si.
Mpa pa cəwəna ləw Səsə inɪ tə,
pá kəna-ɪ kuɔwəw.

¹³ ləw ləsəwi awulumpiya kalampaani ké
ɪlena pé tisi-we təfə.
Atə awulaa seliyina-ɪ ké.

77

Ma sələməwi ləw ləwtaa kupantu ke laɣwakəlle kuyeyəw taa

¹ Yetutum si Asafi yontu nti tə we
yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa təwəw.

² Maa wiina ləw na má heeli-ɪ ma təm,
maa wiina-ɪ na í ké ŋkraɣuɣu na ma təw.

³ Ye ma laɣle wakəlaa,
ma pəkəwi Tacaa ké,
na má təkəwi-ɪ niŋ ke ahoo, heesuyu fəi,
ma luyu fəi si pá puɣusi-m.

⁴ Ye ma təwəna ləw təw ma nəwəsəwi ké,
ye ma kraɣa ləmayasəe ɪle ma apalutu yəwli.

⁵ Tacaa, nn tisiyi si má kɔtə ɪsəle,
na pé cəwəsəwi-m, ma nəwə taa fəi kete.

⁶ Ye ma huɪ puɪi kancaalaya nyənsɪ
na kuyeyəw wei ɪ tɛwə tə ɪ təm,

⁷ ma təwəsəwi ma yontunaa təm ke ahoo ké,
na ma mayasəwi hatoo ma taa
na má pəkəwi ma huwəe taa.

⁸ Tacaa n ká lə-tuɣu tam təw?

Nyá paa kaa wəwəna-tu?

⁹ N yela-tuɣu kupantu lapu ke tam təw?

N kaa tasa-tuɣu natəwəwi heeluyu ke paa wulee?

¹⁰ ləw tá səw tá pətəwəwəle təw,
pəyele ɪ ta mu páná na í yele ɪ suulu huɪɣu.

¹¹ Ma yəwəta ma taa si mpi pə tuɣu-m wahala təwəle si,
ləwta ləw Səsə u tasəwi-tuɣu paasənav.

¹² Ma təwəna Tacaa təma təw.

Mpi tɔ, ma ta sɔɔ nyá lɔŋtaa kɔpantu sɔsɔɔntu tɔɔ.
¹³ Maa yɔŋɔti nyá kɔlɔpɔtu tɔna tɔm,
na má keesi nyá tɔma sɔsɔɔna tɔm.
¹⁴ Hai, Isɔ nyá mpaav wee ké tɔnaŋŋ.
Tuɣu kɔlɔlaav ŋku ku haŋna-ŋ sɔsɔɔntu?
¹⁵ Nyagale Isɔ wei i laki piti tɔma tɔ,
n hɔla nyá tɔŋ ke yɔlaa taa.
¹⁶ Nyá tɔŋ ke n yarɔna nyá yɔlaa
Yakɔpu na Yosɛɛfu pa lɔlɔɣu nyáma.
¹⁷ Hai, Isɔ, lum na-ŋ na sɔŋɔntu kra-wi,
na pɔ sele na pɔ kpeŋna hatoo pɔ tapuɣu tee.
¹⁸ Ntɛna tɛv kpe isu lɔŋ lum na ku holiɣi.
N tɔki nyá nyɔmá ke paa timpɔ.
¹⁹ Tɛv nyɔŋɔsɔɣu nyalɔmɔle naaki antulinya ke hola anɔ a taa,
na sɔŋɔntu pu tɛv na tɔ seliɣi.
²⁰ Tenku lum heku taa ké n hee nyá tɔŋi mpaav,
nɔŋɔlu u nyɔŋ ku lonte.
²¹ Moisi na Alɔŋ ke n kpawa isu tiikilaa
na pɔ paasɔŋna nyá yɔlaa.

78

Isɛɣɛli nyáma tɔm fei sɔɔ

¹ Asafi yontu nti pa yookaya na tɔ we
yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa tɔŋɔlɔ.

Ma yɔlaa í nu ma kɔsɛɣesɔtu,
í tu ŋkpaŋŋ na í nu ma kɔyɔŋɔtɔtu.
² Isɔ ké maa sɛɛ-me,
na má keesɔna-meɣe lɔŋ taa tɔm.
³ Nti tɔ caanaa keesa-tu
na tɔ nu na tɔ nyi-ti tɔ.
⁴ Pɔ fei si tɔ ŋmesi-tɔŋi tɔ piya.
Tu keesi tɔ piya piya ke Taca samtu tɔm.
Na i toma na piti tɔma wena i lapa tɔ pɔ tɔm.

⁵ Isɔ tuwa kɔtɔtɔtu na í su kiiu
ke i yɔlaa ke Isɛɣɛli taa.
Na kiiŋ unɔ í hɔli tɔ cɔsɔnaa si
pele pɔ sɛɣesi-tɔŋi pa piya.
⁶ Ulena pele pa piya nyi-ti,
na sɔle si tɔɔwa ile si sɛɣesi-tɔŋi si piya.
⁷ Ulena pɔ tu Isɔ ké naani pa taa sɔɔ i tɔma tɔɔ,
na pɔ tɔki i kɔsɔsɔtu.
⁸ Ule pa kaa tɔŋ pa caanaa ikpate.
Pele paa ké kaanutɔnaa na tɔɔ kɔllaa piitim ké.
Pa fei naani, pɔcɔ paa tɔŋɔŋi Isɔ
ké teu ke pa lɔmɔɣasɛɛ taa.
⁹ Ifɔlayim lɔlɔɣu nyáma mpa pa ké tɔtɔlaa tɔ,
pa sewa yoo ke ku wule.
¹⁰ Pa tɔ tɔki pɔ na Isɔ pa nɔŋɔ pɛɛɛɔ.
Pa kisa i kiiŋ taa tɔnte.
¹¹ Pa sɔɔwa Isɔ kookalɔnaa na i tɔma sɔsɔɔna wena
i ka yɔlaa na pɔ ná tɔ.

- ¹² Iso ka lapa kəkəlo nyəmnaa ke Icipiti
 həγəluγu ŋku pa yaa si Sowaŋ tə
 ku taa ké pa cəsənaa isenta kə.
¹³ Iso faya lum na pá yele-weye mpaav na pá tee
 na í kaa-wəyi huγule isu kolunja.
¹⁴ Isoŋmuntuyu hulayana-weye mpaav ke ilim taa,
 ulena ku muyi kəkə ke paa ahoo nna.
¹⁵ Iso faya kukpamuyu ke wulaya tetu taa
 na í yele na pá nyəw tetu tee lum.
¹⁶ Iso lapa na lum seelaa luna kukpamuyu taa
 na pá kpe isu pusi.
¹⁷ Ama tá caanaa təŋa isətaa Iso səsə ke pəntənav
 na pá kuləyi Iso təw ké wulaya tetu taa təna.
¹⁸ Tá caanaa mayasa Iso ké pa taa si pa naa i waali,
 ke timpi pa sələma-i təγənaγa isu pa səlāa tə.
¹⁹ Haləna pá tui Iso si: Nn pəsəyi na í cali-tuyu
 təγənaγa ke wulaya tetu taa.
²⁰ Tampana n mapa kukpamuyu na lum kpe,
 na pá hee ləŋ yaa.
 Ue n pəsəyi na í ha nyá yəlaa ke təγənaγa na nantu na?
²¹ Mpuγu Taca na nuwa na pááná kra-ŋ
 na nyá taa haŋna lseyeli nyéma isu kəkə,
²² ke timpi pa ta te-ŋ na pa taa tə.
 Pa ta la naani ké nyá waasuyu təm.
²³ Mpuγu n yəγətəna isoŋmuntu
 na í tui isətənyu taa nənəsi.
²⁴ Na í yele na Manna*fa* hoti pa təw isu teu si pa təγə.
 Isoṭaa təγənaγa ke n ha nyá yəlaa ke mpv. a
²⁵ Isoṭaa tillaa təγənaγa ke n ha-we,
 na pá təγə na pá haγa.
²⁶ Mpuγu Iso n yelaa na ilim təlule heelim má,
 na í kəna ilim mpətəŋ təw nyəm na nyá təŋ.
²⁷ Na í lá na nantu tii pa təw isu musuyu.
 Sumasi tuutuuma ke n kəna-we
 isu teŋkuna nəsəsi kanyəŋa.
²⁸ N lapaγa na si hoti tá caanaa təsikile
 na si cəna pa təcaγale.
²⁹ Taca ha-weye mpi pa nyulaya tə.
 Ulena pá təγə na pá haγa katatəlaya.
³⁰ Tá caanaa təγənaγa ka we pa nəsi taa ké,
 pa lulun ta tu sətə,
³¹ mpuγu Iso táa huuna-we na í ku
 lseyeli ifepiya taa ifepiya.

- ³² Paa na mpv tə, pa ta tūna nyá kəkəlo nyəmnaa
 na pá təŋa isayətūnaa ke lapv.
³³ Mpuγu n kpiisa-we na heelim,
 na í tisi wahala ké pa təw ke krapaa,
 na í su pa weesiŋ tənaya.

a 78:24 Manna: Təγənaγa ŋka Iso hawa lseyeli nyéma ke wulaya tetu taa tə. Saa inəyi pa luwa Icipiti yomle taa na pa puki Kanaŋ nyəntu taa.

³⁴ Waatu wei sɛm kɔŋ tá caanaa ɪlena pá kɛɛsɛna ɪsɔ nyá tɔɔ
na pá pɛɛkɛŋi si n kenti pa tɔɔ.

³⁵ Na pá tɔɔsi si n kɛ pa kɔkɔpamuyɔ.
ɪsɔtaa ɪsɔ sɔsɔ kɛ pa waasɔlv.

³⁶ Ama pa ntompee ke pa puɣusayana-ŋ
na pá looliyi-ŋ na pa nsɛma.

³⁷ Pa taa tɛŋi-ŋ na pa taa kɛ teu,
pɛyele pa ta tɔki nyá na-we mə nɔɔ pɛɛlvɔ.

³⁸ Paa na mpv, nyá suulu tɔɔ,
n wiiki ɪsayalataa pɔtɔtɔle,
nn wakɛlɛŋi-we.

N kraa nyá tɛŋi tam kɛ,
nn haaki nyá tɛŋi nyá pááná tɛna taa.

³⁹ Na n tɔɔsi si ta caanaa kɛ yɛlaa ke yem kɛ.
Pa kɛ heelim mpi pɔ tɛɛki pɔ kaa məli tɔɔ.

⁴⁰ Tá caanaa kula nyá tɔɔ kɛ wulaya tetv taa
na pá kraasɛŋi nyá pááná tɔ pɔ fei kalvɔ.

⁴¹ Pa ta heesi ɪsɔ nyaya mayasvɔv si pa naaki nyá waali,
na pá kraasɛŋi ɪsɛŋeli ɪsɔ Nɔŋŋ tu nyá nyá pááná.

⁴² Pa ta tɔɔsi ɪsɔ nyá nyá tɔŋ tɔɔ
na ɪsɛna n ka yapa-weɣe kolontu niŋ taa tɔ.

⁴³ Ta caanaa sɔɔ piti tɛma wena n ka lapa ɪcipiti tetv taa
na kɔkɔlɔ nyɛmnaa mpa n lapa Sowɔŋ hɔɣɔlvɔv taa tɔ.

⁴⁴ N pɛsa ɪcipiti nyɛma pusi lvm ke calɛm
na pá wu si lvm ke nyɔɔv.

⁴⁵ Na n kɔna-weɣe kacɔsi sɔtv nyɛnsi
na sí nyɔɔ pa calɛm.

Na salɛɛ, na alɛ a wakɛli-we.

⁴⁶ Na n tu pa tawa na pa hatɛmvtv ke kutolɔŋ.

⁴⁷ Na n yele na tɛv ɪsayav na tɔmpɛɛ
wakɛli pa ɪsɛŋ tuŋ na tuŋ kɔlvlvɔŋ ɪlɛŋ.

⁴⁸ Na tɛv tɔmpɛɛ kv pa tɔla
na kv nasɪ pa kalɛkɛŋ.

⁴⁹ Mpvɔv ɪsɔ nyá n mv ɪcipiti nyɛma na pááná sɔsɔɔna
na nyá taa huuna-we na pa laŋa wakɛli,
na n tilina-weɣe ɪsɔtaa tillaa wakɛllaa kɛkɛle.

⁵⁰ N haya-we na nyá pááná ke mɔpvɔv,
pɔ taya sɛm tike ke n tv-we.
Ama n sɔsa-weɣe wahala taa na pa ɪsɛ.

⁵¹ Na n kv ɪcipiti nyɛma
apalvpiya kancaalaya nyɛnsi tɛna.
Kam lvlvɔv nyɛma ɪwule
kancaalaya nyɛntɛ sɛpɛna mpv.

⁵² Mpvɔv n tiika nyá yɛlaa na n tɛɛna-we ɪsu
pa lɛsvɔv heeŋ ke kalɛkv taa tɔ,
na n tiiki-weɣe wulaya tetv taa ɪsu tɔla.

⁵³ N pona-weɣe na naani, sɔɣɔntv fei-we,
na tɛŋku li pa kolontunaa.

⁵⁴ Pɔ waali kɛ n pona-weɣe nyá tetv nɔŋŋ nyɛntv taa
kɛ pvɔv ŋku n mɔwa tɔ kv tɔɔ.

⁵⁵ Na n təγəni Kanaaη piitimnaa na n tala
yəlaa ke pa tetu na n su lseyeli
kpeka yəlaa ke pa tēesi taa.

⁵⁶ Paa na mpv tə pā mayasa isətaa lə Səsa nyá
na pá kuli nyá təə,
pa ta təkí nyá kusəsutu.

⁵⁷ Pa hatələna Tacaá nyá na
pá pəsi tetelataa isu pa caanaa.
Pa yəələyi apalutu ké isu
təəv ηku kv hika fitaa tə.

⁵⁸ Tá caanaa kusa lə nyá nyá pááná na pa təfēenlenaa
na pá kusí nyá iseseeɱle na pa tuη.

⁵⁹ lə n nu mpv ulena pé kusí nyá pááná
na n kpiisi lseyeli nyéma na toη.

⁶⁰ Na n lə nyá təyaya ηka ka taa
n ka we nyá yəlaa hēku ke Silo tə.

⁶¹ Na n yele na kolontunaa lēeki nyá atakaa
wei i hūləyi nyá toη na nyá teeli tə.

⁶² Ulena n mv pááná na nyá yəlaa,
na n yele na pá kv-we.

⁶³ Yoou kowa ta caanaa ifepiya,
pa pēelaa ta hiki mpa paa saa tə.

⁶⁴ Pa kowa pa kətəlaa ke yoou taa,
pa leelaa ta wii-we.

⁶⁵ Mpuv Tacaá n kulaa isu tomtoolu,
yaa sulvm cekvuv yoolaa taa yoolu isentəə tə.

⁶⁶ Na n kv nyá kolontunaa na pá təηa sewa,
na n tv-weye fēele ke tam təə.

⁶⁷ Paa na mpv n ləwa Yoseefv təyaya,
n ta ləsi lfəlayim kpekəle nyéma mpe.

⁶⁸ Ama Yuta kpekəle na Siyəη
puv ke n səəlaa na n ləsi.

⁶⁹ Na n ηma nyá təsēele na tə kuli səsəm
na tə wēe toη isu tetu nti n su tam təə tə.

⁷⁰ Na n ləsi nyá təmle tv Tafiiti.
Ntiyile taa ké n polaa na n kraγa-i.

⁷¹ Kaləku waali ké n kraγa-i.
Si í pəsi i yəlaa lseyeli nyéma
mpa n səəla teu tə pa tiikulu.

⁷² Tafiiti ná tiika-weye
na lotu kulvmtv na ləmayasēe.

79

Tacaá, tə hotaa ké, kəə tá waasvuv

¹ Asafi yontu nti tə we yonyoolaa
nyuvv tv yontunaa taa təγələ.

Hai, ləə, kraí nyéma wata nyá tē,
na pá wakələyi nyá təsēele naηη nyəntē.
Pa pəsa Yosalem ke ncaale kaηmaaya.

² Pa kv nyá tæmle nyéma na pá peti
kpeliŋ na taale wontu.

³ Na nyá yəlaa kupama caləm kpé na pé cəəna Yosalem ɪcate,
nəɣəlv ta kəə si í pi-we.

⁴ Tə pəsa mpusi pʊlvɣv tá cəlv nyéma ké,
na mpa pa cəəna-tv tə pa wəŋiɣi-tv
na pá tuliɣi-tvɣv ntompee.

⁵ Hai, Tacaa, pəlee ké nyá táá ká heesi-tvɣv kpanav
na nyá pááná yele-tvɣv nyagav isu kəkə?

⁶ Piitimnaa na kawulasɪ nsi si ta nyi-ŋ
na su seeki-ŋ tə, nsəɣi pu wee si í mvna pááná.

⁷ Mpi tə, pa kuu lseɣeli nyéma wontu,
na pá wakəli pa təcayale.

⁸ Taa təəsi tá isayav kupəntv təə.
Ama nyəni tá pətətəle na í kəə tá kiŋ ke ləŋ.

Mpi tə, tə we wahala taa ké.

⁹ Hai, waasi-tv, tá nyvɣv Yátv ləə,
na pé tv nyá hətə ke teeli.

Ya-tv na í kpiisi tá isayav ke nyá hətə təə.

¹⁰ Pepe təə ké piitimnaa ká pəəsaɣi si:
Leyə pa ləə inɪ ɪ mələnaa?

Pə wee ké si í leeti-weɣe
nyá tæmle nyéma səm ke tá isentaa na pá ná.

¹¹ Ke ŋkpaŋŋ na í nu saləkavnaa wula,
na í yá mpa pa kvɣv pəle pa tɔwa tə na nyá toŋ səsəəŋ.

¹² Tacaa, feli tá cəlv nyéma ke kvtvɣv ŋku
pa tvv-ŋ təɣə təm naatosompəɣəlaya.

¹³ Ama tá ké nyá yəlaa ké.

Tayale kaləkv na nyagale tiikilu.

Tu seeki-ŋ tam təə ké na tə saŋi-ŋ.

80

lseɣeli tiikilu nyá, nu

¹ Asafi yontu kvətəəsvtv nti pa yookina saŋku
na tə we yonyoolaa nyvɣv tv yontunaa taa təɣəlv.

² Hai, lseɣeli nyéma tiikilu, ke ŋkpaŋŋ.

Nyá tiikiɣina nyá yəlaa isu kaləkv.

lətəaa taŋlaa təə ké nyá təcayale wee, hvli nyá ti.

³ Hvli nyá toŋ na í kəə í waasi-tvɣv
lfəlayim na Pəncamee na Manasee pa isentaa.

⁴ Hai, ləə kvsi-tv na í keesi nyá isə
na tá təə na pé ya-tv.

⁵ Hai, lseɣeli ləə Tacaa,
pəlee ké nyá táá ká yele kpanav ke nyá yəlaa sələməŋ?

⁶ Nəɣəsəe ke n caləɣi nyá yəlaa
na isəlvəm kvɣi-weɣe svlvəm nyəm
na pé teləsəɣi mpəle.

⁷ N yəlaa na tə pəsi mpi pə yoosiɣi
tá na tá cəlv nyéma tə.

Na tá kolontunaa náá wonjiyi-tu.

⁸ Isɔtaa na atɛ pə tu lɔɔ kusi-tu.

Keesi nyá ise na tá tɔɔ na pé ya-tu.

⁹ N kpɛsa lesɛɲ tɔyɔ ke Icipiti

na ní tɔyɔni yɔlaa na ní sɔ-kɔ.

¹⁰ Na ní tayani-kɔ na kɔ tɛɛ

na kɔ sú tɛtu.

¹¹ Kɔ waasa pɔɔɲ ke kɔ isotom,

na kɔ piliɲasi wɛ isɔ lɔɔ tɔyɔ sɔsɔɔɲ.

¹² ɩlɛna kɔ piliɲasi hɛli na sí polo tɛɲku

na kɔ akpaa ke pɔɔɔ sɔsaya.

¹³ Pepe tɔɔ ké n pɛla kalaanaa sɩ

mpatɔntaa í wakɛli-kɔ?

¹⁴ Hɔtɔyɔ taa teele ka tɔyɔ-kɔ,

na taale wontu náá pəsi-kɔyɔ tɔ tɔyɔnaya.

¹⁵ Atɛ na isɔtaa pə tu lɔɔ kɔɔ.

Kusi nyá ise ke isɔtaa tɔna na ní nyɔni.

Paasɛna lesɛɲ tɔyɔ kɔnɛ.

¹⁶ Kenti mpi nyá niɲ sɔwa tɔ

na apalɔpɔyaya ɲka n lɔsa nyá ti tɔ.

¹⁷ Mpa pa seta-kɔ na pa wɔ-kɔ tɔ,

nyaasi-wɛ na pá saali yem.

¹⁸ Tɔni nyá ɲkpalɔɲa ke yɔlɔ pɔyaya ɲka n lɔsaa

na ká wɛ nyá ntɔyɔɲ tɔ tɔ ka tɔɔ.

¹⁹ ɩlɛ tɔ kaa tasa-ɲ hatɔlɔnav.

Yele na tɔ wɛɛna weesuyɔ na tɔ yaaki nyá hɔtɛ.

²⁰ Hai, Tɔcaa, atɛ na isɔtaa pə tu,

kɛɛsi nyá ise na tá tɔɔ na pé ya-tu.

81

Ye ma yɔlaa ka nuna-m

¹ Asafi yontu nti pa yookina saɲku na tɔ wɛ yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Í yoo tá kentilu lɔɔ ké yontu na laɲhɔlɔmlɛ.

Í wiliti Yakɔpɔ lɔɔ ké laɲhɔlɔmlɛ kawilitaya.

³ Í yoo-ɩ yontu na akilimanaa

na cɛmɔɲ na saɲkɔnaa.

⁴ Í hɔli tutuɔɲ ke isɔtu kɔfalɔ acima kuyaku wule,

na ɩ hɔlɔmɔɲ acima nyɔɲku wule.

⁵ Mpi tɔ, pə ké lɛyɛli nyɔma ke kiiu ké.

Mpi Yakɔpɔ lɔɔ suwa tɔyɔlɛ.

⁶ Nti ɩ tu Yosɛɛfu lɔlɔyɔ nyɔma ke

waatu wei ɩ tii Icipiti nyɔma tɔɔ tɔyɔlɛ.

Ma nuwa nɔyɔ ɲka ma ta nyɩ tɔ sɩ:

⁷ Ma tisa sɔyɔla yɔɲ nyɔna ke nyá nyuyɔ taa na má sɩ,

na nyá niɲ yele tɔku yɔɲ nyɔɲku.

⁸ Laɲwakɛlle mayana-ɲ na ní má kapuka na má ya-ɲ,

na má cə-ŋ tɛv hola taa.

Na ma mayasi-ŋ si ma naa nyá waaləyi Melipa lɔm cəɔ.

⁹ Ma yəlaa í nu ma kəkpaalətu.

Ye lseyeli yəlaa ka nukayana-m,

¹⁰ tɔyɔ kulalaav taa wɛɛ mə tɛ.

Pəyele í taa luŋ tɔyɔ nakɔli.

¹¹ Mayale Tacaa mə lɔə wei ɪ ləsa-mɛyɛ

Icipiti tetɔ taa tɔ.

Í haa mə nɔɔsi na má suuli-si.

¹² Ama ma yəlaa mɛ í ta nu ma nəyɔ.

lseyeli nyəma ta nuna-m.

¹³ ɪlena máá yele-mɛyɛ mə laŋkpusəŋ unɪ ɪ taa.

Na í təŋ mə mayamaɣa mə layatɔ.

¹⁴ Hai, ye ma yəlaa lseyeli nyəma ka nukayana-m

na pá təŋ ma mpaav taa.

¹⁵ Maa tisa pa kolontunaa təfɛ kɛ nɔɔnɔ

na má kɔli pa tɔɔ.

¹⁶ ɪle Tacaa má, ma kolontunaa ká yele pa ti hɔm

na lseyeli nyəma mɛ mu cayana mə təyi tam tɔɔ.

¹⁷ Waatɔ unəyi maa caləyi-mɛyɛ təyənəyɛ kɔpəŋka

na má cɛle-mɛyɛ kəkpaɔyɔ taa tuŋ na í haya.

82

lɔə haana yəlaa tənəyɛ tampana təŋyɔ

¹ Asafi yontu nti tə wɛ yonyoolaa

nyɔyɔ tɔ yontunaa taa təyɔɔ.

lɔə səŋa ɪ kotuyɔ taa ké ɪsɔtaa nyəma hɛkɔ

na í hɔləyi tampana təŋyɔyɔ.

² Pəlee ké í ká yele yəlaa fayasuyɔ kɛ hɔvle taa,

na tasəkəle nyəma kɛ tampana hau?

³ Í təŋ tampana kɛ ɪcam na sulav pa tɔm taa.

Na í ha konyəntəyɔɔ na konyəntɔ kɛ pa tampana.

⁴ Í waasi ɪcam na konyəntəyɔɔ,

í fiti-wɛyɛ asayaa səkrəŋ taa.

⁵ Ama í ta nyi pɔlv,

pəyele ɪ cəkəyənə pɔlv,

səkretuyɔ taa ké í təŋ.

ɪlena tetɔ kila tənə seliyi.

⁶ Maa təməyɛ si í ké lɔə Sɔsɔ lɔlvuyɔ nyəma.

Hali ɪ tu ké ɪsɔnaa.

⁷ Paa na mpɔ tɔ,

í ká si ké ɪsu yəlaa,

na í hoti ɪsu paa awulumpu wei.

⁸ Hai, lɔə kɔli na ní hɔvna antulinya.

Mpi tɔ, n ké piitimnaa tənə tɔ ké.

83

lɔə yəlaa mpa piitimnaa lɛlaa tɔyi konyəŋ tɔ pa sələmuyɔ

¹ Asafi yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa təxələ.

² Hai, ləw, taa sɨ, taa hɛɛsɨ.
Pəyele taa caɣa yem.

³ Nyá kolontunaa ta caɣa təpamm,
mpa paa caaki-ŋ tə pa kusa nyəəŋ.

⁴ Pa caki nyá yələa acaɣa na acilayatu,
pa kotiyi na pá yəxətəxi mpa pa təw n kentaa tə pa təm.

⁵ Na pá yaaki təma sɨ pá kpiisi
lseyɛli nyəma ke piitimnaa hɛku,
na nəxələv í taa tasa pa hətɛ ke təwsvu.

⁶ Nya kolontunaa krenta kuləm na
pá pɛɛli nyá təw ké nəxə.

⁷ Mɛxɛɛle ltəm nyəma na ləməayeli nyəma
na Mowapu nyəma, na Akaa na Kɛpaali pə nyəma.

⁸ Na Amoni nyəma na Amaleke nyəma
na Filiisi nyəma na pə səsəna Tiii nyəma tətə.

⁹ Asilii nyəma maɣamaɣa ná səsə pa təw
na pa kulɨ Ləwɨ lɨlvu nyəma təw.

¹⁰ Hai, ləw lana-we isu n ka lapu Matiyəŋ nyəma
na Sisela na Yapeŋ ke Kisəŋ ləw nəxə tə.

¹¹ Pa ku-weɣe Halotɨ na pə la tətɨ ke mvsəŋ.

¹² La pa awulumpiya isu Olɛpɨ na Sɛpɨ,
na í lá pa awulaa təna isu Sɛpa na Saləmuna.

¹³ Mpi tə, pɛle paa yəxətayana sɨ
pa lɛɛkəxi ləw təcəyalɛnaa.

¹⁴ Ma ləw, la-we isu kacuculaya
yaa nyutu nti heelim kɛkəxi tə.

¹⁵ Yaa isu kəkə mukuvu hətuvu tə
yaa ka mukuvu puvu nyutu tə.

¹⁶ Yele nyá tɛv heelim təxəni-we
na nyá kacuculaya anaam lá na pá sele.

¹⁷ Tacaa yeke na fɛɛle kpa-we,
na pá pɛɛki nyá hətɛ.

¹⁸ Pə liyiti-we na pə tu-weɣe səxəntɨ taa ké tam təw.
Pə tu-weɣe fɛɛle na pá lé.

¹⁹ Ulena pa cəkəna sɨ nyá tike ke pa yaa sɨ Tacaa.
Nyayale isətəa ləw Səsə ke tətɨ təna taa.

84

Mpa pa puki Yosalem ke isəsɛɛv tə pa yontu

¹ Kolee nyəma kɛkələ yontu nti pa yookina Katɨ tu cəmvu
na tə we yonyoolaa nyuyv tu yontunaa taa təxələ.

² Hai, Tacaa, pə təna pə tu,
nyá təcəyalɛ tɛwəɣa halɨ.

³ Pu laki-m ləŋ sɨ má svu Tacaa təyaya taya təw
na má sá ləw weesuyv tu na laŋhvlumlɛ kawilitasi.

⁴ Sumpɨwɨw wɛna ɨ təcəyalɛ,
na kɛŋkɛhilaya ke tantɛ nte

tə taa ka tʉyɪ ka piɪŋ təʒə
nyá kətasi təlate kiŋ.

Hai, ma wulav na ma lso.
Tacaa, pə təna pə tv.

⁵ Lelej nulaa nté mpa pa we nyá təyaya taa tə,
paa saŋi-ŋ tam təw kɛ́.

⁶ Mpa pa tekiyi-ŋ təʒəle laŋhulɔmle nyáma,
nyá hasəyəna pa nɔɔhɛɛ tɛɛ.

⁷ Waatu wei paa tɛsəyɪ Paka*fa* tɛtɛkəle tə,
lso ká pəsi-tɛyɛ hila nyənte,
na salar tɛv kooli-tɛyɛ kupantu. ^a

⁸ Pa tɔŋ sɔsəyɪ pa tɔnte taa kɛ́,
na pá kɔtəyəna timpi paa səŋ lso
isenta kɛ́ Siyɔŋ tə.

⁹ Hai, Tacaa, ate na isətaa pə tv nu ma kusələmɔtv.
Yakərv lso ke ŋkraŋyɔv.

¹⁰ Hai, lso, nyayale tá kɔpante,
nyəni wei n ləsa tə ɪ isenta.

¹¹ Kuyaku kulɔmɔyɔv caɣav ke nyá təyaya taa
lapa sana na kuyɛɛŋ iyaya (1000) caɣav ke kɔra taa.
Ma sɔlɔa si má səŋ ma lso təyaya nənəʒə
na mpi maa caɣa isayatu nyəŋka taa tə.

¹² Tacaa nyá həla nté ilim na kɔpante.
Nyá haana pɛɛɛɛ na teeli.

Nŋ pɛŋ kupantu natələyɪ mpa
pa təŋ siyisuyɔv taa tə.

¹³ Ate na isətaa pə tv Tacaa,
wei ɪ tekiyi-ŋ təʒəle laŋhulɔmle tv.

85

Tacaa yəʒətəyɪ hɛɛsɔyɔv təm

¹ Kolee nyáma kɔkəle yontu nti tə we
yonyoolaa nyɔyɔ tv yontunaa taa təʒəɔ.

² Hai, lso, n hula nyá tɛtv ke pɛɛɛɛ kɛ́,
na n məŋna Yakərv nyáma mpa kolontunaa ka kuuwa tə.

³ N kpiisa nyá yəlaa isayatu
na n tayanɪ pa təwakəllɛnaa.

⁴ N kv nyá pááná səsəna təna
na n hɛɛsɪ-yɛyɛ tá təw.

⁵ Hai, tá waasulv lso məŋna-tv isu tu wev tə,
na n kv nyá pááná ke tá təw.

⁶ Nyá taa ká kpana-tɔyɔv tam təw
na n təkɪ-tv na nyá taa na pə polo
lɔlɔŋ loosi loosi na?

⁷ N kaa ha-tɔyɔv weesuyɔv
na tə yəɔləna-ŋ?

⁸ Tacaa yelev na tə ná nyá kupantu

^a 84:7 Paka: Wula ke pa yaa mpv na pa tɛ taa.

na n' yá tá nyuyú.

⁹ Iso Tacaa kuyəətutu ke ma nuki.
Mpi tɔ, heesuɣu tɔm ke n yəətəyəna nyá yəlaa
na mpa pa nukəna-ŋ tɔ si pa taa məli kumələntu taa.
¹⁰ Nyá nyuyú yaru kɔtəna mpa pa nyaŋna-ŋ təyɔ
ilena pə kəna nyá teeli ke tá tetu taa.

¹¹ Kɔpantu na tampana tənyuy pə sulaa,
na heesuɣu na siyisuyu pə wəyalɪ təma.

¹² Tampana tənyuy lukəna tetu tɛ kɛ,
ilena siyisuyu náá luna isətaa.

¹³ Tacaa mayamaya ká kəna kɔpantu
na tá tetu náá lɔli tə kulɔlɔm.

¹⁴ Tampana tənyuy wɛ nyá nəyɔ tɔɔ kɛ
na á heeki-ŋ ikɔatɛ ke mpaav taa.

86

Ma yaaki-ŋ ma laŋwakəlle taa

¹ Sələmuyɔ ŋku ku wɛ Tafiiti yontu takəlaya taa tɔ.

Hai, Tacaa ke ŋkpaŋuyɔ na ma tɔɔ na n' cɔ-m.

Mpi tɔ, ma kɛ kɔnyɔntu kɛ na wahala tu.

² Ma kɛ kɔpaŋ kɛ, kenti ma tɔɔ.

Ma iso, ma kɛ nyá tɔmlɛ tu kɛ,
ma pɛta-ŋ ma ti, waasi-m.

³ Tacaa nyəni ma pətətɛ.

Nyaya ma wiikina paa ifemle nte.

⁴ Nyá tɔɔ kɛ ma keesənaa.

Uɛ heesi nyá tɔmlɛ tu ma, ma laŋlɛ.

⁵ Tacaa, n kɛ kɔpaŋ kɛ,

na n' huləyi suulu.

Nyá kɔpantu tɔɔwa mpa pa yaaki-ŋ tɔ pa tɔɔ.

⁶ Tacaa ke ŋkpaŋuyɔ na ma kusələmɔtu
nu ma wiinav.

⁷ Ma yaaki-ŋ ma laŋwakəlle kuyeyɛ taa kɛ.

Mpi tɔ, n nuki ma nəyɔ.

⁸ Hai, Tacaa, lkəntɛ natəli tɔ ta nəyəsəna-ŋ,
pəyele nəyɔlv u pəsəyi na í la nyá tɔmlɛ natəli.

⁹ Piitimnaa mpa pa təna n ŋmawa tɔ,

paa kɔɔ na pá hənti-ŋ atɛ,

na pá tu nyá hətɛ ke teeli.

¹⁰ N kɛ səsɔ kɛ, na n laki kəkəlv nyəm,

nyá tike ntɛ tampana iso.

¹¹ Hai, Tacaa hulɪ-m nyá mpaŋ,

maa tɔ nyá tampana taa.

Tu ma taa na má wɛɛna nyá sɔyɔntu.

¹² Tacaa, ma iso maa sa-ŋ na lotu kulɔmɔtu,

na má tɔyi nyá hətɛ ke teeli ke tam tɔɔ.

¹³ Nyá kɔpantu tɔɔwa ma tɔɔ kɛ,

na n' yakɪ ma ləsayɔ ke atətɛle lumaŋ taa.

¹⁴ Hai, lɔɔ, kalampɔaani nyɔ́ma kula ma tɔɔ,
mɔsɔntunaa kpekɔle caaki ma weesuɣu lɔsuɣu.

¹⁵ Ama Tɔɔaa, nyá kɛ́ suulu tu kɛ́,
na ń wɛna pɔtɔɔtɔle.

Nɔn mɔɣi pááná kɛ́ lɔɔ,
nyá kɔpantu tɔɔwa,
na n laki isɛna n suwa tɔ.

¹⁶ Nyɛni ma pɔtɔɔtɔle na ń kɛɛsɛna ma tɔɔ,
ha nyá tɛmlɛ tu maɣa tɔɔɔ.

Ma kɛ́ nyá nyɛɔ kɛ́ waasi-m.

¹⁷ La-m mpi pɔ́ hɔlɔɣi nyá kɔpantu tɔ,
ma kolontunaa í ná na pɔ́ tu-wɛɣɛ fɛɛɛɛ.
Mpi tɔ, nyá waasɔɣɛna-m na ń hɛɛsɔɣi ma laɔɔɛ.

87

Yɔlaa tɛna ɔcate maɣamaɣa kɛɛ Siyɔɔ

¹ Kɔlee nyɔ́ma kpekɔle yontu nti tɔ́ wɛ
yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

Tɔɔaa nyá suna Siyɔɔ ɔcate kɛ́ pɔuɔ naɔɔ nyɛɔ tɔɔ.

² Ntɛɣɛ n kɔla sɔɔɔɔɔ kɛ́

Yakɔpɔ nyɔ́ma acaɛɛ tɛna taa.

³ Teeli tɔm kɛ́ pa yɔɔɔtɔɔɔ

lɔɔ ɔcate nyá, nyá tɔɔ.

⁴ Mpa pa nyɛma-m tɔ́ pa isɛntaa kɛ́

ma yaaki Icipiti na Papiloni na

Filiisi na Tiii na Itiyopii pɔ́ nyɔ́ma.

Tɛtɔnaa mpe pa taa kɛ́ pɔ́ lula-wɛ.

⁵ Ama ye Siyɔɔ ɔcate ɔlɛ tɔ́ taa kɛ́

pɔ́ lula yɔlaa tɛna.

lɔɔtaa lɔɔ Sɔsɔ yɔɔɔtɔna-ti.

⁶ Tɔɔaa kalɔɣi yɔlaa na ɔ ɔmaaki si:

Siyɔɔ kɛɛ paa wei ɔ ɔcate maɣamaɣa.

⁷ Hai, lɔɔ ɔcate nyá, yonyoolaa na paalaa

pa kɔpɛtɛna na pa yɔɔɔtɔɔɔ nyá teu tɔm.

88

Wei sɛm kɔpɛtɛnaa tɔ́ ɔ sɔlɔmɔɣu

¹ Kɔlee nyɔ́ma kpekɔle yontu nti tɔ́ wɛ

yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa,

na tɔ́ kɛ́ laɔwakɔlle nyɛntu nti

lɔlɔhi tu Hemaɔ yooowa tɔɔɔɔ.

² Tɔɔaa lɔɔ, ma nyuɣu yátu,

ilim na ahoo kɛ́ ma wiikina-ɔ.

³ Mu ma kusɔlɔmɔtu kɛ́ nyá kɔpantu tɔɔ.

Ke ɔkɔpɔɔɔ na ń nu ma wiinau.

⁴ Mpi tɔ, wahala nu-m kɛ́,

na má kɔpɛtɛna sɛm tɔtɛɣɛɣɛ.

⁵ Ma we mpa pa tiiki pəlaav taa tə pa loonja taa ké.
Ma we isu yulw wei i feina toj tə.

⁶ Sətaa hekv ke ma həntaa
na má nəgəsəna isu mpa pa kuwa na pá husi
pəlaav taa na pé faya nyana-we,
na nn təəsəyi pa təm tə.

⁷ Puvy lumanj nyəjku taa ké n pəta-m,
səkrətvjv taa ké puvy anaam taa.

⁸ Nyá pááná tii ma təw ké
na á ta-m isu lum hola.

⁹ N hatələna-m ma cewaa
na n pəsi-m isu acaalətv
pulw ke pa isentaa.

Pə təkə-m pə fei luw.

¹⁰ Wahala nyəjsa ma ise ké.

Paa ifemle nteye ma yaaki-ŋ Tacaa,
na má təkəyi-ŋ niŋ.

¹¹ Sətaa ke n lakı piti təma na?

Paa kulı na pá sa-ŋ?

¹² Sətaa yəgətəyi nyá kupantu təm ke pa teye?
Yaa nyá teu təm ke pa yəgətəyi atətəle taa?

¹³ Nəgəlv ta nyi nyá kəkəlv
nyəmnaa təm ke səkrətvjv taa.

Pəyele pa ta nyi nyá siyisuyu təm ke
tetv nti tə taa yəlaa wəna ləsəw tə.

¹⁴ Hai, Tacaa, nyaya ma yaaki si n waasi-m
na má sələməyi-ŋ paa tanaj ŋku.

¹⁵ Tacaa, pepe təw ké n lə-m
na nn caaki si n na-m?

¹⁶ Ma ké kunyəntv ke hatoo ma pəcaatv ké
na má we səm nəgə taa,
na má təkı səgəntv nti n tv-m tə tə wahala.
Pə pəsa ma laŋle ké.

¹⁷ Nyá pááná huuna-m ké isu kəkə,
na nyá səgəntv səsəntv wakələyi-m.

¹⁸ A liki-m paa ifemle nteye isu lum
na á watəyi-m na paa timpı.

¹⁹ N hatələna-m ma cewaa na ma taapalaa təna,
səkrətvjv ke pə yelina-m.

89

Nəəsi nsi pa su Tafiiti tə si we le?

¹ Isələhi tv ltaŋ yontu.

² Tacaa nyá kupantu təm ke maa yooki yontu ke tam,
na ma heeliyi nyá tampana təŋuyv təm ke paa pəlee.

³ Mpi tə, ma yəgətəa si:

Nyá kupantu we tam təw ké na tə sika isətənyv taa.

⁴ Ma na ma təmle tv Tafiiti wei ma ləsaa tə tə pəela nəgə
haləna má yəgətı na má tuu si:

⁵ Maa yele na nyá kawulaya weε tam,
na má leetayi ka taa ké nyá loluyu nyéma.

⁶ Hai, Taca, isatonyu hulayana nyá teu
na nyá kupantu ke samaa taa.

⁷ Awe pəsəyi na í keesəna Taca nyaya isətaa?
Nyá pəyalaa taa awe nəyəsəna-η?

⁸ Iso n ké səsə ke isətaa samaa taa ké,
na pa təna mpa pa cəəna-η tə pa nyaηna-η.

⁹ Hai, Taca, ate na isətaa pə tu,
awe we isu nyá?

Tomə na teu pə tu-η heku.

¹⁰ Nyá ηmakələna teηku na ι kalampaanu,
n heesəyi ι lum ke waatu wei pə kulayəna pááná tə.

¹¹ Nyá nanətəna Icipiti isu sətə,
na n yasi nyá kolontunaa na nyá niη toη.

¹² Nyá tənna isatonyu na tetə.

Nyá suna antulinya na ι taa nyəm təna.

¹³ Nyá lapəna ilim ntəyəη na pə mpətəη
na Tapəə na Heeməη puyə saη nyá hətə.

¹⁴ Nyayale toη səsəyη tu,
nyayale pəsuyə səsəyηku tu.

¹⁵ Nyá kawulaya kite nté tampana tənyu na siyisuyu
na kupantu na teu ke nyá nəyə təə.

¹⁶ Yəlaa mpa pa nyəmə nyá
akantəle wula təyəle leleη nulaa,
nyá isəntaa ké pa we tam.

¹⁷ Pa laηle heena nyá hətə ke kutamsa,
na pá saη pa ti na nyá siyisuyu.

¹⁸ Pa toη teeli kele nyá,
nyá kupantu kraasəyəna tá toη.

¹⁹ Taca kele tá kukentuyu,
lseyeli nanη tu nté tá wulav.

²⁰ Kuyaku nakuli n yəyətəna
nyá kusəəlv ke toosee taka taa si

n ha nyá toη ke aka,
na n təə ifepu ke yəlaa taa.

²¹ N hika nyá təmlə tu Tafiiti,
na n ləsi-ι na n pəli-ι kətayə nim.

²² N ká sənə-ι na toη,
na n pəsi-ι yulv toη tu.

²³ Kolontu kaa tuti-ι,
yulv isayav ná kaa pəsi-ι.

²⁴ Nka nanη ι kolontunaa ke ι nəyə təə,
na n má mpa paa caaki-ι tə.

²⁵ N ká lapu-ι nyá kupantu,
na ι toη kraakəna nyá hətə.

²⁶ N ká tu ι niη taa ké teηku,
na n yele na í pəsi pusi.

²⁷ Halu n ká yaa-ι na í tə si:
Nyayale ma caa ləə na ma nyuyə yapu kukpamyu.

²⁸ Ulena nyaa pəsi-ι nyá pəyalv kancaalaya nyəη

wei i ké ate awulaa sɔsaa tɛna taa sɔsɔ tɔ.

²⁹ N ká su-i kɔpantu ke tam tɔɔ,

pɔyele nɔɔɔ ŋka nyá na-i

í pɛlaa tɔ ka kaa layasi.

³⁰ N ká yele na i lɔlɔɔ nyáma wɛɛ tam tɔɔ,

na i kawulaya náá leeli isu isɔtɔnɔɔ.

³¹ Ye i lɔlɔɔ nyáma lɔwa nyá kiiŋ

na pá kisi nyá kusɛsutu ke tɛŋɔɔ,

³² ye pa kisiyi nyá kutututu

na paa tɔkɛyi nyá kusɛsutu,

³³ ɔle n ká caa kɔrátɔɔ na ní hɔna pa ŋkraŋɔɔ

na ní má-wɛɛ pa isayatu tɔɔ.

³⁴ Ama n kaa pɛ-wɛɛ nyá kɔpantu,

pɔyele n kaa pɛ-wɛɛ nyá teu.

³⁵ N kaa yɔki nyá nɔɔ pɛlɔɔ.

Pɔyele n kaa layasi nti n yɔɔta tɔ.

³⁶ N tɛma tuunav na nyá tɛnaŋ wɛɛtu,

n kaa pɛsi ní looli Tafiiti.

³⁷ Tafiiti lɔlɔɔ ka wɛɛ tam tɔɔ ké,

na i kawulaya kumte wɛɛ nyá isentaa isu ilim.

³⁸ Na í leeli isu isɔtu,

ini i kɛna aseeta tu kɔpaŋ wei i wɛ isɔtɔnɔɔ taa tɔ.

³⁹ Paa na mpɔ pááná kpa-ŋ na ní lɔ wulav wei n ka lɛsaa
na ní pɛli nim tɔ na ní yele-i na í hoti.

⁴⁰ N yɔka nɔɔ ŋka nya na nyá tɛmlɛ tu i pɛlaa tɔ

na ní wakɛli i ntenuɔ na ní lɔ-kɔɔ ate.

⁴¹ N yɔka i koloosi toŋ nyɛnsi tɛna,

na ní pɛsi i koloosi acalɛ ke ncaa.

⁴² Mpatɔntaa tɛna kuuki i wontu ké,

na i cɔlɔ nyáma paakɛna-i.

⁴³ N kpaasa i kolontunaa apalɔtu,

na ní la na mpa paa caaki-i tɔ pa laŋa hɛɛ.

⁴⁴ N kɔwa i yoou wontu lɔŋ.

Pɔyele n ta sɛna-i yoou taa.

⁴⁵ N lɛɛka i kawulaya toŋ,

na ní pɛsi i kumte ke kɔpɛntɛlasɛ ke ate.

⁴⁶ N pasa i ifepile pusi,

na ní tu-i fɛɛɛ.

⁴⁷ Hai, Taca, pɛlee ké n ká hɛɛsi nyá tɛyi ŋmɛsɔɔ?

Na nyá pááná kpaasɔɔ isu kɔkɔ?

⁴⁸ Tɔɔsi ma tɔm, yulɔ weesɔɔ kɛla topi ké,

pɔ nɔɔsɛna ké isu n ŋma yulɔ ke si n pɛsɔyi-i yem.

⁴⁹ Yulɔ nɔɔlɔ i fɛi si i kaa si.

Awe pɛsɔɔna na í yá i tɛyi atɛtɛɛ taa?

⁵⁰ Taca, lɛye nyá lɔŋta kɔpantu

nti n ka su Tafiiti ke nɔɔ tɔ tɔ saalaa?

⁵¹ Taca tɔɔsi mpusi wei nyá tɛmlɛ nyáma tɔɔ-m tɔ,

tɔɔsi si ma nɔka yɛlaa samaa.

⁵² Hai, Taca tɔɔsi kutɔɔ ŋku nyá kolontunaa

tɔki nyá lɛsɛlɔ tɛntɛ tɔɔ tɔ.

⁵³ Tacaa hæte səsəəle nté teeli nyənte ke tam təə.
 ləɔ í kəna mpv, ləɔ í kəna mpv.

TAKELAYA LIYITI NYƏŊKA

90

(Yontu 90-106)

Yulv we tənaya, ləɔ ná we tam təə

¹ ləɔ yulv Moisi kusələmvtv.

Hai, Tacaa, nyá kəna tá kpułvɔv
 tətvlə ke too lɔŋtaa.

² Na pəcə pə laki antulinya na pulasi tə,
 nyá kəna ləɔ na n ká wee ípɔvɔv tam təə ké.

³ Nyá mələŋanana yəlaa ke ate musvɔv taa,
 na í təŋ-we si: í məli timpi í ka lunaa tə.

⁴ Mpi tə, pusi iyaya (1000) we-ŋ ké isu kuyaku ŋku
 kv tɛɛwa na kv kaa tasa məlvɔv tə,
 yaa ahoo nna a tɛɛwa tə a həŋəlɔv.

⁵ N kpiisiyi yəlaa ké isu toosee wena
 pə feŋvɔv tanəŋ na á saali yem isu nyutv tə.

⁶ Nyutv tɔŋi hətv ke tanəŋ tɛɛ ké na tə pu.
 Ulena taanaya tə lontili na tə wli.

⁷ Nyá pááná kpiisiyi-tvɔv
 na nyá taa kɔav nyaasəŋi-tv.

⁸ N ləsəŋi tá isayətv ke patəma taa ké,
 na í suki nyaaləm taa ké tá kɔŋmɛsətv.

⁹ Nyá pááná səsəəna laki ké na tá kuyɛɛŋ saaləŋi yem,
 na tá pusi nyaa saləŋi yem isu yulv nəŋə.

¹⁰ Tá weesvɔv pusi nté nutosonnaanvwa.
 Ye mpa pa kəla alaafəya, ulə pa nyənsi yoosi nunaasa.
 Ama konyəŋ na wahala tike ke yulv waaki pə taa.
 Weesvɔv tɛɛki lələ ké na taa kvləŋi
 hɔntv na tə kɔtəŋəna səm.

¹¹ Tacaa, awe nyəmna nyá təŋ na nyá pááná pə təm?
 Nəŋəlv u nyaŋna-ŋ si í nyi nyá pááná təm ke teu.

¹² Hvli-tvɔv tá kuyɛɛŋ kalvɔv.
 Waatv inəŋi tu hii layətv.

¹³ Hai, Tacaa, həɛsi-tvɔv pááná mɔnav ke mpv.
 Nyəni nyá təmlɛ nyəma tá,
 tá pətəətəle na í kéésəná tá təə.

¹⁴ La-tvɔv nyá kvɔpəntv səsəəntv ke tá tanəŋ tɛɛ.
 Ulə tu caŋana laŋhvlvmlɛ ke tá weesvɔv təna.

¹⁵ Pusi pəŋalɛ taa ké n həma tá ŋkɔpəŋvɔv.
 Ulə həɛsi tá laŋa ke pusi pəŋalɛ
 isu nsi si taa tə na wahalanaa tə.

¹⁶ La nyá yomaa taya nyá təmlɛ,
 na tá lvlvɔv nyəma na nyá səsəəntv.

¹⁷ Hai, Tacaa, ta ləɔ la-tvɔv nyá kvɔpəntv,
 na í yelev na tá niŋ təma leeli.
 ɛɛ, yelev na á leeli.

91

Isò kele tá kpòluyò tètùlè

¹ Yùlù wei ì tỳgì isòtaa Isò sòsò ke kpòluyò tò,
Toma tana tu tée ké ì heesàgì.

² Pə wée sì pùntù í yògòtì Tacaa sì:
Nyagale ma kpanɛ nte ma còsəgəna tò.
Nyagale ma Isò na má tỳgì-η naani.

³ Tacaa nyá fitiyina yùlù ke puluyò kunyəruyò taa,
na yùlùkùsəku na kù wakəluyò taa.

⁴ Na n kenti ì tòò na í tù-η kpòluyò,
isù kampayà ke ka too keη tée.
Nyá kùpantù we ké isù kpáluyò kùkentuyò.

⁵ Yùlù kaa nyana ahoo sògòntù,
yaa nyəmə kùtətəna ke ilim taa.

⁶ Yaa yùlùkùsəku ηku kù còòkì səkpetuyò tée tò,
yaa isəna kù tēekuyò yəlaa ke ilim heka tò.

⁷ Paa yəlaa iyayà (1000) səpa nyá kəηkəη taa,
yaa paa yəlaa iyisi naanwa (10000) səpəna
nyá ntəgəη tòò, pùlùpù kaa la-η.

⁸ Kuli nyá isè na í ná isəna
Isò fèləgì asayaa tò.

⁹ Hai, Tacaa kele nyá kpòluyò tètùlè,
isòtaa Isò Sòsò ke n còsəgəna.

¹⁰ Wahala nəgəlù kaa mayana-η,
pəcə mpusi nəgəlù kaa kpətəna nyá təyayà.

¹¹ Mpi tò, Tacaa ká tù ì isòtaa tillaa ké sì
pá fèrjì-η nyá mpaan tana taa.

¹² Na páá te-η pa niη taa sì pələ
natəli tə taa cò-η.

¹³ Na paa n fela təgəlayà yaa paasələ
yaa wontuyò isayav yaa tòm,
pùlùpù kaa la-η.

¹⁴ Tacaa sì: Timpi n sòla-m tò maa waasi-η,
na má kenti nyá tòò ké n nyəmə ma hətè tò pə tòò.

¹⁵ N ka yaa ma hətè na má cə-η,
na má wée nyá waali ké lanwakəlle waatu,
na má waasi-η na má tayani nyá nyuyò ke kusuyò.

¹⁶ Maa yele na nyá weesuyò tayali
na má yá nyá nyuyò.

92

Tacaa, pa sanjì-η tò pa lakì teu ké

¹ Kuyaku kùheesuyò wule yontu.

² Pə we teu ké sì tá sa Tacaa nyá,
na tə yoo yontu ke isòtaa
Isò sòsò nyá nyá hətè taa.

³ Na tə kpaali nyá kùpantù ke tanan tée,
na nyá teu tòm ke ahoo.

⁴ Tə sa-η na ηmusì

naanowa cəməŋ na saŋkɔnaa.

⁵ Hai, Tacaa, nyá kulapəm heesəyi ma laŋle ké,
na má yooki nyá niŋ təma təm ke yontu na laŋhɔlumle.

⁶ Hai, Tacaa, nyá təma ké səsəna ké,
na nyá ləmaɣasɛɛ ké yuŋ nyəna.

⁷ Kɔmɛleŋ u cekəɣəna təle,
pəyele ləmaɣasɛɛ fei tu naa paasəɣəna.

⁸ Asaɣaa hukiyi ké isu nyutu,
na isayatu lataa náa puki.
Ama wakəlvɔvɔ tam təɔ nyəŋku təŋna-we.

⁹ Hai, Tacaa, nyá ké isətaa
lɔ səsə ke tam təɔ ké.

¹⁰ Ye pə kaasa nyá kolontunaa, pɛle paa le ké.
Pa təna mpa pa laki isayatu tə paa ya yem.

¹¹ Taale nav toma ke n ha-m,
na ní pəli ma təɔ ké nikaya nim.

¹² Ma naaki ma kolontunaa kpisuyu,
na má nukɩ asaɣaa mpa pa caaki-m
təm tə pa kiisuyu.

¹³ Tampana təŋlaa puki ké isu paŋŋ,
na pá kuləyi isu Lipaŋ tuŋ səsəŋ.

¹⁴ Pa we ké isu tvɔvɔ ŋku pa tuu
lɔ təsɛɛle kataya taa tə,
na pá puki teu ke tá lɔ Tacaa té.

¹⁵ Paa kpatəlaya waatu,
pa təŋa lɔlvɔvɔ ké,
na pá we təlekvlɛkvɛ ke teu na alaafəya.

¹⁶ Mpu pə hɔlɔɣəná təkelekele sɩ Tacaa siyisaa.
l ta keɛ tiili, inəɣəle ma kɔkramvɔvɔ.

93

Tacaa keɛ wulav

¹ Tacaa n ké wulav ké na ní suu teu,
na ní ləla toma ke nyá tənaya taa isu tampala.
Mpu tətəɣə tətə səŋaa təca tu seliyi.

² Hatoo ləŋtaa ké n su nyá kumte ke teu,
na ní we tam təɔ.

³ Hai, Tacaa, pusi kusa nəsɩ
sɩ kusa sɩ nəsɩ na sɩ hola wula nu.

⁴ Na pá kəli lɔm səsəɔm toŋ nyəm nəɣə,
na pá kəli tɛŋku hola səsəna.
Tacaa keɛ toŋ tu ke hatoo isətaa.

⁵ Nyá kusəsutu nté tampana təsiyisiyi.
Nyá təsɛɛle ke naŋŋ nyənte haləna antulinya tɛm.

94

lɔ ké kawalaya nyəma lɛɛtɔlvɔ

¹ Hai, lɔ nyayale lɛɛtɔlvɔ.
Lɛɛtɔlvɔ lɔ, hɔli nyá ti.

² Antulinya huṣṣo nyá, kuli
na ní leeti kalampaanu nyéma ke pa kulaputu.

³ Hai, Tacaá, asaḡaa mpe paa wee mpuḡule?
Mpe paa weekana nteye akanaa ke mpu?

⁴ Pa yoyotayi tɔm ké na kalampaanu
na pá preekayi lelaa wakəḷyɔ.

⁵ Tacaá, pa ḡmakəḷayi nyá yəlaa ké,
na pá muḡuliḡi mpa pa ké nyá nyéma tɔ.

⁶ Pa lentayi muṣuḡ ke leelaa na muṣṣaa
na pá kuḡi suluwaa.

⁷ Na pá tɔḡ si Tacaá u naaki,
Yakəpu lɔɔ u paasəḡana.

⁸ Kumeleməḡ me í la laakali,
ləmaḡasɛɛ fɛinaa me,
pəlee ké í ká hii layatu?

⁹ Tacaá wei i tu yəlaa ke ḡkraḡḡ tɔ, i nuki ké.
Isənaya i ká tu isəle na u naaki?

¹⁰ Isənaya i naasəḡi piitimnaa
na í kaa hɔ asaḡaa ḡkraḡḡ?

Ini i seḡesəḡana yəlaa,
ile isənaya i ká laḡ nyəm?

¹¹ Tacaá nyəmə yulu huwee ke
teu si a we kpete.

¹² Hai, Tacaá, nyuleleḡ tu nté wei n seḡesəḡi
nyá kiiu na ní hɔḡ i ḡkraḡḡyɔ tɔ.

¹³ I ká caḡa təpamm ke kuḡeḡḡ isayḡḡ taa,
haləna pá huli asaḡaa pɔḡḡ.

¹⁴ Pə taḡa pulu, Tacaá u lɔɔki i yəlaa.
I kaa yelee mpa pa ké i nyéma tɔ.

¹⁵ Mpi tɔ, paa huṣṣna ké na pá keesəna tampana təḡyɔ.
Pa təna mpa pa təḡḡḡ tampana tɔ pa laḡa ka heena-ti.

¹⁶ Awe ká seena ma tɔɔ ké asaḡaa mpe pa tɔm taa?
Awe ká sənə-m mpa pa laki isayatu tɔ pa tɔm taa?

¹⁷ Ye Tacaá taa waasi-m,
isəntɔ maa tɛma weev ke
timpri pə suma tətḡitiḡi tɔ.

¹⁸ Paa waatu wei ke ma tɔma si ma caa hotuyɔ,
Tacaá nyá kupantu teḡi-m ké.

¹⁹ Saa wei nəḡəsɛɛ pu ma lotu tɔ,
nyá heesəna ma laḡle na ní huḷəsi-te.

²⁰ Nyana huṣṣaa asaḡaa mpa pa wakəḷayi kiiḡ
na pá kəḡna wahala tɔ í kaawaya?

²¹ Siḡisilaa ke pa wakəḷayi
na pá kuḡi mpa pa ta la pulu tɔ pa tɔm.

²² Ama Tacaá kelee kukpamuyɔ
ḡku ma cəsəḡana tɔ.

²³ Pa maḡamaya pa isayatu ke i ká məḡna pa nyɔḡḡ taa,
na í wakəli-we na kulɔmtu nti.

95

Isə cələ pote waatu

¹ Í kəə na t́ yoo Tacaa ke laŋhuləmle yontu,
t́ sa t́ waasulu wei t́ t̄yɪ k̄p̄l̄ȳu t̄.

² T́ polo ɪ isentaa na t́ s̄e-ɪ,
na t́ wiliti-ɪ na laŋhuləmle yontu.

³ Mpi t̄, Tacaa nyagale Isə s̄ə̄.
Nyagale wulav s̄ə̄ wei ɪ ŋmakələyɪ t̄ȳ t̄na t̄.

⁴ Nyá niŋ taa ké at̄e lumaŋ t̄na w̄e
na p̄ə̄ŋ s̄ə̄ə̄ŋ t̄na ke nyá nyəm.

⁵ Nyá t̄anna t̄ŋku,
halɪ nyá tu lap̄əna-ɪ.
Kuləm nyá n lap̄əna t̄etv na nyá niŋ.

⁶ Í kəə na t́ luŋ t́ ŋmalv Tacaa ke akula,
na t́ h̄ənti-ɪ at̄e.

⁷ Pə t̄aya pulv, nyagale t́ Isə.
T̄agale nyá ȳəlaa, nyagale tiikilu.

Tə w̄e ké isu nyá niŋ kaləkv.

Ye í nu Isə má ma kuyəȳət̄v ke saŋa,

⁸ í taa la laŋkpusəŋ isu mə caanaa ka lapv
Melipa na Masa ke wulaya t̄etv taa t̄.

⁹ T̄ənaŋa mə caanaa maŋasa-m sɪ pa naaki ma waali,
paa na pa nana pa isəp̄əle ke mpi ma lapa t̄.

¹⁰ Pusi nule t̄əcu ké ma luyɪ lu piitim p̄ə̄e,
haləna ma tv ma taa sɪ ȳəlaa m̄p̄e pa lep̄aya,
paa nyəŋ ma m̄p̄aəŋ.

¹¹ M̄p̄ȳv p̄ááná k̄pa-m na má tuu sɪ:
Pa kaa svv ma h̄ēsv̄ȳv taa.

96

Wulav wei ɪ kəŋ t̄ ɪ yontu k̄vfatv

(K̄v̄t̄ə̄s̄v̄t̄v I 16:23-33)

¹ Í yoo Tacaa ke yontu k̄vfatv,
at̄e ȳəlaa m̄e mə t̄əna í yoo Tacaa ke yontu.

² Í yoo Tacaa ke yontu na í sa ɪ h̄ə̄t̄e,
na í k̄p̄aaləyɪ paa k̄yaku ŋkuɣu ɪ nyv̄ȳv ȳapv t̄əm.

³ Í ȳəȳət̄i piitimnaa taa ké ɪ teeli t̄əm
na í ȳəȳət̄i ȳəlaa t̄əna taa ké ɪ teu t̄əm.

⁴ Tacaa n ké s̄ə̄ə̄ ké na n muna pá sa-ŋ.
Nyá t̄əm w̄e s̄ə̄ȳəntv ké na pá t̄e t̄ȳ t̄əna.

⁵ Mpi t̄, piitimnaa t̄ȳ t̄əna w̄e k̄p̄et̄e ké.
Ama Tacaa nyá lap̄əna is̄ə̄t̄ənȳv.

⁶ Teu s̄ə̄ə̄ə̄m naaki nyá t̄ə̄ ké,
na teeli s̄ə̄ə̄ náá w̄e nyá t̄əȳaya taa.

⁷ Piitimnaa ȳəlaa m̄e í tv Tacaa ke teeli,
í tv Tacaa ke teeli na í k̄v̄sɪ ɪ nyv̄ȳv.

⁸ Í sa Tacaa ke ɪ h̄ə̄t̄e t̄ə̄.
Í k̄əna mə k̄v̄haham na í sv̄vna ɪ taasi t̄ə̄.

⁹ Í h̄ənti Tacaa ke at̄eɣe saa wei

ı hüləyi ı tənəŋŋ wəetv tə.
 Ate yəlaa me mə tənə í sele ı isentaa.
¹⁰ Í heeli piitimnaa tənə sı
 Tacaa kele wulav.
 Mpu tətəyə tətə səŋaa təca, tu seliyi.
 Tacaa tənəyi tampana ké na í huukəna yəlaa.

¹¹ Isətənyu laŋle í hüləmi na tətə yəəli,
 teŋku na ı taa nyəm tənə í sɛɛ.
¹² Tawa tənə í wɛɛ acima taa,
 na hətəy v taa tuŋ tənə kiisina laŋhuləmlɛ,
¹³ ke Tacaa isentaa.
 Mpi tə, ı kəŋ sı ı huuna tətə tənə.
 ı ká tən tampana na í huuna antulinya na ı yəlaa.

97

Tacaa kele wulav, laŋhuləmlɛ í wɛɛ tətə tənə taa
¹ Tacaa təkı kawuləya, tətə tənə í yəəli.
 Tətənaa mpa lum tama kotəya tə pa paɣale í yəəli.
² Isəŋmuntəy v na səkrətəy v tama-ı kotəya,
 na ı kumte náá çayə siyisuy v na tampana tənəy v təə.
³ Kəkə wɛ ı nəy təə ké
 na ká nyakı ı kolontunaa na ká çəkəna-ı.
⁴ ı ŋmələsəyi nyaaləm na pə naakı antulinya,
 na ate yəlaa naakı na pá seliyi.
⁵ Tətə tənə tv í kprətəna pəəŋ,
 ı hookı ké ısu keetu.
⁶ Isətənyu kpaaləyi ı tampana
 na yəlaa tənə naakı ı teu.
⁷ Tuŋ luŋlaa na mpa pa hüləsəyi tuŋ
 na laŋle tə, pa təkı fɛɛle ké.
 Tuŋ tənə həntəyi ıso ké atɛyɛ.
⁸ Siyəŋ ıcate nyəma nu-tı na pa laŋa hulumı,
 na Yuta acalɛɛ náá wɛ ayəəɛɛ taa
 ke nyá huule təə, haı, Tacaa.
⁹ Mpi tə, Tacaa nyayale ıətəaa ıso səsə ke tətə tənə taa.
 N kəla tuŋ tənəya səsəəntv ke təçayəçayə.

¹⁰ Mpa me í səəla Tacaa tə,
 mə taa í kpana ıçayətv.
 ıso kentiyi ı kupama təə ké,
 na í yakı-wɛyɛ asayaa niŋ taa.
¹¹ Tampana tənlaa tənna nyaaləm,
 na mpa pa lotu taa tewa təyə laŋhuləmlɛ.
¹² Siyisilaa, mə laŋa í hüləməna Tacaa,
 na í sa ı tənəŋŋ wəetv.

98

ı wiliti Tacaa wei ı kəŋ tə
¹ Í yoo Tacaa ke yontu kufətv,
 mpi tə, ı lapa kəkəlɛ nyəmnaa,

na ɪ nyəm na ɪ lsətv toŋ.

² Tacaa n hula nyá yavv təm

na ń kuli nyá tampana təŋvɔv təv na piitimnaa ná.

³ N təvsa lseɣeli nyəma təv na ń la-weɣe teu na kɔpantv.

Tetv tənasi təna nawa tá lso nyvɔv yavv təm.

⁴ Ate yəlaa me mə təna í yoo Tacaa ke laŋhulvmlɛ yontu.

Í samɪ-ɪ na yontu na í wilitina laŋhulvmlɛ.

⁵ Í yoo Tacaa samtv

í yoo-ɪ-tɪ na cəməŋ.

⁶ Í tv Tacaa wulav ke yonkraama na laŋhulvmlɛ,
na akantee na tutuuŋ.

⁷ Təŋku na ɪ taa nyəm təna í cə,

na tetv na tə taa nyəm ŋmaaləna laŋhulvmlɛ.

⁸ Pusi í wiliti

na pəvŋ təna náa krentɪ na í yoo yontu ke Tacaa.

⁹ Mpi tə, Tacaa kəŋ sɪ í hvvna tetv təna.

ɪ ka təŋ tampana na í hvvna antulinya,

na í hvvna yəlaa ke teitei.

99

Tacaa ke wulav, na í we tənəŋŋ

¹ Tacaa n təkɪ kawulaɣa ké, na yəlaa seliyi.

N caya ɪsətaa taŋlaa hekv na tetv seliyi.

² Tacaa nyayale səsə ke Siyəŋ taa,

Nyá tɛena yəlaa təna.

³ Pa sɛɛ nyá hətɛ səsəle katɛ nyəntɛ,

tə ké nəŋŋ nyəntɛ ké.

⁴ Pa sɛɛ wulav nyá wei n səla siɣisuyv tə nyá toŋ,

nyá nyəvəsəɣəna tampana təŋvɔv.

N lakɪ kusiyisim na mpi pə

we teitei təvə lseɣeli taa.

⁵ Í pɔɣvli Tacaa ta lso,

na í luŋ ɪ nəvheɛ təsule,

ɪ ké nəŋŋ tv ké.

⁶ Moisi na Aləŋ mpa paa we lso nyá nyá kətəlaa taa tə

na Samiyeli wei ɪ ka we mpa

pa sələmaɣa-ŋ tə pa hekv tə,

pa sələma Tacaa nyá na ń mv.

⁷ lsoŋmuntvɔv taa ké n yəvətayana-we

na mpe pá təkəyi nyá kusəsutv na kiiu ŋku n su-we tə.

⁸ Tacaa tá lso, n mv pa kusələmvtv.

Nyayale pa lso, na ń wiiki-we.

Ama n tv-weɣe saləka ke pa isayatv təv.

⁹ ɪ sa Tacaa ta lso na í luŋ

ɪ pulayə nəŋŋ nyəŋka təv.

Mpi tə, tá lso Tacaa weɛ ké tənəŋŋ.

100

Tə ké i yəlaa

¹ Samtu yontu.

Tətu tənə yəlaa mə

í sa Tacaa na laɲhulɔmlɛ.

² Í la Tacaa ke tɛmlɛ na laɲhulɔmlɛ.

Í kəw i isentaa na yonkraama.

³ Í nyi si Tacaa keɛɛ lɔ.

lni i ɲmana-tu, ini i tənna-tu.

Tə ké i yəlaa ké, taɣale i kaləku.

⁴ Í sɔna lɔ tɛsɛɛɛ nənəkɛelasɔ na samtu.

Í sɔv i taɣa təw na yontu.

Í sɛɛ-i na í sa i hətɛ.

⁵ Tacaa ké kɔpaɲ ké,

na i kɔpantu wɛ tam təw.

l teu wɛ ɲpɔɣu na pə puki lɔlɔɲ loosi loosi.

101

Wulav su i nəɣə ke lɔ isentaa si i ká təɲ siɣisuyu

¹ Tafiiti yontu.

Kɔpantu na tampana təɲɔɣu pə yontu ke ma yoo.

Tacaa nyaya ma yoo-ti.

² Maa kaasi ma ti na mpaav kɔsiɣisuyu.

Pəlee ké n ká kəw ma kiɲ?

Maa tənə lotu kulɔmtu ke ma təyaya taa.

³ Ma kaa ha isayam ke mpaav,

ma taa ká kraakəna mpa pa kisiyi pa lɔsɛɛɛɛ təɣə.

Pa lɔsɛɛɛɛ ɲtɛ tə kaa matəna-m.

⁴ Nyamle isayale ká hatələna-m,

maa caaki si ma na isayav tɛ kaa pɔlv.

⁵ Maa wakəli wei i cakəna i təɣəntəle ke mukaya tə.

Pəyele maa caaki kalampaanɔ tu.

Na wei i lotu taa suwa pəpətu tə.

⁶ Maa nyəni tətu taa kɔpama təw ké,

na pá caya ma kəɲkəɲ taa.

Wei i təɲ mpaav kɔsiɣisuyu taa təɣəle ma tɛmlɛ tu.

⁷ Wei i ha i təɲi ɲmuləm taa tə u cakɔ ma təyaya taa.

Wei i looliyi tə i kaa səɲ ma isentaa.

⁸ Paa tanəɲ ɲku maa wakəli tətu taa asayaa tənaya.

ɲpɔɣu maa kpiisina Tacaa icatɛ

taa ké mpa pa laki isayatu tə.

102

Laɲwakəlle tu tɛɛlvɔv

¹ Kɔnyəntəɣəlv sələmvɔv

ke waatu wei pə kələnə-i

na í wiikina Tacaa tɔ.

² Tacaa nu ma wiinav na
ń mu ma kusələmɔtu.

³ Taa yelee ma tɔɔ ké nyənnav ke ma laɲwakəlle waatu.

Ke ŋkraɲuɲu na ma tɔɔ ké kuyaku ŋku
ma yaaki-ŋ si ń waasi-m tɔ. Cɔ-m lɔŋ.

⁴ Pə taɲa pulu, ma kuyeeɲ mukəɲi ké isu nyɔɔsi
na ma saali yem isu kəkɔ nyakuɲu tuputu tɔ.

⁵ Ma wɔlaa ké isu nyutu nti pa setaa tɔ.
Ma tu sɔki ma tɔɲnaya tɔɲu.

⁶ Mɔla nu-m teu ké,
na má té taasi təkəŋkəŋɔ.

⁷ Ma nəɲəsəna ké isu wɔlaya tetu taa sumaya.
Ma wee ké isu ncaa taa sumaya.

⁸ Ma suki maa tooki.
Ma we ké isu sumaya ŋka
ka we ka tike ke lɔputu tɔɔ tɔ.

⁹ Paa ifemle nte ma kolontunaa tuuki-m ké,
na pa taa kraana-m na pá yɔɲtəɲi
na pá tuuki na pá yaaki ma həte.

¹⁰ Tetu ke ma tɔki tɔɲnaya lonte
na ma isələm paləɲi ma kunyɔnyɔəm taa.

¹¹ Nyá pááná kraana-m.
Nyá taa huuna-m na ń kpesi-m na ń lɔɲɔ pooluɲ.

¹² Ma kuyeeɲ tɔŋa tuusuɲu ké isu isotom teekuɲu tɔ,
na má wɔləɲi isu nyutu.

¹³ Ama Tacaa, nyá təkəna kawulaya ke tam tɔɔ.
Waalɪ lɔlɔŋ loosi təna ká tɔɔsi nyá tɔɔ.

¹⁴ N ká kuli nyá naasi taa na ń wii Siyɔŋ nyáma kunyɔŋ.
Pə taɲa pulu, waatu talaa ké.

Kuyaku ŋku n ka la-weɲe pɛɛɛe tɔ ku kəmayale.

¹⁵ Nyá təmlɛ nyáma ta, tɔ sɔla nyá icate ké.
Tə wakəlaa, tɔ ncaa we-tuɲu pətɔətəle.

¹⁶ Piitimnaa ká nyana Tacaa həte
na tetu taa awulaa təna nyana ɪ teeli.

¹⁷ Tacaa taɲani Siyɔŋ icate ke ŋmau,
na ń huɪi nyá teeli ke tɔ taa.

¹⁸ Tacaa keŋ ŋkraɲuɲu na kunyɔntɔɲɔlu kusələmɔtu ké.
ɪ kisiɲi ɪ sələmɔɲu.

¹⁹ Pá ŋmaa-təɲi waali lɔlɔŋ tɔɔ.
Yəlaa mpa pu ŋma tɔ, paa sa Tacaa.

²⁰ Tacaa we ɪ tənəŋ təcəɲale ké na ɪ nyənəɲi.
Hatoo isəttaa ké ɪ wee na í nyənəɲi tetu tɔɔ.

²¹ Si ɪ nukɪ saləkətuɲaa wula.
Si ɪ waasəɲi mpa paa ku tɔ.

²² ɪlena yəlaa kraali Tacaa həte ke Siyɔŋ taa
na pá sami-ɪ Yosalem taa.

²³ Yəlaa təna ká koti təntəmlɛ.
Piitimnaa ká koti na pá luɲ Tacaa.

²⁴ ɪ yəka ma tɔŋ ke mpaav taa ké

na í pasa ma kuyeeη.

²⁵ Ma tōma si: Ma lso nyá wei n we tam tōo tō,
taa kōali-m ma kuyeeη heku taa.

²⁶ Hatoo lōηtaa ké n su tetv kite,
isōtōnyvυ ké nyá niη kulapēm ké.

²⁷ Nyá we tam tōo ké.

Ama p̄ale pu saali yem.

P̄a kōη tem ké isu wontu kususuutu,
na í layasi-wi isu toko, ilena p̄a layasi-wi.

²⁸ Tacaa nyá we tam tōo ké m̄pyvυ,
nyá pusi feina tēnaya.

²⁹ Nyá tēmle nyōma tá,
tá piya ká tōχōna tetv,
na pa lōlvη nyōma tōη sōsōχi nyá isentaa.

103

Ma s̄eeki Tacaa ke í na tēmle

¹ Tafiiti yontu.

Ma saη Tacaa ké.

Ma saη nyá h̄ete naηη nyante ké na ma lotu tēna.

² Ma saη Tacaa ké.

Ma kaa sōo nyá kupantu nat̄ali.

³ Nyá husōχōna ma isayatu tēna,
na í waaki ma kutōmōη tēna.

⁴ Nyá yakōna-m p̄laau taa,
na í hulōχí-m suulu na í laki-m kupantu.

⁵ N kraasōχi ma tōη ke ma kpat̄alaya waatu,
na í m̄lōχōna-m ifepile taa isu hek̄ale.

⁶ Tacaa nyagal̄e tampana halv.

Nyá tayanōχōna mpa pa ise pa tōki tō pa tōm.

⁷ Nyá hulōna Moisi ke nyá mpaasη,
na í hulí l̄seχeli nyōma ke nyá kookalōnaa.

⁸ Tacaa ke suulu na p̄tōt̄al̄e tu ké,
nyá kupantu we sōχōntv.

P̄aye le nn m̄yχi p̄ááná ke lōη.

⁹ Nn kalōχi kutamsa,

p̄aye le nn tōkōχōna yulv ke nyá taa ké tam tōo.

¹⁰ Nn laki-tv na n k̄eēsōχōna tá isayatu.

P̄aye le nn felōχi-tv t̄a kawalaya.

¹¹ Isu isōtōnyvυ k̄ηkulōmōη wev tō
m̄pyvυ n laki mpa pa nukōna-η tōχō kupantu.

¹² Isu ilim t̄alule na p̄a t̄atule hat̄alōnav tēma tō,
m̄pyvυ n hat̄alōχōna-tv t̄a kawalasi.

¹³ Isōna c̄e ce wena i piya p̄tōt̄al̄e tō,
m̄pyvυ Tacaa n wena mpa pa nyāηna-η tō pa nyante.

¹⁴ Mpi tō, n nyōmá mpi p̄a ηmana-tv tō.

N ta sōo si t̄a ké m̄svvυ.

¹⁵ Yulv kuyeeη we ké isu nyulvυ.

l̄ tvχi h̄etv ké isu taale taa nyulvυ.

¹⁶ Waatu wei heelim makı-kv ılena kv saalı yem,
na pá wu kv lonte ke nyəm.

¹⁷ Ama Tacaa nyá kupantu leeliyi tam təw ké
mpa pa nyaŋna-ŋ tə pa kiŋ,
na nyá tampana təŋyɔ pəsəyi pa piya piya nyəm.

¹⁸ Ye pa təká nyá nəɔw pɛɛɛɛɛɛ na pá təwəyi
nyá kvsəsutu təw na pá lakı-tı.

¹⁹ ɪsətənyɔ taa ké Tacaa n ŋmawa nyá kumte
na nı təkı kawulaya ke pə təna pə təw.

²⁰ ɪsətəa tillaa mpa me ı we toŋ səsəwŋ
na ı lakı ɪsə kutututu tə, ı sa ɪsə,
na ı nukəna ı nəɔw taa təm.

²¹ Tacaa samaa me mpa mə təna ı ké ı təmle nyəma
na ı lakı ı kvsəɔləm tə, ı samı-ı.

²² Tacaa kuŋmaŋmama me ı samı-ı ı kawulaya təna taa.
Ma saŋ Tacaa.

104

Nmalɔ ɪsə nyana təmle

¹ Ma saŋ Tacaa ké.

Ma ɪsə nyá səsəwntu fei tənaya.

N suu teu səsəwəm ké.

² N suu nyaaləm ké ɪsu kpaı,
na nı lə ɪsətənyɔ ɪsu cokəle.

³ Hatoo ɪsətəa nyuyɔ taa ké n ŋma nyá təcayale.
ɪsəŋmuntɔ nté nyá yoou keeke na heelim tɛekəna-ŋ.

⁴ Heelim nté nyá tillaa
na nyá təmle tu nté kəkə.

⁵ N sıı tətɔ ke tə kite təw ké teu ké.
Pulɔpɔ kaa ciyi-təyi paa pəcə.

⁶ N waasa tɛŋku ké tə təw ɪsu kpaı
na lum náá kpa pulası.

⁷ Ama n nyaasa-wı na pə se,
pə nıı nyá tɛw hola na pə tu casəle.

⁸ ɪlena pulası nyu na tətəka náá lum
lona wena n ka suwa tə a taa.

⁹ N pıı lum ke tənaya sı pə taa ŋmaa ka təw
na pə kəw pə tasa tətɔ waasɔyɔ.

¹⁰ Nyá təŋsəna lum sɛelaa ke ləwŋ
na pə kpeŋ pulası hekəŋ.

¹¹ Tənaya taale wontu təna nyəwki
na taale kraŋası náá kuyı sı lukətu.

¹² ɪlena suması suwki ləwŋ ıni ı kutemiŋ tuŋ təw
na sı wiiki piliŋası təw.

¹³ Hatoo nyá ɪsətəa tənaya n yeki na tɛw nukı pəwŋ təw,
na tətɔ náá hakı nyá təma kulɔlum.

¹⁴ N yeki na nyutu nyəwki sı pə waası təla
na tuŋ náá nyəwki sı pə waası yulɔ.

N lapa mɔpɔyɔ sı tətɔ ı lɔlɔ

mpi pə haaki yulv ke weesuyu tə.

¹⁵ N lapa sulvm si pə hɛɛsi yulv laŋlɛ.

Na n̄ la nim si pə tayanəxi isentaa.

lɛna mʊtv náá ha yulv ke alaafəya.

¹⁶ Tacaa nyá tuuna Lipaŋ tuŋ səsəəŋ.

l hikiyi lvm mpi i caaki tə.

¹⁷ Tuŋ un̄ i təə ké sumasi səkpesi tuxi si tana

na sumasi səsəənsi náá caki i təə.

¹⁸ Taale pəntulvŋ təcəyale nté pəəŋ səsəəŋ təə
na puxv namisi náá caki kəkraməŋ tɛɛ.

¹⁹ N lapa isətv ke si í faya kuyɛɛŋ,

ilim nyəmə pə tuxv waatu.

²⁰ N kəŋna səkpetuxv lɛna pə yu,

na hətvuxv taa wontu svv tə təma taa.

²¹ Təxələsi kufasi nyusəxi si təxənaɣa waali

na sí sələməxi lso nyaxa si kutəxəv.

²² Waatu wei ilim lukv lɛna

sí məli na sí hənti si pəəŋ taa.

²³ lɛna yulv náá lu na í tɛɛ i təmlɛ

na í la-tɛxɛ mpv haləna taanaɣa.

²⁴ Hai, Tacaa, nyá kulapəle təəwa paxale ké,

na ləmaxasɛɛ ke n lapəna pə təna.

Nyá kɔpampam suna tetv taa.

²⁵ Tɛŋku kələ təlelele, i fɛi tənaxa,

na i taa wontu səsəəntv na səkpetu cəəki,

tə fɛi kaluxv.

²⁶ l taa tətəxə kɔpələŋ səsəəŋ ná kraaki na í tiiki,

na tv̄m səsə Lefiyatəŋ wei n lapa si n liyiliyina tɛŋku hola taa tə.

²⁷ Nyaxa wontu nt̄i tə təna tə tɛɛləxi

si n̄ caləxi-təxi tə təxəv waatu.

²⁸ N̄ ha-ti ulɛ tə mv.

N̄ kula nyá niŋ ulɛ kɔpantv tələna-ti.

²⁹ N̄ ha-təxi siyile ulɛ tə svv seluxu.

Ye n ləsa tə feesiŋ ulɛ tə hɛɛ na t́ pəsi atɛ mʊsvuxv.

³⁰ N̄ mələna tə feesiŋ ulɛ tə tayanv kuluxv

na tə təna t́ pəsi kɔfam ke tetv təə.

³¹ Tacaa nyá teu í wɛɛ tam təə,

na n̄ yəələna nyá kulapəm.

³² N̄ nyəna tetv tə seliyi ké,

na ye n tokina pəəŋ ulɛ nyəəsi nyala i təə.

³³ Tacaa nyaxa ma yoo yontu haləna ma səm

ma lso ké ma saŋ haləna ma tənaxa svv.

³⁴ Ma yontu í la-ŋ teu Tacaa,

nyaxa ma yəələxəna.

³⁵ Pəntələa í saali yem ke tetv təə,

asaxaa í taa tasa wɛɛv.

Tacaa, ma saŋi-ŋ ké.
Í sa Tacaa.

105

Isò kúpantv tòm

(Kvkalətv 1-15: Kvtoosvto I 16:8-22)

¹ Í sa Tacaa, í yaa ɪ hæte.

Í yəŋəti ɪ kookalənaa tòm ke yəlaa taa.

² Í yoo-ɪ yontu na í sɛɛ-ɪ na cəməŋ.

Í yəŋəti ɪ təma səsəəna tòm.

³ Í sa mə təŋi ɪ hæte naŋŋ nyənte təə.

Tacaa pɛəkəlaa mə mə laŋa í huləmənə-ɪ.

⁴ Í kɛəsəna Tacaa Toma təna tv təə,

í pɛəkəŋi tam si í wɛɛ Isò isentaa.

⁵⁻⁶ Tacaa təmle tv Apələham ləlvyv nyəma mə.

Yakərv piya mpa mə Isò ləsaa tə.

Í təəsi ɪ təma səsəəna tòm,

na ɪ piti təma na ɪ hvule pə tòm.

⁷ Tacaa nyəŋəle tá Isò

na í hvəkəna tətə təna.

⁸ Nn səəki nyá nəŋə suw təə ké paa pəcə.

Nyá tòm wɛ mrvyv haləna ləlvyv loosi iyəŋa (1000).

⁹ N ká təkɪ nəŋə ŋka n ka suwa Apələham tə

na n teləsi ka tòm ke Isaaka na tuunav.

¹⁰ Nəŋə ŋkɛŋɛ n si Yakərv.

N cɛla-kɛŋɛ Isɛŋɛli ke tam təə.

¹¹ N heela-ɪ si:

Maa tala Kanaəŋ tətə ke nyana nyá ləlvyv nyəma

na tə pəsi mə paa nyəm.

¹² Saa unɪ tə, Isɛŋɛli yəlaa mə í fɛi pəŋəle ke paa pəcə.

Pəŋɛle í cəŋa tətə taa tə pə ta leeli.

¹³ Na í puki piitimnaa taa

na í cəəki kawulasɪ taa.

¹⁴ Ama Isò tá tisi si piitim napəli pə təŋə mə isɛ,

halɪ í naasi awulaa pəŋəle ke mə nyvvyv təə.

¹⁵ Na í tə si: Í taa tokina ma kuləsaa.

Í taa la isəŋətv ke

ma kvəŋətvv teləsəlaa.

¹⁶ Mrvyv Isò yelaa na nyəŋəsi lu tətə taa,

na təŋənaŋa laŋ.

¹⁷ Ulena Isò teləsi yulv ke mə nəŋə təə.

Yulv unəŋəle Yosɛɛfv wei ɪ taalvnaa pɛɛtaa tə.

¹⁸ Pa tɔwa ɪ nəəhɛɛ taa ké ŋkpasi

na nyəŋəlvvyv ke ɪ luyv tɛɛ.

¹⁹ Haləna pə tala waatv wei Tacaa ka suwa tə.

Ulena Tacaa tòm hulɪ si ɪ ka wɛna tampana.

²⁰ Mrvyv wulav hawa nəŋə si pa hetɪ-ɪ.

Wei ɪ təkɪ kawuləŋa ke yəlaa təna təə tə si, pá cɛpɪ-ɪ.

²¹ Na wulav kpa Yosɛɛfv ke ɪ təŋəŋa təə nyənlv

na Yosɛɛfv paasəŋəna wulav nyəm təna,

²² si í seɣesi ɪ waali nyáma isu ɪ caaki tɔ
na í hɔli læmayasee ke ɪ layatu tasəlaa kɔpəma.

²³ Mpuvu Yakəpu pola Icipiti tetu taa.
Mpuvu lseɣeli polaa na í caya Kam*fa* tetu taa. ^a

²⁴ ɪlena Tacaa n̄ yele na nyá yəlaa huki katatəlaya
na pá kəli pa kolontunaa ke toŋ.

²⁵ Na n layasi Icipiti nyáma ke
huwɛɛ na pa taa kpana nyá yəlaa.
Na pá la-wɛɣe nyəməŋ na pá muɣuli-wɛ.

²⁶ Mpuvu n tila nyá təmle tu Moisi
na Aləŋ wei n ka ləsa tɔ.

²⁷ Na pá la piti təma na kəkəɔ nyəm na toŋ
ke Kam nyáma tetu taa.

²⁸ ɪlena n̄ yele na səkrɛtuvu nyala na ahoo yu.
Pa taa nəɣəɔɔ ta kɔɛsəna Tacaa kuyəɣətu.

²⁹ Na n̄ pəsi ləm ke caləm,
na n̄ ku pə taa tiina.

³⁰ Mpuvu salɛ luwa Icipiti tetu taa ké katatəlaya
na á suu pa awulaa nəŋŋ kuhəntəŋ taa.

³¹ ɪlena Tacaa n̄ yəɣəti na kacəsi kunyasasi
na pətu lu pa tetu təna taa.

³² Na n̄ yele na təmɔɔɛ nu-wɛɣe tɛv lonte
na calanaa tii pa tetu taa na tɔ nyaya kəkə.

³³ Na n̄ wakəli pa tuŋ wei pa yaa si fiki
na lɛsɛnnaa tɔ.

Na n̄ pɛli pa həɣəɔɔvu taa tuŋ.

³⁴ Mpuvu lɔɔ n tasa yəɣətuvu na kutolon
lu ku fɛi kalvu.

³⁵ Na ku kpiisi pa tawa tuŋ pee
na tetu təna nyutu.

³⁶ Mpuvu lɔɔ kuwa pa tetu taa kancaalaya piya təna.
Nsi si kɛna pa kancaalaya piya nsi pa lula pa ifepile waatu tɔ.

³⁷ ɪlena lɔɔ n̄ ləsi nyá yəlaa na liyitee na wula.
Nəɣəɔɔ taa seliyi mpaav taa ké ɪ kpeka taa.

³⁸ Pa tɛɛwa ɪlena Icipiti nyáma feesi təfu.
Mpi tɔ, pa tɛɛ suvkaɣana-wɛɣe.

³⁹ lɔɔŋmuntvu ke Tacaa n kentayaa pa tɔɔ ké ilim taa,
ɪlena nyá kəkə naaki-wɛɣe ahoo.

⁴⁰ Mpuvu Tacaa n mu pa kusələmutu na n̄ kəna-wɛɣe lɛɛsi,
na n̄ haɣasi-wɛɣe isətaa təɣənaɣa.

⁴¹ ɪlena n̄ tɔli kukpamvu na ləm kpe
wɔlaya tetu taa isu pəɣə.

⁴² N ta sɔɔ nyá təm nəŋŋ nyəntu nti
n ka heela nyá təmle tu Apələham tɔ.

⁴³ Mpuvu n ləsa nyá yəlaa mpa n yaawa tɔ na pa wɛnav
na laŋhɔlumle səsəɔle na pá wilitiyi.

⁴⁴ ɪlena n̄ cɛɛ-wɛɣe piitimnaa tetunaa

^a 105:23 kam: Kam tetu ke cənɛ, pə ke Icipiti ke. Pə taya tetu kufatu natəɔɔɔ yem.

na pele pá təɣɔ yəlaanaa təma kʊlʊlʊm.

⁴⁵ N lapa mpuɣu si pá təɣ nyá kiinj

na pá təkɪ nyá kusəsutu.

Í sa Taca.

106

Isə təɣəɣɪ tampana, lseɣeli nyəma kisa-ye

(Kʊkalətu 1,47-48: Kʊtəəsutu I 16:34-36)

¹ Í sa Taca, í seɛ-i.

Mpi tə, ɪ ké kupaɣ.

ɪ kʊpantu we tam təw ké.

² Aweyele ɪ təma səsəəna təm yəɣətʊlʊ?

Na ɪ samtʊ təna kpaallʊ?

³ Mpa pa təɣəɣɪ tampana na pá laki kusiyisim

ke tam təɣɔle leleɣ nula.

⁴ Taca təw si ma təw.

Mpi tə, n səla nyá yəla.

Paasəna-m nyá wei n waasəɣɪ tə.

⁵ Waasi-m na má ná nyá ləsəlaa təcaɣanav.

Ulena má na nyá yəlaa tá laɣa heɛ.

Na má na-we tɛ yəwli.

⁶ Tə pəntaa ké isu tá caana.

Tə lapa isayatu, tə lapa mpi pə ta keesi tə.

⁷ Tá caanaa taa cəkəna nyá piti təma ke Icipiti.

Pa ta təw si nyá kʊpantʊnaa tuutuuma təw.

Haləna pá kʊli nyá təw ké tɛɣku kʊseem nəɣɔ.

⁸ Paa na mpʊ n yapa-weɣe nyá həte təw

si nyá tɔɣ í ná.

⁹ Mpuɣu n nyaasa tɛɣku kʊseem na ílé ɪ nyəw.

N yela na nyá yəlaa tə lumaɣ səsəəɣ taa

isu wɔlaya tətʊ taa.

¹⁰ N yapa ta caana ke mpa paa caaki-we tə pa niɣ taa.

N həta-weɣe pa kolontu səkraɣ taa.

¹¹ Lʊm təɣɔ pa kolontunaa tənaya,

pə ta səw paa kʊlʊm.

¹² Təɣayale pa təma pa taa na nyá təm,

na pá sa-ɣ na yontu.

¹³ Ama pa səw kpaakraa ke nyá təma,

pa ta tɛɣ si pá ná a tɛsɔɣu.

¹⁴ Mpuɣu pa nyula teu si pá hiki

mpi pa fɛina təɣɔ wɔlaya tətʊ taa.

Ulena pá caa-ɣ təm ke tətʊ pooluɣ nyəntʊ taa.

¹⁵ N ha-weɣe pa kʊsələməm

na pá təɣɔ na pá haɣa na pə lu-weɣe səɣ.

¹⁶ Mpuɣu pa lapa Moisi ke isesemle ke təsikile,

na Aləɣ wei ɪ ké yʊlʊ naɣɣ tʊ tə.

¹⁷ Təɣayale tətʊ haa nəɣɔ na tɛ li Tataɣ nyəma

na tɔ̄ waasi Apilam nyɔ̄ma tɔ̄.

¹⁸ Kɔ̄kɔ̄ nyaga pa kpekale,
ka niisa asayaa mpe.

¹⁹ M̄pɔ̄ɔ̄ pa lupa nyɔ̄ɔ̄lɔ̄ɔ̄ ke naule ke Holepu pɔ̄ɔ̄ tɔ̄,
na pɔ̄ luɔ̄ na pɔ̄ sɛɛ-te.

²⁰ Pa kraɔ̄a nav wei i tɔ̄ki nyutu tɔ̄ɔ̄,
na pɔ̄ lɛɛti lɔ̄ teeli tu nyɔ̄ nyɔ̄ lonte taa.

²¹ Pa sɔ̄wa pa waasulu lɔ̄ nyɔ̄ nyɔ̄ tɔ̄,
pɔ̄cɔ̄ nyɔ̄ lapɔ̄na-weye tɔ̄ma sɔ̄sɔ̄na,

²² ke Kam nyɔ̄ma tetu taa,
na piti tɔ̄ma ke tenku kuvɛɛm taa.

²³ M̄pɔ̄ɔ̄ Tacaa nyɔ̄ n yɔ̄ɔ̄ta pa kpiisuɔ̄u tɔ̄m, Moisi paasi.
Ama nyɔ̄ kulɔ̄su Moisi tike sɔ̄ɔ̄na na í tɛye-ɔ̄ niɔ̄
na lɔ̄ ku i pɔ̄áná ke wakɔ̄lɔ̄ɔ̄ tɔ̄m taa.

²⁴ Ulena pɔ̄ lɔ̄ tetu kupantu nti lɔ̄ nyɔ̄ n ka ha-we tɔ̄.

Pa ta tɔ̄na Tacaa nyɔ̄ nyɔ̄ nɔ̄ɔ̄ suw tɔ̄tɔ̄.

²⁵ Ntɛna pɔ̄ kuntu pa tɛɛsi taa,
na pɔ̄ kisi Tacaa nyɔ̄ nyɔ̄ nɔ̄ɔ̄ ke nunav.

²⁶ Tɔ̄nayaɔ̄le n kusa niɔ̄ na lɔ̄ na í tuu
si n ká yele na pɔ̄ sí wulaya tetu taa.

²⁷ Na í yasi pa lulɔ̄ ke paa timpi,
na í yele na pɔ̄ sí ma ta nyi lɔ̄naa tɛ.

²⁸ M̄pɔ̄ɔ̄ lɛyeɔ̄li nyɔ̄ma luɔ̄a Pɛyɔ̄ nyɔ̄ma tɔ̄ɔ̄ Paali.

Ulena pɔ̄ tɔ̄ɔ̄ nantu nti pa laawa sɔ̄taa tɔ̄.

²⁹ Pa kraasa Tacaa nyɔ̄ pɔ̄áná na pa kulaputu nti.

Ulena nyaa kɔ̄na wahala ke pa tɔ̄.

³⁰ M̄pɔ̄ɔ̄ Pɛnhasi kulaa na í taɔ̄ani-ti.

Ulena mpusi unɔ̄ í hɛɛ.

³¹ M̄pɔ̄ɔ̄ Tacaa nyɔ̄ nyɔ̄na yaasi unɔ̄ si
i we teu ke tam tɔ̄.

³² Mpe pa kraasɔ̄na Tacaa nyɔ̄ nyɔ̄ pɔ̄áná ke Melipa lum kin.

Ulena Moisi tɔ̄ɔ̄ pɔ̄ salɔ̄ka ke pa nyuɔ̄u tɔ̄.

³³ Pa nyɔ̄ɔ̄sa i lɛɛ na í kpisi kantɔ̄lɔ̄ɔ̄,

ulena í yɔ̄ɔ̄ti tɔ̄m i ta mayasi.

³⁴ lɛyeɔ̄li nyɔ̄ma ta ku Kanaaɔ̄ nyɔ̄ma isu Tacaa
ka heeluɔ̄u-we tɔ̄.

³⁵ Ama pa kɛntɔ̄na piitimnaa lelɔ̄a ké
na pɔ̄ kɛlɔ̄mi peɛle pa kulapɔ̄le.

³⁶ Halɔ̄na pɔ̄ luɔ̄ pa tuɔ̄
na peɛle pɔ̄ nyi-weye katɔ̄ka na pɔ̄ hoti ka taa.

³⁷ Na pɔ̄ laa pa pɔ̄yalaa na pa pɛɛlaa ke
pɛle pa tuɔ̄.

³⁸ Pa kowa pa piya ke muɔ̄ɔ̄ ke Kanaaɔ̄ tuɔ̄ tɛɛ
na pa yuluɔ̄le nté tɔ̄ pilisa tetu.

³⁹ Pa tɔ̄ma lapa-weye asilima nyɔ̄ma
na pa lakasi pɔ̄si-we isu wasaɔ̄kalɔ̄naa.

⁴⁰ M̄pɔ̄ɔ̄ Tacaa nyɔ̄ nyɔ̄ taa kraana nyɔ̄ yɔ̄laa mpa pa ké

nyá kpancoou tɔ na pá lu-ŋ sɔŋ.

⁴¹ ʌlena ń tu-weye piitimnaa niŋ taa
na pele pa taa kpana-we na pá ŋmakəli-we.

⁴² Na pa kolontunaa muyuli-we
na pá tu-weye wahala.

⁴³ Tɔm payale ke Tacaa n waasa-we.
Paa na mpɔ na pá kuləyi nyá tɔɔ ké tam.
ʌlena pá kama nyɔɔŋ ke pa isayatu taa.

⁴⁴ M̀pɔyɔ Tacaa n nuwa pa wula
na ń ná pa laŋpəsəle.

⁴⁵ ʌlena ń huɔ nyá na-we mə nɔɔɔ pɛelɔyɔ tɔm.
Na pa tɔm la-ŋ pətətəle ke nyá kɔpantu səsəntu tɔɔ.

⁴⁶ Na ń yele na mpa paa kra-weye yomle tɔ
pa tɔm la-weye isəkilim.

⁴⁷ Tacaa tá ʌsɔ waasi-tu,
na ń læsi-tuyɔ piitimnaa taa na ń kpɛyeli-tu.
ʌlena tá sa nyá hətɛ naŋŋ nyəntɛ
na tá pɛɛki teeli ke nyá samtu taa.

⁴⁸ ʌseyeli ʌsɔ Tacaa tɔ sɛɛ-ŋ tam tɔɔ.
Yəlaa təna í tisi si ʌsɔ í kəna mpɔ.
Í sa Tacaa.

TAKɛLAYA KAKPASɪ NYɛŋKA

107

(Yontu 107-150)

ʌsɔ waasulɔ nyana kookali

¹ Í sa Tacaa.

Mpi tɔ, n ké kɔpəŋ,
na nyá sɔɔlɔyɔ we tam tɔɔ.

² Mpa Tacaa n waasaa tɔ pá yɔɔɔti.
Mpa n yapa kolontu niŋ taa tɔ pá tɔ si: Tacaa ké kɔpəŋ.

³ N læsa-weye tɛtɔnaa təna taa ké,
pə kpayav ilim təlule na pə tətule,
na pə ntɔɔŋ na pə mpətəŋ tɔ.

⁴ Pa taa ʌlaa təŋaya pa tike ké.
Pa tooliyi wɔlaya tɛtu taa.
Paa naaki ɪcatɛ nte tɔ taa paa caya tɔ.

⁵ Nyɔɔsɪ na ʌkɔtu kɔkaya-we na pa apalɔtu yɔɔlɔyi.

⁶ M̀pɔyɔ pa wiina Tacaa nyaya pa laŋwakəlle taa,
na ń waasi-weye pa apalɔtu yɔɔlɔyɔ taa.

⁷ Mpaav kɔpəŋkɔ taa ké n tiika-we.
N tana-weye ɪcatɛ nte tɔ taa paa caya tɔ.

⁸ Pá sɛɛ Tacaa nyaya nyá kɔpantu tɔɔ,
na piti təma wena n laki yəlaa tɔ a tɔɔ.

⁹ Mpi tɔ, n kɔwa ʌkɔtu nyéma ʌkɔtu
na ń hayasi nyɔɔtɔnaa.

¹⁰ Mpa paa we səkɛtɔyɔ na sɛm nɔɔɔ taa tɔ.
Paa we wahala taa ké na alukpala ke pa nɔɔhɛɛ taa.

¹¹ Mpi tɔ, paa kisa Tacaa nyá nyá tɔm ké.

Pa foota isətaa ləə səsə layatu tasuyv.

¹² Wahala ke n nyəka-we na pá hotiyi.

Nəyəlɔ fɛi si í waasi-we.

¹³ Mpuv pa wiina Tacaa nyaya pa laɲwakəlle taa.

Ulena í waasi-weye pa apalutu yəəlvuyv taa.

¹⁴ Na í ləsi-weye səkrɛtuyv na səm nəyɔ taa,
na í cé pa kuhəkəm.

¹⁵ Pá sɛɛ Tacaa nyaya nyá kupantu təə,
na piti təma wena n laki yəlaa tə a təə.

¹⁶ N pɛla nyəyəlɔvuyv kusɛɛmuyv kutəkuyv
na í wakəli pə kukaləsəɲ.

¹⁷ Kumɛlɛməɲ yaasi kutakɛɛsvuyv təə,
pa kawalaya susa-weye wahala taa.

¹⁸ Təyənasi təna lu-weye səɲ
haləna pə pona-weye səm nəyɔ taa.

¹⁹ Mpuvle pa wiina Tacaa nyaya pa laɲwakəlle taa
na í waasi-weye pa apalutu yəəlvuyv taa.

²⁰ Ulena í yəyətɪ na pə waa-we
na í fiti-weye səm taa.

²¹ Pá sa Tacaa nyaqa nya kupantu təə
na piti təma wena n laki yəlaa tə a təə.

²² Pá la Tacaa nyaya sɛɛtv kətasi
na pá kraali nyá təma na kawilitasi.

²³ Mpa paa we tɛɲku taa ke kpuləɲ taa
na pá laki pa taatəle tə.

²⁴ Pɛle pa nawa mpi Tacaa nyá n pəsəyi lapv tə,
na piti təma nna n lapa tɛɲku taa tə.

²⁵ N yəyətɪ kuyəyətɪ ké na
kacuculaya kusɪ tɛɲku hola.

²⁶ Na pə ləyɔ pa kpuluyv ke isətaa
na pə tisi-kuyv lumaɲ taa,
na pə cəəsɪ-weye teu.

²⁷ Pa isɛ pilaa ulena pá svv seluyv isv sɔlvnyəəlaa
na pa nyəm ke tɛɲku təna saali yem.

²⁸ Mpuvle pa wiina Tacaa nyaya pa laɲwakəlle taa
na í waasi-weye pa səyɔntv taa.

²⁹ Ulena í səɲsi kacuculaya
na tɛɲku hola hɛɛ təli.

³⁰ Pa laɲle hɛɛna tɛɲku hɛɛv mpi.
Ulena Tacaa tɛsəna-we na í pona-weye
timpɪ pa pukaya tə.

³¹ Pá sɛɛ Tacaa nyaya nyá kupantu təə,
na piti təma wena n laki yəlaa tə a təə.

³² Pá sa-ɲ timpɪ yəlaa kpɛyɛlaa tə
na pá puyvli-ɲ səsaa kotuyv taa.

³³ Nyá yekina na pusi nyəəki,
na sɛɛlaa náá wuləyi.

³⁴ Na í pəsəyi mvsuyv tetv ke tɛsəpaya
ke tə yəlaa kawalaya təə.

³⁵ N laki na wulaya tetu pəsi lule
na lum seelaa wee timpi lum nyəḡəsi wee tə.
³⁶ Na í su laŋlaa ke təna
na pele pá ḡmá icate nte tə taa paa caya tə.
³⁷ Na pá tuu tawa na pá sə tuŋ wei
pa yaa si leseḡnaa tə na í luli pee ke səsəm.
³⁸ Tacaa n kooliyi-weye kupantu ké na pá hukiyi səsəm,
n ta pasa pa təla.

³⁹ Ulena laŋyuy na wahala na kunyontəḡəle
nyəki lelaa na pé pasa-we.
⁴⁰ Tacaa n yeki na pá footiyi kasayampiya.
N yeki na pa cəəki wulaya tetu taa, pa fei té.
⁴¹ Ama n waasəyi kunyontənaa ke wahala taa,
na pa teesi huki isu kaləkəŋ.

⁴² Yəlaa kupama naaki Tacaa na pá ḡmaaləyi.
Ama isayatu təkəyi nəəsi.
⁴³ Yulu ləmayasəe tu í la laakali na yaasinaa mpe
na í pəeki si í cəkəna Tacaa kupantənaa.

108

Tanaŋ yontu

(Kukalətu 2-6: Yontu 57:8-12,7-14; Yontu 60:7-14)

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuytu yontunaa taa təḡələ.

² Hai, ma isə, ma tema ma taa si
má yoo-ŋ yontu na ma lotu tənaya.
³ Ma cəməŋ í fe, maa fe na pəcə pə nyaali.

⁴ Tacaa, maa seə-ŋ yəlaa taa,
na má yoo-ŋ yontu ke piitimnaa taa.
⁵ Nyá pəeleə kəla isətənyuy ke kuluyu,
na nyá kupantu náa kaləsəna hatoo isətəa.
⁶ Hai, isə, huli nyá təəməŋ ke isətəa.
Nyá teu í ná tetu təna təə.
⁷ La mpu ulena pə hetu nyá kusəllaa.
Waasi-m na nyá niŋ ntəḡəŋ.
Mu tá sələmyuy.

⁸ Isə yəḡəta i kutuluyu naŋŋ nyəŋku taa si:
Máa təḡəna akaitu na má tala Sikem icate.
Maa mayasi Sukəti tətəkəle na ḡmənaya.
⁹ Má tənna Kalaati na Manasee.
Ifəlayim kele ma nyəḡəlyuy kahuka.
Yuta kele ma kawulaya kkrátuyu.
¹⁰ Mowapu tetu nté ma lum kusəsəm tətule.
Itəm nyəntu ke ma ntaŋkpala təsule.
Ulena má kiisiyi yoou kakiisasi ke Filiisi nyəma təə.

¹¹ Awe ká pona-m Itəm?
Awe ká tu-m Itəm koluyə icate taa?

¹² Pə taɣa lso nyá?
Pəyele nyá lɔna-tu,
nn tasəyi tá yoolaa ke tənyu.

¹³ Kəw na í ya-tuyu kolontu təm taa,
yulu waasuyu we kpete ké.

¹⁴ lso toŋ taa tu la kookalənaa ké.
lni i ká nan̄təna tá kolontunaa.

109

Tafiiti tənsəyi mpusi ké i kolontunaa

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyu tu
yontunaa taa təɣələ.

lso nyaya ma saŋ, taa su.

² Pə taɣa pulu, yəlaa asayaa na tɔsəlaa
háa nəəsi na ma təw ké,
na pá yəɣətəyənə-m pəpətu təm.

³ Pááná təm ke pa yəɣətəyənə-m paa le,
na pá yookina-m musuŋ.

⁴ Paa na ma səla-we tə,
pa nyənəyi-m pa kolontu ké.

Ama ma sələməyi lso ké.

⁵ Ma laki-weye kupantu na mpe pá laki-m isayatu.
Ma səla-we na mpe pa taa kraakəna-m.

⁶ Ləsi təm huulu isayau nəɣələ
na í kəw í huuna ma kolontu.
l kolontunaa taa nəɣələ í kəw í suu-i təm.

⁷ Pá ku i təm ke təhuule taa,
lso nyəni i sələmuɣu ke isayatu səsəntu.

⁸ Í si ləŋ
na nəɣələ mu i təmlə,

⁹ na i piya pəsi suluwaa
na i alu ke leelu.

¹⁰ llena i piya pəsi təkpaaləŋ na pá sələməyi na pá təkɪ.
Pá təɣəni-weye pa ncaa taa.

¹¹ l kəmlə tu í kuu i nyəm təna,
na kra i nyéma náá wakəli i təmlə kulɔlɔm.

¹² Nəɣələ luyi í taa lapɪ-i.
Pəcə i suluwaa təm í taa la nəɣələyɔ isəkilim.

¹³ Pə kpiisi i lɔluyi nyéma na pa həla saali yem
ké mpa paa kulɪ tə pa nəəsi taa.

¹⁴ Taca, taa səw i caanaa isayatu təw.
Pəcə taa husi i too kawalaya.

¹⁵ Taca, taa səw i caanaa isayatu na i too kawalaya təw.
Taca kpiisi yəlaa mpe pa həte ke tetu taa.

¹⁶ Pə taɣa pulu, yulu inu i ta huuli nəɣələyɔ suulu.
Pəcə i tu wahala tu na kunyontu ke wahala.

Haləna í ku laŋwakəlle tu.

¹⁷ Mpusi ké i ka səlaa,
mpusi inu í kəw i nyuyu taa.

Í taa səlɪ nəɣə kupaŋka,

kele ká hatələna-ı.

¹⁸ Mpusi í wee ı təw ısu toko.

Mpusi í sɔv ı taa ısu lɔm.

Mpusi í pəsı ısu nim ke ı mɔwa taa.

¹⁹ Mpusi í takı-ı ısu toko.

Mpusi í cəw-ı na í tá tam ısu tampala.

²⁰ Mpuɣv Tacaa ka la ma kolontunaa.

Pa kufelɣv nté.

Na mpa pa yəɣətəɣı ısaɣatv ke ma təw tə.

²¹ Tacaa ısw la-m mpi pə we teu təɣə nyá hətə təw.

Mpi tə, nyá kɔpantv təwəɣa, waası-m.

²² Ma ké kunyəntv ké na wahala tv,

ma wakəla hatoo ma taa.

²³ Ma təɣna saalɣv ke yem ké ısu ıso tom

na pá təɣənəɣı-m ısu filifili wei ı wakələɣı tə.

²⁴ Nəhəkət vı-m maa pəsəɣı na má səɣ.

Ma tɛma taası təkəɣəkəɣə.

²⁵ Ma pəsə-weɣe mpi pə feı teu təɣə.

Pa nyənəɣı-m na pá kpeetəɣı nyəwəɣ.

²⁶ Waası-m, Tacaa ma ısw.

Ya-m nyá kɔpantv təw.

²⁷ Yələa mpe pá nyı sı nyá niɣ ké.

Tacaa nyá, nyá lapəna mpu.

²⁸ Mpe pa təɣsəɣı mpusi ké.

Ama nyá kooliɣı kɔpantv.

Ye pa kulaa feele ká kpa-we.

Ama nyá təmlə tv má ma laɣlə ká hulɔmı.

²⁹ Pá liɣıti ma kolontunaa mpa pa suu-m təm tə.

Feele í waası pa təw ısu toko.

³⁰ Maa puɣvı Tacaa nyəɣa na kawilitəɣa.

Maa sa-ɣ samaa həkv.

³¹ Mpi tə, n we kunyəntv kəɣkəɣ taa ké.

Sı n waasəɣı-ı mpa pa kɣı ı təm tə pa niɣ taa.

110

Wulav wei ı ké kətɔlv tə

¹ Tafıiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuɣv tv yontunaa taa təɣələ.

Tacaa ısw heela ma səsw sı:

Cəɣa ma ntəɣəɣ təw, haləna má yele na nyá
kolontunaa pəsı nyá nəwhe təsule.

² Tacaa ká waləsi nyá kprátɣv təɣ ke Siyəɣ taa.

Nyaa ɣmakəlı nyá kolontunaa.

³ Kuyaku ɣku n ká yoonə nyá kolontunaa tə.

Nyá ifepiya apalɔtv ká kpa.

Ulena pá kəw pa tı.

Paa wee ısu tefemle cələv,

na pá kəw nyá puɣv nəɣɣ nyəɣku təw.

⁴ Tacaa tɛma tuuu ı kaa tasa layasvɣv.

1 yəḡətəa si:

N ké kətulu səsə ke tam təw ké,
isu Meləciseteeki.

⁵ Tacaa we nyá ntəḡəḡ təw ké.

1 ká wakəli awulaa ke i rááná kuyaku wule.

⁶ In i huukəna na piitimnaa,
na sətəa səḡəta paa timpi.

1 wakələḡi awulaa ke tetu təna taa ké.

⁷ 1 nyəək i lum ke ləw taa ké tənte waatu ké.

Pə təw ké i kusəḡi nyuḡu.

111

Tacaa təma səsəəna təm təwəḡu

¹ Í sa Tacaa.

Maa sɛɛ Tacaa na ma lotu təna
ke tampana təḡlaa kpekəle taa ké təkotile.

² Tacaa təma ná ké səsəəna ké,
na a səllaa pəkəḡi-ye.

³ Nyá kulapəm təna taa we teeli na teu səsəəm ké.
Nyá siḡisuyu we tam təw.

⁴ Tacaa n yelaa si tə təwəḡi nyá kəkələ təma təw.
N ké pɛɛɛ tu ké na pətətəle tu.

⁵ N haaki təḡənaḡa ke mpa pa nyaḡna-ḡ tə.
Nn sək i nyá nəḡə pɛɛɛḡu təw ké paa pəcə.

⁶ N hula nyá yəlaa ke nyá təma toḡ
ke timpi n cəla-weḡe piitimnaa ləlaa tetu tə.

⁷ Nyá kulapəm siḡisaa na pə təḡaa.

Nyá kusəsutu we naani.

⁸ Isə kusəsutu we tam təw ké.

Tə siḡisaa ké na tə təḡaa.

⁹ N heta nyá yəlaa

na nyá na-we í pɛɛli nəḡə ke tam təw.

Nyá hətə ke səsəəle ké, na kate nyəntə.

¹⁰ Isə nyamnav nté nyəm kite,

mpa pa təkə yaasi inə tə

pa wena ləməḡasɛɛ kupana ké.

Tacaa teeli we tam təw ké.

112

Tacaa kooliyi kupantu ke i yəlaa kupama

¹ Í sa Tacaa.

Leleḡ nulu nté wei i nyaḡna Tacaa tə.

1 laḡle hɛɛna isə kusəsutu lapu ké.

² 1 kululaa ká la səsaa ke tetu təw.

Isə kooliyi kupantu ke tampana təḡlaa piitim.

³ Wenav na təcayənav wenna pə tɛ yulu təyaya taa.

Isə laḡle hɛɛna-i tam təw.

⁴ Kəkə naaki səkɛtuyə taa ké tampana təḡlu.

Kəkə naaki wei i wena suulu na í wena ləlaa pətətəle,

na í təḡəḡi kusiyisim tə.

⁵ Pə we teu si yulu í huləḡi suulu na í kəntəḡi.

Pə we teu si yulv í təŋ siyisuyu na í lakəna i təma.

⁶Ye n laki mpv nn cəŋləyi.

Pa təəsəyi siyisilu təw kə tam təw kə.

⁷Í laŋle u təkəna laŋwakəlle laapaali,
i təkə i təyi, Tacaə ke i laki naani.

⁸Siyisilu təkə i təyi, səŋəntv fei-i.

Í ka nyəni i kolontunaa kpisuyu.

⁹Í haaki konyəntvnaa kə na í yeki niŋ.

Ísə laŋle heəna-i tam təw kə.

Siyisilu toŋ səsəyi na yəlaa tuyvna-i teu.

¹⁰Ísəyav ná naaki-i ilena pááná kra-i.

Í nyasəyi i təyi kela na í ləkki i apalvtv.

Asəyaa konyulvəv saaləyi yem kə.

113

Tacaə paasəyəna mpa pa feina pulv tə

¹Í sa Tacaə.

Tacaə təmle lataa me, í sam-i.

Í sa Tacaə həte.

²Tacaə həte í yaa pə kraŋav nəənəw tə
na pé polo tam təw.

³Pá sɛɛ Tacaə ke pə kraŋav ilim təlule
na pé suna pə tətule tə.

⁴Tacaə ŋmakəla piitimnaa tənaya.

Í teeli kəŋkəlvəməŋ tɛɛ isətənvəv.

⁵Ta Ísə Tacaə n feina akpele.

Nyá təcəyale nté hatoo isətəa.

⁶N kaŋ nyəv kə na ní nyəni
isətənvəv na atɛ.

⁷N kusəyi konyəntv ke mvsəv taa kə,
na wahala tv ke hute taa.

⁸Si ní cəyəsí pá na nyá yəlaa kupaŋalaa.

⁹N haaki alv kaaləlaya ke təyaya.

Na ní lap-i toto laŋhəlvəmlɛ nyəŋ
ke i piya hekv.

Í sa Tacaə.

114

Waatv wei lseyeli nyəma luwa Icipiti tetv taa tə

¹Waatv wei lseyeli nyəma luwa Icipiti tetv taa tə,
waatv wei Yakərv ləlvəv nyəma lu piitim lempí təm
yəŋətəlaa mpe pa tɛ tə.

²Mpvəv Yuta pəsə Tacaə kətaya təlatɛ
na lseyeli náá pəsí Tacaə tetv.

³Təŋku ná-wé na ílé i se.

Yaataní pəŋə ná mələ waalı waalı.

⁴Ílena pəwəŋ ŋmaa isv iwaəŋ,
na pulasí náá ŋmaa isv iwɛɛsɪ.

⁵ Teŋku, n seeki suwe?
 Yaatanɩ, ná mələɣɩ waali waali suwe?
⁶ Pəəŋ, mə ŋmaaki isu iwaanŋ suwe?
 Pulasi, mə ŋmaaki isu iwɛɛsi suwe?
⁷ Tɛtv nyáá sele Tacaɩ isentaa.
 Sele Yakərv lso isentaa.
⁸ Inɩ ɩ pəsəɣəna kukpamvɣv ke lule,
 na puw ke lum sɛɛlv.

115

lso tike nté teeli tv
¹ Tacaɩ, taa tv-tvɣv teeli.
 Taa tv-tv yoo.
 Ama tv teeli ke nyá hətɛ.
 Mpi tɔ, n ké kupaŋ na tampana tv.
² Pepe tɔw ké piitimnaa pəsəɣɩ si:
 Leyɛ mə lso inɩ ɩ wɛɛ?
³ Ta lso wɛ isɔtaa ké.
 ɩ laki mpi ɩ sɔɔlaa tɔ.
⁴ Ama mpe pa tuŋ ke wɔlanaa na liyitee
 nna yɔlaa niŋ lupa tɔɣɔ.
⁵ Pa tuŋ inɩ ɩ wɛna nɔɔsi, ɩɛ u yəɣətəɣɩ natəli.
 Pəcɔ ɩ wɛna isɛ, u naaki pulv.
⁶ ɩ wɛna ŋkraŋŋ, u nukɩ natəli.
 Pəcɔ ɩ wɛna muna, u nukɩ sɔŋ.
⁷ ɩ wɛna niŋ, u pəsəɣɩ na í tokina pulv.
 Pəcɔ ɩ wɛna nɔɔhɛɛ, u təŋ.
 Pəyele u tu mətəɣɩ ɩ luyv tɛɛ ké mvtvɣv mayamaya.
⁸ Mpa pa luki tuŋ inɩ na pá tvɣv-ɩ naani tɔ,
 pá wɛɛ isu tuŋ inɩ.
⁹ ɩsɛɣɛli nyéma, í petɩ mə təɣɩ Tacaɩ,
 inɩ ɩ teŋna-mɛ na í kentiɣɩ mə tɔw.
¹⁰ Aləŋ təyaya nyéma mɛ í petɩ mə təɣɩ Tacaɩ,
 inɩ ɩ teŋna-mɛ na í kentiɣɩ mə tɔw.
¹¹ Mpa mɛ í nyaŋna Tacaɩ tɔ, í petɩ-ɩ mə ti.
 Inɩ ɩ teŋna-mɛ, na í kentiɣɩ-mɛ.
¹² Tacaɩ u sɔɔkɩ tá tɔm ke paa pəcɔ.
 ɩ ká kooli tá tənaya kupaŋtv ké.
 ɩ ká kooli ɩsɛɣɛli nyéma ke kupaŋtv.
 ɩ ká kooli Aləŋ nyéma ke pa nyəŋtv.
¹³ ɩ ká kooli kupaŋtv ke mpa pa nukəna-ɩ tɔ,
 paa sɔsaa paa piya.
¹⁴ Tacaɩ í yele na mə lɔlvŋ huki.
 í la na mə na mə piya í wɛɛ paɣale.
¹⁵ Tacaɩ wei ɩ lapa isətəŋvɣv
 na atɛ tɔ í kooli-mɛɣɛ kupaŋtv.
¹⁶ Tacaɩ tike tənna isətəŋvɣv
 ɩɛna ɩ ha yɔlaa ke tɛtv.
¹⁷ Səttaa u pəsəɣɩ na pá sɛɛ Tacaɩ.

Mpa pa we atetəle taa timpi suma tiyitiyi tə
Paa pəsəyi na pá see lso.

¹⁸ Ama táá sa Tacaa ke pə kraγau nəənə tə,
haləna tam tə.

Í sa Tacaa.

116

Yulu wei pə yapa səm taa tə ɪ sələmuyu

¹ Ma səla Tacaa ké.

Mpi tə, n nukɪ ma nəγə na ma wiinav.

² N kema ηkraηuyu na ma tə.

Maa sələmɪ-η ké, haləna ma səm.

³ Səm ka tama-m kotaya ké.

Atetəle səγəntu ná pu-m.

Ma we nəγəsee na laηwakəlle taa.

⁴ Mpyu ma yáá Tacaa nyá hətə.

Hai, lso ma wiikina-η si, í waasi-m.

⁵ Tacaa n wena suulu ké na í siyisaa.

Ta lso n ké pətətəle tu ké.

⁶ Tacaa n paasəγəna acamaa ké.

Maa ke wahala tu ké, na n waasi-m.

⁷ Ma yəγəta ma taa si, maa heesi.

Mpi tə, Tacaa lapa-m kupantu.

⁸ Nyá yarəna-m səm nəγə taa, na í husɪ ma ɪsəlɔm.

N hasa ma nəhɛɛ tɛɛ.

⁹ Maa tə Tacaa nyá ɪsentaa

ke weesuyu nyéma tetu taa.

¹⁰ Paa waatu wei maa təma si ma ké wahala tu tə,
na má wena naani ké.

¹¹ Ma ta mayasi teu ɪlena má tə si
paa pəsəyi na pá la naani ke nəγəlu.

¹² ɪsənaγa maa leeti Tacaa nyaya
kupantu nti n lapa-m tə?

¹³ Maa kraasi waasuyu kəpu na ɪsə
na má yaa Tacaa nyá hətə.

¹⁴ Maa yoosi nəγə ηka ma su Tacaa nyá təγə
nyá yəlaa ɪsentaa.

¹⁵ Tacaa mpa pa səla-η tə
pa səm wuki-η səsəm ké.

¹⁶ Hai, Tacaa, ma ké nyá təmlɛ tu ké,
nyá pɛɛlɔ pəyalv keɛ má,
n cɛpa ma kuhəkum.

¹⁷ Maa lá-η nyana təmlɛ kətaya.
Maa sá-η na má yaa nyá hətə.

¹⁸ Maa yoosi nəγə ηka ma su Tacaa nyá təγə
nyá yəlaa ɪsentaa.

¹⁹ Maa la ɪsəna maa suwa təγə
nyá təγaya taya tə ké Yosalem taa.

Í sa Tacaa.

117

Piitimnaa tēna saŋ Tacaa

¹ Piitimnaa me, í sa Tacaa.

Yəlaanaa tēna í samɪ-i.

² Kɔpantu nti i laki-tv tɔ tɔ tɔwaya.
l tampana we tam tɔɔ.

Í sa Tacaa.

118

Keesi mpi Tacaa lapa tɔ

¹ Í see Tacaa, mpi tɔ, i kɛ kupaŋ.

² Iseyeli nyáma í tɔ si:

l kɔpantu we tam tɔɔ.

³ Aləŋ tɔyaya nyáma í tɔ si:

l kɔpantu we tam tɔɔ.

⁴ Mpa pa nukəna Tacaa tɔ pá tɔ si:

l kɔpantu we tam tɔɔ.

⁵ Ma laŋwakəlle taa kɛ ma yáá Tacaa

na í cɔ-m na í waasi-m.

⁶ Tacaa n we ma tɔ kɛ, maa nyaŋ pɔlv.

Yɔlv pəsəŋi na í la-m we?

⁷ Nyá teŋna-m

na má naaki ma kolontunaa kpisuyu.

⁸ Pə kəla teu si yɔlv í tv Tacaa nyaŋa kɔlvɔv

na mpi i ká peti nyá tɔŋi yəlaa tɔ.

⁹ Pə kəla teu si yɔlv í tv Tacaa nyaŋa kɔlvɔv

na mpi i ká peti i tɔŋi səsaa tɔ.

¹⁰ Piitimnaa tēna ka tama-m kɛ.

lɛ ma tɔŋəna-weŋe Tacaa nyá toŋ taa.

¹¹ Paa tama-m kɛ na pá watəŋi-m.

lɛ ma tɔŋəna-weŋe Tacaa toŋ taa.

¹² Paa wata-m kɛ isu tiŋ sesəkv.

Ama pa toŋ tɛma ləŋ isu kiisi kəkə.

lɛ ma tɔŋəna-weŋe Tacaa toŋ taa.

¹³ Ma kolontu nyá, nyá tusaya-m kɛ si má hoti.

Ama Tacaa ná kəma na í waasi-m.

¹⁴ Tacaa kele ma toŋ na ma samtv nyɔvɔv,

nyá yarəna-m.

¹⁵ Siŋisilaa wilitiyi.

Mpi tɔ, lɔ ha-weŋe akattu.

Tampana təŋlaa laŋle heewa.

Mpi tɔ, lɔ yapa-we.

Tacaa n yapa-tv na nyá toŋ.

¹⁶ Tacaa n kusa ŋkpaləŋa na ɪsɔ.

N lapəna toŋ səsəŋ.

¹⁷ Ma kaa tasa səm tətɔ,

maa weena weesuyu ké.

Maa keesi Tacaa tɔma tɔm.

¹⁸ Tacaa n hɔma ma ŋkraŋyɔyɔ yáá.

Ama n ta yele na má sí.

¹⁹ Í tɔli-m tampana tɔŋlaa nɔnɔsi,

na má sɔv na má sa Tacaa.

²⁰ Tacaa nɔnɔɔ ntɔ,

ŋkeɣe siyisilaa suukɔna.

²¹ Maa sɛɛ-ŋ ké, mpi tɔ, n cɔ-m

na í pəsi ma waasɔlv.

²² Pɔle nte ŋmalaa kisaa na pá lɔ tɔ,

nté tɔ pəsəna nteɣe pɔle sɔsɔle.

²³ Tacaa nyá kiŋ ke pɔ lunaa,

pɔ ké piti tɔmlɛ ké.

²⁴ Tacaa nyá lapəna kuyaku kune.

Ku ké laŋhɔlvmlɛ na ayɔɔla nyəŋku ké.

²⁵ Hai, Tacaa, yele na pá lana-tv.

Hai, Tacaa, ya tá nyɔɔŋ.

²⁶ Isɔ í kooli kupantu ke wei ɪ kəŋna Tacaa hɔte taa tɔ.

Hatoo Tacaa tɔyaya ke tɔ kooliyina-mɛɣe kupantu.

²⁷ Tacaa kele isɔ, unɪ ɪ kəkɔ naakɔna-tv.

Í tamsɪ acima kpənte na í pona-teɣe

kɔtaya tɔlate hɔlvɔv kiŋ*fa*. ^a

²⁸ Tacaa, n ké ma isɔ ké maa sa-ŋ.

Ma isɔ, maa pɔyɔli-ŋ.

²⁹ Í sɛɛ Tacaa.

Mpi tɔ, n ké kupan,

na nyá kupantu we tam tɔɔ.

119

Yontu nti pa saŋna isɔ kusəsutu tɔ

¹ Leleŋ nɔlɔa nté mpa pa tɔnte tewa
na pá tɔŋ isɔ kiiu weɛ tɔ.

² Leleŋ nɔlɔa nté isɔ kusəsutu tɔkɔlɔa,
na mpa pa pɛɛkəyi-ɪ na pa lotu tɔna tɔ.

³ Pɔ yɔlɔa tɔŋ isɔ mpaan taa ké.

Paa lakɪ isayatu natəli.

⁴ Tacaa n hɔla nyá kɔtɔtɔtu ké sɪ

yɔlɔa í paasəna-təyi teu.

⁵ Hai, isɔ, yele na ma tɔnte la teu

ɪlena má pəsi na má tɔki nyá kiiŋ.

⁶ Ye ma tɔka nyá kusəsutu tɔna,

ma kaa weena fɛɛle.

⁷ Pɔleɣe maa sá-ŋ na lotu kulɔmtv

na má kpɛlɔməyi nyá kiiŋ kupan.

⁸ Ma caa ma la nyá luyv nyəntv ké,

taa lɔ-m tɔkpataa.

^a 118:27 kɔkalətv tənɛ tɔ hɔwɛɛ we tɔm naalɛɣe. Lɛlɔa ná teləsəyi tɔtɔ sɪ: Í kraɣa tɔyɔ
piliŋasɪ ke mə niŋ taa na í caalɪ acima paale. Na í tɔ na ɪ cɔɔna kɔtaya tɔlate.

Nya kvsəsutu həəsəyi ma laŋle

⁹ İsanaya ifepu ká kpeləməna tənəŋŋ təntə?
Nyá təm təkuyu taa ké ifepu ká kpeləməna tənəŋŋ təntə.

¹⁰ Tacaa, ma pəkəyi-ŋ ké na lotu kuləmtu.

Taa yele na má hatələna nyá kvsəsutu.

¹¹ Ma təkə nyá təm ke teu ke hatoo ma taa ké,
sı pə taa kəə na má pəntəna-ŋ.

¹² Tacaa, ma sɛɛ-ŋ.

Sɛɛsi-m nyá luyə nyəntu.

¹³ Maa yəɣəti kuləm kuləm ké

kvsəsutu nti n suwa tə.

¹⁴ Nyá təm tənuyə huləsəyi ma laŋle ké
isu má tənna wənəv təna.

¹⁵ Ma mayasəyi nyá kutututu təm ké.

Na má kpeləməyi nyá kvsəsətu ke teu.

¹⁶ Nyá kvsəsutu ke ma laŋle həəkəna
ma kaa səə nyá təm.

Nya kiiŋ tasəyi-m layatu

¹⁷ La nyá təmlə tu maya kvpəntu
iləna má wəəna weesuyə na má təkı nyá təm.

¹⁸ Kuli ma isə na má ná nyá kiiu teu.

¹⁹ Ma ké ikəm ke tetu taa ké.

Taa ŋməsi-m nyá kvsəsutu.

²⁰ Ma səəla nyá kiiŋ ké, na má səki ı təə.

Ma caa ma kpeləmi-ı paa kuyaku ŋku.

²¹ N nyaasəyi mpusitunaa isəcəv nyəma
mpa pa hatələxəna nyá kiiŋ təɣə.

²² Kəeli ma təə ké fəele na footuyə.

Mpi tə, ma təkə nyá kiiŋ ké.

²³ Paa awulumpiya cəɣaa na pá yəɣətəyi ma təm,
nyá təm ke nyá təmlə tu má, ma mayasəyi.

²⁴ Nyá kvsəsutu həəsəyi ma laŋle ké.

Nti tə tasəxəna-m layatu.

Nya kvsəsutu haaki-m weesuyə

²⁵ Ma hota atəɣə.

Nyá təm í ha-m weesuyə isu n ka yəɣətuyə tə.

²⁶ Ma kəsəyi-ŋ ma kulapəle təm.

Sɛɛsi-m nyá kvsəsutu təm.

²⁷ Hulə-m nyá kvsəsutu tənuyə

na má mayasi nyá teu təm.

²⁸ Laŋwakəlle nu-m na má pələyi isələm.

Kusi-m isu n ka yəɣətuyə tə.

²⁹ Hatələna-m pəpətu.

Huli-m pəlele na má tən nyá kiiu.

³⁰ Tampana mpaav ke ma ləsaa.

Maa tən nyá kvsəsutu.

³¹ Nyá kvsəsutu ke maa matəna.

Tacaa taa yele na pé liyiti-m.

³² Nyá kvsəsutu ke ma nukəna teu.

Mpi tə, n kula ma isə.

Maa təj nya kiiu na ma lotu təna
³³Tacaa hɔli-m nyá kɔtɔtɔtu mpaav
na má təkɪ-tɪ na má tala tənaya.
³⁴Tacaa ha-m nyəm na má təkɪ nyá kiiu
na má təjəxi-kv na ma lotu təna.
³⁵Yele na má nuna nyá kɔsəsutu.
Mpi tɔ, ma sɔla-təxi.
³⁶Pona ma hɔwɛɛ ke nyá kɔsəsutu kiŋ.
Taa pona-yeɣe liyitee luluyu cɔlɔ.
³⁷Ləsi ma ɪɛ ke krai nyəm tɔɔ.
Taa yele na má paasəna krai nyəm.
Yele na má wɛɛ nyá luyɔ nyəntu taa.
³⁸La nyá təmle tu maya nti
n ka suwa mpa pa nyaŋna-ŋ tɔ.
³⁹Ma wɛna fɛɛɛ sɔɣɔntu ké.
Taa yele na tɔ mayana-m.
⁴⁰Nti ma nyuləxi səsəm tɔɣɔle nyá kɔtɔtɔtu lapu.
N ké siyisilu ké, ha-m weesuyu.

Maa təkɪ nya kiiu ke
⁴¹Tacaa nyá kɔpantu í kɔɔ ma tɔɔ
na n̄ ya ma nyɔɣu ɪɪ n suw tɔ.
⁴²Na má wɛɛna nti maa cɔ ma tɔvɫaa tɔ.
Mpi tɔ, nyá kɔyɔɣɔtɔtu ke ma lapa naani.
⁴³Taa ləsi tampana təm ke ma nəɣɔ taa təkpataa.
Nti n mayasəxi nyá taa tɔɣɔ ma tənaa.
⁴⁴Maa təkɪ nyá kiiu ke
pa kɔyakv ŋkuyɔ tam tɔɔ ké.
⁴⁵Ma caa má təna ma təxi.
Mpi tɔ, nyá kɔsəsutu ke ma pɛɛkəxi.
⁴⁶Maa heeli nyá kɔsəsutu təm ke awulaa,
fɛɛɛ kaa wɛɛ-m.
⁴⁷Nyá kɔsəsutu ke ma laŋle heɛnaa.
Mpi tɔ, ma sɔla-təxi.
⁴⁸Ma nukəna nyá kɔsəsutu ké.
Ma sɔla-təxi.
Ma caa ma mayasi-təxi ma taa ké.

Nyá kɔsəsutu tɔyɔ-m naani
⁴⁹Tɔɔsi təm nti n ka heela nyá təmle tu má tɔ tɔ tɔɔ.
Nti tɔ tɔna-m naani.
⁵⁰Nti tɔ heesəɣəna ma laŋle ke ma wahala taa.
Nyá təm kɔpantu haakəna-m weesuyu.
⁵¹Paa ɪsəcɔvtunaa wɔŋjiyi-m
ma ta lu nyá kiiu taa.
⁵²Tacaa ma tɔɔsəxi nyá laŋtaa huɫe təm
na pɔ heesəxi ma laŋle.
⁵³Má naaki asayaa mpa pa lɔəkɪ nyá kiŋ tɔ,
pááná kpaaki-m ké.
⁵⁴Nyá kiŋ təm ke ma yooki yontu ke timpɪ
ma ké ɪkəm tɔ.
⁵⁵Ma tɔɔsəxi nyá hətɛ ke ahoo

na má təkəyi nyá kusəsutu.

⁵⁶ Mpi pə ké ma nyəm təyəle,
si má təkəyi nyá kusəsutu.

Tacaa hυle we teu

⁵⁷ Ma leləyi si ma nyəntu nté si
má təη nyá kuyəətutu.

⁵⁸ Ma wiikina-η na ma lotu təna,
nyəni ma pətətəle isu n ka suw nyá nəyə tə.

⁵⁹ Ma huυ ma mpaav təm ke ma taa,
nyá kusəsutu ke ma caa təηyυ.

⁶⁰ Ma laki nyá kusəsutu ke ləη ké təcav.
Ma kaa yelee na t́ leeli.

⁶¹ Asayaa katəsi tama-m ké.

Ama maa səəki nyá kiiu təə.

⁶² Ma kuləyi ahoo heka na má sá-η.

Mpi tə, nya hυle we teu.

⁶³ Ma ké mpa pa nyaηna-η na pá təkəyi
nyá kusəsutu tə pa taapalə ké.

⁶⁴ Hai, Tacaa, nyá kupantu suna tətə.
Seyesi-m nyá kusəsutu.

Tacaa mpa-m si pə tayani-m

⁶⁵ Tacaa n lapa kupantu ke nyá təmle tu maya,
isu n ka yəətuyə tə.

⁶⁶ Seyesi-m ləmayasee kupana na nyəm.

Mpi tə, ma tema ma taa na nyá kusəsutu ké.

⁶⁷ Ləη ɪle ye n ta hə ma ηkraηyυ maa təkəyi nyá təm.

Ama nəəəə ma təηəyi nyá kiiη.

⁶⁸ N ké kupəη ké na kupantu latə.

Hulə-m nyá luyə nyəntə.

⁶⁹ ɪsəavtunaa pilisiyi-m ké na pa kaloolaya.

Ama ma təkə nyá kusəsutu ke na lotu kuləmtə.

⁷⁰ Pa ləmayasee taa toowaya isu nim.

ɪlena má hυləsəyi laηle na nyá kiiu.

⁷¹ Pə we teu si pə pasa-m ké.

ɪlena má cekəna nyá kusəsutu.

⁷² Nyá nəyə taa kusəsutu kəla-m teu ke
wəla na liyitee wontu tuutuuma.

Tacaa, nyá hυle siyisaa

⁷³ Nyá niη ηmana-m.

Ha-m layatə na má kpələməna nyá kusəsutu.

⁷⁴ Mpa pa nyaηna-η tə pa naa-m na pa laηle hυləməyi.

Mpi tə, nyá nəəsi suw ke ma tēeləyi.

⁷⁵ Tacaa, ma nyəmá si nyá hυle siyisaa ké.

Nyá tampana təηyυ təə ké n pasa-m.

⁷⁶ Nyá kupantu í heesi ma laηle

isu n ka suw nyá təmle tu maya nəyə tə.

⁷⁷ Hulə-m si n səəla-m na pə ha-m weesyυ.

Mpi tə, nyá kiiu ke ma laηle heəkəna.

⁷⁸ Pá liyiti isəcav nyéma mpa pa muyuluyu-m mvsurj tə.
Mpi tə, nyá kvsəsutu təm ke ma mayasəyi ma taa.

⁷⁹ Mpa pa nyaŋna-ŋ tə pá kəw ma kiŋ
na pá cəkəna nyá kvsəsutu.

⁸⁰ Maa la nyá luyu nyəntu na lotu kulumtu.
İle fəele kaa təxə-m nyá kiŋ.

Tacaa fitiyi-m kolontunaa katəsi

⁸¹ Ma taŋa nyá nyuyv yaru ke tətəyeteye.
Nyá təm ke ma tələyi.

⁸² Ma ise teŋna nyá nəxə suw kiŋ ké,
na má pəwəsəyi si pəlee ké n ka həesi ma laŋle?

⁸³ Ma tənuyv cuka kpası ké isu kəŋle ke nyəwəsi taa.
Ma kaa səw nyá kvsəsutu təw.

⁸⁴ Kuyeyŋ isənaxa pə kaasa nyá təmlə tu ma?
Waatu wei ké n ká hʊvna mpa pa tuyv-m wahala tə?

⁸⁵ İsəcavtunaa huliŋina ma nəxə təw ké pəwəŋ,
paa təŋəyi nyá kiiu ke paa pəwə.

⁸⁶ Nyá kvsəsutu təna ké kviyisitu ké.
Pa tuyv-m wahala ke mvsurj ké, waası-m.

⁸⁷ Pa kayə pa hu-m na pá ku-m
İle maa ləwki nyá kvsəsutu.

⁸⁸ Ha-m weesuyv ke nyá kʊpantu təw,
İlena ma təŋ nyá kvsəsutu.

Tacaa, pə təna pə lakı-ŋ təmlə

⁸⁹ Hai, Tacaa, n we tam təw ké.
Nyá təm caya teu ke isətaa ké.

⁹⁰ Kʊpantu nti n lakı tə tu teŋ.
Nyá suna tetv na tə nyəwəwa teu.

⁹¹ Nyá kvsəsutu təw ké pə təna pə caya teu ke saŋa.
Mpi tə, pə təna pə lakı-ŋ təmlə.

⁹² Ye ma laŋle taa həena nyá kiiŋ,
maa lepa ma wahala taa ké.

⁹³ Ma kaa səw nyá kvsəsutu.
Ntəyi n haakəna-m weesuyv.

⁹⁴ Ma ké nyá nyəŋ ké, waası-m.
Mpi tə, nyá kvsəsutu ke ma pəkəyi.

⁹⁵ Asaxaa cəŋəyi-m ké si pa kuyv-m.
Paa na mpv nyá kvsəsutu ke ma kəŋna ŋkpaŋŋ.

⁹⁶ Ma nawa təma kʊpana təna tənasi.
Ama nyá kvsəsutu fəi tənaya.

Nyá kiiŋ kəla tuŋ ke leleŋ

⁹⁷ Ma səwla nyá kiiu ke səsəm ké.
Kv təm ke ma mayasəyi kuyeyŋ təna.

⁹⁸ Nyá kvsəsutu haaki-m ləmayasəe
na pə kəli ma kolontunaa.

Mpi tə, tə we ma kiŋ ke tam təw ké.

⁹⁹ Ma tēe ma seŋesəlaa tənaya nyəm.
Mpi tə, nyá kvsəsutu ke ma mayasəyi.

¹⁰⁰ Ma tɛɛ kʊkpatɛlaa kɛ lɛmɔyɔsɛɛ.
Mpi tɔ, ma tɔka nyá kʊtʊtʊtʊ.

¹⁰¹ Ma kisa mpraɔɔ ɪsɔɔɔ taa tɔntɛ
sɪ má pɛsɪ na má tɔki nyá tɔm.

¹⁰² Maa hatɛlɔyɔna nyá kʊsɛsʊtʊ.
Mpi tɔ, nyá sɛyɛsɔyɔna-m.

¹⁰³ Nyá tɔm wɛ leleɔ kɛ ma tantahaav taa kɛ.
Tɛ kɛla tɪɔ kɛ leleɔ kɛ ma nɔyɔ taa.

¹⁰⁴ Nyá kʊsɛsʊtʊ pɛsɔyɔna-m nyɛntʊ
na má kisiyi pɔpɔtʊ tɛna.

Tacaa tɔm kɛ fɛtɛla

¹⁰⁵ Nyá tɔm wɛnna ɪsʊ fɛtɛla kɛ ma nɔɔhɛɛ tɛɛ
na pɛ naaki ma mpraav taa.

¹⁰⁶ Ma tuuki sɪ maa tɔki nyá kʊsɛsʊtʊ.

Maa la ɪsʊ ma tuuwa tɔ.

¹⁰⁷ Tacaa, pɛ pasa-m tɛu kɛ.

Yele na má wɛɛna weesʊyʊ ɪsʊ n yɔyɔtʊyʊ tɔ.

¹⁰⁸ Hai, Tacaa, mʊ ma sɛlɛmʊyʊ ɪsʊ kʊcɔɔ.

Sɛyɛsɪ-m nyá kʊsɛsʊtʊ.

¹⁰⁹ Ma weesʊyʊ wɛ asola taa kɛ tam kɛ.

Ama ma kaa sɔɔ nyá kiiu tɔm.

¹¹⁰ Asayaa nyɛki-m katɔsɪ kɛ.

Ama maa hatɛlɔyɔna nyá kʊsɛsʊtʊ.

¹¹¹ Nyá kʊtʊtʊtʊ kɛ-m kʊpantʊ sɔsɔɔntʊ kɛ tam tɔɔ kɛ,
tɛ hɛɛsɔyi ma laɔlɛ.

¹¹² Ma tʊ ma taa sɪ má tɔɔ nyá kʊsɛsʊtʊ*fa*
halɛna ma sɛm. a

Tacaa kɛ ma tentu

¹¹³ Ma taa kraana ataa na a waali yɛlaa kɛ.

Ama ma sɔɔla nyá kiiu.

¹¹⁴ Nyayale ma kʊpɔlɔyʊ tɛtʊlɛ na ma kentulu.

Nyá kʊyɔyɔtʊtʊ kɛ ma tɛlɛlɛ.

¹¹⁵ Asayaa mɛ í hatɛlɔna-m.

Ulena má tɔki ma lɔɔ kiiɔ.

¹¹⁶ Tɛ-m ɪsʊ n ka suw nyá nɔyɔ tɔ na má hiki weesʊyʊ.

Nyayaa ma tɛlɛlɛ, taa tʊ-m fɛɛɛ.

¹¹⁷ Wɛɛ ma tentu na pɛ ya ma nyʊyʊ.

Ulena ma paasɛna nyá kʊsɛsʊtʊ kɛ tam tɔɔ má taa hɛɛsɪ.

¹¹⁸ N tɔyɔnɔyi mpra paa tɔɔɔyi nyá kʊsɛsʊtʊ tɔyɔ.

Mpi tɔ, pa tʊsʊyʊ u waasɔyi pʊlʊ.

¹¹⁹ N lɔɔki atɛ asayaa tɛnaya ɪsʊ hute.

Pɛ tɔɔ kɛ ma sɔɔla nyá kʊsɛsʊtʊ.

¹²⁰ N tʊ nyá sɔyɔntʊ kɛ ma taa na ma tɔnʊyʊ seliyi,
na má nyaɔna nyá huɛɛ.

Tacaa kɛɛ ma tentu

¹²¹ Ma tɔka nyá kiiu na nyá siyisʊyʊ kɛ.

Taa pɛtɪ-m ma ɔmakɛlla.

a ^{119:112} Looɔa kane ka telɛsʊyʊ lapa katɛ. Lɛlaa na telɛsɔyi sɪ ma kaasɔyi ma tɪ sɪ má tɔɔ nyá kʊsɛsʊtʊ. Mpi tɔ, tɛ kawaaya u tɛɔ.

- ¹²² Su nyá tǎmle tu maya nǎɣɔ si n ká sǎna-m.
Taa yele na kalampaani nyáma muɣulu-m.
- ¹²³ Ma taɲa nyá nyuɣu yaɾu.
Ma taɲa akaitu nti tǎ tǎm n suwa nǎɣɔ tǎ
na ma ise teɲ.
- ¹²⁴ La nyá tǎmle tu maya kɔɾantu,
na ń seɣesi-m nyá kusəsutu.
- ¹²⁵ Ma ké nyá tǎmle tu ké, ha-m layatu
na má nyí nyá kusəsutu.
- ¹²⁶ Tacaɔ pǎ talaa si ń la pɔlu.
Pa yǎkǎyi nyá kiiu ké.
- ¹²⁷ Pǎ tǎɔ ké ma sǎɔla nyá kusəsutu
na pǎ kǎli wɔla kɔɾampaɲ.
- ¹²⁸ Pǎ tǎɔ ké ma nyǎnǎyi nyá kutututu tǎnaɣa kusiyisitu
na ma taa kraakǎna pǎpǎtu.

Ma caa ma tǎɲ nya kiiu

- ¹²⁹ Nyá kusəsutu ke kɔɾampantu ké
pǎ tǎɔ ké ma tǎɲǎyi-ti.
- ¹³⁰ Nyá tǎm cekǎnav kǎɲna nyaalǎm ké
tǎ haaki layatu ke mpa pa laɲa-ti tǎ.
- ¹³¹ Ma liki nyá tǎm ké na hiluɣu.
Mpi tǎ, ma wena nyá kusəsutu nyǎɣɔsi ké.
- ¹³² Keesi nyá ise na ma tǎɔ na ń nyǎni ma pǎtǎtǎle,
isu n lakuyu mpa pa sǎɔla nyá hǎte tǎ.
- ¹³³ Nyá tǎm í tu-m naani.
Taa yele na isayatu natǎli tǎ pǎsi-m.
- ¹³⁴ Waasi-m, yǎlaa caaki pa ɲmakǎlǎyi-m.
Ulena ma tǎki nyá kusəsutu.
- ¹³⁵ Nyá isentaa í hetǎna nyá tǎmle tu maya teu.
Seɣesi-m nyá kusəsutu.
- ¹³⁶ Waatu wei ma naaki si paa tǎkǎyi nyá kiiu tǎ
ma lukiyi isǎlum ké.

Tacaɔ kiiu siɣisaa

- ¹³⁷ Hai, Tacaɔ, n ké siɣisilu ké,
na ń tǎɲǎyi tampana ke nyá huɔle taa.
- ¹³⁸ Nyá kusəsutu siɣisaa ke na tǎ ké tampana.
- ¹³⁹ Waatu wei ma naaki ma kolontunaa sǎɔki nyá tǎm tǎ,
pǎáná sǎsǎɔna kraaki-m ké.
- ¹⁴⁰ Nyá tǎm lapa tǎ tǎmle.
Na nyá tǎmle tu má, ma sǎɔla-ti.
- ¹⁴¹ Maya sǎkpelu ké,
na nǎɣɔlu u caaki-m.
Ama ma ta sǎɔ nyá kusəsutu tǎɔ.
- ¹⁴² Nyá siɣisuyu ké tam nyǎɲku ké,
na nyá kiiu ke tampana.
- ¹⁴³ Laɲwakǎlle na nǎɣǎsee pǎ hika-m.
Ama ma laɲle heekǎna nyá kiiɲ.
- ¹⁴⁴ Nyá kusəsutu siɣisina tam tǎɔ.
Ha-m layatu na má weena weesuyu.

Ma mayasəyi nyá kusəsutu təm ke ahoo təna
¹⁴⁵ Ma yaaki-ŋ na ma lotu tənaya.
 Taca a cə-m ɫena má təkɪ nyá kusəsutu.
¹⁴⁶ Ma yaaki-ŋ, waasi-m.
 ɫena ma təkɪ nyá kusəsutu.
¹⁴⁷ Ma kɫəɣɪ na pəcə pə nyaali
 na má sələmɪ sɪ n̄ waasi-m.
 Ma tənna tɛɛɫɔɣɔ ke nti n ká yəɣətɪ tə.
¹⁴⁸ Maa krəkɪ ɪsələ, haləna pə nyaali
 na má mayasi nyá təm.
¹⁴⁹ Taca n ke kɫɔraŋ ké, ɫe nu ma nəɣə,
 na n̄ ha-m weesuyɔ ɪsu n suwa tə.
¹⁵⁰ Mpa pa huliyɪ ɪsəɣatɔ waali tə pa krɛɣɛtaa,
 na pá hatələɣəna kiiu.
¹⁵¹ Hai, Taca, n krətəna-m ké
 na nyá kusəsutu təna ké tampana.
¹⁵² Hatoo ləŋ ke ma nyəmə sɪ
 n su nyá kusəsutu ke tam tə.

Taca ya-m nyá kɫɔrantɔ tə
¹⁵³ Nyəni ma wahala na n̄ waasi-m.
 Mpi tə, maa səkɪ nyá kiiu.
¹⁵⁴ Yoona ma nəɣə na n̄ ya-m,
 na n̄ ha-m weesuyɔ ɪsu n yəɣətɔɣɔ tə.
¹⁵⁵ Asayaa kaa na nyuyɔ yarɔ.
 Mpi tə, pa pɛɛkəɣɪ nyá kusəsutu.
¹⁵⁶ Hai, Taca, nyá səlɔɣɔ təwaya.
 Ha-m weesuyɔ ɪsu n mayasaa tə.
¹⁵⁷ Ma kolontunaa na ma kɫnyəntɔlaa təwaya.
 Maa hatələɣəna nyá kiiŋ.
¹⁵⁸ Ma taa kraakəna waali lulaa
 mpa pa təkəɣɪ nyá təm təɣə.
¹⁵⁹ Taca nyəni ma səlɔ nyá kusəsutu ké.
 ɫe ha-m weesuyɔ ke nyá kɫɔrantɔ tə.
¹⁶⁰ Nyá təm kite nté tampana,
 na nyá sɪɣɪsuyɔ kiiŋ təna we tam tə.

Taca kiiu səlɔlaa hɛsaa ké
¹⁶¹ Awulumpiya tɔɣɔ-m wahala ke musɔŋ.
 Ama nyá kɫyɔɣətɔtɔ tike ke ma seliyina.
¹⁶² Ma laŋle hɛɛkəna nyá nəɔsɪ suw ké.
 ɪsu wei ɪ hika wɛnɔv səsəɔm tə.
¹⁶³ Ma taa kraakəna pəpəɔtɔ ké,
 na ma nyənəɣɪ-təɣɪ acaaləɔ.
 Ama nyá kiiu ke ma səlɔlaa.
¹⁶⁴ Paa kuyaku ŋku təm naatosompəɣələɣa ke ma sɛɛkɪ-ŋ.
 Mpi tə nya kiiŋ sɪɣɪsaa ké.
¹⁶⁵ Mpa pa caaki nyá kiiu tə pa hɛsaa ké.
 Wahala nəɣəlɔ u makəna-wɛ.
¹⁶⁶ Hai, Taca, ma tɛɛɫɔɣɔ nté sɪ n ká ya-m,
 na ma təkɪ nyá kusəsutu.
¹⁶⁷ Ma tənəɣɪ nyá kɫɔtɔtɔtɔ ké,

na ma sɔla-təɣi teu.

¹⁶⁸ Ma tɔka nyá kutɔtɔtu ké na nyá kusəsutu.

Mpi tɔ, n naaki ma mpaah tənaya.

Tacaa nu ma wula

¹⁶⁹ Hai, Tacaa, nu ma wula
na í ha-m layatu isu n suw tɔ.

¹⁷⁰ Nu ma wiinau na í waasi-m
isu n suw nəɣɔ tɔ.

¹⁷¹ Ma nəɣɔ í kraali nyá samtu.
Mpi tɔ, n seɣesəɣi-m nyá kusəsutu.

¹⁷² Ma nsəmle í yoo nyá nəɣɔ suw tɔm.

Mpi tɔ, nyá kusəsutu ke kusiyisitu ké.

¹⁷³ Kusi nyá niŋ na í waasi-m.

Mpi tɔ, nyá kutɔtɔtu ke ma ləsaa.

¹⁷⁴ Hai, Tacaa, nyá yaru tɔɔ ké ma səki
nyá kiiu heesəɣəna ma laŋle.

¹⁷⁵ Yele má weena weesuyu na má sá-ŋ,
na nyá huule waasi-m.

¹⁷⁶ Ma ké cɔɔɔ ké isu heu kolepu,
pɛeki nyá təmle tu má.

Mpi tɔ, maa səki nyá kusəsutu.

120

Wei pa suu tɔm ke musuŋ tɔ i sələmuyu

¹ Yosalem krau yontu.

Tacaa nyaya ma wiina ma laŋwakəlle waatu
na í nu ma nəɣɔ.

² Tacaa waasi-m yəlaa pəpətɔnaa
na tɔsulaa niŋ taa.

³ Kawaaya yaa kasəyaya ŋkaya
nsəmle kutɔsəle ká ha-ŋ yaa tu kəna-ŋ?

⁴ Mpi tɔ haaki-ŋ təɣəle yoolu
nyəma kusəŋtɛe na mamala.

⁵ Ma ké wahala tu ké.

Mpi tɔ, ma na Meseki tetu nyəma krau nyəma tɔ wenna.

Ketaa tetu nyəma coka tɛe ké ma wee.

⁶ Hatoo ləŋ ke ma we mpa
pa taa kraakəna heesuyu tɔ pa tɛ.

⁷ Heesuyu ke ma sɔlaa.

Ama ye ma yəɣətəɣi heesuyu tɔm,
yoo ke mpe pa caaki.

121

Awe pəsəɣi na í tem?

¹ Yosalem krau yontu.

Ma kusa ise na má nyənəɣəna pəŋ tɔɔ.

Leye ma waasuyu ká luna?

² Tacaa nyá lapəna isətaa na ate.

Nyá kiŋ ke waasuyu ká luna.

³ N kaa tisi si pé tuuli nyá yulv nǎhǎle.
N fejiyi nyá yulv tǎo ké nn heesǎyi.

⁴ Tacaa n fejiyi lseɣeli tǎo ké,
tom u kaaki-ŋ, pǎyele nn tooki.

⁵ Tacaa nyá fejiyina nyá yulv tǎo.
Nyá wenna i waali na ní kentiyi-i.

⁶ Ilim kaa cǎosi nyá yulv ke ilim taa.

Pǎcǎ isǎtu ná kaa cǎosi-i ahoo.

⁷ Tacaa n ká paasǎna nyá yulv weesuyu.

Na n feji i tǎo ké isayatu tǎna taa.

⁸ Tacaa n ká feji nyá yulv kulvɣv waatu na i tate waatu
ke pǎ kraɣav nǎnǎo tǎ, na pé polo tam tǎo.

122

Yosalem tǎo kɣpantu kooluyu

¹ Tafiiti Yosalem kɣav yontu nti tǎ we
yonyoolaa nyuyv tu yontunaa taa tǎɣǎo.

Ye pa tǎma si tǎ polo Tacaa tǎyaya taa,
ma lanɣhulǎmle we sǎɣǎntu.

² Yosalem, nyá nǎnǎkeelasi ke tǎ sǎɣaa.

³ Yosalem icate nyá, pǎ ŋma-ŋ teu ké,
na ní tamsa teu tǎkɣeyekɣeye.

⁴ Nyá taa ké Tacaa kɣeka lseɣeli nyǎma kɣaaki
na pá saŋ Tacaa hǎte isu pa kiiu wee tǎ.

⁵ Tǎnaya Tafiiti tǎyaya nyǎma kawulaya kumlee wee
na pá cakɣ a tǎo na pá huɣki tǎm.

⁶ Í sǎlǎmi lǎo si:

Yosalem heesi.

Mpa pa sǎɣla-ŋ tǎ,

pa lanɣá í heena heesuyv ŋku.

⁷ Heesuyv í wee nyá koloosi taa
na tǎcayana ke nyá teesi kɣpansi taa.

⁸ Ma sǎɣlaa si heesuyv í wee nyá taa ké
ma teetunaa na ma taapalaa pa tǎo.

⁹ Tá lǎo Tacaa tǎyaya tǎo ké
ma kooliyi si pé cǎyana-ŋ.

123

Mpa pa pasa pa ti tǎ pa taɣvɣv

¹ Yosalem kɣav yontu.

Ma kusa ma ise na má nyǎnǎyi Tacaa nyá wei
nyá tǎcayale we isǎtaa tǎ.

² Teitei isu tǎmle nyǎma

apalvnyǎma nyǎnuyv pa caa niŋ

na alvnyǎma náa nyǎnǎyi pa too nyǎŋ tǎ,

nípuyv tá ise keesǎna tá lǎo Tacaa nyá tǎo.

Halǎna waatu wei i ká weena tá pǎtǎtǎle tǎ.

³ Tacaa nyǎni tá pǎtǎtǎle.

Hai, nyəni tá pətətəle.
 Mpi tə, kutuyu kəla-tuyu puw.
⁴ Isəcəwtunaa wəŋa na
 təhəntaa footuyu nu-tuyu.

124

Tacaa wə ta waali
¹ Tafiiti Yosalem kpaɔ yontu.

Isɛyeli nyəma í tisi si:
 Ye Tacaa n taa wɛɛ tá waali.
² Ye Tacaa n taa wɛɛ tá waali,
 awe ka waasa-tuyu waatu wei
 yəlaa kota tá təw tə.
³ Paa lipa tá tənaya na tá isɛ kɛ waatu wei
 pa páná huu tá təw tə.
⁴ Ye Tacaa n taa wɛɛ tá waali.
 Pusi lum ka lipa-tuyu na pə hola tɛɛna-tu.
⁵ Hola toŋ nyəna anɪ
 a ka tɔŋ-tuyu.
⁶ Tə sɛɛ-ŋ Tacaa n ta tu-tuyu
 pa kela taa isu tɔŋnaya tə.
⁷ Tə fitaa ké isu sumaya fituyu
 ka kpalɔ apai taa tə.
 Apai pɛlaa na táá fiti.
⁸ Tacaa nyá ŋmawa atɛ na isəttaa.
 Nyá waasəna-tu.

125

Mpa pa lapa Tacaa kɛ naani tə
¹ Yosalem kpaɔ yontu.

Mpa pa tuyi Tacaa kɛ naani tə
 pa wɛ ké isu Siyən puɔ,
 ku nyəŋəlɔŋi.
 Ku nyəw toŋ kɛ tam təw ké.
² Pəw tɔwa Yosalem ɪcate kɛ heku ké.
 Mpuɔ Tacaa n tɔwa nyá yəlaa kɛ heku,
 kɛ pə kraɔn nəwəw tə, haləna tam təw.
³ N kaa tisi si asayaa
 í tɔŋ kawulaya kɛ kɔpama təw.
 Pə taa kəw na pə hə-wɛyɛ isayatu lapu taa.
⁴ Tacaa yele na pə cayana-tu
 isu tɛv lakuyu ilim mpətəŋ təw tɛtu tə.
⁵ Tacaa kpiisi asayaa
 na mpa pa laki mpi pə ta siyisi tə.
 Hɛsuyu í wɛɛ Isɛyeli nyəma taa.

126

Wula pəsa laŋhuləmle

¹ Yosalem kpaɔ yontu.

Waatv wei Tacaa məŋna mpa paa kuuwa Siyən tə,
pə lapa-tɔɔv ɪsu toosee.

² Mpuɔv tá láŋá hulmaa
na tə wəŋ na tə wəŋ na tə wəŋ.
Na tə wiliti akaitv kawilitaya.

Uena piitimnaa yəɣətəɣi sɪ:
Tacaa lapa-weɣe kɔpantv səsəntv.

³ Tacaa lapa-tɔɔv kɔpantv səsəntv,
tə we laŋhuləmle taa ké.

⁴ Tacaa, məŋná tá yəlaa mpa paa kuuwa tə
ɪsu ilim mpətəŋ təɔ ləŋ.

⁵ Mpa pa tuuki pa tawa na ɪsəlv m tə,
paa kɔna akaitv kawilitasɪ ké.

⁶ Wei ɪ kpaakəna mətutuuna ke taale na wula tə,
ɪ ká səɣəli ɪ məhəwa na í mələɣi
təyaya na akaitv kawilitasɪ.

127

Ye Tacaa ɪ ta ŋma təyaya

¹ Salvməŋ Yosalem kpaɔ yontu.

Ye Tacaa í ta ŋma təyaya,
ka ŋmalaa təna ləkəna láŋá ké.

Ye Tacaa ta feŋ ɪcatə təɔ,
tə feŋlu ləkəna laŋle ké.

² Í kɔləɣi tefemle na í tooki tapule,
na í lakɪ sɪ í hiki mə təɣnaya tə,
í ləkəna laŋa ké.

ɪsə haaki mpv tətəɣə ɪ səlla kə paa pa təŋna tom.

³ Piya kəna wenav mpi Tacaa haaki sɪ caanaa tə,
pa kasəyaya nté.

⁴ Piya mpa yulv hika ɪ ifepile waatv tə,
pa wee ké ɪsu yoolu kəka taa nyəmə.

⁵ Leleŋ nulv nté yulv wei ɪ suula
pə té nyəmə ke ɪ kəka tə.

ɪ kaa nyana ɪ kolontunaa ke waatv
wei ɪ yəɣətəɣəna-weɣe ɪcatə nənəɣə tee tə.

128

Tampəna təŋlaa təcayanav

¹ Yosalem kpaɔ yontu.

Leleŋ nulv nté nyá wei n nyaŋna Tacaa
na í təŋ ɪ mpaəŋ taa tə.

² Nyá laŋle heekəna nyá niŋ təmlə.

Nyá taa hɛɛwa na ń waaki.

³ Nyá alɔ we nyá tɛyaya taa ké isɔ lɛsɛɛ tɔyɔ kulɔlɔyɔ.

Na nyá piya náá we tɛtɛyɔlɛ isɔ Olifi tɔyɔ.

⁴ M̄pɔyɔ pɛ kooliyi kɔpantɔ kɛ
wei ɪ nyayna Tacaá tɔ.

⁵ Tacaá koolee ká luna Siyɔɛ taa na á tii nyá tɔɔ.

N ká ná Yosalem tɛcayanav.

Halɛna nyá weesuyɔ tɛnaya.

⁶ N ká ná nyá piya piya.

Pɛyɛle na lɛyɛli nyɛma hɛɛsi.

129

Pa lapa-m isayatu kɛ sɔsɔm

¹ Yosalem kpav yontu.

lɛyɛli í tisi si:

Kolontu lapa-m isayatu kɛ sɔsɔm kɛ hatoo ma pɛcaatu.

² Kolontu lapa-m isayatu kɛ sɔsɔm kɛ hatoo ma pɛcaatu yáá.

Ama ɪ ta pɛsi-m ké.

³ ɪ mapa ma siyile taa,

na cacaasi hɛnti.

⁴ Tacaá kɛ siyisulu ké.

ɪ sɛta asayaa ɛmɔsi kɛ sɛtɔyɪ sɛtɔyɪ.

⁵ Pa tɛna mpa paa caaki Siyɔɛ tɔ

fɛɛlɛ í kra-we na pá pɛsɛna pa waali.

⁶ Pá wɛɛ isɔ kutulɔɛ tɔɔ nyutu nti tɔ wɔlɔyɪ

na tɔ ta tu pɔta tɔ.

⁷ Tu suyɪ tɔ kpɛsɔlv ɛkute.

Pɛyɛle tu takɪ tɔ hɔkɔlv kɛ ɛkɔlvɔyɔ.

⁸ Mpa pa tɛɛkɛna Siyɔɛ taa tɔ í taa sɛɛ-we si:

Tacaá í kooli-mɛyɛ kɔpantɔ.

Tɔ sɛɛki-mɛ na Tacaá hɛtɛ taa.

130

Tacaá wiinav kɛ laɛwakɛllɛ sɔsɔlɛ taa

¹ Yosalem kpav yontu.

Hai, Tacaá, ma we pɔyɔ sɔsɔɛɛkɔ taa ké na má yaaki-ɛ.

² Tacaá nu ma nɔyɔ.

Ke ɛkpɛɛɛ na ń nu ma wiinav.

³ Ye n ka sukaya isayatu kɛ nyá taa,

Tacaá, awe ka wɛna weesuyɔ?

⁴ Ama nyá tɛnna isayatu husɔyɔ

si pá nyayna-ɛ.

⁵ Tacaá nyaya ma tɛɛlɔyɪ na

má tɛna nyá kɔyɔyɔtɔtɔ.

⁶ Tacaá nyaya ma tɛɛlɔyɪ na pá kɛli isɔ

tɛɛlɔyɪ tɛnɛɛ tɔ.

ɛɛ, pɛ kɛla isɔ tɛɛlɔyɪ tɛnɛɛ tɔ.

⁷ Iseγeli nyáma í teeli Tacaa.
 Mpi tɔ, Tacaa kena kupaŋ.
 Pécɔ ɪ sɔɔlv puwa tam si í waasi.
⁸ Tacaa ká hetəna Iseγeli nyáma
 ke pa isayatu təna taa.

131

Ma taa fei kalampaani ləmayasəle
¹ Tafiiti Yosalem krau yontu nti tə we
 yonyoolaa nyuγu tu yontunaa taa təγɔɔ.

Tacaa, ma taa fei kalampaani ləmayasəle yaa isəcau huwɛɛ.
 Maa preekəγi sɔsɔəntu yaa mpi pə tɛɛ-m tɔ.
² Iɔ í pona pooluŋ.
 Ma we təpamm ké isu pəyaya ŋka
 ka cɛpa hətɛ təγɔ ka too niŋ taa.
 Ma we təpamm ké isu pəyaya ŋka ka cɛpa hətɛ tɔ.

³ Iseγeli nyáma í tu Tacaa ke naani
 ke pə kraγau nəənɔ tɔ, haləna tam tɔɔ.

132

Tafiiti ɪcate Siyɔŋ taa timpi Tacaa wɛɛ tɔ
¹ Yosalem krau yontu.

Tacaa, tɔɔsi Tafiiti na ɪ wahalanaa təna tɔɔ.

² Tafiiti inɪ ɪ yəγɔtəna na í tuuna Tacaa,
 na í su Yakəpu Iɔ toŋ tu inəγi nəγɔ si:
³ Ma kaa sɔv ma tɛ na
 má hənti ma kuhəntuγu tɔɔ.
⁴ Ma kaa yele na tom kaa-m,
 yaa ma isəhutu yoosina təma.
⁵ Haləna má hiki Tacaa ke lonte
 na Yakəpu Iɔ toŋ tu inəγi təcayale.
⁶ Tə nuwa pa yəγɔta Iɔ atakaa təm ke Ifəlata tetu taa.
 Tə mayana-ɪ Yaa tetu həγɔlvuγu taa.
⁷ Tə polo Tacaa təcayale.
 Tə luŋ ɪ nəɔhɛɛ təsule.
⁸ Tacaa kɔli na ní kɔɔ nyá təhɛɛsəle.
 Nyana nyá teeli atakaa.
⁹ Nyá kətəlaa í suu nyuγu yapu isu wontu
 na nyá tampana təŋlaa wilitina laŋhɔlvmlɛ.
¹⁰ Nyá təmlɛ tu Tafiiti tɔɔ,
 taa lɔ wei n ləsaa tɔ.
¹¹ Tacaa tɛma Tafiiti ke heeluyu na tuunav.
 l kaa məli waali.
 l təma si: Nyá tapuγu tɛɛ pəyaya ke
 maa su nyá kawulaya kumte tɔɔ.
¹² Si ye nyá pəyalaa təkə ma nəγɔ pɛeluyu
 na kusəsutu nti ma sɛγɛsəγi-we tɔ,
 pa pəyalaa ká lɛɛtəγəna pa kawulaya

kumte tɔɔ ké tam tɔɔ.

¹³ Tacaa sɔɔlɔna na í ləsi Siyɔŋ
sɪ ɪ laki ɪ tɔcayale.

¹⁴ Na í tɔ sɪ: Ma tɔhɛsɔle nté tam tɔɔ.
Maa caya tɔ taa. Mpi tɔ, ma sɔɔla-tɛyɛ.

¹⁵ Maa la kɔpantɔ kɛ Siyɔŋ na má cɛlɛ-ɪ
mpi pu ha-ɪ weesuyɔ tɔ.

Na má ha ɪ konyɔntunaa kɛ tɔyɔnaya ŋka paa nyuli tɔ.

¹⁶ Maa kooli kɔpantɔ kɛ ma kɔtɔlaa.

Na ma tampana tɔŋlaa náá wilitina laŋhɔlɔmlɛ.

¹⁷ Maa la na Tafiiti lɔlɔyɔ taa tɔ la wɔlav sɔsɔ.

Ma tɛma tayanɔyɔ kɛ fɛtɔla kɛ wɔlav wei ma lɔsaa tɔ.

¹⁸ Maa suu wɔlav kolontunaa kɛ fɛlɛ.

Ama wɔlav ntenuyɔ ká mɔyɪ kɔkɔ.

133

Taapalaa cakuyɔ tɔntɔmlɛ tɔ pɔ wɛ teu ké

¹ Tafiiti Yosalem kɔpav yontu.

Waatu wei taapalaa cakuyɔ tɔntɔmlɛ tɔ,
pɔ wɛ teu ké, na pɔ wɛ leleŋ.

² Pɔ wɛ ké isɪ pa pɔla sɔɔsɔŋ nim kɛ Alɔŋ nyuyɔ taa,
na pɔ kɛ ɪ tantuyɔ tɔɔ na pɔ tii ɪ tokonaa luyɔ.

³ Pɔ wɛ ké isɪ cɔlɔv lukuyɔna Hɛɛmɔŋ puyɔ tɔɔ
na kɔ kɛŋ Siyɔŋ tɔ.

Mpi tɔ, tɔnaya Tacaa koola kɔpantɔ
na í haaki weesuyɔ kɛ tam tɔɔ.

134

Tacaa tɔmlɛ nyɔ́ma mɛ mə tɔna í samɪ-ɪ

¹ Yosalem kɔpav yontu.

Tacaa tɔmlɛ nyɔ́ma mɛ mə tɔna í sɛɛ-ɪ.

Mə tɔna mɔa mɛ ɪ sɔŋa ɪ tɔyaya taa kɛ ahoo tɔ í sɛɛ-ɪ.

² Í kraasi mə niŋ na Tacaa tɔyaya tɔɔ
na í sɛɛ-ɪ.

³ Tacaa wei ɪ lapa atɛ na isɔtaa tɔ
í koolu-ŋ kɔpantɔ na Siyɔŋ.

135

Tacaa kɛlɛ sɔsɔ

¹ Í sa Tacaa.

Í sa Tacaa hɔtɛ.

Tacaa tɔmlɛ nyɔ́ma mɛ í samɪ-ɪ.

² Mɔa mɛ ɪ wɛ Tacaa lɔɔ tɔyaya taa
na ɪ taya tɔɔ tɔ,

³ Í sa Tacaa.

Mpi tɔ, ɪ ké kɔpav.

Í yoonɔ ɪ hɔtɛ taa,

pɔ taya pɔlv, ɪ ké kɔpav.

⁴ Yækəpυ ke Tacaa ləsaa.
lseyeli ke ι pəsa ι nyəm.

⁵ Ma nyəmá sí tá ləɔ Tacaa n ké səsə,
n kəla tuɲ təna.

⁶ Paa mpiyi n caaki, n laki-wəyi.
Paa isəttaa na atɛ.
Paa teɲkunaan taa, paa lumay səsəɲ təna taa.

⁷ Nyá kraasəyəna isəɲmuntv ke tetv təɔ,
na n̄ tisiyi calanaa na tɛv,
na n̄ ləsəyi heelim ke pə təsule taa.

⁸ Nyá kɔna Icipiti kancaalaya apalɔpiya.
Paa yəlaa nyənsi, paa təla nyənsi.

⁹ Na n̄ lá kəkəlɔ nyəmnaa na piti təma ke Icipiti taa,
sí pə sɛyɛsi Icipiti wulav na ι nyéma.

¹⁰ N yoona piitimnaa paɣale,
na n̄ kv awulaa tɔɲtɔnaa.

¹¹ Isu Amolii nyéma wulav Sihon,
na Pasay nyéma nyəɲ Hoki,
na Kanaay awulaa təna.

¹² Ulena n̄ há pa tetɔnaa ke lseyeli nyéma
na tə pəsi pa nyəntv.

¹³ Tacaa nyá hətɛ yaaki tam təɔ ké.
Lɔlɔɲ lɔlɔɲ ka təsəyi nyá təɔ.

¹⁴ Mpi tə, Tacaa n ká hvna nyá yəlaa ké.
N ka wɛɛna nyá təmle nyéma pətətəle.

¹⁵ Piitimnaa tuɲ nté liyitee na wɔla.
Yəlaa lupəna-ι na pa niɲ.

¹⁶ Tuɲ inι ι wɛna nəsɔsɔ, u yəɣətəyi.
l wɛna isɛ u naaki.

¹⁷ l wɛna ɲkraɲɲ, u nukɪ natəli.
l tu fɛina fɛɛsiɲ ke ι nəsɔsɔ taa.

¹⁸ Mpa pa luki tuɲ inι na
pa tənə mpa pa tɔyɪ-ι naani tə,
pá wɛɛ isu tuɲ inι.

¹⁹ lseyeli nyéma mɛ í sɛɛ Tacaa.
Alɔɲ lɔlɔyɔ nyéma mɛ mí sɛɛ-ι.

²⁰ Lefii nyéma mɛ í sɛɛ Tacaa.
Mpa mɛ mə nyaɲna-ι tə í sɛɛ-ι.

²¹ Í sa Tacaa ke Siyɔɲ taa.
Í samɪ-ι Yosalem timpi ι wɛɛ tə.
Í sa Tacaa.

136

lseyeli nyéma waasɔlv kookali

¹ Í sa Tacaa, mpi tə, ι ké kvraɲ ké.
Mpi tə, ι kvraɲtɔ wɛ tam təɔ ké.

² Í sɛɛ ləɔ wei ι kəla tuɲ təna tə.
Mpi tə, ι kvraɲtɔ wɛ tam təɔ ké.

³ Í sɛɛ Tacaa wei ι kəla tá caanaa təna tə.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

⁴ ɪ tike ɪ lakəna kəkəlɔ nyəmnaa səsəəm.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

⁵ ɪnɪ ɪ lapəna ɪsətənyɔ na nyəm.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

⁶ ɪnɪ ɪ pəna tɛtɔ kɛ lɔm tɔɔ.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

⁷ ɪnɪ ɪ lapəna ɪsətɔlɔɲasɪ səsəənsɪ.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

⁸ ɪ lapa ilim sɪ pə tɔɔ kawulaya kɛ ilim taa.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

⁹ ɪnɪ ɪ lapəna ɪsətɔ na ɪsətɔlɔɲasɪ

sɪ sɪ tɔɔ kawulaya kɛ ahoo.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

¹⁰ ɪnɪ ɪ kɔna ɪcipiti apalɔpiya kancaalaya kɔlɔlasɪ.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

¹¹ ɪnɪ ɪ ləsəna ɪsɛɣɛɪ nyáma kɛ ɪcipiti nyáma hɛkɔ.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

¹² ɪ toma səsəəna kɛ ɪ hulaa.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

¹³ ɪnɪ ɪ fayana tɛɲku kɛsɛɛm kɛ calɪ.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

¹⁴ ɪ lapa na ɪsɛɣɛɪ nyáma tɔ tɛɲku ɪnɪ ɪ hɛkɔ taa.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

¹⁵ ɪnɪ ɪ tɛɲsəna ɪcipiti wulav na ɪ yoolaa kɛ lɔm.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

¹⁶ ɪnɪ ɪ tiikina ɪ yəlaa kɛ wulaya tɛtɔ taa.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

¹⁷ ɪnɪ ɪ yoonna awulaa səsaa.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

¹⁸ ɪnɪ ɪ kɔna awulaa tɔɲ nyáma.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

¹⁹ Amolii nyáma wulav Sihon kɛ ɪ kɔwa.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

²⁰ Na ɪ kɔ tɔtɔɔ Pasaɲ wulav Oki.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

²¹ ɪlɛna ɪ cɛla ɪsɛɣɛɪ nyáma kɛ awulaa mɛ pa tɛtɔ.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

²² Na tɔ pəsɪ ɪ tɛmlɛ nyáma kɔpancoou.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

²³ ɪ ta sɔɔ tá tɔɔ kɛ́ saa wei

pa fɛlayaa-tɔɔ nɔhɛɛ tɔ.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

²⁴ ɪnɪ ɪ yapəna-tɔɔ tá ɲmakəllaa niɲ taa.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

²⁵ ɪnɪ ɪ haana kɔɲmaɲmam tənaya tɔɔɲaya.

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

²⁶ ɪ sa ɪsɔtaa ɪsɔ,

Mpi tɔ, ɪ kɔpantu wɛ tam tɔɔ kɛ́.

137

Isɛyeli nyáma ke Papiloni pəɣɔ nəɣɔ

- ¹ Tu we Papiloni pusi nəɣɔ na té caɣaa.
Saa wei tə təəsəɣi Siyɔŋ təɔ, ɪlena té wiiki.
² Na té pusi tá cəməŋ na təna tuŋ.
³ Tənaya mpa pa kuu-tu tə pa təŋaya-tu si:
Í yoo-tuɣu yontu.
Tá caallaa caakaya laŋhulɔmle yontu na pá təŋ-tu si:
Í yoo-tuɣu Siyɔŋ yontu.
⁴ Isənaya tu yoo Taca yontu ke
tetu krai nyəntu taa?
⁵ Hai, Yosalem, ye ma sɔɔ nyá təɔ,
ma niŋ ntəɣəŋ í sɔɔ ma təɔ.
⁶ Ye ma ta təəsɪ Yosalem nyá, nyá təɔ,
yaa nyá təm u hɔləsəɣi ma laŋle,
ma nsəmle í matəna ma tantahaav.
⁷ Taca, taa sɔɔ mpi ltəm nyáma lapa tə.
Mpi tə, kuyarŋku kolontunaa tii Yosalem təɔ tə.
Pa təŋaya ké si kpiisi, kpiisi na í kperŋna kite.
⁸ Papiloni nyá, pu kpiisi-ŋ nɔɔnɔɔ.
Leleŋ nulu nté wei ɪ ká læti-ŋ
isayatu nti n lapa-tu tə.
⁹ Leleŋ nulu nté wei ɪ ká kpa nyá piya
na í naŋti-səɣi kəkramuɣu təɔ tə.

138

Maa sa-ŋ na ma lotu təna

¹ Tafiiti yontu.

- Taca, ma sɛɛ-ŋ na ma lotu təna.
Nu ma kuyəɣətutu, ma yoo-ŋ yontu ke
isətaa toŋtunaa isəntaa.
² Ma luŋiyi nyá təsɛɛle naŋŋ nyənte taa
ké nyá kɔpantu na nyá tampana təɔ.
Mpi tə, n lapa na nyá nɔɔsi suw té
na pé tɛɛ pə təna.
³ Waatu wei ma yaa-ŋ tə n cə-m,
na í tu-m apalutu na toŋ.
⁴ Taca, ate awulaa təna ká sɛɛ-ŋ.
Waatu wei paa nu nyá nəɣɔ taa təm tə.
⁵ Paa sa nyá təma na pá yooki si:
Taca teeli təɔwa sɔsəm.
⁶ Taca we isətaa ké,
na í naaki mpa pa pasəɣi pa ti tə.
Na í loosiyi kalampaani nyáma ke
pooluŋ na í nyəma-we.
⁷ Ye ma we laŋwakəlle taa,
nyá haakəna-m weesuɣu.
Paa ma kolontunaa pááná ká kpa isəna,
n ka waasi-m ké.

⁸ Tacaa n ká la-m mpv,
nyá kúpantv fei tənaya.
Taa lə mpi n ηmana nyá niη tə.

139

Tacaa, n nyəma-m teu
¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyvυvυ tv yontunaa taa təγəlb.

Tacaa, n nyənəγi too ma taa ké na í nyəma-m.
² Ye ma caγaa, n nyəmə,
yaa ma kulaa, n nyəmə.
N naaki too pooluη ke
ma huwεε ké na í nyəma-ye.
³ N nyəmə waatv wei ma təη yaa ma həntaa tə,
n nyəmə ma mpaah təna tətetete.
⁴ Paa ma ta kulita nəγə n tēma nti
ma caa yəγətvυvυ təγə nyəm təcəicei.
⁵ N we ma waali na ma ləlb ké,
na í tənəγi nyá niη ke ma təə.
⁶ N nyəma-m na pə tεε caasa.
Ma laηle huluma katatəlaya.
Maa cəkəγəna pə tənaya.

⁷ Leγe maa polo na má hatələna nyá ləmayaseε
yaa leγe maa se na má tεε na í kaa na-m?
⁸ Ye ma kra isətaa n we təna,
ye ma hənta atətəle taa,
nyá taa nyá tike.
⁹ Paa ma kula hvntv na ma polo ilim təlule,
yaa ma tesa tēku na ma caγa təna.
¹⁰ Nyá niη ke n ká tiikina-m təna,
na í kra-m na nyá ntəγəη.
¹¹ Paa ma təma si: Səkrətvυvυ takı-m.
Ahoo ná pəsəγi nyaaləm ké, na pə cəəna-m.
¹² Səkrətvυvυ mayamaγa ta ke-η pvlv.
Ahoo naaki-η ké isu ilim,
na səkrətvυvυ náa wεε-η isu nyaaləm.

¹³ Nyá lapəna ma yvlv pilimile
na í lυv-m ma too lotu taa.
¹⁴ Ma sεε-η, mpi tə, ma ké
kuηmaηmam mpi pə tewa təγə.
Nyá kulapvtv we teu,
ma nyəmə rıpvυvυ teu.
¹⁵ Waatv wei n ηmaakaya-m iηmelav taa
na í lυvki-m ma too lotu taa tə,
ma tənυvυ ta ke-η pvlv kuηmesəm.
¹⁶ Waatv wei pə taa ηmayata-m tə n naakaya-m,
halı n ηmaa nyá takəlaya taa ké kuyεeη wei n ha-m tə
na í ta caaləta.

¹⁷ Hai, ləə, maa cəkəγəna nyá ləmayaseε.

A tɔwɔɔa pə tu fɛi.

¹⁸ Paa ma kaləɣi-yɛ a kəla paɣalɛ kɛ kanyəŋa pee.

Paa ma kalaa na ma kukalətu tɛ, ma kaa tɛ-ŋ cɛkənaɔ.

¹⁹ Hai, ɪsɔ, ma kooliyi si n̄ kɔ asayaa.

Hatələna-m yulɔkɔlɛ mɛ.

²⁰ Təm ɪsɔɣatu kɛ nyá kolontunaa yɔɣɔtəɣi nyá tɔɔ,
na pá kɔakəɣi nyá hətɛ na pá looliyina.

²¹ Tacaɔ ma taa kraana mpa pa taa kraana-ŋ tɔɣɔ.

Maa caaki mpa pa kɔləɣi nyá tɔɔ tɔ.

²² Ma taa kraana-wɛɣɛ na pá tɛɛ mpələ.

Ma nyənəɣi-wɛɣɛ ma kolontunaa kɛ.

²³ Hai, ɪsɔ, nyənɪ ma taa na n̄ cɛkəna ma lotu.

Maɣasi-m na n̄ cɛkəna ma huwɛɛ.

²⁴ Nyənɪ, yaa ma wɛ mpaɔv ɪsɔɣav taa?

Tiiki-m nyá mpaɔv tam tɔɔ nyəŋku taa.

140

Yulɔ wei pa suuki təm tɔ ɪ sələmɔɣu

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyuɣu tu yontunaa taa tɔɣɔlɔ.

² Tacaɔ waasi-m yələɔ asayaa niŋ taa,
na n̄ kenti-m mɔsɔŋtunaa.

³ ɪsɔɣatu kɛ pa maɣasəɣi pa taa,
na pá pɛkəɣi yoo kɛ paa kuyaku ŋku.

⁴ Pa niisiyi pa nɔɔsi ɪsu tumaa.

Akala sɔtu wenna pa ntompɛɛ tɔɔ.

⁵ Paasəna-m na má taa hoti asayaa niŋ taa.

Tacaɔ kenti ma tɔɔ kɛ mɔsɔŋtunaa mpa pa
caa-m pɛtuɣu tɔ pa tɔɔ.

⁶ Kalampaani nyéma nyəpa-m katəka.

Pa nyəpa-m ŋmɔsi na puluŋ kɛ ma mpaɔv taa si pa kraaki-m.

ɪlɛna pá su kɔhuhum kɛ mpaɔv nɔɣɔ.

⁷ Tacaɔ, nyɔɣalɛ ma ɪsɔ,
kɛ ŋkraŋŋ na n̄ nu ma wiinaɔ.

⁸ Tacaɔ ɪsɔ, nyɔɣalɛ ma nyuɣu tɔyate toŋ nyəntɛ.

N kentiyi ma nyuɣu tɔɔ kɛ yoo waatu.

⁹ Taa la asayaa luyɔ nyəntu,
pəcɔ taa yeɛ na pa kɔmɔɣasəm lá
na pá kɔɔ na pá hɔ pa ti.

¹⁰ Mpa pa tama-m tɔ,
pa ɪsɔɣatu í hoti pa nyɔɔŋ taa.

¹¹ Pá pəli-wɛɣɛ kəkɔ mamala.

Pá tusi-wɛɣɛ kəkɔ taa.

Pá pɛti-wɛɣɛ puɣu sɔsɔɔv taa.

Pá taa tasa kɔlɔɣu.

¹² Nɔɔleɛŋ nyéma í taa caya tetu taa.

Paa tɔɣɔni asayaa na mɔsɔŋtunaa kɛ, hɛɛsuɣu fɛi.

¹³ Ma nyámá teu sí Tacaa huókəna wahala nyáma təm ke teu na í haaki konyəntənaa ke siyisuyu.

¹⁴ Tacaa, tampana təŋlaa ká sana nyá hətə na siyisilaa caɣa nyá isəntaa.

141

Tacaa feŋ ma kuyəɣətutu təɔ

¹ Tafiiti yontu.

Tacaa ma yaaki-ŋ, kəɔ ləŋ ke ma sənau.

Ke ŋkraŋuyu na í nu ma nəɣə ke waatu wei ma yaaki-ŋ tə.

² Ma sələmuɣu í kra nyá kiŋ isu tulaalu nyəɔsi, na ma niŋ kraasuyu wɛɛ-ŋ isu taanaɣa kəhav.

³ Tacaa feŋ ma nəɣə təɔ, taŋ ma ntəmpee.

⁴ Taa yele na má huuki sí má la isayatu.

Yaa ma na isayalataa tə laki tasəkəle təma.

Pəyele ma taa tu niŋ ke pa acima taa.

⁵ Ye siyisilu mapəna-m, kɔpantu ke ɪ caana-m.

Paa ɪ həma ma ŋkraŋuyu,

pə wɛ ké isu nim ke ma nyuyu taa,

ma kaa kisi.

Asayaa isayatu kaa səŋsi ma sələmuɣu.

⁶ Pə peti pa huɫaa ke kukpaməŋ taa.

Ulena pá nu ma kuyəɣətutu.

Mpi tə, tə wɛ teu.

⁷ Teitei isu pa haluyu na pá faki tətə tə, mípuɣu ta muwa ka səɣəti atətəle nənəɣə*fa*. a

⁸ Tacaa ləɔ, nyá təɔ ké ma keesəɣi ma isɛ, nyayaa ma tɔɣi kpuluyu, taa yele na má sí.

⁹ Kenti-m katəsi nsi pa nyəki-m tə,

na asayaa mpe pa kucopum.

¹⁰ Asayaa í hoti pa mayamaɣa pa puluŋ taa, na máá fiti.

142

Tacaa keɛ wahala tu kpuluyu tətule

¹ Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa

nyuyu tu takəlaya taa təɣəɔ.

Sələmuɣu ŋku ɪ ka sələma kukpamuyu puuyu taa tə.

² Tacaa ma wiikina-ŋ na nəɣə səsayaa, na má təkəɣi-ŋ niŋ na ma nəɣə.

³ Nyayaa ma huləɣi ma kusələmətu, na má huləɣi-ŋ ma laŋwakəlle.

⁴ Paa ma ləwa apalutu,

nyá nyəmna ma təpote.

Pa nyəpa-m katəka ke

a 141:7 kəkələtu tənɛ tə taa, teləsəlaa fɛi nəɣə kulumaya. Paa wei na ɪ kətələsutu ke.

mpaav ŋku maa təŋ tə ku taa.

⁵ Nyəni ntəŋəŋ təə na í ná nəŋəlv ta nyə-m.

Ma kpulvɔv tətɔle lepa-m.

Nəŋəlv u nəŋəsəŋi ma təm.

⁶ Taca a nyaya ma yaaki.

Ma yəŋətəŋi si nyayale ma kpulvɔv tətɔle,
nyayale ma paa tete ke weesiŋ nyəma tətɔ taa.

⁷ Ke ŋkraŋŋ na í nu ma wula.

Mpi tə, ma kəla ɪcantɔ.

Ya-m ma wahala tulaa niŋ taa.

Pə taya pulɔ, pa kəla-m toŋ.

⁸ Ləsi-m ma saləka taa, na má sá nyá hətɛ.

Waatu wei n ká la-m kɔpantɔ tə,

siŋisilaa ká tɔ-m hekɔ.

143

Taca a taa yaa-m nənəŋə

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuɔv tɔ yontunaa taa təŋəlv.

Taca a nu ma sələmɔvɔ,

ke ŋkraŋŋ na í nu ma wiinav.

Mu ma sələmɔvɔ ke nyá kɔpantɔ na nyá siŋisuyɔ təə.

² Taa yaa nyá təmle tɔ maya nənəŋə.

Mpi tə, nəŋəlv ta siŋisi nyá ɪsentaa.

³ Ma wena kolontu na í tɔv-m wahala.

Í fɛləŋi-m atɛŋɛ.

ɪ caaləŋi-m si má weɛ səkɔɔtɔvɔ taa,
ɪsu mpa pa tɛma səpɔ tə.

⁴ Ma apalɔtɔ hoowa ma taa ké,
na ma laakali pəsi.

⁵ Ma təəsəŋi ləŋtaa kuyɛɛŋ təə ké,
na má mayasəŋi nyá tɛma tɛna təm,
na má huɔki nyá niŋ tɛma təə.

⁶ Ma kraasəŋi niŋ ke nyá ɪsentaa ké.

Ma we nyá ɪsentaa ké ɪsu tɛtɔ nti tə kawa tə.

⁷ Hai, Taca a, cə-m ləŋ.

Ma tala ma tənaya ké.

Taa ha-m siŋile, təfə,
ma weɛki ɪsu atɛtəle taa svulaa.

⁸ Heeli-m si n we teu ke hatoo tananŋ tɛɛ.

Mpi tə, ma pɛta-ŋ ma təŋi.

Yelev na má nyi mpaav ŋku ku taa maa tə tə.

Pə taya pulɔ, nyá təə ké ma sələməŋ kraaki.

⁹ Hai, Taca a, waasi-m ma kolontunaa niŋ taa.

Nyá cəlvəŋə ma pɛkəŋi kpulvɔv tɔvɔ.

¹⁰ Sɛŋɛsi-m nyá luyɔ nyəntɔ lapɔ.

Mpi tə, n ké ma ɪsə ké.

Nyá Feesuyɔ kɔpənku í tiiki-m mpaav kɔhɔlumɔvɔ taa.

¹¹ Taca a ha-m weesuyɔ ke nyá hətɛ təə.

Ləsi-m laŋwakəlle taa ké nyá siyisuyu təə.
¹² Wakəli ma kolontunaa ke nyá kɔpantu təə.
 Yele na ma ŋmakəllaa təna le.
 Pə taɣa pulɔ, ma ké nyá təmlɛ tɔ ké.

144

Wulav sələmvɔ

¹ Tafiiti yontu.

Ma sɛɛ Tacaɔ.
 Nyagale ma kukramvɔ.
 Nyá faləsəɣəna ma niŋ na ma mpee ke yoo təə.
² Ma kɔpantu latv na ma təcəsələ toŋ nyəntɛ nté nyá.
 N ké ma waasɔlv na ma hetɔlv.
 Nyagale ma kɔpantɛ na má tɔɣv-ŋ kɔpɔlvɔ.
 Na í tɔɣi yəlaa ke ma niŋ taa.

³ Tacaɔ, yɔlv nté we na í caaki i təm?
 Yaa yɔlv pəɣaɣa nté awe na í paasəɣəna-ke?
⁴ Ka ké heelim ké na ka weesuyu náá we isu
 isotom tɛekvɔ tə.

⁵ Tacaɔ lumsi isətənvɔ na í tii,
 na í tokina pulasi na sí mv kəkə.
⁶ La na tɛv ŋmɛləsi na í yasi ma kolontunaa.
 Tə-wɛɣɛ nyá nyəmə ná pá yá yem yem.
⁷ Loosi nyá niŋ na isətəna na í hetɔ-m,
 na í ya-m kɔpɔi nyəma mpa pa we isu lvm
 səsəm tə pa asola taa.
⁸ Kaloolaya ke pa nəəsɔ yəɣətəɣi,
 na pá kraasəɣi pa niŋ ntəɣəŋ na pa tuukina pəpətv.

⁹ Hai, lə, maa yoo-ŋ yontu kvfatv,
 na má sa-ŋ ŋmusɔ naanɔwa cəmvɔ təə.
¹⁰ Nyá waasəɣəna awulaa.
 Nyá yarəna nyá təmlɛ tɔ Tafiiti ke layatɛ nəɣə taa.
¹¹ Hetɔ-m na í ya-m kɔpɔi nyəma niŋ taa.
 Kaloolaya ke pa nəəsɔ yəɣətəɣi,
 na pá kraasəɣi pa niŋ ntəɣəŋ na pá tuukina pəpətv.

¹² Ta pəyalaa í wɛɛ isu tɔŋ wei i we tawa taa
 na í puki i pəcaatv tə.
 Ta pɛɛlaa í wɛɛ isu lə təsɛɛɛ akelenaa
 mpa pa lapə kacəka ke teu tə.
¹³ Tá kpeɛŋ í suna təɣənasi nsi si təna,
 na tá təla náá hukiyi səsəm
 na a we tuutuuma ke tawa taa.
¹⁴ Tá naaŋ ífalɛɛ alɔnyəna í lɔləɣi.
 Wahala nəɣəlv, yaa kolontunaa í taa kuu-tv.
 Wula í taa wɛɛ tá haɣɛɛ təə.
¹⁵ Leleŋ nulaa nté yəlaa mpa pa wɛna pə tənaya mpv tə.
 Leleŋ nulaa nté mpa pa lə kɛɛ Tacaɔ tə.

145

Tacaa kawulaya ké tam tɔɔ nyɛŋka

¹ Tafiiti samtɔ Yontu.

Hai, maa sa ma lɔɔ,
nyayale ma wulav.

Ma yɔɔtɔyɔ nyá hɛtɛ tɔm kɛ tam tɔɔ.

² Paa kuyaku ŋkuyɔ maa saŋi-ŋ,

na má puyulɔyɔ nyá hɛtɛ kɛ tam tɔɔ.

³ Tacaa Nyayale sɔsɔ na ní muna samtɔ,

nyá sɔsɔɔntɔ fɛi tɛnaɔa.

⁴ Paa lulɔyɔ looŋa ŋka ká puyulɔyɔ nyá tɛma

na ká kraalɔyɔ nyá kookalɛnaa.

⁵ Maa yɔɔtɔ nyá sɔsɔɔntɔ na nyá teu sɔsɔɔm tɔm

na má yooki nyá sɔsɔɔntɔ yontu.

⁶ Paa yɔɔtɔ nyá toŋ sɔsɔɔŋ tɔm,

na máá keesi nyá sɔsɔɔntɔ tɔm.

⁷ Paa tɔɔsi nyá kupantu sɔsɔɔntɔ tɔm,

na pá yɔɔtɔyɔ nyá siyisuyɔ tɔm na kawilitayɔ.

⁸ Tacaa n ké pɛlɛɛ tɔ kɛ, na pɛtɔɔtɔlɛ tɔ.

Nn muɣi rááná kɛ lɔŋ, pɛcɔ nyá kupantu tɔɔwa.

⁹ Tacaa n laki kupantu kɛ yɔlaa tɛnaɔa,

na ní wɛna nyá kuŋmanɛmam tɛna pɛtɔɔtɔlɛ.

¹⁰ Hai, Tacaa, nyá tɛma tɛna ká sa-ŋ kɛ,

na nyá tampana tɛŋlaa náa sɛɛ-ŋ.

¹¹ Paa yɔɔtɔ nyá kawulaya teu tɔm,

na pá kraali nyá toŋ tɔm.

¹² Na pá hulɛna yulɔ piya kɛ nyá toŋ

na nyá kawulaya teeli sɔsɔ tɔm.

¹³ N tɔki nyá kawulaya kɛ tam tɔɔ kɛ,

na nyá ŋmakɛlɔyɔ náa wɛ paa pɔlɛɛ.

Tacaa n tɔkɔyɔ nyá nɔɔsi suw kɛ teu kɛ.

Nyá kulapɔtɔ taa kɛ nyá kupantu naakɛna.

¹⁴ Tacaa n teŋ hotilaa kɛ,

na ní siyisiyi mpa pa pama tɔ.

¹⁵ Nyayaa yɔlaa tɛna tekiyi

na ní haaki-wɛyɛ tɔɔɔnaɔa kɛ pɔ waatu.

¹⁶ Nyá kuliyina nyá niŋ,

na ní cɛlɔyɔ weesiŋ nyɛma kɛ pa kuɔnyulɛm.

¹⁷ Tacaa n siyisa nyá kulapɔlɛ tɛna taa kɛ,

na ní kɛ pɛlɛɛ tɔ kɛ nyá tɛma tɛna taa.

¹⁸ Tacaa n wɛ mpa pa yaaki-ŋ

na isɔlɛ kuɔsɛmle tɔ pa kiŋ kɛ.

¹⁹ Na ní laki mpa pa nyaŋna-ŋ tɔ pa kuɔɔlɛm.

N nuki pa wula kɛ, na ní yaaki-wɛ.

²⁰ Tacaa n paasɔyɛna mpa pa sɔɔla-ŋ tɔɔɔ,

na n wakɛlɔyɔ asayaa tɛna.

²¹ Ma nɔɔɔ í yoo Tacaa nyá samtɔ tɔm

na paa yulɔ wei í saŋ nyá hɛtɛ naŋŋ nyɛntɛ

kɛ paa kuyaku ŋkuyɔ tam tɔɔ.

146

Tacaa keɛ acamaa kentulu

¹ Í sa Tacaa.

Maa sa Tacaa.

² Nyaga maa sa ma weesuyu tana.

Maa pygulaxi-ŋ ma weesuyu tanaɣa.

³ ɩ taa ha mə təyi yəlaa səsaa,
pa ké yəlaa ké. Paa pəsəyi yulu nyuyu yaru.

⁴ Pa weesiŋ teŋ ké na pá taɣani tetu ke pəsuyu,
na pa tama wena a pɛɛ paa tɔwa tɔ á saali yem.

⁵ Leleŋ nulu nté wei ɩ nyənəyi Yakəpu ɩsɔ ké ɩ waasulu
na í tɛɛləyi ɩ ɩsɔ Tacaa tɔ.

⁶ ɩsɔ nyá lapəna ɩsɔtaa na atɛ,
na teŋku na ɩ taa nyəm tana.
Yulu pəsəyi na í tu-ŋ naani ke tam tɔɔ ké.

⁷ N taɣanəyi mpa pa muɣuliyi tɔ pa təmnaa.

N haaki nyəɣətɔnaa ke təɣənaɣa.

N hetəyi mpa pa həkaa tɔ.

⁸ Tacaa nyá kuliɣina yulɔmaa ɩsɛ.

N siɣisiyi mpa pa pama tɔ.

N sɔla siɣisilaa.

⁹ Tacaa nyá kentiɣina ɔaɣalaa tɔɔ,
na ń paasəɣəna suluwaa na leelaa.

Ama n wakələyi mpi pə pəɛ asayaa tɔyi tɔ.

¹⁰ Tacaa təkɩ kawulaya ke tam tɔɔ ké.

Hai, Siyəŋ nyəma me mə ɩsɔ we tam tɔɔ ké.

Í sa Tacaa.

147

ɩsɔ pəsuyu təm

¹ Í sa Tacaa.

Mpi tɔ, pə we teu ké si tɔ sa tá ɩsɔ.

Nyá samtɩ we leleŋ ké na tɔ laki kɔpantu.

² Tacaa taɣanəyi Yosalem ke ŋmau.

N kpeɣeliyi ɩsɛɣɛli nyəma mpa paa kuuwa tɔ.

³ Nya heesəɣəna laŋwakəlle nyəma laŋa,
na ń həkəyi pa hiŋnaa.

⁴ Nyá kaləɣəna ɩsɔtulɔŋasi nyuyɩ,
na ń ha paa ŋkaɣa ka hətɛ.

⁵ Ta ɩsɔ n ké səsɔ ké, nyá toma fei tanaɣa,
pəcɔ nyá nyəm fei keesuyɩ.

⁶ Tacaa n kusəyi mpa pa pasəyi pa ti təɣɔ.

Ama n tisiyi asayaa ke atɛ.

⁷ Í sɛɛ Tacaa ke nyá na təmle na Yontu.

Í sa ta ɩsɔ na cəmuɣu.

⁸ N waasəyi ɩsəŋmuntɩ ke ɩsɔtənuɣu tɔɔ.

N tayanəyi tev si ku nu tetv təə.
 Na í laki na nyutu nyəəki pəəy təə.
⁹ N haaki huntv wontu ke tə təyənaya,
 na í caləyi katəkatəy piya ke saa wei si wiiki tə.
¹⁰ Tacaə nn yəələyəna krayənəy kpelekpeka nyəy,
 pəcə yoolu toma ta ke-ŋ pulv.
¹¹ Ama mpa Tacaə caaki təyəle mpa pa nyaŋna-ŋ
 na pá tēləyi nyá kɔpantv tə.

¹² Yosalem nyəma me í sa Tacaə.
 Siyən nyəma í sa mə lso.
¹³ Mpi tə, lso nyəəsəyəna mə kampɔnaa kukaləsəy
 na í kooliyi-meyə kɔpantv ke mə ɔcate taa.
¹⁴ lso haana mə tetv ke həesvɔv,
 na í haaki-meyə təyənaya kɔpənka.
¹⁵ lso yəyətəyəna nti ɪ caaki təyə tetv təə,
 na ɪ təm təy ləŋləy.
¹⁶ lso yeki na tev təmpɛɛ kraakpraacav hotiyi, na á
 hulɔmaa isu heey huntv, na tev lum kiiki ate na pá
 hulɔmaa isu təlɔma.
¹⁷ Na lso pətəyi tev təmpɔy ke ate na a watv kpa.
 Nəyɔlv ɪ pəsəyi na ɪ səy a nikaya taa.
¹⁸ lso yəyətəyi ɪlena təmpɔy ɪni í hoo.
 ɪ laki na heelim ma, ɪlena lum kpe.
¹⁹ lso heela ɪ yəlaa ke ɪ təm.
 ɪ su ɪ kiŋ na kɔsəsutv ke lseyeli nyəma.
²⁰ lso tá la nɔpɔy piitim napəli.
 Pəcə piitim napəli pə ta nyi lso kutututv.

Í sa Tacaə.

148

Tacaə samtv ke ɪsətəə na ate

¹ Í sa Tacaə.

Í samɪ-ɪ hatoo ɪsətənyv taa,
 í samɪ-ɪ hatoo ɪsətəə.
² ɪsətəə tillaa me mə tənə í sa lso,
 lso yoolaa me mə tənə í samɪ-ɪ.
³ ɪlim na ɪsətv í samɪ-ɪ,
 ɪsətvɔyəsɪ me mpa í tee kəkə tə í samɪ-ɪ.
⁴ ɪsətəə ɪsətənəy me í sa lso,
 na lumnaa mpa me ɪ we ɪsətənyv təə tə mu samɪ-ɪ.
⁵ Pa tənaya mpv pá sa Tacaə həte.
 Mpi tə, lso yəyətəna na pá ŋma-me.
⁶ ɪni ɪ suna-meyə mə lona ke tam təə,
 ɪ su-meyə kiŋ, pə fei si í yəki-ɪ.
⁷ Tetv təə nyəma me í sa Tacaə,
 tɛŋkunaa na pa taa tɔmaa səsaa í samɪ-ɪ.
⁸ Na kəkə na tev təmpɛɛ na kv kraakpraacav,
 na ɪhunte na tev heelim səsəəm me mpa
 í laki isu ɪ yəyətəy tə.

Í sa Tacaa.

⁹ Pəəŋ na pulasi me mə təna,
na tuŋ kulələŋ na səsəəŋ təna í sami-ı.

¹⁰ Taale wontu na təyaya nyəntu,
na ate kututuutu na sumasi.

Í sa Tacaa.

¹¹ Ate awulaa na yəlaa təna,
na awulumpiya na ate huulaa təna.

Í sa Tacaa.

¹² Akpatəlaa na piya
ifeŋiya na pəelaa ı sami-ı.

¹³ Í sa Tacaa həte.

Mpi tə, tə tike nté səsəəle.
Isə səsəəntu waasa isətənyu na tetu ké.

¹⁴ Tacaa ha ı yəlaa ke toŋ ké.

Pə təə ké ı yəlaa kupaŋa saŋı-ı.
Isəyeli yəlaa mpa me ı kpətəna-ı tə í saŋı-ı.

Í sa Tacaa.

149

Yəlaa kupaŋa teeli

¹ Í sa Tacaa.

Í yoo Tacaa ke yontu kufatu,
í yoo ı samtu ke yəlaa kupaŋa kpekəle taa.

² Isəyeli nyəma í yəələna wei ı ŋma-me tə.
Siyəŋ nyəma í weə aŋmaala taa ke mə wulav təə.

³ Í sa Isə həte na paale,
í sa-te na akilima na cənyu.

⁴ Mpi tə, Tacaa laŋle həena ı yəlaa meye,
na ı yaki mpa pa pasəyi pa ti tə, na pa nyəəŋ kuləyi.

⁵ Yəlaa kupaŋa í weə acima taa na pá tu Isə ke teeli.

Í wilitina laŋhuləmlə ke mə kuhəntəŋ təə ké ahoo.

⁶ Isə samtu í weə mə nəəsi taa,
na layatə nte tə we ləŋ ke taa na waali təyə mə niŋ taa.

⁷ Na í leeti piitimnaa ləlaa,
na í tu yəlaa ləlaa ke wahala.

⁸ Na í həkə mə awulaa ke alukpala,
na pəle pa waali nyəma ke nyəyətə.

⁹ Na í huuna-weye Isə huule isu pa ŋmaav tə,
pə ké yəlaa kupaŋa təna teeli ké.

Í sa Tacaa.

150

Í tu Tacaa ke teeli

¹ Í sa Tacaa.

Í sa Isə ké ı təsəele taa.

Í sami-ı isətəa, timpi ı toma naaki tə.

² Í sami-ı, ı kookalənaa təə,
í sami-ı, ı toŋ ké səsəəŋ tə pə təə.

³ Í sa lɔ na tutuyu wula,
í sami-i na cəməŋ na saŋkɔnaa.

⁴ Í sa lɔ na akilima na paale,
í sami-i na ŋmusi cəmuyɔ na həlaya.

⁵ Í sa lɔ na kpeŋkpeŋnaa mpa pa wiiki teu tɔ.
Í sami-i na mpa pa wiiki na pá seeki tɔ.

⁶ Weesuyu nyəm təna í sa Taca.
Í sa Taca.

ATUWA
TAKĒLAYA
Kv̄tolv̄tv̄

Takēlaya kanε ka taa kē pa keesa atuwa na ləmayasεε tōmnaa. Na pa hvləyι-tuyv̄ cεεε kv̄paη na pəyalv̄ kv̄paη pa tōm. Na apalv̄ na alv̄ pa caγale ke təyaya taa. Pə seγesəyι-tv̄ tətəγə sulv̄nyəəle, na acacaale asilima, na kaloolaya, na felentu, na yoou pə tōm. Ulena pə kaasi lona asayεε wena tu se tō. Pə wεε sι yvlv̄ ləmayasεε tv̄ ι se lona anι a tənaya. Isəna pa faya Atuwa takēlaya tō.

Layatu nti cεεε tasəyι kv̄falaȳ yəlaa tō, titite 1-9

Atuwa wena a keesəyι yəlaa wεεtv̄ tōm tō, titite 10-29

Akuuli na Lemuweli pa Atuwa, titite 30-31

¹ Tafiiti pəyalv̄ Salvməη wei ι kē Isεyeli wulav̄ tō ι atuwa ntō.

Mpi mpi takēlaya seγesəyι yəlaa tō.

²⁻³ Atuwa anι a hvləyəna yvlv̄ ke tampana taa tənte, na layatu na siyisuyv̄ na kv̄pantv̄ na ι cεkəna tōm səsəntv̄. ⁴ A kuliyι ifepiya isε na pā wεena nyv̄yυ taa mayasəm. A tasəyι mpa pa ta nyι pulv̄ təγə layatu. ⁵ Nyəntaa mayamaya nā wiiliyι a taa na pā waaki. Na á hvləyι layatv̄naa ke isəna paa la tō. ⁶ Paa cεkəna asəsuna na layatu tōm seγesəlaa atuwa.

⁷ Isə nyamnav̄ nté nyəm kite. Kv̄meleməη u nyahna-ι na pā kisiyι nyəm kv̄seγesətv̄ na pə layatu tasv̄yυ.

Layatu tasv̄yυ ke ifepiya.

⁸ Ma pəyalv̄ taa lə nyá caa na nyá too pa seγesv̄yυ. ⁹ Pυ la na nyá weesuyv̄ té kē isυ ntenuyυ ke nyv̄yυ taa, yaa lulv̄yυ ke luyv̄ tεε. ¹⁰ Ye asayaa lvkι sι pā tusiyι-η isayatu taa, taa tisi. ¹¹ Yaa pa yaa-η sι ι cεη yəlaa na ι kv̄-wεyε musv̄η, ¹² na ι li pa təna na pa isε isυ atεtəle. Yaa isυ mpa pa tiiki pəlaav̄ taa tō. ¹³ Ulena ι kuu pa wontu kv̄pantv̄ təna na ι suuli mə tεεsι, ¹⁴ na paa wei ι wεena ι paa tete. Sι yantəηa kv̄lv̄maya ke mə təna ι ká kv̄penti. ¹⁵ Ma pəyalv̄ nyana-wε ι taa kaa mpaav̄, hatələna timpi pa təη tō. ¹⁶ Isayatu mpaav̄ ke pa təη na yvlv̄kv̄le tōm caaləna-wε. ¹⁷ Paa nyəkι sumaya ke katəka na ká naaki. ¹⁸ Ama mpe pa nyəkι pa təyι mpi pυ co-wε təγə, na pā nyəkι pa weesιη ke katəsi. ¹⁹ Yəlaa mpa pa pεεkəyι kasəyaya asilima nyəηka tō pa mpaah̄ nté, na pā kv̄yι weesιη nyəma.

Ləmayasεε yaav̄ ke yəlaa

²⁰ Ləmayasεε kiisiyina nteyε mpaah̄ taa na kv̄yεεη taa. ²¹ A yəγətəyι yəlaa təsullenaa na kv̄paaməη taa sι: ²² Pəlee kē kaanyəmasι ləmayasεε ká pυ, na sayatəlaa nāá lu pə taa, na kv̄paηtv̄naa taa nāá yele kv̄paav̄ ke ləmayasεε. ²³ U kv̄ na ι nu ma kalənav̄, maa tisi mə tō kē ma feesuyv̄ na má hvlι-mεyε ma tōm. ²⁴ Mpi tō, ma yaa-mε na ι kisi, na má hvlι-mεyε niη sι ι la laakali ι tá la. ²⁵ Mə təna ι ləvkι ma layatu tasv̄yυ na ι kisiyι ma kalənav̄. ²⁶⁻²⁷ Pə tō kē ye səγəntv̄ na wahala lu mə tō isυ kacuculaya, maa wəη-mε na má paana-mε. ²⁸ Uε ι ká yaa-m ma kaa cə, na ι pεeki-m na ι wu. ²⁹ Pυ la m̄p̄ȳȳ timpi ι kisa nyəm, na ι tá ləsi sι ι nyahna Tacaa tō pə tō. ³⁰ Mpi tō, ι lə ma layatu tasv̄yυ na ι kisi ma kalənav̄. ³¹ Mə yaasi kv̄lv̄lum ke ι ká təγə, na ι haya mə mayamaya mə layatu tasv̄yυ. ³² Pə taya pulv̄, kv̄meleη lepu kv̄yuna-kv̄. Ulena kv̄paηtv̄naa kaanutv̄ nāá yele na pā lé. ³³ Paa na mpv̄ wei ι nukəna-m tō pə cakəna-ι kē, u nəγəsəyι wahala.

2

Ləmayasεε waasv̄yυ

¹ Ma pəyalv̄ ye n mvyι ma kv̄yəγətutv̄, na n̄ təkəyι ma kv̄səsutv̄ ke nyá taa.

² Ye n keη ηkv̄paηyυ na ləmayasεε kv̄seγesətv̄, na n̄ pəsəna laakali ke nyá taa.

³ Ye n yaa nyəm si pé səna-ŋ.
 Na í kusi nyá nɔɔ na í yaa nyuɔ taa mayasəm.
⁴ Ye n pɛkəɣi-wi isu liyitee,
 na í caaki-wi na isəle kuseemle isu wenav.
⁵ Ule mpu pə taa ké n ká cekəna Taca nyamnav,
 na isəna n ká nyəmi-i tɔ.
⁶ Mpi tɔ, Taca haakəna ləmayasee,
 na i nɔɔ taa luki nyəm na nyuɔ taa mayasəm təm.
⁷ I yeki na tampana təŋlaa təhikile u laŋɔɣi,
 na í kentiɣi mpa pa laki siɣisuyu tɔ.
⁸ I waasəɣi mpa na lelāa pa wɛ leleŋ tɔ,
 na í hasəɣi i yəlaa nɔɔhɛ tɛɛ.
⁹ Waatv inəɣi n ká cekəna siɣisuyu na mpi pə təŋaa tɔ,
 na mpaŋ wei i pukina təpante taa tɔ.
¹⁰ Mpi tɔ, n ká wɛna ləmayasee ke nyá lotu taa,
 na nyəm heesi nyá laŋle.
¹¹ N ká wɛna nyəm na nyuɔ taa mayasəm,
 na pu kenti nyá tɔɔ.
¹² Na pé ya-ŋ kawalaya mpaav taa,
 na isayatu yɔɔtəlaa niŋ taa.
¹³ Na mpa pa yela mpaav kusiɣisuyu
 na pá kraɣa səkrɛtuɔ nyəŋku,
¹⁴ na pa laŋle heekəna isayatu lapv
 na pá yəɔləɣəna isayatu tɔ pa niŋ taa.
¹⁵ Mpe ini pa mpaŋ keɛwaya
 na pa hapɛɛ náa koŋlaa.
¹⁶ Ulena pé ya-ŋ alv krai tv
 wei i tusəɣi yəlaa na i nɔɔleleŋ tɔ i niŋ taa.
¹⁷ Wei i kisa i paalv wei i cɛpa i ciɣita
 na í sɔɔ ləɔ nɔɔ pɛlɔɔ tɔ tɔ.
¹⁸ Alv ini i təɣaya wenna səm hɔɔlɔɔ ké,
 na i mpaav sɔvki atətəle taa.
¹⁹ Mpa pa puki i tɛ tɔ pa taa nɔɔlv u tasəɣi məlvɔ.
 Pəyele paa tasəɣi weesuyu mpaav ke nav.
²⁰ Mpu tɔ, təŋ yəlaa kupama ikpate,
 na í təkɪ tampana təŋlaa mpaav.
²¹ Mpi tɔ, mpe pa cakəna tetv taa.
 Mpa pa feina kawaliya tɔ mpe paa wɛna təna.
²² Ama pu kpiisi asayaa ke tetv taa.
 Pu ləsi ləɔ ləlaa ke tɔ taa.

3

Ləmayasee na ləɔ nunav təm

¹ Ma pəyalv, taa sɔɔ ma seɣesɔɔ. Tóki ma kusəsutv ke nyá lotu taa. ² Nti tu yelina na í cayana heesɔɔ, na nyá weesuyu təɣali. ³ Laki kupantv na í təŋɔɣi tampana. Tams-təɣi nyá luyv tɛɛ isu acima wontuyv kupanŋku. Tóki-təɣi teu ke nyá lotu taa. ⁴ Ule ləɔ na yəlaa paa sɔɔli-ŋ na nyana-wɛ í wɛɛ leleŋ. ⁵ Pɛti nyá təɣi Taca na lotu kɔlvmtv. Taa təna nyá mayamaya nyá layatv. ⁶ Nyənəɣi ləɔ tike ke nyá kɔlapɔtv təna taa. Ule i ká hvli-ŋ mpaav ŋku n ká təŋ tɔ. ⁷ Taa nyənɪ nyá təɣi nyəntv. Nyáná Taca, na í kisi isayatv. ⁸ Pu kəna alaafəya ke nyá tənɔɔ taa na pé heesi nyá wɛsasənaa. ⁹ Sɛɛ Taca na nyá kɔwɛnam, na nyá kɔhaləm kancaalaya kɔlvlvmt. ¹⁰ Ule nyá kpeɛŋ ka sú təyoloyolo, na sɔlvmt náa sú nyá ŋkraaŋ. ¹¹ Mpu tɔ, ma pəyalv taa nyənɪ yem ké Taca ŋkraaŋyɔ

həm. Pəyele nti i kraaləxi-ŋ tɔ́ taa la-ŋ səxəntu. ¹² Yulɔ wei Tacaa luyɔ wɛɛ tɔ, pɔntu ŋkraŋyɔ ke i hən. Teitei isu cɛɛ hənɔyɔ i pəyaxa kusɔɔlaya nyəŋku tɔ.

Ləmayasɛɛ na tɔcayanav tɔm

¹³ Yulɔ wei i hika ləmayasɛɛ, na í hii layatu təxɔle isu leleŋ nulɔ. ¹⁴ Mpi tɔ, kawaaxa ŋka ləmayasɛɛ haaki tɔ ka kəla liyitee nyəŋka, na pə kasəyaxa kəla wula ke teu. ¹⁵ Ləmayasɛɛ kəla teu ke liyitee pɛɛ. Wontunaa mpa yulɔ nyuləxi teu tɔ, tɔ ta haŋna ləmayasɛɛ anɔ. ¹⁶ Ləmayasɛɛ laki ké na yulɔ weesuyɔ tayali, na á ha-i wɛnav na á kusɔ i nyɔyɔ. ¹⁷ Ləmayasɛɛ mpaax ké kupaŋ ké, na timpi a huləxi yəlaa si pá tɔ tɔ pə kəŋna heesuyɔ. ¹⁸ Ləmayasɛɛ wɛ ké isu weesuyɔ tɔyɔ ke mpa pa wɛna-yɛ təxɔ. Mpa pa lakəna-yɛ tɔ pa nukɔ leleŋ ké. ¹⁹ Ləmayasɛɛ ke Tacaa suna tetu. ɔlɛna í la na isətɔntuyɔ wɛɛna toma na i layatu. ²⁰ I nyəm ke i hulina pɔ́ɔŋ səsɔɔŋ, na isəŋmuntɔ náá kəŋna cəɔɔ.

Tacaa kentuyɔ ke ləmayasɛɛ tu

²¹ Ma pəyalɔ, tɔki nyəm na nyuyɔ taa mayasəm ke teu. Pá taa hatələna-ŋ. ²² Mpu pu hana-ŋ weesuyɔ na í nu leleŋ. ²³ N ká təna naani ké teu ké, pulɔpɔ kaa co-ŋ. ²⁴ Na í too ahoo ke teu na səxəntu fɛi. ²⁵ N kaa nyana wahala kututu nəxɔɔlɔ yaa asaxaa. ²⁶ Mpi tɔ, Tacaa keɛ nyá naani, na i ká cəɔɔ-ŋ na katəsɔ təna.

Təxəntəle sɔɔɔyɔ

²⁷ Paa waatu wei ké n wɛna pəsuyɔ, taa kisi kupantu lapɔ ke mpa pa laŋaa tɔ. ²⁸ Ye n wɛna si n ká səna nəxɔɔlɔyɔ kpakpaa, taa təxəntu-i na í kpe si cele. ²⁹ Taa mayasɔ si n laki isayatu ke wei i caxa nyá kiŋ na naani tɔ. ³⁰ Ye nəxɔɔlɔ ta la-ŋ pulɔpɔ taa yona pɔntu ke musuŋ. ³¹ Taa la musuŋtɔnaa ke isesɛɛmlɛ. Páɔ́ taa nyulɔ pa təntɛ. ³² Mpi tɔ, Tacaa taa kraakəna asaxaa ké. Ama i cewaa nté tampana təŋlaa. ³³ Tacaa təŋsəxi mpusi ké asaxaa tɛɛsi ké. ɔlɛna í kooliyi siyisilaa nyəŋsi ke kupantu. ³⁴ I worŋixi mpa pa worŋixi-i tɔ, na í huləxi pɛɛɛ ke mpa pa pasəxi pa ti tɔ. ³⁵ Teeli keɛ ləmayasɛɛ nyəma paa tete. ɔlɛna nyuyɔ fɛinaa ke fɛɛɛ səsɔɔɛ.

4

Ləmayasɛɛ hikuyɔ na a təkuyɔ

¹ Ma pəyalaa mɛ, í nu cɛɛ sɛxɛsuyɔ na í welisi teu na í nyí ləmayasɛɛ. ² Sɛxɛsuyɔ kupaŋku ke ma hulaa-mɛ, í taa lɔ ma kusɛxɛsətu. ³ Ma mayamaya maa ké ma caa pəyalɔ kupaŋ ké. Pəyele ma too ka sɔɔla-m ké isu pəyaxa ikpamɛ. ⁴ Paapa sɛxɛsəxi-m ké, na í heeliyi-m si: Tóki ma tɔm ke teu ke nyá lotu taa, na í təŋəxi ma kusəsutɔ n ká hiki weesuyɔ. ⁵ N ká wɛɛna ləmayasɛɛ na layatu. Taa la ləsɔɔ. Páɔ́ taa lɔ ma nəxɔ taa tɔm natəli. ⁶ Taa lɔ ləmayasɛɛ, sɔɔli-yɛ, a ká paasəna-ŋ. ⁷ Lu na í nyí si ləmayasɛɛ nté pulɔ səsɔɔm na í pɛɛki-yɛ na nyá wɛnav təna. ⁸ Sa-yɛ a ká kusɔ nyá nyuyɔ, waxali-yɛ, a ká tu-ŋ teeli. ⁹ Pu wɛɛ-ŋ isu ntenuyɔ kupaŋpaŋku ke nyá nyuyɔ taa.

Asaxaa təntɛ cəɔɔyɔ

¹⁰ Ma pəyalɔ nu ma kuyəxətutɔ na í mu-ti. ɔlɛna nyá weesuyɔ pusi tayali. ¹¹ Ləmayasɛɛ mpaav ke ma hulaa-ŋ, na má tiiki-ŋ tampana təŋuyɔ mpaasi taa. ¹² Ye n təŋ pə kaa pɛkəli-ŋ. Pəyele ye n kpakəxi asewa pə kaa co-ŋ. ¹³ Tɔki sɛxɛsuyɔ, taa yeleku, nyəɔna-ku, ŋku ku təna nyá weesuyɔ. ¹⁴ Taa suv asaxaa mpaav taa. Pəyele taa tɔ ku taa. ¹⁵ Taa tɔ ku taa, cəɔɔ-ku na í təŋ kufaluyɔ. ¹⁶ Ye asaxaa ta la isayatu paa tooki. Ye pa ta la na pə co nəxɔɔlɔ pa tom yaaki ké. ¹⁷ Mpi tɔ, isayatu təxənaɔa ke pa hayasəxi pa ti, na pá nyəɔki musuŋ sulɔm. ¹⁸ Siyisilaa mpaav ná wɛ isu ilim yaakuyɔ kite tɛɛ, na pə səsəxi, haləna pə sikuyɔ tɔ. ¹⁹ Ama asaxaa mpaav ná wɛ səkɛtuyɔ ké, paa naaki kucopum.

Təntɛ kupantɛ wɛnav

²⁰ Ma pəyalɔ, nu ma sɛxɛsuyɔ na í ke ŋkraŋyɔ na ma kuyəxətutɔ. ²¹ Nyá isɛ í taa hatələna-ti, tɔki-təxi hatoo nyá lotu taa. ²² Mpi tɔ, tɔ haaki weesuyɔ na alaafəya ke pa təna mpa pa hika-ti təxɔ. ²³ Fɛŋ nyá nyamɛ tɔɔ na pə kəli pə təna. Mpi tɔ, tɔ taa

κέ weesuyu sulasi tēna wēe. ²⁴ Hatəlēna nyá nǎǎo ke kaloolaya tǎm, na ń kisina nyá ntompee ke tǎm kúkekēetv. ²⁵ Nyá isǎpee í nyənǎyi nyá nǎǎo tǎo na nyá isǎhutu hetu teu. ²⁶ Tayanu mpaav ŋku n tǎǎǎyi tǎ, na nyá tǎtǎnte tēna wēe naani. ²⁷ Taa heli ntǎǎǎy yaa mpǎtǎǎy. Hatəlēna isayatu.

5

La laakali na alv tetelatu

¹ Ma pǎyalv welisi ma lǎmayasēe taa, ke ŋkraŋyuvu na ń nu ma layatu tǎm. ² Waatu unǎyi n ká wēena nyuvu taa mayasǎm, na nyá ntompee yǎǎǎtǎyi layatu tǎm. ³ Alv tetelatu nǎǎo taa wē leleŋ ḱe isu tuŋ setaya yaa tuŋ nim. ⁴ Ama pǎ tǎnaya tǎo wē nyarŋ ḱe isu sǎtv. Pǎ hēeki isu sǎpǎlaya ŋka ka wē lǎŋ ke cemace tǎ. ⁵ Sǎm taa ḱe alv unu i mpaav puki, na i nǎǎhēe siŋisina pǎlaav tǎpǎǎpǎ. ⁶ Alv isu mpv u tǎǎǎyi weesuyu mpaav, i toolaa ḱe, ama i ta cekǎna. ⁷ Ma pǎyalaa mē í nuna-m yoo. I taa hatəlēna ma nǎǎo taa tǎm. ⁸ Hatəlēna alv unu i tē mpaav. Taa kpǎtǎna i nǎnǎkeelasu. ⁹ Pǎ taa kǎo na alv unu í tu-ŋ nǎǎǎlv niŋ taa, na puntu ḱo nyá nyuvu na pǎ wakǎli-ŋ. ¹⁰ Pǎ taa kǎo na kpai nyǎma tǎǎo nyá wēnav, na pǎ svuna nyá tǎmlē kulǎlvum kē lelv tǎyaya taa. ¹¹ Na pǎ kǎo na nyá tǎnvuv ká waatu wei n tala nyá tǎnaya tǎ na ń mǎǎyi. ¹² Na ń tǎ si: Isǎnaya pǎ lapa na ma taa kpai kǎseŋesǎtv, na pǎ kalǎna-m na má kisi? ¹³ Isǎnaya pǎ lapa na má tǎ tǎŋ ma seŋesǎlaa kǎyǎǎǎtv, na má tǎ ke ŋkraŋyuvu na pa kǎseŋesǎtv? ¹⁴ Pǎ kaasa pǎcǎ si má ná wahalanaa tēna kē yǎlaa na kpēka hekuv taa.

Nyá ifepile alv sǎǎlvuv

¹⁵ Nyá alv wē ḱe isu lum kupam lǎkǎ. Mpv tǎ, nyǎǎkǎ lǎkǎ unu i taa lum. ¹⁶ Pǎ fēi si lum mpi pǎ kpēŋ yem ḱe awalu na harēe tǎo. ¹⁷ Pǎ wēe si pǎ wēe nyá tike nyá nyǎm ḱe, pǎ taa sokina kpai tu nǎǎǎlv. ¹⁸ Isǎ í kooli nyá lǎkǎ lum kē kupantu na ń yǎǎlǎna nyá ifepile alv. ¹⁹ I tewaya isu nasem na i lǎsaya svu-ŋ. Nyá laŋle í hulǎmǎna i sǎǎlvuv kē tam tǎo. ²⁰ Ma pǎyalv, pepe tǎo ḱe n nyulǎyi alv kpai nyǎŋ? Na ń caa si ń wayali alv wei n ta nyí tǎ i hǎla? ²¹ Nyi si Tacaa naaki yǎlaa tēna mpaarŋ ḱe. I fēŋiyi paa yulu wei i mpaisi. ²² Isayav kupǎntuvu kpaaǎǎna-i isu katǎka. I mayamaŋa i isayatu kpaaǎǎna-i yomle. ²³ I ká si seŋesvuv laŋyuv tǎo. Ilena í seliyi í kǎmelentu katatǎlaya tǎo.

6

Lēlv kǎma cǎlvuv

¹ Ma pǎyalv, ye n mvwa nyá tǎǎǎntǎle kǎmlē, yaa n sǎŋa nǎǎǎlv waali ḱe pǎ tǎm taa. ² Ye nyá kǎyǎǎǎtv hǎka-ŋ pǎ tǎm taa, yaa nyá nǎǎo taa tǎm kpa-ŋ isu katǎka. ³ Pǎ tǎo tǎ, ma pǎyalv lǎsi nyá tǎyi pǎ taa. Mpi tǎ, n hota nyá tǎǎǎntǎle niŋ taa ḱe. Polo na ń hǎntu-i atē na ń wiina-i. ⁴ Taa too pǎ tom, yaa ń tu kpǎrv isǎle. ⁵ Halǎna ń fiti isu nam fituyuu tǎtǎlv niŋ taa tǎ. Yaa isu sumaya lukvuv ka kpav niŋ taa tǎ.

Felentú cǎlvuv

⁶ Felentú nyá, polo na ń nyǎni tǎǎlv kulǎpǎle na ń wēena lǎmayasēe. ⁷ Tǎǎlv fēna fēŋlu yaa nyuvu tu yaa caa. ⁸ Paa na mpv tǎ i calǎsǎyi tǎǎǎnaya kē kǎmtv waatu na í nyǎkǎyi. ⁹ Felentú nyá, pǎlee ḱe n ká nyǎǎsi hǎntuvu na tom? ¹⁰ Nyá si n ká tǎǎli nyá ti, na ń tu nyá niŋ kē nyá nyuvu na ń too pǎcǎ na ń hēesi. ¹¹ Waatu unu kǎnyǎŋ ká ta-ŋ mēlemēle, na wahala tutu-ŋ isu yoolu na i wontu.

Mǎnaafiki cǎlvuv

¹² Yulu tetelatu u tǎǎǎyi tampana. I tǎŋ ḱe na i nǎǎo taa na kaloolaya. ¹³ Isē kē i cǎpǎǎyi yǎlaa, na í yǎǎtǎǎna-wē na i nǎǎhēe, na í hatǎyi-wē na i mpee. ¹⁴ Isayatu wēna i taa, na í mayasǎyi kawalaya tǎm kē tam, na í tilisiyi yooŋ. ¹⁵ Pǎ tǎo ḱe wakǎlvuv ká tutu-i, na pǎ wakǎli-i tǎm kulvum tǎo i kaa wēe hiiu.

Yǎlaa mpa Isǎ luyv fēi tǎ

¹⁶⁻¹⁹ Yǎlaa loosi naatoso kē Tacaa taa kpaaǎǎna. Mpeŋelē:

Isətoosile nyáma, na puyusilaa,
 na mpa pa kuyi yəlaa ke musvə tə,
 na mpa pa mayasəxi pa lotu taa ké nti tə fei teu tə,
 na isayatu waali təŋlaa, na pəpətu aseeta nyáma.
 Ama pə kaasa naatosompəɣəlaya nyáma.
 Pəleɣele cewaa yoosilaa.

Wasanjalətu cəlvə

²⁰ Ma pəyalv tóki nyá caa kusəsutu. Taa lə nyá too kuvəɣəsətu. ²¹ Si-təxi nyá lotu taa ké tam tə. Tu-təxi nyá luyv tē isu kacəka wontuyv. ²² Tu tiiki-ŋ nyá təntē taa, na tē kenti-ŋ nyá təhəntəle taa, na tē yəɣətəna-ŋ waatu wei n feŋ tə. ²³ Mpi tə, kusəsutu we ké isu fətəla. Na sɣesuyv náá wē isu nyaaləm, na kukpaalətu náá ké weesuyv mpaav. ²⁴ Tu kisina-ŋ alv isayav, wei i ké nəleleŋ tu tə. ²⁵ Taa nyulv alv unv i teu ke nyá lotu taa. Pəyele taa yele na i isihutu teu hə-ŋ. ²⁶ Pə taya pulv, ye apalaa təna alv, təɣənaɣa pəcə tike ke yulv ləki ílé i tə. Ama alv wei i wena paalv tə, yulv kupaŋ ke i nyəki katəka. ²⁷ Yulv ká tū mamate ke i tə na i wontu yele nyayav na? ²⁸ Yaa i ká tə mamala tə na pə tá nyaya i nəntaaləŋ? ²⁹ Mpv tətəɣə pə wē na wei i puki i təɣəntəle alv kiŋ tə. Wei í tokina alv unv, i ká ná pə nav. ³⁰ Paa tuxi tanaav na nyəɣətu wei i ŋmulaa si i təki tə. ³¹ Pəna pə mpv tə, ye pa kpa-i i ká felv pə təm naatosompəɣəlaya. Haləna í cəla i wənav təna. ³² Yulv wei i feina nyuyv tə, unv i lakəna wasanjalətu, na alv wei i pəkəxi i ti na asaala tə, unv i lakəna mpv. ³³ Kataasi na kutuyv ke i tɣəna, i fēele kaa tē. ³⁴ Mpi tə, isəsēmle ká kusv i paalv pááná. I kaa wēna pətəntəle ke ləetuyv kuyaku wule. ³⁵ I kaa tēli si pá felv-i pulv, na paa kuvəɣə ke paa kaa-i i kaa tisi.

7

Alv wasanjalv tsvəv ke ifepv

¹ Ma pəyalv, tóki ma kuvəɣəttv, na í suna nyá təxi ma kusəsutu. ² Tóki ma kusəsutu na í hiki weesuyv, na í feŋ ma kuvəɣəsətu tə isu nyá isəpəle. ³ Taa yele na tē fiti nyá niŋ taa. Tóki-təxi hatoo nyá lotu taa. ⁴ Nyəni ləmayasē isu nyá newaya na layatu isu nyá ceu. ⁵ Pu hatələna-ŋ alv kpa-i tu wei i tsvəxi yəlaa na i nəleleŋ tə i niŋ taa.

⁶ Kuyaku nakvlv ma səŋa ma kutuluyv taa, na má nyənəɣəna pətote pódŋ na awalv tə. ⁷ Mpvúyú má ná ifepiya mpa pa ta nyənta pulv tə, na pa taa ké ifepv wei i feina nyuyv tə. ⁸ Mpvúyú i təna hapəle na í tala tə kpeŋa tə timpv alv wasanjalv nəɣəlv i ka səŋaa tə. Ulena í təɣəna alv tē tə təpamm. ⁹ Pu ké taanaya ké, na pə tema yulutuyv na səkretuyv tema wēv. ¹⁰ Ule alv nəɣəlv i səŋəxi-i kele, na í suuva isu apalaa təna alv, na acilayatu suwa i lotu taa. ¹¹ Pə kulv i nyuyv taa na í kpisi i tɣə cəɣale. ¹² Paa hapəle tə, yaa nənəɣə tē, yaa paa lé tē, i təŋaa ké. ¹³ Mpvúyú i kətəna ifepv na í kpipi-i na í wayalı-i. Ulena í nyəni i isentaa təpiŋ na fēele fei, na í heeli-i si: ¹⁴ Saŋa ma lapa lə ké nəɣə kulv mayə krentuyv kətaya ŋka too maa suwa si maa la tə. ¹⁵ Pə tə ké ma luwa si ma səŋəxi-ŋ na má pəkə-ŋ. Təv, ma na-ŋ kele. ¹⁶ Ma pəwa ma kato tə ké Icipiti kponkrontv toŋ nyəntv pəŋ kuvəcələŋ kupaŋ. ¹⁷ Na má yəɣəlv tulaalvnaa kupaŋa mpa pa yaaki si Miili na Alwē na Kanēli tə. ¹⁸ Kə na tə cəpələna səlvuyv haləna pə nyaali. Tə yəlv na tē nu pə leleŋ ke teu. ¹⁹ Ma paalv pola mpaav pooluŋ nyəŋkv, i fei təyaya. ²⁰ I kpaɣa liɣitee na húluyú ké. Ye isətu ta məŋna kite u kəŋ. ²¹ Ulena alv unv í pəsi ifepv unəxi i yəɣətaya katatəlaya tə, na í həmi-i i nəleleŋ tə. ²² Na ifepv svv-i təsvuyv ke kpaakpa isu nav wei pa pukina təkule tə. Yaa isu pa həkuyv kpaŋtv ke ŋmənaɣa si pa həŋ i ŋkpaŋuyv tə. ²³ Haləna nyəmlē sə i həle, isu sumaya huluyuuna tiiv ke apai taa na ká tá nyí si ka weesuyv ke pu tēna tə.

²⁴ Pənente ma pəyalaa mē, í nuna-m, na í ké ŋkpaŋ na ma nəɣə taa təm. ²⁵ Taa nyulv alv isu mpv na í təŋi-i, na pə kə na í lé i mpaŋ taa. ²⁶ Mpi tə, alv unv i huwa yəlaa pəɣale ké. Mpa i ka huwa mpv tə paa ké toŋtuna ké. ²⁷ I təyaya ntē atətəle mpaav na kú tiiki səm tē.

8

Ləmayasεε kawəyaya.

- ¹ Ləmayasεε mapa kapuka,
na layatu náá kusi tə nəχə na tá yaa.
- ² Ləmayasεε səηa toηtoηa təə
ké mpaav kiη, na hapəle atama taa.
- ³ Ləmayasεε səηa icate nənəkeelası na tə hapεε təə
na á kiisiyi sı:
- ⁴ Yəlaa piya meye ləmayasεε má, ma wena.
- ⁵ Kumeləməη í kpeləmi nyuyv taa mayasəm.
Layatu lanlaa náá kpeləmi nyəm.
- ⁶ ı nu, təm səsoontv ke ma wena sı ma heeliyi-me,
ma kuliyi ma nəχə sı ma heeliyi-meye kusiyisitu.
- ⁷ Pə taya pulv, tampana ke ma nəχə yəχətəχı
na isayatu təm wε-m kusəχətəv ké.
- ⁸ Ma nəχə kuyəχətutv təna siyisaa ké,
kaloolaya yaa təm kukekeεtv fei pə taa.
- ⁹ Layatvnaa nyəma tə tənaya teu ke təcεicεi,
na tə siyisa teu ke mpa pa wena nyəm tə.
- ¹⁰ ı preekı ma kusεyεsət v na pə kəli liyitee,
na í preekı nyəm na pə tεε wula kupəη.
- ¹¹ Mpi tə, ləmayasεε kəla teu ke liyitee pεε.
Liyitee pulvrv ta tala-yε.

Ləmayasεε hvlvuyv ke a ti

- ¹² Ləmayasεε má, laakalı larv taa ké ma təcayale wεε,
ma wena nyəm na nyuyv taa mayasəm.
- ¹³ Tacaa nyamnav nté isayatu kisuyv.
Kalampaani na isəcav pə ké isayatu mpaav ké.
Na nəχə isayaa ké mpi ma kisa təχə.
- ¹⁴ Má tənna layatu tasuyv na təcayanav,
mayale layatu, na ma wena toη.
- ¹⁵ Ma toη taa ké awulaa tóki kawulaya,
na awulumpiya náá tvyi mpi mpi pə siyisaa tə sı yəlaa í la.
- ¹⁶ Ma toη taa ké awulaa tóki kawulaya,
na kupayalaa na tetv taa hvulaa təna náá hvukəna.
- ¹⁷ Ma səəla mpa pa səələχı-m təχə.
Na ma preekəlaa naaki-m.
- ¹⁸ Ma kiη ke apititu na teeli wεε,
na wənav kuleelim na tampana təηuyv.
- ¹⁹ Ma kulvlum kəla wula kupəη ke teu.
Na ma nyəm náá tεε liyitee.
- ²⁰ Tampana təηuyv mpaav taa ké ma təη
mpaisi kusiyisası hekv taa.
- ²¹ Ma sı kupantv ke mpa pa səəla-m təχə.
Na má suuliyi pa kupəηcooη.
- ²² Maya Tacaa caaləna ηmav ke ı təmlε taa
na pəcó í laki ı təma kupəηεε.
- ²³ Hatoo tə pa ηma-m ké,
fau na pəcó pá ηmaaki tetv.
- ²⁴ Waatv ıni tə tēηku nəχəlv ı taa wεε,
pəcó lum seelv nəχəlv ı fei.

²⁵ Pa lɔla-m ké na pécó pá la pəəŋ
na pécó pulasi wɛeki.

²⁶ Pəyele Tacaa taa tu lata tetu yaa katenasi,
yaa antulinya ciyilisi nsi su naaki tɔ si kancaalaya nyəŋka.

²⁷ Ma wɛɛ na pécó Tacaa su isətənyu,
na í pu kv tənaya ke kɔna teŋku səsə pa təsulle.

²⁸ Na í tu isəŋmuntv ke isətəa na teŋku sɛɛlaa lum tvli na pé luna toma.

²⁹ Waatu inəŋi Tacaa su teŋku ke tənasi si lum í taa ŋmaa na í pu tetu kite.

³⁰ Ma lakaya i kiŋ ke təmle ké, na má heesəŋi i laŋle ke paa kuyaku ŋku. Na má liyiliyi
tam na í naaki.

³¹ Na má liyiliyi i tetu tɔɔ na ma laŋle heekəna yəlaa.

Nyuleleŋ tv nté wei i nukəna ləmayasɛɛ tɔ

³² Ma pəyalaa, pənente í nuna-m.

Mpa pa təŋəŋi ma mpaav tɔ pa nu leleŋ ké.

³³ I nu seŋesuyv í taa lɔ-kv.

Uena í pəsi ləmayasɛɛ nyəma.

³⁴ Yəlaa mpa pa nukəna-m tɔ pa nu leleŋ ké.

Paa ifemle nteye pa feŋiŋi ma təyaya nənəsɔ
na pá təŋəŋi ka akelenaa.

³⁵ Mpi tɔ, ye wei í hika-m i hika weesuyv ké.

Tacaa ká hvli pɔntv ke suulu.

³⁶ Ye wei i pəntəyənə-m i təŋi i tuyi wahala.

Pa tənə mpa paa caaki-m tɔ səm ke pa sɔlaa.

9

Ləmayasɛɛ yaatu

¹ Ləmayasɛɛ suna akelenaa naatosompəŋolaya, na á ŋma a təyaya. ² A kú wontu na á
lá təŋəŋaya na á su na á puu sulum. ³ A tila a təmle nyəma alvnyəma ke tontɔŋa tɔɔ, na
pɛle pá yaaki yəlaa si: ⁴ Kvmeləməŋ mɛ, í kəŋna cənɛ. Uena pá heeli ləmayasɛɛ fɛinaa
si: ⁵ I kɔɔ na í təŋə ləmayasɛɛ təŋəŋaya, na í nyɔɔ a sulum. ⁶ I lu kvmeləməŋ taa na í hiki
mə ti. I təŋ mpaav ŋku kv takəna layatv cɔlɔ tɔ.

Ləmayasɛɛ tv na wɔŋlu

⁷ Ye n kaləŋəna wɔŋlu, i footiŋi-ŋ ké. Na ye n seŋesəŋi isayav i tvv-ŋ. ⁸ Taa kaləna
wɔŋlu na pé kɔɔ na i taa kpanə-ŋ. Ama kaləna ləmayasɛɛ tv ílé i ká sɔɔli-ŋ. ⁹ Ha
ləmayasɛɛ tv, na i ləmayasɛɛ ká sɔɔsi. Seŋesɔ siyisilu na ílé i sɔɔsi nyəm. ¹⁰ Isə nyamnəv
nté ləmayasɛɛ təcəalle. Isə yəlaa nyəmtv nté layatv. ¹¹ Ləmayasɛɛ ká ye le na nyá kuyɛɛŋ
huki, na nyá weesuyv pusi sɔɔsi. ¹² Ye n ké ləmayasɛɛ tv, nyá waakəna. Ye n ké wɔŋlu
ilɛ nyá nyuyv taa ké pə tɛŋ.

Kvmeləntv yaatu

¹³ Kvmeləntv wɛ ké isu alv kəkətɛ tv, wei i ké tulaya na í tá nyí pulv tɔ. ¹⁴ Kpete tɔɔ
ké alv inɔ i caya i nənəkɛelasɔ, ke icatɛ tontɔŋle tɔɔ. ¹⁵ Uena í kpeesəŋi tɛɛlaa mpa pa
kama nyɔɔŋ na mpaav tɔ si: ¹⁶ Ye wei i ké kvmeləŋ, í kəŋna cənɛ. Na í təŋ nyɔɔŋ fɛinaa
si: ¹⁷ Lum kvŋmuləm wɛ leleŋ ké, na ŋməlav təŋəŋaya náa wɛ teu. ¹⁸ Mpa alv inɔ i yaaki
mpv tɔ, pa ta nyi si pə cəŋsəŋi-wɛɛɛ atətəle taa.

10

Yəlaa təntɛ atuwa kɔkpeyelee

¹ Salvməŋ atuwa. Pəyaya ləmayasɛɛ tv heesəŋi ka caa laŋle ké. Uena kvmeləŋ náa
wakəli kv too nyəntɛ.

² Wɛnəv mpi yulv ta təŋ tampana na í hiki tɔ pə taa fɛi kawaaya. Ama siyisuyv yakəna
səm taa.

- ³ Tacaa u yeki si nyəɔɔsi í sasəli siyisilu. Ama i pɛɛ ɪsayaɔ ke mpi i nyuləɣi təɔ.
- ⁴ Nkpalasi kpekuyɔ susəɣi kunyɔɛ kɛ. ɪlena tɛmlɛ lapu ləɣlɔɛ nɔ́a susi toɛ.
- ⁵ Yulu wei i nyəkəɣi təɔnaya ke kumtu waatu tɔ, i kɛ pəɣaya ŋka ka maɣasəɣi ka nyuyɔ taa təɔ. Ama wei i tooki saa inɪ tɔ, i kɛ fɛɛɛ fɛi tu kɛ.
- ⁶ Kɔpantu koolee wɛ siyisilaa nyɔɔɛ tɔ kɛ. Ama musuɛ tɔm tike ke asayaɔ nɔ́si yəɣtəɣi.
- ⁷ Siyisilu tɔ tɔ́suyɔ kəɛna kɔpantu koolee kɛ. Ama yulu ɪsayaɔ hətɛ maɣamaɣa ná wakələɣi kɛ.
- ⁸ Yulu wei i wɛna ləmaɣasɛɛ ke i taa tɔ, i muɣi sɛɣɛɛɛ kɛ. Wei i yəɣtəɣi kumɛlɛntu tɔm tɔ i tɛsəɣəna lepu.
- ⁹ Wei i təɛɛ tu tɔ i təɛɛna naani kɛ. Ama wei i təɛɛɣi mpaɔɛ kɔkɔɛɣi tɔ pu kuli i waali.
- ¹⁰ Wei i cəpələɣi ɪsɛ na laɣatu tɔ i tɣi i lɛlaa ke wahala kɛ. Ama wei i yəɣtəɣi kumɛlɛntu tɔm tɔ i tɛsəɣəna lepu.
- ¹¹ Siyisilu kuyəɣtɔtu kɛ weesuɣu sɛɛɛ kɛ. Ama musuɛ tɔm tike ke asayaɔ nɔ́si yəɣtəɣi.
- ¹² Pááná kusəɣi yoo kɛ. ɪlena sɔ́ɔɔɣu náá husəɣi kɔpəntəɛ təna.
- ¹³ Yulu laɣatu yəɣtəɣa taa kɛ pa naana i ləmaɣasɛɛ. ɪlena pá natəɣi ləmaɣasɛɛ fɛi tu siyile taa kɛ kpatəɛ.
- ¹⁴ Nyəm ke ləmaɣasɛɛ nyéma ná kaaki wɛnau tɛɛ. Ama kumɛɛməɛ kuyəɣtɔtu ná wakələɣi kɛ.
- ¹⁵ Wɛɛntu liyitee kentiɣina i tɔ, ɪsu kolɔɛna ɪcətɛ toɛ nyəntɛ. Acamaa kɔwakələm ntɛ pa kunyɔɛ.
- ¹⁶ Yulupəɛ tɛmlɛ ke weesuɣu pulu kɛ. ɪlena ɪsayaɔ kasəɣaya náá kɛ ɪsayaɔtu pulu.
- ¹⁷ Wei i tɔ́səɣi sɛɣɛsuyɔ tɔ tɔ i təɛɛɣi weesuɣu mpaɔ kɛ. ɪlena wei ɪlɛ i səkɪ kalənau tɔ tɔ í le.
- ¹⁸ Ye wei i taka pááná tɔ i looliɣina i nɔ́ɔ kɛ. Wei i yəɣtəɣi lɛlaa tɔm tɔ i kɛ kumɛɛɛ kɛ.
- ¹⁹ Wei i yəɣtəɣi səsəm tɔ u taana pəntuyɔ. Ama wei i kpaaki i nɔ́ɔ tɔ i kɛ yulu laɣatu.
- ²⁰ Siyisilu kuyəɣtɔtu wɛ tu kɛ ɪsu liyitee nyəɣəɔɔɣu. ɪsayaɔ lotu taa huwɛ ta ke pulu.
- ²¹ Siyisilu kuyəɣtɔtu tiikiɣi yəlaa pəɣalɛ kɛ. Kpaɛtɔnaa ná səkɪ nyuyɔ taa maɣasəm laɛɣu tɔ.
- ²² Tacaa kɔpantu kooluyɔ haakəna toɛ. Nyá kuluku u takɪ tiili.
- ²³ ɪsayaɔtu lapu wɛ ləmaɣasɛɛ fɛi tu kɛ ɪsu aliyila. Ama laɣatu tənna ləmaɣasɛɛ.
- ²⁴ Mpi asayaɔ nyaɛna tɔ mpi pə kəɛna pa nyɔɔɛ tɔ. ɪlena ɪsɔ haaki siyisilaa ke mpi pa sələməɣi tɔ.
- ²⁵ ɪsu kacuculaya tɛkuyɔ tɔ, mɔ́ɔɔ asayaɔ saaləɣi. Ama siyisilaa ná səɛna tu ke tam tɔ.
- ²⁶ ɪsu nyəməɛ nyəɛɣu kɛla, na nyɔ́si náá tɣi ɪsɛ tɔ, mɔ́ɔɔ felɛntú cɔ́səɣi i caa.
- ²⁷ Mpa pa nyaɛna Tacaa tɔ pa weesiɛ tayaɣəɣi kɛ. ɪlena ɪsayaɔtaa náá səkəna pa toɛ.
- ²⁸ Siyisilaa tɛɛɔɔ ke laɛɣulɔmɛ kɛ. Ama asayaɔ tɛɛɔɔ ká wakəli.
- ²⁹ Tacaa mpaɔ kentiɣi mpa pa fɛina kawaliya təɔ. ɪlena kú wakələɣi mpa pa laki ɪsayaɔtu tɔ.
- ³⁰ Pulupɔ u selisiɣi siyisilu. Ama asayaɔ ná kaa caya tɛtu taa.
- ³¹ Ləmaɣasɛɛ tɔm ke siyisilu yəɣtəɣi. Ama paa sɛti ɪsayaɔtu yəɣtɔɔɔ nsəmɛ.
- ³² Siyisilu kuyəɣtɔtu laki kɔpantu kɛ. Ama kɔwakələtu ke ɪsayaɔ nɔ́ɔ ná nyəmá.

11

- ¹ Tacaa luyɔ fɛi pəpətu maɣasələɣa. Ama maɣasələsi nsi si təɛna tu təɔ i caaki.
- ² Kalampaani tu tɛɛna kutuyɔ kɛ. ɪlena wei i pasəɣi i ti tɔ í tɛsəna ləmaɣasɛɛ.
- ³ Yulupəɛ kɔpantu tiikiɣina-i. ɪlena ɪsayaɔ acilayatu náá wakəli-i.
- ⁴ Wɛnau fɛina toma naaləɣi ɪsɔ huɔɛ wule. Tampana təɛɣu tike ləsəɣəna səm taa.
- ⁵ Siyisilu kɔpantu yekina na i mpaɔ təɛ. ɪlena ɪsayaɔ ɪsayaɔtu náá pɛti-i.

⁶ Siyisilu tampana tɛɛɔyɔ lɛsɛɔyɔ-ɪ asola tɛna niŋ taa kɛ. ɩɩɩna asayaa kunyulɛm nɔ́a kraaki-wɛɣɛ katɔka nyɛm.

⁷ Yulɔ ɩsayaɔ ɩ sɛpa ɩ tɛɛɔyɔ saalaa kɛ. ɩɩɩna ɩsɛna ɩ tɛɛlayaa ɩ wɛnaɔ tɔ pɔɩɩ pɛ saali tɔtɔ.

⁸ Pɔ lɛsɛɔyɔ yulɔpaŋ kɛ nɔɔsɛɛ taa kɛ. Na pɔ lɛɛti ɩsayaɔ kɛ ɩ lɔntɛ.

⁹ Wei ɩ kɛɛsɛɔyɔ ɩsɔ tɔ ɩ kuyɩ lɛlaa kɛ na ɩ nɔɔɔ taa tɔm. Ama nyɛm waasɛɔyɔna tampana tɛɛɔyɔ.

¹⁰ ɩcatɛ yɛlaa tɔki acima kɛ waatu wei siyisilaa waaki tɔɔɔ. Na pɔ wilitiyi waatu wei asayaa sɛki tɔ.

¹¹ Siyisilaa nɔ́ kɔɛna kupantu kɛ pa ɩcatɛ taa na ɩcatɛ teeki. Ama asayaa nɔ́ wakɛɔyɔ-ɩ na pa nɔ́sɩ.

¹² Wei ɩ tɔuki ɩ tɔɔɔntɛ tɔ, ɩ fɛina nyɔyɔ taa mayasɛm kɛ. ɩɩɩna wei ɩ nukɩ pɔ taa tɔ ɩ suɛ.

¹³ Wei ɩ yɔɔɔtɛɔyɔ lɛlaa tɔm tɔ, ɩ kuliyi pa waali kɛ. Ama naani tu nɔ́ sukɩ pɔ tɛnaɔ ɩ taa.

¹⁴ Yɛlaa ɩ fɛina paasɛnɩɩ pa leki yem kɛ. ɩɩɩna layatu tasɛlaa paɔale waasɛɔyɔ-wɛɣɛ sɔsɔm.

¹⁵ Wei ɩ muɔyɩ lɛɩ kɛma sɩ ɩ fɛɩɔyɩ tɔ, ɩ naa pɔ naɔ kɛ. ɩɩɩna wei ɩ kisiyɩ pɔ lapu tɔ ɩ nu lɛɩɩ.

¹⁶ Alɩ telu kɛ pa saŋ, na apalɩ kpelikpeka tu nɔ́a suɩ tɔɛ.

¹⁷ Yulɔpaŋ waasɛɔyɔ ɩ tɔyɩ. ɩɩɩna yulɔ ɩsayaɔ nɔ́a tɔyɩ ɩ tɔyɩ wahala.

¹⁸ Kasɛɔyɔɔ ɩka ka fɛi naani tɔɔɔ ɩsayaɔ hikiyɩ. ɩɩɩna kusiyisim latu nɔ́a hikiyɩ kɔfɛɩɩyɔ tampana nyɛɩku.

¹⁹ Tampana tɛɛɔyɔ haaki weesuyɩ kɛ. ɩɩɩna ɩsayaɔ tɛɛɔyɔ nɔ́a tu sɛm.

²⁰ Tacaɔ nyɛnɔyɩ ɩsayaɔ kɛ mpa pa lotu taa wɛ ɩsayaɔ tɔɔɔ. Ama ɩ laki kupantu kɛ mpa pa tɔntɛ wɛ teu tɔ.

²¹ Pu ha asayaa ɩkpaŋɩ kɛ. Ama pu ya siyisilaa lɩɩyɔ nyɛma.

²² Alɩ telu wei ɩ fɛina lɛmayasɛɛ tɔ, ɩ wɛ kɛ ɩsu afa wei pa tu wɩla tɔ.

²³ Siyisilaa kunyulɛm nɔ́ kupantu lapu. ɩɩɩna asayaa koolee nɔ́a kusɛɔyɔ ɩsɔ pɔ́áná.

²⁴ Lɛlaa haana luyɩ kulɩmuɔyɔ kɛ na pa wɛnaɔ sɔsɔyɩ. Na lɛlaa nɔ́a laki lɛɩ na pɔ tɔyɩ pa tɔyɩ kunyɔɩ.

²⁵ Pu ha kupantu kɛ sɔsɔm kɛ wei ɩ haana luyɩ kulɩmuɔyɔ tɔɔɔ. ɩɩɩna lum halɩ lɔkɔtu nɔ́a sɩ.

²⁶ Mpa pa nyɛkɛɔyɔ tɔɔɔnaɔ na pɔ tɛna kasɛɔyɔɔ sɔsɔyɔ tɔ, yɛlaa tɛɛɔyɔ-wɛɣɛ mpuɩ kɛ. ɩɩɩna pɔ kooliyɩ kupantu kɛ mpa pa pɛɛtɛɔyɔna-wɛ tɔ.

²⁷ ɩsɔ saŋ wei ɩ lɩki kupantu lapu tɔɔɔ. ɩɩɩna wahala makɛna ɩsayaɔ pɛɛkɛlaa.

²⁸ Wei ɩ tu naani kɛ ɩ liyitee tɔ ɩ lepaya. Ama siyisilaa nɔ́a puɩ kɛ ɩsu tɔyɩ ɩku ku sɛna lum nɔɔɔ tɔ ku hátu.

²⁹ Wei ɩ ta tɔki ɩ tɔyaya kɛ teu tɔ ɩ kaa na kpancoou. Mpu tɔtɔɔ kumɛɩɩ pɛsɛɔyɩ lɛmayasɛɛ tu yom.

³⁰ Siyisilu kulaputu haaki weesuyɩ kɛ, na yɛlaa tɛɛɔyɩ lɛmayasɛɛ tu.

³¹ Pɔ ta kisi siyisilaa kɛ lɛɛtɔyɩ kɛ atɛ, kacaŋfana ɩsayaɔ na pɛntɩɩ na?

12

¹ Yulɔ wei ɩ tisiyɩ sɩ pɔ kalɛna-ɩ tɔ ɩ sɔla nyɛm kɛ. Wei ɩ caaki kalɛnaɔ tɔ ɩ kɛ kumɛɩɩɩ.

² Tacaɔ laki kupantu kɛ yulɔpaŋ kɛ, na ɩ kú acilayatu tu tɔm.

³ ɩsayaɔ ɩ yeki na yulɔ nyɔɔ tɔɛ. Pɔyɛɩ pulɩpu naa ciyitiyɩ siyisilaa.

⁴ Alɩ kupɔɩ kusɛɔyɔ ɩ paalu nyɔyɔ kɛ. Ama fɛɩɩ fɛi tu nɔ́a wɛ kɛ ɩsu suɩɩ kɛ ɩ muwa taa.

⁵ Tampana tɛɛɔyɔ tɔm kɛ siyisilaa nɔ́ mayasɛɔyɩ tam. ɩɩɩna asayaa nɔ́a mayasɛɔyɩ mpaɔɩ ɩmulɛm tɔm.

⁶ Asayaa kuyɔɔtutu wɛ kɛ ɩsu sɛm katɔsɩ. Siyisilaa nyɛntu nɔ́a fitiyɩ lɛlaa kɛ sɛm taa.

⁷ Ye pɔ kpiisa ɩsayaɔ pu kaasɛɔyɩ pulɩ, ama siyisilaa lɩɩyɔ nyɛma nɔ́a sɛna teu.

⁸ Nyɔyɔ taa mayasɛm tu kɛ pa saŋ yontu taa. ɩɩɩna pɔ tɔuki wei ɩ lotu taa wɛ ɩsayaɔ tɔ.

⁹ Pə kəla teu si yulu í pasa i ti na í wəena təmlə tu kulum, na mpi i ka hə i ti na í laŋ təŋənaŋa tə.

¹⁰ Siyisilu paasəŋəna i təntə ké. Ama pətətəle fei isayav lotu taa.

¹¹ Təŋənaŋa tələna wei i haləŋi təŋə. Ulena wei i feina nyuyv taa maŋasəm tə í təŋəŋi kra i nyəm.

¹² Kasəŋəŋa asilima nyəŋka ke asayaa ná nyuləŋi. Ama siyisilaa ná waaki.

¹³ Nəŋə kuyəŋətutu taa we katəka isayaa ké. Ama siyisilu ná ləsəŋi i təŋi nəŋəsəe taa.

¹⁴ Yulu nəŋə kuyəŋətutu yekina na í wəena kupantu ke səsəm. Pə feləŋi paa wei ké isu i lapəna i niŋ tə.

¹⁵ Wei i feina nyuyv taa maŋasəm tə i nyənəŋi i mpaav ké na kú siyisa-i. Ama ləmaŋasəe tu ná nuki layatu tasuyv ké.

¹⁶ Kumeləŋi huləŋi ku páána ke kraakraa ké. Ama wei i nuki i kutuyv na í ŋməsəŋi tə i ké nyuyv taa maŋasəm tu ké.

¹⁷ Wei i yəŋətəŋi tampana tə siyisuyu ke i kraaləŋi, na aseeta pəpətu tu ke kaloolaya.

¹⁸ Təm kra i nyəntu yəŋətuyv səki ké isu layate. Ulena ləmaŋasəe nyəma kuyəŋətutu náa waasəŋi.

¹⁹ Tampana yəŋətuyv u təŋ. Ama kaloolaya naa laaki tem.

²⁰ Mpa pa tu pa taa ké isayatu lapv tə pa lotu taa suwa pəpətu ké. Ama mpa pa seŋesəŋi həesuyv təm tə, pa laŋa huləməŋi.

²¹ Mpusi nəŋəlv u makəna siyisilu. Ama wahalanaa ná nuki asayaa.

²² Taca luŋu fei loollaa. Tampana lataa ke i saŋ.

²³ Nyuyv taa maŋasəm tu ná ŋməsəŋi i nyəm təm ké. Ama kumeləŋi ná yasəŋi ku kumeləntu.

²⁴ Təmlə latu təkəna kawulaya. Ulena ŋkpalasi kpekəlv náa teki lelāa.

²⁵ Nəŋəsəe nuki yulu ké. Ulena təm kupantu həesi i laŋle.

²⁶ Siyisilu huləŋi i təŋəntəle ke mpaav kupəŋku ké. Ulena asayaa mpaav náa toli-si-wə.

²⁷ Tətəlv felentú u wəsəŋi i nantu. Ama yulu wenav kupam nté təmlə lapv.

²⁸ Siyisuyu mpaav taa ké weesuyu wəe, səm fei ku taa.

13

¹ Pəŋəŋa ləmaŋasəe tu nuki ka caa seŋesəe ké. Kalampaani nyəŋka u nuki kalənav.

² Yulu kuyəŋətutu yekina na í təŋə mpi pə we teu tə. Ama mvsəŋi tike ke asayaa ná lakəna.

³ Wei i feŋiŋi i kuyəŋətutu tə tə i təŋi i waasəŋi. Ama wei u nyəŋ i nəŋə krau tə i we lepu taa ké.

⁴ Felentú wəna kunyuluyv ŋku ku waasəŋi-i təŋə. Ama pu tələna təmlə latu ké.

⁵ Siyisilu taa kraana kaloolaya ké. Ulena isayav náa footiŋi lelāa na í tuyi-wəŋe fele.

⁶ Siyisuyu kentiŋina yulu wei i təntə we teu tə. Ulena isayatu náa kú isayav.

⁷ Lēlāa yaaki pa təŋi toŋtənaa, pécə pa fei pulv. Ulena lelāa náa yaaki pa təŋi kunyəntənaa na pá hayaa.

⁸ Wenav ke yulu laŋasəŋəna i weesuyu. Ama kunyəntu ná tá nyi təle.

⁹ Siyisilu we ké isu fətəla wei i naaki teu tə. Ulena isayav náa we isu fətəla wei i fiŋinaa tə.

¹⁰ Kalampaani tike ke pa kusəŋəna yoo. Ama mpa pa nuki layatu tasuyv təŋəle ləmaŋasəe nyəma.

¹¹ Toŋ wei yulu ta laa hikuyu tə i pasəŋi ké. Ama toŋ wei yulu hikiŋi pəcə pəcə tə, un i səsəŋəna.

¹² Yulu tēluyv pulv na pá tá lá ləŋ tə, i laŋle wakəŋi ké. Ama ye i nyula pulv na í la-wi ulə i laŋle huləmi səsəm.

¹³ Ye pa kraala wei na í tá nu i leki ké. Ama wei i təkəŋi nti pa tu-i tə i waaki ké.

¹⁴ Ləmaŋasəe tu kuseŋesətu haaki weesuyu ké. Nti tə cələŋəna yulu ke səm katəsi.

¹⁵ Yulu layatú ke yələa tuyvna. Ama isayav weesuyu ná we katə.

¹⁶ Nyuɣu taa maɣasəm nyóma maɣasəxi pa taa ké na pécó pá la pulu. Uena kumeləməŋ náá yasəxi pa kumelentu.

¹⁷ Təm kpaallu isayav hotiyi wahala taa ké. Uena kupaŋ náá waasi.

¹⁸ Wei i kisiyi seɣesuyu tɔ, i pəsəxi kunyɔntu ké na pá tɔv-i. Uena wei pa kaləxəna na í suma tɔ i nyuɣu kulɪ.

¹⁹ Ye yulu í nyula pulu na í hiki-wi pə wə-i leleŋ ké. Ama kumeləməŋ ná nyənəxi isayatu ləv ke acaalətu ké.

²⁰ Ye n təŋəxi ləmaɣasɛɛ nyóma n laki ləmaɣasɛɛ ké. Ama kumeləməŋ təŋlu ná pəsəxi isayav ké.

²¹ Isayatu təŋəxi tə lataa ké. Uena pə lɛɛtəxi tampana təŋlaa ke kupantu.

²² Yuluɔpaŋ yekina i luluyu nyóma ke i kpancoou ké. Uena siyisilaa náá təɣɔ isayav nyəŋku.

²³ Kunyɔntɔnaa kuŋ pa tawa taa ké səsəm. Uena muyullaa səki.

²⁴ Wei u maki i pəyaya tɔ i ta səɔli-keɣe. Ama wei i səɔla i nyəŋka tɔ i maki-keɣe.

²⁵ Siyisilu təkɪ ké na í haki teu. Uena isayav lotu taa náá səɔləxəna nyəɣəsi.

14

¹ Alu ləmaɣasɛɛ tu sukɪ təyaya ké. Uena alu kumeləŋ náá yəki-ke na i niŋ.

² Tampana taa tɔntu nyaŋna Tacaá ké. Uena wei i təŋəxi mpaŋ isayav tɔ í tɔv-i.

³ Kumeləŋ kalampaani təm kəŋna-kuɣu tipite. Uena ləmaɣasɛɛ nyóma kuɣɔɣɔtutu kentiyi-wɛ.

⁴ Timpi naaŋ kuhaləŋ fei tɔ kpróú wɛ kpete ké. Ama tɔla təmle taa ké təɣɔnaɣa tɔləxəna.

⁵ Aseeta tu kupaŋ u looliyi. Ama pəpətu ke isayav uni ílé í peləxi.

⁶ Kalampaani tu kaasəxi i təxi u hikiyi ləmaɣasɛɛ. Uena yulu layatu náá hiiki nyəm pécó u wukəna.

⁷ Hatələna kumeləŋ, pə taya i nəɣɔ taa təm taa ké n ká hikina nyəm.

⁸ Nyuɣu taa maɣasəm tu ləmaɣasɛɛ nté si í cekəna i mpaav. Uena nyuɣu feinaa kumelentu náá tɔsəxi-wɛ.

⁹ Kumeləməŋ woŋiyi tasəkəle tayanuyu kətaya ké. Uena tampana təŋlaa náá laki təmaya kupantu.

¹⁰ Ye yulu laŋle wakəlaa nəɣɔlu u pəsəxi na í cosi-te. Mpu tətəɣɔ na i laŋhulɔmlɛ.

¹¹ Pu yəki asayaa tɛɛsi ké. Uena siyisilaa coka náá teeki.

¹² Mpaav ŋku n nyənəxi kupaŋku tɔ, ku pəsəxi na kú pona-ŋ səm taa.

¹³ Laŋwakəlle pəsəxi na tɔ tii woŋa waatu. Uena laŋhulɔmlɛ tɛɛsəna laŋwakəlle.

¹⁴ Yulu tetelatu təkɪ i kulaputu kasəyaya ké. Uena yuluɔpaŋ náá təɣɔ i kulaputu kasəyaya.

¹⁵ Wei i fei hɔwɛɛ tɔ i muɣi pə təna mpi pa heeliyi-i təɣɔ. Ama laakali tu u kpesəxi nəhəle na í ta maɣasi i taa.

¹⁶ Ləmaɣasɛɛ tu seeki isayatu ké na í kisiyi-ti. Ama kumeləŋ ná laki ké u maɣasəxi. Mpi tɔ, u nyaŋna pulu.

¹⁷ Wei u laa pááná muɣu tɔ i laki kumelentu ké, na wei i kpekɪyi i taa ké isayatu tɔ, i laki na lelāa taa kraana-i.

¹⁸ Yəlaa mpa pa hɔwɛɛ ta taɣali tɔ, pa kawaaya nté kumelentu. Nyuɣu taa maɣasəlaa teeli kele nyəmtu.

¹⁹ Asayaa ká həntɪ kupama ke atɛɣe, na pá taŋ siyisilaa nənɔɔsi si pele pá mu-wɛ.

²⁰ Kunyɔntu taapalu mayamaya ná kisiyi-i ké. Ama toŋ tu camnanaa ná wɛ paɣale.

²¹ Yulu wei i footiyi i təɣɔntəle tɔ i ké isayav ké. Ama wei i wena kunyɔntɔnaa pətɔtəle təɣɔle leleŋ nulu.

²² Yəlaa mpa pa maɣasəxi isayatu ke pa taa tɔ, pa pəntəxi mpaav ké. Uena mpa pele pa maɣasəxi kupantu tɔ pá laki-ti na tampana.

²³ Təma təna na a kawaaya ké. Ama kunyɔŋ ke yəɣɔtaya katatəlaya ná kəŋna.

²⁴ Wena nte lamayasae nyoma kasayaga. Ama kumelaməŋ naa luki pa kumelentu taa.

²⁵ Aseeta tu wei i yəŋətəŋi tampana tō i yaki weesiŋ kē. Ama kaloolaya ke pəpətu nā yəŋətəŋi.

²⁶ Wei i nyaŋna Tacaa tō i səŋaa kē taca. Pə taya pulu, Tacaa kē i piya kəkentuyū kē.

²⁷ Tacaa nyamnav haakəna weesuyū, na pə cələŋəna səm katasi.

²⁸ Ye yəlaa í we samaa, wulau teeli kele. Ye yəlaa pasaa ile pə wakəli wulau.

²⁹ Wei u muŋi rááná ke ləŋ tō i wena layatu səsəntu kē. Ama wei u laa rááná muŋu tō kumelentu ke i huləŋi.

³⁰ Lamayasəle taa heesuyū haakəna tənuyū ke weesuyū. Ulena isəseemle náá we isu muwa taa sulu.

³¹ Ye wei i tōki kunyəntunaa ise, pa ŋmalu ləŋ kē i tuuki. Ye wei i wena pa pətətəle i kusəŋi ləŋ nyuyū kē.

³² Isayatu wakələŋi isayau. Ama siyisilaa ná hikiyi təcəsəle kē, paa səm taa.

³³ Lamayasae we yulu layatu lotu taa kē. Ule n kaa na-yeŋe kumeləŋ kiŋ.

³⁴ Kusiyisitu təŋuyū kusəŋəna piitim nyuyū. Ulena isayatu lapu náá tu yəlaa ke fəle.

³⁵ Wulau saŋ i waali nyoma lamayasae kē. Ulena í muŋi rááná na tetelataa.

15

¹ Təheə kucəcətu heesəŋi rááná kē, na kunyasətu náá kusi-ye.

² Ye lamayasae tu yəŋətəŋi, yəlaa nyuləŋi nyəm kē. Ama kumelentu təm ke kumelaməŋ ná yəŋətəŋi.

³ Tacaa nyənəŋi paa timpiyi, na í naaki kupama na asayaa.

⁴ Təm leleŋ nyəntu haaki weesuyū kē. Ulena təm isayatu náá wakələŋi laŋle.

⁵ Kumeləŋ footiyi ku caa kuseŋesətu kē. Ama wei i lakəna nyuyū taa mayasəm tō i nukū kalənav kē.

⁶ Pə tələŋəna yulupaŋ kē. Ulena kasayaga asilima nyəŋka náá kəna mpusi.

⁷ Lamayasae nyoma yəŋətəŋəna nyəmtu kē. Ama kumelaməŋ ná fei mpu.

⁸ Tacaa luyū fei asayaa kətasi. Ama niŋ naaleŋe i muŋəna tampana təŋlaa kusələmətu.

⁹ Tacaa luyū fei asayaa tənte. Ama i səla mpa pa təŋəŋi tampana tō.

¹⁰ Wei i cələŋi mpaav tō paa hə i ŋkraŋuyū na toŋ. Wei u nukū kukpaalətu tō i ká si.

¹¹ Tacaa ta kisi nyəm ke rúbúyú səsəw na atətəle. Kacaŋfana yulupiya lotunaa na?

¹² Kalampaani tu u caaki pá kaləna-i. U tu pukina lamayasae nyoma həŋəluŋu.

¹³ Laŋhuləmlə hetəŋi isentaa kē. Ye laŋle wakəlaa lamayasəle hoowaya.

¹⁴ Yulu layatú pəkəŋi nyəm kē. Ulena kumeləŋ laŋle náá heena kumelentu təm.

¹⁵ Yulu laŋle í wakəlaa, kuyeyə təna kē isayaŋ kē. Ulena laŋhuləmlə tu náá we acima tam nyəna taa.

¹⁶ Pə kəla teu si í weena pəcə na í nukəna Tacaa. Na mpi n ká weena toŋ na pə cəsəŋi-ŋ tō.

¹⁷ Pə kəla teu si pá puŋuli-ŋ hunəm na səluŋu. Na mpi paa toŋi-ŋ nav nantu nim nyəntu na táa haŋaya tō.

¹⁸ Rááná tu kusəŋi yoou kē, na suulu tu náá heesəŋi yoou.

¹⁹ Səwa nyala felentú mpaav taa kē, na yulupaŋ nyəŋku náá huləmaa.

²⁰ Lamayasae pəyaga heesəŋi ka caa laŋle kē. Ama yulu kumeləŋ ná footiyi i too.

²¹ Lamayasae fei tu laŋle heekəna i kumelentu kē. Ulena lamayasae tu náá kama nyuyū ke tənte kupante taa.

²² Ye n laki nyá layatu ke nyá tike n kpisiyi kē. Ama layatu tasəlaa í tə-ŋ ile n waa.

²³ Ye yulu í cəwa təm i laŋle huləməŋi kē. Ye i yəŋətə-təŋi tə waatu pə leleŋ we səŋəntu.

²⁴ Nyuyū taa mayasəm tu təŋəŋi weesuyū mpaav ŋku ku pukina isətaa təŋə. Ulena í fiti atətəle ke atə.

²⁵ Tacaa yəkəŋi kalampaani tu təyaga kē. Ama i təŋəŋi alu leelu tetu toosi.

²⁶ Tacaa luyū fei huwəe asayəe. Ama təm kupantu tike wenna-i teu.

²⁷ Liŋitee luluyū tu kəŋna i nyoma təw kē wakəluŋu kē. Ama wei i kisiyi kucəŋ isayaŋ tō i wena weesuyū.

²⁸ Yulu siyisilu mayasəxi ké na pácó i cə. Ama isayatu təm ke asayaa yəχətəxi.

²⁹ Tacaa hatələna asayaa ké. Ama i nuki siyisilaa sələməj.

³⁰ Isentaa hetənav heesəxi lajle ké. Ulena təm kupantu náá haaki alaafəya ke yulu nantu taa.

³¹ Wei i keŋ ŋkraŋuŋu na í nuki kalənav mpi pə waasəxi tə, i təcəale nté ləmayasəe nyəma kiŋ.

³² Ye ní kisiyi seχesuyu nyá weesuyu ke n laki awusa. Ama wei i nuki kalənav tə i weəkəna nyəm ké.

³³ Tacaa nyamnav səsəxi ləmayasəe ké. Pə wee si ní pasa nyá təxi na pácó nyá nyuyu kuli.

16

Tacaa weev ke yulu kulapəle təna taa

¹ Yulu cakəna na í tú i kulapəm pəle. Ama Tacaa lakəna na pə lá yaa pə kpisi.

² Yulu kulapəle təna we-i teu ké. Ama Tacaa nyəmna tampana.

³ Yelina Tacaa ke nyá təma, uní í ká lana na pə lá.

⁴ Tacaa nyəmá mpi pə təw i lapa pə təna təχə. I nyəmá si i lapa isayav ke huule təw.

⁵ I luyu fei kalampaani nyəma. Paa pə lá isəna i ká hə pa ŋkraŋuŋu ké.

⁶ Kupantu na tampana təŋuŋu təw tasəkəle taχanəxi ké. Tacaa nyamnav lakəna na yulu cəlo isayatu lapu.

⁷ Iso lajle í heena yulu təntə, i ciikiyi í na i kolontunaa mayamaχa ké.

⁸ Pə kəla teu si yulu í weena pəciiu na tampana, na mpi i ká weena səsəm na pə tá siyisi tə.

⁹ Yulu mayasəχəna i təma kulapəe təm. Ule Tacaa yekina na á lá.

Awulaa təm

¹⁰ Wulav yəχətəχəna iso toŋ ké. Pə fei si í pənti yəχətəχə ke i huule taa.

¹¹ Tacaa tənna sanəya wei i siyisa teu tə. Mayasələsi təna ké i niŋ təmlə ké.

¹² Isayatu lapu ké wulav ke acaalətu ké. Mpi tə, siyisuyu nyəsəχəna i kawulayə ke toŋ.

¹³ Təm kusiyisitu ke wulav caaki, na í səla mpa pa yəχətəxi tampana tə.

¹⁴ Wulav rááná tu pəsəxi na í kú yulu. Ama ləmayasəe tu heesəxi-yəχə.

¹⁵ Ye wulav isentaa hetaa, pə haaki i yəlaa ke weesuyu ké, na i kupantu we isu toomayə tev.

Yulu weev ke leləa kiŋ na i kulapəle

¹⁶ Pə kəla teu si yulu í weena ləmayasəe, na mpi i ká weena wula tə. Yaa í weena layatu na mpi i ká weena liyitee tə.

¹⁷ Siyisilaa mpaav nté isayatu cəlyu. Wei i feŋiyi i təntə təw tə, i weesuyu ke i kentiyi.

¹⁸ Kalampaani wakələxi yulu ké. Ulena isəcav náá hu-i.

¹⁹ Pə kəla teu si yulu í pasa i ti, na í na kunyəntunaa pá káá, na mpi í na isəcav nyəma paa taləxi kuləkəm tə.

²⁰ Wei í pəkəxi si í cəkəna təm tə i lajle huləməxi ké, na wei ílé i laki Tacaa ke naani tə í nuki leleŋ.

²¹ Wei i lotu taa we ləmayasəe tə i ké layatu ké, na isəna təm we leleŋ tə múpúyó tə pəsəxi yulu.

²² Ləmayasəe haaki a weentaa ke alaafəya ké. Ulena kumələməŋ náá təkí pa kumələntu wahala.

²³ Ləmayasəe tu mayasəxi ké na pácó í yəχətəxi. Tənayə i təm pəsəχəna yəlaa.

²⁴ Təm kupantu we leleŋ ké isu tuŋ setayə. Tə we ləsayə ke leleŋ, na tə haaki tənuyə ke alaafəya.

²⁵ Mpaav ŋku n nyənəxi kupəŋku tə, ku pəsəxi na kú pona-ŋ səm taa.

²⁶ Nyəχəsi tuχəna yulu ke təmlə. Mpi tə, i hiluyə caaləχəna-i.

²⁷ Tətəlatu tuŋi isayatu pəle ké, na i təm náá nyaki isu kəkə.

²⁸ Isayav kusəxi yooú ké. Ulena katayasayə tu náá fakí cewaa.

²⁹ Mv̄suntv̄ tv̄səyī l̄elaa k̄é, na í pukina-w̄eɣe m̄paaʋ isayav̄ taa.

³⁰ Wei ɪ wiisiyī ise na í k̄pa m̄ənt̄əna t̄ə, isayatū ke ɪ caaki. Halɪ ɪ tu t̄əma t̄ə lapv̄.

³¹ Nȳəsī kuh̄l̄omasɪ̄ k̄é teelī p̄ulv̄ȳv̄. Mpī t̄ə, tampanā t̄əŋl̄aa kas̄əȳayā nt̄é weesuȳv̄ kutayalv̄ȳv̄.

³² Wei ɪ m̄v̄yī p̄ááná ke l̄əŋ t̄ə, ɪ we sana na aka. Na wei ɪ kraakī ɪ tī t̄ə ɪ k̄əla wei ɪ l̄eek̄əyī acal̄e t̄ə.

³³ Pā maȳas̄əyī pile k̄é sɪ̄ p̄á nyī ntī tu k̄əw̄ t̄ə. Ama Tacaā nȳəmmā kuv̄əc̄ətv̄.

17

¹ Pə̄ k̄əlā teū sɪ̄ yulv̄ í nyasā m̄v̄tiyā k̄r̄etē na h̄eesuȳv̄, na mpī paā saakī-ŋ̄ t̄əkr̄et̄ek̄r̄etē ke t̄əȳayā ŋ̄ka ka taā yooʋ w̄e t̄ə.

² T̄əml̄ē tv̄ wei ɪ w̄enā l̄əmaȳas̄ələ̄ t̄ə, ɪ kraak̄əyī p̄əȳayā tet̄elatv̄ lontē k̄é na í hikī ɪ paā nȳəm̄ ke k̄rancooʋ taa.

³ K̄əkw̄ ke pā wiiliyinā w̄ula, na liyiteē nȳəɣ̄əlv̄ȳv̄ sɪ̄, pā naā kv̄ teu. Ama Tacaā maȳas̄əȳənā ȳəlaā lotunaā.

⁴ T̄əm̄ ntī t̄ə f̄eī teū t̄əɣ̄ə isayav̄ k̄eŋnā ŋ̄kraŋ̄ŋ̄. Na p̄əp̄ətv̄ n̄áá nuk̄ī t̄əm̄ ntī t̄ə wak̄əlv̄ȳv̄ ȳəlaā t̄ə.

⁵ Wei ɪ w̄oŋ̄iyī kunȳənt̄ənaā t̄ə pā ŋ̄malv̄ l̄əw̄ k̄é ɪ tv̄ukī. Na wei ɪ paanā l̄əlv̄ wahalā t̄ə, pū h̄ə ɪ ŋ̄kraŋ̄ŋ̄ȳv̄.

⁶ Saal̄ənaā kus̄əȳənā kuk̄rat̄əlaā nȳuȳv̄, na c̄ec̄ənaā n̄áá kus̄əyī pā piyā nȳəŋ̄.

⁷ T̄əm̄ kup̄antv̄ ɪ mak̄ī k̄um̄el̄em̄əŋ̄. ɪl̄ē is̄ənāȳā kaloolayā k̄á maȳā yulv̄ s̄əw̄?

⁸ L̄elaā n̄á h̄uv̄kī sɪ̄ pā kuv̄əw̄ k̄á tv̄-w̄eɣē nȳuleleŋ̄, na p̄á waā pā t̄əmā t̄ənā taa.

⁹ Wei ɪ l̄əw̄kī isayatū ntī ɪ t̄əɣ̄ənt̄ələ̄ lapā-ɪ̄ t̄ə, ɪ p̄r̄eek̄əyī s̄əw̄lv̄ȳv̄ k̄é. Ama wei ɪ t̄əw̄s̄əyī-t̄əyī ɪ kuv̄ȳɣ̄ətv̄t̄v̄ taā t̄ə ɪ fak̄ī taap̄alaā.

¹⁰ Kal̄ənav̄ waas̄əyī yulv̄ layatū k̄é, na p̄é k̄əlī tipilā naanv̄wā ke k̄um̄el̄eŋ̄ t̄əw̄.

¹¹ Isayatū lapv̄ ke isayav̄ p̄r̄eek̄əyī. Ama tillū isayav̄ ke paā ponā-ɪ̄.

¹² Pə̄ k̄əlā teū sɪ̄ n̄ī sulinā t̄əɣ̄əlaȳā ŋ̄ka ka piyā p̄ə k̄pawā t̄ə, na mpī n̄ k̄á sulinā k̄um̄el̄eŋ̄ ke saā wei ɪ k̄um̄el̄entv̄ kulaā t̄ə.

¹³ Wei ɪ l̄eet̄əyī isayatū ke kup̄antv̄ lontē t̄ə, wahalā kaā t̄e ɪ t̄əȳayā taa.

¹⁴ Yooʋ caalv̄ȳv̄ w̄e k̄é is̄ū ak̄əlā tv̄lv̄ȳv̄. Krā nȳá̄ tī, taā yelē na kv̄ k̄əw̄.

¹⁵ Yulv̄ wei ɪ haakī tampanā tv̄ ke tas̄ək̄ələ̄, na weī íl̄é̄ í hā tas̄ək̄ələ̄ tv̄ ke tampanā t̄ə. Tacaā taā kraak̄ənā pā naal̄eɣ̄ē.

¹⁶ Paā k̄um̄el̄eŋ̄ t̄ókā liyiteē sɪ̄ kv̄ yakī l̄əmaȳas̄ē pū waas̄əyī-kv̄.

¹⁷ Ceū h̄ul̄əyī ɪ s̄əw̄lv̄ȳv̄ ke tam̄ k̄é. L̄ulv̄ȳv̄ tv̄ t̄əml̄ē nt̄é sɪ̄ í s̄ənā wahalā waatv̄.

¹⁸ Yulv̄ wei ɪ f̄eīnā nȳuȳv̄ taā maȳas̄ə̄m̄ t̄ə, un̄ī ɪ sal̄əȳənā niŋ̄ na í mv̄ ɪ t̄əɣ̄ənt̄ələ̄ k̄əml̄ē.

¹⁹ Wei ɪ s̄əw̄lā yooʋ t̄ə ɪ s̄əw̄lā isayatū k̄é, na weī íl̄é̄ ɪ h̄əŋ̄ ɪ tī t̄ə í polō wak̄əlv̄ȳv̄ taa.

²⁰ Yulv̄ isayav̄ kaā na l̄əŋ̄h̄ul̄v̄ml̄ē. ɪl̄enā isayatū ȳəɣ̄ətv̄lv̄ n̄áá hotī wahalā taa.

²¹ Yulv̄ wei ɪ l̄v̄lā k̄um̄el̄eŋ̄ t̄ə l̄əŋ̄wak̄əll̄ē taā k̄é ɪ w̄e. Kraŋ̄tv̄ caā kaā p̄əsī na í ȳəw̄lī.

²² L̄əŋ̄h̄ul̄v̄ml̄ē k̄é k̄əw̄lē kup̄ant̄ē k̄é. Ama l̄əŋ̄wak̄əll̄ē n̄á lak̄ī na m̄v̄wā taā w̄v̄lī.

²³ Isayav̄ m̄v̄yī tokō t̄ē kuv̄əw̄ŋ̄ wei ɪ k̄á h̄el̄əsī-ɪ̄ tampanā taā t̄əɣ̄ə.

²⁴ L̄əmaȳas̄ē w̄e yulv̄ layatū n̄əɣ̄ə t̄əw̄ k̄é. ɪl̄enā k̄um̄el̄eŋ̄ n̄áá nȳən̄əyī hatoō tetv̄ t̄ənāȳā.

²⁵ P̄əȳayā k̄um̄el̄eŋ̄ wak̄əlv̄ȳv̄ ka caā l̄əŋ̄lē k̄é, na k̄á tv̄ ka toō kul̄vl̄v̄ ke n̄əɣ̄əsēē.

²⁶ Pə̄ f̄eī sɪ̄ n̄ī p̄elī k̄əml̄ē ke wei ɪ t̄əm̄ tā sɪ̄ t̄ə. Yaā n̄ī h̄ə weī pā tv̄ɣ̄ənā t̄ə ɪ ŋ̄kraŋ̄ŋ̄ȳv̄ ke ɪ tampanā t̄əŋ̄ȳv̄ t̄əw̄.

²⁷ Wei ɪ nȳəm̄á̄ ɪ tī kraʋ̄ ke t̄əȳəɣ̄ətv̄lə̄ t̄ə, ɪ k̄é nȳəntv̄ k̄é, na wei ɪ l̄əmaȳas̄ələ̄ w̄e t̄əp̄amm̄ t̄ə, ɪ k̄é yulv̄ layatū.

²⁸ Paā k̄um̄el̄eŋ̄ maȳam̄ayā sumnā kv̄ n̄əɣ̄əȳəȳənā l̄əmaȳas̄ē tv̄ k̄é. Ye wei ɪ sulā ɪ n̄əɣ̄ə t̄əw̄ ɪ k̄é layatū k̄é.

18

¹ Wei ɪ fak̄ənā ɪ m̄paā t̄ə ɪ kunȳul̄ə̄m̄ tikē ke ɪ p̄r̄eek̄əyī. ɪl̄enā í m̄v̄yī p̄ááná na l̄əmaȳas̄ələ̄ nȳəm̄ t̄ənā.

² K̄um̄el̄eŋ̄ l̄əŋ̄lē ɪ h̄eek̄ənā layatū. Ama ɪ maȳam̄ayā ɪ h̄ow̄ē h̄ul̄v̄ȳv̄ ke ɪ s̄əw̄laā.

- ³ Ye isayatu í kōma, footuyu kōhna, na tetelatətu náá kōna fēele.
- ⁴ Yulu kuyəɣətutu lumaa ké isu lum səsəəm. Ulena ləmayasəe náá we isu ləw sēelu lum mpi pə ŋmaaki tə.
- ⁵ Pə fēi si í nya isayau isəle na í pé tampana ke a tu.
- ⁶ Kumeləŋ kuyəɣətutu taa sita yoou ké, na ɪ nəɣə taa təm kōhna ŋkuma.
- ⁷ Kumeləŋ kuyəɣətutu wakələɣi-kuyə, na tə kraa-kuyə katəka nyəm.
- ⁸ Katayəsətunaa kuyəɣətutu we ké isu kunyuluyə təɣənaɣa, ŋka ka tiiki hatoo yulu hiluyə taa tə.
- ⁹ Felentú na wakəllu pa ké yulu na ɪ neu ké.
- ¹⁰ Tacaa həte nté kəkentim toŋ nyəm. Siyisilu tuyi kɔluyə na í naaki nyuyə.
- ¹¹ Toŋ tu ná nyənəɣi ɪ wenav ke kolunə ɪcate toŋ nyənte ké, na í mayasəɣi si pu kenti ɪ təw.
- ¹² Kalampaani pukina yulu ke təkɔpisile ké. Pə wee si í pasa nyá təɣi na pécó nyá nyuyə kulɪ.
- ¹³ Wei ɪ cəw təm na í ta nuta-ti tə, ɪ huləɣi kumeləntu ké, na ɪ yeki na pá wəŋiyi-ɪ.
- ¹⁴ Yulu ləmayasəle waasəɣi-ɪ kutəŋ taa ké. Ama ye ɪ apalutu hoowa awe kraasi-ti?
- ¹⁵ Yulu wei ɪ we layatu tə ɪ pəkəɣi nyəm ké, na ləmayasəe tu náá keŋ ŋkraŋ ke nyəm təm taa.
- ¹⁶ Kucəw hau huləɣi yulu ke mpaanə paɣale ké, na pé yeki na í nyəŋ səsaa.
- ¹⁷ Sumaya ləŋka í fēi ləŋka kələɣi wula ké.
- ¹⁸ Pa mayasəɣi pile ké na pá hēsɪ yoou, na pá fayasɪ toŋtunaa.
- ¹⁹ Ye n pəntəna nyá taapalu, ɪ kɔtənav kəla kate ke kolunə toŋ nyəŋka tusuyə. Na ye í yoowa, mə kɔrentuyə kəla kate ke kutuluyə ŋku pa kaləsəna məŋkuuli toŋ nyəŋ tə ku taa sɔw.
- ²⁰ Yulu nəɣə kulɔlum ke ɪ haki ɪ hiluyə taa.
- ²¹ Səm na weesuyə pə we nsəmle niŋ taa ké. Ye wei í səla yəɣətaya ɪ ka təɣə ka kulɔlum.
- ²² Wei í hika alu, pɔntu laŋle huləmaaa ké. Pēele ke Tacaa lapa-ɪ.
- ²³ Kunyəntu na yəɣətəɣəna niŋ tekuyə ké. Ulena toŋ tu náá yəɣətəna toma.
- ²⁴ Taapalaa wee na pá pukina təlete taa yaa. Ama taapalaa ləlaa wee na pá kəla teu ke neu.

19

- ¹ Kunyəntu wei ɪ təŋəɣi tampana tə, ɪ kəla teu ke yulu wei ɪ yəɣətəɣi isayatu na í ké kumeləŋ tə.
- ² Nyəm laŋuyə fēi nəɣəlu ke teu. Na wei ɪ kɔpetiliyi pulɔpu taa tə ɪ pəntəɣi ké.
- ³ Kumeləntu susəɣi ləlaa ke wahala taa. Ulena pá muyi Tacaa na pááná.
- ⁴ Liyitee tu taapalaa səsəɣi ké. Ulena kunyəntu nyəma náá ləkɪ-ɪ.
- ⁵ Pəpətu aseeta ləsulu ŋkraŋuyə na ku həm ké. Mpu tətəɣə loollu kaa fiti saləka wei ɪ mɔna-ɪ tə.
- ⁶ Yəlaa samaa puyusiyi yulu wei ɪ haana lotu kulɔmtu təɣə, pa təna pa camna kele wei ɪ haaki kucəw tə.
- ⁷ Kunyəntu newaa luyə ná luki-ɪ ké. Mpu tətəɣə ɪ taapalaa ná ləkɪ-ɪ. ɪ caa-we u naa-we.
- ⁸ Wei ɪ səla nyuyə taa mayasəm tə ɪ səla ɪ təɣi, wei ɪ təka layatu tə ɪ laŋle huləməɣi ké.
- ⁹ Pəpətu aseeta ləsəlu ŋkraŋuyə na ku həm ké. Ulena kaloolaya tu náá le.
- ¹⁰ Pə ta mɔna si pé caɣana kumeləŋ ke teu. Mpu tətəɣə pə ta tu mɔna si yom í ŋmakəli awulaa.
- ¹¹ Yulu wei ɪ pəkəɣi si í cəkəna tə u muyi pááná ke ləŋ. Pəyele ɪ səkɪ isayatu nti ləlaa laki-ɪ təɣə na pá kusəɣi ɪ nyuyə.
- ¹² Wulav pááná we ké isu təɣəlaya nyusuyə tə. Ulena ɪ kɔpantu wee isu aŋkpələe kraakuyə nyutu tə.
- ¹³ Pəyaya kumeləŋ ké wahala ke ka caa ké. Ulena alu təm tu náá wee isu teu lum tosuyə kutamsa tə.

¹⁴ Nyá caa sækəna na í yelina-ŋ wənav na təyaya. Ama ləw haakəna alu wei i wəna ləmayasəle tə.

¹⁵ Felentú tɔyuna yulu ke tapayun. Pəyele hatəŋmulu u naaki təyənaya.

¹⁶ Wei i təkəyi kusəsutu tə i weesuyu ke i kentiyi. Ulena wei u feŋiyi i təntə təw tə ílé í sí.

¹⁷ Wei i wəna kunyəntu pətətəle tə, pə we isu ləw kə i kəntaa, i ká feli-i i kɔpantu ntəyi.

¹⁸ Kpuli nyá pəyaya ke saa wei n teeləyi si kaa la teu tə. Ama taa teləsi mpəle na hí ku-ke.

¹⁹ Wei i pááná teləsa mpəle tə, i mvna pá peli-i kəmlə kə. Ye n tu yela-i hípúyú lapu, n səsə-i təŋ kə si í ləli.

²⁰ Nu layatu tasuyu na hí mu seyesuyu. Ulena hí pəsi ləmayasəe tu.

²¹ Yulu tɔyi təma pəyalə pəe kə. Ama Tacaalu yu nyəntu lakəna.

²² Mpi pa caana yulu təyale i kɔpantu lapu. Kunyəntu kəla teu ke pəpətu.

²³ Tacaalu nyamnav haaki weesuyu kə, na yulu həntəyi ahoo na i haɣanaya wahala u kəŋ.

²⁴ Felentú susəyi i niŋ ke nyənaya taa. Ama u pəsəyi si í kraasi-i i nəyɔ taa.

²⁵ Ye pa mapə wəŋlu, kumeləŋ ná mayasəyi ku nyuyu taa kə. Ye pa kaləna yulu layatu i pəsəyi nyəntu kə.

²⁶ Pəyaya ŋka ka wakələyi ka caa, na ká təyənə ka too tə, ka kə pəyaya ŋka ka tɔyi fəele təyɔ.

²⁷ Ma pəyalu, ye seyesuyu ŋku ku hatələna-ŋ nyəm təm təyɔ nuw.

²⁸ Aseeta tu wei i ke kpete tə, i wəŋiyi tampana təŋuyu kə, na asayaa ná nyuləyi isayatu lapu.

²⁹ Wəŋlaa təw kə ŋkraŋuyu həm wəe, na ŋkuma ná wəe kumeləŋ siyile təw.

20

¹ Sulum susəyi yulu ke kalampaani kə. Ulena sulum təŋ nyəm ná sɔsi-i yoo taa. Ləmayasəe fei tu haakəna i təyi pə taa.

² Wulav pááná wə kə isu təyələya nyususuyu, wei í kraasa-yə i ká si.

³ Yoo selu wəna teeli kə, kumeləŋ tike kaŋna nyuyu ke pə taa.

⁴ Hátú wei i lapa hatəŋmuləm ke toomaya taa tə, u kɔŋ puluyu salarj waatu.

⁵ Yulu hɔwəe wə pooluŋ kə isu lum seela ke tetu tɛ. Ləmayasəe tu tike pəsəyənə a ləyuy.

⁶ Yəlaa tuutuuma saŋna pa ti si, leləa í la-wəyɛ naani. Ama pə wə kate si hí hiki naani tu na tampana.

⁷ Tampana təŋlu wei i təŋ teu tə, i waali piya nyəŋ lapa leleŋ kə.

⁸ Wulav í caya təm huɔɔ, i naaki isayatu ke kraakraa kə.

⁹ Nəyɔlu u pəsəyi na í yəyətə i taa si i ta pənti. Yaa i lu kɔpəntuyu paa taa.

¹⁰ Yuŋ mayasələya yaa təyaləŋ nyəŋka ŋka ka ta siyisi tə, Tacaalu nyənəyi-keye acaalətu kə.

¹¹ Apalu pəyaya yaasi taa kə pə naakəna si, ka təntə ká siyisi na tə wəe teu.

¹² Nkraŋuyu ŋku pa nukəna, na isələ nte pa naakəna tə, Tacaalu lapəna pa naale.

¹³ Taa nyuli tom, pə taa kəw na hí pəsi kunyəntu. Ye n caa si hí təyɔ na hí haɣa caya na nyá isɛ.

¹⁴ Yampayati nəyɔ taa na pə tusa-m kə. I luki kpeɛŋa uləna í kraasəyi amukəŋ.

¹⁵ Wula na pəe nna a pəkuyu wə kate tə pə təlaa kə təh. Ama yəlaa ləmayasəe nyəma hikuyu wəna kate.

¹⁶ Ye nəyɔlu səŋaa si muɔlu í təyɔ-ŋ kəmlə, mu səŋlu capa ke təluma ke n ta nyi muɔlu tə pə təw.

¹⁷ Nmuləm təyənaya wə leleŋ ke teu kə. Pə keesəyi uləna ká pəsi isu pətuwəe ke nəyɔ taa.

¹⁸ Layatu tasuyu təw kə yulu pəsəyi na í la təma. Ye n caa n tɛe yoo, caya na hí mayasi teu.

¹⁹ Katayəsətu kuliyi təm kɔŋmɛsətu təw kə. Cələ yəlaa mpa pa yəyətəyi katatələya tə.

²⁰ Ye wei i tóó i too yaa i caa, i weesuɣu teɲ ké isu səkpetuɣu taa kəkə.

²¹ Wei i paala wenav ke holoholo ke tananɲ tee tɔ, pə kaa teesəna-wəɣi kupantu ke kooluɣu.

²² Taa tɔ si n leetəɣi isayatu. Tú Tacaa ke naani i ká waasi-ɲ.

²³ Tacaa luɣu fei mayasəlaya isayaa. li caa sanəya wei i ta təɲ tɔ.

²⁴ Yulu u pəsəɣi na í nyi i mpaav. Tacaa feɲiyina i weesuɣu tɔɔ.

²⁵ Isu yulu sukuɣu nəɣə ke lɔ sɪ i ká la pulu, na í ta mayasəta sɪ i ká pəsi yaa i kaa pəsi tɔ, pə ké asola ké.

²⁶ Wulav ləmayasεε tu cekəɣəna asayaa ké, na í ləsəɣi-we na í hənɲ pa ɲkpaɲɲ na pətətəle fei.

²⁷ Yulu ləmayasəle nte kəkə ɲka Tacaa tɔwa yulu taa sɪ ká naaki hatoo i lotu taa tɔ.

²⁸ Kupantu na tampana kentiɣina wulav. Kupantu ke i təkəna i kawulaya kumte.

²⁹ Tənuɣu taa alaafəya kusəɣəna ifepile nyuɣu, na nyɔɔsɪ kuhulumasi náá kusɪ kukpatəlu nyəɲku.

³⁰ Yulu wei i laki kawalaya tɔ pə kəəle nté hiɲ, ulena mapu náá tu yulu ke ləmayasεε.

21

¹ Wulav we Tacaa niɲ taa ké na Tacaa lakəna-i isəna i səɔlaa tɔ. Isu lum kperɣuɣu pəɣə taa tɔ.

² Yulu kulapəle təna siɣisa inəɣi. Ama Tacaa mayasəɣəna paa wei i lotu.

³ Tampana təɲuɣu na kusiyisim lapu ke Tacaa caaki, na pə kəli kətasi.

⁴ Kalampaani na təhəm nté asayaa kulapəle, na mpv inɪ pə kəna isayatu.

⁵ Pə tɔɔləɣəna yulu latu wei i wena nyuɣu taa mayasəm təɣə. Ama petepete tu ná tɛɲna laɲuɣu ké.

⁶ Wenav mpi yulu puɣusaa na í hiki tɔ pə we kpete ké. Pu leeliyi, pécó pə kəɲna səm.

⁷ Asayaa musuɲ pukina-weɣe təlete taa ké. Mpi tɔ, pa luɣu fei tampana təɲuɣu.

⁸ Yulu isayav mpaav kəɲlaa ké. Ulena kupama nyəɲku náá siɣisaa.

⁹ Pə kəla teu sɪ yulu í həntɪ cokiya taa, na mpi í na alv təm tu paa kaa naɲ taa tɔ.

¹⁰ Isayatu lapu ke yulu isayav pəkəɣi, paa i taapalv mayamaya u huləɣi ileɣe suulu.

¹¹ Kalampaani tu ɲkpaɲuɣu həm taa ké kumelɛɲ ná hikiyina ləmayasεε, na ləmayasεε tu náá waa seɣesɣu ɲku i nukɪ tɔ ku taa.

¹² Tampana tu lɔ feɲiyi pə təna mpi pə laki asayaa teesɪ taa təɣə, na í tusiyi-weɣe wakəlvu taa.

¹³ Ye kunyəntu wiiki na nəɣəlv təkəɣi i ɲkpaɲɲ, pɔntu ká kəɔ na í wiiki nəɣəlv kaa cə-i.

¹⁴ Mukayateε kucəɔv ke pa heesəɣəna pááná, na ɲmesav kucəɔv náá heesɪ yooɔ səsəɔv.

¹⁵ Yuluɔpaɲ laɲle heekəna tampana təɲuɣu ké. Ulena pə wakəli isayalataa.

¹⁶ Yulu wei i yeki ləmayasεε mpaav tɔ, səttaa kpekəle taa ké i ká heesɪ.

¹⁷ Wei i səɔla i mayamaya i leleɲ nuw tɔ i we laɲuɣu taa ké, na wei i səɔla sulum na nim təɣəv tɔ i kaa wəena liɣitee ke səsəm.

¹⁸ Mpa paa teɲ lɔ na pa taa tɔ, na kiɲ kisilaa pa təkɪ wahala wei tampana təɲlaa na kupama kaa ná təɣə.

¹⁹ Pə kəla teu sɪ yulu í caya nyutu taa, na mpi í na alv təm tu na pááná kusulu paa caya tɔ.

²⁰ Layatu ɲmesəɣi wontu kupantu ke i teɣe. Ama kumelɛɲ ná təkɪ pə təna.

²¹ Wei i pəkəɣi siɣisuyi na kupantu lapu tɔ, i wəena weesuɣu na i təɲəɣi tampana na i nyuɣu kulaa.

²² Ləmayasεε tu svvki yoolaa taa yoolaa icate taa ké, na í yəkɪ mpi pele paa wena naani tɔ.

²³ Wei i feɲiyi i kuyəɣətutu tɔ, i cəɔləɣi i ti na wahalanaa ké.

²⁴ Kalampaani tu na isətoosile tu woniyi pə tənaya, na isəcav naaki i yaasi təna taa.

²⁵ Felentú laɲəɣi i kunyuləm ulena í sɪ. Mpi tɔ, u caaki təmlɛ lapu na i niɲ.

²⁶ Paa kuyaku ηku lelāa nā paasəyənā pa təyöntələnaa nyəm nyuluyu. Ama siyisilu nā haakəna luyu kulubuyu kē.

²⁷ Asayaa kuhaaj kē acaalətu kē. Ulena pə tu kələna saa wei pa haakəna huwēe asayee tə.

²⁸ Pəpətu aseeta tu ká si kē. Ama yulu wei i nukı tə, ílé i ká yəyətəyi tam kē.

²⁹ Yulu isayav nā nyənsəyi i isentaa kē. Ulena tampana təhlə nāá sēesa isələ.

³⁰ Yulu nyəm na i layatu na i ləmayasēe ta ha-i mpaav si í kisi Tacaa luyu nyəntu.

³¹ Pa kpeələyi yoolaa kpayanəy ke yoo wule yaa. Ama Tacaa haakəna akaitu.

22

¹ Pə kəla teu si nyá hətē í yaa, na mpi n ká wēena wēnav səsəəm tə, pēelee kəla wula na liyitee nyəyətə ke teu.

² Liyitee tu na kunyəntu pa wē kulub kē. Tacaa ηmana pa tēna.

³ Nyuyū taa mayasəm tu loosiyi wahala ke pooluŋ, ulena í ηmeli. Ama kumelēməy nā laki awusa, ulena pə nukı-wē.

⁴ Ye yulu pasəyi i ti na í nyaŋna Tacaa, pə kasəyaya nté wēnav na teeli na weesuyu.

⁵ Səwa na katəsi pə wē yulu isayav mpaav taa kē. Ye wei í səla i ti pə wēe si í cələ-ku.

⁶ Hóləyi pəyaya ke mpaav ηku kaa təy tə. Paa ka kəma na ká kpatəli ka kaa yele-ku.

⁷ Liyitee tu ηmakələyi kunyəntunaa kē. Ulena kəntələa nāá pəsi mpa pa kəntəyi-wē tə pa yomaa.

⁸ Wei í tuuwa mpi pə ta siyisi tə, wahala ke i kuŋ. Na i pááná kpatúyú ká saali yem.

⁹ Pu tənsi kupantu latu ke nəəsi kupansı kē. Mpi tə, i haaki kunyəntu ke i təyənaya.

¹⁰ Təyənı wəŋlu, ulena yoo tē, na həm na kutuyū su tənaya.

¹¹ Yulu í səla wei i lotu taa wē tənəy, na í yəyətəyi pēelee təm tə, wulav nté puntu taapalv.

¹² Tacaa kentiyi nyəm təə kē, na í liyitiyi asayaa kuyəyətutu.

¹³ Felentú kuyəyətutu nté si: Təyələya wē awali. Ká taa kəə na ká ku-m hapələ təə.

¹⁴ Alu tetelatu kuyəyətutu kē púyú luməy nyəyku kē. Tacaa ləwa wei tə puntu hotiyina ku taa.

¹⁵ Kpayuyū nyəna pəyaya taa. Ule seyesuyū tipilaya ká waasəna-ke.

¹⁶ Ye n muylıyi kunyəntu n waasəyi-i kē, na wei i haaki toy tu tə, i təyi i susəyi kunyənə.

Laakali təmnaa waani waani

¹⁷ Ke ηkpaŋy na í nu ləmayasēe nyéma təm, na í tóki ma nyəm ke nyá taa. ¹⁸ Mpi tə, pə wē teu si í tóki-təyi nyá taa na tē wēe nyá nəy taa. ¹⁹ Na pécó í tó Tacaa ke naani, ulē maa seyesi nyá mayamaya ke saŋa. ²⁰ Ma tasa-ŋ layatu na ləmayasēe təm isu hiu na naanəwa, ²¹ si pə seyesi-ŋ təm naani nyəntu na tampana nyəntu, na í cə tampana ke wei i tila-ŋ tə.

²² Taa lēeki kunyəntu ke i icantu təə. Pécó taa muylı wahala tu ke təhəule. ²³ Pə taya pulv, Tacaa ká sēena pa təə na í ləsi mpa pa lēeka-wē tə pa weesiy.

²⁴ Taa puki pááná tu tē, pécó nyá na mvsəy tu í taa tə. ²⁵ Pə taa kəə na í kēena-wē na pá pəsi-ŋ isu katəka.

²⁶ Taa svv mpa pa sukı nəəsi ke yem, yaa pa muylı lelāa kəma tə pa taa. ²⁷ Ye í feina si í feli, paa kusı-ŋ na pá kpayə nyá kuhəntuyū mayamaya.

²⁸ Taa tuusi tetu toŋa kupənaya ηka nyá caanaa suwa tə.

²⁹ Awulaa kiŋ ke wei i nyəmə i təmlē lapv ke teu tə i cakı, u cakı kpai nyéma kiŋ.

23

¹ Ye n caya yulu səsə mvtu nyənaya tēe, paasəna təyənaya ηke na í lá laakali. ² Ye n kəla hiluyū, ηmusı-ku. ³ Taa nyənı i təyənaya kupəŋka teu na í kəli ntayama lipu, ntanyı səm kē.

⁴ Taa kuyı nyá təyi yem na í pēekəyi wēnav, yele pə təm huuv. ⁵ Liyitee mukəyi kē, n ta tu hikita cayələ si, í na-yeyē nav mayamaya. Pə nəyəsəna kē isu a wēna keŋ isu həkələ na á kuləyi na á tēeki pooluŋ.

⁶ Nyá na lætu í taa kaa. Taa tu nyuli i tǝǝnaxa kupaŋka. ⁷ Mpi tǝ, i taa fei isu n naakuɣu-i mpv tǝ. I yaa-ŋ ké si: Kǝ na n tǝǝ yoo. Pǝcǝ ye n suwa i taa, lle seesi. ⁸ Ye n kǝma n cǝkǝna mpv n ká tǝ i tǝǝnaxa ŋkeɣe. lle nyá tǝm kupantu yǝǝtɣu mǝla yem kele.

⁹ Taa heeli kumelɛŋ ke tǝm, ku kaa nyi tǝ lǝmayasɛɛ.

¹⁰ Taa tuusi tetu toosi kupǝnsi. Pǝyele taa suv suluwaa tetu taa. ¹¹ Pa wena tǝw seenlv toŋtu ké. Inu i ká huɣnana-ŋ na pa nǝǝ.

¹² Mu nti pa seɣesǝxi-ŋ tǝ na n nu nyǝm tǝm.

¹³ Taa kisi nyá pǝyaxa ke seɣesɣu, tipilaxa u kuɣi-ke. ¹⁴ Ye n casa-keɣe tipilaxa, ka weesɣu ke n yaki atetǝle taa.

Cɛɛ layatu tasɣu ke i pǝyalv

¹⁵ Ma pǝyalv, ye n wena lǝmayasɛɛ, ma laŋle ká hulvmi ké. ¹⁶ Ye n tǝŋxi tampana ke nyá kuɣǝtɣu taa ma taa heɛwaxa.

¹⁷ Taa nyuli asaxaa ke paa pǝcǝ. Ama nyaxa Taca ke tam. ¹⁸ Waatu inǝxi nyá laŋle ká hulmǝna mpi pu maxana-ŋ tǝ. lle nyá tǝelɣu kaa saali yem.

¹⁹ Ma pǝyalv, nyá ke ŋkraŋ na n weena lǝmayasɛɛ na n tǝŋ mpaav kusiyisɣu.

²⁰ Nyá na sulvnyǝlaa na lulutunaa í taa kaa. ²¹ Pǝ taxu pulv, sulvnyǝlv na lulutu pa tǝesǝxana kunyǝŋ ké. llena felentunaa ná tǝesǝna pǝɛka suuu.

²² Nuna nyá caa, inu i lǝlǝna-ŋ. Taa lv nyá too ke waatu wei i kpatǝlaa tǝ. ²³ Tǝŋxi tampana, na n weena lǝmayasɛɛ, na n tǝkǝxi seɣesɣu, na n weena layatu. Taa wakǝli pǝ taa pulv. ²⁴ Tampana tǝŋlv caa yǝǝlǝxi ké. Wei i lǝla lǝmayasɛɛ tu tǝ i laŋle ká hulvmi ké. ²⁵ Nyá too na nyá caa pa laŋa í hulvmi. Alu wei i lǝla-ŋ tǝ í yǝli.

²⁶ Ma pǝyalv la-m naani na n tǝŋ ma ikpate. ²⁷ Mpi tǝ, alu yeleye tu na lǝlv alu pa we asola ké isu lumaŋ pǝbǝyǝ. Yaa lǝkǝ sǝsǝ wei i nǝǝ ta wali tǝ. ²⁸ Pa papǝxi apalaa ke isu ŋmulaa. Na pǝ sǝsǝxi yǝlaa ke asaxaa tǝw.

Sulvnyǝlv tǝm

²⁹ Awe ise seena tǝkai, na í yooki tam na í kalǝxi tǝkǝkǝkǝ, na í wena hiŋnaa na pǝ feina huwee, na pǝ laki-i waiyo? ³⁰ Wei i nyǝkǝ sulvm ke kutamsa na í pǝekǝxi sulvm toŋ nyǝm situɣu tǝǝ. ³¹ Taa nyǝni sulvm teu ke pǝ seɛv atihkpa taa, na pǝ wasǝxi na pǝ tǝɛv fei kate ke luɣu tǝɛ tǝ. ³² Ama pu tǝesǝna-ŋ nyasɣu ké isu tum, na pǝ yaxa-ŋ isu paasǝle. ³³ N ká naaki tǝm ke yem yem ké isu toosee na nyá lǝmayasɛɛ na nyá kuɣǝtɣu hǝlv yem. ³⁴ Na pǝ we-ŋ isu tǝŋku taa ké n we kpulɣu nyuɣu taa, na pǝ fiisiɣi-ŋ. ³⁵ Halu n ká yǝǝti si: Pa mapa-m na pǝ ku-m pǝ ta wu-m. Pǝcǝ ma ta tu nav. lle pǝ cǝ ma tǝw na má tasa atihkpa.

24

Lǝmayasɛɛ tu na isaxav pa tǝm

¹ Taa nyuli asaxaa. Pǝyele taa sǝli si n we pa kiŋ. ² Wakǝlvu tǝm ke pa maxǝxi, na pa nǝsi yǝǝtǝxi isaxatu tǝm.

³ Nyǝm ke pa sukǝna tǝyaxa kite, na pǝ ŋma-ke na lǝmayasɛɛ. ⁴ Layatu ke yulv suuliyina i kutuluŋ ke liyitee wontu na kupantu.

⁵ Yulv lǝmayasɛɛ tu wena toŋ ké, na nyǝntu ná sǝsǝxi kpelikpeka. ⁶ Mpi tǝ, nyuɣu taa maxǝm ke n ka yoonaa yoo. llena layatu tasǝlaa paxale waasǝxi-weɣe sǝsǝm.

⁷ Nyǝm tǝm tǝɛwa kumelɛŋ ké, ku kaa kuli nǝǝ ke tǝhuule taa.

⁸ Wei i tǝxi isaxatu pǝle tǝ, i pǝsǝxi acilaxatu tu ké. ⁹ Kumelǝtǝm maxǝsɣu ké isaxatu ké, na yǝlaa u caa wei i paana lǝlaa tǝ.

¹⁰ Ye n lv apalvtu ke laŋwakǝlle kuɣaku wule, nyá toŋ ke laŋwakǝlle ké.

¹¹ Waasi mpa lǝlaa hǝŋ na pǝ pukina tǝkǝle tǝ, lv na pǝ taa ku-we. ¹² Ye n tǝma si n ta cǝkǝna, lv ná nyǝmá pǝ tǝna. I feŋiyi ké na í felǝxi paa wei isu i lapa tǝ.

¹³ Ma pǝyalv tǝǝ tuŋ, i we teu ké. Setaxa ká we leleŋ ke nyá nǝǝ taa. ¹⁴ Mpv tǝtǝǝ lǝmayasɛɛ ká waasi-ŋ. Ye n tǝka-ye, nyá laŋle ká hulvmi. lle nyá tǝelɣu kaa saali yem.

¹⁵ Taa leekəna acilayatu ke siyisilu təyaya. Pəcə taa yele na í na-ŋ í təcəyale. ¹⁶ Paa siyisilu ká hoti təm naatosompəyələya í kuləyi ké. Ama asayaa ná canjəyi wahalanaa taa ké.

¹⁷ Nyá kolontu í hotaa taa worj. Pəyele ye í cəŋləyi taa yəli. ¹⁸ Taca taa ká kpana-ŋ na í yele nyá kolontunaa ŋkraŋyɔ həm.

¹⁹ Nyá taa í taa kpana asayaa. Pəyele taa nyuli-wɛ. ²⁰ Pa kaa waa puluyɔ cele, pa kəŋ saaluyɔ ké isu fətəla tənuyɔ tə.

²¹ Ma pəyalɔ, nyana Taca, na wulav, taa krentəna mpa pa lukɔ pə tənaya layasuyɔ tə. ²² Pa wakəlyɔ ká kəw ké tələu, nəyɔlɔ kaa nyi wahala wei ləw na wulav paa tu-wɛ tə.

Ləmayasɛɛ nyəma layatu tasuyɔ ləmɔɔ

²³ Nti ləmayasɛɛ nyəma tasa yəyətuyɔ təyɔle si: Pə fei si ma nyəma-í í wɛɛ huɔle taa. ²⁴ Ye huɔlɔ hawa tasəkəle tu ke tampana, yəlaa təna taa kraana-í ké na pá tənɔsi-í mɔɔsi.

²⁵ Mpa pa həŋ tasəkəle tu ŋkraŋyɔ tə. Pə cakəna-wɛyɛ teu ké na paa wei í sɛɛki-wɛ.

²⁶ Yulɔ tənuyɔ tampana na í cəw təm tə, mɔɔ pə huləyənə taapalle kɔpante.

²⁷ Taa hulina təyaya wenav na í feina tawa, yaa mpi n ká təyənə tə.

²⁸ Taa kaləna nyá təyənətəle ke yem, n caa si í loolina nyá nəyɔ na? ²⁹ Taa tə si: ləwəna í lapa-m təyɔ maa lapi-í. Maa lɛɛti paa wei ké isəna í lapa tə.

Yulɔ wei í ké felentú tə í təm

³⁰ Mɔɔyɔ kuyaku nakuli, ma tənəna felentú wei í feina ləmayasɛɛ tə, í tənə taale kiŋ.

³¹ Səwə na nyutu isayatu pə nyaləna. Halɔ í kolunə pɛɛ nyənka ná tima. ³² ləna má nyənɔ mpi ma ná mɔɔ tə, na má mayasi pə təm ke ma taa na pá sɛyɛsi-m. ³³ Nyá si n ká təlɔ nyá ti, na í tu nyá niŋ ke nyá nyuyɔ, na í too pəcə na í hɛɛsi. ³⁴ Waatu unɔ konyəŋ ká ta-ŋ melemɛle, na wahala tutu-ŋ isu yoolu na í wontu.

25

¹ Salɔməŋ atuwa ləna nna Yuta wulav ləkɛiyasi yəlaa kɔyɛlaa təyɔlɔ.

Atuwa ləna

² Mpi pə tuyɔ ləw ké teeli təyɔle timpi í laki ŋmɛsav tə, na mpi pə tuyɔ awulaa ke teeli təyɔle timpi pa pɛɛkəyi si, pá cəkəna kɔŋmɛsəm tə.

³ Isu isətənyuyɔ kulaa na tetu lim tə, mɔɔyɔ awulaa ləmayasɛɛ wɛɛ.

⁴ Ye pa tayana liyitee nyəyəluyɔ, koolu luki-kuyɔ pulɔ kɔpam ké. ⁵ Mɔɔ tətəyɔ ye pa təyənə yəlaa asayaa mpa pa wɛ wulav kiŋ tə, í tənəyi siyisuyɔ ké na í kawulaya yoo tənə.

⁶ Taa həw nyá təyi wulav kiŋ. Pəyele taa caya səsə nəyɔlɔ í təcəyale. ⁷ Pə kəla teu si pá kraasi-ŋ təmle səsəle taa, na mpi paa tisi-ŋ na səsə nəyɔlɔ í caya tə.

⁸ Taa hulina nyá təyənətəle ke nəwəyɔ yaav. Pə taa kəw na ílé í kulɔ nyá təw, ilɛ isənaya n ká la?

⁹ Ye nyá na nəyɔlɔ í wɛna təm, í tayani-təyi má taa mə tike. Taa kuli lɛlɔ kɔheeliɔ kɔŋmɛsətɔ təw. ¹⁰ Ntanyɔ í ká nu-ti na í kaləna-ŋ, na pá tu-ŋ fɛɛle tam nyəntɛ taa, na pá kú nyá nyuyɔ.

¹¹ Təm nti pa yəyətə teu tə, tə wɛ ké isu wula wontuyɔ ŋku pa kəwa liyitee nyəyətɔ tə.

¹² Ye ləmayasɛɛ tu kaləyənə yulɔ na í nukɔ, pə teu wɛ ké isu wula kukuule yaa wula luluyɔ.

¹³ ləwəna ləm kɔniyitim hɛɛsəyi yulɔ laŋle ke hanaya waatu tə, mɔɔ tətəyɔ təm kəntu wei pa tu naani tə í hɛɛsəyi í səsə laŋle.

¹⁴ Wei í kraaləyi kɔhav təm na í tá ha-ku tə, í wɛ isu tɛv piluyɔ na heelim yasi-ku təyɔ.

¹⁵ Suulu tu pəsəyi na í layasi wulav huwɛɛ. Mɔɔ tətəyɔ təm leləŋ nyəntɔ pəsəyi na tá yəki tənə.

¹⁶ Ye n hika tənə, taa suli təyɔw, nyá taa ká kra na í tə-í. ¹⁷ Taa puki kɔtamsa ké nyá taapalɔ tɛ, pá taa kəw na í nyəyəsɔ-ŋ na í taa kpana-ŋ.

¹⁸ Wei í ləsəyi aseeta pəpətu nyənə ke í təyənətəle təw tə, í kuyɔ yulɔ tətəyɔ isu akaluyɔ yaa layatɛ yaa nyəmlɛ.

¹⁹ Si ní la tetelatv ke naani ké lanwakälle wule tɔ, pə we asola ké isu n tokəna kete kupelle, yaa n tɔŋ tate.

²⁰ Si ní yoo lanwakälle tv ke yontu tɔ, pə we kumelentu ké isu n lɛkuyv i toko ke watv waatu, yaa n liisuyv laamii ke i hiŋ taa tɔ.

²¹ Ye nyɔɔsi í kpa nyá kolontu ha-i na í tɔɔ. Yaa lukətv wena-i ha-i lum na í nyɔɔ.
²² Pə taya pulv, n lakuyv mpv tɔ, pə we ké isu mamala ke n pələvi i nyuyv taa. Páćó Taca ká lɛeti-ŋ nyá kvpantu.

²³ Isəna ilim ntɔɔŋ heelim kəŋna tev tɔ. Ḿpúyú yɔɔtaya katatəlaya kusəvi lɛlaa rááná.

²⁴ Pə kəla teu si yulv í hantv cokiya taa, na mpi í na alv təmtv paa kaa nan tɔ.

²⁵ Isəna lum kuniyitim kuyv lukətv tɔ, mpv tɔtɔɔ təm kvpantu nti tə luna tetv pooluv tɔ tə we. ²⁶ Isəna hite lum cuytəvi na pá wakəli sɛelv tɔ, ḿpúyú isayav wakəlavv siyisilu.

²⁷ Pə fei teu si ní tɔɔ tɔŋ ke sɔsɔm, yaa ní pɛeki teeli ke katatəlaya.

²⁸ Icate nte tə feina koluv tɔ, tə we ké isu yulv wei i ta nyi i ti kpa tɔ.

26

Kumeləməŋ təm

¹ Isu wəlaya ta muna yoluma, na tev na kv təmpɛɛ ta muna lɔŋle kumtv waatu tɔ, mpv tɔtɔɔ kumeləŋ ta muna pá tv-kuyv teeli.

² Na isu sumpwɔw na kenkehilaya pa cəkuyv isətaa tɔ, ḿpúyú mpusi wei i ta ke nɔɔlv nyəŋ tɔ u kraaki-i.

³ Kraɔanv ke pa tɔvi kpasv na pá casa kraŋaya ke tipila. Ilena pá natəvi kumeləŋ siyile taa ké kpatəŋ.

⁴ Taa kɛena kumeləŋ kuvəcətv, pə taa kəɔ na nyá maɔamaya ní nɔɔsəna-kv. ⁵ Ama cə-kv isu kv wev tɔ, pá taa kəɔ na kú nyəni kv təvi ləmaɔasɛɛ tv.

⁶ Wei i tiliyina kumeləŋ ke təm tɔ, i maɔamaya i nɔɔhɛɛ ke i setəvi na í tɔvi i təvi wahalanaa sɔsaa taa.

⁷ Isu pə kuyutuyv kaakalaya ke isəna tɔ, ḿpúyú kumeləŋ ituule we.

⁸ Wei i saŋ kumeləŋ tɔ, i we ké isu wei i tamsəvi pəntəlvɔv na pəle tɔ.

⁹ Isu sɔlvnyɔɔlv u nyəŋ saa wei sɔvle səpa i niŋ taa tɔ, ḿpúyú kumeləŋ ituule cəkənav we kate.

¹⁰ Təmlɛ nyuyv tv wei i kraəvi kumeləməŋ tɛɛlaa ke i təmlɛ taa tɔ, i wakəlavv i təmlɛ nyəma tənaya.

¹¹ Isu haya məlvɔv ka tətv tɔɔv tɔ, ḿpúyú kumeləŋ lɛlavv kv kumelentu.

¹² Kumeləŋ lapa sana na wei i saŋ i ti na i layatv na í feina-ti tɔ.

Yulv wei i ké felentú tɔ i təm

¹³ Felentú kuyɔɔtətv nte si: Taale wontuyv isayav we mpaav taa. Təɔlaya we hapəle tɔ.

¹⁴ Isu kampv cəkuyv i nyəɔtv taa tɔ, ḿpúyú felentú pəsəvi i kvhəntuyv tɔ.

¹⁵ Ye felentú í sɔsa niŋ ke nyənaya taa, pə we-i ikaale ké si í kraasi-i i nɔɔ taa.

¹⁶ Felentú hvv ké si, i kəla ləmaɔasɛɛ ke yəlaa naatosompɔɔlaya wei i yɔɔtəyənaya layatv tɔ.

Atuwa lenna

¹⁷ Wei i sɔsəvi i nɔɔ ke lɛlaa təm taa tɔ, i we ké isu wei i lukv si í kpa haya mvsv ŋkraŋ taa tɔ.

¹⁸ Isu kumeləŋ liyilyuna kəkə yaa nyəma yaa kukukum tɔ, ¹⁹ ḿpúyú yulv wei i tusəvi i tɔɔntəle, na í tɔŋ si tanaav ke inu i laki tɔ i we.

²⁰ Taasi tɛŋna na kəkə fiyini, ḿpúyú ye katayasaɔa tɛma yoo tɛŋ.

²¹ Amantiina tənna mamala, na taasi tənna kəkə. Ḿpúyú təm tv kəŋna yoo.

²² Katayəsətvnaa kuyɔɔtətv we ké isu kunyuluyv təyənaya ŋka ka tiiki hatoo yulv hiluyv taa tɔ.

²³ Isu pa taakuvu nyəgələm ke cuvə wontuvu təw tə, m̄p̄r̄ȳ n̄əleleŋ takəyi yulu taa isayatu təw.

²⁴ Təm leleŋ nyəntu ke yulu takəgəna i p̄ááná təw. Ama hatoo i taa kaloolaya ké.

²⁵ Paa i yəgətəyi nəgə kupaŋka, taa tuna. Mpi tə, i ləmayasəe taa wə acaalətu ke naatosompəgəlaya ké. ²⁶ I acilayatu ke i takəgəna i taa haŋaya təw. Ama i isayatu teŋ ké na t̄ ná.

²⁷ P̄r̄ȳ h̄llu hotiyi ku taa ké. Ulena p̄əle kutulle náá məli tə tullu təw.

²⁸ Ye n wakələyi yulu na nyá kuyəgətətu, nn caa-i ké. Na təm kuloolutu kəŋna wakəlvu.

27

¹ Taa h̄w nyá ti na cele təm. Mpi tə, n ta tu nyəm saŋa mayamaya nyəntu.

² Taa sa nyá təyi nyá mayamaya. Pə kəla teu si krai tu í sana-ŋ.

³ Pəle na kanyəŋa pa wə yuŋ ké. Ama kumeleŋ p̄ááná tēe m̄p̄r̄ȳ yuŋ.

⁴ P̄ááná kyi ké, na a wə isu p̄əgə sukuyu tə. Ama nəgəlv u p̄əsəyi na í kantəli isəsəemle tu cəlv.

⁵ Ye n kaləna yulu ke i kiŋ, pə kəla teu ke mənəafiki tu taarpalle.

⁶ Nyá taaralu kalənav h̄lvəyi ké si, n p̄əsəyi na í lapi-i naani. Ulena kolontu wayəlvu náá ké puyusu.

⁷ Haŋanaya tu kisiyi ké na í kpeŋna tuŋ. Ulena nyəgətə náá sa na í kpeŋna nyaŋ nyəm.

⁸ Wei i puki təkpaalətu ke tetu pooluŋ taa tə, i wəe ké isu sumaya yekuŋu ka tante na ká tēe tə.

⁹ Kacəka wontu na tulaalunaa hēsəgəna yulu laŋle. M̄p̄r̄ȳ taaralu layatu tasuvu kəla leleŋ ke nyá mayamaya nyá nyəntu.

¹⁰ Taa lə nyá taaralaa yaa nyá caa nyəma. Wahala í mayana-ŋ taa yele nyá cəlv tu na í p̄eeki nyá neu. Wulee wulee nyá cəlv tu kəlvə-ŋ waasuvu ke nyá neu pooluŋ nyaŋ.

¹¹ Ma p̄əyalv, wəena ləmayasəe. Pu h̄lvsi ma laŋle, na ye nəgəlv tuuki-m ma kaa wu kucəcətu.

¹² Nyuvu taa mayasəm tu loosiyi wahala ke pooluŋ, ulena í ŋmeli. Ama kumelēməŋ ná laki awusa, ulena p̄ə nuki-wə.

¹³ Ye nəgəlv í səŋaa si muvlv í təgə-ŋ kəmlə, mu səŋlv capa ke təlvma ke n ta nyi muvlv təw təw.

¹⁴ Wei í k̄p̄éesa i təgəntəle na s̄eetu ke tanəŋ ahula tēe, tə p̄əsəyi mpusi ké.

¹⁵ Alv təm tu wə ké isu tev lum cakuvu tiili na p̄ə tosiyi kutamsa tə. ¹⁶ Si í s̄əŋsi alv isu mpv tə, pə wə ké isu yulu caakuvu si í kpa heelim yaa nim kvhohoom na niŋ tə.

¹⁷ Nyəgəlvu ke pa saləgəna ku leŋku. M̄p̄r̄ȳ yulu na i təgəntəle pa caŋale layasəyi ləlv yaasi.

¹⁸ Wei i paasəgəna tuvū ŋku pa yaa si fiki tə, inu i təkəna ku pee. M̄p̄r̄ȳ təmlə tu wei i paasəgəna i caa tə i nyuvu ká kulv.

¹⁹ Isəna yulu naaki i ulēmuvu ke lum taa tə, mpv tətəgə yulu naaki ləlv taa ké inu i mayamaya i yaasi.

²⁰ Isəna atətəle na p̄r̄ȳ s̄əsəŋku u nyəgəsəyi s̄ətəa tə. Mpv tətəgə yulu isə u nyəgəsəyi kunyuləm.

²¹ Kəkə ke pa mayasəgəna wula na liyitee nyəgəlvu si pa naa ku teu. Mpv tətəgə pu hvuna yulu na p̄ə kēsəna isəna pa yəgətəyi i təm tə.

²² Paa n ka s̄ə kumeleŋ ke s̄əvlə taa na kú yəki tənəŋnaŋ, n kaa wəgəsi ku kumeləntu ke kv təw.

²³ Paasəna nyá kaləku ke teu na í cəkəna paa nyá tətə nte. ²⁴ Pə taya pulv, liyitee u cakv tam təw. Pəyele kawulaya u təŋəyi ləlvu kulmuvu ke tam. ²⁵ Kv təla nyutu ke tətəkəle taa, na kufatu í nyəki ulə n kv p̄əŋ taa nyəntu. ²⁶ Ulə n ká lvu heeŋ hvntu ke wontu kususuutu, na í p̄eeti puntulv na í yana taale. ²⁷ Waatu inəyi n ká wəena p̄əŋ h̄ləm ke s̄əsəm, na í təwəna nyá təyaya nyəma na nyá təmlə nyəma alv nyəma.

28

¹ Isayau seeki yem ké, paa pa ta tɔ̀ɔ̀nɔ̀-ɪ. Ama yulɔ̀paɔ̀ wena naani ké isu tɔ̀ɔ̀laya kufalaya.

² Ye tetu yɔ̀laa lakasi ta keesi, tɔ̀ awulaa we paɔ̀ale ké. Ama wulav í wena lɔ̀mɔ̀yasee na layatu, ile tetu hee tɔ̀pamm.

³ Nyɔ̀ɔ̀ tu nyɔ̀mɔ̀ɔ̀ tu wei ɪ tɔ̀ki acamaa ise tɔ̀, ɪ nɔ̀ɔ̀sɔ̀na teu ŋku ku wakɔ̀lɔ̀ɔ̀ kumtu tɔ̀ɔ̀.

⁴ Isɔ̀ kiiɔ̀ lɔ̀laa saɔ̀na isayau. Ama Isɔ̀ kiiɔ̀ tɔ̀kɔ̀laa ná muɔ̀ɪ isayau na páána.

⁵ Yɔ̀laa asayaa u cekɔ̀ɔ̀na kusiyisim tɔ̀m. Ama mpa pa pɛekɔ̀ɔ̀ Tacaa tɔ̀ pa cekɔ̀ɔ̀na pɔ̀ tɔ̀na.

⁶ Pɔ̀ kɔ̀la teu si yulu í wee konyɔ̀ntu na ɪ tɔ̀nte tewa, na mpi ɪ ká weena liyitee na ɪ tɔ̀nte ta siyisi tɔ̀.

⁷ Pɔ̀yɔ̀ɔ̀ layatu tɔ̀ɔ̀ɔ̀ɔ̀ Isɔ̀ kiiɔ̀ ké. Ama wei íle ɪ wena cewaa asayaa tɔ̀ ɪ tɔ̀ɔ̀ɔ̀ ɪ caa ke fɛele ké.

⁸ Wei ɪ kɔ̀ntɔ̀ɔ̀ na í sɔ̀la kasɔ̀yɔ̀ɔ̀ sɔ̀sɔ̀ɔ̀ka tɔ̀, acamaa pɔ̀tɔ̀tɔ̀le tu ke ɪ calɔ̀sɔ̀ɔ̀ɔ̀.

⁹ Wei ɪ kisa Isɔ̀ kiiu tɔ̀kɔ̀ɔ̀ tɔ̀, ɪ kusulɔ̀mɔ̀tu mɔ̀ɔ̀mɔ̀ɔ̀ pɔ̀sɔ̀ɔ̀ Isɔ̀ ké acaalɔ̀tu ké.

¹⁰ Wei ɪ hulɔ̀ɔ̀ yɔ̀laa kɔ̀pama ke isayatu mpaɔ̀ɔ̀ tɔ̀, ɪ hotiyi púyú ŋku ɪ hulaa tɔ̀ ku taa ké. Ama laɔ̀hulɔ̀mle ke yɔ̀laa kɔ̀pama ná waaki.

¹¹ Tɔ̀ɔ̀ tu saɔ̀ ɪ tɔ̀ɔ̀ si ɪ wena lɔ̀mɔ̀yasee. Ama layatu konyɔ̀ntu kuliyina ɪ waali.

¹² Ye siyisilaa tɔ̀kɔ̀na tetu, yɔ̀laa tɔ̀na we teeli taa ké. Ama ye asayaa muna, paa awe see ké na í ŋmeli.

¹³ Isayatu ŋmesɔ̀lɔ̀ pulɔ̀ɔ̀ u laki teu. Ama Isɔ̀ wiiki wei ɪ kuliyi ɪ nyɔ̀ntu tɔ̀ɔ̀ na í kisi-ti tɔ̀ɔ̀.

¹⁴ Wei ɪ we sɔ̀ɔ̀ntu ke tam na isayatu lapu tɔ̀ɔ̀le nyuleleɔ̀ tu. Ama laɔ̀kpusɔ̀ɔ̀ tu ná naaki wahala ké.

¹⁵ Nyɔ̀ɔ̀ tu nyɔ̀mɔ̀ɔ̀ tu wei ɪ ŋmakɔ̀lɔ̀ɔ̀ tetu yɔ̀laa konyɔ̀ntuna tɔ̀, ɪ we ké isu tɔ̀ɔ̀laya nyusɔ̀ɔ̀ tɔ̀. Yaa isu nyɔ̀ɔ̀si pukuɔ̀ sunsɔ̀mɔ̀ɔ̀ na kú caaki kɔ̀pɔ̀nte tɔ̀ ké ŋmaav tɔ̀.

¹⁶ Nyɔ̀ɔ̀ tu kumelɔ̀ɔ̀ lɔ̀lɔ̀sɔ̀ɔ̀ ŋmakɔ̀lɔ̀ɔ̀ tɔ̀ma ké. Ama wei ɪ kisiyi kasɔ̀yɔ̀ɔ̀ kamuyulaya nyɔ̀ɔ̀ka tɔ̀ ɪ pusi sɔ̀sɔ̀ɔ̀ ké.

¹⁷ Wei ɪ nyɔ̀ɔ̀ taa lelu sɔ̀m tɔ̀m wee tɔ̀, ɪ seeki ɪ tɔ̀ɔ̀ na í hoti pɔ̀laav taa, nɔ̀ɔ̀lɔ̀ í taa kra-ɪ.

¹⁸ Pɔ̀ kentiyi wei ɪ tɔ̀nte tewa tɔ̀ ɪ tɔ̀ ké. Ama paa lotu naale tu ka la isɔ̀na isu ɪ lepa.

¹⁹ Tɔ̀ɔ̀naɔ̀ tɔ̀lɔ̀na wei ɪ halɔ̀ɔ̀ tɔ̀ɔ̀. Ulena wei ɪ tɔ̀ɔ̀ɔ̀ kraɪ nyɔ̀m tɔ̀ ɪ we konyɔ̀ɔ̀ taa.

²⁰ Pɔ̀ kooliyi kɔ̀pantu ke wei ɪ wena yulɔ̀tu tɔ̀ɔ̀. Ama wei ɪ huliyina wenaɔ̀ hikuyu tɔ̀ pa kaa ye ɪ ŋkraɔ̀ɔ̀ hɔ̀m.

²¹ Pɔ̀ fɛi si ma nyɔ̀ma-ɪ í wee hulɔ̀le taa. Paa na mpu lelaa laki yaasi unɔ̀ɔ̀ mɔ̀tu ɪcaute mɔ̀mɔ̀ɔ̀ nyɔ̀ɔ̀ tɔ̀.

²² Isesɛmle tu huliyi wenaɔ̀ tɔ̀ ké, ɪ ta nyi si konyɔ̀ɔ̀ ká kra-ɪ.

²³ Wei ɪ kalɔ̀ɔ̀na ɪ tɔ̀ɔ̀ntɔ̀le ke ɪ isentaa tɔ̀, pa sɛɛ-ɪ na pɔ̀ kɔ̀li wei ɪ puɔ̀siyi tɔ̀.

²⁴ Wei ɪ ŋmulɔ̀ɔ̀ ɪ caa yaa ɪ too na í tɔ̀ɔ̀ si: Pɔ̀ ta ke isayatu tɔ̀, í na ŋmulu yulɔ̀kɔ̀lu pa kulɔ̀m ké.

²⁵ Wei ɪ hɔ̀ɔ̀ ɪ ti tɔ̀ ɪ kɔ̀ɔ̀na yooú ké. Ama wei ɪ pɔ̀ta ɪ tɔ̀ɔ̀ Tacaa tɔ̀ɔ̀ pɔ̀ lakɔ̀na.

²⁶ Wei ɪ laki ɪ layatu ke ɪ tike tɔ̀ ɪ ké kumelɔ̀ɔ̀ ké. Ama wei ɪ lakɔ̀na lɔ̀mɔ̀yasee tɔ̀ ɪ waali ké pɔ̀ takɔ̀ɔ̀.

²⁷ Wei ɪ haaki konyɔ̀ntuna tɔ̀ u laɔ̀ɔ̀ɔ̀ pulu. Ama wei u nyɔ̀nɔ̀ɔ̀-we tɔ̀, mpusi sɔ̀sɔ̀ ka wee ɪ tɔ̀ ké.

²⁸ Ye asayaa ɪ tɔ̀ɔ̀ tetu, paa wei ɪ ŋmelɔ̀ɔ̀ ké. Ye pa saalɔ̀ɔ̀ ile siyisilaa náá huki.

29

¹ Yulu wei ɪ muna pá kalɔ̀na-ɪ, na u caaki nuu tɔ̀, pu wakɔ̀li-ɪ kraakra ké, ɪ kaa wee hiiu.

² Siyisilaa í we paɔ̀ale, samaa laɔ̀a heɛwaya. Ama ye nyɔ̀mɔ̀ɔ̀tuna tɔ̀ɔ̀na kawulaya yɔ̀laa pilitiyina wahala ké.

³ Wei i nyulaxi si í tona ləmayasee tɔ, i heesaxi i caa laŋle ké. Ama alaa yeleyele nyəma tɔŋlɔ ná ləɔki i wɛnav ké.

⁴ Wulav wei i tɔŋaxi tampana tɔ i pɛɛkaxi i tetu lɔlɔ pote ké. Ama wei i muɣi mukaxa tee kucɔɔŋ tɔ i wakələxi-təxi.

⁵ Wei i puɣusiɣi i tɔɣɔntələ tɔ, i mayamaya i mpaav taa ké i tɔɣi katəka.

⁶ Asaxaa pəsaxi pa isaxatu yomaa ké. Uena laŋhɔlɔmlɛ kuɣi tampana nyəma.

⁷ Siyisilaa nyəma kɔnyɔntɔnaa tɔm ké. Ama asaxaa ná feina tələ tɔ nyəm.

⁸ Saxatəlaa cəkəxəna icate. Uena ləmayasee nyəma náa heesi rááná.

⁹ Ye laxatu na kumelɛŋ pa laki tɔm, pa laxatu mu rááná yaa i wɔŋaa heesuyɔ kaa kɔɔ.

¹⁰ Yulɔkɔlaa u caaki kɔpama tɔm. Ama mɔpɛɣe tampana tɔŋlaa ná pɛɛkaxi.

¹¹ Kumelɛŋ hóláɣi ku rááná ke yem yem ké. Ama ləmayasee tu ná nyəma i ti krau.

¹² Ye wulav í tɔŋaxi pɔpɔtu tɔm, i waali nyəma pəsaxi asaxaa ké.

¹³ Kɔnyɔntu na ŋmakəllu pa ké kɔlɔm ké. Ama Taca tɔna-wɛɣe ise si rá naakəna.

¹⁴ Wulav wei i tɔŋaxi siyisuyɔ na í huɔkəna acamaa tɔ, i kawulaxa tɔŋ sɔsɔxi tam tɔ ké.

¹⁵ Kalənav na tipilaxa tɔɣi pəɣaxa taa ké ləmayasee ké. Ama pəɣaxa ŋka ka laki ka luyɔ nyəntu tɔ, ka too ke ka tɔɣi feele.

¹⁶ Ye asaxaa hukiyi isaxatu sɔsɔxi ké. Ama siyisilaa ká ná pa hotuyɔ ke kuyaku nakuli.

¹⁷ Hɔ nyá pəɣaxa ŋkraŋuyɔ, kaa yele na í heesi, na nyá laŋle heena-ke.

¹⁸ Ye lɔɔ u yɔɣɔtəxi si, i yəlaa í teləsəxi, yəlaa pəsaxi tetelataa ké. Wei i tɔŋaxi lɔɔ kiiu tɔɣələ leleŋ nulu.

¹⁹ Pə taya nɔɣɔ taa tɔm tike ke pa hɔŋna tɔmlɛ tu ŋkraŋuyɔ, pa i nuwa u laki.

²⁰ Ye n ná yulɔ yɔɣɔtəxi na u mayasaxi, nyi si kumelɛŋ lapa-i na sana.

²¹ Təmlɛ tu wei pa ta kpuli teu ke i pəcaatu tɔ, i tɛŋ í ŋmakəli i caa ké.

²² Rááná tu caaləxəna yoo, na rááná sɔsɔna tu náa kaaki isaxatu.

²³ Kalampaani pasaxi yulɔ ké, wei í pasaxi i ti tɔ i wɛɛkəna teeli.

²⁴ Nmɔlɔ sənɔlɔ kuɣi i ti tɔm ké, i nyəma pə mpusi pa na mpɔ u caa tampana yɔɣɔtuyɔ.

²⁵ Ye yulɔ ke n seliyina pə ké katəka ké. Ama ye wei i pɛta i təxi Taca i tula-ti.

²⁶ Yəlaa paxale pɛɛkəxəna sɔsaa samtu. Ama Taca hɔləxəna pa awe tampana.

²⁷ Siyisilaa luyɔ fei tetelataa. Mɔpúɣú asaxaa naa caaki kɔpama.

30

Akuuli kuyɔɣɔtɔtu

¹ Apalɔ wei pa yaa si Yakee tɔ, i pəyalɔ Akuuli heelina tɔm sɔsɔntu tənɛɣe lɔtəyɛli, na lɔtəyɛli na Wukali si: a

² Ma kəla kumelɛntu ke pa awe, pəcɔ ma feina yulɔ laxatu.

³ Ma feina ləmayasee, pəcɔ ma ta nyi naŋŋ nyəma nyəm.

⁴ Awe kra isɔtaa na i tii? Awe təka heelim ke i niŋ taa? Awe həka lum ke toko taa? Awe suna tetu? Pa yaa-i suwe? Na i pəɣaxa hətɛ se? Ye n nyəma-tɛ heeli-m.

⁵ Nɔɔsi nsi si təna lɔɔ su-tu tɔ si wɛ naani ké, ye n sələma-i i kentiɣi nyá tɔɔ. ⁶ Taa sɔsɔ natələxi i tɔm tɔɔ, pə taa kɔɔ na í kra-ŋ na í nyəni-ŋ pɔpɔtu.

⁷ Tɔm naalɛɣe ma sələməxi-ŋ, la-m-ti na pəcɔ má sí.

⁸ Hatələna-m pɔpɔtu na tɔm kɔpuɣusutu. Pəcɔ taa yele na má pəsi kɔnyɔntu kutukutu, yaa má sɔv tɔŋ sɔsɔŋ. Ha-m isəna pu mayana-m tɔ. ⁹ Ye ma sula wɛnav, ntanyi ma ha-ŋ siyile na má tɔ si: Aweɣe Taca. Yaa ye ma sula kɔnyɔŋ, ntanyi ma tɛesəna ŋmuləm na pə kú nyá nyuyɔ.

¹⁰ Taa caɣana tɔmlɛ tu ke i caa kiŋ, i ká təŋsi-ŋ mpusi na í ná pə nav.

¹¹ Yəlaa wɛɛ na rá tuuki pa caanaa, na pa saŋ pa toona ke pa pəcɔ.

¹² Yəlaa wɛɛ na rá huuki si pa wɛ tənəŋŋ, pəcɔ pa ta nyaali pa asilima.

a 30:1 lɔtəyɛli: Hɛpəla taa ulɛ tə pəsəxi na tɔ teləsi tənɛ unɔ si ma kawaxa, hai, lɔɔ ma kawaxa, na ma toma tɛ.

¹³ Yɔlaa wɛɛ na pɔ́ kɛ́ ɪsɔtoosile nyɔ́ma, na pɔ́ nyənəyi lɛlaa kɛ yem.

¹⁴ Yɔlaa wɛɛ na pa kela na lɔŋ ɪsu layalɛɛ na sɛɛsi, pa sɔɔlv puwa si pɔ́ tɔŋɔ wahala nyɔ́ma ɪsɛ na pɔ́ kpiisi kɔnyɔntɔnaa kɛ tɛtv tɔɔ.

Atuwa kɔpɔlɛɛ

¹⁵⁻¹⁶ Yɔlaa wɛɛ na pɔ́ wɛ ɪsu lum tɛɛ sunsɔlvɔŋ, na pɔ́ lɛɛkɔyi lɛlaa nyəm na pɔ́ tɔŋ si: Ha-tv ha-tv. Pɔlvɔrvɔnaa tooso wɛnna paa nyɔŋsɔŋyi, pɔ́cɔ́ pa ta nyi pə maɣanaa. Kancaalaya nyəŋ nté atɛtɛlɛ.

Naalɛ nyəŋ kɛ kaalɔlaya.

Tooso nyəŋ kɛ wɔlaya tɛtv.

Liyiti nyəŋ ná wɛɛ tɔtɔ, ɪlɛyɛlɛ kɔkɔ.

¹⁷ Ye nɔŋɔlv tɔvki ɪ caa na ɪ saŋ ɪ too kɛ nunav, lɔɔv katəkətəŋ ká wɔŋɔsi ɪ ɪsɛ na hekɛlɛnaa tɔŋɔ ɪ nantv.

¹⁸⁻¹⁹ Pɔlvɔrvɔnaa tooso wɛnna na pɔ́ tɛɛ-m, maa cɛkɔŋəna-wɛ.

Kancaalaya nyəŋ nté hekɛlɛ kɔlvɔv kɛ ɪsɔtaa.

Naalɛ nyəŋ kɛ tum lɔɔlvɔv kɛ kɔkɔpamɔv tɔɔ.

Tooso nyəŋ kɛ kɔpɔlvɔv sɔsɔɔv harɔlɛ kɛ tɛŋku taa.

Hali liyiti nyəŋ wɛɛ.

ɪlɛyɛlɛ mpi pə pukina yɔlv kɛ alv kiŋ tɔ.

²⁰ Alv yɛlɛyɛlɛ tv tɛŋ wasaŋkalɔtv, ɪlɛna í saŋ ɪ tɔŋi lum kɛ teitei ɪsu yɔlv tɛŋvɔv tɔŋɔv na í husi ɪ nɔŋɔ tɔ. Na í tɔ si: Ma ta la ɪsaya tv natəli.

²¹⁻²³ Pɔlvɔrvɔnaa tooso pəsəŋəna antulinya kɛ kɔpɛntəlasi, pɔ́cɔ́ pə fɛi lapv.

Kancaalaya nyəŋ nté yom pəsɔvɔv wɔlav tɔ.

Naalɛ nyəŋ kɛ kɔmɛlɛŋ svukɔvɔv toŋ tɔ.

Tooso nyəŋ kɛ alv wei paa caa tɔ ɪ saav kɛ apalv.

Hali liyiti nyəŋ wɛɛ.

ɪlɛyɛlɛ tɛmlɛ tv alɔnyəŋ wei ɪ

lɛɛkɔyi ɪ too sɔsɔɔntv tɔ.

²⁴ Wontu səkpetu natəli tə wɛ tɛtv tɔɔ kɛ́ liyiti, na nti tə tɛɛna layatv.

²⁵ Kancaalaya wontu nté tɔɔlaa, pa fɛi toŋ pəyɛlɛ pa kɔpɛyɛliyi pa tɔŋənaɣa kɛ lvŋlɛ.

²⁶ Wontu naalɛ nyəntv kɛ namisi, si fɛi toma, na si tɔŋi si lona kɛ kɔkɔpaməŋ taa.

²⁷ Wontu tooso nyəntv kɛ kɔtoloŋ, kv fɛina wɔlav. Pɔ́cɔ́ kv təŋəŋi təmaɣa tintika tintika.

²⁸ Na pɔ́ kaasi kaŋmaya, pa kraaki-kɛyɛ niŋ taa kɛ́. Pɔ́cɔ́ ka svuki awulaa tɛɛsi taa.

²⁹⁻³¹ Weesɔvɔv nyɔ́ma tooso wɛnna na pɔ́ tɔŋ ɪsu pa caaki tɔ.

Weesɔvɔv tv kancaalaya nyəŋ nté

taalɛ wontu təna caa tɔŋɔlaya.

Kaa seeki nɔŋɔlv.

Weesɔvɔv tv naalɛ nyəŋ nté

kampaav fɛlvɔvɔna ɪfɛpile tɔ,

tooso nyəŋ kɛ pəntɔlvɔv.

Hali liyiti nyəŋ wɛɛ.

ɪlɛyɛlɛ yoolaa wɔlav wei ɪ tv ɪ yoolaa kɛ nɔŋɔ tɔ.

³² Ye nyá kɔmɛlɛntv ka tusəna-ŋ na ní hɔ nyá ti, na ní kɔɔ na ní pəsəna laakali, ɪlɛ nyi nyá ti kɔpav. ³³ Pə taya pɔlv, pa ciŋitiyi naaləm kɛ́ ɪlɛna naanim kɔpav. ɪlɛna pɔ́ má muna tɔɔ na caləm kɔpav. Mpɔv tɔtɔŋɔ pɔ́áná kusəŋi yoou.

31

Layatv tasɔvɔv kɛ wɔlav Lemuweli

¹ Layatv nti Masa wɔlav Lemuweli too tasa-ɪ tɔŋɔlɛ si:

² Ma pəyalv, nyá wei ma səlɛmaa na má lvli tɔ kɛ ŋkɔpəŋ. ³ Taa cela nyá toŋ kɛ alaa. Pəyɛlɛ taa hvli alaa mpa pa wakələyi awulaa tɔŋɔ nyá mpaŋ. ⁴ Pə taya awulaa tɛmlɛ

nté si pá nyɔɔ sulɔm. Pəyele pə fei si awulumpiya náá pɛeki sulɔm toŋ nyəm. ⁵ Pə taa kɔɔ na pá nyɔɔki na pá sɔɔ kiinj tɔɔ. Yaa pá wakəli kunyɔntɔnaa mpa pa tɔm tewa tɔ. ⁶ Mpa sulɔm munaa tɔɔle mpa pa caa sɛm tɔ, na saləmɔlaa. Yaa laŋwakəlle sɔsɔle nyɔ́ma, ⁷ na pá sɔɔ pa wahala na pa kunyɔntɔɔle tɔɔ. ⁸⁻⁹ Ama ye nyá ile tɔɔ nyá kawulaya na siyisuyu, na hí sɛena kunyɔntɔnaa, na wahala nyɔ́ma, na mpa pa lɔwa tɔ, na mpa paa pəsəyi yɔɔtaya tɔ, pa tɔɔ.

Alv kupaŋ yaasi

¹⁰ Wei í hika alv kupaŋ i kəla kacɔka wontu.

¹¹ I paalv wena-i naani ké na í taɔanəyi i wenaɔ.

¹² Kupaŋtu ke i alv laki-i, u laki-i kuwəwutu haləna i sɛm.

¹³ Alv un i pɛekəyi kpoŋkpontu toŋ nyəntu ké, na heej huntu na í laki təmle na laŋhulɔmle.

¹⁴ Pooluŋ ke alv un i kəŋna i tɔɔnaya, isu taatəlaa kpuləŋ.

¹⁵ Tefemle ke í kuləyi na í caləsi i nyɔ́ma na í tala-weyɛ pa təma.

¹⁶ I mayasəyi taale tɔm ilena í ya-tɛ. Ilena í tuu lesɛŋnaa tuŋ na liyitee nna i hikaa tɔ.

¹⁷ Alv un i nikiyi təmle ké na toŋ u cakɔ yem.

¹⁸ Alv un i nyɔ́má si i təmle tɔŋ teu, na paa ahoo i mvsəyi fətəla na í lakəna.

¹⁹ I cakɔ yem na folofolo na akpaa fei i niŋ taa.

²⁰ Alv un i waasəyi wahala nyɔ́ma na í haaki kunyɔntɔnaa.

²¹ Paa watv talaa u nəɔsəyi i tɔyaya nyɔ́ma tɔm. Mpi tɔ, i tɔyaya nyɔ́ma wena watv wontu kupaŋtu ké.

²² Alv un i lɔuki i təyi kutakəŋ ké, na kpoŋkpontu toŋ nyəntu kuɛɛmtu wontu.

²³ I paalv ké icate sɔsaa taa tu wei i nyuɔv kulaa tɔɔ. Mpe pa huɔkəna icate tɔm.

²⁴ I lɔuki tampalanaa na wontu ké, na í pɛetəɔna taatəlaa.

²⁵ Toma na nyuɔv kulɔv ke i suuwa i tɔɔ, u nəɔsəyi cele nyəntu.

²⁶ Alv un i yɔɔtəɔna ləmayasɛ ké, na í tasəyi layatu na sɔɔlɔv.

²⁷ Alv un i feŋiyi mpi pə laki i tɔyaya taa tɔɔ, u təkɔ felentu tɔɔnaya.

²⁸ Alv un i piya ná yaaki-i laŋhulɔmle tu, na i paalv náá puɔləyi-i si:

²⁹ Alaa wɛɛ na pá tɔŋ teu. Ama nyá tɛɛ pa təna.

³⁰ Tənuɔv sotuɔv puɔsiyi ké, na isentaa teu náá saaləyi. Ama alv wei i nyaŋna Tacaɔ tɔ i tike i munna samtu.

³¹ Pə wɛɛ si pá lɛɛti-i i wahala sote ke i təmle tɔɔ ké.

LƏMAYASƏE TU TƏM TAKƏLAYA Kutulu

Takəlaya kanə ka taa ké tə naaki ləmayasəe tu təm. Ama ı ləmayasəe fayana yulu nyəna ké. 1 hvləyi ı takəlaya kallaa sı yulu í cayana ı ti tə pə ké kpete ké. Mpi tə, pə tayə təmlə tənyəntə taa ké təcayənanə mayəmayə wəe. Pə tayə pulə, pə tənə mpi yulu lakı atə cənə tə pə wə tənəyā ké. Tənəyā í nyənāa lə təm cəkənəw wə yulu ke katə. lə tike wənna tam na inı ı kusəyənə yulu na ı kulapəm tənə nyəy.

lənə pa fayə ləmayasəe tu təm takəlaya tə:

Ləmayasəe tu sı atə nyəmnaa təm cəkənəw wə katə, titite 1:1-4:16

Takəlaya tu tasəyi layətu ke atə nyəm tə, titite 4:17-10:20

Kutəkətu, titite 11:1-12:14

Pə tənə pə wə piti ké na pə cəkənəw wə katə

¹ Tafiiti pəyalu ləmayasəe tu wei ı ké Yosalem wuləw tə ı təm ntə. ² ı təmə sı pə tənə pə wə piti ké na pə cəkənəw wə katə isı yulu ləkuyə sı í tiiki heelim tə. ³ Yulu kəkuyə ı ti na təmə tənəyā atə cənə tə, pepeye ı waaki pə taa? ⁴ Ləyulu loonə kanə ka səki ké na loonə lənkə náá kulı na ká sı tətə, na tetu náá wə mpv tu layasəyi. ⁵ Ilim lu ké na pé tú na pé hulişina pə lonte taa ké məlyu sı pə tasəyi luw. ⁶ lənə heelim náá makı na pé pukina ilim mpətəş tə, na pé mələna pə ntəşəş tə. Na pé má na pé cəş kilikite, na pé tayəni cuyusuyə. ⁷ Pusi tənə kpeş tənku taa ké. Ama ílé u suyi. Həşəşəş yku kv təş pusi kpeşna tə, kuləmyuş yku kv təş ké sı kpeş, sı kaa layası. ⁸ Pə tənə pə tənə lapu ké pu yeki. Nəşəş u pəsəyi na í tə sı isəle nyəşəşəş nyənuyə yaa şkraşuyəş nyəşəşəş niw. ⁹ Mpi pu wəe tə, mpi pu wənə, na mpi pu lapa tə, mpi pu tasənə lapu. Kufam napəli pə fei antulinya taa cənə. ¹⁰ Paa puləpu lapa na yələa tən sı kufam, pəle pu təmə lapu ke pusi nsi sı tēwa tə, sı taa ké na pécó pə takı tá. ¹¹ Nəşəş u təşəşəş mpi pə tēwa hatoo ləştaa tə pə təş. Mpv təşəşəş tá waalı nyəmə ná kaa yeke puləpu sı pəle pa waalı nyəmə í ná.

Nyəm mpi ləmayasəe tu hika ı kulapəle taa tə

¹² Mpyó ləmayasəe tu təmə sı: Ma təşəş kawuləş ke lşeyeli nyəmə təş ké Yosalem. ¹³ Ma ha ma ti sı má pəeki teu na ləmayasəe, na má cəkənə pə tənə mpi pə lakı antulinya taa tə. Pə ké wahala təmlə nte ləş təyi yələa təşəş. ¹⁴ Ma nyəmá təmə tənə nna yələa lakı atə tə. A təm na katə ké isı yulu ləkuyə sı í tiiki heelim tə. ¹⁵ Mpi tə, yulu kaa sışisi mpi pə kuntilaa tə. Pəyele nəşəş kaa pəsi na í kala mpi pə fei tə. ¹⁶ Halı ma huşwa ma taa sı ma wənə nyəm na ləmayasəe ke şəşəm na pə tē Yosalem awuləa mpa pa laala-m tə. Pəşəş fei ma nyəm təşwa şəşəm ke na má cəkənə weesuyə təm. ¹⁷ Mpyó ma şv fayəw na luyə kuləmyuş ke ləmayasəe na kumeləntv. lənə má cəkənə sı pəle pə wə katə təşəş isı yulu ləkuyə sı í tiiki heelim tə. ¹⁸ Ye yulu leela puləpu taa, na í cəkənə-wı na í wənə nyəm. Mpv təşəşəş ı ləşle ká wakələna-wı na í təşəş pə kuyəş.

2

¹ Ləmayasəe tu sı: Ma huşwa ma taa sı maa yələna weesuyə na má nu leleş. lənə má mayəna sı pəle pə ta waası pulə. ² Wei ı nyənəyi weesuyə təm ke yem tə pə ké kumeləntəm ké. Yaası inı u waasəyi pulə. ³ Maa mayəsa ma taa sı má ha ma təyi şlvəm. lənə má tənə ləmayasəe, na má pəsi ma təyi kpaştv. lənə má cəkənə mpi pə ké kpaşuyə tə. lənə má mayəsi sı má ná mpi pə kəla teu sı yələa í la pa weesiy waatv ke atə cənə tə. ⁴ Ma lapa təmə şəşəşəş ké. Ma şməwa ma təyi kutuluş na má tuu tuş wei pa yaa sı leşəş tə ı tawa. ⁵ Ma təwa ma təyi tawa na má şəş tuş kukuləş waanı waanı. ⁶ Ma hee pusi na sı lvm nişitiş tuş həşuyəş yku. ⁷ Ma yapa yomaa apalaa na alaa na pá ləli piya ke ma təyāş taa. lənə má wənə tələ ke şəşəm na pé kəli isı mpa pa laala-m Yosalem

taa tɔ. ⁸ M̄p̄ȳȳ ma kuuwa tətəɣə həɣələŋ awulaa kpaŋcooŋ, paa pa wulanaa, paa pa liɣitee. Ma kpaɣa yonyoolaa apalonyəma na alonyəma. Ma kpaɣa alaa ke tuutuuma na pə kəli isu yulu ká nyuli tɔ. ⁹ Haləna ma nyuyɔ kuli na pə kəli mpa pa laala-m Yosalem ke weɛu tɔ. Paa na mpɔ, ma tɔka ma ləmayasəe ke m̄p̄ȳȳ. ¹⁰ Ma ta kisina ma ise ke mpi mpi a nyuləɣi tɔ. Pəyele ma ta kisina ma təɣi laŋhulɔmlɛ natəli. Mpi tɔ, ma yɔalayana ma təma tənaya. Mpi pə ké ma nyəm ke ma təma təna taa təɣələ. ¹¹ M̄p̄ȳȳ ma nyəna ma təma na wahalanaa mpa ma təɣə a lapɔ taa tɔ. Pə təna pə we kate ké isu yulu lɔkuyɔ si í tiiki heelim tɔ. Kawaaya fei pulɔpɔ taa ké ate cəne. ¹² M̄p̄ȳȳ ma caawa si má cekəna si, ye yulu ke ləmayasəe tɔ kawaaya ŋkaya i wena na pə kəli kpaŋtɔ na kumelɛŋ? Ulena má pəɔsi ma ti si, wei i ká təɣə kawulaya ke ma lonte tɔ i ká la na í kəli mpa pa laala-m tɔ? ¹³ Ma nyəmá si ləmayasəe kəla kpaŋyɔ ke teu. Isu nyaaləm kəlyɔ səkrɛtuyɔ tɔ. ¹⁴ Pə taya pulɔ, ləmayasəe tɔ nyəmá i təpote ké. Ulena kpaŋtɔ náá yontiyi yem. Ule ma nyəmá si pə kəŋ pa tənaya kprátóyó kulɔmuyɔ krentuyɔ ké. ¹⁵ Ulena má tɔ ma taa si, ye pu krenti ma na kpaŋtɔ ke kprátóyó kulɔmuyɔ. Ule pepe tɔ ké ma tɛɛ-i ləmayasəe. Tələ tə we kate tətəɣə. ¹⁶ Paa ləmayasəe tɔ, paa kpaŋtɔ, pa naale pa səki teitei ké. Páćó paa tɔɔsəɣi nəɣəlɔ tɔ ké tam tɔ na pə kəli lelɔ. Ye kuyɛɛŋ í sika pa səki pa naale pa tɔ ké. ¹⁷ Ma nyəɣəsa weesuyɔ ké. Mpi tɔ, ma taa kraana mpi yəlaa laki ate təɣə. Pə təna pə we kate ké isu yulu lɔkuyɔ si í tiiki heelim tɔ. ¹⁸ Ma taa kraana təma wena ma təɣə wahala na má la təɣə. Mpi tɔ, wei i ká lɛɛti ma lonte taa təɣə ma kəŋ yelinav. ¹⁹ Pəyele nəɣəlɔ ta nyi si i ká la ləmayasəe tɔ yaa kpaŋtɔ. Pəyele pɔntɔ un i ká paasəna mpi ma təɣə wahala na má lana ləmayasəe ke ate tɔ. Tələ tə we kate tətəɣə. ²⁰ Ulena ma apalɔtu yɔələna təmlɛ nte ma lapa ate tɔ. ²¹ Mpi tɔ, ye yulu lapa pulɔ na ləmayasəe na í waa pə taa. Ulena í yelina yulu wei i ta wu pə tɔ tɔ. Pə we kate tətəɣə, pəcɔ pə wuki. ²² Ye mpɔ yəlaa kaasuyɔ pa ti na pá təki wahala na pá kaaki yem tɔ, weɣe pa waaki ate cəne? ²³ Pa kuyɛɛŋ təna ke cəɔsɛ ké. Pa təmlɛ ke wahala nyənte. Paa ahoo paa hɛesəɣi. Tələ tə we kate tətəɣə.

²⁴ Mpi yulu pəsəɣi təɣələ təɣəu na nyɔɔu, na i təmlɛ kulɔlum yɔələnau. Pələ pə ké isɔ kucəɔu tətəɣə. ²⁵ Mpi tɔ, ye isɔ tá ha yulu si í təɣə na í nu leleŋ i kaa ná. ²⁶ Yulu wei i we isɔ ké teu təɣə i haaki nyəm na ləmayasəe na laŋhulɔmlɛ. Ulena í tu isayav si ílɛ i caləsəɣi na í kaaki kpaŋ. Tələ tə we kate tətəɣə isu yulu lɔkuyɔ si í tiiki heelim tɔ.

3

Paa mpi na pə waatu ké

¹ Paa mpi na pə waatu ke atɛɣe. ² Luluyɔ wena pə waatu ké, na səm na pə waatu. Tɔyɔ sɔu na pə waatu, na ku kpesuyɔ na pə waatu. ³ Kuyɔ wena pə waatu ké, na waav na pə waatu. Nmau na pə waatu, na yɔkuyɔ na pə waatu. ⁴ Wula na a waatu ké, na woŋa na a waatu. Laŋwakəlle na tə waatu, na paale na tə waatu. ⁵ Pɛɛ ləɣəu waatu wɛɛ ké, na a tɔɔsuyɔ na pə waatu. Wayaluyɔ wena pə waatu, na pə kaasi waatu wei n ká se-wi tɔ. ⁶ Pɛɛkuyɔ waatu wɛɛ ké, na lepu na pə waatu. Waatu wei yulu ká su pulɔ tɔ, na waatu wei i ká lə-wi tɔ. ⁷ Cəlyɔ waatu wɛɛ ké, na nyaluyɔ na pə waatu. Sum wena pə waatu ké, na yəɣətaya na ka waatu. ⁸ Səɔlyɔ waatu wɛɛ ké, na pə kaasi taa kpaŋav waatu. Ulena yoo na ku waatu, na hɛesuyɔ na ku waatu.

⁹ Pepeɣe təmlɛ latu waaki? ¹⁰ Ma nawa kulapələ nte isɔ tɔyɔ yəlaa tɔ. ¹¹ Pə təna mpi i lapa tɔ pə tewa pə waatu ké. Haləna í tu yəlaa taa ké tam tɔ ləmayasələ. Paa na yulu u pəsəɣi na í cekəna təmlɛ nte isɔ lapa hatoo kancaalaya na tə tənaya tɔ. ¹² Ulena má cekəna si yəlaa feina laŋhulɔmlɛ natəli. Ye pə taya pá ha pa təɣi pa ti leleŋ nuw taa ké pa weesiyɔ waatu. ¹³ Yulu təkuyɔ na í nyɔɔki na í yɔələɣəna i təmlɛ kulɔlum tɔ pə ké isɔ kucəɔu ké. ¹⁴ Ulena má cekəna si pə təna mpi isɔ laki tɔ pə we tam tɔ ké. Pulɔ ta sɔɔsi pəćó pə ta pasa. I laki m̄p̄ȳȳ si yəlaa í nyi i sɔsəntɔ. ¹⁵ Mpi pə laki nəɔnɔ na mpi pu te na pə kəɔ tɔ, pu təma lapɔ ke hatoo ləŋ ké. isɔ lakəna na pə leləɣi.

Pə təna pə tɛesəɣəna səm ké

¹⁶ M̄p̄ȳḡ ma tasa cekənav tətə si, isayatu təkəna kawulaya ke timpi pu wee si p̄a təŋ siyisuyu na p̄a ha tampana tə. ¹⁷ Ilena má tə si: Isə ká hɔvna isayau na siyisilu ké. Mpi tə, paa mpi pə laki pə waatu ké. ¹⁸ Ye pə kaasa yəlaa ile Isə mayasəyi-weye si p̄a cekəna si pa ta kəli təla ke pulv. ¹⁹ Pə krenta yulv na tətə ke k̄r̄át̄ȳḡ kulvm̄ȳv̄u ké. Feesuyu kulvm̄ȳv̄u ke pa wena, pa naale paa te na p̄a si. Yulv ta kəli tətə. Mpi tə, pə təna pə cekənav we kate tə se. ²⁰ Pa təna paa tayani tetv nti paa ħmana-we təȳə pəsuyv̄u ké. ²¹ Nəȳəlv̄u kaa pəsi na í hvli təfoo si yəlaa ləsasi kraaki isə na təla nyənsi náá saali ate. ²² Tənaɣa ma cekənaa si yulv feina pulv na p̄ə tēe si í yəəlv̄əna í təmle kulvlvm̄. Mpi pə ha-i təȳəle. Pə taya pulv, í kaa pəsi na í yəəlv̄əna cele nyəm na í ta tata təna.

4

Mpi pə ta təŋ yəlaa weesiŋ taa tə

¹ M̄p̄ȳḡ ləmayasəe tɔ tasaa si: Hei í nyəni isəna pa ħmakəla yəlaa na p̄a wiiki tə. Nəȳəlv̄u u puki pa puyususyu. Pa ħmakəllaa m̄p̄eȳele toŋtuna. Nəȳəlv̄u u pəsəyi si í waasi-weye pa niŋ taa. ² Ma hv̄v̄ si mpa pa səpa tə pa kəla leleŋ nuw ke weesiŋ nyəma. ³ Ilena pə tu kəlv̄əna mpa pa ta tu l̄əlv̄əta tə. Mpi tə, pa ta nyi isayatu nti yəlaa laki ate cəne tə.

⁴ Ma nawa tətə si yəlaa tək̄i wahala ké na təma si p̄a hiki na p̄a tēe pa ləlaa. Pəle pə we kate tətəȳə isu yulv l̄vk̄ȳv̄u si í tiiki heelim tə. ⁵ Felentú susiyi ħkpalasi ké na í t̄ȳȳi í təȳi wakəlv̄ȳv̄u. ⁶ Pə kəla teu si yulv í weena ħkute kulvmtəle na í nuk̄i leleŋ, na mpi í ká weena ħkulee naale na p̄ə we kate tə.

⁷ Ma nawa tətəȳə kate lentə ke tetv tə. ⁸ Yulv wenna í tike təkəŋ, í feina alv yaa neu, yaa pəyaya, pəcə í laki təmle u nyəyəsəyi. I caa ké si í səsəȳi wena ké tam. Paa na mpv̄ tə, na í pəsəȳi í təȳi tam si: Awe təə ké ma wuk̄i na má kisiyi leleŋ nuw. Yaasi in̄i í ké isayau ké na í cekənav we kate. ⁹ Pə kəla teu si yəlaa naale í kaa, na mpi yulv ka wee í tike tə. Mpi tə, pa waaki pa təmle taa ké. ¹⁰ Pəyele pa taa wei í tu hotaa ləlv̄ kusi-i. Ama wei í we í tike tə ye í hotaa u naaki kusulv. ¹¹ Ye yəlaa naale í həntaa, pə han̄əȳi-weye. Ama pə kaa han̄ wei í we í tike tə. ¹² Ye yulv we í tike ħmakəllv̄ ħmakəlv̄əȳ-i ké. Ama ye pa we naale ile pa pəsi-i. Ifatəle u cek̄i ləŋ isu ħmənaya mayamaɣa.

¹³ Ifepu wei í ta ke kasayampu na í wena ləmayasəe tə í lapa sana na wulav kukpatulv kumeləŋ ħku kv̄ kisiyi layatu tasuyv̄u tə. ¹⁴ Paa saləka taa ké ifepu in̄i í lunaa si í tək̄i kawulaya, yaa pa tu l̄v̄la-i konyəntv̄ ke kawulaya taa, ¹⁵ ma naaki si ifepu wei in̄i í ka təȳə kawulaya ke wulav in̄i í lonte taa tə yəlaa təna ká wee í waali ké. ¹⁶ Yəlaa tuutuuma ka wee í waali ké, paa na mpv̄ pəle pa waali nyəma laŋa kaa h̄lv̄vm̄əna-i. Mpi tə, pəle pə we kate tətəȳə isu yulv l̄vk̄ȳv̄u si í tiiki heelim tə.

Nəȳə suw kraí nyəm

¹⁷ La laakali ke waatu wei n puki Isə təyaya taa tə. Polo si n̄ nu na n̄ weena Isə səȳəntv̄. Pə kəla teu ke təla kətaya ħka kumeləŋ laki na í ta cekəna si isayatu ke í laki tə.

5

¹ Taa hulina yəyətaya ke Isə isentaa na n̄ tá hv̄v̄ nyá taa. Pə taya pulv, Isə we isətaa ké na nyaa we ate. Mp̄v̄ tə, nyá təm í taa kəli p̄ayale. ² Pəpətv̄ fei leleŋ, nəȳəsəe tuutuuma kəŋna toosee ké, na yəyətaya katatəlaya náá kəŋna kumelətəm. ³ Ye n̄ su Isə ké nəȳə, la-ke, taa yele na p̄ə leeli. Mpi tə, Isə laŋle u heekəna kumeləməŋ. Pə təə ké pə wee si n̄ tək̄i nti n̄ suki tə. ⁴ Pə kəla teu si n̄ taa su nəȳə, na mpi n̄ ká su na n̄ kaa la tə. ⁵ Taa yele na nyá kuyəyətətv̄ s̄sv̄-ŋ isayatu taa. Na p̄ə kəə na, p̄ə caali-ŋ si n̄ heeli kətulv̄ si pə yukəna-ŋ. Təfə Isə ká mv̄na-ŋ p̄ááná na í wakəli nyá kulapəm. ⁶ Toosee katatəlaya ké təm kraí nyəntv̄ ke yem ké. Pə təə ké pə wee si n̄ nyana Isə.

Mpəle teləsv̄ȳv̄u ke səsəəntv̄ taa

⁷ Ye timpi yəlaa muɣuliyi konyəntv̄ na p̄a t̄ȳȳ-i tasəkəle, pə taa la-ŋ piti. Mpi tə, yulv səsə kentiyi səsə ləlv̄ ké, na pəle pa wena pa səsə wei í kəla-we tə. ⁸ Pə kəla teu si tetv̄

í wəena wulav wei i səhna tawa haləm təm taa tə. Mpi tə, tənaya pa təna pa təyonaya lukəna. ^a

Isəna liyitee u waasəxi tə

⁹ Liyitee səllu u nyəgəsəxi-ye, na wənav səllu ná feina kawaaya. Təle tə wə piti tətəgə. ¹⁰ Ye wənav í hukiyi, kv təgəlaa hukiyi tətəgə. Wəentaa kawaaya nté pa naakuyv pa wənav na pa isə tə. ¹¹ Təmlə latv tooki ké na í nu leleñ, paa i təgə pəcə yaa səsəm. Ama wəentv wənav katatəlaya u yeki si í too teu. ¹² Yaasi isayav nəgəlvuyv ma nawa tətə tə, inəgəle isəna yulv sukuyv liyitee na á tayanı i mayamaya ké wakəlvuyv tə. ¹³ Ye i nyuyv səpa na i liyitee anı á saalı, ye i lulə apalvəyaya, niñ kpete ke kele ka kəñ. ¹⁴ Isu i too ka luluyv-i kpete tə, mpyúyú i ká si kpete tətə, i kaa təkı i təmlə puluyv i niñ taa. ¹⁵ Si yulv í si kpete isu i ká kəm tə pə ké lañwakəlle səsəle ké. i təmlə təm lapa katə ké, kawaaya fei tə taa. ¹⁶ Səkrətvuyv, na lañwakəlle, na nəgəsəe tuutuuma, na kvətəməñ, na rááná taa ké i wəe, haləna i səm.

¹⁷ Mpyúyú ləmayasəe tu təma si: Nti ma nawa təgəle si yulv lañle í huləməna i kvətəgəv, na i kvnyənyəəm, na i təma təna nna i lakı atə tə, haləna i səm. Mpi tə, i paa tete nté təna. ¹⁸ Mpa pa təna lə haakı toñ na wənav si pə ké pa nyəm na i yeki-wə si rá təgə na pá yələna pa təmlə tə. Mpv inı pə ké lə kvəcəv ké. ¹⁹ Mpi pə tə tə, saa wei lə tvyı yulv taa ké lañhuləmlə tə, u paasəgəna teu si i weesuyv topilaa.

6

¹ Mpyúyú ləmayasəe tu təma si: Ma nawa wahala wei i kəla yulv ke atə cəne tə. ² Ye isu lə ha yulv nté toñ na wənav na í kvsi i nyuyv i ta lañ pulv. Ama i ta ha-i mpaav si í təgə-wi, iləna í yele na kvai tv nəgəlv ilé i təgə. Təle tə cəkənav wə katə ké na lañwakəlle səsəle. ³ Yaa isu yulv lələna ntəgə piya nunəwa (100) na í kvatəli teu, ilə i ta yələna i wənav mpi na i lañle huləmi, iləna í si na pá pimi-i. Pəyaya ñka pə hələsaa tə ka lapa-i na sana. ⁴ Pə lulə pəyaya ñkəgə yem ké na ká məli səkrətvuyv taa na ká həte saalı təna. ⁵ Ka ta tu nav ilim pəyele ka ta nyi si pə wəe. Ka kəla həesuyv ke yulv inı. ⁶ Si yulv í təgə pusi iyisi naale (2000), na kawaaya fei pə taa tə pepeyele i waawa? Anı lonte kvləmtəle taa ké pa təna pa puki.

⁷ Yulv iwule təna, i nəgə púyú təv ké i kvki, paa na mpv i kvnyuluyv u səki. ⁸ Kawaaya ñkaya ləmayasəe tu wəna na í tēe kvmeleñ? Na ye kvnyəntv í nyəmá i ti kaasuyv ke weesuyv təm taa, ilə i waa wəyele? ⁹ Pə kəla teu si yulv í yələna mpi i nawa tə, na mpi i ká yələna i kvnyuləm tə. Pəle pə wə katə tətəgə isu yulv kvkuyv si í tiiki heelim tə.

Yulv ləmayasəe tu wə tənaya

¹⁰ Pə təna mpi pə wəe tə, pa tēma-wəxi nyəm ke hatoo ləñ, tə nyəmá teu ke mpi pa yaa si yulv tə, í na mpi pə kəla-i toñ tə paa həñ. ¹¹ Ye yəgətaya í kəla katatəlaya, mpv tətəgə təmnaa payale hələxi. Ilə yulv kawaaya nté wə? ¹² Awe nyəmá mpi pə maya yulv ke i weesuyv waatv taa tə? Kv kvyeñ wə kpete ké isu iləemuyv. Yaa awe ká heelina-i mpi pu la i səm waalı ké tətə təv ke cele tə?

7

¹ Mpyúyú ləmayasəe tu tasaa si: Yulv həte yaakuyv tə, pə kəla teu ke tulaalv kvpañ. Pəyele i səm kvyakv kəla teu ke i luluyv nyəñkv. ² Pə kəla teu si yulv í svv ləyaya təyaya taa, na mpi í ka svv acima təyaya taa tə. Mpi tə, ləyaya təəsəgəna-tv si səm nté paa yulv wei i tomle. Ilə pə wəe si yəlaa í mayasi pə təm na pá wəna pa isə. ³ Lañwakəlle kəla teu ke wəña. Mpi tə, tə pəsəxi na tə nyəñsi i isentaa, iləna tə tayanı i taa. ⁴ Ləyaya təyaya taa ké ləmayasəe tu puki, iləna ləmayasəe fei tv náa polo təyaya ñka ka taa pa ñmaaləxi tə. ⁵ Pə kəla teu si í nu isəna ləmayasəe tu kvpləxi-ñ tə na mpi n ká nu ləmayasəe fei tv yontu tə. ⁶ Pə taya pulv, ləmayasəe fei tv wəña wə ké isu səwa yaakuyv kəkə taa ke tiipile tēe tə. Təle tə wə katə tətəgə.

^a 5:8 Pə wəe si wei i səhna kvnyəntvnaa ke pa tawa haləm taa tə.

⁷ Nmakəlvuɣ sʉsəɣi ləmayasəe tʉ ke kraŋvʉɣ kə, na kvhau asilima nyəŋku nάά pəsɪ-ɪ isayau. ⁸ Təmlə tɛm kəla teu ke tə caalvʉ. Pəyele suulu kəla teu ke kalampaani. ⁹ Taa hulina pάánά muɣu, pə taɣa pulv ləmayasəe fɛi nyəma taa kə pάánά wɛɛ. ¹⁰ Taa yəɣətɪ sɪ: Pepe təw kə ləŋtaa kəla teu ke nəwəwə? Pə taɣa ləmayasəe tʉ kuyəɣətʉtʉ ke təna. ¹¹ Ləmayasəe wɛ teu kə isʉ kraŋcoou, yəlaa təna pəsəɣi na pά waa a taa. ¹² Pə taɣa pulv, a kentiɣi yʉlv na pά kəli liyitee. Na nyəm kawaaɣa nté sɪ ləmayasəe haaki weesuyʉ ke mpa pa wɛna-yɛ tə.

¹³ Nyəni ləw kulapəle, awe pəsəɣəna na í siyisi mpi ɪ kuntilaa tə? ¹⁴ Yəwəlaŋa laŋhʉlvmlɛ ke tə kuyaku wule. Ye pə tala laŋwakəlle kuyaku ɪlɛ n pəsəna laakali. Mpi tə, ləw lapəna pə təm naale sɪ yʉlv í taa cəkəna mpi pu maɣana-ɪ tə. ¹⁵ Ma nawa pə tənaya mpyúɣ ma weesuyʉ kutopuluyʉ kʉnɛ kv taa. Tampana təŋlv pəsəɣi na í sɪ ɪ tampana təŋvʉ taa, na isayau nάά wɛna weesuyʉ ke ɪ isayatu taa. ¹⁶ Taa nyəni nyá təɣi siyisilu, pəyele taa hʉli nyá tɪ sɪ n kə ləmayasəe tʉ na í teləsi mpəle ke pə taa. Pepe təw kə n ka wakəli nyá tɪ? ¹⁷ Pəyele taa ha nyá təɣi isayatu taa yaa í pəsɪ ləmayasəe fɛi tʉ. Pepe təw kə n ká sɪ na nyá waatu tatata? ¹⁸ Pə wɛ teu kə sɪ yʉlv í təŋ layatu tasvʉ pəne pə təm naale. Mpi tə, wei ɪ nyaŋna ləw tə, ɪ kaa svʉ mpəle teləsʉvʉ taa. ¹⁹ Ləmayasəe haaki a tʉ ke tʉŋ kə na pά kəli ɪcatɛ nte tə təw kʉfəneɛnaa naanʉwa kentaa tə. ²⁰ Siyisilu fɛi atɛ cəne na í laki kʉpantʉ na ɪ kaa pəntɪ. ²¹ Taa ke ŋkraŋ sɪ n nukɪ yəlaa kuyəɣətʉtʉ təna. Ye nyá təmlɛ tʉ tʉv-ŋ taa mu pάánά. ²² Mpi tə, nyá maɣamaya n nyəmá nyá taa sɪ wulee wulee n tʉvki lɛlaa.

²³ Ma mayasa pə tənaya mpu na ləmayasəe, haləna má tó sɪ: Maa səwɪ ləmayasəe. ɪlɛ ma ta pəsɪ. ²⁴ Pulvʉ cəkənav təm tɛɛ ma təw kə. Pə təm kəla lumaŋ təcuɣucuyʉ, nəɣəlv kaa pəsɪ na í tala pə tənaya. ²⁵ ɪlɛna má svʉ pɛɛkʉvʉ na isəle kʉsɛɛmlɛ sɪ má cəkəna, na má hiki ləmayasəe, na má maɣasɪ ma taa na má nyɪ sɪ isayatu ke ləmayasəe laŋvʉ kə, na kraŋvʉ nάá kə kʉmɛlɛntʉ. ²⁶ Ma cəkənaa sɪ alv wei ɪ kraaki isʉ katəka tə ɪ kəla səm ke nyaŋ. ɪ səwlvʉ wɛ kə isʉ puluyʉ na ɪ ŋkpalasɪ nάá wɛɛ isʉ alukpala. Yʉlv wei ɪ laki ləw luyʉ nyəntʉ tə unɪ ɪ fitiyina alv unɪ. ɪlɛna í kra isayau. ²⁷ Mpyúɣ ləmayasəe tʉ təma sɪ: Ma nyəna yaasinaa ke kulʉm kulʉm sɪ má cəkəna-wɛ. ²⁸ Ma tʉ təŋa pa taa kə pɛɛkʉvʉ ma ta hikita. Apalaa iyaya (1000) taa ma hika apalv kulʉm wei ɪ kə apalv na tampana tə. Ama ma nyəna alaa təna taa, ɪlɛ ma ta hiki paa kulʉm. ²⁹ ɪlɛ nti ma nawa təɣəle sɪ ləw lapa yʉlv kə na í siyisaa, ɪlɛna yʉlv nάá lá na pə təna pά lá katɛ.

8

¹ Mpyúɣ ləmayasəe tʉ tasaa sɪ: Awe wɛna ləmayasəe isʉ má, na puntʉ nyəmá təmnaa kilisuyʉ? Yʉlv ləmayasəe laki kə na ɪ isɛntaa hɛtɪ na pά tɛ.

Wulav tʉnav təm

² Tʉna wulav kuyəɣətʉtʉ ke nəɣə ŋka n ka suwa ləw tə ka təw. ³ Taa hulina-ɪ hatələnau yaa í ká nyʉvʉ ke isayatu natəli tə taa. Pə taɣa pulv, mpi wulav səwlaa təɣə ɪ laki. ⁴ Wulav kuyəɣətʉtʉ nté səsəwntʉ, awe ka pəwɪ-ɪ sɪ: Pepeɣɛ n laki? ⁵ Wei ɪ təkəɣi kʉsəsutʉ tə ɪ kaa na wahala nəɣəlv. Ləmayasəe tʉ ká cəkəna waatu kʉmaya na yaasi kʉpaŋ wei ɪ taa ɪ ká la-tɪ tə. ⁶ Pə taɣa pulv, paa mpi pə wɛna pə waatu kʉmaya kə, na isəna yʉlv ká la-wɪ tə. Ama yʉlv wahalanaa təm wɛ-ɪ yʉŋ kə. ⁷ Pə taɣa pulv, ɪ ta nyɪ mpi pu la tə. Awe ka kɛsəna-ɪ isəna pu wɛɛ tə? ⁸ Yʉlv nəɣəlv ɪ ta tɪ ɪ weesuyʉ sɪ ɪ ká səŋsɪ-kʉ. Pəyele nəɣəlv ta ke səm kuyaku tʉ. Pə fɛi sɪ pά cɛ nəɣəlv ke yoou ŋkv kv taa, pəyele isayatu kaa waasɪ tə latʉ.

Yʉlvwɛɛtʉ təw mayasvʉ

⁹ Ma nawa pə tənaya mpu, na má maɣasɪ pə təna mpi pə laki atɛ tə pə təm na ma huwɛ təna. Waatu nəɣəlv ɪ wɛɛ wei ɪ taa yʉlv lɛlv ŋmakəlayɪ ɪ təɣəntəle sɪ pά tʉ-ɪ wahala tə. ¹⁰ Mpyúɣ ma nawa pa pona asayaa ke pa pəlaaŋ taa na pά pi-wɛ na pά mələyɪ ɪlɛna pά səw mpi asayaa mpe paa lapa ɪcatɛ taa tə. Təle tə cəkənav wɛ katɛ tətəɣə. ¹¹ Pu fɛləyɪ

α 8:9 ɪlɛlaa ná hvʉki sɪ yʉlv wei ɪ ŋmakəlayɪ ɪ təɣəntəle tə ɪ təɣi ɪ tʉyɪ wahala.

asayaa ke kprakpa təɣə isayatu lapu suwa yulupiya lotunaa taa. ¹² Isayau pəsəyi na í la isayatu ke təm nunuwa (100) na í wena weesuyu yaa, íle ma nyəmə tətə sɪ mpa pa nyaɲna ləɔ tə pa naaki kɔpantu. Mpi pə təɔ tə, pa wena ləɔ səɣəntu. ¹³ Ama isayau ná kaa na kɔpantu, pəyele í kəɲ saaluyu ké isu íleemuyu, í kuyeyɛ kaa tayali. Mpi tə, u nyaɲna ləɔ. ¹⁴ Yaasi nəɣəlb í cekənav wenna kate ke antulinya taa. Wulee wulee kɔpama təkɪ wahala ké isu asayaa, na asayaa náá nukɪ leleɲ isu kɔpama. Ma təɲ sɪ: Təle tə cekənav we kate tətəɣə.

¹⁵ Lanɣhuləmle ke ma puɣuləyi. Pə taya pulu, yulu lanɣhuləmle təna nté sɪ í təɣə na í nyəɔ, na leleɲ wei í nukɪ tə. Mpi í waaki atə cəneɣe təmle nte ləɔ ha-í í weesuyu təna waatu taa təɣəle. ¹⁶ Ma tɛma ma təyi hav sɪ má cekəna ləmayasəe na má welisi teu ke təmle nte tə lakɪ atə cəne tə tə taa. Pə taya pulu, paa ilim paa ahoo, yulu kaa na tom. ¹⁷ Ma nyəna teu ke ləɔ təmle təna taa, paa yulu ká pəkɪ í təmle nte í lakɪ atə tə tə taa na í ká, í kaa cekəna. Paa ləmayasəe tv nəɣəlb təmna sɪ í ká cekəna, í kaa pəsi.

9

¹ Ḿpúyú ləmayasəe tv təma sɪ: Ma mayasa pə tənaya mpu pə təm ke ma taa. Nti ma nawa təɣəle sɪ tampana təɲlaa na ləmayasəe nyəma pa təma təna we ləɔ niɲ taa ké. Yulu ta nyɪ səəlyu yaa taa kpanav təm. Pə təna pə we í nəɣə təɔ ké. ² Mpu tə, pə kpenta kprátúyú kulumuyu ke tampana təɲlu na isayalatu ké, na kupaɲ na isayau, na wei í feina asilima tə na wei í wena-ye tə, na isəseu kətasi latu na wei u lakɪ-sɪ tə. Kupaɲ wee ké isu isayalatu, na wei í suki nəɣə tə na wei í wena í nəɣə suw səɣəntu tə. ³ Isu pə kpentuyu pa tənaya kprátúyú kulumuyu tə pə ké isayatu ke pə təna mpi pə lakɪ antulinya taa təɣə. Isayatu suna yəlaa lotu taa na kumelentu ke pa nyama taa ké pa weesɪɲ təna taa. Pa tənaya nté atətəle taa. ⁴ Wei í kpentəna weesuyu nyəma tə í tike í tɛeləɣəna. Haɣa ise nyəɲka lapa sana na təɣəlaya kusəpaya. ⁵ Weesuyu nyəma ná nyəmə sɪ paa sɪ. Ama sətəa ná tá nyɪ natəli, pa feina kufeluyu. Mpi tə, pa səəwa pa təɔ. ⁶ Pa səəlyu na pa taa haɲaya tɛma wakəlyu. Pa kaa hiki puluyu pə təna mpi pə lakɪ atə tə pə taa.

⁷ Mpu tə, polo na í təɣə nyá təɣənaɣa na lanɣhuləmle na í nyəɔ nyá sulum na ləmayasəle kɔpante. Mpi tə, ləɔ lanɣle hɛəna nyá təma ké. ⁸ Suuki acima wontu kuhulumtu ke paa waatu wei. Pəyele tulaalv í taa lanɣ nyá təɔ. ⁹ Yəələna nyá alv wei nyá luyu suwa təɣə nyá weesuyu kuyeyɛ waatu tantaa nyəɲ wei ləɔ ha-ɲ atə tə í taa. Kawaaya ɲka n wena wahalanaa mpa n təkɪ nyá təmle taa ké atə cəne tə pa taa təɣəle. ¹⁰ Paa kulapəle nteɣe n hikaa sɪ n lakəna nyá niɲ, la-te na nyá toɲ. Mpi tə, təmle yaa huwee huw yaa nyəm yaa ləmayasəe təm feɪ atətəle taa timpi n puki tə.

Ləmayasəe təwaasəle na a təkpiisile

¹¹ Ḿpúyú ləmayasəe tv tasaa sɪ: Ma nawa antulinya taa sɪ pə taya mpa pa pəsa sewa tə pa tike pa təkəna asewa tətə. Anɪ yoolaa taa yoolaa tike u lakɪ akanaa. Pəyele pə taya mpa pa kəla ləmayasəe tə pa tike pa weəkəna təɣənaɣa. Pəcə pə taya layatvnaa tike weəkəna liɣitee. Pəyele pə taya nyəntaa tike wenna nyuleleɲ. Mpi pə təɔ tə, nyusəpəle yaa nyuleleɲ makəna paa wei ké. ¹² Yulu ta nyɪ í waatu na pə kəli tiina nna puluyu isayau puuwa tə, yaa sumasi nsi pa nyəpa na pə kpa tə. Səm həkə yəlaa ké na pə tutiɣi-we isu tiina na sumasi sənə.

¹³ Ma nawa antulinya taa ké nyəm nəɣəsəle na pə la-m piti. ¹⁴ Ícaliya nakəli kaa wenna ka taa yəlaa ta təɔ. Ḿpúyú wulav səsə nəɣəlb í yoona-ke na í ta-keɣe kotaya. Ulena í ɲma koluɲa səsaya taka sɪ í hikina ka taa yəlaa. ¹⁵ Apalv ləmayasəe tv kunyəntu nəɣəlb í ka we ka taa təna, na ye ícate nyəma ka pola í kiɲ í ka waasa-we na í ləmayasəe anɪ. Ama í kunyəɲ təɔ, íle ícate tv nəɣəlb í ta toosi sɪ í polo na í na-í. ^a íle nəɣəlb ta təɔsɪ í təɔ. ¹⁶ Ḿpúyú ma təma sɪ ləmayasəe kəla teu ke toma. Paa na mpu pa nyənəyi kunyəntu ləmayasəe ke yem ké, nəɣəlb u nukɪ í təm. ¹⁷ Ləmayasəe nyəma kuyəɣəttu nti yəlaa

^a 9:15 Ləlaa tɛləsəyi sɪ apalv kunyəntu waasa ícate

nuki təpamm tɔ tə kəla teu ke hola nna nyɔɔ tɔ holiɣina nyɔɔ ɸeinaa tɔ. ¹⁸ Ləmayasəe kəla teu ke yoou wontu ké. Ama isayau kulum wakələɣana kupantu payale.

10

¹ Mɔ́yú ləmayasəe tɔ tasaa si teitei isu kacəsi tukyɔ tulaalɔ taa na pə wakəli-ɪ tɔ, mpɔ tətɔɔ kumelentɔ picim wakələɣi ləmayasəe na teu.

² Ləmayasəe tɔ huwəe siɣisina ɪ ntɔɔɔ tɔ ké, ɪlena nyɔɔ ɸei tɔ huwəe náá kəena ɪ mpətəɔ tɔ. ³ Ye nyɔɔɸei tɔ təɔ mpaav taa, ɪ ləmayasəe laɔɔɔ katatəlaya tɔ, pə laki ké na ləlaa nyəmi-ɪ si nyɔɔɸei tɔ. ⁴ Ye nyá səsɔ mu-ɔ na rááná, taa kisi nyá təmle. Mpi tɔ, təpamm lakasi cələɣana yulɔ ke kupəntɔɔ səsɔɔ ké. ⁵ Isayatu natələɣi ma nawa atə na tə nəɣəsəna isu pə liɣituyuu nyɔɔ tɔ na ɪ pənti pulɔ tɔ. ⁶ Yulɔ kumeləɔ hikiɣi təmle səsɔɔle, ɪlena liɣitee tɔ náá wə səkpəte taa. ⁷ Ma nawa yomaa caya kraɣanəɔ na awulumpiya náá təɔ nəɔhəe isu yomaa.

⁸ Ye wei ɪ hula púyú ɪ hotiɣi ku taa ké, ɪlena tum nyasa wei ɪ caatəɣi kolɔɔ tɔ. ⁹ Ye wei ɪ laki təmle ke pəe təɔkəle a kyɣi-ɪ ké, ɪlena taasi ɸayalɔ náá wə asola taa. ¹⁰ Ye laale tima na pá ta sala-tə, ketulu ke pə nuki təm naale. Ama ləmayasəe yekina na yulɔ waa. ¹¹ Ye tum nyasa ɪ tɔ waatɔ ɪni tum tɔ ɪni ɪ tá waa tɔmaa tɔɔ taa kələ.

Yəɣətaya kəkəkə cələɣɔ

¹² Yəlaa caaki ləmayasəe tɔ kuyəɣətɔtɔ ké. ɪlena nyɔɔɸei tɔ kuyəɣətɔtɔ náá wakələɣi-ɪ. ¹³ Kumeləɔtəm ke ɪ caaləɣana, ɪlena ɪ təkəna kraɔɔɔ nyəntɔ. ¹⁴ Nyɔɔɸei tɔ lɔləsəɣi kuyəɣətɔtɔ ké. Yulɔ ta nyi mpi pu kɔɔ tɔ. Awe ká kəesi-ɪ mpi pu tə na pə la ɪ səm waali tɔ? ¹⁵ Nyɔɔɸei tɔ kaakəna ɪ təmle ké. ɪ tu nyəɔ na ɪ polo ɪcate taa.

¹⁶ Ye tətɔ wəna wulav ɪwaasəle na ɪ waali nyəma təmle nté hiluyɔ tike, tətɔ nti tə təm wə waiyo ké. ¹⁷ Tətɔ nti tə nu leləɔ təɔle nti tə wulav ké kasayampu na ɪ waali nyəma təkɪ pa təɔnaya ke ka waatɔ si pá hiki toma, pə taya acima tɔ. ¹⁸ Felentú wei ɪ ta paasəna ɪ kutuluyɔ tayanuyɔ tɔ ku hotiɣi ké, na kaakentɔ nyəɔku náá luliɣi. ¹⁹ Yulɔ laki təɔnaya ké si ɪ təɔɔ na ɪ nu leləɔ, ɪlena sulum náá həesi laɔle, na liɣitee ke pa lakəna pə təna. ²⁰ Taa tɔw wulav ke nyá lotu taa, pəyele taa tɔw liɣitee tɔ ke nyá naɔ kuhəntuyɔ taa. Pə taya pulɔ, kacəka heeliɣina təm.

11

Məsəməsə lapɔ

¹ Pəti nyá təɔnaya ke lum tɔ, kuyaku nakulɪ n ká tə na ɪ tayan-keɣe hikuyɔ. ² Ha nyá wənav həɔɔluyɔ ke yəlaa naatosompəɣələɣa yaa pələfəi naanɔwa. Mpi tɔ, n ta nyi isayatu nti tu mayana-ɔ antulinya taa tɔ. ³ Paa timpi tɔ ké tɔɔ hotinaa, ku lonte taa tənaya ku saaləɣi. Ye tɔ ɪ pilaa na ɔmuntuyɔ susi ku nuki teu ké. ⁴ Wei ɪ feɔɣi heelim tɔ u tuuki pulɔ, na wei ɪle ɪ paasəɣəna isəɔmuntɔ ke nyəntuyɔ tɔ u kuɔ pulɔ. ⁵ N kaa pəsi na ɪ cəkəna heelim mpaav. Pəyele n kaa nyi isəna pə ɔmaaki pəyaya ke ka too lotu taa na ka feesiɣi tɔ. Mpɔ tətɔɔ nn pəsəɣi na ɪ cəkəna ləɔ wei ɪ laki pə təna tɔ ɪ təmle. ⁶ Pə tɔ ké pə wəe si ɪ tuu nyá kututuuum ke tanəɔ təe haləna taanaya, taa həesi. Pə taya pulɔ, n ta nyi si tanəɔ yaa taanaya kututuuum ká kələna lapɔ, yaa pə təna pu wəe teu.

⁷ Ilim naakuyɔ tɔ pə wə teu ké, na isə laɔle həkəna pə nyaaləm. ⁸ Ye yulɔ weesuyɔ tayaɔa pusi payale, ɪ sa ləɔ ké si təna si tɔ. Ama ɪ tɔɔsi ké si səkpətyɔ kuyəɔɔ ká wəe payale. Pə təna mpi pə kəɔ tɔ pə cəkənav wə katə ké.

Kɔfaləɔ yəlaa layatu tasuyɔ

⁹ Ifepu nyá, yəɔləna nyá ifepile ke tə waatɔ na ɪ nu tə leləɔ, təɔ isəna pə ha-ɔ nyá lotu taa tɔ, na isəna nyá isə naaki tɔ. Ama tɔɔsi ké si ləɔ ká tə na ɪ yaa-ɔ hɔlɔle ke pə təna pə tɔ. ¹⁰ Hatələna nyá nyamle ke nəɣəsəe, na ɪ cələna nyá tənuyɔ ke wusasi. Pə taya pulɔ, ifepile na tə alaafəya wə təm ké.

12

¹ Ama tʉʉsi nyá ɣmalʉ tʉʉ ké nyá ifepile kʉyeeɣ taa, na pécó wɛɛ asayɛɛ na pʉsi nsi si taa n ká tʉ si: Weesuɣu fɛɛ-m leleɣ tʉ si kʉʉ. ² Na pécó ilim, na nyaaləm, na isətu, na isətulɔɣasi yu nyá tʉʉ, na pé wɛɛ isu tɛv fɛɛkʉvʉ na isəɣmuntʉ tayanɪ lapʉ tʉ. ³ Waatu unəɣi nyá ɣkpalasi nsi si kentiɣi-ɣ tʉ si sʉki seluɣu, na nyá nəðhɛɛ toɣ nyəna nna unɪ a səɣələɣi-ɣ tʉ á nuki, na nyá kela nna a ka wɛ isu naɣlaa tʉ á pasa holuɣu, na á hɛɛsi naɣvʉ, na nyá isɛ nna a wɛ isu pətolee nyənlaa tʉ á wu nav. ⁴ Saa unəɣi nyá ɣkraɣɣ təkəɣi, na nyá nəɣʉ pasa, na kampaav koou feesiɣi-ɣ, na yontunaa təna leleɣ si. ⁵ Na n wu təkpalenaa, na mpaav wɛ-ɣ səɣəntʉ, na nyá nyvʉvʉ hulʉmɪ isu tʉvʉ ɣku kʉ hetʉ hulʉmaa tʉ. Na nyá nəðhɛɛ məli-ɣ yuɣ isu səɣəla, na tuusi pee kʉnyulʉvʉ si nyá nəɣʉ taa. Kʉyaku nakʉli ulɛna pá pona-ɣ nyá kantəkayə təyayə taa na wiilaa náá cəki hapələ tʉʉ. ⁶ Tʉʉsi nyá ɣmalʉ tʉʉ na pécó nyá weesuɣu ɣku kʉ wɛ isu liɣitee nyəɣələvʉ ɣmənayə tʉ kʉ cɛ, yaa kʉ yəki isu wʉla hɛɛv yaa lum həyayə ke hite nəɣʉ, yaa kʉ cɛ isu pəpəte kululule cəkʉvʉ na tə hoti ləkə taa tʉ. ⁷ Na pécó nyá tənʉvʉ pəsi tɛtʉ nti paa ɣmana-kʉ tʉ, na nyá feesuɣu náa məli ləʉ wei i ka tʉ-kʉ tʉ i kiɣ.

⁸ Mpuɣvle ləmayasəe tʉ təma si pə təna pə wɛ piti ké na pə cəkənau wɛ katɛ.

Kʉtəkətu

⁹ Pə taya ləmayasəe tike ke waasu tʉ ka wɛna. l sɛɣɛsa yəlaa ke nyəm təm. Pəyele i nuwa atuwa na í yasi a taa na í tayanɪ a payale. ¹⁰ Ləmayasəe tʉ kaasa i təɣi na í hiki təm leleɣ nyəntʉ na í teləsi-təɣi teitei. Tə ké təm tampana nyəntʉ ké. ¹¹ Ləmayasəe tʉ kʉyəɣətu wɛɛ ké isu kʉrátʉy kʉsɛɣtuɣu ɣku pa keetiɣina naaɣ tʉ, na nyəmá wɛna kaləkəɣ nyəma kama tʉ. Tiikilu kʉlum unɪ i kamna-yɛ. a ¹² Pələ pə paasi ulɛ ma pəyalʉ, paasəna si takəlasɪ payale ɣmaav fɛi tənayə, na nyəm pɛɛkʉvʉ katatələyə kaaki tənʉvʉ ké.

¹³ Sɛɣɛsʉvʉ kʉnɛ kʉ nyvʉvʉ nté si n nyana ləʉ, na n təkəɣi i kʉsəsutʉ. Təmle nte pə tʉ paa yʉlʉ wei si í la təɣələ. ¹⁴ ləʉ ká huɣna yəlaa ke pa kulapʉtʉ təna tʉʉ ké, paa kʉɣmɛsətu kʉpantʉ yaa isayətu.

a 12:11 Tiikilu: Tiikilu unɛɣɛ cənɛ, pə pəsəɣi na pə wɛɛ ləʉ yaa Salʉmənɣ, halɪ lelaa ná təɣ si Moisi.

YONTU TAA YONTU

Kutlɔtɔ

Yontu Taa Yontu taa cənɛɣe pa keesəyi wulav Salɔmɔŋ na ɪ taŋ pa sɔɔlɔyɔ tɔm. Sɔɔlɔyɔ ŋku ku wenna ɪsu ŋku ɪsɔ sɔɔlɔna ɪ yɔlaa kpekɔle tɔ na ŋku ɪsɔ yɔlaa kpekɔle sɔɔlɔna ɪsɔ tɔ.

ɪsɔna pa faya Yontu Taa Yontu takɔlaya tɔ:

Kancaalaya yontu, titite 1:1-2:7

Yontu naale nyɛntɔ, titite 2:8-17

Yontu tooso nyɛntɔ, titite 3:1-5:1

Yontu liyiti nyɛntɔ, titite 5:2-6:3

Yontu kakpasɪ nyɛntɔ, titite 6:4-7:11

Yontu naatoso nyɛntɔ, titite 7:12-8:4

Yontu naatosompɔɔlaya nyɛntɔ, titite 8:5-14

¹ Salɔmɔŋ yontu taa yontu ntɔ.

Sɔɔlɔyɔ nyɛma faaci

(Pɛelɔ kuyɔɔtɔtɔ)

² Wayali-m wayali-m,
nyá sɔɔlɔyɔ kɔla-m sɔlɔm.

³ Nyá tulaalɔ sɔɔsɔŋ ké kɔpaŋ ké.
Na nyá hɛte náá we ɪsu nim sɔɔsɔŋ nukɔyɔ tɔ.
Pɔ tɔɔ ké pɛelaa sɔɔlɔyɔ-ŋ.

⁴ Tɔki ma niŋ taa, kpaɣana-m asewa.
Wulav sɔsa-m ɪ kutulɔŋ taa ké.
Tu wɛna laŋhɔlɔmlɛ na tɔ ŋmaali nyá tɔɔ.
Tu yɔlɔna nyá sɔɔlɔyɔ na pɔ kɔli sɔlɔm.
Pa sɔɔlɔyɔ-ŋ tɔ pa wɛna tampana ké.

⁵ Yosalem pɛelaa mɛ,
pa ma pilaa tɔ,
ma tɛwɔɣa ɪsu Ketaa coka,
yaa ɪsu Salɔmɔŋ coka pɔɔŋ.

⁶ ɪ taa nyana-m sɪ ma kɔla piliŋ.
ɪlim piisina-m mpɔ.
Ma taalɔnaa mv-m na pááná ké,
pa tv-m sɪ ma taŋ lesɛŋ tuŋ tawa.
ɪlɛ ma ta taŋ ma maɣamaɣa ma nyɛnte.

⁷ Nyá wei ma lɛsɔɣa sɔwa tɔ.
Heeli-m timpi n tiikiyi nyá kalɔku tɔ.
Keesɪ-m timpi n ka heesi ilim sikuyɔ tɔ.
Ma taa cɔɔ yem ké nyá taapalaa kalɔkɔŋ cɔlɔ.

(Tiikilaa kuyɔɔtɔtɔ)

⁸ Alaa telaa taa telu nyá.
Ye n ta nyɪ ɪlɛ n tɔŋ heeŋ kalɔku nɔɔheɛ.
Tiiki nyá pinasɪ ke tiikilaa coka kiŋ.

(ɪfɛpu nyɛntɔ)

⁹ Ma kusɔlaya nyá, nyá teu nɔɣəsɔna ké ɪsu
pa kpeelɔyɔ ɪcipiti wulav kpaɣanu alɔnyɔŋ keeke na kacɔka tɔ.

¹⁰ Nyá lukpuɣutu tɛwa nyá ŋkraŋyapɔlasɪ heku ké.
Na nyá luyɔ náá sɔŋa teu ke lutɔ heku taa.

(Tiikilaa nyəntv)

¹¹ Tu lu-ŋ wɔla ke kacəka wontu
na pá matı tə təw kə liyitee nyəgətu.

(Peele nyəntv)

¹² Wulav na ı cəle nyəma pa cəyaa tə
na ma təw tulaalv səwəŋ nyalaa kə.

¹³ Ma kusəwəlv nyá, n we-m kə isu
tulaalv miili ke pa su ma həla həkv.

¹⁴ N we-m kə isu laalinaa kɔpama tuŋ ke
Aŋ-Ketii ləseŋ tawa taa.

(Ifepu nyəntv)

¹⁵ Ma kusəwəlaya nyá, ama n tewa yool!
Nyá isəpee tewa isu alukukunaa.

(Peele nyəntv)

¹⁶ Ma kusəwəlv nyá, teu nté yaa.
Tá kuhəntvɔv nté kateŋa nyutv kuləkəkəkət.

¹⁷ Tuŋ kɔpəŋ piliŋası nté ta kutuluyv.

2

¹ Ma we kə isu Saləŋ tetəkəle yaaye.
Mayale tetv ihəntav taa hətv.

(Ifepu nyəntv)

² Isu yaaye wev səwa həkv tə,
mɔpɔgɔ ma kusəwəlaya nyá n we peela ləlaa taa.

(Peele nyəntv)

³ Isu tvɔv kutətəgəv wev hətvɔv tuŋ taa tə,
mɔpɔgɔ ma kusəwəlv nyá n we ifepiya ləlaa taa.

Nyá isotom taa kə ma nyula cəyav.

Nyá pee we leleŋ ke ma nəgə taa kə.

⁴ Acima taa kə n pona-m nyá tɛ.

Nyá tuuta wei n kraasa ma nyuvv taa təgəle səwəlvv.

⁵ N cəla-m tvɔv ŋku pa yaa sı ləseŋ tə kv pee

kakalası na má təgə na pə səna-m.

N ha-m tvɔv pee na má mvv na pə ha-m toma.

Mpi tə, səwəlvv kutəŋ kra-m kə.

⁶ Te ma nyuvv na nyá niŋ mɔtəŋ.

Kɔkəna-m na nyá ntəgəŋ.

(Ifepu nyəntv)

⁷ Hai, Yosalem peela me,
ma tuukina naməŋ na nasəŋ sı:

Í taa paatı tá səwəlvv na pə waatv ta tata.

Ifepu kəntɛ

(Peele nyəntv)

⁸ Í nu ma kusəwəlv nəgə.

ı ŋmaakəna ntege pəwəŋ na pulası təw na í kəŋ.

⁹ Ma kusəwəlv nəgəsəna kə isu nasem

yaa kapələŋa kvfalaya.

Halı inəgəle tá koluŋa waalı na í nyənəgəna pətote.

¹⁰ ı yaaki-m sı: Ma kusəwəlaya nyá.

Kvli na hí kəə.

¹¹ Mpi tə, yoluma tɛma.

Tɛv tɛma, kv su tənaya.

¹² Tawa taa kvətəyən̄ tɔ hetv kɛ tɛtv taa.

Yonkpaama waatv tapayalɛ.

lhokaya wiiwa tá tɛtv taa.

¹³ Tuŋ wei pa yaa si fikinaa kancaalaya nyən̄ tən̄a lɔlɔyɔ,
na tɔyɔ ŋku pa yaa si lesɛŋ tə kv hetv səsɔyɛ náy nyalaa.

Kvli na hí kəə, ma kvsəəlaya kvpaŋka.

¹⁴ Ma kvpaŋka nyáyá kvkpaŋmən̄ pəəŋ taa.

Nyá wei n we ipilisav taa timpi we katɛ tə.

Hɔlv-m nyá isentaa,

yele na má nu nyá nəyɔ.

Nyá isentaa tewaɣa na nyá yəyɔtaya we leleŋ.

(Toto nyəntv)

¹⁵ Í kpa taalɛ wontu səkpetu nti tə wakələyɛ ta lesɛŋnaa tə.

Pə taya pulv, pa tɔ hetv.

(Pɛɛlɔ nyəntv)

¹⁶ Ma tənna ma luyv tɛɛ kvsəəlv.

Na ílé ɪ tənna má.

Yaayenaa taa ké ɪ tiikiyi ɪ kaləkən̄.

¹⁷ Ma luyv tɛɛ kvsəəlv nyá, tə pulasi tə,

na hí kəə isu nasem yaa kapələŋa kvfalaya,

na pəcə ahoo yu na nikaɣa kpa.

3

Pɛɛlɔ toosiyina ifepu

(Pɛɛlɔ nyəntv)

¹ M̄púyú ma toosa ahoo si
ma kvsəəlv nté ma pɛɛka kato tə.

Na má pɛɛki, na má pɛɛki, ma ta na-ɪ.

² ɩlena má kvli na má cəə ɪcatɛ.

Na má pɛɛki-ɪ nənəəsɪ tɛɛ,

na hapɛɛ tə, ma ta na-ɪ.

³ ɩlena má sulina tanlaa mpa pa cəəki ɪcatɛ tə
na má pəəsɪ-we si:

Í nawa ma kvsəəlv na?

⁴ Ma polaa si ma tɛɛki pa tə ɩɛ,

ma ná ma kvsəəlv nté.

Na má kpipi-ɪ na má təkɪ-ɪ teu na má pona-ɪ ma too tɛ.

Na má svvna-ɪ wei ɪ lɔla-m tə ɪ nan̄ taa.

⁵ Hai, Yosalem pɛɛlaa mɛ,

ma tuukina namən̄ na nasɛŋ.

Í taa paatɪ tá səəlvɔv na kv waatv ta tata.

(Pɛɛlɔ nyəntv)

⁶ Pepe luna wulaya tɛtv taa na pə kən̄

isu wontu pee tulaalv nyəəsɪ?

⁷ Wulav Salvmən̄ amaka kən̄na.

Na ɩsɛyɛli yoolaa taa yoolaa nutoso kɛ ɪ waali.

⁸ Pa tən̄a pa kpələma yoou ké.

Pa paa layalɛɛ kɛ pa kən̄kəmən̄ taa.

Na pá taŋa asola nna a kəŋ ahoo tə.

⁹ Lipaŋ taasi kupaŋsi ke pa saaka
wulav Saluməŋ amaka in.

¹⁰ Liyitee nyəŋətə ke pa lupa i kpatəŋ,
na tətéesile ke wula.

Təcaŋale ke puuŋ kuɛɛmuŋu kupaŋku.
Uena Yosalem pɛlaa náá pə pə taa ké
pəŋŋ wei pa səpəna səɔluŋu tə.

¹¹ Siyəŋ pɛlaa me,
í lu na í ná wulav Saluməŋ ntenuŋu
ŋku i too tema-i i akpaŋale wule tə.
Ku ké i laŋhulɔmle səsəɔle kuyaku ké.

4

(Ifepu nyəntə)

¹ Ma kusəɔlaya nyá,
ama n tewa, n tewaŋa təkpaŋa.
Nyá isəpɛe wɛ nyá tɛkɛntɛ tɛɛ ké isu alukuku.
Nyá nyəɔsi hənta isu pəŋ kaləku tiiki Kalaati puŋu.

² Nyá kela hulɔmaa ké isu heeŋ kuhulɔməŋ kaləku
ŋku ku huntə pa kəwa na kú luna lɔm tənyəɔle tə.
Paa heu wei na i tompiya, nəŋɔlɔ ta laŋ.

³ Nyá ntompee wɛ isu kponkponɔtuŋu kuɛɛmuŋu.
Nyá lukpuŋutu naaki nyá tɛkɛntɛ tɛɛ
isu pa faŋa tuŋu nakuli ku pəle kuɛɛmle.
Na nyá yəŋətəŋa na leleŋ.

⁴ Nyá luŋu wɛ ké isu Tafiiti kutuluŋu kəkulɔŋu
ŋku pa ŋmawa si pa suki yoou wontu tə.
Ku taa ké pa pusa kpaləŋ iyəŋa (1000).
Yoolaa taa yoolaa kpaləŋ ké.

⁵ Nyá həla naale wɛ ké isu nasem tompiya naale
təkɔŋu yaayenaa həku tə.

⁶ Maa polo tulaalɔ miili puŋu təɔ,
na tulaalɔ kuwəpu puləŋa təɔ.
Na pəcɔ pə nyaali na səkpetuŋu yá.

⁷ Ma kusəɔlaya nyá, n tewaŋa təkpaŋa.
Nya tiili tá pənti paa pəcɔ.

⁸ Ma taŋiyəŋa nyá, kəɔ.
Kəɔ na tɛ lu Lipaŋ puŋu taa.
Hatoo Amana, na Senii,
na Hɛɛməŋ pə pɔɔŋ nyəŋ taa ké n ká nyəni tɛtɛkəle.
Təŋɔlasɔ lona wɛ tənəŋa.

Na krooŋ təcaŋale.

⁹ Ma newəŋa, ma taŋiya nyá, n hɛɛsəŋi ma laŋle ké.
Ye n nyəna-m təm kulum pə laki-m teu ké.
Ye ma nawa nyá lulɔŋu pile kulɔmtəle pə laki-m leleŋ.

¹⁰ Ma newəŋa, ma taŋiya nyá,
Nyá səɔluŋu wɛ teu ké.
Nyá səɔluŋu kəla-m sulɔm təcaŋacəŋa.
Nyá tulaalɔ səɔsɔŋ tɛɛwa lɛmpa təna.

¹¹ Ma taŋiya nyá, tuŋ nim kpeŋ nyá ntompee təɔ ké.
Nyá nsəmle təɔ wɛ isu naaləm na tuŋ nim.

Na nyá wontu sɔɔsɔɔ nɔ́á wɛ isu Lipaɲ tetɔ hɔtɔyɔ hetɔ.

¹² Ma newaya, ma tariya nyá.

N wɛ kɛ́ isu haləm mpi pa lɔpa kalaa tɔ.

Yaa hite nte tɔ tɔɔ pa sulaa tɔ,

yaa sɛɛlɔ wei ɪ tɔɔ pa taalaa tɔ.

¹³ Nyá lɔɔɲ lum niyitiyina tɔɲ taale

nte tɔ pee wɛ leleɲ kɛ teu tɔ.

Tulaalɔnaa kɔpama tɔɲ nyɔɔki

¹⁴ tɔnaɲa waani waani kɛ́,

na pɔ kɔpenna kɔsayaalaa kɔpama.

¹⁵ N wɛ kɛ́ isu haləmnaa sɛɛlɔ

yaa lum kɔpam lɔkɔ.

Yaa lum mpi pɔ lukɔna Lipaɲ tontoɲa tɔɔ tɔ.

(Pɛɛlɔ nyɛntɔ)

¹⁶ Ilim ntɔɔɔɲ na pɔ mpɔtɔɲ heelim ɪ kɔli

na pɛ́ má ma haləm tɔɔ na pɔ tulaalɔnaa sɔɔsɔɔ nyala.

Ma kɔsɔɔlɔ nyá sɔɔ nyá haləm taa,

na n tɔɔɔ pɔ pee leleɲ nyɛna.

5

(Ifepu nyɛntɔ)

¹ Ma newaya, ma tariya nyá.

Ma sɔɔki ma haləm taa na má caa

ma tulaalɔ miili na tulaalɔnaa lɛlaa.

Maa tɔɔɔ ma tɔɲ setaya.

Na má nyɔɔ ma sulɔm na ma naaləm.

(Taapalaa nyɛntɔ)

Ma taapalaa mɛ́ ɪ tɔɔɔ na ɪ nyɔɔ.

Sɔɔlɔyɔ ɪ kɔ-mɛ́ isu sulɔm.

Pɛɛlɔ tula nɔnɔɔɔ ɪɛ, ifepu sɪ n ka su-m le

(Pɛɛlɔ nyɛntɔ)

² Ma tookaya yaa, paa na mpɔ má na ma ɪsɛ.

Ípɔ́yú ma nuwa ma kɔsɔɔlɔ nɔɔɔ na ɪ laki

kaafala na ɪ tɔɲ sɪ:

(Ifepu nyɛntɔ)

Tɔlɔ-m, ma newaya, ma kɔsɔɔlaya.

N wɛ-m teu kɛ́ isu alukuku,

nyayaɛ ma kɔpɔɲka.

Mpi tɔ, ahoo cɔlɔ kɔpɔ-m kɛ́ na ma nyɔɔsɪ tɔɔ na lum.

(Pɛɛlɔ nyɛntɔ)

³ Ma tɛma ma wontu wɔɔɔsɔyɔ.

ɪsɔnaɲaɛ maa tayaɲi-tɔyɪ suuu?

Páćɔ ma kɔwa ma nɔɔhɛɛ.

ɪɛ ɪsɔnaɲa maa tayaɲi-yɛyɛ pilisuyɔ tɔtɔ?

⁴ Ípɔ́yú ma kɔsɔɔlɔ sɔsa ɪ niɲ na pɔɔɔtɛ.

Na ma laɲɛ taa la tɔnyau.

⁵ ɪɛna má kɔli sɪ ma tɔlɔyɪ ma kɔsɔɔlɔ,

na ma ntantaku na ma mpee tɔɔ tulaalɔ

taana kampu tɔtɔkɔɛ.

⁶ Ípɔ́yú ma tula ma kɔsɔɔlɔ, ɪɛ ɪ tɛma tɛɛɔ.

Ama ɪ kuyɔɔɔtɔtɔ wakəla ma laŋle.

Ulena ma pɛeki-ɪ ma ta na-ɪ.

Na má yaa-ɪ ɪ ta cɔ.

⁷ Mɔ́yú ma sula taŋlaa mpa pa cɔaki ɪcate tɔ.

Na pá ma-m na pá kv-m, na pá lɛeki ma tɛkente.

⁸ Hai, Yosalem pɛelaa mɛ, ma wiina-mɛ.

Ye í sula ma kusɔɔlv,

í heeli-ɪ sɪ sɔɔlvɔv kutɔŋ kra-m.

(Pɛelaa nyəntu)

⁹ Hai, alaa taa telu nyá,

weye nyá kusɔɔlv ná tɛɛwa,

na n wiikina-tvɔv mpu?

(Pɛelɔ nyəntu)

¹⁰ Ma kusɔɔlv nyá n sɛɛwaga təkpaŋkraŋ.

Paa n we yɔlaa iyisi naanɔwa (10000) taa,

pa nyəŋi-ŋ kraakraa ké.

¹¹ Nyá isentaa tewaya isu wula mayamaya.

Na nyá nyɔɔsɪ náá yawa tɔpolopolo isu pááv hetv,

na sɪ pila kilikili isu katəkatvɔv.

¹² Nyá isəpee we ké isu alukukunaa ke lum kukpemim nɔɔ.

Na pá yaaki naaləm taa na pá hɛɛsəyi timpi pə tɔlənə-we tɔ.

¹³ Nyá lukpuɔutu tewaya isu tulaalɔnaa tuŋ taale.

Na nyá ntompɛe we isu yaayenaa

mpa pa tɔ tulaalv miili kraŋ tɔ.

¹⁴ Nyá niŋ we ké isu wula kukuwee

nna a tɔ pa tv liyitee pɛɛ tɔ.

Na nyá tɔnvɔv tɔ náá we isu tuu kete kusotile

nte tɔ tɔ pa tv liyitee pɛɛ tɔ.

¹⁵ Nyá nɔɔhɛɛ we ké isu liyitee pɛɛ kuhɔlvɔmɛɛ

akelenaa mpa pa tapəŋ tɛɛ pa tema wula tɔ.

Na nyá nyənvɔv taa we isu Lipaŋ pɔ́ɔŋ.

Nyá nyvɔv kulaa ké isu tuŋ sɔsɔŋ, n fɛina saala.

¹⁶ Nyá kuyɔɔɔtɔtɔ təna na leleŋ ké.

Na nyá pə təna pə we teu.

Yosalem pɛelaa mɛ,

ma kusɔɔlv nté, ma paalv kele.

6

(Pɛelaa nyəntu)

¹ Alaa taa acɛpa nyá,

leye nyá kusɔɔlv polaa?

Nkuyɔ ɪ təŋaa?

Ta na-ŋ tə pɛeki-ɪ.

(Pɛelɔ nyəntu)

² Ma kusɔɔlv n pola nyá taale nte tɔ taa tulaalv

sɔsɔvŋ nyalaa tɔɔ sɪ n caaki yaayenaa

na n tiiki nyá kaləkv.

³ Má tənna ma kusɔɔlv nyá na nyá tənna má tɔtɔ.

Yaayenaa taa ké n tiikiyi nyá kaləkv.

Pɛelɔ wɛɛtv

(Ifepu nyəntu)

- ⁴ Ma kusəɔlaya nyá,
n tewayaya isu Tiisa icate.
N we leleŋ isu Yosalem taa cayaɛ.
Ama n we sɔɔntu isu yoolaa na pa tuutanaa.
⁵ Keesi nyá ise ani a cəɔsəyi-m ké.
Nyá nyɔɔsi hənta isu pəŋ kaləku tiiki Kalaati puɔ.
⁶ Nyá kela hɔlɔmaa ké isu heeŋ kuhulɔməŋ kaləku,
ŋku kv luna lɔm tənyɔɔɛ,
na paa heu wei na i tompiya tɔ.
Nəɔɔlv ta heləmi.
⁷ Nyá lukpuɔutu naaki nyá təkente tee
ké isu pa faya tuɔv nakuli kv pile.
⁸ Wulav pəsəyi na í weena taya alaa ke nutoso.
Na asaɔɔɔ ke nunaasa, na saɔɔɔ náá fɛi kalɔvɔ.
⁹ Ama nyá tike ke nyá too lɔla alɔpəyaya na i kəla-ŋ sɔɔlvɔ.
Nyayaɛ ma kupaŋka, n we-m teu ké isu alukuku.
Pɛɛɔɔ naaki-ŋ na pá yaaki-ŋ laŋhulɔmle tu.
Na taya alaa na asaɔɔɔ tɔtɔ ná saŋi-ŋ.
¹⁰ Alu wei i lukəna mpv na í teeki kəkə isu ilim,
na í tewa isu isɔtv?
Na í we sɔɔntu isu yoolaa na pa tuutanaa?
¹¹ Ma tiiwa tuŋ pee taale taa
si ma naaki tətəkəle taa məhoo kvfana.
Na má ná si tuŋ wei pa yaa si lesɛŋ tɔ i heləyi,
na tuŋ leləŋ tuɔi hetv na.
¹² Ma ta cəkəna, ama ma kunyulɔvɔ pəsə-m ké
isu ma yəɔɔ kasayampiya yoo kəkənaa.

7

(Alaa na pɛɛɔɔ nyəntu)

- ¹ Sulamii pɛɛɔɔ nyá, kəɔ, kəɔ,
Kəɔ, na tɔ nyəni-ŋ.
Pepe tɔɔ ké í nyənəyi Sulamii tu?
I we ké isu kpeka naale paale.

(Ifepu nyəntu)

- ² Awulumpu pɛɛɔɔ nyá,
ama nyá nəɔhɛɛ tewa nyá ntaŋkpala taa.
Na nyá tənaya náá we isu lutv nti niŋ təmle tu lupa tɔ.
³ Nyá lotu kulutaa ké.
Tə taa u laŋəyi sɔlvɔm sɔɔsvɔŋ nyəm.
Pəyele tə caya ké isu tɔɔnaya pee huɔule ke yaayena hɛkv.
⁴ Nyá həla naale we ké isu nasɛm tompiya.
⁵ Nyá luɔv nəɔsəna isu tuuŋ kela akele.
Nyá isəpee we isu Həsəpəŋ icate nəɔɔ luna.
Na nyá mənte náá səŋa isu Lipaŋ akele,
wei i tɔɔ pa fəŋiyina Tamasi həɔɔlvɔvɔ tɔ.
⁶ Nyá nyuɔv səŋaa ké isu Kameɛli puɔv
na nyá nyɔɔsi náá we isu nyaalɔvɔvɔ ŋku
pa lii akpaayala tɔ.
Pə təkə wulav nəɔɔlv ke nyá nyɔɔsi kpasɔ taa.
⁷ Ma sɔɔlvɔvɔ tu nyá, ama n tewayaya.

Nyá nyənuɣu taa we teu.

⁸ N səŋaa ké isu pááú.

Na nyá həla náá we isu kpaɔpatukunɣ.

⁹ Ma tu ma taa si maa kpa pááú ŋku.

Na má seti ku tukunɣ.

Nyá həla anɪ a we-m tətəɣo isu lesenɣ tukunɣ.

Nyá feesinɣ we-m səsəsuŋ isu tuɣu pee.

¹⁰ Nyá kuyəɣətutu we lelenɣ ké isu sulum kɔpam.

(Peele nyəntu)

Pə ké ma kusəəlu sulum ké.

Isu pə kpeŋuɣu mpa pə kuwa tə pa ntompee tə tə.

¹¹ Ma kusəəlu tənna-m na ɪ kunyuləɣu we ma tə.

Ye pa səəla-ŋ pə laŋhuləmle

(Peele nyəntu)

¹² Ma kusəəlu nyá, kəə na tá lu.

Tu suw acaləe taa ké ahoo.

¹³ Ulena tá kpa lesenɣ tunɣ taale ke tananɣ kuɔpaŋku

na tə ná si pa tu hetu na tá yeɣeləɣi?

Na tunɣ leləŋ tuwa yaa ɪ ta tu?

Tənaya maa hulɪ-ŋ ma səəluɣu tənə.

¹⁴ Tunɣ wei ɪ kusəɣi apalaa kunyuləŋ tə ɪ səsəsuŋ kɔpawa.

Tə wena tá nənəəsɪ tɛe ké tunɣ pee kuɔpana.

Paa kuɔpənɛe paa kufana.

Ma kusəəlu nyá, nyaya ma su-ye.

8

¹ Ye ma na-ŋ tu kaawa too kulum,
maa wayalaya-ŋ awalɪ kele timpi timpi ma suliyi-ŋ tə.
Ule nəɣəlu taa yi-m.

² Maa pona-ŋ na má susi-ŋ ma too té na hí seɣesi-m.

Na má yeke na hí nyəə ma sulum səsəsuŋ nyəm.

Mpi pə ké ma tuɣu pile nyəm tə.

³ Te ma nyuɣu na nyá ninɣ mpətəŋ,

Kɔkəna-m na nyá ntəɣəŋ.

⁴ Hai, Yosalem peelee me, ma tuukina-me.

Í taa paati tá səəluɣu na pə waatu ta tata.

(Peelee nyəntu)

⁵ Peele wei ɪ kəŋna nté na wulaya tətə tə,
na í nyəka ɪ kusəəlu tə?

Səəluɣu toŋ

(Peele nyəntu)

Tuɣu tɛe ké ma feesa-ŋ.

Tənaya nyá too wei ɪ lula-ŋ tə ɪ kɔpaya nyá həɣə.

⁶ Su-m nyá laŋle na nyá ŋkɔpaləŋa tə isu kuyusuyə.

Mpi tə, Səəluɣu we toŋ ké isu səm.

Na ɪsəsɛmle náá we toma isu atətəle.

Səəluɣu nyəmá ke kəkə nyəna ké.

Ku ké Taca kəkə ké.

⁷ Lum səsəəm ɪ pəsəɣi na pá teesi ku kəkə.

Pəyele pusi səsəənsɪ kaa li-ku.

Ye yulu cɛla ɪ tɔyaga wɛnɔv tɛna
sɪ ɪ layasɛyɛna sɔɔlvɔv, ɪsu pa tvv-ɪ.

(Pɛɛlɔ taalɔnaa)

⁸ Tɛ wɛna nɛwaga alɔnyɛŋka ŋka ka ta luta hɛla tɔ.
ɪsɛnaga tu la kuyaku ŋku
paɔ yɔyɔti ká asasaalɛ tɔm tɔ?

⁹ Ye ka tɔka ka ti na ká kisi yɛɛyɛɛ,
tu yɔɔlɛna-ke na kacɔka wontu.
Ama ye ka pɛsa ɪsu yɛlaa tɛna nɔnɔyɔ,
tu tɛki-ke na kɛŋkɛlasɪ tɔŋ nyɛnsɪ.

(Pɛɛlɔ nyɛntv)

¹⁰ Ma tɔka ma tɔyi, ma fɛi yɛɛyɛɛ taa.
Ma hɛla sɛŋaa kɛ ɪsu akɛlɛnaa.
Mɔv tɔ, ma kusɔɔlvɔ nyɛnɛyi-m wei ɪ kɛŋna hɛɛsvɔv tɔyɔ.

(ɪfɛpu nyɛntv)

¹¹ Mɔrɔyɔ Salɔmɔŋ tɔma sɪ:
Ma wɛna tuŋ wei pa yaa sɪ ɪɛɛŋ tɔ ɪ taalɛ
kɛ timpɪ pa yaa sɪ Paali-Hamɔŋ tɔyɔ.
Ma yɛlina-tɛyɛ taŋlaa,
paɔ wei ɪ kɛŋna-m tɔ kulɔlvɔm kɛ liyiteɛ nyɛyɛtɔv ɪyaga (1000).

¹² Ma tuŋ taalɛ wɛ ma kiŋ kɛ.
Salɔmɔŋ nyaa kraɣa liyiteɛ nyɛyɛtɔv ɪyaga (1000).
Lɛsɪ tɔ taa kɛ nyɛyɛtɔv ŋmɔnvɔv (200) na ń cɛla taŋlaa.

¹³ Nyá wei n wɛ halɛm taa tɔ,
nyá taɔpaalaa kɛma ŋkraŋŋ sɪ pa nukɪ nyá nɔyɔ.
ɪɛ yɛɛ na má nu-ke.

¹⁴ Ma kusɔɔlvɔ nyá kraɣa asewa ɪsu nasɛm yaa
kaɔpɛlɔna kɛ tulaalɔnaa pɔyɔv taa na ń kɔɔ.

ISO KUYOYOTUTU TELESULO

ISAYII
TOM TAKELAYA

Kutubutu

Isayeli nyéma kupantəŋ na pa wahalanaa təm ke Isayii yəyotəyi i takəlaya kanε ka taa. I yəyotəyi tətəyɔ isəna Iso ké səsɔ ke piitimnaa tɔɔ tɔ. Pəyele Iso hεesəyi Isayeli nyéma laŋa. Na i nɔɔsi nsi i suwa si í ka kəna waasulu na í waasi-we tɔ. Waatu wei Isayeli nyéma ká te yomle təyɔ ke Papiloni taa ulena pa kakaasaya məli Isayeli taa na pá təyɔ pa tetu.

Isəna pa faya Isayii takəlaya tɔ:

Yuta nyéma na piitimnaa pa wɛetu, titite 1-39

Isayeli nyéma laŋhεesələ, titite 40-55

Isayeli nyéma məluyɔ təm, titite 56-66

HƏYOLUYU KANCAALAYA NYƏŊKU

¹ Təm nti pə kulaa na pá huli Aməti pəyalu Isayii təyɔlə. Yuta tetu na Yosalem ıcate pa təm ké. Yuta awulaa Osiyasi na Yotam na Ahası na lsekiyasi pa pəle taa ké i ná-ti.

Isayeli yəlaa ŋkrapanteləŋ

² Isətənyu, nu. Tetu, ke ŋkraŋŋ.

Tacaa yəyotəyi si:

Halı má tɔɔ piya na má pusi-si,

ulena sí kuləyi ma tɔɔ?

³ Nav nyəmə í tu,

na kraŋaya náá nyi wei i caləyi-ke tɔ.

Ama Isayeli nyéma ná tá nyi pulu.

Ma yəlaa mpe paa nuki.

Pulupu fei təcuyŋ ke Yuta tetu taa

⁴ Yəlaa pəntəlaa, na asayaa me,

mə təm we waiyo ké.

Piitim nyaŋ nyəm na kawalaya piya me,

mə təm we waiyo ké.

Mpi tɔ, í ləwa Tacaa na í nyəni

Isayeli Iso Naŋŋ tu ke yem, í ha-i siyile.

⁵ Mə leye í caa si má tasa mapu?

Pepe tɔɔ ké í wεe na í kama nyuyɔ na ma tɔɔ kuluyɔ?

Ani mə nyɔɔŋ ná fetilaa na í təkı wahala ke mə taa.

⁶ Pəcɔ pə kraŋav mə nyɔɔŋ na pə suna mə nəntaaləŋ tɔ,

tiili fei hiiu. Pə fetila-meyε na hiŋnaa,

na təmate lona naaki.

Nəyɔlu ta nyaalı-me yaa í tú-meyε nim,

yaa í həkɔ mə hiŋ.

⁷ Pə kpiisa mə tetu na kəkɔ nyaŋa mə acalεε.

Krai nyéma wakəlayi mə tetu na í nyənəyi.

Pə wakəlaa ké isu

waatu wei nyutu taa nyéma ka kəma tɔ.

⁸ Yosalem ke pə kaasaa isu cokəle ke kaama taa. Yaa

caŋuyɔ ke tuŋ wei pa yaa si lesεŋ tɔ i taale taa,

na yoolaa tama-i kotaya.

⁹ Ye Tacaa Pə təna pə tu í taa kaasi-meyε yəlaa ke pəcɔ,

í ka nəyəsəna ké isu Sətəm nyéma.

Í ka we isu Kómóó nyéma.

Isó sɛɛv mpi Isó taa kraakəna tó

¹⁰ Sótəm awulaa mɛ, í nu Tacaa kuyəɔtɔtɔ.

Kómóó yəlaa mé í ke ŋkraŋ na Tacaa kusəsutɔ.

¹¹ Tacaa pəəsəɣi sɪ: Pɛpɛɣe ma lakəna mə kətasi tuutuuma,

ma haɣa mə ɪwaarɔ na mə nawee kətasi nsi kəkə

lusaa tó sɪ nim. Ma nyəɣəsa mə latəcɛnaa

na mə heeŋ na mə pəŋtɔlɔŋ caləm.

¹² Waatv wei í kəŋ ma kiŋ tó awe heela-mɛ sɪ

í fɛli ma taɣa tó?

¹³ Í yele kawalaya ke mə isətɔnaa kvfama acima taa,

na kuyeeŋ kvheesəŋ na mə kotuŋ acima taa.

Maa caaki sɪ má ná isayatu,

na kuyeeŋ səsəŋ pə situɣu.

¹⁴ Ma taa kraakəna mə isətɔnaa kvfama na mə acima ké.

A wɛ-m təlasi ké, ma kawa a təm.

¹⁵ Waatv wei í tekəɣi-m niŋ tó ma keesəɣi ma isɛ ké.

Paa í lɔlɔsəɣi sələməŋ tó, maa nukɪ.

Mpi tó, caləm suwa mə niŋ taa ké.

¹⁶ Í só lum na í lá nyəŋ tó asilima keelɔɣv kətaya.

Í yele mpi pə fɛi teu tó, na isayatu lapv.

¹⁷ Í kpələmɪ kupantv lapv,

na í pɛeki tampana təŋvɣv.

Í paasəna mpa pa isɛ pa təkɪ tó.

Í ha sulav ke ɪ tampana.

Í sɛena alv leelu tó.

Ye Isɛɣɛli nyéma kuləɣi Tacaa tó

¹⁸ Ḿpúyú Tacaa təma sɪ:

Í kəŋ na má na-mɛ tó ciiki.

Ye mə isayatu sɛɛwa isu təəlɔm,

tu hɔlɔmɪ isu kaɣalv.

Ye tə sɛɛwa isu kprancəŋa,

tu hɔlɔmɪ isu kprɔŋkprɔmɔlɔm.

¹⁹ Ye ɪ ka tisaya na í nuna-m,

í ka təɣa tɛtv kulɔlɔm kupam.

²⁰ Ama ye í kisa na í kuləɣi ma tó,

í ká sɪ yoou taa.

Mpi tó, Tacaa yəɣətəna.

Yosalem ɪcatɛ tayanvɣv

²¹ Isənaya pə lapa na Yosalem ɪcatɛ

kupantɛ níté t́ pəsi wasaŋkali?

Ṕćć yəlaa kupama ka suna tə taa na pá təŋəɣi siɣisuyv.

Ama nəŋnəŋ yɔlvkulaa wenna.

²² Yosalem ɪcatɛ ka wɛ ké isu liɣitee.

Ama nəŋnəŋ tə pəsa isu pəɣəlasi.

Pəyele tu nəɣəsəna ké isu sɔlɔm kupam,

ɪɛ nəŋnəŋ pə pala lum.

²³ Tə awulaa ké tó kullaa ké, na ŋmulaa sənlaa.

Pa təna pa səla kvhaarɔ ké na pá pɛekəɣi kasəyaya.

Paa paasəɣəna alv leelu təm,

páćó paa haaki sulav ke i tampana.

²⁴ Pə təw kə Pə təna pə tu Tacaa wei i kə lseyeli ləw tə i təma si:

Maa leeti ma kolontunaa, na má wəena tampana.

²⁵ Yosalem icate nyá maa tu nyá təw kə niŋ.

Maa tu-ŋ kəkə taa isu pa tayanuyv liyitee tə

na kəkə nyaya nyá asilima.

²⁶ Maa məŋna nyá huɔlaa kɔpama isu paa wəv ləŋtaa tə,

na nyá layatv tasəlaa isu paa wəv kancaalaya tə.

Pəle pə waali kə paa yaa-ŋ icate kɔpante na kusiyisile.

²⁷ Ye Siyən nyéma layasaa na pá təŋ mpi pə wə teu tə,

ləw ká ya-wə.

²⁸ Ama pu wakəli asayaa na pəntəlaa,

na mpa pa ləkə Tacaa tə paa le.

²⁹ Fəele ká kra-me na tuŋ wei í luŋiyi tə.

Tawa wena í fəenəyi tə a ká yele na í təwə fəele.

³⁰ Mpi tə, í ká lontili kə isu waatu wei

tuŋ inɪ i hatv təkuyv tə.

Í ka té taasi isu waatu wei

tuŋ inɪ i laŋəyi ləm tə.

³¹ Yulv toŋ tv ká pəsi isu nyuliya,

na i təma wəe isu mamacəxəlasɪ.

Kəkə ká nyaya í na i təma kə,

nəxəlv kaa teesi-kə.

2

¹ Tacaa heela təm ntiyi Aməti pəyalv Isayii təxəlv. Toosee taa kə i heela-i Yuta na Yosalem pa təm.

Yəlaa təna ká wəe Yosalem taa

(Kɔkəlvuyv 2-4; Miseen 4:1-3)

² Tacaa təyaya wə puyv təw kə.

Kuyaku nakvli puyv ŋkv ku kvli

na kú caya pəwŋ nyəwŋ taa na kv tɛɛ pulasi.

Piitimnaa təna ká polo kv təw.

³ Yəlaa payale ká polo na pá tə si: í kəw na tə kra Tacaa

puyv təw kə Yakərv ləw təyaya.

Na í huɔli-tuyv i mpaan na

tə təŋ i ikpate.

Mpi tə, Siyən icate Yosalem taa kə Tacaa kiiu na i

təm ká luna.

⁴ Í ka huɔna piitimnaa na í loli yəlaa payale. Ulena pá

lu pa layalɛɛ kə akuŋ, na pa ŋmantaasi kə lemsenaa.

Piitim napəli pə kaa kvli lempi təw.

Páćó nəxəlv kaa tasa yoou kpələmuyv.

⁵ Yakərv luluyv nyéma me í kəw

na tə tə Tacaa nyaaləm taa.

Tacaa kuyaku kvhɔhɔvna

⁶ Tacaa ləwa i yəlaa Yakərv luluyv nyéma.

Mpi tə, ilim təlule təw nyéma kulapvtv suna pa hekv.

Pa lakɪ topotopo isu Filiisi nyéma.

Pəyele pá na kraɪ nyéma pa krentəyi nəəsɪ.

⁷ Wɔla na liyitee su pa tetv taa, pa wənav fəi tənaya.

Krayanəŋ su pa tetv taa, yoou kəkənə fəi kaluyv.

⁸ Tuj kulalaaj su pa tetu taa ké,
 pá lujiji mpi pa lapəna pa niŋ tɔ.
⁹ Pə tisa yulɔ ké na pá lumsi-i. Taca a taa wii-we.
¹⁰ Í suv kukpaməŋ tɛɛ na í ħmɛli tetu tɛɛ.
 Í hatələna Taca a səŋəntu səsəəntu na i teu səsəəm.
¹¹ Kalampaani nyəma ká ka nyəŋ,
 na pá tisi isəcəutvnaa.
 Taca a tike nté səsə kɛ kuyaku ħku.
¹² Mpi tɔ, Pə təna pə tu Taca a su kuyaku nakuli.
 Ku taa ké i ká ħvna kalampaani nyəma,
 na isəcəutvnaa, na mpa pa ħəŋ pa ti tɔ na í tisi-we.
¹³ I ka wakəli Lipaŋ na Pasaŋ pə tuj kukuləŋ təna.
¹⁴ Na pəŋ kukuləŋ na pulasi kukulasi təna.
¹⁵ Na atɛ na isə kutuluj səsəŋ təna,
 na koloosi səsəŋsi acalɛ təna.
¹⁶ Na kpuləŋ səsəŋ wei i puki Taasisi tɔ i təna,
 na wontu nti tɔ təna pa nyuləŋi tɔ.
¹⁷ Pu tisi yəlaa kalampaani ké na pa isəcəu,
 Taca a tike nté səsə kɛ kuyaku ħku.
¹⁸ Tuj kulalaaj təna ká saali yem.
¹⁹ Yəlaa ká suv kukpaməŋ tɛɛ, na tetu tɛɛ si,
 pá hatələna Taca a toŋ səsəŋ na i pááná,
 kɛ waatu wei i ká kəɔ si i nyaasəŋi tetu tɔ.
²⁰ Kuyaku ħku ku wule yəlaa ká tú pa tuj wei pa lupəna wula na liyitee nyəŋətu təŋə
 sɛməŋ na yuuŋ si í wakəli-i. ²¹ Kukpaməŋ lona na i pəŋɔlɛ taa ké paa suv na pá ħmɛli
 Taca a səŋəntu səsəəntu na i teu səsəəm, kɛ waatu wei i ká kəɔ na í nyaasi tetu tɔ.
²² Í taa ha mə təŋi yulɔ.
 Heelim tike kɛ pə tu i muna tɛɛ.
 Mpu tɔ, i ta kɛ pulvpu.

3

Yuta kawulaya wakəlvu təm

¹ I naaki mpi Taca a Pə təna pə tu ká ləsi
 Yuta tetu na Yosalem icatɛ pə taa təŋɔlɔ.
 I ká ləsi pə təna mpi pə waasəŋi yəlaa kɛ teu tɔ.
 Pə kpaŋav təŋənaŋa təna na lum təna tɔ.
² Akanaa na yoolaa na ħvulaa,
 na isə kuyəŋətu teləsəlaa
 na nalaa na kukpatəlaa.
³ Na yoolaa nulɛ na naanvwa nyuvu nyəma na kupayalaa,
 na layatu tasəlaa, na mpa pa laki niŋ təma na caŋəm tɔ,
 na topotopo nyəma səsaa.
⁴ Taca a ká kpa-weŋɛ awaasa kɛ awulaa,
 na piya ħmakəlvu-we.
⁵ Yəlaa ka muŋuliŋi təma.
 Ifepiya ká kuli kukpatəlaa tɔ,
 na tɛtɛlataa náá kuli kupayalaa tɔ.
⁶ ħali luvuvu kulvuvuvu tu ká kpa i tɛɛtu na í təm-i si:
 Nyá wena toko tɔ, la ta wulav
 na í paasəna samaa yelɛyɛlɛ unɛ.
⁷ Ama ílɛ i ká ma kapuka kɛ kuyaku ħku si:
 Ma ta kɛ kəɔlɛ latv.

Pəyele ma feina təwənağa, yaa toko ke ma te.
Mpu tə, í taa kpa-m wulav.

⁸ Yosalem cəhləgi, Yuta hotaa.

Mpi tə, pa kuləgi Tacaa teeli təw kə
pa yəwətəğa na pa kulapəle taa.

⁹ Isəna pa isentaa wəe tə,
mpu pə kuyəna pa təm.

Pa lakı pa kawaləğa kə təkēlee isu Sətəm
nyəma paa ηməsəgi. Pa təm wə waiyo kə.

Mpi tə, mpe pa tayənəna pa mayamağa pa wakəlvu.

¹⁰ Í yəwətı sı: Pu cağana siğisilu.

Mpi tə, ı ká təwə ı təmle kulələm.

¹¹ Ama isəwəw təm ná wə waiyo kə, pə kaa cağana-ı.

Mpi tə, ı wə mpaaw isəwəw taa kə.

Pu ləeti-ı ı kulapəle.

¹² Mpuğú Tacaa təma sı:

Piya ηmakələwəna ma yəlaa.

Alaa təkəna kawuləğa ke pa təw.

Pa nyuɣu nyəma tolisiği-wəwə

na pá wakələgi mpaaw ηku pa təwəgi tə.

Nyuɣu nyəma huɣnav

¹³ Tacaa kulaa sı ı kaləwəna ı yəlaa.

ı səhəa sı ı huɣkəna-wə.

¹⁴ Tacaa yaawa nəwəwə ke yəlaa nyuɣu nyəma na pa awulaa,
na í tə-wə sı:

Mə kuntuna ma tuɣ wei pa yaa sı ləseɣnaa tə.

Í ləeka konyəntənaa nyəm na ı suuli mə tēesi.

¹⁵ ıle pepe təw kə í fələgi

ma yəlaa ke nəwəwə na í

lakəna mɣsɣ ke konyəntənaa?

Tacaa Pə təna pə tu yəwətəna mpu.

Tacaa kaləwəna Yosalem alaa

¹⁶ Mpuğú Tacaa təma sı:

Yosalem alaa me í kə isəcaw nyəma kə.

Í təw na í həw luwə.

Mə isəpee nyəwəwə kusəgi konyuləwə.

Í təw nəwəwə nəwəwə na mə nəkpalası wiiki.

¹⁷ Tacaa ka looli tseyeli alaa me mə nyəwəwə na pá yele-məwə
ηkəwəkolası na pá tu-məwəwə fəele.

¹⁸ Kuyaku ηkuyə Tacaa ká wəwəwə mə kacəka wontu təna. Pə kpaɣaw mə nəkpalası na
puluwə wei í suuki nyəwəwə tə, na mə kacəka wontu nti tə kootaa isu isətu kufalu tə. ¹⁹ Na
ηkpanyapəlası, na kpası, na təkentənaa, ²⁰ na saalası kuteması, na nəwəwəwə taa yəwə, na
tampalanaa, na tulaalu kpaləpanaa, na təlanaa. ²¹ Na mə mpee təw kukuwəwə, na muna
təw nyəna, ²² na acima wontu, na kpanaa, na tokonaa səsaa mpa pa kentiği watu tə, na
saalası na huluwə, ²³ na tokonaa səsaa, na toko nyaanaa na nyuɣu saalası, na luyə tēe
nyənsı.

²⁴ Tasətu səwə ká ləeti tulaalu lonte,

na ηmənağa ke tampala lonte.

Nkəwəkoləğa ke nyəwəwəwə kəwəkası lonte,

na léyáğa wontu ke acima nyəntu lonte.

Í nəwəwəwə na í

taa tokuyu ke kacəka lonte.

Yosalem alaa leelaa təm
²⁵ Layate ká təyɔ Yosalem taa apalaa.
 Yosalem yoolaa taa yoolaa ká si təyoole.
²⁶ Waatu inəyi Siyɔŋ ɪcate nənɔɔsi
 ká wii na sí caya ləyáya.
 Pɪ kpiisi nənɔɔsi, ɪlena sí caya atɛ.

4

¹ Kuyaku ŋkuyɔ alaa naatosompəɔɔlaya ká kpi apalu kulum
 na pá təmɪ-ɪ si: Yele na té pəsi nyá alaa na pá yaakəna-tuyɔ
 nyá hətɛ na pá keeli tá nyɔɔŋ tɔɔ mpusi.
 Ye pə kaasa tá təyɔnaya
 na tá kvtəyɔlɔtɔ tu paasəna tá ti.

Yosalem yəlaa kakaasaya
² Kuyaku ŋku hoole nte Tacaa ká la na té nyɔ tetɔ taa tɔ, nítɛ tu lana ɪseyeli nyéma
 kakaasaya na pa teeli. Tetɔ kululum ká la ɪseyeli nyéma kakaasaya sɔsɔɔntɔ na pa
 pəsuyɔ. ³ Yəlaa mpa me í kaasaa na í we Yosalem taa tɔ, na mpa me í we Siyɔŋ taa
 tɔ, paa yaa-me si ɪsɔ nyéma. Mə təna mə həla ke Tacaa ŋmaa ɪ takəlaya taa si í ká caya
 Yosalem. ⁴ Tacaa ká nyaali Yosalem pɛelaa asilima na ɪ heelim. Tacaa ká nyaali Yosalem
 taa caləm na ɪ heelim mpi pə we ɪsu kəkɔ tɔ. ⁵ Tacaa ká tu ɪsəŋmuntɔ na nyɔɔsi ke Siyɔŋ
 puyɔ tənaya ilim taa, na ku tɔɔ kotilaa təna tɔɔ. Ahoo í yuwa, ɪle ɪ tɔ kəkɔ ŋka ka muɣi
 tɔ. Tacaa teeli ká kentina. ⁶ Kvkentim ká weɛ na pá kenti hanɣaya ke ilim taa, na pá kenti
 tɔtɔyɔ tɛv na ku heelim ke ahoo taa.

5

Tacaa lesɛŋ tuyɔ
¹ Í yele na má má, ma taapalu ke kawəyaya. Ma taapalu na lesɛŋ tuyɔ pa kawəyaya
 ké.
 Ma taapalu ka wena lesɛŋ tuyɔ ke tetɔ
 kɔpantɔ pulaya nakəli ka tɔɔ.
² ɪ luka pulaya ŋkeyɛ na í ləsi ka pɛɛ təna.
 ɪlena í sɔ lesɛŋ tuyɔ kɔpəŋku.
 ɪ ŋmá tətəŋle kutuluyɔ na í huli tənayaasəle.
 ɪ tɛɛlaya si ku lɔli pee kɔpana ké.
 Ama kɔle ku ta lɔli kɔpana.
³ Ḿpúyú ma taapalu təma si:
 Tɔv, Yuta na Yosalem pə nyéma
 í hɔv má na ma lesɛŋ tuyɔ tá təm.
⁴ Ma tɛma-kuyɔ pə tənaya lapɔ, má tasa we tɔtɔ?
 Ma tɛɛlayaa si ku lɔli lesɛŋnaa kɔpama.
 ɪle pepe tɔɔ ké ku ta lɔli pulɔ kɔpam.
⁵ Nɔɔnɔɔ, maa heeli-meɣɛ nti maa lana-ku tɔ.
 Maa kɔpəsi ku kalaa na heɛŋ təyɔ-ku.
 Maa yəkɪ ku kolɔŋa na mpatəntaa feli-kuyɔ nɔɔhɛɛ.
⁶ Maa yele na nyutɔ ɪsəyatu lɛɛki-ku.
 Nəɣɔlɔ kaa hala-tɪ yaa í tayani-ku.
 Səwa tuyɔ na nyutɔ ɪsəyatu ká nyala.
 Ma kaa yele na tɛv tasa-kuyɔ nuɔ.
⁷ Pə təna pə tu Tacaa taale nteɣɛle ɪseyeli yəlaa.
 Yuta yəlaa meɣɛle lesɛŋ tuyɔ ŋku ɪ ləsaa tɔ.
 Tampana təŋuyɔ ke ɪ tɛɛlayaa.

Ulena mu laki isayatu.
 Pu weε si í təŋ siyisuyu.
 Ulena mu laki kutakesəm ke paa timpi,
 na yəlaa makí kapusi na laŋwakəlle.

Mpa pa kusəyi Tacaa pááná tə
(Kvkaluvu 8-24; 10:1-4)

⁸ Mpa pa puləyi tēsi ke pa tike tə pa təm we waiyo ké.
 Mpa pa puləyi tawa ke pa tike tə pa təm we waiyo ké.
 Pa tēŋ icate təna, na tetv pəsəyi pa nyəntv.

⁹ Pə təna pə tv Tacaa,
 yəgətəa na í tuu na má nu si:
 Tēsi nsi si təna su wakəli.
 Tēsi kupansi səsənsi nsi su weε kpete,
 nəgəlv kaa cəya si taa.

¹⁰ Ye wei í hala lēsəŋ tuŋ kaŋkanasi tooso,
 sulvm liitilinaa nule na naanwa tike ke í ká hiki.
 Wei í tuuwa təgənaŋa pee ke saaki,
 kiloona naanwa tike ke í ká kv.

¹¹ Mpa pa pəkəyi sulvm toŋ nyəm ke tanəŋ təhulu,
 na mpa pa nyəki-wəyi tapule na pə kuyi-we tə,
 pa təm we waiyo ké.

¹² Saŋkvnəa na cəməŋ na akilimanaa na həsi
 pə haŋna na sulvm kuyi-we.
 Ama paa paasəgəna mpi Tacaa laki tə,
 pəcɔ paa cekəgəna í niŋ təma.

¹³ Pə tə ke Tacaa yəgətəyi si:
 Paa kuu ma yəlaa.

Mpi tə, pa ta cekəna pulv.
 Pa nyuvv nyəma ká si nyəgəsi,
 na samaa náa si lukətv.

¹⁴ Isayii si: Pə tə ké atətəle haa nəgə si tə liki
 icate səsaa na səkpema.
 Pa na pa acima aŋmaala, paa tii atətəle taa.

¹⁵ Pu tisi səsaa na səkpema təna təfε.
 Kalampaani nyəma ká ka nyəŋ.

¹⁶ Pə təna pə tv Tacaa ká hvli í səsəntv
 na í su í luyv nyəntv.
 Iso Naŋŋ tv iní í ká hvli
 í tənəŋŋ weεtv na í kəna siyisuyu.

¹⁷ Icate ncaa taa ké heeŋ ka təkí, isu nyutv taa.
 Pinasi nsi pa caləyi teu tə
 su pəkí tənəŋa si təgənaŋa.

¹⁸ Í pəsa pəpətv ke ŋmisi
 na í həŋna kupəntəŋ ke mə waali.
 Í həŋ mə kawaləya isu naəŋ na kεεke tə,
 mə təm we waiyo ké.

¹⁹ Í təŋ si:
 Tacaa la mpi n caa lapv təgə ləŋ na tə ná.
 Mε si: Tə caa tə ná mpi mpi lseyeli Iso Naŋŋ tv
 suwa na í təŋəyi na í laki tə.

²⁰ Mpa mε í yaa kupantv ke isayatu,
 na isayatu ke kupantv tə.

Í yaaki nyaaləm ke səkpetuɣu,
na səkpetuɣu ke nyaaləm.

Í layasəɣi leleɲ ke nyaɲ,
na nyaɲ ke leleɲ tɔ, mə tɔm we waiyo ké.

²¹ Mpa me í nyənəɣi mə təɣi ləmayasεε
nyéma yaa layatvnaa tɔ,
mə tɔm we waiyo ké.

²² Mpa me í ké taɲkaunaa ke sulum tənɔɔle tɔ,
mə tɔm we waiyo ké.

Mpa me mə yaa mə təɣi akanaa ke sulum situɣu taa tɔ,
mə tɔm we waiyo ké.

²³ Í haaki tasəkəle tu ke tampana
ke kuhav tɔɔ ké huɣle taa,
na í ku tampana tu tɔm.

²⁴ Pə tɔɔ ké í ká nyaɣa kəkə ke
lɔɲ isu kiisi yaa nyutu kuwɣlutu.

Í ká tasa mə kila tεε, na í saali yem.

Mpi tɔ, í nyəna yem ké Pə təna pə tu Tacaa kuɣεɣəsətu.

Í foota lseɣeli lɔɔ Naɲɲ tu kuɣɔɣɔtu.

Tacaa pááná

²⁵ Pə tɔɔ ké Tacaa pááná kpána ɪ yəlaa.

ɪ tɣeta ɲkumle na í má-we.

Uena pəɔɲ sele,

na sətəa səɣɔti haɣεε tɔɔ, isu nyutu.

Paa na mpv Tacaa pááná ta hεε.

Tacaa təɲna ɲkumle ke tɣetuɣu ké.

²⁶ Tacaa sika tuuta ke piitim pooluɲ nyəm.

ɪ hula kacuɣulaɣa na í yaa-weɣε

antulinya tənaya tɔɔ si pá kəɔ.

Mɣεɣεle na pá təɲna kənte ke lɔɲlɔɲ.

²⁷ Yooola mpe pa taa nəɣɔlv ta ká yaa ɪ pəntəɣi.

Tom ta kaa nəɣɔlv, nəɣɔlv tamɣala ta hetɪ,

pécó ɪ ntaɲkpala ɲmənaɣa ta fiti.

²⁸ Yooola sala pa nyəmə ké,

na pa təɔɲ pama.

Pa kraɣanəɲ acɔwa we tɔɲ ke isu kukɣaməɲ,

na pa yoou kεεkenaa cəɔki isu kacuculaɣa.

²⁹ Yooola mpe pa yoou kakiisasi nəɣəsəna ké

isu təɣɔlaɣa alv nyəɲka wula.

Pa nyusəɣi ké isu təɣɔlasɪ kɔfasɪ.

Pa kraaki pa təɣɔnasɪ, nəɣɔlv fεi si ɪ lεεkəɣi.

³⁰ Kuyaku ɲku,

kəkəte səsəɔle ká kuɣi mə tɔɔ isu tɔɲku kəkəte.

Í ká nyənna tetv həɣɔlvɣu tɔɔ,

na í ná səkpetuɣu na laɲwakəlle.

Musɔɣv anaam ká wáási nyaaləm tɔɔ.

6

Isayii sɔvv ke lɔɔ təmle taa

¹ Osiyasi səm pənaya ke Isayii má, ma ná Tacaa ke toosee taka taa. Ma na-ɪ ké na í
caya ɪ kumte səsəɔle tɔɔ, na ɪ kpai suwa ɪ təyaya. ² Na isəta taɲlaa napəli, mpa pa wena

keŋ naatoso naatoso tɔ, pa sɛŋaa na pɔ cɔɔna lɛɔ. Keŋ naale ka takɛna pa isentɔɔ, na naaleye pa nɔɔhe tɔɔ. lɛna pɔ kulɛɣɛna naale. ³ M'p'ɔy'ɔ pa yɔɣɔtaya na pɔ cɔɔki tɛma na nɔɔsi sɔsɔnsi si:

Pɔ tɛna pɔ tu Tacaa kele Naŋŋ tu Naŋŋ tu Naŋŋ tu.

Nyɔ teu suwa tɛtu tɛna taa kɛ.

⁴ Isɔtaa taŋlaa nɔɔsi selaya lɛɔ tɛyaya kite tɛɛ, na nyɔɔsi nyala ka taa. ⁵ M'p'ɔy'ɔ Isayii mɔ, ma tɛma si: Hai, ma tɛm tɛma. Mpi tɔ, ma kuyɔɣɔtutu fei teu. Ma yɛlaa mpa pa heku taa ma weɛ tɔ, pɛle pa kuyɔɣɔtutu fei teu tɔtɔ. Pɛyele ma nana ma isɛpɛle ke Pɔ tɛna pɔ tu Tacaa wulav.

⁶ Ama isɔtaa taŋlaa mpe pa taa lɛlv kɔla hɔntu, na ɪ kɔɔ ma kiŋ. ɪ tɔka ɪ niŋ taa kɛ mamate nte ɪ lɛsa kɔtaya tɛlate tɔɔ tɔ, na kpɛtɛlvɔy. ⁷ lɛna ɪ nyɔtɔ ma nɔɣɔ na ɪ tɔ si: Mamate tokina nyɔ nɔɣɔ, nyɔ isayatu na nyɔ kawalaya kpiisaa.

⁸ Ntɛna Isayii mɔ, ma nu Tacaa pɔɔsaa si:

Aweye maa tili? Awe kɔ la tɔ nɔɣɔ tɔɔ tu?

lɛna mɔ cɔ si: Maɣalɔ tili-m.

⁹ M'p'ɔy'ɔ ɪ tɛma-m si:

Polo n' heeli lɛɣɛli yɛlaa si,

pa ɪ nu isɛna, ɪ kaa cɛkɛna.

Pɛyele pa ɪ nyɛna isɛna ɪ kaa nɔ.

¹⁰ Ma kv mɔ lɛmɔɣasɛɛ taa, si ɪ taa cɛkɛna.

Ma tɛka mɔ ŋkpaŋŋ, si ɪ taa nu natɛli.

Ma wiisa mɔ isɛ, si ɪ taa na pulv.

Pɔ taa kɔɔ na ɪ keɛsɛna ma tɔɔ na mɔ waa-mɛ.

¹¹ M'p'ɔy'ɔ Isayii mɔ, ma pɔɔsaa si:

Tacaa, pɛlee kɛ mpv un pu su tɛnaya?

lɛna ɪ cɔ-m si:

Waatu wei pu kpiisi acalɛɛ na pɔ kɔ yɛlaa,

na tɛɛsi weɛ kpɛtɛ,

na cacakɛŋ weɛ kpɛtɛ, nɔɣɔlv fei tɔ.

¹² Tacaa mɔ maa lɛsi tɛtu yɛlaa,

na mɔ pona-weye pooluŋ,

na pɔ kaasi-tɛyi kpɛtɛ.

¹³ Ye pɔ kaasa yulv kulɔm ke naanɔwa taa,

pa kv ɪlɛ tɔtɔ.

Ama pu kaasi yɛlaa mpe isu pa setuɣu tuɣu

na pɔ yele kite na tɛ nɛɣɛtɛyi tɔ.

Kite n' tɛ tu la akpaale kvfate nte tɔ kɛ lɛɔ nyɛntɛ tɔ.

7

Tɔm nti Tacaa yɔɣɔta wulav Ahasi tɔɔ tɔ

¹ Wulav Ahasi waatu ke Asilii wulav Lesɛŋ, na lɛɣɛli wulav Peka, Peka un ɪ caa kele Lemaliya. M'p'ɔy'ɔ pa tii Yosalem ɪcate tɔɔ si pa yookina-tɛ, ɪle pa ta pɛsi. Wulav Ahasi un ɪ ka kena Yotam pɛyalv, na ɪ cɔsɔ Osiyasi ka kena Yuta wulav. ² M'p'ɔy'ɔ pa heela Tafiiti lɔlvɔy tu wulav Ahasi na ɪ tɛyaya si, Silii yoolaa kɔma na pɔ siki lɛlayim taa. Tɛnaya tɔm nti tɔ lapa na wulav na ɪ yɛlaa pɔ sele isu heelim ciyituyɔ hɔtuyɔ tɔ.

³ M'p'ɔy'ɔ Tacaa tɛma Isayii mɔ si: Nyɔ na nyɔ pɛyalv Seyaa-Yasupi ɪ polo na ɪ nɔ wulav Ahasi. ɪ we isɔtaa lule lɔɔv nɔɣɔ ke cɔtɛlaa taale harɛle tɔɔ. ⁴ Heeli-ɪ si caya tɛpamm. Sɔɣɔntu ɪ taa kra-ŋ, yaa nyɔ apalvɔtɔ yɔɔlɛna Silii tu Lesɛŋ, na Lemaliya pɛyalv pa pɔɔnɔ. Pɔ taya pulv, a weɛ kɛ isu tuputusi naale kɔkɔ. ⁵ Ma nyɛmɔ si Silii nyɛmɔ, na Peka na lɛlayim yoolaa caaki pa kuli nyɔ tɔɔ. Halɪ pa tɛma si: ⁶ Tɔ kra Yuta nyɛmɔ tɔɔ, na tɛ nyaasi-we. Tɔ caali-we na pɔ tɛŋ-tu. Tɔ kra Tapeeli pɛyalv kɛ wulav na tɔŋ. ⁷ ɪle lɛɔ Tacaa yɔɣɔtaa si:

Təle tə kaa təγə.

⁸⁻⁹ Mpi pə təə tə, Silii ıcate səsəəle nté Tamasi,
na Lesəη kele təna wulav.

İfəlayim nyéma ıcate səsəəle nté Samalii,
na Peka kele pəle pa wulav.

Pə kaasa pusi nutoso na kakpasi,
na İfəlayim nyéma saalı yem.

Ye mu ta matəna Tacaa, mə saaləyi yem tətəγə.

İsə we tá kiη

¹⁰ Mpyó Tacaa heela Isayii sı í teləstı Ahası sı: ¹¹ Sələmı nyá İsə Tacaa maya yaasi wei
n ká tēna nyá taa sı ma we nyá waalı tə. Paa atətəle taa ké n caa yaa isətāa ké n caakı.

¹² Tənaγəle Ahası cəwa sı: Aai yoo, ma kaa sələmı pəlupı. Ma kaa maγası Tacaa sı
ma naa ı waalı.

¹³ Mpyəle Isayii cə-ı sı: Tafiiti ləluyı nyéma me, í nu ma təm. İsu í lapı yəlaa tə, pə
ta maγa-meγe na í caa ı kpeηna ma İsə? ¹⁴ Təv, Tacaa ká həlı-meγe yaasi nəγələyı ı
maγamaγa. İnəγəle sı: Í nyəni, pələ wei ı ta nyənta apalı tə, ı ká haγa həγə, na í ləl
apalıpəyaya. Paa ha-keγe hətə sı İmaniyeli. Hətə tənə tə yəγətəyi sı İsə we tá kiη. ¹⁵ İ
təγənaγa nté naanim na tıη. Haləna í nyı isayətı kisuyı, na í mv kúpantı. ¹⁶ Ama na
pécó apalı pəyaya ηke ká nyəη isayətı kisuyı, na kúpantı mıyı tə. Awulaa mpa ıı
pa naale pa susəyi-meγe watı ke mpy tə, pa yəlaa ká lə pa tetı. ¹⁷ Ama Tacaa ká kəna
nyana nyá yəlaa na nyá ləluyı nyéma mə təə ké mpusı. Too tə pa ta nata mpusı ınəyi
waatı wei Yuta na İseγeli pa fayaa tə. Asilii wulav ká la mpi təγəle.

Kolontunaa watıyı

¹⁸ Kuyaku ηkuyı Tacaa ká yaa kolontunaa na kacıyələya.

Paa luna İcipiti pəγə Nili na tēku pa atama taa tetı taa,
na pá kəə, İsu kacəsı.

Paa luna Asilii tətə İsu tıη səsəkı.

¹⁹ Pa təna paa kəə na pá caya ləη wei
ı lumaa tə ı taa.

Na kıkraməη pəγələe taa,
na səwa hətı taa, na hıla təna taa.

²⁰ Kuyaku ηkuyı Tacaa ká kəntı

İfəlatı pəγə waalı hınyıyı.

Asilii wulav təm ke pa keesəyi mpy.

İ ká kəə na í looli mə nyəəη,
na mə tənəη təə hıntı, na mə tantəη.

²¹ Kuyaku ηkuyı paa mə təyaya ηka

kaa təə nav alınyəη,

na pəη ke naale.

²² İlena pá nyaasəyi pə naaləm ke katatələya.

Mpa mpa pu kaası tetı taa tə,

naanim na tıη ke paa təkı.

²³ Kuyaku ηku tətə,

paa pa səwa lesəη tıη iyaya (1000) ke taale taa,

na pə lıyitee lu nyəγətı iyaya (1000),

paa yele-te na nyıtı isayətı ləkı.

²⁴ Halı yəlaa ká svı tə taa ké na təəη

na nyəmə na pá yeı.

Nyıtı isayətı təna ká suna tetı təna taa.

²⁵ Paa pulası nsi sı təə pa halayana akuyı tə,

nyıtı isayətı ká nyaləna,

pə kaa wεε suu.
Haləna pá yeki naaη na
heη ke pə taa na í təkí.

8

Pa ηmili kolontu waali, pá kuu wontu ke ləη

¹ Μρύγύ Tacaa təma Isayii ma si: Kraγa kraata, na í ηmaa ι təw kέ ηmaatv kuyasələtv na pé naaki teu si: Pá ηmili kolontu wontu waali, pá kuu wontu ke ləη. ² Uena má hulí kraata inəγi aseeta nyéma naale mpa ma wena naani tə. Mpeγele Kətulv Wuliya na Yepelekiya pəyalv Sakali. ³ Μρύγύ ma nyəmə ma alv. ι kέ Isə kuyəγətvtv teləsulv kέ. ι lapa teu uena í hulí apalv pəγaya, na Tacaa tó si, má yaa-ke si: Masεε Sakali-Hasi-Paasi*fa*. α kolontu waali, pá kuu wontu ke ləη. ⁴ Pə taγa pulv təw, mpi si pəγaya ká nyəη γəγətv sv, paapa na nnaa tə, pa kuu Tamasi na Samalii pa wenaυ na pá pona Asilii wulav.

Asilii yoolaa watvγv

⁵ Μρύγύ Tacaa tasa Isayii maγa heeluyv tətə si:
⁶ Mpi pə təw γəlaa pane pa kisa Silowee
ləw lvm mpi pə kpeη təpamm,
na pá lə apalvtv ke awulaa Lesεη
na Peka pa təm taa tə.
⁷ Pə təw kέ ma kraasi Asilii wulav na ι yoolaa pa toη.
Isu lfəlati pəγə səsaya lvm na ka hola səsuvγv,
na pé watí kutemih tə.
⁸ Asilii nyéma ká watí isu lvm na í li Yuta nyéma,
na pé suna pa luyv tεε.
Paa waləsi pa kutemih ke pa tetv iwalaυ təw.
Isə wε tá kih.

Yəlaa təma kraí nyəna

⁹ Piitimnaa mε, í kiisi yoou kakiisasi,
səγəntv səsəəntv taηa-mεγε.
Mpa mε mə wε tetv poolvη tə mu ke ηkraηη.
Í taγanι mə təγi yoou təw,
səγəntv taηa-mεγε.
¹⁰ Í həkə na í su, pu saali yem kέ,
pəcó paa ntiγi í ká γəγəti, tə kaa la.
Mpi tə, Isə wε tá kih.

Pəle kvcopəle

¹¹ Μρύγύ Tacaa kra Isayii má, na í kraali-m si má taa
keena γəlaa mpe pa yaasi. Nti ι γəγətaa təγəle si:
¹² Í taa nyəni waali luv ke mpi
mpe pa nyənəγi waali luv tə.
Í taa nyana mpi pa nyaηna tə,
səγəntv í taa kra-mε.
¹³ Pə təna pə tv Tacaa tike ke í ká nyəni kate pulv,
na í nyana-ι na í se-ι.
¹⁴ Í kέ Isə təsεεle kέ.
Ama ι ká pəsi tətəγə kukpamvγv
ηku ku cə Yuta nyéma na Isεγeli nyéma tə.
Kulvm inι tətəγəle puluyv

α 8:3 sakali-Hasí-Paasi: Loonη kanε Hepəla nyéma təm kέ. Pə nyuvγv nté si, pa ηmili

na katōka ke Yosalem nyóma.

¹⁵ Pii co pa payale na pá hoti na pá wakəli-we.

Katōka ká puu-we na pá kra-we.

Kəyənəŋ svsuɣu kisinav

¹⁶ Mpyúyú Isayii tōma si: Ma tɣi tōm tənɛɣe pulupu taa ké. Maa kaləsi ma kuvɛɣesətu nti ma caaki sɛɣesɣu tō tə tō. Ma tənɣlaa tike ke maa heeli-ti. ¹⁷ Tacaa ha Yakəpu lɔlɔɣu nyóma ke siyile ke laasaya tō ké. Ie Tacaa ke ma tɛeləɣi na ma tɣi-i naani. ¹⁸ Ma na piya mpa Tacaa ha-m təɣələ. Tə we ké isu ləo kuhulum mpi pə húləɣi lɛɣeli taa si Pə tənə pə tɔ Tacaa we Siyənə pɣu taa tō.

¹⁹ Ye pa tōma-me si: Í pəəsi mpa pa svsəɣi na pá yaaki atetvnaa, na pa heeliyi cele tōm tō. Pa wɛlətəɣi pa luuɣ tɛe ké na pá mutəɣi yem. Ie í co-we si: Pə we teu si tó pəəsi sətəa ke weesiŋ nyóma tōm na? Iəo ké tu pəəsi yaa sətəa? ²⁰ Ie í ká co-we si: Tacaa tōm na i sɛɣesɣu taa ké tu məli. Ye wei i kisa mpv pɔntv kaa fe tev.

Səkrɛtuɣu taa təntɛ

²¹ Paa cəo tɛtv taa ké,
na ikaale kra-we na nyəɣəsi pu-we,

haləna pá tɔv pa wulav na pa ləo.

Ilena pá kraasi pa ise na isətəa.

²² Ilena pá tisi-ye na ate,

na pá ná laɣwakəlle na səkrɛtuɣu

na nəɣəsɛɛ səsəəna.

Ilena pá pona-weɣe səkrɛtuɣu anaam taa.

²³ Wei i we səkrɛtuɣu kune kv taa tō,

u pəsəɣi na í fiti.

Pa lula-tuɣu pəyaya

Hatoo ləŋ taa ile,

Sapuləŋ na Nefətali pə həɣələŋ nyóma

ka we fɛele taa ké.

Ama paa tɛ na pa kusi nyəəŋ.

Pə kraɣav tənku wei i we ilim təlule tō,

haləna Yaatanu pəɣə waali.

Paa na Kalilee timpiwe muvlaa wɛɛ tō,

paa kusi nyəəŋ ke tənə.

9

¹ Yəlaa mpa pa tən səkrɛtuɣu taa tō,

pa naaki nyaləməle səsəəle.

Mpa pa we ahoo səkrɛtuɣu səsəəŋku taa tō

nyaləməle tula pele pa tō.

² Tacaa laki na pa laŋa huluməɣi katatələya,

na pa aŋmaala səsəɣi.

Pa laŋa heeki nyá isentaa ké isu kumtv waatu.

Yaa isu pa taluɣv mpi mpi pa kuu yoou taa tō.

³ N kəələɣi səɣəla ke nyá yəlaa tō.

N peləɣi kprátúɣu ŋku pa makayana pa siyile taa tō.

N peləɣi ŋmakəllu təpɛte,

isu n ka lapv Matiyənə nyóma waatu tō.

Mpyúyú n fitiyi pa ŋmakəllaa ke saŋa.

⁴ Kəkə ka nyaya yoolaa ntəŋkpala wena

a tən í nukı kav kav tō,

na pa tokonaa mpa caləm taanaa tō.

⁵ Mpi tɔ, pa lula-tuyu pəyaya.
 Pə ha-tuyu apalu pəyaya.
 Iso cəla-keye pəsuyu.
 Ka həla nte: Layatu tasulu kuraŋ,
 Iso Toŋ tu, Caa Tam tɔə nyəŋ, Həsuyu Awulumpu.
⁶ Ka kawulaya toŋ ká waləyi ké.
 Ka kawulaya ká wəe həsuyu taa.
 Káa ləeti Tafiiti lonte taa.
 Tampana təŋuyu na siyisuyu tɔə ké ka toŋ ká səŋ.
 Tacaə Pə təna pə tu towa i taa ké si
 i laki pə təna isəntɔ.
 Mpi tɔ, i sɔəla i yəlaa ké.
 Pə krayau nəəŋə tɔ, haləna pə polo tam.

Tacaə pááná
 (Kukaluyu 5:25)

⁷ Mpyú Tacaə yəŋəta Yakəpu yəlaa
 lseyeli nyəma ke tɔm na tɔ təŋ-wə.
⁸ Yəlaa təna nu mpv.
 Pə krayau lfəlayim nyəma təna na Samalii nyəma tɔ.
 Uəna pá yəŋətəna kalampaani si:
⁹ Pilikinaa koluyə tima.
 Ama tu ŋma-ke na pəe kusaakee.
 Tuy krai nyəŋ taəŋ pəlaa.
 Tu ləeti i lona taa ké tuy toŋ nyəŋ taəŋ.
¹⁰ Mpyú Tacaə kusa mə kolontunaa Lesəŋ
 nyəma pááná si pá yoonə-mə.
¹¹ Silii nyəma ntɔ na ilim təlule tɔə,
 na Filiisi nyəma na ilim tətule tɔə.
 Pa haa nəəsi si pa liki lseyeli nyəma mə.
 Paa na mpv tɔ, Tacaə pááná ta hēe,
 i təŋna ŋkumle ke teyetuyu ké.
¹² Isəna Iso mara i yəlaa təŋəle.
 Paa na mpv lseyeli nyəma mə
 í ta məli mə Iso kiŋ.
 Í ta keesəna pə təna pə tu Tacaə tɔə.
¹³ Kuyaku kulumuyv taa ké Tacaə
 ká seti nyuyv na suka.
 Tacaə ká wakəli səsaa na səkpema.
¹⁴ Layatu tasəlaa na nyuyv nyəma nté isətaa.
 Iso kuyəŋətutu teləsəlaa pəpətnaa nté pə tēe.
¹⁵ Mpa pa tiikiyi yəlaa mə tɔ pa tolisiyi-meyə,
 na mpa mə mə yeki na pá tiikiyi-mə tɔ, mə leki.
¹⁶ Pə tɔə ké Tacaə kaa kenti mə ifəpiya tɔə.
 Pəyele i kaa wəena mə leelaa na mə suluwaa pətəətəle.
 Mpi tɔ, í ké asayaa ke mə tənaya.
 Í laki kawalaya, na í yəŋətəyi acaalətu tɔm.
 Paa na mpv tɔ, Tacaə pááná ta hēe,
 i təŋna i ŋkumle ke teyetuyu ké.
¹⁷ Yəlaa isayatu wə ké isu kəkə ŋka ka nyaki tɔ.
 Ka nyaki sowa, ka nyaki hətuyv.
 Ka nyəəsi nyaləyi na si kraaki isətaa təliyiiliyi.

¹⁸ Tacaa pə təna pə tu mu pááná,
a nyaki tətə na yəlaa isu kəkə.

Nəyəlɔ u yeki ɪ təyɔntələ.

¹⁹ Pa nyasəna ntəyɔŋ tə, pa nyəyɔsi ta si,
pá lina mpətəŋ tə pa ta haya.

Paa wei ɪ təkɪ ɪ təyɔntələ wei ɪ ka səna-ɪ tə.

²⁰ Manasee na lfəlayim nyéma pələ pa kuləyɪ təma tə.

Ulena pa naale pá krentɪ na pá kulɪ Yuta nyéma tə.

Paa na mpɔ Tacaa pááná ta hɛɛ.

ɪ təŋna ɪ ŋkumle tɛyɛtuɣu ké.

10

Tacaa pááná kraasəlaa
(Kɔkəlɔyɔ 1-4; 5:8-24)

¹ Yəlaa mpa mɛ í suku nti tə ta siyisi,
na í tɔyɪ kiinj na pé wakələyɪ lɛlaa tə,
mə təm we waiyo ké.

² Í pɛŋ ma yəlaa kɔnyɔntɔnaa na acamaa ke tampana.

Í lɛɛkəyɪ alaa leela na suluwaa ke pa nyəm.

³ Isənaɣa í ká la kuyaku kɔnaasɔyɔ wule?

Waatu wei wakələyɔ ka kəw-mɛ na poolɔŋ tə,

Leye í ká se na í ŋmɛli?

Leye í ká su mə wɛnau?

⁴ Pə ta kaasi kulapɔyɔ, pə wɛɛ si tələsi təma

í kələsi-mɛyɛ saləkətɔnaa taa ké.

Yaa í hoti na í sí.

Paa na mpɔ tə, Tacaa pááná ta hɛɛ.

ɪ təŋna ɪ ŋkumle tɛyɛtuɣu ké.

Asilii nyéma teləsa mpələ

⁵ Μπρύγύ Tacaa yəyɔta si: Kai, Asilii, nyá kɛna
ma pááná təpɪte. Nyayale ma pááná akalɔyɔ.
N ké ma pááná səsəna wontuɣu ké.

⁶ Nyayə ma kusaa na í hə ma yəlaa ŋkraŋɔyɔ
ke timpɪ pa kraasa ma pááná tə.

Má yelina na í kuu pa wontu na í ŋmulɪ-tɪ,

na í fɛli-wɛyɛ nəhɛɛ isu afəla.

⁷ Ama Asilii nyéma naa huɔki mpɔ.

Piitimnaa pəyale wakələyɔ, na pa kuyɔ tike
ləmayasɛɛ wɛnna pa taa.

⁸ Na pá təŋ si: Tá yooŋ nyəyɔ nyéma ké awulaa ké.

⁹ Mpɔ tətəyɔ pə lapa Kaləne na Kaakemisi na Hamatɪ na
Aləpatɪ na Samalii, na Tamasi pa acalɛɛ.

¹⁰ Ma toŋ ke ma tuna niŋ ke kawulasɪ nsi si tuŋ
kəla Yosalem na Samalii pə nyəŋ ke pəyale tə.

¹¹ Isəna ma kpiisa Samalii na ɪ tuŋ tə,
mpɔ tətəyɔ ma pəsəyɪ má kpiisi Yosalem na ɪ tuŋ.
Ma wɛna pə toŋ.

¹² Waatu wei Tacaa ká tɛ Siyɔŋ pɔyɔ na Yosalem pa ŋkraŋɔyɔ ke həm tə, ɪ ká paasəna
Asilii wulav kalampaani tu un. Na isəna ɪ nyənəyɪ lɛlaa ke yem tə. ¹³ Haləna í təŋ si:
Ma mayamaya ma toŋ na ma layatɔ
ke ma tuusina piitimnaa tətə toosi na má kuu pa wɛnau.

Na má tǝǝni awulaa ke pa kumlee tǝǝ isu aka.

¹⁴ Isu sumaya seekuyu na ká yele tantǝ na yala na pá kuu tǝ, mǝpǝǝ ma kuu piitimnaa wena na pa tetu.

Nǝǝǝ ta ciyiti keluyu,

yaa í kuli nǝǝ na í wii puw mayamaya.

¹⁵ Laale ká pǝsi na tǝ sa tǝ tǝǝ tǝ tǝkulu niǝ taa?

Yaa kaafǝnta sǝyaya ka lana kalampaani ke kaafǝnta niǝ taa?

Pǝ we isu kǝtǝǝ tǝǝtǝǝina nteǝe ku tǝkulu,

na akaluyu náa fiyitiyi ku lǝǝǝ.

¹⁶ Pǝ tǝǝ kǝ Isǝ Pǝ tǝna pǝ tu ka yele,

na Asilii yoolaa kuyasǝlaa te taasi.

Ulena kǝkǝ kuli pa teeli unu i taa na ká mu.

¹⁷ Mpi tǝ, Isǝǝli nyǝma nyaalǝm

ká wee isu kǝkǝ.

Isǝǝli nyǝma Nǝǝǝ tu

ká wee isu kǝkǝ kumumuuka.

Kaa nyaya sǝwa ke kuyaku kulumuǝ.

¹⁸ Na pá wakǝli hǝtu sǝsǝǝntu

na tuǝ tawa tǝkpataa.

Ulena Silii nyǝma pǝsi isu mpa kutǝǝ pǝena tǝ.

¹⁹ Tuǝ kulumuǝ kulumuǝ

ká kaasǝna Asilii hǝtuǝ taa.

Paa pǝyaya sǝkǝpǝlaǝ ka pǝsǝǝ na ká kala-i.

Isǝǝli nyǝma kakaasaya

²⁰ Kuyaku wee ŋku ku taa Isǝǝli yǝlaa kakaasaya, mpa me í kǝ Yakǝru luluǝ nyǝma tǝ. Í kaa tasa Asilii nyǝma mpa pa ŋmakǝlaǝ-me tǝǝ naani tuǝ. Ama mǝ Isǝ Tacaawei i kǝ Isǝǝli Nǝǝǝ tu tǝǝ í ká tu naani. ²¹ Mǝ yǝlaa kakaasaya ká mǝli. Yakǝru nyǝma me mǝ kakaasaya ká mǝli mǝ Isǝ toǝ tu tǝǝ. ²² Isǝǝli nyǝma me, paa mǝ yǝlaa samaa we isu teǝku nǝǝ kanyǝǝ tǝ, mǝ taa kakaasaya tike ká mǝlǝna Tacaawǝ. Pa tǝma mǝ wakǝluǝ tǝm ke suw, na pǝ tu muǝna-meǝ. ²³ Tacaawǝ Pǝ tǝna pǝ tu Isǝ ka wakǝli tetu tǝnaǝ isu i suw tǝ.

Í taa nyana Asilii nyǝma

²⁴ Mǝpǝǝ Pǝ tǝna pǝ tu Tacaawǝ Isǝ tǝma i yǝlaa mpa pa we Siyǝǝ puǝ taa tǝ si: Í taa nyana Asilii nyǝma mpa pa maki-meǝe kǝtǝǝ tǝ. Pa tǝǝtǝǝi akǝǝ ke mǝ tǝǝ isu Icipiti nyǝma lakaya-meǝe hatoo lǝǝ taa tǝ. ²⁵ Mpi tǝ, pǝciiu tike ke pǝ kaasaa, na ma pááná hee tǝkpataa. Ulena á huuna Asilii nyǝma na á wakǝli-we. ²⁶ Pǝ tǝna pǝ tu Tacaawǝ ká kǝasi i hika na isǝtaa, na í casa-keǝe Asilii nyǝma isu i ka lapu Matiyǝǝ nyǝma ke Oleru kukǝmuǝ tǝ tǝ. Í ká kǝasi i kǝtǝǝǝ na isǝ kǝ teǝku tǝǝ. Isu i ka lapu Icipiti nyǝma tǝ. ²⁷ Kuyaku ŋkuǝ

i ka kǝǝli mǝ nyuǝ taa kǝ sǝǝla wena

Asilii nyǝma ka suka-me na á nu-me tǝ.

Na í fiti ŋmakǝluǝ mpi pa ŋmakǝlaǝ-me tǝ.

Kolontu kǝtǝǝna Yosalem

²⁸ Mǝpǝǝ Asilii nyǝma lǝeka

Ayatǝ icate na pá fayana

Mikǝlǝǝ nyǝntǝ taa na pá yele pa wontu ke Mikimasi.

²⁹ Ulena pá fayana kukǝmǝǝ naale heku na pá tǝ si:

Tǝ siki Kipeya. Sǝǝǝntu pu Lama icate nyǝma

na pá seliǝi na Sayuli icate Kipeya nyǝma seeki.

³⁰ Kalim nyǝma me,

í ma kapusi na Layisa nyǝma náa tu ŋkǝǝǝ.

Ulena Anatōti nyóma náá cō,
pa tōm we kunyōh.

³¹ Matōmena nyóma seeki.

Kepim nyóma preekāyi tēcōsāle.

³² Kolontunaa ká tasa Nopi icate ke

səhuyu ke kuyaku ŋku,

na pá teyeti Yosalem pulaya Siyōh ke ŋkumle.

³³ Tacaā pə tēna pə tū ka caati piliŋasi na toma.

l ka seti tuij wei i kēla kōluyū tō

na í pēti atē,

na í tisi wei i tēē lēlēh tō.

³⁴ Paa seti hōtu sōsōontu na laale.

Lipāh hōtuyū taa tuij sōsōōh ka hoti atē.

11

Wulav kofalu tōm

¹ Pəle pə waali ile pəliŋa ká heli Sese*fa* kite kupante tō. Akpaale ká lu i lōluyū lila tō. a tuyū kite.

² Tacaā Feesuyū ká weē i tō kē.

Ku ha-i ləmayasee na í tiikina i yəlaa.

Na isəna yulu ka puli tēma kōlapēe

na nyəm tō na a lapu.

Nku kv yekina na yulu nyi ləō na í weena i sōhōntu.

³ Tacaā nyamnav nté i laŋholumle.

l kaa lana tōm nti i nu kunu tōyō tēmle.

⁴ l ká tēh siyisuyu na í huuna kunyōntunaa,

na í tēh tampāna na í yōhōtəna

tētū taa wahala nyóma.

l kuyōhōtūtū ke i

ká mana tētū yəlaa isu kprátuyū.

l ká kv asayaa na i nəyō taa kuyōhōtūtū.

⁵ Tampāna tēhuyū na kupantu lapu ká pəsi

isu tampala na í tōyōli.

⁶ Taale haŋa na iwəyayā paa caya təntəmle.

Krou na pinayā peleye təhəntəle kōlūmtəle.

Pəyayā səkpelayā ká tiikiyina-we.

⁷ Nav na taale wontuyū ŋku pa yaa si wusi tō paa kaa

nyutu tətōyōle, na pa piya náá hənti təntəmle.

Nyutu ke tōyōlayā na nav paa tōyō.

⁸ Pəyayā aholum ka liyili tum pūyū tō.

Pəyayā səkpelayā náá susi ka niŋ ke akala pūyū taa.

⁹ Tacaā puyū naŋh nyəŋku tō tū

nəyōlu kaa la i tōyōntəle ke isayatu.

Pə tayā pulu, yəlaa ká nyi ləō kē na pə su

tētū isu lum waasuyū tēŋku lumāh tō tō.

¹⁰ Kuyaku ŋku Sese lōluyū tū ka səhna isu

antulinya yəlaa tuuta.

Piitimnaa ka kəō si í tasa-weye layatu,

na ləō teeli na timpī taa i weē tō.

Mpa kolontunaa ka kuuwa tō pa məluyū

a 11:1 Sese: Sese ke wulav Tafiiti caa kē, i lōluyū ke pa yaaki isu

¹¹ Kuyaku ηku tətəγə Tacaa n ká hvl̥i nyá toη.
N ká læsi nyá yəlaa, na í kəna nyá nyéma kakaasaya.
Mpa paa we Asilii tetv, na Icipiti ntəγəη tetv,
na Icipiti mpətəη tetv, na Itiyopii tetv, na Ilam tetv,
na Pəpiloni tetv, na Silii tetv ɪcate Hamatɪ,
na tetv nti lvm cəənaa tə.

¹² N ká kraasi piitimnaa ke tuuta.
N ká kpeyeli Yuta nyéma na lseyeli nyéma mpa
pə kuuwa na pə yasɪ tetv təna taa tə.

¹³ Waatu inɪ lfəlayim nyéma ɪsesemle ká saadɪ.
Pu kpiisi Yuta nyéma kolontunaa.
Yuta nyéma kaa lu lfəlayim nyéma ke patule.

¹⁴ Paa krentɪ na pá kra Filiisi nyéma tə
ké ilim tətule
pəəη taa. Paa məηna ilim təlule tə,
na pá kuu wɔlaya tetv taa nyéma wontu.
Paa təγə ltəm na Mowapu pə tetv na
pá ηmakəli Amoni nyéma nyəntv.

¹⁵ Tacaa n ká yele na Icipiti
ilim təlule tə teηku ηkpalaya lvm nyəə.
N ka teyete kataηa ke lfəlatɪ pəγə,
na í faya-keγe ləisi naatosompəγəlaya,
na nyá nəγə heelim kəkə nyəm.
Haləna yəlaa təη na pá tesəγɪ nəəhe.

¹⁶ ɪlena pə kaasi hapəle ke yəlaa
kakaasaya ηka ka we Asilii tə.
ɪsu pu kaasvγv lseyeli
nyéma ke pa nyənte ke hatoo ləη taa tə.
Waatu inəγɪ pa lukaya Icipiti.

12

Isə samtɪ yontu

¹ Kuyaku ηkuv̥ɪ í ká sa Tacaa na yontu sɪ:
Hai, Tacaa tə sama-η.
Nyá pááná mvnaa ké. Ama n kv-yeyɛ tá tə.
Heesi tá laηa.

² Isə nyayale tá nyvγv yátú.
Tu tv-η naani ké.
Səγəntv kaa kra-tv.
Mpi tə, Tacaa nyayale tá toη, na tə saηɪ-η.
Nyayale tá waasvɔ.

³ Tu lu lvm na laηhvl̥vmle ke
nyvγv yapv seelv taa.

⁴ Kuyaku ηku kv wule í ká yəγətɪ sɪ:
Í sa Tacaa, ɪ yaa ɪ həte.
Í kraalɪ yəlaa taa ké ɪ təma təm.
Í təəsɪ pa təna sɪ Isə həte nté səsəəle.

⁵ Í sa Tacaa na mə yontu.
Mpi tə, Tacaa lapa təma səsəəna ké.
Pə weɛ sɪ pá la na antulinya təna nyɪ mpv.
⁶ Siyəη nyéma me í wilitina laηhvl̥vmle.
Mpi tə, lseyeli Isə Naηη tv wei í wena tə,

ι κέ səsə ké.

13

Papiloni tomle

- ¹ Papiloni təm nti Tacaa hula Aməti pəyalu Isayii ke toosee taka taa təgələ.
- ² M̄p̄ȳȳ Tacaa yəgətəa si:
 Í kraasi tuuta ke p̄ȳȳ ηku
 ku təə f̄ei p̄ulu tə ku təə.
 Í t̄ȳ yoolaa ke úúú.
 Í hati-w̄eȳe niη si pá sv̄na ηmakəllaa nənəḡə.
- ³ Ma maγamaya ma kəmtəḡəna yəlaa mpa
 pə tu ma niη taa tə.
 Ma yaawa ma yoolaa taa yoolaa mpa pa yəələḡəna
 ma səsəəntu na pá h̄uləḡi ma pááná tə.
- ⁴ Yəlaa kəkəte nuk̄i p̄əη taa,
 is̄u samaa tuutuuma.
 Piitimnaa kawulasi kotaa na pa kəkəte nuk̄i.
 Pə təna pə tu Tacaa má ma kaləḡi
 ma yoolaa mpa maa yoona tə.
- ⁵ Tacaa na mpa ι h̄uləḡəna ι pááná tə
 antulinya tənasi ke pa luna hatoo pooluη taa,
 na pá kəə si pa kpiisiγi tetu təna.
- ⁶ Mə laηa í wakəli na í wii.
 Mpi tə, Tacaa kuyaku kreyetaa ké.
 Ku kəη ké is̄u Isə Toma təna tu wakəluγu.
- ⁷ Pə təə ké yəlaa apalutu
 hoowa na pá pəsi acamaa.
- ⁸ Səḡəntu səsəəntu pi-w̄e,
 na pá mələntəḡi pa ti, is̄u
 l̄ul̄ȳȳ w̄usasi takuγu alu tə.
 Na pá nyənəḡi təma na səḡəntu.
- ⁹ Tacaa h̄ūle kuyaku kəηna nté.
 Ku wule ke ι ká h̄uli ι pááná səsəəna,
 ι kaa w̄eena pətəətəle.
 Kuyaku ηkuγu ι ka kpiisi asayaa,
 na í pəsi tetu ke w̄ulaya nyəntu.
- ¹⁰ Isətul̄ηasi na si loosi təna kaa tasa luw.
 Ilim í lu kprakpaa pəle pə si.
 Pəyele isət̄u ná kaa h̄ul̄v̄mi.
- ¹¹ Maa hə antulinya ηkraηuγu ke ι kawalaya təə,
 na má hə asayaa ηkraηη ke p̄ele pa k̄v̄əntəη təə.
 Maa tisi mpa pa h̄əη pa ti tə,
 na má yəki ηmakəllaa kalampaani.
- ¹² Maa yelee na yəlaa laη tetu taa
 na p̄ə kəli is̄u w̄ula k̄v̄əη.
 Paa laη tetu taa na p̄ə kəli is̄u Ofii tetu w̄ula.
- ¹³ Pə təə ké Pə təna pə tu
 Tacaa pááná səsəəna kuyaku
 wule ι ka ciγiti isətənuγu,
 na tetu náá sele tə kite təə.
- ¹⁴ Is̄u səḡəntu kraakuγu nam
 na í seeki tə,
 m̄p̄ȳȳ paa wei ι ká se na í mələḡəna

ι tetu taa.

Isu heej laηuyv tiikilu na ι ya tɔ,
 mpύyú Papiloni nyáma í ká ya yem yem
 na í mələyənə mə yəlaa kirj.

¹⁵ Ye pa hika mə taa wei pa cutətɪ-ι nyəmá,
 na pá kra mə taa wei pa kv ílé na layatɛ.

¹⁶ Paa tətəli mə piya na pá kuu mə tɛɛsi taa wontu
 na pá kpi mə alaa na í nyənəyɪ.

¹⁷ Mpύyú Tacaa yəyətəa si:

Maa yele na Meti nyəma mv-me na pááná.

Paa í ha-weyɛ liyitee, yaa wula, pɛɛ pa kaa nyənna tənə.

¹⁸ Paa yaɣə mə ifɛpiya kɛ nyəmá, pa kaa cɔɔ əhɔlumnəa.

Pəyele pa kaa wɛɛna piya pətətəɛ.

¹⁹ Papiloni ka wɛ kɛ isu Kalətɛɛ

nyáma kawulasɪ kacəka pulɔpɔ.

Isə ká wakəli-me, isu ι ka lapv Sətəm

na Kəmɔɔ pə nyəma tɔ.

²⁰ Pu kpiisi Papiloni tetu kɛ tam tɔɔ kɛ,
 nəyɔlv kaa wɛɛ tə taa.

Paa mpatəntəa mayaməyə, pɛɛ pa kaa həli,
 pəyele tiikilaa na pa kaləkəη pa kaa səη tənə.

²¹ Ama taale wontu ká lɛɛtənə,

na kpiisiη naa svvki mə tɛɛsi taa,

na taataanaa náá pəsi tənəyə pa tɛ.

Ulena pəηtɔlvη náá ηmaaləyɪ ncaə taa.

²² Sunsuməη ká svvna mə icatɛ kutuləη kvpaη taa,

na taale hasɪ kɛ mə kutuləη wei ι taa

í təkəyə na í nyɔɔki tɔ.

Pə tɛma Papiloni icatɛ kvyakv svv kɛ na kv kvɛyɛtəa.

14

Kolontunaa ka kuuwa mpa tɔ pa məlvɔy

¹ Tacaa ka wii Yakəpɔ lvlvɔy nyáma mɛ mə pətətəɛ na í tasa lɛyɛli nyáma mɛyɛ
 ləsvɔy na í sv-mɛyɛ mə mayaməyə mə tetu taa. Mvulaə ka sɔɔsi mə tɔɔ na mə na wɛ í
 cəyə.

² Piitimnaə lɛlaə ká kvayana lɛyɛli nyáma mɛ na pá məηna-mɛyɛ mə tɛ. Na Tacaa
 tetu tɔɔ tənəyə mvulaə mɛɛ pa apalaa na pa alaa, paa pəsi lɛyɛli nyáma mɛ mə yomaə.
 Í ka kuu mpa paa kuu mɛ tɔ, na í kra saləka kɛ mpa paa kra-mɛyɛ saləka tɔ, na í
 ηmakələyɪ-wɛ.

Papiloni wulav tənəyə

³ lɛyɛli nyáma mɛ, Tacaa ka yele na í həɛsi mə wəhalanaə na mə nəyəsɛɛ nna yomle
 tɔη nyəntɛ tənɛ tɔ tu-me tɔ. Ye pə tala waatv unɪ ulɛ, ⁴ ι tv Papiloni wulav kɛ yontu si: A
 a, ηmakəllv məla isəna, nyá tənəyə nté yaa?

⁵ Tacaa n yəka ηmakəllv tɔη na í pɛli ι kvátúyú.

⁶ Unɪ ι makayana yəlaə kɛ kutamsa na pááná sɔsəəna.

l ηmakələyɪ piitimnaə.

Pa tv ηmakəllv unɪ ι waali.

⁷ Tetu tənə cəyə təpamm na həɛsvɔy.

Yəlaə yooki laηhvləmlɛ yontu.

⁸ Lipaη tɪy sɔsəəη laηle həɛwə na í təη si:

Too ηmakəllv hotuyv tɔ, nəyɔlv ta kənta si ι sətəyɪ-tv.

⁹ Atətəɛ taa nyáma nu ηmakəllv nyá

nyá kǎnte tǎm na pǎ nyǎmtǎyi-wɛ.
 Atɛtɔnaa sǎǎlu piwa si pá mu-ŋ.
 Nyá kǎnte yelaa na mpa paa ké awulaa ke tɛtu taa tǎ
 pá kǎlǎyi pa kumlee tǎǎ ké nyá tǎǎ.

¹⁰ Na pa tǎna pá yǎǎtǎyi si:

Nyá mayamaɣa n pǎsa ɪcam ke teitei ké ɪsu tá,
 na n nǎǎsǎna-tu.

¹¹ Nyá cǎmǎŋ ke pa makaya na pá pɔǎlǎǎŋa-ŋ.

Nǎǎnǎǎ n mǎla atɛtǎle taa.

Nyá kǎhǎntɔyɔ nté tasǎtu.

Nyá kutakɔyɔ ke sonsompee.

¹² Tulɔmalɔyɔ, nyá wei n tee kǎkǎ ke tanǎŋ tǎ,
 ɪsǎnaya pǎ lapa na n hoti atɛ pǎcǎ nyá kǎlǎna piitimnaa.

¹³ ɪsu n mayasaya nyá taa si:

Maa kpa ɪsǎtaa, maa tɛɛ ɪsǎtulɔŋasi tǎǎ.

Maa su ma kpɛlaya ke pɔyɔ tǎǎ.

Pɔyɔ ŋku ku tǎǎ ké tuŋ laki

ɪ kotuyɔ ke ilim ntǎǎŋ tǎǎ.

¹⁴ Halɪ n tǎŋaya si:

Maa kpa hatoo comcom nǎǎ taa,

maa tɛɛ ɪsǎŋmuntɔ tǎǎ,

maa wɛɛ ɪsu ɪsǎtaa ɪsǎ sǎsǎ.

¹⁵ Ama pa tusa-ŋ atɛtǎle taa.

N hota pǎǎǎǎ sǎsǎǎ taa.

¹⁶ Na pǎ tǎmsǎyi mpa pa naaki-ŋ tǎ,

na pá nyǎnǎyi-ŋ tǎpɪŋŋ na pá pǎǎsǎyi pa ti si:

Yulɔ wei ɪni ɪ ciɣitaya tɛtu na ɪ cǎǎsǎyi

kawulasɪ tǎǎǎle?

¹⁷ ɪni ɪ pǎsayana antulinya ke wulaya tɛtu,

na ɪ kpiisiyi acalɛɛ,

na ɪ kisiyi salǎkatɔnaa cɛpɔ na?

¹⁸ Paa piitim mpi pǎ wulav tooki.

Paa wei ɪ hǎnta ɪ tǎyaya taa ké na teeli.

¹⁹ Ama nyá ɪɛ, pa lǎ-ŋ ké na n hatǎlǎna nyá pǎlaav.

Pa lǎ-ŋ awalɪ ké.

N wɛ ké ɪsu wei pa kɔwa yooɔ taa tǎ.

N wɛ ɪsu sǎtaa mpa pa pǎta

pǎǎǎǎ ŋku ku taa wɛ pɛɛ tǎ.

N wɛ ɪsu sǎtu wei pa fɛlǎyi nǎǎhɛɛ tǎ.

²⁰ Ama nyá kaa polo awulaa lɛlaa kiŋ ke pǎlaav taa.

Mpi tǎ, n wakǎla nyá tɛtu, na n ku nyá yǎlaa.

Pa kaa tasa nyá piitim ɪsayam hǎte yaav ke paa wulee.

²¹ ɪ tayanɪ mǎ ti,

ɪ kú wulav ɪni ɪ piya ke pa caanaa ɪsayatɔ tǎǎ.

Pá taa tasa kulɔyɔ na pá tǎǎ tɛtu,

na pá waasi tǎ tǎǎ ké acalɛɛ.

²² Mǎpǎǎ pǎ tǎna pǎ tu Tacaɔ yǎǎtǎa si: Maa kulɪ Papiloni nyǎma tǎǎ. Maa kpiisi pa tɛtu hǎte, na pa lulɔŋ tǎna na pa piitim. ²³ Maa la tǎ taa ké ɪvcayam, na má pǎsi-tǎyi kulalǎŋ tɛtu. Na má hasa-ti tǎkpǎlǎkpǎli na saŋ. Pǎ tǎna pǎ tu Tacaɔ má ma yǎǎtǎna mpɔ.

Nmakǎlɔyɔ tǎna su tǎnaya

²⁴ Mǎpǎǎ Pǎ tǎna pǎ tu Tacaɔ yǎǎtǎa na ɪ tuu si:

Ye ma tōma si mpi pə la pəle pə lakəna.

Má su mpi, pəle pu təgəna.

²⁵ Maa yəki Asilii nyéma toŋ ke ma tetu taa,

na má feli-weye nəhəe ke ma róŋ taa.

Maa fiti ma yəlaa ke pa ŋmakəlyu taa.

Maa kóólí səgəla wena pa sukə-we təgə pa nyəŋ taa.

²⁶ Mpi ma suwa si maa la tetu təna təgəle.

Isəna ma suwa si maa tu piitimnaa tənaya niŋ təgəle.

²⁷ Ye Pə təna pə tu Tacaa í su nti

awe ká yele na t́ lá yem?

Yaa ye ɪ kusa ŋkumle awe ká kpana ɪ niŋ?

Tacaa kraaləyi Filiisi nyéma

²⁸ Wulav Ahasi səm pənaya ke ɪsə kuyəgətutu teləsulv kaləna Filiisi nyéma si:

²⁹ Filiisi nyéma, mə laŋa í taa huluməna kkrátúyú ŋku ku

makaya-me tə ku peluyv təm. Mpi tə, tum kusəpu

taa ké akala ká lu. ɪlena tum səsə wei ɪ kuləyi huntv

tə í lu akala taa.

³⁰ Ama ɪsegeɪ kɔnyəntvnaa səsaa ká

təgə na pə tala-we,

na wahala nyéma náá hēsɪ na paa nyaŋna pulv.

Ama maa kv pá na pa lɔlyv hoolaya nyéma.

ɪlena nyəgəsɪ na kolontv náá

tēsɪ kuyv ke mpa pu kaasɪ tə.

³¹ Koloosi acalēe me mə laŋa í wakəli na í má kapusi.

Filiisi nyéma kukrentuyv təna apalvtv lepa.

Mpi tə, nyəəsɪ kuləna ilim ntəgəŋ tə.

Səgəntv paa kulvm fei yoolaa mpe pa taa.

³² Wentiyi paa cə Filiisi nyéma tillaa?

Paa cə-weye si: Tacaa mayamaya suna Siyəŋ.

Tənaya ɪ yəlaa kɔnyəntvnaa ka

hiki təcəəsəle naani nyənte.

15

Mowapu nyéma təw wula

¹ Mowapu nyéma təw kuyəgətutu ntə:

Pa yəka Aaa-Mowapu ɪcate

na pá kpiisi-teye ahoo kulvmēe.

Pa yəka Kii-Mowapu ɪcate

na pá kpiisi-te tətəgə ahoo kulvmēe.

² Tipəŋ nyéma kra təfēenle si pa wiiki.

Mowapu nyéma tula nəəsɪ ke Nepo puyv taa,

na Matepa ɪcate taa. Pa loola pa nyəŋ na pa tantəŋ.

³ Yəlaa suu ləyaya wontv,

ɪsu fələtənaa taka ke hapēe tə.

Pa lukiyi ɪsəlvv ke kutulvŋ patanaa tə

na nənəəsɪ tē.

⁴ Hēsəpəŋ nyéma na ɪlale nyéma pa makɪ kapusi

na Yahasi nyéma náá nukɪ.

Pə kpenna Mowapu yoolaa

na pa apalvtv le, na pa huyutiyyi lotv.

⁵ Ma yaawa si pá waasɪ Mowapu nyéma.

Pa sewa haləna pá tala Səwaa na ɪkəla-Selisiya.

Pa kpaaki Luhiti tontorjle na wula.
 Pa casəxi laɲwakəlle kapusi ke Holonayim mpaavu taa.
⁶ Nimlim hite lum nyəəwa.
 Nyutu lum nyəntu wula tə təna.
 Puluɣu u tasəxi nyəu.
⁷ Pə təw kə pa kuuki pa nyəm mpi pə kaasa-we tə,
 na pá pukina hatoo tuɲ kacəka waali.
⁸ Mowapu nyéma kapusi nuki
 paa timpiyi pa tetu taa kə.
 Haləna pə tala lkəlayim ɪcate
 na liim tetu taa ləkə.
⁹ Timəɲ ɪcate pusi lum we kə ɪsu caləm.
 Pə́cɔ ɪ ká tasa-weɣe wahala tuɣu tətə.
 ɪ ká yele na təɣolaya kuli
 Mowapu yəlaa kakaasaya təw.

16

Mowapu nyéma sələməxi Yosalem nyéma si pá sənə-we
¹ ɪ ha tetu nyuɣu tu ke ɪwaavu na ɪ tilina-ɪ.
 Pə luna Sela ɪcate na pə təɲna wulaya tetu taa,
 na pə polo Siyəɲ puɣu taa.
² Mowapu alaa kpaaki Alənəɲ ləw kuterɲ təw na pá tiiki,
 ɪsu pa təɣənuɣu sumaya ke ka tante taa tə.
³ Ḿpúyú Mowapu nyéma sələma Yosalem nyéma si:
 ɪ tasa-tuɣu layatu na ɪ huɪ-tuɣu tá kulapəle.
 ɪ kenti tá təw kə ilim heka taa,
 ɪsu ahoo səkrətuɣu.
 ɪ ɲməsi ta yəlaa mpa pa tu kpuluɣu tə,
 ɪ taa kuli tá selaa waali.
⁴ ɪ mu Mowapu yəlaa ke mə tɛ.
 ɪ ha-weɣe timpi paa cəwsi
 na wakəllu ɪ taa hiki-we tə.
 Nmakəluɣu na wakəluɣu
 na tetu yəlaa nəhheɛ fəluɣu
 ká su tənaya ke kuyaku nakuli.
⁵ Waatu ɪnəxi pa luluɣu tu
 Tafiiti ká wəna kawulaya kumte.
 Tu weɛ səsəwle tam təw nyəntɛ ke
 ɪsə pɛɛɛ təw.
 ɪ ká təɲəxi tampana na siɣisuyu na ɪ huɪkəna.

Yosalem nyéma kaa pəsi na pá waasi Mowapu nyéma
⁶ Ḿpúyú Yuta nyéma təma si: Tə nuwa
 pa yəɣətəxi Mowapu nyéma kalampaani təm.
 Pa yəɣətəxi tətəɣə pa ti həm
 səsəwəm təm na pa ɪsəcav təm.
 Na ɪsəna paa sukɪ pa təxi pə cələ tə.
 Pə́cɔ pa yəɣətəxi na pə fəina huwɛɛ.
⁷ Pə təw kə Mowapu nyéma huɣutiyi
 lotu ke pa ti təm na pá
 wiiki ləseɲ kakalasi nsi pa lakaya Kii-Helesi tə.
 Pə pu-weɣe katatəlaya,
 ɪlena pá mələxi.

⁸ Hēsəpəŋ nyəma tawa wakəlaa.

Sipəma lēsəŋnaa wuləŋi.

Mpe pa lulayana suləm kupam,

na pə kuyi piitimnaa awulaa.

Lēsəŋ tawa anı a təwəŋa haləna Yasēe tetu.

Lēsəŋnaa piliŋası ka helaa ké

na sı tēe tēŋku kusəpu waali.

⁹ Pə təwə ké ma na Yasēe nyəma

tə wiiki Sipəma lēsəŋnaa təwə.

Na ma lukiyi isəlum ke Hēsəpəŋ

na llale pa təwə.

Pa yaŋa yoou kakiisaya ke mə kumtuna təwə.

¹⁰ Lanhuləmle na ayəwəla tēma mə tawa taa.

Pəyele nəŋəlu u tasəŋi yontu

yaa aŋmaala ke lēsəŋ tuiŋ tawa taa.

Lēsəŋ koollaa u tasəŋi pə lum

nyaasuyu ke tiŋ taa.

Ma yelaa na lanhuləmle kakiisası su tənaya.

¹¹ Pə təwə ké ma lanŋle wakəla hatoo ma taa ké Mowapu, na má seliyi isu cəmuyu wula.

Na má huŋutiŋi lotu ke

Kii-Helesı pa təwə.

¹² Mowapu nyəma ká kana pa təfēenle ke pote,

pa wiikina pa tuiŋ. Ama pa kaa waa pulu.

¹³ Nti Taca ka yəŋətə hatoo ləŋ ke Mowapu təwə təŋəle. ¹⁴ Taca yəŋətəŋi təfoo ké pənente sı: Pə kaasa pusi tooso ké teitei. llena Mowapu nyəma teeli sı. Paa na pa paŋale

nté tə, yəlaa pəciimaya tike ke pu kaasi-wē, pa kaa nii isəle.

17

Taması icate nyəma na lseyeli nyəma pa kawulası pasuyu

¹ Mpruyú Taca yəŋətə Taması icate təm sı:

Pu kəwə tə, pa kaa tasa Taması ke yaav sı icate.

Tu pəsi ncaale huŋule ké.

² Pa ləwa Alowēe acalēe.

Kaləkəŋ həntəŋi a taa təpamm,

nəŋəlu u nyaasəŋi-i.

³ Pu kəwə ləfəlayim nyəma kprante.

Pu lēeki Taması nyəma kawulaya.

Na mpi pu kaasi Silii nyəma tə

pə kaa tēe lseyeli nyəma nyəm.

Nti Pə tənə pə tu Taca yəŋətə təŋəle.

⁴ Kuyaku ŋku lseyeli nyəma kaa wēe yuŋ.

Pəyele paa tē taasi.

⁵ lseyeli ká wēe ké isu taale wente pa kuma tə.

Yaa Lefayim tetekəle taa taale nte tə wē kpete tə.

⁶ Pu kaasi lseyeli yəlaa ke acaləsa ké.

Isu pa kooluyu tuyu ŋku

pa yaa sı Olifi tə kv pee na pukaya,

na pá kaasi pee naale na tooso ké

comcom nəŋə taa, na pee liyiti

na kakpası ke piliŋası təwə tə.

lseyeli ləwə Taca má ma yəŋətəna mpv.

⁷ Kuyaku ηκυγυ yəlaa ka keesi ise na lseyeli lso Nanη tu wei ι kέ mə ηmalv tə ι təə.
⁸ Í kaa tasa tekuyu ke mə niη kulapəm. Paa təlaalena, paa pa tuyv Asətati na ilim pə ləesuyv.

⁹ Kuyaku ηκυγυ lseyeli nyəma me í ká lə mə koloosi acaləe. Isu Hifi nyəma na Amolii nyəma ka ləv pa nyəna ke too ləη taa kέ saa wei lseyeli nyəma me í ləeka-yə tə. Ulena pə kaasi wulaya tetv tike.

¹⁰ Mpi tə, lseyeli nyəma me í səə mə lso wei ι yapa-me na í kentiyi mə təə tə. Haləna í hala tuη kulalaan taale na í sə ləseη tuη krai nyəη.

¹¹ Kuyaku ηku í sə tuη inι tə, í sika kalaa na í cəəna-ι. Tananη ηku kv maγamaγa ke tuη inι ι tēewa na í tv hətə. Ama pə tala təγəv ilə puləv fəi. Wahala inι ι taka fəina kəəle.

Piitimnaa cuka pə taa

¹² Pepe təə kέ piitimnaa miitiyi, na pə mətəyi isu teηku. Piitimnaa cuka pə taa kέ mpv suwe. Pa kaləyi kəkəte isu lum toη nyəm.

¹³ Piitimnaa kaləyi kəkəte kέ isu lum səsəəm. lso nyaasəyi-wəγe na pá hatəlayi pooluη. Isu puyv heelim kprakuyv nyutu tə. Yaa isu kacuculaya kprakuyv mvsuyv tə.

¹⁴ Pu kəə taanaya ilə, səγəntv anaam. Ulena pá saalı yem na pə ta nyaaləta. Mpa pa ηmuləyi tá nyəm na pá kuuki-wι tə, mpi paa tēesəna təγəle.

18

ltiyopii nyəma wakəloyv təm

¹ Ha, ltiyopii tetv nyá. Nyá taa wə kpuləη keη nyəη na í pula pusi səsəənsι taa.
² Nyá tiliyina tillaa ke teηku təə, na pá cakι səsəncaasi kpuləη taa, na pá təη lum təə. Tillaa ləηləη nyəma me, í polo tookonaa piitim kiη. Mpe inι pa tənəη təə fəi huntv. Yəlaanaa pooluη nyəma nyaηna-wəγe.

Pa kέ yoolaa piitim kέ. Nəγəlv u nukι pa nsəmlə. Pusi faya pa tetv taa kέ.

³ Antulinya yəlaa, mə təna mpa me í wə tetv taa tə, í paasəna waatv wei pa sikiyι tuuta ke pəəη taa tə. Í nu waatv wei pa hələyi tutuyv tə.

⁴ Pə taya pulv, Tacaa yəγətaa sι: Ma təcayalə ke ma wəe na má nyənəyi təpamm. Isu ilim nyakuyv səsəm tə pə hanaya, yaa isu aηkpələe hanaya ke kvmtv waatv.

⁵ Na pácó pé tala kumtu ke
waatu wei lesen puwa tó.
Waatu inəxi lesen hetu pəsa pee.
Pa setəxi piliyasi na asanti ké.
Pa setəxi akpaa na hatu nti tu waasəxi tó.

⁶ M̀p̀ỳỳ paa lo ltiyopii nyéma
na pé waasi p̀óóh
taa yepelekunaa na taale wontu.
Yepelekunaa ká təgə-weye yoluma,
na taale wontu ke lɔhɔ.

⁷ Waatu inəxi piitimnaa toh nyəm mpi pə ké tookonaa, na pə tənəh tó fei huntu to
pu kəna Tacaa pə təna pə tu maɣa kuhaan ke ma təcaɣale ké Siyən puɣu taa. Yəlaa təna
nyanəna piitimnaa mpeɣe, haləna pooluɣ nyéma. Pusi faɣa pa tetu ké.

19

Icipiti nyéma laɣwakəlle səsəle

¹ Tacaa yəgətə ntiɣi Icipiti nyéma tó tó.
Tacaa caɣana nteɣe isəhmuntu nti tə toh laɣləh təgə kpaɣanu, na í polo Icipiti.
Icipiti tuɣ kulalaan seliɣi na yəlaa apalutu naa le-we.

² M̀p̀ỳỳ Tacaa təma si:
Maa yele na Icipiti nyéma kuli təma tó.
Yulu ká kuli i lɔlɔɣu tu tó,
na ləlu kuli i taapalu tó.
Acaləe ká kuli təma tó,
na kawulası ke təma tó.

³ Maa yele na Icipiti nyéma me mə ləmaɣasəe le-me,
na má liyiti mə layatu. Uena í pəsəna mə tuɣ tó na
í polo mə tɔwaa tɔ.

Í ká susı kəgənəh na í pəsı pee.

⁴ Maa tu Icipiti nyéma ke ɣmakəllu niɣ taa.
Nmakəllu ká təgə mə tó ké kawulaya na toh.
Pə təna pə tu Tacaa má ma yəgətəna mpɔ.

⁵ Nili pəgə lum ká nyə,
na ká wuli təkpaɣan.

⁶ Nili pəgə səsaya pusi kɔhelası lum ká sən
na ləh kɔheləhəh lum náá nyə.
Mɔlɔɣu na səsəncaası ká lontili,

⁷ na pəgə atama lum nyutu təna.
Na pé kpenna pəgə nəgə haləm təna,
na heelim ma-wi
na pé wuli na pé yele kpeɣe.

⁸ Tiina kpala təna, paa kulası nyətəa,
paa puluɣ tɔlaa, pa laɣa ká wakəli tətəgətəgə,
na pá te nyəh na pá wii təkpo.

⁹ Mpa pa makı kpoɣkpontu toh nyəntu
na mpa pa lɔuki tə pəh tó,
pa laɣa ká wakəli.

¹⁰ Pə nu pəh lɔlɔlaa.

Pa təna mpa pa təkayana təmlə nté tó,
pa apalutu lepa.

¹¹ Sowəh ıcatə awulumpiya ke
ləmaɣasəe feinaa ké.

Icipiti wulav layatu taselaa
tasəyi kumeləlayatu ke.

Isənaya mə taa yulu pəsəyi
na í tə Icipiti wulav si:

Maya nyəntu. Pəyele maya ləntaa awulaa ləlyu tu?

¹² Icipiti wulav, nyá nyəntaa mpe pa we le?

Pá kuli nti Pə təna pə tu Tacaa mayasaa na
í su Icipiti tə tə na pá huli-ŋ ɩɛ.

¹³ Sowaŋ awulumpiya mə ké kumeləməŋ,
na Mamfi nyəma mə tusəyi mə ti.

Í ké kpeka nyəŋ nyəma mpa
pa tolisiyi Icipiti təyə.

¹⁴ Tacaa tisa acufu ke mə taa,
na í tolisiyi Icipiti ke ɩ kulapətu təna taa.

Í lakɩ teitei ké isu səlɩnyəlu
tutuyu ɩ tətə taa tə.

¹⁵ Icipiti tu nəyəlɩ ɩ kaa pəsɩ
na í la pulɩ kɩpam.

Paa toŋ tu, yaa kɩnyəntu,
yaa səsə, yaa səkpele.

Icipiti nyəma ká téesəna mpi tə

¹⁶ Kuyaku nakulɩ, Pə təna pə tu Tacaa ká nyaasi Icipiti nyəma me na niŋ tɩyɩ. Səyəntu
ká kpa-me na í sele isu alaa. ¹⁷ Yuta tetu ká wɛɛ-meɣe səyəntu puluyɩ. Paa waatu wei
ké pa yəyətə tə təm, í təsəyi nti Pə təna pə tu Tacaa ka suwa si ɩ ka la-me təyə. ɩlena í
seliɩ.

¹⁸ Kuyaku nakulɩ Icipiti acalɛ kakpasɩ ká yəyətəyi Hɛpəla təm. Paa yəyətɩ na pá su si:
Tə ké Pə təna pə tu Tacaa nyəma. Acalɛ anɩ a taa lentɛ hətɛ nté ilim ɩcatɛ.

¹⁹ Kuyaku nakulɩ í ká ŋma Tacaa ke kətaya təlɛte ke Icipiti tetu taa. Í ká siki-ɩ pələ ke
tetu toŋa tə. ²⁰ Ntɛ tu təsəyənəna Icipiti nyəma me si: Pə təna pə tu Tacaa we mə tɛ. Na
waatu wei Icipiti nyəma ka yaa Tacaa si: Ya-tuyɩ ta ŋmakəllu niŋ taa tə. ɩsə ká tilina-
meɣe waasulu na ɩlé í hɛti-me. ²¹ Waatu inəyi Tacaa ká huli ɩ təyi Icipiti nyəma me, na
mu nyɩ ɩsə wɛɛtu na í sɛɛ-ɩ. Í ká lapɩ-ɩ kətasi na í ha-ɩ kucəŋ, na í su-ɩ nəəsɩ na í təkɩ-sɩ.
²² Tacaa ká hə Icipiti nyəma me mə ŋkpaŋŋ. ɩ ká waa-me na mu mələna ɩ tə. ɩsə ká
muyɩ mə kusələmɩtu na í waa-me.

²³ Kuyaku nakulɩ hapələ ká lu Icipiti, na tə puki Asilii. Icipiti nyəma na Asilii nyəma í
ká polo təmɛte, na í kpenti na í sɛɛki Tacaa.

²⁴ Kuyaku ŋku ɩsɛyɛli nyaa səsɩ Asilii na Icipiti pa tə na í la tooso. Tacaa ká kooli tetu
tənaya kupantu ke ɩsɛyɛli tə. ²⁵ Pə təna pə tu Tacaa ká kooli tətunaa me mə tooso ké
kupantu si: Ma kooliyɩ ma yələa Icipiti nyəma ke kupantu. Maa kooli Asilii nyəma mpa
ma lapənəna ma niŋ təyə kupantu. Maa kooli ɩsɛyɛli nyəma mpa ma ləsaa təyə kupantu.

20

Isayii təŋ kpeɛ, ntəŋkpala yaa wontu fɛi ɩ tə

¹ Pənaya ŋkeɣe Asilii wulav Saləkəŋ kusa ɩ yoolaa wulav səsə, na í tii Filiisi ɩcatɛ Asətətɩ
tə na í lɛɛki-tɛ.

² Waatu inɩ Tacaa ka tɛma Amətɩ pəyalɩ ɩsayii ke təm heeluyɩ. ɩ heela-ɩ ké si: Wəyəsɩ
ləyaya wontu, na nyá ntəŋkpala. ɩlena í la mpɩ na pá ye-ɩ kpeɛ.

Asətətɩ ɩcatɛ lɛɛkuyɩ waatu ke Tacaa yəyətəta si: ³ Pə kpenta pusɩ tooso kələ ma təmle
tu ɩsayii təŋ kpeɛ. Wontu yaa ntəŋkpala fɛi ɩ tə. Mpɩ pə hɩləyənəna Icipiti na ɩtiyopii
pə nyəma ke mpi pu tɛ na pá mayana-we tə. ⁴ Pə taya pulɩ, Asilii wulav ká kuu Icipiti
na ɩtiyopii pə ifepiya na pə kəkpatələa ké. Wontu yaa ntəŋkpala kaa wɛɛ pa tə. Pu

yele-weye kpete ké tɔ̀yɔ̀lɔ̀yɔ̀li. Tɔ̀naya Icipiti nyɔ̀ma ká tɔ̀ɔ̀ fɛɛle. ⁵ Waatu unɔ̀ɔ̀ mpa pa tɛɛlaya ltiyopii nyɔ̀ma, yaa pa hɔ̀ɔ̀yaa pa tɔ̀ɔ̀ Icipiti nyɔ̀ma sɛnau tɔ̀ tɔ̀, pa apalɔ̀tu ká yɔ̀li.

⁶ Kuyaku ŋkuyɔ̀ hɔ̀ɔ̀lɔ̀yɔ̀ ŋku ku taa tɔ̀ wɛ isɛntɔ̀ tɔ̀, ku nyɔ̀ma ká yɔ̀ɔ̀ti si: Ta tɛɛlɔ̀yɔ̀ tɛɛsɛna mpi tɔ̀ɔ̀le. Mɛɛɛ tu huukaya si tu tu kpulɔ̀yɔ̀ na pá ya-tuyɔ̀ Asilii nyɔ̀ma niŋ taa. Leyele tu hikina nyuyɔ̀ tɔ̀tɔ̀le ke nɔ̀nɔ̀?

21

Papiloni hotuyɔ̀

¹ Tacaɔ̀ yɔ̀ɔ̀ta ntiyi wulaya tɛtu nti tɔ̀ wɛ tɛŋku nɔ̀ɔ̀ tɔ̀ tɔ̀ tɔ̀ tɔ̀.

Kolontu luna wulaya tɛtu sɔ̀ɔ̀ntu nyɔ̀ntu taa.

Isu kacuculaya fakuyɔ̀na Nekɛfi tɛtu taa tɔ̀.

² Pɛ kula tɔ̀m sɔ̀ɔ̀ntu nyɔ̀ntu tɔ̀ na pá hulɔ̀-m.

Nmakɛllu, ŋmakɛli.

Wakɛllu, náá wakɛli.

Ulam nyɔ̀ma, í tii pa tɔ̀.

Mɛti nyɔ̀ma, mi ta ɔ̀atɛ.

Tacaɔ̀ ká su tɔ̀naya ke kɔ̀nyɔ̀mɔ̀ɔ̀ wei

Papiloni tuwa piitimnaa tɔ̀.

³ Pɛ tɔ̀ kɛ ma laŋle wakɛlɔ̀ɔ̀.

Pɛ wuki-m kɛ isu lulɔ̀yɔ̀

wɔ̀sasi takuyɔ̀ alɔ̀llɔ̀ tɔ̀.

Wɔ̀sasi tɔ̀ɔ̀ nyɔ̀nsi laki na má nyaŋ,

pu saŋ si má nu.

Ma seliyi, pu saŋ si má ná.

⁴ Ma laŋle pɛsaa, na sɔ̀ɔ̀ntu sɔ̀sɔ̀ntu kra-m.

Ahoo nna maa nyulaa tɔ̀ a pɛsa sɔ̀ɔ̀ntu nyɔ̀na.

⁵ Pa pɔ̀wa atɛ pɔ̀ɔ̀ɔ̀ na pá su tɔ̀ɔ̀naya,

na pá tɔ̀ki na pá nyɔ̀ki.

Tɔ̀nayaɛ pa yaya kapuka ke kraakraa si:

Yoolaa sɛsaa mɛ, í tayanɔ̀ mɔ̀ kukentiy.

⁶ Ntɛna Tacaɔ̀ heeli-m si: Polo ní su taŋlu,

ye i na mpi i yɔ̀ɔ̀ti.

⁷ Ye i loosa yoo kɛkɛnaa na kraɔ̀ɔ̀nɔ̀ɔ̀ hɔ̀ɔ̀,

yaa kraɔ̀ɔ̀nɔ̀ɔ̀ yaa yooyooɔ̀naa caŋa.

Uɛ i paasɛna na í yɔ̀ɔ̀ti na pá nyi.

⁸ Tɔ̀nayaɛ taŋlu yaya kapuka isu tɔ̀ɔ̀laya si:

Tacaɔ̀ ma sɔ̀ɔ̀na ma tɔ̀taŋle ke ilim na ahoo kɛ,

na má fɛɛɛyi.

⁹ Pa kɔ̀ɔ̀na ntɛ na tɔ̀na tɔ̀,

na pá caɔ̀ yoo kɛkɛnaa

na kraɔ̀ɔ̀nɔ̀ɔ̀ hɔ̀ɔ̀.

Ntɛna nɔ̀ɔ̀lu ma kapuka si:

Papiloni ílé i hotaa, i hotaa.

I tuŋ kulalaɔ̀ leɛsɔ̀ yɔ̀ka

atɛɛ i tɔ̀na tɔ̀pɔ̀tɔ̀pɔ̀tɔ̀.

¹⁰ Ma yɔ̀laa mpa mɛ pa mpa isu mɔ̀la ke kataya taa tɔ̀.

Nti lɛɛɛli lɔ̀ Tacaɔ̀,

Pɛ tɔ̀na pɛ tu heela-m tɔ̀ɔ̀le,

na máá telɛsɔ̀ɔ̀-ɛ.

Itɔ̀m nyɔ̀ma wɛ tɔ̀m

¹¹ Tacaɔ̀ yɔ̀ɔ̀ta ntiyi Tuma tɔ̀ tɔ̀.

Nəxəlv yəxətəna-m na nəxə səsaɣa na Seyii tetv taa si:
Tərlv, waatvnaa isənaya pə kaasa ahoo,
pəlee ké a tɛɛ?

¹² Ulena tərlv cə si:

Pu nyaali yáá.

Ama pə ta nyaaləta.

Ye mə luyv wɛ kucəcətv,

ile í tasa məlvɣv kɛ wulee.

Tetaɛ na Ketaa nyéma selaa

¹³ Taca a yəxəta ntiyi Alarv tə tə.

Ketaa nyéma mɛ, mə na mə yooyoonaa caasi.

Í polo na í svv nyutv taa ké ahoo,

na í ɲmɛli tiikasí taa.

¹⁴ Tema nyéma mɛ,

í səɲna lvm kɛ selaa mpa ləkətv kuyi tə.

Í pona-wɛɣɛ təxənaɣa.

¹⁵ Pə taɣa pulv, yoou toɲ na layalɛɛ tvlvɣv,

na tóóɲ pam təxəna-wɛ.

¹⁶ Pə taɣa pulv, pə kaasa pənaya kɛ teitei, ulena Ketaa nyéma teeli su tənaya. ¹⁷ Yəlaa pəciuu tike kɛ pu kaasi ɪ yoolaa taa yoolaa tətəlaa taa. Nti Taca lɛɣɛli ləɔ yəxətəa təxələ.

22

Yosalem nyéma kraalvɣv

¹ Taca a yəxəta ntiyi toosee tətəkələ tə tə.

Yosalem, pepe lapa na nyá yəlaa kraaki ləpvtv tə?

² Icate kucəkələ, na kəkəte nyəntɛ,

na laɲhvlvmle nyəntɛ nyá,

nyá sətəa ta səna layatɛ,

pa kaa si təyoole.

³ Nyá yoolaa nyəəɲ nyéma təna sewa,

tətəlaa kra-wɛɣɛ saləka.

Pa kuu nyá yəlaa təna na pá kɛnna

mpa paa sewa na pá hatəli tə.

⁴ Pə təw ké ma si í yelev-m na má wii wahala

wei ɪ maɣana ma yəlaa tə ɪ təw.

Í taa maɣasi si í puɣusiɣi-m.

⁵ Mpi tə, saɲa kɛ ləɔ pə təna pə tv Taca

tisa ta taa ké acufu na tɛ kpisi na pɛ liyiti-tv.

Laɲwakəlle wula səɔəna nukɪ

toosee tətəkələ taa.

Kakiisasi kraaki tontoɲa təw.

⁶ Ulam yoolaa təka təəɲ na nyəmə.

Apalaa caɣa yoou kɛkɛnna taa, kraɣanəɲ wɛɛ.

Kii nyéma yoolaa lɛɛki pa kraləɲ.

⁷ Yosalem, nyá tətɛka kɛpampana taa

suwa yoou kɛkɛnna na pə kraɣanəɲ.

Pa puləɣi nyá nənəəsi si pa yooki.

⁸ Yuta fei kukentim tətə.

Kuyaku ɲkv í kɛɛsi mə ɪɛ

na í nyənəɣi yoou wontu.

Nti pa pula kutuluyu ŋku
 pa yaa si Lipaŋ hətuyv tə kv taa tə.
⁹ Í nawa Tafiiti icate kolunja pəyǝlɛ təna.
 Í hōma lvm ke pə tɛɛ lule taa.
¹⁰ Í kala Yosalem tɛɛsi.
 Í yəka si taa lɛŋsənaa si
 pə səsisi kolunja ke tɔŋ.
¹¹ Í hula lule ke koloosi naale hɛkv.
 Í hōma lule kɔpəntɛ taa lvm.
 Ama í tá keɛsi mə ɪsɛ
 na lɔə wei ɪ tayana wahalanaa mɔɔɔ tɔo ləŋ,
 na í kəna-mɛ tɔ ɪ tɔə.
¹² Kuyaku ŋkuyv lɔə Tacaa,
 Pə təna pə tv yaa-mɛ si
 í wii na í huɣuti lotu na í looli mə nyəəŋ,
 na í suu ləyaya wontu.
¹³ Ama mɛ ɪlɛ, pə pəsə-mɛɣɛ
 laŋhvlvmle səsəle ké.
 Í kuyi naaŋ na heeŋ na í liki nantu
 na svlvm na í haki teu.
 Haləna í tə si: Tə təɣə na tə nyəə ta kɔakɔaa.
 Mpi tə, cele tu si.
¹⁴ Mɔɔyú Pə təna pə tv
 Tacaa yəɣətəa na má nu si:
 Ma yəɣətəɣəna tuunav si
 pə kaa husi mə ɪsəɣatv tənɛ,
 ɪsu í səpa.
 Nti Pə təna pə tv lɔə yəɣətəa təɣələ.

Sepəna təm

¹⁵ Mɔɔyú Pə təna pə tv Tacaa lɔə heela Isayii má si má polo na má ná kawulaya təyaya
 nyuyv tv Sepəna. Má heeli-ɪ si:
¹⁶ N fɛina puluyv cənɛ,
 n nyənəɣi nyá təɣi we na hali
 n huli nyá təɣi pəlaav ke
 ɪsətəa kɔkɔpamuyv taa?
¹⁷ N nyənəɣi nyá təɣi pulv səsəəm ké.
 Ama Tacaa ká kɔɔɔ-ŋ na í ləɣə-ŋ pooluŋ.
¹⁸ ɪ ká pilimi-ŋ ɪsu pulv kɔkulutum ke
 tɛtv kɔwalətv natəli tə taa.
 Tənaɣa n ká si na nyá yoou keɛkɛnaa kɔpama saali.
 Nyá kəna nyá caa təyaya fɛɛlɛ.
¹⁹ Maa ləsə-ŋ nyá təmle taa.
 Maa təɣəni-ŋ nyá təcayalɛ.
²⁰ Kuyaku ŋkuyv maa yaa ma təmle tv
 Hilikiya pəyalv lliyakim.
²¹ Maa suu-ɪ nyá capa, maa ləli-ɪ nyá tampala,
 na má tv nyá pəsuyv ke ɪ niŋ taa,
 na í pəsi Yuta na Yosalem nyəma pa caa.
²² Na má cɛlɛ-ɪ wulav Tafiiti lvluyv nyəma
 kawulaya təyaya nənəɣə nyəmlɛ.
 Í tvlaa, nəɣəlv u təkəɣi.
 Pəcɔ í təkəa nəɣəlv u tvləɣi.

²³ Iso ká yelina na í nyəə toŋ isu nyəmlɛ kɛ lonte naani nyəntɛ taa, na í pəsi ɪ caa təyaya nyáma teeli təhikile.

²⁴ ɪ təyaya nyáma ká nyəkələna-ɪ kɛ na pa yuŋ təna. Tiisi səsəənsɪ na tiipee ka nyəkələna-ɪ kɛ isu kewee na kəpɔnaa. ²⁵ Ḿpúyú Pə təna pə tɔ Tacaa təma sɪ kuyaku ŋkuyɔ kanakanaya ŋka paa kama lonte naani nyəntɛ taa tɔ kaa kpəsi. Paa ma-kɛ na ká kpɛɛ. ɪlɛna səyɛla wɛna a təna a ka wɛ ka tɔ tɔ á wakəli. Mpi tɔ, Tacaa má ma yəyətəna.

23

Fenisii tetu wakəlvɔ təm

¹ Tacaa yəyətə ntiyi Tiii tetu tɔ tɔ. Taasisi ɪcate kpuləŋ səsəəŋ mɛ í wii. Mpi tɔ, ɪcate wakəlaa, təyaya fɛi, təsɔlɛ fɛi. Hatoo Kitim tetu taa kɛ təm nti tə luna. ² Sitəŋ payatəlaa mpa mɛ í wɛ tɛŋku nəyɔ tɔ. Səyəntɔ í kra-mɛ na pə la-mɛyɛ ha. Mə tillaa tɛsəyənə tɛŋku. ³ Mpi pa tuukaɣa na pá tɛŋyɛ lɔm səsəəm tɔ, Sitəŋ nyáma kɔŋayana-wɪ. Mɛ pa təkayana piitimnaa kasəyaya. ⁴ Fɛɛɛ í kra Sitəŋ ɪcate. Mpi tɔ, tɛŋku na ɪ hola səsəəna sɪ: Lɔlvɔw wɔsasi ta kpata-m. Páćó ma ta tu luləta. Pəyɛle ma ta tɔtə ifɛpiya, ma ta pɔsətə pɛɛlaa. ⁵ Waatɔ wei Icipiti nyáma ká nu təm nti tɔ, paa selina mpi pu mayana Tiii nyáma tɔ. ⁶ Tɛŋku nəyɔ nyáma mɛ í wii. Í tɛsɪ tɛŋku na í polo Taasisi. ⁷ Waiyó! Tiii kələ? ɪcate n̄tɛ tə leelaa kɛ. Yəlaa ka suwa tə taa kɛ hatoo ləŋ kɛ. N̄tɛ tə ŋmakəlayana tetu pooluŋ nyəntɔ. ⁸ Tiii talaya awulaa nteniy kɛ. Tə taatəlaa ka wɛ kɛ isu awulumpiya. Pa nyənəyɪ-wɛyɛ yəlaa mpa pa nyəəŋ kələ kulɔyɔ kɛ antulinya taa tɔ. Awe wakəla ɪcate n̄tɛyɛ mpɔ? ⁹ Pə təna pə tɔ Tacaa tɔna ḿpúyú ɪ taa sɪ ɪ wakəlxɪ ɪsəcavtɔnaa mpa pa sɔla teeli tɔ. Na í tisi mpa yəlaa tɔyɔna tɔ. ¹⁰ Tiii nyáma mɛ í hala mə tetu. Mpi tɔ, kpuləŋ səsəəŋ wei ɪ təŋ tɛŋku səsə taa tɔ ɪ fɛi tɔtɔ. ¹¹ Tacaa nyaasa tɛŋku. ɪ selisa kawulasɪ na í tɔ sɪ: Pá wakəli Kanaaŋ koloosi acalɛɛ. ¹² ɪ təma sɪ: Sitəŋ wɛɛ kɛ isu pɛɛlɔ wei pa kpipa na pá wakəli tɔ. Nyá acima tema. Polo Sipili tetu nti lɔm cəənaa tɔ.

Ama n kaa heesi tənaya.

¹³ Nyænna Papiloni tetu nyéma, pa fei tətə.

Asilii nyéma ŋma tə taa ké yoolaa kutuluŋ səsəŋ.

Pa yoonə-ti, na pá yəki tə kawulaya teesi
na tə pəsi ncaale.

Taale wontu təŋə pa tetu.

¹⁴ Kpələŋ səsəŋ í wii.

Mpi tə, pa wakəla mə təcəsəle.

¹⁵ Ulena pá səw Tiii təw ké pusi nutoso na naanowa, isu wulav kawulaya pusi. Pəle pə
waali ké paa lapɪ-ɪ isu pa keesuvu yontu taa ké wasaŋkali təm tə si:

¹⁶ Wasaŋkali, nyá wei pa səw nyá təw tə.

Kpaŋa nyá cəmvu.

Maki-ku na í cəwki ɪcatɛ.

Yooki yontu na í leləŋ-ti.

Yəlaa í təwsi nyá təm.

¹⁷ Pusi nutoso na naanowa teeki, ulena Tacaa yele na Tiii nyéma la wasaŋkalətu na
antulinya awulaa təna, na pá hikiyi pə liyitee.

¹⁸ Ama pa kəhikim na pa kasəyaya təna, ká pəsi Tacaa nyəm ké. Pa kaa kaa-yeŋe huɣule,
yaa pá su-ye na a mpa. Ama Isə təyaya nyéma ká təŋəna-ye na pá haŋa. Paa suuna-
yeŋe wontu kɔpampantu.

24

Tetu təna wakəlaa

¹ Í nyəni, Tacaa ká wakəli tetu.

ɪ ká pəsi-təŋi wulaya nyəntu.

ɪ ká pəsi-təŋi kpentəlasɪ na í wakəli tə yəlaa.

² Wahala kuləm ká maŋanna kətulu na yəlaa.

Na caa na ɪ yom, na toto na ɪ yom.

Na pɛtəlv na wei ɪ yakɪ tə.

Na kəntəlv na wei pa kəntəŋi tə.

Na kəmlɛ tu na wei pa fɛləŋi tə.

³ Pɪ kpiisi tetu ké təkpaataa,

na pé kuu tə wontu təna təkpaələkpəli.

Mpi Tacaa suwa təŋəle.

⁴ Tetu we ləyaya taa, na tə pəsi ncaale.

Antulinya ná hotaa, na í pəsi ncaale.

Isətənvu na tetu pə wakəlaa.

⁵ Yəlaa mpa pa we tetu taa tə pa wakəla-ti.

Mpi tə, pa yəka kiŋ, pa wakəla kusəsutu.

Pa yəka tam təw nəŋə pɛlvu.

⁶ Pə təw ké Isə təŋsa tetu ke mpuɪ

na pé təŋə-ti.

Tə yəlaa isayatu mələŋi pa nyəŋ taa.

Pə kpiisa-we na pé kaasi-weŋe pácó tike.

⁷ Suləm kɔpam ká caŋa ləyaya.

Lɛsɛŋ tɔŋv ká lontili.

Ləŋhuləmle nyéma təna suv nəŋəsɛ taa.

⁸ Akilimanaa wula kɔpana suma.

Acima taa wəŋa na kpələsvu saalaa.

Cəməŋ wula ləŋhuləmle nyəna səpa.

⁹ Paa tasəŋi sulnyəwəle na yontu.

Pəyele suləm təŋ nyəm ná kpa nyəŋ ke pə nyəwəlaa.

¹⁰ Icate kpete nyante nite ta yaka.

Teesi tana taka naxulu u suku.

¹¹ Pa maki kapusi ke haree too.

Mpi to, sulum fei.

Lanhulumle fei takpatakpata.

Ahumaala fei tetu tana taa.

¹² Wakaluyu tike wenna icate taa.

Icate nonoxo kampu pela yem yem.

Pa yela-keye ncaale.

¹³ Pa kaa kaasi yalaa ke sosome ke tetu taa.

Iso pa kooluyu olifinaa pee

na pukaya yaa pa setuyuu

leserinaa tukuɲ na pa kaasi acalasa to.

Lanhulumle kutatapu

¹⁴ Yalaa kakaasaya ka kuli pa noosi.

Paa wiliti na pa sa Taca sosome.

Paa yoo yontu na lanhulumle ke ilim tatlule.

¹⁵ Paa sa Taca teeli ke ilim talule.

Taca lseyeli iso hote ka yaa halana pa

tala lum taa tetu na tenku naxo haxoloh taa.

¹⁶ Ta nuki pa yooki yontu ke hatoo antulinya tanaya too si:

Tampana tenlu iso kele teeli tu.

Uena maa ten si: Ma tala ma tanaya,

ma tala ma tanaya. Ma lepara.

Waalilulaa luki waali,

waalilulaa luki waali.

¹⁷ Sosome sosome na puyuu

na puluyu pa tena ate yalaa me.

¹⁸ Ye wei i nuwa sosome

sosome kakiisaya na i seeki

ile i hoti puyuu taa.

Ye wei i pasaa na i lu na i lu,

ile puluyu naa puu-i.

Ten anaam tula. Antulinya sela i kite tee.

¹⁹ Tetu calaxi, ta ya paxolee.

Tetu lenliyi.

²⁰ Tetu tantaxi, isu sulunyoolu.

Ta seliyi isu cokole.

Ta isaxatu peta-ti, ta kaa tasa kuluyu.

Kawulasi sosome tomle, iso kawulaya caaluyu

²¹ Kuyaku nyuu Taca ka kuli isota tonjuna too. I ka kuli ate awulaa sasa too, na i naasi-we. ²² Paa kreyeli-weye tantamle ke puyuu nakuli taa. Paa taki pa too ke salaka naxulu taa. Kuyeeɲ paxale sikiyi, uena pa naasi-we.

²³ Pu liyiti isotu.

Feele ka pu ilim.

Mpi to, Pa tana pa tu Taca ka taxo kawulaya ke Siyeh

puu too na Yosalem.

I teeli ka naaki i yalaa nyuu nyoma isentaa.

¹ Hai Tacaa, nyagalé ma Iso.
Maa sa-η na má puyuli nyá hæte.
Pə taɣa pulu, nyá lapəna mpi mpi pə we teu ke səsəm tə.
Mpi n suwa hatoo ləη tə,
pə caya teu ké na pə nyəəwa.

² Pə taɣa pulu, n pəsa icate ke pɛɛ kaŋmaaya.
Tu ké koluŋa icate ké.

Krai nyéma icate səsəəle ta ke icate tətə.
Nəɣəlu kaa tasa-teɣe ηmau.

³ Pə təə ké yəlaa toŋtunaa ká tu-η teeli.
Nmakəllaa piitim icate ká nyana-η.

⁴ Nyagalé icam təcəəsəle.
Nyagalé kunyəntu kpuluyu
tətule ke laŋwakəlle waatu.

Nyá kena təcəəsəle naani nyənte
ke teu səsəəu waatu.
Nyagalé ta isotom ke haŋaya waatu.

Nmakəllaa pááná səsəəna we
ké isu teu səsəəu nukuyu koluŋa tə.

⁵ Yaa isu haŋaya ke wulaya tetu taa.
Ama nyá sumsiyi krai nyéma kəkəte,
isu haŋaya tɛɛyuyu saa wei isəŋmuntə tɛeki tə.
Ḿpúyú n su tənaya ke ηmakəllaa yontu.

Piitimnaa təna acima

⁶ Pə təna pə tu Tacaa n ká la piitimnaa tənaya acima
ke puy kune ku taa.

N ká saa təɣənaɣa kupampanka,
na nantə kupantə, na sulum kupam
mpi pə we təcələcəli tə.

⁷ Puy ηku ku təə tənaya
n ká cəli laŋwakəlle saalaya
ηka ka kenta yəlaa təna tə.

Nke ka takəna piitimnaa təna.

⁸ Tacaa n ká kpiisi səm ke tam təə.

Iso n ká husi yəlaa təna isəlum.

N ká keeli tetu təna taa ké
fɛɛle nte nyá yəlaa ka təɣaa tə.

Tacaa má ma yəɣətəna.

Isɛɣeli nyéma laŋhuləmle, Mowapu nyéma wakəloyu

⁹ Kuyaku ηkuyu yəlaa ká yəɣətɪ si:
Nyagalé ta Iso wei tə lapa naani tə.
Nyá waasəna-tu.

Tacaa ke tə tuwa naani.
Ta laŋa í huləmɪ na tɛ yəəli.

N yapa-tuyu.

¹⁰ Tacaa n ká tənɪ niŋ ke puy ηku ku təə isu kəkentim.

Ama ɪ ká feli Mowapu ke nəəhɛɛ ke təna ɪni.

Iso pa feluyu nyutu ke hute púyú taa tə.

¹¹ Tənaya Mowapu ká hólí niŋ na iso isu lum yalu.

Paa na mpv, Tacaa ká tisi kalampaani nyéma mɛɛɣe tɛfɛ.

Paa paa kaasi pa təyi isəna.

¹² Mowapu ye pə kaasa nyá koloosi səsəəŋsi na toŋ nyənsɪ.

Isə ká pəsi-səyi krentəlası.
 l ká peti-səyi atə mvsuɣu taa.

26

Koluŋa ɪcate təm

¹ Kuyaku ŋkɣu paa yoo yontu ke Yuta tetu taa si:
 Tə wena koluŋa ɪcate.
 Nyuɣu yarv ke Isə lapa isu koluŋa na ka pile.
² l̄ tɔli nənəsı, í yele na piitimnaa mpa
 pa təŋəyi tampana tə pá sv̄.
 Piitimnaa mpa pa lapa naani tə pá sv̄.
³ Wei ɪ səŋa təca ke ɪ taɣanɣu taa tə.
 N haaki-ɪ həesɣu maɣamaɣa ké.
 Mpi tə, nyaga ɪ tv̄ naani.
⁴ l̄ tv̄ Tacaa ke naani ke tam tə.
 lni ɪ kentiɣina isu kukpamɣu ke paa waatu wei.
⁵ l̄ tisa mpa paa we kumlee tə ké hatoo isətaa tə.
 l̄ pəsa krentəlası ke ɪcate nte pa taa kɔtəɣəna tə.
 l̄ tisa-teɣe hatoo atɣe na t́ təɣə tetu.
⁶ Wahala nyéma fela-teɣe nəhɛɛ.
 Kunyontunaa paa-teɣe nəhɛɛ.

Kantəkaya kuyeyɛ taa sələmɣu

⁷ Siyisilu mpaav ké tampana mpaav ké.
 N ké tampana ké.
 Nyá heekəna mpaav ŋku siyisilu təŋəyi tə.
⁸ Tacaa, nyaga tə tekiyi mpaav ŋku
 n hula-tv̄ sı tə təŋ tə kv̄ taa.
 Tə yaa-ŋ, tə sələməyi-ŋ.
 Mpi tə nyuləyi təɣəle.
⁹ Ma nyuləyi-ŋ ahoo ké,
 na má pəkəyi-ŋ hatoo ma lotu taa.
 Waatu wei n huukəna tetu tə tə.
 Antulinya yəlaa kɔləməyi siyisuyu təŋuɣu.
¹⁰ Ye pá hɔləyi isayav ke suulu,
 u cekəɣəna tampana təŋuɣu təm.
 l̄ haaki ɪ təyi isayatu taa ké
 siyisuyu tetu taa ké.
 l̄ naaki Tacaa səsəntv̄ təm.
¹¹ Tacaa n teɣetiɣi niŋ ké, ɪle mpe paa naa mpv̄.
 Ama paa ná isəna n paasəɣəna nyá yəlaa təm tə.
 ɪlena feele pu-we.
 Kəkə ŋka n ka taɣana nyá kolontunaa tə tə ká nyaga-we.
¹² Tacaa nyá haakəna-tv̄ həesɣu.
 Mpi tə, nyá lakəna tá kulapəm təna na ṕ laki.
¹³ Tacaa tá Isə,
 səsaa ləlaa ka təɣə tá tə ké kawulaya isu nyá.
 Ama nyá tike nyá pɛleɛ tə ké tə yaaki nyá həte.
¹⁴ Mpa pa səpa tə pa kaa fe.
 Sətaa kaa kul̄.
 Mpi tə, n tv̄ niŋ na í kv̄-we.
 N kpiisa-we nəɣəlv̄ kaa təsı pa tə.
¹⁵ Tacaa n lapa na piitim huki.

Tacaa n waləsa piitim.
N hula nyá teeli.
N waləsa tetu tənasi ke toosi təna taa.

¹⁶ Tacaa tə pɛɛka-ŋ ta laŋwakəlle waatu.
N həma ta ŋkpaŋyɔyɔ, ɔlena tə wiina-ŋ si hí waasi-tu.

¹⁷ Tacaa tə lapa nyá isentaa ké,
isu luluyɔ takuyɔ ahonto tə.
l caaki luluyɔ na i wiikina wɔsasi.

¹⁸ Mpu tətəyɔ na tá,
pu wɛɛ si tə lɔli pɔlɔpu.
Luluyɔ wɔsasi kra-tu.
Ama heelim ke tə lulaa.
Tə ta pəsi na tə kəna nyuyɔ yapu ke ate.
Pəyele tə ta lɔli yəlaa kɔfama ke antulinya taa.

*Sət*aa feesuyɔ na isayatu kɔfeluyɔ

¹⁹ Ma yəlaa mə mə sətəa ka fe.
Mə sətəa mpa paa ké ma nyéma tə paa wɛɛna weesuyɔ.
Mpa mə í hənta musuyɔ taa tə í kɔli.
Í yaya laŋhɔlɔmlɛ kakiisasi.
Mpi tə, mə cəlɔv ke tananŋ nyəŋku ké.
Tetu ká məŋna mpa pa səpa tə.

²⁰ Ma yəlaa í sɔv mə kutuluy taa,
í təkí mə tə.
Í ŋmɛli tənaya laasaya tə.
Haləna Tacaa pááná hɛɛ.

²¹ Pə taya pɔlv, Tacaa lukí i təcayale si,
i feləyi ate yəlaa ke pa isayatu.
Kuyaku ŋku tetu ká keeli yəlaa
mpa tu kɔwa tə pa tə.
Tetu kaa tasa takuyɔ ke mpa tə kɔwa tə.

27

*Tɛŋkuna*aa taa tum səsɔ kpisuyɔ

¹ Kuyaku ŋkuyɔ Tacaa lə ká kraɣa i layate kpusəŋ nyəntɛ. Tə ké səsəɔle ké na tə wɛna toŋ, na í yoonə tum səsɔ wei i koota kootiyi kootiyi na í fɛi kraɔv tə. l ká yoonə Lefiyatanŋ. Tum selu Lefiyatanŋ wei i koota kootiyi kootiyi tə. l ká ku təyɔluyɔ ŋku ku cakí tɛŋku taa tə.

Tacaa na i leseŋ tɔyɔ pa təm

² Kuyaku ŋkuyɔ paa tə si:
Í yoo yontu ke leseŋ tuŋ wei i wɛna pee kɔpana tə.

³ Tacaa lə mayale tuŋ un i tanlv.
Ma pələyi-i lɔm ke paa waatu wei.
Aho na ilim ke ma tanəyi-i.

Pó taa kəɔ na nəyɔlv sɔv.

⁴ Ma pááná hɛɛwa.

Ama ye ma mayana pə taa ké səwa na kələŋ,
maa yoonə-yeyɛ na má nyayasi a tənaya kəkə.

⁵ Ama ye pa nyəna-m kpuluyɔ tətɔle,
na pá yele na má na-wɛ tə ciiki na tə wɛɛ leleŋ pə paasi.

*l*sə ka wii lseyeli nyéma na pa icate kɔlɔlɔle

⁶ Kuyeeη wei ι κoη τo ι τaa,
 Iseηeli nyóma ká ka lila.
 Yakopu nyóma me í ká neηeti
 na í tu ηetu.
 Í ká suuli antulinya tanaγa mə kululum.
⁷ Tacaa n mapa Iseηeli nyóma isu
 n mapu mpa pa makaya mpe tó?
 N ku-we isu n kukaya mpa pa ku mpe tó?
⁸ Aai yoo, ama ní keesa teu ké na ní taγani pa huηnav,
 na ní yelee na kolontunaa kuu-we.
 Nyá heelim teena-we isu ilim təlule heelim kuyaku.
⁹ Salaka ini ι ká hušana Yakopu nyóma isayatu.
 Mpi pa suulu huluyu ká luli təγole.
 Tacaa ká yaki talaalena ppe, na a pəsi musuyu.
 Ixu pá yəkuγu tetu kuhulumtu ppe tó.
 Tuγu Asela tesikasi na ppe kusikee kaa tasa səηuyu.
¹⁰ Koluηa icate we kpete.
 Pa ləwa lonte nteγe.
 Pa yela-te isu wulaya tetu.
 Nawee ká təkı nyutu ke tana na á heesəyi.
 A ka kuγuli tiikasi piliηasi.
¹¹ Waatu wei piliηasi wuləyi ilena pa peli-si,
 na alaa náa kraγa na pá tu kəkə.
 Mpi tó, pa ke yəlaa mpa pa feina layatu təγə.
 Wei ι lapa-we tó ι kaa huli-weγe suulu.

Kolontunaa ka kuuwa mpa tó pa məluγu səsəəm

¹² Kuyaku ηkuγu Tacaa ka nyamsi tuη,
 ke pə kraγau Ifəlati pəγə,
 na pá polo Icipiti ləəu tó.
 I ká nyamsi tuη ilena
 pá təəsi Iseηeli nyóma-meγe
 kulum kulum.
¹³ Kuyaku ηkuγu paa huli akantəle səsəəle.
 Yəlaa mpa paa lepa Asilii tetu taa tó paa kəə.
 Na mpa paa yawa Icipiti tetu taa tó paa kəə.
 Paa hənti Tacaa ke ate ke pulaya
 naηη nyəηka təə ké Yosalem.

28

Teu heelim mpi pə wakəlayi Samalii tó

¹ Samalii icate təm we waiyo ké.
 Tə we ké isu ntenuyu,
 ηku ku we tetekəle musuη nyənte isətaa tó.
 Nkuγu Ifəlayim sulonyəəlaa həηna pa ti.
 Tə kacəka wontu wee ké isu ηetuγu kulontuluyu ke
 tetekəle musuη nyənte isətaa.
 Mpa sulum kowa tó pa icate nite tó təm we waiyo ké.
² Tacaa kusəna nteγele yulu toη tu apalutu isu təmppe
 teu səsəəu.
 Ixu kacuculaya ηka ka wakəlayi tó.
 Ixu teu ηku ku suuliyi ləəη ke lum tó.
 I ká lana ι toη na í peti icate ke ate.

³ Paa fei nōhēe ke Ifəlayim
sulonyōlāa ntenuyu isəcav nyəŋku.

⁴ Na hetuyv kulontuluyv ŋku i lapəna kacōka na kv we
tetekele mvsuv nyante isōtaa tō.
Samalii ka wēe ke isu yulv
naakuyv Fiki tuyv pile kalaalaya,
na í kooli na í li kprakpa taso tō.

⁵ Kuyaku ŋkv tō, Pə təna pə tv Tacaa ká wēena isu i yəlaa kakaasaya ntenuyu kacōka
nyəŋku. ⁶ Iní i ká tvna siyisuyv ləmayasəle ke mpa pa caya huvle tō. I ká tv toma ke mpa
pa təŋəŋə kolontu na pá tana-i icate nənəŋə tō.

Sulonyōlāa mpa pa wəŋiyi Isə kuyəŋətutu teləsəlaa tō

⁷ Pə kpeŋna kətəlaa na Isə kuyəŋətutu teləsəlaa tətō,
sulvm lapa na pá ceŋləŋi.

Sulvm toŋ nyəm tolisiyi-wē.

Pa ceŋləŋəna sulvm toŋ nyəm.

Sulvm lipa-wē, sulvm toŋ nyəm tolisa-wē.

Pa teləsəŋi Isə kuyəŋətutu na pá ceŋləŋi.

Pa yəŋətəŋi təm na pá suku na pá leŋliyi.

⁸ Tətv waasəna pa taapələnaa təna tō.

Kusəŋətv ke paa timpi, təpante fei.

⁹ Na pá yəŋətəŋi si:

Aweye Isayii seŋesəŋi nyəmtv?

Aweye iní i huləŋi təm si í nyi?

Piya mpa pa ceŋa həla ke nənəŋə tō

yaa pəkōlasi?

¹⁰ Mpi tō, kusəsutv ntəŋəle kusəsutv*fa*.

Kutvtutv ntəŋəle kutvtutv.

Saŋa si tənē, cele si tənē. ^a

¹¹ Təv, yəlaa mpa pa kuyəŋətutu u nukv tō,

na mpa pa yəŋətəŋi nsəma kra nyəna tō,

pa təm ke Tacaa ká yəŋətəna yəlaa pane.

¹² I ka təmaya si:

Təhēsəle ntō,

í yele mpa pa kawa tō na pá hēsí.

Lonte nte tō wē təpamm təŋəlv.

Ama pa kisa nuw.

¹³ Na pá tō si:

Kusəsutv ntəŋəle kusəsutv.

Kutvtutv ntəŋəle kutvtutv.

Saŋa si tənē na cele si tənē.

Pə wē hípúŋú si ye pa təŋ ulē,

pə co-wē na pá hoti alele na pá peli-wē,

na katōka kra-wē na pá tēena-wē.

Kite tēē pələ

¹⁴ Pə tō tō, wəŋlāa mē,

í nu Tacaa kuyəŋətutu.

Yəlaa nyuyv nyəma mpa mē í tōkí kawulaya ke Yosalem taa tō.

¹⁵ Í nu, nti mə mayamaya í yəŋətəŋi təŋəle si:

Tá na səm tə pēela nəŋə.

Tá na atətəle tə yəŋətāa na tē su.

^a 28:10 Isəŋeli nyəma mayasaya Isayii yəŋətaya ke na pa wəŋiyi-i.

Paa wahala səsə kəmna ɪ kaa tala-tv.
Mpi tə, kaloolaya nté tá təcəsəle.

Pəpətv ke tá təjmelle.

¹⁶ Pə təw kə Tacaa ləw yəwətəyɪ sɪ:

ɪ naaki, ma sukɪ kite tɛɛ pələ ke Siyən taa.

Nkulunɔ taa pələ*fa* nte pa tayanaa təw.

Tə kə liyitee pələ nte tə caya teu tə.

Ye wei í tisa tə təw kə yuɲ

ɪ wɛkəna toma ke isu nte. ^a sɪ kv la toɲ.

¹⁷ Tampana tənuyv ke ma lakəna na pə siyisi taca.

Maa lana siyisuyu na pə wɛɛ teitei.

Ama təmpɛɛ tev ká kuu mə kaloolaya təcəsəle.

Lum ká su na pə təw mə pəpətv təjmelle.

¹⁸ Mə na səm mə nəwə pɛɛlvv ká wakəli.

Mə na atətəle mə kuyəwətutu

na mə kusəsutu kaa taanɪ.

Kuyaku ŋku wahala səsə ká kəw tə,

ɪ ká paa-mɛyɛ nəwɛɛ.

¹⁹ Paa waatu wei kə wahala ɪnɪ ɪ ka kəw ɪ kraaki-mɛyɛ. Mpi tə, tananɲ na ilim taa na taanaya ke wahala ká kəɲ. Wahala kəkəte tike ká tv-mɛyɛ səwəntu səsəwntu.

²⁰ Wahala ká wɛɛ kə isu yvlv

kuhəntuyv wɛkuyv tətəpi pu takɪ-ɪ,

yaa ɪ kutakuyv wɛkuyv təpɛɛ pu takəyɪ tə.

²¹ Tacaa ká səɲ ɪ naasi taa kə isu

ɪ ka lapv Pelasim puyv taa tə.

ɪ nantv ká sele

kə isu Kapawənɲ tətəkəle taa.

ɪ ká la təmle nte pa ta nyɪ tə.

ɪ ká yoosi ɪ kulapəle nte tə kə səsəle tə.

²² Pənəntaa í taa svv ləlaa wənɔ taa. Pə taa kəw na mə kuhəkum tayani nyəwəwəyv. Mpi tə, pa tɛma svv sɪ paa wakəli tətə təna. Pə təna pə tv Tacaa ləw kin ke ma nuna-tɪ.

ləw ləməyəsɛɛ na hátú nyəna

²³ í ke ŋkraɲɲ,

í nu ma nəwə.

í caya tətɪyɪtɪyɪ,

í nu ma təm.

²⁴ Hátú wei ɪ lukiyina ɪ taale ke kutamsa sɪ ɪ tuuki?

ɪ kaa kraɲɔ ɪ waatuna

na ɪ paasəna kpɛɛsɪ hɛɛv na awasa.

²⁵ ɪ tɛɲ haləm tayanuyv tə tuusi pee ke ɪ ŋmusəyɪ.

ɪ lɛna í tuu təwənaya pee ke ɪ pəwəɲ təw.

ɪ tuuki təwənaya pee ke lona kɪpana na toosi təw.

²⁶ Hátú ləw səyəsəna-ɪ

kusəsutu nti sɪ í təɲ.

ləw hvləna-ɪ tɪ.

²⁷ Paa makɪ tuusi nsi pa yaa sɪ

Níkɛɛli tə sɪ pee na naanɲ.

Pácó pə fɛɪ sɪ kɛkɛ pəpəte

í tə tuusi nsi pa yaa sɪ

Kumɛɲ tə sɪ pee təw.

^a 28:16 Nkulunɔ taa pələ: Pələ pa tɛ pa tɔyɪ pɛɛ naaləyɪ kutuluyv ŋkulunɔsɪ taa kə

Ama kprátúyú ke pa makəna-ye.
 Kratiya ke pa makəna tuusi pee.
²⁸ Pa nanəyi təɣənaɣa pee nyənka
 na pá la kutəɣəu yaa,
 ɪle pə taya tam təw kə pa nanəyi.
 Pa tusiyi keeke pəpəlee kə na pə krayanəŋ.
 ɪle krayanəŋ u yəkəyi təɣənaɣa pee na ɪ acowa.
²⁹ Pə təna pə tu Tacaa kin ke yaasi inɛ ɪ luna tətə.
 ɪsə layatv tasuyv ke kɔpantv kə, na tə təwa.

29

Yosalem caakaya lepu na ɪsə waasi-ɪ
¹ Hai, Aləyɛɛli, Aləyɛɛli.
 ɪcate nyá nyá təm we wayo kə.
 Nyá taa kə Tafiiti sikaa.
 N təkə teu ke paa pənaya ŋka ka acima.
² Maa pasa Aləyɛɛli ɪcate.
 Wula na məla ká weɛ nyá taa.
 ɪcate ka pəsi ɪsu Aləyɛɛli*fa* ɪcate. ^a wəki kətaya nyəm tə. Páćó pə kə Yosalem həte
 lɛntɛ.
³ Maa siki na má cəna-ŋ na má ta.
 Maa yele na yoolaa kpeka tu-ŋ hɛkv.
 Maa lo hapeɛ taka na má cəna-ŋ.
⁴ Pu tisi-ŋ kə təfɛ,
 na nyá nəɣə nukəna tetv tɛɛ.
 Tetv tɛɛ kə nyá kuyəɣətutv ká lukəna təkemm.
 Nyá nəɣə ka lukəna tetv tɛɛ kə ɪsu asənaalu.
 ɪlena nyá kuyəɣətutv
 naa lukəna mvsuyv taa kə ɪwelətav.
⁵ Nyá kolontunaa paɣav ká weɛ kə ɪsu mvsuyv.
 Pa kɔpɪŋ ŋkv ku nəɣəsəna kə
 ɪsu ləwtv nti heelim kprakəyi tə.
 ɪle təm kvlvm təw kə pu la mpv,
 pə kaa leeli.
⁶ Pə təna pə tu Tacaa ká kəw nyá waasuyv
 na tev hola, na tetv seluyv,
 na pə kəkəte səsəle, na kacuculaya,
 na heelim səsəɔm, na kəkə kumvmka.
⁷ ɪsu yulv toosuyv na pə saali yem tə,
 yaa ɪ naakuyv puluyv tom taa na pə saali tə.
 Mprúyú pu la piitimnaa tuutuuma təna
 mpa pa yookayana Aləyɛɛli ɪcate tə.
 Pa yookayana-tɛɣɛ na pá yəkəyi tə koloosi
 toŋ nyənsɪ na pá sikiyi na pá cəkəna-tɛɣɛ,
⁸ teitei ɪsu nyəɣəsɪ pukuyv yulv
 na ɪ toosi sɪ ɪ təŋa təɣəu tə.
 ɪ feŋ ɪlena ɪ mayana ɪ lotu taa koosaa.
 Yaa ɪsu lukətv puwa yulv
 na ɪ toosi sɪ ɪ təŋa nyəw.
 ɪ feŋ ɪlena ɪ mayana ɪ luyv tɛɛ

^a 29:2 Aləyɛɛli: Aləyɛɛli hɔweɛ weɛ sɪ ɪsə kətaya təlate təw timpi pa

wɔlaa na ɪ toma tɛma.
 Mɔ́púyú pu la piitimnaa tɛna tuutuuma wei ɪ ká
 kɔɔ Siyɔŋ ɪcate ke yoonav tɔ.

Yulɔmtu na sulukule
⁹ Mɔ́púyú Tacaa tasaa si:
 Pá la-meɣe piti na sɔɣɔntu pu-me.
 Í wiisi mə ise na í pəsi yulɔmaa.
 Í cɛŋlɛɣi, ɪle pə taɣa sulɔm kuɣuna-me.
 Í taŋtɛɣi ɪle pə taɣa sulɔm toŋ nyəm lakəna-me.
¹⁰ Pə taɣa pulɔ, Tacaa tu-meɣe tom ləmaɣasəle ké.
 ɪ yulɔsa mə ise.
 ɪsɔ kuɣɔɣɔtɔtu teləsəlaa ke pa wɛna cəne.
 ɪ taka mə isentɔɔ.
 Nalaa tɔm ke pa wɛna cəne.

¹¹ Tɔm kukulutu tɛna pəsə-meɣe ɪsu pa ŋmaakuyɔ takəlaɣa na pá kpili na pá taali tɔ.
 Pa celəɣi nyəntu si: Kala. ɪlena í cə si: Maa pəsəɣi, pa taala ka tɔɔ. ¹² Yaa pá cɛla wei ɪ
 ta nyi tɔ si: Kala, na í cə si: Ma ta nyi kalɔɣu.

Kɔtutum ta te
¹³ Mɔ́púyú Tacaa yɔɣɔtaa si:
 Waatu wei yəlaa panɛ pa yɔɣɔtəɣəna-m tɔ
 pa nɔɔsi na pa ntɔmpee ke pa saŋna-m.
 Ama pa lotu wɛ-m na pooluŋ.
 Nyamnav mpi pa nyaŋna-m tɔ,
 pə ké yəlaa kuɣeɣesətu ké.
¹⁴ Pə tɔɔ ké maa la-we tɔtɔɣɔ piti tɛma,
 na kəkəlɔ nyəmnaa na pá la-weɣe ha.
 Ləmaɣasɛɛ nyəma ləmaɣasɛɛ ka wakəli.
 Layatvnaa layatu ká saali.

Kuŋmaŋmam ɪ tuuki pə ŋmalɔ
¹⁵ Yəlaa mpa pa ŋmeləɣi Tacaa,
 na pá ŋmɛsəɣi pa kulapəle tɔ,
 pa tɔm wɛ waiyo ké.
 Səkrɛtuɣu tɛɛ ké pa lakɪ pa tɛma na pá tɔŋ si:
 Awe naaki-tu?
 Nɔɣɔlv ta nyi tá tɔɔ.
¹⁶ Ama mə liyituɣu tɔɔwa yoo.
 Cuyɔ na ku ŋmalɔ paa keesəɣi pulɔ.
 Kuŋmaŋmam ka yɔɣɔti ŋmalɔ si:
 Pə taɣa nyá ŋmana-m?
 Hɛɛv ka yɔɣɔti ŋmalɔ si:
 N ta nyi pulɔ?

Layasuyɔ sɔsɔɔm
¹⁷ Í ta nyi taa?
 Pə kaasa pəcɔ mayamaya ké.
 Lipaŋ hətuyɔ ká pəsi tuŋ taale.
 Tuŋ taale ká pəsi hətuyɔ.
¹⁸ Kuyaku ŋkuɣu ntamaa mayamaya
 ká nu takəlaɣa taa tɔm.
 Yulɔmaa ɪɛ ká kuli
 na pá lu səkrɛtuɣu sɔsɔɔv taa.
¹⁹ Tacaa pɛɛɛɛ tɔɔ təpasəlaa

lan̄a ká hvləməḡəna na pə səsəḡi.
 Ulena kunyəntunaa náá
 yəələḡəna lseḡeli nyéma lso nan̄ḡ tu.

²⁰ Nmakəllaa kaa tasa weev,
 wəḡlaa ká tɛ.

Ulena pá kpiisi mpa pa tan̄aa si pa laki isayatu tə.

²¹ Mpa pa kuyi lel̄aa təm ke hvl̄e taa tə.

Pa nyəki hvl̄aa ke katəsi ke təhvl̄e.

Pa təḡənəḡi siḡisilaa na
 kawaanaya təm nti tə feina kite tə.

Pele tətə paa saali yem.

²² Pə tətə ké Tacaa wei i yapa Apələham tə i yəḡətəḡi

Yakərv na i l̄vl̄ȳv nyéma si:

Yakərv kaa tasa feele təḡəv.

Pəyele i kaa ka nyv̄ȳv.

²³ Waatu wei paa ná pə tən̄a mpi ma lapa pa hekv tə.

Paa nyi si ma ké lso na pá sɛɛ-m.

Paa nyəni ma hətɛ ké səsəle.

Paa nyana-m si ma ké Yakərv lso nan̄ḡ tu.

Maḡale lseḡeli lso.

²⁴ Mpa feesuȳv tolisaa tə paa pɛeki ləmayasɛɛ.

Mpa pa lan̄a ta heɛ tə pu sɛḡesi-wɛ.

30

Ləmayasɛɛ nna Tacaa lan̄le ta heena tə

¹ M̄p̄ȳȳ Tacaa yəḡət̄aa si:

Mpa mɛ í ké waiḡo nyéma təḡəle

yəlaa mpa pa kuləḡi lel̄aa

tətə tə.

Í t̄ȳi mə kulapəle pəle na pə tá luna ma kiḡ.

Í pɛeləḡi nəəs̄i na pə ta ké ma luȳv nyəntv,

na pə səsəḡi isayatu ke isayatu tətə.

² Í tv mpaav si í puki Icipiti,

Í ta pəs̄i-m natəli.

Í puki si í tv Icipiti wulav ke k̄p̄l̄ȳv.

Í polaa si í pɛekəḡi təcəsəle ke Icipiti.

³ Ama Icipiti wulav k̄p̄l̄ȳv t̄ȳv

ká tv-mɛḡɛ feele.

l tetv taa cəs̄v̄ȳv ká liḡiti-mɛḡɛ səsəm.

⁴ Mə akewenaa səsaa tɛma tate ke Soway icate.

Mə səpaapən̄aa tala Hanəsi icate.

⁵ Mə tən̄a í ká təḡə feele ké na tən̄a nyéma mpe.

Pele pa kaa waasi-mɛ, yaa pá sən̄a-mɛ.

Ama feele ke í ka təḡə na pə kv mə nyv̄ȳv.

Icipiti waasv̄ȳv nyullaa

⁶ Tacaa kaləḡəna Nekəfi wontunaa mpa pa wɛ

lan̄wakəllɛ na nəḡəsɛɛ tetv taa tə.

Tən̄aya təḡəlaya al̄v̄nyəḡka na apal̄v̄nyəḡka lunaa.

Paasəle na tum wei i kuləḡi hv̄ntv tə pa tetv nté.

Kran̄asi ke pa səḡələn̄a pa wɛnav.

Na yooyoonaa ke pa kpancoḡ,

na pá təḡəḡəna tetv nti tə taa
na pá pukina si pa haaki piitimnaa mpa pa kaa waasi-we tə.
⁷ Icipiti waasvɔv ké kɔɔtɔ ké.
Pə təw ké ma yaaki-i si təw tiilu kaawaasaya.

Mpi pu kəw təw pə təm kraalvɔv

⁸ Mɔ́púyú Tacaa təma Isayii si:
Pənente ḡmaa təmnaa mɔɔɔɔ kraata təw,
ké Yosalem nyəma isentaa.
Nmaa-təḡi takəlaya taa na tə wɛɛ tam təw.
Haləna kuyaku kantəkaya nyəḡku.

⁹ Mpi təw, Yosalem nyəma ké təw kullaa ké,
pa ké tsvəlaa.
Paa caaki Tacaa kiiḡ ke nuw.

¹⁰ Ulena pá təḡ Isə kuyəḡətutv teləsəlaa si:
Í taa teləsi Isə kuyəḡətutv.

Na pá təḡ mpa pa naaki Isə Təm təw si:
Í yelee tampana ke nav na í heeliyi-tv.
Í looliyi na í heeliyi-tv,
í naaki təm kutvsvt.

¹¹ Í yelee mpaav kupaḡku, í hatəlena mpaaya.
Í ləsi Isəḡeli nyəma Isə naḡḡ tv ke tá hekv taa.

Wakəlvɔv ḡku kv fei hiiu təw

¹² Pə təw ke Isəḡeli Isə naḡḡ tv yəḡətəḡi si:
Timpi í kisiyi təm tənɛ na í haaki mə təḡi
mvsəḡ na isayətv taa na í tisi mə yuḡ təw.

¹³ Pə təw ké isayətv tənɛ tu pəsi-me,
isv pa hulvɔv koluḡa kkvəlaya taa ké
lonte na ká pəli na ká hoti təm kvləm təw.

¹⁴ Ka yəkəḡi ké təmvəlv,
isv həyaya ḡka pa yəkəa tənəḡḡḡ təw.
Pə kaa səw tataya si pá heena kəkə,
yaa pá cosina ləm ke hite taa.

Í caya təpamm na í tv Isə ké naani

¹⁵ Mɔ́púyú Isəḡeli Isə Naḡḡ tv Tacaa yəḡətəa si:
Ye í məla ma kiḡ na í caya təpamm.
Pu ya mə nyəḡḡ.

Ye í caya təpamm na í tv-m naani í ká hiki toma.
Ama mə tá səvli mɔv.

¹⁶ Í təma si: Aai, tu caya kraḡanəḡ na tə se.
Tampana í ká caya kraḡanəḡ na í se yaa.

Í ká kraḡa asewa na í yəḡətə si:
Pvwe, tá kraḡanəḡ seeki yoo.
Ama mə təḡənləa ká tɛɛ-mɛɔɔ sewa.

¹⁷ Kolontu kvləm ká nyaasi mə taa yəlaa iyaya (1000) na pá sele.
Kolontunaa kakpasi ká nyaasi-me na í se.

Pu kaasi mə taa weesiḡ nyəma ké
isv tesika ke pɔvɔv nyvɔv taa.
Yaa kvvsvəm ke pulaya taa.

Nyuvɔv yapv waatu

¹⁸ Pə təw ké Tacaa taḡaa si i laki-mɛɔɔ pɛɛɛɛ.

1 ká kuli na í nyəni mə pətətəle.
Pə taya pulu, Tacaa ləw kə siyisilu ké.
Pa tana mpa pa tēləgi-ı təgəle nyuleleŋ nyəma.

¹⁹ Siyən nyəma mpa me í we Yosalem taa tə,
í kaa tasa wula.

Mpi tə, ye ı mara kapuka Tacaa ká la-mege pēlele.
Ye ı tu nu mə nəgə ı ká waasi-mege.

²⁰ Tacaa ká ha-mege təgənaya ke
mə nəgəsēe taa.

1 ká ha-mege lum ke wahala waatu.

Mə segesəlaa kaa tasa ħmelvuy.

Í ká nana mə isəpəle ke mpa pa segesəgi-me tə.

²¹ Ye í tənə ntəgəŋ yaa mpətəŋ,

pu yəgətəna-me na waali si:

Mpaav ntə, ı təŋ-ku.

Í təŋ mpətəŋ.

²² Í ká nyəni asilima ke liyitee

nyəgətə nti tə waasa mə tui kulalaŋ təw tə,

na wula wei ı waasa mə leesəŋ təw tə.

Í ká lə-ti isu acaalətu pulupə,

na í tə si: Í lu cəne.

²³ ləw ká yele na tēv nu kututum

mpi ı towa tətə taa tə pə təw,

Təgənaya ħka tətə ká luli tə,

kaa we teu na ká haaki alaafəya.

Uena mə təla cəki nyutu

kupantə taa kə waatu inı.

²⁴ Naŋ na kraŋasi nsi si haləgi tə,

su təgə nyutu nti tə taa pa sita təm

na pá fala-ti tə.

²⁵ Ləw ká tuli pəŋ kukuləŋ təw.

Lum ká kpe pulasi kukulasi təw

kə asalav kuyaku wule.

Tətəŋle kutuləŋ ká ti.

Sətəa tuutuuma ka lu pə taa.

²⁶ Waatu wei Tacaa ká həkə ı yəlaa ħiŋ na í waa-we tə,

isətu ká naaki kə isu ilim.

Uena ilim təŋ náa səsi təm naatosompəgəlaŋa,

isu kuyeyəŋ naatosompəgəlaŋa nyaaləm we tə.

Tacaa kəŋ Asilii nyəma ħkraŋuyə ħəm

²⁷ Hatoo pooləŋ ke Tacaa nyá mayamaya n ká luna.

Nyá pááná kə səwəna kə.

A we kə isu isəŋmuntuyə yuŋ nyəŋku.

Ye n yəgətəgi nyá ntompee təw we pááná səwəna kə.

Nyá nsəmle we isu kəkə ħka ka nyaki tə.

²⁸ Nyá feesih we kə isu ləw sukuyu na kú kra kutemih,

na ku lum kra luyə tē tə.

N caa n ciyiti piitimnaa na kuciyituyə kwakəluŋ,

na n tū yəlaa nəsi taa kə kraŋanəkpaŋasi nsi n ká tolisina-we tə.

²⁹ Ama Yosalem nyəma me í ká yoo yontu isu pa təkuyə acima ke ahoo tə. Í ká we
lanħuləmlə taa, isu pa ħuluyə ħəsi na pá kraaki Tacaa puŋ ke lseyeli kukpamuyə təw
tə.

³⁰ Tacaa n ká yele na nyá nǎǎ sǎsaya nu.

N ka hǎli isǎna n kraasa niŋ si
n makǎna toŋ na nyá pááná
sǎsǎna nna a we isu kǎkǎ sǎsaya,
na tǎu heelim, na kv tǎmpǎe tǎ.

³¹ Asilii nyǎma ká nu Tacaa nǎǎ, ulena pá seliyi.

N ká ma-we na nyá krátúǎ sǎsǎu.

³² Tacaa paa waatu wei ke n mapa-we pu seyesi-weye. Ulena pá nu akilimanaa na cǎmǎŋ taŋ ke kraakraa. Tacaa n ká yooná-weye na ń yele niŋ.

³³ Hatoo lǎŋ ke pa taŋana tǎnaasǎle.

Pa taŋana-tǎye wulau tǎu.

Tǎ limaa ké na tǎ walaa.

Tǎnaasǎle nteyele kǎkǎ na taasi tuutuuma.

Tacaa feesiŋ ká nyaga-i ké isu kǎkǎ lule.

31

Mpa pa pǎekǎŋi waasǎŋu ke Icipiti tǎ

¹ Mǎrúǎ Tacaa tasaa si:

Mpa pa tiiki Icipiti si pá sǎna-we tǎ,

pa tǎm we waiyo ké.

Kraŋanǎŋ ke pa tǎelǎŋi,

pa lakǎ yoo keekenaa ke naani ke pǎle pa paŋale tǎu.

Pa tǎelǎŋi kraŋanǎŋ caŋalaa ke pa toŋ tǎu.

Paa saŋ tekuyu ke lseyeli lǎ naŋŋ tu má.

Pǎyele paa pǎekǎŋi Tacaa má.

² Pǎyele má tǎtǎ ma ké lǎmaŋasǎe tu,

ma kǎŋna mpusi.

Má yǎǎta nti maa layasǎŋi.

Ma kulǎŋi isaŋalataa tǎesi tǎu.

Ma wakǎlǎŋi mpa paa tǎŋǎŋi siŋisuyu tǎ pa sǎnav.

³ Icipiti nyǎma ke yǎlǎa ké,

pa ta ke lǎu.

Pa kraŋanǎŋ ké nantu ké,

i feina toma lenna tǎtǎ.

Ye Tacaa má ma kusa niŋ,

kentilu seliyi ké.

Wei pa kentaa tǎ,

ílǎ i hotiyi ké,

na pa tǎna pá si.

Tacaa tike waasǎŋana Yosalem

⁴ Mǎrúǎ Tacaa heela Isayii má si:

Isu tǎǎlǎŋa yaa ka

pǎyaga kraakǎŋu ka tǎǎnǎŋa na ká nyusǎŋi tǎ.

Paa tiikilaa kotaa na pá kulǎ ka tǎu.

Pa nǎsi u nyaasǎŋi-ke.

Pǎyele pa paŋale u tǎkǎ ka laŋle.

Mǎrúǎ Ate na isǎtaa tu ma,

maa tii Siyǎŋ pǎŋu tǎu,

maa tii Siyǎŋ pulǎŋa tǎu na má yoo.

⁵ Isu sumasi hetuyu si keŋ

na sí takǎŋi si tǎpapǎle tǎ.

Mǎrúǎ Ate na isǎtaa tu má,

maa kenti Yosalem tɔɔ
na má waasi-ɪ na má yari-ɪ.

⁶ Iseɣeli piya me í kɔɔ na tɛ mɛli, Tacaá wei tɔ kisaá tɔ ɪ tɛɛ. ⁷ Kuyaku ŋku paa wei ɪ ká
lɔ ɪ tuŋ kulalaaŋ wola nyəŋ na liyitee nyəɣətu nyəŋ wei ɪ lupina ɪ niŋ tɔ.

⁸ Laɣate nte tɔ ta ke yulu nyənte tɔ
ńté tu tɔɣona Asilii nyáma.

Laɣate nte yulu niŋ ta la tɔ ńté tu wakəlɔna-wɛ.

Asilii nyáma ká se laɣate.

Iseɣeli nyáma ka tu Asilii yoolaa ke tɔlasɪ tɔma.

⁹ Mpa paa kentaɣaa-wɛ ɪsu kɔkraməŋ tɔ paa sena
laŋwakəlle.

Sɔɣontu ka pu pa nyuyɔ nyəma ke tuuta tɛɛ.

Tacaá má ma yɔɣətɔna mpu.

Ma wɛna kɔkɔ ke Siyɔŋ taa.

Ma wɛna mamalukile ke Yosalem taa.

32

Wulav wei ɪ ká laki kɔpantɔ tɔ

¹ Wulav nɔɣɔlv ká tɔŋɔɣi
siɣisuyɔ ke ɪ kawulaya tɔɣɔv taa,
na awulumpiya náá tɔŋɔɣi tampana ke pa tetu tɔkuyɔv taa.

² Paa wei ɪ ka wɛɛ kɛ ɪsu tɔcɔɔsɔle ke heelim na
kpuɔɔv tɔtɔle ke tɛv heelim sɔsɔɔm waatu.

Yaa ɪsu lum kpeŋuyɔ tɔɣɔ wulaya tetu taa.

Yaa ɪsu kɔkramuyɔ sɔsɔɔv isotom ke ilim tetu taa.

³ ɪle nalaa kaa tasa yulɔmuyɔ.

Pəyele nulaa ká ke ŋkraŋŋ.

⁴ Yɔlaa nyɔɔŋ fɛinaa, ká wɛɛna nyɔɔŋ

na pá svv kpɛlɔmuyɔ.

ɪlena matɔlaa nsəma hɛti,

na pa nsəma lɛɛsi na pá wɛɛna nɔɔleleŋ.

⁵ Pa kaa tasa kraŋtu ke yaav si kasayampɔ.

Yaa acilayatu tv si sɔsɔ.

⁶ Pə taɣa pulv, kraŋuyɔ tɔm ke

kraŋtu yɔɣətɔɣi.

Kraŋtu tɔɣi ɪ lotu taa kɛ ɪsayatu lapv tɔm.

ɪ laki asilima na ɪ yɔɣətɔɣi kaloolaya tɔm ke Tacaá tɔɔ.

ɪ yeki nyəɣətu na ɪ nyɔɣɔsi.

ɪ pɛŋ konyɔnyɔɔm ke wei ɪ səki lukətu tɔ.

⁷ Acilayatu tv kuyɔɣətutu kuyi kɛ.

ɪ mayasəɣi ɪ taa kɛ tasəkəle tɔm,

na ɪ tɔsəɣi wahala tv na kaloolaya.

Paa waatu wei konyɔntu wɛna ɪ tampana tɔ.

⁸ Ama kasayampɔ ná laki mpi pə tewa tɔɣɔ,

na ɪ sɛɛsəɣi ɪsɔle ke pə taa.

Yosalem alaa kpaaluyɔ

⁹ Alaa mpa me í kəla pamm tɔ,

í kulɪ na ɪ nu ma nɔɣɔ.

Pɛɛlaa mpa me mu nəɣəsəɣi pulv tɔ,

ɪ ke ŋkraŋuyɔv na ɪ nu ma tɔm.

¹⁰ Pə kaasa pənaɣa na kuyɛɛŋ ke pəcɔ.

Alaa mpa me mə paa fɛi tɔ, ɪ ka sele.

Mpi tɔ, lesɛŋ kooluyɔ kaa la, pəyele kumtu kaa wɛɛ.

¹¹ Mpa mɛ mə kəla pamm tɔ, sɔŋontu í kpa-mɛ.

Mpa mɛ mu nəŋəsəŋi pulɔ tɔ í sele.

Í wɔŋɔsi mə wontu na pə yeke-mɛŋe kɔɔtɛ.

Í suu ləyaya wontu.

¹² Í kpa mə laŋa na ɪ wii mə tawa,

nna a ka wɛ teu tɔ a tɔɔ.

Í wii mə lesɛŋnaa mpa pa lɔlaya tɔ pa tɔɔ.

¹³ Ama pənente sɔwa na kəlɔŋ

pə nyɔɔki ma yəlaa tetu taa ké.

Na pə kɔɔŋna mə ɪcate nte tɔ sɔɔla aliyila tɔ

tɔ laŋhulɔmle tɛɛsi taa.

¹⁴ Í lɔwa kawulaya təyaya.

Í yela laŋhulɔmle ɪcate.

Pulaya na tətəŋle kutuluyɔ ká pəsi taale kpaŋasi

na kaləkəŋ tətəŋɔle.

Layasuyɔ sɔsɔɔm

¹⁵ Kuyaku nakɔli Feesuyɔ ká luna ɪsɔtaa

na ku tii tá tɔɔ.

Wɔlaya tetu ká pəsi tuŋ taale,

na tuŋ taale náá pəsi hɔtuɔ.

¹⁶ ɪlena tampana təŋuɔ wɛɛ wɔlaya tetu taa,

na siŋisuyɔ təŋuɔ ke tuŋ taale taa.

¹⁷ Siŋisuyɔ tɔmle nté heesuyɔ.

Heesuyɔ kulɔlɔm nté yɔlu ɪ nyaŋna pulɔ,

na naani ke tam tɔɔ.

¹⁸ Ma yəlaa ka caya heesuyɔ lonte taa.

Í ká caya təcayale naani nyənte taa ké tɛɛsi

nsi si wɛ tɔpamm tɔ si taa.

¹⁹ Ama teu tɔmpɛɛ ká pɛti hɔtuɔ.

Pu tisi ɪcate təfɛ.

²⁰ Nyuleleŋ nyəma nté mɛ.

Í ká tuuki paa timpi na ɪ təŋəŋi lɔm sɔsɔɔm.

Í ká yeke mə naaŋ na mə kpaŋasi

na sí yeləŋəna si ti.

33

Isəna pu feli wakəllaa tɔ

¹ Mɔpúyú Tacaa tasaa si:

Nyá wei n wakəŋi lɛlaa

na pa ta wakəli-ŋ tɔ,

nyá tɔm wɛ wayo ké.

N luki lɛlaa waali,

na pá ta luta nyá waali.

N tɛŋ lɛlaa ke wakəluɔ ɪlena pə wakəli nyá.

N tɛŋ lɛlaa waali luw,

ɪlena pá lu nyá waali.

² Tacaa nyəni tá pətɔtɔle.

Nyaya tɔ tɛeləŋi.

Wɛɛ tá tɔŋ ke paa tanəŋ ŋku.

Wɛɛ tá nyuɔ yátó ke laŋwakəlle waatu.

³ Ye yəlaa nuwa nyá təŋ pa seeki ké.

Í kvlaa ðe piitimnaa ya.

⁴ Pa kuuki mã wontu ké isu kutolon na kutəyov.

Pa huliyi-təyi isu kutolon səsəku.

⁵ Tacaá ké səsə ké.

Mpi tə, isətaa ké ı təcaɣale wəe.

Í suula Siyov ke kusiyisim na tampana tənyov.

⁶ ı yəlaa ká caɣana naani ké pa kuyeyə tənaya.

Ləmayasəe na layatv kəna wənav mpi pə yaki nyovv tə.

Tacaá nyamnav nté Siyov kpancoou.

Tacaá waasovv

⁷ Akanaa makəna nteyε kapusi ke awalı.

Həsəvov təm kəntaa ná wiiki isu pa səki pa səki.

⁸ Harəe wə kpete, nəɣəlv ı tənyəyi.

Nmakəllu yəka nəɣə pəelovv.

ı ləwa acaləe.

ı tɣvna nəɣəlv.

⁹ Tetv wə ləyaya taa,

tə wakəlyi.

Pə liyita Lipav tetv,

tə nyəma nəɣəsəyi.

Salov tetəkəle nəɣəsəna wəlaya tetv.

Pasav na Kaməeli pə pəvov tıv ná təkı.

¹⁰ Mpvov Tacaá təma sı:

Nəvov mã kvlı ma naası taa.

Nəvov mã kvlı.

Nəvov mã hvlı ma səsəvovv.

¹¹ Kiisi ke ı haɣaa, ðe ı ká hvlı nyutv.

Mə feesıv nté kəkə, ηke kaa nyayana-mə.

¹² Kəkə ká nyayana piitimnaa na pə yelev təlvma.

ısu ka nyakvov səwa nna pa setaa tə.

¹³ Poolov nyəma mə, ı nu mpi ma lapa tə pə təm,

na pəcəlv nyəma mə, mıı nyı ma tov təm.

¹⁴ Səvovv krawa Siyov taa kawalaya nyəma.

Mpa paa tɣvna ləv tə pa seliyı.

Pa makı kapusi sı:

Ta taa awe ká caɣana kəkə kvniisaya kanə ka kıv?

Awe pəsəyi na ı caɣa mamala tam təv nyəna anə a kıv?

¹⁵ Wei ı təv kusiyisim taa,

na ı yəvətəyi tampana tənyovv təm tə.

Wei ı kisiyi kasəyaya ηka pa hikiyina mvsovv tə,

na ı kisiyi asilima kvvovv tə.

Wei ı kisiyi isayatv təm nuv tə,

na ı wiisiyi isə sı ı taa na kawalaya tə.

¹⁶ Yvlv ıv ı təcaɣale nté tontovvle təv.

ı təcəvsələ nté kvkraməv səsəvovv təe.

ı ká wəena təvovvaya ke tam ké.

Pəyele ı kaa lav lvm.

Yosalem waasovv

¹⁷ Yosalem nyá isə ká ná wulav ke ı teeli təna taa.

N ká na tetv na tə təvovv təna.

¹⁸ N ká təvovv nyá səvovv təv.

Haləna ı pəvovv nyá tı sı:

Takəlası ɣmaalu na liyitee mulo
na tətəŋle kutuluɣu feŋlu pa we le?
¹⁹ N kaa tasa kalampaani yəlaa mpeɣe nav.
Nəɣəlu u nukı pa təm, tə we səkrətuyu.
Pa ké krai nyəma ké nəɣəlu u nukı pa təm.
²⁰ Ama n ká nyəni Siyəŋ,
ta acima ıcate səsəəle.
Nyá ise ká ná Yosalem lonte nte tə we təpamm tə.
Cokəle nte pə kaa tasa lonte layasuyu tə.
Pa kaa kpesı tə kanakanası ke paa pəlee.
Pəcə tə ɣmusı taa nakəli kaa hetı.
²¹ Tənaɣa Taca a ka huli-tu sı ı ké kupaŋ.
Pu we e pusi səsəənsı həɣəluɣu taa ké.
Timpi ləəŋ səsəəŋ we e tə.
Ama yoo kpu luɣu səsəəu nakuli ku kaa təŋna təna.
Kpu luɣu kupaŋku kaa təŋna təna.
²² Taca nyayale tá huɣnu,
nyá tuɣuna-tuyu kiŋ.
Nyayale tá wulan nyá yakəna-tu.
²³ Nyá ɣmusı ce pa,
sı təkəɣı kpu luɣu tesıka sı ku pəəŋ í hetı.
Waatu inəɣı paa kuu wontu na pə kpeŋna mpa pa təŋ tala tə.
Paa tala wontu kukukuutu ntı na paa wei ı hiki ı paa tete.
²⁴ Yosalem ıcate tu nəɣəlu kaa tə sı:
Pə wuki-m.
Yəlaa mpa pa we Yosalem taa tə paa ce-weɣe pa ısayatu.

34

Taca ká huɣna ıtəm nyəma
¹ Piitimnaa me, í kəətəna na í nu.
Yəlaa me, í ke ɣkpaŋŋ.
Tətə na tə taa nyəm í nu.
Antulinya na ı kululum təna í la aseeta nyəma.
² Mpi tə, Taca ká mu pááná səsəəna
na piitimnaa təna.
ı taa kpa na pa yoolaa təna.
Taca tu ı taa sı ı ká kpiisi-we.
ı caa ı wakəli-we.
³ Pa ləwa pa taa mpa pə kuwa tə.
Pa sətəa səŋaa.
Pa caləm kpeŋ pəəŋ təə.
⁴ ı sətuluŋası təna kpesəɣı.
ı sətənuɣu ká kpili ısu nyaaluɣu.
ı sətuluŋası təna hotiɣı ısu lesəŋ hatu kuwulutu.
Yaa fiki hatu kuwulutu.
⁵ Ma layate mu pááná ke ı sətəa.
Tu tii ıtəm nyəma təə.
ıtəm nyəma meɣe ma suwa sı maa kpiisi.
⁶ Caləm waasa Taca layate təə ké.
Nim matəna-te.
Pə caya ısu ıweesi na pəŋtuləŋ pə caləm.
Na ıwaəŋ timpee na pə nim.
Mpi tə, pa lapa Taca ke kətaya ke Posəla ıcate taa.

Pa kɔwa tuutuuma ke ltɔm tetv taa.
⁷ Pa na taale naaŋ pa hotina.
 Təyaya nyəŋ na latəcɛnaa pa hotaa.
 ltɔm tetv nyəɔwa caləm.
 Nim haya mə katerja.
⁸ Taca a lɛɛtɔyɔv kuyaku ké.
 Pənaɣa ŋka ɪ lɛɛtəyənə Siyən
 nyəma nəyɔ təyɔle.
⁹ ltɔm ləŋ lɔm ká pəsi kaaloo.
 ltɔm tetv mɔsɔyɔv ká pəsi kəkə mamacəyɛlasɪ.
 Mə tetv ká pəsi ɪsɪ kəkə mɔkɔyɔv kaaloo tɔ.
¹⁰ Ka kaa te paa ahoo paa ilim.
 Ká nyəɔsɪ ká kɔlɛyɪ mɪpɔyɔ tam tɔɔ ké.
 Tetv ká wakəli mɪpɔyɔ pusi tənaya.
 Nəyɔlv kaa tənna tənaya paa wulee.
¹¹ Kpɪisuyɔ na ɪluyucante paa cayaɣana.
 Kpɪisiwulaya na katəkətɔyɔv paa caya tənə.
 Taca ká yəki tə tənə na tɔ saali yem.
¹² Səɔsɔ nəyɔlv ɪ kaa wɛɛ sɪ pá kra-ɪ wulav.
 Pɪ kpɪisi tə awulumpiya tənə.
¹³ Səɔsɔnnaa ka nyɔ pa kawulaya tɛɛsɪ taa.
 Kəlɔŋ na sɔwa ke pa koloosi acalɛɛ taa.
 Pa acalɛɛ ká pəsi taale hasɪ təsɔvle,
 na taataanaa lonte.
¹⁴ Wɔlaya tetv taa nyəma ká suliyi taale wontu.
 Pəŋtɔlvɔŋ ká yaaki təma.
 Ahoo nyaasəlaa ká pəsi pa lonte ke tənə.
 Tənaya paa la pa lonte kɔhɛɛsəle.
¹⁵ Tənaya tɔm ká hɛɛ lonte, na ɪ tɔ ɪ yala.
 Tɔm ká papɪ-yeyɛ tənə,
 na ɪ kpɛyeli ɪ piya ke ɪ kəŋkəŋ taa.
 Tənaya yepɛlekunaa tənə ka koti naale naale.
¹⁶ ɪ wiili Taca takəlaya taa na ɪ kala.
 Wontu ntɪ tə taa nakɔli kaa laŋ.
 Paa tə taa ŋku kɔ kaa laŋ.
 Mpi tɔ, Taca má ma yəyɔtənə na ma nəyɔ.
 Ma Feesuyɔ ká kpɛyelina wontu ntɪ.
¹⁷ Tɛtɛ ke ma tɔwa na má faya pa tetv na ma niŋ.
 Na má tala-weyɛ-tɪ na ŋmənaya.
 Tu pəsi pa nyəntv ke paa pəlee na pá caya tə taa ké
 tam tɔɔ.

35

Taca nyəma ká məli ɪ kiŋ
¹ Wɔlaya tetv laŋle ɪ hɔlvɔmɪ.
 Kpəŋkpante tetv ɪ yəli.
 Tetv ntɪ lɔm ta tala tɔ tə ŋmaali.
² Tə tɔ hetv.
 Yaayenaa ɪ tɔli tetv taa.
 Tə wiliti laŋhɔlvɔmle kawilitasi.
 Pɪ mələna Lipaŋ tetv ke tə teeli.
 Kamɛeli puyɔ na Saləŋ tɛtəkəle
 ká tayani səsəntv ke hikuyɔ.

Paa na Tacaa Iso teeli na i səsəəntu.

³ Í la na mə niḡ kuseliḡ kii.

Í la na mə nəəhe acamaa nyəə toḡ.

⁴ Mpa səḡəntu kpawa tə,

í heeli-we si:

Í kaasi mə ti.

Í taa nyá.

Mə Iso kəḡ mə kolontunaa

fəlvu na mə nəḡə.

l mayamaya i ká kəḡna na í waasi-me.

⁵ Waatu inəḡi yuluma isə ká kuli.

Ntamaa ḡkpaḡḡ ká tvi.

⁶ Kaakalaya ká ḡmaa isu nam.

Kamumuka nsəmlə ká hetəna laḡhulumlə.

Mpi tə, lum ká kpe wulaya tetu taa,

Pu hee ləḡ ke tetu nti lum ta tala tə tə taa.

⁷ Timpi yəlaa loosaya

na pə nəḡəsəna isu lum tə pu pəsi luna.

Lum səelaa ká tvi ləkətu tetu taa.

Səsəncaasi na mvluyu ka

nyala timpi taale hasi cakaya tə.

⁸ Təḡaya paa hee mpaav.

Mpaav ḡku pa yaaki naḡḡ nyəḡku tə.

Kupama tike ká təḡna-kv, asilima tv nəḡəlv kaa siti.

Ləmayasəe fəi nyəma ká təḡ-kv pa kaa le.

⁹ Təḡəlaya kaa wee mpaav ḡku kv taa.

Taale wontuyu isayav nakvli kv kaa təḡ-kv.

Pa kaa sulina taale wontuyu isayav

nakvləḡi mpaav ḡku kv taa.

Mpa pa nyəəḡ Tacaa yapa yomle taa tə,

mpe paa təḡna kv taa.

¹⁰ Mpa Tacaa hetaa tə mpe paa mələna.

Paa tala Siyəḡ na akaitv yontu.

Pa laḡa ká hulvmi tam təə.

Ayəəla na laḡhulumlə ká kəə.

Wvasi na wula ká polo pooluḡ.

36

Asilii nyəma nyaasəḡi Yosalem nyəma

(*Awulaa* II 18:13,17-37)

¹ Yuta wulav Isekiyası kawulaya pənaḡa naanəwa na liḡiti nyəḡka taa, Asilii wulav Senakelipi kula Yuta koloosi acaləe təə na í ləkı-yə. ² Mpuḡyú Asilii wulav kusa Lakisi icate taa ké i yoolaa nyuyv tv, na yoolaa taa yoolaa, na í tili-weḡe Yosalem ke Yuta wulav Isekiyası kiḡ. Pa talaa ulena pá ḡmeli lule isətaa nyənte ləəv kiḡ ke cətəlaa mpaav taa. ³ Ulena Hilikiya pəyalv Iliyakim, wei i paasəḡəna kawulaya təyayə tə. Na takəlası ḡmaavl Sepəna, na Asafi pəyalv Yowa, wei i paasəḡəna takəlası tə, pá polo pa kiḡ. ⁴ Mpuḡule yoolaa nyuyv tv təma-we si: Í polo í heeli Yuta wulav Isekiyası si, Asilii wulav səsə pəəsəḡi-i si pepeḡe n laki na í taaki? ⁵ N mayasəḡi nyá taa si nəḡə taa təm tayanəḡəna yoou na kú tó yulv ke təyoole apalətv na? Mpu tə, aweḡe n laki na í taaki, na í kvləḡi ma təə? ⁶ Icipiti ke n tēeləḡi, ílé i we ké isu səsəncəḡa kvpəlaya ḡka ka kvḡi tə. Wei í lapa-keḡe naani ka hee-i. Mpuḡyú Icipiti wulav laki pa təna mpa pa tisiḡi i təə ké yuḡ tə. ⁷ Ntanyı n təḡ kele si mə Iso Tacaa ke n tıwa naani. Pəyele Iso inı i təfēnlēnaa na

ı kətaya təlätənää ke lsekiyası kpiisaa. İlena í hólí Yosalem ıcate yəlaa na Yuta tetu nyéma sı pá see İso ké kətaya təlätə tənə tə tō cənə.

⁸ Təu, pənente nyana ma caa Asilii wulav í pəeli nəğə. Maa ha-ŋ krağanəŋ iyisi naale (2000). Ye n ka pəsi na í hiki mpa paa cağa-ı tō. ⁹ N ka pəsi na n təğoni Asilii wulav təmle nyéma taa səkpeli na? İcipiti nyéma ke n tıwa naani. Mpi tō, pəle pa wena yoou keekenaa na pa krağanəŋ cağalaa tō pə tō. ¹⁰ N huı sı pə taya İso luyı nyəntu ke ma təŋaa na má kəo tetu tənə tə wakəlvu na? Tacaa heelina-m sı má kra tetu tənə tə tō na má wakəli-tı.

¹¹ Mpuvule İliyakim, na Sepəna, na Yowa, pa təma Asilii yoolaa nyuvu tu sı: Yəğətəna-tuvu Alaamee təm taa. Mpi tō, tə nukı. Taa yəğətəna-tuvu Yuta nsəmle na yəlaa mpa pa we ıcate kolunja tō tō pá nu.

¹² Ama yoolaa nyuvu tu cəwa sı: Pə taya mə na mə caa mə tike ke Asilii wulav tilaa sı, pá heeli təm tənə. Ama pə kpenna pa təna mpa pa cağa kolunja tō, na paa te na pá təğə pa pəntu na pá nyəo pa həm təğə. ¹³ Mpuvule yoolaa nyuvu tu səŋaa na í yəğətəna nəğə səsaya ke Hepəla təm taa sı: Í nu Asilii wulav səsə təm. ¹⁴ Asilii wulav yəğətəa sı: Í taa yele na lsekiyası tıvı-mə. Mpi tō, ı kaa pəsi na í waası-mə. ¹⁵ İsekiyası tıvəyi-məye sı, í la Tacaa ke naani. Sı İso ká waası-mə, sı Asilii wulav kaa ləeki mə ıcate. ¹⁶ Í taa nuna lsekiyası. Mpi tō, Asilii wulav ná caa ké sı, mə na-ı í ciiki na í ha-ı mə tı. Waatu inəyi paa wei ı ka təğə tuŋ wei pa yaa sı, leseŋ na fiki tō pə pee. Paa wei ı ká nyəo ı ləkə taa lum. ¹⁷ Haləna má kəo na má pona-məye tetu nti tə we İsu mə nyəntu tō tə taa. Tetu nti tə taa we təğənaya pee ké na sulum. Tə taa we kvətəğəv ké na leseŋ tuŋ. ¹⁸ Mpu tō, lsekiyası ı taa tıvı-məye yem na í təŋ sı: Tacaa ka waası-mə. Piitimnaa tuŋ ta pəsi na í waası ı yəlaa ke Asilii wulav niŋ taa. ¹⁹ Hamatı na Aləpatı na Sefafayim, pə acaləe nyéma tuŋ məla isəna? ı ta pəsi na í təŋ Asilii wulav sı í taa ləeki Samalii ıcate. ²⁰ Tetunaa mpe pa təna, pa taa nti tə tuŋ yapa-təyi ma niŋ taa. Na Tacaa náá yakı Yosalem ke ma niŋ taa?

²¹ Ama yəlaa mpe pa suma pa ta cə-ı paa təmuvu kvlumuvu. Mpi tō, wulav lsekiyası ka heelina-we sı pá taa cə-ı. ²² İlena Hilikiya pəyalv İliyakim, wei ı ké wulav təyaya nyuvu tu tō, na takəlası ŋmaalv Sepəna na sı sulv Asafı pəyalv Yowa pa polo wulav lsekiyası kiŋ. Paa cəla pa wontu ké, na laŋwakəlle. Mpuğú pa keesa wulav ke yoolaa nyuvu tu kvəğətətu.

37

İsekiyası yəğətəğəna İso kvəğətətu teləsulv İsayii
(Awulaa II 19:1-7)

¹ Waatu wei wulav lsekiyası nuwa pa təm nti İlena í cəli ı wontu na laŋwakəlle, na í suu ləyaya wontu İsu fələtənää taka na í polo Tacaa təyaya taa. ² Tənağa ı tila kawulaya təyaya nyuvu tu İliyakim, na takəlası ŋmaalv Sepəna, na kətəlaa taa səsə. Paa suuwa ləyaya wontu ké İsu fələtənää taka. İlena pá polo Amətı pəyalv İsayii, İso kvəğətətu teləsulv kiŋ, ³ na pá heeli-ı sı: Laŋwakəlle na ŋkraŋuvu həm na fəele kvayaku ke saŋa ké. Tə wee ké İsu alaa mpa pa caaki ləlvu, İle toma fei sı pá ləli tō. ⁴ İsəntə ntanyı nyá İso Tacaa ta laŋ nuw ke kvətəğəv ŋku, Asilii wulav tilina ı pəyalv Lapəsakee na í tuv İso weesuyı tu tō. Ntanyı Tacaa nyá İso ká hə ı ŋkraŋuvu ke ı kvəğətətu tō. Mpu tō, sələməna yəlaa mpa pa kaasaa tō pa tō.

⁵ Mpuğú wulav lsekiyası tillaa mpe pa pola İsayii kiŋ. ⁶ Ntəna İsayii cə-we sı:

Í polo í heeli mə caa wulav sı, Tacaa təma sı taa nyana kvətəğəv ŋku Asilii wulav tila ı yoolaa nyuvu nyéma na pá kəo pá tıv-m tō. ⁷ Tacaa sı: Maa yele na Asilii wulav nu təm natəli. Pu tu ı taa na í məli ı tetu taa, İlena pá kv-ı təna.

Asilii wulav nyaasuvu kvfam
(Awulaa II 19:8-13)

⁸ Mpuğú Asilii yoolaa nyuvu tu Lapəsakee nuwa sı, wulav kula Lakisi na í tii Lipina tō. İlena í polo təna na í mağana-ı. ⁹ Mpuğú pa heela Asilii wulav ke təm sı: İtiyopii

wulav Tilaka polaa si i yookina-i. Asilii wulav nu mpv, lēna í tili si pá heeli Yuta wulav lsekiyasí si: ¹⁰ Isu n tɔvɔ Isɔ ké naani si, ma kaa lēki Yosalem icate tɔ, n tusa nyá tɔyi. ¹¹ Nyá maɣamaɣa n nuwa isəna Asilii awulaa lapəna tetɔnaa təna na pá wakəli-ti təkpaataa tɔ. lēna nyaa tēlɔyi si nyá tike n ka fitina na? ¹² Ma cəsənaa wakəla Kosəŋ na Haləŋ na Lesəfi pə acalēe na lteni nyóma icate nte tɔ wē Telasaa tetv taa tɔ. Piitimnaa mpɛ pa tuŋ ta pəsi na í kenti pa acalēe tɔə se. ¹³ Hamati, na Aləpati, na Layii, na Sefafayim, na Hena, na Afa pə acalēe awulaa wē le?

*lsekiyasí sələməyi Isɔ
(Awulaa II 19:14-19)*

¹⁴ Ḿpúyú lsekiyasí mv takəlaya ŋka Asilii tillaa kənaa tɔ na í kala. lēna í kra Tacaa təyaya taa, na í hɔli-təyi Tacaa. ¹⁵ Pə waali ké i sələmaa si:

¹⁶ Hai Pə təna pə tv Tacaa, lseɣeli Isɔ, nyá wei n caɣa isətaa taŋlaa tɔə tɔ, nyá tike n kəna tetv kawulasí təna Isɔ. Nyá lapəna isətənvɔvɔ na tetv. ¹⁷ Hai, Tacaa ke ŋkpaŋŋ na í nu. Tacaa kuli nyá isə na í na. Nu kutvɔvɔ ŋku Senakelipi tillaa tvvki Isɔ weesuyv tu nyá tɔ. ¹⁸ Tacaa, tampana yaa, Asilii awulaa kpiisa piitimnaa lēlaa, na pá wakəli pa tetv. ¹⁹ Haləna pá wə pēle pa tuŋ kvlalaŋ ke kəkə, na pá wakəli-i. Mpi tɔ, i ké taasi na pɛ nna yəlaa niŋ saakaa tɔyɔ. ²⁰ Hai, Tacaa Isɔ, ya-tvɔvɔ Senakelipi niŋ taa. Tetv təna kawulasí í nyi si nyá tike nté Tacaa.

*Isayii teləsəyi Tacaa kvəcəvɔ ke lsekiyasí
(Awulaa II 19:20-34)*

²¹ Mpvɔvle Aməti pəyalv Isayii tilaa, na pá heeli wulav lsekiyasí si, lseɣeli Isɔ Tacaa yəɣətaa si: Ma nuwa sələmvɔvɔ ŋku n sələma-m Asilii wulav Senakelipi təm tɔ. ²² Halv Tacaa yəɣəta Senakelipi si:

Yosalem icate kvpante íté tə footiyi-ŋ ké na tə wəŋiyi-ŋ
na tə sələyi-ŋ kasəlasí.

²³ Halv lseɣeli naŋŋ tv ke n kulina nəɣɔ
na í tvv na í sayati?

Na í nyənəyi-m na kalampaani?

²⁴ Nyá təmlə nyóma nəɣɔ ke n tvvna-m.

Haləna í tɔ si yoo kəkənaa katatəlaya tɔə ké
n pəsaa na í kra pəŋ nyəŋ taa.

Na í tala Lipaŋ icate heele taa.

Na í seti i tuŋ kvpampaŋ səsəŋ,
na í kra na í tala comcom nəɣɔ taa,

ke hətə səsəvntə tɛɛ.

²⁵ Si nyá hula ləkənaa na í nyəə pa lvm.

Pəyele n ká feli nəəhəle ke

Icipiti pusi təna tɔə na sí nyəə.

²⁶ Senakelipi n ta nu taa si má tayanəna

na má si ḿpúyú hatoo ləŋtaa?

Nəəvə kele ma yelaa si pə yoosi

lēna Senakelipi náá pəsəyi koloosi acalēe ke ncaa.

²⁷ A taa yəlaa ké acamaa ké,

səɣəvntə kra-wē na pá liyiti-wē.

Pa wē ké isu taale nyutu kvləkəlekətv.

Yaa nti pa tuuwa kutuluŋ tɔə na wəlaya kv-ti,
na tə ta putə tɔ.

²⁸ Ma nyəma-ŋ ké,

paa n caɣaa, yaa n svvki yaa n luki.

Pəyele ma nyəma saa wei nyá taa kraakəna-m tɔ.

²⁹ Nyá taa kraakəna-m,

ma nuwa nyá kalampaani tòm.
 Pə təw kə maa tu-ŋ muna kukuule.
 Maa tu-ŋ ma kpaɣanukpasɪ ke nyá nɔɔɔ taa.
 Ulena má mələna-ŋ na mpaav ŋku n kəmnaa tə.

³⁰ Ye pə kaasa lsekiyasɪ nyá, tənɛ unɪ tɔ la-ŋ isu kuhulum. Pəntə na pənte alɛɛla ke í ká tɔɔ. Ulena pənaya tooso nyəŋka í hala na í ku na í sɔ tuŋ wei pa yaa sɪ lesɛɛnaa tə na í tɔɔ pə kuhulum. ³¹ Mpa pu kaasɪ Yuta kpekəle taa tə, paa wɛɛ kə isu tuɔɔ kəɔɔɔ lila ke teu na kú luli pee tə. ³² Mpi tə, yələa kakaasaya ká luna Yosalem. Mpa pə sɔwə tə paa luna Siyɔŋ puɔ taa.

Isəna Pə tənə pə tu Tacaa ká la ɪ sɔɔɔɔɔ sɔsɔɔŋku taa tɔɔɔ. ³³ Pə təw kə Tacaa yɔɔɔtəyi Asilii wulav sɪ: N kaa pəsɪ na í sɔv ɪcatɛ nte tə taa. Nyá tətɔlaa taa nɔɔɔɔ kaa tə nyəmle ke tə taa. Yaa í kenti ɪ təw kə kpálóyó na í kpətəna-tɛ. Pəyele ɪ kaa lo hapəle taka kə ɪcatɛ nte tə kiŋ. ³⁴ ɪ mpaav kuhumuyɔ ke ɪ ká təŋ na í mələna ɪ waali. ɪ kaa tasa ɪcatɛ taa kə sɔv. Tacaa má ma yɔɔɔtəna mpv. ³⁵ Tacaa sɪ: Maa kenti ɪcatɛ tənɛ tə təw kə. Maa waasɪ-tɛɛ ma na ma təmle tu Tafiiti pa təw.

Asilii nyáma tɛv na Senakelipi səm
 (Awulaa II 19:35-37)

³⁶ Mpóyó Tacaa isətəa tillu tiiwa Asilii yoolaa təsikile ke ahoɔ anɪ. Ulena í ku yoolaa iyisi nunɔwa na nunaasa na kakpasɪ (185000). Tɛv fema na mpa pə kaasaa tə pá kulɪ, ulena pá mayana sɪ sətəa suwa təsikile. ³⁷ Tənayələ Asilii wulav Senakelipi kpesa ɪ təsikile na í məlɪ Ninifi ɪcatɛ taa na í caya tənə. ³⁸ Mpóyó kuyaku nakulɪ ɪ sɔv ɪ tuɔɔ Nisələki kutuluyɔ taa na í təŋa-kuyɔ lunuyɔ. Ulena ɪ pəyalaa Atələmeleki na Salesɛɛ pa ku-ɪ na layatɛ na pá se na pá polo Alalaa tɛtv taa. Ntəna ɪ pəyalɔ lɛlv Asahatəŋ náá lɛtɪ ɪ lonte taa.

38

lsekiyasɪ kutəŋ na ɪ waav
 (Awulaa II 20:1-11)

¹ Mpóyó wwsasɪ kpa wulav lsekiyasɪ ke waatu unɪ ɪ taa sɪ ɪ səki. Ulena ləw kuyɔɔtɔtu tɛlɔsulɔ Isayii polo ɪ kiŋ na í heeli-ɪ sɪ: Tacaa təma sɪ, ye nyá taa wɛ nti n heeli nyá təyaya nyáma. Mpi tə, n ká sɪ kə n kaa kulɪ.

² Ntəna wulav kɛɛsɪ isɛ na kolɔŋa təw na í sələmɪ Tacaa ke sələmuyɔ kɔnɛ sɪ: ³ Hai, Tacaa, ma kpa nyá yule. Təw sɪ ma təma teu na lotu kuhumtu na má lá mpi pə wɛ-ŋ teu tə. ɪ tema mpv ulena í wii təkpoɔ na í pəlɪ isəlvm.

⁴ Pə waali kə Tacaa heela Isayii ⁵ sɪ í tɛləsɪ wulav lsekiyasɪ sɪ: Maya nyá cəwə Tafiiti ləw Tacaa. Ma nuwa nyá kusələmvtɔ na má ná nyá isəlvm. ɪlɛ maa sɔsɔ-ŋ weesuyɔ pusɪ ke naanɔwa na kakpasɪ. ⁶ Maa ya nyá na ɪcatɛ tənɛɛɛ Asilii wulav niŋ taa. Maa kenti tə təw*fa*. ^a kuhulvtɔ 21-22 ke kuhulvtɔ 6 waali sɪ, pə wɛɛ isu pa kɛesuyɔ Awulaa II 20:1-11 taa tə.

⁷ Yaasi wei Tacaa ka huləna-ŋ sɪ ɪ ká la isu ɪ suw tɔɔɔ sɪ, ⁸ ɪ ká yele na isotom waaci məlɪ waali waaləyi cacaasɪ naanɔwa. Ulena tampana, isotom məlɪ waali waaləyi timpi təw pu lunaa tɔɔ cacaasɪ naanɔwa.

lsekiyasɪ kawəyaya ke ɪ kutəŋ waali

⁹ Waatu wei pə wuwa wulav lsekiyasɪ na pə tɛmɪ-ɪ na í má kawəyaya ŋka tɔɔɔ:

¹⁰ Ma huukaya sɪ pu kəəlɪ-m kə na təŋ.
 Ma huukaya sɪ maa sɪ na hələm na nɔɔɔ.
 Pə wɛɛ sɪ má tɛɛ.

Maa təŋna səm nənɔsɪ.

Pə pɛma-m ma pusɪ kukaasasɪ.

¹¹ Ma huukaya sɪ ma kaa tasa Tacaa ke nav

^a 38:6 Piipili wei pa yaakəna nasaala taa sɪ fəlanɛɛ kuulan tə í tuwa

ke weesuyu nyéma tetu taa.

Ma kaa tasa yulu nəɣɔlɔyɔ nav ke
antulinya yəlaa taa.

¹² Pə ləsa ma weesuyu na pə pona pooluŋ
isu tiikilu cokəle.

Pə tama ma weesuyu tomle.

Pə kpila ma weesuyu ké isu pəlvɔlvɔ setɔyɔ

sayata kponkpontu na í kpili-ɪ tɔ.

Pu taanəyi tɔ, n tɛma ma tɔm.

¹³ Pu nyaaləyi tɔ sɛm kriisa-m.

Tacaa n yɔka ma muwa ké isu tɔɣɔlaya.

Pu taanəyi tɔ, Tacaa n tɛma ma tɔm.

¹⁴ Ma wiikaya ké isu kacayalɔfəyaya
lakɔyɔ na ká cɔɔki isɔtaa tɔ.

Ma mələyi isu alukuku,

na má tekiyi isɔtaa ké pətɔɔtəle.

Hai, Tacaa, pə nu-m ké, waasi-m.

¹⁵ Suweye ma tasəyi yɔɣɔtɔyɔ tɔtɔ?

Tacaa yɔɣɔtəna-m.

Nyá mayamaya n lakəna.

Maa təna təpasɔyɔ ke ma weesuyu təna

taa ké ma wahala tɔɔ.

¹⁶ Tacaa, nyá kupantɔnaa tɔɔ ké
yulu wɛna weesuyu.

Tə tɔɔ ké ma feesiyi tɔtɔ.

N ká mələna-m isu ma wule taa,

n ká yele na má wɛna weesuyu.

¹⁷ Ma laŋwakəlle pəsəna nteye heesɔyɔ.

Nyá sɔɔləna na n ləsi-m sɛm púyú taa.

Ulena n lɔ ma isayatu təna na waali.

¹⁸ Mpi tɔ, pə taya atətəle taa nyéma saŋna-ŋ.

Pəyele pə taya sɛm ká taləna-ŋ.

Mpa pa tiiwa pəlaav taa tɔ paa tɛɛləyi nyá kupantu.

¹⁹ Weesuyu nyéma tike pəsəyana na pá sa-ŋ,
isu maya saŋa isəntɔ.

Cɛɛ huləyana ɪ piya ke kupantu.

²⁰ Tacaa yapa-m ké.

Tu ma tá cəməŋ ke nyá təyaya taa na í wii teu.

Haləna tá weesiŋ tənaya.

²¹ Ḿpúyú Isayii tɔma si:

Í naŋ tɔyɔ ŋku pa yaa si fiki tɔ ku pee

na í taa lsekiyasɪ hiŋ taa na pə waa-ɪ.

²² Ntəna lsekiyasɪ si:

Yaasi wei ké Tacaa n ká huləna-m si,
maa kra nyá təyaya taa?

39

Papiloni wulav kɔntɛ ke lsekiyasɪ tɛ

(Awulaa II 20:12-19)

¹ Waatu kulɔm unɪ ɪ taa ké Papiloni wulav wei pa yaa si, Melotaki-Palataŋ, na ɪ caa
si Palataŋ tɔ, ɪ tilina lsekiyasɪ ke kuvɔɔv na takəlaya. Mpi tɔ, ɪ ka nuwa ɪ wɔsasi na ɪ
alaafəya hikuyu tɔm ké. ² Ḿpúyú lsekiyasɪ laŋle huluma səsəm. Ulena í h́lí Papiloni
tillaa mpeye ɪ wɛnav tete. Paa liyitee, paa wula, na tulaalɔnaa na nim sɔɔsɔyɔ nyəm. ɪ

hula-we tətəɣɔ ɪ yoou wontu təna. Na pə təna mpi pu we ɪ wɛnɔv təsule tɔ. Isekiyası tá ɣmɛsɪ-wɛɣɛ pɔlvɔpɔvɔ ɪ kawulaya təyaya taa.

³ Mɔvɔvɔle ɪsɔ kuyɔɣɔtɔtu tɛləsɔlv Isayii pola wulav Isekiyası kiŋ ke pə waali. ɪlena í pəəsɪ-ɪ sɪ: Suwɛye yəlaa mɔpɛ pa heela-ŋ? Lɛye pa tu lunaa? Ntɛna Isekiyası sɪ: Hatoo Papiloni tɛtu ke pa lunaa. ⁴ ɪlena Isayii tasa-ɪ pəəsɔvɔ sɪ: Pɛpɛye pa nawa nyá kawulaya təyaya taa? Isekiyası sɪ: Ma kawulaya təyaya taa nyəm tənaya pa nawa. Ma ta ɣmɛsɪ-wɛɣɛ ma kɔpɔcoou nakɔli.

⁵ Ntɛna Isayii tɔ Isekiyası sɪ: Nu Pə təna pə tu Tacaa kuyɔɣɔtɔtu. ⁶ Nyənɪ kuyɛɛŋ kəŋ wei ɪ taa Papiloni nyéma ká kuu pə təna mpi nyá caanaa kaawa na pə we nyá kawulaya təyaya taa isəntɔ tɔ na pá kpeena. Pə kaa kaasi pɔlv. Tacaa yɔɣɔtəna mɔv. ⁷ Paa kɔpaya nyá pəyalaa kɔlvlaa. Paa pəsi-wɛɣɛ kataasi. Paa sɪ-wɛɣɛ Papiloni kawulaya taa.

⁸ Mɔvɔvɔle Isekiyası cɔwa Isayii sɪ: Tacaa təm ntɪ tə we teu ké. Mpi tɔ, ɪ mayasaya ɪ taa ke sɪ: Ma na ma yəlaa tu cayana hɛɛsɔvɔ ke ma pəɔle taa.

ἩΥΨΙΛΟΥ ΝΑΑΛΕ ΝΥΝΚΟΥ ΙΣΕΥΕΛΙ ΝΥΪΜΑ ΛΑΙἩΕΣΕΛΕ

40

Isevɛli nyéma waasɔvɔ təm kɔpaalɔvɔ

¹ Mɔvɔvɔ Tacaa yɔɣɔta ɪ yəlaa sɪ:

Í puyusi ma yəlaa í puyusi ma yəlaa.

² Í yɔɣɔtəna Yosalem.

Í makɪ kapusi sɪ nyá wahala təma təma.

Páccɔ pa husa nyá isayatu.

Tacaa fɛla-ŋ nyá isayatu fəɔtɔ ke təm naale.

³ Nəɣɔlv kiisiyina sɪ:

Í tayani Tacaa ke mɔpaav.

Í teti tá ɪsɔ ké mɔpaav ke wɔlaya tɛtu taa.

Í tú tá ɪsɔ ké hapəle.

⁴ Í yəki pəəŋ na pulasi təna.

Í suuli tɛtɛka təna.

Tontɔŋa na kutaaalomɪŋ í pəsi tɛtu kɔhəntətu.

Tɪmpi pə kɔlaa tɔ pə pəsi tɛtɛka səsəəna.

⁵ ɪle pu keeli Tacaa teeli tɔɔ.

Yəlaa təna ká na-ɪ.

Mpi tɔ, Tacaa nəɣɔ yɔɣɔtəna.

⁶ Mɔvɔvɔ nəɣɔ kalɪ ka yɔɣɔtaa sɪ:

Kiisi.

Ntɛna nəɣɔ lɛŋka cɔ sɪ:

Ma kiisi suwe?

Kiisi sɪ:

Yəlaa təna wɛɛ ké isu nyutu.

Na pa teu isu taale taa hetu.

⁷ Tacaa heelim í mapa,

nyutu wɔləɣɪ ké, na hetu tɔ.

Tampana tɔɔ, yəlaa wɛɛ ké isu nyutu.

⁸ Nyulɔvɔ wɔləɣɪ, hetɔvɔ lɔntiliyi.

Ama ta ɪsɔ kuyɔɣɔtɔtu ná we tam tɔɔ ké.

Təm kɔpantu

⁹ Yosalem yəlaa mɔpa mɛ

í kɔpaaləɣɪ təm kɔpantu tɔ.

Í kpa pɔɔɔ kukulɔɔ tɔɔ.
 Siyɔɔ nyáma í kiisina toma.
 Tɔm kupantu kpaallaa me,
 Í kiisi ɪ taa nyá.
 Í kraali Yuta acalee si:
 Í nyɔni, mə lɔɔ kɔɔna nté.
¹⁰ Í nyɔni Tacaɔ lɔɔ kɔɔna nté na toma,
 Tacaɔ tɔɔ tu-ɪ sɔsɔntɔ.
 Tacaɔ na ɪ kasɛɛsi ké.
 Na ɪ tɔmlɛ kulɔlum we ɪ nɔɔɔ tɔɔ.
¹¹ Tacaɔ weɛ ké isu tiikilu,
 ɪ ká tiiki ɪ kaləkəɔ.
 ɪ ká kpeyeli ɪweɛsi ke ɪ niɔ taa,
 na í kpekɪ-sɔɔɪ ɪ tɔɔ.
 Tacaɔ ká tiiki heɔɔ totonaa
 mpa pa wena piyá tɔ tɔpamm.

Pə tənə pə tu sɔsɔntɔ na ɪ ləməyaseɛ

¹² Awe məyəsəna tɔɔku lum ke ɪ ntantaku taa?
 Awe məyasa ɪsɔtɔnɔɔ wɔɔ na ɪ ntantaku?
 Awe məyasa atɛ tetu ke ɪɔmɛsɔv na í ɔmɔyɔ?
 Awe məyasa pɔɔɔ na pulasi ke sanəyɔ tɔɔ?

¹³ Awe məyasa Tacaɔ Feesuɔu?

Awe tasəna-ɪ layatu?

Yaa awe seɔɔsəna-ɪ?

¹⁴ Tacaɔ na awe pa cayana na puntu seɔɔsi-ɪ?

Yaa awe hɔlənə-ɪ tampana mpaav?

Awe tu lɔɔ ke ləməyaseɛ,

na í hɔlɪ-ɪ nyəm mpaav?

¹⁵ Nyɔni, piitimnaa we Tacaɔ ké isu lum lukɔɔɔ

kpekiti taa na pə tosi tɔ.

Yaa isu kanyəɔa pile ke sanəyɔ tɔɔ.

Tɛtɔnaa mpa lum cɔɔnaa tɔ,

pele pa we ké isu mɔsɔɔ kulɔɔ tɔ.

¹⁶ Lipaɔ hɔtɔɔ taa taasi u taki

kɔtɔyɔ tɔlatɛ tɔɔ kəkɔ tɔyɔnɔɔ.

Ku taa taale wontu paɔale ta tala si

pa lana-təɔi kɔtɔyɔ ɔka kəkɔ lusa ka tənə tɔ.

¹⁷ Piitimnaa tənə ké kpeɛ ke Tacaɔ ɪsentaa ké.

Pə ta ke-ɪ pulɔɔv nɔɔɔɔ.

lɔɔ fɛina saala

¹⁸ Aweyɛ í caa í keɛsəna lɔɔ?

Yaa pepe leɛsɔɔ ke í ká lu ɪ lonte?

¹⁹ Koolu lukina tɔɔɔ,

ɪlena wɔlanaa latu náá waasi-kɔɔ wɔla.

ɪlena ɪ tu-kɔɔɔ liyitee nyəɔtɔ alukpalisi si pə la kacɔka.

²⁰ Kɔnyɔntɔ wei ɪ kaa pəsi na í hiki mpɔ tɔ,

taakukulaya ɔka pukasi u pəsəɔi tɔɔɔ ɪ caaki.

ɪlena í ná saakɔlɔ kɔpɔɔ na í saaki-ɪ

leɛsɔɔ ɔku ku ciyitiyi tɔ.

²¹ Mɛ í taa nyɪ-tɪ taa, yaa í taa nu-tɪ?

Pa taa hɔlɪ-meyɛ-təɔi hatoo kancaalaya?

Í taa cekæna tetv kite tòm?

²² Iso caya hatoo tetv nyuyv taa,
na tæ taa yælaa náá we isu cæləŋ.
I pəwa isətənyv kə isu puyv fələfələ.
I heta-kyv isu i cokæle si i laki i tæcayalə.

²³ Inu i pəsəŋəna ate awulumpiya ke yem.
Iso pəsəŋi antulinya huula ke kpete.

²⁴ Mpi si paa səkı-we na pá tuu-we tæ.
Mpi si paa nyəkı na pá kaŋ lila ke tetv taa tæ
Taca ta tæma pa tæ kə heelim wosuyv na pá wuli.
Na pə kuu-we isu kacuculayə kpakuyv nyuliya tæ.

²⁵ Mpyú Iso Naŋŋtu yəŋətəa si:

Aweye í keesəŋəna-m,
na má na-i tæ nəŋəsi?

²⁶ Í kraasi ise na í nyəni isətulŋasi.

Awe lapəna-si?
Wei i laki na si kpekæle tæna təŋ teitei təŋ.
I yaaki paa ŋkayə ka hətə,
na i təŋ səsəŋ na i toma səsəŋəna,
nakəli kaa laŋəŋi.

Toma kufana hav ke acamaa

²⁷ Ee, Yakərv, pepe tæ kə n yəŋətəŋi mpv?

Iseŋeli pepe tæ kə n təŋ si:
Taca ta nyi mpi pu mayəna-m tæ?
Aaiyee si:

Ma iso u laki pulv si í sɛɛna ma tæ.

²⁸ N ta cekæna taa?
N ta nu-ti si Taca iso kele tam tæ tv?
Iso lapəna tetv tənasi tæna.
Pu caaməŋi iso, pəcó u kaaki.
Pəyele iso nyəm fei cekənav.

²⁹ Iso haaki təŋ ke mpa pa kawa tæ.
Taca səsəŋi apalətv ke mpa pə nuwa tæ.

³⁰ Ifepiya kaaki na pa toma təŋ.

Mpa pa kiiwa teu tæ pa hotiyi.

³¹ Ama mpa pa ha pa təŋi Taca tæ,

pa toma səsəŋi kə.

Pa kuləŋi kə isu hekəlenaa.

Pa kpakəŋi asewa paa kaaki.

Pa təŋ kə pu nukı-we.

41

Pə we si Iseŋeli nyəma í tv Taca ke naani

¹ Mpyú Taca yəŋətəa si:

Tetv nti lum cəŋəna tæ,
na lum nəŋə həŋələŋ nyəma.

Í su na í ke ŋkraŋŋ na í nu ma təm.

Yəlaa pooluŋ nyəma me, í təŋə apalətv.

Í kpətəna na í yəŋətı.

Tə krentı na tæ polo huule.

² Má ləsəna ilim təlule tæ kə wei
i təkı akaitv ke paa timpı í puki tæ.

Má tɔna ɪ niŋ taa ké piitimnaa,
 má tisina awulaa tǎfɛ.
 Ma layate pɛsa yɛlaa kɛ mɔsɔyɔ,
 na ma nyɛ́má náá yasi-we ɪsu
 heelim kɔakɔyɔ nyutu tɔ.

³ Ma tu pa waali,
 ma faɣa pa hɛkɔ taa, pɔlv ta tokina-m.
 Mpaav ŋku ma ta tɛŋta tɔɣɔ ma kɔaɣaa.

⁴ Awe lapɛna mpɔ uni?
 Awe yelina na pɛ kɔɔ?
 Awe yaana lɔlvɛ yɛlaa kɛ hatoo
 kancaalaya si pá hiki weesuyɔ?
 Tacaá má wei ma ké kancaalaya tu tɔɣɔ.

Páćó maa weɛ waali nyɛ́ma waali tɔtɔ.
⁵ Tɛtu nti lɔm cɔɔnaa tɔ pɛ nyɛ́ma na
 lɔm nɔɣɔ hɔɣɔlɛɛ nyɛ́ma nawa mpi ma lapa
 tɔ na sɔɣɔntu kɔa-we.

Antulinya tɛnasɪ nyɛ́ma seliyi.
 Pa kɔtɔɣɛna na pá kɔŋ.

⁶ Pa sɛŋna tɛma,
 paa wei ɪ heeliyi ɪ tɔɣɔntɛle si: Kaasi nyá ti.
⁷ Tuŋ lutu ná tasɛyi apalɔtu kɛ wɔlanaa paasɛnlɔ.
 Sotulu ná sɛŋna sɛtɛ tɔɔ matu.
 ɪ yɔɣɔtɛyi nyɛɣɔtɔ tamsuyɔ tɔm
 si pɛ ké tɛmlɛ kɔpante kɛ,
 na ɪ kaŋ lɛesuyɔ na nyɛ́má si kv taa ciyiti.

Nɔɔnɔɔ taa la sɔɣɔntu

⁸ Mɔpɔyú Tacaá yɔɣɔtaa si:
 Ye nyá ɪlɛ ma tɛmlɛ tu ɪsɛyɛli.
 Yakɔpɔ nyá wei ma lɛsa
 ma taapalɔ Apɛlaham lɔlvɛ taa tɔ.

⁹ Nyá wei ma pola tɛtu tɛnaɣa tɔɔ na má pɛeki tɔ.
 Ma yaa-ŋ hatoo kateŋa tɛnasɪ tɔɔ.
 Nyaya maa heelaa si n ké ma tɛmlɛ tu.
 Má lɛsɛna-ŋ, ma kaa lɔŋ.

¹⁰ Sɔɣɔntu í taa kɔa-ŋ, ma we nyá waalɔyi.
 Taa nɔɣɛsi, maɣale nyá ɪsɔ.
 Maa ha-ŋ apalɔtu.

Maa kɔɔ na ma waasi-ŋ.
 Maa te-ŋ na ma toŋ sɔsɔɔŋ.
¹¹ Mpa pa mv-ŋ na pááná tɔ,
 pu liyiti-we na fɛɛle tɔɣɔ-we.
 Pu pasa nyá kolontunaa na pá pɛsi kɔtɛtɛ.

¹² Mpa pa kɔlaya nyá tɔɔ na pá pɛekɔyi-ŋ na yoou tɔ.
 Pu kpiisi pa tɛna na pá pɛsi kɔtɛtɛ.
 N ka pɛeki-we n kaa na-we.

¹³ Mpi tɔ, maɣale nyá ɪsɔ Tacaá.
 Ma haakɛna-ŋ toŋ. Ma heeliyi-ŋ si:
 Taa nyá. Maa kɔɔ má waasi-ŋ.

Ma kɔŋ nyá waasuyɔ

¹⁴ Yakɔpɔ atantaaliya nyá,

Iseγeliya nyá, taa nyá.
 Maγa Tacaa Išo ma γəγətəγəna.
 Ma ké Iseγeli nyéma Naηη tu.
 Maγale wei i waasəyi-η tə.
¹⁵ Maa pəsi-η kpeηkpeluγu kufaluyu ηku pa
 makəna təγənaγa na ku təə na nyəmə tə.
 N ká γəki pəəη, na í naηi-i.
 N ká pəsi pulasi isu ləətə.
¹⁶ N ká fala-we na heelim kpaγa,
 kacuculaγa ká ya-si-we.
 Ulena nyáá γəələna Tacaa,
 na nyáá hiki nyá teeli ke Iseγeli Naηη tu təə.

Wulaya tetu pəsəyi kacəka tetu

¹⁷ Mpróγó Tacaa tasaa si:
 Wahala nyéma, na konyəntvnaa,
 í preekəyi lum u naaki,
 ulena mə luuη tee wuli.
 Ule maγa Tacaa maa cə-me.
 Maγa Iseγeli Išo,
 ma kaa lə-me.
¹⁸ Maa yele na pusi səsəənsi kpe pulasi təə.
 Maa tvli lum seelaa ke teteka taa.
 Maa pəsi wulaya tetu ke lule,
 na lum kpeη tetu kəwvlotu taa.
¹⁹ Maa tuu wulaya tetu taa ké,
 tuη toη nyəη wei pa yaa si:
 Seətəli na akasiya na miili na olifi tə.
 Maa yele na tuη toη nyəη wei pa yaa si:
 Sipələsi na pəη na puwi tə í nyə timpi tev fei tə.
²⁰ Ulena γələa təna ná na pá cəkəna.
 Paa welisi na pá nu pə taa si,
 Tacaa niη lapəna yaasinaa mpe.
 Iseγeli Išo Naηη tu má má ηmana-we.

Išo kula tuη təə

²¹ Mpróγó Iseγeli nyéma wulav Tacaa γəγətəa si:
 Piitimnaa tuη me í yaa-m nənəγə.
 Í γəγətə mə təm.
²² Í kəna-ti, í heeli-tuγu mpi pu te na pá kəə tə.
 Hatoo tə, pepe təm ke tuη me í təma γəγətəγu si pu kəə?
 Í heeli-tu na tə feη pə taa na tə ná pə yoosuγu.
 Yaa í heeli-tuγu mpi pu te na pá kəə tə.
²³ Í γəγətə mpi pu təkəna lapu tə pə təm.
 Ulena tə nyi si í ké tuη.
 Í la kupantu yaa isayatu natəli.
 Ulena tə kuli ise na tə krenti na tə na-ti.
²⁴ Mə we kpete ké, na mə kulapəle ke kpete.
 Ye yulu í ləsa-me pə ké acaalətu ké.
²⁵ Ma ləsa yulu na ilim ntəγəη, i kəηna nte.
 Pa yaa i həte na ilim təlule təə.
 I yaana nteγe ma həte.
 I feləyi nyuγu nyéma ké isu afəla.

Yaa isu tiisi ηmalv felvγv cγvγv tō.

²⁶ Awe yōγōtāna-tāγi hatoo kancaalāγa na tē nyi-ti,
na tē tisi si tampana?

Aai nōγōlv ta kraali-ti,
nōγōlv ta yele na tē nu.

Nōγōlv ta nu tōm nti tē luna mē kiη tō.

²⁷ Mā caalēna Siyōη ke tōm heeluyū.
li naa-ti, u naa-ti.

Ma tila Yosalem ke tillu.

Wei i kōna Laapaali kupaη tō.

²⁸ Ma nyēna tuη un.

Ma ta na i taa ηku ku kraali tōm tō.

Yaa ηku ku cō ma kypōōsvtu tō.

²⁹ Pa tēna pa we yem kē,

na pa tēma ke kpete.

Pa tuη kē heelim na í we kpete.

42

Tacaa tēmlē tv

¹ Mprōγū Tacaa tasaa si:

Ma tēmlē tv ntō, ma paasēna-η kē.

Nyāγa ma lāsaa na ma lāsāγa svvwa.

Ma feesuyū we nyá tōō kē.

Nyaa kraalēna piitimnaa ke siγisuyū tōm.

² Nyá nōγō kaa kvli, yaa n mā kapuka.

N kaa yōγōti natēlāγi patēma taa.

³ N kaa tēesi puyōtvuyū ke sēsēncāηa kvpēlāγa.

Pāyele n kaa teesi kōkō ηka ka fiγinaa tō.

N ká tēη tampana kē na n yōγōti siγisuyū tōm.

⁴ Ye n ta tē siγisuyū svv

ke tetv tōō n kaa yele.

N ká la mprōγū halēna

tetv nti lum cōōnaa tō,

na tēηkunaā nōōsi acalēē nyulāγi nyá kiη.

Piitimnaa kōkō ηka pa naana tō

⁵ Mprōγū Isō Tacaa wei i lapa isōtōnvuyū na í pō,

na í la tetv na tē taa kvlvlvum tēna,

na í ha tē taa nyēm tēnāγa weesiη na pē feesiγi tō,

i heela yvlv wei i lāsaa tō si:

⁶ Tacaa mā mā lāsēna-η si n tēη siγisuyū.

Ma tōkēγi nyá niη taa na ma paasēna-η,

na ma na-η na yēlaa tē pēeli nōγō.

Na n pēsi piitimnaa fētēla.

⁷ N ká kvli piitimnaa ise, na n tvli salēka nyōma.

Na n lēsi sēkpetvuyū tēē nyōma ke tēηmelle taa.

⁸ Ma kē Tacaa kē, halv ma hētē ntē.

Ma kaa cela nōγōlvuyū ma teeli.

Ma kaa cela ma nyvγv kvlvγv ke tuη kvlalaāη.

⁹ Kancaalāγa nyōntv tēma yoosuyū.

Ma kraalāγi-mēγē kvfatv tōm na pēcō tē kōō.

Tacaa waasvγv

¹⁰ I yoo Tacaa ke yontv kvfatv.

l yoo i samtʉ yontu ke tetʉ tənasi təə.
 Teŋku təə cəəlaa, na i taa nyəm tənə.
 Tetʉnaa mpa lum cəənaa tə tə yəlaa
 na lum nəəsi acalɛɛ nyəma.

¹¹ Wɔlaya tetʉ na tə acalɛɛ səsəəna yəlaa,
 Ketaa acalisi nyəma í kusi mə nəəsi.
 Mpa me í we pəəŋ nyəəŋ taa tə,
 í wilitina laŋhɔlumle.

¹² Í tʉ Tacaa ke teeli.
 Í kpaali i samtʉ ke tetʉ nti lum cəənaa tə tə taa.

¹³ Tacaa n luwaya isʉ aka.
 N tayanəyi nyá tʉ isʉ yoolu.
 Tacaa yaya apalɔkakiisaya təwəpəpə.
 N hóláyi nyá kolontunaa ke nyá təŋ.

Mpi pə lapu pəle Tacaa tʉwa tə

¹⁴ Ḿpóyó Tacaa yəŋətəa sɪ:
 Hatoo tə, ma təkə ma təyi na má suma.
 Ama pənente maa ma kapuka ké,
 isʉ ahonto wei i lɔləyi tə.
 Ma mələyi ké, na ma tisiyi feesiŋ.

¹⁵ Maa kpiisi pəəŋ na pulasi.
 Maa yele na pə tʉŋ tənə wɔli.
 Maa layasi pusi səsəənsi.
 Maa la na pusi səsəənsi pəsi tetʉ nti lum cəənaa tə.
 Maa la na luna nyəə.

¹⁶ ɩlena má yele na yulɔmaa tə mpaav ŋku pa taa nyi tə.
 Na má təŋna-weye mpaasi nsi pa taa cəkəna tə.
 Maa pəsi səkpetʉyʉ ke nyaaləm,
 na timpi təntɛ we kate tə pá hənti.
 Mpi maa la təyɔle, ma kaa lə-we.

¹⁷ Ama mpa pa ha pa təyi tʉŋ
 na pá heeliyi lɛəsəŋ kusaakəŋ na kɔlupəŋ sɪ:
 Mɛyɛle tá isənaa tə.
 Paa tuli tapəŋ na fɛɛle.

Yəlaa yulɔmaa na ntamaa

¹⁸ Ḿpóyó Tacaa təma sɪ:
 Ntamaa í nu.
 Yulɔmaa me, í nyəni na í ná.

¹⁹ Aweyele yulɔm?
 Ye pə taya ma təmlɛ tʉ.
 Aweyele ntam?
 Ye pə taya ma tillu wei ma tilaa tə.
 Aweyele yulɔm isʉ wei i hika hɛəsʉyʉ tə?
 Aweyele ntam isʉ ma təmlɛ tʉ?

²⁰ N nawa yaasinaa payale.

Ama n ta la laakali.
 Pəyele n kema ŋkpaŋŋ ke teu.
 Ama n ta nu.

²¹ Tacaa nyá siŋisuyʉ təə ké n caawa sɪ,
 n laki kusəsutʉ ke səsəəntʉ na kupampantʉ.

²² Paa na mpʉ, pə kpiisa yəlaa mpe,
 pə kuu pa wontu.

Pə kra-weye isu katəka ke kukraməŋ pəŋ taa.
 Pa kra-weye saləka ke pa təŋmellenaa.
 Pa kuuki pa wontu nəŋəlv ta waasi-we.
 Pa ləeka-weye pa nyəm.
 Pəcə nəŋəlv fei si í tə si pá feli-we.
²³ Mə taa awe ká kəna ŋkraŋyuv na təmnaa mpe?
 Awe ká səŋ təkpi si í ká tasa-təŋi nuu?
²⁴ Awe tu Yakərv kpiisilaa,
 na lseyeli ke wontu kuulaa?
 Pə taya Tacaa wei tə pəntənaa tə?
 Pa ta səli si pá təŋ í mpaəŋ taa.
 Pəyele pa ta nu í kusəsutu.
²⁵ Pə təw kə í taa huuna lseyeli ke katatəlaya.
 Uena yoou tii í təw na toŋ ke paa pənəŋə ŋka.
 lseyeli ta pəkki si í cəkəna pulv.
 l ta yaa təm ntəŋi pulvuv í taa.
 Uena yoou náá kv-í.

43

¹ Pənentə Tacaa yəŋətəŋi si:
 Yakərv yəlaa mə awe ŋmaŋa-mə?
 lseyeli nyəma mə awe ŋma-mə?
 Í taa nyana pulv.
 Mpi tə, ma yapa-meyə.
 Mə həla ke ma yaana-mə.
 Í kə ma nyəma kə.
² Ye í tesəŋi lum ma we mə waaləŋi.
 Pusi kaa təŋə-mə.
 Pəyele ye í təŋ kəkə taa ka kaa nyəŋa-mə.
 Kəkə kaa kv-mə.
³ Mpi tə, maŋale Tacaa mə ləw.
 Má kəna lseyeli nyəma Nəŋə tu.
 Wei í waasəŋi-mə tə.
 Icipiti nyəma ke maa feli mə lonte.
 Maa laŋasəŋəna-meyə ltiyopii na Sepa nyəma.
⁴ Mpi tə, í ke-m pulv səwəw kə.
 Mə nyuvv kvləa, na má səla-mə.
 Ma cələŋi apalaa ke mə lonte.
 Ma laŋasəŋəna yəlaa ke nyá weesuyu.
⁵ Ma we mə waali kə, í taa nyá.
 Maa kəna mə luvvuv nyəma na tev kite.
 Maa kəna-mə na ilim tətule.
⁶ Maa heeli ilim ntəŋəŋ si: Kəna-we.
 Maa heeli ilim mpətəŋ si: Taa su-we.
 Kəna ma piya na pooluŋ.
 Ləsi ma pələa na tetv tənasi na í kəna.
⁷ Pa təna mpa pa yaakəna ma həte,
 na ma ŋma-weye ma teeli təw tə.
 Má lapəna-we.

Meyele Tacaa aseeta nyəma

⁸ Í yeke na ma yəlaa lu.
 Pa kə yulvmaa kə, pəyele pa wəna isə.

Pa ké ntamaa ké pəyele pa wena ηkpaηη.
⁹ Piitimnaa təna í kpeyeli, yəlaa í koti.
 Mə taa awe kraala təmnaa mpe?
 Mpa pa heelina-tuyv kancaalaya nyəntv nti?
 Puntvnaa í hólí pa aseeta nyóma,
 pa hólí pa tampana,
 na té nu na tə tisi si múpúyú.
¹⁰ Meyele ma aseeta nyóma.
 Taca ma má ma yəyətəna mpv.
 Mə na ma təmlə tu wei ma ləsa tə.
 Uena pə lá na í nyi-ti na í tē-m na mə taa.
 Na í cəkəna si maya.
 Isə nəyəl v taa wεε na pécó pə takí-m.
 Pəyele Isə nəyəl v kaa lu ma waal tətə.
¹¹ Mayale Taca, ma paasi,
 waasulv nəyəl v fεi tətə.
¹² Má kraaləna, má waasəna.
 Ma heela nti tu kə tə.
 Pə taya mə hekv taa tuyv kraí nyəηkv nakvli.
 Meyele ma aseeta nyóma. Má kəna Isə.
 Taca ma má ma yəyətəna mpv.
¹³ Mayale Isə ké hatoo tam tə.
 Nəyəl v u fitiyi puluyv ma niη taa.
 Awe ka wakəli mpi ma lakí tə?

Taca tiluyv ke nəyəl v

¹⁴ Taca Isəyeli Isə Naηη tu wei v waasəyi tə.
 l yəyətəyi si:
 Mə tə ké ma tiliyi nəyəl v si í yona Papiloni.
 Maa yele na lum təyə Kalətée selaa kpuləη,
 wei v taa pa nukí leleη tə.
¹⁵ Mayale mə Naηη tu Taca.
 Mə wulav wei v ηmawa Isəyeli tə.

Wulaya tət v taa mpaav kvfaluyv

¹⁶ Mayale Taca wei v hεε hapələ ke tēηku taa
 na mpaav ke lum toη nyəm taa tə ma yəyətəa si:
¹⁷ l ləsa yoou kεεkənaa na pə kraγanəη.
 Pa hənta pa təna, pa temaya.
 Pa nyaγaa ké isu fətəla kpronkpontuyv.
¹⁸ l taa təəsi kancaalaya nyəntv tə.
 Pəyele í taa paasəna kvpəm təm.
¹⁹ Yaasi kvfalv ke ma caaki lapv,
 halí yaasi uní v caaki lapv.
 l ta nyəmí-i?
 Maa hεε mpaav ke wulaya tət v taa,
 na má yele na pusi səsəənsi kpe.
²⁰ Taale wontu ká sa-m.
 Pə kraγav taale hasí na taataanaa tə.
 Mpi tə, maa tó pusi səsəənsi ke wulaya tət v taa
 si ma yəlaa kvləsaa í nyə.
²¹ Yəlaa mpa ma ηmawa ma ti tə,
 paa sa-m ké.

Isə na lseyeli nyáma pa hυvle
²² Mpróyú Tacaa yəgəttaa si:
 Yakərv pə taya maya n yaawa.
 lseyeli kawa ma təm.
²³ Pə taya maya n lapa kətaya ηka kəkə
 lusa ka təna təgə nyá iweesi.
 Pə taya ma həte taa ke n lapa nyá kətasi.
 Ma ta wiina-η si n la-m kətasi.
 Pəyele ma ta caali-η tulaalvnaa tə.
²⁴ N ta ya-m tulaalv na liyitee.
 Pécó n ta hayasi-m nyá kətasi nim.
 Ama nyá isayatu ke n caaləna-m.
 N tu-m wahala na nyá kvəntəη.
²⁵ Ama ma ma tike ma husəgəna mə isayatu
 ke ma səla-me tə pə tə.
 Ma kaa tasa mə kawalaya tə ké təsvyυ.
²⁶ Mpv tə, keesi nyá təm.
 Tə svυ hυvle taa.
 Keesi mpi pə hυləyi si n wena tampana tə.
²⁷ Nyá cəsə pəntaa.
 Nyá təm teləsəlaa kula ma tə.
²⁸ Pə tə ké ma nyəna Isə təsēele
 nyυyυ nyáma ke tetelataa.
 Ma yela Yakərv na pə wakəli-i.
 Ma yelaa na pá tvυ lseyeli.

44

¹ Mpróyú Tacaa yəgəttaa si:
 Ma təmlə tvυ Yakərv,
 lseyeli nyá wei ma ləsaa tə nu pənentaa.
² Tacaa wei i ηmaya-η nyá həv tē,
 na í la-η na í paasəgəna-η tə i təma si:
 Ma təmlə tvυ Yakərv, taa nyá,
 Yesuluy*fa* nyá má ləsəna-η. ^a Lelvyυ 32:15 taa n ká na mpv.
³ Pə taya pvlv, maa pəli lvm ke wulaya tetv tə.
 Maa la na pusi kpe tə taa.
 Maa tisi ma Feesuyυ ke nyá lvlvyυ nyáma tə.
 Maa təηsi nyá piya piya ke nəsvi kvəηsi.
⁴ Paa pu nyutv hekv taa isv
 tvη wei i səηa lvm nəgə tə.
⁵ Pa taa nəgəlv ka yəgət si:
 Ma ké Tacaa nyəη ké.
 Ləlv ká ha i təyi Yakərv həte.
 Uena ləlv náa ηmaa i niη tə si:
 Ma ké Tacaa nyəη.
 Paa yaaki-η lseyeli həte.

Tvη kvlalaəη kvtyυyυ
⁶ Mpróyú Tacaa lseyeli wulav wei i yak-i-η
 na í ké Pə təna pə tv tə i yəgəttaa si:
 Mayalə kancaalaya tv na kantəkaya tv.

^a 44:2 Yesuluy: Yesuluy ke lseyeli həte lentə ké. Ye n kala Kusəsutv

Ma waah, Isə nəyɔlv ɪ fɛi tɔtɔ.

⁷ Awe wɛ ɪsu ma?

Puntv ɪ yɔyɔti na ɪ keesi-m

hatoo kuyɔŋkv ma suwa yɔlaa ke tam tɔtɔ.

Puntv ɪ yɔyɔti na ɪ keesi nti tu kɔɔ tɔ.

⁸ Taa nyá, pécó taa sele.

Isu ma tɛma-ŋ-təyi heeluyv ke hatoo lɔŋ na?

N ké ma aseeta tv ké.

Ma paasi Isə nəyɔlv ɪ wɛɛ?

Pécó kukpamuyv nakvli kv fɛi.

Ma ta na pə tv.

Tuy kulalaaŋ lutaa

⁹ Tuy kulalaaŋ lutaa tɛna ké kpete ké.

Mə kulupum kɔpam u waasəyi pulv.

Tuy ini ɪ maɣamaɣa ɪ ləsəyɔna ɪ təyi aseeta.

Mpi tɔ, u naaki.

Pécó ɪ ta nyi pulv.

Fɛɛɛ ká tɔyɔ-ɪ ké.

¹⁰ Yvlv ká lu yaa ɪ saaki tɔyɔ,

na kv kaa waasi-ɪ pulv?

¹¹ Fɛɛɛ ká kra mə tɛna mpa mɛ ɪ tɔŋyɔ-ɪ tɔyɔ.

Tuy lutaa maɣamaɣa ná ké yɔlaa ké.

Mə tɛna ɪ koti na ɪ kɔɔ.

Sɔyɔntv ka kra mə tɛna na fɛɛɛ pɪ-mɛ.

¹² Koolu sɛtəyɔna nyəyɔlvɔyɔ,

na ɪ wə-kuyv kəkɔ na ɪ tayani-kv.

Na ɪ ma-kuyv maalətoo na ɪ toma,

na ɪ la-kuyv ɪsəna ɪ caa tɔ.

Ye nyəyɔsi kra-ɪ, ɪ fɛina toma.

Ye ɪ sɔɔwa lum nyɔɔv ɪ pəsəyi ɪcam ké.

¹³ Saakvlv ná tuyi ŋmənaya ke tɔpəyaya tɔtɔ.

Na ɪ pu looŋa na ŋmaalaya,

na ɪ maɣasi-ke na maɣasəlaya.

Ulena ɪ saaki lɛɛsvɔyɔ ɪsu yvlv na saakəlaya,

na ɪ su-kuyv kutuluyv taa.

ISO KUYƏYƏTUTU TELƏSULU
SELEMII
TƏM TAKƏLAYA

Kvtvlvtv

Selemii ké iso kuyəyətutu teləsulu ké na Yuta tetu taa ké i lapa i təmlə ke awulaa Sosiyası na Yoyakim na Setesiyası pa pəəle taa. I tasa yəlaa ke apalutv sı pá məli iso tēē. Ama pələ pa kisa-i nunav na pá tv-i wahala na halı pá təkı-i saləka. Pa cəla tənvyu ŋku ku təə pa ŋmaawa iso Təm tə. Pə waalı ké Papiloni nyéma tama Yosalem ıcatē ilena Yuta nyéma ləlaa se na pá polo Icipiti na pá cəəsi təna.

Isəna pa faɣa Selemii takəlaya tə:

iso yaav ke Selemii, titite 1

Təm nti iso yəyətə Yuta na Yosalem pa təə tə, titite 2-25

Selemii təmlə na Yuta na lseyeli pa waasvyu, titite 26-45

iso kuyəyətutu nti Selemii teləsa piitimnaa tə, titite 46-51

Yosalem hotuyu, titite 52

¹ Takəlaya kanē ka taa ké pa kēesəyi Pēncamēē kpekəle tv kətvlu Hilikiya pəyalu Selemii təm. I ka wē Anatotı ıcatē taa ké. ² M̄p̄ȳȳ Tacaa yəyətəna-i Amōŋ pəyalu Sosiyası wei i ka ke Yuta wulav tə, i kawulaya pənaya naanwa na tooso nyəŋka taa. ³ Tacaa yəyətəna-i tətəyō Sosiyası pəyalu Sowakim pəəle taa. Sowakim ka kēna Yuta wulav. Haləna Sosiyası pəyalv ləlv Setesiyası, wei i ké Yuta wulav tətə tə i kawulaya tənaya ké ka pənaya naanwa na kulom nyəŋka ke ıətə kakpası nyəŋ taa. Waatv inəyi kolontunaa kuuwaYosalem nyéma.

iso yaav ke Selemii

⁴ M̄p̄ȳȳ Selemii təma sı Tacaa heela-m sı:

⁵ Ma nyəma-ŋ na pəcə pá ŋmaɣa-ŋ

nyá too lotu taa,

na má ləsi-ŋ na má kpa-ŋ

ma kuyəyətutu teləsəlv ke piitimnaa taa,

na pəcə pá lvləyi-ŋ.

⁶ Ntēna má cə sı: Hai, Tacaa iso, ma ké pəyaya ké, ma ta nyi yəyətaya.

⁷ Ilēna Tacaa cə-m sı:

Taa yəyətı sı n ké pəyaya.

Mpi tə, pə wēē sı n polo mpa pa

kiŋ ma tiliyi-ŋ təyō,

na n heeli-weyē nti ma tv-ŋ tə.

⁸ Taa nyana-wē.

Ma wē nyá waalı ké sı maa waası-ŋ.

Tacaa má ma yəyətəna mpv.

⁹ M̄p̄ȳȳ Tacaa kusa i niŋ na í tokina ma nəyō na í heeli-m sı:

Ma twa ma təm ke nyá nəyō taa.

¹⁰ Na í tasa sı:

Ma tvyū-ŋ təmlə ke piitimnaa na kawulası taa ké saŋa.

Kpəsi, na n pəsi kpentəlası.

Yəki na pá pəsi ncaale.

Tayani ŋmav na n tuu.

Tvyu piliŋa na tiiu kuwasvyu təm

¹¹ M̄p̄ȳȳ Tacaa pəəsa-m sı: Pepeye n naaki? Ntēna má cə sı: Ma naaki tvyū piliŋa.

¹² Ilēna í tə-m sı: Ama n nawa teu. Ma feŋyi ma kuyəyətutu təə ké sı má yoosi-ti.

¹³ Μρύγύ Tacaa tasa-m pəəsuyu ke təm naale nyəm si: Pepeye n naaki? Ma si: Ma naaki tiu na ilim ntəyən təw. Na kú wasəyi, na kú kpilisina Tacaa təw.

¹⁴ Ntəna Tacaa heeli-m si: Həyəluyu ηkyu wahala ká luna na í watı Yuta tetu yəlaa təna təw.

¹⁵ Maa yaa həyəluyu ηku kv kawulası yəlaa,
na paa wei í kəw,
na í la ı təcayalə ke Yosalem nənəəsı.

Na pá cəəna ıcate kolunə
na pá tii Yuta acaləe təna təw.

¹⁶ Maa hıuna-meγe mə kawalaya təw.

Mpi tə, í lə-m,
na í wəki tuη kulalaaη ke tulaalunaa,
na í lunıyi mə niη kulupum.

¹⁷ Selemii taγanı nyá ti.

Kuli na hí teləsi-weγe nti maa heeli-η tə.
Pa təm í taa la-η səyəntu.

Təfə maa yeke na hí sele pa ısentaa.

¹⁸ Ma suki-η isu kolunə ıcate.

Yaa nyəyəluyu maγamaγa akele.
Yaa kusəemuyu nyəη,
ke Yuta awulaa na pa waalı nyəma
na kətəlaa na ıcate yəlaa pa təw.

¹⁹ Paa yoonə-η.

Ama pa kaa pəsi-η ké.
Mpi tə, ma we nyá waaləyi si ma waasəyi-η.
Tacaa má ma yəyətəna mpv.

2

Lum səelə ləw, na pəyələe hila huluyu

¹ Μρύγύ Selemii təma si Tacaa heela-m si:

² Polo, kraalı Yosalem nyəma ηkraηη taa si:

Ma təəsəyi mə ifepile waatu taa,

ısəna í ka səəla-m,
na mə ləsaya svu-m isu taη tə.

Waatu inəyi ı təηaya-m wulaya tetu*fa* taa,
timpi haləm fei tə. ^a pa yaa mpv. Nəyəl u haləyi puluyu təna. Yəlaa u tu caki.

³ İseyeli nyəma me ı

ka ké ma tike ma nyəma ké,
na í we isu ma haləm kancaalaya kululum.

Mpa pa tokayana-me tə,
pa svukaya təm ké na asalav tiiki pa təw.

Tacaa má ma yəyətəna mpv.

⁴ Yakərv luluyu nyəma,
İseyeli kpeka nyəma me,

í nu Tacaa kuyəyətətu.

⁵ İsayatu ntiyi mə caanaa nawa ma kiη

na pá hatələyəna-m,
na pá təηəyi kpete nyəm,
na mə maγamaγa í pəsəyi kpete?

⁶ Í tá pəəsı si: Tacaa we le?

Má ləsəna-meγe İcipiti tetu taa,

^a 2:2 wulaya tetu: Tetu nti tə taa tev u nuki, puləpu u nyəəki təyə

na má tiiki-meɣe wɔlaya tetu taa
timpi tɛv fɛi tɔ.

Kutaalomih na sɛm pɛ wɛnna,
yɔlaa fɛi tɛna.

Pɔyele nɔɣɔlv u tɛɲɔɣi mpv.

⁷ Anɪ má kɔnna-meɣe tetu nti

tɔ wɛ ɪsu tuɲ taale

tɔ tɔ taa sɪ í tɔɣɔ tɔ pee

na tɔ kɔlvɔlvɔm kɔpam.

Ama í kɔma ɪlena í pilisi

ma tetu na í pɛsɪ ma nyɛm ke acaalɛtu pulɔpv.

⁸ Kɔtɔlaa ná tá pɔɔsɪ sɪ: Tacaɔ wɛ le?

Kiiu sulaa mpe pa ta nyɪ-m.

Awulaa ná lukɪ ma waali.

Tuɣv kɔlvɔlav Paali tɔm ke

ɪsɔ kɔvɔɣɔtɔtu telɛsɔlaa

ná heelaya na pɔ tɛɲɔɣi.

Pɔyele kɔle ku waasɔɣi pulv.

⁹ Pɔ tɔɔ kɛ ma huuna mɔ na mɔ piya tɔtɔ.

Tacaɔ má ma yɔɣɔtɛna mpv.

¹⁰ Í polo lvɔm taa tetu nti pa yaa sɪ

Kitim tɔ, na í ná.

Í tili Ketaa tetu taa na í feɲ teu

na í ná sɪ ɪsɛna pɛ wɛ cɛnɛ tɔ,

na tɛna, pɛ wɛ kɔlvɔm yee?

¹¹ Í ká ná sɪ too tɔ,

piitim napɛli pɛ ta layasɛta pɛ tuɲ kɔlvɔlav,

paɔ na ɪ ta ke ɪsɛnaa tɔ.

Ama ma yɔlaa layasa má na tuɲ kɔlvɔlav.

Pɔcɔ tuɲ unɪ u waasɔɣi pulv.

¹² ɪsɔtɛnɔvɔv laɲle í cɛna tɔm nti

na kú selina sɔɣɔntv.

Tacaɔ má ma yɔɣɔtɛna mpv.

¹³ Pɔ taya pulv,

ma yɔlaa mɛ í wakɔla tɔm naaleɣe.

Í lɔwa ma wei ma ke-meɣe

weesɔɣu lvɔm sɛlv tɔ.

ɪlena í huli mɔ tɔɣi hila wɛna a yawa pɔɣɔlɛɛ

na lvɔm u cakɪ a taa tɔ.

ɪsɛɣɛli nyɛma lvɔ ke ɪsɔ

¹⁴ Ípɔɣyɔ Tacaɔ tɔma sɪ:

ɪsɛɣɛli nyɛma mɛ í kɛ yomaa yaa kasayampiya.

Na piitimnaa lɛlaa tɔkɪ mɔ tɔɔ?

¹⁵ Na pɔ kiisiɣi na pɔ nyusɔɣi

mɔ tɔɔ ɪsu tɔɣɔlasɪ piya.

Na pɔ kpiisiɣi mɔ tetu.

Pa nyayasa mɔ acalɛɛ ke kɔkɔ, nɔɣɔlv fɛi.

¹⁶ Na pɔ kpeɲna Mamfi na Tapanɛɛsɪ

pɔ acalɛɛ nyɛma na pɔ yɔkɔɣi mɔ nyɔɔɲ.

¹⁷ Í lɔwa má wei ma tiikaya-meɣe

mpaav kɔpavku taa tɔ.

Pɔ tɔɔ kɛ mpv unɪ pɔ mayana-mɛ.

¹⁸ ʋɛ pənɛntɛ í puki Icipiti si í laki we?

Nili pəɣɔ səsaya lɔm nyɔɔu na?

Yaa í puki Asilii si í laki we?

ʋfəlaati pəɣɔ səsaya lɔm nyɔɔu na?

¹⁹ Mə maɣamaɣa mə isayatu

na mə waali lɔw ká hɔna mə ŋkraŋyɔ.

ʋɛna í ná na í cɛkəna si

isəna í lɔwa mə ʋsɔ Tacaa má

na í feina ma sɔɣɔntu tɔ pə kɛ isayatu kɛ.

Ate na isətaa pə tu Tacaa má ma yɔɣɔtəna mpu.

ʋsɛɣɛli nyáma lɔw kɛ Tacaa waali

²⁰ Ḿpúyú Tacaa tɔma si:

Hatoo lɔŋ kɛ ʋsɛɣɛli nyáma mɛ

í fayana-m si í cakɪ mə ti tɔɔ.

ʋɛna í kraaki pulasi tɔɔ,

na tuŋ kulɔpəŋ tɛɛ,

na í luŋiyi tuŋ na í laki pə wasaŋkalətu.

YOSALEM TƆƆ
WULA
TAKƆLAYA

Kɔtɔlɔtɔ

Selemii wiiki, mpi tɔ, kolontunaa yɔka Yosalem ɔcate ke Yuta nyɔma isayatu tɔɔ. 1
hula-weye mpi pɔ tɔɔ ɔcate wakɔlaa tɔ. ɩlena ɨ huli Yuta nyɔma si ye pɔ layasaa na pɔ
mɔli ɩsɔ tee ɩlɩ ɨ kɔ waasi-we. Pɔ taya pulu, ɨ kɔpantu we tam tɔɔ kɩ tu tɩɩ.

ɩsɔna pa faɣa Wula takɔlaya tɔ:

Yosalem nyɔma laɩwakɔlle, titite 1

Tacaa pɔsa ɩsu Yosalem kolontu, titite 2

Wahalanaa na tɩɩlɔyɔ, titite 3

Yosalem wakɔlɔyɔ wula, titite 4

Tacaa mɔɩna-tɔyɔ nyɔ kɩɩ, titite 5

Yosalem ɔcate pɔsa ɩsu leelu wei pa lɔwa tɔ

¹ Hai, Yosalem ɔcate nyɔ wei yɔlaa wutaya tɔyɔle.

Nyɔ hɔte ka yaawa piitimnaa taa kɩ.

Nyɔ ɩmakɔlayana tetɔ hɔyɔlɔɩ.

Waiyo, nyɔni n we nyɔ tike.

N pɔsa ɩsu leelu.

Pa tu-ɩ yomle tɔma.

² Wula ntɩ nyɔ tom ke ahoo,

na ɩsɔlɔm lukiyi yem.

Mpa paa sɔɔla-ɩ tɔ,

pa taa nɔyɔlɔ fɩ si ɨ puɣusiyi-ɩ.

Nyɔ taapalaa tɔna lɔ-ɩ

Pa pɔsa nyɔ kolontunaa.

³ Yomle na wahala taa kɩ pa tɩɩna Yuta.

Ma ta nyi ɩsɔnaa tɩye n weɩ.

N fɩna nyɔyɔ tɔtɔle.

Nyɔ kɔnyɔntɔlaa tɔna tama-ɩ kɩ.

⁴ Siyɔɩ mpaɩɩ we layaya taa kɩ.

Nɔyɔlɔ u tɩɩɩɩ-ɩ si ɨ puki acima.

Nɔnɔsi pɔsa ncaa.

Kɔtɔlaa apalɔtɔ nɔ lepa na pɔ laki wahala.

ɩcate pɩɩlaa nɔ we laɩwakɔlle taa.

ɩsɔnyɔɩle suna ɩcate nyɔ nyɔ taa.

⁵ Nyɔ kolontunaa ɩmakɔla-ɩ ke.

Nyɔ patanaa laɩa hɩɩwaya.

Mpi tɔ, Tacaa hɔma nyɔ ɩkpaɩyɔyɔ.

Nyɔ kɔpɔntɩɩ paɣale tɔɔ,

kolontunaa kuuwa nyɔ piya na pɔ tuliɩ na pɔ tɩɩkɔna.

⁶ Siyɔɩ kpekɔle nyɔma mɔ teeli sɔpa.

Mɔ nyɔyɔ nyɔma nɔ we ɩsu

namɩɩ wei ɨ laɩa tɔtɔyɔle tɔ.

ɩ kaasɩɩ ɨ ti na ɩ seeki lakatika nyɔma.

⁷ Yosalem, n hota kolontunaa niɩ taa.

N laɩa waasɔlaa.

Kolontunaa nɔ mpɔ ɩlena pɔ woɩ.

Mpi tɔ, pɔ kpiisa Yosalem.

ɩpɔyɔ Yosalem n nawa si n kɩ cɔɔlɔ,

n we fεεle taa.
 Ulena n tɔɔsi kupam mpi pə təna
 n ka wena ləŋ taa tɔ pə tɔɔ.
⁸ Isayatu nti n ka luləsaa tɔ,
 nti tə tɔɔ ké n pəsa asilima.
 Mpa paa saŋaya-ŋ tɔ, pa məla-ŋ footuyu.
 Pεle pa nawa si n we kpete ke nɔɔnɔɔ.
 Pə weε si Yosalem n tisi feesiŋ ké na n məŋna waali.
⁹ Yosalem nyá asilima taana nyá capanaa ké.
 N ta tεeli nti tə maŋana-ŋ isəntɔ tɔ.
 Krisuyu tuta-ŋ ké,
 nəŋɔlv fei si i tasəŋi-ŋ apalutu.
 N wiiki si: Hai, Taca, nyəni isəna
 kolontunaa ŋmakəla-m na má təkɪ wahala tɔ.
¹⁰ Kolontunaa tɔ niŋ ke ma krancooŋ təna tɔɔ.
 Halɪ ma nawa piitimnaa suv ləɔ təsεεle taa na toŋ.
 Pəyele Taca ka kisina-weŋε si:
 Pə fei si pá suv ma yəlaa hekv.
¹¹ Yosalem pə nu-ŋ ulena n wiiki
 na n pεekəŋi təŋɔnaya.
 Haləna n cεla nyá kupampam si n hiki təŋɔnaya.
 Kelena n wiina ləɔ si:
 Hai Taca, nyəni isəna pa nyənəŋi-m yem tɔ.

¹² Mpyóyó Siyɔŋ tɔma si: Tεεlaa me,
 i nyəni na i ná wahala wei ma təkɪ tɔ.
 Wahala nəŋɔlv ta nəŋəsəna i taka.
 Taca n tumi-i nyá pááná səsəɔna wule ké.
¹³ Haɔto isɔtaa ké n tisina kəkɔ
 na ká suv-m na ká tala muwa.
 N nyəpa-m puluyu ke ma nɔɔheε tεε.
 N lapa na má tuli tapəŋ.
 N yela-m ma nyuyv tike.
 Ma təkɪ wahala ke paa kuyaku ŋku.
¹⁴ N kpeyela ma isayatu ke nyá niŋ taa.
 N lapa-təŋi kpalahuu na n paa
 ma luyu tεε na tɔ nu-m.
 Ma isayatu yəka ma toŋ na tɔ tu-m ma kolontunaa
 mpa pa kəla-m tɔ pa niŋ taa.
¹⁵ Taca ləwa ma yoolaa taa yoolaa mpa maa wena tɔ.
 N kəna kolontu ke ma tɔɔ si i wakəli ma ifepiya.
 Taca naha Yuta yəlaa ké isu lesəŋ ke tənayaasəle.
¹⁶ Mpusi inε i tɔɔ ké ma wiiki.
 Ma pələŋi isəlv na pá leeliyi.
 Mpi tɔ, puyusulu hatələna-m ké.
 In i haakayana-m weesuyu.
 Pə yela ma piya ke si tike.
 Mpi tɔ, kolontu kəla-tuyv toŋ.

¹⁷ Mpyóyó Siyɔŋ teka niŋ.
 Ama nəŋɔlv fei si i puyusi-ŋ.
 Taca ha nəŋə ke Yakərv nyá patanaa si pá ta-ŋ kotaya.
 Yosalem n pəsa isu hute ke pa isentaa.

¹⁸ Ama Tacaa n wena tampana ké.
 Mpi tɔ, ma kisa nyá kvsəsutu.
 Yəlaa me mə tənə í nu.
 Í na ma kvyəntəyɔle.
 Pa kuuwa ma pɛlaa na ma ifepiya na pá tɛena.
¹⁹ Ma yaawa ma tɛnnaa.
 Ama pɛle pa lu ma waali.
 Ma kətəlaa na ma nyɔyɔ nyáma səpa ɪcətɛ taa.
 Pa pɛkayə tɔyɔnaya si pá wɛɛna weesuɔ.
²⁰ Hai, Tacaa nyənɪ ma laɲwakəlle.
 Ma taa pəsaa ké.
 Ma laɲle wakəlaa ké.
 Mpi tɔ, ma kəla nyá tɔɔ ké kulɔyɔ.
 Ama layatɛ pɛma-m piya ke awali.
 Ma tɔyaya pəsə səm nyəɲka.
²¹ Pa nu ma wula, ama nəyɔlv fei si í puɔyusi-m.
 Ma kolontunaa tənə nawa ma wahala wei n tu-m tɔ,
 na pá paakəna-m.
 Yele na kvyakv ɲku n ka suwa tɔ kv kəɔ
 na pá lɛɛtɪ-wɛyɛ ma lonte.
²² Nyənɪ pa isayatu, na ń hɔ pa ɲkraɲɲ
 isu n lapa-m ma kaanutu tənə tɔɔ tɔ.
 Məla tike ke ma lakɪ, ma laɲle pəsaa ké.

2

Tacaa pəsə isu Yosalem kolontu
¹ Hai, waiyo, Tacaa nyá pááná taa,
 n waasa Siyɔɲ yəlaa tɔɔ ké səkrɛtuɔyɔ səsəɔv.
 Hatoo isətəa ké n pɛtənə lɛyɛli teeli ke atɛ.
 Waatu wei Tacaa nyá pááná kpawa tɔ,
 n ta tasa tɔəsuyɔ si Siyɔɲ ké nyá nəɔhɛɛ təsule.
² Tacaa n lipa Yakərv tɛɛsi tənə, pətətəle fei.
 N yəka Yuta koloosi acalɛɛ na pááná.
 N pɛta-yɛyɛ atɛ.
 N wakəla Yuta awulumpiya kawulaya.
³ Tacaa n mv pááná səsəɔna ilɛna ń yəki lɛyɛli toɲ.
 N kisa-wɛyɛ waasuyɔ ke kolontu niɲ taa.
 N lupa kəkɔ ke nyá yəlaa tɛ na ká nyaya hɔyɔlɔɲ tənə.
⁴ N pama nyá tɔɔv ké isu kolontu.
 N huləyɪ nyá toɲ na nyá yəlaa tɔɔ isu pa pata.
 N wakəla pə tənə mpi tu nyənaya
 na pá wɛ-tuyɔv teu tɔ.
 Tacaa nyá pááná nyaya lɔɔ
 təsɛɛɛ ke Yosalem isu kəkɔ.
⁵ Tacaa n pəsə lɛyɛli kolontu ké.
 N lipa lɛyɛli na ń kpɛnna ɪ tɛɛsi kupaɲsi.
 N yəka ɪ koloosi acalɛɛ.
 Tacaa lɔləsə laɲwakəlle
 na isənyəɲle ke Yuta yəlaa taa.
⁶ N yəka Yosalem kolɔɲa isu taalɛ kalaa.
 N wakəla ta na-ɪ tá təsulle.
 Tacaa n lapa na yəlaa sɔɔ acima
 na kvyɛɛɲ kvhɛɛsəɲ tɔɔ.

N mv pááná na í tu wulav
na kətəlaa ke fεεε.

⁷ Tacaa n kisa nyá kətaya təlate.

N ləwa nyá təsεεε.

N tu nyá təsεεε na Siyən
tεεsi kupaŋsi ke kolontu niŋ taa.

Pεε pa kiisiyina nteye akaitu
kakiisaya ke ləw təsεεε taa
isu acima kuyaku.

⁸ Tacaa n tu nyá taa ké si n yəkəyi Siyən kolunja.

N yəka-keye təkpataa, n ta nyá.

Nn kusəyi nyá niŋ na í ta yəkəta-ké.

N tu kolunja səsaya na səkpelaya ke layaya taa.

Si naale si yəkəa təmuyumuy.

⁹ Icate nənəəsi suu tət.

N pɛla kəkələsəŋ, n wakəla-i.

Wulav na i waali nyéma pa we piitimnaa niŋ taa.

Kiŋ fei tət.

Tacaa nn tasəyi ləw kuyəyətutu
teləsəlaa mayamaya ke nyá təm heeluyu.

¹⁰ Siyən layatu tasəlaa í caya ate na í suma.

Í pələyi tət ke mə nyuy taa.

Mə laŋa wakəlaa na í suu layaya

wontu isu fəletənaa taka.

Yosalem pɛlaa, mə kama nyəŋ na ate.

¹¹ Ma ɛε kana ɛləvm lukuyu.

ɛsəkilim pu-m ké.

Ma apalutu hoowa ma yəlaa wahala təw ké.

Ahəlvnmnaa səki ləkətu ke icate hapεε təw.

¹² Piya wiina si toonaa si:

Leye təyənaya wεε?

Leye sulvm wεε?

Si hotiyi mpaŋ taa, isu mpa pə kv yoo taa tə.

Si tisiyi feesiŋ na sí hεeki si toonaa niŋ taa.

¹³ Yosalem, suweye maa heeli-ŋ tət?

Nyá na nəyəlvi í ta maya.

Siyən pɛlə, wentiyi maa hεəsəna nyá laŋle?

Nyá wahala təwaya isu tɛŋku.

Nəyəlvi kaa pəsi na í waasi-ŋ.

¹⁴ Kaloolaya na kra i təm ke

ləw kuyəyətutu teləsəlaa mpa

pa we nyá taa tə pa kraaləyi.

Pa ta kuli nyá ɛayatu təw,

si pə taa kəw na kolontunaa kuu-ŋ na pá tɛena.

ləw kuyəyətutu teləsəlaa

kəkpaalətu ké kutvutv ké.

¹⁵ Tɛela təna naaki-ŋ

na pá krasəyi amukvŋ ke

nyá wakəlvv ké.

Pa hvləyi kacvulası na pá paakəna-ŋ.

Pa yəyətəyi si:

lcaṭe tənɛɣɛ pa yaakaya lɔŋ ke kɔpante
na kɔtetele na laŋhulɔmlɛ nyɛntɛ ke tetu tɛna taa?

¹⁶ Nyá kolontunaa tɛna haaki nɔɔsi na nyá tɔɔ.

Pa ketɔɣi kaketasi, pa kra ntompee.

Pa tɔŋ si: Tɔ tɛma i tɔm.

Kuyaku ŋku tu taŋaa tɔɣɔle.

Tɔ hika-i ké, tɔ tɔŋna-i nav.

¹⁷ Tacaa n lapa isɛna n ka suwa tɔ.

N lapa isu n ka yɔɣɔtɔɣu hatoo lɔŋtaa tɔ.

N yɔka nyá yɛlaa ké, pɛtɔɔtɛle fɛi.

Kolontunaa naaki Yosalem na pa laŋa hulɔmɔɣi.

Isɔ kraasa nyá kolontunaa tɔŋ.

¹⁸ Yɛlaa wiikina Tacaa ke hatoo pa lotu taa.

Siyɔŋ koloŋa nyá, luki isɛlɔm ke ilim

na ahoo isu pɔɣɔ.

Taa yele wula, pɛcɔ nyá isɛlɔm í taa hɛɛsi kpente.

¹⁹ Kuli, nyá wula í kra ahoo taa.

Pɔ krayav tananɔ tɔhulu tɔ.

Huli Tacaa ke nyá lotu.

Tɛɣɛ-i niŋ ke nyá piya tɔm.

Pa tɔŋna sɔpɔ ke nyɔɣɔsi ke haɛɛ kpeesi.

²⁰ Hai, Tacaa, nyɛni na ní ná, taya n laki mpɔ.

Pɔ mɔnaa si alaa í tɔɣɔ pa mayamaɣa pa lotu kulɔlɔm na?

Pa piya nsɔɣi pa sɔɔla teu.

Pɔ mɔnaa si pá tɔɣɔ pa piya mpa pa lɔlaa,

na pá paasɛna teu tɔ?

Pɔ mɔnaa si pá ku kɔtɛlaa na isɔ kuyɔɣɔtɔtɔ

tɛlɛsɛlaa ke Tacaa tɛsɛɛle taa?

²¹ Akpatɛlaa na ifɛpiya pa hɛnta atɛɣɛ

taɔŋ na tulɔŋasi ke haɛɛ nɔɔsi.

Pa kuwa ma pɛɛlaa na ma ifɛpiya.

Nyá pááná kuyaku wule ke n ku-wɛ.

N lenta-wɛɣɛ pɛtɔɔtɛle fɛi.

²² N yaawa yɛlaa sɔsaa na paa le isu acima wule.

Kuyanku nyá pááná kpawa tɔ, pɔ ta sɔɔ nɔɣɔlɔ.

Mpa maa tɔɔwa na má paasɛna teu tɔ ma kolontu ku-wɛ.

3

Wahalanaa na laŋhɛɛsɛle

¹ Ma ké yɔlɔ wei i nawa wahala ke teu tɔɣɔ.

Tacaa n mapa-m nyá kɔrátɔɣú na pááná.

² Sɛkɔɔtɔɣu anaam taa ké n pona-m na ní susi-m.

N ta susi-m nyaalɔm taa.

³ Ma tike ke n maaki na ní lelɔɣi,

paa kuyaku ŋku.

⁴ Ma tɛma taasi ké tɛkɔŋkɔŋ.

N yɔka ma mɔwa.

⁵ N tu-m laŋwakɛlle na wahala pɔ taa ké

na pá cɔɔna-m isu koluŋa.

⁶ N yɛla-m sɛkɔɔtɔɣu taa ké isu

wei i səpa na pə leeli tə.

⁷ N tama-m kolurja.

N tu-m alukpala yur nyəna.

⁸ Ma kiisa teu na má wiina-ŋ.

Nn nukɪ ma kusələmutu.

⁹ N təkə ma mpaan təna na pɛɛ kuyasələɛɛ.

N yelaa na ma hapələ təntɛ wɛ katɛ.

¹⁰ N fɛŋɪɪ-m ké isu wusi cɛŋɔɔ

yaa tɔɔlaxa papuɔ tə.

¹¹ N ləsa-m mpaav taa.

N cəla-m həɔlasi.

N pəsa-m isu tɛtu nti pə wakəlaa tə.

¹² N pama nyá tɔɔ na í siyisina-m.

¹³ N tula ma timpee ke pɔɔŋ na nyá kəkə taa nyəmá.

¹⁴ Yəlaa təna wɔŋɪɪ-m ké.

Pa yookina-m yontu ke ilim na pə tɛm.

¹⁵ N hayasa-m nyutu nyar nyəntu.

N yelaa na má nyɔɔ kunyɔnyɔɔm nyar nyəm.

¹⁶ N lapa na má salɪ pətuwɛɛ na ma kela pɛli.

N waasa ma tɔɔ ké tɔluma.

¹⁷ N hatələna-m həɛsuɔ na í lə-m.

Ma ta nyɪ laŋhulɔmlɛ leleŋ.

¹⁸ ɪlɛna má tə si:

Mpi maa tɛsəna tə pə tɛma.

Maa tɛləɔɪ Tacaa kiŋ ke pulɔ.

¹⁹ Hai, tɔɔsi ma kunyɔŋtɔɔlɛ na ma wahala tɛm.

Na sɔtu na nyar lum mpi ma nyɔɔwa tə.

²⁰ Tam ké ma tɔɔsəɔɪ pə tɔɔ.

ɪlɛna ma apalɔtu yɔləɔɪ.

²¹ Hwɛɛ nna ma tɔɔsəɔɪ ma taa

na a tɔɔ má tɛləɔɪ tɔɔlɛ si:

²² ɪsɔ nyá kɔpantɔ ta su tənaya.

Pəyele nyá sɔlɔɔ ta tɛ.

²³ Nyá kɔpantɔ wɛ paa tanar ŋkuɔ.

Tacaa, nyá teu tɔɔwaya.

²⁴ Ma tɔŋ si: Tacaa kɛlɛ ma kpancoou.

Pə tɔɔ ké ma tɛləɔɪ-ŋ.

²⁵ Tacaa n wɛ teu ke mpa pa tɛləɔɪ-ŋ tɔɔ.

Na mpa pa kɛsəɔɔna nyá tɔɔ tə.

²⁶ Pə wɛ teu si yulɔ í su

na í tar Tacaa nyá waasɔɔ.

²⁷ Pə wɛ teu si yulɔ í mu ɪsɔ təlasi ke i pəcaatu.

Paa pə wɛ katɛ.

²⁸ Ye Tacaa n kəna wei ké wahala,
puntu í su təpamm na í cayana i mpa.

²⁹ Í həntɪ atɛ na í suli i nɔɔ tɔɔ,

na í tɛləɔɪ si ntanyi Tacaa ká waasi-i.

³⁰ Í kɛɛsi ləkpaɔasaya ke wei i caa-i mapu tə.

Í muɔi kutuɔ.

³¹ Tacaa nn ləkɪ yulɔ ke tam tɔɔ.

³² Ama waatu wei n həŋ yulɔ ŋkpaŋɔɔ

tə n wena ɪ pətətəle ké.

Mpi tə, nyá kɔpantu təwaya.

³³ Pə taɣa ayɛɛɛ ke n hɔɣna yulɔ ɲkpaɣyɔ
na ń tɔɣi-ɪ wahala.

³⁴ Waatu wei í feləɣi nəɔhɛ ke

tɛtu piya saləkətɔnaa təna tə.

³⁵ Waatu wei í pɛɣ tampana tu ke ɪ tampana tə,
isəttaa lɔ sɔsɔ naaki ké.

³⁶ Waatu wei í təkɪ yulɔ isɛ ke huɔle taa tə,

Tacaa u naaki?

³⁷ Awe yɔɣətəɣəna na pə lá?

Awe ɲmakələɣəna, pə taɣa Tacaa?

³⁸ Isəttaa lɔ sɔsɔ nəɣɔ ke

kɔpantu yaa isayatu lukəna.

³⁹ ɪle pɛpe tɔw ké yulɔ weesuyɔ tu kɔntəɣi?

Paa wei í kɔntəna ɪ mayamaya ɪ kɔpəntəɣ.

⁴⁰ Tə nyəni ta təntɛ ke teu na tə mayasi tə təm.

Tə mələna Tacaa tɔw.

⁴¹ Tə sələməna lotu kɔlɔmtu na tə tɛɣe niɲ

ke lɔ wei ɪ wɛ isəttaa tə.

⁴² Tu kisa lɔ ké nunav ké na tə kulɪ ɪ tɔw.

Ama ɪlé ɪ ta wii-tu.

⁴³ N haɣa-tu na páána ké.

N təɣəna-tu na ń ku-tu,

n ta la pətətəle.

⁴⁴ N kenta nyá tɔw ké isəɲmɔntuyɔ

sɪ ń taa nu tá kɔsələmɔtu.

⁴⁵ N pəsa-tuyɔ isɪ nyutu nti pa hasaa tə.

Tə pəsa isɪ hute ke piitimnaa lɛlaa taa.

⁴⁶ Ta kolontunaa təna kuliyi nəəsɪ,

na pə caaki-tuyɔ təm.

⁴⁷ Tə nyəntu nté sɔɣəntu, na isəpille,

na wakələɣɔ, na mpusi.

⁴⁸ Ma pələɣi isələm ke səsəm ke

wahala wei ɪ mayana ma yəlaa tə ɪ tɔw.

⁴⁹ Tam ké ma wiiki, hɛɛsuyɔ fɛɪ.

⁵⁰ Ma taɣaa ké sɪ Tacaa

í nyəna isəttaa na í ná.

⁵¹ Mpi pə mayana ma ɪcatɛ alaa tə,

pə tuyɔ-m wahala ké.

⁵² Mpa pa taa kraana-m musɔɣ tə,

pa tu ma waali ké isɪ sumaya.

⁵³ Pa tusa-m ləkə taa ké na ma isɛ

sɪ pa ləsəɣi ma weesuyɔ.

Pa yaɣa-m pɛɛ.

⁵⁴ Lum waasa ma nyuyɔ.

Halɪ ma huɔwa sɪ ma lepaya.

⁵⁵ Mpyú ma yaa Tacaa

ke hatoo púúɣ ɲku ku taa.

⁵⁶ N nuwa ma nəɣɔ,

taa təkɪ nyá ɲkpaɣɣ ke ma feesiɲ tisuyɔ,

na ma laɲwakəlle kapusi.

- ⁵⁷ Kuyaku ηku ma yaa-η tɔ, n kɔtəna-m.
N heela-m si: Taa nyá.
⁵⁸ Taca, n sɛna ma tɔɔ, n yapa ma weesuɣu.
⁵⁹ N nawa isəna pa ku ma tɔm tɔ.
Ule ha-m ma tampana.
⁶⁰ N nawa isəna pa lɛtəɣi-m tɔ.
Pa kuləɣi ma tɔɔ ké.
⁶¹ Taca n nuwa pa kutuɣu ηku pa tuuku-m tɔ.
Na isəna pa caɣa ma acaɣa tɔ.
⁶² N nuwa mpa paa caaki-m tɔ pa kuyəɣɔtɔtu.
Pa huuki tam si paa la-m isayatu.
⁶³ Paa pa caɣaa yaa pa sɛna, n nyəma.
Maa pa tɔɣna yontu.
⁶⁴ Taca, n ká lɛti-weɣe
isəna pa lapa-m na pa niη tɔɣɔ.
⁶⁵ N ká la pa laηa ke kɔusəη ké.
Nyá mɔusi í təη-we.
⁶⁶ N ká tu pa waali ké na páána
na n kɔisi-weɣe tetu tɔɔ.

4

Yosalem wakəluɣu wula

- ¹ A a, isə tɛsɛle wula teu sɛpa.
Wula kɔpaη inɪ i cɔlaa.
Isə tɛsɛle pɛe yawa yem yem ké hapɛe nɔɔsi.
² Waiyo Siyəη piya mpa paa tewa isu wula kɔpaη tɔ,
pa pɛsa isu cɔɣu wontu nti cɔɣu ηmalaa lapa tɔ?
³ Í nyəni, taale hasi,
na celəɣi si piya ke hələm.
Ama ma yəlaa ná ké asayaa ké,
pa feina pətɔtəle isu
taataa ke wulayaa tetu taa.
⁴ Lukətu pu ahulumnaa,
pa nsəma matəna pa tantahaan.
Piya ná wiiki tɔɣnaya tɔɔ.
Ule nɔɣəlv u haaki-si.
⁵ Mpa pa təkaya teu ke ləη tɔ pa laηaa.
Pa fiyiniyi na pá səki hapɛe tɔɔ.
Mpa paa we tɔηtunaa tɛsi taa tɔ,
pa caləsəɣi tɔɣnaya ke hula taa.
⁶ Ma yəlaa kɛkəle nyəma pənta kɔpəntuɣu.
Ku kəla tɔɔv ke Sətəm nyəma mpa
pə wakəla tɔm kulum isu isə cəpəluɣu tɔ.
Yulv niη fei pə taa.
⁷ Ta awulumpiya ka teekaya kəkə ké,
isu tev təmpɛe.
Halɪ pa hulmənəη ka tɛewa naaləm.
Pa tənəη ka we isɛɛv ké
isu kəηkələməla pəɣələη.
Na pa isentaa luwa isu
liyitee pələ pooku nyəntɛ.
⁸ Pa məla kukɛɛtaa təkilikili

na pə kəli nyəəm ke pənente.
 Nəgəlv u tasəyi-weyε
 nyəm ke hapeε tə.
 Pa tema taasi ké təkəhəkəhə.
 Yulv pəsəyi í kala pa mwə.
 Pa tənəh wulaa ké isu taasi.
⁹ Mpa layate kuwa tə pa kəla nyuleleŋ
 ke mpa nyəgəsi kuwa tə.
 Nyəgəsi nuɣutuɣu-ŋ ké na si caami-ŋ.
 Mpi tə, tawa kulɔlvum laŋaa.
¹⁰ Nyəgəsi pu ma yəlaa.
 Halɪ totonaa təsi pa piya kulɔlasi,
 nsi pa səla teu tə, na pá təgə.

¹¹ Tacaa n mwə nyá pááná səsəəna
 na í tala a tənaya.
 N pəla nyá pááná səsəəna.
 N mɔsa kəkə ke Siyəŋ taa.
 A nyaya Siyəŋ icate na á kpenna tə kite.
¹² Antulinya awulaa, na ate yəlaa taa tv pa taa si
 kolontu aka ine í ká sɔna Yosalem nənəəsi.
¹³ Iso kuyəgətutu teləsəlaa
 mə kupəntəŋ tə ké.
 Isayatu nti kətəlaa me í lapa tə tə tə ké.
 Mə kɔna tampana təŋlaa ke icate taa.
¹⁴ Í tutaya icate taa ké isu yulvmaa.
 Mə tənə na caləm.
 Nəgəlv u pəsəyi
 na í tokina mə wontu mayamaya.
¹⁵ Ye í kəŋ, yəlaa kiisiyi ke si:
 Í heli, asilima nyéma.
 Í heli, í taa kpətəna.
 Pa seeki mpv na pá cəeki yem
 ulena piitimnaa yəgəti si:
 Pə fei si í caya ta tε.
¹⁶ Tacaa nyá mayamaya n yasəna-wε.
 Nn caa í tasa-weyε nav.
 Paa tɣyuna kətəlaa.
 Paa nyaŋna akpatəlaa.

¹⁷ Tá ise kana nyənɣv si yaa nəgəlv
 ká kəw tá waasɣv ké, kpeε.
 Tə tanɣaa isu tə tanɣaa si
 piitimnaa napəli pá waasi-tv.
 Pa ta kəw.
¹⁸ Kolontunaa feŋiyi-tɣv,
 paa caa tə məli tá tε.
 Tu pəsəyi na tə tə ta hapeε tə.
 Tá waatu tema, tá tənaya wusaa.
 Tá kuyεεŋ tema.
 Tá tənaya kəŋ.
¹⁹ Tá waalı sɛlaa pəsa ləŋləŋ lapv ké
 isu hekələnaa.

Pa təɣənəɣi-tuɣu pɔ́ŋ taa.
 Pa nyəki-tuɣu katəsi ke wɔlaya tetu taa.
²⁰ Tá wulav wei Tacaa ləsaa
 na í pəli-i nim tɔ.
 Wei i haakaya-tuɣu weesuyu tɔ,
 pa kra-i pa katəsi taa.
 Pəyele tá yəɣətaya si:
 lni i ká kentina ta tɔw kɛ piitimnaa taa.

²¹ Itəm nyéma me,
 í nəkaa mə laŋa í hɔlɔmi na í paa.
 Usi nyéma me, Tacaa ká mu-me na páná.
 Mə ise ká pili na í lu kpete təyələyeli.
²² Siyɔŋ nyéma me,
 mə ŋkraŋuɣu həm tənaya ntɔ.
 Pa kaa tasa-meyɛ kuuu na pá tɛena.
 Ama Itəm nyéma mə ŋkraŋuɣu ke
 paa hɔ mə isayatu tɔw.
 Iso ká kuli mə kawalaya tɔw kɛ.

5

Tacaa məŋna-tuɣu nyá kiŋ
¹ Tacaa, taa sɔw mpi pə mayana-tu tɔ.
 Nyəni, na í paasəna isəna pa tuuki-tu tɔ.
² Krai nyéma lɛeka tá tetu.
 Mpa tɔ ta nyi tɔ pa caya tá tɛesi taa.
³ Tá caanaa fei, na pé yeke tá toonaa
 ke leelaa, na taya suluwaa.
⁴ Tə yaki tá mayamaya tá lum.
 Tə fɛləyi tá taasi.
⁵ Ta kɔnyɔntɔlaa wɛ tá waaləyi tam kɛ.
 Tə kawa tətəɣətəɣɔ,
 paa yeki-tu si tá heesi.
⁶ Tə tiyisiyi Icipiti
 na Asilii pə nyéma ke niŋ kɛ,
 na pɛ́cɔ́ tɔ́ təɣɔ na tɔ́ haya.
⁷ Tá caanaa lapəna isayatu.
 Ama pɛle pa səpa.
 Ulena taa tɔki tɔ nyəŋ.
⁸ Yomaa pəsəna ntɛyɛ tá caanaa.
 Pɛ́cɔ́ nəɣɔlv kaa ya-tuɣu pa niŋ taa.
⁹ Tə laki tá weesiŋ ke awusa ke
 wɔlaya tetu taa ŋmulaa niŋ taa kɛ,
 na pɛ́cɔ́ tɔ́ hiki na tɔ́ təɣɔ.
¹⁰ Nyəɣəsi haŋa tá tənəŋ kɛ isu
 tɔ wɛ məsasi taa.
¹¹ Pa kɔpaa Siyɔŋ na Yuta acalɛ taa alaa,
 na pɛɛlaa, na pá wakələyi-wɛ.
¹² Pa pusa wulav waali nyéma na tuŋ.
 Pa ta tɔna akpatəlaa ke paa pɛcɔ.
¹³ Namle nəŋuɣu nu ifepiya.
 Piya ná səɣəla taasi na sí seliyi.
¹⁴ Icatɛ səsaa naa tasəyi huɔle taa kɛ cəyale.

Pəyele ifepiya ná hɛɛsa saŋkɔnaa.

¹⁵ Tá laŋhulɔmle yawa.

Ləyaya lɛɛta tá paale lonte.

¹⁶ Tá teeli səpa.

Tə pəsa mpusi nyóma ké.

Mpi tɔ, tə lapa isayatu.

¹⁷ Tá laŋa wakəla səsəm.

Isəlum yuləsəyi tá ise.

¹⁸ Mpi tɔ, Siyɔŋ puɣu pəsa wulaya tetu

na taale hasi cɔki.

¹⁹ Ama Tacaɔ nyayale wulav ke tam tɔɔ.

Nyá kawulaya fɛi tənaya.

²⁰ Pepe tɔɔ ké n lɔ-tuɣu tam tɔɔ?

Pepe tɔɔ ké n sɔɔ tá tɔɔ ké tá weesuyu tənɔ?

²¹ Mələna-tuɣu nyá kiŋ na tá pəsi

nyá nyóma təkpaataa.

Layasi tá weesiŋ isu hatoo ɩɛ.

²² Nyá taa wɛɛ si n ká lɔ-tu təkpaataa na?

N ká mu-tu na pááná na pá tɛɛ mpəle na?

ISO KUYOYOTUTU TELISULO
ISEKIYEELI
TOM TAKELAYA

Kutulutv

Isekiyeeli takelaya taa i caalaxana kalenav ke Iseyeli nyoma ke mpi pa too pa pentana iso to. Pa waali ke i yoxota piitimnaa mpa pa towa Iseyeli nyoma ke kunyox to pa huxnav tom. Ilena i yoxoti Yosalem hotuyu tom toto. Na isena iso ka malena Iseyeli nyoma ke pa wule taa to. Ilena i keesi isena iso taseele kufate ka wee to.

Isena pa faya Isekiyeeli takelaya to:

Iso kalenav ke Iseyeli nyoma, titite 1-24

Iso huxnav ke piitimnaa lempi, titite 25-32

Iseyeli nyoma lahheesale tom, titite 33-39

Cele iso taseele nte pa hula Isekiyeeli to, titite 40-48

Tacaa luu ke Isekiyeeli too

¹⁻³ Pənaya hiu na naanowa*fa* nyəŋka isətv liyiti nyəŋ kuyaku kakpası nyəŋku. Pusi pəyalv Isekiyeeli má, maa we Yuta nyoma mpa pa kuuwa to, pa taa ke Kepaa pəxo nəxo. Mpyúyú pə lapa-m isu toosee taka, na má ná isətvnyu tulaa. Iseyeli wulav Sowakeŋ kuuu pənaya kakpası nyəŋka nté. Iso yoxotəna-m Papiloni nyoma tetv taa ke pəxo Kepaa nəxo na i toŋ, tii ma too. ^a kətvu təmlə to.

⁴ Ma nyənaya mpv ile ma ná heelim səsəom napəli pə luna ilim ntəoxŋ too kele. Mpyúyú pə kəna isəŋmuntv kpusəŋ nyəŋku nakvli. Na kəkə ŋmeləsəxi na pə cəki-kv. Kv hekv taa we ke isu nyəxəlvv kvseemv vŋku pa sotaa na pá wə kəkə taa to. ⁵ Ilena wontu natəlvli liyiti luna ŋmuntv vŋku kv taa təna, tə nəxəsəna isu yəlaa. ⁶ Paa vŋku kv isentaa we tom liyiti na keŋ ke liyiti. ⁷ Tə nəxəe ka siyisaa ké, na tə nəntaaləŋ nəxəsəna isu naule. Na á teeki kəkə isu nyəxəlvv kvseemv kvsovuyv. ⁸ Tə keŋ liyiti inı, paa vŋku kv tēe na yvlv niŋ. Ile tə niŋ inı i nyənəxi həxəlvv liyiti, isu tə isentaa na tə keŋ. ⁹ Tə kənəsi ka yoosina təmaya. Ye tə təŋ tə siyisaa ké təca, nakvli kv keesəxi. ¹⁰ Paa tə taa vŋku kv wena isentaa ke tom liyiti ké. Yvlv isentaa ka wee, na təxəlvv isentaa na ntəoxŋ too, na nav isentaa na mpvtv too, na pécó pə kaası hekəle isentaa. ¹¹ Isətaa too ké tə isentaanaa na tə keŋ ka fayaa. Ilena keŋ naale náa tokiyina təma, na naale náa taka-ti. ¹² Paa vŋku kv təŋ ké na kv siyisaa. Na kv puki timpi feesuyv tusiyi-kv to, kv heləxi. ¹³ Wontu nti tə weetv ka nəxəsəna ké isu kəkə mamala. Na tə wee isu kahulası, na kəkə vŋke ka cəki tə hekv taa. Tə nyaaləmv təwə səsəmv ké na tev ŋmeləsəv luki pə taa. ¹⁴ Ilena wontu nti tə prakəxi asewa na tə teeki na tə kəŋ, isu calanaa tiikuyv to.

¹⁵ Ma təŋa nyənəv ke wontu ntəxi mpv, ile ma nawa paa wontuyv vŋku kv cəlvxəle pəpəte kvlvmtəle na a tokina ate. ¹⁶ Pəpəlee anı a vŋmatv na a weetv teekaya kəkə ké, isu liyitee pəle atəntəte nyəntə. A ka wena weetv kvlvmtv ke a liyiti ké. Ilena a vŋmatv na a weetv caya isu a suu təma taa. ¹⁷ Ye a kula təntə, a kəŋkəməŋ liyiti ké a siyisinaa, aa keeki. ¹⁸ A kvŋkvlvməŋ ka we səxəntv, na tvlvŋası waasa a təna na pə cə na pə ta na sı teeki kəkə. ¹⁹ Ye wontu nti tə təŋ, ile pəpəlee náa təŋəxi tə kəŋkəŋ taa. Ye tə kvlvxi ate ile pəpəlee náa kvli toto. ²⁰ Timpi feesuyv tusayaa-ti təxə tə pukaya, na pəpəlee kvlvxi na a təŋəxi. Mpi to, wontu ləmayasəle ka we a taa ké. ²¹ Ye wontu i təŋ, ile pəpəlee təŋ. Ye tə səŋaa, ile a səŋ. Ye tə kvlvxi ate, ile a kvli. Mpi to, wontu ləmayasəle ka we pəpəlee taa ké.

²² Wontu nti tə nyəoxŋ too ka lemaya isu tiŋ taka ke isətaa, na pə tee kəkə. ²³ Na wontu nti tə keŋ naale naale loosa təma too ké isətvnyu vŋku kv tēe təna. Ilena tə keŋ naale naale ləlv náa taka tə mayamaya tə too. ²⁴ Ye wontu nti tə kula təntə, ma nuki tə keŋ kəkəte ké, isu lvm səsəmv. Yaa isu Toma təna tv nəxo. Pə ké kəkəte səsəle ké isu yoolaa

^a 1:1-3 Pənaya hiu na naanowa: Pə pəsəxi na pə wee pənaya vŋka Isekiyeeli caala i

tō. Iseyeeli nyóma mpa pa kuuwa na pá we Kεpaα pōgō nōgō tō pa teyele. Uena má caya pa kin na sōgōntu ke kuyeeη naatosompōgōlaya.

Isekiyeeli fejuyu ke Iseyeeli nyóma kin

¹⁶ Kuyaku naatosompōgōlaya nyēhku ke Tacaa yōgōtana Isekiyeeli ma si: ¹⁷ Yulu nyá maa su-η Iseyeeli nyóma tanlv. N ka nu ma tōm na í polo í kraali-we na ma nōgō. ¹⁸ Ye isu ma hula isayav si i ká si, na í tá kraali pōntu unu si í layasi mpaav na pé ya i nyuyv, pōntu ká si. Ue nyaya maa pōasi i sēm tōm. ¹⁹ Ama ye í kraala isayav na í kisi layasuyv, na í si i isayatu taa. Ue n yapa nya ti nyuyv. ²⁰ Ye siyisilu yela siyisuyv, na í la isayatu. Maa nyēri-i katōka na í si. Pē taya pulv, n ta kraali-i. Ue nōgōlv kaa tasa i siyisuyv tōm yōgōtuyv. Ama nyaya maa pōasi i sēm tōm. ²¹ Ye ma kraala siyisilu si í taa pōnti, na í yele pōntuyv, ue i kaa si. Mpi tō, i nu kraaluyv. Uena pé yá ma nyuyv.

Tacaa tuwa Isekiyeeli ke sum

²² Tēnaya Tacaa tu nin ke Isekiyeeli má ma tō tōtō, na í tō-m si: Kuli na í polo tetekāle taa, na má yōgōtana-η. ²³ Mpyōy ma kulaa na má polo tetekāle taa. Uena Tacaa hulv i teu isu maa nav Kεpaα pōgō nōgō tō. Uena má hoti ma isentō. ²⁴ Tēnaya Tacaa Feesuyv svv ma taa, na kú la na má sēη ma nōhēe tō. Ntēna Tacaa heeli-m si: Polo na í tōki nyá tēyi nyá tē. ²⁵ Paa hōkō-η ηmυsi si í taa tasa pa hekv ke luw. ²⁶ Maa yele na nyá nsēmle matēna nyá tantahaav. N ká pēsi kamumuka, í kaa pēsi na í kalēna-we. Mpi tō, pa ké tō kullaa ké. ²⁷ Ama waatu wei maa yōgōtana-η, uena í kuli nyá nōgō na í heeli-we. Tacaa lō yōgōtēyi si, ye wei i caa i nu. Wei u caa, í taa nu. Mpi tō, pa ké tō kullaa ké.

4

Yosalem wakēlvv tōm

¹ Mpyōy Tacaa tasaa si: Yulu nyá kpaγa tetv piliki*fa*. Su-i nyá isentaa na í pu Yosalem icate. ^a fotoonaa. Pē tō ke lō si Isekiyeeli i lēsi Yosalem icate fotoo ke piliki tō. ² Húli si, pa tama-te na pá ηmá kolōη taka si, pa lēkēgōna-te. Pa loma hapēle ke icate kolōη kite. Pa sikaa na pá cōna-te. Uena yoolaa nyuyv nyóma ta-teye kotaya. ³ Kpaγa nyēgōlvv kutōsvv ηku kv we tētānlan tō. Kaya-kv, isu icate kolōη ke nyá na-te mē hekv. Keesi ise na tō tō na pá lēki-te. Ue nyaa lēkēna-te. Mpi pē ké Iseyeeli nyóma ke kōhōlvv tōgōle.

⁴ Hēnti nyá mputv tō, na í tēna Iseyeeli nyóma isayatu ke nyá tō. N ka sēgēli pa isayatu ke kuyeeη wei n ka hēnti mpv tō i taa. ⁵ Maa yele na í wēe tēnaya kuyeeη naanōwa fei nasāle (390). Kuyeeη unu i wēna isu pusi nsi Iseyeeli nyóma lapa isayatu tō. Isēna í ká sēgēli Iseyeeli nyóma isayatu tōgōle. ⁶ Ye n tēma mpv, ue n keesi kōηkōη ntōgōη nyēhku tō. N ka sēgēli Yuta nyóma isayatu ke kuyeeη nule. Kuyeeη unu i kēna pusi nule wei Yuta nyóma lapa isayatu tō. ⁷ Pē waali uena í keesi ise na Yosalem wei pa lēka mpv tō i tō. N ka hulv-teye nin kpele, na í heeli-teye nti tu kō tō, na í kalēna-te na Tacaa nōgō. ⁸ Uena má hōkō-η ηmυsi, í taa pēsi na í keesi kōηkōη ke waatu wei í ka caya tēna tō. ⁹ Caa tōgōnaya pē nyēka piitim liyiti na soona piitim naale. Uena í siti pē tēna na í lakv tōgōnaya. Nyá tōgōnaya ntē kuyeeη naanōwa fei nasāle (390) wei í ka hēnti kōηkōη kōlvv tō tō. ¹⁰ Cacaasi ηmōnvv na hiu (220) ke n ka mayasēyi paa ifemle nte, na í tōki. Mpi í ká tōki waatu unu i taa tōgōle. ¹¹ Paa mayasi lum mpi n ká nyō paa ifemle nte tōgō. Pu wēe paa ifemle nte liitili kōlvv. ¹² N ká la nyá tōgōnaya ké isu tinte taka. Yēlaa pōntu huwa ke n ka tayanāna kōkō na í tēsi nyá tōgōnaya ke yēlaa tēna isentaa.

¹³ Mpyōy Tacaa tasaa si, teitei ké mpyōy Iseyeeli nyóma ká tōgō tōgōnaya asilima nyēhka. Piitimnaa mpa pa taa maa yele na pá polo tō tēnaya paa tōgō-ke.

^a 4:1 tetv piliki: Lōηtaa nyóma ηmaakaya pilikinaa tō ke ηmaatv na pa lēsēyi

¹⁴ Ulena máá yǝǝti si: Hai, Tacaa Iso, hatoo ma pəcaatu haləna sarja ma ta pilisi ma ti. Ma ta tǝǝ pulɒpu kusəpəm yaa mpi pə krawa na pə cəli tǝ. Pəyele asilima krənte natəli tǝ nantuyv ta svuta ma nəǝ taa. ¹⁵ Ulena Iso cə-m si: Maa layasi-ŋ naapuntu na ń tayanəna-tǝǝ kəkə na ń la tǝ tǝ kə tǝǝnaya, pə kaa wəe yəlaa puntu.

¹⁶ Mǝpǝǝ ı tasa-m heeluyv si: Yulv nyá maa yǝki tǝǝnasi təsule ke Yosalem taa. Paa mayasǝǝ tǝǝnaya na pá təkəna nəǝsəe, na pá mayasǝǝ lvm na pá nyǝkəna laŋwakəlle. ¹⁷ Paa laŋ tǝǝnaya na lvm. Pu nu-we na pa tasəna pa isə ke pa isayatu tǝ.

5

Tacaa ka hǝ lseǝeli nyéma ŋkraŋuyv

¹ Mǝpǝǝ Iso tǝma lsekiyeli má si: Yulv nyá kraǝa huɒuyv na ń looli nyá nyuyv na nyá tantuyv. Ulena ń caa sanəya na ń mayasi nyǝsi na ń tala-sǝǝ hǝǝləŋ paǝale. ² Waatu wei nyá hantuyv kuyeyi í tema, ile ń kuu hǝǝluyv kancaalaya nyəŋku na ń wǝ kəkə ke ıate hekv taa. Ulena ń kuu hǝǝluyv naale nyəŋku na ń lo-sǝǝ nyá layate na ń cəna ıate. Ulena ń tasa hǝǝluyv tooso nyəŋku ke kuuu tǝtǝ, na ń ŋmusi na heelim kraǝa. Ulena má krəe ma layate na má tv si waali. ³ Ulena ń cosi si taa kə pəcǝ, na ń həkə nyá tokonaa ntompee. ⁴ Pəyele ulena ń cosi si taa kə pəcǝ, na ń wǝ kəkə taa, na sí nyaya. Tənaǝa kəkə ká luna na ká nyaya lseǝeli nyéma.

⁵ Mǝpǝǝ Tacaa Iso má ma yǝǝtaa si: Yosalem wei, maa suwa piitimnaa na pa tetu hekv taa tǝ, mpi ı ka téesəna tǝǝle. ⁶ Mpi tǝ, Yosalem nyéma wakəla ma kiŋ na ma kutututu. Pa kv pa ti tǝm na pə kəli isı mpa pa cəna-we tǝ. Mpi tǝ, pa kisa ma kiŋ. Pa ta tǝŋ ma kutututu. ⁷ Pə tǝ kə Tacaa Iso yǝǝtaa si: Timpi pa lapa isayatu na pə kəli piitimnaa mpa pa cəna-we tǝ, pəcǝ pa kisa ma kutututu na ma kiŋ tǝkuyv na pa tǝŋ piitim ləmɒi nyəntu tǝ, ⁸ ma laŋle ta heena-we. Maa huɒna-weǝe piitimnaa mpe pa isentaa. ⁹ Yosalem nyéma lakasi kəla acaalətu. Pə tǝ kə maa hǝ pa ŋkraŋuyv ke isəna tǝ, too tǝ, ma ta hǝnta mpu. Pəyele ma kaa tu tasu mǝpǝǝ hǝm. ¹⁰ Pə tǝ kə cəcənaa ka tǝǝ pa piya, na piya náá tǝǝ si caanaa ke Yosalem taa. Ye pə kaasa pa pulv, ma yele na heelim yasi-wǝǝi paa timpi. Isəna maa huɒna-we tǝǝle.

¹¹ Tacaa si: Maya Tacaa Iso weesuyv tu kə. Timpi pa pilisa kətaya təlate na pa tuŋ na pa acaalətu təna tǝ, ma kaa tasa-weǝe nyuluyv, yaa má wəena pa pətətəle, yaa ma huɒ-weǝe suulu. ¹² Yosalem yəlaa hǝǝləŋ tooso taa kulvmuyv ká səna yulvksəku na nyǝǝsi. Paa kv hǝǝluyv ləŋku ke yoo taa kə pə cəna ıate tǝ. Ulena pə kaasi hǝǝluyv ləŋku, ulena ma yele na heelim yasi-kv, na pə pona paa timpi. Ulena má tv pa waali na layate.

¹³ Maa mv-we na pááná. Maa yele na a kpana a ti na má ləeti-we. Waatu inəǝi paa cəkəna si maya Tacaa má yǝǝtəna-we na pááná. ¹⁴ Maa yele na ıate pəsi krətə. Tu pəsi mpusi puluyv piitimnaa mpa pa cəna-we tǝ, na tēlaa pa isentaa. ¹⁵ Waatu inəǝi maa huɒna-we na pááná səsəna. Maa hǝ pa ŋkraŋuyv na toŋ. Pəyele paa pəsi mpusi na fəele pulɒpu, mpi ləlaa ka nyənəǝna tǝ. Pu susi piitimnaa mpa pa cəna-we tǝǝ watv. Maya Tacaa má yǝǝtəǝna mpu.

¹⁶ Maa tǝ-weǝe nyəmə sətə nyəna wəna a kə nyǝǝsi tǝ, na pá sí. Ulena má yele na pə kpiisi-we. Mpi tǝ, maa sǝsi nyǝǝsi ke pa wahalanaa tǝ. Maa yǝki pa tǝǝnaya təsule. ¹⁷ Maa yele na nyǝǝsi na taale wontu isayatu lu-we. Paa laŋ piya. Yulvksəku na yoo ka wakəli-we. Maya Tacaa, má yǝǝtəǝna.

6

Iso kula laalaa tǝ

¹ Mǝpǝǝ Tacaa heela-m si: ² Yulv nyá keesi nyá isə na lseǝeli nyéma pǝǝŋ tǝ na ń yǝǝti ma tǝm. ³ lseǝeli pǝǝŋ na pulasi na tətəka na kacəsi nyéma í nu Tacaa Iso tǝm. Maa yele na layate kǝ mǝ tǝ, na má kpiisi mǝ tǝfəenlenaa. ⁴ Maa yǝki mǝ təkətəlenaa, na mǝ ilim ləesəŋ wei í laaki tǝ. Mǝ taa ləlaa ka si pa tuŋ kulalaŋ kila. ⁵ Maa si mǝ sətəa ke mǝ tuŋ kulalaŋ kila, na má ŋmusi mǝ muwa na má cəna-ı. ⁶ Mǝ acaləe təna ká pəsi

ncaa ké. Pu kpiisi mə tǎfɛnlenaa. Pu yele mə tǎkǎtǎlenaa na pǎ lǎ-wɛ. Pu yǎki mə tuŋ na í saali yem. Mə ilim lɛɛsəŋ ká yǎki na mə niŋ kulapəm wakəli. ⁷ Mə taa paɣale ká si, ɪlena pǎcǎ í cekǎna si maɣale Taca. ⁸ Paa na mpv maa yele mə taa kakaasaya. Pɛle paa fiti layate, paa wɛɛ piitimnaa taa. Waatu inəŋi maa yasi-wɛɣe piitimnaa taa. ⁹ Mə taa kakaasaya ka tǎsi ma tǎo ké piitimnaa taa, timpi pa kra-wɛɣe yomle tǎ. Mpi tǎ, maa wakəli pa nyama wena a ta layana ma tike tǎ. Na pa ise wena pa nyulǎna tuŋ tǎm tǎ. Pa maɣamaɣa paa nyəɣəsəna pa tǎɣi acaalətu nti pa lapa tǎ tǎ tǎo. ¹⁰ Waatu inəŋi paa nyi si ma ké Taca. ɪle pǎ taya yem tǎo ké ma yelaa, na wahalanaa pane pá maɣana-wɛ na pǎ ciɣiti-wɛɣe mpv.

¹¹ Mǎpúyú Taca ɪsǎ yǎɣətǎa si: ɪ kpaɪ mpee na nǎɣɛɛ na laŋwakəlle. Mpi tǎ, ɪseyeli nyǎma lapa isayatu na acaalətu. Yoou na nyǎɣəsi na kutəŋ ká kv-wɛ. ¹² Kutəŋ ka kɪna pooluŋ tu, na yoou náá kv pǎcǎlǎ tu. ɪlena wei ɪ wɛɛ tǎ, kolontunaa ta ɪle, na nyǎɣəsi kv-i. Maa yele na ma pǎáná kra pa tǎo ké na pǎcǎ a heɛ. ¹³ ɪ ka tɛ na í nyi si maɣale Taca. Mpi tǎ, mə sətǎa ká sǎɣətǎna mə tuŋ kulalaŋ na mə tǎkǎtǎlenaa. Paa pulasi kukulasi tǎo, na pǎóŋ tǎo, na tuŋ kulǎpəŋ hǎtu tɛɛ. Tǎnawɛɣe ɪ wǎkaya mə tulaalɪnaa ke mə tuŋ na sǎɣsuŋ nyalaa. ¹⁴ Maa kusi niŋ na má kpiisi tetu tǎnaya. Paa leyɛ í wɛɛ, pǎ kraɣav wulaya tetu na ilim mpǎtəŋ tǎo tǎ. Na pǎ polo Lipǎla ɪcate ke ilim ntǎɣəŋ tǎo tǎ. Waatu inəŋi yǎlaa ká cekǎna si maɣale Taca.

7

Taca kraaləŋi mpusi kantǎkaya nyəŋ tǎm

¹ Mǎpúyú Taca heela Isekiyeeli má si: ² Yulu nyá, heeli ɪseyeli tetu yǎlaa si, mə tetu tǎna tǎnaya kəŋ keɛ. ³ Mə tomle talaa keɛ nǎɣnǎo. Maa mv-mɛ na pǎáná. Maa keɛsəna mə mpaaŋ na má huɪna-mɛ. Maa svki-mɛɣe mə acaalətu tǎna. ⁴ Ma kaa wɛɛna mə pǎtǎtǎle. Yaa ma huɪ-mɛɣe suulu ke paa pǎcǎ. Ama mə tǎnte na mə acaalətu tǎma wena í lakaya tǎɣo pu feli-mɛ. ɪlena í cekǎna si maɣale Taca.

⁵ Taca ɪsǎ má ma yǎɣətǎɣi si, wahala ikpamle kəŋ í ta nata ɪ taka. ⁶ Pǎ temayale mpusi kantǎkaya nyəŋ kəŋna nté. ɪ ka tii mə tǎo. Halɪ ɪ tapǎna nté. ⁷ Tetu yǎlaa waatu tǎpa. Laŋwakəlle kuyaku kpeɣetaa. Laŋhulǎmlɛ kakiisasi tema pǎóŋ taa. ⁸ Nǎɣnǎo ké maa mv-mɛ na pǎáná. Ma kaa yele na pǎ leeli. Maa huɪna-mɛɣe mə tǎnte na mə acaalətu tǎo na ma lɛɛti-mɛ. ⁹ Ma kaa wɛɛna mə pǎtǎtǎle. Yaa má huɪ-mɛɣe suulu ke paa pǎcǎ. Maa huɪna-mɛɣe mə tǎnte na mə acaalətu tǎo na má lɛɛti-mɛ. Waatu inəŋi í ká cekǎna si maɣale Taca. Má makǎna-mɛ.

¹⁰ Huɪle kuyaku taɣanəɣəna nteɣe kv ti. Kv ké wakəlvu nyəŋkv ké. Musuŋ tǎŋa tǎo, na kalampaaɪ náá huɪləŋi ɪ ti. ¹¹ Musuŋ wɛ ke ɪsu kpátúyú ŋku pa hǎŋna mə ŋkraŋvu ke mə isayatu tǎo tǎ. Pulu ta kaasi-mɛ. Kǎkǎte tema, í fei paɣale tǎtǎ. Nǎɣlǎ u tasəŋi-mɛɣe wiiu. ¹² Waatu tǎŋna kǎnte. Wei ɪ yaki tǎ ɪ taa yǎli. Pǎyele pɛɛtulu laŋle náá taa wakəli. Mpi tǎ, Taca mv pǎáná na pa tǎnaya. ¹³ Paa pɛɛtulu wena ɪ weesuɣu ɪ kaa na ɪ kvɛɛtǎm. Mpi tǎ, nti pa nawa toosee taka taa na pá keɛsi yǎlaa mɛ mə wakəlvu tǎo tǎ, tǎ laki ké tu saaləŋi. Mə isayatu nti í laki tǎ tǎ tǎo, mə taa nǎɣlǎ kaa wɛɛna weesuɣu. ¹⁴ Paa huɪ akantǎle na sǎlǎ pu. Ama nǎɣlǎ kaa polo yoou. Mpi tǎ, yǎlaa tǎnaya ma mvna pǎáná.

Nǎɣlǎ u fitiyi ŋkraŋvu hǎm

¹⁵ Yoou wɛ awali ké, na nyǎɣəsi na kutəŋ ke tǎyaya taa. Ye wei í kpawa taale, pa kv-i yoou taa. Wei í saala ɪcate taa, kutəŋ na nyǎɣəsi kv-i. ¹⁶ ɪlena mə taa mpa pǎ sǎowa tǎ í seeki na í kpaaki pǎoŋ na sǎɣəntu ɪsu teteka taa alukukunaa. ɪ ka mǎləŋi mə kawalaya tǎo ké.

¹⁷ Mə ŋkpalasi ka susi yem ké toma fei, na mə tǎna maki tǎma.

¹⁸ ɪ ka suu ləyaya wontu ké ɪsu fǎlǎtǎnaa taka, na sǎɣəntu anaam pu-mɛ.

Í ka looli mə nyɔɔŋ na fɛɛɛ tɔvku.

¹⁹ Í ka lɔ mə liyitee ke haɓɛɛ tɔɔ. Mə wɔla ka pəsi-meɓe mpusi pulɔ.

Mə liyitee na mə wɔla kaa ya-meɓe Tacaa pááná kuyaku wule.

Í kaa wɛɛna mpi í ka tɔɔ na í haɓa,

yaa í kɔna mə kunyulɛŋ tɔ.

Mpi tɔ, mpɔ pə pɛtəna-meɓe isaɓatɔ taa.

²⁰ Mə kacɔka wontu ke mə laŋa ká hɛɛnaa.

Mə wontu ntɔyi í lupəna mə acaalətv tuŋ.

Pə tɔɔ ké maa yele na í lu-tɔyi luyɔ.

Tacaa má ma yɔɔtəna mpɔ.

²¹ Maa pɛti-tɔyi caɓalaa niŋ taa.

Ate yəlaa asaɓaa ka kuu-ti na pá pilisi-ti.

²² Maa ha-meɓe siɓile, na pá pilisi ma tɔyaɓa.

Nmulaa ka sɔv ka taa na pá kuu ma wɛnɔv.

²³ Í lu alukpala. Mpi tɔ, yɔlvkɔle suwa tetv.

Mɔsvɔŋ ná su ɛcɛte taa.

²⁴ Maa kəna yəlaa mpa pa kəla isaɓatɔ tɔ.

Paa lɛɛki mə tɛɛsi,

na má su tənaya ke kalampaani nyéma toŋ.

Paa pilisi mə lona katɛ nyəna.

²⁵ Wakəlvɔv kəŋ na í pɛɛkəyi nyɔvɔv yavɔ u naaki.

²⁶ Wahalanaa tənəyi təma tɔɔ ké.

Laapaalənaa asaɓaa təm ke í nuki paa kuyaku ŋku.

Na í pɔɔsəyi lɔɔ kuyɔɔtɔtv teləsəlaa si,

pɛɛ pá yɔɔtɔ nti pə hula-we tɔ.

Kətəlaa ná tá nyi kiiu.

Səsaa ná fɛna laɓatɔ tasɔvɔv napəli.

²⁷ Wulav na we ləyaya taa ké, na sɔɔɔntv náá pu awulumpiya.

Ulena tetv yəlaa náá seliyi.

Tacaa si: Maa la-meɓe isɔ mə təntɛ wɛɛ tɔ,

na má hvɔna-me isɔ í mvnaa tɔ.

Ulena í nyi si maɓale Tacaa.

8

Laatv ke lɔɔ tɛɛɛɛ taa

¹ Mɔpúyú lɛyɛli nyéma kuuu pənaya naatoso nyəŋka. lɔɔtv naatoso nyəŋ kuyaku kakpasɔ nyəŋku. Ma na Yuta səsaa tə we ma té na tɛ caɓaa. Ulena Tacaa lɔɔ toŋ tii ma tɔɔ.

² Ma nyənaa ilɛ, ma ná pulvɔvɔle, na pə isentaa isɔ yɔlv. Pə kraɓav ɪ tənaya na pá tii tɔ, pə ké kəkɔ ké. Pə məla kraɓav tɔ, pə tee kəkɔ ké isɔ pa sota nyəɓəlvɔv kɔsɛɛmvɔv.

³ Ulena yɔlv unɪ í kusɪ niŋ taka, na í kra ma nyɔvɔv nyɔɔsi. Mpɔvɔvɔle Feesuyɔ kraɓa-m toosee taka taa. Kv tɛɛna-m Yosalem ke nənəɔɔ ŋka ka we ilim ntəɔɔŋ tɔ ka kiŋ. Tənaya paa suwa tvɔv ŋku kv kusəyi Tacaa isɛɛɛmlɛ tɔ. ⁴ Ulena má ná lɛyɛli lɔɔ teeli. Isɔ maa tɛma-ɪ nav ke tɛtɛkəle taa tɔ. ⁵ Mɔpúyú lɔɔ təma-m si: Yɔlv nyá kusɪ isɛ na ilim ntəɔɔŋ tɔɔ.

Ma kusa isɛ na má nyənɪ tənə tɔɔ, ilɛ ma ná isɛɛɛmlɛ tvɔv kɔlvələav ŋkɔvɔle, tənaya kətaya tɛlatɛ nənəɔɔ. ⁶ Ulena í tɔ-m si: N nawa acaalətv nti lɛyɛli nyéma laki si ma hatələnə ma tɔyaɓa tɔ? Ama n ka na acaalətv səsəɔntv lentɪ tətɔ.

⁷ Mɔpúyú ɪ pona-m lɔɔ tɛɛɛɛ taya isətəa nyəŋka nənəɔɔ kiŋ. Ma nyənaa ulena má ná púyú ke kolɔŋa tɔɔ. ⁸ Kelena ɪ tɔ-m si: Yɔlv nyá tvli kolɔŋa ke púyú.

Ulena ma tvli-kv. ⁹ Ntɛna í tɔ-m si: Sɔv na ní na acaalətv nti pa laki cənɛ tɔ.

¹⁰ Ma sɔvwa ulena má maɓana pa ləsa kolɔŋa tɔɔ ké wontu nti tə tuuki tə lotu tɔɔ tɔ. Na wontu lentɪ nti tə ké acaalətv tɔ. lɛyɛli nyéma tuŋ tənə ka we pə taa. ¹¹ Ulena lɛyɛli

nyéma səsaa nutoso na naanɔwa sɛɲa fotoonaa mpe pa isentaa. Na pa taa ké Safarj pəyalu Yasaniya. Na paa wei i tɔka tulaalu cofolo ke i niɲ taa, na nyɔɔsi kuləɟi isɔtaa. ¹² Ḿpúyú Tacaa tɔma-m si: Yulu nyá ní nawa mpi mpi Iseyeli səsaa mpe paa wei i laki i kutuluyu taa na i nəɣəsəna fotoonaa pane tɔ? Pa kuyɔɣɔtutu nté si: Tacaa lɔwa tetu, ile u naaki-tv.

¹³ Ntɛna í tasa si: N ká ná acaalətvnaa səsəntv lentv nti pa laki tɔ.

¹⁴ Ḿpúyú i pona-m Tacaa tɔyaya nɔnɔɣɔ, ke ilim ntɔɣɔɲ hɔɣɔlvɣv tɔɔ. Uena má maɣana alaa caya na pá wiiki tɣvɣv ɲku pa yaakaya si, Tamusi*fa* tɔ kv sɛm. ^a pa pona pa tɛ. Yɔlaa tɔɲ si tɣvɣv ɲkv kv keesəɟi na kv sɛki saa wei pá tɛɲ kvmtv tɔ. Uena pa tayani-kvɣv lvlvɣv ke toomaya waatu. Alaa tɔɲna-kvɣv wiiu nté cəne si kv sɛpa. ¹⁵ Uena lɔ tɔ-m si: N ká ná acaalətv səsəntv lentv nti tɔ kəla təne tɔ.

¹⁶ Ḿpúyú i svuna-m Tacaa tɔyaya taya pə taa nyəɲka tɔɔ ké nɔnɔɣɔ na kɔtaya tɔlate pa hekv taa. Tənaɣa ma maɣana apalaa napələɟi hiu na kakpasi. Apalaa mpe pa hawa Tacaa təsεεle ke siɣile, na pá nyənəɣəna tɛv kite tɔɔ, na pá sεεki ilim. ¹⁷ Ntɛna í tɔ-m si: Acaalətv nti Yuta nyéma laki cəne isəntɔ tɔ pəcəɣəle? Pə wεε si pá suuli mvsɔɲ ke tetu na pá kraasəɟi ma pááná na? Nyəni isəna pa kraasvɣv tɣvɣv pəliɲasi ke pa muna kiɲ tɔ? ¹⁸ Ma maɣamaya maa lana-we na pááná ké. Ma kaa hvli-wεɣe suulu. Waatu wei paa kiisina nɔɔsi səsənsi ke ma ɲkpaɲɲ taa tɔ, ma kaa nu.

9

Yosalem nyéma ɲkpaɲɣv hɔm

¹ Mpuɣvle ma nuwa Tacaa mapa kapuka səsaya si: Icate ɲkpaɲɣv hɔntaa təna í kɔɔ. Paa wei í tɔki i youu wontu nti i ka wakələna-we tɔ na í kɔɔ.

² Uena má ná apalaa naatoso luna isɔtaa nɔnɔɣɔ. Ilim ntɔɣɔɲ hɔɣɔlvɣv ke pa luna na pá tala. Na paa wei í tɔka i wontuɣv ɲku i ká wakələna tɔ. Pa taa ka we apalv nɔɣɔlv, na í suuwa kponkrontu tɔɲ nyəntv wontu, na í lεewa ɲmaalaya ke i tampala tɔɔ. Uena apalv unv í kɔɔ na í sɛɲ nyəɣəlvɣv kvseemvɣv kɔtaya tɔlate cɔlv. ³ Ḿpúyú Iseyeli lɔ teeli kula isɔtaa tɔɲlv nɔɣɔlv wei i tɔɔ i ka wεε tɔ. Uena í polo kutuluyu nɔnɔkpete. Ḿpúyú Tacaa yaa apalv wei i ka suu kponkrontu tɔɲ nyəntv wontu na í lεe ɲmaalaya ke i tampala tɔɔ tɔ. ⁴ Uena í tɔmi-i si: Polo Yosalem icate hekv taa. Yvsi yɔlaa mpa pa tɔki wahala na pá mələɟi acaalətv təna nti lelaa laki tɔ tɔ tɔ tɔ, pa tokuɲ taa.

⁵ Ḿpúyú i heela lelaa na má nukv si: Í tɔɲ kancaalaya nyəɲ waali, na í kú yɔlaa. Í taa wεena pa pətɔtəle. Pəyele í taa hvli-wεɣe suulu. ⁶ Í kú na í kpiisi kvkpatəlaa, na ifepiya, na pεelaa, na piya, na alaa. Ama í taa kpətəna mpa pa tokuɲ taa we kuyvsum tɔ. Ule í caaləna ma tɔyaya taa.

Ḿpúyú pa caaləna apalaa səsaa mpa pa caya lɔ tɔyaya nɔnɔɣɔ tɔ. ⁷ Í suuli ma tɔyaya ke sətəa na pá kpenna taasi tɔɔ. Ma tɔyaya í pilisi, í lu. Ḿpúyú pa luwa na pá svv icate na pá kvɣi tɔ taa yɔlaa na pá puki.

⁸ Pa tɔɲa kvɣv na ma sɛɲa mpv. Uena má hoti ma isentɔɔ, na má má kapuka si: Hai, Tacaa lɔ, n mɣv pááná ke ḿpúyú katatəlaya na Yosalem tɔ, n caa ní kpiisi Iseyeli nyéma mpa pə kaasaa tɔ pa təna na?

⁹ Ntɛna í cə-m si: Iseyeli nyéma na Yuta nyéma pa isayatu kəla tɔɔv. Tə yaɣataa ké. Yulvkvle suna tetv taa, kvsiɣisim lapv fεi icate taa. Mpi tɔ, pa kuyɔɣɔtutu nté si Tacaa má, ma lɔ tetv, maa naaki pulv. ¹⁰ Pə tɔɔ ké ma kaa wεena pa pətɔtəle. Yaa má hvli-wεɣe suulu. Maa məɲna pa nyɔɔɲ taa ké pa təma.

¹¹ Mpuɣvle apalv wei i suu kponkrontu tɔɲ nyəntv wontu na í lεe ɲmaalaya ke i tampala tɔɔ tɔ. Ílé i cɔwa si ma lapa nti n ka tv-m tɔ.

^a 8:14 Tamusi: Mesopotami nyéma tɣvɣv kvlalaav ke Iseyeli nyéma ceelaa na

10

Iso huluyu ke i tayı Isekiyeeh
(Isekiyeeh 1:1-28)

¹ Mprúyú ma nyənaya mpu, ilena má ná isətənyu ke isətaa taŋlaa*fa* nyuyu taa. Na pulupu isu kumte, na tə nyənyu taa we isu liyitee pəle pooku nyəntə. ^a pəle pa we lona payale taa. Ulena pə kaasi Selafeynaa. Isayii 6:2-3 taa tike ke pa yəgəta pa təm. ² Ulena Tacaa heeli apalu wei i suu kponkpontu toŋ nyəntu wontu tə si: Polo pəpələe nna a we isətaa taŋlaa tē tə. Cosi kəkə mamala wena a we tənə tə na a su nyá niŋ, na í ŋmusi-yeyē icate taa.

Ntəna apalu uní í tē ma isəntaa tənə uní. ³ Waatu wei apalu uní i pola mpu tə isətaa taŋlaa we Iso təsele ntəgəŋ həgəlyu tə. Mprúyú isəŋmuntu su Iso təsele taŋa isətaa nyəŋka tə. ⁴ Mprúyú Tacaa teeli kula isətaa taŋlaa mpe pa tə na í polo Iso təsele nənəgə, na í su taŋa. Mprúyú isəŋmuntu su Iso təsele taa. ⁵ Ntəna isətaa taŋlaa keŋ kəkəte nu mpu, isu Iso toma tənə tu yəgətaŋa. Haləna taŋa awalí tə nyəŋka. ⁶ Mprúyú Tacaa təma apalu wei i suu kponkpontu toŋ nyəntu wontu tə si: Polo í hee kəkə ke isətaa taŋlaa kiŋ ke pəpələe tē. Ulena apalu polo na í səŋ pəpələe kiŋ. ⁷ Tənaya isətaa taŋlaa mpe pa taa lelu kusa niŋ, na í hee kəkə na í tu apalu uní i niŋ taa. I muwa ilena i lu.

⁸ Pulupuna ka we ké isu yulu ŋkpalasi taka ké isətaa taŋlaa mpe pa keŋ tē. ⁹ Ma nyənaya mpu, ilena má ná pəpələe liyiti ké isətaa taŋlaa kiŋ. Paa wei i kiŋ na i pəpətə, na a nyənyu taa nəgəsəna isu liyitee pəle nte tə we atəntəte tə. ¹⁰ A liyitiyi mpu a ka wena weetu kulumtu ké. Paa pəpətə nte tə nəgəsəna ké isu tə we lente taa. ¹¹ A kuləyi təntə tə, á caaki si á mənəna həgələŋ liyiti uní i taa ŋku ku tə a tuyətəyi ké aa keesəyi. Na á mələgəna həgəlyu ŋku isətaa taŋlaa nyəŋ siyisinaa na pá hən-yē tə, aa keeki. ¹² Tuləŋasi waasa isətaa taŋlaa mpe pa tənaya təwisiwisi na si muŋi kəkə. Pə kraŋa pa sika na pa ŋkpalasi na pa keŋ tə. Na pá waasi pəpələe aní a liyiti na pá cə na pá ta tə. ¹³ Mprúyú ma nuwa pa ha pəpələe anəyi hətə si kacuculaya. ¹⁴ Paa wei i isəntaa ka wena pə mpa ké. Kancalaya nyəŋ isəntaa ka we ké isu isətaa taŋlu. Naale nyəŋ nəgəsəna isu yulu. Tooso nyəŋ isəntaa ná we isu təgəlaya. Ulena liyiti nyəŋ isəntaa ná nəgəsəna hekəle. ¹⁵ Mprúyú isətaa taŋlaa mpe pa kulaa na pá tē isətaa. Paa we teitei ké na wontu nti maa nawa Kepaa pəgə nəgə tə. ¹⁶ Waatu wei pa teeki tə, pa pəpələe aní a təŋəyi-weyē. Paa pa hətə pa keŋ si pa kuləyi, pa pəpələe təŋəyi-weyē mprúyú. ¹⁷ Ye pa səŋəyi a səŋ, na pá kuləyi, ile pa kpənna-yē. Mpi tə, wontu ləmayasē ka we pəpələe aní a taa tətəgə.

Tacaa teeli kuluyu ke Iso təsele taa

¹⁸ Mprúyú Tacaa teeli kula nənəkpəte, na pá məli isətaa taŋlaa tə. ¹⁹ Isətaa taŋlaa hətə pa keŋ ké na pá kuli tətə tə ké ma isəntaa na pana pa pəpələe pa tē. Ulena pá polo pá səŋ Tacaa təyaya nənəgə na ilim təlule tə. Ulena Iseyeli Iso teeli we pa tə ké isətaa. ²⁰ Pa ké wontu nti maa nawa Iseyeli Iso tē ké Kepaa pəgə nəgə təgə. Ulena má cekəna si pa ké isətaa taŋlaa. ²¹ Paa wei i ka wena isəntaa ke təm liyiti ké, na keŋ liyiti. Na paa wei ké yulu ŋkpalasi. ²² Pa isəntaa ka nəgəsəna ké isu mpa ma nawa Kepaa pəgə nəgə tə, pa mayamaŋa. Paa wei i siyisa isəna tə mprúyú i siyisaa.

11

Yosalem huɓnaɓ ke i kawalaya tə

¹ Mprúyú Tacaa Feesuyu pona Isekiyeeh maya ilim təlule nənəgə. Ulena má mayana apalaa hiu na kakpasí ke tənə. Ma nawa pa taa ké Asuu pəyalu Yasaniya na Penaya pəyalu Pelatiya. ² Mprúyú Tacaa heela-m si: Yulu nyá, yəlaa mpe pa mayasəgəna kawalaya təm na pa tasəyi layatu isayatu ke Yosalem icate tənə tə taa. ³ Pa kuyəgətutu nté si pa kaa tasa kutuluŋ ŋmau halí pá polo laasaya tə. Icate pəsəna isu tiipile, na taŋale nantu. ⁴ Pə tə ké pə we si yulu pəyaya má, ma yəgətí nti ma nawa pa tə tə.

^a 10:1 isətaa taŋlaa: isətaa taŋlaa mpe pa we loosi naaleye. Selupeŋnaa we, na

⁵ Mpuvule Tacaa Feesuyu tii ma tɔɔ na ku tɔ-m si yɔɔɔti si Tacaa yɔɔɔtaa si: Iseveli nyɔma me, ma nyɔma mɔ taa huwee. ⁶ I lulɔsa yulokule ke icate tɔne tɔ taa. I suula sɔtaa ke hapee tɔɔ. ⁷ Pɔ tɔɔ kɛ Tacaa Iɔ yɔɔɔtɔxi si mɔ sɔtaa mpa i suula tɔ taa tɔyɔle nantu, na tɔ mayamaya ke tiipile. Uena pɔ lɔsi-me na pɔ tɛena. ⁸ Maa yeke na layate nte tɔ tɔm we-mege sɔɔntu tɔ tɔ kɔɔ mɔ tɔɔ. Tacaa Iɔ yɔɔɔtɔxɔna mpv. ⁹ Maa lɔsi-mege icate taa, na mɔ tu-mege kra i nyɔma niɲ taa. Maa huuna-mege. ¹⁰ Iseveli tetu toosi tɔɔ kɛ maa huuna-me, na mɔ yeke na pɔ ku-me na layate. Waatu unɔxi i kɔ nyi si mayale Tacaa. ¹¹ Icate tɔne tɔ kaa pɔsi me isu tiipile. Me mɔ kaa pɔsi isu tɔ taa nantu. Ama Iseveli tetu tɔɲa tɔɔ kɛ maa huuna-me. ¹² Waatu unɔxi i ka nyi si mayale Tacaa. I tɔ tɔɲ ma kutututu. Pɔcɔ i tɔ tɔki ma kiiɲ. Ama piitimnaa mpa pa cɔɔna-me tɔ, pa nyantu ke i tɔɲxi.

¹³ Waatu wei ma tɔɲa Iɔ kuyɔɔtutu telɔsvu ke mpv tɔyɔ Penaya pɔyalu Pelatiya sɔpa. Mɔpɔyɔ ma hota ma isentɔɔ na mɔ mɔ kapuka si: Hai, Tacaa, Iɔ. N ka ku Iseveli nyɔma tɔna mpa pɔ kaasaa tɔ?

Tacaa kpeyeluyu ke yɔlaa mpa pɔ yasaa tɔ

¹⁴ Mɔpɔyɔ Tacaa heela-m si: ¹⁵ Yulu nyɔ, nyɔ yɔlaa mpa pa kɛ Iseveli nyɔma tɔ na nyɔ tɛetunaa Yosalem nyɔma tasɔxi layatu ke mpa kolontunaa kuuwa tɔ si pɔ saali tɔna. Mpi tɔ, tɔɲa Tacaa hawa tetu tɔne si tɔ pɔsi tɔ nyantu. ¹⁶ Pɔ tɔɔ tɔ, telɔsi-we si, Tacaa Iɔ mɔ, ma yɔɔɔtaa si: Paa ma yasa-wege tetu payale taa, na pa wee pooluɲ ke piitimnaa heku tɔ, ma we pa kiɲ ke tɔnaya, isu ma tɔyaya taa. ¹⁷ Pɔ tɔɔ kɛ n kɔ heeli-we si: Tacaa Iɔ mɔ, ma yɔɔɔtaa si maa kpeveli-mege piitimnaa taa. Maa mɔɲna-mege timpi pu yasa-me tɔ, na mɔ ha-mege Iseveli tetu. ¹⁸ Tɔnaya i kɔ polo na i kɔ tuɲ kulalaɲ na acaalɔtu tɔna. ¹⁹ Maa tu-mege lamayasale kulmtale na huwee kufana. Maa lɔsi mɔ nyama wena a we isu pɛe tɔ, na mɔ tu-mege nyama kupana. ²⁰ Uena i tɔɲ ma kutututu, na i tɔki ma kiiɲ. I kɔ pɔsi ma yɔlaa, na mɔ pɔsi mɔ Iɔ. ²¹ Ama mpa pa sɔɔla tuɲ na pa acaalɔtu tɔ, maa mɔɲna pa tɔma ke pa nyɔɔɲ taa. Tacaa Iɔ mɔ ma yɔɔɔtɔna mpv.

Tacaa teeli kulvuɲ ke Yosalem

²² Mɔpɔyɔ isɔtaa tanlaa heta keɲ, na pɔpɔlee tu pa waali. Na Iseveli Iɔ Tacaa teeli we pa tɔɔ kɛ isɔtaa. ²³ Iɔ teeli kula icate taa na i polo puɲ ɲku ku we icate ilim tɔlule tɔ ku tɔɔ. ²⁴ Mɔpɔyɔ Iɔ Feesuyu kraɲa-m ma lamayasɛe taa. Uena ku pɔna-m Iseveli nyɔma mpa pa kpawa tɔ pa cɔɔɔɔ Papiioni. Uena ma toosee taka si tɔnaya. ²⁵ Mɔpɔyɔ ma keesa mpa kolontunaa kuu mpv tɔyɔ tɔ tɔna nti Tacaa hula-m tɔ.

12

Iseveli nyuɲ nyɔma kuuu tɔm kraalvuɲ

¹ Mɔpɔyɔ Tacaa heela-m si: ² Yulu nyɔ, tɔɔ kullaa heku taa kɛ n wee. Pa wena ise paa naaki pulv. Pɔyele pa wena ɲkraɲɲ, paa nukɔ natɔli. Mpi tɔ, pa kɛ ɲkɔpantɛelɲ nyɔma kɛ. ³ Yulu nyɔ, tɔɲani nyɔ wontu. Tɔ mpaav ke ilim na pɔ isɔle ke pa isentaa. Lu timpi n we mpv tɔ na i layasi tɔfate. Ntanyɔ paa nɔ si pa kɛ tɔɔ kullaa. ⁴ Lɔsi nyɔ wontu ke ilim taa, isu mpaa tɔntu na pɔ naaki. Uena i tɛe tɔntɛ ke taanaya, isu pa kuukuyu yɔlaa ke yoo taa tɔ. ⁵ Tuli icate koluɲa ke pa isentaa, na i lɔsi nyɔ wontu na tɔna. ⁶ Uena i sɔɲali-ti na i lu ahoo. Taki nyɔ isentɔɔ, taa nyɔni atɛ. Ma caa kɛ si i wee Iseveli nyɔma ke kuhulvm mpi pu kraali-we tɔ.

⁷ Mɔpɔyɔ ma lapa isu Tacaa heela-m tɔ. Ma lu ilim taa kɛ, na ma wontu isu mpaa tɔntu. Uena taanaya mɔ tuli koluɲa ke pɔyɔ na niɲ. Na mɔ lɔsi-tɔxi ahoo taa na mɔ hɔɲali na pɔ naaki-m. ⁸ Tɛv fema uena Tacaa tɔ-m si: ⁹ Yulu nyɔ, tɔɔ kullaa Iseveli nyɔma mpe, isentɔ pa kaa laɲi-ɲ pɔɔsvu si pepeye n laki mpv? ¹⁰ Ue cɔ-we si: Tacaa kraalɔxɔna Yosalem wulav na Iseveli nyɔma mpa pa we tɔna tɔ. ¹¹ Heeli-we si n ka pɔsi kuhulvm mpi pɔ hulɔxi-we si paa kuu-we tɔ. Nti n lapa tɔ, nti tu mayanna-we. Kolontunaa ka kuu-we na pɔ tɛena yomle. ¹² Paa tuli icate koluɲa ke pɔyɔ. Pa wulav kɔ lu ahoo, na i hɔɲala i wontu na i taka i isentɔɔ si i taa na tetu. ¹³ Tacaa si maa nyɔɲi-i puluyu na mɔ

kpa-ι kv taa. Maa pona-ι Papiloni nyάma tetu taa, ι kaa na. Pəyele tənaya ι ká si. ¹⁴ llena má yasi pa təna mpa pa cəəna-ι na pá səηna-ι tə. Maa yasi pa tanlaa na pa yoolaa ke paa le. ¹⁵ Maa yasi-weye piitimnaa taa ké tetu payale taa. Waatu inəyi paa nyi si mayale Tacaa. ¹⁶ Ama maa yele na pa taa apalaa napəli pá fiti yoou, na nyəyəsı na kutəη. Pəle paa teləsəna piitimnaa mpa pa taa paa polo təyə pa acaalətu təm. llena pá cekəna si mayale Tacaa.

¹⁷ Μρύχú Tacaa təma-m si: ¹⁸ Yulu nyά, təyə nyά təyənaya na seluyu, na η nyəə nyά lum na səyəntu na seluyu. ¹⁹ Teləsi tetu yəlaa si Tacaa lso má ma yəyətə lseyeli taa Yosalem nyάma təm si, paa təyə pa təyənaya na səyəntu na pá nyəə pa lum na seluyu. Mpi tə, paa kpiisi pa tetu təna, na tə taa nyəm təna ke tə taa yəlaa mvsuη tə. ²⁰ Paa yəki acalεε səsəəna nna a taa yəlaa suwa tə na pá kpiisi tetu. Waatu inəyələ paa nyi si mayale Tacaa.

Tacaa kuyəyətutu lapu

²¹ Μρύχú Tacaa pəsa-m si: ²² Yulu nyά, pepe təw ké pə pəsa yəlaa ke ituule si: Kuyεεη tεeki yem na lso kuyəyətutu teləsəlaa nawa ntiyi toosee taka taa tə tu laki? ²³ Mpu tə, heeli-we si maya Tacaa lso ma yəyətəyi si maa su tənaya ke ituule nté tə təm ke lseyeli taa. Kuyεεη təηa kənte, toosee taka təna ká la ké isu pa naakuyu-ye tə. ²⁴ Mpi tə, pa kaa tasa pəpətu toosee taka ke toosuyu. Yaa pá naaki təm kutusutu ke lseyeli taa. ²⁵ Pə taya pulu, Tacaa má, ma kaa su. Ye ma yəyətə nti tu la ké, tə kaa leeli. Təw kullaa mε, maa yəyətə təm na t́ la. Tacaa lso má ma yəyətəna mpu.

²⁶ Μρύχú Tacaa təma-m si: ²⁷ Yulu nyά, lseyeli nyάma si nyά toosee u laki isu n toosuyu tə. Pəyele ma təmnaa mpa n kpaaləyi tə, tə ta ke nəəwə nyəntu. ²⁸ Pə təw tə, teləsi-we si, Tacaa lso má, ma yəyətəa si, ma kuyəyətutu yoosuyu kaa wεena waatu. Tu yoosi ké isu ma yəyətuyu tə. Tacaa lso má ma yəyətəna mpu.

13

lso kuyəyətutu teləsəlaa pəpətnaa təw kuluyu

¹ Μρύχú Tacaa heela-m si: ² Yulu nyά, heeli lseyeli nyάma mpa pa nyənəyi pa təyi lso kuyəyətutu teləsəlaa təyə ma təm. Pa mayamaya pa nyəntu ke pa kpaaləyi. ³ lso kuyəyətutu teləsəlaa kumεleməη wei ι təηəyi ι ləmayasεε na u naaki pulu tə, ι təm we waiyo ké. ⁴ Hai, lseyeli nyάma lso kuyəyətutu teləsəlaa we teitei ké isu taale hasi ke ncaa taa. ⁵ Pa ta polo na pá tayanı icate koluyə pəyələε. Pəyele pa ta ηma koluyə na pá cəəna lseyeli nyάma icate si, pu kenti-weye Tacaa páná yoou kuyaku wule. ⁶ Pa toosee we kpete ké, na pa nalaa kuyəyətutu ke kaloolaya. Pa yəyətəyi si Tacaa yəyətəna. Pəyele ílé ι ta tili-we. llena pá tuyi pa taa si, ílé ι ka la isu pa yəyətuyu tə pécó kpete. ⁷ Pa toosee we kpete ké, na pa nalaa kuyəyətutu ke kaloolaya. Pa yəyətəyi si, Tacaa yəyətəna. Pécó ma ta yəyətə. ⁸ Pə təw ké Tacaa lso má ma yəyətəyi si: í yasa təm kpai nyəntu, í kpaala kuloolutu. Maa mv-mε na páná.

⁹ Maa tú niη ke lso kuyəyətutu teləsəlaa mpa mε í wena toosee kpai nyəna na í naaki kaloolaya təm tə. í kaa wεε ma yəlaa kpekəle təw. Pa kaa ηmaa mə həla ke lseyeli nyάma nyəna təw. Pəyele í kaa svu lseyeli tetu taa. Tənaya í ká nyəna si mayale Tacaa lso. ¹⁰ í tolisiyi ma yəlaa ké. llena í heeliyi yəlaa si pa hεεsaa si pə cayana-we. Pəyele pələ pə fei. Ma yəlaa ηmaakəna koluyə na mu huləsəyi-ke. ¹¹ Heeli koluyə huləsəlaa mpe si, heelim tεv anaam nəyəlν ι ká nu. Koluyə ka hoti na tεv təmpεε nyəki-mε. ¹² Waatu wei koluyə ká ti, llena pá pəəsı-mε si, huləsvu mpi í ka huləsa-ke tə pə waasa we? ¹³ Pə təw ké Tacaa lso má ma yəyətəyi si: Maa kəna tεv heelim na páná. Tεv anaam ka nu, na təmpεε hoti na a wakəli pə təna. ¹⁴ Maa yəki koluyə ηka í huləsa mpu tə. Kaa ti ate, na pə yele kite. llena mə təm tε ka ncaa taa. ¹⁵ Maa mv páná na koluyə na ka huləsəlaa ké. Haləna má tala ma tənaya. Halı maa heeli-mε si, koluyə na ka huləsəlaa pa fei tətə. ¹⁶ lseyeli lso kuyəyətutu teləsəlaa fei tətə. Mə kpaalayana nti í naaki Yosalem təw tə, na í təη si hεεsvu wεε. Pəyele kule kv fei. Tacaa lso má ma yəyətəna mpu.

Topotoɔ nyáma tɔɔ kulɔyɔ

¹⁷ Ḿpúyú Tacaa heela-m si: Keesəna Iseɣeli alaa tɔɔ. Pa kraaləyi pa luɣu nyəntu ké. Kraali-we si mpusi kəŋ. ¹⁸ Yulu nyá, heeli-we si Tacaa Iɔ yəɣətəyi si mpusi we alaa mpa me í nyaləyi saalasi na í tɔyi yəlaa təna niŋ taa tɔ mə tɔɔ ké. Na í nyaləyi təkentena ke yəlaa təna təɣɔ. Í huɔ si í kpiliki ma yəlaa ke mə niŋ taa, na me mu lu təcɔŋŋ. ¹⁹ Í kɔyi ma nyuɣu ke ma yəlaa cələɣɔ. Təɣənaɣa pee ŋkute na mɔtu həɣələɣa nyuɣu tɔɔ ké í laki mpu. Tənaɣa í kɔyona yəlaa mpa pə ta muna pá si tɔ. Ulena í yeki mpa pə ta muna pá weena weesuɣu tɔ. Í tusəyi ma yəlaa na peɛ pá nukɪ kaloolaya təm. ²⁰ Pə tɔɔ ké Tacaa Iɔ má ma yəɣətəyi si: Maa tu mə saalasi nsi í həkəɣəna lɛlaa təɣɔ niŋ. Maa lɛki-səyi mə kiŋ na má cəli. Maa waasi mpa í kpawa tɔ. ²¹ Maa lɛki mə təkentena na má waasi ma yəlaa ke mə niŋ taa. Í taa tasa weɛ isu katəsi. Ulena í nyi si maɣalɛ Tacaa. ²² Mpi tɔ, í wakələyi siyisilaa laŋa na mə kaloolasi, pécó pə taya ma. Pəyele í səsəyi asaya ke tɔŋ. U saŋ si peɛ pá layasi na pá weena weesuɣu. ²³ Í kaa tasa mə toosee kraɪ nyəna ke toosuɣu. Mpu tɔ, í kaa tasa natələyi nav. Maa ya ma yəlaa ke mə niŋ taa. Waatu inəyi í ká cəkəna si maɣalɛ Tacaa.

14

Tacaa u caaki tuŋ laav

¹ Ḿpúyú Isekiyeeɛli tasaa si: Kuyaku nakuli Iseɣeli səsaa napəli pa kəma ma kiŋ na pá caya. ² Ulena Tacaa tɔ-m si: ³ Yulu nyá, yəlaa pane pa təkə pa tuŋ təm ke pa lotu taa ké. Pa su mpi pə susa-weɣe kawalaya taa təɣɔ pa kiŋ. Ma kaa yeɛ na pá pəsɪ-m natəli. ⁴ Maa teləsɪ-we si, ye Iseɣeli tu wei í təkə í tuŋ təm ke í lotu taa. Ye í su í kiŋ ke mpi pu susɪ-í kawalaya taa tɔ. Ulena pɔntu kəɔ si í yəɣətəɣəna Iɔ kuyəɣətutu teləsəlu. Maya Tacaa, maa cəna pɔntu ke í lotu taa tuŋ tuutuuma təm tɔɔ. ⁵ Ulena ma kucəcətu nti tə pəsɪ Iseɣeli nyáma laŋa. Mpi tɔ, pa səla asilima tuŋ ké na pá lɔ-m. ⁶ Pə tɔɔ ké pə weɛ si, ma heeli Iseɣeli nyáma si, Tacaa Iɔ yəɣətəyi si, pá lɔ tuŋ na pá məli. Pa há pá acaalətu tənaya siyile.

⁷ Pə taya pulɔ, Iseɣeli nyáma təna na pá kpeŋna cayalaa. Ye wei í hatələna-m na í təkə tuŋ təm ke í lotu taa. Ye í su mpi pu tusi-í kawalaya taa təɣɔ í kiŋ. Ulena pɔntu kəɔ Iɔ kuyəɣətutu teləsəlu kiŋ si í pəsəyi-m təm natəli. Ule maya Tacaa, ma maɣamaya maa cəna-í. ⁸ Maa kulɪ pɔntu tɔɔ. U təm ka pəsɪ yəlaa ke ituule, na ma kpiisi-í ma yəlaa taa. Ulena pá nyi si maɣalɛ Tacaa.

⁹ Ye Iɔ kuyəɣətutu teləsulu nəɣəlu í tusa í ti, na í yəɣətɪ təm natəli. Maya Tacaa má tusəna pɔntu. Maa tu-í niŋ na má kpiisi-í ma yəlaa Iseɣeli nyáma taa. ¹⁰ Iɔ kuyəɣətutu teləsulu inɪ, na wei í kəma-í pəsəyɔ tɔ pa təna pa wakələna, na pa naale pa nyəŋ taa ké pu tɛ. ¹¹ Ule Iseɣeli nyáma kaa tasa tooluɣu na pá hatələna-m. Pécó pa kaa pilisi pa ti, na pa kawalaya təna. Paa pəsɪ ma yəlaa na maa pəsɪ pa Iɔ. Tacaa Iɔ má ma yəɣətəɣəna mpu.

Pulɔpu kaa səŋsi Iɔ huɛle

¹² Ḿpúyú Isekiyeeɛli tasaa si Tacaa heela-m si: ¹³ Yulu nyá, ye isu tetu natəli tə yəlaa ta təkɪ ma təm ke teu ulena pá pəntəna-m. Maa tu pa tɔɔ ké niŋ na ma wakəli pa təɣənaɣa təsule. Maa kəna-weɣe nyəɣəsɪ, na má kpiisi tetu yəlaa na tɔla. ¹⁴ Paa Nowee na Taniyeeɛli na Soopu pa tooso paa wenna yəlaa mpe pa heku. Pa maɣamaya pa weesɪŋ ke pa tampana təŋyɔ ká waasi. Tacaa Iɔ má ma yəɣətəna mpu.

¹⁵ Ye ma yəlaa na taale wontu isayatu lu, tu kpiisi yəlaa na pá yeɛ tetu ke kpeɛ. Yəlaa ka wu tə taa ké təŋnav ke taale wontu nti tə tɔɔ. ¹⁶ Ulena yəlaa tooso inɪ í weɛ tetu taa. Maya weesuɣu tu Tacaa, ma tuukina ma ti si pa kaa pəsɪ na pá ya apalɔpəyaya yaa alɔpəyaya. Pa nyəŋ tike ke paa ya. Tetu ká pəsɪ wɔlaya tetu nti tə taa nəɣəlu fei tɔ.

¹⁷ Yaa ma yəlaa na yoou tii tetu nti tə taa. Paa kpiisi yəlaa na tɔla. ¹⁸ Ulena yəlaa tooso inɪ í weɛ tə taa. Maya weesuɣu tu Tacaa, ma tuukina ma ti si, pa kaa pəsɪ na pá ya apalɔpəyaya yaa alɔpəyaya. Pa nyəŋ tike ke paa ya.

¹⁹ Yaa maa kɔna kvɔtɔŋ ke tetu nti tɔ taa ma pɔ́áná ká huu pa tɔɔ na má tu-weye sɔm na má kpiisi yɔlaa na tɔla. ²⁰ Ilena Nowee na Taniyεεli na Soopu pá weε pa hekv taa. Maya weesuyu tu Tacaa má tuukina ma ti si pa kaa pəsi na pá ya apalɔpɔyaya yaa alɔpɔyaya. Ama pa mayamaya pa weesiŋ ke paa ya pa tampana tɔŋyɔ tɔɔ.

²¹ Ḿpúyú Tacaa Iɔɔ yɔɔtɔaa si, paa ma kɔna Yosalem yɔlaa tɔɔ ké wahalanaa sɔsaa mpe pa liyiti isu: Yoou, na nyɔɔsi, na taale wontu isayatu, na kusaku si, pɔ́ kpiisi yɔlaa na tɔla. ²² Paa na mpu, pu kaasi yɔlaa mpa paa fiti tɔ. Apalɔpiya na alɔpiya ka lu pa taa. Paa tala mə kiŋ, i ká ná pa tɔntɛ na pa kulapɔle. Ilena pɔ́ heesi mə laŋa ke wahalanaa mpa ma yɔlaa na pá mayana Yosalem tɔ pa tɔɔ. Na pɔ́ tɔna mpi i ká kɔna tɔ taa tɔ pɔ́ tɔɔ. ²³ Pu heesi mə laŋa ke waatu wei i ká ná pa tɔntɛ na pa kulapɔle tɔ. Iε i ká nyi si pɔ́ taya yem tɔɔ ké ma lapa pɔ́ tɔna mpi ma lapa tɔ taa tɔ. Tacaa Iɔɔ má ma yɔɔtɔna mpu.

15

Lesεŋ tɔyɔ ŋku pa tu kɔkɔ tɔ

¹ Ḿpúyú Tacaa pɔ́asa-m si: ² Yulɔ nyá, tɔyɔ ŋku pa yaa si lesεŋ tɔ, pepeye kv taasi teewa tuŋ lelɔŋ nyɔŋsi? ³ Pa kaa kraɔa pɔ́ tɔpɔyaya na pá saaki pulɔ. Yaa pá ləsi kv tɔputiya na pá pusi ka tɔɔ ké wontu. ⁴ Ama kɔkɔ ke pa wɔki si tɔna. Pɔ́ kraɔav si kila na pɔ́ suna si nɔɔsi tɔ. Pepeye si tasaxi waasuyɔ? ⁵ Anɔ waatu wei su we tɔcɔŋ tɔ, pa ta lana-saxi pulɔ. Na saa wei kɔkɔ ka nyaya-si iε, isɔnaɔale. Tɔmlɛ nteye paa lana-si tɔtɔ?

⁶ Pɔ́ tɔɔ ké Tacaa Iɔɔ má ma yɔɔtɔaxi si, isu pa wɔkvɔyɔ lesεŋ taasi ke kɔkɔ na pá yeki hɔtɔyɔ taa tuŋ lelɔŋ nyɔŋsi tɔ, mpu tɔtɔɔɔ maa hɔ Yosalem nyɔma me mə tike mə ŋkraŋŋ. ⁷ Maa kuli isɔle na má nyɔni-mε. I hɔv si i fita kɔkɔ ké. Iε ŋke kaa nyayana-mε. Waatu inaxi i ká nyi si, mayale Tacaa ke saa wei maa kvli mə tɔɔ tɔ. ⁸ Maa yele na tetu pəsi wulaya nyɔntu nti tɔ taa nɔɔɔlv fɛi tɔ. Mpi tɔ, i kisa ma tɔm tɔŋyɔ. Tacaa Iɔɔ má ma yɔɔtɔna mpu.

16

Yosalem nyɔma nɔɔsɔna pɔyaya ŋka pa lɔwa tɔ

¹ Ḿpúyú Isekiyεεli tasaa si, Tacaa heela-m si: ² Yulɔ nyá, h́lí Yosalem ke i acaalɔv tɔm. ³ Teləsi Yosalem si, maya Tacaa Iɔɔ ma tɔma si nyá tɔlule nté Kanaaŋ tetu taa. Tɔnaɔa pa lulɔ-ŋ. Nyá caa ke Amolii tu ké, na nyá too ke Hiti tu. ⁴ Pa ta seti nyá cuɔte ke nyá lulɔyɔ kvyakv wule. Anɔ pa ta sɔ-ŋ lum si pá tiiki-ŋ na tɔm na í lu. Pɔ́yele pa ta takɔ-ŋ pɔ́ɔŋ. ⁵ Nyá tɔm ta la nɔɔɔlvɔyɔ pɔ́tɔtɔle. Nɔɔɔlv ta wii-ŋ na í la-ŋ yaasinaa panε pa taa kulum. Ama pa lɔ-ŋ tawa taa ké nyá kvyakv kvlulɔyɔ wule ké. Mpi tɔ, pa taa kraakayana-ŋ ké. ⁶ Ma teekayana nyá kiŋ ké na má keesi n luki nyá calɔm taa. Ilena ma seesi isɔle si n weena weesuyɔ ke n weena weesuyɔ. Paa calɔm waasa nyá tɔɔ tɔ. ⁷ Ilena má yele na í lulɔ na í huki sɔsɔm tɔyomyom. N puwaya na í yasɔli na í te teu. Nyá hɔla pɔyala ké na nyá nyɔɔsi su. Ilena n we kpete tɔyɔlɔyɔli. ⁸ Ma tasa nyá kiŋ ke teɔnav, Ilena má ná si, n tɔpa acacaale. Ilena má hɔ ma capa ntompɔle na má kenti nyá tapakpete tɔɔ. Ḿpúyú má suwa nɔɔɔ si maa layana nyá tike. Ilena má na-ŋ tɔ pɔ́eli nɔɔɔ na n pəsi ma nyɔŋ. Tacaa Iɔɔ má ma yɔɔtɔna mpu.

⁹ Ḿpúyú ma sɔ-ŋ lum, na má nyaali calɔm mpi pu waasa nyá tɔɔ tɔ. Ilena má sayali-ŋ sɔsɔŋ nim. ¹⁰ Ilena má cele-ŋ wontu nti pa sɔpa tɔ, na tɔnɔyɔ nɔɔhulɔŋ kvpaŋ, na kponkpontu tɔŋ nyɔntu tampala, na puɔyɔ kvpaŋku toko sɔsɔ. ¹¹ Ḿpúyú ma tu nyá tɔɔ ké kacɔka wontu. Isu kpasɔ ke niŋ taa, na lulɔyɔ ke nyá luyɔ teε. ¹² Na nyá muna tɔɔ kacɔka kukuule, na ŋkraŋyapɔlasi. Na ntenuyɔ kvpaŋku ke nyá nyuɔyɔ taa. ¹³ Nyá kacɔka wontu nté wɔla, na liyiteε nyɔɔɔlvɔyɔ. Kususuutu nté kponkpontu tɔŋ nyɔntu wontu, na pɔ́ɔŋ kvpaŋ, na nti pa sɔpa tɔ. Nyá tɔɔɔnaɔa nté mvlɔm kvpam na tuŋ nim. Mpu pɔ́ yelina na n te sɔsɔm na n muna kawulaya. ¹⁴ Ilena nyá hɔte yaa piitimnaa taa ké nyá teu mpi pɔ́ tɔɔ. Mpi tɔ, n ka tu tewaya tɔkpapa ke kacɔka ŋka má lapa-ŋ tɔ ka tɔɔ. Maya Tacaa Iɔɔ má ma yɔɔtɔna mpu.

Yosalem we isu apalaa tēna alv

¹⁵ M̄p̄ȳḡ Tacaa tasaa si: Ama Yosalem n hōma nyá ti na nyá teu, na nyá hāte yaav. N p̄sa apalaa tēna alv. N ha nyá t̄ȳi t̄elaa tēna. ¹⁶ N l̄sa nyá wontu nti t̄a c̄l̄ta teu t̄a. Nt̄ȳi n lap̄na kac̄ka ke nyá t̄f̄eenl̄naa, na n̄ la was̄nkal̄tv ke p̄ t̄a. Yaasi un̄ i taka ta lata. P̄yele i kaa tu tasv lap̄v. ¹⁷ N krāya w̄la na liȳitee nȳȳl̄ȳv kac̄ka wontu nti ma ha-ŋ t̄a, na n̄ lu tuŋ apalvnȳŋ, na n̄ lana was̄nkal̄tv. ¹⁸ N krāya nyá wontu kus̄p̄tv nti ma ha-ŋ t̄a, na n̄ tak̄i tuŋ un̄. N f̄ena-i ma nim na ma tulaalv. ¹⁹ T̄ȳŋaya na m̄lum kup̄am na nim na tuŋ nim ke ma t̄ak̄ayana-ŋ. M̄p̄ȳi n f̄ena isv tulaalv kup̄aŋ. Tacaa l̄s̄o má ma ȳȳt̄ana mp̄v. ²⁰ N krāya nyá p̄yalaa na nyá p̄elaa m̄pa n ka l̄la-m t̄a. N ha-w̄ȳe tuŋ si ílé í t̄ȳŋ. Nyá was̄nkal̄tv nti t̄a ta t̄a k̄el̄e? ²¹ N laawa nyá p̄yalaa, na n̄ la-w̄ȳe k̄at̄aya ŋka k̄ak̄o lusa ka tēna t̄a na tuŋ h̄ate taa. ²² Nyá acaal̄tv na nyá was̄nkal̄tv nti t̄a taa, n ta t̄as̄i nyá p̄caatv waatv. Saa wei n ka we k̄p̄ete t̄ȳl̄ȳl̄i na n̄ luk̄i nyá cal̄m taa t̄a.

²³ M̄p̄ȳḡ Tacaa l̄s̄o ȳȳt̄aa si: Yosalem, nyá t̄ama asaȳee tēna waali, nyá t̄am we waiyo k̄é t̄ak̄p̄ataa. ²⁴ N ŋmawa was̄nkal̄tv kutuluŋ na t̄f̄eenl̄naa ke pat̄amanaa tēna taa. ²⁵ Paa m̄paav ŋku kv n̄ȳŋ ke n ŋmawa nyá t̄f̄eenl̄naa. N ha nyá t̄ȳi t̄elaa tēna. N l̄l̄sa nyá was̄nkal̄tv, n wak̄la nyá teu. ²⁶ N lapa was̄nkal̄tv na Icipiti nȳma m̄pa pa k̄é nyá c̄l̄o nȳma alaaŋaya nȳma t̄a. N kraasa ma p̄áná na nyá nȳs̄am t̄ama paȳale. ²⁷ P̄ t̄a k̄é ma kvla nyá t̄a na toma. Ma p̄ema-ŋ t̄ȳŋaya. Ma p̄eta-ŋ kolontunaa Filiisi nȳma acal̄ee nna nyá was̄nkal̄tv t̄am we f̄ele t̄a, pa niŋ taa. ²⁸ N ta nȳȳsi, l̄ena nyá na Asilii nȳma í la was̄nkal̄tv t̄at̄o. Paa na mp̄v nyá kvnyuluŋv ta si. ²⁹ N wal̄sa nyá was̄nkal̄tv ke Papiloni nȳma taat̄alaa tetv taa. Paa na mp̄v n ta nȳȳsi-ti. ³⁰ M̄p̄ȳḡ Tacaa l̄s̄o má ma ȳȳt̄aa si: Ama Yosalem nyá n wena icantv. N t̄ama isv was̄nkal̄i s̄as̄o. ³¹ N ŋmaakaya was̄nkal̄tv kutuluŋv ke paa m̄paav ŋku kv n̄ȳŋ k̄é. N ŋmaakaya p̄ t̄f̄eenl̄e ke lona tēna taa k̄é. Pa taa f̄el̄ȳi-ŋ isv was̄nkal̄naa l̄elaa. ³² N w̄e k̄é isv alv was̄nkal̄i wei i kisiȳi i paalv na í t̄ŋȳi apalaa krāi nȳma t̄a. ³³ Was̄nkal̄naa tēna wena pa kvhav k̄é. Ama nyá m̄l̄aa k̄é na n̄ haaki nyá t̄ŋnaa ke kvc̄ŋ. l̄ena p̄a luk̄ana paa timpi na p̄a k̄ŋ nyá kiŋ. ³⁴ Nyá na was̄nkal̄naa l̄elaa í t̄a kaa. M̄pi t̄a, n̄ȳl̄v u p̄ek̄ȳi-ŋ. P̄yele n̄ȳl̄v u f̄el̄ȳi-ŋ p̄a liȳitee. Nyá m̄l̄ana na n̄ f̄el̄ȳi apalaa ke tul̄ŋa.

³⁵ P̄ t̄a t̄a, was̄nkal̄i, nu Tacaa kv̄ȳȳt̄v. ³⁶ Tacaa l̄s̄o ȳȳt̄ȳi si: N wak̄la nyá w̄nav na n̄ hvli nyá tapak̄p̄ete ke nyá t̄ŋnaa. Hal̄na p̄a k̄p̄eŋna nyá acaal̄tv tuŋ tēna ke was̄nkal̄tv taa, na n̄ ha-i nyá piya cal̄m. ³⁷ P̄ t̄a t̄a, maa koti nyá t̄ŋnaa m̄pa nyá na-w̄e i nukaya leler̄ t̄ȳŋ. P̄ krāyav pa tēna m̄pa n s̄alaa t̄a, na m̄pa nyá taa kraana t̄a. Maa k̄p̄eli-w̄e na paa timpi. Paa kvli nyá t̄a, na má yele na p̄a ná nyá tapak̄p̄ete tēna. ³⁸ Maa hv̄na-ŋ isv pa hv̄kv̄ȳna alaa was̄nkal̄naa, na m̄pa pa kv̄ȳi ȳl̄aa t̄a. l̄ses̄emle k̄a kra-m na má m̄ p̄áná na má l̄si nyá weesuȳu. ³⁹ Maa tv-ŋ pa niŋ taa, na p̄a ȳki nyá was̄nkal̄tv kutuluŋv. Paa wak̄li nyá t̄f̄eenl̄naa, na p̄a kuu nyá wontu na p̄a krāya nyá kac̄ka nȳntv. l̄ena p̄a yele-ŋ k̄p̄ete t̄ȳl̄ȳl̄i. ⁴⁰ Paa yele na samaa kvli nyá t̄a. Paa yāya-ŋ p̄ee, na p̄a s̄-ŋ ŋmantas̄i. ⁴¹ Paa nyaȳasi nyá t̄ees̄i ke k̄ak̄o, na p̄a hv̄na-ŋ alaa tuutuuma is̄entaa. Maa su nyá was̄nkal̄tv ke t̄anaya. l̄e n kaa tasa n̄ȳl̄ȳv f̄el̄ȳv. ⁴² Maa lana-ŋ na p̄áná k̄é, hal̄na á h̄ee. l̄ena má l̄si nyá is̄es̄emle ke nyá t̄a. Na nyá p̄áná t̄e, a kaa tasa huuu. ⁴³ M̄pi t̄a, n̄ ta t̄as̄i nyá p̄caatv waatv t̄am. N kraasa ma p̄áná na yaasinaa m̄pe pa tēna. Maa m̄ŋna nyá t̄ante isaȳale t̄anaya nyá nȳȳv taa. l̄e n kaa tasa nyá kawalaya na nyá acaal̄tv nt̄ȳi lap̄v. Tacaa l̄s̄o má ma ȳȳt̄ana mp̄v.

Yosalem wak̄l̄ȳv k̄ala acal̄ee lenna

⁴⁴ M̄p̄ȳḡ Tacaa tasaa si: Atuwa tukilaa k̄a tukina Yosalem ke ituule si, toto we is̄ana t̄a, m̄p̄ȳḡ p̄el̄o k̄pak̄ȳi. ⁴⁵ Yosalem n k̄é nyá too p̄el̄o k̄é t̄ak̄p̄em. Nyá too un̄ i kisina i paalv na i piya. l̄ we teitei t̄at̄ȳŋ isv nyá k̄ȳŋnaa m̄pa pa kisa pa paalaa na pa piya t̄a. Pa too ka k̄é Hiti tv k̄é, pa caa ke Amolii tv. ⁴⁶ Nyá k̄ȳŋ wei i we ilim nt̄ȳŋ t̄a t̄ȳl̄e

Samalii na i pɛlaa. Nyá neu wei i wɛ ilim mpɔtɛɛ tɔɔ tɔɔlɛ Sɔtɔm na i pɛlaa. ⁴⁷ Pɛ taya pɛcɔ tike kɛ n kɛɛna pɛlɛ pa tɔntɛ na pa acaalɛtu tɛma. Halɪ n wakɛla nyá tɔntɛ taa na pɛ kɛli-wɛ. ⁴⁸ Tacaá lɛɔ má maya weesuyu tu kɛ. Yosalem nyá neu Sɔtɔm na i pɛlaa pa ta la mpi Yosalem nyana nyá nyáma í lapa tɔ. ⁴⁹ Nyá neu Sɔtɔm kawalaya nté si, i ka wɛ kalampaani kɛ, na i wenav tɔɔwa. I na i pɛlaa paa nɔɔsɔɔɔ pulu. Ama i taa waasɔɔɔ wahala tu yaa kɔnyɔntu. ⁵⁰ Pa hɔma pa ti na pá lá acaalɛtu na má ná, ilena má kpiisi-wɛ. ⁵¹ Yosalem, Samalii ta la nyá isayatu hɔɔɔɔɔ. Nyá acaalɛtu kɛla paɔale kɛ i nyɔntu. Acaalɛtu tɛna nti n lapa tɔ, tɔ tɔɔ kɛ Sɔtɔm na Samalii pa pɛsa kupama. ⁵² Nyá wei nyá n kukaya nyá kɔɔɔ na nyá neu pa tɔm tɔ, isayatu ntɛɔɔ nyá pɛsɛna nyá tɔɔɔ acaaluyu na pɛ kɛli pɛlɛ. Isayatu nti tɛ fɛɛlɛ kɔmna ntɛɔɔ nyá tɔɔ. Mpu pɛ yekina na pɛlɛ pá kɛli-ɛ siyisuyu. Pɛ wɛɛ kɛ si pɛ liɔiti-ɛ na n tɔɔ fɛɛlɛ. Mpi tɔ, má hulɛna si pɛlɛ pa tɛwa. ⁵³ Maa tayani pa acalɛɛ. Paa Sɔtɔm na i cɔlɔ acalisi. Paa Samalii na i cɔlɔ nyɔnsi. Halɪ maa tayani-ɛ tɔtɔ isu pɛlɛ. ⁵⁴ Pu tu-ɛ fɛɛlɛ ilena pɛ kraasi nyá kɔɔɔ na i neu pa apalutu. ⁵⁵ Nyá kɔɔɔ Sɔtɔm na i pɛlaa paa mɛli isu pa wule taa. Nyá neu Samalii na ílɛ i pɛlaa paa mɛli isu pa wule taa. Nyaya Yosalem nyana nyá piya í ká mɛli isu mɛ wule taa. ⁵⁶ Nyá neu Sɔtɔm tɔm ka wɛnna nyá nɔɔɔ taa kɛ tam kɛ nyá kalampaani waatu. ⁵⁷ Ilena pɛcɔ pɛ kuliɔi nyá isayatu tɔɔ. Nyaya pɛ talaa si ltɔm acalɛɛ na pɛ cɔlɔ nyɛna pá wɔni-ɛ. Filiisi nyɛna náá tu-ɛ na pá footiɔi-ɛ paa hɔɔɔɔɔ ɛku. ⁵⁸ Nyá kawalaya na nyá acaalɛtu mɛla nyá nyuyu taa kɛlɛ. Tacaá má ma yɔɔɔtɛna mpu.

⁵⁹ Mpuɔɔ Tacaá lɛɔ yɔɔɔtaá si: Maa lá-ɛ kɛ isu n nyɔnyuyu yem kɛ tuunav, na n yɔki nɔɔɔ pɛɛluyu tɔ. ⁶⁰ Ama maa tɔɔsi nɔɔɔ ɛka má na-ɛ tɛ pɛla nyá pɛɛlutu waatu tɔ. Ma na-ɛ tu pɛli tam tɔɔ nyɔɛka. ⁶¹ N ká tɔɔsi nyá tɔntɛ tɔm na fɛɛlɛ kra-ɛ, saa wei nyá kɔɔɔnaa na nyá newaa paa kɔɔ nyá kiɛ tɔ. Maa ha-ɛ-wɛ na pá pɛsi nyá pɛlaa. Ilɛ pɛ taya nɔɔɔ pɛɛluyu tɔɔ. ⁶² Ma na-ɛ tu pɛli nɔɔɔ. Waatu inɔɔɔ n ká nyi si mayale Tacaá. ⁶³ N ká tɔɔsi tete, na n ká nyuyu na fɛɛlɛ. Pu liɔiti-ɛ kɛ, n kaa kuli nɔɔɔ kɛ saa wei maa husi nyá isayatu tɛna tɔ. Tacaá lɛɔ má ma yɔɔɔtɛna mpu.

17

Hekale na lesɛɛ tɔɔ pa tɔm

¹ Mpuɔɔ Tacaá tasa Isekiyeeh maya heeluyu si: ² Yulu nyá, sɛɛ Iseɔɔɔ nyáma kɛ isɔ. ³ Heeli-wɛ si maya Tacaá lɛɔ ma yɔɔɔtaá si, hekale sɔsɔ nɔɔɔɔ i wɛnna nté. I kɛɛ tɔɔwa na i hɔntu suwa na tɛ tayalaa, na tɛ cɔlɔtaa. Mpuɔɔ i kulaa na í polo Lipaɛ tɛtu taa. Ilena í kɔ tɔɔ sɔsɔɔ nakuli ku nyuyu taa. ⁴ Akpaale nte tɛ kɛla kuluyu tɔɔɔ i setaa. Mpuɔɔ i pona taatɛle tɛtu natɛli tɛ taa. Ilena í su yampayɔtɛlaa icatɛ taa. ⁵ Pɛ waali kɛ i caa Iseɔɔɔ tɛtu taa tɔɔ nakuli ku piliɛna. Ilena í pona na í sɔ taale nte pa lukaa tɔ tɛ taa kɛ lum nɔɔɔ. Isu tɔɔ ɛku ku sɔla lum tɔ. ⁶ Mpuɔɔ piliɛna ɛke ka tɛɛwa na ká pɛsi tɔɔ ɛku pa yaa si lesɛɛ tɔ. Ilena ku mɛɛli, ilɛ ku ta kulɛ. Na ku wɛna hetu. Ntɛna ku piliɛna ha si isɛ na hekale tɔɔ, na ku lila kɛ i tɛɛ. Na ku helɛsɔɔ piliɛna kɔfasɛ kɛ tam. ⁷ Hekale sɔsɔ nɔɔɔɔ ilɛ i ka wɛɛ tɔtɔ, i kɛɛ tayalaa kɛ na i hɔntu suwa tɛu. Ilena tɔɔ ɛku ku lila na ku piliɛna kɛsɛna hekale inɛ i tɔɔ si i pɛli-kuɔ lum. ⁸ Tɛtu kupantu taa kɛ pa tuu-kuɔ lum sɔsɔm kiɛ. Pa tuu-kuɔ si ku piliɛna í su tɛu, na kú lɔli na kú pɛsi tɔɔ ɛku pa yaa si, lesɛɛ tɔ ku kupanku.

⁹ Mpuɔɔ Tacaá lɛɔ si: Pɔɔsi-wɛ si, tɔɔ ɛku ku la nté? Kancalaya hekale kaa kɛsi-ku na ku lila na í kooli ku pee, na kɔna ku hatu tɛna pɛ wuli. Pɛ kaa wɛɛ si pá lana toma kɛ sɔsɔm. Yaa yɔlaa tuutuuma í wɛɛ na pɛcɔ pá kɛsi-ku na ku lila. ¹⁰ Pa sɔ-ku yaa, ilɛ ku la nté? Ye ilim tɛlɔlɛ heelim*fa* mapa-ku, ku kaa wuli timpi taa ku nyɔ mpu tɔ? ^a hanaya tɔɔɔ. Pɛ laki na tuɛ na nyutu wulɔɔi.

Tɔm nti tɛ hɔwɛɛ kilisuyu

^a 17:10 ilim tɛlɔlɛ heelim: Ilim tɛlɔlɛ heelim. Pɛ kɛ heelim tɔɔ nyɛm mpi pɛ taa na

¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaɔ tɔma-m si: ¹² Pɔɔsi tɔɔ kullaa tɔyaya nyɔma mpe si: ɪ ta cekana tɔm nti? Heeli-weye isana Papiloni wulav kɔma Yosalem, na ɪ kuu pa wulav na ɪ waali nyɔma, na ɪ pona ɪ te tɔ. ¹³ Uena ɪ kra kawulaya tɔyaya tu nɔɔɔɔ na ɪ na-ɪ pɔ pɛɛɪ nɔɔɔ, na ɪ yeɛ na ɪ lɛ ɪ su nɔɔɔ na tuunav. M̀p̀r̀ỳg̀ ɪ tɛena tetu kɔpɔɔɔɔ tɔna. ¹⁴ Mpu pɔ tisina Yuta kawulaya tɔfe, na kɔ wu kulɔɔɔ. Paa na mpu na pa tɔka pa na-ɪ pa nɔɔɔ pɛɛɛɛ ke teu. ¹⁵ Mpuɔɔɔɔ wulav kɔfalɔ unɪ, ɪ kɔla wei ɪ kuu tetu yɔlaa ke mpu tɔ ɪ tɔɔ. Uena ɪ tili Icipiti wulav ɔɔɔ si, ɪ lɛ ɪ ha-ɪ yooɔ kɔpɔɔɔɔ na pɔ yoolaa ke tuutuuma. Yulɔ wei ɪ lapa yaasi unɪ tɔ, ɪ ka waa na ɪ fiti kelɛ? Timpi ɪ laalaa na ɪ wakɔɔɔ pa nɔɔɔ pɛɛɛɛ mpu tɔ, ɪ kaa tulɔ-tɔ. ¹⁶ Ntɛna Tacaɔ lɔɔ si: Maya lɔɔ weesuyɔ tu kɛ. Isu pɔntu unɪ ɪ sɔpa wulav wei unɪ ɪ tu-ɪ kawulaya ke mpu tɔ ɪ te Papiloni. Mpu tɔ, ɪ yɔka ɪ na wulav unɪ pa tuunav na pa nɔɔɔ pɛɛɛɛ. ¹⁷ Icipiti wulav kaa pona yoolaa tuutuuma na sɔɔɔɔɔɔ pɔɔɔɔɔ. ɪ kaa waasi-ɪ yooɔ taa kɛ waatu wei Papiloni nyɔma kɔ lo hapɛɛ taka tɔ. ɪ cate kite ke paa lo na pa huli pɔɔɔ si pa kɔɔɔ yɔlaa tuutuuma. ¹⁸ Mpu tɔ, ɪ ta nyɔni ɪ tuunav ke pɔɔɔ. ɪ yɔka ɪ nɔɔɔ pɛɛɛɛ. Pɔyeɛ unɪ ɪ ka yɔɔɔtɔna na ɪ su, na ɪ la pɔ tɔna. ɪ kaa tasa fituyɔ.

¹⁹ Pɔ tɔɔ kɛ Tacaɔ lɔɔ mɔ ma suwa si, maya weesuyɔ tu kɛ. Tuunav na nɔɔɔ pɛɛɛɛ mpu ɪ nyɔna yem isɔntɔ tɔ, ma hɛte ke ɪ ka lapɔnaa. Maa mɔɔna pɔ tɔnaya ɪ nyuyɔ taa. ²⁰ Maa nyɔni-ɪ puluyɔ na mɔ kra-ɪ ma katɔka taa. Maa pona-ɪ Papiloni na mɔ huɔna-ɪ tɔm ke timpi ɪ ta nuna-m tɔ. ²¹ Paa ku ɪ yoolaa taa selaa tɔna na layate kɛ. Pɔ kaasɔɔɔ mpa uena pɔ yaɔ pɛɛɛɛ tetu tɔna taa. Waatu unɔɔɔ paa nyɔ si maya Tacaɔ mɔ yɔɔɔtɔna.

Nɔɔsi nsi Tacaɔ suwa tɔ

²² M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaɔ lɔɔ yɔɔɔtaɔ si: Maa caa tɔyɔ sɔsɔɔɔ nyuyɔ taa piliɔa kɔfalaya. Maa pɛɛɛ hatoo comcom nɔɔɔ taa nyɔɔka. Maa pona-keɔɔ pɔyɔ kɔkɔɔɔɔ nakɔɔ ku tɔɔ na mɔ sɔ-ke. ²³ Iseyɛɛɛ pɔyɔ kɔkɔɔɔɔ nakɔɔ ku tɔɔ kɛ maa sɔ-ke. Kaa pu teu na kɔ heli piliɔasi na tɔyɔ la sɔsɔɔɔ kɔpɔɔku na ku lɔɔ pɛɛ. Uena sumasi piitimnaa tɔna kɔɔ, na sɪ caki ku isotom taa na sɪ hɛɛsɔɔɔ. ²⁴ Uena taale tɔyɔ tɔna nyɔ si maya Tacaɔ. Mɔ pɔsɔɔɔna tɔyɔ sɔsɔɔɔ ke tiika, na mɔ pɔsi tiika ke tɔyɔ sɔsɔɔɔ. Mɔ yekina na tɔyɔ lum nyɔɔku wɔɔɔ. Maa yeɛ na kɔwɔɔɔɔ nɔɔ wɛɛna lum. Maya Tacaɔ, mɔ yɔɔɔtɔna. Maa la kɛ isu ma yɔɔɔtaɔ tɔ.

18

Iɔɔ huɔkɔna paa wei isu ɪ tɔnte wɛɛ tɔ

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaɔ pɔɔsa Isekiyeeɛɛɪ ma si: ² Pepe tɔɔ kɛ Iseyɛɛɛ nyɔma tukiɔɔ ituule si, cɛɛɛnaa sala lɛɛɛɛ akaa. Uena pa piya kɛɛɛ nyɔɔ?

³ Tacaɔ lɔɔ mɔ ma yɔɔɔtɔna tuunav si, pɔ feɛ si pɔ tasa ituule nteɔɔ tukuyɔ ke Iseyɛɛɛ taa. ⁴ Ma tɔna yɔlaa tɔna weesɔɔ. Paa cɛɛɛnaa nyɔɔ, paa piya nyɔɔ. Wei ɪ lapa isayatu tɔ, unɪ ɪ kɔ sɔna pɔ sɔm.

⁵ Ye isu yulɔ tɔɔɔɔ tampana, na ɪ laki kɔpantɔ na ɪ siɔisaa. ⁶ ɪ tɔki laatu tɔɔɔnaɔa ke pulasi tɔɔ. ɪ luɔɔɔɔ Iseyɛɛɛ nyɔma tɔyɔ. ɪ wakɔɔɔɔ ɪ tɔɔɔntɔɔɔɔ alɔ. ɪ kɔtɔɔɔna alɔ ke ɪ asilima kuyɛɛɛ taa. ⁷ ɪ muyuliyɔ, ɪ ɔmulɔɔɔ. ɪ felɔɔɔ ɪ kɔma. ɪ haaki nyɔɔɔtɔnaa ke tɔɔɔnaɔa, na mpa pa wɛ kɔpɔɔ tɔɔɔ kutakɔm. ⁸ ɪ kɔntɔɔɔ ɪ liɔitee si ɪ hiki kasɔyɔɔa yaa kawaɔɔa. ɪ laki mpu pɔ ta siɔisi tɔ. Ama yɔlaa naale ɪ lapa tɔm, ɪ tɔɔɔɔ tampana ke tɔ taa kɛ. ⁹ Uena ɪ tɔɔɔɔ ma kiɔɔ, na ɪ laki ma kɔtɔtɔtɔ na kɔpantɔ. Uɛ unɪ ɪ siɔisina ntɛ. Yulɔ isu mpu wɛɛkɔna weesuyɔ kɛ. Tacaɔ lɔɔ mɔ ma yɔɔɔtɔna mpu.

¹⁰ Ye isu pɔ te yulɔ pɔyɔɔa kɛ ɔmulɔ na kɔ kɔyɔ yɔlaa. Yaa ka lapa yaasinaa pane pa taa nɔɔɔɔ. ¹¹ Ka kisa ka caa ikpate ke tɔɔɔɔ, na ka tɔki laatu tɔɔɔnaɔa ke pɔɔɔ taa. Ka wakɔɔa ka tɔɔɔntɔɔɔɔ alɔ. ¹² Ka muyuliyɔ wahala nyɔma na kɔnyɔntɔnaa, na kɔ ɔmulɔɔɔ. Pɔcɔ kaa felɔɔɔ ka kɔma. Ka luɔɔɔɔ tɔyɔ wei ɪ kɛ acaalɔtu ke mpu tɔ. ¹³ Ye yulɔ isu mpu kɔntɔɔɔ ɪ liɔitee na ɪ pɛɛkɔyɔ kawaɔɔa, yaa kasɔyɔɔa. ɪ huɔki si ɪ kɔ wɛɛna weesuyɔ na? Aai, yoo. Ye ɪ lapa acaalɔtu nti tɔ tɔna. Pɔ wɛɛ si ɪ isayatu ɪ mɔɔ ɪ nyuyɔ taa kɛ na ɪ si.

¹⁴ Ye isu yulɔ wɛna pɔyɔɔ keɛɛ, na ɪ naaki isayatuɔnaa mpa ɪ caa laki tɔ pa tɔna. Uɛ ɪ ta tɔyɔ ɪ ikpate. ¹⁵ ɪ kisa laatu tɔɔɔnaɔa tɔɔɔ ke pɔɔɔ tɔɔ. ɪ luɔɔɔɔ Iseyɛɛɛ nyɔma acaalɔtu

tuɲ. Pəyele u wakələɣi i təɣɔntəle alu. ¹⁶ U muɣuliɣi nɔɣɔlu, u ŋmuləɣi. U muɣi kəmle tu puluɣu təluma. I haaki təɣɔnaya ke nyəɣɔtɔnaa, na í haaki wontu ke mpa pa we kpete tɔ. ¹⁷ U laki isayatu. U pɛɛkəɣi kawaaya yaa kasəyaya. I təkəɣi ma kutututu na í təɲəɣi ma kiɲ. Puntu weekəna weesuɣu ké, u səki i caa isayatu səm. ¹⁸ I caa muɣulina na í ŋmulu, na í la isayatu ke i yəlaa heku. Inu i ka səna i isayatu səm.

¹⁹ Í pɔsəɣi si, pepe tɔw ké pəyalu u səki cɛcɛ isayatu səm? Mpi tɔ, ile i təɲa tampana ké. I lapa kusiyisim na í təkɪ ma kiɲ təna na í laki. Pə weɛ si í weɛna weesuɣu ké. ²⁰ Yulu wei i lapa isayatu tɔ inu i ka səna. Pəyalu kaa si cɛcɛ isayatu səm. Pécó cɛcɛ ná kaa si pəyalu nyəntu səm. Siyisilu təkɪ i siyisuɣu fɔtɔ ké. Ulena isayau náá təɣɔ i isayatu nyəɲ.

Kupantu lapu tɔm sɛɣesɔɣu

²¹ Ye isayau lɔwa i isayatu nti i lapa tɔ. Ulena í təkəɣi ma kusəsutu na í təɲəɣi tampana na í laki kusiyisim. I ká weɛna weesuɣu ké, i kaa si. ²² Paa sɔw i kawalaya təna tɔw ké. I ka weɛna weesuɣu ke isəna i təɲa tampana tɔ pə tɔw. ²³ Ḿpúɣú Tacaa lɔw si, pə taya isayau səm ke ma sɔlaa. Ama si í layasi tɔntɛ ké na í weɛna weesuɣu. ²⁴ Ye siyisilu lɔwa i siyisuɣu na í la kawalaya. Ulena í keɛna isayau acaalətu, i kaa weɛna weesuɣu tɔtɔ. Iɔw ká sɔw i siyisuɣu tɔw ké. Mpi tɔ, i ha i təɣi kawalaya na kupəntuɣu taa ké. Pə tɔw ké i ka si. ²⁵ Iseɣeli nyəma yəɣɔtəɣi si Tacaa mpaau ta siyisi. Ile ma pɔsəɣi Iseɣeli nyəma si, pə taya mpe pa mpaau ta siyisina ma nyəɲku ke? ²⁶ Ye siyisilu lɔwa i siyisuɣu na í la kawalaya na í si ka səm. Isayatu nti i lapa mpu tɔ tə səm ke i səpa. ²⁷ Ye isayau yela i isayatu nti i lapa tɔ, na í təɲ tampana na siyisuɣu. I ka weɛna weesuɣu. ²⁸ Ye i nawa si i wakəlaa, ulena í layasi, i ká weɛna weesuɣu ké, i kaa sí. ²⁹ Iseɣeli nyəma təɲ si Tacaa mpaau ta siyisi. Ile pə taya mpe pa mpaau ta siyisina ma nyəɲku ke? ³⁰ Pə tɔw ké Tacaa lɔw má ma yəɣɔtaa si maa huuna paa Iseɣeli tu wei isu i tɔntɛ weɛ tɔ. Mpu tɔ, paa wei í yeɛle i kawalaya ŋka i laki tɔ, na í layasi. Pə taa kɔw na mə isayatu yeɛle na í le. ³¹ Í lɔ mə kawalaya tənaya pooluɲ. Í layasi ləmayasəle kufate na huweɛ kufana. Pepe tɔw ké í ka sɔwli səm? ³² Iɔw Tacaa si, ma ta sɔwli asayaa səm. Pə tɔw tɔ, í lɔ mə isayatu na í layasi na í weɛna weesuɣu.

19

Iseɣeli awulumpiya tɔw wula

¹ Ḿpúɣú Tacaa heela Isekiyeeɛli má si má ma kawəyaya ke Iseɣeli nyəma awulumpiya tɔw si:

² Mə too ka ké təɣɔlaya ŋka ka wena ka mpaa ke təɣɔlasɪ taa təɣɔ.

Təɣɔlasɪ kufasɪ heku ke ka həntaa na ká təkɪ ka piya.

³ Ulena ká faləsɪ ka piya taa ləɲka na keɛ ká pəsɪ təɣɔlaya ifate nte tə kpeləma tə təɣɔnaya cəlɔɣu, na tɔw liki yəlaa tɔ.

⁴ Ḿpúɣú piitimnaa nu pa yəɣɔtəɣi ka tɔm, ulena pá kra-keɣe katəka taa, na pá tu ka muna taa ké kulaya taka, na pá pona-keɣe Icipiti tetu taa.

⁵ Təɣɔlaya alonyəɲka ŋke ka cəkənaa si ka tɛɛla kpete. Ulena ká ləsɪ ka piya taa ləɲka na ká la-keɣe təɣɔlaya ifate, kpelikpeka nyəɲka.

⁶ Ulena ká na ləɲsɪ pá təɲ. Ka kpeləma ka təɣɔnaya cəlɔɣu, na ka liki yəlaa.

⁷ M̄p̄ȳú ka ȳka pa acalee,
na pa kawulaya t̄eesi.

T̄etu taa ȳlaa í nuwa ka
nyusuȳu ile pa suv seluȳu.

⁸ Ulena piitimnaa m̄pa pa c̄ōna-we t̄o,
pá luna pa t̄etu h̄ȳl̄əh̄ taa
na pá p̄eli n̄ȳo ke ka t̄ō.

Pa nȳəpa-keye puluȳu
na pá kra-keye pa kat̄oka taa.

⁹ M̄p̄ȳú pa tv kulaya taka ke ka muna taa.

Ulena pá susi-keye t̄ȳl̄uȳu
s̄ōs̄ōv nakvli kv taa.

P̄ə waali ké pa pona-keye Papiloni wulav.

Ulena pá t̄əki-keye sal̄əka ke kolun̄a icate taa.

Si pa taa tasa ka n̄ȳo nuw ke

Iseyeli pulasi taa.

Tuȳu ŋku pa yaa si les̄eŋ tuȳu t̄o kv t̄ō wula

¹⁰ Nyá too ka we ké isu les̄eŋ tuȳu.

Pa s̄ə-kuȳu l̄um n̄ȳo na kú l̄o
na kú l̄vli s̄ōs̄ōm ke l̄um katat̄əlaya t̄ō.

¹¹ Kv p̄il̄iŋasi ka wena alaaf̄əya ké
na sí p̄əsi kawulaya k̄rat̄əh̄.

Ulena sí pu na sí t̄eē t̄uŋ t̄ō.

M̄p̄ȳú pa sama-kuȳu kv p̄il̄iŋasi p̄aȳale
na kv kv̄k̄ul̄um̄əh̄ t̄ō.

¹² T̄ənaŋa p̄ə k̄p̄esa-kv na p̄ááná
na p̄é p̄eti ate.

Ilim t̄əl̄ule heelim map̄a kv pee na á w̄vli.

Ulena kv p̄il̄iŋasi k̄pelik̄peka nȳəŋsi

nsi sí p̄eli na sí w̄vli

na k̄ək̄ə nȳəŋa-si.

¹³ N̄ōn̄ō w̄vlaya t̄etu taa
t̄im̄pi l̄um f̄ei na luk̄ətv weē t̄ȳo pa s̄ə-kv.

¹⁴ M̄p̄ȳú k̄ək̄ə luna kv taa
na ká nȳəŋa kv p̄il̄iŋasi na kv pee.

Kv f̄eina p̄il̄iŋasi alaaf̄əya nȳənsi

nsi si ké kawulaya k̄p̄át̄ȳú t̄ō.

Kaw̄əȳəŋa kan̄e ka we ké isu wula.

20

Tacaa paas̄əna Iseyeli nȳəma

¹ Iseyeli nȳəma kuuu p̄ənaŋa naatosomp̄əŋəlaya nȳəŋka is̄ətv kak̄pasi nȳəŋ kuyaku naan̄wa nȳəŋku wule, Iseyeli s̄ōs̄aa taa nap̄əli k̄ōma. Pa maȳana-m si pa caaki pá nyi Is̄ə luȳu nȳəntv. ² Nt̄ena Tacaa Is̄ə heeli-m si: ³ Isekiyeeli p̄ōs̄i Iseyeli s̄ōs̄aa si, maȳa í k̄ōma nav na? Ma tuuki si ma ké weesuȳu tv ké. Ma kaa yeke na í ná-m. Tacaa Is̄ə má ma ȳəŋət̄əna m̄pv.

⁴ M̄p̄ȳú Tacaa Is̄ə tasa-m heeluȳu si: Ye n caa n h̄vna-weye, n h̄vna-we, ile heeli-weye pa caanaa acaal̄ətv t̄əma. ⁵ Heeli-we si, maȳa Tacaa Is̄ə ma ȳəŋətaa si, kv̄ȳəŋku ma l̄əsa Iseyeli nȳəma me t̄o ma k̄paasa niŋ na má su Yak̄ərv t̄əȳəŋa l̄vluȳu nȳəma ke n̄ȳo na ma tuu. Ma hula-meȳe ma t̄əŋi Icipiti t̄etu taa. Ma heela-me na is̄əle k̄useemle si, maȳale m̄ə Caa Is̄ə. ⁶ Kuyaku ŋkuȳu ma k̄paasa niŋ na má heeli-me na tuunav si, maa

lasi-meyɛ Icipiti tetu taa. Maa pona-meyɛ tetu nti maa cɔwa na tɛ kɛla teu tɔ tɛ taa. Tɛ taa kɛ tɔɔnaya na kupantu tɛna tɔla yem tɔhɔ. ⁷ Halɛna ma heeli-me si, ɛ lɔ acaalɛtu nti ɛ nyɛnɛɔi na tɛ hɔɔn-mɛ tɔ. ɛ taa pilisi mɛ ti na Icipiti tuɔ. Maɔale mɛ caa lɔɔ.

⁸ Mɔrɔyɔ ɛ kisa-m nunav na ɛ kulɔ ma tɔɔ. Mɛ taa nɔɔɔɔ ta lɔ acaalɛtu nti tɛ hɔɔn-mɛ tɔ. Pɛcɔ ɛ ta lɔ Icipiti tuɔ. ɛ lɛna maa hiki hɔwɛɛ si, maa lana-mɛ na pɔɔnɔ kɛ Icipiti tetu taa tɛnaya, halɛna a heɛ. ⁹ Paa na mɔv ma hɛtɛ tɔɔ kɛ ma lapa mɔv si, pɛ taa kɔɔ na pɛ wakɛli-tɛɛ piitimnaa mɔv pa hɛku ɛ wɛɛ tɔ. Pɛcɔ mɛɛ unɔ pa hɛku kɛ ma hulɔ-meyɛ ma ti. ɛ lɛna mɔ lasi-meyɛ Icipiti tetu taa. ¹⁰ Mɔrɔyɔ ma lɛsa-meyɛ Icipiti tetu taa. Ma tiika-meyɛ wɔlaya tetu nti tɛ taa fei caɔav tɔ. ¹¹ Ma seɔesa-meyɛ ma kiɔɔ. Ma hulɔ-meyɛ ma kutututu nti pɛ wɛɛ si, yulɔ ɛ tɔki na ɛ wɛɛna weesuɔu tɔ. ¹² Ma ha-meyɛ kuyɛɛɔ kɔhɛɛsɔɔ si, pɛ hɔli si, maɔa Tacaa mɔ suna-mɛ na mɛ mɔv. ¹³ Mɔrɔyɔ lɛɔɔɔ nyɛma mɛ ɛ kula ma tɔɔ kɛ wɔlaya tetu taa. ɛ kisa ma kiɔɔ kɛ tɔɔɔɔ. ɛ lɔ ma kutututu nti yulɔ ka tɔɔ na ɛ wɛɛna weesuɔu tɔ. ɛ wakɛla ma kuyaku kɔhɛɛsɔɔ tɔnɔnɔɔ. Pɛ tɔɔ kɛ ma huɔwa ma taa si, maa mu-mɛ na pɔɔnɔ tɛsɔɔsɔɔɔ kɛ wɔlaya tetu taa tɛna, na ma kpiisi-mɛ. ¹⁴ Paa na mɔv ma hɛtɛ tɔɔ kɛ ma lapa mɔv. Pɛ taa kɔɔ na pɛ wakɛli-tɛɛ piitimnaa mɔv pa taa ma lɛsa-meyɛ Icipiti tetu taa tɔ. ¹⁵ Wɔlaya tetu taa tɛnaya ma kraasa niɔ na mɔ tuu si, ma caa pona-meyɛ tetu kupantu nti maa ha-mɛ tɔ tɛ taa. Tetu nti tɛ taa kɛ tɔɔnaya kɔvɔɔka na kupantu tɛna tɔlaa tɔhɔ. ¹⁶ Mɔv tɔ, ɛ lɔwa ma kutututu na ɛ kisi ma kiɔɔ kɛ tɔɔɔɔ. ɛ wakɛla ma kuyɛɛɔ kɔhɛɛsɔɔ. Pɛ tɔɔa pulɔ, ɛ nyɔkɛlɛna mɛ tuɔ kulalaaɔ kɛ. ¹⁷ Ama ma lapa mɛ pɔtɔtɔɔɔ si, mɔ taa kpiisi-mɛ. ɛ lɛ ma ta wakɛli-meyɛ wɔlaya tetu taa.

lɛɔɔɔ nyɛma ta yeɛ Tacaa kɛ kisuyɔ

¹⁸ Mɔrɔyɔ ma heela lɛɔɔɔ nyɛma piya kɛ wɔlaya tetu taa si, ɛ taa tɔɔ mɛ caanaa kiɔɔ. ɛ taa tɔɔ pa kutututu, na ɛ pilisi mɛ ti na pa tuɔ. ¹⁹ Maɔale mɛ lɔɔ Tacaa, ɛ tɔɔ ma kiɔɔ. ɛ paasɛna ma kutututu, na ɛ laki-ti. ²⁰ ɛ nyɛni ma kuyɛɛɔ kɔhɛɛsɔɔ kɛ ma nyɔɔ. Kuyɛɛɔ unɔ i hulɔɔɔna mɔ na-mɛ ta hɛku si, yɔlaa ɛ nyi si, maɔale mɛ lɔɔ Tacaa. ²¹ ɛ lɛna mu kulɔ ma tɔɔ, ɛ ta tɔɔ ma kiɔɔ. Pɛcɔ ɛ ta paasɛna yaa ɛ tɔɔ ma kutututu nti yulɔ ka tɔɔ na ɛ hiki weesuɔu tɔ. ɛ wakɛla ma kuyɛɛɔ kɔhɛɛsɔɔ. Ntɛna mɔ huɔ ma taa si, maa lana-mɛ na pɔɔnɔ kɛ wɔlaya tetu taa kɛ, halɛna a heɛ. ²² Paa na mɔv ma hɛtɛ tɔɔ, ma kra ma ti si, pɛ taa kɔɔ na pɛ wakɛli, ma hɛtɛ. Pɛ taa wakɛli-tɛɛ piitimnaa mɔv pa taa maa lɛsa-meyɛ Icipiti tetu taa tɔ. ²³ Mɔrɔyɔ ma tasa niɔ kraasuyɔ na mɔ tuu wɔlaya tetu taa si, maa yasɔ-meyɛ tetu naa kra niɔntu yɔlaanaa taa. ²⁴ Mɔv tɔ, ɛ taa laki ma kutututu. Pɔyeɛ ɛ lɔɔki ma kiɔɔ. ɛ wakɛlɔɔ ma kuyɛɛɔ kɔhɛɛsɔɔ. ɛ keesa mɛ ɛɛ na mɛ caanaa tuɔ kulalaaɔ tɔɔ. ²⁵ Ma tɔna-meyɛ kutututu nti tɛ fei teu tɔ. Kiɔɔ unɔ u haaki-meyɛ weesɔɔ. ²⁶ ɛ lɛna ma yeɛ na ɛ haaki mɛ kancaalaya piya kɛ mɛ tuɔ na pɛ pilisiyi-mɛ. Maa tu-meyɛ sɔɔɔntu kɛ si, ɛ cɛkɛna si maɔale Tacaa.

Tacaa su tɛnaya kɛ lɛɔɔɔ nyɛma laatu

²⁷ Mɔrɔyɔ Tacaa tɔma Isekiyeeɓi mɔ si: Yulɔ nyɔ, heeli lɛɔɔɔ nyɛma si mɛ caanaa wakɛlɛna-m kɛ. Mɔv tɔ, pa kisa ma nyɛntu kɛ tɔkuyɔ. ²⁸ Ma tiika-wɛ na mɔ pona-wɛɛ tetu nti maa yɔɔtɔna tuunav si, maa ha-wɛ tɔ tɛ taa. Pa tala tɛna, ɛ lɛna pɔ nɔ pulasi kukulasi tɛna, na hɔtu tɛna. ɛ lɛna pɔ feɛnɔɔ na pɔ laki kɔtasɔ nsi si kusɔɔɔ ma pɔɔnɔ tɔ. Pa wɔpa pa tulaalɔna, na pɔ liisiyi pa sulɔm. ²⁹ Ntɛna mɔ pɔɔsi-wɛ si: Tɛfeɛnɔɔ nte tɛ taa kɛ ɛ puki mɔv? Pɛ kraɔav waatu unɔ tɔɔ pa ha lɔna anɔ si, tɛfeɛnɔɔnaa na pɔ yaaki-yɛɛ mɔrɔyɔ halɛna saɔa. ³⁰ Telɛsi lɛɔɔɔ nyɛma si, Tacaa lɔɔ mɔ ma yɔɔtɔɔ si: Pɛ fei si ɛ pilisi mɛ ti, ɛ su mɛ caanaa. Yaa ɛ tɔɔɔɔ mɛ acaalɛtu tuɔ na ɛ layasɔɔ. ³¹ Timpi ɛ pilisiyiina mɛ tɔɔ mɛ tuɔnaa kɛ halɛna saɔa tɔɔɔɔ, mɛ kusɔɔɔ hav taa, na ɛsɛna ɛ laki mɛ piya kɛ kɔtasɔ nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ. ɛ lɛna lɛɔɔɔ nyɛma huɔki si, maa yeɛ na ɛ yɔɔtɔna-m? Tacaa lɔɔ tuuki si: Ma caa yeɛ na ɛ yɔɔtɔna-m. ³² ɛ caa na mɔv ɛ tɛɛlɔɔ tɔ. Mɔv tɔ ɛ yɔɔtɔɔ si, ɛ caa si, ɛ wɛɛ ɛ su piitim, yaa tetu lentɔ yɔlaa kɔvɔka. ɛ caa ɛ luɔ tɔɔ na pɔɔɔ. ³³ Tacaa lɔɔ mɔ ma yɔɔtɔɔ si, ma tuuki si maa tɔɔ mɛ tɔɔ kɛ

kawulaya na toɲ sɔsɔɲ. Maa mu-me na pɔ́áná. ³⁴ Maa læsi-meɣe piitimnaa taa. Maa læsi-meɣe tetɔnaa mpa pa taa í ká yawa tɔ. Maa kpeɣeli-me na ma toɲ sɔsɔɲ, na má mu-me na pɔ́áná. ³⁵ Ilena ma pona-meɣe wulaya tetɔ taa, na í hatə̀lənə piitimnaa, na má huuna-me na tə nyənəɣi təma. ³⁶ Teitei isu ma huuna mə caanaa ke Icipiti wulaya tetɔ taa tɔ. Ḿpúyú maa huuna-me. Tacaá Iɔ má ma yəɣətəna mpu. ³⁷ Maa caali-me na í wee ma kaləku. Í ká təkɪ ma na-me tá nəɣɔ pɛeluyɔ. ³⁸ Maa læsi mə taa ké mpa pa kula ma tɔɔ na pá tá nuna-m tɔ. Na má læsi-meɣe tetɔnaa mpa pa taa í caɣaa tɔ. Ama í kaa məli Iɣeyeli tetɔ taa. Waatu inəɣi í ká cəkəna si maɣale Tacaá. ³⁹ Ḿpúyú Tacaá Iɔ yəɣətəna si paa Iɣeyeli tu wei í polo na í luɲ i tuɲ. Ama pəle pə waali ké í ká nuna-m. Í kaa tasa ma hətə wakuluyɔ na mə kucɔɲ na mə tuɲ. ⁴⁰ Ma puɣu naɲɲ nyəɲku sɔsɔɲku tɔɔ ké Iɣeyeli nyə́ma mpa me mə tənə i we tetɔ taa tɔ, í ká la-m təmle. Tənaya maa mu-meɣe teu. Maa pɛeki mə kuhaaɲ na mə kuhaləm kancaalaya kulɔlum, na pə tənə mpi í ká ha-m tɔ. ⁴¹ Maa mu-meɣe teu, isu kətaya ŋka ka sɔsɔɲ we teu tɔ. Waatu inəɣi maa læsi-meɣe tetɔnaa mpa pa taa maa yasa-meɣe piitimnaa heku tɔ, na má kpeɣeli-me. Ilena piitimnaa ná si maɣa Iɔ naɲɲtu. ⁴² Waatu wei unɪ maa kənə-meɣe Iɣeyeli tetɔ nti maa kraasa niɲ na má tuu si, maa ha-təɣi mə caanaa tɔ, tə taa təɣɔ í ká nyi si, maɣa Tacaá. ⁴³ Tənaya í ká tɔsɪ mə tɔntɛ na mə lakasi tənə nsi í pilisina mə ti tɔ si tɔm. Ilena í nyəɣəsɪ mə təɣi acaalətu tənə nti í lapa tɔ tə tɔɔ. ⁴⁴ Ḿpúyú Tacaá yəɣətəna si: Ma hətə tɔɔ ké maa la. Ma kaa keesənə mə tɔntɛ isayale na mə lakasi nsi si fei teu tɔ. Waatu inəɣi Iɣeyeli nyə́ma ká nyi si, maɣale Tacaá.

21

Tacaá mu pɔ́áná na Iɣeyeli nyə́ma

¹ Ḿpúyú Iɔ təma Isekiyeeɛli má si: ² Yulu nyá, keesi nyá ise na ilim mpətəɲ həɣɔluyɔ tɔɔ, na í yəɣətəna-ku. Teləsi ku tawa hətəɲ ke Iɔ kuyəɣətətu. ³ Heeli ilim mpətəɲ hətəɲ ke Tacaá má ma kuyəɣətətu. Ma yəɣətəɣi si maa tu-kuɣu kəkɔ. Kaa nyaya tuɲ lum nyəɲ tənə na kuwuləɲ. Pulupu kaa teesi-ke. Kaa nyaya pə tənaya hatoo ilim mpətəɲ ké, halənə pə ntəɣɔɲ. ⁴ Yəlaa tənə ká nyi si maɣa Tacaá. Ma tuna kəkɔ ŋke, na pulupu kaa teesi-ke.

⁵ Ntəna Isekiyeeɛli má, ma yəɣətɪ si: Hai, Tacaá, pa təɲ maɣa si atuwa ke ma tukiɣi.

⁶ Ḿpúyú Tacaá təma-m si: ⁷ Yulu nyá, keesi nyá ise na Yosalem icate tɔɔ. Yəɣətɪ tə kətaya təlatenaa tɔɔ ké isayatu. Yəɣətɪ mpi pu maɣana Iɣeyeli tetɔ tɔ. ⁸ Heeli Iɣeyeli nyə́ma si, maa kuɪ pa tɔɔ. Maa kpeɛ ma layate ke tə suɣute taa na má kú pa tənə. Paa asaɣaa paa kupama. ⁹ Kupama na asaɣaa pa kpiisuyɔ tɔɔ ké maa kpeɛ ma layate ke tə suɣute taa. Maa kú yəlaa tənaya pə kpaɣav ilim mpətəɲ na pə ntəɣɔɲ tɔɔ tɔ. ¹⁰ Yəlaa tənə ká nyi si, maɣa Tacaá, ma kpeɛ ma layate ke tə suɣute taa. Tə kaa tasa məluɣu. ¹¹ Yulu nyá, nyá laɲle í wakəli sɔsɔm. Wii pa tənə pa isentaa. ¹² Ye pa pɔ́sə-ɲ si: Pepe tɔɔ ké n mələɣi? Iɛ í cɔ si, ma nuwa tɔm isayatu ké. Tu la na yəlaa laɲa wakəli. Paa susi ŋkpalasi ke yem, na pa apalutɔ hoo. Pa tuna ká makɪ təma. Nti tə talənə ntɔ. Tacaá Iɔ má ma yəɣətəna mpu.

Layate ka təɣɔ Iɣeyeli nyə́ma

¹³ Ḿpúyú Iɔ təma Isekiyeeɛli má si: ¹⁴ Yulu nyá, yəɣətɪ si, Iɔ má ma yəɣətəna si, layate layate.

Pa sala-təɣe na pá sotiti-tɛ.

¹⁵ Yəlaa kuɣu tɔɔ ké pa sala-tɛ.

Pa sotita-təɣe si tɔ teeki kəkɔ.

Tu pəsi na tɔ yɔɔli?

Ma pəyalɔ kawulaya kpátúyú footiɣi tuɲ tənaya.

¹⁶ Pa sotita-təɣe si pá təkɪ-təɣe niɲ taa.

Pa sala-tɛ na pá sotiti-tɛ si

kuɪ í təkɪ i niɲ taa.

¹⁷ Yulu nyá, ma kapuka na í wii.
Mpi tɔ, ma yɔlaa tɔɔ kɛ pa kpee layate.
Iseγeli awulumpiya tɔna tɔɔ kɛ pa kpee-te.

Paa ku pa tɔnaγa.

Pɔ tɔɔ tɔ, kra nyá lanle.

¹⁸ Pɔ kɛ maγasuyɔ toŋ nyɛŋku kɛ.

Tacaa má ma yɔγɔtɔna mpɔ.

¹⁹ Yulu nyá, telɔsi Iɔɔ kuyɔγɔtɔtu
na í ma niŋ taa.

Layate í ma tɔm naale, na tɔm tooso.

Layate nte tɔ kuyi katatɔlaya tɔ

nté tɔ tɛŋɔγɔna-we.

²⁰ Tɔ yɔkɔyi yɔlaa apalɔtu kɛ.

Tɔ yeki na pá seliyi.

Tacaa má, ma su layate kukukule ke

paa nɔnɔγɔ ŋkaγa.

Tɔ ŋmelɔsɔyi na tɔ sɔɔlu puwa si tɛ kú.

²¹ Layate lɔŋ nyɛnte i lo nwaan na mpɔle.

Tɔ keesi tɔ nɔγɔ na hɔγɔlɔŋ tɔna taa.

²² Tacaa má, maa ma niŋ taa tɔtɔ. Maa yele na ma pááná huu. Maγa Tacaa, ma yɔγɔtɔna mpɔ.

Kolontunaa tiu ke Yosalem tɔɔ

²³ Mɔ́yú Iɔɔ tɔma Isekiyεεli má si: ²⁴ Yulu nyá, hee mpaan naale wei Papiloni wulav ká tɛŋ na í kɔnna i layate tɔ. Mpaan unu i naale i luna tetu kulɔmtu taa kɛ. Tu kuyusum na pá húlí-i timpi paa mpaav ŋku ku puki tɔ. ²⁵ Hee mpaav ŋku Papiloni yoolaa ká tɛŋ na pá tala Amoni nyéma icate Lapaa tɔ. Na ŋku paa tɛŋ na pá tala Yuta kolunγa icate Yosalem taa tɔ. ²⁶ Papiloni wulav takɛ mpatɛe taa, ulena í sɔŋ na í maγasi pile. I ká ciγiti nyéma kutɔtɔna. I ká pɔɔsi tuŋ kulalaan, na í wiili pulɔpu hɔɔle taa. ²⁷ I maγasaa ulena nyɛmle kra Yosalem. Mɔ́yú tɔ hota i niŋ ntɔγɔŋ taa. I ha nɔγɔ si, pá suv icate taa na yoou kakiisasi. Pa su yoou wontu ke nɔnɔɔsi, na pá lo harɛe taka ke koloosi kila na pá hee lɔŋ. ²⁸ Yosalem nyéma me í huuki si, pile maγasuyɔ mpi pɔ kaa kra-me. Mpi tɔ, paa tɛma-mɛγɛ nɔɔsi suu. Iɛ Papiloni wulav ná hulɔyi-mɛγɛ mɔ tɔpɔntɔle. I hulɔyi-me si i ká kuu-me na í tɛena. ²⁹ Pɔ tɔɔ kɛ Tacaa Iɔɔ yɔγɔtɔyi si, í tɔɔsɔyi-m mɔ kawalaya tɔɔ. Páɔ́ í kuliyi mɔ isayatu tɔɔ, na í hulɔyi mɔ kɔpɔntɔŋ ke mɔ lakasi tɔna taa tɔ. I ta yele si í sɔɔ mɔ isayatu tɔɔ tɔ, kolontunaa ká kuu-me.

³⁰ Ama pɔ kaasuyɔ Iseγeli wulav nyá tɔ, nyá kɛ waali lulu sɔsɔ kɛ. Waatu kɔŋ wei i taa nyá tɔntɛ isayale ká su tɔnaγa tɔ. ³¹ Nti maγa Tacaa Iɔɔ ma hulɔyi tɔγɔle si, pu pɛ-ŋ mpi pɔ hulɔyi si, n kɛ awulumpu tɔ. Paa kɔɔli nyá ntenuyu. Paa kusɔ mpa pa pasa pa ti tɔ pa nyɔɔŋ. Ulena pá tisi mpa pa hɔŋ pa ti tɔ. ³² Maa pɔsi Yosalem icate ke ncaale taa ncaale. Paa yɔki icate tɔna tɔmuyɔmuyɔ. Ama pɔ kaa la mpɔ na wei i niŋ taa pa tu-te tɔ, i ta kɔnta kɛ.

Amoni nyéma yoonav

³³ Mɔ́yú Tacaa tɔma Isekiyεεli má si: Telɔsi Amoni nyéma ke tɔm isayatu nti Iɔɔ Tacaa, má, ma yɔγɔta pa yaasi wei i tuuki Iseγeli nyéma tɔ i tɔɔ tɔ. Heeli-we si: Layate wee, na tɔ sɔɔlu puwa si tɛ ku-me. Pa sotita-te si, tɛ teeki kɔkɔ na tɛ kú katatɔlaya.

³⁴ Waatu wei mɔ tanγa toosee kukpeγee, na kutɛlɔsɔtu pɔpɔtu nyɛntu tɔ. Layate sɔɔlu puwa si, tɛ seti waali lulaa na isayalataa pa nyɔɔŋ. Pɔpɔtu fɛi leleŋ, mɔ tɔntɛ isayale tɔnaγa waatu tapɔna ntɔ. ³⁵ I mɔlɔna mɔ layalɛe ke a suyula taa. Maa huuna-mɛγɛ tetu nti tɔ taa pɔ ŋma-me tɔ. ³⁶ Maa mu-me na pááná sɔsɔɔna. Maa woso-yɛγɛ mɔ tɔɔ isu kɔkɔ. Maa tu-mɛγɛ asayaa mpa pa nyéma wakɔluyɔ tɔm tɔ pa niŋ taa. ³⁷ Mɔ calɛm ká kpe tetu taa. Kɔkɔ ka nyayaa-me na pá sɔɔ mɔ tɔɔ. Mpi tɔ, maγa Tacaa Iɔɔ, má yɔγɔtɔna.

22

Yosalem nyéma acaalətu təma

¹ Μρύγύ Tacaa təma-m si: ² Yulu nyá, taɣani nyá ti na í huuna Yosalem icate nte tə taa yuləkulaa suwa tə. Taa nyá, la na pá nyi pa acaalətu lakasi. ³ Teləsi-we si, mə kuyuna icate yəlaa. Mə taɣanəɣəna yəlaa wakəlyu waatu. Í luki tuɣ kulalaan na í pilisiyi mə ti. ⁴ Í ku yəlaa na í pilisi mə ti na tuɣ. Ie mə təm ka si. Mpu pə yelina na mə kuyeyɣ pasa na mə pusi tε. Pə təw kέ ma yelaa na piitimnaa tuuki-mε. Tetu təna wəɣiyi-meyε. ⁵ Mə cəlo nyéma na hatəlaya nyéma ka wəɣ-meyε. Mpi pə təw í pilisa mə ti na mə tetelatətu səsəyi tə.

⁶ Iseyeli awulumpiya lakəna pa tən na pá kuyi yəlaa ke icate taa. ⁷ Yəlaa footiyi pa caanaa na pa toonaa ke tetu taa. Pa muɣuliyi muɣlaa na pá təkɪ suluwaa na leelaa isε. ⁸ Pa nyənəyi yem kέ ma kətaya təlataɣna. Pa wakəlyi ma kuyeyɣ kuhεεsəɣ. ⁹ Icate taa yəlaa mε í ha mə təyi caɣanav taa. Í kuyi təma na í təkɪ kulalaam təɣənasi ke pulasi taa. Í ha mə təyi asilima təma taa. ¹⁰ Lelaa suvkəna pa caanaa alaa. Pa kpiki alaa lɛmpa ke pa isətu nav waatu. ¹¹ Lelaa ná laki wasaɣkalətu na pa təɣəntələnaa alaa. Ilena lelaa náá kekitiyi pa saalənaa, yaa pa na mpa pa kaa caanaa tike yaa toonaa tike tə. ¹² Tetu taa yəlaa tisiyi na pa feləyi-we na pa kuyi lelaa. Í kəntəyi mə liyitee na í taɣaa si pá felɪ-mε na pá tənɪ kasəyaya səsəɣka. Í lεəkəyi mə təɣəntələnaa na musuɣ na í səkɪ mə caa isə təw.

¹³ Maa kusi katəɣa na Yosalem nyéma mε mə təw. Mpi tə, í pεəkəyi kasəyaya asilima nyəɣka na í laki yuləkule. ¹⁴ Kuyaku ŋku maa kulɪ mə təw tə, í ka wεena apalətu na toma na í səɣ? Maa la nti ma yəɣətəa tə. ¹⁵ Maa yasi-meyε tetvnaa mpa í ta nyi tə pa piitimnaa taa. Mə asilima təma ka su tənaya. ¹⁶ Í ka wakəli mə ti na Mə isayətu ke piitimnaa lelaa isentaa. Ilena í cəkəna si maya Tacaa.

¹⁷ Μρύγύ Tacaa təma-m si: ¹⁸ Yulu nyá, Iseyeli nyéma pəsa kέ isu nyəɣətu nti pa ta taɣani tə. I su liyitee nyəɣətu, na kuɣεmtu, na kuhulvmtu, na nyəɣəlyu mayamaɣa, na səlɛpa nyəɣku ŋku pa su kuluku taa si, pa taɣanəyi tə. ¹⁹ Pə təw kέ Tacaa má ma isə yəɣətəyi si: Mə təna í wε kέ isu nyəɣəlyu ŋku pa ta taɣani tə. Ma kpeyeliyi-meyε Yosalem taa. ²⁰ Teitei isu pa kpeyelyu nyəɣətu waani waani ke təntəmle ke kuluku taa, na pá huɣuti kəkə na tέ hoo tə. Μρύγύ maa kpeyeli-meyε ma pááná səsəɣna taa na í hoo. ²¹ Maa kpeyeli-meyε təntəmle ke. Maa woso mə təw kέ ma pááná səsəɣna kəkə, na í hoo Yosalem taa. ²² I su liyitee nyəɣətu hookuyu kuluku kəkə taa tə. Μρύγύ í ka hoo icate taa. Waatu inəyi í ka nyi si, maya Tacaa má mvna pááná.

²³ Μρύγύ ma tasaa si Tacaa təma-m si: ²⁴ Yulu nyá, heeli Yosalem nyéma si, mə icate wε kέ isu tetu nti tɛv ta nu tə. Ie maa mv-ti na pááná, na tέ wulɪ təkpaɣalan isu tetu nti tə laɣa lum tə. ²⁵ Teitei isu təɣolasɪ nyusuyu si təɣənasi waali tə. Μρύγύ mə nyuyv nyéma kuyi lelaa, na pá pəsəyi alaa paɣalε ke leelaa, na pá kuuki liyitee na wenav. ²⁶ Mə kətəlaa ná yəka ma kiɪɣ. Pa wakəlyi ma kətaya təlataɣna. Paa faɣasəyi mpi pə wε tənəɣ na mpi pə kέ kpai nyəm tə. Pəyele pa ta nyi asilima nyəm na mpi pə ta ke asilima pulv tə. Paa paasəɣəna ma kuyeyɣ kuhεεsəɣ. Ilena pə kuyi ma nyuyv ke mə heku. ²⁷ Mə nyuyv nyéma ná wε kέ isu taale hasɪ nsɪ si cələyi si təɣənaya tə. Pa ŋmusəyi caləm, pa tɛɣ yəlaa, pa ŋmuləyi pa wenav. ²⁸ Mə isə kuyəɣətutu teləsəlaa ná wε kέ isu lum mpi pa taaki kutuluyu təw tə. Kpai toosee ke pa naaki, na pá yəɣətəyi kaloolaya təm. Pa tən si: Tacaa isə yəɣətəa. Pəyele ma ta yəɣətɪ natəli. ²⁹ Musuɣ na ŋmuləm ke yəlaa laki tetu təna taa. Pa cəsəyi kuvnəntvnaa na pá muɣuliyi muɣlaa. ³⁰ Ma pεəkəyi mə taa kέ yulu wei i səəlv puwa si í ŋma koluɣa tə. Í ká səɣ nənəɣə na í paasəna tetu təna. Í ká sələmɪ-m si ma taa yəkɪ icate. Ma ta na nəɣəlv. ³¹ Maa mv-mε na pááná səsəɣna na má yele na mə lakasi məli mə nyəɣ taa. Ma pááná ká nyaya-mε isu kəkə. Tacaa isə má ma yəɣətəna mpu.

23

Samalii tetu yɛlaa wasaŋkalətu

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Taca a tɔma-m si: ² Yulu nyá, alaa napəli paa wenna naale, pa too ke kulom. ³ Ulena pá lá wasaŋkalətu ke Icipiti taa timpi paa wee tɔɔ pa pɛlɛtu waatu. Tənaɔa pa caala pa pɛlɛtu hɛla ke wɔɔalɔyɔ, na pá ŋmakəli-yɛ. ⁴ Pa yaakaya kɔɔ si, Ohola, ɛɛɛle Samalii tetu. Neu si Oholipa, ɛɛɛle Yosalem. Má tənna-we, na pá lɔli-m apalɔpiya na alɔpiya. ⁵ Ama Ohola ná lapa wasaŋkalətu. Pəyele má tənna-i. Mpa n nyulaa tɔɔɛle nyá cɔlɔ nyéma Asilii nyéma. M̀p̀r̀ỳg̀ n ləsa pa taa ké taŋnaa. ⁶ Paa ké nyuyɔ nyéma ké, na tɔm huɔlaa sɔsaa. Pa suukaya wontu kɔpampantu ké. Paa ké ifepiya na pá tewa na pá cakɔ kraɔanəŋ. ⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ Ohola nyá luɔu lapa Asilii nyéma akewenaa sɔsaa mpe. N sɔɔla-we, na n pilisi nyá ti na pa tuŋ. ⁸ Wasaŋkalətu nti n lakaya Icipiti tɔɔ n tuɔtuɔa. Tənaɔa pa caala nyá pɛlɛtu hɛla wɔɔalɔyɔ. Ulena pá hantəna-ŋ nyá pɛlɛtu taa, na pá pəsi-ŋ wasaŋkalɔ. ⁹ Pə tɔɔ ké ma tu-ŋ nyá taŋnaa Asilii nyéma mpa nyá luɔu sɔu mpɔ tɔ pa niŋ taa. ¹⁰ Pɛle pa kuu nyá pəyalaa na nyá pɛlaa. Ulena pá wɔɔɔsi nyá wontu na pá ku-ŋ na laɔate. Isəna pə hɔma nyá ŋkraŋyɔ si alaa lɛlaa í ná tɔɔɛle.

Yosalem ɛate yɛlaa wasaŋkalətu

¹¹ Ohola neu Oholipa ná pə tənaɔa mpɔ. Ama i konyuləŋ teləsa mpəle. Oholipa nyá nyəntu tɛɛ nyá kɔɔ nyəntu. ¹² Nyá cɔlɔ Asilii nyéma tɔm huɔlaa, na akewenaa sɔsaa. Pa suuwa wontu kɔpantu ké na pá ké ifepiya. Pa tewaɔa na pá cakɔ kraɔanəŋ, mpeɛ n tənaɔa. ¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ ma cekənaa si, nyá pilisa nyá ti tɔtɔ. Mə naale mə təntɛ lapa kulɔmtəle. ¹⁴ Oholipa ná sɔsaa lentɔ ke nyá wasaŋkalətu tɔɔ. Kuyaku nakɔli n nawa pa ləsa Papiloni nyéma fotoo na lum kuseeməŋ ke kolɔŋa tɔɔ. ¹⁵ Pa ləla tampalanaa ke pa tɔsi taa. Pa tema nyɔɔŋ saalasɔ kuwalasɔ, pa nəɔəsəna isɔ awulaa. Isɔ Papiloni nyéma wɛw pa tɛ tɔ. ¹⁶ Waatu wei Oholipa n ná-weɛ kraɔraa tɔɔ n nyula-we. Ulena n tili nyá tillaa ke pa tɛ. ¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ Papiloni nyéma pola nyá kiŋ na nyá na-we í kaa nyaalɔyɔ. Na pá pilisi-ŋ na pa wasaŋkalətu. N pilisa nyá tɔɔi mpɔ, ulena nyá taa kraɔa-we. ¹⁸ N ka pəsa nyá tɔɔi wasaŋkalɔ ké təkɛlee. N hɔla nyá tapakpetɛ ke yɛlaa. Haləna ma nyəɔəsi-ŋ isɔ ma nyəɔəsɔyɔ nyá kɔɔ tɔ. ¹⁹ N lɔlɔsa nyá wasaŋkalətu ké, na n tɔsəɔi isəna n lakaya nyá tɔɔi nyá pɛlɛtu waatu ke Icipiti tɔ. ²⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ nyá luɔu sɔuwa nyá taŋnaa mpa pa wena wasaŋkalətu luluɔu tɔ. Isɔ kraɔasɔ na kraɔanəŋ pə wɛw tɔ.

Yosalem nyéma ŋkraŋyɔ hɔm

²¹ Oholipa, n tɔsaa isayatu nti n lapa nyá pɛlɛtu tɔ. Waatu inəɔi Icipiti nyéma wɔɔalɔa nyá hɛla na pá ŋmakəɔyɔ-yɛ. ²² Pə tɔɔ ké Taca isɔ yɔɔtəɔi si: Maa yele na nyá taŋnaa təna mpa nyá taa kraɔnaa tɔ, pá luna paa le na pá kɔli nyá tɔɔ. ²³ Pə kraɔa Papiloni ɛate, na Kalətɛe nyéma təna tɔ. Na Pekotɔ na Sowa na Kowa pə tɛtɔnaa nyéma. Asilii nyéma təna ká sɔsɔi pa tɔɔ. Maa kpɛyeli ifepiya telaa, na kɔfənɛnaa, na tɔm huɔlaa sɔsaa, na yoolaa, na akewenaa sɔsaa. Pa təna paa ké kraɔanəŋ caɔalaa ké. ²⁴ Paa luna ilim ntəɔɔŋ tɔɔ ké, na yoolaa tuutuuma na pa yoo kɛkɛnaa na pə wontu. Paa kenti pa tɔɔ ké kɔpələŋ, na yoo kahusi na pá ta-meɛ kotaya. Maa pɛti Papiloni nyéma ke mə tɔm. Pɛle paa kɛsəna pa kiŋ na pa huɔna-me. ²⁵ Maa mu-me na pááná, na má yele na mə kolontunaa la-me na mɔsɔŋ. Paa setɔ mə muna, na mə ŋkraŋyɔ. Paa ku mə lɔlɔyɔ nyéma na laɔate. Ulena pa kuu mə pəyalaa na mə pɛlaa. Ye pə kaasa mpa, ɛle pa nyəɔasɔ-weɛ kəkə na pa isɛ. ²⁶ Paa kuu mə wontu kɔsusuutu, na mə kacəka nyəntu təna. ²⁷ Maa si tənaɔa ke mə təntɛ isayale. Na mə wasaŋkalətu nti i caala Icipiti taa tɔ. I kaa tasa Icipiti nyéma ke nyulɔyɔ, yaa i huɔ pa tɔm.

²⁸ Pə taɔa pulɔ, maya Taca, ma yɔɔtəɔəna si maa tu-meɛ mpa u caaki na mə taa kraana tɔ pa niŋ taa. ²⁹ Taa haŋaya ke paa lana-me, na pá kuu mə wɛnaw mpi í kontina haŋaya tɔ, na pə yele-meɛ kpɛtɛ tɔyələyɔli. Pu kuli mə tɛtɛlatətu na mə wasaŋkalətu isayatu na pə fɛɛle tɔɔ tɔyɛlele. ³⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ paa la-me. Mpi tɔ, í lapa wasaŋkalətu na piitimnaa. I pilisa mə ti na pa tuŋ. ³¹ Mə kɔɔ ikrate ke í taŋnaa. Pə tɔɔ ké maa tu-meɛ

wahala səsə na pááná*fa*. ^a tɔwa pə huwɛɛ isu Matiyee 20:22. Fəlanseɛ taa wɛɛ si kəpɔ kɛ. ³² Tacaa lɔɔ má ma yəɣɔtaa si: Í ká təɣɔ wahala səsə kɛ. Wahala inɪ ɪ walaa kɛ na ɪ limaa. Wahala inɪ ɪ ka yelina na pá tɔvki-mɛ na pá wɔɲiyi-mɛ. Wahala inɪ ɪ tɔɔwa səsəm kɛ. ³³ Nyá kəɣɔ Samalii wahala inɪ, ɪ ká wu-ɲ na í ku-ɲ. Na í wakəli-ɲ na í tu-ɲ sɔɣɔntɔ. ³⁴ N ká təɣɔ-ɪ kɛ na ń tɛmɪ-ɪ. N ká yəki-ɪ həɣɔlasɪ na sí hɛɛ nyá lanɲɛ taa. Mpi tɔ, maya Tacaa lɔɔ má yəɣɔtəna. ³⁵ Pə tɔɔ kɛ Tacaa lɔɔ má ma yəɣɔtaa si: N səsə ma tɔɔ. N lə-m na waali tɔ, nyá wasanɲkalətu na nyá isayatu ká məli nyá nyuɣu taa.

lɔɔ kuyi Samalii na Yosalem pa tɔm

³⁶ Ḿpúyú Tacaa tɔma Isekiyeeɛli má si: Yulɔ nyá, tayani nyá ti na ń huɔna Ohola na Oholipa. Pə wɛɛ si ń kuli pa acaalətu tɔɔ kɛ. ³⁷ Pa kɛ alaa yulɔkulaa kɛ, na wasanɲkalənaa. Tɔɲ asilima nyəɲ talaale ke pa lapa wasanɲkalətu. Pa laa-ɪ pa pəyalaa mpa paa lɔla-m tɔ. ³⁸ Mpi pa tasa-m lapɔ təɣɔle pa pilisa ma kətaya təlate ke kuyaku kulɔmɔɣu ɲku. Pa wakəla ma kuyeeɲ kuhɛɛsəɲ. ³⁹ Waatu wei pa laakaya pa piya ke tɔɲ təɣɔ, pa pola kuyaku kulɔmɔɣu ɲkuyɔ ma kətaya təlate na pá pilisi-tɛ. ⁴⁰ Haləna pá tili tillaa ke apalaa poolɔɲ nyəma waali. Pɛle pa tɔɔ kɛ pa sɔwa lum, na pá tɔ cəlavnaa na kacəka wontu. ⁴¹ ɪlena pá caya pa katonaa kupampama tɔɔ, na pa taapələnaa ke pa nəɣɔ tɔɔ. Na pá su ma tulaalɔ na nim ke pə tɔɔ. ⁴² Samaa wei u huɔki natəli tɔ, ɪ kəma ɪ kiɲ na í laki kəkəte. Sapaa wɔlaya tetu taa kɛ pa lunaa. Pa tɔwa Ohola na ɪ neu pa niɲ taa kɛ kpasɪ, na pa tema-wɛɣɛ ntenɲ kupampay. ⁴³ Mpuɣɔle ma pəsa pa taa alɔ wei ɪ kpatəla wasanɲkalətu taa tɔ si: Nəɔnəɔ n ká laki-təɣəle? Na paa kəɔ nyá kiɲ na? ⁴⁴ ɪlena yəlaa kəɔ pa kiɲ isu pa kəɲuɣu apalaa təna alaa kiɲ tɔ. Ḿpúyú apalaa pukaya alaa sakala nyəma Ohola na Oholipa pa kiɲ. ⁴⁵ Ama apalaa siyisilaa ká huɔna-wɛ, isu pa huɔkuyɔna wasanɲkalənaa, yaa mpa pa kuyi yəlaa tɔ. Mpi tɔ, pa kɛ wasanɲkalənaa kɛ, na yəlaa caləm wɛ pa niɲ tɔɔ. ⁴⁶ Tacaa lɔɔ yəɣɔtəɲi si: Maa yeɛle na samaa kulɪ pa tɔɔ. Paa kuu pa wontu na sɔɣɔntɔ pu-wɛ. ⁴⁷ Samaa inɪ ɪ ká yaya-wɛɣɛ pɛɛ, na pá ku pa na pa pəyalaa na pa pɛɛlaa na layalɛɛ, na pa nyayasi pa tɛɛsi ke kəkə. ⁴⁸ ɪsəna maa su isayatu tənaya ke tetu taa təɣɔle. ɪlena pá huli alaa lɛlaa ke layatu na pá taa təɲ pane pa ikpatɛ. ⁴⁹ Pa isayatu ká məli pa nyəɔɲ taa. Paa səɣəli pa tɔɲ laav kupɔntɔɣu. Waatu inəɲi paa nyi si mayale Tacaa lɔɔ.

24

Yosalem nəɣəsəna taanuse wei kəkətaya kpawa tɔ

¹ Ḿpúyú ɪsɛɣɛli nyəma kuuu pənaya pəɣɔlayafɛi naanɔwa nyəɲka. ɪsətu naanɔwa nyəɲ, kuyaku naanɔwa nyəɲku wule. Tacaa tɔma-m si: ² Yulɔ nyá tu kuyaku ɲkuyɔ takəlaya taa. Mpi tɔ, ku wule ke Papiloni wulav ká suv Yosalem taa na í ɛɛki-tɛ. ³ Yəɣɔti yəlaa tɔɔ kulɔlaa mpeɣɛ tɔm. Maya Tacaa lɔɔ má yəɣɔtəna-ti si:

Təsi tiyaya,

təsi-ke na ń pəli ka taa kɛ lum.

⁴ Tu nantu cəɣələɲ kupay təna.

Paa yule paa hamɔɣu,

na ń suuli mɔwa kupana.

⁵ Kpaya kaləku taa heu kupampay nantu.

Tu taasi ke səsəm ke tiyaya tɛɛ,

na pá wasa teu.

Mpi tɔ, pə wɛɛ si mɔwa

mayamaya í pu tətəɣɔ.

⁶ Pə tɔɔ kɛ Tacaa lɔɔ,

má ma yəɣɔtəɲi si,

yulɔkulɛ icate tɔm wɛ waiyo kɛ.

Tə nəɣəsəna kɛ isu taanuse wei

kəkətaya kpawa, na ɪ nyaalɔɣu na katɛ tɔ.

^a 23:31 pááná: Pááná, pə nuw lapa Ləkpa nyəma ke katɛ, pə tɔɔ kɛ tɔ

Ləsi tiipile nantu ke cəɣəɓyɔ cəɣəɓyɔ.

Pə taa sɔɔ paa kulɓmuyɔ.

⁷ Mpi pə tɔɔ tɔ, yəlaa mpa Yosalem kuwa tɔ, pa caləm we ɪcate heku taa kukpamuyɔ tɔɔ ké yem.

Nəɣəɓ tɔ pəli-wəɣi ate si

pá takɪ-wəɣi tetu.

⁸ Ma caawa si ma h́lí ma ṕááná sɔsɔna na má lɛeti.

Ulena má ηmusɪ ɪ caləm ke kukpamuyɔ tɔɔ,

na má yele-wəɣi mpɔ si nəɣəɓ í taa takɪ-wɪ.

⁹ Pə tɔɔ ke Tacaa lɔɔ má,

ma yəɣətəɣi təfoo si:

Yulɔkulaa ɪcate nté tɔ tɔm we waiyo ké.

Mpi tɔ, maa tú tɔ taa ké kəkɔ sɔsaya.

¹⁰ Tú taasi ke sɔsɔm na ń tú kəkɔ,

təsi nantu ke teu na ń tɔ tuusi pee. Mɔwa í nyaya.

¹¹ Təni tiipile kpete ke mamala tɔɔ na t́ haɲ.

Tə nyəɣəɓyɔ kuɛɛmuyɔ í sɛɛ,

na tə asilima hoo tə taa,

na tə kəkətaya nyaya.

¹² Təkaasuyɔ təna we kpete ké. Kəkətaya kaa lu yem na pə ta kena kəkɔ. ¹³ Yosalem nyéma kawalaya we pa asilima taa ké. Mpi tɔ, ma caakaya si má husɪ pa asilima. Ama pa fei tənəɲ, a kaa tasa husuyɔ. Maa lana-we na ṕááná ké haləna á heɛ. ¹⁴ Maya Tacaa má yəɣətəna mpɔ. Maa la pə tənaya, ma kaa nyá. Pəyele ma kaa wɛɛna pətətəle, yaa má tuli tapəɲ. Pu huɓna-mɛɣe na ṕ keesəna mə tɔntɛ na mə təma. Tacaa lɔɔ má ma yəɣətəna mpɔ.

Isekiyeeɓi cayaɓe ke ləyaya

¹⁵ Ḿpúɣú Tacaa tɔma-m si: ¹⁶ Yulɔ nyá, maa yele na sɔm keli wei ɪ heesəɣi nyá laɲle tɔ. Ule pə fei si ń caya ləyaya yaa ń wii, yaa nyá isəlum í tu lu. ¹⁷ Nmesɪ nyá laɲwakəlle, taa caya ləyaya. Ama te nyá nyuyɔ saalaya, na ń lɛɛ nyá ntəɲkpala. Taa takɪ nyá isentɔɔ, pəyele taa tɔɣɔ ləyaya tɔɣɔnaya.

¹⁸ Isekiyeeɓi má, tanəɲ tɛɛ ké ma yəɣətayana yəlaa. Ulena taanaya ηke ka mayamaya ma alɔ si. Pə fema ulena má lá isəna lɔɔ hulə-m tɔ. ¹⁹ Ntəna yəlaa pɔɔsi-m si, má keesi-wɛɣe mpi ma lakɪ mpɔ tɔ pə kutoluyɔ. ²⁰ Mpyuyule ma cɔ-we si, Tacaa heela-m tɔm ²¹ si má teləsi lɛɣeli nyéma. lɔɔ si: Maa wakəli ma təsɛɛle. Ntɛɣe pa həɲna pa ti na pá huləsəɣəna laɲa na pá sɔla-tɛ. Paa kú pa pɛɛlaa na pa pəyalaa mpa pə yela Yosalem tɔ. ²² Pa kaa takɪ pa isentɔɔ yaa pá tɔɣɔ ləyaya tɔɣɔnaya. ²³ Pa kaa heɪti pa nyɔɔɲ saalasi, yaa pá wəɣɔsi pa ntəɲkpala. Pa laɲa kaa wakəli, yaa pá wii. Ama pa isayatu tɔɔ ké paa nəɣəsi na pá wiiki təma tɔɔ. ²⁴ Isekiyeeɓi maya paa keesəna na pá lá teitei isu ma lapu tɔ. Waatu wei yaasinaa mpe paa la tɔ, paa nyɪ si lɔɔ mayale Tacaa.

²⁵ Ḿpúɣú Tacaa tɔma-m si: Kuyaku nakuli maa ləsi lɔɔ təsɛɛle nte tɔ ké mə kpuluyɔ tətule na í huləsəɣi-tɛ na laɲa tɔ. Lonte ntɛɣe í ka tɛɛləɣi na í həɲna mə ti. Maa yele na í laɲ mə pəyalaa na mə pɛɛlaa tətɔ. ²⁶ Ule kuyaku ηkuyɔ wei pə sɔɔwa tɔ, ɪ ká se na í kɔɔ na í keesi-mɛɣe-ti. ²⁷ Wule ńtɛ tɔ mayamaya ke mə nəɣɔ ká kuli na í yəɣətəna wei pə sɔɔwa tɔ. Í kaa tasa sum isu kamumuka. Isekiyeeɓi nyaa wɛɛna isu kuhulɔm. Ulena í cekəna si maya Tacaa.

25

Tacaa kaləɣəna Amoni nyéma

¹ Ḿpúɣú Tacaa tɔma Isekiyeeɓi má si: ² Yulɔ nyá, keesi use na Amoni nyéma tetu tɔɔ. Yəɣəti isayətuɓnaa mpa paa mayana-we tɔ, pa tɔm. ³ Teləsi-we si, maya Tacaa lɔɔ ma yəɣətəna si í wəɲaa na í kpaləsi kuyanaku ma kətaya təlɛte wakəlaa tɔ. Í kpiisa lɛɣeli tetu. Kolontunaa kuu Yuta nyéma na pá tɛɛna. ⁴ Maa yele na ilim təlule nyéma tɔɣɔ mə

tetu. Paa siki pa t̩asvlenaa na pá ká pa kaləkəŋ. Paa t̩əɟə mə tetu kvlvlvm, na pá nyəə mə naaləm. ⁵ Maa p̩əsi mə ɪcate s̩əsəəle Lapaa ke yooyoonaa t̩ət̩əɟəle. Mə tetu t̩əna ka p̩əsi heeŋ t̩əheesəle. Ulena í nyi si maɟale Tacaa.

⁶ Tacaa l̩ə y̩əɟət̩aa si, mə laŋle heena l̩eyeli tetu wahalanaa. Í wəŋaa na í ŋmaali na í footi-wey̩e katat̩əlaya. ⁷ Maa tv-mey̩e niŋ na má yele na piitimnaa l̩elaa l̩eeki mə nyəm t̩əna. Maa k̩iisi-me t̩əkr̩ataa ké tet̩unaa l̩elaa taa. Ulena í nyi si maɟale Tacaa.

Tacaa kaləɟəna Mowapu nyéma

⁸ M̩p̩uy̩le Tacaa l̩ə t̩əma si: Mowapu na Seyii p̩ə nyéma y̩əɟət̩aa si, Yuta y̩əlaa we teitei ké isu piitim l̩emp̩i nyéma. Pa ta paɟati. ⁹ Pə t̩əə ké maa yele na kolontunaa tii acal̩e nna a we Mowapu tetu toŋa t̩ə t̩ə a t̩əə. An̩ a kentina pa t̩əə. Paa y̩əki-yey̩e kvlvm kvlvm. Paa a taa wena a k̩əla teu t̩ə, isu P̩eti-Yesim̩əti, na Paali-Mey̩əŋ, na Kiliyatayim. ¹⁰ Maa yele na ilim t̩əlule t̩əə t̩əntaa t̩əɟə Mowapu*fa* nyéma tetu. Isu pa t̩əɟə Aməŋ nyéma nyənt̩u t̩ə. Hal̩ n̩əɟəlv̩ kaa k̩əə í t̩əəsi Mowapu nyéma me mə t̩əə. ^a ¹¹ Maa t̩əŋ siy̩isyu ké na má lana-me. Ulena í cek̩əna si maɟale Tacaa.

Tacaa kaləɟəna Itəm nyéma

¹² M̩p̩uy̩ú Tacaa l̩ə t̩əma si: Itəm nyéma me mə tasək̩əle nté, l̩eetuɟu m̩pi í l̩eeta Yuta nyéma t̩ə. ¹³ Maa tv-mey̩e niŋ. Maa k̩ú y̩əlaa na wontu. P̩i k̩iisi-mey̩e p̩ə k̩ray̩av Teməŋ ɪcate, hal̩əna Tetəŋ nyənt̩e t̩ə. ¹⁴ Maa yele na l̩eyeli nyéma l̩eeti Itəm nyéma me na ma pááná. Ulena í cek̩əna ma l̩eetuɟu. Tacaa l̩ə má ma y̩əɟət̩əna m̩pu.

Tacaa kaləɟəna Filiisi nyéma

¹⁵ M̩p̩uy̩ú Tacaa l̩ə t̩əma si: M̩pi p̩ə t̩əə t̩ə. Filiisi nyéma me í t̩ay̩ana mə l̩eetuɟu. Í l̩eeta Yuta nyéma, í nyəna-wey̩e yem. Í p̩eekaa si í k̩iisi-we na taa haŋaya tam nyəŋka. ¹⁶ Tacaa l̩ə si, maa t̩ú Filiisi nyéma meye niŋ. Maa k̩iisi mə t̩əna m̩pa í luna Kaf̩ət̩əə tetu na í caɟa teŋku n̩əɟə t̩ə. ¹⁷ Maa l̩eeti-mey̩e s̩əsəm, na má h̩ə mə ŋk̩raŋŋ na pááná. Waatu wei maa la-mey̩e m̩pu t̩əɟə í ka nyi si maɟale Tacaa.

26

Tacaa kaləɟəna Tiii nyéma

¹ M̩p̩uy̩ú l̩eyeli nyéma kuuu waali, p̩ənaɟa naan̩wa na kvlvmaya nyəŋka. l̩ətv̩ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. Tacaa heela Isekiyeeɩ má si: ² Y̩vl̩v̩ nyá, timpi Tiii nyéma wəŋa Yosalem ɪcate na pá k̩pal̩əsi si, yee, p̩ə tu wak̩əla ɪcate nte t̩ə taa y̩əlaa t̩əŋayana t̩ə. Paa k̩ray̩a t̩ə kulap̩əle, paa tasa toŋ s̩v̩v̩. M̩pi t̩ə, Yosalem p̩əsa ncaale ke n̩əəw̩ə. ³ Ma s̩əŋa Tiii nyéma me mə t̩əə ké. Maa yele na piitimnaa tuutuuma k̩vl̩ mə t̩əə, isu teŋku l̩vm̩ huukuɟu t̩ə. ⁴ Paa y̩əki Tiii ɪcate koloosi, na pá hu mə at̩e na is̩ə kutul̩uŋ. Ulena má paali ɪcate tetu na pá yele at̩e k̩k̩ram̩v̩v̩. ⁵ Tu p̩əsi l̩onte nte t̩ə taa tiina k̩palaa leŋ pa pul̩uŋ ke teŋku taa t̩ə. Piitimnaa ká t̩əɟəna-te. M̩pi t̩ə, maɟa Tacaa má y̩əɟət̩əna. ⁶ Ulena pá k̩ú t̩ə c̩əlv̩ acal̩e na layate. Waatu in̩əɟi í ka nyi si maɟale Tacaa.

⁷ M̩pi t̩ə, Tacaa l̩ə y̩əɟət̩aa ké si: Maa yele na ilim nt̩əɟəŋ t̩ə Papiloni wulav Nepukan̩esaa, wei ɪ ké awulaa wulav t̩ə, í na ɪ k̩ray̩anəŋ na ɪ caɟalaa, na ɪ yoou keek̩enaa pá k̩reyeli na pá w̩e y̩əlaa tuutuuma, na pá tii Tiii nyéma t̩əə. ⁸ Paa k̩ú acal̩e nna a c̩əəna Tiii ɪcate ke teŋku k̩v̩teŋ t̩ə t̩ə na layate. Kolontunaa ká hee l̩əŋ na pá lo hap̩e taka, na pá w̩e isu kol̩uŋa k̩k̩entaya. ⁹ Paa ma pa yoou ituule ke mə ɪcate kol̩uŋa. Paa t̩usi mə at̩e na is̩ə kutul̩uŋ na pa yoou wontu. ¹⁰ Pa k̩ray̩anəŋ tuutuuma m̩sv̩v̩v̩ ká waasi mə t̩əə. ɪ caɟalaa na pa yoou keek̩enaa k̩ək̩əte ká ciɟiti mə koloosi. Waatu in̩əɟi paa s̩v̩v̩na mə ɪcate n̩əəw̩əsi, isu pa sv̩k̩v̩v̩v̩ ɪcate nte pa l̩eekaa t̩ə t̩ə taa t̩ə. ¹¹ Paa fel̩i mə hap̩e t̩əna t̩əə na pa k̩ray̩anəŋ ac̩wa. Paa k̩ú mə ɪcate y̩əlaa na layate. Paa p̩eti mə t̩əlaale ak̩el̩enaa m̩pa pa h̩vl̩əɟi si í wena toŋ t̩əɟə at̩e. ¹² Ulena pá ŋmul̩i mə w̩enav na pá kuu mə kataataya wontu. Paa y̩əki mə ɪcate kol̩uŋa, na pá t̩usi mə t̩eəsi kac̩əka nyənsi.

^a 25:10 Mowapu: Mowapu l̩onte taa, tel̩əs̩əlaa l̩elaa ná t̩wa si Amoni nyéma.

Paa peti tenku taa ké pee na pə taasi na pə tetu. ¹³ Maa su tənaya ke mə yontu kəkəte. Pa kaa tasa mə cəmən tən ke nuu. ¹⁴ Maa pəsi mə icate ke kukramuyv kpete nyənku nkū ku təə pa leŋ tiina puluŋ tə. Nəŋəlv kaa tasa-meŋe ŋmau. Maya Tacaa ləə, má yəŋətəna.

¹⁵ Ḿpúyú Tacaa ləə təma si: Tiii icate nyá, paa wakəli-ŋ na pə kú nyá taa yəlaa na pá mələŋi acufu inu i taa. llena tenku nəŋə acaləe nyəma suv seluyu. ¹⁶ Tenku nəŋə awulaa təna ká kuli pa kumlee təə. Paa wəŋəsi pa kawuləŋa tokonaa mpa pa səpa tə. llena səŋəntu səsəəntu kra-we na pá cəŋa ate, na pá seliyi kutamsa. Mpi tə, pa laŋa wakələna icate nté.

¹⁷ Paa ma kawəŋaya ke icate nté tə təm si:

Puwe, icate səsəəle tələ.

Pə wakəla-te, na pə kpiisi-teŋe tenkunaa taa.

Tə yəlaa ka ŋmakəla antulinya taa ké.

Mpa pa cəəna-te tə pa nukaya tə səŋəntu ké.

¹⁸ Nəəntə tenkunaa nəəsi yəlaa

seliyi tə wakəlvuyv təə ké.

llena kutemij pooluŋ nyəŋ

nyəma tee svuki tə saalvuyv təə.

¹⁹ Ḿpúyú Tacaa ləə yəŋətəna si: Maa pəsi-teŋe ncaale, isu acaləe lenna, nəŋəlv kaa cəŋa. Maa yelev na tenku lumaŋ səsəəŋ lum lu na pə li-te. ²⁰ Maa tisi-teŋe hatoo atətələ taa na tə maŋana pusi təna sətəa. Tu cəŋa tetu tee timpi nəŋəsəna isu ləŋtaa ncaa təŋə, atətunaa mpa pa laala-teŋe səm tə, pa kiŋ. Tə kaa pəsi na tə tayani məlvuyv. Pəyele nəŋəlv kaa tasa tə taa ké cəŋale, pəcə tə kaa tu weena lonte ke weesuyv nyəma taa. ²¹ Səŋəntu ká pu yəlaa na mpi pu maŋana-te tə. Maa kpiisi-te təkpatəa. Tə kaa tasa weev, paa pəeki-te pa kaa keesi-te. Tacaa ləə má ma yəŋətəna mpv.

27

Tiii icate ncaale təə wula

¹ Ḿpúyú Tacaa təma Isekiyeeli má si: ² Yulu nyá, wii Tiii icate təə si: ³ Hei, Tiii, nyá wei n we tenku nəŋə, na nyá na tenku taa tetunaa payale í laki taatələ tə. Tacaa ləə má ma yəŋətəŋi si:

N tənaya si n tewa təmmam ilə?

⁴ Nyá toosi nté hatoo tenku həkū taa.

Nyá saakəlaa saaka-ŋ teu ké.

⁵ Senii puyv tuŋ kupaŋ ke í saakəna kpulvuyv.

Í caa Lipaŋ tuŋ kupaŋ

na í lá tesika səsəŋa.

⁶ Pasaŋ tetu tuŋ kupaŋ ke

í saaka kpuləŋ ləŋəlası nsi

pa hatəŋəna lum tə.

Í saaka kucacəŋaŋ na Kələeki tetu

tuŋ na í tu pə təə ké tuu kela*fa*. ^a səsəəm ké.

⁷ Icipiti kponkpontu toŋ nyəntu ke

í luvna mə kpuləŋ pəəŋ na í sə.

Mə pəəŋ inəŋi pa nyəŋna-meŋe pooluŋ.

Sipili tetu pəəŋ wei pa seesaa

na pá lii akpaayala təŋə í taka mə kataatəŋa wontu təə.

⁸ Sitəŋ na Aləfatı pə acaləe yəlaa

nté mə kpuləŋ saalaa.

Tiii nyəntəa səsaa nté kpulvuyv paasənlaa.

⁹ Pipələsi icate yəlaa mpa pa

^a 27:6 tuu kela: Pa tūwa kucacəŋaŋ təə ké tuu kela, pə húləŋi wenav

nyáma niŋ tãma larv na pá we caŋãm ke teu tã.
 Mpe pa paasayana kpuluvu pãgãlvu ke tayãnvu.
 Teŋku kpulãŋ sãããŋ kãŋaya mã teye.
 I taa yãlaa yakã mã kataataya wontu.

¹⁰ Pɛɛsi na Lutɪ na Putɪ pã yoolaa

lakaya nyá yoolaa ke tãmlɛ.

Mpe pa pusayana kpalãŋ na yoo kahusi ke tãsikilɛnaa taa.

Mpv pã kusayana nyá nyuvu.

¹¹ Mã maɣamaɣa mã yoolaa na Alãfatɪ icate yãlaa pa feŋayana mã koloosi. Na Kammatɪ yãlaa nãá feŋiyɪ atɛ na iso kutuluŋ. Í pusaya mã kpalãŋ ke kolunã ŋka kaa cããna-me tã ka tãã kã. Pɛɛ pa lakayana na mã teu sãããyi.

Taatãlaa icate sãããle Tiii tãm

¹² Tiii, nyá na Taasisi tetu nyáma í lakayana taatãle. Mpi tã, n ka wɛna kuvɛɛtãm ke tuutuuma. Iɛna pɛɛ pá pɛɛtãgãna-ŋ liyitee nyãgãtu, na nyãgãlvu na kuvɛɛmvu na kuvuluvuvu sãlãpa nyãŋku. ¹³ Halɪ Tiii nyá na Kãɛɛsi na Turãali na Mesɛki pã tetu yãlaa maɣamaɣa í lakaya taatãle. Pɛɛ pa layasayana-meɣe yomaa na nyãgãlvu kuvɛɛmvu wontu. ¹⁴ Tokaama nyáma ná kãŋayana kɛkɛnaa kraɣanãŋ na asewa nyãŋ. Na kraŋasɪ camnanaa*fa* na pá pɛɛtãgãna-me. a pá lɪli mpi tã. ¹⁵ Mã na Tetãŋ tetu nyáma í lakayana taatãle. Na tetvnaa mpa lvm cããnaa tã pa paɣale nyáma tãtã. Pɛɛ pa felãɣi-meɣe tuuŋ kela na taasi kuvɛɛtãsi nasãli. ¹⁶ Itãm nyáma yakaya mã wontu paɣale kã, na pá felãɣi-meɣe liyitee pɛɛ tiŋ atãntãtã na kuvɛɛmlɛ, na pããŋ wei pa lii akpaayala tã. Na wei pa sãpa tã, na kpaŋkpontu toŋ nyãntv pããŋ, na pãgãlasɪ. ¹⁷ Yuta na Iseɣeli pã yãlaa pɛɛtayana-meɣe tãgãnaya pɛɛ kã, na tuŋ na nim, na kããle. ¹⁸ Tamãsi icate nyáma yakaya mã wontu paɣale na mã kuvɛɛnam paɣale. Iɛna pá felãɣi-meɣe Hɛlãpãŋ nyáma sulvm, na Sahaa nyáma heeŋ hvntv. ¹⁹ Hatoo Usali icate taa kã tan na Yafãŋ pa piitimnaa pa yakaya mã kiŋ na pa pɛɛtãgãna-meɣe nyãgãlvu ŋku pa lupa tã. Na tulaalu na nyutv sãããŋ nyãntv. ²⁰ Kraɣanãŋ pããŋ ke Tetãŋ nyáma pɛɛtayana-me. ²¹ Mã na Laalupunaa na Ketaa tetu nyuvu nyáma í lakayana taatãle, pɛɛ pa yakaya mã wontu na pá felãɣi-meɣe iwɛɛsi, na heeŋ na pãŋtulv. ²² Mã na Sapa taatãlaa, na Lakãma nyáma í taatãyana. Iɛna pá layasãyi-me na tulaalvnaa kuvãmpama, na liyitee pɛɛ waani waani, na wula. ²³ Mã na Halãŋ na Kanne na Iɛni pa acalɛ yãlaa í lakayana taatãle. Halãna Sapa na Asuu na Kilimatɪ pa acalɛ nyáma tãtã. ²⁴ Í pɛɛtayana-weɣe kacãka wontu. Na wontu nti pa lii akpaayala tã. Na nti pa sãpa tã. Na pããŋ wei pa pããki atɛ tã tã kuvãlããlãŋ, na ŋmusɪ nsi pa lvv teu tã.

Tiii icate tãã wula tãtã

²⁵ Tiii kataataya wontu ke

Taasisi kpulãŋ sãgãlaya.

Wontu ka su mã teye isu kpuluvu ke teŋku taa.

²⁶ Mã kpulãŋ saalaa pona-meɣe teŋku lumanã taa kã.

Iɛna ilim tãlulɛ heelim wakãli-meɣe tãna.

²⁷ Mã kuvɛɛnam, na mã kataataya,

na mã kuvɛɛtãm, na mã kpulãŋ saalaa,

na i tãma lataa, na mpa pa paasãgãna-i

na pa tayããyi-i tã.

Mã taatãlaa na mã yoolaa mpa pa we mã tɛ

na mã samaa tãna.

Paa hoti teŋku lumanã taa kã

kuyaku ŋku í ka hoti tã.

²⁸ Kpulãŋ saalaa kã wii

na teŋku nãgã caɣalaa nãá seliyi.

a 27:14 kraŋasɪ camnanaa: Kraŋasɪ camnanaa isu kraŋaya na kraɣãnv pa kraakuvu tãma na

²⁹ I saalaa tæna ká lu pa kpuləŋ taa,
 na i taa tæma lataa tæna tii ate.
³⁰ Í ká wii Tiii ɪcate tæm
 na laŋwakəlle səsəəle.
 Í ká pəli mə nyəəŋ taa ké tetu,
 na í pilimi təluma taa.
³¹ Í ká looli mə nyəəŋ,
 na í suu mə ləyaya wontu nti
 tə we ɪsu fələtənaa taka tə.
 Í ká wii mə ɪcate təə,
 na laŋwakəlle səsəəle.
³² Í ká wii ləyaya wula
 na laŋpəsəle səsəəle.
 Í ka ma laŋwakəlle kawəyaya si:
 Tiii ɪcate nyá n taa fəina saala.
 Ama nəənəə pə wakəla-ŋ teŋku heku taa.
³³ Waatu wei nyá təyənasi lukayana teŋku taa tə,
 piitimnaa payale ke pə caləsaya.
 Nyá kwenam na nyá
 taatəle katatəlaya təə,
 ate awulaa suv toŋ.
³⁴ Nəənəə teŋku təyə Tiii ɪcate
 na tə kataataya wontu.
 Pə kpeŋna pa tæna mpa pa kotiyi tə taa tə.
³⁵ Teŋku nəyə yəlaa tæna we
 səyəntu səsəəntu taa.
 Pa awulaa seliyi na pa ɪsentaa wakəlaa.
³⁶ Piitimnaa taatəlaa ká kpeetəyi nyəəŋ
 na səyəntu ke Tiii tæm.
 Mpi tə, mpi pə mayana-te tə pə tæm we səyəntu.
 Pə wakəla-təyɛ tam təə ké.

28

Tacaɓa kaləyæna Tiii wulav

¹ M̀p̀ỳỳ Tacaɓa tæma-m si: ² Yulv nyá, heeli Tiii wulav si, maya Tacaɓa lso, ma yəyətəyi si, Tiii wulav, n həŋ nyá ti si, nyayale lso. N caɣa lso təcəyale ke teŋkunaa heku. Pəyele nyayaya yulv ké n ta ke lso. Ilena n nyənəyi lso luɣu nyəntu ke nyá nyəntu. ³ Tiii wulav, n huuki si, n kəla Taniyeeɓi ké. ⁴ Nyá ləmayasɛɛ na nyá layatv təə, n kaawa wɛnɛv. N nyəka wula na liyitee ke nyá kpancooŋ taa. ⁵ Nyá ləmayasɛɛ səsəəna na nyá taatəle təə, n kaa wɛnɛv. Ilena pə sɛsi-ŋ kalampaani taa.

⁶ Pə təə ké Tacaɓa lso yəyətəyi si, n nyənəyi nyá ti ɪsu lso ké. ⁷ Pə təə ké maa yeɓe na yəlaa mpa pa kəla mɛsvəŋ tə. Pá kəə nyá təə na pá seti mpi n lapəna nyá ləmayasɛɛ kɛpəna anɪ tə. Ilena pá wakəli nyá teu. ⁸ Mɛsvəŋ sɛm ke n ká si teŋku heku taa. Paa tisi-ŋ pəlaav taa. ⁹ Ye nyá kulaa kiŋ, n ka yəyətəyi si n ké lso. Pəyele n ke yulv na? N ké yulv ké nyá kulaa niŋ taa ké, n ta ke lso. ¹⁰ N ká si ma ta nyi ɪsənaa sɛm ke kpai nyéma niŋ taa. Pə taya pulv, Tacaɓa lso má ma yəyətəna mpu.

¹¹ M̀p̀ỳỳ Tacaɓa tæma Isekiyeeɓi má si: ¹² Yulv nyá, ma kawəyaya ke Tiii wulav tæm. Tv-ɪ yontu si, lso ləmayasɛɛ səsəəna ka yelaa ké na n wɛɛ wei yəlaa kɛkəna i tæma teu səsəəm taa na i kacəka taa tə. ¹³ Lso taale Iteni taa ké Tiii wulav nyá n ka wɛɛ. N ka suuwa liyitee pɛɛ anɪ a tæna ké. ɪsu kɛsɛmle cuntv nyəntɛ na kasasəŋa tiŋ toŋ nyəŋ nyəntɛ na atəntəɔtɛ nyəntɛ na kukpɛɛtəle na pooku nyəntɛ na nte tə we pooku təle tə na pooku kaaluula nyəntɛ, na tiŋ atəntəɔtɛ nyəntɛ. N tvkaya kacəka wontu nti pa lapəna wula tə.

Kuyaku ηku pə ηma-η tə ku təw kə pa tayana-ti. ¹⁴ Iso si: Maa su-η kə isu isətaa tɔŋlu wei i tee kəkə na í kə kentulu tə. Ma puɣu naŋŋ nyəŋku təw kə n ka wee. Na n təŋ pee wena a muɣi kəkə tə a təw. ¹⁵ Hatoo waatu wei pa lula-η təɣə nyá tənte we teu. Haləna kuyaku ηku pə kula nyá isayatu təw tə. ¹⁶ Nyá taatəle təwəŋ təw kə musuŋ na isayatu haya-η*fa*. Pə təw kə maa pəsi-η yem tu, na má təɣəni-η Iso puɣu təw. N kə isətaa tɔŋlu kentulu kə. Maa təɣəni-η pee wena a teeki kəkə tə a təw. ^a haya-η na í pənti. Maa təɣəni-η ma puɣu təw. Maa yelee na isətaa tɔŋlu kentulu nyá í saali yem kə pee wena á tee kəkə tə a taa. ¹⁷ N lapa kalampaani ke nyá teu təw. Nyá hikuɣu teeli wakəla nyá lamayasəe. Maa pəti-η atə. Maa yelee na awulaa lelāa nyəni-η. ¹⁸ Nyá kawalaya paɣale na nyá taatəle nte tə ta siyisi tə pə lapa na í pilisi nyá na Iso mə təsulle. Maa ləsi nyá taa kə kəkə ηka ka nyaki tə. Kaa nyaɣa-η, na pə yelee təluma ke ateyə nyá nalaa təna isəpəle taa. ¹⁹ Səɣəntu ka pu pa təna mpa pa nyəma-η piitimnaa taa təɣə nyá nyuɣu təw. Pə taya pulu, pu wakəli-η tam təw kə, na í pəsi səɣəntu pulu.

Tacaa kaləɣəna Sitəŋ nyəma

²⁰ Ḿpúyú Tacaa təma-m si: ²¹ Yulu nyá, keesi ise na Sitəŋ icate təw. Heeli-teye Iso má ma kuyəɣəntu. ²² Tacaa Iso má ma yəɣətaa si: Maa kulí Sitəŋ nyəma təw. Maa hólí ma teeli ke mə heku. Maa huuna-me na má hólí ma tənəŋŋ weetu ke mə heku. Waatu inəɣəle í ká cekəna si maɣale Tacaa. ²³ Maa tu-meɣe kutəŋ na caləm kpe mə haɣee təw. Layalee ká luna icate həɣələŋ təna, na sətāa hoti tə taa. Ilena í cekəna si maɣale Tacaa.

Iseyeli nyəma cayaŋa heesuɣu

²⁴ Ḿpúyú Tacaa təma si: Piitimnaa mpa pa cəwəna Iseyeli nyəma me tə, pa kaa tasa-meɣe footuɣu. Pécə pa kaa tasa-meɣe səpu na pá kaali-me isu səwa. Waatu inəɣi í ká cekəna si, maɣa Tacaa.

²⁵ Ḿpúyú Tacaa Iso si: Maa ləsi Iseyeli nyəma meɣe timpi timpi í yawa tə. Maa kpeɣeli-me, Ilena má hólí ma tənəŋŋ weetu ke mə heku na piitimnaa ná. Í ká cayaŋa tetu nti ma hawa ma təmlə tu Yakəpu tə tə taa. ²⁶ Í ká cayaŋa heesuɣu ke təna, na i ηmá teesi na i tuu leseŋnaa. Waatu wei maa huuna pa təna mpa pa cəwəna-me na pá footiyi-me tə Ilena í cayaŋa heesuɣu. Pəleye í ká cekəna si maɣale mə Iso Tacaa.

29

Tacaa kaləɣəna Icipiti nyəma

¹ Ḿpúyú Tacaa yəɣətəna Isekiyeeh máɣá Iseyeli nyəma kuuu pənəɣa naanəwa nyəŋka isətu naanəwa nyəŋ, kuyaku naanəwa na naale nyəŋku wule, na i tə-m si: ² Yulu nyá, keesi nyá ise na Icipiti wulaw təw. Yəɣəti nti tu maɣana í na i tetu təna tə. ³ Tacaa Iso má maa kulí Icipiti wulaw nyá nyá təw. N wee kə isu nyuɣu səsəw ηku ku hənta ku pusi taa tə. N huuki nyá taa si, nyá maɣamaɣa n lapəna Nili pəɣə. ⁴ Maa tu nyá tamasi taa kə kulaya, na má matí Nili pəɣə tiina na nyá setu. Ilena má hə nyá na tiina təna ke pəɣə ηke ka taa. ⁵ Maa ləɣə nyá na nyá pusi səsəwənsi tiina ke wulaya tetu taa. N kaa pəsi kuluyu, pécə nəɣəlu kaa kus-η. Maa ha-η atə wontu na sumasi na í pəsi si təɣənaɣa. ⁶ Ilena Icipiti nyəma me mə təna í cekəna si maɣa Tacaa.

Mpi tə, mə waasuɣu ke Iseyeli nyəma, wee kə təwaw, isu səsəncəŋa. ⁷ Iseyeli nyəma təkə-η pa niŋ taa, Ilena í peli na í cəli pa asəŋkpeku təna, na í yəwli pa apalutu. ⁸ Pə təw kə Tacaa Iso má ma yəɣətəyi si: Maa kəna mə təw kə layate na má kpiisi yəlaa na təla. ⁹ Pu kpiisi Icipiti tetu yəlaa, na pə yelee-təyi kpete.

Mpi tə, í təma si mə tənna Nili pəɣə, si mə lapəna-kə. ¹⁰ Pə təw kə maa kulí mə na mə pusi mə təw. Maa kpiisi mə tetu, na tə pəsi ncaale, nəɣəlu kaa wee. Pə kpaɣaw Mikitəwli icate ke ilim ntəɣəŋ təw tə. Haləna Asuwan nyənte ke ilim mpətəŋ təw, na pə polo Itiyopii tetu toŋa. ¹¹ Yulu yaa tətə natəli tə kaa feli nəwəle ke tetu nti tə taa. Tu wee ḿpúyú kpete ke pusi nule təcu. Pa kaa keesi yulu yaa tətə. ¹² Maa la na Icipiti tetu pəsi wulaya tetu.

^a 28:16 isayatu haya-η: Lelāa teləsəyi si: Nyá taatəle təwəŋ təw kə musuŋ

Pu tee wulaya tetunaa tana. Tə acalεε ká pəsi ncaa na pé kəli acalεε lenna ke pusi nule təcu. Pusi nsi si taa ké maa cááli Icipiti nyéma na pá yá piitimnaa krai nyéma taa.

¹³ Μρύγύ Tacaa Iσə yəχətəa si: Pusi nule tεη, Ilena má ləsi Icipiti nyéma ke timpi timpi pa yawa tə, na má kreyeli-wε. ¹⁴ Maa layasi pa wεεtu. Maa yeke na pá məli pa mayamaya pa tetu nti pa yaaki si Patəłəsi tə tə taa. Ilena pa caali kawulaya səkpelaya. ¹⁵ Pa kawulaya ká la səkpelaya ke Iεηsi taa. Pa kaa tasa piitimnaa ke ηmakəlvυ. Maa pasa-wεye na pá taa təχə piitimnaa. ¹⁶ Iεyeeli nyéma kaa tasa-wεye naani ke Iapu, na pá tekiyi-wε, na pá pəntəyi. Μρύγύ paa cəkəna si maya Tacaa.

Wulav Nepukanesaa təχə Icipiti tetu

¹⁷ Μρύγύ pənaya hiu na naatosompəχəlaya nyəηka, Iεətə kancaalaya nyəη kuyaku kancaalaya nyəηku. Tacaa təma-m si: ¹⁸ Yulu nyá, Papiloni wulav Nepukanesaa tıwa i yoolaa ke təmle səsəəle ke Tii nyéma təm taa ké. Haləna i yoolaa tana nyəəη taa kpesi na pa asəηkpekij liti. Iεe paa wulav yaa i yəlaa, pa taa nəχəlv ta waa kookali wei pa Iapa tə i taa. ¹⁹ Pə təə ké maya Tacaa Iσə ma yəχətəyi si maa ha Papiloni wulav Nepukanesaa ke Icipiti tetu. Iεe i ká kuu tə wontu na tə wenav na pé yeke-təyi kpete təkpataa. Icipiti tetu ká pəsəna Nepukanesaa yoolaa kufelvy. ²⁰ Tacaa Iσə si, maya pa Iapa təmle ke Tii tetu taa. Pə təə ké ma haaki-wεye Icipiti tetu.

²¹ Waatu wei mpυ un pu tala tə, maa səsəsi Iεyeeli nyéma ke apalutu. Ye pə kaasa Isekiyεeli nyá, Iεe maa ha-η toma na n pəsi na n yəχətəna Iεyeeli nyéma. Ilena pá wεena naani si, maya Tacaa.

30

Tacaa kaləχəna Icipiti nyéma

¹ Μρύγύ Tacaa təma-m si: ² Yulu nyá, teləsi Iσə kuyəχətutu si: Mə Iəηa í wakəli kuyεεη wei i kəη tə i təə. ³ Mpi tə, Tacaa páána kuyaku kreyetaa ké. Ku ké səkpetyu anaam kuyaku ké. Piitimnaa tomle waatu keke. ⁴ Yoou ká tii Icipiti nyéma təə. Yəlaa ká si na kolontunaa kuu pa wenav, na pa tetu pəsi ncaa. Halı pə səχəntu ká pu Itiyopii nyéma na pele pá seliyi. ⁵ Pə kraχav Itiyopii nyéma, na Puti*fa* nyéma, na Luti nyéma, na tetu həχələη pəχale nyéma, na Lipii nyéma tə. Halı pu kpenna nəχə pεelvy piya na pé kú. ⁶ Μρύγύ Tacaa təma si: Pu kpenna Icipiti sənlaa Mikitəəli nyéma. Na ilim ntəχəη, na pə mpətəη təə ke Asuwəη nyéma na pé kú yoou taa. Ilena Icipiti nyéma təma kalampaani tii təfe. Tacaa Iσə má ma yəχətəna mpυ. ⁷ Pu kpiisi mə tetu na pé kəli tetunaa tana. Mə acalεε ká pəsi ncaa. ⁸ Waatu wei maa tú Icipiti tetu ke kəkə, na pé wakəli mə sənlaa tana təχəle í ká nyi si mayale Tacaa. ⁹ Ma tillaa ká svu kpuləη ke kuyaku ηkvy. Paa polo na pá liyiti Itiyopii nyéma ke pa təpamm taa tana. Ilena pele pá svu seluyu, pə təηna kənte ké.

¹⁰ Μρύγύ Tacaa Iσə yəχətəa si: Maa yeke na Papiloni wulav Nepukanesaa kpiisi Icipiti nyéma tuutuuma. ¹¹ I na i yəlaa mpa pa kəla isayatu tə paa pona. Paa ku Icipiti nyéma na pá suuli sətəa ke tetu na pá wakəli-ti. ¹² Maa yeke na Icipiti pəχə pusi səkpesi nyəə. Maa tú pa tetu ke asaya niη taa. Maa yeke na tə wakəli na pé kpenna tə taa nyəm tana. Maya Tacaa má yəχətəna mpυ.

¹³ Μρύγύ Tacaa Iσə tasaa si: Maa kpiisi tuη na kulalaam tənaya Mamfi icate taa. Pa kaa tasa tetu təkulu nəχəlvυ nav ke tə taa. Ilena má tú tə yəlaa taa ké səχəntu səsəəntu. ¹⁴ Maa kpiisi Patəłəsi icate. Maa səkəkə ke Sowəη nyəntε na má hvvna No nyéma. ¹⁵ Maa mú páána səsəəna na Siη icate nyéma. Koluηa icate nte tə təηa Icipiti nyéma təχəle. Ilena má kpiisi No icate yəlaa tuutuuma. ¹⁶ Maa sə Icipiti nyéma ke kəkə. Ilena səχəntu kpa Siη nyéma. Paa tui No icate koluηa ke púyú na lum watı-te. ¹⁷ Paa kú Oη na Pi-peseti pə acalεε ifepiya na layate. Ilena pá kuu yəlaa tana na pá tēna. ¹⁸ Kuyaku ηkvy maa peli Icipiti nyéma kawulaya kpatəη. Maa si pa kalampaani ké tənaya. Səkpetyu

^a 30:5 Puti: Puti pəsəyi na í wεε si Lipii tetu yaa Somali nyəntu.

ká nyala Tapaneesi icate taa. Paa kuu hə̀ɔ̀lɔ̀ɔ̀ ɲku ku yə̀laa tə̀na na pá tɛ̀ena. ¹⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ maa huuna Icipiti nyéma. Ilena pá cekə̀na si maɣale Taca.aa.

Isə lakə̀na Papiloni wulav ke təmle

²⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ Taca.aa yə̀ɔ̀tə̀na-m lseɣeli nyéma kuuu waali pə̀naya naanɔ̀wa na kulum nyə̀ɲka isətu kancaalaya nyə̀ɲ kuyaku naatosompə̀ɔ̀ɔ̀laya nyə̀ɲku wule ke i yə̀ɔ̀tə̀na-m si: ²¹ Yulu nyá, ma pə̀la Icipiti wulav ɲkpalə̀ɲa. Nə̀ɣɔ̀lɔ̀ ta tu-i kə̀ɔ̀le, yaa í həkə̀-i si, pá waa na ká mə̀li isəna kaa wɛɛ tə̀. Na ká lá toɲ si í pəsi na í yoo. ²² Pə̀ tə̀ kə̀ Taca.aa Isə má, ma yə̀ɔ̀tə̀ɲi si, maa yoonaa Icipiti wulav. Maa seti i ɲkpalasi naale, kupaɲka na kupelaya ɲke. Layate ka lu i niɲ taa na t́ hoti. ²³ Maa yasɪ Icipiti nyéma ke piitimnaa taa. Paa sɔ̀v tetɔ̀naa paɣale taa. ²⁴ Maa yele na Papiloni wulav nyə̀ toɲ na má cɛ̀le-i ma layate. Ama maa pə̀li Icipiti wulav ɲkpalasi na í mə̀lɔ̀ɲi na í sə̀ki i kolontu kiɲ. ²⁵ Maa ha Papiloni wulav ke toɲ na í pəsi Icipiti wulav ke icam. Waatu wei ílé i ká kuli Icipiti tə̀ tə̀ɣə̀le paa nyi si maɣale Taca.aa. ²⁶ Maa yasɪ Icipiti nyéma ke piitimnaa taa, na pá sɔ̀v tetɔ̀naa paɣale taa. Waatu inə̀ɲi paa nyi si maɣale Taca.aa.

31

Icipiti wulav nə̀ɣəsə̀na tɔ̀ɣu səsə̀ɔ̀

¹ Iseɣeli nyéma kuuu pə̀naya naanɔ̀wa na kulum nyə̀ɲka. Isətu tooso nyə̀ɲ kuyaku kancaalaya nyə̀ɲku wule. Taca.aa tə̀ma Isekiyeeli má si:

² Yulu nyá, pəsɪ Icipiti wulav
na i samaa mpa pa tə̀ɔ̀ i təkɪ kawulaya tə̀ si,
aweyɛ má kɛəsə̀na-wɛɣɛ pa toɲ səsə̀ɔ̀ɲ təm taa?

³ Pa nə̀ɣəsə̀na kə̀ isu Silii nyéma.
Pele pa wɛ kə̀ isu Lipaɲ
tɔ̀ɣu səsə̀ɔ̀ ɲku ku kula səsəm tə̀.

Ku piliɲasi tewaɣa
na sí tokiyina isəɲmɔ̀ntu
na sí wɛna isotom kɔ̀pam.

⁴ Lumnaa ka pusə̀na tɔ̀ɣu ɲku.
P̀b̀ỳg̀ səsə̀ɔ̀ sɛɛlaa lum yekina na ku pu.
Sɛɛlaa mpe pa pusi lum kpeɲayaana
timpi tɔ̀ɣu ɲku ku wɛɛ tə̀.

⁵ Pə̀ tə̀ kə̀ ku kə̀la tuɲ
lɛ̀lə̀ɲ tənaya kuɲkulumə̀ɲ.
Ku piliɲasi hə̀la teu na sí ĺ təkɔ̀pimm,
ke lum səsə̀ɔ̀m mpi pu
yela.aa na kú pu tə̀ pə̀ tə̀.

⁶ Ku piliɲasi tə̀ kə̀ sumasi tə̀na tɔ̀kaya si tana.
Taale wontu tə̀na na lulə̀ɲi ku tɛɛ.
Na piitimnaa tuutuuma náá wé ku isotom taa.

⁷ Ku kula tɔ̀ɣu kə̀ na kú tewa,
na ku piliɲasi hə̀la teu.
Mpi tə̀, lum səsə̀ɔ̀m taa kə̀ ku lila kama.

⁸ Paa Isə taale maɣamaya taa
tɔ̀ɣu nakuli ku ta tɛɛ-ku.
Nakuli ku piliɲasi u kɛəsə̀ɣə̀na
ku nyə̀ɲsi ke paa teu təm taa, yaa pulɔ̀pu taa.

⁹ Ma tu-kɔ̀ɣu piliɲasi kɔ̀pampansi kə̀.
Halə̀na ma taale Iteni taa tuɲ
tə̀na lakaya-kɔ̀ɣu isesɛɛmle.

Paa wakə̀li Icipiti wulav isu tɔ̀ɣu səsə̀ɔ̀

¹⁰ Mpuɣule Tacaa Iso si: Pə tɔɔ kɛ́ má yɔɔtəxi pənentaa si, tɔɣu ŋku ku puwa, haləna kú kaləsəna isəŋmuntv. Ilena ku kalampaani puki na í puki. ¹¹ Pə tɔɔ kɛ́ ma lə-kv. Ma tú-kuyv wulav wei i kəla tɔŋ ke tetv taa tɔ i niŋ taa. Ílé í lana-kuyv isəna ku isayatu wee tɔ. ¹² Ḿpúyú muɣlaa musuŋtɔnaa səsaa seta-kv na pá lə. Kv pilinasi na kv akpaa pelaa na sí hoti tetv təna tətɛka na pulasi taa. Ilena yəlaa təna mpa pa caya kv isotom taa tɔ, pele pá lu na pá sé. ¹³ Ḿpúyú sumasi waani waani piitimnaa caya kv taav tɔɔ. Taale wontu ná tawa tə lona ke kv pilinasi tɛɛ. ¹⁴ Pə lapa ḿpúyú si, tuŋ wei tɛv nukɪ teu, na lum takɪ-i na í puki na í kaləsəyənə isəŋmuntv tɔ, í taa sa i təxi i kuŋkuluməŋ tɔɔ. Pə taya pulv, tuŋ na yəlaa pə tú-weyɛ səm kuluməm kɛ́. Paa tɛ na pá saali yem na pá svv atətəle taa, na pá mayana mpa pa hənta təna tɔ.

¹⁵ Ḿpúyú Tacaa Iso yɔɔtəaa si, kuyanaku tɔɣu səsəv svv atətəle taa tɔ, ma tú kuŋmanmam tənaya ləyaya taa kɛ́. Na má sənɔsi tetv tɛɛ seela tənaya kv tɔɔ, paa tasəxi kpem. Maa yele na səkpetuyv nyala Lipaŋ pəɔŋ tɔɔ, na tuŋ təna lontili. ¹⁶ Waatu wei ma yelaa si tɔɣv kvne kú hoti na kú tii atətəle taa kɛ́ leləa kiŋ tɔ. Piitimnaa nuwa kv hotuyv mpi, Ilena səɔntv kpa-we na pá seliyi. Ḿpúyú Iteni taale tuŋ kupampaŋ, na Lipaŋ nyəŋ wei lum takaya teu na í we atətəle taa təna tɔ, i laŋa hɛɛwa. ¹⁷ Pa təna pa wenna atətəle taa tənaya mpa pa səpənə layatɛ tɔ pa kiŋ. Mpe ini pa waasayana-kv na pá we kv isotom taa kɛ́ piitimnaa taa.

¹⁸ Iso taale Iteni taa tɔɣv nakuli ku kɛəsəyənə tɔɣv ŋkuyv səsəvntv na teu. Paa na mpv, maa tusi-kv na kú svv tetv tɛɛ. Na kv na ma ta nyi isənəa, na yoo kú mpa tɔ pá caya. Isəna Icipiti wulav na i waali samaa paa tɛsənəa tɔɔlɛ. Maya Tacaa Iso má yɔɔtəna mpv.

32

Icipiti wulav na i tetv tɔɔ wula

¹ Ḿpúyú Iseyeli nyəma kuuu pənaya naanvwa na naale nyəŋka isətv naanvwa na naale nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. Tacaa təma Isekiyeli má si: ² Yulv nyá, ma kawəyaya ke Icipiti wulav.

Icipiti wulav, n ka wee kɛ́

isv tɔɔlɛyaya kufalaya ke piitimnaa taa.

Yaa isv nyuv ke tenkuna taa.

N ŋmaaki pusi taa kɛ́ na í svvətəxi

si lum na nyá nəhɛɛ,

na í svvətəxi-wi.

³ Tacaa Iso má ma yɔɔtəxi si: Waatu wei piitimnaa kotiyi, Ilena má hetɪ ma puluyv ke nyá tɔɔ na kú kpa-ŋ na pá hə-ŋ na pá pona-ŋ kutɛŋ tɔɔ. ⁴ Na má ləyɔ-ŋ atɛ. Ilena tetv təna taale wontu kəɔ na tɛ́ tɔyɔ nyá nantu. ⁵ Maa ŋmusɪ nyá nantu kukaasətv ke pəɔŋ tɔɔ na tətɛka taa. ⁶ Na má ŋmusɪ nyá caləm ke tetv tɔɔ. Pu su tətɛka na pá waasi pəɔŋ tɔɔ. ⁷ Waatu wei pu su nyá tənaya Ilena má teesi isətvluŋasi na isətv. Maa takɪ ilim tɔɔ kɛ́ isəŋmuntv na isətvnyv yu. ⁸ Maa teesi isətaa kəkəsɪ ke nyá tɔɔ. Səkpetuyv ká nyala tetv taa. Maya Tacaa Iso má yɔɔtəna mpv. ⁹ Piitimnaa payale laŋa ká wakəli. Waatu wei paa nu nyá tənaya təm tɔ. Halɪ pə kpenna tətɔnaa mpa n taa nyi tɔ. ¹⁰ Paa haa nəvsi na mpi pu mayana-ŋ tɔ pə təm. Pa awulaa səsaa ká sele. Waatu wei paa ná ma kusa ma layatɛ ke pa nyəŋ taa tɔ. Kuyanaku n ká hoti tɔ, paa wei i ká seliyi tam kɛ́, i mayamaya i weesuyv tɔɔ kɛ́.

¹¹ Ḿpúyú Tacaa Iso yɔɔtəaa si: Papiloni wulav yoolaa tii nyá tɔɔ kɛ́. ¹² Maa kəna yoolaa taa yoolaa. Mpa pa kəla yəlaa tənaya yoo tɔyɔ. Paa kú nyá yəlaa tuutuuma. Paa wakəli Icipiti nyəma kalampaani. ¹³ Maa kv təla wena a təna í wena tɔyɔ mə pəyɔ səsaya nəyɔ. Yəlaa nəhɛɛ yaa təla acvwa kaa tasa lum ke svvətuyv. ¹⁴ Maa yele na mə lumnaa caya tətiyitiyi. Má pusi ká kpɛŋ təpamm isv nim. Tacaa Iso má ma yɔɔtəna mpv. ¹⁵ Maa kpiisi Icipiti tetv yəlaa, na tə nyəm təna. Icipiti tetv ká pəsi wulaya tetv. Ile í ká nyi si maya Tacaa.

¹⁶ Wula nna piitimnaa alaa ka wii Icipiti tetu na tə samaa təw təyɔle. Tacaa má ma yəyətəna mpv.

Piitimnaa mpa pa kəlaa tə pa təw wula

¹⁷ Iseyeli nyéma kuuu pənaya naanowa na naale nyəjka isətu naanowa na naale nyəj kuyaku naanowa na kakpası nyəjku wule, Tacaa təma-m sı: ¹⁸ Yulu nyá, wii Icipiti nyéma təw. Pá tisi pá na piitimnaa səsaa ləlaa ke atətəle taa. Timpi sətəa tiiki tə. ¹⁹ Pəsı-we sı: Í hɔv sı, í tɛɛ ləlaa ke teu ke? Í tii, na mə na cefelinaa mpa pa səpa yoou taa tə í hənti. ²⁰ Paa kú Icipiti nyéma ke yoou taa. Pa tɛma layalɛɛ ke kɛɛv. A ká kú Icipiti wulav yoolaa təna. ²¹ Yoolaa taa akanaa mpa pa səyayana-me tə. Paa yəyətı-meɣe atətəle taa sı: Halı cefelinaa mpa pa səpa yoou taa tə, pa tiiki cəne sı pa hənti tá hekv.

²² Tənaya pa pima Asilii wulav. ɪ samaa pəlaaŋ cəna ı nyəjku. Yoou taa ké pa tənaya mpv pa səpa. ²³ Atətəle həyɔlvɔv ŋku kv kəla luməŋ tə kv taa ké pa pəlaaŋ weɛ. Mpe pa pəlaaŋ ı tı pa wulav nyəjku ke hekv. Mpe pa nyaasayana antulinya taa. Waatu inəyi pa wena pa isɛ. Yoou taa ké pa səpa pa təna.

²⁴ Tənaya llam həntaa, na ı yoolaa cəna ı pəlaav. Pa tənaya mpv layatɛ kɔna-we, na pá hoti na pá sí. Yəlaa ma ta nyi isənaa mpe, pa tiina ntɛɣe atətəle luməŋ taa. Pəyele mpe pa nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wena pa weesıŋ tə. Pa fɛɛle fɛi məla pa təw. Pá na mpa pa tiıwa pəlaav taa tə. ²⁵ Pa sıwa ı təhəntəle ke mpa pa kuwa tə pa hekv. Pə cənaav ı pəlaav tə, ı yoolaa tuutuuma pəlaaŋ wenna. Layatɛ kɔna ma ta nyi isənaa mpe ıni pa təna. Pəyele mpe pa nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wena pa weesıŋ tə. Pa fɛɛlefɛi məla pa təw. Pá na mpa pa tiıwa pəlaav taa tə. Pa təcayale nté sətəa mpa pa səpa yoou taa tə pa hekv.

²⁶ Tənaya Meseki na Tupaalı pə tetənaa awulaa, na pa yoolaa ná weɛ tətə. Pa yoolaa pəlaaŋ tv-weɣe hekv. Yoou taa ké ma ta nyi isənaa mpe pa təna pa səpa. Pəyele mpe pa nyaasayana antulinya taa. Waatu inəyi paa wena pa isɛ. ²⁷ Ma ta nyi isənaa mpa ıni pa səpa yoou taa ké mpv tə, pa ta pi-weɣe yoolaa kəŋkəŋ taa. Mpe ıni pa tiina atətəle taa, na pá suuwa pa yoou wontu. ɪlena pá tı pa nyɔɔŋ ke pa layalɛɛ. Pa kawalaya ká məli pa mɔwa təw ké. Mpi tə, mpe pa nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wena pa weesıŋ tə. ²⁸ Icipiti nyéma ká sı mɔbúyú. Paa pi-weɣe ma ta nyi isənaa mpa pa səpa yoou taa tə pa kəŋkəŋ taa.

²⁹ Tənaya ltəm nyéma na pa awulaa na pa awulumpiya weɛ tətə. Paa na pa akaitv nti tə təna tə, pa lapəna-weɣe teitei ke isı mpa pa səpa yoou taa tə. Pa na ma ta nyi isənaa ke pa kɛnta pim ke tetv tɛɛ.

³⁰ Ilim ntəyɔŋ təw piitimnaa nyɔɔŋ nyéma we təna tətəyɔ, na pə kɛɛŋna Sitəŋ nyéma. Ma ta nyi isənaa mpe paa ké akanaa ké, na pá nyaasəyi antulinya. Ama nəɔnɔw fɛɛle piwa pa na ləlaa mpa pa səpa yoou taa tə.

³¹ Waatu wei Icipiti wulav ká ná mpe ıni pa təna tə. ɪ lanle ká pasa həɛv ke ı na ı yoolaa, na ı samaa mpa pa səpa yoou taa tə pa təw. Tacaa ləw má ma yəyətəna mpv. ³² Tacaa sı: Maa yəlaa ké na Icipiti wulav nyaası antulinya taa. Ama nəɔnɔw paa pi ı mayamaya na ı yoolaa ke ma ta nyi isənaa mpa yoou kuwa tə pa hekv. Tacaa ləw má ma yəyətəna mpv.

33

lɔw kpa Isekiyeeli ke feŋlu
(Isekiyeeli 3:16-21)

¹ Mɔbúyú Tacaa heela-m sı: ² Yulu nyá, pəsı Iseyeli nyéma sı: Waatu wei ma tisiyi yoou ke tetv natəli tə taa tə. Tə yəlaa kpaaki pa taa ke feŋlu ké. ³ Saa wei ɪlé ı nukı yoou taŋ, ɪlena í hɔli tutuyı na í heeli yəlaa. ⁴ Yulu í nuwa tutuyı na í ta paasəna na kolontu tuti-ı na í kv-ı. ɪ səm təm mələyi ı mayamaya ı nyɔvɔv taa ké. ⁵ ɪ liyıtuyı kɔna-ı. Mpi tə, ı nuwa kpaalvɔv. ɪle ı ta kena-wı. Ye ı ka paasənaa, halı ı ka yapa ı weesuyı. ⁶ Ama ye feŋlu nawa yoou na í tá hɔli tutuyı na yəlaa nu, ɪlena yoou kv nəyɔlv. ɪle pə ké feŋlu isayətı ké. ɪ nyɔvɔv taa ké sətıv səm mələyi.

⁷ Μρύγύ Tacaa tōma-m si: Nyaga ma kra ferlu si ní teləsəyi lseyeli nyóma ke asolanaa. Pə wεε si, ní nu ma tōm nti tə lukəna ma nəγə taa tə. Teləsi-wεγε-ti. ⁸ Ye isu ma yəγətəa si, isayav ka si. Ulena nyaa kisi-i teləsuyv si, í layasi təntε. Isayav un i ká si yaa. Ule nyá nyuyv taa ké i səm mələyi. ⁹ Ama ye ma kraala isayav un na í kisi layasuyv. Isu i səpa, i isayatu nti tə tə. Ama pə kaa wεε nyá tōm.

Isayav wei i layasaa tə i yapv

¹⁰ Μρύγύ Tacaa tōma-m si: Yulv nyá, pəəsi lseyeli nyóma si isu í yooki yontu si, mə isayatu nu-mε na t́ yeki na í tεη taasi na? Haləna í pəəsəyi mə ti si isənaya í ká hikina weesuyv? ¹¹ Heeli-wε si, maya Tacaa ləw weesuyv tu ké. Ma ta səli si isayav í səna i isayatu. Ama ma caa ké si í layasi təntε na í hiki weesuyv. lseyeli nyóma mε í yele mə mpaav isayav na í məli. Pepe təw ké í səla səm?

¹² Μρύγύ Tacaa tōma-m si: Yulv nyá, heeli ma yəlaa lseyeli nyóma si, ye siyisilu svv isayatu lapv. I kypantv kypəntv kaa waasi-i i isayatu kuyaku wule. Pəyele isayav isayatu ná kaa wakəli-i kuyəŋku i yeki-ti tə. Na ye tampana təηlv svvwa isayatu lapv. Pə kaa kenti i weesuyv təw si, i ka nuna ləw ké ləη. ¹³ Ye ma heela siyisilu si, i ká wεena weesuyv. Ulena í svv isayatu lapv ke i siyisuyv təw. Maa səw i siyisuyv mpi pə təw. Ulena í sí isayatu nti i lapa mpv tə tə təw. ¹⁴ Ye ma heela isayav si i ká si. Ulena í lə i isayatu na í təηəyi tampana. Ye i laki kusiyisim, i kaa si. ¹⁵ Ye i mələna mpi i ka kraya təluma tə, na mpi i ηmulaa tə. Ye i kisa isayatu, ulena í təkí kiij wei i haaki weesuyv tə, i kaa si. Ama i ká wεena weesuyv ké. ¹⁶ Pa kaa təəsi i kypəntəη wei i ka lapa tə i taa kvlumuyv təw. Mpi tə, i təηəyi tampana na í laki kusiyisim ké. I ká wεena weesuyv.

¹⁷ Μρύγύ Tacaa tōma-m si: Ma yəlaa yəγətəyi si, ma mpaav ta siyisi. Ule pa nyəη ta siyisina. ¹⁸ Ye siyisilu yela i siyisuyv na í laki isayatu, i ká si pə səm. ¹⁹ Ye isayav ləwa i isayatu na í təηəyi tampana. Ye i laki kusiyisim i ká wεena weesuyv ke pə təw.

²⁰ lseyeli nyóma mε í təη si, Tacaa má ma mpaav ta siyisi. Ule maa hvvna paa mə taa wei ké isu pntv tōma tə.

lseyeli tət v kpiisuyv

²¹ Μρύγύ lseyeli nyóma kuu pənaya, naanvwa na naale nyəηka, isətv naanvwa nyəη kuyaku kakpasí nyəηkv wule. Yosalem tv nəγəlv i fitaa, na í kəw lsekiyεελι má ma kiη. Ulena í heeli-m si: Pa lεeka Yosalem icate.

²² Ama Tacaa ka tēma-m hav ke toma ke taanaya. I tv ma nəγə taa ké i tōm, na pécó kufεη tanəη na selu un i kəη. Saa wei i kōma tə ma ta ke kamumuka tətə. Ma pəsəyi na má yəγəti. ²³ Μρύγύ Tacaa heela-m si: ²⁴ Yəlaa mpa pa wε Yosalem ncaa taa tə pa yəγətəyi si Apələham naa wε i tike ké. Paa na mpv Tacaa ta kisi-i tət v tənεye hav. Kacəŋfana ta mpa ta kəla payale tə? ²⁵ Pə təw tə, heeli-wε si, Tacaa ləw má ma tōma si: Í təkí nantv nti pa ta lentí tə. Í laaki tuη na í kvyi yəlaa. Ulena í tεeləyi si mə tənna tət v na? ²⁶ Aní mə yovu wontu ke í tεeləyi. Í laki acaalətv na wasəηkalətv na mə təγəntələnaa alaa. Ulena í hvvki si mə tənna tət v na?

²⁷ Heeli-wε si: Maya Tacaa ləw ma tōma si ma ké weesuyv tu ké. Yovu ka kv mpa pa wε ncaa taa tə. Mpa pεle pa wε tawa taa tə paa pəsi taale wontu təγəna. Mpa pa wε hət v taa na kukpaməη pəəη taa tə, pεle paa səna kusəku. ²⁸ Maa kpiisi tət v, na t́ pəsi wulaya nyəntv. Tə təη wei tə yəlaa lakayana kalampaaní tə, i ka saali yem. lseyeli pódη ká wεε isu pa lə-i. Nəγəlv kaa tasa i taa ké kpav. ²⁹ Maa kpiisi lseyeli nyóma tət v, na t́ pəsi wulaya nyəntv. Pu hə mə ηkraŋuyv ke acaalətv nti í lapa tə tə təw. Waatu inəyi í ka cəkəna si maya Tacaa.

³⁰ Μρύγύ Tacaa tōma-m si: Yulv nyá, yəlaa yəγətəyəna ntεye ma tōm. Pa təηəyi koloosi, na kutuluη nənəəsi. Paa wei na i taapalv ké, na pá heeliyi tēma si: T́ polo t́ nu Tacaa tōm. ³¹ Ulena pá kotiyi nyá kiη si pa nukí ma Tōm. Ama paa laki nti n yəγətəyi tə. Mpi pə wε-wεye teu na pá caaki təγə pa laki. ³² ləw wε-wεye isu yonyoolu kupaη wei i yontu wε leleη, na pá makí wontu ke teu tə. Pa nukí i tōm yaa, paa laki-ti. ³³ Waatu

wei saləkanaa pane paa kəw tə. Pəyele pa tu kpeyeta kənte ké. Waatu inəyi í ká cekəna si lso kuyəətutu teləslu ka we mə heku.

34

lseyeli tiikilaa kalənav

¹ Mprógú Tacaa heela-m si: ² Yulu nyá, Teləsi lseyeli tiikilaa ke kraaluyu mpi ma kraaləyi-we tə pə təm. lseyeli tiikilaa təm we waiyo ké. Pu wee ké si kaləkəh ke tiikilaa í paasəna. Ulena mu məli na í paasəyəna mə ti. ³ Í nyəwə naaləm na í luv huntu ke wontu. Í lapa kətəya ke təla nim nyəna. Ama u tiikiyi kaləkəh. ⁴ Í ta kraasi heej acamaa apalutu. Í ta la kəwle ke wei i feina alaafəya tə. Í ta həkə wei i wəna hiŋ tə. Pəyele í ta keeti wei i helayaa tə. Pécó í ta pəeki kuləpiŋ. Ama í ŋmakəla-i ké na musəh na toŋ. ⁵ Təla anu ale a laŋa tiikilu ulena á ya, na a pəsi taale wontu isayatu təna təyənəya. ⁶ Ma kaləku ya yem ké tetu təna taa. Ku cəwki pódə na pulasi taa. Nəyulu u nəyəsəyi ku təm, yaa í pəeki-ku. ⁷ Pə təw ké lseyeli tiikilaa me, i ke ŋkraŋ na í nu Tacaa kuyəətutu. ⁸ Maya Tacaa lso weesuyu tu ké. Ma heej laŋa tiikilu, na í we ləkəlaa niŋ taa. l pəsa taale wontu təyənəya. Mpi pə təw tə, ma tiikilaa yela heej paasənav ké. Ulena pá paasəyəna pa ti. ⁹ Pə təw tə, lseyeli tiikilaa i nu ma təm. ¹⁰ Maya Tacaa lso, ma heeliyi-me si maa kuli mə təw. Maa ləkə ma heej ke mə niŋ taa. Ma kaa yelina-meyə-i, ulə í kaa tasa mə təyi tiikuyu. Maa heeti ma heej ke mə niŋ taa, i kaa wee mə təyənəya.

¹¹ Mprógú Tacaa lso yəyətəa si: Maa tiiki ma kaləku ke ma mayamaŋa na má paasəna-ku. ¹² Maa kpeyeli-ku, isu tiikilu lakuyu i kaləku ke waatu wei ku ya yem yem tə. Maa polo na má pəeki ma təla ke timpi a yawa tə. Kuyaku ŋku ku ké səkrətyu kuyaku səsəw ké. ¹³ Maa ləsi-meyə tetunaa kraai nyəma na yəlaanaa taa. Maa kpeyeli-meyə mə tetu taa. Ulena má tiiki-meyə lseyeli pulasi taa. Maa təh ləh na timpi timpi pə we cayəw tə. ¹⁴ Maa pona-meyə nyutu kupantu taa. Í ká təyə lseyeli pulasi taa. Tənəya í ká cayə na í təki nyutu kuləkəkəkətə. ¹⁵ Máa tiikina ma kaləku na má pona-kuŋu təheesəle. Maya Tacaa lso, ma yəyətəna. ¹⁶ Maa pəeki wei i lepa tə. Maa keeti kuheləh na má həkə wei pə kuwa tə. Maa ha alaafəya ke wei pə wuki tə. Siyisuyu ke maa təh na má tiikina-i. Ama maa kpiisi i taa alaafəya nyəh na nim nyəh.

lso kəh i yəlaa waasuyu

¹⁷ Mprógú Tacaa tasaa si: Maya Tacaa lso. Maa faŋa kaləku təla taa. Maa faŋa iwaah na pəhtuluŋ. ¹⁸ Mə laŋa ta hulumu si í tiiki nyutu kupantu taa. Ulena í feləyi nəwəe ke mə nyutu kukaasətu. Mə laŋa ta huluməna lum cəli cəli nyəm nyəw, ulena í cuyətəyi kukaasəm na mə nəwəe. ¹⁹ Ulena ma heej lələh təki nyutu nti pa felaa tə. Na í nyəwki lum mpi pa cuyətəa tə. ²⁰ Pə təw ké maya Tacaa lso ma təh si, maa huuna heej kuyasələh na wei i tema taasi tə. ²¹ Mpi tə, mə asəhkpəkəh na mə həh ke í tusina heej acamaa. Í yəka-i həh na í təyənə-i kaləku taa. ²² Pə təw ké maa waasi ma heej na pá taa tasa-i kuuu. Ulena má huuna pá na ma heej. ²³ Maa ləsi ma kaləku ke tiikilu kulum, na í tiiki-ku. Puntu inəyale ma təmlə tu Tafiiiti. Inu i ka pəsəna ku tiikilu na í tiiki-ku. ²⁴ Maya Tacaa, mayale mə lso, na ma təmlə tu Tafiiiti ke awulumpu. Tacaa má ma yəyətəna mpv.

²⁵ Tacaa si má na ma kaləku tu pəeli heesuyə nəyə. Maa kpiisi taale wontu ke tetu taa. Təla ká cayəna a təyi wuləya tetu taa. A ka tooki hətə tē. ²⁶ Maa yele na í cəya na í cəw ma puləya nahə nyəhka. Maa yele na tēv nukə-meyə ku waatu. Pu wee koolee kupana tēv ké. ²⁷ Tuŋ ká ləli pēe, na tetu náá ləli. Pu cayəna paa wei, na má cə-meyə mə ŋmakəllaa niŋ taa. Waatu inəyi í ká cekəna si mayale Tacaa. ²⁸ Piitimnaa kaa tasa-meyə kuuu. Pəyele atē taale wontu isayatu kaa tasa-meyə təyəw. l ka cayəna mə təyi, nəyulu kaa cəwsi-me. ²⁹ Maa tu-meyə tuŋ taale nte tə hətə yaawa tēv təyə. Nyəyəsə kaa tasa-meyə kuŋu ke tetu taa. Pécó í kaa təyə feele ke piitimnaa taa. ³⁰ Waatu inəyi í ká nyi si maya Tacaa lso. Ma we ma yəlaa waali, na pa ké ma nyəma lseyeli nyəma. Tacaa lso má ma yəyətəna mpv.

³¹ Í ké ma yəlaa kaləku ké, na má tiikiyi-me. Mayale mə lso Tacaa, má yəyətəna mpv.

35

Tacaa kaləγəna ltəm nyáma

¹ Μρύγύ Tacaa tōma-m si: ² Yulu nyá, keesi use na Seyii pyγy tō. Yəγəti nti tu mayana-ku tō. ³ Heeli-ku si, Tacaa ləó má ma yəγətaa si, maa kuli nyá tō. Maa tu-η niη, na má pəsi-η wulaya tetu nti tə taa nəγəlu fei tō. ⁴ Maa pəsi nyá acalεε ke ncaa. Nəγəlu kaa weε. Ilena pécó n nyi si ma ké Tacaa. ⁵ Mpi tō, Seyii nyáma ka hayana lseyeli nyáma ke pááná ke tam tō ké. Haləna pá ku-weγε yoou taa ké kuyaku ηku pele pa tənte isayale puwa teu tō. ⁶ Pə tō ké maγa Tacaa ləó weesuyu tu. Maa tu-weγε səm na pə lεeti-we. Timpi pa ta kisi lelāa kuyy tō, pə tō ké mpe paa si. ⁷ Maa kpiisi Seyii pyγy nyá. N ká pəsi wulaya tetu nti tə taa nəγəlu fei tō. Maa ku potaa na kəntaa. ⁸ Maa səγəti yoou taa sətāa ke pəη na pulasi tō. Paa weε teteka na lumpuη təna taa. ⁹ Maa kpiisi ma yəlaa təna. Pu yele mə acalεε ke kpete ke tam tō. Waatu inəyi í ká nyi si maγa Tacaa.

¹⁰ Mpi pə tō maa la mpv təγəle si, í mara lanje na í yəγəti si, ma kaa lεeki Yuta na lseyeli pa tetu, na t́ pəsi ma nyəntu. Pəyele Tacaa má ma wenna tetunaa mpe pa taa. ¹¹ Maγa Tacaa ləó weesuyu tu ké. Pááná səsəəna wena í lapəna-we tō, anəyi maa lana-me na má huuna-me. Ilena má hólí ma təyi pa heku taa. ¹² Waatu uní í ká nyi si maγa Tacaa, ma nuwa kutuyy ηku í tuwa lseyeli póəη tō. Si pə kpiisa póəη na í pəsi mə təγənaγa. ¹³ Í kraasa mə təyi ma tō na mə kuyəγəttu. Í yəγəta-m kalampaanu təmnaa mpa tō, ma nuwa.

¹⁴ Μρύγύ Tacaa ləó yəγətaa si, maa kpiisi-me. Tetunaa mpa pa cəəna-me tō, pa lanja ká hulumi. ¹⁵ Seyii na ltəm pulasi me, pu kpiisi mə tetu təna. Mpi tō, waatu wei pə kpiisa lseyeli tetu na t́ pəsi ncaale tō, mə lanja huluma. Waatu inəyi antulinya ka cekəna si maγa Tacaa.

36

lseyeli nyáma ká mv pa tetu

¹ Μρύγύ Tacaa tōma-m si: Yulu nyá, yəγəti nti tu mayana lseyeli póəη tō. Heeli-i si í nu Tacaa kuyəγəttu. ² Pə taya pulu, kolontunaa wəηa-me na pá kpaləsi. Í tōma si lseyeli ləηtaa póəη pəsa mə nyəη. ³ Pə tō ké ma caaki si, ma heeli lseyeli nyáma. Ma nawa si paa timpiyi yəlaa nyuləna lseyeli póəη. Haləna piitimnaa krai nyáma lεeki-i. Pa tuukəna-me na pá wəηiyina-meγε pə təm. ⁴ Teləsi lseyeli póəη ke ma təm. Póəη í nu Tacaa ləó má ma nəəsi suw təm. Ma suwa ma nəəsi nsəyi pulasi, na ləəη, na teteka. Paa ncaa na acalεε, nna yəlaa luwa na pá lə tō. Pə waasa piitimnaa mpa pa cəəna-me na pá wəη-me təγə. ⁵ Tacaa ləó má ma yəγətəyi si, ma wena ma yəlaa isesεemle ké. Pə tō ké ma yəγətəγəna piitimnaa na ltəm nyáma təna. Mə hana mə təyi ma tetu na í kuu tə kululum na lanjulumlε. Í nyənəyi-m yem ké. ⁶ Pə tō ké pə weε si má yəγəti lseyeli tetu təm. Má heeli pəη na pulasi na ləəη na teteka ke ma təm. Maγa Tacaa, ləó, ma yəγətaa si, isesεemle na pááná səsəəna ke ma yəγətəγəna. Mpi tō, piitimnaa kutuyy we mə tō. ⁷ Pə tō ké maγa Tacaa ləó, ma yəγətəγəna tuunav, si piitimnaa mpa pa cəəna lseyeli nyáma tō, pele paa təγə fεele ke mpv tətō. ⁸ Waatu inəyi lseyeli nyáma me mə póəη taa tuη ká neγeti na í luli-weγε pee. Mpi tō, yaasinaa mpe pa kpeγetaa ké. ⁹ Maa paasəna-me na má feη mə tō. Maa hala mə tetu na má tuu. ¹⁰ Maa yele na lseyeli nyáma me mə tetu təna taa yəlaa huki səsəm, na í məli acalεε taa. Mpi tō, maa yele na í tayanu ηmav ke mpi pu yəkaa tō. ¹¹ Yəlaa na tōla ká huki paa timpiyi. Paa weε paγale na pá weena luluyy nyáma. Paa huki tetu taa ké isu pu wev tō. Maa səsəi-meγε tetunaa na pə kəli isu ləηtaa. Waatu inəyi i ka nyi si maγa Tacaa. ¹² Maa yele na ma yəlaa me í t́ tetu taa ké paa timpi. Tetu ká pəsi mə nyəntu. Mə piya kaa tasa səm ke tə taa. ¹³ Μρύγύ Tacaa ləó yəγətaa si: Piitimnaa lelāa təη me si í ké yulotəγəlaa. Í pema mə maγamaγa mə piitim ke piya. ¹⁴ Pə tō tō, í kaa tasa yəlaa ke təγəv. Pécó í kaa tasa mə maγamaγa mə piitim ke piya pem. Tacaa ləó má ma yəγətəna mpv. ¹⁵ Ma kaa yele na í tasa nuw ke piitimnaa kutuyy. Pəyele pa kaa tu-meγε fεele. Pécó pa kaa tasa mə piitim ke kuyy. Tacaa ləó má ma yəγətəna mpv.

Tacaa ká kpeyeli lseyeli nyóma

¹⁶ Ḿpúyú Tacaa tóma-m si: ¹⁷ Yulu nyá, lseyeli nyóma me mā tónte na mā lakasi pilisa mā tetu nti tó taa i ká wee tóyo. Isu alu asilima ke i isótu nau waatu. ¹⁸ Tónaya ma mu-me na rááná. Mpi tó, í kúwa yólaa ke tetu taa. Ulena í pilisi-ti na tuɲ. ¹⁹ Ḿpúyú ma huuna-me isu mā tónte na mā tóma wee tó. Ulena má yasi-meɣe piitimnaa taa ké tetúnaa taa. ²⁰ Í tala piitimnaa mpe pa té, ulena í wakəli ma həte naɲɲ weetu. Haləna yólaa yóyótəɣi si: Tacaa yólaa ké. I tetu taa ké pa luna. ²¹ Ulena má mayasi si, má taɣani timpi lseyeli nyóma tuv ma həte ke piitimnaa ləlaa té tó. ²² Pə tóo ké pə wee si, má heeli lseyeli nyóma. Tacaa, lso, yóyótəɣi si: Pə taɣa mā tóo ké ma laki mpi ma caa lapu tó. Ama ma həte tənəɲɲ weetu, nti í wakəla waatu wei i ka we piitimnaa ləlaa té tó, tə tóo ké. ²³ Í wakəla ma həte səsəle ke piitimnaa taa. Ule maa taɣani-te. Waatu wei maa taɣani-te na mā nɔyɔ na í naaki, ulena í cekəna si mayale Tacaa lso má ma yóyótəna mpv.

²⁴ Maa ləsi-meɣe piitimnaa taa, na tetúnaa taa na má məɲna-meɣe mā te. ²⁵ Maa yóyóli mā tóo ké lum naɲɲ nyəm, na í wee tənəɲɲ. Maa nyaali mā isayatu təna na té husi. Maa ləsi tuɲ kulalaɲ tənaya mā heku taa. ²⁶ Maa tu-meɣe nyama kufana. Maa tó mā taa ké ləmayasəle kufate. Maa ləsi mā nyama wena a we isu pəe tó, na má tó-meɣe nyama kupana. ²⁷ Maa tu ma ləmayasəle ke mā taa. Maa yele na í təkɪ ma kutututu na ma kiɲ. ²⁸ Í ka caɣa tetu nti ma hawa mā caanaa tó tə taa. Í ka wee ma yólaa na maa wee mā lso. ²⁹ Ulena má kpiisi mā asilima təna. Maa yele na mā tóyónaya luli teu. Nyóyósi kaa tasa-meɣe luw. ³⁰ Maa yele na tuɲ kululum huki. Tetu ká luli tóyónaya. Ule í kaa tasa nyóyósi feele ke tóyóv ke piitimnaa taa. ³¹ Waatu inəɣi í ka tóosi mā tónte isayale tóo. Í ka tóosi mā lakasi nsi si fei teu tó si tóo. Ulena mā mayamaya í nyóyósi mā ti. Mpi tó, í lapa isayatu na acaalətu. ³² Í nyi si pə taɣa mā tóo ké ma laki mpv. lseyeli nyóma mā tónte feele í kpa-me na í ká nyóɲɲ.

³³ Ḿpúyú Tacaa lso yóyótəa si: Kuyaku ŋku maa kpiisi mā isayatu tó. Maa kusɪ mā ncaa na mā acaləe huki. ³⁴ Tetúnaa mpa pu wakəlaa na teelaa naaki tó. Paa taɣani-weɣe haləm. ³⁵ Halɪ yólaa ká tó si, tetu nti pu wakəlaa tó, tə pəsa isu lso taale Iteni. Na acaləe nna paa yókaa na á pəsi ncaa tó, pa taɣana-ye na á pəsi koloosi acaləe na yólaa caɣa. ³⁶ Na piitimnaa mpa pa cəɲna-me tó, paa ná si, maya Tacaa ma taɣana ŋmau ke mpi pu yókaa tó. Ma tuu mpi pu wakəlaa tó. Maya Tacaa, má yóyótəna, maa la isu ma yóyótəa tó.

³⁷ Ḿpúyú Tacaa lso yóyótəa si: Maa yele tótə na lseyeli nyóma me í yaa-m si má waasi-me. Maa cə-me na má yele na í huki isu təla ke kaləku taa. ³⁸ Yólaa ká su acaləe ncaa taa ke teitei, isu kaləkəɲ wei pa ha lso tó. Ulena pá pukina-i Yosalem ke acima səsəna waatu. Ule í ka nyi si mayale Tacaa.

37

Múwa kowuləe təm

¹ Ḿpúyú Tacaa toɲ tii ma tóo. Ulena i Feesuyu teena-m ma ləmayasəe taa təlɲɲ. Ḿpúyú ku pona-m tetəkəle səsəle nte múwa waasaa tó tə heku taa. ² Ulena pé cəɲna-m-ye na pé tá. A payale ka we səyóntu ké na á wúlaa. ³ Mpuɣule Tacaa pəsa-m si: Yulu nyá, múwa anɪ á pəsəɣi na á kulɪ na á feesiɣi? Ntena má cə si: Tacaa lso, nyá tike ní nyəmna.

⁴ Ulena í tó-m si: Yóyóti a təm. Si múwa kowuləe me, í nu Tacaa lso təm. ⁵ Heeli-ye si, maa tu mā taa ké feesuyu na í feesiɣi. ⁶ Maa tu-meɣe hola na nantu na tónuɣu. Maa tu-meɣe weesuyu na í feesiɣi. Waatu inəɣi í ká nyi si mayale Tacaa.

⁷ Ḿpúyú ma yóyótəna múwa isu Tacaa heela-m tó. Ule ma nu kəkəte natələyəle. Ulena á seliɣi na á suv təmayə kɔtənav. ⁸ Ma nyənaya mpv, ile pə tu-yeɣe hola nté na nantu náá suv matuɣu. Ulena tónuɣu takɪ tə tóo. Ule pə taa feesiɣi ké. ⁹ Ḿpúyú Tacaa tóma si: Yóyótəna feesuyu. Heeli-ku si, luna antulinya həyóləɲ təna. Kəw na ní woso heelim ke yólaa mpe pa tóo na pá suv feesuyu.

¹⁰ Ma yəgəta teitei isu Tacaa heela-m tō. Ilena pá fé na pá kuli na pá səŋ pa nəohē tō. Paa ké yoolaa samaa tuutuuma ké.

¹¹ Ḿpúyú Tacaa heela-m si: Múwa ane a tōm nəgəsəna Iseyele nyóma nyəntu ké. Pa heela-m si mpe pa lepaɣa. Pa múwa wɔlaa, paa tasəyi puluyu tseluyu. ¹² Heeli-we si, Tacaa yəgətaa si: Maa kuli ma yəlaa pəlaaŋ na pá lu. Maa məŋna-meɣe Iseyele tetu taa. ¹³ Maa kuli ma yəlaa Iseyele nyóma pəlaaŋ. Saa wei maa ləsi-me təgə í ka nyi si maɣale Tacaa. ¹⁴ Maa tó mə taa ké ma feesuyu. Í ká weena weesuyu, na má məŋna-meɣe mə tetu taa. Waatu inəyi í ká nyi si, maɣa Tacaa Ise, ma yəgətaa na má lá. Tacaa má ma yəgətəna mpu.

Tacaa ká krenti Yuta na Iseyele pə nyóma

¹⁵ Ḿpúyú Tacaa tōma Isekiyeele má si: ¹⁶ Yulu nyá, kraɣa təhəgəlaya. Nmaa ka tō si: Yuta na Iseyele nyóma mpa pa we kawulaya kané ka taa tō. Kraɣa təhəgəlaya Ieŋka. Nmaa kele ka tō si: Ifəlayim na Iseyele nyóma mpa pa we kawulaya kané ka taa tō. ¹⁷ Ilena n krenti-si, na si wee isu kulumaɣa. Pə wee si, si pəsi kulumaɣa ke ma niŋ taa. ¹⁸ Waatu wei nyá nyóma ká pəəsi-ŋ si, n seɣesi-weɣe pə huwee, ¹⁹ Ilena n cə-we si, Tacaa Ise si: Ma kraɣəyi təhəgəlaya ŋka ka ké Yosēfu, na ka we Ifəlayim niŋ taa na Iseyele nyóma mpa pa we kawulaya kané ka taa tō, pa nyəŋka tō. Ilena má krenti-keɣe təhəgəlaya ŋka ka ke Yuta nyəŋka tō ka tō. Ilena si pəsi kulumaɣa ke ma niŋ taa. ²⁰ Təki təhəgəlası nsi si tō n ŋmaawa mpu təgə nyá niŋ taa, na pa təna pá naaki. ²¹ Ilena n teləsi-we si, Tacaa, Ise má ma yəgətaa si: Maa ləsi Iseyele nyóma meɣe piitimnaa mpa pa taa í wee tō. Maa kpeyele-me na má məŋna-meɣe mə tetu taa. ²² Maa krenti-meɣe piitim kuluməm ke tetu taa. Í ká weena mə tənaya wulav kulum ke Iseyele pəŋ taa. Í kaa tasa piitimnaa naale yaa kawulası naaleɣe weev. ²³ Í kaa tasa mə təyi pilisuyu na piitimnaa tuŋ, yaa pa acaalətu, yaa pa kawulası təna. Maa ləsi-meɣe lona təna nna a taa í ka wee na í pəntəna-m təgə. Maa tayani-me na í pəsi ma yəlaa, na má wee mə Ise. ²⁴ Ma təmlə tu Tafiiti ká lana mə wulav. Í ká weena mə tənaya tiikilu kulum. Í ka təŋ ma kətətutu, na í təkəyi ma kiiŋ na í laki-i. ²⁵ Í ká wee tetu nti ma hawa ma təmlə tu Yakəpu tō tə taa. Tənaya mə caanaa ka caɣaa. Í ka caɣa tə taa na mə piya náa caɣa tətō. Pəle pa piya piya ká caɣa tətəgə tam tō. Ma təmlə tu Tafiiti ká təgəna mə tō ké kawulaya ke tam tō. ²⁶ Ma na-me tu pəeli heesuyu nəgə na ká wee tam tō. Ilena má məŋna-meɣe mə tetu taa, na má yelee na í huki. Na má ŋmá ma təyaya ke mə heku taa, na ká wee tam tō. ²⁷ Ma təcəɣale ká wee mə heku taa ké. Maa wee mə Ise, na mu wee ma yəlaa. ²⁸ Waatu inəyi piitimnaa ká nyi si, maɣale Tacaa. Má lapəna Iseyele nyóma na pa mpa. Waatu inəyi ma təcəɣale ká wee mə heku ke tam tō.

38

Tacaa kaləgəna wulav Kəki tətō

¹ Ḿpúyú Tacaa tōma-m si: ² Yulu nyá, keesi nyá ise na wulav Kəki wei i təkı Makəki tetu tō ké kawulaya tō i tō. Teləsi-i ma kalənav. Inu i kena Meseki na Tupaali pa acalee nyuyu tu. ³ Tacaa Ise yəgətəyi si: Maa kuli Kəki tō. Inu i kena Meseki na Tupaali pa nyuyu tu. ⁴ Maa tu i nəgə taa ké kulaya. Maa hō í na i kraɣanəŋ caɣalaa, na má ləsəna toma ke tetu taa. Pa ké yoolaa tuutuuma ké. Pa suuwa wontu kəpantu, na pá təkə kpaləŋ na laɣalee. ⁵ Pəesi na Itiyopii na Puti pa tetu yoolaa təna. Paa təkı kpaləŋ na pá pá yoo kahusi na pá təŋ Kəki. ⁶ Komē tetu yoolaa, na Peti-Tokaama tetu nyóma ke ilim ntəgəŋ tō. Paa təŋ nyá waali, na piitimnaa lelāa yəlaa paɣale tətō. ⁷ Tayani nyá ti na nyá səəlɔ pu. Nyá na nyá samaa tuutuuma wei i we nyá waali tō, wee pa nyuyu tu. ⁸ Pə wee pu kə, Ilena kuyaku nakuli má tu-ŋ kətətutu. N ká polo na n watı tetu nti tə yəlaa fita yoo, na pá lu piitimnaa paɣale taa, na pá koti Iseyele pəŋ wei pu kpiisa hatoo ləŋ, na pə yelee-i kpete tō i tō. Yəlaa mpa un paa ləsi ḿpúyú piitimnaa lelāa taa tō, paa caɣana pa təyi təkpaata. ⁹ Nyana nyá yoolaa na nyá waali nyóma tuutuuma í ká tii pa tō ké isu tev heelim, na í takı pa tetu isu isəŋmuntu.

¹⁰ Μρύγύ Tacaa Isə yəχəttaa si, kuyaku ηκυγυ hūwεε payale ká kəw nyá ləmayasεε taa. Ulena n̄ mayasi nyá taa ké isayatu. ¹¹ N ká mayasi nyá taa si n kraaki yəlaa mpa pa cayana heesuyu tə. Pa acalεε fei koloosi. Pécó pa ta təkı-ye na mankuulinaa. ¹² Nyá si n ká tii yəlaa mpa pa tayana pa ncaa ke ηmav tə pa təw na n̄ kuu pa nyəm. Anı pa caya pa teesi taa ké na pá huki. Pa hika kaləkəη na wenav. Pa lu piitimnaa taa na pá caya antulinya heku taa. ¹³ Sapaa na Tetəη pə tetu yəlaanaa, na Taasisi taatəlaa na pa awulumpiya təna ká pəəsi-η təm. Paa pəəsi-η si wontu kuuu təw kə n̄ tayana nyá yoolaa na? N kəma si n̄ kuuki wəla na liyitee na kaləkəη na wenav si, nyá wontu kukukuutu i təw səsəm na?

¹⁴ Μρύγύ Tacaa təma-m si: Heeli Kəki si, maya Tacaa Isə, ma yəχəttaa si, kuyaku ηku ma yəlaa ká cayana pa ti tə n ka nyi. ¹⁵ Maa lu ma tetu taa ké ilim ntəχəη təw təna. Na ma waali ké piitimnaa təna yoolaa. Pa caya pa tənaya kraχanəη, na pá lá yoolaa səsaa. ¹⁶ Kəki ká kəw na í tii ma yəlaa Iseyeli nyéma təw na í taki pa tetu isu isəηmuntv. Mpu unı pu te na pá lá tənaya waatu. Kəki ke maa tili na í watı ma tetu. Ulena piitimnaa nyi si maya Isə nanηtv. Nti ma caa si má huli-we na Kəki nəχə təχəle.

¹⁷ Μρύγύ Tacaa Isə yəχəttaa si: Kəki təm ke ma yəχətaya hatoo ləηtaa. Ma təmle nyéma Iseyeli Isə kuyəχətvtu teləsəlaa nəəsi ke ma yəχətənaa. Pa kraala pusi payale taa si, maa tili nəχəlv na í yoona pa yəlaa. ¹⁸ Ama kuyaku ηku Kəki ká kra Iseyeli tetu təw tə. Ma pááná səsəəna ká huuna-i. Maya Tacaa Isə, má yəχətəna. ¹⁹ Ma pááná səsəəna ke má tuukina. Tetu ká sele katatəlaya ke kuyaku ηku kv taa. ²⁰ Tenku tiina na sumasi na taale wontu na ate kututuutu. Pə kpenna yəlaa təna mpa pa we tetu təw tə. Paa sele ma isentaa. Póəη na kukpaməη kukulvη ká yəki na kolvη təna hoti ate. ²¹ Maa nyaasi-me na yaasinaa payale. Mə yoolaa ká kv təma. Maya Tacaa, má yəχətəna. ²² Maa tu-meyε kutəməη səsəəη na mə yəlaa si. Maa yele na tev səsəəv na təmpεε na kəkə pé nu mə yoolaa, na lelā tuutuuma təw. ²³ Maa yele na piitimnaa tuutuuma na ma səsəəntv na ma tənəηη wεεtv. Ulena pá cəkəna si maya Tacaa.

39

¹ Μρύγύ Tacaa təma-m si: Yulv nyá, teləsi Meseki na Tupaali pə yəlaa nyuyv tu səsə Kəki si, maa kvli nyá təw. ² Maa caali-η na n̄ lu ma tetu taa ké ilim ntəχəη təw təna. N ka polo na n̄ yoona Iseyeli nyéma póəη. ³ Maa yoona-η na nyá təwv peli nyá niη mpətəη taa. Nyá nyəmá ka lu nyá ntəχəη taa na á hoti. ⁴ Ulena pá kú nyá na nyá yoolaa na nyá taapalaa samaa ke Iseyeli póəη taa. Maa yele na sumasi na taale wontu təχə-me. ⁵ Taale ke í ká si, isu Tacaa Isə yəχətvyu tə. ⁶ Tacaa si, maa sə kəkə ke Makəki tetu taa. Tənaya yəlaa caya təpamm ke tenku nəχə. Pulvpu u pekələχı-we. Tənaya yəlaa təna ká nyəna si, mayale Tacaa Isə. ⁷ Maa húlı ma hətε nanη wεεtv ke ma yəlaa Iseyeli nyéma. Ma kaa yele na pá tasa-meyε pilisuyv. Ulena piitimnaa nyi si mayale Tacaa Isə, Iseyeli nyéma nanηtv. ⁸ Yaasinaa mpe paa kəw ké. Halı pa tu tēma caalvyu. Kuyaku ηku kv təm ke maa yəχəttaa. Tacaa Isə yəχətəna mpv. ⁹ Iseyeli nyéma ká lu pa acalεε taa. Paa lu kəkə na pá nyayasi pa kolontunaa yoou wontu. Paa kraləη səsəəη na səkpeη, na təəη na nyəmá. Nmantaasi səsəənsi na səkpesi, ká kraasəna kəkə ηke ká toη ke pusi naatosompəχəlaya. ¹⁰ Í kaa tasa təpəyaya caav ke taale. Yaa í setı-keye hətvyu taa. Mpi tə, yoou wontu ke í ká tayanəχəna kəkə. Í ká kuu kolontunaa wontu tənaya. Isu pele paa kuu mə nyəntv tə. Tacaa Isə má ma yəχətəna mpv.

¹¹ Mpyvule Tacaa si: Kuyaku ηkyγυ maa há Kəki ke tetu ke Iseyeli taa na pá pimi-i. Tetu nti tu wεε təntaa tətəkəle taa ke tenku kusəpv ilim təlule təw. Halı pəlaav ηku ku təkı mpətəntaa mpaav. Tənaya paa pi Kəki na i yoolaa samaa. Ulena pá ha lonte ntεye hətε si, Kəki na i samaa pa tətəkəle. ¹² Isətvnāa naatosompəχəlaya təcu ke Iseyeli nyéma ká pi Kəki-we. Ulena pé nyaali tetu asilima. ¹³ Həχəlvvy ηku kv yəlaa təna ká lana pə təmle nté. Kuyaku ηkyγυ maa húlı ma təγı mə heku na teeli, na mə nyuyv kvli. Tacaa Isə má ma yəχətəna mpv. ¹⁴ Paa ləsi yəlaa na pá cəw tetu ke isətvnāa naatosompəχəlaya təcu, heesuyv fei. Paa pεeki sətāa təna, na pá pi-we na pé nyaali tetu asilima. ¹⁵ Paa cəw

tetu tənaya təpapai. Ye pa nawa yulu ke timpi, ile pa kaa kaɲmaaya ke ɪ tɔɔ. Pintaa ká tənəyi na pá kuuki. Ilena pá pukina Kòki na ɪ samaa pa tətəkəle taa, na pá piɲ. ¹⁶ Hali paa yaa ɪcate natəli si Hamona. Samaa ke pa yaa mpv na pa té taa. Pəle pə waali ké pu nyaali tetu asilima.

¹⁷ M̀p̀ỳỳ Tacaa lɔ tɔma-m si: Yulu nyá, yaa sumasi na taale wontu na ń teləsi-ti. Tə lu paa timpi, na t́ kɔɔ acima wena ma laki-ti tɔ. Pə ké kətaya səsɔɲka ke ṕɔɲ taa ké. Tu tɔɲɔ nantv na t́ nyɔɔ caləm. ¹⁸ Tu tɔɲɔ akanaa nantv. Tu nyɔɔ ate nyuyv nyéma caləm. Nyuyv nyéma mpeye pa lapəna kətaya ke ɪwaan, na ɪweesi, na pəɲtulɔɲ, na Pasan tetu naan kvfan nim nyəɲ lonte taa. ¹⁹ Wontu ka tɔɲɔ nantv nim na t́ haya. Tu nyɔɔ caləm na ṕ kv-təyi sulvm nyəm. Kətaya ɲka ma laki-me tɔ ka wule ke pu la mpv. ²⁰ Wontu nti tu tɔɲɔ kraɲanəɲ na ɪ caɲalaa, na akanaa na yoolaa nantv na t́ haya. Tacaa lɔ má ma yɔɲɔtəna mpv.

²¹ Maa h́li ma toɲ ke piitimnaa taa. Paa ná isəna ma huuki ma huule, na isəna ma hən pa ɲkraɲɲ tɔ. ²² Pə kraɲav nɔnɔ tɔ, lseyeli nyéma ká cekəna si, maɲale mə lɔ Tacaa, haləna tam tɔɔ.

Isekiyeeɛli waasu kpeyeluyv

²³ Piitimnaa ká cekəna si, lseyeli nyéma me mə ɪɔayatu tɔɔ ké pə kuu-me. Í ta t́ki lɔ Təm ke teu, ilena í ha-meɲe siyile. ɪ tu-meɲe mə kolontunaa niɲ taa, na pele pá kv-me. ²⁴ Ma ha-meɲe siyile ké. Ma lapa-me ɪsu mə asilima na mə kawalaya wee tɔ.

²⁵ M̀p̀ỳỳ Tacaa lɔ yɔɲɔtaa si: Ma wena ma hətə ɪseseemle ké. Maa weena lseyeli nyéma təna pətɔtəle. Maa kəna Yakərv yəlaa mpa kolontunaa ka kuuwa tɔ. ²⁶ Waatu wei í ká caɲa mə tetv taa, na u nyanna pulv tɔ. Pəyele nɔɲɔlv kaa wakəli mə laɲa. Ilena í sɔɔ mə feele tɔɔ. Na isəna í taa t́ki ma təm ke teu tɔ pə tɔɔ. ²⁷ Maa ləsi-meɲe piitimnaa taa. Maa cɔɔ mə kolontunaa acalɛɛ, na má kpeyeli-me. Waatu ɪnəyi í ká nyəni-m lɔ naɲɲtu ke piitimnaa paɲale ɪsentaa. ²⁸ Ile í ká nyi si maɲale mə lɔ Tacaa. Má lapəna na pá kuu-me na pá tɛena. Maa kpeyelina-meɲe mə tetv taa. Ma kaa yele mə taa nɔɲɔlvv təna. ²⁹ Ma kaa tasa-meɲe siyile hav. Ama maa t́ lseyeli nyéma taa ké ma feesuyv ké. Tacaa lɔ má ma yɔɲɔtəna mpv.

ISEKIYEEɛLI NAWA ɪSɔ TƏYAYA KE TOOSEE TAKA TAA

40

ɪSɔ təyaya kvfalaya təm

¹ M̀p̀ỳỳ lseyeli nyéma kuuu pənaya hiu na kakpasɪ nyəɲka, ɪsətv kancaalaya nyəɲ kuyaku naanvwa nyəɲkv*fa*. Yosalem ɪcate lɛekuyv pənaya naanvwa na liyiti nyəɲka. Tacaa lɔ toɲ tii ma tɔɔ na í pona-m təna. ^a ² ɪSɔ lapa na ṕ la-m toosee taka, na í tɛenam lseyeli tetv taa. M̀p̀ỳỳ pə su-m puyv kvkvlvv nakvli kv tɔɔ. Na má ná kutuluɲ na ilim mpətəɲ tɔɔ, ɪsu ɪcate. ³ ɪSɔ pona-m təna, ilena má ná apalv nɔɲɔlv. ɪ nəɲəsəna ké ɪsu nyəɲɔlvv kvseemvuyv. Na í t́ka ɪ niɲ taa ké kponkprontu toɲ nyəntv natəli tə ɲmənaya. Na ḱrátýy kumayavuyv, na í səɲa nənɔɲɔ. ⁴ Ntəna apalv ɪni ɪ yaa-m si: Yulu nyá, nyəni teu na ń ké ɲkraɲvuyv na ń nu nti ma caa-ɲ heeluyv tɔ. Mpi tɔ, pə kəna-ɲ cənɛɲe si n ná. Pə waali ilena ń heeli lseyeli nyéma ke mpi n nawa tɔ.

Taya na awalɪ tɔɔ nənɔɔsi

⁵ Mpi ma naakaya tɔɲɔlv: Koluɲa cəna təyaya ké, na ká tá. Ilena apalv nɔɲɔlv náa t́ka ḱrátýy kumayavuyv ke ɪ niɲ taa. Kv tayaləɲ ke meətələnaa tooso*fa*. M̀p̀ỳỳ ɪ mayasa koluɲa wəɲ na ka kvɲkvlvməɲ. Ilena ṕ lu meətələnaa tooso tooso. ^a ke pa mayasəyi. Ama Ləkpa taa paa mayasəyi mpv. ⁶ Ilena í polo ilim təlule tɔɔ nənɔɲɔ. M̀p̀ỳỳ ɪ kra kumlee, na í mayasɪ nənəkpəte lumaɲ, na ṕ lu meətələnaa tooso. ⁷ Tanɲlaa kutuluɲ mala tətɛele hekv taa nyəntə nənɔɲɔ ké. Kutuluɲ tayaləɲ na ɪ wəɲ ka we meətələnaa

^a 40:1 Pusi na kuyɛɲ wei pa twa cənɛ tɔ ɪ we mpa mpa ké. ^a 40:5 meətələnaa tooso: Piipilinaa lɛlaa taa, ile ɲkuluɲa na ṕ suna mpee

tooso tooso ké. Koloosi nsi si faya kutuluj uni tɔ, si yasɔlaya ná we meɛtɔlɛnaa tooso na hɔɔɔɔɔ hɔɔɔɔɔ. Nɔnɔɔɔ nakɛli keɛ ka taɔalɛɔ we meɛtɔlɛnaa tooso. Keɛɛɛ n tɛɛki na pɛcɔ́ n tala kutuluyɔ ŋku ku sɛɔa lɔɔ tɔyɔɔa isentaa tɔ. ⁸⁻⁹ M̀p̀r̀ỳỳ apalu uni i maɔasa pɛ taa kutuluyɔ ŋku. Ku lumaɔ ka we meɛtɔlɛnaa liɔiti, na ku koloosi yasɔlaya ke meɛtɔli kulɔm. Nɔnɔɔɔ na pɛ taa tɔɔ kutuluyɔ ntɛ ŋku ku kɛla lɔɔ tɔyɔɔa ke kɔɔtɛnɔv tɔ. ¹⁰ Ilim tɔlule nɔnɔɔɔ taɔɔlaa kutuluj naatoso ka we teitei ké. Uena í t́ mpaaɔv ke hekv, tooso na cɛnɛ tooso na cɛnɛ. Koloosi nsi si faya hekv taa tɔ, sɛle si yasɔlaya náá we teitei ké. ¹¹ M̀p̀r̀ỳỳ apalu uni i maɔasa patɛma wei i tɔɔ nɔnɔɔɔ tulɔɔi tɔ. Uena pɛ lu meɛtɔlɛnaa kakpasɔ. Tɛtɛɛle hekv taa nyɛntɛ waɔ tɛna kɔɔnta meɛtɔlɛnaa naatoso na hɔɔɔɔɔ. ¹² Taɔɔlaa kutuluj waɔ na i taɔalɛɔ ka we teitei ké. Meɛtɔlɛnaa tooso tooso. Na koluɔa kaɔa tɛtɛɛle kɔɔkɔmɔɔ naale tɔɔ na ka kuɔkuluɔmɔɔ we meɛtɔli hɔɔɔɔɔ. ¹³ Uena apalu uni í maɔasɔ pɛ kɔɔaɔv taɔɔlaa kutuluj uni i taa lɛɔku koluɔa, na pɛ suna lɛɔku nyɛɔka, na tɛtɛɛle na cɛnɛ tɔɔ. Uena pɛ lu meɛtɔlɛnaa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔɔ. ¹⁴ M̀p̀r̀ỳỳ i maɔasa tɔtɔɔ kutuluyɔ ŋku ku we meɛtɔlɛnaa naanɔwa tɔ ku waɔ. lɔɔ tɔyɔɔa taya ka t́ kutuluyɔ ŋkuɔv hekv ké. ¹⁵ Pɛ kɔɔaɔv kancaalaya nɔnɔɔɔ ke awali tɔɔ koluɔa halɛna kutuluyɔ awali tɔɔ koluɔa, na pɛ polo tɛnaɔa kanɛ tɔ. Uena pɛ lu meɛtɔlɛnaa hiu na kakpasɔ. ¹⁶ Paa kama puluj ke taɔɔlaa kutuluj uni i pɔtolee tɔɔ na awali tɔɔ ké. Na koloosi kuvakaɔsɔ na kutuluyɔ nyɛɔsɔ taa. Pa tula-yɛɛɛ na á cɔɔ nɔnɔɔɔ na á ta. Uena pɛ lɛsɔ paɔɔ fotoonaa ke pɛ taa tɔɔ koluɔa tɔɔ.

¹⁷ M̀p̀r̀ỳỳ apalu uni i pona-m lɔɔ kutuluyɔ taya awali nyɛɔka tɔɔ. Paa hɛla-keɛɛ teu ké na naɔɔ hiu na naanɔwa tu-keɛɛ hekv. ¹⁸ Pa hɛla hɛlɔtu ntɔɔi na tɛ cɔɔ nɔnɔɔsɔ tɛna. Ue awali tɔɔ nyɛntɔ kɛla kulɔɔv. ¹⁹ M̀p̀r̀ỳỳ apalu uni i maɔasa taya waɔ. Pɛ kɔɔaɔv kancaalaya nɔnɔɔɔ tɔ halɛna pɛ suna pɛ taa tɔɔ taya koluɔa. Uena pɛ lu meɛtɔlɛnaa nule na naanɔwa. Ilim tɔlule tɔɔ kɔɔkɔɔ ke i caalɛnaa. Uena í tɛkɛna pɛ ntɔɔɔɔ tɔɔ nyɛɔku. ²⁰ Uena í maɔasɔ ilim ntɔɔɔɔ tɔɔ nɔnɔɔɔ. Keɛ ka nyɛnɔɔɔna awali tɔɔ taya tɔɔ ké. Ka waɔ na ka taɔalɛɔ ke i maɔasaa. ²¹ Nɔnɔɔɔ ŋke kaa wena taɔɔlaa kutuluj naatoso ké. Tooso na kɔɔkɔɔ kuvɛ, na tooso na kuvɛ. Koloosi yasɔlaya na kutuluyɔ waɔ, pu we teitei ké, isu ilim tɔlule tɔɔ nɔnɔɔɔ nyɛnsɔ. Nɔnɔɔɔ taɔalɛɔ tɛna kɔɔnta meɛtɔlɛnaa hiu na kakpasɔ. Ka waɔ ke meɛtɔlɛnaa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔɔ. ²² Kutuluyɔ na pɔtolee na pɛ pɔ́aɔɔ fotoonaa we teitei ké, isu nɔnɔɔɔ lɛɔka nyɛ́ma. Yulu tɔɔ kumlee naatosompɔɔɔlaya ke, uena í kɔɔ ilim ntɔɔɔɔ tɔɔ nɔnɔɔɔ. ²³ Nke uni ka isentaa, lɛɔka weɛ ŋka yulu svuki na i tala pɛ taa taya tɔɔ tɔ. Isu pu wev na ilim tɔlule tɔɔ tɔ. M̀p̀r̀ỳỳ apalu uni i maɔasa nɔnɔɔsɔ nsi si hekv taa waɔ. Uena pɛ lu meɛtɔlɛnaa nule na naanɔwa. ²⁴ Uena í pona-m ilim mpɔtɔɔ tɔɔ hɔɔɔɔɔ, na má ná nɔnɔɔɔ kuvɔlaya. M̀p̀r̀ỳỳ i maɔasa taɔɔlaa kutuluj, na koloosi na naɔ. Uena pɛ lu teitei isu i ka maɔasɔv kancaalaya nyɛɔsɔ tɔ. ²⁵ Tɛna tɔtɔ, pɔtolee ka weɛ ké. A cɔɔna kutuluyɔ nɔnɔɔɔ. A we teitei na ilim ntɔɔɔɔ na pɛ mpɔtɔɔ nyɛna. Nɔnɔɔɔ taɔalɛɔ tɛna kɔɔnta meɛtɔlɛnaa hiu na kakpasɔ. Ka waɔ ke meɛtɔlɛnaa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔɔ. ²⁶ Kumlee naatosompɔɔɔlaya ke yulu tɔɔ na í kɔɔ nɔnɔɔɔ ŋke. Ka wenna kutuluyɔ sɔsɔv isentaa ké. Paa lɛsa pɔ́aɔɔ fotoonaa ke tɛtɛɛle hekv taa nyɛntɛ kɔɔkɔmɔɔ tɔɔ ké. ²⁷ Nɔnɔɔɔ lɛɔka ka we kanɛ uni ka isentaa, ŋka yulu svuki na í tala pɛ taa taya tɔɔ tɔ. Apalu uni i maɔasa ilim mpɔtɔɔ tɔɔ nɔnɔɔsɔ nsi si hekv taa. Uena pɛ lu meɛtɔlɛnaa nule na naanɔwa.

Pɛ taa tɔɔ taya na pɛ nɔnɔɔsɔ

²⁸ M̀p̀r̀ỳỳ apalu uni i tɔɔna-m ilim mpɔtɔɔ nɔnɔɔɔ. Uena í svuna-m pɛ taa taya tɔɔ. I maɔasa nɔnɔɔɔ ŋke, uena ka taɔalɛɔ na ka waɔ weɛ teitei na awali tɔɔ koluɔa nɔnɔɔɔ. ²⁹ Taɔɔlaa kutuluj na hekv taa koluɔa, na naɔ pɛ taɔalɛɔ na pɛ waɔ ka we teitei ké, isu nɔnɔɔsɔ lɛɔsɔ. Uena pɔtolee cɔɔna naɔ na á tɔ́. Nɔnɔɔɔ taɔalɛɔ tɛna ka we meɛtɔlɛnaa hiu na kakpasɔ. Ka waɔ ke meɛtɔlɛnaa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔɔ. ³⁰⁻³¹ Naɔ taa ké n tɔɔɔɔna na n tala awali taya tɔɔ. Paa lɛsa pɔ́aɔɔ fotoonaa ke pɛ taa koluɔa tɔɔ ké. Kumlee pɛlɛfɛi ke yulu kɔɔaki na í tala kutuluyɔ taa. ³² M̀p̀r̀ỳỳ apalu uni i tɔɔna-m ilim tɔlule nɔnɔɔɔ. Uena tɛ svu pɛ taa taya tɔɔ. I maɔasa nɔnɔɔɔ, uena í maɔana si

kana kancaalaya nyənsi wəŋ na si taɣaləŋ pə we teitei. ³³ Taŋlaa kutuluŋ na hekəŋ taa koloosi, na naŋ taɣaləŋ na pə wəŋ ka we teitei ké, isu nənəosi ləŋsi. Na pətlee cəna naŋ ŋku ku nənəŋ. Nənəŋ ŋke ka taɣaləŋ təna kpenta meətələnaa hiu na kakpası. Ka wəŋ ke meətələnaa naanwə na naale na həɣəluy. ³⁴ Naŋ taa ké yul təŋəŋəna na í tala awalı taya tə. Paa ləsa pááŋ fotoonaa ke pə taa koluyə tə ké. Ulena pə təŋ heku taa tətəele kəŋkəməŋ tə. Kumlee pələfei ke yul kpaa na í suv.

³⁵ Apalu inı ı pona-m ilim ntəŋəŋ tə nənəŋ, ulena í mayası kele. Ka wəŋ na ka taɣaləŋ ka we teitei ké isu ləŋsi. ³⁶ Nənəŋ ŋke kele ka wəna taŋlaa kutuluŋ tətə. Heku taa koluyə na naŋ na pətlee cə-ku na pə tá. Ka taɣaləŋ təna we meətələnaa hiu na kakpası. Ka wəŋ ke meətələnaa naanwə na naale na həɣəluy. ³⁷ Naŋ taa ké n təŋəŋəna na í lu awalı taya tə. Ulena pá ləsi pááŋ fotoonaa ke pə taa koluyə tə. Na tətəele ke heku taa. Kumlee pələfei ke yul kpaa na pécó í suv.

³⁸ Kutuluŋu nakulı ku we ilim ntəŋəŋ tə nənəŋ isentaa. Tənaŋa pa nyaalaya təla wəna pa kukaya na pá lakı kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. ³⁹ Taapələnaa naale ka we naŋ ŋku ku kəŋkəməŋ naale tə ké koluyə kite ké təkram. Taapələnaa mpe pa tə ké pa kukaya kətaya təla. Isu kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə, na isayatu husuyə nyənsi. ⁴⁰ Taapələnaa liyiti ka we naŋ waalı tə tətə. Ye n pukina ilim ntəŋəŋ nənəŋ təsule, n naaki-weyə. Naale na kəŋkəŋ kune, naale na kune. ⁴¹ Taapələnaa pələfei tə ké pa kukaya kətaya təla. Liyiti na nənəŋ kəŋkəŋ kune, na liyiti na kune. ⁴² Pécó pə kaası kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. Kele ka taapələnaa pə nyəma ke liyiti tətə. Paa wei ı taɣaləŋ seka meətəli kulm ke pécó. Na ı wəŋ ke mpv tətə. Pa kəŋkulməŋ ke meətəli na həɣəluy həɣəluy. Taapələnaa mpe pa tə ké pa sukaya wontu nti pa lakəna kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. Na kətasi ləŋsi. ⁴³ Pa lapa canəm ke taapələnaa mpe pa ntompee tə ké, na pá cə na pá tá. Pa tə ké pa sukaya kətaya nantu. ⁴⁴ Ḿpóŋ apalu inı ı pona-m pə taa taya tə. Naŋ naale ka we tənaŋa. Ləŋku ka we ilim ntəŋəŋ nənəŋ kiŋ. Ulena kú ha ilim mpətəŋ ke siyile. Ləŋku ke ilim mpətəŋ nənəŋ kiŋ. Ulena kú ha siyile ke ilim ntəŋəŋ. ⁴⁵ Ulena í heeli-m si: Naŋ ŋku ku keesəna ilim mpətəŋ tə tə. Ku ké kətəlaa mpa pa lakı lə təyaya taa ké təmlə tə pa nyəŋku ké. ⁴⁶ Ama ŋku kulə ku keesəna ilim ntəŋəŋ tə tə. Kuləyele kətəlaa mpa pa paasəŋəna kətaya təlata tə pa nyəŋku. Ulena í tasa si, Lefii nyəma taa ulə, Satəki təyaya nyəma tike ka wəna mpaav si, pá suv lə təyaya taa na pá la ı təmlə.

Isə təyaya mayamaya

⁴⁷ Ḿpóŋ apalu inı ı mayasa pə taa taya. Ka wəŋ na ka taɣaləŋ ka we teitei ké. Paa kəŋkəŋ ŋkuyə meətələnaa nule na naanwə. Ulena kətaya təlata ke lə təyaya isentaa. ⁴⁸ Ḿpóŋ apalu inı ı svna-m lə təyaya nənəŋ sakaya tē. ı mayasa sakaya akelenaa tə, paa wei ı yasəlaya we meətələnaa naale na həɣəluy ké. Nənəŋ wəŋ ke meətəli kulm na həɣəluy. ⁴⁹ Nənəŋ sakaya taɣaləŋ we meətələnaa naanwə na wəŋ ke meətələnaa naatoso. Kumlee naanwə ke yul kpaa ki na í suv. Ulena akelenaa naale tūwa nənəŋ ke heku.

41

¹ Ḿpóŋ apalu inı ı pona-m lə təyaya kutuluŋu səsəv taa. Ulena í mayası-kú. Koloosi tūwa tətəele ke heku ké. Səle si wəŋ we meətələnaa tooso. ² Nənəŋ wəŋ ka we meətələnaa kakpası ké. Həɣəluy kuneŋe meətələnaa naale na kuneŋe mpv tətə. Isə təyaya mayamaya taɣaləŋ ka we meətələnaa hiu ké. Ka wəŋ ke meətələnaa naanwə. ³ Pə waalı, ulena í suv lələ naŋ taa na í mayası nənəŋ. Ka nənəkpete luməŋ we meətəli kulm na wəŋ ke meətələnaa tooso. Ka kəŋkəməŋ tə kpusəŋ ke meətələnaa tooso na həɣəluy. ⁴ Ulena í mayası kutuluŋu mayamaya na ku wəŋ na ku taɣaləŋ we teitei ké meətələnaa naanwə naanwə. Ḿpóŋ ı heela-m si tənaŋale katə taa katə təcaŋale.

Isə təyaya kutuluŋ lələŋ

⁵ M̄p̄ȳḡ apalv un̄ i mayasa l̄s̄ t̄ȳaγa p̄a taa kolun̄a. Ka kpus̄əŋ we mēet̄əl̄n̄aa tooso. Ulena p̄a ηm̄á kutulun̄ na p̄é c̄ə̄ na p̄é t̄á. I w̄aŋ we mēet̄əl̄n̄aa naale. ⁶ Kutulun̄ kus̄əγ̄əŋ un̄ i ka k̄é at̄e na is̄ə kutulun̄ ke t̄əma t̄ə k̄é. Paa ηku ku w̄ena nan̄η hiu na naan̄uwa. Paa nan̄ ηku ku we awal̄i t̄ə kolun̄a taa k̄é. Ule p̄a t̄aγa l̄s̄ t̄ȳaγa kolun̄a taa. ⁷ Kolun̄a wal̄əγ̄əna is̄ətaa k̄é. Ulena p̄a s̄ə̄s̄əγ̄i paa at̄e na is̄ə kutuluȳu ηkuȳu w̄aŋ na p̄a p̄uki. M̄p̄ȳḡ p̄a w̄e na p̄é c̄ə̄ l̄s̄ t̄ȳaγa na p̄é t̄á. P̄a t̄ə k̄é ye n̄ kraaki, nan̄η s̄ə̄s̄əγ̄i w̄aŋ na í kraaki. P̄a kraγ̄av kancaal̄aγa at̄e na is̄ə kutuluȳu t̄ə. Ȳul̄v p̄əs̄əγ̄i na í polo hek̄u taa nȳəŋku. Ulena í t̄e ηku ku we is̄ətaa t̄ə. ⁸ M̄p̄ȳḡ ma c̄ek̄ənaa s̄i, l̄s̄ t̄ȳaγa kutulun̄ wei i c̄ə̄na-keγ̄e mp̄v t̄ə, i k̄əla kul̄v̄ȳu, is̄u mēet̄əl̄n̄aa tooso. ⁹ K̄əŋk̄əŋ taa kutulun̄ un̄, i waal̄i t̄ə kolun̄a yas̄əlaya we mēet̄əl̄n̄aa naale na h̄əγ̄əlv̄ȳu. Lonte nte p̄a yela k̄p̄ete t̄ə, ¹⁰ na kutulun̄ l̄el̄əŋ p̄a hek̄u taa, mēet̄əl̄n̄aa naan̄uwa ka w̄enna na p̄é c̄ə̄ l̄s̄ t̄ȳaγa. ¹¹ Kutulun̄ un̄ i n̄ə̄n̄ə̄s̄i naale tul̄aγ̄aana kolun̄a taa t̄ə k̄é. N̄ə̄n̄ə̄γ̄ə l̄əŋka na ilim nt̄əγ̄əŋ t̄ə. L̄əŋka na p̄a mp̄ət̄əŋ t̄ə. Kolun̄a ηke ka yas̄əlaya ka we mēet̄əl̄n̄aa naale na h̄əγ̄əlv̄ȳu k̄é na p̄ə c̄ə̄ na p̄é t̄á. ¹² Kutuluȳu nak̄uli ku s̄əŋa l̄s̄ t̄ȳaγa ilim t̄ətv̄le t̄ə k̄é kolun̄a kite. Ku t̄aγal̄əŋ we mēet̄əl̄n̄aa n̄ule na kak̄pas̄i. Ku w̄aŋ ke hiu na naan̄uwa. Ku koloosi yas̄əlaya ke mēet̄əl̄n̄aa naale na h̄əγ̄əlv̄ȳu. ¹³ Apalv un̄ i mayasa l̄s̄ t̄ȳaγa. Ulena ka t̄aγal̄əŋ lu mēet̄əl̄n̄aa n̄ule na naan̄uwa. Kolun̄a na kutuluȳu ηku ku s̄əŋa ilim t̄ətv̄le t̄ə t̄ə, ku koloosi t̄aγal̄əŋ ka we mēet̄əl̄n̄aa n̄ule na naan̄uwa t̄ətv̄ə. ¹⁴ l̄s̄ t̄ȳaγa h̄əγ̄əlv̄ȳu ηku ku k̄ēs̄əna ilim t̄əlv̄le t̄ə t̄ə, na k̄əŋk̄ə̄m̄əŋ t̄ə pat̄əman̄aa w̄aŋ ka we mēet̄əl̄n̄aa n̄ule na naan̄uwa. ¹⁵ Apalv un̄ i mayasa t̄ətv̄ə l̄s̄ t̄ȳaγa waal̄i kutuluȳu t̄aγal̄əŋ. P̄a na pat̄əman̄aa mp̄a pa we k̄əŋk̄ə̄m̄əŋ un̄ i naale i t̄ə t̄ə. P̄a k̄p̄enta mēet̄əl̄n̄aa n̄ule na naan̄uwa.

l̄s̄ t̄ȳaγa p̄ətaa t̄ə

¹⁶ Paa saaka k̄p̄əŋk̄p̄olonaa k̄é. Ulena p̄a mat̄i l̄s̄ t̄ȳaγa kraaŋ na p̄ə nan̄ s̄ə̄s̄ə̄v̄ na l̄əlv̄ nȳəŋku taa. Na p̄ətolee nna pa tv̄ pulun̄ t̄ə na sakasi. Na p̄é c̄ə̄ at̄e na is̄ə kutulun̄ un̄ i tooso na p̄é t̄á. P̄a t̄əna pu k̄é k̄p̄əŋk̄p̄olonaa k̄é. P̄a kraγ̄av at̄e na p̄é suna p̄ətolee t̄ə. Ulena p̄a t̄əni p̄ətolee an̄i a mayam̄aya ke k̄p̄əŋk̄p̄olonaa. ¹⁷ l̄s̄ t̄ȳaγa waal̄i, na ka taa t̄ə n̄ə̄n̄ə̄γ̄ə kus̄v̄s̄v̄ȳa, hal̄əna l̄əlv̄ nan̄ t̄ə, paa l̄əsa koloosi t̄ə k̄é, ¹⁸ is̄ətaa tan̄laa na paan̄ p̄a fotoonaa. Fotoonaa ka sita t̄əma taa k̄é. Paav fotoo, na is̄ətaa tan̄laa naale fotoo, na p̄é polo mp̄v. Is̄ətaa tan̄laa mp̄e pa is̄əntaa we t̄ə̄m̄ naale naale. ¹⁹ Ȳul̄v is̄əntaa nȳə̄n̄ə̄γ̄i paav k̄v̄n̄e na c̄ə̄n̄eγ̄e. Na t̄əγ̄əlaya is̄əntaa n̄áa nȳə̄n̄ə̄γ̄i k̄v̄n̄e na c̄ə̄n̄e. M̄p̄ȳḡ p̄a w̄e na p̄é c̄ə̄ l̄s̄ t̄ȳaγa na p̄é t̄á. ²⁰ Paa l̄əsa is̄ətaa tan̄laa na paan̄ fotoonaa k̄é. P̄a kraγ̄av kolun̄a kite t̄e t̄əγ̄ə, hal̄əna n̄ə̄n̄ə̄s̄i nȳv̄ȳu taa. ²¹ Nan̄ s̄ə̄s̄ə̄v̄ ak̄el̄enaa t̄aγal̄əŋ na p̄ə w̄aŋ ka we teitei k̄é.

Ulena kate taa kate n̄áa n̄əγ̄əs̄əna ²² k̄ət̄aγa t̄əlate. T̄əleγ̄e pa saaka k̄p̄əŋk̄p̄olonaa. T̄ə k̄v̄ŋk̄v̄l̄um̄əŋ we mēet̄əli k̄v̄l̄um̄ na h̄əγ̄əlv̄ȳu. T̄ə w̄aŋ ke mp̄v. T̄ə w̄ena ηkulun̄as̄i na n̄ə̄h̄ēe. T̄ə k̄əŋk̄ə̄m̄əŋ t̄ə k̄é k̄p̄əŋk̄p̄olonaa. Mp̄v̄ȳv̄le apalv un̄ i heela-m s̄i: Taap̄əli w̄enna Tacaa is̄əntaa.

²³ l̄s̄ t̄ȳaγa n̄ə̄n̄ə̄γ̄ə ka w̄ena kut̄əkv̄ȳu k̄é. Ulena kate taa kate t̄əc̄aγ̄ale na t̄ə nȳəŋku. ²⁴ Paa n̄ə̄n̄ə̄γ̄ə ηka kaa w̄ena kamp̄v̄naa naale k̄é. Ulena p̄a tul̄əγ̄i na p̄a t̄ək̄əγ̄i. ²⁵ Ulena p̄a l̄əsi kutuluȳu s̄ə̄s̄ə̄v̄ kamp̄v̄ t̄ə k̄é fotoonaa. Is̄ətaa tan̄laa na p̄ə paan̄ k̄v̄l̄um̄əŋ un̄ i fotoonaa ke paa l̄əs̄aa is̄u koloosi t̄ə. Ulena p̄a k̄á p̄ə taa t̄ə kraaŋ n̄ə̄n̄ə̄γ̄ə nȳv̄ȳu taa k̄é sak̄aya taka k̄é k̄p̄əŋk̄p̄olonaa. ²⁶ Kraaŋ ηku ku koloosi naale t̄ə ka we p̄ətolee. A t̄ə na pulun̄, na p̄a l̄əsi p̄áaŋ fotoonaa t̄ətv̄.

42

l̄s̄ t̄ȳaγa t̄ə kutulun̄ kus̄ə̄s̄əŋ l̄el̄əŋ

¹ M̄p̄ȳḡ apalv un̄ i luna-m awal̄i t̄ə t̄aγa t̄ə. Ulena í pona-m kutulun̄ wei i we ilim nt̄əγ̄əŋ t̄ə t̄ə. Kolun̄a na l̄s̄ t̄ȳaγa waal̄i kutuluȳu p̄ə k̄iŋ nt̄é. ² Ilim nt̄əγ̄əŋ t̄ə kutulun̄ un̄, i t̄aγal̄əŋ ka we mēet̄əl̄n̄aa n̄ule na naan̄uwa k̄é. I w̄aŋ ke mēet̄əl̄n̄aa hiu na kak̄pas̄i. ³ Kutuluȳu ηku ku h̄əγ̄əlv̄ȳu l̄əŋku nȳə̄n̄ə̄γ̄a, ík̄p̄ate nte t̄ə w̄aŋ we mēet̄əl̄n̄aa naan̄uwa

təɣə. Təle tə cəw ləw təyaya ké. Ulena ku həyəluy ləjku náá nyənəyi awalı təw taya kumte. Ku ate na isə kutuluy inı ı tooso, ı wena sakası ke təma təw ké. ⁴ Pə taa təw taya həyəluy təw ke mpuw isentaa, ikpate natəli tə wəe na tə wəw ke meətələnaa kakpası. Tə tayaləw ke meətələnaa nule na naanəwa. Ilim ntəɣəw təw ké kutuluy inı ı nəwəsı ka wənnaa. ⁵ Isətaa kutuluy seka wəw ke pətəe nyəw. Mpi tə, sakası ɣmusa-ı ké, na pə kəli heku taa nyəw, na pətəe nyəw. ⁶ Kutuluy ɣku ku ate na isə kutuluy tooso, ka wena sakası ke təma təw ké. Ule pa ta tv-ı akelenaa isu kutuluy lələw. Pə təw ké kutuluy ɣmuna mpuw ate təw na pə kraaki. ⁷ Mpuw inı ı koloosi nsi sı wənnaa awalı təw taya təw həyəluy təw, sı tayaləw ka wə meətələnaa hiu na kakpası ké. ⁸ Mpi tə, kutuluy inı ı mayamaya ı tayaləw ka wə meətələnaa hiu na kakpası ké. Ulena kutuluy wei ı wənnaa ləw təyaya həyəluy təw ı tayaləw ke meətələnaa nule na naanəwa. ⁹ Kutuluy inı ı pətəe ka wə nəwəw na ilim təlule təw. Ye n luna awalı təw taya təw nyəwka, ɣkəɣe n swəkəna. ¹⁰ Taya koluyə təcaalle ke nəwəw ɣke ka wəe.

Kutuluy ka wə ilim mpətəw təw, na ı nyənəyi koluyə. Na kutuluy ɣku ku wə ləw təyaya waalı təw. ¹¹ Ikpate natəli tu wə kutuluy inı ı kiw. Kutuluy inı ı səwuy na ı wəw na ı tayaləw na ı nəwəsı, ka nəwəsəna ilim ntəɣəw təw nyəw ké. ¹² Mpuw tətəwə pu wəe, na ilim mpətəw təw kutuluy nəwəsı. Timpi ikpate nte tə caalaa təwə nəwəw ka wəe. Na ká nyənəyi ləw na yəlaa pa təsulle koluyə. Ilim təlule təw ké pa swəkayana. ¹³ Mpuw apalı inı ı heela-m sı, ilim ntəɣəw na pə mpətəw təw kutuluy wei ı nyənəyi taya təw ı ké ləw nyəw ké. Kətəlaa mpa pa swəki ləw kutuluy taa təw, ı taa ké pə wəe sı pə təwə ləw təwəyaya. ı taa tətəwə pə wəe sı, pə su ləw nyəm. Isu kuhav na kətəyaya ɣka pa lapa isayətv təw təw. Na tayəwuy nyəwka. Mpi tə, pə ké ləw lonte ké. ¹⁴ Ye kətəlaa mpa pa laalaa na pə sw ləw lonte taa təna. Pə fei sı pə luna taya təw nəwəw. Pə wəe sı, pə yele tənəyaya wontu nti pa suuwa na pə lana Tacaə təmlə təwə. Ulena pə suu lentı na pə polo timpi samaa kotaa təw.

Awalı təw koluyə mayəwuy

¹⁵ Mpuw apalı inı ı təma ləw təyaya taa təw ké mayəwuy. Ulena ı yaa-m na tə luna ilim təlule nəwəw. Ulena ı naalı mayəwuy ke ikpate nte tə cəwəna ləw təyaya təw. ¹⁶ Camluy ke ı mayəwuyana. Nkuy ı nyəmna ilim təlule təw həyəluy tayaləw. Həyəluy ɣku ku wə meətələnaa ɣmuyəw na nule na naanəwa (250). ¹⁷⁻¹⁹ Mpuw ı mayəwuy ilim ntəɣəw təw həyəluy. Na pə mpətəw təw nyəwku, na pə tətəle nyəwku. Ulena pə tayaləw lu kuləm. Paa həyəluy ɣkuy meətələnaa ɣmuyəw na nule na naanəwa (250). ²⁰ Isəna ı mayəwuy koluyə ɣka ka cəwəna ləw təyaya təw, ka kəwəwəw liyiti təwəle. Koluyə ɣke ka tayaləw na ka wəw ka wə teitei ké. Paa kəwəwəw ɣkuy meətələnaa ɣmuyəw na nule na naanəwa (250). Koluyə ɣke kaa fayəna yəlaa təna təcaəle na ləw nyəwte.

43

ləw məluy ke ı təyaya taa

¹ Mpuw apalı inı ı pona-m ilim təlule təw nəwəw. ² Ulena má ná ləyeli ləw teeli luna ilim təlule təw na ı kəw. Pə kəkəte ka wə ké isu təwku nyəwte, na pə naaki tetu təw. ³ Toosee taka wei ma na isəntə təw a wəe ké isu wəna maa təma naw təw. Maa nawa ale a taa sı ləw kəma sı ı wakələyi Yosalem. Yaa nna maa toosaa sı, ma wə Kepaa pəwə səsayə kutəw təw təw. Mpuw ma hota ma nəwəw təw. ⁴ Ulena Tacaə teeli swəna nəwəw na ı cəwə ləw təyaya taa. ⁵ Ntəna ləw Feesuyə kraɣa-m ma ləmayəwuy taa na kú swəna-m pə taa taya təw. Ulena má ná sı Tacaə teeli səwə təwə suyu ke ləw təyaya. ⁶ Mpuw ma nuwa nəwəw yəwətəwəna-m hatoo ləw təyaya taa. Yulu wei ı ka swəna-m pə taa təw, ı wə ma kəwəwəw taa ké tam ké. ⁷ Ulena Tacaə təw-m sı: Yulu nyá, nyəni, ma kumte lonte ntəw. Timpi maa su ma nəntəwuy təwəle. Maa cəwə ləyeli nyəma heku ke tam təw ké. Pana pa awulaa pa kaa tasa ma həte səwəle pilisuyə na pa wasəwəwəw. Yaa pa pi pa awulaa mpa pa səki təwə təna. ⁸ Ma nəwəwəwəw cəwəwəw awulaa mpe pa ɣmaaki pa nyəna. Koluyə kuləmayəwə wənnaa má na-wə tá heku taa. Mpuw pa pilisina ma həte səwəle na pa acaalətv təma. Pə təw ké ma

kpiisa-we na pááná. ⁹ Pənentaa Iseyeli nyóma ká hatələna-m pa wasaŋkalətu. Na pa awulaa səsaa mpa pa səki tə. Ilena má wee pa heku ke tam təə.

¹⁰ Mpuşule Tacaa təma Isekiyeeli má si: Kéésí Işə təyaya təm ke Iseyeli nyóma. Pá mayasi isəna ka wee tə, na pa isayatu təm kra-weye feele. ¹¹ Ye pa kulaputu lapa-weye feele, ile húlí-weye isəna pa pu Işə təyaya na páćó pá ħma-ke tə. Na isəna pa faya kutuluŋ tə. Na nənəəsi kususuusi na kuləluŋi. Na isəna Işə təyaya təna wee tə təsokoloko. Nmaa na í húlí-we na pá náná pa ise ke kiij na kusəsutu nti pə wee si pá təkí tə. Ilena pá təŋ-ti na pá laki-ti. ¹² Işə təyaya kusəsutu səsəəntu nté. Ikrate nte tə cəəna Işə təyaya ħkeye puşu nyuşu taa tə, pə wee si pá nyəni-teye Işə nyənte ké.

Kətaya təlate na pə kətasi təm

¹³ Isəna pa mayasa kətaya təlate təşələ. Mayasəlaya ħka ka we meətəli həşəluşu təşə pa mayasənaa. Ləəş ħku paa heewa na pá cəə kətaya təlate na pə ta-te tə, ku lumaj ka we meətəli həşəluşu, na ku waŋ ke mpu tətə. Ilena pá ħmá puşu isu kumte, na pá kuŋi isu mpiiu na pá cəə ləəş ħku na pá tá. Ye pə kaasa kətaya təlate kuŋkuluməŋ ile, ¹⁴ pə kraşau kətaya təlate ate təə, na pá suna tə nyuşu taa tə tə kuŋkuluməŋ we meətəli kulum, na tə waŋ ke meətəli həşəluşu. Pə kraşau nəəhe səkpəna na pə polo səsəəna tə. Pə tayaləŋ we meətəli kulum na pə waŋ ke meətəli həşəluşu. ¹⁵ Kətaya təlate tə məşaya na ate, pə kuŋkuluməŋ ka we meətələnaa naaleye. Na hələŋasi ke pə ħkulunasi liyiti taa. ¹⁶ Məşaya waŋ na ka tayaləŋ ka we teitei ké. Paa kəŋkəŋ ħkuyu meətələnaa naatoso. ¹⁷ Nəəhe waŋ na a tayaləŋ ka we teitei ké. Meətələnaa naatosompəşəlaya mpəşəlaya. Kətaya təlate ntompee wena a cəəwa na á tá tə a waŋ we mpiiu kulumuşu. Ləəş náá cəə na kú tá, kule ku waŋ tətəşə mpiiu. Kətaya təlate nté tə təkpaie keesəna ilim təlule təə ké.

¹⁸ Mpuşú Tacaa Işə təma Isekiyeeli má si: Yuşu nyá, nu. Ma suki-ħ kusəsutu. Paa təŋ-təŋi saa wei kətaya təlate ká te ħmau tə. Waatu inəŋi paa la tə təə ké kətaya ħka kəkə lusa ka təna tə. Na pá ħmusəŋi tə təə ké təla caləm. ¹⁹ N ká cəla latəce ke Lefii kətəlaa mpa pa ké Satəki luşuşu nyóma tə. Pa tike ke ma ha mpaau si pá la Tacaa Işə maya təmlə. Paa la latəce ke kətaya na má huŋi pa isayatu. ²⁰ Kraşa latəce inu i caləm na í taa-wəŋi kətaya təlate hələŋasi liyiti. Na tə ntompee ħkulunasi taa, na pə cəə-ye na pá tá. Ile pə huŋa kətaya təlate asilima nté. Ilena tə pəsi Işə nyənte. ²¹ Ilena í pona isayatu huşuşu kətaya latəce inəŋi Işə lonte nte pa ləsaa tə tə taa, na í wəŋi-kəkə. Ile pə taya Işə təyaya taa. ²² Kuyaku naale nyəŋku wule Ilena í la pəŋtuşuşu ħku ku tiili tá caami təşə isayatu huşuşu kətaya. Na pá huŋi kətaya təlate asilima. Işu paa tem-teye huşuşu na latəce tə. ²³ N təŋ asilima huşuşu, Ilena í la kətaya ke latəce kufalu, na iwaau ħku ku tiili tá caami tə. ²⁴ Ilena í huŋi təla anəŋi Tacaa. Kətəlaa ká tú a təə ké təm. Paa la-yeşə kətaya ħka kəkə lusa ka təna tə. ²⁵ Paa kuyaku ħkuyu paa la isayatu huşuşu kətaya. Pə waalı ké latəce na iwaau ħku ku tiili ta caami tə. Haləna kuyeyəŋ naatosompəşəlaya. ²⁶ Kuyeyəŋ naatosompəşəlaya təcu ké paa huŋi kətaya təlate asilima, na pá pəsi-teye Işə nyənte. Ilena páćó pá tuŋi-te. ²⁷ Kuyeyəŋ inu i təkki, na pá kraşa kuyaku pələfei nyəŋku na pá puki, Ilena kətəlaa la mə nyuşu təə ké kətaya ħka kəkə lusa ka təna tə. Na nəşə kulumaşə krentuşu nyəŋka. Ilena Işə laŋle heena-me. Tacaa má ma yəşətəna mpu.

44

Awulaa nənəşə ke ilim təlule təə

¹ Mpuşú apalu inu i pona-m Işə təyaya awalı təə nənəşə. Nka ka wenna ilim təlule təə tə, ile ka təkaa. ² Mpuşú Tacaa heela-m si: Nənəşə ħke kaa təkí ħpuşú. Nəşəlu kaa təŋna təna, yaa í tu tuŋi-ke. Mpi tə, tənaya Iseyeli nyóma Işə Tacaa suvnaa. Ile kaa təkí ħpuşú. ³ Ama ye pə kaasa awulumpu, ílé i pəsəŋi na í caya Tacaa kiŋ təna, na í təşə təşənaşə. Ile kraşəŋ nənəşə mpaau ke i ka suvna, na i luna təna tətə.

Mpa pa pəsəŋi na pá suv Işə təyaya taa tə

⁴ M̄p̄ȳȳ apalv un̄ i sv̄na-m na ilim nt̄ȳȳ n̄n̄ȳȳ, ke l̄s̄ t̄ȳȳȳ k̄ȳk̄ȳ taa. Ma nȳn̄ȳȳ mp̄v, ile Tacaa teeli suwa i t̄ȳȳȳ nt̄é. Nt̄ena má hoti ma isent̄ȳ. ⁵ Ulena Tacaa t̄-m si: Yulv nȳá, la laakali. Nȳn̄na nȳá is̄e, na n̄ nuna nȳá nȳk̄p̄nȳ ke p̄ t̄na mpi maa k̄eesi-nȳ Tacaa t̄ȳȳȳ kus̄s̄utv t̄na, na p̄ k̄t̄ȳȳ t̄ȳ t̄. Na n̄ la laakali na l̄s̄ t̄ȳȳȳ n̄n̄ȳȳ kus̄s̄us̄v na kul̄lusi t̄m.

⁶ Tel̄si t̄ȳ kullaa l̄s̄ȳeli nȳáma mp̄e si, maya Tacaa l̄s̄, má nȳȳȳsa m̄ acaal̄tv t̄ma wena í lapa t̄. ⁷ Í sv̄sa k̄p̄i nȳáma mp̄a pa ta nȳi-m t̄ȳȳ ma t̄ȳȳȳ taa. Ulena í pilisiȳi ma t̄ȳȳȳ ke waatv wei í lak̄i-m k̄t̄ȳȳ ke t̄ȳȳn̄ȳȳ, na nantv nim nȳntv, na cal̄m t̄. M̄p̄ȳȳ í pilisina ma t̄ȳȳȳ. M̄ acaal̄tv kulap̄tv ke í ȳk̄ȳna má na m̄e t̄a n̄ȳȳ p̄eel̄ȳv. ⁸ Í t̄a paas̄na ma t̄mle ke ma t̄ȳȳȳ taa k̄é m̄e maȳama. Ama k̄p̄i nȳáma ke í yelinaa, na p̄ele p̄á lak̄i-t̄ȳȳ m̄e lonte. ⁹ Tacaa l̄s̄ má si, k̄p̄i tv kut̄ap̄el̄ȳv nȳku kv ta nȳi-m t̄ kv kaa sv̄v ma t̄ȳȳȳ taa. Paa p̄untv we l̄s̄ȳeli nȳáma hek̄v taa.

Nti p̄a su Lefii nȳáma t̄

¹⁰ Tacaa si: P̄a kaas̄ȳv Lefii nȳáma mp̄a m̄e m̄e kisa-m t̄, saa wei l̄s̄ȳeli nȳáma m̄e í toolaa na í ha-m siȳile t̄, m̄e t̄nȳ m̄e t̄nȳ k̄é. M̄e nȳȳȳ taa k̄é m̄e isaȳatv sal̄ka k̄a maȳana. ¹¹ T̄mle nte í k̄a p̄asi na í l̄a-m t̄ȳȳle ma t̄ȳȳȳ n̄n̄ȳȳ t̄nȳȳv, na ka taa t̄ma lapv. Isu samaa k̄t̄ȳȳ nȳka k̄k̄ȳ lusa ka t̄na t̄, na k̄t̄asi l̄nȳsi t̄la lent̄ȳv. Ulena í lak̄i samaa un̄ȳi t̄ma. ¹² M̄e t̄e l̄s̄ȳeli samaa ke n̄ȳȳ ke t̄nȳ t̄m taa. Hal̄i í t̄usi-weȳe isaȳatv taa. Maa yele-m̄e, na í s̄ȳȳli m̄e isaȳatv sal̄ka. ¹³ Í kaa k̄p̄t̄na-m si í lak̄i k̄t̄alaa t̄mle nat̄li. Yaa í tokina ma wontv kate nȳntv, yaa kate taa kate nȳntv. Mu s̄ȳȳl̄na m̄e f̄eeli f̄ei. Na acaal̄tv t̄ma wena í lapa t̄ a sal̄ka. ¹⁴ T̄ma lenna wena a we lapv ke l̄s̄ t̄ȳȳȳ t̄ȳn̄ȳȳ t̄m taa t̄, a tike ke í k̄a la.

Nti p̄a su k̄t̄alaa t̄

¹⁵ M̄p̄ȳȳ Tacaa má ma ȳȳȳta si: P̄a kaasa Sat̄ki p̄ȳȳalaa k̄t̄alaa Lefii nȳáma t̄. M̄e t̄ka t̄sulle kus̄s̄utv k̄é. Paa saa wei l̄s̄ȳeli nȳáma toolaa na pa hat̄l̄na-m t̄. M̄e tike í k̄a k̄p̄t̄na-m, na í la-m t̄mle. Í k̄a c̄le-m nantv nim na p̄ cal̄m. Tacaa l̄s̄ má ma ȳȳȳt̄na mp̄v. ¹⁶ Mu sv̄na t̄sulle na í k̄p̄t̄na ma taap̄li. Í k̄a we ma t̄mle taa, na í paas̄na ma t̄mle. ¹⁷ K̄p̄nȳk̄p̄ntv t̄nȳ nȳntv wontv ke í k̄a suu. Ulena p̄éc̄ í sv̄na p̄ taa t̄ȳȳ n̄n̄ȳȳ. Í taa suu heeñ hv̄ntv pulv ke waatv wei í lak̄i p̄ taa t̄ȳȳ t̄ma t̄. Paa l̄s̄ t̄ȳȳȳ taa nȳna. ¹⁸ Í k̄a te m̄e nȳȳȳ ke k̄p̄nȳk̄p̄ntv t̄nȳ nȳntv saalasi, na í t̄ȳȳli p̄ tak̄asi. Ama í kaa l̄li tampalanaa, p̄ taa k̄ȳ na í t̄ii hañȳȳ. ¹⁹ Ye í luk̄i si í puki ȳl̄aa kiñ ke awal̄i t̄ȳȳ t̄ȳȳ ile í w̄ȳȳsi m̄e wontv nti í lap̄na k̄t̄ȳȳ ke mp̄v t̄. Na í si-t̄ȳi t̄sulle kut̄ul̄nȳ taa, na í k̄p̄ȳȳ wontv lent̄i. P̄a taa k̄ȳ na samaa pilisi k̄t̄ȳȳ wontv nti.

²⁰ K̄t̄alaa í kaa looli m̄e nȳȳȳ, yaa í yele na nȳȳȳ su. Ama í k̄a k̄-s̄ȳi t̄t̄et̄ete. ²¹ K̄t̄ulv n̄ȳȳli i kaa nȳȳ sv̄l̄m na p̄éc̄ í sv̄v p̄ taa t̄ȳȳ t̄ȳ. ²² P̄eȳele k̄t̄ulv kaa k̄p̄ȳȳ alv leel̄v ke yem, yaa alv wei pa t̄ȳȳnaa t̄. l̄s̄ȳeli nȳáma piitim taa p̄eel̄v wei i ta nȳnta apalv t̄ȳȳ p̄ we si k̄t̄ulv í k̄p̄ȳȳ. Yaa ye k̄t̄ulv l̄lv s̄p̄a na í yele leel̄v, ile un̄ í k̄p̄ȳȳ.

²³ P̄a we si k̄t̄alaa m̄e í s̄ȳȳsi ma ȳl̄aa. Í f̄aya l̄s̄ nȳȳm na k̄p̄i nȳȳm. Í h̄lí-we na p̄á nȳi n̄nȳ nȳȳm, na asilima nȳȳm p̄ f̄aȳav. ²⁴ M̄pi p̄ k̄é hv̄le t̄m ile, mu t̄nȳna siȳisuȳ. Í k̄a hv̄k̄ȳna na p̄ k̄eas̄na ma kus̄s̄utv. Í t̄ki ma kiñ na ma kut̄ut̄v ke ma acimanaa taa. Í nȳni k̄ȳȳȳ k̄v̄h̄es̄ȳ ke ma nȳȳ.

²⁵ P̄a f̄ei si k̄t̄ulv í k̄p̄t̄na s̄tv na í pilisi i ti. Ye p̄ t̄ȳȳ i caa, yaa i too, yaa i p̄ȳȳȳ. Yaa i taalv, yaa i neu, yaa i k̄ȳȳ. Yaa i neu alv nȳȳ wei i ta saata t̄. ²⁶ Ye p̄ maȳana k̄t̄ulv ke mp̄v, í la nȳȳv t̄ȳ asilima k̄eel̄ȳv k̄t̄ȳȳ. Í t̄nȳ na k̄ȳȳȳ naatosomp̄ȳȳl̄aya t̄e na p̄éc̄ í sv̄v i t̄mle taa. ²⁷ K̄ȳȳnȳku i m̄el̄ȳi t̄sulle t̄ȳȳ p̄ taa nȳnȳka t̄ȳ t̄, i ka la k̄t̄ȳȳ na p̄ hus̄i i isaȳatv. Tacaa l̄s̄ má ma ȳȳȳt̄na mp̄v. ²⁸ K̄t̄alaa k̄p̄ancoou nt̄é má. Í kaa weena m̄e paa nȳȳm nap̄el̄ȳi l̄s̄ȳeli taa. Maȳale m̄e paa nȳȳm. ²⁹ M̄e t̄ȳȳn̄ȳȳ nt̄é kvhaañ, na t̄la nna pa lak̄i k̄t̄ȳȳ si p̄ hus̄i isaȳatv t̄. P̄a t̄na mpi pa suwa si, ma nȳȳm

ke Iseyeli taa tɔ, mu tɔɔna. ³⁰ Kɔtɔlaa tɔnna kumtu kancaalaya nyɛntu hɔɔlɔɔ, na mpi Iseyeli nyɛma lɛsa-m pa wɛnau taa tɔ. Yɛlaa kɔ cɛla kɔtɔlaa ke pa mulum kupampam. Uɛna mɔ kooli pa tɛɛsi ke kupantu. ³¹ Ama kɔtɔlaa kaa tɔɔ wontu kusɛputu yaa nti pulupu kuwa tɔ. Paa sumaya paa wontuyu ŋku.

45

Tɛtɔnaa mpa pa wɛna pa mpa tɔ

¹ Mɔpɔyɔ Tacaa yɔɔtɔaa si: Ye ɔ talɔɔ Iseyeli kpeka ke tetu ile ɔ lɛsi hɔɔlɔɔ nakuli na ɔ ha-m. Hɔɔlɔɔ ŋku ku taɔalɔɔ kɔ wɛɛ kilomɛɛtɔlɔnaa naanɔwa na naale na hɔɔlɔɔ. Ku waɔ ke kilomɛɛtɔlɔnaa kakpasɔ. Uɛna tetu nti tɔ pɛsi lɔ nyɛntu tɔkpatɔaa. ² Uɛna ɔ cosi ɔ tɛɛɛɛɛ tetu ke tɔ taa. Tɔ taɔalɔɔ na tɔ waɔ kɔ wɛɛ teitei. Paa kɔŋkɔŋ ŋkuyu mɛɛtɔlɔnaa ŋmunɔɔ na nule na naanɔwa (250). Na pɔ yɛɛɛ ikpatɛ na pɔ cɔɔ na pɔ tɔ tetu nti. Tɔɛ tɔ waɔ kɔ wɛɛ mɛɛtɔlɔnaa hiu na kakpasɔ. ³ Tetu nti tɔ taa kɛ ɔ kɔ maɔasi na ɔ lɛsi kilomɛɛtɔlɔnaa naanɔwa na naale na hɔɔlɔɔ. Tɔ waɔ ke kilomɛɛtɔlɔnaa kakpasɔ. Tɔnaɔa ɔ kɔ ŋmɔ lɔ tɔɔɔ. Lontɛ ntɛ tɔ kɛna lontɛ katɛ nyɛntɛ. ⁴ Hɔɔlɔɔ ŋku ku kɛ lɔ lontɛ katɛ nyɛntɛ kɛ. Pɔ su-ku na ku mpa ke kɔtɔlaa mpa pa laki Tacaa tɔmlɛ ke lɔ tɔɔɔ taa tɔɔ. Lontɛ ntɛ tɔ taa tɔnaɔa ɔ kɔ lɛsi lona nna a taa ɔ kɔ ŋmɔ mɔ tɛɛsi na lɔ tɔɔɔ tɔ. ⁵ Tetu nti tɔ taɔalɔɔ wɛ kilomɛɛtɔlɔnaa naanɔwa na naale na hɔɔlɔɔ, na tɔ waɔ ke kilomɛɛtɔlɔnaa kakpasɔ tɔ tɔ kɛ Lefii kɔtɔlaa nyɛntu kɛ. Mɛ pa paasɔɔnana lɔ tɔɔɔ taa tɔmlɛ kupantɛ. Paa wɛna tɔ taa kɛ acalɛɛ wɛna a taa paa cɔɔ tɔɔ. ⁶ Uɛna pɔ maɔasi tetu nti tɔ taa tɔtɔɔ itaɔalɔ tɔ kɛ kilomɛɛtɔlɔnaa naanɔwa na naale na hɔɔlɔɔ na waɔ tɔ kɛ kilomɛɛtɔlɔnaa naale na hɔɔlɔɔ. Uɛna ɔ ŋmɔ icatɛ nte tɔ taa Iseyeli nyɛma kɔ wɛna mpaau si pɔ cɔɔ tɔ. ⁷ Paa kaasi awulumpu ke lontɛ ke Tacaa tetu na icatɛ nyɛntu kɔŋkɔmɔŋ naale tɔ. Tetu nti tu kɔɔa hatoo Metitlanɛɛ tɛŋku kɛ. Pɔ kɔɔaɔ ilim tɔtɔɛ tɔ, halɔna Iseyeli tetu ilim tɔlɔɛ tɔ tɔna. Tɔ taɔalɔɔ kɔ wɛɛ teitei na paa kɛkɛɛ nte tɔ nyɛntu. ⁸ Ile awulumpiya kɔ wɛna pa maɔamaɔa pa tetu ke Iseyeli taa. Pa kaa tasa Tacaa yɛlaa ke muɔuluyu. Paa yɛlina tetu kakaasɔa ke Iseyeli nyɛma.

Nti pɔ su awulumpiya tɔ

⁹ Mɔpɔyɔ Tacaa lɔ mɔ ma yɔɔtɔaa si: Iseyeli awulumpiya mɛ ɔ tɛlɔsa mpɔɛ. Pɔ wɛɛ si ɔ kisi musɔŋ na ŋmakɔlɔɔ. ɔ tɔŋ tampana na kusiyisim. Uɛna ɔ yɛɛɛ ma yɛlaa wɛnau ke lɛɛkɔɔ. Tacaa mɔ ma yɔɔtɔna mpu.

¹⁰ Pɔ wɛɛ si ɔ wɛna sanɔyanaa mpa pa siyisaa tɔ. ɔ wɛna pɛɛ nyɛm maɔasɔɔɔa kusiyisɔa ŋka pa yaa si ifaa tɔ, na lum nyɛm nyɛŋka kusiyisɔa ŋka pa yaa si paati tɔ. ¹¹ Maɔasɔɔɔa ifaa na paati pa tɔɔ ka wɛɛ teitei kɛ. Paa ŋka kaa tɔɔ isu maɔasɔɔɔa ŋka pa yaa si homɛɛ tɔ ka hɔɔlɔɔ naanɔwa taa kulɔmɔɔ. Maɔasɔɔɔa homɛɛ ke paa kɛɛsɔna isɔna maɔasɔɔɔa nsi si tɔki tɔ. ¹² Pa liyiteɛ nyɔɔlɔɔ ŋku pa yaa si kɛɛɛɛ tɔ, kulɛ ku tɔm hiu maɔana ŋku pa yaa si sikɔli tɔ ku tɔm kulɔm. Uɛna sikɔlɔnaa nutoso nɔɔ maɔana ŋku pa yaa si miini tɔ ku tɔm kulɔm.

¹³ Isɔna paa lɛsɔɔ pa kuhaaɔ tɔɔɔ. Hɔɔlɔɔ nutoso taa kulɔmɔɔ ke paa wei ɔ kɔ ha ɔ tɔɔnaɔa pɛɛ nyɛŋka. ¹⁴ Ye ɔ maɔasɔɔɔa mɔ nim, maɔasɔɔɔa ŋka pa yaa si paati tɔɔ ɔ kɔ maɔasɔna. Paati tɔm naanɔwa lakɔna homɛɛ kulɔm. Maɔasɔɔɔa ŋka pa yaa koo tɔ, na ŋka pa yaa si homɛɛ tɔ si teitei kɛ. Paati hɔɔlɔɔ naanɔwa taa kulɔmɔɔ ke ɔ kɔ lɛsi. ¹⁵ Iseyeli nyɛma kalɔkɔŋ taa ile, heɛŋ yaa pɔŋ ŋmunɔɔ (200) taa kɛ pɔ wɛɛ si pɔ lɛsi lɔ kuhau ke kulɔm. Mpi pa lɛsɔɔ mpu tɔɔ paa la tɔɔnaɔa kuhau kɔtɔa. Yaa ŋka kɔkɔ lusa tɔ, yaa nɔɔ kulɔmɔa kɛntɔɔ nyɛŋka si pɔ husi pa isayatu. Tacaa mɔ ma yɔɔtɔna mpu.

¹⁶ Iseyeli tetu yɛlaa tɔna kɔ kɔnna kuhau ŋku. Uɛna pɔ cɛla pa tetu awulumpiya. ¹⁷ Awulumpiya kɔ caana kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɔna tɔ si wontu na sulum kulisim ke acimanaa waatu. Isu isɔtu kufalu na kuyaku kuhɛɛsɔɔ. Na lɛna nna a kɔtiyi Iseyeli nyɛma tɔ. Mɛ paa caana kupɛntɔŋ tayanɔɔ kɔtasi na kuhaaɔ. Na kɔtasi nsi kɔkɔ lusa

si tēna tō. Na nɔ̄ɔ̄ kulɔ̄mɔ̄ɔ̄ kpɛntɔ̄ɔ̄ nyɛ̄n̄si. Ilena Iso nyɛ̄ni Iseyeli nyɛ̄ma pɛ̄tɔ̄tɔ̄le na í husi pa isayatu.

¹⁸ M̄p̄ȳȳ Tacāa ȳɔ̄ɔ̄tāa si: Is̄ot̄u kancaalaya nyɛ̄ɔ̄ kuyaku kancaalaya nyɛ̄ɔ̄ku wule, paa la kɔ̄taya ke lat̄ɔ̄ce wei ɪ tiili tá caami tō. Ilena p̄ nyaāli Iso t̄ayāɔ̄ asilima. ¹⁹ Kɔ̄tul̄u ká k̄paya kɔ̄taya k̄p̄ante n̄t̄é t̄ə cal̄əm. Na í taa-w̄ɔ̄ɪ Iso t̄ayāɔ̄ n̄ɔ̄n̄ɔ̄ɔ̄ t̄ō. Na kɔ̄taya t̄ɔ̄lat̄e ŋkulun̄ɔ̄s̄i taa. Na p̄ taa t̄ō t̄ayā n̄ɔ̄n̄ɔ̄ɔ̄ t̄ō. ²⁰ P̄ tak̄i is̄ot̄u kuyaku naatosomp̄ɔ̄ɔ̄laya nyɛ̄ɔ̄ku Ilena pá l̄á mp̄u t̄ɔ̄t̄ɔ̄ɔ̄ m̄pa pa p̄ant̄aa na pa ta nyi yaa p̄ yuk̄əna-w̄e t̄ō. Ie p̄ k̄eela Iso t̄ayāɔ̄ asilima n̄t̄é.

²¹ Is̄ot̄u kancaalaya nyɛ̄ɔ̄ kuyeȳɔ̄ naan̄uwa na liyiti wule ke paa t̄ɔ̄ɔ̄ T̄ɛ̄u acima. Kuyeȳɔ̄ naatosomp̄ɔ̄ɔ̄laya ke paa t̄ɔ̄ɔ̄ acima an̄i na potopotonaa m̄pa pa taa kukusum fei t̄ō. ²² Awulumpu ká la lat̄ɔ̄ce ke kɔ̄taya ke acima kuyaku kancaalaya nyɛ̄ɔ̄ku wule. I na ɪcat̄e t̄əna ȳəlaa pa isayatu husȳu t̄ō k̄é ɪ ká la-k̄é. ²³ P̄ kaasi Ie, acima kuyeȳɔ̄ naatosomp̄ɔ̄ɔ̄laya un̄i ɪ taa t̄ɔ̄t̄ɔ̄ɔ̄ ɪ ka la kɔ̄taya ŋka k̄ə̀ k̄ə̀ lusa ka t̄əna t̄ɔ̄ɔ̄ lat̄ɔ̄cenāa naatosomp̄ɔ̄ɔ̄laya, na iwaan̄ naatosomp̄ɔ̄ɔ̄laya. Ilena í la paa kuyaku ŋkuȳu p̄ɔ̄ɔ̄tul̄u ke isayatu husȳu kɔ̄taya. ²⁴ Na í ha t̄ɔ̄ɔ̄n̄aya p̄ee nyɛ̄ɔ̄ka is̄u kiloonāa h̄iu na naan̄uwa. Ilena í s̄ə̀s̄i nim liitilināa naatos̄o ke paa kɔ̄taya lat̄ɔ̄ce na iwaav̄ ŋku ku t̄ō.

²⁵ P̄ tak̄i is̄ot̄u naatosomp̄ɔ̄ɔ̄laya nyɛ̄ɔ̄ kuyaku naan̄uwa na kak̄pas̄i acima wule, Ilena awulumpu la kɔ̄taya na k̄uhav̄ ke teitei. Is̄u ɪ ka lap̄u T̄ɛ̄u acima waat̄u t̄ō. Acima kuyeȳɔ̄ naatosomp̄ɔ̄ɔ̄laya un̄i ɪ taa k̄é ɪ ká la paa kuyaku ŋkuȳu isayatu husȳu kɔ̄tas̄i kul̄mas̄i n̄si. Na n̄si k̄ə̀ k̄ə̀ lusa si t̄əna t̄ō. Na t̄ɔ̄ɔ̄n̄aya p̄ee na nim p̄ k̄uhav̄ t̄ɔ̄t̄ō.

46

Nti p̄ su awulumpu tō

¹ M̄p̄ȳȳ Tacāa Iso ȳɔ̄ɔ̄tāa si: P̄ taa t̄ō t̄aya n̄ɔ̄n̄ɔ̄ɔ̄ ŋka ka wenna ilim t̄əlul̄e t̄ō t̄ō, kaa tak̄i m̄p̄ȳȳ t̄əm̄le kuyeȳɔ̄ naatos̄o taa k̄é. Ama paa tul̄i-k̄eȳe kuyaku k̄uh̄ees̄ȳu na is̄ot̄u kufal̄u kuyaku wule. ² Awulumpu suk̄əna awal̄i t̄ō t̄aya t̄ō Ilena í fayana kutuluȳu ŋku ku k̄p̄ət̄əna n̄ɔ̄n̄ɔ̄ɔ̄ t̄ō ku taa. Na í s̄ə̀ɔ̄ n̄ɔ̄n̄k̄eelas̄i t̄ən̄aya, saa wei k̄ət̄əlaa lak̄i awulumpu un̄i ɪ kɔ̄tas̄i n̄si k̄ə̀ k̄ə̀ lusa si t̄əna t̄ō. Na nɔ̄ɔ̄ kulɔ̄mɔ̄ɔ̄ kpɛntɔ̄ɔ̄ nyɛ̄n̄si. Ilena í h̄ənt̄i at̄eȳe n̄ɔ̄n̄kp̄ete na p̄ɔ̄c̄ó í t̄ɛɛ. P̄ fei si pá tak̄i n̄ɔ̄n̄ɔ̄ɔ̄ na p̄ɔ̄c̄ó p̄ taani. ³ Ye p̄ tala kuyaku k̄uh̄ees̄ȳu na is̄ot̄u kufal̄u acima. Tet̄u ȳəlaa ká k̄ə̀ n̄ɔ̄n̄kp̄ete c̄ə̄n̄e, na pá s̄ɛɛ-m. Maȳa Tacāa.

⁴ Iwaav̄ kul̄m̄ȳu na iw̄eēs̄i naatos̄o, wei ɪ tiili tá caami t̄ɔ̄ɔ̄, awulumpu ká la kɔ̄taya ŋka k̄ə̀ k̄ə̀ lusa ka t̄əna t̄ō. Tacāa ke ɪ ka la kɔ̄taya ŋk̄eȳe kuyaku k̄uh̄ees̄ȳu wule. ⁵ Ilena í k̄ə̀na t̄ɔ̄ɔ̄n̄aya p̄ee k̄uhav̄. Is̄u kiloonāa h̄iu na naan̄uwa ke iwaav̄ t̄ō. Ye p̄ kaasa iw̄eēs̄i t̄ō Ie ɪ k̄ə̀na t̄ɔ̄ɔ̄n̄aya p̄ee k̄uhav̄ ke is̄əna ɪ h̄uɪ si p̄ m̄un̄aa t̄ō. Ilena í s̄ə̀s̄i nim liitilināa naatos̄o ke t̄ɔ̄ɔ̄n̄aya p̄ee kiloonāa h̄iu na naan̄uwa t̄ō. ⁶ Is̄ot̄u kufal̄u acima wule ɪ ka la kɔ̄taya ke lat̄ɔ̄ce. Na iw̄eēs̄i naatos̄o, na iwaav̄ kul̄m̄ȳu. P̄ t̄ən̄aya mp̄u pu w̄e t̄əla n̄na ɪ tiili tá caami t̄ō. ⁷ Ilena í t̄ən̄i t̄ɔ̄ɔ̄n̄aya p̄ee k̄uhav̄ is̄u kiloonāa h̄iu na naan̄uwa. Paa lat̄ɔ̄ce wei na paa iwaav̄ ŋku ku t̄ō ke ɪ t̄ən̄ɔ̄ɪ mp̄u. Ye p̄ kaasa iw̄eēs̄i, Ie ɪ ha t̄ɔ̄ɔ̄n̄aya p̄ee ke is̄əna ɪ h̄uɪ si p̄ w̄e teu t̄ō. Ilena í t̄ən̄i nim liitilināa naatos̄o ke t̄ɔ̄ɔ̄n̄aya p̄ee kiloonāa h̄iu na naan̄uwa t̄ō. ⁸ M̄paav̄ kul̄m̄ȳu ke awulumpu ká t̄əɔ̄ na í s̄uɪ na í lu. Kutuluȳu ŋku ku k̄p̄ət̄əna n̄ɔ̄n̄ɔ̄ɔ̄ t̄ō, ku taa k̄é ɪ ká fayana. ⁹ Waat̄u wei Iseyeli ȳəlaa ká s̄uɪ Iso s̄ɛɛ ke acima kuyeȳɔ̄ taa t̄ō. M̄pa paa s̄uɪna ilim n̄t̄ɔ̄ɔ̄ɔ̄ t̄ō n̄ɔ̄n̄ɔ̄ɔ̄ na pá s̄ɛɛ-ɪ t̄ō, ilim mp̄ət̄əɔ̄ t̄ō nyɛ̄ɔ̄ka ke paa luna. M̄pa p̄ēle pá s̄uɪna p̄ mp̄ət̄əɔ̄ t̄ō nyɛ̄ɔ̄ka, Ie pa luna p̄ n̄t̄ɔ̄ɔ̄ɔ̄ t̄ō nyɛ̄ɔ̄ka. Ȳul̄u kaa luna n̄ɔ̄n̄ɔ̄ɔ̄ ŋka ɪ s̄uɪnaa t̄ō, kufalaya ke ɪ ká t̄əɔ̄. ¹⁰ Awulumpu na tet̄u ȳəlaa paa k̄p̄ənt̄əna s̄uɪ na pá k̄p̄ənt̄i luu.

Nti p̄ su k̄uhaan̄ waani waani t̄ō t̄ō

¹¹ Ye p̄ tala acima yaa waat̄un̄aa s̄ə̀s̄aa, t̄ɔ̄ɔ̄n̄aya k̄uhav̄ ká w̄e is̄u kiloonāa h̄iu na naan̄uwa k̄é, paa kɔ̄taya lat̄ɔ̄ce na p̄ iwaav̄ ŋku ku t̄ō k̄é. Ye p̄ kaasa iw̄eēs̄i Ie, paa wei ɪ ká sun̄a ɪ k̄uhav̄ t̄ə̄m̄ə̄ɔ̄. Ilena pá t̄ən̄i nim liitilināa naatos̄o, ke t̄ɔ̄ɔ̄n̄aya p̄ee kiloonāa h̄iu na naan̄uwa t̄ō.

¹² Ye isu awulumpu caaki luyu kulumbuyu kotaya lapu ke Tacaa, paa nka kaka lusa ka tana to. Yaa nayo kulumaya krentuyu nyenka. Pa wee si pa tulu-i ilim talule too nonoyo ke. Uena i ha i kuhaaŋ uni, isu pa lakuyu kuyaku kuhesuyu wule to. Ye i tema teeu, ile pa taki nonoyo.

¹³ Paa ifemle nte, paa la Tacaa ke panaya kulumaya iwayaya nka ka tiili ta caami tayo kotaya nka kaka lusa ka tana to. Tanan tanan ke paa laki-si. ¹⁴ Paa ha Tacaa ke tonyaya kuhav tatyayo mulum mayaselas naale ke mpyu paa tanan nku. Uena pa siti mulum mpi na nim liitilinaa naale. Paa ifemle nte ta tonyaya kuhav kune, ku wee mpyu tam too ke, ku kaa si. ¹⁵ Paa tanan nkuyu paa la iwayaya, na mulum, na nim ke kotaya nka kaka lusa ka tana to.

Awulumpu payalaa krancoou

¹⁶ Mpyu Tacaa yagataa si: Ye awulumpu ha i nyam naralayi i payalaa taa nyalu, pa pesa payalu uni na i piya piya pa nyam ke tam too ke. ¹⁷ Ama ye awulumpu cosa i nyam, na i ha i tamle nyema taa nyalu i taki-wayi mpv, halana i cevu panaya. Uena pa tayani maluyu ke awulumpu nyam. Mpi awulumpu hawa i mayamaya i piya to pa tike pa kena pele pa nyam. ¹⁸ Pa fei si, awulumpu i leeki yalaa taa nyaluyu pntu nyam. I mayamaya i nyam ke i ka ceta i payalaa. Ue iso yalaa taa nyalu kaa hatelana i nyam.

Isa tayaya tateselena

¹⁹ Mpyu apalu uni i tagna-m tasule nte ta we nonoyo kin too to. Uena ta suv kotalaa kutuluŋ taa. Uena ta keena ilim ntayon too ke kotalaa lonte. Patama nyalu i ka we lolo ke ilim talule too. ²⁰ Uena i hulu-m si: Cenyee kotalaa ka tasi tala nna pa lapa kotaya si pa tayani pa isayatu to a nantu. Tana tatyayo paa tasi kuhaaŋ. Pa taa lasi kotaya nyam mpayi awali taya too. Pa taa koo na samaa pilisi iso nyam.

²¹ Mpyu i luna-m awali too taya too. Uena i cenna-m taya nkuluŋasi liyiti taa. Paa nkuluŋa nka kaa wena taya ke. ²² Nkuluŋasi taa taasi nsi si we paco pacayo. Si wan na si tayaloh ke teitei. Tayaloh we meetelanaa hii. Wan ke meetelanaa naanwa na kakpasi. ²³ Pee koluŋa cenna paa taya nkaya. Uena masasi cenna koluŋa nke na pa ta. ²⁴ Mpyu apalu uni i heela-m si, masasi nsi si too iso tayaya tamle nyema tasyi tala nna yalaa lapa kotasi to, a nantu talye.

47

Isa tayaya lum seelo

¹ Mpyu apalu uni i malana-m iso tayaya nonoyo, uena ma na lum lukana nonoyo tee, na ilim talule too. Iso tayaya na ilim ntayon too ke lum kpenyana. Uena pa malayana kotaya talate, na ilim mpotah too. ² Mpyu i luna-m na ilim ntayon nonoyo. Ta keena awali too nonoyo nka ka siyisina ilim talule too to, na lum tona krente na konyon ntayon nyenku too. ³ Uena i maha ilim talule too, na i taka hmanaya. Uena i mayasana-kyee meetelanaa nasale na nunwa (500) ke honyuyu nku ku too. Pa waali ke i tesana-m na lum. Pale pa suna ma nose. ⁴ Mpyu i tasa mayasyu ke meetelanaa nasale na nunwa (500). Uena i tesana-m lum, na pale pa suna ma tuna. I tasa mayasyu ke meetelanaa nasale na nunwa (500) toto. I tasa-m lum tesanu, uena pa kra ma tanaya. ⁵ Mpyu i tasa mayasyu ke meetelanaa nasale na nunwa (500). Ue lum mpi pale pa kala lumaŋ, ma ta pasi tesuyu. Pa ke loto ke, na ye pa taya yav nyalu kaa pasi tesuyu. ⁶ Mpyu i posa-m si: Yulu nya, n nawa teu na? Uena i pona-m kpena na i tayani-m mahnav ke loto nayo. ⁷ Uena ma paasana si, tun nyala sasam ke loto nku ku kutemih naale too. ⁸ Mpyu apalu uni i heela-m si: Loto kune ku lum kpen ilim talule honyuyu too ke. Yaatan tetekale ke pa tanyi, na pa tiiki tenku kusapu taa, na pa tayany-wi. ⁹ Uena lum taa weesuyu nyam tana weena weesuyu, ke paa timpi loto nku ku lum ka tala to. Waatu unyi tiina ka huki. Pa taya pulu, tenku lum ka tayani. Ye loto nku ku lum i tala timpi, weesuyu laki ke. ¹⁰ Pa krayav hatoo An-Ketii, na pa polo An-Ankelayim to. Tiina kpalaa

ká tugi pa puluŋ kɛ́, na pá leŋ teŋku kutuŋ tɔɔ. Paa kpa tiina waani waani kɛ́ isu teŋku sɔsɔ taa. ¹¹ Ama lɔcayam na luna ná kaa tayani. Pu pəsi tɔm lona kɛ́. ¹² Tuŋ kulɔlɔŋ waani waani ká nyɔ lɔɔ kutemiŋ tɔɔ. I hatu kaa lontili paa pɔlee, na í lulɔxi pee kɛ tam tɔɔ. Paa isɔtu wei kɛ paa kooliyi i kulɔlum. Mpi tɔ, tɔsulle tɛɛ kɛ lum lukana na pá kpeŋ i tɛɛ. Paa tɔki i pee kɛ́, na pá waasəyana pa tɔxi i hatu.

Tacaa suku Iseyeli tetu toosi

¹³ Mpyó Tacaa lɔɔ yəyɔtaa si: Tetu nti paa tala Iseyeli kpeka naanwa na naale tɔ tɔ toosi ntɔ. Tɔm naaleye paa cɛla Yosɛfu kpekale nyóma. ¹⁴ Teitei kɛ́ paa tala-ti. Mpi tɔ, má yəyɔtaa kɛ́ na tuunav na má su si, ma haaki-təxi pa cɔsɔnaa. Ue tɔ pəsa pa kpancoou kɛ́. ¹⁵ Tetu ilim ntəyɔŋ tɔɔ toŋa, kpakəxi Metitelanee teŋku. Uena ká təŋ hapəle nte tɔ təŋəyana Hetəlɔŋ na Lepo-Hamati na Setati pə acalɛɛ taa tɔ. ¹⁶ Pə waali uena ká lu Pelota na Sipəlayim pə acalɛɛ. Ani a wenna Tamasi na Hamati tetu pə hekv taa. Na Hasɛɛ-Tikoŋ icate nte tɔ kɔtəna Haulaŋ tetu toŋa tɔ. ¹⁷ Toŋa ŋke kaa polo teŋku Metitelanee. Haləna Hasaa-lnaŋ tetu kɛ ilim təlule tɔɔ. Uena ká məli Tamasi na Hanati pa tetu. Isəna toŋa ka wɛɛ ilim ntəyɔŋ tɔɔ təyɔle. ¹⁸ Ilim təlule tɔɔ toŋa ká lu lonte nte tɔ wɛ Tamasi na Haulaŋ pa hekv tɔ. Uena ká təŋ Yaatanu tɛtɛkale kɛ Kalaati na Iseyeli tetu pə hekv taa. Kaa polo timpi pa yaa si Tamaa təyɔ teŋku kusəpu. Isəna toŋa ká wɛɛ ilim təlule tɔɔ təyɔle. ¹⁹ Ilim mpətəŋ tɔɔ toŋa uɛ kaa lu timpi pa yaa si Tamaa təyɔ Melipa lum na Kateesi pə tetu cɔlɔ. Uena ká məli Icipiti tetu lɔɔ. Haləna Metitelanee teŋku. Isəna toŋa ká wɛɛ ilim mpətəŋ tɔɔ təyɔle. ²⁰ Ilim tətule tɔɔ nyəŋka uɛ, teŋku Metitelanee kɛle toŋa. Pə krayav ilim mpətəŋ tɔɔ tɔ, haləna Lepo-Hamati kɛ ilim ntəyɔŋ tɔɔ. Isəna ilim tətule tɔɔ nyəŋka ka wɛɛ təyɔle.

²¹ Iseyeli kpeka nyóma kɛ́ í ká tala tetu nti. ²² Tɛtɛ kɛ́ í ká tɔ na í taləna-ti. Ue í taa sɔɔ mɔlɔaa mpa pa wɛ mə hekv taa na pa lula piya kɛ mə tetu taa tɔ. Pə wɛɛ kɛ́ si í la-wɛyɛ teitei isu Iseyeli nyóma. Uena pɛle pá hiki pa paa tete kɛ Iseyeli kpeka taa. ²³ Paa wei i ká hiki i paa tete kɛ Iseyeli kpekale nte tɔ taa i ká caya tɔ. Tacaa lɔɔ má ma suna mpu.

48

Ilim ntəyɔŋ tɔɔ kpeka tetu

¹ Iseyeli kpeka nyóma həla ntɔ, na pa tetunaa. Taŋ kpekale nyóma tetu wɛ ilim ntəyɔŋ tɔɔ kɛ́. Tə mala hapəle nte tɔ təŋəyana Hetəlɔŋ na Lepo-Hamati na Hasaa-lnaŋ pə tetunaa taa tɔ. Uena pə polo Tamasi, na Hamati pə tetunaa cɔlɔ. Uena ká polo ká lu ilim təlule toŋa. Halu Metitelanee teŋku na ilim tətule tɔɔ. ² Taŋ tetu ná təŋa ilim kɛ itayalav tɔɔ kɛ́, haləna Aseɛ kpekale nyəntu. ³ Aseɛ tetu itayalav tɔɔ kɛ́ Nefətali nyəntu wɛɛ. ⁴ Uena Manasee tetu náá wɛɛ Nefətali nyəntu itayalav tɔɔ. ⁵ Ifəlayim tetu wɛ Manasee nyəntu itayalav tɔɔ kɛ́. ⁶ Uena Lupaŋ tetu náá wɛɛ Ifəlayim nyəntu itayalav tɔɔ. ⁷ Uena Yuta tetu kɛ Lupaŋ nyəntu itayalav tɔɔ.

Tacaa nyəntu

⁸ Pə krayav Yuta tetu itayalav tɔɔ kɛ́ ilim təlule na pə tətule tɔ, í ká kaasi tetu na tɔ tayaləŋ wɛɛ teitei isu paa kpekale nte tɔ nyəntu. Tə tayaləŋ ká wɛɛ kilomɛɛtələnaa naanwa na naale na həyɔluyɔ. Uena í ŋmá tɔ hekv taa kɛ́ lɔɔ na yəlaa pa tɔsulle. ⁹ Tacaa tetu tayaləŋ ká wɛɛ kilomɛɛtələnaa naanwa na naale na həyɔluyɔ. Tə waŋ kɛ kilomɛɛtələnaa naanwa. ¹⁰ Tetu həyɔluyɔ ŋku pa cɛla kətəlaa tɔ, ku tayali kilomɛɛtələnaa naanwa na naale na həyɔluyɔ kɛ́. Pə krayav ilim təlule na pə polo pə tətule tɔ. Uena í mayasi kilomɛɛtələnaa kakpasi kɛ pə krayav ilim ntəyɔŋ na pə mpətəŋ tɔ. Na í səŋsi lɔɔ na yəlaa pa tɔsulle kɛ hekv taa. ¹¹ Tetu həyɔluyɔ ŋku, ku pəsi Satəki luyɔ nyóma kətəlaa mpa pa kpa kətuyɔ tɔ pa nyəntu kɛ́. Pa lapa Tacaa təmle kɛ teu kɛ́. Pa ta la isu Lefii nyóma mpa pa ləwa lɔɔ kɛ́ waatu wei Iseyeli nyóma toolaa tɔ. ¹² Pə tɔɔ kɛ́ paa ha-wɛyɛ kelika naŋŋ nyəŋka. Nka pa cosa Iseyeli nyóma tetu tɔɔ kɛ́ Lefii nyóma toŋa kiŋ tɔ. ¹³ Lefii nyóma nyəntu ká wɛɛ teitei kɛ́ isu kətəlaa nyəntu. Tə təna tɔ tayaləŋ ká wɛɛ kilomɛɛtələnaa naanwa na naale na həyɔluyɔ. Tə waŋ kɛ kilomɛɛtələnaa kakpasi.

¹⁴ Pə fei si yulv í layasi tetv nti na pulv. Yaa í pɛeti-ti, yaa í kee-təxi nɔɔɔlv. Pə taɣa pulv, tə kəla tetv tənaya səsəntv ke lseɣeli taa. Mpi tɔ, tə ké Tacaa nyəntv tɔ se.

Acalɛɛ na tetv hɔɔɔlɔɣ pə paa tete

¹⁵ Tetv ká kaasi lɔɔ nyəntv cɔɔ təna. Tə wəɣ we kilomɛɛtələnna naale na hɔɔɔlv. Təle tə ta ke lɔɔ nyəntv. lcatɛ nyəntv ké si yəlaa í caya. lɛna pá ɣmá lcatɛ ke hɛkv taa. ¹⁶ Tə taɣalɔɣ na tə wəɣ ká wɛɛ teitei ké. Mɛɛtələnna iyisi naale na ɣmɔnɔɣv na nule na naanɔwa (2250) ké paa kəɣkəɣ ɣku. ¹⁷ Paa yelev ikpate na tɔ cəna lcatɛ na tɔ tá. Tə wəɣ ká wɛɛ mɛɛtələnna nɔnɔwa na hiu na kakpasí (125). ¹⁸ Pu kaasi Tacaa tetv tɔ ké hɔɔɔlv. Kv taɣalɔɣ ke kilomɛɛtələnna kakpasí, na lcatɛ ilim təlule tɔ. Na kilomɛɛtələnna kakpasí tətəɣɔ ilim tətule tɔ. Tetv nti tə taa ké paa hiki təɣənaya na pa cəla lcatɛ yəlaa. ¹⁹ Paa lseɣeli kpekəle tv wei i we lcatɛ taa te. l pəsəxi na í hala-ti. ²⁰ Tacaa tetv na lcatɛ nyəntv, pə kvkɛntɔɣv təna taɣalɔɣ na pə wəɣ we teitei ké. Paa kəɣkəɣ ɣkuyv kilomɛɛtələnna naanɔwa na naale na hɔɔɔlv. ²¹ Pu kaasi ntiɣi lɔɔ tetv na lcatɛ nyəntv hɛkv taa tɔ, awulumpu nyəntv nté. Tu pə mɔpɔɣú na tɔ təɣ lentənna. Tə taɣalɔɣ ká wɛɛ kilomɛɛtələnna naanɔwa na naale na hɔɔɔlv. Tu yoosina ilim təlule tɔ tɔɣa. lɛna tɔ polo Metitəlanee tɛɣku ke ilim tətule tɔ. Tacaa tetv na təsulle ká wɛɛ tetv nti tə wəna tə paa ke mpv tɔ, tə hɛkv taa ké. ²² Lefii nyəma tetv na lcatɛ pu faya awulumpu tetv ke hɔɔɔlɔɣ naaleɣɛ. Tu təɣ Yuta tetv na ilim ntəɣɔɣ tɔ, na Pɛncamɛɛ nyəntv na pə mpətəɣ tɔ.

Ilim mpətəɣ tɔ kpekəle tetv

²³ Kpekəle lenna na a tətɔnaa ntɔ cəne. Pɛncamɛɛ tetv tənaya nté pə kɛɣav ilim təlule tɔ tɔɣa tɔ. Na pə polo Metitəlanee tɛɣku na ilim tətule tɔ tɔ. ²⁴ Pɛncamɛɛ nyəntv təna ilim ke itaɣalav tɔ ké. Tə kəɣkəɣ taa ké Simiyəɣ tetv wɛɛ. ²⁵ lɛakaa nyəntv ke Simiyəɣ nyəntv kəɣkəɣ taa. ²⁶ Na Sapuləɣ tetv ke lɛakaa nyəntv kəɣkəɣ taa. ²⁷ Na Katí nyəntv ke lɛakaa tetv kəɣkəɣ taa. ²⁸ Katí nyəma tɔɣa ɣka ka we ilim mpətəɣ tɔ təɣɔle tetv tɔɣa. Nke ka kɛɣana Tamaa ke ilim təlule tɔ. lɛna ká polo Melipa na Katɛsi tetv lvm cɔɔ. Pə waali lɛna ká təɣ lɛipiti lɔɔv haləna Metitəlanee tɛɣku. ²⁹ Mɔpɔɣú paa tala lseɣeli kpekəle ke tetv na tətɛ tɔ. Paa kpekəle nte tu wəna tə lonte ke tetv taa. Tacaa lɔɔ suna mpv.

Yosalem nənɔsi naanɔwa na naale

³⁰⁻³¹ lɛna Yosalem lcatɛ nənɔsi naanɔwa na naale ká wɛɛ təɣɔɔ. lseɣeli nyəma kpekəle həla ke paa ha paa nənɔɣɔ ɣka. Koluɣa taɣalɔɣ ká wəna ilim ntəɣɔɣ tɔ ké mɛɛtələnna iyisi naale na ɣmɔnɔɣv na nule na naanɔwa (2250). Koluɣa ɣke ka tɔ ka wɛɛ nənɔsi tooso. Luɛɛɣ nənɔɣɔ na Yuta nyəɣka na Lefii nyəɣka. ³² Ilim təlule tɔ hɔɔɔlv koluɣa taɣalɔɣ ká wɛɛ mɛɛtələnna iyisi naale na ɣmɔnɔɣv na nule na naanɔwa (2250). Koluɣa ɣke ka tɔ ka wɛɛ nənɔsi tooso tətɔ. Yosɛfv nənɔɣɔ na Pɛncamɛɛ nyəɣka na Taɣ nyəɣka. ³³ Ilim mpətəɣ tɔ koluɣa taɣalɔɣ ká wɛɛ teitei ké isv lɛɣsi. Koluɣa ɣke ka nənɔsi ka wɛɛ tooso. Simiyəɣ nənɔɣɔ, na lɛakaa nyəɣka na Sapuləɣ nyəɣka. ³⁴ Ilim tətule tɔ hɔɔɔlv taɣalɔɣ ká wɛɛ teitei ké na lɛlɔɣ. Koluɣa ɣke ka nənɔsi ká wɛɛ tooso tətɔ. Katí nənɔɣɔ, na Aseɛ nyəɣka, na Nɛfətali nyəɣka. ³⁵ lcatɛ koluɣa təna taɣalɔɣ kɛnta mɛɛtələnna iyisi pəɣɔlayafɛi naanɔwa (9000).

Pə kɛɣav waatv in təɣ paa ha lcatɛ ke hətɛ si: Tacaa we cəne.

ISO KUYƆYƆTUTU TELƆSULO
TANIYEEɓI
TƆM TAKƆLAYA
Kutubtu

TakƆlaya kanƆ ka taa ile, Yuta ifepiya liyiti sƆhna tƆca ke Iso sƆƆu taa. Paa na paa we Papiloni tetu taa kƆ ma ta nyi isƆnaa te tƆ, pa kisa pa Iso kƆ pƆntƆnav. TƆ naaki tƆtƆyƆ Iso toh ke wulav kalampaani tu tƆƆ na isƆna Iso kƆla piitimnaa tƆ.

IsƆna pa faƆa Taniyeeɓi takƆlaya tƆ:

IsƆyeli ifepiya liyiti taa tem na Iso, titite 1-6

Yaasinaa liyiti wei pƆ kulaa na pƆ hƆlƆ Taniyeeɓi tƆ, titite 7-12

Taniyeeɓi na i taapalaa ke Papiloni

¹ Yuta wulav Sowakim kawulaya pusi tooso nyƆhka taa, Papiloni wulav NepukanƆsaa na i yoolaa pa pola Yosalem icate ke yoonav. Ilena pƆ ta-te. ² MƆrƆyƆ Tacaa tuwa Yuta wulav Sowakim ke pa niƆ taa. Pa kpa salƆkatunaa, na pƆ kpaƆa Iso tƆsƆele taa wontu lentƆnaa, na pƆ kƆreena na pƆ si pa tuƆ kutuluyƆ kƆrancoou taa.

³ MƆrƆyƆ wulav NepukanƆsaa tƆma i kawulaya tƆyaya nyƆma nyuƆu tu Asepenasi si: Lasi IsƆyeli awulumpiya. Yaa mpa pa nyƆƆh kulaa tƆ, pa ifepiya napƆli. ⁴ Mpa pa sƆhna teu na pa isentaa luwa, na pƆ lapa ceu tƆ. PƆ te yƆlaa kƆ weena nyƆm na layatu kƆ. Na pa pƆsƆyi na pƆ lƆ wulav tƆyaya taa kƆ tƆmlƆ. Ilena pƆ hƆlƆ-weƆe Papiloni tƆm na pƆ hƆmaatu ⁵ ke pusi tooso. Wulav tƆƆƆnaya ke paa tƆki na pƆ nyƆƆki i sulm. PƆle pƆ waali Ilena pƆ suu i tƆmlƆ taa.

⁶ Yuta kƆpekƆle nyƆma ka sita ifepiya mƆe pa taa kƆ. MƆeƆele Taniyeeɓi, na Hananiya, na Mikayeeɓi, na Asaliya. ⁷ MƆrƆyƆ kawulaya tƆyaya nyƆma nyuƆu tu layasa-weƆe hƆla. Taniyeeɓi keƆe PƆlƆtasaa, na Hananiya si SatƆlakƆ, na Mikayeeɓi si Mesaki, na Asaliya si ApƆti-Neko. ⁸ Ama Taniyeeɓi nƆ kisaa tƆsayaƆa si unƆ i kaa pilisi i ti na wulav kutƆƆƆu na sulm mƆi. Ilena i sƆlƆmi kawulaya tƆyaya nyƆma nyuƆu tu si, i taa caali-i na wulav tƆƆƆnaya na i sulm mƆi. ⁹ MƆrƆyƆ Iso lapa na apalu unƆ i huli Taniyeeɓi ke pƆeleƆ, na i nu i tƆm. ¹⁰ Paa na mƆu, ilƆ i cƆ-i si: Ta caa wulav maƆamaya suna mƆ tƆƆƆnaya na mƆ kunyƆnyƆƆm. IƆ ma nyah kƆ si pƆ taa kƆƆ na mƆ saalanaa tƆe-mƆeƆe alaafƆya. IƆ pu la na wulav lasi ma weesuyu.

¹¹ MƆrƆyƆ Taniyeeɓi pola wei Asepenasi ka kƆawa si i feƆ i na i taapalaa pa tƆƆ tƆ i kiƆ, na i tƆmi-i si: ¹² MaƆasi-tuƆu celuƆu ke tuusi hatu na lum ke kuyƆƆƆ naanƆwa. ¹³ PƆle pƆ waali, Ilena hƆ nyƆni tƆ na tƆ saalanaa. Mpa pa tƆki wulav tƆƆƆnaya tƆ, ta alaafƆyanaa. IƆ n kƆ nyi isƆna n kƆ la tƆ.

¹⁴ MƆrƆyƆ i tisa nti pa sƆlƆma-i tƆ. Ilena i maƆasi-weƆe mƆrƆyƆ kuyƆƆƆ naanƆwa. ¹⁵ KuyƆƆƆ kƆma na i tala naanƆwa, IƆ feƆlu nawayale si Taniyeeɓi pa kƆla pa taapalaa ke alaafƆya na yasƆlaya. PƆyele pƆle pa tƆkayana wulav tƆƆƆnaya. ¹⁶ PƆ tƆƆ kƆ feƆlu yela-weƆe wulav tƆƆƆnaya ke celuƆu na i tuƆi-weƆe tuusi hatu tike. ¹⁷ MƆrƆyƆ Iso ha ifepiya mƆe pa liyiti kƆ tƆm kate nyƆntu cƆkƆnav, na layatu, na takƆlaya nyƆm. Taniyeeɓi nƆ sƆyƆsaya toosee waani waani huweƆ.

¹⁸ Kuyaku hƆku wulav ka suwa tƆ ku tapa. Ilena Asepenasi pona ifepiya mƆe pa tƆnaya wulav si i maƆasi-we. ¹⁹ MƆrƆyƆ ilƆ i yƆƆƆtƆna ifepiya mƆe pa tƆna. Ama i ta na pa taa napƆli, IƆ Taniyeeɓi na i taapalaa. MƆrƆyƆ i tu-weƆe i tƆmlƆ taa. ²⁰ Paa tƆm kate nyƆntu ntiƆi i pona-we pa nyƆh-tƆyi. Ilena i nƆ si Taniyeeɓi pa kƆla tuwaa, na cele tƆm nalaa, mpa pa tƆna pa we i kawulaya taa tƆƆ tƆm naanƆwa.

²¹ Taniyeeɓi ka we wulav tƆmlƆ taa kƆ mƆrƆyƆ. HalƆna pƆnaya hƆka PƆƆsi wulav Silusi lƆƆka Papiloni icate tƆ.

2

Nepukanesaa toosee

¹ M̄p̄r̄ȳḡú Nepukanesaa toosa toosee ke ɩ kawulaya p̄naya naale nȳnka taa. Toosee ani a pek̄ala-ɩ na í mayasi tom na í wu. ² Ulena í yele na pá koti twaa, na cele t̄m nala na pee p̄s̄s̄alaa na is̄ot̄l̄n̄yasi t̄m nȳntaa si, pá heeli-ɩ ɩ toosee. ³ Pa kotaa ulena í t̄-we si: Ma toosaa ké na p̄ pek̄ali-m s̄s̄om. Ule ma caa si í keesi-m ma toosee ani.

⁴ M̄p̄r̄ȳḡú pa c̄-ɩ na Alaamee t̄m taa si: Hai, ta caa wulav, m̄ na tetu*fa*. Heeli-tuȳv nyá toosee ani, ulena taa keesi-ɩ a h̄w̄ee. ^a w̄ee si wulav ɩ w̄ee tam.

⁵ Nt̄ena wulav si: Ye í tá heeli-m ma toosee, na a h̄w̄ee paa t̄w̄si m̄ nantu na kpatasi. Ulena m̄ teesi p̄si ncaa. ⁶ Ama ye í heela-m-ye na a h̄w̄ee, maa la-meɣe kuv̄w̄e s̄s̄w̄e. Maa kus̄i m̄ nȳw̄e. M̄v̄ t̄, í ȳw̄ot̄i.

⁷ M̄p̄r̄ȳḡú pa lela c̄w̄ si: Hai, ta caa wulav. Heeli-tuȳv nyá toosee ani. Ulena taa seɣesi-ɩ a h̄w̄ee. ⁸⁻⁹ Nt̄ena wulav c̄w̄ si: Ma nawa t̄k̄p̄ataa si, í caa ké si í kee t̄m na í hiki waatu. Ulena í tayani m̄ ti na í heeli-m p̄p̄ot̄v, na p̄ layasi ma kus̄sut̄v. M̄v̄ t̄, p̄ w̄ee ké si í heeli-m ma toosee ani. Ule t̄naya maa nȳna si í p̄s̄ax̄i na í seɣesi-m a h̄w̄ee t̄t̄. Ye p̄ t̄aya m̄v̄, maa k̄renti m̄ t̄naya k̄p̄at̄ȳḡú kul̄m̄v̄v̄. ¹⁰ M̄p̄r̄ȳḡú pa c̄w̄ wulav si: N̄ȳw̄lv̄ fei ate c̄ne wei ɩ p̄s̄ax̄i na í heeli-ɩ nti n p̄s̄ax̄i t̄. P̄yele too t̄, wulav s̄s̄w̄ yaa toɣ tu n̄ȳw̄lv̄ ɩ ta p̄s̄ax̄i t̄m t̄ne t̄ taka ké t̄v̄, yaa pee nalv̄, yaa nȳnt̄v̄ n̄ȳw̄lv̄. ¹¹ Nti n p̄s̄ax̄i t̄, t̄ we kat̄e. Ye p̄ t̄aya t̄uȳ wei ɩ fei ȳlaa hekv̄ t̄, ɩ paasi n̄ȳw̄lv̄ fei wei ɩ p̄s̄ax̄i na í c̄-ɩ-ti t̄.

¹² T̄naya p̄ han̄a wulav na í m̄v̄ p̄án̄a ke s̄s̄om. Ulena í t̄w̄ si, pá kv̄ Papiloni nȳntaa t̄na. ¹³ M̄p̄r̄ȳḡú pa kraalaa si, pá k̄v̄ nȳntaa t̄na. Na pá pek̄i Taniyeeɩ na ɩ taapalaa t̄t̄ si pa kuv̄v̄-w̄e.

Is̄o hula Taniyeeɩ ke wulav toosee

¹⁴ Wulav tan̄laa nȳv̄v̄v̄ tu Aliȳw̄ki tu m̄p̄aav̄ si, ɩ puki Papiloni nȳma kuv̄v̄. Ulena Taniyeeɩ ȳw̄t̄ana-ɩ t̄p̄amm na l̄mayasee. ¹⁵ ɩ p̄s̄sa-ɩ ké si: Pepe t̄w̄ ké wulav sal̄ka we toɣ ke m̄v̄? M̄p̄r̄ȳḡú Aliȳw̄ki keesa-ɩ-ti. ¹⁶ Ulena Taniyeeɩ polo wulav kiɩ na í s̄l̄am̄-ɩ si: Ha-m waatu na má heeli-ɩ nyá toosee, na a h̄w̄ee.

¹⁷ M̄p̄r̄ȳḡú Taniyeeɩ pola t̄ȳaya ke k̄p̄ak̄p̄aa, na í heeli t̄m nt̄ax̄i ɩ taapalaa Hananiya na Mikayeeɩ na Asaliya ¹⁸ na í t̄-we si: Í wiina is̄ot̄aa is̄o, na í la na t̄ cek̄ana toosee ani. P̄ taa k̄w̄ na pá kv̄ ta na Papiloni nȳntaa.

¹⁹ M̄p̄r̄ȳḡú p̄ hula Taniyeeɩ ke kuv̄mes̄ot̄v̄ t̄ne in̄ax̄i toosee taa ké ahoo. Ulena í sa is̄ot̄aa is̄o si:

²⁰ T̄é sa is̄o ké tam t̄w̄.

In̄ax̄ale l̄mayasee tu na toɣ tu.

²¹ In̄i ɩ layas̄ax̄ana ȳlaa waat̄naa.

ɩ caɣas̄ax̄i awulaa na í kus̄ax̄i-w̄e.

Na í haaki l̄mayasee nȳma ke

l̄mayasee na pá cek̄ax̄ana.

²² In̄i ɩ kuliyina kuv̄mes̄om s̄s̄w̄m t̄w̄.

ɩ naaaki s̄ak̄p̄et̄v̄v̄ taa, ɩ we nyaal̄m taa.

²³ Ma caanaa is̄o ma sama-ɩ.

Nyá hana-m l̄mayasee na toɣ.

M̄v̄ ta kus̄l̄em̄v̄t̄v̄ na t̄ nyi wulav toosee.

²⁴ P̄ale p̄ waali ké Taniyeeɩ pola Aliȳw̄ki kiɩ. In̄ax̄i wulav ka twa si í kv̄ Papiloni nȳntaa. ɩ pola ɩ kiɩ na í t̄m̄-ɩ si: Yele nȳntaa m̄p̄e. Ama pona-m wulav kiɩ na má heeli-ɩ ɩ toosee kuv̄seɣes̄ot̄v̄.

²⁵ M̄p̄r̄ȳḡú Aliȳw̄ki pona Taniyeeɩ ke wulav t̄eɣe k̄p̄ak̄p̄aa. Ulena Aliȳw̄ki t̄w̄ wulav si: Ta caa, ma hika Yuta nȳma taa ké n̄ȳw̄lv̄. In̄i ɩ ka heelina-ɩ nyá toosee h̄w̄ee.

^a 2:4 m̄ na tetu: P̄ele pa t̄e seet̄v̄ fayana L̄ak̄pa nȳma. Pa seet̄v̄ taa koolee

Ƙeesuɓu ɗku wulaw nawa i toosee taa tɔ ku tɔm

²⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ wulaw p̀ɔ̀s̄a Taniyeeɓi wei pa cuɗusaa si Pelɔtasaa tɔ si: Tampana n p̀s̄aɗi na ɗ k̄esi-m ma toosee na a huwɛɛ na?

²⁷ Ntɛna Taniyeeɓi si: Ta caa, nyɛntu, yaa pee nalɔ, yaa tuɔ, yaa isɔtulɔɗasi tɔm nyɛntaa kaa p̀s̄i na p̀a nyi-ti na p̀a heeli-ɗ. ²⁸⁻²⁹ Ama lɔ we isɔtaa na ɗ kuliɗi kuɗmelɛm tɔɔ. Inu i hulɛna-ɗ mpi pu tɛ na p̀a lɔ tɔ. Ta caa, n hɛntaa, ɗlena ɗ kraɗa huwɛɛ na ɗ kalɔɗi nyɔ kawulaya loosi. ɗlena lɔ wei inu i kuliɗi kuɗmelɛm tɔɔ tɔ, ɗ huli-ɗ mpi pu la tɔ. ³⁰ Inu i kulina-m p̀a tɔɔ si m̀a heeli-ɗ nyɔ toosee. ɗlena ɗ cɛkɛna mpi p̀a cɔɔsɔɗi-ɗ nyɔ huwɛɛ taa tɔ. Tɔfɔ p̀a taya isu ma tɛɛ lɛlaa kɛ nyɛm se.

³¹ N toosaa kɛ si, n na yulu ƙeesuɓu anaam nɔɗɔɓu na ku nyɛnuɓu na sɔɗɔntu. P̀a cɔ tee kɔkɔ kɛ sɔsɔm. ³² Ku nyuɓu kɛ wula maɗamaɗa kɛ. Ku lanɗɛ na ku ɗkpalasi kɛ liyitee nyɔɗɔɓu. Ku lotu na ku tala kɛ nyɔɗɔɓu kuɛɛmuɓu. ³³ Na ku nɔɗɗɛ kɛ nyɔɗɔɓu maɗamaɗa. Ku nɔntaalɗ s̄ita tiili-wɛɗɛ nyɔɗɔɓu, tiili-wɛɗɛ cuɗu. ³⁴ N nyɛnaya, ɗlena p̀a lɛsi p̀aɛ natɛli na pulaya tɔɔ na tɔ polo tɔ yaya ku nɔɗɗɛ timpi s̄ita nyɔɗɔɓu na cuɗu tɔ, na tɔ putiti-yɛ. ³⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ ƙeesuɓu ɗku ku hota kraɗaa. Na cuɗu na nyɔɗɔɓu maɗamaɗa na nyɔɗɔɓu kuɛɛmuɓu, na liyitee nyɔɗɔɓu na wula p̀a yɔki tɛnɔɗnaɗ. ɗlena heelim kraɗa p̀a tɛna isu lɔɔtu. M̀p̀r̀ỳg̀ p̀aɛ nte tɔ yaya ƙeesuɓu ɗku tɔ tɔ lapa puɗu sɔsɔɔ na tɔ su antulinya tɛna.

³⁶ Ta caa, nn naaki toosee anɔɗɗɛ? Maa heeli-ɗ p̀a huwɛɛ. ³⁷⁻³⁸ Nyɔɗɗɛ ƙeesuɓu nyuɓu wula nyɔɗku ɗku. Nyɔ kɛlɛna awulaa tɛna. Isɔtaa lɔ hana-ɗ kawulaya na toɗ na teeli. I tu nyɔ niɗ taa kɛ aɛ nyɛm, paa yɛlaa, paa wontu. ³⁹ Nyɔ waali kawulaya kaa tala nyɔ nyɔɗka. P̀aɛ p̀a waali tooso nyɔɗka wenna isu nyɔɗɔɓu kuɛɛmuɓu, kaa tɔɗɔ antulinya tɛna. ⁴⁰ Liyiti nyɔɗka kɛ wɛɛ toɗ isu nyɔɗɔɓu maɗamaɗa, ɗku ku yɔkɔɗi p̀a tɛna tɔ. Kaa yɔki kawulasi tɛna na kɛ faɗa-sɔɗi hɔɗɔlasi. ⁴¹⁻⁴² Nɔntaalɗ na nɔmpee na s̄ita tiiliɗi nyɔɗɔɓu, na tiiliɗi cuɗu tɔ, m̀p̀r̀ỳg̀ kawulaya ɗkɛ kaa wɛɛ tɔm naale. Kaa wɛɛna toɗ isu nyɔɗɔɓu, na icantu isu cuɗu. ⁴³ Na isu n nav nyɔɗɔɓu sitina cuɗu tɔ m̀p̀r̀ỳg̀ yɛlaa ka maɗasi si p̀a kpenti piitim kulɔmɛm na akraɗale taa. Ama p̀a kaa la, teitei isu nyɔɗɔɓu na cuɗu p̀a ta tamsi tɔ.

⁴⁴ Kawulasi nsi si waatu taa kɛ lɔ kɛ kusi tam tɔɔ nyɔɗka nakɛli. Kaa yɔki si tɛna na s̄i saali yem. Nakɛli ka kaa kra ka tɔɔ. ⁴⁵ Nkɛɗɛɛ p̀aɛ nte n nawa p̀a lɛsa pulaya tɔɔ tɔ. Nte tɔ yɔkɛna ƙeesuɓu ɗku ku nyɔɗɔtu, na cuɗu, na wula. lɔ sɔsɔ lapɛna na ɗ nyi mpi pu la tɔ. Toosee anu a wɛ tampana. A kuɛɗɛsɔtu kaa saali.

⁴⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ wulaw Nepukanɛsaa hɛnta Taniyeeɓi kɛ aɛɛ. ɗlena ɗ tɔ si: ɗ fɛɛni Taniyeeɓi na ɗ wɔri-i tulaaɓnaa. ⁴⁷ Na ɗ tasa si: Tampana m̀a lɔ kɛɛ tuɗ na awulaa tɛna lɔ. I kuliɗi kuɗmelɛm tɔɔ, isu n p̀s̄aɗu na ɗ heeli-m tɔ.

⁴⁸ P̀aɛ p̀a waali kɛ wulaw kusa Taniyeeɓi nyuɓu. I lapa-i kuɛɗɛ kuɗaɗa pɔɗale. I cɛla-i Papiloni tɛtu tɛna hɔɗɔɓu taɗanɗu na ɗ su-i nyɛntaa tɛna sɔsɔ. ⁴⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ Taniyeeɓi sɛlɛma wulaw kɛ nɔɗɔ na ɗ cɛla Satɛlakɛ, na Mesaki, na Apɛti-Neko kɛ Papiloni taɗanɗu. ɗlena Taniyeeɓi nɔa saali wulaw tɔyaya taa.

3

Wulaw wula ƙeesuɓu tɔm

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ wulaw Nepukanɛsaa lupa wula kɛ yulu ƙeesuɓu. Ku taɗalɗ wɛ mɛɛtɛlɛnaa h̄iu na naanɔwa, na ku warɗ kɛ mɛɛtɛlɛnaa tooso. ɗlena ɗ sɛɗsi-kuɗu Papiloni tɛtu hɔɗɔɓu taa kɛ Tula tɛtɛkɛ taa. ² ɗlena ɗ yaa i tɛtu tɛna hɔɗɔɗɗ nyɔɗɗɗ nyɔma. P̀a kraɗaw awulumpiya, na kumataɗnaa sɔsaa, na kuɗɛnɛnaa. Na layatu tasɛlaa, na liyitee paasɛnlaa, na huɗlaa, na kiɗ nyɛntaa, na tɛtu hɔɗɔɗɗ nyɔɗɗɗ nyɔma tɛna tɔ. I yaa-wɛɗɛ si p̀a polo ƙeesuɓu ɗku ku sɛɛ tuɗɗu. ³ M̀p̀r̀ỳg̀ p̀a tɛna pa kota ƙeesuɓu ɗku ku kiɗ.

⁴ ɗlena kraallu kiisina nɔɗɔ sɔsaya si: Piitimnaa yɛlaa na nsɛma tɛna, ɗ kɛ ɗkraɗaɗ na ɗ nu yoo. ⁵ Ye waatu wei ɗ nuwa tutuɗu, na hɛlaya, na saɗku, na cɛmuɗu, na kitiko, na

wontu nti tã tãna. Pã wẽe si í hãnti ateyẽ, na í sãẽ wulav wula lãesuyv ñku. ⁶ Ye wei í kisaã, paa peti pũntu ke kpakpaa ke kãkã sãsãõñka taa.

⁷ Pã tãõ kã waatu wei yãlaã nuwa tutuyu, na hãlayã, na sañku, na cãmyũ, na kitiko, na wontu nti tã tãna tã tañ tã, ñpũyũ pa tãna pa luñaã na pá sãẽ wulav wula lãesuyv ñku.

Taniyeehi taapalaa kisuyv ke lãesuyv sãẽv

⁸ Ñpũyũ Papiloni nyãma napãli pa pola wulav kiñ. Ilena pá kuli Yuta nyãma waali. ⁹ Pa sũv wulav kiñ, ilena pá sãẽ-i si: Ta caã, wulav, mãna tetũ. ¹⁰ Isu n suwa si, ye tã nu tutuyu, na hãlayã, na sañku, na cãmyũ, na kitiko, na wontu nti tã tãna. Pã wẽe si yãlaã tãna í hãnti ateyẽ na pá sãẽ nya wula lãesuyv na? ¹¹ Ye wei í kisaã paa peti pũntu ke kpakpaa ke kãkã sãsãõñka taa? ¹² Pãyele Yuta nyãma Satãlakí, na Mesakí, na Apeti-Neko mpa n tu Papiloni tetũ hãgãlvũv tañanuyv tã, pa ta tãkí nyã kusãsitũ. Pa kisa nyã tuñ na nyã wula lãesuyv tãmlẽ.

¹³ Ñpũyũ páánã kpa wulav ke sãsãm na í tã si, pá kãna-wẽ. Ilena pá pona-weyẽ-i. ¹⁴ Na í pãõsi-wẽ si: Satãlakí, na Mesakí, na Apeti-Neko. Í kisa ma tuñ na ma wula lãesuyv pã tãmlẽ lapv yaa? ¹⁵ Pãñentẽ í tañani mã ti. Ye waatu wei í nu tutuyu, na hãlayã, na sañku, na cãmyũ, na kitiko, na wontu nti tã tãna. Ile í hãnti atẽ na í sãẽ lãesuyv ñku ma sãñsaa tã. Ye pã taña mpv, paa peti-meyẽ kpakpaa ke kãkã sãsãõñka taa. Ilena mã ná si tũyv ñku ku læsi-mẽ?

¹⁶ Ñpũyũ Satãlakí, na Mesakí, na Apeti-Neko, pa cã wulav si: Hai, ta caã, tu nãkãyi na tã tañani ta ti tãm. ¹⁷ Paa na mpv, ta lãõ wei i tãmlẽ tã lakí tã, i pãõyũ na í læsi-tũyv kãkã sãsãõñka taa. I kã waasi-tũyv nyã niñ taa. ¹⁸ Pãyele, paa ílẽ i ta tu la mpv, tã kaa la nyã tuñ tãmlẽ. Tã kaa sãẽ nyã wula lãesuyv ñku n sãñsaa tã.

¹⁹ Tãnaña páánã kpa wulav ke sãsãm, na í kpẽe-weyẽ isẽ. Ilena í tã si: Í hañsi kãkã sãsãõñka ke tãm naatosompãgãlayã. ²⁰ Ñpũyũ i tãma i yoolaa alaafãya nyãma napãli si: Í hãkã-wẽ, na í peti ka taa. ²¹ Tãnaña pa hãka-weyẽ kpakpaa, na pa tãlãõõnaã na pa capanaã na pa kpainaã. Ilena pá peti-weyẽ kãkã taa. ²² Paa hañsa-keỹẽ teu kã isu wulav ka sũv tã. Halãna kã kv mpa pa petã mpẽ unũ pa toosoỹo ka taa tã. ²³ Ñpũyũ Satãlakí na Mesakí na Apeti-Neko pa hotã kãkã sãsãõñka taa na pa kvhãkvũm.

Satãlakí-wẽ pa tooso ke kãkã sãsãõñka taa

²⁴ Ñpũyũ sãgõntũv kpa wulav. Ilena í kvli tãkpaka na í pãõsi i waali nyãma si: Isu yãlaã kvhãkaã toosoỹo tã petã kãkã taa? Ilena pá cã-i si: Ñpũyũ, ta caã. ²⁵ Ntãna í mã kapuka si: Ma naaki yãlaã liyiti kã ka taa. Pa ta hãkã-wẽ, pãcã pa tãñ kaa nyaki-wẽ. Na liyiti nyãñ nyãõõãna isũ isãtaã tillũ.

²⁶ Pãle pã waali, ilena wulav kpãtãna kãkã ñkẽ ka nãgã. Ñpũyũ i yaawa si: Isã sãõ tãmlẽ nyãma, Satãlakí, na Mesakí, na Apeti-Neko yoou. Í lu na í kãõ.

Ilena pá lu kãkã taa kã kpakpaa. ²⁷ Ñpũyũ wulav akewãnaã tãna kotãã na pá wiili-wẽ. Ilena pá ná si kãkã ta nyãña pa tiili. Paa pa nyãõõsi yaa pa wontu. Pãyele pa tãõ maỹamaỹã fẽi kãkã sãñ. ²⁸ Ñpũyũ wulav tãma si: Ma sama Satãlakí, na Mesakí, na Apeti-Neko pa lãõ. Inũ i tilina i isãtaã tillũ na í ya i yãlaã. Mpi tã, pa tisa pa yũñ ke i tãõ kã. Pa mv sãm na pá kisi ma kvõgãõõtũv. Si pa kaa sãẽ tũyv na pá yẽle pa lãõ. ²⁹ Pã tãõ kã ma kpãalãyi ma kawulãya tãna taa piitimnaã. Ye wei í tũvwa panẽ unũ pa lãõ, paa tãõõsi pũntũv nãntũ na kpãtãsi. Pãcã i tãyãña kã mãli ncaalẽ. Mpi tã, lãõ nãgãlvũv i fẽi, na í yakí yãlaã isũ unẽ.

³⁰ Ñpũyũ wulav sãõsa pa nyãõñ kusũyv ke Papiloni tetũ taa.

Wulav toosẽe naalẽ nyãna

³¹ Ñpũyũ Nepukanẽsaa ñmaã takãlayã ke piitim na nsãma tãna yãlaã mpa pa wẽ antũlinya tãna tãõ na í sãẽ-wẽ si: Alaafãya wẽẽ?

³² Ma caã ma kãẽsi-meyẽ piti tãma sãõõãna wãna lãõ Sãõõ lapa-m tã.

³³ ɪ piti tɛma tɔwaya.
A wɛ toŋ.
ɪ kawulaya wɛ tam tɔɔ.

4

¹ Nepukanesaa mɔ́, ma caya ma kawulaya tɔyaya taa. Ma tɔkaya kɛ na mɔ́ nyɔɔki na mɔ́ suma. ² Ḿpɔ́yú ma hɛnta ahoo naali na mɔ́ toosi. Sɔɔntu kra-m, na pɛ pɛsi ma laŋlɛ. ³ Ḿpɔ́yú ma yaa Papiloni nyɛntaa tɛna si pɔ́ heeli-m ma toosee anɪ a huwɛɛ. ⁴ Kɛlɛna tɔwaa na isɔtulɔhasi tɔm nyɛntaa na pee nalaa na topotopo nyɛma pa kɔɔ na mɔ́ heeli-wɛyɛ toosee anɪ. Ama pa ta pɛsi na pɔ́ sɛyɛsi-m a huwɛɛ. ⁵ Waali waali kɛ Taniyeeli wei ɪ wɛna lɔɔ Naŋŋtu lɛmayasɛlɛ na pa cuɔusa-ɪ ma tɔyɔ hɛtɛ si Pɛlɛtasaa tɔ ɪ kɔma. ⁶ Ḿpɔ́yú ma heela-ɪ ma toosee. Ma si: Tɔwaa wulav Pɛlɛtasaa, ma nyɛmɔ́ si, n wɛna lɔɔ Naŋŋtu lɛmayasɛlɛ. Tɔm kuɔmɛlɛtɔ natɛli tu cɔɔsɔyɪ-ŋ. ɪlɛ sɛyɛsi-m ma toosee anɪ a huwɛɛ. ⁷ Ma hɛntaa kɛ, ɪlɛna mɔ́ toosi si: Tɔyɔ sɔsɔŋku nakɔli ku sɛŋa antulinya hɛku taa. ⁸ Ḿpɔ́yú ku lapa toŋ na ku kra isɔtaa tɛliɔiliyi. Pa naaki-kuɔ antulinya tɛnasɪ tɛna taa kɛ. ⁹ Ku hatɔ ka suwaya na ku lɔla pee kɛ sɔsɔm. Taalɛ wontu cɔɔsaya ku isɔtom taa kɛ. Sumasi na tɔkaya si tana kɛ ku piliŋasi tɔɔ. Weesuyɔ nyɛm tɛna hikaya pɛ tɔɔɔnaya na ku kiŋ.

¹⁰ Pɛ tasaa ɪlɛ, ma nɔ́ isɔtaa tillu nɔɔɔlɔ ɪ tiina isɔtaa kɛlɛ. ¹¹ Ḿpɔ́yú ɪ kiisina nɔɔɔ sɔsaya si:

Í hu tɔyɔ ŋku, na í setɪ ku piliŋasi.

Í kpisi ku hatɔ, na í ŋmusɪ ku pee.

Wontu na sumasi í se ku tɛɛ.

¹² Ama í yelɛ ku kite na tɛ lila kɛ tɛtɔ taa.

Í hɔkɔ ku kite nɛ na nyɔɔɔlɔyɔ mayamaɔa,

na kuɛɛmɔyɔ pɛ alukpala,

kɛ taalɛ nyutu hɛku taa na aŋkpɛlɛɛ sɔ-tɛ.

Kite nɛtɛ tɛ tɔɔɔ nyutu isu hɔntɔ wontu.

¹³ Pɔ́ lɛsi tɛ yɔlɔtɔ lɛmayasɛlɛ

na pɔ́ tɔ-tɛyɛ wontuyɔ nyɛntɛ.

Tɔ wɛɛ ḿpɔ́yú pɔsi naatosompɔɔɔlaya.

¹⁴ Isɔtaa tillaa kɔnna tɔm tɛnɛ ɪni. Antulinya yɛlaa tɛna ɪ nyɪ si, isɔtaa lɔɔ tɛnna yɛlaa kawulasɪ tɛna. Í nɔka paa yɔlɔ sɔkpɛlu ɪ tɔ-ɪ.

¹⁵ Ma toosee anɔɔɔlɛ. Ma kawulaya taa nyɛntaa tɛna ta pɛsi na pɔ́ heeli-m a huwɛɛ. ɪlɛ ma nyɛmɔ́ si Pɛlɛtasaa, n wɛna lɔɔ Naŋŋtu lɛmayasɛlɛ. N kɔ́ pɛsi na ń heeli-m-yɛ.

Taniyeeli sɛyɛsɔyɪ wulav kɛ ɪ toosee huwɛɛ

¹⁶ Ḿpɔ́yú Taniyeeli wei pa cuɔusaa si, Pɛlɛtasaa tɔ, ɪ laakali pɛsaa. Pɛ pɛkɛla-ɪ ɪ huwɛɛ taa kɛ laasaya tɔɔ. Nɛna wulav ma mɔ́ tɔmɪ-ɪ si: Ma toosee anɪ a tɔm í taa pɛkɛli-ŋ. ɪlɛna í cɔ-m si: Hai, ta caa, toosee anɪ á pɛsi nyɔ́ kolontunaa nyɛntɔ. ¹⁷ Tɔyɔ sɔsɔŋku toŋ nyɛŋku ŋku n na ku kra mɔyɔ tɛliɔiliyi tɔ, pa naakaya-kuɔ antulinya tɛnasɪ tɛna taa kɛ. ¹⁸ Ku hatɔ ka suwaya na kɔ́ lɔla pee kɛ sɔsɔm. Taalɛ wontu cɔɔsaya ku isɔtom taa kɛ. Sumasi nɔ́ tɔkaya si tana kɛ ku piliŋasi tɔɔ. Weesuyɔ nyɛm tɛna hikiyi pɛ tɔɔɔnaya na ku kiŋ. ¹⁹ Ta caa, nyɔɔɔlɛ tɔyɔ ŋku. Nyɔ́ lapɛna sɔsɔ na ń la toŋ na ń pu na ń kalɛsɛna isɔtaa. N ŋmakɛla antulinya tɛnasɪ tɛnaya. ²⁰ Pɛlɛ pɛ waali n nawa isɔtaa tillu tiina isɔtaa na í tɔ si, pɔ́ hu-ku na pɔ́ wakɛli-ku. Ama pɔ́ yelɛ kite na tɛ lila kɛ tɛtɔ taa. ɪlɛ pɔ́ hɔkɔ-tɛ na nyɔɔɔlɔyɔ mayamaɔa, na kuɛɛmɔyɔ alukpala kɛ taalɛ nyutu hɛku taa. Aŋkpɛlɛɛ í sɔ-tɛ, na tɛ na wontu pɔ́ kaa taalɛ nyutu kɛ pɔsi naatosompɔɔɔlaya. ²¹ Wulav, nyɔ́ toosee anɪ a huwɛɛ nɛtɛ si, isɔtaa lɔɔ kɔ́ paasɛna-ŋ. ²² Paa tɔɔɔnɪ-ŋ yɛlaa hɛku. Nyana taalɛ wontu í ka kaa tɛɔɔlɛ na ń tɔki nyutu isu naaŋ. Aŋkpɛlɛɛ kɔ́ sɔ-ŋ na ń wɛɛ ḿpɔ́yú pɔsi

Ɔ́púyú nyá caa kra-i tuwaa, na isatɔlɔhasi tɔm nyɛntaa, na nyɛntaa, na pee nalaa pa nyuyɔ tu. ¹² ɩ hɛte nté Taniyeeɓi, ɩlena nyá caa cuɣusi-i si Pelɛtasaa. ɩ wena lɛmayasɛle ké, na pá kɛli lɛlaa. ɩ nyɛmɔɔa na í seɣesɔɣi toosee huwɛɛ. ɩ kpekiiɣi asɛsuna, na í kuliiɣi kuɣmelɛm tɔɔ na í heeliɣi. Yaa-i, ɩ ká kala-ɣi ɣmaatu nti.

¹³ Ɔ́púyú pa kɔna Taniyeeɓi ke kraakraa, na wulav pɔɔsi-i si: Nyagɔle Taniyeeɓi wei ma caa kɔnna Yuta tɔ? ¹⁴ Pa yɔɣɔta nyá tɔm na má nu si, n wena lɛɔ lɛmayasɛle na nyɛm na n cɛkɛɣɔna na pá kɛli lɛlaa. ¹⁵ Pa kɔna-m nyɛntaa na isatɔlɔhasi nyɛntaa si pá kala ɣmaatu tɔne na pá heeli-m tɔ huwɛɛ pa ta pɛsi. ¹⁶ Ma nuwa si n pɛsɔɣi na ń cɔ tɔm tɔna. N kuliiɣi kuɣmelɛm tɔɔ, na ń heeliɣi. Mpu tɔ, ye n kala ɣmaatu tɔne na ń seɣesi-m tɔ huwɛɛ. Paa suu-ɣi tɔɣi toko, na pá tu-ɣi wula luluyɔ. Paa su-ɣi kawulɔɔa tɛɔɔale tooso nyɛntɛ taa.

¹⁷ Ɔ́púyú Taniyeeɓi cɔ wulav si: Ma sama, ta caa. ɩle su nyá kuvɔɔɣi, yaa ń ha wei n nɔkaa tɔ. Paa na mpu maa kala-ɣi ɣmaatu nti na má heeli-ɣi tɔ huwɛɛ. ¹⁸ Isɔtaa lɛɔ sɔsɔ ka kraana nyá caa Nepukanɛsaa ke wulav sɔsɔ na í tu-i teeli. ¹⁹ Na pá la na piitimnaa na nsɛma tɔna yɛlaa nyaɣna-i na pá seliiɣi. Ye ɩ nɔkɔna wei ɩ ku ílé, na í sɔɔla wei ɩ yele ílé. ɩ kusaya mpa ɩ caa tɔ pa nyɔɔɣi, na í tisiɣi mpa ɩ luyɔ fei tɔ. ²⁰⁻²¹ Ama ɩ hɔma ɩ ti na í la kalampaani. ɩlena pɔ tu-i wontuyɔ lɛmayasɛle. Pa kusa-i ɩ kumte tɔɔ na ɩ teeli sí tɛkpataa. Pa tɔɣɔna-i yɛlaa heku na í na taale kraɣasi pá kaa tɛɔɔale. ɩ tɔɣɔ nyutu ɩsu naaɣi, na aɣkɔɔɛ sɔ-i. Halɔna waatu wei ɩ nyɛmá si, isɔtaa lɛɔ sɔsɔ tɔnna yɛlaa kawulasɩ tɔna, í nɔka wei ɩ tu-i. ²² Ama ɩ pɔyalɔ nyá, nyá nyɛmá ɔ́púyú teu. Paa na mpu n ta pasa nyá ti na ń tu lɛɔ ké teeli. ²³ N kraasa nyá tɔɣi isɔtaa lɛɔ tɔɔ ké. Mpi tɔ, n yɛlaa na pá lɛsi lɛɔ tɛsɛɛɛ nyɛnasi. Halɔna nyana nyá akewenaa sɔsaa, na nyá alaa na nyá saalaa, í nyɔɔna sulɔm. ɩlena í tala mɔ tuɣi wei pa lupɔna liyitee nyɔɣɔluyɔ na wula, na nyɔɣɔluyɔ mayamaɣa, na pɔ kuvɛɛmuyɔ tɔ. Paa mɔ tuɣi wei pa saaka taasi, na pɛɛ, na u naaki, na u nukɩ, pɔyele ɩ ta nyi pulɔ tɔ. N pɛma lɛɔ wei ɩ tɔka nyá weesuyɔ ke ɩ niɣi taa tɔɣɔ teeli. ²⁴ Pɔ tɔɔ ké ɩ yɛlaa na ntantaku ɣmaa mpu ²⁵ Si: Mene mene tekɛl u paasɛn. ²⁶ Tɔm pee anɩ a huwɛɛ ntɔ. Mene huwɛɛ wɛɛ si, lɛɔ kala nyá kawulɔɔa kuyɛɣi, na í su ka tɔnaɣa. ²⁷ Tekɛl, huwɛɛ wɛɛ si, ɩ mayasa-ɣi sanɔya tɔɔ na í ná si, n fei yuɣi. ²⁸ Paasɛn huwɛɛ wɛɛ si, ɩ tala nyá kawulɔɔa na í cɛla Mete nyɔ́ma na Pɛɛsi nyɔ́ma.

²⁹ Tɔnaɣale wulav si, pá suu Taniyeeɓi ke tɔɣi toko na pá tu-i wula luluyɔ. ɩlena pá kraali si paa su-i kawulɔɔa tɛɔɔale tooso nyɛntɛ taa.

³⁰ Ɔ́púyú pa ku Papiloni wulav Pelɛtasaa ke ahoo anɩ.

6

¹ ɩlena Mete wulav Taliyusi mu kawulɔɔa ke ɩ luluyɔ pɔnaɣa nutoso na naale nyɛɣka taa.

Taniyeeɓi kolontunaa nyɔ́ki-i katɔka

² Ɔ́púyú Taliyusi faya ɩ tetu ke hɔɣɔlɔɣi nunuwa na hiu (120). ɩlena í kra pɔ nyɔɔɣi nyɔ́ma. ³ Ntɛna í kra sɔsaa napɔlɔɣi naale na pá tɔlɔna Taniyeeɓi si pá feɣiɣi sɔsaa mpe pa tɔɔ, na wulav pulɔ í taa wakɛli. ⁴ Ama Taniyeeɓi ná tɛɛ mpe unɩ na nyɔɔɣi nyɔ́ma ke lɛmayasɛle tɛɔɔaɔaɔa. ɩlena wulav huɔ si ɩ ká kra-i ɩ kawulɔɔa tɔna paasɛnɩ. ⁵ Ɔ́púyú pa na nyɔɔɣi nyɔ́ma mpe pa pɛɛka isɔna paa la na pá hiki Taniyeeɓi tɔ. Paa kawulɔɔa tɔm natɔli tɔ taa, ɩlena pá wu. Mpi tɔ, Taniyeeɓi lakaya ɩ tɔmlɛ ke teu ké ɩ ta cɔlɛsi natɔli. ⁶ Mpuɣɔle yɛlaa mpe si, ye pɔ taya Taniyeeɓi isɔ sɛɛv kiiɣi taa tɔ kaa hiki tɔwaanɩɛ.

⁷ ɩlena pá polo wulav kiɣi na pá sɛɛ-i si: Wulav, nyana tetu. ⁸ Nyá kawulɔɔa tɔna taa akewenaa sɔsaa tɔna caa si, ń kraalɔna tɔɣi si, ye wei ɩ luɣa tuɣu, yaa yulɔ nɔɣɔlɔ ke kuyɛɣi hiu na naanɔwa taa, ye pɔ taya wulav nyá, pá pɛti pɔntu ke tɔɣɔlɔsi púyú taa. ⁹ Mpu tɔ, mu kusɛsutu nti. Nmaa-ti na ń tu niɣi. Nɔɣɔlɔ í taa kraɛsi-ti. Mpi tɔ, Mete nyɔ́ma na Pɛɛsi nyɔ́ma pa kiiu u layasɔɣi.

¹⁰ Ɔ́púyú wulav Taliyusi mu tɔm nti na í tu niɣi.

Taniyeeɓi pɛtuɣu ke tɔɣɔlɔsi púyú taa

¹¹ Taniyeele kutuluɣu ka ke ate na isɔtaa nyɛŋku kɛ na ku pɛtote tulɛna Yosalem icate tɔɔ. Tɛnaɣa i kpaakaya na i lunjiɣi akula na i sarɛ i lɛɔ. I sɛlɛmɛɣa-i paa kuyaku ŋkuɣu tɔm tooso kɛ. I nuwa wulav tɔm nti, ulɛna i polo lɛɔ sɛlɛmɛɣu isu i tu laki tɔ. ¹² Mɔrɔɣɔ i kolontunaa mpe pa pola kpaakraa, na pɛ mayana i tɔŋna sɛlɛmɛɣu na i yaaki lɛɔ. ¹³ Ulɛna pɛ polo wulav kiɛ na pɛ tɔ si: Isu n ŋmaawa na n si si, ye wei i sɛlɛma lɛɔ nɔɣɔlv, yaa yulv nɔɣɔlv, ke kuyeeɛ hiu na naanɔwa taa, na pɛ tɔ kɛ nyɛ, paa pɛti pɛntu ke tɔɣɔlasi pɔrɔɣɔ taa? Wulav si: Eɛnna. Mete nyɛma na Pɛɛsi nyɛma kiiu u laɣasɛɣi mɛɛ. ¹⁴ Ntɛna pɛ heeli-i si: Mpa pa kɔmna Yuta tɔ pa taa wei pa yaa si Taniyeele tɔ u nyɛnɛɣi nyana nyɛ kiiu ke pulv se. Halɛ tɔm toosoɣo ilɛ i sɛlɛmɛɣi i lɛɔ kɛ paa kuyaku ŋku.

¹⁵ Wulav nuwa si Taniyeele, ulɛna i laɛle wakɛli. Mɔrɔɣɔ i maɣasaa si i waasi-i. Halɛna ilim tɔɣv. ¹⁶ Mɔrɔɣɔ yɛlaa mpe pɛ mɛla i kiɛ na pa pɔɔsi-i na isɛle kusɛɛmle si: Ntɔŋ n nyɛmɔ tɛu si Mete nyɛma na Pɛɛsi nyɛma pa kiiu u laɣasɛɣi?

¹⁷ Mɔrɔɣɔ wulav yɛlaa na pɛ kɔna Taniyeele na pɛ pɛti-i tɔɣɔlasi pɔrɔɣɔ taa. Ulɛna i tɔm-i si: Nyɛ lɛɔ wei i tɛmle n sɛɛsɛna isɛle tɔ, i tike i pɛsɛɣɛna na i ya-ŋ.

¹⁸ Ulɛna pa tɛki pɛle ke tɔɣɔlasi pɔrɔɣɔ ŋku ku nɔɣɔ. Mɔrɔɣɔ wulav na akewɛnaa sɔsaa pa yusa pɛle tɔɔ si nɔɣɔlv i taa tulɛ. ¹⁹ Mɔrɔɣɔ wulav mɛla i tɔɣaɣa na i suv mpv. I ta kɛtɛna i alaa taa nɔɣɔlv. Pɛyele i keela tom.

Taniyeele luu na alaafɛya ke tɔɣɔlasi pɔrɔɣɔ taa

²⁰ Pɛ kɔma isu pɛ nyaalɛɣi, ulɛna wulav kulɛ lɔŋ na i polo tɔɣɔlasi pɔrɔɣv nɔɣɔ. ²¹ I kɛtɛna-ku, ulɛna i yaa Taniyeele na laɛwakɛlle na i pɔɔsi si: O oo Taniyeele. Isɛ Weesuyv tu wei i tɛmle n lakɛna isɛle kusɛɛmle tɔ. I pɛsaa na i waasi-ŋ tɔɣɔlasi sɛkraɛ taa?

²² Ulɛna Taniyeele cɔ, na i sɛɛ wulav si: Ta caa, nyana tɛtv. ²³ Ma lɛɔ tila isɔtaa tillu na i tɛki tɔɣɔlasi nɔɔsi, si ta la-m pulv. Mpi tɔ, ma ta wakɛlɛna-i. Pɛcɔ ma ta pɛntɛna nyɛ tɔtɔ.

²⁴ Tɛnaɣa wulav laɛle hulɔma katatɔlaya, na i tɔ si, pɛ lɛsi Taniyeele. Mɔrɔɣɔ pa lɛsa-i. Paa hiɛɣa, ka fɛi i tɔɔ. Mpi tɔ, Taniyeele tɛma lɛɔ na i taa kɛ. ²⁵ Ulɛna wulav yele na pɛ kpa yɛlaa mpa pa kuu Taniyeele nɔɔhɛ tɛɛ tɔ. Ulɛna pɛ pɛti pɛ na pa alaa na pa piya ke tɔɣɔlasi pɔrɔɣv taa. Na tɔɣɔlasi te-we na sɛ salɛ pa mɔwa, na pa ta tu tiita ate.

²⁶ Pɛle pɛ waali kɛ wulav Taliyusi ŋmaa takɔlaya ke piitim na nsɛma tɛna yɛlaa, mpa pa we antulinya tɛna taa tɔ si: Ma sɛɛ-mɛ.

²⁷ Ma suki ma kawulaya tɛna taa kɛ kusɛsɛtu. Paa wei i nyana Taniyeele lɛɔ na i se-i. Mpi tɔ, unɔɣɔle lɛɔ Weesuyv tu na i we tam tɔɔ.

I kawulaya kaa tɛ na i sɛsɛntv kɛ weɛ mɔrɔɣɔ tam tɔɔ.

²⁸ Inɛ i hetɔɣɛna na i waasɛɣi.

I laki piti tɛma ke isɔtaa na ate.

Inɛ i waasɛna Taniyeele ke tɔɣɔlasi nɔɣv taa.

²⁹ Mɔrɔɣɔ Taniyeele nyɔɣv kula Taliyusi kawulaya waatu taa, na Pɛɛsi wulav Silusi waatu tɔtɔ.

7

Taniyeele toosee kancaalaya nyɛna

¹ Mɔrɔɣɔ Papiloni wulav Pɛlɛtasaa kawulaya pɛnaɣa, kancaalaya nyɛŋka taa, Taniyeele hɛntaa na i toosi toosee. ² Ulɛna i ŋmaa-yɛ.

Taniyeele toosaa kɛ si: Heelim luna antulinya tɛna taa, na pɛ laɛtɔɣi tɛŋku sɔsɔ.

³ Mɔrɔɣɔ taale wontu sɛsɛntv liɣiti luna tɛŋku taa. Tu faɣana tɛmaɣa. ⁴ Kancaalaya nyɛŋku nɔɣɛsɛna tɔɣɔlaya. Ulɛna ku wɛna hɛkɛle keɛ. Mɔrɔɣɔ pa kɛsa ku keɛ unɛ. Ulɛna pɛ kusɛ-ku, na pɛ sɛŋsa-kuɣv ku nɔɔhɛɛ naale tɔɔ isu yulv. Mɔrɔɣɔ pa tu-kuɣv yulv lɛmaɣasɛɛ. ⁵ Naale nyɛŋku nɛ nɔɣɛsɛna taale wontuyv isayav nakulɛ. Na ku sɛŋa ku nɔɔhɛɛ tooso tɔɔ kɛ kɛŋkɛŋ. Ulɛna ku tɛka sɛntaasi tooso na ku kɛla. Na pɛ yɔɣɔtɔɣi-ku si, kɛ kulɛ na kɛ li nantv. ⁶ Pɛle pɛ waali kɛ ma nɛ lɛŋku, na kɛ nɔɣɛsɛna isu kprou. Ku siɣile waali kɛ keɛ liɣiti isu sumaya, na ku nyɔɔŋ ke liɣiti. Ulɛna pɛ tu-kuɣv tɔŋ.

⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ ma na wontuyu liyiti nyɛŋku. Ku we sɔɔntu ke sɔsɔm, na ku toma feɓna taka. Ku wena nyɛɔluyɔ kela sɔsɔna kɛ. Ku tɔki na kɔ felɔɔi nɔɔheɛ ke mpi pɛ kaasaa tɔ. Ku ta nɔɔsɔna wontu nti tɔ tɔm tɔ tɛma keesuyɔ tɔ. Ku hɛŋ we naanɔwa. ⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ ma na hɔluyɔ sɔkpeluyɔ luwa heku taa, na kɔ kpɛsi i taa tooso. Ku wena ise kɛ isu yulɔ, na ku nɔɔɔ yɔɔtɔɔi kalampaani tɔm.

Isɔ huɔ tɔm

⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ ma na pa suwa kumlee. Ilena Tam tɔɔ tu nɔɔɔɔ i caya. I wontu hulɔmaa kɛ tɔlailai. I nyɔɔsi we isu kpɔŋkpɔmɔlum mayamaɔa. I kumte mukaya kɔkɔ kɛ, na tɔ pɔpɔlee we isu mamala. ¹⁰ Kɔkɔ lukaya tɔ tɛɛ na kɔ kpɛŋ isu pɔɔɔ ke i isentaa. Yɔlaa ke iyisi iyisi sɛŋa i kiŋ na pa taa lelɔa laki-i tɔmlɛ. M̀p̀r̀ỳg̀ huɔlaa caya na pɔ heɔi takɔlasi.

¹¹ Ma nyɛnaɔa wontuyɔ ŋku ku hɔluyɔ yɔɔtɔɔa kalampaani tɔm ke mpɔ tɔ, ilena mɔ na pa ku-ku, na pɔ pɛti kɔkɔ taa si kɔ nyaya. ¹² M̀p̀r̀ỳg̀ pa lɛɛka wontu lentu toma. Ama pa sɔsɔ-tɔɔi weesuyɔ ke pɔcɔɔ waatu nɔɔɔɔ i tɔɔ.

¹³ Pɔ waali kɛ ma nawa nɔɔɔɔ na isɔŋmɔntu kɔŋna-i. I nɔɔsɔna yulɔ pɔyaya. M̀p̀r̀ỳg̀ ŋmɔntu nti tɔ pɔna-i na tɔ kpɔtɔna-i Tam tɔɔ tu inɔ. ¹⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ pa ha-i toŋ na teeli na kawulaya. Si piitimnaa tɔna, na nsɔma yɔlaa, i lapi-i tɔmlɛ. I toŋ kɔ weɛ tam kɛ, na i kawulaya kaa tɛ.

Taniyeeɓi toosee kancaalaya nyɛna huweɛ kilisuyɔ

¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ Taniyeeɓi tɔma si: Ma toosee kpa-m sɔɔntu, na pɔ pɛkɔli-m ma taa. ¹⁶ Ilena ma kpɔtɔna mpa paa we tɔna tɔ, pa taa nɔɔɔɔ. Ilena mɔ pɔɔsi-i pɔ tɔna pɔ tampana, na ilɛ i keesi-m pɔ huweɛ. ¹⁷ Si taale wontu sɔsɔntu liyiti inɔɔɔɔ, antulinya kawulɔsi nsi su kɔɔ tɔ. ¹⁸ Pɔle pa waali kɛ isɔtaɔ Isɔ sɔsɔ yɔlaa kɔ tɔɔ kawulaya ke tam tɔɔ. ¹⁹ Pɔ waali kɛ ma luyɔ lapa si, mɔ nyi wontuyɔ liyiti nyɛŋku tampana. Ku we sɔɔntu ke sɔsɔm kɛ. Ku ta nɔɔsɔna lentu. Ku kela ke nyɛɔluyɔ kɛ. Ku sɔkpaŋ ke nyɛɔluyɔ kuɛɛɛmuyɔ. Ku tɔki kɛ na ku felɔɔi nɔɔheɛ ke mpi pɛ kaasaa tɔ. ²⁰ Ma nyɛna tɔtɔɔ ku hɛŋ naanɔwa. Na i taa lɛŋku ŋku ku nyɔwa na ku kpɛsi tooso tɔ. Ku wena ise kɛ na nɔɔɔ. Ku yɔɔtɔɔa kalampaani tɔm na ku kɔla lelɔŋ. ²¹ Tɔnaɔa ku yooɔna Isɔ yɔlaa, ku caakaya-weye kɔluyɔ. ²² M̀p̀r̀ỳg̀ Tam tɔɔ tu kɔma na i ha isɔtaɔ Isɔ sɔsɔ yɔlaa ke tampana. Pa kawulaya tɔɔɔ waatu talaa keɛɛ.

²³ Ilena i kilisi-m wontuyɔ liyiti nyɛŋku ŋku ku huweɛ si, ŋkuyɔle ate kawulaya liyiti nyɛŋka ŋka ka ta nɔɔsɔna lɛŋsi tɔ. Kaa tɔɔɔ ate yɔlaa tɔna, na kɔ felɔ-we na kɔ yɔki-we. ²⁴ Hɛŋ naanɔwa keɛɛ, ka taa awulaa mpa paa tɔki na pɔ kaasɔyi tɔma tɔ. Naanɔwa na kulɔm nyɛŋ wei i ta nɔɔsɔna kancaalaya nyɛma tɔ, i kɔ tɔɔɔ i nyɛŋka ke pɛle pa waali, na i tɔɔɔni pa taa tooso. ²⁵ I ka tuɔ isɔtaɔ Isɔ sɔsɔ na i ŋmakɔli i yɔlaa. I kɔ mayasi i taa si i layasi Isɔ kiŋ na i acimanaa. I kɔ ŋmakɔli Isɔ yɔlaa ke pusi tooso na hɔɔɔluyɔ. ²⁶ Pɔle pɔ waali paa huɔna-i na pɔ lɛɛki i toŋ. Paa wakɔli-i tam tɔɔ. ²⁷ Paa lɛɛki ate awulaa sɔsɔntu na pa toŋ. Paa cɛla isɔtaɔ Isɔ sɔsɔ yɔlaa. Yɔlaa mpe pa kawulaya kɔ weɛna tam tɔɔ, na ŋmakɔllaa tɔna kɔ nuna-we na pɔ laki-weye tɔmlɛ.

²⁸ Tɔm nti tɔ tɔnaɔa nti. M̀p̀r̀ỳg̀ pɔ pɛkɔla-m ma huweɛ taa kɛ sɔsɔm. Ilena mɔ mayasɔyi-tɔɔi ma taa.

8

Taniyeeɓi toosee naale nyɛna

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Taniyeeɓi mɔ, ma tasa toosuyɔ ke wulav Pelɔtasaa kawulaya pɔnaɔa tooso nyɛŋka taa. ² Ma toosaa kɛ si, ma we ilam tetu hɔɔɔluyɔ taa. Koluŋa icate sɔsɔɔle Susi taa keɛ ma sɛŋa Wulayi pɔɔɔ nɔɔɔ. ³ Ilena mɔ nɔ iwaas sɛŋa pɔɔɔ ŋke ka nɔɔɔ, na ku wena hɛŋ kutayalɔŋ. Ama i taa lɛŋku ta nyɔ lɔŋ pɔyele ku kɔla lɛŋku. ⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ ku suɔ yɔkuyɔ ke ilim tɔtɔle na pɔ nɔɔɔɔŋ na pɔ mpɔtɔŋ hɔɔɔlɔŋ. Wontuyɔ nakɔli ku ta pɔsi na kɔ tan-ku. Pɔcɔ nɔɔɔɔ ta pɔsi na i ya mpa ku yɔkɔyi mpɔ tɔ. Ku lakaya isɔna ku luyɔ weɛ tɔɔɔ, na ku toŋ sɔsɔɔyi.

⁵ Ma tɔhna mpi ma nawa mpv tɔ pɛ tɔm maɣasuyv ke mpv. Ue ma tuta pɛhtvlyv luna ilim tɔtule tɔ kee. Kv tɔhaya heelim tɔ ke lɔhɔh ke na kú cɔki tetv. Kv wena hɔlvv toh nyɛhkv nakvlɔyɔ kv use hek taa. ⁶ Mprɔyú kv kɔtɔna hɛh naale iwaav hkv ma na kv sɔha pɔɔ nɔɔ tɔ. Uena kv pukina kv tɔ na sewa na kv toh tɔna. ⁷ Kv tala-kv uena kv niki-kv yɔkv halɔna kv peli kv hɛh naale. Iwaav ta pɛsi-kv pɛcɔ nɔɔlv ta waasi-kv. Uena pɛhtvlyv hu-kv ate na kú felɔ-kv nɔɔhe. ⁸ Mprɔyú kv lapa toh ke sɔsɔm. Kv toma pu teu uena kv hɔlvv sɔsɔv hkv kv peli kpakpaa. Uena hɛh toh nyɛh liyiti nyɔ kv lonte taa. Na í nyɛnɔhɔna antulinya hɔɔlv tɔna taa.

⁹ Mprɔyú hɔlvv sɔkpeluyv nakvli kv nyɔ hɛh unɔ í taa lɛhkv tɔ. Uena kú pu sɔsɔm na kú tala ilim tɔlule na pɛ ntɔɔh tɔ na tetv kupantv tɔ. ¹⁰ Mprɔyú kv kpa isɔtvlyvɔsi kv na kú pɛti lɛhɔsi ke ate na kv felɔ-sɔyɔ nɔɔhe. ¹¹ Uena kú kpa isɔtvlyvɔsi caa tɔ. Kv kuwa í tanɔh na taanaya kɔtasi na kú yɔki í lɔ tɔsele. ¹² Mprɔyú pa tv isɔta yɔlaa na kɔtaya tam nyɛhka ke kv niy taa ke kv isayatu tɔ. Uena kú felɔ tampana lɔ sevu ke nɔɔhe, na kú wa kv tɔma taa.

¹³ Mprɔyú ma nu isɔta tillu nɔɔlv í yɔɔtaya. Uena lelv pɔɔsi-í si: Pɔlee ke paa tasa kɔtaya ke lapv? Na pá tayani lɔ tɔsele na pá felɔ isɔtvlyvɔsi ke nɔɔhe? ¹⁴ Mprɔyú í cɔ-í si: Tanɔh na taanasi iyisi naale, na hɔmnyv nunvwa (2300) waali. Pɔle pɛ waali ke paa tayani lɔ tɔsele.

Taniyeele toosee naale nyɛna hɔwee kilisuyv

¹⁵ Waatu wei Taniyeele má, ma toosa mpv, na má pɛekɔyɔ ma toosee anɔ a hɔwee ue, ma tuta nɔɔlvlyvle ma isentaa na í nɔhɔsɔna yvlv. ¹⁶ Na má nu nɔɔlv kɔeesa-í na pɔɔ wulayi waali si: Kapɔye, seye-í toosee anɔ a hɔwee. ¹⁷ Mprɔyú isɔta tillu unɔ í kɔtɔna-m na sɔɔntv kpa-m. Uena má hoti ma nɔɔ tɔ. Ntena í tɔ-m si: Yvlv pɔyaya, nu teu yoo. Toosee anɔ a ke antulinya tem tɔm ke. ¹⁸ Í yɔɔtayana-m mpv, uena ma use pili na má ká nyv. Uena í kvsi-m na í sɔhɔsi-m. ¹⁹ Mprɔyú í tɔma-m si: Maa heeli-h mpi pu kɔ lɔ páná waatu tɔ. Mpi tɔ, pa tɔma a waatu suv ke. ²⁰ Iwaav hkv n nawa na kv wena hɛh naale tɔ, kv ke Mete nyɛma na Pɛesi nyɛma pa awulaa ke. ²¹ Pɛhtvlyv ná ke Kɔleeki kawulaya. Kv use hek taa hɔlvv sɔsɔhkv hkvlyvle kancaalaya wulav. ²² Kv hɔlvv sɔsɔhkv hkv kv pelaa, na hɛh liyiti wei í nyɔ kv lonte taa tɔɔle, kawulasɔ nsi si te na si kvli piitim mpi pɛ taa tɔ. Ama si kaa hiki toma ke mpv. ²³ Ye pɛ tala pa kawulasɔ tem waatu na pa isayatu puwa teu wulav acilayatu tv na kalampaani tv nɔɔlv í ká kvli. ²⁴ Í toma ká sɔsi, ue pɛ kaa luna í maɣamaɣa í kv. Í ká wakɔli sɔsɔm ke pɛ kaa wee nyɛnyv, na í waaki í kvlapɔm tɔna taa. Halɔna í kɔenna tɔhɔnaa na lɔ yɔlaa na í kú. ²⁵ Í acilayatu katatɔlaya ke í ka tsvɔna yɔlaa. Í kalampaani ke í ká kvna yɔlaa pɔyale mpa pa hvv si pa cayana pa tí tɔ. Halɔna í kvli Awulaa Wulav tɔ. Waatu unɔyɔ pu wakɔli-í, pɛ kaa luna yvlv kv. ²⁶ Tanɔh na taanasi nsi si tɔm we tampana ke. Ue su-tɔyɔ nyá taa. Mpi tɔ, tɔ waatu tatata. ²⁷ Mprɔyú pɛ yɔla-m na pɛ pɛsi-m kvntv ke wee pɔyale. Pɛ cɛpa ma tɔ, uena má mɔli wulav tɔmle taa. Toosee anɔ a wakɔla ma lanle ke mprɔyú ma ta cekɔna-ye.

9

Taniyeele sɔlɔmuyv

¹ Mete tv Aselusi pɔyav Taliyusi, wei í tɔɔ Papiloni tetv tɔ, í kawulaya ² pɔnaya kancaalaya nyɛhka taa ke Taniyeele má, ma kala lɔ Tɔm takɔlasɔ taa. Ma cekɔnaa si pusi nutoso na naanvwa ke Yosalem icate ká wee ncaale. Mprɔyú Tacaa ka heela lɔ kvɔɔtvtv telɔsv Selemii. ³ Mprɔyú ma lanle wakɔlaa, na má suv lɔyaya wontu fɔlɔtɔnaa taka. Na má pɔli ma nyv taa ke tɔlvma na má hɔkɔ nɔɔ. Uena má keesi use na Tacaa lɔ tɔ, na má sɔlɔmɔyɔ-í na má wiikina-í. ⁴ Mprɔyú ma hula ma lɔ Tacaa ke ma yɔlaa isayatu. Na má sɔlɔmɔyɔ-í si, Tacaa lɔ Sɔsɔ wei nyá tɔ seeki na í tɔkɔyɔ nyá nɔɔ suv tɔ. N hvlvv suulu ke mpa pa sɔlɔyɔ-h na pá tɔkɔyɔ nyá kv kv tɔɔ. ⁵ Tɔ wakɔlaa ke na

té pəsi asayaa. Tə kula nyá təə na té kisi nyá kiiŋ. ⁶ Tə ta nuna nyá kuyəğətutu teləsəlaa mpa pa kpaaləna nyá hətə ke tá awulaa, na tá səsaa, na tá caanaa, na tá piitim təna yəlaa tə. ⁷ Tacaa, nyayalə tampana tu, tayalə tasəkələ nyəma. Pə krayau Yuta yəlaa, na Yosalem nyəma, na lseyeli nyəma, na pəcələ nyəma, na pooluŋ nyəma mpa pa we acaləe wena a taa n ka təğəna-weye isayatu nti pa lapa-ŋ tə tə tə tə. ⁸ Tacaa, tana ta awulaa na tá səsaa, na tá caanaa nté tasəkələ nyəma. ⁹ Tacaa lso, n wena yulu pətətələ. N ka wii-tuyv timpi tə kula nyá təə tə. ¹⁰ Tə ta nu nyá kiiŋ wei nyá təmle nyəma, nyá kuyəğətutu teləsəlaa teləsa-tv tə. ¹¹ lseyeli nyəma təna yəka nyá kiiŋ, pa kisa nyá nəğə nuv. llena mpusinaa na wahalanaa mpa pa təm nyá təmle tv Moisi ŋmaawa i kiiŋ takəlaya taa tə, pá watv-tuyv timpi tə pəntəna-ŋ tə. ¹² N kəna Yosalem təə ké wakəlvuyv səsəŋku ŋku ku taka pa ta nata antulinya təna taa tə. lsu n ka kpaalvuyv tá na tá awulaa na tá səsaa tə. ¹³ Wahala unv i mayana-tuyv isu Moisi ŋmaawa i kiiŋ takəlaya taa tə. Paa na mpv tə, tə ta nuta ta isayatu səŋ ke haləna saŋa sv té paasəna nyá tampana. ¹⁴ Pə təə ké n yelaa na wahala unv í kəə-tv. Mpi tə, n təŋəxi tampana ke nyá kulapəm təna taa ké. Ama tá ta nuna nyá nəğə.

¹⁵ Tacaa lso, nyá ləsəna-tuyv Icipiti tetv taa. llena nyá toma səsəəna na nyá hətə yaaki haləna saŋa. Ama tá tá nuna-ŋ llena tá təm sv. ¹⁶ Tana tá caanaa tá isayatu təə ké Yosalem na nyá yəlaa we fəele taa ké mpa pa cəəna-tv tə pa həkuv taa. lə hēsiv nyá pááná ke nyá pulaya nəŋŋ nyəŋka icatə Yosalem təə ké nyá suulu səsə təə. ¹⁷ Hai, ta lso, nu ma sələmvuyv na ma wiinav. Nyəŋna suulu ke nyá təsəele nte tə yəkəa təğə nyá səəlvuyv təə. ¹⁸ Ma lso ke ŋkpaŋvuyv na n na isəna tá na nyá icatə tə wakəlaa tə. Pə tayə ta teu təə ké tə wiikina-ŋ. Ama nyá səəlvuyv səsəŋku təə ké. ¹⁹ Hai, Tacaa, ke ŋkpaŋvuyv na n nu tá sələmvuyv na n wii-tv. Ma lso paasəna nyá icatə na nyá yəlaa ke ləŋ ke nyá suulu təə.

*lso*taa tillu kilisuyv ke pusv nutoso na naanəwa təm

²⁰ Ma təŋna sələmvuyv na má tisiyi má na lseyeli yəlaa tá isayatu. Na má wiikina-i lso təsəele təm ke mpv ²¹ təğə isətaa tillu Kapəyee wei maa nawa toosee taa tə i kula hvntv ke ləŋ na í kpətəna-m taanaya kətaya lapv waatu. ²² llena í seyeiv-m lso kuyəğətutu teləsulv təm nti maa kalaa tə. llena í tə-m sv: Ma kəmayə sv ma kilisiyi-ŋ tə hūwee. ²³ N caala sələmvuyv tə, Tacaa heela-m təm sv má heeli-ŋ. Mpi tə, i səəla-ŋ ké. Ke ŋkpaŋvuyv ke teu na n nu toosee anv a hūwee. ²⁴ Nyá icatə na nyá yəlaa pa təə ké pa sv pusv nutoso na naanəwa ke təm naatosompəğəlaya. Pa lapa mpyəğv sv pá hēsiv kiiu yəkvuyv na isayatu lapv. Pa wii-we na pá təŋ siyisuyv tam nyəŋku, na toosee. llena lso kuyəğətutu teləsulv təm yoosi, na pá tayəni isə təsəele. ²⁵ Pə wee sv n nyv na n cəkəna sv, pə krayau waatu wei pa kpaalaa sv, paa tayəni Yosalem ke ŋmav tə, na pé polo nyuyv tv wei pa pəla nim na pá kpa tə i kəntə tə. Pə we pusv naatosompəğəlaya ke təm naatosompəğəlaya ké. Pəle pə paasv, pusv naatosompəğəlaya təm nutoso na naale taa ké paa tayəni icatə ŋmav na tə koluyə. Ama pə waatvnaa ka wee katə ké. ²⁶ Waatvnaa mpə pa waalv ké paa kv apalv nəğəlvuyv msvəŋ. Apalv unv paa pəla-i nim ké na pá kpa-i nyuyv tv. Wulav nəğəlv na i yooola paa watəna icatə, isv lvm na pá wakəli-te na isə təsəele. Mpyəğv i na i yooola pa wakəlvuyv isv pə suwa tə. ²⁷ l ká caalv yəlaa payalə ke pusv naatosompəğəlaya taa. l ká la na pá yele kətəsv lapv ke isə təsəele taa ké pusv nsv sv həkuv taa. l ká la acaalətv təma ke ləŋləŋ. Haləna pé tala unv i wakəlvuyv isv lso ka suw tə.

10

Taniyeele toosee tooso nyəna

¹ Pəesv nyəma wulav Silusi kawulaya pənaaya tooso nyəŋka taa. Taniyeele wei pa cuyusaa sv Pelətasaa tə, i toosa toosee naalv. A ké tampana ké. Ama wahalanaa səsaa təm ke a keesəxi. Mpyəğv i mayasa a təm ke i taa na í cəkəna-ye na í keesv.

² Mpyəğv laŋwakəlle səsəələ kpa Taniyeele má. llena má wii ma yəlaa təə ké cimaasənaa tooso. ³ Maa təkiv təğənaaya kupəŋka nakəli yaa nantv. Pécó sulvm u svukv

ma nɔɔ taa. Pɔyele maa sayalɔɔ nim, halɔna cimaasɛnaa tooso un i tɛ. ⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ma sɛɲa pɔɔ sɔsaya Tikili nɔɔ ke isɔtu kancaalaya nyɛɲ, kuyɛɛɲ hiu na liyiti wule. ⁵ Ma kusa ma ise ulena m̀a ǹa yulɔ nɔɔɔɔ na i suu kpronkpontu toɲ nyɛntu natɛli tɔ wontu na i lɔla wula kuparɲ tampala. ⁶ Na i tɔnuyɔ muɲi kɔkɔ isu pɔle nte tɔ pɛkuyɔ we kate tɔ. I isentaa nyɛɔsɛɲi kɛ isu tɛv, na i isɔpee we isu kɔkɔ mukuyɔ tɔ. I ɲkpalasi nɔɔsɛnaa isu pa sɔtuyɔ nyɛɔɔɔɔɔ kɛsɛmuyɔ tɔ. Na i nɔɔ yuy we isu kuyaku kɔkɔtɛ. ⁷ Ma tike ma nana mpv. Ma na mpa tɔ, pɛle pa ta na pulv. Ama sɔɔɔntu kpana-weɛe sɔsɔm, na p̀a se na p̀a ɲmɛli. ⁸ Pɔ yela-m na m̀a tɔɲna yaasi sɔsɔ unɔɲ nyɛnuyɔ. ulena p̀e yɔki ma muwa taa, na ma isentaa hulɔmi tɛfatata. ⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ yulɔ un i kula i nɔɔ tɔɔ si i yɔɔtɔɔɲi. ulena ma ise pili na m̀a hoti ma nɔɔ tɔɔ. ¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ niɲ nuli i kusa-m, na m̀a luɲ ma tɔna na ma niɲ tɔɔ na m̀a seliyi. ¹¹ ulena yulɔ un i heeli-m si: Taniyeehi, isɔ luɲu we-ɲ kɛ. Kulɔ na ɲ ke ɲkparɲ na m̀a heeli-ɲ. isɔ tila-m nỳa cɔɔɔɔ. ulena m̀a kulɔ na m̀a tɔɲna seluyɔ. ¹² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ i heela-m si: Taniyeehi, taa nỳa. Pɔ kraɲav hatoo kuyarɲku n pasa nỳa ti tɔ, nỳa luɲu lapa si ɲ cekɔna kɲɲmɛlɔtu tɔɔ isɔ mu nỳa sɔlɔmuyɔ. ulena i kusɔ-m si m̀a kɔɔ m̀a heeli-ɲ. ¹³ Ama Pɛɛsi kawulaya isɔtaa tillu kayata-m kuyɛɛɲ hiu na kulɔmuyɔ. Halɔna isɔtaa tillaa nyuyɔ nỳama taa lɛlv, Mikayeehi kɔɔ ma kiɲ ke Pɛɛsi timpi maa saalaa tɔ, na i waasi-m. ¹⁴ Nɔɔnɔɔ ma kɔmɔɔa si ma heeliyɔ-ɲ mpi pu mɔɲana nỳa yɔlaa ke cele tɔ. Mpi tɔ, ntɔɲi n nawa mpv.

¹⁵ Waatu wei isɔtaa tillu un i heelaya-m tɔm tɔne tɔ. Ma sumaya tɛtiyitiyɔ, na nyuyɔ kamna atɛ. ¹⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ yulɔ wei maa nawa tɔ, i tokina ma ntompee. ulena m̀a pɛsi na m̀a kuli nɔɔ na m̀a heeli-i si: Taca, nỳa tɔm kpa-m sɔɔɔntu ke sɔsɔm na ma muwa taa yɔki. ¹⁷ Ma ta tala m̀a yɔɔtɔna-ɲ. Mpi tɔ, ma fei toma, p̀a cɔ maa feesiɲ lipa. ¹⁸ Mpuɲule i tasa-m tokinau na i ha-m toma. ¹⁹ ulena i heeli-m si: Alaafɔya tɔm kɛ. isɔ luɲu we-ɲ kɛ. Taa nyana pulv. Tɔki nỳa ti. I tɔɲna-m m̀p̀r̀ỳg̀ỳ yɔɔtɔnau, ulena m̀a yoo toɲ na m̀a tɔ si: Taca, yɔɔtɔ. Mpi tɔ, n ha-m toma. ²⁰⁻²¹ ulena i heeli-m si: Ma kɔma nỳa kiɲ kɛ si ma kɛsɛyɔ-ɲ nti pa ɲmaa tampana takɔlaya taa tɔ. P̀a cɔ pɔ we si m̀a polo m̀a yooɔna Pɛɛsi kawulaya isɔtaa tillu. Ye ma kɔla ilɛ Kɔlɛeki nyɛɲ kɔ kɔ. Ye pɔ taya isɔtaa tillu Mikayeehi wei i tanɔɲi nỳa yɔlaa tɔ i paasi, nɔɔɔɔ u sɔɲna-m.

11

¹ Ma mɔɲamɔɲa maa sɛna ulɛɛ, Mete tu Taliyusi kawulaya pɔnaya kancaalaya nyɛɲka taa kɛ. ² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ isɔtaa tillu tɔma si: Maa heeli-ɲ tampana tɔm.

Ilim mpɔtɔɲ na pɔ ntɔɔɔɔ awulaa yoo

Pɛɛsi awulaa sɔsaa tooso kɔ tɔki kawulaya kɛ na p̀a kaasɔyɔ tɔma. Kantɔkaya nỳama kɔ kɔli kancaalaya nỳama ke wenau. ulena liyiti nyɛɲ kuu pɔ tɔna na i kulɔ Kɔlɛeki kawulaya tɔɔ. ³ Ama yoolu nɔɔɔɔɔ i kɔ tɔɔɔna Kɔlɛeki kawulaya sɔsaya, na i laki isɛna i sɔɔlaa tɔ. ⁴ I kawulaya puki teu, ulena kɔ faya tɔm liyiti. ulena yɔlaa lɛlaa tala-ke. Ie pa kaa weena toma isu kancaalaya nyɛɲ.

⁵ Ilim mpɔtɔɲ wulav kɔ la toma ke sɔsɔm yaa. Ama i kupayalaa taa nɔɔɔɔɔ kɔ kɔli-i na i lɛeki kawulaya. ⁶ Pusi kɔ cɔ pɔcɔ, ulena Icipiti wulav na Silii nyɛɲ p̀a pɛli nɔɔɔ. Icipiti nyɛɲ kɔ ha Silii nyɛɲ ke i pɛlɔ. Ama pɔ kaa taɲɲi. Alu un na i paalv, na i pɔyaya, na i caa paa si. ⁷ ulena alu un i calaya tu nɔɔɔɔɔ, i kraɲa i caa lonte. ulena i polo pa koloosi acalɛ taa, na i yooɔna-we na i kɔli-we. ⁸ Halɔ i kɔ kuu pa tuɲ na pa wontu nti pa lupa wula na liyitee nyɛɔtɔ tɔ, na i pona Icipiti. ulena yooɔ hɛe pusi payale. ⁹ ulena Silii wulav yooɔna Icipiti nyɛɲ, na i kpisi-i na i mɛli i tɛtu taa.

¹⁰ Ama i pɔyalaa kɔ kotɔ yoolaa ke tintika tintika ke sɔsɔm. Pa taa lɛlv na i yoolaa paa watɔ kolontunaa isu lum. ulena i mɛli, na p̀a taɲani pa tɔɔ kɛ kuluyɔ. Halɔna p̀a tana-weɛe wulav kolɲna icate. ¹¹ P̀a ɔnɔ kɔ kpa Icipiti wulav. ulena i kraɲa i yoolaa na i kpa Silii nỳama tɔɔ. Paa kɔli-we, na p̀a kpa pa yoolaa tuutuuma. ¹² Paa na Icipiti wulav ka kuwa pa taa kɛ yoolaa iyisi iyisi, na i hɔ i ti tɔ, i kaa la aka. ¹³ Pusi cɔ pɔcɔ ulena Silii wulav kraɲa yoolaa kufama. Pɛle pa kɔla kupɔma ke payale, na pa yooɔ wontu tɔna.

Na pá polo Icipiti nyóma waali. ¹⁴ Waatu iní i taa ké payale ká kulí Icipiti nyóma tóo. Hali nyá yélaa taa mvsuntunaa ká kulí i tóo sí, pa yoosiyi iséna n nawa toosee taa tó. Ama paa kpisi. ¹⁵ Ilena Silií wulav tuusi na í tá kolunja icate, na pá lo hapéle na pá léeki-te. Icipiti yoolaa ká kpisi, paa pa taa akanaa mayamaya, péle pa taa féuna toj. ¹⁶ Silií nyóma ká la iséna pa nókaa tóo. Nəgəlv kaa tan-we, hali paa kpenna lseyeli nyóma. Paa ηmakəli-we na pá wakəlyi-we. ¹⁷ Paa mayasi pa taa sí pá na Icipiti wulav pá pēli nəo na pá hikina-i na tēna. Hali paa ha-i pa pēlv. Ama pə kaa la. ¹⁸ Pəle pə paasi í ká kéesəna Kələeki tetunaa mpa pa we tenku nəo tó pa tóo. Ama wulav nəo lv i ká sənisi-i. Ule i ká ləsi i nyəm na í tu i niη taa. ¹⁹ Ilena í mələna i koloosi acalēe tóo na í kəli-i na í sí na pá saali. ²⁰ Wulav wei i ká lēti i lonte taa tó ílé i ká sí lampuu mólú ke lseyeli taa. Ama pu la wēe naale ilena pə ku-i. Ama pə kaa wēe yoou taa yaa pa muyula-i.

²¹ Yulu wei paa tyyuna na i ta nəgəsəna kawulaya tóo lv tó. Iní i ká cayana i lonte. Hēsuyv waatu ke i ká kóo na í léeki kawulaya na acilayatu. ²² I ká kv yoolaa tənaya na pə kpeηna lso yélaa nyuyv tu. Nəgəlv kaa kra i tóo. ²³ Yélaa ká polo i kiη sí í na-we pá pēli nəo. Ama iní i ká muyuli-we. Paa na i yélaa fēi payale tó, i toj ká səsəyí tam ké. ²⁴ Hēsuyv waatu ke i ká cəo tetv taa. I ká la mpi i caanaa taa la tó, isu wontu kuuu na tó taloyv. Hali i ká mayasi isu i tii koloosi acalēe tóo. Ama pə kaa taanηi ké.

²⁵ I toj na i apalvtv tóo i na i yoolaa tuutuuma paa polo Icipiti wulav waali. Ama ílé i yoolaa kəla iní i nyóma ke toj na payale. Paa yoona-i na pá kpisi-i. Mpi tó, acilayatu ke paa lana-we. ²⁶ I na mpa pa kaa nyənaya tó, mpe paa luna i waali. Ilena i yoolaa ya na pa taa payale sí. ²⁷ Pəle pə waali ké awulaa naale mpe paa ciiki acesaacesaa ciikuyv. Ama pə kaa la. Mpi tó, pə ta tata tənaya waatu na pécó. ²⁸ Silií wulav ka mələy i tetv taa na toj səsəη. Ilena í tu i taa sí i ká wakəli yélaa mpa na lso pa pēla nəo tó pa isə sēv.

²⁹ Pə waali ké i ká watí Icipiti tótó. Ama pə kaa lana-i isu pu lapv tó. ³⁰ Lom nyóma ká kəna pa kpuləη na pá yoona-i. I ká ló i apalvtv na í se na í məli. Ilena í mv pááná na í krentəna mpa pa ló lso tó. Ilena í wakəli yélaa mpa na lso pa pēla nəo tó pa isə sēv. ³¹ I ká tili i yoolaa na pá polo pá pilisi lso təsēle. Paa sənisi tananη na taanaya kətasi na pá siki pa acaalvtv tyyv. ³² I ká tolisi isə sēv taa acamaa na i acilayatu. Ule i kaa pəsi isəle sēsəlaa. ³³ Ama mpa pa kəla layatu ke pa taa tó, paa seyesi lēlaa payale. Pu la wēe naale, ilena pá kú pa taa lēlaa, na pá wə lēlaa ke kəkə. Paa tv lēlaa ke saləka, na pá léeki lēlaa wontu. ³⁴ Pəcə tike ke paa səna-wēyē pa wahalanaa taa. Mpi tó, mənāafikitu ke payale səsəyana pa tóo. ³⁵ Layatunaa mpe pa taa lēlaa ká sí. Pa səm mpi pu tayanna yélaa na pá wēe teu tənəηη. Haləna tənaya waatu. Mpi tó, waatu wei pa siwa tó i ká kóo.

³⁶ Ama Silií wulav ka la iséna pə maya-i tóo. I ká mayasi i taa sí i kəla tuη tēna. Haləna í kra lso mayamaya tóo. Mpyúyú i ka la, haləna waatu wei lso ká hə i ηkraηuyv tó. Isəna lso sukí tó mpv pə lakəna. ³⁷ I ká nyəni yem ké i caanaa tuη na alaa tyyv Talamusí. I ká hə i təyí na í footi tuη tēna. ³⁸ Paa na mpv i ká laa koloosi acalēe tyyv ηku i caanaa taa nyi tó. Haləna í ha-kuyv wula na nyəgəlvuyv kuseemuyv na liyitee pēe na wontu kúpantv. ³⁹ Tyyv ηku kv toj ke i ká yoona koloosi acalēe na í kusí kv tənjlāa nyəηη. I ká kra pa taa payale ke nyuyv nyóma, na í ha-wēyē tetunaa.

⁴⁰ Icipiti wulav ká kulí Silií nyəη tóo ké tənaya waatu. Ama Silií nyəη ká sən-i na i yoou kēekēnaa, na kraγanəη na pə kpuləη ke payale. I ká watí tetunaa isu pəo lv. ⁴¹ I ká tii lseyeli tetv tóo na í kv yélaa iyisi naanvwa. Ama ltəm na Mowapv pə yélaa na Amoni yoolaa səsaa ká fiti. ⁴² I ká tv niη ke acalēe payale tóo. Icipiti tetv kaa fiti paa pəcə. ⁴³ I ká kuu Icipiti wula na liyitee nyəgəlvuyv na kacəka wontu. I ká ηmakəli Lipii na ltiyopii nyóma. ⁴⁴ I ká nu sí ilim təlule na pə ntəoηη nyóma kəma-i yoona. Ilena í məli pa waali na pááná na í kv payale. ⁴⁵ I ká siki i kawulaya cokəle ke tenku na puyv Siyəη pa hēkv taa. Timpi tetv kəla teu tó. Pəle pə waali ké pu tala i tənaya. Pəyēle nəo lv kaa waasi-i.

12

Tanaya waatu

¹ Mprúyú isótaa tillu heela-m tótó si: Waatu inəgəle isótaa tillu səsə Mikayeli wei i tanəgi ma yəlaa tó i ká kuli. Wahala wei too yəlaa kulaa pa ta nata tó, i ká kəə waatu in. Ulena pə ya ma yəlaa mpa pa həla we weesuɣu takəlaya taa tó pa nyəə. ² Mpa pa tooki tó, pa taa payale ká fe. Lelaa ká hiki weesuɣu ŋku ku tən tó. Ulena lelaa ke fəele səsəle tam nyənte. ³ Layatunaa mpa paa seɣesa yəlaa samaa ke tampana tənɣu təm tó paa te kəkə isu isətulɣasi ke tam tə.

⁴ Tə, Taniyeli, su təm tənɣe nyá taa. Nmaa-təgi takəlaya taa na í taali ka tə. Yusi-ke haləna tənaya waatu. Payale ka kala-ke na pá səsə nyəm.

Tanaya waatu ke kuymesəm ké

⁵ Mprúyú Taniyeli má, ma nawa ma toosee aní a taa ké apalaa lelaa ke naale. Lelə səŋa pəgə kuteŋ na cəne na lelə na cəne. ⁶ Mprúyú pa taa lelə pəsa isótaa tillu wei i suu kpronkrontu toŋ nyəntu wontu na í səŋa pəgə nəgə tó si: Pəlee ké piti təma ane a ka tē? ⁷ Mprúyú isótaa tillu kraasa i niŋ na isə na í tó si: Ma tuuna Tam tə isə həte taa. A ká taŋi pusi tooso na həgəluɣu. Waatu wei paa həesi isə yəlaa ke ŋmakəluɣu təgə mpu in pu tē.

⁸ Ma nu təm tənə, ilə ma ta cekəna-ti. Pə tə ké ma pəsa ma səsə si isənaya pu tēna? ⁹ Mprúyú i cə-m si: Taniyeli, taa nəgəsi. Mpi tó, pə wee si pá ŋmesi təm ntəgi, na pá yusi haləna tənaya waatu. ¹⁰ Maɣasəŋ ká taŋani yəlaa payale na pá tē. Ama asayaa na kaa cekəna. Ulena pá ká nyuɣu ke tə taa. Ulena layatunaa náá cekəna. ¹¹ Pə kraɣan waatu wei pa səŋsa tanəŋ na taanaya kətasi na pá siki tuɣu tó. Pə kuyeeŋ we iyaya na ŋmɔnuɣu na nunaasa na naanowa (1290). ¹² Leleŋ nulə nté wei i ka kaasi i ti na í tan na í tala kuyeeŋ iyaya na ŋmɔnuɣu nunowa na hiu na naanowa na kakpasi (1335) tó. ¹³ Ye nyá ilə, kaasi nyá ti na í suu púyú na í həesi. Pəle pə waali n ká fe na isə ká ha-ŋ nyá kasəyaya.

ISO KUYƆƆƆTUTU TELƆSULO

OSEE
TƆM TAKƆLAYA

KƆTULUTU

Isɛyeli tetu ilim ntɔɔɔn tɔɔ, timpi pa yaa si Samalii tɔɔɔ Osee telɔsaya Iso kuyɔɔtutu ke yɔlaa. Waatu unu i taa tɔ, tetu ta caya teitei. Yɔlaa muɔuliɔi tɔma, na lelɔa nɔɔ kulɔɔi tetu takɔlaa tɔɔ. Iso sɛɛɛ mayamaɔa nɔ heɛwa na Isɛyeli nyɔma mɔli laatu taa. KƆpɔntɔɔn wei i wahala Osee takɔɔa i waatu taa tɔɔɔle.

Isɔna pa faya Osee takɔlaya tɔ:

Osee akpaɔale na i tɔyaya pɔ tɔm, titite 1-3

Tacaa kalɔɔɔna Isɛyeli nyɔma, titite 4-13

Iso sɔɔɔɔɔ na i nɔɔsi suu, titite 14

¹ Takɔlaya kanɛ ka taa kɛ pa kɛɛsa tɔm. Tacaa ka heelina-tɔɔi Peeli pɔyalu Osee. Sowasi pɔyalu Solopɔwam wei i ka ke Isɛyeli wulav tɔ i pɔɔle taa kɛ Tacaa kɛɛsa Osee ke tɔm nti. Waatu kulɔm unu i taa tɔtɔɔɔ, Osiyasi na Yotam na Ahasi na Isɛkiyasi, pɛle pa takɔɔa kawulaya ke Yuta taa, na pɔ kaasɔɔi tɔma.

Isɔ kuyɔɔtutu telɔsulu Osee alu na i piya pa tɔm

² Tɔm kancaalaya nyɔntu nti Tacaa heela Osee tɔɔɔle si:

Polo na i kraɔa apalaa tɔna alu nɔɔɔɔ.

I piya i tɔn si too ikrate.

Mpi tɔ, Isɛyeli nyɔma tɔna kisa Tacaa maya,

na pɔ ha pa tɔɔi tuɔ laav taa.

³ Mɔɔɔyɔ Osee polaa na i kraɔa Tipilayim pɛɛɔ Komɛɛ. Ulena alu unu i luli-i apalɔpɔyaya. ⁴ Mɔɔɔyɔ Tacaa tɔma Osee si:

Ha-ke si, Sisilee.

Mpi tɔ, pɔ kaasa pɔɔɔ maa lɛɛti Yehu lɔɔɔɔ nyɔma

ke yulɔkɔle nte pa lapa Sisilee tɔ tɔ tɔɔ.

Ulena mɔ su Isɛyeli kawulaya tɔnaɔa.

⁵ Maa wakɔli pa yoolaa tɔɔ ke Sisilee tetɛkɔle taa kɛ kuyaku ŋku.

⁶ Komɛɛ tasa hɔɔɔ hayav, ulena i luli apalɔpɔyaya, na Tacaa heeli Osee si:

Ha-ke si, Pɔtɔɔtɔle fɛi.

Pɔ huwɛɛ nte si Tacaa mɔ ma kaa nyɔni

pa pɔtɔɔtɔle na mɔ huli-wɛɔɔ suulu.

⁷ Ama ma kaa la mɔɔɔyɔ Yuta nyɔma. Halu pa Iso Tacaa mɔ, maa waasi-wɛɔɔ. Ma paa fɛina yoo yaa tɔɔɔ, yaa laɔate, yaa yoo kraɔanɔɔn, yaa i cayaalaa.

⁸ Komɛɛ tisa Pɔtɔɔtɔle fɛi, ulena i kraɔa hɔɔɔ na i luli apalɔpɔyaya. ⁹ Ulena Tacaa heeli Osee si:

Ha-ke si, Pa ta ke ma nyɔma.

Mpi tɔ, Isɛyeli nyɔma ta ke ma yɔlaa,

na mɔ tɔ kɛ pa Iso.

2

Sisilee cele kuyaku sɔsɔɔŋku

¹ Ama kuyaku nakuli Isɛyeli

nyɔma kɔ la paɔav ke sɔsɔm.

Paa wɛɛ isu lum nɔɔɔ kanyɔɔa.

Halu pa kaa pɔsi pa kalɔɔ.

Waatu unu Iso weesuyu tu

mɔ ma kaa tasa yɔɔɔɔɔ si,

pa ta ke ma yɔlaa.

Maa yaa-weye ma pɔyalaa ké.

² Ụlena Yuta na lseyeli pá krenti na pá kpa wulav kolum,
na pá pəsi tetv nyéma.

Sisilee cele kuyaku sɔsɔŋku nté.

³ Tacaa si í ha mə tɛtɔnaa apalɔnyəma si:

Pa ke ma nyéma, na alɔnyéma si: Pətɔtəle wee.

lseyeli we ke isu alv tetelatv

⁴ Ḿpúyú Tacaa yɔyɔtaa si:

Í kaləna mə too lseyeli,

í taa yele-i.

Mpi tɔ, i ta ke ma alv tɔtɔ,

páćó ma ta ke i paalv.

Í huɔi tetelatətv cacaaɔi ke i isentaa,
na í ləsi wasaŋkalətv ke i taa.

⁵ Ye pə taya mpv,

maa yele-i kpete tɔyəlɔyali,

isu kuyaku pa lula-i tɔ.

Maa yele na i tetv pəsi wulaya

nyəntv na tə wuli na í səna lukətv.

⁶ Ma feina i piya pətɔtəle.

Mpi tɔ, si təŋa i ikpate ké.

⁷ Pəyele si too kuyi i ti nyuyv ké na tetelatətv.

Hali i kraaləyi tam si,

unv i ka təŋ i taŋnaa mpa pa haaki-i

tɔyənaya na lum tɔ.

Pa na i kutakəm na i kutəyələm na nim na solum.

⁸ Ama Tacaa má,

maa tək-i mpaav na səwa kalaa.

Maa ŋma koluŋa na má cəna-i na í taa tasa luw.

⁹ I ká mayasi isu í pɛeki i taŋnaa

na i təŋ pa waali, kpete.

Waavv unəyale i ká tɔ si:

Pə wee si má məli ma paalv kancaalaya nyəŋ.

Mpi tɔ, ma nukaya tənaya leleŋ na pə kəli nɔnɔ.

¹⁰ N taa cekəna si,

lso má, ma celayana-ŋ kutəyəv,

na solum, na nim, na má svsi-ŋ toŋ,

na má ha-ŋ liyitee na wla.

Ụlena ń kraɔa na ń lakəna tuyv Paali ke təmlɛ.

¹¹ Pə tɔ ké maa lɛeki ma tɔyənaya,

na ma solum ke kumtv waavv.

Ụlena ma lɛeki kponkpontv toŋ nyəntv na heeŋ huntv,

na ń laŋ nyá kutakəm na nyá kutəyələm na ń lu kpete.

¹² Nyá taŋnaa isentaa ké maa wəyəsɔi nyá wontv,

pa taa nəyəlɔv kaa kpesi.

¹³ Maa yele na nyá laŋholumlɛ,

na nyá isətv kufalv acimanaa,

na nyá kuyeyɛŋ kvhɛɛsəŋ,

na nyá kətasi lensənaa pə su tənaya.

¹⁴ Ụlena nyutv lɛeki nyá tuy tawa

nna n tənaya si nyá taŋnaa kufeluyv tɔ,

na taale wontu náá tə̀ɣə.

¹⁵ Maa hə́ nyá ŋkraŋyɔ́ ke timpi n sə́ə ma tə́ə tə́ pə́ tə́ə.

Pə́yele n laaki Paalə́naa,
na ń́ laki kacə́ka na ń́ tə́ŋə́yi nyá taŋnaa.

¹⁶ Ḿpúyú Tacaa yə́ɣə́taa si:

Maa taɣani ma alu ke myɔ́yɔ́
na má pona-ɪ wulaya tetu taa,
na má na-ɪ t́ la acacaale faaci.

¹⁷ Ụ́lena í tə́ŋi-m na luyɔ́ kulumyɔ́yɔ́ isu ɪ pɛ́elə́tu waatu.

Yaa isu ɪ Icipiti luv saa.

Waatu inə́yi maa cele-ɪ ɪ lesɛ́ŋ tuŋ.

Ụ́lena lanpəsə́le tetekə́le pəsí isu tɛ́eloyɔ́ nənə́ɣə.

*Ciiku*ɣu kuyaku

¹⁸ Ḿpúyú Tacaa yə́ɣə́taa si:

Kuyə́ŋkuyɔ́ lseyeli n ka yaa-m nyá paalu,
n kaa tasa-m yaav ke nyá Sə́sə́ Paali.

¹⁹ Maa ləsí nyá nə́ɣə́ taa ké Paali na tuŋ lelə́ŋ hə́la,
n kaa tasa-yeye yaav.

²⁰ Ụ́lena má na taale wontu, na sumasi,
na ate nyamanyamanaa t́ pɛ́eli nə́ɣə́ si wontu nti
tə́ taa la ma yə́laa ke pɔ́lu.

Ụ́lena ma kpiisi tetu tə́ə ké yoou wontu tə́na,
na pé yele na ma yə́laa hə́esi tə́pamm.

²¹ lseyeli ma na-ŋ ta akpə́ɣale ka wɛ́e tam ke ḿpúyú.

Maa sə́əli-ŋ na má tə́ŋə́yi tampana,
na má paasə́yənə́-ŋ teu.

²² Ma kaa layasi.

Ụ́lena pə́cə́ ń́ nyi si ma ké Tacaa.

²³ Kuyə́ŋkuyɔ́ maa mu mə́ kʉ́sələmʉ́tu,
na isətə́nyɔ́yɔ́ kʉ́sələmʉ́tu.

Ụ́lena isətə́nyɔ́yɔ́ náá mu tetu kʉ́sələmʉ́tu,

²⁴ na tetu náá mu tə́ɣənə́ɣa na tuŋ pə́ kʉ́sələmʉ́tu.

Kʉ́hələm mpi pə́le pi mu Sisilee kʉ́sələmʉ́tu.

Isə́ tuuki ke pa yaa Sisilee na pa tɛ́ taa.

²⁵ Maa mə́ŋna Pətə́tə́le fei nyaya tetu taa,
na má wɛ́ena nyá pətə́tə́le.

Maa heeli Pa ta ke ma nyə́ma nyá si n ké ma nyə́ŋ,
na ń́ yaa-m si nyá Isə́.

3

Mayasoyu

¹ Ḿpúyú Tacaa heela-m si: Tasa nyá alu ke kpə́ɣav. Paa ɪ mə́la apalaa tə́na alvʉ́tu taa tə́. Ma sə́əla ḿpúyú lseyeli nyə́ma ké na pá tə́ŋə́yi tuŋ na pá sə́əla pə́ lesɛ́ŋ kakalasi.

² Ma muwa ma alu na liyitee nyə́yətʉ́ naanwə́a na kakpasi, na tə́ɣənə́ɣa pɛ́e saakənə́a naatoso. ³ Ma heela-ŋ si: Cə́ɣa na pə́ taŋi, taŋi-m na ń́ yele wasə́ŋkalə́tu. Ma mayamə́ɣa maa taŋi-ŋ mpu tətə́.

⁴ Mpu inə́yi lseyeli nyə́ma me í ká cə́ɣa, í kaa wɛ́ena wulav na paasənlu. Yaa kətasi na kətə́laa toko wei pa pə́əsə́yənə́ Tacaa ke təm tə́, yaa tə́laale. ⁵ Í ká tɛ́ na í mə́li mə́ tetu taa, na í mə́lə́na mə́ Isə́ na mə́ wulav Tafiiti lɔ́lyɔ́ tu tə́ə. Í ká nyana Tacaa má na máá kooli-meyə́ kupantu.

4

Isə hɔvnaʋ ke ɪ yəlaa

- ¹ Isɛɣɛli nyəma mɛ,
 í nu Tacaa tɔm,
 ɪ hɔvkəna-mɛ sɪ,
 yulɔ kɔpaŋ yaa kɔpantɔ latɔ nɔɣɔlɔ ɪ fɛi.
 Nɔɣɔlɔ u tasəɣɪ unəɣɪ nyənɔɣɔ ke Isə.
² Yəlaa tənɣəɣɪ təmaɣa mpusinaa ké,
 na pá muɣuliɣi təma.
 Pa kɔɣɪ təma,
 na pá ŋmuləɣɪ,
 na pá laki wasaŋkalətu,
 na yulɔkɔlɛ ke kutamsa.
³ Pə tɔɔ ké wɔlaya ká la tɛtɔ taa na yəlaa
 təna na wahala na pá kɔɣenna taale wontu na sumasi.
 Halɪ tenku taa tiina maɣamaɣa ká saali yem.

Isə kalənaʋ ke kətəlaa

- ⁴ Mɔɔyú Tacaa tɔma sɪ:
 Pə taɣa yəlaa tənaya yem ké
 maa pɔɔsɪ yaa maa kaləna.
 Ama kətəlaa ke ma hɔvkəna.
⁵ Ilim na pə ɪsələ ke pu tuuli kətəlaa mɛ.
 Ulena pə tuuli mə na mə taapalaa Isə
 kuyɔɣɔtɔtɔ tɛləsələa ke ahoo,
 na má kv mə piitim təna.
 Mpi pə wenna ɪsu toto.
⁶ Ma yəlaa ta nyɪ-m,
 ulena pá səki.
 Paa na mpɔ kətəlaa mə tá sɔɔli sɪ í nyɪ-m.
 Haləna í sɔɔ ma kɔsəsutɔ.
 Pə tɔɔ ké í kaa tasa ma kətəlaa ke lapɔ,
 maa sɔɔ mə piya tɔɔ.
⁷ Isəna kətəlaa mɛ í hukaa tɔ mpɔ unəɣɪ í wakələna-m.
 Ule maa kɔɔli mə teeli na má taa-mɛɣɛ fɛɛɛ.
⁸ Ma yəlaa ɪsayaɔtɔ kɔhaaŋ ke í suvkəna cəncəməŋ.
 Mpi í nyuləɣɪ tɔɣɔlɛ sɪ pɛɛ pá laki ɪsayaɔtɔ.
⁹ Mpi pə maɣana ma yəlaa tɔ pu maɣana-mɛ tɔtɔ.
 Maa hɔ mə ŋkpaŋɔɣɔ ke mə tɔntɛ ɪsayaɛ tɔɔ.
 Maa fɛli-mɛɣɛ ɪsayaɔtɔ nti í lapa tɔ.
¹⁰ Í ká li, ama í kaa haya.
 Í ká ha mə təɣɪ wasaŋkalətu taa.
 Ama í kaa na piya.
 Mpi tɔ, í lɔ Tacaa maɣa na
 ma kiŋ na í paasəna tuŋ.
¹¹ Wasaŋkalətu na sulɔm kvfam
 pəsa ma yəlaa nyɔɔŋ ké.
¹² Tuɣɔ kusaakɔɣɔ ke ma yəlaa mɛ í sələməɣɪ.
 Taakukulaya heeliɣina-mɛɣɛ kɔŋmɛsətu.
 Laatɔ heelim mapa-mɛ na pá yasɪ-mɛ,
 na í fayana mə Isə má.

¹³ Í laaki pulasi nyɔɔɔ taa,
na í wɔki tulaalɔnaa ke hɔtu tee isotom kɔpam taa.
Pə tɔɔ ké mə pɛɛlaa ká la apalaa təna alaa,
na mə poolaa náá la wasaɲkalətu.

¹⁴ Ule pə taya pɛɛle pa ɲkraɲɔɲu ke maa hɔ.
Ama ɛɛɛnaa mə mə maɣamaɣa mə nyəɲku ke maa hɔ.
Mpi tɔ, í pɔna wasaɲkalənaa ke kɛɛɲa
na í tɔɔ kɔtaɣa tɔɔnaɣa.
Pa tuka ituule si:
Yəlaa mpa paa ɛɛkəɣəna tɔ pa lɛpaɣa.

¹⁵ Ye lɛɣɛli nyáma laaki tuɲ,
ule Yuta nyáma náá taa kɛɛna-wɛ.
Í taa polo Kilikaa, yaa Pɛtɛɛli.
Tənaɣa yəlaa pəsəna təlaalənaa,
na pá tuukina Tacaa.

¹⁶ lɛɣɛli nyáma kəla nyalam nyalam, isu nav alɔnyəɲ wei i kisa akuyɔ kɛrátúɣú tɔ.
Ule pɛɛle tɔɔ ké Tacaa ká paasəna-mɛ isu iwɛɛsi nsi pa pukina tətiiikile kɔpante taa tɔ?
¹⁷ lɛlɔlayim nyáma təɲəɲi tuɲ ké, yeɛle-wɛ. ¹⁸ Pa ta tu yelita sɔlɔm nyɔɔɔ, ulena pá sɔv
wasəɲkalətu taa ké yav. Pa nyɔɲu nyáma luyɔ sɔwa fɛɛle fɛi ké. ¹⁹ Kacuculaya ká
paaləna-wɛ, na pa kɔtasi tɔm la-wɛɣɛ fɛɛle.

5

lɛɣɛli paasənlaa asaya tɔm

¹ Mɔpúɣú Tacaa tɔma si:
Kɔtəlaa na lɛɣɛli paasənlaa
na wulav təyaya nyáma mə, í nu teu.
Pu wɛɛ ké si í fɛɲ na pə tɔ teu.
Paa na mpv, ulena mi pəsi ma yəlaa isu katəka,
yaa puluyɔ ke Misipa,
ke Tapɔɔ puyɔ tɔɔ,
² na isu púɣú anaam ke Sitim.
Ama maa sɛɣɛsi mə təna na í ná na í tisi.

³ Ma nyəmə lɛɣɛli tɔm ké,
tə fɛi-m səkɛtuɲu.
Mə tusina lɛlɔlayim nyáma ke laatu na pə wasaɲkalətu taa.
Ulena pə tee mə təna.

⁴ lɛɣɛli nyáma mə kulapəle ta ha-mɛɣɛ mpaav si
í məli mə lɔɔ má ma kiɲ.
Laatu ləmaɣasəle wɛnna mə taa na í yəɲi-m.

⁵ Mpi lɛɣɛli nyáma mə í hɔləsəna laɲle tɔ
mpi pə hɔləɣəna mə wɛɛtu.
Mə isayatu ɔpina-mɛ na pə kɛnna Yuta nyáma.

⁶ Í pɔna mə təla si í laki kɔtaɣa,
ulena í kɔɔ-m yəɣətənav.
Ama í ta maɣana-m.

Mpi tɔ, ma yela-mɛ.

⁷ Í yela-m na í lɔli kɛpiya.
Mə icatɛ ka pəsi ncaale pə kaa tala isətu.

Yuta na lɛɣɛli nyáma pa yoou

⁸ Μρύγύ Tacaa tasaa si:
 Í holi apalótutuyu ke Kipeya,
 na akantæle ke Lama.
 Í yaga apalukakiisasi ke Petæeli.
 Pencamee, la laakali ke nyá waali.
⁹ Iseveli nyóma ká wakæli yem ke ñkpañyvu hóm wule.
 Nti ma kraalæyi-mege isænto tó,
 tæ we tampana ké.
¹⁰ Yuta nyvu nyóma ná laγasæyi tetu toosi ké.
 Ama ma ráána ká huu mæ tæ isu pæγo lum.
¹¹ Í muyula Iseveli nyóma,
 í ta ha-wege pa tampana.
 Mpi tó, í caakaya si í tæñ mæ kusæsutu.
¹² Maa kra-mege isu calæmola,
 na Yuta nyóma isu sæmola.
¹³ Mæ naale í cekænaa si í feina alaafæya.
 Ntæna Iseveli nyóma tili Asilii wulav
 sæsæ kiñ na pá yæγætæna-i.
 Ama ílé i kaa pæsi mæ sænav.
 Halí mρύγύ i ká waa-me.
¹⁴ Pæ tæya pólú, Tacaa ma,
 ma kraana Yuta na Iseveli isu tæγolæya.
 Ye ma kra ma tæγonæya ma tæena ké,
 næγólú feina toma si í læki-m.

Yælaa mælvu ke Iæ tæe
¹⁵ Mpu tó, maa mæli ma te,
 halæna yælaa cekæna pa isæγatu
 na pá keesæna ma tæo.
 Ye pa svv wahala taa, paa pæeki-m ké.
 Tacaa má ma yæγætæna mpv.

6

¹ Waatu inæγæle Iseveli nyóma ká tó si:
 Tæ mælæyi Tacaa nyá nyá tæo.
 Nyá kúna-tv.
 Ue n ká hækæ ta hiñ na í waa-tv,
² na í ha-tvyv weesuyv.
 Pæ kaasa kuyæey naale,
 ilena í kusi-tvyv tooso nyæñku taa.
³ Mpu tó, tæ sæsi isæle ke teu na té nyi Tacaa.
 Isu ilim lukvyv tanæñ na tev náá nu toomæya tó.
 Mpu tæγæγ Tacaa sænav tæm we naani.
⁴ Waatu inæyi Tacaa ká pæsi i ti si:
 Isænæya maa tæna Yuta na Iseveli pa tæm?
 Aní pa luyv u laa-m luv ké isu tanæñ ihunte,
 yaa cólúv saalvyv tó.
⁵ Pæ tæo ké ma yookina-we na
 Iæ kuyæγætutu telæsælaa waasv.
 Ma kraalæyi-we si paa kv mæ tæna.
 Ma kusæólæm naa teu ké tæceicæi isu ilim.
⁶ Ma caa ké si yælaa í nyi-m na pá laki kúpantv.

Pəle pə kəla kətasi nsi kəkə lusa si təna tə.

Isɛyeli taa acaalətv

⁷ Teitei isu yəlaa təna lapv tə,

mpúyú mə ta təkí isəna

í ká su mə nəəsi tə.

⁸ Kalaati ná ké asayaa icate ke,

na pá kyi yəlaa.

⁹ Kətəlaa kpekəle ná pəsa yulvkvlaa ké.

Pa cəhəyi yəlaa ke Sikem mpaav taa.

Mpi tə, pa ha pa təyi kawalaya taa ké.

¹⁰ Ma nawa acaalətv ke Isɛyeli piitim taa.

Tuy ke pa laaki na pá pilisiyi təma.

¹¹ Pə kaasa Yuta nyéma tə,

ma tv mə hvle pəle ké.

7

Isɛyeli taa kwakələm

Mpúyú Taca təma si:

Waatu wei maa tayani məhnav ke ma yəlaa

mpa paa kuuwa na pa tēna tə.

¹ Saa wei ma tuyi ma taa si maa tayani Isɛyeli nyéma tə,

pə kuliyi mə isayatu na mə musvə təw ké.

Mpi tə, í laki puγusuyu təma ké,

na í hmuləyi teesi taa, na mpatəntaa.

² I hvki si ma nyəmə mə isayatu təw.

Nəənəw tə saləka kele í təkí na má naaki.

³ Kawalaya ke yəlaa cətəyəna wulav na i waali nyéma,

na pá we lahvləmlə taa.

⁴ I ke wasəkalənaa ke mə tənaya.

I wee ké isu potopotonaa tuyuluγu,

hku pa haηsaa na pá yeke kəkə tikuyu

na pá nuγutiγi somtu tə,

haləna tə kra.

⁵ Ye pa təkí wulav acima

i waali nyéma nyəəki ké na pá haya.

Svləv kyi-we,

iləna pá sv yem yem yəγətaya.

⁶ Pa caki wulav acaya ké na pá haηa isu kəkə.

Ahoo yuyi, iləna pá hee.

Kvfeη iləna pá kvli i təw.

⁷ Pa təna pa haki pááná ké.

Iləna pá kyi pa awulaa ke kvləv kvləv.

Pəcó pa taa nəγəlv ta yaa-m si má sənə-i.

⁸ Isɛyeli nyéma í matəna piitimnaa ləmpənaa ké.

Í lapaya isu pətəpətaya hka pa ta pəsi na ká nyaya tə.

⁹ Krai nyéma nyəəkəna mə toη,

na í kpatəlyi, na mə nyəwəη hvləməyi, í ta cəkəna.

¹⁰ Mpi Isɛyeli nyéma me í hvləsəna laηa tə,

mpi pə hvləyəna mə weətv.

Ma yəlaa mə kalampaani kvvəna mə təm.

Paa na mpv u preekəyi si í məli ma kiŋ.

¹¹ Ífəlayim nyóma í pəsa isu alukuku komeleŋ ké.

Hali í yaa Icipiti nyóma na Asilii nyóma si pá waasi-me.

¹² Ye í puki mpv,

maa kra-meŋe ma puluyu

taa ké teitei isu sumasi,

na má hə mə ŋkraŋŋ,

isu maa kraaluyv-me tə.

¹³ Isu í seekuyu-m mpv tə, í lepaya.

Maa wakəli-meŋe í kuluyv ma təw ke mpv tə pə təw ké.

Ma caakaya mə waasuyv ké.

Ama mə isəseev ke kaloolaya ké.

¹⁴ Í wiiki yem ké na í pilimiŋi na í heetəyi mə ti.

Ama u teŋ mə taa,

na í sələməyi-m təŋənaŋa pəcə í kuləyi ma təw.

¹⁵ Anu ma susəna-meŋe toŋ.

Uena ma kuvəw pəsi ikpatəle.

¹⁶ Í kisa ma təw ké mələnav,

na í yəwəyi apalətu isu təwv krau nyəŋku.

Mə kolontunaa ká kv mə səsaa ke pa kalampaani təw.

Uena pə waasi Icipiti nyóma na pəle pa paana-me.

8

Ye Yulu tuu heelim, kacuculaya ke i kuŋ

¹ Mprúyú Tacaə təma si:

Í huhi apalətutuyv.

Kolontu tii ma tetv təw ké isu yepeleku.

Mpi tə, iseyeli nyóma í yəka ma kiiu,

na í wakəli má na-me tá nəŋə pəeluyv.

² Uena í wiina-m si,

meŋe iseyeli nyóma,

í nyəma-m si maya mə isə.

³ Í ləwa tampana təŋə

kolontu ka təŋəni-me.

⁴ Í kraaki awulaa,

na pa waali nyóma,

u pəəsəyi-m natəli.

Mə liyitee na mə wulanaa ke

í kraakəyi na í ləaki yem si,

í luki tuŋ.

Pə təw ké paa wakəli-me.

⁵ Samalii nyóma me,

i lə mə wula navle.

Í kraasəyi ma rááná ké.

Waatu wei ké í ká yeŋe isayatu

na má yeŋe-meŋe kalənav?

⁶ Iseyeli koolu lapəna mə navle níte.

Tə feina isə puluyv.

Pə təw ké tu yəki.

⁷ Timpi í tuukuyv heelim tə,

isu i kuma kacuculaya.

Teitei isu pa tukuyu ituule tō si:
Ye tōḡonaḡa ta tu nyōḡḡ mʉlʉm fɛi.
Paa mʉlʉm tu wɛɛ, caḡalaa ká tōḡona-wi.

⁸ Iseḡeli nyóma me,
mə tɔm tɛma.

I wɛ piitimnaa taa ké isu
tiyaya ŋka paa lakəna tɔ.

⁹ Pepe tɔɔ ké í pola Asilii,
isu taale kraḡaya ŋka ka yeləḡi ka ti tɔɔ tɔ,
si pá waasi-me?

Haləna í ha kuhaaḡ si í hiki cewaa?

Í tá kisi ŋmakəlvu,

isu taale kraḡasi suwe?

¹⁰ Paa i haaki lɛlaa ke kuhaaḡ tɔ,

mə kpeḡeluyu waatu kəmma ntɔ.

Pə kaasa pəcɔ, í ká tōḡo wahala,

na səḡala nna wulav səsɔ ká sʉki-me tɔ.

¹¹ Í ŋmawa kətaya təlatenaa ke səsɔm si í pəntəḡi.

Mə kətasi təlatenaa yelina na í pəntəḡi.

¹² Paa maa ŋmaa-meḡe laḡatu

tasuḡona ke tɔm isəna,

í kaa paasəna.

¹³ Luluyu tɔɔ ké í laki mə kətasi.

Ama maa muḡi.

Mpi tɔ, maa sɔɔki mə isayatu tɔɔ.

Iisu ma pona-meḡe Icipiti na pá hɔ mə ŋkraḡuḡu.

¹⁴ Iseḡeli nyóma me,

í sɔɔwa mə ŋmalv tɔɔ,

na í ŋma mə təḡi kutuluḡ kuḡaḡ.

Yuta nyóma ná ŋma koloosi na pá cəna acalɛ tuutuuma.

Ama isu ma wəpa mə acalɛ na mə kutuluḡ kuḡaḡ ke kəkɔ.

9

Iseḡeli nyóma ká laḡ pə təna

¹ Iseḡeli nyóma í taa yɔɔləḡəna

kuḡtu isu piitimnaa lɛlaa.

Mpi tɔ, í lɔwa mə lɔ na í təḡəḡi tuḡ.

Pəcɔ í sɔɔla kuvɛlvu asilima

nyəḡku ke təfallənaa taa.

² Ama mə tōḡonaḡa pee na mə nim,

na mə sʉlʉm kufam mpi í taḡaa tɔ,

pə ta ke mə nyəm.

³ I kaa pəsi na í caḡa Taca a tetv taa.

Pə wɛɛ si í məli Icipiti,

yaa Asilii na í tōḡo asilima tōḡonaḡa.

⁴ Í kaa pəsi na í la Taca ke kətasi,

yaa í liisi-i sʉlʉm na i laḡle hɛɛ.

Mə tōḡonaḡa ká pəsi-meḡe ləyaya nyəḡka ké.

Wei í tōḡaa i pəsi asilima pulv.

Mə nyəḡəsi tike ke mə tōḡonaḡa ká kv.

Í kaa sũna-keɣe lso taseele taa.

⁵ Isanaya í ká la Tacaa
acima kuyaku səsəu wule?

⁶ Ye pə wakəla mə icate na í cəsi Icipiti taa,
pele paa pi-meɣe Mamfi icate taa.
Uena mə liyitee nyəɣətu wontu wakəli,
na nyutu na səwa pə nyala tə taa.

⁷ Tacaa huule waatu tapəna ntə,
í ká feli-me.
Mə si lso kuyəɣətutu teləsulə ná su kpaɲuɣu,
na yulu wei lso yəɣətənaa tə í laki yeleye.
Ue mə isayatu na mə kwakələm kələna təu na pə we mpv.

⁸ Iso kuyəɣətutu teləsulə wei í yaaki kpaɲtu tə
í na lso pa feɲiɣina lseyeli tə.
Isu í nyəkuyu sumasi ke katəɲmusi tə,
m̀p̀r̀ỳg̀ í laki lso kuyəɣətutu teləsulə maya paa timpi.
Paa lso taseele taa yəlaa,
pa nyənəɣi-m pa kolontu ké.

⁹ Mə isayatu nti í ka lapa Kipeya təɣə í təkaa.
Ue Tacaa kaa sə tə tə.
Í ka yele na í ná pə nav.

Tacaa laɲwakəlle ke lseyeli tə

¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa yəɣətəa si:
lseyeli nyəma ka we-m ləɲ ké isu
yulu hikuyuu leseɲ pəle kɔpampante ke wulaya tetu taa tə.
Pəyele na ma nyənəɣi mə caanaa isu fiki kalaalaya.
Ama í təɲa tɔɣu isayav Paali-Peyə*fa*.
Uena í pəsi acaalətu nyəma ke teitei isu ku wee tə. ^a Tɔɣu kulalaav həte ke.

¹¹ Mə yəlaa teeli ká kulı huntu isu sumaya.

Í kaa tasa husi hayav,
m̀p̀r̀ỳg̀ pu laki luluɣu.

¹² Paa í pəsaa na í hiki piya napəli,
isu ma kpiisa si təna na si ta lata yəlaa.
Ye ma ha-meɣe siyile mə təm tema.

¹³ Ma nawa lseyeli nyəma,
na pá səɲa lonte kɔpante taa isu Tiii nyəma.
Ama paa pona pa piya ke kulaa isentaa ké.

¹⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ Osee təma si:
Tacaa, pepeɣe n ká həna yəlaa pane pa ɲkpaɲuɣu?
La na pa alaa husi luki,
na hələm nyə pa həla taa.

¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa təma si:
Kilikaa ke ma nawa mə isayatu təna.
Uena ma muna-meɣe rááná.
Maa təɣəni-meɣe ma teɣe mə təma asayee tə.
Mə nyuyə nyəma təna kuləɣi ma tə ké.
Ma kaa tasa-meɣe səluyə.

^a 9:10 Paali-Peyə: Paali-Peyə kulum inəɣi pa yaaki tətə si Pəti-Peyə.

¹⁶ Pə hika-me na mə lila təna wəli.
 Í kaa tasa pəle ke ləlvəy.
 Paa na mə alaa tasa piya ləlvəy,
 ma kuyi si tənaya.

¹⁷ Məpəy Osee təma si:
 Ma ləvə luyə fəi-me tətəyə timpə í kisa-i nunav tə.
 Í ká la cəalaa ke piitimnaa ləlaa taa ké.

10

lseyeli nyéma kawulaya na pa laatu tənaya suw

¹ lseyeli nyéma me í ka we ké isu tuŋ
 wei pa yaa si ləseŋ tə i taale kəpante,
 nte tə ləlvəyi teu tə.

lənəna í ləlaya təyə
 í lələsaya təlaalənaa na tuŋ.

lənəna í tayanəyi-i teitei,
 isu pa tayanəyū icate tə.

² Yəlaa me í ké pəpətənaa ke hatoo mə taa ké.
 Pə təw ké Taca ká yəki mə təlaalənaa,
 na mə isayatu məli mə nyəwəŋ taa.

³ Í ká yəyətəi ké si:
 Ye tə fəina wulav,
 tə ta sɛɛ Taca təyə.
 Ye ílé i fəi pəpəyɛ pə ku-tu?

⁴ Mə yəyətaya na mə tuunav katatəlaya taka.
 Pəyɛle kutamsa ké í pɛɛla pəpətə nəsə.
 Siyisuyə wakəlaa ké,
 isu krapŋkalayalaya nyəwəyū kutəyəw taa tə.

⁵ Samalii nyéma ná luŋiyi wəla navle nte tə we Pətɛɛli tə.
 lənəna kətəlaa na yəlaa pá seliyi na pá caya tə ləyaya.
 Mpi tə, tə yuŋ caa kuləyū ke mə həkə ké.

⁶ Paa pona wəla navle nte tə mayamaya ke Asilii ké,
 na pá ha wulav səsə.
 Pu pasa lseyeli nyéma mɛyɛ səsəm ké,
 na í təyə fɛɛle ke yaasi un i təw.

⁷ Samalii nyá təm tema.
 Pə tala nyá wulav tənaya ké isu lum kraya taav.

⁸ Pə kpiisa Pətɛɛli təlaalənaa mpa
 pa tusa lseyeli nyéma tə pa tənə, na səwa nyə.
 Waatu inəyi í ká wiikina pəwəŋ si
 í tak-i-me na pulasi si si nyəki-me.

lseyeli nyéma kum ke pa kututuum

⁹ Hatoo lseyeli nyéma me í lapu
 mə kaanutu ntiyi Kipeya tə, í ta layasi.
 lə pə wɛɛ ké si kolontu í naŋ-mɛyɛ tənə.

¹⁰ Maa yele na piitimnaa hə mə ŋkrapŋyū,
 ke mə isayatu kələlətu nti tə təw.

¹¹ Í ka we ké isu nav alonyəŋ kufalu
 wei pa faləsaa na í makı kutəyəw tə.

Tacaa nawa si i luyi kii teu.
 Uena í nyuli si i tugi-i akuyi kkrátóyó.
 Yuta ka lukiyi, na lseyeli náá tayanəyi.
¹² Í tuu kusiyisim na í kv səəlvu.
 Í toosi taale kufate.
 Pə talaa si í keesəna Tacaa má ma təə
 na má kəə na má kooli-mege kúpantu.
¹³ Ama isayatu ke mə halaa na í kvη-ti,
 na í təyə kaloolaya pəle.

Yoo keekenaa na yoolaa
 tuutuuma ke í lakaya na í taaki.
¹⁴ Pə təə ké pu wiisina-mege yoo taa,
 na pə kpiisi mə koloosi acaləe təna.
 Teitei isu Mowapu wulav Saləmanη ka yoonaa
 Pəti-Apəeli nyəma na í nanηti totonaa na pa piya tə,
¹⁵ m̄p̄yó maa lana-mege
 mə isayatu katatəlaya təə.
 Mə wulav tomle nté tananη tēe.

11

lseyeli nyəma kaanutu na ləə səəlvu

¹ M̄p̄yó Tacaa təma si:
 Waatu wei lseyeli n ka ké ifepu tə,
 maa səəla-η ké.
 Haləna má yaa-η ma pəyaya,
 na má ləsi-η Icipiti taa.
² Ma təηna-η yaav,
 uena nyaa seeki-m na í laaki Paali na tuη lələη.
 Uena n wəki-i kətaya tulaalv.
³ Pəyele má təkəna nyá niη na má hə-η taataa.
 Ama n ta nyəna təna.
⁴ Ma səəla-η ké,
 na má paasəna-η təpamm,
 na má wayaləyi-η,
 isu cəcə lakuvv i pəyaya tə.
 Ma sora nyá tēe,
 na má haaki-η təyənaya.

⁵ Icipiti nyəma kaa tasa-mege yomle kpaυ yaa.
 Ama Asilii nyəma ká ηmakələna-mege
 timpi í kisa ma kiη ke kəntə tə.
⁶ Pə təə ké yoo ka wēe mə acaləe taa,
 na kv wakəli a kvkentim.
 lseyeli nyəma kumayasəm kasəyaya nté.
⁷ Ma yəlaa caaki-m kisuyu
 na pá yaaki-wē na ləə təə, paa nuki.

⁸ Isənaya maa pəsi na má lə lseyeli na pə saali?
 Na má wakəli-η isu ma lapv Atəma,
 na Sepoyim pə acaləe tə?
 Təfə pu wakəli ma laηle na má nyasa ma təyi kela.
⁹ Ma kaa tasa lfəlayim nyəma ke wakəlvu.

Mpi tɔ, ma kɛ ɪsɔ Nɔŋŋ tɔ kɛ,
ma ta ke yɔɔ.

¹⁰ ɪsɔ ká yaa ɪ yɔlaa mpa pa kuuwa
na pá tɛɛna hatoo tɛŋku waali tɔ na pá kɔɔ.
Teitei ɪsu tɔɔɔɔɔɔ wiikuɔɔ na ká kotiyi ka piya tɔ.

¹¹ ɪ ka lu Icipiti na Asilii ke lɔŋ,
ɪsu sumpɔɔɔɔ, yaa alukuku kɔɔɔɔ tɔ.
ɪlena má mɔŋna-meɔe mə tɛ.
Tɔɔɔɔ má, ma yɔɔɔɔɔɔ mpu.

12

Kprou u lɔɔɔɔ pite

¹ Mɔɔɔɔ Tɔɔɔɔ tɔma sɪ:

Kaloolaya tike ke ɪseɔɔɔ nyɔma me ɪ
laki-m na ɪ puɔɔɔɔ-m tam.

Ama Yuta ná tamsɔna Nɔŋŋ tɔ má.

² ɪseɔɔɔ nyɔma haaki Icipiti nyɔma ke nim sɪ pá hii camte.

Mə na Asilii nyɔma ɪ pɛɔɔɔɔ nɔɔsɪ.

ɪ lɔɔɔɔ mə kaloolaya,
na mə musuŋ tɔma ke pa kuyaku ŋku.

Ama mə camte kaa kɔli heelim kɛ leɔɔɔ.

³ Tɔɔɔɔ má maa huɔna Yuta nyɔma meɔe.

Maa paasɔna Yakɔɔɔ lɔɔɔɔ nyɔma meɔe mə tɔntɛ ɪsɔɔɔ tɔɔ.

Maa yele na ɪ tɔɔ mə ɪsɔɔɔ salɔka.

⁴ Hatoo toto lotu taa kɛ Yakɔɔɔ nyá n caala nyá tɛɛtɔ tɔɔ kɛ kɔɔɔɔ.

Pə kɔɔ na nyá na ɪsɔ ɪ lu waatu wei nyá ɪse nyaalaa tɔ.

⁵ Nyá na ɪsɔta tillu ɪ lɔpa na ɪ kɔli ɪɔ.

ɪlena ɪ wii na ɪ sɔlɔmɪ-ɪ sɪ ɪ kooli-ŋ kɔpantu.

N pola Petɛɔɔ, ɪlena Tɔɔɔɔ lu nyá tɔɔ na ɪ heeli-ŋ sɪ:

⁶ Maɔɔɔ Toma tɔna tɔ Tɔɔɔɔ.

⁷ Maa yele na ɪ məli cɔne.

Ama pə wɛɛ sɪ ɪ tɔŋ tampana na ɪ laki kɔpantu kɛ.

Tɔ nyá ɪsɔ má, ma tike ke naani.

⁸ ɪseɔɔɔ nyɔma ɪ tɔka mə niŋ taa kɛ

mə sanɔya ɪsɔɔɔ kɛ,

ɪsu taatɔlaa.

ɪ sɔɔla kamuɔɔɔɔɔɔ.

⁹ ɪ tɔŋ sɪ mə hikɔɔ ke mə tɔmlɛ sote kɛ,

pə taya kawalaya tɔm.

ɪle ɪsɔɔɔɔ fɛɪ tɔŋ sɔɔ taa se.

Pə taya kɔpantu ke tɔna.

¹⁰ Ntɛna Tɔɔɔɔ sɪ:

Hatoo ɪ wɛɔ Icipiti taa tɔɔɔ ma kɛ mə ɪsɔ.

ɪle maa yele na ɪ məli coka taa cɔɔɔɔ,

ɪsu mə acima waatɔnaa.

¹¹ ɪsɔ kuyɔɔɔtɔtɔ tɛɔsɔlaa ke ma heeliɔi ma tɔm.

Ma huɔɔɔ-meɔe ma luɔɔ nyɔntɔ,

na má sɛɛ-meɔe ɪsɔnaa ke toosee taka taa sɪ,

pá tɛɔsɪ-me.

¹² Kalaatɔ nyɔma mə pɔsa asɔɔɔ kɔtikpɔtinaa kɛ.

Səm ke pə kaasəna-mε.
 Naarj kataasi ke í haakaya kuhaarj ke Kilikaa.
 Ama mə kətasi təlate pəsa haləm taa kanmaasi huwa.

¹³ Yakərv ka cəsa Mesopotami tetv taa,
 na í pəsi lelv ntiyilu ke alv tə.

¹⁴ Ama Iso kuyəətətə teləsulv ke Iso tilaa sı
 í ləsi lseyeli nyəma meye Icipiti taa.
 Kulvm unəyi i tuwa sı í tiiki i yəlaa.

¹⁵ lseyeli yəlaa me í yəla Tacaa apalutv,
 na í wakəli i lanje tənənarj.
 Ama ílé i ká ləeti-me ye mə fəele.
 i ká mələna mə yulvkvle ke mə nyəəj taa ké.

13

Isə təə kullaa səm

¹ Ifəlayim kpekəle nyəma me
 í ka ηmakəlayana lseyeli taa,
 na í yəətəyi na yəlaa təna tεe svəkəna-mε.
 Ama í kv mə ti təm na tuj laav, ilena í sı.

² Paa na mpv, í kama nyuvv ke mə isayətv taa ké.
 í luki mə liyitee nyəətəv ke təyv ləesvuv.
 Pəyele koolu lupina nawee ləesəj un.
 ilena me sı í wayəlayi-i na í laaki-i.

³ Pə təə ké í ka saali yem, isu tanarj ihunte.
 Yaa aηkprəlee, yaa ləətv kulvuv təənarj təmate tə.
 Yaa isu nyəəsı lukvuvna kutulu yu ləputv taa tə.

⁴ Mərvyú Tacaa yəətəa sı:
 Má kəna mə Iso ke hatoo í luv Icipiti taa tə.

Í ta nata nəəlv na í nəəəsəna-m.
 Pəyele nəəlv fei na í waasəyi isu má.

⁵ Má fejna mə təə ké wulaya tetv
 taa ké timpi nikaya fei mpv tə.

⁶ í hikaa na í haya.
 ilena í svv kalampaanı taa,
 na í səə ma təə.

⁷ Pə təə ké ma pəsa mə təna,
 isu təəlaya yaa krou wei i papa mpaav taa tə.

⁸ Ma kula mə təə ké,
 isu pa kprakvuv taale wontuyv isayav pəyaya tə.
 Maa cəli-me na má li-me, isu təəlaya.
 Taale wontu ká cəli-me təətəətə.

⁹ í lə ma wei pu weε sı má waasi-me tə,
 pə təə ké pə wakəla-me ye mpv.

¹⁰ Mə sələməna-m sı má kra-me ye wulav na paasənlaa.
 Pəle pa temna we? Pá ya-me ilε.

¹¹ Pááná ke ma kpana-me ye wulav,
 na kulvmeε anəyi maa təəənəna-i.

¹² Pa ηmaa lseyeli nyəma me mə tasəkəle tənaya,
 na pá ηmesi teu.

13 Í nǝǵǝsǝna k   isu ah  l  m k  m  leŋ
l  l  y   tak  y   na    kisi luw t  .

14 Ama ma kaa l  eki-m  y   s  m n  ǵ taa,
na m   ya-m  y   at  t  le taa.

P   t   t  , s  m ny   k  -w  .

At  t  le, nyaa li-w  .

Ma feina m   p  t  t  le.

15 Paa l  y  li ny  ma    k   l  esi m   t  et  naa h  ku.

Maa yele na kolontunaa lu m   t   k  .

Hilimate ny  k  y   hila na l  k  naa ke is  na t  ,

m  p  y   p  le pa kuu m   krancoou t  na.

14

1 P   w  e si Samalii ny  ma m  

   t  ǵ m   isayatu sal  ka k  .

Mpi t  ,    k  la ma t  .

Paa k   m   na m   piya ke yoou taa,

na p   t  li m   ahontonaa lotu.

Is   waas  y   ke    y  laa

2 M  p  y   Tacaa y  ǵt  a si:

l  y  li ny  ma    m  li m   Is   Tacaa ma ma kiŋ.

Mpi t  , m   isayatu p  ta-m  y  .

3   le    layasi na    m  li ma kiŋ na    wiina-m si:

Tayani-t  y   ta isayatu,

na    mu ta s  etu isu k  haaŋ.

4 P   taya Asilii k   waas  na-t  .

P  k   t   kaa tasa yoou krayan  ŋ ke naani t  y  .

T   kaa tasa t  ŋ in  ŋi luŋy   isu ta Is   ny  .

Mpi t  , ny   tike n wenna katay  laya p  t  t  le.

5   lena Tacaa si:

Ye    m  l  na ma t  ,

maa tayani m   isayatu.

Maa k   ma p   n   ke m   t   na m   s  li-m  y   teu.

6 Maa w  e l  y  li ny  ma isu c  l   k  p  ŋk   kraak  y   t  .

Nyutu k   t   het  , na Lipaŋ t  y   s  s  u ka lila.

7    k   heli piliŋasi ke teu isu t  y   ŋku pa yaa si olifi t  .

M   s  s  ŋ k   nyala isu Lipaŋ h  t  y  .

8    k   k   na m   kenti m   t  

na    hala t  ǵnaya na p   l   teu.

   ka t   het   isu l  s  ŋ taale,

na m   h  te yaa isu Lipaŋ s  l  m.

9 M   na t  ŋ k  lala  ŋ    kaa we?

M   muŋuna m   s  l  m  ŋ na m   feŋiyi m   t  .

Ma w  -m  y   isu t  y   ŋku k   hat   u t  k   t  .

M   haak  na-m  y   m   tawa k  l  l  m.

10 Y  lu wei    k   layatu

na ny  nt   t      c  k  na t  m t  ne.

Tacaa m  p  u h  l  y  na wees  y   na alaaf  ya.

Tampana t  ŋlaa p  s  ŋi na p   t  ŋ-k  .

Ama t   k  llaa n   hotiyi.

ISO KUYOYOTUTU TELESULO
SOWĒLI
TOM TAKĒLAYA

Kutolotu

Kuyaku nakuli ku wee, na pa yaaki-ku si iso kuyaku səsəu. Ku wule ke i ká hūna lseyeli nyéma na i toma səsəna. I ká keesəna pa yaasi isayau ké. I ká hūna piitimnaa lempənaa, na í keesəna yaasi wei pele pa lakayana lseyeli nyéma tə. Mpi mpi pə hūlayaa si kuyaku səsəu ŋku ku kə təgə. Kutolon luv, na wūlaya, na kəkəsi nyayau, na kolontunaa yoolaa tutuyu.

Isəna pa faya Sowēli takəlaya tə:

Kutolon luv na lseyeli nyéma nyuleleŋ si pá keesəna iso tə, titite 1:1-2:17

iso su i yəlaa ke nəgə si i ká mələna-weyε pa wule taa, titite 2:18-3:5

iso ká hūna piitimnaa krai nyéma na í wakəli-we, titite 4:1-21

¹ Tom nti Taca heela Petuyeli pəyalu Sowēli təgə.

Wūlaya na kutəgəu təgəlaa pə tom

² Yuta nyéma na pə səsaa me,

í tu ŋkraŋŋ na í nu.

Too tə, yaasi ine i tema kəntε ke mə caanaa waatu yaa mə waatu taa?

³ Í keesəyi-təyi mə piya

na pele pa keesi-təyi pa nyəŋsi.

Uena pele pá keesi pa waali nyéma.

⁴ Təgəlaa tom liyiti ka təgəna mə hatəmutu.

Sonsompee í kpisa mpi ile kutolon náá təgə.

Kutolon í kpisa mpi ile kahusi náá təgə.

Kahusi í kpisa mpi ile cələŋ náá təgə.

⁵ Səlnyəwəlaa me, í fe,

na mə laŋa wakəli na í wii.

Mpi tə, pə ləsa-wəyi mə nəgə taa ile í laŋa solum.

⁶ Piitim tuutuuma lu ma tetu taa,

na pə toŋ we səgəntu.

Pə tamasi na pə kela we isu təgəlaya.

⁷ Pə kraala ta leseŋ na ta fikinaa tuŋ.

Pə kəwəla təna na pá ye le tuŋu na ku hulumaa.

⁸ Í wii isu asaalu kufalu

cakuŋu i paalu ləyaya tə.

⁹⁻¹⁰ Pə təgə tawa təna na pə wakəli tetu laŋle.

Pə tə ké paa tasəyi kətaya təgənaya pee

na solum na nim ponav ke iso təsele taa.

Kətəlaa ná caya ləyaya.

¹¹ Hataa na leseŋ tawa nyéma wiiki.

Mpi tə, təgənasi pee nyəŋsi saala yem.

¹² Lesəŋ tuŋ wūlaa.

Fikinaa tuŋ na kəwəleŋ leləŋ təna lontilaa.

Yəlaa laŋhulumle təna saala yem.

Nəhəkutu na iso wiinav

¹³ Kətaya təlate kətəlaa,

me mpa i ké iso təmlε lataa tə.

Í suu mə ləyaga wontu isu fələtənaa taka na í wii,
í hantəna laŋwakəlle.

Mpi tə, paa tasəyi ponav ke Tacaa təseele
taa ké kətaya təyənaya pee na sulum.

¹⁴ Í la kotuyu səsəw.

Í kpeyeli səsaa na yəlaa təna ke tá
ləw Tacaa təseele taa.
Í həkə nəwsi na í wiina-i.

Tacaa pááná kuyaku

¹⁵ Hai, waiyo!

Tacaa hυule kuyaku kpeyetaa.
Wυle nteye ləw Toma təna tu ká wakəli.

¹⁶ Ta isentaa tənaya ta təyənaya
ká saali yem tə kaa pəsi pulv.
Laŋhulυmle na aŋmaala ká lu ta ləw təyaya taa.

¹⁷ Mətutuuna məəna tetv tē.
Təyənaya pee nyəŋka fēi tətə.
Pə yela kpeey ke kpete na í yəki.

¹⁸ Təla fēina nyutu,
na á wiiki, na á cəəki yem.
Heey maɣamaya ná tēma taasi.

ləw kuyəɣətutv teləsulv sələməyi ləw

¹⁹ Tacaa, nyaya ma wiikina.

Mpi tə, wəlaya tetv taa nyutu
na tuŋ təna nyayaa ké isu kəkə.

²⁰ Taale wontu maɣamaya ná
kēesa ise na nyá təw ké.
Mpi tə, pusi təna nyəwəwa na nyutu wəli.
Kəkə nyaya wəlaya tetv nyutu.

2

Tacaa kuyaku kpeyetyu

¹ Í hυli tutuyu ke ləw puyv
naŋŋ nyəŋku Siyən taa.
Tetv nyəma me, í sele.

Mpi tə, Tacaa hυule kuyaku kpeyetaa ké.
² Ku ké isəŋmuntv kuyaku ŋku ku yuwa təɣə.
Ku ké səkpetuyv kuyaku ké.

Piitim səsəəm toŋ nyəm kraaki ké
isu tefemle nyaaləm nyaaluyv pəóŋ təw tə.

Too tə, pa ta nata pə taka ké
waatənaa mpa pa tēewa tə.
Pəyele pa kaa na pə taka ké
waatənaa mpa paa kəw tə pa taa.

³ Piitim mpi pə nəɣə təw wē ke isu kəkə kumumuka.
Na pə waali náá wē isu kəkə ŋka ka nyaki tə.
Ye pə ta tata timpi,
pə wē tələkuleku ké isu ltenyi taale.
Ye pə tēewa ulē pə yeke kpete,
piitim mpi pu səəki pulv.

⁴ Pə wē ké isu kraɣanəŋ,
na pə seeki isu kraɣanəŋ ɣayalaa.

⁵ Pə kuləxi puɣu təə kə na pə teləsi leŋku təə.

Pə wiiki kə isu yooi keekena,

yaa nyuu səsəu mukuyu tə.

Pə we kə isu yoolaa səsaa teekuyu yooi tə.

⁶ Ye pə kregetaa səɣəntu pu

yəlaa tənaya na pə seliyi.

⁷ Pə təŋ kə isu akanaa na

pə kraaki koloosi isu yoolaa.

Pulupu u kee-wi.

⁸ Paa wei na i mpaau kə,

nəɣəlu u kayatəxi lelu.

Paa nyəmə ke pa tə-we pa tee kə.

Pulupu u yasəxi pa caŋa.

⁹ Pə tiiki icate təə kə na pə seeki koloosi təə.

Pə kraaki kutuluŋ təə na pə sukaŋa pətlee isu ŋmulaa.

¹⁰ Tetu na isətənyu pə seliyi pə nəɣə təə kə.

Uena ilim na isətu na isətulŋasi pə si təkpitii.

¹¹ Taca a nəɣə nuk i kə isu

teu hula ke i yoolaa nəɣə təə

na pə we tuutuuma na pa təŋ we səɣəntu.

Pa laki nti i tɣu-we tə.

Mpi tə, Taca a huule kuyaku we səɣəntu kə.

Nəɣəlu kaa fiti ku wule.

Taca a yaau ke i yəlaa si pə layasi

¹² Mpyə Taca a yəɣətəa si:

Pə na pə mpu tə,

pənente i pəsəxi tətə na i məli ma kiŋ na lotu kuləmtu.

Í həkə nəəsi, i pəli isəlum na i wiina-m.

¹³ Pə taya mə wontu ke pə wee si i cəli.

Ama mə laŋa ke pu wee si á wakəli.

Pə wee kə si i məli mə lə Taca a má ma kiŋ.

Mpi tə, ma sələxi yəlaa kə na má wena pa pətətəle.

Maa mɣi páná ke ləŋ,

ma kupantu fei tənaya.

Maa ləkə isəna ma tu ma taa si maa nyəŋsi mə ise tə.

¹⁴ Ntany i maa layasi huwee na má kat i-meɣe kupantu.

Uena mu la-m kətasi ke mə təɣənyaya pee na sulum.

Nəhəkutu na lə wiinau

¹⁵⁻¹⁶ Í huli tutuyu ke Siyəŋ taa.

Í koti yəlaa tənaya kotuyu səsəu.

Pə kraɣau kukpatəlaa na ifepiya, na ahulumnaa.

Hali akraɣalaa mayamaya ká lu pa nanŋ taa.

Pa tənə pə həkə nəəsi.

¹⁷ Taca a təmlə lataa kətəlaa i wii lə təsele

nənyə na kətaya tətəle pə heku taa.

Í teki lə kə niŋ, na i nyəni ta pətətəle.

Í taa tu-tuyu feele.

Pə taa kə na kra i nyəma wəŋiyi-tu si:

Pa lə m i we le si i sənə-we?

Taca a nuwa i yəlaa wiinau

¹⁸ Mpyə Taca a nyá luyə tayana lapu ke nyá tetu.

N wena tə yəlaa pətəətəle.

¹⁹ N nu ta wiinau na í tə si,
n ká ha-tuyv təyonaya pee na sulum,
na nim, na pə tələna-tu
Si n kaa tasa yeluyu na krai nyéma won-tu.

²⁰ N ká təyonu ta kolontunaa
mpa pa kəmna ilim ntəyon tə tə.
N ká pona-weye pooluŋ ke wlaya tetu taa.
N ká təŋsi pa nəyo təo nyéma ke təm teŋku lum.
Ulena pa waali nyéma ke teŋku Metitelanee lum.
Pa sətəa səŋ ká nyala paa timpi.
Mpi tə, n lapa təma səsəona ké.

²¹ Tetu, taa nyá,
nyá laŋle í hulumi.
Mpi tə, Tacaalakəna təma səsəona.

²² Taale wontu í taa nyá.
Nyutu ká nyala wlaya tetu teteka taa,
na tuŋ náá luli i pee.
Tuŋ wei pa yaa si fikinaa na lesəŋnaa tə pu susi təyuu.

²³ Siyən nyéma í ŋmaali mə ləo Tacaatəo.
Mpi tə, i ká yele na tən nu-meye kv waatu.
Kancaalaya tən na kantəkaya nyəŋku
ká nu-meye teitei, isu hatoo ləŋ taa.

²⁴ Təyonaya pee təmatənaa suwa.
Sulum na nim pəle pə su heesi.

²⁵ Mpyó Tacaatəma si:
Maa ləeti-meye mə təyonasi.
Paa nsi sonsompee na kvtoləŋ
na kahvsi na cələŋ ka təya pusı liyiti tə.

ISO KUYÇYÇTUTU TELESULO

AMṖSSı
TÇM TAKELAYA

Kutubtu

Pı wεε sı İseyeli nyéma í çaya tēma kiñ ké na heesuyv. İlena toñtynaa náá tákı acamaa İse na pá muçuliyi tēma. Ntēna İso sı İsēna pē wεε sı paa wei İ ká tēñ tō, na Amṓssı teləsi yēlaa. İso pōsəyi İseyeli nyéma ke mpi pa lakı na pē fεi teu tō pē tōm.

İsēna pa faya Amṓssı takēlaya tō:

İso kaləğəna İseyeli kawulaya na pa çölö nyéma, titite 1-2

Mpi pē yoosiyi İso na İ yēlaa tō, titite 3-6

Tēmmaa mpa pē kulaa na pē hulı Amṓssı tō, titite 7-9

¹ Tacaa İso kula tōm tō na í heeli Yuta icate Tekuwa tiikulu Amṓssı. Tōm nti tē ké İseyeli kawulaya tōm ké. İso yəğəta-təyi na pısi naale siki na pácó tetv seliyi. Yuta wulav Osiyası na İseyeli nyəñ Solopwam, wei İ ké Sowası pəyalv tō pa pəle taa ke İso yəğəta tōm nti sı:

² Tacaa mv pááná,
na İ nəğə nu Siyəñ puyv taa ké Yosalem,
İsu təğəlaya wula.
Təla tətəğəlenaa nyutu wulaa,
na Kameeli puyv nyutu lontili.

Tacaa kalənav ke İseyeli na İ çölö piitimnaa

(Sili nyéma nyəntv)

³ Ḿpúyú Tacaa yəğətaa sı:
Pē taya İsayatv kulvmtv ke ma kaləğəna
Sili icate səsəle nyéma mε.
İlena pē tu kələna İsēna í kuwa
Kalaati nyéma ke mvsuy na naaη akuy tō.
Pē tōo ké ma kaa layası nti ma tēma sıv ke mə tōo tō.

⁴ Maa nyayası kəkə ke mə awulaa,
Hasayeli na Penı-Hatati pa tεεı.

⁵ Maa pēli Sili icate Taması kampvnaa kəkələsəñ.
İlena kolontv sıv na í kv mə wulav na İ yēlaa.
Mpi tō, İsayatv heele taa ké í yəələyi.
Ye pē kaasa mə tetv tēna İle paa kuu-mε na pá tēna Kiii.

(Filiisi nyéma nyəntv)

⁶ Ḿpúyú Tacaa tasaa sı:
Pē taya İsayatv kulvmtv ke
ma kaləğəna Kasa Filiisi nyéma mε.
İlena pē tu kələna İsēna í kuu acalεε təcı yēlaa,
na í pεetəna-yεçε İtōm nyéma tō.
Pē tōo ké ma kaa layası nti ma tēma sıv ke mə tōo tō.

⁷ Maa nyayası kəkə ke Kasa icate,
na tē kutuluy kupañ.

⁸ Maa kpiisi Asətəti nyéma na Asəkələñ nyéma wulav.
İlena má niki İkoləñ nyéma tōo.
Pē kaa kaası Filiisi nyéma taa ké nəğəlv.
Tacaa İso má, ma yəğətəna mpv.

(Fenisii nyáma nyəntu)

⁹ Ḿpúyú Tacaá tasaa tətə sɪ:
Pə taya isayatu kulumtu ke
ma kaləxəna Tiii Fenisii nyáma me.
Ulena pə tu kələna isəna í ta təkɪ
nəxə ŋka mə na lseyeli nyáma í ká pɛelaa tə.
Haləna í kuu acalɛɛ təcu yələa na
í pɛɛtəna ltəm nyáma tə.
Pə tətə ké ma kaa layasi nti ma suwa mə tətə tə.
¹⁰ Maa nyaxasi mə icate Tiii
na tə kawulaya tɛɛsi kupaŋsi ke kəkə.

(ltəm nyáma nyəntu)

¹¹ Ḿpúyú Tacaá tasaa sɪ:
Pə taya isayatu kulumtu ke
ma kaləxəna ltəm nyáma.
Ulena pə tu kələna isəna í təxəna
mə tɛɛtuna lseyeli nyáma na layate tə.
Halɪ í kisi pa pətətəle
nyənuxu sɪ í kú mə pááná.
Ulena í təkɪ-we na mə taa ké tam.
Pə tətə ké ma kaa layasi nti ma suwa mə tətə tə.
¹² Maa nyaxasi mə icate Temarɪ na pa kawulaya
tɛɛsi kupaŋsi nsi sɪ we Posəla icate taa təxə kəkə.
Mpi tə, tənaya mə awulaa səsaa ka wɛɛ.

(Amoni nyáma nyəntu)

¹³ Ḿpúyú Tacaá tasaa sɪ:
Pə taya isayatu kulumtu ke
ma kaləxəna Amoni nyáma.
Ulena pə tu kələna isu í yasuxu
Kalaati ahontonaa lotu tə.
Í lapa ḿpúyú sɪ í waləsəxi mə tətə.
Pə tətə ké ma kaa layasi nti ma suwa mə tətə tə.
¹⁴ Maa nyaxasi kəkə ke mə icate səsəəle Lapa,
na pə nyaxa mə kawulaya tɛɛsi kupaŋsi.
Yoo wula na ku kakiisasi na ku
kacuculaya taa ke maa la mpu.
¹⁵ Paa kra mə wulav ke yomle
na pə kɛnna ɪ waali nyáma.
Tacaá lə yəxətəna mpu.

2

(Mowapu nyáma nyəntu)

¹ Ḿpúyú Tacaá tasaa sɪ:
Pə taya isayatu kulumtu ke
ma kaləxəna Mowapu nyáma me,
Ulena pə tu kələna isəna í wəpa
ltəm wulav mɔwa na í la kayalv tə.
Pə tətə ké ma kaa layasi nti ma suwa mə tətə tə.
² Maa nyaxasi Mowapu tətə ke kəkə,
na mə kawulaya tɛɛsi kupaŋsi nsi sɪ

wε Keliyo icate taa tō.
 Paa yaḡa yoou kakiisasi na pə tutuuy
 na Mowapu nyéma si.
³ Maa ku mə wulav na ı waali nyéma təna.
 Tacaā ləō má ma yəḡətəna mpv.

(Yuta nyéma nyəntv)

⁴ M̄p̄ȳȳ Tacaā tasaa si:
 Pə taḡa isayatu kulvmtv ke
 ma kaləḡəna Yuta nyéma mε.
 Ulena pə tu kələna isəna í kisa ma kuvεḡesətv,
 na í yele ma kusəsutv təkvyv tō.
 Í təḡa tuḡ na pə tolisi-mε,
 isu pu lapv mə cəsənaa tō.
 Pə tōō ké ma kaa layasi nti maa
 suwa mə tōō tō.
⁵ Maa nyayasi mə tetv na mə kawulaya tεesi
 kuparḡsi nsi si wε Yosalem icate taa tō.

(Iseḡeli nyéma nyəntv)

⁶ M̄p̄ȳȳ Tacaā tasaa si:
 Pə taḡa isayatu kulvmtv ke ma
 kaləḡəna Iseḡeli yəlaa mε.
 Pə tōō ké ma kaa yele nti ma suwa mə tōō tō.
 Ulena pə tu kələna isəna í pεetəḡi yəlaa kupama si,
 pa ta pəsi pa kəma fεlvv tō.
 Í pεetəḡi kunyəntvnaa ke ntarḡkpa
 maḡamaḡa nyvḡv tō.
⁷ Í fεləḡi acamaa ke nōḡεε,
 na í pεḡ kunyəntvnaa ke pa tampana ke hvle taa.
 Pəyele cεcε na pəyaḡa pa kaaki alv kulv,
 na pə kvyi ma nyvḡv.
⁸ Wontunaa mpa í lεeka kunyəntvnaa kiḡ ke təlvma tō,
 pa tōō ké í həntəḡi mə tuḡ kutulvḡ taa na,
 í nyəōki svlv mpi ı lεeka-wε tō.
⁹ Pəyele mə tōō ké ma kuwa
 Amolii nyéma tənəḡnəḡ.
 Paa taḡalaa ké isu koomasi,
 na pá wε alaafəya isu hεleməḡ.
¹⁰ Pəle pə paasi,
 ma ləsəna-mεḡε Icipiti tetv taa.
 Pusi nule təcu ke maa wε mə
 waali ke wvlaya tetv taa.
 Haləna í lεeki Amolii nyéma tetv.
¹¹ Pə waali ké ma kpa mə pəyalaa taa ké
 ləō kuvḡətvtv tēləsəlaa.
 Ma ləsa pa taa lēlaa na pá ha-m pa tı
 na pá su nōōsi si pa kaa nyəō svlv.
 Yaā ma cεsəḡi, Iseḡeli nyéma mε?
¹² Ama í haḡasa-wεḡε-wı.
 Ulena í kaḡati ma kuvḡətvtv
 tēləsəlaa si pá taa yəḡəti ma təm.

¹³ Maa tələki-me isu keeke səgəluɣu
 təgənaɣa pee ke səsəm na í nar̄ti yulu tə.
¹⁴ Halí pu la ti faləsulə kupaŋ ke katə si í tulí-ti.
 Aka kaa wəena toŋ.
 Yoolaa taa yoolu kaa hiki weesuyu.
¹⁵ Tətəlu kupaŋ kaa səŋ,
 na kraɣanv caɣalv na selu kupaŋ kaa lu-ti.
¹⁶ Yoolaa nəgə tu maɣamaɣa ká lə
 ɪ wontu na í kuu-tɛɣe niŋ kɔɔtə.
 Tacaá má, ma yəgətəna mpv.

3

Isə ká pəəsi ɪ yəlaa ke pa kulapəle
¹ M̄p̄yú Tacaá tasaa si: lseɣeli nyəma mpa me ma ləsa Icipiti tə, meɣe ma yəgətəɣi
 təm tənɛ.
² Mə tike ke ma səla atə yəlaa tənə taa na má ləsi.
 Pə tə kə maa pəəsi-meɣe isayatu tənə nti í laki tə.
Pə wee si ləso kuyəgətutu teləsulə í teləsi ləso Təm
³ Yəlaa naale ká kaa mpaav
 na pa ta maɣasi kv təm?
⁴ Təgəlaɣa ka nyusi yem kə hətɔɣu
 taa na ká tá hiki təgənaɣa?
 Ye təgəlaɣa pəɣaɣa ta kra pulv,
 kaa kiisi yem kə ka tante taa?
⁵ Sumaɣa ka tii yem kə apai taa na ká tá na toolee?
 Yaa puluyu ká kɔɔti yem na kv ta puu pulv?
⁶ Paa huli apalvtutuyu ke yem na yəlaa kaa nya?
 Yaa wahala ká tii icatə taa kə yem na Tacaá má ma ta kəna-ɪ?
⁷⁻⁸ Mp̄v tə, ye təgəlaɣa í nyusaa aweɣe səgəntv kaa kra?
 Yaa ye Tacaá má ma yəgətəna ɪle pa kisi ma təm teləsuyv?
 Pəpətv fei leleŋ, ləso Tacaá má ma kaa la pulv na má ŋmesi
 ləso kuyəgətutu teləsəlaa.

lseɣeli icatə səsəle Samalii nyəma hvunav
⁹ Tacaá si: ɪ kraali Asətəti na Icipiti
 pə kawulası kutuluŋ nyəŋ taa.
 Yəlaa í kpeɣeli Samalii pulası taa,
 na í ná isayatu səsəəntv na musvŋ
 wei pa laki tə.
¹⁰ Pa ta nyi mpi pa yaa yaasi kupaŋ tə.
 Mpi pa ləkəɣi musvŋ na pá ŋmuləɣi təgə
 pa nyəka pa kawulası tɛɛsi taa.
¹¹ Pə tə kə kolontu ka nyala mə tetv.
 ɪ ká yəki mə koloosi na í kuu mə wontu.

Waasvɣv laŋwakəlle nyəm
¹² M̄p̄yú Tacaá yəgətəa si:
 Teitei isu təgəlaɣa kraakvɣv heu
 na tiikulu hiki nəŋkraasi yaa ŋkraŋvɣv
 titite ke aseeta tə,
 m̄p̄yú pu la Samalii nyəma na pa kpelası kupaŋsi.

Isə kraaləɣi ɪ yəlaa

¹³ M̄p̄ȳḡ Tacaa Is̄o Toma t̄əna tu kraalaa si:

Í t̄el̄əsi Yak̄əpu l̄ul̄ȳu nȳəma si

¹⁴ k̄uyaku nak̄uli maa k̄əw̄ Is̄eyeli nȳəma

m̄eȳe l̄eet̄ȳu ke mə is̄ayat̄u.

Maa wak̄əli Pet̄eeli t̄əlaalenaa,

na má k̄p̄esi k̄ət̄aya t̄əlat̄e h̄əl̄əhasi.

¹⁵ Maa ȳəki t̄ənt̄ənaa l̄əh̄le kutul̄u,

na yoluma nȳəh̄.

Pa kutul̄u wei pa l̄apa kac̄əka na tuūh̄ kela t̄ə,

na pa at̄e na is̄ə kutul̄u na í p̄əsi ncaa.

Tacaa má, ma ȳəḡət̄əna mp̄u.

4

¹ M̄p̄ȳḡ Tacaa ȳəḡət̄əna si:

Samalii alaa mp̄a m̄e ɪ yas̄əlaa t̄əl̄əp̄əl̄əp̄i

is̄u Pas̄əh̄ nȳəma naah̄ t̄ə,

í ke h̄k̄rāh̄ na í nu.

Í l̄eek̄əyi acamaa,

na í mūȳulīyi k̄onȳənt̄ənaa.

Ūena í t̄əh̄ mə paalaa si pá c̄e sul̄əm na í nȳəw̄.

² Tacaa Is̄ə má,

ma tuuna ma h̄ət̄e nah̄h̄ nȳənt̄e si,

k̄uyaku h̄ku paa l̄əsi mə nəḡə na mə suka

is̄u kul̄aya na tinte t̄ə, k̄u t̄əh̄a k̄ənt̄e.

³ Paa l̄əsi-m̄e na ɪcat̄e kol̄ūh̄a kaf̄ēh̄.

Paa pona-m̄eȳe ilim nt̄əḡəh̄ t̄əw̄.

Tacaa má, ma ȳəḡət̄əna mp̄u.

Ac̄esaacesaa is̄ə s̄ēl̄aa

⁴ M̄p̄ȳḡ Tacaa t̄əma si:

Is̄eyeli nȳəma m̄e,

í c̄əsi na í p̄uki Pet̄eeli yaa Kilikaa

si í laki Is̄ə k̄é t̄əml̄e,

na í t̄əh̄na-m̄ p̄ənt̄ənav ke mp̄u.

Í ha mə k̄v̄haah̄ ke paa tanah̄ h̄ku,

ūena í k̄əna mə k̄v̄haham ke tooso nȳəh̄ku wule,

p̄əȳele í wak̄əl̄əna-m̄.

⁵ Í ha mə s̄eet̄u k̄v̄hav na mə k̄uk̄usum potopotonaa.

Í kraal̄əna nəḡə s̄əs̄aya si í haaki-m̄ lūȳu kul̄əmȳu

k̄uc̄əw̄ na paa wei í nu.

Is̄ayat̄u nt̄əyi ɪ s̄ə̄l̄aa.

Is̄ə Tacaa má, ma ȳəḡət̄əna mp̄u.

Is̄eyeli nȳəma lah̄k̄pus̄əh̄

⁶ M̄p̄ȳḡ Tacaa ȳəḡət̄əna si:

Ma ȳelaa na nȳəḡəsi lu mə acal̄e taa,

na í lah̄ si í suu mə nəḡə p̄us̄ȳu.

Paa na mp̄u í t̄á m̄əl̄əna ma t̄əw̄.

Tacaa má ma ȳəḡət̄əḡəna mp̄u.

⁷ Ma p̄ema-m̄eȳe t̄ev̄ ke waat̄u wei mə k̄v̄hal̄əm nȳula-k̄u t̄ə.

Ma ha ɪcat̄e l̄ent̄e ke t̄ev̄ na má p̄e l̄ent̄e.

Ma ȳelaa na taal̄e l̄ent̄e l̄uli t̄eu

na l̄ent̄e náá w̄uli l̄um lah̄ȳu t̄əw̄.

⁸ Acalee naale yaa tooso pukaya
 kulomtāle kiŋ si á hiki lum na á nyā.
 Paa na mpv pu taki-ye.
 Pāyele í tá mālana ma tō.
 Tacaá má ma yōyōtāna mpv.

⁹ Ma yelaa na kulaya na kpeelām
 pē kv mā kutōyōŋ,
 na kutolon tōyō mā tuŋ tawa paŋale.
 Paa na mpv í tá mālana ma tō.
 Tacaá má ma yōyōtāna mpv.

¹⁰ Ma yelaa na kusaku kv mā tōla
 isu maa lapv Icipiti ke Moisi waatu taa tō.
 Na má yele na kolontu la sakasaka
 ke mā ifepiya ke yoou taa,
 na í kuu mā krayanōŋ.
 Na sataa sōŋ nyala mā tāsikile taa na pē nu-me.
 Paa na mpv í tá mālana ma tō.
 Tacaá má ma yōyōtāna mpv.

¹¹ Ma wakēla pē tēnaya mā te isu
 maa lapv Sōtōm na Kōmō tō.
 Ulena mā taa lelāa fiti isu pa
 lōyōyō tēputuyū ke kōkō taa tō.
 Paa na mpv í tá mālana ma tō.
 Tacaá má ma yōyōtāna mpv.

¹² Pē tō kē lseyeli nyōma me
 i ká na isēna maa lana-me tō.
 Ule í taŋani mā ti na í sulu-m.

¹³ Ma lapāna pōōŋ, na heelim,
 na má hvli yēlaa ke mpi mpi ma luyū we lapv tō.
 Ma pēsāyi ilim ke ahoo,
 na má tōŋ tetv comcom nōosi taa.
 Maya Pē tēna pē tv Tacaá lō má,
 ma yōyōtāna mpv.

5

lseyeli tō wula

¹ lseyeli nyōma í nu mā sēm wula:
² lseyeli we kē isu pēelō wei i sēpa tō.
 U tasāyi kuluyū.
 Pōcō nōyōlv kaa kusī-i.
³ Mpi tō, Tacaá lō yōyōta lseyeli tōm si:
 Ye yēlaa iyāya (1000) pola yoou,
 nunūwa (100) tike ka mālana.
 Ye nunūwa (100) polāna,
 naanūwa ke pu sō.

lō yaa-we pē taa kō na pá si

⁴ Tacaá yōyōtaa si:
 I kō ma kiŋ na má ha-meŋe weesuyū.
⁵ Ama í taa polo Pēteeli, na Kilikaa,

na Pēesepa acalēe təkətələnaa.

Pə taɣa pulu,

paā kuu Kilikaa nyóma,

na pá kpiisi Petēeli nyóma.

⁶Yoseefu lɔlɔɣu nyóma me,

ye í caa weesuyu,

pə wēe si Tacaa ke í pēeki.

Təfə təw, ílé ɪ ká pəsi ké isu kəkə

na í nyaɣa pə tənaya Petēeli.

Nəɣəlu kaa pəsi ka teesuyu.

⁷Waiyo, í layasəɣi tampana na isayatu,

na í muɣuliɣi tampana nyóma.

⁸Tacaa lapəna isətulɔɣasi ke waani waani.

ɪni ɪ layasəɣəna səkrɛtɔɣu ke nyaaləm,

na nyaaləm ke səkrɛtɔɣu.

Na í həɣ tɛɣku lum na í pələɣi tɛtu təw.

ɪ hətɛ nté Tacaa.

⁹ɪni ɪ kuyuna tɔɣtɔnaa

na í lakɪ pa koloosi acalēe ke ncaa.

¹⁰Mə taa kraakəna tampana yəɣətɔlu ke huɔle taa ké,

na wei ɪ huləɣi-meɣe mə təwakəlle tə.

¹¹Í muɣuliɣi acamaa na í ɣmuləɣi pa kuhaləm.

Pə təw ké í kaa nu mə kutulɔɣ kɔpəɣ leleɣ.

Páćó í kaa təɣ mə lɛsɛɣnaa kɔpama solum.

¹²Maa səəki mə isayatu tuutuuma taa natəli.

Í muɣuliɣi yulɔpəɣ na í muɣi kucəəɣ.

ɪlena í kuyi acamaa təm ke huɔle taa.

¹³Tasəkəle tɔɣu waatu kələ ɪnɛ.

Pə təw ké layatɔnaa suma si pá taa kəw pə na-wɛ.

¹⁴Í yeɔle isayatu na í la kɔpantu.

ɪlena Pə təna pə tu ɪsə wēe mə waali ké tampana,
isɪ ɪ yəɣətɔɣu tə.

¹⁵Í kisi isayatu na í səəli kɔpantu,

na í təɣəɣi tampana ke huɔle taa.

Ntanyɪ Pə təna pə tu ɪsə ká wii Yoseefu

lɔlɔɣu kakaasaya pətəətəle.

¹⁶Mrúɣú Pə təna pə tu ɪsə Tacaa yəɣətəa si:

Paā nu ləyaɣa wula ke nənəəsi tɛɛ.

Yəlaa ká makɪ kapusi ke hapeɛ təna təw si:

Mpusi wei kɛle, mpusi wei kɛle?

Paā yaa hataa na wiilaa ke wiiu.

¹⁷Waatu wei maa kəw yəlaa ke fɛlɔɣu tə,

ləyaɣa wula ká nu lɛsɛɣ tawa təna taa.

Tacaa waasɔɣu kuyaku

¹⁸Tacaa kuyaku səsəw tɛɣlaa me,

pə taɣa nyaaləm ke í ká ná ku wule yoo.

Ama səkrɛtɔɣu ké.

¹⁹Teitei isɪ yulu seekuyu təɣələɣa,

na í sulina ka camna,

ɪlena í sɔv təyaɣa na í teesina kolɔɣa.

ɪlena tɔm nyasa-ɪ tə.

²⁰ Tacaa kuyaku səsəəu ká wεε n̄p̄yú.
 Ku ta ke nyaaləm nyəŋku.
 Ama səkpɛtɔyɔ ké.

²¹ *Isəsele* nte Isə u caaki tə
 M̄p̄yú Tacaa təma si:
 Ma taa kraana mə kətasi na mə kotɔŋ ké.

²² Mə kətasi nsi kəkə nyaga si təna tə
 na mə təŋənaŋa nyəŋsi lu-m səŋ.
 Maa tu caa mə nawee nim nyəna.

²³ Í yele kokoole ke ma ŋkraŋŋ taa si
 í yooki-m yontu.

Maa caa má nu mə cəməŋ təŋ.

²⁴ Pə kəla teu si í yele na tampana wεε mə həkɔ,
 ɛsu pəŋə səsaya ŋka kaa nyəki tə.

²⁵ *Iseyeli nyəma me*, pusi nule wei í təma wulaya tetɔ taa tə í lapa-m kətasi na? ²⁶ Ntəŋ
 mə tɔŋ Sakuti na Kewəŋ wei í saaka mə ti təŋə í ka təkəa na í laaki?

²⁷ Pə təw ké maa yele
 na pá pona-meyε Tamasi
 ɪcatε waali ke Asilii tetɔ taa.
 Pə təna pə tɔ Isə má,
 ma yəŋətəna mpɔ.

6

AcəsaaCESAA naani

¹ Felentunaa mpa me ɪ təkɪ Siyənə pɔyɔ
 na Samalii pulaya təw ké kawulaya na naani tə,
 mə təm we wayo ké.

Meyele piitim səsəəm taa acɛpa
 na meyele *Iseyeli nyəma*
 təna layatɔ tasəlaa.

² Í polo Kaləne na Hamati ɪcatε səsəəle,
 na Filiisi nyəma tɛyε Kati,
 na í na Asilii nyəma təŋə pa tetɔ.

l ta tεε mpe unəŋi pɔlɔ,
 paa na pa tetɔ ta haŋna mə nyəntɔ tə.

³ Mə luki kele si mpusi kuyaku í polo poolɔŋ.
 Sese ile mə musɔŋ təŋna-kuyɔ yaav.

⁴ Í caŋa mə kpelasɪ kɔpəŋsi nsi pa taŋanna
 tuuŋ kela tə si təw,
 na í nyasəŋi heeŋ na nawee nim nyəna nantɔ.

⁵ Í kiisiyina mə cəməŋ si í yooki yontu.
 Pəyele í kεekəna Tafiiti na í luki yontu.

⁶ Í tɛŋ sulɔm na ŋkraaŋ,
 na í tɔyɪ tulaalunaa kɔpampama.
 Ama mə paa feina ɪsəna *Iseyeli kawulaya wakəlaa* tə.

⁷ Pə təw ké ma kraaləŋi nəŋəw si í ká wεε
 mpa pa kra yomle tə pa kancaalaya nyəma.
 Felentunaa acima su tənaya.

Samalii ɪcatε wakəlɔyɔ

⁸ M̄p̄yú Pə təna pə tɔ Isə Tacaa təma si:
 Ma tuuna ma ti si ma nyəŋəsa

lseyeli nyáma kalampaani ké.
Maa caaki mə kutuluj kypampaŋ.
Maa tu mə kolontunaa niŋ taa ké
mpi pə we Samalii taa tə.

⁹Ye pə kaasa yəlaa naanwa ke təyaya taa, pəle paa si. ¹⁰Paa wei í pola i sətə kpayau si i piŋ, na í mayana pə kaasa nəǵəlu ke naŋ ləŋku taa. Í ka pəssi-i si: Nyana nəǵəluǵu? Uena puntu si: Aai. Ue sətə kpayalu ká təkí-i si, su. Taa yaa Tacaa həte na í nyi si yulu we cəne.

¹¹Pə taŋa pəlu,
ye Tacaa í yəǵətəa,
kutuluj səsəŋ na səkreŋ ká yəki i tənaya.

Akaitu we təm naale ama pə ké kpete
¹²Wulee kpayanəŋ kpayə asewa ke kəkramuyə tə?
Yaa í na pa hala ku tə na naaŋ?
Ue pepe tə ké mə layasəŋi tampana na isayatu,
na a kululum pəsəŋi nyaŋ pəlu?

¹³Na mə laŋa həewa si í ləeka icate krai nyənte, na i həŋ mə ti si mə toma tə ké í ləeka toŋ icate. ¹⁴Mrúyú Pə tənə pə tu lə Tacaa təma si: Maa yele na piitim napəli pə kulí na pə huli-meyə pə toŋ. Pə kpayau Lepo-Hamati ke lseyeli tetu ilim ntəǵəŋ tə, haləna Alapa ləw ke ilim mpətəŋ tə.

7

Amṓssi toosee kancaalaya nyəna

¹Mrúyú Tacaa lə lapa na má toosi si pa təma wulaw kumtu kancaalaya nyəntu, na pə kaasi kufatu. Uena lə tisi kutoləŋ isu isəŋmuntu. ²Waatu wei kutoləŋ təma tetu tənə taa nyutu ke niisuyə, uena má wiina-i si: Hai, Tacaa ləw, wii nyá yəlaa. Pa kəla pəciiu, paa si. ³Uena í layasi huwəe na í tə si: Təle tə kaa la.

Toosee naale nyəna

⁴Mrúyú ləw Tacaa lapa na má tasa toosuyə si, kəkə nté i huəkayana yəlaa, na ká nyaki teŋku lum na tetu. ⁵Ntəna má wiina-i si Hai, Tacaa, yele mpə. Təfə lseyeli nyáma kəla pəciiu, paa si. ⁶Keləna í layasi na í tə si: Təle tə kaa la.

Toosee tooso nyəna

⁷Mrúyú Tacaa lapa na má tasa toosuyə si, i səŋa kolurə tə kele na í təkə kumayasuyə ke i niŋ taa. ⁸Uena í pəssi-m si: Amṓssi, weye n naaki ma niŋ taa? Ma si: Kumayasuyə. Mpuŋle si: Ma caa ma mayasi ma yəlaa ké na má ná si pa siyisaa yaa pa ta siyisi. Mpi tə, ma kaa huŋi pa kawalaya.

⁹Maa wakəli lseyeli nyáma təkətələnaa,
na má ku wulaw Solopwam luluyə nyáma na layate.

Amṓssi təǵənuŋu ke Petəeli

¹⁰Mrúyú Petəeli kətulu Amasiya heela lseyeli wulaw Solopwam si: Amṓssi na i yəlaa pa pəla nəǵə ke nyá tə ke lseyeli taa cəneyə, na i kuyəǵətutu mayamaya wakələŋi lseyeli tetu. ¹¹Hali i yəǵətəa si:

Paa ku-ŋ, uena pá kuu lseyeli nyáma
na pá pona-weye pooluŋ.

¹²Mrúyú Amasiya təma Amṓssi si: Toosee tu nyá, lu cəne na í kpe Yuta na í teləsəŋi nyá ləw kuyəǵətutu ke tənə, na í təkəna. ¹³Ama yele-təŋi Petəeli cəne. Mpi tə, pə ké kawulaya ləw təsəle səsəle ké.

¹⁴Mpuŋle Amṓssi cə-i si: Paa fəleŋi-m ma ləw kuyəǵətutu teləsuyə tə. Ama təla ke ma təkí na má haləŋi tuŋ. ¹⁵Ma kaləku waali ké Tacaa yaa-m. Ntəna í tə-m si má polo má kraali i təm ke i yəlaa lseyeli kawulaya nyáma ke ilim ntəǵəŋ tə. ¹⁶Mrúyú nyá

kisina-m si ma taa kraali-ti. Pə tɔɔ ké Tacaa si má teləsi-ŋ si ¹⁷ nyá alu ká pəsi apalaa təna alu ke icate taa, na pá kv nyá piya ke yoou taa. Ulena nyaa si ma ta nyi isənaa tetu taa, na pá pona lseɣeli nyéma ke tetu pooluŋ nyəntu taa ké telasi.

8

Toosee liyiti nyəna

¹ Ḿrúyú Tacaa lapa na ma tasa toosuɣu. Tuŋ pee kɔpəpuna na təkɔ nté ma nawa.

² Ulena í pəəsi-m si: Pepeye n naaki, Amṓṓsi? Ma si Tuɣu pee wena a puwa tɔ a təkɔ. Mpuɣule si: Ma yəlaa lseɣeli nyéma puwaya, pa tala pa tənaya. Ma kaa tasa-weɣe wiiu.

³ Ma heela-we si:

Isə Tacaa ma, ma huule kuyaku wule,
kawulaya təyaya taa yontu ká pəsi wula.
Ulena səttaa səɣəti, na pé suma tiyitiyi.

Taatəlaa isayatu

⁴ Ḿrúyú Tacaa təma si:

Mpa me mə feləɣi kɔnyəntunaa ke nəwheɛ,
na í kɔyi tetu taa wahala nyéma,

⁵ Ulena í təŋ si isətu kufalu acima
u təŋ ləŋ si tɔ taati.

Aaiyee si, kuyaku kɔheesuɣu
naa təŋ ləŋ si tɔ ləsi təɣənaɣa pee
na tɔ pasa mayasəlaya.

Ulena tɔ kraasi ka liyitee.

Na tɔ lu sanəyanaa kumuyullaa,

⁶ na tɔ kreŋəɣəna toolee na tɔ pɛtəyi.

Ye kɔnyəntu ta pəsi

na í felɪ-meɣe ntaŋkpala liyitee,

ile í kra-i yomle.

⁷ Ḿrúyú Tacaa tuuwa si:

Na tetu nti í həŋna mə tu isəntɔ tɔ,
ma kaa sɔɔ mə lakasi sənɛ.

⁸ Pə tɔɔ ké tetu ká sele,
na tɔ taa yəlaa təna caya ləyaya.

Tu kraaki na tɔ tiiki isu Nili pəɣɔ lum.

⁹ Ḿrúyú Tacaa Isə tasaa si:

Kuyankuɣu maa yele na ilim tu pə sikuɣu waatu.

Ulena səkpetuɣu nyala tetu təna tɔɔ.

¹⁰ Maa pəsəna mə acima ke ləyaya,

na mə laŋhulɔmle yontu pəsi wula.

Na yəlaa təna looli pa nyɔɔŋ isu ləyaya

na pá suu ləyaya wontu isu fələtənaa taka,

isu pəyaya ikpamle səpəna.

Ulena pə tənaya mpv pá pəsi laŋwakəlle kuyaku.

¹¹ Ḿrúyú Tacaa təma si:

Maa kəna wahala ke kuyaku nakuli.

Wahala inəɣəle si ma kuyəɣətutu nuw

kɔnyulɔɣu ká kra yəlaa,

na pə kəli isu nyəɣəsi yaa lukətu kukuɣu-we tɔ.

¹² Paa cɔɔ yem ké tetu təna,

na pá pɛkəyi si pá nu ma təm,

ama pa kaa na.

¹³ Κυαηκυγυ lukətu ká kv ifepiya akpala nyáma,
na pēlaa kupama, na pá pi-we.

¹⁴ Na mpa pa tuukina Samalii tɔyɔ,
yaa Təŋ nyəŋku yaa Pēsepa nyəŋku tɔ.
Pa təna paa hoti, pa kaa tasa kuluyɔ.

9

Toosee kakpasi nyəna

¹ Ḿpúyú ma na Tacaa na í səŋa kətaya təlata tɔɔ na í tɔŋ si: Í yəki Iso təsēle akele
nyuyɔ na pə ciyiti kutuluyɔ təna kite.

Maa yəki akelenaa,
na pá hoti yəlaa tɔɔ na pá kv-we.
Uena yooú náá kv mpa pu kaasi tɔ,
nəyɔlv kaa fiti.

² Paa pa tii atətəle taa,
maa ləsi-weyε təna.

Paa pa kra isətaa isu ma tisa-we.

³ Paa Kameeli pyɔv taa ké pa ŋmela-m,
isu ma kula pa tɔɔ na má kra-we.
Paa pa sewa na pá sv lum tεε maɣamaɣa,
maa yele na lum tεε tum nyasa-weyε təna.

⁴ Ye kolontunaa pona-we,
maa yele na pá kv-weyε təna.

Ma kaa tasa-weyε waasuyɔ,
isu ma kpiisa-we.

⁵ Ye Toma təna tv Iso Tacaa táka mpəle ke tetv tɔɔ,
tə kraa ké na t́ tiiki, isu Nili pəyɔ lum.

Uena tə yəlaa təna caya ləyaya.

⁶ Iso pama isətənyuyɔ ke tetv tɔɔ ké.
I lapa i təcayale ke isətənyuyɔ nyuyɔ taa.
I həŋ teŋku lum na í pələyɔ-wəyɔ tetv tɔɔ.
I hətε nté Tacaa.

Tasəkəle nyáma huɔnav

⁷ Ḿpúyú Tacaa təma si:

Iseyeli nyáma mε,
í tá tεε Itiyopii nyáma se.
Isəna ma ləsa-mεyε Icipiti tɔ,
ḿpúyú ma ləsa Filiisi nyáma ke Kələeti,
na má ləsi Silii nyáma ke Kiii.

⁸ Ma nawa mə kawulaya tasəkəle,
Uena má tv ma taa si maa kpiisi-mεyε tetv tɔɔ.
Paa na mpv ma kaa kpiisi Yakərv lɔlvuyɔ nyáma
təna təkpataa.

⁹⁻¹⁰ Maa yasi-mεyε piitimnaa lempənaa hekv.
Pu kpiisi mə taa asayaa mpa paa tisiyi si
mpusinaa ká maɣana-mε təyɔ yooú taa.
Isu pa lintuyuu təyɔnaya pee na pá yeki pee tɔ.

Nəəsi suw na laŋheele

¹¹ Ḿpúyú Tacaa təma si:
Kuyaku nakvli maa kvsi Tafiiti icate
ncaale na má tɔ pəyɔleε.

Maa ημα icate nte isu tu wev ləη tə.

¹² ʌle ʌseηli nyéma ká taγani muγu ke ʌtəm tetu
na tə cəʌ tetu nti tə ké Tacaa nyəntu tə.

Tacaa má, ma yəγətəna.

Maa la hípyú teitei.

¹³ Mpyú Tacaa tasaa si:

Pu kəə na hataa haləγi,

pə kaa leeli, ʌlena pá kv.

Paa tuu, pə kaa leeli,

na ʌseη kooluyu tala.

ʌlena sulum kufam kpe pódə təə

na pə feγeni pulasi təna.

¹⁴ Waatu inəγi maa ce ʌseηli nyéma meγe mə yomle taa.

Í ka taγani mə acaləe nna pu kpiisaa təγə ηmau

na í caγa.

ʌlena í hala na í təγə,

na í sə tuη wei pa yaa si ʌseηnaa tə

na í nyəə pə sulum.

¹⁵ Maa su ma yəʌaa meγe tetu nti ma ha-me tə tə taa.

Nəγəʌv kaa tasa-meγe təγənuγu tətə.

Tacaa mə ʌsə má, ma yəγətəna mpu.

ISO KUYOYOTUTU TELESULO
 APITIYAASI
 TŌM TAKĒLAYA

Kutloltu

Takēlaya kanε ka ηmaalv keesa Isav lŭlvv nyŏma Itŏm nyŏma tŏm. Paa caaki Yakŏrv lŭlvv nyŏma lseγeli nyŏma, pa lukv-wεγε koloηa kĕ. Ama Isŏ ká hvvna v yŏlaa lseγeli nyŏma nŏγŏ, na v hεεsv pa laηa.

Isŏna pa faγa Apitiyaasi takēlaya tŏ:

Tacaa hvvkaηa Itŏm nyŏma, kvkalvtu 1-14

Tacaa kvvaku sŏsŏv, kvkalvtu 15-21

¹ Tŏm nti Tacaa Isŏ kulaa na v hvvl Apitiyaasi sv, v yŏγŏt v Itŏm tetv nyŏma tŏv tŏγŏlv.

Tacaa kpaalvvv ke Itŏm ncaale tŏm

Pa tila tillu ke piitimnaa hekv.

Tŏ nu v yŏγŏta Tacaa tŏm sv:

v kvvl, na tĕ yoona Itŏm nyŏma.

² Mrvγŏ Tacaa yŏγŏta Itŏm sv:

Maa la-η vaalv tv ke piitimnaa lŏlaa taa.

Paa nyŏv-η yem.

³ N caγa hatoo kvkramŏη hekv,

timpv nŏγŏlv v takv tŏ.

Kalampaani kvv-η sv,

nŏγŏlv kaa lŏsv-η tŏna.

⁴ Paa n ká kpa isŏtaa isv hekŏle,

na v tv nyá tante ke isŏtvŏηasv taa,

isv ma tisa-η tŏna.

Tacaa má, ma yŏγŏtŏna mrv.

⁵ Ye ηmulaa svv nyá tεγε ahoŏ,

paa kvv pŏ tŏna mpv pa pŏsŏγv tŏγŏ,

na pŏ yelev-η kvete.

Ye kvntaa svv nyá taale taa,

kumkum tike ke pv kaasv-η.

⁶ Isav nyŏma mε,

mŏ kolontunaa yasa mŏ wεnav taa na pá kvv-wv.

⁷ Mŏna mpa v ka pεela nŏsv tŏ,

pa tŏγŏnŏγv-mεγε mŏ tetvnaa taa kĕ.

Mŏ cewaa lukv mŏ vaalv.

Mŏ taapalaa na ηmakŏlv-με.

Mŏna mpa v ka kaava nyŏnŏγa tŏ,

pa svv-mεγε katŏsv nyŏrv.

Pa tvvkv-με sv v fv lŏmŏγasεε.

⁸ Tacaa má, ma tv ma taa sv,

maa kvvsv Itŏm layatvnaa tŏnŏγa kvvaku ηkv.

Maa kvvsv mŏ layatv tŏna.

⁹ Sŏγŏntv ká kpa Temŏη vate yoolaa.

Paa kv Itŏm yoolaa tŏna.

Itŏm nyŏma vaava lseγeli nyŏma wahala taa

¹⁰ Mrvγŏ Tacaa yŏγŏtaa sv:

Pv kvvsv Itŏm nyŏma mε.

Fεεε ka pv-mεγε tev.

Mpv tŏ, v kv mŏ tetvnaa

Yakəpu luluyv nyóma,
na í kuu pa wontu.

¹¹ Waatu wei kolontunaa kəla-me,
na pá svv mə icate taa tə, ɪ ka we təna.
Halɪ pa tə tete ké Yosalem wənav tə tə,
mə na-weyɛ.

¹²⁻¹³ Pə taa mvna si,
í svv pa icate taa,
na mə isentaa hetəna pa wahala.
Í krasa amukuyv na pa hotuyv,
na í tvv-weyɛ pa kunyəntəyɔle waatu.
Haləna í kuu pa wənav isu pa kolontunaa.

¹⁴ Í səha mrahela na í kuyi selaa.
Yaa í tvyi-weyɛ pa kolontunaa niŋ taa
ké pa wahala wule.

¹⁵ Kuyaku ŋku Tacaa ká hvvna yəlaa tə kv kreyetaa ké.
Isayatu nti í lapa tə, tu məli mə nyəəŋ taa.
Paa lana-me isu mə lapənav-we tə.

Isɛyeli nyóma lɛetəyi ltəm nyóma

¹⁶ Mprúyú Tacaa tasaa si:
Isɛyeli nyóma me,
í tɛma ma rááná kəpv nyəəv ke
ma puyv nanŋ nyəŋkv tə.
Yəlaa lɛlaa ná kaa tɛ a nyəəv.
Paa nyəə-yeyɛ mprúyú,
ɪlena pé kpiisi-we na pá saali yem.

¹⁷ Ama mpa pu kaasi tə paa cəəsi Siyəŋ puyv taa.
Ku pəsi ləə puyv.
Yakəpu luluyv nyóma ká lɛeki tetv ke tə mɔlaa niŋ taa.

¹⁸ ɪlena Yakəpu na Yosɛfv pa luluyv
nyóma pəsi isu kəkə,
na ká nyaya Isav luluyv
nyóma isu nyutv.
Pu wakəli-we tənəŋnəŋ,
pə kaa səə paa kulvm.
Tacaa má, ma yəyətəna mpv.

Paa lɛeki pəcəlv tetvnaa

¹⁹ Yuta nyóma ká təyona ltəm tetv na ilim mpətəŋ tə. Paa təyɔ Filiisi nyóma tetv
həyəlvv tɛtɛkəle, na ɪfəlayim nyóma tetv ke Samalii. ɪlena Pəncameɛ nyóma náá təyɔ
Kalaati.

²⁰ Isɛyeli nyóma mpa pa kuuwa na pá tɛena tə, pa taa yoolaa kupama ká lɛeki Fenisii
tetv. Haləna pə polo Salepəta icate. Yosalem nyóma mpa pa kuuwa na pá we Sefalati tə,
pɛle paa təyɔ ilim mpətəŋ tə acalɛɛ. ²¹ Pa ké akanaa ké. Paa nyəkəli Siyəŋ puyv na pá
caya təna. Paa təyɔ ltəm nyóma tə.

Tacaa ká təyona ɪ yəlaa tə ké kawulaya.

ISO KUYOYOTUTU TELESULO
YONAASI
TOM TAKELAYA

Kvtvlvtv

Apalv wei pa yaaki Yonaasi tɔ ɪ kɛ lseyɛli tv kɛ na lso tili-ɪ piitim lɛmpi nyɔma tɛye Asilii tetv taa kɛ Ninifi ɪcate taa si ɪ polo na ɪ kuli pa isayatu tɔɔ. Ama mpe unɪ paa kɛ lseyɛli nyɔma kolontunaa kɛ. Pɔ tɔɔ kɛ Yonaasi kisaya pote. Paa na mpv lso pona-ɪ na toŋ na Yonaasi kraali-we na pɔ mu ɪ tɔm na pɔ layasi tɔnte na lso wii-we.

Isəna pa faya Yonaasi takəlaya tɔ:

Isɔ twwa Yonaasi ke tɔmlɛ na ɪ kisi, titite 1

Yonaasi layasaa na pɔ ya ɪ nyvɔv, titite 2

Yonaasi kraalvɔv ke Ninifi nyɔma, titite 3

Tacaa waasa Ninifi nyɔma, titite 4

Yonaasi mayasaya si ɪ kisiyi Tacaa tiluyv

¹ Mɔvɔv kuyaku nakvli Tacaa heela Amitayi pəyalv Yonaasi si: ² Kuli na ɪ polo Ninifi ɪcate sɔsɔle na ɪ kraali-tɛ. Ma nyəɣasa tɔ isayatu.

³ Ulena Yonaasi kuli si ɪ seeki Tacaa. Pɔ tɔɔ kɛ ɪ tiiwa kpuləŋ teesəŋ ke Yopee. ɪ mayana kpulvɔv sɔsɔv ŋku kv puki Taasisi tɔ. Ulena ɪ felɪ kv liyitee na ɪ svv si ɪ puki tɔna.

⁴ Mɔvɔv Tacaa lapa na heelim sɔsɔm ma teŋku tɔɔ. Kacuculaya sɔsaya kuləna na kɔ caa kpulvɔv yəkvɔv si lum ɪ tɔvɔ-we. ⁵ Ntɛna sɔvɔntv sɔsɔntv kra kpulvɔv saalaa. Ulena pɔ yaaki pa tvŋ hɛla. Na pɔ ləsəvi wontu na pɔ pɛtəvi lum taa si pɛ la kpulvɔv tɔfɔŋafɔŋa. Ama Yonaasi nɔ tiiwa kpulvɔv naŋ lɛŋkv taa na ɪ tooki sɔsɔm. ⁶ Mɔvɔv kpulvɔv saalaa nyvɔv tv pola Yonaasi kiŋ na ɪ pɔsɪ-ɪ si: Nyɔ tooki yaa? Kuli na ɪ yaa nyɔ tvv. Ntanyɪ kv waasi-tv, na tɛ taa sɪ.

⁷ Mɔvɔv kpulvɔv saalaa yaa tɔma si: ɪ kɔɔ na tɛ tɔ tɛtɛ na tɛ nyɪ wei ɪ kɔna-tvɔv mpusi unɛ tɔ. Mɔvɔv pa tɔ tɛtɛ ulɛna pɔ kra Yonaasi. ⁸ Ntɛna pɔ tɔmɪ-ɪ si: Heeli-tvɔv mpi pɔ kɔna mpusi unɛ tɔ. Nyɔ tɛyɛ lɛ. Nyɔ piitim ke mpi. Nyɔ kulapɛle ke nte?

⁹ Mɔvɔv ɪ cɔ-we si: Ma kɛ Hepəla tv kɛ. Isɔtaa lso Tacaa wei ɪ lapa tetv na teŋku tɔvɔ ma seeki.

¹⁰ Ulena ɪ keesi-we si unɪ ɪ seeki Tacaa. Ntɛna sɔvɔntv sɔsɔntv kra mpe unɪ. Kɛna pɔ pɔsɪ-ɪ si: Pepe tɔɔ kɛ n lapa mpv? ¹¹ Na isənaɣa tv la-ŋ na pɛcɔ teŋku hɛɛ?

Mpi tɔ, lum pɔɔnɔ tɔŋna sɔsɔv kɛ. ¹² Ulena ɪ cɔ-we si: ɪ pɛti-m teŋku taa, ulɛna lum hɛɛ. Mpi tɔ, ma nyɔmɔ si mɔ kɔnna kacuculaya sɔsaya kanɛyɛ mɔ tɔɔ.

¹³ Mvɔvle kpulvɔv saalaa mayasa saav isv paa tala kvteŋ, pa ta pəsi. Mpi tɔ, teŋku pɔɔnɔ tɔŋna sɔsɔv kɛ. ¹⁴ Ulena pɔ səlɛmɪ Tacaa si: Hai, taa kv-tvɔv yvlv unɛ ɪ weesvɔv tɔɔ. Pəyɛle taa yelev na ɪ caləm tɔm məli tɔ nyɔvŋ taa. Mpi tɔ, Tacaa nyɔ, n laki mpi n sɔlaa tɔvɔ.

¹⁵ Ntɛna pɔ kraɣa Yonaasi na pɔ pɛti teŋku taa na lum hɛɛ kraakraa. ¹⁶ Mɔvɔv Tacaa tɔm kra yəlaa mpeyɛ sɔvɔntv ke sɔsɔm. Ulena pɔ lapɪ-ɪ kɔtasi na pɔ sv pa nɔsɪ si paa sɛɛ-ɪ.

2

Yonaasi səlɛmvɔv ke tinte lotu taa

¹ Mɔvɔv Tacaa lapa na tinte sɔsɔle natəlɪ kɔɔ na tɛ li Yonaasi. Mɔvɔv ɪ caya tɔ lotu taa kɛ kvyeŋ tooso na ahoo tooso. ² Ulena ɪ səlɛmɪ ɪ lso Tacaa ke tinte lotu taa si:

³ Tacaa, ma yaa-ŋ ma wahala taa na ɪ nu.

Ma kiisa atɛtɛle taa na ɪ nu ma nɔvɔ.

⁴ N pɛta-m lvhəyaya taa kɛ teŋku hev taa.

Lum kulaa isv koloosi na pɔ ta-m,

lum koloosi teeki ma tɔɔ ké kulum kulum.

⁵ Maa huɔwa si n tɔɔna-m ké,
ma kaa tasa nyá taseele ke nav.

⁶ Lum lipa-m na pé tanɔ-m tɔɔɔ.

Pə lipa-m na səsəncaasi həkɔ ma nyuɔɔ.

⁷ Ma tiiwa haləna má tala pɔɔɔ kila.

Atətəle nənɔɔsi təkaya ma tɔɔ ké tam tɔɔ.

Ama ma lɔɔ Tacaa nyá, n ləsa-m na weesuyɔ.

⁸ Waatu wei ma ləsaɔa caakaya luw ke ma tənɔɔ taa tɔ.

Ma tisaya feesuyɔ ulena má tɔɔsi nyá tɔɔ.

Ulena n mu ma səlɔmuyɔ ke nyá taseele taa.

⁹ Mpa pa laaki tuɔ tɔ pa laɔɔɔ nyuɔɔ yaru ké.

¹⁰ Ama maa sɛɛ-ɔ ké.

Maa la-ɔ nyana təmle sɛɛtu kətasi,

Maa yoosi isu maa suw nɔɔ tɔ.

Mpi tɔ, Tacaa nyaɔale nyuɔɔ yatɔ.

¹¹ Mɔɔyɔ Tacaa tɔma tinte si tá polo tá tɔ Yonaasi ke kɔtɔɔ tɔɔ.

3

Yonaasi kraalɔɔ ke Ninifi wakəlɔɔ tɔm

¹ Mɔɔyɔ Tacaa tasa Yonaasi ke heeluyɔ ke tɔm naale nyəm si: ² Kuli na n polo Ninifi icate sɔsɔle níté. Kraali-tɛɛ tɔm nti maa heela-ɔ tɔ.

³ Mɔɔyɔ i kulaa na i polo Ninifi, isu Tacaa yɔɔtɔ tɔ. Icate níté tu wala katatəlaya ké. Pu weɛ si kuyɛɔ tooso ke yulu i tɔ na pécɔ i tɛsi-tɛ. ⁴ Ama Yonaasi ná tɔma tɔ taa ké kuyaku kulumuyɔ. I tɔɔ tɔ na i kiisiyi ké si: Pə kaasa kuyɛɔ ke nule, na pá wakəli Ninifi icate. ⁵ Mɔɔyɔ icate nyéma təna, pə kraɔav səsaa na pə səkɔpema tɔ. Pa laɔa wakəlaa, na pá mu lɔɔ tɔm nti na pá həkɔ nɔɔsi. Ulena pá takɔ ləyaya wontu isu fələtənaa taka si pé huli si pa layasaa. ⁶ Mɔɔyɔ tɔm nti tɔ tala Ninifi wulav. Ulena i kuli i kumte tɔɔ. Mɔɔyɔ i wɔɔsa kawulaya kraɔ na laɔwəkəlle na i takɔ ləyaya wontu isu fələtə taka. Ulena i caya təluma taa. ⁷ Mɔɔyɔ i na i waali nyéma pa kraalaa si, yəlaa na tɔla pá taa tɔɔ lum yaa tɔɔnaɔa. ⁸ Pa laɔa i wakəli na pá takɔ ləyaya wontu isu fələtənaa taka na pá wiina lɔɔ na isəle kuseemle. Pá lu pa mpaav isayav taa, pá yeke pa isayatu kulapɔtu. ⁹ Ntanyi lɔɔ ká heɛsi i pááná sɔsɔna, ulɛ pa kaa sí.

¹⁰ Mɔɔyɔ lɔɔ nawa pa kulapɔtu nti. Na isəna pa yela pa isayatu tɔ. Ulena i yeke isəna i ka huɔwa si i ká la-we tɔ.

4

Yonaasi mu pááná si lɔɔ hula Ninifi nyéma ke suulu

¹ Mɔɔyɔ Yonaasi laɔle ta heena isəna Tacaa hula Ninifi nyéma ke suulu ke mpɔ tɔ. Ntəna i mu pááná ke səsəm. ² Haləna i yɔɔtɔ Tacaa si: Aɔhaa, pə taya ntɔɔi maa huɔwa ma taa ké maa wɛv ma tɛ tɔ? Pə maɔamaya pə tɔɔ ké ma seekaya si ma tɛɛ Taasisi. Mpi tɔ, ma nyəmá si n wɛna yəlaa pətətəle. N huləyi suulu, na n lakɔ kupantu ke səsəm. Nyá sɔɔlu puwa si n taa lɛɛti. ³ Pə tɔɔ tɔ, Tacaa kraɔa-m. Səm kəla-m weesuyɔ ke teu. ⁴ Ntəna Tacaa pɔɔsi Yonaasi si nyá pááná muɔv maɔaa?

⁵ Mɔɔyɔ Yonaasi lu icate taa. Ulena i tuusina ilim təlule tɔɔ ké pəcɔ. Ntəna i siki cokəle na i caya tɔ isotom taa. Ulena i tanɔa si i naaki isəna icate ká tɛna tɔ. ⁶ Mɔɔyɔ Tacaa lapa na aloolaya nakəli ká nyɔ. Ka pu tɔɔ ulena ká lapɔ-i isotom, na ká heɛsi i pááná. Ulena i laɔle heena-keɔ səsəm. ⁷ Ama tɛv fema, ulena Tacaa kəna sonsompəle. Mɔɔyɔ tɔ tɔɔ aloolaya ɔkeɔ tefemle na ká wuli. ⁸ Ulena Tacaa kəna tɛv kite heelim kɔhaɔəm ke ilim kraɔ. Pə nyaɔa Yonaasi nyuɔɔ ulena i tənɔɔ hoo na i cɛɛ fiɔinuyɔ. Tənaɔale

Yonaasi koolaa si: Səm kəla-m weesuyu ke teu. ⁹ Μρύγύ Tacaa pəsa Yonaasi si: Nyá pááná mvyu maya aloolaya ηke ka təm taa?

Uena Yonaasi cə si: Ma pááná mvyu mayaa ké haləna səm.

¹⁰ Ntəna Tacaa si: Nyá tá təγə aloolaya ηke ka wahala nəγəlv. Ahoo ke ká nyəwa, na ká sí ahoo lenna. Paa na mpy n wəna ka pətətəle. ¹¹ Pə təw ké maa wəena Ninifi ıcate səwəle níté tə pətətəle. Tə taa yulnyəwəη kəla iyisi nunuwa na hiu (120000). Pa ta nyi pa ntəγəη na pa mpətəη pə fayaw. Pəyele tə taa təla wə pəγale.

ISO KUYOYOTUTU TELESULO
MISEE
 TŌM TAKĒLAYA
 Kvtvlvtv

ISO kuyoyotutu teləsulv Misee na Iso yvlv Isayii pa waatu kulvm ké. Waatvnaa mpe pa taa ké Yuta awulaa Akarv na Isekiyasv pá təyō pa kawulasv. Ulena Asilii yoolaa náá cəəsəyi Yuta nyéma. Mpyōyō Misee kraalaa sv kolontunaa ká təyō Yuta icate səsəole Yosalem ke pa isayatu tō. Ama waatu ka kəə wei v taa Iso ka ləsv waasvlv wei v ká təyō kawulaya ke Iseyeli tō tō (titite 5).

Isəna pa faya Misee takəlaya tō:

ISO kraaləyi sv v ká hvvna v yəlaa na v hō pa ŋkraŋŋ, titite 1-3 na 6:1-7:7

ISO sv unv v ká ya v yəlaa, titite 4-5 na 7:8-20

ISO sv unv v ká kra-weyə wulav ke Tafiiti lvlvōy taa, titite 5:1-4

¹ Mpyōyō Tacaa tv Molesv tv Misee taa ké v tōm. Yuta awulaa Yotam na Ahasv na Isekiyasv pa waatvnaa taa ké Iso tvwa v tōm ntəyi Misee taa. Mpyōyō Misee yōyōta Yosalem na Samalii pa acaləe tōm.

Tacaa kalənav ke v yəlaa

²⁻³ Tetv yəlaa mē mə təna v ke ŋkraŋŋ.

Tacaa ká lu v təcayalə

na v tii pōōŋ comcom nəyō taa.

v ká kəə na v keesv mə isayatu təna.

⁴ Na pōōŋ hooki na v suuliyi teteka,

isv kəkə nyakvōy keetu na tə hooki tō,

yaa lvm kpeŋyūy tontōŋa tō tō.

⁵ Iseyeli nyéma wakəlaa na pá pəntəna

ISO təyō pə lakv mrv.

Samalii icate səsəna Iseyeli

nyəntə sv tə kulv Iso tō.

Na Yosalem náá svsv Yuta ke laatu taa.

⁶ Mpyōyō Tacaa tōma sv:

Pə tō ké maa yelev na

Samalii pəsv ncaalə huyule.

Nyá pəe ká pilimi na a tii tetekələ taa,

na pé yelev kpete na tuməŋ nyō.

⁷ Paa yəki nyá tvŋ kulalaŋ tənaya hōyōlasv.

Paa wə kəkə ke kvəōŋ wei paa lapa tvŋ

wasəŋkalənaa tō.

Pə yeki nyəyətuv ulena kolontunaa

kpaŋa na pá felv wasəŋkalənaa leləa.

Tacaa naasvōy ke Yosalem

⁸ Mpyōyō Misee tōma sv:

Ye mə tōsa naasvōy mrv pə tōm,

ma laŋlə wakəlayv ké.

Ulena má casəyi kapusv isv sunsvmōyō,

na má saləməyiv na ma luyv tēe lēelv isv taataanaa,

na má wəyōsv ma wontu na má tōŋ nəōhēe kpete.

⁹ Samalii kaa fiti səmv, halv pu tatv

Yuta tetv icate Yosalem timpi ma

yəlaa wēe tō, pə nənəōsv.

¹⁰ Í tǫki mə ɪsəlɔm ke Ako.

Í taa heeli səm təm ntəɣi

ta kolontunaa Katɪ ɪcate nyóma.

Í caɣa ləyɔɣa ke Pɛti-Ləyafəla:

Mɪsɔyɔ təyɔɣa ke pa yaa mpɪ.

¹¹ Safii ɪcate nyóma: ɪcate kɔpante ke pa yaa mpɪ,

mi wəɣɔsi mə wontu na í tɛɛ yomle na fɛɛɛ.

Saanaa ɪcate nyóma: ɪcate luw ke pa yaa mpɪ,

pɛɛ pa ta tala pá lu.

Pɛti-Sɛɛli: Koluŋa ɪcate ke pa yaa mpɪ,

ɪcate u kentiɣi tə yəlaa tɔɔ,

na pá wiiki ləyɔɣa wula.

¹² Malo ɪcate nyóma: Lanwakəlle ɪcate ke pa yaa mpɪ,

pɛɛ pa nyaŋ si pa nyɔyɔ yarɔ təm ká saali.

Wahala wei Taca kənaa tɔ ɪ tala Yosalem ɪcate kiŋ,

ke tə nɔnɔɣɔ.

¹³ Lakisi ɪcate nyóma: Paa kəlɔɣi ké pa yaa mpɪ,

í kɔɛɛli mə kraɣanəŋ na í se.

Í kɛɛna lɛɣɛli nyóma kaanutu.

Í susi Yosalem nyóma ke lɔɔ tɔɔ kulɔyɔ taa.

¹⁴ Pə tɔɔ ké Yuta nyóma mɛ,

í kaa tasa na í ti Mɔɛsi-Katɪ ɪcate:

Katɪ tənna ke pa yaa mpɪ.

Akasipi ɪcate nyóma: Puɣusuyɔ ke pa yaa mpɪ,

pɛɛ pa kaa səna lɛɣɛli awulaa.

¹⁵ Malesa ɪcate nyóma:

Kəllu ɪcate ke pa yaa mpɪ.

Taca ká tasa-mɛɣe kəllu niŋ taa ké tɔyɔ.

Na lɛɣɛli wulav ká ŋmɛli Atulam kukɔamɔyɔ púúɣú taa:

Wulav kukɔamɔyɔ ke pa yaa mpɪ

¹⁶ Yosalem nyóma í looli mə nyɔɔŋ ɪsu yepelekunaa,

í wii mə piya tɔɔ.

Mpi tɔ, paa kraɣa-wɛ na pá tɛɛna yomle ke pooluŋ.

2

Mpi kɔnyɔntunaa muɣullaa ka tɛɛsəna tɔ

¹ Yəlaa həntəɣi na pá maɣasəɣi ɪsɔɣatu,

pə nyaaləɣi ɪɛna pá laki-təɣi waatu wei
pa wɛna pə mpaav tɔ.

Pə yəlaa təm wɛ waiyo ké.

² Ye tawa yaa tɛɛsi ke pa nyulaa pa lɛɛki.

Pa lakəna musɔŋ ke yəlaa na pa wɛnav.

³ Pə tɔɔ ké Taca yɔɣɔtaa si:

Ma taɣanəɣi ɪsɔɣatu ke mə nyuyɔ tɔɔ.

Í kaa fiti-ti,

páćó í ká təŋ ké na í kama nyɔɔŋ.

Mpi tɔ, wahala kuyɛɛŋ kəŋna.

⁴ Waatu ɪnəɣi í ká wiiki na lɛɛlaa maɣasəɣi-mɛ si:

lɔɔ kpiisa-mɛ tənəŋnəŋ,

na í cɛla mə tɛtu ke mə kolontunaa.

Pə ta kaasi-mɛɣe pɔlv.

⁵ Mə taa nəχəlv kaa hiki ɪ paa nyəm
ke tetv nti Tacaa yəlaa ká tayani
talvɣv tə tə taa.

Tacaa təm kisilaa
⁶ Ləlaa ná səə pa nyəntv təə,
na pá təŋ má si má su,
si ma kələɣi kakalaya.
Si fəele kaa təχə mpe.
⁷ Haləna pá təŋ si ləə kaa mv pááná
ke ləŋ na í la mpeɣe mpv.
Mpa pa təŋ kusiɣisim taa tə,
pa tike ke ma heeliɣi təm kupantu.
⁸ Ama Tacaa yəχətəɣi mə təm si:
Hatoo ləŋ ke í pəsəɣi ma yəlaa kolontunaa.
Í ləkəɣi yulvrama mpa pa luna yoo na alaafəya tə,
pa sayatanaa ke mvsuɣ.
⁹ Í təχənəɣi pa alaa ke pa tɛ.
Í təŋ si í ləkəɣi pa piya ke kupantu nti ləə ha-we tə.
¹⁰ Í polo í tɛe yoo,
mə hɛsvɣv tɛmaya.
Wahalanaa təŋa-meɣe mə isayatu təə ké.

¹¹ ləə kuyəχətutv teləsəlaa
tɛtɛlataa mpa pa cəəki yem,
na pá looliɣi-me si í ká yá
sulvɣnaa taa təχə í caaki.

ləə kpeɣeliɣi lɛɣeli kakaasaya
¹² Ḿpúɣú Tacaa təma si:
Maa kpeɣeli lɛɣeli kakaasaya mə
isu heeŋ ke tətəkəle,
yaa tətəχəle taa na í cayana mə ti.
¹³ Máá hɛena-meɣe yomle nənəχə,
na í pəsɪ na í fiti.
Mayale mə wulav,
máá tiikina-me.

3

Nyuvv nyəma kəkpaalətv
¹ Ḿpúɣú Misee pəsa lɛɣeli nyuvv nyəma si:
Pə taya mə nyəntɛ nté si í təŋ tampana?
²⁻³ Ama í kisa kupantu,
na í səəli isayatu.
Í təkəna mə təɣi ma yəlaa na í litiɣi pa tənəŋ.
Í kəələɣi pa nantu na pə yeki mɔwa.
Í cətəɣi-we na í hiisiɣi isu nantu nti
paa tv tiipile taa tə.
⁴ Pə təə ké paa í wiina Tacaa si
í waasi-me, ílé ɪ kaa cə.
l ká ha-meɣe siɣile ke mə isayatu təə ké.

ləə kaləχəna ɪ kuyəχətutv teləsəlaa tsvəlaa
⁵ Tacaa yəχətəɣi ləə kuyəχətutv teləsəlaa

mpa pa tʉsəɣi i yəlaa tə si:

Ye í hikiyi na í mʉləɣi,

ɪlɛ waatu unəɣələ í heeliyi alaafəya təm.

Ye í laŋaa, ɪlɛ í kraaləɣi yooŋ kəntɛ təm.

⁶ Mpu tə, mə toosee tɛma.

Ahoo ká yu mə təə.

Cele təm nav su tənaya.

Səkrɛtʉɣv ká nyaləna mə təə ɪsu ilim tʉwa,

í kaa na pulv.

⁷ Cele təm nalaa təna ká ka nyəəŋ na fɛɛɛ.

Mpi tə, ɪsə u cəəki-mɛ.

⁸ Misee si: Ama má ɪlɛ

Tacaa ha maya i Feesuɣu.

Ma wena toŋ na má təŋəɣi siɣisuɣu

na má wena apalʉtv,

na má kuliɣi ɪsɛɣɛli nyəma kawalaya təə.

Yosalem wakəlvɣv təm kraalvɣv

⁹ ɪsɛɣɛli nyuɣv nyəma mɛɣɛ ma wena.

Í kisiyi siɣisuɣu təŋvɣv,

na í pɛŋ tampana kɛ a nyəma.

¹⁰ Í ŋmaaki Yosalem na muɣuluyv na yʉlʉkʉlɛ.

¹¹ Kuhav təə kɛ hʉlɛlaa ná paasəɣəna təm.

Kətəlaa ná muɣv kʉfɛlvɣv na pəcə pá sɛɣesəɣi.

ɪsə kuyəɣətʉtv tɛləsəlaa ná kraaləɣi liɣitee təə.

ɪlena paa na mpv pá yaaki pa təɣi Tacaa nyəma.

Hali pa təŋ si: ɪsə wɛ ta waali kɛ,

mpusi nəɣəlv i kaa mayana tv.

¹² Mu yelina na Siyəŋ ɪcatɛ pəsi haləm.

Na Yosalem náá pəsi pɛɛ kaŋmaaya.

Tuŋ ká waasi ɪsə təsɛɛɛ pulaya.

4

Hɛɛsvɣv ɪcatɛ Yosalem təm

¹ Kuyaku nakʉli ɪsə təsɛɛɛ pulaya

ká tɛɛ lensi tənaya kʉŋkʉlvəməŋ.

Waatu unəɣi piitimnaa ká kra ka təə kɛ tuutuuma.

² Paa heeli təma si:

Tə kra ɪsɛɣɛli ɪsə Tacaa təyaya kɛ pulaya təə,

na í hʉli-tʉɣv i mpaav na tə təŋ-kv.

Mpi tə, Siyəŋ kɛ Tacaa təm lukəna.

³ Í ká hʉvna yəlaa paɣalɛ

na í faɣasi piitimnaa toŋ nyəm,

paa mpi pə wɛ pooluŋ tə.

Na pá məŋna pa layalɛɛ na pa

ŋmantaasi na pá lu akuŋ na asantənaa.

Piitim napəli pə kaa yooŋa lɛmpi,

pəcə yooŋ faləsvɣv kaa tu wɛɛ tətə.

⁴ Paa wei i ká haləna hɛɛsvɣv kɛ i tuŋ tawa,

nəɣəlv kaa nyaasi-i.

Toma təna tv Tacaa yəɣətəna mpv.

⁵ Tuŋ kɛ piitimnaa lɛlaa ná laaki.

Ama Tacaa tá Iso ké lseyeli nyéma tá,
tá seeki na té tənəyi tam tə.

Tacaa kawulaya təyov ke Yosalem tə tətə
⁶⁻⁷ Mpyúyú Tacaa yəyətəa si:

Kuyaku nakvli maa mu mpa pa ηkraηyuy
ma hōma na má yele na pé kv-we tə.

Maa mələna mpa pa kuuwa tə,
na má pəsi-weye piitim toη nyəm.
Maa təyov pa tə ké kawulaya ke Siyov
pyuy taa ké waatu ini,
haləna pé polo tam tə.

⁸ Yosalem, nyá wei nyá pəsa isu
tiikilaa kaləkəη təfəηle tə,
pu tv-η nyá toη kawulaya nyəη.
N ká məli icate səsəəle,
isu n ka wəv tə.

Yosalem mayasuyv na i waasuyv
⁹ Yosalem yəlaa me í fəina wulav,
mə təm tasəlaa səpa.

Pə tə kele í makı kapusi na í
saləməyi isu wusasi tala ahonto?

¹⁰ Siyov nyéma me í Saləmı na í wii isu alıllı.

Mpi tə, pu ləsi-meyə icate taa ké,
na í polo taale, haləna Papiloni.

Tənyaya Tacaa ká waasi-me,
na í ləeki-meyə mə kolontunaa niη taa.

¹¹ Piitimnaa payale tema kotuyv ke mə tə.

Ulena pá təη si,

Yosalem í pilisi na pá paana i ncaa.

¹² Yəlaa mpe pa ta nyi nti Tacaa ləsa na í su tə.

l caa ké si í kpeyeli-we isu məhəwa ke timpi í ká ma-we tə.

¹³ Yosalem yəlaa me í kvli na í hə pa ηkraηη.

Maa ha-meyə toη,

isu nav wei i wəna nyəyəluyv həη tə.

Yaa nyəyəluyv kvseemuyv acuwa tə.

Í ká kv piitimnaa payale.

Ulena í su Tetv təna tv Tacaa maya

wənav səsəəm mpi í ká kuu tə.

¹⁴ Pənente Yosalem yəlaa me í kpeyeli

na í hēeti mə ti na laηwakəlle.

Pa təηa-meyə kotaya tam ké.

Pa makı lseyeli wulav isentaa ke kprátuyú.

5

Waasvıv icate Petələhem təm

¹ Mpyúyú Tacaa təma si:

Petələhem icate nyaya lfəlata taa,

n ké Yuta acalēe taa səkpete ké.

Ama nyá taa ké maa ləsi wei i ká

tiiki lseyeli nyéma na ma hətə tə.

Pvntv ini i lılvuyv hoolaya lu səsaa taa ké.

² Tacaa ká lɔ ɪ yɔlaa,
 haləna pɛ tala waatu wei
 alu nɔɔɔlɔ ɪ ká lɔlɔ pɛyaya tɔ.
 Mpa pu sɔɔ mpa pa kuuwa tɔ pa taa tɔ,
 pɛle paa kɔɔ na pɛ sɔɔsi lɛɛɛli nyɔma lɛlaa tɔɔ.

³ Pɛyaya ŋke, ka lɔ Tacaa toŋ ke kaa
 tiikina lɛɛɛli nyɔma na pɛ cayana pa ti.
 Mpi tɔ, antulinya yɔlaa tɛna ká
 yɔɔɔtɔɔɔɔɔɔ ka pɛsɔɔɔ tɔm kɛ.

⁴ Nke kaa yelina na tɛ hɛɛsi.
 Paa Asilii nyɔma kɔma na pɛ watɪ tɛ tɛtu
 na pɛ sɔɔ tɛ tɛɛsi taa.
 Tu kɔsi tɛ nyɔɔɔ nyɔma tuutuuma,
 na pɛ polo pa tɔɔ.

⁵ Paa lɛɛki Nimloti Asilii nyɔma na toŋ.
 Paa waasi-tɔɔɔ pa niŋ taa kɛ waatu wei pɛle
 paa tɛsi tɛ kɔŋmaaya na pɛ watɪ-tɔ tɔ.

lɛɛɛli nyɔma mpa pɛ sɔɔwa lɛlaa taa tɔ

⁶ lɛɛɛli nyɔma kakaasaya ka wɛɛ
 piitimnaa lɛlaa taa ɛsi cɔlɔɔ.
 Yaa tɛv ŋku Tacaa yeki na ku nukɪ
 na pɛ tɛ luna yɔlɔ toŋ taa tɔ.

⁷ Paa wɛɛ toŋ kɛ,
 ɛsi tɔɔɔɔɔɔ ke taale wontu hɛku,
 yaa heeŋ kalɔku taa.
 Paa timpɪɔɔ pa tɔŋ pa kɔpiki pa tɔɔɔɔɔɔ kɛ,
 na pɛ cɛli, nɔɔɔlɔ ɪ lɛɛkɔɔɔ-wɛ.

⁸ lɛɛɛli kpa nyɔ kolontunaa
 tɛna na n cɛli-wɛ.

lɔ ká wakɛli yoou wontu nti yɔlaa wena naani tɔ

⁹ Mɔpɔɔ Tacaa yɔɔɔtaa si:
 Kuyaku nakɔli ku kɔɔ,
 ŋku ku taa maa ku mɔ kɔpɔɔnɔŋ
 na mɔ wakɛli mɔ yoou kɛɛkɛnaa tɔ.

¹⁰ Maa yɔki mɔ acalɛɛ
 na mɔ koloosi nyɔna.

¹¹ Maa wakɛli nyɔ toɔtoɔo tɔma,
 halɪ pa kaa na nyɔ tɛɛ tɔɔ.

¹² Maa yɔki mɔ tuŋ na pɛɛ kulalaana.

Í kaa tasa luŋɔɔ ke wontunaa
 mpa í lupa mɔ maɔamaya tɔ.

¹³ Maa kɔɛsi mɔ tɔɔɔ alɔnyɔŋku
 Asɔtati tesika kulalaaya,
 na mɔ yɔki mɔ acalɛɛ.

¹⁴ Maa mɔ pɔáná sɔsɔna,
 na mɔ lɛɛti piitimnaa mpa paa tɔɔɔna-m tɔ.

6

Tacaa kalənav ke ɪ yəlaa

¹ M̄p̄ȳȳ Misee t̄oma si:

Í ke ɲkpaɲɲ na í nu Tacaa t̄əm.

Í kuli na í wiina p̄óóɲ

na pulasi na sí nu mə n̄əɟə.

² P̄óóɲ, na t̄etv kite nyá wei nn ciyitiyi t̄ə.

Í nu si Tacaa kaləɲəna ɪ yəlaa

na í p̄əəsəɟi-wɛɟe pa kulaputu si:

³ Ma yəlaa mə,

isayatu ntiyi ma lapa mə?

Wenteye ma tu-mɛ na t̄ə t̄ɛɛ-mɛ?

Í cə-m.

⁴ Anɪ ma cɛpa-mɛɟe mə yomle taa ké Icipiti.

Ma l̄əsa-mɛ na má kpa Moisi na Aləɲ na Maləyam,

na pá paasəna-mɛ.

⁵ Í t̄əəsi isayatu nti Mowapu wulav

Palaki caakaya-mɛɟe lapv t̄ə,

na nti Pɛyəɔ p̄əyalv Palaam cə-ɪ t̄ə.

Í t̄əəsi isəna ma t̄əsəna-mɛɟe Yaatanɪ p̄əɟə t̄ə.

Sitim na Kilikaa pa hekv ke ma lapa-mɛɟe kupantu.

Mpi Tacaa caana yəlaa t̄ə

⁶ Í p̄əəsəɟi mə ti si

ye í kəɲ Tacaa Toma t̄əna tv sɛɛv,

p̄ənaɟa kulɔmaya kulɔmaya naaɲ ke

í ká lapɪ-ɪ k̄ətaɟa ɲka k̄ək̄ə nyaya ka t̄əna t̄ə,

⁷ yaa ɪwaɲ tuutuuma, na nim ke s̄əsəm,

yaa mə kancaalaya piya ke ma taɲaa si

í la-m k̄ətaɟa na p̄éc̄ó má taɲani mə isayatu na?

⁸ Pa sɛɟesa-mɛɟe isəna ma caaki si

í t̄əɲ tampana t̄ə.

Ulena í laki t̄əmaya kupantu na í pasa

mə ti na mana-mɛ t̄ə t̄əɲ.

Isə ká h̄vna ɲmulaa na m̄s̄vɲt̄vnaa

⁹ Yuta yəlaa mə mpa mə t̄əna

í kota ɪcate taa t̄ə í nu.

Mɛɟe ma ȳəɟ̄ət̄əɲəna

na ma waasəɟi mpa pa wena ma s̄əɟ̄əntv t̄ə.

¹⁰ Pə f̄ei-m teu si

asayaa í kaa pa t̄ɛɛsi taa ké

pa ɲmuləm wɛnav, na pá lakəna.

Maa caaki mə m̄pusi mayasəlaya kutusaya.

¹¹ Ma kaa h̄vli suulu ke yəlaa mpa

pa lakəna sanəyanaa mpa pa ta t̄əɲ t̄ə.

¹² M̄s̄vɲ akpaa ke ɪcate t̄əne t̄ə t̄əɲt̄vnaa t̄əɲəɟi.

Mə t̄əna í ké t̄usvlaa.

¹³ T̄əv, ma naala-mɛɟe lapv nté mpi

pu wakəli-mɛ t̄əɟə mə isayatu t̄əv.

¹⁴ Í ká t̄əɟə í kaa haya,

pa wiliyi nȳəɟ̄əsi ke mə t̄ɛɟe tam.

Paa mpiyi í ká ñmesi isu ma kóna
yoo na ku wakəli-wi.

¹⁵ Í ká tuu í kaa ku,
Í ká moli nim, í kaa lana-wi.
Í ká puu solum í kaa nyə-wi.

¹⁶ Wulav Omili na i pəyalv Akari,
na i piitim pa ikrate isayale ke
í təkaa təkem na í təñəyi.
Pə təw kə maa yele na mə icate
pəsi ncaale na pá wəñiyi-mə.
Í ká təyə ma yəlaa təna fəele.

7

Isə kuyəyətutu teləsulv lanwakəlle

¹ M̄p̄ȳȳ Isə kuyəyətutu teləsulv yəyətəa si:
Waiyo, ma we kə isu pa tənəȳv t̄ȳv kooluȳv
na yulv polo ku t̄e na í lan t̄ə.

² Pə ta kaasi yulv kupañ ke t̄etv taa.
Yulvkuve t̄əm na t̄əma c̄əñȳv tike ke pa laki.

³ Pa kə c̄ec̄enaa ke isayatu lapv taa kə.
Akwēnāa ná p̄ek̄əȳəna pa sipanaa.
Hulaa ná laki kuc̄əñ t̄ə.

T̄əñt̄unaa ná yəyət̄əyi nti t̄ə maya-we t̄ə
na pá k̄rent̄əyi n̄əsi.

⁴ Pa taa kupañ wee kə isu s̄əwa t̄ȳv.
Ulena tampana t̄əñlv náá wee isu s̄əwa tiikiya.
Mə wahala kuyaku ñku Isə kuyəyətutu teləsəlaa
kraalaa t̄əȳəlv. Í ká t̄əñ ñku?

⁵ Í taa t̄e mə taa na mə as̄əmaa na mə cewaa.
Í taa tu kuli n̄əȳv ke mə alaa kiñ.

⁶ Hali p̄əyalv t̄v̄ki c̄ec̄e kə,
na p̄eelv náá kul̄əyi toto t̄əw,
na poolu u caaki pañ.
Paa wei i kolontunaa nté
i mayamaɣa i lulv̄ȳv nyéma.

⁷ Ama má ile Tacaa t̄əw kə ma k̄es̄əȳəna
na má nyən̄əyi Isə wei i waas̄əyi-m t̄ə,
i ká nu ma yaav kə.

Tacaa kóna nyuyv yarpv

⁸ Hai, ta kolontunaa mə í taa paana-tv.
Paa t̄ə hotaa t̄ə, tu t̄e na t̄é kulv.

Paa t̄ə we s̄əkr̄et̄ȳv taa t̄ə,
Tacaa kele tá nyaaləm.

⁹ Pə wee kə si
Tacaa í kaləna-t̄ȳv mpv na t̄é suma.
Mpi t̄ə, t̄ə wakələna-i kə.

Ama waatv ká k̄əw,
wei i taa i ká t̄əyanv tá t̄əm t̄ə.

Tu weena tá lona,
na í m̄əñna-t̄ȳv nyaaləm taa,
na í hayasi-t̄ȳv k̄upantv.

¹⁰ Ye ta kolontunaa í na mpv fεεε ka pu-wε.
Mpi tɔ, mpe pa pɔɔsayana si tá lɔ Tacaa mɛla isɛna?
Pu fɛli-wεyε nɔɔhεε isu hapɛle tetv,
na t́́́́ nyɛnɛyɛ.

¹¹ Kuyaku ka kɔɔ, ŋku kv taa pu tayani
mɛ icatε sɔsɔɔle koloosi ke ŋmav tɔ.
Paa tuusi mɛ tetv toosi ke pooluŋ.

¹² Uε mɛ nyáma ká luna paa timpɛ.
Pɛ kpayav Asilii, na Icipiti, na lfɛlatɛ pɔyɔ tɔ.
Halɛna hɔyɔlɛŋ tɛŋkunaa nɔɔsi,
na pɛ suna pɔ́́́́.

¹³ Ama pu kpiisi tetv yɛlaa na pɛ yele-tɛyɛ
kpetε ke tɔ yɛlaa isayatu tɔɔ.

¹⁴ Tacaa, paasɛna nyá yɛlaa tá
isu tiikulu na ɪ kalɔkv.
Tɛ wε tɛsɛpaya taa kɛ kpeɛŋa tɔɔ kɛ.
Pona-tuyv tetv kvpantu nti
tɛ cɔɔna-tv tɔ tɛ taa kɛ Pasɛŋ,
na Kalaati, isu tu wεv lɔŋtaa tɔ.

¹⁵ La-tuyv piti tɛma isu waatu wei
n lɛsa-tuyv Icipiti tetv taa tɔ.

¹⁶ Piitimnaa ká ná ta toŋ sɔsɔɔŋ tɛna.
Waatu wei paa ná mpv tɔ,
pu liyiti-wε na pɛ kra nɔɔsi na pɛ taami-wε.

¹⁷ Paa tuu musuyv taa kɛ isu tɔmaa,
na pɛ lu pa koloosi acalεε taa,
na pɛ kɔɔ Tacaa tá lɔ nyá nyá kiŋ,
na sɔyɔntv na watv.

¹⁸ Tuyv nakvli ta nɔyɛsɛna Tacaa nyá.
N tayanɛyɛ nyá yɛlaa kvkaasaa isayatu kɛ.
Nn tɔkɛyɛ nyá pɛ́́́́́́ ke tam tɔɔ.
Na nyá luyv wε-tv na ń lakɛ-tuyv kvpantu.

¹⁹ N ká nyɛni tá pɛtɔɔtɛ,
na ń fɛli tá isayatu ke nɔɔhεε.
N ká lɔ-tɛyɛ hatoo tɛŋku tapuyv tεε.

²⁰ N ká hvli nyá sɔɔluyv kvpaŋkv ke
Apɛlaham na Yakɔpv pa luluyv.
Isu n ka suw hatoo lɔŋtaa kɛ tá cɔsɛnaa tɔ.

ISO KYOYOTUTU TELESULO
NAHUM
 TOM TAKELAYA
 Kvtvltv

Pa keesa Nahum tom takelaya taa ke Yuta nyoma kolontunaa Asilii nyoma tom. Pa keesa isena Asilii nyoma kolontunaa Papiloni nyoma leeka pa icate sosole Ninifi to. Nahum si mpv un pa ke iso hvle ke. Pa taya pulv, icate nte tu ke kalampaani nyente ke. To laki isayatu na wasarkalatu. Ninifi icate we ke isu toj wei antulinya yalaa lakana na iso u caaki-i to. Nahum si mpv un pa tana pu saali.

Isena pa faya Nahum takelaya to:

Iso toj tee kymamam tana na i hvkana antulinya, titite 1:2-8

Ninifi icate yokvun na Yuta nyoma waasvuv, titite 1:9-2:3

Ninifi ncaale na to toj tom, titite 2:4-3:19

¹ Ulakasi icate to Nahum wei i ke iso kyoyotutu telesulo to, i tom takelaya nto. Ka taa ke pa keesa Ninifi tom nti to to iso kulaa na i hvli-i to.

Iso ke kupa paco paa liyiliyina-i

² Iso Tacaa caa ke si yalaa i nuna-i talasi.

l hoh mpa pa kreesayana-i to pa hkpaah.

l leetayi i kolontunaa na panna sosona.

li hvlayi-weye suulu.

³ Tacaa ke suulu to ke,

l wena toma.

li yeki tasakale to hkpaahvuv ke ham.

Ye i toj, kacuculaya anaam kulayana,

i nohe musvuv nte ishmuntv.

⁴ I holina tenku, ile i lum nyoo ke,

na i laki na pusi lum nyooki.

Pasah na Kameeli pa nyutv caa wlvuv.

Lipah yaayenaa lontilaa.

⁵ Poo seliyi i isentaa ke,

na pulasi naa yokayi.

Tetv na to taa yalaa seliyi.

⁶ Ye iso mv panna sosona ani,

awe ka sanna?

A mvv ke isu koko.

Kvkramah mayamaya yokayi i isentaa totov.

⁷ Ama i ke kupa ke.

li i waasayana lahvakalle waatv.

l paasayana mpa pa coosayi i tee to.

⁸ Ye wahala i wataa,

i yokayi icate ke.

l wakelayi i kolontunaa tana,

na i lovo-weye sam sakretvuv taa.

Tomnaa mpa pa yotana Yuta na Ninifi nyoma to

⁹ Pepe to ke i tokana Tacaa ke ma taa ye?

l ka la na ma kolontunaa saali yem,

pa kaa tasa-meye hmakelvuv.

¹⁰ Pa we teitei ke isu sowa melvuv tama taa to.

Yaa isu pa nyowa na pa kv-we.

Pa muγi kəkə ké isu nyutu kwolutu.

¹¹ Ninifi icate nyá,
nyá taa ké yulu isayau wei
í kuləγi Tacaa təw tə i luwa.

¹² Μρύγύ Tacaa heela Yuta nyéma si:
Paa kolontunaa we paγale na pá we toma,
paa saali yem ké.

Ma yelaa na í təγə kunyəməη paγale.
Ama ma kaa tasa-meγε mpv.

¹³ Maa ce mə aləkpala na ma heti-meγε
kolontunaa ηmakəlyu taa.

¹⁴ Μρύγύ Tacaa yəγəta Ninifi nyéma təm si:
Í kaa wəena luluγy nyéma mpa paa yaakəna mə həla tə.
Maa γəki mə tuη leesəη ke i kutuluyu taa.
Í təηa mə pəlaaη huluyu ké.
Mpi tə, í tá tala puluyu ma isentaa.

2

¹ Μρύγύ Tacaa yəγətaa si:
I naaki təm kupantu kraallu
kəηna nteγε pódə nyəəη taa.
Heesuyu təm ke í kraaləγi.
Yuta nyéma me,
í təγə ləw acima.
Í pona-i mpi í ka suwa si í haa-i tə.
Kolontu wei i tukayə-meγε wahala tə,
pə pela i niη, i kaa tasa mpv.

² Hei Ninifi, kolontu kraaki nyá təw.
Í kraγə yoou wontu,
paa wei í səη i təsəηle na í feη haρεε.
Í təγə apalutu.

³ Tacaa ká məηna Yakəpu luluγy nyéma
ke teeli wei paa wəna ləη tə i taa.
Mpi tə, í pəsa ké isu
lesəη tuyv ηku ηmulaa koolaa,
ilena pá wakəli tə.

Ninifi icate wakəlyu

⁴ Kolontunaa kəη ké na pá sɛɛsa
pa kpaləη na pa wontu kususuutu təcəηcəη.
Pa yoou keekənaa muγi kəkə na pá teγetiγi
pa ηmantaasi ke yoou wule.

⁵ Keekənaa ηmaaki haρεε təw ké,
pa təη nəwəwəsi tɛɛ,
isu pa ləγə kahulası,
yaa tɛv nyəγəsuyv.

⁶ Ninifi wulav yaawa i yoolaa nyuyv nyéma
na pá puki na pá coki-wɛ.
Kolontu sewa na í kpətəna koluyə na í cəwəna-ke.

⁷ Μρύγύ pa caηsa pusi həγəlyu təw icate

nənəəsi na pá læeki kawulaya təyaya.

⁸ Pa tema icate təm,

Pa kuu tə yəlaa,

Tə alaa kra pa laḡa

na pá casəyi kapusi ke səsəm.

⁹ İsu ləm caatvɣv akəla na pə kpeḡ tə.

Ḅrúyú Ninifi nyəma lu icate taa na pá seeki

na pá kpeesəyi-we si pá səḡ.

Ama nəḡəlv ta pəsi.

¹⁰ Kolontu kuu wula na liyitee nyəḡətv.

Pəna wontu kɣrampantv pə kaawa icate taa ké,

pə fəi təm.

¹¹ Pa ḡmuləyi na pá kuuki pə təna

təkratakpata na pá wakələyi.

Uena icate yəlaa təna ləəki apalutv

na pa isentaa layasəyi.

Pa nəḡhe nukiyi na pa tənəḡ seliyi.

Ninifi we isu təḡəlaya ḡka pə kəlaa tə

¹²⁻¹³ Ninifi we ké isu təḡəlaya rúyú ḡku

kv taa ka lukı na ká yeıı na ká kra wontu

na ká cəlı na ká kəna ka alv na ka piya ke

nantv na ká səḡətəna-kv tə.

Icate ḡté tə təmna weye nənəə?

¹⁴ Ḅrúyú Toma təna tv Tacaa təma si:

Maa paasəna Ninifi,

na má yeıe na kəkə nyaya ı yoou keekənaa,

na pá kv ı yooola na má su ı læekvɣv ke tənaya.

Nəḡəlv kaa tasa ı tillaa ḡmakəlvɣv təm nuv.

3

Ninifi icate mpusi təḡsvɣv

¹ Ninifi icate təm téesəna mpusi keıe.

Yvlkvle na kaloolaya na mvsɣv su tə taa

ké na tə yəlaa ke læekəlaa.

² Í nu tə taa akpatəe wula,

na yoou keekənaa taḡ,

na kraḡanəḡ acvwa.

³ Kraḡanəḡ caḡalaa nika,

na layalee mɣı kəkə,

na ḡmantaasi ḡmeləsəyi.

Sətəa na mpa pə kuwa tə,

pa səḡəta paa timpı.

Pa kaa huwa huwa,

pa coki yəlaa, pa fəi kalvɣv.

Fəıe puwa Ninifi nyəma

⁴ Ninifi ké apalaa təna alv ké,

ı teu na ı topotopo təma ke ı ḡḡḡayana piitimnaa,

na í ḡmakələyi yəlaa na ı tutv.

⁵ Ḅrúyú Toma təna tv Tacaa təma si:

Pə təə ké maa paasəna-me na má cə

mə wontu na má suna mə luuḡ tēe.

Piitimnaa í ná isəna pə pasa-me tə.

⁶ Maa tuu-meɣe afəla taa
na yəlaa paakəna-me.

⁷ Pa təna mpa paa na-me tə,
paa seeki na pá təŋ si:

Ninifi pəsa ncaale.

Awe ná wəna tə pətəətəle si ɪ ká puyusi-te?

Mpi pu mayana Teeɾi ɪcate tə pu mayana Ninifi nyəntə

⁸ Ninifi ɪcate nyá,

n huɪ si n tɛɛ Teeɾi ɪcate nte tə wɛ Nili pəɣə taa,
na lum tama-teɣe kotayə na pə kenta-te tə?

⁹ Yoou í tiiwa, ltiyopii, na Puti,
na Lipii pa kəŋna na pá səna-te.

¹⁰ Paa na mpu,

pa kuu pɛle pa acalɛe yəlaa na pá tɛɛna.

Pa tu pa nyuyɪ nyéma ke alukpala.

Ulena pá tə tɛtɛ na pá taləna-wɛ.

Pa naŋa pa piya ke haɾɛɛ kəŋkəməŋ tə.

¹¹ Ninifi pə tala nyayale si,
wɪsasi í kv-ŋ sulum təle na pá kəli-ŋ.

N ká pɛɛki təcəəsəle si,

ń fiti nyá kolontunaa, n kaa ná.

Ninifi u pəsəɣi si í kisi

¹² Nyá koloosi acalɛe wɛ ké

ɪsu fiki tɣuɪ pɛɛ pukɣuɪ,

na pá nyamsi-kv, na pɛɛ hotiyi təɣɔlaa nəcɪ taa tə.

¹³ Acamisi tike ke pə kaa-ŋ.

ɪcate nənəcɪ təŋ nyənsi,

tɪləɣi si təɣi yem.

Mpi tə, kəkə nyayə kukaləsəŋ.

¹⁴ Ninifi nyéma me,

í lú lum.

Í puu tɛtu, na í loo pilikinaa,

na í tayani mə koluŋa.

¹⁵ Ama mə ɪcate kəkə ká nyayana-me,

yaa pá kv-meɣe yoou taa.

Paa wakəli-meɣe ɪsu

kahusi təkɣuɪ hatu tə.

ɪcate yəlaa saaləɣi yem

Mə ɪcate yəlaa ká nyəpələɣi ké ɪsu kutolon sɛsɛku.

¹⁶ Mə taatəlaa pɣalɛ ka tɛɛwa ɪsətɪlɔŋasi.

Pa nəɣəsəna ɪsu kutolon kulɣuɪ tə.

Ama pə saala yem ké nəcɪ.

¹⁷ Mə tə fɛŋlaa, na mə akewenaa wɛ ké ɪsu

kutolon cakɣuɪ koluŋa pəɣələɛ

taa ké watu waatu tə.

ɪlim haŋəɣi ulɛna kó ya,

n ta nyi timpi kv tɛɛnaa tə.

Asalav wei ɪ fɛi tayanɣuɪ tə

¹⁸ Asilii wulav,

nyá waali nyéma toowa tam tə tom.

Nya yoolaa sɔsaa ná hɛntaa na pə suma.
Nyá yɛlaa ya pɔ́óŋ taa,
nɔ́ɔlɔ kaa tasa-wɛɛ kpeyeluyɔ.
¹⁹ Pə ku-ŋ isayakuyɔ kɛ.
Pɔ́cɔ nyá wakɔluyɔ kaa tayani.
Pa tɛna mpa paa nu nyá tɔm tɔ,
paa kpasɔ amukɛŋ kɛ.
Mpi tɔ, yɛlaa tɛna tɔɔɔna nyá yɔlɔkɔle
tam nyɛntɛ ntɛ tɔ kunyɔŋ.

ISO KUYƏYƏTUTU TELƏSULU
HAPAKUKU
TƏM TAKƏLAYA

Kvtvlvtv

Hapakuku naaki isəna yəlaa u tənəyi tampana na pá pəntəyi na Iso suma tə. Ulena í təkí wahala ke pə təə. Pə təə ké í pəəsəyi Iso si: Isənaya Iso ké siyisulu na yəlaa laki mpi pə ta siyisi tə na í suma? Ama Iso ná cəəki si, waatu wəe wei í taa uní í ká huuna asayaa na pəntəlaa tə. Pə təə tə, pə wəe si Iso kuyəyətutu teləsulu í cayana tunav na í tarj waatu wei Iso huunav ká tala tə.

Isəna pa faya Hapakuku takəlaya tə:

Misee wiinav ke Iso, na ílé í cəv, titite 1:1-2:6

Mpusinaa kakpası, titite 2:7-20

Yulv í tarj Iso waasvuyv na naani, titite 3

¹ Təmnəa mpa Tacaa kulaa na í hvlı Iso kuyəyətutu teləsulu Hapakuku tə.

Hapakuku yaaki Iso si í waasi

² Mpruyú Iso kuyəyətutu

teləsulu Hapakuku wiina Tacaa si:

Hatoo, ma yaa-η si n waasi-tv

si pa laki-tuyv mvsuη tə, pəlee ké n ká cə-m?

³ Isənaya n ká tisi na má nyənəyi yəlaa isayətunaa?

Na nyaa nyənəyi mpi pə ta siyisi tə?

Mpi tə, ηmakəlvuyv na mvsuη,

na yooη na huule tike ke yəlaa laki.

⁴ Nəyəlv u tasəyi kiη ke tənuyv.

Pəcə paa huləyi tampana ke a lonte taa.

Asayaa nté tampana nyəma,

na huule wakəlayı.

Papiloni nyəma wataa

⁵ Mpruyú Tacaa cəwa si:

Í nyəni piitimnaa na səyəntv kra-mə.

Mpi tə, təmle natəli tu la na í nana mə isə.

Halı ye paa heela-məye pə təm,

mə taa nəyəlv taa tisi.

⁶ Maa kəna Papiloni kraηtunaa mpe.

Pa fei nəyəlv pətəətəle.

Pa cəəki antulinya tənaya na pá ləkəyi ləlaa tətə.

⁷ Pa təm we səyəntv ké.

Kalampaani ké pa tuyvna mpi pa caaki lapv tə.

⁸ Pa krayanəη ləηləη lapv tē kpoəη.

Pa kəla toη ke sunsumuyv ηku nyəyəsı puwa tə.

Ye pa luna pooluη pa krayanəη ηmaaki ké.

Í kuləyi huuntv ké isu hekəle tiliyi kampaya waalı.

⁹ Wontu kuuu ke pa kəη paa nyəyəsəyi.

Pa kuuki saləkətvnaa ke tuutuuma isu kanyəηa pee.

¹⁰ Pa footiyi awulaa na pá wəηiyi tətə təkəlaa.

Koloosi acaləe u kayətəyi-wə.

Pa loη hapəe ke koloosi acaləe kila ké,

na pá ləkəyi-yə.

¹¹ Pa həkə tam ké isu kacuculaya.

Akpala ke pa tɛɛlɔyɪ.

Isɔ kuyɔɔɔtɔtɔ tɛɛsɔsɔ yaaɔɔ *Isɔ* kɛ tɔm naale nyɛm

¹² Hatoo kancaalaya taa,
Tacaɔ nyá kɛna ma Naɲɲtu.

Uɛ tɔ kaa sɪ.

Hai, nyayale ma kentulu.

Nyá kɔnna tá kolontunaa pane sɪ,
n hɔɲna tá ɲkraɲɲyɔ.

¹³ Ama nyá isɛ u nyɛnɛɲɪ isayatu yaa mɔsɔɲ.

Uɛ pepe tɔɔ kɛ n sumna asayaa mpa
pa wakɛlɔyɪ kɔpama tɔ?

Pɔyele pɛle pa lapɔna sana.

¹⁴ Pepe tɔɔ kɛ n nyɛnɛɲɪ yɔlaa isɔ tiina.

Yaa isɔ filifilinaa mpa pa fɛuna paasɛnɔ tɔ?

¹⁵ Papiloni nyɔma kra yɔlaa kɛ isɔ kulaya.

Yaa isɔ puluyɔ puukuyɔ tinte tɔ.

Pa laɲa hɔlɔmaa kɛ pɔ tu fɛi.

¹⁶ Pa laawa pa puluɲ na pá wɔ pɔ tulaalɔnaa.

Mpi tɔ, inɛɲɪ pa waakɔna,

na pa tɔɔɔnaya ke kɔpɔɲka.

¹⁷ Pa kaa hɛɛsɪ piitimnaa lempa

kuyɔ na pa layalɛɛ ke mpu?

2

¹ Mɔpɔyɔ *Isɔ* kuyɔɔɔtɔtɔ tɛɛsɔsɔ tasaa sɪ:

Maa caɲa ma tɔtɔɲɛ na má fɛɲɪyɪ.

Uɛna má nu nti *Isɔ* ká cɔ-m ma kusɛlɛmɔtɔ tɔɔ tɔ.

Siyisilu na ɲmakɛllɔ pa tɔm

² Ntɛna Tacaɔ cɔ-m sɪ:

Nmaa nti ma kulaa na ma hɔlɪ-ɲ tɔ.

Tɔ-tɔyɪ kraatanaa tɔɔ kɛ teu,

na paa wei í pɛsɪ na í kala-tɪ.

³ Tɔm nti tɔ waatu ta tata kɛ sɪ tɔ la.

Ama pa su tɔ waatu kɛ.

Uɛ tɔɲ-tɪ na naani.

Tɔ leeli kɛ tɔ kaa saali.

⁴ Nmaa sɪ isayav saalɔyɪ yem kɛ.

Ama tampana tɔɲɔ ná wɛna weesuyɔ ke ɪ taa tɛm tɔɔ.

⁵ Wɛnav kɛ asola kɛ.

Mpi tɔ, kalampaani yɔlaa u hɛɛsɔyɪ.

Pa wɛ hiliɲ kɛ isɔ atɛtɔɛ.

Pɔyele paa haki, isɔ sɔm.

Pa lɛɛkɔyɪ piitimnaa na pá puki,

na pá ɲmakɛlɔyɪ-wɛ.

⁶ Piitimnaa mpa paa kɔlaa tɔ

pɛle paa kɔlɪ pa ɲmakɛllaa tɔɔ.

Mpusinaa kakpasɪ

Paa tɔv-wɛ sɪ mpuɪ wɛ pa tɔɔ kɛ.

Isɔ pa lɛɛkuyɔ lɛlaa nyɛm na pá kaaki

na pá pɔɔsɔyɪ-wɛyɛ kɛmlɛ tɔ,

pɔlɛɛ kɛ paa yɛle mpu inɪ pɔ lapɔ?

⁷ Mɔ kɔma nyɔma ká mɔlɪ

mə tɔɔ na pá læti-mɛ.

⁸ Isəna í ká læeka lelaa tɔɔɔ,
pəɣale ka læeki-mɛ mpi pə tɔɔ tɔ,
í lapa tetɔnaa na acalɛɛ ke musɔɔ na í kv-wɛ.

⁹ Mpusi wɛ mə tɔɔ kɛ.

Mpi tɔ í pɛkəɣi kasəɣaɣa asilima nyəɣka sɪ
yɔlaa í nyənəɣi-mɛɣɛ sɔsaa.

Paa na mpɔ na í hvɔki sɪ
mə tɔɔ ká læsi-mɛɣɛ wakəlvɔ taa.

¹⁰ Mə maɣamaɣa í
ləsəna fɛɛɛ na í tv mə ti.

Í kv yəlaa tuutuuma,
na í wakəli mə ti.

¹¹ Paa koloosi taa pɛɛ,
isu a mɔpa kapusi na á pɔɔsi-mɛ
na lɔtasi náá tisi.

¹² Mpusi wɛ mə tɔɔ kɛ.

Mpi tɔ, yɔlvkɔɛ na ɣmakəlvɔ ke í sukəna acalɛɛ.

¹³ Pə tɔɔ kɛ piitimnaa tɛmlɛ nyəɣa kəkɔ.

Pa wahala saala yem.

Pə tənəɣa mpɔ Ate na isɔtaa tv Taca tɛmlɛ kɛ.

¹⁴ Yəlaa təna ká tɛ na pá nyi Taca teeli tv kɛ.

Paa nyəmi-ɪ tetv təna taa kɛ isu tɛɣku lɔm waasvɔ
kanyəɣa tɔɔ tɔ.

¹⁵ Mpusi wɛ mə tɔɔ kɛ.

Mpi tɔ, í tvɣi mə tɔɣəntələnaa ke sɔlvɔ ke sɔsəm.

Pə kvɣi-wɛ na pa kvɔɣəlvɔm cɛ,
na pə yeɛ-wɛɣɛ kpɛla,

ɪɛna í nyənəɣi.

¹⁶ Fɛɛɛ ke í nanəɣi na í taaki mə tokvɣ.

Pə taya teeli,

mi nyɔ-wɪ na í səɣ kpɛla.

Taca ká mv pááná,

na í tv-mɛɣɛ wahala na tɔɔ.

Í ká pəsi tetelataa.

¹⁷ Isu pa setvɔ Lipaɣ hətɔvɔ ke musɔɔ tɔ,

pu məli mə nyɔɔɣ taa.

Mpi tɔ, í kpɪisa taalɛ wontu.

Í kv yəlaa.

Í lapəna tɔɔ ke tetv taa acalɛɛ yəlaa.

Pu nyaasi mə pɔntv.

¹⁸ Pepe tɔɔ kɛ í luki tvɣ ke nyəɣətv?

Í saakəɣi-ɪ taasi,

na í puɣusiɣina mə ti.

Í tvɣi mə niɣ kvlapəm ke naani,

anı pələ pu yəɣətvəɣi?

¹⁹ Mpusi wɛ mə tɔɔ kɛ.

Mpi tɔ í yaaki taakukulaya sɪ ká fe,

na í tɔɔ pələ sɪ tɛ kvli.

Páćó pə taa pɔlvɔv kaa pəsi na pə heeli-mɛɣɛ natəli.

Paa na í waasa tvɣ un ɪ tɔɔ kɛ wɔla na liɣitee nyəɣətv tɔ.

l fɛina weesvɔv nakvli.

²⁰ Ama Tacaa ná we i taseele taa ké.
Antulinya yalaa me í su.

3

Hapakuku sələmuyu na lso waasuyu

¹ Wiinau mpi lso kuyəɔtutu teləsulu Hapakuku wiina Tacaa təyole si:

² Hai lso, Tacaa,
pa yəɔta nyá təma səsəna təm na má nu.
Uena má nyaŋna-ŋ.

La tá waatu taa ké təma anı a takanaa na yalaa ná.
Paa pu wee si, ń mu rááná, huli-tuyu suulu.

³ Lso luna Temaŋ,
lso Naŋtu luna Palaŋ puyu təɔ.
l teu naaki isətənyu təɔ ké,
na ate nyəm saŋi-i.

⁴ l kəŋ na í muyi kəkə na i niŋ taa
timpı i toma lukəna tə pə ɲmeləsəyi.

⁵ Kutəŋ we i nəɔ təɔ ké na i waali.

⁶ Ye i səŋaa, tetu seliyi ké.
Ye i nyəŋəyi,
kolontunaa huyutiyi pa lotu ke na səɔntu.
Tam təɔ pódŋ ná seliyi.

Ləŋtaa pulası nsi si təɔ i təŋaya tə si yəkəyi.

⁷ Ma nawa Kusəŋ nyéma laŋwakəlle
na Matiyəŋ nyéma səɔntu.

⁸ Tacaa, pusi təm kpana-ŋ rááná na?
Yaa teŋku yelina na nyá rááná huu?
N caya isəŋmuntı ké isu yoou keeke,
na i kraɣanəŋ pukina-ŋ akaitu taa.

⁹ N kraasa nyá təɔɔ.
Nyá nyəma we isu mpusi təŋsuyu.
Tetu haa nəɔ na pusi lu.

¹⁰ Ye pódŋ í na-ŋ i seliyi ké,
na tev huki tetu təɔ.
Teŋku səsə suwula,
na i lum səŋəyi isu koloosi.

¹¹ Nyá nyəma kutətəna nyaaləm,
na nyá ɲmantaaya ɲmeləsuyu,
səŋsəyi ilim na isətu pa təntə ké.

¹² Ye rááná i kra-ŋ,
n cəki tetu ké na ń naŋti piitimnaa.

¹³ N puki nyá yalaa na pa wulau
wei n kpawa tə pa waasuyu.
Uena ń kv asayaa nyuytu na i waali nyéma.

¹⁴ Kolontunaa nyəma ke n tuləɣəna pa nyəŋ.
Pa nəɣəsəna ké isu kacuculaya.
Pa huliyi si pá yası-tu.

Pa kiisiyi laŋhuləmlə kakiisasi.
Pa səɔlu puwa si pá kv-tu.

¹⁵ N cəkəna nyá kraɣanəŋ ke
teŋku lum koloosi səsənsı taa ké.

¹⁶ Ma nu kəkəte ńté tə təna na ma laŋle pəsi.
Səɔntu kra-m na ma ntompee seliyi.

Ma tənuyv kawa,
ma tvna hoowa na má wu səhuyv.
Ulena má su na má taja ta təə kullaa
ŋkraŋuyv həm kuyaku.

¹⁷ Fikinaa na leseŋnaa na Olifinaa pə tuŋ ná kisa lɔluyv.

Tawa kvhaləm naa laki.
Heeŋ na naaŋ pə tɛma.

¹⁸ Ama Taca a haana maya laŋhulɔmlɛ.

Ma nu leleŋ ke lɔə waasɔlv təə.

¹⁹ Taca lɔə kele ma toŋ.

lnɪ ɪ hana-m tɔntɛ nyəm ɪsu nam,
na má təŋ pulasɪ taa.

Yontu tənɛyɛ pa yoona saŋku na tə wɛ yonyoolaa nyuyv tu yontunaa taa.

ISO KYGYOTUTU TELESULO
SOFONI
TOM TAKELAYA
Kutlvtv

Yuta tetv taa ké Sofoni telasaya Iso kuygyotutu ke wulav Sosiyasi pæle taa. Wulav un i kpiisina tuy na tælaalena tæna na í tayani isæsev, na í tvli Iso tæsele nte paa tækaa tæ na í tayani. Sofoni heela piitimnaa lelæa si Iso hvle kæj. Ama waatu kæj wei i taa Tacaa ká kæ na í waasi Yosalem tæ. Piitimnaa mpa paa pasa pa ti tæ paa sev Iso ké ngyo kulvmaya.

Isæna pa faya Sofoni takelaya tæ:

Iso ka hvna Yuta tetv na Yosalem icate nyéma, titite 1:1-2:3

1 ka wakæli piitimnaa mpa pa cæna Yuta tæ, titite 2:4-15

Iso ká mæjna Yosalem nyéma ke pa wule taa, titite 3

¹ Yuta wulav Sosiyasi wei i ké Amoj pæyalv tæ. 1 pæle taa ké Tacaa ygytæna Sofoni. Isekiyasi lûlæna Amaliya na Amaliya náá lûli Ketaliya, na Ketaliya náá lûli Kusi, na Kusi náá lûli Sofoni. Tæm nti Iso heela-i tgyæle si:

Tacaa hvle kuyakv tæm

² Maa kv tetv tæ weesuyv nyæm tæna.

³ Pæ krayav yælaa, na sumasi,
na tiina, na wontu tæna tæ.

Maa wakæli asayaa na pa krai tæma.

Pæ kaa kaasi ngyælv.

Iso ka hæ Yuta na Yosalem nyéma jkrajv

⁴ Maa hæ Yuta na Yosalem pæ yælaa jkrajv.

Maa kpiisi tvyv Paali na kv kætælaa tæna.

⁵ Maa kv mpa pa kraaki kutulv tæ ké ahoo tæ.

Pæ te yælaa laaki isætvlvhasi ké pécó pa seeki-m.

Ani pa tuukina ma hæte na tvyv Milikom nyænte.

⁶ Maa wakæli mpa pa haaki-m siyile tæ.

Mpi tæ, paa pækæyi-m pécó paa caaki ma luyv nyæntv.

⁷ Í su, ma hvle kuyakv kreyetaa.

Ma tæma kætasi tgyænaya saav.

Ma tayana mpa ma yaawa tæ.

⁸ Wvle nteye maa hæ nyvzv nyéma na wulav piya pa jkrajv.

Paa mpa pa keekæna krai nyéma tæ pa jkrajv tæto.

⁹ Mpa pa jmaaki nænækpete isu ma ta nyi isænaa tæ.

Pæyele pa suuliyi pa tvyv kutulv,

ke wenav mpi pa jmulæna yvlkvle tæ.

Maa hæ pa jkrajv.

¹⁰ Kuyajkuyv paa nu yooi kakiisasi

sæsvnsi ke Yosalem icate taa,

ke nænæv jka pa yaa si tiina nænæv tæ ka kin.

Paa nu lavwakælle wula ke icate hævælvv kvfalvzv taa.

Paa nu tætvæ acufv sæsv ke pulasi tæ.

¹¹ Icate pæte nyéma me í wii teu.

Mpi tæ, maa kpiisi taatælaa tæna.

¹² Waatu inæyi maa kraya fætæla

na má pæeki Yosalem icate taa.

Maa yooi yælaa mpa pa cayana pa ti

isu svlv tayatv ke atinjka taa tæ.

Pə te yəlaa təhna si maa waasəyi pəlv.
 Paa kəpantu paa isayatu.
¹³ Paa ləeki pa wənəv na pá yəki pa tēsi.
 Paa hma kəfası yaa.
 Ama pa kaa sūv si taa.
 Paa sə lēsəh tuh.
 Ama pa kaa təh pə sūlvəyaa.

Tacaa kuyaku

¹⁴ Mpyú Sofoni tasaa si:
 Tacaa hūvle kuyaku səsəəv kpegetaa kēle.
 Kū təhə kəntē kē ləhləh kē.
 Ye kú talaa,
 yəlaa ká wii na pə kpena yoolaa taa yoolaa.
¹⁵ Mpi tə, kú kē pááná səsəəna kuyaku kē.
 Yəlaa lahə ká wakəli tətəyətəyə kē pə wule íté.
 Pū yəki na pə yele ncaa.
 lhunte ká kpa na səkrətvūv anaam nyala.
¹⁶ Yoolaa ká hūli akantēe.
 Paa yaya yoou kakiisasi.
 Paa yoona koloosi acalēe na a təferjle.
¹⁷ Mpyú Tacaa təma si:
 Maa pətı yəlaa kē lahəwakəlle taa.
 Í ká tutiyi kē isu yūlvəmaa.
 Mpi tə, í wakəlna-m tə pə təə.
 Mə caləm ká ya isu mvsūv,
 na mə nantv tasa isu hute.
¹⁸ Mə liyitee yaa mə wula kaa pəsi
 na í waasi-meyē kuyaku hku kú wule.
 Ma pááná kəkə ka nyaya tətə təna.
 Maa kpiisi tə taa yəlaa təna.

2

Təpasəlaa yaav

¹ Mpyú Sofoni təma si:
 Fēlēfēi nyəma mē.
 Í kpa mə ti na í mayasi mə taa.
² Pə taa yasi-mē isu nyutv kē kuyaku kūlvəmvūv taa,
 na pəcó pū takı kuyaku hku Tacaa ká mv-mē na pááná
 səsəəna tə.
³ Tətə taa təpasəlaa mē mpa í təkəyi ləə kiij kē teu tə.
 Í kēesəna Tacaa təə.
 Í təkı mə təpasūv na í təhəyi tampana.
 Ntanyı pū kenti mə təə kē ləə pááná kuyaku wule.

Ilim tətəle təə nyəma hkrəhūv həm

⁴ Kasa ıcate ká pəsi wulayə tətə.
 Asəkaləh nyəntē ká yəki.
 Paa təyənı Asətətı yəlaa kē ilim taa.
 Paa ləsi lkoləh nyəma.
⁵ Kəletı nyəma mē mpa í kəma tēhku nəyə tə,
 mpusi wē mə təə kē.
 Tacaa si: Maa kpiisi Filiisi nyəma na pa tətə təna.

⁶ Mə tetu ke teŋku nəγə tənə ká pəsi təla tətəγəle.
Tiikilaa ká təŋ tə taa, na pá la pa heeŋ tətəkəle.

⁷ Yuta yəlaa kukaasaa ká təγəna həγəluγu ŋku.

Tənaya í ká tiikiyi mə kaləkəŋ,
ilena í puki Asəkələŋ na í suki taanasí.

Mə lso Tacaa ká yoonə mə nəγə.

l ká məŋna mə yəlaa mpa kolontunaa ka kpawa yomle tə.

Ilim təlule nyəma ŋkraŋuγu həm

⁸ Μρύγύ Tacaa təma sí:

Ma nuwa isəna Mowaru nyəma

na Amoŋ nyəma pa woŋa ma yəlaa me,

na pá footi-me tə.

Pa tuv-me,

pa cusa mə tetu na kalampaani

na pá səsí pa nyəntu təə.

⁹ Pə tənə pə tu lso Tacaa má,

ma tuuki sí isu ma kpiisa Mowaru

na Amoŋ pə nyəma isu Sətəm na Kəməə.

Pa tetu ká pəsi təm təhulle na wulaya tetu

na səwa tike nyala.

Ma yəlaa kakaasaya ká kənna na pá kuu pa wenav,

na pá təγə pa tetu.

¹⁰ Isəna maa hə pa ŋkraŋuγu təγəle.

Mpi tə, pa kəla kalampaani ké

na pá tuv Pə tənə pə tu má,

ma yəlaa.

¹¹ Tacaa má, maa nyəŋsí pa ise ke teu ke tənaya.

Maa wakəli antulinya tənə taa tuŋ.

Ue piitimnaa tənə ká sēe-m pa tetu taa.

Haləna pə kpenna hatəlaya nyəma tənə.

Ilim ntəγəŋ na pə mpətəŋ nyəma ŋkraŋuγu həm

¹² Μρύγύ Tacaa təma sí:

Maa ku ltiyopii nyəma me mə tənaya yoou taa.

¹³ Maa tu ilim ntəγəŋ təə həγəluγu Asilii nyəma ke niŋ.

Maa wakəli-ku na Ninifi icate səsəəle pəsi ncaale

na wulaya tetu.

¹⁴ Kaləkəŋ ká həntəγəna icate lonte taa,

na taale wontu ke waani waani.

Kpiisiŋ na aluyucana ká caγa akelena ncaa taa.

Paa pəli kutuluŋ taa kpeŋkpelasi kupaŋsi,

na sí səγəti nənəγə.

Katəkətəŋ ká wiiki ncaa pətəlee təə.

¹⁵ Isəna icate řté tu tənə təγəle.

Paa na tə yəlaa nyənaya-teγe səsəəle,

nte tə fəina saala tə.

Tu pəsi ncaale na pá yelina taale wontu.

Ulena tēlaa tənə kpeetəyi nyəŋ na pá sóləγí-te.

3

Yosalem nyəma ta nu lso yaav

¹ Μρύγύ Sofoni təma sí:

Yosalem icate yəlaa mpa me

Í lakí isayatu tɔ.

Í ŋmakələɣi lɛlaa,
pəyele í kuləɣi Tacaa tɔɔ tɔ.

Mpusi we mə tɔɔ ké.

² Mpi tɔ, í ta nu Tacaa tɔm.

Í kisa i kraalɔɣu mpi i kraala-me tɔ.

Pəyele í tá tu-i naani,

í tá pɛɛki si lɔɔ í səna-me.

³ Mə nyuɣu nyəma we ké isu

tɔɣɔlasɪ nsi si mu pááná tɔ.

Mə huɫaa ná we isu sunsuməɣ

likuɣu na u tɔɔsəɣi cele tɔɔ tɔ.

⁴ Mə lɔɔ kuyɔɣɔtɔtu teləsəlaa u paasəɣəna pa təmle.

Pa kooki yem na pá kisiɣi pa tilitu.

Mə kətəlaa ná nyənəɣi lɔɔ nyəm ke yem ké

na pá yəkəɣi i kiiu.

⁵ Tacaa we icate taa ké,

na í təkɪ kawulaya na siɣisuyu.

li lakí isayatu.

l təɣəɣi tampana ké,

na í huɫkəna paa tanəɣ ŋku.

Paa na mpɔ tɔ, asayaa fɛi fɛɛɛ.

⁶ Ḿpúɣú Tacaa yɔɣɔtaa si:

Ma tɛma piitimnaa tɛcu ké ḿpúɣú kpiisuyu.

Ma yəka pa koloosi acalɛɛ.

Ma wakəla pa haɣɛɛ.

Təntaa maɣamaya fɛi tɔtɔ.

Pu kpiisi pa acalɛɛ,

nəɣɔɫ kaa wɛɛ.

⁷ Ma təɣaya si,

Yosalem nyəma me í ká nyana-m,

í ká nu ma kraalɔɣu.

Ule ma kaa yəkɪ mə təcayale isu maa kaləna-me tɔ.

Ama mə məlaa ké na í teləsəɣi mpəle.

⁸ l tan kuyaku ŋku maa kɔɔ mə waali isu tɔɣɔlaya tɔ.

Ma tu ma taa si,

ma kotiyi piitimnaa na kawulasi.

Maa yele na ma pááná nyaya pa na

antulinya təna isu kəkɔ.

Tacaa layasuyu ke yəlaa yaasi

⁹ Ḿpúɣú Tacaa yɔɣɔtaa si:

Maa layasi yəlaa,

maa nyaali mə isayatu.

Ulena í sɛɛ-m na lotu kulɔmtu.

¹⁰ Paa ma yəlaa mpa me í yawa na

í tɛɛ ltiyopii tɔɔ təcayacaya tɔ.

Í ká kɔɔ na í la-m kətasi.

lseyeli yəlaa kakaasaya

¹¹ Kuyarŋku tɔ ma yəlaa kaa wɛɛna

isəna paa pəntəna-m tɔ pə fɛɛɛ.

Maa ləsi mpi pə lakí-meɣe kalampaani nyəma tɔ.

Ulena í yele mə təxti həm ke ma puyv nənə nyəhku tə.

¹² Maa kenti mə taa mpa pa pasəxti pa ti tə
na kunyəntunaa mpa pa tēləxti-m tə pa tə.

¹³ İseyeli nyəma me mə kakaasaya
kaa tasa mpi pə ta siyisi təxtə lapv.

Pəyele í kaa looli,

yaa í tuxi nəxtəlv.

Í ka təkí ké na í həesi,
nəxtəlv kaa nyaasi-me.

Yosalem laηhəesəle

¹⁴ Yosalem ıcatə yəlaa,
na İseyeli nyəma me,
mə təna mə laηa í hulumı,

Í yəxləna mə lotu təna.

¹⁵ Tacaa yela mə ηkpaηuyv ke həm.

İ təxtəna mə kolontunaa.

İseyeli nyəma wulav Tacaa we mə waalı ké.

Pə fəi si í nyana wahala nəxtəlv.

¹⁶ Kuyaku ηkuyv yəlaa ká tə si:

Yosalem nyəma me,

í taa nyá,

mə apalvtv í taa le.

¹⁷ Tacaa mə İsə we mə waalı,
na ı toη.

İ ká yele na í la akanaa.

Mə tə kə ı laηle hulvmaa.

İ səla-meγe na í haaki-meγe weesuyv kufaluyv.

¹⁸ Mpyə Tacaa yəxtəta si:

Yosalem yəlaa mpa me í hatəxləna acıma,

na mə laηle wakəlaa tə.

Maa kpeyeli-me na má keeli mə fəele.

¹⁹ Waatv inəxti maa hə mə muyullaa ηkpaηη.

Maa la kəle ke mpa pə kuwa tə.

Maa məηna mə yəlaa mpa pa kpawa yomle tə.

Maa yele na mə kutuyv pəsi isantə.

²⁰ Ulena má kpeyeli-me na má kəna.

Maa tv-meγe teeli na má kusı mə nyuyv

ke atə yəlaa təna taa.

Tacaa má ma yəxtəta mpu.

ISO KUYOƆƆTUTU TELƏSULU

ASEE TOM TAKƏLAYA

Kutuluɓu

Isə kuyoƆƆtutu teləsulu Asee lɓa si, pá taɣani Yosalem Isə təsele ɣmaɓ. Ile pu wee si Yuta nyəma mpa pa laala kənte na Papiloni tə mpe pá ɣmana Isə təsele ɣté. Ama pele pa apalutu ta laa yəɓɓu. Ntəna Asee tasa nyuɣu nyəma ke apalutu si, pá suv təmlə taa. Isəna pa faya Asee takəlaya tə:

Pa taɣanəɣi Isə təsele ɣmaɓ tətə, titite 1

Isə təsele kufate teu, titite 2:1-9

Yəlaa asilima, titite 2:10-19

Tacaa nəəsi kuparɣi, titite 2:20-23

Pa taɣanəɣi Isə təsele ɣmaɓ tətə

¹ Mpuɣu Peesi wulav səsə Taliyusi kawulaya pənaya naale nyəɣka isətu naatoso nyəɣ kuyaku kancaalaya nyəɣku wule. Tacaa heela Isə kuyoƆƆtutu teləsulu Asee ke təm si í teləsi-təɣi Yuta nyuɣu tu Salatiyeeɓi pəyalu Solopapeɓi, na kətulu səsə Yosataki pəyalu Yesuwa. ²⁻³ Ntəna Asee yəɣoti təm nti si: Pə təna pə tu Tacaa má ma yəɣtaa si, lseyeli yəɣtəɣi si, pə ta tata Isə təsele ɣmaɓ. ⁴ Ile pə we teu si mu həntəɣi kutuluɣ wei pa lapa kacəka ke teu tə i taa. Ulena Isə təsele náá ké ncaale na? ⁵ Pə təna pə tu Tacaa má ma təma lseyeli nyəma si í huɓ mə tənte təm ke mə taa. ⁶ Í tuuwa səsəm ama mə kumtu ta kra. Mə təɣənaya ta təɓ si, í təɣə na í haɣa. Pəcə mə sulum ta təɓ si, í nyəɓ na pə ku mə ləkətu. Í feina wontu si í suu na pə haɣ-mə. Pəyele təmlataa kufeluyu kuləɣi huɓtu ke yem. ⁷ Pə təna pə tu Tacaa təma si í huɓ mə tənte təm ke mə taa. ⁸ Ulena í kra pulaya təɓ na í seti taasi, na í ɣma-m Isə təsele. Waatu inəɣi pu kusɓ ma nyuɣu ke isəna pə mɓnaa tə, na ma laɣle hee. ⁹ Í ka taɣaa si í ku təɣənaya ke səsəm. Ama í ta hiki mpu. Isə wosa heelim ke mpi í kpeena mə téesi taa tə ulena pə saali yem. Pə təna pə tu Tacaa má ma pəəsəɣi-mə si pepe təɓ ké mpu? Í yela Isə təsele ke ncaale, na paa wei í paasəna i maɣamaya i təyaya. ¹⁰ Mpu pə təɓ ké paa tev kulumuyu ta nu. Pəcə pulɓpu ta nyə. ¹¹ Isə kəna wulaya ke tetu taa na pulasi təɓ. Mə təɣənaya pee tawa, na mə lesəɣ na olifinaa pə tuɣ na mə haləmnəa lempɓi wulaa. Yəlaa na təla pa laki wahala. Mə wahala saala yem.

¹² Mpuɣu Salatiyeeɓi pəyalu Solopapeɓi, na Yosataki pəyalu kətulu səsə Yesuwa, na lseyeli nyəma kakaasaya təna, pa mɓwa Tacaa təm nti Isə kuyoƆƆtutu teləsulu heela-weɣe mpu təɣə niɣ naale. Ulena Asee náá pəsi na í la i təmlə ke teu. Kuyaku ɣku yəlaa ka wena Isə səɣəntu ké. ¹³ Mpuɣu i tasa-meyə Isə Təm lentɓ ke heeluyu si Tacaa yəɣtaa si: Ma su nəɣə si, maa wee mə waali.

¹⁴ Mpuɣu Tacaa hawa Yuta nyuɣu tu ke apalutu, na Yesuwa, na kətulu səsə, na pa təna mpa pa luna yomle tə. Ulena pá suv pa Isə Pə təna pə tu Tacaa təsele ke ɣmaɓ. ¹⁵ Wulav Taliyusi kawulaya pənaya naale nyəɣka, isətu naatoso nyəɣ kuyaku hiu na liɣiti nyəɣku ke pa caala təmlə.

2

Isə təsele kufate teu

¹ Mpuɣu wulav Taliyusi pənaya naale nyəɣka, isətu naatosompəɣəlaya nyəɣ, kuyaku hiu na kulumuyu wule. Tacaa tasa Isə kuyoƆƆtutu teləsulu Asee ke təm heeluyu. ² I təma-i ké si: Heeli Solopapeɓi na kətulu səsə Yesuwa na pa təna mpa pa luna yomle tə si ³ mə taa nəɣəɓi təəsəɣi isəna Isə təsele ɣté tu tewa laɣtaa tə? Ama nəɣnəɣ tə teu mpi pə səpa. ⁴ Pə təɓ ké Tacaa má ma təma si, Solopapeɓi na Yesuwa na tetu yəlaa təna í kaasi mə ti na í suv pə təmlə taa. Mpi tə, ma we mə waali ké. ⁵ Waatu wei í luna Icipiti təɣə maa su mpu. Ulena ma feesuyu we mə waali, ile í taa nyá. ⁶ Pə təna pə tu Tacaa si, pə kaasa

pəcə. Maa ciyiti isətənyu na tetu na tenkuna təna. ⁷ Maa liyiti piitimnaa ke yem yem. Maa kəna mə wənav ke cənə. Maa yele na lə səsele la teu ke səsəm. ⁸ Pə taya pulu, ma tənna antulinya wula na pə liyitee tənna. ⁹ lə lə səsele naale nyəntə ká tē kancaalaya nyəntə ke teu təkpataa. Lonte tənə tə taa ké maa yele na í heesi. Pə tənna pə tu Tacaa má ma yəgətəna mpv.

Yəlaa asilima

¹⁰ Mpuvu Taliyusi kawulaya pənaya naale nyəjka, isətu pəgəlayafei nyəj, kuyaku hiu na liyiti nyəjku wule. Pə tənna pə tu Tacaa tasa Asee ke təm heeluyu ¹¹ Si: Pəsəsi kətəlaa si ¹² ntanyu mə taa nəgəlu tu kətaya nantuyu nté i toko taa. Ulena toko uní tokina potopoto yaa tuusi hatu, yaa sulum yaa nim yaa təgənaya nakəli. Pə muna si í tasa-keye lə ké hau na? Ntəna kətəlaa si: Aai.

¹³ Ulena Asee tasa si: Ye nəgəlu tokina sətə ulena puntu tokina təgənaya. Kaa pəsi asilima nyəjka na? Ntəna kətəlaa si: Ee.

¹⁴ Mpuvule Asee təma si: Tacaa si, ímpuvu ma nyənəyi tetu tənə tə yəlaa, na mə kulapəm tənna. Pə tənna mpi í lakı-m kətaya tə pə ké asilima ké.

Í paasəna teu ke pə kraγau saɲa tə

¹⁵ Mpu tə, í paasəna teu. Í ná mpi too pə kraγa lapu na pə suna saɲa, na pəcó í kpeyeli pəe na í ηmaaki lə səsele tə. ¹⁶ Waatu uní tə, ye nəgəlu pola kprú lə ke təkəj hiu. Naanəwa tike ke i ká maγana. Yaa wei í pola sulum liitilinaa nule na naanəwa ké cosuyu hiu tike ke i ká maγana. ¹⁷ Ma yelina na mə təgənaya pəe nyəjka wuli na təmpəe wakəli mə kutəgəv. Paa na mpv mə taa nəgəlu ta pəsəna ma təv. ¹⁸ Pə kraγau saɲa tə í paasəna teu ke mpi pu la tə. Mpi tə, isətu pəgəlayafei nyəj kuyaku hiu na liyiti nyəjku kəneye í su lə səsele kite. Í paasəna-təyi teu. ¹⁹ Ntəj pulu ta kaası kpeej taa? Paa mə tuj kutətəgəj, i ta ləli. Ama pə kraγa saɲa waali tə, maa kooli-məye kupantu.

Tacaa nəəsi kupəɲsi

²⁰ Mpuvu Tacaa tasa Asee ke heeluyu ke təm naale nyəm ke kuyaku kulumuyu ηku si: ²¹ Heeli Yuta wulav Solopəreli si, maa ciyiti isətənyu na tetu. ²² Maa kusı atə awulaa, na ma yele na atə kawulasi su tənaya. Mə keekənaa na pa caγalaa ká pəsi nyayainaa, na kraγanəj náá si. Kraγanəj caγalaa ká kv təma. ²³ Ama kuyaku ηku ma təmle tu Solopəreli nyaya maa kra wulav na í wəe isu ma kuyusuγu. Mpi tə, nyaya ma kpawa si í təgə kawulaya na ma həte. Pə tənna pə tu Tacaa má, ma yəgətəna mpv.

ISO KUYOYOTUTU TELƏSULO

SAKALI TOM TAKƏLAYA

Kutubtu

Pa lula iso kuyoyotutu teləsulu Sakali ke Papiloni tetu taa timpi Yuta nyəma ka we isu yomaa tə. Pə waali ke pana Solopareeli na kətulv səsə Yosuwə pa kəma Yuta tetu taa. Waatu kuləm ke Sakali na Asee pa lapa pa təma. Sakali tasa yəlaa ke layatu si pə məli iso kiŋ na pə ŋma iso təsele. Sakali təm takəlaya faɣa təm naaleɣe. Iso təsele ŋmau na Yosalem məlvu ke i wule taa. Iso ká taɣani i yəlaa.

Iso ka tilina wulav nəɣəlv, na i pasəɣi i ti, pəcə i ké tiikilu. Yəlaa ka te na pə kv-i. Ləlaa ná naaki si Yesu təm ke pa keesəɣi mpv.

Isəna pa faɣa Sakali takəlaya tə:

Mpi mpi iso hula Sakali ke toosee taka taa tə, titite 1-8

Isəɣeli nyəma na piitimnaa ləlaa pa təm, titite 9-14

TOMNAA MPA PƏ HULA SAKALI TƏ

Tacaa mələɣəna Isəɣeli nyəma

¹ Peesi wulav səsə Taliyusi kawulaya pənaɣa naale nyəŋka, isətu pələfəi nyəŋ, ke Tacaa yəɣətəna Pelekiya pəyalv Sakali. Itoo saali kele. ²⁻³ Si í heeli Isəɣeli nyəma si: Pə təna pə tv Tacaa má, ma mvna mə cəsənaa ke páná ké təsəɣəsəɣi. Í məli ma kiŋ, ləna máa keesəna mə tə. Ma su írvuɣv ma nəɣə ké. ⁴ Í taa keena mə caanaa. Maa təma ma kuyoyotutu teləsəlaa heeluɣu ke ləŋtaa si pə teləsi-me si, í lə mə tənte na mə lakası isayası. Ama í ta tisi na í mv ma təm na í nuna-m. ⁵ Í nyəma teu si mə cəsənaa na ma kuyoyotutu teləsəlaa mpe pa səpa. ⁶ Pəyele ma kukpaalətv na ma kusəsutv nti tə təm maa heela ma kuyoyotutu teləsəlaa si, pə teləsi-me tə, tə maɣana-meɣe teitei ké. ləna í cəkəna si mə lakası isayası tə ké Tacaa má, ma lapa-meɣe mpv. ləna í layası.

Sakali toosee taka kancaalaya nyəna

⁷ Mrvuɣv Tacaa yəɣətəna Pelekiya pəyalv iso kuyoyotutu teləsulu Sakali. Wulav səsə Taliyusi kawulaya waatu taa ké i yəɣətəna-i, pənaɣa naale nyəŋka isətu naanwəna na kuləm nyəŋ kuyaku hiu na liyiti wule. ⁸ ləna pə lá Sakali isu toosee taka na í ná nəɣəlv caɣa kpaɣanvseemaya. ləna í səŋa tiikası nasəli si hekv ke tətəkəle natəli tə taa. I waali ké kpaɣanvseeması na kpaɣanvhvloması na huluhuluɣ. ⁹ Ntəna má pəəsi isətaa tillu wei i ka yəɣətəna-m tə si: Tacaa, kpaɣanəŋ inı, i kvtoluɣu suwe? Mrvuɣvle si: Maa keesi-ŋ.

¹⁰ Mrvuɣv apalv wei i səŋa tiikası hekv taa tə í təma si: Tacaa tilina-we si, pə cəw tetv.

¹¹ Ntəna kpaɣanəŋ caɣalaa mpe pa keesəɣi isətaa tillu si: Tə cəwə tetv təna. Ama heesvɣv wəna paa timpi, yoo fəi tiili.

¹² Ntəna isətaa tillu nəɣə təkpaɣv si: Tacaa Pə təna pə tv, pusi hiu na naanwəna kəlv n mv Yosalem na Yuta acaləe ləna na páná. Pəlee ké n ká hvli-yəɣe suulu?

¹³ Mrvuɣvle Tacaa heela-i təm naani nyəntv nti tə kpaasəɣi apalvtv tə.

Tacaa paasəɣəna Yosalem tətə

¹⁴ Mrvuɣv isətaa tillu wei i yəɣətayana-m tə i təma-m si: Kpaali Pə təna pə tv Tacaa má ma təm.

Ma səla Yosalem na Siyəŋ pulaya

ké isu yem na kpeɣe.

¹⁵ Ama ma taa kpaana piitimnaa mpa me í həŋ mə ti təɣə.

Mpi tə, pəciıu ke ma mvna Isəɣeli na páná.

ləna mu pəsəɣi-i ncaale.

¹⁶ Pə təw ké ma kpaaləɣi si maya Pə təna pə tv Tacaa,

maa məli Yosalem.
Maa la kúpantv na í tayanı lso təsele ke ηmav,
na í kpsi ıcate tətə.

¹⁷ Mpuvu isətaa tillu tasa-m heeluyı sı:
Kpaalı tətə sı,
maa tasa Yosalem ke ləsvu.
Maa waası Siyən na pə caɣana mə acaləe tərəkəe.

2

Sakalı toosee taka naale nyəna

¹ Mpuvu pə tasa-m isu toosee taka tətə na ma ná həη liyiti. ² Ulena má pəəsi isətaa tillu wei ı yəɣətəɣəna-m tə sı: Həη unı ı kutoluyı suwe? Mpuvle sı: Inı ı hvləɣəna piitimnaa toη nyəm. Mpi pə yasəna Yuta na lseyeli na Yosalem pə yələa.

³ Ulena Taca a hvl-m koolaa liyiti. ⁴ Mpuvu ma pəəs-a sı: Pepeye pa kəma lapu ke cəne? Ulena í cə-m sı: Pa kəmaɣa sı, pa nyaasəyi piitimnaa. Mpe pa yoonna Yuta nyéma na pá yası pa yələa. Ulena pá yəki pa toη.

Sakalı toosee taka tooso nyəna

⁵ Mpuvu pə lapa-m isu toosee taka na ma ná yulv na í təka ηmənaɣa kumayasaɣa. ⁶ Ulena má pəəsi-sı sı: Leye n puki? Mpuvu sı: Ma puki sı ma mayasəyi Yosalem ıcate wəη na tə təyaləη.

⁷ Ntəna isətaa tillu wei ı yəɣətəna-m tə í kpətəna isətaa tillu lelv wei ı səηa-ı tə. ⁸ Mpuvu ı təma-ı sı: Polo n heeli ifepu wei ı təka ηmənaɣa tə sı, pa kaa ηma koluηa na pá cəəna Yosalem. Mpi tə, ı taa yələa na təla pa kəla paɣalə. ⁹ Ama Taca a yəɣətəa sı: Maa wəəna isu ıcate koluηa kəkə nyəηka na ma teu naaki tə taa.

Taca a yaaki yomle nyéma

¹⁰ Mpuvu Taca a təma sı:
Mpa me ma yasa tetv təna taa tə,
í lu ilim ntəɣəη tə tetv taa na í se.

¹¹ Yosalem nyéma mpa me
í we yomle taa ke Papiloni tə,
í tayanı mə tı na í se.

¹² Mpuvu Sakalı təma sı: Pə təna pə tv Taca a tilinana-m təm səəsəntv tənə. ı yəɣətəɣəna piitimnaa mpa pa yoonna ı yələa me tə sı:
Ye wei í tokina-me pə we isu maya puntv tokinaa.

¹³ Maa kulı piitimnaa
mpa pa ηmakəla-me tə pa təə.
Maa yele na mə yomaa ηmakəli-me.
Pu kəə na pə la mpv ulə pələyele í ká nyı sı Pə təna pə tv Taca a tilina-m.

¹⁴ Taca a sı:
Yosalem nyéma í ηmaaləna laηhuləmlə.
Maa kəə na má caɣa mə cələ.

¹⁵ Waatv inəyi piitimnaa paɣalə ka kpentəna-m.
Í ká pəsi ma yələa.

Ulena má wəe mə hekv.
Waatv wei mpv unı pu la təɣə í ká nyı sı, maɣalə Pə təna pə tv Taca a wei ı tila-m mə kiη tə.

¹⁶ Yuta ká tayanı pəsuyv ke ma kpənte ke ma tetv taa.
Ulena Yosalem náá pəsi ma ıcate kuləsələ.

¹⁷ Yələa təna í su.
Taca a luna ı təyaya taa.

3

Sakali toosee taka liyiti nyana

¹ Mpuvu Tacaa hula-m katulo saso Yesuwa. I sɛɛa isɛtaa tillu isentaa. Satani nɛ we ntɔɔɔ tɔɔ si, i caa-i tɔm suuu. ² Ntɛna isɛtaa tillu tɛki Satani si: Su, Tacaa lɛsɛna Yosalem. Yesuwa nɛ we isu tuputuyu ŋku pa lɛsa kɛkɛ taa tɔ.

³ Yesuwa ka sɛɛa tɛna tɔ na i suu asilima wontu kɛ. ⁴ Mpuvu isɛtaa tillu tɔma i na mpa tɔ si: I wɔɔsi-ti. Ma husa i isayatu. I kɛ suu-i acima wontu.

⁵ Na i tasa si: I temi-i saalaya kupɛɛka. I lɛna pɛ la mpu. Pa suu-i wontu kupantu tɔtɔɔ na isɛtaa tillu we tɛna. ⁶ Tɛnaya isɛtaa tillu tɔma si: ⁷ Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa mɛ ma su ma nɔɔ si:

Ye isɛɛli nyɛma tɔka ma kiɛɛ
na pɛ tɛɛɛɛ ma kutututu
maa kra-mɛɛɛ lɛ tɛsɛɛɛ
sɔsaa sɔsaa na ma taya paasɛnlaa.
Maa tu-mɛɛɛ isɛtaa tillaa mpa
pa we ma tɛmlɛ taa isɛntɔ tɔ pa taa.

Isɛ kɛnɛv kɛ i tɛmlɛ tu
⁸ Mpuvu Tacaa yɔɔtɛna si:
Katulo saso Yesuwa na i taapalaa mɛ.
Mɛ hulɛɛna nyuyɛ yaru mpi pu kɛ tɔ pɛ tɔm.
I kɛ ŋkpaɛɛ na i nu.

Maa ye le na ma tɛmlɛ tu Tafiiti Hoole lu.

⁹ Ma sukɛ pɛle nte tɛ wɛna isɛ
naatosompɔɔɔɔɔ tɔɔ Yesuwa isentaa.
I lɛna mɛ ŋmaa tɔ tɔ kɛ ma tɔm.
Maa kɛli isayatu nti tɛ pilisiyi
iɛtɛ tɛna tɔɔ kuyaku kulɔmuyɛ.

Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa mɛ,
ma yɔɔtɛna mpu.

¹⁰ Kuyaku ŋku ku kɛma,
iɛ i kɛ yaa lɛlaa na mɛ na-we i yɔɔli
mɛ tuɛ kulɔlɔɔ na mɛ fikinaa tɛ na hɛsuyɛ.

4

Sakali toosee taka kakpasɛ nyana

¹ Mpuvu isɛtaa tillu wei i yɔɔtɛɛɛna-m tɔ, i kɛma na i ciyiti-m isu pa feesuyɛ yulu wei i tooki tɔ. ² I lɛna i pɔɔsi-m si: Pepeye n naaki? Ma cɔ-i si: Ma naaki wula fɛtɛla. Na nim tɛtɛle kɛ i nyuyɛ taa. Na fɛtɛlanaa kɛ naatosompɔɔɔɔɔ, na pa kɔɔɔkɔntu na tɛ kɛkɛ.

³ Pɛ kaasi na Olifi tuɛ naale sɛɛa tɛnaya ŋwaɛɛ na mpɛle tɔɔ.

⁴ Ntɛna mɛ pɔɔsi isɛtaa tillu wei iɛ i yɔɔtɛna-m tɔ si: Ma caa, pepeye pɛ tɛna isɛntɔ pɛ hulɛɛɛ?

⁵ I lɛna i pɔɔsi-m si: Ye mpu n ta nyi? Ma si: Aai, ma caa. ⁶ Mpuvule si, Tacaa heela-m tɔm si mɛ tɛlɛsi Solopɛɛli si:

Pɛ taya tɔɔ yaa nantu taa alaafɛya tɔm.

Ama ma feesuyɛ tɔɔ kɛ.

Pɛ tɛna pɛ tu mɛ ma yɔɔtɛna mpu.

Nɔɔsi nsi pa su Solopɛɛli tɔ
⁷ Paa wahalanaa kaawa isu puɔɔ,
Tacaa kɛ yɔki-weye.
Solopɛɛli kɛ lɛsi kantɛkaya pɛle nte
pa kɛna lɛ tɛsɛɛɛ nyuyɛ tɔ.

Ulena yəlaa wiliti teu.

⁸ Mpuɣu Tacaa heela-m si:

⁹ Solopareeli ká ħmana iso təsele tənə na i niɣ na í te-te.

Waatu inəɣi í ká nyi si Pə tənə pə tu Tacaa tilina-m mə kiɣ.

¹⁰ Mpa pa nyənəɣi yem ké təmisi səne tə, pa laɣa ká hulɔmɔ waatu wei paa ná kumayəsuy ke Solopareeli niɣ taa tə. Fətəlanaa naatosompəɣələɣa inəɣəle Tacaa ise nna i naakəna tetu tənə tə.

¹¹ Mpuɣu má pəsa-i si: Olifinaa tuɣ wei i səɣna rıpuɣu fətəla ħwaan na i mpəle tə?

¹² Ulena má tasa pəsuɣu si: Olifinaa tuɣ wei kele wula fusi nsi si taa nim luki tə?

¹³ Ntəna ílé í pəsi-m si: N ta nyi? Ma si: Aai. ¹⁴ Mpuɣu í cə-m si: Olifinaa tuɣ inəɣəle apalaa naale wei pa pəla nim na pá kra-weɣe Pə tənə pə tu Tacaa təmlə nyəma tə.

5

Sakali toosee taka naatoso nyəna

¹ Mpuɣu pə lapa-m isu toosee taka. Ule ma nawa takələɣa na ká kuləɣi huntu ntə.

² Ulena isətaa tillu pəsi-m si: Pepeɣe n naaki? Ma si: Takələɣa hetəna na ká kuləɣi huntu. Ka taɣələɣ we məetələnəna naanowa. Ka wan ke məetələnəna kakpası.

³ Mpuɣu i təma-m si: Mpusi ká mayana tetu taa ħmulaa, na mpa pa tuukina yem yem tə, paa ləsi-weɣe tetu. Mpeɣe pa ħmaa ka taa na ka waali. ⁴ Pə tənə pə tu Tacaa si: Ma mayamaya maa kənna mpusi inı. Mpusi inı i ká sɔv paa ħmulu wei, na mpa pa tuukina ma həte ke yem yem tə, pa ttesi taa. I ká caya tənə na í wakəli kutuluɣu na kv pəe na kv kpatəɣ.

Sakali toosee taka naatosompəɣələɣa nyəna

⁵ Mpuɣu isətaa tillu wei i yəɣətəna-m tə i kəma na í tə-m si: Kusi ise. Pepe na pepeɣe n naaki tənə? ⁶ Ulena má pəsi-i si: Pepeɣele? Mpuɣule si: Təku ħku kv taa we isayatu tənə təɣəle.

⁷ Waatu inəɣi təku ħku kv pəle nyəɣəluyɣu nyənte kulaa na má ná alv nəɣəlɔv na í caya kv taa. ⁸ Ntəna isətaa tillu si: Alv inə i kəna isayatu. Ulena í tusi-i na í məɣna kv taa tənə na í pá pəle. ⁹ Ma kusa ise, Ule heelim kraɣa alaa napələɣəle naale na pá kəna. Pa keɣ nəɣəsəna ké isu kulaləɣ. Mpuɣu pa kraɣa təku ħku na pá tənə. ¹⁰ Mpuɣu ma pəsa isətaa tillu si: Leyə pa pukina-kv? ¹¹ Ntəna í cə-m si: Papiloni ke pa puki si pa ħma kutuluɣu na pá su-i na pá laaki.

6

Sakali toosee taka pələfəi nyəna

¹ Mpuɣu pə lapa-m isu toosee taka, Ulena má ná yoou keekənaa liɣiti. Na pá lukəna nyəɣəluyɣu kuɣeemuyɣu pəɣə naale heku taa. ² Kraɣanəɣ kuɣeeməɣ həɣna kancaalaya keeke. Kraɣanəɣ kukreətəɣ ke keeke naale nyəɣ. ³ Kraɣanuhulɔması ke keeke tooso nyəɣ. Ulena kraɣanəɣ wei i wəna cuntv tulɣası təɣə keeke liɣiti nyəɣ. Kraɣanəɣ inı i tənə i ka wəna toɣ ké. ⁴ Mpuɣu ma pəsa isətaa tillu wei i yəɣətəna-m tə si: Kraɣanəɣ na i keekənaa mpe pa kutuluɣu suwe?

⁵ Ulena pəle pá cə-m si: Tetu tənə tu Tacaa kiɣ ke feesiɣ liɣiti inı i lunaa. Ulena í puki antulinya həɣələɣ tənə taa.

⁶ Mpuɣu kraɣanukreətəɣ keeke ná məɣna ilim ntəɣəɣ tə, ké Papiloni tetu taa. Ulena kraɣanuhulɔması náá məɣna ilim tətule tə. Na cuntv tulɣası nyəɣ ke ilim mpətəɣ tə. ⁷ Mpuɣu cuntv tulɣası nyəɣ inı i sələmaa si i ká cəw tetu. Ulena Tacaa si pá cəw-ti. ⁸ Mpuɣu Tacaa yaa-m na í heeli-m si: Kraɣanəɣ wei i pola Papiloni tetu taa tə. Inı i ká yelina na ma Feesuyɣu tii həɣəluyɣu ħku kv taa.

Yesuwa kawulaya təγəv

⁹ Mpuvu Tacaa heela-m si: ¹⁰ Mu kuvəv ke mpa Papiloni nyəma kuuwa tə pa kiŋ. Mpeyele Helətayi, na Topiya, na Yetaya. Polo saŋa mayamaya ke Sefaniya pəyalv Yosiya təyaya taa. Tənaγa yəlaa mpe pa wεε. ¹¹ Caa wula na liyitee nyəγətv. Ulena n lu ntenuyu ŋku n ká te Yosataki pəyalv kətulv səsə Yesuwa nyuγv tə. ¹² Heeli-i si, Pə təna pə tv Tacaa yəγəta si:

Yulv nəγəlv we cəne na pá yaa-i si Hoole.

l ká lu i tetv taa.

lni i ká ŋmana ləv təsεεle.

¹³ lni i ká taγanəna-teγe ŋmau.

l ká wεena kawulaya kuyvsvm,

i ká caya ka kumte təv na í təγə-ke.

Kətulv ká wεε i kəŋkəŋ taa,

na pá nukəna təmaya teu.

¹⁴ Ntenuyu ká caya ləv təsεεle taa. Pu təvsvi-wεeγe Helətayi, na Topiya, na Yetaya, na Sefaniya pəyalv pa kvpantv təv.

¹⁵ Yəlaa ká luna pooluŋ na pá kəv na pá səna ləv təsεεle ŋmau. Ule í ká nyi si Pə təna pə tv Tacaa tilina-m mə kiŋ.

Ye í nukəna mə ləv Tacaa ke teu pu la mpv.

7

Nəhəkutv ke Yosalem ncaale təv

¹ Mpuvu Tacaa heela-m təm. Taliyusi kawulaya pənaγa liγiti nyəŋka isətv pəγəlayafei nyəŋ wei pa yaa si kisile tə i kuyaku liγiti nyəŋkv wule ke i heela-m ti. ² Petεeli nyəma ka tilina Salesee na Lekem-Meleki si pá kəv Tacaa wiinau ke ləv təsεεle taa. ³ Mpuvu pa pəvsa kətəlaa na ləv kuyəγətv teləsəlaa si: Pə wεε si, tə wiiki na tə həkəγi nəvsi, ke paa pənaγa ŋka ka isətv kakpası nyəŋ, isu too tə lakaya pusi pəγale taa tə?

⁴ Mpuvu Pə təna pə tv Tacaa təma-m si, ⁵ teləsi kətəlaa na tetv taa yəlaa təna təm si: Too pusi nutoso na naanvwa

kəlv í həkəγi nəvsi,

na í wiiki paa isətv kakpası nyəŋ

na isətv naatosompəγəlaya nyəŋ wei.

Ule pə taya ma laŋhulvmlε ke í caaki na í laki mpv.

⁶ Halı waatv wei í təkı na í nyəvki tə,

mə ti leleŋ ke í pəkəγi.

⁷ ləv kuyəγətv teləsəlaa ká təma Tacaa kvkpaalətvnaa pane pa nəγəsəle nav ke hatoo ləŋtaa. Waatv unı i taa Yosalem na i cəlv acalεε we hεεsvy taa. Pəv yəlaa ká we ilim ntəγəŋ na pə mpətəŋ tetv taa.

⁸⁻⁹ Mpuvu Pə təna pə tv Tacaa təvsa-m nti i ka yəγətvγv tə si:

l təŋ tampana na í hvkəna.

l laki kvpantv, í hvləγi təmaya suulu.

¹⁰ l taa muγuli suluwaa, yaa leelaa,

yaa mvvlaa, yaa kunyəntvnaa.

l taa maγası isayətv ke mə təma təv.

¹¹ Ama yəlaa me í kisa-ti. l təkə mə ŋkpaŋŋ si í taa nu. ¹² l lapa mə nyama ke kpusəŋ isu pεε. l kisa Pə təna pə tv Tacaa má ma kvseyesətv. Ntəγi ma Feesvyu heela ləv kuyəγətv teləsəlaa, na pá teləsi-meγe too ləŋtaa ulena í kisi nuu. Mpuvu ma pááná huuna-me. ¹³ Ulena ma tə si:

Timpi ma yaa-me na í kisi tə.

Pə təv ké mə yaa-m si má waası-me na maa kisi cəv.

¹⁴ Maa yası-meγe yəlaa mpa í ta nyi tə pa hekv.

l ka yelev mə tetv ke kvεε.

Mə taa nəḡəlv u puki,
pécó nəḡəlv u kəḡ.
Í kv mə tetv na mə niḡ na tá pəsi tesəpaya.

8

Tacaa su i yəlaa ke nəḡəlv kupaḡka
¹ Mpuḡv Pə təna pə tv Tacaa heela-m si:
² Maya Tacaa ma luḡu svv Yosalem
nyéma ke teu na má səki pa səm.
Na ma taa kraakəna pa kolontunaa.
³ Pə təw ké ma yəḡətəa si maa məli Yosalem.
Maa tasa Siyəḡ icatə taa ké caḡav tətə.
Hali maa yaa Siyəḡ si tampana icatə.
Maa layasi Siyəḡ icatə pulaya si naḡḡ nyəḡka.
⁴ Kukratəlaa ká nyəkí pa kratəḡ təw
na pá kəw pá caḡa Yosalem taa.
⁵ Yəlaa ká tasa Yosalem taa ke məlvuḡ.
Piya ká tasa luw ke tuutuuma na pá liyiliyi
icatə hapəe təw.
⁶ Iseyeli yəlaa kakaasaya u hvvki si mpv uní pə wə lapv.
Ama Pə təna pə tv Tacaa ná pəsəḡəna na í la piti təmlə ríté.
⁷ Maa waasi ma yəlaa mpa me pa krawa yomle tə.
Ilim təlule na pə tətule acaləe taa ke pa pona-me.
⁸ Maa kəna-meḡe Yosalem na í wəe ma yəlaa.
Maa wəe mə ləw,
na má təkí mə təw ké kawulaya na siḡisuyv.
⁹ Mpuḡv Pə təna pə tv Tacaa yəḡətəa si:
Í kaasi mə ti.
Mpi tə, nəḡnəw í nukí ma nəwsi nsi maa suwa tə.
Nsəḡi ləw kuyəḡətətə teləsəlaa ka kraala waatv wei
pa tayana ləw təsəele kite suw si pa ḡmaaki-te tə.
¹⁰ Na pécó pá takí waatv uní tə,
yəlaa yaa təla taa hikiyi kufeləḡv.
Pécó pa svvki paa lukí.
Ma yela yəlaa ké si pá lakí təmāḡa isəna pa səwlaa tə.
¹¹ Ama pənente ma heeliyi-me si,
ma kaa tasa me mpa pə kaasaa
təḡə lapv isv ləḡtaa nyéma.
¹² Maa la-meḡe kupantv ntí tə təna.
Tev kupaḡkv ká nu.
Ləseḡnaa na kvutuuum ká la teu na í heesi.
¹³ Yuta na lseyeli pa kawulasí me.
Í ka wə piitimnaa ləmpa hekv ké isv mpusinaa.
Ama pənente maa waasi-me.
Í ká pəsi piitimnaa mpi pa təḡsa nəwsi kupaḡsi tə.
Ule í kaasi mə ti, í taa nyá.
¹⁴ Maa tv ma taa ké si ma ləwki-meḡe wahala taa.
Mpi tə, mə caanaa ka kraasa ma pááná ké,
na má təkə-yə.
¹⁵ Ama nəḡnəw ma tv ma taa si maa katí
Yosalem na Yuta nyéma meḡe kupantv.
Ule í taa nyá.

¹⁶ Isəna í ká la təγəle si
 paa wei í heeli ı təγəntəle ke tampana.
 Í təηəγi siγisuyu ke mə huulenaa taa,
 na í pəkəγi heesuyu.

¹⁷ Í taa la təmāγa isayatu yaa í tuuna yem.
 Mpi tə, Tacaa má, maa caaki yaasinaa mpe pa taka.

Nəhəkutu kuyeyə pəsa acima nyəη

¹⁸ Mpyu Pə təna pə tu Tacaa heela-m si, ¹⁹ má teləsi-me si: Nəhəkutu nti í həkəγi isətu
 liγiti nyəη na kakpasi nyəη na naatosompəγəlaya nyəη na naanwa nyəη ke pənaγa taa
 tə. Tu te na tē pəsi acima səsəəna ke Yuta nyéma. Ama í səəli siγisuyu na heesuyu ké.

²⁰ Pə təna pə tu Tacaa yəγətəa si:
 Piitimnaa krai nyéma na acaləe pəγalə
 yəlaa ká tayani Yosalem ke kəntə.

²¹ Haləna icatə lentə yəlaa heeli lentə nyéma si:
 Tə polo na tē sē Pə təna pə tu Tacaa na tē wiina-ı.
 Ulena pələ pá tisi.

²² Piitimnaa toη nyəm
 na yəlaa pəγalə ká kəə
 Yosalem na pá sē-m na pá wiina-m.

²³ Ma heeliyi-me si,
 waatu inəγi piitimnaa waani waani naanwa
 yəlaa ká kra Yuta tu nəγəlv ı toko taa si:
 Tə caa tē təη-meyə isəsēelə.
 Mpi tə, tə nuwa si isə we mə waalı.

ISEYELI NYÉMA NA PIITIM LEMPI NYÉMA

9

Isə huunav ke piitimnaa leləa

¹ Tacaa yəγətə ı təm
 na tē tala Hatəlaki tetu taa.
 Tə nu Tamasi icatə taa.
 Ule pə tayə Iseyeli nyéma tike ke ı paasəγəna.
 Ama yəlaa tənāγa.

² Tamasi icatə cəlv Hamati icatə,
 na Tiii na Sitəη acaləe nna a wena
 kpelikpeka səsāγa təγə Tacaa yəγətəγəna.

³ Tiii nyéma í ηmawa mə icatə ke koluhə ké.
 Í kaa liyitee isu kanyəηa na wəla isu afəla.

⁴ Ama Tacaa ká leeki-tə.
 ı ká tusi tə koluhə ke tərku taa
 na í nyāγasi-təγə kəkə.

⁵ Filiisi acaləe Asəkaləη, na Kasa,
 na lkoləη nyéma ká ná mpy.
 Səγəntu ká kra-we na pá kpisi kantəlvuy.
 Wulav kaa kaasi Kasa.
 Pəyele Asəkaləη icatə ná kaa na tə yəlaa.

⁶ Yəlaa sitaa ké na pá kəə pá cāγa Asətəti.
 Maa ləsi mpi pə tuyi Filiisi nyéma ke kalampaani tə.

⁷ Maa ləsi mə nəəsi taa ké
 nantv nti pa ta lentı tə,
 yaa kulalaatu.
 Mə taa mpa pə kaasaa tə,

na Yuta nyéma í ká yaana-m mə lso.
 lkolorɔ nyéma ká suv mə yəlaa taa isu
 Yepusi nyéma lapa tɔ.
⁸ Maa tɔɔ lɛyɛli tɛtv ké.
 Yoolaa napəli kaa pəsi-ti,
 paa tɛlaa yaa kəntaa.
 Pécó ɣmakəllu kaa tasa mə tɔɔ ké təɣnav.
 Mpi tɔ, ma paasəyənna-meyɛ.

Yosalem waasuyv

⁹ Mpuv Tacaa tasaa si:
 Yosalem icate nyá,
 nyá laɣle í hulvmi səsəm.
 Siyɔɣ nyéma me,
 mə wulav kəɣna nteyɛ mə cəlo.
 l siyisaa na i ké aka.
 l pasa i ti na í caɣa kraɣaya tɔɔ.
¹⁰ Maa ləsi lfəlayim taa ké yooou keekɛnaa
 na Yosalem taa ké pə kraɣanəɣ na pə tɔɔɣ.
 Wulav inɪ i ká tv piitimnaa ke heesuyv.
 l ká tɔyɔ kawulaya ke antulinya təna təpai.

Saləkətvnaa hetuyv

¹¹ Mpuv Tacaa yəyəttaa si:
 Maa cɛ mə nyéma mpa pa təkə saləkə
 ke ləkə wei i taa lvm fɛi tɔ.
 Má na me tá nɔyɔ pɛeluyv kətaya
 caləm tɔɔ ké maa la mpv.
¹² Saləkətvnaa me,
 í məli koluyɔ icate taa na tɛeluyv.
 Saɣa ma tasəyi yəyətuyv si
 maa lɛɛti-meyɛ kɔpantv ke təm naale.
¹³ Maa pəsi Yuta ke tɔɔv,
 na lfəlayim ke nyəmə.
 Maa kusɪ Siyɔɣ nyéma
 na pá yooona Kələeki nyéma
 na má lá na pá pəsi isu aka layate.
¹⁴ Tacaa má maa səsɪ ma yəlaa tɔɔ.
 Maa yaɣa apalvtutuyv isu tɛv hola.
 Maa tɔ nyəmə isu tɛv ɣmɛləsuyv.
 Maa həkə mə waali isu ilim mpətəɣ tɔɔ kacuculaya.
¹⁵ Pə təna pə tv Tacaa má maa kenti ma yəlaa tɔɔ.
 Maa tɔ mə kolontunaa ke pəntəlvɛɛ na má wakəli-wɛ.
 lɛyɛli nyéma í ká kv mə kolontunaa.
 Caləm ká kpe isu sulvm.
 Yaa isu kətaya təlate caləm sukuyv poosiisi,
 na pá ɣmusɪ tə ɣkuluyasɪ tɔɔ tɔ.
¹⁶ Waatv inɪ i taa ké
 lso Tacaa ká waasi i yəlaa.
 lsv tiikilu waasuyv i kaləkv tɔ.
 í ká teeki kəkə isu liyitee pɛɛ.
¹⁷ Mə tɛtv taa,
 laɣhulvmle na kacəka ká wɛɛ.
 Təyɔv na nyəɔv ká ha ifepiya ke kpelikpeka.

10

1 *Í sələmí Tacaa* ke tev
 1 *Í sələmí Tacaa* sɪ *í ha-meyɛ* tev ke toomaya.
 1 *ká yele* na *ku nu-meyɛ səsəm*
 na *təɣənaya nyala tawa taa*.
 2 *Í kuyi mə təyi yem ké* na *tuy*,
 1 *wɛ kɛtɛ ké*.
Páɔ́ tɔwaa naa *naaki mə pee*.
Pa puyusiɣi-mɛ na *pəpətv toosee sɪ*,
pa hɛɛsəɣi mə laɲa.
M̄puyv mə caanaa lapa na *pé yası-wɛ*
isu heeɲ wei ɪ fɛina tiikilu tɔ.
Waasuyv təm yəɣətvuyv
 3 *Pə təna pə tv Tacaa má*,
ma mv rááná na *kpaɪ nyéma*.
Mɛ pa tiikiɣina lɛɣɛli nyéma na *mɔsvɛɲ*.
Maa səɲ pa tɔɔ.
Maa paasəna ma Yuta yəlaa
 na *má tv-meyɛ toɲ isu* ma *yoou kɔpaɲanəɲ*.
 4 *Mə taa ké awulaa* *ká lu waani waani*.
Mə toɲ ká wɛɛ *isu kutuluyv* *kite tɛɛ pələ*.
Í səɲaa ké təca *isu laɲaya tesika*,
 na *í wɛna pəsuyv* *isu yoou tɔɔv*.
 5 *Í ká wɛɛ* *isu yoou akanaa*,
 na *í fɛləɣi mə kolontunaa* *ke atɛ*.
M̄puyv í ká yoo.
Mpi tɔ, Tacaa má,
maa wɛɛ mə waali ké.
Fɛɛɛ ká kpa mə kolontunaa kɔpaɲanəɲ *caɣalaa*.
 6 *Maa yele* na *Yuta nyéma nyɔɔ toɲ*.
Maa waası Yoseɛfv təyaya nyéma.
Maa məɲna-meyɛ mə tɛtv taa *isu ma taa lɔ-mɛ*.
Mpi tɔ, maɣalɛ mə lɔɔ,
 na *wɛna mə pətəɔtələ ké*, *maa cɔ-mɛ*.
 7 *lɛɣɛli nyéma ká pəsi akanaa ké*.
Mə laɲa ká hɔlvɔmɪ *isu í nyɔɔ svlvɔm*.
Mə piya ká na *mə akaitv nti*.
Ulena pɛɛ pa taa hɛɛna Tacaa.
 8 *Maa yaa* na *yəlaa mɛ* na *má hɛtv-mɛ* na *má kɔpɛyɛli-mɛ*.
Í ká huki *isu pa hukaya ləɲ tɔ*.
 9 *Mpi tɔ, maa ɲmɔsvɛ-meyɛ piitimnaa taa*.
Ama í ká tɔɔsɪ na *tɔɔ ké pooluɲ taa təna*.
Məna mə pəyalaa í ká caɣa təna.
Ulena í tayani məlvuyv.
 10 *Maa ləsi-meyɛ Icipiti* na *Asilii* *pa tɛtvnaa taa*.
Maa məɲna-meyɛ mə tɛ na *má sɔɔsɪ-meyɛ Kalaati*
 na *Lipaɲ tɛtv*.
Paa na mpv tɔ, təcəɣalɛ *kaa tala-mɛ*.
 11 *Paa laɲwakəlle maɣana-mɛ* *isu tɛɲku*.
Maa cɛ mə hola na *halɪ Nili pəɣə pələ maɣamaya wɔli*.
Kalampaani tv Asilii ká hoti *isu taav*.
Icipiti ílé ɪ toɲ ká yəki.

¹² Maa yele na lseyeli nyáma nyáa toŋ.
 Í ká nuna-m na í tóki ma kiinj.
 Tacaa má, ma yóŋótəyəna mpv.

11

Piitimnaa toŋ nyəm yoonav

¹ Lipaŋ tetv tɔli nyá nənəəsi
 na kəkə nyaxa nyá tuŋ səsəəŋ.
² Tuŋ me, í wii, pa heela mə tuŋ kupaŋ leləŋ.
 Pasaŋ tuŋ səsəəŋ me, mi wii,
 pa heela mə hətuŋ anaam.
³ Tiikilaa nyuŋv kulvŋv waatu tɛɛwa,
 ɔlena pá wiiki.
 Pa heela təŋɔlasɪ hətu kupaŋtu
 ɔlena səle sɪ wiliŋi na sí maləŋi Yaatanɪ pəŋə.

Tiikilaa naale təm

⁴ Mpuŋv kuyaku nakɔli ma ləɔ Tacaa təma-m sɪ: Pəsi heeŋ wei pa puki kuyv tə ɪ tiikilu.
⁵ ɪ yataa ná lentəŋi-ɪ ké paa naaki pa tasəkəle. Pə kaasi na ɪ pɛtələa náa wəŋiŋi na pá
 saŋ ləɔ sɪ pa suv toŋ. Heeŋ maŋamaŋa tiikilaa ná fei ɪ pətətəle. ⁶ Tacaa yóŋótəna sɪ: Ma
 kaa wɛɛna atɛ yələa pətətəle. Maa tv paa wei ké ɪ wulav yaa ɪ cələ tv niŋ taa. Awulaa
 ká kpiisi tetv, ma kaa fiti nəŋɔlvŋv pa niŋ taa.

⁷ Mpuŋv Sakali təma sɪ: Má pəsəna ntɛŋɛ tiikilu wei ɪ heeŋ yampaxatələa yaki na
 pá kuyi tə. Maa caa kpatəŋ ke naale na má ha lɛŋku sɪ: Səɔlvŋv. ɔlena lɛŋku sɪ: Nəŋə
 kulvmaŋa. Maa paasəna ma heeŋ. ⁸ ləɔtv kulvɔm taa ké ma yasa tiikilaa tooso. Ma suulu
 tɛma ma heeŋ tə, na ɔlé í nyəŋəsi-m. ⁹ ɔlena ma təmi-ɪ sɪ: Ma kaa tasa-mɛŋɛ paasənav
 na pá taŋi. ɔle mpa pele pa caaki sɛm tə pá sɪ. Pá kv mpa pə wɛɛ sɪ pá kv tə. Ye pə kaasa
 mpa ɔle pele pa li təma.

¹⁰ ɔlena má kraŋa kɔátvŋv ŋku pa yaa sɪ Səɔlvŋv tə na má peli-kv. ɔlena má yəki
 nəŋə ŋka má na piitimnaa tu pɛləa tə. ¹¹ Ma na-mɛ tá nəŋə pɛləvŋv yəkəa. ɔlena heeŋ
 paŋatələa mpa pa keŋna-m tə pá cəkəna sɪ Tacaa nəŋə wɛ pə taa. ¹² ɔlena má heeli-wɛ
 sɪ: Ye pə maŋa-mɛ í feɪ-m liŋitee, ye pə taŋa mpv awusa. Ntɛna pá maŋasi-yɛŋɛ nyəŋətv
 hiu na naanɔwa. ¹³ Mpuŋv Tacaa təma-m sɪ: Pɛti liŋitee səsəəna nna pa maŋasəna-m
 mpv təŋə koolu. ɔlena má pɛti-yɛŋɛ koolu ke ləɔ təsɛle taa. ¹⁴ Pələ pə waali, ɔlena má
 peli ma kɔátvŋv ŋku pa yaa sɪ Nəŋə kulvmaŋa tə. ɔlena pé yasi lseyeli na Yuta. ¹⁵ Mpuŋv
 Tacaa tasa-m heeluyv sɪ: Pəsi tiikilu kumeləŋ. ¹⁶ Pələ pə paasi maa pona-mɛŋɛ tiikilu
 kɔfalv. ɔlé ɪ kaa paasəna heeŋ, halɪ ɪ ká pɛkɪ ɪ kuyv ké. ɪ kaa pɛkɪ kulepiŋ, yaa í fe wei
 pə wuki tə. Yaa í paasəna alaafəya nyəŋ. Halɪ ɪ ká təŋə ɪ taa kuyasələŋ. ɪ ká seti leləŋ
 aɔwa sɪ í taa tə.

¹⁷ Tiikilu kumeləŋ nyá wei nn paasəŋəna heeŋ tə,
 nyá təm wɛ waiyo ké.
 Yoou í peli nyá niŋ
 na kv yəki nyá isələ ntəŋəŋ nyəntɛ.
 Pə la-ŋ isəkpulvŋv,
 nyá ŋkpaləŋa í kɛkɪ.

12

Yosalem waasvŋv

¹ lseyeli təm nti Tacaa yóŋótəa təŋəle sɪ: Má suna atɛ na isətaa. Má tvna yɔlv ke
 weesuyv. ² Maa pəsi Yosalem isv sulvɔm atɛŋkpa. Pəcələ piitimnaa me í ká nyəə na pé
 cəə mə isəntaa. Kolontunaa ká ta Yosalem na Yuta tetv təna. ³ Waatu inɪ ɪ taa ké maa
 pəsi Yosalem isv puu, na mpa paa kuli-kv tə pu kv-wɛ. Antulɪnya piitimnaa təna ká pɛkɪ
 sɪ pá seki-kv. Paa kpeyeli na pá kəə ɪcatɛ ke yoonav. ⁴ Pələyɛle maa yele na səŋəntv kpa

pa kpaɣanəŋ. 1 ká seliyi isu sulum kuyv-ı, na ı caɣalaa náá suv kpaɣuvu. Maa feŋ Yuta nyéma me mə təə. Pulv í taa tokina-me. Ulena ma yulvsi piitimnaa təna kpaɣanəŋ ise, na í tutiyi yem. ⁵ Halı Yuta nyuvu nyéma ká tə sı: Pə təna pə tv Tacaa kiŋ ke Yosalem yəlaa hikiyina toŋ. ⁶ Ulena maa yele na í yoonaa piitimnaa mpa pa cəəna-me təɣə cemace. Na í kəli-we isu kəkə mukuvu hətuvu tə, yaa isu kəkə mukuvu camhuyule tə. Ama pulv kaa tokina Yosalem yəlaa.

⁷ Tacaa ká kəə na í waası Yuta nyéma. Ule Tafiiti luvu nyéma na Yosalem nyéma í kaa hvv sı í tēe Yuta nyéma ləlaa. ⁸ Waatv unı ı taa ké Tacaa ká kenti Yosalem nyéma təə. Ulena mə taa acamaa pəsi toŋtunaa isu Tafiiti. Ulena Tafiiti luvu nyéma náá pəsi-me isu ləə. Yaa Tacaa isətaa tillu wei ı təŋ mə nəɣə təə tə.

Pa caɣa ləyaya ke tetv təna taa

⁹ Mpuvu Tacaa yəɣətaa sı: Waatv unı ı taa ké maa kv piitimnaa təna mpa pa kəŋ Yosalem ke yoonav tə. ¹⁰ Maa tv Tafiiti luvu nyéma na Yosalem nyéma meye luyv kulumvuvu na sələmvuvu ləmayasəle. Ulena í kēesəna ma wei paa tula pəŋ ke musvŋ tə ma təə. Í ká caɣa ləyaya isu pa cakuvu pəyaya ikpamle ləyaya tə. Í ká wii-m isu í səki í səki, isu kancaalaya pəyaya. ¹¹ Waatv unı ı taa, Yosalem taa ləyaya ká təə ké. Kaa wee isu Mekito tetekəle taa Hatatı-Liməŋ nyəŋka. ¹²⁻¹⁴ Paa luvu ŋku kv tike kv caɣana kv ləyaya. Paa Tafiiti luvu, paa Natəŋ nyəŋkv, paa Lefii nyəŋkv, paa Simeyi nyəŋkv, na pə polo luvvŋ lələŋ ke mpv. Paa luvu ŋku kv apalaa na alaa paa caɣa mpa mpa ké.

13

¹ Mpuvu Tacaa yəɣətaa sı: Waatv unı ı taa ké seelv nəɣəlv ı ká tvli. ı ká nyaalı Tafiiti luvu nyéma na Yosalem nyéma me mə isayətv.

ləə ká kpiisi tuŋ na ləə kuyəɣətutu teləsəlaa kvcesaa

² Ulena Pə təna pə tv tasa yəɣətvuvu sı: Waatv unı ı taa ké maa kpiisi tetv təna taa tuŋ təna, na ı kətəlaa. Nəɣəlv kaa tasa ı hətə yaav. Maa ləsi laatv konyuluvu ke mə taa. ³ Haləna ye pə cəpa mə taa wei na í yəɣəti pəpətv təm natəli, ı caa na ı too paa təmı-ı sı: Timpi n looliyina ləə Təm tə, isu í səpa. Pa mayamaɣa paa tu kvna-ŋ pə tələtə. ⁴ Waatv unı ı taa ləə kuyəɣətutu teləsəlaa ká weena pa təm kraaluvu, na pa toosee heeluyv fəele. Halı pa kaa tu suu pa təmle tokonaa mpa pa puɣusiyina yəlaa tə. ⁵ Paa wei ı ká tə sı: Ma ké hátv ké, ma ta ke ləə kuyəɣətutu teləslv. Hatoo ma pəcaatv ke ma wena tawa na má haləyi. ⁶ Ye pa pəəsa-ı sı: Pepe kvna-ŋ nyá laŋle taa ké isəntə? Ule ı cə sı: Ma na ma camnanaa ké, na pə kv-m mpv.

Tacaa seev

⁷ Mpuvu Pə təna pə tv Tacaa təma sı:
Layəte nyá, kv ma sənlv wei ı ké tiikilu tə,
na heeŋ ya yem yem.

Ulena má kvli iwēesi təə.

⁸ Tetv heeŋ həɣələŋ naale ká sı na pə kaası kulumvuvu tike. ⁹ Maa tayanı kvkaasaa me isu pa wəkvuvu wəla na liyitee nyəɣətv ke kəkə na pə nyaalı-tı tə. Ulena í sələmi-m na má mv, na má yaa-meye ma yəlaa. Ulena mu yəɣətəyi sı: Tacaa kele ləə.

14

Tacaa kuyaku

¹ Tacaa pááná kuyaku kpeɣətəna ntə. Yosalem nyéma me, paa tala mə kupam na í nyənəyi.

² Tampana təə,

Tacaa ká kpeyeli piitimnaa.

Paa kvli Yosalem təə na pá ləkı-te.

Paa kuu tēesi taa wontu, na pá kpi alaa.

Paa kuu yəlaa həɣələv na pá tēena.

Ama pu yele kukaasaa ke icate taa.

³ Pə waali ké Tacaa ká yoona piitimnaa me,
isu too i tu lakuyu yoou waatu taa tō.

⁴ Waatu inəyi i ká təni i nəhəle ke
Olifinaa pulaya tō ké Yosalem kin ke ilim təlule tō.
Pulaya ká faya na ká təj ilim.

Uena həxəluxu leŋku náá məjna
ilim mpətəj na leŋku na pə ntəxəj.

⁵ Pulaya tətəkəle níté tu wəe mpuvu haləna Asaali icate.

Nteye í ká təj na í se,

isu mə ləncənaa ka lapu pənaŋa ŋka
tətu sela Yuta wulav Osiyasi pəle taa tō.

Waatu inəyi Tacaa ləo na isətaa tillaa paa tala. ^a pə nəxəsəna ké isu icate hətə. Ue tá tu
Ləkpa taa si icate.

⁶⁻⁷ Pə kraŋav waatu iní tō,

pə fəi si ilim ntə ahoo ntə.

Səkrətuvu ká muki ké na nyaaləm wəe tam tō.

Tacaa tike nyəmna kuyaku ŋku.

⁸ Waatu iní i taa səlɛv ká lu Yosalem
na i lum lempri kpej Teŋku Kusəpu taa,
na lempri ke Metitelanee Teŋku taa.

Pu kpe mpuvu tam ké,

paa ləjle paa yoluma.

⁹ Tacaa tike ká təxəna kawulaya ke tətə təna taa.

Nyá tike təkəj ké yəlaa təna ká nyi na pá səkki-ŋ.

¹⁰ Pə cənaav Yosalem tō pu pəsi isu tətəkəle.

Pə kraŋav Kera icate ke ilim ntəxəj tō tō,

na pé polo pə mpətəj tō ke Liməj icate tō.

Yosalem ká kəli i cələ acaləe ke kəŋkəluməj.

Icate wəj ká kraŋa Pəncaməe nəxəxə,

haləna nəxəxə kəpənaŋa ke ŋkuluŋa taa.

Uena pé polo Hananeyeli kutuluŋu səsəəv.

Haləna wulav ləsej tənyaasəle.

Uena tətəkəle náá kraŋa Kipeya na tá polo Liməj.

¹¹ Í ká cəŋa tə taa təpamm,

nəxəlv kaa nyaasi-te na yəkuyv.

¹² Ye pə kaasa piitimnaa mpa me

i pola Yosalem ke yoonav tō.

Mpi mpi Tacaa ká la-me təxələ.

Mə nantv ká tasəna mə isə.

Mə isəpəe ká tasa a pəxələj taa.

Mə nsəma ká tasa mə nəəsi taa.

¹³ Waatu iní i taa ké Tacaa

ká yele na səxəntv anaam kpa-me,

na í kulí təma tō.

¹⁴ Yuta nyéma ká yoona Yosalem nəxə,

paa ləkki piitimnaa lempa wənav.

Pə kraŋav wəla, na liyitee nyəxətv tō,

na wontu ke tuutuuma.

¹⁵ Kutəj ŋku kv kpa kolontunaa tō,

ku kpa pa təla ke teitei ké mpuvu.

^a 14:5 Asaali icate: Lonte tənə iní tə ta nyi si icate yaa pəxə yaa pepe hətə. Ama

¹⁶ Waatu inɪ ɪ taa ké Yosalem
kolontunaa kakaasaya ká puki Yosalem taa ké
paa pənaɣa ŋkaɣa Pə təna pə tɔ Tacaa wulau ke sɛɛv.
Í ká təkɪ coka acima.

¹⁷ Ye tɛtɔ yəlaa mpa pa ta polo
Yosalem ke Tacaa sɛɛv,
tɛv kaa nu pɛlɛ pa tɛ.

¹⁸ Ye Icipiti nyéma me í kisa Yosalem
ke pote si í tɔɣɔ coka acima,
wahalanaa ká maɣana-me isu piitimnaa
lɛmpa mpa paa puki acima anɪ tɔ.

¹⁹ Mpuɣv pu hɔna mə na piitimnaa mpa
paa kisi acima anɪ a tɔɣɔv tɔ mə ŋkraŋɪ.

²⁰ Waatu inɪ ɪ taa, paa ŋmaa na pá kpeɪna
kraɣanəŋ luuŋ tɛɛ kaŋkoŋlee tɔɔ si:
Tacaa tənna.

Hali lɔɔ tɛsɛɛle taa tiipee kraɪ nyəna ká pəsi isu
caləm poosiyanaa mpa pa su kətaya tɛlatɛ tɔ.

²¹ Yosalem na Yuta taa tiipee təna ká pəsi Tacaa nyəna.
A taa ké kətəlaa təna ká təsi pa nantv.
Paɣatəlaa kaa tasa wɛɛv ke Pə təna pə tɔ Tacaa
lɔɔ tɛsɛɛle taa ké waatu inɪ ɪ taa.

ISO KUYOYOTUTU TELESULO

MALASI
TOM TAKELAYA

Kutulutu

Na pácó pə takı Malasi waatu tə lseyeli nyéma ka təŋa Asee na Sakalı pa seyəsəŋ ké. Haləna pá tayani lso təsele ke ŋmau. Ama pə kəma na pə keesi, ləna pá tayani lso seeu ke yepu. ləna pá puyusiyi lso ké pa kuhaaŋ təm taa. Kətəlaa ná yela pa təmlə na kiin wei lso cəla-we si pá hulı yəlaa tə.

lənəna pa faya Malasi takəlaya tə:

lso ləsa lseyeli nyéma si pá pəsi ı yəlaa, titite 1

lso kpaaləyi kətəlaa, titite 2:1-16

Tacaa tillu na lso huule, titite 2:17-3:23

¹ Tacaa heela Malasi ke təm si í teləsi lseyeli nyéma.

lseyeli nyéma ke Tacaa ləsa

² Təm ntəyəle si unı í səla-we. ləna pele pa pəəsi lso si: Pepe huləyəna mpv? Ntəna lso si: ləsa na Yakərv paa we tətəle ké. Paa na mpv ma səla Yakərv. ³ ləna má kisi ləsa. Ma kpiisa ləsa luluvu ltəm nyéma tetu, na pə waasi taale hası. ⁴ ltəm nyéma me í təma si: Pə kpiisa-tv yaa. Ama tu tayani ta ncaa kusuvu. lə maŋa Pə təna pə tv Tacaa maa heeli-me si: Paa í ŋmawa, isı ma yəkka. ləna má ha-meŋe hətə si isayatu tə. Yaa yəlaa mpa Tacaa u heesəyi páána mənau tə. ⁵ lseyeli nyéma me, í ká ná mpv na mə isəle. Haləna í yəŋəti si: Paa lseyeli nyéma tetu toosi na waalı tə, Tacaa huləyi í toŋ ké.

Kətəlaa səsaa kalənav

⁶ Mpuyv Pə təna pə tv Tacaa pəsa kətəlaa si: Pəyaya seeki ka caa ké, na təmlə tv náá seeki ı səso. Anı maŋale mə Caa na mə Səso. lə pepe tə ké u seeki-m, na u nuna-m? í nyənəyi-m yem, na í tayənəyi-m pəəsuvu si: Pepe taa ké tə nyənəyi-ŋ yem? ⁷ í kəŋna ma kətəya təlate tə ké asilima təŋənaŋa. ləna í tayənəyi-m pəəsuvu si: Tá pepe kəna asilima? Timpi í nyənəyi ma kətəya təmlə ke yem təŋə. ⁸ Tacaa Pə təna pə tv má, ma pəəsəyi-me si: Waatu wei í lakı-m kətəya ke isəkpəlvu kprəntə, yaa kuvəkəlle, yaa kutəntv tə, pə we teu na? Ye kprəntə isı rıpvuv n ha nyá tetu nyuvu tv ı ká muna laŋhuləmlə na? ⁹ Təv, í maŋasi-m wiinav si, má nyəni mə pətətəle na í ná. lə ma kisaa. ¹⁰ Pə kəla teu si mə taa nəŋəlv í polo í təkı lso təsele nənəəsi. í taa la-m krai kətəya ŋka maa caaki tə. Ma luvu fei si má na mə kətasi. Tacaa Pə təna pə tv má, ma yəŋətəna mpv. ¹¹ Ma hətə yaawa ilim təlule na pə polo pə tətəle ke piitimnaa taa ké. Paa timpiyi pa lakı-m tulaalv kətəya na ma hətə taa. Pa haaki-m kuvəŋ wei ı muna-m tə. ¹² Ama mə nyənəyi-m yem ké timpi í toŋ si ma kətəya təlate ta ke pulv tə. Halı í kəŋna ma kətəya təlate tə ké mpi pə fei teu tə. ¹³ í kuvtəyi si pə we-meŋe təlası. Ntompee ke í tuluvu-m. Na í lakı-m kətəya ke təla kuvmulee, na kutəntvnaa. Pə təna pə tv Tacaa má, ma kaa mv mpv. ¹⁴ Ye yulv ká su ı nəŋə si ı ká ha-m ı kaləkv tətə kupante. ləna í kəv na í cəle-m krai nyəntə. Mpusi we ı tə ké. Mpi tə, ma ke Wulav Səso ké, na piitimnaa nyəŋna ma toŋ.

2

Tacaa kpaaluvu ke kətəlaa

¹ Mpuyv Pə təna pə tv Tacaa kpaala kətəlaa si: ² Ye í tá nuna-m na í təkı ma təm na í tvyi ma hətə ke teeli. Maa yele na mə koolee kupana pəsi mpusinaa. Mpuyv maa la-me. Mpi tə, u seesəyi isəle. ³ Maa wakəli mə luluvu nyéma. Ye pə kaasa-me, lə ma ŋmusı mə isentaa ké təla wena í lakı kətəya ke mə acima waatu tə a pəntv. ləna pá kprəntı mə təna na pá lə. ⁴ Ntəna Tacaa si: Waatu unəyi í ká cəkəna si lso Tacaa má, ma kpaala-me si í təkı nəŋə ŋka má na Lefii na ı luluvu nyéma tə pəlaa tə. ⁵ Pəyele má na-ı tá nəŋə pəeluvu

mpi pə haakayana-meɣe weesuɣu na alaafəya. Ma lakaya-meɣe mpuɣu si í nuna-m na í nyaɲna-m, lɛna í la mpv. ⁶ Təm tampana nyəntv tike ke Lefii nyəma me í yəɣɔtaa, í ta looli. Má na-me tə kɛnta teu, na í laki-m yəlle. Í hula yəlaa paɣale si pele pa lə isayatu. ⁷ Kətulv təmlɛ nté si í seɣesi yəlaa na pá nyi lso. Uleɣe pa pəəsəɣi si í huli-weɣe kiɲ wei wei paa təkɪ tə. Mpi tə, inəɣəle Pə təna pə tv má ma təm teləsulv. ⁸ Ama kətəlaa me, mə yela mpaav kusiyisuyu. Mə seɣesəɲ pilisa yəlaa paɣale. Í wakəla nəɣə ɲka ma na-me tə pɛlaa tə. ⁹ Maa yele na yəlaa təna kulɪ mə tə, na pá tisi-me. Mpi tə, í kisa ma luyu nyəntv. Í fayəsəɣi yəlaa ke mə seɣesuyu taa.

lseɣeli nyəma lapa mpi lso kisina-we tə

¹⁰ Anɪ Tacaa ke kulvm ké. Ta nəɣə na ta suka lso kulvm ɲmana-tv. Ule pepe tə kə tə lukɪ təma waali. Na tə wakəlayɪ lso na tá caanaa pa nəɣə pɛeluyv? ¹¹ Yuta nyəma me í wakəla mə nəɣə suw. Í lapa acaalətv ke Yosalem na lseɣeli tetv təna taa. Mpi tə, í wakəla Tacaa lso təsɛɛle. Ulena í kpaya alaa mpa pa laaki tuɲ tə. Pəyele lso ka sɔla i təsɛɛle ké. ¹² Tacaa Pə təna pə tv í kpiisi-meɣe Yakərv luluyv taa. Í taa tasa-i mə kətasi lapv.

¹³ Mə kulapv tv naale nyəntv nté si í pələɣi isəlv ke Tacaa má ma kətaya təlate tə. Mpi tə, ma kisiyi mə kuhaham. Pəcɔ maa caaki mə kətasi ke pənente. ¹⁴ Anɪ paa mə taa wei i ka suna i nəɣə si i ká təkɪ i kancaalaya alv. Mə ləsəna-we, na pa ké mə alaa, paa na mpv í kisa-we. ¹⁵ Pəyele Tacaa kɛnta-meɣe tənuyv kulvmuyv na ləmayasəle kulvmtəle ké. Ule pepe tə kə i kɛnta-meɣe mpv? Piya ke i caakaya si í ha-me. Mpv tə, í la laakali na nəɣəlv í taa kisi i kancaalaya alv. ¹⁶ lseɣeli lso Tacaa Pə təna pə tv yəɣɔtaa si: Ma taa kpaakəna apalv na alv pa yav təm. Mpi tə, pə taa we səm ké. Paa wei í la laakali na i ti. Í taa wakəli i nəɣə suw.

Tacaa tillu tiluyv

¹⁷ Í tuyɪ lso maya wahala na mə təmnaa. Ulena í taɣanəɣi yəɣɔtuyv si: Pepe taa ké tə tuyv-ɲ wahala? Timpi í təɲ si lso má ma caaki isayalataa. Ma laɲle heəkəna-weɣe teu. Aaiyee si: lso wei i həɲ ta ɲkpaɲ tə i we le? Tənaɣa í tuyəna-m wahala.

3

¹ Mpuɣu Pə təna pə tv Tacaa cəwa si: Ma tiliyi ma tillu na í kpalɪ-m mpaav. Səso wei í pɛəkəɣi tə, i ká svv lso təsɛɛle taa təlev. Pəyele nəɣə pɛeluyv tillu wei í nyuləɣi tə, i kəɲna nté. ² Awe ká wɛena i ti na í pəsi na í səɲ i kuyaku kukəmvuyv wule? Mpi tə, i ká wɛe ké isv kuluku kəkə, yaa kpaləkɛram mpi pə we ləɲ ke teu tə. ³ i ká cəɣa ké na í taɣanɪ Lefii nyəma kətəlaa asilima təkɛpataa. Isv pa nyaaluyv wula na liɣitee nyəɣəlvuyv tə. Waatu inəɣi í ká la Tacaa ke kətaya isv í svv tə. ⁴ Ulena Tacaa mv Yuta na Yosalem nyəma me mə kuvəɲ təkpa, isv hatoo kancaalaya taa. ⁵ Pə təna pə tv Tacaa má ma yəɣɔtaa si: Maa kə na má hvuna mpa paa nyaɲna-m tə. Isv topotopo nyəma, na wasaɲkalənaa, na mpa pa sukɪ pa nəəsɪ ke yem tə. Na mpa paa saɲ təmlɛ nyəma ke fəlvuyv tə. Na mpa pa muɣuliyi leela, na suluwaa tə. Na mpa pa tuyɪ tasəkəle ke mvula tə.

Tacaa kiɲ məlvuyv

⁶ Mpuɣu lso təma si: Maya Tacaa ké, maa layəsəɣi. Pəcɔ mə ké Yakərv luluyv nyəma ke tam ké. ⁷ Hatoo mə caanaa waatu ke í caala ma kiɲ ke kisuyv na í lə-i. Mpv tə, Pə təna pə tv má, ma caa si í məli ma kiɲ na maa məli mə kiɲ. Ulena mu təɲ si: lənaɣa tu la na tə məli nyá kiɲ? ⁸ Ha, yulv ɲmuləɣi lso yɛɛ? Pəyele mə ɲmula-m na í taɣanəɣi-m pəəsuyv si: Ləɣe tə ɲmula-ɲ? Mə wɛnav həɣəlvəɲ naanvwa taa kulvm tələsəle, na mə kuvəɲnaa hav taa ké í ɲmuləɣi-m. ⁹ Yəlaa me, mə təna í we mpusi taa ké mpv unɪ pə taa ké. ¹⁰ Mpv tə, í kəna mə kuvɛnam həɣəlvəɲ naanvwa taa kulvmtəle təna ke mə təsɛɛle taa. Ule kətəlaa kaa laɲ təɣənaɣa. Í taa nəɣəsi si ye í ləsa mpv í ká laɲ təɣənaɣa. Í mayasi-m na í ná si ma kaa tvli isətvənyv ke pəɲ na má pəli-meɣe kupantv ke səsəm? ¹¹ Na má taɲ təɣəlaa ke mə kuvəlvəm tə. ¹² Tacaa Pə təna pə tv má, ma heeliyi-me təfoo si piitimnaa təna ká yaa-meɣe leleɲ nulaa. Mpi tə, mə tetv ká wɛena kupantv ké.

Isə siχisuyu hulsuyv

¹³ Í yəχətəyi ma təw kə təm isayatu. Ilena í təŋ si: Le na leye tə pəntəna-ŋ? ¹⁴ Pécó í kuntəyi si í təkə ma təm. Si í lapa laŋwakəlle kətasi. Si Pə təna pə tu ma, má ná mə pətətəle. Ama mə ta waa pulv. Pə təw mə huuki si paa í lapa-m təmlə yem kə. ¹⁵ Haləna í təŋ si: Kalampaanu nyəma na asayaa ke pə cayanaa. Paa pa wakələna Isə ílé i suma tam kə.

¹⁶ Mpa pa nyaŋna Isə tə, pa yəχətayana təma, ilena Tacaa ke ŋkraŋuyv na í nu pa kuyəχətutu. Pécó pa ŋmaa pa təna mpa pa nyəma i toŋ təw, na pá nyaŋna-i tə, pa həla ke takələya taa. ¹⁷ Ntəna Pə təna pə tu Tacaa yəχəti si: Kuyəŋku maa huli ma toŋ tə. Maa nyəni yəlaa meye ma nyəma. Í ká pəsi ma nyəma təkpataa na má laki-meye kupantu, isu cəce na i pəyaya ŋka ka paasəŋəna-i tə. ¹⁸ Kuyəŋkuyi í ká na siyisilaa na asayaa. Na mpa pa laki ma təmlə na mpa paa laki-te tə pa fayav. ¹⁹ Tacaa Pə təna pə tu má, ma pááná kuyaku təŋna kəntə kə isu kəkə səsəŋka. Kuyəŋkuyi paa nyaŋasi kalampaanu nyəma na asayaa ke kəkə isu nyutu. Pə kaa kaasi-weye pulv cəcəka. ²⁰ Ama ma suku mpa pa seeki-m təχə nəəsi si, ma toŋ ká waasi-weye isu ilim lukuyv na pé waasəyi tetu tə. ²¹ Kuyəŋkuyi í ká paa asayaa ke nəəhəe isu tetu. Pə təna pə tu Tacaa má, ma yəχətəna mpv.

Ilii məlvuyv

²² Í təəsi ma təmlə tu Moisi kuyəχəsətə təw. Na kiiŋ na kusəsutu nti ma cəla-i Holəpu puyv təw si í teləsi Iseyeli nyəma təna tə.

²³ Maa tili Isə kuyəχətutu teləsulu Ilii. Maa tili-i na pécó pé tala ma kuyaku səsəŋku səχəntu nyəŋku ŋku. ²⁴ Inu i ká ciikina cəcənaa na piya. Ilə ma kaa wakəli mə icatə.

LAAPAAli KUPAŋ WEI
 MATIYEE
 ŋMAAWA TŌ

Kutlultu

Matiyee takəlaya nté Laapaalənaa taa kancaalaya takəlaya. Ka taa ké tə naaki si Yesu ké Mesii pécó inəxəle wulav səsə tətə. Iso ləsəna-ı hatuu kancaalaya taa. Yuta nyéma ka tənəaa ké si Iso ká kpa pa taa ké wulav səsə nəxəlv na í fiti-weyə Lom nyéma ħmakəlvuy taa. Ama Matiyee húlóyí si kawulaya ħka ka təm Iso ka yəxətəa tə ka ta ke antulinya inə ı nyəħka. Matiyee kəesəyí Yesu ləlvuy təm na ı Iso lum səv na ı təmlə na ı kənyəntəxəle na ı səm na ı fem na ı kpaυ ke isətəa.

Isəna pa faya Matiyee takəlaya tə:

Lulvə loosi na Yesu ləlvuy, titite 1:1-2:23

Lum səlv Yohaani təmlə na Yesu mayasuyv, titite 3:1-4:11

Yesu təmlə ke Kalilee tətə taa, titite 4:12-18:35

Yesu pote ke Yosalem, titite 19-27

Yesu səm na ı fem, titite 28

*Yesu caanaa caanaa
 (Luku 3:23-38)*

¹ Apələham ləlvuy tə nté Tafiiti, Tafiiti ləlvuy tə Yesu Kilisiti ləlvuy looħa nté cəne.

² Apələham lula Isaaka, na Isaaka náá ləli Yakərv, na Yakərv náá ləli Yuta na ı newaa.

³ Yuta ná ləli Falesi na Sela. Pələ pa too kele Tamaa. Falesi ná ləli Həsələħ, na Həsələħ náá ləli Alam, ⁴ na Alam náá ləli Aminatari, na Aminatari náá ləli Naasəħ, na Naasəħ náá ləli Saləma. ⁵ Saləma ná ləli Poosi, Poosi too kele Lahari. Poosi ná ləli Opeti, Opeti too kele Luuti. Opeti ná ləli Sese, ⁶ na Sese ná ləlvəna wulav səsə Tafiiti.

Tafiiti ná ləli Salvməħ, Salvməħ too kele Yulii alv. ⁷ Salvməħ ná ləli Lupwam, na Lupwam náá ləli Apiya, na Apiya náá ləli Asafi, ⁸ na Asafi náá ləli Yosafati, na Yosafati náá ləli Yolam, na Yolam náá ləli Osiyasi. ⁹ Osiyasi ná ləli Yowatam, na Yowatam náá ləli Akasi, na Akasi náá ləli Isekiyasi, ¹⁰ na Isekiyasi náá ləli Manasee, na Manasee náá ləli Aməħ, na Aməħ náá ləli Yosiyasi. ¹¹ Yosiyasi ná ləlvəna Cekoniyasi na ı newaa ke waatu wei pa kuu ləxəli nyéma na pá pona Papiloni tə.

¹² Pa pona ləxəli nyéma ke Papiloni təna, uləna Cekoniyasi náá ləli Selatəyeli, na Selatəyeli náá ləli Solopaxeli, ¹³ na Solopaxeli náá ləli Apiyuti, na Apiyuti náá ləli Uliyakim, na Uliyakim náá ləli Asə. ¹⁴ Asə ná ləli Satəki, na Satəki náá ləli Akim, na Akim náá ləli Uliyuti, ¹⁵ na Uliyuti náá ləli Ulasaa, na Ulasaa náá ləli Mataħ, na Mataħ náá ləli Yakərv. ¹⁶ Yakərv ná ləli Yosəfv wei ı ké Malı paalv tə, na Malı inı ı ləlvəna Yesu wei pa yaa si Mesii tə.

¹⁷ Ye mpv, isu pa kəesuyv si inə ı ləli inə na inə ílé ı ləli inə tə, pə kpaħav hatoo Apələham haləna pé tala Tafiiti tə, ləlvuy loosi kpenta naanwə na liyiti. Na pə kpaħav Tafiiti haləna pé tala waatu wei pa kuu ləxəli nyéma na pa pona Papiloni tə, ləlvuy loosi wə naanwə na liyiti tətə. Na ləlvuy loosi naanwə na liyiti tətəxə pə kpaħav hatoo pa ponav ləxəli nyéma ke Papiloni tə, haləna pé suna Mesii ləlvuy.

*Yesu Kilisiti ləlvuy təm
 (Luku 2:1-7)*

¹⁸ Isəna pa ləli Yesu Kilisiti təxəlv. ı too Malı wei ı ké Yosəfv amusaya tə, ı haya həxə na Feesuyv Nəħħtv toma na pécó í saa. ¹⁹ ı paalv Yosəfv ka ké yulv kupəħ ké, ıle ı taa tisiyí si í kuli Malı waalı ké yəlaa samaa taa. Uləna í hvv si ı ká kisi-ı mukaya təe. ²⁰ ı hvvkaya ı taa ké mpv, uləna Taca isətəa tillu kə ı kiħ ke toosee taa, na í heeli-ı si: Tafiiti ləlvuy tə Yosəfv, taa nyana nyá amusaya Malı kpaħav. Pə taya pulv, həxə ħka ı

haya tɔ, Feesuyu Nanjtu kij ke ka luna. ²¹ I ká luli apalu pɛyaya, na n̄ yaa-ke si Yesu. Pɛ taya pulu, pɛyaya ŋke kaa waasɛna ka yɔlaa ke pa isayatu taa.

²² Pɛ tɛnaya mpu pɛ lapa na pɛcɔ tɔm nti Tacaa ka yɔɔtɛna lɔɔ kuyɔɔtutu telɔsulɔ nɔɔ tɔ tɛ lɔ tampana si:

²³ I nyɛni, pɛelɔ wei i ta nyɛnta apalu tɔ
i ká haya hɔɔ, na i luli apalu pɛyaya,
na paa yaa-ke si lmaniyeli.

(Hɛtɛ tɛnɛ tɔ yɔɔtɛni si lɔɔ wɛ tɔ kij.)

²⁴ Yosɛɛfu fema, ilɛna i lɔ nti Tacaa isɔtaa tillu ka heela-i tɔ. I kɛyaya i amusaya Mali.

²⁵ Ama i ta nyɛni-i halɛna i tɛ pɛyaya luluyu. Na Yosɛɛfu yaa-ke si Yesu.

2

Ilim tɔlule nyɛntaa kɔma Yesu nau

¹ Pa lula Yesu kɛ Yuta Pɛtɛlehɛm taa kɛ wulav sɔsɔ Helɔti pɔɔlɛ taa. M̄pɔyɔ isɔtulɔŋasi tɔm nyɛntaa napɛli pa luna ilim tɔlule na pɔ tala Yosalem. ² Na pɔ pɔɔsi si: Leyɛ pɛyaya ŋka pa lula nɔɔnɔ na kɔa la Yuta nyɛma wulav sɔsɔ tɔ ka wɛɛ? Tɛ na ka isɔtulɔŋa lu ilim tɔlule kɛ na tɛ kɔ si tɛ sɛɛ-ke.

³ Wulav Helɔti nu mpu, ilɛna pɛ pɛkɛli-i sɔsɔm. Pɛ pɛkɛla Yosalem nyɛma tɛnaya mpu tɔtɔ. ⁴ Ilɛna i koti kɔtɛlaa sɔsaa tɛna, na lɔ Tɔm sɛyɛsɛlaa na i pɔɔsi-wɛyɛ timpi pɛ wɛɛ si paa luli Mesii tɔ. ⁵ M̄pɔyɔ pa cɔ-i si, Yuta Pɛtɛlehɛm kɛ. Mpi tɔ, lɔ kuyɔɔtutu telɔsɛlaa ŋmaawa si:

⁶ Yuta taa Pɛtɛlehɛm nyɛ,
tampana n ta ke Yuta acalɛɛ sɔsɔna taa sɛkpetɛ paa pɛcɔ.
Mpi tɔ, nyɛ taa kɛ wulav ká luna,
wei i ká tɔki ma lɛyɛli nyɛma ke teu tɔ.

⁷ Tɛnaya Helɔti yaa nyɛntaa mɛyɛ kɛɛɛna na i pɔɔsi-wɛyɛ pɛ tɛna si i nyɛn waatu wei maɣamaya isɔtulɔŋa luwa tɔ. ⁸ M̄pɔyɔ i hulɔ-wɛyɛ Pɛtɛlehɛm mɛpɛ na i heeli-wɛ si: I polo na i pɛɛki pɛyaya ŋkɛyɛ teu. Waatu wei i na-ke i heeli-m na ma maɣamaya má polo na má sɛɛ-ke.

⁹ Nyɛntaa tɛma wulav tɔm ntɛyɛ nuu ilɛna pɔ tɛɛ. Na isɔtulɔŋa ŋka kaa luwa ilim tɔlule na pɔ na-keɛ mpu tɔ ka tɛnaya pa nɔɔ tɔɔ, halɛna ká tala timpi pɛyaya ŋke ka wɛɛ tɔ, ilɛna ká sɛɛ. ¹⁰ Nyɛntaa loosa isɔtulɔŋa ŋke, ilɛna pa laɛa hulɔmi pɛ tu fɛi.

¹¹ M̄pɔyɔ pa sɔ tɛyaya taa na pɔ ná pɛyaya na ka too Mali. Ilɛna pɔ hɛnti atɛ na pɔ sɛɛ-ke. Na pɔ hɛti pa wontu na pɔ ha-keɛ wula na tulaalɔ kɔfɔyɛtɔ na tulaalɔ miili.

¹² Pɛ waali kɛ lɔ heela nyɛntaa mɛyɛ toosɛ taa si pɔ taa mɛli Helɔti cɔlɔ. Ilɛna pɔ cɔlɔ mɛpɛ na pɔ kɛɛ.

Yesu seenav

¹³ Nyɛntaa tɛɛwa ilɛna Tacaa isɔtaa tillu nɔyɔlɔ i kɔ Yosɛɛfu kij ke toosɛ taa na i heeli-i si: Kuli na n̄ kɛyaya pɛyaya na ka too, na n̄ se na n̄ polo Icipiti, na n̄ caya tɛna. Halɛna waatu wei maa heeli-ŋ si n̄ mɛli tɔ. Pɛ taya pulu, Helɔti ká pɛɛki pɛyaya ŋke si i kuyɔ-ke.

¹⁴ Tɛnaya Yosɛɛfu kulaa na i kɛyaya pɛyaya na ka too, na pɔ tɛɛ Icipiti ke ahoo ani.

¹⁵ M̄pɔyɔ i caya tɛna halɛna Helɔti si. Ilɛna pɛ la nti Tacaa ka yɔɔtɛna lɔɔ kuyɔɔtutu telɔsulɔ nɔɔ tɔ si: Ma lɛsa ma pɛyaya ke Icipiti.

Piya sakasaka lapu

¹⁶ Helɔti nawa si nyɛntaa puɣusa-i, ilɛna pɛ salɔ-i sɔsɔm. M̄pɔyɔ i tilaa si pɔ ku Pɛtɛlehɛm icatɛ na acalɛɛ nna a cɔna-tɛ tɔ pɛ apaluɛiya tɛna. Halɛna nsi si pusi tala naalɛ naalɛ tɔ, na i kɛɛsɛna saa wei nyɛntaa heela-i si isɔtulɔŋa luwa tɔ. ¹⁷ M̄pɔyɔ pɛ lapa isɔ lɔɔ kuyɔɔtutu telɔsulɔ Selemii ka kɛpɛlaa tɔ si:

¹⁸ Pa nuwa kapuka ke Lama.

Wula na laɛwakɛllɛ sɔsɔlɛ mɔla.

Laseeli wiina m̄p̄ȳḡ ɪ piya.
 ɪ ta tisi si pá puɣusi-ɪ k̄e si fei t̄o p̄ə t̄ə.

Yoseefu pa luw ke Icipiti

¹⁹ Hel̄əti s̄əm waali Tacaa is̄ətaa tillu n̄əɣəlv̄ k̄əma Yoseefu kin̄ ke toosee taa ke Icipiti,
²⁰ na í heeli-ɪ si: Kuli na n̄ k̄p̄aɣa p̄əɣaɣa ɳke na ka too na í məli l̄seɣeli tetu taa. Mpa pa
 p̄eekaya si pá kv̄ p̄əɣaɣa ɳke t̄o pa s̄əpa.

²¹ T̄ənaɣa Yoseefu kulaa na í k̄p̄aɣa p̄əɣaɣa na ka too na pá məli l̄seɣeli tetu taa. ²² Ama
 Yoseefu nuwa si Aaselayusi t̄əɣə kawulaya ke Yuta ke ɪ caa Hel̄əti l̄onte. ɪlena s̄əɣəntu
 k̄p̄a-ɪ na tetu n̄ti t̄ə taa pote. Is̄ə tasa-ɪ m̄p̄ȳḡ h̄v̄l̄v̄ɣu ke ɪ toosee taa, ɪlena í l̄əɣə ɪ t̄əɣi
 Kalilee tetu taa, ²³ na í caɣa ɪcat̄e n̄te pa yaa si Nasalet̄i t̄ə t̄ə taa. M̄p̄ȳḡ p̄ə lapa is̄u Is̄ə
 k̄v̄əɣəɣətt̄u tel̄əs̄əlaa ka ȳəɣətaa t̄ə si: Paa yaa-ɪ si Nasalet̄i tu.

3

Is̄ə lum s̄əlv̄ Yohaani waasu
 (Mal̄əki 1:1-8; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ P̄ə k̄əma na p̄ə k̄eesi ɪl̄e, Is̄ə lum s̄əlv̄ Yohaani k̄əma Yuta w̄l̄aya tetu taa kele na í
 niki waasu lap̄v̄. ² Na í t̄əɳ si: Í laɣasi t̄ənt̄e, is̄ətaa Kawulaya wusa k̄ənt̄e k̄e.

³ Yohaani t̄əm ke Is̄ə k̄v̄əɣəɣətt̄u tel̄əs̄əlv̄ Isayii ka ȳəɣəɣaya saa wei ɪ ȳəɣətaa si:
 N̄əɣəlv̄ ȳəɣəɣəɳəna n̄əɣə s̄əs̄əɣa ke w̄l̄aya tetu taa si:
 Í tayan̄i Tacaa m̄p̄aav̄.
 Í h̄eɛ-ɪ-kv̄ na kv̄ siyisi.

⁴ Yohaani taka yooyoonaa h̄v̄nt̄u k̄unti, na í l̄əla t̄ənv̄ɣv̄ tampala ke ɪ t̄ənaɣa taa. ɪ
 t̄əɣənaɣa n̄t̄e c̄əl̄əɳ na taale t̄uɳ nim. ⁵ M̄p̄ȳḡ Yosalem̄ nȳəma na Yuta tetu t̄əna nȳəma
 na Yaatan̄i n̄əɣə tetu t̄əna nȳəma s̄v̄ pote ke ɪ kin̄. ⁶ Na pá kuliɣi pa isayatu t̄ə k̄e ȳəlaa
 taa, na Yohaani s̄əki-w̄eɣe Is̄ə lum ke Yaatan̄i p̄əɣə taa.

⁷ Yohaani nawa Falisanaa p̄aɣale na Satusee nȳəma p̄aɣale na pá puki ɪ c̄əlv̄ si í s̄ə-
 w̄eɣe Is̄ə lum. ɪlena í t̄ə-w̄e si: Akala piya m̄e, awe k̄p̄aala-m̄e na í seeki Is̄ə p̄ááná n̄na
 a k̄əɳ t̄ə? ⁸ Í la mpa pa yela isayatu t̄ə pa kulap̄əle. ⁹ Í taa tel̄əs̄əɣi l̄əlv̄ si mə caa kele
 Ap̄əlaham. Ma heeliɣi-m̄e si ye p̄əle p̄ə t̄ə ɪl̄e, Is̄ə p̄əs̄əɣi na í l̄á na p̄e an̄e á p̄əsi
 Ap̄əlaham piya. ¹⁰ Pa t̄ema laale t̄v̄ɣv̄ ke t̄uɳ si pa huɣu-ɪ na ɪ t̄e k̄e te. T̄v̄ɣv̄ ɳku ku
 l̄v̄l̄əɣi p̄e k̄v̄pana t̄ə, paa hu-kv̄ na pá tv̄ k̄əkv̄. ¹¹ Ma ɪl̄e, lum ke ma s̄əna-m̄eɣe Is̄ə lum
 si p̄ə h̄v̄l̄i si í laɣasa t̄ənt̄e. Ama ma waali wei ɪ k̄əɳ t̄ə, p̄v̄nt̄u k̄əla-m̄ t̄əɳ t̄əcaɣacaya. Ma
 ta tala má husi ɪ n̄əh̄e taa nt̄aɳkpala m̄v̄s̄v̄ɣv̄ maɣamaya. Íl̄e ɪ k̄á s̄ə-m̄e na Feesuɣu
 N̄aɳɳtu na k̄əkv̄. ¹² ɪ t̄əka ɪ k̄v̄fal̄v̄ɣv̄ ke ɪ niɳ taa. ɪ k̄á fala p̄ə t̄əna t̄əcaɣacaya, na í suu
 p̄e ke ɪ kp̄ou taa. Ama ɪ k̄á tv̄ l̄əv̄t̄u ke k̄əkv̄ ɳka kaa t̄əɳ t̄ə ka taa.

Yesu Is̄ə lum s̄əv̄
 (Mal̄əki 1:9-11; Luku 3:21-22)

¹³ M̄p̄ȳḡ Yesu luna Kalilee na í k̄əv̄ Yaatan̄i ke Yohaani c̄əlv̄ si Yohaani í s̄ə-ɪ Is̄ə lum.
¹⁴ Ama Yohaani ta tisi. Hal̄əna í t̄ə si: P̄ə n̄əɣəs̄əna is̄u n̄áá s̄əna ma, na n̄ məli na n̄ k̄əɳ
 ma kin̄ na?

¹⁵ T̄ənaɣa Yesu c̄ə Yohaani si: Yele na p̄ə l̄á mp̄v̄. P̄ə w̄eɛ si t̄ə yoosi p̄ə t̄əna mpi Is̄ə
 ȳəɣətaa si t̄ə la t̄əɣə.

M̄p̄ȳḡ Yohaani tisaa. ¹⁶ Pa t̄ema Yesu k̄e Is̄ə lum s̄əv̄ ɪlena í lu lum taa. T̄ənaɣa
 is̄əɳv̄ɣv̄ h̄eta k̄p̄ak̄p̄aa, na Yesu n̄á Is̄ə Feesuɣu is̄u alukuku na kv̄ tiiki ɪ t̄ə. ¹⁷ ɪlena
 pá nu p̄ə ȳəɣəɣəna is̄ətaa si: ɪn̄eɣe ma luɣu t̄e P̄əɣaya, ma lar̄le h̄eena-ɪ s̄əs̄əm.

4

Satan̄i mayas̄v̄v̄ ke Yesu
 (Mal̄əki 1:12-13; Luku 4:1-13)

¹ Pə waali ké Feesuyu pona Yesu ké wɔlaya tetu taa si ɔlɔɔɔ ɔ maɣasi-ɔ. ² Yesu tema nɔɔɔ hɔkuyɔ ke ilim na ahoo ke kuyeeɗ nule. ɔ lena nyɔɔɔsi kra-ɔ. ³ Mɔrɔyɔ ɔlɔɔɔ kɔɔntana-ɔ na ɔ tɔm-ɔ si: Ye n ké ɔsɔ Pɔyaya yɔɔɔti na pɛɛ ane ɔ pɛsi tɔɔɔnaya.

⁴ Yesu cɔ-ɔ si: Pa ɔmaawa ɔsɔ Tɔm taa si pə taya tɔɔɔnaya tike ke yɔɔɔ ká hikina weesuyɔ. Ama tɔm tɔna nti tɔ lukɔna ɔsɔ nɔɔɔ taa tɔ tɔ kiɗ tɔtɔɔ.

⁵ Pɔle pə waali, ɔlɔɔɔ pona Yesu ké ɔcate naɗɗ nyɔntɛ taa na ɔ kraasi-ɔ ɔsɔ tɛɛɛɛ comcom nɔɔɔ taa, ⁶ na ɔ tɔm-ɔ si:

Ye n ké ɔsɔ Pɔyaya,
lu cɔne na ɔ ɔmaa atɛ.

Pə taya polo, pa ɔmaawa ɔsɔ Tɔm taa si:

ɔsɔ ká heeli ɔ ɔsɔtaa tillaa ke nyá tɔm si pá paasɔna-ɗ teu.

Na paa teeli-ɗ pa niɗ taa si pá taa kɔɔ na pɔle natɔli tɔ cɔ-ɗ.

⁷ Ama Yesu cɔ-ɔ si: Pa ɔmaawa ɔsɔ Tɔm taa tɔtɔ si, n kaa maɣasi nyá Caa ɔsɔ si n naa ɔ waali.

⁸ ɔ lena ɔlɔɔɔ tasa Yesu ké ponav ke puyɔ ɗku ku kula sɔsɔm tɔ ku tɔɔ na ɔ hulɔ-ɔ antulinya kawulasi tɔna na si teeli, ⁹ na ɔ tɔm-ɔ si: Ye n ka hɔnti-m atɛ na ɔ sɛɛ-m, maa ha-ɗ mpv unɔ pə tɔna.

¹⁰ Mɔrɔyɔ Yesu cɔ-ɔ si: Satani, tɛɛ. Pa ɔmaawa ɔsɔ Tɔm taa si, n ká sɛɛ nyá Caa ɔsɔ, na ɔ tike ɔ tɔmlɛ ke n ká la.

¹¹ Tɔnaya ɔlɔɔɔ yela Yesu. ɔ lena ɔsɔtaa tillaa kɔɔ na pá paasɔna-ɔ.

Yesu caalɔyɔ ɔ tɔmlɛ ke Kalilee

(Malɔki 1:14-15; Luku 4:14-15)

¹² Yesu nuwa si pa tɔ Yohaani ke salɔka, ɔ lena ɔ tɛɛna Kalilee. ¹³ ɔ yela Nasaleti, ɔ lena ɔ polo na ɔ caya Kɔɔnahun. ɔ cate nte tɔ wɛ Kalilee lum nɔɔɔ ke Sapulɔɗ na Nɛfɔtali pa tetu taa tɔ. ¹⁴ Mɔrɔyɔ pə lapɔ ɔsɔ ɔsɔ kuyɔɔtɔtɔ telɔsɔɔ ɔsayii ka yɔɔɔtaa tɔ si:

¹⁵ Sapulɔɗ tetu na Nɛfɔtali tetu,

na tenku tɔɔ tɔɔ, na Yaatanɔ waali,

na mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa Kalilee.

¹⁶ Pə yɔlaa mpa pa caya sɔkɔɔtɔyɔ taa tɔ,

pu na-wɛ tɔnyau ɔsɔ kɔkɔ.

Na mpa pa caya sɔm sɔkɔɔtɔyɔ ɔ cate taa tɔ,

pu ná pa tɔɔ tɔnyau.

¹⁷ Pə kraɣav waatu unɔ tɔ Yesu sɔv waasu lapɔ na ɔ tɔɗ si: ɔ layasi tɔntɛ, ɔsɔtaa Kawulaya wɔsa kɔntɛ.

Yesu yaav ke tiina kpala liyiti

(Malɔki 1:16-20; Luku 5:1-11)

¹⁸ Yesu tɔɗaya Kalilee tenku nɔɔɔ nɔɔɔ, ɔ lena ɔ ná tiina kpala ke naale. Simɔɗ wei pa yaa si Piyɛ tɔ na ɔ neu Antɔli, na pá tɔyɔ puluyɔ ke tenku taa. ¹⁹ Tɔnaya Yesu tɔma-wɛ si: ɔ kɔɔ na má la-mɛ na ɔ puuki yɔlaa ɔsɔ ɔ puukuyɔ tiina tɔ.

²⁰ Mɔrɔyɔ pɛle pa yela pa puluɗ na pá tɔɗi-ɔ kraakraa.

²¹ ɔ tasa pote ke pɔcɔ, ɔ lena ɔ ná Sepetee pɔyalɔ Saaki na ɔ neu Yohaani na pa caa Sepetee pa wɛ kpuluyɔ taa na pá tayanɔyɔ pa puluɗ. Tɔnaya Yesu yaa-wɛ, ²² na pá yele pa caa na kpuluyɔ na pá tɔɗi-ɔ kraakraa.

²³ Yesu cɔɔwa Kalilee tetu tɔna na ɔ sɛyɛsi Yuta nyɔma tɔkotilenaa taa, na ɔ kraali ɔsɔ Kawulaya Laapaali Kɔɔɔɔ. Na ɔ waasɔyɔ yɔlaa taa kutɔntɔnaa na acamaa tɔna. ²⁴ Mɔrɔyɔ yɔlaa nu Yesu tarɗ ke Silii tetu tɔna taa. Na pá kɔna-ɔ yɔlaa tɔna mpa kutɔmɔɗ na wɔsasi pɔɔale tɔɗna konyɔɗ tɔyɔ tɔ. Alɔɔɔhilaa na timle nyɔma na kutɔɗ kutɔuluyɔ nyɔma, na ɔ waasi-wɛ. ²⁵ Samaa sɔsɔ tɔɗaya-ɔ ké. Pa luna Kalilee na Acalɛ Naanɔwa tetu, na Yosalem na Yuta na acalɛ nna a wɛ Yaatanɔ waali tɔ.

5

Yesu waasu ke puɣu tɔɔ (titite 5 na 6 na 7)

¹ Yesu nawa samaa, ilena í kpa puɣu tɔɔ na í caya. Tɔnaya ɪ ifalaa kpɛtɛna-ɪ. ² Ḿpúyú ɪ suu-weye seyesuɣu si:

Lelej nulaa tɔm

(Luku 6:20-23)

³ Mpa pa feuna kalampaani tɔ pa nu lelej ké.

Mpi tɔ, mpe pa tɔnna isɔtaa Kawulaya.

⁴ Mpa pa we laɲwakalle taa tɔ pa nu lelej ké.

Mpi tɔ, Isɔ ká heesi pa laɲa.

⁵ Mpa pa wena yulutu tɔ pa nu lelej ké.

Mpi tɔ, mpe paa tɔɣɔna tetu tɔna,

isu Isɔ ka heeluyu-we tɔ.

⁶ Mpa pa nyulayi sɔsɔm si

pá tɔɲ isu Isɔ caa tɔ pa nu lelej ké.

Mpi tɔ, Isɔ ká sɔna-weye teu na pá tɔ mpu.

⁷ Mpa pa wena lelaa pɛtɔtɔle tɔ

pa nu lelej ké.

Mpi tɔ, Isɔ ká nyɛni mpe pa pɛtɔtɔle.

⁸ Mpa pa lotu taa huwɛɛ tewa tɔ pa nu lelej ké.

Mpi tɔ, paa na Isɔ.

⁹ Mpa pa tɔɣɔnayi yoou ke lelaa heku tɔ

pa nu lelej ké.

Mpi tɔ, Isɔ ká yaa-weye ɪ piya.

¹⁰ Mpa pa laki Isɔ kucacaam na pá naasayi-weye

pɛ tɔɔ tɔ pa nu lelej ké.

Mpi tɔ, mpe pa tɔnna isɔtaa Kawulaya.

¹¹ Paa yɛlaa ka tuuki-me, yaa pa naasayi-me, yaa paa looli isayatu na pá suu-me, si í ké ma ifalaa tɔ pɛ tɔɔ. Í nu lelej ké. ¹² Waatu unɪ mɛ laɲa í hee sɔsɔm, í nu lelej ké. Pɛ taya pulu tɔɔ, mɛ kasayaya ká tɔɔ sɔsɔm ke isɔtaa ké. Mpu unɪ pɛ mayamaya ke paa naasa Isɔ kuyɔɣɔtutu telɛsɛlaa kupaama.

Antulinya tɔm na ɪ kɔkɔ kupaɲka tɔm

(Malaki 9:50; Luku 14:34-35)

¹³ Mɛɣɛle antulinya tɔm. Ama ye tɔm mpi pɛ laɲ kɔma na í sí, pɛpɛye paa la na pɛcɔ pɛ tasa laɲ lapu? Pɛ kaa waasi pulu tɔtɔ ye pɛ taya luɔ na yɛlaa feli nɔɔheɛ.

¹⁴ Mɛɣɛle antulinya kɔkɔ. Icatɛ nte pa ηmawa puɣu tɔɔ tɔ tɛ fɛi ηmesuɣu. ¹⁵ Paa musayi fɛtɛla na pá pamɪ-ɪ tɔku tɛɛ. Ama pa pusiɣi-ɪ timpi taa í weɛ pu naa yɛlaa tɔnaya tɔyaya taa tɔɣɔ. ¹⁶ Mpu unɛɣi mɛ kɔkɔ ká naaki teu ke yɛlaa na pɛcɔ pá ná mɛ tɔma kupana, na pá sá mɛ Caa wei ɪ we isɔtaa tɔ.

Isɔ kusɛsutu fɛi kuyu

¹⁷ Í taa huɔ si ma kɔma si ma kuyi Moisi kusɛsutu na Isɔ kuyɔɣɔtutu telɛsɛlaa takɛlasɪ. Ma ta kɔɔ kuyu. Ama ma kɔma pɛ tampana huluyu ké. ¹⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsayi, ye isɔtaa na atɛ pɛ weɛ, kusɛsutu taa pɛle kulumtɛle titiliya yaa tɛ suka we ḿpúyú pɛ kaa saali. Halɛna pɛ tɔna pɛ kɔɔ na pɛ yoosi na pɛcɔ. ¹⁹ Pɛ tɔɔ ké wei í ta tɔki kusɛsutu taa sɛkpetu na í seyesi lelaa si pɛle pá taa tɔki-tɪ tɔ, paa yaa-ɪ isɔtaa kawulaya taa sɛkpelu. Ama ye wei í tɔka tɛ tɔna na í heeliyi lelaa si pá la mpu, pɔntu ntɛ sɔsɔ ke isɔtaa Kawulaya taa. ²⁰ Ma heeliyi-me si ye ɪ ta tɔɲ isɛna Isɔ caa tɔ na pɛ kɛli isu Isɔ Tɔm seɣɛsɛlaa na Falisanaa pa tɔɲuyu tɔ, í kaa suu isɔtaa Kawulaya taa.

Pááná muɣu tɔm

²¹ Í nuwa nti pa heela mə ləŋtaa nyéma tə si: N kaa kv yulv. Ye wei í kəwa, paa pona-i huule. ²² Ama ma, ma heeliyi-me si, wei í təka i təŋəntəle na i taa, paa pona-i huule. Na ye wei í tuwa i təŋəntəle si: Kumeləŋ, paa pona-i Kotuyu səsəəv taa. Na ye wei í təma i təŋəntəle si: Pə lakı-ŋ ké. Í nəŋəsəna kəkə ŋka ka we tənəasəle səsəəle taa tə ka taa suvu. ²³ Ye n pona nyá kvhaham ke kətəŋa tələtə, na n təəsı si nyá təŋəntəle wəna-ŋ natəli, ²⁴ su nyá kvhaham ke təkətəle tənə, na n polo na nyá na nyá təŋəntəle í tayanı-ti. Ulena n məli na n ha nyá kvhaham mpi. ²⁵ Ye n wakəla nəŋəlv na í yaa-ŋ nənəŋə, la kookalı na nyá na-i í tayanı mə təm ke mpaav taa na í ta tata huulv kiŋ. Pə taa kəə na huulv náa tu-ŋ toŋtuna nıŋ taa na pələ pá təkı-ŋ. ²⁶ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəŋı, n ka təm pə tənə mpi pa pələ-ŋ təŋə fəlvəv paasi n ka luu tənə.

Wasəŋkalətv təm

²⁷ Í nuwa isəna pa yəŋətəa si: N kaa la wasəŋkalətv tə. ²⁸ Ama má heeliyi-meŋe tampana si, ye wei í nyəna ləlv alv na í nyuli-i, i tema wasəŋkalətv lapv ke i nyamle taa ké. ²⁹ Ye nyá ntəŋəŋ isəle ká hu-ŋ, ləsi-te na n lə-teŋe pooluŋ. Sana n laŋ nyá tənuyv təə ké pulv kulvməm na mpi paa pəti nyá tənuyv tənəŋa tənəasəle səsəəle taa tə. ³⁰ Ye nyá niŋ ntəŋəŋ ká hu-ŋ, setı-i na n lə pooluŋ. Sana n laŋ nyá tənuyv təə ké pulv kulvməm na mpi paa pəti nyá tənuyv tənəŋa tənəasəle səsəəle taa tə.

Alv na apalv pa yav təm

(Matiyee 19:9; Maləki 10:11-12; Luku 16:18)

³¹ Pa tu yəŋətə mpv tətə si: Ye yulv təŋəŋəŋı i alv, í ŋmaa-i kisuyv takəlaya. ³² Ama má kpaaləŋı-me si, ye yulv təŋəna i alv na pə ta ké wasəŋkalətv təə, i pona alv inəŋı wasəŋkalətv taa ké. Ye isu ílé i tasa saav. Na ye pa kisa alv na nəŋəlv náa təŋ na í kpaŋa-i, pıntv lapa wasəŋkalətv ké.

Tuunav təm

³³ Í nu isəna pa yəŋətə ta caanaa caanaa tə si: N tuuwa si n ká la mpi, n kaa yele-wı. Ama n ka la pə tənə mpi n yəŋətəna tuunav ke Tacaa isəntəa təŋə. ³⁴ Ama má heeliyi-me si, i taa tu tuuna pulv paa pəə. Paa isətəa. Pə təŋa pulv, ləə kumte nté. ³⁵ Paa atə. Pə təŋa pulv, i nəəhəe təsule nté. Paa Yosalem, pə təŋa pulv, Wulav səsə ıcatə ké. ³⁶ Taa tu tuuna nyá nyuvv tətə. Mpi tə, n kaa pəsı na n la na nyá nyuvv taa nyəəlaya kulvməŋa hulvmı yaa ká pili. ³⁷ Ye n ká tisi si nn, n tisi nn. Ye aai ké, n tisi si aai. Nti yulv səsəŋı tə tə tə tə lukəna lləŋəv kiŋ ké.

Ləetəv təm

(Luku 6:29-30)

³⁸ Í nuwa isəna paa yəŋətəa si: Ye wei í yəka ləlv isəle, paa yəki i nyəntə, na wei í hola ləlv kete, paa holi i nyəntə tə. ³⁹ Ama ma heeliyi-me si, í taa fəli isəŋatv ke isəŋatv. Ye nəŋəlv mapə nyá ntəŋəŋ ləkpaŋasəŋa, keesı-i ləŋka. ⁴⁰ Ye nəŋəlv pona-ŋ təm huuv si i ləkəŋı nyá capə, teesı-i nyá kpaı ke cəlvv. ⁴¹ Ye toŋ tu svka-ŋ səŋəla na təlasi si n tə isu kiloməetəli kulvm, ulə n tə kiloməetələnəa naale. ⁴² Ha wei i sələməŋı-ŋ tə. Taa pə wei i caa n kəntı-i tə.

Kolontu səəlvəv təm

(Luku 6:27-28,32-36)

⁴³ Í nuwa isəna paa yəŋətəa si: N ká səəli nyá taapalv na nyá taa kpana nyá kolontu tə. ⁴⁴ Ama ma heeliyi-me si í səəli mə kolontunəa na í sələmı ləə ké mpa pa tvyı-meŋe kvnyəŋ tə pa təə. ⁴⁵ Ulə í kpaŋa mə Caa wei i we isətəa tə i wəetv nté. Pə təŋa pulv, ílé i lakəna na ilim luki asəŋaa na kvpama pa tənə pa təə, na í krentəŋı mpa pa keesaa na mpa pa ta keesı tə na í haaki tev. ⁴⁶ Ye í səəla mpa pa səəla-me tə pa tike, pepəŋe mə teewa ulə? Lampuu mvləa mayaməŋa u lakı mpv? ⁴⁷ Ye í səekı mə taapalaa tike, ulə í te ləlaa ke we? Ma ta nyı isənəa mayaməŋa u lakı mpv? ⁴⁸ Í té təkpatəa ulə, isu mə isətəa Caa teu təkpatəa tə.

6

Nyá ti hólvyu si pa na-η tòm

¹ Í la laakali, í taa laki yəlaa isentaa ké mə lsəsele kulaputu si pá na na pá sa-me. Ye í laki mpv si yəlaa í na, mə Caa wei ı we isətaa tə ı kaa tasa-meçe hav.

² Pə təw ké waatu wei n haaki liyitee ke konyəntunaa tə n kaa kraali si yəlaa í kəna-η. Pə mayamaça ke cesəlaa laki Yuta nyəma təkotilənaa taa na hapee təw si pá sa-we. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi. Pa kasəyaya ke pa hikiyi mpyəy kprakpa. ³ Ama nyá, ye n haaki konyəntunaa ke liyitee, taa yele na nyá taapalu wei ı we nyá kəηkəη taa mayamaça tə í ná. ⁴ Saa ını nyá kucəw kaa wee mpi yəlaa təna nawa tə, na nyá Caa wei ı naaki mukaya tē tə ı ká feli-η.

Isə sələmvyu hólvyu

(Luku 11:2-4)

⁵ Waatu wei í sələməyi Isə tə, í taa la isu cesəlaa mpa pa səla isə səηvyu ke Yuta nyəma təkotilənaa taa na hapee nəwsi na pá sələməyi si yəlaa təna í na-we tə. Ma heeliyi-meçe tampana si pa kasəyaya ke pa hikiyi mpyəy kprakpa. ⁶ Ama nyá, ye n caa Isə sələmvyu, svu nyá naη taa na hí təki nyá təw, na hí sələmi nyá Caa wei ı we tənaya ηməlav tə. Na nyá Caa wei ını ı naaki mpi n laki ηməlav tə ı ká ha-η nyá kasəyaya.

⁷ Ye í sələməyi, í taa lələsəyi təm paçale ke yem isu ma ta nyi isənaa lakvyu tə. Pa hvu si pa təm taçaləη təw ké paa hiki. ⁸ Í taa kəena-we. Pə taça pulv təw, mə Caa tema nyəm ke mpi pə təm caala-me tə na pécó í sələməyi. ⁹ Isəna í ká sələmi təçəle si: Ta Caa wei nyá n we isətaa tə, nyá hətə í wee katə.

¹⁰ Təçə nyá Kawulaya.

Yele na nyá luyv nyəntv la atə cəne isu tə lapv isətaa tə.

¹¹ Haa-tvyv saηa təçənaça.

¹² Hólí-tvyv suulu ke timpi tə pəntəna-η tə.

Isu ta hóləyi mpa pa pəntəçəna-tv təçə suulu tə.

¹³ Taa yele na tē svu mayasvyu isayav taa.

Ama ləsi-tvyv Isayav niη taa.

[Mpi tə, nyayale kawulaya təçəlv, na pəsvlv na teeli tv ke tam təw. Ami.]

¹⁴ Mpyəy pə wee, ye mə təçəntəlenaa wakəlena-me na í hólí-weçe suulu, mə Caa wei ı we isətaa tə ı ká hólí-meçe suulu tətə. ¹⁵ Ama ye u hóləyi mə təçəntəlenaa ke suulu ke timpi timpi pa wakəçəna-me tə, mə Caa kaa hólí-meçe suulu tətə.

Nəhəkutu kupantu təm

¹⁶ Ye í həka nəwsi, í taa wakəli mə isentaa isu cesəlaa lakvyu tə. Pa səηçyi pa isentaa si yəlaa təna í ná si pa həka nəwsi. Tampana ke ma heeliyi-me maa cesəyi. Pa kasəyaya ke pa hikiyi mpyəy kprakpa. ¹⁷ Ama nyá, ye n həka nəçə, saη nyá isə təcicei, na hí seçeli nyá nyəwsi. ¹⁸ Yəlaa í taa nyi si n həka nəçə. Ama nyá Caa wei ı we ηməlav tə ı tike ı ka nyəna. Nyá Caa wei ı naa mpi n laki ηməlav tə ı ká ha-η nyá kasəyaya.

Kpaηtv ləmayasee we timpi tə tənaya ı akalvyu wee

(Luku 12:33-34)

¹⁹ Í taa kaaki mə wənav ke atə cəne timpi pukasi na kəkətaya wakəçəyi na ηmulaa ká wakəli nəwsi na pá ηmulv tə. ²⁰ Ama í kaaki mə wənav ke isətaa timpi pukasi na kəkətaya fei si pé wakəli pulv, na ηmulaa kaa tvli na pá ηmulv tə. ²¹ Pə taça pulv təw, kpaηtv ləmayasee í we timpi, tənaya ı akalvyu wee.

Tənvvyv kənananam təm

(Luku 11:34-36)

²² Yulv tǎnuyv pilimile fǎtǎla kele use. Ye nyá use í naaki teu, pǎ waasǎyi nyá tǎnuyv tǎnaya. ²³ Ama ye nyá use í yulvmaa, nyá tǎnuyv pilimile tǎna we sǎkretuyv tee ké. Ye isǎna n naaki mpv tǎ pǎ pǎsa sǎkretuyv ile, puvwe, nyá sǎkretuyv tǎm fei yǎǎtuyv tǎtǎyle.

Isǎ na liyitee pǎ tǎm

(Luku 16:13)

²⁴ Yulv kǎlvum kaa pǎsi na í kpi yǎlaa naale na í laki pa tǎma. Ye i kpǎpa mpv, i lámayǎsǎe kǎh a wee lelv tǎo na í yele lelv. Yaa ntanyi, i paasǎna lelv na í kisi lelv. Me i kaa pǎsi na í kpi Isǎ na liyitee na í tǎh mpv.

Naani tuyv ke Isǎ

(Luku 12:22-31)

²⁵ Í tǎ ná mpi pǎ tǎo ma heela-me si í taa nǎǎsǎyi mǎ tǎǎnaya na mǎ kuyǎnyǎm mpi pǎ wee si í kǎ tǎki na í nyǎki na í hiki weesih na mǎ tǎnǎh tǎo kutakǎm tǎ. Pǎ tǎya pulv tǎo, í ta na taa si weesuyv kǎla tǎǎnaya na yulvtǎnuyv kǎla wontu kususuutu. ²⁶ Í nyǎnna sumasi na í na. Su halǎyi, pǎyele su kǎh. Su nyǎkǎyi tǎǎnaya ke kpeeñ taa. Paa na mpv mǎ Caa wei i we isǎtaa tǎ un i calǎǎna-si. Na mǎ tǎ kǎli sumasi ke tǎm napǎle? ²⁷ Paa mǎ taa yulv kǎ kv i tǎyi isǎna pǎntv pǎsǎyi na í tuusi i tǎyi wǎle kǎlvmtǎle mayamaya?

²⁸ Na pepe tǎo ké í nǎǎsǎyi mǎ tǎo kutakǎm? Í nyǎnna tawa nyutu tukuyv hetv nti to na í ná. Nyutu nti tu laki tǎmle tǎli. Pǎcǎ tu lvuki pǎǎh. ²⁹ Paa na mpv ma heeliyi-me si wulav Salvmǎh na i tǎh tǎna i ta suu wontu na í tala paa tǎ taa kǎlvumuyv ke kacǎka. ³⁰ Ye Isǎ laki kacǎka ke tawa taa nyutu nti tǎ we sañ na cele isǎntǎ pa tika-ti tǎ, i kaa la-meñe kacǎka na pǎ kǎli mpv? Í polo í tee, u tǎh Isǎ na mǎ taa tǎǎyǎcǎya tǎ se. ³¹ Ile í taa pekǎli mǎ ti si: Tu tǎǎ-we? Yaa, tu nyǎ-we? Yaa, tu takǎ-we? ³² Ma ta nyi isǎnaa pǎekǎǎna tǎleye tam. Mǎ Caa wei i we isǎtaa tǎ i nyǎmǎ mpi í nyulǎyi tǎ. ³³ Í sǎ nyuyv na Isǎ Kawulǎya na tǎnte nte Isǎ caa tǎ tǎ pǎekuyv, na Isǎ kǎ ha-me tǎtǎǎ pǎ tǎna mpi pǎ kaasaa tǎ. ³⁴ Ile í taa nǎǎsǎyi cele nyǎntv. Cele nyǎntv tǎleye cele ké. Nti tǎ mayana-ñ sañ tǎ, paasǎna tǎle tǎ tike.

7

Tǎma footuyv tǎm

(Luku 6:37-38,41-42)

¹ Í taa footi lelaa, pǎ taa kǎo na Isǎ hvvna-me. ² Pǎ tǎya pulv tǎo, isǎna í footiyi mǎ tǎǎntǎlenaa tǎǎ Isǎ kǎ hvvna-me. Na isǎna í mayasǎyi mǎ tǎǎntǎlenaa tǎǎ Isǎ kǎ mayasi-me. ³ Isǎnaya pǎ lapa na í naaki nyuliim wei i we nyá tǎǎntǎle isǎpǎle taa tǎ, na í kaa na kǎtǎyǎ hku kv we nyá nyǎnte taa tǎ? ⁴ Na isǎnaya nyá pǎsǎyi na í tǎ nyá tǎǎntǎle si: Sǎh tǎkpi na mǎ lǎsi nyá isǎle taa nyuliim, na pǎyele kǎtǎyǎ kǎya nyá nyǎnte taa? ⁵ Cesulv nyá, lǎsi kǎtǎyǎ hku kv we nyá mayamaya nyá isǎpǎle taa tǎ, ilena pǎcǎ í ná teu tǎceicee na í lǎsi nyá tǎǎntǎle isǎle taa nyuliim un.

⁶ Í taa kpaya mpi pǎ ké Isǎ nyǎm tǎ na í peti hasi, sí taa kǎo na sí kvli mǎ tǎo na sí cǎli-me. Í taa peti mpi pǎ tewa tǎǎ afanaa kih, paa fei.

Pǎǎsuyv na pǎekuyv na nǎnǎǎ mapv tǎm

(Luku 11:9-13)

⁷ Í sǎlǎmǎyi, paa ha-meñe. Í pǎekǎyi, í hikiyi ké. Í maki, pa tulǎyi-meñe. ⁸ Sǎlǎmulv ke pa haaki. Pǎekǎlv hikiyina. Matv ke pa tulǎyi. ⁹ Wulee mǎ taa awe pǎyǎya sǎlǎma-i kakalaya na í kpaya pǎle na í cele-ke? ¹⁰ Yaa wulee mǎ taa awe pǎyǎya sǎlǎma-i tinte na pǎntv cele-keñe cimte ye? ¹¹ Ye asayaa me mu pǎsa mǎ piya ke kvpantv lapv, mǎ Caa wei i we isǎtaa tǎ i kaa la kvpantv ke mpa pa sǎlǎmǎyi-i tǎ?

¹² Isǎna mǎ caaki si lelaa í la-me tǎ, mu la-weñe mpv tǎtǎ. Ye í lapa mpv, í tǎh kǎsǎsutv tǎna na Isǎ kuyǎǎtǎtǎ telǎsǎlaa tǎm tǎna nté.

Nənəyə kəkpułaya təm
(Luku 13:24)

¹³ Í sũna nənəyə ŋka ka we təfəku tə. Asaala tete nənəyə walaa ké, na pə mpaav ke paɣale təŋəyi. ¹⁴ Ama nənəyə ŋka ka we təfəku tə ka we wahala ké, pácó weesuyu nyəŋka nté. Yəlaa pəcə tike təŋəyəna pə mpaav.

Tuyu nyəm na ku pəle kiŋ
(Luku 6:43-44)

¹⁵ Í la laakalı na lə kuyəɣətutu teləsəlaa pəpətvnaa. Pa kəŋ mə kiŋ na pá cesəyi isı pa ké heeŋ, sese ile sunsuməŋ kpitikpitinaa nté. ¹⁶ Pa kulapətvnaa kiŋ ke í ká nyəna-we. Yulu kaa kooli tuyu ŋku pa yaa sı leseŋ tə ku pee ke səsəv təv se. Pácó paa kooliyi tuyu ŋku pa yaa sı fiki tə ku pee ke kələŋ təv. ¹⁷ Tuyu kupaŋku lələyi pee kupana ké, na tuyu isayav náá luli pee asayee. ¹⁸ Tuyu kupaŋku u lələyi kpaı pəle se. Pácó kpaı tuyu naa lələyi pəle kupante tətə. ¹⁹ Tuyu ŋku ku lələyi pee kupana tə, pa setəyi-kuyu na pá tu kəkə. ²⁰ Pə təv ké í ká nyi lə kuyəɣətutu teləsəlaa kucəsaa mpe na pa kulapətvnaa kiŋ.

Yesu nyəm ke mpa pa nyəma-ı tə
(Luku 13:25-27)

²¹ Pə taya pa təna mpa pa yaa-m Taca Taca tə pa təna paa sũna isətaa Kawulaya taa. Ama mpa pa lakı ma Caa wei ı we isətaa tə ı luyi nyəntv tə pa tike paa sũna. ²² Kuyaku ŋku ku wule paɣale ká tə-m sı: Taca Taca, nyá toŋ taa ké tə kpaaləna ləv kuheelitu. Nyá toŋ taa ké tə təɣəna aləyaa. Na nyá toŋ ke tə larəna piti təma paɣale. ²³ Tənaɣa maa cə-we təfoo sı: Ma ta nyi-meɣe paa pəcə. Í tee í fee-m, isayalataa me.

Layatu na kumeleŋ pa kutuluŋ ŋmau
(Luku 6:47-49)

²⁴ Wei ı nukı təm nti ma yəɣəta isəntə na í təkəyi-tı tə, puntu nəɣəsəna layatu wei ı ŋma ı kutuluɣu ke pətolaya taa tə. ²⁵ Mprúyú tev nuna heelim səsəvm na pé casəyi kutuluɣu ŋku, na pusi su na sı lu. Kutuluɣu ta hoti. Mpi tə, pa su ku kite ke pətolaya taa ké. ²⁶ Ama wei ı nukı təm nti ma yəɣəta isəntə na u təkəyi-tı tə, puntu nəɣəsəna isı kumeleŋ ŋku ku ŋma kutuluɣu ke kanyəŋa taa təɣə. ²⁷ Mprúyú tev nuna heelim səsəvm na pə casəyi kutuluɣu, na pusi su na sı lu. Tənaɣa kutuluɣu hotaa na pə təna pə pəsi ncaale təkpaata.

Yesu toŋ təm

²⁸ Yesu təma seɣesuyv, ilena pé ce samaa larŋa ke teu. ²⁹ Mpi tə, ı seɣesaya-weɣe na toŋ ı ta nyá. ı fei isı pa ləv Təm seɣesəlaa ləlaa.

8

Yesu waasuyv ke asilima kutəŋ tv
(Maləki 1:40-45; Luku 5:12-16)

¹ Yesu luna puyv təv na í tii, ilena samaa səsə tv ı waalı. ² Tənaɣa tənuyv təv asilima kutəŋ tv nəɣəlv ı kpaətəna-ı na í sopi ı tee na í təmi-ı sı: Taca, ye n ka tisaya n taa waası-m?

³ Mprúyú Yesu kusa niŋ na í tokina asilima kutəŋ tv ını na í cə-ı sı: Teu ma tisaa, alaafəya í la.

Təne inəyi pə waa apalv inəyi kpaakraa. ⁴ İlena Yesu kpaalı-ı teu sı: Taa heeli nəɣəlv. Ama tee kpaakraa na kətvlv na-ŋ. İlena n yiyisi isı Moisi ka keesuyv tə na pá ná sı pə waa-ŋ.

Yesu waasuyv ke Lom yoolaa nyuyv tv yom
(Luku 7:1-10; Yohaani 4:43-54)

⁵ Yesu sukaɣa Kapənahum, ilena Lom yoolaa nyuyv tv nəɣəlv kpaətəna-ı na í wiina-ı ⁶ sı: Taca, ma yom nəɣəlv hənta təyaya. Kutəŋ kutvvluyv təkəna-ı na í saləməyi teu.

⁷ Yesu cə-ı sı: Maa polo na má waası-ı.

⁸ Tənaɣa yoolaa nyuɣu tu unɪ ɪ pəsənaa si: Tacaa, ma ta tala si ɪ sɪv ma təyaɣa. Ama yəɣətɪ kuyəɣətɪ ke təm kulɪm na ma yom hiki alaafəya. ⁹ Má isəntə ma see ma səsaa ké. Pécó ma wena ma səkpeɪa na pele pá laki ma luyɪ nyəntɪ. Má heela pa taa wei si ɪ polo cəne, ílé ɪ puki ké. Má heela wei si ɪ kəw, ílé ɪ kəw tətə. Pécó ye ma heela ma yom si ɪ la pəne, ɪ laki ké.

¹⁰ Yesu nu təm tənɛ, ɪlena ɪ pəsəna mpa pa tənaɣa-ɪ tə pa təw na ɪ tə si: Tampana ke ma heeliɣi-mɛ yoo, maa cəsəɣi. Ma ta nata yulɪ ke ɪseɣeli nyéma taa na ɪ tema ɪ taa na ɪsə ké isəntə. ¹¹ Ma heeliɣi-mɛ tətə si, paɣale ká luna ilim təlule na ilim tətule, na pá na Apələham na ɪsaaka na Yakəpu paa caya təɣəw ke ɪsətəa Kawulaya taa. ¹² Ama mpa paa ké Kawulaya nyéma tə paa ɪ-wɛɣe awalɪ ké səkpeɪuɣu taa, timpi paa casəɣi kapusi na pá nyasəɣi pa təyi kela tə.

¹³ Ḿpóɣú Yesu heela yoolaa nyuɣu tu si: Kpe, isəna mpi n tema nyá taa na ɪsə tə pu la ḿpóɣú teitei.

Waatu unɪ ɪ maɣamaya ke pə waa yoolaa nyuɣu tu yom.

Yesu waasuyɪ ke kutəntunaa paɣale
(Maləki 1:29-34; Luku 4:38-41)

¹⁴ Ḿpóɣú Yesu pola Piyee təyaɣa, na ɪ maɣana watɪ wena Piyee yəsə na ɪ həntaa. ¹⁵ Ḿpóɣú Yesu tokina kutəntɪ niɣ na ɪ watɪ ya kpaɣpaa. ɪlena ɪ kulɪ na ɪ caləsi-wɛ.

¹⁶ Taanaɣa taanaa ɪlena pá kəna Yesu ke aləɣəhilaa paɣale. Na ɪ yəɣətɪ kuyəɣətɪ na aləɣaa se, na ɪ waa kutəntunaa təna tətə. ¹⁷ ɪ lapa mpu si pé la nti ɪsə kuyəɣətɪ tɪləsulɪ ɪsayii ka yəɣətəa tə si: ɪ ləsa tá ɪcantɪ na ɪ lə, na ɪ mu ta kutəmərɣ.

Yesu təɣuɣu nyullaa
(Luku 9:57-62)

¹⁸ Yesu ná samaa kotina-ɪ, ɪlena ɪ tə-wɛ si pá tɛsi tɛɣku na waali. ¹⁹ Ḿpóɣú ɪsə Təm seɣesəlɪ nəɣəlɪ ɪ kɔtəna Yesu na ɪ tə si: Tacaa, maa təɣəɣi-ɣ nyá təpote təna taa.

²⁰ Yesu cə ɪsə Təm seɣesəlɪ unɪ si: Səɣə wena ɪ lona na sumasi wena si tana. Ama Yulɪ Pəyaɣa má, ma fɛina nyuɣu tətule maɣamaya.

²¹ Tənaɣa Yesu ɪfalaa taa nəɣəlɪ ná təma-ɪ si: Tacaa yele na má polo na má pi ma caa na pécó.

²² ɪlena Yesu cə-ɪ si: Təɣi-m na ɪ yele na sətəa pi pa sətəa.

Yesu həesuyɪ ke kacuculaya
(Maləki 4:35-41; Luku 8:22-25)

²³ Ḿpóɣú Yesu na ɪ ɪfalaa pa sɪv kpuluyɪ taa. ²⁴ Tənaɣa heelim səsəwɪm kulɪ tɛɣku təw na lum hola waasəɣi kpuluyɪ. Ama pə pamna Yesu tooki. ²⁵ Ḿpóɣú ɪ ɪfalaa polaa na pá feesi-ɪ na pá təmi-ɪ si: Tacaa, ya-tu, tə lepaya.

²⁶ ɪlena Yesu cə ɪ ɪfalaa si: Pepe təw ké səɣəntɪ kraa-mɛ? ɪ tá tɛ ɪsə na mə taa na pə təw suwe? Ḿpóɣú ɪ kulaa na ɪ kaləna heelim na lum, na pə təna pə həɛ təli. ²⁷ ɪlena piti kra pa təna na pá pəwəsəɣi si: Aweɣe unɛ unɪ na pá kɔpɛɣna heelim na tɛɣku lum na pé nukəna-ɪ?

Aləɣəhilaa naale na afanaa pa təm
(Maləki 5:1-20; Luku 8:26-39)

²⁸ Yesu tɛsa tɛɣku kɔtɛɣ lɛɣku təw ké Katalee nyéma tetɪ taa. ɪlena apalaa naale luna pəlaaɣ taa na pá səɣəɣi-ɪ. Apalaa mpe paa hii aləɣaa ké, na pa nyarɣ wɛ səɣəntɪ. Yəlaa cəlaya pa mpaav ɣkuyɪ. ²⁹ Tənaɣa pa sɪv kiisuyɪ si: ɪsə Pəyalɪ, ta na-ɣ suwe? N kəma si n tuyɪ-tuyɪ wahala na pə waatu maɣamaya ta tata?

³⁰ Pə pamna afanaa kaləku səsəwɪm nakulɪ ku wɛ pə cəwə təna na ku tuliyɪ. ³¹ Ḿpóɣú aləɣaa wiina Yesu si: Ye n ká təɣəni-tu, yele na tɛ sɪv afanaa kaləku kɔnɛ ku taa.

³² Yesu cə-wɛ si: ɪ polo. ɪlena pá se apalaa naale unɪ ɪ waali na pá tɛna afanaa taa. ɪlena afanaa tu casəle ke yem ke kpaɣpaa, na pá tii kalakala na pá tu lum na pá si.

³³ Μρύγύ αφαναά tiikilaa ná loma kpakpaa na pá polo icatee taa, na pá keesi pə təna mpi pə lapa tə, na isəna aləyaa mpe pa təm lapa tə. ³⁴ Tənaɣa icatee nyəma təna luwa si pa sənjəyi Yesu. Pa na-i, ilena pá tɛeki-i si í lu pa tetu taa.

9

Yesu waasuyu ke kutəŋ kutuɔɔuyu tu
(Maləki 2:1-12; Luku 5:17-26)

¹ Yesu suv kpuluyu na í tɛsi tɛŋku na í polo i mayamaya i icatee taa. ² Μρύγύ pa kəna-i kutəŋ kutuɔɔuyu tu na í hanta i kpatəle təə. Yesu nawa apalaa mpe pa naani, ilena í heeli kutəntu si: Ma pəyalu, təkɪ nyá ti, nyá isayatu husaa.

³ Tənaɣa Iso Təm seɣesəlaa napəli pa huv pa taa si: Apalu inɛ i kpakəyi i ti na í keesəyəna Iso.

⁴ Yesu nyəmə nti pa huvki tə, ilena í pəəsi-we si: Pepe təə ké í huvki huwɛɛ asayɛɛ ke mpv? ⁵ Na nti tə yəɣətuɣu kəla təlev: Nyá isayatu husaa, yaa Kuli na í tə? ⁶ Təv, maa hólí-me si Yulu Pəyaya má, ma pəsəyi na má husi isayatu ke ate cəne.

Tənaɣa Yesu təma kutəntu si: Kuli na í kpaɣa nyá kpatəle na í kpe.

⁷ Μρύγύ apalu unu i kulaa na í kpe. ⁸ Samaa ná mpv, ilena səɣəntu kra-we. Na pá san Iso ké mpi pə təə i ha yəlaa ke pəsuyu ŋku ku taka ke mpv tə.

Yesu yaav ke Matiyee
(Maləki 2:13-17; Luku 5:27-32)

⁹ Yesu lu təna na í tɛeki, ilena í na apalu wei pa yaa si Matiyee tə, na í caɣa lampuu təmule. Ilena í yaa-i si: Kuli na í tɛŋi-m.

Tənaɣa Matiyee kulaa na í hu Yesu waali.

¹⁰ Yesu na i ifalaa na lampuu mɔlaa na asayaa payale pa krenta Matiyee tɛ na pá təkɪ.

¹¹ Falisanaa na mpv, ilena pá pəəsi i ifalaa si: Pepe təə ké mə caa na lampuu mɔlaa na yəlaa asayaa pa krentəyi na pá təkɪ?

¹² Yesu nu pa kupəəsutu, ilena í cə si: Pə taya alaafəya nyəma nyuləyəna fetaa. Ama kutəntuna ké. ¹³ Pa ŋmaawa si: Kupantu ke ma səlaa, pə taya kətasi. Í polo na í pɛeki ŋmaatv təm tənɛ tə huwɛɛ. Mpi tə, ma kəmayə si ma yaaki asayaa, pə taya kupama.

Yesu keesuyu ke nəhəkutu təm
(Maləki 2:18-22; Luku 5:33-39)

¹⁴ Μρύγύ Iso Lum Səlu Yohaani ifalaa kpatəna Yesu na pá pəəsi-i si: Pepe təə ké ta na Falisanaa tə həkəyi nəəsi na nyá ifalaa u laki mpv?

¹⁵ Ilena Yesu cə-we si: Í ká pəsi na í la na akpaɣalu taapalaa wɛɛ lanɣwakəlle taa na í na-we pá wɛɛ? Aai, pəle pə fei lapu ke paa pəcə. Pu kəə na pá keesi kuyaku nakuli, ilena pá ləsi-i pa heku. Pəleyɛ paa həkə nəəsi.

¹⁶ Nəɣəlu fei wei i ka tə i wontuyu kupənuɣu na saaliya kufalaya tə, pə taya pulu təə, saaliya ŋke kaa hə-ku na púyú kəli isu ku wɛɛ tə. ¹⁷ Pəcə nəɣəlu kaa suu sulum kufam ke sulum huluy kupəŋ taa, təfə huluy ká ya na sulum ti na huluy náa wakəli yem. Ama huluy kufan taa ké pa suuki sulum kufam, ilena pə təna pə caɣa teu.

Yailu pɛelə na alu təyəllu pa təm
(Maləki 5:21-43; Luku 8:40-56)

¹⁸ Yesu təŋna-wɛɣɛ təm tənɛɣɛ heeluyu, ile Yuta nyəma səsə nəɣəlu i kəmayale, na í hoti Yesu nəəhɛɛ tɛɛ na i tə si: Ma pɛelə hɛɛ nəənəə, kəə na í tənɪ nyá niŋ ke i təə, i ká hiki weesuyu.

¹⁹ Μρύγύ Yesu na i ifalaa pa kulaa na pá tɛŋi-i.

²⁰ Μρύγύ alu nəɣəlu, wei hatoo pusi naanəwa na naale taa i təŋna təyəluɣu na pá wɛ-i toŋ tə, i kpatəna Yesu na i waali təə, na í tokina i capa ntompəle. ²¹ Mpi tə, alu unu i ka tv i taa ké si: Ye ma pəsaa na má tokina paa Yesu capa mayamaya pu waa-m.

²² Tənaɣa Yesu pəsa ɪ waali na ɪ na-ɪ na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Taa nyá, n tema lso na nyá taa tɔɣo pə waasa-ɲ ma pu.

Tənaɣa pə waa-ɪ kɾakɾaa ke tənɛ ɪnɪ.

²³ Yesu tala lso təsɛɛɛ səsə ɪnɪ ɪ tɔɣaɣa taa na ɪ maɣana həsi hullaa na samaa kəkətɛ.

²⁴ Ḿpúyú ɪ tɔma sɪ: ɪ lu cənɛ, pɛɛliya ta sɪ. Ama ka too kutoo ké.

Ḿpúyú pa wɔɲa-ɪ. ²⁵ Pa tema samaa ke ləsuyɔ, ɪlena Yesu sɔv naɲ taa, na ɪ tɔki pɛɛliya niɲ taa na ká kɔli. ²⁶ Ḿpúyú pə tɔm yawa pa tetv tənɔ taa.

Yesu waasuyɔ ke yulɔmaa naale

²⁷ Yesu lu tənɔ na ɪ tɛɛki na ɪ tala tiili, ɪlena yulɔmaa napələɣɪ naale tv ɪ waali na pá kiisiyi sɪ: Tafiiti Pəɣaɣa nyənɪ tá pətɔtəɛ.

²⁸ Yesu tala tɔɣaɣa taa, ɪlena yulɔmaa mpe pá kɾətənɔ-ɪ. Tənaɣa ɪ pəsə-wɛ sɪ: ɪ tema-
m na mə taa sɪ ma pəsəɣɪ na má la mpv?

ɪlena pá cə-ɪ sɪ: ɛɛ, Tacaɔ.

²⁹ Ḿpúyú Yesu tokina pa ɪsɛ na ɪ tɔ sɪ: Pə la ɪsu ɪ tema mə taa tɔ.

³⁰ ɪlena pa ɪsɛ kuli. Ḿpúyú Yesu kpaala-wɛ na tɔɲ sɪ: Tɔv, ɪ taa yeɛ na nəɣɔlv nu yoo.

³¹ Ama pa luwa na pá yasɪ Yesu tɔm ke tetv tənɔ taa.

Yesu loou ke ɪlɔɣɔv kamumuka

³² Pɛɛ pa lu ḿpúyú kɾakɾaa, ɪlena pá kənɔ Yesu ke ɪlɔɣɔhilu kamumuka. ³³ Tənaɣa ɪ tɔɣɔnɔ ɪlɔɣɔv, na kamumuka sɔv yɔɣɔtvuyɔ ke kɾakɾaa. Piti kpa samaa na pá tɔɲ sɪ: Tə ta keesita ɪsəntɔɣɔ ɪsɛɣɛli tetv taa.

³⁴ Ama Falisanaa ná tɔma sɪ: Alɔɣaa wulav tɔɲ ke ɪ tɔɣɔnɔɣənɔ alɔɣaa lelɔaa.

Samaa pətɔtəɛ kpa Yesu

³⁵ Yesu cəəkɣa acalɛɛ na acalisi tənɔ na ɪ sɛɣesəɣɪ Yuta nyəma təkotilenɔ taa. Na ɪ laki waasv ke lso Kawulaya Laapaali Kupaɲ tɔm. ɪ waakɣa kɔtəmɔɲ tənɔ na acamaa tənɔ. ³⁶ Yesu nyənɔɣa samaa na pətɔtəɛ kpa-ɪ. Mpi tɔ, yəlaa panɛ pa kawɣa, pa fɛina apalutv. Pa nəɣəsənɔ heɲ wei ɪ fɛina tiikilu tɔ. ³⁷ Tənaɣa ɪ heɛla ɪ ifalaa sɪ: Kumtv tɔwɔa səsəm. Ama kɔntaa fɛi paɣalɛ. ³⁸ ɪɛ ɪ wiina kɔmtv tv sɪ ɪ səsɪ kɔntaa ke ɪ kɔmtv taa.

10

Yesu ifalaa həla

(Maləki 3:13-19; Luku 6:12-16)

¹ Ḿpúyú Yesu yaa ɪ ifalaa naanɔwa na naale ke ɪ kiɲ, na ɪ ha-wɛɣɛ pəsuyɔ sɪ pá tɔɣɔnɪ alɔɣaa na pá waa kɔtəmɔɲ tənɔ na acamaa tənɔ. ² Tillaa mpe pa naanɔwa na naale həla ntɔ. Kancalaya nyəɲ nté Siməɲ wei pa yaa sɪ Piyɛɛ tɔ, na ɪ neu Antəlu, na Sepetee pəyalv Saaki na ɪ neu Yoħaanɪ, ³ na Filipv na Paatelemii, na Tomaa na lampuu mulv Matiyeɛ, na Aləfɛ pəyalv Saaki na Tatee, ⁴ na Selotɪ tv Siməɲ, na Yutaasɪ ɪsəkaleeu wei ɪ tv Yesu ke ɪ kolontunaa niɲ taa tɔ.

Yesu tillaa naanɔwa na naale tiluyɔ

(Maləki 6:7-13; Luku 9:1-6)

⁵ Yesu tila yəlaa naanɔwa na naale ɪnɪ na ɪ sɛɣesɪ-wɛ sɪ: ɪ taa polo tetv nti tɔ ta ke Yuta nyəma nyəntv tɔ tɔ taa, ɪ taa sɔv Samalii acalɛɛ taa. ⁶ Ama ɪ polo ɪsɛɣɛli nyəma mpa pa lepa ɪsu heɲ tɔ pa cəlv. ⁷ ɪ ká laki waasv na ɪ heɛliyi mə mpaasv taa sɪ: ɪsətɔaa Kawulaya wusa kəntɛ. ⁸ ɪ waa kɔtəntunaa, na ɪ feesi sətɔaa, na ɪ waasɪ asilima kɔtəɲ nyəma, na ɪ tɔɣɔnɪ alɔɣaa. Mə hika faalaa ké, ɪ ha tətɔɣɔ faalaa. ⁹ ɪ taa tv mə sipanaa taa ké liyitee, paa nna. ¹⁰ ɪ yeɛ mə mpaasv huluyɔ. ɪ taa tənɪ tokonaa, ɪ taa lɛɛ ntəɲkpala, ɪ taa tɔki kɾátúyú. Mpi tɔ, təmle latv na ɪ caləsuyɔ ké.

¹¹ Ye ɪ sɔv ɪcətɛ yaa ɪcaliya nakəli ka taa, ɪ pɛɛki wei ɪ luyɔ wɛɛ sɪ ɪ ká mv-mɛ tɔ, na ɪ caya tənɔ halənɔ mə tɛɛv. ¹² Ye ɪ sɔv tɔɣaɣa nakəli ka taa ɪɛ ɪ tɔ sɪ: ɪsɔ ɪ ha-mɛɣɛ

alaafaya. ¹³ Ye tayaɣa ŋke ka nyáma í mv-me, pu la-we isu í kooluyu tɔ. Ama ye pa kisa-me, mɔ koolee í mɔli mɔ tɔ. ¹⁴ Ye pa kisa-meɣe muɣu yaa mɔ tɔm nuw ke tayaɣa nakɔli yaa ɪcate natɔli tɔ taa, í lu na í kpiisi-weɣe mɔ nɔɔhɛe musuɣu na í tee. ¹⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesayi, Sɔtɔm na Kɔmɔɔ tetu kaa na wahala ke Huvle wule na pɔ kɔli ɪcate ntɛ.

Wahalanaa mpa paa kɔɔ tɔ
(Malaki 13:9-13; Luku 21:12-17)

¹⁶ Í nyɔni, ma tiliyi-me isu heeɣ ke sunsumɔɣ heku. Í la layatu isu tomaa, na tɔpamm isu alukukunaa. ¹⁷ Í la laakali, yɔlaa ká yaa-meɣe puloonaa taa. Paa ma-meɣe akpatee ke Yuta nyáma tɔkotilenaa taa. ¹⁸ Paa yaa-meɣe nɔnɔɔsi ke tetu tɔkɔlaa na awulaa sɔsaa pa kiɣnaa ke ma tɔ. Uena pɔcɔ í hɔli ma tɔm tampana ke pa na mpa pa ta ke Yuta nyáma tɔ pa isentaa. ¹⁹ Waatu wei paa pona-meɣe puloonaa taa kɛ mpu tɔ, í taa nɔɣɔsi nti í ká yɔɣɔti na isɔna í ká yɔɣɔti-ti tɔ. Pɔ waatu í talaa, pu tu mɔ luuɣ tee kɛ kpakpa ke nti í ká yɔtɔti tɔ. ²⁰ Mpi tɔ, pɔ taya mɔ kiɣ ke mɔ kuyɔɣɔtutu ka luna. Ama mɔ Caa Feesuyu ká yɔɣɔtɔna na mɔ nɔɔsi.

²¹ Yɔlaa ká kuli na pá hɔli pa taalunaa yaa pa newaa si pá kv-we. Cɛcɛnaa ká la pa piya ke mpu tɔtɔ. Piya sɔle su kuli si nyáma tɔ si pá kv-we. ²² Yɔlaa tɔna taa ká kpana-meɣe ma tɔ. Ama wei í nyaya apalutu na í tala tɔnaya, puntu nyuɣu ke pu ya. ²³ Ye pɔ kɔma na pá tu-meɣe konyɔɣ ke ɪcate natɔli tɔ taa, í se na í polo lentɛ taa. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesayi, í kaa te lɛɣeli acalɛ ke cɔɔ na pɔcɔ Yulu Pɔyaya má ma kɔɔ.

²⁴ Tɔmlɛ kpelɔmɔlv ta kɔli ɪ hullu. Pɔcɔ ifalv nɔɣɔlv ɪ fei wei ɪ kɔla ɪ caa tɔ. ²⁵ Ye pɔ lapa tɔmlɛ kpelɔmɔlv isu wei ɪ hɔlɔɣi tɔ, pɔ maɣanaa kɛ. Na ye pɔ lapa ifalv isu ɪ caa pɔ maɣanaa tɔtɔɣɔ. Pa ta kisi tayaɣa Caa ke tuvu si Pesepule, kacɔɣfana tayaɣa nyáma na?

Isɔ seu tɔm
(Luku 12:2-7)

²⁶ Ye mpu ɪle, í taa nyana yɔlaa. Pɔ tɔna mpi pɔ ŋmɛlaa tɔ, isu pɔ tɛma na pɔ kuli pɔ tɔ. Pɔ tɔna mpi pɔ lapa mukaya tee tɔ, isu pa tɛma na pá nyi-wi. ²⁷ Pɔ tɔ kɛ tɔm nti ma ŋmesayi na má heeliyi-meɣe ahoo tɔ, í kraali-tayi ilim taa. Na nti pa welɔta mɔ ŋkraɣɣ taa tɔ, í kraali-ti na nɔɣɔ sɔsɔɣa. ²⁸ Í taa nyana mpa pa pɔsayi na pá lɛsi yulu weesuyu tike, na pɔ waali paa pɔsayi pulv tɔ. Ama í se lɛsɔ, unu ɪ pɔsɔɣɔna na í kv yulu. Pɔyele ɪ pɔsayi na í tu-ɪ tɔnaasɔle sɔsɔle taa. ²⁹ Pɔ taya sumpuwɔnaa naaleɣe pa pɛtɔɣi santii kulvm taa? Pɔyele kulvm nyuɣu u leki na pɔ tá luna mɔ Caa kiɣ. ³⁰ Mpu unu tɔtɔɣɔ na mɔ nyuɣu taa nyɔɔsi, lɛsɔ nyɔmá si tɔna si nyuɣu kɛ. ³¹ Ye mpu í taa nɔɣɔsi. Í kɔla sumpuwɔnaa tɔcayacaya.

Yesu Kilisiti muɣu yaa ɪ kisuyu
(Luku 12:8-9)

³² Ye yulu ta ŋmesi si ɪ kɛ ma nyɔɣ, ma maɣamaya maa tisi ma Caa wei ɪ we isɔtaa tɔ ɪ isentaa si puntu kɛ ma nyɔɣ tɔtɔ. ³³ Ama wei í kpɛesa yɔlaa isentaa si ɪ ta nyi-m, ma maɣamaya maa tɔ ma Caa wei ɪ we isɔtaa tɔ ɪ isentaa si ma ta nyɔmi-ɪ tɔtɔ.

Yɔlaa fayav ke Yesu tɔɔ
(Luku 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Í huv si heesuyv ke ma kɔna antulinya taa? Aai, yoo ke ma kɔnaa. ³⁵ Ma kɔmaya si ma yoosiɣi cɛcɛ na ɪ pɔyaya, na pɛelɔ na ɪ too, na poolu na paɣ alv nyɔɣ. ³⁶ Yulu tayaɣa nyáma maɣamaya ká pɔsɔna ɪ kolontunaa.

³⁷ Ye wei ɪ sɔlɔɣi ɪ caa yaa ɪ too na pɔ kɔli ma, ɪ ta tala í la ma ifalv. Na ye wei ɪ sɔlɔɣi ɪ pɔyalv yaa ɪ pɛelɔ na pɔ kɔli ma, ɪ ta tala í la ma ifalv. ³⁸ Ye wei ɪ ta sɔɣɔli ɪ sɔm tesika na í tɔɣi-m, puntu kaa pɔsi na í la ma ifalv. ³⁹ Wei í nyɔna ɪ weesuyu tɔcututu, ɪ tɛɣna sɔpu. Ama wei í lapa ɪ tɔɣi awusa ke ma tɔ, puntu ká hikina weesuyu.

Cele kaseesi
(Malaki 9:41)

⁴⁰ Ye wei í mu-me, maya i muwa. Na ye wei i mu-ma, puntv mu wei i tila-m təyɔ. ⁴¹ Ye wei i mu lso kuyəɣətutu teləsulv nəyɔlv si i ké lso nyəŋ tɔ pə tɔɔ, puntv ká hiki kasəyaya ŋka lso kuyəɣətutu teləsulv ká mu tɔ. Na ye wei í mu yulv wei lso nyənəyɔ kupaŋ tɔ si i ké kupaŋ tɔ pə tɔɔ, puntv ká hiki kasəyaya ŋka paa ha yulv kupaŋ tɔ. ⁴² Tampana ke má, ma heeliyi-me, wei í ha lum sasala ane a mayamaya ke piya sənɛ si taa nakəli ke ka ké ma ifalv tɔ pə tɔɔ, puntv kaa laŋ pə kasəyaya.

11

*lso Lum Səlv Yohaani tiluyv ke Yesu kin
(Luku 7:18-35)*

¹ Yesu tɛma i ifalaa naanvwa na naale ke pə tənaya keesvɣv ke mpv, ilena í kuli təna na í tɛɛ si i seɣesəyi na í lakɪ waasv ke acalɛ taa.

² Lum Səlv Yohaani we saləka taa na í nu pa yəɣətəyi nti nti Kilisiti lakɪ tɔ pə tɔm. Ilena í tili i mayamaya i ifalaa taa napəli, ³ si pá pəəsɪ-i si: Nyayale wei i tɔm paa tɔma si i ká kəɔ tɔ, yaa nəyɔlv wɛɛ i kəŋ tə taŋ ilɛ?

⁴ Ḿpúyú Yesu cə-we si: Í polo na í keesɪ Yohaani ke nti í nukɪ na nti í naakɪ tɔ si, ⁵ yulvmaa naakɪ, kaakalasi təŋ, na tənvyv tɔɔ asilima kutəŋ nyəma naakɪ nyvɣv, ntamaa nukɪ, sətəa ná feŋ. Pécó konyəntvnaa ná təŋna Laapaali Kupaŋ ke nuv. ⁶ Wei i naani kaa lu ma tɔɔ tɔ puntv nu leleŋ ké.

⁷ Yohaani ifalaa mpe pa kəma na pá kpe, ilena Yesu svv samaa ke Yohaani tɔm pəəsɣv si: Pepeye í ka pola wɔlaya tɛtv taa ké nav ye? Heelim makɪ na pə ciyitiyi səsəncəŋa ŋka tɔ? Anɪ pə taɣa tələ. ⁸ Ile pepe nav ke í polaa? Yaa yulv wei i suu kacəka wontu tɔ? Tɔv mpa pa suuki kacəka wontu tɔ awulaa tɛɛsi taa ké pele pa wɛɛ. ⁹ Ile pepe mayamaya ke í ka tu pola nav? Yaa lso kuyəɣətutu teləsulv nəyɔlv? Tampam, lso kuyəɣətutu teləsulv ké. Halɪ ma heeliyi-me si i tu kəla mpv. ¹⁰ I tɔm ke pa tu ŋmaawa lso Tɔm taa si: Nyəni, ma tillu ntɔ ma teləsəyi nyá nəyɔ tɔɔ, si í taɣani nyá mpaav na í kəŋ. ¹¹ Ma heeliyi-meɣe tampana si, yulvpiya təna taa nəyɔlv fei wei i kəla lso Lum Səlv Yohaani tɔ. Ile paa na mpv isətəa Kawulaya taa səkpeli mayamaya tɛɛ-i. ¹² Hatoo pə kpaɣav waatu wei lso Lum Səlv Yohaani lakaya waasv na pə tana saŋa tɔ, isətəa Kawulaya hikuyv ké isəle kuseemle tɔm ké. Na mpa pa seesa isɛ tɔ mpe pa hikiyina-ke. ¹³ lso kuyəɣətutu teləsəlaa təna na Moisi kvsəsutv kraala Kawulaya ŋke ka tɔm, haləna pé tala Yohaani kəntɛ. ¹⁴ I caa ma tɔm mvyv təyɔ, tɔfɔ ma heeliyi-me si Yohaani inəyələ Ilii wei paa tɔma si i ká məli tɔ. ¹⁵ Ye í ké nulaa í nu.

¹⁶ Pepeye maa keesəna kufalaŋ yəlaa pane? Pa nəyəsəna ké isv piya cakvɣv kataasɪ taa na si təŋ təma si: ¹⁷ Anɪ tə mpa-məɣe soo si í paa, na í kisi. Pécó tə wii səm wula, pə ta cɛ mə laŋa na í wii. ¹⁸ Tɔv, Yohaani ná kəma, u təkɪ, u nyəəkɪ svlvv, na pá yəɣətəyi ilɛ si i ké iləyɔhilu. ¹⁹ Yulv Pəyaya má, ma kəma na má təkɪ na má nyəəkɪ, ilena pá taɣanəyi maya tɔm tɔtɔ si ma ké hilitu na svlvnyəɔlv. Aaiyee si lampuu mvləa na asayaa pa ceu ké. Ama lso layatv hula pə teu.

*Yesu kalənav ke acalɛ
(Luku 10:13-15)*

²⁰ Ḿpúyú Yesu svv acalɛ nna a taa i wiisa piti təma paɣale lapv tɔ a nyəma ke kalənav na təŋ. Mpi tɔ, pa ta layasɪ təntɛ. I təma-wɛɣe si: ²¹ Hai, Colasəŋ nyəma me, mə tɔm we wayo. Hai Petesaita nyəma me, mə tɔm we wayo ké. Piti təma nna pa lapa-yɛɣe mə hekv taa tɔ, ye isv isəntɔ Tiii na Sitəŋ pa acalɛ taa ke paa lapa-yɛ, isəntɔ paa tɛma suuu ke ləyaya wontu isv fələtənaa taka na pá pəli pa tɔɔ ké təlvma si pə húlɪ si pa caa pa layasɪ təntɛ. ²² Pə tɔɔ ké ma heeliyi-me si paa húlɪ suulu ke Tiii na Sitəŋ acalɛ nyəma ke Hvule kuyakv wule na pə kəli-me. ²³ Pə kaasvɣv Kapənahum nyá tɔ, n hvv si n ká pu na í kaləsəna hatoo isətənvɣv na? Ama paa tisi-ŋ ké təfɛ ke tuu tənəasələ səsəle taa. Pə taɣa pulv piti təma nna pa lapa nyá taa tɔ. Ye Sətəŋ ke paa lapa-yɛ, isəntɔ i ka tapəna saŋa. ²⁴ Pə tɔɔ ké ma heeliyi-me si paa húlɪ Sətəŋ ke suulu ke Hvule wule na pə kəli-me.

Yesu kij heesuɣu tɔm
(Luku 10:21-22)

²⁵ Waatu inayi Yesu yɔɔɔtaɔ si: Hai, ma Caa, isɔtaɔ na ate pə tu, ma sɛɛ-ŋ. N ŋmesa tɔm tənɛɣe layatɔnaa, ilena í kuli-təɣi piya. ²⁶ Ma Caa, pəpətu fei ma sɛɛ-ŋ. Nyá uní nyá luyɔ tu lapəna mpv.

²⁷ Ama ma Caa cɛla-m pə tənaya. Ye pə taya ma Caa tike nəɣɔlv ta nyi Pəyalv. Na pə taya Pəyalv tike, nəɣɔlv ta nyi Cɛɛ tɔtɔ. Aŋha, ye Pəyalv nəkəna si i húlɔɣí wei pə paasi.

²⁸ Mɛ mpa i kawa na mə səɣəla nu-mɛ tɔ, mə təna í kɔɔ ma cɔlv na má yele na í heesi. ²⁹ I yele na má təkí-mɛɣe teu na má sɛɣesi-mɛɣe ma layatu. Pə taya pulv tɔɔ, ma wena suulu na má wɛ təpamm, na mə maɣamaɣa í ká heesi. ³⁰ Mpi pə tɔɔ tɔ, ye ma tɔka-mɛ í nukí lelej ké, na səɣəla nna maa sukí-mɛ tɔ a fei yuy.

12

Yesu kɛle kuyaku kvheesuɣu tu
(Maləki 2:23-28; Luku 6:1-5)

¹ Pə waalı ké Yesu tɛɛkayana tɔɣɔnaya pee taale natəli tə kij ke kuyaku kvheesuɣu nakuli kv wule. Ḿpúɣú nyɔɔɔsi kra i ifalaa, ilena pá svv tɔɣɔnaya pee pɛlvɔv na pá təkí. ² Falisanaa ná mpv, ilena pá yɔɔɔti-i si: Nyəni, nyá ifalaa lakuyv mpi pə fei lapv ke kuyaku kvheesuɣu wule tɔ yee?

³ Tənaya Yesu cə-wɛ si: Ye mpv í tá kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyɔɔɔsi pu í na mpa paa wɛ i cɔlv tɔ? ⁴ I svv lɔ təyaya taa na í kraɣa potopotonaa mpa paa si lɔ tɔ na í na i yəlaa pá tɔɣɔ. Pəyele potopotonaa isv mpv tá ké mpa yəlaa təna ka tɔɣɔ tɔ. Ama kətəlaa tike ka wenna mpa si pá tɔɣɔ-wɛ. ⁵ Yaa í ta kala Moisi Kusəsutu taa si kətəlaa ta nyi kuyaku kvheesuɣu ke waatu wei pa təŋna təmlɛ lapv ke lɔ təsɛɛle taa tɔ. Pəyele nəɣɔlv u nyənəɣi-wɛ isv pa wakəlav-kv. ⁶ Ma heeliɣi-mɛ si pulvɔv wɛ cənɛ na pá kəla lɔ təsɛɛle. ⁷ Pa yɔɔɔta lɔ Tɔm taa si: Kvpantv ke ma sɔɔlaa, pə taya kətasi. Ye í ka cəkəna tɔm tənɛ tə huwɛɛ í taa tu yəlaa panɛɣe kvpəntvɔv ke yem ké mpv. ⁸ Yvlu Pəyaya maɣale kuyaku kvheesuɣu Sɔsɔ.

Nkpaləkpəkaya tu
(Maləki 3:1-6; Luku 6:6-11)

⁹ Yesu lu təna, ilena í svv Yuta nyəma təkotile natəli tə taa. ¹⁰ Pə pamna ŋkpaləkpəkaya tu nəɣɔlv i ka wɛ təna. Ḿpúɣú mpa paa wɛ təna tɔ pa caakaya pa hiki timpí paa waana Yesu tɔ. Ilena pá pɔɔsi-i si: Ta mpaav taa, paa waasi yvlu ke kuyaku kvheesuɣu wule yaa isəna?

¹¹ Tənaya Yesu pɔɔsa-wɛ si: Mə taa awe wena heu kvlm təkəŋ na heu uní í hoti púɣú sɔsɔv nakuli kv taa ké kuyaku kvheesuɣu wule, na í yele-i ləsvɔv si pə ké kuyaku kvheesuɣu? ¹² Na yvlu na heu ke wɛ? Tɔv, ye mpv pa pəsəɣi na pá waasi yvlu ke kuyaku kvheesuɣu wule mɛɛ.

¹³ Ilena Yesu tɔ ŋkpaləkpəkaya tu uní si: Tɔv, loosi nyá niŋ.

Nkpaləkpəkaya tu loosa i niŋ, ilena i niŋ məli teu təmammam isv leləŋ. ¹⁴ Tənaya Falisanaa polaa na pá caya na pá maɣasi isəna paa la na pá kv Yesu tɔ.

lɔ təmlɛ tu ləsvɔv tɔm

¹⁵ Yesu nu mpv, ilena í se təna na yəlaa paɣale təŋi-i. Ntəna í la na pa təna mpa paa ké kətəntvnaa tɔ pá hiki alaafəya. ¹⁶ Ama i kraala-wɛɣe teu si: Í taa yele na pá nyi ma tɔɔ. ¹⁷ Pə lapa mpv si pá la nti lɔ kuyɔɔtutv tɛləsvlv lsayii ka yɔɔɔtvɔv tɔ si:

¹⁸ lɔ yɔɔɔta si,
ma təmlɛ tu wei ma ləsa tɔɣɔlv.
Wei ma sɔɔlaa na ma laŋlɛ heena sɔsəm tɔ.
Maa tu ma Feesuyv ke i taa.

I ka heeli hvvnəv tɔm ke piitimnaa.

¹⁹ Í na nəɣɔlv pa kaa yoo.

Pəyele pa kaa nu i taŋ.

Pa kaa na-i na í laki faaci ke samaa taa ke icate patəma taa.

²⁰ I kaa teesi isəkrəlvəy tu isəle ke nanətu.

I kaa teesi teesuyu ke fətəla

wei i kəkə təŋna fiyinuyu tə.

Haləna í te siyisuyu təm nyəy ke kusəy.

²¹ Kateŋa təna yəlaa ká tekiyi-i.

Yesu cəv ke i təm tulaa

(Maləki 3:22-30; Luku 11:14-23)

²² Mprəyú pa kəna Yesu ke uləŋhilu wei u naaki pəyele u yəŋətəy tə. Ilena Yesu la na í svu yəŋətəy na nav. ²³ Mprəyú piti kra yəlaa təna na pá tə si: Yaa Tafiiti Pəyalv inəŋəle?

²⁴ Ama Falisanaa ná kəma na pá nu mpv, ilena pá tə si: Aləŋaa səsə wei pa yaa si Pesepule toŋ ke apalv inə i təŋənəŋəna aləŋaa ləmpa.

²⁵ Yesu ná cəkəna pa taa hūwee, ilena í tə-we si: Ye kawulaya í wee na ka taa yəlaa fei nəŋə kuləmaŋa, nəŋəŋə ka yawaŋa. Na icate í wee na tə taa yəlaa yaa ye təyaya wenna na ka taa nyəma fei nəŋə kuləmaŋa, nəŋəŋə ka yawa. ²⁶ Ye Satan i təŋənəy i ti, ilə pə we isu i kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike nté. Na saa in i kawulaya nyəy nté ka isəna? ²⁷ Ye uləŋə Pesepule toŋ ke ma lookina aləŋaa isu mə hūkəy tə, ilə awe toŋ ke mə pəyalaa ná lookina pa nyəma? Tənaŋa mə pəyalaa mpə pa maŋamaŋa paa kəna mə təm. ²⁸ Ama ye ləŋə toŋ taa ké ma lookina aləŋaa, ilə ləŋə Kawulaya we mə tee mə tee ké.

²⁹ Nəŋəlv kaa pəsi na í svu yəlv toŋto təyaya si i kuuki i wontu na í ta təmi-i ŋmusi ke həkəy. Ama i kraa-i ké na í həkə təkəŋkəŋ na pəcó í svu wontu kuuu ke təyaya taa.

³⁰ Wei i fei ma təŋ tə, pəntu ké ma kolontu ké. Na wei u səŋna-m təŋəy tə i yaasəy ké. ³¹ Pə təŋ ké ma heeliyi-me təfoo si paa yəlaa kəwakələm ka təŋ isəna, yaa paa yəŋəti isayatu isu we, ləŋə pəsəy na í húlí-weŋe suulu. Ama wei i ka yəŋəti isayatu ke Feesuyu Nanətu təŋ tə, pa kaa húlí pəntu ke suulu. ³² Ye wei i yəŋəta Yəlv Pəyaya má, ma təŋ ké isayatu, paa húlí pəntu ke suulu. Ama wei í yəŋəta Feesuyu Nanətu təŋ ké isayatu, pəntu kaa na suulu, paa saŋa, paa cele.

Tuyv nyəm na kv pəle kiŋ

(Luku 6:43-45)

³³ Tuyv í ləlvəy pee kəpəna ke pa təŋ si kv ké tuyv kəpəŋkv. Na tuyv í ləlvəy pee asayəe ke pa təŋ si kv ke tuyv isayav. Pə taya pulv təŋ, tuyv ləlvəy kiŋ ke pa nyəŋna-kv. ³⁴ Akala piya me, isənaŋa me mpə í ké asayaa tə í ká pəsi na í yəŋəti təm kəpəntv? Pə taya pulv, isəna yəlv lotu taa təŋwa tə mprəyú i yəŋətaya húləyí. ³⁵ Yəlvəpəŋ kəpəntv lukəna tuu i lotu taa kəpəntv kiŋ ké. Ilena isayav in i lə i isayatu luna tuu i lotu taa isayatu kiŋ.

³⁶ Ma heeliyi-me si Hūle wule paa pəsə yəlaa na paa heelina pa maŋamaŋa pa nəŋə ke paa təmaŋa kra i nyəŋka ŋka pa yəŋəta yem tə. ³⁷ Pə taya pulv, nyá yəŋətaya taa ké paa nyəna si nyá təm tewa yaa tə səpa.

Piti təmlə nyuləy

(Maləki 8:11-12; Luku 11:29-32)

³⁸ Mprəyú ləŋə təm səyəsəlaa napəli na Falisanaa napəli pa təma Yesu si: Tacaa, tə caa si í la-tuyv piti təmlə natəli na tə ná.

³⁹ Tənaŋa Yesu təma-we si: Kəfaləŋ yəlaa asayaa mpə paa təŋ ləŋə na pa taa tə pa caa pá ná piti təmlə natəli. Ilə pa kaa na natəli, ye pə taya ləŋə kəyəŋətəv teləsvl Yonaasi nyəntə. ⁴⁰ Pə taya pulv, isu Yonaasi cayav tinte səsəle lotu taa ké kəyəŋ tooso ké ilim na ahoo tə, mpv tətəŋə Yəlv Pəyaya má maa cəyā tətə tee ké kəyəŋ tooso ke ilim na ahoo. ⁴¹ Ye pə tala Hūle wule Ninifi nyəma ká kv kəfaləŋ yəlaa pəne pa təm. Pə taya pulv, kəyāŋkv pəle pa nu Yonaasi waasv tə pa yela pa isayatu ke kəpəpaa ké. Pəyele puləpv we cəne na pə tee Yonaasi in. ⁴² Na ye pə tala Hūle wule tətə, ilim mpətəŋ təŋ wulav alv nyəŋ ká kv kəfaləŋ yəlaa pəne pa təm ke mpi pə təŋ í lə i ka luna tuu tətə

pooluŋ taa na í kɔɔ si i nuki isəna Saloməŋ yəɣətayana nyəm tɔ. Pécó puluɔv we cəne na pé tɛ Saloməŋ tɛcaɣacaɣa.

Iləɣu wei pa loowa tɔ i məlvu
(Luku 11:24-26)

⁴³ Waatu wei pá loowa iləɣu, wulaya taa ké i cɔɔki si í hɛɛsi. I laŋəɣi ⁴⁴ ilena í tayani i taa si: Maa məli tɛɣaɣa ŋka ka taa ma luwa tɔɣɔ. I takɪ keɛ ka taa, ilɛ i ká mayana pa hasa-ke na pá tayani pə tənaya teu, na nəɣɔlv fei ka taa. ⁴⁵ Pəle tɔ i puki ké na í caa aləɣaa lɛlaa mpa pa kəla inəɣi isayatu tɔɣɔ tɔm naatosompɔɣɔlaya, na pá kɔɔ na pá caɣa tɛɣaɣa ŋke ka taa. Ilena ləŋ nyəntu náa məli na tɛ lá sana na nəɔnɔɔ nyəntu. Ḿpúɣú pə weɛ na kufalan yəlaa asayaa pane.

Yesu too na i newaa pa tɔm
(Maləki 3:31-35; Luku 8:19-21)

⁴⁶ Yesu təŋna samaa ke yəɣətənav ke mpu, ilɛ i too na i newaa apalaa nyéma pa talaa keɛ, na pá səŋa awali na pá caa pa yəɣətəna-i. ⁴⁷ Ḿpúɣú nəɣɔlv tɛləsa Yesu si: Nyá too na nyá newaa pa səŋna nteɣe awali na pá caa pa yəɣətəna-ŋ.

⁴⁸ Tənaya Yesu nəɣɔ təkpaɔv si: Aweɣe ma too, na mpaɣa ma newaa ye?

⁴⁹ Ilena Yesu h́lí i ifalaa ke niŋ na i tɔ si: Ii naa ma too na ma newaa ntɔ. ⁵⁰ Pə taya pulv tɔɔ, mpa pa laki mpi ma Caa wei i we isətaa tɔ i caaki tɔ, mpeɣɛɛ ma newaa na ma toonaa.

13

Mətutuuna tɔm
(Maləki 4:1-9; Luku 8:4-8)

¹ Ḿpúɣú kuyaku ŋku Yesu kula tɛɣaɣa na í polo lum nəɣɔ na í caɣa na í seɣesəɣi. ² Tənaya yəlaa kota i kiŋ ke səsəm pə fei keesuvu. Haləna í kuli na í kpa kpuluvu taa na í caɣa. Na yəlaa náa səŋa lum nəɣɔ. ³ Ilena í la-weɣe faaci ke teu na í seeki-weɣe isənaa si pá cekəna. Ilena í tɔ si: Tuulu poləna tuutu. ⁴ I tuukaya i mətutuuna ilena, lenna hoti mpaav nəɣɔ nəɣɔ na sumasi tii na si tɔɔsi-ye. ⁵ Ḿpúɣú lenna hota kuwaw tɔɔ timpi tetu ta lim tɔ. Ilena a təŋna nyɔv ke tetu we tətayasam tɔ pə tɔɔ. ⁶ Ilim kəma na pá haŋ na pá nyaya məhoo, ilena a woli, ke a ta hiki tetu si a ka hoosi kuparŋsi tɔ pə tɔɔ. ⁷ Pee lenna náa hoti səwa taa na ale a nyɔ isu a ka kuli teu, ilena səwa fɛtɛ-ye na a kpisi luluɣu. ⁸ Ama pee lenna ná hota tetu musuŋ nyəntu taa na ale á lá teu, lenna náa luli səsəm səsəm, lenna ke mayana, lenna ke pəcɔ.

⁹ Yesu tɛma ḿpúɣú yəɣətuvu ilena í cuɣusi si: Ye í ké tɔm nulaa í nu.

Yesu seɣesuvu na atuwa nyuvu
(Maləki 4:10-12; Luku 8:9-10)

¹⁰ Tənaya Yesu ifalaa pola i kiŋ na pá pɔɔsi-i si: Pepe tɔɔ ké n tukiɣi-weɣe atuwa ke kutuku?

¹¹ Ḿpúɣú i cɔ-we si: Mɛ pə ha-mɛɣe si í nyi isətaa Kawulaya tɔm kuŋmɛsətu. Ama pə kaasa lɛlaa tɔ, peɛ pa ta hiki tə nyəm. ¹² Pə taya pulv tɔɔ, wei i wena tɔ paa sɔɔsi-i na pá tələnə-i təhɔ. Ama wei i feina tɔ paa lɛeki pəciimaya wei i wena tɔ. ¹³ Pə tɔɔ ké ma tukiɣi-weɣe atuwa ke kutuku. Mpi tɔ, pa nyənəɣi paa naa, pa keŋ ŋkraŋŋ pəyele paa nuki, paa cekəɣəna. ¹⁴ Tə mayamaya ke Isayii ka ná ləŋ na í yəɣɔti si:

Í ka nu teu yaa, ama í kaa cekəna.

Í ká nyəni teu yaa, ama í kaa na.

¹⁵ Pə taya pulv tɔɔ,
yəlaa pane pa ləmayasɛɛ səpa.
Pa təka pa ŋkraŋŋ,
pa wiisa pa isɛ si pa isɛ í taa na,
pa ŋkraŋŋ í taa nu.
Si pá taa cekəna pə yaasi.

Pá taa kəw pá pəsəna ma təw.

Na má lá na pá waa-wə.

Isə yəwətəna mpv yoo.

¹⁶ Ye me ɬe, mə nu leleŋ ké. Pə taya pulv təw, mə ise naaki na mə ŋkraŋ nuki. ¹⁷ Ma heeliyi-meŋe tampana təfoo si Isə kuyəwətutu teləsəlaa paŋale na Isə yəlaa taa paŋale nyula teu si pá ná mpi í naaki isəntə tə, pa ta na. Pa nyulaa si pá nu nti í nuki isəntə tə, pa ta nu.

Yesu kilisuyu ke mətutuuna hūwəe

(Maləki 4:13-20; Luku 8:11-15)

¹⁸ Təw, pənente í yeke na má kilisi-meŋe isə wei ma sɛe-meŋe mpv tə ɪ hūwəe ɬe. ¹⁹ Mpa pa nuki Isə Təm na pá ta cəkəna-ti tə pa wɛe ké isu mpaav kpeŋa tetu nti tə təw mətutuuna hotaa tə. Isayatu tu təŋəyi kpaŋpa kə na í ləsi təm nti pa nu mpv təw pa taa. ²⁰ Ləlaa ná wɛe isu kuwaw təw timpi pee lenna hutaa tə. Pɛleŋe mpa pa nuki Isə Təm na pá mv-təyi kpaŋpa na laŋhuləmle. ²¹ Paa yeki si tə svna-weŋe teu. Pa təkəyi-təyi tətanta. Saa wei wahala nəwəl ɪ ká tala, yaa Isə Təm təw kuyəwətutu tɔw ka kəw, ɬena pá lu Isə sɛe taa ké kpaŋpa. ²² Ləlaa ná nəwəsəna wena a hota səwa taa tə. Mpi tə, pa tɛŋ Isə Təm nuw ɬena atɛ cəne kulaputu nəwəsɛe na wɛnaw kuyuluyv puŋusi-wɛ na pá kv təm ntəyi pa taa, na tə caŋ tə kɛsi luluyv. ²³ Pə kaasa pee lenna ná hota tetu msvŋ nyəntu taa. Aŋhaa, ɬe a wenna nté isu yəlaa mpa pa nuki Isə Təm na pá cəkəna-təyi teu na pá luləyi pee tə. Ləlaa ke səsəm səsəm, ləlaa ke mayana, na ləlaa ke pəcə.

Nyutu isayatu

²⁴ Mɔpúyú Yesu tasa-weŋe isə sɛe tətə si: Isətaa Kawulaya nəwəsəna isəna təwəl. Apalv nəwəl ɪ tuuna ɪ haləm na í tɛe. ²⁵ Mɔpúyú ɪ kolontu kɛesa ahoo heka ke waatu wei yəlaa təna tookaya tə, ɬena í tuu nyutu isayatu ke kutəwə heku na í tɛe. ²⁶ Pə kəma na kutəwə kulɪ na kv pu, ɬena pá tuti nyutu isayatu təle tətə. ²⁷ Tənaŋa taale nté tə tu pəyalaa pəsa-ɪ si: Taca pa taya kutəwə ke n ka tuu nyá taale taa? Pə lapa isəna na nyutu isayatu siti pə heku taa? ²⁸ Tənaŋa pa caa cə-wɛ si: Ma kolontu nəwəl ɪ lapəna mpv. Mɔpúyú apalv inɪ ɪ pəyalaa mpe pa pəsa-ɪ si: Tə polo na tə kɛsi nyutu isayatu nti? ²⁹ ɬena apalv inɪ í cə-wɛ si: Aa, í taa kɛsi. Ye í təma si í kɛsəyi-ti, ntanyi pu kpeŋa kutəwə na pá kɛsi. ³⁰ Í yeke na pə təna pá kɛnti puw ke mpv, haləna pə tala kum. Pə tala kum ɬe maa heeli kuntaa si pá caaləna nyutu isayatu ke setuyv na pá həkə-ti təcari təcari, na pá tv kəkə. ɬena pəcə paa kɛya kutəwə na pá tv ma kprou taa.

Səwə pile təm

(Maləki 4:30-32; Luku 13:18-19)

³¹ Mɔpúyú Yesu tasa-weŋe kɛesuyv si: Isə Kawulaya wɛe ké isu yulv tuukuyu səwə pile ke ɪ haləm taa tə. ³² Wontu pee təna taa nté tə kələna wɛe təminimini. Ama tə tɛŋ nyəw tə tə puŋi tɔw ké na tə kəli tuusi lensi. Haləna sumasi kəŋ na sí tɔw tana ke kv piliŋasi təw.

Potopoto taa kukusum təm

(Luku 13:20-21)

³³ Mɔpúyú Yesu tasa-weŋe heeluyv si: Isətaa Kawulaya nəwəsəna ké isu alv mayasuyv mvlum ke cemse təpam, na í kɛya kukusum ke pəcə na í tv na í huŋuti, na pə təna pá kpa təfuv təw.

Yesu tuku ke atuwa

(Maləki 4:33-34)

³⁴ Təmnaa panɛ, Yesu yəwətaya-weŋe samaa taa tə na atuwa ké. ɪ ta sɛyɛsi-weŋe natələyi yem na í ta kɛsəna pulv. ³⁵ ɪ lakaya mɔpúyú si pá la nti Isə kuyəwətutu teləslu ka yəwətə tə si:

Atuwa ke maa yəwətəna-wɛ.

Maa heeli-weŋe təmnaa mpa paa wɛ

uɣmesav ke hatoo antulinya lapv waatu tɔ.

*Yesu kilisu*ɣu ke nyutu isayatu tɔm hɔwɛɛ

³⁶ Ḿpóyó Yesu yela samaa na uní í polo tɔyaya. Ilena ɪ ifalaa polo ɪ kiɲ na pá tɔm-ɪ sɪ: Kilisi-tuɣv halɛm taa nyutu isayatu nti tɔ tɔm na tɔ nu.

³⁷ Tɔnaya Yesu cɔ-wɛ sɪ: Kutɔyɔv tuulu nté Yulv Pɔyaya ma. ³⁸ Na antulinya unɛɣɛɛ taale nté. Na mpi pa tuuwa tɔyɔɛ mpa pa ké Isɔ Kawulaya nyɔ́ma tɔ. Nyutu isayatu nté mpa pa ké Isayatu tv nyɔ́ma tɔ. ³⁹ Kolontu wei ɪ tuu nyutu nti tɔyɔɛ ɪlɔyɔv. Na kumtu waatu keɛ antulinya tɛm. Isɔtaa tillaa nté kuntaa. ⁴⁰ Isu pa tɔɔsɔyɔv nyutu na pá tv kɔkɔ tɔ, ḿpóyó pu la antulinya tɛm waatu. ⁴¹ Yulv Pɔyaya má maa tili ma isɔtaa tillaa, na paa læsɪ ma Kawulaya taa ké mpa pa tusiyi lɛlaa ke isayatu lapv taa na mpe pa maɣamaya pa lakɪ mpi pɛ fɛi teu tɔ. ⁴² Na pá tv-wɛɣɛ kɔkɔ sɔsɔɔɲka taa timpɪ paa casɔyi kapusi na pá nyasɔyi pa tɔyi kela tɔ. ⁴³ Na saa uní mpa pa nukəna Isɔ tɔ, pɛɛ paa tee kɔkɔ ke pa Caa Kawulaya taa isu ilim. Ye í ké nulaa í nu.

Kɔpam mpi pɛ ɲmɛlaa tɔ

⁴⁴ Isɔtaa Kawulaya wɛɛ ké isu pa ɲmesɔyɔv liyitihutaya puluɣv tetv tɛɛ, na nɔyɔlv kɔɔ na í hii-wɪ, na í tayani-wɔyi ɲmesɔyɔv ke teu. Ilena í tɛna laɲhɔlvɔmɛ na í polo í pɛɛti pɛ tɔna mpi ɪ wɛna tɔ na í kɔɔ í yana tetv nti tɔ.

Luluɣv kupaɲku tɔm

⁴⁵ Isɔtaa Kawulaya wɛɛ ké isu paɣatɔlv wei ɪ pɛɛkɔyi lutv kɔpantv tɔ. ⁴⁶ Waatu wei ɪ suliyina nakɔli ɪlena í pɛɛti pɛ tɔna mpi ɪ wɛna tɔ na í yana-kv.

Kɔpama na asayaa pa fayav

⁴⁷ Isɔtaa Kawulaya wɛɛ ké isu pa pɛtuɣv tiina puluɣv ke lule taa na pá kra tiina ke yem yem tɔ. ⁴⁸ Puluɣv suɣi ɪlena tiina kpalaa hɔ-kv na pá luna kpeɲa, na pá caya na pá tɔɔsɪ mpi mpi pɛ wɛ teu tɔ na pá tv tɔkv taa. Pɛ kaasɔyi mpi pɛ fɛi teu tɔ, ɪlena pá mɔlɔna na pá pɛti lvm taa. ⁴⁹ Mpu tɔtɔyɔv pu la antulinya tɛm wule. Isɔtaa tillaa ka kɔɔ na pá tɔɔsɪ kɔpama. ⁵⁰ Pɛ kaasɔyi asayaa ɪlena pá tv kɔkɔ sɔsɔɔɲka taa. Tɔnaya paa casɔyi kapusi na pá nyasɔyi pa tɔyi kela.

Kɔpantv kɔpəntv na kɔfatv

⁵¹ Ḿpóyó Yesu pɔɔsa-wɛ sɪ: Í cɛkəna tɔm nti tɔ tɔna na? Ilena pɛɛ pa cɔ sɪ: Ɛɛ, tɔ cɛkənaa.

⁵² Tɔnaya ɪ tɔma-wɛ sɪ: Ye Isɔ Tɔm sɛɣɛsɔlv nɔyɔlv ɪ pɔsa isɔtaa Kawulaya taa ifalv, ɪ wɛɛ ké isu tɔyaya tv kupaɲ wei ɪ læsɔyi ɪ wontu tɔsule ke kɔfatv na nti tɔ taɲaa tɔyɔv waatu waatu tɔyɔv.

Nasaɛti nyɔ́ma kisuyv ke Yesu

(Maləki 6:1-6; Luku 4:16-30)

⁵³ Yesu tɛma-wɛɣɛ isɔnaa paɲɛɣɛ sɛɛv, ɪlena í kulɪ tɔna ⁵⁴ na í polo ɪcɛte nte tɔ taa ɪ ka puwa tɔ, na í svv tɔna Yuta nyɔ́ma tɔkɔtile taa na í sɛɣɛsɔyi. Tɔnaya ɪ nyɔm lapa mpa paa wɛ tɔna tɔyɔv piti, na pá tɔɲ sɪ: Leyɛ unɛ ɪ hika nyɔm pəne uní pɛ taka? Leyɛ ɪ hikina piti tɔma lapv toma? ⁵⁵ Pɛ taya kaafənta pəyalv ɪlé taa? Pɛ taya Malɪ lɔlɔna-ɪ? Pɛ taya ɪ newaa nté Saakɪ na Yosɛfv na Simɔɲ na Yuti? ⁵⁶ Pəyele ta na ɪ newaa alaa nyɔ́ma tɔ wɛna. Leyɛ ɪ hikina toma anɛ uní?

⁵⁷ Pɛ tɔnaya mpu pɛ lapa pa laɲa ke kpusəɲ, na pá kpisi Yesu tɔm muɣv. Tɔnaya Yesu tɔma-wɛ sɪ: Isɔ kuyɔyɔtɔtv teləsɔlv ta laɲ sam ke tiili ye pɛ taya ɪ maɣamaya ɪ ɪcɛte taa, na ɪ tɔyaya nyɔ́ma hekv.

⁵⁸ Yesu tá pəsi na í lá piti tɔma ke mawaa nɔyɔlvɣv tɔnaya pa ta tv Isɔ ké naani tɔ pɛ tɔɔ.

¹ Waatu unu i taa ké Kalilee kufəneε Heləti nu Yesu tarj. ² Ulena í yəgəti i təmlə nyəma kiŋ si: Lum Solu Yohaani ílé i tayanna fem. Pə təw ké i pəsəgi na í laki piti təma.

³ Kupam Heləti unu i ka təmna si pá kra Yohaani na pá həkə-i na pá tu-i saləka taa. Pə taya pulu təw ké Heləti lapa mpv, i ka kraja i taalv Filipv alv Helətiyati ké, ⁴ na Yohaani yəgəti-i si: Pə ta muna si n la Helətiyati ke alv.

⁵ Tənaɣa Heləti nyulaa si i kuyi Yohaani. Ama i nyaŋayana Yuta nyəma. Mpi tə, pəle pa maɣamaɣa pa nyənaɣa-i ləw kuyəgətutu teləslu ké.

⁶ Mprúgú Heləti luluyv acima wule Helətiyati pəelə polaa na í paaki mpa pa yaa təgəw tə pa isentaa. Tənaɣa pə lapa Heləti ke leleŋ. ⁷ Haləna í yətəti na í tuu si: Paa mpiyi n sələma-m maa ha-ŋ-wi. ⁸ Ulena i too seɣesi-i si: Polo si í ha-ŋ Lum Solu Yohaani nyuyv ke nyənaɣa taa.

⁹ Mprúgú wulav laŋle wakəlaa. Ama isu i ka tema tuunav ke i muvlaa isentaa ulə, pə fei si i ká kisi. ¹⁰ Tənaɣa i kusa yulu na í polo í seti Lum Solu Yohaani nyuyv ke saləka taa. ¹¹ Na pá tu-kuyv nyənaɣa taa na pá cəla pəeliya ŋke, na ká polo ká cəla ka too. ¹² Mprúgú Yohaani ifalaa kəma na pá kraja-i na pá polo pa pi. Ulena pá polo pá keesi Yesu ké isəna pə lapa tə.

Yəlaa iyisi kakpası caləsvyv

(Maləki 6:30-44; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)

¹³ Yesu nu təm tənə, ulena í svv kpuluyv na í tēe i tike ke kpeerja. Samaa nu mpv, ulena pá luna acaləe taa na pá maləgi lum na pá tərjəgi Yesu waali. ¹⁴ Yesu luna kpuluyv taa na í ná yəlaa ke səsəm ke mpv, ulena pa təm lapı-i pətəwtəle na í waa pa kutəntənaa.

¹⁵ Pə kəma taanaɣa, ulena Yesu ifalaa polo na pá təmi-i si: Cənə ké nyutu taa ké na ilim tema. Təgəni yəlaa panə na pá polo acaləe taa na pá ya kutəgəw na pá təgə.

¹⁶ Tənaɣa Yesu cəwa i ifalaa si: Yəlaa í taa nəki tēev, mu hana-wəɣe təgənaɣa ke mə maɣamaɣa.

¹⁷ Tənaɣa Yesu ifalaa cəwa si: Ntəŋ potopotonaa kakpası na tiina naaləɣe tə wəna yaa. ¹⁸ Mprúgú Yesu təma ifalaa si: Í kəna potopotonaa kakpası na tiina naale unu.

¹⁹ Ulena Yesu heeli yəlaa si: Í cəya atəɣe nyutu təw. Tənaɣa i kraja potopotonaa kakpası na tiina naale unu, na í teki isə na í seε ləw ké í na təmlə. Ulena í faɣa-wə na í cəla i ifalaa si pá tala samaa unu. ²⁰ Mprúgú pa təna pa təgəa na pá haɣa na pá kpisi həgəlası, haləna i ifalaa koti-sı na si su təkuvə naanəwa na naale. ²¹ Pəyele mpa pa təgə mpv tə pa nyəwəŋ tala isu iyisi kakpası. Alaa na piya pa paasi.

Yesu təntə ke lum təw

(Maləki 6:45-52; Yohaani 6:15-21)

²² Mprúgú Yesu təma i ifalaa ke pə waali ké kpaakraa si: Í svv kpuluyv na í tēe-m nəgə na í tēsi kutəŋ ləŋkv. Ulena unu í saali təna na í paasəna samaa yasuyv. ²³ Yesu tema samaa ke yasuyv, ulena í kra puyv nakuli kv təw ké i tike si i sələməgi, haləna ahoo caŋ na a yu-i tənaɣa i tike. ²⁴ Saa unəgi mpv tə na kpuluyv náa tema pote ke pooluŋ ke lum hekv taa na lum hola tarj-kv. Mpi tə, heelim makı tulujə ké na pá mələgəna-wə na waali waali. ²⁵ Mprúgú Yesu təma lum təw na í puki i ifalaa kiŋ. Waatu unu tə pə wusəna kampaarj koou ke mpv. ²⁶ Pa ná i tərj lum təw, ulena səgəntv kra-wəɣe səsəm si asənaalu ké, na pá svv kapusi mapv. ²⁷ Ama i təma-wəɣe kpaakraa si: Í təkı tənəŋ, maɣa, í taa nyá.

²⁸ Tənaɣa Piyee təma Yesu si: Taca, ye nyaɣa tampana, tə si má tə lum təw na má kəw nyá kiŋ. ²⁹ Mprúgú Yesu təma-i si: Eε, kəw.

Tənaɣa Piyee lu kpuluyv taa na í svv lum təw ké təntə na í puki Yesu kiŋ. ³⁰ Ama Piyee kəma na i ləmayasəe polo heelim kiŋ, ulena səgəntv kra-i. Tənaɣa pə svv-i tisuyv ke lum tēe na í kiisi si: Hai, Taca, ya-m.

³¹ Ulena Yesu siisi kpaakraa na í kra i niŋ taa na í pəəsi-i si: Pepe təw ké n lapa sika. Ama n ta tē nyá taa na ləw na pá təw yoo.

³² Mprúgú pa naale pa kra kpuluyv taa, ulena heelim heε təli. ³³ Tənaɣa Yesu ifalaa mpa paa wə kpuluyv taa tə pa luŋa akula ke i tēe na pá təmi-i si: Tampana n ké ləw Pəyaya.

Yesu waasuyv ke kutantvnaa ke Kenesaleti
(Malaki 6:53-56)

³⁴ Yesu na i ifalaa pa teesa tesuyv ke lum, ilena pá tala Kenesaleti tetv taa. ³⁵ Təna nyáma nyəmə si Yesu, ilena pá heeli na pə teləsi təmáya pa tetv təna taa si Yesu kəma. Ilena pá kəna-i kutantvnaa mpe pa təna. ³⁶ Na pa wiikayana-i si í yele na pá tokina i krai ntumpee mayamaya. Na pa təna mpa pa tokina i krai un tə pə waa-we.

15

Falisanaa kuvseyəətə ke kətasi təə
(Malaki 7:1-13)

¹ Mprúyú Falisanaa na lso Təm seyesəlaa luna Yosalem na pá kəə pá mayana Yesu, na pá pəəs-i si: ² Pepe təə ké nyá ifalaa naa təhəyi isəna ta caanaa suwa si pá laki tə? Pə taɣa pulv, paa sahəyi isu lso seetv taa pə we si yulv ká la na pácə í təɣə tə.

³ Mprúyú Yesu ná pəəsa-we tətə si: Pepe təə ké me mə yeki lso kuvəɣətutv ke təhəyv na í təhəyi mə mayamaya mə kuvseyəətə? ⁴ lso ka yəɣətəa si: Se nyá caa na nyá too, na tətə si: Ye wei i tvv i caa yaa i too, isu pa kv-i. ⁵ Ama me mə seyesəyi si yulv pəsəyi na í heeli i caa yaa i too si: Mpi ma ləsa ma wənav taa na má tena-me tə pə pəsa kvhaham mpi pə ké lso nyəm tə. ⁶ Saa un pə fəi si i teɣ i caa tətə. Í tá ná timpí í wakələyi lso Təm na í təhəyi mə mayamaya mə kuvseyəətə tə. ⁷ Cəsəlaa me, lso kuvəɣətutv teləsulv lsayii ka nawa mə təm ké təkəlekele na pácə í ŋmaa-təyi i takəlaya taa si:

⁸ Nəɣə taa ké yəlaa pane pa saŋi-m yem.

Paa caa-m paa pəcəɣə hatoo pa taa.
lso yəɣətəna mpv.

⁹ Pa seeki-m yem ké.

Pa kraɣa yəlaa kuvəɣətutv na
pá seyesəyi isu lso nyəntv.

Mpi pə laki yulv ke isayav tə
(Malaki 7:14-23)

¹⁰ Pəle pə waali Yesu yaa samaa na í tə-we si: Í nu təm təne na í nyi si ¹¹ mpi pə svvki yulv nəɣə taa tə pu laki-i isayav. Ama mpi pə lukəna yulv nəɣə tə mpi pə lakəna-i isayav.

¹² Mprúyú Yesu ifalaa pola i kiŋ na pá təm-i si: Ntəŋ n yəɣətə mpv tə n nawa si pə ta la teu ke Falisanaa?

¹³ Mprúyú Yesu cə-we si: Ma Caa wei i we isətəa tə ye i ta sə tvyv ŋku, paa kpeəsi-kuyv na pá peti. ¹⁴ Í yele pəle, pa ké mpa pa hóləyi ləlaa ke mpaav na pácə mpe pa mayamaya pa ise u naa təɣə. Ye yulvm həŋ yulvm ləlv, pa təna paa krenti na pá hoti púyú taa ké.

¹⁵ Tənaɣa Piyee təma Yesu si: Kilisi-tvyv ituule təne tə hwwə.

¹⁶ Tənaɣa Yesu təma si: Pə kreŋna-me mə ta cəkəna-təɣəle? ¹⁷ Í ta nyi si pə təna mpi pə svvki yulv nəɣə taa tə, pə tiiki i hiluyv taa na pə te tə pə lukəna i tapvyv? ¹⁸ Ama mpi yulv nəɣə ná yəɣətəyi tə hatoo i lotu taa ké pə lukəna, na mpv pə lakəna yulv ke isayav. ¹⁹ Pə taɣa pulv təə, yulv lotu taa ké isayav hwwə caaləyi na a pukina-i yulvukule na wasəŋkalətv na asilima lapv taa, na ŋmuləm na kaloolaya na yəlaa cəyanav taa. ²⁰ Mpi pə laki yulv ke isayav təɣəle. Ama si í təɣə na í tá saŋ nyá niŋ isu yulv ká la lso seev taa na pácə í təɣə tə, pəle pu laki yulv ke isayav.

Kanaaŋ alv təm
(Malaki 7:24-30)

²¹ Yesu lu təna, ilena í polo tetv nti tə we Tiii na Sitəŋ pə cəlv tə tə taa. ²² Pə pamna Kanaaŋ alv nəɣəlv i ka we tetv nti tə taa. Mprúyú alv un i kəma Yesu kiŋ na í wiina-i na nəɣə səsəɣa si: Tafiiti Pəyalv Tacaa, nyəni ma pətəətəle. Ma pəelə hiina aləɣaa na pə təkə-i teu.

²³ Ama Yesu ta cə alv un si pulv. Tənaɣa Yesu ifalaa polaa na pá tə Yesu si: Təɣəni-i, i kələyi ta ŋkraŋ təkuyv na í təhəyi-tv. ²⁴ Tənaɣa Yesu heela-i si: lseyeli yəlaa mpa pa

lepa isu heej tɔ pa waali kɛ ma kɔma. ²⁵ Ama alv unɪ ɪ kulaa na ɪ kɔɔ ɪ sɔpi Yesu tee na ɪ tɔ si: Hai, Taca, waasi-m. ²⁶ Ilena Yesu nɔa cɔ alv unɪ si: Pɛ ta mɔna si pɔ kpaɣa piya tɔɣɔnaɣa na pɔ tu hasi. ²⁷ Mprɔgɔ alv unɪ ɪ tɔma si: Hai, ma ce, paa na mpv hasi tɔɣɔɣi na si tɔɔsɔɣi mpi si nyɔma tɔki na pɔ pɔtɔtɔɣi ate tɔ mee.

²⁸ Mprɔgɔ Yesu tɔma-ɪ si: Pɔwe, alv nyɔ, nyɔ naani tɔɔwa yoo. Mpi n caa tɔ n ka na-wi. Tɔnaɣa ɪ pɔɣaɣa hika alaafɔɣa ke kpaɣaa.

Yesu waasuyv ke kutɔntɔnaa paɣale

²⁹ Mprɔgɔ Yesu kɔla tɔna na ɪ polo Kalilee tenku nɔɣɔ, na ɪ kpa pɔɣv nakvli kv tɔɔ na ɪ caɣa. ³⁰ Na yɔlaa samaa samaa kɔɔ ɪ kiɲ na pɔ kpeɲna kutɔntɔnaa ke paɣale mpa pa tɔɲ tala tɔ na yulvmaa na acamaa na kamumusi na kutɔmɔɲ lelɔɲ nyɔma tɔtɔ. Pa pona kutɔntɔnaa mpe na pɔ su-weɣe Yesu kiɲ, ilena Yesu la na pɔ hiki alaafɔɣa. ³¹ Mprɔgɔ pɛ lapa yɔlaa ke piti kɛ isɔna kamumusi svv yɔɣɔtɔɣv na acamaa hiki toma na tala tɔntaa nɔa tɔɲ teu na yulvmaa nɔa svv nav tɔ. Tɔnaɣa pa svv lɛɣeli lɔɔ kɛ sam.

Yɔlaa iyisi liɣiti calɔsvv

(Malɔki 8:1-10)

³² Mprɔgɔ Yesu yaa ɪ ifalaa na ɪ tɔ si: Yɔlaa pane pa tɔm we-m pɔtɔtɔle. ɪ nyɔni, kuyeeɲ tooso kɔlɔ pa we ma kiɲ cɔne na pa kutɔɣɔv tɔma. Pɔyele ma luyv fei si mɔ yele na pɔ kpɛna nyɔɣɔsi, pɔ taa kɔɔ na pɔ kpisi tɔnɔɲ ke mpaav taa.

³³ Tɔnaɣa ɪ ifalaa pɔɔsa-ɪ si: Nyutv taa cɔne, leɣe tu hiki tɔɣɔnaɣa na tɛ cɛla samaa unɛ ɪ taka?

³⁴ Ilena Yesu pɔɔsi-we si: Potopotonaa isɔnaɣa ɪ wɛna? Ilena pɛle si: Potopotonaa naatosompɔɣɔlaya na tiinisi ke pɔcɔ.

³⁵ Mprɔgɔ Yesu heela samaa si: ɪ caɣa ate. ³⁶ Tɔnaɣa Yesu kpaɣa potopotonaa naatosompɔɣɔlaya unɪ na tiina ani, na ɪ see lɔɔ kɛ ɪ na tɔmlɛ na ɪ cɔli, na ɪ cɛla ɪ ifalaa na pɛle pɔ tala samaa. ³⁷ Mprɔgɔ pa tɔna pa tɔɣaa na pɔ haɣa. Ilena ɪ ifalaa koti hɔɣɔlasi nsi si kpisaa tɔ na pɛ su tɔkvɲ naatosompɔɣɔlaya. ³⁸ Pɔyele mpa pa tɔɣaa tɔ pa we yɔlaa iyisi liɣiti kɛ, alaa na piya pa paasi. ³⁹ Yesu tɔma samaa unɔɣi yasvɣv ilena ɪ kpa kpulvɣv taa na ɪ tee Makataɲ tetv taa.

16

Waatvnaa cekɔnav

(Malɔki 8:11-13; Luku 12:54-56)

¹ Mprɔgɔ Falisanaa na Satusee nyɔma pa kɔma Yesu kiɲ na pɔ tɔmɪ-ɪ si: La piti tɔmlɛ natɔli na pɔ hɔli si nyɔ tɔɲ luna lɔɔ kiɲ. Pa kuukayaa Yesu nɔɣɔ ke kvkuu kɛ. ² Tɔnaɣa Yesu cɔ-we si: Ilim ɪ kɔma tɣv na isɔtvlɔɲasi sɛɛwa, ɪ tɔɲ si: Cele isɔtaa kɔ ce tɔnaɲɲ. ³ Na ye tananɲ tɔhulu kɛ pɛ sɛɛwa na pɛ we tɔsutii, ɪ tɔɲ si: Tev kɔ kɔɔ sanɲa. Mpi tɔ, isɔtɔnvɣv sɛɛwa na pɛ we sɔkpeɲvɣv. Pɛ lapa isɔna na ɪ nyɔɲ mpi mpi pɛ laki isɔtɔnvɣv taa tɔ, na u nyɔɲ mpi pɛ laki kuyeeɲ unɛ ɪ taa tɔ. ⁴ Kvfaɲɲ yɔlaa asayaa mpa paa ten lɔɔ na pa taa tɔ pa pɛekɔɣi si pɔ la-weɣe piti tɔmlɛ. Ama pa kaa na piti tɔmlɛ natɔli se. Ye pɛ taya Yonaasi nyɔnte.

ɪ yɔɣɔta mpv, ilena ɪ ye-le-we na ɪ tee.

Falisanaa na Satusee nyɔma pa kvkɔsum

(Malɔki 8:14-21)

⁵ Yesu ifalaa kɔma na pɔ tesɪ lvm kvtenɲ lenkv tɔɔ, ilena pɔ sɔɔ potopotonaa kpaɣav.

⁶ Mprɔgɔ Yesu tɔma-we si: ɪ la laakali na Falisanaa na Satusee nyɔma pa kvkɔsum.

⁷ Ilena Yesu ifalaa svv tɔmɔɣa tɔm si: Tɔ ta kpaɣa potopotonaa tɔɣɔ ɪ yɔɣɔtɔɣi mpv.

⁸ Yesu nu nti pa tɔɲna yɔɣɔtɔɣv ke mpv tɔ, ilena ɪ pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ kɛ ɪ tɔɲ si ɪ feina potopotonaa tɔ pɛ tɔɔ? Ama ɪ ta te lɔɔ na mɔ taa na pɛ tɔɔ yoo. ⁹ Halɔna sanɲa ɪ tɔ cekɔna kɛle? ɪ tɔ tɔɔsi potopotonaa kakpasɪ wei ma fayaa na apalvnyɔɲɔɲ iyisi kakpasɪ tɔɣɔ tɔ ɪ tɔɔ? Na tɔkvɲ isɔna pɛ kpisaa na ɪ kpaɣa tɔ, ɪ sɔɔ ilɛ ɪ nyvɣv na? ¹⁰ Na ɪ ta tɔɔsi

tətəɣə potopotonaa naatosompəɣəlaya wei ma faɣaa na apalɔnyəəŋ iyisi liyiti təɣə tə ɪlé ɪ təə? Na təkɔŋ isəna pə kpisaa na í kraɣa tə, í səə ɪlé ɪ nyɔɣu na? ¹¹ Isənaɣa pə lapa na í ta cəkəna si pə taɣa potopotonaa təm ke ma yəɣətəyi? Í taa yele na Falisanaa na Satusee nyəma kukusum suu-me.

¹² Waatu inəɣi Yesu ifalaa cəkənaa si pə taɣa kukusum mayamaɣa təm ke Yesu yəɣətəya. Ama Falisanaa na Satusee nyəma pa kuɣeɣesətu ke ɪ təŋ.

Piyee hɔlɔɣu si Yesu ké Mesii
(Maləki 8:27-30; Luku 9:18-21)

¹³ Ḿpúyú Yesu pola Sesalee Filipu tetu taa ké tiili. Ulena í pəəsɪ ɪ ifalaa si: Yəlaa təŋ si Yulu Pəɣaɣa má ma ké awe?

¹⁴ Ḿpúyú pəle si: Pa təŋ si n ké Lum Səlu Yohaani. Ləlaa si Ilii ké, na ləlaa si n ké Selemii yaa ləə kuyəɣətutu tələsəlaa taa nəɣəlɔ. ¹⁵ Tənaɣa Yesu pəəsə-we si: Na me se, mə huuki si ma ké awe?

¹⁶ Ḿpúyú Siməŋ nəɣə təkpaɔ si: N ké ləə weesuɣu tu Pəyalu Mesii.

¹⁷ Tənaɣa Yesu təma-ɪ si: Yohaani pəɣaɣa Siməŋ, n nu leleŋ ké. Mpi tə, pə taɣa yulu cəpəna-ŋ tampana anɛ. Ama ma Caa wei ɪ we isətəa təɣə. ¹⁸ Na má, má heeliyi-ŋ təfoo si nyá hətə yəɣətəyi si, Pəle, na pəle nyá nyá təə ké maa si ma yəlaa kpekəle. Na səm kaa pəsi na pə la-weɣe pulu cəkəka. ¹⁹ Maa cəle-ŋ isətəa Kawulaya saafvnaa. Na mpi n kaa ha mpaav ke atə cəne tə, pə kaa na mpaav ke isətəa. Na mpi n ká ha mpaav ke atə cəne tə, pu hiki mpaav ke isətəa.

²⁰ Ulena Yesu kpaalɪ ɪ ifalaa si: Í taa heeli nəɣəlɔ si ma ké Mesii.

Yesu səm na ɪ fem pə təm
(Maləki 8:31-9:1; Luku 9:22-27)

²¹ Pə kraɣav waatu inɪ təɣə Yesu suu ɪ ifalaa ke heeluɣu təfoo si: Pə wee si má polo Yosalem na nyɔɣu nyəma na kətəlaa səsaa na ləə Təm seɣesəlaa pá tu-m kunyəŋ ke tənaya səsəm. Paa kv-m, na maa fe pə kuyeeŋ tooso wule.

²² Ḿpúyú Piyee yaa Yesu na í luna kpeeŋa na í təkɪ-ɪ-tɪ, si: Aai Taca, ləə í taa yele na tələ tə kəə.

²³ Tənaɣa Yesu pəsaa təkpeɔ na í tə Piyee si: Satanɪ tɛe ma təə. Isayatu taa ké n caa n tusi-m. Nyá huwee ta ke ləə nyəna, yəlaa nyəna ké.

²⁴ Pəle pə waali, ulena Yesu pəsəna ɪ ifalaa təə si: Ye wei ɪ caa si í təŋɪ-m puntu í la ɪ təyi awusa na í səɣəlɪ ɪ səm tesika na í təŋəɣəna-m. ²⁵ Pə taɣa pulu, ye wei í pɛəkəyi ɪ weesuɣu təcutu ɪ tɛŋna səpɔ. Ama wei í lapa ɪ təyi awusa ke ma təə, puntu ká hikina weesuɣu. ²⁶ Ye yulu pəsaa na í hiki antulinya nyəm təna ulena inɪ ɪ si, ɪ kawaaya nté we? Pulupɔ wee mpi yulu ká kraɣa na í layasəna ɪ weesuɣu tə? ²⁷ Mpi tə Yulu Pəɣaɣa má, maa kraɣa ma Caa teeli na má na ma isətəa tillaa tə kəə na má felɪ paa wei ké isəna ɪ kulapɔtu wee tə. ²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, mpa pa we cəne tə pa taa ləlaa ká ná Yulu Pəɣaɣa má na má kəŋ isu wulav səsə na pəcə pá si.

17

Yesu isentaa layasɣu
(Maləki 9:2-13; Luku 9:28-36)

¹ Kuyeeŋ naatoso tɛewa, ulena Yesu kraɣa Piyee na Saaki na ɪlé ɪ neu Yohaani na pá polo puɣu kəkulɔɣu nakulɪ kv təə ké pa tike. ² Tənaɣa ɪ layasa pa isentaa ké kpakpaa, na ɪ isentaa tee kəkə. ³ Ḿpúyú ɪ ifalaa tooso inɪ ɪ na Moisi na Ilii, na pá na Yesu pá yəɣətəyi. ⁴ Tənaɣa Piyee təma Yesu si: Taca, isu tə wəv cəne isəntə tə pə we teu napələyi te. Ule ye n caaki maa siki coka tooso. Nyaya lentɛ, Moisi ke lentɛ, na Ilii ke lentɛ.

⁵ Piyee təŋna ḿpúyú yəɣətɔɣu ulɛ isəŋmuntɔɣu kuhulɔmɔɣu laɪlɪ nəɣəlɔ ɪ kəmaɣale na í takɪ-we. Na pá nu pə yəɣətəyi ŋmuntɔɣu ŋku kv tɛe si: Ma luɣu tɛe Pəɣaɣa ŋka ma laŋle hulɔməna səsəm təɣəlɔ. Í nuna-ke.

⁶ Yesu ifalaa nu tòm tәне, uena səyontu kra-weye səsəm na pá hoti pa nəsı tə.
⁷ Mprúyú Yesu polaa na í tokina-we na í tə sı: Í kuli, í taa nyá.

⁸ Tənağa pa kusa ise na pá nyəni, uena pá mağana Yesu tike təkəŋ.

⁹ Yesu na ı ifalaa pa tiikayana puyv tə uena Yesu kraalı-we sı: Í taa heeli nəğəlvu mpi í nawa mpv tə. Haləna kuyəŋku Yulu Pəyaya má maa sı na má fe tə.

¹⁰ Mprúyú Yesu ifalaa pəsa-ı sı: Pepe tə kə lə Təm seyesəlaa ná təŋ sı Ilii ká caaləna kəntə?

¹¹ Tənağa ı cə-we sı: Tampana pə we sı Ilii ká kə na í tayani pə tənaya teitei na pəcó. ¹² Ama ma heeliyi-me sı Ilii tema kəntə. Ama yəlaa ta nyəni-ı, uena pá lana-ı isı pa səlaa tə. Na mpv tətəğə paa la Yulu Pəyaya má ma mağamaya ke nyəŋ.

¹³ Tənağa ı ifalaa nyəmə kprakpa sı lə Lvm Səlv Yohaani təm ke ı yəğətəyi.

Pu nəğəlv ı aləğaa loou

(Maləki 9:14-29; Luku 9:37-43)

¹⁴ Yesu na ı ifalaa pa tala timpı samaa ka kotaa tə, uena apəlv nəğəlv í polo ı luŋ Yesu tē, ¹⁵ na í təmı-ı sı: Hai, Taca, nyəni ma pəyaya pətətəle. Timle wenna-ke. Təm pağale pə pətəyi-keye kəkəsı taa na lvm taa. ¹⁶ Ma kəna-keye nyá ifalaa ntə, na pá kpisi ka waasvıv.

¹⁷ Mprúyú Yesu təma ı ifalaa sı: ı təŋ lə na mə taa, pəcó í kə kutakeesəŋ kə. Wee isənağa má na-me tu cəğə na má təkı mə konyəŋ? Í kəna-m pəyaya ŋkeye cəne.

¹⁸ Uena Yesu kaləna uləğv wei ı ka we pəyaya ŋke ka waalı tə na təŋ na í təğəni-ı. Uena pəyaya hiki alaafəya ke kprakpa ke təne unı.

¹⁹ Mprúyú Yesu ifalaa pəsa-ı pa tike sı: Pepe tə kə tə ta pəsi na tə loo uləğv unı?

²⁰ Mprúyú Yesu cəwa ı ifalaa sı: Í ta tē lə na mə taa na pə tə təğə. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi. Ye mə taa temnav ke lə ka tu tala isı səğə pile ke yasəlaya, í pəsəyi na í tə pulaya kanə sı ká kpəsi na ká layası, kaa kpəsi kə. Pulv kaa we mpi í ká kpisi tə. [²¹ uləğv isı mpv, ye pə taya lə sələmvıv na lə sələmvıv, na nəhəkutv na nəhəkutv, pulv ı təğənəyi-ı.]

Yesu səm na ı fem pə təm tətə

(Maləki 9:30-32; Luku 9:43-45)

²² Mprúyú kuyakv nakulı pə pamna Yesu ifalaa kota təntəmle ke Kalilee tətı taa. Tənağa Yesu heela-we sı: Paa tv Yulu Pəyaya mağə yəlaa niŋ taa, ²³ na pəle pá kv-m. Ama we tooso wule maa fe.

Mprúyú təm təne tə wakəla ı ifalaa laŋə ke səsəm.

lə təsele lampuu fəlvıv

²⁴ Yesu na ı ifalaa pa tala Karənahum, uena lə təsele səsəle lampuu mvlə polo pa pəsı Piyee sı: Mə Caa naa fəlvıv lə təsele səsəle lampuu ye? ²⁵ Uena Piyee sı: ı fəlvıv.

Saa wei Piyee svkaya təyaya uena Yesu caalı-ı pəsıv sı: Siməŋ, n hvı suwe? Le nyəma fəlvəna antulinya unı ı awulaa ke lampuunaa na patantənaa ye? Tətı piya yaa mvlə? ²⁶ Mprúyú Piyee cəwa sı: Mvlə fəlvəna. Mprúyú Yesu təma sı: Tampana ke te, pə fe sı tətı piya í fəlvıv lampuu se. ²⁷ Paa na mpv tu caa sı pə la yəlaa panə pa taa kə pulv, ıle polo pəğə taa na nı tv kulaya. Kancaalaya tinte nte n ká kra tə, wiili tə nəğə taa, n ká mağana liyitee nəğəlvıv. Ləsi-kv na nı kə na nı fəlvıv ma na-ŋ tá lampuu.

18

Səsəntv tə həm

(Maləki 9:33-37; Luku 9:46-48)

¹ Waatv unəyi Yesu ifalaa pola ı kiŋ na pá pəsı-ı sı: Aweyele səsə ke isətaa Kawulaya taa?

² Tənağa Yesu yaa peiya na í su-keye pa isəntaa, ³ na í tə-we sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ye í tá layası na í pəsi isı peisi, í kaa svı isətaa Kawulaya.

⁴ Wei i pasəyi i ti na í pəsi isu peiya kanə tə, inəxəle isətəa Kawuləya taa səsə. ⁵ Na wei i ká mu peiya isu kanəye ma nyuyə tə tə, maya puntu mowa.

Ləlaa tusuyu ke isayətu taa
(Maləki 9:42-48; Luku 17:1-2)

⁶ Ye wei í lapa na piya nsi si mu ma təm ke isəntə tə si taa nakəli pənti, pə nəxəsəna pá tu puntu luyə tē ké namle səsəəle na pá tusi-i tənku taa. ⁷ Ama antulinya inə i təm we wəyo ké. Mpi tə, mpi pu la na yəlaa hoti isayətu taa tə pə wēē ké. Mpi pu tusi yəlaa ke isayətu taa tə pə kaa laŋ. Ama wei í lapa na i təxəntəle la isayətu, puntu ká ná.

⁸ Ye nyá niŋ yaa nyá nəəhəle tusiŋina-ŋ isayətu lapu taa, seti-te na í lə pooluŋ. Sana kele si í svu weesuyu kupaŋku taa na niŋ kuləməŋ yaa nəəhəle kuləmtəle, na mpi n ká wēena nyá niŋ naale yaa nəəhēe naale na pá pəti-ŋ kəkə tam nyəŋka taa tə. ⁹ Ye nyá isəle tusiŋina-ŋ isayətu lapu taa, həxəsi-te na í lə pooluŋ. Sana í hiki weesuyu kupaŋku na isəle kuləmtəle, na mpi n ká wēena isə naale na pá pəti-ŋ kəkə ŋka ka we tənəasəle səsəəle taa tə.

Heu kulepu təm
(Luku 15:3-7)

¹⁰ Í la laakali na piya sənə si taa nakələxi nyənuyə ke yem. Pə taya pulv tə, ma heeliyi-me si tampana tə si isətəa tillaa səŋa tam ké ma Caa wei i we isətəa tə i isəntəa ké. [¹¹ Mpi pə lepa tə pə mayamaya pə nyuyə yəpu tə ké Yulu Pəyaya má ma kəma.]

¹² Awe wena heeŋ nunuwa (100) na i taa kuləm le, na í kaa ye le pəxələyafəi nunuwa inəye pulaya tə na í tē na í svu kulepu inəye pəekuyə? ¹³ Ye i kəma na í hii-i, pəpətu fəi, i laŋle huləməxəna-i ké na pá kəli pəxələyafəi nunuwa wei i ta le tə. ¹⁴ Mpu tətəxə mə Caa wei i we isətəa tə u caa si piya sənə si taa nakəli í le.

Təxəntəle pəntənav təm

¹⁵ Ye nyá təxəntəle pəntəna-ŋ, polo na í yaa-i mə naale na í huli-i timpi i pəntəna-ŋ tə. Ye i nuna-ŋ, pə lapa n waasa-i kele. ¹⁶ Ama ye i kisa, n yaa nəxəlv yaa napələxi naale na í na-i na pəcə pá lá isu pa ŋmaav lə Təm taa tə si: Paa təm nti tu wēena seliya nyəma ke naale yaa tooso. ¹⁷ Ye saa un i tasa kisuyu, ilə n heeli Yesu sēlaa kpekəle. Na í kisa Yesu sēlaa kpekəle ke nunav tətə, ilə n nyəni-i isu ma ta nyi lə yaa isu lampuu mvlə.

Yəlaa í we timpiyi naale maa wēē pa heku

¹⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, pə tənə mpi í kaa ha mpa ke atə cənə tə, pə kaa na mpa ke isətəa. Na pə tənə mpi í ká ha mpaav ke atə cənə tə, pu ná mpaav ke isətəa.

¹⁹ Ma tasəyi-me ye heeluyə si: Ye mə taa naale lapa nəxə kuləmaya na pá sələmi pulv, ma Caa wei i we isətəa tə i ká ha-wəye-wi. ²⁰ Pə taya pulv tə, yəlaa naale yaa tooso í kota timpiyi ma pulv lapu tə, ma we pa heku ké.

Təmlə tu wei i fəi i təxəntəle pətəətəle tə

²¹ Mpyə Piyēe pola Yesu kiŋ na í pəsə-i si: Taca, ye ma təxəntəle pəntəxəna-m tam na má suma, təm isənaya pá talaa ma kaa su? Təm naatosompəxələya na? ²² Tənaya Yesu cə-i si: Ma heeliyi-ŋ si pə taya təm naatosompəxələya se. Ama təm nutoso na naanəwa naanəwa ke təm naatosompəxələya ké. ²³ Pə tə ké isətəa Kawuləya nəxəsəna isu wulav səsə nəxəlv wei i caakaya si í mu i kəma ke i təmlə nyəma kiŋ tə. ²⁴ I caŋa na í təŋna i kəma ke mapu, iləna pá kəna-i apalv nəxəlv. Apalv un ilə i wena-i kəmlə ke liyitee nyəxətu iyisi iyisi. ²⁵ I ta nyi isəna i ká la na í hiki liyitee an i na í fəli tə. Iləna wulav tə si: Í kpa kəmlə tu un i alv na i piya na i wontu tənə na í pəti, na má hiki ma liyitee. ²⁶ Tənaya apalv un i hota wulav tē na í wiina-i si: Hai, taca, la-m suulu, ye ma hikaa maa fəli-ŋ pə tənə təcwə. ²⁷ Mpyə wulav un i nyəna təmlə tu pətəətəle na í cəpi-i, na í ye-le-i na í tē.

²⁸ Təmle tu unı ı tɛɛ mpv, ılena í sulina ı təmle taa taarpalv nɔɔɔlv, ılé ı ka wena inɔɔɔv kəmle ke liyitee nyɔɔɔvɔv ɔmɔvɔv. Tənaya təmle tu unı í ləla ı taarpalv luyv tɛɛ təkem, sı í feli-ı ı kəmle ke í feli-ı. ²⁹ Ḿpúyú ı taarpalv unı ı hota unı ı tɛɛ na ı wiina-ı sı: Hai, la-m suulu, ye ma hikaa maa feli-ɔ. ³⁰ Ama təmle tu unı ı kisa na í kra ı taarpalv unı na í pona na í təkı saləka taa, sı í feli inɔɔɔv ı kəmle. ³¹ Wulav səsə unı ı təmle nyəma lelaa ná mpv, ılena pa larja wakəli səsəm, haləna pá polo pá heeli-təyi pa caa. ³² Tənaya pa caa unı ı yaa təmle tu unı na í təmı-ı sı: Təmle tu isayav nyá, nyá wiina-m na má cɛ-ɔ təkpatakpata. ³³ Pə nɔɔɔsəna isv nyá tətə nyaa nyəni nyá taarpalv pətətəle isv má nyənuyv nyá nyəntə tə. ³⁴ Tənaya pááná kra pa caa inɔɔɔv səsəm na í kra təmle tu unı na í tu-ı naasələa niɔ taa sı í feli ı kəmle tənə təcıv na pécó í lu.

³⁵ Tənaya Yesu təma-we sı: Ḿpúyú ma Caa wei ı we isətəa tə ı ká la-mɛ. Ye u hvləyi mə tɔɔntələnaa ke suulu na lotu kvlmvtv.

19

Apalv na alv pa yav təm
(Maləki 10:1-12)

¹ Waatv wei Yesu tɛma ḿpúyú seɔseɔv, ılena í kvli Kalilee tɛtv na í tɛɛ Yuta tɛtv nti tə we Yaatanı waalı tə tə taa. ² Tənaya samaa ke səsəm tənə-ı na í waa pa kvtəmɔɔ.

³ Ḿpúyú Falisanaa napəli pa polaa sı pa kuuki Yesu nɔɔɔ, ılena pá pəsı-ı sı: Tá mpaav taa yvlv pəsəyi na í tɔɔvni ı alv ke natəli tə tə?

⁴ Tənaya Yesu pəsə-we sı: Í ta kala nti pa ɔmaa lə Təm taa tə? Pa ɔmaawaya sı: Hatoo kancaalaya, antulinya inɛ ı latv lapa-weɔe apalv na alv ké. ⁵ ılena í tə sı: Mpv pə tə ké apalv ká yelev ı caa na ı too na í na ı alv pá caya na pa naale pá pəsı yvlv kvlv. ⁶ Saa unı apalv na alv pa ta ke yələa naale tətə. Ama pa pəsə yvlv kvlv ké təkɔɔ. Ye mpv ıle, yvlv í taa yası mpi lə kvpentaa tə.

⁷ Ḿpúyú Falisanaa pəsə-ı sı: Pepe tə ké Moisi naa ha mpa sı apalv pəsəyi na í la ı alv ke kisuyv takəlaya na í tɔɔvni-ı?

⁸ Tənaya Yesu cə-we sı: Mə larjkrusəɔ tə ké Moisi ka ha-mɛɔe mpaav sı í tɔɔvni mə alaa. Ama hatoo kancaalaya pə taa wɛɛ mpv. ⁹ Ma heeliyi-mɛ təfoo sı, ye yvlv tɔɔvni ı alv na pé tá ké sı alv unı í lapa wasəɔkalətv tə pə tə, ılena apalv tɛɛ na í kraya alv ləlv, pntv lapa wasəɔkalətv ké.

¹⁰ Tənaya Yesu ifalaa təma sı: Ye ḿpúyú pə we apalv na alv pa hɛkv, ıle pə kəla teu sı yvlv í caya itante ıle.

¹¹ Ḿpúyú Yesu cə-we sı: Yələa tənə u pəsəyi na pá mv seɔseɔv kvne. Ama mpa lə ná ha pə toma tə pɛle pa pəsəyi. ¹² Mpi pə kavətəyi yələa ke alaa krayav tə pə we ɔkəɔka ké. Lələa kiɔ ıle, pa lvləyi-weɔe mpv na pá feina pa ti. Lələa ıle, yələa larəna-weɔe kataası. Pə kaası lələa ná kisa alaa krayav ke kvkisu ke isətəa Kawulaya tə. Ye wei ı ká pəsı na í mv seɔseɔv kvne, í mv-kv.

Piya səkpesi kupantv kooluyv təm
(Maləki 10:13-16; Luku 18:15-17)

¹³ Yələa pukayana piya ké sı Yesu í tənı sı tə ké niɔ na í sələməna-səyi lə. Tənaya ı ifalaa kaləna sı kvntaa. ¹⁴ ılena Yesu tə ı ifalaa sı: Í yelev na piya kəə ma kiɔ, í taa kavətı-sı. Pə taya pulv tə, mpa pa we isv piya tə mpe pa tənna isətəa Kawulaya.

¹⁵ Ḿpúyú ı tənə niɔ ke sı tə. ılena í kvli tənə na í tɛɛ.

Yvlv tɔɔv tu təm
(Maləki 10:17-31; Luku 18:18-30)

¹⁶ Ḿpúyú apalv nɔɔɔlv pola Yesu kiɔ na í pəsı-ı sı: Taca, kupantv ntiyi pə wɛɛ sı maa la na má hiki weesuyv ɔkv kv tɛɔ tə?

¹⁷ Μρύγύ Yesu cə-ı sı: Pepe təw kέ n pəəsəyi-m kúpantv təw? Yulv kulvm təkoy kəna kupaŋ. Ye n caa sı n hiki weesuyu, təŋ mpi pa kéesa kusəsutv taa tə. ¹⁸ Tənaɣale apalv unı ı pəwsa Yesu sı: Kası ntiyi pa kéesaa ye?

Ulena Yesu cə apalv unı sı: Taa kv yulv, taa la wasaŋkalətv, taa ŋmulı, taa suu ləlv kə təm. ¹⁹ Se nyá caa na nyá too. Səwli nyá təɣəntəle ısu nyá ti.

²⁰ Tənaɣa ifepu unı ı təma sı: Ma təkə kusəsutv nti tə tənaɣa. Ule pepeye pə kaasa má la tətə? ²¹ Tənaɣa Yesu təma-ı sı: Ye n caa n te təkpataa, polo na n pəeti pə təna mpi n wəna tə na n tala kənyəntənaa kə pə liyitee, na cele n svv təŋ kə ısətəa. N təma mpv pə lapv ulə n kəw na n təŋı-m.

²² Ama ifepu unı ı nu mpv, uləna ı laŋle wakəli tətəɣətəɣə. Pə taya pulv təw, ı ka wəna kέ pə tu fəi.

²³ Tənaɣa Yesu təma ı ifalaa sı: Tampana kə ma heeliyi-me yoo maa cəsıyi, liyitee tv ısətəa Kawulaya svvv wə katə kέ pə tu fəi. ²⁴ Ma tasəyi-meɣe heeluyu sı: ısəna mpi pə wə yooyoo kέ katə sı ı svvna pənyalaya púyú na ı lu tə, mpv tətəɣə pə wə liyitee tv kə katə sı ı svv ısə Kawulaya taa, halı pə tu tēē mpv.

²⁵ ı ifalaa nu təm nti uləna pə la-wəɣe piti na pá tə sı: Ule awe ka tuləna nteɣe-tı ulə?

²⁶ Tənaɣa Yesu nyəna-wə, uləna ı tə sı: Yəlaa kiŋ kə pə fəi pəsuyv. Ama ısə ılé, pə təna təlv kέ.

²⁷ Μρύγύ Piyē nəɣə təkpaŋ sı: Pepeye taa hiki ulə?

²⁸ Μρύγύ Yesu cə-wə sı: Tampana kə ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, waatv wei Yulv Pəyaya ma maa caya ma teeli kumte təw kέ aləsanna taa tə, me mpa ı təŋa-m mə naanəwa na naale tə, ı ká caya mə kumlee təw tətə, na ı hvvna ıseɣeli kpeka naanəwa na naaleɣe təm. ²⁹ Na pa təna mpa paa yelev pa tēēsi, yaa pa taalənaa, na pa kəɣənaa, na pa newaa, yaa pa caanaa, yaa pa toonaa, yaa pa piya, yaa pa tawa kə ma təw tə, paa hiki mpi mpi pa yela mpv tə pə təm nunəwa (100). Pəyele paa hiki pa paa nyəm kə weesuyu ŋku ku tēŋ tə kv taa. ³⁰ Mpa pa wə lələ kέ kaɣana tə pa taa paɣale ká məli waalı. Na waalı nyəma taa paɣale náá məli lələ.

20

Apraa nyəma təm

¹ ı naa ısəna ısətəa Kawulaya nəɣəsənaa təɣələ. Səwə nəɣəlv ı kuləna tanəŋ ahula tēē təpam sı ı caa apraa nyəma na ı tv ı lesəŋ taale taa. ² Μρύγύ ı tisaa sı: Ilim ı təma maa fəli-meɣe liyitee nyəɣəlvɣv kulvmvɣv kulvmvɣv. Ulena ı heeli-wə sı: ı tēē na ı luŋ ma taale taa. ³ Ilim kəma na pə kpa pəcə uləna ı tasa luw na ı maɣana napəli, pelev pa caya yem kέ nəwəɣə tēē. ⁴ Tənaɣa ı heela pelev sı: ı tēē ma lesəŋ taa, maa fəli-meɣe ısəna pə nəɣəsənaa tə. ⁵ Ulena pelev pá tēē. Μρύγύ səwə unı ı kəma na ı tasa luw kə ilim sikuyv na ı hiki napələyi mpv tətə. Pə kəma na pə tala ilim hvvv uləna ı tasa leləa kə hikuyv na ı pona ı taale taa tətə. ⁶ Pə kəma taanaɣa ilim uləna ı lu na ı maɣana napəli, pelev pa caya nəwəɣə tēē. Ulena ı pəwsi-wə sı: Pepe təw kέ ı caya yem kə mpv? ⁷ Μρύγύ pelev pa cə-ı sı: Tə ta hiki wei ı ká kpaɣa-tuyv təmlə təɣə. Tənaɣa ı təma sı: Ye mpv, ı polo ma lesəŋ taale taa yaa.

⁸ Ilim kəma na pə tē uləna səwə unı ı yaa ı təmlə təw nyənllv na ı təmi-ı sı: Təw, yaa apraa nyəma mpv na n fəli-wəɣe pa liyitee. Caaləna mpa pa təkəna kpaɣav tə na n tēēsəna mpa pa caala kpaɣav tə. ⁹ Μρύγύ mpa ı ka hika taanaɣa ilim tə pelev pa kəma na pá hiki liyitee nyəɣəlvɣv nyəɣəlvɣv. ¹⁰ Μρύγύ mpa pa caala təmlə taa kέ svvv tə pa hvvwa sı mpv pa nyəna ká kəli panə pa nyəna. Ama liyitee nyəɣəlvɣv nyəɣəlvɣv kέ pa cəla-wə. ¹¹ Səwə unı ı fəlvɣv-wəɣe mpv tə pə ta maɣa-wə. ¹² Ulena pá tə sı: Mpa pa kəma nəwəwə tə kalifu kulvm kə pelev pa lapa təmlə, uləna n məli na n krentı-tuyv kvfəlvɣv kulvmvɣv na? Pəyele tá kana na ilim nyaya-tuyv hatoo tanəŋ tēē. ¹³ Tənaɣa səwə unı ı cə pa taa ləlv sı: Ma taapalv, ma ta muɣuli-ŋ se. Ma na-ŋ tu su mρύγύ sı n lapa ilim na pə tēm maa fəli-ŋ liyitee nyəɣəlvɣv, yaa pə taya mpv? ¹⁴ Mv nyá liyitee na n tēē n fēē-m. Má nəkəna

si má cɛla wei pə təkənaa tətəyɔ teitei isu ma cɛla nyá tɔ. ¹⁵ Ma feina mpaav si má lana ma liyitee ke isəna ma sɔɔlaa tɔ? Ma lapa kɔpantv təyɔ pə wuki-ŋ yaa? ¹⁶ Tənaɣa Yesu tasaa si: Waali nyéma ká məli lələ, na lələ nyéma náá məli waali.

Yesu səm na ɪ fem pə tɔm tɔtɔ

(Maləki 10:32-34; Luku 18:31-34)

¹⁷ Ḿpúyú Yesu pukaya Yosalem, ilena í yaa ɪ ifalaa ke kpeɛŋa ke waatv wei pa we mpaav taa tɔ na í tɔ-we si: ¹⁸ Təv, tə kraa Yosalem isəntɔ tɔ, paa kraɣa Yulu Pəyaya má na pá tv kətəlaa səsaa na ləɔ Tɔm seɣesəlaa pa niŋ taa. Paa tɔ si pá kv-m. ¹⁹ Paa tv-m ma ta nyi isənaa niŋ taa, na pele pá paana-m na pá casa-m akpatɛɛ na pá ka-m səm tesika tɔ. Na kuyɛɛŋ tooso wule maa fe.

Saaki na Yohaani pa sələma mpi tɔ

(Maləki 10:35-45)

²⁰ Tənaɣa Sepetee pəyalaa na pa too pa pola Yesu kiŋ, ilena pa too luŋ Yesu tɛɛ na í wiina-ɪ si: La-m kɔpantv natəli. ²¹ Tənaɣa Yesu pəɔsa-ɪ si: Pepeɣe n caa má la-ŋ?

Ilena alb cɔ-ɪ si: Ma caa si hí tɔ si ma pəyalaa pane pa naale paa caɣa nyá kiŋ ke waatv wei n ká təyɔ nyá Kawulaya tɔ. Ləlv ke nyá ntəyɔŋ tɔ, ləlv ke nyá mpətəŋ tɔ. ²² Ḿpúyú Yesu cɔ-we si: Í tá nyi mpi í sələməyɪ tɔ yeɛ? Í pəsəyɪ na í təyɔ wahala səsɔ wei maa təyɔ tɔ? Tənaɣa pa tɔma si: Tu pəsi. ²³ Ilena Yesu cɔ-we si: Tampana í ká təyɔ wahala səsɔ wei maa təyɔ tɔ. Ama pə taya má ləsəyənə mpa paa caɣa ma ntəyɔŋ tɔ, na mpa paa caɣa ma mpətəŋ tɔ tɔ. Mpa pa tɔ ma Caa tayana lona anɪ tɔ pele pá kəna a nyéma.

²⁴ Yesu ifalaa naanvwa wei pə kaasaa tɔ pele pa ná mpv, ilena pa taa wuna Sepetee pəyalaa mpe pa naale. ²⁵ Tənaɣa Yesu yaa pa tənə na í tɔ-we si: Í nyémá si mpa pa ké yəlaa awulaa tɔ, pele pa təkɪ kawulaya ke ləlaa tɔ. Na mpa pele pa ké kufeelaa tɔ, pele pa ŋmakələyɪ səkpeɛma. ²⁶ Ama pə fei si pu weɛ ímpúyú mə kiŋ. Nti təyɔle si, ye mə taa wei í caa ɪ la səsɔ ke mə hekv, pɔntv í pəsi mə pəyalv. ²⁷ Na ye mə taa nəyɔlv í caa ɪ la mə nəyɔ tv, pɔntv í pəsi mə yom. ²⁸ Mpv tətəyɔ Yulu Pəyaya má, ma ta kɔɔ si má təyɔ cɛcɛɛɛ. Ama ma kəmayə si má pəsi yəlaa tənə təmle tv, na má ha ma weesuɣu na pə cɛ yəlaa paɣale ke pa yomle taa.

Yesu kuluɣu ke yulvmaa naale ɪɛ

(Maləki 10:46-52; Luku 18:35-43)

²⁹ Waatv wei Yesu luna Yeliko icatɛ taa tɔ samaa tuutuuma tənə ɪ waali. ³⁰ Pə pamna yulvmaa naale ka caɣa mpaav nəyɔ. Pa nuwa si Yesu tɛɛna nté, ilena pá svv koou si: Tafiiti Pəyalv, Taca, nyəni tá pətɔtəle.

³¹ Tənaɣa samaa kaləna-we na pá heeli-we si pa su. Ama pele pa səsɔa koou ke səsəm si: Tafiiti Pəyalv, Taca, nyəni tá pətɔtəle.

³² Ḿpúyú Yesu sənə na í yaa-we na í pəɔsi-we si: Í caa ma la-mɛyɛ-we?

³³ Ilena pele pa cɔ-ɪ si: Taca, tə caa ké si hí kuli tá ɪɛ.

³⁴ Ḿpúyú pa tɔm lapa Yesu ké pətɔtəle na í takɪ pa ɪɛ na pá svv nav ke tənɛ unəyɪ kpaakraa na pá tən ɪ waali.

21

Yesu caɣa kraŋaya

(Maləki 11:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19)

¹ Ḿpúyú pa tala Petafasi ke Olifinaa puyv tɔ. Waatv unɪ tɔ pa fei pooluŋ na Yosalem. Tənaɣa Yesu tila ɪ ifalaa naale si: ² Í polo icatɛ nte tə we mə nəyɔ tɔ tɔ tɔ taa. Ye í tala tə taa ké kpaakraa í ká ná pa tv kraŋaya toto nəyɔlv na ɪ pile ke ɪ kiŋ, í hetɪ-sɪ na í kəna-m. ³ Ye nəyɔlv í pəɔsa-mɛ si pulv, í cɔ pɔntv si Taca caakəna. Ye í cɔ mpv paa yeɛ-mɛ na í tɛɛna.

⁴ Pə lapa ímpúyú si pá la nti ləɔ kuyɔyɔtvtv teləsvlv ka yəyɔtəa tɔ si:

⁵ Í heeli Siyən icatɛ nyéma si,

í nyəni, mə wulav kəŋ mə kiŋ,
na í caya kraŋaya toto təə, na í we təpamm.
Nn na í caya kraŋaya pəyaya təə.

⁶ Mpróyú Yesu ifalaa mpa ɪ tilaa tə pa tɛwə na pá lá ɪsu í kɛɛsa-wɛ tə. ⁷ Mpróyú pa kəna kraŋaya toto ɪni na ɪ pile, na pá kraŋa pa wontu na pá pə sɪ təə, na Yesu kra na í caya pə təə. ⁸ Na yəlaa paɣale ke səsəm náá pə pa wontu ke mpaav taa. Lɛlaa náá cɛ akəə na pá pə mpaav taa. ⁹ Samaa wei ɪ ka wɛ Yesu nəɣə təə na wei ɪ ka wɛ Yesu waali tə pɛle pa təŋna yəɣətuyv na nəəsɪ səsəənsɪ sɪ: Paa wei í tʉ Tafiiti Pəyalv ke teeli. ɪsə í wɛɛ wei ɪ kəŋna Tacaa toŋ tə ɪ waali. Paa wei í tʉ ɪsə ké teeli ke ɪsətəa.

¹⁰ Yesu kəma na í svv Yosalem taa, ɪlena ɪcatɛ la yuŋ təkemm, na yəlaa pəəsəɣɪ sɪ: Aweye ye? ¹¹ ɪlena samaa cə sɪ: Kalilee Nasaletɪ ɪsə kuyəɣətʉtʉ teləsʉlv Yesu ké.

Yesu ke ɪsə təsɛɛɛ taa
(Maləki 11:15-19; Luku 19:45-48; Yohaani 2:13-22)

¹² Mpróyú Yesu svv ɪsə təsɛɛɛ taa na í təɣəni pa təna mpa pa pɛɛtaɣaa na mpa pa yakaya tə. Na í pəsɪ liyitee yəkəlaa taapələnaa ke alele na alukukunaa pɛɛtəlaa kpelasɪ tətə. ¹³ ɪlena í tə-wɛ sɪ: Pa ŋmaawa ɪsə Təm taa ké sɪ: Paa yaa ma təyaya sɪ ɪsə təsələməɛ. Ama mə pəsəna-keɣe ŋmulaa təyaya.

¹⁴ Mpróyú yulvmaa na sekəllaa pa pola Yesu kiŋ ke ɪsə təsɛɛɛ taa na í lá na pá hiki alaafaya. ¹⁵ ɪsu Yesu lapa piti təma ke mpv, na pə kaasi na piya náá yəɣətəɣəna nəəsɪ səsəənsɪ ke ɪsə təsɛɛɛ taa sɪ: Paa wei í tʉ Tafiiti Pəyalv ké teeli tə, pə ta maya kətəlaa səsaa na ɪsə Təm sɛɣəsəlaa nté. ¹⁶ Tənaɣa pa pəəsə Yesu sɪ: N nukɪ nti pa yəɣətəɣɪ tə? ɪlena Yesu náá cə-wɛ sɪ: ɛɛ, ma nukɪ. Mpróyú í pəəsə-wɛ sɪ: Í ta kaləta ɪsə Təm taa ké timpi pa ŋmaawa sɪ: Piya səkpesi na aɬulvmnaa nəəsɪ taa ké n yelaa na nyá sam luna tə yɛɛ?

¹⁷ Pə waali ké ɪ yela-wɛ na í lu na í se pa ɪcatɛ, na í polo í svv kuyəŋkuyv Petanii.

Fiki tʉyʉ mpusi təŋsvyʉ
(Maləki 11:12-14,20-24)

¹⁸ Kv fema ɪlena Yesu kvli na í mələɣɪ ɪcatɛ taa, ɪlena nyəɣəsɪ kra-ɪ mpaav. ¹⁹ Mpróyú ɪ loosa fiki tʉyʉ ke mpaav nəɣə. ɪlena í polo na í mayana hatv tike. Tənaɣa ɪ təma fiki tʉyʉ sɪ: N kaa tasa pile lʉlvv ke paa pəcə.

ɪlena tʉyʉ ŋkv kv wʉli tənaɣa kraɣpaa təwəŋwəŋ. ²⁰ Yesu ifalaa ná mpv, ɪlena pə la-wɛɣe səɣəntʉ ke səsəm. ɪlena pá pəəsɪ Yesu sɪ: ɪsənaɣa pə lapa na fiki tʉyʉ ŋkv kv wʉli kraɣpaa ke mpv?

²¹ Tənaɣa Yesu cəwa sɪ: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəɣɪ, ye í tʉ ɪsə ké naani na í tá lá sika, pə taya mpi ma lapa fiki tʉyʉ kvne tə pə tike ké í ká la. Í pəsəɣɪ na paa pulaya kanɛ í tə-ke sɪ ká kpesɪ na ká hoti tɛŋku taa, pə lakɪ ké. ²² Ye í wɛna naani pə təna mpi í sələməɣɪ sɪ ɪsə í la-me tə, ɪ lakɪ-mɛɣe-wəɣɪ.

Yesu pəsʉyʉ təm
(Maləki 11:27-33; Luku 20:1-8)

²³ Mpróyú Yesu svv ɪsə təsɛɛɛ taa na í niki sɛɣəsʉyʉ. ɪlena kətəlaa səsaa na Yuta nyəma taa səsaa polo na pá pəəsɪ-ɪ sɪ: Kanɣante nteɣe n makɪ nyá taa na n lá lakɪ ɪsəntə? Yaa awe tu ha-ŋ pə mpaav?

²⁴ Tənaɣa Yesu cəwa Yuta səsaa mpe sɪ: Təv, ma mayamaya maa pəəsɪ-mɛɣe təm kulvmtʉ təkəŋ. Ye í cə-m ɪɛ, maa heeli-mɛɣe kanɣante nte ma makɪ ma taa na má lakɪ ɪsəntə tə. ²⁵ ɪsə yaa yəlaa tilina Yohaani sɪ í səkɪ yəlaa ke ɪsə lvm? Mpróyú pa mayasa-təɣɪ pa taa pa tike.

ɪlena Yuta səsaa mpe pá tə sɪ: Ye tə təma sɪ ɪsə tilina-ɪ, ɪ ká pəəsɪ-tʉ sɪ na pepe təə ké tə ta mv ɪ təm ɪɛ? ²⁶ Pəyele ye tə təma sɪ yʉlv tilina-ɪ kəlv, tə wɛna samaa səɣəntʉ. Pə taya pulv təə, pa təna pa nyəma sɪ Yohaani ké ɪsə kuyəɣətʉtʉ teləsʉlv ké.

²⁷ Μπόγύ Yuta s̄saa mpe pa p̄s̄əna Yesu si: Tə ta nyi. Tənaɣa Yesu ná c̄ə-we si: Aŋhaa, má kaa heeli-meɣe kan̄kante nte ma maki na má laki is̄ənt̄ə t̄ə.

Apalu na i p̄əyala naale pa t̄əm

²⁸ Μπόγύ Yesu tasa Yuta s̄saa mpe si: Í na-weɣe t̄əne t̄ə taa? Apalu nəɣəlv ka wenna p̄əyala ke naale. Ilena í heeli lelv si: Akele polo na í hala ma les̄eɣ taale taa ké saɣa. ²⁹ Tənaɣa p̄əyalv c̄ə-i si: Ma kaa polo. P̄əle p̄ə waali lena p̄əyalv k̄əə í laɣasi huw̄e na í polo. ³⁰ Μπόγύ pa caa in̄i i polaa na í heeli lelv ke mpv t̄ət̄ə. Ílé si: T̄əv yaa, paapa. Ama i ta polo. ³¹ Pa naale pa taa awe lap̄əna nteɣe i caa luyv t̄eɣ nȳəntv? Μπόγύ Yuta s̄saa c̄ə-i si: Kancaalaya nȳəɣ. Tənaɣa Yesu t̄əma-we si: Tampana ke ma heeliɣi-me yoo ma c̄es̄əɣi, lampuu m̄v̄laa na wasaɣkal̄ənaa ká t̄eɣ-meɣe nəɣə ke l̄s̄ə Kawulaya taa. ³² P̄ə taya pulv t̄əə, Yohaani ná k̄əma si i h̄úl̄əɣi-meɣe m̄paav kupaɣku na í kisi i t̄əm muɣv. Ama lampuu m̄v̄laa na wasaɣkal̄ənaa ná mv i t̄əm. Paa na m̄ə k̄əma na í ná m̄p̄óγú waali waali t̄ə, í tá t̄ə si í laɣas̄əɣi m̄ə taa huw̄e na í mv i t̄əm.

T̄əml̄e nȳəma asayaa t̄əm

(Mal̄əki 12:1-12; Luku 20:9-19)

³³ Μπόγύ Yesu tasa Yuta s̄saa mpeɣe ȳəɣətv̄ȳv si: Í nu, ma s̄eeki-meɣe is̄ə lelv. S̄əso nəɣəlv i ka s̄əna les̄eɣ ke taale t̄əcu na í η̄ma koluɣa na í c̄əəna. Na í lá timp̄i i ká nyaas̄əɣi p̄ə lum t̄ə. Na í η̄ma akele tan̄kav wei i t̄əə pa s̄əɣəɣi na pá feɣiɣi t̄ə. I t̄əma mpv lena í caa ȳəlaa na í su t̄ə taa, lena í t̄eɣ ȳəla. ³⁴ P̄ə k̄əma na p̄ə tala tuɣ in̄i i kooluyv waatv, lena í k̄vsi i tillaa nap̄əli si: Í polo ma t̄əml̄e nȳəma kiɣ na pá c̄eɣ-m ma tete. ³⁵ Tənaɣa t̄əml̄e nȳəma mpe pa kpa i tillaa mpe na pá má lelv ke teu, na pá kv lelv, na pá yoo lelv ke p̄eɣ. ³⁶ Μπόγύ s̄əso in̄i i tayana tillaa l̄əlaa ke kus̄v̄ȳv ke paɣale na pá k̄əli kancaalaya nȳəma. Ilena t̄əml̄e nȳəma tasa p̄eɣeɣe lapv ke teitei is̄u paa lapv kancaalaya nȳəma t̄ə. ³⁷ Tənaɣa i t̄eɣsa i p̄əyalv ke tiluyv, na í huvi si paa nȳá i p̄əyalv is̄əle. ³⁸ Ama t̄əml̄e nȳəma ná k̄əma na pá loosi i p̄əyalv, lena pá heeli t̄əma si: I loosiɣi krancoou tv k̄əɣna nte? Í k̄əə na t̄ə kv-i na i taale p̄əsi tá nȳənte. ³⁹ Tənaɣa pá kpa-i, na pá l̄əsi-i taale na waali na pá kv-i.

⁴⁰ Tənaɣa Yesu p̄əsa Yuta s̄saa mpe si: Taale tv í k̄əma na í k̄əə, is̄ənaɣa i ká la t̄əml̄e nȳəma pane?

⁴¹ Μπόγύ Yuta s̄saa c̄ə Yesu si: I kaa nȳəni ȳəlaa asayaa pane pa p̄ət̄ət̄əle. Ama i kuyi-weɣe, na í kraɣa taale na í c̄əla l̄əlaa mpa pá tala p̄ə waatv paa c̄eɣ-i i tete t̄ə.

⁴² Tənaɣa Yesu p̄əsa Yuta s̄saa si: Í tá kal̄əta nti pa η̄maa l̄s̄ə T̄əm taa t̄ə ȳeɣ? Pa η̄maawaya si:

P̄əle nte tetv η̄malaa η̄maakaya na pá l̄ə t̄ə,

ít̄e t̄ə t̄əə k̄əlv η̄matv t̄əna m̄əlaa na t̄ə s̄əɣ.

Mpi Tacaa lapa na t̄ə nȳən̄əɣi na p̄ə we-tv̄ȳv piti t̄əɣəle.

⁴³ Μπόγύ Yesu tasa-we si: P̄ə t̄əə ké ma heeliɣi-me si paa l̄eeki-meɣe l̄s̄ə Kawulaya na pá c̄əla-keɣe ȳəlaa mpa pa m̄v̄na ka t̄əml̄e t̄ə. [⁴⁴ Ye p̄ə c̄əpa wei na í hoti p̄əle nt̄e t̄ə t̄əə, t̄ə put̄ət̄əɣi-i ké, i kaa weɣ h̄iiu. Yaa p̄ə c̄əpa yulv nəɣəlv na p̄əle íté t̄ə nȳəki-i, t̄ə taal̄əɣi-i na at̄eɣe.]

⁴⁵ K̄ət̄əlaa s̄əsa na Falisanaa pa nu mpv, lena pá nyi si mpeɣe Yesu s̄eena is̄ə in̄i.

⁴⁶ Tənaɣa pa sv̄v m̄paav p̄eek̄v̄ȳv si pá kpa-i. Ama pa nyama samaa. P̄ə taya pulv t̄əə, p̄eɣe pá nȳənaɣa Yesu ké l̄s̄ə kuȳəɣətv̄t̄v tel̄əsv̄lv ké.

22

Mpa pa yaa t̄əɣəv na pá kisi t̄ə

(Luku 14:15-24)

¹ Μπόγύ Yesu tasa is̄ənaa s̄eɣv ke mpa pa nukaya i t̄əm t̄ə si: ² I naa is̄əna is̄ətaa Kawulaya nəɣəs̄ənaa t̄əɣəlv. Wulav nəɣəlv i lap̄əna t̄əɣənaɣa ke i p̄əyalv alv kraɣav t̄əə.

³ Μπόγύ i tila i t̄əml̄e nȳəma si: Í polo í yaa mpa ma lapa t̄əɣənaɣa t̄ə. Tənaɣa p̄eɣe pa

kisa kōnte. ⁴ Ilena í tayani kvfama ke tiluyi si pá heeli mpa i yaa tōyōu tō si: Ma kv naaj kataasi na wontu nim nyəntu, na pə təna pə tema piw na pé caɣaa. Pá kəw na pá tōyō ma akpaɣale tōyōnaɣa. ⁵ Ama mpa pa yaa mpv tō pa taa nəɣəlv ta ke. Paa wei i tee i nyəŋku ké. Ineyé ílé i taale, ineyé ílé i kuyaku. ⁶ Pé kaasi ləlaa na pele pá kpa tillaa mpe na pá húlí-weɣe kanɣansi na pá kv-we. ⁷ Tənaɣa pə lapa wulav ke rááná na í tili i yoolaa si pá kv yulukulaa mpe, na í sō pa icate. ⁸ I tema mpv ilena, í heeli i təmlə nyóma si: Təu, akpaɣale tōyōnaɣa piwa. Pəyele mpa ma yaawa tō pa laŋaa. ⁹ Mpv tō í polo nəwəsı səsənsı tee na pa təna mpa i ká ná tō í yaa-we si pá kəw na pá tōyō. ¹⁰ Ḿpúyú pele pa tee wa nəwəsı tee na pá koti pa təna mpa pa nawa tō, asaɣaa na pə kvpama ke mpv, na yəlaa su acima kutuluyi.

¹¹ Ḿpúyú wulav suwa si i naa mpa pa pola tōyōu tō. Ilena í mayana nəɣəlv, i ta suu akpaɣale wontu. ¹² Ilena í pəəsı-i si: Ma taapəlv, isənaɣa nı suv cəne na nı tá suu akpaɣale wontu? Apəlv inı i ta cə si pulv. ¹³ Tənaɣa wulav heela i təmlə nyóma si: Í həkə i niŋ na i nəwəe na í polo í pətı-i səkrətyu taa. Tənaɣa i ká casa kapusi na í nyasəɣi i təyi kela. ¹⁴ Ilena Yesu tō si: Pa yaa paɣale, ama pəcəyō pa ləsaa.

Lom wulav səsə lampuu təm
(Maləki 12:13-17; Luku 20:20-26)

¹⁵ Ḿpúyú Falisanaa caɣaa na pá seɣesi isəna paa nyi Yesu ké katəka na təm kvpəəsıtu na pá hiki-i tō. ¹⁶ Ḿpúyú pa tila pa ifalaa taa napəli na Heləti kpekəle nyóma napəli tətō si pá polo na pá tō Yesu si: Taca, tə nawa si tampana ke n yəɣətəyi na nı seɣesəyi teu, na isəna mpi pə mayamaɣa ləw caa si yəlaa í la tō pə tampana ke n heeliyi. Nn nyaŋna nti yəlaa huw tō, na nn paasəyəna tōw, pəcəw nn fayasəyi yəlaa. ¹⁷ Pə we mpv tō, ta mpaaw taa pə muna pá felı lampuu ke Lom wulav səsə na? Heeli-tuyi nti n huwki tō.

¹⁸ Ama Yesu ná tema nyəm ke pa huwəe asaɣe. Ilena í pəəsı-we si: Cəsəlaa me, pepe tōw ké í nyəkı-m katəka. ¹⁹ Í huwı-m liyitee wena í feləyi lampuu tō na má ná.

Ḿpúyú pa ləsa liyitee nyəɣəlvuyi na pá cəle-i. ²⁰ Ilena í pəəsı-we si: Awe nyuyi fotoo na i hətə ke pa ŋmaa pə tōw cəne? ²¹ Ḿpúyú pa cə-i si: Lom wulav səsə ké.

Ḿpúyú Yesu ná cə-we si: Ye mpv í cəla Lom wulav səsə ke mpi i ti tō, na í cəla ləw iləye mpi ílé i ti tō.

²² Pa nu təm tənə ilena pə la-weɣe piti ke səsəm. Na pá yele-i na pá tee.

Tu si na tə fe na tə wəe isəna tō
(Maləki 12:18-27; Luku 20:27-40)

²³ Ḿpúyú kuyaku ŋku kv mayamaɣa Satusee nyóma napəli pa kəma Yesu kiŋ. Satusee nyóma mpe pa təŋayana si paa pə la isəna sətəa kaa te na pá fe. Ḿpúyú pa pəəsı Yesu ²⁴ si: Taca, Moisi ka təma si ye yulv í səpa na í feina pəyaya, i neu həŋ i əlv ke leelu na í hikina i taalv əlv ke piya. ²⁵ Təu, yəlaa naatosompəɣəlaya ka we tá hekv, yulv na i newaa. Ḿpúyú taalv kraɣa əlv ilena í si, i feina pəyaya. Ilena ílé i neu hə leelu. ²⁶ Ḿpúyú naale nyəŋ səpa, pəyaya fei, na tooso nyəŋ tətōyō mpv. Haləna pé polo pə siyili pa naatosompəɣəlaya ŋke ka tənaya mpv təpai, nəɣəlv ta hikina-i pəyaya. ²⁷ Pə waalı ké əlv inı ílé i teesa səpv. ²⁸ Təu, sətəa fem wule pa taa aweyele əlv tv? Mpi tō, pa naatosompəɣəlaya inı pa təna pa kraɣana-i əlv.

²⁹ Ḿpúyú Yesu cə Satusee nyóma mpe si: Í ta nyi ləw təm na i toŋ tōyō pə liyitiyi-me. ³⁰ Mpi tō, waatv wei sətəa ká fe tō, akpaɣale təm kaa wəe. Ama apalaa na əlaa paa wəe ké isu isətəa tillaa wəv tō. ³¹ Ye sətəa fem təm ilə, í ta kala nti ləw heela-me tō ye? I təmaɣa si: ³² Ma ké Apələham na lsaaka na Yakəpv pa ləw ké. ləw ké weesuyi nyóma nyəŋ ké, i ta ke sətəa ləw.

³³ Yəlaa samaa wei i nu Yesu seɣesuyi ŋku tō, pə lapa-weɣe piti.

ləw kvəsıtu taa səsəntv
(Maləki 12:28-34; Luku 10:25-28)

³⁴ Waatu wei Falisanaa nuwa si Yesu lapa na Satusee nyéma ta hiki kuvácwtu ulena pá koti. ³⁵ Ulena pa taa Iso Təm seysesəlv nəɣəlv í kəw si í kuuki Yesu nəɣə. Ulena í pəwsi Yesu si: ³⁶ Tacaa, Iso kusəsutv taa təm ntiyile səsəwntv? ³⁷ Tənaɣa Yesu cə-i si: N ká səwli Tacaa nyá Iso na luyv kulvmvuyv na nyá ləsaɣa svv-i təmmamm. ³⁸ Kusəsutv taa səsəwntv nté, na nti tə kələna tə təna. ³⁹ Na kuvələtv lentv tətəɣəle, si n ká səwli nyá təɣəntəle ke isv nyá tv. ⁴⁰ Təm naale ine i təw ké Moisi kusəsutv təna na Iso kuvəɣətv tv teləsəlaa təm təna səŋaa.

Tafiiti pəɣaya nté Mesii

(Maləki 12:35-37; Luku 20:41-44)

⁴¹ Falisanaa kota mpv, ulena Yesu pəwsi-we si: ⁴² Í hvv suweɣe Mesii təw? Awe lvlvɣv tv ke-i? Ḿpúɣú pəle pa cə-i si: Tafiiti lvlvɣv tv ké.

⁴³ Tənaɣa Yesu pəwsa-we si: Ye pə we mpv, ulə isənaɣa pə lapa na Feesuyv Naŋŋtv náá lá na Tafiiti yaa-i si Tacaa? Pə taya pulv təw, Tafiiti yəɣətaa si:

⁴⁴ Tacaa Iso heela ma Səwə si,

caya ma kəŋkəŋ taa,

haləna má kəna nyá kolontunaa ke nyá nəwhe tē.

⁴⁵ Ye Tafiiti ná yaa-i i Səwə, ulə isənaɣa Mesii ná məlaa na í ké Tafiiti lvlvɣv tv tətə?

⁴⁶ Pa taa nəɣəlv ta pəsi na í cə. Pə kpaɣav kuvaku ŋkv tə nəɣəlv u nyuləɣi si i pəwsiɣi-i təm.

23

Falisanaa na Iso Təm seysesəlaa tooluyv

(Maləki 12:38-39; Luku 11:43,46; 20:45-46)

¹ Ḿpúɣú Yesu heela samaa na i ifalaa si: ² Iso Təm seysesəlaa na Falisanaa təmlə nté si pá kéésí yəlaa ke Moisi kusəsutv. ³ Í ká nuna-weɣe teu na í la pə təna mpi pa heeliɣi-me si í la tə. Ama í taa la isv mpe pa maɣamaya pa laki tə. Pə taya pulv təw, nti pa seysesəɣi tə, pə taya ntəɣi pa laki. ⁴ Pa kpaɣəɣi səɣəla yvŋ nyəna na pá sukəɣi leləa. Pəyele mpe paa caa si pá tv taa-weɣe taav maɣamaya. ⁵ Pa laki pə tənaɣa si yəlaa í na-we. Pə təw ké pa ŋmaaki Iso Təm loosi na pá tvɣi, na pá kəwki pa kraɩnaa təcəŋcəŋ. ⁶ Acima taa səsaa səsaa təcayale ke pa pəkəɣi na pá cakv. Na Yuta nyéma təkotilənaa taa teeli teeli təcayale ke pa pəkəɣi. ⁷ Pa səwla pá səkki-weɣe samaa taa ké na pá luvɣi na pá yaakv-we si ta caa ta caa. ⁸ Ama me, í taa yele na pá yaa-me si ta caa ta caa. Pə taya pulv təw, mə təna i we teitei ké, na mə Səwə nté kulvm. ⁹ Í taa yaa ate cəneɣe nəɣəlv si mə caa. Pə taya pulv təw, mə Caa we kulvm ké təkəŋ, na inəɣəle wei i we isətaa tə. ¹⁰ Í taa yele si pá yaa-meɣe səsə səsə. Pə taya pulv təw, mə Səwə we kulvm ke təkəŋ, inəɣəle Mesii. ¹¹ Mə taa səsə í pəsi mə təmlə tv. ¹² Wei í kraasa i tv paa tisi-i, na wei i tisiɣi i tv paa kuvv i nyvɣv.

Falisanaa waalı kuluyv

(Maləki 12:40; Luku 11:39-52; 20:45-47)

¹³ Iso Təm seysesəlaa na Falisanaa, cəsəlaa me, mə təm we waiyo. Í təkəɣi yəlaa ke isətaa Kawulaya. Mə maɣamaya u svvki, pəyele u yeki si mpa pəle pa luyv we tə pá svv.

[¹⁴ Iso Təm seysesəlaa na Falisanaa, cəsəlaa me, mə təm we waiyo. I ləkəɣi leeləa ke pə təna mpi pa wəna tə, na í sələməɣi Iso na pá tayaləɣi si pá hólí si meɣe kuvama. Pə təw ké í ká te na í ná katatəlaya nav napələɣi teu.]

¹⁵ Iso Təm seysesəlaa na Falisanaa, cəsəlaa me, mə təm we waiyo. Í cəwki kateŋa təna, na pá kpeŋna teŋku təw si í hiki Iso seelv kulvm maɣamaya təkəŋ. Na í tu hika-i kəw, í lapi-i isayav. Haləna ílé í nəɣəsəna tənaasəle səsəwle taa svvv na pə kəli isv meɣe təm naale.

¹⁶ Mpa me í həŋ leləa pəyele mə ise naa naa tə, mə təm we waiyo. Í təŋ si ye yulv tuuna Iso təsəele səsəwle pə we isv i ta tuu kele. Ama ye i tuuna Iso təsəele səsəwle taa wəla ulə i tuuwayale. ¹⁷ Ama mə kuvələntv na mə yulvmle təwəa yoo. Pepe kəlaa? Wəla yaa Iso təsəele səsəwle nte tə lapa wəla inəɣi kate pulv tə? ¹⁸ Í yəɣətvɣi tətə si ye yulv

í tuuna kətaya təlata pə we isu ı ta tuuna kele. Ama ye ı tuuna mpi pə mayamaya pa lapa kətaya na pə we kətaya təlata ile ı tuunaa kele. ¹⁹ Yulmaa me, pepe kəlaa? Kətaya təlata yaa kətaya nyəm mpi kətaya təlata laki na pá pəsi kate pulv tə? ²⁰ Ye yulv tuuna kətaya təlata, ı kpeɲna pə təna mpi pə we kətaya təlata taa təɣə na í tuuna. ²¹ Yulv í tuuna lso təsele səsəle, ı kpeɲna lso wei ı cakı lso təsele nte tə taa təɣə na í tuuna. ²² Yulv í tuuna isətənyu, ı kpeɲna lso kumte na lso wei ı caya tə təɣə na í tuuna.

²³ lso Təm seɣesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. Ye ı hika nyutu nti pa yaa səmantı na fenuwili na kumɛɲ, í ləsəɣı pə həɣələɲ naanowa taa kulvm na í celəɣı lso. Pə kaasi na í ləkəna mə lumasi waali ké kusəsutu taa səsəntu. Tələɣele siyisuyu na kupantu na tampana tənyu. Pácó təleɣe pə mvna í seesəna isəle. Ile í taa səɣələɲ naanowa taa kulvm ını ı təɣə. ²⁴ Mpa me í həɲ ləlaa, pəyele mə ise naa naa tə, ye ı na mə lum taa ké kacəka í ləsəɣı ké. Ama ye yooyo ile, í krentəna na í li.

²⁵ lso Təm seɣesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. Iyisi na nyənası waali ké í nyaaləɣı təlailai, na sı taa suna mə kuɲmuləm na mə isayatu hwee. ²⁶ Falisanaa yulmaa me, pə we sı iyaya taa ké í ká nyaali na í kpenna waali, na pə təna pá la tənəɲɲ.

²⁷ lso Təm seɣesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. Í wee ké isu pəlaaɲ wei pa huləsaa na ı nyənyu we teu, na ı taa suna mwana na kusəɣətu nti tə təna tə. ²⁸ Mpu tətəɣə í wee, yulv í nyəna-meɣe isentəɣə, ı təɲ ké sı í ké kupama. Ama mə taa ile, cesuyv na isayatu pə mayaləna.

*Yesu kpaaluyv ke Falisanaa na lso Təm seɣesəlaa
(Luku 11:47-51)*

²⁹ lso Təm seɣesəlaa na Falisanaa, cesəlaa me, mə təm we waiyo. Í tayanəɣı lso kuyəɣətu tələsəlaa pəlaaɲ ke teu təmmam, na í laki kacəka ke mpa pa təna tampana tə pa pəlaaɲ. ³⁰ Na í təɲ sı: Ye tu we waatu wei ta caanaa kəkaya lso kuyəɣətu tələsəlaa mpe tə, tə taa təɲ-we na t́ kv-we. ³¹ Na hípúyú í huləɣəna sı í ké mpa paa kuwa lso kuyəɣətu tələsəlaa mpe tə pa piya. ³² Mpu tə, pa akpaa ke í təɲəɣı, na mpi pəle paa caalaa na pá su tə mpəɣı í téesəɣı. ³³ Tuma piya me, akalanaa me. Í təɲ tə, í tá ké tənəsəle səsəle taa sula nte? ³⁴ Pə təɣə ké ma heeliyi-me sı í nu yoo. Maa tili lso kuyəɣətu tələsəlaa na layatənaa na isekullaa ke mə kiɲ. Í ká kv ləlaa ke kəkuyv, na í ká ləlaa ke səm tesikası təɣə. Í ká ma ləlaa ke akpatəe ke mə təkotilənaa taa na í təɲ na í pəkı-weɣe acaləe taa. ³⁵ Mpa paa kuwa yem ke tulum tə, mə nyəɣə taa ké pa kulaa isayatu ká məli. Pə kpaɣav yulvpaɲ Apəeli kuyv na pá polo Palasii pəyalv Sakalı wei í kv kate taa kate na kətaya təlata pə hekv tə ı nyəm tə. ³⁶ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəɣı, kaɣana nyəma nyəɣə taa ké pu təna.

*Yosalem yəkuyv təm
(Luku 13:34-35)*

³⁷ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa ké pa kuyı lso kuyəɣətu tələsəlaa, na nyá taa tətəɣə pa yooki lso tillaa ke pəe na pá kuyı. Təm paɣale ke ma səlaa sı ma kpəyeliyi nyá taa yəlaa təna təkotokoto isu kantuyu papuyv kv piya təɣə tə. Ama pa kisa. ³⁸ Təv, mə təyaya ká təkı kaav təkpataa, nəɣəlv kaa paasəna-ke. ³⁹ Pə təɣə ké ma heeliyi-me təfoo sı, pə kpaɣav saɲa tə í kaa tasa-m keesuyv. Haləna pə tala wule nte í ká tə sı: lso í səna Tacaa tillu tə.

24

*lso təsele wakəlyu təm
(Maləki 13:1-2; Luku 21:5-6)*

¹ Yesu luna lso təsele taa na í təɲna tēev, uləna ı ifalaa kpətəna-ı na pá huli-ı lso təsele ɲmatu. ² Tənyaya Yesu təma-we sı: Ntəɲ í nawa pə təna isəntə? Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesıɣı, pə kaa kaasi pəle lentə na t́ təna lentə təɣə, paa tusi pə təna.

Mpi pə lapu ká hvli antulinya tem tə
(Maləki 13:3-13; Luku 21:7-19)

³ Yesu kəma na í caya Olifinaa puɣu təw, ɪlena ɪ ifalaa fayasi na pá pəsi-ɪ si: Heeli-tuɣu kuyanku mpv unɪ pu la tə. Nmaatəle nteye pu hólí na tə nyəna nyá kənte na antulinya tem.

⁴ Ḿpúyú Yesu cə ɪ ifalaa si: Í la laakalı, í taa ye le na nəɣəlv kəw na í tolisi-mə. ⁵ Mpi tə, paɣale ká kəw na pá ha pa təɣi ma hətə si mpeyele Mesii. Halı paa tolisi paɣale. ⁶ Í ká nu yooŋ taŋ ke mə cəlv mə cəlv. Paa heeliyi-meɣe pooluŋ yooŋ təmmaa. Ama í taa ye le na mpv unɪ pá cə mə laŋa. Pə wəe si mpv unɪ pəle pu la ké. Ama waalı waalı ké antulinya náá kəw na í teŋ. ⁷ Tetu kateŋa leŋka ká yooŋa leŋka nyəma, kawulaya leŋka ká kulı leŋka təw. Nyəɣəsi ká la tiiliwe tiiliwe, tetu ka sele tiiliwe tiiliwe tətə. ⁸ Pəne unɪ pə təna pə wəna isu alv ləlvuɣu na pə caalı-ɪ wuu ke səŋŋəsəŋ tə.

⁹ Yəlaa ká kulı na pá hólí si pá tu-meɣe konyəŋ, na paa kv-mə. Kateŋa təna yəlaa taa ká kpana-meɣe ma təw. ¹⁰ Yəlaa paɣale ká lə ləw səev təm ke waatu unɪ, na paa lu təma waalı, na pa taa kpana təma. ¹¹ ləw kuyəɣətutu teləsəlaa pəpətunaa ká lu paɣale na pá tolisi yəlaa ke səsəm. ¹² ləyatu ká təw səsəm səsəm, haləna yəlaa paɣale səlvuɣu ká pasa. ¹³ Ama ye wei ɪ nyaya apalutu na í tala tənaya, puntu nyuɣu ke pu ya. ¹⁴ Pə wəe si paa kpaalı ləw Kawulaya Laapaalı Kupaŋ ke antulinya təna taa ké na paa piitim mpi pə nu. Ye pə təma ḿpúyú lapu ke antulinya ka te.

Acaalətu təm
(Maləki 13:14-23; Luku 21:20-24)

¹⁵ Ḿpúyú Yesu təma si í ká kəw na í ná acaalətu taa acaalətu nti tə təm ləw kuyəɣətutu teləsulu Taniyeeli ka yəɣətəa təɣə katə taa. Wei ɪ kaləɣi tə í cəkəna-təɣi teu. ¹⁶ Mpv unɪ tə, mpa paa wə Yuta tə pá se na pá kpa pódŋ. ¹⁷ Ye pə mayana wei na í wə kutuluɣu təw na í tiıwa, ɪ taa tə si ɪ svvki təyaya na í kpaɣa ɪ pulv. ¹⁸ Na wei pu mayana ɪ wə taale tə í taa tə si ɪ kpeŋ ɪ te na í kelı ɪ kpaı. ¹⁹ Ahusitonaa na asəŋ təm ká la waiyo ké waatu unɪ. ²⁰ Í sələmı ləw na mə kvseu kvne kv taa pamsəna watu waatu yaa kuyaku kvhesuɣu wule. ²¹ Pə taya pulv, waatu unɪ wahala ká la səɣəntu ke səsəm pə tu feı. Pa ta nata wahala unɪ ɪ taka ke hatoo antulinya kancaalaya na pá kəw saŋa, na pa kaa tasa ɪ taka ké nav. ²² Na ye pə taya isu ləw hvvwa si ɪ ká pasa kuyeeŋ unɪ təw, nəɣəlv kaa tulı-tı. Ama ɪ pasa pə kuyeeŋ inəɣi yəlaa mpa ɪ ləsa tə pa təw.

²³ Na ye yulv təma-mə si: Í nyəni, Mesii wə cəne yaa cəne, í taa nu. ²⁴ Pə taya pulv təw, Mesiiinaa na ləw kuyəɣətutu teləsəlaa pəpətunaa ká lu na pá lá kəkəlv nyəmnaa na piti təma. Halı ye paa pəsaya pa puɣusiɣi mpa pa mayamaya ləw ləsa təɣə. ²⁵ Təw, ma laalaa na má kpaalı-meɣe.

²⁶ Mpv tə ye pa kəma na pá heeli-mə si: Í nyəni, ɪ wenna nteye wulaya tetu taa, í taa polo. Yaa si, unɪ ɪ ŋmeləna nteye cəne, í taa nu. ²⁷ Yulv Pəyaya ma ma kənte ká la ké isu tev nyəɣəsuvu hatoo tev kite tee na pá kaləsəna kv nəɣə tə. ²⁸ Timpi pulv səpa na pá həntaa tə tənaya yepelekunaa kotiɣi.

Yulv Pəyaya kənte
(Maləki 13:24-27; Luku 21:25-28)

²⁹ Wahala kuyeeŋ unɪ ɪ teeke kpaakpa tə, ilim ká si təkpitii, isətu kaa tasa hulvmuɣu. Isətulvŋasi ká luna isətaa na si hoti. Pu ciɣiti isətaa kəkəlvnaa. ³⁰ Waatu inəɣi paa nu Yulv Pəyaya má ma taŋ ke isətantuɣu taa. Kateŋa təna taa yəlaa ká kpa pa laŋa na pá wii səsəm. Paa na Yulv Pəyaya má ma saŋa isəŋmuntuvu təw na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ³¹ Akantəle səwəle ká wii, ɪlena má tili ma isətaa tillaa ke antulinya həɣəlvəŋ təna taa. Pə kpaɣav ilim təlvle na pə tətvle tə, na pá polo pə ntəɣəŋ na pə mpətəŋ təw, si pá cəw pá koti mpa ma ləsa təɣə antulinya təna taa.

Fiki tuɣu təm
(Maləki 13:28-31; Luku 21:29-33)

³² Í nyænna fiki tyyv na í cekæna. Saa wei kv neygetæyi na kv hatv yeyselæyi tæ, í nyæmá kprakpaa si heesuyv talaa kele. ³³ Mpv tættæyæ waatu wei í ká ná pæ tænaaya mpv pæ laki tæ, í nyi si pæ wusaa kele, pæ caa lapv nté. ³⁴ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesæyi, yælaa mpa pa we isæntæ tæ pa kaa si pa tæna na pæcá pæ tænaaya mpv pæ la. ³⁵ Isætænyv na ate ká mvki yem. Ama ma kuyæyættv kaa saali paa pæcæ.

Isæ tike nyænna antulinya tem
(Malæki 13:32-37; Luku 17:26-30,34-36)

³⁶ Næyælv fei wei i nyæmá pæ waatu yaa pæ wvle tæ, paa isætaa tillaa na Pæyaya má ma maayamaaya. Ama Tacaa tike tækon nyænna. ³⁷ Isæna pu lapa Nowee pææle taa tæ, mpv uní pæ maayamaaya pu lana kuyæyækv Yvlv Pæyaya má maa kææ tæ. ³⁸ Kvram, kuyæey wei i taa lvm taa waasæta tetv tææ tæ, pæ tækaya ké na pæ nyææki, na pæ haa tæmaya alaa, na pæ kprakæyi mpv yoo, halæna kuyæyækv Nowee svv kpulsvv taa tæ. ³⁹ Pa caaya mpyæy yem ké mpyæy, pa ta hvv pulv tææ. Halæna lvm sæsæm kææ na pæ tæyæ pa tæna tæpai. Mpyæy pu la kuyæyækv Yvlv Pæyaya má maa kææ tæ. ⁴⁰ Pu pana apalaa naale ká wee taale. Pu kraya lelv na pæ yelev lelv. ⁴¹ Pu pana alaa naale we nama tææ na pá naæyæyi. Pu kraya lelv na pæ yelev lelv. ⁴² Í fey, pæ taya pulv tææ, í ta nyi kuyæyækv mæ Sææ ka kææ tæ. ⁴³ Í nyi teu si ye nyæm ka nyænaaya na tæyaya caa nyi waatu wei ymvlv ká kææ ahoo tæ, i ka caayana i ise ké. I kaa yelev na í svv i tæyaya. ⁴⁴ Pæ tææ ké me tææ mu tæyaní mæ tæyi mpv. Yvlv Pæyaya má ma kæy kænte ke waatu wei í kaa hvv tæyæ.

Tæmle tv isayav na kvpañ pa tæm
(Luku 12:41-48)

⁴⁵ Aweyæ tæmle tv kvpañ na layatu? Ye pæ taya wei i caa yelina-i tæmle nyæma lelæa si í nyænæyi-we, na pæ talaa i cæle-weyæ pa kvttæyæv tæ? ⁴⁶ Cæce uní í koma na í mæli na í maayana tæmle tv uní i isæle sæena tæmle nté tæ lapv, i nyvsvv lapa lelev ké. ⁴⁷ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesæyi, tæyaya caa ka tv tæmle tv unæyi i kvram tæna tææ feyuyv ké. ⁴⁸ Ama pæ cæpa tæmle tv uní na í tv i taa si: Ma caa kaa kææ læy se. ⁴⁹ Ilena í svv i taapalaa ke mapv, na í tæki, na í na svlvnyæalaa lelæa pá svv svlvv nyææv na pæ kvyi-we. ⁵⁰ Pu kææ na kvyakv ykv na isæma waatu i taa tv i taa si tæyaya tv ka tala tæ, ílé i ká svv tækvvv. ⁵¹ Na í la tæmle tv uní tækaykay, na í mælæna-i na í pæti-i cesælaa tææ. Tænaaya i ka casæyi kapusi na í nyasæyi i tæyi kela.

25

Pæelaa naanvwa tæm

¹ Mpyæy Yesu tæma si: Mpyæy pæ wee, isætaa Kawulaya ká næyææna ké svv pæelaa naanvwa wei i kraya fætælanæa na í tæe akpæyælv sæyvyv tæ. ² Pa taa kakpasí ke kvmelemæy na kakpasí ke layatvnaa. ³ Kvmelemæy ná kraya fætælanæa, ilena pá yelev nim cosuyv si pa tækæyi pa tææ. ⁴ Ama layatvnaa ná kraya pa fætælanæa, ilena pá cosi nim ke kpalæpanæa taa na pá tæki pa tææ tææ. ⁵ Akpæyælv fei í kææ læy, ilena tom cany na pæ kelí-we na pá too pa naanvwa uní.

⁶ Mpyæy pæ keesa ahoo heka, ilena pá nu pæ kiisaa si: Akpæyælv nté, í kvli na í sæyi-i. ⁷ Tænaaya pæelaa mpe pa fema na pá nyæææyi pa fætælanæa. ⁸ Mpyæy kvmelemæy tæma layatvnaa si: Í pasa-tvyv mæ nim, ta fætælanæa caa tem. ⁹ Ilena layatvnaa náá cæ-we si: Ye tæ pasa-me pæ kaa tala tá. Í polo pæetælaa cælv na í ya. ¹⁰ Waatu wei kvmelemæy tæe mpyæy nim yapv tæ, ilena akpæyælv tala. Na í na mpa pa sælvv ka puwa mpv tæ pá svv akpæyæle kvttæyæv tættæyæle taa, na pá tæki næntæyæ na pá kalæsi tækem. ¹¹ Pæ lapa laasaya ilé kvmelemæy uní í mælaa kele, na í tæy si: Tacaa Tacaa, tvli-tv. ¹² Mpyæy akpæyælv ná cæ-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesæyi, ma ta nyi-me.

¹³ Tænaaya Yesu tasa-weyæ kpaalvyv si ye mpv í feyiyi. Mpi tæ, í ta nyi kuyæyækv na isæna waatu pu la tæ.

Timpi pə wee tə tənaya pə səsəxi
(Luku 19:11-27)

¹⁴ Pə nəyəšana ké isu yulu kuluyu si i tee yela, na í yaa i təmle nyéma na í tu pa niñ taa ké i wena tə. ¹⁵ I yaa kancaalaya nyəñ na í cəle ileye wula nyəğətu nasəle na nunuwa (500). Na í yaa lelu ilena í cəla ileye wula nyəğətu ħmunuyu (200). Pə tala tooso nyəñ, ilena í cəla ileye wula nyəğətu nunuwa (100). I keesəna paa wei i pəsu yu ké na í cəle-i. Ilena í kul i tee. ¹⁶ Tənaya wei i ka cəla nyəğətu nasəle na nunuwa (500) tə i tee kpakpaa na í suv taatuyu, na pə sɛɛ-i nyəğətu nasəle na nunuwa (500) tətə. ¹⁷ Wei paa cəla nyəğətu ħmunuyu (200) tə, ílé i taata mpv tətə, na pə sɛɛ-i nyəğətu ħmunuyu (200) tətə. ¹⁸ Ama wei paa cəla nyəğətu nunuwa tə, ílé i polaa ké na í huli púyú ke ate na í ħmesi pa caa liyitee ani.

¹⁹ Pə leelaa, ilena pa caa un i kəw. I tala mpv, ilena í yaa-we si pá huli-i isəna pa lapa pa liyitee na pə lu mpi tə. ²⁰ Ḿpúyú wei cɛɛ ka cəla nyəğətu nasəle na nunuwa (500) tə ílé i kəma na í huli-i nyəğətu nasəle na nunuwa (500) wei pə sɛɛ-i tə. Na í tə si: Taca, n ka cəla-m nyəğətu nasəle na nunuwa (500), na pə sɛɛ-m nyəğətu nasəle na nunuwa tətə. ²¹ Ḿpúyú i təma-i si: Pə we teu, n ké təmle tu kupampan. Isəna mpi n lapəna pəcə nyəm ke teu ke isəntə tə, maa cəle-ñ səsəm. Kəw na má na-ñ t́ yəwli. ²² Pəle pə waali ké təmle tu wei pa cəla nyəğətu ħmunuyu (200) tə, ílé i kəma na í tə si: Taca, n ka cəla-m nyəğətu ħmunuyu (200), na pə sɛɛ-m ħmunuyu (200) tətə. ²³ Ḿpúyú pa caa un i təma ílé tətə si: Pə we teu, n ké təmle tu kupampan. Isəna mpi n lapəna pəcə nyəm ke teu ke isəntə tə, maa cəle-ñ səsəm. Kəw na ma na-ñ t́ yəwli. ²⁴ Pə tala wei paa cəla nyəğətu nunuwa (100) tə, ilena í tə si: Taca, ma nyəmə nýá təw si n ké yulu katə tu. Pə taya pulu təw, timpi n ta tuu təyə n kuñ, na timpi n ta ħmusi təyə n cek. ²⁵ Səyəntu lapa-m, ilena má polo na má pi nýá liyitee ke ate ke teu təkulakula. Mv nýá cɛɛ. ²⁶ Tənaya i caa təma-i si: Ama n ké təmle tu isayav na felentu ké. N ka nyəmə mpv si timpi ma ta tuu təyə ma kuñ, na timpi ma ta ħmusi təyə ma cek ile, ²⁷ pepe təw ké n taa tu ma liyitee anəxi panci taa? Ma kəma isəntə tə maa mayana pə sɛɛ a təw na má krenti na má mv. ²⁸ Təw, í leeki nyəğətu nunuwa (100) inəxi i niñ taa, na í səsəi nyəğətu nasəle na nunuwa (500) tu. ²⁹ Pə taya pulu, timpi pə wee təyə pə səsəxi teu si pə təwəna pəle. Ama wei i feina pulu tə, paa pəciuu mayamaya ke i wena, paa leeki ké. ³⁰ I krağa təmle tu yem un na í peti-i awali ké səkpətyu taa. Tənaya i ká casəxi kapusi na í nyasəxi i təxi kela.

Tənaya hule wule təm

³¹ Ḿpúyú Yesu yəyətəa si: Waatu wei Yulu Pəyaya má, maa kəw isu wulav səsə na isətaa tillaa təna tə, maa caya ma teeli kumte təw. ³² Na ate putimnaa təna ká koti ma isəntaa. Maa fayasi yəlaa isu tiikilu fayasuyv heeñ na pəñ tə. ³³ Maa su heeñ ke ma ntəyəñ təw na pəñ ke ma mpətəñ təw. ³⁴ Wulav Səsə má, maa heeli mpa pa we ma ntəyəñ təw tə si: Mə mpa ma Caa yelaa na í nu leleñ tə, í kəw na í təyə Kawulaya ħka paa su-meɣe hatoo antulinya lapv waatu tə. ³⁵ Pə taya pulu, nyəyəsə ka kra-m tə mə hana-m təyənaya. Ləkətu kra-m tə mə hana-m lum na má nyəw. Maa ké mʊlv tə mə kraɣana-m na í pona mə tɛ. ³⁶ Maa we kpəte tə mə hana-m wontu. Pə wukaya-m tə mə fəpəna-m. Paa təkə-m saləka taa tə mə kəñayana na í naa-m. ³⁷ Kupama ká cə-m si: Taca, leye tə na-ñ na nyəyəsə wu-ñ na t́ ha-ñ təyənaya, na ləkətu wena-ñ na t́ ha-ñ lum? ³⁸ Leye tə na-ñ na ń ké mʊlv na t́ kraɣa-ñ na t́ pona ta tɛ? Yaa n we kpəte na t́ suu-ñ wontu? ³⁹ Leye tə na-ñ na pə wuki-ñ, yaa pa təkə-ñ saləka taa na t́ polo nýá wiiluyv? ⁴⁰ Wulav ma maa cə-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəxi, timpi í lapa ma taapalaa pane pa səkpəma taa nəyəluyv kupantu tə, maya í lapa.

⁴¹ Pəle pə waali ké Wulav má, maa heeli mpa pa wena ma mpətəñ təw tə si: Mpusi nyéma me í tee na í fɛɛ-m. Í polo kəkə ħka pa taya na ləyəv na i isətaa tillaa pa təw na kaa tey tə ka taa. ⁴² Pə taya pulu təw, nyəyəsə ka kra-m tə í ta ha-m na má təyə. Ləkətu kra-m tə í tá ha-m lum si má nyəw. ⁴³ Maa ké mʊlv, í ta kraɣa-m na í pona mə tɛ. Maa we kpəte tə í ta ha-m wontu si ma suu. Pə wukaya-m tə í ta fɛ-m. Waatu wei ma we saləka taa tə

í ta wiili-m. ⁴⁴ Na pele paa cə-m si: Taca, leye tə na-η na nyəgəsi yaa lukətu pə wena-η, yaa n ké mɔsɔ, yaa n we kpete, yaa pə wuki-η, yaa n we saləka taa, na tə ta paasəna-η? ⁴⁵ Ule maa cə-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, timpi í tá la səkpema pane pa taa nəgəlyu kupantu tɔ, maya í tá la. ⁴⁶ Pane ini paa polo saləka tam nyəη taa, na kupama náa polo weesuyu ηku ku tɛη tɔ ku taa.

26

Səsaa səsaa cayav ke Yesu acaya

(Maləki 14:1-2; Luku 22:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Yesu tɛma tɔm tənɛ tə tənaya yəgətuyɔ, ulena í heeli i ifalaa si: ² Ntəη í nyəmá teu si pə kaasa kuyeyɛ naale na pá təgə Tɛɛu acima na? Tɛɛu acima ani a tɔw ké paa tu Yulu Pəyaya maya yəlaa niη taa na pá ka-m sɛm tesika tɔw.

³ Ḿpúgú kətəlaa səsaa na Yuta nyuyɔ nyéma nyuyɔ nyéma pa kota kətəlaa wulav wei pa yaa si Kayifi tɔ i təyaya. ⁴ Na pá caya na pá mayasi na pá su isəna paa kpa Yesu təhɛ na nəgəlv ta na tɔ, na pá ku-i. ⁵ Pa yəgətaya pa taa si: Tə taa kpa-i acima waatu, tɔfɔ pu la yoo ke yəlaa taa.

Alv tulaalɔ pəlyu ke Yesu tɔw

(Maləki 14:3-9; Yohaani 12:1-8)

⁶ Yesu ka we Petanii ke tənuyɔ tɔw asilima kutəη tu Siməη təyaya taa. ⁷ Tənaya alv nəgəlv i kɔma i kiη na í təka tulaalɔ kupampəη na pá lapa i akpaləpiya ke liyitee pəle kuhulɔmɛle taa tɔ. Yesu cayaa na í təηna təgəv, ulena alv ini í pəli tulaalɔ inəyi Yesu nyuyɔ taa. ⁸ Yesu ifalaa ná mpv tɔ pə ta maya-we, na pá tɔ si: Pa wakəlyu tulaalɔ ineyɛ isəntɔ tɔ suweyɛle? ⁹ Ye paa pɛta-i pə taa la liyitee ke səsəm na pá ha kunyɔntunaa?

¹⁰ Yesu cəkənaa si pa yəgətəyi mpv, ulena í pəsi-we si: Pepe tɔw ké í pəsəyi alv inɛ i laηle ke mpv? Mpi i lapa-m mpv tɔ pə tewayə halɔ. ¹¹ Mə na kunyɔntunaa í wenna tam. Ama má na-me tə kaa we tɛma kiη ke tam. ¹² Ma pim tɔw ké i pəla tulaalɔ ke ma tənuyɔ tɔw ké mpv. ¹³ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, paa timpiyi paa heeli Laapaali Kupaη ineyɛ antulinya təna taa, paa keesi alv inɛ i lapa mpi tɔ pə tɔm na pá tɔw səyi i tɔw.

Yutaasi kəlmətɔ tɔm

(Maləki 14:10-11; Luku 22:3-6)

¹⁴ Ḿpúgú Yesu ifalaa naanɔwa na naale taa lelɔ wei pa yaa si Yutaasi Isəkalee tɔ, i kulaa na í polo na í mayana kətəlaa səsaa, ¹⁵ na í pəsi-we si: Ye ma tu Yesu ké mə niη taa pepeye í ka ha-m?

Ḿpúgú pele pa kala liyitee nyəgətu ke hiu na naanɔwa na pá cɛɛ-i. ¹⁶ Pə kraya kuyaηku təgə Yutaasi svv kuyaku kupaηku ke pɛkuyɔ si í tu Yesu ké pa niη taa.

Tɛɛu acima kutəgəv tayanuyɔ

(Maləki 14:12-21; Luku 22:7-14,21-23; Yohaani 13:21-30)

¹⁷ Pə tala potopotonaa mpa pa taa kukusəm fɛi tɔ pə acima kuyaku kancaalaya nyəηku wule. Ulena Yesu ifalaa polo na pá pəsi-i si: Leye n caa si tɛ polo na tɛ la-η Tɛɛu acima kutəgəv?

¹⁸ Tənaya Yesu tɔma-we si: Í polo icate taa ké akele tɛ na í heeli-i si: Ma wule talaa, nyá tɛyɛ má na ma ifalaa tu təgə Tɛɛu acima.

¹⁹ Ḿpúgú Yesu ifalaa lapa nti i kɛsa-we tɔ. Pa polaa na pá lá Tɛɛu acima kutəgəv.

²⁰ Pə kɔma isu taanaya ulɛ, í na pa naanɔwa na naale pa caya təgəv nté. ²¹ Pa təηna təgəv ke mpv, ulena Yesu yəgətɔ si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, mə taa nəgəlv ká la-m kəlmətɔ.

²² Tənaya i ifalaa isəntaa nyəηna səsəm na tɔm tənɛ. Ulena pá svv-i pəsvuyɔ ke kulɔm kulɔm. Inɛ si: Matəη pə taya má, Taca? Inɛ si: Matəη pə taya má, Taca?

²³ Ḿpúgú Yesu cə-we si: Ma na wei ta niη kpenta svsvuyɔ ke nyənaya taa tɔ puntɔ ká lana-m kəlmətɔ. ²⁴ Yulu Pəyaya má, ma səki teitei ké isu pa kɛsa ma tɔm ke Isə Təm

taa tɔ. Ama wei ɪ ká la Yulv Pəyaya maya kəlmətɔ ke mpv tɔ ɪ tɔm ká la waiyo ké səsəm. Puntu un, ye pa taa luli-ɪ, pəle pu lapa sana.

²⁵ Pə kpeɲna Yutaasi wei ɪ laki-ɪ kəlmətɔ tɔ na í pɔɔsi Yesu si: Matəŋ pə taya má, Tacaá?

Ulena Yesu cɔ-ɪ si: Ntəgəle mpv.

Tacaá səm tɔɔsvyɔ

(Maləki 14:22-26; Luku 22:14-20; Kələnti I 11:23-25)

²⁶ Ḿpúyú waatu wei pa təkaya tɔ Yesu kraya potopoto na í see lso ké í na təmlɛ, na í faya-ɪ na í cɛla ɪ ifalaa, na í heeli-wɛ si: Í mv na í təgɔ, ma tənvyɔ nté.

²⁷ Pəle pə waali ké Yesu kraya kərv na í see lso ké ɪ na təmlɛ. Ulena í cɛle-wɛ na í tɔ si: Í nyɔ-wəɣi mə təna. ²⁸ Ma caləm nté mpi pə húləɣi lso nəgɔ pɛelvyɔ tampana tɔ. Mpi pə kpeɲna yəlaa pəɣale tɔɔ si pə husi isayətɔnaa. ²⁹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, saɲa waali ma kaa tasa sulum pəneɣe nyɔɔ. Haləna kuyanɲku má na-me tu nyɔɔ sulum kufam ke ma Caa Kawulaya taa tɔ.

³⁰ Pa tɛma mpv ulena pá yoo acima yontu, ulena pá tɛɛ Olifinaa pvyɔ tɔɔ.

Piyee kpeesvyɔ tɔm kpaalvyɔ

(Maləki 14:27-31; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38)

³¹ Ḿpúyú Yesu tɔma ɪ ifalaa si: Saɲa ahoo anɛ a mayamaya í ká ye-le-m mə təna na í se. Pa ɲmaa ḿpúyú lso Təm taa si: Maa kv tiikilu na heeɲ ká ya yem yem. ³² Ama waatu wei maa fe ulena, má tɛɛ-meɣe nəgɔ ke Kalilee.

³³ Tənaɣa Piyee nəgɔ təkpaɪ si: Paa pa təna paa ye-le-ɲ na pá se, má, ma kaa la mpv.

³⁴ Ama Yesu tɔma-ɪ si: Tampana ke ma heeliyi-ɲ yoo maa cəsəɣi, n ka kpeesi tɔm tooso ké ahoo anɛ si n ta nyi-m ké n ta nyi-m na pəcɔ kampaav koo.

³⁵ Tənaɣa Piyee tɔma-ɪ si: Paa ma na-ɲ tu si tu si ké, ma kaa kpeesi si ma ta nyi-ɲ.

Ḿpúyú pa təna pa yəgɔta mpv.

Yesu sələmvɔ ke Ketəsemanee

(Maləki 14:32-42; Luku 22:39-46)

³⁶ Ḿpúyú Yesu na ɪ ifalaa pa tala timpi pa yaa si Ketəsemanee tɔ. Ulena í tɔ-wɛ si: Í caya cəne na má polo lso sələmvɔ ke hatoo cəne.

³⁷ Ulena í kraya Piyee na Sepetee pəyalaa naale. Tənaɣa isənyəɲle na laɲwakəlle səsəle svu-ɪ kpaɪ. ³⁸ Ulena í tɔ-wɛ si: Ma laɲle wakəlaa ké tətəgɔtəgɔ pə fei keesvyɔ. Í caya cəne na má na-me tɛ feɲiyi.

³⁹ ɪ tuusa ɪ nəgɔ tɔɔ ké pəcɔ, ulena í luɲ na í sələmi si: Ma Caa, ye pə wɛ pəsvyɔ keeli wahala səsə inɛɣe ma nyvyɔ tɔɔ. Paa na mpv mpi n nəkaa tɔ pəle pə la, pə taa la ma luyɔ nyəntv.

⁴⁰ ɪ tɛma mpv, ulena í məli ɪ ifalaa tooso un ɪ kiɲ na í mayana pa təɲna tom. Ulena í tɔ Piyee si: Í kpisa cayaɪ nté si má na-me tɛ feɲ paa pəcɔ mayamaya. ⁴¹ Í feɲ na í sələmi, tɔfɔ í ká hoti waatu wei mayasvyɔ kəɲ-me tɔ. Pááná wɛɛ, ama tənvyɔ u pəsəgəna.

⁴² ɪ tasa tuusvyɔ, ulena í tasa lso ké sələmvɔ si: Ma Caa, ye pə fei pəsvyɔ si wahala səsə unɛ í hatələna-m, nyá luyɔ nyəntv í la.

⁴³ ɪ tasa ɪ ifalaa kiɲ ke məlvɔ, ulena í mayana pa təɲna tom tɔtɔ, pa kpisa pá cayaɪa pa isɛ. ⁴⁴ Ḿpúyú ɪ tasa-wɛɣe yeluyɔ na í tuusi na í tasa lso sələmvɔ ke tɔm tooso nyəm ke tɔm kulvmtv nti. ⁴⁵ Tənaɣa ɪ məla ɪ ifalaa kiɲ na í pɔɔsi-wɛ si: Í təɲna tom na í heesəɣi yaa? ɪ naa, pə talaa kele. Paa tv Yulv Pəyaya maya asayaa niɲ taa. ⁴⁶ Í kulɪ na tɛ tɛɛ. Í nyəni kəlmətɔ tv tala cəne.

Yesu Kpaɪ

(Maləki 14:43-50; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12)

⁴⁷ Yesu təɲna yəgɔtaya ke mpv ɪle, ɪ ifalaa naanvwa na naale taa lelv Yutaasi talaa kele. Na ɪ waali ké yəlaa samaa tuutuuma, na pá təkə layalɛ na kpatəɲ. Kətəlaa səsaa na Yuta nyvyɔ nyəma nyvyɔ nyəma pa tilina yəlaa mpe. ⁴⁸ Yutaasi wei un ɪ laki Yesu ké

kəlmətə ke mpu tə i ka keesa samaa inəxi isəna i ka la tə. i heela-weye si: Ye ma polaa na má wayala wei ile, inəxəle, í kra-i. ⁴⁹ Tənağa Yutaasi krətəna Yesu ke kprakaa na í sɛɛ-i si: Fəɔ Tacaa.

Iləna í wayalı-i. ⁵⁰ Ḿpúyú Yesu təma-i si: Ma taapalu, la nti n kəma lapu tə.

Tənağa í na mpa tə, pɛle pa tu niŋ ke Yesu təɔ na pá kra-i. ⁵¹ Iləna Yesu na mpa paa weɛ tə pa taa nəxəlu kɛɛ i layate na í lo kətulu səsə təmlɛ tu ŋkraŋyɔv na í kəɔli təfɛŋ. ⁵² Ḿpúyú Yesu təma-i si: Suu nyá layate ke tə suxute taa. Pə taya pulu təɔ, ye wei í kraya layate, pɔntu ká səna layate. ⁵³ N ta nyi si, má səɔlaa, maa yaa ma Caa na í ha-m isəttaa tillaa ke iyisi naatoso (6000) ke loosi naanɔwa na naaleye cənɛye kprakaa ye? ⁵⁴ Ama ye ma lapa mpu nti paa keesa ləɔ Təm taa si tu la tə, isənağa pu la na təle t́ lá ile?

⁵⁵ Tənağa Yesu pəsa samaa inɛ si: Í kəŋi-m krau na í nəki na í kprakəxi layaleɛ na kratəŋ tə, mağa ŋmulu isaxau ke? Kuyɛɛŋ təna ləɔ təsɛɛle taa ké ma caɣaa na má sɛxɛsəxi, í tá kra-m. ⁵⁶ Ama pə təna isəntə pə lapağa si ṕ la nti ləɔ kuyəxətutu tɛləsəlaa ka yəxəttaa na t́ we ləɔ Təm taa tə.

Tənağa i ifalaa təna yela-i na pá se na pá tɛɛ.

Yesu pɔnav ke Kotuyu səsəɔv taa

(Maləki 14:53-65; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Mpa pa kra Yesu tə pa pona-i kətəlaa wulav Kayifi tɛ na pá maɣana ləɔ Təm sɛxɛsəlaa na nyuxu nyəma nyuxu nyəma pa kotaa. ⁵⁸ Piyɛɛ tənağa Yesu ké táálám təɔ, haləna í tala kətəlaa wulav taya təɔ. Iləna í suu na í caɣa təmlɛ nyəma kiŋ si i naa si pu tɛna-we.

⁵⁹ Ḿpúyú kətəlaa səsaa na Kotuyu səsəɔŋku nyəma pa pɛkkaa si paa təm suuu pa suu Yesu na pá hiki mpaav na pá ku-i. ⁶⁰ Paa na yəlaa paɣale kulaa na pá suuki-i pəpətu təmnaa tə, pa ta hiki nti paa waana-i tə. Waali waali ké yəlaa napəli pa kula naale ⁶¹ na pá tə si: Apalu inɛ i ka təma si inɛ i pəsəxi na í yəki ləɔ təsɛɛle səsəɔle na i taɣani-tɛye ŋmav ke kuyɛɛŋ tooso taa.

⁶² Ḿpúyú kətəlaa wulav kulaa na í tə Yesu si: N kaa yəxətɛ? Suweye yəlaa pane pa yəxətəxəna-ŋ ye?

⁶³ Ama Yesu suma. Tənağa kətəlaa wulav təma-i si: Na ləɔ wei i wɛna weesuyu tə, ye n ké ləɔ Pəyalu Mesii heeli-tu təfoo.

⁶⁴ Ḿpúyú Yesu cə-i si: Ntəxi n yəxəttaa. Ma heeliyi-me təfoo si pə kraɣav pənente tə í ká ná Yulu Pəyaga má na má caɣa ləɔ Toŋ təna tu kəŋkəŋ taa. Na í ká na-m isəttaa ŋmɔntuyv təɔ na má tiiki.

⁶⁵ Tənağa kətəlaa wulav cəla i wontu na í tə si: I kra ləɔ təɔ. Tə tasəxi aseeta nyəma ke pɛkuyv si tə lepe? Mə maɣamağa í ná isəna i kra ləɔ təɔ təxəle. ⁶⁶ Təv, í na-we?

Ḿpúyú pa təma si i təm səpa, paa ku-i ké.

⁶⁷ Tənağa pa suu ntayama təv ke i isəntaa, na pá mak-i ŋkuma, na leləa náa map-i kataasi. ⁶⁸ Na pá təŋ si: Mesii kpeye, heeli-tuyv wei i map-a-ŋ tə.

Piyɛɛ kɛɛsuyv

(Maləki 14:66-72; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Piyɛɛ ka caɣa awalı ké taya təɔ. Tənağa kətəlaa wulav təmlɛ tu alu nyəŋ nəxəlu krətəna-i na í təm-i si: Nyá tətə n ka we Kalilee tu Yesu inɛ i kiŋ.

⁷⁰ Ḿpúyú Piyɛɛ kɛɛsa yəlaa təna isəntaa si: Ma ta nyi nti n yəxətəxi mpu tə. ⁷¹ Pəle pə waali ké Piyɛɛ kulaa na í polo nənəkeelasi. Iləna təmlɛ tu alu nyəŋ ləlu náa na-i na í heeli mpa paa we təna tə si: Inɛ inɛ i ka we Nasaletı Yesu inɛ i kiŋ ké.

⁷² Ḿpúyú Piyɛɛ taɣana kɛɛsuyv si: Na ləɔ, ma ta nyi apalu inɛ.

⁷³ Pə lapa laasaya iləna mpa paa we təna tə pá krətəna Piyɛɛ na pá təm-i si: Nyá n ta laŋ yəlaa mpe pa taa nəxəlu. Nyá yəxətaya huləxəna timpi n lunaa tə.

⁷⁴ Ḿpúyú Piyɛɛ kɛɛsaa təlalala na í tuu na í tə si: Na ləɔ, ma ta nyi apalu inɛ.

Tənaɣa kampaav koo kpaɣaa. ⁷⁵ ɪlena Piyee tɔɔsi nti Yesu ka yɔɣɔta-i tɔ tɔ tɔɔ si: Mpi pu takɪ kampaav koou tɔ n tema tɔm toosoɣo kpeesuyɔ si n ta nyi-m kɛ n ta nyi-m. Mɔrɔyɔ i tukaa na ɪ lu, ɪlena ɪ wii ɪsu i sɔki i sɔki.

27

Yesu ponav ke Pilati

(Maləki 15:1; Luku 23:1-2; Yohaani 18:28-32)

¹ Mɔrɔyɔ tanan kupaŋku tɛe kətəlaa sɔsaa tɛna na Yuta nyuyɔ nyɛma nyuyɔ nyɛma caɣaa na pɔ maɣasi na pɔ si si pɔ ku Yesu. ² Tənaɣa pa hɔka-i na pɔ kraɣa-i na pɔ polo na pɔ cɛla Kufənee Pilati.

Yutaasi ku i ti

(Tillaa Təmlɛ 1:18-19)

³ Yutaasi wei i lapa-i kəɔmɔtɔ tɔ, i nawa si pa siwa si paa ku Yesu kɛ tampana ɪlena i laŋle pəsi sɔsəm. Tənaɣa i kraɣa liyitee nyəɣətu hiu na naanɔwa inɪ na ɪ polo ɪ cɛla kətəlaa sɔsɔ na nyuyɔ nyɛma. ⁴ Na ɪ heeli-we si: Ma lapa isayatu, ma cɛla-meɣe yulɔ si ɪ ku-i tulum ke yem.

Mɔrɔyɔ nyuyɔ nyɛma cɔ Yutaasi si: Tɔ paaye, pɔ kɛ nyɔ tɔm kɛ.

⁵ Tənaɣa Yutaasi məɣna liyitee anɪ na ɪ pɛti lɔ tɛsele sɔsɔle taa, na ɪ tɛe na ɪ polo na ɪ tu ɣmənaya ke i luyɔ tɛe na ɪ si.

⁶ Mɔrɔyɔ kətəlaa sɔsaa nɔ tɔɔsa-ye na pɔ tɔ si: Ta mpaav taa pɔ fei pəsuyɔ si tɛ kraɣa liyitee anɛ na tɛ tasa tuyɔ ke lɔ tɛsele sɔsɔle atakaa taa. Pɔ taɣa pulɔ tɔɔ, yulɔkule liyitee kɛ.

⁷ Tənaɣa pa caɣaa na pɔ maɣasi, ɪlena pɔ kraɣa liyitee anɪ na pɔ yana tetu natəli nti pa yaa si cuyɔ tɔhulle tɔ, si pa piŋ muɔlaa ke tɛna. ⁸ Mɔrɔyɔ haləna saŋa pa məɣna tetu ntəɣi hətɛ si: Caləm tetu. ⁹ Mɔrɔyɔ pɔ lapa nti lɔ kuyɔɣɔtutu teləsulɔ Selemii ka kraalaa tɔ si: Pa kraɣa liyitee nyəɣətu hiu na naanɔwa. Liyitee anəɣi lɛɣɛli yəlaa tisaa si pɔ felɪ i tɔɔ. ¹⁰ Pa kraɣa-ye na pɔ yana tetu nti pa yaa si cuyɔ tɔhulle tɔ, na pɔ maɣamaya ke Taca ka heela-m.

Pilati pɔɔsəɣi Yesu ke tɔm

(Maləki 15:2-5; Luku 23:3-5; Yohaani 18:33-38)

¹¹ Mɔrɔyɔ pa pona Yesu ke Kufənee isentaa, na ɪlɛ i pɔɔsi-i si: Nyayale Yuta nyɛma wulav sɔsɔ inəɣi? ɪlena Yesu cɔ-i si: Ntəɣəle n yɔɣɔta mpv.

¹² Pəle pə waali waatu wei kətəlaa sɔsaa na nyuyɔ nyɛma tɔɣaya si i lapa pəne na pəne tɔ, i ta cɔ si pulɔ. ¹³ Tənaɣa Pilati tɔma-i si: Nn nukɪ isəna pa tɔɣuyɔ si n lapa pəne na pəne tɔ?

¹⁴ Ama tɔ tənaɣa mpv Yesu tɔ cɔ-i tɔ tɔɔ si pulɔ. ɪlena pɔ lɔ Kufənee ke piti kɛ sɔsəm pɔ tu fei.

Si pɔ ku Yesu kɛ pɔ ku-i

(Maləki 15:6-15; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39-19:16)

¹⁵ Paa Tɛɛv acima wena Kufənee tuləɣi saləka tu nəɣɔɔlɔ wei samaa caa si pɔ tulɪ tɔɣɔ.

¹⁶ Pə pamna saləka tu kɔtikpiti nəɣɔɔlɔ wei pa yaa si Palapaasi*fa* tɔ i we saləka taa. a

¹⁷ Samaa kota mɔrɔyɔ tɛna, ɪlena Pilati pɔɔsi-we si: Aweɣe ɪ caa mɔ tulɪ-me, Yesu wei pa yaa si Kilisiti tɔ?

¹⁸ Pə taɣa pulɔ tɔɔ kɛ i pɔɔsa-weɣe mpv, i nyəmɔ təkɛlekele si isesɛmlɛ tɔɔ kɛ pa pona-i Yesu.

¹⁹ Waatu wei Pilati caɣa tɔhulle tɔ i alɔ tilaa si pɔ heeli-i si: Taa sɔsi nyɔ nəɣɔ ke tampana tɔɣlɔ inɪ i tɔm taa. Pə hula-m i tɔm ke tom taa kɛ ahoo anɛ, na pɔ pəkəli-m sɔsəm.

²⁰ Mɔrɔyɔ kətəlaa sɔsaa na nyuyɔ nyɛma pa puɣusa samaa si pɔ sələmi-i na ɪ tulɪ-weɣe Palapaasi, na pɔ kaasi na ɪ ku Yesu. ²¹ Tənaɣa Kufənee taɣana-weɣe pɔɔsuyɔ si: Pa naale

a 27:16 Palapaasi: Piipilinaa lelaa na sɔɔsəɣi si Yesu Palapaasi.

pa taa aweye í caa si má tulí-me yee? Ḿpúyú pa cò-i si: Palapaasi ke tã caa si í tulí.
²² Ulena Pilati pòosi-we si: Na isənaya má la Yesu wei pa yaa si Kilisiti tã? Tənayale pa tənə si: Kami-i səm tesika tã. ²³ Ḿpúyú Pilati pòosa-we si: Ule isayatu ntiyi i lapa?

Tənaya pa tasa kapusi mapu na toŋ si: Kami-i səm tesika tã.

²⁴ Pilati koma na í ná si i kaa pəsi-ti, pəyele yoo caa tiluyu. Ulena í caa lum na í saŋ i niŋ ke samaa isentaa na í tã si: Apalu ue, pə taa wee si má kuyuna-i yoo. Pə ké mə təm ké.

²⁵ Ḿpúyú samaa tənə cò-i si: Nnn, i səm təm í məli tá na tá piya tá nyɔɔŋ taa.

²⁶ Tənaya Pilati tulə-weye Palapaasi. Pə kaasa Yesu ulena, í yelee na pá casa-i akpatεε, na í kpaŋa-i na í cεε-we si pá polo na pá kami-i səm tesika tã.

Yoolaa paanav ke Yesu

(Maləki 15:16-20; Yohaani 19:2-3)

²⁷ Pilati yoolaa pona Yesu ké Kufəneε təyaya taa, ulena pa samaa tənə kotina-i.
²⁸ Ḿpúyú pa wəŋsa i wontu, ulena pá suu-i capa kuseem təkpaui. ²⁹ Na pá luw sowa ke ntenuyu na pá te i nyuyu, na pá tu i niŋ ntəŋŋ taa ké kpatúyú, na pá paakəna-i na pá luŋiyi i tee ké akula, na pá seε-i si: Yuta nyéma wulav səsə fəw.

³⁰ Na pá təkki i tã ké ntayama, na pá muŋi kpatúyú na pá taŋanəyi i nyuyu taa ké mapu. ³¹ Pa tema-i paanav ke mpv, ulena pá wəŋsa capa un i na pá məŋna-i i wontu na pá tənə-i kam ke səm tesika tã.

Yesu kam

(Maləki 15:21-32; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27)

³² Pa lukaya icate ulena, pá tə sulina Silēni tu nəŋəlv, pa yaa-i si Siməŋ. Tənaya yoolaa kpipa ílee na toŋ si í səŋəli Yesu tesika ŋke. ³³ Ḿpúyú pa tala timpi pa yaa si Kələkəta tã, nti tə yəŋtəyi si nyumprəŋəlaŋa te tã. ³⁴ Tənaya pa cεla-i sulum mpi pə taa pa sita tuŋv nakuli kv cələm*fa* tã. Ama i təŋaa ulena í kisi-wəŋi nyɔɔv. ^a

³⁵ Ḿpúyú pa kama-i səm tesika tã, na pá tə tεte ké i wontu tã na pá tala-ti. ³⁶ Pa tema ḿpúyú ulena pá caya tənə na pá taŋi-i. ³⁷ Pa ŋmaawa na pá pusi i nyuyu tã si: Yuta nyéma wulav səsə Yesu kəlv. Pa ŋmaa ḿpúyú si pá hólí mpi pə tã pa kv-i tã. ³⁸ Pa kpeŋna í na ŋmulaa ke naale na pá ka-weye səm tesikasi tã, ləlv ke i ntəŋŋ tã, ləlv ke i mpətəŋ tã.

³⁹ Yəlaa mpa pa teekayana tənə tã pεle pa kreεtəyi nyɔɔŋ na pá tuuki-i si: ⁴⁰ Matəŋ nyá təmna si n yəkəŋi ləw təseεle səsəle na í taŋani kvfate ŋmav ke kuyεεŋ tooso taa. Waasi nyá ti ulε. Ye n ké ləw Pəyaya lu tesika tã na í tii.

⁴¹ Ḿpúyú na kətəlaa səsaa na ləw Təm seŋesəlaa na nyuyu nyéma tətə. Pεle pa təŋna-i paanav na pá yəŋtəyi si: ⁴² I yapa ləlaa nyɔɔŋ isənaya na í kaa pəsi na í ya i mayamaya i nyəŋkv. Isu si unəŋəle lseŋeli wulav səsə na? Pənente í lu tesika tã na í tii. Ulena tã na na tá tisi. ⁴³ I tu ləw ké naani na í tã si unəŋəle ləw Pəyaya. Təv, té ná si ləw ká səlvi si í waasi-i yaa isəna.

⁴⁴ Na pə kpeŋna ŋmulaa mpa paa kama ḿpúyú i cəlv tã na pεle pá tuu-i mpv tətə.

Yesu hεεv

(Maləki 15:33-41; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30)

⁴⁵ Pə koma na pá tala ilim sikuyu, ulena səkrεtuŋv nyala icate tã haləna ilim kpili.
⁴⁶ Ilim kpila mpv, ulena Yesu kiisina nəŋə səsəŋa si: Eli Eli, lema sapatani? Na təle tə yəŋtəyi si: Ma ləw ma ləw, pepe tã ké n lə-m?

⁴⁷ Mpa paa səŋa tənə tã pa taa ləlaa nu mpv, ulena pá tə si: I yaana nteye Ilii.

⁴⁸ Ulena pa taa nəŋəlv kpaŋa asewa na í polo na í lii kpaləkpaŋ saŋ ke lum kunyənəm napəli pə taa, na í tuv kpatúyú nəŋə taa na í hulvi Yesu si í nyɔɔ. ⁴⁹ Ama ləlaa ná təma si: Í yelee na té ná Ilii ká kəw na í waasi-i yaa isəna.

⁵⁰ Tənaya Yesu tasa kiisuyu ke səsəm, ulena í hεε.

^a 27:34 tuŋv nakuli kv cələm: Pə ké kəle nte tə laki na yulu too na pá kv i wusasi təŋə. Ama Yesu na səlva si í wεena i use ke mpv haləna i səm.

⁵¹ Μρύγύ waatu inəxi kpakpaa, puuyu səsəw ηku ku kaɣa ləw təsele səsəle taa tɔ, ku faɣa yem ké hatoo isəttaa na pá kaləsəna ku atɛ. Na tetu sele na kukpaməŋ ya pəɣələe, ⁵² na pəlaaŋ tɔli na ləw yəlaa mpa pa səpa tɔ pa taa pəɣələ fe. ⁵³ Μρύγύ pa lu pəlaaŋ taa, na waatu wei Yesu kəma na í fe tɔ pá suw ləw icatɛ naŋŋ nyəntɛ taa, na yəlaa pəɣələ na-wɛ.

⁵⁴ Μρύγύ Lom yoolaa səsə na yoolaa mpa ɪ na-wɛ paa taŋa Yesu tɔ, pa nawa tetu seluyu na pə təna mpi pə lapa tɔ, ilena pá nyá səsəm na pá tɔ si: Tampana, yulw inɛ ɪ ké ləw Pəyalw ké. ⁵⁵ Alaa pəɣələ ka wɛ təna na pá səŋa pooluŋ na pá nyənəxi. Mpe inɪ pa təŋaɣana Yesu ké hatoo Kalilee na pá caləsəxi-ɪ. ⁵⁶ Makətala Malɪ na Saaki na Yosɛɛfu pa too Malɪ na Sepetee pəɣalaa too, paa wɛ alaa mpe pa taa.

Yesu pim

(Maləki 15:42-47; Luku 23:50-56; Yohaani 19:38-42)

⁵⁷ Waatu wei taanaya taanaa tɔ, Alimatee apalu toŋ tu nəɣəlv wei pa yaa si Yosɛɛfu tɔ ɪ kəma. ɪ maɣamaya ɪ ka təŋaya Yesu ké. ⁵⁸ Μρύγύ ɪ pola Pilatɪ kiŋ na í sələmi-ɪ si ɪ kpakəxi sətɔ Yesu. Tənaɣa Pilatɪ təma si pá cɛle-ɪ. ⁵⁹ Ilena í kpaɣa sətɔ na í takɪ-ɪ kponkpontu toŋ nyəntɔ nti pa yaa si lɛŋ tɔ tə puŋkahulɔŋa kufalaya. ⁶⁰ Na í polo na í pimi-ɪ ɪ maɣamaya ɪ pəlaav ηku pa hula kukpamuyɔ taa tɔ ku taa. Na í pilimi puw səsəw nakuli na í suli pəlaav nəɣə. Ilena í tɛɛ í kpe. ⁶¹ Na Makətala Malɪ na Malɪ lɛlv pá caɣa tənaya pəlaav isəntaa.

Pəlaav taŋuyɔ

⁶² Kuyaku kvhɛsuyɔ təw səlv lapu tɛma na tɛv fe, ilena kətəlaa səsaa na Falisanaa krentɪ na pá polo Pilatɪ kiŋ, ⁶³ na pa heeli-ɪ si: Tacaa, tə təsaa si pəpətu inɪ ɪ ka yəɣətaa si ye pə lapa wɛɛ tooso inɪ ɪ ká fe. ⁶⁴ Təw, mpu tɔ, yele na pá taŋ pəlaav haləna pá tala kuyɛɛŋ tooso wule. ɪ ifalaa í taa kəw na pá ηmulɪ-ɪ na pá looli samaa si í fema səttaa taa. Ye pə lapa mpu, tələ tə pəpətu ká kəli kancaalaya nyəntɔ.

⁶⁵ Μρύγύ Pilatɪ təma-wɛ si: Yoolaa mpa paa taŋ təɣəlv, í polo í taŋ-kuyɔ teu teu.

⁶⁶ Tənaɣa kətəlaa polaa na pá taɣani pəlaav təw puw ηkuyɔ teu, na pá tu pa kuyusum si nəɣəlv í taa tokina. Ilena pá su yoolaa si pá taŋ.

28

Yesu fem

(Maləki 16:1-10; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10)

¹ Kuyaku kvhɛsuyɔ tɛɛwa na pə fe cimaasi, ilena Makətala Malɪ na Malɪ lɛlv pá kuli tanaŋ təpam si pa puki pəlaav təw. ² Μρύγύ tetu sela səsəm ke kpakpaa. Mpi tɔ, Tacaa isəttaa tillu lunna isə na í tii, na í polo í kuli puw ηkuyɔ pəlaav nəɣə na í su kpeɛŋa, na í kpa tə təw na í caɣa. ³ ɪ teu nəɣəsəna isu tɛv nyəɣəsuyɔ tɔ, na ɪ wontu hulwmaa isu kponkpomulwɔm. ⁴ Μρύγύ pə lapa taŋlaa ke səɣəntɔ ke səsəm na pá seliyi, na pá səpa pa tuŋ təw ké yem təkəpətu. ⁵ Tənaɣa isəttaa tillu təma alaa si: Mu taa nyá, ma nyəma si Yesu wei pa kama səm tesika təw təɣə í kəma pɛkuyɔ. ⁶ ɪ fei cəne, ɪ fema isu ɪ ka yəɣətaa tɔ. ɪ kəw na í ná timpɪ paa husa-ɪ tɔ. ⁷ ɪ polo ləŋ na í heeli ɪ ifalaa si, ɪ fema na í tɛɛ-mɛɣɛ nəɣə ke Kalilee. Tənaɣa í ká na-ɪ. Nti ma wɛna si ma heeliyi-mɛ təɣələ.

⁸ Tənaɣa alaa mpe pa kula pəlaav təw ké kpakpaa na pá tɛɛ, na səɣəntɔ na laŋhulwmlɛ pə kuyɪ-wɛ. Ilena pá polo na pá kaasi Yesu ifalaa ke laapaali inɪ. ⁹ Pa təŋna tɛɛv ke mpu, ilena Yesu suli-wɛɣɛ kpakpaa na í tɔ-wɛ si: Ma sɛɛ-mɛ.

Μρύγύ pa kətəna-ɪ na pá təkɪ ɪ nəhɛɛ, na pá həntɪ-ɪ atɛ na pá sɛɛ-ɪ. ¹⁰ Ilena Yesu heeli-wɛ si: ɪ taa nyá. ɪ polo í heeli ma taapalaa si pá polo Kalilee, tənaya paa na-m.

Nti taŋlaa kɛɛsaa tɔ

¹¹ Alaa mpe pa wɛ mpaav taa na pá kpeŋ mpu, ɪlɛ sɛsɛ yoolaa mpa paa taŋa pəlaav tɔ, pa taa lɛlaa ná tɛma məlvuyɔ ke icatɛ taa kɛle na pá kɛsi kətəlaa səsaa ke pə təna mpi pə lapa tɔ. ¹² Μρύγύ kətəlaa səsaa na nyuyɔ nyəma pa kotaa na pá lá nəɣə kulwɔmaya na

pá ha yoolaa ke liyitee tuutuuma, ¹³ na pá heeli-we si: Í tɔ si tom kpaɣa-meɣe ahoo na ɪ ifalaa kɔɔ na pá ɣmulɪ-ɪ. ¹⁴ Na ye Kɔfɛnɛɛ í nu mpv, taa heesi ɪ laɳle, ɪ kaa la-meɣe pɔlv.

¹⁵ Tɛnaya taɳlaa mv liyitee anɪ na pá lá ɪsu pa heela-we tɔ. Na tɔm tɛnɛ tɔ ye kɪ Yuta nyɔ́ma hekv, halɛna saɳa.

Yesu ifalaa tɔɔ luv

(Maləki 16:14-18; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tilla Təmlɛ 1:6-8)

¹⁶ Ḿpúyú Yesu ifalaa naanwa na kɔlv mɪ pá kɔlaa na pá polo Kalilee pulaya ɳka Yesu ka keesa-we tɔ ka tɔɔ. ¹⁷ Pa na Yesu ɪlena, pá hɛntɪ-ɪ atɛ na pá seɛ-ɪ. Ama pa taa lelɛaa ka wɛna sika. ¹⁸ Tɛnaya Yesu kɔtɛna-we na í heeli-we si: Ma niɳ taa ké pa tɔ ɪsɔtaa na atɛ. ¹⁹ Mpɔ tɔ, í polo na í la na kateɳasi tɛna taa yɛlaa pəsi ma ifalaa. Í sɔɔkɪ-weɣe ɪsɔlv m na í yaakəna Caa na Pəyaya na Feesuyɔ Naɳɳtu pa hətɛ. ²⁰ Í seɣesi-we si pá tɔkɪ pə tɛna mpi ma seɣesa-me tɔ. Í nyɪ teu si má, maa wɛɛ mə waali ké paa kɔyaɳkuɣu, halɛna antulinya polo na í kɔlv.

LAAPAALI KUPAŊ WEI

MALƏKI
ŊMAAWA TƏ

Kvtvltv

Maləki wei ı ŋmaa takəlaya kanə tə ı ta ke Yuta tv. ı yəyətə ı takəlaya taa sı Yesu ké təmlə tv ké (10:45). ı seyesəyi na í waaki na í looki aləyaa. Ama Maləki ta yəyətə Yesu ləlyəy təm, ı hvləa ké sı Yesu ké ləw Pəyayə na Yulə Pəyayə.

Isəna pa fayə Maləki takəlaya tə:

Yesu təmlə tayənyəy, titite 1:1-13

Yesu təmlə ke Kalilee, titite 1:14-8:26

Yesu na ı ifalaa, titite 8:27-9:50

Yesu təmlə ke Yuta na Yosalem, titite 10-13

Yesu səm na ı fem, titite 14-16

Isə lum səlv Yohaani waasv

(Matiyee 3:1-12; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ Isə pəyalv Yesu Kilisiti Laapaali KupaŊ təcəalle ntə. ² Pa ŋmaawa ləw kuyəyətvtv teləsvlv Isayii takəlaya taa sı:

Nyəni, ma tillu ntə,

ma teləsəyi nyá nəyətə tətə sı

í tayəni nyá mpaav na í kəŋ.

³ Nəyətəlv yəyətəyənə nəyətə səwəyə ke wuləyā tətə taa sı:

Í tayəni Tacaā mpaav,

í siyisi ı mpaasi.

⁴ Mprúyú pə lapa na ləw lum səlv Yohaani kəw wuləyā tətə taa na í səəki yələa ke ləw lum. Na í kpaaləyi sı: Í layası təntə na pá sə-meyə lum na ləw husi mə isayətv.

⁵ Ulena Yuta tətə yələa tənə, na Yosalem nyéma tənə puki ı kiŋ, na paa wei í kuliyi ı isayətv tətə ké yələa taa, na Yohaani səəki-weyə ləw lum ke Yaatanı pəyətə taa.

⁶ Yooyoo huntv kunti ke Yohaani takaa, na í ləla tənvyv tampala ke ı tənəyā taa. ı təyənəyā nté cələŋ na taale tujə nim. ⁷ Na í kpaaləyi samaa taa sı: Ma waali wei ı kəŋ tətə pntv kəla-m təŋ. Halı ma ta tu tala sı má sopi na má wəyətə ı nəwəw taa ntəŋkpaala mayaməyā. ⁸ Ma ulə, lum ke ma sə-mə. Ama Feesuyv Nəŋŋtv ke ílé ı ká sə-mə.

Yesu ləw lum səlv na ı mayəsuyv

(Matiyee 3:13-4:11; Luku 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Saa inı ı taa Yesu luna Nasaletı ke Kalilee tətə taa, na í polo na Yohaani sə-ı ləw lum ke Yaatanı pəyətə taa. ¹⁰ Yesu lukayana lum taa, ulena í ná isətənyv tvlaa na Feesuyv Nəŋŋtv tii ı tətə isv alukuku. ¹¹ Ulena pá nu pə yəyətəyənə isətəa sı: Nyayəle ma luyv tətə Pəyayə, ma luyv svv-ŋ səwəm.

¹² Pə tēma mprúyú kpaakpaā, ulena ləw Feesuyv pona Yesu ké wuləyā tətə taa. ¹³ Na í cəyā tənəyā wəw nule, na Satani kəw na í mayəsəyi-ı. Na í wə taale wontv hēkv na isətəa tillaa paasəna-ı.

Yesu yaav ke tiina kpalaa liyiti

(Matiyee 4:12-22; Luku 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Mprúyú pa tv ləw lum səlv Yohaani ke saləka, ulena Yesu náá polo Kalilee na í svv ləw Laapaali KupaŊ ke kpaaləyv. ¹⁵ Na í təŋ sı: Pənente pə tala mpv, ləw Kawuləyā kpeyətəa. Í layası na í mv Laapaali KupaŊ.

¹⁶ Yesu maləyā Kalilee tēŋku kvteŋ, ulena í ná tiina kpalaa ke naale. Siməŋ na ı neu Antəlu, na pá tvyi puluyv ke lum taa. ¹⁷ Mprúyú ı təma-wə sı: Í kəw na í təŋi-m na má la-mə na í puuki yələa isv í puukuyv tiina tətə.

¹⁸ Tənaɣa pele pa yela pa puluŋ na pá təŋi-ı kpaɣpa.

¹⁹ ı tasa pote ke pəcə, ılena í ná Sepetee pəyalu Saaki na ílé ı neu Yoħaani, na pá caya kpułuyv taa na pá taɣanəɣi pa puluŋ. ²⁰ Tənaɣa ı yaa peleye kpaɣpa, ılena pá yeke pa caa Sepetee na ı paa nyəma ke kpułuyv taa na pá təŋi-ı.

ıləɣəhilu nəɣəlv ı təm
(Luku 4:31-37)

²¹ Məpəyú Yesu pa pola Kaɣənahum ıcate taa na í svv Yuta nyəma təkotile taa ké kuyaku kuħeesuyv wule na í niki seɣesuyv. ²² Məpəyú ı seɣesuyv cəpa yəlaa laŋa. Pə taɣa pulv, ı seɣesaya-weɣe na toŋ ı ta nyá. ı fei isu pa ıso Təm seɣesəlaa.

²³ Məpəyú pa tuta Yuta nyəma təkotile taa ké apalv nəɣəlv na í hii ıləɣəv nəɣəlv. Tənaɣa apalv ıni ı koowa sı: ²⁴ Nasaletı Yesu, n caa-weɣe tá kiŋ? N kəma-tuyv wakəlvuyv ke? Ma nyəma-ŋ teu, n ké ıso Yvlv Naŋŋtu wei ı tilaa tə.

²⁵ Tənaɣa Yesu holina-ı sı: Hei, nyá, su na í se apalv ıne ı waalı.

²⁶ Məpəyú ıləɣəlv ıni ı selisa apalv ınəɣi teu. ılena í má kapuka na í se ı waalı. ²⁷ Məpəyú pə cəpa yəlaa təna laŋa ke səsəm, na pá təŋ təma sı: Maamaaci wei keke mpv? Toŋ seɣesuyv kufaluyv nté yaa. Puvə. Pə kpeŋna aləɣaa, ı yəɣətəɣi peleye na apalvtv na pá nukəna-ı.

²⁸ Məpəyú Yesu həte yaa kpaɣpa ınəɣi Kalilee tetv təna taa.

Yesu waasuyv ke kutəntvnaa paɣale
(Matiyee 8:14-17; Luku 4:38-41)

²⁹ Pa lu Yuta nyəma təkotile taa, ılena pa na Saaki na Yoħaani pá polo Siməŋ na Antəlvı pa təyaya ke kpaɣpa. ³⁰ Na pá maɣana watv wəna Siməŋ yəsə na í həntaa. Yesu talaa, ılena pá heeli-ı alv ıni ı wvsası təm. ³¹ Tənaɣa Yesu pola ı kiŋ na í təkı ı niŋ taa na í kvsı, na ı watv ya na í kulı na í caləstı-wə.

³² Məpəyú pa kəna-ı kutəntvnaa təna na aləɣəhilaa tənaɣa taanaɣa təw ké waatu wei ilim twa tə. ³³ Na ıcate təna koti təcəɣəcəɣi ke təyaya ŋke ka nənəɣə tē. ³⁴ ılena Yesu la na mpa kutəməŋ cəwsaya tə pá hiki alaafəya. Na í təɣəni aləɣaa paɣale. ı ta tisi sı aləɣaa í yəɣətı. Pə taɣa pulv, pele pa nyəma í ké mpi tə.

Yesu waasv ke Kalilee tetv taa
(Luku 4:42-44)

³⁵ Məpəyú waatu wei pə wusa fem na səkrətvuyv wəe tə, Yesu luwa na í polo timpi yəlaa fei tə na í sələmi ıso. ³⁶ ılena Siməŋ pá svv-ı pəekuyv. ³⁷ Pa kəma na pá na-ı, ılena pá heeli-ı sı: Yəlaa təna caaki-ŋ.

³⁸ Tənaɣa Yesu cə-wə sı: Tə polo pəcəlv pəcəlv acaləe lenna taa na má lá peleye waasv tətə. Pə maɣamaɣa pə təw ké ma kəma.

³⁹ Məpəyú ı svv Kalilee tetv təna taa ké cəwv, na í lakı waasvnaa ke Yuta nyəma təkotilənaa mpa pa wəna təna təw tə pa taa, na í təɣənəɣi aləɣaa.

Yesu waasuyv ke tənuyv təw asilima kutəŋ tv nəɣəlv
(Matiyee 8:1-4; Luku 5:12-16)

⁴⁰ Tənaɣa tənuyv təw asilima kutəŋ tv nəɣəlv ı kəma Yesu kiŋ, na í sopı ı tēe na í tēɣe-ı niŋ na í tə sı: Ye n ka tisaya n taa waası-m?

⁴¹ Məpəyú tənuyv təw kutəŋ tv ıni ı təm lapə Yesu ke pətətətəle ke səsəm, na í kvsı ı niŋ na í tokina-ı na í cə-ı sı: Teu, ma tisaa, alaafəya í la.

⁴² Məpəyú apalv ıni ı kutəŋ tēma tənə ınəɣi kpaɣpa na í məlı təmammam. ⁴³ ılena Yesu təɣəni-ı kpaɣpa, na í kpaalı-ı na toŋ sı: ⁴⁴ Taa heeli nəɣəlv. Ama tēe kpaɣpa na kətvlv na-ŋ. ılena n yiyisi isu Moisi ka keesuyv tə, na pá ná sı pə waa-ŋ.

⁴⁵ Ama apalv ıni ı tēewa, ılena í svv pə təm kpaaluyv ke paa timpi. Haləna ı kpaaluyv mpi pə təw Yesu tá pəsı na í svv ıcate natəlı tə taa təkaa. Ama kpeŋna təw ké ı cakaya kpaı taa, na yəlaa lukəna paa timpi na pá makəna-ı.

2

Yesu waasuyv ke kutəŋ kutvuluyv tu
(Matiyee 9:1-8; Luku 5:17-26)

¹ Wee lapa naale, ilena Yesu məli Karənahum na yəlaa nu si i we təyaya taa. ² Mpuɣule pa kota səsəm pə tu fei. Pə nyəkaa ké təkəŋ na pə kpeŋna nənəɣə na pə təkɪ, na Yesu təŋna-weɣe seɣesuyv. ³ Mpuɣú yəlaa napəli pa kəma i kiŋ na pa taa liyiti səɣəla kutəŋ kutvuluyv tu nəɣəlv. ⁴ Ama yəlaa samaa təə pa kpisa isəna paa la na pá tana-i Yesu kiŋ tə. Ilena pá kpa na pá wesi kutuluyv ŋku kv taa Yesu ka wee tə kv ləpvtv, na pá tisi kpatəle nte tə taa kutəntv un i ka wee tə na púɣú ŋkv. ⁵ Yesu nawa yəlaa mpe pa naani, ilena í tə kutəŋ kutvuluyv tu un si: Ma pəyalv, nyá isayatu husaa.

⁶ Pə pamna ləə Təm seɣesəlaa napəli paa caya təna na pá huuki pa taa si: ⁷ Pepe təə ké apalv inə i makɪ kanante na í kpaɣə i ti na í keesəɣəna ləə? Awe pəsəɣi na í husi isayatu ye pə taya ləə paasi? ⁸ Ama Yesu ná cekəna nti pa huukaya pa taa təɣə kpaɣaa. Ilena í pəəsi-we si: Pepe təə ké í huuki mpuɣú mə taa? ⁹ Nti tə yəɣətyv kələna tələv. Má heeli kutəntv si Nyá isayatu husaa, yaa Kvli na í keli nyá kpatəle na í tə? ¹⁰ Təv, ma hulɪ-me si Yvlə Pəyaya má, ma pəsəɣi na má husi isayatu ke ate cəne.

Təyaya Yesu təma kutəntv si: ¹¹ Ma heeliɣi-ŋ si í kvli na í kpaɣa nyá kpatəle na í kpe.

¹² Təyaya kutəntv kula kpaɣaa na í kpaɣa i kpatəle na yəlaa nyənəɣi-i mpv, na í tē. Mpuɣú pə lapa pa təyaya piti ke səsəm, na pá saŋ ləə na pá təŋ si: Tuu tə, tə ta nata isəntə un i nəɣəsəle.

Yesu yaav ke Lefii
(Matiyee 9:9-13; Luku 5:27-32)

¹³ Mpuɣú Yesu tasa Kalilee tənku nəɣə ke pote na yəlaa puki i kiŋ ke səsəm na í seɣesəɣi-we. ¹⁴ Yesu təkaya, ilena í ná Aləfe pəyalv Lefii na í caya lampuu təmvlə. Ilena Yesu təmi-i si: Kvli na í təŋi-m.

Mpuɣú Lefii kulaa na í təŋi-i.

¹⁵ Pəle pə waalv Yesu caya na í təkɪ kutəɣəv ke Lefii tē. Í na lampuu mvləa pəɣale, na asayaa pəɣale, na i ifalaa pa təkayana. Yəlaa asayaa isu mpv ka təyaya-i pəɣale tətəɣə.

¹⁶ Mpuɣú ləə Təm seɣesəlaa mpa pa ké Falisanaa kpekəle nyəma tə, pa nawa Yesu na asayaa, na lampuu mvləa pa caya na pá təkɪ mpv. Ilena pá pəəsi i ifalaa si: Pepe təə ké Yesu na lampuu mvləa na yəlaa asayaa pa krentəɣi na pá təkɪ?

¹⁷ Yesu nu mpv, ilena í tə-we si: Pə taya alaafəya nyəma nyuləɣəna fetaa. Ama kutəntvnaa ké. Ma kəmayə si ma yaaki asayaa, pə taya kvpama.

Yesu keesuyv ke nəhəkutv təm
(Matiyee 9:14-17; Luku 5:33-39)

¹⁸ Kuyaku nakvli Lvm Səlv Yohaani ifalaa na Falisanaa pa həkə nəəsi. Təyaya yəlaa kəma na pá pəəsi Yesu si: Pə lapa isəna na Lvm Səlv Yohaani ifalaa na Falisanaa nyəma ná həkəɣi nəəsi na nyá ifalaa naa toosiɣi pə təm. ¹⁹ Mpuɣú Yesu cə-we si: Í hvv si akpəɣalv taapalaa ká həkə nəɣə na í na-we pá wee? Aai, pəle pə fei lapv ke paa pəcə. Ye i we pa hekv, paa təkɪ tam ké. ²⁰ Ama pu kəə na pá keesi kuyaku nakvli, ilena pá ləsi-i pa hekv. Ie pələɣele paa həkə nəəsi.

²¹ Nəɣəlv kaa kpaɣa saaliya kvfalaya na í tə wontuyv kvpənuyv. Təfə, saaliya ŋke kaa hə wontuyv ŋku na púɣú teesi waluyv. ²² Nəɣəlv kaa suu svlvm kufam ke svlvm huluv kvpəŋ taa. Təfə svlvm kufam yasəɣi huluv kvpəŋ inəɣi, na svlvm mpri na huluv pá wakəli yem. Ama huluv kvfaŋ taa ké pa suuki svlvm kufam.

Yesu kelə kuyaku kvheesuyv tu
(Matiyee 12:1-8; Luku 6:1-5)

²³ Mpuɣú Yesu na i ifalaa pa fayana təɣənaɣa pee taale natəli tə taa ké kuyaku kvheesuyv kvli kv wule. Ilena i ifalaa svv təɣənaɣa pee pəlvuyv na mpaav. ²⁴ Təyaya

Falisanaa tōma Yesu si: Nyəni nyá ifalaa lakuyv mpi pə fei lapv ke kuyaku kuhēesuyv wule tō yee.

²⁵ Ulena Yesu cə-we si: Ye mpv í ta kaləta paa pəcəyō mpi Tafiiti lapa waatu wei pə caala-i na nyəyōsi pu í na mpa pa we i cələ tō? ²⁶ Isəna i svv lsə təyaya taa na í təyō potopotonaa mpa paa su lsə tō. Apiyataa ka kəna kətulv səsə ke saa inu. Pəyele pə fei si nəyōlv í təyō potopotonaa mpeye yem na pə tá ké kətəlaa. Ama Tafiiti ná təyō-we. Haləna í ha i taapalaa.

²⁷ Mpyō Yesu tasa-we tətō si: Yulv tō ké pa su kuyaku kuhēesuyv. Ama pa ta la yulv ke kuyaku kuhēesuyv tō. ²⁸ Pə tō ké Yulv Pəyaya má, ma ké kuyaku kuhēesuyv səsə təsiyisiyi.

3

Nkpaləkpekaya tu təm

(Matiyee 12:9-14; Luku 6:6-11)

¹ Pəle pə waalı Yesu təyana Yuta nyəma təkotile taa ké məlvuyv. Pə pamna nkpaləkpekaya tu nəyōlv i ka we təna. ² Na yəlaa mpa paa we təna tō pá cəyaa na pá kəyana Yesu ké teu si pa naa si i ká waasi apalv inəy i kuyaku kuhēesuyv wule yaa isəna? Pa lakaya mpyō si pá hiki nti paa waana-i tō. ³ Mpyō Yesu tōma nkpaləkpekaya tu si: Kulv na í səy hēkv taa.

⁴ Ulena Yesu pəsəsi mpa pa cəyā mpv tō si: Ta mpaav taa, kúpantv ke pə mvna pá la kuyaku kuhēesuyv wule yaa isayatu? Paa waasi yaa paa kv?

Ama pa ta cə si pulv. ⁵ Təyaya i nyəna pa təna pa isentaa na pa təm lapv-i pááná, na pa taa hūwee asayee wakəli i lanjle ke səsəm tətō. Ulena í tō nkpaləkpekaya tu inu si: Təv, loosi nyá niy.

Mpyō nkpaləkpekaya tu loosa i niy, ulena i niy hetv. ⁶ Təyaya Falisanaa luna Yuta nyəma təkotile taa ké kpakpaa, ulena pa na Heləti nyəma pá cəyā na pá mayasi isəna paa la na pá kv Yesu tō.

Samaa kəntə ke Yesu kiŋ

⁷ Mpyō Yesu lu təna təfəv, na í na i ifalaa pá polo Kalilee tenku nəyō, na samaa tuutuuma hu i waalı. Samaa inu i ka luna Kalilee, na Yuta, ⁸ na Yosalem, na ltumee tətū taa, na Yaatanv pəyō waalı, na Tii na Sitəy pə acalēe cələ həyōlvuyv. Yəlaa panē pa nu mpi mpi Yesu təyana lapv təyō pa kotayā i kiŋ ke səsəm ke mpv. ⁹ Mpyō Yesu tōma i ifalaa si pá tarv-i na kpulvuyv, təfō samaa yuy ka nyəki-i. ¹⁰ Pə taya pulv tō, yəlaa nawa si Yesu təyana lapv na kutəntvnaa hikiyi alaafəya. Ulena pa təna mpa pə wukaya tō, pá huliyi si pá hiki-i na pá tokina-i. ¹¹ Ye aləyaa loosa Yesu, pa svvki kiisuyv ké na pá luŋi-i na pá təy si i ké lsə Pəyalv ké. ¹² Ama Yesu ná kaləna-we si pá taa yəyətəyi mpv.

Tillaa naanvwa na naale kpav

(Matiyee 10:1-4; Luku 6:12-16)

¹³ Mpyō Yesu kra puyv tō na í yaa mpa i caa təyō i kiŋ, na pəle pá polo. ¹⁴ Təyaya i ləsa pa taa yəlaa naanvwa na naale na í ha-weye hətē si tillaa. I ləsa pəyēye si pá wee i kiŋ ke tam na í tiliyi-weye waasv lapv. ¹⁵ Na í ha-weye aləyaa təyōnvuyv pəsuyv. ¹⁶ Yəlaa naanvwa na naale wei i ləsa tō pa həla ntō. Siməy wei Yesu ha hətē si Piyee tō, ¹⁷ na Sepetee pəyalv Saakv na i neu Yohaani. Pəle pa naaleye Yesu ka ha hətē si Pəwanēesi, na təle tə hūwee nté si tev holuyv piya. ¹⁸ Na pá kaasi Antəlu, na Filipv, na Paatelemii, na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalv Saakv, na Tatee, na Siməy wei i ka ləkaya tətū təkuyv təm taa tō, ¹⁹ na Yutaasi Isəkaleeu wei i hulaa si Yesu kolontvnaa í kra-i tō.

Yesu nyəma kəntə ke i kpayav

²⁰ Pəle pə waalı Yesu məla təyaya, na yəlaa tuutuuma tasa kotuyv pə tu fei. Haləna Yesu na i ifalaa pa ta hiki tapacayale si pá təyō təyōv mayamaya. ²¹ I nyəma nu mpv, ulena pá kulv si pá puki na pá kra-i. Pə taya pulv tō, pa təyaya ké si pə lakv-i ké.

Yesu cəv ke ı təm tulaa
(Matiyee 12:22-32; Luku 11:14-23; 12:10)

²² İso Təm seysesəlaa mpa pa luna Yosalem na pá kəv tə pele pa tənaya sı: Yesu nyəna Pesepule^a ké.

İlena ləlaa náá tən sı: Aləyaa wulav toj ke Yesu təyənəyənə aləyaa ləmpa.

²³ Mprúyú Yesu yaa-we na í sɛɛ-weyɛ isənaa sı: İsənaya Satanı ká təyənı ı tı? ²⁴ Ye kawulaya wɛɛ na ká fei nəyɔ kulmaya, nəənəv ka saaləyɛ yem ké. ²⁵ Na yəlaa í we təyaya taa na pá fei nəyɔ kulmaya, nəənəv təyaya ŋke ka saaləyɛ yem ké. ²⁶ Mpu tətəyɔ ye Satanı wakələyɛ ı tı na ı kawulaya nyéma yooki pa taa pa tike, ı kawulaya yaa ké na ı toj saalı yem təkpataa.

²⁷ Nəyɔlv kaa pəsi na í svv yulv toj tv təyaya sı ı kuuki ı wontu na í tá te toj tv inəyɛ həkuyv ke ŋmusı. Ama ı kraa-ı ké na í həkə-ı təkənkeŋ na pəcɔ́ í svv ı wontu kuuu ke təyaya taa.

²⁸ Tampana ke ma heeliyɛ-me yoo maa cəsəyɛ, paa yəlaa kuwakələm ká təv isəna, yaa paa pa yəyɔta isayatu isv we, İso pəsəyɛ na í hólí-weyɛ suulu. ²⁹ Ama wei ı ká yəyɔtv isayatu ke Feesuyv Nəŋŋtv təv tə pa kaa husı pəntv isayatu ke paa pəcə. Pə taya pulv təv, pəntv səyələ isayatu tam nyəntv ké.

³⁰ Mpi pə təv Yesu yəyɔta mpu tə, pa tənaya-ı ké sı ı nyəna ıləyɔv.

Yesu too na ı newaa
(Matiyee 12:46-50; Luku 8:19-21)

³¹ Mprúyú Yesu too na ı newaa apalaa nyéma pa kəma na pá səŋ awalı na pá tili sı pá yaa-ı. ³² Pə pamna yəlaa samaa cəyaa na pá cəvna Yesu. Tənaya pa heela Yesu sı: Tə taa cə nyá nəyɔ təv, nyá too na nyá newaa pa wenna nteyɛ awalı na pá caa-ŋ.

³³ Mprúyú Yesu nəyɔ təkpaav sı: Aweyɛ ma too na mpaɣa ma newaa ye? ³⁴ Yesu nyəna mpa pa təna pa cəyaa na pá cəvna-ı kotaya tə, ılena í tə sı: ı naa ma toonaa na ma newaa ntə. ³⁵ Pə taya pulv təv, mpa pa lakı mpi İso caaki tə pəntvnaa nté ma newaa na ma toonaa.

4

Mətutuuna təm
(Matiyee 13:1-9; Luku 8:4-8)

¹ Mprúyú Yesu tasa seysesuyv ke Kalilee tənku nəyɔ. Tənaya yəlaa kota ı kiŋ ke səsəm pə fei kɛɛsvyɔ. Haləna í kulı na í kra kpulvyɔv taa na í cəyaa. Na yəlaa náá cəyaa ateyɛ lvm nəyɔ na inı ı we kpulvyɔv taa ké lvm taa. ² Mprúyú Yesu seysesə-weyɛ təmnaa paɣale na isənaa sɛɛv taa. Haləna í kɛɛsı-we sı: ³ Í nu teu, tuulu poləna tuutu. ⁴ ı tuukaya ı mətutuuna, ılena lenna hoti mpaav nəyɔ nəyɔ na suması tii na sı təyɔ-ye. ⁵ Mprúyú lenna hota kəwəv təv timpı tetv ta lim tə, na alɛ á təŋna nyəv ke tetv we tətayəsəm tə pə təv. ⁶ İlim kəma na pə haŋ na pə nyaya məhoo, ılena a wəli. Mpi tə, a ta hiki tetv sı á ka hoosi kuparısi. ⁷ Pee lenna náá hoti səwa taa na alɛ a nyə isv a ká kulı teu, ılena səwa fetɛ-ye na á kpisi ləlvɔv. ⁸ Ama pee lenna ná hota tetv msvəŋ nyəntv taa. Mprúyú alɛ a nyəwa na á kulı na á pu tuŋ na á ləli pee. Lenna ke pəcə, lenna ke mayana, lenna ke səsəm səsəm.

⁹ Mprúyú Yesu təma sı: Ye wei ı ké təm nulv pəntv í nu.

Yesu seysesuyv na isənaa sɛɛv nyuyv
(Matiyee 13:10-17; Luku 8:9-10)

¹⁰ Pa kəma na pá luna kpeŋa, ılena mpa paa we Yesu cəlv tə na ı ifalaa naanəwa na naale pá pəvsi-ı sı: Kɛɛsı-tvyɔv isənaa mpa n sɛɛ-tvyɔv mpu tə pa hɔwɛɛ. ¹¹ Mprúyú Yesu cə-we sı: Mɛ, pə ha-meyɛ sı í nyı İso Kawulaya təm kəŋmɛsətv. Ama isənaa sɛɛv taa ké kraı nyéma ná nyəŋna pə tampana.

¹² Pəcə pə tisi na paa pa nyəna teu, pá taa ná.

^a 3:22 Pesepule: Aləyaa wulav ke Yuta nyéma yaaki sı Pesepule.

Na paa pa nu teu, pá taa cekəna.
Təfə təə paa kəə na pá pəsəna ləə təə
na í husi-weye pa isayatu.

Yesu kilisuyu ke mətutuuna təm
(Matiyee 13:18-23; Luku 8:11-15)

¹³ Mpróyú Yesu pəəsa-we si: Í tá cekəna isə wei ma sɛɛ-meyɛ mpu tə yaa? Na isənaɣale í ká cekəna isənaa ləlaa mpa paa sɛɛ-mɛ tə? ¹⁴ Pə we isu ləə Təm ke tuulu inu i tuuki. ¹⁵ Yəlaa wɛɛ, na ye pa nu ləə Təm Satani təŋ na í həyəsɪ-təyi pa taa ké kprakpa. Pɛɛ pa wenna nté isu pee nna a hota mpaav nəyɔ nəyɔ tə. ¹⁶ Pee wena alɛ a hota kuwaw təə tə, alɛyɛɛ mpa pa nu ləə Təm na pá mu-təyi kprakpa na laŋhəlɔmlɛ tə. ¹⁷ Ama paa yeki si tə sɔvna-weye teu. Pa təkəyi-təyi tətanta. Saa wei wahala nəyɔlv i ká tala, yaa ləə Təm təə konyɔŋ tɔyɔ ká kəə, ulena pá lu ləə sɛɛv taa ké kprakpa. ¹⁸ Ləlaa ná nəyəsəna wena a hota səwa taa tə. Mpi tə pa tɛŋ ləə Təm nuw, ¹⁹ ulena atɛ cənɛ kulaputu nəyəsɛɛ na wɛnav kətəi puɣusi-wɛ. Na konyuləŋ lələŋ ku təm ntəyi pa taa, na halɪ tə can na tə kpisi lɔlvɔv. ²⁰ Pə kaasa pee ləna ná hota tətɔ mɔsvɛŋ nyəntu taa. Aŋhaa, alɛ a wenna nté isu yəlaa mpa pa nukɪ ləə Təm na pá mu-təyi teu na pá lɔlvəyi pee tə. Ləlaa ke pəcə, ləlaa ke mayana, na ləlaa ke səsəm səsəm.

Fətəla mɔsvɔyɔ təm
(Luku 8:16-18)

²¹ Mpróyú Yesu pəəsa-we tətə si: Yɔlv ká kpaɣa fətəla na í pamɪ-i nyənaya tɛɛ yaa í sɔsvɪ-i kato tɛɛ? Pə taya ye i we timpi taa, pu na yəlaa təna tɔyɔ paa su-i? ²² Kɔŋmɛləm napəli pə fɛi si pə kaa kuli pə təə, pəcə mukaya tɛɛ pulv fɛi mpi pa kaa ləsi na paa wei í ná tə. ²³ Ye wei i ké təm nulv pɔntu í nu.

²⁴ Mpróyú Yesu tasa-weye heeluyu si: Í la laakali na nti nti í nukɪ tə. Mayasəlaya ŋka mə mayamaya í mayasəyənə tə, ŋkɛyɛ ləə ká mayasəna i kuvəŋ na í ha-mɛ. ²⁵ Wei i wena tɔyɔ paa ha. Paa lɛɛki wei i fɛina tɔyɔ pəciimaya wei i wena tə.

Kututum nyəv təm

²⁶ Mpróyú Yesu tasaa tətə si: ləə Kawulaya wɛɛ ké isu yɔlv tuukuɣu pee ke i taale taa tə. ²⁷ Paa i tooki yaa i wena i isɛ, paa ilim paa ahoo, i kaa nyi isəna pee anɪ a nyəɔki na á lakɪ məhoo tə. ²⁸ Tətɔ mayamaya lakəna na pá puki. Pə caaləyənə məhoo ké, waali ké pə tɔyɪ nyəŋ. Pəɛ pə waali ké pee ná puki təcasəlaa. ²⁹ Pə puki mpu, ulena pá cɛ na pá husi na pá niki kɔm.

Səyɔ pəle təm
(Matiyee 13:31-32,34; Luku 13:18-19)

³⁰ Yesu tasa yəyətɔyɔv tətə si: Pɛpɛyɛ tu kɛəsəna ləə Kawulaya ulɛ yɛɛ? Na isə wei ké tu sɛɛ na pá kɛɛsi ka təm ulɛ yɛɛ? ³¹ Ka nəyəsəna ké isu səyɔ pile. Pee nna pa tuuki tə a təna a taa nté təkəlna wɛɛv təminimini. ³² Ama ye pa tuu-tɛ, tə puki ké na tá kpa səsəm na tá kəli tuusi lɛŋsi. Na tá həli piliŋasi ke səsəm, haləna sumasi kəŋ na si tɔyɪ tana ke si hətv taa.

³³ Yaasinaa pəyale isu mpu pə taka ké Yesu kpaɣaa na í sɛyəsəna-wɛ. I mayasa isəna yəlaa mpa pa kotina-i mpu tə paa pəsi na pá cekəna tə. ³⁴ I ta sɛyəsɪ-weye natələyi yem na í ta kɛəsəna pulv. Í na i ifalaa pa kəma na pá caya pa tike, ulena í kilisi-weye pə təna.

Kacuculaya həɛsvɔyɔ təm
(Matiyee 8:23-27; Luku 8:22-25)

³⁵ Kuyaku kɔnɛ inu ku taanaya təə Yesu təma i ifalaa si: Tə tɛsi na tá polo kutɛŋ lɛŋku təə.

³⁶ Pa tɛma yəlaa ke yasɔyɔ, ulena Yesu ifalaa kɛli-i kpulvɔyɔ ŋku ku taa i ka caya tə, na kpuləŋ lələŋ ka wɛ i kiŋ təna.

³⁷ Tənağa heelimuyu suv mapu na lum huuki na pə watəyi pa kpuluyu taa, haləna kule ku caa suyu. ³⁸ Pə pamna Yesu ná tu i nyuyu ke lefeli na í təhna tom na waali tə. Ḿpúyú i ifalaa feesa-i si: Taca, n suma yaa? Tə lepayə.

³⁹ I fema ilena í kaləna heelim. Na í heeli lum si: Su, hēe təna.

Tənağa heelim suma, na pə təna pə hēe təli. ⁴⁰ Ilena í pəəsi-we si: Pepe təw kē í wena səxəntu ke mpv? Í ta te mə taa na ləw kələ?

⁴¹ Səxəntu pu-weye səsəm na pá təh təma si: Aweyele une unu na pə kpehna heelim na tenku lum na pə nukəna-i?

5

Iləxəhilu na afanaa pa təm

(Matiyee 8:28-34; Luku 8:26-39)

¹ Ḿpúyú pa tala Kalilee tenku kutəh ləhku ke Selasini nyəma tetu taa. ² Yesu luna kpuluyu taa kē krapkaa, ilena yulu nəxəlu í luna pəlaah taa na í səh-i. ³ Apalu unu i ka hii iləxəw kē, na í we pəlaah taa. Paa alukpala mayamaya ke paa həkə-i pu cak. ⁴ Təm payale ke pa kama-i hkpasi na í pəli, na pá həkə i nih ke alukpala na í pətəti pə təna. Nəxəlu fei wei i pəsəyi na í hmakəli-i tə. ⁵ Pulasi taa na pəlaah taa kē i we ilim na ahoow ke tam, na í maki kapusi na í hēetəyi i təyi pəe.

⁶ Apalu unu i loosa Yesu kē pooluh, ilena í krağa asewa na í polo í luh i tēe ⁷ na í kooki si: Isətaa ləw Səwə Pəyalu Yesu, ma na-η suwe? Ma wiina-η, hai, nyənu ləw, taa tu-m wahala.

⁸ Pə tağa pulu təw kē apalu unu í yəxəta mpv, Yesu ka təma i iləxəw kē si í se apalu unu i waali.

⁹ Ḿpúyú Yesu pəəsə apalu unu si: Pa yaa-η suwe?

Ilena ílé i cə-i si: Pa yaa-m si Kurih ke tə we payale tə pə təw.

¹⁰ Ilena apalu unu í wiina Yesu kē teu si í taa təxəni-weye tetu nti tə taa.

¹¹ Afanaa kaləku səsəw nakuli ku we tənaya puəw cəw na ku tuliyi. ¹² Ḿpúyú aləğa mpe pa wiina Yesu si í yeke na pá suv afanaa mpe pa taa.

¹³ Ḿpúyú Yesu tisa. Tənağa aləğa mpe pa yela apalu unu na pá suv afanaa mpe pa taa. Ilena pəle pá tu casəle ke yem na pá tii kalakala na pá tu lum na pá si. Afanaa mpe pa nyuyu tala isu iyisi naaleye (2000) mpv.

¹⁴ Ḿpúyú afanaa mpe pá tiikilaa ná loma krapkaa na pá polo na pá tayasi təm nti, na té yeki krapkaa ke acaləe taa na cacakəh tēe, na yəlaa lu si pa naaki mpi pə lapa tə.

¹⁵ Yəlaa kəma Yesu kih, ilena pá mayana apalu wei i kih aləğa kurih hku ku wee tə na í cağa na í suu wontu na pá cəpa i təw. Ilena səxəntu kra-we. ¹⁶ Mpa pa na təm nti na pa isəpəle tə pá kēesa-weye isəna pə lapa na iləxəhilu aləğa se tə. Na mpi pə lapa afanaa tə. ¹⁷ Ilena yəlaa suv Yesu kē tēekuyu si í lu pa tetu taa.

¹⁸ Yesu kəma si i kraa kpuluyu taa, ilena iləxəhilu unu si: Ma təhəyi-η. ¹⁹ Ama Yesu kisaa na í təmi-i si: Məli nyá təyaya taa kē nyá nyəma kih, na n kēesi-weye isəna Taca nyəna nyá pətəətəle na í la-η tə.

²⁰ Ḿpúyú apalu unu i tēewa na í niki mpi Yesu lapa-i təxə heeluyu ke timpi pa yaa si acaləe naanwa tə pə tetu taa, na pa təna mpa pa nuwa tə pa laha cəpa.

Yailu pəelə na alv təxəllu pa təm

(Matiyee 9:18-26; Luku 8:40-56)

²¹ Yesu tayana tesuyu ke kutəh hku ku təw i ka wee tə na kpuluyu. Ilena yəlaa koti səsəm, na unu i we lum nəxə. ²² Ḿpúyú Yuta nyəma təkotile səsə nəxəlu i kəma i kih, pa yaa-i si Yailu. I ná Yesu, ilena í hoti i nəhēe tēe, ²³ na í wiina-i təkpe si: Ma pēliya caana nteye səm. La suulu na n polo n tən nyá nih ke ka təw, na pə waa-ke na ká hiki weesuyu. ²⁴ Ḿpúyú Yesu təhə-i na pá tēe, na samaa səsə təhəya-i na pə nyəka teu.

²⁵ Pə pamna alv nəxəlu i ka we təna, hatoo pusi naanwa na naale taa kē i təhna təxəlu na pá we-i təh. ²⁶ I ná wahalanaa ke fetaa te, na hali í cah na í təxə i liyitee təna, pə ta tu lapv sooci mayamaya. Pə məlaa kē na pá səsəyi kusəw. ²⁷ Alv unu i nu

Yesu taŋ, ɪlena í tɔ na í sʊv yɔlaa samaa taa, na í polo na í tokina Yesu capa na ílé ɪ waali tɔɔ. ²⁸ Pə taɣa pulv tɔɔ, ɪ huɔwa ɪ taa ké teu ké si: Ye ma pəsaa na má tu hiki ɪ tɔɔ wontu na má tokina te, pu waa-m. ²⁹ Tənaɣa pə tema-ɪ kprakaa un, na í nu ɪ tənɔɣv taa si ɪ hika alaafəya. ³⁰ Ḿpúyú Yesu nu ɪ taa si toma lenna luwa. ɪlena í pəsəna ɪ waali ké samaa taa təna na í pɔɔsi si: Awe tokina ma wontu?

³¹ ɪlena Yesu ifalaa cɔ-ɪ si: A a, n naa yɔlaa paɣale nyəkəɣi-ŋ isəntɔ na ń taɣanəɣi pɔɔsvu si awe tokina-ŋ?

³² Ḿpúyú Yesu nyəna ɪ taa na ɪ waali si ɪ naa wei ɪ tokina-ɪ mpv tɔ. ³³ Alb un ɪ nyəma mpi pə lapa-ɪ tɔ, ɪlena í sʊv seluyu na í polo ɪ hoti Yesu nɔɔhɛɛ tɛɛ na í heeli-ɪ ɪ tampana. ³⁴ Tənaɣa Yesu təma-ɪ si: Ma pu n tema lɔɔ na nyá taa tɔɣɔ pə waasa-ŋ. Tɛɛna laŋhulvmlɛ, nyá kutɔŋ í tɛŋ təkpataa.

³⁵ Yesu təŋna yɔɣɔtɔɣv kɛ mpv, ɪɛ tillaa luna Yuta nyəma təkotile sɔsɔ Yailu un ɪ təyaya nté na pá heeli-ɪ si: Nyá pɛɛlɔ fɛɪ. Taa tu Tacaa kɛ kunyɔŋ kɛ yem.

³⁶ Ama Yesu ta nyəni pa kuyɔɣɔtɔtɔ si tɔ kɛ pulv. ɪlena í tɔ Yailu si: Taa nyá. Ama nyaa tɛ lɔɔ na nyá taa tɛ.

³⁷ Ḿpúyú Yesu tɔɣɔna pa təna na pə kaasi Piyɛɛ na Saaki, na ílé ɪ neu Yohaani pa tike. ³⁸ Pa tala Yuta nyəma təkotile sɔsɔ un ɪ tɛ, ɪlena Yesu ná yɔlaa wiliɣi na pá makɪ kapusi kɛ sɔsɔm na pə haŋa yem. ³⁹ Ḿpúyú ɪ sʊv təyaya taa na í pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ ké í wiiki na pá haŋa mpv? Pəyaya kanɛ ka too kutoo ké, ka ta si se.

⁴⁰ Tənaɣa təyaya nyəma wɔŋa-ɪ. Ḿpúyú ɪ tɔɣɔna pa təna na pá luna awalɪ. ɪlena í kraɣa pəyaya caa na ka too na ɪ ifalaa tooso un na pá sʊv timpi paa husa pəyaya ŋkɛ tɔ. ⁴¹ Tənaɣa Yesu tɔka ka niŋ taa na í tɔ si: Talita kum. Təm tənɛ tɔ huwɛɛ nté si: Ma heeliɣi-ŋ si ń kulɪ pɛɛliya nyá.

⁴² Tənaɣa pɛɛliya kula kprakaa na ká sʊv təntɛ. Ka pu si ka wɛ naanɔwa na naalɛ. Pa ná mpv, ɪlena pə la-wɛɣɛ piti kɛ sɔsɔm. ⁴³ Ama Yesu kraala-we si pá taa yele na nəɣɔlv nu-ti. ɪlena í tɔ si: Í cɛla-kɛɣɛ kutɔɣɔv na ká tɔɣɔ.

6

Nasaletɪ nyəma kisuyu kɛ Yesu
(Matiyee 13:53-58; Luku 4:16-30)

¹ Ḿpúyú Yesu lu təna na í polo ɪcate nte tɔ taa ɪ puwa tɔ, na ɪ ifalaa kɛ ɪ waali. ² Kuyaku kuhɛɛsvu tala, ɪlena í niki sɛɣɛsvu kɛ Yuta nyəma təkotile taa. Yɔlaa paɣale nu ɪ təm, ɪlena pə la-wɛɣɛ piti ké sɔsɔm, na pá tɔŋ si: Leyɛ ɪ hika pənɛ un pə təna isəntɔ? Na nyəm mpiɣilɛ pə ha-ɪ mpv? Na isənaya ɪ laki piti təma anɛ a taka ké mpv? ³ Pə taɣa Malɪ pəyalv kaafənta? Pə taɣa Saaki na Yosee na Yuti na Simɔŋ pa taalv? Pə taɣa tá na ɪ newaa alaa nyəma ntɔ cənɛ?

Pə tənaya mpv pə lapa pa laŋa kɛ kpusəŋ na pá kpisi ɪ təm mɔɣv. ⁴ Ḿpúyú Yesu təma-we si: lɔɔ kuyɔɣɔtɔtɔ tɛlɔsɔlv ta laŋ sam kɛ tiili, ye pə taɣa ɪ maɣamaya ɪ ɪcate taa, na ɪ lɔlvɔv nyəma na ɪ təyaya nyəma hɛkɔ.

⁵ ɪ ta pəsi na í la piti təmle natələɣi təna. Ye pə taɣa kutəntvnaa pəcɔ wei ɪ tɔɔ ɪ təna niŋ na pá waa tɔ. ⁶ Ḿpúyú ɪ laŋle cɛpəna isəna pa fɛina lɔɔ ké naani tɔ.

Yesu ifalaa naalɛ naalɛ tiluyu
(Matiyee 10:5-15; Luku 9:1-6)

Pəle pə waali Yesu cɔɔ acalɛɛ nna a wɛ pəcɔlv təna tɔ a tɔɔ na í sɛɣɛsi. ⁷ ɪlena í yaa ɪ ifalaa naanɔwa na naalɛ na í tili-wɛɣɛ naalɛ naalɛ. Na í tv-wɛɣɛ tɔŋ si pá tɔɣɔni alɔɣaa. ⁸ Na í heeli-we si: Kpátóyú paasi, í taa tɔkɪ pulv tɔtɔ. Í taa kraɣa tɔɣɔnaya, í taa tɔkɪ huluyu, na í taa tɔkɪ liyitee kɛ mə sipanaa taa. ⁹ Í lɛɛ ntaŋkpala. Í taa suu wontu na í tənɪ.

¹⁰ Ḿpúyú ɪ tasa-we tɔtɔ si: Ye í tala ɪcate taa na í sʊv təyaya ŋka ka taa, í caya təna haləna mə kulvɔv. ¹¹ Na ye pa ta mu-mɛɣɛ tiili yaa pa ta nuna-mɛ, í lu təna na í kpiisi-wɛɣɛ mə nɔɔhɛɛ mʊsvu, na pá hulɪ-we si í kraala-we.

¹² Mpróyó Yesu ifalaa tɛɛwa na pá laki yəlaa ke waasu si pá layasi tənte. ¹³ Na pá təyənı aləyaa paɣale, na pá taa kutəntunaa paɣale ke nim na pé waa-we.

Lum Səlv Yoħaanı kuyv
(Matiyee 14:1-12; Luku 9:7-9)

¹⁴ Yesu həte təyənı yaav ke paa timpi. Mpróyó wulav Heləti nu Yesu taŋ. Na yəlaa ləlaa náá təy si: İso Lum Səlv Yoħaanı ílé i femna. Pə təw ké i wena piti təma lapv pəsuyv.

¹⁵ İlena ləlaa si İlii luna.

Pə kaasi ləlaa ná təy si ləytaa İso kuyəyətutv teləsəlaa taka nəyəluyv.

¹⁶ Heləti nu mpv, İlena í tə si: Lum Səlv Yoħaanı wei i nyuyv ma yəlaa na pá seti tə unı i femna.

¹⁷ Nn kvpam, wulav Heləti unı i ka təmna si pá kpa Yoħaanı na pá həkə-i na pá tv-i saləka taa. Pə taɣa pulv təw ké Heləti lapa mpv. İ ka kraɣa i taalv Filipv alv Helətiyatı ké. ¹⁸ İlena Yoħaanı yəyətı-i si: Pə ta mvna si í ləeki nyá taalv alv na í suna nyá ti.

¹⁹ Mpróyó Helətiyatı taa wuna Yoħaanı ke səsəm, na í preekəyi si i kv-i. Ama Heləti təw i ta pəsi na í la pulv. ²⁰ Pə taɣa pulv təw, wulav Heləti nyəma si Yoħaanı ké yulv kvpaŋ, i ké İso yulv. Pəyele i nyanɣayana-i ké, na í kentiyi i təw. Ye i nu Yoħaanı təm pə pəkələyi-i i taa ké. Paa na mpv i nyulaya si í nukı-tı.

²¹ Mpróyó wulav Heləti İlvuyv kuyaku acıma talaa. Na í la acıma na í yaa i kawulaya taa səsaa səsaa na yoolaa səsaa, na Kalılee tetv taa nyuyv nyəma nyuyv nyəma. Sese pə wee si kuyaku ŋkuyv Helətiyatı ká hiki mpi i preekaya tə. ²² Mpróyó Helətiyatı unı i pəelə svv timpi yəlaa sɛe mpv tə na í paa. Ntəna pé la Heləti na i mvulaa mpeɣe leleŋ. Tənaɣa Heləti təma pəelə unı si: Sələmı-m mpi n caa tə, maa ha-ŋ.

²³ Haləna Heləti tuu si paa mpiyi i sələma-i, unı i ká ha-i. Paa unı i kawulaya maɣamaya həyəluyv.

²⁴ Pəelə unı i luwa, İlena í polo i pəəsı i too si: Pepeɣe ma sələmı-i?

İlena toto cə-i si: Tə si í ha-ŋ İso Lum Səlv Yoħaanı nyuyv. ²⁵ Tənaɣa i məla wulav kiŋ ke kpaakraa na í tə si: Ma caa si í ha-m İso Lum Səlv Yoħaanı nyuyv ke nyənaya taa ké cəneɣe nəənəw.

²⁶ Mpróyó wulav Heləti lanle wakəla səsəm. Ama i təma tuuu ke i mvulaa mpe pa təna pa isəntaa, İle pə fei si i ká kisi. ²⁷ Tənaɣa i tila taŋlaa taa nəyəluyv kpaakraa si í polo í kəna İso Lum Səlv Yoħaanı nyuyv. İlena taŋlv náá tɛe saləka naŋ taa na í seti Yoħaanı nyuyv. ²⁸ Na í tv-kuyv nyənaya taa na í kəw í cəla pəelə unı, na ílé i polo í cəla i too. ²⁹ Yoħaanı ifalaa nu mpv, İlena pá polo pá kraɣa Yoħaanı na pá pi.

Yəlaa iyisi kakpası caləsvuyv

(Matiyee 14:13-21; Luku 9:10-17; Yoħaanı 6:1-14)

³⁰ Mpróyó Yesu tillaa məlaa, İlena pá keesi-i pə təna mpi pa lapa na pa seɣesaa tə. ³¹ Mpa pa pukaya Yesu kiŋ, na mpa pa kulayaa si pa kpeŋ tə pa paɣale fei keesuyv. Haləna Yesu na i ifalaa pa ta na İse si pá təyə təyəv maɣamaya. İlena Yesu tə i ifalaa si: İ kəw na tə luna kpeenja ke timpi nəyələv fei tə na í heesi pəcə maɣamaya.

³² Mpróyó Yesu na i ifalaa pa svv kpuluyv ke pa tike na pá tɛena kpeenja təw. ³³ Ama yəlaa paɣale loosa-we na pá nyı-weɣe kpaakraa. İlena yəlaa lu acaləe acaləe na pá kraɣa asewa na pá laalı-weɣe tənaɣa tate.

³⁴ Yesu İluna kpuluyv taa na í na yəlaa samaa, İlena pa təm lapı-i pətətəle ke səsəm. Pə taɣa pulv təw, pa nəyəsəna ké İsu heeŋ wei i feına tiikilu tə. Mpróyó i seɣesa-weɣe səsəm. ³⁵ Pə kəma taanaya İlena i ifalaa polo na pá təmı-i si: Cəne ké nyutu taa ké, na İlim təma. ³⁶ Təyənı-we na pá yeı kutəyəv yaɣv ke pəcələ pəcələ cacakəŋ tɛe na pə acaləe taa.

³⁷ Tənaɣa Yesu təma-we si: Mu hana-weɣe təyənaya ke mə maɣamaya.

Mpróyó Yesu ifalaa pəəsı-i si: Paa tu polo na tə ya kutəyəv ke Liyitee nyəyətı ŋmənuyv (200), pu tala yəlaa paneyə we?

³⁸ Tənaɣa Yesu təma-we si: İ polo na í wiili na má ná, potopotonaa İsənaya í wena?

Yesu ifalaa wiilaa, ilena pá heeli-ı sı: Potopotonaa kakpası na pə kaası tiina ke naale.

³⁹ Mprúyú Yesu təma ı ifalaa sı: Í cayası samaa tənaya tintika tintika ke nyələwee təə. ⁴⁰ Tənaya pa caya loosi, ləlaa ke nunuwa (100) nunuwa (100), ləlaa ke nule na naanuwa naanuwa. ⁴¹ Tənaya Yesu kraya potopotonaa kakpası na tiina naale ını, na í teki ise na í see ləə ké í na təmlə, na í fayə-wə na í cəla ı ifalaa sı pá tala yəlaa. Na í teesi tiina naale ke mpv tətə, na pá tala pa təna təpai. ⁴² Mprúyú pa təna pa təyaa na pá haya. ⁴³ Na ı ifalaa koti həyələsi nsi sı kpisaa tə, na pá su təkuy naanuwa na naale. ⁴⁴ Mpa pa təyə mpv tə pa taa apalaa nyəəy tala ısu iyisi kakpası (5000).

Yesu təntə ke lum təə
(Matiyee 14:22-33; Yohaani 6:15-21)

⁴⁵ Mprúyú Yesu təma ı ifalaa ke pə waalı ké kprakpa sı: Í svv kpuluyv na í teə-m nəyə na í tesəna Petesaita ıcate təə. İlena Yesu náá saalı təna na í paasəna samaa yasuyv. ⁴⁶ Pa ya təma, ilena Yesu polo í kpa puyv nakulı kv təə ké ləə sələmuyv. ⁴⁷ Pə kəma yuyv, ıle kpuluyv tala tenku həkv taa kele, na Yesu wə ı tike ke tetv təə. ⁴⁸ Mprúyú ı loosa-wə na pá saakı kpuluyv pə fei pə polo. Heelim makı tuluyə ké na pá mələyənə-wə na waalı waalı. Mprúyú Yesu təma lum təə na í puki pa kij. Saa ını pə wəsəna kampaay koou ke mpv. ⁴⁹ Pa na-ı na í təy lum təə, ilena pá hvv sı asənaalı, na pá svv kapusi mapv. ⁵⁰ Pə taya pulv təə, pa təna pa naakaya-ı mpv tə pə lapa-weyə səyəntv ke səsəm ké. Ama ı təma-wə sı: Í təkı tənəy, maya, í taa nyá.

⁵¹ ı yəyətə mpv, ilena í kpa pa kij ke kpuluyv taa na í caya na heelim həə, na piti kpa ı ifalaa ke səsəm. ⁵² Pə taya pulv təə, pa ta cəkəna potopotonaa mpə pa piti təmlə ke pa lajkpusəy təə.

Kvətəntvnaa waasuyv ke Kenesaletı
(Matiyee 14:34-36)

⁵³ Yesu na ı ifalaa pa teesa tesuyv ke lum na pá tala Kenesaletı tetv taa, ilena pá tv pa kpuluyv na kvtey. ⁵⁴ Yesu luna kpuluyv taa ké kprakpa, ilena yəlaa nyəmi-ı. ⁵⁵ Tənaya yəlaa svv cəəv ke tetv təna taa, na pá kelı kvətəntvnaa na pa kvhəntəy na pá pukina-weyə timpi timpi pa nukı sı ı wəə tə. ⁵⁶ Paa timpiyi Yesu polaa te, paa ısu acalisi taa, paa acaləe səsəəna taa, paa cacakəy teə, yəlaa kəyayana pa kvətəntvnaa ké na pá husəyi-weyə ıcate patəma taa, na pá wiikina-ı sı í yele na pá tokina ı kpai ntumpee mayamaya. Na pa təna mpa pa tokina ı kpai ını tə pə waa-wə.

7

Falisanaa kvseyəsətv ke kətasi təə
(Matiyee 15:1-9)

¹ Mprúyú Falisanaa na ləə Təm seyəsəlaa napəlı pa luna Yosalem na pá kəə na pá kotina Yesu. ² Pa nawa sı ı ifalaa ləlaa təkəna niy asilima, paa sahyəyi ısu ləə seətv taa yulv ká la na pəcə í təyə tə.

³ Tampəna mprúyú pə wəə, Falisanaa na Yuta nyəma ləlaa təna təkə pa caanaa kulapvtv ke teu ké. Ye pa ta sahyə pa niy təcicei paa təkı. ⁴ Ye pa kəmna kuyakv na pá ta sə lum, paa təkı kvətəyəv. Na pá kaası pa təhyəyi ləytaa kulapvtv lentənaa ısu kəpvnəa nyaaluyv, na nyənasi, na taanusənaa, na kvhəntəy pə nyaaluyv, na yaasinaa payələ ke mpv.

⁵ Pə təə ké Falisanaa na ləə Təm seyəsəlaa pa pəəsa Yesu sı: Pepe təə ké nyá ifalaa ləwa ta caanaa kulapvtv na pá təkəna niy asilima ke mpv?

⁶ Mprúyú Yesu cə-wə sı: Pə wə ısu lsayii ka nawa cəsəlaa meyə təkəlekele na pəcə í nyəma mə təm ke ı takəlaya taa sı:

Nəyə taa ké yəlaa panə pa sahyə-m yem.

Paa caa-m paa pəcəyə hatoo pa taa.

İsə yəyətəna mpv.

⁷ Pa seeki-m yem ké.

Pa kpaɣa yəlaa kuyəɣətutu
na pá seɣesəɣi isu ləɔ nyəntu.

⁸ Ḿpúyú Yesu təma-we si: Í yeki ləɔ kúheelitu ké na í paasəɣəna yəlaa kuseɣesətu.

⁹ Ḿpúyú Yesu tasa-weɣe yəɣətuyə si: Í kpaɣa ləɔ kúheelitu na í fiɣitina waali, na í paasəna mə maɣamaɣa mə kuseɣesətu. ¹⁰ Moisi ka yəɣətəa si: Se nyá caa na nyá too. Na tətə si: Ye wei i tuv i caa yaa i too, isu pa ku-i. ¹¹ Ama me mə seɣesəɣi si yulv pəsəɣi na í heeli i caa yaa i too si: Mpi ma ləsa ma wenav taa si maa tena-ŋ tə pə pəsa kəɔpaŋ. (ləɔ kúhaham ké pa yaa mpv). ¹² Mu tasəɣi yeluyə si yulv í səna i caa yaa i too tətə. ¹³ Təne unu maɣamaɣa ké í wakələɣəna ləɔ Təm na mə kuseɣesətu nti í teləsəɣi təma na í wee tə. Na í laki lentənaa ké paɣale ké mpv tətə.

Mpi pə laki yulv ké isayav tə
(Matiyee 15:10-20)

¹⁴ Pəle pə waali Yesu tasa samaa ké yaav ké i kiŋ na í tə si: Mə təna təpai í nu ma təm na í nyi si ¹⁵ pulv fei mpi pə svuki yulv nəɣə taa na pá tii i hiluyə taa na pá lapu-i isayav tə. Ama mpi pə lukəna hatoo yulv lotu taa tə mpi pə lakəna-i isayav. [¹⁶ Ye wei i ké təm nuv pəntu í nu.]

¹⁷ Yesu kəma na í yele samaa na í svv təyaya, ulena i ifalaa pəsi-i ituule nité tə yaasi. ¹⁸ Ḿpúyú i pəsa-we si: Pə kpeŋna-me mə ta cekəna-təɣəle? Í ta nyi si pulv fei mpi pə svuki yulv nəɣə taa na pá tii i hiluyə taa na pá lapu-i isayav tə? ¹⁹ Pə taya pulv tə, mpi pə svuki yulv nəɣə tə i hiluyə taa ké pə tiiki. ulena pá polo pá luna i tapuyə tɛɛ, pu cakı i ləmaɣasɛ kiŋ.

(Yesu yəɣətə ḿpúyú si pá hólí si yulv pəsəɣi na í təɣə pə təna).

²⁰ ulena Yesu tasa-weɣe heeluyə si: Mpi pə lukəna yulv taa tə mpi pə lakəna-i isayav. ²¹ Pə taya pulv tə, hatoo yulv taa ké i lotu taa maɣamaɣa ké i caaləɣəna isayavtu ké hvv na pəć í la-ti. Paa asilima kulaputu, paa ŋmuləm, paa yulvkuve, ²² paa wasaŋkalətu, paa leləa nyəm nyulvɣv, na nyəməŋ na puɣusuyə na yem yem lapv, na isesemle na yəlaa caɣanav, na təhəm na kumeləntu. ²³ Pə tənaɣa mpv yulv taa ké pə lukəna na pá laki-i isayav.

Kanaaŋ alv təm
(Matiyee 15:21-28)

²⁴ Yesu lu təna, ulena í polo tətə nti tə we Tiii cəlv tə tə taa, na í caɣa təyaya nakəli ka taa. I ta səli si yəlaa í nyi i tə. Paa na mpv tete isu saŋa tə pa təma i tə ké kulusuyə. ²⁵ Alv nəɣəlv i pəeliya ka hiina uləɣəv. Ḿpúyú pa heela alv unəɣi Yesu təm, ulena í polo kpaɣaa ké Yesu kiŋ na í hoti i tɛɛ. ²⁶ Alv unu i ké piitim lemɣi tə ké. Pa lula-i Fenisii ké Silii tətə taa. Ḿpúyú alv unu i təma Yesu si í təɣəni i pəeliya ŋke ka uləɣəv. ²⁷ ulena Yesu náá cə-i si: Yele na piya haɣa na pəć. Pə ta mvna si pá kpaɣa piya təɣənaɣa na pá tu hası.

²⁸ Tənaɣa alv unu i cə-i si: Hai, ma cɛ, ye piya təkı na pə pətuta atɛ, hası təŋəɣi na si təsəɣi mɛɛ.

²⁹ Mpuyule Yesu si: Nyá kuvəcətu təne tə tə kpe. Nyá pəelə uləɣəv sewa.

³⁰ Tənaɣa alv unu i ha lumaya na í kpe i tɛ. I talaa ulena í maɣana i pəyaya hənta kato tə, na uləɣəv təma seu.

Ntam kaayəɣətaya waav

³¹ Pəle pə waali Yesu lu Tiii tətə na í təŋna Sitəŋ na í fayana timpı pa yaa si Acalɛ Naanəwa tə, na í məli Kalilee tenku kiŋ. ³² Ḿpúyú pa kəna-i ntam nəɣəlv, i matəɣi kumatv ké, u pəsəɣi yəɣətaya. Na pá wiina Yesu si í tənı niŋ ké i tə. ³³ Yesu ləsa-i kpeŋa, ulena í svsi i mpee ké i ŋkraŋŋ taa na í la ntayama ké i mpəle tə na í taa i nsəmle. ³⁴ Na í teki i isɛ na í tisi feesuyə na í tə si: ləfata. (Təm nti tə huwɛɛ nité si: Tuli na pa tɛ taa).

³⁵ Tənağa ntaṁ ḡkraṁḡ tula kraḡraa, na ı nsəmlə heṡı na ı suv yəḡətəḡa ke teu. ³⁶ İlena Yesu kraalı pa təna sı pá taa heeli-təḡı nəḡəlv. Ama waatu ınəḡı pele pa suv-təḡı kraaləḡv. ³⁷ M̄p̄úḡ pá lapa yəlaa ke piti ke səsəm pə tu fei, na pá təḡ sı: Waasvḡv nté ı waasəḡı yaa. ı lakı na ntamaa maḡamaḡa náa nukı na kamumusi náa yəḡətəḡı.

8

Yəlaa iyisi liḡiti (4000) caləsḡv
(Matiyee 15:32-39)

¹ Kuyeeḡ ını ı taa, samaa tasa kotuyu ke səsəm, pa feina kutəḡəv. Tənağa Yesu yaa ı ifalaa na ı tə-we sı: ² Yəlaa paṁe pa təm we-m pətətəle. ı nyəni kuyeeḡ tooso kəlv pa we ma kiḡ cəne na pa kutəḡəv təma. ³ Ye ma yelaa sı pá krena nyəḡəsı, ləlaa ká kpisi tənəḡ ke mpaav taa. Pə təḡa pulv, pa paḡale lu pooluḡ ké.

⁴ Tənaḡale ı ifalaa sı: Leye yulv ná hikiḡı təḡənaḡa ke nyutu taa cəne na ı cəla kviḡı kune kv təna?

⁵ İlena Yesu pəsı-we sı: Potopotonaa ıənəḡa ı wəna? İlena pá cə-ı sı: Naatosompḡḡlaḡa ké.

⁶ M̄p̄úḡ Yesu heela samaa sı: ı caḡa ate. Tənağa ı kraḡa potopotonaa mpe pa naatosompḡḡlaḡa na ı seə ləv ké ı na təmlə, na ı faḡa-we na ı cəla ı ifalaa sı: ı cəv na ı tala-we. Na pele pá la mpv. ⁷ Paa wəna tiina səkpena ke pəcə tətə. M̄p̄úḡ Yesu seə ləv ké ı na təmlə ke pə təv, ılena ı tə ı ifalaa sı pá tala-weḡe-yə tətə. ⁸ M̄p̄úḡ pa təna pa təḡaa na pá haḡa. İlena ı ifalaa koti həḡəlası nsi sı kpisaa tə na pə su təkviḡ naatosompḡḡlaḡa. ⁹ Pəyele yəlaa mpa pa təḡaa tə pa nyəḡə ka tala ısu iyisi liḡiti (4000). Pə təma mpv, ılena Yesu tə-we sı pá kpe. ¹⁰ İlena ını na ı ifalaa pá kra kpulvḡv taa ké kraḡraa na pá polo timpi pa yaa sı Taləmanuta tə.

Falisanaa sələmḡv ke Yesu piti təma
(Matiyee 16:1-4)

¹¹ M̄p̄úḡ Falisanaa kəma na pá suv Yesu ke kpeəsənav. Na pá kuuki ı nəḡə sı ı la piti təmlə natəli na pé hılı sı ı toḡ luna ləv kiḡ. ¹² Tənağa Yesu məla ı taa ké teu na ı tə sı: Kufalaḡ yəlaa mə, ı pəkəḡı piti təmlə suwe? Tampana ke ma heeliḡı-mə, ı kaa na piti təmlə natəli se.

¹³ M̄p̄úḡ ı yela-we na ı tayanı kpulvḡv taa ké kraḡ na ı təsəna kutəḡ ləḡkv təv.

Falisanaa na Heləti pa kəkəsum
(Matiyee 16:5-12)

¹⁴ Yesu ifalaa ka səv kutəḡəv kraḡav. Potopoto kuləv ka wəna pa kiḡ ke kpulvḡv taa. ¹⁵ İlena Yesu kraalı-we sı: ı la laakalı na Falisanaa na Heləti pa kəkəsum.

¹⁶ İlena ı ifalaa suv təmaḡa təm sı: Tə feina potopotonaa təḡə ı yəḡətəḡı mpv.

¹⁷ Yesu nu nti pa təḡna yəḡətḡv ke mpv tə, ılena ı pəsı-we sı: Pepe təv ké ı təḡ sı ı feina potopotonaa tə pə təv? Haləna saḡa ı ta cəkəna kele? ı ta nyənta kele? Pə kv mə layatv ke? ¹⁸ ı wəna ıse pəyele u naaki? ı wəna ḡkraṁḡ pəyele u nukı? ı səwəḡa? ¹⁹ Saa wei ma faḡa potopotonaa kakpası na yəlaa iyisi kakpası (5000) təḡə tə, təkviḡ ıənəḡa kəkpası suwa na ı kraḡa? M̄p̄úḡ pa cəwa sı: Naanəwa na naale. ²⁰ Pəle pə paasi waatu wei ma faḡa potopotonaa naatosompḡḡlaḡa na yəlaa iyisi liḡiti (4000) təḡə tə, təkviḡ ıənəḡa ı tv həḡəlası kəkpası? İlena pá tə sı: Təkviḡ naatosompḡḡlaḡa.

²¹ İlena Yesu pəsı-we sı: Pə na pə mpv na ı ta cəkənta?

Yuləv ıse kuluyu ke Petesaita

²² Pa tala Petesaita, ılena pá kəna-ı yuləv nəḡəlv, na pá wiina-ı sı ı tokina-ı. ²³ M̄p̄úḡ Yesu həma ı niḡ taa na ı luna ıcate waalı, na ı la ntaḡama na ı taa yuləv ını ı ıse, na ı tənı ı niḡ ke ı təv. İlena ı pəsı-ı sı: N naaki pulv?

²⁴ M̄p̄úḡ yuləv kusa ıse na ı tə sı: Ma loosiḡı yəlaa təcantəlaa na pá we ısu tuḡ na pá təḡ.

²⁵ Ulena Yesu tasa i niŋ tənuyɔ ke yulɔm ise tɔɔ na pɛ waa-i. Ulena í nyɛni pooluŋ na í na pɛ tɛna tɛceice. ²⁶ Ulena Yesu heeli-i si í kpe. Í taa mɛli icate taa.

Piyee hɔluyɔ si Yesu kɛ Mesii
(Matiyee 16:13-20; Luku 9:18-21)

²⁷ Yesu na i ifalaa pa kula tɛna ulena pɛ tɛe Sesalee Filipu acalɛe taa. Pa we mpaav taa ulena í pɔɔsi i ifalaa si: Yɛlaa tɛŋ si ma kɛ awe?

²⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pɛle si: Pa tɛŋ si n kɛ Lum Sɔlu Yohaani. Lɛlaa si Ilii, na lɛlaa si n kɛ Iso kuyɔɔtɔtu tɛlɛsɛlaa taa nɔɔluyɔ. ²⁹ Tɛnaɣa i pɔɔsa-we si: Na me se, mɛ hɔvki si ma kɛ awe?

M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Piyee nɔɔ tɛkrav si: N kɛ Mesii.

³⁰ Ulena í kraali-we si pɛ taa heeli-tɛɣi nɔɔlɔ.

Yesu sɛm na i fem pɛ tɔm
(Matiyee 16:21-28; Luku 9:22-27)

³¹ Pɛle pɛ waali kɛ i sɔv i ifalaa ke heeluyɔ si: Pɛ weɛ si Yulu Pɛɣaɣa mɛ maa tɔɔ kɔnyɔŋ ke sɔsɔm. Na nyuyɔ nyɛma na kɔtɛlaa sɔsaa na Iso Tɔm sɛɣesɛlaa kɛ lɔ-m, hali pɛ kɔ-m. Ule maa fe pɛ kuyɛɛŋ tooso wule.

³² I heela-weɣɛ-tɛɣi tɛfoo kɛ yɛlaa taa. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Piyee yaa-i kpeɛŋa na í tɛki-i-ti.

³³ Tɛnaɣa Yesu pɛsɛna i ifalaa tɔɔ na í kalɛna Piyee ke teu si: Satani tɛe ma tɔɔ, nyɛ huweɛ ta ke Iso nyɛna, yɛlaa nyɛna kɛ.

³⁴ Pɛle pɛ waali i yaa samaa na i ifalaa, ulena í tɔ-we si: Ye wei i caa si í tɛŋi-m, pɔntu í la i tɛɣi awusa, na í sɛɣɛlɛɣi i sɛm tesika na í tɛŋɔɣɛna-m. ³⁵ Pɛ taya pulɔ, ye wei i pɛɛkɛɣi i weesuyɔ tɛcututu i tɛŋna sɛpɔ. Ama wei í lapa i tɛɣi awusa ke ma tɔɔ, na ma Laapaali Kɔpaŋ tɔɔ, pɔntu ka hikina weesuyɔ. ³⁶ Ye yulu pɛsaa na í hiki antulinya nyɛm tɛna na unɛ i mayamaɣa í si i kawaɣa ntɛ we? ³⁷ Pulɔpɔ weɛ mɛpi yulu kɛ kraɣa na í layasɛna i weesuyɔ tɔ? ³⁸ Ye wei i sɛpa ma fɛɛle yaa ma kɔsɛɣesɛtu fɛɛle ke kɔfalɛŋ yɛlaa pane mpa pa kisa Iso kɛ tɛŋuyɔ na pɛ laki isayatu tɔ pa heku, Yulu Pɛɣaɣa mɛ maa si pɔntu fɛɛle tɔtɔɔ ma mɛluyɔ wule ke waatu wei maa kɔɔ na ma Caa teeli na isɔtaa tillaa nanŋ nyɛma tɔ.

9

¹ Yesu tasa-weɣɛ heeluyɔ si: Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cesɛɣi, mpa pa we cɛne tɔ pa taa lɛlaa kɛ na Iso Kawulaya kɔmna toma na pɛcɔ pɛ si.

Yesu isentaa layasuyɔ
(Matiyee 17:1-13; Luku 9:28-36)

² Kuyɛɛŋ naatoso tɛɛwa, ulena Yesu kraɣa Piyee na Saaki na Yohaani na pɛ polo puyɔ kukuluyɔ nakuli kɔ tɔɔ kɛ pa tike. Tɛnaɣa i layasa pa isentaa ke kraɣaa. ³ Na i wontu paasi na tɛ hɔlɔmɛ tɛlaɛɛɛ isu kɔpɔŋkɔmɔlɔm na tɛ teeki kɛkɛ. Nɔɔlɔ fɛi ate cɛne si i kɛ la na pulɔpɔ hɔlɔmɛ mɛpɔ pɛ taka. ⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ i ifalaa tooso unɛ, pa nawa Ilii na Moisi na pɛ na Yesu pɛ yɔɔtɛɣi. ⁵ Tɛnaɣa Piyee tɛma Yesu si: Tacaɛ, isu tɛ wev cɛne isɛntɔ unɛ tɔ pɛ we teu napɛlɛɣi te. Ule pɛ muna isu tɛ siki coka toosoɣo. Nyaya lentɛ, Moisi ke lentɛ, na Ilii ke lentɛ.

⁶ Sɔɔɔntu kra Piyee na i taapalaa lɛlaa na í laŋ kuyɔɔtɔtu tɔɔ i yɔɔta mɛpɔ. ⁷ Ulena isɔŋmɔntuyɔ nakuli kɔ kɔɔ na kɔ takɛ-we na pɛ nu pɛ yɔɔta ŋmɔntuyɔ ŋku kɔ tɛe si: Ma luyɔ tɛe Pɛɣaɣa ntɔ, í nuna-ke.

⁸ Tɛnaɣa Yesu ifalaa caa pa taa na pa waali pa ta na nɔɔlɔ. Ye pɛ taya Yesu tike ke pa ná pa kiŋ.

⁹ Yesu na i ifalaa pa tiikayana puyɔ tɔɔ, ulena Yesu kraali-we si: Í taa heeli nɔɔlɔ ke nti í nawa tɔ. Halɛna kuyɛŋku Yulu Pɛɣaɣa mɛ maa si na mɛ fe tɔ.

¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Yesu ifalaa tɛka tɛm ntɛɣi pa taa na pɛ pɛsɛɣi tɛma si: Pepeɣe sɛm na fem ulɛ?

¹¹ Pəle pə waalı Yesu ifalaa pəssa-ı sı: Pepe təw kə ləw Təm seyesəlaa nā təw sı Ilii ká caaləna kəntə?

¹² Tənağa Yesu cə-we sı: Tampana, pə wee sı Ilii ká kəna kancaalaya na í tayanı pə tənaya teitei na pécó. Ye mpv ntiyi pa ηmaawa Yulv Pəyaya təw sı kaa na konyəw ke səsəm na pá la-keye nyəw? ¹³ Ama ma heeliyi-me sı Ilii tēma kəntə na pá lana-ı isu pa səlāa təw teitei isu paa ηmaav ı təm tə.

Pu nəwəlv ı aləyaa loou

(Matiyee 17:14-21; Luku 9:37-43)

¹⁴ Yesu na Piyee we pa tala ifalaa ləlaa kiη, ilena pá mayana samaa kotina-we, na pá na ləw Təm seyesəlaa pá həw təm. ¹⁵ Tuu isu yəlaa nav Yesu təw pə yegeta-weye səsəm nte, na pá seeki na pá puki ı seev. ¹⁶ Ilena í pəssi ı ifalaa sı: Nti təw kə mə na-we í həw?

¹⁷ Mprúyú samaa taa nəwəlv ı cə Yesu sı: Taca, ma kəna ma pəyaya kə. Ka hii iləwəw kə na í la-keye kamumuka. ¹⁸ Paa timpiyi pə kuləna iləwəw ını ı pətəyi-keye ateye. Na ka nəwəw taa lu kuhuləw, na ká saləyi ka kela na ka tənuyv kii təkēkilee. Ma wiina nyá ifalaa sı pá loo-ı, pa ta pəsi.

¹⁹ Tənağa Yesu təma sı: Yəlaa laηkrusəw nyəma me, wee isənaya má na-me tii caya na má təkı mə konyəw? Í kəna-m pəyaya ηkeye cəne.

²⁰ Mprúyú pəyaya nyəma pona-keye Yesu. Tuu isu iləwəw tu keesuyv Yesu təw, ı svv pəyaya ηkeyele selisuyv ke teu. Haləna ká hoti ate na ká pilimi na kuhuləw lukəna ka nəwəw taa. ²¹ Ilena Yesu pəssi ka caa sı: Waatu wei kə pə caala-keye lapv ke mpv?

Mprúyú pəyaya caa cə-ı sı: Hatoo ka pəcaatu pətəpete taa kə. ²² Təm payale ke iləwəw pətə-keye kəkə taa na lum taa sı ká sı. Mpv təw, hai, ye n ka pəsi nyəni ta pətətəle na í waasi-tv.

²³ Tənağa Yesu təma-ı sı: Pepe təw kə n təw sı ye ma pəsəyi? Ye yulv tēma ı taa na ləw, pulv fei mpi ı kpisiyi tə.

²⁴ Mprúyú pəyaya ηke ka caa mapa kapuka sı: Ma tēma ləw na ma taa. Ilə səna-m na pə səssi.

²⁵ Yesu nawa samaa kotiyina-we, ilena í kaləna iləwəw ını, na í təmı-ı sı: Iləwəw nyá wei n pəsəyi yəlaa ke kamumusi na ntamaa təw, ma heeliyi-η kuləmayə sı n se pəyaya kane ka waalı. Taa tasa-keye təwuyv.

²⁶ Tənağa iləwəw ını ı kiisaa na í paasi na í selisi-keye teu, ilena í se ka waalı. Mprúyú pəyaya fiyinaa. Haləna yəlaa təw sı ka səpaya təkrem. ²⁷ Mprúyú Yesu kra ka niη taa na í kusi-ke na ká səw isə.

²⁸ Yesu kəma na í svv təyaya na í na ı ifalaa pá caya, nəwəlv ta siti pa taa. Ilena ı ifalaa pəssi-ı sı: Pepe təw kə tə ta pəsi na tə loo iləwəw ını?

²⁹ Mprúyú Yesu cə-we sı: Iləwəw isu mpv, ye pə taya ləw sələmuyv na sələmuyv, pulv ı təwəwəyi-ı.

Yesu səm na ı fem pə təm tətə

(Matiyee 17:22-23; Luku 9:43-45)

³⁰ Yesu na ı ifalaa pa lu təna, ilena pá təsi Kalilee tēku. Yesu luyv fei sı pá nu ı taw. ³¹ Pə taya pulv, ı seyesaya na í heeliyi ı ifalaa sı: Paa tv Yulv Pəyaya mayə yəlaa niη taa na pəle pá kv-m. Ama maa fe pə kuyeyη tooso wule.

³² Ilə ı ifalaa ta cekəna təm tənə. Pəyele pa nyamna tə pəssuyv.

Səsəwntv təw həm

(Matiyee 18:1-5; Luku 9:46-48)

³³ Yesu na ı ifalaa pa tala Kapənahum, na Yesu svv təyaya taa, ilena í pəssi ı ifalaa sı: Ntiyi í kpəsəyana təmayə mpaav taa?

³⁴ Mprúyú ı ifalaa suma. Pə taya pulv təw, pa həwəwəw səsəwntv təw kə mpaav taa kə. ³⁵ Tənağa Yesu caya na í yaa pa naanwəw na naale ke ı kiη na í heeli-we sı: Ye wei ı caa ı la mə nəwəw təw tv, pəntv ká pəsi ı təyi mə taa səkpəlu kə, na mə təna mə təmle tv.

³⁶ Mprúyú i kpaɣa peiya na í su-keɣe pa isentaa na í wayalı-ke. Ilena í tɔ-we si: ³⁷ Ye wei i muwa peiya kanɛ ka taka ké ma nyɔyɔ tɔɔ, maɣa puntu muwa. Na wei i tu mu-m pə taya ma tike ke i muwa. Ama puntu kpeɣna wei i tila-m tɔyɔ na í mu.

Wei i fei ta tɔɔ i ké ta kolontu
(Luku 9:49-50)

³⁸ Mprúyú Yohaani heela Yesu si: Tacaa tɔ nawa nɔyɔlv na í looki alɔyaa na nyá hɛte. Pécó u tɔyɔyi-tv. Ilena taa kisina-i.

³⁹ Ama Yesu cɔwa Yohaani si: Í taa taɣi-i si í taa la. Pə taya pulv tɔɔ, nɔyɔlv fei wei i pəsəyi na í la piti tɔmlɛ na ma hɛte tɔɣ na í tɛ na í yɔyɔti isayatu ke ma tɔɔ ké kpakpaa tɔ. ⁴⁰ Ye yulv ta ke ta kolontu, ta nyɔyɔ ké tɛ. ⁴¹ Na ye wei i ha-mɛyɛ lum sasala anɛ si í ké Kilisiti nyáma, puntu kaa laɣ pə kasəyaya.

Lɛlv tusuyu sɔyɔntv
(Matiyee 18:6-9; Luku 17:1-2)

⁴² Mprúyú Yesu tɔma si: Ye wei i lapa na piya nsi si mu ma tɔm ke isəntɔ tɔ si taa nakəli pənti, pə nɔyəsəna pá paa puntu luyv tɛɛ ké puw na pá tɔsi-i tɛɣku taa. ⁴³ Ye nyá niɣ tusiɣina-ɣ isayatu lapv taa, sɛti-i. Sana ní svv weesuyv kuparɣku taa na niɣ kulvməɣ, na mpi n ka wɛena nyá niɣ tɔna na pá pɛti-ɣ tɔnaasəle səsɔle taa ké kəkɔ ɣka kaa tɛɣ tɔ ka taa tɔ. [⁴⁴ Tɔna sonsompee nna a tɔki yəlaa nantv tɔ aa səki. Pəyele kəkɔ u tɛɣ paa pəcɔ.]

⁴⁵ Ye nyá nɔhəle tusiɣina-ɣ isayatu lapv taa, sɛti-tɛ. Sana ní svv weesuyv kuparɣku taa na nɔhəle kulvmtəle, na mpi n ká wɛena nɔhɛɛ naale na pá pɛti-ɣ tɔnaasəle səsɔle taa tɔ. [⁴⁶ Tɔna somsompee nna a tɔki yəlaa nantv tɔ aa səki. Pəyele kəkɔ u tɛɣ paa pəcɔ.] ⁴⁷ Ye nyá isəle tusiɣina-ɣ isayatu lapv taa, hɔyɔsi-tɛ. Sana ní svv lɔ Kawulaya taa na isəle kulvmtəle na mpi n ká wɛena isɛ naale na pá pɛti-ɣ tɔnaasəle səsɔle taa tɔ. ⁴⁸ Tɔna sonsompee nna a tɔki yəlaa nantv tɔ aa səki. Pəyele kəkɔ u tɛɣ. ⁴⁹ Pə taya pulv tɔɔ, paa piti yəlaa tɔna tɔɔ ké kəkɔ isv pa tɔkuyv tɔm ke tɔyɔnaya tɔ tɔ.

⁵⁰ Tɔm ké pulvpu mpi pə waasəyi tɔyɔ. Ama ye tɔm lɔɣ sɔpa, pɛpɛyɛ paa la na pə lɔɣ unɛ í tasa məlvv? Í wɛena tɔm ke mə taa na í wɛena tɔma na leleɣ.

10

Alv na apalv pa yav tɔm
(Matiyee 19:1-12; Luku 16:18)

¹ Yesu lu tɔna, ilena í polo Yuta tɛtv taa na Yaatanɛ pɔyɔ waalı. Ilena samaa tasa kotuyv ke i kiɣ ke səsəm, na í niki-wɛyɛ sɛyɛsvyɔ isv i tu lakɛ tɔ.

² Mprúyú Falisanaa narəli pa polaa si pa kuuki i nɔyɔ. Ilena pá pɔɔsi-i si: Ta mpaav taa yulv pəsəyi na í tɔyɔni i alv na?

³ Tɔnaya i pɔɔsa-we si: Ntiyi Moisi ka heela-mɛ si í la?

⁴ Ilena pɛle pá cɔ-i si: Moisi ná ha mpaav si yulv pəsəyi na í ɣmaa i alv ke kisuyv takəlaya na í tɔyɔni-i.

⁵ Mprúyú Yesu cɔ-we si: Mə laɣkupusəɣ tɔɔ ké Moisi ɣmaa-mɛyɛ kusəsutv nti. ⁶ Ama hatoo antulinya ɣmav kancaalaya taa lɔɔ ɣma apalv na alv ké. ⁷ Pə tɔɔ ké apalv ká yele i caa na i too, na í na i alv pá caya. ⁸ Na pa naale pá pəsi yulv kulvm. Saa unɛ pa ta ke yəlaa naale tɔtɔ. Ama pa pəsə yulv kulvm ké təkɔɣ. ⁹ Ye mpv ilɛ, yulv í taa yasɛ mpi lɔɔ kpentaa tɔ.

¹⁰ Pa kɔma na pá svv tɔyaya, ilena i ifalaa tayanɛ-i tɔm pɔɔsvyɔ ke nti unɛ tɔ taa. ¹¹ Ilena í cɔ-we si: Ye yulv tɔyɔna i alv na í kpaɣa lɛlv, i wakələna kancaalaya nyəɣ, pécó i lapa wasaɣkalətv. ¹² Na mpv tɔtɔyɔ na alv, ye í kisa i paalv na í saa kufalv, i lapa wasaɣkalətv.

Piya səkpesi kupantv kooluyv
(Matiyee 19:13-15; Luku 18:15-17)

¹³ Yəlaa pukayana piya ke Yesu si í tənɛ si tɔɔ ké niɣ. Ama i ifalaa kaləna si kəntaa. ¹⁴ Yesu ná mpv, ilɛ pə ta maya-i. Ilena í tɔ i ifalaa si: Í yele na piya kɔɔ ma kiɣ, í taa

kayati-si. Pə taya pulv təə, mpa pa we isu piya tə, mpe pa tənna ləə Kawulaya. ¹⁵ Ma heeliyi-meçe tampana si ye wei i ta pəsi isu pəyaya na ləə təyə i təə ké kawulaya, puntu kaa la ka tu ke paa pəcə.

¹⁶ Ulena Yesu kraya-səyi i niñ taa na í təni niñ ke si təə, na í kooli-səyi kupantu.

Yulv toñ tu təm

(Matiyee 19:16-30; Luku 18:18-30)

¹⁷ Yesu təkaya mpaav, ulena apalv nəçəlv í kraya asewa na í kəə í luñ i tē na í pəəsi-i si: Tacaa kupañ, pepeçe pə we si maa la na má hiki weesuyu ŋku ku tēñ tə?

¹⁸ Tənaça Yesu pəəsi-i si: Pə lapa isəna na n̄ yaa-m si kupañ? Nəçəlv ta ke kupañ ye pə taya ləə tike. ¹⁹ Ntəñ n nyəmə nti pa suwa si: Taa kv yulv, taa la wasaŋkalətv, taa ŋmul, taa suu ləlv ke təm, taa puçusi ləlaa. Se nyá caa na nyá too tə?

²⁰ M̄púçú apalv un i cə-i si: Tacaa, ma təka kəsəsutv nti tə tənaya hatoo ma pəcaatu ké.

²¹ M̄púçú Yesu nyəna-i təpiññ, ulena i luyv lapi-i, na í təmi-i si: Kulvmtv tike təkəñ kaasəna-ñ lapv. Polo na n̄ pəeti pə təna mpi n wena tə, na n̄ tala konyəntvnaa ke pə liyitee, na cele n̄ svv toñ ke isətaa. Ye n təma m̄púçú lapv, ulē n kəə na n̄ təñi-m.

²² Ama apalv un i nu mpv, ulena i isentaa nyəñ na i lañle wakəli tətəçətəçə na i tē. Pə taya pulv təə, i ka wena ké pə tu fei.

²³ Yesu caa i ifalaa isentaa, ulena í heeli-we si: Ama liyitee nyəma ləə Kawulaya svvv we kate ké pə tu fei.

²⁴ Təm nti i yəçəta mpv tə tə lapa i ifalaa ke piti. Ulena Yesu tasa-weçe heeluyv si: Nnn, ma piya, si yulv í svv ləə Kawulaya taa tə pə we kate ké fa. ²⁵ Isəna mpi pə we yooyoo ké kate si í svvna pənyalaya puçv na í lu tə, mpv tətəçə pə we liyitee tu ke kate si í svv ləə Kawulaya taa. Hal pə tu tē mpv.

²⁶ Tənaça pə tasa-weçe piti lapv ke səsəm, na pá təñ təma si: Ule awe ka tuləna ntēçe-ti ulē?

²⁷ M̄púçú Yesu nyəna-we, ulena í tə-we si: Yəlaa kiñ ke pə fei pəsuyv. Ama ləə kiñ pə fei mpv. Pə taya pulv təə, ləə u kpisiyi pulv.

²⁸ Tənaça Piyee təma-i si: Təv, ta yela pə təna təkpataa ké na taa hu nyá waali.

²⁹ Ulena Yesu cə-i si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ye nəçəlv yela i təyaya, yaa i taalvnaa na i kəçənaa, yaa i newaa, yaa i too, yaa i caa, yaa i piya, yaa i haləmnaa ke ma təə, na Laapaali Kupañ təə, ³⁰ pu ha puntu ke pə təm nunvwa (100) ké ate cəne na pəcə. Paa tēsi, paa taalvnaa, paa kəçənaa, paa newaa, paa toonaa, paa piya, paa haləmnaa, na pə tənaya m̄púçú wahalanaa taa. Pəyele i səm waali i ká weena weesuyv ŋku ku tēñ tə. ³¹ Mpa pa we ləlv ké kayana tə, pa taa paçale ká məli waali. Na waali nyəma paçale ná məli ləlv.

Yesu səm na i fem təm tətə

(Matiyee 20:17-19; Luku 18:31-34)

³² Pa we mpaav taa na pá puki Yosalem, ulena Yesu tē i ifalaa ke nəçə, na pele pá təñna piti. Na mpa pele pa tənaya-we tə pele pa çayana səçəntv. M̄púçú Yesu tayana yaav ke pa naanvwa na naaleçe i kiñ, na í heeli-weçe mpi pu mayana-i nəçə tə. ³³ Nti i heela-we təçəle si: Təv, tə puki Yosalem isəntə tə, paa kraya Yulv Pəyaya má na pá tv-m kətəlaa səsaa na ləə Təm seçesəlaa pa niñ taa. Paa tə si pá kv-m. Paa kraya-m na pá tv-m mpa pa ta nyi ləə tə pa niñ taa. ³⁴ Pele paa paana-m na pa tə-m ntaçama, na pa casa-m akpatē. Pəle pə waali ulena pá kv-m. Ama maa fe pə kuyēñ tooso wule.

Mpi Saaki na Yohaani pa sələmaa tə

(Matiyee 20:20-28)

³⁵ Pəle pə waali, Sepetee pəyalaa Saaki, na Yohaani, pa pola Yesu kiñ na pá təmi-i si: Tacaa, tə caa si n̄ la-tuyv mpi tu sələmi-ñ tə. ³⁶ Tənaça Yesu pəəsi-we si: Pepeçe í caa si má la-mē?

³⁷ Mprúyó pa cəwa si: Saa wei n ka wee nyá teeli kawulaya taa tó tə caa si n yele na tó caya nyá cəlo. Lelv ke nyá ntəxəŋ təo, na lel v ke nyá mpətəŋ təo.

³⁸ Tənaɣa Yesu pəssa-we si: Í ta nyi mpi í sələməyi tə yee? Í pəsəyi na í təxə wahala səsə wei maa təxə tə? Paa sə-m ləo lum mpi tə, í pəsəyi na í sə-wi?

³⁹ Mprúyó pa cəwa si: Tu pəsi.

Ulena Yesu cə-we si: Tampana, í ká təxə wahala səsə wei maa təxə tə, na í sə ləo lum mpi paa sə-m tə yaa. ⁴⁰ Ama pə taya ma ləsəxəna mpa paa caya ma ntəxəŋ təo yaa mpa paa caya ma mpətəŋ təo tə. Mpa pa təo ləo tayana lona ane tə pele pa kəna a nyəma.

⁴¹ Yesu ifalaa naanəwa wei i kaasaa tə ílé i na mpv, ulena i taa wiina Saaki na Yohaani. ⁴² Tənaɣa Yesu yaa pa təna na í tə-we si: Í nyəmá si mpa pa nyənəyi isu yəlaa awulaa tə pele pa təkí kawulaya ke lel aa təo. Na mpa pele pa kə kufelaa tə pele pa ŋmakələyi səkpeema. ⁴³ Pə fei mprúyó mə kiŋ se. Nti təxəle si, ye mə taa wei í caa i la səsə ke mə hekv, puntu í pəsi mə təmle tv. ⁴⁴ Na ye mə taa nəxəlv í caa i la mə nəxə tv, puntu í pəsi mə təna mə yom. ⁴⁵ Pə taya pulv təo, Yulv Pəyaya ma tətə ma ta kəo si má təxə ceccele. Ama ma kəmaɣa si ma pəsəyi yəlaa təna təmle tv, na má ha ma weesuyu na pə cə yəlaa pəxəle ke pa yomle taa.

Yulvm Paatimee təm

(Matiyee 20:29-34; Luku 18:35-43)

⁴⁶ Mprúyó pa tala Yeliko. Yesu na i ifalaa, na yəlaa samaa pa kəma si pa lukí icate nité tə nəxə ulena pá maɣana yulvm nəxəlv, Timee pəyalv Paatimee, na í caya mpaav nəxə təo na í laki pala. ⁴⁷ Mprúyó pa heela-i si: Nasaleti Yesu təkəna. Tənaɣa i koo səsəm si: Tafiiti Pəyaya Yesu, nyəni ma pətətəle.

⁴⁸ Tənaɣa pəxəle kaləna-i na pá heeli-i si í su. Ama i səsə koou ke səsəm si: Tafiiti Pəyalv, nyəni ma pətətəle.

⁴⁹ Mprúyó Yesu səŋaa, na í tə si pá yaa-i.

Tənaɣa pa heela yulvm si: Nyaya apalətv na n kuli, i yaa-ŋ.

⁵⁰ Ulena í lə i kpai na í kuli təwaka na í polo Yesu kiŋ. ⁵¹ Mprúyó Yesu pəssa-i si: N caa ma la-ŋ we?

Ulena yulvm cə-i si: Tacaa, ma caa kə si n la na má naaki.

⁵² Tənaɣa Yesu təma-i si: Polo, nyá taa təmnav ke ləo waasa-ŋ kə.

Mprúyó i svv nav ke təna inəyi kprakpaa na í təŋəyi Yesu ke mpaav taa.

11

Yesu cəyav ke kpaŋaya

(Matiyee 21:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19)

¹ Mprúyó na i ifalaa pa tala Olifinaa puyv. Waatv iní tə pa kreɣetəna Yosalem. Pa fei pooləŋ na Petafasi na Petanii. Tənaɣa Yesu tila i ifalaa taa naale ² si: Í polo icate nte tə we mə nəxə təo tə tə taa. Í takí kprakpaa tə í ká maɣana pa tv kpaŋaya pile natələyi ŋmənaɣa. Nəxəlv ta cəyata tə təo. Í heŋi-te na í kəna. ³ Ye nəxəlv pəssa-me si: Pepe təo kə í laki mpv? Ule í cə puntu si: Ta Səsə caakəna, ye i təma i ká mələna-keɣe nəəŋəo kə cəne.

⁴ Í ifalaa tēewa, ulena pá maɣana kpaŋaya pile nteɣe mpaav taa, na pá tv-keɣe ŋmənaɣa ke təyaya nakəli ka nəxə, ulena pá heŋi-te. ⁵ Mprúyó mpa paa we təna tə pa taa napəli pa pəssa-we si: Pepeɣe í laki təna? Í heŋəyi kpaŋaya pile nité suwe?

⁶ Mprúyó Yesu ifalaa cəwa isu Yesu ka heela-we tə, ulena pá yele-we na pá tēena. ⁷ Na pá pona-teɣe Yesu, na pá pə tə təo kə pa wontu, na Yesu cəya pə təo. ⁸ Mprúyó yəlaa pəxəle pə pa wontu ke mpaav taa, na lel aa náa cə hatv na pá pə. ⁹ Ulena mpa paa we Yesu nəxə təo na mpa paa we i waali tə pá kooki si: Paa wei í tv ləo kə teeli. ləo í wee wei i kəŋna Tacaa toŋ tə i waali. ¹⁰ ləo í heŋi kawulaya ŋka ka təŋna kəntə tə, ŋka ka kə Tacaa Tafiiti nyəŋka tə. Paa wei í tv ləo kə teeli ke hatoo isətaa.

¹¹ Yesu tala Yosalem, ulena í suv lso təsele taa. I nyəna i taa na i waali ké teu, ulena í na i ifalaa naanwua na naale pá tee Petanii ke ilim tema tem tə pə tə.

Yesu təjsa fiki tuxu ke mpusi
(Matiyee 21:18-19)

¹² Ku fema na pá luki Petanii, ile nyəwəsi kpa Yesu kele. ¹³ Mprúyú i loosa fiki tuxu ke poolu na kú ləpa təkrimm. Ulena í polo si ntanyi isəntə ku lula pee. I kəma na í tala ku tee, ulena í mayana hatu tike. Mpi tə, pə ta ke fiki tuŋ luluwu waatu. ¹⁴ Tənaŋa Yesu təma fiki tuxu ŋku si: Nəwəlu kaa tasa nyá pile ke təŋu.

Na i ifalaa nu mpv.

Pəetəlaa təwənuwu ke lso təsele taa
(Matiyee 21:12-17; Luku 19:45-48; Yohaani 2:13-22)

¹⁵ Mprúyú Yesu na i ifalaa pa tala Yosalem. Ulena Yesu suv lso təsele taa na í niki təwənuwu ke mpa pa pəetəyaa na mpa pa yakaya tə. Na í pəsi liyitee yəkəlaa taapələnaa ke alele, na alukukunaa pəetəlaa kpelasi tətə. ¹⁶ I ta tisi si nəwəlu í səwəli pulu na í təŋna lso təsele taa. ¹⁷ Pəle pə waali i səyəsə-wə si: Pa ŋmaawa lso Təm taa si, paa yaa ma təyaya si yəlaa təna lso təsələmlə. Ama mə pəsə-keŋe ŋmulaa təyaya.

¹⁸ Kətəlaa səsaa na lso Təm səyəsəlaa nu mpv, ulena pá pəkəŋi isəna paa la na pá ku Yesu tə. Ama paa wəna i səwəntu. Pə taya pulu tə, i kuşəsətu suv yəlaa samaa ke teu ké pə tu fei.

¹⁹ Ilim kəma na pə te ulena Yesu na i ifalaa pá kuli icate taa na pá lu.

Fiki tuxu ŋku ku wulaa tə ku təm
(Matiyee 21:20-22)

²⁰ Təv fema na pá kuli tanəŋ ke ləŋ na pá təkki, ulena i ifalaa na fiki tuxu ŋku na ku wulaa təwəŋwəŋ na pá kpeŋna ku kite. ²¹ Piyee təsa nti tu lapa tə ulena í tə si: Nyəni Taca, fiki tuxu ŋku n ka təjsa mpusi tə ku wulaa təwəŋwəŋ.

²² Mprúyú Yesu təma i ifalaa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəŋi, ye í tu lso ké naani, ²³ í pəsəŋi na í tə pulaya kanə si ká kpesi na ká hoti tənku taa. Ye í tema mə taa təkpataa si pu la na sika fei, pə laki ké. ²⁴ Pə təwə ké ma heeliyi-me si pə təna mpi í sələməŋi lso tə í huw si í tema-wəŋi hikuyu, ile paa ha-məŋe-wi. ²⁵ Saa wei í kuləŋi sələmuyu tə, ye í nawa si mə na nəwəlu í wəna natəli, ile í ku-təŋi mə taa. Waatu inəŋi mə Caa wei i wə isətaa tə, i ká husi-məŋe mə isayatu tətə. [²⁶ Ye mə təwəntələnaa wakələŋəna-me na u huləŋi-wəŋe suulu na í tayani, mə Caa wei i wə isətaa tə, i kaa husi-məŋe mə isayatu tətə.]

Yesu pəsuyu təm
(Matiyee 21:23-27; Luku 20:1-8)

²⁷ Mprúyú Yesu na i ifalaa pa tasa Yosalem ke pote, na Yesu polo na í cəki lso təsele taa. Tənaŋa kətəlaa səsaa, na lso Təm səyəsəlaa, na səsaa pa kəma i kiŋ, ²⁸ na pá pəsə-i si: Kanəkanə nteŋe n makı nyá taa na ní laki isəntə? Yaa awe tu hana-ŋ pə mpaav?

²⁹ Tənaŋa Yesu cə-wə si: Maa pəsə-i-məŋe təm kuləmtu. Ye í cə-m-ti, ile maa heeli-məŋe kanəkanə nte ma makı ma taa na má laki isəntə tə. ³⁰ Lso yaa yəlaa tilina Yohaani si í səkki yəlaa ke lso lum? Í cə-m.

³¹ Mprúyú pa mayasa-təŋi pa taa pa tike. Ulena pá tə si: Ye tə təma si lso tilina-i, i ká pəsə-i-tu si: Na pepe təwə ké í tá mu i təm? ³² Pəyele ye tə təma si yəlaa tilina-i...

(Pa nyanayana samaa. Pə taya pulu tə, yəlaa nyənaya Yohaani ke lso kuşəŋətutu teləslu kupaŋ ké).

³³ Mprúyú kətəlaa səsaa pəsəna Yesu si: Tə ta nyi. Tənaŋa Yesu ná cə-wə si: Aŋhaa, ma kaa heeli-məŋe kanəkanə nte ma makı na má laki isəntə tə.

12

Təmle nyáma asaxaa təm

(Matiyee 21:33-46; Luku 20:9-19)

¹ Mprúyú Yesu sɔw kətəlaa səsaa ké ɪsɔ sɛɛv sɪ: Yulv nəɣɔlv ɪ ka sɔna lesɛŋ tuŋ ke taale tɔcu. Na í ŋma kolunɔ na í cɔɔna, na í la timpɪ ɪ ká nyaasəɣɪ pə lɔm tɔ. Na í ŋma akele tɔŋkav nəɣɔlv, wei ɪ tɔɔ pa səŋəɣɪ na pá feŋɪɣɪ tɔ. ɪ tema mpv, ɪlena í caa yəlaa na í su tɔ taa, ɪlena í tɛɛ yɛla. ² Pə kɔma na pá tala tuŋ unɪ ɪ kooluɣu waatv, ɪlena í kvsɪ ɪ tillu nəɣɔlv sɪ í polo təmle nyáma kiŋ na pá cɛɛ-ɪ unɪ ɪ tete. ³ Tənaɣa təmle nyáma mpe pa kpa tillu unɪ na pá má. ɪlena pá tɔɣɔnɪ-ɪ ɪ niŋ naanɔwa tɔyəlɔyəlɪ. ⁴ Mprúyú taale tv unɪ ɪ tasa tillu lelv ke kvsuɣv na í tili. ɪlena pá kpa ílé na pá má ɪ nyuɣv ke teu na pá tuv-ɪ. ⁵ Mprúyú taale tv tasa lelv ke tiluɣu, ɪlena pá kpa ílé na pá kv. Pa lapa mprúyú təm paɣale tɔtɔ. Pa mapa lelɔ na pá kv lelɔ. ⁶ Yulv wei pu kaasa taale tv unɪ ɪ kiŋ tɔɣɔɛ ɪ maɣamaɣa ɪ kulvlv wei ɪ luɣu sɔw teu tɔ. ɪɛɣɛ ɪ tɛɛsa tiluɣu ke pa kiŋ, na í huukɪ sɪ paa nya ɪ pəyaxa ɪsələ. ⁷ Ama təmle nyáma mpe pa heela təma sɪ: ɪ loosiɣɪ kpancoou tv kəŋna nté. ɪ kɔɔ na tɔ kv-ɪ na taale pəsɪ tá nyəntɛ. ⁸ Tənaɣa pa kpa taale tv pəyalv unɪ na pá kv-ɪ, na pá lɔ taale na waalɪ.

⁹ Mprúyú Yesu pɔɔsa-we sɪ: ɪsənaɣa taale tv unɪ ɪ ka la? ɪ ká kɔɔ ké na í kv təmle nyáma mpe, ɪlena í caa yəlaa kɔfama na í su taale taa. ¹⁰ Matəŋ í tema kaluɣv ke ɪsɔ təm taa sɪ: Pələ nte tetv ŋmalaa ŋmaakaxa na pá lɔ tɔ, nté tɔ tɔɔ kɔlɔ ŋmatv təna məlaa na tə səŋ.

¹¹ Mpi Taca lapa na tə nyənəɣɪ na pá we-tuɣv piti tɔɣɔɛ.

¹² Tənaɣa Yuta nyáma taa səsaa pɛɛka ɪsəna paa la na pá kpa Yesu tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, pa nyəmá teu sɪ mpeɣɛ ɪ sɛɛna ɪsɔ unɪ. Ama pa nyamna samaa. ɪlena pá yeɛ-ɪ na í tɛɛ.

Lom wulav səsɔ lampuu təm

(Matiyee 22:15-22; Luku 20:20-26)

¹³ Mprúyú Yuta nyáma taa səsaa tila Falisanaa napəlɪ na Helɔtɪ kpekəle taa nyáma napəlɪ tɔtɔ sɪ pá polo na pá má Yesu nəɣɔ tɔɔ na pá ná. ¹⁴ Pɛɛ pa talaa, ɪlena pá tɔ Yesu sɪ: Taca, tə nyəmá sɪ tampana ke n yɔɣɔtəɣɪ. Nn sɔɣɔməɣəna mpi yəlaa huukɪ pa taa tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, nn paasəɣəna tɔɔ, nn faɣasəɣɪ yəlaa. Ama ɪsəna mpi maɣamaɣa ɪsɔ caa sɪ yəlaa í la tɔ pə tampana ke n heeliɣɪ. Tɔv, pə we mpv tɔ, tá mpaav taa pə wɛɛ sɪ yɛ lampuu tɔ feli Lom wulav səsɔ na? Tɔ feli yaa tɔ taa feli? Tə caa sɪ n heeli-tv.

¹⁵ Ama Yesu ná nyəmá pa taa layatv, ɪlena í pɔɔsɪ-we sɪ: Pepe tɔɔ ké í nyəkɪ-m katɔka ke konyəpɔ? ɪ kəna-m liɣitee nyəɣəlvuɣv na má na.

¹⁶ Tənaɣa yəlaa kəna-ɪ-kv, ɪlena í pɔɔsɪ Yuta nyáma taa səsaa sɪ: Awe nyuɣv fotoo na ɪ hətɛ ke pa ŋmaa liɣitee nyəɣəlvuɣv tɔɔ cənɛ? Mprúyú pa cɔ-ɪ sɪ: Lom wulav səsɔ ké.

¹⁷ Tənaɣa Yesu təma-we sɪ: Anɣaa, í cɛla Lom wulav səsɔ ke mpi ɪ ti tɔ, na í cɛla ɪsɔ ɪɛɣɛ mpi ɪ ti tɔ.

Mprúyú Yesu kucɔcɔtv ntɪ tə məla-wɛɣɛ təmsuɣv ke səsəm.

ɪsəna tu wɛɛ ta fem waalɪ tɔ

(Matiyee 22:23-33; Luku 20:27-40)

¹⁸ Mprúyú Satusee nyáma napəlɪ pa kɔma Yesu kiŋ. Satusee nyáma mpe pa təŋaxana sɪ paa pə la ɪsəna sətɔa kaa tɛ na pá fe. Mprúyú pa pɔɔsa Yesu sɪ: ¹⁹ Taca, Moisi su-tuɣv kusəsutv ke takəlasɪ taa sɪ: Yulv í wɛna neu, na yulv unɪ í sɪ na í yeɛ ɪ alv, na alv unɪ í feina-ɪ na pəyaxa, neu ká hɔ leelu unɪ na í hikina-ɪ piya. ɪlena pa yaakɪ-sɪ na ɪ taalv sɔlv hətɛ. ²⁰ Tɔv, yulv nəɣɔlv na ɪ newaa paa kəna yulvnyɔɔŋ naatosompəɣɔɔɔɔɔɔ. Mprúyú taalv kraɣa alv, ɪlena í sɪ, ɪ fei pəyaxa. ²¹ Tənaɣa ɪ waalɪ nyəŋ həma leelu, na ílé ɪ caŋ ɪ sɪ tɔtɔ, ɪ fei pəyaxa. Mprúyú ílé ɪ waalɪ nyəŋ ná kraɣa alv unɪ na ílé ɪ sɪ mpv tɔtɔ. ²² Haləna pə polo pə siɣilɪ pa naatosompəɣɔɔɔɔɔɔɔɔ ɲke ka tənaɣa mpv təpai na pá səki mpv, nəɣɔlv

ta hiki pəyaya. Pəle pə waali ké alv unı ı teesa sərv. ²³ Təv, pa təna pa kpaɣa-ı mpv tə, sətəa fem wule pa naatosompəɣələya unı ı taa aweyele alv tv?

²⁴ Mprúyú Yesu cə-we si: Í nyəmə mpi pə təv pə liyitiyi-me tə? Í ta nyi ləv Təm na ləv toma tə pə təv ké. ²⁵ Waatu wei sətəa ká fe tə akpaɣale təm kaa wee. Ama apalaa na alaa paa wee ké isu isətəa tillaa wev tə. ²⁶ Ye sətəa fem təm ile, ı ta kaləta Moisi takələya taa ké timpi pa yəɣəta səwa hotiya təm tə yee? Pa ɣmaa təna si ləv təma Moisi si: Ma ké Apələham na lsaaka na Yakərv pa ləv ké. ²⁷ ləv ké weesuyv nyəma nyəɣ ké, ı ta ke sətəa ləv. Pə liyita-meɣe yem ké.

ləv kvsəsutv taa səsəəntv
(Matiyee 22:34-40; Luku 10:25-28)

²⁸ ləv Təm seɣesəlv nəɣəlv ı ka we təna na í naaki isəna pá na Yesu pa laki tə. ı nawa si Yesu cəwa Satusee nyəma ke teu. İlena í polo na í pəvsi-ı si: ləv kvsəsutv təna taa ntiyile səsəəntv təkrem?

²⁹ Tənaɣa Yesu cə-ı si: Kvsəsutv taa səsəəntv nté si, lseɣeli nyəma í nu, Tacaa ləv tike kəna Səsə təkəɣ. ³⁰ N ka səəli Tacaa nyá ləv na luyv kulvmuyv, na nyá ləsaɣa svv-ı təmammam ke paa mpi pə taa. ³¹ Tələ tə waali nti tə wee təɣəlv. N ká səəli nyá təɣəntələ isv nyá ti. Kvsəsutv natəli tə fei tətə na tə kəla təne tə naale inə.

³² Mprúyú ləv Təm seɣesəlv təma Yesu si: Tacaa n cə teu pə tu fei. Timpi n yəɣətaa si Tacaa tike kəna ləv na ı paasi ləv nəɣəlv ı fei tə tampana ke n yəɣətaa. ³³ Mpv tə yvlv ká səəli ləv na luyv kulvmuyv na ı ləsaɣa svv-ı paa mpi pə taa. Na pəle pə waali í səəli ı təɣəntələ isv ı ti. Mpv unı pə kəla isv pa lakuyv ləv ké kətaɣa ɣka kəkə nyaya ka təna tə, na kətasi nsi si təna təpai tətə.

³⁴ Yesu nawa si ı cəna ləmayasee İlena í təmı-ı si: Nyá na ləv Kawulaya svvv í fei poolv.

Pəle pə waali nəɣəlv u nyuləɣı si í tasa-ı təm pəvsvy.

Tafiiti pəyaya nté Kilisiti
(Matiyee 22:41-46; Luku 20:41-44)

³⁵ Yesu təɣna seɣesuyv ke ləv təsele taa, İlena í pəvsi si: lənaɣa ləv Təm seɣesəlaa təɣ mpv si Mesii ke Tafiiti pəyaya ye? ³⁶ Pəyele Feesuyv Nanɣtv ná təna Tafiiti taa ké təm na íle ı mayamaya í yəɣəti si:

Tacaa heela ma Səsə si,
caya ma kəɣkəɣ taa,
haləna má kəv na má sv nyá
kolontunaa ke nyá nəəhe tē.

³⁷ Tafiiti mayamaya ná yaa-ı si Səsə nté, İle lənaɣa Mesii ná məlaa na í ké Tafiiti unı ı pəyaya tətə İle?

ləv Təm seɣesəlaa waali kuluyv
(Matiyee 23:1-36; Luku 20:45-47)

Mprúyú samaa tuutuuma nu Yesu təm na lanɣulvmle. ³⁸ ı kpaalaya yəlaa mpa ı seɣesaya tə si: Í lana ləv Təm seɣesəlaa mpe na laakalı. Pa səəla tokonaa səsaa svvv ké na pá cəəki, na pá caaki pa seeki-weɣe samaa taa na pá luɣıɣı. ³⁹ Na Yuta nyəma təkotilenaa taa teeli teeli təcaɣalenaa ke pa pəkəɣı, na acimanaa taa səsaa səsaa təcaɣale ke pa pəkəɣı na pá cakı. ⁴⁰ Mpe pa ləkəɣəna leela ke pə təna mpi pəle pa wəna tə. İlena pá svv ləv sələmuyv na pə taɣalı si pə hılı si mpeɣe kupama. Pə təv ké paa te na pá ná katatələya nav napələɣı teu.

Alv wei ı tv santiinaa naale tə
(Luku 21:1-4)

⁴¹ Mprúyú Yesu caya ləv təsele səsəəle taa ké kvhaanɣ atakaanaa isəntaa, na yəlaa samaa kəɣ na pá tvɣı liyitee na í nyənəɣı. Mprúyú toɣtvnaa paɣale kəna liyitee ke səsəm na pá tv. ⁴² Tənaɣa leelu kvnyəntv nəɣəlv ı kəna santiinaa ke naale na í pəti. ⁴³ Mprúyú

Yesu yaa ɪ ifalaa na ɪ heeli-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəxi, leelu kunyǝntu unɛ ɪ tu mpiyi kuvhaan atakaa taa tǝ pǝ kǝla pa tǝna pa nyǝm. ⁴⁴ Pǝ taɣa pulv, yǝlaa lelaa nǝ kpaɣa pa liyitee nna a kpisa yem tǝɣǝ na pǝ tu. Ama alv unɛ ɪle paa na ɪ kǝ kunyǝntu tǝ pǝ tǝna mpi ɪ ka wena tǝɣǝ ɪ kpaɣaa na ɪ tu. Pǝ ta kaasi-ɪ pulv si ɪ yana tǝɣǝnaɣa maɣamaya.

13

Isǝ tǝsǝele wakǝlvu tǝm

(Matiyee 24:1-2; Luku 21:5-6)

¹ Yesu kǝma si ɪ lukǝna Isǝ tǝsǝele taa, ɪlena ɪ ifalaa taa nǝɣǝlv tǝm-ɪ si: Tacaɔ, nyǝni ŋmatv tǝnɛ tǝ tǝv, na tǝ pǝe kupana teu yee?

² Tǝnaɣa Yesu cǝ-ɪ si: Matǝŋ n na ŋmatv sǝsǝǝntv tǝnɛ? Pǝ kaa kaasi pǝle lentɛ na tǝ tǝna lentɛ tǝv, paa tusi pǝ tǝna.

Mpi mpi pu huli si antulinya caa tǝm tǝ

(Matiyee 24:3-14; Luku 21:7-19)

³ Mǝpǝɣǝ Yesu caya Olifinaa puɣv tǝv kǝ Isǝ tǝsǝele ɪsentaa. Pǝ pamna Piyee na Saaki na Yohaani na Antǝlu pa liyiti pa wenna ɪ kiŋ. Tǝnaɣa pa pǝɔsa Yesu si: ⁴ Pǝlee kǝ mpv unɪ pu la? Na ŋmaatǝle nteɣe pu huli na tǝ nyǝna si pǝ wɔsaa?

⁵ Tǝnaɣa Yesu svv-weɣe kraalvu si: ɪ la laakali, ɪ taa yele na nǝɣǝlv kǝv na ɪ tolisi-me.

⁶ Mpi tǝ paɣale kǝ kǝv na pǝ ha pa tǝɣi ma hǝte si mpeɣele Mesii, na paa tolisi paɣale.

⁷ Ye ɪ kǝma na ɪ nu yooŋ taŋ ke mǝ cǝlv mǝ cǝlv, na pǝ heeliyi-meɣe pooluŋ nyǝŋ tǝmnaa, sǝɣǝntv ɪ taa la-me. Pǝ weɛ si mpv unɪ pǝle pu la kǝ. Ama waali waali kǝ antulinya nǝa kǝŋ na ɪ teŋ. ⁸ Tetv kateŋa leŋka kǝ yooŋa leŋka nyǝma. Kawulaya leŋka kǝ kuli leŋka tǝv, na tetv kǝ sele tiiliwe tiiliwe, na nyǝɣǝsǝnaa kǝ la. Na mpv unɪ pǝle pu weɛ ɪsu alv kulvɣv lulvɣv na pǝ caali-ɪ wuv ke sǝŋŋsǝŋŋ tǝɣǝle.

⁹ Mǝ maɣamaya ɪ la laakali. Pǝ taɣa pulv tǝv, paa yaa-meɣe puloona taa. Paa ma-meɣe kratǝŋ ke Yuta nyǝma tǝkotilena taa. Paa yaa-meɣe nǝnǝsi ke tetv tǝkǝlaa na awulaa sǝsaa pa kiŋnaa ke ma tǝv, na ɪ kǝ huli ma tǝm tampana. ¹⁰ Ama pǝ weɛ si paa heeli Laapaali Kupan ke kateŋasi tǝna taa yǝlaa kǝ na pǝcǝ. ¹¹ Saa wei paa kra-me na pǝ pona-meɣe puloona taa ke mpv tǝ, ɪ taa nǝɣǝsi nti ɪ kǝ yǝɣǝti tǝ na pǝ ta tata. Ama ye pǝ talaa, ɪ yǝɣǝti nti tu kǝv mǝ luuŋ teɛ tǝ. Pǝ taɣa pulv tǝv, Isǝ Feesuɣu Nanŋtu ka tvna-tǝɣi mǝ luuŋ teɛ, pǝ taɣa mǝ cǝlvɣv tu luna. ¹² Halɪ yǝlaa kǝ kuli na pǝ huli pa taalvnaa yaa pa newaa maɣamaya si pǝ kv-we. Na cǝcǝnaa kǝ la pa piya ke mpv tǝtǝ. Piya sǝle su kuli si nyǝma tǝv na si la na pǝ kv-we. ¹³ Yǝlaa tǝna taa kǝ kpana-meɣe ma tǝv. Ama ye wei ɪ nyaya apalvtv na ɪ tala tǝnaɣa, puntv nyuɣv ke pu ya.

Acaalǝtv tǝm

(Matiyee 24:15-28; Luku 21:20-24)

¹⁴ Mǝpǝɣǝ Yesu tǝma si: ɪ kǝ kǝv na ɪ na acaalǝtv taa acaalǝtv ke timpi pǝ ta nǝɣǝsǝna tǝ weɛ tǝ. Wei ɪ kalǝɣi tǝ ɪ cǝkǝna-tǝɣi teu. Mpv unɪ tǝ, mpa paa weɛ Yuta tǝ pǝ se na pǝ kra pǝɔŋ. ¹⁵ Ye pǝ maɣana wei na ɪ we kutuluyv tǝv na ɪ tiiwa, ɪ taa tǝ si ɪ svuki tǝɣaya na ɪ kpaɣa pulv. ¹⁶ Na wei pu maɣana ɪ we taale tǝ, ɪ taa tǝ si ɪ kpeŋ ɪ te na ɪ kelɪ ɪ kpaɪ. ¹⁷ Ahusitonaa na asǝŋ tǝm kǝ la waiyo ke waatv unɪ. ¹⁸ ɪ sǝlǝmɪ Isǝ na kuvyeeŋ unɪ ɪ taa pamsǝna watv waatv. ¹⁹ Pǝ taɣa pulv tǝv, wahala kǝ la kuvyeeŋ unɪ ɪ taa kǝ sǝsǝm kǝ pǝ tu fei. Wahala wei ɪ taka hatoo Isǝ lapv antulinya tǝ pa ta nata, pǝyele pa kaa tasa ɪ taka kǝ nav tǝ. ²⁰ Na ye pǝ taɣa ɪsu Tacaɔ huɔwa si ɪ kǝ pasa kuvyeeŋ unɪ ɪ tǝv nǝɣǝlv kaa tvli-ti. Ama ɪ pasa pǝ kuvyeeŋ unǝɣi yǝlaa mpa ɪ lǝsaa si pǝ pǝsi ɪ nyǝma tǝ pa tǝv. ²¹ Na ye yulv tǝma-me si: ɪ nyǝni, Mesii we cǝnɛ yaa cǝnɛ, ɪ taa nu. ²² Pǝ taɣa pulv tǝv, Mesiinaa na Isǝ kuvyǝɣǝtv tǝlǝsǝlaa pǝpǝtvnaa kǝ lu na pǝ la kǝkǝlv nyǝm na piti tǝma. Halɪ paa pǝsaya pa puɣusiɣi mpa pa maɣamaya Isǝ lǝsaa tǝɣǝ. ²³ Mpv tǝ ɪ la laakali, ma tǝma-meɣe kraalvu.

Yulu Pəyaxa kəntə

(Matiyee 24:29-31; Luku 21:25-28)

²⁴ Wahala unı ı waalı kə kuyeyən unı ı taa, ilim ká sı təkpitii, isətu kaa tasa huləmvuy. ²⁵ Isətulənası ká luna isətaa na sı hoti, pu ciyiti isətaa kəkələnna. ²⁶ Waatu inəyi paa na Yulu Pəyaxa má ma səña isənmuntv təə na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ²⁷ Maa tili ma isətaa tillaa sı pá koti ma ləsəlaa ke antulinya həyələñ təna taa. Pə kpayav ilim təlule na pə tətule na pə polo pə ntəyəñ na pə mpətəñ təə tə.

Fiki tuyv təm

(Matiyee 24:32-35; Luku 21:29-33)

²⁸ Í nyənna fiki tuyv na í cəkəna, saa wei kv neyətəyi na hatv yeğələyi tə í nyəmá kprakpaa sı həesuyv talaa kele. ²⁹ Mpv tətəyəə waatu wei í ká ná təmnaa pane pa lakı tə í nyı sı pə wusaa kele, pə caa lapv nté. ³⁰ Tampəna ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, yəlaa mpa pa we isəntə tə pa kaa sı pa təna na pécó pə tənaya mpv pə la. ³¹ Isəntənyv na atə ká mvki yem. Ama ma kuyəğətutv kaa saalı paa pəcə.

Isə tike nyəmna kuyəñku antulinya ká tə tə

(Matiyee 24:36-44)

³² Nəğəlv fei wei ı nyəmá pə waatu yaa pə wule tə, paa isətaa tillaa, na Pəyaxa má ma mayamaya. Ama Tacaa tike koñ nyəmna. ³³ Mpv tə, í la laakalı na í feñ. Pə taya pulv təə, í ta nyı wule nte mpv unı pu tii təkpiili tə. ³⁴ Pu wee isu yulu səsə kulvuyv ı təyaya sı ı puki mpaa na í yaa ı pəyalaa mpa pa lakı ı kiñ ke təmle tə, na í tv pə tənaya pa niñ taa, na í hólí paa wei kə nte ı ká la tə, na í heeli təyaya təə nyənlv sı í feñ teu. ³⁵ Ye ı ta nyı waatu wei təyaya caa ká kəə tə ile í feñ teu. Taanaya ke ı ká kəə, ahoo həka ke, kampañ koou na, yaa tanəñ kə, nəğəlv ta nyı. ³⁶ Ye ı ká kəə təm kulvm təə tənyəsə, ile í taa yelev na í mayana í təñna tom. ³⁷ Nti ma heeliyi-me isəntə tə ntəyi ma heeliyi paa wei sı í feñ yoo.

14

Səsaa səsaa cayav ke Yesu acaya

(Matiyee 26:1-5; Luku 22:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Pə kaasa kuyeyən naale sı pá təyə Təev acima na potopotonaa mpa pa taa fei kukusvm tə. Mpv yú kətəlaa səsaa na Isə Təm seğesəlaa pa pəeka isəna paa la na pá kpa Yesu təhəe na nəğəlv ta na tə na pá kv-ı. ² Pa yəğətaya pa taa sı: Ye tə təma sı tə kpa-ı acima waatu taa, pu la yoo ke yəlaa taa.

Yesu təə tulaalv pəlvuyv

(Matiyee 26:6-13; Yohaani 12:1-8)

³ Kuyaku nakvlı Yesu we Petanii ke tənuyv təə asilima kutəñ tv Siməñ təyaya taa, na í cayaa na í təñna təyəv. Tənaya alv nəğəlv ı svvwa na í təkə tulaalv kupəñ wei pa yaa sı naati na pá lapa ı akpaləpiya ke liyitee pəle kvhulvməle taa tə na tulaalv unı ı we liyitee ke səsəm tə. Mpv yú alv unı ı pəla akpaləpiya ñke na í pəli tulaalv inəyi Yesu nyuyv taa. ⁴ Tənaya mpv unı pə ta maya mpa pa caya təna tə pa taa ləlaa na pá tə sı: ı ləv tulaalv unı isəntə tə pə teu nte we? ⁵ Ye paa pəeta-ı ı liyitee taa kəli liyitee nyəğətv ñmstvuyv na nvnvwa (300) na pá ha konyəntvnna? Mpv yú pa kala alv unı ı təm ke səsəm. ⁶ Ama Yesu təma-we sı: Í yelev alv unı təkpi yoo. Pepe təə kə í pəsəyi ı lanğle ke mpv? Mpi ı lapa-m mpv tə pə tewaya halı. ⁷ Mə na konyəntvnna í wenna tam. Paa waatu wei kə í nəkəa í ká la-weğə kvpantv. Ama má na-me tə kaa wee təma kiñ ke tam. ⁸ Mpi ı pəsaa təyə ı lapa. ı laalaa na í sağalı-m tulaalv ke kprakpaa sı pá pina-m. ⁹ Tampəna ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, paa timpıyi paa heeli Laapaalı Kupəñ ke antulinya unı ı təna ı taa, paa keesı alv unı ı lapa mpi tə pə təm na pá təəsəyi ı təə.

Yutaası kəlmətə

(Matiyee 26:14-16; Luku 22:3-6)

¹⁰ Μρύγύ Yesu ifalaa naanowa na naale taa nəχəlv wei pa yaa si Yutaasi Isəkaleeu tə i kulaa, na í polo í mayana kətəlaa səsaa, si un i ka tv Yesu ké pa niη taa. ¹¹ Pəle pa nu mpv ilena pa laηa hee səsəm na pá tə si paa ha-i liyitee. Ilena Yutaasi svv kuyaku kupaηku ke pəekvyv si í tv Yesu ké pa niη taa.

Təev acima kvətəχv təχv

(Matiyee 26:17-25; Luku 22:7-14,21-23; Yohaani 13:21-30)

¹² Pə tala potopotona mpa pa taa kvksvm fei tə pə acima kuyaku kancaalaya nyəηku wule, ilena Yesu ifalaa pəəsi-i si: Leye n caa si tə polo na tə la-η Təev acima kvətəχv? Pə wule nteye pa kvηi iwəesi nsi pa lakəna Təev acima kvətəχv tə.

¹³ Μρύγύ Yesu tila i ifalaa taa naale si: Í polo icate taa, í ka sulina apalv nəχəlv na í səχəla lum na həyaya, í təηi-i. ¹⁴ Puntv un i svv timpi, ile mu pəəsi təyaya tv si: Taca si kutuluyv ηku kv taa í na i ifalaa paa cayə na pá təχv Təev acima kvətəχv tə kv we le? ¹⁵ Apalv un i ká húlí-meyə ate na isətəa kutuluyv taa ké naη səsəηku nakvləχi isətəa, na pá tēma-kvηv tayanvηv na kv taa we wontu nti í ká lana tə. Kv taa tənaya í ká təsi-tvηv pə tēna.

¹⁶ Tənaya Yesu ifalaa kulaa na pá tēe icate taa na pá mayana teitei isv Yesu ka heela-we tə. Ilena pá təsi Təev acima kvətəχv ke tēna.

¹⁷ Pə kəma isv taanaya ile Yesu na i ifalaa naanowa na naale pa talaa kele. ¹⁸ Pa cayaa na pa tēηa təχv, ilena Yesu yəχəti si: Tampəna ke ma heeliyi-me yoo maa cesəχi, má na mpa me tə cayaa na tə təkis isəntə tə mə taa nəχəlv ká la-m kəlmətə.

¹⁹ Tənaya Yesu ifalaa isentaa nyəηa səsəm, na pá svv-i pəəsuvv ke kulvm kulvm. Ine si: Matəη pə taya ma? Ine si: Matəη pə taya ma?

²⁰ Tənaya Yesu cə-we si: Mə naanowa na naale taa nəχəlvv. Má na wei tá niη ká krenti svsvv ke nyənaya taa tə. ²¹ Yvlv Pəyaya má, ma səki teitei ké isv paa kēesa ma təm ke Isə Təm taa tə. Ama wei i ká la Yvlv Pəyaya maya kəlmətə ke mpv tə i təm ká la wayo ké səsəm. Puntv un i ye pa taa luli-i pəle pu lapa sana.

Taca səm təsvv

(Matiyee 26:26-30; Luku 22:14-20; Kələnti I 11:23-25)

²² Μρύγύ waatv wei Yesu na i ifalaa pa təkaya tə, Yesu kraηa potopoto na í sēe Isə ké í na təmle, na í faya-i na í cela i ifalaa, na í heeli-we si: Í mv, ma tənvyv nté.

²³ Pəle pə waali ké i kraηa kərv na í sēe Isə ké í na təmle na í cēle-we, na pəle pá nyəv pə tēna. ²⁴ Ilena í heeli-we si: Ma caləm nté mpi pə húláyí Isə nəχv pēelvyv tampəna tə. Mpi pə kremna yəlaa payale tə. ²⁵ Tampəna ke ma heeliyi-me yoo maa cesəχi, ma kaa tasa svlv pəneye nyəv haləna kvyaηku maa tasa pə nyəv ke Isə Kawulaya taa tə.

²⁶ Yesu na i ifalaa pa tēma mpv, ilena pá yoo acima yontu, ilena pá tēe Olifinaa pvηv tə.

Piyee kpeesv təm yəχətaya

(Matiyee 26:31-35; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38)

²⁷ Μρύγύ Yesu tēma i ifalaa si: Mə tēna í ká yele-m na í se. Pa ηmaa mρύγύ Isə Təm taa si: Maa kv tiikilu na heeη ká ya yem yem. ²⁸ Ama waatv wei maa fe, ilena má tēe-meyə nəχv ke Kalilee.

²⁹ Tənaya Piyee tēma-i si: Paa pa tēna paa yele-η na pá se, má ma kaa la mpv.

³⁰ Ama Yesu tēma Piyee si: Tampəna ke ma heeliyi-η yoo maa cesəχi, n ká kpeesv təm tooso ké saηa ahoo ane a mayamaya si n ta nyi-m ké n ta nyi-m na pécó kampaav koo təm naale nyəm.

³¹ Ama Piyee tasa kpeesv na toη si: Paa má na-η tu si tu si ké. Ma kaa kpeesv si ma ta nyi-η.

Μρύγύ pa tēna pa yəχətə mpv.

Yesu səlvv ke Kətəsemanee

(Matiyee 26:36-46; Luku 22:39-46)

³² Pəle pə waali pa tala timpi pa yaa si Ketəsemanee tə, ilena Yesu tə i ifalaa si: Í caya cəne na má polo lə sələmuyə ke hatoo cəne.

³³ Mpróyó i kpaɣa Piyee na Saaki na Yohaani. Tənaɣa sɔyɔntu na laɲwakəlle səsəle suv-i kpaɣ, ³⁴ ilena í tə-we si: Ma laɲle wakəlaa ké tətəyətəyɔ pə fei keesuyə. Í caya cəne na í ferjiyi.

³⁵ I tuusa i nəyɔ təw ké pəcɔ, ilena í luɲ na í sələmi si ye pə we pəsuyə wahala waatu ne í taa kəw inu i təw. ³⁶ I sələmaa ké si: Hai, ma Caa, n pəsəyi pə təna, kəwli wahala səsə ineyə ma nyuyə təw. Paa na mpv mpi n nəkaa təw pəle pə la, pə taa wee ma luyə nyəntu.

³⁷ Yesu tema mpv, ilena í məli i ifalaa tooso inu i kiɲ na í maɣana pa təɲna tom. Tənaɣa i pəɔsa Piyee si: Siməɲ, n too ké? N kpisa feɲuyə ke pəcɔ maɣamaɣa? ³⁸ Í feɲ na í sələmi, təfɔ í ká hoti waatu wei maɣasuyə kəɲ-me tə. Pááná wee, ama tənuyə u pəsəyəna.

³⁹ Mpróyó Yesu tasa tuusuyə, ilena í tasa kulumtu ntəyi sələmuyə. ⁴⁰ I tasa i ifalaa cələyɔ məlvuyə, ilena í maɣana pa təɲna tom tətə. Pa kpisa pá cayaɣana pa ise. Ile pa ta nyi nti pá cə-i tə.

⁴¹ Yesu məla tooso nyəm ilena í pəɔsi-we si: Í təɲna tom na í heesəyi yaa? Təw, í yele mpv, pə talaa kele. I nyəni, paa tu Yulv Pəyaya maɣa asaɣaa niɲ taa. ⁴² Í kulv na tə tēe. Í nyəni, ma kəlmətə tu tala cəne.

Yesu kpaɣ

(Matiyee 26:47-56; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12)

⁴³ Yesu təɲna yəyətəyɔ ke mpv, ile i ifalaa naanəwa na naale taa lelv wei pa yaa si Yutaasi tə i talaa kele. Na i waali ké yəlaa tuutuuma na pá təkə laɣalee na kpatəɲ. Kətəlaa səsaa na ləw Təm seɣesəlaa na nyuyə nyəma pa tilina yəlaa mpe. ⁴⁴ Yutaasi wei inu i laki Yesu ké kəlmətə ke mpv tə i ka keesa samaa inəyi isəna i ká la təyɔ. I heela-weyɔ si: Ye ma polaa na má wəyala wei ile inəyəle. Í kpa-i na í tək-i teu na í tēena. ⁴⁵ Yutaasi talaa ilena í kpatəna Yesu na í tə si: Taca.

Ilena í wəyali-i. ⁴⁶ Mpróyó samaa inu i tu niɲ ke Yesu təw na pá kpa-i. ⁴⁷ Tənaɣa mpa na Yesu paa we təna tə pa taa nəyɔlv i kpee i laɣate na í lo kətvlv səsə təmlə tu ɲkpaɲuyə na í kəwli təfeɲ. ⁴⁸ Ilena Yesu pəɔsi samaa si: Í kəɲ-i-m kpaɣ na í nəki na í kpaɣəyi laɣalee na kpatəɲ tə, maɣa ɲmulv isayav ké? ⁴⁹ Ma na-meɣe ləw təsəele səsəle taa ké kuyeyɲ tənaɣa na má seɣesəyi. Pəyele í ta kpa-m. Ama pə lapa isəntəyɔ si pə la isəna paa ɲmaa ləw Təm taa tə.

⁵⁰ Tənaɣa Yesu ifalaa təna yela-i na pá se na pá tēe.

⁵¹ Pə pamna ifepu nəyɔlv i ka taka kunti tike na í təɲ Yesu waali. Pa siisaa si pa kpaɣ ifepu inu, ⁵² ilena kunti fiti na í yele na í tēe tapakpete təyələyali.

Yesu ponav ke Kotuyə səsəɲku taa

(Matiyee 26:57-68; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24)

⁵³ Mpróyó Yesu kpaɣaa pona Yesu ké kətəlaa wulav tē, na pá maɣana kətəlaa səsaa na nyuyə nyəma na ləw Təm seɣesəlaa pa kota təna. ⁵⁴ Piyee tənaɣa Yesu ké táálərn təw, haləna í tala kətəlaa wulav taya təw. Ilena í caya təna na í na təmlə nyəma pá holiyi kəkə.

⁵⁵ Mpróyó kətəlaa səsaa na Kotuyə səsəɲku nyəma pəeka taali wei paa tu Yesu na pá hiki mpaav na pá kv-i tə, na pá kpisi. ⁵⁶ Ilena yəlaa paɣale náá kulv na pá təɲ si: Taali ineyə i lapa, ineyə i lapa. Ləlaa si ineyə, na pá tayanəyi pa taa pa tike ke kpeesuyə. ⁵⁷ Na ləlaa náá lu yem na pá looli təm na pá suu-i si:

⁵⁸ Tə nu Yesu yəyətəyɔ si inu i ká yəki ləw təsəele səsəle təne, nte yəlaa niɲ ɲmawa tə. Inu i ká ləeti kufate nte yulv niɲ kaa ɲma təyɔ kuyeyɲ tooso wule.

⁵⁹ Paa na mpv pa təm ta kaa.

⁶⁰ Mpróyó kətəlaa wulav kula pa təna pa isəntaa na í pəɔsi Yesu si: N kaa yəyətəyɔ? Suweyə yəlaa pane pa yəyətəyəna-ɲ ye?

⁶¹ Ama Yesu suma, i ta cə si pulv. İlena kətəlaa wulav tasa-i pəəsuyv si: Nyaxale İso wei pa puyvləyi tə i pəyalv Mesii?

⁶² Tənağa Yesu cə-i si: Nn, ma mayamaya kele. Na mə tənə təpai í ká na Yulv Pəyaxa má na má caya İso toj tənə tv kəjkəj taa. Na í ká na-m isətaa ħmuntv taa na má tiiki.

⁶³ Tənağa kətəlaa wulav cəla i wontu na í tə si: Seliya nyəma mpağa tə tasəxi pəekuyv tətə. ⁶⁴ Mə mayamaya í ná isəna i kpa İso tətə təxəle. Təv, í na-we? Məpəyú pa tənə pa təma si i təm səpağa, paa kv-i ké.

⁶⁵ Tənağa yəlaa mpe pa ləlaa svv-i ntayama təv, na pá takı i isentəv na pá mapı-i ħkuma, na pá pəəsı-i si: Kpeye wei i mapa-ħ tə.

Pəle pə waalı yoolaa kpağa Yesu na pá mapı-i kataası.

Piyee kpeesuyv

(Matiyee 26:69-75; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Piyee ka we taya tətə ké ateyə mpv təxə kətəlaa wulav təmle tv əlv nyəj nəxəlv i kəma ⁶⁷ na í mayana-i na í holiyi kəkə, na í nyəni-i təpijə na í tə si: Nyá tətə, n ka we Nasaleti tv Yesu inı i kiħ.

⁶⁸ Məpəyú Piyee kpeesaa na í tə si: Ma ta nyı nti n yəxətəyi mpv tə. Ma ta cəkəna-tı.

Pəle pə waalı ké Piyee luwa na í polo kpaaj taa. [İlena kampaav koo.] ⁶⁹ Tənağa təmle tv əlv nyəj inı i tayana-i nav, na í tasa í na mpa paa we tənə təxə heeluyv si: Pa taa mpeyele na apəlv inə tətə.

⁷⁰ Məpəyú Piyee tayana kpeesuyv. Pə lapa laasaya İlena mpa paa we tənə tə pá tə Piyee si: Nyá, n ta laj yəlaa mpe pa taa nəxəlv. Pə taya pulv tətə, n ké Kalilee tv tə se.

⁷¹ Məpəyú Piyee kpeesaa təlalala na í tuu na í tə si: Na İso, ma ta nyı apəlv wei i təm í yəxətəyi tə.

⁷² Tənağa kampaav ləla koo ke təm naale nyəm, İlena Piyee təəsı nti Yesu ka yəxətə-i tə tə tətə si: Mpi pu takı kampaav koo naale nyəm tə n təma təm tosoyo kpeesuyv si n ta nyı-m ké n ta nyı-m. İlena Piyee wii isəlvəm.

15

Yesu ponav ke Pilati

(Matiyee 27:1-2,11-14; Luku 23:1-5; Yohaani 18:28-38)

¹ Kətəlaa səsaa, na nyuyv nyəma, na İso Təm seysesəlaa, na Kotuyv səsəv nyəma pa kota təmaya tanəj kvpaħku tē si pa paasəyəna Yesu təm. Məpəyú pa həkə-i na pá kpağa-i na pá polo pá cəla Pilati. ² Tənağa Pilati pəəsı-i si: Nyaxale Yuta nyəma wulav səsə inəyi?

İlena Yesu cə-i si: Ntəxəle n yəxətə mpv.

³ Na kətəlaa səsaa náá təj si i lapa taalənaa ke səsəm ké. ⁴ Tənağa Pilati tasa-i pəəsuyv si: N sumaya? Nyəni pa təjuyv si n lapa pəne na pəne tə.

⁵ Ama Yesu tá cə si pulv. İlena pə la Pilati ke piti ké səsəm.

İsəle seesuyv ke Yesu kvxv tətə

(Matiyee 27:15-26; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39-19:16)

⁶ Paa Tēv acıma wena Pilati tüləyi saləka tv nəxəlv wei samaa caa si pá tülı təxə. ⁷ Pə pamna apəlv nəxəlv wei pa yaa si Palapaası tə, í na ləlaa paa kvwa yulv ke tetv təm yoo ħku ku kvlaa tə kv taa na pá təkə-weye saləka. ⁸ Məpəyú samaa kvlaa na pá kpa na pá mayana Pilati si í la-we İsu i tu lakı-we tə. ⁹ Tənağa Pilati pəəsı-we si: Í caa má tülı-məye Yuta nyəma wulav səsə na?

¹⁰ Pə taya pulv tətə ké i pəəsı-weye mpv, i ka nyəmaya təkəlekele si isəsəemle tətə ké kətəlaa səsaa ka pona-i Yesu. ¹¹ Ama kətəlaa səsaa mpe pa seysesəna yəlaa si pá tə si Palapaası ke pá tülı-we. ¹² Məpəyú Pilati tayana samaa ke pəəsuyv si: Təv, isənağa í caa má lana mə Yuta nyəma wulav səsə inı?

¹³ Tənağa pa mapa kapusi si: Kamı-i səm tesika tətə.

¹⁴ Ulena Pilatı pəəsi-we si: Ule isayatu ntiyi i lapa?

Mrúyú pa tasa kapusi mapu na toŋ si: Kami-i səm tesika təw, kami-i səm tesika təw.

¹⁵ Pilatı səlaa si samaa unı i laŋle í heena-i, ulena í tvli Palapaasi, na í yeke na pá casa Yesu ke akpatée. Ulena í kraŋa-i na í cəle-we si pá polo pá kami-i səm tesika təw.

Yoolaa paanav ke Yesu

(Matiyee 27:27-31; Yohaani 19:2-3)

¹⁶ Mrúyú yoolaa pona Yesu ké kvəne təyaya taya təw, ulena pa yaa pa looŋa təna.

¹⁷ Mrúyú pa suu Yesu ké capa kušem təkrai, na pá luv səwa ke ntenuyu na pá te i nyuyv. ¹⁸ Ulena pá sée-i si: Yuta nyéma wulav səsə, fəw.

¹⁹ Na pá makı i nyuyv taa ké kpatúyú, na pá tə i təw ké ntagama, na pá luŋiyi i tee ké akula ke teu təkulakula. ²⁰ Pa tema-i paanav ke mpv, ulena pá wəŋsi capa kušem unı, na pá mələnə-i i wontu. Ulena pá luna-i si pa kaŋı-i səm tesika təw.

Yesu kam

(Matiyee 27:32-44; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27)

²¹ Pə pamna Siləni tv nəŋəlv ná luna taale, pa yaa-i si Siməŋ. I ké Alekəsantəli na Lufusi pa caa. Tənaŋa pa kripa ulə na toŋ si í səŋəli Yesu tesika ŋke. ²² Mrúyú pa pona Yesu ké timpi pa yaa si Kələkəta tə. (Pə huwəe nté si nyumpəŋəlaŋa te). ²³ Mrúyú pa nyəmə si pa cələŋı-i sulum mpi pə taa pa sita kəle nte pa yaa si miili tə si í nyəw. Ama Yesu kisa nyəw. ²⁴ Pə waalı ké pa kama-i səm tesika təw, na pá tə tete ké i wontu təw si pa nyəŋ isəna paa wei i ká hiki tə na pécó pá tala-tı. ²⁵ Waatu wei pa kaŋaŋa-i mpv tə pə we tanəŋ ilim kaləfu pəŋəlaŋafei naanəwa təw. ²⁶ Mrúyú pa lapa lampə na pá ŋmaa i təw si: Yuta nyéma wulav səsə. Pa lapa mrúyú si pə huli mpi pə təw pa lapa-i mpv tə. ²⁷ Pa kpeŋna í na ŋmulaa ke naale na pá ká səm tesikası təw, ləlv ke i ntəŋəŋ təw, na ləlv ke i mpətəŋ təw, [²⁸ si pə la isı paa ŋmaawa ləw Təm taa tə si: Asayaa taa ké pa tv-i.]

²⁹ Yəlaa mpa paa təkəŋana təna tə pele pa kpeətəŋı nyəwəŋ na pá tvvki-i si: Anyaŋka, matəŋ nyá təmna si n yəkəŋı ləw təsəele səsəle na í tayani kvate ke ŋmau ke kuyeeŋ tooso taa. ³⁰ Waası nyá ti ulə. Lu tesika təw na í tii ulə.

³¹ Mrúyú na kətəlaa səsaa na ləw Təm səŋesəlaa tətə. Pele pa təŋna-i paanav na pá yəŋəŋı pa təma si, i yapa ləlaa nyəwəŋ isənaŋa na í kaa pəsi na í ya i maŋamaŋa i nyəŋku.

³² Pənəntaa lseyeli wulav səsə Mesii í lu tesika təw na í tii na tə ná na tə tisi.

Pə kpeŋna í na mpa paa kama tə na pele pá tvvki-i tətə.

Yesu hēv

(Matiyee 27:45-56; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30)

³³ Pə kəma na pə tala ilim sikuŋu, ulena səkrətvuyv nyala ıcate təw haləna ilim kpili.

³⁴ Ilim kpila mpv, ulena Yesu kiisina nəŋə səsəŋa si: Eloi, Eloi, Lema sapatani. (Na təle tə huwəe nté si: Ma ləw ma ləw, pepe təw ke n lə-m?)

³⁵ Mpa paa we təna tə pa taa ləlaa nu mpv, ulena pá tə si: Í nu, i yaana nteŋe Ilii.

³⁶ Ulena pa taa nəŋəlv kraŋa asewa na í polo í lii kpaləkpam saŋ ke lum kunyənəm napəli pə taa na í tvv kpatúyú nəŋə taa na í huli Yesu si í nyəw. Na i tə si: Í yeke na tə ná Ilii ká kəw na í tisi-i yaa isəna?

³⁷ Tənaŋa Yesu kiisa səsəm ulena í hēv.

³⁸ Mrúyú puyv səsəwv ŋku kv kəŋa ləw təsəele taa tə kv faya kv hēkv taa ké huŋ naale ke yem ke hatoo isətaa na pá kaləsəna atə. ³⁹ Lom yoolaa səsə wei i ka səŋa Yesu isəntaa tə i na isəna Yesu tema kiisuyv na í si tə. Ulena í tə si: Tampəna, yulv unə i ké ləw Pəyaya.

⁴⁰ Alaa napəli paa səŋa pooluŋ na pá nyənəŋı. Makətala Malı ka we pa hēkv. Ulena pə kaası Saakı səkpəlu na Yosee pa too Malı na Salomee tətə. ⁴¹ Alaa mpe pa tənaŋa Yesu ké saa wei i ka we Kalilee tə na pá caləsəŋı-i. Na pə kaasa alaa ləlaa paŋale mpa í na-we paa kpəwa Yosalem tə.

Yesu pim

(Matiyee 27:57-61; Luku 23:50-55; Yohaani 19:38-42)

⁴² Pə pamna kuyaku ŋkuyɔ pa laki acima sɔɔlv. Mpi tɔ pə feŋ kuyaku kuhɛɛsuyɔ kɛ. Mprɔyɔ pə kɔma na pə kɛɛsi taanaɣa, ⁴³ ilena Alimatee Yosefu kɔɔ. Mpe pa kotayana kotuyɔ sɔsɔɔv ŋku, na yɛlaa tukayana-i kɛ. I mayamaya i ka keŋayana lɔɔ Kawulaya tɔɔ. Yosefu unɪ i nyaya apalutv kɛ teu na í polo í mayana Pilatɪ na í sɛlɛmɪ-i sɪ i kprakɛyi sɛtv. ⁴⁴ Ama pə lapa Pilatɪ kɛ piti kɛ isɛna i sɛpa lɔŋ kɛ mpv tɔ. Ilena í yaa yoolu na í pɔɔsɪ-i sɪ: Yesu sɛpa tɔ pə leelaa. ⁴⁵ Yoolu heela-i pə tampana, ilena í ha Yosefu kɛ mpaav sɪ í polo na í kraɣa sɛtv. ⁴⁶ Mprɔyɔ Yosefu yapa kpronkrontu toŋ nyɛntv nti pa yaa sɪ lɛŋ tɔ tɔpɔŋkahulɔŋa, na í tisi sɛtv kɛ tesika tɔɔ na í takɪ-i pɔŋkahulɔŋa ŋke. Ilena í polo í pimi-i pɛlaav ŋku pa hula kukpamuyɔ taa tɔ kv taa. Ilena í pilimi puw sɔsɔɔv nakvli na í suli pɛlaav nɔɣɔ. ⁴⁷ Makətala Malɪ na Yosee too Malɪ paa wɛɛ na pá naaki timpi pa pima-i tɔ.

16

Yesu fem

(Matiyee 28:1-8; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10)

¹ Mprɔyɔ kuyaku kuhɛɛsuyɔ tɛɛwa, ilena Makətala Malɪ na Saaki too Malɪ na Salomee pá ya nim sɔsɔv nyɛm sɪ pa puki na pá sayali Yesu kɛ pɛlaav taa. ² Mprɔyɔ cimaasi wule pa kula tanaŋ tɔpam na pá polo pɛlaav kiŋ kɛ ilim luw waatu. ³ Pa pɔɔsaya tɛma sɪ: Awe ká tɔli-tuyɔ puw ŋkuyɔ pɛlaav nɔɣɔ ilɛ?

⁴ Pa kusa pa ise ilena pá na sɪ pa tɛma puw sɔsɔɔv ŋkuyɔ pilimuyɔ na pá su kpreŋa. Ku tɔɔ teu kɛ. ⁵ Ilena pá suv pɛlaav taa na pá mayana ifepu nɔɣɔlv na í suu capa kuhulɔm na í caɣa ntɔɣɔŋ tɔɔ. Mprɔyɔ sɔɣɔntv lapa-wɛ. ⁶ Ilena ifepu unɪ í heeli-wɛ sɪ: Sɔɣɔntv í taa la-mɛ. Nasaletɪ Yesu wei pa kama sɛm tesika tɔɔ tɔɣɔ í pɛɛkɛyi. I fema, i fei cɛnɛ. Í nyɛni, u naa timpi paa husa-i tɔ. ⁷ Tɔv, í polo í heeli i ifalaa lɛlaa na Piyɛɛ sɪ i tɛɛ-mɛyɛ nɔɣɔ kɛ Kalilee, tɛnaɣa í ká mayana-i isu i ka heela-mɛ tɔ.

⁸ Pa lu pɛlaav taa na sɔɣɔntv pu-wɛ tɛkanɣan na pá seliyi. Mprɔyɔ pa sewa na pa sɔɣɔntv katatɛlaya tɔɔ pa ta pɛsɪ na pá heeli nɔɣɔlv sɪ pulv.

Makətala Malɪ na Yesu

(Matiyee 28:9-10; Yohaani 20:11-18)

[⁹ Yesu fem mprɔyɔ cimaasi tanaŋ kuvanɣu tɛɛ tɔ, Makətala Malɪ tɔɔ kɛ i caala luw. Alv unɪ i waali kɛ Yesu ka tɔɣɔna alɔɣaa naatosompɔɣɔlaya. ¹⁰ Tɛnaɣa Malɪ unɪ i kulaa na í pona laapaali kɛ í na mpa paa wɛɛ na pá caɣa lɔyaya na pá wiiki tɔ. ¹¹ Alv unɪ i heela-wɛyɛ mpv sɪ Yesu wɛna i weesuyɔ na unɪ i mayamaya i na-i tɔ. Pa ta mu i tɔm.

Yesu na tillaa naale pa tɔm

(Luku 24:13-35)

¹² Pɛlɛ pə waali Yesu lu pa taa naale tɔɔ na wɛɛtv lentɪ kɛ waatu wei pɛlɛ pa wɛ mpaav taa na pá puki tawa taa tɔ. ¹³ Mprɔyɔ pɛlɛ pa mɛlaa na pá heeli lɛlaa, na pɛlɛ tɔtɔ pa ta mv-tɪ.

Yesu ifalaa tɔɔ luw

(Matiyee 28:16-20; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tillaa Tɛmlɛ 1:6-8)

¹⁴ Pə waali kɛ Yesu lu i ifalaa naanɔwa na kulɔm tɔɔ kɛ waatu wei pa caɣa tɔɣɔv tɔ, na í kalɛna-wɛ sɪ: Pepe tɔɔ kɛ í lapa katɛ na mɛ laŋa la kpɛsɛŋ na pá heeli-mɛ sɪ ma fema na í ta tisi. ¹⁵ Pɛlɛ pə waali i tɛma-wɛ sɪ: Í ya antulinya tɛna taa na í heeli paa wei kɛ ma Laapaali Kuvan. ¹⁶ Ye wei i muwa na pá sɔ-i lɔɔ lɔm, pu ya puntv nyuyv. Ama ye wei i kisa tɔ muv, paa kv puntv tɔm. ¹⁷ Ye mpa pa muwa, piti tɛma nna paa la tɔɣɔlv. Paa tɔɣɔni alɔɣaa na ma toŋ, na pá yɔɣɔti nsɛma lenna. ¹⁸ Paa kpa tɔmaa na pa niŋ, yaa pá nyɔɔ kɔɔ wɛna a kuvɪ yɛlaa tɔ, pə kaa la-wɛyɛ pulv. Paa tɛni kvɛntɔnaa tɔɔ kɛ niŋ na pá waa-wɛ.

Yesu kpav kɛ lɔɔ

(Luku 24:50-53; Tillaa Tɛmlɛ 1:9-11)

¹⁹Tacaa Yesu təma i ifalaa ke yəgətənav ke mpu, ilena pə kraasi-i isətəa na í caya lso kəhəkəh taa. ²⁰Ípúyú i ifalaa ná tēewa na pá heeliyi Laapaali Kupaḥ ke paa timpi. Tacaa ka we pa waali ké pa kulaputu taa na í kosəyi pa waasvnaa nyəəh na piti təma wena a təhna lapu tə.]

LAAPAALI KUPAŊ WEI

LUKU
ŊMAAWA TŌ

Kɔtɔlɔtɔ

Takɔlaya kanɛ ka tɔ Luku ta ke Yuta tɔ, Kɔlɛɛki tɔ kɛ, ɪ tɔmlɛ ntɛ lokotulo tɔmlɛ. Luku caakaya si ɪ hɔlɔ si Yesu kɛ yɔlaa tɔna waasɔlɔ ulɛna ɪ kɛɛsi Yesu lɔlɔŋ nyɔma ke pɔ kpaɣaɔ Yoseefɔ tɔ halɔna Atam. Mpi tɔ, yɔlaa tɔna cɔsɔ kelɛ.

Yesu ta kɛ Yuta nyɔma tike nyɔŋ, ɪ sɔla yɔlaa tɔnaɣa, kasayampiya na kunyɔntɔnaa. ɪ kɔmaya si ɪ pɛɛkɔŋi mpa pa lepa tɔ na ɪ waasi-we (19:10).

Isɔna pa faya Luku takɔlaya tɔ:

Yesu lɔlɔŋ na ɪ pɔcaatu, titite 1-2

Yesu tɔmlɛ taɣanɔŋ, titite 3-4

Yesu tɔmlɛ ke Kalilee, titite 5-9

Yesu pote ke Yosalem, titite 10:1-19:27

Yesu tɔmlɛ ke Yosalem, titite 19:28-21:1-38

Yesu sɔm na ɪ fem, titite 22-24

Mpi pɔ tɔɔ Luku ŋmaa takɔlaya kanɛ tɔ

¹ Ma yɔlɔ Teufiili, yɔlaa paɣale maɣasaa si pɔ kɛɛsi mpi pɔ lapa tɔ hɛkɔ taa tɔɣɔ takɔlaya taa. ² Isu mpa pa nana pa isɛ ke pɔ kancaalaya na pɔ pɔsi Isɔ Tɔm tɔmlɛ nyɔma tɔ. ³ Ma maɣamaya ma tɛma yasɔŋ ke pɔ kpaɣaɔ tɔm nti tɔ kancaalaya tɔ, na ma nawa pɔ tampana tɔna. Pɔ tɔɔ kɛ pɔ lapa-m teu si mɔ kɛɛsi-ŋ tɔm nti tɔ tɔna tɔcɔŋŋ ma yɔlɔ kupɔŋ. ⁴ Si nɔ cɛkɔna pɔ tɔna mpi pa sɛɣɛsa-ŋ tɔ pɔ tampana ke teu.

Isɔtaa tillu si paa lɔlɔ Isɔ lɔm sɔlɔ Yohaani

⁵ Yuta wulav sɔsɔ Helɔti waatu taa, kɔtɔlɔ nɔɣɔlɔ ɪ ka we Apiya kɔtɔlaa looŋa taa, pɔ yaa-ɪ si Sakali. ɪ alɔ ka kɛ kɔtɔlɔ Alɔŋ lɔlɔŋ tɔ, pa yaa ɪlɛ si Uliapɛti. ⁶ Pa naale unɪ pa tɔntɛ ka kɛɛsa Isɔ kɛ. Pɛcɔ pa tɔŋaɣa Taca kɔsɔsɔtɔ na ɪ kuheelitu tɔnaɣa teitei. ⁷ Uliapɛti ka kɛ kaalɔlaya, ulɛ pa feina pɔyaya. Pɔyele pa naale unɪ pa puwa.

⁸ Mɔpɔɣɔ kuyaku nakɔlɔ pɔ tala Sakali looŋa tɔmlɛ waatu, ulɛna ɪ polo na ɪ tɔŋna kɔtɔŋ tɔmlɛ lapɔ ke Isɔ tɔsɛɛle taa. ⁹ Mɔpɔɣɔ pa tɔ tɛtɛ isɔ kɔtɔlaa lakɔ tɔ, ulɛna pɔ kpa Sakali si ɪ sɔ na ɪ wɔ tulaalɔnaa ke hatoo kɔtaya tɔlate tɔɔ. ¹⁰ Na yɔlaa samaa tɔna we awalɔ na pɔ tɔŋna Isɔ sɔlɔmɔŋ ke tulaalɔ wɔpɔ waatu. ¹¹ Tɔnaɣa Taca isɔtaa tillu nɔɣɔlɔ ɪ lu Sakali tɔɔ na ɪ sɔŋ tulaalɔ kɔtaya tɔwɔtɛ nɔɣɔŋ tɔɔ. ¹² Waatu wei Sakali nawa isɔtaa tillu ulɛna sɔɣɔntɔ kpa-ɪ na ɪ laŋle cɛ. ¹³ Ama isɔtaa tillu heela-ɪ si: Sakali taa nyɔ, Isɔ mu nyɔ sɔlɔmɔŋ. Nyɔ alɔ Uliapɛti kɔ lɔlɔ-ŋ apalɔpɔyaya, na n kɔ ha-keɣɛ hɛtɛ si Yohaani. ¹⁴ Nyɔ laŋle kɔ heena-ke pɔ tu fei, na paɣale laŋa kɔ hulɔmɔna ka lɔlɔŋ. ¹⁵ Pɔ taya pulɔ, kaa la sɔsɔ ke Taca isɛntaa. Ka kaa tɔŋ sɔlɔmaya yaa kunyɔnyɔm kɔkɔkɔm narɔlɔ. Feesuyɔ Nɔŋtɔ tɔŋ kɔ weɛ ka taa kɛ sɔsɔm ke hatoo ka too lotu taa. ¹⁶ Kaa mɔŋna Isɛɣɛli nyɔma paɣale ke pa Caa Isɔ kiŋ. ¹⁷ Kaa yoosi ka tɔmlɛ ke Isɔ isɛntaa na Feesuyɔ Nɔŋtɔ tɔŋ. Ka laɔmɔsɔle na ka tɔŋ kɔ weɛ isɔ Ilii. Kaa kɔpɛntɔ caanaa na pa piya. Kaa la na kaanɔtɔnaa tɔŋ tampana. Kaa la mɔpɔɣɔ si kɔ tayaŋ Taca ke yɔlaa kupampama mpa pa mɔna ɪ tɔmlɛ lapɔ tɔ.

¹⁸ Tɔnaɣa Sakali cɔ isɔtaa tillu si: Nyɔ tɔm tɔne tɔ we muɣɔ nte? Pɔ taya pulɔ, ma weɔ isɛntɔ tɔ, ma puwaya. Pɛcɔ ma alɔ maɣamaya nɔ puwa.

¹⁹ Mɔpɔɣɔ isɔtaa tillu cɔ-ɪ si: Maya Kapiyɛ kɛ, Isɔ cɔlɔɣɔ ma weɛ. Inɔ ɪ tilina-m si mɔ yɔɣɔtɔna-ŋ na mɔ heeli-ŋ tɔm kupantɔ tɔne. ²⁰ Mpi pɔ tɔɔ n ta tɔna ma tɔm nti tu tɛ na tɔ la tampana ke tɔ waatu tɔ pɔ tɔɔ n kɔ la kamumuka. Nyɔ nɔɣɔ kaa kuli, halɔna wule nte ma tɔm tɔne tu la isɔ ma yɔɣɔtɔŋ tɔ.

²¹ Waatu unɪ tɔ na yɔlaa we awalɔ kɛ na pɔ taya Sakali na piti kɛ mpi pɔ tɔɔ ɪ taŋa sɔsɔm ke hatoo pɔ taa tɔna tɔ. ²² Waatu wei ɪ luwa tɔ ɪ ta pɔsi na ɪ yɔɣɔtɔna-we. ulɛna

pele pá cekæna si i ná puluyu pə taa tæna. Ḿpúyú i yóχətæna-we na niŋ, na i nəχə sula mpv.

²³ Sakali tæmle kuyeeŋ tema lso tæsele səsəle taa, ulena í kpe. ²⁴ Pə lapa wee naale, ulena i alu llisapeti la teu. Ḿpúyú i ŋmela isətvnaa kakpasí na í tə si: ²⁵ Tacaa læsvu ma feele tæneŋe pənentəŋe yəlaa taa tə, kupantu ke i lapa-m səsəm.

lso tillu si paa luli Yesu

²⁶ Pə kəma na llisapeti isətvnaa la naatoso, ulena lso tili isətaa tillu Kapiyee ke Kalilee icate nte pa yaa si Nasaleti tə tə taa ké pəelə nəχəlv i kiŋ. ²⁷ Pəelə inəχi Tafiiti lsvu taa tv Yosəfú ka mvsaa, na pá yaa-i si Mali. ²⁸ Isətaa tillu pola i kiŋ na í təmi-i si: Ma se-e-ŋ. Tacaa we nyá waali ké, i hulə-ŋ pəelee pə tu fei.

²⁹ Ḿpúyú Mali laŋle cəpəna isətaa tillu təm ntəχi səsəm, na í mayasi seetu nti tə huwee ke i taa i ta cekæna. ³⁰ Ḿpúyú isətaa tillu təma-i si: Mali taa nyá, kupantu ke lso caana-ŋ. ³¹ Nyəni, n ká la teu, n ká luli apalupu na ní yaa-i si Yesu. ³² I ká la səsə na paa yaa-i si isətaa lso Səsə Pəyalv. Tacaa lso ká cəle-i i ləŋce Tafiiti kawulaya. ³³ I ká la Yakəpu piitim nyéma wulav səsə ke tam tə, i kawulaya kaa su tənaya.

³⁴ Ḿpúyú Mali pəsa isətaa tillu si: Isənaŋale pu la mpv na má ta nyənta apalu?

³⁵ Ulena isətaa tillu cə Mali si: Feesuyu Naŋŋtv ká tiina nyá tə, na isətaa lso Səsə ká lana i toma ke nyá kiŋ. Pə tə ké pəyaya ŋka n ká luli tə paa yaa-ke si yulv naŋŋtv na lso Pəyalv. ³⁶ Nyəni, nyá lsvu tv llisapeti wei pa yaakaya kaalulaya tə, i haŋa apalupəyaya həχə na i kpatəlaya, halí i isətvnaa naatoso kəlv. ³⁷ Pə taya pulv, lso tá kpisi pulupu se.

³⁸ Ḿpúyú Mali təma si: Ma tu ké Tacaa tæmle tv ké. lso í mv nyá nəχə. ulena isətaa tillu yele-i na í tee.

Mali puki llisapeti ke wiiluyu

³⁹ Wee aní a taa ké Mali kulaa na í ləχə i təχi Yuta icate natəli tə taa ké póŋ taa. ⁴⁰ I talaa ulena í svv Sakali təyaya na í see llisapeti. ⁴¹ Waatu wei llisapeti nu Mali seetu ke kpakpaa tə, ḿpúyú i taa pəyaya yəkaa na Feesuyu Naŋŋtv toŋ tii i tə. ⁴² Na í yóχətæna nəχə səsaya si: lso koola-ŋ kupantu ke alaa taa, na i koola pəyaya ŋka n ka luli təχə kupantu tətə. ⁴³ Halí ma taka ma tə kəle wei i ka luli ma Caa tə i kəma cəv na? ⁴⁴ Ma nu nyá seetu na ma taa pəyaya yəkæna laŋhulvmle ke kpakpaa. ⁴⁵ Ama n nu leleŋ yoo. Pə taya pulv, n tema nyá taa na təm nti Tacaa heela-ŋ si i ká la-ŋ tə.

Mali yoo yontu

⁴⁶ Ḿpúyú Mali təma si:

Ma sama lso ké hatoo ma lotu taa ké i kəlvu tə.

⁴⁷ Ma laŋle hulvməna ma waasulv lso pə tu fei.

⁴⁸ Pə taya pulv,

i nawa i tæmle tv konyəntv má.

Saŋa waali yəlaa təna ká yaa-m si leleŋ nulv.

⁴⁹ Pə taya pulv, Toma təna tv lapa-m

kupantu səsəntv ke səsəm.

Ama i hətə ké səsəle ké.

⁵⁰ I wiiki mpa pa nyaŋna-i

na pá see-i tə pa pətətəle ke paa pepe wule.

⁵¹ I hulə i toma ke səsəm.

I yasa mpa pa lotu taa we isəcav huwee tə.

⁵² I kusa awulaa səsaa ke pa kumlee tə,

na í təχəni-we.

I kusa konyəntvnaa nyəŋ.

⁵³ I haŋasa nyəχətvnaa ke təχənaŋa kupaŋka.

I təχəna toŋtvnaa ke niŋ naanvwa.

⁵⁴ I seena i ifalaa lseŋeli nyéma tə.

I lapa nti i ka su ta ləŋcənaa si i ká la tə.

⁵⁵ Isu i ka heeluyu ta caanaa Apələham
na i piitim nyéma ke tam tɔɔ tɔ.

⁵⁶ Mali caya llisapeti kinj isu isətɔnaa tooso, ilena í kpe.

Isə lɔm sɔlv Yohaani lɔlvɔv

⁵⁷ Pə kəma na pə tala llisapeti lɔlvɔv, ilena í lɔli apalɔpəyaya. ⁵⁸ Ḿpúyú i cɔlɔ nyéma
na i lɔlvɔv nyéma nuwa si Tacaa lapa-i kɔpantv ke səsəm. Ilena pa na-i pá krenti na
pa laŋa hee səsəm. ⁵⁹ Pəyaya kuyeyɛŋ lapa pələfei naanɔwa ilena pá kɔɔ-keɣe pɛlvɔv, na
pá tɔŋ si pa haa-keɣe ka caa hətɛ si Sakali. ⁶⁰ Tənaɣa ka too yəɣətɔa si: Aai, Yohaani ke
paa yaa-ke.

⁶¹ Ḿpúyú pɛle pa tɔma si: Nyá lɔlvɔv taa aweɣe paa yaawa hətɛ níté?

⁶² Tənaɣa pa yəɣətəna ka caa na niŋ si pa naa nte i luyv wɛɛ si pá yaa-ke tɔ. ⁶³ Ḿpúyú
i hulaa si pá kəna-i kraata. Pa kənaa, ilena í ŋmaa si ka hətɛ nté Yohaani. Ilena pé la
pa tənaya piti. ⁶⁴ Tənaɣa Sakali nsəmle heta kɔakpaa na í svv yəɣətaya, na í saŋ Isə na
nəɣɔ səsəɣa. ⁶⁵ Ḿpúyú səɣəntv kpa pa cɔlɔ nyéma təna, na Yuta ṕóŋ taa nyéma təna
lakaya tə faaci. ⁶⁶ Pa təna mpa pa nuwa təm tənɛ tɔ pa maɣasa-təɣi pa taa na pá tɔŋ si:
Pepɛɣe pəyaya kanɛ kaa tɛ na ká la?

Pə taya pulv, Tacaa ka wɛ ka waali ké teu ké.

Sakali ná cele nyəntv na í keesəɣi-təɣi yontv taa

⁶⁷ Ḿpúyú Feesuyv Naŋŋtv tɔŋ kuləna Sakali ke səsəm, na í ná təmnaa na í svv tə
yəɣətuyv si:

⁶⁸ Tə sa Tacaa lseyeli Isə.

l paasəna i yəlaa ke nɔɔnɔɔ.

l heta-tuyv tá yomle.

⁶⁹ l ləsa-tuyv waasulv wei i wena toma təɣɔ

i təmle tv Tafiiti lɔlvɔv taa.

⁷⁰ Mpv inəɣi i ka lapa na i kuyəɣətutv

teləsəlaa kɔpama kraali.

⁷¹ Halv i svv i nəɣɔ svv i ká ya-tuyv

ta kolontunaa na mpa pa luyv fei-tv tɔ pa niŋ taa.

⁷² Na í wii ta caanaa caanaa pətəətəle,

na í tɔɔsi nɔɔsi pɛlvɔv kɔpam mpi

í na-wɛ paa pɛlaa na tampana tɔ.

⁷³ l ka tv yəɣətəna tuunav ke ḿpúyú

tá caanaa caanaa caa səsə Apələham kinj ké,

⁷⁴ svv i ká ya-tuyv ta kolontunaa niŋ taa,

na tɔ paasəna i luyv nyəntv na səɣəntv fei.

⁷⁵ Na tɔ wɛɛ tənəŋ ké i isentaa.

Isayatv kaa wɛɛ haləna ta səm.

⁷⁶ Pəyaya nyá, paa yaa nyá svv isətɔa

Isə Səsə kuyəɣətutv teləsulv.

Pə taya pulv, n ká tɛɛ ta Səsə ke nəɣɔ

na n tayanv i mpaasɛŋ.

⁷⁷ N ká heeli i yəlaa ke isəna paa la

na pa isayatv tayanv na pé ya pa nyɔɔŋ tɔ.

⁷⁸ Ta Isə ké yulv pətəətəle tv,

na i h́lɔ́ɣi suulu.

Ilim lukv tanasɛŋ na pə tewa səsəm ke isəna tɔ,

ḿpúyú i ka kəna tá nyuyv yapv.

⁷⁹ Pv luna isətɔa na pé waasv mpa pa wɛ

səkɔɔtuyv tɛɛ na pá nukv səm səŋ tɔ.

Pv la na tə nyv alaafəya mpaav.

⁸⁰ Pəyaya təhna puw na ká nyəh layatu na ká caya nyutu taa. Haləna kuyanəku ka lu lseyeli nyéma taa ké patəma tə.

2

Yesu Kilisiti ləlvəy (Matiyee 1:18-25)

¹ Waatu inu i taa ké Wulav səsə Akusi kpaalaa si paa kala i tətə təna taa yəlaa. ² Kəkaləy kancalaya nyəhku kune ku lapa Silii kufənəe Kiliniyusi pəəle taa. ³ Mprəyú paa wei i pola i icate taa si pá kala-i.

⁴ Pə təw ké Yosəefu luna Nasaleti icate ke Kalilee na í polo Yuta ke wulav Tafiiti icate Petələhem taa, ⁵ si pá kala í na i aməsaaya ahonto Mali. Pə taya pulb, i ké Tafiiti ləlvəy taa tu. ⁶ Mprəyú waatu wei pa we təna tə, Mali ləlvəy talaa. ⁷ Ulena í luli i kancalaya pəyaya ke apaləpəyaya. Na í husi-keye wontu kutəyəw tətule taa na í takí-keye saalasi. Pə taya pulb, təcayale taa tala-weye msvula təsule.

Isətaa tillu pola tiikilaa kin

⁸ Tiikilaa napəli paa we icate nite tə tawa taa na pá feiyi pa kaləkəh ke ahoo ahoo. ⁹ Tənağa Tacaa isətaa tillu kəma pa kin na Tacaa teeli na pa təw isu kəkə səsəəhka nyaləməle. Mprəyú səyəntu kpa-weye səsəm. ¹⁰ Ama isətaa tillu təma-we si: Səyəntu í taa kpa-mə. Pə taya pulb, ma kəmağa si ma heeliyi-məye təm kupantu nti yəlaa təna laha ká heena teu tə. ¹¹ Təm ntəyəle si, pa lula-məye waasulu ke saha ahoo aneyə Tafiiti icate taa wei i ké Tacaa Kilisiti tə. ¹² U naa isəna í ká nyəna-i tə. Í ká mayana pa husa ahulum nəyələ ke wontu kutəyəw tətule taa na pá taka-i saalasi.

¹³ Mprəyú isətaa tillaa samaa tuutuuma səsə isətaa tillu inu i təw ké kpaakpa na pá saha isə na yontu si:

¹⁴ Isə kele teeli tu təkpa ke hatoo isətaa te. Ate yəlaa mpa i səlaa tə pa laha í hulum.

Tiikilaa puki Petələhem

¹⁵ Waatu wei isətaa tillaa yela tiikilaa na pá məli isətaa tə tiikilaa mpe pa təma pa təma si: Té kulə na té polo Petələhem təna, na té ná mpi pə lapa na Tacaa heeliyi-tuyə pə təm tə.

¹⁶ Mprəyú tiikilaa ləyə pa ti na pá mayana Mali na Yosəefu na pá husa ahulum inəyi wontu kutəyəw tətule taa. ¹⁷ Tiikilaa təma-keye nav, ulena pá keesi nti isətaa tillu ka təma-weye heeluyə ke ahulum inu i təm tə. ¹⁸ Mprəyú piti kpa pa təna mpa pa nu tiikilaa təm nti tə. ¹⁹ Mprəyú Mali təkə təm nti tə tənaya i taa na í mayasəyi tə hūwee. ²⁰ Tiikilaa mpe pa məlaya kpente ulena, pá puyələyi isə səsəəntu na pá saha-i pə təna mpi pa nuwa na mpi pa nawa tə pə təw. Pə taya pulb, pə təna pə lapa teitei ké isu isətaa tillu ka keesuyə-we tə.

Yesu hətə hav

²¹ Pəyaya həkə ka kuyəh kəma na pá tala pələfei naanəwa si pa peləyi-ke tə, pa ha-keye hətə nte isətaa tillu ka heela-we na pəcó ka too kpağa ka həyə tə si Yesu.

Pa kpaana Yesu ké isə təsəele səsəəle

²² Mprəyú waatu wei pə tapa si Yosəefu na Mali pá kəti pa ti tayanuyə təw isu paa keesuyə Moisi kusəsutu taa tə, pa pona pəyaya ke Yosalem si pa hólí-keye Tacaa. ²³ Pə taya pulb, paa hma mprəyú Tacaa kusəsutu taa ké si: Paa apaləpəyaya kancalaya nyəhka hka Tacaa tənna-ke. ²⁴ Na pa polaa si pa lakí kətaya na ihokasi naale yaa alukukunaa naale isu paa keesuyə Tacaa kusəsutu taa tə.

²⁵ Apalə nəyələ i ka we Yosalem na pá yaa-i si Simiyəh. Apalə inu i tənaya tampana, na i isəle sēna isə təmle, na i tənna si í na wei i ká kəw na í waasi lseyeli nyéma tə. Na Feesuyə Nəhətu we i waali. ²⁶ Feesuyə Nəhətu inu i ka hvləna-i si i ká ná Tacaa tillu Mesii na pəcó í si. ²⁷ Mprəyú Feesuyə Nəhətu lapa na í polo isə təsəele taa ké waatu wei

ahulum caa na i too pa pona-i si pa laki i tɔɔ kɛ mpi paa suwa tɔ. ²⁸ M'p'ɔy'ɔ i mu-i i niŋ taa na í sɛɛ lɔɔ si:

²⁹ Pɛnente Tacaa, nti n ka yɔɔtɔaa tɔ n lapa-ti.

Ue yeke nyá tɛmlɛ tu má na má tɛɛna laŋhulumle.

³⁰ Ma nana ma isɛpɛle ke waasulu

³¹ wei n tayana yɛlaa tɛna isentaa tɔ.

³² Fɛtɛla wei piitimnaa ká nana tɔ.

lnɔɔɔle lɛɛɛli nyɔ́ma teeli.

Simiyɔŋ nawa cele nyɛntu na í kraali-ti

³³ M'p'ɔy'ɔ piti kra ka caa na ka too na nti inu i yɔɔta ka tɔɔ kɛ mpɔ tɔ. ³⁴ M'p'ɔy'ɔ Simiyɔŋ koola-wɛɛɛ kupantu na í tɔ ka too Mali si: Pɛyaya kanɛ ka nyɛntɛ ntɛ si ká hu paɔale na ká kusɛ paɔale ke lɛɛɛli taa. Yɛlaa paɔale ká kɛɛsɛna mpi i ká h'ɔl'ɛ-wɛ tɔ. ³⁵ Pu kuli pa paɔale taa tɔmnaa tɔɔ tɔkeele. Laŋwakɛlle sɔsɔɔle ká tɔli toto nyaya p'ɔy'ɔ isu layatɛ ke pa sɔpa-ŋ.

lɔɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsulu alɔnyɔŋ Ana

³⁶ lɔɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsulu alɔnyɔŋ nɔɔɔlu i ka wɛ tɛna tɔtɔ. Aɛɛɛ lɔlɔyɔ taa tu Fanuweli pɛɛlɔ Ana. I kpatɛla teu tɔkɔŋkɔŋku. I saav i paalu tɔ, pusi naatosompɔɔɔlaya ke pa caɔaa ilɛna ílɛ i si. ³⁷ Na inu i caɔa mpɔ halɛna pusi nunaasa na liyiti. Ue lɔɔ tɛɛɛle taa kɛ i ka wɛ tam na í laki lɔɔ tɛmlɛ ke ilim na ahoo. Paa lɔɔ sɛlɛmɔyɔ i sɛlɛmɔyɛ, paa nɔhɔkutu i hɔkɔyɛ. ³⁸ Simiyɔŋ pa tɔŋna m'p'ɔy'ɔ lapu tɔɔɔ inu i kɔma na í suv lɔɔ kɛ sam, na í yɔɔtɔɔɔna pa tɛna mpa pa tɔŋna si lɔɔ í waasi Yosalem tɔɔɔ Yesu tɔm.

Pa mɔlɔyɛ kpente ke Nasaleti

³⁹ Waatu wei pa tɛma pɛ tɛna mpi pa kɛɛsa Tacaa kusɛsutu taa tɔɔɔ lapu tɔ, Yosɛɛfu na Mali pa mɔla pa tɛ Nasaleti ke Kalilee. ⁴⁰ Mpɔ tɔ na pɛyaya tɔŋna piw na ka tɔnyɔ tɔkɔyɛ na ká tɔŋna layatu nyɛm ke teu na lɔɔ wɛ ka waali.

Yesu kɛ lɔɔ tɛɛɛle taa

⁴¹ Paa pɛnaya ŋka Yesu nyɔ́ma pukaya Yosalem ke Tɛɛɛ acima tɔɔɔ kɛ. ⁴² Yesu lɔlɔyɔ pɛnaya naanɔwa na naale nyɔŋka taa pa pola acima tɔtɔ isu pa tu pukuyɔ tɔ. ⁴³ Acima wɛɛ kɔma na a tɛ ilɛna i nyɔ́ma tu mpaav na pá kɛɛ. Ama Yesu ná saala Yosalem, na i nyɔ́ma ta nyi mpɔ. ⁴⁴ Pɛle paa huɔwa si ntanyi i wɛ tɔntaa lɛlaa taa, halɛna pá tɔ ilim na pɛ tɛm ilɛna pá suv-i pɛɛkɔyɛ ke pa lɔlɔyɔ nyɔ́ma na pa asɛmaa kiŋ. ⁴⁵ Pa ta na-i, ilɛna pá tayani Yosalem ke mɔlɔyɛ si pa pɛɛkɔyɛ-i. ⁴⁶ Pɛ lapa kuyɛɛŋ tooso ilɛna pá na-i lɔɔ tɛɛɛle taa na í caɔa Yuta nyɔ́ma sɛɛsɛlaa sɔsaa kiŋ na í nukɛ pa sɛɛsɛyɔ na í pɔɔsɔyɛ-wɛɛ tɔmnaa. ⁴⁷ Na i nyɛm na nti i cɔkɔɔa-wɛ tɔ tɔ lapa pa tɛna mpa pa nukaya tɔɔ piti kɛ sɔsɔm. ⁴⁸ Waatu wei i nyɔ́ma na-i tɔ sɔɔntu kra-wɛ. Ilɛna i too tɔm-i si: Ma pɛyaya, n lapa-tɔyɔ mpɔ suwe? Nyɛni, má na nyá caa tɔ pɛɛka-ŋ na laŋwakɛlle sɔsɔɔle kɛ.

⁴⁹ M'p'ɔy'ɔ Yesu cɔwa si: Pepe tɔɔ kɛ mɔ pɛɛkɔyɛ-m? Í ta nyi taa si pɛ wɛɛ kɛ si má wɛɛ ma Caa tɔyaya taa?

⁵⁰ Ama pɛle pa ta cɛkɔna nti i yɔɔta mpɔ tɔ. ⁵¹ Tɔnaya i tɔŋa-wɛ na pá mɔli Nasaleti, na í nukɔna-wɛɛɛ pɛ tɛna pɛ taa. Ama i too tɔka tɔm tɛnɛ inu tɔ tɔnaya i taa. ⁵² Yesu tɔŋna piw na i layatu nyɛm tɔŋna sɔsɔyɔ, na lɔɔ na yɛlaa pa laŋa tɔŋna-i hɛɛnav ke tam.

3

lɔɔ lum sɔlu Yohaani waasu

(Matiyee 3:1-12; Malɔki 1:1-8; Yohaani 1:19-28)

¹ Waatu wei wulav sɔsɔ Tipɛɛ kawulaya pusi lapa naanɔwa na kakpasɛ tɔ, Pɔŋsi Pilati ná kɛ Yuta kufɛnɛɛ, na Helɔti ná kɛ Kalilee wulav, na ílɛ i neu Filipu ná kɛ tɔki kawulaya ke itulee na Tɔlakoniti pɛ tɛtu taa, na Lisaniya ná kɛ Apilɛni wulav. ² Ilɛna Ana na Kayifi pɛle pa kɛ kɔtɛlaa sɔsaa tɔɔɔ lɔɔ tɔm kɔma Sakali pɔyalɔ Yohaani taa kɛ wulaya

tetu taa. ³ Na í cəw Yaataní tetekəle təna na í heeliyi yəlaa si pá layasi təntə, na pá sə-weye ləw lum na ləw husi pa isayatu.

⁴ Ilena pé lá isu paa ηmaav ləw kuyəwətutu teləwulw Isayii takəlaya taa tə si:

Nəwəlv yəwətəyəna nəwəw səwəya ke
wulaya tetu taa si, í tayani Tacaa mpaav,
í hee-i mpaasi na si siyisi.

⁵ Paa suuli kutaalomiη təna.

Paa yəsi pəwəη na pulasi təna.

Paa siyisi təkəelənaa. Paa kuli pəe təna.

⁶ Na yulwipiya təna ká ná isəna ləw waasəyi-tu tə.

⁷ Yohaani yəwətəya samaa wei i kəηaya i kiη si í sə-weye ləw lum tə si: Akala piya me, awe kpaala-me na í seeki ləw pááná nna a kəη tə? ⁸ Í la mpa pa yela isayatu tə pa kulapəle. Ile í taa teləwəyi ləw si mə caa kele Apələham. Ma heeliyi-me si ye təle tə təw ile, ləw pəsəyi na í la na pəe ane á pəsi Apələham piya. ⁹ Pa tema laale tuyw ke tuiη si pa huw-i na i tēe ké te. Tuyw ηku ku ləwəyi pēe kupana tə, paa hu-kv na pá tu kəkə.

¹⁰ Tənaaya samaa pəwəsa Yohaani si: Ye mpw nti na ntiyi tu la?

¹¹ Yohaani cə-we si: Ye wei i wena tokonaa ke naale í pasa wei i fəina tə. Na ye wei i wena kutəwəw ílé í la mpw tətə.

¹² Ḿpəwəy pə kpeηna lampuu mūlaa na pá kəw i kiη si í sə-weye ləw lum, na pá pəwəsi-i si: Tacaa, nti na ntiyi tu la?

¹³ Yohaani cə-we si: Í taa mv na pé tēe isəna paa suwa tə.

¹⁴ Yooolaa ná pəwəsa-i tətə si: Na tá se, nti na ntiyi t́áá la? Ḿpəwəy Yohaani cə pēle si: Í taa muyuli nəwəlv. Pəć í taa tu nəwəlvuyw təm. Mə laηa í heena mə kufeluyw.

¹⁵ Yəlaa tēeləyaa teu si pulw ká la, haləna pá kəw pá suw mayasuyw ke pa taa si, yaa Yohaani kele Mesii iui. ¹⁶ Ilena Yohaani heeli pa təna si: Ma ile, lum ke ma səw-me. Ama nəwəlv wēe i kəη, ílé i kəla-m. Halí ma ta tala má wəwəsi i nəwəwe taa ntaηkpaala mayamaya. Feesuyw Naηηtu na kəkə ke ílé i ká sə-me. ¹⁷ I təkə i kufaluyw ke i niη taa. I ká fala pə təna təcayacaya na í suu pēe ke kpóu taa. Ama i ká tu ləwəw ke kəkə ηka kaa tēη tə ka taa.

¹⁸ Sēyēsəη waani waani ke ḿpəwəy i kaakayana samaa na í heeliyina-weye Laapaali Kupəη. ¹⁹ Yohaani ka kaləna wuləw Heləti ke timpi i kpaya i taalw alw Helətiyati tə, na isayatu təna nti i ka lapa tə tə təw. ²⁰ Ḿpəwəy i lēla isayatu lentí tətə, i kpa Yohaani na í təkí-i saləka.

Yesu ləw lum səw
(Matiyee 3:13-17; Maləki 1:9-11)

²¹ Yohaani təηna yəlaa tənaya ləw lum səw, ilena Yesu náá polo tətə na pá sə-i. ²² Waatu wei Yesu təηna sələmuyw tə, isətənuuyw tulaa na Feesuyw Naηηtu tii i təw, na pá naaki-i isu alukuku. Na pá nu nəwəlv nəwəw ke isətəa si: Nyayale ma luyw tēe Pəyaya, ma laηle heena-η səwəm.

Yesu ləlvuyw looηa nyáma
(Matiyee 1:1-17)

²³ Yesu caaluyw i təmle ke waatu wei ké mpw tə, i pusi we isu hiu na naanəwa, na yəlaa nyənaya-i isu Yosēfu pəyaya. Yosēfu ná ké Heli pəyaya, ²⁴ na Heli ké Matati pəyaya, na Matati ké Lefii pəyaya, na Lefii ké Mēleci pəyaya, na Mēleci ké Yannayi pəyaya, na Yannayi ké Yosēfu pəyaya, ²⁵ na Yosēfu ké Matatiyasi pəyaya, na Matatiyasi ké Aməwsi pəyaya, na Aməwsi ké Nahum pəyaya, na Nahum ké Isali pəyaya, na Isali ké Nakayi pəyaya, ²⁶ na Nakayi ké Maati pəyaya, na Maati ké Matatiyasi pəyaya, na Matatiyasi ké Semeyiη pəyaya, na Semeyiη ké Yosēci pəyaya, na Yosēci ké Yota pəyaya, ²⁷ na Yota ké Yowanəη pəyaya, na Yowanəη ké Lesa pəyaya, na Lesa ké Solopapēeli pəyaya, na Solopapēeli ké Salatiyēe pəyaya, na Salatiyēe ké Neli pəyaya, ²⁸ na Neli ké Mēleci pəyaya, na Mēleci ké Atii pəyaya, na Atii ké Kosam pəyaya, na Kosam ké Ilimatam pəyaya, na

Ulimatam ké Ɛeli pəyaya, ²⁹ na Ɛeli ké Yosuwee pəyaya, na Yosuwee ké Uliyesee pəyaya, na Uliyesee ké Yolim pəyaya, na Yolim ké Matatı pəyaya, na Matatı ké Lefii pəyaya, ³⁰ na Lefii ké Simiyəŋ pəyaya, na Simiyəŋ ké Yuta pəyaya, na Yuta ké Yosəefu pəyaya, na Yosəefu ké Yonam pəyaya, na Yonam ké Uliyakim pəyaya, ³¹ na Uliyakim ké Meleya pəyaya, na Meleya ké Menna pəyaya, na Menna ké Matata pəyaya, na Matata ké Natan pəyaya, na Natan ké Tafiiti pəyaya, ³² na Tafiiti ké Sese pəyaya, na Sese ké Opeti pəyaya, na Opeti ké Powaasi pəyaya, na Powaasi ké Sala pəyaya, na Sala ké Naasəŋ pəyaya, ³³ na Naasəŋ ké Aminatari pəyaya, na Aminatari ké Atamiŋ pəyaya, na Atamiŋ ké Alini pəyaya, na Alini ké Isələm pəyaya, na Isələm ké Falesı pəyaya, na Falesı ké Yuta pəyaya, ³⁴ na Yuta ké Yakərv pəyaya, na Yakərv ké Isaaka pəyaya, na Isaaka ké Apələham pəyaya, na Apələham ké Tala pəyaya, na Tala ké Nasoo pəyaya, ³⁵ na Nasoo ké Seluci pəyaya, na Seluci ké Lakao pəyaya, na Lakao ké Faleki pəyaya, na Faleki ké İree pəyaya, na İree ké Sala pəyaya, ³⁶ na Sala ké Kayinam pəyaya, na Kayinam ké Alafasati pəyaya, na Alafasati ké Sem pəyaya, na Sem ké Nowee pəyaya, na Nowee ké Lameki pəyaya, ³⁷ na Lameki ké Matusala pəyaya, na Matusala ké Henəki pəyaya, na Henəki ké Yaleti pəyaya, na Yaleti ké Maleleyee pəyaya, na Maleleyee ké Kayinan pəyaya, ³⁸ na Kayinan ké İnosı pəyaya, na İnosı ké Seti pəyaya, na Seti ké Atam pəyaya, na Atam ké İso pəyaya.

4

Satanı maƵasəŋi Yesu

(Matiyee 4:1-11; Maləki 1:12-13)

¹ Yesu luna Yaatanı na İso Feesuyu Nanhtu toŋ təŋ ı kiŋ ke səsəm. Mərvyú Feesuyu Nanhtu tənna-ı wulaya tetu taa. ² İlena İləŋu maƵası-ı wee nule. İ ta təŋə pvləŋu kuyeeŋ unı ı taa. Pə yoosa wee nule İlena nyəŋəsı kra-ı. ³ Tənaŋa İləŋu təma-ı sı: Ye n ké İso Pəyaya, yəŋətı na pələ tənə tə pəsi təŋənaŋa.

⁴ Ama Yesu cə-ı sı: Pa ŋmaawa İso Təm taa sı, pə taŋa təŋənaŋa tike ke yulu ka hikina weesuyu.

⁵ Mərvyú İləŋu pona-ı timpi pə kulaa tə, na í krentı antulinya kawulası tənəna təm kuləm na í huli-ı. ⁶ İlena í təmı-ı sı: Maa ha-ŋ pə toŋ na pə teeli tənə. Pə taŋa pvlə, ma niŋ taa ké pa tu pə tənə, na má nəkaa ma ha wei ma sələa tə. ⁷ İle ye n ka hənta-m atə, n ká kraŋa pə tənə.

⁸ Ama Yesu cə-ı sı: Pa ŋmaawa İso Təm taa sı, n ká seə nyá Caa İso, na ı tike ı təmle ke n ká İa.

⁹ Mərvyú İləŋu pona-ı Yosalem na í kraası-ı İso təsele comcom nəŋə taa, na í təmı-ı sı: Ye n ké İso Pəyaya ŋmaa atə. ¹⁰ Pə taŋa pvlə, pa ŋmaawa İso Təm taa sı, ı ká heeli ı isətaa tillaa ke nyá təm sı pá paasəna-ŋ teu. ¹¹ Pəcə lentı wee tətə sı: Paa teeli-ŋ pa niŋ taa ké teu təkra sı pá taa kəŋ na pələ natəli tə co-ŋ.

¹² Ama Yesu cə-ı sı: Pa ŋmaawa İso Təm taa sı, n kaa maƵası nyá Caa İso sı n ná ı waalı.

¹³ Waatu wei İləŋu təma-ı maƵasuyv ke pə tənəna mrv, İlena í tee na í taŋa wule kufate.

Yesu caaləŋi ı təmle ke Kalilee

(Matiyee 4:12-17; Maləki 1:14-15)

¹⁴ Pələ pə waalı İle Yesu məla Kalilee na Feesuyu Nanhtu toŋ haŋa-ı, na ı təm yekəŋi həŋəlvv ŋku kv tənə kv taa. ¹⁵ İ seŋesaya Yuta nyəma təkotilenaa taa na yələa tənə puyvlaya-ı.

Nasaleti nyəma kisa Yesu

(Matiyee 13:53-58; Maləki 6:1-6)

¹⁶ Mərvyú Yesu pola Nasaleti timpi ı puwa tə, na í svv Yuta nyəma təkotile taa ké kuyaku kvheesuyv wule, İsu ı tu lakı tam tə. Mərvyú ı kulaa sı ı kaləŋi İso Təm. ¹⁷ İlena pá cele-ı İso kuyəŋətvtv teləsvv İsayii takələŋa. Mərvyú ı heta timpi pa ŋmaawa sı:

¹⁸ Tacaa Feesuyu we ma kiŋ, na i læsa-m si má heeli Laapaali Kupaŋ ke konyəntunaa. Na i tila-m si má heeli saləkatunaa ke pa heɬuyu təm. Na yuluma ke pa ise kuluyu təm. Si má waasi mpa pa muyuliyi tə.

¹⁹ Si má heeli-weye pənaŋa ŋka Tacaa ká waasi i yəlaa tə ka kəntə təm.

²⁰ Yesu tema ilena í kpili-ke na í cəla paasənlə na í caŋa. Ḿrúyú Yuta nyéma təkotile taa nyéma təna pama ise ke i təw. ²¹ Tənaŋa i suw-weye yəŋətuyu si: Təm nti paa ŋmaawa na í tu nu-təyi nəwəw tə, saŋa nté tə lapa.

²² Ḿrúyú pa təna pa tisa teu na pá sam-i. Na i kuyəŋətutu təna lapa-weye leleŋ, halí pə la-weye piti na pá tə si: Isu Yosəefu pəyalu?

²³ Tənaŋa Yesu təma-we si: Tampana təw, í ká te na í tuku-m ituule si: Fətu, fə nyá ti. Halí í ká yəŋəti-m si má la ma icate taa cəneye mpi pə lapa Karənahum na í nu tə.

²⁴ Ḿrúyú Yesu tasa-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, paa nyənəyi Isə kuyəŋətutu teləsulə nəŋəluyə puluyə i mayamaya i icate taa. ²⁵ Ntəŋ i nyəmə si alaa leelaa ka we paŋale ke lseyeli taa ké waatu wei wəlaya lapa pusí tooso na isətunaa naatoso ke Ilii waatu taa tə. Halí nyəŋəsi səsəŋsi lu tetu təna. ²⁶ Paa na mpv Isə tá tili Ilii ke pa taa nəŋəlú kiŋ. Ama alv leelu nəŋəlú wei i ka we Sitəŋ tetu taa ké Saləpəta tə, i kiŋ ke i tila-i. ²⁷ Na Isə kuyəŋətutu teləsulə Ilisee waatu taa tənuyə təw asilima kutəŋ nyéma ka we səsəm tətəŋə lseyeli. Paa na mpv pa ta waasi pa taa nəŋəluyə i kutəŋ. Ama Silií tu Naamaŋ tike ke pa waasaa.

²⁸ Waatu wei Yuta təkotile taa nyéma nu i təm nti tə, pə haŋa-weye səsəm. ²⁹ Ḿrúyú pa kulaa na pá həmi-i na pá luna icate waali, na pa kraana-i hatoo puŋu ŋku kv təw pa icate wee tə kv nyuyə taa, timpi pə lapa tokuyə tə, si pa tusiyi-i. ³⁰ Ilena Yesu fayana pa heku taa na í tēe i nyəŋku.

Iləŋəhilu nəŋəlú i təm
(Maləki 1:21-28)

³¹ Ḿrúyú Yesu pola Karənahum, Kalilee tetu taa icate natəli, na í seŋesi-weye kuyaku kuhəsuyə wule. ³² Ḿrúyú i seŋesuyə cəpa pa laŋa ke teu. Pə taŋa pulv, i seŋesa-weye na toŋ, i ta nyá. ³³ Pə pamna apalv nəŋəlú ka we Yuta nyéma təkotile taa na í hii iləŋəw isayaw nəŋəlú. Ḿrúyú apalv iní i koo səsəm si: ³⁴ Ee Nasaletí Yesu, n caa-weye tá kiŋ? Ta wakəluyə ke n kəma? Ma nyəma-ŋ teu, n ké Isə yulv naŋŋtu wei i tilaa tə.

³⁵ Tənaŋa Yesu kaləna-i si: Hei nyá, su na hí se apalv iní i waali.

Ḿrúyú iləŋəw pəta-i samaa heku taa na í yele-i na í se. Ama i ta lapí-i pulv. ³⁶ Ḿrúyú pə lapa yəlaa ke səŋəntu na pá təŋ təma si: Hm, təm tənə. I yəŋətəŋəna aləŋaa na apalvtu na toma, na í təŋəŋəyi-we.

³⁷ Ḿrúyú i hətə yaa tetu təna taa.

Yesu waasa kutəntunaa paŋale
(Matiyee 8:14-17; Maləki 1:29-34)

³⁸ Yesu luna Yuta nyéma təkotile taa ilena í polo Siməŋ təyaya. Watu suvakaya Siməŋ yəwə ke səsəm, ilena pá wiina Yesu si í waasi-i. ³⁹ Ḿrúyú Yesu luŋa i təw na í kaləna watu, na tə ya i təw. Tənaŋa alv kula kpaŋpaa na í caləsi-we.

⁴⁰ Ilim tv kpaŋpaa, ilena pa təna mpa paa wəna kutəntunaa ke waani waani tə pá kəna-we. Ḿrúyú i təna i niŋ ke paa wei i təw na pá hiki alaafəya. ⁴¹ Aləŋaa mayamaya ná se yəlaa paŋale waali na pá kooki si: N ké Isə Pəyalu ké. Ama i kaləna-we, i ta tisi si pá yəŋəti: Pə taŋa pulv, pa nyəmə si i ké Mesii.

Yesu lakí waasu ke Yuta tetu taa
(Maləki 1:35-39)

⁴² Waatu wei tev fema tō, Yesu luwa na í polo timpi yēlaa fei tō. M̄p̄ȳḡ yēlaa samaa p̄eeka-i, halēna pá tala i cōlō. Pa luyū lapa si pá tōki-i, pá taa yelee na í tee. ⁴³ Ama Yesu cō-we si: Aai, p̄ə wee kē si má heeli acalēe lenna ke lso Kawulaya Laapaali Kupaŋ. P̄ə taya pulv, p̄ə mayamaya p̄ə tō kē lso tila-m.

⁴⁴ Tēnaya Yesu tēewa na í laki waasu ke Yuta tetv taa pa tēkotilenaa taa.

5

Yesu kpa i kancaalaya ifalaa

(Matiyee 4:18-22; Malēki 1:16-20)

¹ Kuyaku nakvli yēlaa nyēkayaa Yesu kē lso Tōm nuw tō, na í sēŋa Kenesaleti lum nōyō. ² M̄p̄ȳḡ i nawa kpulēŋ naale sēŋa kutēŋ tō, na tiina kpalaa lu i taa na pá polo pa puluŋ cōtuyv. ³ Ulena í kpa i taa lēŋku taa, na kpuluyv ŋku ku kē Simōŋ nyēŋku. M̄p̄ȳḡ i sēlōma-i si í hatēlōna-i-kuyv kutēŋ ke p̄cō. Ulena í caya kv taa na í svv i sēyēsuyv taa.

⁴ Waatu wei i tēma-wēyē sēyēsuyv tō i heela Simōŋ si: Tuusi na í polo lumay taa na í tv mē puluŋ na í puu tiina.

⁵ Simōŋ cō-i si: Tacaa, tē tēma wuw ke yem kē tev na kv fem, tē ta puu pulv. Paa na mpv n tōma si má tv tō, maa tv.

⁶ Pa tv mpv ulena pá puu tiina ke sōsōm p̄ə tu fei, halī pa puluŋ caakaya cōluyv. ⁷ M̄p̄ȳḡ pa hata pa taapalaa mpa paa we kpuluyv lēŋku taa tōyō niŋ si pá kōw pá sēna-we. Pēle pa kōma ulena pá lēsi tiina na pá suuli kpulēŋ unī i naale, halēna p̄ə ŋmilisiyi-we. ⁸ Simōŋ Piyēe nawa mpv, ulena i luŋ Yesu ke akula ke kpaakpa na í tō si: Tacaa, taa k̄rētēna-m, ma kē isayav mayamaya kē.

⁹ P̄ə taya pulv tō, tiina nna pa kpa mpv tō, a tōw ka lapa í na mpa paa wee tōyō sōyōntv ke sōsōm. ¹⁰ Halēna p̄ə la mpv tōtōyō i taapalaa Sepetee p̄əyalaa Saaki na Yohaani. Tēnaya Yesu heela Simōŋ si: Taa nyá p̄ənente yēlaa ke n ká puu.

¹¹ Pa lēsa kpulēŋ ke lum taa, ulena pá yelee p̄ə tēna tēpai na pá hu i waali.

Yesu waasa tōnyv tō asilima kutōŋ tv

(Matiyee 8:1-4; Malēki 1:40-45)

¹² Yesu ka we icate natēli tē taa, na yulv wei tōnyv tō asilima kutōŋ waasa i tēna tō i ka we tēna. I na Yesu ulena í polo na í hēnti-i atē na í wiina-i tēk̄p̄eē si: Tacaa, ye n ka tisaya n taa waasi-m?

¹³ M̄p̄ȳḡ Yesu kusa i niŋ na í tokēna-i na í tōmi-i si: Teu ma tisaa, alaafēya í la. M̄p̄ȳḡ i kutōŋ tēma kpaakpa. ¹⁴ Ulena Yesu kpaali-i si: Taa heeli nōyōlv. Ama tēe kpaakpa na kōtvlv na-ŋ, ulena í yiyisi isu Moisi ka kēesuyv tō, na p̄ə la yēlaa ke aseeta.

¹⁵ Paa na mpv tō, i hōtē tōŋna yaav na p̄ə puki, na samaa kotiŋ i kiŋ ke sōsōm sōsōm si pa nuki i sēyēsuyv, na í waasēyi-wēyē pa kutōmōŋ. ¹⁶ Ama unī i pukaya waatu waatu ke timpi timpi yēlaa fei tō, na i sēlōmēyi lso.

Yesu waasa kutōŋ kutvuluyv tv

(Matiyee 9:1-8; Malēki 2:1-12)

¹⁷ Kuyaku nakvli Yesu sēyēsaya. P̄ə pamna Falisanaa na lso Tōm sēyēsēlaa mpa pa luna Kalilee na Yuta pa acalēe tēna taa na Yosalem tō paa we tēna na pa caya. Na Tacaa toma ka we Yesu kiŋ na i laki na kutōntōnaa hikiyi alaafēya. ¹⁸ M̄p̄ȳḡ yēlaa sēyēla kutōŋ kutvuluyv tv nōyōlv na kpatēle, na pá p̄eekēyi si pá tana-i Yesu kiŋ ke kutuluyv taa na pá su-i i isentaa. ¹⁹ Ama yēlaa samaa tōw pa ta na timpi tōw paa sūsēna-i tō. Ulena pá kpaana-i lōp̄tv tōw na pá wesi-ti, na pá tisi í na i kpatēle ke samaa hēkv ke Yesu isentaa. ²⁰ Waatu wei Yesu ná pa naani tō i tōma si: Ma taapalv, nyá isayavv husaa.

²¹ Tēnaya lso Tōm sēyēsēlaa na Falisanaa pa svv miituyv si: Aweyēle unē unī na í kpaakēyi i ti na í kēesēyēna lso? Awe p̄əsēyi na í husi isayavv, ye p̄ə taya lso paasi?

²² Ama Yesu ná cəkəna pa hūwεε, ɪlena í pəəsɪ-wε sɪ: Pepe tɔɔ ké í huɔki m̀p̀r̀ỳg̀ m̀ə taa? ²³ Nti tə yəgətuyu kələna tələv? Nyá ɪsəyatv husaa, yaa kuli na í tɔ? ²⁴ Təv, maa huli-mε sɪ Yulu Pəyaya má, ma pəsəyi na má husɪ ɪsəyatv ke atε cənε.

Tənaya ɪ tɔma kutəntv sɪ: Kuli na í kraya nyá kratəle na í kpe. ²⁵ Tənaya ɪ kula kprakaa ke pa tənə pa ɪsentaa, na í kraya kratəle nte tə tɔɔ paa husa-ɪ tɔ na í saŋ ɪsə na í kpeŋ. ²⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ pə lapa pa tənaya piti ké səsəm na pá saŋ ɪsə. Halɪ pə la-wεyε səgəntv na pá caŋ pá yəgətɪ sɪ: Ama pūwε, saŋa ke tá na kəkələ təm.

Yesu yaaki Lefii

(Matiyee 9:9-13; Maləki 2:13-17)

²⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu luwa na í mayana lampuu m̀v̀l̀v̀ nəgəlv wei pa yaa sɪ Lefii tɔ, na í caya ɪ lampuu təmvlε. ɪlena í təmɪ-ɪ sɪ: Kuli na í təŋɪ-m.

²⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ Lefii kulaa na í yelev pə tənə na í hu ɪ waali.

²⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ Lefii lapa-ɪ m̀v̀l̀v̀le ke teu ke ɪ təyaya taa, na pá na lampuu m̀v̀l̀v̀laa paɣale na yələa lələa pá caya təgəv. ³⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ Falisanaa na pεle pa ɪsə Təm sεyεsələa pa kəma na pá pəəsɪ ɪ ɪfalaa ke ɪmiitav sɪ: Pepe tɔɔ ké m̀ə na lampuu m̀v̀l̀v̀laa na asayaa í krenta tətəgəle na tənəvələ?

³¹ Ama Yesu cə-wε sɪ: Pə taya alaafəya nyəma nyuləgəna fetaa, ama kutəntvnaa ké.

³² Ma kəmayə sɪ ma heeliyi asayaa sɪ pá layasi, pə taya kupama.

Yesu kεεsəyi nəhəkutv təm

(Matiyee 9:14-17; Maləki 2:18-22)

³³ M̀p̀r̀ỳg̀ yələa napəli pa tɔma Yesu sɪ: Yohaani ɪfalaa na Falisanaa nyəma pa həkəyi nəəsɪ ke tam na pa sələməyi pə waatvnaa, na nyá nyəma náá təkɪ na pá nyɔkɪ yem.

³⁴ ɪlena í cə-wε sɪ: Í ká pəsɪ na í la na akpəgəlv taapalaa həkə nəgəv na í na-wε pá wεε? Aaɪ. ³⁵ Ama pu kəə pə kεεsɪ kuyaku nakuli, ɪlena pá ləsɪ-ɪ pa hekv, ɪlε waatv ɪnəyi paa həkə nəgəv.

³⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ ɪ tasa-wεyε ituule ke tukuyv tətɔ sɪ: Paa cələyi puvəv kufalvəv tɔɔ na pá tɔ kupənvəv. Pá lapa mpv, pa wakəla kufalvəv. Pəyele saaliya kaa m̀v̀nə kupənvəv.

³⁷ Nəgəlv kaa suu sɪlvəm kufam ke sɪlvəm huluv kərəŋ taa, təfə sɪlvəm kufam yasəyi huluv kərəŋ ɪnəyi na pə ti na huluv wakəli yem. ³⁸ Ama huluv kufarŋ taa ké pa suuki sɪlvəm kufam. ³⁹ Yulu wei ɪ tema sɪlvəm kupərvəm ke nyɔv tɔ, ɪ luvv u laki apila. Pə taya pulv, kupərvəm ke yələa saŋ.

6

Yesu kεle kuyaku kvhεεsvəv tv

(Matiyee 12:1-8; Maləki 2:23-28)

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu na ɪ ɪfalaa pa fayana təgənaya pee taale natəli tə taa ké kuyaku kvhεεsvəv kuli kv wule. Tənaya ɪ ɪfalaa svv təgənaya pee nyəŋka ke pεlvəv, na pá nuvutiyi pa niŋ taa na pá saləyi. ² M̀p̀r̀ỳg̀ Falisanaa napəli pa pəəsə-wε sɪ: Pepe tɔɔ ké í laki mpi pə fei lapv ke kuyaku kvhεεsvəv wule tɔ?

³ Tənaya Yesu cə-wε sɪ: Ye mpv í ta kala mpi Tafiiti lapa waatv wei nyɔgəsɪ pu í na mpa paa wε ɪ cəlv tɔ? ⁴ ɪsəna ɪ svv ɪsə təyaya taa na í kraya potopotonaa mpa paa sv ɪsə tɔ na í təgəv na í ha ɪ taapalaa tɔ. Pəyele pə fei sɪ nəgəlv í təgəv-wεyε yem na pə ta ké kətələa.

⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu tasa-wεyε heeluvv tətɔ sɪ: Yulu Pəyaya mayale kuyaku kvhεεsvəv səsə tətɔ.

Nkpaləkpekaya tv

(Matiyee 12:9-14; Maləki 3:1-6)

⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu svv Yuta nyəma təkotile taa ké kuyaku kvhεεsvəv kuli kv wule na í sεyεsəyi. Pə pamna apəlv nəgəlv ɪ wε tənə na ɪ ŋkpalaya ntəgəŋ nyəŋka kpekəa. ⁷ Na ɪsə Təm sεyεsələa na Falisanaa caya na pá kəŋna-ɪ teu, sɪ pa naa sɪ ɪ ká waasɪ yulv ke

kuyaku kuhéesuyu wule yaa isəna. Pa laki mpuuyule si pá hiki nti paa waanna-ı tɔ. ⁸ Ama ı cekəna pa huwɛɛ, ılena í tɔ ģkpaləkpekaɣa tu unı sı: Kuli na í səŋ heku taa cəne.

ılena ģkpaləkpekaɣa tu unı ı kuli na í polo í səŋ təna. ⁹ Na Yesu tɔ-we sı: Ma pɔsəŋı-me sı tá mpaav taa, kɔpantu ke pə muna pá la kuyaku kuhéesuyu wule yaa ısaɣatv? Paa waası yaa paa kv?

¹⁰ Tənaɣa Yesu nyəna pa təna pa ısentaa, na í tɔ apalv unı sı: Təv, loosi nyá niŋ.

Ípúyú ģkpaləkpekaɣa tu unı ı lapa mpv, ılena ı niŋ hetı. ¹¹ Ípúyú pááná kpa-weɣe sɔsɔm, na pá mayasəŋı isəna pá la Yesu tɔ.

Tillaa sɔsaa naanɔwa na naale kpaɔ

(Matiyee 10:1-4; Maləki 3:13-19)

¹² Waatv unı ı taa ké Yesu kpa puɣv taa ké ısɔ sələmvuɣv, na í sələmi ípúyú tev na kv fem. ¹³ Pə kɔma pə fe ılena, í yaa ı ifalaa na í ləsi pa taa ké yəlaa naanɔwa na naale, na í ha-weɣe hətɛ sı tillaa. ¹⁴ Mpe unı pa həla ntɔ. Siməŋ wei ı cuɣusaa sı Piyee tɔ, na ılé ı neu Antəlu, na Saaki na Yoħaani, na Filipv, na Paatelemii, ¹⁵ na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalv Saaki, na Siməŋ wei pa cuɣusaa sı Selotı tɔ, ¹⁶ na Saaki pəyalv Yutaası, na Yutaası ısəkaleeu wei ı lapa Yesu ke kələmətɔ tɔ.

Yesu seɣesəŋı samaa na í waaki kvətəntɔnaa

(Matiyee 4:23-25)

¹⁷ Yesu na ı ifalaa pa tiikaɣana puɣv tɔv, ılena í səŋ timpi taa puɣv fei ıpilisav na pə walaa tɔ. Təna inəŋı ı ifalaa paɣale na Yuta təna samaa na Yosalem nyəma na Tiiı na Sitəŋ lum nəɣɔ nyəma pa təna paa timsaa. ¹⁸ Paa kəmaɣa sı pa nukı ı seɣesuyv, na í waası-weɣe pa kvətəməŋ tɔtɔ. Na ı waasa mpa pele aləɣaa tukaya wahala tɔ tɔtɔ. ¹⁹ Samaa unı ı təna ı lukaya ké sı í tokiyina-ı. Pə taɣa pvlv, toma naalı a ka we ı kiŋ na pá nukı a taŋ, na a waasəŋı pa tənaya pa kvətəməŋ.

Kɔpantu na ısaɣatv

(Matiyee 5:1-12)

²⁰ Ípúyú Yesu kusa ıse na í nyəni ı ifalaa na í tɔ sı:

Mpa me í ké kvnyəntɔnaa tɔ,

ı nu leleŋ ké.

Mə tənna ısɔ Kawulaya.

²¹ Me mpa nyəɣəsi wena kaɣana tɔ,

ı nu leleŋ ké.

Mı tɛna na í haɣa teu.

Me mpa í wiiki kaɣana tɔ,

ı nu leleŋ ké.

Í ká tɛ na í wəŋ teu.

²² Paa yəlaa taa huuna-me, yaa pa təɣəna-me, yaa pa tvv-me, yaa pa kv mə nyəŋ ke Yvlv Pəɣaya má ma tɔv, ı nu leleŋ ké. ²³ Waatv unı mə laŋa í hee sɔsɔm na í paa teu. Pə taɣa pvlv, mə kasəɣaya ká tɔv sɔsɔm ke ısɔtaa ké. Mpv unı pə mayamaɣa ke pa caanaa ka lapa ısɔ kvəɣətvtv teləsəlaa.

²⁴ Toŋtɔnaa me mə təm we waiyo ké,

ı tɛma mə leleŋ təɣəv tɔ se.

²⁵ Haɣalaa me mə təm ná we waiyo ké mpv inəŋı.

Í ká ná nyəɣəsi ke teu tɔ se.

Mpa me mə wəŋıyi kaɣana tɔ,

mə təm we waiyo ké ípúyú.

Í teŋ í caɣa ləɣaya na ısəlvv pə taa ké.

²⁶ Yəlaa təna í kəma na pá saŋ-me, mə təm ká la waiyo ké. Mpv unı pə mayamaɣa ke mpe pa caanaa ka lapa ısɔ kvəɣətvtv teləsəlaa pəpəntɔnaa.

Səəli nyá kolontu
(Matiyee 5:38-48; 7:12)

²⁷ Ḿpúyú Yesu tǝma si: Ma heeliyi mpa me í nuki ma tǝm tǝ si: Í səəli mə kolontunaa, na í lá mpa paa caa-me tǝyǝ kǝpantv. ²⁸ Í kooli kǝpantv ke mpa pa kooliyi-meçe mpusi tǝ. Í sələməna mə isayalataa ke isǝ. ²⁹ Wei í mapa nyá lǝkpaγasaya, keesi-i lǝŋka. Nǝyǝlv í lǝeka nyá krai, cǝle-i nyá capa tǝtǝ. ³⁰ Wei í sələma-ŋ, taa pǝmi-i, wei í lǝeka nyá kuwenam, taa pǝsi-i pǝ tǝm. ³¹ Mpi mə caa si yǝlaa í la-me tǝ, mu la pǝleçe-wi tǝtǝ.

³² Ye mpa pa səəlyi-me tǝ pa tike ké mə səəlyi, ile pǝpǝçe í tǝewa tǝtǝ? Asaya maγamaya ná səəlyi mpa pa səəla-we tǝ pa tike tǝtǝyǝ. ³³ Ye mpa pa laki-meçe kǝpantv tǝ pa tike ke í ká tǝŋyǝ na í laki, ile pǝpǝçele í tǝewa? Ḿpúyú asaya maγamaya ná laki tǝtǝ mee. ³⁴ Ye mpa í tǝelǝyi si paa te na pá feli-me tǝyǝ i tǝŋyǝ na í kǝntǝyi, ile pǝpǝçele mə tǝewa? Asaya maγamaya ná tǝelǝyi si paa te na pá feli pǝle tǝyǝ pa kǝntǝyi pa tǝma mee. ³⁵ Aai, í səəlyi mə kolontunaa na í laki-weçe kǝpantv. Í kǝntǝyi, í taa telǝsi feluyv tǝm ke lǝlv. Pu yele na mə kasǝyaya tǝw sǝsǝm, na í ká pǝsi isǝtaa isǝ Sǝsǝ pǝyalaa. Paa fǝǝfeinaa na asaya, ílé i laki kǝpantv ké. ³⁶ Í laki tǝmaya kǝpantv ke teu isu mə Caa laki-meçe kǝpantv tǝ.

Tǝma footuyv fǝi teu
(Matiyee 7:1-5)

³⁷ Í taa footi lǝlaa, pǝ taa kǝw na isǝ footi-me. Í taa tv lǝlaa ke tasǝkǝle, pǝ taa kǝw na isǝ tv-meçe tasǝkǝle. Í hǝlí tǝmaya suulu ke timpi í pǝntǝyǝna tǝma tǝ, na isǝ ká hǝlí-meçe suulu. ³⁸ Í haaki na isǝ ká haaki-me. Pǝ tǝya pulv, isǝ ká maγasi ké na pǝ su na pǝ watv na í ciyiti na í nyǝki na í pǝli-me. Maγasǝlaya ŋka mə maγasǝyǝna lǝlaa tǝ, ŋkeçe isǝ ná kǝŋ na í maγasǝna-me tǝtǝ.

³⁹ Ḿpúyú Yesu tasa-weçe lentv si: Ntǝŋ í nyǝmá teu si yulvm kaa pǝsi na í hǝ i lǝlv, tǝfǝ pa naale paa hoti pǝyǝyú taa ké. ⁴⁰ Tǝmlǝ kǝpǝlemǝlv ta kǝli i hullv. Ama kǝpǝlemǝlv í kǝma na í nyi tǝkpǝsǝkpǝsi, í na i hullv pa pǝsa kulvm ké.

⁴¹ Isǝnaya pǝ lapa na í naaki nyuliim wei i we nyá tǝyǝntǝle isǝpǝle taa tǝ, na í kaa na kǝrátǝyú ŋku kv we nyá maγamaya nyá nyǝnte taa tǝ? ⁴² Isǝnaya le nyá pǝsǝyi na í tǝ si: Apan nyá sǝŋ tǝkpi na má lǝsi nyá isǝle taa nyuliim, na kǝrátǝyú we nyá nyǝnte taa? Cǝsǝlv nyá, lǝsi kǝrátǝyú ŋku kv we nyá maγamaya nyá isǝpǝle taa tǝ, ulena pǝcǝ í ná teu tǝcǝicǝi na í lǝsi nyá tǝyǝntǝle isǝle taa nyuliim inu.

Pa nyǝŋ tǝyǝv na kv pile ké
(Matiyee 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Tǝyǝv kǝpǝŋkv u lǝlǝyi krai pile se, pǝcǝ krai tǝyǝv naa lǝlǝyi pile kǝpǝntǝ tǝtǝ. ⁴⁴ Pa nyǝŋna paa tǝyǝv ŋku na kv pile cǝlǝyǝ. Yulv kaa kooli tǝyǝv ŋku pa yaa si fiki tǝ kv pee ke sǝsǝv tǝw se, pǝcǝ paa kooliyi tǝyǝv ŋku pa yaa si lǝsǝŋ tǝ kv pee ke kǝlǝŋ tǝw tǝtǝ. ⁴⁵ Yulvpan kǝpǝntv lukǝna tuu i lotu taa kǝpǝntv kiŋ ké. Ulena isayav inu i isayav luna tuu i lotu taa isayav kiŋ. Pǝ tǝya pulv, isǝna yulv lotu taa tǝwǝ tǝ ḿpúyú i yǝyǝtaya hǝlǝyí.

Layav na kǝmǝlǝŋ pa kutuluyv ŋmau
(Matiyee 7:24-27)

⁴⁶ Ḿpúyú Yesu tǝma si: Í yaa-m Taca Taca suwe na u tǝŋyǝ ma kǝyǝyǝtǝtv? ⁴⁷ Maa hǝlí-meçe yulv í kǝma ma kiŋ na í nu ma tǝm na í tǝŋ-ti pǝntv we isǝna tǝ. ⁴⁸ I nǝyǝsǝna ké isu yulv caakuyv kutuluyv ŋmau na í huli na í tala ate kvkǝpǝmuyv na pǝcǝ í su kite tǝyǝ. Pǝyǝ kǝma na ká su ulena lvm watv, halǝna pǝ hola ma-kv. Paa na mpv pǝ ta ciyiti-kuyv kv ŋmatv teu tǝw. ⁴⁹ Ama wei i nuki ma tǝm na u tǝŋyǝ-ti tǝ, ílé i we ké isu wei i ŋma kutuluyv ke atǝçe yem tǝ, kite kǝpǝntǝ fǝi. Lvm hola mapa-kv, ulena kv ti kǝkǝpaa na kv la asaala sǝsǝ ke yem.

7

Yesu waasa Lom yoolu yom
(Matiyee 8:5-13)

¹ Yesu kōma na í te yēlaa ke faaci lapu, ilena í mēli Kapānahum. ² Lom yoolu sōso nōgolu ka wena yom na i luyu suu-i sōsōm. Yom inēgi pē wukaya na í caaki sēm. ³ I nu Yesu tan, ilena í tili Yuta nyuyū nyōma napēli si pá wiina-i na í kōō í waasi i yom inu. ⁴ Pēle pa tala Yesu kin, ilena pá wiina-i tēkpeē si: Apalu inu i nēgēsana hī waasi-i. ⁵ Pē taya pulu, i sōla ta piitim ke sōsōm, halu i ŋma-tuyū tēkotile.

⁶ Tēnaya Yesu tēŋa-wē. I kōma í kpatēna tēyaya, ilē yoolu inu i tila i taapalaa ntē si: Taca, taa kv nyá tēgi yem, ma ta tala si hī suu ma tēyaya. ⁷ Halu mpv inēgi maa huwaa si ma ta tala má kōō ma mayamaya ke nyá kin. Pē tōō ilē, yōgōti kuyōgōtu ke tōm kulum na ma yom hiki alaafāya. ⁸ Pē taya pulu, ma isēntō ma see ma sōsaa kē. Pácō ma wena ma sēkpema na pēle pa laki ma luyū nyēntu. Na má heela pa taa wei si í polo cēne, i puki kē. Na má heela wei si í kōō, ílé i kōō tōtō. Pácō ye ma heela ma yom si í la pēne, i laki kē.

⁹ Yesu nu mpv, ilena í sa yoolu sōso inu, na í pēsana samaa wei i tēnaya-i tō i tōō na í tō si: Pōpōtu fēi leleŋ, paa lseyēli taa mayamaya ma ta nata yulu na í tēma i taa na lso kē isēntō.

¹⁰ Yoolu inu i tillaa kōma na pá mēli tēyaya, ilē pa mayana yom inēgōle na i alaafāya tēmamam.

Yesu feesa alu leelu pēyalu

¹¹ Pēle pē waali Yesu pola icate nte pa yaa si Nayiŋ tō tē taa kē kpakpaa, na i ifalaa na samaa payale ke i waali. ¹² Yesu kōma isu i suuki icate, ilē alu leelu nōgolu i pēyaya sēpayale na pá pukina-keŋe pim, na icate nyōma samaa tēŋ leelu inu i waali. Nke inu ka tike ke leelu inu i ka lōlaa. ¹³ Taca na-i, ilena i tōm lapu-i pētōtōle, na í tōm-i si: Taa wii.

¹⁴ Ḿpóyó Yesu polaa na í tōki sētū kpatāle, ilena sēyāllaa náá sēŋ, na Yesu tō si: Ifepu nyá ma caa si hī kōli.

¹⁵ Tēnaya sētū inu i kulaa na í suu yōgōtaya, na Yesu cēle-i i too. ¹⁶ Ḿpóyó sēyōntu kpa pa tēna na pá saŋ lso na pá tēŋ si: lso kuyōgōtutu telēsulū sōso lu ta hekv taa. Na pá tasa tōtō si: Pwē, lso kōma si i tēŋ i yēlaa.

¹⁷ Ḿpóyó mpi Yesu lapa mpv tō pē tōm ya Yuta tētū tēna, na pē cōlō tētūnaa tēna taa.

Lum sōlu Yohaani tila Yesu kin si i naa
(Matiyee 11:2-19)

¹⁸ Ḿpóyó Yohaani ifalaa heela-i tōm nti tē tēna. ilena í yaa pa taa naale, ¹⁹ na í tili-wēŋe Yesu kin si pá pōōsi-i si inēgōle wei i tōm paa tōma si i ká kōō tō, yaa nōgolu wēe i kōŋ, tē tan ilē? ²⁰ Pēle pa tala Yesu cōlō, ilena pá tō si: lso Lum sōlu Yohaani kusēna-tu si tē pōōsi-ŋ si: Nyayale wei i tōm paa tōma si i ká kōō tō, yaa nōgolu wēe i kōŋ, tē tan ilē?

²¹ Pē pamna waatu inu i taa Yesu waasaya yēlaa payale ke pa kvtōmēŋ, na í laki na acamaa hikiyi alaafāya, na í looki alōyaa, na í kuliyi yulūmaa payale ise. ²² ilena í tō-wē si: Í polo na í heeli Yohaani ke mpi í nawa na nti í nuwa tō si: Yulūmaa naaki, kaakalasi tēŋ, tōnyū tōō asilima kvtōŋ nyōma naaki nyuyū, na ntamaa ná nuku, na sētaa ná fēŋ. Pácō kuyōntūnaa ná tēŋa Laapaali Kupaŋ ke nuw. ²³ Wei i naani kaa lu ma tōō tō, pūntu nu leleŋ kē.

²⁴ Yohaani tillaa mpe pēle pa kōma na pá kpe, ilena Yesu suu samaa ke Yohaani inu i tōm ke pōōsuyū si: Pēpēŋe í ka pola wōlaya tētū taa kē nav ye? Heelim maku na pá ciyitiyi sēsēncāŋa ŋka tō? ²⁵ ilē pepe nav ke i polaa? Yaa yulu wei i suu kacōka wontu tō? Tōu, mpa pēle pa suuki kacōka wontu na pá wē leleŋ taa tō, awulaa tēesi taa kē pēle pa wēe.

²⁶ ilē pepe mayamaya ke i ka tu pola nav? Yaa lso kuyōgōtutu telēsulū nōgolu? Tampam, lso kuyōgōtutu telēsulū kē, halu ma heeliyi-mē si i tu kēla mpv. ²⁷ I tōm ke pa tu ŋmaawa lso tōm taa si:

Nyēni ma tillu ntō,

ma teləsəxi nyá nəxo təo si
í tayani nyá mpaau na í kəŋ.

²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, tuu tə pa ta lələta nəxəlv na puntu tēe Yohaani fa. Ule paa na mpv tə, ye mpa pa tisa na ləo təxo pa təo ké kawulaya, pa taa səkpeli mayamaya tēe-i.

²⁹ Pa təna mpa pa nu təm nti tə pa ha ləo ké tampana, halı pə kpeŋna lampuu mulaa mayamaya. Pə taya pulv, paa tema tisuyi si Yohaani í sə-weye ləo lum. ³⁰ Ama Falisanaa na ləo Təm seyesəlaa ná kisa təmle nte ləo ka huwa si i ká la-we tə, pa ta tisi si Yohaani í sə-weye ləo lum.

³¹ Ḿpúyú Yesu tasaa si: Pepeyele má keesəna kufalan yəlaa pané? Isu pepe cav kele pa nəxəsənaa tə? ³² Pa nəxəsəna ké isu piya cakuyi kataya taa na si təŋ təma si: Ani tə hula həsi í ta paa. Pécó tə wii ləyaya wula, í tá wii. ³³ Pə taya pulv, lum səlv Yohaani kəma tə, u təkı təxəna, pécó u nyəki sulum. Ulena mu təŋ si uləxəhilu ke-i ké. ³⁴ Yulv Pəyaya má, ma məlaa na má kəo na má təkı na má nyəki, ulena í tayənəxi maya yəxətuyi tətə si ma ké hilitu na sulnyəlv. Aaiye si lampuu mulaa na asayaa pa ceu ké. ³⁵ Ama ləo ləmayasəe tewaya, halı pə naaki ḿpúyú mpa pa təŋəxi-ye tə pa kiŋ.

Yesu ssv Siməŋ təyaya taa

³⁶ Kuyaku nakulı Falisa nəxəlv i yaa Yesu ké təxəlv. Ulena Yesu ssv i tē na í caya na í təŋna təxəlv. ³⁷ Apalaa təna alv nəxəlv i ka we ıcate íté tə taa. Ḿpúyú alv unı i nuwa si Yesu caya təxəlv ke Falisa təyaya taa, ulena í kəna tulaalv kupaŋ nəxəlv na akpaləpiya. ³⁸ Na í luŋ Yesu nəxəe tēe na i waalı təo na í wiiki. Ḿpúyú i taana Yesu nəxəe ke isəlv, ulena í husı-ye na í nyəsi, na í wayalı-ye na í sayalı-ye tulaalv. ³⁹ Falisa wei unı i yaa-i təxəlv ke mpv tə i na mpv. Ulena í məli i taa si: Ye apalv unı i ka ké ləo kuyəxətutv teləsulv i ka nyəmə alv wei unı i tokiyina-i isəntə tə i cakəle na i yaasi we isəna tə. I ka nyəma-i si i fei teu. ⁴⁰ Mpuylə Yesu təma-i si: Siməŋ maa heeli-ŋ təm natəli. Tənayalə Siməŋ cəwa si: Tacaa yəxəti.

⁴¹ Ulena í tə si: Liyitee kəntulv nəxəlv i ka wenna kəma nyəma ke naale, ləlv feləxi-i liyitee nyəxətv nasəle nunuwa (500), na ləlv ke nyəxətv nule na naanuwa. ⁴² Pa ta hiki si pá felı-i, ulena í ce pa naale unı. Təv, pa taa awe laŋle ká kələna-i həenav?

⁴³ Tənaŋa Siməŋ cəwa si: Ma hu si, wei i nyənte kəla təv tə. Yesu si: Ama n hu teu.

⁴⁴ Ulena í pəsəna alv təo na í tə Siməŋ si: Siməŋ n ná alv unı? Ma ssv nyá təyaya taa tə, n ta ha-m lum si má kə ma nəxəe. Ama ílé i taana-ye ye isəlv, na í husı-ye na i nyəsi. ⁴⁵ Ma tala nyá tē tə, n ta wayalı-m. Ama tuu isu ma ssv tə, ílé i ta həesi ma nəxəe wayaluyi. ⁴⁶ N ta pəli ma nyuyi taa ké nim. Ama tulaalv kupaŋ ke ílé i pəla, halı ma nəxəe təo. ⁴⁷ Pə təo ké ma heeliyi-ŋ si, i səlvuyi ḿpúyú səsəm tə pə húləyí ké si paa i isayatu na tə təv ke mpv tə pa husa-ti. Pə təo unəxi wei i wəna isayatu ke pəo na pá husa-ti tə, puntu sələxi mayana ké.

⁴⁸ Tənaŋa i heela alv unı si: Nyá isayatu husaa.

⁴⁹ Ḿpúyú í na mpa pa caya təxəlv tə pele pa ssv pa taa ké yəxətuyi si: Aweyele unı unı na halı unı i taka i husəxi isayatu? ⁵⁰ Ama Yesu ná heela alv unı si: N tema nyá taa na ləo təxo i yapa nyá nyuyi. Tēena laŋhəlvmlə.

8

Alaa mpa pa səŋayana Yesu tə

¹ Pə waalı ké Yesu ssv cəv ke acaləe səsəna na səkpəna na í lakı waasu, na í kpaaləxi ləo Kawulaya Laapaalı Kupaŋ. Na i ifalaa naanuwa na naale, ² na alaa mpa pa aləyaa i loowa, na i waasa mpa peleye pa kutəməŋ tə. Isu Malı wei pa yaakaya Makətala tu na paa loo-i aləyaa naatosompəxəlaya tə, ³ na Heləti pəyalv Cusa alv Saani, na Susaani, na ləlaa ke pəyalə mpa pa səŋayana Yesu na i ifalaa na pa wənav tə.

Mətutuuna təm
(Matiye 13:1-9; Maləki 4:1-9)

⁴ Yəlaa samaa lukayana acaləe acaləe na pá kəŋ i kiŋ, iləna í sɛɛ-wɛɣɛ ɪsɔ sɪ:

⁵ Tuulu poləna tuutu. ɪ tuukaya i mətutuuna, iləna ləna hoti mpaav nəɣɔ nəɣɔ. Na pá fələyi-yɛɣɛ nəɔhɛɛ, na sumasi tii na sɪ tɔɔsi-yɛ. ⁶ Ḿpúyú ləna hota kuwaw tɔɔ, iləna a nyɔ na a tayani wuluyv kɛ nikaya fɛi tɔ pə tɔɔ. ⁷ Ləna náá hoti sɔwa taa na a na sɔwa pá krenti nyɔv, iləna sɔwa náá kv-yɛ. ⁸ Ləna náá hoti tɛtv mʊsvɛ nyəntv taa, na a nyɔ na a lʊli teu pə tu fɛi. ɪ tɛma ḿpúyú yɔɣɔtuyv, iləna í cuɣusina nəɣɔ sɔsaya sɪ: Ye wei ɪ kɛ tɔm nulv pɔntv í nu.

Mpi pə tɔɔ Yesu sɛɣɛsəna atuwa tɔ
(Matiyee 13:10-17; Maləki 4:10-12)

⁹ Ḿpúyú i ifalaa pɔɔsa-i ɪsɔ sɛɛv mpi pə hʊwɛɛ. ¹⁰ iləna Yesu cɔ sɪ: Pə ha-mɛɣɛ sɪ í nyɪ ɪsɔ Kawulaya tɔm kʊŋmɛsətv. Ama pə kaasa lələa tɔ, ɪsɔnaa kɛ paa sɛɛ-wɛ sɪ: Paa pa nyənəyi ɪsəntɔ, pá taa ná. Paa pa nukɪ, pá taa cɛkəna pə hʊwɛɛ.

Yesu kilisiyi mətutuuna tɔm hʊwɛɛ
(Matiyee 13:18-23; Maləki 4:13-20)

¹¹ Maa kilisi-mɛɣɛ ɪsɔ sɛɛv mpi pə hʊwɛɛ. ɪsɔ Tɔm nté mətutuuna ani. ¹² Wena wena a hota mpaav nəɣɔ nəɣɔ tɔ, alɛ a wenna ɪsu mpa pa nukɪ ɪsɔ Tɔm na ɪlɔɣɔv tɛŋ na í ləsi-təɣi kɔakɔaa kɛ pa lotu taa, sɪ pá taa kɔɔ na pá mv-ti na ɪsɔ ya pa nyɔɔŋ. ¹³ Nna alɛ a hota kuwaw tɔɔ tɔ, alɛ a wenna ɪsu mpa pa nukɪ-ti na pá mv-ti na laŋhulʊmle, ɪlɛ tɔ ta caya pa taa. Pa mʊyi kɛ na pá la wɛɛ naalɛ, maɣasuyv kəŋ kv kɔɔ, iləna pá lu ɪsɔ sɛɛv kɛ kɔakɔaa. ¹⁴ Wena a hota sɔwa taa tɔ, alɛ a wenna ɪsu mpa pa tɛŋ tɔ nuw, iləna atɛ cənɛ nəɣəsɛɛ na pə wɛnav na pə kʊnyuləŋ pə tɔm kɔɔ na pá kv-təɣi pa taa, na pá kpisi pee kʊpəna lʊluyv tɔ. ¹⁵ Wena alɛ a hota tɛtv mʊsvɛ nyəntv taa tɔ, alɛ a wenna ɪsu mpa pa nu ɪsɔ Tɔm na pá mv-ti na lotu kulʊmtv na hʊwɛɛ nna a tewa tɔ, na pá tɔka-ti təkɔaŋkɔaŋkɔa, na pá lʊləyi pee kʊpəna kɛ teu tɔ.

Fətəla mʊsvɔyɔ
(Maləki 4:21-25)

¹⁶ Awe mʊsvəyi fətəla na í pamɪ-i pʊlʊpʊ tɛɛ, yaa í svsi-i kato tɛɛ ye? Tesika tɔɔ kɛ paa pusi-i sɪ pá ná mpa pa svvki tɔyaya taa tɔ. ¹⁷ Kʊŋmɛlɔm napəli pə fɛi sɪ pə kaa kuli pə tɔɔ. Páćɔ mukaya tɛɛ pʊlʊpʊ fɛi mpi pa kaa ləsi na paa awe na tɔ.

¹⁸ Í la laakali na ɪsəna í nukɪ tɔ. Pə taya pʊlv, wei ɪ wena tɔɣɔ paa ha, na pá lɛɛki wei ɪ fɛina tɔɣɔ pəciimaya wei ɪ hʊv sɪ ɪ ti tɔ.

Yesu too na ɪ newaa
(Matiyee 12:46-50; Maləki 3:31-35)

¹⁹ Ḿpúyú Yesu too na ɪ newaa pa kɔma ɪ kiŋ. Ama samaa tɔɔ pa ta pəsi pá tala ɪ kiŋ. ²⁰ Ḿpúyú nəɣɔlv heela-i sɪ: Nyá too na nyá newaa pa wɛ awalɪ na pá caa pa na-ŋ.

²¹ Ḿpúyú Yesu cɔ-wɛ sɪ: Ma too na ma newaa nté mpa pa nukɪ ɪsɔ Tɔm na pá tɛŋəyi-ti tɔ.

Yesu lapa na kacuculaya hɛɛ
(Matiyee 8:23-27; Maləki 4:35-41)

²² Ḿpúyú kuyakv nakuli Yesu na ɪ ifalaa pa kpa kpuluyv taa, iləna í tɔ-wɛ sɪ í na-wɛ pá tɛsv lum.

Ḿpúyú Yesu na ɪ ifalaa pa tɛɛwa. ²³ Pa tɔŋna pote kɛ lum tɔɔ kɛ mpu, iləna Yesu too. Tənaya heelimuyv hɔka lum tɔɔ tənə, na lum faləyi kpuluyv taa haləna kv caa suyv, na lum caa pə tɔɣɔ-wɛ. ²⁴ Tənaya pa pola Yesu kiŋ na pá feesi-i sɪ: Taca, Taca, tɔ lɛpaya.

Yesu fema, iləna í kaləna heelim na lum hola na pə tənə pá hɛɛ təli. ²⁵ Ḿpúyú ɪ pɔɔsa-wɛ sɪ: Mə taa tɛmnav kɛ ɪsɔ kɛlɛ lɛ ɪlɛ?

Tənaya sɔɣəntv na piti kpa Yesu ifalaa, na pá tɔŋ tɛma sɪ: Awɛɣɛlɛ ɪnɛ unɪ na halɪ í yɔɣɔtəɣəna heelim na lum na pá nukəna-i?

Iləgəhilu na afanaa pa təm
(Matiyee 8:28-34; Maləki 5:1-20)

²⁶ Mpruyú pa tapəna pa kpuluyú ke Selasini nyéma tetu nti tə we kotesuuyú təw na té nyənəxi Kalilee tə. ²⁷ Yesu tii tetu təw, ilena icate nte tə yulu nəgəlu wei i hii aləgaa tə í kəw i kiŋ. Hatoo tə yulu inu i ta nyi wontuyú ke i təw. Pécó i təcayale nte pəlaaŋ taa, i ta nyi təyaya. ²⁸ I na Yesu, ilena í ma kapuka na í hoti i nəðhe tē na í kooki si: Isətaa Isə Səwə Pəyalu Yesu, ma na-ŋ suwe? Hai, la suulu taa tu-m wahala.

²⁹ Pə taya pulu, Yesu ka heela uləgəw si í se i waali təgəw i yəgəta mpu. Pə keesəxi na pə kuləgəna-i tə, pa həkəxi-i alukpala na í ceki, na uləgəw susuyi-i nyutu. ³⁰ Mpruyú Yesu pəwəw uləgəhilu si: Pa yaa-ŋ suwe? Ilena í cəw si: Pa yaa-m si Kuriŋ.

Pə taya pulu, aləgaa pəgale ka wena i waali. ³¹ Na aləgaa mpe pa wiikayana Yesu si í taa tə-we si pá məli pa həw tē.

³² Afanaa kaləku səsəw nakuli ku we tənaya pəwəw taa na ku tuliyi. Mpruyú aləgaa mpe pa wiina Yesu si í yele na mpe pá suw afanaa mpe pa taa, ilena Yesu tisi. ³³ Tənaya aləgaa mpe pa yela apalu inu na pá suw afanaa taa. Ilena afanaa tu casəle ke yem na pá tii kalakala na pá tu lum na pá si.

³⁴ Afanaa tiikilaa ná mpu, ilena pəle pá lo kprakpa na pá polo pá heeli təm nti, na təm yeki kprakpa ke acalē taa na cacakəŋ tē. ³⁵ Mpruyú yəlaa kulaa si mpe pa puki na pá ná mpi pə lapa tə. Pa pola Yesu kiŋ, ilena pá mayana apalu wei inu i aləgaa pa loowa tə, na pə cəpa i təw, na í caya Yesu nəðhe tē na í suu wontu. Ilena səgəntu kra-we. ³⁶ Mpa pa ná təm nti na pa isəpəle tə, pa keesa-wege isəna pə lapa na apalu inu í hiki alaafəya tə. ³⁷ Mpruyú pə lapa Selasini tetu nyéma ke səgəntu ke səsəm, ilena pá tə Yesu si í la suulu na í tē. Ilena Yesu kra kpuluyú si i tēeki. ³⁸ Mpruyú apalu wei inu i aləgaa pa loo mpu tə, i sələma Yesu si í yele na inu í təŋi-i. Ilena Yesu náá kisi na í təmi-i si: ³⁹ Məli nyá təyaya taa na í heeli pə təna mpi Isə lapa-ŋ tə.

Mpruyú apalu inu i tēewa na í heeli icate təna taa ké pə təna mpi Yesu lapa-i tə.

Yailu pəelə na alu təgəllu
(Matiyee 9:18-26; Maləki 5:21-43)

⁴⁰ Yesu məla Kalilee taa, ilena samaa laŋa hēe teu. Pə taya pulu, pa təna paa təŋa-i teu ké. ⁴¹ Mpruyú apalu nəgəlu wei pa yaa si Yailu na í ké pa təkotile nyuyú tu tə i kəma na í hoti Yesu nəðhe tē, na í wiina-i si í polo inu i tē. ⁴² Pə taya pulu, i ka wena pəelə na í caaki səpu. Pécó i tike ke i ka wena, na i pusi we naanəwa na naale.

Yesu kulaa si i puki tə na samaa nyəkəa ké teu. ⁴³ Alu nəgəlu náá we təna wei hatoo pusi naanəwa na naale taa i təŋa təgəlu na pə we-i toŋ tə. Alu inu i liyitee təna tēma fetaa. Pécó nəgəlu ta pəsi na í waasi-i. ⁴⁴ Mpruyú i kprətəna Yesu na i waali təw, na í tokina i capa ntəmpile. Ilena pə tēmi-i kprakpa inu. ⁴⁵ Ntəna Yesu pəwəw si: Awe tokina-m ye? Mpuuyule yəlaa təna kpeesaa. Ilena Piyee nəgəw təkpaŋ si: Taca, ke yəlaa timsina-ŋ na pá nyəkəxi-ŋ?

⁴⁶ Ama Yesu cəwa si: Aai, nəgəlu tokina-m ké. Ma nu ma toma lenna luwa.

⁴⁷ Alu kəma na í nyi si pə nyəmá i təw, ilena í kulə na í polo í hoti Yesu nəðhe tē na í seliyi. Na í yəgəti samaa təna isəntaa ké mpi pə təw i tokina-i, na isəna pə tu waasa-i kprakpa tə. ⁴⁸ Mpuuyule Yesu təma-i si: N tēma Isə na nyá taa təgəw pə waasa-ŋ ma pu, tēna laŋhəlumle.

⁴⁹ Yesu təŋa yəgətuuyú ke mpu, ilena Yuta nyéma təkotile nyuyú tu inu i təyaya tu nəgəlu kəw na í heeli-i si: Taa tu Taca ke kunyəŋ ke yem, nyá pəelə fēi.

⁵⁰ Təŋayale Yesu nəgəw təkpaŋ si: Taa nyá, nya te Isə na nyá taa te, i ká hiki alaafəya.

⁵¹ Yesu we pa kəma pá tala təyaya tə Yesu ta tisi si samaa í təŋi-i na pá suw. Ama Piyee na Yoħaanu na Saaki na pəyaya caa na ka too pa tike pa suwə. ⁵² Pa təna paa kra pa laŋa ké na pá wiiki səsəm. Ama Yesu heela-we si: Í taa wii, ka too kutoo ké, ka ta si se.

⁵³ Yəlaa nyəmá si yulu tēma tēw təkpaŋ, ilena pá woŋi-i. ⁵⁴ Ama Yesu təkə pəyaya niŋ taa na í yəgətəna nəgəw səsəya si: Pəyaya nyá, kulə.

⁵⁵ Tənaɣa ka məlaa na ká kvli kprakaa. Ulena Yesu si pá ha-keɣe təɣənaɣa. ⁵⁶ Ulena piti kra pɛələ inɪ ɪ nyéma. Ḿpúyú Yesu heela-we si pá taa yelee na nəɣəlɪ nu nti inɪ tə lapa mpv tɔ.

9

Yesu ifalaa naanɔwa na naale tiluyu
(Matiyee 10:5-15; Maləki 6:7-13)

¹ Ḿpúyú Yesu kota pa naanɔwa na naale na í tv aləɣaa ke pa niɲ taa, na í ha-weɣe toma si pá looki-we paa mpa, na pá waaki kvtəməɲ. ² Na í tili-we si pá polo pá kpaali ləɔ Kawulaya təm, na pá waasəɣi kvtəntɔnaa ke pa kvtəməɲ. ³ Ulena ɪ tɔ-we si: Ye í tɛeki í taa kraɣa pulv, paa kprátúyú, paa huluyu, paa təɣənaɣa, paa liɣitee, pécó í taa kraɣa capanaa ke naale naale. ⁴ Ye í tala timpi na í laali na í svv təɣaya ŋka ka taa, í saali təna halɪ mə tɛɛv. ⁵ Na ye í tala timpi na yəlaa í ta mv-me, í lu na í kpiisi-weɣe mə nəɔhɛ msvuyv, na pá hólí si í lapa-weɣe tɔv, í yelee.

⁶ Ḿpúyú pa tɛɛwa na pá cəɔki ɪcate ɪcate na pá heeliɣi Laapaali Kupaɲ, na pá waasəɣi kvtəntɔnaa ke pa kvtəməɲ.

Heləti piti ke Yesu tɔ
(Matiyee 14:1-12; Maləki 6:14-29)

⁷ Wulav Heləti nu pə təna mpi pə təɲa lapv ke mpv tɔ, ulena pə liɣiti-ɪ səsəm, ɪ ta nyɪ isəna í la tɔ. Pə taya pulv, lɛlaa ná təɲaya ké si Yohaani wei paa kvwa tɔ inɪ ɪ femna.

⁸ Lɛlaa si Ilii luna.

Haləna lɛlaa si ləɔ kvɔɣətɔtv teləsəlaa kvpəma taa nəɣəlɪ luna.

⁹ Ulena Heləti si: Ma yelaa na pá seti Yohaani nyuyv ɪlɛ, aweɣele pɔntv wei inɪ ɪ təm ma nu pa yəɣətəɣi isəntɔ tɔ?

Haləna í pɛəkəɣi si í na-ɪ.

Yəlaa iyisi kakpasɪ (5000) caləsuyv
(Matiyee 14:13-21; Maləki 6:30-44; Yohaani 6:1-14)

¹⁰ Yesu Tillaa kəma pá məli Yesu kiɲ, ulena pá keesi-ɪ pə təna mpi pa lapa tɔ. Ḿpúyú ɪ kraɣa-we na í pona-weɣe kpeɲa ke ɪcate nte pa yaa si Petesaita tɔ tə kiɲ. ¹¹ Paa na mpv tɔ, samaa nuwa na pá hu ɪ waali, na ɪ lanle hulvməna pa kəntɛ. Na í heela-weɣe ləɔ Kawulaya təm, na í waasi pa təna mpa pa feina alaafəya tɔ.

¹² Pə kəma na ilim caa tɛm, ɪlɛ ɪ ifalaa naanɔwa na naale kəma ɪ kiɲ nté, na pá təm-ɪ si: Təɣəni samaa inɛ inɪ na í polo acalɛɛ taa na pə cələ cacakəɲ tɛɛ na pá hiki təsvulɛnaa na təɣənasɪ. Pə taya pulv, cəne ké nyutv taa ké.

¹³ Ḿpúyú Yesu cəwa si: Mu hana samaa inəɣi təɣənaɣa ke mə mayamaya.

Tənaɣale pa cə-ɪ si: Ntəɲ potopotonaa kakpasɪ na tiina naaleɣe tə wena yaa? Yaa n caa si taa yana təɣənaɣa na tə cəla samaa tuutuuma inɛ ɪ təna?

¹⁴ Apalaa ka we isu yulvpee iyisi kakpasɪ (5000) ke mpv. Ḿpúyú Yesu heela ɪ ifalaa si: Í caɣasi-weɣe tintika tintika isu yulvpee nule na naanɔwa naanɔwa.

¹⁵ Ulena Yesu ifalaa nu nti na pá caɣasi pa təna təmam. ¹⁶ Tənaɣa Yesu kraɣa potopotonaa kakpasɪ na tiina naale inɪ, na í teki ɪ isɛ na í sɛɛ ləɔ ké ɪ na təmle. Ulena í faɣa-we na í cəla ɪ ifalaa si pá tala samaa inɪ. ¹⁷ Ḿpúyú pa təna pa təɣaa na pá haɣa. Haləna pá təɔsi həɣəlasɪ kvkpisasi ke təkəɲ naanɔwa na naale.

Piyɛɛ huluyv si Yesu ké Mesii
(Matiyee 16:13-19; Maləki 8:27-29)

¹⁸ Kuyaku nakvli Yesu sələmaya ləɔ ké ɪ tike ke kpeɲa. Ulena ɪ ifalaa polo ɪ kiɲ. Ḿpúyú ɪ pəɔsa-we si: Yəlaa təɲ si ma ké awe?

¹⁹ Ḿpúyú Yesu ifalaa cəwa si: Pa təɲ si ləɔ lvm səlɪ Yohaani, na lɛlaa si Ilii, na lɛlaa si ləɔ kvɔɣətɔtv teləsəlaa kvpəma taa nəɣəlɪ luna. ²⁰ Tənaɣa Yesu pəɔsa ɪ ifalaa si: Na me se, mə hvvki si ma ké awe?

Μπρόγυ Piyee nǝwǝ tǝkpaɐv sɪ: N k    sǝ Mesii.

Yesu s m na ɪ fem p  t m

(Matiyee 16:20-28; Mal ki 8:30–9:1)

²¹ T naya Yesu kraala-weye teu sɪ p  taa heeli-t gi nǝwǝlv. ²² Μπρόγυ ɪ heela-we t t  sɪ: Yulv P yaya m  maa t wǝ k ny nǝ ke s s m. Nyuvu ny ma na k t laa s saa na  s  T m s y s laa k  l -m, halɪ p  kv-m. Ama maa fe kuv y n tooso wule.

²³ Μπρόγυ Yesu tasa pa t naya heeluyɪ sɪ: Wei ɪ caa sɪ   t gi-m p ntv   la ɪ t gi awusa, na   s w l gi ɪ s m tesika ke paa ifemle nte, na   t w y na-m. ²⁴ P  taya pulv, ye wei ɪ p ek gi ɪ weesuɪu t cututu, ɪ t yna s pυ. Ama wei   lapa ɪ t gi awusa ke ma t w , p ntv k  hikina weesuɪu. ²⁵ Ye yulv p saa na   hiki antulinya ny m t na, na ɪ mayamaya   wak laa, yaa ɪ lapa yem, leyele p ntv kas yaya  l ? ²⁶ Ye wei ɪ s pa ma f ele yaa ma kuv y s t  f ele, Yulv P yaya m  maa sɪ p ntv f ele t t wǝ waatv wei maa k nna ma teeli na ma Caa ny nǝ na ma  s taa tillaa nanǝ ny ma ny nǝ t . ²⁷ Tampana ke ma heeliɪ- e, mpa pa we c ne t  pa taa nap li k  n   s  Kawulaya na p c  p  sɪ.

Yesu  sentaa layasuvu

(Matiyee 17:1-8; Mal ki 9:2-8)

²⁸   tema t m nt gi y w t vu na kuv kv siki k   lena   kraɪa Piyee na Yohaani na Saaki na p  kra p vɪ t w  k   s  s l muvu. ²⁹   t yna s l muvu,  lena ɪ  sentaa layasi, na ɪ wontu hul mi, hal na t  tee k k  ke s s m. ³⁰ T naya pa tuta apalaa nap l gi ɪ kinǝ ke naale na p  na-ɪ p  y w t gi. Apalaa mpe s s  Moisi na Ilii kele. ³¹ Mpe pa k mna na  s taa teu s s w m, na p  y w t y na-ɪ ɪ kpente nte t  caa Yosalem ke lapv  s  ka suwa t  t  t m. ³² Mpv t  na Piyee na ɪ taapalaa pa t na tom ke p  f ina. Paa na mpv pa fema, na p  n  Yesu teu s s w m na apalaa mpa pa naale pa s na ɪ kinǝ t . ³³ P  k ma  s  apalaa mpe pa yeki Yesu,  lena Piyee t  sɪ: Tacaa,  s  t  w v c ne unɪ  s nt  t , p  we teu nap l gi te.  le p  mvna  s  t  siki coka toosoɪo. Nyaya l nte, Moisi ke l nte, na Ilii ke l nte. Nti unɪ ɪ y w t vu mpv t  t  lu yem k , ɪ ta na-tɪ.

³⁴   t na m p y  y w taya,  lena  s  nmuntuvu nakuli kv k w  na kv takɪ pa t w . Kv t na pa t w  k  tiiu,  lena s w ntv kra Piyee-weye s s m. ³⁵ Μπρόγυ pa nu p  y w ta  s  nmuntuvu tee sɪ:  n w le ma P yaya kul saya,   nuna-ke.

³⁶ P  y w t vu mpv na p  te t , Yesu tike nt  pa naaki. Μπρόγυ ɪ ifalaa t ka p  t na mpi pa nu mpv t w  pa taa, pa ta yele na n w lv nu-tɪ.

Pu n w lv ɪ al yaa loou

(Matiyee 17:14-18; Mal ki 9:14-27)

³⁷ P  k ma p  fe na p  tiikina p vɪ t w ,  lena samaa anaam n w lv   katɪ Yesu. ³⁸ Μπρόγυ yulv n w lv ɪ y w t na n w  s saya ke samaa unɪ ɪ taa sɪ: Tacaa, ma wiina-  ny ni ma p yalv yee. Anɪ ɪ tike ke ma lulaa. ³⁹ Ye  w w  kula ɪ t w  ɪ makɪ kapusi k , na p  peti-ɪ ate na kuhul n luk na ɪ n w . Ye p  lapa-ɪ mpv, p  wee k  na p  tuv -ɪ wahala, pu cekɪ ɪ t w  k  l nǝ. ⁴⁰ Ma wiina ny  ifalaa sɪ p  loo-ɪ, pa ta p sɪ.

⁴¹ Μπρόγυ Yesu t ma-we sɪ: Lan pus n ny ma na kutakees n m , wee  sanaya m  na-m  tu caya na m  t kɪ m  k ny nǝ? K na ny  p yalv un gi c ne.

⁴² P yaya kp y t na-ɪ,  lena  w w  selisi-keɪye teu, na   peti-keɪye ate. Ama Yesu n  kal na  w w  na t nǝ, na   la na p yaya hiki alaaf ya, na   c la-keɪye ka caa. ⁴³  lena  s  toma s s w na an  a t m kra pa t naya s w ntv.

Yesu s m na ɪ fem p  t m t t 

(Matiyee 17:22-23; Mal ki 9:30-32)

Pa t na pa t yna ɪ kul p tv t naya sam,  lena Yesu heeli ɪ ifalaa sɪ: ⁴⁴ Paa tv Yulv P yaya maya y laa ni n taa,   nu m p y  teu yoo.

⁴⁵ Ama Yesu ifalaa n  t  cek na t m t ne unɪ. T  huwee ka we-weye  m sav k , sɪ p  taa cek na t  tap vɪ. Paa na mpv pa ny mna t  p w vɪ.

Sɔsɔɔntu tɔɔ hɔm
(Matiyee 18:1-5; Maləki 9:33-37)

⁴⁶ Ḿpɔ́yú Yesu ifalaa hɔma sɔsɔɔntu tɔɔ sɪ pa naa sɪ pa taa aweyele sɔsɔ. ⁴⁷ Yesu ná cəkəna pa lotu taa huwɛɛ, ɪlena í kpaɣa peiya na í sɛɲsi-keɣe ɪ cɔlɔ, ⁴⁸ na ɪ tɔ sɪ: Ye wei ɪ mu peiya kanɛɣe ma nyɔɣu tɔɔ, maɣa pɔntu mɔwa. Na wei í tu mu-m, ɪ mu wei ɪ tila-m tɔɔ. Pə taya pulu, wei í pəsa ɪsu mə taa səkpelu, pɔntu nté sɔsɔ.

Wei í fɛi ta tɔɔ ɪ ké ta kolontu
(Maləki 9:38-40)

⁴⁹ Tənaɣale Yohaani nɔɣɔ təkpaɪ sɪ: Tacaɔ tə na nɔɣɔlɔ na í looki alɔɣaa na nyá hətɛ, pécɔ ɪ tɛɲɔɣi-tu. ɪlena taa kisina-ɪ.

⁵⁰ Ḿpɔ́yú Yesu cɔwa sɪ: Í taa tɛɲi-ɪ sɪ í taa la. Pə taya pulu, yulu í ta ke mə kolontu, mə nyɔɲ ké te.

Samalii ɪcate natəli tə kisa Yesu

⁵¹ Pə kɔma pə kpeɣetəna Yesu kɔlɔɣu ke antulinya taa, ɪlena í su sɪ ɪ ká polo Yosalem. ⁵² Ḿpɔ́yú ɪ kusa yəlaa na í teləsi nɔɣɔ sɪ pá polo Samalii ɪcaliya kalɪ ka taa, na pá caa-ɪ tɔsɔlɛ. ⁵³ Ama pɛle pa kisa-ɪ muɣu, sɪ ɪ pukina Yosalem tɔɔ tə pə tɔɔ. ⁵⁴ ɪ ifalaa Saaki na Yohaani pa ná mpu, ɪlena pá tɔ sɪ: Tacaɔ, yaa tə yeke na ɪsətəa kəkə tii na ká nyaya-wɛ?

⁵⁵ Ama Yesu pəsa pa tɔɔ na í kaləna-wɛ. ⁵⁶ ɪlena pá tɛɛ ɪcate lentɛ taa.

Yesu tɛɲɔɣu nyullaa
(Matiyee 8:19-22)

⁵⁷ Yesu na ɪ ifalaa pa wɛ mpaɔu taa na pá tɔɲa pote tɔ nɔɣɔlɔ tɔma Yesu sɪ: Maa tɛɲɔɣi-ɲ nyá tɔpote təna taa.

⁵⁸ Mpuɣɔle Yesu cɔ-ɪ sɪ: Taale hasɪ wɛna sɪ lona na sumasɪ ná wɛna sɪ tana. Ama Yulu Pəɣaya má, ma fɛina nyɔɣu tətɔle maɣamaya.

⁵⁹ ɪlena Yesu tɔ lɛlɔ sɪ: Nyaa kɔɔ na ɲ tɛɲi-m.

Ḿpɔ́yú apalɔ unɪ í tɔ sɪ: Tacaɔ, yeke má polo má pi ma caa na pécɔ.

⁶⁰ Tənaɣale Yesu tɔma-ɪ sɪ: Yeke na sətəa pi pa sətəa. Ama nyaa polo na ɲ kpaali ɪsɔ Kawulaya tɔm.

⁶¹ ɪlena lɛlɔ náá tɔ sɪ: Tacaɔ maa tɛɲi-ɲ, ɪle yeke na má polo má la ma nyəma ke pə lapa wulee na pécɔ.

⁶² Ama Yesu cɔ ɪlé sɪ: Ye yulu kpaɣa akuɣu sɪ ɪ haləɣi na í nyənəɣəna kpaɪ taa, pɔntu ta muna ɪsɔ Kawulaya.

10

Tillaa nutoso na naanɔwa na naale tiluɣu

¹ Pəle pə waali Tacaɔ tasa apalaa nutoso na naanɔwa na naaleɣe ləsuɣu, na í tili-wɛɣe naale naaleɣe acalɛɛ na timpiwɛ ɪ wɛɛ sɪ ɪ puki tɔ. ² Na í heeli-wɛ sɪ: Kɔmtu tɔɔwaya, ama kɔntaa fɛina. Í sələmi hatuɔɔɛ na í sɔsɔ kɔntaa kɔnɔv ke lɔɲ ke ɪ kɔmtu taa. ³ Tɔv, í polo, ɪsu ma tiluɣu-mɛ ɪsəntɔ tɔ, í pəsaa ké ɪsu heɛɲ ke taale hasɪ hekv. ⁴ Í taa kpaɣa liɣitee yaa huluyu, í taa kpi ntəɲkpala, pécɔ í taa paasəna yəlaa sɛɛv ke mpaɔu taa. ⁵ Ye í suv təyaya ɲka ka taa í kooliyi sɪ: Alaafəya í tɔɔ təyaya kanɛ ka tɔɔ, na pécɔ. ⁶ ɪle ye pə ké sɪ təyaya tu sɔla alaafəya, mə koolee anɪ a ka tɛɲi-ɪ. Tɔfɔ ye pə taya mpu, kɔlɔmaɔ mɛ mə tɔɔ ké mə koolee anɪ a tayanəɣi məluɣu. ⁷ Í caɣa təyaya ɲka ka taa na pá cɛla-mɛɣe mpi, í tɔɣɔ na í nyɔɔ. Pə taya pulu, təmlɛ tu muna pá fɛli-ɪ ké. Í taa layasəɣi tɛɛsɪ ke yem yem. ⁸ Paa ɪcate nte tə taa ké ɪ suvwa na pá mu-mɛ na pá cɛla-mɛɣe pulu, í tɔɣɔ. ⁹ Í waasi pa kutəntɔnaa, na í heeli-wɛ sɪ: ɪsɔ Kawulaya suv mə tɛɛ ké. ¹⁰ Ye í suv ɪcate nte tə taa na tə yəlaa í ta mu-mɛ, í lu na í tɔ sɪ: ¹¹ Tə kpiisiɣi mə tɔɔ ké mə maɣamaya mə ɪcate muvɔɣu ɲku kv taana ta nɔɔhɛɛ tɔ. ɪle paa na mpu, í nyɪ teu ké sɪ ɪsɔ Kawulaya suv mə tɛɛ mə tɛɛ na ká lu. ¹² Ma heeliɣi-mɛ sɪ Sətəm ká la sana na ɪcate nteɣe tənaya huɔle wule ke suulu huluyu tɔm taa.

*Acalae lenna kisuyu ke Yesu
(Matiyee 11:20-24)*

¹³ Hai, Colaseh nyéma me, mə təm we waiyo. Hai, Petesaita nyéma me, mə təm we waiyo ké. Piti təma nna pa lapa-yege mə hekv taa tə, ye isu isəntə Tiii na Sitəh ke paa lapa-ye, paa təma pa isayatu ləv ke ləh, halı pá suu fəletənaa na pá caya hula taa. ¹⁴ Pə təw ké paa hvlı suulu ke Tiii na Sitəh pə nyéma ke hvlə kuyaku wule na pə kəli-me. ¹⁵ Pə kaasuyv Kapənahum nyá tə, n hvv sı n ká pu na n kaləsəna hatoo isətənyv na? Ama paa tisi-ŋ ké təfe ke tuu tənaasəle səsəle taa.

¹⁶ Ḿpúyú ı tasa ı ifalaa ke heeluyu sı: Yvlu í nukəna-me, maya pntv nukəna. Wei í kisa-me, ma unı tətəyə pntv kisa. Na wei í kisa-m, í kisa wei ı tila-m təyə.

Tillaa nutoso na naanvwa na naale unı ı məlvv

¹⁷ Ḿpúyú pa nutoso na naanvwa na naale məla ı kiŋ na larhvlvmlə səsəle, na pá təh sı: Tacaa nyá təw aləyaa mayamaya nuna-tv.

¹⁸ Tənaŋa Yesu təma-we sı: Ma nawa Satanı na í hotiyina isətaa isu təv nyəyəsuyv tə. ¹⁹ Ule ma ha-mege toma sı í tə tvməa təw, na pəcesi təw, na kolontu toma təna təw, pulv kaa la-me. ²⁰ Ule paa na mpv mə larŋa í taa hvləmi sı aləyaa se-me. Ama a hvləmi ké sı pa ŋmaa mə həla ke isətaa tə pə təw.

Yesu larhvlvmlə

(Matiyee 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Tənaŋa Feesuyu Nanŋtv lapa na Yesu larŋle hvləmi səsəm. Ulena í tə sı: Ma Caa, isətaa na atə pə tv, ma sēe-ŋ. N ŋmesa təm tənəge ləmayasēe nyéma na nyəntaa, uləna n kuli-təy piya. Ma Caa, pəpətv fei, ma sēe-ŋ, nyá unı nyá luyv tu lapəna mpv.

²² Ama ma Caa cəla-m pə tənəy. Ye pə təy ma Caa tike, nəyəlv ta nyı sı aweyele Pəyalv. Na ye pə təy Pəyalv tike, nəyəlv ta nyı sı aweyele Cēce. Aŋha, ye Pəyalv nəkənaa sı ı hvləyi wei pə paasi.

²³ Ḿpúyú ı pəsəna ı ifalaa tike təw na í tə-we sı: Mpi mpi mə isəpēe naaki isəntə tə, leleŋ ke í nuwa. ²⁴ Ma heeliyi-me sı, ləv kuyəyətətv teləsəlaa pəyale na awulaa səsaa pəyale nyulaa sı pá ná mpi mə naaki isəntə tə, na pá larŋ. Pəyele pa nyulaa tətə sı pá nu ntı mə nukı tə, na pá kpisi.

Samalii tv yəlle

²⁵ Ḿpúyú ləv Təm seŋesəlv nəyəlv ı kulaa sı ı mayasəyi Yesu. Ulena í tə sı: Tacaa, ntiyi má la na má hiki weesuyv ŋku ku tēh tə?

²⁶ Yesu cə-ı sı: Susuweye pa ŋmaa ləv Təm taa? Na n kaləyi tə, hvwēe nnəy a n nukı pə taa?

²⁷ Ulena í cə-ı sı: Ma nukı sı n ká səli Tacaa nyá ləv na luyv kulvnyv na nyá ləsaŋa svv-ı təmamam ke paa mpi pə taa, na n səli nyá təyəntəle isu nyá ti.

²⁸ Ḿpúyú Yesu təma-ı sı: Ama n cə teu. Aŋha, lakı mpv, n ka hiki weesuyv.

²⁹ Inı ı caakaya sı paa na mpv ı təm ı te, ḿpúyúle ı tasa Yesu ké pəəsuyv sı: Na aweyele isu ma təyəntəle unı ulə?

³⁰ Ḿpúyú Yesu cə-ı sı: Təv, yvlu nəyəlv ı lunna Yosalem na í pukina Yeliko, na í lu ŋmulaa təw na pá kra-ı na pá wəyəsı ı wontu na pá marı-ı isu isəna mpi pə wēe tə. Ulena pá tēe pa yele-ı na í kaasa weesuyv kulvnyv. ³¹ Pə pamna kətvlv nəyəlv ná tənəy a mpaav ŋku. Úle ı na-ı, uləna ı cəlv na í tēe. ³² Ḿpúyú Lefii tv nəyəlv ná talaa na í mayana-ı mpv. Ulena úle ı cəlv tətə na í tēe. ³³ Ama Samalii tv təntv nəyəlv ná tala təna na í na apalv unı, uləna ı təm ları-ı pətəvtəle ke səsəm. ³⁴ Ḿpúyú ı hela ı kiŋ, na í taa nim na kəle ke ı hiŋ taa. Ulena í kpēeli-ı saalası, na í cəyəsı-ı ı kraŋaya təw, na í pona-ı mvulaa təsvle na í paasəna-ı teu. ³⁵ Kv fema uləna í ləsv liyitee nyəyətəv naale na í cəla mvulaa təsvle tv, na í heeli-ı sı: Paasəna-ı teu, na n tu təy a ı nyuyv təw na pə tēe mpv, ma kəma, maa felı-ŋ yoo.

³⁶ Təv, pa tooso unı pa taa, aweye n hvv sı ŋmulaa mapa wei unı tə ı təyəntəle ulə?

³⁷ ʘlena ʘso Təm seʘesulo unu i co-i si: Wei unu i lapa-i kupantu to. Mpuʘule Yesu si: To, polo na nya mayamaya n laka mpu.

Yesu pote ke Maləta na Mali pa te

³⁸ Yesu na i ifalaa pa tohna pote, ʘlena pa tala icate natəli na alu nəʘolu i lapa-i muulle. Pa yaa alu unu si Maləta. ³⁹ ʘ wena neu, pa yaa-i si Mali. ʘle i ka caʘa Tacaa nəohe te ke na i nuku i seʘesuyu. ⁴⁰ Təʘa to təma kəpa Maləta, ʘlena pə pəkəli-i i taa. Mpuʘu i kəma Tacaa kiŋ na i to si: ʘsu ma neu yeluyu-m ma tike na ma coəkəna təʘa ke isənto unu to pə we-ŋ teu ntə ma ce? Pəle pə to to, heeli-i si i səna-m.

⁴¹ Mpuʘule Tacaa na co-i si: Hai, Maləta, n kuʘi nya təʘi yem ke na n kpetiliyina təma paʘale. ⁴² Pəyele mpi pə waasəʘi to pə ke kuluməm tike ke. Mali ləsəna təpante, i na nəʘolu pa kaa ho.

11

Sələmuʘu huluyu

(Matiyee 6:9-13; 7:7-11)

¹ Mpuʘu kuyaku nakulu Yesu caʘa tiili na i sələməʘi ʘso. ʘ kəma na i te, ʘlena i ifaloo nəʘolu i təmi-i si: Tacaa, huli-toʘu ʘso sələmuʘu ʘsu Yoħaanu na huluʘu i ifalaa to.

² Mpuʘule Yesu heela-we si: Ye i caa sələmuʘu i sələmi si: Tacaa, nya hətə i wee kate. Təʘo nya kawuləʘa.

³ Haaki-toʘu paa ifemle nteye təʘonaʘa.

⁴ Huluʘu-toʘu suulu ke timpi tə pəntəʘəna-ŋ to, ʘsu ta tətə ta huluyu suulu ke mpa pa pəntəʘəna ta to. Taa yele na tə suu mayasuyu isəʘau taa.

⁵ Mpuʘu Yesu tasa-weʘe heeluyu to to si: Ye ʘsu mə taa nəʘolu wena taapalu ntə, na puntu polo ahoo heka na i mayana-i si: Hai, ma taapalu, kənti-m potopotona toso. ⁶ Ma taapalu nəʘolu i lunna nteye mpa na i tala-m nəonə, pəco ma feina mpi ma cele-i to. ⁷ ʘlena i təʘəntəle nā co-i hatoo pə taa si: Taa caali-m mpu. Ma na ma piya tə təma suu na tə təki na tə kaləsi. Ma pəsəʘi ma tasa kuluyu ke nya təʘonaʘa celuyu to. ⁸ Ma heeliy-i-me si, paa i kəma i kulə na i cele-i i kuləŋəm təna, pə təʘa taapalle to ke i lapa mpu, ama caaluyu ke i kisa. ⁹ ʘle ma heeliy-i-meʘe si i sələməʘi, paa ha-meʘe, i pəkəʘi, i hikiy-i ke, i maki, pa tuləy-i-meʘe. ¹⁰ Sələməlu ke pa haaki, na pəkəlu hikiyina, na matu ke pa toluʘi. ¹¹ Wulee mə taa awe pəʘəʘa sələma-i potopoto na puntu cele-keʘe pəle ye? Yaa ye ka sələma-i tinte puntu cele-keʘe tum. ¹² Yaa mə taa awe pəʘəʘa sələməna-i yate, na puntu cele-keʘe pəceka? ¹³ Ye asəʘaa me mi pəsa mə piya ke kupantu lapu, Tacaa wei i we isəta to i kaa cəla i Feesuyu Naŋŋtu ke mpa pa sələməʘi-i to?

Yesu coəkə i təm tulaa

(Matiyee 12:22-30; Maləki 3:22-27)

¹⁴ Yesu loo ʘloʘhilu kaʘəʘətaʘa, ʘlena ʘloʘu se. ʘ se mpuʘu ʘlena kamumuka suu yəʘətoʘu na pə la samaa ke piti ke səsəm. ¹⁵ Mpuʘule pa taa lelā pəsəna si: Pesepule toŋ ke unu i təʘəʘəna aləʘaa lempa.

¹⁶ ʘlena Yesu təm tulaa taa lelā nā təmi-i si: La piti təmlə na pə huli si ʘso toŋ ke n lakəna. Pa yəʘəta mpuʘu si pa naa i waali. ¹⁷ Yesu na cəkəna pa taa huwee, ʘlena i to-we si: Ye kawuləʘa wee na ka fei nəʘo kuluməʘa, nəonə ka yawaʘa. Təʘəʘa i we mpu, kele ka yəkəʘi ke. ¹⁸ Ye Satanu kawuləʘa nyəma yooki pa taa pa tike, i kawuləʘa nyuyu ntə ka isəna? Mpi to, mə toŋ si Pesepule toŋ ke ma lookina aləʘaa. ¹⁹ Ye Pesepule toŋ ke ma lookina aləʘaa ʘsu mə huʘuyu to, ʘle awe toŋ ke mə pəʘalaa na lookina pa nyəma? Tənaʘa pa mayaməʘa paa kuna mə təm. ²⁰ Ama ye ʘso toŋ taa ke ma lookina aləʘaa, ʘle ʘso Kawuləʘa we mə te mə te kele.

²¹ Yulu toŋ tu í taŋa ı tɔyaya ke teu na yoou wontu, puluɔɔ u tokiyina ı wenaɔ. ²² Ama wei ı kɛla-ı toŋ tɔ í kɔma na í kulu ı tɔɔ na í pɛsi-ı, ıle ı lɛɛkɛyi ı yoou wontu nti unı ı taakaya tɔyɔ, na í mɛŋna ı wenaɔ mpi, na í tala lɛlaa.

²³ Wei ı fei ma tɔɔ, pɔntu kɛ ma kolontu kɛ. Wei u sɛŋna-m tɔɔsuɔ tɔ, ı yaasɛyi kɛ.

Ilɔyɔ wei pa loowa tɔ ı mɛluɔɔ
(Matiyee 12:43-45)

²⁴ Ḿpúyú Yesu tɔma si: Ye pa loowa ıɔyɔ, wulaya taa kɛ ı cɔɔki si í hɛɛsi. ı lanɛyi, ılena í taɔani ı taa si: Maa mɛli tɔyaya ŋka ka taa maa luwa tɔyɔ. ²⁵ ı takı kɛle ka taa, ıle ı ká maɔana pa hasa-ke na pá taɔani pɛ tɛnaya teu. ²⁶ Pɛle tɔ, ı puki kɛ na í caa alɔyaa lɛlaa mpa pa kɛla ınɛyi ısayatu tɔyɔ naatosompɔyɔlaya, na pá kɔɔ na pá caɔa tɔyaya ŋke ka taa. ılena lɔŋ nyɛntu náá mɛli na tɛ la sana na nɔɔnɔɔ nyɛntu.

Kupantu maɔamaya siyisiyi

²⁷ Yesu tɔŋna ḿpúyú yɔyɔtuɔ, ılena alu nɔyɔlu ı yɔyɔtɛna nɔyɔ sɔsaya ke samaa taa si: Pɔwe nyá too wei ı lula-ŋ na ń musı-ı tɔ, ı nyuleleŋ we sɔyɔntu.

²⁸ Ḿpúyú Yesu cɔ alu unı si: Mpa pa nu ıso Tɔm na pá tɔki-tı, pɔntuna nte nyuleleŋ nyéma te.

Piti tɛmlɛ nyuluɔɔ
(Matiyee 12:38-42)

²⁹ Samaa tɔŋna-ı nyɛkuɔ ke sɔsɔm, ılena í suu ı faaci taa si: Kufalan yɛlaa pane asaya kɛ. Piti tɛmlɛ nte tɔ h́lɔyí si ıso lakɛna tɔyɔ mpe pa caaki. ıle pa kaa na natɛli, ye pɛ taya Yonaasi nyɛntɛ. ³⁰ ısaɛna mpi pɛ lapa Yonaasi kin tɔ pɛ hulɛ Ninifi nyéma kɛ si ıso lakɛna. Na mpɔ unı tɔtɔyɔ Yulu Pɔyaya má ma nyɛntu ká h́lí kufalan yɛlaa tɔtɔ si ıso lakɛna. ³¹ Ye pɛ tala huule wule, ılim mpɛtɛŋ tɔɔ wulau alu nyɛŋ ká ku kufalan yɛlaa pane pa tɔm ke mpi pɛ tɔɔ ıle ı ka lu hatoo tɛtu pooluŋ taa na í kɔɔ, si ı nuki ısaɛna Salumɔŋ yɔyɔtɛna lamayasee tɔ. Pɛcɔ puluɔ we cɛne na pɛ tɛ Salumɔŋ tɛayacaya. ³² Ye pɛ tala huule wule Ninifi nyéma ká ku kufalan yɛlaa pane pa tɔm. Pɛ taya pulu, kuyanku pɛle pa nu Yonaasi waasu tɔ, pa yela pa ısayatu ke kpakpaa kɛ. Pɛcɔ puluɔ we cɛne na pɛ tɛ Yonaasi unı.

Mpi tɔnuɔ naana tɔ
(Matiyee 5:15; 6:22-23)

³³ Nɔyɔlu u musɛyi fɛtɛla na í ŋmesı-ı, yaa í pamı-ı nyanaya tɛɛ. Ama ı su-ı timpi taa í weɛ pu naa yɛlaa tɛna tɔyɔ. ılena mpa pa kɔŋ tɔ, fɛtɛla kɔkɔ na-we. ³⁴ Ḿpúyú pɛ weɛ na nyá ıse. Anı a kɛna nyá tɔnuɔ pɛlimile fɛtɛla. Ye nyá ıse í naaki teu, pɛ waasɛyi nyá tɔnuɔ tɛnaya. Ama ye nyá ıse í yuluɔmaa, nyá tɔnuɔ tɛna pɛlimile we sɛkpetuɔ tɛ kɛ. ³⁵ La laakali, pɛ taa kɔɔ na ısaɛna n naaki tɔ pɛ mɛli sɛkpetuɔ. ³⁶ Pɛ we mpɔ tɔ, ye n naa tɛɛɛɛɛ, na pɛ fei-ŋ tɔyuyulee, n naa teu kɛ, ısu fɛtɛla kɔkɔ naakuɔ yulu tɔ sɛkpetuɔ fei.

Falisanaa na ıso Tɔm sɛyɛsɛlaa tooluɔ
(Matiyee 23:1-36; Malɛki 12:38-40)

³⁷ Yesu tɛma yɔyɔtuɔ ke mpɔ, ılena Falisa nɔyɔlu í yaa-ı si í suu ı tɛ na í nyɔɔ lum. Ḿpúyú Yesu suwa Falisa tɛ na í niki tɔyɔ. ³⁸ Falisa nawa ı tɔki na í nyɔɔkɛna asilima, ılena pɛ lapı-ı ha. ³⁹ Tɛnaya Taca tɔma-ı si: Anı Falisanaa mɛ nyɛntu nte mpɔ. Iyisi na nyɛnası waalɛnaa ke í nyaalɛyi tɛlalai. Ama pɛ kpayau mɛ taanaa tɔ, ŋmulɛm na ısayatu pɛ huweɛ maɔalɛna. ⁴⁰ Lamayasee feinaa mɛ, ıso wei ı ŋma yulu tɔɔ tɔ, ıle ı wena ı ti na wei ı ŋma yulu lotu taa tɔ yeɛ? ⁴¹ Pɛ kɛla teu si í ha mpi ı wena mɛ iyisi na mɛ nyɛnası taa tɔyɔ kunyɛntuna, ıle pɛ tɛna pu weɛ-mɛyɛ teu.

⁴² Pɔpɔtu fei, Falisanaa mɛ, mɛ tɔm we waiyo kɛ. ı kpesɛyi nyutu nti pa yaaki si manti na luu tɔ na tuusi hatu tɛna na í hiliyi na í lɛsɛyi ıso kɛ pɛ hɔyɔlɔŋ naanwa taa kulɔm. Pɛyɛle mɛ paa feina tampana tɛŋuɔ na ıso sɔɔluɔ tɔm. Ama tampana tɛŋuɔ na ıso sɔɔluɔ tɔm ke pu muna í sɛɛsɛna ısaɛle, ıle í taa sɔɔ hɔyɔlɔŋ naanwa taa kulɔm unı ı tɔɔ.

⁴³ Falisanaa me, mə təm we waiyo ké. Yuta nyéma təkotilenaa taa, teeli teeli təcəyalenaa ke í pėekəxi. Na í sǝla pa sėeki-meyε samaa taa ké na pá luŋiyi. ⁴⁴ Falisanaa me, mə təm we waiyo ké. Í we ké isu pəlaaŋ wei ı salətaa na pá təŋ ı tǝo ké yem, na pá ta nyi si pəlaaŋ tǝ.

⁴⁵ Tənaɣa lǝo Təm seɣesəlv sǝsǝ nəɣəlv ı pəsəna-ı si: Taca, n yǝɣətuyv mpu tǝ n krentəna tá tǝtǝɣo na hí tsv.

⁴⁶ Mǝpǝyú Yesu cǝwa si: lǝo Təm seɣesəlaa sǝsaa me, mə təm ná we waiyo tǝtǝɣo. Í sukəxi yəlaa ke səɣəla yuŋ nyəna. Pəyele mu tu taa-weɣε taav maɣamaɣa. ⁴⁷ Waiyo na mə təm ké, mə caanaa ná kuna lǝo kuyǝɣətutu teləsəlaa, na mu hələxi pa pəlaaŋ na í taɣanəxi tətetete. ⁴⁸ Isu í lakuyv mpu tǝ, pə hólǝyí ké si mə laŋa hēena mə caanaa lapa mpi tǝ. Pəle pa kuna lǝo kuyǝɣətutu teləsəlaa, na mə hələɣəna pa pəlaaŋ. ⁴⁹ Pə maɣamaɣa pə tǝo ké lǝo ləmaɣaseε ka hula mpu si: lǝo má, maa tili lǝo kuyǝɣətutu teləsəlaa na tillaa ke pa kiŋ. Ama paa kv ləlaa, na paa tv ləlaa ke kunyǝŋ ke kutuyv. ⁵⁰ Tuu pə ŋmau antulinya na lǝo kuyǝɣətutu teləsəlaa mpa pá kv tǝ, kaɣana nyéma nyǝŋ taa ké pa səm təm ká tēna. ⁵¹ Kraɣa Apəeli kuyv, haləna Sakalı wei pa kv kətaya təlātε na lǝo tǝsəle sǝsǝle pə hekv taa tǝ pa səm, ma heeliɣi-mε tǝfoo ké si, isu pə tēma pa nyǝŋ taa.

⁵² lǝo Təm seɣesəlaa sǝsaa me, mə təm we waiyo ké. Í tǝka saafv wei pa tuləɣəna lǝo Təm nyəm tǝo tǝ, na mə luyv fεi svv. Pəyele u tisiyi si mpa pəle pa caa tǝ pá svv.

⁵³ Yesu kula təna, ilena lǝo Təm seɣesəlaa na Falisanaa pá səŋ ı tǝo ké nəǝhε naale na pááná, na pá makı ı nəɣo tǝo na kypǝsǝtv ke yem yem. ⁵⁴ Na pá kuuki ı nəɣo si í cotaa ilε pa kra-ı na tēna.

12

Laakalı na cəsuyv təm
(Matiyee 10:26-27)

¹ Mǝpǝyú samaa kota sǝsəm ke waatu unı, haləna pá tusiyi tēma. Tənaɣa Yesu caaləna ı ifalaa ke kpaaluyv si: Í la laakalı na Falisanaa kəkvsəm, pa mənəafikıtı ke ma yaa mpu. ² Pə tēna mpi pə ŋməlaa tǝ, isu pə tēma na pá kuli pə tǝo. Na pə tēna mpi pə lapa mukaya tēε tǝ, isu pa tēma na pá nyi-wı. ³ Pə tǝo ké paa í ka ŋməsi təm na í yǝɣətı-təxi aho, isu tǝ yawa ilim taa. Na paa naŋ taa ké í wələta ŋkraŋuyv taa, isu pa kpaala-tı na nəɣo sǝsǝɣa.

Yulv kunyamnam
(Matiyee 10:28-31)

⁴ Mpa mε í ké ma taapalaa tǝ, ma heeliɣi-mε si í taa nyana mpa pa pəsəxi na pá ləsi yulv weesuyv tike, na pə waalı paa pəsəxi pulv tǝ. ⁵ Maa hólı-meyε wei pə mǝna si í se tǝ. Í se lǝo, unı ı pəsəɣəna na í kv yulv. Pəyele ı pəsəxi na í tv-ı tənəəsəle taa. Tampəna tǝo isəntǝ, inəxi pə mǝna í se.

⁶ Pə taya santiinaa naale ke pa pəetəxi sumpwɔwɔnaa kakpası taa? Paa na mpu pa wəv mpu tǝ, lǝo tá sǝo pa taa kulvm tǝo. ⁷ Mpu unı tǝtǝɣo na mə nyuyv taa nyǝsı, lǝo nyəmá si tēna si nyuyv ké. Ye mpu í taa nəɣəsi, í kəla sumpwɔwɔnaa təcəɣacaya.

Yesu Kilisiti muyv yaa ı kisuyv
(Matiyee 10:19-20; 10:32-33; 12:32)

⁸ Ma heeliɣi-mε si, ye yulv ta ŋməsi si ı ké Yulv Pəɣaya má ma nyəŋ, ma maɣamaɣa maa tisi lǝo isətaa tillaa isəntaa si pǝntu ké ma nyəŋ. ⁹ Ama wei í kpəesa yəlaa isəntaa si ı ta nyi-m, ma maɣamaɣa maa tǝ lǝo isətaa tillaa isəntaa si ma ta nyəmi-ı tǝtǝ.

¹⁰ Ye wei í yǝɣətı Yulv Pəɣaya má ma tǝo ké isayatu, paa hólı pǝntu ke suulu. Ama ye Feesuyv Naŋŋtv ke ı yǝɣətı isayatu, pa kaa hólı-ı suulu.

¹¹ Ye pə kǝma na pá yaa-meyε nənǝsı ke Yuta nyéma təkotilenaa taa, yaa awulaa kraaməŋ taa, yaa toŋtvnaa kiŋ, í taa nəɣəsi nti í ká hvv na í lu na nti í ká yǝɣətı tǝ tǝo. ¹² Feesuyv Naŋŋtv ka seɣesi-meyε kpakpaa ke nti í ká yǝɣətı tǝ.

Toj tu kumelej tòm

¹³ M'póyó n'xóló lu samaa taa na í tó Yesu sí: Tacaá, heeli ma taalv sí má na-í t'á tala tá caa yelina-tuyv mpi tó.

¹⁴ T'ánaa Yesu p'as'ana-í sí: Apaŋ nyá, awe kra-m m'ə t'əm taŋanlv na m'ə wontu tallv?

¹⁵ Ulena Yesu heeli pa t'ána sí: Í la laakali na wenav luluŋu. Pə taŋa pulv t'əə, wenav hikuyv u huləŋi sí yulv t'ula-ti se. Paa puntv ká wena isu c'əne na le.

¹⁶ M'póyó Yesu s'ee-weŋe is'ə sí: Apalv toj tu n'xóló ka wenna haləmnaa, na í kv kutəŋv ke pə taa pə tu fei. ¹⁷ Ulena í caŋa na í maŋasí i taa sí: Is'ənaŋale maa la ul'ə? Kpeeŋ u takim sí má ny'əki ma t'əŋənaŋa. ¹⁸ I taa i taa ulena í tó sí: Ma ny'əma is'əna maa la t'əŋəle. Ma y'əkəŋi ma kpeeŋ in'ee na má su s'əs'əŋ. Ulena má suv kutəŋv na ma kupam l'emp'ənaa t'ənaŋa i taa. ¹⁹ Ule maa ma ma laŋle taa na má tó sí, yulv wena p'usí paŋale taa kutəŋv ul'ə pə kaasa we, ye pə taŋa caŋav na t'əŋv na ny'əv na y'əlvuyv pə paasi? ²⁰ T'ánaa Is'ə t'əma-í sí: Kumelej nyá, n ká sí ahoo ane a maŋamaŋa. Ulena má ná wei i ká kraŋa pə t'əna mpi n taŋana nyá ti t'əə k'ə mpv tó.

²¹ Ulena Yesu tasa sí: M'póyó pə wee na mpa pa kaa wenav ke pa maŋamaŋa pa tike t'əə, na Is'ə is'əntaa pa ke kony'əntvnaa tó.

Naani tuyv ke Is'ə

(Matiyee 6:25-34)

²² Pə waali k'ə Yesu t'əma i ifalaa sí: Í tá ná mpi pə t'əə ma heela-me sí í taa n'əŋəs'əŋi m'ə t'əŋənaŋa ŋka pə wee sí í ká t'əŋə na í hiki weesij, na m'ə t'ənəŋ t'əə kutakəm pə t'əm tó. ²³ Pə taŋa pulv t'əə, weesuyv k'əla t'əŋənaŋa, na yulv t'ənvuyv k'əla wontu kvsusuutu. ²⁴ Í ny'əna katəkətəŋ na í na. I tuuki, u kvŋ. Pəyele i fei kutəŋv t'əsule, i feina kprou, Is'ə caləŋəna-í. Na m'ə tá k'əli sumasí ke t'əm nap'ələ? ²⁵ Paa m'ə taa yulv ká kv i t'əŋi is'əna, puntv p'əs'əŋi na í tuusi i t'əŋi wule k'əlvmt'əle maŋamaŋa? ²⁶ Ye u p'əs'əŋi s'əkpetu s'əkpetu, pepe t'əə k'ə í kvŋi m'ə ti na s'əs'əntv nti t'ə kaasaa t'ə? ²⁷ Í ny'əna tawa nyutu t'əkvuyv hetv nti tó na í na. Nyutu nti, tu laki t'əml'ə t'əli, tu lv'əki p'əŋ. Paa na mpv ma heeliŋi-me sí wulav Salvməŋ na i toj t'əna i ta suv wontu na í tala paa t'ə taa k'əlvmyv ke kac'əka. ²⁸ Ye Is'ə laki kac'əka ke tawa taa nyutu nti t'ə we saŋa na cele is'ənt'ə pa tika-ti t'ə, i kaa la-meŋe kac'əka na pə k'əli mpv? Í polo í t'ee, u t'ej Is'ə na m'ə taa t'əcaŋacaŋa t'ə se. ²⁹ Í taa p'ək'əli m'ə ti na í n'əŋəs'əŋi tam k'ə m'ə kutəŋv na m'ə kony'əny'əv pə t'əm. ³⁰ Antulinya taa c'əne ma ta nyi is'ənaa p'ək'əŋəna t'ələŋe tam. Ama me m'ə wena Caa, na m'ə Caa un i ny'əma mpi í nyuləŋi tó. ³¹ Í s'ə nyuyv na Is'ə Kawuləŋa p'ək'əkvuyv, na Is'ə ká ha-me t'ət'əŋv mpi pə kaasaa tó.

Kraŋtv ləmayas'ee í we timpi t'ənaŋa i akaluyv wee

(Matiyee 6:19-21)

³² Ma kalakiya nyá, taa nyá, m'ə Caa s'ələna sí i haa-meŋe i kawuləŋa. ³³ Í p'ee ti m'ə kupamnaa na í m'əŋna pə liŋitee na í ha kony'əntvnaa. Í p'ee ki fatakanaa mpa paa s'əki t'ə, na í kaaki m'ə wenav ke is'əntaa timpi pulv u leki t'ə. Nmulv kaa tala t'ənaŋa ŋmuluyv, p'éc'ó puka kaa t'əŋv. ³⁴ Pə taŋa pulv t'əə, kraŋtv ləmayas'ee í we timpi, t'ənaŋa i akaluyv wee.

Təml'ə lataa mpa pa feŋiyi tó

³⁵ Í tantv na í taŋaa, í ləli m'ə h'əə taa, í mvsi m'ə f'ətəlanaa. ³⁶ Í la is'ə t'əml'ə ny'əma mpa pa taŋaa sí pa caa í luna akpaŋale taa na í tó sí: Ma talaa, pa tulv-í tó. ³⁷ C'ec'ə un i talaa na í maŋana i t'əml'ə ny'əma mpe na pa taŋaa, pa nyuyv lapa leleŋ k'ə. Ma heeliŋi-meŋe tampana sí i kootiyi i wontu k'ə na í h'ək'əna i ti, na í h'əli-weŋe t'əcaŋale sí pá caŋa na í tv-weŋe t'əŋənaŋa. ³⁸ Paa tapule yaa tefemle ke i k'əma na í k'əə na í maŋana-weŋe mpv na pá taŋaa, pa lapa nyuleleŋ k'ə. ³⁹ Í nyi teu sí, ye nyəm ka ny'əŋaŋa k'əlv na t'əŋaŋa caa nyi ŋmulv k'ənte waatu, i kaa yele-í na í svv t'əŋaŋa taa se. ⁴⁰ Me t'ət'ə, pə t'əə k'ə mi taŋani m'ə t'əŋi mpv. Yulv Pəŋaŋa ma, ma k'əŋ k'ənte ke waatu wei í kaa hvv t'əŋv.

Təmle tu isayav na kupaŋ pa təm
(Matiyee 24:45-51)

⁴¹ Tənaɣa Piyee pəsa Yesu si: Taca, ta tike ke n seəkəna isə uni, yaa yəlaa tənaya n seəkəna-i? ⁴² Mprúyóle Taca cəwa si: Aweyele təmlə tu kupaŋ na layatu? Ye pə taya wei i caa ká yelina təyaya feŋyuxu, si nyəɣəsi í kpa təmlə nyəma lelaa, ile uni í cəla-weye təɣənaɣa tə. ⁴³ Cəce uni í kəma na í məli na í maɣana təmlə tu uni i isəle seena təmlə nté tə lapu, i nyuxu lapa leleŋ ké. ⁴⁴ Ma heeliyi-meɣe tampana təw si, təyaya caa ká tu təmlə tu inəxi i kupam təna təw feŋyuxu ké. ⁴⁵ Ama ye pə cəpa təmlə tu uni, na í tu i taa si: Ma caa kaa kəw ləŋ se, ilena í suv təmlə nyəma apalonyəma na alonyəma ke maru. Na í təkɪ, na í nyəwəki na pə kuyi-i. ⁴⁶ Pu kəw na kuyaku ŋku na isəna taa i taa tu i taa si təyaya tu ka tala tə, ílé i ka suv təkpuv. Na i ká la təmlə tu inəxi təkəŋkəŋ, na í məŋna-i na í peti-i ma ta nyi isənaa təw.

⁴⁷ Təmle tu wei i nyəmə í caa luyuxu tɛe nyəm na í tá tayani i ti, pəyele i ta la mpi i caa səwlaa tə, paa həli-i teu. ⁴⁸ Ama təmlə tu wei ílé i ta nyi i caa luyuxu tɛe nyəm, na í laki mpi pə muɣa pá maru-i pə təw tə, pəciuu tike ke paa ma ílé. Wei pa ha səsəm tə, səsəm ke pa kəŋi-i pəwəyuxu. Na wei pa paasaa na pá kaa səsəm tə, səsəm taa səsəm ke pa kəŋi-i pəwəyuxu.

Yəlaa fayav ke Yesu təw
(Matiyee 10:34-36)

⁴⁹ Kəkə ke ma kəma tetu təw ké musuxu, na pə cəpa-m usu isəntə tə kaa tema muɣu ile mhmm teu nté. ⁵⁰ Pə wee si pá sə-m isə lum napəli, ile ye pa ta sə-m lum mpi ma nəɣəse kaa tɛ. ⁵¹ Mə huɣu si həesuxu ke ma kəna antulinya taa? Aai, ma heeliyi-me si koloŋa ke ma kənaa. ⁵² Pə kraya pənente tə, yəlaa í we kakpası ke pa təyaya taa, paa fayə. Tooso ká lu naale ineyə koloŋa, na naale náá lu tooso ké koloŋa. ⁵³ Cəce ká kulɪ i pəyalu təw, na pəyalu kulɪ cəce təw. Toto ká kulɪ i pəelə təw na pəelə náá kulɪ toto təw. Paŋ alu nyəŋ ká kulɪ poolu təw, na poolu ké paŋ təw.

Waatonaa cəkənav
(Matiyee 16:2-3)

⁵⁴ Mprúyó Yesu təma samaa tətə si: Ye í ná tɛv pu ŋmaalaya na ilim tətule, í təŋ kpaɣaa si saŋa uni tɛv wee. Ilena tampana təw kulə ku nu. ⁵⁵ Na í kəma na í ná ilim nyaki səsəm, í təŋ si tahaŋle wəsa. Ilena tahaŋle náá haŋ. ⁵⁶ Mənaafikinaa me, í lapa isəna na í nyəŋ atɛ na isə pə kəkələnəa fayəsuɣu, na u cəkəyənə nti tələ tə laki isəntə tə tə huwəe.

Kolontu na kolontu pa ciikuxu
(Matiyee 5:25-26)

⁵⁷ Isənaɣa pə wee na mə maɣamaɣa u tu maɣasəxi si í nyi tampana na í təŋ-ye ye? ⁵⁸ Ye n wakəla nəɣəlv na í yaa-ŋ nənəɣə, la kookali na nyá na-i í tayani mə təm ke mpaav taa na í ta tata huɣlv kiŋ. Pə taa kəw na huɣlv náá tu-ŋ toŋtunaa niŋ taa, na pele pá təkɪ-ŋ. ⁵⁹ Ma heeliyi-ŋ tampana si ye n ta tɛ pə təna mpi pa pəla-ŋ təɣə feɣv n kaa lu təna.

13

Ye í ta layası təntɛ í ká si

¹ Mprúyó yəlaa napəli pa kəma tənə inəxi kpaɣaa na pá heeli Yesu si: Kalilee nyəma napəli pa lakaya kətaya ke isə, ilena Pilatı yele na pá kv-we. ² Tənaɣale Yesu cə-we si: Í huɣu si Kalilee nyəma mpa pa kv mpv tə, pa tɛe Kalilee nyəma lelaa tənaya kawalası təɣə pa kv-we? ³ Aai, ma heeliyi-me si, pə taya mpv se. Ama mu ta layası təntɛ, í ká si mə tənaya usu pele pa səpv tə. ⁴ Na yəlaa pələfei hiu wei Silowee kutuluxu kpesaa na kv takı na kv naŋtı tə, í huɣu si Yosalem nyəma təna taa pele pa kələna isayatu na? ⁵ Aai, ma heeliyi-me si, pə taya mpv se. Ama mu ta layası, í ká si mə tənaya usu pele pa səpv tə.

Fiki tuxu ŋku ku lələyi tə kv təm

⁶ Ǿpúyú Yesu sɛɛ-wɛɣɛ ɪsɔ sɪ: Apalu nɔɣɔlu ɪ ka sɔna ɪ lesɛɣ tuɣ taale taa kɛ fiki. Ǿpúyú ɪ pola pee kooluɣu. Ama ɪ ta maɣana ku tɔɔ kɛ paa puluɣu cɛcɛka. ⁷ Tɛnaɣa ɪ tɔma taale tɔkulu sɪ: Nyɛni, pusi tooso kɔlɔ ma tu kɔntɛ sɪ ma kooliyi pee. Ama maa makɛna pulu cɛcɛka kɛ ku tɔɔ. Sɛti-ku. Pepe tɔɔ kɛ ku sɛɣ yem na ku lulɔɣi? ⁸ ɪlena taale tɔkulu cɔ-ɪ sɪ: Tacaɔ, tasa-kuɣu yeluyu kɛ pɔntɔ, na maa huli na má cɔɔna ku kite na ma tu hute na má ná. ⁹ Ntanyi pɔ talɛna pɛnte ku luli pee. Ku ta luli ɪlɛ n sɛti-ku.

Alu icam waasuyu kɛ kuhɛɛsuyu wule

¹⁰ Ǿpúyú kuyaku kuhɛɛsuyu nakuli ku wule Yesu sɛɣɛsɔɣa Yuta nyɛma tɔkotile natɔli tɔ taa. ¹¹ Pɛ pamna alu kutɔntu nɔɣɔlu ɪ ka wɛ tɛna. ɪ hii ɪlɔɣu na pɛ kɔkɔli-ɪ pusi pɛlɛfɛi hii tɛcu, ɪ pɛsɛɣi na ɪ siɣisi ɪ tɛɣi paa pɛcɔ maɣamɔɣa. ¹² Yesu na-ɪ, ɪlena ɪ yaa-ɪ na ɪ tɔmi-ɪ sɪ: Alu nyá, sɛɣa waali n hika alaafɔɣa kɛ.

¹³ ɪlena Yesu tɛni ɪ tɔɔ kɛ ɪ niɣ, na alu siɣile siɣisi tɛnɛ ɪnɔɣi kraakraa, na ɪ niki ɪsɔ kɛ sam. ¹⁴ ɪsu Yesu lapu na yulu hiki alaafɔɣa kɛ kuyaku kuhɛɛsuyu wule kɛ mpɔ tɔ pɛ ta maɣa Yuta nyɛma tɔkotile nyuyɔ tu ntɛ. Tɛnaɣa ɪ pɛsɛna samaa sɪ: Kuyɛɛɣ naatoso kɛ pa laki tɛmlɛ. Ye ɪ caa ɪ hiki alaafɔɣa, ɪ kɛɛsɛna kuyɛɛɣ ɪni ɪ taa na ɪ kɔɔ. ɪ taa kɔɣ kuhɛɛsuyu wule sɪ pɔ ha-mɛɣɛ alaafɔɣa.

¹⁵ Tɛnaɣa Tacaɔ ná cɔ Yuta nyɛma tɔkotile nyuyɔ tu ɪni sɪ: Mɛnaafikinaa mɛ, ye pɛ tala kuyaku kuhɛɛsuyu wule mɛ taa awe yeki ɪ nav yaa ɪ kraɣaɣa kɛ túlúyú sɪ ká nyɔɔ lum ye? ¹⁶ Yaa ɪ nyɛmá sɪ Apɔlaham luluyɔ taa alu ɪnɛɣɛ pa kaa waasi kuyaku kuhɛɛsuyu wule? Pɛcɔ Satanɪ tɔka-ɪ na ɪ cɔɔsɛɣi-ɪ tɔ pusi pɛlɛfɛi hii ntɔ.

¹⁷ Yesu cɔ Yuta nyɛma tɔkotile nyuyɔ tu ɪnɔɣi mpɔ, ɪlena fɛɛlɛ kra mpa paa caa-ɪ tɔ. Ama samaa wei pɛ kaasaa tɔ ɪlɛ ɪ tɛna ɪ larɣlɛ ná hɛɛna tɛma kupampana nna Yesu lakaya tɔ.

Sɔɔɣa pɛle tɔm

(Matiyee 13:31-32; Malɔki 4:30-32)

¹⁸ Ǿpúyú Yesu tasa yɔɣɔtuyɔ sɪ: ɪsu pɛpɛɣɛlɛ ɪsɔ Kawulaya nɔɣɛsɛnaa, na pɛpɛɣɛ maa kɛɛsɛna-kɛ ɪlɛ yɛɛ? ¹⁹ Ka nɔɣɛsɛna kɛ ɪsu yulu tuukuɣu sɔɔɣa pile kɛ ɪ taale taa na tɔ nyɔ, na tɔ pu tuyɔ sɔsɔɔ na sumasi kɔɣ na sɪ tuyi tana kɛ ku pɛlinasi tɔɔ tɔɣɔ.

Potopoto kukusum tɔm

(Matiyee 13:33)

²⁰ Ǿpúyú Yesu tasaa sɪ: Pepe cau kɛ maa kɛɛsɛna ɪsɔ Kawulaya ɪlɛ yɛɛ? ²¹ Ka nɔɣɛsɛna kɛ ɪsu alu maɣasuyɔ mulum kɛ cɛmɛ tɔpam na ɪ kraɣa kukusum kɛ pɛcɔ na ɪ tu, na ɪ huɣuti na pɛ tɛna pɔ kra tɔfɔ tɔ.

Nɔnɔɣɔ kukpulaya

(Matiyee 7:13-14,21-23)

²² Yesu kulaa sɪ ɪ puki Yosalem, ɪlena ɪ sɛɣɛsɔɣɛna mpa kɛ acalɛɛ sɔsɔɔna na sɛkpɛna nna a taa ɪ tɛɣayana tɔ na ɪ puki. ²³ Ǿpúyú nɔɣɔlu pɔɔsa-ɪ sɪ: Tacaɔ, ntɔɣ yɔlaa pɛciimaya tike nyɔɔɣ kɛ pu ya na?

ɪlena Yesu cɔ-wɛ sɪ: ²⁴ ɪ la kookali na ɪ sɔvna nɔnɔɣɔ ɣka ka wɛ tɔfɔku tɔ. Tɔm faawu tɔɔ, yɔlaa payalɛ ká luna teu sɪ pɔ tɛɣna tɛna na pɔ sɔv. Ama pa kaa hiki mpa.

²⁵ Ǿpúyú Yesu tɔma sɪ: Pu kɔɔ na tɔɣaɣa caa tɔki na ɪ kalɛsi, na mu wɛna awalɪ tɔɔ, ɪlɛ ɪ sɔv mapɔ ntɛ nɔnɔɣɔ sɪ: Tacaɔ, tulɪ-tv. ɪlɛ ɪ ká cɔ-mɛ sɪ: Ma ta nyi timpi ɪ lunaa tɔ. ²⁶ Pɛlɛɣɛlɛ ɪ ka sɔv yɔɣɔtuyɔ sɪ: Tá na-ɣ tɔ tɔkayana na tɔ nyɔɔki. Ta ɪcate hapɛɛ tɔɔ kɛ n tu sɛɣɛsɔɣi. ²⁷ ɪlɛ ɪ ká lelɪ-mɛɣɛ yɔɣɔtuyɔ sɪ: Ma ta nyi timpi ɪ lunaa tɔ yoo. Mɛ tɛna ɪ tɛɛ ɪ fɛɛ-m, ɪsɔɣalataa mɛ. ²⁸ ɪ ká kɔɔ na ɪ na Apɔlaham na ɪsaaka na Saaki na ɪsɔ kuyɔɣɔtɔtu telɛsɛlaa tɛnaɣa ɪsɔ Kawulaya taa, na pɔ fiɣita-mɛ na awalɪ tɔɣɔlɛ ɪsu ɪ ká tu casɪ kapusi na ɪ nyasɛɣi mɛ tɔɣi kɛla te. ²⁹ Yɔlaa ká luna ilim tɔlulɛ tɔɔ, na pɛ tɔtɔlɛ tɔɔ, na lelɛlaa luna pɛ ntɔɣɔɣ na pɛ mpɛtɛɣ tɔɔ na pɔ suli ɪsɔ Kawulaya taa kɛ tɔɣɔ. ³⁰ Waatu ɪni mpa pa wɛ lɔlɔ kɛ kayana tɔ pa taa lɛmpa ká mɛli waali, na waali nyɛma náá mɛli lɔlɔ.

Yesu lanwakalle ke Yosalem tɔɔ
(Matiyee 23:37-39)

³¹ Waatu inɪ ɪ mayamaɣa ke Falisanaa napəli pa kɔma Yesu kin na pá heeli-ɪ sɪ: Wulaw sɔsɔ Heləti pɛkəxi-ŋ kuyɔ. Pəle pə tɔɔ lu cəne na n̄ layasi icate.

³² M̄púyú Yesu cɔ-we sɪ: Í polo í heeli mə taale haya ŋke sɪ, saŋa na cele pə taa ma tɔɔnəxi alɔɣaa, na má waasəxi kutəntɔnaa, na pə kufemuɣu ke maa te ma təmlɛ. ³³ Ama pə wɛɛ ké sɪ má tɔ ma mpaav ke saŋa na cele na pə kufemuɣu. Pə taɣa pulɔ, paa kuyɪ lɔɔ kuyɔɔtɔtu tɛləsɔlɔ ke tiiliyi yem na pə ta kena Yosalem taa.

³⁴ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa ké pa kuyɪ lɔɔ kuyɔɔtɔtu tɛləsələa, na nyá taa tɔtɔɔ pa yooki lɔɔ tillaa ke pɛɛ na pá kuyɪ. Təm paɣale ke ma sɔləa sɪ ma kpeyeliyi nyá taa yələa təna təkotokoto isu kantuyɔ papuyɔ ku piya tɔɔ tɔ. Ama pa kisa. ³⁵ Tɔɔ, mə tɔɔɣa ka təkɪ kaav təkpataa, nɔɔlɔ kaa paasəna-ke. Ma heeliyi-me təfoo sɪ, í kaa tasam keesuyɔ, haləna pə tala wule nte í ka yɔɔtɪ sɪ, lɔɔ í səna Tacaa tillu tɔ.

14

Kutəntu nɔɔlɔ ɪ waasuyɔ

¹ M̄púyú kuyaku kuhɛɛsuyɔ nakuli Yesu sɔv Falisanaa sɔsɔ nɔɔlɔ ɪ tɛɣe tɔɔɔ. Mpa paa wɛ təna tɔ pa caɣaa na pá keŋna-ɪ teu. ² Yulɔ nɔɔlɔ ɪ ka səŋa ɪ isentaa, na tənuyɔ tɔɔ asilima kutəŋ wɛna-ɪ. ³ M̄púyú Yesu pɔɔsa lɔɔ Təm sɛɣesələa na Falisanaa sɪ: Ta mpaav taa, pə mɔna pá waasi kutəntu ke kuyaku kuhɛɛsuyɔ wule yaa pá taa waasi-ɪ?

⁴ Ama Falisanaa mpe pa ta tisi cɔv. Tənaɣa Yesu hɔma kutəntu na í waasi-ɪ, na í heeli-ɪ sɪ í tɛɛ. ⁵ M̄púyú Yesu pɔɔsa Falisanaa sɪ: Kuyaku kuhɛɛsuyɔ wule, mə taa awe nawa ɪ pəɣaɣa yaa ɪ nav hota ləkɔ taa, na í ye le ləsuɣu ke kpakpaa sɪ kuyaku kuhɛɛsuyɔ wule? ⁶ Ilena pá mayasi-təyi cɔv na pá kpisi.

Tɔɔɔ yaa na tɔcaɣale kupante təm

⁷ Yesu nawa sɪ mpa pa yaa tɔɔɔ ke mpv tɔ, pa huliyina təmaɣa kpelee kupana tɔɔ caɣav. Ilena í sɛɣesi-we sɪ: ⁸ Ye nɔɔlɔ kpaya alɔ na í yaa-ŋ tɔɔɔ, n̄ talaa, taa hulina tɔcaɣale kupante na pəcɔ. Ntanyɪ isəntɔ pa yaa nɔɔlɔ ílé na í kələ-ŋ. ⁹ Pə taa kɔɔ na wei ɪ yaa-mɛɣe tɔɔɔ tɔ í heeli-ŋ sɪ: Kulɪ na n̄ kaasi unɛɣe tɔcaɣale. Ile n kuləna fɛɛle nté tənɔɔmɪ, na n̄ caɣana waali tɔɔ. ¹⁰ Ama ye pa yaa-ŋ tɔɔɔ, n̄ talaa, caɣana waali tɔɔ. Ile wei ɪ yaa-mɛɣe tɔɔɔ tɔ ye ɪ kɔma ílé ɪ ká təna-ŋ sɪ: Apaŋ nyá, tuusina cəne tɔɔ na n̄ caɣa tɔcaɣale kupante. Saa inɪ pa tu-ŋ teeli ke nyá na pa təna mpa í caɣa m̄púyú tɔɔɔ tɔ pa isentaa ké. ¹¹ Pə taɣa pulɔ tɔɔ, wei í həŋ ɪ ti paa tisi-ɪ, na wei í pasəxi ɪ ti, paa kusɪ ɪ nyuyɔ.

¹² M̄púyú Yesu heela wei ɪ yaa-ɪ tɔɔɔ tɔ sɪ: Ye n lapa tɔɔnaya yaa acima, taa yaa nyá cewaa, yaa nyá tɛɛtɔnaa, yaa nyá luluyɔ nyéma, yaa nyá toŋtɔnaa lelaa. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, pɛle pa pəsəxi tɔtɔ na pá yaa-ŋ tɔɔɔ, na pá lɛɛti-ŋ nyá kucɔɔv ke kpakpaa. ¹³ Ama ye n lapa acima, koti kunyontɔnaa, na acamaa, na kaakalasi, na yulɔmaa, na pá tɔɔɔ. ¹⁴ Waatu unəɣəle n hika kupantu. Pə taɣa pa taa nɔɔlɔ ká pəsəna na í lɛɛti-ŋ-ti. Ama lɔɔ ká fɛləna-ŋ kuyanɣu ɪ ká feesi sətəa mpa paa lapa kupantu tɔ.

Mpa pa yaa tɔɔɔ na pá kisi tɔ
(Matiyee 22:1-10)

¹⁵ Pa nu təm tənɛ inɪ ilena Yesu na mpa pa caɣa tɔɔɔ tɔ pa taa lɛlv yɔɔtɪ-ɪ sɪ: Wei ɪ ká caɣa tɔɔɔ ke lɔɔ Kawulaya taa tɔɔɔle isu leleŋ nulɔ te.

¹⁶ Tənaɣa Yesu cɔ pɔntu inɪ sɪ: Apalɔ nɔɔlɔ ɪ lapəna tɔɔnaya təkpetekpete. Ilena í yaa yələa samaa sɪ pá kɔɔ pá tɔɔɔ. ¹⁷ Pə kɔma na pə pu, ilena í tili ɪ pəyalɔ sɪ í polo na í heeli mpa ɪ yaa tɔɔɔ tɔ sɪ pá kɔɔ mpv, pə talaa. ¹⁸ Ama pa təna pa sɔv-ɪ wiinav sɪ pa kaa pəsi. Kancaalaya nyəŋ heela tillu sɪ: Ma yapa taale, ye ma ta polo ma na-te pə kaa la-m teu. Mpv tɔ, ma sələməxi-ŋ mpa, ma kaa pəsi na má kɔɔ. ¹⁹ Lɛlv náá tɔ sɪ: Ma yapa naəŋ kuhələŋ ke naanɔwa, ma caa ma tamsi-ɪ naale naale na ma faləsi-ɪ. Mpv tɔ, ma sələməxi-ŋ mpa, ma kaa pəsi na má kɔɔ. ²⁰ Na lɛlv tɔ tɔtɔ sɪ: Nɔɔnɔ ké ma kpaya

alv, ma kaa pəsi na má kəw. ²¹ Ḿpúyó tillu mēla i caa kiŋ na í keesi-i isəna pə luwa tə. Tənaɣa təyaya caa inɪ pááná lapa-i, na í taɣani tillu ke tiluyu si: Polo ləŋ ke kuyeeŋ taa na haɣee nəwsi na n̄ kuu kunyəntɔnaa, na acamaa, na yulɔmaa, na kaakalasi, na n̄ kəna. ²² Pə tasa pəcɔ ilena tillu taɣani məlvuy na í heeli-i si: Taca, ma lapa nti n keesaa tə, paa na mpv təcaɣale kpisa yem ké. ²³ Tənaɣa təyaya caa tasa-i təm si: Cə mpaah taa na n̄ cəw kutuluŋ kila kila, ye n hika mpa n kra-weɣe yem yem na n̄ svuna na ma təyaya su. ²⁴ Ma heeliyi-me si yəlaa mpa pa həte pa yaanaa tə, pa taa nəɣəlv kaa təɣə ma təɣənaɣa.

Mpi yulv ka la na pécó i pəsi Yesu ifalv tə
(Matiyee 10:37-38)

²⁵ Ḿpúyó samaa tuutuuma hu Yesu waali. Tənaɣa Yesu pəsaa na í tə-we si: ²⁶ Ye yulv í caa i təŋi-m na í ta lu luyu ke i caa na i too, na i alv na i piya, na i taalvnaa na i kəɣənaa na i newaa, haləna í kɣentəna i maɣamaya i ti, paa i təŋa-m, i kaa pəsi na í la ma ifalv. ²⁷ Ye wei i ta səɣəli i səm tesika na í təŋi-m, pɔntv kaa pəsi na í la ma ifalv. ²⁸ Ye mə taa nəɣəlv caa kutuluyu səwəŋku ŋmau, i cakɪ ké na í maɣasi pə təna pə liɣitee nyuyv, si i naa si i liɣitee ká tala-i yaa a kaa tala-i. ²⁹ Tefe i kəŋ í tɛ kite suw, ilena í kpisi kv kuyv, na tɛlaa kəw na pá wəŋi-i, ³⁰ si halɪ yulv í su kutuluyu na í kpisi kv kuyv na? ³¹ Mpv tətəɣə pə wee, ye wulav nəɣəlv i caa i yona wulav ləlv, i cakɪ ké na í maɣasi teu na í ná si yoolaa iyisi naanvwa (10000) wei i wena tə, i pəsəɣi na í yona i kolontu wei ílé i wena yoolaa iyisi hiu (20000) tə, yaa i kaa pəsi. ³² Ye i nawa si i kaa pəsi, i kusəɣi yəlaa ke kutatuyv ké na í tili si pá heeli i kolontu ke ləŋ si í yele təm nti, na pá suli tiili na pá taɣani. ³³ Tənaɣa Yesu tasa-weɣe yəɣətvuyv si: Mpv tətəɣə mə taa nəɣəlv kaa pəsi na í la ma ifalv, ye pɔntv í ta ləsi i kunyuluyv ke i nyəm təna təw.

Təm mpi pu waasəɣi pulv tə
(Matiyee 5:13; Maləki 9:50)

³⁴ Təm ke pulvpu mpi pə waasəɣi təɣə. Ama ye təm mpi pə ləŋ kəma na í si, pepeɣe paa la na pə ləŋ inɪ í məli? ³⁵ Pələ tə pu waasəɣi pulv. Paa n ŋmusa haləm taa, paa n pəta hute taa, isu pa lə-wi paasi. Mpa pa wena ləmaɣasɛ tə pá ke ŋkraŋŋ na təm tənɛ.

15

Heu kəlepu təm
(Matiyee 18:12-14)

¹ Lampuu mvlāa na tətəlatāa lēlaa pa pola Yesu kiŋ ke pa təna si pa nu i təm. ² Tənaɣa pə ta maɣa Falisanaa na ləw Təm səɣesəlaa na pa tə si, Yulv inɛ inɪ na tətəlatāa pa cakəna, na i na-we pa təkəna. ³ Tənaɣa Yesu pəwasa-we si: ⁴ Ye isu mə taa nəɣəlv wena heeŋ nté nunvwa (100), ilena i taa kvləm tə le, i kaa yele pəɣəlayafɛi nunvwa inɛɣe nyutu tətəɣəle na í tɛe na í svv kəlepu inəɣi pɛekuyv haləna i na-i? ⁵ I naa-i mpv, ilena i lanɣe hvləmɪ teu, na í kraɣa-i na í həɣəli. ⁶ I takɪ təyaya, ilena í yaa i cewaa na i cəlv i cəlv nyəma si: Í kəw na má na-me tə yəwli. Pə taɣa pulv, ma ná ma heu wei i ka lepa tə. ⁷ Ma heeliyi-me si ḿpúyó pə wee, ye isayav kvləm yelina i isayatu, lanɣhvləmle təkɪ ləw təyaya taa ké i təw ké, na pə kəli kupama pəɣəlayafɛi nunvwa mpa pa fɛina taalɪ nəɣəlv tə.

Liɣitee nyəɣətv naanvwa taa ləŋku lepu

⁸ Na í tasa lentɪ tətə si: Ye isu alv nəɣəlv i ka wena liɣitee nyəɣətv naanvwa, ilena kvləmuyv le, i mvsəɣi fətəla ké, na í hasa i təyaya təna na í taasi tətətete, haləna í kəw na í na-kv. ⁹ I naa-kuyv mpv, ilena í yaa i cewaa na i cəlv i cəlv nyəma na í tə si: Í kəw na má na me tə yəwli. Pə taɣa pulv, ma ná ma liɣitee nyəɣəlvuyv ŋku ku lepa tə. ¹⁰ Ma heeliyi-me si ḿpúyó pə wee, ye isayav kvləm yelina i isayatu, ləw isətāa tillaa lanɣa hvləma teu ké.

Pəyaya ŋka ka wakəla ka caa wənav tə

¹¹ Ḿpúyó Yesu tasa-weɣe isə sɛɛv si: Apalv nəɣəlv i ka wenna pəyalāa naalɛ. ¹² Ḿpúyó səkpəlu nyəŋ təma i caa si í cɛlɛ-i pa wontu həɣəlvuyv ŋku inɪ i kaɣa i hiki pa caa inɪ i

səm waali təɣɔ kɔakɔaa. M̄p̄ȳú pa caa tala-weɣe ɪ wɛnav. ¹³ Pə lapa wɛe naale, ɪlena səkpeɫu nyəŋ pɛɛti ɪ nyəm təna, na í koti liyitee na í svu nyutu təyutulu. ɪ tala təna ɪlena í svu təkpaalətu lapu, na í təɣɔ ɪ liyitee təna təpaɪpaɪ. ¹⁴ ɪ tema a tənaya təɣɔv kɛ mpv, ɪlena nyəɣɔsi anaam nəɣɔlv í lu ɪcate nté tə taa. M̄p̄ȳú ɪ svu wahala taa. ¹⁵ Tənaya ɪ pola ɪcate tv nəɣɔlv ɪ kiŋ na í səlɛmɪ təmle. ɪlena ɪlé ɪ pona-ɪ taale si í nyənəɣi afanaa. ¹⁶ ɪ nyula teu ɪsu paa afanaa təɣɔnaya maɣamaɣa í təɣɔ, ama ɪ ta hiki. ¹⁷ Tənaya ɪ caɣaa na í kɔaya hɔwɛɛ na í maɣasi ɪ ti təm, na í tɔ si: Halɪ pá tɔ si ma caa təyaya taa kɛle təmle nyéma tɔv səsəm, na pá təkɪ na pá kpisiyi, na nyəɣɔsi náa kuyi maɣa cənɛ. ¹⁸ Maa kulɪ ké na má məli ma caa tɛ. Ma talaa ma heeli-ɪ si: Paapa, ma pəntəna ɪsɔ, na ma pəntəna nyá tɔtɔ. ¹⁹ Pənente ma ta nəɣəsəna si n̄ yaa-m nyá pəyalv. Ama nyənəɣi-m teitei ɪsu n nyənuyv nyá təmle nyéma tɔ. ²⁰ Tənaya ɪ kulaa na í kɔaya mpaav si ɪ kɔɛŋ ɪ caa tɛ.

ɪ kɔma í wusəna təyaya, ɪle ɪ caa loosa-ɪ kɛle, na ɪ təm lapɪ-ɪ pətəɔtəle kɛ səsəm. Tənaya ɪlé ɪ se ləŋ na í səŋi-ɪ, na í kɔɪpi-ɪ na í wayalı-ɪ. ²¹ M̄p̄ȳú ɪ pəyalv unɪ ɪ təma-ɪ si: Paapa, ma pəntəna ɪsɔ, na ma pəntəna nyá tɔtɔ. Ma ta nəɣəsəna n̄ yaa-m nyá pəyaya tɔtɔ. ²² Tənaya ɪ caa təma ɪ pəyalaa si: Í kəna toko kɔrampəŋ kɛ ləŋ na í suu-ɪ. Í lɛɛ-ɪ kukuule kɛ ɪ mpəle tɔv, na ntəŋkɔpala kɛ ɪ nəɔhɛɛ taa. ²³ Í kəna ta nav wei unɪ ɪ wɛna nim kɛ teu tɔ na í kv, na tə la təɣɔnaya kɔpəŋka. ²⁴ Ma pəyalv unɛ pə wɛ ɪsu ɪ səpaya na í fe. ɪ ka lepaya na má hii-ɪ. Tənaya pa nika acima təɣɔv kɛ kɔakɔaa.

²⁵ Pə lakaya mpv tɔ, pə pamna pəyalv səsɔ náa wɛna taale. ɪlé ɪ kɔma í luna taale na í wusəna təyaya, ɪlena í nu soo na paale pə haŋa kau. ²⁶ Tənaya ɪ yaa ɪ təmle nyéma taa nəɣɔlv, na í pɔɔsi-ɪ si: Pepe lapa na pə haŋa mpv? ²⁷ ɪlena ɪlé ɪ cɔ-ɪ si: Nyá neu ɪlé ɪ mələna, na mə caa kv ta nav wei unɪ ɪ wɛ nim kɛ teu tɔ. Mpi tɔ ɪ tasa-ɪ nav na ɪ alaafaya tɔ pə tɔv. ²⁸ M̄p̄ȳú ɪ pəyalv səsɔ unɪ ɪ mv pááná na í kisi təyaya svu. ɪlena ɪ caa lu na í pɔɔli-ɪ si í svu. ²⁹ Tənaya ɪ təma ɪ caa si: Nyəni, pusi pəɣale ntɔ ma haləɣi nyá taale, na n yəɣɔta nti maa kɔɛɛsəɣi. Na paa kuyaku kulumvuyv n ta tənta si, ooo ma pəyalv, kɔaya pinaya kanɛ, na nyá na nyá taapalaa í leyelina. ³⁰ Nyá pəyalv kɔma tɔ, n ka yeɫe ta nav wei unɪ ɪ wɛ nim kɛ teu təɣɔ kuyv na? Pəyele unɪ ɪ kɔayana nyá wɛnav təna təpaɪ, na í polo na í wakələna acacaale. ³¹ Tənaya cɛcɛ cɔ-ɪ si: Ma pu, nyá wɛ ma kiŋ ké tam ké, na pə təna mpi ma ti tɔ nyá tənna tɔtɔ. ³² Pə mvna tə la acima ké na tə yəɫli. Nyá neu unɛ, pə wɛ ɪsu ɪ səpaya na í fe. Í ká lepaya na ma hu-ɪ.

16

Təmle tv layatv təm

¹ M̄p̄ȳú Yesu sɛɛ ɪ ifalaa kɛ ɪsɔ si: Apalv toŋ tv nəɣɔlv ka wɛnna təmle tv nəɣɔlv wei ɪ niŋ taa toŋ tv unɪ ɪ mələna ɪ wɛnav təna na í tv tɔ. Tənaya yəlaa polaa na pá maɣana toŋ tv unɪ na pá heeli-ɪ si: Nyá təmle tv unɪ ɪ wakələɣi nyá wɛnav ké. ² Tənaya toŋ tv yaa ɪ təmle tv na í pɔɔsi-ɪ si: Nti nti ma nukɪ si n laki tɔ, tə wɛ tampana yaa pəpətv? Ama maa ləsi-ŋ ma təmle taa. Mpv tɔ, kɛɛsi-m ɪsəna nyá təmle yaasi lapa tɔ na pécó n̄ tɛɛ nyá nyəŋkɔ. ³ M̄p̄ȳú təmle tv unɪ ɪ caɣaa na í hvv ɪ taa si: Tacaa ləsəɣi-m təmle taa tɔ, nteyele maa la ɪle? Anɪ ma kaa pəsi haləm. Pəyele pala lapv ná wɛ fɛɛle. ⁴ ɛɛhɛɛ, ma nyəma nti maa la, na pá kɔma na pá təɣɔni-m, má taa laŋ yəlaa mpa paa tɔkɪ-m tɔ. ⁵ Tənaya ɪ yaa mpa mpa paa wɛna ɪ caa kɛ kəmle təɣɔ kulvm kulvm, na í pɔɔsi kancaalaya nyəŋ si: ɪsənaya n wɛna ta caa kɛ kəmle? ⁶ ɪlé si, Olifinaa nim tonoonaa nunɔwa (100) kɛ ma wɛna-ɪ kəmle. Tənaya təmle tv unɪ ɪ heela-ɪ si: Nn naa pə takəlaya ntɔ, caɣa ləŋ na n̄ ŋmaa si nim tonoonaa nule na naanɔwa. ⁷ ɪ yela ɪlé na í ŋmaa ləlv tɔv si: Na nyá se, ɪsənaya nyá nyənte wɛɛ? M̄p̄ȳú ɪlé ɪ cɔ-ɪ si: Təɣɔnaya pee saakənaa nunɔwa (100). ɪlena í heeli ɪlé si: Nn naa pə takəlaya ntɔ, ŋmaa si təɣɔnaya pee saakənaa nunaasa. ⁸ M̄p̄ȳú toŋ tv unɪ ɪ sama ɪ təmle tv ɪsəɣav unəɣi ɪ layatv tɔv. Pə taya pulv, antulinya unɛ ɪ yəlaa wɛna nyəm kɛ ɪsəna pa lakəna təma təɣɔ, na pá kəli mpa pa ta kɛ antulinya unɛ ɪ nyéma tɔ.

⁹ Μῦθος Yesu tasa-weye heeluyu si: Má, ma heeliyi-me si í kpaɣa wenaŋ ŋku í wena ate cəne tɔ na í lana na í hiki taapalaa, na pə kɔma na í laŋ-wi pa mu-meye icate nte tɔ we tam tɔ tɔ taa. ¹⁰ Wei í te səkpetu taa, mpv unɪ tətɔɔ ɪ te səsɔntu taa. Na wei ɪ ta te səkpetu taa, mpv unɪ tətɔɔ ɪ kaa te səsɔntu taa. ¹¹ Ye í lapa cakəli cakəli na ate cəne wenaŋ, pa kaa nəkɪ-meye isətaa nyəm ke cəlyu. ¹² Ye í ta pəsɪ lelu nyəm təkuyu ke teu na tampana, leye í ká hiki mə mayamaɣa mə niŋ nyəm.

¹³ Təmle tu kaa pəsɪ na í kpi yəlaa naale na í lakɪ pa təma. Ye ɪ kpəpa mpv, ɪ ləmaɣasəe kəŋ a wee lelu tɔ kə, na í yele lelu. Yaa ntanyɪ, ɪ paasəna lelu na í kisi lelu. Me ɪ kaa pəsɪ na í kpi lə na liyitee na í təŋ mpv.

*Yesu kvheelitu ke Falisanaa
(Matiyee 5:31-32; 11:12-13; Maləki 10:11-12)*

¹⁴ Falisanaa nu təm ntɪ tə təna, ɪlena pá wəŋ Yesu. Pə taɣa pulv, mpe paa wena liyitee kətɪ kə. ¹⁵ Tənaɣa Yesu təma-we si: Í lakɪ si yəlaa í nyənɪ-meye tampana nyəma. Ama lə nyəma mə lotu taa huwee. Pə taɣa pulv, mpi yəlaa ná nyənəɣɪ səsəəm tɔ, lə isəntaa pəle pə ta ke pulv.

¹⁶ Moisi kusəsutu na lə kuyɔɔtutu teləsəlaa kvhmanmaatv lapa tə waatu haləna lə lum səlɔ Yohaani ná kə. Pə kpaɣav waatu unɪ tɔɔ pa suv lə Kawulaya Laapaalɪ Kupaŋ təm kpaalɔyɔ, na paa wei ɪ lukəna isəle kusəemle si í suv Kawulaya ŋke ka taa. ¹⁷ Isətənyu na ate pə tɔ tala katə ke lə təm taa təmiya kuləmaɣa saalɔyɔ.

¹⁸ Ye yulv tɔɔna ɪ alv na í kpaɣa kvfalv, ɪ lapa wasəŋkalətu kə. Ye pa kisa alv na nəɔlv ná təŋ na í kpaɣa-ɪ, pɔntu lapa wasəŋkalətu kə.

Apalv toŋ tu na Lasaa pa təm

¹⁹ Apalv toŋ tu nəɔlv ɪ ka wenna, na í suuki liyitee wontu tənyənənyənɪ ke teu. Paa ifemle nte leleŋ taa kə ɪ wee, na í təkɪ tɔɔnaɣa kupaŋka. ²⁰ Pə kaasi kuyəntu nəɔlv ɪ ka wee tətɔ, na pá yaa-ɪ si Lasaa. ɪ təna isəntə tɔ hiŋ kə, na ɪ həntaya toŋ tu unɪ ɪ təyaya nəɔ. ²¹ Na í taŋaa si, ye toŋ tu unɪ ɪ kɔma na ɪ təkɪ ɪ tɔɔnaɣa na cəɣəlasɪ hoti ate, ɪle ɪ tɔsɪ na í tɔɔ. Haləna hasɪ mayamaɣa kəŋaya na si niisiɣɪ kuyəntu unɪ ɪ hiŋ taa. ²² Tənaɣa kuyəntu unɪ ɪ kɔma na í si, na isətaa tillaa kpaɣa-ɪ na pá pona-ɪ Apələham cəlyə aləsanna taa. Μῦθος toŋ tu unɪ ɪ kɔma na í si tətɔ, na pá pimi-ɪ. ²³ Na í suv wahala taa kə atətəle taa təna. Tənaɣa toŋ tu teka ɪ isə na í loosɪ Apələham, na Lasaa caya ɪ kəŋkəŋ taa. ²⁴ ɪlena í wuli na í yaa si: Hai ta caa Apələham, nyənɪ ma pətətəle na n tili Lasaa na í lii ɪ mpəle nəɔ taa kə lum, na í tosi ma nsəmlə tɔ na pə tu niyiti-m niyituyɔ mayamaɣa. Pə taɣa pulv tɔ, pə haŋa-m kəkə kanə ka taa kə pə tu fei. ²⁵ Tənaɣa Apələham cə-ɪ si: Ma pəyalv, tɔsɪ si, n ka wəv ate tɔ, n tɔɔ nyá leleŋ ke teu, na Lasaa ɪlé ɪ tɔɔ nyəŋ kə pə tu fei. Nəənə kele pə tala ɪlé ɪ leleŋ si ɪ laŋle í hee, na pə tala nyá wahala. ²⁶ Pəle pə paasi tá na-me tá hekv we púyú ke yem təlemm, ŋku kv lumaŋ na kv walasɪ fei tənaɣa tɔ. Mpv tɔ, yulv kaa pəsɪ na í lu cəne na í polo mə kiŋ, na mə cəlv tu kaa pəsɪ na í lu na í kə tá kiŋ cəne. ²⁷ Μῦθος toŋ tu unɪ ɪ tasa-ɪ yəɔtuyɔ si: Taca la suulu na n tili Lasaa ke ma caa təyaya taa. ²⁸ Ma wena newaa ke kakpasɪ ke təna. Í polo na í kpaalɪ-weye teu, na pəle pá taa kə pá tasa wahala unə ɪ taa kə suv tətɔ. ²⁹ Μῦθος Apələham cə-ɪ si: Ye kpaalɔyɔ ke pa caa, Moisi na lə kuyɔɔtutu teləsəlaa pa wee ɪle, pá nuna pəle. ³⁰ Tənaɣa toŋ tu təma si: Aai hai, ta caa Apələham. Ye isɪ atətənaa taa nəɔlv ka mələna na í mayana-we, paa layasa tənte. ³¹ Apələham tasa-ɪ heeluyɔ si: Ye pa kpəsə Moisi na lə kuyɔɔtutu teləsəlaa pa təm, paa atətənaa taa nəɔlv ka pona, pa kaa tɔna.

17

Ləlv tusuyɔ səɔntu

(Matiyee 18:6-7,21-22; Maləki 9:42)

¹ Μῦθος Yesu təma ɪ ifalaa si: Mpi pu tusi yəlaa ke isayatu taa tɔ pə kaa laŋ. Ama ye pə cəpa wei na í la na ɪ təɔntəle la isayatu, pɔntu ká na. ² Ye yulv unɪ ɪ ká la na piya sənə

si taa nakəli pənti, pə nəyəsəna pá tu puntu luytu tēe ké namle na pá tʊsi-ı teŋku taa. ³ Í la laakalı.

Ye nyá təyəntəle lapa-ŋ isayatu, yaa-ı na ń hʊli-ı si ı lapa mpi tə pə fəi teu. Ye ı tisaa na í layasi ı kulaputu, n ku-təyi nyá taa təkpataa. ⁴ Ye wule kuləmtəle taa ı pəntəna-ŋ təm naatosompəyələya, na í kəŋ tam na í wiiki si ma pəntaa ké, n ká hʊli-ı suulu ké.

Taa temnav ke ıso

⁵ Mprúyú tillaa təma Tacaa si: La na ta taa temnav ke ıso səsı.

⁶ Tənaŋa Tacaa cəwa si: ısəna í temna ıso ké mə taa tə ye pu tu tala ısu səyā pile ke yasələya, paa tuyv ŋku ku səŋa ısəntə təyō í təma si: Kpəsi təna na ń polo ń səŋ teŋku taa, pə laki mprúyú.

Təmlə tu kulapəle

⁷ Mə taa awe wəna yom na í haləyi ı tawa na í tiikiyi ı kalakəŋ, na í luna taale ke kprakpa, na puntu paatəna-ı heeluytu si: Kəw ləŋ na ń cəya na ń niki təyōv? ⁸ Aai, ı təŋi-ı ké si: Saa-m, ılena ń layasi nyá wontu na ń kəŋna-m təyənəya, na má təyō na má nyəw. Maa haŋaa ıle, nyaa cəya na ń təyō na ń nyəw. ⁹ ı ká nəkı-ı sēv si ı lapa mpi ı təma-ı si í la na í la tə? ¹⁰ Mpu unı tətəyō na mə, ye í kəma na í te mpi ıso ka tu-mə tə pə lapu, í tə si: Tə ké təmlə nyəma ke yem ké, nti pu wēv si tə la tə, tə tike ke tə lapa.

Tənyv təw asilima kutəŋ nyəma waasvuyv

¹¹ Yesu kulaa na í puki Yosalem, ılena í təŋna Samalii na Kalilee pə həkʊ taa. ¹² ı svukəya ıcatə natəli tə taa, ılena tənyv təw asilima kutəŋ nyəma napəli pá tə na pá suli-ı. Pa wə yəlaa naanwa. Mprúyú pa səŋa pooluŋ, ¹³ na pá kpēsı-ı si: Tacaa Yesu, wii tá pətətəle.

¹⁴ Tənaŋa Yesu na-wē ılena í tə-wē si: Í polo na kətəlaa wiili-mē.

Asilima kutəŋ nyəma təŋna pote, ılena pə waa-wē. ¹⁵ Pa taa ılv nawa si pə waa-ı mpu, ılena í mələna ı waalı ke kprakpa, na í səŋ ıso na nəyō səsəya. ¹⁶ Mprúyú ı hota Yesu tēv na í sēv-ı si í na təmlə. Apalı wei ı məla mpu na í sēv Yesu tə, ı ké Samalii tu. ¹⁷ Tənaŋa Yesu təma si: Pə təya asilima kutəŋ nyəma mpe pa naanwa hikina alaafəya? Na pəyələyafəi naanwa ıne ı wē le? ¹⁸ ısu pa taa nəyōlv ta tu toosi kele si ı mələyi na í sēv ıso ké í na təmlə, ye pə təya kpaı tu ıne ı paasi?

¹⁹ ılena Yesu heeli asilima kutəŋ tu si: Kuli, n tēma ıso na nyá taa tə ı yəlaa na ń hiki alaafəya.

ıso Kawuləya kəntə təm

(Matiyee 24:23-28,37-41)

²⁰ Mprúyú Falisanaa pəsa Yesu si: Pəlee kele pu tala ıso Kawuləya təyōv ıle? Tənaŋa Yesu cə-wē si: Pə təya si ıso təkı ı Kawuləya na yəlaa naa təkēlee se. ²¹ Pə təya ısu paa yəyətı si ka wē cəne yaa hatoo təna. Pə təya pulv təw, í nyı teu si ıso təŋna ı Kawuləya təyōv ke mə həkʊ taa.

²² Yesu tēma mprúyú yəyətuyv, ılena í heeli ı ifalaa si: Pu kəw na mə í nyuli si Yulu Pəyāya má ma kuyaku í kəw na í na-ku. Ama í kaa na. ²³ Paa heeli-mē si í paasəna hatoo təna, yaa í paasəna cəne. Ama mu taa polo si í pəkəyı. ²⁴ Yulu Pəyāya má ma kuyaku wule pu la ké ısu tev nyəyəsuyv təŋmēlev na pə ná na pə cəw antulinya təna təpai təyō. ²⁵ Ama maa təyō kynyəŋ ke səsəm, na tá kufalaŋ yəlaa pane paa lə-m təkpataa. ²⁶ ısəna pu lapa Nowee pəle taa tə, mpu unı pə məyaməya pu lana Yulu Pəyāya má ma kuyeyŋ taa. ²⁷ Pə kēsa Nowee wēv anı a taa tə, pə təkəya ké na pə nyəwki, na pə haakı təmāya alaa na pə kprakəyi mpu yoo, haləna kuyəŋku Nowee svv atakaa pəyōlv svv səsəw taa na pə yelev-wē, na lvm kəw na pə təyō pa təna təpai tə. ²⁸ Pu la teitei ké ısu pu lapu Ləwı pəle taa tə. Pə təkəya mprúyú na pə nyəwki, na pə pēstəyi na pə yaki, na pə haləyi tawa na pə ŋmaakı kutuluŋ. ²⁹ Ama kuyəŋku Ləwı lu Sətəm təkēv tə, asimti na kəkə pə luna ısəta təyōo ısu tev, na ká nyāya pa təna təpai. ³⁰ Kuyəŋku Yulu pəyāya má maa kəw tə, mpu pə məyaməya pu lana.

³¹ Pə wule nté ye pə mayana yulu we kutuluyu pata təə na i wontu we təyaya taa, puntu í taa tə si i tiiki na í sɔv təyaya na í kpaɣa i wontu nti tə wɛɛ tə. Na ye pə pamma taale ke i wɛɛ, í taa tə si i mələyi təyaya. ³² Í təəsi Ləətɪ alv təm. ³³ Wei í pɛəkəyi i weesuyu təcɔtutu i tɛɲna səv kɛ. Na wei í lapa i təyi awusa, unɪ i ká hikina weesuyu. ³⁴ Pə wule nté pə ahoo, pu pana yəlaa naale hənta nyáalɔvɔ kulɔmɔvɔ təə, na pə kpaɣa lɛlv, na pə ye lelv. ³⁵ Pu pana alaa naale we nama təə, na pə kpaɣa lɛlv na pə ye lelv. [³⁶ Pu pana apalaa naale we taale taa, na pə kpaɣa lɛlv na pə ye lelv.]

³⁷ Ḿpúyú i ifalaa pəəs-a si: Tacaa, leyele mpv unɪ pu la ilɛ?

Tənaɣa Yesu cə-wɛ si: Timpi pulv səpa na pə həntaa tə, tənaɣa yepɛlekunaa kotiyi.

18

Alv leelu na wulav pa təm

¹ Yesu caa i hvli-wɛ si pá sələməyi ləə kɛ tam, pá taa tə si pə nu-wɛ, ilɛna í sɛɛ-wɛyɛ ləə unɛ si: ² Wulav nəɣəlv i ka wɛnna icatɛ natəli tə taa, i paa fɛina ləə. Pəyele u nyənəyi yulu si i kɛ pulv. ³ Pə pamma alv leelu nəɣəlv naa we icatɛ nté tə taa, tam kɛ i pukaya i kiɲ na í sələməyi-i si í waasi-i. Si nəɣəlv təkəna i isɛ, na í caa si í waasi-i. ⁴ Paa alv unɪ i puki tam ke mpv tə, wulav unɪ i kisa-i nunav. Pə waali kɛ i mayasa i taa si: Anɪ ma paa fɛina ləə, pəyele maa nyənəyi yulu si i kɛ pulv. ⁵ Ama isɪ leelu unɛ i kəɲvɔv tam na í pɛkələyi-m tə pə təə, maa paasəna i təm na má waasi-i. Tɛfɛ i ka kəɲ isənəɣə tam kɛ na í cəəsəyi-m.

⁶ Ḿpúyú Tacaa tasaa si: Í ta nu nti wulav isayav unɛ i yəɣətəa tə taa? ⁷ Ilɛ ləə ká yelina ntɛyɛ waasvɔv ke mpa i ləsaa na pá wiikina-i ilim na ahoo tə? I ká la kaninika na pa sənau na? ⁸ Ma heeliyi-mɛ si: ləə ká tayani pa təm ke ləɲ təlv. Ilɛ waatu wei Yulu Pəyaya ma maa kəə tə, maa mayana atɛ cənɛyɛ yəlaa mpa pa tɛmna ləə kɛ pa taa təɣəle yɛɛ?

Falisa na lampuu mɔlv pa ləə sələmɔvɔ

⁹ Yəlaa lɛlaa ka tɛma pa taa təkpaɔaa si mpe pa kɛna kupama ke ləə isɛntaa, haləna pá nyənəyi lɛlaa ke yem. Ḿpúyú Yesu sɛɛ-wɛyɛ ləə si: ¹⁰ Yəlaa naale kpaa ləə təsɛɛle taa kɛ ləə sələmɔvɔ. Lɛlv ke Falisa na lɛlv ke lampuu mɔlv. ¹¹ Ḿpúyú Falisa səɲna i mpa na í sələmɪ ləə si: ləə nyana təmlɛ. Pə taya pulv təə, ma fɛi isɪ yəlaa lɛlaa wɛv tə. Pɛle pa kɛ ɲmulaa na asayaa na wasaɲkalənaa kɛ. Páćó ma fɛi isɪ lampuu mɔlv unɛ i wɛv tə. ¹² Cimaasi na cimaasi, kuyɛɛɲ naale naalɛyɛ ma həkəyi nəɣə. Na pə təna mpi ma hikiyi tə, ma ləsəyi pə həɣəlɛɲ naanɔwa taa kulɔmɔvɔ kɛ na má ha-ɲ. ¹³ Ḿpúyú lampuu mɔlv ná cəəsə kpeɲna na í kama nyvɔv na kusvɔv fɛi, na í tɛkəyi niɲ si: Hai ləə, ma kɛ isayav kɛ, wii ma pətətəle. ¹⁴ Ma heeliyi-mɛ si ləə na apalv unɛ pa tayanaa, na í kulɪ na í kpe. Ama í na Falisa pa ta tayani. Pə taya pulv təə, wei i həɲ i ti, paa tisi-i. Na wei í pasəyi i ti, paa kusɪ i nyvɔv.

Piya səkpesi kupantu kooluyu

(Matiyee 19:13-15; Maləki 10:13-16)

¹⁵ Yəlaa pukayana piya səkpesi tətəɣə Yesu si í tənɪ si təə kɛ niɲ. Ama Yesu ifalaa na yəlaa mpe ilɛna pá kaləna-wɛ. ¹⁶ Tənaɣa Yesu yɛlaa na pá kpətəna piya ke i kiɲ, na í tə-wɛ si: Í ye le na piya kəə ma kiɲ, í taa kaɣatɪ-si. Pə taya pulv təə, mpa pa we isɪ piya tə, mpe pa tənna ləə Kawulaya. ¹⁷ Ma heeliyi-mɛyɛ tampana si, ye wei i ta pəsi isɪ pəyaya na ləə təɣə i təə kɛ kawulaya, puntu kaa la kawulaya ɲkɛ ka tu ke paa pəcə.

Yulu toɲ tu təm

(Matiyee 19:16-30; Maləki 10:17-31)

¹⁸ Tənaɣa Yuta nyəma nyvɔv tu nəɣəlv i pəəsə Yesu si: Tacaa kupanɲ, pɛpɛyɛ pə wɛɛ si maa la ilɛna má hiki weesuyu ɲku ku tɛɲ tə?

¹⁹ Ḿpúyú Yesu cə-i si: Pə lapa isəna na ń yaa-m kupanɲ? Nəɣəlv ta ke kupanɲ ye pə taya ləə tike təkəɲ. ²⁰ Ntəɲ n nyəmə nti pa suwa si: Taa la wasaɲkalətv, taa kv yulu, taa ɲmulɪ, taa suu lɛlv ke təm. Se nyá caa na nyá too.

²¹ Tənaɣa apalu toŋ tu inɪ ɪ cəwa Yesu si: Ma təkə kusəsutu nti tə tənaɣa hatoo ma pəcaatu ké.

²² Yesu nu mpv ulena í təmi-ɪ si: Ama kolumtu tike təkəŋ kaasəna-ŋ lapv. Polo ní pɛɛti pə təna mpi n wena tə na ní tala kunyəntənaa ke pə liyitee, na cele ní suv toŋ ke ɪsətəa. Ní tɛma mpv pə lapv ulɛ n kəw na ní təŋi-m.

²³ Apalu inɪ ɪ nu təm tənɛ, ulena ɪ laŋle wakəli tətəɣətəɣo. Pə taya pulv təw, ɪ ka wena ké pə tu fɛi. ²⁴ Yesu nawa si apalu inɪ ɪ laŋle wakəlaa, ulena í tə si: Ama liyitee nyéma ləw Kawulaya suv wɛ katɛ pə tu fɛi. ²⁵ ɪsəna mpi pə wɛ yooyoo ké katɛ si í suvna pənyálaɣa púbyú na í lu tə, mpv tətəɣo pə wɛ liyitee tu ke katɛ si í suv ləw Kawulaya taa, halɪ pə tu tɛɛ mpv.

²⁶ Tənaɣa mpa pa caɣaa na pá nukɪ ɪ təm tə, pa təma si: ɪlɛ awɛ ká tuləna nteɣɛ-ti?

²⁷ Ḿpúyú Yesu cəwa si: Mpi yəlaa təŋ si pə fɛi pəsuyv tə, ləw kiŋ təlɛv ké.

²⁸ Ḿpúyú Piyɛɛ nəɣo təkpaɪ si: Təw, ta yela pə təna təkpaɪa ké na taa hu nyá waali.

²⁹ Ḿpúyú Yesu cə-wɛ si: Ma heeliyi-mɛɣɛ tampana təw si, ye nəɣəlv yela ɪ təyaya yaa ɪ alv, yaa ɪ taalbnaa yaa ɪ kəɣənaa yaa ɪ newaa, yaa ɪ nyéma yaa ɪ piya ke ləw Kawulaya nyuyv təw, ³⁰ pu ha pɪntv na pə kəli ḿpúyú pə kraɣav nəwəw tə. Pəyɛlɛ ɪ səm waali ɪ ká wɛɛna weesuyv ŋku ku tɛŋ tə.

Yesu səm na ɪ fem pə təm tətə

(Matiyee 20:17-19; Maləki 10:32-34)

³¹ Ḿpúyú Yesu yaa ɪ ifalaa naanəwə na naalɛɣɛ ɪ kiŋ, na í heeli-wɛ si: Təw, tə kraa Yosalem kɛlɛ. Pə təna mpi ləw kuyəɣətutu teləsəlaa ka ŋmaawa si pu maɣana Yulv Pəyaya má tə, tənaɣa pu la. ³² Paa tə-m ma ta nyi ɪsənaa niŋ taa. Pɛlɛ paa paana-m, paa tuv-m, paa tə-m ntayama. ³³ Paa casa-m hikasi, paa kv-m. Ama kuyɛɛŋ tooso wulɛ, maa fɛ.

³⁴ Ama Yesu ifalaa ta cəkəna təm nti. Təm nti tə huwɛɛ tɛɛ pa təw ké, ɪlɛ pa ta tu nyəm mpi pə təm Yesu yəɣətəa tə.

Yesu kuliyi yulvm nəɣəlv ɪ ɪsɛ

(Matiyee 20:29-34; Maləki 10:46-52)

³⁵ Yesu kəma na í kpeɣɛtəna Yeliko ɪlɛ, sɛsɛ yulvm nəɣəlv ɪ ka caɣa mpaav nəɣo nté na í laki pala. ³⁶ ɪ nu yəlaa samaa təŋ na pá tɛɛki, ulena í pəwsi si: Pepe lapa ye? ³⁷ Ḿpúyú pa heela-ɪ si: Nasalɛti Yesu tɛɛkəna. ³⁸ Tənaɣa ɪ koo səsəm si: Tafiiiti Pəyaya Yesu, nyəni ma pətəwəlɛ.

³⁹ Mpa paa tɛɛ nəɣo tə, pɛlɛ pa kaləna yulvm na pá heeli-ɪ si: Su. Ama ɪlé ɪ səsəa koou ke səsəm si: Tafiiiti Pəyaya, nyəni ma pətəwəlɛ.

⁴⁰ Ḿpúyú Yesu səŋaa, na í tə si: Í kəna-ɪ ma kiŋ. Yulvm tala Yesu kiŋ, ulena Yesu pəwsi-ɪ si: ⁴¹ N caa má la-ŋ wɛ? Yulvm cəwa si: Taca, ma caa ké si ní la na má naaki ɪsu maa wɛv ma wulɛ taa tə.

⁴² Tənaɣa Yesu təma-ɪ si: Təw, naa ɪlɛ, nyá taa tɛmnav ke ləw waasa-ŋ kɛ. ⁴³ ɪ suv nav nté tənɛ inəɣi kraakraa, na í təŋəɣi Yesu na í səŋ ləw. Samaa təna ná mpv, ulena pá suv ləw ké sam tətə.

19

Yesu na Sakee pa təm

¹ Ḿpúyú Yesu suv Yeliko, ulena í fayana ɪcatɛ taa na í tɛɛki. ² Apalu nəɣəlv ɪ ka wɛ tə taa təna, na pá yaa-ɪ si Sakee. Apalu inɪ ɪ kəna lampuu mvləa səsə, na ɪ ka pilaa ké. ³ ɪ caakaya si í nyi wei pa yaa si Yesu Yesu tə. Ama ɪ topuluy təw ɪ taa pəsi na í na-ɪ. Mpi tə, samaa nyəkəa ké. ⁴ Ḿpúyú Sakee tɛɛ nəɣo na í kraɣa asewa, na í polo na í kra tuyv nakvli kv təw, si Yesu í tɛɛkəna kv tɛɛ ɪlɛ ɪ na-ɪ. ⁵ Yesu kəma na í tala təna, ulena í teki ɪ ɪsɛ na í təmi-ɪ si: Sakee tii təcav, səŋa nyá təyaya ke maa caɣa.

⁶ Ḿpúyú Sakee tii kraakraa, na í mv Yesu na laŋhulvmle. ⁷ Pa təna mpa pa ná mpv tə pə ta maɣa-wɛ, ulena pá təŋ si: Halɪ yulv ɪsəɣav tɛyɛlɛ ɪ kulaa í polo.

⁸ Pa tala tɔyaya taa, ilena Sakee kuli na í heeli Tacaa si: Tacaa, ma seee, maa faya ma kupam ke cali na má ha kunyɔntunaa. Ye maa muyula nɔɔɔɔ na má tɔɔɔɔ i liyitee, maa feli puntu ke pɔ tɔm liyiti.

⁹ Tɔnaya Yesu tɔma si: Saɔa tɔyaya kanɛ keɛ ka nyɔma ná nyɔɔɔ nté. Pɔ taya pulu, Sakee maɔamaya ná ké Apələham pɔyaya tɔtɔɔ mɛɛ. ¹⁰ Yulu Pɔyaya má ma kɔmaya si ma pɛɛkɔɔ mpi pɔ lepa tɔ na má ya pɔ nyɔɔɔ.

Timpi pɔ wɛɛ tɔ tɔnaya pɔ sɔsɔɔɔ
(Matiyee 25:14-30)

¹¹ M̀p̀r̀ỳỳ Yesu tasa mpa pa nu tɔm nti i yɔɔɔta tɔɔ iso sɛɛɛ. Pɔ taya pulu, pa kɔɔɔɔtana Yosalem tɔ, yɔlaa huɔkaya si ntanyi iso ká suu Kawulaya tɔɔɔ ke tɔne inɔɔi kɔkɔraa na pá ná. ¹² Iso wei i sɛɛ-wɛ tɔɔɔɔ si: Kawulaya tɔyaya taa awulumpu nɔɔɔɔ i kulana na í polo tetu pooluɔ nyɔntu si pá tu-i kawulaya, na pá tema ile i mɔli. ¹³ I caakaya tɛɛɛ, ilena í yaa i tɔmle nyɔma naanɔwa, na i tala-wɛɛɛ liyitee nyɔɔɔɔɔɔ nyɔɔɔɔɔɔ ke pa nyɔɔɔ tɔɔ. Na í heeli-wɛ si: Í taatana liyitee anɛ, halɔ má polo má kɔɔ. ¹⁴ Ama i icate nyɔma luyi ná fɛi-i, ilena pá kusɔ tillaa si pá polo pá heeli-wɛ si: Tu caa si apalu unɔ í la ta wulau.

¹⁵ Pa tu apalu inɔɔi kawulaya ŋke, ilena í kuli na í mɔli i icate taa. M̀p̀r̀ỳỳ i kota i tɔmle nyɔma mpa i ka cɛla liyitee tɔ, si i naa isɔna isɔna pɔ sɛɛ-wɛnaa tɔ. ¹⁶ M̀p̀r̀ỳỳ kancaalaya nyɔɔɔ kulaa na í tɔ si: Tacaa, pɔ sɛɛ-m liyitee nyɔɔɔɔɔɔ naanɔwa ké nyɔɔɔɔɔɔ ŋku n ka cɛla-m tɔ ku tɔɔ. ¹⁷ Tɔnaya wulau tɔma-i si: Pɔ wɛɛ teu, n ké tɔmle tu kɔɔɔɔ ké. Timpi isu n lapa teu ke pɔcɔ nyɔm taa isɔntɔ tɔ, n ká tɔɔɔ acalɛɛ naanɔwa tɔɔ ké kawulaya. ¹⁸ Ilena naale nyɔɔɔ ná kuli na í tɔ si: Tacaa, pɔ sɛɛ-m liyitee nyɔɔɔɔɔɔ kakɔasi ke nyɔɔɔɔɔɔ ŋku n ka cɛla-m tɔ ku tɔɔ. ¹⁹ Tɔnaya wulau tɔma ílé si: Nyaa tɔɔɔ acalɛɛ kakɔasi tɔɔ ké kawulaya. ²⁰ Tɔmle tu lelɔ ná kulaa, ilena í tɔ si: Tacaa, nyá nyɔɔɔɔɔɔ ŋku n ka cɛla-m tɔɔɔɔ. Ma hɔka-kuyi saalaya taa ké na má su. ²¹ N wɛ-m sɔɔɔntu ké. Pɔ taya pulu, n ké yulu kate tu ké. N ta su mpi tɔ m̀p̀r̀ỳỳ n kɔkɔɔɔ, na timpi n ta tuu tɔ tɔnaya n kɔɔ. ²² Tɔnaya wulau tɔma-i si: N ké tɔmle tu isayau ké, nyá maɔamaya nyá kuyɔɔɔtɔtu ke ma kuyuna nyá tɔm. N ka nyɔmá teu si ma ké yulu kate tu, na mpi ma ta su tɔɔɔ ma kɔkɔɔɔ, pɔcɔ timpi ma ta tuu tɔɔɔ ma kɔɔ. ²³ Ile pepe tɔɔ ké n taa tu ma liyitee ke panci taa? Ma kɔma isɔntɔ tɔ, maa maɔana pɔ sɛɛ a tɔɔ na má kɔɔntu na má mu. ²⁴ M̀p̀r̀ỳỳ i heela i cɔlɔ nyɔma si: Í lɛɛki liyitee nyɔɔɔɔɔɔ ŋkuyi i niɔ taa, na í sɔsɔ nyɔɔɔɔɔɔ naanɔwa tu. ²⁵ Tɔnaya pɛɛ pa cɔ-i si: Tacaa, ke ílé i wɛna naanɔwa? ²⁶ M̀p̀r̀ỳỳ wulau cɔ-wɛ si: Ma heeliyi-mɛ si timpi pɔ wɛɛ tɔ tɔnaya pɔ sɔsɔɔɔ. Ama wei i fɛina pulu tɔ, paa pɛciimaya ké i wɛna, paa lɛɛki ké. ²⁷ Tɔɔ, í kɔna ma kolontunaa mpa pa kisaa si má taa tɔɔɔ pa tɔɔ ké kawulaya tɔɔɔ cɔnɛ, na í ku-wɛɛɛ ma isɛntaa.

Yesu cayau ke kɔɔɔɔɔɔ
(Matiyee 21:1-11; Maləki 11:1-11; Yohaani 12:12-19)

²⁸ Yesu tema m̀p̀r̀ỳỳ yɔɔɔɔɔɔ, ilena í tɛɛ nɔɔɔ na í pukina Yosalem. ²⁹ Pa kɔma pa kɔɔɔɔtana Petafasi na Petanii na Olifinaa puyi, ilena í tili i ifalaa taa naale si: ³⁰ Í polo icate nte tɔ wɛ nɔɔɔ tɔɔ cɔnɛ tɔ. Í talaa, í ká maɔana pa tu kɔɔɔɔɔɔ pile natɔlɔɔi ŋmɔnaya. Nɔɔɔɔɔ ta cayata tɔ tɔɔ. Í hetɔ-tɛ na í kɔna. ³¹ Nɔɔɔɔɔ í pɔcɔa-mɛ si: Í hetɔyi-tɛ suwe? Í cɔ puntu si: Tacaa caakana.

³² M̀p̀r̀ỳỳ mpa i tilaa tɔ pa tɛɛwa, na pá maɔana pɔ tɔnaya teitei isu Yesu ka tɛm-wɛɛɛ heeluyi tɔ. ³³ Pa kɔma pa hetɔyi kɔɔɔɔɔɔ pile n̄tɛ ilena tɔ nyɔma si: Í hetɔyi kɔɔɔɔɔɔ pile n̄tɛ suwe?

³⁴ Ntɛna Yesu tillaa cɔ si: Tacaa caakana.

³⁵ Ilena tillaa pona-tɛɛɛ Yesu. M̀p̀r̀ỳỳ pa pɔ pa wontu ke kɔɔɔɔɔɔ pile tɔɔ na pá kɔɔɔɔ Yesu na pá cayasi. ³⁶ Yesu tɔɔa tɛɛɛ, ilena yɔlaa pɔcɔki-i pa wontu na í tɔɔ pɔ tɔɔ. ³⁷ I kɔma í tiikina Olifinaa puyi na í kɔɔɔɔtana Yosalem, ilena i tɔɔɔlaa samaa unɔ i tɔna i laɔa hulumi teu, na pá saɔ iso ké sɔsɔm ke piti tɔma nna pa nawa tɔ a tɔɔ si: ³⁸ Iso í wɛɛ

wulav səsə wei i kəhna Tacaa torj tə i waali. Larjhulvmlə í wəe hatoo isətaa. Paa wei í tu lso ké teeli.

³⁹ Falisanaa napəli paa we samaa inu i hekv. Ḿpúyú pəle pa təma Yesu si: Tacaa, sumsi nyá ifalaa mpe.

⁴⁰ Kəle na Yesu si: Ma heeliyi-me təfoo si, paa pəle pa suma, atə pəe mayamaɣa ká kulɪ na á yəɣəti.

Yosalem təə wula

⁴¹ Yesu kəma na í kpətəna ɪcate ke teu, ilena í nyəni-te, na í wii-te si: ⁴² Aaa, kasa, Yosalem, nyá mayamaɣa, saɲa kuyaku kəne, ye n ka tu cekəna cekənav mayamaɣa ke mpi pə pəsəɣi na pə ha-ɲ larjhulvmlə tə. Ama pənente pə ɲmesa-ɲ-wi, n kaa ná. ⁴³ Wəe kəh nna a taa nyá kolontunaa ká cəəna-ɲ na yoou wontu torj nyəntu, na paa ta-ɲ kotaya na pá nyala-ɲ təkɾələkɾəli. ⁴⁴ Paa nanɲi nyá na nyá taa yəlaa təna tənəhnaɲ, halɪ pa kaa tu səə pəle lente ke lente təə. Pə taɣa pulv, n taa cekəna waatu wei lso kəma si i waasəɣi-ɲ tə.

Pəetəlaa təɣənyu ke lso təsəele taa

(Matiyee 21:12-17; Maləki 11:15-19; Yohaani 2:13-22)

⁴⁵ Ḿpúyú Yesu svv lso təsəele taa na í niki pəetəlaa ke təɣənyu. ⁴⁶ Na í tə-wə si: Pa ɲmaawa lso Təm taa ké si, ma təɣaɣa ká la lso təsələmlə ké. Ama mə pəsəna-keɣe ɲmulaa təɣaɣa.

⁴⁷ Yesu səɣesaya lso təsəele taa ké paa ifemle nte. Ḿpúyú kətəlaa taa səsaa səsaa na lso təm səɣesəlaa na samaa taa nyuvu nyəma pa pəekaya si pa kuvu-i. ⁴⁸ Ama pa ta nyi nti pá pusina tə. Pə taɣa pulv təə, samaa təna tu ɲkpaɲvu ke teu ké na pá nukɪ i təm.

20

Yesu pəsuvu təm

(Matiyee 21:23-27; Maləki 11:27-33)

¹ Ḿpúyú kuyaku nakulɪ Yesu səɣesaya samaa ke lso təsəele taa na í heeliyi Laapaali Kupaɲ. Ilena kətəlaa taa səsaa səsaa, na lso Təm səɣesəlaa, na səsaa pa polo ² pá pəəsi-i si: Heeli-tuvu kanɲante nte n makɪ nyá taa na ɲ lakɪ isəntə tə. Yaa awe tu hana-ɲ pə mpaav?

³ Tənaɣa Yesu cəwa si: Təv, ma mayamaɣa maa pəəsi-meɣe təm. ⁴ Lso yaa yəlaa tilina Yohaani si í səkɪ yəlaa ke lso lvm? Í cə-m ma nu.

⁵ Ḿpúyú lso Təm səɣesəlaa mayasa-təɣi pa taa pa tike, ilena pá tə si: Ye tə təma si lso tilina-i i ká pəəsi-tv si: Na pepe təə ké í ta mv i təm? ⁶ Pəyele tə təma si: Yvlu tilina-i kələ, samaa təna ká kv-tv na pəe. Pə taɣa pulv təə, pəle pa təma pa taa təkɾataa ké si Yohaani ké lso kuvəɣətutu teləsvl.

⁷ Ḿpúyú lso Təm səɣesəlaa pəsənaa si: Tə ta nyi wei i tila-i lso lvm səv tə se. ⁸ Tənaɣa Yesu ná cə-wə si: Aɲha, ma kaa heeli-meɣe kanɲante nte ma makɪ na má lakɪ isəntə tə.

Təmlə nyəma asaya təm

(Matiyee 21:33-46; Maləki 12:1-12)

⁹ Pə waali ké Yesu sɛe samaa ke isə si: Yvlu nəɣəlv ka səna lesəɲ tuɲ ke taale təcu. Ḿpúyú i caa yəlaa na í su tə taa, ilena í kulɪ na í tɛe yela na pə taɲi. ¹⁰ Pə kəma na pə tala tuɲ inu i kooluyv waatu, ilena í kusɪ i tillu nəɣəlv, si í polo təmlə nyəma kiɲ na pá cɛle-i inu i tete. Tənaɣa təmlə nyəma mpe pa kpa tillu inu na pá má, ilena pá təɣəni-i niɲ naanəwa təyələyəli. ¹¹ Ḿpúyú taale tv inu i tasa i tillu nəɣəlvv kusvɣv na í tili. Ilena təmlə nyəma mpe pá má ílé, na pá tvv-i, na pá təɣəni-i niɲ naanəwa təyələyəli. ¹² I tasa tooso nyəɲ ke tiluyv, ilena təmlə nyəma ma ílé, na pə kv i təna, ilena pá pɛti-i haləm na waali. ¹³ Tənaɣa haləm tv təma si: Təv, isənayaɣe maa la ilə? Ma mayamaɣa ma kulvlv wei ma luyv svv teu təɣə maa tili. Ntanyɪ paa nya i isələ. ¹⁴ Ama təmlə nyəma ná kəma na pá loosi i pəyalv na í puki, ilena pá heeli təma si: I loosiɣi kpancoou tv kəhna nté. Í

kɔɔ tɔ kv-i, na taale pɛsi ta nyɔntɛ. ¹⁵ M̄p̄r̄ȳḡ pa kra-i, na p̄a lɛsi-i taale na waali na p̄a kv-i.

Tɔnaɣa Yesu p̄ɔɔsaa si: Taale tu unɪ, isɔnaɣa i k̄a la tɔmlɛ nyɔma mpe? ¹⁶ I kɔma na i kɔɔ, i k̄a kv tɔmlɛ nyɔma mpeɣɛ, ilɛna i caa yɔlaa kvfama na i su taale taa.

Samaa nu tɔm tɔnɛ ilɛna p̄a tɔ si: Isɔ i pona tɔlɛɣɛ pooluɲ.

¹⁷ Tɔnaɣa Yesu caa pa isɛntaa, ilɛna i tɔ si: Isɔ Tɔm taa pa ŋmaawa si:

Pɔlɛ nte tɛtu ŋmalaa ŋmaakaɣa na p̄a lɔ tɔ,

ɲtɛ tɔ tɔɔ kɔlɔ ŋmatu tɔna mɔlaa na tɛ sɔŋ.

Suweyɛlɛ mpv?

¹⁸ Ye p̄a cɔpa wei na i hoti pɔlɛ ɲtɛ tɔ tɔɔ, p̄a pvtutɔɣi-i kɛ, i kaa wɛɛ hiiu. Ye p̄a cɔpa yulu nɔɣɔlv na pɔlɛ ɲtɛ tɔ hoti i tɔɔ, tɔ taalɔɣi-i na tɛtu kɛ.

Lom wulav sɔsɔ lampuu tɔm

(Matiyee 22:15-22; Malɔki 12:13-17)

¹⁹ Tɔnɛ unɔɣi kprakpa tɔ Isɔ Tɔm sɛɣɛsɔlaa na kɔtɔlaa taa sɔsaa sɔsaa caakaɣa Yesu kɛ krau ntɛ. Pɔ taɣa pulv tɔɔ, pa nyɔm̄a teu si mpeɣɛ i krɔpɔnaa na i sɛna isɔ unɪ. Ama pa nyɔm̄na samaa. ²⁰ M̄p̄r̄ȳḡ pa suv Yesu kɛ cɔŋyɔv, halɔna p̄a caɲ p̄a tili feɲlaa si p̄a feɲɲi-i. Ilɛna feɲlaa mpe pɛlɛ p̄a cɛsi isu pa kɛ kvɔpama napɔli pɔyɛlɛ yem. Pa makaya Yesu nɔɣɔ tɔɔ na pa tɔm kvɔɔsɔtu si p̄a n̄a. Pa caakaɣa kɛ si p̄a hiki mpi p̄a tɔɔ paa kra-i tɔ, na p̄a tu-i kvfɔnɛɛ niɲ taa. ²¹ Tɔnaɣa pa tɔma-i si: Tacaɔ, tɔ nyɔm̄a teu si nyɔ kvɔɣɔtɔtu na nyɔ kvɛɣɛsɔtu p̄a tɔna kvɔpantv kɛ. Nn paasɔɣɔna tɔɔ, nn faɣasɔɣi yɔlaa. Ama isɔna mpi maɣamaɣa Isɔ caa si yɔlaa i la tɔ, p̄a tampana kɛ n heeliyi. ²² Pɔ wɛ mpv tɔ, ta mpaav taa p̄a muna tɛ felɪ lampuu kɛ Lom wulav sɔsɔ na?

²³ Yesu tɛma Isɔ Tɔm sɛɣɛsɔlaa acilayatu tɔnaɣa nyɔm, ilɛna i tɔ-wɛ si: ²⁴ I huli-m liyitee nyɔɣɔlvɔv na m̄a n̄a. Awe nyɔvɔv fotoo na i hɔtɛ kɛ pa ŋmaa p̄a tɔɔ?

²⁵ M̄p̄r̄ȳḡ Isɔ Tɔm sɛɣɛsɔlaa cɔwa si: Lom wulav sɔsɔ. Tɔnaɣa Yesu cɔ-wɛ si: Aɲha, i cɛla Lom wulav sɔsɔ kɛ mpi i ti tɔ, na i cɛla Isɔ ilɛɣɛ mpi i ti tɔ.

²⁶ Tɔ tɔna nti Yesu yɔɣɔta samaa taa tɔ, feɲlaa ta na isayatu natɔlɔɣi tɔ taa. Ama Yesu kvɔcɔtɔ mɔlɔna-wɛɣɛ tɔmsvɔv na p̄a su tɔkulum.

Sɔm waali tɔ fema isɔna tu wɛɛ tɔ

(Matiyee 22:23-33; Malɔki 12:18-27)

²⁷ M̄p̄r̄ȳḡ Satusee nyɔma napɔli pa kɔma Yesu kiɲ. Satusee nyɔma mpe pa tɔɲaɣana si, sɔtaa kaa tɛ na p̄a fe. M̄p̄r̄ȳḡ pa p̄ɔɔsa Yesu si: ²⁸ Tacaɔ, Moisi suna-tvɔv kvɔsɔsɔtu kɛ takɔlasɪ taa si, yulu i wɛna neu, na yulu unɪ i si na i yele i alv, na alv unɪ i feina-i na pɔyaya, neu k̄a hɔ leelu unɪ na i hikina i taalv sɔlv kɛ piya. ²⁹ Tɔv, Yulu nɔɣɔlv na i newaa, paa kɛna yulu nyɔɔŋ naatosompɔɣɔlaya. M̄p̄r̄ȳḡ taalv kraɣa alv, ilɛna i si, i fei pɔyaya. ³⁰ Tɔnaɣa naale nyɔŋ hɔma leelu, halɔna tooso nyɔŋ n̄a hɔ tɔtɔ. ³¹ Pa naatosompɔɣɔlaya ŋkɛ ka tɔna ka sɔpaya, alv unɪ i ta hiki pa taa nɔɣɔlv na pɔyaya. ³² Pɔ waali kɛ alv unɪ i tɛesa sɔpv. ³³ Tɔv, pa tɔna pa kraɣav-i mpv tɔ, sɔtaa fem wule pa taa aweyɛlɛ alv tu?

³⁴ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu cɔ-wɛ si: Antulinya unɛ i taa cɔnɛɣɛ apalaa kprakɔɣi alaa, na alaa n̄a saaki apalaa. ³⁵ Ama apalaa na alaa mpa pa kɛ si paa tɛ na p̄a fe na p̄a caya cele antulinya wei i kɔŋ tɔ i taa tɔ, akpayaɛ kaa wɛɛ tɔna. ³⁶ Mpe unɪ paa tasɔɣi sɔpv tɔtɔ, paa wɛɛ kɛ isu isɔtaa tillaa wɛv tɔ. Pa fem mpv tɔ pa p̄sa Isɔ piya kɛ. ³⁷ Moisi hulaa tɔkelekele kɛ si sɔtaa k̄a tɛ na p̄a fe. Pɔ tɔɔ kɛ i yaa Tacaɔ si: Apɔlaham na Isaaaka na Yakɔpv pa Isɔ, kɛ timpi p̄a yɔɣɔta hotiya tɔm tɔ. ³⁸ Isɔ kɛ weesvɔv nyɔma nyɔŋ kɛ, i ta kɛ sɔtaa Isɔ. Isɔ unɪ i tɔɔ kɛ pa tɔna pa wɛna weesiɲ si p̄a laki i tɔmlɛ.

³⁹ Tɔnaɣa Isɔ Tɔm sɛɣɛsɔlaa taa napɔli pa tɔma si: Tacaɔ, n tu yɔɣɔta teu kɛ.

⁴⁰ Pɔ taɣa pulv, pa taa nyi nti p̄a p̄ɔɔsi-i tɔ.

Isɔna Mesii na Tafiiiti pa wɛɛ tɔ

(Matiyee 22:41-46; Malɔki 12:35-37)

⁴¹ Μπρύγύ Yesu πρῶσα ἰσῶ Τῶμ σεγεςῶλαα σι: ἰσῶναγα πα τῶη μπυ σι Mesii κε Tafiiti πῶγαγα ye? ⁴² Πῶελε Tafiiti μαγαμαγα νά ημαα ι yontu takəlaya taa ké σι:

Tacaa ἰσῶ heela ma Səsa σι,
caγα ma kəηkəη taa.

⁴³ Haləna má kəna nyá kolontunaa
na í loosi nyá nəəheε ke pa təə.

⁴⁴ Τῶυ, Tafiiti ná yaawa σι Tacaa κελε, ἰσῶναγα Mesii náá məli na í ké Tafiiti πῶγαγα?

ἰσῶ Τῶμ σεγεςῶλαα laakali lapənav
(Matiyee 23:1-36; Maləki 12:38-40)

⁴⁵ Samaa təna təηna Yesu təm nuu, ἰlena Yesu τῶ ι ifalaa σι: ⁴⁶ Í lana ἰσῶ Τῶμ σεγεςῶλαα μπε na laakali. Pa səəla tokonaa səsaa suuu ké na pá cəəki. Pa caaki σι pá seeki-weγε kuyeyη taa ké. Yuta nyáma təkotilenaa taa, teeli teeli təcəyalε ke pa pεekəγι. Acima taa, səsaa təcəyalε ke pa pεekəγι na pá caki. ⁴⁷ Μπε pa λεekəγəna leela ke pə təna mpi pεle pa wena τῶ. ἰlena pá suu ἰσῶ sələmuyυ na pə tayali, σι pə hólí σι mpeγε kypama. Pə τῶ ké paa te na pá ná katatəlaya.

21

Alv wei ι tv santiinaa naale τῶ
(Maləki 12:41-44)

¹ Yesu kusa ἰσε, ἰlena í na təηtunaa tuyi pa kvhav ke ἰσῶ təcəελε səsəəle kvhaay atakaanaa taa. ² Na í ná tətəγə alv leelu kunyəntv nəγəlv, na í pətəγι santiinaa naaleγε pə taa təna. ³ Tənaγα Yesu təma σι: Τῶμ tampana təə ké ma heeliγι-me. Mpi leelu kunyəntv ἰνε ι twa τῶ, pə kəla pane pa təna pa kutvtum. ⁴ Pə tayə pulv, yəlaa lēlaa təna ná kpaγα pa liyitee nna a kpisa yem təγə na pá haaki. Ama alv ἰνε, paa na ι ké kunyəntiya τῶ ι kpaγα ι liyitee təna na í tv. Pə ta kaasi-ι pulv σι í yana paa təγənaγα μαγαμαγα.

ἰσῶ təcəελε wakəlvγυ təm
(Matiyee 24:1-2; Maləki 13:1-2)

⁵ Μπρύγύ napəli pa caγαa na pá γəγətəγι ἰσῶ təcəελε təm σι: Pεε kypana wena pa lapəna ἰσῶ təcəελε ke canəm τῶ na mpi mpi pa haaki ἰσῶ ké tə taa τῶ, pə lapa na tə te teu ké. Tənaγα Yesu heela pəntunaa σι: ⁶ Pə təna mpi í naa ἰsəntə τῶ, kuyeyη ká kəə wei ι taa pə kaa kaasi pəle lente na tə təna lente təə τῶ, paa tusi pə təna.

Mpi mpi pə lapv ká hólí σι antulinya caa tēm τῶ
(Matiyee 24:3-14; Maləki 13:3-13)

⁷ Μπρύγύ μπε ἰνι pa πρῶσα Yesu σι: Pəlee ké μπυ ἰνι pu la? Na ηmaatəle nteγε pu hólí na tə nyəna σι pə wusaa?

⁸ Tənaγα Yesu σι: Í la laakali, í taa yele na nəγəlv kəə na í toliσι-me. Mpi τῶ, paγale ká kəə na pá haa pa təγι ma hətε, σι mpeγελε Mesii, na pá təη σι, pə wusaa ké. Ama í taa nuna-we. ⁹ Í kəma na í nu yooyη na pə təna pə pəsuyυ yem ké kpentəlasι τῶ pə tay, í taa nyá. Təle tə tənaγα μπυ, pə weε σι tə la na pəcəγə. Ama waali ké antulinya náá kəə na í tēη.

¹⁰ Μπρύγύ Yesu tasa-weγε heeluyυ σι: Tεtv kateηa lēηka ká yoona lēηka nyáma, na kawulayə lēηka ká kvli lēηka təə. ¹¹ Tεtv ká sele pə kaa la nyənuγυ, nyəγəsι na yuləksəku ká lu tiiliwe tiiliwe. Kəkəlv təma səγəntv nyəna na atəma səsəəna ká luna ἰsətaa na pə tii.

¹² Ama na pəcə tənε ἰνι tə təna tə laki ἰλε, paa kpa-me, na pá tv-meγε wahala səsə. Paa ceλε-meγε Yuta nyáma təkotilenaa taa nyáma, na pεle pá hvvna-me. Paa tv-meγε saləkanaa, paa yaa-meγε nənəəsι ke awulaa səsaa na tεtv təkəlaa pa kiη ke ma təə.

¹³ Ama təna weγε pu topili-meγε mpaay σι í hólí ma təm tampana. ¹⁴ Í tayani mə ti σι, paa pu la ἰsəna, í taa nəγəsι nti í ka hvv na í lu τῶ na pə ta tata. ¹⁵ Pə tayə pulv, ma μαγαμαγα maa tasəna-meγε layatv ke təm nti í ká γəγətι na mə kolontunaa taa nəγəlv

kaa na kuvacəv, pəyele pa kaa kee pa nyəntv tə. ¹⁶ Mə caanaa na mə toonaa na mə taalunaa na mə newaa na mə nyéma na mə cewaa ka tu tuna-meɣe mə kolontunaa niŋ taa, halı paa kv mə taa paɣale. ¹⁷ Yəlaa təna taa ká kpana-meɣe ma tə. ¹⁸ Paa na mpv mə taa nəɣəlv nyvɣv kaa holi-ı holuyv maɣamaɣa. ¹⁹ ıle mu nyaya apalvtv, pu ya mə nyəəŋ.

Yosalem yəkvv təm

(*Matiyee 24:15-21; Maləki 13:14-19*)

²⁰ Ye ı kəma na ı ná yoolaa kvpiŋ tama Yosalem ke kotaya, ı nyı sı ı yəkvv wusaa kele waatv ıni. ²¹ Mpv ıni tə, mpa pá we Yuta, pa se na pá kpa pódŋ. Na mpa pele pá we Yosalem taa, pá lu na pá hatəli. Na mpa pele pá we tawa taa, pá taa kpe. ²² Pə taya pulv, kvyeŋ ıni ı taa ké pu naasi Yosalem nyéma ılena pécó pə təna pə lá ısu paa ŋmaav ıso Təm taa tə. ²³ Ahusitonaa na asəŋ pa təm ká la waiyo ké waatv ıni. Wahala ká tə ıcate nté tə taa, yəlaa pane paa ná ıso pááná. ²⁴ Paa kv-we na layate, paa kpa-weɣe yomle ke piitimnaa təna taa. Ma ta nyı ısonaa ke pu yelina Yosalem na pá pááləɣı ı taa, haləna pele pa waatv kəə na ı su tənaya.

Yvlv Pəyaya kənte

(*Matiyee 24:29-31; Maləki 13:24-27*)

²⁵ Pu hólı ŋmaate ke ilim na ıso tv na ıso tvlvŋası pə tə. Lavwakəlle səsəle ká kpa kateŋa təna, na nəɣəsəe ká kv-weɣe teŋku na ı hola səsəna pə kəkəte səsəle tə. ²⁶ Yəlaa ká hvv mpi pu kəə antulinya təna taa tə pə təm, ılena səɣəntv səsəntv kpa-we na pá sı pa tuŋ tə ké yem təkətu. Pə taya pulv tə, pu ciyiti ıso tvlv taa kəkəlnaa. ²⁷ Waatv ınaɣı paa na Yvlv Pəyaya má ma səŋa ıso tvlv tə, na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ²⁸ ı kəma na ı na mpv ıni pə svv lavv ıle, ı kvı mə nyəəŋ na ıso na ı feesi təfvv. Pə taya pulv, mə waasvɣv caana kənte.

Fiki tvv təm

(*Matiyee 24:32-35; Maləki 13:28-31*)

²⁹ Mpvú Yesu təma-we sı: ı nyəna tvv ŋku pa yaa sı fiki tə na tuŋ ıleləŋ na ı na. ³⁰ Ye ı kəma na ı svv neɣetvɣv ı nyəma kpa kpa sı heesvɣv talaa ké. ³¹ Mpv tətəɣə pə we, ı kəma na ı na mpv ıni pə laki, ı nyı kpa kpa sı ıso Kawulaya wusaa. ³² Tampana ke ma heeliyi-me, yəlaa mpa pa wev ıso tv tə pa kaa sı pa təna na pécó pə tənaya mpv pə la. ³³ ıso tvlv na ate ká mvki yem. Ama ma kvvətv tətə kaa saalı paa pəcə.

ı feŋ teu

³⁴ ı la laakalı, ı taa yele na tətəɣəle na svlvnyəle pə pəsi-me, na kavana antulinya ıne ı nyəntv nəɣəsəe kv-me. Ye ı paasəna mpv kvvaku ŋku ku tuti-meɣe. ³⁵ Pə kəŋ kvv ke antulinya təna taa yəlaa təna təmaa ké ısu pa pətvɣv puluyv tə. ³⁶ Pə tə tə ı feŋ na ı sələməɣı ıso ké tam, na ı hiki toma na ı lu mpi pu kəə tə pə taa, na ı kəə ı səŋ Yvlv Pəyaya má ma ısentaa.

³⁷ Yesu seɣesaya ıso təsəle taa ké ilim ilim na ı mələɣı Olifinaa pvv tə ké taanaya taanaya na ı svvki. ³⁸ Yəlaa təna pukaya ıso təsəle taa ké tanəŋ tanəŋ təhuluhulu na pá nuki ı waasv.

22

Yutaası kəlmətə təm

(*Matiyee 26:1-5; Maləki 14:1-2; Yohaani 11:45-53*)

¹ Potopotonaa mpa pa taa kvkvsvm feı tə pa acima wena pa yaa sı Təev acima tə a wusaa. ² Mpvú kətəlaa səsaa na ıso Təm seɣesəlaa pa təŋna maɣasvɣv ke ısona paa la na pá kv Yesu tə. Ama pa səɣəmaɣaana samaa ké.

Yutaası səlv puwa sı ı tvvı Yesu ké nyvɣv nyéma niŋ taa

(*Matiyee 26:14-16; Maləki 14:10-11*)

³ Μρύγύ Satanı suv Yutaası Isəkaleeu pa naanɔwa na naale taa lelv taa. ⁴ Ilena í polo na í na kətəlaa səsaa, na Isə təsele səsəəle tanlaa taa səsaa pá seysesı isəna ı ká la na í tu Yesu ké pa niñ taa tə na pá su. ⁵ Tənaɣa pele pa lanja heewa səsəm. Ilena pá tə sı paa ha-ı liyitee. ⁶ Ilena Yutaası tisi, na í suv pəkuyv ke kuyaku kupaŋku ŋku kv taa ı ká tu Yesu ké pa niñ taa na samaa ta nyi tə.

Teev acima kvətəɣv tayanvɣv

(Matiyee 26:17-25; Maləki 14:12-21; Yohaani 13:21-30)

⁷ Potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tə pa acima kuyaku ŋku kv wule pa kvyi Teev acima iweesı tə kv talaa. ⁸ Μρύγύ Yesu kusa Piyee na Yohaani sı: í polo í təsəyi-tvɣv Teev acima təɣonaya.

⁹ Tənaɣa Piyee pa pəsə-ı sı: Leye n caa sı tə təsi-ke?

¹⁰ Ilena Yesu cə-we sı: ı naa, í ká kəv isu í suv ıcate tə, í ká sulina apalv nəɣolv na í səɣəla lom na həyaya. í təŋi-ı na í suv təyaya ŋka ka taa ı ká suv tə. ¹¹ Ilena í pəsı təyaya tv sı: Taca sı, kutuluyv ŋku kv taa ké í na ı ifalaa paa caya na pá təɣv Teev acima kvətəɣv? ¹² Apalv ı ká hılı-meyə ate na isə kutuluyv taa ké nañ səsəv nakvləyi isəta, ŋku kv taa we wontu nti í ká lana tə. Kv taa tənaɣa í ká təsi pə təna.

¹³ Μρύγύ Piyee pa polaa na pá mayana teitei isu Yesu ka heela-we tə. Na pá təsi Teev acima kvətəɣv ke təna.

Taca səm təəsɣv

(Matiyee 26:26-30; Maləki 14:22-26; Kələntı I 11:23-25)

¹⁴ Teev acima waatv talaa, ilena Yesu na ı tillaa pá caya təɣv. ¹⁵ Ilena í heeli-we sı: Isəna ma nyula teu sı má na-me tə təɣv Teev acima təɣonaya na pəcó má suv ma kvnyəntəɣəle taa tə pə we səɣəntv. ¹⁶ Pə taya pulv təv, tampana ke ma heeliyi-me sı ma kaa tasa-yeɣe təɣv haləna pə kəv pə hılı ı təɣv tampana ke Isə Kawulaya taa na pəcó.

¹⁷ Μρύγύ Yesu kraya sulm na kərv, na í se Isə ké í na təmlə na í tə sı: í mv-wı na í nyəv mə təna. ¹⁸ Pə taya pulv, ma heeliyi-me sı pə krayav pənente tə ma kaa tasa sulm nyəv haləna Isə kəv na í təɣv ı Kawulaya na pəcó.

¹⁹ Pə waalı ké Yesu kraya potopoto na í se Isə ké í na təmlə, ilena í faɣa-ı na í cəle-we na í tə sı: Potopoto ıne ı kena ma tənvɣv ŋku pə ha mə təv tə. Μρύγύ í ká lakı na í təsəyi ma təv.

²⁰ Pa tema təɣv ilena Yesu kraya kərv ke mpv tətə na í tə sı: Kərv ıne ı kena Isə nəɣv pəelvɣv kvfam yoo, na ma caləm mpi pə kpema mə təv tə mpi pə huləna pə tampana.

²¹ í nyi teu sı wei ı tvɣv-m kolontunaa niñ taa tə ı we cəne, na ma na-ı tə təkəna. ²² Tampana təv Yvlv Pəyaya má maa tēe ké isu Isə ká suv tə. Ama wei ı tvɣv-m kolontunaa niñ taa tə ı təm we waiyo.

²³ Tənaɣa Yesu ifalaa suv təmaya pəsəvɣv sı: Ile tá taa awe ká lana nteyē mpv?

Səsəəntv təv həm

²⁴ Μρύγύ Yesu ifalaa suv həm ke pa taa pa tike sı pa naa wei paa nyənəyi səsə tə. ²⁵ Tənaɣale Yesu sı: Piitimnaa awulaa səsaa ŋmakələyi pa yəlaa ké. Na mpa pa ké təŋtunaa tə, pele pa caa pá cuyusiyi-weyē ta caa ta caa ké. ²⁶ Ama me ile pə taa wee řpύγύ mə kiñ. Mə taa səsə í pəsi ı təyi mə səkpəlu, na wei ı ké wulav tə, í pəsi ı təyi təmlə latv. ²⁷ Kvətəɣv latv na wei pa lakı-kv tə, awe kələna? Pə taya wei pa lakı-kv tə. Añha, mpv ınevı na má, ma we mə hekv ké isu kvətəɣv latv. ²⁸ Me mə təkə mə təyi teu na í ta kisi-m ma wahalanaa taa. ²⁹ Pə təv ké ma tvyi-meyē kawulaya isu ma Caa ná tvɣv ma tə. ³⁰ Má na-me tu təkəna na tə nyəvki ma kawulaya taa, na í ká caya kumlee təv na í hvkəna lseyelı kpeka naanɔwa na naale.

Siməñ kpeesvɣv təm kraalvɣv

(Matiyee 26:31-35; Maləki 14:27-31; Yohaani 13:36-38)

³¹ Μρύγύ Yesu təma sı: Siməñ Siməñ Siməñ, ke ŋkpaññ. Satanı sələma nəɣv na pə ha-ı sı ı paɣaləyi mə təna isu pa paɣalvɣv təɣonaya pee na pá ləsəyi ləv tv tə. ³² Ama ma

sələma ləə ké nyá təə sɪ pá taa kəə na í yelee ləə ké nyá taa temmau. Nyaa kəma na í layası ɪle nyaa səəsi nyá taapalaa ke apalutu.

³³ Tənaɣa Piyee təma Yesu sɪ: Tacaa, ma tɛma ma təɣi təkuyu ké, paa saləka pá təkɪ ma na-ɪ, na paa səm ma na-ɪ tu səna.

³⁴ Ḿpúyú Yesu cə Piyee sɪ: Piyee, ma heeliyi-ɪ təfoo sɪ mpi pu takɪ kampaav koou ke saɲa tə, n tɛma təm toosoɣo kpeesuyu sɪ n ta nyɪ-m ké n ta nyɪ-m.

Liyitee na layate pə təkuyu təm

³⁵ Pəle pə waali ké Yesu pəsa ɪ ifalaa sɪ: Maa tiluyu-me na í tɛɛ mpv təyələyəlɪ, liyitee feɪ, huluyu feɪ, ɪtankpate feɪ tə, í laɲa pulupu cəcəka na? Pa cə-ɪ sɪ: Aaɪ tə ta la-ɪ pulu.

³⁶ Ḿpúyú Yesu təma ɪ ifalaa sɪ: Təu, pənente wei í wena liyitee, puntu í təkɪ ɪ təə, na wei í wena huluyu í təkɪ-ku, na wei í feɪna layate, puntu í pɛɛɪ ɪ toko na í yana. ³⁷ Ma heeliyi-me təfoo sɪ, nti pa ɪma ləə Təm taa sɪ: Asaɣaa taa ké pa tu-ɪ tə, pə wee ké sɪ pá la ḿpúyú ma nyuyv taa. Na nti ɪmaatv taa yəɣətə ḿpúyú ma təə tə tu la teitei ké.

³⁸ Tənaɣa Yesu ifalaa təma sɪ: Tacaa, layalee ntə cəneɣe naale. ɪlena Yesu cə-we sɪ: Aaɪ, í yelee təle.

Yesu sələmuyv ke Olifinaa puyv təə

(Matiyee 26:36-46; Maləki 14:32-42)

³⁹ Ḿpúyú Yesu kulaa na í lu, na í polo Olifinaa puyv təə, ɪsu ɪ tu lakuyv tə, ɪlena ɪ ifalaa təɪ ɪ waali. ⁴⁰ Pa talaa ɪlena Yesu tə-we sɪ: Í sələməɣi ləə na pá taa kəə na í hoti maɣasuyv taa.

⁴¹ Tənaɣa Yesu yela-we na í hatəli pécó ɪsu yulu í ləɣə pəle tu tala timpi tə, ɪlena ɪ luɲ akula, na í sələmi ləə sɪ: ⁴² Hai, ma Caa, ye n nəkaa, kəəli wahala səəə ɪneɣe ma nyuyv taa. ɪle paa na mpv la mpi n nəkaa tə, yelee ma kvnəkəm.

[⁴³ Tənaɣa ɪsətəa tillu nəɣəlɪ ɪ lu Yesu təə, na í səəsi-ɪ apalutu. ⁴⁴ Ḿpúyú laɲwakəlle səəəle kra Yesu, ɪlena í səesi ɪsəle təkəɲkəɲ na ləə sələmuyv. Na haɲaya lukaya ɪsu caləm na ká tosiyi atɛ.]

⁴⁵ Yesu tɛma ləə sələmuyv, ɪlena í kulɪ na í məli ɪ ifalaa cələ na í maɣana ɪsənyəɲle kra pəle na halɪ pá caɲ pa too. ⁴⁶ Ḿpúyú ɪ pəsa-we sɪ: Suweyele í tookuyv mpv tə? Í kulɪ, í sələməɣi ləə, pə taa kəə na í hoti maɣasuyv taa.

Yesu krau

(Matiyee 26:47-56; Maləki 14:43-50; Yohaani 18:3-11)

⁴⁷ Yesu təɲna ḿpúyú yəɣətuyv, ɪle yəlaa samaa tapayale, na ifalaa naanvwa na naale taa lelu Yutaasi tɛena-weɣe nəɣə na í kəna-we. Ḿpúyú ɪ krətəna Yesu sɪ ɪ kpekəɣəna-ɪ.

⁴⁸ Tənaɣa Yesu pəsa-ɪ sɪ: Yutaasi, kpekənau ke n huləɣəna kolontunaa sɪ pá kra Yulu Pəyaya má na?

⁴⁹ Mpa pa we Yesu təə tə, pa ná mpi pə caa lapv tə, ɪlena pá pəsa-ɪ sɪ: Tacaa tə yoonə ta layalee ke?

⁵⁰ Tənaɣa Yesu təə nyəma mpe pa taa lelu loma kətulu səəə təmlɛ tu ntəɣəɲ ɪkraɲuyv na í kəəli təfeɲ. ⁵¹ ɪlena Yesu tə-we sɪ: Í yelee mpv pə maɣanaa.

Ḿpúyú Yesu tokina yulu ɪni ɪ ɪkraɲuyv, ɪlena kv məli ɪsu ku wev tə. ⁵² Pə waali ké Yesu pəsa kətəlaa səsa na ləə təsɛɛle taɲlaa taa səsa na Yuta nyəma taa nyuyv nyəma nyuyv nyəma mpa pa kəma-ɪ krau tə sɪ: Í kəɲ na í nəki na í kraɣa layalee na kratəɲ tə, maɣa ɪmulu ɪsaɣav ke? ⁵³ Má na-me tu wenna ləə təsɛɛle taa ké kuyɛɛɲ təna na í tá pɛɛki sɪ í kra-m. Ama mə na ahoo səkrɛtuyv tɛɛ asaɣaa səsa mə waatv tapəna saɲa.

Piyee kpeesuyv

(Matiyee 26:57-58,69-75; Maləki 14:53-54,66-72; Yohaani 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Ḿpúyú pa kra Yesu na pá pona kətulu səəə təyaya, na Piyee təɲaya ɪ waali ké tááləɲ təə. ⁵⁵ Paa tayana kəkə ke tayə hekv taa. Tənaɣa Piyee polaa na í səti mpa pa pamna kəkə ɪke tə pa hekv taa. ⁵⁶ Təmlɛ tu alunyəɲ nəɣəlɪ ɪ na-ɪ kəkə kpeɲa na í caɣaa, ɪlena í nyəni-ɪ təpəɲ na í tə sɪ: Í na apalu ɪneɣe.

⁵⁷ Tənaɣa Piyee kpeesaa si: Alu nyá, aai, ma ta nyəmi-ı yoo.

⁵⁸ Pə lapa layasaya ke pəcə, ılena nəɣəlv tətə náá na Piyee, na í tə si: Pa taa wəɣele na nyá tətə. Ama Piyee cə apalv unı si: Pə taya ma.

⁵⁹ Pə tasa layasaya ke lapv, ılena nəɣəlv tətə náá seesi isəle si: Tampana təə, apalv ine na Yesu ké. Pə taya pulv təə, ı ké Kalilee tv ké.

⁶⁰ Tənaɣa Piyee cəwa si: Nti apalv nyá n yəɣətəɣı tə ma ta nyı-tı.

ı nəɣə ta tu tiita atə ıle kampaav koo kpakpaa inəɣəle. ⁶¹ Tənaɣa Tacaa pəsaa na í yaya Piyee ke isəle. ılena Piyee təəsi nti Tacaa ka yəɣəta-ı tə tə təə si: Mpi pu takı kampaav koo ke saɣa tə n təma təm toosoɣo kpeesuvv si n ta nyı-m ké n ta nyı-m. ⁶² Ḿpúyú ı tukaa na í lu, ılena í wii ısu ı səki ı səki.

Yesu tıvv na ı mapv

(Matiyee 26:67-68; Maləki 14:65)

⁶³ Yəlaa mpa pa taɣa Yesu tə, pa paakayana-ı, na pá makı-ı. ⁶⁴ Pa taka ı isentəə ké na pá təɣı-ı si: Kpeɣe, awe mapəna-ɣ?

⁶⁵ Pa yəɣəta-ı təmnaa təmnaa kwəwutv ke pəɣale tətə.

Yesu ponav ke kotuyv səsəəv

(Matiyee 26:59-66; Maləki 14:55-64; Yohaani 18:19-24)

⁶⁶ Kv fema, ılena Yuta nyuvv nyəma nyuvv nyəma na kətəlaa səsaa na ıso Təm seɣesəlaa pá koti pa təma. Ḿpúyú pa pona Yesu ké pa kotuyv səsəəv taa. ⁶⁷ Na pá pəəsi-ı si: N ké Mesii? Cə-tv na tə nu.

Ḿpúyú Yesu cə Yuta nyuvv nyəma si: Ma heeliɣı-meyə na u tisiɣına-m. ⁶⁸ Ye ma pəəsə-meyə kupəəsətv nti, ı cəə-m natəli. ⁶⁹ Ama pə kraɣav pənente tə, Yulv Pəyaya má maa caya ıso təɣ təna tv kəɣkəɣ taa.

⁷⁰ Tənaɣa Yuta nyuvv nyəma təna pəsənaa si: Ye mpv n ké ıso Pəyaya ntə?

Ḿpúyú Yesu cə-we si: Tə mayamaya tə lunna mə nəəsi taa, ma ké ıso Pəyaya ké.

⁷¹ Tənaɣa Yuta nyuvv nyəma təma si: Tə luna ı nəɣə na tá mayamaya tə nu ıle, tə tasəɣı aseeta nyəma ke pəkəv v si tə lepe?

23

Yesu ponav ke Pilatı

(Matiyee 27:1-2,11-14; Maləki 15:1-5; Yohaani 18:28-38)

¹ Tənaɣa kotılaa təna kulaa na pá pona-ı Pilatı isentaa. ² Ḿpúyú pa svv-ı təm tıv v ke təna si: Tə mayana apalv ine ı tıv səɣı tá yəlaa si pá taa felı Lom wulav səsə ke lampuunaa. Haləna í təɣ si inəɣəle wulav səsə Kilisiti.

³ Ḿpúyú Pilatı pəəsə Yesu si: Nyaxale Yuta nyəma wulav səsə inəɣı?

ılena Yesu cə Pilatı si: Ntəɣəle n yəɣəta mpv.

⁴ Ḿpúyú Pilatı heela kətəlaa səsaa na samaa si: Maa naa apalv ine ı kwakələtv se.

⁵ Ama kətəlaa səsaa na seesa isəle si: ı seɣesəɣı yəlaa ké si pá kisi tetv səsaa. Hatoo Kalilee ke ı caala-tı, na í cəə Yuta tetv təna, halı nəənvə kele ı tala cəne.

Yesu ponav ke Heləti

⁶ Pilatı nu kətəlaa səsaa təm nti, ılena í pəəsi si: Apalv unı Kalilee tv ké?

⁷ Pilatı kəma na í cəkəna si Yesu ké Heləti ifalv ılena í tə si: Í pona-ı Heləti. Pə pamna ıle ı ka we Yosalem ke kuyeeɣ unı ı taa tətə. ⁸ Heləti ná Yesu ılena ı lanɣe hulvmı səsəm. Pə taya pulv, ı ka nu ı təm, ılena í nyulı hatoo ləɣ si í na-ı. Na ı teelayaa si ı ká lapı-ı piti təmle natəli na í ná. ⁹ Na í pəəsə-ı təmnaa pəɣale. Ama Yesu ta cə-ı paa kulvmıv v.

¹⁰ Kətəlaa səsaa na ıso Təm seɣesəlaa naa we təna na pele pá suuki-ı isayətv na isəle kuseemle. ¹¹ Heləti na ı yoolaa pa wəɣaya Yesu ké na pá lakı-ı nyaɣ ke səsəm. Ḿpúyú pa suu Yesu ke kacəka toko səsə nəɣəlv, ılena pá məɣna-ı Pilatı kiɣ. ¹² Kuyaku ɣkv kv mayamaya ke Heləti na Pilatı pa ciikaa. Pəyele paa wəna təma na koləɣa ké.

Sí pá kv Yesu kẹ pá kv-í

(Matiyee 27:15-26; Maləki 15:6-15; Yohaani 18:39-19:16)

¹³ Ḿpógú Pilatí kota kətəlaa səsaa na icate nyuɣu nyéma na samaa, ¹⁴ na í tə-we sí: Í kəna-m apalu iné sí í tolisiyi yəlaa. Təu, ile ma pəsa-í təmnaa ke mə isentaa. Ama ma ta na kawalasi nsi í tv-í tə sí taa nakələyi í kiŋ. ¹⁵ Heləti mayamaɣa ná tá na isayatu ke Yesu kiŋ tətə, pə təw kẹ í tayana-tuyu-í məŋnav. Apalu iné í ta wakəli pəlu mpi pə nəɣəsəna pá kv-í pə təw tə. ¹⁶ Ile maa yeke na pá mari-í akpatəe ilena í tēe.

[¹⁷ Paa Tēu acima wena a təw pə wēe sí Pilatí í tūli-wēyē saləka tu nəɣələyū.]

¹⁸ Ḿpógú pa təna pa krentaa na pá koo sí: Yeke pá kv iné iní, na í tūli-tuyu Palapaasi.

¹⁹ Yulokule təm na yoo nakuli ku lapəna icate taa na pá təkí Palapaasi. ²⁰ Pilatí səla teu sí í yeki Yesu, ilena í tasəna- wēyē yəɣətənav. ²¹ Ama pēle pa mapa kapusi sí: Kami-í səm tesika təw, kami-í səm tesika təw.

²² Ḿpógú Pilatí tasa-wēyē yəɣətənav ke təm tooso nyəm sí: Ile isayatu ntiyi í lapa? Ma ta na nti tə təw paa kv-í tə. Ile maa yeke na pá mari-í akpatəe ilena í tēe.

²³ Ama pa tasa kiisuyu na toŋ na isəle kuseemle sí paa kami-í tesika təw. Haləna pa kakiisasi nsi sí nu Pilatí. ²⁴ Tənaɣa Pilatí təma sí: Í la isəna í caa tə. ²⁵ Ilena í tūli-wēyē wei paa təkə yulokule na yoo təw na pa təŋaɣa sí pá yeke-í tə, na í cele-wēyē Yesu sí pá lana-í nti pa səlaa tə.

Yesu kam

(Matiyee 27:32-44; Maləki 15:21-32; Yohaani 19:17-27)

²⁶ Pa təkəɣana Yesu ile pə pamna Sileeni tu wei pa yaa sí Siməŋ tə í luna taale nté na pá suli-í, na pá kra-í na pá sukí-í Yesu tesika sí í təŋna í waali.

²⁷ Yəlaa samaa tuutuuma təŋaɣa í waali na alaa tətə, na pēle pá kra pa laŋa na pá wiiki í təw. ²⁸ Ḿpógú Yesu pəsəna alaa mpe pa təw na í tə-we sí: Hai Yosalem alaa me, í taa wii-m. Ama í wii mə na mə piya. ²⁹ Pə taya pəlu, kuyeyē wēe í ká kəw wei í taa paa tə sí: Nyuleleŋ nyéma nté kaalulasi, mpa pa ta tu məli məluɣu mayamaɣa yaa, mpa pa həla pə ta mʊsi tə. ³⁰ Waatu inəyi paa wiikina pəŋŋ sí: Í nyəkí-tu. Na paa tə pulasi sí: Í takí-tu. ³¹ Pa ta kpisi talee, kacamfana tawʊsi na?

³² Ḿpógú pa kreŋna yəlaa asayaa ke naale tətə sí pa kuyi pá na Yesu. ³³ Pa kəma pa tala timpi pa yaa sí Nyumpəɣəlaya tə, ilena pá ká Yesu kẹ səm tesika təw kẹ təna, na pá ká asayaa mpe tətəɣə tesikasi təw, ləlu ke í ntəɣəŋ təw, ləlu ke í mpətəŋ təw. ³⁴ Ḿpógú Yesu sí: Taca, taa nyəni pa isayatu, pa ta nyi nti pa laki tə.

Ilena pá tə tete kẹ í wontu təw na pá tala-ti. ³⁵ Yəlaa samaa səŋa təna na pá nyənəyi. Yuta nyuɣu nyéma wəŋaɣa-í na pá təŋ sí: Ye tampana í kẹ Mesii wei ləw ləsa tə í ya í ti nyuɣu, isu í ka yapu ləlaa tə ile.

³⁶ Yoolaa ná wəŋaɣa-í tətə na pá pona-í lum kunyənəm napəli, ³⁷ na pá təŋi-í sí: Ye n kẹ Yuta nyéma Wulav səsə, waasi nyá təyi nyá mayamaɣa.

³⁸ Paa ŋmaawa na pá pusi í nyuɣu təw sí: Yuta nyéma Wulav səsə ntə.

³⁹ Asayaa mpa pa kama tesika təw tə pa taa ləlu ná tūv-í sí: Isu sí Mesii keke nyá yaa? Ya nyá ti nyuɣu na í krentəna tá na í ya tətə.

⁴⁰ Ama ləlu ná kaləna ílé sí: Saləka kulum inəyi pa tu nyá, ile pepe təw kẹ nn see ləw?

⁴¹ Pa tuyu taya saləka iné tə pə keesaa kẹ. Ta kulapətu fələɣəna-tu. Ama iné ílé, í ta la kawalaya nakəli.

⁴² Ilena í tə Yesu sí: Yesu n kəŋ í kəw nyá kawulaya təɣəw tə təwsi ma təw.

⁴³ Ḿpógú Yesu cə-í sí: Təm tampana ke ma heeliyi-ŋ, səŋa wule tənə tə mayamaɣa má na-ŋ tu sʊv aləsanna.

Yesu hēv

(Matiyee 27:45-56; Maləki 15:33-41; Yohaani 19:28-30)

⁴⁴ Tənaɣa pə məla yuyu isu aho, pəyele pu wē isu ilim sikuyu taka kẹ. Ḿpógú səkpetuyu nyala icate təw, haləna pə tala ilim huɣu waatu. ⁴⁵ Puyū ŋku ku kayə ləw təsēle səsəle taa tə kulə ku keesəna kv həkv taa na kv faya huŋ naale ke yem. ⁴⁶ Ilena

Yesu kiisina nəχə səsəχa si: Ma Caa, kpaχa-m. 1 tema m̄p̄ȳȳ yəχətuχȳ ulena í hee. ⁴⁷ Lom yoolaa nyuyȳ tu ná pə təna mpi pə lapa mpv̄ tə, ulena í sa ləə na í tə si: Tampana təə, yulu in̄e i ka ké yulupaŋ ké.

⁴⁸ Samaa wei i təna i kəma nyənuyȳ tə i ná pə təna mpi pə lapa mpv̄ tə, ulena pá kpa pa laŋa na pá məli kpente. ⁴⁹ Yesu cewaa təna, na alaa mpa pa təŋaχa-i hatoo Kalilee tə pa səŋa tááləŋ təə na pá nyənəχi mpi pə laki tə.

Yesu pim

(Matiyee 27:57-61; Maləki 15:42-47; Yohaani 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Yuta icate Alimatee apalv̄ nəχəluχȳ pa yaakaya Yosēefv̄. Apalv̄ in̄e i ké yulupaŋ na í təŋəχi tampana na i keŋaχana ləə Kawulaya təə. Mpe pa kotayana kotuyȳ səsəəv̄ ŋkv̄. Ama i taapalaa kotuyȳ nyəma lelāa tu nti tə pəle na pá la tə tə ta maχa-i. ⁵² M̄p̄ȳȳ i kulaa na í polo Pilati kiŋ na í sələmi-i si i kpaχəχi sət̄v̄. ⁵³ Ulēna í polo na í tisi sət̄v̄ ke tesika təə na í caa kponkpon̄tu toŋ nyəntv̄ puŋkahulv̄ŋa na í tak-i, na í pimi-i pəlaav̄ ŋkv̄ paa hula kukpamuyȳ taa na pa ta pinta nəχəlv̄ tə kv̄ taa. ⁵⁴ Aləsima wule nté pə təna pə həla mpv̄, na kuyaku kuhēesuyȳ caaki caalv̄ȳ.

⁵⁵ Alaa mpa pa təŋaχa Yesu ké hatoo Kalilee tə pá na Yosēefv̄ pa poləna. Pa wiila pəlaav̄ taa na pá ná isəna pa husa sət̄v̄ tə. ⁵⁶ Ulēna pá kpe na pá tayani nimnaa na tulaalv̄naa mpa paa saχali sət̄v̄ tə.

Ama pa hēesa kuyaku kuhēesuyȳ wule isu kusəsutv̄ taa wəv̄ tə.

24

Yesu fem

(Matiyee 28:1-10; Maləki 16:1-8; Yohaani 20:1-10)

¹ M̄p̄ȳȳ alaa taa tēv̄ ke cimaasi tanan̄ tēe na pá kul̄i na pá polo pəlaav̄ təə, na pá tək̄a pa nim səsəv̄ nyəm mpi paa tayanaa tə. ² M̄p̄ȳȳ pa maχana pə kula pəlaav̄ pəle ke pəlaav̄ nəχə na pə pilimi-tē na pə pona pooluŋ. ³ Tənaχa pa sv̄v̄ pəlaav̄ taa, ama pa ta maχana Tacaā Yesu. ⁴ Pa wēe na pa təŋna pə təm maχasuyȳ, ulē apalaa napələχi naale lu pa təə kele na pá suu wontu na tə tee kəkə tənənən̄yən̄i. ⁵ Səχəntv̄ kpa alaa na pá ká pa nyəəŋ na atē. Ulēna yələa mpe pá tə-wē si: Weesuyȳ tu ke mə pəkəχi sət̄aa hēkv̄ na? ⁶ I fēi cənē, i fema. Í tá təəsi nti i ka heela-mēχē i ka wēv̄ Kalilee tə si: ⁷ Pə wēe ké si pá tu Yulv̄ Pəyāχa ke asayaa niŋ taa, na pá ka-keχē tesika təə, ulē kaa fe pə wēe tooso wule.

⁸ Tənaχa pa təəsa Yesu kuyəχətuχȳ nti. ⁹ Alaa luna pəlaav̄ təə, ulēna pá kpaχa pə tənaya mpv̄ na pá kēesi Yesu ifalaa naanv̄wa na kulv̄m na lelāa təna. ¹⁰ Alaa mpeχēle Makətala Mal̄i na Saani na Saaki too Mal̄i. Pa na lelāa ké, na təm kulv̄mtv̄ ntəχi pēle pa tasa tillaa ke heeluyȳ. ¹¹ Ama tillaa ná huv̄kaya si təm nti alaa heela-wē tə tə luna-wēχē yem ké, pa ta mv̄-wē na-ti. ¹² Paa na mpv̄ Piyēe kulaa na í kpaχa asewa na í polo pəlaav̄ təə. I talaa ulēna í luŋ na í wiili na í maχana kponkpon̄tu toŋ nyəntv̄ puŋkahulv̄ŋa saalas̄i tike. Pə waali ké i kulaa na í məli i tē na piti kpa-i səsəm ke nti tə lapa mpv̄ tə tə təə.

Yesu na tillaa naale pa təm

(Maləki 16:12-13)

¹³ Wule nté tə maχamaya ke Yesu na tillaa taa naale napəli ná kulaa na pá puki icate nte pa yaa si lmayusi tə. Icate nté na Yosalem pə pooluŋ nəχəsəna kilomēetələnāa naanv̄wa na kulv̄m. ¹⁴ Mpi pə təna pə həlāa tə pə faaci ke pa lakaya. ¹⁵ Pa təŋna yəχətuχȳ na pá maχasəχi-ti ulē Yesu maχamaya hika-wēχēle, na í na-wē pá təŋ. ¹⁶ Pa na-i, ulē pə ta cē pa isentəə ké si pá nyəm̄-i. ¹⁷ Tənaχa Yesu pəəsa-wē si: Í təŋ ulē təm ntiyi í maχasəχi mpv̄?

M̄p̄ȳȳ pa səŋaa na pa laŋa wakəla tənəŋnan̄. ¹⁸ Tənaχa pa taa lēlv̄ wei pa yaa si Kələupaasi tə i təma-i si: Pə pəv̄ Yosalem in̄e i təna tə, nyá tike nyá ta nuna ntēχē kəkələnāa mpa pa həla kuyēēŋ in̄e i taa tə? ¹⁹ M̄p̄ȳȳ i pəəsa-wē si: Kəkələnāa mpa ye?

Ulena tərjlaa naale cə Yesu si: Mpi pə maɣana Nasaletɪ Yesu wei ɪ kɛ lso kuyɔɔtɔtu teləsulɔ səsɔ tɔ. Pécó ɪ ka pəsa təma səsəna lapu na seɣesuyɔ ke pə tu fei, haləna lso maɣamaɣa nyəna-ɪ səsɔ na yəlaa təna tətɔ. ²⁰ Ta kətəlaa səsaa, na tá nyuyɔ nyéma pa kpana-ɪ na pá kv-ɪ, na səm tesika tɔɔ kɛ pa kama-ɪ. ²¹ Tá tɛelayaa si unɪ ɪ ká yana nteɣe lseɣeli nyuyɔ. Tɔv saɣa taa wɛɛ tooso kələ, pə tənaya mpv pə həluyɔ tɔ. ²² Pəle pə paasi tá taa alaa napəli pa tv-tuyɔ piti taa. Pa taa tɛv na pá polo pəlaav tɔɔ. ²³ Ama pa ta maɣana sətɔ. Pa məlaa ulena pá heeli-tv si: Isəttaa tillu lu tá tɔɔ, na ɪ heela-tv si ɪ fema. ²⁴ Tá taa lɛlaa ná pola pəlaav tɔɔ na isəna mpi alaa keesaa tɔ, mprúyú pa maɣanaa tətɛɣelɛɣ. Ama ɪ maɣamaɣa ke pa ta ná.

²⁵ Tənaya Yesu tɔma-wɛ si: Í kɛ layatu feinaa kɛ. Pepe tɔɔ kɛ u mvyi ləɣ ke nti lso kuyɔɔtɔtu teləsəlaa ka kpaalaa tɔ ye? ²⁶ Pu wɛɛ si Mesii ká tɔɔ konyɔɣ ke mprúyú na pécó pá tv-ɪ teeli mɛɛ.

²⁷ Mprúyú ɪ kpaɣa lso Təm takəlaya taa təm na í seɣesi-wɛɣe timpi pa yɔɔtɔ ɪ təm tɔ. Moisi takəlasɪ ke í caalənaa na í krentɪ na í tɔyɔtəna lso kuyɔɔtɔtu teləsəlaa təna nyənsɪ taa.

²⁸ Pa kəma na pá tala ɪcatɛ nte pa pukaya tɔ, ulena Yesu la isu ɪ tɛɛki təna tɔɔ. ²⁹ Ama pa kpa-ɪ si: Tá na-ɣ tɛ svv, nn naa taanaya taanaa, na pə caa yuyɔ.

Mprúyú Yesu caɣaa na í na-wɛ pá taɣ taanaya. ³⁰ Í na-wɛ pa caɣaa na pá təkɪ, ulena í kpaɣa potopoto na í sɛɛ lso kɛ í na təmlɛ, ulena í faɣa-ɪ na í cɛlɛ-wɛ. ³¹ Tənaya pə cɛpa pa isentɔɔ na pá nyəmi-ɪ. Mprúyú ɪ mɔka yem kɛ pa hekv taa təna. ³² Tənaya pa tɔma təma si: Aɣhaa, pətooli, tə yɔɔtɔɣa na í seɣesəɣi-tuyɔ lso Təm ke mpaav taa tɔ pə svv-tuyɔ teu təkəɣkəɣ na?

³³ Tənaya tərjlaa naale unɪ ɪ kula kpaɣaa na pá məli Yosalem. Ulena pá maɣana pa naanɔwa na kuləm unɪ na pa taapalaa pa kotaa, ³⁴ na pá təɣ si: Tampana tɔɔ Tacaa fema. Siməɣ na-ɪ.

³⁵ Mprúyú mpe pa maɣamaɣa pa keesaa-wɛɣe mpi pə lapa-wɛɣe mpaav taa tɔ, na isəna pa nyəmna Yesu kɛ potopoto təfaɣale tɔ.

Yesu ifalaa tɔɔ luw

(Matiyee 28:16-20; Maləki 16:14-18; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmlɛ 1:6-8)

³⁶ Pa təɣna mprúyú yɔɔtɔyɔ, ulena Yesu maɣamaɣa lu pa hekv taa na í tɔ-wɛ si: lso í heesi laɣa.

³⁷ Tənaya səɣəntɔ kpa-wɛ na pá tənəɣ paaki. Pə taɣa pulv, paa nyəmaɣa si asənaalu kɛ. ³⁸ Tənaya Yesu tɔma-wɛ si: Pepe tɔɔ kɛ mə pɔntu kpeɛtəɣi mpv? Na pepe tɔɔ kɛ í laki sika ke mprúyú mə taa? ³⁹ Í nyəni ma niɣ na ma nəɔhɛɛ na í ná, maɣa te. Í takɪ-m na í ná. Ma wena tənuyɔ na mɔwa, ma fei isu mpi pə naa yem tɔ.

⁴⁰ Yesu yɔɔtɔ mpv, ulena í hólí-wɛɣe ɪ niɣ na ɪ nəɔhɛɛ. ⁴¹ Laɣhulɔmlɛ na piti wei ɪ kpa-wɛ tɔ pə katatəlaya tɔɔ pa ta pəsi na pá mv-ti. Tənaya ɪ pəssa-wɛ si: Í wena təɣənaɣa nakələɣi cənɛ?

⁴² Mprúyú pa kəna-ɪ tinte kɔwəpəle tilimle, ⁴³ na í mv na í tɔɔ pa isentaa. ⁴⁴ Pə waali kɛ ɪ təma si: Ntəɣi maa heela-mɛɣe waatu wei ma na-mɛ tu wɛɛ tɔ si, ma təm nti nti paa ɣmaa Moisi takəlasɪ taa na lso kuyɔɔtɔtu teləsəlaa nyənsɪ taa na Yontu taa tɔ tu la.

⁴⁵ Mprúyú ɪ kula pa ise si pá cəkəna lso Təm takəlasɪ. ⁴⁶ Na ɪ heela-wɛ si: Pa ɣmaawayaa si pə wɛɛ si Mesii ká si kɛ na ɪ ká fe pə kuyɛɣɣ tooso nyəɣku wule. ⁴⁷ Pə wɛɛ si pá təkɪ ɪ hətɛ na pá lakəna waasv ke piitimnaa təna, na pə hə yəlaa na pá layasɪ təntɛ na pə husɪ pa isayətɔnaa. Ule Yosalem ke paa caaləna na pécó. ⁴⁸ Mɛɣelɛ mpa pa nawa na paa hólí pə tampana tɔ pə seeta nyéma. ⁴⁹ Ma Caa təma si ɪ ká la-mɛɣe kvcəɔv ɣku tɔ ma maɣamaɣa maa yelina na kv kəɔ-mɛ. Ama í ká caɣa Yosalem taa kɛ haləna lso tɔma kəɔ na a tii mə tɔɔ na pécó.

Yesu kpav ke isəttaa

(Maləki 16:19-20; Tillaa Təmlɛ 1:9-11)

⁵⁰ Pə waali ké Yesu kpaɣa-we na pá lu ɪcate waali na pá wɔsəna Petanii. Tənaɣa ɪ kusa ɪ niŋ na ɪsə na í kooliɣi-weɣe ɪsə kɔpantu. ⁵¹ ɪ təŋna-weɣe koolɛe ke kooluɣu, ɪlena í yeɛle-we na pá kpaasi-ɪ ɪsəta. ⁵² Pɛɛ pa tɛma-ɪ sɛɛv ɪlena pá məli Yosalem na laŋhulomle kuɣi-we. ⁵³ Pa saasaya ɪsə təsɛɛɛ ke tam ké na pá saŋ ɪsə.

LAAPAALI KUPAŊ WEI

YOHAANI
ŊMAAWA TŌ

Kv̄t̄v̄l̄v̄t̄v̄

Laapaali in̄e ɪ ŋmaalu Yohaani s̄ɔsa ɪ tak̄alaya taa k̄e t̄ɔmnaa paɣale mpa Laapaal̄naa l̄elaa ta ȳɔɔt̄i t̄ɔ, ɪsu akpaɣale ke Kana, na Nikot̄em pote ke Yesu kin̄, na Samalii alu na Yesu k̄e l̄ɔk̄ɔ n̄ɔɔ, na apalu wei ɪ h̄anta w̄usasi ke p̄usi p̄alefei nule t̄ɔ, na apalu wei pa l̄v̄l̄v̄na yul̄v̄mt̄v̄ t̄ɔ. Yohaani yaaki Yesu si: ɪs̄ɔ T̄ɔm nti t̄ɔ p̄asa yul̄v̄ na t̄ɔ k̄ɔ na t̄ɔ caɣa ȳalaa h̄eku t̄ɔ. Yesu k̄e ɪs̄ɔ P̄ayaɣa k̄e, na ɪ we ɪs̄ɔ kin̄ ke hatuu kancaalaya taa. Yohaani si Yesu kele weesuɣu na ye wei ɪ t̄ema-ɪ na ɪ taa p̄unt̄v̄ ka hiki weesuɣu tam t̄ɔ nȳɔŋku. Yohaani s̄eewa ɪs̄ɔnaa paɣale k̄e ɪ s̄eɣes̄uɣu taa ke. ɪ t̄ɔma si Yesu wee ɪsu l̄v̄m, in̄ɔɣale t̄ɔɣɔnaɣa, in̄ɔɣale tiikulu kupaŋ, in̄ɔɣale nyaal̄m, ɪ k̄e mpaau, in̄ɔɣale n̄ɔn̄ɔɔ. ɪs̄ɔna pa faɣa Yohaani tak̄alaya t̄ɔ:

T̄ɔm p̄asa yul̄v̄, titite 1:1-18

ɪs̄ɔ l̄v̄m s̄ɔlv̄ Yohaani aseeta, titite 1:19-51

Yesu t̄aml̄e ke pat̄ama, titite 2:1-12:50

Yesu kus̄asut̄v̄ kant̄akaya nȳant̄v̄, titite 13-17

Yesu kunȳɔnt̄ɔɣale na ɪ s̄ɔm na ɪ fem, titite 18-21

K̄ɔk̄ɔ ŋka ka naa ȳalaa t̄ɔ na pa weesuɣu halu

¹ Hatoo kancaalaya T̄ɔm ka w̄enna. Na ɪs̄ɔ c̄ɔl̄ɔɣɔ T̄ɔm ka wee, na T̄ɔm in̄i ɪ ka tu k̄e ɪs̄ɔ k̄e. ² ɪs̄ɔ c̄ɔl̄ɔɣɔ ɪ ka we hatoo kancaalaya. ³ ɪ niŋ ke ɪs̄ɔ lap̄ana p̄e t̄ana. P̄ulu c̄ac̄aka fei m̄pi p̄e lapa na ɪ niŋ fei p̄e taa t̄ɔ. ⁴ In̄i ɪ kin̄ ke weesuɣu ka wee, na weesuɣu ŋku ku yelina na k̄ɔk̄ɔ k̄ɔ ȳalaa kin̄ na p̄e naa-we. ⁵ K̄ɔk̄ɔ naaki s̄ak̄p̄et̄uɣu na s̄ak̄p̄et̄uɣu, ta teesi-keɣe paa p̄eɔ maɣamaɣa.

⁶ M̄p̄ɔɣ̄ɔ ɪs̄ɔ tila ɪ tillu n̄ɔɣ̄ɔlv̄, pa yaa-ɪ si Yohaani. ⁷ ɪl̄e ɪ k̄ɔma si ɪ h̄ɔl̄ɔɣ̄i k̄ɔk̄ɔ ŋka ka naa m̄pu t̄ɔ ka yaasi. Na ɪ k̄ant̄e nȳuɣu nt̄e si ɪ ȳɔɔt̄i na ȳalaa t̄ana mu, na p̄a t̄ɔŋ-ti. ⁸ P̄e taya in̄i ɪ maɣamaɣa ɪ k̄ena k̄ɔk̄ɔ ŋke. Ama ɪ k̄ɔmaɣa si ɪ kees̄ɔɣi k̄ɔk̄ɔ ŋke ka yaasi. ⁹ K̄ɔk̄ɔ ŋke ka tike ka k̄ena tampana nȳɔŋka, na k̄a k̄ɔ antulinya taa na k̄a yeke na ȳalaa t̄ana naaki.

¹⁰ T̄ɔm in̄i ɪ ka k̄ɔma antulinya taa, paa na m̄pu antulinya t̄a nȳam̄-ɪ. P̄eyele ɪ niŋ ke ɪs̄ɔ ka lap̄ana antulinya. ¹¹ ɪ maɣamaɣa ɪ t̄eɣe ɪ k̄ɔma. Ama ɪ t̄e nȳɔma ta mu-ɪ. ¹² Paa na m̄pu l̄elaa mu-ɪ na p̄a t̄isi ɪ t̄ɔm, ɪlena ɪ ha-weɣe t̄ɔŋ si p̄a p̄asi ɪs̄ɔ piya. ¹³ P̄e taya ɪsu pa l̄v̄la-weɣe k̄v̄l̄v̄v̄ ke ɪs̄ɔ piya, yaa p̄e k̄e yul̄v̄ s̄ɔlv̄v̄v̄ t̄ɔm, yaa yul̄v̄ n̄ɔkuɣu t̄ɔm. Ama ɪs̄ɔ lap̄ana ɪ maɣamaɣa si p̄a p̄asi ɪ piya.

¹⁴ T̄ɔm in̄i ɪ p̄asa yul̄v̄ t̄ak̄pataa na ɪ k̄ɔ na ɪ caɣa t̄a h̄eku, na ɪ p̄eele na ɪ tampana feina taka. T̄e nawa ɪ teeli ke teu, teeli in̄ɔɣi Taca ha P̄ayaɣa ɪkpamle. ¹⁵ Yohaani ka ȳɔɔt̄a ɪ t̄ɔm na ɪ k̄paali si: ɪ t̄ɔm ke maa ȳɔɔt̄aa, si ma waali n̄ɔɣ̄ɔlv̄ k̄a t̄e na ɪ k̄ɔ, ɪle ɪ k̄ala-m. P̄e taya p̄ulu, pa l̄v̄la-m t̄ɔ, ma maɣana-ɪ k̄e.

¹⁶ ɪ k̄upant̄v̄ s̄ɔs̄ɔnt̄v̄ t̄ɔ, t̄a t̄ana t̄e nu ɪ leleɣ p̄e tu fei. ɪ lapa-t̄uɣu k̄upant̄v̄ ke t̄ama t̄ɔ, t̄ane t̄e t̄eɣ na t̄ane t̄e leet̄ɔɣi. ¹⁷ Moisi kin̄ ke t̄e hika kiin̄. ɪlena Yesu Kilisiti n̄a k̄ona p̄eele na tampana p̄e t̄ɔm. ¹⁸ Too t̄ɔ, n̄ɔɣ̄ɔlv̄ ta nata ɪs̄ɔ. Ama ɪs̄ɔ P̄ayaɣa ɪkpamle ŋka ka k̄e ɪs̄ɔ na k̄a we ka Caa ɪs̄ɔ kin̄ t̄ɔ, ŋke ka lap̄ana na ȳalaa nyi ɪs̄ɔ.

L̄v̄m s̄ɔlv̄ Yohaani waasu

(Matiyee 3:1-12; Mal̄aki 1:1-8; Luku 3:1-18)

¹⁹ Waat̄v̄ wei Yuta nȳuɣu nȳɔma k̄usa k̄ɔt̄alaa na Lefii nȳɔma ke Yosalem na p̄a t̄ili-we si p̄a polo p̄a p̄ɔsi Yohaani si ɪ k̄e awe t̄ɔ, nti Yohaani in̄i ɪ ȳɔɔt̄aa t̄ɔɣ̄ɔlv̄:

²⁰ Yohaani ta kisi c̄ɔv̄, ɪ t̄isa tampana k̄e si: Ma ta ke Mesii.

²¹ ɪlena tillaa m̄pe p̄a p̄ɔsi Yohaani si: ɪle n̄ k̄e awe? Ilii? Na ɪ c̄ɔ si: Ma ta ke Ilii. Pa tasa-ɪ si: Nyayale ɪs̄ɔ k̄uȳɔɔt̄v̄ t̄el̄es̄lv̄ wei t̄ɔ? Na ɪ c̄ɔ si: Aai.

²² Tənaɣa pa tayana-ı təm sı: İle n ke awe? Heeli-tu na tá polo tá heeli mpa pa tila-tu tə. Nyá mayamaya n yaa nyá ti suwe?

²³ Ḿpúyú Yohaani təma sı:
Má, ma ké nəɣəlv wei ı yəɣətəɣəna nəɣə
səsəɣa ke wɔlaya tətɔ taa sı pá tayani
Taca ke mpaav na kú siyisi teu.
İsə kuyəɣətɔtu teləsulɔ İsayii ka yəɣətəna-tı.

²⁴ Tillaa mpe paa ké Falisanaa. ²⁵ Na pele pa pəsəna-ı təcülulu sı: Ye n ta ke Mesii, n ta ke İlii, pəyele n ta ke İsə kuyəɣətɔtu teləsulɔ wei tə İle, pepe təw ké n səw yəlaa ke İsə lum?

²⁶ Ḿpúyú Yohaani cə-we sı: Ma İle lum ke ma səw-me. Ama nəɣəlv we mə heku taa wei í ta nyi tə. ²⁷ Ma waalı İlé ı kəɣ, ma ta tala má wəɣəsı ı nəwhe taa ntəɣkpala mayamaya.

²⁸ Pə tənaɣa mpv pə lapa Petanii ke Yaatanı pəɣə waalı ké timpi Yohaani səkaya yəlaa ke İsə lum tə.

İsə İwəyaya Yesu

²⁹ Təv fema na Yohaani na Yesu na í kəɣ ı kiɣ, İlena í tə sı: İi naa İsə İwəyaya ɣka ka husəɣi antulinya isayatu təɣəle? ³⁰ ı təm ke maa heela-me sı: Ma waalı nəɣəlv ká te na í kəw, İle ı kəla-m. Pə taya pulɔ, pa İbla má tə, ma mayana-ı ké. ³¹ Ma taa nyi sı aweyele pntu İni. Ama ma kəmayə sı ma səw yəlaa ke İsə lum na lum sı pá la na İseyeli nyəma nyəmi-ı.

³² Yohaani tasa yəɣətuyv tətə sı: Ma nana ma isəpəle ke İsə Feesuyv, na kv we İsu alukuku na kv tiina İsə na kv caya Yesu təw. ³³ Ma taa nyənta Yesu. Ama İsə wei ı tila-m sı má səw yəlaa ke İsə lum tə İni ı heelina-m sı: N kəma n ná Feesuyv tiiwa na kú caya yulɔ wei ı təw, pntu İni í ká səna yəlaa ke İsə lum na Feesuyv Naɣɣtu. ³⁴ Təv, ma ná mpv təɣə ma yəɣətəyi təcəi sı İni ı kəna İsə Pəyalv.

Yesu İfalaa kancaalaya nyəma

³⁵ Təv fema İlena Yohaani we təna tətə, í na ı İfalaa taa naale. ³⁶ ı kəma na í ná Yesu tē, İlena í tə sı: İi naa İsə İwəyaya nté.

³⁷ Yohaani İfalaa naale İni ı nu mpv, İlena pá təɣ Yesu waalı. ³⁸ Yesu pəsəna ı waalı təkpev na í ná sı pa təɣəyi-ı, İlena í pəsı-we sı: Pepeye í pəkəɣı?

İlena İfalaa naale İni í pəsı-ı sı: Lapi, (Taca ke pa yaa mpv na pa te taa.) Leyə nyá təyaya?

³⁹ Yesu cə-we sı: Í kəw na í ná.

Ḿpúyú Yohaani İfalaa polaa na pá nyi Yesu tē, na í na-we pá la taanaya ke təna. (Waav İni tə İlim huɔwaya.)

⁴⁰ Mpa pa naale pa nu Yohaani təm na pá təɣ Yesu tə pa taa İlv nté Siməɣ Piyee neu Antəlu. ⁴¹ Na Antəlu İni ı sulina ı taalv Siməɣ ke kancaalaya na í heeli Siməɣ sı: Tə hika Mesii. (Kilisiti ke pa yaa mpv na pa te taa.)

⁴² İlena Antəlu kpaɣa Siməɣ na í pona Yesu kiɣ. Ḿpúyú Yesu nyəna-ı təpiɣ na í təmi-ı sı: N ké Yohaani pəyalv Siməɣ ké, İle kaɣana paa cuyusi-ɣ sı Sefası. (Piyee ke pa yaa mpv na pa te taa.)

Filipv na Natanayee pa yaav

⁴³ Təv fema, İlena Yesu luyv la sı ı ləki ı təɣı Kalilee. Ḿpúyú ı sula Filipv, na í təmi-ı sı: Kəw n təɣı-m.

⁴⁴ Filipv ka ké Antəlu na Piyee pa ıcatə Petesaita tu ké. ⁴⁵ Pə waalı ké Filipv nawa Natanayee na í heeli-ı sı: Wei ı təm Moisi ka ɣmaa kusəsutv takəlaya taa na İsə kuyəɣətɔtu teləsəlaa náa yəɣətı tətə tə, tə hika-ı pəne. İnəɣəle Nasaletı tu Yosēfv pəyalv Yesu.

⁴⁶ Tənaɣa Natanayee nəɣə təkpaav sı: Kvpantv natəli tə wee sı tu luna Nasaletı? İlena Filipv cə-ı sı: Kəw na n nana nyá isəle.

⁴⁷ Yesu nawa Natanayee na í kəhna i təw, ɪlena í yəχəti si: ɪseχeli tu maχamaya nto cəne. Pəpətiya tu fei i kiŋ ke paa pəcə.

⁴⁸ Μρύγύ Natanayee pəssa-i si: Leye n nyəmna-m?

Μρύγύ Yesu cə-i si: Ma na-ŋ fiki tɔχv tɛɛ na pəcə Filipv yaa-ŋ.

⁴⁹ Tənaχa Natanayee təma si: Ama Tacaa, n ké ɪsə Pəyalv, ɪseχeli nyəma wulav səsə ké.

⁵⁰ Μρύγύ Yesu cə-i si: ɪsu ma heeluyuu-ŋ si ma na-ŋ fiki tɔχv tɛɛ təχəle n mu-ti yaa? N ká tɛ na í na mpi pə kəla təne unɪ təkpataa tə.

⁵¹ Μρύγύ Yesu təma si: Tamapana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəχi. Í ká tɛ na í ná ɪsətənyu tulaa na ɪsə ɪsətəa tillaa təŋəχi Yulv Pəyaya má na pá kraa na pá tiiki.

2

Kana akpayale

¹ Kuyaku tooso nyəŋku wule pa kra pɛelə ke Kalilee Kana taa, na Yesu too polo. ² Na pá yaa Yesu na i ifalaa tətəχə akpayale íté tə taa. ³ Tənaχa sulum tɛma, ɪlena Yesu too heeli Yesu si: Pa sulum tɛma.

⁴ Μρύγύ Yesu cə i too si: Alv nyá, nyaa heelina-m na pəcə má lá na? Ma waatu ta tata.

⁵ Tənaχa Yesu too heela təmle nyəma si: Ye í heela-mɛχɛ nti í la nti.

⁶ Pɛɛ ŋkraaŋ naatoso wei i taa Yuta nyəma alwala lum ka wɛɛ tə i ka wɛ təna, na paa i taa ŋku kv təkɪ ɪsu liitilinaa nunəwa (100) ké mpv. ⁷ Μρύγύ Yesu təma təmle nyəma si: Í suuli ŋkraaŋ inəχi lum. Tənaχa pa suulina i nəəsi təke təke. ⁸ ɪlena í tə-wɛ si: Təw, pənente í cosi lum mpi na í pona kvətəχəv tallv ɪɛ.

Μρύγύ təmle nyəma cosaa na pá pona kvətəχəv tallv. ⁹ ɪlena tallv təŋ lum mpi pə pəsa sulum ke mpv tə. Ama i ta nyi timpɪ sulum mpi pə luna tə. ɪɛ təmle nyəma mpa paa cosa lum tə pɛɛ pa nyəmá. Μρύγύ tallv yaa akpayalv, ¹⁰ na í təmɪ-i si: Sulum kvpam ke yəlaa təna caaləχəna ləsuyv, na pá kəma na pa təna pá haχa ɪɛ, pa təkəna mpi pə ta tulɪ tə. Ama nyá, nyá sulum kvpam ná wɛ haləna nəənəw.

¹¹ Piti təmle kancaalaya nyəntɛ nte Yesu lapa Kalilee Kana taa təχəle. Na piti təmle nteχɛ i huləna i teeli, na i ifalaa tɛna-i na pa taa.

¹² Pəɛ pə waali ɪɛ, Yesu na i too na i newaa na i ifalaa pa pola Karənahum na pá caya tənaya wɛɛ naale, ɪɛ pa ta taarŋi.

Payatəlaa təχənyu ke ɪsə təsɛɛle səsəle taa

(Matiyee 21:12-13; Maləki 11:15-17; Luku 19:45-46)

¹³ Yuta nyəma Tɛɛv acima wəsa, ɪlena Yesu polo Yosalem. ¹⁴ Μρύγύ i maχana naaŋ na heeŋ na alukukunaa pɛɛtəlaa caya ɪsə təsɛɛle taa, na liyitee yəkəlaa náá caya pɛɛ pa taapələnaa tɛɛ. ¹⁵ Tənaχa Yesu kraχa ŋmusi na í kuntili-si na í təχənna pa tənaya ɪsə təsɛɛle taa, pa na pa heeŋ na pa naaŋ tətə. Na í ŋmusi liyitee yəkəlaa liyitee ke atɛ, na í pəsi pa taapələnaa ke alele. ¹⁶ ɪlena í holina alukukunaa pɛɛtəlaa si: Í ləsi-wɛχɛ cəne. Í taa pəsi ma Caa təyaya ke kuyaku ke mpv.

¹⁷ Μρύγύ i ifalaa təsəsa si pa ŋmaawa ɪsə Təm taa si: Hai ɪsə, ma luχu svv nyá təyaya təmle ké ɪsu yem na kvɛtɛ.

¹⁸ Tənaχa Yuta nyəma təŋa-i təkpu si: Piti təmle nteχɛ n ka la-tu na pəcə tɛ nyi si pə ha-ŋ mpaav si í la ɪsəntə unɪ?

¹⁹ Μρύγύ Yesu cə-wɛ si: Í yəkɪ ɪsə təsɛɛle təne, na maa taχani-tɛχɛ ŋmav ke kvɛɛɛŋ tooso taa. ²⁰ Μρύγύ Yuta nyəma təma-i si: Pusi nule na naatoso ke pa ŋma ɪsə təsɛɛle təne, na nyaa ŋmaa-tɛχɛ kvɛɛɛŋ tooso taa?

²¹ Ama Yesu maχamaya i təχɪ i yaakaya mpv si ɪsə təsɛɛle. ²² Pə təw ké waatu wei Yesu kəma na í si na í fe tə, i ifalaa təsəsa si i ka yəχəta-ti. Haləna pá tɛ pa taa na ɪsə Təm na Yesu kvəχətvtv tətə.

Yesu nyəmá yəlaa lotu taa hɔwɛɛ

²³ Yesu wew Yosalem ke Teev acima tɔɔ kɛ mpv tɔ, yɔlaa payale nawa piti tɔma nna i lakaya tɔ na pɔ mv-i kprakpa tɔkra si unɔyɔ. ²⁴ Ama Yesu nɔ tɔ te-we na i taa. Pɔ taya pulv, i nyɔmɔ pa tɔnaya teu kɛ. ²⁵ Pɔ fei si nɔɔɔlv i seɣesi-i pa tɔm na pɔcɔ. I maɣamaya i nyɔmɔ mpi pɔ we yulv taa tɔ.

3

Yesu na Nikotem pa faaci

¹ Apalv nɔɔɔlv i ka wenna Falisanaa taa na pɔ yaa-i si Nikotem. I kɛ Yuta nyuyv nyɔma taa lɛlv. ² Mprɔyɔ i pola Yesu kin ke ahoɔ naali na i yɔɔɔti-i si: Taca, tɔ nyɔmɔ si lɔ kɔnna-ŋ si nɔ seɣesi-tv. Pɔ taya pulv, nɔɔɔlv fei wei i pɔsɔyɔ na i la piti tɔma isu n lakuyv tɔ na pɔ tɔ kɛna lɔ tɔɔ.

³ Yesu cɔ-i si: Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cɛsɔyɔ, ye pɔ ta lɛli yulv ke lɔlvuyv, i kaa na lɔ Kawulaya.

⁴ Tɔnaya Nikotem pɔɔsa-i si: lɔnayaale pu tayanv yulv ke lɔlvuyv na i tɔma sɔsɔ ke lapv? Ama i kaa pɔsi na i lɛli i too lotu taa kɛ svuv na pɔ tayanv-i lɔlvuyv?

⁵ Yesu cɔ-i si: Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cɛsɔyɔ, ye pɔ ta lɔli-ŋ na lum na Feesuyv, n kaa svv lɔ Kawulaya. ⁶ Yulv ke yulv lɔlvuyv. Ama lɔ Feesuyv lɔlvuyv wena pɔ mpa, na pɔle pɔ we yulv taa tɔm kɛ. ⁷ Taa la piti na nti ma heela-ŋ si pɔ we si mɔ tɔna pu lɛli-mɛɣe lɔlvuyv tɔ tɔ tɔ. ⁸ Nyɔni, heelim maki timpv pɔ luyv we tɔɔ, na nɔ nuki pɔ tɔɔ. Pɔyele n ta nyv pɔ tɔlule yaa pɔ tɔpote. Wei lɔ Feesuyv lɔlaa tɔ i we mpv tɔtɔ.

⁹ Mprɔyɔ Nikotem tɔma si: lɔnayaale mpv?

¹⁰ lɛna Yesu cɔ-i si: Halv mɛɣele lɛɣeli seɣesɔlaa sɔsaa na nɔ ta cɛkɔna tɔm tɔne?

¹¹ Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cɛsɔyɔ, tɔ nyɔmɔ nti tɔ yɔɔɔtɔyɔ tɔ na nti tɔ nawa tɔ nɔyɔ tɔ keesɔyɔ-mɛ. Pɔ na pɔ mpv tɔ mu caa tɔ tɔm mvuyv. ¹² lɔna pɔ tɔɔna lapv ke ate cɛne tɔɔle ma heeliyi-mɛ na u sarv mvuyv. lɛ ye ma keesa-mɛɣe lɔna pɔ we lɔtɔaa tɔ, mɔ taa aweɣele mvlv? ¹³ Nɔɔɔlv ta kpata lɔtɔaa ye pɔ taya Yulv Pɔyaya mɔ wei ma luna lɔtɔaa na mɔ tii tɔ ma paasi. ¹⁴ lɔ Moisi ka tɔyv nyɔɔɔlvuyv kvseemvuyv tum ke tesika nyuyv taa na i siki wulaya tetv taa tɔ, mpv unv tɔtɔɔ pɔ we si paa kraasi Yulv Pɔyaya mɔ. ¹⁵ lɛna yɔlaa mpa pa tɔna paa mv ma tɔm tɔ pɔ hiki weesuyv ŋku ku tɔɔ. ¹⁶ Pɔ taya pulv, lɔ sɔla yɔlaa tɔnaya sɔsɔm, halɔna i canv i ha i Pɔyaya ikpamle, si pa tɔna mpa paa tɔɔ ka tɔm tɔ, pɔ taa si, ama pɔ hiki weesuyv ŋku ku tɔɔ. ¹⁷ Pɔ taya isu yɔlaa tɔm kvuyv tɔ kɛ lɔ tila i Pɔyaya. Ama pa nyuyv yarpv tɔ kɛ. ¹⁸ Paa kvuyv wei i tɔɔna ka tɔm tɔ pɔntv tɔm. Ama wei u tɔɔyɔ ka tɔm tɔ, pɔntv tɔm tɔma sɔrv, i ta tɔɔ lɔ Pɔyaya ikpamle tɔm tɔ pɔ tɔ. ¹⁹ Pa tɔm sɔpa timpv tɔɔle si fɔtɔla wei i naaki tɔ i kɔma antulinya taa, na yɔlaa sɔli sɔkpetuyv na pɔ kisi-i pa lakasi isayasi tɔ. ²⁰ Ye wei i laki isayatu i taa kraakɔna fɔtɔla unɔyɔ. I kpɔtɔyɔna-i si pɔ taa kɔ na i la na pɔ nɔ i isayatu tɔ. ²¹ Ama wei i tɔɔyɔ tampana tɔ i kpɔtɔyɔna fɔtɔla unɔyɔ si i la na pɔ nɔ tɔcɛi si lɔ nunav tɔ kɛ i laki mpv.

Yesu na Yohaani pa tɔm

²² Pɔle pɔ waali kɛ Yesu na i ifalaa pa kula tɔna na pɔ polo Yuta tetv taa, na i na-we pɔ caya tɔnaya we naale, na i sɔki yɔlaa ke lɔ lum. ²³ Yohaani nɔ sɔkaya yɔlaa ke lɔ lum tɔtɔɔ Ayinuvv ke Salim kin. Lum ka we tɔnaya sɔsɔm kɛ. Yɔlaa kɔyaya Yohaani kin na i sɔki-weɣe lɔ lum. ²⁴ Waatv unv tɔ pa ta tɔkɔta Yohaani ke salɔka.

²⁵ Mprɔyɔ Yohaani ifalaa taa lɛlaa na Yuta tv nɔɔɔlv pa svv hɔm ke lɔ seev kɔtasi nsi yulv tayanɔyɔna i ti tɔ si tɔ. ²⁶ Mprɔyɔ pa pola Yohaani kin na pɔ pɔɔsi-i si: Taca, n tɔɔsa yulv wei i tɔm n ka heela-tv na nyɔ na-i i ka we Yaatanv waali tɔ i tɔ? Nyɔni pɔnente unv i sɔkɔna nteɣe yɔlaa ke lɔ lum, na pa tɔna pɔ puki i kin.

²⁷ lɛna Yohaani cɔ-we si: Yulv u hikiyi puluyv yem na lɔ tɔ ha-i-wi. ²⁸ Mɔ maɣamaya i pɔsɔyɔ na i lɔsi ma aseeta si ma yɔɔtɔaa si ma ta ke Mesii. Ama ma tɛe i nɔyɔ ke kvteɛ. ²⁹ Akpayalv tɔnna asaalv. Ama akpayalv taapalv sɔɔna tɔna na i kema ŋkraŋ. Pɔ

kōma na í nu akpaxalv nǎǎ, ðe í laŋle hulumu sǎsǎm. Mpu uní tǎtǎǎ ma laŋle hulumaa, na pǎnente pǎ maya-m teu. ³⁰ Pǎ wee sí Yesu í pukǎna na maa sǎki.

Wei í kǎmna isǎtaa tǎ í tǎm

³¹ Wei í luna isǎtaa tǎ uní í kǎlǎna pǎ tǎna. Na wei ílé í we ate cǎne tǎ, í kǎe ate nyǎŋ kǎe, na ate nyǎntu ke í yǎǎtǎǎ. Ama wei í luna isǎtaa tǎ uní í kǎlǎna pǎ tǎna. ³² Na í yǎǎtǎǎ mpi í nawa na í nu tǎ pǎ tǎm, ama nǎǎǎ u muǎí í tǎm. ³³ ðe wei í tu mu í tǎm, puntu tisina nté sí lǎo yǎǎtǎǎ tampana. ³⁴ Wei lǎo tilaa tǎ puntu yǎǎtǎǎ lǎo tǎm kǎe. Pǎ tǎǎ pulv, lǎo cǎlǎǎ-í í Feesuyu tǎnǎǎ. ³⁵ Tacaa sǎǎla í Pǎǎǎ na í tu pǎ tǎnǎǎ ka niŋ taa. ³⁶ Ye wei í nuna Pǎǎǎ í tǎma weesuyu ŋku ku teŋ tǎǎ hikuyu. Ama wei í kisa lǎo Pǎǎǎ ke nunav tǎ í laŋǎa kǎe, na lǎo muǎa-í na páǎnǎ ke tam kǎe ípǎǎǎ.

4

Yesu na Samalii alv pa faaci

¹ Falisanaa nuwa sí Yesu hikiyi tǎŋlaa na í sǎǎki-weǎe lǎo lum na pǎ kǎlǎǎ Yohaani. ² Pǎcǎ pǎ tǎǎ Yesu mayamaǎa sǎǎkǎǎna-weǎe lǎo lum, ama í ifalaa kǎe. ³ Yesu kǎma na í nu sí Falisanaa nu mpv, ðena í kuli Yuta tetv taa na í mǎnna Kalilee tetv taa. ⁴ Na pǎ wee sí Samalii nyǎŋku ke í tǎŋ.

⁵ Ípǎǎǎ Yesu wǎsǎna Samalii icate natǎli nte pa yaa sí Sikaa tǎ, na tǎ kpǎtǎna tetv nti Yakǎpv ka ha í pǎǎǎ Yoseefv tǎ. ⁶ Na Yakǎpv lǎkǎ ka we tǎna. Tǎnte nu Yesu ðena í cǎǎ lǎkǎ nǎǎ, na waatu uní ilim sikaa.

⁷ Ípǎǎǎ Samalii alv nǎǎǎ kǎma lum luǎu, na Yesu sǎlǎmí-í sí: Ha-m lum na má nyǎǎ.

⁸ Waatu uní Yesu ifalaa ka tǎma teev ke icate taa kǎe kutǎǎǎ yǎpv. ⁹ Samalii alv cǎ-í sí: Pepe tǎǎ kǎe nyǎǎ Yuta tu na í sǎlǎmǎǎ-m lum sí n nyǎǎ. Pǎcǎ maya Samalii tu? (Pǎ tǎǎ pulv tǎǎ, Yuta nyǎǎma na Samalii nyǎǎma paa suliyi.) ¹⁰ Ípǎǎǎ Yesu cǎ-í sí: Ye n ka cǎkǎna mpi lǎo haaki tǎ, na í ka nyǎmǎ wei má ma sǎlǎmǎǎ-ŋ lum kunyǎnyǎǎm ke isǎntǎ tǎ, nyǎ mayamaǎa n ka laalǎna-m sǎlǎmǎǎ na maa ha-ŋ weesuyu lum.

¹¹ Ípǎǎǎ alv cǎ Yesu sí: Ma cǎ, n feina kululunav ŋku n kǎ luna tǎ. Pǎcǎ lǎkǎ ná tu lumaa. ðe leǎe n kǎ hiki weesuyu lum mpi? ¹² Tá lǎŋce Yakǎpv hulina lǎkǎ ðe na tǎǎ mayana-í. Halí Yakǎpv na í piya na í kalǎkǎŋ pa nyǎǎ lǎkǎ uní í lum. ðe n huv sí n kǎla ðe?

¹³ Ípǎǎǎ Yesu cǎ alv sí: Wei í nyǎǎ lǎkǎ ðe í lum lukǎtv tasǎǎ-í kpav kǎe. ¹⁴ Ama wei í nyǎǎ lum mpi maa ha-í tǎ, lukǎtv u lelǎǎ-í kpav paa pǎlee. Pǎ tǎǎ pulv, lum mpi maa ha-í tǎ pu lá í taa kǎe lum seelv wei í cetǎǎ tǎ. Halǎna í hiki weesuyu ŋku ku teŋ tǎ na í kiŋ.

¹⁵ Ípǎǎǎ alv cǎ Yesu sí: Ma cǎ ha-m lum mpi, ðe lukǎtv kaa tasa-m kpav, na má taa tasa cǎneǎe mǎlvu ke lum luǎu.

¹⁶ Ípǎǎǎ Yesu tǎma alv sí: Polo í yaa nyǎ paalv na nyǎ na-í í kǎǎ cǎne.

¹⁷ Ípǎǎǎ alv cǎwa sí: Ma feina apalv.

ðena Yesu cǎ alv sí: Tampana ke n yǎǎtǎa sí n feina apalv. ¹⁸ Pǎ tǎǎ pulv, n tǎma apalaa kakpasí ke saav, na wei í te n tu we kǎǎna isǎntǎ tǎ n we yem, pǎ tǎǎ nyǎ paalv. Pǎ tǎǎ kǎe nyǎ tǎm wena tampana.

¹⁹ Ípǎǎǎ alv cǎ Yesu sí: Tacaa, ma naa sí n kǎ lǎo kuyǎǎtǎtv telǎsulv. ²⁰ Ta lǎŋcǎnaa seekǎǎ lǎo kǎe pvu kune kv tǎǎ. Ama Yuta nyǎǎma me mǎ tǎŋ sí ye paa see lǎo Yosalem kǎe.

²¹ Ípǎǎǎ Yesu cǎ alv sí: Alv nyǎ nu ma tǎm, pu kǎǎ tǎ, Tacaa lǎo seev kaa wee tǎntǎmle tǎm, sí pvu kune kv tǎǎ yaa Yosalem. ²² Samalii nyǎǎma me í ta nyí wei í seeki tǎ. Ama Yuta nyǎǎma ta tá nyǎmǎ wei tá seeki tǎ. Pǎ tǎǎ pulv, Yuta nyǎǎma kiŋ ke lǎo seev mpi pǎ waasǎǎ tǎ pǎ wee. ²³ Ama pǎ wee pu kǎǎ, halí pǎ tu tǎma kǎnte te, na mpa pa seeki lǎo na tampana tǎ paa see-í hatoo pa taa kǎe na cesvǎ fei. lǎo seelaa isu mpv weǎe Caa lǎo sǎǎlaa. ²⁴ lǎo u naa isǎntǎǎ, pǎ tǎǎ kǎe mpa pa see-í tǎ, pǎ tǎǎ isǎntǎǎ ke paa see. Ama pa taanaa kǎe na cesvǎ fei.

²⁵ Μρύγύ alv cɔ Yesu si: Ma nyɔ́má sɪ Mesii wei pa yaa sɪ Kilisiti tɔ ɪ ká kɔɔ te, ye ílé ɪ kɔ́ma, ɪ ká kilisi-tuyɔ pə təna.

²⁶ Μρύγύ Yesu cɔ alv si: Ma wei ma yɔ́ɔtəɣəna-ɣ isəntɔ tɔ, maɣale Mesii unɪ.

²⁷ Yesu na alv pa tɔ́ɣna yɔ́ɔtəɣa ke ɪ́mryú ɪlena ɪ ifalaa tala, na pá la-weɣe piti ké mpi pə tɔɔ ɪ na alv taka pa yɔ́ɔtəɣɪ tɔ. Paa na mpv pa taa nɔ́ɔlv ta pɔɔsi si: Pepeɣe n caa ɪ kiɣ? Yaa ntiɣi nyá yɔ́ɔtəɣəna-ɪ?

²⁸ Tənaɣa alv məɣna ɪ həyaya na í su. ɪlena í məli ɪcate taa na í yaa yəlaa si: ²⁹ í kɔɔ na í ná apalv nɔ́ɔlv wei ɪ kraɣa pə təna mpi tuu ma lapa tɔ na í keesi. ɪ ta ke Mesii yee?

³⁰ Μρύγύ yəlaa lu ɪcate taa na pá puki Yesu kiɣ.

³¹ Alv unɪ ɪ tɛe mpv tɔ, na ɪ ifalaa náá tɔ́ɣna-ɪ tɛekuyɔ ké si: Tacaa n kaa tɔ́ɔ mpv?

³² Ama Yesu cɔ-we si: Tɔ́ɔnaɣa ɣka ma tɔ́ki tɔ ɪ ta nyɪ-ke.

³³ Μρύγύ Yesu ifalaa pɔɔsa təma si: Nɔ́ɔlv kɔ́na-ɪ tɔ́ɔnaɣa ke yee?

³⁴ Tənaɣa Yesu cɔ-we si: Ma tɔ́ɔnaɣa nté wei ɪ tila-m tɔ ɪ luyɔ nyəntv lapv, na ɪ təmlɛ nte ɪ hula-m si má la tɔ tə yoosuyɔ. ³⁵ Mɛ mə tɔ́ɣ si: Pə kaasa isətɔnaa liyiti na kumtu tala. Ama má, ma heeliɣi-mɛ si, í kusɪ mə ɪse na í na isəna kutɔ́ɔv sɛena tawa na ku tɔ́ɣa kɔntaa tɔ. ³⁶ Kuntv wei ɪ kuɣ tɔ, ɪ tɔ́ɣa ɪ kufɛlvɔv hikuyɔ ké, na í nyəkəɣi pee tɔ́ɔɔ ɪ weesuyɔ ɣku ku tɛɣ tɔ ku tɔɔ. Mpv pə lakəna na tuulu na kɔntv pá krentəɣɪ yɔ́lvɔv.

³⁷ Pə tɔɔ ké tɔ́m nti pa yɔ́ɔtəɣɪ tɔ tə wena tampana si: Lɛlv tuuki ké na lɛlv náá kv.

³⁸ Mpv tɔ́ɔɔ, ma tila-mɛ si í kv haləm mpi í taa hala tɔ. Lɛlaa ná halaa na kaɣana pə waasəɣɪ-mɛ.

³⁹ ɪcate nté tə taa Samalii nyəma paɣale mv Yesu tɔ́m ke tɔ́m nti alv ka yɔ́ɔtəɣa təfoo si: ɪ kraɣa pə təna mpi tuu ma lapa tɔ na í keesi tɔ tə tɔɔ. ⁴⁰ Waatv wei Samalii nyəma tala Yesu kiɣ na pá na-ɪ tɔ, pa wiina-ɪ si í la wee naaleɣe pa kiɣ. ɪlena í caɣa tənaya kuyɛɛɣ naale. ⁴¹ Pə kɔ́ma na pá nu ɪ maɣamaya ɪ kuyɔ́ɔtɔtv, ɪlena yəlaa samaa ke sɔ́sɔm tasa ɪ tɔ́m ke mvɣv. ⁴² Na pá tɔ́ɣ alv si: Pənente pə taya nti n heela-tv tɔ tə tɔɔ tike ke tə mv ɪ tɔ́m. Ama tá maɣamaya tə nuna tá ɣkraɣɣ na tə tɛma tá taa si, tampana ɪ ké antulinya Waaslv.

Yesu waav ke akewe sɔ́sɔ pəyaya

⁴³ Yesu lapa kuyɛɛɣ naaleɣe təna, ɪlena í kɔ́li na í tɛena Kalilee. ⁴⁴ Yesu maɣamaya ka tɛma yɔ́ɔtɔv si: Nɔ́ɔlv u tuyɔna ɪsɔ kuyɔ́ɔtɔtv teləsɔlv ke ɪ maɣamaya ɪ ɪcate taa. ⁴⁵ Waatv wei Yesu tala Kalilee tɔ, təna nyəma mv-ɪ teu ke niɣ naale. Mpi tɔ pa maɣamaya paa pola Tɛev acima tɔ́ɔv ke Yosalem, na pa nawa pə təna mpi ɪ lapa Tɛev acima anɪ a tɔɔ tɔ.

⁴⁶ Μρύγύ Yesu məla Kalilee Kana timpi ɪ ka pəsa lum ke sɔ́lv m tɔ. Akewe sɔ́sɔ nɔ́ɔlv ɪ ka we təna, na ɪ pəyaya we Kapənahum na pə wuki-ke. ⁴⁷ Akewe nuwa si Yesu luna Yuta na í kɔɔ Kalilee, ɪlena í polo na í sələmi-ɪ si: Ma pəyaya we Kapənahum na ká caa sərv, polo ɪ waasi-ke. ⁴⁸ Yesu cɔ-ɪ si: Anɪ tamm mu ta na piti təma na kəkəlv nyəm, u tisiɣi.

⁴⁹ Μρύγύ akewe unɪ ɪ cɔ-ɪ si: Hai ma cɛ, tə tɛe pə́cɔ ma pəyaya í taa kɔɔ na ká si.

⁵⁰ Μρύγύ Yesu cɔ akewe si: Kpe, nyá pəyaya kaa si.

Μρύγύ apalv unɪ ɪ mv Yesu kuyɔ́ɔtɔtv na í tv mpaav. ⁵¹ Akewe kpeɣaya, ɪlena ɪ təmlɛ nyəma səɣi-ɪ na pá heeli-ɪ si: Nyá pəyaya hika alaafəya.

⁵² Μρύγύ akewe pɔɔsa-weɣe isəna waatv pə cɛpa pəyaya tɔɔ tɔ. ɪlena təmlɛ nyəma cɔ-ɪ si: Tete ilim kpila pəcɔ tɔ́ɔv watv cɛpa ka tɔɔ.

⁵³ Μρύγύ pəyaya caa tɔ́sa kpaɣaa si, tete mpv unɪ pə taka teitei ké Yesu ka heela-ɪ si: Nyá pəyaya kaa si. ɪlena í na ɪ təyaya təna pá tɛ Yesu na pa taa.

⁵⁴ Yesu piti təma krenta naaleɣe ɪ luw Yuta na í kɔɔ Kalilee tɔ.

5

Kutəntv waav ke lule nɔ́ɔv

¹ Pəle pə waali Yuta nyəma ɪsɔ sɛev acima naali a talaa, na Yesu polo Yosalem. ² Lule natəli tə we heeɣ nənɔ́ɔv cɔ́lvɔv Yosalem, na akelenaa sakasi taka kakpasɪ səɣa təna.

Tæne inægi pa yaa si Petasata ke Alaamee nyéma tøm taa. ³ Na kutøntvnaa seløta lanjasu nsi si tee ké səsəm. Yulvmaa na kaakalasi, na mpa kutømæh tvltaa tø. [Pa taja lvm lanthøv. ⁴ Pø taja pulv, isøtaa tillu tiikaya waatu waatu ke lule taa, na í laki na lvm lanthøvi. Na wei í laala tiu ke waatu wei lvm lanthøvi kprakaa tø pø waa-i, paa i kutøh ke hku.] ⁵ Apalu næhølv i ka we tæna na i hænta kutøh tø pusi pølefai nule kælø. ⁶ Yesu na-i na í hænta mpv, na i nyämä si i taaja tænaa səsəm, ilena í pøssi-i si: N caa pø waa-h ke?

⁷ Mprøgø kutøntv cø Yesu si: Ma ce, ma feina næhølv si í tisi-m lvm taa ké waatu wei pø lanthøvi tø. Na má polaa si ma tiiki, næhølv náa laali-m.

⁸ Mprøgø Yesu heela-i si: Kuli na í krapa nyá kvhøntvøv na í tø. Pø pamna kuyaku kvheesvøv wule. ¹⁰ Mprøgø Yuta nyéma tømæ wei pø waa mpv tø si: Saaja kuyaku kvheesvøv ké, pø fei si í sæhøli nyá kvhøntvøv ke mpv.

⁹ Tænaa pø waa kutøntv ke kprakaa, na í keli i kvhøntvøv na í tøj. Pø pamna kuyaku kvheesvøv wule. ¹⁰ Mprøgø Yuta nyéma tømæ wei pø waa mpv tø si: Saaja kuyaku kvheesvøv ké, pø fei si í sæhøli nyá kvhøntvøv ke mpv. ¹¹ Ama kutøntv na cø-we si: Wei i waasa-m tø un i heelina-m si má keli ma kvhøntvøv na má tø.

¹² Mprøgø Yuta nyéma cø kutøntv si: Aweye pøntv na í heela-h si í keli nyá kvhøntvøv na í tø?

¹³ Ama wei pø waawa tø i ta nyi Yesu. Pø taja pulv, ílé i ka saala samaa wei i suwa tæna tø i taa.

¹⁴ Pøle pø waali Yesu ná apalu inægi lso tæsele taa na í heeli-i si: Nyæni, pænente pø waa-h isøntø tø, taa tasa isayatu lapv tøtø. Pécø pø taa køø na hku kvle kv kæla mpv tø kv mayana-h.

¹⁵ Tænaa apalu un i polaa na í heeli Yuta nyéma si: Yesu waasæna-m. ¹⁶ Pø tøø ké Yuta nyéma svv Yesu ké kvnyøh tvøv ke i lapv mprøgø kuyaku kvheesvøv wule tø pø tøø.

¹⁷ Mpv pø yelina na Yesu yøhøti si: Ma Caa ná tøjæ tæmlø lapv ke tam ké. Pø tøø ké ma tøtø ma tøjna lapv.

¹⁸ Tøm tæne tø mayamaa tø tøø Yuta nyéma mv søjøna ke teu si pa læsøvi Yesu weesvøv. Si pø taja kuyaku kvheesvøv tike ke i wakælaa, pø kpænna isæna i kæesa i ti na lso na í yaa-i i mayamaa i Caa tø pø tøø tøtø.

lso Pøjaya pøsvøv ke yælaa tøø

¹⁹ Mprøgø Yesu tømæ-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesøvi. Pøjaya ma ma kaa lu natæli na má la. Ama nti ma Caa tøjæ lapv na má naaki tø ntøvi ma tøjøvi. Ma Caa laki pø tæna mpi tø, Pøjaya ma ma laki-wi tøtø. ²⁰ Pø taja pulv, ma Caa søla-m ké, na í hólí-m pø tæna mpi i laki tø. I ká hólí-m tømæ səsøna nna a kæla ane tø si má la, na pu la-mege ha. ²¹ lsu ma Caa feesiøi sætaa na í mænna-wege weesvøv nyéma hekv tø, mpv un tøtø Pøjaya má ma tvøvi weesvøv ke mpa ma nækæa tø. ²² Tæle tø paasi ma Caa u hvøkæna næhølv. Ama i tv hvøle tænaa Pøjaya ma ma niø taa. ²³ Ilena pa tæna pa se-m isu pa seekvøv ma Caa tø. Yulv í ta se Pøjaya ma, i kaa pæsi na í se ma Caa wei i tila-m tø.

²⁴ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesøvi, ye wei i nu ma tøm na í te i taa na wei i tila-m tø, i tæma weesvøv hku kv teø tøjø hikvøv, pa kaa hvvna-i. Ama i tæma weesvøv tv ke pøsvøv ké. ²⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesøvi, pø wee pu køø, halí pø tu tæma kønte te. Sætæa ká nu lso Pøjaya má ma nøjø, mpa paa nu-ke tø, paa fe na pá kvlæna pa ise. ²⁶ lsu Tæaa lso wæna weesvøv ke i taa tø, mpv tøtø i yelaa si Pøjaya ma má wæna weesvøv ke ma taa. ²⁷ Ma ké Yulv Pøjaya tøjø i ha-m mpaav si má hvvna yælaa ke tøm. ²⁸ lse pø taa la-mege ha. Mpi tø pu køø na pa tæna mpa pa we pølaaø taa tø pá nu ma nøjø, ²⁹ na pá lu i taa. Mpa pa lapa kvpantv tø paa fe si pá wee tam tøø. Mpa pele pa lapa isayatu tø, paa fe si pá hvvna-we na pá tv-wege salæka.

Mpi pø hóløvi Yesu tampana tø

³⁰ Maa pøsvøvi na má lu tælvøvi ma mayamaa. Ama isu lso kæesøvi-m tø, mprøgø ma hvøkæna, na ma hvøle tæva. Mpi tø, pø taja ma mayamaa ma luyv nyøntv ke ma pækøvi lapv. Ama wei i tila-m tø i luyv nyøntv ké. ³¹ Ye ma yøhøtøvi ma ti tøm, næhølv

kaa sa tampana wena maa hólí tó. ³² Ama nǝǝǝ wenna na ílé í hólǝǝ sǝ ma ké tampana tv. Na ma nyǝmá sǝ nti í yǝǝǝǝ ma tǝǝ tǝ tǝ we tampana. ³³ Halǝ má maǝamaǝ í tila má tillaa ké Yohaani kiǝ na ílé í hula-meǝ tampana. ³⁴ Ye ma, pǝ taǝa isu ma nyulaa sǝ yulu nǝǝǝ í hólí ma tampana. Ama sǝ pǝ sǝna-me na pǝ ya má nyuǝ tǝǝ ké ma yǝǝǝǝ mpv. ³⁵ Yohaani naa we ké isu fǝtǝla wei í muǝi na pǝ naaki tǝ. Í tǝsaa na í yǝǝǝna fǝtǝla unǝ í nav ké pǝcǝ. ³⁶ Ama ma wena mpi pǝ hólǝǝǝ ma tampana na pǝ kǝli tǝ tǝna nti Yohaani yǝǝtǝ ma tǝǝ tǝ. Tǝma nna unǝ ma Caa hula-m sǝ má la na ma tǝǝna a lapv ké isǝntǝ tǝ, anǝ a hulǝǝna ma tampana sǝ ma Caa tilina-m. ³⁷ Ma Caa wei í tila-m tǝ í hólǝǝǝ ma tampana tǝtǝ. Me í ta nu í nǝǝ ké paa tǝm kulvm. Pǝcǝ í ta loosi í isǝntaa ké paa tǝm kulvm tǝtǝ. ³⁸ Pǝyele u saǝ í tǝm muǝu sǝ tǝ caǝa má taa ké paa pǝcǝ. Ile u tǝǝ má taa na wei lǝǝ tilaa tǝ, pǝ tǝǝ ké pǝ we mpv. ³⁹ Í pǝǝǝǝ lǝǝ Tǝm takǝlasǝ taa tǝcututu, na í tǝǝǝǝ sǝ pǝ taa ké í kǝ hikina weesuyu ŋku ku tǝǝ tǝ. Anǝ tǝ takǝlasǝ kulvmasǝ nǝsǝ sǝ yǝǝǝǝna ma tǝm. ⁴⁰ Pǝ na pǝ mpv tǝ, u saǝ sǝ í kǝǝ ma kiǝ na í hiki weesuyu kupaǝku. ⁴¹ Pǝ taǝa yǝǝlaa isǝntǝ ké ma pǝǝǝǝ. ⁴² Ama ma nyǝma-me, ma nyǝmá sǝ u caa lǝǝ. ⁴³ Ma Caa kǝntǝ ké ma kǝma na mu saǝ ma muǝu. Ama ye nǝǝǝ ná lu yem na í kǝǝ, í mu ílé tǝkpa. ⁴⁴ Me má sǝǝla má tǝma isǝntǝ ké, u pǝǝǝǝ lǝǝ wei í tǝke ntǝ lǝǝ tǝ í nyǝntǝ. Ile isǝnaǝa í kǝ la na í mu ma tǝm. ⁴⁵ Í taa huǝ sǝ maa polo má kuli má waali ké lǝǝ isǝntaa. Ama Moisi wei í tǝǝǝǝ tǝ unǝ í kǝ kulina má waali. ⁴⁶ Ye í ka muǝa Moisi tǝm na tampam, isǝntǝ tǝ í ka mu ma nyǝntǝ tǝtǝ. Pǝ taǝa pulv, ma tǝm ké ílé í ŋmaawa. ⁴⁷ Í ta tǝsǝ na í mu nti Moisi ŋmaawa tǝ, ile isǝnaǝa í kǝ tǝsǝ na í tǝna ma tǝm nti ma heeliǝ-me tǝ.

6

Samaa iyisi kakpasǝ (5000) calǝsuǝ

(Matiyee 14:13-21; Malǝkǝ 6:30-44; Luku 9:10-17)

¹ Pǝle pǝ waali ké Yesu taǝana Kalilee tǝǝku waali ké tǝsuǝ. (Lǝlaa yaa sǝ Tipeliyatǝ tǝǝku). ² Na yǝǝlaa samaa hu í waali. Pǝ taǝa pulv tǝǝ, pa ná piti tǝma nna í waakayana kutǝntǝnaa tǝ. ³ Mǝpǝǝǝ Yesu na í ifalaa pa kpa puǝu tǝǝ na pá caǝa tǝna. ⁴ Na Yuta nyǝma acima wena pa yaa sǝ Tǝǝu acima tǝ a wusaa. ⁵ Mǝpǝǝǝ Yesu nyǝna í taa na í waali na í ná sǝ samaa sǝsǝ tǝǝna í kiǝ ké kǝntǝ. Tǝnaǝa í pǝǝsa Filipu sǝ: Lǝǝ tu ya kutǝǝǝ na tǝ cǝla samaa unǝ unǝ na í tǝna í tǝǝǝ? ⁶ Yesu yǝǝtǝ mpv sǝ í nu nti Filipu kǝ cǝ tǝ. Tǝfǝ í maǝamaǝ í tǝma isǝna í kǝ la tǝǝ nyǝm.

⁷ Mǝpǝǝǝ Filipu cǝwa Yesu sǝ: Paa liǝitee nyǝǝtǝ ŋmuǝnuǝ (200) maǝamaǝ ké tǝ yapa kutǝǝǝ, ku haǝna yǝǝlaa pane pa tiili?

⁸ Ilǝna Yesu ifalaa taa nǝǝǝ wei pa yaa sǝ Antǝlu na í ké Simǝǝ Piyǝǝ neu tǝ í cǝ-í sǝ: ⁹ Iwaasǝle natǝli tǝ we cǝnǝ na tǝ tǝka potopotonaa ké kakpasǝ na tiina ké naalǝ. Ama pǝle pu la-weǝe samaa tuutuuma unǝ?

¹⁰ Tǝnaǝa Yesu tǝma sǝ: Í heeli pa tǝna sǝ pá caǝa atǝ. (Pǝ pamna nyutu ka pǝ atǝǝ tǝnaǝa sǝsǝm, ilǝna pá caǝa.) Pa taa apalaa nyǝǝ tala isu iyisi kakpasǝ (5000). ¹¹ Tǝnaǝa Yesu kpaǝa potopotonaa mpǝ na í sǝǝ lǝǝ ké í na tǝmlǝ ké pa tǝǝ, ilǝna í tala mpa pa caǝaa tǝ. Na í tala-weǝe tiina ké mpv tǝtǝ, na paa wei í haǝa. ¹² Waatu wei pa haǝaa tǝ, í tǝma í ifalaa sǝ: Í tǝǝsǝ potopotonaa hǝǝǝlǝǝ wei í kaasaa tǝ, na puluǝ í taa le.

¹³ Ilǝna í ifalaa tǝǝsǝ hǝǝǝlǝǝ unǝ, na pǝ su tǝkǝǝ naanǝwa na naalǝ. Potopotonaa kakpasǝ unǝ í kpisina mǝpǝǝǝ waatu wei pa tǝma tǝǝǝ tǝ.

¹⁴ Waatu wei yǝǝlaa ná Yesu piti tǝmlǝ nǝtǝ tǝ, pa tǝma sǝ: Tampana Yulu unǝ unǝǝǝ lǝǝ kuyǝǝtǝtǝ tǝlǝsǝlǝ wei í tǝm paa yǝǝtǝa sǝ í kǝ kǝǝ antulinya taa tǝ.

¹⁵ Yesu nyǝmá sǝ pa sǝǝlǝ puwa sǝ paa kpa-í wulav na tǝǝ ké tǝnǝ unǝǝ kpaǝa. Ilǝna í ŋmeli tǝkǝv na í kpa pǝǝǝ tǝǝ ké í tǝke.

Yesu tǝntǝ ké lum tǝǝ

(Matiyee 14:22-33; Malǝkǝ 6:45-52)

¹⁶ Pǝ kǝma na pǝ taani, ilǝna í ifalaa tii lum nǝǝǝ, ¹⁷ na pá kpa kpuluǝu taa sǝ pa tǝsǝǝ Karǝnahum. Halǝ pǝ caǝ pǝ yu Yesu ta kǝntǝ pa kiǝ. ¹⁸ Mǝpǝǝǝ heelim sǝsǝm mpa na

pə laŋtəxi teŋku lum ke səsəm. ¹⁹ Yesu ifalaa tōma lum taa isu kilomēetələnnaa kakpasi yaa naatoso, ulə pa na Yesu keke na í təŋ lum tō na í kəŋna pa tō tō. Tənaɣa səɣəntu kra-wɛ. ²⁰ Ama Yesu heela-wɛ si: Səɣəntu í taa la-mɛ, maya.

²¹ Yesu ifalaa luyu lapa na pá kraɣa Yesu ke kpulɣu taa. Tete isu saŋa tō, pa tɛma tate ke timpi pa pukaya tō.

Samaa pɛkəxi Yesu

²² Ku fema ilena samaa wei pə yela teŋku waali tō, í ná si kpulɣu kulumɣu ka kaasəna təna. Pécó pa nyəmá si Yesu na í ifalaa pa ta kaa kpulɣu. Ama pɛle pa tike pa tɛena.

²³ Paa na mpv kpuləŋ leləŋ wei í luna Tipeliyati tō í kōma, na í ta hatələnna timpi Tacaa ka sɛɛ ləó kɛ í na təmle na pécó pá təɣə potopotona tō. ²⁴ Samaa uní í nawa si Yesu na í ifalaa pa taa nəɣəlv fɛi təna, ilena pá kra kpuləŋ uní í taa na pá tɛɛ Kapənahum ke Yesu pɛkɣu.

Kutəɣu ŋku ku haaki weesuyu tō

²⁵ Samaa kōma na pá na-í teŋku waali ilena pá pəɔsi-í si: Tacaa, pəlee kɛ n kōma cəne?

²⁶ Tənaɣa Yesu cōwa samaa si: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, maa cɛsəxi, pə taɣa isu í ná ma piti tɛma təɣə í pɛkəxi-m. Ama í təɣə potopotona na í haya təɣə. ²⁷ Í taa nəki na í kana kutəɣu ŋku ku teŋ təɣə pɛkɣu. Ama í lv ŋku ku wɛ tam na ku kəŋna weesuyu ŋku ku teŋ tō ku tō. Yulu Pəɣaɣa má maa hana-mɛɣe kutəɣu ŋku. Pə taɣa pulv, Tacaa ləó tɛma-m í toŋ cacaalaya tɣu.

²⁸ Ḿpúyó samaa pəɔsa Yesu si: Pepeye tu la na pécó tɛ la təma nna ləó caaki tō?

²⁹ Ilena Yesu cō samaa si: Təmle nte ləó caa si í lapi-í təɣəle si í mv í tillu təm.

³⁰ Ḿpúyó samaa pəɔsa Yesu tətə si: Ule n kaa la piti təmle natəli na tə ná na pécó tə mv nyá təm? Təv, təmle nteye n ka la? ³¹ Ta caanaa caanaa təɣəna manna ke wulaya tetv taa, isu pa ŋmaav ləó Təm taa tō si: l tisa isətəa kutəɣu na í cɛla-wɛ na pá təɣə.

³² Ḿpúyó Yesu cō samaa si: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, maa cɛsəxi, mpi Moisi cɛla-mɛ tō pə ta ke isətəa kutəɣu ke təna. Ama pənente isətəa kutəɣu mayamaya ke ma Caa cɛləyi-mɛ. ³³ Na kutəɣu ŋku ləó cɛləyi-mɛ təɣəle ŋku ku luna isətəa na ku tii na ku haaki yəlaa tənaɣa weesuyu tō.

³⁴ Tənaɣa samaa cō Yesu si: Tacaa, haaki-tɣu kutəɣu ŋkɣv tam.

³⁵ Ilena Yesu cō samaa uní si: Ma mayamaya keke kutəɣu ŋku ku haaki weesuyu tō. Ye wei í kōma ma kiŋ nyəɣəsi kaa kra puntu paa pəcə. Pəyele wei í mv ma təm tō, ləkətu kaa kra puntu tətə. ³⁶ Ama ma tɛma-mɛɣe-təxi heeluyu si í na-m, pécó í tá mv ma təm. ³⁷ Pa təna mpa ma Caa haa-m tō, pa kəŋ ma kiŋ kɛ. Ma kaa təɣəni wei í kəŋ ma kiŋ tō. ³⁸ Pə taɣa pulv, ma tiina ləó kɛ si ma laki wei í tila-m tō í luyu nyəntv, pə taɣa ma mayamaya ma nyəntv. ³⁹ Wei í tila-m tō í luyu nyəntv nté si má taa yele na mpa í cɛla-m tō pa taa nəɣəlv le. Ama si má kusi pa tənaɣa sətəa taa kɛ kuyaku kantəkaya nyəŋku wule kɛ. ⁴⁰ Ma Caa luyu nyəntv nté si mpa mpa pa ná Pəɣaɣa má na pá mv ma təm tō, puntu naa í hiki weesuyu ŋku ku teŋ tō, na maa feesi-wɛɣe kantəkaya kuyaku wule.

⁴¹ Isu Yesu yəɣətvɣu mpv si unəɣəle kutəɣu ŋku ku tiina isətəa tō, sɛsɛ pə ta maya Yuta nyəma nté. ⁴² Tənaɣa pa tōma si: Isu Yosɛɛfv pəyalv Yesu keke? Tə nyəmá í caa na í too mɛɛ. Ule ntiyi í yəɣətvəxi si uní í tiina isətəa?

⁴³ Ḿpúyó Yesu cō Yuta nyəma si: Í taa miitina-m mpv. ⁴⁴ Tacaa wei í tila-m tō í yaa wei, puntu tike kəŋna ma kiŋ, na maa feesi-í kantəkaya kuyaku wule. ⁴⁵ Ləó kuyəɣətvə teləsəlaa ŋmaa təm təne si: Yəlaa təna ká wɛɛ ləó kuseɣesaa. Pə tō kɛ yəlaa təna mpa pa nukəna Tacaa ləó na pá mv í kuseɣesətv tō, pa kəŋ ma kiŋ. ⁴⁶ Ule pə taɣa isu nəɣəlv tɛma Tacaa ləó kɛ nav se. Ye pə taɣa wei í luna ləó kiŋ tō uní í nana-í. ⁴⁷ Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, maa cɛsəxi, wei í mv ma təm, puntu tɛma weesuyu ŋku ku teŋ təɣə hikuyu kɛ. ⁴⁸ Mayalɛ kutəɣu ŋku ku haaki weesuyu tō. ⁴⁹ Mə caanaa caanaa təɣəna manna ke wulaya tetv taa, pəyele pa səpa. ⁵⁰ Ama kutəɣu ŋku ku luna isətəa tō, ŋkɣv yulu í təɣaa í kaa si. ⁵¹ Mayalɛ kutəɣu ŋku ku tiina isətəa na ku haa weesuyu tō. Ye wei

ι τῶζο κῦτῶζοῦ ἡκῦ, πῦντῦ κá ῡεε tam kέ, υ tasαḡι sαpυ. Κυτῶζοῦ ἡκῦ maa ha τῶζολε ma μαḡαμαḡα ma τῶνῦν nantυ. Ma haaki-tαḡι sι ḡαλα tαna ί hiki weesuḡυ.

⁵² Tαnαḡα ḡuta nyάma sυῦ tα tῶζο kέ hαm na isαλε kusεεmlε ke pa taa pa tike sι: Isαnαḡα unι ι ká kpaḡa ι μαḡαμαḡα ι τῶνῦν nantυ na ί ha-tυ sι tά tῶζο?

⁵³ Μῦpύḡό Yesu cῶwa sι: Tampana ke ma heeliḡi-me ḡoo, maa cεsαḡι, ḡe ι ta τῶζο ḡυlb Pαḡαḡa má ma τῶνῦν nantυ, na ί ta nḡῶ ma calαm, ί kaa hiki weesuḡυ ke mα μαḡαμαḡα. ⁵⁴ ḡe wei ι tαkι ma τῶνῦν nantυ na ί nḡῶkι ma calαm, πῦντῦ tεma weesuḡυ ἡκῦ ku tεḡ tῶζο hikυḡυ kέ, na maa feesi-ι sαtaa taa kέ kantαkαḡa kυḡakυ wule. ⁵⁵ Pα tαḡa pulυ, ma τῶνῦν nantυ ke κῦtῶζοῦ kupaḡku kέ, na ma calαm ke kυnyῶnyῶm kupaḡm tῶtῶ. ⁵⁶ ḡe wei ί τῶζο ma τῶνῦν nantυ, na ί nḡῶ ma calαm, ma na πῦντῦ tu ῡεε tαma taa kέ. ⁵⁷ Tacaα Isῶ wei ι tila-m tῶ, ι wena ι weesuḡυ, na ι tῶζο kέ ma wena ma weesuḡυ tῶtῶ. Pα tῶζο kέ wei ί τῶζο-m, πῦντῦ ῡεena weesuḡυ ke ma tῶζο tῶtῶ. ⁵⁸ Tῶῦ, κῦtῶζοῦ ἡκῦ ku luna isῶ tῶζολε. Ky ta ke ἡκῦ mα caanaα caanaα ka tῶḡaa na kaḡana pa fει tῶ. Ama ḡe wei ι tαkι κῦtῶζοῦ kυne, πῦντῦ ká ῡeena ι weesuḡυ ke tam.

⁵⁹ Kapαnahum ke Yesu sεḡesa tαm tαneḡe ḡuta nyάma tαkotile taa.

Tαm nti tα haaki weesuḡυ tῶ

⁶⁰ Waatu wei Yesu ifalaa nu tαm tαne tῶ, pa taa paḡale tαma sι: Tαm tαne tα kαla katε. Awe nά pαsαḡι tα nuῦ?

⁶¹ Yesu nawa sι tαm tαne tα ta maḡa ι ifalaa, ulena ί tῶ-we sι: Isu tαm tαne tα kαla-meḡele ḡaa? ⁶² Na ί ká kῶ na ί na ḡυlb Pαḡαḡa má na má kpaα timpi maa ῡεε tῶ, ulε isαnαḡale ί ká la? ⁶³ Isῶ Feesuḡυ haakαna weesuḡυ, ḡυlb τῶνῦν kυne kυλε ku waasαḡι pulυ. Tαm nti ma heela-me isαntῶ tῶζολε Feesuḡυ nyantυ, na nti unι tα haakαna weesuḡυ. ⁶⁴ Paa na mpυ, mα taa lelαα υ tḡḡna-tι. (Pα tαḡa pulυ, hatoo kancaalαḡa Yesu ka nyαmá mpa pa kaa tαkι ι tαm tῶ. Halι ι nyαmá wei ι ká lapι-ι kαlαmῶtῶ tῶ.)

⁶⁵ Yesu sῶsa lentι sι: Pα μαḡαμαḡα pα tῶζο kέ maa heela-me sι: Nḡḡolυ kaa pαsι na ί kῶ ma cαlῶ, na pα tά kεna sι Isῶ hana-ι pα mpaαυ.

⁶⁶ Pα kpaḡau kυḡaḡku tῶζο Yesu ifalaa taa lelαα ḡela-ι, pa ta tasa-ι tαḡḡυ. ⁶⁷ Μῦpύḡό Yesu pῶsa pa naanυwa na naale wei ι kaasaa tῶ sι: Na me se, mu tεε mα nyαḡku?

⁶⁸ Tαnαḡα Simῶḡ Piyεε cῶwa Yesu sι: Tacaα, awe kiḡ ke tu polo? Nyά tαm pee haakαna weesuḡυ ἡκῦ ku tεḡ tῶ ulε. ⁶⁹ Na pαnentε tα muwa na tά tε tά taa sι n kέ ḡυlb Nanḡḡt unι, na n luna Isῶ kiḡ.

⁷⁰ Ulena Yesu naa tῶ ι ifalaa sι: Mα naanυwa na naale unε pα tαḡa má lαsαna-me? Pάcῶ mα taa lelυ nά kέ ulῶḡῶ.

⁷¹ Simῶḡ Isαkaleeḡ pαḡalυ ḡutaαsι tαm ke Yesu ḡḡḡtαḡa mpυ. Paa na ι kέ pa naanυwa na naale taa lelυ tῶ, kυlbm unι ι kαmna na ί lapι-ι kαlαmῶtῶ.

7

Yesu na ι newaa pa tαm

¹ Pαλε pα waalι Yesu cῶkαḡa Kalilee tetυ taa. ι lυḡυ fει ḡuta tetυ taa kέ cῶῦ. Pα tαḡa pulυ tῶζο, ḡuta nyάma pεεkαḡa ι kυḡυ. ² ḡuta nyάma acima wena pa ḡaa sι coka acima tῶ a wusaα. ³ Ulena ι newaa tαmι-ι sι: Kυlι cαne na n polo ḡuta na nyά ifalaa na tαma nna n laki tῶ tῶtῶ. ⁴ ḡe ḡυlb caα sι pά nyαmι-ι υ ḡmesαḡι ι tαma. ḡe n laki tαma anαḡι mpυ ulε, ḡele na ḡαλα tαna nyι-ḡ meε.

(⁵ Pα tαḡa pulυ, Yesu newaa μαḡαμαḡα nά tά mu ι tαm tῶtῶ.) ⁶ Μῦpύḡό Yesu cῶ-we sι: Pα ta μαḡata-m na pάcῶ. Ama ḡe me, paa pαlee pα maḡa-meḡe. ⁷ Pα tαḡa pulυ, antulinya nyάma taa kaa kpaana-me. Ama pa taa kpaana má. Mpi tῶ, ma húlḡί sι pa kυlapῦtu fει teu. ⁸ Mu kpa tαnαḡa acima. ḡe ma, ma kaa polo. Pα tαḡa pulυ, pα ta μαḡata má.

⁹ Yesu tεma-weḡe heelυḡυ ke mpυ ulena unι ί saalι Kalilee.

Yesu ke coka acima taa

¹⁰ Yesu newaa kōma na pá kpa acima tǎγǎu, ɪlena Yesu maγamaγa polo. Ama ɪ ta yele si nǎγǎlu í nyi, ɪ pola ɪɲmelaw kɛ́. ¹¹ Yuta nyéma pɛɛkaγa-ɪ acima wɛɛ taa, na pá tǎɲna tǎmaγa pǎɔsɔγu si: ɪle leye ɪ wɛɛ?

¹² Halɪ samaa wɛlǎtaγa Yesu tǎm ke pa taa pa tike ke sǎsǎm. Lɛlaa si: Yulu kupaɲ kɛ́. Lɛlaa si: Aai, ɪ kɛ́ yulɔtusulu kɛ́. ¹³ Paa na mpv Yuta nyéma sǎγǎntu tǎɔ nǎγǎlu taa yǎγǎtǎyi tǎfoo.

¹⁴ Pǎ kōma na acima haya hekv, ɪlena Yesu polo na í suv lǎɔ tǎsɛɛle taa na í sɛγɛsǎyi. ¹⁵ Mǎpúγú pǎ lapa Yuta nyéma ke piti, na pá tǎɲ si: lǎɔnaγa pǎ lapa na í nyi pǎ tǎnaγa mpv pǎcǎ ɪ ta la ceu?

¹⁶ Tǎnaγa Yesu cǎ-wɛ si: Nti ma sɛγɛsǎyi ɪsǎntǎ tǎ, ma ta lu-tǎyi kulupu. Ama wei ɪ tila-m tǎ unɪ ɪ hulǎna-m-ti. ¹⁷ Ye wei ɪ sǎɔla lǎɔ luyɪ nyǎntu tǎɲɔγu, pɔntu tike ka nyǎna si ma kusɛγɛsǎtu luna lǎɔ kiɲ yaa ma maγamaγa ma kaɲkante ke ma lakǎna. ¹⁸ Wei ɪ lakǎna ɪ kaɲkante tǎ, ɪ maγamaγa ɪ sam ke ɪ pɛɛkǎyi. Ama wei ɪ pɛɛkǎyi ɪ tillu sam, pɔntu nté tampana tu, pǎpǎtu fɛi ɪ kiɲ. ¹⁹ Ntǎɲ Moisi hulǎ-mɛγɛ lǎɔ sɛɛv kusǎsutu tǎna na? Pǎcǎ paa mǎ taa kulum u tǎɲǎyi-ti. Aɲha, na í caa í kv-m suwe?

²⁰ Mǎpúγú samaa cǎwa Yesu si: N nyǎna alǎγaa ke? Awe caa ɪ kv-ɲ?

²¹ Tǎnaγa Yesu cǎwa si: Pǎ tǎya pulv, wule tǎli ma lapa tǎmlɛ sǎsǎɛle natǎli na piti kpa mǎ tǎna. ²² Moisi ná tu-mɛγɛ pɛlɔγv, (pǎyele pǎ ta tu keɪv Moisi kiɲ ke pǎ luna. Ama hatoo mǎ caana caana kiɲ kɛ́,) na paa kuyaku kuhɛɛsɔγu wule í pɛlǎyi pǎyaγa kɛ́. ²³ Ye í pɛlǎyi pǎyaγa ke kuhɛɛsɔγu wule si pǎ taa kǎɔ na í yǎki Moisi kusǎsutu. Pepe tǎɔ kɛ́ má waa yulu pilimile tǎcu ke kuhɛɛsɔγu wule na mu mu-m na pǎáná? ²⁴ Í taa nyǎnǎyi tǎɔ tike. Ama í tǎɲǎyi tampana na pǎcǎ í yǎγǎtǎyi.

Yǎlaa laki Yesu na piti

²⁵ Yosalem nyéma napǎli pa yǎγǎtaγa si: Pǎ tǎya wei pa pɛɛkaγa si pa kuyi tǎγǎle? ²⁶ Í nyǎni ɪlé ɪ mǎlaa na í yǎγǎtǎγǎna-wɛ na u nyaɲna pulv, na pá suma. ɪsu tǎ sǎsaa mpɛ pa tǎɲ pa taa si ɪ kɛ́ Mesii keɛle yaa? ²⁷ Tǎ nyǎmá si waatu wei Mesii ká kǎɔ tǎ, nǎγǎlu u nyǎɲ ɪ tɛ. Tǎfǎ ye pǎ kaasa ɪnɛ ɪɛ, tǎ nyǎmá ɪlé ɪ tǎlule mɛɛ.

²⁸ Yesu tǎɲna sɛγɛsɔγu ke mǎpúγú lǎɔ tǎsɛɛle taa, ɪlena í pǎɔsi-wɛ na nǎγǎ sǎsǎya si: Mɛ si í nyǎma-m, na í nyǎmá ma tǎlule yaa? Aai, ma ta kǎɔ ma maγamaγa ma kǎntɛ se. Ama wei ɪ tila-m tǎ ɪ wɛɛ na ɪ kɛ́ tampana tu. ɪle mǎ ta nyǎmi-ɪ. ²⁹ Ama ma, ma nyǎma-ɪ, pǎ tǎya pulv tǎɔ, ɪ kiɲ ke ma luna, na unɪ ɪ tilina-m.

³⁰ Yǎlaa luyɪ lapa si pá kpa-ɪ, ɪle nǎγǎlu ta tu niɲ ke ɪ tǎɔ, ɪ wule ta tata tǎ pǎ tǎɔ. ³¹ Paa na mpv samaa unɪ ɪ taa pǎγǎle mu Yesu tǎm na pá tɛ pa taa. Halǎna pá tǎɲ si: Mesii ɪ kōma ɪ ká la piti tǎma na a kǎli ɪnɛ ɪ nyǎna na?

Pa tila filisinaa si pá kpa Yesu

³² Pǎ kōma na Falisanaa nu nti samaa miitiyi Yesu tǎɔ tǎ, ɪlena pá na kǎtǎlaa sǎsaa pá tili filisinaa si pá polo pá kpa-ɪ. ³³ Tǎnaγa Yesu tǎma si: Pǎ kaasa-m wɛɛ naalɛγɛ mǎ hekv kɛ́, ɪlena má mǎli wei ɪ ka tila-m tǎ ɪ kiɲ. ³⁴ Í ká pɛɛki-m í kaa na-m. Pǎ tǎya pulv, í kaa pǎsi na í kǎɔ timpi maa wɛɛ tǎ.

³⁵ Tǎnaγa Yuta nyéma pǎɔsa tǎma si: Lɛye Yesu ká polo na tǎ kaa na-ɪ? ɪ ká polo Yuta nyéma mpv pa yawa na pá polo tuu Kǎɛɛki acalɛɛ taa tǎ pa kiɲ na í paasǎna Kǎɛɛki nyéma yaa ɪsǎna? ³⁶ Ye pǎ tǎya mpv, ntiyile ɪ yǎγǎtǎyi mpv si: Tu pɛɛki-ɪ tǎ kaa na-ɪ? Tǎ kaa pǎsi na tǎ polo timpi ɪ ka wɛɛ tǎ?

Weesuyɪ lum pusi tǎm

³⁷ Acima kuyaku kantǎkaya nyǎɲku ɲku kv ke kuyaku sǎsǎɔv tǎ kv wule, Yesu sǎɲa ɪsǎ na í kpaali si: Ye lukǎtu í wɛna wei, pɔntu í kǎɔ ma kiɲ na í nyǎɔ. ³⁸ Wei í mu ma tǎm weesuyɪ lum pusi ká lukǎna ɪ taa na pǎ kpaɲ, ɪsu pa yǎγǎtǎγu lǎɔ Tǎm taa tǎ.

³⁹ (Mpv pa mu Yesu paa kǎɔ pá hiki lǎɔ Feesuyɪ ɲku tǎ, kv tǎm ke ɪ yǎγǎtaγa. Mpi tǎ, waatu unɪ lǎɔ Feesuyɪ taa kǎnta. Pǎ tǎya pulv, Yesu taa svuta ɪ teeli taa tǎ pǎ tǎɔ).

Samaa fayav ke pa taa pa tike ke Yesu tǎɔ

⁴⁰ Samaa ini i taa yalaa nu mpu, ilena pá tó si: Inəǵəle Iso kuyǵotutu teləsulv wei tó.

⁴¹ Ḿpúǵú ləlaa si: Mesii ké. Na ləlaa náá təǵ si: Kalilee ké Mesii ká luna? ⁴² Iso Təm takəlası taa wəe si: Mesii ka wəe Tafiiti ləlvu taa tu ké. Petəlehəem timpi Tafiiti ka wəe təǵ i ká luna.

⁴³ Ḿpúǵú samaa faǵa Yesu tó. ⁴⁴ Pa taa ləlaa luǵu lapa si pá kpa Yesu. Ama nəǵəlv ta tu niǵ ké i tó.

Falisanaa səsaa laŋkpusəŋ

⁴⁵ Ḿpúǵú filisinaa məla kətəlaa səsaa na Falisanaa pa kiŋ na pele pá pəəsı-wə si: Pepe tó ké í tá kəna-i?

⁴⁶ Tənaǵa filisinaa cəwa si: Tuu tó yulv nəǵəlv i ta yǵətəta isı ini. ⁴⁷ Ḿpúǵú Falisanaa pəəsı-wə si: I kpəna-mə na í puǵusi tətəǵ? ⁴⁸ Wulee í keesa tá səsaa yaa Falisanaa taa nəǵəlv na pəntv təǵəǵı-i? ⁴⁹ Samaa wei i ta nyı Moisi kusəsutu ké mpu tó, səntə nyəma ké.

⁵⁰ Falisanaa taa ləlv wei pa yaa si Nikotəm na í ka pola Yesu kiŋ ké ahoo tó, ílé i təma-wə si: ⁵¹ Anı i nyəma si, ta kulaputu taa pə fei si tə kv yulv təm ké mpu, na tə tá caǵa na tə nu pə təna na tə cəkəna mpi i wakəlaa tó.

⁵² Ḿpúǵú Falisanaa cəwa Nikotəm si: Sese Kalilee nyəma mpeǵele na nyəǵa? Wiili Iso Təm taa na í ná, tuu tó Iso kuyǵotutu teləsulv nəǵəlv ta tənta luw na Kalilee se.

[⁵³ Pəle pə waalı ké pa yawa na paa wei í məli i təǵaǵa.

8

Alv wasaŋkali təm

¹ Ḿpúǵú Yesu ná kpa Olifinaa puǵv. ² Təv fema ilena í kulı ləŋ ké tanəŋ təe na í məli Iso təsele taa na samaa təna kəw i kiŋ. Ilena í caǵa na í seǵesəǵı-wə. ³ Tənaǵa Iso Təm seǵesəlaa na Falisanaa pa kəna-i alv nəǵəlv wei pa kpəlaa na í laki wasaŋkalətv tó. Ḿpúǵú pa səŋsa-i samaa həkü taa. ⁴ Ilena pá tó Yesu si: Taca, tə kpəla alv inə ini na í laki wasaŋkalətv. ⁵ Moisi yǵəta i kusəsutu taa si, alv í lapa mpu pə taka, tə yəǵa-i pəe na tə kv-i. Nyá ná wə?

⁶ Pa nyəpa Yesu ké təm ké konyəpv ké ḿpúǵú si pá hiki timpi paa tūna-i taalı tó. Ama Yesu luŋaa na í ŋmaana mpəle ké atə. ⁷ Pa təŋna-i pəəsuyv ilena í kulı na í tə-wə si: Mə taa wei i nyəma si tuu tó i ta lata isəǵatv, pəntv í caalı-i pəle ləǵəv.

⁸ Ilena Yesu tasa luŋuyv na í ŋmaa atə. ⁹ Waatu wei pa nu təm təne ilena, pá sv ləlvu ké kulvm kulvm. Pə kpaǵav səsaa na pé polo piya tó. Halı pá kəw pá yele Yesu tike na alv ini, na í səŋa tənaǵa tam. ¹⁰ Yesu kəma na í kulı ilena í təmi-i si: Alv nyá, nyá yəlaa mpe pa wele? Ntəŋ nəǵəlv ta la-ŋ pulv? ¹¹ Ilena alv cə si: Nn Taca. Yesu cə-i si: Təe, ma tətə ma kaa yǵətı si pá la-ŋ pulv. Ama taa tasa isəǵatv ké.]

Yesu ké antulinya kəkə

¹² Ḿpúǵú Yesu məla i seǵesuyv taa si: Ma wəe ké isı kəkə ŋka ka naa yəlaa tó. Ye wei i təǵəǵı-m, kəkə ŋka ka kəŋna weesuyv tó kaa naa-i na í təŋ. I kaa felı səkpətuǵv taa ké nəhəle ké paa pəcə təta.

¹³ Tənaǵa Falisanaa təma-i si: Isı n kəesuyv nyá ti təm ké mpu tó, pə feina nyuyv se.

¹⁴ Ḿpúǵú Yesu cə-wə si: Paa ma kəesəǵı ma ti təm, tə wə tampana təǵə. Pə təǵa pulv, ma nyəma timpi ma luna tó, pécə ma nyəma timpi ma puki tó. Ama mə ta nyı ma təlule, pəyele í ta nyı ma təpote. ¹⁵ Mə huuki yulvhuule ké yem ké. Ama ma ilə maa huuki nəǵəlv təm ké ma taa. ¹⁶ Ilə paa ma tu huwa, tampana tó ké. Pə təǵa pulv, ma fei ma tike tó se: Ama má na ma Caa wei i tila-m təǵə. ¹⁷ Pa ŋmaawa mə kusəsutu takəlası taa si: Ye yəlaa naale ləsa aseeta kulvm, pa aseeta ini i wə tampana. ¹⁸ Ma, ma yǵətəǵı ma ti təm na ma Caa wei i tila-m tó, ílé i yǵətəǵı ma təm ké mpu tətə.

¹⁹ Ḿpúǵú Falisanaa pəəsı Yesu si: Ləye nyá Caa ini i wəe?

Tənaɣa Yesu cə Falisanaa si: Í ta nyi má, pəyele i ta nyi ma Caa. Ye í ka nyəma-m, í ka nyəma ma Caa tətə.

²⁰ Yesu yəɣəta təm tənəye i səɣesəyυ taa ké lə səsele taa ké kucəɣ tətule cələ. Na nəɣəlv ta kra-i, i wule ta tata tə pə tə.

Yesu təpote

²¹ Mprúyú Yesu tasa-wəye heeluyu si: Ma tɛeki na í ká pɛeki-m. Ama í ká si mə isayatu taa. Mpi tə, í kaa pəsi na í polo timpi ma puki tə.

²² Tənaɣa Yuta nyəma təma si: l ká kv i ti, yaa isənaɣale i təɣ si tá kaa pəsi na tə polo timpi i puki tə?

²³ Mprúyú Yesu təma Yuta nyəma si: Mə ké ate nyəma ké. Ama má, ma ké isəta tu. Mə ké antulinya inɛ i nyəma. Ama má tá ké antulinya inɛ i nyəɣ. ²⁴ Pə təw inəyi ma heeliyi-mɛ si, í ka si mə isayatu taa. Ye i ta tisi si tampam ma wɛɛ, í ká si mə isayatu taa. ²⁵ Ulena pá pəəsi-i si: Ule n tu ké aweye təkrem ye?

Tənaɣa Yesu cə Yuta nyəma si: Ma ké wei i təm maa heela-mɛye hatoo kancaalaya tə. ²⁶ Ma wena təm paɣale nti maa yəɣəti mə təw na nti maa hɔvna-mɛ tə. Ule wei i tila-m tə i ké tampana tu, na nti ma nu i kiɣ tə, tə tike ke ma heeliyi antulinya taa.

²⁷ Pa ta cəkəna si Tacaa ləw təm ke i heeliyi-wɛ. ²⁸ Tənaɣa Yesu təma-wɛ si: Waatu wei í ká kraasi Yulv Pəyaya má ule, waatu inəyi í ká nyi si, maɣale wei inɛ tə. Na í ká nyi tətə si, maa laki pulv na ma maɣamaya ma kankantɛ. Ama nti Tacaa ləw səɣesa-m təɣə ma laki. ²⁹ Wei i tila-m tə i wɛ ma waali, i ta ye-le-m ma tike. Mpi tə, i luɣu tɛɛ nyəntu ke ma laki.

³⁰ Yesu yəɣəta mpv ulena paɣale mv-i.

Yomaa na kasayampiya təm

³¹ Mprúyú Yesu heela Yuta nyəma mpa pa mv-i tə si: Ye í təɣəyi ma təm ke teu, í ká pəsi ma ifalaa na tampana. ³² Na í ká nyi tampana, na tampana anɛ a ká cəna-mɛye mə yomle taa.

³³ Mprúyú pɛle pa cə-i si: Tə ké Apələham luluyv ké, nəɣəlv taa kra-tuyv yomle ke paa pəcə. Ule pepe cɛrv ke n təɣ si pu cɛ-tv?

³⁴ Tənaɣa Yesu cə-wɛ si: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, maa cəsəyi, wei i laki isayatu tə, pɔntv pəsa tə yom ké. ³⁵ Na yom ná wɛ saɣa ké, i fɛi cele. Ama təyaya pəyaya ná wɛ tam. ³⁶ Ule ye Pəyaya má ma hɛta-mɛ, mə yomle tɛma tampana tɛm ké. ³⁷ Ma nyəma si í ké Apələham luluyv nyəma te. Paa na mpv, í pɛəkəyi ma kuɣv. Pə taya pulv, í kisiyi ma kuɣesətv. ³⁸ Nti ma Caa ná hula-m təɣə ma yəɣətəyi, na mu laki nti mə caa ná heela-mɛ tə.

³⁹ Mprúyú Yuta nyəma cə-i si: Aai tá caa keke Apələham. Tənaɣa Yesu cə-wɛ si: Ye tampana í ka ké Apələham piya, isəntə í ka lakaya Apələham kulaputv mɛɛ. ⁴⁰ Anɛ tampana nna ma nu ləw kiɣ tə, a tike ke ma heela-mɛ, pəcə paa na mpv í caa í kv-m təkrem. Ule Apələham ná taa la mpv. ⁴¹ Mə caa kulaputv ke í laki.

Tənaɣa Falisanaa cə Yesu si: Tə ta ke apalaa naale piya se. Ama ta Caa ke kulvm ké, inəɣəle ləw.

⁴² Ulena Yesu tə Falisanaa si: Ye tampana, ləw ka ké mə Caa, í ka səəla-m. Mpi tə, i kiɣ ke ma lunaa, na i kəntɛ ke ma kəma. Ma ta kəw ma maɣamaya ma kəntɛ. Ama inɛ i tilina-m. ⁴³ Pə taya pulv təw ké u cəkəɣəna ma kuɣəɣətv, u caa tə nuw ke paa pəcə təɣə. ⁴⁴ Mə Caa keke Uləɣəv, na i luɣu nyəntu ke mə səəla lapv. Hatoo kancaalaya ílé i ké yulvkuvl ké, u caa tampana təɣəv ke paa pəcə. Pə taya pulv, i maɣamaya i ta ke tampana tu tə pə təw. Waatu wei i yəɣətəyi pəpətv tə, i tənəɣale təna. Mpi tə, i maɣamaya i ké pəpətv, na pəpətv təna caa ké. ⁴⁵ Ye ma, tampana ke ma yəɣətəyi. Pə maɣamaya pə təw ké u mvyi ma təm. ⁴⁶ Mə taa awe pəsəyi na í hólí ma təpəntəle? Təv, na ma tu yəɣətəyi tampana tə, pepe təw ké u saɣ mvyv? ⁴⁷ Wei i ké ləw nyəɣ tə, pɔntv nukɛ ləw Təm ké. Ama mə tá ké ləw yəlaa napəli, na pə təw inəyi u tu nukɛ.

Yesu Yəɣəta Apələham təm

⁴⁸ Tənaɣa Yuta nyəma cə-i si: Pə taɣa isəntə təw kə tu təma si n kə Samalii tu, pəcə n hii aləɣaa? ⁴⁹ Mprəyú Yesu cə-we si: Ma ta hii aləɣaa ke paa pəcə. Ama ma Caa ke ma seeki. Na me, mi nyənəyi-m yem təkpataa. ⁵⁰ Pə taɣa isu má pəkəɣəna ma mayamaya ma teeli ke ma ti. Nəɣəlv tuyuna-m teeli na í haaki-m tampana. ⁵¹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi, ye wei i təkəyi ma təm, pəntu kaa si.

⁵² Tənaɣa Yuta nyəma təma Yesu si: Pəneyele tə nyəmə təkpataa si n kə uləɣəhilu. Apələham səpa, na ləw kuyəɣətutu teləsəlaa náá si tətə, ulena náá təɣ si, wei í təkə nyá təm pəntu kaa si? ⁵³ Ta caa Apələham ná səpa, ye mpv nyá huvi si n kəla uləɣele? ləw kuyəɣətutu teləsəlaa mayamaya ná səpa tətə. lə n nyənəyi nyá təyi we?

⁵⁴ Mprəyú Yesu cəwa si: Ye maa tukayana ma təyi teeli, ulə ma teeli unu i taa kə pulv se. Ama ma teeli tulv nté ma Caa, wei mə təɣ si i kə mə ləw tə. ⁵⁵ Pəyele unəyi í tá nyi. Ama má nyəma-i. Haləna ye ma kreesaa si ma ta nyəmi-i, ma pəsa pəpətv ke teitei isu meɣe. Ama ma nyəma-i, na ma təɣəyi i kuheelitu na má laki. ⁵⁶ Mə caa Apələham laɣle naa huluma teu. Pə taɣa pulv təw, i tēlayaa si i ká ná ma kəntə. Na i tu na-te, na pə heesi i laɣle ke teu.

⁵⁷ Tənaɣa Yuta nyəma cə-i si: Nyá pusi ná ta tu tata nule na naanəwa na í təɣ si n tēma Apələham ke nav na?

⁵⁸ Mprəyú Yesu cə Yuta nyəma si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi tuu na pəcə pá luli Apələham tə, ma wee kə.

⁵⁹ Tənaɣa pa kraɣa pē si pa yak-i. Ama Yesu ηməlaa na í lu ləw təsēle taa.

9

Yulv wei pa luləna yulvmtv tə

¹ Yesu tēkayaa ulena í ná yulv wei pa luləna yulvmtv tə. ² Mprəyú Yesu ifalaa pəəsa Yesu si: Tacaa, apalv unu i lapəna isayətv yaa i caanaa na pá luli-i mpv? ³ Tənaɣa Yesu cə-we si: Pə ta ke isu unu i lapəna isayətv yaa i caanaa. Ama pə lapa mprəyú pəcə ləw toma nana nti i ka lap-i tə tə kiɣ. ⁴ Pə nəɣəsəna tə laki wei i tila-m tə i təma ke ilim taa. Pə taɣa pulv, ahoo caa yuyv, ulə təmle kaa wee pəsuyv tətə. ⁵ Kuyeyə wei i taa ma we antulinya taa cəne tə, mayale kəkə ηka ka naa yəlaa təna tə.

⁶ Yesu tēma mprəyú yəɣətuyv, ulena í tə ntaɣama ke ate, na í lá tēliya, na í taa yulvm unu i isē. ⁷ Na í təmi-i si: Polo na í saɣ nyá isē ke Silowee lule taa. (Həte tənə tə huwee wee si: Pa tilaa.)

Yulvm polaa na í saɣ i isē, ulena í məli na í naaki təcēci.

⁸ Mprəyú yulvm cəlv nyəma mpa paa nyəma-i ləɣ si i kə pala latv tə, pa təma si: Pə taɣa unu i ka cakayana na í laki pala?

⁹ Ləlaa si unəyi.

Ləlaa si: Aai pə taɣa unu, i nəɣəsəle kə.

Ama apalv unu i cəwa si: Ma mayamaya kə.

¹⁰ Tənaɣa pa pəəsa-i si: lənaɣa n lapa na nyá isē anu a kuli?

¹¹ Mprəyú i cə-we si: Apalv wei pa yaa si Yesu tə, unu i lapəna tēliya na í taa ma isē, na í tə-m si má polo Silowee lule taa na má saɣ ma isē. Ma polaa na ma saɣ, ulena má svv nav.

¹² Tənaɣa pa pəəsa-i si: Leyə apalv unu i wee? ulena í cə si: Ma ta nyi.

Falisanaa pəəsvv ke yulvm waav təm

¹³ Mprəyú pa kraɣa wei unu i ka kə yulvm tə na pá pona-i Falisanaa kiɣ. ¹⁴ Pə taɣa pulv, kuyaku kuheesuyv wule ke Yesu lapa tēliya na í kulina apalv unu i isē. ¹⁵ Pə təw unu i mayamaya ke Falisanaa ná ləla-i pəəsvv ke isəna pə lapa na i isē kuli tə. ulena yulvm cə-we si: Tēliya ke i taa ma isē, ulena má saɣ na pəne má naaki.

¹⁶ Tənaɣa Falisanaa taa ləlaa ná təma si: Pə taɣa ləw kiɣ ke apalv wei unu i laki mpv tə i lunaa. Mpi tə, u təɣəyi kuyaku kuheesuyv kiɣ.

Ləlaa si: Ye i ka kə isayəv isənaɣa i ka pəsa na í lá piti təma anu a takanaa ke mpv?

Hali pá caŋ pa faɣa pa taa pa tike.

¹⁷ Ḿpúyó Falisanaa tasa yulv wei i ise pə kula mpv təɣə pəəsuyv si: Na nyá huuki suweye apalv wei unv n təŋ si i kula nyá ise tə i təə? Ílé i cə-we si: I ké ləə kuyəɣətutv teləsulv ké.

¹⁸ Ama Yuta nyəma mpe pa ta mv-ti si apalv unv i ka ké yulvm ké na i ise kuli, haləna pá kəna i caa na i too. ¹⁹ Na pá pəəsi-we si: Ntəŋ mə pəɣaɣa ke unv unəɣi təkrem na? Pécó í təŋ si í lula-i na yulvmtv ye? Təv, lve isənaya pə lapa na í naaki pəne?

²⁰ Ḿpúyó i nyəma ná cəwa si: Tə nyəma-i si tá pəɣaɣa ke-i. Pécó tə lula-i na yulvmtv. ²¹ Ama tə ta nyi isəna pə lapa na kaɣana í naaki tə. Pəyele tə ta nyi wei i kula i ise tə. I maɣamaɣa i ta ke pəɣaɣa, í pəəsi-i i ká heeli-meɣe isəna pə lapa tə.

²² Yulvm nyəma ná yəɣətə mpv, mpi tə, pa see Yuta nyəma. Pə taɣa pulv, Yuta nyəma ka pəela nəɣə si, ye wei i tema i taa na í tisi si Yesu ké Mesii, paa ləsi pəntv ke pa təkotile taa. ²³ Pə təə ké i nyəma ná təma si: I maɣamaɣa i ta ke pəɣaɣa, í pəəsi-i.

²⁴ Ḿpúyó Falisanaa tasa apalv wei i ka ke yulvm təɣə yaav na pá təmi-i si: Ama na ləə təə yəɣətə tampana. Tə nyəmə apalv unv i təə si i ké isayav ké.

²⁵ Tənaɣa apalv unv i cə Falisanaa si: Ma ta nyi si i ké isayav yaa i ké kupaŋ tə. Ama kulvmtv tike ke ma nyəmə si, maa ké yulvm na pəne pə taa ma naaki.

²⁶ Ulena pá pəəsi-i si: Pepeɣe i lapa-ŋ? Isənaya i lapa na pécó nyá ise kuli? ²⁷ Ḿpúyó i cə-we si: Ma tema-meɣe heeluyv na í tá mv. Ule pepe təə ké í caa í tasa-təɣi nuw? Yaa mə caa í səəsi i ifalaa təə tətə?

²⁸ Tənaɣa Falisanaa tsv-i na pá tə si: Nyá kəna yulv unv i ifalv. Ama ta ké Moisi ifalaa ké. ²⁹ Tə nyəmə si, ləə yəɣətəna Moisi. Ama pə kaasuyv yulv unv tə, tə ta tu nyəm i təlule.

³⁰ Ḿpúyó apalv unv i cə-we si: Ama nti tə we piti təɣəle si, mə tá nyi i təlule, pəyele i kula maɣa ma ise. ³¹ Tə nyəmə si ləə u muɣi asayaa nəəsi. Ama wei i tɣi-i teeli na í laki i luyv nyəntv tə, pəntv nəɣə ke i muɣi. ³² Tuu tə, tə ta nuta si nəɣəlv kula yulv wei pa lələna yulvmtv tə i ise. ³³ Pə təə ké ye apalv unv i taa ké ləə nyəŋ i taa pəsi na í la pulv.

³⁴ Ḿpúyó Falisanaa cə yulvm si: Hatoo pa ləlvuyv nyá tə, isayav tike ke nyá nyəmə, na nya caa n seɣesi ta na?

Ulena Falisanaa təɣəni-i pa ləə təsəele taa.

Ise nyəma səkpətvuyv

³⁵ Ḿpúyó Yesu niwa si pa təɣəna yulvm unv, ulena í kəə í sulv-i na í pəəsi-i si: N mv Yulv Pəɣaɣa təm na? ³⁶ Tənaɣa yulvm cə-i si: Taca, hvl-m wei pa yaa mpv tə na má mv.

³⁷ Ḿpúyó Yesu təma si: N na-i mē, i maɣamaɣa kele ma wei ma yəɣətəɣəna-ŋ isəntə tə. ³⁸ Ulena yulvm tə si: Taca, ma mvwa. Na í luŋi-i ate.

³⁹ Ḿpúyó Yesu təma si: Ma kəma antulinya taa cənɣe si ma fakv tampana nyəma na tasəkəle nyəma, na mpa paa naaki tə pá ná, na mpa pa naakaya tə pá yulvm.

⁴⁰ Falisanaa napəli paa we təna na pá nukv təm nti, ulena pá pəəsi Yesu si: Pə kpeŋna tá, tá ké yulvmaa tətə?

⁴¹ Ḿpúyó Yesu cə Falisanaa si: Ye tampana í ka ké yulvmaa, í taa wəna isayav. Ama isv i təŋuyv si í naaki tə, pə təə ké mə isayav we tam.

10

Heeŋ kaləkv təm

¹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəɣi, wei í yela heeŋ kaləkv nənəɣə ke svnəv na í ŋmaana tiili təə na í svv tə, pəntv ké ŋmulv na wakəllv ké. ² Ama wei i təŋəɣəna nənəɣə na í svv tə, pəntv nté tiikulu. ³ Nənəɣə təŋlv tələɣi-i na í svv. Heeŋ nyəmə i nəɣə. I kaləɣi i heeŋ həla ke kulvm kulvm na í lukəna-i awal. ⁴ Waatv wei i tēŋ i heeŋ unv i tənaya lunəv tə, ulena í tē-i nəɣə na heeŋ naa tv i waali. Pə taɣa pulv, i nyəmə i nəɣə tə pə təə. ⁵ Ama ye kpai tv, i kaa təŋ ílé, hali i ká se-i səsəm ké. Mpi tə, i ta nyi kpai nyəmə nəəsi tə se.

⁶ Yesu keesa-weɣe təne unv. Ama pa ta cəkəna tə huwē.

Yesu kɛna tiikulu kupan

⁷ M̄p̄ȳȳ Yesu tasa ȳḡɔtaya si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa ces̄ɔyi. Mayale heeɲ kalaku ŋku ku n̄n̄ɔḡɔ. ⁸ Pa t̄ana mpa pa laala-m k̄ante t̄ɔ, paa k̄e ŋmulaa na wak̄allaa k̄e, heeɲ ta tu nuna-we. ⁹ Mayale n̄n̄ɔḡɔ, wei í t̄ɔɲna ma t̄ɔ na í suu, pu ya i nyuɲu. 1 k̄a suki na í luki, na í hikiyi nyutu kupantu. ¹⁰ Nmuluɲu na lentuɲu na wak̄aluɲu t̄ɔ tike ke ŋmulu ná k̄ɔɲ. Ama ma k̄ɔmaga si ma heeɲ í wee alaaf̄ɔya taa k̄e tam t̄ɔp̄k̄eeɛ.

TILLAA TƏMLƏ

Kütölvü

Tillaa Təmlə takəlaya wenna isu salav wei i kəya Laapaalənaa na Pəəli-we pa kuyəmaası heku taa tə. Ka taa ké pa kəesəyi-tuyv isəna Yesu Kilisiti isə seelaa caala Yuta nyəma taa na piitimnaa taa tə.

Yuta nyuyv nyəma na Lom nyəma pa tv kancaalaya isə seelaa ke wahala ke səsəm. Pəəli ka ké wahala tulaa mpe pa taa lelv wei isə layasa tampana layasuyv tə si i kpaali Laapaali Kupaŋ ke piitimnaa lelaa. Takəlaya ŋke ka kəesa-tv tətəyə Pəəli cəənav ke Laapaali Kupaŋ ke tetv taa.

Isəna pa faya Tillaa Təmlə takəlaya tə:

Feesuyu Naŋŋtv taŋuyv, titite 1

Aseeta nyəma ke Yosalem taa, titite 2-7

Aseeta nyəma ke Yuta na Samalii taa, titite 8-12

Pəəli təmlə, titite 13-28

Feesuyu Naŋŋtv ka tii tillaa səsaa tə

¹ Ma yulv Teufiili, ma takəlaya kancaalaya nyəŋka taa ma kəesa mpi mpi Yesu caala lapv tə, na nti nti i seyesa pə kraçav kancaalaya, ² na pə suna kuyəŋku i kra isə tə. Na pəcə Yesu kra isə tə, i ka heelina Feesuyu Naŋŋtv toŋ ke mpi i caa si yəlaa mpa i ləsa si i tillaa tə pə la tə. ³ Yesu səm waali i lukaya i tillaa tə, na i hóləyəna-weye yaasinaa paçale taa si i fema. Halı kuyeyə nule taa təcu ké Yesu lukaya i tillaa tə na i laki-weye isə Kawulaya waasv. ⁴ Məpəyú kuyakv nakvli Yesu na i tillaa pa çayaa na pə təŋna təyəv. Tənaçya i heela-we si: í taa hatələna Yosalem. Ama i kəŋna mpi Tacaa ka təma si i ká ha tə, kvçəv ŋku kv təm maa heela-mə tə. ⁵ Mpi pə tə tə, lum mayamaya ke Yoħaanı na səna yəlaa ke isə lum. Ama ye mə ıle, pu la wəe naale tə Feesuyu Naŋŋtv mayamaya ke paa kelı na pə sə-mə.

Yesu kra isə

⁶ Məpəyú Yesu na mpa paa kota mpv tə pa pəəsə-i si: Tacaa, ye mpv pəneyele n ká taçanı lseyeli kawulaya ŋkəye kusuyv na?

⁷ Tənaçya Yesu cə i na mpa paa kota mpv tə si: Pə taçya si mu nyəna kuyeyə yaa waatvnaa mpa Tacaa mayamaya suna i toŋ tə se. ⁸ Ama kuyəŋku isə Feesuyu Naŋŋtv ka tii mə tə tə, i ká hiki toma na i hólı pə təna mpi í nana mə isəpee tə pə tampana ke Yosalem, na Yuta, na Samalii pə tetvnaa təna taa. Haləna pə polo pə tala antulinyə tənasi təna təpaı.

⁹ Yesu təma məpəyú yəçətuyv, ılena pə kraasi-i isə na pə nyənəyi-i mpv. Haləna puləpv isu ŋmuntuyv kəv pə takı i tə, pa ta tasa-i nav.

¹⁰ Yesu kra isə na i tillaa wəe na pə təŋna nyənuyv təpıŋ ke mpv, ıle pa tuta apalaa naaleye pa çəçəle na pə suu wontu kvhvləmtv. ¹¹ Na apalaa mpe pə pəəsı tillaa si: Kalilee nyəma mə, pepe təv ké í səŋaa na i nyənəyi isə ké mpv? Yesu wei pə ləsa mə heku na pə kraasi-i isə ké isəntə tə, i ká tə na i məli məpəyú teitei isu í na-i na i kraaki isəntə tə.

Matiyası məla Yutaası lonte

¹² Məpəyú tillaa kvla tuŋ wei pa yaa si Olifinaa tə i puyv ŋku kv kiŋ paa wəe tə na pə məli Yosalem. Puyv ŋku na Yosalem pə fei pooluŋ. Pə ta kelı kiloməetəli kulvm. ¹³ Pa talaa, ılena pə kra pa isətaa kutuluyv ŋku kv taa paa svkaya tə. Mpa pa svkaya təna təçəle Piyee, na Yoħaanı, na Saaki, na Antəli, na Filipv, na Tomaa, na Paatelemii, na Matiyee, na Aləfe pəyalv Saaki, na Siməŋ wei i ké mpa pa lukaya si pa mvyı pa tetv tə pa taa lelv tə, na Saaki pəyalv Yuti. ¹⁴ Pa təna pa kotaya təntəmlə ke tam na pə sələməyi isə. Pa taa ka wə alaa napəli, na Yesu too, na Yesu newaa.

¹⁵ Kuyeeɲ unu i taa, kuyaku nakuli yɔlaa kotaa, hali pa tala isu yulɔnyɔɔɲ nunɔwa na hiiu (120). Ilena Piyee kuli na i sɛɲ i taapalaa mpe pa heku na i tɔ si: ¹⁶ Ma taapalaa me, tɔm nti lɔɔ Feesuyu Naɲɲtu ka tu Tafiiti nɔɔ taa na i yɔtɔti, na tɔ we lɔɔ Tɔm takɔlaya taa kɛ Yutaasi wei i tɛɛ Yesu kpalaa ke nɔɔ tɔ i tɔm tɔ, pɛ we kɛ si tu la. ¹⁷ Yutaasi unu i ka kɛ ta taa lɛlv, na tɔ na-i tu kpenta tɔmlɛ tɔnɛ tɔ taa.

¹⁸ Apalu unu, waatu wei i tema tetu yapu na i tulum liyitee anu tɔ, i polaa na i hoti tɔ taa kɛ i nɔɔ tɔɔ, na i lotu tɔli, na i taa lotu ya na tɔ ɲmaa. ¹⁹ Tɔm tɔnɛ tɔ yɛka Yosalem nyɔma tɔna kiɲ, halɛna pɔ ha tetu ntɔɲi hɛtɛ na pa tɛ taa si: Akeletama. Calɛm tetu ke pa yaa mpv na pa tɛ taa. ²⁰ Pa ɲmaa Yontu takɔlaya taa si:

I tɔyaya i tɔki kaav.

Nɔɔɔlv i taa kusɛ-ke.

Na lɛnti tɔtɔ si:

Nɔɔɔlv i lɛɛti i lonte.

²¹⁻²² Ye mpv pɛ we si mpa pa tɔɲaya-tuyv waatu wei tɔ na Taca Yesu tɔ cɔkaya tetunaa tɔ, pa taa nɔɔɔlv i sɔɔsi tɔ tɔɔ, na tɔ na-i tɔ hɔli Taca Yesu sɔpv na i fe tɔ pɛ tampana. Puntv unu i kɔ we wei kuyeeɲ tɔna i ka we tɔ waali kɛ pɛ kraɲav Yohaani sɔv Yesu ke lɔɔ lum tɔ, halɛna kuyanku pɛ lɔsa-i tɔ heku na pɛ kraasi-i lɔɔ tɔ.

²³ Mɔpɔyɔ pa lɔsa yɔlaa naale, Yosɛɛfv wei pa yaa si Paasapasi na pɔ cuyusi-i si Yutusi tɔ, na Matiyasi. ²⁴ Ilena pɔ sɔlɛmi si: Taca, nyɔ nyɔmna yɔlaa lotunaa, hɔli-tuyv yɔlaa panɛ pa naale pa taa wei n lɔsaa si i la tillu, ²⁵ na i paasɛna tɔmlɛ nte Yutaasi yɛlaa na i tɛɛ i nyɛɲku tɔ.

²⁶ Tɔnaya pa tɔ tɛtɛ na pɛ kra Matiyasi, na i sɔɔsi tillaa naanɔwa na kulɔm unu i tɔɔ.

2

Feesuyu Naɲɲtu tiuu

¹ Mɔpɔyɔ pɛ tala Pentakɔnta acima wule, ilena lɔɔ sɛɛlaa koti pa tɔnaya tɔntɔmlɛ. ² Pɛ tasmaa ulɛ, kɔkɔtɛ natɔli, isu heelim sɔsɔm makuyv tɔ, luna isɔtaa keɛ, na tɔ nyalɛna tɔyaya ɲka ka taa paa we mpv tɔ. ³ Mɔpɔyɔ pulɔpvnaa lu pa tɔɔ na pɛ nɔɔsɛna isu kɔkɔ nsɛma. Ilena pulɔpvnaa mpe pɔ ya na pɔ caya paa wei i tɔɔ kɛ kulɔm kulɔm. ⁴ Tɔnaya Feesuyu Naɲɲtu haya pa tɔna pa taa tɔmamam, na pɔ svu piitim lɛmpɛ tɔm yɔɔtuyv, na nti Feesuyu tu pa taa tɔ ntɔɲi pa yɔɔtaya.

⁵ Pɛ pamna mpa pa tɔɲɔɲi lɔɔ mpaav ke teu tɔ pa luna antulinya tɔna taa na pɔ we Yosalem ke waatu unu. ⁶ Yɔlaa mpe pa nu kɔkɔtɛ nɛtɛ tɔ tarɲ, ilena pɔ koti sɔsɔm. Mɔpɔyɔ pɛ lapa-weɲɛ ha, pɛ taya pulv, paa wei i nukaya lɔɔ sɛɛlaa yɔɔtɔyɔna i tɛ taa. ⁷ Tɔnaya pa kra nɔɔsi na pɛ la-weɲɛ piti, na pɔ tɔ si: Isu Kalilee nyɔma tike yɔɔtɔyɔna isɛntɔ. ⁸ Ilɛ pɛ lapa isɛna na paa tɔ taa wei i nuki pa yɔɔtɔyɔna i tɛ taa? ⁹ Anu tɔ taa cɛnɛ mpa pa luna Paati tetu tɔ pa weɛ, Metii na Ilam pɛ nyɔma nɔ weɛ, Mesopotami nyɔma nɔ weɛ, na Yuta na Kapatɔɔsi pɛ nyɔma, na Pɔɲ nyɔma na Asii tetu nyɔma, ¹⁰ Filicii na Pamfili pɛ nyɔma, na Icipiti nyɔma na Silɛni cɔlɔ Lipii tetu hɔɔɔlvɔv lɛɲku nyɔma, na pɛ kaasa lɛlaa mpa pa luna Lom tɔ. ¹¹ Yuta nyɔma siyisiyi weɛ, na pɛ kaasi mpa pa svu Yuta nyɔma lɔsɛɛɛ ke kusv tɔ, na Kɛɛɛti nyɔma na Alavu nyɔma. Paa na mpv pa tu kɛsɔyi lɔɔ tɔma sɔsɔna tɔm na tɔ tɔmnaa waani waani taa, na tɔ nuki tɔ tɔna.

¹² Pɛ tɔmsa pa tɔna, pa ta nyi nti paa yɔɔtɔ tɔ. Ilena pɔ pɔsɔyi tɔma si, tɔm tɔnɛ ntiyile mpv? ¹³ Ama lɛlaa nɔ wɔɲa-we, na pɔ tɔ si svlɔm puna-we.

Piyee waasu

¹⁴ Tɔnaya Piyee na tillaa lɛlaa naanɔwa na kulɔm unu pa kulaa na pɔ sɛɲ isɔ. Ilena Piyee yɔɔtɔna samaa na nɔɔ sɔsaya si: Ma Yuta nyɔma me, na mpa me mɔ kɔma Yosalem ke kukɔm tɔ, i tu ɲkraɲɲ na i cɛkɔna teu ke nti ma heeliyi-me tɔ. ¹⁵ Pɛ taya svlɔm kuyvna yɔlaa panɛ unu isu i hvuki tɔ. Pɛ taya pulv tɔɔ, pɛ kɔla tanarɲ. ¹⁶ Ama nti lɔɔ kuyɔɔtɔtu telɔsvlɔ Sowɛli ka yɔɔtɔ tɔ, nti tɔ mayamaya tɔ lakɔna sarɲa.

¹⁷ Lɔɔ yɔɔtɔ tɔ si:

Nti maa la kuyeeɲ kantɔkaya nyɔɲ taa tɔɔɔlv.

Maa tisi ma Feesuyu ke yəlaa təna təə.

Mə pəyalaa na mə pəelaa ká na nti

tu la cele tə na pá yəgəti.

Pu húlí mə ifepiya ke təmnaa na pá nana pa isəpee.

Na mə kukpatəlaa ká toosi toosee.

¹⁸ Tampana təə, maa tisi ma Feesuyu ke ma təmle nyéma,

apalaa na alaa nyéma, pa təə ké kuyeyə iní ı taa.

Paa ná nti tu la cele tə na pá yəgəti-ti.

¹⁹ Maa la kəkələ nyəmnaa ke hatoo isətənyu taa,

na piti təma ke ate.

Caləm na kəkə na nyəəsi səsəənsi ká nyala.

²⁰ Ilim ká si təkpitii.

Isətu ká sēe isu caləm.

Pə təna pu la mpv na pécó pé tala

Tacaa kuyaku səsəəŋku teeli nyəŋku ŋku.

²¹ Pá na pə mpv tə yəlaa təna mpa

paə yaa Tacaa hətə tə paə tvi-ti.

²² Isəyeli nyéma me, í nu nti ma heeliyi-me tə. Nasaleti Yesu ké yulv wei ı səsəəntu Isə húlá-me təgə. Pə taɣa pulv, Yesu niŋ ke Isə lapəna piti təma na səgəntu təma na Isə kəkələ nyəmnaa mpa ı húlá mə heku taa tə. Isu mə maɣamaya í nyəm pə təna tə. ²³ Na yulv inəgi Isə kpaɣaa na í cele-me isu ı ka huv ı taa na í tv pə pəle si ı ká la tə. Ama mə kv-i, mə yelina na yəlaa asayaa kami-i səm tesika təə. ²⁴ Ama Isə yəka səm toma na í feesi-i. Pə taɣa pulv, pə fei si səm í lapı-i pulv cəcəka. ²⁵ Tampana, Tafiiti yəgəta Yesu iní ı təm ke mpv si:

Ma naakaya Tacaa ke tam ké ma cələgə.

ı ka səŋa ma waali ké si má taa selina pulv.

²⁶ Pə təə ké ma laakalı caya təntəmle ke teu,

na laŋheele kuyv-m ma yəgətaɣa taa.

Paa ma ké yulv na maa si tə,

ma cayana tēlvu.

²⁷ Pə taɣa pulv təə,

Isə nyá n kaa lə-m yem ké atətəle taa.

N kaa yeke si nyá yulv má má tu səŋ

paə pəcə maɣamaya.

²⁸ N hula-m weesuyu mpaəŋ.

N ká wee ma kiŋ na ní huləsəgi ma laŋle ke teu.

²⁹ Apalaa me, í yeke má tvləsi-meɣe tá ləŋce Tafiiti təm təcēicei si, ı səpa na pá pimi-i, na ı pəlaav we tá heku ke haləna səŋa. ³⁰ Tafiiti iní ı ka ké Isə kuyəgəttu tvləsulv ké na í nyémá teu si, Isə ka təma nti na tuunav si ı ká lapı-i tə pu la. Səsi Tafiiti ləlvu taa tu nəgəlv ká təgəna kawulaya ŋka Tafiiti iní ı ka təɣaa tə. ³¹ Hatoo ləŋ Tafiiti nawa mpi pu te na pá la tə. Pə təə ké ı yəgəta Mesii səpv na í fe tə pə təm si:

Pa ta lə-i yem ké atətəle taa.

ı ta tu səŋ paə pəcə maɣamaya.

³² Yesu wei iní ı təm ma yəgətaɣi isəntə tə, Isə feesa-i, na tá təna tə nana tá isəpee təkēlekele. ³³ Isə kusa ı nyuvv na í cayası-i ı kəŋkəŋ taa. Ulena í kpaɣa Feesuyu Naŋŋtu, wei ı ka təma si ı ká ha tə, na í cele-i. Na Feesuyu Naŋŋtu inəgi Yesu tisa tá təna tá təə, na í təŋna nav na nuw ke isəntə. ³⁴ Pə taɣa isu Tafiiti maɣamaya ná kpa isə se. Ama paə na mpv ı yəgətaa si:

Tacaa Isə heela ma Səsə si:

Caya ma kəŋkəŋ taa.

³⁵ Haləna má kəna nyá kolontunaa,

na ní loosi nyá nəəhe ke pa təə.

³⁶ Pə wεε si lseγeli yəlaa təna ká nyi teu təkpataa si, Yesu wei í kama səm tesika təo tə, unəyi lso lapa səsə na Mesii.

³⁷ lseγeli nyéma nu təm təne ilena pa larja pəsi səsəm, na pá pəəsi Piyee na tillaa ləlaa si: Ta taapalaa me, isənaya pə wεε si t́ la ilé?

³⁸ Tənaγa Piyee cə-we si: Í lə mə isayatu na í layasi hūwεε, na pá yaa Yesu Kilisiti həte na pá səna paa mə taa wei ké lso lum, na pá husi mə isayatu. Ulena í hiki lso kuvəəu səsəəu ŋku kv ké Feesuyu Nəŋtu tə. ³⁹ Pə taya pulu təo, mə na mə piya na hatəlaya nyéma ke lso təma si i ká ha, í tu laalaa na í yaa wei te, ilé i hikaa ké.

⁴⁰ Ḿpúγú Piyee tasa lseγeli nyéma ke təm payale ke heeluyu tətə, nti tu səna-we na tə səsəi-wεε apalutu tə. Səsi, í ləsi mə təyi yəlaa letaa pane pa taa na í tuli-ti.

⁴¹ Ḿpúγú lseγeli nyéma taa yəlaa tuutuuma mu Piyee təm na pá sə-wεε lso lum. Kuyanjku, mpa pa suv lso sεεv tə, pa nyəəŋ tala isu iyisi tooso (3000). ⁴² Pa isəle ka sēena tillaa kuvεεsətu ke nuw, na pa tənaya təma na lanhulumlə ke səsəm. Pa təkaya təntəmle ke tam, na pá puki lso sələmuγu pu səo nəγəlv.

lso sεelaa cakəle

⁴³ Tillaa lakaya piti təma na lso kəkəlv nyəmnaa, na pá kraa paa wei ké səγəntv. ⁴⁴ lso sεelaa təna ka wena nəγə kulumaya, na pa krentaya mpi mpi pa wena tə. ⁴⁵ Pa pεetaya pa tətunaa na pa wontunaa na pá kotiyi pə liyitee ke təntəmle, na pá caala pa taa wei pa waasəna-i. ⁴⁶ Pa təna paa kotaya paa ifemle nteye lso təsεele ke lso sələmuγu pu səo yulv. Ye pa saa-wεε pa tεəsi taa, təntəmle ke pa kotiyi na pá təkí. Lanhulumlə ke pa təkayana pa təγənasí, na pa taa hetəna təma. ⁴⁷ Na pá saŋ lso, na yəlaa təna larja hēena-we. Paa kuyanjku Taca səsəya pa kpekəle təo ké mpa mpa pa nyəəŋ pə yapa tə.

3

Kaakalaya hika nəəhεε

¹ Ḿpúγú kuyaku nakuli Piyee na Yohaani pa pukaya lso təsεele ke ilim kpiluyu sələmuγu. ² Apalv nəγəlvuγu pa luləna kaakalətv, na pá pukina-i na pá suki lso təsεele səsəəle nənəγə ŋka pa yaa si Caŋəm Nənəγə təγə paa kuyaku ŋku si í sələməyi lso təsεele taa svlāa ke liyitee. ³ I nawa Piyee na Yohaani pa svuki lso təsεele taa, ulena í sələmi-we si pá ha-i pulv. ⁴ Ḿpúγú Piyee na Yohaani pa nyəna-i təriŋŋ. Ulena Piyee təm-i si: Paasəna cəne.

⁵ Tənaγa kaakalaya paasəna-wεε teu, na ka tεelayaa si paa ha-keye pulv. ⁶ Ḿpúγú Piyee təma-ke si: Ma feina liyitee si maa ha-ŋ. Ama maa ha-ŋ mpi ma wena tə. Na Nasaləti Yesu Kilisiti toŋ taa kulí na í tə.

⁷ Ulena Piyee siisi na í təkí kaakalaya na niŋ ntəγəŋ, na í kusí. Tənaγa kaakalaya nəəhεε na ka nəəcuvasi kra toŋ ke kprakaa. ⁸ Ḿpúγú ka kulaa təhapa na ká tii ka nəəhεε təo, na ká səŋ təye na ká niki tənte, na ká na tillaa səsaa pá krenti na pá svv lso təsεele taa. Na ká təŋ na ká ŋmaaləyi na ká saŋ lso. ⁹ Samaa təna ná ka tənte na ka lso sam. ¹⁰ Pa kəma na pá cekəna si ŋke ka cakayana lso təsεele Caŋəm Nənəγə kiŋ na ká sələməyi liyitee, ulena səγəntv na piti la-we na isəna ka hika nəəhεε tə.

Piyee waasu ke lso təsεele taa

¹¹ Ḿpúγú kaakalaya ŋke ka nyəəna Piyee na Yohaani ke tam. Ḿpúγú piti kra samaa ke səsəm, ulena pá wati Piyee pa təo ké sakaya səsəya ŋka pa yaakaya si Salvməŋ sakaya tə ka tεε. ¹² Piyee ná mpu, ulena í tə samaa si: lseγeli yəlaa me, pepe təo ké apalv unε i kuluyv tə pə cekí mə larja? Na pepe təo ké í nyənəyi-tv isu tá mayamaya tá toŋ yaa tá lso sεele teu napəli pə yelina na apalv unε í təŋ? ¹³ Apəlaham na lsaaka na Yakərv pa lso, wei i ké ta caanaa caanaa lso tə, i kusa i təmle tv Yesu nyuvu. Ama me mə tv-i toŋtonaa niŋ taa. Pəle pə waali Pilati luyv lapa si i yeki-i tə, mə tayanna kisuyu. ¹⁴ Í kisa yulv kupəŋ tampana təŋlv uní, na isayav kpitikpiti ké í səəlaa na í sələmi Pilati si í tuli-mεye ilé. ¹⁵ Ḿpúγú pə lapa na í yele na pá kv weesuyu halv. Ama lso ná feesa-i na t́ nana tá isəpee. ¹⁶ Yesu uní i mayamaya i toŋ taa na t́á tēmnav ke-i yelina apalv unε i kulaa. Í

nyəma-ı na unı ı səhna mə isentaa isəntə. Táá temnav ke Yesu yelina apalı unı ı wena ı ti təmmam na mə təna í naaki mpv.

¹⁷ Təu, ma nyəma me, ma nyəma teu sı mə na mə səsaa í taa cekəna təyo í lapa Yesu inəyi mpv. ¹⁸ İle təm nti lso yelaa na lso kuyəçətutu teləsəlaa təna kpaalı hatoo ləh taa, sı ı Mesii ká təyo kuyəçət tə, nti unı tə mayamaya ke ı yelaa na tē lá. ¹⁹ Pə təo tə, í lə mə isayatu na í layası hūwee, na í pəsəna lso təo. İlena ílé í tayanı mə təwakəllənaa. ²⁰ İle Taca ká ha-meyə kuyeyə wei ı taa pu waası-me tə, na í kəna Mesii wei ı ka ləsa hatoo ləh na í su-me tə. Mesii inəçələ Yesu. ²¹ Ama pə wee ké sı Yesu Kilisiti í caya isətəa, haləna pə tala waatu wei paa tayanı pə tənaya kufam pəsuyu, isu lso ka tem yeluyu ke hatoo ləh na ı kuyəçətutu teləsəlaa kupaaya çəçət tə. ²² Halı Moisi mayamaya ná yəçətə ı təm ke mpv sı: Taca mə lso ká kəna-meyə lso kuyəçətutu teləsulu nəçəlu wei ı we isu má, na ı ká wee mə mayamaya mə piitim tu, na í ká təh tə təna nti ı ká heeli-me tə. ²³ Ye wei ı ta nuna lso kuyəçətutu teləsulu unı, paa ləsi pıntu ke lso yəlaa taa na pá kv-ı. ²⁴ Lso kuyəçətutu teləsəlaa mpa pa təna pa yəçətə pə kpaçav Samiyəli na ı waalı nyəma pa looha hke ka tənaya mpv tə, pa yəçətə kuyeyə unı ı təm. ²⁵ Mpi lso ka təma sı ı ká ha na lso kuyəçətutu teləsəlaa hmaa pə təm tə, meye ı təma sı ı ká la. Halı mə təm ke lso ka yəçətə saa wei í na mə caanaa caanaa paa sı təmayə nəəsi tə. Waatu inəyi lso təma Apəlaham sı: Nyá piya təo ké maa la ate yəlaa tənaya kupaantu. ²⁶ Pə təo ké lso ləsa ı təmle tu tə, mə coləçə ı laaləna-ı kənav. ı kəna-meyə-ı ímpúçú sı í la-meyə kupaantu, sı í layası-me na paa wei í yele ı yaası isayav.

4

Pa yaa Piyee na Yohaani ke nənəçə

¹ Piyee na Yohaani pa təhna samaa ke yəçətənav ke mpv, ilena kətəlaa na lso təsele təhlaa nyuyv tu na Satusee nyəma pa tala. ² Ímpúçú pə sala-we. Pə taya pulv tillaa səsaa naale ná seçesaya samaa sı Yesu fema. Mpv tə sətəa ka te na pá fe. ³ Tənaya Yuta nyəma kpa-we na pá təkı-weye saləka, sı pə fema ile paa cekəna. Pə taya pulv, saa unı tə pu tema taanuyv. ⁴ Paa na mpv mpa pa nuwa Piyee faaci tə, pa paçale mwa. Haləna mvləa mpe pa taa apalaa tapa isu iyisi kakpası (5000) ke mpv.

⁵ Teu fema, ilena Yuta nyəma səsaa na nyuyv nyəma na lso Təm seçesəlaa səsaa, pa koti Yosalem. ⁶ Pə kpaçav isu kətulu səsə Ana, na Kayifi, na Yohaani, na Alekəsantəli-weye mpv na kətulu səsə luluçv nyəma təna. ⁷ İlena pá ləsi tillaa səsaa na pá kəna-weye pa hekv taa, na pá pəəsi-we sı: Mpi unı í lapa isəntə tə, awe heela-me sı í la mpv? Na awe təh taa ké ı tu lapəna mpv?

⁸ Tənaya Feesuyu Nəhətu təh kuləna Piyee na í tə-we sı: Təu, tetv səsaa na nyuyv nyəma me, ⁹ sarja pa pəəsəçı-tuyv kupaantu nti tə lapa kaakalaya tə tə təm, na isəna tə lapa na ká kulı tə. ¹⁰ İle pə wee sı í nyı təm ntəyi mə təna. İseçeli yəlaa təna í nyı-ti tətə sı, Nasaletı Yesu Kilisiti wei í kama səm tesika təo na lso feesi-ı tə, ı təh taa ké yulu unı ı hika ı ti na í naa-ı mə hekv taa ké isəntə. ¹¹ Na Yesu unı ı təm ke pa hmaawa lso Təm taa sı:

Nmalaa me, í ka ləwa pəle nte tə,

ńté tə pəsəna nteye kite tee pəle səsəle.

¹² ı tike təkəh ı yakəna yəlaa nyəçəh. Pə taya pulv, həte tənə tə paası, lənte fei antulinya təna taa nte lso hulə yəlaa sı tē yaa-te na pə ya tá nyəçəh tə.

¹³ Ímpúçú kotuyu səsaa mpe pa nawa isəna Piyee na Yohaani pa yəçətəna apalıtu tə, ilena piti kpa-weye səsəm. Pə taya pulv, pa mayamaya pa nyəma sı Piyee na Yohaani pa ké yəlaa ke yem ké, pa ta la ceu nəçəlu. İlena pá təəsi sı paa ké Yesu təhlaa. ¹⁴ Pácó yulu wei ı ka hika ı ti tə, ı səhna pa isentaa təna. İle pa ta nyı nti paa yəçət tə. ¹⁵ İlena kotuyu səsaa tə Piyee na Yohaani sı pá lu təhvlə taa. Pə kaasa mpe ilena pa niki tə saawala. ¹⁶ Sı: Isənaya tii lana yəlaa pane unı? Pə taya pulv, Yosalem yəlaa təna tema nyəm sı mpe pa lapəna piti təmle səsəle tənə, pécó pə fei tu kpeesi. ¹⁷ İle tii kisina-weye təpuluçvlu

sı ye pa tasa nəχəlvu Yesu həte tənə tə təm heeluyu paa na. Pə taa kəə na tə təm səsı yav ke yəlaa taa.

¹⁸ Mprúyú kotuyu səsaa yaa Piyee-we, na pá kisina-we təpəlvu sı pá taa tasa Yesu həte nıte tə təm yəχətvu yaa seχesuvu ke paa fəη mayamaγa.

¹⁹ Mprúyú Piyee na Yohaani pa cə kotuyu səsaa mpe sı: Mə mayamaγa í mayası-təχı mə taa na í na. Pepe kəla teu ke ləə isentaa? Məχe tə se yaa ləə? ²⁰ Ama nti nti tá nuwa na tə nana ta ise tə, ta kaa pəsı na t́ su tə yəχətvu.

²¹ Mprúyú Kotuyu səsaa mpe pa ta nyı isəna mpi paa la Piyee-we tə. Uena pá tasa-weχe kraalvu ke teu na pá yele-we. Pa ta hiki mpi pə təə paa hə pa ηkraηvu tə. Mpi pə təə tə, yəlaa təna saηaγa ləə ké pə təna mpi pə lapa mpu tə pə təə ké. ²² Apalv wei unı piti təmle lapa na í hiki alaafəya ke mpu tə, ı ləlvu puı ka kəla nule.

ləə seelaa sələmvu

²³ Kotuyu səsaa yela Piyee na Yohaani uena pá tēe kraakraa ke pa taapalaa kiη, na pá keesi-weχe tə təna nti kətəlaa səsaa na nyuvu nyəma pa yəχətaa tə. ²⁴ Pēle pa nu-təχı mpu, uena pa təna pá sələmı ləə sı: Hai, Tacaa, nyá lapəna isətaa na atē na teηku na pə təna mpi pə we pə taa tə. ²⁵ Nyá yelina na Feesuyu Naηηtu tv nyá təmle tv ta ləηce Tafiiti nəχə taa ké təm na í yəχəti sı:

Pepe təə ké piitimnaa cvka pə taa na kalampaani ké mpu?

Pepe təə ké yəlaa ná paasəna nəəhe tēe

kuuu ke yem ké mpu?

²⁶ Ate awulaa səsaa kela təəη.

Tetv təkəlaa ná pēla nəχə

na pá kvli Tacaa na ı Mesii pa təə.

²⁷ Tampana təə, Heləti, na Pəηsi Pilati, na mvulaa, na ləχeli piitim nyəma pa pēla nəχə ke nyá təmle tv naηη tv, wei n ləsaa sı í la Mesii tə, ı təə ké ıcatē tənē tə taa. ²⁸ Mpi tuu ləη nyá toma taa n nəkaa na nı mayası na nı su tə, pə mayamaγa ke pa lapa təkēle. ²⁹ Tacaa, pənente nyəni kraalvu mpi pa kraala-tv na isəle kvseemle tə, na nı yele na nyá təmle nyəma tá tə heeli nyá təm na tu nyəηna pulvu paa pəcə. ³⁰ Tv nyá niη na kvətətvnaa hikiγı alaafəya, na nı yele na yəlaa naaki nyá kəkəlv nyəm na nyá piti təma ke nyá təmle tv naηηtu Yesu toη taa.

³¹ Tillaa tēma sələmvu, uena lonte nte tə taa paa kotaa tə t́ sele. Mprúyú Feesuyu Naηηtu toη kvləna pa təna. Uena pá svu ləə Təm heeluyu na paa nyəηna pulv.

ləə seelaa taləγı pa tənaya pa wənav

³² ləə seelaa kpekəle təna ka kaa lotu na ləmayasəle kvlvmtəle ké təkpaata. Pa taa nəχəlv taa faγasəχı na í nyənəχı ı kvwenam isı ı tike ı nyəm. Ama pa nyənaya pə təna mpi paa wəna təχə isı pa təna pa nyəm. ³³ Tillaa keesayaa Tacaa Yesu fem təm na apalvtv ké, na ləə ká we pa təna pa waalı ké teu. ³⁴ Pa taa nəχəlv taa laη pulv. Pə taya pulv təə, mpa paa wəna tetvnaa yaa tēesı tə pa pēetaγaa ké na pá kəηna pə liyitee, ³⁵ na pá cələγı tillaa. Ye pə caala wei pa waasəna-ı.

³⁶⁻³⁷ Mpu unı pə yelina Lefii tv nəχəlv, wei pa yaakaya sı Yosēefv na pá ləla-ı Sipili tə, í pēeta ı tetv natəli na í məηna pə liyitee na í cəla tillaa. Inəγı tillaa ka cvγusaa sı Paanapası. (Apalvtv halv ke pa yaa mpu na pa tē taa.)

5

Ananiyası na ı alv Safila pa təm

¹ Mprúyú apalv nəχəlv ílé, pa yaa-ı sı Ananiyası, na ı alv sı Safila. ı pēeta pa tetv natəli na ı alv wəna pə nyəm. ² ı tēma pēetvuvu, uena í faγa liyitee taa na í su. Uena í pona wəna a kaasaa tə, na í cəla tillaa na ı alv wəna pə tənaya mpu pə nyəm. ³ Tənaya Piyee pəəsaa-ı sı: Ananiyası pepe təə ké Satani hika-η mprúyú katatəlaya, na nı kaası nyá təχı tetv nti n pēeta tə tə liyitee, na nı puγusi Feesuyu Naηηtu? ⁴ N taa pēetəta-tı tə, nyá tetv ké mēe.

Na n tu tema-təxi pɛɛtɔv tɔ, awe ti liyitee, pə taya nyá? Ue isənaɣa pə lapa na í paasi na í mayasi nyá taa na í la yaasi isayav inɛ i taka? Isə ke í puɣusaa pə taya yəlaa se.

⁵ Ananiyasi nu tɔm tənɛ unɪ, ulɛna í hoti na í si. Ḿpúyú pə lapa pa tənna mpa pa nu tɔm tənɛ unɪ tɔyɔ keniŋa nakəli pə tu fɛi. ⁶ Ulɛna ifɛpiya kulɪ na pá takɪ-i puɣuɣ na pá pona-i pim.

⁷ Pə lapa laasaya isu kaləfunaa tooso, ulɛ Ananiyasi unɪ i alv suwɔyale. Ama i ta nuta nti tɔ tema lapv tɔ. ⁸ Ḿpúyú Piyɛɛ pɔɔsa-i si: Í pɛɛta mə tetv nti tɔ tɔ liyitee tənayalɔ? Heeli-m.

Ulɛna Ananiyasi alv cɔ si: Anəɣəle mpv.

⁹ Tənaya Piyɛɛ yəɣɔta-i si: Isənaɣa mə lapa na í kɛntɪ na í paasi na í hvv si í mayasəxi Tacaɔ Feesuyv Nanɣtɔ si í naa i waali? Nyənɪ, mpa pa pima nyá paalv tɔ pa tema kɔntɛ, mɛɣɛle nɔnɔɣɔ tɛɛ. Paa tɛɛsi nyaya tɛɛnav.

¹⁰ Tənaya Ananiyasi alv unɪ i hota Piyɛɛ nɔɔhɛɛ tɛɛ ké kɔakɔaa na í sí. Ifɛpiya suwaa, ulɛna pá mayana i səpa. Ulɛna pɛle pá kɔaya-i na pá polo pá pimi-i i paalv kəŋkəŋ taa.

¹¹ Ḿpúyú tɔm nti tɔ lapa Yesu sɛɛlaa kɛkəle tənna na mpa pa nu-ti tɔ pa tənaya keniŋa nakəli pə fɛina.

Piti tɔma payale təŋna lapv

¹² Tillaa lapa Isə kəkəlv nyəm, na piti tɔma payale ke yəlaa hɛkv taa. Isə sɛɛlaa tənna kotaya Salvməŋ sakaya sɔsaya tɛɛ. ¹³ Samaa puɣulaya-wɛɣɛ pə tu fɛi, paa na mpv yulv kɔai tv ke yem nyaŋayana pa taa suuv. ¹⁴ Ama apalaa na alaa samaa mpa pa mukaya Tacaɔ tɔm na pá sɔsəxi isə sɛɛlaa kɛkəle tɔɔ tɔ, pa nyɔɔŋ təŋna hukuyv ke sɔsəm. ¹⁵ Ulɛna yəlaa náá svv kutəntvnaa ke lunav, na pá husɪ-wɛɣɛ katonaa na nyaaləŋ tɔɔ ké harɛɛ nɔɔsi, si ye Piyɛɛ tɛkəna tənna, i ulɛɛmuyv mayamaya tu tokina kutvkinav ke pa taa lɛlaa. ¹⁶ Yəlaa samaa lukayana Yosalem cəlv acalɛɛ taa na pá kəŋna kutəntvnaa na mpa alɔɣaa cɔsaya tɔ, na pa tənna pa hikiyi alaafaya.

Tillaa tɔyɔ kɔnyəŋ

¹⁷ Tənaya isəsɛɛmlɛ kɔa kətvlv sɔsɔ ke sɔsəm ke tillaa tɔɔ, na i kiŋ cayalaa tənna mpa pa ké Satusee kɛkəle nyəma tɔ. Haləna pá hvv si paa kulɪ pa tɔɔ. ¹⁸ Ḿpúyú pa kɔa tillaa na pá takɪ-wɛɣɛ timpi pa təkəxi samaa tənna tɔ. ¹⁹ Ama Tacaɔ isətaɔ tillu nɔɣəlv kəma ahoo taa na í tvlv saləka nɔnɔɔsi, na í ləsi tillaa. Ulɛna í heeli-wɛ si: ²⁰ Í polo Isə təsɛɛle taa təkaa na í kɛɛsi samaa ke layasuyv mpaav kɔnɛ kv tɔm.

²¹ Ḿpúyú tillaa lapa nti isətaɔ tillu heela-wɛ tɔ. Pa kula tanəŋ ahula tɛɛ na pá polo Isə təsɛɛle taa na pá niki waasv lapv.

Tənaya kətvlv sɔsɔ na i kiŋ cayalaa tənna pa kota Yuta Kotuyv sɔsəɔv nyəma. Ulɛna pá tili si pá ləsi tillaa ke saləka taa na pá kəna. ²² Waatv wei filisinaa ná tala saləka taa tɔ, pa ta mayana-wɛ. Ulɛna pɛle pa məli kɔakɔaa na pá heeli hvvle sɔsaa mɛ si: ²³ Tə talaa na tɔ mayana saləka nɔnɔɔsi kaləsa mpv təkəŋkəŋ, na tanɣlaa náá səŋa pa təsəŋlɛnaa ke nɔnɔɔsi tənna. Ama tə tula nɔnɔɔsi, ulɛ nɔɣəlv fɛi pə taa.

²⁴ Isə təsɛɛle tanɣlaa nyuyv tv na kətəlaa sɔsaa pa nu mpv, ulɛna tillaa mukuyv mɔi pə tv-wɛɣɛ piti ke teu. Haləna pa ta nyi mɔi tɔm tənɛ tii tɛna tɔ. ²⁵ Tənaya nɔɣəlv ná lu yem na í heeli-wɛ si: Í nawaa, mpa unɪ í ka tv saləka tɔ, pa wenna nteɣɛ Isə təsɛɛle sɔsəɔle taa na pá laki yəlaa ke waasv.

²⁶ Ḿpúyú tanɣlaa nyuyv tv unɪ na i yəlaa pa polaa na pá kəna tillaa təhɛɛ. Pə taya pulv tɔɔ, paa wɛna yəlaa sɔɣəntv si pá taa kəɔ pá yoo mɛɣɛ pɛɛ.

²⁷ Tanɣlaa nyuyv tv tana tillaa, ulɛna pá səŋsi-wɛɣɛ təhvule taa, na kətvlv sɔsɔ svv-wɛɣɛ tɔm pɔɔsvuyv. ²⁸ Tənaya i tɔma-wɛ si: Isu tə kisina-mɛ təsəɣasaya si í taa tasa apalv unɪ i tɔm ke yəɣətvuyv ya? Na pɛpɛɣɛle í lapa isəntɔ? Í yasa mə sɛɣɛsvuyv ntɛ Yosalem icatɛ tənna tɔmam, na í caa í məŋna i səm tɔm ntɛ ta nyɔɔŋ taa.

²⁹ Ntɛna Piyɛɛ na tillaa lɛlaa pa cɔ kətvlv sɔsɔ si: Pə wɛɛ si Isə ké tə se, pə taya yəlaa. ³⁰ Ta caanaa caanaa Isə feesa Yesu wei unɪ mə kama tesika tɔɔ na í sí tɔ. ³¹ Isə kusa i nyuyv na í cayasi-i i kəŋkəŋ taa, na í lapɪ-i wulav na waasvlv sɔsɔ, si pə la na lɛɣɛli

nyéma layası tənte na lso husı pa isayatu. ³² Tə ké pə təna mpi pə lapa mpv tə pə aseeta nyéma. Pə taɣa tá tike. Ama tá na Feesuyu Nanjtu wei lso ha mpa mpa pa nukəna-ı tɔɣo.

³³ Kotuyu səsəu kotilaa mpe pa nu mpv, ılena pa páána huu səsəm, haləna pa caakaya pa kv tillaa səsaa. ³⁴ Ama pa taa ka we Falisa nəɣəlv wei pa yaa sı Kamaliyee tə, ı ké pa lso Təm seɣesəlv səsə, na yəlaa seekaya-ı. Ḿpúyú ı kulaa na í səɣ hıvle taa, na í tə sı pá ləsi tillaa na awalı təo na pécó. ³⁵ ılena í heeli kotilaa sı: lseyeli nyéma me, í la laakalı na mpi í caa í la yəlaa pane tə. ³⁶ Matəɣ wulena taa ké Teutası kulaa na í nyəni ı ti ısu yulv nəɣəlv, na yəlaa ısu nasəle (400) təɣ ı waalı. Ḿpúyú pa kv-ı, na mpa pele pa təɣaya ı waalı tə pá ya ɣkanɣa, na pə təna pə saalı yem. ³⁷ ılé ı waalı ké Kalilee tv Yutaası ná kula kəkəlvv waatu, na í təɣı yəlaa kvpiɣ ke ı waalı. Ama pa kv ılé tətə, na pá yası pa təna mpa pa təɣaya-ı tə. ³⁸ Pə təo ké pənente ma heeliɣi-me sı, í taa paasəna yəlaa pane unı pa təm tətə. Í yelev-we na pá tee. Pə taɣa pulv təo, ye yəlaa kiɣ ke pa kookalı na pa təma lunaa, pu saalı ké. ³⁹ Ama ye tampana lso kiɣ ke pə lunaa, í kaa pəsi na í la-weɣe pulv. Í la laakalı, pá taa kəo na í yoonə lso.

Ḿpúyú kotilaa mv Kamaliyee təm. ⁴⁰ ılena pá yaa tillaa na pá həkı-we, na pá heeli-we sı: Yesu təm í taa tasa mə nəəsi taa ké luu. ılena pá yelev-we sı pá tee. ⁴¹ Ḿpúyú tillaa lu kotuyu taa na lanhılvmlə kvvı-we ısu lso tona-we na í yelev na pá ná kvnyəɣ ke Yesu təo tə. ⁴² Paa ifemle nte, pa ta heesi Yesu wei ı ké Mesii tə ı Laapaalı Kupaɣ heeluyı, na waasu lapv ke teesi taa na lso təseele taa.

6

Yəlaa naatosompəɣəlaya ləsvyɣ

¹ Waatu unı ı taa Tacaa təɣlaa təɣna səsıvyɣ. Ḿpúyú pə lapa təmaya ke Yuta nyéma mpa pa yəɣətaya Kələeki təm tə na tetv Yuta nyéma pa hekv, sı tetv Yuta nyéma ı paasəɣəna mpe pa leelaa ke teu ke paa ifemle nte tə təɣənaɣa talvyɣ taa. ² Tənaɣa tillaa naanvwa na naale unı ı kota Tacaa təɣlaa kpekəle təna na pá tə-we sı: Pə ta mvna sı té yelev lso Təm paasənav na tá lakı kvtəɣəɣ təm. ³ Pə təo tə, apalaa me, í nyəni na í ləsi mə taa ké yəlaa naatosompəɣəlaya, mpa yəlaa sama na Feesuyu Nanjtu təɣ təo pa kiɣ na pá wəna ləmayasee ke səsəm tə, na tá tv-weɣe təmlə tənə. ⁴ ıle saa unı táá hiki caɣale na tá paasəɣəna lso sələmvvı na waasu lapv ke tam.

⁵ Ḿpúyú pa kpekəle təna lanɣe heena təm nti, ılena pá ləsi ltiyeeı. Yulv unı ı tisa ı yuɣ ke lso təo ké teu, na Feesuyu Nanjtu təɣ təo ı kiɣ. Pa ləsa tətəɣə Filıpv, na Pulvkvlv, na Nikanəo, na Timəɣ, na Paləmenası, na Antiyəka Nikolaa, wei ı ka svv Yuta nyéma mpaav taa ké kvsvv ke hatoo ləɣ tə. ⁶ ılena pá pona-weɣe tillaa kiɣ, na pele pá sələməna-weɣe lso na pá tənı pa təo ké niɣ.

⁷ Ḿpúyú lso Təm təɣna yekvvı na tə puki, na Tacaa təɣlaa nyəɣə təɣna səsıvyɣ ke səsəm ke Yosalem taa. Haləna kətəlaa paɣav tisi na pá mv Yesu təm ke teu.

ltiyeeı kpaı

⁸ lso we ltiyeeı waalı na í hikiyi toma ke səsəm, na í lakı piti təma na lso kəkəlv nyəm ke yəlaa hekv taa. ⁹ Ḿpúyú Yuta nyéma təkotile nte pa yaa sı Yomaa Kvhetaa təkotile tə, tə taa yəlaa napəli mpa pa ké Siləeeı na Aləkəsantilii nyéma tə, pá na Silisii na Asii tetv pə Yuta nyéma napəli pa kula ltiyeeı təo, na pá na-ı pá svv təm həm taa. ¹⁰ Ama ltiyeeı kəla-we na təm. Pə taɣa pulv, Feesuyu Nanjtu hana-ı ləmayasee na í yəɣətəɣəna. ¹¹ Ḿpúyú yəlaa mpe pa ha yəlaa ke liyitee sı pá yəɣətı sı: Tə nuwa ı sayata Moisi na lso. ¹² Na pa səsə yəlaa na nyvıv nyéma na lso təm seɣesəlaa səsaa, na pele pá kvlı ltiyeeı təo, na pá kpa-ı na pá pona-ı təhvle səsəle taa. ¹³ Ḿpúyú pa caa yəlaa napəli sı pele pá suu ltiyeeı ke təm sı: Apalv ıne ı sayatəɣı tá lso təseele səsəle kvpante tənə na lso Təm ke tam ké. ¹⁴ Halı tə nu ı yəɣətəa sı: Nasaletı Yesu unı ı ká yəki tá lso təseele səsəle tənə, na í layası kətası nsi Moisi naa hula-tv tə.

¹⁵ M̄p̄r̄ȳḡ t̄əh̄v̄le taa caɣalaa t̄əna pama ltiyeeɲi t̄əw̄ k̄e ɲe, na p̄a n̄a s̄i ɲi ɲentaa mu ɲotaa tillu w̄eetu.

7

ltiyeeɲi waasu

¹ T̄ənaɣa k̄ət̄ul̄v̄ s̄əw̄ə p̄əw̄sa ltiyeeɲi s̄i: Tampana p̄ə lapa m̄p̄v̄? ² M̄p̄r̄ȳḡ ltiyeeɲi c̄əwa s̄i: Ma t̄eet̄v̄naa na ma caanaa m̄e, ɲi t̄v̄ ŋk̄raɲɲ na ɲi nu. Teeli ɲə lu ta caanaa caanaa caa s̄əw̄ə Ap̄ələham t̄əw̄ k̄e ɲi ka w̄ev̄ Mesopotami na p̄əc̄ó ɲi k̄ul̄əɣi na ɲi p̄uki Halan̄ ke caɣav̄ t̄ə. ³ Na ɲi t̄əmi-ɲi s̄i: K̄v̄li na ɲi yele nyá t̄et̄v̄ na nyá nyáma. Maa h̄v̄li-ɲi t̄et̄v̄ nti t̄ə taa n̄ k̄a polo ɲi caɣa t̄ə. ⁴ M̄p̄r̄ȳḡ Ap̄ələham k̄v̄la Kal̄ətee t̄et̄v̄ taa na ɲi polo ɲi caɣa Halan̄. Ap̄ələham caa s̄əpa, ɲena ɲə ɲəsi-ɲi Halan̄ t̄əna na ɲi k̄əna-ɲi timpi m̄ə w̄e kaɣana ɲənt̄ə t̄ə. ⁵ ɲə t̄a ha-ɲi t̄et̄v̄ nti t̄ə taa k̄e p̄v̄lv̄ maɣamaɣa. Paa t̄eeliya s̄i ɲi s̄opi s̄opuɣu maɣamaɣa. Ama ɲə t̄əma-ɲi k̄v̄t̄əm k̄e s̄i ɲi k̄a ha-ɲi t̄et̄v̄ nti. ɲi maɣamaɣa ɲi piya k̄a t̄əna na p̄a ti-ti t̄ət̄əɣə ɲi s̄əm waali. P̄əc̄ó waatu ɲi Ap̄ələham f̄eina p̄əɣaya. ⁶ ɲe nti ɲə heela-ɲi t̄əɣəle s̄i: Nyá piya k̄a caɣa caɣal̄ətv̄ ke ɲelaa t̄et̄v̄ taa, na p̄ele paa la-w̄eɣe yomaa. Paa tu-w̄eɣe wahala ke p̄usi nas̄əle (400) t̄əcu k̄e t̄əna. ⁷ Ama ɲə t̄əma s̄i ɲi k̄a p̄əw̄si piitim m̄pi pu tu-w̄eɣe yomle ke m̄p̄v̄ t̄ə. P̄əle p̄ə waali ɲe paa lu t̄əna na p̄a k̄əw̄ t̄et̄v̄ t̄əne ɲi t̄ə taa na p̄a paas̄əna ɲə s̄eɣu. ⁸ M̄p̄r̄ȳḡ ɲə lapa na p̄el̄v̄v̄ p̄əsi Ap̄ələham ke k̄ətaɣa ŋka kaa t̄əw̄s̄əɣi-ɲi nti ɲi na ɲə paa ȳəɣ̄ətaa na p̄a s̄u t̄ə. P̄ə t̄əw̄ k̄e Ap̄ələham k̄əma ɲi ɲv̄li ɲəsaaka t̄ə, ɲi p̄ela-ɲi ɲi k̄v̄yeeɲi p̄ələf̄ei naan̄v̄wa w̄ule. ɲena ɲəsaaka n̄á p̄eli m̄p̄r̄ȳḡ Yak̄ərv̄, na Yak̄ərv̄ n̄a p̄ela m̄p̄r̄ȳḡ ɲi piya naan̄v̄wa na naale m̄pa pa ke ta k̄peka caanaa caanaa s̄əsa t̄ə.

⁹ Ta caanaa caanaa m̄p̄e pa lapa Yoseef̄v̄ ke ɲəs̄eɣemle na p̄a p̄eeti-ɲi, na p̄a p̄ona-ɲi ɲi p̄ipiti ke yomle. Ama ɲə ka w̄e Yoseef̄v̄ waali, ¹⁰ na ɲi yapa-ɲi ɲi wahalanaa t̄əna taa. P̄ə k̄əma na Yoseef̄v̄ tala ɲi p̄ipiti w̄ulav̄ s̄əw̄ə k̄iɲ t̄ə, ɲə lapa na w̄ulav̄ ɲəɲle h̄eena ɲi yaasi na ɲi ɲəɣat̄v̄. Hal̄əna ɲi p̄ipiti w̄ulav̄ nana-ɲi k̄v̄f̄əneɣe k̄rav̄, s̄i ɲi nȳəɲəɣi ɲi p̄ipiti t̄et̄v̄ t̄əna na ɲi maɣamaɣa ɲi t̄əɣaya p̄ə t̄əw̄. ¹¹ M̄p̄r̄ȳḡ nȳəɣəsi anaam lu ɲi p̄ipiti na Kanaan̄ p̄ə t̄et̄v̄ t̄əna taa. Pu han̄a teu k̄e t̄əkoɲkoɲ hal̄əna ta caanaa caanaa m̄p̄e p̄a p̄eeki m̄pi paa t̄əɣə t̄ə na p̄a k̄p̄isi. ¹² P̄ə k̄əma na Yak̄ərv̄ nu s̄i t̄əɣənaɣa p̄e w̄e ɲi p̄ipiti, ɲena ɲi k̄v̄si t̄a caanaa caanaa m̄p̄eɣe t̄əm k̄ancaalaya nȳəm na ɲi t̄ili. ¹³ Pa k̄əma na p̄a m̄əli t̄əm naale nȳəm, ɲena Yoseef̄v̄ ɲa na ɲi taal̄v̄naa nȳəmi-ɲi. Na p̄ə lapa t̄əw̄ na ɲi p̄ipiti w̄ulav̄ s̄əw̄ə maɣamaɣa n̄á c̄ek̄əna ɲi piitim. ¹⁴ M̄p̄r̄ȳḡ Yoseef̄v̄ t̄ila ɲi caa Yak̄ərv̄ na ɲi nȳəma t̄əna waali na p̄a k̄əw̄. Pa w̄e ȳv̄lv̄nȳəw̄ɲi nutoso na naan̄v̄wa na k̄ak̄pas̄i. ¹⁵ M̄p̄v̄ p̄ə ɲəp̄əna Yak̄ərv̄ nana ɲi p̄ipiti pote, na ɲi caɲ ɲi s̄i t̄əna. Ta caanaa caanaa n̄a s̄əpa t̄əna t̄əw̄. ¹⁶ Pa k̄rakaya-w̄eɣe na p̄a m̄əɲəɣəna Sikem, na p̄a piɲ-w̄eɣe p̄əlaav̄ ŋku Ap̄ələham ka yapa Hem̄əw̄ nȳəma k̄iɲ na ɲi ȳitee t̄ə kv̄ taa.

¹⁷ P̄ə k̄əma na p̄ə tala nti ɲə ka t̄əma s̄i ɲi k̄a la Ap̄ələham t̄ə t̄ə lap̄v̄ t̄ə, t̄a piitim nȳəma h̄uka s̄əw̄əm, pa p̄əɣav̄ ke ɲi p̄ipiti w̄e s̄əɣənt̄v̄. ¹⁸ M̄p̄r̄ȳḡ w̄ulav̄ s̄əw̄ə k̄v̄fal̄v̄ n̄əɣəlv̄ n̄a caɣaa, ɲi ɲi taa nyi Yoseef̄v̄. ¹⁹ W̄ulav̄ ɲi ɲi lapa t̄a piitim ke acilayat̄v̄. ɲi tu ta caanaa caanaa ke wahala ke teu na k̄v̄caal̄v̄v̄, s̄i p̄a ɲə pa ah̄v̄lv̄m̄naa na p̄a s̄i. ²⁰ Waatu ɲi ɲi taa k̄e pa ɲv̄la Moisi. ɲi ka k̄e p̄əɣaya k̄v̄paɲka ŋka ka te ɲə k̄e teu t̄ə. M̄p̄r̄ȳḡ Moisi nȳəma t̄əw̄-ɲi ɲəw̄v̄naa tooso k̄e pa t̄e. ²¹ P̄ə k̄əma na p̄a ɲə-ɲi t̄ə, ɲi p̄ipiti w̄ulav̄ s̄əw̄ə p̄eɲə hiina-ɲi na ɲi t̄əki-ɲi ɲi ɲi maɣamaɣa ɲi k̄v̄lv̄v̄. ²² M̄p̄v̄ p̄ə ɲəp̄əna Moisi nȳəma ɲi p̄ipiti nȳəma nȳəm t̄əna. Hal̄əna ɲi ɲa ȳlv̄ wei ɲi ȳəɣ̄əta nti tu hot̄iyi ate t̄ə, na ɲi p̄əsa t̄əma.

²³ P̄ə k̄əma na Moisi p̄usi tala nule, ɲena ɲi h̄v̄ s̄i ɲi k̄a polo na ɲi wiili ɲi ɲeɣeli nȳəma ɲelaa. ²⁴ Moisi polaa ɲena ɲi maɣana ɲi p̄ipiti tu n̄əɣəlv̄ ɲi lak̄i pa taa n̄əɣəlv̄v̄ m̄v̄s̄v̄ɲi. ɲena ɲi mu wei pa lak̄i m̄p̄r̄ȳḡ m̄v̄s̄v̄ɲi t̄ə ɲi t̄əm na ɲi suna ɲi ti, na ɲi ɲeeti ɲi p̄ipiti tu, na ɲi caɲ ɲi kv̄-ɲi. ²⁵ Moisi ka nȳəmaɣa s̄i ɲi ɲeɣeli nȳəma k̄a nyi s̄i ɲi n̄əɣ̄i ɲə ɲəsa s̄i ɲi waasi-w̄e. Ama p̄ele pa ta nyi m̄p̄v̄. ²⁶ Kv̄ fema ɲena ɲi maɣana ɲeɣeli nȳəma naale na p̄a mak̄i, ɲena ɲi polo pa ɲəlv̄v̄. Na ɲi t̄ə-w̄e s̄i: Apalaa m̄e, m̄ə k̄v̄lv̄m̄ k̄e, ɲe pepe t̄əw̄ k̄e ɲi lak̄i t̄əmaɣa m̄v̄s̄v̄ɲi? ²⁷ Ama m̄v̄s̄v̄ɲi wei ɲi lakaya ɲi t̄əɣənt̄əle ke m̄v̄s̄v̄ɲi t̄ə ɲi nyasa-ɲi t̄əm s̄i: Ma na-ɲi, t̄a w̄ulav̄ na t̄a t̄əm h̄v̄lv̄. ²⁸ Tete n̄ tema ɲi p̄ipiti tu ke k̄v̄v̄v̄ t̄əɣəle saɲa n̄ nȳəma s̄i n̄ k̄a t̄eesi ma na?

²⁹ Moisi nu mpv, ulena i se kprakpa na í polo í caɣa Matiyah tetv taa. Matiyah tənaya i lula apalu piya naale.

³⁰ Pə kəma na pusi nule cəə, ulə kuyaku nakuli i we wulaya tetv taa ké puɣv Sinayi kiɲ. Ḿpúyú hotiya nakəli ka svv kəkə muɣv, ulena isətaa tillu lu i təə ké hotiya ŋke ka kəkə taa. ³¹ Moisi nawa mpv, ulena pá lapɪ-i piti. Tənaya i tuusaa si i wiiliyi teu, ulena í nu Tacaa nəɣv si: ³² Maɣale nyá caanaa caanaa ləə, Apələham na lsaaka na Yakərv pa ləə. Tənaya səɣəntv kra Moisi ke səsəm na í seliyi, haləna í kpisi nyənɣv. ³³ Uləna Tacaa tə Moisi si: Wəɣəsi nyá ntəɲkpala, timpi taa n səɲa mpv tə pə ké tetv kate nyəntv ké. ³⁴ Ma nawa ma yəlaa mpa pa we Icipiti tə pa wahala, ma nu pa wula. Uləna má tii si ma yakɪ-we. Təv, kuli, ma tiliyi-ŋ Icipiti.

³⁵ Moisi wei unu i təm lseyeli nyəma ka kisa təkpratakpata na pá təmɪ-i si: Tə na-ŋ, tá wulav na tá təm huulv tə, kulvm unəɣi ləə taɣana kusvɣv na í tili pa kiɲ, si í la pa wulav na í waasi-we na isətaa tillu wei i ka lu i təə ké hotiya kiɲ tə i toɲ taa. ³⁶ Inu i lapəna piti təma na ləə kəkəlv nyəm na í ləsi-weɣe Icipiti tetv taa. I lapa mpv tətəɣə səsəncaasi tənku taa na wulaya tetv taa, halɪ pusi nule. ³⁷ Moisi unu i heelina lseyeli nyəma si: ləə ká kəna-meɣe ləə kuyəɣətvtv teləsvlv nəɣəlv wei i we isv má, na i ká wee mə maɣamaya mə piitim tv tə. ³⁸ Kulvm unu i ka wenna lseyeli nyəma mpa paa kota wulaya tetv taa tə pa kiɲ. Í na isətaa tillu wei i ka yəɣətəna-i puɣv Sinayi təə tə pa wenna tá caanaa caanaa kiɲ ke tənə unu. Moisi unu i mvna ləə Təm nti tə lakɪ təmle ke səsəm tə si i teləsəɣɪ-tv.

³⁹ Ama tá caanaa caanaa ta nuna-i. Pa kisa-i na pá kraɣa pa laakalənaa na pá məɲna Icipiti. ⁴⁰ Haləna pá yəɣətɪ Aləɲ si: Lu-tvɣv tvɣv na tə nyənəɣi-kv. Pə taɣa pulv, tə ta nyi mpi tá Icipiti taa ləsəlv Moisi təmnaa tə. ⁴¹ Ḿpúyú pa lupa naule na pá pəsi-teɣe pa tvɣv na pá laa-te. Haləna pá yəəlvəna pa niɲ kulvupum mpəɣi teu. ⁴² Ḿpúyú ləə lapa-weɣe awusa na í yelev-we si pá nyənəɣi isətvlvɲasi ke pa tuɲ, isv paa ŋmaav ləə kuyəɣətvtv teləsəlaa takəlasɪ taa tə si:

lseyeli nyəma me,

maɣa í lapa kətasi na í fəeni

wulaya tetv taa ké pusi nule taa?

⁴³ Aai, tvɣv Moləki cokəle na mə tvɣv

Ləfah isətvlvɲa ləesvɣv ke

í kraɣaa na í paasəɣəna.

I tənaya mpv, pə taɣa wei í lupa si

í tənəɣi təɣəle?

Pə təə ké maa yelev na pá pona-meɣe Papiloni,

haləna í tɛe pə waali.

⁴⁴ Wulaya tetv taa tənə unu tá caanaa caanaa ka wəna cokəle, na tə taa na seliya kraatanaa. Paa sika-teɣe teitei ké isv ləə ka heeluyv Moisi tə. Teitei isv nte tə taka Moisi ka nawa tə. ⁴⁵ Tá caanaa caanaa cela-teɣe pelev pa waali nyəma. Uləna pelev pá kpenna-teɣe timpi Yosuvee tɛe-weɣe nəɣə na ləə yasɪ piitimnaa ke pa isəntaa na pá təɣə tetv tə. Na tə wee tənaya mpv, haləna Tafiiti waatu. ⁴⁶ ləə laɲle hənə-i teu, uləna Tafiiti náa sələmi-i nəɣə, si i lakɪ unu wei i ké Yakərv ləə təɣə təcəɣəle. ⁴⁷ Pə na pə mpv tə, Salvməɲ ŋmana-i kutuluyv ŋkv.

⁴⁸ Ama pə taɣa isətaa ləə Səsv unu i cakɪ kutulvɲ wei yəlaa niɲ ŋmawa tə i taa se. Halɪ ləə kuyəɣətvtv teləsvlv maɣamaya yəɣətə mpv si:

⁴⁹ Tacaa yəɣətə si:

lśətvsvɣv nté ma kumte.

Atɛɣele ma nəəhɛe təsule.

Ulə kutuluyv ŋku kv taka ké í pəsəɣi na í ŋma-m?

Na leɣele ma təhɛesəle?

⁵⁰ Pə taɣa má lapəna pə tənaya mpv na ma niɲ?

⁵¹ Təv, yəlaa mpa me í tɛma keeluyv tə, mə laɲa lapa kpusəɲ na mə ŋkraɲɲ tɛeli na í kisi ləə Təm. Í kpɛesəɣəna Fesuyv Nəɲɲtv ke tam, mə caanaa kate ke í kraɣaa. ⁵² Mə

caanaa naasa lso kuyəxtutu teləsəlaa mpe pa təna na pá səə kuləm ke? Pa kv mpa pa heelaya si tampana tənjlv unı ı ká kəə tə. Kuləm unəğəle mə lapa kələmətə ke nəəñəə na í kv. ⁵³ Halı məye isətaa tillaa teləsa lso kusəsutu. Pəyele u caaki tə təkuyv.

ltiyeeni səm

⁵⁴ Yuta nyəma nu mpu, ulena pááná huu pa taa, na pá sala pa niñ ke ltiyeeni təə na pá tənəa. ⁵⁵ Ḿpúyú Feesuyv Naññtv toma kuləna ltiyeeni ke teu. ulena í teki ı ise na isə na í na lso teu səsəəm na Yesu sənə ı ntəğəñ təə. ⁵⁶ Tənəya ı təma si: lı naa, isətəñuyv tulaa, na má naa Yulv Pəyaya na ká sənə lso ntəğəñ təə.

⁵⁷ Ḿpúyú Yuta nyəma mpa kapusi ke teu, na pá təkı pa ñkpaññ na pá huli ltiyeeni. ⁵⁸ Na pá tuli-ı na pá luna ıcate waalı, na pá svv-ı ppe yəğav si pá kv-ı. Mpa paa ké pə aseeta nyəma tə, ppe pa suna ifepu wei pa yaa si Səəli təğə pa wontu. ⁵⁹ Pa tənəna ltiyeeni ke ppe yəğav, ulena í sələmı si: Taca Yesu kelı-m. ⁶⁰ ulena í luñ akula na í yəğətəna nəğə səsəñka si: Taca, taa nyəni pa isəyatv tənə. ltiyeeni yəğətə mpu, ulena í hē.

8

¹ Səəli lanje ka hēena ltiyeeni kuyv.

Wahala yasa Yesu sēlaa kpekəle

Kuyaku ñkv kv mayamaya ke pa svv Yosalem Yesu sēlaa kpekəle ke kvnyəñ tuyv ke teu. ulena pa təna pá ya Yuta na Samalii taa, na pə ye le tillaa tike. ² Ḿpúyú yəlaa mpa pa tənəyi lso mpaav ke teu tə pa pima ltiyeeni, na pá wii-ı səsəm.

³ Ama pə yela Səəli ílé tə, Yesu sēlaa ke ı tənəna luvv si ı lakı sakasaka. Tēesi taa ké ı svvka ya na í kraaki apalaa na alaa na í təkəyi.

Filipv kpaaləyi Laapaalı Kupañ ke Samalii

⁴ Mpa mpa pa ya mpu tə pa cəəka ya paa le na pá heeliyi lso Təm Laapaalı Kupañ. ⁵ Samalii ıcate ke Filipv ná polaa na í heeliyi tənə nyəma ke Mesii təm. ⁶ Piti təma nna Filipv lakaya tə samaa nu a təm na pá nana pa ise. Pə təə ké waatu wei í yəğətəyi, pa tənə təpai pa tuyi ñkpañuyv ke teu. ⁷ Pə taya pulv, aləğaa kiisaya na pá seeki aləğəhilaa pağale kiñ na acamaa na kaakalası pağale hika alaafəya. ⁸ Ḿpúyú yəlaa lanə hulvma katatəlaya, haləna pə la ıcate nteye yuñ.

⁹ Apalv nəğəlv naa we ıcate íté tə taa ké hatoo ləñ, pa yaaki-ı si Siməñ. Apalv unı ı lakaya topotopo təma ké, na pə lakı Samalii nyəma tənəya piti. l nyənəya ı təyi səsə ké pə tii fei. ¹⁰ Pə krağav piya na pá polo səsaa tə pa tənə pa wutaya-ı ké. Haləna yəlaa tənəya si: lso toma nna pa yaa toma səsəəna tə a tv ntə.

¹¹ ulena pá wutiyi Siməñ unı ı waalı. Pə taya pulv, ı topotopo təma ka tēma-wēye piti lapv ke hatoo ləñ. ¹² Ama Filipv kəma na í heeliyi-wēye lso Kawulaya na Yesu Kilisiti pə Laapaalı Kupañ tə pa mv Laapaalı Kupañ unəyi teu, haləna pá sə apalaa na alaa ke lso lvm. ¹³ Siməñ ílé ı mayamaya ı muwa na pá sə-ı lso lvm. ulena í svv Filipv ke tənuyv na ı nyənəya lso kəkələnəa səsaa na piti təma nna a lakaya tə na pə wē-ı piti.

¹⁴ Tillaa mpa paa wē Yosalem tə pa nuwa si Samalii nyəma mv lso Təm, ulena pá kusı Piyee na Yohaani na pá tili si pá polo na pá ná. ¹⁵ Piyee pa tala tənə, ulena pá sələmənə Samalii nyəma mpeye lso si pá hiki Feesuyv Naññtv. ¹⁶ Pə taya pulv, Taca Yesu hətə tike ke paa yaawa na pá sənə-wēye lso lvm. lē Feesuyv Naññtv ta tiita pa taa nəğəlv ı təə. ¹⁷ Tənəya Piyee na Yohaani pa tənə niñ ke pa təə. ulena pá hiki lso Feesuyv Naññtv.

¹⁸ Waatu wei Siməñ nawa si tillaa tənə-wēye niñ na pá hiki Feesuyv Naññtv tə, ı cēla-wēye liyitee, ¹⁹ na í tə si: í cēle maya mpu unı pə lapv tətə, na má tənə wei ké niñ, pntu hiki Feesuyv Naññtv ke mpu.

²⁰ Tənəya Piyee təma si: lsənə mpi n huuv si pa pəsəyi pá ya lso hətə na liyitee tə, nyá na nyá liyitee í la yem. ²¹ N kaa na pulv cəcəka. Pəyele nyá paa mayamaya tu fei tənə unı tə taa. Pə taya pulv, lso isentaa nyá lotu ta te. ²² lē lə nyá huwēe asəyēe ani, na í wiina Taca na í hulı-ñ suulu na í tayani-ñ nyá huwēe asəyēe ani. ²³ Pə taya mpu, ma naakuyv-ñ tə, nyá na nyañ ké isu kakaya. Isəyatv lapv təkəna-ñ təkem.

²⁴ Ḳpúyú Siməŋ cə-we si: Mu wiina-m na Tacaa, na nti í yəgəta mpv tə tə taa natəli í taa la-m.

²⁵ Tillaa mpe pa naale pa tema nti nti pa nawa təgə keesuyv na waasu lapv. Ulena pá kulí na pá məli Yosalem. Pa məlaya mpv tə, pa heelaya Laapaali Kupaŋ ke Samalii acaləe paɣalə taa ké na pá təŋna pote.

Filipv na ltiyopii tv pa təm

²⁶ Tacaa isətaa tillu nəgəlv heela Filipv si: Kulí na í təŋ ilim mpətəŋ tə, na í katí hapəle nte tə lukí Yosalem na tə puki Kasa tə. Wəlaya tetv taa ké hapəle rítə tə fayanaa.

²⁷ Ḳpúyú Filipv kulaa na í tv mpaav. l təŋna pote, ulə i nawa yulv nəgəlvuyə. Sese ltiyopii yulv kataŋa nté. Inu i ka kena ltiyopii wulav səsə alv nyəŋ wei pa yaa si Kantasi tə i akewe səsə, wei i nyənaɣa i kpancoou təna tə tə. Apalv inu i ka luna Yosalem kele lso sɛv. ²⁸ l caya i keeke taa, na í kaləɣi lso kuyəgətutv teləsulv lsayii takəlaya taa na í təŋna kpente. ²⁹ Tənaɣa Feesuyv Naŋŋtv heela Filipv si: Tə na í kpətəna keeke inu.

³⁰ Ḳpúyú Filipv kpaya asewa na í tala i kiŋ, na í nu i təŋna lso kuyəgətutv teləsulv lsayii takəlaya taa ké kaluyv. Ulena í pəsə-i si: N cekəna nti n kaləɣi təgəle?

³¹ Ḳpúyú yulv kataŋa cə Filipv si: Ye nəgəlv ta seɣes-i-m, isənaɣa maa la na má cekəna? Ulena yulv kataŋa tə Filipv si: Kpa na í caya ma kiŋ. ³² Təm nti i kalaya takəlaya ŋke ka taa təgəle si:

Pa tɛena-i isu pa tɛekuyvna

heu ke nampayətəle tə.

l lapaya isu iwəyaya ŋka

ka hntv pa kəkə na ká suma tə.

l suma Ḳpúyú i ta cə natəli.

³³ Pa tv-i taaləm na pá kv i təm ke pətətəle ke yem.

Awe ká pəsi na í keesi i piitim təm?

Pa tama i weesuyv tomle ke atə cəne.

³⁴ Tənaɣa akewe inu i təma Filipv si: La suulu na í heeli-m, awe təm ke lso kuyəgətutv teləsulv keesəɣi mpv? l maɣamaya i təm yaa nəgəlv nyəntv?

³⁵ Ulena Filipv svv yəgətuyv, na í kpaya təm nti inu apalv inu i kalaya mpv tə, na i seɣesəna-i Yesu Laapaali Kupaŋ. ³⁶ Pa təŋna təntə ke mpv, ulena pá tala tiili isəntə, lum ka wə tənaɣa. Ḳpúyú akewe inu i təma si: Nyəni lum yee, n kaa sə-m lso lum ke cəneɣe kpaɣaa? Yaa pə kaasa-m pəlv?

[³⁷ Ulena Filipv cə yulv kataŋa si: Ye n tema nyá taa təkpaataa te, má sə-ŋ ké.

Ḳpúyú yulv kataŋa cəwa si: Ma tema ma taa si Yesu Kilisiti ké lso Pəyaya ké.]

³⁸ Tənaɣa yulv kataŋa səŋsa keeke na Filipv na akewe inu pá tii pa naaleɣe lum taa, na Filipv sə-i lso lum. ³⁹ Pa luna lum taa, ulena Tacaa Feesuyv kelí Filipv, akewe inu i ta tasa-i keesuyv. Ḳpúyú i tv i mpaav na laŋhulvmle kuyi-i. ⁴⁰ Ama Filipv ná tuta i təɣi Asoto, na í laki waasu ke acaləe nna nna a taa i təŋnaa tə, haləna í tala Sesalee.

9

Səəli Layasuyv

(Tillaa Təmle 22:6-16; 26:12-18)

¹ Ama Səəli ná təŋna Tacaa təŋlaa kuyv kpəesuyv na isəle kvseemle. Ḳpúyú i kulaa na í polo kətulv səsə kiŋ, ² na í sələm-i si: La-m takəlaya, na má pola Tamasi, na má maɣana Yuta nyéma təkotilenaa taa ké mpa pa təŋəɣi Tacaa mpaav tə, paa apalaa paa alaa, ma kpa-we na má həkə na má pona Yosalem.

³ Waatv wei Səəli we mpaav taa na í kpətəna Tamasi, ulə pə luna isə kele na pə la i isəntə tənyalulu isu kəkə ke təm kulvm tə na pə ná na pə cəəna-i. ⁴ Ḳpúyú i hota ate na í nu pə pəsəɣi-i si: Səəli Səəli pepe tə ké n tuyv-m kuyəŋ ke mpv?

⁵ Tənaɣa Səəli pəsəaa si: Tacaa nyaya aweɣe ye?

Ulena pə cə Səəli si: Maya Yesu wei n tuxi kunyən tə. ⁶ Kuli na n polo icate taa, paa heeli-ŋ nti n ka la tə.

⁷ Mpruyú pə tənmsa mpa pa tənaya Səəli tə na pá sənə yem. Pa nukaya pə yəxətəxi, ama paa naaki nəxəlv. ⁸ Tənaya səəli kula ate na í nyənəxi yem u naaki. Ulena pá təkí i niŋ taa na pá həmi-i na pá pona Tamasi. ⁹ Na í caya kuyeyə toosoŋo yulumlə tɛɛ, i ta təxə, i ta nyəə.

¹⁰ Tacaa tənlv nəxəlv i ka we Tamasi na pá yaa-i si Ananiyasi. Mpruyú pə lapa-i isu toosee taka, na í ná Tacaa, na ílé i yaa-i si: Ananiyasi.

Na í tisi si: Tacaa mayalə.

¹¹ Ulena Tacaa təmi-i si: Kuli təwaka na n tən hapələ nte pa yaa si Kusiyisile tə, na n svu Yutaasi təyaya, na n pəəsi Taasi icate apalv wei pa yaa si Səəli tə i təə. l we tənə na í tənna ləə sələmuyv. ¹² Pə lapa-i isu toosee taka, na í ná nyá wei pa yaa si Ananiyasi tə, na n svu si n tənəxi-i niŋ na i ise kuli.

¹³ Mpruyú Ananiyasi təma si: Tacaa, ma nu tənlaa payale kiŋ ke apalv inə i təm, na i isayətv nti tə tənə i lapa nyá yələa ke Yosalem tə pə təm tətə. ¹⁴ Kətələa səsaa ha-i nəxə si í kəə cənə tətə na í həkə mpa pa təkə nyá təm tə.

¹⁵ Tənaya Tacaa cə Ananiyasi si: Polo, ma ləsa apalv inəxi si ma laki-i na í heeliyi ma təm ke piitimnaa na awulaa səsaa na lseyeli nyəma. ¹⁶ Ma mayamaya maa hvləna-i kunyəməŋ wei i ká təxə ma nyuyv təə tə.

¹⁷ Mpruyú Ananiyasi tɛɛwa. l kəma i tala təyaya ŋke ka taa, ulena í tən i niŋ ke Səəli təə na í təmi-i si: Ma taapalv Səəli, Tacaa Yesu wei n kənaya na n ná mpaav taa tə, un i tilina-m si nyá ise í kuli na Feesuyv Nanŋtv toma haya nyá taa ké səsəm.

¹⁸ Mpruyú pulvənaa isu hutu taka kəəla Səəli isentəə ké kprakaa na pə hoti ate na í svu nav. Ulena í kuli na pá sə-i ləə lum. ¹⁹ Na í təxə kutəxəv na í hiki toma.

Səəli laki waasv ke Tamasi

Səəli caya Tacaa tənlaa mpa pa we Tamasi tə pa cələxə weə naale. ²⁰ Mpruyú Səəli svu waasv lapv taa ké kprakaa ke Yuta nyəma təkotilenaa taa. l heelaya təfoo ké si Yesu kele ləə Pəyalv. ²¹ Na pa tənə mpa pa nu i waasv un i tə, piti kra-we na pá tən si: Pə taya un i ka səsəna isələ na mpa pa təkə Yesu təm tənəyɛ Yosalem təxə kunyən tuxv? Isu i ka kəma cənə si i kraa-we na í həkə na í pona kətələa səsaa ya?

²² Paa na mpv Səəli ná tənna waasv lapv na i tən səsəxi tam na pə puki. l hulayaa Tamasi Yuta nyəma si Yesu kele Mesii. Ulena pə məli pələyɛ liyituyv, paa nyən nti pá cə-i tə.

²³ Weə lapa naale, ulena Yuta nyəma caya na pá tayani si pá kv-i. ²⁴ Ama Səəli nu nti pa həkaa na pá su tə. Na icate kolunə nənəəsi tənə ilim na ahoo si pá hiki-i na pá kv-i.

²⁵ Mpruyú ahoo naali Səəli ifalaa tv-i səətəkə səsəəv taa na pá tisi-i na icate kolunə na í tɛɛ.

TAKĒLAYA ņKA PŌLI ņMAAWA

LOM
NYĒMA TŌ
Kvtvlvtv

Kŏlentı ıcate taa kĕ Pŏli ka we waatu wei ı yelaa na pĀ ņmaa takĕlaya kaneyĕ Kilisiti nyĕma mpa pa we Lom tŏ. ı hŏlĕyĭ ka taa sı yĕlaa tĕna lapĕna ısayatu, paa Yuta nyĕma na mpa pa ta ke Yuta nyĕma tŏ. ı hulaa tŏtŏ sı Laapaalı Kupaņ kĕ toma sŏsŏna kĕ, ı yaki mpa pa tĕna pa mv-ı na pĀ tem-ı na pa taa tŏ. Pŏli hŏlĕyĭ tŏtŏ sı lseyeli nyĕma lĕlaa lŏwa lŏ, ama lŏ nĀ tĀ lŏ ı yĕlaa. Kantĕkaya nyĕntu kĕ layatu nti Pŏli tasa lŏ sĕlaa ke ıĕna paa caya pa taa pa tike tŏ, na ıĕna pa na mpa pa ta ke lŏ sĕlaa tŏ paa caya tŏ. lŏna pa faya Lom takĕlaya tŏ:

Yĕlaa tĕna pĕntĕna, na pĀ nyulĕyĭ nyvvyv yavv, titite 1-8

lŏna lŏ caana lseyeli nyĕma tŏ, titite 9-11

lŏ sĕlaa tŏntĕ kupante, titite 12:1-15:13

Sĕtv, titite 15:14-16:1-27

Sĕtv

¹ Maya Pŏli, Yesu Kilisiti yom. Maya lŏ kpa tillu na ı lŏsı-m na ma mpa ke Laapaalı Kupaņ kpaalvyv tŏ. MĀ ņmaana-meyĕ takĕlaya kanĕ.

² Hatuu lŏj ke lŏ ka tĕma sı ı kĀ kĕna Laapaalı Kupaņ ıni. Halı lŏ yelaa na ı lŏ kvyŏyŏtvtu tĕlĕsĕlaa ņmaa mpyŏyŏ ı takĕlası taa. ³ Laapaalı Kupaņ ınyĕlĕ ı Pĕyaya Taca Yesu Kilisiti tĕm. Ye Yesu yvlwĕtv tĕm ıle, wulav Tafiiti lvlvyv taa tv kĕ. ⁴ Ama Feesuyv Nŏjhtv kĭj ıle, lŏ hulĕna toma sı Yesu kĕ ı Pĕyaya ke waatu wei Yesu sĕpa na ı feesi-ı tŏ. ⁵ Kilisiti ıni ı tŏ kĕ lŏ hula-m pĕlĕe na mĀ la tillu sŏsŏ ke kulvm ıni ı tŏ, sı mĀ la na kateyası tĕna yĕlaa mv ı tĕm na pĀ nuna-ı. ⁶ Mĕ tŏtŏ ı we pa taa, mĕ mpa lŏ lŏsa Lom sı ı pŏsı Yesu Kilisiti nyĕma tŏ.

⁷ Mĕ tĕna mpa mĕ ı we Lom na lŏ sŏlĕla na ı yaa sı ı pŏsı ı nyĕma tŏ, mĕ takĕlaya ntŏ. Taca lŏ, na Taca Yesu Kilisiti pĀ hŏlĭ-meyĕ pĕlĕe na pĀ la na mĕ lanja hulvmı.

Pŏli nyulĕyĭ sı ı polo ı nĀ Lom lŏ sĕlaa

⁸ Kancalaya ıle, Yesu Kilisiti tŏ ma sĕe ma lŏ kĕ mĕ tĕna mĕ tŏ. Mpi pĕ tŏ tŏ, pa pvyvlĕyĭ antulinya tĕna taa kĕ ıĕna ı nukĕna lŏ kĕ teu tŏ. ⁹ lŏ wei ı Pĕyaya Laapaalı Kupaņ kpaalvyv tĕmlĕ ma lakĕna lvyv kulvmvyv tŏ, ı nyĕmĀ sı maa looliyĭ. lŏ nyĕmĀ mpv sı tam ma tŏsŏyĭ mĕ tĕm ¹⁰ ke paa waatu wei ma sĕlĕmĕyĭ tŏ. Ma wiikina-ı sı ı la lvyv na mĀ hiki mpa ke pĕnente na mĀ polo mĕ kĭj. ¹¹ Ma nyulĕyĭ teu sı mĀ nĀ-mĕ. ılena ı hiki kvĕkvĕ ke Feesuyv Nŏjhtv kĭj, na ı la toma. ¹² Nti ma tu kĕlĕyĭ nyulvyv tŏyĕle sı mĀ wĕe mĕ hĕkv, na tĕ nyĕnĕyĕna tĕma naani tvyv ke lŏ tŏ, na pĕ sŏsŏyĭ-tvyv apalvtv.

¹³ Ma taapalaa mĕ, ı nyı teu sı tam ma hvukaya sı ma puki mĕ kĭj, ıle pĕ tuu-m, halĕna saņa. Ma nyulĕyĭ sı ma tĕmlĕ ı lvl pulvvyv mĕ tĕ, ısu tĕ lula piitim lĕmpi nyĕma kĭj tŏ. ¹⁴ Pĕ taya pulv, pĕ caala-m kĕ sı mĀ polo yĕlaa tĕna kĭj. Paa acalĕe sŏsŏna taa, paa cacakĕj tĕe, paa ıĕkullaa ĕlŏ, paa ıĕkpeetĕe nyĕma ĕlŏ. ¹⁵ Pĕ tŏ kĕ ma nyulĕyĭ teu sı mĀ pona mĕ mpa ı we Lom tŏyŏ Laapaalı Kupaņ tŏtŏ.

Laapaalı Kupaņ toma

¹⁶ Laapaalı Kupaņ kpaalvyv tĕm feı-m feĕle. Pĕ taya pulv tŏ, lŏ toma ntĕ tĕna. ı waasĕyĭ pa tĕna mpa pa tĕjı-ı na pa taa tŏ. Yuta nyĕma ke kancalaya, pa waalı kĕ mpa pa ta ke Yuta nyĕma tŏ. ¹⁷ Kupam Laapaalı Kupaņ tŏ kĕ tĕ nyĕj ıĕna lŏ lakı na yĕlaa pĕsĕyĭ kupama ke ı ısentaa tŏ. Pĕ kpaayv hatuu kancalaya halĕna pĕ tem tŏ, yvlv tĕj ı taa na lŏ kĕ ılena lŏ la, pĕ ta kaası pulv tŏtŏ. lŏ Tĕm taa mayamaya kilisa mpv tĕceıceı sı: Ye lŏ nyĕna wei kĕ yvlvpaņ sı ı tĕma ı taa tŏ pĕ tŏ, pntv tike tvlĕyĕna-tı.

Yəlaa təm səpa

¹⁸ Iso muvi pánáa ké hatuu isətaa ké yəlaa kupəntəŋ na pa isayətunaa təna təə na pá naa mpv. Pə taya pulu, yəlaa tetelakasi nyəkəyi tampana na a mələyi yem. ¹⁹ Mpv pə yelina na Iso tugi-weye navya. Mpi tə pa nyəmə timpiwe pə wee si pá nyaŋna Iso tə, i təma-weye-wəyi húlúyú ké teu tə pə təə. ²⁰ Kupam hatuu Iso lapa antulinya tə, i mukaya tēe wəetu, isu i toma tamm nyəna na isəna i mayamaya i wēe tə, pə naaki i kulapəm mpi pə kin ké. Təna pə wēe si yəlaa í nyəna i toma na i wəetu, pə təə ké pa feina tampana. ²¹ Pa nyəmə Iso, ama paa see-i, pəyele paa sēe-i í na təmle isu pə nəyəsəna yəlaa í la Iso tə. Pa hūwēe liyita yem, paa layatiya ka fei. ²² Pa təŋ si pa nyəm təəwa, ama iwēeŋ ké. ²³ Iso paa tu Iso wei u səki təyə teeli tə, yulu wei i səki tə i lēesəŋ na sumasi na nəəhēe liyiti wontu na nti tə tuuki atē təyə pa seeki.

²⁴ Pə təə ké Iso yela-weye pa tetelakasi isayasi nsi pa luuŋ suwa tə si taa, na pá laki təmaya mpi pə wē fele tə. ²⁵ Mpe pa məlaa ké na pá kraŋa Iso təə tampana na pá pəsəna pəpətu. Pa sēeki na pá təŋəyi mpi mpi Iso lapa tə, na pá yele Iso wei i lapa-wi tə i mayamaya. Pəyele pu muva isu inəyi pá saŋ tam.

²⁶ Pə təə ké Iso ná yela-weye pa taaləntutu taa. Na pa alaa mayamaya náa yeki apalaa na pá suvəkəna təma. ²⁷ Mpv tətəyə na pa apalaa, pēle pa yeki alaa təm, na pa konyuləŋ í kra pa nyəŋ taa pa ketitiyi təma. Apalaa lakəna təmaya fēle fei nyəntu. Na pa taaləntutu nti tə naasuyv makəna pa nyəŋ taa.

²⁸ Iso pa kisa Iso ké nyəm təkēlekele tə, pə təə ké Iso ná yela-weye pa kumeləlayatu taa na pá laki acaalətu. ²⁹ Pa kəla kawalasi, na isayatu, na konyuləŋ, na nyaŋ, na isesēemle, na yulbukle, na yoou, na puyusuŋu, na muŋuluyu tike ké pa nyəmə. Pa ké yəyətəlaa. ³⁰ Pa cakəna təma. Pa ké Iso kolontunaa, na kalampaani nyəma na isəcav nyəma na təhəntaa. Pa lüləsəyi isayatu kufatu, paa see pa caanaa. ³¹ Pa feina laakali, paa təkəyi nti pa təŋ si paa la tə. Pa laki təkəti, pa feina lēlaa pətəətəle. ³² Pa nyəmə Iso təə si mpa pa laki mpv tə pa ké səlunaa. Paa na mpv pa təŋna lapu, haləna pá saŋ pə lataa tətə.

2

Iso huule

¹ Ile nyá wei n footiyi nyá lelv tə, paa n ké we te, n feina tampana. Pə taya pulu, nyá footiyi lelv pəyele nípúyú nyá mayamaya nyá laki tə, n kyūi nyá ti təm ké. ² Tə nyəmə si tampana ké Iso təŋəyi na í huukəna pa təna mpa pa laki mpv un pə taka tə te. ³ Ile araŋnya, isu nyá footuyuu mpa pa laki mpv, pəcə nyá mayamaya nyá laki teitei isu pēle tə, n huw si Iso kaa pəəs-i-ŋ? ⁴ Iso kucəəu ntē n məla n kpaləyi na n kisiyi i suulu si í taa wii nyá pətəətəle? N ta nyi si Iso laki-ŋ kupantu ké nípúyú si isəwēe n ká layasi təntē? ⁵ Nyá laŋkpusəŋ inē. Ama nn caa layasuyv se. N lakuyv mpv tə, saləka kəkəlv ké n caaki na n kəŋna nyá nyuyv taa ké kuyarŋku Iso ká caya na í húlí i pánáa na isəna i təŋəyi siyisuyv na í huukəna tə. ⁶ Kuyaku ŋkuyv Iso ká felí paa wei ké i kulaputu. ⁷ Mpa pa səəla kupantu lapu ké tam, na pá pəkəyi Iso kin teeli, na sam na tam wəetu tə, mpeye Iso ká ha weesuyv ŋku ku tēŋ tə. ⁸ Ama mpa pa səpa nyuyv na pa nyəntu teləsuyv ké lələ, na paa təŋəyi tampana, na pá laki pə təna mpi pə fei teu tə, Iso ká húlí pēlye isəna i taa kraana-we na pa təm ta maya-i tə. ⁹ Wahala na laŋwakəlle səsəəle ká kra pa təna mpa pa laki isayatu tə. Yuta nyəma ké kancaalaya, pə waali ké mpa pa ta ké Yuta nyəma tə. ¹⁰ Ama mpa pa laki kupantu tə, Iso ká kusí pēle pa nyuyv na í sa-we na í huləsi pa laŋa. Yuta nyəma ké kancaalaya, pa waali ké mpa pa ta ké Yuta nyəma tə. ¹¹ Mpi tə Iso u fayasəyi yəlaa tə se.

¹² Mpa pa ta nyi Moisi kusəsutu na pá pəntəyi tə, paa le na kusəsutu nti tə təm ta na-we. Ama mpa pēle pa nyəmə Moisi kusəsutu na pá təŋna pəntuyv tə, kusəsutu ntəyi paa kēesəna na pá huuna-weye təm. ¹³ Mpi tə pə taya yəlaa mpa pa nuki kusəsutu təm ké konu tə mpeye Iso nyənəyi kupama se. Ama mpa pa təkə-ti təyə. ¹⁴ Ye piitim lempi nyəma nəkaa na pá təŋəyi mpi Yuta nyəma kusəsutu kēesəyi tə, pəyele nəyəlū ta hulū-we, ile pa kusəsutu we pa mayamaya pa taa kele, paa na pa taa feina-ti tə. ¹⁵ Pa lakuyv

mpv tɔ, pa hóláǵí kele si, paa pa taa feina kusásutu, pə tv Moisi nyəntv nté pa lotunaa taa. Na pə naaki mǵúyú pa laakalənaa taa. Pə taɣa pulv tɔɔ, wutee wutee pa pətəyi pa kulaputv taa ké, na wutee wutee pa wena naani. ¹⁶ Mǵúyú pu lu teitei ké kuyəŋku lso ká yele si Yesu Kilisiti í hɔvna yəlaa ke pa mukaya tee kulaputv tɔɔ tɔ. Na pə mayamaya ke Laapaali Kupaŋ wei ma kpaaləyi tɔ i hóláǵí.

Yuta nyéma na lso kusásutu pə tɔm

¹⁷ Ama nyá, n yaa nyá təyi Yuta tv Yuta tv, na Moisi kusásutu ntəyəle Moisi kusásutu, na n mɔyuləyənə nyá lso. ¹⁸ Pəcɔ n nyəmá mpi lso caa si n la tɔ, na kusásutu nti tə kula nyá isə ke teu si n cəkəna kupantv. ¹⁹ N nyənəyi nyá təyi yulɔmaa həntv na səkrətuyv tee nyéma isəntɔɔ cətv, ²⁰ na isəkrəeteə nyéma isəkullu, na piya seɣesəlv. Mpi pə tɔ n nyənəyi nyá təyi mpv tɔ, n tɛeləyi ké si nyá nana pə tənaya kusásutu nti tə taa, paa nyəm, paa tampana. ²¹ Aŋha, nyá wei n seɣesəyi ləlaa tɔ, nn seɣesəyi nyá ti suwe? Nyá wei n laki waasv si pá taa ŋmulv tɔ, pepe tɔɔ ké nyá ŋmuləyi? ²² Nyá wei n təŋ si pá taa la wasəŋkalətv tɔ, pepe tɔɔ ké nyá laki? Nyá wei nn caa tɔŋ tɔm ke paa pəcɔ tɔ, pepe tɔɔ ké n naɣaləyi i tee kupampam? ²³ Pə taɣa nyá mɔyuləyənə si n wena lso kusásutu? Ule pepe tɔɔ ké n pəntəyi-ti na pə kuyi lso nyuyv? ²⁴ Lso Tɔm taa pa ŋmaawa təkəlekele si: Yuta nyéma mɛ mə yelina na piitim lempi nyéma tɔvki lso.

²⁵ Ye n təkəyi Moisi kusásutu ke peluyv waasəyi-ŋ. Ama ye nn təkəyi-ti, pə we isv pa ta peli-ŋ kele, paa n pelaa. ²⁶ Ye yulv í ta peli, pəyele i təŋəyi teu ke Moisi kusásutu kɛesa nti tɔ, lso kaa nyənə pɔntv isv pəllv? ²⁷ Wei i ta peli pəyele i təkə kusásutu nti tɔ, i ká kv Yuta tv nyá nyá tɔm. Pə taɣa pulv tɔɔ, nyá wena kusásutu nti tə takəlasv, na n pelaa pəyele nn təŋəyi-ti. ²⁸ Tɔv, isənaya Yuta tv siyisiyi ná we? Pə taɣa isəntɔɔ na i peluyv kiŋ ke pa nyəŋna-i si Yuta tv. ²⁹ Ama Yuta tv siyisiyi ulə, pa nyəŋna-i na i taa ké, na hatuu i lotu taa ké pa pəla-i. Lso Feesuyv pələna-i, pə taɣa lso kusásutu nti pa ŋmaa kvŋmaa tɔ tə tɔm təkuyv tɔɔ. Yuta tv siyisiyi ke mpv, lso saŋna-i, pə taɣa yəlaa.

3

¹ Kawaaya we Yutaitv taa ke? Peluyv ná wena kasəyaya na? ² Kawaaya we pə tənaya mpv pə taa ké səsəm mɛɛ. Pə taɣa pulv, kancəalaya ulə, Yuta nyéma mpeɣe lso yelina i tɔm nti i kaya i heeli yəlaa tɔ. ³ Ule ye pa taa ləlaa kisa tə mɔyuv, pu la na lso náá kɛɛ nti i ka yəɣətəa tɔ? ⁴ Aai, pə kaa la mpv se, paa pəcɔ. Paa yəlaa tənə ká la kaloolutvnaa, isv lso lapa tampana tv ke tam. Pa ŋmaawa mǵúyú lso Tɔm taa si:

Isv yəlaa tənə nyəmá si
tampana ke n yəɣətəyi.
Na ye pa tu yaa-ŋ hvule,
nyá tɔm teena.

⁵ Ama ye isayətv nti tə laki tɔ tə kusa lso nyuyv, haləna pá sa i tampana təŋuyv, ulə tu tasa suweɣe yəɣətuyv tətɔ? Yaa tu tɔ si timpi i tɔkuyv-tuyv cəɣecəɣe ké tá isayətv tɔɔ tɔ i yuwayalə? Aai. (Ama nti yəlaa yəɣətəyi təɣə ma yəɣətəyi cənɛ.) ⁶ Tɔfɔ ye pu we mpv, ulə isənaya lso ká tɛ na í la na í hɔvna yəlaa tənə təpai ké tɔm?

⁷ Ye ma pəpətv lakəna na pə hóláǵí lso tampana təkəlekele na í hikiyi teeli, ulə pepe tɔɔ ké pa nyənəyi-m isayətv tətɔ? ⁸ Yaa pepe tɔɔ ké tə kaa tɔ si tɔ la isayətv na pə kəna kupantv ulə? Haləna lempa caakaya ma nyuyv kuyv, uləna pá waana si mǵúyú ma təŋna seɣesuyv. Paa kv yəlaa mpa pa waana-m mpv tɔ pa tɔm, na pa tɔm kuyv mayaa.

Yulv kupaŋ fei

⁹ Ule isəna tɔɔ ké pə we? Yuta nyéma tá tə tee piitim lempi nyéma yaa isəna? Aai, pə taɣa mpv. Ma tɛma hólúyú si isayətv təkə yəlaa tənaya təkem, paa Yuta nyéma, paa yəlaa mpa te. ¹⁰ Lso Tɔm taa pa ŋmaawa mpv si:

Yulv fei wei i siyisaa tɔ,
paa kulvm kvŋ.

¹¹ Nəɣəlv ta cəkəna pulvuyv paa pəcɔ.

Pəyele nəxəlv u pəekəxi lso.

¹² Pa təna pa toolaa na pá hatələna lso,
pa kpenta pa təna na pá la yem.

Pa taa kvlum mayamaya u laki kupantu.

¹³ Pa nəxə taa we isu pəlaav ŋku kv kulaa tə.

Pa puɣusiɣi ləlaa na pa nəleleŋ.

Pa ntompee í nyəpətaa,

pə we ké isu akala sətə.

¹⁴ Mpusi koollee na təm isayatu wenna pa nəəsi taa.

¹⁵ Pa niŋ we ləŋ ke yəlaa təkule.

¹⁶ Pá kula timpi,

wakəlvɣv na isayatu ke n makəna.

¹⁷ Pa ta nyi isəna paa la na pá lu

pə taa na pá hēsi tə.

¹⁸ Pa fəina lso səxəntə ke pulv taa.

¹⁹ Təv, tə nyəmə sɪ lso kvsəsutu yəxətəxi pə təna mpi tə, pa təna mpa pa təŋəxi-ti təxə pə nawa. Ulena pá təkɪ samaa təna nəəsi, na pá taa hiki təwaanle ke tiili, yaa nəxəlv fiti lso hvnəv taa. ²⁰ Pə təxə kvsəsutu lakəna na lso nyənəxi yulv ke yulvpaŋ, paa pəntə ké awe. Ama kvsəsutu təmlə nté sɪ pá hvli-ŋ nyá təpəntəle, pə təna nté.

Isəna lso yaki yəlaa tə

²¹ Ama pənente lso hula-tuyv isəna ɪ laki na té pəsəxi yulvpaama ke ɪ isentaa na pə tá lu kvsəsutu təŋuyv təm tə. Halɪ kvsəsutu takəlasɪ na lso kvəxətutu teləsəlaa nyənsɪ taa ké pa yəxətə pə təm ke mpv sɪ. ²² Isu yulv təŋuyv ɪ taa na Yesu Kilisiti tə, mpv pə yekina na í pəsi kupəŋ. Wei í tu laalaa na í temɪ-ɪ na ɪ taa te, ɪ laki na ílé í pəsi kupəŋ ke mprúxú. Lso naa fayəsəxi yəlaa. ²³ Pə təxə pulv, yəlaa təna lapəna isayatu, ulena pá pə-weɣe lso teeli. ²⁴ Ama lso kupantu tə ɪ yəlaa na Yesu Kilisiti wei ɪ waasəxi-we tə í la na pá pəsi yulvpaama ke lso isentaa ke faalaa. ²⁵ Səm mpi ɪ səpa tə, lso lapəna-ɪ kətəxə sɪ í pəsi wei ɪ kiŋ yəlaa mpa pa nukəna-ɪ tə paa hikina suulu ke pa isayatu təm taa na pá husɪ-weɣe-ti tə. Lso lapa mprúxú sɪ pá hólí sɪ ɪ siɣisaa. Hatuu ləŋ lso hvla suulu na í yeke yəlaa ke pa isayatu pəəsuyv. ²⁶ Ama kayana ulə ɪ paasəna isayatu ntɪ unɪ, na í hóləxí isəna ɪ laki na yəlaa pəsəxi kupama ke ɪ isentaa tə. Mpv unɪ pə taa ké ɪ hóləxí sɪ ɪ mayamaya ɪ ké kupəŋ, pəyele ɪ lapa na mpa pəle pa nukəna Yesu tə pá pəsi kupama tətə.

²⁷ Ye mpv pulv kaasaa mpi yulv ká həŋna ɪ ti tə? Paa pəcə pulv fəi. Ule pepe təv? Pa təŋəxi kvsəsutu tə pə təv yaa? Aai, taa temnav təv ké. ²⁸ Pə təxə pulv, tə nawa sɪ taa tem təv ké lso laki na yulv pəsəxi yulvpaŋ ke ɪ isentaa, pə təxə kvsəsutu təŋuyv təv. ²⁹ Yaa lso unɪ ɪ ké Yuta nyəma tike nyəŋ, na piitim ləmpɪ nyəma nyəŋ na ulə? Aai pə təxə mpv. Kvlum unɪ ɪ kəna pa təna pa lso. ³⁰ Pə təxə pulv təv, lso kvlum unɪ ɪ wenna na í laki, na Yuta nyəma pəsəxi kupama ke ɪ isentaa ké pa temna-ɪ na pa taa tə pə təv. Taa temnav kvluməm mpi pə təv ké ɪ ká la na mpa pa ta ke Yuta nyəma tə pəle pá pəsi kupama ke mpv tətə. ³¹ Ye mpv pə məlaa keke sɪ tə ləv kvsəsutu na té paasəna lso taa temnav təm yaa isəna? Paa pəcə. Halɪ tə tu kvsəxi kvsəsutu ntɪ tə nyuyv ke kvkvsu ké.

4

Mpi Apəlaham təm hóləxí tə

¹ Təv, té nyənna tá caanaa caa səsə Apəlaham kiŋ na té ná. Pepeye ɪ hikaa? ² Ye təma kulapəe təv ké lso ka nyəna-ɪ yulvpaŋ ulə ɪ taa laŋ mpi ɪ ká sana ɪ ti tə. Ama ɪ kaa tu pəsi na í sa ɪ təxi lso isentaa mēe. ³ Pə təxə pulv, pa yəxətə lso Təm taa ké sɪ, Apəlaham tema lso na ɪ taa, na ɪ taa tem mpəxi lso ná nawa na í yaa-ɪ yulvpaŋ na í mv-ɪ. ⁴ Yulv í laki təmlə, pa fəlxə-ɪ ké mēe. Ule pa kaa yaa ɪ kvfəlvɣv ŋku sɪ kvhəv, ɪ iwule lonte ke pa fəla-ɪ. ⁵ Ule paa yulv ta la təmlə na í te lso wei ɪ wiiki asayaa kvnyəŋ tə na ɪ taa ké kvtem,

Isɔ nyənəxi pɔntu taa tɛm tətəɔ, na í mv-ɪ sɪ ɪ kɛ kɔpaŋ. ⁶ Pə təɔ maɣamaya ke Tafiiti yəɣətəxi wei Isɔ muwa sɪ ɪ kɛ yulɔpaŋ na í tá keesəna ɪ təma tɔ ɪ laŋhulɔmle tɔm sɪ:

⁷ Leleŋ nulaa nté mpa pa pəntaa na Isɔ húlí-weye suulu tɔ.

Pəyele ɪ husa pa isayatu.

⁸ Leleŋ nulu nté wei ɪ isayatu Isɔ lɔwa tɔ.

⁹ Pella tike nukəna leleŋ inɛ? Kutapeləŋ naa nukɪ-ɪ? Tə tɛma yəɣətɔyɔ ke nɔɔnɔ sɪ Apələham tɛma Isɔ na ɪ taa, na ɪ taa tɛm mpəxi Isɔ ná nawa na í yaa-ɪ yulɔpaŋ na í mv-ɪ. ¹⁰ Ile waatu wei kɛ pə lapa mpɔ? Waatu wei ɪ pelaa tɔ, yaa na pəcɔ́ í peləxi? Aaɪ na pəcɔ́ í peləxi kɛ. ¹¹ Waali waali kɛ pa pelaa-ɪ, na ɪ pelɔyɔ mpi pə hulaa kɛ sɪ ɪ laalaa na í tɛ Isɔ na ɪ taa təɔ ílé ɪ mv-ɪ sɪ yulɔpaŋ. Pəcɔ́ waatu unɪ ɪ taa peləta. Mpyúyú pə lapa na Apələham pəsi pa təna mpa pa tɛŋna Isɔ kɛ pa taa kɛ mpɔ na í mvɔ-ɪ we sɪ kɔpama tɔ pa caa, paa pa ta peli. ¹² ɪ pəsa pella caa tətɔ. Ile pə taya mpa pa mvɔlɔyənə pelɔyɔ tɔm tike təɔ ma təŋ. Ama mpa pa təŋa tá caa Apələham ikpate na pá tɛ Isɔ na pa taa isu ílé ɪ ka tɛmnav Isɔ na ɪ taa na pəcɔ́ pá peləxi-ɪ təɔ.

Ní tɛma nyá taa na Isɔ n hikiyi ɪ kɔpantu təna

¹³ Isɔ ka heela Apələham na ɪ piya sɪ kateŋa kanɛ ka təna kaa tɛ na ká pəsi pa nyəm təkpaata. Ile pə taya kusəsutu təŋyɔ tɔ kɛ pa heela Apələham ke mpɔ. Ama ɪ tɛmna Isɔ kɛ ɪ taa na ílé ɪ mv-ɪ sɪ yulɔpaŋ təɔ. ¹⁴ Ye kateŋa ŋke kaa tɛ na ká pəsi kusəsutu təŋlaa tike nyəŋka, ile taa tɛmnav ke Isɔ u waasəxi pulɔyɔle, na mpi Isɔ təŋ sɪ ɪ ká la tɔ pəle pə məla yem. ¹⁵ Kusəsutu yekina na Isɔ páná kəŋ, na kusəsutu wenna na tə pəntɔyɔ we tətɔ.

¹⁶ Mpi Isɔ ka suwa sɪ ɪ ká la tɔ, taa tɛmnav tɔ kɛ, ɪ lena pə pəsi pulɔ mpi Isɔ haa faalaa tɔ, pə taa we kusəsutu təŋlaa tike nyəm. Ama na pa təna mpa pa tɛŋ pa taa na Isɔ kɛ teitei isu Apələham lapu tɔ pa nyəm tətəɔ. Apələham kɛ tá təna tá caa kɛ.

¹⁷ Halɪ pa ŋmaawa mpyúyú Isɔ Təm taa sɪ: Ma lapa na ní pəsi piitimnaa payale caa. Isɔ wei Apələham tɛmna ɪ taa kɛ mpɔ tɔ, ílé ɪ isentaa Apələham unəɣəle tá caa. Isɔ unɪ ɪ feesiyina sətəa na í laki na mpi pə taa we tɔ pə we. ¹⁸ Na paa na pu tɛ pə tɔ tɔ, Apələham tɛma-tɪ na ɪ taa na í tɛeləxi. Pə tɔ kɛ ɪ pəsa piitim payale caa, isu Isɔ ka yəɣətɔyɔ tɔ sɪ: Nyá piya nyuyɔ ká we mpɔ. ¹⁹ Paa na ɪ pusi ka wəsəna isu nunuwa (100) na í kpatəla təkɔŋkɔŋku, na Saala ná taa feɪ lɔlɔyɔ tɔm taa tɔ, ɪ ta nyəŋna təna. Ama ɪ tisa ɪ yuŋ ke Isɔ tɔ kɛ tam. ²⁰ ɪ taa tɛm mpi pə ta pasa. Pəyele ɪ ta sika na mpi Isɔ təma sɪ ɪ ká la tɔ. Halɪ ɪ naani sɔɔsa kusəɔsɔ kɛ, na í nyɔ təŋ, na í təŋna Isɔ kɛ sam. ²¹ ɪ ka tɛma ɪ taa təkpaata sɪ Isɔ pəsəxi na í la pə təna mpi ɪ ka təma sɪ ɪ ká la tɔ. ²² Mpi pə tɔ Isɔ mv-ɪ sɪ ɪ kɛ yulɔ kɔpaŋ ke ɪ taa tɛm tɔ təɣəle. ²³ Ile pə taya ɪ nyuyɔ tɔ tike ke pa ŋmaa mpɔ sɪ: Pa mv-ɪ sɪ ɪ kɛ yulɔ kɔpaŋ. ²⁴ Ama na tá mpa tá taa tɛmna wei ɪ kusa Taca Yesu ke sətəa taa na paa mv-tɔ sɪ kɔpama ke mpɔ tətɔ tɔ, tá tɔ kɛ pa ŋmaawa tətɔ. ²⁵ Tá isayatu tɔ kɛ pa kv-ɪ, na pa feesa-ɪ sətəa taa kɛ sɪ í la na tɛ pəsi kɔpama ke Isɔ isentaa.

5

Tá na Isɔ tá leleŋ

¹ Tɔ, isu kayana pa tɛm lapu na tɛ pəsi yulɔpama ke Isɔ isentaa kɛ tá taa tɛmnav tɔ tɔ, tá na-ɪ tə wəna təma na leleŋ ke Taca Yesu Kilisiti tɔ. ² Tə tɛmna Isɔ kɛ tá taa təɣə tə kpatəna Isɔ kɔpantu təhikile ke Yesu Kilisiti tɔ kɛ timpi tə we kayana ke isəntə tɔ. Na tə yɔlɔxi kɛ. Mpi tɔ, tə nyəmá sɪ tu pəsi Isɔ teeli nyəma. ³ Halɪ tá mələa kɛ na tɛ yɔlɔxi, paa tə wəw wahala taa tɔ. Pə taya pulɔ, wahala kəŋna na suulu. ⁴ Na suulu yekina na yulɔ kantələxi wahala taa, na kantəlɔyɔ yekina na tɛelɔyɔ kɔ. ⁵ Tə tɛelɔyɔ mpɔ tɔ pə ta puɣusi-tɔ se. Pə taya pulɔ, Feesuyɔ Nanŋtu wei Isɔ ha-tɔ tɔ unɪ ɪ lapəna na tá təna tɛ nyɪ teu sɪ Isɔ sɔla-tɔ.

⁶ Tə taa pəsəxi pulɔ tɔ Kilisiti səpəna asayaa tá, tá tɔ kɛ saa wei pə maya Isɔ tɔ. ⁷ Ama sɪ yulɔ í tisi na í sɪ siyisulu tɔ tɔ, tɛcatətəyau kɛ. Ní ta tu nyəm nɔyɔlɔ ná we wei ɪ pəsəxi

na í si yulv kuparj tɔɔ tɔ. ⁸ Paa na mpv lso ná hula-tuyv isəna tənaya i sɔla-tu tɔ. Kilisiti səpa tá tɔɔ paa na tɔ ké asayaa tɔ. ⁹ I səm tɔɔ ké tɔ pəsa yulvpama ke kayanaya lso isentaa, ile isənaya pu kpisi-tuyv yaru ke lso pááná niñ taa? ¹⁰ Tá na lso tu we kolonja ké. Ama i Pəyaya səm taa ké i lapa na tá na-i tɔ ciiki. Tɔv, kayana tá na lso tɔ we lelej. Páćó i Pəyaya ná wena weesuyv tɔtɔ, ile kaa waasi-tu na pá kəli mpv. ¹¹ Na pə ta tu kev pə tənayale, tɔ tɔɔna lso ileye yɔɔlənau ke Tacaa Yesu Kilisiti wei i lapa na kayana tá na lso tɔ ciiki tɔ i tɔɔ.

Atam na Kilisiti pa təm

¹² Yulv kulvm tənna isayatu svu yəlaa tənna. Ilena isayatu náá kəna səm. Na səm náá ya yəlaa tənna tɔɔ. Pə taya pulv, pa tənna pa lapəna isayatu tɔ pə tɔɔ. ¹³ Isayatu ka tema antulinya taa ké weev na páćó lso tu Moisi ke kusəsutu. Ama isu kusəsutu taa fei ile, lso taa nyəni-ti isu pulv. ¹⁴ Paa na mpv səm naa tɔɔ kawulaya ke pə krayau Atam na pá polo Moisi, haləna pá cañ pá krejna mpa pa taa la isayatu nti Atam lapa tɔ. lso kvheelitu ke Atam ná kreesənaa na í pəsi isayav.

Atam inε inı i nəɣəsəna wei i kaa i kəɔ tɔɔ. ¹⁵ Ama pa ta lu kulvm. Pə taya pulv tɔɔ, mpi lso hawa faalaa tɔ pə fayana isayatu nti Atam lapa tɔɔ. Mpi tɔ, yulv kulvm inε i isayatu tɔɔ yəlaa payale səpa. Ama lso pəlee ná tema payale na pá tee mɔpúyú səsəm, na pə kaasi kvcəɔv ŋku i lapa faalaa na yulv kulvm Yesu Kilisiti kiñ tɔ kule kv tɔɔwa səsəm tɔtɔ. ¹⁶ Ama yulv kaa kraya mpi lso kvcəɔv laki tɔ na í mayasəna mpi yulv kulvm isayatu laki tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, isayatu kulvmtv lapəna na pá hvvna yəlaa na pa təm si. Ama lso faalaa kvcəɔv ná tayana isayatu payale na pá la teu. ¹⁷ Kulvm isayatu tɔɔ ké səm tɔɔ kawulaya mεε, nn kulvm inı i tike i tɔɔ ké. Ama nti Yesu Kilisiti tike kəna-tu tɔ tɔle tɔ kəla mɔpúyú tɔɔv təcayacaya. Pə weε si pa tənna mpa pa hika lso pəlee ke səsəm səsəm na í la na pá pəsi kupama ke faalaa tɔ, Kilisiti tɔɔ paa hiki weesuyv na pá tɔɔv kawulaya.

¹⁸ Isu yulv kulvm isayatu svsa yəlaa tənaya tasəkəle taa tɔ, mpv tɔtɔɔv yulv kulvm təmle kupante ká fiti yəlaa tənaya hvule pəle taa na pá tvi-ti. ¹⁹ Isu yəlaa tənna lapv asayaa ke yulv kulvm kreesuyv tɔɔ tɔ, mpv tɔtɔɔv yəlaa payale ká la kupama ke lso isentaa ké yulv kulvm nunav tɔɔ.

²⁰ Kusəsutu kəmayə si isayatu í huki. Ama timpi isayatu hukaa tɔ, lso pəlee ná tee-təyi tɔɔv ke səsəm. ²¹ Na isu isayatu lee səm ke yəlaa tənna tɔ, mpv tɔtɔɔv lso pəlee ná lee-tuyv siyisuyv si pá pona-tuyv weesuyv ŋku ku tɔv tɔ kv taa ké Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ.

6

Pa cəpa-tv na isayatu si tɔ weε Kilisiti tɔɔ

¹ Ile isənaya pə weε ile? Tu laki isayatu ke mɔpúyú tam si lso í sɔsi-tuyv i pəlee yaa isəna? ² Aai, pə taya mpv se, paa pəćɔ. Tá mpa səm cəpa-tv na isayatu tɔ, isənaya tu weε na tɔ tɔɔna isayatu lapv tɔtɔ? ³ Í tá nyi si tá tənna mpa pa sɔ lso lum si tá na Yesu Kilisiti tɔ kpentaa tɔ, i təsəte ke pa kpentatv na pá sɔ-tv? ⁴ Ye mpv ile lso lum sɔv taa ké pa pima tá na-i si tá na-i tɔ səpəna. Na isu Kilisiti səpa na Tacaa toma səsəna feesi-i tɔ, tá tɔtɔ tɔ layasa tənte təkpataa ké.

⁵ Ye tá na-i tɔ kpentaa na tɔ si isu i səpv tɔ, paa kpentı tá na-i na pá feesi-tuyv səm taa isu pa feesa inı tɔ. ⁶ Tə nyəmá teu si kuyanku Kilisiti səpa tesika tɔɔ tɔ, pə kpenna tá yaasi kuparj na pá kv tətətətɔ. Ilena timpi tu ke asayaa na tá tɔyεε mpv tɔ, pá la yem na í hetı-tv, na tɔ taa tasa isayatu yomle taa ké weev. ⁷ Yulv wei i tema səpv tɔ pə ləsa ileye isayatu yomle taa ké. ⁸ Ye tá na Kilisiti tɔ səpa, tɔ nyəmá si tá na-i tu weena weesij tɔtɔ. ⁹ Tə nyəmá teu si isu Kilisiti fem tɔ səm u tasəyi-i nyaasuyv. Pəyele i kaa tu səpv tɔtɔ. ¹⁰ Təm kulvm ke i səpa na pá cε í na isayatu. I wev kayana na i weesuyv tɔ lso tɔ ké. ¹¹ Mɔpúyú mε tɔtɔ í ká nyəni mə ti isu mpa pa səpa na pá cε pá na isayatu tɔ, na isu mpa pa fema sətəa taa na kayana pa we lso tɔɔ ké pá na Yesu Kilisiti pa kpentuyv tɔ tɔ.

¹² Ye mpv ile, isayatu í taa tasa mə tənəñ kusəpəñ inεye ŋmakəlvuyv na í nuna mə tənəñ konyuləñ. ¹³ Í taa yele na isayatu tasa mpaav hikuyv ke mə tənəñ taa ké tiili na í

la isayatu. Ama í ha mə təyi lso isu mpa pa fema sətəa taa tə, ɪlena í kpaɣa mə ti na í peti lso təmlə taa na í lana-meyə kupam. ¹⁴ Pə taya pulu təə, pə fei isu isayatu í ηmakəli-mə. Mpi tə, pə taya kusəsutu təə ké í wəe. Ama lso pəeləe təə ké.

Siyisuyu yomle

¹⁵ Mpu tə, tu təɣna isayatu lapu si lso pəeləe təə ké tə wəe pə taya kusəsutu təə? Aai pə taya mpu se, paa pəcə. ¹⁶ Í nyəmə təu si, ye í ha mə təyi wei na í nukəna-ı, í pəsa wei í nukəna mpu tə ı yom ké. Ḿpúyú pə wəe na isayatu, ye n nukəna-təyi tam n təɣna səm ké. Na mpu ını tətəɣə pə wəe na lso, ye n nukəna ɪleye tam, pə layasəyi-η təntə nte tə keesəna-ı təɣə. ¹⁷ Aaa, lso fəə, mə mpa tuu isayatu ka kpa yomle tə pənente í nuna nti pa səyəsə-mə si í keesəna tə təkpatəa. ¹⁸ Pə ləsa-meyə isayatu yomle taa, na nənənə siyisuyu yomaa ke í pəsaa. ¹⁹ Mə ıcantu təə ké ma huyi təleye kuhuɣu si í cəkəna. Pu wəu tə, tətəlakası na isayatu taa ké í petə mə ti, na pələ pə kpa-meyə yomle na pə lakı-meyə yeleye nyəma. Mpu tətəɣə pənente, í peti mə təyi siyisuyu təma lapu taa na pələ pə kpa-meyə yomle na mə təntə keesi teu.

²⁰ Waatu wei isayatu ka kpa-meyə yomle tə, kupantu lapu təm ta na-mə. ²¹ Na í lakaya lakası nsi si wə-meyə fəelə ke kayana tə, pepeye í waa si taa? Si téesayana-meyə kuyu ké. ²² Ama kayana pə ləsa-meyə isayatu yomle taa na í lakı lso təmlə. Na mpi í waaki təɣələ pə təɣna-meyə keesuyu si mə təntə í te na cele í ká hiki weesuyu ηku ku təɣ tə. ²³ Isayatu fəətə kele səm. Ama weesuyu ηku ku təɣ təɣə lso ná haa faalaa ke mpa na Tacaa Yesu Kilisiti pa kpəntaa tə.

7

Mpi alu na ı paalu pa təm hóláyí tə

¹ Ma taapalaa, ntəɣ í nyəmə Moisi kusəsutu ke teu yaa. Təu, tə mayamaya tə təm ke maa keesi-meyə pənə. Yulu weesuyu tu tike niη ke kusəsutu nti tə pələyi. ² Í nyəna alu, ı paalu í wəna ı weesuyu, kusəsutu nti tu haa-ı mpa si í kulı. Ama ı paalu ını ı səpa, tə ha-ı mpa ké, í saaki ı saa. ³ Í kulə kəkəlu na í saa, paa yaa-ı wasəηkali. Ama səm í kəla ı paalu, kusəsutu ta tasa ı niη pəluɣu tətə, tə ha-ı mpa ké. Pələ tə, ye ı saa kufalu ı ta ke wasəηkali. ⁴ Ma taapalaa mə, ḿpúyú na-mə tətə. Ye kusəsutu təm taa, í pəsa sətəa ké. Pə taya pulu təə, mə na Kilisiti í kpənta tənuyu, na pənente í pəsa kufalu wei ı fema sətəa taa tə ı nyəma, na pə wəe si tá la lso ké təma nna a nəyəsənaa tə. ⁵ Pə taya pulu təə, waatu wei tu wə tá kupəntu taa tə, kusəsutu kpaasaya tá nantu təna taa kunyuləη isayəη apalutu, na pə susəyi-tuyu səm təma lapu taa. ⁶ Ama pənente tə lu kusəsutu yomle taa na səm lapəna na tá lu mpi pu kpa-tuyu yomle ke mpu tə pə taa təkpatəa. Pə təə ké tu təɣ isəna kayana pə layasaa tə, na tá lá lso təmlə ke lso Feesuyu təɣ taa. Pə taa wəe isu tə təɣaya takəlası taa kusəsutu na tá lakı tə.

lso kusəsutu na isayatu pə təm

⁷ ɪle isənaya pə wəe ɪle? Kusəsutu ké isayam yaa? Aai pə taya mpu se, paa pəcə. Kusəsutu yelina na má nyi isayatu təm. Kupam ye kusəsutu í taa tə si n kaa nyuli, ma taa nyi kunyuluyu təm. ⁸ Kuheelitu nti tə yelina na isayatu hiki mpaav na tá ku kunyuləη ını ı tənaya ma taa. Pə taya pulu, ye pə taa ké kusəsutu təə, isayatu taa hiki tə ti. ⁹ Ma kiη ɪle, kusəsutu taa kənta tə, ma wəna ma ti. Ama kuheelitu nti tə kəma, ɪlena isayatu nti tá nyəkı na tá kulı. ¹⁰ ɪlena má məli sətu. Pu wəe si kuheelitu nti tá waası. Ama ma kiη ɪle tə məla maya kuyu ké. ¹¹ Pə taya pulu təə, isayatu hika mpaav na tá puyusi-m na kuheelitu nti, na tá ku-m na kuheelitu nti.

¹² lso kusəsutu wə tənəη, na kuheelitu ná wə tənəη tətə na tá siyisaa na tá tewa. ¹³ Teu nyəm mpi pə mələna nté na pə kəna maya səm na? Aai, pə taya mpu se, paa pəcə. Isayatu lapəna kəkəlu ını. Tənaya tə kulina tə ti waalı si ntəɣələ nti. Tə kpaɣa mpi pə wə teu təɣə na tá kəna-m. Tənaya kusəsutu yelaa na isayatu təm la səɣəntu na pə tē caasa.

Yalaa pu isayatu taa

¹⁴ Tə nyəmə mpv si lso kusəsutu təkuyv we lotu taa təm ké. Ama maya yulv ke yulv ké na icantv tələ, na pə pəeta-m na isayatu na má pəsi tə yom. ¹⁵ Ma ta cekəna mpi ma laki tə. Pə taya pulv tə, maa laki mpi ma səla lapv tə. Ama mpi ma kisa tə mpəyi ma laki. ¹⁶ Ma ta səlvi mpi na má laki-wi təyə ma nyəmnaa si lso kusəsutu we teu. ¹⁷ Ye mpv pə taya má lakəna mpv. Ama isayatu nti tə we ma taa tə tələ tə lakəna. ¹⁸ Ma nyəmə teu si kupantu natəli tə fəi ma kiŋ, ma pilimile tənə tə təm ke ma təy. Kupam paa ma luyv we teu si má la kupantu, maa pəsəyi tə lapv. ¹⁹ Maa laki kupantu nti ma səlaa tə. Ama isayatu nti ma kisa tə ntəyi ma mələa na má laki. ²⁰ Ma laki nti maa caa tə, pə taya má nəkəna. Ama isayatu nti tə kanta ma taa tə nti tə tənna mpv.

²¹ Ma cekəna yaasi inə si ye ma caaki kupantu lapv isayatu tənna nəyə. ²² Hatuu ma lotu taa ma səla lso kusəsutu mē. ²³ Ama ma mayana yaasi nəyəluyv ma tənuyv taa, na tam i pəkəlayi na í yoonə yaasi wei i təə ma layatu nyəmə tə, na í la-m isayatu tiipile nte tə kanta ma taa tə tə saləka tv. ²⁴ Ama ma təm we konyəy yoo, tənuyv kənə kv təyina-m kuyv ké. A yakı-m? ²⁵ Ama Taca Yesu Kilisiti təə lso fəə.

Mpv tə, hatuu ma hūwē taa lso kusəsutu ke ma təyəyi. Pə kaasa ma yulvtv pilimile tənə tə, isayatu yaasi ke tələ tə təyəyi.

8

Mpa pa təyəyi lso Feesuyu Nanjtv tə pa təntə

¹ Ye mpv mpa na Yesu Kilisiti pa kpentaa tə pa kaa tasa pa təm ke kuyv. ² Pə taya pulv təə, lso Feesuyu laki isəna na í haa weesuyu ke mpa na Yesu Kilisiti pa kpentaa tə, rhpúyú pə lapa na pə ləsi-m isayatu na səm pə yaasi unı i taa. ³ Lso lapa mpi Moisi kusəsutu taa pəsi na tə la yulwəetv təə tə. I hula yəlaa tasəkəle ke timpi pa laki isayatu ke tam tə, mpi tə i tila i mayamaya i pu. Na wəetv nti tə nəyəsəna yəlaa asayaa nyəntv təyə i kəmnəa si í husı isayatu. ⁴ Lso lapa rhpúyú si nti kusəsutu caalayaa-tv si tə la tə, tə la pə tənaya teitei. Pə taya pulv, kayana tə yela tá wəetv kupəntv təyuyv na tə təyəyi lso Feesuyu. ⁵ Mpa pa təyina təntə ke yulv wəetv kupəntv taa tə tə tike tə təm ke pa nyəmə. Na mpa pa təyəyi lso Feesuyu tə kvle kv nyəntv tike ke pa laki. ⁶ Ye n təyəyi yulwəetv kupəntv ke tam, n tēsəyənə səm ké. Ama ye lso Feesuyu nyəntv ke n laki tam, n hikiyi weesuyu na lanhēle ké. ⁷ Mpa pa sēsa isəle na yulwəetv kupəntv təyuyv tə, pa ké lso kolontunaa ké. Paa təyəyi lso kusəsutu, paa tu pəsəyi-ti tə se. ⁸ Mpa pa təyina pa yulwəetv kupəntv təyuyv tə, paa pu la isəna, pa kaa te lso.

⁹ Ama mē ilə mə fəi yulwəetv kupəntv taa tətə. Lso Feesuyu nyəntv taa ké í wē. Pə taya pulv təə, lso Feesuyu caya mə taa tə se. Wei i taa Kilisiti Feesuyu fəi tə i ta ke i nyəy. ¹⁰ Ye Kilisiti wē mə kiŋ paa na mə isayatu ka kv mə tənəy tə, lso Feesuyu wē mə taa na toma. Mpi tə pə pəsa-məyē kupama ke lso isentaa ké. ¹¹ Ye lso Feesuyu ŋku kv feesa Yesu ké sətəa taa tə kv caya mə taa, wei unı i ka feesa Kilisiti ke sətəa həkvtə, kulvm unı i ká ha mə tənəy kusəpəy inəyē toma na i Feesuyu ŋku kv caya mə taa tə kv təy taa.

¹² Ma taapalaa, pə təə ké pə nyəka-tv, na pə taya si tə təy tá yulwəetv kupəntv na tə laki nti tə nyuləyi tə. ¹³ Pə taya pulv, ye í təyəyi mə yulwəetv kupəntv, í ká si. Ama ye í kisa mə yulwəetv kupəntv yaasi si tə saalı na lso Feesuyu Nanjtv təy, ilə í tula-ti. ¹⁴ Pa tənə mpa lso Feesuyu tiikiyi tə pa ké lso piya ké. ¹⁵ Pə taya pulv təə, lso Feesuyu ŋku pa ha-mē tə kv ta ke Feesuyu ŋku kv laki-məyē yomaa na kú tasəyi-məyē səyəntv tuyv tə. Ama kv ké lso Feesuyu ŋku kv laki-məyē lso pəyalaa na kv laki na í yaaki lso si ma Caa, Paapa tə. ¹⁶ Tə ké lso piya, na lso Feesuyu mayamaya húləyí rhpúyú hatuu tá taa. ¹⁷ Tə ké i piya, na kupantu nti lso təma si i ká ha i yəlaa isu kpancoou tə, tu hiki-ti tətə. Tá na Kilisiti tu kpentəna-təyi hikuyv. Ye tá na-i tə kpenta wahala hikuyv tá na-i tu kpenti i teeli taa tətəyə.

Cele teeli

¹⁸ Ye ma kiŋ pə fəi isu paa kpaya tá kayana konyəntəyələ na pá kēsənə teeli wei cele lso ká tv-tv tə. ¹⁹ Kuymanmam tənə tanəa tətəyətəyē si lso í ləsi i pəyalaa na pə ná. ²⁰ Pə

taya pulv tɔɔ, taaləm nyəm taa ké pə susa kɔŋmaŋmam mpi, na pə taya si pə nɔkaa. Iso tɔna-wəxi mpv. Paa na mpv tɔ na tɛɛlvɔv wɛɛ ké. ²¹ Pə taya pulv tɔɔ, kuyaku nakvli pu te na Iso kɔŋmaŋmam tɔna heesi wakəlvɔv yomle na pə te təkpataa ké teitei isu Iso piya ka te waatu wei paa te kasayampiya pəsvɔv tɔ. ²² Tə nyəmá si haləna saŋa kɔŋmaŋmam tɔna tɔŋna mɔla na pə saləməxi isu alvllv saləmvɔv tɔ. ²³ Pə taya kɔŋmaŋmam tike mɔləxəna. Ama na tá mpa tə wɛna Iso Feesuyv isu kancaalaya kuvɔɔv ŋku Iso lapa-tv tɔ, tá mɔləxi tá taa tɔtɔ, na tá taŋa kuyəŋku Iso ká pəsi-tvɔv i piya na í tɛɛsi tá tɔnəŋ unɛxɛ yərv təkpataa tɔ. ²⁴ Tə nawa si tə hika tá yərv yaa, ile pə wɛ tɛɛlvɔv taa tɔm na pécɔ. Ye mpi yvlu naa tɔ pə tɔɔ ké i tɛɛləxi, ile pə taya tɛɛlvɔv nté tɔna. Awe ká tasa tɛɛlvɔv ke mpi i tema nav tɔ? ²⁵ Ye mpi tə ta nata tɔ pə tɔɔ ké tə tɛɛləxi ile tə cayana suulu ké na tá taŋa-wi.

²⁶ Pə kaasa Iso Feesuyv ná kɔŋ tɔtɔ na kú səŋna tá mpa tə ké acamaa tɔ. Pə taya pulv, tə ta nyi isəna tu sələmi na pə té tɔ. Ama Feesuyv ŋku kv sələməxənanə-tvɔv Iso, na miitvɔv mpi yvlu kaa pəsi na í keesi nɔxɔ taa tɔ. ²⁷ Iso wei i naa lotu taa tɔ i nyəmá kpakpaa ke mpi Feesuyv Naŋŋtv caa i sələmi tɔ. Pə taya pulv, mpa pa ké Iso nyəma tɔ mɛxɛ Iso Feesuyv Naŋŋtv sələməxəna teitei isu Iso caaki tɔ.

²⁸ Tə nyəmá si kupantv ke Iso laki pə tɔna pə taa ké mpa pa sɔla-i na pá ké mpa i yaawa isu i nəkuvv wɛɛ tɔ. ²⁹ Mpa Iso ka ləsa hatuu ləŋ tɔ, i laalaa ké na í fayasi-wɛ na pa mpa si pá nəxəsəna i Pəyaxa, na keɛ ká hiki newaa pəyalɛ. ³⁰ Mpa Iso ka laalaa na í fayasi mpv tɔ i ləsa-wɛxɛ, na mpa unv i ləsa mpv tɔxɔ i lapa na pá pəsi yvluɔpama ke i isentaa. Mpa i lapa na pá pəsi yvluɔpama ke mpv unv tɔxɔ i yelaa na pá hiki pa paa nyəm ke i teeli taa tɔtɔ.

Isəna Iso luyv svv-tv pə tu fɛi tɔ

³¹ Ye mpv suwɛxɛ tu tasa yɔxɔtvɔv tɔtɔ? Ye pə wɛɛ si Iso wɛ tá tɔɔ, ile awe ká lu-tvɔv kolonɔ? ³² I ta kisina i mayamaya i Pəyaxa tɔɔ. Ama i ha-ke təkɛm ké tá tɔna tá tɔɔ. Tɔv, i ta kisi i Pəyaxa hav, kacəŋfana pə tɔna mpi pə kaasaa tɔ? ³³ Ye mpv awe ká tu taali ké mpa Iso ləsaa tɔ? Pə tv fɛi, pə taya pulv tɔɔ, Iso mayamaya hvləna si pa tɔm ta si tiili. ³⁴ Na awe ká mayasi pa tɔm kvv tɔtɔ? Pə tv fɛi, pə taya pulv tɔɔ, Yesu Kilisiti tu səpəna, na í tu fem na í wɛ Iso kəŋkəŋ taa na í sələməxəna-tv. ³⁵ Ile pepe ká ləsi Kilisiti sɔlvɔv ke tá tɔɔ? Wahala ká pəsi? Ləŋpəsəle sɔsɔle na? Yaa kvnyəŋ ŋku paa tv-tv tɔ? Nyɔxəsi na? Yaa hvləməŋ? Asola taa wɛɛv na? Yaa səm? ³⁶ Iso Tɔm taa pa ŋmaawa mpv si:

Nyá tɔɔ ké tə wɛ səm nɔxɔ taa ké ilim na pə tem.

Na pá laki-tv isu heeŋ wei pa tɛɛna alvkisam tɔ.

³⁷ Ama pə tɔna pə taa ké mpv ile, tá wəpəna təcayacaya ke wei i sɔla-tv tɔ i tɔŋ tɔɔ.

³⁸ Ma tema ma taa təkpataa si pulvɔv fɛi mpi pu ləsi Iso sɔlvɔv ke tá tɔɔ tɔ, paa səm paa weesuyv, paa isɔtaa tillaa, paa isɔtaa aləxəa nyvɔv nyəma yaa pa toma sɔsɔna. Paa saŋa nyəm, paa mpi pu kɔɔ cele tɔ. ³⁹ Paa tetv tɔɔ cəne kəkələnəa, paa tetv tɛɛ nyəma. Paa kɔŋmaŋmam mpi pə kaasaa tɔ pə taa pulv kai fɛi mpi pu kayati sɔlvɔv ŋku Iso sɔləna-tvɔv Yesu Kilisiti tɔ tɔ na kú səki tá kiŋ ke tate ke paa waatu wei.

9

Iso na i yəlaa kuləsaa pa tɔm

¹ Tampana ke ma yɔxɔtəxi, maa looliyi, ma ké Kilisiti yvlu tɔ pə tɔɔ. Ma laŋle u tɔ paa pəcɔ mayamaya si yaa ma looliyi. Mpi tɔ Iso Feesuyv Naŋŋtv hvləxi-m mpiyi ma taa tɔxɔ ma təŋəxi. ² Pə taya pulv tɔɔ, ma laŋle wakəla sɔsəm na pə cɔsəxi-m tam. ³ Halv pə caya-m isu pu kisaɔa, Iso ka kisa-m na pə yasv má na Kilisiti, na pə kpaya ma tɛɛtɔna na pə məŋna ma lonte. Ma piitim mayamaya nyəma tɔm ke ma təŋ. ⁴ Pa ké lɛxɛli nyəma, na Iso lapa-wɛxɛ i pəyalaa, na i yelaa na pá naaki i teeli. Í na-wɛ pa pɛɛla nɔxɔ, na í cele-wɛxɛ kvəsutv. Na í hvlv-wɛxɛ Iso sɛɛtv, na í heeli-wɛxɛ mpi mpi i ká la-wɛ tɔ. ⁵ Pa ké tá kite caanaa kulələa. Ye yvluwɛɛtv tɔm taa ile, Kilisiti ké pa piitim tv. Unv i ŋmakələna pə tɔna, unv i kena Iso wei paa saŋ tam tɔ. Iso í yeɛ na pə la mpv.

⁶ Pə taya isu ma yəgətəgi si mpi lə tōma si i ká la tō pə cōta. Pə taya lseyeli nyéma tēna kēna lseyeli nyéma. ⁷ Pəyele Apələham kvl̄l̄laa ta ke Apələham piya mayamaya. Pə taya pulv tō, lə ka heela-i kē si: Mpa paa luna lsaaka tapv̄v̄ tē tō mpe pa tike təkōŋ kēna nyá piya tēsiyisiyi. ⁸ Pə nyuv̄v̄ nté si, pə taya mpa pa mōlaa na pá l̄l̄i təfolo ke yem tō mpe pa kēna lə piya. Ama mpa lə ka tōma si i ka ha-i na pá l̄l̄i-we tō mpeye pa nyənəgi i kvl̄l̄laa tēsiyisiyi. ⁹ Waatu wei i heelaya-i mpi i ka lap̄-i tō i tōmaga si: Ye pə kōma na pə talaa, maa məli na Saala ká hiki apalv pəyaya.

¹⁰ Pə taya pə tənayale. Ləpeka piya ns̄i si naale si kaa caa ké. Inəgəle tá piitim caa səsō lsaaka. ¹¹ lə ləsv̄v̄v̄ yəlaa tō, pə taya si i nyənəgəna mpi pa laki tō, ama i mayamaya i nəkv̄v̄v̄ kiŋ ke pə we. ¹² lə heela Ləpeka na í ta tu l̄l̄əta i piya si: Waali nyəŋka ká təgəna səsəntv̄. Piya ns̄i si ta nyənta kupantv̄ na isayatu. lə lapa mpv̄ si í h̄l̄í si mpi i suwa tō, mpəgi i təŋgi. ¹³ Hal̄i pa ŋmaawa ṁp̄ȳḡ lə Təm taa si: Ma luyv̄ lapa Yakərv̄ na má kisi l̄sav̄.

¹⁴ Suweyele tu yəgət̄i l̄e, lə u təŋgi tampana yaa isəna? Aai, pə taya mpv̄ se, paa pəcō. ¹⁵ lə ka heela Moisi si: Má n̄ka wei i pətəətəle wiiu ma wii, má n̄ka wei kē suulu h̄l̄l̄ȳḡ ma h̄l̄í-i.

¹⁶ Ye mpv̄ l̄e pə taya yulv nəkv̄v̄v̄ yaa i l̄pv̄v̄ tō. Ama lə wei i wiiki pətəətəle tō i kiŋ tike kē təkōŋ. ¹⁷ Pa tōma lə Təm taa si lə tōma l̄cipiti wulav̄ səsō təfoo si: Mpi pə mayamaya pə nyuv̄v̄v̄ tō ma tv̄-ŋ kawulaya təgəle si yəlaa í nana ma toma ke nyá kiŋ, na ma hətē yaa antulinya tēna taa. ¹⁸ Mp̄v̄ tō, wei lə n̄kaa tō p̄ntv̄ pətəətəle ke i wiiki. Ye i n̄ka wei kē kaŋkante tv̄ḡv̄ i tv̄ íl̄é.

lə pááná na i pətəətəle pə təm

¹⁹ Ntanȳ m̄ taa nəgəlv̄ ná təŋ si: Ye pə we mpv̄ l̄e, pepe tō kē lə tasəgi si yəlaa lapa taali? Awe pəsəgi na í kayati-i si í taa la i luyv̄ nyəntv̄? ²⁰ Yulv̄ nyá, awe ke-ŋ na í kpeesəna lə? Cv̄v̄v̄ nyənaya pəsəgi na ká p̄c̄si ka ŋmalv̄ si pepe tō kē n̄ ŋma-m na má we isəntō? ²¹ Tiisi ŋmalv̄ í səl̄əna cv̄v̄v̄ ke isəna ṁp̄ȳḡ i laki-kv̄. l̄ pəsəgi na í cosi cv̄v̄v̄ ŋkv̄, na í səl̄laa i ŋmana puluku, na pə kaasi na í ŋmana ntoole.

TAKɛLAYA KANCAALAYA NYɛŋKA ŋKA PɔɔLI NMAAWA
 KɔLɛNTI
 NYɛMA Tɔ
 Kɔtɔlɔtɔ

Pɔɔli nuwa Kɔlɛntɪ lɔ tɛsɛɛɛ taa isayatu tɔm isu yooŋ, na fayau, na wasaŋkalɔtɔ, na akpayaɛ, na nantu kulalaatu tɔɔɔ, na nsɛma lenna yɔɔɔtɔyɔ, na sɛtaa fem tɔm.

Isɛna pa faya Kɔlɛntɪ I takɛlaya tɔ:

Kɔlɛntɪ lɔ tɛsɛɛɛ wɛɛtɔ, titite 1-6

Pɔɔli cɔɔki lɔ yɛlaa kpekɛɛ kɔpɔɔsɔtɔ, titite 7-15

Kantakaya kɔtɔtɔtɔ na sɛɛtɔ, titite 16

Sɛɛtɔ

¹ Maya Pɔɔli, lɔ luyɔ larɛna na mɔ la Yesu Kilisiti tillu. Mɔ na tɔ taapalu Sɔsɛtɛɛni tɔ ŋmaakɛna takɛlaya kanɛ.

² lɔ sɛɛɛɛ kpekɛɛ nyɛma mpa mɛ i wɛ Kɔlɛntɪ taa tɔɔ tɔ ŋmaa-kɛ. Mɛ mpa lɔ yaawa si i la i nyɛma, na mɛ na Yesu Kilisiti mɛ kɔpɔɔtɔyɔ tɔɔ i ti-mɛ tɔ. Mɛ na pa tɛna mpa pa wɛ paa timpi na pɔ yaaki Tacaɛ Yesu Kilisiti wei i kɛ tɔ na-wɛ tɔ Sɔsɔ tɔ i hɛtɛ tɔ. ³ Tacaɛ lɔ na tɔ Sɔsɔ Yesu Kilisiti pɔ la-mɛyɛ pɛɛɛɛ na pɔ ha-mɛyɛ alaafaya.

lɔ kɔpantɔnaa

⁴ Ma sɛɛ ma lɔ kɛ tam si i na tɔmlɛ kɛ mɛ tɔɔ kɛ pɛɛɛɛ nna i lapa-mɛyɛ Yesu Kilisiti kiŋ tɔ a tɔɔ. ⁵ Kupam mɛ na Kilisiti mɛ kɔpɔɔtɔyɔ tɔɔ pɛ saa-mɛyɛ tɛcam. lɛna pɛ tu kɛlɛna yɔɔɔtaya na nyɛm pɛ saav. ⁶ Tampana nna pa yɔɔɔta Kilisiti tɔɔ tɔ a sɛŋa mɛ hɛkɔ kɛ teu tɛca. ⁷ Na pɛ wɛ mpɔ tɔɔ lɔ yɛlaa na pɛ tɛna pɛ saa-mɛ. Mɛ mpa i tana wɛ nte Tacaɛ Yesu Kilisiti kɔ hɔlɔ i ti tɔ. ⁸ Tacaɛ Yesu Kilisiti unɔ i ka tɔkɛna-mɛyɛ teu halɛna tɛnaya. lɛna kɔyɛŋku i kɔyaku kɔ tala tɔ pɔ taa na kawalaya nakɛlɔyɔ mɛ kiŋ. ⁹ lɔ wei i yaa-mɛ si mɛ na i Pɔyaya Tacaɛ Yesu Kilisiti i kɔpɔɔtɔ tɔ, mpi mpi i tɔma si i kɔ la tɔ, i tɔka-wɔyɔ, u yeki.

Kɔlɛntɪ lɔ sɛɛɛɛ fɛi nɔɔɔ kɔlɔmɔyɛ

¹⁰ Tɔɔ, ma taapalaa ma wiikɛna-mɛ si i nyɛnna Tacaɛ Yesu Kilisiti na i lɔ nɔɔɔ kɔlɔmɔyɛ, na fayasɔyɔ i taa wɛ mɛ hɛkɔ. i kɔpɔɔtɔ teu, i mayasɔyɔ lɔmayasɛɛ kɔlɔmɛɛ, i huuki huwɛɛ kɔlɔmɛɛ. ¹¹ Ma taapalaa, pɛ taya pulɔ tɔɔ, Kolowee tɔyaya nyɛma heela-m si i yooki kɛ. ¹² Nti ma caa yɔɔɔtɔyɔ tɔɔɛ si mɛ taa paa wei na i nyɛntɔ kɛ na tɔ mpa. Lɛɔ tɔŋ si: Pɔɔli tɔɔ kɛ ma wɛɛ. Na unɛ ilɛ si Apɔlɔɔsi tɔɔ kɛ ma wɛɛ. lɛɛ ilɛ si Piyɛɛ tɔɔ kɛ ma wɛɛ. Na unɛ ilɛ si Kilisiti tɔɔ kɛ ma wɛɛ. ¹³ i huuki si Kilisiti faya i taa tɔyɔpɔɔɛ kɛ? Pɔɔli sɛpɛna sɛm tesika tɔɔ kɛ mɛ tɔɔ? Pɔɔli hɛtɛ kɛ pa yaanaa na pɔ sɔ-mɛyɛ lɔ lum na?

¹⁴ Ma sama lɔ kɛ timpi ma ta sɔ mɛ taa nɔɔɔɔyɔ lɔ lum tɔ, ye pɛ taya Kɛlisipusi na Kayusi pa paasi. ¹⁵ Pɛ tɔɔ kɛ nɔɔɔɔ kaa yɔɔɔtɔ tɔfɔo si Pɔɔli hɛtɛ kɛ pa yaanaa na pɔ sɔna-mɛyɛ lɔ lum. ¹⁶ ɛɛɛɛ ma sɔɔwa, ma sɔ Sɛtɛfanasi tɔyaya nyɛma tɔtɔyɔ lɔ lum. Ye pɛ kaasa lɛlaa ma ta tɔɔsi pa tɔɔ. ¹⁷ Pɛ taya lɔ lum sɔɔ tɔɔ kɛ Kilisiti tila-m. Ama i tila-m kɛ si mɔ kpaali Laapaali Kɔpɔŋ. Na ye ma kpaalɔyɔ-i, mɔ taa kpaalɛna yulɔ lɔmayasɛɛ nɔɔɛɛɛ. Pɔcɔ pɛ taa kɔɔ na Kilisiti tesika tɔɔ sɛm tɔm mɛli yem.

Yesu Kilisiti kɛna lɔ toma na i lɔmayasɛɛ

¹⁸ Letaa isɛntaa, Yesu tesika tɔɔ sɛm tɔm kɛ kɔmɛɛntɔ tɔm kɛ. Ama tɔ mpa pɛ tɔŋna tɔ nyɛɔŋ yaru tɔ lɔ toma ntɛ taya tɛna. ¹⁹ Pa ŋmaawa lɔ Tɔm taa si:

Maa wakɛli lɔmayasɛɛ nyɛma lɔmayasɛɛ,
 maa lɔ nyɛntaa nyɛm.

²⁰ Lɔmɔyɔsɛɛ tɔ tɔsɔyɪ ntiyɪ yɔɔɔtɔyɔ tɔtɔ? Na ntiyɪ akewe ká tasa yɔɔɔtɔyɔ? Yaa ntiyɪ antulinya inɛ ɪ taa lɔmɔyɔsɛɛ tɔ ká mayasi tɔtɔ? Iso hulaa si antulinya inɛ ɪ taa, mpi pa yaa lɔmɔyɔsɛɛ tɔ, pɛ kɛ kumɛlɛntɔ kɛ.

²¹ Pɛ taya pulɔ, antulinya taa yɔlɔa na pa lɔmɔyɔsɛɛ pa kpisa iso kɛ nyɛm kɛ timpi iso ná lapɛna ɪ lɔmɔyɔsɛɛ si pá nyɛna-ɪ tɔ. Pɛ tɔɔ kɛ iso huɔ teu si, ɪ ká ya mpa pa tɛɲna-ɪ pa taa tɔ, na Laapaali Kupaɲ wei tɔ kraalɔyɪ tɔ. Laapaali kupaɲ inɔyɪ wei ɪ ta na tɔ ɪ yaa si kumɛlɛtɔm. ²² Yuta nyɛma ná caa pá ná piti tɛma na pɛcɔ́. Ama lɔmɔyɔsɛɛ kɛ Kɛlɛeki nyɛma ná pɛkɔyɪ. ²³ Ama tá ilɛ, Kilisiti wei pa kama sɛm tesika tɔɔ tɔ ɪ tɔm kɛ tɔ kraalɔyɪ. Tɔm tɛnɛ tɔ huɪyɪ Yuta nyɛma, na mpa pɛlɛ pa ta kɛ Yuta nyɛma tɔ pa nyɛnɔyɪ-tɔyɪ kumɛlɛtɔm kɛ. ²⁴ Ama mpa iso yaawa tɔ, paa Yuta nyɛma taa, paa mpa pa ta kɛ Yuta nyɛma tɔ pa taa tɔ, Kilisiti kɛna-wɛyɛ iso toma na iso lɔmɔyɔsɛɛ. ²⁵ Pɛ taya pulɔ tɔɔ, yulɔ pɛyɔyɔ lɔmɔyɔsɛɛ tɛna ta tala iso kumɛlɛntɔ, na pa toma tɛna ta tala iso icantɔ tɛtɛ.

²⁶ Kupaɲ, ma taapalaa, í nyɛni na í ná si iso yaaw-mɛ na í la kpekɛlɛ tɔ, antulinya taa cɛnɛ mpa pa yaa lɔmɔyɔsɛɛ nyɛma tɔ pa fɛi paɔalɛ kɛ mɛ hɛkɔ, na tɔɲtɔnaa fɛi paɔalɛ, na awulumpiya fɛi paɔalɛ. ²⁷ Iso lɛsɛna mpi antulinya yɔlɔa yaa si kumɛlɛnyɛm tɔ si pá tɔ lɔmɔyɔsɛɛ nyɛma kɛ fɛɛlɛ. Na ɪ lɛsa mpi antulinya yɔlɔa yaa si icantɔ tɔ si pá tɔ akpala nyɛma kɛ fɛɛlɛ. ²⁸ Na ɪ lɛsa mpi antulinya yɔlɔa nyɛnɔyɪ taalɛm na pá footiyɪ na paa nyɛnɔyɪ-wɔyɪ pulɔ mayamaya tɔ, si pá wakɛli mpi pa tɔyɔna nyuyɔ tɔ. ²⁹ Ilɛ yulɔ pɛyɔyɔ nakɛli ka kaa sa ka tɔyɪ iso isɛntaa. ³⁰ Ama iso kpɛnta mɛ na Yesu Kilisiti kɛ, na ɪ lapa na Kilisiti pɛsi tá lɔmɔyɔsɛɛ. Kilisiti tɔɔ kɛ iso nyɛnɔyɪ-tuyɔ yulɔpama. Inɪ ɪ lapɛna na tɛ pɛsi iso nyɛma, na kulɔm inɪ ɪ yaɔna tá nyɔɔɲ. ³¹ Pɛ tɔɔ kɛ pa ɲmaawa iso Tɔm taa si: Ye wei í caa ɪ sa, í sa nti Taca lapa tɔ, í taa sa ɪ ti.

2

Kilisiti sɛm tɔm heeluyɔ

¹ Ma taapalaa, waatu wei ma kɔma mɛ tɛ si ma heeliyɪ-mɛyɛ iso tampana nna a ɲmɛlɔa tɔ a tɔm tɔ, pɛ taya nɔɔlɛɲ wawawa null, yaa nyɛmtɔ natɔlɔyɪ ma lapɛnaa. ² Ma caɔalɛ tɛnaya mɛ kiɲ ma ta caa si má la natɔlɔyɪ mɛ hɛkɔ kɛ yɛm na pá tá kɛ Yesu Kilisiti tɔm. Iso pa kama-ɪ sɛm tesika tɔɔ tɔ pɛ tɔm mayamaya kɛ ma siyisinaa. ³ Pɛ tɔɔ kɛ ma poluyɔ mɛ tɛ tɔ icantɔ taa kɛ, na ma sɛlayana sɔyɔntɔ kɛ. ⁴ Pɛ taya yulɔ lɔmɔyɔsɛɛ yekuyɔ na pá yɔɔtɔyɪ tɔmnaa na caɲɛm kɛ isɛna mpi tɔyɔ ma sɛyɛsɛna ma sɛyɛsɛɲ na má lana ma waasu. Ama iso Feesuyɔ toma kɛ ma lapɛnaa, na a naa mpɔ tɛkɛɛlɛ. ⁵ Ilɛna mɛ iso sɛɛv sɛɲ iso toma tɔɔ, pá taa sɛɲ yɔlɔa lɔmɔyɔsɛɛ tɔɔ.

Mpi iso yaa lɔmɔyɔsɛɛ tɛsiyisiyɪ tɔ

⁶ Paa na mpɔ tɔ, mpa pa pu iso nyɛm taa tɔ lɔmɔyɔsɛɛ mpaaw kɛ ma hulɔyɪ-wɛ. Ama pɛ taya lɔmɔyɔsɛɛ nna antulinya inɛ na mpa pa kɛ ɪ tɔɲtɔnaa na paa tɛ na pá kpiisi-wɛ tɔ pa yaa lɔmɔyɔsɛɛ tɔ. ⁷ Ama iso lɔmɔyɔsɛɛ mukaya tɛɛ nyɛna nna a ɲmɛla yɔlɔa tɔ a tɔm kɛ ma kraalɔyɪ. Iso ka lɛsɛna-yɛ na í su tá teeli tɔɔ na pɛcɔ́ pá la antulinya. ⁸ Antulinya taa cɛnɛ tɔɲtɔnaa taa nɔyɔlɔ ta cɛkɛna iso lɔmɔyɔsɛɛ anɛ. Pɛ taya pulɔ, ye paa cɛkɛnaa pa taa ká Taca teeli tɔ kɛ sɛm tesika tɔɔ. ⁹ Pɛ lapaya isu pa ɲmaaw iso Tɔm taa tɔ si:

Mpi yulɔ ta tu nav na ɪ ta nu pɛ tɔm tɔ.

Mpi pɛ tɔɔ yulɔ ta tu huɔ tɔ,

iso tayana-wɔyɪ mpa pa sɔɔla-ɪ tɔ pa tɔɔ.

¹⁰ Tá tɔɔ kɛ iso kula kɔɲmɛlɔtɔ tɛnɛ na Feesuyɔ Naɲɲtu kiɲ. Mmm Feesuyɔ Naɲɲtu wiiliyɪ pɛ tɛna pɛ taa kɛ si kv naa. Paa nti tɔ pɛlɛ iso tuyɪ na tɛ ɲmɛlɔa tɛkulukulu tɔ mayamaya.

¹¹ Pɛ wɛv yɔlɔa taa tɔ awe nyɛɲ lɛlɔ taa tɔm? Ye pɛ taya yulɔ lɔmɔyɔsɛɛ nte tɔ wɛ ɪ taa tɔ ɲtɛ tu nyɛna ɪ tɔm. Mpɔ tɔtɔyɔ na iso Feesuyɔ, ɲku kv nyɛmna iso nyɛntɔ tɛna. ¹² Pɛ taya antulinya inɛ ɪ lɔmɔyɔsɛɛ kɛ pɛ tɔ-tɔ. Ama Feesuyɔ ɲku kv luna iso kiɲ tɔyɔ, si tɛ cɛkɛna pɛ tɛna mpi iso ha-tɔ tɔ pɛ tɔm. ¹³ Pɛ taya yulɔ lɔmɔyɔsɛɛ sɛyɛsuyɔ nɔɔlɛɲ wei

təgə tə yəgətəgəna pə təm. Ama nti lə Feesuyə seğesəyi təgə. Pə təo kə mpa pa wəna lə Feesuyə tə tə keesəyi-wəgə lə nyəm tampana.

¹⁴ Wei i feina lə Feesuyə tə u pəsəyi na í mv Feesuyə kune kv tampana. I yaa-təyi kumələtəm kə, na u tu pəsəyi tə cekənav mayamaya. Mpi pə təo tə, wei i wəna Feesuyə tə un i paasi i cekəgənanana-ti. ¹⁵ Yulv wei i wəna lə Feesuyə tə un i cekəgənanana tə təna. Nəgəlv fei wei i pəsəyi na í cekəna Feesuyə ŋkv kv təm tə. ¹⁶ Pa ŋmaa lə Təm taa si: Awe nyəmna Tacaa huwəe? Awe pəsəgəna na í tasa-i təm? Ama tá ile, Kilisiti huwəe ke tá wəna.

3

lə təmle nyəma

¹ Ma taapalaa, tampana təo isəntə, ma ile ma ta pəsi na má yəgətəna-me isu pa yəgətəgəna mpa pa wəna lə Feesuyə tə. Ama ma yəgətəna-mege isu pa yəgətəgəna mpa pa tənəyi antulinya inə i huwəe tə, isu piya kəsəkəsənaa ke lə seev taa. ² Pə we isu kafa ke ma suukaya-me, pə taya mvv. Í taa nyənta təgəv tə pə təo, na haləna saŋa í ta nyənta təgəv. ³ Mpi tə, í tənə antulinya inə i huwəe ke tənəy kə. Isəseemle na yoou pə wəv mpyəy mə hekv tə, mpv un pu hóləyi si antulinya huwəe ke í tənəyi? Pu hóləyi tətə si í laki kə isu yəlaa ke yem, pə taya lə seela? ⁴ Pə taya pulv, lelv tənəy si Pəli təo kə ma wəe, na inə íle si Apələəsi təo kə ma wəe tə, pə taya ma ta nyi isənaa kvlapvttv ke í laki mpv?

⁵ Awege pa yaa Apələəsi? Na awege Pəli ye? Ta naale tə kə lə təmle nyəma mpa pa lapa-me na í te lə na mə taa təgə. Paa tá taa wei i lapa na í yoosi nti Tacaa tv-i si í la təgə. ⁶ Mayale tyyv səlv na Apələəsi pələna lvm ke kv təo. Ama lə lapəna na kv tee. ⁷ Pə təo kə tyyv səlv na lvm pəllv pa ta ke pulv. Ama lə kele təm tv, un i lapəna na tyyv tee. ⁸ Tyyv səlv na kv təo lvm pəllv pa teitei kə. Lə ká keesəna paa wei i təmle na í fei-i. ⁹ Pə taya pulv təo, tá təmle taa tə kə təma taapalaa kə, na lə kə tə laki təmle, na mə kena lə təmle.

Í wəe tətəgəv isu kutuluyə ŋkv lə ŋmaaki tə. ¹⁰ Lə yelina na pə saa-m, na ma tu paasaa kə na má su kite isu ŋmalv kupəŋ sukuyv tə. Ama pənente lelv tənəgəna pə təo. Paa wei í la laakalı na í kena isəna i tənəyi tə yoo. ¹¹ Pə taya pulv təo, Yesu Kilisiti mayamaya kena kite, na pə fei isu yulv nəgəlv pəsəyi na í tasa kvfate natələyi suv. ¹² Ləlaa wəe na wəlanaa na nyəgəlvv kvhvlvmvvyv na liyitee pəe ke pa tənəyi pə təo. Ama ləlaa ile taasi na nyutv na kiisi ke pəle pa tənəyi. ¹³ Ama hvle wule pu kuli paa wei i təmle təo na pá ná tə cakəle. Kuyakv kvhvvnəv ŋkv kv wule tə kəkə kə. Kəkə ká mayasəna paa wei i təmle si ka naa mpi tə kenaa tə. ¹⁴ Ye wei i təna kite təo kə təmle nte kəkə kaa nyaya tə, i ká hiki i kvfelvyv. ¹⁵ Ama wei i nyənte í mvwa, íle i kvfelvyv lepa-i kə. Ama paa ya i mayamaya na pə mayana isu kəkə mpee pəŋ ke i lunaa.

¹⁶ Í nyi teu si í kə lə təcayale, na lə Feesuyə cakəna mə taa. ¹⁷ Ye pə cəpa wei na í wakəli lə təcayale, lə ká wakəli pvvntv. Pə taya pulv, lə təcayale we kə tənəŋ na mə kin ke i cakı.

¹⁸ Mə taa nəgəlv í taa puyusi i ti. Ye mə taa nəgəlv hvv si antulinya inə i taa pvvntv ntə ləmayasəe tv í pəsi kumələŋ, iləna í wəna ləmayasəe ke tampana. ¹⁹ Pə taya pulv, lə ná nyənəyi antulinya inə i taa ləmayasəe ke kumələntv kə. Pa ŋmaawa lə Təm taa kə mpv si: Ləmayasəe nyəma ləmayasəe ke lə nyəkəna-wəgə katəsi na í kpaawə. ²⁰ Pa tasa ŋmaav tətə si: Tacaa nyəma si ləmayasəe nyəma huwəe ta ke pulv. ²¹ Pə təo kə yulv kaa yələna yəlaa ləlaa. Pə taya pulv təo, mə tənna pə təna. ²² Paa Pəli, paa Apələəsi, paa Piyəe, paa antulinya, paa weesuyə, paa səm paa saŋa nyəm, paa cele nyəm, mə tənna pə təna. ²³ Ama Kilisiti tənna-me, na lə tənna Kilisiti íle.

4

¹ Pə təə ulə, í nyənəxi-tuyv Kilisiti təmle lataa mpa pa niñ taa pə tv ləə tampana nna a ñmelaə tə. ² Ye pa tv pulv lapv ke yulv niñ taa, tampana ke ı ká təñ na í lakəna-wi. ³ Ye ma kiñ ulə, paa me yaa yəlaa ka cayana sı pa pəkəxi ma təm taa na pá na, pəle pə ta na má. Ma mayamaya maa pəkəxi ma kiñ sı má ná sı ma tewa yaa ma ta te tə. ⁴ Tampana təə isəntə, ma mayamaya ma kiñ ma ta na taalı nəğəlv se. Paa na mpv təle tu hóləxi sı ma tewa təkpataa se. Ama Tacaa ká pəkəna na í ná sı ma tewa yaa ma ta te tə. ⁵ Pə təə ulə, í taa hulina nəğəlv təm tampana pəkəyuv na pə waatv ta tata. Í yele na halı Tacaa kəə. Inı ı ka kulina mpi pə ñmela səkrətyuv tē tə pə təə təyelele. Na ı ká kuli yəlaa lotu taa hūwē. Pəleye ləə ká sa paa wei isu pə muna í samı-ı tə.

⁶ Ma taapalaa, ma kpayə má na Apələəsi tá təm na má kəsəna mpv sı í cəkəna ituule nte pa tukaa sı: Nti pa ñmaawa tə, taa səsı tə təə. Pə təə kə mə taa nəğəlv í taa yəəlna ləlv na í footixi ləlv. ⁷ Awe yelaa na n hiki na n kəli ləlaa? Pə təna mpi n wena tə pə taya ləə hana-ñ? Ye pa ha-ñ kvhav ulə pepe təə kə n həñ nyá tu isu nyá lərv təə kə n hikaa?

⁸ Pəwē, ı tēma hikuyv ke pə təna mpi í nyuləxi tə, í tēma piluyv. Í tēma awulaa ke pəsuyv kə, na taa wē tá konyəntutv taa. Ye pu kə isu í kə awulaa təxiyixi kəlv pu lapam leleñ. Pə taya pulv təə, saa inı tá na-me tu krenta kawulaya təğəv. ⁹ Pə caya isu tillaa taya ləə pəsəna waalı. Pə taya pulv, tə wē kə isu yəlaa mpa pa suwa sı paa kv patəma taa tə. Tə kə mpa pa təna pa nyənəxi təcəə tə, paa isətaa tillaa paa yəlaa. ¹⁰ Ta pəsa kumeləməñ, na mu kə ləmayasē nyəma ke Kilisiti kəlv inı ı təə. Tá kə acamaa, na meye təñtənaa. Pa tuyvna-me, ama yem kə pa nyənəxi tá. ¹¹ Haləna saña wulə tənē, nyəğəsi na ləkətv kuyəna-tv, na tə feina pəkəkəle. Pa makı-tuyv na tə cəəki yem, tə feina tapasəpıle. ¹² Tá mayamaya tá kookalı kə tə lakı na tə təkəna. Pa tvvki-tv, na taa səkki-wē. Pa tuxi-tuyv konyəñ, tá sumaya sı pá tv-tv. ¹³ Pá kvxi ta nyəəñ, tu ləetəxi-weyə pa isayətv. Haləna saña paa nyənəxi-tv sı tə kə pulvəyuv antulinya inē ı taa. Pa nyənəxi-tuyv isu hute yaa pəntv mayamaya.

¹⁴ Pə taya ma caa sı má tv-meye fēle təğə ma ñmaawa na má kəsı-meye mpv. Ama ma luyv wē kə sı má sēyəsı-me isu ma piya nsi ma luyv wē tə. ¹⁵ Paa í ká hiki sēyəsəlaa ke iyisi naanəwa (10000) kə Kilisiti mpaav təm taa mə caa kəle kəlv. Mayale mə caa ke Kilisiti təñyuv təm taa. Pə taya pulv, má kəñna-meye Laapaalı Kupañ. ¹⁶ Pə təə kə ma heeliyi-me sı í təñ ma yaasi. ¹⁷ Na pə mayamaya pə nyuvv təə kə ma kusa Timotee sı í polo mə tē. Inı ı kəna ma pəyalv wei ma səəlaa tə. Tacaa təm taa ı kə yulv wei paa lana naani təğə. ı ká kəsı-meye yaasi wei ma təkəa na má təñna Kilisiti təm taa na má hóləxi paa leyə Yesu sēlaa kpeka taa sı pá təñ tə.

¹⁸ Mə taa ləlaa hūwa sı ma kaa kəə, iləna pá svv kalampaanı lapv. ¹⁹ Ye Tacaa tisaa maa kəə mə tēyē nəəñə. Waatv inəxi maa ná sı kalampaanı nyəma mpe, nəğə taa tike ke pa lakı, yaa pa waasəxi kvli. ²⁰ Pə taya pulv təə, ləə Kawulaya təm ta ke nəğə taa təm tike. Ama sı n pəsi na n lakı kə. ²¹ Í ləsi mpi í caa tə ulə. Í caa sı má kəñna kprátuyv, yaa ma kəə təpamm na səəlvuv?

5

Yesu sēlaa kpeka taa asilima

¹ Pa təñna mə təm ke yəğətyuv ke teu kə sı mə kvlapvtv wē asilima ke səsəm. Paa ma ta nyı isənaa mayamaya kiñ pa kaa na asilima anı a taka. Pa yəğətaa sı mə taa nəğəlv ná kpayə ı caa alv. ² Paa na mpv mu təñna mə təxi sam pə tu fei. Pu nəğəsəna kə isu kvlapvtv nti tá wakəli mə laña ke səsəm, na í ləsi mə hekv ke wei inı ı lapa mpv tə. ³⁻⁴ Paa ma na-me tə wē təma na pooluñ tə, ma ləsayə wē mə kiñ ke tam kə. Ye ma, na Tacaa Yesu toma taa ma tēma apəlv inı ı təm kvyv kə isu ye maa wē mə kiñ maa lapa tə. Waatv wei í ká koti na ma ləsayə ká wē mə hekv tə, Tacaa toma ká wē tá təna tá hekv taa təna. ⁵ Í kpayə apəlv inı na í pətı Satani niñ taa na pé naası-ı na ı isē, iləna pé waası-ı kvyanıku Tacaa Yesu Kilisiti ká kəə tə.

⁶ Kukuşum pəciimaya kpaasəyəna somtu təna təfvv. ⁷ Í ləsi mə hekv taa kə mpi pə lapa-meye asayaa tə, iləna í pəsi kvpama təkpataa. Waatv inı í ká nəğəsəna somtu

kufatv nti tə taa kukusum fei tə. Mpv pə mayamaya ke í tu wεε. Pə taya pulv təə, tə nika tá Tεεv acima təγəv ké. Mpi tə pa tema tá Tεεv acima iwəyaya kuvu tə se, ηkeγele Kilisiti. ⁸ Ye mpv ile tə təγə ta acima. Ye tə təkí-ye, tá taa təγə-ye na potopoto wei í taa kukusum kúpəm wεε tə. Isayatu na asilima pə lite nté. Ama tá təγə tá acima na potopoto wei í taa kukusum fei tə. Iní í kəna potopoto kuparj na tampana nyəj.

⁹ Takəlaya ηka maa ηmaa-me tə ka taa ma heela-me sí mə na yəlaa mpa pa lakí asilima tə í taa krentí. ¹⁰ Pə taya yəlaa tənaya yem ké ma yəγətəγi. Mpi tə, antulinya taa cəne mə na asilima nyəma na nyullaa na ηmulaa na tuη laalaa í sitina. Ye í təma sí í cəlayi-we, pə wεε sí í ká lu antulinya unε í taa kele. ¹¹ Nti təγəle sí ye yulv nyənəγi í təγi ləə sεelv pəyele í lakí asilima, na í ta yele nyulvγv na tuη laav na yəlaa tıvv na solum nyəəv na ηmuləm, í taa kətəna pıntv. Mə na yulv isı mpv í taa təγə təγəv mayamaya.

¹²⁻¹³ Ye pə kaasa mpa pa ta ke ləə sεelaa tə, pə taya maa lana pεle pa təm. Ama ləə ká hıvnanana pεle. Mə na mpa í kaa kpekəle tə pə taya pa təm ke í ka la? Pa ηmaawa ləə Təm taa sí: Yulv í lakí isayatu í ləsi-ı mə hεkv.

6

Təma təmnaa tayanvγv

¹ Ye mə taa nəγəlv na í taaralv pa wena təm, pə mvna pá yaa təmaya nənəγə ke ma ta nyi isənaa kiη na ləə yəlaa wεε? ² Í tá nyi sí ləə yəlaa ká hıvnanana yəlaa tənaya təm ke cele? Ye mı hıvnanana yəlaa ke təm ke cele, ile pepe təə ké í kaa pəsi na í hıv wenti tə we pəcııı tə? ³ Í tá nyi sí taa hıvnanana isətəa tillaa ke təm? Tə kaa kpisi isətəa tillaa ke təm hıvnav, kacarıfana antulinya taa cəne nyəntv na? ⁴ Təmnaa isı mpv pə taka mayana-me, ilena í məlı na í kpaγa-tı na í pukina mpa pa ta ke Yesu sεelaa kpekəle pulv tə? ⁵ Ma yəγətəγi ırpəγú sí fεele í kpa-me. Isı í wεv mpv tə ləmayasεε tv nəγəlv í fei mə taa kele sí yəlaa í yoowa í taγanı-we? ⁶ Pə nəγəsəna mə taa nəγəlv í wena í təγəntəle na təm, pá yaa təmaya nənəəv ke ma ta nyi isənaa kiη na?

⁷ Isı í yaakvγv təmaya nənəəv ke mpv tə pə hóləγi kpaakraa ké sí í kpisaa təkpaataa. Pepe təə ké yulv í lapə-meγe nti u haaki mə təγi suulu? Paa pı nəγəsəna í yaa-ı nənəγə? Pepe təə ké u yeki sí ye pa ηmuləγi-me pa ηmulı? ⁸ Pəyele mə təηna isayatu lapv na ηmuləm ke mə taa mə tike. ⁹ Anı mə mayamaya í nyəma teu sí isayalataa kaa na ləə Kawulaya. Í taa puγusi mə tı, asilima lataa, na tuη laalaa, na wasarıkalənaa, na apalaa mpa pa svəkəna təma tə, ¹⁰ na ηmulaa, na nyullaa, na solumyəəlaa, na tvllaa, na ηmulaa kpitikpitinaa, pa tənaya mpv pa taa nəγəlv kaa keesi ləə Kawulaya. ¹¹ Anı mə taa ləlaa ka we ırpəγú. Ama pa ləsa-meγe isayatu taa na í pəsi kupama. Na pə fayasa-me na mə mpa sí í pəsi ləə nyəma. Taca Yesu Kilisiti təη taa, tá ləə Feesıγv yelaa na í pəsi kupama ke ləə isentaa.

Mpi í lakəna mə tənəη tə í yele na pə hólí ləə teeli

¹² Mə taa ləlaa təη sí ye pa nəka mpi pa la. Tampana mpaav wεε yaa, ile pə taya pə təna pə taa ké í ká waa. Ma pəsəγi má yəγəti sí ma wena mpa sí má la pə təna yaa. Ama ma kaa yele ké sí pulvıv í pəsi-m pə yom. ¹³ Mε í təη sí hilıγv təə ké pə ləsa kvətəγəv na kvətəγəv təə ké pə tv hilıγv. Mm, pə we mpv mεε. Paa na mpv ləə ká wakəlı pə təm naale unı. Pə ta la yulv tənıγv ke asilima lapv təə, ama Taca təə ké. Na tənıγv ηkv kv təə ké Taca wεε. ¹⁴ Na isı ləə feesıγv Taca tə, í ká tε na í feesi taya mpv tətə na í toma taa.

¹⁵ Anı í nyəma sí mə tənəη ké Kilisiti tənıγv həγələη ké. Ma wεv isəntə tə pə nəγəsəna má kpaγa Kilisiti tənıγv təə pulv na má kətəna apalaa təna alv na? Pəle pə kaa la paa pəcə. ¹⁶ Yaa í tá nyi sí yulv í svvna apalaa təna alv, í na-ı pa krenta tənıγv kulumıγv? Pa ηmaawa ləə Təm taa sí: Pa naale pa pəsa tənıγv kulumıγv ké. ¹⁷ Ama wei na Taca pa krentaa tə pa pəsa kulum ke pa ləmayasεε taa ké.

¹⁸ Í taa kətəna asilima. Isayatvnaa mpa pə kaasaa na yulv lakı tə tu tokiγina í tənıγv. Ama yulv wei í ha í təγi asilima lapv taa tə í mayamaya í tənıγv ke í lakı isayatu. ¹⁹ Í ta

nyı sı mə tənəy we isu Feesuyu Nanıhtu təcəyalə yee? Feesuyu Nanıhtu wei lso ha-me na í we mə taa təyö ma tən. Í tá ti mə ti se. ²⁰ lso yapa-meye haləna í feli. Mpu tə, í lana mə tənəy ke mpi pə húlályí lso teeli tə.

7

Akpağale təə kupaəsutu

¹ Pənente tə paasəna təm nti í ka pəsa-m mə takəlaya taa tə ile. Pə kəla teu sı yulu í taa kpağa alv yaa. ² Ama asilima wena a təə səsəm ke katatəlaya tə a təə, pə nəğəsəna sı paa apalv wei í wəena ı alv, na paa alv wei í wəena ı paalv kə mpu tətə. ³ Apalv í la ı alv ke isəna pə nəğəsəna apalv ká la ı alv tə, na alv náá la ı paalv kə isəna pə nəğəsəna alv ká la ı paalv tə. ⁴ Pə fei isu alv ká lana ı təyi isəna ı səəlaa tə. ı paalv tənna-ı, ı niñ na ı nəəhe. Na mpu tətəyö na apalv, pə fei sı ı ká lana ı təyi isəna ı səəlaa tə, ı alv tənna-ı, ı niñ na ı nəəhe. ⁵ Í taa pə təma, ye pə taya isu mə təna í lapa nəğö kulmaya na í tisi təma sı: Tə yele mpyúyú wəe naale na tə paasəna lso sələmuyú. Ama pəle pə waalı, í məli na í krenti nan. Ye í ta krenti nan ke ləñ ke mpu í ká kəə na í kpisi tənəy na í hoti Satani mayasəñ taa.

⁶ Nti ma yəğətə isəntə tə pə taya kucaaluyú təm, ama ayəneke kə. ⁷ Tampana təə, ma nyulaa isu paa yulv wei í wəe isu ma wəv isəntə tə. Ama paa wei na ı lso hate kə. Pə haa ıneye pəneye, na pə ha ıneye pəne.

⁸ Təm nti tə wəe sı má heeli ataməe na alaa leelaa təğələ sı, ye pa təka pa itantu isu ma təkuyú ma nyəntu tə pu kəli-wəye səev. ⁹ Ama ye í kaa pəsi tənəy təkuyú, ile apalaa náá kpağa alaa, na leelaa náá saa apalaa. Pə kəla teu sı apalv í kpağa alv, na alv náá saa, na mpi yulv ká caya na kətəi kuyi-ı tə.

¹⁰ Nti ma heeliyi mpa pa təma təmayə kpağav təğələ sı: Alv í təma saav pə fei sı í kisi ı paalv. Tacaa tu yəğətəna-tı. ¹¹ Na í kisa-ı kələ, í caya mpu, í taa saa kufalv. Ye ı ká məli kupəñ í məli-ı. Apalv ná feina mpaav sı í təğəni ı alv.

¹² Mpa pə kaasaa tə, ma heeliyi pəle sı, ye apalv í kə lso səelv na ı alv kə ma ta nyı lso, pəyele alv ını ı luyú wəe sı í na-ı pá caya, apalv í taa tə sı ı kisiyi-ı. ¹³ Mpu tətəyö alv í kə lso səelv na ı paalv náá kə ma ta nyı lso, pəyele apalv ını ı luyú wəe sı í na-ı pá caya, alv í taa tə sı ı kisiyi-ı. Ma mayamaya ma yəğətəna təle, tə ta luna Tacaa kiñ. ¹⁴ lso tá kisi apalv wei ı ta ke lso səelv təğə í na ı alv lso səelv pa cəyalə təə, pəcə ı ta kisi alv wei ı ta ke lso səelv təğə í na ı paalv lso səelv pa cəyalə təə. Ye pə taya mpu pə təə pa piya ká wəe isu ma ta nyı isənaa, pəyele sı kə lso nyənsı kə. ¹⁵ Ama ye wei ı ta ke lso səelv tə ílé ı caana fayav, waatu ını pa taa wei ı kə lso səelv tə ı wəna mpaav sı í yele na pá faya. Pə taya pulv təə, lso yaa-meye sı í caya təma kiñ na leleñ. ¹⁶ Alv lso səelv nyá n nana-we sı nyaa təna na nı ya nyá paalv nyuyú? Na apalv lso səelv nyá n nana-we sı nyaa təna na nı ya nyá alv nyuyú?

lso í yaa-ñ na nı we isəna caya mpu

¹⁷ Ama nti təğələ sı Tacaa í ha-ñ mpi náá tən pəle. Na ye lso yaa-ñ ı mpaav taa na nı we isəna náá caya mpu. Səyəsuyú ñku ma səyəsəyi Yesu səelaa kpeka təna sı á tən təğələ.

¹⁸ Ye lso yaa wei kə ı mpaav taa na í təma pəlvuyú, puntu í caya mpu, í taa huv sı ı mələyi isu ı taa pəli. Na lso í yaa wei kə ı mpaav taa na í tá pəli, puntu í taa pəeki sı ı pələyi.

¹⁹ Paa n pelaa, paa n ta pəli, təle tə wə yem kə. Ama lso kəheelitu təkuyú nté səsəəntu.

²⁰ Paa wei í wəe isəna ı ka wəe na pəcə lso yaaki-ı ı mpaav taa tə. ²¹ Ye n ka kə yom kə na lso yaa-ñ ı mpaav taa, taa nəğəsi sı n pəsəyi kasayampu. Ama ye pə kəma sı n lu nyá yomle taa, ile taa kisi. ²² Pə taya pulv təə, ye Tacaa yaa yom ke ı mpaav taa, puntu pəsa Tacaa kasayampu kə. Mpyúyú pə wəe tətə, ye Kilisiti í yaa kasayampu, puntu pəsa ı yom kə. ²³ lso yapa-meye haləna í feli, ile í taa pəsi mə təyi yəlaa yomaa. ²⁴ Ma taapalaa, paa wei í caya lso səev taa isu isəna ı ka wəe na pəcə lso yaa-ı ı mpaav taa tə.

Ataməe na leelaa pa təm

²⁵ Ye apalaa mpa pa ta kpayata alaa, na alaa mpa pa ta saata tə. Tacaa ta heeli-m pa təm si pulu. Ama Tacaa pəelee təə ma nəğəsəna yulu wei í yəğəta nti pá mu-ti təğə. Pə təə ké ma heeliyi-meğə nti ma mayamaya ma huuki tə.

²⁶ Kayana wahalanaa pane pa təə ile, ma huuki si pə kəla teu si yulu í caya mpu. ²⁷ Ye n wena alu, taa lu si n kisiyi-i, na í tu feina taa pəeki si í kpayə. ²⁸ Paa na mpu, ye n tu kpayə alu, na ye pəelə saana, i ta la isayatu tətə. Ama apalaa mpa pa kprakəyi alaa na alaa mpa pa saaki tə, paa ifemle nte pa naaki wahala ké. Wahala inəyi ma caa ma keeli mə nyəəñ təə.

²⁹ Ma taapalaa, nti ma yəğətəyi təğəle si wule puwaya. Pə təə tə, pə kpayəv saña waalı tə, mpa pa wena alaa tə pá la isu pa feina, ³⁰ na mpa pəle pa wiliyi tə pá la isu pa feina lañwakəlle. Mpa pa yaki tə pá la-we isu pə taya mpe pa tənna pa kuyarəm mpu. ³¹ Mpa pa təkəna antulinya inə tə pá la isu mpa paa təkəna-i tə. Pə taya pulu təə, wəetu nti tə taa antulinya inə i wəe tə i kaa tasa tañyuv se.

³² Mpi ma nyuləyi təğəle si í lu nəğəsəe təm taa təkpataa. Apalu wei i ta kpayə alu tə Tacaa təmle ke i səkəna nyuyv, na í luki si Tacaa luyi í lapi-i. ³³ Ama wei i kpayə alu tə ate cəne nyəm ke i səkəna nyuyv, na í luki si i alu luyi í lapi-i. ³⁴ Mpu inu pə tu-i heku ké. Mpu tətəğə na alu yaa pəelə wei i ta saa tə. Tacaa təmle ke pa sərəna nyuyv. Pə taya pulu, pa caa ké si Tacaa í ti pa tənəñ na pa ləsasi. Ama alu wei i laalaa na í saa tə ate cəne nyəm ke i səkəna nyuyv, na í pəkəyi si i paalu luyi í lapi-i.

³⁵ Ma yəğətəyi mpyəyú si pə səna-me, pə taya isu katəka ke ma tuyi-me. Ama ma caa ké si má tusi-meğə mpi pə we teu tə pə taa na í krentəna Tacaa ke teu na í tə isu pə muna tə.

³⁶ Təv, pənente tə paasəna yulu wei i luyi fei si i pəelə í saa tə pə təm ile. Ye i kəma na í ná si pə fei teu si í yele i pəelə na í tēe pə taa, í la isu i luyi wəe tə. Í yele-i na í saa, i ta la isayatu. ³⁷ Ama ye inu i nəkəna na í tēma i taa təkpataa si i pəelə í caya mpu, na pə tá ké nəğəlv kisinana-i kukisu, inu i təkəna tənuyv na í kisiina i luyi ke mpu, i pəelə inu í ta saa pə we teu. ³⁸ Mpu tə, wei í yelaa na i pəelə saa i ta la taalı. Ama wei í ta yele na í saa pəle pə kəla teu.

³⁹ Alu paalu í wena i weesuyu, i alu inu i feina mpaav si í kulı-i. Ama ye i paalu səpa, pə ha-i mpaav ké, i luyi í we wei, i saa. Ile kulvmtu ké, pu wəe ləə səelə ké. ⁴⁰ Paa na mpu ma huvi si ye i caya isu i wəe tə i ká kəli leleñ nuw. Ma nyəmá si ma huwəe ane a luna Feesuyu Nanñtu kirj.

8

Nantu kulalaatu təm

¹ Pənente tə paasəna nantu kulalaatu təm ile.

Tə nyəmá si tá tənə tə wena pə nyəm mēe. Na tə nyəmá tə nyəmá inu i yekina na yulu həñ i ti. Ama səəlvuyv ná laki na tə nyəə toñ. ² Ye nəğəlv huvi si i nyəmá puluyv, i ta cəkənta-wi isu pə we təkpataa si í cəkənta-wi tə. ³ Wei ile i səəlvuyv ləə, ləə ná nyəmá puntu təə ké.

⁴ Nti í ka pəəsaa təğəle si, ye pa laawa, yulu ká təğə yaa i kaa təğə? Tə nyəmá teu si tuñ ná naa isentəə ké yem ké. Ama ləə tike koñ wenna. ⁵ ləətaa nyəm payale na ate nyəm payale ke yəlaa yaa pa isənaa. Paa yaa mpu si isənaa na mpa pa nyənəyi si pa ti-we tə pa we payale. ⁶ Ama tá kirj ile, ləə we kulvmtu təkəñ ké. Inəğəle Tacaa wei i lapa pə tənə tə, na i təə ké tə wena weesiy. Na Tacaa kele kulvmtu, inəğəle Yesu Kilisiti wei i yelaa na pə tənə pə wəe, na wei i təə tə wena weesiy tə.

⁷ Ama yəlaa tənə ta nyi mpu. Ləlaa wəe na pə tēena-wəğə tuñ təm taa, na ye haləna saña pa təñna nantu kulalaatu təğəv, pə we isu tuñ ke pa təñəyi. Pa nyəm we tətantəlaa, ilena pá mələyi nav si kutəğəv ñkv kv wakələyi-wəğə. ⁸ Pə taya kutəğəv yekina na tə kprətəna ləə kirj. Paa tə ta təğə pə taya pə pasəyi-tuyv pulu, paa tə təğə pə taya pə səəsəyi-tuyv pulu.

⁹ Paa na mpu me mpa mpaav wəe faa si í laki mpi í lá tə, í la laakalı, pə taa kəə na í hu ləə səev taa acamaa. ¹⁰ Ye nəğəlvuyv yem nawa nyá wei si n nyəmá tə na í caya tuyv

təe na í tərna tərəv, ıcam unı ı laakalı kaa polo isu í tərəv nantv kvlalaatv nti? ¹¹ Waatu unı nyá nyəm mpi pə lapa na nyá tərəntələ ıcam wei ı tərə Kilisiti səpa tə í la yem kele. ¹² Ye í pəntərəna mə tərəntələnaa na í kpesəyi pa laakalənaa mpa pa we tətəntələa ké mpv tə, Kilisiti ke í pəntərəna. ¹³ Pə tərə ké ye ma təkı mpi na pu hu ma tərəntələ, ma kaa tərəv. Paa pəcə mayamaya ma kaa tu tərəv nantv. Pə taa kəv na má hu ma tərəntələ.

9

Tillu təma təm

¹ Ma feına mpaav sı ye ma lakı mpi ma la? Ma ta ke tillu? Ma ta na Tacaa Yesu? Pə tərə mə kəna ma lapa Tacaa təmle na pə lu mpi tə? ² Ye ləlaa ı nyənəyi-m tillu pə krenna-mə? Mpi tə, isu mə na Tacaa í krentvuyv tə pə hóləyi təkəlekele ké sı ma ké tillu.

³ Mprúyú ma cəki mpa pa kotiyina-m paa timpi na pá tər sı ma ta ke pulv tə. ⁴ Ye pa feləyi-m kutərəv na kvyənyəəm ke ma təmle tərə ma yuva? ⁵ Ye ma tərəsa alv ləv səelv nəvəlvv ma waalı na tə cəki isu tillaa ləlaa na Tacaa newaa na Piyəe pa lakvuyv tə ma yuva? ⁶ Yaa ma na Paanarası tá tike ke pə wəe sı tə lana tá niy na tə tərəna tá nəvə? ⁷ Yóólú wei ı puki yovu na í təkı ı ti? Na awe səki ləsev tuyv na í kaa tərəv kv pəe? Na awe tiikiyi kaləkv na í kaa nyaası naaləm?

⁸ Nti ma tər tə, yəlaa yərətərəna-təyi kvvəvətə, kvsəsutv taa pə fei mpv? ⁹ Moisi kvsəsutv taa pa ηmaawa sı: N kaa həkə nav wei n makəna nyá məla tə ı nəvə. Naay tərə tike ke ləv səvəmərəna? ¹⁰ Pə tərə tá mayamaya tá nyuyv tərə ké ı yərətə mpv? Tá mayamaya tá nyuyv tərə təkpev ké pa ηmaawa sı: Wei í haləyi í haləna tēlvuyv, na wei í kvj í kvna tēlvuyv, sı ı ká hiki ı paa nyəm. ¹¹ Ye tə tuuwa ləv nyəm ke mə hēkv na kayana tə hiki mpi pu waası tá tənəy tərəv mə kvj tə yuva? ¹² Ləlaa ta kisi mpaav ke hikuyv sı pá hikiyi-wı, kacayfana tá na?

Paa na mpv tá tá nyənna təna. Ama tə tərə pə təna pə kvnyərj sı tə taa kəv tə wakəli Kilisiti tərə Laapaalı kvpaη təmle. ¹³ Anı í nyəmá teu sı mpa pa lakı təma ke ləv təsēle taa tə ləv təsēle caləsərəna-wə. Na mpa pa lakı kətasi ke kətaya təlate tərə tə pa hikiyi pa paa nyəm ke kətasi nsı sı taa ké. ¹⁴ Mprúyú pə wəe. Mpa pa kpaaləyi Laapaalı Kvpaη tə Tacaa ha-wəyē nəvə sı pá tərəna kətasi nsəyi.

¹⁵ Ama má, ma ta la tənə unı tə taa natəli, na ma ηmaav isəntə tə, pə tərə sı ma pəəsəyi sı má hiki se. Sana səm na mpv unı pə lapv. Nəvəlv kaa wakəli mpi ma yəvlərəna mpv tə. ¹⁶ Pə tərə ma ti sam tərə ké ma kpaaləyi Laapaalı Kvpaη se. Ama caalvyv na caalvyv ké. Na ye pə cəpa-m na má tá kpaalı Laapaalı Kvpaη, mayalə. ¹⁷ Ye ma mayamaya maa tvna ma ti sı má la təmle tənə, má nəkaa ma haaki nəvə ké na má tərə kvfelvyv. Isu pa tv-m-təyē kvtvuyv tə, pə wəe sı má la-təyē na má lu təsoo. ¹⁸ Ma kvfelvyv nté ηkv ıle? Nkvvələ sı má hvləsı laηlə na Laapaalı Kvpaη kpaalvyv. Má kpaaləyi faalaa, má taa haa nəvə na má tərəna isu Laapaalı Kvpaη kpaallv lakı tə.

¹⁹ Ma ti ma tərəyi, ma ta ke yom. Paa na mpv ma lapa ma tərəyi yəlaa təna yom sı má hiki yəlaa payalə ke səsəm ke isəna pə wəe tə. ²⁰ Yuta nyəma taa, ma lakı ké isu Yuta tv, ılena má hiki-wə. Paa na maa tərəyi Moisi kvsəsutv tə, ye ma we mpa pa tərəyi Moisi kvsəsutv tə pa hēkv, ma lakı ké isu ma tərəyi-tı ılena má hiki-wə. ²¹ Na mpv tətərəv ye ma we mpa pa ta nyı Moisi kvsəsutv təm tə pa hēkv, ma we ké isu pa wəv tə, maa paasərəna kvsəsutv, ılena má hiki-wə. Pə tərə isu ma tərj sı ma lə ləv kvsəsutv se, Kilisiti kvsəsutv təna ma tərəyi ké. ²² Mpa pa we ıcantv ke ləv səev taa tə, ma lapa pa hēkv ké isu ıcam na pəcə má hiki acamaa mpe. Mprúyú ma lakı paa mpa pa hēkv, ılena paa pə kəli we má ya pa taa ləlaa. ²³ Ma lakı pə tənaya mprúyú Laapaalı Kvpaη tərə ké, ılena ma mayamaya maa waa pə taa.

²⁴ Ntərj í nyəmá sı pa təkvyv asewa tətə tə payalə seena, ama kvlvv təkəy təkəna. Mə tətə í kaası mə tərəyi mpv na sewa, na í laalı na í tərəv nəvə. ²⁵ Lvta na selaa pa təna pa lakvuyv mpv tə, pa wəna pa kvkvkiimnaa ké na isələ kvseəmle. Pa lakı mprúyú sı pá hiki sam ntenuyu ηkv ku taayərj tə. Ama tá ıle, tá lakı ké sı tə hiki sam ntenuyu ηkv ku wə tam tərə tə. ²⁶ Pə tərə ké má tərəna sewa na má yaya isələ ke timpi unı tə. Ma we ké isu

ηkuma matu wei u hayaləxi yem tə. ²⁷ Ama ma wusəxi ma tənuyəu kə na má təkəxi ma təxi teu si pé taa kəə na ma wei ma lapa ləlaa ke waasu tə má kpisi na pá lə-m.

10

Tuη təm laakalı lapənav

¹ Ma taapalaa ma luyə wəe si í təəsi mpi pə mayana tá caanaa caanaa mpa na Moisi pa təma tə pa təm. Pa təna təpai isəηmuntuyəu kentina pa təə, na pa təna təpai pa tēsəna səsəncaasi tēηku. ² Na isəηmuntuyəu ηku ku tēe kə tēηku taa kə pə sə pa təna təpai kə ləə ləm ke pa muyə Moisi na pá təηəxi-ı tə pə təə. ³ Pa təna təpai pa təyənə piti təyənəyā kuləmayā ηke. ⁴ Na pa təna təpai pa nyəəna piti konyənyəəm kuləməm mpi pə luna piw taa tə. Na piw ηku ku húləyí kə si pá na Kilisiti pa təηna. ⁵ Paa na mpv tə ləə lanjle ta hēena pa taa payale, mpv pə yelina na pá si wəlaya tetu taa.

⁶ Pəne unı pə lapayā si pé húlí-tuyəu ləη na pé taa kəə na tē nyuli isayakunyuləη isu mpe unı paa nyuluyəu tə. ⁷ Na pé taa kəə na í kēesi na í svu tuη laav taa isu pa taa ləlaa ka lapv tə. ləə təm taa pa ηmaawa mpv si: Yəlaa cəyaa na pá təyə na pá nyəə, uləna pá nyəki na pá kulı si pa paaki. ⁸ Na tē taa la wasəηkalətv isu pa taa ləlaa ka paəsənəv-tı na kuyaku kuləmyəu tike yulənyəəη iyisi hiu na tooso (23000) lu na pá si tə. ⁹ Tə taa mayasi Tacaa si tə naa ı waali. Múpuyú pa taa ləlaa ka lapa na pá sənə tuma. ¹⁰ Tə taa miiti, mpi tə, pa taa ləlaa ka miitayā múpuyú na wakəllu kv-wə tə.

¹¹ Pə təna mpi pə mayana-wə tə pə húləyí ləlaa ke ləη kə. Pa ηmaa-təxi si pa kpaaləxi-tv yoo. Pə tayā pulv, waatu wei ı taa tə wə isəntə tə tənayā waatu kə. ¹² Pə təə ulə ye wei ı hvv si ı səηaa pəntv í la laakaalı, í taa kəə na í hoti. ¹³ Mayasuyəu nakulı ku ta mayana-mə na pé kəli isu mayasuyəu makuyəna yulv tə. ləə təma si ı lakı mpi tə u yeki-wı. Pə təə kə ı kaa yele na mayasuyəu mayana-mə na pé kəli-mə. Ama mayasəη unı í kəma ı ká húlí-meyə isəna í ká la na í tvli na í pəsi-ı tə.

¹⁴ Pə təə ulə ma taapalaa kupama mə, í la laakalı na tuη təm. ¹⁵ Ma yəyətəyənə-mə isu yəlaa layatənaa, ulə nti ma yəyətəxi tə í hvv mə mayamaya na í ná. ¹⁶ Í nyənna tə təkuyəu kərv na í suna ləə kupantv na tə sēe-ı í na təmlə ke pə təə tə na í ná. Tə nyəəkuyəu tə, pu krentəxi-tuyəu múpuyú Kilisiti caləm təə? Na potopoto wei tə fakı tə, tə təkuyəu tə, pu krentəxi-tuyəu múpuyú Kilisiti tənuyəu təə? ¹⁷ Isu potopoto wəv kuləv na taa wə kupıη na tē taləxi-ı tə tə krenta kuləv kə. Mpi tə potopoto kuləv ke tə təkı tə se.

¹⁸ Í nyənna ləyeli yəlaa na í na. Mpa pa təkı mpi pa lapa kətayā tə pá na ləə wei ı tike ı tə kətayā tələtə tə pa krentaa kə. ¹⁹ Ulə isənayā pə wəe ulə? Tuyəu kulalaam kəna pulv? Yaa tuyəu mayamaya kəna pulv? Pulv fəi paa pəcə. ²⁰ Ama pa laakuyəu tə aləyaa təə kə pa laaki, pə tayā ləə. Na ma kisaa si mə na aləyaa í taa wəe təma təm taa ulə. ²¹ Í kaa pəsi na í nyəə Tacaa kərv na í tasa aləyaa nyəη ke nyəəv. Na í kaa pəsi na í cəyā Tacaa nyənayā tēe na í tasa aləyaa nyəηka tēe kə cəyav tətə. ²² Yaa tə caa tə svsi Tacaa ke isəsəemlə taa? Tá kələna-ı toma yaa isəna?

ləə teeli tuyəu ke paa mpi pə taa

²³ Mə taa ləlaa təη si mpaav wəe si tē nəkə mpi tə lá. Tampana, mpaav wəe yaa. Ama pə təna pə fəina kawaayā kə. Mpaav wəe si tē nəkə mpi tə la. Ama pə tayā pə təna pə lapv səsəyənə pulvuyəu ləə sēev taa. ²⁴ Nəyəlulv í taa pəeki ı mayamaya ı nyuyəu nyəntv tike. Ama paa wei í pəəkəxi ı təyəntələnaa nyəntv tətə.

²⁵ Nantv təna nti pa pəetəxi kuyaku taa tə í təyə, í taa kpeyē mpi mə taa í wəna sika tə. ²⁶ Pə tayā pulv, pa ηmaawa ləə Təm taa si: Tacaa tənna tetv na pə təna mpi pə wə tə taa tə.

²⁷ Ye ma ta nyı ləə yaa-η təyəv na nyá luyə wəe si n puki, hí polaa, təyə pə təna mpi ı ká saa-η tə, taa kpeyē mpi nyá laakalı taa n wəna sika tə. ²⁸ Ama ye nəyəlulv heela-η si tənə unı pa laawayā, ulə taa təyə, ke wei ı cəpa-η múpuyú səkpaluyəu tə ulé ı təə, na nyá laakalı ta cəyā ı təcayale tə pə təə. ²⁹ Pə tayā nyá laakalı ke ma yəyətəxi cənə. Ama wei unı ı heela-η tə ı nyəη təə kə.

Ule pepe nyuyv təw kə ləlv laakalı təm ká pəli ma niŋ ke mpv? ³⁰ Ye ma sɛkɛ ləw kə í na təmle na pécó má təkí, pepe təw kə paa tvv-m timpi ma təkəna sɛɛtv tə?

³¹ Pə wɛɛ sɪ paa í təkí, paa í nyɔ̀ɔ̀kí, paa í lakí mpi, í la na ləw hiki teeli ke pə təna pə taa. ³² Í taa hu nəɟəlv, paa Yuta nyáma, paa mpa pa ta ke Yuta nyáma tə, paa Yesu sɛɛlaa. ³³ Í la isv ma lakvɟv tə. Ma lukí kə sɪ pə təna mpi ma lakí tə pə́ la yəlaa tənaya lelerj. Pə taya ma mayamaya ma nyuyv nyəntv ke ma pɛɛkəɟi. Ama yəlaa təna nyəntv kə sɪ pə́ ya pa nyɔ̀ɔ̀ɟ.

11

¹ Í kɛɛsəɟəna-m isv má kɛɛsəna Kilisiti tə.

Alv ka te saalaya ke ləw təsɛɛle

² Í təwsa ma təm ke pə təna pə taa na í təká kvlapvɟvnaa ke teitei isv ma kɛɛsvɟv-mɛ tə ma sama-mɛ. ³ Ama ma caa kə sɪ í nyɪ sɪ Kilisiti keɛle paa apalv wei ɪ səsə, na apalv nté alv səsə, na ləw keɛle Kilisiti ílé ɪ səsə. ⁴ Ye apalv í sələməɟi yaa ɪ kraaləɟi ləw kvheelitu ke ləw təsɛɛle na í tá kuli ɪ nyuyv təw, Kilisiti ke ɪ kɛɛnaa. ⁵ Na ye alv í sələməɟi yaa ɪ kraaləɟi ləw kvheelitu na í tá te saalaya, ɪ paalv kə ɪ kɛɛnaa, na pə pəsa isv pa loola-ɪ kə. ⁶ Na ye alv kaa te saalaya ile pá kó ɪ nyɔ̀ɔ̀sɪ. Ama ye pə wɛ-ɪ fɛɛle sɪ pá kə-ɪ yaa pá looli-ɪ, ile í te saalaya. ⁷ Apalv kaa pa ɪ nyuyv təw kə pulv, mpi tə, ɪ kə ləw lɛɛsvɟv na ɪ kiŋ ke ləw teu naaki. Ama alv kiŋ ke apalv teu ná naaki. ⁸ Pə taya alv ke pa cosaa na pá ŋmana apalv. Ama apalv ke pa cosaa na pá ŋmana alv. ⁹ Na pə taya alv təw kə pa ŋma apalv. Ama apalv təw kə pa ŋma alv. ¹⁰ Pə təw kə isətaa tillaa təw, alv ká wɛɛna ɪ nyuyv təw kə mpi pə húləɟí sɪ ɪ ta ti ɪ ti, ama apalv tənna-ɪ tə. ¹¹ Paa na mpv tə, Taca təm taa alv fɛi ɪ ti təw tike, na apalv ke ílé ɪ ti təw tike, pa təna pa ti pa təmaya. ¹² Pə taya pulv təw, apalv ke pa cosaa na pá ŋmana alv, na mpv tətəɟə alv na lula apalv, na pə tənaya mpv ləw kiŋ ke pə luna.

¹³ Mə mayamaya í mayasi-təɟi mə taa na í ná, sɪ waatu wei alv puki ləw sɛɛv na í sələməɟi tə, ɪ caɟa nyuyv kɛtɛ na? ¹⁴ Antulinya taa cənɛ mayamaya se, ye apalv yeləɟəna nyɔ̀ɔ̀sɪ kvtaɟalasi, fɛɛle səsəɔ̀le kə. ¹⁵ Ama ye alv nyɔ̀ɔ̀sɪ taɟaləna mpv, isante səsəɔ̀le nté. Tampana yaa pə ha paa alv wei kə nyɔ̀ɔ̀sɪ kvtaɟalasi kə sɪ sɪ takəɟi-ɪ isv tekentɛ. ¹⁶ Ama ye nəɟəlv tasəɟi tənɛ unəɟi kɛɛsənav pɟntv í nyɪ sɪ, paa ta, paa ləw sɛɛlaa kɛka, tə fɛina lakasi nasəli tətəɟə tá ləw sɛɛv wule na pə́ tá kəna sənɛ.

Ta Caa səm təwsvɟv

(Matiyee 26:26-29; Maləki 14:22-25; Luku 22:15-20)

¹⁷ Təw, nti ma nawa na ma caa ma yəɟəti-ti tə, pə ta mɟna má sa-mɛɟe paa pəcə se. Pə taya pulv, mə kotvŋ wei í kotiyi tə, ye pə taya isayətv, u səsəɟi-mɛɟe kvpəntv natəli. ¹⁸ Kancaalaya nyəntv ile, pa heela-m kə sɪ í kotiyi tə, mə kotuyv faya kɛka kɛka kə, na u caa təma. Ule ma tisa-təɟi isv ma ta tisi. ¹⁹ Ye fayəsvɟv í wɛ mə hekv taa kəɔ̀, kú wɛɛ na pécó pá nyɪ mə taa mpa pa kə kvpəma na tampana tə. ²⁰ Í kotuyv tə, pə taya Taca təɟənaɟa ke í təkí. ²¹ Pə wɛ hípúɟú kvpəm mɛɛ, í cakvɟv nyanaya tɛɛ təkɛm tə paa wei ɪ huliyina ɪ mayamaya ɪ təɟənaɟa kə. Nyɔ̀ɔ̀sɪ ná təŋna ləlaa ke kvɟv na solum náá kvɟi ləlaa. ²² Í ká təkí na í nyɔ̀ɔ̀kí mə tɛɛsɪ nsi sɪ taa təɟə í fɛina yaa wɛ? Yaa ləw sɛɛlaa kɛkəle ke í nyənəɟi yem? Na mpa pɛle pa fɛina pulv təɟəle í caa fɛɛle tvɟv na? Yaa í caa má heeli-mɛ suwɛ? Pə nəɟəsəna ma sa-mɛ? Paa pəcə ma kaa sa-mɛ se.

²³ Pə taya pulv təw, təmnaa mpa Taca tasa-m na má caa ma heeli-mɛ təɟəle sɪ, ahoo nna a taa pa yəlaa na pá kpa Taca Yesu unɪ təɟə ɪ kraɟa potopoto. ²⁴ ɪ sɛɛ ləw kə í na təmle na í te ilɛna í fayə-ɪ na í tə sɪ: Inɛ ɪ kəna ma tənsvɟv ŋku pə ha mə təw tə, hípúɟú í ká lakí na í təsəɟi ma təw. ²⁵ Pa tɛma təɟəv ke mpv ilɛna í kraɟa kərv na í tə sɪ: Kərv unɛ ɪ kəna ləw nəɟə pɛɛlvɟv kvfam yoo, na ma caləm huləna pə tampana. Paa waatu wei kə í nyɔ̀ɔ̀kí ɪ nyɔ̀ɔ̀kí mpv na í təsəɟəna ma təw yoo. ²⁶ Kvəpə ye í wɛɛ na í təkí potopoto unɛ na í nyɔ̀ɔ̀kí kərv unɛɟe mpv, í heeliyi Taca səm təm, haləna ílé ɪ kəw í məli.

²⁷ Pə tɔɔ kɛ ye nɔɔɔlɔ wɛɛ na í tɔkɪ Tacaa potopoto na í nyɔɔkɪ ɪ kɔpɔ pɔyɛle ɪ ta nɔɔsɛna sɪ í tɔɔɔ na í nyɔɔ pɔntɔ í nyɪ sɪ Tacaa tɔnɔyɔ na ɪ calɛm pə tɔm wɛ ɪ nyɔyɔ taa kɛ. ²⁸ Pə wɛɛ sɪ paa wei í pɔɔsɪ ɪ tɔɔɪ ɪ maɔamaya na í ná na pɛ́cɔ́ í tɔɔɔ potopoto inɛ na ɪ nyɔɔ kɔpɔ inɛ. ²⁹ Pə taya pulɔ tɔɔ, ye wei ɪ tɔkɪ potopoto na í nyɔɔkɪ kɔpɔ ke yem tɔɔ na í tá cɛkɛna sɪ pə kɛ Tacaa tɔnɔyɔ, ɪ kɔɔna ɪ maɔamaya ɪ nyɔyɔ taa kɛ tɔm ke ɪ tɔɔɔ na ɪ nyɔɔɔ mpi pə taa kɛ. ³⁰ Isɛntɔ inɪ ɪ maɔamaya ɪ lapɔ tɔɔ kɛ mə taa paɔale kɛ kutɔntɔnaa na acamaa na yɛlaa kɔpɪɪ sɛpa. ³¹ Ye ta maɔamaya tɔ pɔɔsɔɔɔna tá tɔɔɪ tɔmnaa na pɛ́cɔ́ ɪlɛ, tɔ kɔpɛ tá tɔɔɪ tɔm nti lɔɔ ká huɔna-tɔ tɔ tɔ taa kɛ. ³² Ama Tacaa ɪlɛ ɪ huɔkɛna-tɔyɔ na í hɔɪ tá ɲkpaɲɪ ke sɪ pɛ́ taa kɔɔ na pɛ́ kaa tá na antulinya ke kpatatɛ kulɔmtɛle.

³³ Pə tɔɔ ɪlɛ ma taapalaa waatu wei í kotiyi sɪ í tɔkɪ Tacaa tɔɔɔnaɔa tɔ í taɲ tɔma. ³⁴ Ye nyɔɔɔsɪ í pu wei pɔntɔ í tɔɔɔ ɪ tɔyaya, na pɛ́ taa kɔɔ na mə kotɔɲ tɔɔ lɔɔ kɔɔ í nana-mɛyɛ natɔlɔyɪ lapɔ. Nti nti pə kaasaa tɔ má kɔma na má kɔɔ ɪlɛ ma tɛɛsɪ tɔlɛyɛ tayaɔnyɔ.

12

Mpi mpi pə lapɔ saaki yɛlaa tɔ

¹ Pɛnɛntɛ tá paasɛna mpi mpi lɔɔ Feesuyɔ Naɲɲtu yeki na pɛ́ saa yɛlaa tɔ pə tɔm ɪlɛ.

Ma taapalaa ma caa kɛ sɪ mpi mpi pə saakɔyɔ yɛlaa tɔ í nyɪ tampana nna a tɔɔ pə saa mpɔ tɔ. ² Í nyɛmá teu sɪ í ka keɔ ma ta nyɪ isɛnaa tɔ tuɲ wei u yɔɔtɔyɪ natɔlɪ tɔ ɪ tɔm taa kɛ pə hana mə isɛ na cɔyɔlɔyɔ fɛɪ. ³ Pə tɔɔ maɔamaya ke ma caa sɪ í nyɪ na í tɛ mə taa sɪ yulɔ nɔɔɔlɔ ɪ fɛɪ wei lɔɔ Feesuyɔ tiikiyi na pɔntɔ luna pə waali na í tɔ sɪ Yesu kɛ mpusi tɔ. Na ye Feesuyɔ Naɲɲtu u tiikiyi wei pɔntɔ kaa pɛsɪ na í tulɔyɪ na í yeki sɪ Yesu kɛlɛ Tacaa.

⁴ Mpi mpi pə saaki yɛlaa ke lɔɔ mpaav taa tɔ pə wɛ ɲka ɲka kɛ. Ama lɔɔ Feesuyɔ kulɔmɔyɔ ɲku ku yekina na pɛ́ saaki yɛlaa. ⁵ Tɔma lapɔ wɛ fakasi fakasi. Ama Tacaa kulɔm inɪ ɪ tɔma ke pa laki. ⁶ Kulapɛm wɛ ɲka ɲka, ɪlɛ lɔɔ kulɔm inɪ ɪ tɔyɔna pa tɔnaya kulapɛmnaa mɔpɛ pa tɔna. ⁷ Lɔɔ Feesuyɔ hóláɲí paa wei ɪ kiɲ kɛ sɪ ku wɛɛ na ku yeki na pulɔ lapɔ saa pɔntɔ ɪlɛna pa tɔna pá hiki kɔpantɔ ke pə taa. ⁸ Lɔɔ Feesuyɔ haa nɔɔɔlɔ ɪlɛyɛ lɛmaɔasɛɛ tɔm yɔɔtɔyaya. Na Feesuyɔ kulɔmɔyɔ ɲku ku ha nɔɔɔlɔ ɪlɛ tɔtɔ sɪ í yɔɔtɔyɔna nyɛm. ⁹ Lɔɔ Feesuyɔ kulɔmɔyɔ kɔnɛ ku yekina na nɔɔɔlɔ náá tisiyi lɔɔ tɔɔ kɛ yuɲ ke teu. Na kú haa nɔɔɔlɔ ɪlɛyɛ kutɔntɔnaa waasɔyɔ pɛsɔyɔ. ¹⁰ Lɔɔ Feesuyɔ yeki na nɔɔɔlɔ náá laki piti tɔma, na ku tɔyɔ nɔɔɔlɔ ɪlɛ sɪ í kpaalɔyɪ lɔɔ kuheelitu, na ku yeki na nɔɔɔlɔ náá nyɛɲ na í faɔasɔyɪ alɔyaa nyɛntɔ na lɔɔ Feesuyɔ nyɛntɔ. Ku yeki na nɔɔɔlɔ ɪlɛ́ í yɔɔtɔyɔna tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nukɪ tɔ, na ku yeki na nɔɔɔlɔ náá cɛkɔyɔna-tɪ na í telɔsɔyɪ. ¹¹ Lɔɔ Feesuyɔ kulɔmɔyɔ kɔnɛ ku taa ku tike ku lakana pə tɔnaya mpɔ. Ku yeki na paa mpi mpi pə lapɔ saa paa wei kɛ ɲka ɲka isɪ ku nɔkaa tɔɔɔ.

Tɔnɔyɔ pilimile kulɔmtɛle

¹² Tampana tɔɔ Kilisiti wɛɛ kɛ isɪ yulɔ tɔnɔyɔ pilimile wɛw na kú wɛna nɔɔhɛɛ na niɲ na ɲkpaɲɪ na isɛ na pə tɔnaya mpɔ tɔ. Tɔnɔyɔ wɛw tɔ paa ku tɔɔ ku wɛna ɲpɔyú waani waani tɔ pə tɔna pə kpɛnta kulɔm kɛ sɪ tɔnɔyɔ. ¹³ Mpɔ tɔtɔyɔ na ta tɔna, paa tɔ kɛ Yuta nyɔ́ma yaa tɔ ta ke Yuta nyɔ́ma, paa tɔ kɛ yomaa yaa kasayampiya, lɔɔ Feesuyɔ kulɔmɔyɔ ɲkɔyɔ pa sɔna-tɔyɔ lɔɔ lum sɪ tá kpɛntɪ isɪ yulɔ tɔnɔyɔ pilimile wɛw tɔ, na lɔɔ Feesuyɔ kulɔmɔyɔ ɲku ku lum ke tɔ nyɔɔkɪ teu ke tá tɔna.

¹⁴ Yulɔ tɔntɔyɔ pilimile wɛw tɔ pə taya nɔɔhɛɛ tike yaa niɲ yaa ɲkpaɲɪ yaa isɛ tike wɛna. Ama pə tɔnaya mpɔ pə wɛna ku tɔɔ. ¹⁵ Nɔɔhɛɛ ka pɛsɪ na tá tɔ sɪ: Ma ta ke niɲ tɔ, ma ta ke tɔnɔyɔ? Paa tu yɔɔtɔ mpɔ pu lɛsɪ-tɛyɛ tɔnɔyɔ tɔɔ? ¹⁶ Nkpaɲɔyɔ ká pɛsɪ na kú tɔ sɪ: Ma ta ke isɛlɛ tɔ ma ta ke tɔnɔyɔ? Paa ku tu yɔɔtɔ mpɔ pu lɛsɪ-kɔyɔ tɔnɔyɔ tɔɔ? ¹⁷ Na pə wɛw mpɔ tɔ, ye isɛlɛ tike tɔkɔɲ wɛna yulɔ tɔnɔyɔ tɔna tɔɔ, pepɛyɛ yulɔ ká nuna tɔm? Na ye ɲkpaɲɔyɔ tike wɛna, pepɛyɛ yulɔ ká nuna sɔɲ? ¹⁸ Tampana tɔɔ lɔɔ nɔka isɛna tɔ ɲpɔyú ɪ lapa, ɪ tu yulɔ tɔnɔyɔ tɔɔ kɛ paa mpiyi waani waani. ¹⁹ Ye kulɔmɛm ka wɛna yulɔ tɔnɔyɔ tɔna ɪlɛ pə taa kɛ yulɔtɔnɔyɔ ntɛ́. ²⁰ Ama yulɔtɔnɔyɔ na wɛw tɔ ku wɛna nɔɔhɛɛ na niɲ na ɲkpaɲɪ na isɛ na pə tɔnaya ɲpɔyú.

²¹ Pə təo kə ise ná kaa pəsi na á tə niŋ si ye ílé i fei pə lá isəna? Na nyuyü ná kaa pəsi na kv tə nəəhe si ye ale a fei pə lá isəna? ²² Pə fei mprúgú paa pəcə, mpi mpi pə kə taaləm nyəm ke yulv tənuyü taa tə mprəəle weesuyü. ²³ Mpi tə nyənəyi mprúgú taaləm tə mprəyi tə məla na t́ seena na ṕ kəli lempənaa. Na pə kaasa lempi, pəle pə yaav we fəele, pəleye pa kələyi ħmesuyü təkulakula, ²⁴ na pə kəli t́ tənuyü təo lempənaa mpi pu mənəa si tə la mpv tə. Iso lapa yulv tənuyü ke mprúgú si lempi í takəyi lempi waali. ²⁵ Pə təo kə faɣasuyü fei yulv tənuyü təo. Ama pə təna mpi pə we tənuyü təo tə pu nəɣəsəyi təma təo kə tam kə. ²⁶ Ye yulv tənuyü təo lempi saləməyi, pə təna pə saləməɣəna, na ye pa sama yulv tənuyü təo lempi, pə təna pə samtv kə.

²⁷ Mə təna í kə Kilisiti tənuyü kə, na paa mə taa wei i kə Kilisiti tənuyü kune kv təo pulvpu kə. ²⁸ Pə təo kə Iso kpa tillaa ke Yesu seelaa kpekəle taa kə kancaalaya, pə waali kə Iso kuyəɣətvtu teləsəlaa, pəle pa waali kə seɣesəlaa, pə waali kə i kpa piti təma lataa, na kvtəntvnəa waasəlaa, na leləa tentaa, na nyuyü nyəma, na mpa təmnaa mpa nəɣəlv u nukı tə pa yəɣətvyü saawa tə. ²⁹ Pa təna pa ta ke tillaa se, pəyele pa təna pa ta ke Iso kuyəɣətvtu teləsəlaa yaa seɣesəlaa. Pa təna paa pəsəyi piti təma lapv. ³⁰ Pə taya pa təna pa waasəɣəna kvtəntvnəa, pəyele pə taya pa təna pa yəɣətəɣəna na təmnaa mpa nəɣəlv u nukı tə, yaa təmnaa mpe pa teləsuyü. ³¹ Ye i nyuləyi si pulv lapv í saa-me, í nyuli mpi pə kəla nyuyü tə.

Maa hólí-meɣe pənenteɣe mpaav ħku kv kəla i təna tə.

13

Təma səəlvuyü təm

¹ Paa ma yəɣətəyi yəlaa nsəma na isətaa tillaa nsəma tətə, ye maa səəlvuyü yəlaa ma yəɣətəya təna we yem kə isu suule wiikuyü tə yaa kankonte wiikuyü tə. ² Paa pə we si Iso kvheelitu kpaalvyü saana-m, yaa paa maa nyi pə təna na má cekəna kvħmesəm təna, yaa paa maa tisa Iso təo kə ma yuħ ke teu na má yəɣətəɣəna pəəħ si í kpesi na í layasi, na í kpesəyi na í layasəyi, na maa səəlvuyü yəlaa, ma we yem kə. ³ Paa ma apititu tənaya maa kpaɣa na má tala kvnyəntvnəa, yaa paa ma tənuyü mayamaya ke ma lapa awusa si ye pa wəki kəkə pa wə, ye maa səəlvuyü yəlaa pə tənaya mpv yem kə.

⁴ Səəlvuyü í wee isayakvnyulvyü fei, ti hóm fei, isəcav fei. ⁵ Ye səəlvuyü í wee fəele fei nyəntv natəli tu kəħ, ye səəlvuyü í wee yulv u pəkəyi i nyuyü nyəntv tike. Səəlvuyü í wee ṕááná mvyü fei, səəlvuyü í wee t́e kv tisiyi si maa ná maa ná ṕe wee. ⁶ Səəlvuyü í wee kv caa kv nu kawalaya taħ. Ama tampana taħ ke kv caaki. ⁷ Ye səəlvuyü wee cvtvuyü fei paa mpi pə taa. Ye səəlvuyü we paa mpi pə taa naani na tselvyü na suulu pə wee kə.

⁸ Səəlvuyü təm ka weəna tam təo, Iso kvheelitu kpaalvyü ká su tənaya. Wei pə saawa na í yəɣətəɣəna təmnaa mpa nəɣəlv u nukı tə pu te na ṕe t́e. Nyəm ká te na ṕe saali yem. ⁹ Pə taya pulv təo, mpi mpi tə nyəma tə titite kə, na Iso kvheelitu nti tə kpaaləyi tə təle tə sekəyi kə. ¹⁰ Ama pə kəma na mpi pə tewa təkpataa tə pə kəo, mpi mpi pə sekaa tə pə saaləyi yem kə.

¹¹ Maa kə pəyaya tə ma yəɣətəya na ma huwee na ma kvmayasəm pəcənyəm kə. Ama ma ise kəma na á nyaali tə ma lə pəcənyəm təna. ¹² Kayana tə naa kə isu pa naakvyü pulv uləemvyü təcantəlaa ke tiħ taa tə. Ama tu te na t́ ná təkəlekele. Kayana mpi mpi ma nyəma tə titite kə. Ama maa te na má nyi pə təna təpaipai isu Iso nyəma-m tə.

¹³ Pənente pə yelina yaasinaa pane pa tooso ulə, naani na tselvyü na səəlvuyü. Ama səəlvuyü nté pa tooso taa acəpa.

14

Mpi mpi pə lapv saaki yəlaa tə pə təm tətə

¹ Ye mpv ulə í niina ise ke səəlvuyü təm. Í nyuli teu si pulv lapv í saa-meɣe Iso mpaav taa tətə, ulə pə kələna Iso kvheelitu kpaalvyü. ² Wei i yəɣətəyi təmnaa mpa nəɣəlv u nukı tə pə taya yəlaa ke i yəɣətəɣəna, ama Iso kə. Pə taya pulv, í na i yəɣətvyü na i təm nəɣəlv u nu i təm tə se. Tampana nna a ka pama tə anəyi i kuliyina Iso Feesuyü toħ. ³ Ama wei

ı kpaaləyi ləə kəheelitu tə ı lakı kə na yəlaa nyəəki təy ke ləəsele mpaav taa. ı kpaasəyi pa apalutv na ı heəsəyi pa laŋa kə. ⁴ Ama wei ılé ı yəyətəyi təmnaa mpa nəyəl v u nukı tə ı təyi ı səsəyi təy, na wei ılé ı kpaaləyi ləə kəheelitu tə Yesu seela kpekəle tənaya ı səsəyi təy.

⁵ Ma səəla teu sı mə tənə ı yəyətəyi təmnaa mpa nəyəl v u nukı tə. Ama ma kəla nyuluyv ke teu sı ləə kəheelitu kpaaluyv ı saa-me. Pəpətv fei, wei ı kpaaləyi ləə kəheelitu tə ı waasəyi na pə kəli wei ı yəyətəyi təmnaa mpa nəyəl v u nukı tə. Ama ye nəyəl v we na ı kə pəsi na ı tələsi na Yesu seela səsı təy pə paasi. ⁶ Ma taapalaa ma pəsəyi-me sı ye ma kəma mə te na má yəyətəyənə-meye təmnaa mpa nəyəl v u nukı tə nti tə taa kele ma waasa-me ıle? Ma ta waası-meye natəli tə taa kə paa pəə pəə. Ama ye ma kəma na má heela-meye təm kəyməsətv natəli, yaa nyəm təm natəli, yaa ləə kəheelitu natəli, yaa seyeşuyv, ıle teu nté.

⁷ Tə kəsənə paale wontu na tə ná. Ye pa huləyi həlaya yaa pa makı saŋkv, na pə huluyv na pə marv ta təy, isənaya paa cekəna sı tənəye həlaya hullv huləyi na saŋkv matv makı? ⁸ Tutuyv hullv ı ta yaya apalv tutuyv, isənaya yulv kə nyənə sı ı tağanəyi ı təyi yoo tə? ⁹ Mpv tətəy pə wee, isənaya yulv kə pəsi na ı cekəna təm nti lelv yəyətəyi tə, ye təm nti nəyəl v u nukı təy ı yəyətəyənə ı təm nti? Ye mpv yəyətəyv ləə ı təm ke yem kə. ¹⁰ Antulinya taa cənə nsəma təwaya, na a taa kuləmtəle fei nte tə ta ke təm tə. ¹¹ Paa na mpv ye wei ı yəyətəyənə-m na maa nukı ı təm, tə nyənəyi təma na ise kə. ¹² Mpv tə isv ı səpv nyuyv sı ləə Feesuyv ı yele na pulv lapv saa-me tə, ı pəkəyi sı pə saa-meye teu. Ama pə kələnə mpi pu səsı Yesu seela ke təy tə.

¹³ Pə tə kə wei ı yəyətəyi təmnaa mpa nəyəl v u nukı tə, pəntv ı sələmi ləə na ı hiki təm nti tə tələşuyv nyəm tətə. ¹⁴ Pə taya pulv, ye ma sələməyənə təmnaa mpa nəyəl v u nukı tə, ma taa kə pə sələməyi yem na ma ləmayasəle nāa caya kpete. ¹⁵ Ye mpv isənaya maa la? Maa sələmi hatuu ma taa kə, na má sələməna ma ləmayasəle tətə. Ye yontu ma yoo ma taa, na má yoonə ma ləmayasəle tətə. ¹⁶ Mpyə pə wee mee, ye hatuu nyá taa tike ke n se ləə kə ı na təmlə, isənaya wei ı we samaa taa kə yem na ı tá cekəna tə ı kə nyənə timpi ılé ı kə tə sı: Ami, təy nyá seetv tənə tə taa? ı kaa pəsi na ı nyi nti n yəyətəyi tə. ¹⁷ Paa na nyá ləə seev sı ı na təmlə tewa teu tə, lelv ná ta waa puluyv pə taa.

¹⁸ Ma sama ləə, mpi tə ma yəyətəyi təmnaa mpa nəyəl v u nukı tə na pə kəli mə tənə təpai. ¹⁹ Ama isv Yesu seela seekuyv təcəyəcəyi tə pə kəla-m teu sı má yəyətı təm pee kakpası tike nti paa nu teu na pə kuliyi ləlaa ise tə, na mpi maa hutiyi təməy təməy na təmnaa mpa nəyəl v u nukı tə pa taa tə.

²⁰ Ma taapalaa, ye ı hvəki hvwee, ı yele pəe nyənə. Ama ye isayətv təm taa ıle, ı lakı isv piya nsi sı ta nyi isayətv lapv tə. Ama ı weena səsəhvwee ke mə hvwee taa. ²¹ Ləə Təm taa pa ŋmaawa sı:

Tacaa təma sı maa yəyətənə piitim pənəye.

Maa yele na yəlaa kpai nyəma

yəyətənə-we na pele pa te taa.

Kpai nyəma kə yəyətənə-we.

Paa na mpv tə ma yəlaa kaa nuna-m.

²² Pə tə kə təmnaa mpa nəyəl v u nukı tə pa yəyətuyv saakuyv yulv na ı yəyətəyi tə, ı yəyətəyi kə sı pə hılı mpa pa ta ke ləə seela təy puluyv. Ama mpa pa kə ləə seela tə pu hılıyı peleye mpv. Na ləə kəheelitu kpaaluyv saav ná hılıyı ləə seela kiy ke puluyv. Ama mpa pa ta ke ləə seela tə pu hılıyı peleye mpv.

²³ Ye Yesu seela kpekəle tənə ı kotaa na pə tənə pə svv təmnaa mpa nəyəl v u nukı təy yəyətuyv, na mpa pa ta cekəna yaa mpa pa ta ke ləə seela tə pə mayana-me, pa kaa yaa-meye kpaŋtvnaa? ²⁴ Ama ye ləə kəheelitu ke mə tənə ı kpaaləyi, na wei ı taa kə ləə seel v yaa yulv wei ı ta cekəna pulv tə ı svv, tə tənə nti ı nukı mpv tə tu yele na pə kuli ı waalı na ı ná sı isayətv ke ı lakı. ²⁵ Na pu kuli ı taa hvwee tə təkəlekele na ı həntı ləə tē na ı se-ı na ı təy sı tampana ləə we pane pa hekv.

Liyituyv kaa wee Yesu seela kpekəle taa

²⁶ Pənentə ma taapalaa suweye tu yətəti na tə su yee? İ kotiyi lə səv tə, nəğəl nā wena yontu, nəğəl uləy səyəsuy, nəğəl uləy təm kəməsətə natəli nəğəl uləy təmnaa mpa nəğəl u nukı tə tə yəğətuy, na nəğəl uləy tə teləsuy nyəm. Təv pə tənaya mpu pə wəe kə si pə səna Yesu səelaa kpekəle na tə polo lələ. ²⁷ Ye pa yəğətəyəna təmnaa mpa nəğəl u nukı təğələ, yəlaa naale yaa tooso İ yəğətəyi na pā kaasəyi təma, pa taa tē mpu. Na nəğəl nā teləsəyi-ti. ²⁸ Ye nəğəl fei si i kə pəsi na İ teləsi pə hūwē ulə yəğətəlaa mpe pa taa nəğəl İ taa yəğətəna nəğəl sə səyaa ke samaa taa. Ama İ yəğətəyi i taa na pə wē İ na lə pa naale pa təm. ²⁹ Ye lə kuyəğətutə teləsəlaa ulə, yəlaa naale yaa tooso İ yəğətəyi na pə kaasa mpa, pələ pa mayasəyi teu ke nti yəğətəlaa yəğətəyi tə na pā nā. ³⁰ Ama ye yulə nəğəl wə samaa taa tənə na lə hula-i təm kəməsətə natəli, wei i ka yəğətəya tə ilə İ su na pəçó. ³¹ İ pəsəyi na İ kpaali lə kuheelitu ke mə tənaya kuləm kuləm, uləna pə kuliyi yəlaa ulə na pə ha-wəyē apalutə. ³² Lə kuyəğətutə teləsəlaa mpe, pā nyi pa ti kpa ke pə taa. ³³ Mpi tə, həesuy ke lə kəhna pə taya liyituy.

Yesu səelaa kpeka tənə taa mpyəy pə wē. ³⁴ Ye Yesu səelaa İ kotaa, alaa nəəsi taa İ taa lu fey. Pa feina mpa si pā yəğətəyi. Kusəsutə yəğətə mpu si alaa kə pasa pa təyi. ³⁵ Ama ye pa caa natələyi pəsuy, pā kpema təyaya ulə paa pəsi pa paalaa. Yesu səelaa İ kotaa, pə ta muna alaa İ yəğətə.

³⁶ Pə lapa mpu tə mə kiy ke lə Təm ka lunaa kə yee? Yaa mə tike İ nuna-ti? ³⁷ Ye nəğəl hūv si i ke lə kuyəğətutə teləsulə, yaa inəyi lə mpaav taa pulə lapv saawa, pntu İ nyi teu si, nti ma nmaa-mē tə Tacaa kusəsutə kē. ³⁸ Ama wei İ ta nyi mpu, pā taa nyəni-i si pulə.

³⁹ Pə tə ulə ma taapalaa İ kə nyuləyi lə kuheelitu kpaaluy kē, ulə İ taa kisi təmnaa mpa nəğəl u nukı tə pa yəğətuy tətə. ⁴⁰ Pə tənə mpi i laki tə İ la isə pə nəyəsənə tə, İ taa la yem yem.

15

Kilisiti səm na i fem pə təm

¹ Ma taapalaa, ma səla teu si pənentə mā təsi-meye Laapaali Kupañ wei maa kpaalamē tə, wei İ nuwa na İ tēmna-i mə taa kə teu təkpaata tə. ² Laapaali Kupañ unı i tət kə pə yapa mə nyuy, ye İ təkə-i teu isə maa səyəsuy-meye-i tə. Ye pə taya mpu İ tēm mə taa tə yem tət kē.

³ Səyəsuy sə səv nku pa səyəsə mā na maa səyəs-meye-ku təğələ si: Kilisiti səpa tā isayətə tət isə lə Təm taa yəğətə tə. ⁴ Pa pima-i uləna kuyey tətə wule İ fe, na lə Təm taa ka yəğətə mpyəy. ⁵ Mpyəy i lu Piyē tət, pə waali kə i lu tillaa naanwa na naale tət. ⁶ Pə waali waali kə i lu i ifalaa mpa pa nyuy kəla nasələ na nunwa (500) tə pa tət kə nəğəl kuləmayə. Pa taa ləlaa wena pa ulə, ama ləlaa nā səpa. ⁷ Pə waali kə i lu Saaki tət, Saaki tət luw waali kə i lu tillaa tənə tət.

⁸ İ lu mpyəy pa tənə pa tət na pə tē, uləna İ lu ma wei ma wē isə yulə wei pə həlva kuhəlv tə ma tət tət. ⁹ Tillaa taa səkpəlu ntē mā, na ma ta tu nəyəsənə pā yaa-m tillu. Mpi tə, mā naasayana lə səelaa kpeka. ¹⁰ Ama lə pələ tət ulə, ma kə mpi ma kə isəntə tət. Na pələ nna lə lapa-m mpu tət, a ta saali yem. Ama a tət ma lapa təmle na pə kəli tillaa ləmpa tənə. Tampana pə taya ma təy taa kə ma lapənə. Ama lə pələ nna i hula-m tə a tət kē. ¹¹ Pə tət kə paa ma cələy pu lunaa yaa pələ pa cələ, tā waasv inəğələ, na nti İ mwa təğələ.

Tā səm na tā fem pə təm

¹² Isənaya pə wē na mə taa ləlaa təy si sətəa kaa tē na pā fe? Pəyēle Kilisiti fem na səm taa tə pə waasv ke tə wē na tə laki. ¹³ Ye tampana sətəa kaa tē na pā fe ulə pə wē si Kilisiti nā tā fe ntē. ¹⁴ Na ye tampana Kilisiti taa fe ntə, tā waasv tā feina nyuy tətəle, na İ taa nyi nti İ kə lana naani tə. ¹⁵ Ye tampana si sətəa kaa tē na pā fe, pu kula tā waali kē. Mpi tə, pə wē isə tə tu lə kə təm ntē. Pə taya pulə tət, tā yəğətəna na tā nəəsi si lə feesa Kilisiti pəyēle yem. ¹⁶ Mpi tə, ye sətəa i taa təy si pa fe, Kilisiti nā taa fe mpu. ¹⁷ Na

ye Kilisiti í taa fe ntə, í tem m̄p̄ȳú mə taa tə pə puɣusa-meɣe, na í lepa mə isayatu taa tətəɣə. ¹⁸ Na pə wee tətə si mpa pa tema pa taa na Kilisiti haləna pa səm tə pa lepa. ¹⁹ Ye tə weu na tá ise ke isəntə tə pə tətə tike ke tə teeləɣi Kilisiti kiŋ ile yəlaa təna taa tayale asalav nyəma mayamaya.

²⁰ Ama tampana tətə Kilisiti femaya si pə h̄lí təkpataa si mpa pa səpa tə paa te na pá fe mpv tətə. ²¹ Pə taya pulv tətə, yulv ləlv kəna səm, na ləlv náá kəna tətəɣə sətəa feesuyu təm. ²² Yəlaa təna na Atam pa krentaa ké, pə tətə ké pa səki. Ama pá na Kilisiti pa krentaa təɣə pa təna paa te na pá kulv. ²³ Ama paa wei na i looŋa ké. Kilisiti ke pa taaləna feesuyu ke pa təna pa taa, na kuyarŋku i ká kəw təɣə pa təna mpa i ti tə pele paa fe. ²⁴ Pə waalı ile pə kəŋ tem nté. Pə taya pulv, Kilisiti ká wakəli kawulası təna, i ká ləsi pəsuyv təna na í yəki toma səsəna təna na í məŋna kawulaya na í cəla Tacaa ləw. ²⁵ Pə taya pulv, pə wee si Kilisiti ká təkı kawulaya ke m̄p̄ȳú haləna ləw te kolontunaa tənaya kəlvuyv na í məŋna-weɣe Kilisiti tee. ²⁶ Kantəkaya kolontu wei paa wakəli təɣələ səm. ²⁷ M̄p̄ȳú mee, ləw Təm taa yəɣətəa si: ləw məŋna pə tənaya Kilisiti tee. Na pa yəɣətuyv mpv si pə təna tə, pə h̄líȳí təkəlekele si pa ta kpeŋna ləw wei i tv pə tənaya Kilisiti tee tə. ²⁸ Pə təna pə kəŋ pə məli Kilisiti tee ləna Kilisiti mayamaya wei i ké pəyalv tə í məli ləw wei i məŋna pə tənaya i tee tə ílé i tee. ləna ləw təɣə kawulaya təkpataa ke pə təna pə tətə.

²⁹ Í mayası mpa pa yeki si pá sətə-weɣe ləw lum ke sətəa lona tə na í na. Pa teeləɣi si paa hiki weɣele ile yee? Na ye tampana tətə si sətəa kaa fe, pepe tətə ké pa yeki na pá sətə-weɣe ləw lum ke pa lona? ³⁰ Na tá, pepe mayamaya nyuyv tətə ké tə wu tá ti na tə we səm nəɣə taa ké paa kuyarŋku? ³¹ Ma taapalaa, paa kuyarŋku meumev taa ké ma wee. Pə taya pulv tətə ké ma heeliyi-meɣe mpv, ma m̄v̄uləɣəna mə Yesu Kilisiti təŋuyv ke teu ké. ³² Ye atə cəne kawaaya nakəli ka tətə ké ma na taale wontu tə suu haŋ ke lfeesu cəne ile pepeɣele pə waasa-m? Ye sətəa kaa te na pá fe tə la isu yəlaa yəɣətuyv tə si: Tə təɣə na tə nyəw kprakpa, cele tu si tə pə tətə.

³³ Í taa puɣusi mə ti, taapalaa asayaa kiŋ ke yaasi isayav teekəna. ³⁴ Í cuki mə taa ké teu ke isəna mpi pə wee tə na í yele isayatu. Mə taa ləlaa ta nyi ləw, í tee í fei feele.

Mpa paa fe tə pa weetu

³⁵ Ntanyı nəɣəlv ná wee na í mayasəɣi si isənaya sətəa ká te na pá fe ile yee? Na pa tənəŋ ká wee isənayale? ³⁶ Kumeləŋ nyá, n tuukuyv pulv pəle ke atə tə, pəle nté tə saaləɣi tetv tee ké ləna hoole náá nyəw. ³⁷ Pə taya pəle ke yem ké n tuuki? Pə pəsəɣi pə wee si təɣənaɣa pəle yaa pulv kv̄tutuuum paa mpi. N ka tuukaya tə, pə fei isu kayana pə nyəw isəntə na pə we hatv tə. ³⁸ Mpi ləw nəkəa tə mpəɣi i lakı na pəle nté tə nyəw, na í yeki na paa pəle nte tə nyəw isu tə weu tə.

³⁹ Weesıŋ nyəm təna tənəŋ fei kulvməŋ, yəlaa tənəŋ wəna i mpa na wontu nyəŋ ná wəna ílé i mpa tətə. Suması tənəŋ wəna i mpa ké na tiina tənəŋ náá wəna ílé i mpa tətə.

⁴⁰ Isətənyuyv taa nyəm weetu wee ké na atə nyəm weetu náá wee, na isətənyuyv taa nyəm weetu teu fayana atə nyəm weetu teu. ⁴¹ Ilim wəna pə mayamaya pə teu ké, na isətə náá wəna ílé i nyəm, na isətəlvŋası náá wəna səle si nyəm na si mpa, na isətəlvŋası mayamaya teu tee təma.

⁴² Sətəa ká te na pá fe tə m̄p̄ȳú paa wee. Pa piŋuyv yulv tə, i səpaɣa. Ama pu kəw na yulv fe səm taa tə u tasəɣi səpv. ⁴³ Pa piŋuyv yulv tə i fei teu se. Pəyele i ké icam ké, ama pu kəw na í fe səm taa tə i teu na i toma pə taka. ⁴⁴ Pa piŋuyv yulv tə, tənuyv kuneɣe pa piŋ. Ama pu kəw na yulv fe səm taa tə tənuyv ŋku i ká luna tə kv̄ ké ŋku Feesuyv ti təɣə. Pə taya pulv, tənuyv kune kv̄ weetu wee ké na tənuyv ŋku Feesuyv ti tə kulə kv̄ weetu náá wee. ⁴⁵ Kvpam ké, ləw Təm taa yəɣətəɣi si: Kancəalaya yulv nté Atam na pə ŋma-i tə pə tv-i weesuyv ké. Ama waalı waalı Atam ná ké ləw Feesuyv ŋku kv̄ haa weesuyv təɣə. ⁴⁶ Pə taya wei Feesuyv ti tə inı i caaləna luw. Ama tənuyv kuneɣe, pə waalı ké wei Feesuyv ti tə i luwa. ⁴⁷ Atə tetv ke pa ŋmana kancəalaya Atam. Ama waalı waalı Atam ná luna isətəa ké. ⁴⁸ Mpa pa ké tetv tətə nyəma tə pa nəɣəsəna wei pa ŋmana tetv təɣə,

na mpa pa ké isətaa nyəma tə pa nəyəsəna wei i luna isətaa təyɔ. ⁴⁹ Isu tə nəyəsənav yulu wei pa ηmana tetu tə, rıpyúyú tu te na tə nəyəsəna wei i luna isətaa tə.

⁵⁰ Ma taapalaa nti ma yəyətəyi təyələ si, yulu tənuyu ηku pə ηmawa na ku taa na caləm tə ku pəsəyi na ku təyɔ lə Kawulaya ke paa pəcɔ. Pəyele kusəpəm ná kaa pəsi na pə caya tam na pə kaa si.

⁵¹ Natəli tə wenna na tə ηmelaa, maa kuli-ti na í ná. Ntəyələ si tá təna tə kaa si. Ama tá təna pu te na pə layası-tuyu wəetu ke ⁵² təm kulum təw ké kprakpaa isu isə cəpəlyu ke waatu wei paa huli akantəle si pə təna pə su tənaya tə. Pə taya pulu, pá kəma na pá huli-te, səttaa fey ké, pa kaa tasa səpu, na pu layası taya wəetu ke kulayasu. ⁵³ Tampana təw rıpyúyú mēe, isu mpi pu cakı tam tə pə kraya mpi pə cakı tam tə na pə tu pə təw, na mpi pə səki tə isu pə kraya mpi pu səki tə na pə tu pə təw. ⁵⁴ Pə kəma na mpi pu cakı tam tə pə kraya mpi pə cakı tam tə na pə tu pə təw, na mpi pə səki tə pə kraya mpi pu səki tə, ile nti pa ηmaawa ləw Təm taa si pa nanjta səm tənənjnəj tə tə lapa tampana nté.

⁵⁵ Səm leye nyá akaitu wəe?

Səm leye nyá toma wəe si í kú?

⁵⁶ Isayatu haana səm ke toma si pə ku, na kusəsutu səsəyəna isayatu. ⁵⁷ Ama ləw fəw. Inu i yelina na Tacaa Yesu Kilisiti lakı na tə kələyi.

⁵⁸ Pə təw ile ma taapalaa kupama, í təkı mə təyi teu na pulu í taa ciyiti-mē. Paa kuyanjku í səsəi isələ na Tacaa təmlə lapu. Pə taya pulu, í nyəmə si mə na Tacaa í krentaa na í lakı təmlə nte tə pə kaa saalı yem.

16

Lələa sənau təm

¹ Ma tasəyi-meyə lenti, ntəyələ ləw yələa mpa pa wə Yosalem tə pa sənau təm. Í la teitei isu maa keesuyu Kalatı Yesu sələa kpeka tə. ² Paa mə taa wei í ləsəyi liyitee ke cimaası cimaası na pə keesəna isəna mpi i hikaa tə na í sukəna a mpa. Ye ma kəma má tala, pə taa wəe si í kəna mə kuhav mə kuhav. ³ Má kəma ma kəw maa tili yələa mpa í ká ləsi tə na má la-weyə takələya na pá krentəna mə kucəw na pá pona Yosalem. ⁴ Na ye pə tu wəe si máá pona, paa su-m na má na-wə tə polo.

Nti nti Pəwli ká la tə

⁵ Maa kəw mə te te, ama Masetoni tetu taa ké maa təjna na pəcɔ má kəw. Isu ma təjna Masetoni na pəcɔ. ⁶ Ntanyı maa caya wəe naaleye mə te. Pə ta tu səj təca, hilimate waatu təna maa wəe, na má tu kəma si ma puki paa timpi, í ká səna-m ké na má polo. ⁷ Pə taya pulu, maa caa si pə wəe si tēv taa ké ma təjna na má na-meyə kənav. Ma taa wəe si ye Tacaa luyı í lapa, má talaa maa caya mə tēye wəe naale.

⁸ Paa na mpv ma huv si lfeesu taa cənəye Pentakənta ká mayana-m. ⁹ Pə taya pulu təw, paa na kolontunaa təw cənə tə, pə ha-m mpaav ke teu ké si má la təmlə səsəle.

¹⁰ Timotee í kəma i tala, í mv-i teu na i lajle hēe. Pə taya pulu, i lakı Tacaa təmlə ke teu ké isu ma lakuyu tə. ¹¹ Nəyəlú í taa kpeena-i. Í səna-i na pə səna-i i mpaav taa na lajhuləmlə na í məli ma cələ, má na tá taapalaa tə tənə-i ké.

¹² Ye tá taapalu Apələəsi təm ile, tam ké ma kaana-i si í na tá taapalaa lələa pa kəw mə te. Ama i luyı fei paa pəcɔ si í kəw nəənəw. Ama í hika pə kuyaku i tēj í kəw.

Kantəkaya kütütütu na səetu

¹³ Í fey na í təkı ləw sēv mpaav ke teu. Í nyaya apalutu, í nyəw toj. ¹⁴ Paa mpiyi í lakı í la təma sələyü təw.

¹⁵ Ntəj í nyəmə Sətefanası na i nyəma na? Í nyəmə si Akayi tetu taa mpe pa caaləna ləw sēv mvyu, na pa lapa ləw yələa payale ke kookalı. Ma taapalaa ma heeliyi-mē si, ¹⁶ yələa isu mpe na pa təna mpa pá na-wə pa isələ sēna təmlə lapu tə, í tənəyi nti pa heeliyi-mē tə.

¹⁷ Ma laŋle hɛɛna Sətefanasi na Fəotunatusi na Akaikusi pa kònte ké. Ye mu wenna ma kiŋ timpi í kaa í səna-m tə mpe pa kəma ile pa səna-m yoo. ¹⁸ Pa kraasa ma apalutu isu pa kraasoyu mə nyəntu tə. Yəlaa isu mpv pə taka ké pə muna í saŋ teu.

¹⁹ Asii tetu taa Yesu sɛɛlaa kpeka sɛɛ-mɛ. Akilaasi na Pilisila na Isə sɛɛlaa mpa pa kotiyi pa təyaya tə pa ha-meyɛ Isə sɛɛlaa sɛɛtu kɔpantu. ²⁰ Ta taapalaa təna mpa pa wɛ cənɛ tə pa sɛɛ-mɛ.

Í sɛɛ təmaya teu na í lɛli.

²¹ Pəɔli má ma mayamaya ma niŋ ke ma ŋmaana təm tənɛ sɪ ma sɛɛ-mɛ.

²² Ye wei u caa Taca, mpusi í təŋi-i.

Malanata, Taca kəɔ mpv.

²³ Taca Yesu í la-meyɛ pɛɛɛɛ.

²⁴ Yesu Kilisiti təm taa ma səɔla mə tənaya.

TAKƏLAYA NAALE NYƏŇKA ŇKA PƏƏLI NMAAWA
KƏLƏNTI
NYƏMA TƏ
Kutubtu

Takəlaya kanə ka taa tə caaləxəna nav si Pəəli na lso təsele nyəma paa nukəna təma. Pa tasa keesuyv tətəxə kuvəəŇ wei lso seelaa mpa pa ta ke Yuta nyəma tə pa haaki si pə waasi Yosalem lso yəlaa kpekəle tə.

Pəəli tasəxi lso seelaa ke apalutu si pə haaki. Mpi tə, Yesu nāá ké toŇ tu ké na í pəsi i təxi kunyəntu si taa svv toŇ. Uena i təkəna i təxi hólóyó si i ke Tillu, na i yəxəta isəna i təmlə ka tēsəna tə.

Isəna pa fəya Kələnti II takəlaya tə:

Pəəli na Kələnti lso yəlaa kpekəle pa fəi leleŇ, titite 1-7

Luyv kulbmuyv hanav, titite 8-9

Pəəli hólóyí si i ké Tillu, titite 10-13

Səetv

¹ Maya Pəəli, lso luyv lapəna na má la Yesu Kilisiti tillu. Má na tá taapalv Timotee tə Ňmaakəna takəlaya kanə.

lso seelaa kpekəle nte tə wə Kələnti tə tə nyəma meye tə Ňmaa-ke. Na lso yəlaa təna mpa pa wə Akayi tetv təna taa tə si tə seeki-me. ² Tacaa lso na tá Səso Yesu Kilisiti pá la-meye pəlele na pá ha-meye alaafəya.

Pəəli seeki lso ké í na təmlə

³ Tə sa lso tá Səso Yesu Kilisiti Caa. Inu i kəna Caa wei i kupantu təəwa pə tu fəi tə. I ké lso wei i səəsəxi-tuyv apalutu ke pə təna pə taa təxə. ⁴ Inu i səəsəxəna-tuyv apalutu ke tá wahalanaa təna taa si tá mayamaya tə səna mpa wahalanaa lelaa kayatəxi mpv tə, na tá pona-wəxə sənav Ňku tə hika lso kiŇ tə. ⁵ Pə təya pulv, tə təkuyv Kilisiti kunyəntəxəle ke isəna mpixi səəsm tə, mpv tətəxə Kilisiti səəsəxi-tuyv apalutu ke səəsm tətə. ⁶ Tə təkí kunyəŇ ké si pə səəsi-meye apalutu na pə ya mə nyuyv tətə. Pə səəsəxi-tuyv apalutu ké si taa səəsi-me na í nyəə toŇ na í pəsi na í təxəna suulu ke kunyəntəxələnaa mpa pa mayamaya tá təŇna təxəv tə. ⁷ Tə wəna naani ké teu ke mə təə ké. Pə təya pulv təə, tə nyəmə si isu tá na-me tə krenta kunyəŇ təxəv tə, pu krenti-tuyv apalutu səəsuyv tətə.

⁸ Ta taapalaa, tə caa si í nyi si isəna mpi tə təxə kunyəŇ ke Asii tetv taa tə pu nu-tuyv səəsm na pə kəli-tv pə tu fəi, haləna tə tēma tá taa si tá təm tēmayə. ⁹ Pu caya-tuyv isu nəxəlv təmna si pá kv-tuyv kvkuyv. Ama pə lapa mpyóyó si pə hólí-tv si lso wei i feesiŇi sətəa tə i paasi tə taa tu tá təxi naani. ¹⁰ Waatu wei tu wə səm nəxə təə təcomlaa ke mpv tə inu i yapəna-tv, na inu i ká yana-tv tətə. Tampana tə tēləxi mpyóyó teu si í ká tasa-tuyv yapv tətə. ¹¹ Pə təya pulv təə, mə mayamaya í ká te-tv na mə sələməŇ. Na sələməŇ wei yəlaa samaa me í sələməxi ta təə tə, lso ká mv-i na í la-tuyv kupantu tənə inu, na yəlaa pəxəle sēē-i í na təmlə ke tá təə.

Pəəli layasa mpi pə pəle i ka tuwa tə

¹² Mpi pə təə tə pəsəxi na té sa tá ti təxəle si tə nyəmə teu ke hatuu tá taanaa si lso yaasi kupanə na tampana nyəŇ ke tə təkəna na té lana yəlaa taa, uena pə tu kələna mə kiŇ. lso pəlele tiikayana-tv, pə təya yuləlayatv natəli. ¹³ Nti í kaləxi tá takələsi taa na í nukí tə ntəxəle, pə təya natəli tə kaasaa tətə se. Na ma huuki teu si í ká tē na í cəkəna təm tənə si, ¹⁴ í ká yəələxəna-tuyv Tacaa Yesu kuyaku wule ké na taa yəələxəna-me. Kayana í tá cəkənta mpyóyó teu se.

¹⁵ Maa wəna naani ke tənənəni tə təə təxə maa huwa si maa caaləna mə tēxə pote na í hiki kupantu ke təm naale. ¹⁶ Pu wē si ye ma puki Masetoni ke maa heləna mə tē, na ye ma kəma məlvuyv ma təŇna mə tē tətə. Na í ká səna-m na ye ma puki Yuta pə taa la-m katē. ¹⁷ Waatu wei maa huwa mpaav Ňku kv təm tə faawu ke ma lapa kulapv na?

Saa wei ma cakı na ma su mpi ma tənəyi na má lakı tə yəlaa hıwəe ke ma tənəyi? Ye maa tənəya yəlaa hıwəe nn na aai pu wenna təntəmlə. ¹⁸ İso tampana təo isəntə, nti ma heela-mə tə pə taya nn na aai pə tisuyu ke təntəmlə. ¹⁹ İso Pəyalu Yesu Kilisiti wei i təm má na Silaası na Timotee tə heela-mə tə i ta ke nn na aai təm. Ama i ké İso tisuyu nn wei təyo. ²⁰ Nn inı i ké İso kutisitu ké. Inı i huləyənə si İso lakı kupantu tənə nti i ka təma si i ká la tə. Pə təo ké tə tisiyi si: Ami, ke Yesu Kilisiti təo si pə kusı İso teeli. ²¹ İso mayamaya yekina na tá na-mə tá nyəkı toj ke Kilisiti mpaav taa, na inı i fayana-tu na tá mpaav. ²² Inı i yvsəna-tu na i kuyvsəm si pə hılı si tə ké i nyəma. Na i su tá taanaa ke Feesuyu Nanjtu ke təluma si pə hılı-tu si i su-tuyv kupantvnaa.

²³ Na İso, mə waalı takuyv təo ké ma kisa Kələnti ke məlvuyv. Na ye ma tu looliyi ké, İso í kv-m. ²⁴ Tu pəkəyi si tə caalı-mə si í tənə pənə na í yele pənə. Pə taya pulv təo, tə nawa si í təkə İsosele mpaav ke teu. Ama tá luyv wəe ké si tə tu-meyə niñ ke mə təmlə taa na pə waası-mə.

2

¹ Pə təo ké ma tıwa ma taa si ma kaa kəo mə tē, pécó má taa kəo má tasa mə lañə wakəlvuyv. ² Pə taya pulv təo, ye ma wakəla mə lañə, awe ká heesəna ma nyəntə tətə? Ye pə taya mpa pa nyəna ma wakəlvuyv tə pa tike? ³ Pə təo ké maa ħmaa-meyə mpu. Ma taa caa si ye ma kəma na má tala mə tē, mpa pə mvna pá ha-m lañhvlumlə tə pá məlv-m lañwakəlle hav. Ma nyəma teu si ye ma wəna lañhvlumlə, mə tənə təpai mə nyəna ná hvlumaa tətəyo. ⁴ Pəpətu fei, piti səsə na lañwakəlle səsəle na isəlvəm pə taa ké ma ħmaana-meyə takəlaya ħke, na pə taya si má tayanı mə lañə wakəlvuyv. Ama si í nyi ké si ma səla-mə pə tu fei.

Wei i wakəlaa tə i suulu hvluyv

⁵ Wei i yelaa na piti kəo mə hekv tə pə taya ma lañle ke i wakəlaa, ama mə tənə mə lañə ke i wakəlaa. Na paa pə ta tu kev mə tənə, mə taa payale lañə ke i wakəlaa. ⁶ Mə taa payale tisa si pá hə yulv inə i ħkpañuyv tə, pə mayaa ké. ⁷ Ama pənente í ceři-i mpu, na í səsə-i apalvtv, pécó pə taa kəo na i lañle wakəli səsəm na í lə tódj. ⁸ Pə təo ké ma seyesəyi-mə si í lana yaasinaa mpa paa hılı-i si í səla-i tə. ⁹ Ma caakaya ké si má mayası-mə na má na mə waalı, si mə luyv wə tam ké ma kuseyesətv tənuyv yaa mə luyv fei. Pə mayamaya pə nyuyv təo ké maa ħmaa-mə. ¹⁰ Ye nəçəlv í pəntə natəli na mu ceři-i ma mayamaya ma ceři-i tətəyo. Pə taya pulv, ye yulv pəntə natəli na má ceři-i İsu ma ceřv isəntə tə, mə təo ké ma lakı ħpúçyú Kilisiti isəntə, ¹¹ pəçə Satanı í taa kəo na í kəli-tv. Anı tə nyəma isəna i kulapvtv wəe tə.

Mpi pə pekəla Pəəli ke Tvlwəsi tə

¹² Waatv wei ma tala Tvlwəsi si ma kpaaləyi Kilisiti təo Laapaalı Kupañ tə, Taca təo ma mayanaa si mpaav wəe faa si má la təmlə ke teu. ¹³ Paa na mpu tə, İsu ma ta mayana tá taapalv Titv tə ma laakalı kula səsəm ké. Pə təo ké ma yela Tvlwəsi nyəma na má tē Masetoni.

Kəlvuyv ħku Yesu Kilisiti yeki na tə hikiyi tə

¹⁴ İso fəo, pə taya pulv təo, tá na Kilisiti tá kpentuyv təo i tv-tuyv i akaitv looñə taa ké na í tēna-tuyv tam. Kulvm inı i mayamaya i yekina si tə la na pá nyi Kilisiti ke paa timpı İsu tulaalv səsəñ nukuyv paa le tə. ¹⁵ Mpa pa wə mpaav kəwaasuyv taa na mpa pele pa tənə lepu tə, tə wə pa tənə pa kiñ ké İsu tulaalv kupañ wei Kilisiti hawa İso tə i səsəñ. ¹⁶ Mpa pa tənə lepu tə tə wə pele pa kiñ ké İsu səm səñ wei i kəñə səm tə. Ama mpa pa wə mpaav kəwaasuyv taa tə tə wə pele pa kiñ ké İsu weesuyv səsəñ, wei i haakı weesuyv tə. Awe pəsəyi na í la təmlə tənə tə taka? ¹⁷ Tá fei İsu ləlaa payale kpaçuyv İso Təm na pá kəkı si pə lana-wə tə. Ama tampana ke tá yəçətəyi na İso naa mpu. Pə taya pulv təo, inı i tilina-tv, na Kilisiti təmlə ke tə lakı.

3

Nəgə pəeləyüv kufam təmle lataa

¹ Təmnaa pəne pa hóləyí si tə caa tə suv tá ti sam taa? Yaa tu hólí-meyə takəlası nsi si hóləyí si tá kulaputv tewa tə? Yaa tu sələmı-me si í ha-tuyv-səyí mə mayamaya isı ləlaa lakuyv tə? ² Mə mayamaya mə pilima kəna tá takəlaya, na tá lotu taa ké pa ηmaa-ke, na yəlaa təna pəsəyí na pá ná na pá kala. ³ Nn, pə we mırúyú təkpataa si í ké Kilisiti takəlaya ηka í ηmaawa təgə, na taya í ηmaana takəlaya kanə. Pa ta ηmaa takəlaya kanə na ηmaalaya. Ama weesuyv tu ləo Feesuyv ke pa ηmaana-ke, na pə taya pəe kpaatanaa təo ké pa ηmaawa, ama yəlaa lotu taa mayamaya ke pa ηmaawa.

⁴ Naani wei tə wəna ləo kiη ke Kilisiti təo tə i təo ké tə yəgətəyí mpv. ⁵ Pəpətv fei, tə kaa pəsi na tə tə paa pəcə si tá mayamaya tá toma ke tə lapəna təmle tənə. ləo yelina na t́ pəsəyí na t́ laki mpi tə laki tə. ⁶ Pə taya pulv təo, ləo inı i yelina na t́ pəsi nəgə pəeləyüv kufam təmle lataa. Na ka ta ke kusəsutv nti pa ηmaawa tə tə nyəηka, ama ləo Feesuyv nyəηka ké. Kusəsutv nti tə we takəlaya taa tə tə kuyí ké. Ama ləo Feesuyv ná haa weesuyv ké.

⁷ Nmaatv pəe ke pa ηmaana kusəsutv ke pəe kpaatanaa təo. Paa na mpv pə hula ləo teeli ke tə təcəlle, na Moisi isəntaa teekaya kəkə nakəli te, nn. Haləna lseyeli nyéma ta pəsi na pá nyəni i isəntaa ké təm naale, pəyele i isəntaa teu mpi pu ké mpi pu tē na ṕ saalı yem təgə. Ye kusəsutv nti tələ tə kuyí tə tə ta kisi teeli ke hikuyv, ⁸ kacanfanə təmle nte ləo Feesuyv ná laki tə? ⁹ Ye təmle nte tə lapa na yəlaa pəsi tasəkəle nyéma tə tələ tə ta kisi teeli ke hikuyv, ilə kacanfanə nte tələ tə laki na yəlaa pəsəyí yulupama ke ləo isəntaa tə? ¹⁰ Tə tu pəsəyí na t́ yəgətı si tuu ləη teeli ná mələ yem ké kayana nyəη təo təo. Kayana nyəη tēe-i ké təpυlupυlv. ¹¹ Mpi pə taηηa pəcə tə pəle pə ta kisi teeli ke hikuyv, kacanfanə mpi pə cakı tam təo tə?

¹² Tə tēeləyí mpv təgə tá naani təo səsəm. ¹³ Tá fei isı Moisi wei i ka taka i isəntəo ké saalaya si lseyeli nyéma í taa kəo na pá ná i teu mpi pu tē na ṕ si tə pə saalyv. ¹⁴ Ama pəle pa ta pəsi na pá cəkəna, na haləna saηa mırúyú pə tu wəe. Ye pa suv nəgə pəeləyüv kypəm takəlaya ke kaluyv ke isəntə, pa layatv təo taka saalaya ηkəyē. Yulv wei na Kilisiti pa kpənta kulvm tə puntv tike təo ké saalaya kanə ka ta kenti. ¹⁵ Na haləna saηa isəntə, ye pa kula Moisi takəlası kaluyv, saalaya ηke ka təkə pa layatv təo ké. ¹⁶ Pa ηmaawa ləo Təm taa ké mpv si: Yulv kəesəyənə Tacaa təo ké iləna saalaya ηke ká kəolı i təo. ¹⁷ Tacaa wei i təm pa yəgətəyí ləo Təm taa cənə inı tə ləo Feesuyv ké. Ye Tacaa Feesuyv í we timpi, hēsuyv wəna. ¹⁸ Tá tənə mpa tá saalaya kēla tá isəntəo tə, Tacaa teu naakı tá təo ké tənyənənyəni. Na pə layasa-tuyv mırúyú si t́ nəyəsəna Tacaa. Tə lu teu taa ké na t́ suv teu kəkələm ləmpı taa tətə. Tacaa Feesuyv lapəna təmle tənə tə taka.

4

Tá tə we ké isı cuyv wontu

¹ ləo kupantv təo ké i tu-tuyv təmle tənə tə lapv, na pə təo ké tu ləokı tá apalvtv. ² Tá ləwa mukaya kulaputv fēele fei nyəntv. Tu hóləyí təkpaalətv. Tu kēe ləo Təm, ama tampana ke tə hóləyí təcəicēi, na t́ laki mırúyú ləo isəntaa ké si yəlaa í tv pa laakalı ke tá təo na pá ná. ³ Pə təo ké Laapaalı Kupaη wei tə kpaaləyí tə i ta ke muku təm. Ama mpa pa lepa təgə i ké muku təm. ⁴ Antulinya inə i taa iləgəv mēləməna-we na paa tēη pa taa na ləo. Antulinya taa iləgəv inı i kentina-we si pá taa na Kilisiti teeli Laapaalı Kupaη yelaa na ṕ ná tənyau ke isəna mpi tə. Kilisiti inı i kələna ləo tətēηelēη. ⁵ Pə taya tá mayamaya tá təm ke tə laki waasv. Ama Yesu Kilisiti təo nyəntv ke tə kpaaləyí si Tacaa kēle. Na Yesu təo ké tə yaakı tá təyí mə təmle nyéma. ⁶ ləo wei i yəgətəa si ṕ ná na səkpətvuyv cə tə, kulvm inı i lapəna na pə ná tá lotu taa si tə nyı təcəicēi ké ləo teeli wei i ná Kilisiti isəntaa tənyənənyəni tə.

⁷ Ama tá mpa tə təkə ləo kupampam pənə tə tə we ké isı cuyv wontu. Pə lapa mırúyú si pá ná teu si ləo hana-tuyv toma səsəəna aneyē kvhav, pə taya tá mayamaya tá nyəna.

⁸ Konyöntöyölenaa ke waani waani puuna-tu, ama tã ta kpisi. Nəyəsese ná kuyi-tu, paa na mpv tu yeke teeluyu. ⁹ Pa tuyi-tuyv konyöñ, ama lso ílé i ta lã-tu. Pa huvi-tuyv ate, ama paa na mpv pa ta kv-tu. ¹⁰ Tam tã sãki Kilisiti sãm ke tá tönəñ taa ké si pá húlí tá tönəñ kulóməñ iní i taa ké i weesuyu. ¹¹ Tã wev na tá ise ke isəntə tã, tam ké tã we sãm nəsisi taa ké Yesu tã, si pá húlí si i weesuyu wenna tá tönəñ kusəpəñ iné i taa. ¹² Mprúyú pã wee, sãm wenna tá taa na pá laki na weesuyu náá wee mə taa na kú laki.

¹³ Pa ħmaawa lso Tãm taa si: Ma tema ma taa na lso tøyã ma yögətaa. Tá tãtã tá huwee we taa temnav mpi pã tãm taa tøyã tã tema ta taa na lso na pã tã ké tá nəsisi tã u suñ. ¹⁴ Pã taya pulv, tã nyəmá si Yesu səpa na lso feesi-i tã i ká te na í feesi-tu na Yesu, na í lá na tá na-me tã səñ i isentaa. ¹⁵ Mã tã ké pã tənaya mpv pã laki, lso təñna i peele húlúyú ke yəlaa paɣale ke tam ké si í la na yəlaa mpe pa samaa paɣale se-e-i si í na təmle, na pá kusí i teeli.

Taa temnav ke lso waasəyəna

¹⁶ Pã tã ké tu lã tá apalutu ke paa pəcã. Paa pã wee si tá tönuyv tã təñna caamuyv ke pəcã tã, tá taa ná təñna təñ səsuyv ke paa kuyakuyv. ¹⁷ Konyəmisi nsi si makuyvna-tuyv waatu waatu tã si tayanəyi-tuyv teeli taa teeli wei i kaa te tøyã, na teeli iní i kəla konyəməñ iní tacaɣacaya. ¹⁸ Pã taya mpi pã nyənəyi təkeele tã pã tã ké tã tu tá laakali, ama mpi pu naaki tã pã tã ké. Mpi pã naa təkeele tã pəle pu leeliyi. Ama mpi pu naa tã pəle pã we tam tã.

5

¹ Tá tönuyv kune, kv we ké isu cokəle nte tã taa tã svuki tã. Na tã nyəmá si saña ye pa yəka cokəle ħté, tã wena təsule ke isətaa nte lso təñna-tu tã. Na lonte ħté lso mayamaya tayanna-te, na tu wee tam tã. ² Ama pənente tã təñna mola ké na tá taja tətəyete ye si pá tu-tuyv tá isətaa weetu. ³ Pã taya pulv tã, ye pã tu-tuyv tá isətaa weetu tã fei yem se, pəle pã tönəñ wee tətəyã. ⁴ Kupam ye tã we tam ké tá ate coka ane a taa tã mələyi ké isu səyala nu-tu. Pã taya isu tã caa si tá lu tá ate tönəñ iné i tãm taa təkpataa se. Ama tã kooliyi ké si pá tu-tuyv isətaa nyəñ tãtã, ulena weesuyu nyəm li mpi pã sãki tã. ⁵ lso mayamaya tayanna-tu na í yele si pá layasi-tuyv mpv na í su-tuyv i Feesuyu ke toluma si tá nyəna si i su-tuyv kupam.

⁶ Pã tã ké tã nyaki apalutu ke tam. Na tá nyəmá si ye tã wena tönəñ ineyə ħprúyú tam, tã hatələna timpi Tacaa wee tøyã. ⁷ Tã tema lso na tá taa tøyã tã təñ, ama tã ta nata na tá ise se. ⁸ Tã nyaki apalutu ke teu ké na tá səola teu si tá lu tönuyv kune kv taa na tá polo tá caya Tacaa colã. ⁹ Mpi tã nyuləyi səsəm təyole si paa tã wena tá ise paa tã fei, í la-tuyv luyv. ¹⁰ Pã taya pulv tã, paa pã kra na pá tii pã wee si tá tãna təpai tu səñ Kilisiti isentaa ké na í huuna-tu, na pəcã pá leeti paa wei ke mpi i ka wena i ise na í la tã, ye kupantu ke i ka lapa, pã leeti-i kupantu, ye isayatu pã leeti-i təle.

Kilisiti ciika tá na lso

¹¹ Tã nyəmá mpi pa yaa Tacaa səyəntu tã mee, na tã caa tá húlí yəlaa ké na pá cekəna na pá tisi. lso nyəma-tuyv teu, na ma huv si mə nyəma-m mpv tətəyã hatuu mə taa. ¹² Pã taya tã tasəyi-me ye tá mayamaya ke húlúyú si í ná tá teu. Ama tã peekəyi ké si tá húlí-me ye tampana nna a tã í ká yələna-tu, na pəcã í pəsi na í cã mpa pa yələyana tönəñ tã kulapəm na pa paa feina taa nyəm tã. ¹³ Ye tampana si tã ké kpañtunaa ulé lso tã ké tã ké kpañtunaa. Ama ye tã wena tá ise, mə tã ké tã wena tá ise. ¹⁴ Pã taya pulv tã, Kilisiti sələyã caaləyana tá mpa tã tema tá taa si yulu kulóm səpa yəlaa tãna tã tã, na mpv iní pã húlúyú ké si í na paa wei pa kpentəna sãm. ¹⁵ Yəlaa tãna tã ké i səpa si pá húlí si mpa pa wena pa ise tã pá nyi si pã taya pa mayamaya pa tã ké pa wee. Ama wei i səpa na í fe pa tã tã i tã ké.

¹⁶ Pã tã ké tu tasəyi yulvhuwee təñuyv ke yem na pəcã tá nyi yulvweetu, paa isu tuu ħprúyú tu lakaya na tá hvuki huwee ke Kilisiti tã tã, kayana tu laki mpv tãtã. ¹⁷ Ye yulu na Kilisiti pá kpentaa te, pã layasa-i weetu kvfatu ké. Weetu kupəntu mvka yem, weetu

kufatu layasana. ¹⁸ Pə tənaya mpv lso kiŋ ke pə lunaa, na Kilisiti tso ké ɪ ciika tá na-ɪ na í tu-tuyv təmle si té la na í na yəlaa lelaa pá ciiki. ¹⁹ Pə taya pulv tso, Kilisiti kiŋ ke lso lapənaa na í na ɪ yəlaa təna pá ciiki, ɪ ta huv pa isayatu təm tso. Na taya ɪ tuwa si té kpaaləyi ciikuɣu təm tənə.

²⁰ Tə ké Kilisiti təmle nyóma səsaa ké, na pə caya ké isu lso yaa-mə na tá nəsɪ. Hai tə wiikəna-mə, Kilisiti tso í yele na mə na lso í ciiki. ²¹ Isayatu taa wɛɛ Kilisiti kiŋ se, ama lso pəsəna-ɪ isayav ke tá tso. Mpv pə yelina tá na Kilisiti tá krentuyv tso, lso lapa na tá pəsi yulupama.

6

¹ Pə tso ké tá mpa na lso tə laki təmle tɔ, tə wiina-mə si í taa yele na lso hula-meyə pɛɛɛ nna tɔ á pəsi yem. ² Lso yəyɔta ɪ təm taa si:

Waatu wei ma lakaya ma kupantu tɔ ma nuna-ŋ.

Yapu kuyaku wule ma səna-ŋ.

Tso, pənenteyə pə muna lso kupantu hikuyu. Saŋa ke pə pəsəyi na pə ya yulv nyuyv.

³ Tu caa si nəyɔlv í footi tá təmle, pə tso ké tu caa té tusi nəyɔlvuyv paa mpi pə taa. ⁴ Ama tə hóláyi pə təna pə taa ké si tə ké lso təmle nyóma. Pə tso ké tə cayana suulu ke səsəm na té tɔki kunyɔməŋ na té wɛ isənyəŋle na laŋwakəlle səsɔle taa. ⁵ Pa mapa-tv, pa tu-tuyv saləka, pa lapa na yəlaa təna yoonə-tuyv yem yem. Tə lapa kaŋkaŋsi təma, tə keela tá tom, tə səpa nyəyɔsi. ⁶ Tə hóláyi ké si tə ké lso təmle nyóma, na tá yaasi kuparŋ taa na tá nyəm taa na tá suulu taa na tá kupantu lapv taa. Na tə lapa mpv tə na lso Feesuyv Nanŋtv tɔŋ ké na tá tampana sɔlvuyv. ⁷ Na tá waasu tampana taa ké na lso toma taa. Tampana tənyuyv kəna-tuyv yoou wontu nti tə yoonə na té kentiɣina tá tso tɔ. ⁸ Pa tuyvna-tuyv pəyele pa tuyi-tuyv fɛɛle tɔtɔ. Pa tuuki-tuyv, pəyele pa sarŋ-tv tɔtɔ. Pa nyənəyi-tuyv pəpətunaa ké, pəyele tayale tampana yəyɔtəlaa. ⁹ Pa nyənəyi-tv isu mpa pa ta nyi tɔ pəyele taya pa təna pa nyəmá. Pa nyənəyi-tuyv sətəa, pəyele tá na tá isɛ, na í pəsəyi na í ná mpv. Pa tuyi-tuyv saləka, paa na mpv paa kuyi-tv. ¹⁰ Pa nyənsəyi tá isɛ, paa na mpv laŋhulvmlə taa ké tə wɛ tam. Tə wɛɛ ké isu kunyɔntunaa, ama tə susəyi yəlaa payale ke apititu. Tə wɛ isu mpa pa fəina pulv tɔ, pəyele tampana tso tá wenna pə təna.

¹¹ Tá taapalaa kupama ke Kɔlɛnti, tampana ke tə heeliyi-mə, ye pa faya tá taa meye pa makəna. ¹² Tə sɔla-meyə, ama mə tá sɔləna tá. ¹³ Pə tso ké ma yəyɔtəna-mə isu piya. Nti tá huv mə tso tɔ míi huv írpúyú tá tso, í sɔli-tuyv mpv tɔtɔ.

Ma ta nyi isənaa cəlvuyv

¹⁴ Í taa yele na mə na mpa paa tɛŋ pa taa na lso tɔ í krenti. Pə taya mpa pə muna pə krenti mə na-wɛ təyɔle. Pə taya pulv tso, isənayale kupam na isayam pu siti? Na isənaya ilim na ahoo ká siti? ¹⁵ Isənaya Kilisiti na lləyɔv paa nuna təma? Wei ɪ tɛŋ ɪ taa na lso na wei ɪ tɛŋ ɪ taa na lso tɔ pa kaa wɛ? ¹⁶ Yaa isənaya lso təcayale na ma ta nyi isənaa tuyv pu kaa? Pə taya pulv, tá kəna lso weesuyv tv təcayale. Lso mayamaya yəyɔtəna mpv si:

Maa caya pa kiŋ na maa wɛɛ pa həkv.

Maa pəsi pa lso na paa pəsi ma yəlaa.

¹⁷ Pə tso ké Tacaa yəyɔta si:

Pə wɛɛ si í ká lu pa həkv

na pə yasi mə na-wɛ.

Í taa yele na asilima nyəm napəli tokina-mə.

lɛ má, maa mv-mə.

¹⁸ Maa pəsi mə Caa,

na míi pəsi ma pəyalaa na ma pɛɛlaa.

Tacaa toma təna tv yəyɔtəna mpv.

7

¹ Ma taapalaa, taya pa yəgəta pə təna mpi pa yəgəta isəntə tə. Pə təw kə tu ləsi tá təyi mpi pu pilisi tənuyu yaa ləsayə tə pə taa. Té cáálí tá ti na tə pəsi ləw nyəma təkpataa, na tə wəe i nyamnav taa kə tam.

Pəwli laŋhuləmle

² Mə ləsa si í wəe tá təw. Tə ta la nəgəlyu kawalaya nakəli, tə ta huləsi nəgəly, tə ta təgə nəgəly təw. ³ Pə taya isu ma caa má kú mə təm təgə ma yəgətəyi mpv. Ama pə wəe kə isu ma tēm yəgətuyu tə si tə səwla-meyə səsəm təgə pə kpenta-tuyu tam, paa weesuyu taa paa səm taa. ⁴ Ma wəna naani kə mə təw kə səsəm kə, ma yəwəlyəna-meyə. Tá konyəntəgəle təna taa ma wəna apalutu ke səsəm, na ma laŋhuləmle təw taka.

⁵ Tə taluyu múpúyú Masetoni tə tapasopile fei paa pəw. Tə mayana kəkayətəm ke pə təna pə taa kə, tá na ləlaa tə suw luyu taa kə, na nyamnav wə tá taa. ⁶ Ama ləw wei i haa apalutu ke mpa pa apalutu lepa tə, i ha-tuyu apalutu na Titu kəntə. ⁷ Na pə taya i kəntə tike səsəna-tuyu apalutu. Ama na isəna i kəesa-tu si mə səsəna inu i mayamaya ke apulutu tə pə təw tətə. I kəesa-tuyu isəna í nyuləyi si í na-m tə, na isəna mə isə nyənaa tə, na isəna í tənaa tətəyətəyē si ye sənau í sənau ma təw tə. Pə təw tətəgə pənente ma laŋle huluma səsəm tətə.

⁸ Paa maa ŋmaav-meyə takəlaya na ká pəsi mə laŋa tə, maa təŋ nəwəw si ye maa nyəma. Mpi tə ma nawa si takəlaya ŋke ka pəsa mə laŋa ke pəw. ⁹ Ama pənente ma laŋle hēewa, pə taya isu ma pəsa mə laŋa tə pə təw. Ama mə laŋpəsəle yeluyu na í laŋa yaasi tə pə təw kə. Pə ha ləw kə mpaav ke laŋpəsəle nte tə taa kə na í la i nyəntu, haləna mpi tu lapa-me tə pə ta ke isayatu tətə. ¹⁰ Pə taya pulu təw, laŋpəsəle nte tə haa ləw kə mpaav na í laki i nyəntu tə, tə kəŋna laŋasuyu kə. Na laŋasuyu kəŋna nyuyu yaru pə fei si yulu ká tə si ye maa nyəma. Ama səm ke antulinya nyəma laŋpəsəle ná kəŋna. ¹¹ Laŋpəsəle nte tə mayana-me tə nte tə hana ləw kə mpaav na í la i nyəntu, na pənente í tá na mpi pə tēmnaa tə taa? Í tá ná isəna mpi laŋpəsəle yelaa na í paasəna mpi pə taa í wəe tə pə təm ke teu, na í pəsi na í lá apalaa na í kəeli təm ke mə nyəwə təw. Pəwə, paa yaa mpv si təm tənə tə ta maya-me. Paa yaa múpúyú nyamnav. Paa yaa mpv si í nyuləyi si í na-m. Paa yaa mpv si í səsəna isəle. Paa yaa mpv si í səpa nyuyu si í həŋ isayatu latu ŋkraŋuyu. Pə təna pə taa í hulaa kə si í táá ná təm tənə tə taa.

¹² Maa ŋmaa-meyə takəlaya tə, pə taya wei i lapa isayatu nti yaa wei pa lapa-ti tə pa təw. Ama si pə hólí ləw isəntaa təkəlekele kə luyu mpi í luyu tá təw tə. ¹³ Pə təw kə mpi í lapa tə pə səsəna-taya apalutu tətə.

Pə taya apalutu tike ke pə səsəna-tu, ama waatu wei tə nawa isəna mə təna í səsəna Titu ke apalutu na i laŋle hulumi tə, tá laŋhuləmle təw səsəm. ¹⁴ Ma sam-meyə isəna mpiyi i kiŋ tə pə ta la-m fēele. Isəna tə heeliyi-meyə tampana ke tam tə, mpv tətəgə tə puyula-meyə Titu kiŋ, na ílé i mayamaya i mayanaa si tampana kə. ¹⁵ Pə təw kə i səwlyu ke-me təw səsəm ke waatu wei i təwəyi isəna mə təna í see yəlaa, na isəna í mu-i na í seliyina səgəntu tə. ¹⁶ Ma laŋle huluma səsəm, pə taya pulu, ma tēeləyi mə təw kə paa mpi pə taa kə.

8

Luyu kuləmuyu hanau

¹ Təw, pənente tá taapalaa tə caaki kə si í nyi isəna ləw pēelē təm lapa Masetoni Yesu sēelaa kpeka taa tə. ² Konyəntəgələnaa mpa pa mayana Masetoni isə sēelaa mpe tə pa mayasa-weyə teu kə. Paa na mpv pa laŋhuləmle təw səsəm, haləna pa kupantu lapu fei taka, pəyēle pa tu kə konyəntənaa kutukutunaa kə. ³ Maa looliyi, isəna mpi pa pəsaa təgə pa hawa. Haləna pa tu hawa na pə tēe isu pa pəsuyu wəe tə mēe. Pa mayamaya pa nəkəna ⁴ na pá kaana-tuyu teu si té la suulu na té yele na mpe pá səna tətəgə ləw yəlaa mpa pa wə Yuta tə. ⁵ Na tə taa huv si pu tala isəna mpi tə pə tēe mpv. Kancalaya lē Tacaa ke pa ha pa ti. Pə waali kə ləw luyu lapa na pá ha pa təyi tá tətə. ⁶ Pə təw kə tə wiina Titu si í polo mə tē, na í laki təmle nte i ka caalaa tə. Ulena í la na mu tēesi təmle

kupante tãne. ⁷ Í tu we toma ke pã tãna pã taa kã, paa taa temnav ke lã, paa yãgãtãya, paa nyãm taa. Mã isãle seesyũv tãm fei keesyũv. Na í tu sãla-tũyũ, pã tãã kã tã sãlaa si í hũlí mã toŋ ke tãmlẽ kupante tãne tã taa tãtã.

⁸ Nti ma yãgãtãyi isãntã tã pã tãya kũcaalũyũ nyãntũ, ama isãna mpi lãlaa ná seesa isãle tãgã ma heeliyi-mẽ, si ma naa mã sãalũyũ tampana. ⁹ Pã tãya pulũ tãã, í nyãmã Tacaa Yesu Kilisiti pãelẽ tãm mẽẽ. Í ka kã toŋ tu kã. Ama mã tãã ı pãsa ı tãyi kũnyãntũ, si í svsi-mẽyẽ toŋ na ı kũnyãŋ ŋkũ.

¹⁰ Pã tãã ıle maa keesi-mẽyẽ ma huwẽẽ ke tãm tãne tã taa na í ná. Pã we teu si mpi í ka caala lapũ ke tuu pãnte tã í lakĩ mpũ. Mẽyẽle kancaalãya nyãma mpa pa lapa tã. Na mã tu sãalãna hatuu lãŋ si í lakĩ. ¹¹ Pãnentẽ í lakĩ mpũ halãna í teesi tãmlẽ tãne. Í teesi-te na lũyũ kũlũmũyũ, isũ í ka tu pã pãle na lũyũ kũlũmũyũ tã. Í lana mpi ı wena tã. ¹² Pã tãya pulũ tãã, ye yũlũ í hana lũyũ kũlũmũyũ, lãã keesãyãna mpi pũntũ wena na í la tãgã na í mv ı kũcãã, lãã kaa keesãyãna mpi pũntũ feina tã.

¹³ Pã tãya isũ pã kpiisi-mẽyẽ ılena pã kũsi lãlaa. Ama pã wẽẽ kã si paa mpa pá wẽena pãcã pãcã. ¹⁴ Pã tãlãnav-mẽyẽ waatũ ıne tã, í pãsãyi na í sãna mpa pãle pa laŋaa tã. Na ye kũyãŋku mi laŋaa na pã tãlãna pãle ıle, pa pãsi na pá sãna-mẽ. Mũpũyũ í kã lakĩ na mã tãna í wẽena teitei. ¹⁵ Pa ŋmaa lãã Tãm taa kã mũpũyũ si:

Wei ı ka tããsa sãããm tã pã ta kãlãna-ı.
Na wei ı ka tããsa pãcã tã pã ta laŋna-ı.

Titu na ı taapalaa

¹⁶ Lãã fãã, ıni ı yelina na Titu lukĩ mũpũyũ mã tãã isũ tá lukũyũ tã. ¹⁷ Í lapa nti tã sãlãma-ı tã na pã tu kãla mpũ te. Í seesa isãle ke sãããm, halãna ı maŋamaŋa í tu mã te pote pãle. ¹⁸ Tã tãŋsa ı waalı kã tá taapalũ wei Yesu seelaa kpeka tãna pũyũlãyi ı tãmlẽ ke Laapaalı Kũpãŋ tãm taa tã. ¹⁹ Pãle pã paasi Yesu seelaa ka lããna-ı si í sukĩ-tũyũ tá yãla taa kã timpĩ timpĩ tã lakĩ tãmlẽ kupante tãneyẽ Tacaa teeli tãã tã. Na pã hũlãyĩ tãtãgã isãna mpi tá luũŋ ná wẽẽ si tã sãŋna lãlaa tã.

²⁰ Tã pãekãyi na tá cãlãyi si tã paasũyũna liyitee sããããna ane a tãm tã, nãgãlũ í taa kãã na í cayana-tũ. ²¹ Paa Tacaa isentaa paa yãlaa kiŋ tã pãekãyi si tá kupantũ í lu tãcẽicẽi.

²² Tã tiliyi pá na tá taapalũ lãlv. Tã maŋasa ıleyẽ tãm paŋale si tã naa ı waalı, na tam tã nawa si ı seesa isãle kã. Ama pãnentẽ ı tũ-mẽyẽ naani ke teu, ıle ı seesa isãle na pã kãli mpũ. ²³ Ye Titu ıle ma waalı tũ ntẽ ıle, mã na-ı tã lakãna tãmlẽ ke mã tãã. Tá taapalaa lãlaa mpa pa si-ı tã, Yesu seelaa kpeka tilina pãle, na pãle pa lakĩ kã si pá ha Kilisiti ke teeli. ²⁴ Í la na pã hũlí si í sãla-wẽ na tampam, ılena Yesu seelaa kpeka tã a taa na á nyi si tã sama-mẽ tã, pã tãya yem tãã se.

9

Yuta isã seelaa tem

¹ Pã tãya isũ maa nãki na ma ŋmaa-mẽyẽ takãlãya na mã heeli-mẽyẽ lãã yãlaa mpa pa wẽ Yuta tã pa sãnav tãm ntãyi kũheelu. ² Ma nyãmã isãna í lakãna lũyũ kũlũmũyũ tã mẽẽ, halãna ma sama-mẽyẽ Masetoni nyãma kiŋ, si tá taapalaa ke Akayi tetũ taa nyããsa pa tãyi sãnav tãm taa kã tuu pãnte. Í seesyũv mũpũyũ isãle tã pã nyãmãtãyi pa taa paŋale kã. ³ Paa na mpũ ma tiliyi tá taapalaa paneyẽ mã tã, pãcã pũyũlũyũ mpi tã pũyũla-mẽyẽ tãm tãne tã taa tã, pá nana pa ıse. Ma caa kã si tampana pá maŋana í nyããsa mã tãyi teu na pã la teitei na nti maa heelãya-wẽ tã. ⁴ Ye pã tãya mpũ, ma na Masetoni nyãma tá kãma na tá maŋana í ta nyããsi mã tũ, tãya pã tũ feelẽ. Mpi tã í yãlaa na tá tã-mẽ na tá taa kã teu. Na ye mã nyãntẽ tãm ıle paa yãgãtãyi tãle. ⁵ Ma maŋasaa na mã ná si pã kãla teu si mã wiina tá taapalaa panẽ na pá tãẽ nãgã na pá polo mã tã, na pá tãyãnãyi kũcãã kũpãŋku ŋku í tãma si í kã la tã. Maa kãã na mã kãŋ tã, pã tãna pã nyããsaa tãkãŋkãŋ na pã hũlí si lũyũ kũlũmũyũ ke í lapãnaa, pã tãya kũcaalũyũ nakũli.

⁶ Í tããsi teu si ye wei ı tuu pãcã, pãcãgã ı kã kũ, na wei í tuu sãããm, sãããm ke ı kãŋ kũm. ⁷ Ye mpũ paa wei í ha isãna pã ha-ı tã, í taa hana wula yaa kũcaalũyũ. Pã tãya pulũ tãã,

wei i haana laηhulvmle təγə ləw səwlaa. ⁸ Na ləw wena pəsuyə si i ha-meγe kupantu ke səsəm, pécó i taa laη mpi i nyuləyi tə. Ama i hiki, na haləna pé kaasi na i lana təma kupana. ⁹ Pa ηmaa ləw Təm taa si:

l haa konyəntənaa na luyə kuləmvuyə.

l kupantu u teη.

¹⁰ ləw wei i haa tuulu ke kətutuuum na i haa-i təγənaγa si i təəna i ti tə, ləw inu i ká ha-meγe kətutuuum təna mpi i nyuləyi tə. ləw inu, i ká la na pə pu, na mə kupantu huki səsəm.

¹¹ ləw ká tu mə niη taa ké isəna mpi pə wəe təγə tam na pécó mu pəsi na i laki kupantu ke tam. ləw pəγalə ká sē ləw ké i na təmlə ke kucəəη wei i laki na té pukina tə i təw. ¹² Pə taya pulə təw, kookali wei i laki isəntə tə pə taya ləw yəlaa sənəv təw tike. Ama pə yeki tətəγə na yəlaa sē ləw ké i na təmlə. ¹³ Kookali inə i lapə taa ké pu hólí mpi i kéwa tə, na yəlaa pəγalə ká sana ləw ké isəna mpi i nuna na i laki si pé hólí si i təma mə taa na Kilisiti Laapaalı Kupaη tə. Na paa sa ləw tətəγə isəna mpi mə na-we na ləlaa i taluyə mə kupam na luyə kuləmvuyə tə. ¹⁴ Na paa sələməγəna-me na ləw, na paa səwli-meγe səsəm ke pəeləe taa pəeləe nna ləw lapa-me tə a təw. ¹⁵ ləw fəw, nyá kucəəw fəi kəesuyə.

10

Pəwli təmlə tampana huləyə

¹ Pəwli má, ma mayamaya təkpeη ma wiikəna-me. Ma wei yəlaa yəγətəyi si ye ma wə mə kiη ilə ma wə təhēe. Ama ye ma fəi mə kiη ilə ma apalətu kpawəγalə. Ma təkəγi-meγe Kilisiti kupantu na i leleη təw si, ² i taa ye le na waatu wei ma kəη mə te tə má hólí ma apalətu. Pə taya pulə təw, ma huəv teu si maa hulə ma apalətu ke mpa pa huəv si tə təηəyi yuləhuwēe ke yem tə. ³ Kupam tə wə tá yulətuənvuyə taa yaa, ilə pə taya yuləhuwēe ke yem ké tə təηəyi na té yookina. ⁴ Ama yoou wontu nti tá yoona tə tə ta ke nti antulinya inə i yəlaa yoona tə. ləw yoou wontu nti tə pəsəyi na té wakəli təcəəsələ toη nyəntə təγə tə yoona. Tə wakəlayi pəpətu ləmayasēe. ⁵ Tə kpeesəγəna pa təna mpa pa laki kalampaani na pá kayətəyi si pá taa nyi ləw tə pa huwēe. Tə kēe yəlaa huwēe təna na toη na té tuyi Kilisiti təw si pá nuna-i. ⁶ Ye mu kəma na i la na pə ná si i nuna təkpaata, ilə pə kaasa mpa pa təna na paa caaki nuna tə tá səwə puwa si té hə pa ηkpaηη.

⁷ Paa mpi, pə tənuyə təw ké mə nyənəγəna. Ye yulə nəγəlv i teη i taa si Kilisiti təna-i, pəntu i mayasi teu na i ná si Kilisiti ti tá tətəγə, isu i ti inu tə. ⁸ Pə taya pulə təw, paa ma sama ma ti na səsəəntu nti Tacaa ha-tu tə, fēelə u kpaa-m se. Pə ha-tuyə səsəəntu ntəyi si pé la na i te mə taa na ləw ké səsəm. Ama pə taya si pé wakəli-me. ⁹ Ma ηmaakuyə ma takəlası tə, maa pəkəyi si má kpeeti mə pəntu se. ¹⁰ Nti yəlaa yəγətəyi təγələ si: Pəwli takəlası taa təm wə toη na apalətu ké. Ama waatu wei i mayamaya i wə tá heku tə i wēe ké təhēe na i yəγətəya wə konyəη. ¹¹ Ye wei i yəγətəyi mpv pəntu i nyi teu si nti tə ηmaa tá takəlası taa ké waatu wei tə fəi mə kiη na nti tu la waatu wei tu wēe mə kiη tə, pə kaa wēe ηkaηka se.

¹² Tə kaa nəki na té kēena yaa té mayasi tá ti na ləlaa mpa pa makı pa laηa taa si pa ké pulə tə. Pa ké iwēeη ké, na pa mayamaya pa caana pa kumayasuyə ηku paa mayasəna pa ti tə, na pa taa pa tike ke pa kpeesəγəna təma. ¹³ Ye tá, tá kaa pəsi na té sa tá ti na pé tēe caasa. Ama tə saη tá ti na pé kēesəna təmlə nte ləw tu-tu tə tə tənəya. ləw hana-tuyə mpaav si té tala mə te. ¹⁴ Isəna pa suna-tu tə tu ηmaana pə təw, ye tə taa kəw mə te ilə mpuyələ. Ama tə tala mə tēye teu na té heeli-meγe Kilisiti təm Laapaalı Kupaη. ¹⁵ Pə təw ké tu ηmaana isəna pa suna-tu tə pə təw. Tu saη tá ti na ləlaa lapa təma nna tə. Ama tə caa ké si mə taa təmnav ke ləw i səwsi, iləna tá pəsi na té la təmlə nte tə kəla ləη nyəntə təcayacaya təγə mə heku, na tə taa ηmaana isəna ləw su-tu tə pə təw. ¹⁶ Pə waalı ilə tə pəsəyi tá yələna Laapaalı Kupaη ke tətənaa mpa pa wə mə te lələ tə pa taa, na té taa sa tá ti na nti ləlaa təma lapə ke pa təma taa tə.

¹⁷ Pa ηmaa ləw Təm taa si: Ye wei i caa i sa i ti, pəntu i sa i ti na nti Tacaa lapa tə. ¹⁸ Kupam, pə taya yulə wei i nyənəyi i ti isu i ké pulə tə inu i sam yana. Ama wei i təw Tacaa yəγətəyi kupantu təγə.

11

Mpa pa yaa pa təyi tillaa ke yem tə

¹ Ma kooliyi ké si isəwəe í tu nyəni-m pəcəɣə kraŋtu. Pə we mpv mēe, í nyənəyi-m mpv. ² Ma wena isesəemle ke mə təm taa ké, ile ləɔ tənə-m isesəemle íté. Pə taya pulv təɔ, í wēe ké isu pēelə wei i ta nyənta apalu ke paa pəcə na má tə si apalu kulum koŋ ke maa ha-i tə, apalu inəɣəle Kilisiti. ³ Ama ma nyəŋ ké si pə taa kəɔ na mə layatu saali na í lə mə na Kilisiti í krentuyv tam na pə we teu ke isəna mpi tə. Na pə kəɔ pə lá isu lfa ka yeluyu na tum mari-i pəpətv təm ke i nəɣə taa na í tolisi-i tə. ⁴ Pə taya pulv, í tēma mə taa si nəɣəlv í kəɔ í kraali-meyə nyente Yesu nəɣəlv i təm na pə tá kēna Yesu wei i təm tá kraala-mē tə. Na í taŋaa tətəyətəyē si í mvyi nyente feesuyu nakvli kv təm na pə tá kēna ləɔ Feesuyu ŋku kv təm tə heela-mē tə, na nyente Laapaali nəɣəlv na pə tá kēna Laapaali Kupaŋ wei tə heela-mē tə.

⁵ Ma ta huv si mə nyente tillaa taa səsaa mpe pa tēe-m pulv taa se. ⁶ Ama pə pəsəyi pə wēe yəɣətəyā wawawa wei ma ta nyi tə. Təfə pa ta kəli-m nyəm. Tə hulə-meyə hípúyú təceicei ké paa mpi pə taa ké na paa timpí.

⁷ Waatu wei ma kraalaya-meyə ləɔ Laapaali Kupaŋ tə, faalaa ke ma kraalaya. Ma pasa ma təyi hípúyú si pə kusi-mē. Yaa ma lapa mpv tə kawalaya nté? ⁸ Ma tisaa si Yesu sēelaa kpeka lenna í feləyi-m, ile pə we isu ma hulvsa aleyele na má sənə-mē. ⁹ Waatu wei maa we mə te na kunyəŋ wena-m tə ma ta svki mə taa nəɣəlvuyv səɣəla. Pə taya pulv, tá taapalaa mpa pa luna Masetoni tə pa kəna-m pə tənə mpi pə laŋa-m tə. Ma təkə ma təyi si pə taa kəɔ na má svki mə taa nəɣəlvuyv səɣəla. Na mpv inəyi maa təkəyi ma təyi tam. ¹⁰ Na Kilisiti tampana nna ma təkə isəntə tə ma kaa yeke mpi ma yəɣəɣəna isəntə təɣə yəɣəlvəv ke Akayi tetv tənə taa. ¹¹ Pepe yelina na ma yəɣətəyi mpv? Ma ta səl-i-mē tə pə təɔ yaa? ləɔ nyəmə təu si ma səl-i-mē.

¹² Isu ma lakuyv pənente tə hípúyú maa laki, ilēna má ləsi mpa pa həŋ pa ti na pá təŋ si tá na-wē tə kaa təmle təɣə pə taa. ¹³ Yəlaa mpe pá ké tillaa pəpətvnaa ké. Pa looliyi nti pa laki tə tə taa na pá cesəɣəna pa ti isu Kilisiti tillaa. ¹⁴ Na tələ tə fei piti mēe, hípúyú Sataní mayaməyā ná cesəɣəna i ti isu isətaa tillu kupaŋ nəɣəlv. ¹⁵ Ye mpv pə fei piti si i təmle nyéma í cesəna pa ti isu siyisuyu lataa. Ama te, pu te na pə fel-i-weyə mpi pa laki tə.

Pəɔli kunyəntəyəle ke ləɔ təmle təɔ

¹⁶ Ma tasəyi-təyi yəɣətvuyv ké, nəɣəlv í taa nyəni-m isu ma ké kraŋtu. Yaa ye í tu nyənəyi-m kraŋtu ntə, í yaa-m kraŋtu, ilēna pəcə má pəsi na má sa ma təyi pəcə tətə. ¹⁷ Nti ma yəɣətəyi isəntə tə pə taya ntəyi Tacaaluyv wēe si má sa ma ti uní. Ma yəɣətəyi ké isu kraŋtu. ¹⁸ Pə taya pulv təɔ, timpí yəlaa lələa saŋ pa ti na yulvhwēe ke yem tə, isu ma sama ma ti tətə mēe. ¹⁹ Mē mpa mē mə na mə isē tə, paa pa ta tu sələmi-mē si í mv kraŋtvnaa, í mvyi-weyə. ²⁰ Í yelaa ké si pá pəsi-meyə yomaa, si pá təkəna-mē, si pá puyisiyi-mē, si pá kraaki mə təɔ na pá feləyi, si pá maki mə nəɔsi. ²¹ Tá icantu təɔ ké tá taa la mpv. Pə wē fēele si má yəɣətəyi mpv.

Paa na mpv tə, ye nəɣəlv maki kaŋkante si i wena mpi i ká saŋna i ti tə, ma pəsəyi na maa má kaŋkante tətə mēe. Ma yəɣətəyi ké isu ma svv kraŋtvuyv. ²² Ntəŋ pa ké Həpəla nyéma yaa? Na má tətəɣə te. Ntəŋ pa ké lseyeli nyéma yaa? Na má tətəɣə te. Ntəŋ pa ké Apələham piya yaa? Na má tətəɣə. ²³ Ntəŋ pa ké Kilisiti təmle nyéma yaa? Má ké Kilisiti təmle tv na pə kəli-wē. Ma lapa təmle na pə kəli-wē. Pa təkə-m təm payəle na pə kəli-wē. Pa mara-m na pə kəli-wē, səm nəɣə taa ké ma wē tam. ²⁴ Təm kakpasí ke Yuta nyéma mara-m akpatēe pəɣəlayəfēi nule nule. ²⁵ Lom nyéma ná mara-m təm tooso, pa yəɣə-m pēe ke təm kulum si pa kvuyv-m. Təm tooso ké lvm lipa kpuləŋ wei i taa ma wēe tə, ma cəyā ilim kuluməm na ahoo kulumēe ke teŋku taa. ²⁶ Ma cəɔv katatəlayā taa, pusi na ŋmulaa niŋ taa ké ma wēe. Səm nəɣə taa ké ma wē ma Yuta nyéma mayaməyā hekv taa, na səm nəɣə taa ké ma wē kpai nyéma tē. Na səm nəɣə taa ké ma wē acalēe taa, na səm nəɣə taa ké ma wē wulayā tetv taa. Na səm nəɣə taa ké ma wē teŋku taa. Na səm

nəɣɔ taa ké ma wɛ tá taapalaa kucɛsaa kiŋ. ²⁷ Pa yaa si kaŋkaŋsi tɛma na wahalanaa sɔsaa tɔ, má nana. Tɔm paɣale kɛ maa kpɛtəxi isɛlɛ. Nyɔɣɔsi na lɔkɔtɔ tɔ, paa pɔɔsɛyi. Ma kpisa kutəɣɔ təɣɔ kɛ wulee wulee. Ma təɣɔ wahala na watu, paa wontuyu kutakuyu ma fɛina. ²⁸ Na pə tu kaasa mpi tɔ, maa yɔɣɔtəxi pə tɔm. Yesu sɛɛlaa kpekə tɛna tɔm nəɣɔsɛ ná kuyɔ-m paa kuyankuyu. ²⁹ Ye yulu nəɣɔlɔ lapa icam, má laki icam tɔtəɣɔ. Ye pə tu nəɣɔlɔ kɛ isayatu lapu, pə wuki-m ké təsəŋŋ.

³⁰ Ye pə wɛɛ si má sa ma təɣɔlɔ, ma icantu ma icantu cɔlɔɣɔ maa saŋna ma ti. ³¹ Tacaa Yesu Caa Isɔ nyɛmá si maa looliyi. Inəxi paa saŋ tam. ³² Maa wɛ Tamasi tɔ, wulav sɔsɔ Aletasi su kvfɛnɛɛ wei kɛ tɛna tɔ i su taŋlaa kɛ kolunɔ ŋka ka cɔna icatɛ tɔ ka nəɣɔ si pá kpa-m. ³³ Ama pa tu-m sɔtɔkv sɔsɔɔv taa na pá tisi-m na icatɛ kolunɔ ŋkɛ ka pətote. Mpu pə yelina na má fiti i niŋ taa.

12

Mpi mpi pə hula Pɔɔli na í ná tɔ

¹ Paa ti sam fɛi teu tɔ, isu ma sama ma ti. Pə lapa-m isu toosee taka na má ná mpi mpi na mpi Tacaa kulaa na í hólí-m tɔ, maa yɔɣɔtɔ pə tɔm kɛ pənente. ² Ma nyɛmá isɔ sɛɛlv nəɣɔlɔ, pusi lapa naanɔwa na liyiti kɔlɔ pə kraasuyɔ-i hatuu isɔtaa tɔ. Ma ta nyi si pə kraasa-i tampana yaa pə lapa-i isu toosee taka ké kulapɔ tɔ. Ama Isɔ tike nyəmna. ³ Ma nyɛmá si kupam pə kraasa yulu inəxi hatuu aləsanna taa. Ma tasəxi yɔɣɔtuyɔ si ma ta nyi si tampana pə kraasa-i yaa pə lapa-i toosee taka ké kulapɔ tɔ. Ama Isɔ tike nyəmna. ⁴ Na í nu pa yɔɣɔtəɣa tənəɣa tɔmnaa mpa yulu kaa pəsi na í yɔɣɔtɔ tɔ, na pə ta tu hav yulu pəɣaɣa si ká yɔɣɔtɔ tɔ. ⁵ Yulu inɛ maa sami-i, ilɛ ma mayamaya ma kaa sa ma ti se. Ye pə wɛ sam, ma icantu kiŋ kɛ maa sana ma ti. ⁶ Ye ma ti sam kɛ maa pɛɛkaya ma taa la kraŋtu se. Pə təɣa pulv tɔɔ, tampana kɛ maa heelaya tɔ se. Ama ma kpa ma təxi na ma ti sam, maa caa si nəɣɔlɔ í nyɛni-m si ma ké pulv na pé kəli isəna mpi í naaki na í nukɔ si ma laki tɔ.

⁷ Pə tu-m ma tənuyɔ taa ké kutəŋ kɔwəwuu si ma taa saŋ ma ti si maya pə kula sɔsɔɔntu na pé hólí. Ilɛ kutəŋ ŋku ku wɛ ké isu Satani tillu wei i tilaa tɔ si í kaɣati-m na má taa sa ma ti tɔ. ⁸ Tɔm tooso ké ma səlɛma Tacaa kɛ kutəŋ kɔnɛ ku tɔɔ si í waasi-m-ku. ⁹ Ama i cɔ-m si i pɛɛlɛ paasi, pulv ta kaasi si í tasa-m lapu, si pə təɣa pulv tɔɔ, ma icantu taa ké inɔ i toma ná naa teu. Ye mpu ma icantu kɛ maa sana ma ti na Kilisiti toma kenti ma tɔɔ. ¹⁰ Pə tɔɔ ké icantu na kutuyɔ na isənyəŋlɛ na wahalanaa na laŋwakəllɛ sɔsɔɔlɛ, pə tɛna mpi ma naa isəntəɣɔ Kilisiti tɔɔ tɔ ma mɔɣələɣəna-wəxi. Pə təɣa pulv tɔɔ, ma ké icam ilɛ ma toŋ taa toŋ ntɛ tɛna.

Kɔlenti nyɛma tɔm caaluyɔ kɛ Pɔɔli

¹¹ Ma yɔɣɔtəxi ké isu ma svu kraŋuyɔ, ilɛ mə yelina na má yɔɣɔtəxi mpu. Pu mɔna isu mu sɛenna ma tɔɔ. Mpi tɔ, paa ma ta kɛ pulv tɔ mə nyente tillaa sɔsaa mpe pa ta tɛɛ-m pulv. ¹² Pə lapa tɛma wɛna a hólíyí si ma ké tillu təɣɔ mə heku taa na suulu sɔsɔ mɛɛ. Səɣɔntu tɛma na Isɔ kəkɔlɔ nyəm na piti tɛma kɛ a lapənaa. ¹³ Nti tɔ taa ké pa ta la-mɛ isu pa lakuyɔ Yesu sɛɛlaa kpekə lɛna tɔ ye pə təɣa təkuyɔ mpi mə ta təkɔ-m tɔ pə paasi? Ma tɔm sɛpəna-mɛɣɛ tənɛ inɔ tɔ taa.

¹⁴ Ma nyɔɔsəxi ma ti si ma kəŋ mə tɛɣɛ tɔm tooso nyəm, ilɛ maa caa si í təkɔ-m se. Mə mayamaya kɛ ma caa pə təɣa mə liyitee. Pə təɣa piya caləsəɣəna liyitee si si tɔɔ si caanaa. Ama caanaa caləsəɣəna liyitee si pa tɔɔna pa piya. ¹⁵ Ye ma ma laŋhulɔmlɛ ntɛ si má təɣɔ mə tɔɔ ké pə tɛna mpi ma wɛna tɔ, paa ma ti má ku na pé səna-mɛ. Ye máa sɔɔla-mɛɣɛ ínpóyó teu ilɛ, mu məŋna maya sɔɔluyɔ kɛ pəcɔ?

¹⁶ Í nyɛmá teu si ma ta musəna-mɛ. Ama lelɛ ná tɛna-ti si acilayatu kɛ ma lapənaa na má nyi-mɛɣɛ katəsi na pəpətɔnaa na má kpa-mɛ. ¹⁷ Mpa ma tila mə kiŋ tɔ pa taa nəɣɔlɔ lapa na má təɣɔ mə tɔɔ? ¹⁸ Ma wiina Titu si í polo mə tɛ na ma tərjsa i waali ké tá taapalu ilɛ. Yaa í caa í tɔ si Titu təɣəna mə tɔɔ kɛ? Pə təɣa ma yaasi na ma ikpatɛ kɛ Titu təŋaa?

¹⁹ Ntanyı pə kpaγau waatu nəγəlv tə ı huν kele sı tə preekəγı sı tə keeli tá nyóóη təv. Aai pə taya mpv. İsəna Kilisiti caaki tə rıpúγú tə yəγətəγı İsə isentaa. Tá taapalaa kvpama tə heeliγı-meγe pə tənaya rıpúγú sı í pulv ləlv. ²⁰ Ma nyah sı ye ma kəma na má tala mə te má taa maγana-meγe nti maa caa tə tə taa, na mu taa na nti mu caa təγə ma kiη. Ma nyah ké sı pə taa kəv na yoo, na isəseemle, na páána, na kəlvγv preekvγv, na kvtvvη, na yəγətaya kvai nyəηka, na isəcau, na liγıtuγv pə wee. ²¹ Ma nyah ké sı má tala mə kiη ma İsə í taa pasa-m mə isentaa na má kəv na má wii yəlaa paγale mpa pa lapa isayətvnaa ke tuu ləη, na pá tá yelev tetelakası, na asilima, na yaasi isayau wei paa təkaa tə pa təv.

13

Kantəkaya kvkpaalətv na sēetv

¹ Təm tooso nyəm nté ma caa kənte ke mə te tə. Aseeta nyəma naale yaa tooso ká huləna təmnaa təna mpa pa wee tə pa tampana na pécó. Pa ηmaa rıpúγú İsə Təm taa ké. ² Ma kpaaləγı tuu mpa paa lapa isayətv tə na lelaa sı ye ma kəma na má kəv sı ma naa-me, ma kaa wii nəγəlv pətətəle. Maa kəma təm naale nyəm tə ma tema-meγe kpaalvγv ke mpv. Pənente ma fei mə kiη ile ma tasəγı-meγe kpaalvγv. ³ Ntəη í caa í ná sı Kilisiti təη ke ma yəγətəγəna yaa pə taya Kilisiti təη yaa? Í ká ná mee. Kilisiti u hóləγı icantv natələγı mə təm taa se. Ama toma ke ı hóləγı mə hekv. ⁴ Paa na mpv ı icantv təv ké pa kama-ı səm tesika təv. Ama ı wena ı weesvγv ke İsə toma taa. Tá na-ı tə kvpentaa ké, na tə ké acamaa tətəγə. Ama yaasi wei tə lakəna mə kiη tə pə hóləγı ké sı tá na-ı tə wena weesvγv ke İsə toma təv.

⁵ Í maγası mə maγamaya mə ti na í feη mə ti na í ná sı í təkə İsəseele mpaav yaa í tá təkı. Ntəη í nyəmá teu sı Kilisiti we mə kiη na? Təv, í temna İsə na mə taa tə, ye í pəsaa na í hólı tampana ke mpv ile, mpvγvle. ⁶ Ma huν sı í nyəmá teu sı tá kiη, tə pəsəγı na tə hólı mpv mee. ⁷ İsə ké tə sələməγı sı í yelev na í taa la kawalaya nakəli. Tu caa sı tə hólı tənə tə taa ké mpi tə pəsəγı tə, paa pu lu sı pəsəγv ke tu pəsəγı, kvpantv ke tə caa mu laki. ⁸ Pə taya pulv təv, tə kaa pəsi na tə lu İsə tampana waalı. İsə tampana anəγı tu lana. ⁹ Tá kev acamaa na mu ké təηtvnaa tə, tá laηa hulvmaa ké. Pə təv tətəγə tə sələməγı sı í la kvpantv ke teu. ¹⁰ Mpi pə təv ma we-me na pooluη na ma ηmaa-meγe takəlaya təγəle sı waatu wei maa kəv mə kiη tə ma taa lana-me na təη ke toma nna Tacaa ha-m tə. Pə ha-m toma anəγı sı pə la na í polo ləlv, pə ta ha-m-ye sı pə wakəli-me.

¹¹ Pənente ma taapalaa pə lapa wulee. Í lv sı í tē teu. Í səsəγı təmaya apalətv. Í wee nəγə kvlvmaya, na í wee təma na leleη. İsə wei ı səvləγı na í haa alaafəya tə í wee mə kiη.

¹² Í sēe təmaya teu na í leli.

İsə yəlaa təna sēe-me.

¹³ Tacaa Yesu Kilisiti pēelee na İsə səvləγv na kvpentvγv ηkv Feesvγv Naηηtv kəηna tə pə wee mə təna mə kiη.

TAKĒLAYA ƆKA PƆƆLI NMAAWA
KALATI
NYĒMA TƆ
Kutubtu

PƆƆli Ɔmaa takĒlaya kaneyε Kalatı lso seela mpa i maɣamaɣa i pona Laapaali kuɔan na pa mu tɔ. I ka nuwaga si yĕlaa kɔma na pa seɣesɛɣi-weɣe Yuta nyĕma kulaputu. Ie i lanle ta heena pa kuɣesɛtu nti. Pɔ tɔ kĕ i tɔma si: Laapaali Kuɔan wei ma heela-me tɔ i ta ke wei yulu lupa kulupu tɔ (1:11). I yɔɔta tɔtɔ si lso pelee yakana yulu, pɔ taya kulaputu tɔnɔ tɔ. Pɔ tɔ kĕ pɔ we si tɔ tɔn Naɣu Naɣu nyantu pɔ taya yĕlaa nyantu.

Isana pa faya Kalatı takĒlaya tɔ:

Laapaali Kuɔan we kulum kĕ, titite 1-2

lso pelee yakana yulu nyɔɔ, titite 3

lso seebu wei i fita yomle tɔ na i kulapɔle, titite 4-5

Kutakatu, titite 6

Seetu

¹ Maɣa tillu PƆƆli, Ie pɔ taya isu yĕlaa tɔna-m tiluyu. Pɔyele pɔ taya isu yulu nɔɔlu i telasana-m tiluyu mpi. Ama Yesu Kilisiti na Caa lso wei i ka feesa-i waatu wei i sɔpa tɔ mpe pa maɣamaɣa pa tɔna-m-wi. ² Mɔ na ma taapalaa mpa pa tɔna pa we cɛne tɔ tɔ tamsana na tɔ Ɔmaa takĒlaya kaneyε Kalatı Yesu seela kpeka me si tɔ seki-me. ³ Taca lso na tɔ Sɔsɔ Yesu Kilisiti pɔ hɔli-meɣe pelee na pɔ ha-meɣe alaafaya. ⁴ Kilisiti un i hana i ti si i ya-tɔn tɔ isayatu taa na i lsi-tɔn kuɣeɣ kutakeseɣ un i taa, na mpɔ un pɔ kĕ Taca luyɔ nyantu kĕ. ⁵ Tɔ tɔ lso kĕ teeli ke tam tɔ. Ami.

Laapaali kulum unɔɔle kulum takɔn

⁶ Ma ta huɔ si i kɔ ha siɣile ke mɔpɔɔ lɔn ke wei i yaa-meɣe Kilisiti pelee tɔ tɔ na i tɔn Laapaali Kuɔan lelu, ma tutaa kĕ. ⁷ Ma yɔɔtɔn mpɔ tɔ pɔ taya isu Laapaalana Kuɔama we naale se. Ama ma nawaɣa si yĕlaa we na pɔ laki-meɣe yeleye na pɔ caa pa kee Kilisiti Laapaali Kuɔan un. ⁸ Ye nɔɔlu kɔma na i heeli-meɣe Laapaali kufalu nɔɔlu na pɔ tɔ kĕ wei tɔ tema-meɣe heeluyu tɔ, lso kɔ nana pɔntu paa i kĕ awe. Paa tɔ taa yulu maɣamaɣa, paa isɔta tillu nɔɔlu maɣamaɣa. ⁹ Tu tema-meɣe heeluyu na ma tasɔɣi-meɣe heeluyu ke mpɔ, si ye nɔɔlu kɔma na i heeli-meɣe Laapaali kufalu nɔɔlu na pɔ tɔ kĕ wei i tema muɔ tɔ, lso kɔ nana pɔntu.

¹⁰ Ie pɔ luwa si yĕlaa isante ntĕ ma caa yaa we? Aa, ama lso isante ke ma peekɔɣi. Ma caa si yĕlaa lan i heena-m? Ye maa caakaya si yĕlaa lan i heena-m ma taa la Kilisiti tamle tu.

Isana pɔ lapa na PƆƆli pɔsi tillu tɔ

¹¹ Ma taapalaa ma heeliɣi-me tɔfoo si Laapaali Kuɔan wei ma heela-me tɔ i ta ke wei yulu lupa kulupu tɔ. ¹² Ma ta nu-tɔn yulu nɔɔlu i kin. Pɔ taya yulu nɔɔlu seɣesana-m, ama Yesu Kilisiti maɣamaɣa kulina tɔ tɔ na mɔ nyi-ti.

¹³ I nu isana ma yaasi ka we waatu wei maa seesa isale na Yuta nyĕma lso seebu tɔ. Na i nyĕmɔ isana maa naasaya lso seela kpeka takan kan na mɔ seesa isale si ma wakelɔɣi-we takpataa tɔ. ¹⁴ Mpa paa kĕ ma piitim nyĕma na pɔ kĕ ma saalanaa tɔ pa taa nɔɔlu ta han-na-m pulɔ tɔ Yuta lso seebu taa. Isana maa tɔnaya tɔ caanaa kɔtasi tɔ pɔ fei keesɔɔ.

¹⁵ Ama lso suulu tɔ i lsa-m na ma mpa ke waatu wei pa ta tu lulata-m tɔ, na i yaa-m si mɔ la i tamle. ¹⁶ Pɔ kɔma na pɔ maɣa lso na i kuli i Pɔyalu tɔ si mɔ nyemi-i tɔcei, na mɔ seɣe mpa pa ta ke Yuta nyĕma tɔn i tam Laapaali Kuɔan tɔ ma ta polo nɔɔlu cɔlɔ saawala lapu. ¹⁷ Pɔyele ma ta polo Yosalem si ma naa mpa pa lapa tillaa na ma tɔ tɔ. Ama ma tee Alapu ke kpakpa, pɔle pɔ waali Iena mɔ mɔ Tamasi. ¹⁸ Pɔle pɔ

waali pə lapa pusi tooso təɣə ma pola Yosalem si ma nyəɣ Piyee. Ulena má na ílé t́ caya wee naanɔwa na kakpasí. ¹⁹ Ma na tillaa taa nɔɣɔlv tə ta na ye pə taya Tacaa neu Saaki.

²⁰ Tampana təm ke ma keesəyi-meɣe takəlaya taa cəne, na lso maa looliyi.

²¹ Pəle pə waali ma cəw Sili na Silisii pa tetɔnaa taa. ²² Pə na pə mpv tɔ Yuta tetv taa Yesu seelaa kpeka ta keesita-m. ²³ Ama pa yɔɣɔta ma təm ké na mpe pá nu kɔnu, si wei un i ka naasaya-tv tɔ kayana i tɔɣna lso seev mpi i ka seesa isəle si í wakəli təkpataa tɔ pə waasv lapv. ²⁴ Na pá sarj lso ké ma tɔw.

2

Pɔɔli na tillaa lelaa

¹ Pə lapa pusi naanɔwa na liyiti ulena má məli Yosalem, na Panapaasi su-m, na má kpena Titv tɔtɔ. ² Pə taya pulv tɔw ké ma pola Yosalem, lso huləna-m si pə wee si təlasi má polo ké. Ma na təna nyuvv nyéma tə kota tá tike, ulena má kraɣa Laapaali Kupaɣ wei ma laki mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔ i təm na má keesi-we təcicei. Ma luyv taa fei si mpi ma təma lapv na mpi ma tɔɣna lapv tɔ pə pəsi yem. ³ Na Titv wei i tɔɣa-m mpv na í ké Kələeki tv tɔ pa ta caali-i si í pəli. ⁴ Ama acesaacesaa nyéma mpa pa sita tá hekv tɔ pəle pa lɔpəna si í pəli. Acesaacesaa nyéma mpe, pa ləɔlaa ké təkəv na pá svv tá hekv, si pa feɣiyi na pá ná tá na Yesu Kilisiti tə krentaa na tə we kasayampiitu nti tə taa tɔ. Pa caakaya ké si pá pəsi-tuyv yomaa. ⁵ Ama tá tá ha-weɣe pə mpaav ke paa pəcɔ mayamaya. Tá sɔɔlaa ké si mə tɔw ile t́ təkli Laapaali Kupaɣ tampana təkpaɣkpaɣkpa.

⁶ Mpa ma tɔɣ si nyuvv nyéma ke mpv tɔ, tɔv, ma ta nyi si tampana mpeɣele nyuvv nyéma yaa we tɔ. Ule paa pa tu ké mpa te, pə kulvm. lso ile u nyənəyi tɔw tɔ se. Mpe un pa taa nɔɣɔlv ta tasa-m təm kvfatv natələyi sɔəsuyv si má la. ⁷ Ama pa nawaɣa təkəlekele si lso tv-m təmle si má heeli Laapaali Kupaɣ ke mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔɣo teitei isu i tv Piyee ile si í heeli Laapaali Kupaɣ ke Yuta nyéma tɔ. ⁸ lso lso kraɣ Piyee ke tillu si í paasəna Yuta nyéma tɔ mpv tɔtɔɣo i kra maya tillu si má paasəna mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔ. ⁹ Saaki na Piyee na Yohaani, mpa mpe pa nyənəyi mpv si pa nyuvv nyéma tɔ, pəle pa nawa si lso paasaa ké na í tv təmle nteɣe ma niɣ taa na tə mpa. Ulena pá kra má na Panapaasi tá niɣ taa na pá ciyiti. Tə lapa nɔɣo kulvmaya ke mpv, ulena tá təna t́ yɔɣɔti na t́ tisi təma si táa mələna mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔ pa kiɣ na mpe pá polo Yuta nyéma kiɣ. ¹⁰ Ama nti pa wiina-tv tɔɣole si, t́ tɔəsí pa kɔnyəntɔnaa mpe pa tɔw, na ma lapa teu ke nti pa yɔɣɔta mpv si t́ la tɔ.

Pɔɔli kalənav ke Piyee ke Antiyəka

¹¹ Waatv wei Piyee kɔma Antiyəka tɔ ma yona-i yəlaa taa ké i toola mpaav tɔ pə tɔw. ¹² Nti tə taa i toola tɔɣole si, Saaki ka tila napəli, na waatv wei pəle pa ta tata tɔ, Piyee na tá taapalaa mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔ pa təkayana. Ama pəle pa kɔma na pá tala, ulena í se mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔ pa cəɔɣo tɔɣov. Pə taya pulv, i nyaɣayana mpa pa sɔɔla pəlvv təm tɔ. ¹³ Tá taapalaa Yuta nyéma mpa pə kaasaa tɔ pəle pa tɔɣa Piyee ikpate tɔtɔ, haləna pə kpeɣna Panapaasi na pá teləsi uleɣe pa icantv nti. ¹⁴ Saa wei ma nawa si pa tɔntə ta maya na pa ta tɔɣ Laapaali Kupaɣ tampana ke teitei tɔ, ma təma Piyee ke yəlaa təna isentaa si: N ké Yuta tv pəyele n lapa cəneɣe isu wei i ta ke Yuta tv tɔ, n ta la isu Yuta tv ka la tɔ. Ule isənaya n nyəmá si nɔɔnɔ n ká la na í caali mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔ si pá la isu Yuta nyéma?

Táa təm na lso yakəna paa wei i nyuvv

¹⁵ Tá mayamaya tə ké Yuta nyéma ké təsiyisiyi, tə ta ke asayaa isu piitim ləmpi nyéma. ¹⁶ Paa na mpv tɔ nyəmá si pə taya isu pulv tɔɣovv kəsəsutv tɔɣo lso nyənəyi-i yulvpaɣ. Ama i tɔɣovv i taa na Yesu Kilisiti tɔɣo. Tá mayamaya isəntɔ, tá təmna Yesu Kilisiti unəyi tá taa kəna lso nyənəyi-tuyv yulvpaama. Tə təma tá taa na Yesu Kilisiti tɔɣo yoo, pə taya kəsəsutv tɔɣovv tɔw. Pə taya pulv, lso kaa nyəni nɔɣɔlvv yulvpaɣ ke i kəsəsutv tɔɣovv tɔw. ¹⁷ Ye tə luki si Kilisiti tɔw pa nyənəyi-tuyv yulvpaama tɔɣo pə naa si tə ké asayaa isu mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔ, ile pə wee si Kilisiti kele isayətv caa yaa isəna? Aai, pə

taya m̄p̄ȳȳ paa p̄əɔ. ¹⁸ Ye ma kulaa na má tayan̄ȳi ɲmau ke mpi ma tema ȳəkuɣ̄u t̄ə, p̄əle p̄ə h̄ól̄ȳí k̄é si ma ta ke kus̄əsutu t̄əɲlu n̄ȳɔlu. ¹⁹ Ye kus̄əsutu t̄əm taa, ma s̄əpaya t̄ənaɲnaɲ, na kus̄əsutu nti t̄ə maɣamaɣa t̄ə kuna-m mpv. Na p̄ə lapa-m m̄p̄ȳȳ si má w̄e l̄s̄ə t̄ike t̄əɔ. Pa kv má na Kilisiti ke s̄əm tesika t̄əɔ. ²⁰ Na ma w̄eɪ is̄ənt̄əȳɔ kaɣana t̄ə p̄ə taya ma maɣamaɣa ma w̄enna. Ama Kilisiti w̄enna ma taa. Weesuȳu ɲku ma w̄ena s̄aɲa taa is̄ənt̄ə t̄ə ma t̄eɲ ma taa na l̄s̄ə P̄əyalu t̄əȳɔ ma w̄ena-kv. l̄s̄ə P̄əyalu un̄i ɪ s̄əɔl̄əna-m na ɪ si ma s̄əm. ²¹ Maa k̄p̄al̄əȳi l̄s̄ə kv̄ɔɔv se. Ye kus̄əsutu ka yekayana na yulu p̄əs̄əȳi kupar̄j ke l̄s̄ə is̄ənt̄əa, ɪle p̄ə w̄e is̄u Kilisiti s̄əpa yem kele.

3

Kus̄əsutu na t̄áá t̄əm na l̄s̄ə p̄ə t̄əm

¹ Aaa, Kalati k̄um̄el̄em̄əɲ m̄e, ɪle n̄ȳɔlv̄u nyala-m̄eɣe k̄unyalv̄u yaa is̄əna? An̄i m̄eɣe pa tema k̄eesuȳu ke Kilisiti tesika t̄əɔ s̄əm t̄əm t̄əkelekele ke teu. ² ɪle t̄əm kul̄v̄mt̄u t̄əkoɲ k̄é ma p̄əs̄əȳi-m̄e, si ɪ t̄əɲȳȳu l̄s̄ə kus̄əsutu t̄əȳɔ ɪ h̄ika l̄s̄ə Feesuȳu yaa ɪ nuw Laapaali Kupar̄j na ɪ mv-ɪ t̄əȳɔ ɪ hikaa? ɪ c̄ə-m na má nu. ³ M̄ə k̄um̄el̄ent̄u t̄ə m̄p̄ȳȳ? l̄s̄ə Feesuȳu t̄oɲ ke ɪ hikina m̄ə t̄əȳi k̄ancaalaya, ɪlena n̄əɔn̄əɔ ɪ caa ɪ t̄ees̄əna m̄ə maɣamaɣa m̄ə t̄oɲ na? ⁴ P̄ə lapa p̄ə lapa m̄ə h̄eku na ɪ h̄ii layat̄v̄naa m̄pa t̄ə p̄ele pa p̄əs̄ə yem kele yaa? Aai, p̄ə kaa p̄əs̄i yem k̄é mpv m̄eɪ. ⁵ Is̄u l̄s̄ə c̄el̄v̄ȳȳu-m̄eɣe ɪ Feesuȳu na ɪ laki piti t̄əma ke m̄ə h̄eku ke mpv t̄ə, m̄ə kus̄əsutu t̄əɲȳȳu t̄əɔ, yaa m̄ə Laapaali Kupar̄j nuw na ɪ m̄v̄ȳu t̄ə k̄é p̄ə laki mpv?

⁶ Mp̄v un̄i p̄ə yelina na p̄á ɲmaa Ap̄ələham t̄əm ke l̄s̄ə T̄əm taa si: ɪ tema l̄s̄ə na ɪ taa, na ɪ taa t̄əm mp̄əȳi l̄s̄ə n̄á nawa na ɪlé ɪ yaa-ɪ yulv̄par̄j na ɪ mv-ɪ. ⁷ P̄ə t̄ə k̄é ɪ k̄á nyi teu si, m̄pa pa tema pa taa na l̄s̄ə t̄əȳɔle Ap̄ələham piya t̄əsiȳisiȳi. ⁸ P̄ə maɣamaɣa p̄ə tu we l̄s̄ə T̄əm taa k̄é mpv si: M̄pa pa ta ke Yuta nȳəma t̄ə paa k̄əɔ na p̄á t̄e pa taa na l̄s̄ə, ɪlena p̄á p̄əs̄i yulv̄pama. Na p̄ə t̄əɔ in̄əȳi hatuu l̄əɲ l̄s̄ə heela Ap̄ələham ke t̄əm kupant̄u t̄əne na t̄ə w̄e ɲmaat̄u taa si: Nȳá t̄ə k̄é l̄s̄ə k̄á la at̄e ȳəlaa t̄ənaɣa kupant̄u. ⁹ Ap̄ələham tema l̄s̄ə na ɪ taa na l̄s̄ə lap̄i-ɪ kupant̄u. Na mp̄v t̄ə t̄əȳɔ pa t̄əna m̄pa pa t̄eɲ pa taa na l̄s̄ə t̄ə, ɪlé ɪ laki-w̄eɣe kupant̄u ke mpv t̄ə t̄əȳɔ.

¹⁰ M̄pa pa w̄e na p̄á t̄eel̄əȳi si pa kus̄əsutu t̄əɲȳȳu t̄ə k̄é pa h̄ikiȳi kupant̄u t̄ə p̄á na mp̄usi kele. T̄ə maɣamaɣa ke pa ȳəɣ̄ɔta l̄s̄ə T̄əm taa si: Mp̄usi tu nte wei u t̄əɲəȳi p̄ə t̄əna mpi pa ɲmaawa kus̄əsutu tak̄əlaya taa t̄əȳɔ tam t̄ə. ¹¹ P̄ə tu naaki mp̄v t̄əkelekele si n̄ȳɔlv̄u kaa p̄əs̄i yulv̄par̄j ke l̄s̄ə is̄ənt̄əa k̄é kus̄əsutu t̄əɲȳȳu t̄əɔ. Ama pa ɲmaa l̄s̄ə T̄əm taa t̄ək̄p̄ataa si: Wei ɪ k̄é yulv̄par̄j ke l̄s̄ə is̄ənt̄əa si ɪ tema ɪ taa t̄ə p̄ə t̄ə t̄ə, p̄unt̄u t̄ike tul̄əȳəna-ti. ¹² P̄ə taya pulv̄ t̄əɔ, kus̄əsutu t̄əɲȳȳu na t̄áá t̄əmn̄av̄ ke l̄s̄ə t̄á kaa pulv̄. Ama p̄ə w̄e k̄é is̄u pa ȳəɣ̄ɔt̄ȳȳu l̄s̄ə T̄əm taa t̄ə si: Wei ɪ t̄əka kus̄əsutu t̄əmn̄aa t̄əna t̄ə, p̄unt̄u k̄á tul̄i-t̄əȳi t̄ə t̄əɔ.

¹³ Is̄əna Kilisiti lapa na ɪ s̄əȳəli t̄á mp̄usi ke ɪ maɣamaɣa ɪ nȳv̄ȳu taa t̄ə p̄ə t̄ə k̄é ɪ p̄əs̄aa na ɪ l̄əs̄i kus̄əsutu mp̄usi in̄əȳi t̄á t̄əɔ. T̄ə maɣamaɣa ke pa ȳəɣ̄ɔta l̄s̄ə T̄əm taa si: Ye pa laalaa na p̄á p̄usi wei na t̄ȳȳu, mp̄usi tu k̄é. ¹⁴ P̄ə lapa m̄p̄ȳȳ si kupant̄u nti l̄s̄ə ka t̄əma si ɪ laki Ap̄ələham t̄ə, ɪ la-t̄əȳi m̄pa pa ta ke Yuta nȳəma t̄əȳɔ Yesu Kilisiti t̄əɔ. Na t̄á t̄á t̄əmn̄av̄ ke l̄s̄ə yelina na t̄ə h̄iki Feesuȳu Naɲɲtu wei l̄s̄ə ka t̄əma si ɪ k̄á ha-tu t̄ə.

Kus̄əsutu na l̄s̄ə kupant̄v̄naa p̄ə t̄əm

¹⁵ Ma taapalaa ma k̄ees̄əȳi-m̄eɣe ȳəlaa t̄á ta kulap̄tv̄u na ɪ cek̄əna. Ye yulu caɣaa na ɪ tayan̄i p̄ə t̄əna t̄əmamam k̄é is̄əna ɪ caa p̄á lana ɪ w̄enav̄ ke ɪ s̄əm waali, na ɪ tu tak̄əlaya taa na ɪ si, n̄ȳɔlv̄u u p̄əs̄əȳi na ɪ kv-ti yaa ɪ s̄əɔsi ɪ nȳənt̄u ke t̄ə t̄əɔ. ¹⁶ Aɲha, m̄p̄ȳȳ p̄ə w̄e na nti l̄s̄ə ka t̄əma si ɪ k̄á la Ap̄ələham na ɪ p̄əȳaya t̄ə. Pa ta ɲmaa l̄s̄ə T̄əm taa si ɪ piya, si p̄ə taa k̄əɔ na p̄é lá is̄u ȳəlaa paȳale. Ama pa t̄əmaɣa si: Nȳá p̄əȳaya, si p̄é h̄ól̄i si yulu kul̄v̄m ke pa paas̄ənaa, na yulu in̄əȳəle Kilisiti. ¹⁷ Nti ma caa ma h̄ól̄i t̄əȳɔle si: l̄s̄ə ka tayan̄a nti ɪ caa ɪ na ɪ ȳəlaa p̄á la t̄ə, hal̄əna ɪ t̄ə si ɪ k̄á t̄əki ɪ n̄ȳɔ siw. P̄ə k̄əma na p̄usi la nas̄əle na h̄iu na naan̄owa (430) k̄é, ɪlena kus̄əsutu t̄əm lu. Kus̄əsutu t̄əm luw mpv t̄ə, p̄ə f̄ei si t̄əle t̄ə kv nti l̄s̄ə tema tayan̄v̄ȳu t̄ə, na mpi mpi ɪ t̄əma si ɪ k̄á la ȳəlaa t̄ə t̄əle t̄ə

saali yem. ¹⁸ Pə taya pulu, ye isu kusəsutu təkəlaa ke lso təŋəyi na í haa i kuvəŋ wei i ka suwa i yəlaa tə tə, ile pə taya nəŋə suw nté. Ama cəne ile lso ka təma si i ká la Apələham ke kupantu təŋə i lapa-i-təyi faalaa.

¹⁹ Pepe nyuŋu təw kə pa su kiij ile? Pa səsəa ileye suw kə si pə hólí yəlaa ke pa kulaputu nti lso u caa tə. Pə wəe si kusəsutu nti tə cəya mpv, haləna Apələham pəyaya ŋka ka təw lso ka təma si i ká la kupantu nti tə ká kəw. Na isətəa tillaa ke lso tilina kusəsutu nti, na yulu ke pele pa cəlaa si í teləsi i ləlaa. ²⁰ Ama ye timpi pə kə si yulu kuləm təm ke pə paasənaa, ile teləsəl nəŋəlu i kaa wəe pə taa tətə. Na mpv inəyi pə tu wəe, lso wə kuləm kə.

Kusəsutu nyuŋu

²¹ Ile pə luwa si kusəsutu na mpi mpi lso təma si i ká la tə pu krentəyi kəle? Aai, pə taya mpv se, paa pəcə. Ye paa tu kusəsutu natəli nti tə pəsəyi na tə lá na yəlaa hiki weesuyu, aŋhaa, ile kusəsutu təŋuŋu ka yekayana nté na yulu pəsəyi kupan ke lso isəntaa. ²² Ama pa ŋmaawa lso təm taa si isayatu ŋmakəla yəlaa təna təpai. Na pə wə mpv, si mpa pa təma pa taa na Yesu Kilisiti tə, pá hiki kuvəŋ wei lso ka təma si i ká ha təŋə pa taa təmnaw təw.

²³ Táa təmnaw ke lso taa kənta ile, kusəsutu ka təkəna-tu isu saləkətvnaa, na pə tənəa si pə kəw pə kuli-tuyv lso táa təmnaw təm nti tə təw. ²⁴ Ḿpúyú pə lapa na kusəsutu wəe isu tá təw nyənlu haləna Kilisiti kəw, si tə tē tá táa na lso na pə lá na tə pəsi kupama ke lso isəntaa. ²⁵ Pənente lso táa təmnaw təm nti təle tə kəma ile kusəsutu ná fei isu tá təw nyənlu tətə.

²⁶ Təw, mə mə təma mə taa na lso təŋə í pəsa i piya ke mə na Yesu Kilisiti mə krentuyv təw. ²⁷ Pə taya pulu, mə təna təpai pa sə-meyə lso lum si mə na Kilisiti í krenti na í kpaya Kilisiti kiŋ ke yaasi kufalu na í təkí. ²⁸ Waatu uni, pə fei si Yuta tu ntə, iné ílé i ta ke Yuta tu. Yaa yom ntə, kasayampu ntə. Yaa apalu ntə, alu ntə. Ama mə na Yesu Kilisiti í krenta mə tənaya kuləm kə, fayau fei. ²⁹ Ye Kilisiti tənna-mə ile í kə Apələham piya kə, na í ká hiki kupətvnaa mpa lso təma si i ká ha-mə na pə pəsi mə nyəm təkpatəa tə.

4

¹ Nti ma wena na má caa ma tasəna-meyə kilisinaw təŋəle si, pəyaya ŋka ka wəe na káa tē na ká təŋə ka caa wənav təna tə, ka pəcaatu ka wəe kə isu yom wəv tə. Pəyele ŋke kaa tənə na ká ti pə tənə. ² Ka pəcaatu tənə taa ka wə paasənlaa niŋ taa, na pele pa lakəna-keye pə tənə haləna ká kəw ká tala pusi isəna ka caa ka suwa tə. ³ Tá tətə waatu wei tu wə isu piya tə, tu wə antulinya iné i pə tənə pə kancaalaya nyəm taa kə na pə kpa-tuyv yomaa. ⁴ Ama pə kəma pə tala saa wei lso ka suwa tə, inəna í tili i pəyaya, na alu lələnə-ke, na ká təŋ Yuta nyəma kulaputu. ⁵ Ka kəma mpv si ka ceki mpa kusəsutu ka təkəa tə na tə hiki mpaav na tə pəsi lso piya.

⁶ Lso tu i Pəyaya Feesuyu ke tá taa si pə hólí teu si tə kə i piya mayamaya, na Feesuyu ŋku kv yelina na tə yaa lso si ma Caa Paapa. ⁷ Ye mpv ile n ta ke yom tətə, ama n pəsa pəyalu ke. Na isu n kev i pəyalu ke mpv tə, lso ká ha-ŋ kupətvnaa mpa i su i piya təw tə.

Kalati nyəma təm caaləyi Pəwli

⁸ Tuu ləŋ í taa nyi lso, na í tənəya mpi pə ta ke lso mayamaya tə na í pəsi pəle pə yomaa. ⁹ Ama pənente isu í nyəmá lso, yaa isu lso ílé i nyəma-mə tə, pepe təw kə í caa í məli pə tənə pə kancaalaya nyəm mpi pə taa fei waav na pə wə yem kə mpv tə pə taa? Na pə kəma suwe tətə na í caa í tasa pə yomaa lapu? ¹⁰ Mə ise sēena mə kuvəŋ kupampən fayasuyv na mə isətvnaa kupama na mə waətvnaa kupama na mə pusi kupənəsi fayasuyv ke teitei. ¹¹ Mə təm cəpa ma ləŋle ke teu kə. Isu ma iwule nté tə tənəya mə təw kula huntu nté yaa?

¹² Ma taapalaa, ma wiikina-mə si í təŋ ma ikpate isu ma mayamaya ma tənə mə ikpate tə. Í ta la-m isayatu natələyi tiili se. ¹³ Na í nyəmá teu si ma kvətəŋ təw kə ma heela-meyə Laapaali Kupən ke təm kancaalaya nyəm. ¹⁴ Na í ná cəsəe ke səsəm ke ma wusasi nsu

si taa, paa na mpv í tá cuti si ma tòm nti tã nu-mε. Pãyele í ta lã-m, ama í tãka-m teu kέ isu isãtaa tillu nãɔlv, yaa isu Yesu Kilisiti mayamaɣa. ¹⁵ Waatu unu mæ lanɣhulvmlε tã paa pããsãɣi. Ule kayana í na-we tãtã? Halu ma pãsãɣi má læsi mæ nyulvɣv si waatu unu í taa, pu lakaya mpv, paa mæ ise mayamaɣa í ka læsaa na í tv-m. ¹⁶ Isu ma heeluyu-mεɣe tampana tãɣãle ma pãsa mæ kolontu yaa?

¹⁷ Yãlaa pane pa laki kέ na n nawa n tã si pa sããla-mεɣe teu. Aai, pã taɣa mpv se, paa pãcã. Pa caaki kέ si má na-mε tã wakãli, na í mælana mpe pa tãã na í nyãnãɣi pa tike. ¹⁸ Pã we teu si yulv í sããlãɣi í lãlv ke mpv yaa. Ama kúpantv lapv taa kέ í ká sããlãɣi mprúɣú tam, pã taa wεε waatu wei ma we mæ kiɣ tã tike. ¹⁹ Ma piya kúpama, ma taɣana wusasi taa kέ sũv ke mæ tãã. Na wusasi nsi si nãɣãsãna isu lãlvɣv wusasi takvɣv alv tã, si pã la na í kpaɣa Kilisiti yaasi na mæ na-í í nãɣãsãna tãmaɣa teu. ²⁰ Pepe pukina-m mæ hekv ke nããnãã isãntã na má heeli-mεɣe kufatvnaa. Pã taɣa pulv tãã, mæ tãm caala-m sããm ke cãneye.

Akaa na Saala pa tãm

²¹ Mε mpa í caa kusãsutv í tãki-mε tã, ma pããsãɣi-mε si í nuwa nti pa ŋmaawa kusãsutv nti tã takãlasí taa tã, yaa í tá nu? ²² Pa ŋmaawa si Apãlaham ka wena piya naaleɣe, kasayãmpu ná lãla-í læɣka na yom náá lãli-í læɣka. ²³ Isã ka tãmna si kasayãmpu ká lãli. Mprúɣú kasayãmpu kãma na í lãli na pã mv isã nãɣã taa tãm tãkele. Ama yom ná lãli í nyãnɣka ke yem kέ pulv fei. ²⁴ Tãm tãne tã húlãɣi-tvɣv yaasi nãɣãlvɣv. Alaa mpe pa we kέ isu isã nããsi nsi í na í yãlaa pa kpentaa na pá pæeli tãm naale tã. Kãcaalaya nãɣã nté Akaa, na ŋke ka kena Sinayi pɣv nyãnɣka, na ká lãlãɣi yomaa. ²⁵ Akaa unu í kena isu Alapv Sinayi pɣv, na í nãɣãsãna Yosalem icatε nte tã we saɣa isãntã tã, na tã na tã yãlaa tãna mpa pa kέ yomaa tã. ²⁶ Yosalem wei ílε í we isãtaa na í kέ tá tãna tá too tã ílε í kέ kasayãmpu kέ. ²⁷ Tã mayamaɣa ke pa ŋmaawa isã Tãm taa si:

Alv kaalvlaya nyá nyá lanɣle í hulvmi.

Nyá wei n ta tu mãli paa tãm kvlvml tã, wiliti teu.

Alv wei pa lã yem tã í ká kãli piya ke

alv wei í wena paalv tã.

²⁸ Ma taapalaa, ye mε ile isã ka tãma si paa lãli-mε tãɣã pa lãla-mε. Na pã lapa teitei isu í ka tãma si paa lãli isaaka na tampana pá lãli-í tã. ²⁹ Pãɣaya ŋka paa lãla yem kέ mpv tã ka tukaya ŋka pa lãlana isã Feesuyv tonɣ tãɣã kvnyãɣ. Na mpv unãɣi pã we saɣa wule tãne tãtã. ³⁰ Na ntiɣi pa ŋmaawa isã Tãm taa yee? Pa ŋmaawaya si: Tãɣãni alv yom unu na í pãɣaya na pá tεε. Pã taɣa pulv tãã, yom pãɣaya na kasayãmpu pãɣaya pa kaa kpentí na pá tala pa caa wontu. ³¹ Pã tãã ile ma taapalaa, tã ta ke yom piya se, ama tã kέ kasayãmpu piya kέ.

5

Í taa yele na í pãsi yomaa tãtã

¹ Kilisiti cεpa-tvɣv tá yomle taa kέ si tã pãsi kasayãmpiya tãkpem. Pã tãã ile í sãɣ tãca, na í taa yele na cεpv pãne pã tãm liɣiti-mε na í taɣani yomaa ke pãsvɣv tãtã.

² Í tv ŋkpaɣɣ ke teu, Pããli má ma tvlãɣi-mεɣe tãfoo si, ye í tẽma mæ taa na í peli, pã we isu Kilisiti kãnte lapa mæ kiɣ nté yem. ³ Ma tasãɣi yãlaa tãnaɣa kpaalvɣv si, wei í pelaa, tãlasí isu í tãka kusãsutv tãna tãpai, í kaa sekí pulv. ⁴ Mε mpa í caa si isã í nyãní-mεɣe kúpama ke mæ kusãsutv tãɣvɣv tãã tã, mæ na Kilisiti í yaa kέ na í pɣɣ mæ tãɣi isã pæleε. ⁵ Ye ta ile tã nyãmá si isã ká pãsi-tvɣv yulvpaama na tã taɣa mprúɣú na isã Feesuyv tonɣ wei í laki tá kiɣ ke tá tẽm isã na tá táá tã pã tãã tã. ⁶ Pã taɣa pulv tãã, ye tá na Yesu Kilisiti tã laalaa na tã kpentí, paa tã pelaa paa tã ta peli pã lu kvlvml kέ. Ama mpi pa caa tãɣãle si tã tẽ isã na tá táá na táá tẽm mpi pã taa kέ sããlvɣv ná wεε na kvle kv tãɣa.

⁷ Í ka lakaya teu ile nããnãã awe lapa na í mãli heεv ke tampana tãɣvɣv taa? ⁸ Nti pa heela-mε na í tẽ mæ taa na í tisi tã tã ta luna isã wei í yaa-mε tã í kiɣ. ⁹ Pa tuka ituule si: Kvkvsvm ke pãciimaya kpaasãɣãna somtu tãfvũv. ¹⁰ Paa na mpv Tãcaa yelaa na má

wena naani ke mə təw təkpataa si í kaa kpaɣa huwɛɛ nna a fayana ma nyəna tə. Ama wei ɪ laki-mɛɣe yeleyele tə paa ɪ ké wei te lso ká nana puntu.

¹¹ Ma taapalaa ye peluyu təm waasu ke ma təɣna lapu tətə, paa tukaya-m kunyən suwe tətə? Ye pu we n̄púyú tampana, Kilisiti wei pa kama tesika təw na maa kpaaləɣi ɪ təm tə ɪ təm nti tə taa wu nəɣəlv. ¹² Ama ma kooliyi ké si mpa pa laki-mɛɣe yeleyele ké mpv tə pele pá laki mpv na pá puki te, haləna pá pəsi kataasi ke pa maɣamaya.

¹³ Ma taapalaa ye me ɪle pa ləsa-mɛɣe si í pəsi kasayampiya. Ama kulumtu ké si í taa huɪ si ye í pəsi kasayampiya ke mpv í hika mə təɣəle si í təɣəɣi mə yulwɛɛtu kunyuləɣ. Aai pə fei mpv se. Ama nti təɣəle si í sələɣi təma, na í tɛɣ təma, na mpv un pə lapu suvna-mɛɣe teu. ¹⁴ Kusəsutu təna nyuyv nte si: Səlɪ nyá təɣəntəle isu n ká səlɪ nyá ti tə. ¹⁵ Ama ye í laki isu taale wontu na í cələɣi təmaɣa səkpaɣ na kela na í wakələɣi təmaɣa mpv, í la laakali, təfə í ká kəw na í kv təma təkpataa ké ate cəne.

l təɣ lso Feesuyu nyəm

¹⁶ Nti ma wena si ma heeliyi-me təɣəle si í təɣəɣi nti Feesuyu Naɣɣtu hóləɣi-me təɣə tam, í taa nuna mə yulwɛɛtu kunyuləɣ. ¹⁷ Pə taya pulv, yulwɛɛtu kunyuləm na Feesuyu kunyuləm pə ta kaa pulv, haləna pu tu caa pə nu təma səɣ. Pə təw ké u pəsəɣi na í lá isu mə maɣamaya ɪ caa tə. ¹⁸ Ye nti Feesuyu Naɣɣtu hóləɣi-me təɣə í təɣəɣi ɪle í ta ké kusəsutu yomaa tətə.

¹⁹ Paa wei ɪ nyəmá teu ke isəna yəlaa mpa pa təɣəɣi pa yulwɛɛtu tə pa kulaputu weɛ tə. Asilima na tetelakasi isayasi na yaasi isayav. ²⁰ Pa paasəɣəna tuɣ laav na topotopo təmana. Pa luki təmaɣa koloɣa na pá yookina təmaɣa tam na isesemɛɛ haɣa pa heku, pa kəla pááná na ikəlle pɛekuyv, n ká ná pa fayaa na pá tala kpeka kpeka na pá sv təmaɣa yoonav. ²¹ Ye ɪ nawa ɪ təɣəntəle pulv ɪ taa haɣ, pa ké svlonyəlɔlaa, pa fei pa ti kpaɪ ke leleɣ nuli ɪ taa, na pá laki isayatu lentənaa ke mpv tətə. Ma tasəɣi-mɛɣe heeluyv isu ma tɛm-mɛɣe heeluyv tə, pa təna mpa pa laki mpv tə pa kaa fei nəhəle ke lso Kawulaya taa.

²² Ama lso Feesuyu ná laki na yəlaa sələɣi təma na pá hikiyi laɣhulvmlɛ, na pulv ɪ pɛkələɣi-we, na pá wena təma na suulu, na pa wena pɛleɛ na pa laki təmaɣa kupantu na pá təɣəɣi tampana. ²³ Na pa we təpamm na pá təkəɣi pa təɣi teu. Kiiu fei ŋku kv kuyi tənɛ un tə taa natəli tə. ²⁴ Mpa pa pəsi Yesu Kilisiti nyəma tə puntvnaa kpeɣna pa yulwɛɛtu na tə kunyuləɣ na tə kətənaa ké na pá kú tənəɣnaɣ. ²⁵ Feesuyu lapəna na tə hiki weesuyv pə təw ké tu yele na tə təɣ mpi kv hóləɣi-tv tə. ²⁶ Tə taa həɣ tá ti na tə kraasəɣi, tə taa kusəɣi tá təma pááná na tə laki təmaɣa isesemɛɛ.

6

í tɛɣ təma

¹ Ma taapalaa, ye nəɣəlv í pənta natəli, me mpa í təɣəɣi lso Feesuyu ke teu tə í məɣna puntu ke mpaav kupan̄kv taa na í lapɪ-ɪ təpamm. Ma tasəɣi-mɛɣe sɛɣesuyv si paa mə taa wei í feɣ ɪ ti na ílé í taa kəw na í tasa maɣasuyv taa ké hotuyv tətə. ² í səɣna təmaɣa mə kupɛkələmnaa taa. Ye í lapa mpv ɪ yoosa Kilisiti kusəsutu təna nte. ³ Ye yulv həɣ ɪ ti, pəyele ɪ ta tala pulv, puntu puɣusiyi ɪ təɣi. ⁴ Ye wei ɪ caa í yələna ɪ yaasi teu nyəɣ puntu í taa tvv ləlaa na í sa ɪ təɣi yem. Ama í wiili ɪ maɣamaya ɪ yaasi taa na ye pə nəɣəsəna yəluyv ɪle ɪ yəlɪ. ⁵ Pə taya pulv təw, paa wei ɪ kulaputu mələɣi ɪ nyuyv taa ké.

⁶ Ye nəɣəlv sɛɣesəɣi wei ké lso Təm puntu í cosiyi ɪ wenav təna taa na í haaki ɪ sɛɣesəlv un.

⁷ Hei ɪ taa puɣusi mə ti yoo, paa nyənəɣi lso ké yem fa. Yulv í tuu mpi mpəɣi ɪ kvɣ. ⁸ Ye yulwɛɛtu kunyuləm ke ɪ təɣaa na í tuu, yulwɛɛtu nti tu yelina na í kəw í kv səm. Ama ye mpi lso Feesuyu caaki təɣə ɪ təɣaa na í tuu, kvle kv yelina na í kəw í kv weesuyv ŋku kv tɛɣ tə. ⁹ Tə taa la felentu na kupantu lapv. Pə taya pulv təw, ye tə ta lə tá apalvtv haləna pá tala pə waatv mpi tu kv tə pu təw səsəm. ¹⁰ Pə təw ké ye tə hika mpa ke timpi tə la yəlaa tənəɣa kupantu. ɪle pá kələna tá na mpa tə kaa lso sɛɛv tə.

Pɔɔli tasəxi-weyɛ kpaalɔyɔ na ɪ sɛɛtɔ

¹¹ Tɔv, ɪ nɔ́ ɪsəna ma ŋmaaki-me na ma maɣamaɣa ma niŋ ke cəne na ŋmaatv pee kuyasələe tɔ. ¹² Mpa pa yɔɔləɣana tɔɔ nyəm na pɔ́ caa yəlaa ɪ sa-we tɔ mpe pa caana si pɔ́ caali-me na ɪ pɛli. ɪle paa caa si pɔ́ tu-weye kunyɔməŋ ke Kilisiti sɛm tesika tɔm tɔɔ tɔɣɔ. ¹³ Yəlaa mpa inɪ pa pɛləɣi mpv tɔ paa təŋəxi kvsəsutv se. Ama pa caa ké si ye mu nuna-we na ɪ pɛli ɪle pa sa pa ti si mpe pa yelina ɪ kɔta mə tənuyv tɔɔ ké kɔkɔtəm pəne. ¹⁴ Ma ɪle ye pə taya Yesu Kilisiti sɛm tesika ma kaa yɔɔləna pulv. Tesika ŋke ka tɔɔ ké má na antulinya tə faɣana təma təkpatakpata na lelɔ ta nyi si lelɔ wee. ¹⁵ Paa n pɛlaa paa n ta pɛli pə lu kulɔm ké. Ama nti tə wee tɔɣələ si ɪ laɣasi na ɪ pəsi yulɔ kɔfalɔ. ¹⁶ Mpa paa tɛləsəxi pɛluyv tɔm ke lɔlɔ ke pa weesuyv taa tɔ ma kooliyi ké si ɪsɔ ɪ ha pa tənaya alaafəya na ɪ la-weye kupantv na ɪ kpenna ɪ yəlaa samaa təna təpai na ɪ la mpv.

¹⁷ Pə kaasuyv tɔ, nɔɣɔlv ɪ taa tasa-m wahala tuyv tɔtɔ. Pə taya pulv tɔɔ, tɔntɔɔləŋ wei ɪ we ma tɔɔ ɪsəntɔ tɔ ɪ hóláɣi kpaakpa ké si ma ké Yesu yom.

¹⁸ Ma taapalaa me Taca Yesu Kilisiti ɪ hólí mə tənaya pɛɛɛɛ. Ami.

TAKĒLAYA ņKA PŌŌLI NMAAWA
 IFEESU
 NYĒMA TŌ
 Kutulutu

Lom icate taa ké PŌŌli ka we waatu wei i ņmaa takēlaya kané tŌ. Paɣale huuki si lfeesu hŏɣuluyu taa Yesu seela kpeka paɣale ke i ņmaa-ke. PŌŌli hŏlŏyí isəna lso taɣana yəlaa nyuyu yaru təm tŌ, na Yesu Kilisiti haakəna nyuyu yaru mpəɣi saa wei yulu tɛŋi-ı na i taa tŌ. Pə ké lso kucəw kė. 1 hulaa si Yesu seelaa wee ké isu yulu tənuyu pilimile, na tŌ tŌŋ niŋ na nŏhɛɛ, na paa wei na i kulapəle, ulena pa wəna nŏɣŏ kulumaya. PŌŌli caaki si yəlaa í nu teu ulena í kpəna i seɣesuyu na kutuluyu si lso seelaa wee isu kutuluyu na Yesu kele kite tɛɛ pəle. 1 kpəpəna tŏtŏɣŏ apalu na alu ke təyaya taa si Yesu wəna isu paalu na lso seelaa náá wee isu alu.

Isəna pa faɣa lfeesu takēlaya tŌ:

Yesu Kilisiti nyuyu yaru, titite 1-3

Təntɛ kufate, titite 4-6

Sɛɛtu

¹ Maya PŌŌli, lso luyu lapəna na má lá Yesu Kilisiti tillu, má ņmaakəna takēlaya kanɛɣe lso yəlaa mpa pa we lfeesu na pá na Yesu Kilisiti pa kpentaa na pá nukəna-ı tŌ. ² Tacaa lso na tá sŏsŏ Yesu Kilisiti pá hŏlí-mɛɣe pɛɛɛɛ na pá ha-mɛɣe alaafəya.

lso lapa-tuyu kupantunaa mpaya Kilisiti tŏ tŌ

³ Tə sa lso Tacaa Yesu Kilisiti Caa ke teu. Tá na Kilisiti tá kpentuyu tŏ lso unı i kpaɣana lso seɛv kupantunaa na í la-tuyu sŏsŏm ke hatuu isŏtaa. ⁴ Pə taɣa pulu, fau na pécŏ lso laki antulinya tŏɣŏ i ka tema ləsuuyu na i su si tá na Kilisiti tŏ kpenti na tŏ pəsi i nyəma na tá tŏntɛ keesi teu ke i isentaa na kowakələm napəli pə fei tá kiŋ. ⁵ ı ka tema suw ke hatuu lŋ ke i sŏɔluyu tŏ si i ká pəsi-tuyu i piya mayamaya ke Yesu Kilisiti tŏ, ıle i mayamaya i luyu lapəna mpv pécŏ pə lapu tu we-ı leleɣ kė. ⁶ Ye mpv tu sa lso ké teu ke i huluyu-tuyu i pɛɛɛɛ taa pɛɛɛɛ kupana na luyu kulumuyu na i luyu tɛɛ Pəyaya kiŋ tŌ.

⁷ Pə taɣa pulu tŏ, Kilisiti weesuyu lu tá tŏ tŏɣŏ pə yapa-tu na pə husı tá isayətunaa. Tənaɣa lso lapa na tŏ ná i pɛɛɛɛ sŏsŏɔna ⁸ nna i hula-tu tŏ a tŏw katatəlaya, ke waatu wei i ha-tuyu ləmayasɛɛ sŏsŏɔna na nyəm sŏsŏɔm tŌ. ⁹ Na i lapa na tŏ nyı mpi i suwa na í tŏŋɛɣi na í laki na pə we ņmɛlav tŌ. Na hatuu lŋ ke i mayamaya i ka huı i taa na í su si i ká yoosi-wı na Kilisiti kiŋ. ¹⁰ Pə kŏŋ na pə tala kuyɛɛŋ kutɛɛsəŋ taa na lso koti isŏtaa nyəm na ate nyəm na í mələna-wəɣi Kilisiti tike tɛɛ na ílé i tŏɣŏ pa tŏ ké kawulaya, ıle lso tu mpi i suwa na í tŏŋɛɣi na í laki tŏ pə nyuyu nté. ¹¹ lso tŏŋa isəna i suwa na í laki tŏɣŏ i ləsa-tuyu hatuu lŋ si tá na Kilisiti tá kpentuyu tŏ tŏ hiki tá paa tete ke nyuyu yaru təm taa. lso u laki pulu na pə coti nti i suwa na i mayamaya i luyu la si í la tŌ. ¹² Ye mpv tá mpa tŌ laala Kilisiti tŏ ké tɛɛluyu tŌ, tŏ sa lso ké i sŏsŏɔntu tŏ.

¹³ Mə mayamaya waatu wei í nu tampana təm, Laapaalı Kupaŋ wei i yapa mə nyŏwŋ tŌ, í tema Kilisiti na mə taa ké ulena lso náá yusi-me si pə hŏlí si í ké i nyəma na i kuyusum mpəɣəle Feesuyu Naŋŋtu wei i ka tŏma si i ká ha-mɛ tŌ. ¹⁴ Feesuyu Naŋŋtu inəɣi lso sutuyu təluma si pə hŏlí si nyuyu yaru mpi pə təm i ka heela i yəlaa si i ká kəna na pə wee-we isu pa pulu tŌ pə kəma na pə ya-tu təkpaataa ıle tu ti tá pulu unı. Ye mpv tá sa lso ké i sŏsŏɔntu tŏ.

PŌŌli lso sələmuuyu ke lfeesu nyəma

¹⁵ Pə təna isəntŏ pə tŏ na ma tu nuw pənente tŏtŏ si í tema Tacaa Yesu na mə taa na í sŏɔla lso yəlaa təna tŌ, ¹⁶ maa heesəɣi lso ké seɛtu si í na təmle ke mə tŏ se. Na ma tŏwɛɣi mə tŏ ké ma lso sələməŋ taa ké na má sələməɣi mə tŏ. ¹⁷ Nti ma sələməɣi tá sŏsŏ Yesu Kilisiti lso, Tacaa teeli təna tu tŏɣŏle si í ha-mɛɣe i Feesuyu, kulɛ ku yelina na í

cekæna, na ku hólí-meyɛ lso na í nyæmi-ɪ teu. ¹⁸ Ma sælæmæyi lso ké si pé tu-meyɛ layatu ke hatuu mə taa na í nyi mpi pə tso lso yaa-me na í tæelæyi tɔ, na í nyi kupantu səsəntu teu teu nyəntu nti ɪ su mpa ɪ ti tɔ pa tso tɔ. ¹⁹ Na í nyi ɪ toma səsəna taa səsəna nna ɪ wena na í lakæna lso sɛelaa tá tá kiŋ tɔ. Toma səsəna anəyæle mpv na nna ɪ hulæna toŋ na toŋ ²⁰ ke waatu wei ɪ feesa Kilisiti na í kraasi-ɪ isətaa na í cayasi-ɪ ɪ kəŋkəŋ taa tɔ. ²¹ Kilisiti wɛv tæna tɔ ɪ kəla pə tæna tɔpai ké, paa toŋtɔnaa, paa pəsuyv ŋku, paa toma nna, paa kawulasɪ nsi, na həla tæna nna pa yaa tɔ, na pə taya antulinya inɛ ɪ taa tike, ama pə krentæna wei ɪ ka koo tɔ ɪ kəla mɔpɔyú ílé ɪ taa tətəyɔ. ²² lso mælæna pə tæna tɔpai ké Kilisiti nəəhɛɛ tɛɛ na inəyi ɪ hulaa si Yesu sɛelaa kpeka í nyænəyi a wulav səsə. ²³ Yesu sɛelaa kpeka wɛv mpv tɔ a ké Kilisiti tənuyv ké, na a kiŋ ke ɪ wɛɛ təkpataa, inɪ wei ɪ mayala paa timpɪ tɔ.

2

Í fita sɛm na í hiki weesuyv

¹ Tuu ləŋ mə kupəntəŋ na mə isayatu ka yelaa ké na í wɛ isu səttaa ke lso nyəntu taa. ² Pə taya pulv, antulinya inɛ ɪ mpaav isayav ke í ka təŋaya na í nukayana aləyaa toŋ nyóma mpa pa wɛ isətaa tɔ pa səsə. Aləyaa səsə inɪ ɪ wenna na í laki ɪ nyəntu ke yəlaa mpa pa kisa lso ké nunav tɔ pa taa. ³ Tá tæna isəntə mɔpɔyú tu wɛɛ, tə təŋaya tá yulwɛɛtu kupəntu kunyuləŋ ke yem ké. Na mpi tá tənəŋ na tá hɔwɛɛ caakaya tɔ mpv teitei ké tə lakaya. Pə lola-tv na tɛ wɛ isəna tɔ pə wɛɛ si lso pááná ká huu tá tso ké isu a ka huu lɛlaa tso tɔ.

⁴ Ama lso hula-tuyv suulu ke səsəm, na isəna ɪ səla-tv tɔ pə fɛi nyənuyv. ⁵ Pə tso ké tu wɛv isu səttaa ke lso nyəntu taa ké tá kupəntəŋ tso tɔ, ɪ krenta tá na Kilisiti ke weesuyv hav. lso suulu tso ké pə yapa mə nyəŋ. ⁶ Tá na Yesu Kilisiti tá krentuyv tso ké lso feesa tá na-ɪ si tɛ təyɔ kawulaya ke hatuu isətaa. ⁷ ɪ lapa mɔpɔyú si pé hólýí tam tso ké isəna ɪ suulu tso katatəlaya na í hólí-tuyv suulu na Yesu Kilisiti kiŋ tɔ. ⁸ Pə taya pulv lso pɛɛɛ tso ké pə yapa mə nyəŋ na í tɛmna-ɪ na mə taa təyɔ pə lapa mpv. Na mpv inɪ pə lapa tɔ pə ta luna mə mayamaya mə kiŋ, ama lso hate ké. ⁹ Pə taya mə iwule tso, pə tso ɪlɛ nəyɔlv í taa koo na í sa ti. ¹⁰ Pə taya pulv tso lso ŋmana-tv, na tá na Yesu Kilisiti tə krentaa təyɔ ɪ ŋma-tuyv mpv si tɛ laki təma kupana nna ɪ ka tayanaa na í su təyɔ səsəm.

Mə na Yesu Kilisiti mə kolum pəsuyv

¹¹ Mɛ mpa í ká ké Yuta nyóma təsiyisiyi na Yuta nyóma yaakaya-meyɛ kvtapeleŋ na mpe pa yaaki pa təyi pella tɔ, pəyɛle yulv niŋ pelæna-weyɛ kupɛlv si pé hólí si kətaya ké. Í tsoɪ isəna í ka wɛɛ tɔ na í ná. ¹² Pɪ wɛɛ tɔ í ka hatəlaena Kilisiti ké, í ká ké krai nyóma ké, í fɛi mpa lso ləsa si ɪ yəlaa tɔ pa taa. Na pə tæna mpi lso ka təma ɪ yəlaa si ɪ ká la-wɛ, halæna í na-wɛ pá caŋ pá su təmayə nəɪsi ke pə təm taa tɔ, mə taa fɛi pa taa se. Í ka wɛ yem ké atɛ cənɛyɛ, ɪ fɛina mpi pə tso í tæelæyi tɔ pécó í taa nyi lso. ¹³ Ama pənente mə na Yesu Kilisiti mə krentuyv tso ɪ weesuyv luv yelaa ké na í ka hatəlanav pə tæna tɔ í tayani-wəyi kɔtənav. ¹⁴ Pə taya pulv, Kilisiti mayamaya krayana Yuta nyóma na mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔ na í lá na tɛ pəsi piitim koluməm na həesuyv koo. ɪ tənuyv ke ɪ krayaa na í yasəna koləŋa ŋka kaa kayə pa həkv taa isu koləŋa tɔ. ¹⁵ Na ɪ kɔwa Yuta nyóma kusəsutv na tə kvheelitu na tə kvkviim si ɪ kɔakəyi Yuta nyóma na mpa pa ta ke Yuta nyóma tɔ, piitim mpi pə naale na í krentæna ɪ ti na pá pəsi piitim koluməm ke kvfam na həesuyv koo. ¹⁶ Kilisiti sɛm ke tesika tso lapəna na taa kpanav ke təma saali, na tesika tso tənɛyɛ ɪ krenta piitim mpi pə təm naale na pé pəsi piitim koluməm na í ciiki pə na lso. ¹⁷ Kilisiti kəmna na í kraali Laapaali Kupəŋ wei ɪ həesəyi yəlaa laŋa tɔ paa mpa mɛ í tá ké Yuta nyóma na í ka hatəlaena lso tɔ, paa Yuta nyóma mpa paa kɔtəna-ɪ tɔ. ¹⁸ Kilisiti inɪ ɪ tso ké tá tæna tə pəsəyi na tɛ səŋ lso isəntaa na Feesuyv Naŋŋtu kolum inɪ ɪ toŋ taa.

¹⁹ Ye mpv mɛ mpa í tá ké Yuta nyóma tɔ í tá ké krai nyóma yaa cayalaa. Ama pənente mə na lso yəlaa í kaa ɪcatɛ, na í pəsə lso təyaya nyóma mayamaya təkpeɛ. ²⁰ Í pəsə isu pa ŋmaakuyv kutuluyv təyɔ. Yesu keke kancaalaya cɛɛyɛ, na ílé ɪ tso ké tillaa na lso

kuyɔɔtɔtu teləsəlaa, na pə kaasi-meɣe isɔtaa. ²¹ I tɔɔ kɛ kutuluyɔ ɣmatv tənə səɣa teu, na tɛ tɔɣna puw si timpi tɛ na Tacaa tɛ kpenta mpv tɔ tɛ pəsi lɔ tɛcaɣale nanɣ nyəntɛ. ²² I kpentuyɔna-i tɔ pa tənə-me tɔtɔɣɔ kutuluyɔ tɔɔ kɛ si mə na lelāa i kpenti na i pəsi kutuluyɔ ɣku kv taa lɔ Feesuyɔ ká caɣa na pə hólí si lɔ wenna kv taa tɔ.

3

Təmlɛ nte pa tv Pɔɔli tɔ

¹ Pə tɔɔ kɛ Pɔɔli má wei ma kɛ saləka tv ke Yesu Kilisiti tɔɔ si pə waasi mpa me i tɛ kɛ Yuta nyəma tɔ, ma sələməɣi lɔ. ² Ma huv teu si isəntɔ i nuwa isəna lɔ lapa-m suulu na i tv-m si má la təmlɛ ke mə kiɣ tɔ. ³ Lɔ su isəna mpi na i tɔɣɔɣi na i laki na pə ɣmelāa tɔɣɔ i kulāa na i hólí-m na má nyi. Halı ma tɛma-meɣe pə tɔm keesuyɔ ke cənɛ inəɣi pəcɔ. ⁴ Na ye i kalāa i ká ná isəna mpi ma nyəma Kilisiti tɔm nti unı nɔɣɔlv taa cekəna mpv tɔ. ⁵ Lɔ tɛá hólí-təɣi sɔsaa taa yəlaa isu kayana i lapa na i Feesuyɔ kuli-ti na kú hólí tillāa na lɔ kuyɔɔtɔtu teləsəlaa mpa pa kɛ i yəlaa kɔpama tɔ. ⁶ Na tɔm kɔɣmelətv ntəɣəle si: Laapaalı Kɔpəɣ lapa na mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ na Yuta nyəma pa tənə pá hiki pa paa tete ke kɔpantv nti lɔ su i yəlaa tɔ tɛ taa, na pá pəsi kolum təkpaataa, na lɔ tɔma si i laki mpi na Yesu Kilisiti kiɣ tɔ piitim lɛmpı nyəma ná we pə taa tɔtɔɣɔ.

⁷ Suulu ke lɔ hulāa na i tɔna-m na i paasi na i ha-m toma si má la Laapaalı Kɔpəɣ inɛ i təmlɛ. ⁸ Maɣale lɔ yəlaa səkpema taa səkpelu, paa na mpv ma inəɣi lɔ tɔnaa na i hólí suulu inɛ si má cɔɔ na má heeli mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔɣɔ Kilisiti teu sɔsɔm mpi pə feina akpele tɔ pə Laapaalı Kɔpəɣ. ⁹ Na má la na yəlaa tənə cekəna lɔ su isəna mpi na i tɔɣɔɣi na i laki na pə ɣmelāa tɔ, isəna pə weɛ si pə la tɔ. Lɔ wei i lapa pə tənə na pə weɛ tɔ i ɣmesa hatuu lɔɣtaa kɛ isəna mpi i suwa na i tɔɣɔɣi na i laki mpv tɔɣɔ. ¹⁰ Si pə kɔma na pə tala waatv inɛ ulɛ i yele na isɔtaa kawulaya nyuyɔ nyəma na ka tɔɣtɔnaa nana Yesu seelāa kpeka kiɣ ke lɔ nyəm yaasi tənə. ¹¹ I ka huvkaya ntiɣi tam tɔ Tacaa Yesu Kilisiti kiɣ ke i lapa-ti. Na pə nɔɣɔ taa təkulɣkɔlv kɛ i lapa. ¹² Na tɛ na-i tɛ kpentaa na tɛ tɛmı-i na tɛ taa tɔɣɔ tɛ hika mpaav na tɛ səɣ lɔ isentaa na naani ke teu. ¹³ Ye mpv ulɛ ma wiikəna-me si i taa lɔ tɔɣ ke kɔnyɔɣ ɣku ma təkı mə tɔ tɔ kv tɔɔ. Pə taya pulv pu te na pə kusi mə nyuyɔ.

Kilisiti sɔɔlvɔv ke yəlaa

¹⁴ Pə tɔɔ kɛ ma luɣa akula ke Tacaa ¹⁵ wei i haaki atɛ na isɔtaa piitimnaa tənaya pə həla tɔ, ¹⁶ si i teeli sɔsɔ tɔɔ i yele na i Feesuyɔ la na mu hiki pəsuyɔ na i nyɔɔ tɔɣ ke hatuu mə ləmayasɛɛ taa, ¹⁷ na i tɛ lɔ na má taa kɛ teu, na Kilisiti weɛ mə waalı kɛ tam. Na ma sələməɣi lɔ kɛ si i sɔɔləɣi tɔma na i səɣ pə taa kɛ teu təkɛɣkɛɣ. ¹⁸ Na mə na lɔ yəlaa tənə i kpenti na i hiki pəsuyɔ na i cekəna isəna Kilisiti sɔɔlvɔv tɔɔwa tɔ haləna kv fei tənaya. Nwaanɣ na mpələ, isɔtaa na atɛ. ¹⁹ Na paa Kilisiti sɔɔlvɔv fei si nɔɣɔlv pəsəɣi na i cekəna kv tənə tɔ, mu cekəna-kv, na i hiki lɔ nyəm tənə na pə maɣalı mə taanaa tɔpampam.

²⁰ Tɔv, toma nna a we tɛ taa na á waasəɣi-tuyv tam tɔ anəɣi lɔ pəsəɣi na i lana-tuyv kɔpantv na pə tɛ tɛ sələmuyɔ tɔ tɛcaɣacaya, haləna pə tu tɛ mpi mpi tɔ pəsəɣi na tɛ huv tɛ taa tɔ. ²¹ Lɔ inı i seelāa tənə tɔpai, na Yesu Kilisiti pá tuyı-i teeli na pə polo mɔpúɣı tam haləna tam. Ami.

4

Yesu seelāa we kɛ isu Kilisiti tənuyɔ

¹ Ye mpv ma wei ma kɛ saləka tv ke Tacaa təmlɛ lapv tɔɔ tɔ, ma tɛkəɣi-me na wiinav si i yele na mə tɔntɛ te teu, na pə keesəna tɔntɛ nte lɔ caa na i yaa-me si i tɔ tɔ. ² I pasəɣi mə ti, i laki təheɛ, i hólíɣi təmaya suulu, i səɣna tɔma na sɔɔlvɔv. ³ Isəna lɔ Feesuyɔ yelāa na i kpenti tɔ i seesi isələ na mə kpentuyɔ ɣkuyɔ təkuyɔ, na nɔɣɔ kolumaya ɣka i wenna tɔ ká yele na i lá mpv. ⁴ Tənuyɔ kolumuyɔ tike təkɔɣ wenna, na Feesuyɔ Nanɣtv kolum tike təkɔɣ wenna, na tətɛelle nte tɔ tɔ lɔ ləsa-me tɔ tələ tɔ we kolum tɔtɔɣɔ. ⁵ Tacaa

we kulum ké təkōŋ, na ɪ mpaav we kulumnyu ké təkōŋ, na lso lum sɔw we kuluməm ké təkōŋ. ⁶ Kulum tike təkōŋ kena yəlaa təna lso na pa Caa. Inəŋəle pa təna tərpaɪ pa wulaw, na kulum unɪ ɪ lakəna pə tənaya isəna ɪ nəkaa tɔ, na kulum unɪ ɪ wena pa təna pa waali.

⁷ Iso yelaa ké na pulv lapv saa paa tá taa wei ké ŋkaŋka na pə keesəna isəna mpi Kilisiti yelaa si pə lapv í saa yulv tɔ. ⁸ Haləna lso Təm taa pa ŋmaa m̀p̀ỳỳ si:

Waatu wei ɪ kpawa hatuu isəttaa tɔ,
ɪ kpenna ɪ kɔkpakpama payale na í kraana,
na ɪ lapa yəlaa ke kucɔɔŋ.

⁹ Tɔw, pa yəŋətɔyɔ mpu si ɪ kpawa tɔ wentiyile mpu? Ntəŋəle si ɪ tiiwa katatəlaya, haləna í tala tetv tɛe mayamaya ké na pə́cɔ́ í kraaki. ¹⁰ Wei unɪ ɪ tii mpu tɔ kulum unɪ ɪ kpaa haləna í tɛe isəttaa təyamyam si í wee na í mayali paa timpi. ¹¹ Na kulum unɪ ɪ yelina na kulapələnaa saa yəlaa ke ŋka ŋka. ɪ tv ləlaa si pá la tillaa səsaa, ləlaa ke lso kuyəŋətɔtv teləsəlaa, na ləlaa si pele pá cɔɔna Laapaali Kupaŋ, na ləlaa si pele pá la paasənlaa na lso Təm seŋesəlaa. ¹² ɪ lapa m̀p̀ỳỳ si pa hólí lso yəlaa ke isəna paa la ɪ təmle na kilisiti tənuyv tuusi ləlɔ ke lso seev taa tɔ. ¹³ Ye pə taya mpu tá təna tərpaɪ tá taa tɛmnav ke lso ká la kuluməm, na tá nyəm ke lso Pəyaya ká la kuluməm tɔtɔ. Na tu la səsaa ke ɪ təm taa haləna tá teu tala Kilisiti teu sɔsɔm. ¹⁴ Tə kaa tasa pəcaatu taa ké weev na paa puyusulu wei í lan̄təŋi-tv na ɪ kusəŋesətv, tə məŋna cəne tə məŋna cəne, isu heelim lakuyv tɔ. Puyusulaa mpe pa lukəna-ti na pa acilayatu, na pá tusəŋəna ləlaa. ¹⁵ Ama ye tə heeliyi təmaya tampana na sɔlvuyv ile tu sɔsəŋi puw ke pə təna pə taa na t́ tala Kilisiti wei ɪ ké tá tənuyv nyuyv tɔ. ¹⁶ ɪ tɔw ké niŋ na nɔɔheɛ na pə təna pə wev m̀p̀ỳỳ waanu waanu ke tənuyv tɔw tɔ pə təkəna təmaya teu, na tənuyv atama atama tamsəna təmaya teu tɔŋ pə kpenta pilimile. Pə tɔw ké pə təna mpi pə we tənuyv tɔw tɔ pə laki pə təmle ke teu, tənuyv təna puki ké, na kv sɔlvuyv təŋna sɔsuyv.

Təntɛ kufatɛ ke Kilisiti mpaav taa

¹⁷ Ye pə we mpu, na Taca ma heeliyi-me təfoo si í taa tasa təntɛ isu cefelinaa. Pəle pa təŋəŋi pa kpaɪ huwee ke yem ké. ¹⁸ Pa layatu ta tvli. Pa isəkpɛɛtɛɛ na pa lan̄kpusəŋ katatəlaya tɔw pa paa fei weesuyv ŋku lso haa tɔ kv taa. ¹⁹ Pa ké feele fei nyəma ké, yaasi isayav taa ké pa ha pa ti təkpaataa, na pá huliyi asilima təlataa.

²⁰ Ama Kilisiti təm nti me í nyəma tɔ pə taya m̀p̀ỳỳ tə wee. ²¹ Ntəŋ í tɛma ɪ təm nuw na? Haləna í kev Kilisiti nyəma tɔ pa seŋesə-meyɛ ɪ təm təna tampana mɛɛ. ²² Ye mpu pə wee ké si í wəŋɔsi mə yaasi kupəŋ wei í təkə hatuu ləŋ tɔ. Yaasi kupəŋ unɪ ɪ kunyuləŋ kupuyusiy ŋkina təletɛ taa ké. ²³ Pə wee ké si í layasi mə lotunaa taa na mə ləmayasɛ taa təkpaataa. ²⁴ Na í kelɪ yaasi kufalv wei lso ləsaa na í ké ɪ mayamaya ɪ nyəŋ tɔ. Mə təntɛ í keesaa na tə teu isu tampana hóləŋi tɔ ile pu hólí si í kpaŋa yaasi unɪ.

²⁵ Pə tɔw ile í yele təmaya pəpətv pəlvuyv təkpaataa, na paa mə taa wei í yəŋətəŋi tampana ke ɪ ləlaa kiŋ. Pə taya pulv, tá təna tə we ké isu niŋ na nɔɔheɛ wev tənuyv tɔw tɔ. ²⁶ Na ye pááná kpa-mɛ í taa yele na á pona-meyɛ wakəlvuyv taa. Na pááná í taa leeli na á we mə taa. ²⁷ Í taa ha mə təŋi iləŋv ke paa pəcɔ mayamaya. ²⁸ Ye wei í ka ŋmulaya puntv í taa tasa ŋmuluyv. Ama í seesi isəle na təmle lapv na í hiki ɪ mayamaya ɪ niŋ nyəm mpi pə tɔw ɪ wu teu tɔ, na í pəsi na í səna mpa pa feina pulv tɔ. ²⁹ Kawalaya təm natəlɪ t́ taa lukəna mə nɔɔsi. Ama í yəŋətəŋi təmnaa kupama mpa pa waasəŋi yəlaa na pá yeki na t́ tuusiŋi ləlɔ ké lso seev taa tɔ, ile tu waasi tə nulaa təna. ³⁰ Í taa wakəŋi lso Feesuyv Nan̄ŋtv lan̄le. Pə taya pulv, inəŋəle lso kuyusum mpi ɪ yusəna-mɛ tɔ. Na inəŋi lso su-meyɛ tɔlvma si pá hólí si kuyaku wee kv kəŋ, ŋku kv wule lso ká ya-mɛ təkpaataa tɔ. ³¹ Í yele huwee nyaŋ nyəna təna na təma təkənav ke t́ na pááná mvyv. Í yele hola na kvuyv. Í yele isayatu tənaya lapv, paa tə ké nti. ³² Í laki təmaya yəlle na í wii təma pətətɛɛ. Ye í pəntəna təma í hólí təmaya suulu isu lso ná huluyv-meyɛ suulu ke Kilisiti tɔw tɔ.

5

Mə lakası í te teu

¹ Isu í kev isəntəɣə lso piya nsi ɪ səəlaa tə í seesi isəle na í kpaɣa ɪ yaasi təna ile. ² Í húlóɣí təmaɣa səəluɣu ke mə lakası təna taa isu Kilisiti ná səəluɣu-tu haləna í pəsi ɪ təɣi kvhaham kupam, na í kpaɣa ɪ ti na í la kətaya ke tá təə si pə la lso ké teu na səəsɨj kuparj tə.

³ Asilima na tetelakası isayası na konyuluɣu, pə tənaya mpv pə təm maɣamaya í taa lu mə nəəsi taa, pə taya pulv, lakası nsi si taka tá mvna lso yəlaa. ⁴ Na pə ta mvna tətə si í yəɣətəɣi fəele fei təm, yaa təm krai nyəntv, yaa keesəlaya təm natəli. Ama í paasəna lso ké seɣu si í na təmlə. ⁵ Í nyi teu si asilima latv, na tetelakası isayası latv, yaa liyitee kətəi tv, pa taa nəɣəlv kaa fəli nəəhəle ke Kilisiti na lso pa kawulaya taa. Halı liyitee kətəi tv na tuɨ laalv pa isayətv lu kulvm ké.

⁶ Í paasəna teu na nəɣəlv í taa tolisi-me na ɪ kumelətəm, halı nti unı tə təə ké lso ká lana mpa paa caa ɪ luyv nyəntv lapv tə na pááná. ⁷ Mə na pə yəlaa í taa kaa pulvɣu paa hoolaya. ⁸ Ləɨ í ka we ké isu yulv təɨɣv ahoo ke səkpətvɣu taa tə. Ama kayana mə na Tacaa í krentaa, ile pə we isu ilim lu mə təə ké. Pə təə ile mə lakası í te isu kupama mpa pa we ilim taa tə pa nyəɨsi. ⁹ Pə taya pulv timpi pə nyaalaa tə kupantvnaa lapv na siɣisɨj təɨɣv na təm tampana yəɣətəɣu ke pə kəɨna. ¹⁰ Í seesi isəle na í cekəna mpi pə we Tacaa ke teu tə. ¹¹ Mə na mpa pa lakı səkpətvɣu tē təma krai nyəna tə í taa kaa pulv paa hoolaya. Ama í la na pə kuli a təə na paa wei í ná. ¹² Yəlaa mpe, mpi pa ηmeləɣi na pá lakı tə si pə təm í tu lu yulv nəɣə taa tə pə we fəele ké. ¹³ Ye pa lakası nsi si təə í kulaa na pə ná, ile paa wei ɪ ká ná pa wəetv cakəle təkəlekele. ¹⁴ Ḿpúɣú pə tu wəe, ye pə kula pulv təə na pə naakı təcıceı, pəle pə pəsəɣi fətəla ké. Pə təə ké pa yəɣətəɣi si:
Nyá wei n tooki tə fe mpv.

Kulı na ń lu sətəa taa,
Kilisiti ká ce nyá səkpətvɣu.

¹⁵ Ye mpv ile í la laakalı na mə təntə ke teu, í taa tə isu kumeləməɨ, ama í tə isu ləmaɣasəe nyəma. ¹⁶ Í taa yele na aləseke kuyəeɨ fiti-məɣe yem. Pə taya pulv isayətv hukina tá kayana kuyəeɨ unə ɪ taa. ¹⁷ Í taa la isu kumeləməɨ lakvɣu tə. Ama í seesi isəle na í nyi mpi Tacaa luyv wəe si mə í la tə.

¹⁸ Í taa yele na solum kv-mə. Solum kvv ká tv-məɣe yem yem lakası. Ama í yele na Feesuyv Naɨɨtv haya mə taa təmamam. ¹⁹ Ye í caɣa təma kiɨ mə nəəsi taa í wəe lso Təm yontu na apalvtv nyəntv na lso samtv nyəntv. Í sa Tacaa na samtv yontu na lso Təm nyəntv na luyv kulvmvɣu. ²⁰ Í seeki Tacaa lso ké í na təmlə ke paa waatv wei ké paa mpi pə təə ké Tacaa Yesu Kilisiti təə.

Apalaa na pa alaa pa təm

²¹ Í nukəna təmaɣa teu ke Kilisiti səɣəntv təə.

²² Alaa-mə í seeki mə paalaa isu í seekuyv Tacaa tə. ²³ Pə taya pulv, isəna mpi Kilisiti ná kəla Yesu seelaa kpekəle tə mpv tətəɣə apalv ná kəla alv. Yesu seelaa kpekəle kəna Kilisiti tənvyv pilimile, na Kilisiti maɣamaya kəna pa nyvɣv yatv. ²⁴ Na isu Yesu seelaa kpeka seekuyv Kilisiti tə, mpv tətəɣə alaa ká seeki pa paalaa ke pə təna pə taa.

²⁵ Apalaa mu səəli mə alaa isu Kilisiti səəluɣu Yesu seelaa kpeka na í si a səm tə. ²⁶ ɪ lapa ḿpúɣú si í nyaalı-we na lum na í tayanı-we na ɪ təm na pá te teu na pá mvna lso yəlaa. ²⁷ Pə taya pulv ɪ caakaya ké si í kpaɣa Yesu seelaa kpeka na a teu təkpataa na í suna ɪ ti, na á wəe tənəɨ, a tiili tá wakəli, na paa asilima a fəina, na á tá caami. Pəyele kwakələm napəli fei a kiɨ. ²⁸ Ye mpv pə wəe si apalaa í səələɣi pa alaa ke teitei ké isu pa səəluɣu pa ti tə. Ye yulv səələɣi ɪ alv pə we isu ɪ maɣamaya ke ɪ səələɣi. ²⁹ Ama tampana təə nəɣəlv fei wei ɪ taa kpaa ɪ maɣamaya tə, halı paa wei ɪ paasəɣəna ɪ tənvyv təə ké teu ké na í tayənəɣi ɪ ti tətəteɨ isu Kilisiti paasvɣunav Yesu seelaa kpeka tə. ³⁰ Pə taya pulv, tá kəna ɪ tənvyv pilimile təə niɨ na nəəhəe na pə tənaya mpv. ³¹ Halı pa ηmaa ḿpúɣú lso Təm taa si: Pə təə ké yulv ká ce ɪ caa na ɪ too si í na ɪ alv pá caɣa. Na pa naale

πά κρεντί na pá pəsi yulv kulvm. ³² Ama tampana səsəna ke pə kula looŋa kanε ka tə cənε. Kilisiti na Yesu sεela pa təm lapa isəna təγə ma naa ka taa. ³³ Paa na mpv meγe pə heeliyi si paa wei í sələγi ı alv isu ı sələvγv ı ti tə. Na paa alv wei ílé í seeki ı paalv tətə.

6

Piya na si caanaa pa təm

¹ Piya mε, Tacaa isentaa mə nyəntv ntε si í nuna mə nyəma. Mpi tə, nti unı tə wenna teu. ² Kusəsutv nti pə suwa təγələ si: Seeki nyá caa na nyá too. Tə təw kέ pə caala kvpantv təna kasəγaya ke sεεv si: ³ N ká nu leleŋ na nyá weesuyv ká tayalı ate cənε.

⁴ Cεcεnaa mε, mu taa la na pááná kpa mə piya. Ama í təkı-sı na í seγesəγi-səγi kvpantv, na í hóləγi-səγi ləŋ isu Tacaa luyv weε tə.

Yomaa na pa caanaa pa təm

⁵ Yomaa mu nukəna mə caanaa mpa pa təka-meγe antulinya taa cənε tə na luyv kulvmuyv. Í weena pa səγəntv na í nyana-weγe teitei isu ye pu ke Kilisiti ı ka lapa tə. ⁶ Í taa seeki-weγe waatv wei pa weεkı tə tike si pá la-weγe leleŋ. Ama í la ləv luyv nyəntv na luyv kulvmuyv isu Kilisiti yomaa. ⁷ Yomle təmle nte pa tγγi-mε tə í la-te na luyv kulvmuyv na pá weε isu Tacaa təmle ke í laki, pə taya yəlaa tike nyəntε. ⁸ Í nyı teu si paa yom paa kasayampv Tacaa ká te na í felı paa wei kέ kvpantv nti ı lapa tə.

⁹ Na mpa mε í ke yomaa caanaa tə mu la-weγe mpv tətə, í kpa mə ti na pa nyaasuyv. Na í təsı si mə na weε í kaa caa kulvm ke isətəa na ílé u fayasəγi nəγəlv se.

¹⁰ Nti tə kaasaa təγələ si mu preekəγi si í nyəw toŋ ke mə na Tacaa mə krentuyv taa na ı toŋ səsəw taa. ¹¹ Í tv mə təw kέ yoou wontv təna nti ləv haaki-mε tə, na í səŋ təca na í taŋ ləγəv na ı acilayətv təna. ¹² Pə taya yəlaa ke tə yooa, ama mpa tə yooa təγələ aləγaa toŋtənaa asayaa mpa pa weε isətəa tə, na səkpetuyv taa cənε awulaa na toŋtənaa na səsaa. ¹³ Pə təw tə í co ləv yoou wontv nti tə tənaya kpaakraa, na pə kəma na pá tala kuyeyŋ isayəŋ taa na mə kolontv kuləγi mə təw, í pəsi na í taŋı-ı teu. Na ye í təka mə təγi teu na í yoo haləna í tv yoou ŋkv kv nyuyv, ilε í ká nyəw toŋ ke mpyəγv tam.

¹⁴ Ye mpv í tantı na í taŋaa, na í təŋ tampana ke teu na pá weε isu pa ləvγv tampala ke tənaya taa tə. Na í təŋ siγisuyv ke pə təna pə taa na pá weε isu nyəγətv toko ke í suuwa. ¹⁵ Í seεsi isələ na Laapaalı Kupaŋ wei ı kəŋna heesuyv təγə kraaluyv na pá weε isu ntaŋkpala kupaŋa ke í ləewa. ¹⁶ Í te mə taa na ləv kέ tam na pá weε isu kpáləγv ŋkv í ká kentiγina isayətv tv nyəma sətv nyəna tə. ¹⁷ Í nyəni γərv mpi ləv yaki-mε tə isu yoou kahuka, na í təkı ləv Təm isu layəte nte ı Feesuyv cela-mε tə. ¹⁸ Í laki pə tənaya mpv na ləv sələmvγv, na í wiikina-ı si í səna-mε. Í sələməγi paa mpi pə taa, na Feesuyv Naŋŋtv í hólı-meγe isəna í ká sələmi tə. Í la kpelikpeka nyəma na í seεsi isələ ke mpyəγv tam. Í sələməγəna ləv yəlaa təna. ¹⁹ Na í sələməna ma tətə, na waatv wei má caakı ma nəγə təw kέ kuluyv, ləv í tv ma taa kέ təm nti tə təŋa teu tə, na má hólı Laapaalı Kupaŋ təm nti tv ŋməlaa tə na apalvtv. ²⁰ Paa na pa təka-m saləka taa tə má kəna Laapaalı Kupaŋ unε ı təmle tv səsə. Pə təw tə í sələməna-m na má yəγətv ı təm na apalvtv ke isəna mpi pə nəγəsənaa tə. ²¹ Ta taapalv Tisiki wei ı laki Tacaa təmle na luyv kulvmuyv tə ı ká keεsi-meγe ma təm na í nyı isəna taa ma weε tə. ²² Pə təw mayamaya ke ma tiliyi-ı mə kiŋ, si mε í nyı isəna taa tə weε cənε tə, na pá səsı-meγe apalvtv.

²³ Tacaa ləv na tá Səsə Yesu Kilisiti pá ha tá taapalaa tənaya alaafəya na pa təma sələvγv na táa təmnav ke ləv. ²⁴ Ləv í hólı pεelε ke pa təna mpa pa səla Tacaa Yesu Kilisiti ke tam tə.

TAKƏLAYA ƆKA PƏDLI NMAAWA
FILIPU
NYÉMA TƏ
Kutubtu

Pə nəyəşəna isu saa wei Pədlı Ɔmaakaya takəlaya kanə tə saləka taa ké ı wəe. Mpa ı Ɔmaa-ke tə pa taa payale ta ke Yuta nyéma. Pədlı lapəna lə təsele yəlaa mpeye waasu na pá mu lə Təm. Halı pa tilina Pədlı ke kucəə Ɔ ke təm payale. Pə təw ké Pədlı Ɔmaa-we na í se-e-we na í tasa-weye layatu sı pá wəe nəğə kulumaya na pá pasa pa ti isu Tacaa Yesu. ı seyeşəyi-we sı pá la laakalı na seyeşəlaa pəpətnaa. Pədlı seyeşəyü loŋa səsaya nté sı yulu í wəena laŋhulumle paa wahala taa.

Isəna pa faya Filipov takəlaya tə:

Pədlı təmle, titite 1

lə seela nəğə kulumaya na pa ti pasuyü, titite 2:1-18

Timotee na lrafəlotiti, titite 2:19-30

Laakalı na seyeşəlaa pəpətnaa, titite 3:1-4:9

Səetv, titite 4:10-23

Səetv

¹ Taya Yesu Kilisiti təmle nyéma Pədlı na Timotee.

Tá Ɔmaakəna takəlaya kaneye lə yəlaa mpa pa we Filipov na pá təma Yesu Kilisiti na pa taa tə, na lə təsele səsaa na tə taa təma lataa. ² Tá Caa lə na tá Səşə Yesu Kilisiti pá hólı-meye pəlele na pá lá na mə laŋa hulumı.

Filipov nyéma təw sələmuyü

³ Paa waatu wei ké ma təşə mə təw ké isəntə, ma seeki ma ləw ké í na təmle ke mə təna təpai mə təw ké. ⁴ Na paa waatu wei ké ma sələməğəna-meye ləw, laŋhulumle ke ma sələməğəna. ⁵ Mpi tə, í səna-m kuyaku kancaalaya nyəŋku wule na haləna saŋa na má yasəyi Laapaalı Kupaŋ tə. ⁶ Ma nyəmə teu təkpataa sı ləw wei ı caala təmle kupante təneye mə kiŋ tə, ı ká la-teye řpúyú haləna tə kəw na tə yoosi Yesu Kilisiti kuyaku wule. ⁷ Pə muna teu ké sı má huş řpúyú mə təna təpai mə təw. Ma luyü suş-meye səsəm səsəm ké. Pə taya pulv təw, mə təna təpai í hika mə paa nyəm ke pəlele nna ləw lapa ma tə a taa ké. ıle paa pənente ma weş saləka taa isəntə yaa tuu ma tu weş na ma ti, sı má taa yele na Laapaalı kupaŋ pəsi tetepulv, ama sı má su-ı teu ké təka. ⁸ Ma yəğətuş sı ma səşə mə təna təpai ké isu isəna mpi Yesu Kilisiti səşəyü-tuyü səsəm tə, ləw mayamaya nyəmə sı tampana řpúyú.

⁹ Nti ma sələməyi ləw ké mə təw təğəle sı mə səşəyü í səsəyi tam, na nyəm kupampam səsəm na pə təna pə cekənav í wəe mə səşəyü taa. ¹⁰ ılena í pəsi na í ləşı mpi pə we teu tə. Ye pə lapa mpv í ká la kupama na pa kaa na mə kiŋ ke taalı nəğəşəyü Kilisiti kuyaku wule. ¹¹ Na í ka la təma kupana nna Yesu Kilisiti kəŋna təğə səsəm, na pá tó ləw ké teeli na samtv.

Isəna Kilisiti ké tá weesuyü tə

¹² Ma taapalaa ma caa sı í nyı sı tampana təw isəntə, mpi pə mayana-m tə pə waasaa ké, pə yelaa ké na Laapaalı Kupaŋ səsəyi yav. ¹³ Pə yelaa na wulav təyaya taŋlaa təna na yəlaa ləlaa təna nyı sı Kilisiti təmle lapv təw ké pa tv-m saləka. ¹⁴ Tá taapalaa taa payale nawa ma we saləka taa, ılena pá təkı tənəŋ na Tacaa təm, haləna pá nyaya apalətv na pá heeliyi ləw Təm na səğəntv feı-wə.

¹⁵ Paa na ma isəseemle təw ké ləlaa lakı Kilisiti waasu na səsəontv həm huwəe tə, ləlaa ná lakı-ı na huwəe kupana ké. ¹⁶ Pane ıni pəle pa lakuyü na səşəyü we pə taa tə, pa nyəmə sı ləw tv-m sı má taa yele na Laapaalı Kupaŋ pəsi tetepulv təğə. ¹⁷ Ama ləlaa ıle kəşəyü pəekuyü təw ké, paa paasəyi na pá heeli Kilisiti təm ke isəna mpi pə muna tə se, pa huş ké sı ma weş saləka taa tə paa səsı-m kunyəŋ na má ná.

¹⁸ Kpai k . Ye k pantv yaa isayatu kuluku ke pa luki, ma lanle tu heewa. Mpi t  pa tu heela Kilisiti t m. Na ma lanle k  hee  r y  na p  puki. ¹⁹ P  taya pulv t , ma ny m  s  m  s lam h na Yesu Kilisiti Feesuyu s nav t  p  t naya mpv pu m li ma nyuyv yavu. ²⁰ Ma tanaa na m  teel yi  r y  teu k  s  ma kaa t y  feele nat li. Ama p nente naani k  maa la teu isu ma lakuyv tam t , ilena m  h li Kilisiti s s ntv ke ma t nyv t na taa, paa ma na ma ise, paa ma s ki. ²¹ P  taya pulv, paa maa wee, Kilisiti kele ma p  t na. Na m  tu s pa, ile p  k laa kele. ²² Ntany  ye ma wena ma ise, maa tasa waasaya nak l yi lapv. T v, maa ny h nti m  l s  t  se. ²³ P  k p a-m k , ma nyul yi k  s  m  kpe na m  wee Kilisiti kij. Nti t  k la-m teu t y le. ²⁴ Ama m  t  ile, p  wee k  s  m  weena ma ise. ²⁵ Ma tema ma taa k  teu na t le, p  t  k  ma ny m  s  ma kaa kpe. Na ma ny m  s  m  na m  t na t pai tu wee, na maa s na-me na   polo l l  k  m  l s  seev mpaav taa, na   hiki lanhul mle ke p  taa. ²⁶ P  t  k  ye ma k ma na m  m li m  te   k  hiki ma kij ke mpi   k  y l na m  Yesu Kilisiti mpaav taa t .

²⁷ Kul mtv k  s    t ki yaasi wei   kees na Kilisiti Laapaali Kupa  t . Ile paa maa k  m  nav yaa ma ta tu k m, m  nu s    ny  t h te, na   k penta huwee, na   yoo taa tem mpi Laapaali Kupa  t y -me t  p  yoo na lotu kul mtv ke m  t na. ²⁸   taa yele na m  kolontunaa nyaas yi-mege pulv taa. Mpi p  h l yi pele s  pa t m k  te t n h n  t y le. Na p  h l yi-me s  pu te na p  ya m  ny h, na l s  lak na mpv. ²⁹ P  taya pulv, l s  hana-mege mpaav s    la Kilisiti t mle. Ile p  taya   t  yuh tisuyv tike t m, ama na   t  k ny nt y le t t y . ³⁰ M  seewa ma t  k  p nenteyge na t  yoo yoo. Yoo  ku   n  ma yoo hatuu l h na   tu ny m  t t  s  ma tu t h na-kuyv yoo t ,  kuyvle mpv na  ku   yookuyv t .

2

Kilisiti ti pasuyv na   l s  nunav

¹ M  na Kilisiti   k pentyv mpv t  p  s s yi-mege t h nte?   s luyv s s yi-mege apalvtv nte? M  na Feesuyu N h tv   k penta kul m na?   laki t maya y lle na k pantv na? ² T v, ye p  we mpv ile, ma wiina-me s    k penti teu, na   s l yi m  t ma, na   wena lotu kul mtv na huwee kul mee, na p  hulvsi ma lanle ke s s m. ³   taa la puluyv t ma k luyv t , yaa teeli yem t . Ama   pasa m  ti, na paa wei   ny n    lel v isu wei   k la-  t . ⁴ N y lv   taa p eki   mayamaya   nyuyv ny ntv tike, ama   t s yi   t y nt lenaa t . ⁵   weena huwee nna Yesu Kilisiti ka huvkaya t y  m  taa.

⁶ Hatuu t    ka tu wena l s  weetv k .

P  na p  mpv t , p  ta tv-  s    p ek yi

na   lana t h na   kpa l s  t  s    saala.

⁷ Ama   mayamaya   yelina p  t na mpi   ka wena t 

na   kraya yom weetv.

  kraya y laa weetv k  t t h leh,

na   k maya isu yvlv wev t .

⁸   tisaa na   pasa   ti na   nuna l s  k   r y ,

hal na   s m, s m mpi   s pa tesika t  t .

⁹ P  t  k  l s  k sa   nyuyv ke teu ke s s m,

na   ha-  h te nte t  k la h la t na t pai   t .

¹⁰ P  t na mpi p  wena weesuyv

na p  we is taa na t tv t 

na t tv tee t  p  h ntv-  ate.

¹¹ Na p  t na p  tisi s  Yesu kele S s ,

na p  ha Taca l s  k  teeli.

l s na tu tee isu k k s  ke antulinya taa t 

¹² Ye mpv ile ma taapalaa, waatv wei maa we m  c lv t    nuna-m p  t na p  taa k . Na paa p nente ma fei m  c lv, p  k la teu s    nuna-m mpv t t .   p ek yi m  ny h

yaɖu tɔm na sɔɔntu na seluyu. ¹³ Pə taya pulu, lso wee ké na í laki mə taa ké tam, si me mu pəsi na í sɔɔli na í lá mpi i ka siwa na í tənɔɣi na í laki tɔ.

¹⁴ Kuntuyu na ntəŋkpeesaya í taa wee pə tənə mpi í laki tɔ pə taa. ¹⁵ Ile í ká pəsi yəlaa mpa pa feina taali na pá we tənəŋ tɔ, na í pəsi lso piya nsi si feina kawalaya nakələyi antulinya yəlaa kutakeesəŋ na asayaa pa heku taa tɔ. Páćó pə wee ké si mu muɣuna kəkó ke pa heku taa ké nyənənyəni isu isətulɔŋasi ke isətaa ¹⁶ na í heeliyina-weɣe weesuyu tɔm. Ye í laki mpv, maa pəsi na má yəɔləna-meɣe Kilisiti kuyaku wule ke teu. Tampana tɔɔ isəntɔ, mpv pu huləna si ma təma tənə na ma lɔpu tənə ta məli yem.

¹⁷ Ntanyɪ ma caləm ká lu, ma səm tɔm ke ma wəna mpv. Na ye pu tu lapa mpv, pə we isu kətaya ŋka mə lso sɛɛtu tasa lso ké lapu tɔɔlə. Ye pu la mpv, ma laŋle heɛwaya. Na má na mə tənə tá laŋa heena. ¹⁸ Na mpv tətɔɔ na me, pə wee ké si mə laŋa í hee, pə wee si má na me tá laŋa í heena.

Timotee na lɔpafəlotiti

¹⁹ Ma huɔ si, na lso toŋ taa ye pə we isəna, maa tili Timotee ke mə tɛɣe nəɔnɔ na má nu mə cakəle tɔm, na pá sɔɔsi ma maɣamaya ke apalɔtu. ²⁰ I tike i wenna, na i sənə-m mpi ma sɔpənə nyuyɔ tɔ pə taa, na i paasəɣəna mə tɔm ke na tampana. ²¹ Lelaa ile, pele pa maɣamaya pa niŋ nyəm tike tɔɔ ké pa nəɣəsəyi, pə taya Yesu Kilisiti nyəm tɔɔ. ²² Mə maɣamaya í nyəmá isəna Timotee un i hulaa si i ké yulɔpaŋ tɔ, na isəna má na-i tɔ lapa təmlɛ isu yulu na i pəyaya ke Laapaali Kupaŋ tɔm taa tɔ. ²³ Ma huɔ si ye ma kɔma na má cəkəna teu ke nti tɔ taa ma wee tɔ, ile maa tili-i mə cɔlɔ. ²⁴ Na ma wəna naani ké teu ke Tacaɔ toŋ tɔɔ si ma maɣamaya maa polo mə tɛɣe nəɔnɔ na má ná-me.

²⁵ Ma mayasaa na má ná si pə kəla teu si tá taapalu lɔpafəlotiti, wei me í ka ha-m mpi maa laŋaa na í tilina-m si í kəna-m, na má na-i tɔ lakəna təmlɛ na tá yooki yoou tɔ, inəyi maa yele na í məli mə kiŋ. ²⁶ I nyuləyi ké si í ná mə tənə, haləna pə pəkəla-i. Mpi tɔ, me í ka nuɔ i wusasi tɔ pə tɔɔ. ²⁷ Tampana tɔɔ isəntɔ, pə wu-i teu ké, haləna i caakaya səm. Ama lso wii i pətɔɔtəle. Na pə taya i tike i nyənte, na ma nyənte tətɔɔ, si pá taa kɔɔ pá sɔɔsi-m laŋwakəlle ke lentɛ tɔɔ. ²⁸ Pə tɔɔ ké ma huɔ si maa kusɪ-i ləŋ təcav na í məli mə tɛ, na mu na-i na mə laŋa tasa huləmuɣu, na ma maɣamaya ma laŋwakəlle tɛ mpv. ²⁹ Pə tɔɔ ile í mu-i niŋ naale na laŋhuləmlɛ sɔsɔle, isu pa mukuyɔ taapalu ke Tacaɔ tɔm taa tɔ. Yəlaa isu pane un weɣe pə wee si í seeki. ³⁰ Pə taya pulu tɔɔ, Kilisiti təmlɛ nyuyɔ tɔɔ ké səm cɛɛ-i. I lapa i weesuyu ke awusa ké na í kəna-m kusənam mpi mə maɣamaya í taa pəsəyi si í kəna-m tɔ.

3

Npɛlaa yaa n ta pɛli pə kulum

¹ Ma taapalaa, pənəntaa í yəɔləyi Tacaɔ tɔm taa ile. Kuləmtu tənɛ tə ŋmaav ke tam u kuyɔ ma, na nti un tɔ tu kələɣəna-meɣe tampana huləyɔ. ² I la laakali na isayalataa, hasi nsi, yəlaa mpa pa kama nyuyɔ si pələyɔ ke pələyɔ tɔ. ³ Mpe pa pələyɔ ke mpi? Tayale pɛllaa na tampana. Pə taya pulu tɔɔ, lso Feesuyu wenna tá kiŋ na táá laki lso təmlɛ. Na Yesu Kilisiti ke ta laki na taa taaki, na pə taya yulu kulapəle haana taya naani. ⁴ Ye maa nəkaa kəɔ, ma pəsəyi na má tu kulapələnaa panɛɣe naani. Na ye nəɣəlu wee na í huɔki si yulu kulapəle ká yelina na í tulu-ti ile, ma tɛɛ pɔntu ke kulapələnaa ké təpaɪpaɪ. ⁵ Nyəni, ma luluyɔ kuyɛɛŋ pələfɛi wule ke pa pəla-m, na ma ké lɛɣɛli tu ké təsiyisiyi. Na ma kpekəle nté Pensamɛ nyənte, na ma ké Hepəla tu ké təsiyisiyi. Na tayale Falisanaa ke Yuta nyéma lsosele təŋuyɔ taa. ⁶ Na maa seesa isələ ké pə taa ké pə feina, haləna má tukayana Yesu seela kpeka ke konyɔŋ. Na ye pa tɔma si kusəsutu taa tɔm təŋuyɔ si yulu í təŋ na pá lapɪ-i kupaŋ tɔ tá təŋayana, taali nəɣəlu i taa wee ma kiŋ. ⁷ Pənente Kilisiti tɔɔ ile, ma nyənəyi kupantunaa mpa ma muɣulayana tɔɔ mpi pu waasəyi pulu tɔɔ. ⁸ Na pə taya kupantunaa pane pa tike ke ma nyənəyi mpv, na kawaasi nsi si tənaya ma nyənəyi mpi pu waasəyi pulu tɔɔ ma nyəm ma Sɔsɔ Yesu Kilisiti tɔ pə tɔɔ. Təpante taa təpante nté tənɛ un. I tɔɔ ké ma keela pə tənə mpi pə kusəyi ma nyuyɔ tɔ na má

suna kpreɛɛɛ, na ma nyənəxi pə tənə isu hute si pə yele na má hiki Yesu Kilisiti, ⁹ na má na-ı t́ krenti teu ke kulvm. Maa yóóləxi si ma kusəsitv təkvyv tóó ké pá yaa-m kupaɲ. Ama ma tema ma taa na Kilisiti tóó ma lapa kupaɲ. Tənaxa lso hana pəsuyv si yəlaa í la kupama, na ye wei í muwa tá Səso təm, pɔntv ke lso haa pə pəsuyv. ¹⁰ Mpi ma nyuləxi teu tóóle si má nyi Kilisiti na ı səm taa fem toma, si maa hiki ı wahalanaa taa ké ma nyəma na máá tóó, na má si isu ı səpɔ tó. ¹¹ Na má tēləxi si paa feesi mayə mpv tóó.

Tə kaasuyv

¹² Maa yóóləxi si ma tema hikuyv ke mpi ma preekaya tó se, yaa ma tema teu təkpataa. Ama ma təɲna lɔpv ké na má kaasəxi ma ti si má hiki ma asewa fəótó. Mpi pə tóó tó, Yesu Kilisiti tema-m hikuyv na í kra-m ı kra-m ké. ¹³ Ma taapalaa, maa huuki si ma tema pə fəótó hikuyv se. Ama kulvmtv nti ma nyəma tóóle si, ma yela ma waali nyəntv ké, na má kaasəxi ma ti si má hiki mpi pə we ma nəxv tóó tó. ¹⁴ Pə tóó ké ma see na má pukina mpi pə suwa tó pə tóó, si má hiki pə fəótó wei lso yaa-tv si t́ hiki isətaa ke Yesu Kilisiti kiɲ tó.

¹⁵ Tá tənə mpa tá tə ké yulokpasaa ke lso nyəntv taa tó, t́ hvv huwēē kulvmēē anē. Na ye mə taa ləlaa u hvv hípúyú huwēē anē a tóó, ıle lso ká kilisi-meyē-ti. ¹⁶ Mpaav ŋku tó təɲəxi haləna saɲa tó, paa pə la isəna t́ təɲəxi-kuyv mpv.

¹⁷ Ma taapalaa, í keesəna-m mə tənə. Tə tema hólúyú ke isəna í ká la tó, ıle í nyənəxəna mpa pa lakı isu tə hulvɔv si pá lakı tó. ¹⁸ Tam ké ma heeliyi-meyē-ti, na pənentaa isəlvv ke ma tasəxəna-meyē-təxi heeluyv ke isəntó. Paɲale wenna na pá wakələxi mpi Kilisiti lapa ı səm tesika tóó tó na pa yaasinaa asayaa. ¹⁹ Pa təm ka tē tənəɲnaɲ, pə taya pulv tóó, pa hiliɲ ke pa təɲəxi, pə taya lso. Na mpi pə nəxəsa na pə la-weyē feele tóó pə yóóləxəna. Na atē cənē nyəm tike tóó ké pa laakalənaa wēē. ²⁰ Pə kaasa tá tó t́ tēyēle isətaa, na tə təɲa teu tətēyētēyē si tá Yatv tá Səso Yesu Kilisiti í luna isətaa na í tii. ²¹ ı toma nna ı hulaa na í məɲna pə tənaxa ı tēē tó, anəxi ı ká hólí na í layasi tá atē tənəɲ pətóótəle nyəɲ ıne, na t́ nəxəsa tənuyv teeli nyəɲku.

4

Pəoli caaki si pá lakı nti tó

¹ Pə tóó ıle ma taapalaa mpa me ma nyuləxi teu si má tasa nav tó, mə heesəxəna ma laɲle ke səsəm, na meye ma yóóləxəna. Ma yəlaa me, isəna pə wēē si í tó teu ke lso mpaav taa tóóle.

² Hai, ma wiikina lfoti na Sentisi, ma hənta-weyē ateyē cənē, si pá ciiki isu Tacaa təm taa tētvnaa lakuyv tó. ³ Na ma təmle taa akpele kupaɲ nyá, ma wiikina-ɲ si hí səna alaa mpe tóó. Ma na-we tə yoonə yoonə na t́ yası Laapaali Kupaɲ ke paa timpi, na tá na Kələmaɲ na t́ təmle taa taapalaa ləlaa tənə mpa pa həla pa ŋmaa weesuyv takəlaya taa tó.

⁴ Í yóóləxi Tacaa mpaav taa ké tam. Ma tasəxi-təxi yəxətvuyv si í yóóləxi.

⁵ Í wēē təpamm ke yəlaa tənə kiɲ. Tacaa kəɲ nəənəwé ké. ⁶ Í taa nəxəsaɲ natəli, paa nti tə mayana-me í heeli lso ké sələmvuyv taa ké mpi í nyuləxi tó, na í sēē-ı nyana təmle. ⁷ Ye pə lapa mpv ıle laɲhólvmle nte lso haa na yulv ı pəsəxi na í cəkəna tə tənaxa tó tu wēē mə lotunaa taa na mə ləmayasēē taa ké Yesu Kilisiti təm taa, na pulv kaa pəkəli-me.

⁸ Təv, ma taapalaa, mpi pə ké kupam na pə nəxəsaɲ samtv tó pə tóó ké í ká pona laakali. Mpəxəle mpi pə ké tampana nyəm, na mpi pə nəxəsaɲ pa tvna-wi, na mpi pə keesaa tó, na mpi pə fei asilima, na mpi pə we teu, na mpi pə kusəxi nyuyv tó. ⁹ Ma hulə-meyē na má keesi-me, í lakı nti í nu ma yəxətaa na í nawa ma lapa tó. lso wei ı haa-tuyv alaafəya tó ı ká wēē mə waali.

Pəoli sētv ke Filipov nyəma

¹⁰ Ma laɲle hulvma Tacaa təm taa ké isəna mpi í hika pəsuyv na í tasa-m hólúyú si í tóosəxi ma təm tó. ıle pə taya isu ma yəxətəxi si í ka yela ma təm ke hvv. Ama pə mpaav ke í taa hikita si í hólí-m si í hvvki ma təm. ¹¹ Na pə taya pə caala-m tóó ma

γούτα ισάντο. Ye ma we ισάνα, ma tema pəle pə taa caγale layatu hiiu ké. ¹² Ye ma we kunyəη taa, ma nyəmə ma kunyəntule təntε. Na ye ma we haγanaγa taa, ma nyəmə pəle pə taa təntε. Paa le na pə təna pə taa, ma tema ισάνα maa caγa na pə keesəna-m tə pə layatu hiiu ké. Ye ma wena təγənaγa ke səsəm, ma nyəmə təle. Na ye ma we nyəγəsi taa, ma nyəmə təle. Ye pə tələna-m ma nyəmə. Ye pəcəγə ma wena, ma nyəmə. ¹³ Ma pəsəγi pə tənaγa mpyúγú Kilisiti wei ι haa-m toma tə ι təə ké. ¹⁴ Paa na mpv, í təγəv ma kunyəη tə í lapə teu ké.

¹⁵ Filipv nyəma me, mə maγamaγa í nyəmə si ma lunav Masetoni ke waatu wei na Laapaali Κυραη heeluyv təm caalaya kəntε tə, mə Yesu seela kpekəle tike sənna-m. Mə tike í tuna-m niη ke ma kawaaya na ma asalavnaa pə taa. ¹⁶ Í ka tema-m mə kusənamnaa tilinav ke maa wəv Tesaloniki tə na pə tema-m teu. ¹⁷ Pə taγa isv kvcəη isəle taa maγamaγa ke ma nyənaγi se, ama ma caa ké si pə məηna-mεγe mə tələsəlena. ¹⁸ Ma nawa pə təna mpi í tilinaa tə, na pə təəv feina taka. Ipafoletoiti kəna-m mə kvcəη tə, pənenta pə təna pə tələna-m yem ké. Mə kvcəη we ké isv kətaγa wəv səsəvη ke teu, na isə mvyi-ke na ká we-ι teu pə tu fei tə. ¹⁹ Ma isə ká kraγa ι apititu kupantu nti tə we Yesu Kilisiti kiη tə tə taa na í ha-mεγe mpi mpi í laηaa tə. ²⁰ Tá Caa isə inəγəle teeli tv ke tam təə. Ami.

Kantəkaya seetu

²¹ Í see isə yəlaa təna mpa pa we Yesu Kilisiti mpaav taa tə. Tá taapalaa mpa pa we ma kiη cəne tə pa see-mε. ²² Isə yəlaa təna mpa pa we cəne tə pa see-mε, ilena pə tu kələna isə yəlaa mpa pa we Lom wulav təγaγa taa tə.

²³ Tá Səsə Yesu Kilisiti í hólí mə tənaγa ι pεεεε.

TAKƏLAYA ņKA PƏDLI NMAAWA
 KOLOSI
 NYÉMA TƏ
 Kvtvlvtv

Kolosi ıcate we Asii tetv taa ké isu acaləe lenna. Pə caɣa isu Pədlı taapalv wei pa yaa sı ırafəlası tə unı ı ponna lə Təm ke Kolosi nyəma. ırafəlası maɣamaya ta laŋ Kolosi tv (1:7 na 4:12). Pə caɣa isu ırafəlası keesa Pədlı sı lə seev krai nyəm narəli pə nyəma luwa. Na pə nyəma seɣesəɣı sı, ye yulv caa sı í nyı lə na pé ya ı nyuvv. Pə wee sı í təŋ kətasi na í luŋ isətaa nyəm mpi pu naaki tə. Pəcə pə wee sı í pelı na í kii təɣonası na kunyənəəm na pə polo. Pə təw ké Pədlı ņmaa-we na í heeli-we sı nyuvv yavv mpi Yesu hawa tə pə maɣanaa.

Isəna pa faɣa Kolosi takəlaya tə:

lə samtv na Kolosi nyəma seetv, titite 1:1-14

Yesu maɣanaa, titite 1:15-2:19

Kilisiti haaki weesuyv kufalvuv, titite 2:20-4:18

Seetv

¹ Maɣa Pədlı, lə luyv lapəna na má lá Yesu Kilisiti tillu. Má na tá taapalv Timotee tə ņmaakəna takəlaya kaneyə.

² lə yəlaa mpa me í we kolosi na í ké tá taapalaa kupama ke Kilisiti təŋvuv taa tə. Tacaa lə í hólı-meɣe pəleə na í ha-meɣe alaafəya.

Pədlı seə lə ké í na təmle

³ Ye tə kula mə təw ké sulvmvuv, seetv ke tə seeki tam ké tá Səwə Yesu Kilisiti Caa lə. ⁴ Pa heela-tuvv isəna í təma mə taa na Yesu Kilisiti, na isəna í səla lə yəlaa təna tə. ⁵ Waatv wei tampana təm Laapaalı Kupavv caala mə teɣe tate tə pa hula-meɣe teelvuv ņku kv we tampana təm nti tə taa tə. Pə təw ké mə taa təmnav ke lə na mə səlvuvv teesina mpi pa su-meɣe hatuu isətaa na í teeləɣı-wı tə. ⁶ Laapaalı Kupavv yekəɣı ké, na paa ı tala timpiyi antulinya təna taa ı lakı kupantv ké. Məpúyú ı lapa mə hekv ke kuyavvku í taala lə pəleə təm ke nuw tə, í hii ləŋ na í nyı pəleə anı a tampana. ⁷ Ta təmle taa taapalv kupavv ırafəlası seɣesəna-meɣe mpv. Tá nəɣə ke ı lakəna təmle isu Kilisiti təmle tv kupavv. ⁸ ı heela-tuvv təma səlvuvv ņku lə Feesuyv tv-me tə kv təm. ⁹ Pə təw ké tu heesəɣı lə sələmvuvv ke mə təw ké tu kuyavvku pa heela-tuvv mə təm tə. Tə sələməɣı lə ké sı í ha-meɣe ı Feesuyv haaki nyəm na layatv nti tə tə təna na pé yele na í nyı ı luyv nyəntv ke teu. ¹⁰ Mpv pu yelina na mə təntə maɣa Tacaa na mə kulavv tv lapı-ı teu ke tam. Na pu yele na í lakı təma kupana anı a təna, a nəɣə na a suka, na í ká səwəɣı lə ké nyəm. ¹¹ Tə sələməɣı lə ké sı í la-me na í nyəw təŋ ke teu na ı pəsvuvv teeli nyəŋkv təŋ taa, na í pəsı na í kantəli pə təna mpi pu maɣana-me tə pə taa na suulu. ¹² Í seə Tacaa ke í na təmle na laŋhulvmle, unı ı yelina na me í mvna sı í hiki mə paa nyəm ke kupantvnaa mpa lə su ı yəlaa ke tənəŋ taa tə pa taa. ¹³ Inı ı leekəna-tuvv ahoo səkrətvuvv teə asayaa səsa niŋ taa na í sısv-tuvv ı luyv teə Pəyayv kawulayv taa. ¹⁴ Na ı pəyayv ņke ka təw ké pə yapa-tv na pé husı tá isayatv.

Kilisiti weetv na ı təmle

¹⁵ Kilisiti keləna lə wei paa naaki tə tətəŋeləŋ. Inəɣəle lə kancaalaya kulvlv wei ı kəla pə təna mpi lə lapa tə. ¹⁶ Inəɣı lə lapəna pə təna, paa isətaa na atə pə nyəm mpi pa naa na mpi paa naa tə. Pə krayavv pəsəlaa na səsa na awulaa na təŋtvnaa pə loosi təna tə ı niŋ ke lə lapəna pə təna, na ı təw ké lə lapa-wı. ¹⁷ Pə təna pə luwayv na pé maɣana-ı, na pə təna mpi pə lapa tə pə tamsəna-ı təɣə pə we pə lona taa. ¹⁸ Yesu seəlaa kpeka kəna tənuyv na inəɣəle nyuvv. Inı ı yelina na a təna a weə. Inı ı kəna lə kancaalaya kulvlv wei ı səpa na pé taaləna-ı feesuyv sı í la pə təna təpaıpaı pə nəɣə tv tə. ¹⁹ Pə tayv pulv təw, lə luyv lapəna sı ı weetv təna í maɣalı ı Pəyayv taa. ²⁰ Na ı luyv

lapa tətə si i Pəyaya ká yelina na i na kəhmanmam təna pá ciiki. Na lso Pəyaya caləm líi səm tesika tə təyə lso yelaa na pá lá hēsuyə təm. Mpu pə yelina na lso na pə təna təpaipai pa ciiki, paa isətaa nyəm paa ate nyəm.

²¹ Mə tətə tuu ləh mu hatələna lso ké, na mə huwəe asayəe na mə isayakvlaputu ka lapəna-meyə i kolontunaa. ²² Ama i Pəyaya səpu ka tənuyə kune kv səm tə pənente lso ciika mə na-i ké, si pá yele na í ləsi-meyə i isentaa na í we tənəh na í ké kvpama na paa kawaliya ka fəi mə kiŋ. ²³ Ama kulumtu ké si mu təkí lso sēev ke mpyúyú tam, na í səh təca ke teu ke mpyúyú tam, pulupu í taa ciyiti-mə, na í taa yele na pá kú mə tēeluyə ŋku í tēeləyi tuu kuyəŋku í nu Laapaalı Kupaŋ tə. Laapaalı Kupaŋ unəyi pa heela antulinya taa yəlaa təna, na Pəəli má ma pəsəna i heellu.

Təmlə nte pə tu Pəəli si í la Yesu sēelaa kpeka taa tə

²⁴ Kaɣana kynyəntəyələnaa mpa ma təkí mə tə tə pa huləsəyi ma laŋle ké. Pə taya pulu tə, Yesu sēelaa kpekəle kəna Kilisiti tənuyə, na i təya kynyəh ke pa tə na mpi pá kaasi tə pə tə ké ma saləməyənə kynyəh ke ma tənuyə taa, si má sənə na pá yoosi-wi. ²⁵ Lso t-m təmlə nte si má yoosi-təyē mə cələ tə, mpu tətəyə pə t-m si má la lso yəlaa kpekəle təmlə tu, na i t-m ké si má heeli i təm təfoo, má taa ŋməsi. ²⁶ I ŋməsa i təm kyməsətu tənəyē yəlaa tənaya təkulakula ke hatuu ləh, na pənenteyə i kula tə tə na í húlí mpi i ti tə. ²⁷ Mpi pə tə tə, lso sələa ké si í la na pá nyi isəna i suwa na í təhəyi na í lakí na pá we ŋməlav tə pə təv na pə teu səsəəm. I su mpi unəyi si i ká la yəlaa təna. Kyməsətu ntəyəle si Kilisiti we mə waalı na un i yekina na mu taaki si í ká hiki lso teeli taa ké mə paa tete. ²⁸ Pə tə ké tə heeliyi yəlaa tənaya Kilisiti təm. Na tə lakəna tá layatu təna, na tə kraaləyi paa wei ké pə təm taa, na tə sēyəsəyi si pá táná paa wei ké lso isentaa na í tema puw ke í na Kilisiti pa krentuyə təm taa. ²⁹ Təmlə tənə tə yoosuyə tə ké ma lakí na má lukəna toma taa toma nna Kilisiti haaki tə, toma ane a wenna ma taa.

2

¹ Ma caa í nyi si, mə na Layotisee nyéma na pa təna mpa pa nu ma hətə ke kvnu na pá tá nyi ma mayamaya tə, mə kuləkv ke ma wēe na má lukí pə tu fəi. ² Ma lukí ké si pá kraasi pa apalutu si pá la nəyə kulumaya ke sələuyə təm taa, na pá hiki naani wei yulu í nyəmá teu i hikiyi təyə teu təmamam. Ye pə lapa mpu paa nyi lso kyməsəm. Mpəyəle Kilisiti mayamaya. ³ Kilisiti un i kiŋ ke lso haa nyəm na layatu nti tə pə kiŋkinte wēe na pá ŋməlaa.

⁴ Ma yəyətəa tə í nuwayalə, í taa yele na nəyələv toli-si-mə na layatu təmnaa. ⁵ Paa ma na-mə tə wəv təma na pooluŋ tə, ma ləsayə we mə kiŋ ké, na ma laŋle huləmaa isu ma nav mə təna í tema mə taa na Kilisiti, na í krentaa na í səhə təca ké pə taa tə.

Kilisiti tə tə hika tá ti

⁶ Təv, í tisuyə si Yesu Kilisiti í la mə Səsə tə, í yele na mə na-i í krenti mə təntə taa. ⁷ Í nyəəna-i teu isu tuyə nyəəkvuyəna tətə tə. Kilisiti í wēe mə kvlaputu təna kite. Paa kuyəŋku í nyəəki toŋ ke lso sēev taa. Mpyúyú pa sēyəsə-mə si í lakí. Í sēeki lso ké í na təmlə ke teu.

⁸ Í fəy teu, í taa yele na nəyələv kəə na í hii-mə na i yuləlayatu nyəm təm kvpuyusutu kraí nyəntu nti yəlaa sēyəsəa na pá teləsi təma tə. Təmnaa mpe pa ké pə təna pə kancaalaya nyəm ke antulinya taa, pa ta ke Kilisiti nyəntu. ⁹ Pə taya pulu, lso wēetv tənaya Kilisiti kraɣa i tənuyə taa na pá mayalı i taa. ¹⁰ Na mə na-i í krentuyə kulum tə í hika pə tənaya, un i kələna kawulasí təna na toŋtənaa təna.

¹¹ Mə na-i í krenta kulum ke mpu tə pə pəla-meyə, na pəlyu mpi pə fəi isu yulu pəlyuyə tə. Ama pə ké Kilisiti pəlyu ké. Mpəyəle pə ləsvuyə yulətənuyə isayatu toma ke yulu taa tə. ¹² Pa sə-meyə lso lum tə pə hulaa ké si pa pima mə na Kilisiti na mə na-i í tayaní fem. Na í tisaa si lso wei i feesa Yesu ké sətəa taa tə i wəna toma tə pə tə ké pə lapa mpu. ¹³ Tuu ləh isu i taa nyi lso tə mə isayatu ka yelaa ké na í wēe isu sətəa ke lso nyəntu taa. Ama pənente lso krenta mə na Kilisiti ke weesuyə hav. Na lso husa mə isayatu təna.

¹⁴ Tá kəma nna a fei nyuɣu na pə peləɣi tá niŋ tɔ lso yela a nyuɣu mapu na pə saali yem. Kəma ane a nyuɣu mapu ka weu tɔlasi tɔ pə caala-tuɣu. Kəma aneɣe i kama səm tesika tɔɔ na í lɔ a tɔm. ¹⁵ Kilisiti tesika ke lso kpana awulaa na tɔŋtɔnaa pa nyəm. lso tu-weɣe Pəɣaya akatv looŋa taa ké isu saləkatvnaa na í tɛkəna na pá nyənəɣi-we təcoo.

¹⁶ Pə tɔɔ ile í taa yelee na nəɣɔlv footi-meɣe mə tɔɣɔnaɣa na mə kunyɔnyɔəm na acima kuyeeɣ na isətv kufalv na kuyeeɣ kvheesəɣ pə tɔɔ. ¹⁷ Kvpantu nti tu kɔɔ tɔ tə nyaləməle nté pə tənaya isəntɔ, na Kilisiti kəna pə kinjinte. ¹⁸ Í taa tisi na nəɣɔlvu yem wei í sɔɔlaa i pasa i təɣi yəlaa isentaa na í sɛki isətaa tillaa tɔ pɔntv kv mə tɔm. Yulv í laki mpv, i toosee nna i toosaa tɔɣɔ i təŋəɣi na í laki. Na wei i we mpv tɔ yulvhuwee kalampaani kuyuna-i na i feina tampana. ¹⁹ I caa í matəna Kilisiti wei i ké nyuɣu tɔ, pəyele Kilisiti unv i yelina na tənuyv hikiɣi kv tɔɣɔnaɣa na kv atama na kv nantv pə kpentaa na pə tɔka teu na kv puki isu lso caa tɔ.

Tá na Kilisiti tə səpa tá na-i tu weena weesuyv

²⁰ Mə na Kilisiti í səpv tɔ pə ləsa-meɣe antulinya unv i pə təna pə kancaalaya nyəm taa ké. Ile pepe tɔɔ ké í tasəɣi təntv isu antulinya tənna-mɛ? ile pepe tɔɔ ké í tisiɣi na pá tuɣv-meɣe kiij ²¹ si: Taa kraɣa pəne, taa təŋ pəne, taa tokina pəne? ²² Mpi pə ləsa si yulv í lana-wi na pə tɛ tɔ pə tɔɔ ké pa si kiij unv. Yəlaa təkəlekele suna kuvəɣesətv na kiij unv. ²³ Kiij unv i nəɣəsəna ləmayasəe kɔpana ké, mpi tɔ, i yela na yulv cəsəɣəna lso sɛev, na i yela na yulv pasəɣi i ti, na i caala yulv si í tv i tənuyv ke wahala. Ama pəsuyv ke kiij unv i feina si í kpa yulv tənuyv ke kv kunyuləŋ tələtə.

3

¹ Mə na kilisiti ke pa feesaa. Pə tɔɔ ile timpi Kilisiti caya isətaa ké lso kəŋkəŋ taa tɔ təna nyəm ikpatv ke í ká huli. ² Í sɛesv isəle na isətaa nyəm tɔm, í taa sɛesv isəle na atv nyəm pɛkuyv. ³ Pə taya pulv tɔɔ, i səpv tɔ pə ŋmesa mə weesiv ke Kilisiti kinj ke lso cɔlɔɣɔ. ⁴ Mə weesiv mayamaya nté Kilisiti, i kəŋ í lukv tɔ mə na-i í lukəna, na í ka hiki i teeli taa ké mə paa nyəm.

Təntv kvəntv na kvfatv pə tɔm

⁵ Ye mpv atv cəne nyəntv təna nti í ka təkəa tɔ í kv-təɣi mə kinj. Ntəɣəle asilima, tetelakasi, wasaŋkalətv, na kunyuləŋ isayaŋ, na liɣitee kətəi, halv liɣitee kətəi tv na tuŋ laalv pa isayatv lu kulvm ké. ⁶ Isayatv tənəwe tə tɔɔ ké lso ká mv pááná na í má mpv paa nukəna-i tɔ. ⁷ Isayatv tənə tu ŋmakəlvu-meɣe ləŋ tɔ, mɔpúɣú í təŋaya teitei.

⁸ Ama pənəntv í lɔ pə təna mpi pə we mpv tɔ, pááná mvu na kakalaya kekeke na nyaŋ. Kvtuyv yaa kəesəlaya tɔm natəli tɛ taa luna mə nəəsiv taa. ⁹ Í taa peləɣi təmaya pəpətv, pə taya pulv, í həɣəsa mə yulvweətv kvəntv na tə yaasinaa tənaya na í lɔ. ¹⁰ Na yulvweətv kvfatv ke í kraɣaa na í suu. Yulv kufalv unv i təŋna i ŋmalv lso ké kelvuv tətəŋeləŋ ké si pə yelee na í nyv lso ké teu təkəpəsəkpəsiv. ¹¹ Pə lapa mpv tɔ, pə fei si pə tasəɣi tətə si pane pa ta ke Yuta nyéma, Yuta nyéma ntə, na pella ntə kvtapeləŋ ntə, isəkpəetee nyéma ntə səsaa taa nyéma ntə, yomaa yaa kasayampiya ntə. Aai, Kilisiti kəna pə təna, na í we pa təna pa waali.

¹² Í ké lso yəlaa ké. lso sɔɔləna-mɛ na í ləsi-mɛ si í la i nyéma. Pə tɔɔ ile í təkvi kvəntv taa kvəntv na í laki. Í hóləɣi yulvtv, na í pasəɣi mə ti, na í wee təpamm, na í təkvi suulu. ¹³ Í təkvi təma, mə taa ləlv í pənta ləlv na nti í hólí təmaya suulu. Í hóləɣi təmaya suulu, Taca na hula-meɣe mɔpúɣú. ¹⁴ Pə tənaya mpv təpai ile təma sɔɔlvuv ke í ká təkvi teu. Təma sɔɔlvuv mpi pu yelina na í kvəntv yulv kulvm. ¹⁵ Í yelee na Kilisiti sɔɔlvuv hóləɣi mə lotv taa ké mpi í ká laki tɔ. Həsəyuv kvne kv mayamaya kv tɔɔ ké lso kvənta-mɛ na í yaa, na í we ké isu yulv tənuyv tɔɔ niŋ na nəhəe na pə tənaya mpv pə weu na pə kvəntaa tɔ. Í sɛeki lso si í na təmlə. ¹⁶ Kilisiti tɔm na tə tɔɔv təna í wee mə kinj ke teu. Í sɛɣesəɣi təma, í kpaaləɣi təma na layatv səsəəntv. Í yoonə luyv kulvmuv ke lso ké yontv na lso Təm yontv na lso sam nyəntv na yontv nti tə səsəɣi apalvtv tɔ, na í sɛəna-i í na təmlə.

¹⁷ Paa mpiyi í laki, yaa paa ntiyi í yǒǒtǒǒ, í yaana tá Sǒǒ Yesu hǎte, na í sǎeki Tacaá lǒ ké í na tǎmle ke í tǒǒ.

Isǎna tǎnte kufate cakǎle wee tǒ

¹⁸ Alaa mé í seeki mǎ paalaa, Tacaá isentaa, nti pǎ muna í la tǒǒǒle. ¹⁹ Apalaa mu sǒǒli mǎ alaa na í taa la-weǒe nyarǒ ke paa pǎǒǒ.

²⁰ Piya me Tacaá isentaa mǎ nyǎntu nté si í nuna mǎ nyǎma ke pǎ tǎna pǎ taa. Ye í nukǎna mǎ nyǎma pǎ laki lǒ ké teu ké pǎ tu fǎi.

²¹ Cǎcǎnaa me í taa la na pǎáná kpa mǎ piya na si kǒǒ si lǒ apalǒtu.

²² Yomaa, mu nukǎna mǎ caanaa mpa pa tǒka-meǒe antulinya taa cǎne tǒǒ pǎ tǎna pǎ taa. Í taa seeki-weǒe waatu wei pa weeki tǒ tike si pǎ la-weǒe leleǒ. Ama í nuna-we na luǒu kulǒmǒǒu ke seu mpi í seeki Tacaá tǒ pǎ tǒǒ. ²³ Paa tǎmle nteǒe pa tu-me te, í la-te na luǒu kulǒmǒǒu, na pǎ wee isu Tacaá tǎmle ke í laki, pǎ tǎǒa yǎlaa nyǎnte. ²⁴ Í nyi teu si í lakǒǒu tǒ Tacaá kǎ tena na í felǐ-meǒe mǎ kufelǒǒu. Í kǎ hiki kǒpantǒ nti í su í nyǎma tǒǒ tǒ. Pǎ tǎǒa pulǒ, Kilisiti kǎna mǎ Caa mayamaǒa wei í tǎmle í laki tǒ. ²⁵ Pǎ tǒǒ ké ye wei í laki isarǒtu, pu te na pǎ felǐ-í isarǒtu nti í lapa tǒ. lǒ u fǎǒasǒǒi nǒǒǒu se.

4

¹ Yomaa caanaa me, í tǒki mǎ yomaa ke isǎna mpi pǎ keesaa na pǎ siǒisa teu tǒ. Í nyi teu si mé tǒtǒ mǎ wena Caa ke isǒtaa.

Nti Pǒǒli si pǎ laki tǒ

² Í sǎlǎmǒǒi lǒǒ, í taa yele. Í feǒiyi na í sǎeki-í í na tǎmle ke mǎ lǒǒ sǎlǎmǒǒu taa. ³ Í kǒrentǎna tá na í sǎlǎmǒǒǎna lǒǒ na í ha-tǒǒu ikpate na tá la í waasu na tǎ kpaalǐ Kilisiti tǒm kǒǒmesǎtu. Tǒm kǒǒmesǎtu tǎne tǒ tǒǒ ké ma we salǎka taa ké isǎntǒ. ⁴ Í sǎlǎmi lǒǒ na má, ilena má yasi í tǒm tǎceiceí na pǎ nyǎmi-í teu, mpi pǎ tu má si má la tǒǒǒle.

⁵ Í nyi mǎ tǎnte ke mpa pa ta ke lǒǒ seelaa tǒ pa kiǒ, na í taa yele na alǎseke kǒyǎeǒ fǐti-meǒe yem. ⁶ Paa kǒyǎǒku í yǒǒtǒǒ kǒpantǒ, na kawaarǒ nyǎntu í lukǎna mǎ nǒǒsi taa. Í nyi isǎna pǎ muna í cǒ tǒm tǒ na í cǒǒki paa wei.

Kantǎkǎǒa seǎtu

⁷ Tá taaralǒ kǒpǎǒ Tisiki kǎ heelina-meǒe ma tǒm tǎna tǎpǎpǎi. Ma na-í tǎ lakǎna Tacaá tǎmle na í ke tǎmle latǒ kǒpǎǒ ké. ⁸ Pǎ mayamaǒa pǎ nyǒǒu tǒǒ ké ma kǒsa-í si í polo í na-me na í heeli-meǒe tá alaafǒya tǒm na pǎ heesi mǎ larǒa. ⁹ Tá taaralǒ kǒpǎmpǎǒ Honesim wei í ké mǎ taa lelǒ tǒ ílé í suna-í. Í kǎ keesi-meǒe tǎ tǎna nti tǎ laki cǎne tǒ.

¹⁰ Ma salǎka taa akpele Alisitaaki na Paanapasí kǒǒǒ pǎǒarǒ Malǎki si pǎ seǎ-me yoo. Pa tǎma-meǒe Malǎki uní í tǒm heeluyǒ, ile ye í tala mǎ te í tǒki-í teu. ¹¹ Yesu wei pa yaa si Yutusi tǒ í seǎ-me tǒtǒ. Yǎlaa tooso ine í tike í luna Yuta nyǎma mpa pa layasaa tǒ pǎ taa, na má na-we tǎ lakǎna lǒǒ kawulǒya tǎmle, na pa paasaa ké na pǎ sǒǒsi-m apalǒtu.

¹² Ípǎfǎlasí wei í ké mǎ taa lelǒ tǒ í seǎ-me. Í ké Yesu Kilisiti tǎmle tu ké na í seǎsa isǎle na lǒǒ sǎlǎmǒǒu ke mǎ tǒǒ ké teu si í sǎǒ tǎca na pulǒ í taa ciǒiti-me, na í pu lǒǒ nyǎntu taa, na í tarǒaa tǎteǒeteǒe si í la pǎ tǎna mpi lǒǒ caa tǒ. ¹³ Ma lǎsǒǒi í nyulǒǒu, ye n na isǎna í kǒyǐ í tǒyǐ mǎ na Layotisee na Hiyelapolisi nyǎma mǎ tǒǒ tǒ pǎ fǎi keesǒǒu. ¹⁴ Tá lokotulo kǒpǎǒ Luku na Temasí si pǎ seǎ-me.

¹⁵ Í seǎ tá taaralaa mpa pa we Layotisee tǒ, na í seǎ Nemfa na Yesu seelaa kǒekǎle nte tǎ kotiyǐ í tǒyǒarǒ ke lǒǒ seǎu tǒ. ¹⁶ Ye mu tǎma takǎlarǒ kǎneǒe kalǒǒu ile í telǎsi Layotisee Yesu seelaa na pǎle pǎ kala-ke tǒtǒ. Me tǒtǒ mu mv Layotisee nyǎma nyǎǒka na í kala. ¹⁷ Í heeli Aasipi si í paasǎna Tacaá tǎmle nte pa tu-í si í la tǒǒǒ teu.

¹⁸ Ma mayamaǒa ma niǒ ǒmaatu nté cǎne. Pǒǒli má ma seǎ-me. Í taa sǒǒ si ma we salǎka taa yoo.

lǒǒ í hǒlí-meǒe pǎleǎe.

TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŊKA ŊKA PŌŌLI NMAAWA
TESALONIKI
NYĒMA TŌ
Kūtūtūtū

PŌŌli waasu yelənav waatu ke Iso seelaa luwa Tesaloniki icate taa. Ama i maɣamaya i ta caɣa təna na pə taari ké. Yuta Iso seelaa kpekəle natəli tə yelaa na í kvli na í tɛna Kələnti icate taa. Tənaɣa i taapalu Timotee polaa na í keesi-i Tesaloniki nyéma təm. I nuwa mpv ulena i apalutu kpa. Haləna í sa Iso ké pə tō. PŌŌli maɣamaya nyula teu isu í ná Tesaloniki nyéma. I tasa-weɣe apalutu si pá kantəli na pa puki Iso sevu taa. PŌŌli cowa təm nti Tesaloniki nyéma ka pŌŌsa-i səttaa fem tō na Kilisiti məlvu təm tō tō tō. I tōma si paa nəɣəlv ta nyi Yesu məlvu kuyaku na pə waatu tō, pə wee ké si ta sōlv í pu na t́ taɣaa.

Isəna pa faɣa Tesaloniki I takəlaya tō:

Iso samtu na seetu, titite 1:1-3:13

I tasəyi-weɣe layatu si pá puki Iso sevu taa, titite 4:1-12

Kilisiti məlvu tō layatu tasuɣu, titite 4:13-5:11

Kantəkaya kūtūtūtū na seetu, titite 5:12-28

Sɛetu

¹ Taya PŌŌli na Silaasi na Timotee.

Tá ŋmaakəna takəlaya kaneyɛ Tesaloniki Yesu seelaa kpekəle nyéma me mpa í ké Tacaa Iso na tá Səsə Yesu Kilisiti pa nyéma tō. Iso na Yesu Kilisiti pá hólí-meyɛ pɛɛɛ na pá ha-meyɛ alaafəya.

Tesaloniki nyéma Isəsele teu

² Tam tə seeki Iso si í na təmle ke mə təna mə tō, na t́ sələməɣəna-meyɛ tam tōtō.

³ Na tam ye tə səɣa Tacaa Iso isentaa tə tōsəyi isəna í lapa təma ke mə Iso mpaau taa tō, na isəna mə təma sōlvu susa-meyɛ lpu səsōm taa tō, na isəna mə tɛlvu ke Tacaa Yesu Kilisiti kiɣ ta pasa paa pəcō tō. ⁴ Tá taapalaa me, tə nyəma si Iso sōla-me na í ləsi-me si í pəsi i nyéma. ⁵ Pə taya pulu tō, tə ta heeli-meyɛ Laapaali Kupaɣ na nəɣ taa təm tike. Ama na toma na Feesuɣu Naɣtu toɣ taa ké tə heelina-meyɛ-i. Na tə təma tá taa ké teu si təm tənɛ tə ké tampana nyəntu. Mə maɣamaya í nyəma isəna tə tōma mə hekv si pá səna-me tō. ⁶ Í təɣa tá na Tacaa tá ikpate, na í ná konyəntəɣəle səsəle, paa na mpv í mv Iso Təm na laɣhulmle səsəle nte Feesuɣu Naɣtu kəɣna tō. ⁷ Haləna mə yaasi hula Masetoni na Akayi Iso seelaa tənaya isəna paa la na pá te tō. ⁸ Na pə taya Masetoni na Akayi pa tetvnaa taa tike ke Tacaa təm nu mə tō. Ama paa timpi pə nuwa isəna í mv Iso Təm tō na pá yəɣətəɣi pə təm. Halı pə fei si tu nəki na t́ tasa nəɣəlvu mə təm heeluyi. ⁹ Paa wei i keesəyi isəna tu pola mə te na í mv-tv tō, na isəna í lə tuɣ təm na í mələna Iso tō si í laki tampana Iso weesuɣu tv təmle, ¹⁰ na í taɣ si i Pəyaya Yesu wei i ka feesa səttaa taa tō í luna isəttaa na í kō. I Pəyaya ŋke kaa yana-tuɣ cele ke Iso pááná taa.

2

Təmle nte PŌŌli lapa Tesaloniki tō

¹ Tá taapalaa me, mə maɣamaya í nyəma si waatu wei tə kōma mə kiɣ tō tə ta lu yem.

² Isu í təma nyəm tō pa təma-tuɣv nyaɣ lapv na kūtuyv ke Filipv ké na pácó t́ takı mə te Tesaloniki. Ama Iso ha-tuɣv apalutu si t́ heeli-meyɛ i Laapaali Kupaɣ, paa kaɣatuyv tō isəna. ³ Pə təna mpi tə seɣesəyi yəlaa si pá la tō pəntuyv fei pə taa yaa huwee asayɛ naalı, na tu pɛkəyi si t́ puɣusi nəɣəlv. ⁴ Ama tə yəɣətəɣi pə tənaya teitei ké isu Iso caaki tō, pə taya pulu tō, Iso inı i sama-tv na í cela-tuɣv i Laapaali Kupaɣ si t́ heeli. Ue pə taya yəlaa laɣheele ke t́ pɛkəyi na t́ laki mpv. Ama Iso wei i wiiliyi tá lotunaa taa na í naa

tá taa huwée tó i lahheele ke tó preekayi. ⁵ Mə mayamaya í nyamá teu si tó ta ma-meyé nɔɔ taa ké tiiliyi paa pəcɔ mayamaya, na tó ta la liyitee kətəi ke tiili na tó puɔusi-me. Na lso mayamaya ná ná pə tənaya mpu. ⁶ Tə ta preeki yəlaa isante, paa mə mayamaya mə kiŋ yaa nɔɔɔlu i kiŋ. ⁷ Pəcɔ tə keu Kilisiti tillaa isəntə tó, ye tu nəkaa tu ŋmakəla-me na í lá isəna tə caa tó. Ama tə caya mə heku na suulu na tó laki-me təpamm isu asənyu lakuyu ku pəyaya tó. ⁸ Tə sɔɔla-meyé katatəlaya ké, haləna tə tem-meyé Laapaali Kupaŋ ke heeluyu tó, ye paa tóma si tó ləsi tá weesiŋ mayamaya na tó tu-me, tu ləsaa. Pəpətu fei, tá luuŋ suv-meyé teu ké. ⁹ Tá taapalaa, ntəŋ í tɔɔsa isəna tə lapa təma na tó konti haraya tó? Isəna tə lapa təmlə na isələ kuseemlə ke teu si tó taa svki mə taa nɔɔɔluyu səɔəla ke saa wei tu we mə heku na tə heeliyi-meyé lso Laapaali Kupaŋ tó.

¹⁰ Í pəsəyi na í ləsi tá nyuluyu ke isəna tá tənte tewa lso sɛelaa me mə kiŋ, na tó keesaa na tó tá liyiti tiili tó, lso mayamaya ná ná mpu tətó. ¹¹ Pəcɔ i nyamá tətəɔɔ isəna tə lapa paa mə taa wei isu cecə lakuyu i pəyaya tó. ¹² Tə lapa na í təkí tənəŋ ke teu na tə sɔɔsa-meyé apalutu, na tó seesi-me na isələ si í tó na pə keesəna teitei isu lso caaki tó. lso unu i yaana-me si í hiki mə paa tete ke i kawulaya na i teeli taa.

¹³ Tə seeki lso si í na təmlə ke tam tətó. Pə taya pulu tɔɔ, waatu wei tə heela-meyé lso Təm tó í tá mu-ti isu yəlaa nyəntu. Ama í nuwa tó í muwaya si tə ké lso Təm, na tampana tə mayamaya ké. Nti unu tə lakəna təmlə ke lso sɛelaa me mə taanaa. ¹⁴ Tá taapalaa-me, mpi pə lapa Kilisiti nyéma heku ke lso sɛelaa kpeka wena a we Yuta tó a taa tó, pə akpele lapəna ntəyē mə kiŋ tətó. Naasuyu mpi Yuta nyéma naasa pələyē təna tó pə taka ké mə icate nyéma ná naasa-me tətó. ¹⁵ Yuta nyéma mpe pa kuna Tacaa Yesu, na mpe unu pa kuna lso kuyəɔtutu teləsəlaa. Kuluma mpe unu pa naasəna-tu tətó. Pa fei lso ké teu, na pa ké yəlaa təna kolontunaa. ¹⁶ Paa yeki si tə seyesu mpa pa ta ke Yuta nyéma tó na pə ya pele pa nyəŋ. Isayətunaa mpa tuu ləŋ paa lapa tó mpe pa tɔɔ ké pa təŋna lentənaa ke kaav na pə kpa huyule. Ama pənenteɔyē lso təma pa təm.

Pəɔli nyuləyi si í ná Tesaloniki nyéma

¹⁷ Tá taapalaa-me, tuu isu tə yeluyu təmayə weə naələyē mpu tó, tə nyula səsəm si tó na-me, haləna pu tu laki-tuyu ləŋ. Ama paa tu naa təmayə mpu tó tá laakalənaa we təma kiŋ ké. ¹⁸ Tə nyula teu si tó məli mə kiŋ, haləna Pəɔli má, təm paɔale ke ma tu mə te pote pələ na Satanu tá tisi si tó hiki mpaav. ¹⁹ Mə tike təkəŋ ké tə teələyi na tó huləsəyəna laŋa, na meye tu muɔuləna Tacaa Yesu kənte wule ke i isəntaa si tə yoowa yoou na tó lá akanaa. ²⁰ Nn, meye tu yəɔləna, na meye tu huləsəna laŋa mee.

3

¹ Tə tu mə te pote pələ ke řpúyú tam na pə kəɔ pə nu-tu iləna tó hiki huwée si taa caya Atəem ke tá tike, ² na pə kaasi na tó tili tá taapalu Timotee wei tá na-i tə laki lso təmlə ke Kilisiti Laapaali kupaŋ heeluyu taa tó. Tə kusa-i na tó tili-i řpúyú si í səsə-meyé toma na apalutu ke mə lso mpaav taa, ³ na pə taa kəɔ na kunyəntəɔlə nte tə taa tə we isəntə tó tó kəɔ tó kəli mə taa nɔɔɔlu na í lə təŋ. Mə mayamaya í nyamá mpu, si kunyəntəɔlənaa mpe pa ké mpi mpi lso ka təma si pu mayana-tu tó pə taa lempənaa ké. ⁴ Haləna pə mayamaya ke tə heela-meyé waatu wei tá na-me tə weə tó, si paa tu-tuyu kunyəŋ. Mpu unu pə mayamaya ke í naa pə kəma isəntə. ⁵ Pə tɔɔ ké tə tuyu mə te pote pələ ke řpúyú tam na pə nu-tu tó, ma kusa Timotee si í polo na í na isəna mə lso mpaav təŋuyu yaasi weə tó. Ma nyaŋ si pə taa kəɔ si lləɔəu mayasa-me na tá təmlə saali yem ké mə kiŋ.

⁶ Ama Timotee kəmna mə te isəntə tó i keesa-tuyu isəna í səŋa lso mpaav taa ké teu na í təkə təma sɔɔluyu təm tó. Na i heela-tu si í tɔɔsəyi tá təm ke tam na lahuləmlə. Haləna í nyuləyi si í na-tuyu teitei isu tá nyuləyi si tó na-me tó. ⁷ Tá taapalaa me, waatu wei tə nu mə təm tó pə heesa tá laŋa ke teu ke səsəm ké tá wahalanaa na ta kunyəntəɔlənaa pane pa təna pa taa ké. lso mpaav ŋku í təkə teu tó ŋku ku heesəna tá laŋa ke mpu. ⁸ Na í səŋuyu təca ke Tacaa təm taa tó tə feesaa ké təfu. ⁹ Seetu ntiyi tu sɛ lso na pə tala isu

lanhvlumlē nte tē hika mō kiŋ ke ı isentaa tō? ¹⁰ Ta isəle sēena lso sələmvyu ke tam si í yele na tá na-me tē ná tēma na tá isəpee na tē tēesi-meŋe lso mpaav tōm ke hólóló.

¹¹ Tacaa lso mayamaya na tá Sōsō Yesu pá la na tē hiki mpaav na tē polo na tē na-me. ¹² Tá Sōsō í la na mā səlvyu sōsəŋi tam ké tēma kiŋ na yəlaa tēna kiŋ, halēna kv tala isu tá mayamaya tē səlvyu-me tō. ¹³ Ye tá Sōsō unı ı lapa mpv, me í ká hiki toma ke hatuu mā huwēe taa na í pəsi lso nyéma, na í te təkpataa ké Tacaa lso isentaa ké kuyarŋku tá Sōsō Yesu na ı nyéma paa kō tō.

4

Tōnte nte tē maya lso tō

¹ Pē tēnaya mpv ile tá taapalaa me í ná tá kiŋ ke isəna pē wēe si í ká tō na pē maya lso tō, halı í tēŋna m̀p̀óŋ laru mēe. Ama nti nōnō ma wiikina-me tōŋle si, hai, Tacaa Yesu tōó í sōsi laru ke pē taa. ² Anı í nyemá Tacaa Yesu kuşesətu nti tē seŋesa-me si í tēŋ tō. ³ Mpi lso caaki tōŋle si í pəsi ı nyéma na í yele asilima kulaputu təkpataa. ⁴ Paa mā taa wei í nyı isəna ı ká kpaŋa alv na pē we tēnəŋ na pē wēna nyuytō. ⁵ Pē taa wēe kōtōnaa tike tōm isu yəlaa mpa pa ta nyı lso tō pele pa lakvyu tō. ⁶ Nəŋlv í taa pəntəna ı tōŋtəle ke tōm tēne tē taa na í taa wakəli-ı pulv. Tē tēma-meŋe tōm tēneŋe heeluyu na tē kpaala-meŋe teu si Tacaa ká tv saləka ke mpa pa lakı isayatu ntənaa tō. ⁷ Lso tá yaa-tvyu ı mpaav taa si tē lakı asilima kulaputu, ama si tē la tá ti tēnəŋ ké. ⁸ Pē tōó ké ye wei ı kpaŋa tōm tēne na í ləŋəna lumaya waali, pē taya yulv kvheelitu ke puntu lōwa. Ama lso wei ı ha-tvyu ı Feesuyu Nanŋtu tō ı nyəntv ke ı lōwa.

⁹ Ye mā taa mā tike tēma səlvyu tōm ile, paa ŋmaa-me na pá sōsi-meŋe nti tōtō? Lso mayamaya tēŋna-meŋe pē tēnaya m̀p̀óŋ seŋesvyu ile. ¹⁰ Halı nti unı tē mayamaya ke í tēŋna mā taapalaa mpa pa tēna pa we Masetoni tēna taa tōŋ laru. Ama tá taapalaa me, tē tasəŋi-meŋe wiinau si í sōsi laru ke pē taa. ¹¹ Paa mā taa wei í lv si í na ı tōŋtəle pá wēna tēma na leleŋ, na paa wei í paasəna ı nyənte na í hiki ı mayamaya ke mpi ı ká suu ı nəŋ tō. Nti inəŋi tu tēma-meŋe heeluyu. ¹² Mpv unı pu yelina na ma ta nyı isənaa tvna-me, na í kaa caya na í tēli nəŋlv pulv taa.

Tacaa kōnte

¹³ Ta taapalaa tē caa si í cəkəna mpa pa səpa tō pa tōm na í taa wēe piti taa isu mpa pa feina tēelvyu ke lso kiŋ tō. ¹⁴ lso tē tēma tá taa si Yesu səpa na í tayanı fem tō, mpv tōtōŋ tē tēma tá taa tōtō si lso ká kpenna Yesu na mpa pa səpa Yesu mpaav taa tō na í məŋna.

¹⁵ Tacaa kvheelitu mayamaya ke tē caa-meŋe sōsvyu ke cəne, si tá mpa tu wēna tá ise ke Tacaa kuyaku kvkəmvyu wule tō tē kaa tēe nəŋ ke mpa pa tēma səpv tō. ¹⁶ Pē kəŋ pē keesi na pē holi na pá nu isətaa tillu sōsō təŋ na lso akantəle, ilena Tacaa mayamaya luna isətaa na í tiiki. Mpa pa səpa Kilisiti mpaav taa tō pele paa fe kancaalaya. ¹⁷ Pē waali ké pu kelı ise nyéma tá, na tá na-we tē kpenti na tē svv ŋmuntv tēe na tē suli Tacaa ke isətaa. Na tá na-ı tu caya tam. ¹⁸ Í heesəŋi tēma lanŋa na tōm tēne.

5

¹ Tá taapalaa, pē feı isu paa nəki-meŋe takəlaya ŋmaav na pa keesi-meŋe waatu yaa wēe nna a taa mpv unı pu la tō pē tōm. ² lso mā mayamaya í tēma nyəm ke teu tō, Tacaa kuyaku ká la ké isu ŋmulv keesvyu na í kōo ahoo tō. ³ Waatu wei yəlaa ká kōo na pá tōŋ si: Nhnn, pənentəŋele antulinya caya ı tete, na pənentəŋele tē heesaa tō. Waatu inəŋi pu tii pa tō təkpiı ke tōm kulv tō, na pē la-weŋe sakasaka pa kaa fiti. Pu la ké isu lvlvyu wvsasi takvyu ahonto tō. ⁴ Ama tá taapalaa, kayana í tá ké səkpetvyu tēe nyéma, na pē feı si kuyaku kvne kv tuti-meŋe kvutu isu ŋmulv tutuyuu tō. ⁵ Nōnō taa isəntō pē nyaala mā tōó ké na í pəsi ilim taa nyéma ké. Tē ta ke mpa pa we ahoo taa na səkpetvyu tēe tō. ⁶ Mpv tō tē taa paasəna tom isu lelāa lakvyu tō. Ama tē cayanā tá ise na tē feŋ na tē lakı pē tēna na laakali. ⁷ Ahoo ke toolaa tooki, na ahoo ke sulv kvŋi pē nyōlaa. ⁸ Ama tá mpa pē nyaala tá tōo na tē pəsi ilim taa nyéma tō tu lakı pē tēna na laakali ké.

Tá yele na tá lso taa temnav na tá tãma sãluyv pãsi-tv isu nyãgãluyv toko. Tá cayana naani si pu ya-tv, na pãle pu wee isu tã panuyv yoou kahuka tã. ⁹Tã ta ke mpa lso suwa si cele pu felu nyãtã se. Ama si pã ya tá nyãã ke Tacaa Yesu Kilisiti tã ke. ¹⁰Kilisiti unu i sãpa tá tã ke si ye pã tala i kãnte wule na í mayana tá na tá ise, yaa paa tã tãma sãpv, tá na-i tã krenti na tã kaa tãcãgãle ke tam tã. ¹¹Pã tã ile í sããsãgi tãmayã apãlvtv, na í tuliyi tãmayã teitei isu í tãhna lapv tã.

Pãali caa pa laki mpi tã

¹²Tã taapalaa, tã heeliyi-me si í tuna mpa pa laki tãmlẽ ke mã hekuv tã, mpa Tacaa krawa si pã tiikiyi-me na pã segesi-me tã. ¹³Mã luuy í la-we, na í sãali-weye teu ke tãmlẽ nte pa tãhna lapv tã tã tã. Í weena tãma na lelej.

¹⁴Tã taapalaa, hai, í kalãna mpa paa caa pulv lapv tã. Í la na mpa pa kãla fẽele tã pa fẽele ya, í tãh acamaa, í hũlũgi yãlaa tãnaã suulu. ¹⁵Í la laakali na mã taa nãgãlv í taa lãeti lelv ke isãgãtv. Ama í lv si í laki tãmayã kupãntv ke tam, paa mã mayãmayã mã tãma, paa kpa nyãma.

¹⁶Mã lahã í hulũmi tam. ¹⁷Í sãlãmãgi lso kã tam, í taa ye. ¹⁸Í sã lso si í na tãmlẽ ke paa mpi pã taa. lãna lso caa si ye í tãhãgi Yesu Kilisiti í laki tãgãle.

¹⁹Í taa kãgãtã Feesuyv Nãhãtv, í ye-ı na í la i tãmlẽ. ²⁰Í taa nyãni lso kvheelitu kpaaluyv ke yem. ²¹Í wesı paa mpi pã taa kã teu na í nã nti nti tã we teu tã na í tãki tãle.

²²Na í lv nti tã fei teu tã paa tã kã nti.

²³lso wei i laki na tá nukı lelej tã í yele na í pãsi i nyãma tãkpataa. lso unu í paasãna mã lãmayãse na mã tãnãh, na mã weetv nti tã tãna tã wee tãnaãh kã Tacaa Yesu Kilisiti kãnte wule. ²⁴Wei i yaa-me tã i kã kupãh. Pã tã kã i kaa yele-mege tãããnyuv ke mpv.

²⁵Tã taapalaa í sãlãmãna-tuyv lso tãtã.

²⁶Í sãe tá taapalaa tãnaã teu na í leli.

²⁷Hai, ma wiikina-mege, Tacaa tã si í kala takãlãã kanẽ na yãlaa tãna nu.

²⁸Tacaa Yesu Kilisiti í la-mege pãlele.

TAKĒLAYA NAALE NYĒMA ņKA PŌLI NMAAWA
 TESALONIKI
 NYĒMA TŌ

*K*utlvtv

PŌli tasəyi Tesaloniki nyĕma ke sam ke takĕlaya kanε ka taa kĕ pa taa tεm na pa tεlvv tŌ. 1 caa si i tayani Yesu mĕlvv tŌm nti yĕlaa pŕnta nuw tŌ. Lĕlaa hvvki si wahalanaa mpa lŕ sĕlaa tĕki tŌ pa tŌ Yesu ka kŌ lŕj, halĕna pĕ yele tĕma lapv. Ama PŌli heela-wε si pŕ wεε si isayatu tv i kŌ kĕ na pĕcŌ Yesu ka kŕj. Pŕ tŌ kĕ i tasa-wεyε apalvtv si pĕ hatĕlĕna felentunaa na pĕ sĕlĕməyi, na pĕ lakı tĕmlε.

*ls*əna pa faya Tesaloniki II takĕlaya tŌ:

Sεεtv na apalvtv sŕsvv, titite 1

*K*ilisiti mĕlvv tŌm, titite 2

1 tasəyi layatu si pa sĕlĕmı na pĕ la tĕmlε, titite 3

Sεεtv

¹ Taya PŌli na Silaasi na Timotee.

Tĕ ņmaakĕna takĕlaya kanεyε Tesaloniki Yesu sĕlaa kpekĕle nyĕma mε mpa i kĕ Taca lŕ na tĕ Sŕsŕ Yesu Kilisiti pa nyĕma tŌ. ² Taca lŕ na tĕ Sŕsŕ Yesu Kilisiti pĕ hŕlı-mεyε pĕlĕε na pĕ ha-mεyε alaafĕya.

*K*ilisiti kŕntε wule hvvle

³ Tĕ taapalaa, pŕ wεε si tam tŕ sĕeki lŕ kĕ i na tĕmlε ke mŕ tŌ, na pŕ tu mvna mpv. Pŕ taya pulv tŌ, i tŕjna tŕj nyŕv ke mŕ lŕ mpaav tŕjv taa kĕ tam kĕ, na mŕ tĕma sŕlvv nĕ tŕjna sŕsvv ke teu tŌ. ⁴ Pŕ tŌ kĕ tŕ yŕlĕyĕna-mεyε lŕ sĕlaa lĕlaa taa kĕ isĕna mpi i pŕsaa na i kantĕli na i tĕki lŕ mpaav ke konyŕntŕyŕle na wahalanaa mpa pa tvyi-mε tŌ pa taa tŌ.

⁵ Na pŕ tĕnaya mpv pŕ hŕlĕyı isĕna lŕ tŕjv siyısuyv ke i hvvle taa tŕyŕ. Pŕ taya pulv tŌ, mpv inı pu yele na i mvna lŕ kawulaya ņka ka tŌ i na wahalanaa mpe tŌ ka hikuyv. ⁶ lŕ kĕ tŕj tampana na i lĕeti mpa pa tvyi-mεyε wahala tŕyŕ wahala. ⁷ Na i ha tĕ na mpa mε i tĕki konyŕj tŕyŕ hĕsvv. i kĕ la ņpŕyŕ wule nte Taca Yesu kĕ luna isŕta na isŕtaa tillaa tŕj nyĕma ⁸ na kŕkŕ ņka ka mvvı kemkem tŌ, si i tvyi salĕka ke mpa pa ta nyı lŕ na mpa pa kisa Taca Yesu Laapaalı Kvpŕj ke mvv tŌ. ⁹ Salĕka wei i kĕ tv-wε tŕyŕle wakĕlvv mpi i ka wakĕli-wε tĕnŕjŕj ke tam tŌ, na paa hatĕlĕna Taca na i toma nna a tewa sŕsŕm tŌ. ¹⁰ Pu la ņpŕyŕ wule nte inı i ka kŌ si i nyĕma i tv-i teeli na mpa pĕle paa mv i tŌm tŌ pĕ samı-i tŌ. Na mŕ mayamaya i kĕ wεε pŕ taa. Mpi tŌ, i mv tŌm nti tŕ heela-mε tŌ se.

¹¹ Pŕ tŌ kĕ tŕ sĕlĕmĕyĕna-mεyε tam si tĕ lŕ i la na i mvna weesuyv ņku kv tŌ i yaa-mε tŌ kv hikuyv. Tŕ kooliyı kĕ si i hŕlı i toma na i la na kvpantv nti u hvvki mŕ taanaa tŌ i pŕsı na i la-tı, na mŕ lŕ sĕεv tĕma te teu. ¹² Waatu inŕyı i kĕ la na Taca Yesu hĕte hiki teeli, lĕna i la na mu hiki teeli tŕtŕyŕ tĕ lŕ na Taca Yesu Kilisiti pa pĕlĕε tŌ.

2

*l*sayatu tv tŌm

¹ Tĕ taapalaa, ye Taca Yesu Kilisiti kŕntε na tĕ kotuyv ke i kŕj tŌm lĕ, ² i taa yele na pĕ liyiti-mεyε mpv tĕhε na pĕ cε mŕ lajı si Taca kvyakv tĕma tate. Ntanyı cele nyŕntv nalv nŕyŕlv i yŕyŕtĕna mpv, yaa nŕyŕlv lapĕna waasv ke kulapv ke mpv, yaa ntanyı nŕyŕlv nĕ loolina si tĕ takĕlaya nakĕli ka taa kĕ pa ņmaa mpv. ³ Na paa pa tu heela-mε si nti te, i taa nu. Pŕ taya pulv, yĕlaa kĕ kulı na pĕ tĕεı lŕ kĕ kisuyv tŕsayasaya. Na lsayatu Yvlv wei inı paa wakĕli tĕnŕjŕj tŌ i kĕ lu na pĕcŌ wule ņtĕ tĕ kŌ. ⁴ Pŕ tĕna mpi yĕlaa sĕeki na pĕ nyĕnŕyı si lŕ nyĕm tŌ i kĕ kisi-wı tĕkpatakpata. i kĕ kulı pŕ tĕnaya mpv pŕ tŌ, halı i kĕ svv na i caya lŕ tŕsĕle sŕsŕle taa mayamaya na i tŌ si inŕyŕle

lso. ⁵ Í tá tōōsi si maa tēma-mēye pə tōm ke heeluyu ke waatu wei maa we mə kiŋ tō? ⁶ Í nyəmá mpi pə tōō mpi unī pu hikiyi mpaā si pá la nōōnō tō. Pə wēē ké si pu tala pə waatu ké na pécó lsayatu Yulu unī í lu. ⁷ lsayatu nti tē toma tōŋna kookali ké lapu ke mukaya tēē. Ama wei unī i səŋsəyi-ti tō, í kōma na í tēē ke tu la. ⁸ Saa inəyi lsayatu Yulu unī í lē i ka lu. Tacaā Yesu ká woso-i heelim ke kōwosu ké na í si, na Yesu unī i kōŋtē teeli ká lana na í saali yem təkpaata. ⁹ Satani tōŋ ke lsayatu Yulu unī i ká kōna na í lá piti tēma na kəkōlō nyəmnaa na səyōntu tēmanaā, kōpuyusumnaa mpi pə tēna. ¹⁰ I ká la lsayatu ke mpaā mpaā na í puyusina mpa pa ké kulepaā tō. Mpe unī paa le. Mpi tō pa kisaa pa ta sōōli tampana nna a ká waasi-wē tōyō tōŋyū tō pə tōō. ¹¹ Pə tōō ké lso laki si tolusuyu tēma sōōōna naali á tēēna-wēye kpaakraa na pá tōŋyū pōpōtu. ¹² Mpyōyō pu la na pá tu pa tēna mpa lsayatu lapa leleŋ na pá kisi tampana tōŋyū tōyō saləka.

Pə lōsa-mēye si pá ya mə nyōōŋ

¹³ Pə wēē ké si tō sēēki lso ké í na tēmlē ke tá taapalaa me mə tōō ké tam, me mpa Tacaā sōōlaa tō. Pə taya pulu tōō, lso lōsa-mēye si Feesuyu Nanŋtu wei i yeki na í pəsəyi lso yēlaa tō i tōō na mə tampana mūyū tōō pá caalēna-me mə nyōōŋ ke yapu. ¹⁴ Laapaali Kupaŋ wei tē heela-me tō i nuw taa ké lso yaa-me si í hiki mə paa tete ke Tacaā Yesu Kilisiti teeli taa. ¹⁵ Ye mpu ile tá taapalaa, í sōŋ taca na í tōki sēyēsəŋ wei tē sēyēsa-me tō, paa wei tē yōyōtēna tá nōōsi tō, paa takēlasi taa nyōŋ.

¹⁶ Tōō, tá Sōō Yesu Kilisiti mayamaŋa, na Tacaā lso wei i sōōla-tu na í huləyi-tuyū pēlēē na í hēēsi tá laŋa ke tam tōō na í tu-tuyū tēeluyū kupaŋku tō, ¹⁷ pa naaleye mpu pá sōōsi-mēye tōŋ na pá sēna-me na í pəsi na í laki na í yōyōtəyi kupaŋtu tike.

3

Í səlēmāna-tuyū lso

¹ Tá taapalaa, nti tē kaasaa tōyōlē si, í səlēmāna-tuyū lso na Tacaā Tōm ya lōŋ na tō hiki teeli isu pə lapu mə kiŋ tō. ² Í səlēmāna-tu tōtō na pá ləsi-tuyū yēlaa asaŋaa mpa pa ta kēēsi tō pa niŋ taa. Pə taya pulu, yēlaa wēē mpa paa caa pá mu lso mpaav tōm tō.

³ Paa na mpu tō Tacaā ké yulupaŋ. I ká yele na í nyōō tōŋ na í kenti mə tōō na lsayav kaa hiki-me. ⁴ Tacaā lapa na tō wēna naani ké mə tōō təkpaata si í ká tōŋyū tam i kaa yele tōmnaa mpa tē sēyēsa-me tō.

⁵ Tacaā í kpaŋa mə lāsasi na í tō lso tōō na í sōōli-i, na í yele na Kilisiti tu-mēye suulu ke teu tōtō.

Pə wēē si paa wei í la tēmlē ke

⁶ Tá taapalaa, Tacaā Yesu Kilisiti tōō tē heeliyi-me si í hatēlēna mə taa mpa paa caa pulu lapu na paa tōŋyū sēyēsuyū ŋku tá telēsa-me tō. ⁷ Mə mayamaŋa í nyəmá isēna í ká la na í tōŋ tá ikpate tō, pə taya pulu, waatu wei tu we mə hēku tō tē ta ke yēlaa mpa paa caa pulu lapu tō. ⁸ Tē ta caya si nōyōlv í calu-tuyū faalaa. Ama tē lapa tēma ké na tō konti haŋaya. Tē lapa tēma na isələ kuseemlē ke teu si tō taa sukū mə taa nōyōlvuyū sēyēla. ⁹ Tu wēna mpaav si tō tōyō mə kutōyōv ke faalaa. Ama tē kisa mpyōyō si í nana-tu na í tōŋ tá ikpate. ¹⁰ Halēna waatu wei tu we mə hēku tō tē heela-me tēkelekele si: Ye wei u caa pulupu lapu pūntu í taa tōyō.

¹¹ Pə taya pulu tōō, tē nuwa si lēlaa we mə hēku taa mpa paa caa pulu lapu tō, ye pə taya tōm fav tike. ¹² Tacaā Yesu Kilisiti tōō tē heeliyi yēlaa isu mpu si paa wei i isələ í sēēna tēmlē lapu, na í hiki i mayamaŋa ke mpi i ka suu i nōyō tō.

¹³ Tá taapalaa, ye me ile kupaŋtu lapu í taa la-mēye felentu. ¹⁴ Ye nōyōlv wēē na u saŋ nti tē ŋmaa takēlaya kanē ka taa cānē tōyō tōŋyū, í nyū pūntu tōō na í faŋana-i təkpaata, na fēēle kpa-i. ¹⁵ Ile í taa nyōni-i isu kolontu. Ama í lana-i isu yulu í caa i tayanū i taapalu i laki tō.

Koolee kupaŋa na sēētū

¹⁶ Tacaā wei i ké alaafəya halu tō í ha-mēye alaafəya ke tam ké pə tēna pə taa. Tacaā í wēē mə tēna mə waali.

¹⁷ Ρῶλι μά, μα σεε-με να μα μαγαμαγα μα νιη ημαατο κε ενε. Ισῆνα μα τυγι μα ἠεε κε μα τακῆλασι τῆνα τᾶα τῶγῶλε. Μῦγῶ μα ημαακι.

¹⁸ Τααα Yesu Kilisiti ί ἠῶλί μα τῆναγα πῆεεε.

TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏŇKA ŇKA PƏƏLI NMAAWA TIMOTÉE

TƏ
Kutlutu

Timotee caa ke Kələeki tu ké na ı too ké Yuta tu. Timotee pəsa Pəəli waali tu na í təŋəyi-ı Laapaali Kupaŋ cəənav taa. Pəəli ŋmaawa Timotee ke takəlaya si í caya lfeesu na í seyesəyi lso seelaa na í tasəyi-weye apalutu. Takəlaya kanə ka taa we layatu tasuyu na Yesu seelaa kpeka paasənav təm. Pəəli tuwa Timotee si í nyəəna lso Təm na í paasəna lso Təm seyesuyu.

lsəna pa faya Timotee I takəlaya tə:

lsəna paa paasəna lso yəlaa kpekəle tə, titite 1-3

lsəna Timotee ka la ı təma tə, titite 4-6

Səetu

¹ Maŋa Pəəli, Yesu Kilisiti tillu. Tá Yatv lso na Yesu Kilisiti wei tə teeləyi tə mpe pa kpana-m si má la tillu.

² Má ŋmaakəna takəlaya kanəye Timotee. Nyá kəna ma pəyaya təsiyisiyi ké lso seev taa. Taca lso na tá Səə Yesu Kilisiti pá huli-ŋ pəele na suulu na pá ha-ŋ alaafəya.

Pəpətu seyesəŋ

³ Ma təkaya Masetoni na má heeli-ŋ si í saali lfeesu tə, saali rúpúyú təna, na í heeli pa taa mpa inu tə si pá taa seyesi pa pəpətu seyesəŋ. ⁴ Heeli-we si pá yele ləŋ taa təmnaa mpa pa təkaa tə, na hatuu ləŋ taa luluyv loosi nsi pa tamsəyi tə. Təle tə kəŋna ntəŋkpeesaya ke yem ké, tu kusəyi yarpv təm nti lso suwa na í laki tə. Yulv təŋ ı taa na lso ké na pəcó í nyi pəle pə təm. ⁵ Ma tu-weye rúpúyú si pá weena lotu kulvmtv, na pá təŋəyi siyisuyv, na pá té lso na pa taa ké teu, na pá lá na pá weena səəluv. ⁶ Lelaa yela yaasi kupaŋ inəye təkuyv, na pá tooli na pá svv kumələntəŋkpeesaya taa ké yem. ⁷ Pa lukı yem si mpeyele lso kusəsutu seyesəlaa, pəyele paa cəkəŋəna pa maŋamaŋa pa kuyəŋətv. Pa ta cəkəna mpi mpi pə təm pa tu yəŋəŋəyi mpv na apalutu tə.

⁸ Tə nyəmə si ye n təŋa lso kusəsutu ke teitei isu tə wev tə, tə we teu ké. ⁹ Na pu təəsi-ŋ si kusəsutu fei nti pə paasaa na pé su kupantu lataa təə tə. Ama isayalataa, na kaanutvnaa, na nyaŋ nyəma, na kawalaya nyəma, na mpa paa seeki lso na paa seeki ı nyəm tə, na mpa pa kuyi pa caanaa yaa pa toonaa tə, na yulvulaa, ¹⁰ na apalaa mpa pa svvkəna apalaa lelaa tə, na yulvpeətəlaa, na pəpətvnaa, na mpa pa sukı pa nəəsi ke yem tə, yaa mpa pa takəyi ntiwe tə ta təŋ seyesuyv kupaŋkv ŋku kv waasəyi yəlaa tə, pa təənaa ke pa su kusəsutu. ¹¹ Laapaali Kupaŋ wei pə yelina-m tə inu ı seyesəŋəna seyesuyv kvne. Teeli lso na kupantu tv təə Laapaali Kupaŋ nté.

lso kupantu

¹² Taca Yesu Kilisiti wei ı ha-m toma ke səsəm na má lakəna ma təmlə təŋə ma seé í na təmlə. ı tvnəv má si ma nəŋəsəna pá te-m na taa, na í kpa-m si má la təmlə tə, ma seé-ı í na təmlə. ¹³ Tuu ləŋ má yəŋəŋəyana isayatu ke ı təə, na má tvna-ı kunyəŋ, na má tvv-ı. Ama lso wii ma pətəətəle. Pə taya pulv, ma taa té ma taa na lso təŋə ma ta nyi ma kulapvntv nti. ¹⁴ Taca hula-m ı pəele ke səsəm, na ı lapa na má təŋ ma taa na lso na má səəluv yəlaa isu tə krentənav Yesu Kilisiti na tə wəna tə. ¹⁵ Təm nti tə ké tampana nyəntv təkəlekele na té mvna pá mv-tı təkpev na pá te-tı na taa təŋəle si: Yesu Kilisiti kəma antulinya taa si ı yaki isayalataa nyəəŋ, na maŋale pa taa acəpa. ¹⁶ Pə təə ké lso wii ma pətəətəle, inu ı səələna si Yesu Kilisiti í hólí isayalataa taa acəpa maŋa ı suulu təna, na pu hólí waali nyəma mpa paa te na pá mv ı təm na pá hiki weesuyv ke tam təə tə si pá nyəŋəna-m na pá ná. ¹⁷ Aaa, Kawulaya tv, inu ı wəna tam təə, ı səki, paa naa-ı, ı tike təkəŋ nté lso. Yəlaa təna í samı-ı na pá tvuyv-ı teeli ke tam təə. Ami.

¹⁸ Təv, ma pu Timotee, ləw ka lapa hatuu ləŋ na pá ná nyá təm nti na pá yəwəti təwə ma təkəa na má kpaaləwi-ŋ isəntə, si n tək təmnaa mpeye teu, na n paasi na n yoo yoo ke teu. ¹⁹ N təma ləw na nyá taa tə tək mpu na n wəena lotu kuləmtu. Ləlaa tá tək lotu kuləmtu iləna pa ləw sɛɛv pəsi yem. ²⁰ Pa taa mpeyele na Himenee na Alekəsantəli. Satani ke ma yilina-wɛ si í la-wɛ na pécó pá nyi si pa yəwətuwə isayatu ke ləw təw tə pə fɛi teu.

2

ləw sələmɔwə

¹ Təv, kancaalaya ilɛ, nti ma tɔwi-mɛ si í la təwəle si í təkəwi ləw kɛ niŋ ke yəlaa təna təw, na í sələməwi-ɪ pa təw, na í wiikina-ɪ pa təw, na í sɛɛki-ɪ í na təmle ke pa təw. ² Í sələmi ləw kɛ awulaa səsaa na tɔŋtɔnaa təna təw, iləna tɛ pəsi na tɛ caya təpamm na alaafəya na tɛ paasəna ləw nyəntu ke teu, na tɛ tək tá yaasi kupaŋ. ³ Nti tə mayamaya tə kɛ tá Yatu ləw luyə tɛɛ nyəntu na tə wɛ-ɪ teu təwəle. ⁴ Inɪ ɪ caana si pə ya yəlaa təna nyəwə, na pə lá na pá nyi tampana. ⁵ Pə taya pulv, ləw kuləm tike təkəw wenna, na ləw na yəlaa pa hekw taa sənlu ke kuləm kɛ, inəwəle yulu wei pa yaa si Yesu Kilisiti tə. ⁶ Ílé ɪ hana ɪ ti na í feli na pə cɛ yəlaa ke pa yomle. Waatu wei paa tɔwa təwə ɪ kəma, na í hólɪ si tampana ləw caa kɛ si pə ya yəlaa təna nyəwə. ⁷ Pə mayamaya pə təw kɛ pə kpa-m pə təm heellu na tillu, na pə tɔ-m si má sɛyɛsəwi mpa pa ta ke Yuta nyəma təwə ləw sɛɛv mpaav na tampana pə təm. Tampana ke ma yəwətəwi, maa looliyi.

⁸ Pə təw kɛ ma caa si paa timpiyi apalaa sələməwi ləw, pá tiyisi ləw kɛ niŋ, na pá sələməna lotu kuləmtu, na páána yaa yoo í taa wɛɛ.

⁹ Ma caa tətə si alaa í təwəle pa wontu ke isəna pə muna pá təwəle tə, pá taa la isəcav na pá suli mpəle tɛləwəwə. Pá taa tiyiliyina nyəwəsi tayanwəwə katatəlaya, yaa wɔlanaa na lutu pə tɔwə, yaa liyitee pəwə təwəlwəwə si pá tɛ. ¹⁰ Ama lakasi kupaŋsi ke paa tiyilina isu lakasi nsiwɛ si mɔŋna alaa mpa pa təŋ si pa seeki ləw tə. ¹¹ Ye pa sɛyɛsəwi, pə wɛɛ kɛ si alv í su na í pasa ɪ təwi teu na í nukɪ sɛyɛsəwə. ¹² Ma ta ha alv ke nəwə si í sɛyɛsi yaa í kpiliki apalu ke pulwəwə taa. Ama pə wɛɛ kɛ si í su. ¹³ Pə taya pulv, Atam ke pə caaləna ŋmav, pə waali kɛ pə ŋma lfa. ¹⁴ Pə taya Atam ke pə puɔusaa. Ama alv ke pə puɔusaa na í kisi ləw nəwə taa nyəntu ke nunav. ¹⁵ Ye pa tɛŋ pa taa na ləw na pá sələwi yəlaa na pa yaasi máyá ləw, na paa laki isəcav na pá təká mɔpəwə tam, ilɛ pu ya pa nyəwə na pa piya lɔlwəwə taa.

3

ləw yəlaa kpekəle səsaa kpaw

¹ Təm nti tə kɛ tampana nyəntu təkəlekele təwəle si, ye yulu caa í la ləw yəlaa kpekəle səsəwə pə kɛ təmle kupante kɛ. ² Wei ɪ kiŋ pa kaa na kawaliya nakəli tə inɪ ɪ ká təwəna ləw təsɛɛle səsəwəntu. Na alv kuləm ke pəntu inɪ ɪ ká wəena. ɪ ká kpaaki ɪ təwi paa mpi pə taa, na í wɛɛ ləmayasɛ tɔ na wei ɪ nyəmə pə təna pə tayanwəwə ke teu tə. ɪ ká wɛɛ wei ɪ nyəmə mɔulle lapu tə, na ɪ pəsəwi sɛyɛsəwə. ³ ɪ kaa wɛɛ sɔlwənyəwəwə yaa mɔwəwə tɔ. Ama ɪ ká wɛɛ təpamm kɛ, na í wəna yəlle. ɪ kaa wɛɛ pəwəlaya nyənlu. ⁴ ɪ ká wɛɛ wei ɪ paasaa na í pəsa ɪ təyaya ke teu teu, na í məŋna ɪ piya ke ɪ nəwə tɛɛ na si nukəna-ɪ na si nyaŋna-ɪ teu tə. ⁵ Mpi tə, ye yulu ta pəsi ɪ mayamaya ɪ təyaya, isənaya ɪ ká pəsi na í paasəna ləw sɛɛlaa kpekəle? ⁶ Ye pəntu kɛ ləw sɛɛlu kɔfalv pə kaa la. Pə taya pulv, ɪ ká kəw kɛ na í saŋ ɪ ti na ɪ təm nana səpə isu lləwəwə nyəntu ka lapu tə. ⁷ ɪ ká wɛɛ wei ɪ kupantu ma ta nyi isənaa mayamaya sama tə, pécó pə taa kəw na pá footiyi-ɪ, na í kəw í nana lləwəwə nyəpəwə taa kɛ tiu.

Yesu sɛɛlaa kpekəle taa təma lataa

⁸ Mpa mpa pa laki təma ke Yesu sɛɛlaa kpeka taa tə paa wəena yaasi kupaŋ ke mpu tətəwə. Pa kaa wɛɛ ataa na a waali nyəma, pa kaa wɛɛ sɔlwənyəwəwə, yaa mpa pa muɔuliyi si pá hiki liyitee tə. ⁹ Paa wɛɛ mpa pa təŋəwəna laakali kupaŋ ke ləw sɛɛle mpaav tampana nna a təw ləw kulaa tə. ¹⁰ Pá mayasi-wɛ na pécó, ye pa ta na isayatiya nakəlewi pa kiŋ ilɛ

pa sʉv Yesu sɛɛlaa kpekæle tæmlɛ lapv taa. ¹¹ Pa alaa tətɔ ká wɛɛna yaasi kupaŋ, pa kaa cakæna yɛlaa. Paa kpaaki pa ti na pá wɛɛ kupaama kɛ pə tæna pə taa. ¹² Wei i laki Yesu sɛɛlaa kpekæle tæmlɛ tɔ i ká wɛɛna alv kulvum kɛ́, na i ká wɛɛ wei i paasaa na í pəsa i piya na i tɔyaya kɛ teu teu tɔ. ¹³ Yesu sɛɛlaa kpekæle tæmlɛ lataa mpa pa lapa pa tæma kɛ teu tɔ, pa nyɔɔŋ kulɔyi kɛ́. Na pa pəsəyi na pá yɔɔtɔ tá na Yesu Kilisiti tá krentvɔv lapa na tɔ wɛ lɔ sɛɛv mpi pə taa tɔ pə tɔm na paa nyaŋna pulv.

Sɔsɔɔntv nti pə ŋmesaa tɔ

¹⁴ Ma ŋmaaki-ŋ takɛlaya kanɛ na má tɛɛlɔyi kɛ́ sɪ maa kɔɔ nɔɔnɔ na má na-ŋ. ¹⁵ Ama ye pə kɔma na n ta nu ma tan, ilɛ takɛlaya kanɛ kaa kɛɛsəna-ŋ yaasinaa mpa n ka tɔki lɔ sɛɛlaa kpeka taa tɔ. Weesuyv lɔ sɛɛlaa mpa pa kɛ́ kite nte tɔ tɔɔ tampana sɛŋaa na pə tɔka-yɛyɛ teu tɔkpa tɔyɔ ma tɔŋ. ¹⁶ Ama tampana tɔɔ isəntɔ tá lɔsɛɛɛ mpaav tɔm kʉŋmesətv wɛ piti kɛ́ teu kɛ́, yulv u pəsəyi na í kɛɛsɪ tɛɛ.

l kɔma tɔ yulwɛɛtv kɛ i wɛna.

Feesuyv ná huləna sɪ i kɛ́ tampana tɔŋlv.

lɔtɔaa tillaa maɣamaya ná na-i.

l waasv kɛ pa lapa katerɣasɪ tæna taa.

Pa mv i tɔm kɛ antulinya tæna taa.

Pə kpaasa-i na í sʉv i teeli taa.

4

Sɛyɛsəlaa pəpətunaa

¹ lɔ Feesuyv yɔɔtɔyɪ mɪpúyú tɛɛɛɛɛ sɪ, pu kɔɔ na pə tala kantəkaya kuyɛɛŋ taa tɔ, yəlaa lɛlaa ká lu lɔ sɛɛv na pá paasəna ulɔyɔhilu tæma kʉpuyusɛɛ, na alɔyaa kʉsɛyɛsətv kɛ paa mv. ² Na paa yeɛ na yəlaa cɛsəlaa na pəpətunaa mpa pa ləmaɣasɛɛ taa səpa isv pa tula-yɛyɛ kəkɔ na paa tasəyi kʉpantv natəlɔyi cɛkənav tɔ pɛɛ pa tolisi-wɛ. ³ Yəlaa panɛwɛ, pa sɛyɛsəyəna sɪ alv kraɣav fɛi teu, na tɔyɔnasɪ lɛnsənaa tɔyɔv fɛi teu. Anɪ lɔ ná lapa kutɔyɔŋ unəyi sɪ lɔ sɛɛlaa nyəmá tampana tɔ pá sɛɛ lɔ na pá tɔyɔ. ⁴ Pə tæna mpi lɔ lapa tɔ pə tewaya, pə taa pulv fɛi lɔv. Ama pə wɛɛ sɪ pá tɔyɔ pə tæna kɛ́ na pá sɛɛ lɔ kɛ́ í na tæmlɛ kɛ pə tɔɔ. ⁵ Pə taya pulv tɔɔ, lɔ Tɔm na i sələmvɔv tayənyəyi pə tənaya na pə wɛɛ-i teu.

Kilisiti tæmlɛ tv kupaŋ

⁶ Ye n wɛɛ na í sɛyɛsəyi tá taapalaa kɛ tɔmnaa panɛ, n tɛŋ na í lá Yesu Kilisiti tæmlɛ tv kupaŋ kɛ́. Na pu húlɪ sɪ lɔsɛɛɛ mpaav tɔmnaa na tampana sɛyɛsəŋ wei n tɛŋaa tɔyɔ n pusəyəna nyá ləsaya. ⁷ Kisi sɔsaa taa kraɪ kraɪ tɔmnaa mɛɛ, tu laki na yulv tɛ i taa na lɔ se. Faləsəyi nyá ti sɪ í sɔsɪ lɔ kɛ́ nyɔɔnav kɛ teu. ⁸ Yulv faləsuyv i tɔnvuyv tɔ pə waasəyi tɛ, ilɛ pə waasuyv ta tɔɔ kɛ́. Ama ye yulv faləsa i ti sɪ í nyɔɔna lɔ kɛ́ teu, ilɛ pəɛ pə kələna waasuyv kɛ paa mpi pə taa. Pə taya pulv tɔɔ, unɪ i tɔmna sɪ i ká ha-tuyv weesɪŋ kɛ saŋa na cɛɛ tɔtɔ. ⁹ Tɔm nti tɔ kɛ́ tampana nyəntv kɛ́ təkɛɛɛɛɛ, na tɔ mvna pá mv-tɪ təkɛɛm na pá tɛ-tɪ na taa. ¹⁰ Mpi pə tɔɔ tá wɛɛ na tɔ tɔŋna tæmlɛ lapv na tɔ lʉki tɔyɔɛ. Pə taya pulv tɔɔ, weesuyv tv lɔ wei i yakɪ yəlaa tæna nyɔɔŋ ulɛna pə tu kələna mpa pa tɛŋi-i na pa taa tɔyɔ tá tɛɛlɔyi.

¹¹ Húlɪ-wɛ sɪ pá laki pə tæna isəntɔ na í sɛyɛsəyi-wɛ. ¹² Taa yeɛ na nɔyɔlv kɛɛna-ŋ sɪ n kɛ́ pəyaya. Ama wɛɛ wei lɔ sɛɛlaa lɛlaa ká kɛɛsəyəna na pá laki tɔyɔ nyá yɔɔtaya taa, na nyá tɔntɛ na nyá sɔɔlvuyv kɛ lɛlaa taa, na isəna n tɛmna lɔ kɛ́ nyá taa na nyá tənəŋŋ wɛɛtv pə taa. ¹³ Kalɔyi lɔ Tɔm takɛlasɪ kɛ yəlaa taa na í laki waasv na í sɛyɛsəyi pə huwɛɛ na má kɔŋ. ¹⁴ Taa liyilina mpi lɔ Feesuyv yɛlaa na pə lapv saa-ŋ tɔ, mpi paa nawa na pá yɔɔtɔ na lɔ təsɛɛɛ sɔsaa tənɪ nyá tɔɔ kɛ́ niŋ tɔ. ¹⁵ Paasəna teu na í la tæmlɛ tənɛ na í yoosi-tɛ. Há nyá təyi tɔ taa təkɛpataa na pa tæna pá na isəna n tɔŋna tɔŋ nyɔɔv tɔ. ¹⁶ Fɛŋiyɪ nyá ti na nyá kʉsɛyɛsətv tɔɔ tɔtɔ. Tɔki pə tənaya mɪpúyú teu. Tɔm tampana tɔɔ, ye n laki mpv, n ká ya nyá ti nyuyv na nyá nuntaa nyəŋ tɔtɔ.

5

Isana Timotee ká laki Iso seelaa tɔ

¹Taa kaləxəna kukpatəlaa, ama yəxətəna-we isu n ka yəxətəna nyá caa tɔ. Ye ifepiya ile tɛeki pɛle isu nyá tɛetɔnaa. ²La alaa sɔsaa isu nyá toonaa. Na í la alaa səkɛpema isu nyá tɛetɔnaa tɔtɔ, na í lá laakali na tɛtɛlakasi.

³Paasəna leelaa sɔsaa ke teu. ⁴Ama leelu wei i wena piya yaa saalənaa tɔ, pə weɛ si səle su kɛlɛməna si nyáma ke təkuyɔ na pə hólí si ímpúyú pə we pa Isəsele mpaav taa. Na pu hólí tɔtɔ si pa caanaa na pa cəsənaa ka wuwa mɛ pa tɔɔ ile kɔpantu ntəxi mɛ pa lɛtəxi pa nyáma. Pə taɣa pulɔ, mpɔ uní pə lapɔ we Iso ké teu ké. ⁵Ama leelu wei i kpatəlaa na í fɛina paasənlu tɔ Iso ké ílé i tɛeləxi. Na í sələməxi-i tam, na í wiikina-i na isəle kɔsɛɛmlɛ si í temi-i. ⁶Ama leelu wei i wena təkpaalətu tɔ, paa i wena i isɛ tɔ i səpəɣa na í cayaa. ⁷Nti tə weɛ si n ká tɔɔsi-we təxələ yoo, ile pa kaa na isayətu natəlxɔ pa kiŋ. ⁸Yulu wei u paasəxəna i lɔluyɔ nyáma na pə tu kələna i mayamaɣa i təyɣa tɔ pɔntɔ kisa Iso sɛɛv ké, na ma ta nyi Iso lapa-i na sana.

⁹Leelu wei i lɔluyɔ pusɔ tɛɛ nutoso tɔ i tike i hətɛ ke n ká tu leelaa həla taa. Ama i ká weɛ wei i layana apalɔ kɔlɔm ke hatuu i kɔluyɔ təxə. ¹⁰Na pá nyəma-i na təma kɔpəna isu i piya təkuyɔ na mɔvɔlaa təkuyɔ na Iso yəlaa nɔɔhɛ kɔv na kɔnyɔntəxələ sənəv na təma kɔpəna təna lapɔ.

¹¹Pə kɔpəv leelaa səkɛpema tɔ, taa ŋmaa pa həla ke takəlaya taa. Pə taɣa pulɔ tɔɔ, pa kɔnyuləŋ kəŋ í kpa pa nyɔŋ taa tɔ pə tuxi-weɣɛ saav ké. Na mpɔ tɔ, pa haa Kilisiti kele siɣile, ¹²ilena pə pəsəxi-weɣɛ tasəkəle nyáma. Mpi tɔ, pa ta təkí nəxə ŋka paa suwa kancalaya tɔ. ¹³Na təle tə paasi paa cɔɔki tɛɛsi taa ké na felentu caŋ na tá tɛeləna-we təkɔtu. Na kɔkələtu nté si pa laki yəxətəlaa ké na katayəsətɔnaa, na pá faaki təmnaa ke yem. ¹⁴Pə tɔɔ ké ma caa si leelaa səkɛpema í saa, na pá lɔlɔ piya na pá paasəna pa tɛɛsi. Pəle ile tá kolontunaa kaa hikina timpɔ paa footiɣi-tɔ tɔ. ¹⁵Pə taɣa pulɔ tɔɔ, leelaa lɛlaa tɛma mpaav kɔpəŋku ke siɣile hav, na pá sɔv Satanɔ ke təŋuyɔ. ¹⁶Ama ye Iso sɛɛlv wei i lɔluyɔ taa we leelaa, pɔntɔ ká mv Yesu seelaa kɛkəle ke səxələ ké na í səŋna i leelaa, ilena pə hetɔ Yesu seelaa kɛkəle na pɛle pá səŋna mpa pa ké leelaa təkɛm tɔ.

TAKĒLAYA NAALE NYĒŊKA ŊKA PŌŌLI NMAAWA TIMOTĒĒ

TŌ Kūtultu

PŌŌli wē salāka taa kē Lom na ɪ taapalaa paɣale lŌ-ɪ. ɪ nawa sɪ ɪ sēm kpeɣetaa ɪlena í tɔɣɪ ɪ pəyalɔ Timotee ke mpi mpi pə wē lapu tŌ. Í hɔla-ɪ sɪ í yoo ɪsɔsele yooɔ kupaŋku ɪsu Kilisiti sɔɔce kupaŋ. Sɪ í təŋ ɪnɪ ɪ ɪkpatɛ na í kisi təm kraɪ nyəntu tŌ ke həm. Na í kisi yooŋ wei í hatələɣəna yulu ke taa tɛm tŌ. Sɪ í təkɪ lŌ Təm naŋŋ nyəntu nti í muwa hatuu ɪ pəcaatu tŌ. PŌŌli tala takələɣa təkule tŌ, í tasa Timotee ke apalutu sɪ í kantəli wahala taa na ɪ yoo ɪsɔsele taa yooɔ. Pə tŌ kē í tasəɣɪ takələɣa kallaa tənaya apalutu sɪ pá nyŋ tŋ na pá yoo ɪsɔsele yooɔ ŋku.

ɪsəna pa faya Timotee II takələɣa tŌ:

ɪsŌ samtu na apalutu tasuyɔ, titite 1:1-2:13

Layatu tasuyɔ na kūtultu, titite 2:14-4:5

PŌŌli yooɔ kupaŋku, titite 4:6-22

Sɛɛtu

¹ Maɣa PŌŌli, ɪsŌ luyɔ lapəna na má la Yesu Kilisiti tillu sɪ ma kraaləɣɪ weesuyɔ ŋku ɪsŌ ka təma sɪ ɪ ká ha mpa na Yesu Kilisiti pa kpentaa tŌ ku təm.

² Má ŋmaakəna takələɣa kanɛɣe ma pu kupaŋ Timotee. Taca ɪsŌ na tá SɔsŌ Yesu Kilisiti pá hólí-ŋ pɛɛɛ na suulu na pá ha-ŋ alaafəya.

Apalutu sɔɔsuyɔ

³ ɪsŌ wei ɪ təmle ma lakəna lotu kúlɔmtu ɪsu ma caanaa lakaya təɣŋ ma sɛɛki. Ma hɔsəɣɪ nyá tŌ kē tɔɔsuyɔ ke ma sələməŋ təna taa kē ilim na ahoɔ, na má sɛɛki ɪsŌ kē í na təmle. ⁴ Ma tɔɔsa nyá wula, na má nyuləɣɪ sɔsəm sɪ má na-ŋ tɛ ná na ma lanle hulɔmɪ teu. ⁵ Ma tɔɔsəɣɪ ɪsəna n tɛma nyá taa na ɪsŌ na tampana tŌ. Nyá neese Loisi na nyá too Iniisi pɛɛ paa tɛma pa taa na ɪsŌ kē m̀p̀ỳỳ na p̀c̀c̀ p̀ takɪ nyá. Ma nyəmá teu təkpataa sɪ nyá maɣamaya n tɛma nyá taa na ɪsŌ kē m̀p̀ỳỳ. ⁶ Pə tŌ kē ma tɔɔsəɣɪ-ŋ sɪ maa təna ma niŋ ke nyá tŌ na ɪsŌ yele na mpi pə lapu saa-ŋ tŌ taa yele na pə sɪ paa pəcŌ. ⁷ Pə taya pulu, ɪsŌ tá ha-tuyɔ ɪ Feesuyɔ sɪ kú la-tuyɔ səɣəntɔnaa. Ama sɪ kú la-tuyɔ kpelikpeka nyəma na təma sɔllaa na ləmaɣasɛ nyəma kē.

⁸ Pə tŌ ɪɛ taa sɪ fɛɛɛ na Taca təm heeluyɔ. Taa sɪ fɛɛɛ na má wei ma kē salāka tu ke Yesu Kilisiti tŌ tŌ ma təm. Ama nyaa təɣŋ Laapaali Kupaŋ kunyŋ ke ɪsəna ɪsŌ ha-ŋ pə toma tŌ. ⁹ ɪnɪ ɪ yarəna tá nyŋŋ na í yaa-tu sɪ tɛ la ɪ yəlaa. Pə taya tá lakasi kupaŋsɪ nasəli sɪ tŌ. Ama ɪsəna mpi ɪ suwa na í təŋəɣɪ na í laki tŌ, na ɪ pɛɛɛ pə tŌ kē ɪ lapa mpv. Hatuu yem taa kē ɪ taɣana ɪ pɛɛɛ anɪ sɪ ɪ hóləɣɪ-tuyɔ-yɛ na Yesu Kilisiti kiŋ. ¹⁰ Ama kaɣana Taca Yesu Kilisiti kəma təɣŋ ɪ hula-tuyɔ-yɛ na tɛ ná. Pə taya pulu, Yesu Kilisiti kuna səm apalutu, na í kuli weesuyɔ ŋku ku tɛŋ tŌ ku tŌ na Laapaali Kupaŋ.

¹¹ ɪsŌ lapa na má pəsɪ Laapaali Kupaŋ ɪnɛ ɪ kpaallu na ɪ tillu na ɪ sɛɣesəlu. ¹² Pə tŌ kē ma təkɪ kunyŋ ke ɪsəntŌ. Paa na mpv ma ta lŌ tŋ. Pə taya pulu, ma nyəmá wei ma laki na má tɛɛləɣɪ tŌ, na ma nyəmá teu təkpataa sɪ ɪ pəsəɣɪ na í təkɪ mpi ma yelina-ɪ tŌ haləna kuyaku ŋku ɪnɪ ku wule. ¹³ Kɛsəɣəna sɛɣesəŋ kupaŋ wei ma kɛsa-ŋ na í waasəɣɪ yəlaa tŌ, na ɪ təkɪ teu ke ɪsŌ sɛɛv na təma sɔɔluyɔ mpi tŌ hika tá na Yesu Kilisiti tá kpentuyɔ taa tŌ. ¹⁴ Feesuyɔ Naŋŋtu wei í cakɪ tá taa tŌ í səna-ŋ na ɪ təkɪ teu ke sɛɣesuyɔ kupaŋku ŋku pa sɛɣesa-ŋ tŌ.

¹⁵ Asii tetu nyəma təna lŌ-m tŌ n nyəmá mpv. Mpa pa ha-m siɣile ke mpv tŌ pa taa mpeɣele Fiseɛli na Heeməsɛɛniwɛ. ¹⁶ Honesifŋ temna-m təm paɣale. ɪsŌ í fɛli í na ɪ nyəma ke kupantu. Ma salāka təkuyɔ ta lapɪ-ɪ fɛɛɛ, ¹⁷ ɪ tala Lom tŌ, ɪ pɛɛka-m kē na ɪsələ kusemle na haləna í na-m. ¹⁸ Taca ɪ yele na í hiki kupantu ke kuyaku ŋku ɪnɪ ku wule. Nyá maɣamaya n nana nyá ɪsələ ke kookalənaa mpa ɪ lapa-m ɪ feesu tŌ.

2

Kilisiti yoolu kupaŋ yaasi

¹ Ma pu, ye nyá ile tǎki pɛɛɛ nna pə hula-tuɣu tá na Yesu Kilisiti tá krentuɣu tǎo tǎo na n nyǎo toŋ. ² Tuu n we ma kiŋ na má seɣesɛɣi nti nti tǎo n nu-ti, na yǎlaa paɣale ná mpv. Ile keli tǎo tǎo na n hǎlí apalaa mpa n wena naani na paa pəsi na pá teləsi-təyi pa lelǎa tǎo.

³ Nyaa tǎo nyá kunyɔŋ isu Yesu Kilisiti yoolu kupaŋ. ⁴ Yulu wei i we yoo taa tǎo, ku tǎm ke i paasəɣəna si i səsə wei i kpaɣa-i tǎo i laŋle í heena-i, i kaa caɣa na í paasəɣəna kpai nyəntu ke yem. ⁵ Na yulu lutu í suuwa na í luki na í ta tǎŋ isəna mpi pə we si pá lu tǎo, paa i huwa, nəɣɔlv ná kaa sami-i. ⁶ Na wei i konta haŋasɪ ke tǎhate na í lǎ tǎo, inu i laaləɣəna i hatəmtu tǎŋuɣu. ⁷ Maɣasəɣi tǎm nti ma yǎɣətəyi tǎo nyá taa, Taca ká ha-ŋ tǎ nyəm na n cekəna.

⁸ Tǎəsəyi Tafiti luluɣu taa tu Yesu Kilisiti wei i fema sətəa taa tǎo i tǎm. Ntəyi Laapaali Kupaŋ wei ma kpaaləyi tǎo i hǎlǎyí. ⁹ Na Laapaali Kupaŋ inu i kpaaluɣu tǎo kǎ ma tǎki kunyɔŋ, haləna pá caŋ na pá hǎkə-m isu isayalatv səsə nəɣɔlv. Paa na mpv tǎo pə taya lǎo Tǎm ke pa hǎkaa. ¹⁰ Pə tǎo kǎ pa tuɣu-m kunyɔməŋ na má suma, si pá waasi mpa lǎo lǎsaa tǎo na pá ya pa nyuɣu, na pá hiki teeli wei u tǎŋ tǎo Yesu Kilisiti kiŋ. ¹¹ Tǎm nti tǎo kǎ tampana tǎoɔle si:

Ye tá na-i tǎo kaa səm,
tá na-i tu kaa weesuɣu tǎo.

¹² Ye tǎo nyaa apalutu,
tá na-i tu tǎo kawulaya.

Ye tǎo kisa-i,
inu i ká kisi-tu tǎo.

¹³ Ye tǎo lu i waali,
íle i ta ke pə tu.

Pə taya pulu,
i kaa pəsi na í kpeesəɣəna i ti.

Tǎmlɛ latv kupaŋ

¹⁴ N ta na nti n ká tǎəsəyi-we tǎoɔle. Heeli-we na isəle kuvseemle ke lǎo isentaa si pá yele tǎmnaa tǎo yoo ke pa hekv. Mpi tǎo yooŋ inu u waasəyi nəɣɔlv. Ama wakəluɣu tike ke i kəŋna mpa pa caɣaa na pá nukɪ tǎo. ¹⁵ Kaasi nyá ti si n la na lǎo tike sa-ŋ. La isu tǎmlɛ latv wei i fei fele na i tǎmlɛ, na í heeliyi lǎo tampana tǎm ke teitei kǎ tǎo lona taa tǎo. ¹⁶ Kisiyi kpai faacinaa mpa paa laki na yulu tǎo i taa na lǎo tǎo. Pə taya pulu, mpa pa səpa nyuɣu na faacinaa mpe tǎo pa na lǎo pa tǎŋna hatəluɣu kǎ na pá puki. ¹⁷ Nti nti pa seɣesəyi tǎo tǎo wakəluɣu yǎlaa ke teitei kǎ isu suulu suukuɣu səmotə taa tǎo. Faacinaa mpe pa lataa taa weɣele na Himenee na Fileeti. ¹⁸ Yǎlaa pane pa lǎo tampana tǎm na lumaya waali kǎ, haləna pá seɣesəyi si tá sətəa fem tǎm tǎma tǎev. Na pa seɣesəyi inu i tusa lelǎa na pá yele lǎo sɛev. ¹⁹ Paa na mpv lǎo su kite nte tǎo tǎo səŋa mǎpúyú tam kǎ teu kǎ tǎo. Na pə ŋmaa tǎo tǎo si: Taca nyəmá mpa pa kǎ i yǎlaa tǎo. Na tǎo si: Pa tǎo mpa pa yaa pa tǎyi Taca yǎlaa tǎo pə we si paa kisi isayatu lapu kǎ.

²⁰ Toŋtu tǎyaya wev mpv tǎo, pə taya wontu nti pa lupəna wula yaa liyitee nyəɣətu tǎo tǎo tike ke pa lakəna ka taa. Ama tuɣu nyəntu na cuɣu nyəntu we tǎo tǎo na pá lakəna pə tǎo. Pa suku lentɪ kǎ na pá lakəna fele kuyaku kuyaku, ilena pá kaasi na pá lakəna lentɪ ke paa ifemle nte. ²¹ Mǎpúyú pə we na yulu, ye n kisa isayatu nti tǎo tǎm ma yǎɣətəa tǎo lapu, n we teitei isu wontu nti pa suwa na pá lǎsəyi fele kuyaku tǎo. Mpi tǎo nyá caa tǎnna-ŋ, na n waasəyi-i kǎ. Na n muna pa lana-ŋ paa tǎmlɛ kupante nte. ²² Se ifeputu kunyuləŋ isayəŋ. Luki tam si n tǎŋ siyisuyu, na n te lǎo na nyá taa, na n sǎoləyi nyá yǎlaa lelǎa, na nyá na mpa pa tǎŋəyi Taca na luyu kulumuɣu tǎo í maya teu, pulu í taa yasɪ-me.

²³ Yele hǎm ke kumelətəmnnaa na kpai nyəntu pə tǎo. Nyá mayamaya n nyəmá si yoo ke tǎm isu mpv tǎəsəɣəna. ²⁴ Pəyele Taca tǎmlɛ tu ná we tǎo pə fei si i ká we yoolu. Ama i ká we wei i tǎm yǎlaa tǎo caaki tǎo, na i ká we wei i pəsa lelǎa ke seɣesəyi na

suulu hólóyú tó. ²⁵ Na í ká seysesəyi mpa paa nukəna-í tó təpamm təpamm. Ntanyí lso ká yelee na pá layası na pá tisi tampána. ²⁶ Pəleye paa məli yaasi kupaŋ taa, na pá kpee pa təyi lləyau nyəpa nyəpətu nti na í kpa-we na í ħmakələyi-we na pá laki í luɣu nyəntu tó tə taa.

3

Kantəkaya kuyeyə

¹ Təəsi teu sí pə təna pu la katə ke səsəm ke kuyeyə kantəkaya nyəŋ taa. ² Pə taɣa pulu, yəlaa ka wəe mpa paa ka nyəŋ na pa maɣamaya pa leleŋ pəkuyu tó, liɣitee isəle taa ké paa nyənyəyi. Paa hə pa ti, na paa la isəcau. Paa yəɣəti lso təó ké isayatu, pa kaa seeki pa caanaa. Paa la fəfəinaa, pa kaa seeki lso. ³ Paa la təkati, pa kaa wəena ləlaa pətəətəle. Paa la nəŋhe tē kuulaa na mpəle teləsəlaa na nyəŋ nyəma. Pa kaa səli kupantu. ⁴ Paa la kələmətə nyəma na pááná nyəma. Paa saŋ pa ti, na paa yelee lso na pá paasəna mpi pə heesəyi pa laŋa tó tike. ⁵ Paa cesi m̀p̀yú isə isə ké sí pa təŋəyi lsosele mpaau pəyele pa ku pə toma ke pa taa. Yele yəlaa isu mpv pə takanaa. ⁶ Pa taa ləlaa ceŋəyəna tēesi taa na pá puɣusiɣi alaa mpa pu kantələyi na pá teela isayatu na kunyuləŋ uní í təna í kuyi-we tó. ⁷ Pə alaa pəkəyi tam ké sí pá seysesəyi-we, pəcə paa pa seyesa-we, paa pəsəyi na pá cekəna tampána naali. ⁸ Isu Yaneesi na Yampəlee paa kpeesəna Moisi tó, mpv tətəyə yəlaa pane pa kpeesəyəna tampána. Pa ləmaɣasē səpaɣa pa lsosele ta təŋ. ⁹ Pa nyuyv kaa tasa kuluyv, mpi tó pu kuli pa waali ké na yəlaa təna cekəna sí pa ké kumelēməŋ. Yaneesi na Yampəlee pa nyəntu ka lapa m̀p̀yú teitei ké.

Nti Timotee ká laki tó

¹⁰ Ye nyá ilé n təŋa ma seyesuyv təna, na ma yaasinaa, na mpi pə lapv maa tv ma lotu taa tó, na isəna ma tēma ma taa na lso tó, na ma suulu, na isəna ma sələyi ləlaa tó, na ma isəle seesuyv ¹¹ ke ma kunyəntəyələnaa na ma wahalanaa taa. Pəpətu fei leleŋ, na paasaa ké na má təyə kunyəməŋ ke Antiyəka na lkuniyəm na Lisitəla, na nyá maɣamaya n nyəmə m̀p̀v. Ama Tacaɣa yapa-m pə təna pə taa. ¹² Aai m̀p̀yú pə tu wēe, mpa pa səlāa sí pá na Yesu Kilisiti pá krenti na pá nuna lso ké pa təntē təna taa tó m̀p̀yú paa tuyv-weyə kunyəŋ. ¹³ Ama pə kaasa asaɣaa na puɣusilaa tó pəle pa isayatu kaa wēe tənaya. Paa puɣusiɣi ləlaa ke m̀p̀yú na pá kpeŋna pa maɣamaya tətə na pá puɣusiɣi. ¹⁴ Ama nyá ilé, nyaa təkí teu ke seyesuyv ħku pa seyesa-ŋ na n mu-ku na n tēma-ku na nyá taa tó. Təəsi mpa paa seyesa-ŋ seyesəŋ uní tó pa təó. ¹⁵ Na n təəsi tətə sí hatuu nyá pəcaatu ke n nyəmə lso Təm naŋŋ nyəntu, na nti tə pəsəyəna na tē ha-ŋ layatu nti n ká lana na n tē nyá taa na Yesu Kilisiti na pə ya nyá nyuyv tó. ¹⁶ lso yelina na pá ħmaa í təm ke takələsí taa. Na tə waasəyi yəlaa, pə taɣa pulu, tə seyesəyi-we na tē kisiɣina-weyē pəpətu, na tē tayanəyi-weyē timpi timpi pa pəntəyi tó, na tē hóləyi-weyē isəna paa təŋ tampána mammam ke pa kulapətu taa tó. ¹⁷ Tə laki m̀p̀yú sí tə tayanəyi lso yəlaa na pá te teu, na pá taa laŋ mpi paa lana pa tēma kupána tó.

4

¹ Ma heeliyi-ŋ na isəle kuvseemle ke lso na Yesu Kilisiti wei í ká ħvna weesuyv nyəma na sətāa ke təm tó pa isəntaa, na Yesu Kilisiti uní í kəntē na í kawulaya pə təó sí, ² n laki lso waasu, nyaa seesi isəle te, paa pə maɣa-ŋ paa pə ta maɣa-ŋ. Kaana-we na n la na pá mu-ti. Kaləyəna-weyē timpi timpi pa pəntəyi tó. Seysesəyi-we na suulu səsə na pə səsə-weyē apalutv. ³ Pə taɣa pulu təó, pu kəó na pá keesi waatu nəyəlú tó, yəlaa kaa caa sí pá tasa seyesəŋ kupaŋ wei í waasəyi yəlaa təyə muɣv tətə. Ama pa maɣamaya pa kunyuləŋ ke paa təŋəyi, na pá koti seyesəlaa paɣale na pəle pá seyesə-weyē ntiwe ntiwe pa caa pá nukí tó. ⁴ Paa kisi təm tampána nyəntu, na pá paasəna səsaa taa kpai təmnaa. ⁵ Ama nyá ilé, kpa nyá təyi pə təna pə taa. Kantələyi kunyəntəyələnaa taa. La Laapaali Kupaŋ kpaallu təmle. Paasəna nyá təmle tənaya teu tətetete isu lso təmle tv laki tó.

⁶ Təv, ye ma ilé wule nte paa lana-m kətaya tó tə talaa ké, ma kuyaku kuvpemuɣu talaa. ⁷ Ma yoowa təcām. Ma sewa na má tala ma tənaya. lso ké ma tēma ma taa

κέ tam. ⁸ Na pəɛntɛ tampana təɟlaa teeli ntenuyɛ tɔɟna-m, ɲkuyɛ Tacaɔ wei ɪ tɔɟɔɟɪ tampana na ɪ huɔkəna tɔ ɪ ká ha-m kuyaku ɲku kv wule. Na pə taya ma tike ke ɪ ká ha, ama na pa təna mpa pa caɣaa na pá nyuləɟɪ ɪ kɔntɛ wule tɔ.

Pɔɔli lɔlaa na ɪ təkəlaa

⁹ La kookali na ɲ kɔɔ ma kiɲ ke lɔɲ. ¹⁰ Mpi tɔ Temasi sɔɔla kayana antulinya ine ɪ nyəntu ké na ɪ lɔ-m na ɪ tɛɛna Tesaloniki. Kələɛsaɲ ná tɛɛna Kalati na Titu ɪlɛɛ Talamatii. ¹¹ Luku tike ke pə yelina-m. Ye n kɔɲ kɔɲɛna Maləki na nyá na-ɪ ɪ kɔɔ, ɪ ka sɔɲna-m ma təmlɛ. ¹² Ma tila Tisiki ɪlɛɛ ɪfeesu. ¹³ Ma yela ma kpaɪ ke Kaləpusi tɛɛɛ Tuluwasi, ye n kɔɲ ɪlɛ n kɔɲɛna na ɲ kəna. Kɔɲɛna tɔtɔɣɔ ma takəlasɪ, na nsi ma tu kəla nyuluɣu tɔɣɔlɛ tɔnəɲ nyənsɪ.

TAKƏLAYA ņKA PƏƏLI NMAAWA

TITU

TƏ

Kvtulvtu

Titu ta ke Yuta tu, i ké piitim ləmpri tu ké. Ama í pəsa Yesu tərjlv. Haləna Pəəli ņmaa-i na í tu-i si, í paasəna tətvt nti lvm cəənaa na pá yaaki-ti si Kələeti tə, tə lə sələa.

Pəəli kpeyəla i kuşeyəsətv ke takəlaya kvtulvtu taa. Pə waalı ké í hula yaasinaa mpa lə təsələe nyəəņ nyəma ká wəəna tə. Pəəli hula Titu tətəyə yələa mpa lə yulv ká paasəna lə təsələe taa tə. Kukpatələa, alaa səsaa, na ifepiya na pələa na yomaa. Í hula təma nna nna pə wəe si lə sələv í la tə, na isəna pə wəe si yulv í cayana həsəyvt tə, na í hatələna fayəv. Pə waalı uləna í tu Titu ke nti nti i ká la tə, na səetv.

Isəna pa faya Titu takəlaya tə:

Isəna lə təsələe nyəəņ nyəma ka tə tə, titite 1

Isəna leelaa na suluwaa na yomaa paa wəe tə, titite 2

Isəna lə sələa ka tə tə, titite 3

Səetv

¹ Maya lə təmlə tu Pəəli, Yesu Kilisiti tillu.

Pa tu-m ké si má la na mpa lə ləsa tə pá mv lə, na má húlí-wəyē tampana nna tá lə sələe mpaav sēyēsəyi tə, ² na pá tē pa taa si paa hiki weesuyv ņku ku tēņ tə. lə ka təmna hatuu ləņ ke yem taa si i ká ha-tuyv weesuyv ņku, lə tá ké kaloolaya tu. ³ Pə təw ké pə kəma na pá tala waatv wei i ka suwa tə uləna í yele na í təm kuli weesuyv ņku ku təw na pá húlí. Tá Yatv Tacaa lə unv i tu-m si má kpaalı i təm na má tərņna-təyi kpaaluyv tə, nti tə kuliyina mpu na tá húlíyí.

⁴ Titu, má ņmaakəna-ņ takəlaya kanē. Nyá kəna ma pəyalv na tampana ke lə sələe mpaav ņku tá təna tə tərņyí tə kv taa. Tacaa lə na tá Yatv Yesu Kilisiti pá huli-ņ pələe na pá ha-ņ alaafəya.

Təmlə nte pa tu Titu si í la Kələeti tə

⁵ Maa yela-ņ Kələeti ké si í taņanı mpi pə kaasa taņanuyv tə tətətete, na í kpa paa ıcatē nte tə lə təsələe səsaa. Təwsi nti ma kəesa-ņ tə si: ⁶ Wei i kiņ pa kaa na kawaliya nakəli tə unv i ká təyəna lə təsələe səsəəntv. Alv kolum ke pntv unv i ká wəəna. Na i piya ká la lə sələa, si taa wəe piya nsi yələa tēņ si si ke yem yem lataa su nukəna yələa tə. ⁷ lə təsələe səsə wəkuyv lə təsələe taa tə lə təma ke pə tu-i si í paasəyəna. Pə təw ké pə fēi si pá ná kawaliya nakələyi i kiņ. l kaa wəe kalampaanı tu yaa wei u laa pááná muyv tə, yaa sulvnyəəlv yaa mvsuņ tu, yaa wei i muvuliyi si í hiki liyitee tə. ⁸ l ká wəe wei yələa í kəma i tē i nyəmə mullē lapv, na í səəla mpi pə wē teu, na í wəna ləmaņasē tə. l ká wəe wei i tərņyí tampana, na í ké lə yulv, na í nyəmə i ti təkuyv tə. ⁹ l ká wəe wei i nyəəna lə Təm maņamaya təkpaņkpaņkpa ke teitei isu paa sēyēsə-i tə, uləna í pəsi na í sēyēsē lələa ke sēyēsəņ kvpaņ wei i waasəyi yələa tə na í tasa-wəyē təm. Pə kaasa kpeəsələa pəpətvnaa mpa pələ tə, í húlí-wəyē isəna mpi pa toolaa tə.

¹⁰ Pə taņa pulv təw, yələa wē paņalē na pé tu kələna Yuta nyəma mpa pa mv Yesu na pá ké kaanutvnaa tə. Kpai təmnaa ke pa sēyēsəyi na pá puņusiņina lələa. ¹¹ Təki-wē si pá su mpu. Pə taņa pulv, pa ké tēsi yəkələa ké, na nti tə fēi sēyēsuyv tə ntəyi pa sēyēsəyi na pá muvi liyitee ke tulum. ¹² Kələeti nyəma lə kvəyətvtv teləsələa taa nəyəlv wei i maņamaya i ké Kələeti tu tə i ka yəyətə mpyúv si: Kələeti nyəma nyəntv ntē cəsvyv. Pa ké nyəməņtvnaa ké isu taalē wontu. Hilikpaakvnaa ké, pəcə paa caa lapv. ¹³ Nti i yəyətə mpu tə i na-təyi. Pə təw ulē kpuli-wəyē teu na pé la na pá tē lə na pa taa ké teu. ¹⁴ Na pá yele Yuta nyəma səsaa taa təmnaa kpai nyəntv na kvəsutv nti yələa mpa pa kisa tampana tərņyvt na pá lu tə tə tərņyvt. ¹⁵ Mpa pa taa tewa tə pə təna pə tē pələyē. Ama mpa pa taa tá tē pəyēle paa tēņ lə na pa taa tə pə təna pə ké isayam ke pələ pa kiņ ké. Pə

taya pulu, isayatu tɔɔ kɛ pa layatu na pa laakalɛnaa layalaa. ¹⁶ Pá caɣaa ile si pa nyɛmá lɔɔ. Ama n nyɛnna pa lakasi pu húláyí si pa nyɛmá lɔɔ se. Pa lu yɛlaa ke sɔɣ kɛ, na pa kɛ kaanutunaa, paa pəsəyi tɛmlɛ kupante natələyi lapu na n ná.

2

Sɛyɛsuyɔ kupanɣu

¹ Ye nyá ile sɛyɛsi-wɛyɛ sɛyɛsɛɣ kupanɣ wei i waasəyi yɛlaa tɔ. ² Heeli apalaa kukpatɛlaa si pá kpa pa ti, na pá wɛɛna yaasi kupanɣ, na pá kpaɣəyi ləmaɣasɛɛ. Pá tɔki lɔsɛɛle mpaav na lelaa sɔɔluyɔ na suulu húlúyú ke teu. ³ Heeli alaa kukpatɛlaa si pɛle pá tɔki yaasi kupanɣ isu lɔɔ yɛlaa wɛɛkuyɔ tɔ. Pá taa cakəna yɛlaa, na pá taa yele na sulum həkə-wɛ. Ama pá wɛɛ mpa pa tasəyi alaa səkɛpema ke tɔm ⁴ ke isəna pɛle paa sɔɔli pa paalaa na pa piya tɔ, ⁵ na isəna paa kpaɣa ləmaɣasɛɛ na pá hatəlɛna wasanɣkalətu tɔ, na isəna paa laki pa taasi tɛma ke teu tɔ, na isəna mpi paa laki kupantu na pá seeki pa paalaa tɔ. Ile nɔɣɔlv kaa ku lɔɔ Tɔm nyuyɔ ke pa tɔɔ.

⁶ Sɛyɛsi ifepiya ke teu tɔtɔ si pá kpaɣa ləmaɣasɛɛ ke teu. ⁷ Nyá maɣamaɣa laki tɛma kupana na pá nyənəɣəna-ɣ na pá laki. Paasi na n sɛyɛsəna tampana na isələ kɛsɛɛmlɛ. ⁸ Tayanəyi nyá tɔm, taa yele na n kɔɔ na n pəntəyi nyá yɔɣɔtaya taa na pá footuyɔ-ɣ na-ke. Ye n tayanə-keɣɛ teu ile pu tu tá kolontunaa ke fɛɛɛ. Mpi tɔ pa kaa na isayatu nti paa yɔɣɔti tá tɔɔ tɔ.

⁹ Yomaa ká nuna pa caanaa na pá lá na pɛle pa laɣa hɛɛna-wɛyɛ pa kulapələ tɛna taa, na pá taa kɛsəyi-wɛyɛ natəlɛ. ¹⁰ Pá taa ɣmulɛ paa pulu cəcəka. Ama pá laki tam na pa caanaa naaki si pa yomaa ke kupama na pá nukəna-wɛ, na pu la na tá Yatv lɔɔ tɔɔ tɔm nti tɔ sɛyɛsəyi tɔ tɔ nyuyɔ kulɛ pə tɛna pə taa.

¹¹ Pə taya pulu, lɔɔ kulina i pɛɛɛɛ tɔɔ na í húlí si pə ya paa wei i nyuyɔ. ¹² Pɛɛɛɛ anɛ a sɛyɛsəna-tv si tɛ yele isayatu taa kɛ tɔntɛ na atɛ cənɛ kunyuləɣ ke mpv, na tɛ kpaɣa ləmaɣasɛɛ na tɛ təɣ siyisuyɔ, na tɛ nukəna lɔɔ kɛ tam kɛ tá tɔntɛ taa kɛ antulinya taa cənɛ. ¹³ Pɛɛɛɛ sɛyɛsəyi-tuyɔ si tɛ caɣa mpv na tɛ taya leləɣ nuw kuyaku ɣku tɔ wɛɛ na tɛ tɛɛləyi tɔ. Ku wule ke tá Yatv Yesu Kilisiti lɔɔ Sɔsɔ teeli ká kɔɔ. ¹⁴ Yesu Kilisiti unɛ i hana i təyi tá tɔɔ na í ya-tuyɔ isayatu tɛna taa, na í tayanɛ-tuyɔ teu na tɛ pəsi yɛlaa mpa i tike i ti tɔ, na tá isələ sɛɛna tɛma kupana lapu.

¹⁵ Təne unəyi n ka heeliyi-wɛ. Lakəna sɔsɔəntv nti pa tv-ɣ tɔ tɔ toma tɛna, na n sɔsɔəyi nyá yɛlaa ke apalətu, yaa ye kalənav kaləna-wɛ. Taa yele na nɔɣɔlv kɛɛna-ɣ.

3

lɔɔ sɛɛlv yaasi

¹ Tɔɔsi pa tɛna si pə wɛɛ si pá seeki tetv təkəlaa. Pə wɛɛ si pá nukəna-wɛyɛ. Na pa sɔɔlv í pu tɛma kupana lapu tɔɔ. ² Pá taa tvɔki nɔɣɔlv, ama pá wɛɛ tɔpamm, na pá wɛna yəllɛ, na pa na yɛlaa tɛna pa wɛna tɛma na leləɣ. ³ Tá maɣamaɣa isəntɔ tu kɛ tuutu lataa tɔtɔɣo hatuu ləɣ kɛ, na kaanutunaa, na tu toolaa kɛ. Na kunyuləɣ na mpi pə hɛsəyi tá laɣa tɔ pə tənaya mpv pə nɔɣɔ na pə suka ka kpana-tuyɔ yomle, na isayatu na kunyuləɣ pə taa kɛ tu wɛɛ. Tə taa caaki tá tɛmaya paa pəcɔ maɣamaɣa. ⁴ Ama pə kɔma na lɔɔ tá Yatv húlí yɛlaa ke i kupantu na i pɛɛɛɛ, ⁵ ilɛna í ya-tv. Ile pə taya tá tɛma kusiyisɛɛ tɔɔ. Ama tá pətɔtɔɛ ke i wiiwa na í la mpv. lɔɔ lum mpi pa sɔ-tv na Feesuyɔ Nanɣtu náa wɛ pə taa na í layasəyi-tv na tɛ pəsəyi kufama na tɛ təɣ tɔntɛ kufatɛ tɔ mpəyi i yapəna-tv. ⁶ Pə taya pulu, lɔɔ yelina tá Yatv Yesu Kilisiti kɛ na í tisi Feesuyɔ Nanɣtu ke tá tɔɔ pə tu fɛi, ⁷ si í húláyí-tuyɔ i pɛɛɛɛ na tɛ pəsi kupama ke lɔɔ isɛntaa, na tɛ hiki weesuyɔ ɣku ku tɛɣ na tɛ wɛɛ na tɛ tɛɛləyi-ku tɔ. ⁸ Tɔm tənɛ tampana tɔm tike təkɛɛɛ kɛ.

Ma caa kɛ si n sɛɛsi isələ na tɔm tənɛ tɔ sɛyɛsuyɔ, na mpa pa tɛma lɔɔ na pa taa tɔ pá ha pa təyi tɛma kupana lapu taa kɛ tam. Mpi pə tewa na pə waasəyi tɔɣɔɛ. ⁹ Ama cələyi kumɛlɛtəmnnaa tɔɔ hɔm na luləɣ loosi təɣuyɔ. Cələyi yooɣ na ntəɣkɛɛsasi ke Moisi kusəsutu tɔɔ. Nti unɛ tɔ kuyi tɛma ke teu kɛ, pəcɔ tu waasəyi pulu. ¹⁰ Mpa pa yeki na fayav kəɣ yɛlaa taa tɔ, ye n kpaala-wɛyɛ tɔm naale na pá tá nu n tɔɣɔni-wɛ. ¹¹ Pə

taɣa pulu, n nyəmə teu si yulu í we mpu pə hólóyí ké si ɪ yela mpaau kusiyisuyu təɣuɣu ké. Na isayatuɔnaa mpa ɪ laki tɔ pə hólóyí ké si ɪ toolaa.

Kantəkaya kukpaalətu

¹² Ye ma kɔma na má tili Aatema yaa Tisiki ke nyá kiɲ, ɪle n nyəki ləɲ na ń kɔɔ na ń mayana-m Nikopoli. Mpi tɔ ma tuwa si tənaya maa caya hilimate waatu. ¹³ Paasəna tɔm huulu Senasi na Apólɔɔsi ke teu na pá taa laɲ puluɣu waatu wei paa tuɣi pa mpaau tɔ. ¹⁴ Pə weɛ si tá yəlaa tɔtɔ ká nyi isəna paa paasəna təma kupana lapu ke tam tɔ, na ye pə caala wei ké teu, pa waasəna-ɪ, na pá taa caya yem təkpaɔa.

¹⁵ Pa təna mpa pa we ma kiɲ cəne tɔ pa sɛɛki-ɲ. Sɛɛ tá ɪsəsɛɛle taa taapalaa kupama. ɪsɔ í hólí mə tənaya ɪ pɛɛɛɛ.

TAKĒLAYA ņKA PŌŌLI NMAAWA
FILEMŌḡ
TŌ
Kv̄tolv̄tv̄

Pə nəḡəsəna ké isu Filemōḡ ké Kolosi l̄sə t̄səeēle tv̄. P̄c̄ó í p̄sə Kilisiti t̄əḡlv̄. 1 ké P̄ŌŌli ceu ké. Filemōḡ un̄ i ka wena i yom na pá yaaki-i si Onesim. Tə ta nyi mpi Onesim wakələna Filemōḡ na í se na í polo P̄ŌŌli kiḡ na í c̄əəsi t̄əna t̄ə. Ama s̄əəəəntv̄ nté si yom nawa i tasəkəle na í p̄əsi l̄sə s̄eelv̄. Ulena P̄ŌŌli m̄ələḡəna-i i caa Filemōḡ. P̄ŌŌli caaki nti t̄əḡəle si Filemōḡ í mv̄ Onesim isu l̄sə s̄eelv̄. Mpi t̄ə, pa naale pa nyəmá l̄sə.

l̄səna pa faya Filemōḡ takələya t̄ə:

P̄ŌŌli s̄ee Filemōḡ na i c̄ələ nyéma, 1-3

P̄ŌŌli s̄ee l̄sə ké Filemōḡ taa t̄em t̄ə, 4-7

P̄ŌŌli yḡḡət̄əna Filemōḡ ke Onesim t̄əm, 8-22

S̄eetv̄ kantəkaya nyəntv̄, 23-25

S̄eetv̄

¹ Maya P̄ŌŌli wei má ma ké saləka tv̄ ke Yesu Kilisiti t̄ə t̄ə, má na tá taapalv̄ Timotee.

Tá ḡmaana takələya kaneyē tá taapalv̄ kv̄paḡ Filemōḡ, nyá wei tá na-ḡ t̄ə kaa t̄əml̄e. ² Tá k̄əḡə Apiya na ta na Aasipi wei t̄ə yooki yooḡ t̄ə, na mpa pa kotiyi Yesu s̄eev̄ ke nyá t̄əyaya taa t̄ə, pa t̄ənaḡa m̄p̄ȳȳ t̄ə ḡmaa-ke. ³ Tacaa l̄sə na tá S̄əəə Yesu Kilisiti pá h̄lí-meyē p̄eēēē na pá ha-meyē alaaf̄əya.

Filemōḡ s̄əəlv̄ȳv̄ na i taa t̄emnav̄ ke l̄sə

⁴ Tam ma s̄ələm̄əḡ taa ma t̄əəəḡi nyá t̄ə na má s̄eeki ma l̄sə ké í na t̄əml̄e. ⁵ Pə taya pulv̄ t̄ə, ma nu isəna n s̄əəla l̄sə ȳləaa t̄əna, na isəna n t̄əka Tacaa Yesu m̄paav̄ t̄əm t̄ə.

⁶ Na ma s̄ələm̄əḡi l̄sə si isəna tá na-ḡ t̄ə k̄p̄enta is̄ənt̄əḡə l̄sə m̄paav̄ t̄ə t̄ə p̄é yele na í c̄ək̄əna teu t̄ək̄pataa ké kv̄pant̄ənaa mpa pa t̄əna t̄ə hikiyi tá na Kilisiti tá k̄p̄ent̄əȳv̄ t̄ə t̄ə. ⁷ Ma taapalv̄, p̄əp̄ətv̄ f̄ei, isəna n s̄əəlv̄ȳv̄ pulv̄ t̄ə p̄ə lapa-m lelēḡ, na p̄ə tasa-m apalv̄tv̄ ke teu. Pə taya pulv̄ t̄ə, nyá yaasi un̄ í h̄eēsa l̄sə ȳləaa p̄əḡale laḡa.

P̄ŌŌli wiinav̄ ke Filemōḡ ke Onesim t̄ə

⁸ T̄əv̄, t̄əm natələḡi ma caa-ḡ nav̄, na paa ma wena m̄paa ke Kilisiti t̄ə si má caali-ḡ p̄ə taa, ⁹ ma luȳu lapa si má na-ḡ-ti na t̄ə wii konyḡḡ ke kowii. Nyəni, saḡa is̄ənt̄ə P̄ŌŌli má ma k̄patələa k̄eē, p̄c̄ó ma ké saləka tv̄ ke Yesu Kilisiti t̄ə. ¹⁰ Ma p̄əyaya Onesim t̄əm ke ma caa ma na-ḡ, ma p̄əsa i l̄sə T̄əm taa caa ke saləka taa c̄əne. ¹¹ I ka ké kaawaasaya ke waatv̄ wei i we nyá kiḡ t̄ə. Ama kayana i waas̄əḡi má na-ḡ.

¹² T̄əv̄, n̄əəḡə ma m̄ələḡənaḡ-i na ma l̄saya ké. ¹³ Ma nyula teu si í saali ma kiḡ c̄əne na í s̄əna-m na nyá n̄əḡə ke saləka wei ma t̄əki Laapaali Kv̄paḡ t̄ə t̄ə i taa. ¹⁴ Ama ma ta s̄əəli si má lá pulv̄p̄v̄ na nyá waali ké mp̄v̄. Pə taya pulv̄ t̄ə, ma luȳu f̄ei si í la-m kv̄pant̄ə nat̄əli na t̄əlas̄i. Ama ma caa ké si í la isəna n n̄ək̄aa t̄ə.

¹⁵ Ntanyi p̄ə yasa nyá na-i ké w̄eē naaleḡe si p̄é tayani-meyē k̄p̄ent̄əȳv̄ ke tam t̄ə. ¹⁶ P̄ən̄ent̄əa p̄ə kaa w̄eē isu pulv̄ na i yom ke yem, i t̄eē mp̄v̄. I p̄əsa tá taapalv̄ kv̄pamp̄aḡ ke Kilisiti m̄paav̄ taa. I tema ma nyḡḡ ke p̄əs̄ȳȳv̄ t̄ək̄pataa, ile nyaya p̄ə kaas̄ənaa si í p̄əsi nyá nyḡḡ na p̄é k̄əli mp̄v̄, paa isu nyá yom, paa isu nyá taapalv̄ ke Tacaa t̄əḡȳv̄ taa.

¹⁷ Mp̄v̄ t̄ə ye n nyən̄əḡi-m isu nyá taapalv̄, mv̄-i isu ye má n ka mv̄-m t̄ə. ¹⁸ Ye i ka wakələ-ḡ pulv̄, yaa i wena-ḡ k̄əml̄e nat̄əli, p̄əəsi má. ¹⁹ Maa f̄eli-ḡ p̄ə t̄əna. P̄ŌŌli má ma maḡamaḡa ma ḡmaana na ma niḡ ke mp̄v̄. Ule maa n̄ək̄əḡi na má heeli-ḡ si nyá maḡamaḡa n wena-m k̄əml̄e, hal̄əna nyá niḡ na nyá n̄əḡeē, ma t̄əna. ²⁰ Hai h̄eēsi ma laḡle ke t̄ə ké Kilisiti nyéma t̄ə p̄ə t̄ə.

²¹ Ma tōηna takəlaya kaneyē ημααυ κε ισəntə tə na má tu-η naani ké si n ká la pə təna, haləna pə teləsi mpυ. ²² Na pə kaasa-m lentι si n caa-m kutuluyυ, pə taγa pυlv təə, ma tu tēluyυ si mə ləə sələmuyυ ká yele na pá tulι-m na má kəə mə te.

Kantəkaya sētu

²³ Ma taapalυ lpaφəlasι wei pa təkα ma na-ι ké saləka taa cəneyē Yesu Kilisiti təə tə ι sēeki-η. ²⁴ Maləki na Alisitaaki na Temasi na Luku mpa ma na-we tə lakι təmle κε cəne tə pele pa sēe-η tətə.

²⁵ Tacaa Yesu Kilisiti í hólι-meγe pēlēe.

TAKƏLAYA ņKA PA NMAAWA
 HEPƏLA
 NYÉMA TƏ
 Kutulutu

Takəlaya kanə ka ņmaalv ta tu i hətə si tə nyəmi-i. Ue ņmaalv unı i ta laņ Yuta tu wei í pəsa Yesu tərjlv wei i nyəmə nəçə suv kvrənağa taa təm tə. Yuta nyəma mpa pa pəsa Yesu tərjlaa mpa pa tərjna məlvuv ke pa ləņ isəsəele taa tə mpeçe í ņmaa-ke. Ama takəlaya ņmaalv tasəgi-weçe apalvtu si pá təkı tənəņ si Yesu kəla isətəa tillaa na Apəlaham na Moisi na Aləņ mpa pa ke pa ləņ caanaa tə. Yesu kəla kətasi na nəəsi pəeluvu tətə. Mpi tə, Yesu kpeçela pə təna na í la təm kolum ke tam tə.

Isəna pa fağa Hepəla takəlaya tə:

Isə Pəyalv Yesu, titite 1-4

Yesu kətaya ke səsəņka, titite 5:1-10:18

Taa təm na kantəlvuv, titite 10:19-13:25

Isəna Isə hula i hwee tə

¹ Ləņ Isə ka we Isə kuvəçətvtu tələsəlaa kiņ ké na í yəçətəna tá caanaa caanaa ke təm paçale taa na yaasinaa paçale taa. ² Ama pə tala kaçana kuvəeņ kvteesəņ unə i taa tə i mayamaya i Pəyaya kiņ ke i wee na í yəçətəna-tu. Na i Pəyaya ņke ka niņ ke i lapəna isətəa na atə, na ņkeçe i ləsaa si ká ti pə təna təpa. ³ Nke ka kiņ ke Isə teeli naakı na pə tee isu kəkə. Na ka kiņ tətəçə pə hóləçı teitei ké isəna Isə weetu mayamaya wee tə. I nəçə taa təm toma ke i təkəna isətəa na atə na pə səņaa. I tema yəlaa isayatu kpiisuyu təkpatəkpata iləna í kpa na í cağa Isə kawulaya tu kəņkəņ taa.

Isə Pəyaya kəla isətəa tillaa təcəyacaya

⁴ Isu Isə Pəyaya ņke ka kəla isətəa tillaa təcəyacaya tə, mpyúç Isə ha-keçe hətə nte tə kəla isətəa tillaa nyəna tə. ⁵ Pə taya pulv tə, Isə ta yəçətətə isətəa tillu nəçəlv si:

Nyaçale ma Pəyaya,
 saņa ke ma pəsa nyá Caa.

I ta yəçətətə isətəa tillu nəçəlv i təm tətə si:

Maa la nyá Caa na nyaa pəsi ma Pəyaya.

⁶ Ama waatu wei Isə kəņaçana i Pəyaya kancaalaya nyəņka ke antulinya taa tə i təma si:

Isə isətəa tillaa təna ká sēē-i ké.

⁷ Mpi Isə yəçətə isətəa tillaa tətə təçəle si:

Isə kpaça isətəa tillaa na í lana-we na pá pəsi heelim.

I lapa na i təmle nyəma náá pəsi kəkəsi nsi si muçi kemkem tə.

⁸ Ama pə tala i Pəyaya iləna í yəçətə təfoo si:

Isə, aa, nyá kumte we tam ké.

Tampana taa ké n təkı nyá kawulaya.

⁹ N səla kupantu na n kisi isayatu təcəyacaya.

Isə, pə tətə ké nyá Isə ləsa-ņ na nyá mpa.

I su-ņ teeli təcəyale taa si

nyá laņle í hulvmi səsəm.

Təcəyale nte tə taa i su-ņ mpu tə,

tə kəla nte tə taa i su nyá taapalaa ləlaa tə təcəyacaya.

¹⁰ I yəçətəa tətə si:

Tacaa, nyá lapəna tətə tənaya kancaalaya.

Nyá mayamaya nya niņ lapəna isətəa.

¹¹ Pə tənaya mpu pu saalı yem.

Ama nyaa cağa tam.

Pə tənaya mpv pu ceyeti isu
wontu kususuutu ceyetuyv tə.

¹² N ká kpili-wi isu pa kpiluyv kpai tə.

Paa layasi-wi isu yulv layasuyv

ı təw wontu kususuutu tə.

Ama nyá, nyaa wee tam ké mpyúyú,
n kaa kpatəli.

¹³ Tuu tə ləw ta yəyətəta ı isətaa tillaa taa nəyólw sı:

Caɣa ma kəŋkəŋ taa haləna má kəna nyá kolontunaa

na n loosi nyá nəəheε ke pa təw.

¹⁴ Mpv tə, isətaa tillaa ná ké weyelə? Pa təna pa ké ləw təmlε nyéma ké, na paa naa
ısentəw. Mpeye ləw tiliyi sı pá teŋ mpa pə ké sı pu ya pa nyəwŋ tə.

2

Nyuyv yapv səsəəm

¹ Pə təw ké tu təkı teu ke tampana təmnaa mpa pa heela-tv tə na pécó pə taa kəw na
pə pona-tuyv təlete taa ké yem. ² Isətaa tillaa kraala təm nti tə təle tə hika nyuyv ké,
haləna ye wei ı pənta-tı yaa ı kisa-tı pa tuyv pəntv ke saləka wei pə nəyəsənaa sı pá tu-ı
təyə. ³ Təw, pa ta kisi saləka tuyv ke mpa pa kisa isətaa tillaa nyəntv tə, kacəŋfana ta
mpa tu la awusa ke nyuyv yapv səsəəm pəne pə taka tə? Taca ka caaləna nyuyv yapv
pəne pə təm heeluyv ke ı maɣamaya. İlena mpa pεle pa nu-tı tə pεle pá teləsi taɣa pə
tampana. ⁴ Na ləw kusa pa təm nyuyv na ı kəkəlw nyəm na səyəntv təma na piti təma
təna lapv taa. ı yelaa na ı Feesuyv Nəŋŋtv lá na pulv lapv saa yəlaa isu ı nəkaa tə.

Wei ı təw pə yaki yəlaa nyəwŋ tə

⁵ Mpyúyú pə weε, mpi tə pə taɣa isətaa tillaa nəəheε tεε ké ləw məŋna antulinya wei ı
kəŋ na tə yəyətəyi ı təm tə. ⁶ Ama nəyólw yəyətə ləw Təm taa ké tiili sı:

Hai ləw, yulv ké we na n təsəyi ı təm?

Yulv wev mpv təkpev tə ı ké we na n paasəyənə-ı?

⁷ N yelaa sı í seki isətaa tillaa ke pəcə.

N tu-ı teeli na n kusi ı nyuyv isu wulav.

⁸ N məŋna pə təna təpai ké ı nəəheε tεε.

Pa yəyətuyv mpv sı ləw məŋna pə tənaya ı nəəheε tεε tə, pə nyuyv nté sı ı kraɣa pə təna
təpai ké na í tı yulv niŋ taa, pə ta kaası pulv cəcəka. Paa na mpv tə naa kaɣana sı pə
təna pə ta məli yulv nəəheε tεε. ⁹ Ama mpi tə naa təyələ sı pə lapa Yesu na í seki isətaa
tillaa ke pəcə sı í sı yəlaa təna səm ke ləw pεleε təw. Wahala wei ı təyaa na í caŋ í sı
tə ı təw, nəwəw tə naa pa tu-ı teeli na pá kusi ı nyuyv isu wulav. ¹⁰ Kvpam pu muna
mpv sı ləw wei ı lapa pə təna na ı təw ké paa mpi pə weε tə í la na Yesu te təkpataa ké ı
kunyəntəyələnaa taa, na pécó í pona pəyalaa pəyale ke ı teeli taa. Pə taɣa pulv təw, Yesu
yekina na pə yaki pa nyəwŋ.

¹¹ Yesu kpiisiyina yəlaa ısayatv. Pa təna mpa pa ısayatv kpiisa mpv tə, í na-we pa
kpevta Caa kulvm ké. Pə təw ké pə fei Yesu ké fεεε sı í yaa-we sı ı newaa

¹² ke waatv wei ı təŋ sı:

Hai ləw, maa heeli ma newaa ke nyá təm.

Maa yoo yontu na má tala-ŋ samaa təna taa.

¹³ ı təma tətə sı:

Maa tv ləw ké naani.

ı tasa yəyətaya tətə sı:

Má na piya mpa ləw ha-m təyələ.

¹⁴ Isu mpa ı yaa mpv sı piya tə pa ké tənuyv na caləm kulvməm tə, Yesu maɣamaya
pəsa teitei isu mpe, na í na-we pá kpevntı kulvm. ı lapa mpyúyú sı í yəki ıləyəw wei ı kiŋ
səm toŋ weε tə ı íle ı toma í yəki təkpataa təw ké ıni ı lapa mpv na í sı ılena ¹⁵ í waası mpa
səm səyəntv təw pa pəsa isu yomaa ke pa weesiŋ təna taa tə. ¹⁶ Mpi tə pə taɣa isətaa

tillaa ke ɪ waasəyi. Ama Apəlaham piya ke ɪ waasəyi isu pa ηmaaɪv ləɔ Təm taa tɔ. ¹⁷ Pə tɔɔ ké pə wɛɛ sɪ í nəɣəsəna ɪ newaa təkpaataa, na í pəsi pa kətɪlv səsɔ kupaŋ wei ɪ huləyi yəlaa ke suulu ke səsəm ke ɪ təmle taa ké ləɔ isentaa tɔ, pəcó pə husɪ samaa isayatu. ¹⁸ Na isu pə mayasuyv unɪ na í ná kɪnyɔŋ tɔ, pənente ɪ pəsəyi na í waasi mpa pa wɛ mayasuyv taa tɔ.

3

Yesu kəlvuyv ke Moisi

¹ Ma taapalaa ləɔ sɛɛlaa mɛ mpa ləɔ yaawa tɔ, í paasəna Yesu wei ləɔ tilaa na í ké ta ləɔ sɛɛv mpi pə təm tə húləyi isəntɔ tɔ pə kətɪlv səsɔ na í ná. ² ləɔ ka ləsəna-ɪ sɪ í la təmle tənɛ, na í nuna ləɔ ké teu isu Moisi ka nuna ləɔ na í la ɪ təmle ke ləɔ təyaya təna taa tɔ. ³ Kutuluyv ηmalv wenna sam na pə kəli kutuluyv mayamaɣa. Mpu tətəɣɔ Yesu mɪna sam na pə kəli Moisi təcəyacaɣa. ⁴ N kaa na kutuluyv ke yem na kv fɛina kv ηmalv, na ləɔ ílé ɪ kɛna wei ɪ lapa pə təna tɔ. ⁵ Ye Moisi ɪɛ, ílé ɪ nuna ləɔ ké teu ke ləɔ təyaya təna taa. ɪnəyi pa tv təmle sɪ ye ləɔ í yəɣɔta nti ɪɛ unɪ ɪ heeli. ⁶ Ama Kilisiti wei ílé ɪ ké Pəyalv mayamaɣa na pa su-ɪ ləɔ təyaya səsɔ tɔ ílé ɪ nuna ləɔ ké teu tətɔ. Ye tə tɔka tá tɛɛlvuyv na naani na pə tá ciyi-tv ɪɛ tə ké ɪ təyaya nyəma nté.

Hɛɛsvuyv ηku pa ha ləɔ yəlaa tɔ kv təm

⁷ Pə tɔɔ ké Feesuyv Naŋŋtv mayamaɣa ka yəɣɔta mpu sɪ:

Ye í nu ləɔ nəɣɔ ke saŋa,

⁸ í taa tasa ηkpantɛɛləŋ lapv,

isu í ka lapv waatu wei í kɛɛsəna

ləɔ ké kuyaŋku í mayasa-ɪ sɪ í naa

ɪ waali ké wɪlaya tɛtv taa tɔ.

ləɔ yəɣɔtaa sɪ:

⁹ Mə caanaa caanaa mayasa-m təna,

na pá lá sɪ pa naa ma waali.

Pəyele pa ná pə təna mpi mpi ma lapa pusɪ nule taa tɔ.

¹⁰ Pə tɔɔ ké yəlaa pane pa təm kpa-m pááná na má tɔ sɪ:

Tam mɪpúyú pa liyitiyi pa huwɛɛ taa.

Pa ta tu cəkəna ma yaasi ké paa pəcɔ.

¹¹ Pááná kpa-m mpu ɪɛna má tuu sɪ:

Pa kaa svv ma hɛɛsvuyv tete ke paa pəcɔ.

¹² Ma taapalaa í la laakali na mə taa nəɣəlv í taa kəɔ na í lá isayatu ke ɪ lotu taa na í la laŋkpusəŋ na í ha weesuyv ləɔ ké siyile. ¹³ Ama í tasəyi təmaya apalɪtv ke paa ifemle nte, haləna mpi pa yaa sɪ saŋa ke ləɔ Təm taa tɔ pə sv tənaya. Nəɣəlv í taa yele na isayatu puyusi-ɪ na í lá laŋkpusəŋ. ¹⁴ Pə wɛ mpu sɪ ye tə tɔka ta kancaalaaya naani wei tu wena təɣɔ teu haləna pə tənaya, tá na Kilisiti tu pəsi taapalle.

¹⁵ Nti pa ηmaa ləɔ Təm taa təɣəle sɪ:

Ye í nu ləɔ nəɣɔ ke saŋa,

í taa tasa ηkpantɛɛləŋ lapv,

isu í ka lapv waatu wei í kɛɛsəna ləɔ tɔ.

¹⁶ Mpa pa taa nuna ləɔ nəɣɔ na pá kúlí na pá kɛɛsəna-ɪ? Mpa pa təna Moisi ləsa ɪcipiti taa təɣɔ mɛɛ. ¹⁷ Na mpa pa təm kpana ləɔ ké pááná ke pusɪ nule taa? Mpa pa lapa isayatu na pá sí wɪlaya tɛtv taa təɣɔ. ¹⁸ Mpaɣa ləɔ ka tuunaa sɪ pa kaa svv ɪ hɛɛsvuyv tete ke paa pəcɔ? Mpa paa kɛɛsəna-ɪ təɣɔ. ¹⁹ Tə nawa mpu sɪ pa ta tɛ ləɔ na pa taa təɣɔ pa ta svv.

4

¹ ləɔ tɛma-tuyv heeluyv təkpaataa sɪ tə pəsəyi na tɛ svv timpi tá na-ɪ tu caya na tɛ hɛɛsɪ tɔ. Mpu tɔ tɛ la laakali na pə taa kəɔ na mə taa nəɣəlv í wuna hɛɛsvuyv ηku kv taa ké svv. ² Pə taya pulv tɔɔ, tə nu Laapaali Kupaŋ unəyi teitei ké isu wɪlaya tɛtv taa nyəma mɛɛ. Pa nu təm nti tɔ tə ta waasi-wɛyɛ pulv. Mpi tɔ, pa nuw-tɪ tɔ pa ta mv-tɪ na pá tɛ ləɔ na

pa taa. ³ Ta mpa tə temna lso ké tá taa tō tu suv heesuyv ηku kv taa. Heesuyv ηku kv tōm ke lso yəχətāa sɪ:

Pááná kpa-m na má tuu sɪ,

pa kaa suv ma heesuyv tete ke paa pəcə.

l yəχətāa mpv, pəyele ɪ təmlə tēma tēm ke hatuu waatu wei ɪ lapa antulinya tō. ⁴ Pa yəχətāa kuyaku naatosompəχəlaya nyəηku tōm ke lso Tōm taa ké tiili sɪ: lso yela ɪ təmlə tēna na í heesi kuyaku naatosompəχəlaya nyəηku wule. ⁵ Na pá tasa tiiliyi yəχətuyv sɪ: Pa kaa suv ma heesuyv tete ke paa pəcə. ⁶ Mpa pa caala Laapaalı Kupaη inəyi nuw tō pa ta suv heesuyv ηku kv taa, mpi tō pa ta te lso na pa taa. Pə na pə mpv tō pə we pəsuyv sɪ lēlaa í suv. ⁷ Pə tōw ké lso tasa kuyaku kufaluyv ke suw na í yaa-kv sɪ Saηa. Tə maχamaya tə tōm ke pusi kōma na sí siki səsəm ulena lso yeke na Tafiiti yəχətɪ tōm nti tə tēma nuw tō sɪ:

Ye í nu lso nəχə ke saηa,

í taa tasa ηkpantēeləη lapv.

⁸ Ye Yosuwēe ka susa yēlaa mpəχə heesuyv ηku kv taa, lso taa tasa kuyaku lēηku tōm ke yəχətuyv. ⁹ Ama heesuyv nakuli kv wēe na pa hula-kuyv lso yēlaa, na kv nəχəsəna lso kuyaku naatosompəχəlaya wule nyəηku. ¹⁰ Pə wēe ké sɪ ye wei ɪ suv lso heesuyv tete nté tə taa pɔntv ká yeke ɪ tēma na í heesi isu lso maχamaya yepu ílé ɪ nyəna na í heesi tō. ¹¹ Pə tōw ké tu la kookali na tá suv heesuyv ηku kv taa. Tá taa yeke na tá taa nəχəl v kōw na í la kpeesulv isu lēlaa lapv wulaya tetv taa tō na í laη heesuyv ηku kv taa suv.

¹² lso Tōm wēna toma na tə laki tēmlə. Tə kəla layatē nte tə setəyi taa na waalı təχə ləη. lso Tōm nti tə suvki na halı tə takı timpi ləsaya na ləmaχasəle pə nyəm suliyi tō. Tə fakı atama na mvyulə taa pēləm, na tə fayasəyi nti yulv nyuləyi na nti ɪ hvukı ɪ lotu taa tō. ¹³ Kuyηmaηmam napəli pə fei mpi lso u naaki tō. lso ílé ɪ naa pə tənaya təyau, pulv ta ηmēli-ɪ. l kiη ke tá tēna tu polo na tá keesi ta kəlapvtv tēna.

Yesu ké kətəlaa səsaa səsə

¹⁴ Ye mpv tá təkı tá lso sēv ηku kv tōm tə huləyi isəntv təχə teu. Mpi tō, tə wēna kətəlaa səsaa taa səsə wei ɪ tōma na í tala lso cəwə maχamaya tō, inəχəle lso Pəyalv Yesu. ¹⁵ Ta kətulv səsə unı ɪ ké wei ɪ pəsəyi na í cəkəna ta icantv tete tō. Pə maχasa ɪ maχamaya ke pə tēna pə taa isu ta, ɪ ta la isayatu ke paa pəcə. ¹⁶ Ye mpv tá kpətəna lso pēlēe kumte na naani, tu hiki suulu na pēlēe na pə waasi-tuyv waatu wei pə nəχəsənaa tō.

5

¹ Pə ləsvyv yēlaa hekv ke kətulv səsə na pə su tō, pə su-ɪ nı́púχú sɪ í la lso tēmlə na pə waasi samaa. l pukina kvhaham na í laki kətaya ke yēlaa isayatu tōw. ² Kətulv səsə ná takaa na í ná isəna icantv wēe tō, ulə ɪ pəsəyi na í húlı suulu ke pəcəχə isē kəkpeetēe nyóma na mpa pa pəntəyi kəpəntv tō. ³ Na isu kətulv səsə maχamaya wēna icantv tō ɪ laki kətasi ke ɪ maχamaya ɪ tōw na samaa tōw tōtō. ⁴ Pə fei sɪ nəχəl ká tv ɪ təyi teeli na í svsi ɪ təyi kətulv səsəəntv taa. lso kpaana kətulv səsə, na mpv unı pə maχamaya ke pə lapa Aləη kiη.

⁵ Mpv inəyi na Kilisiti, ɪ ta tv ɪ təyi teeli na í kpa ɪ təyi kətulv səsə. Ama lso maχamaya tōmna-ɪ təkēlekele sɪ:

Nyayalə ma Pəyaya, saηa ke ma pəsa nyá Caa.

⁶ l tōma tiili tətəχə lso Tōm taa sɪ:

N ka pəsi kətulv ke tam tōw isu Meləcisētēeki.

⁷ Saa wei Yesu ka wē atē cəne tō ɪ sələmaya lso wei ɪ pəsəyi na í ləsi-ɪ səm taa təχə, na í wiikina-ɪ na kapusi səsəənsı na isəlvm. ulena lso mv ɪ sələmvyv ke ɪ seekaya lso tō pə tōw.

⁸ Paa na ɪ ka ké lso Pəyaya tō, konyəntəχəlēnaa taa ké ɪ nyəmá nunav tōm. ⁹ Pa kōma na pá tēmi-ɪ lapv na í te təkpatāa, ulena í pəsi wei ɪ kiη mpa pa tēna pa nukəna-ɪ tō pə yakəna pa nyəəη ke tam tōw tō. ¹⁰ ulena lso tō sɪ unı ɪ kēna kətulv səsə isu Meləcisētēeki.

lso sēlaa mpa pa tayanəyi kpisuyv tō pa tōm

¹¹ Tə wena kuyəyətutu ke səsəm ke təm tənə tə tə, na pə we katə sɪ tə kilisi-meɣe pə tənə təcɛɛi ké u cəkəyənə ləŋ tə pə tə. ¹² Hatuu tə pə nəyəsənə isu isəntə mə seɣesəyənə lələa, ulənə mu məli na í pəsi isu mpa paa húlí lə Təm isu kpələmələa tə. Pə tala mə mutv təyəu, ulənə í məli na í nyəki kafa ke tam. ¹³ Wei í paasəyənə kafa nyəu tə í ké ahuləm ké. Í ta nyi sɪ pənə pə tewa, aai pənə pə ta te. ¹⁴ Ama səsaa mpa tam lapv tə pa nyəmá tampam na isayam pə fayav tə mutv ke pələ pa təkí.

6

¹ Pə tə tə lu Kilisiti təm nti pa caaləyənə seɣesuyv tə tə taa na tə svv mpa pa pu pə taa tə pa nyəntv taa. Tə taa tayani kite tɛɛ nyəntv taa ké məlvv, isu kpai təma yeluyv na taa tɛmnav ke lə, ² na lum səvnaa na niŋ tənuyv pə təmnaa, na sətəa feesuyv na tam hvle pə təmnaa. ³ Tə pukina pə isəntə ké tam. Mpv pə mayamaya ke tu la ye lə í tisaa.

⁴ Na mpa pələ pa tayanəyi isayav taa ké hotuyv tə pələ pa təm ká tənə weyɛle ulə? Tə, lə təma pa isɛ kuluyv na pá təŋ isətəa kvcəu leleŋ na pá hiki pa paa nyəm ke lə Feesuyv Nəŋtə kiŋ. ⁵ Pələ pə waali pa nawa sɪ lə Təm we teu na pa cəkəna isənə antulinya wei í kəŋ tə í toma wɛɛ tə. ⁶ Pə tənaya mpv pə waali ké pa luwa na pá tayani isayav taa ké hotuyv. Yələa isu mpv pə taka pə fɛi pəsuyv sɪ pá húlí-we sɪ pá tayani təntə kvfate ke layasuyv. Pə tayə pulv tə, lə Pəyaya ke pa lələyi kam ke səm tesika tə na pá tvyi-keɣe fɛɛle ke samaa taa.

⁷ Ye pa hala haləm na tɛv nukí pə taa ké tam na pə ta ləŋ nikaya, na kvətəyə la pə taa ké teu na pá waasi hallaa, ulə haləm mpi lə koola-wəyi kvpantv ké. ⁸ Ama ye səwa ke yem na kpai nyutv tike lakəna pə taa, haləm mpi pə pəsa yem kele, na lə naa kpali-wi na pá tɛsənə-wəyi kəkə səpv.

⁹ Ma taapalaa mɛ, paa tə yəyətəyi mpv tə tə təma tá taa təkpatəa sɪ í tá tooli, í we waasuyv mpaav taa ké. ¹⁰ Lə tá ké wei u təŋəyi tampəna tə, na í kaa sə mə təma tə. Pəyɛle í kaa sə isənə í paasaa na í səl-i na í waasi mə lə seelaa lələa, na í tu təŋə-wɛɣe waasuyv tə. ¹¹ Ta luuy wɛɛ sɪ paa mə taa wei í taa isələ seesuyv ke mpv haləna pə tənaya, pəcə pá lá teitei isu í tɛlvuyv tə. ¹² Tá luuy fɛi sɪ í loosi nəhɛɛ. Ama tə caa ké sɪ í təŋ mpa pa təŋ lə na pa taa na pá wena suulu na paa hiki mpi lə ka təma sɪ í ká ha tə pa akpaa.

lə təma sɪ í laki mpi tə í laki-wəyi

¹³ Waatv wei lə heelaya Apələham sɪ í ká lapí-i pənə na pənə tə, na tuunav ké. Na isu nəyəlv fɛi wei í kəla-i na í ká tuuna ulə tə ulənə í tuuna í ti, ¹⁴ na í tə sɪ: Ma heeliyi-ŋ təkpatəa sɪ maa la-ŋ kvpantv, na maa la na í hiki piya ke səsəm. ¹⁵ Mpyúy Apələham cayana suulu, haləna í kəu na í hiki mpi lə ka təma sɪ í ká lapí-i mpv tə. ¹⁶ Ye yələa í caa tuunav, wei í kəla-we tə í hətɛ ke pa yaaki na pá tuuna. Tuunav ké pulv mpi pə loliyi yələa ke waatv wei pa laki ntəŋkpɛesaya təyə. ¹⁷ Lə ílé í caakaya ké sɪ mpa í təma sɪ í ká la kvpantvnaa mpɛ tə, pá nyi təkɛlekele sɪ í yəyətə nti, í yəyətəa ké tə kaa layasi. Pə tə ké í yəyətəa na í tuu. ¹⁸ Təm naalɛ inɛ í fɛi layasuyv, na pə fɛi pəsuyv sɪ lə í looli-ti. Pə tə mayamaya ke pə səsə ta mpa tə hika təŋmelle ke í kiŋ təyə apalvtv, sɪ tá təkí tɛlvuyv ŋku kv təm pa kɛsa-tv təyə teu təkɛŋkɛŋ. ¹⁹ Tɛlvuyv ŋku kv wɛɛ ké isu ta ləsasi kankanuyv kvətəlvuyv ŋku tə wena naani na kv kiiwa tə. Tə nyəmá sɪ ta mayamaya tə pəsəyi na tə svv na tá polo na tá lu isətəa lə təsɛɛle taa puvuyv kvakayav waali haləna tá tala pə taa nəŋ taa. ²⁰ Tənaya Yesu tɛ-tuyv nəyə, na í pəsi kvəlv səsə isu Meləcisɛtɛeki ke tam tə.

7

Kətvlv na wulav Meləcisɛtɛeki

¹ Meləcisɛtɛeki inɛ í ká ké Salem wulav, na í ké isətəa lə Səsə kətvlv. Meləcisɛtɛeki inɛ í səŋna Apələham ke waatv wei ílé í təma awulaa ke kəlvuyv ke yəu taa na í məlyi kpente tə, na í kooli-i kvpantv. ² Tənaya Apələham tala pə tənə mpi í ka wena təyə təm naanwa na í kpaya həyəlvuyv kulvmuyv na í ha-i. Meləcisɛtɛeki hətɛ nyuyv nté sɪ

tampana tv. Pəle pə waalı i ké Salem wulav, na pəle pə nyuyv nté si həesuyv tv. ³ Nəxəlv ta nyi Meləciseteeki caa, pa ta nyi i too. Nəxəlv ta nyi si akele luləna na pə luli na pə tala-i. Pa ta yəxət i luluyv təm ke tiili, yaa i səm təm. I nəxəsəna ləw Pəyaya, na i ké kətulv ke tam təw ké.

⁴ I paasi na í ná apalv un i səsəntv yee. Hal i ta caanaa caanaa caa səsə Apəlaham ná faya pə təna mpi i hika yoo taa təxə təm naanwa na í kraxa həxəlvuyv kulmuyv na í ha-i. ⁵ Lefii nyəma mpa pa ké kətəlaa tə kusəsutv ha-weyə mpa ké si pá pəsəxi lseyeli nyəma si pá celəxi-weyə pa kuhikim təna həxələh naanwa taa kulmuyv. Pəyele paa ké yəlaa kulmaa ké, na pa təna pa ké Apəlaham piya. ⁶ Meləciseteeki na taa ké Lefii tv, paa na mpv i mv mpi Apəlaham wena tə pə həxələh naanwa taa kulmuyv. Pəle pə paasi i koola koolee kupana ke wei i hika kupantv nti ləw təma si i ká la tə. ⁷ Na isəna pə wee tə, səsə kooliyina səkpelu ke kupantv. ⁸ Ama kətəlaa kinj ulə, mpa pa muyi mpi yəlaa wena tə pə həxələh naanwa taa kulmuyv tə, pa ké yəlaa mpa sanja pa wee cele pa fei təxə. Ama ye Meləciseteeki kinj ulə wei i we tam isv pa ηmaav ləw Təm taa tə ílé i mvna həxələh naanwa taa kulmuyv ηkv. ⁹ Ye pə lapa mpv tə pəsəxi na tə tə si waatv wei Apəlaham faya i wənav taa ké təm naanwa na í ha mpv tə, Lefii mayamaya nyá felaa ké. Pəyele Lefii nyəma mpeye pa tayaxəxi fayav naanwa un i wontv celuyv. ¹⁰ Pə taya pulv təw, waatv un paa pa ta luləta Lefii tə i ka we i cəsə Apəlaham taa ké saa wei Meləciseteeki səhaya-i təxə.

¹¹ Lefii nyəma kətuyv luna kusəsutv nti pa tv lseyeli nyəma si pá təh tə tə kinj. Pə na pə mpv tə Lefii nyəma kətəlaa mpe pa ta la təmle nte tə tewa təkpataa tə. Təfə pə taa yele Aləh loonja taa na pə tasa kətulv kufalv suv isv Meləciseteeki. ¹² Mpi tə, pə wee ké si ye kətəlaa í layasaa, kusəsutv náa layasi tətə. ¹³ Təw, Tacaa wei i təm pa yəxətəxi isəntə tə i ké kpekəle lentə tv ké. Na pa kpekəle taa tv nəxəlv taa lata kətulv səsə təmle ke kətaya təlatə taa. ¹⁴ Tə nyəma teu təkpataa si i ké Yuta kpekəle tv. Moisi yəxətaya kətəlaa təm tə i ta yaa kpekəle nté tə hətə.

Kətulv wei i nəxəsəna Meləciseteeki tə

¹⁵ Mpi pə tēsəxi-tuyv pə tampana kilisuyv təxəle si: Kətulv nəxəlv ná luwa na í nəxəsəna Meləciseteeki. ¹⁶ Pə taya yəlaa kəkəsətə ke pə təhja na pə kra-i kətulv. Ama weesuyv ηkv ku fei wakəlvuyv tə kv təh taa ké pə kra-i kətulv. ¹⁷ Pa ηmaa rúpuyv ləw Təm taa si:

N ka pəsi kətulv ke tam təw isv Meləciseteeki.

¹⁸ Nti pa su ləh na pá təhəxi-ti tə tələ tə taa feina toma, na tu waasəxi pulv, ilena pá kó tələ. ¹⁹ Moisi kusəsutv ná taa la nəxəlv na í tē təkpataa, tə ná mpv. Ama pə kəna-tuyv tēlvuyv kufaluyv kupampəhkv ηkv ku yeki na tə kətəna ləw tə.

²⁰ Mpi pə təw nəwəwə nyəh inə i kəlaa tə, pa kra-i kətulv na ləw tuunav ké. Ama pa kra ləlaa ke kətəlaa ke yem ké. ²¹ Pa kra Yesu ké kətulv na tuunav, hal ləw yəxətəxi təfoo si:

Tacaa yəxətəxi na í tuu si,

n ká pəsi kətulv səsə ke tam təw.

I kaa tuli tapəh ke nti i yəxətəxi mpv tə tə taa.

²² Pə təw mayamaya ke Yesu ná kəna-tuyv nəxə pēlvuyv kupampam mpi paa pu kra na pə tii pə kaa saali tə.

²³ Pə kaasa lentv tətə si kətəlaa kra nyəma mpe paa we payale, pə taya pulv təw, ləlaa səkaya ké na ləlaa lēətəxi pa luna taa. ²⁴ Ama Yesu ílé i wena i weesuyv ke tam na í tək i kətulvtv ke tam, na nəxəlv kaa lēeti i lonte. ²⁵ Pə təw ké paa pəlee i pəsəxi na í waasi pa təna mpa pa kətəxəna ləw ké un i təw tə. Pə taya pulv təw, i wena weesuyv ke tam ké, na í sələməxəna-weyə ləw.

²⁶ Yesu ké pə tu mvna mpv si pá kra-tuyv kətulv səsə. Pə taya pulv təw, i we tənəhəh, i feina taali nəxəlv. Pəcə isayətv fei i kinj tə se. Pa faya í na asayaa na hal pá kraasi-i na í tē isətənvuyv təw. ²⁷ Pə fei si i ká lakv kətasi ke tam ké un i mayamaya i isayətv təw, na pá kaasi na í lá samaa isayətv təw, isv kətəlaa səsaa ləlaa lakuyv tə. Ama waatv wei i ha i ti na í si tə pə we isv i lapa kətaya ke təm kulm ke kəkpa ke tam təw ké. ²⁸ Mpa Moisi

kusəsutu kpaaki kətəlaa tə pa teu ta tɔli. Ama lso ná kəma na í nyəsı kusəsutu nəɣə taa, na í yəɣətəna tuunav na ı Pəyaya pəsi kətulv səsə, na ı teu tula kpakpaa ke tam təə.

8

Yesu kele ta kətulv səsə

¹ Təm nti tə təhna yəɣətaya ke mpv tə tə kite nté sı, tə wena kətulv səsə ke mpv wei ı krawa na í caya lso kawulaya tu kumte kəhəkəh taa ké isətəa tə. ² ı lakı kətulv səsə kulapəle ke kətaya təlate cokəle nte yulv ta siki, ama Tacaa mayamaya sikina-te tə tə taa.

³ Pa kpa kətulv səsə tə sı í pona lso ké kuhaham na í la kətasi ké. Pə təə ké pə wee sı tá kətulv səsə í weena mpi ı ká polo na í lapı-ı kətaya tə. ⁴ Ye atə cənəye Yesu ka wee ı taa tu lapv kətulv. Mpi tə kətəlaa ka wee na pá təhna lso ké kuhaham ponav isu pa keesa kusəsutu taa tə. ⁵ Mpi mpi kətəlaa mpe pa lakı mpv tə, pa keesəna mpi pə we isətəa təɣə na pá lakı. ıle pə nəɣəsəle ké pə taya pə mayamaya. Pə lapa kulvm na nti tu tem Moisi kiɲ ke lapv tə. Saa wei ı lapa səlv sı ı sikiyi cokəle tə lso heela-ı sı í siki-teye teitei isu paa keesa-ı puyv təə tə, í taa coti. ⁶ Ama təmlə nte pa tu Yesu tə tə kəla mpe pa nyəna təcayacaya. Pə taya pulv təə, ını ı teləsəna-tuyv nəɣə pəelvyv kɔpampam mpi pə luna kɔpantv kəkəlv nti lso ka təma sı ı ká la tə tə kiɲ tə.

⁷ Ye kancaalaya nəɣə pəelvyv ka tewa təkpatəa pa taa tasa nəɣə kufalaya ke pəelvyv tətəɣə kɔpənaya lonte. ⁸ Ama lso yəlaa lapa taalı na lso kaləɣəna-we sı:

Pə kəma na pá kəə maa yele na má na lseyeli

nyəma tə tasa nəəsı kufası pəelvyv,

na pá kɔpənna Yuta kpekəle nyəma tətə.

Tacaa má ma yəɣətəna mpv.

⁹ Nəɣə hka ma na-we tu pəeli tə ka kaa wee isu má na pa caanaa caanaa tu pəelvyv hkaɣa waatu wei ma həma-we na má ləsi Icipiti taa tə.

Pa ta təkı nəɣə hka má na-we tu pəela mpv tə.

Mpv pə lapəna na máá lə pa təm ke luyv.

Tacaa má ma yəɣətəna mpv.

¹⁰ Nn, Tacaa má ma yəɣətə mpv sı:

Nəɣə hka kuyeyɛɲ ını ı waalı maa yele na má na

lseyeli nyəma tə pəeli təɣəle sı:

Maa kɔpaya ma kusəsutu na má tv hatuu pa ləmayasəe taa.

Maa hmaa-təyi pa lotu taa.

Maa pəsi pa lso na mpe paa pəsi ma yəlaa.

¹¹ Saa ını nəɣəlv kaa nəki ı təɣəntəle ke seɣesuyv.

Nəɣəlv kaa tə ı taapəlv sı:

Nyi Tacaa.

Pə taya pulv təə,

pa təna paa nyı-m.

Pə kɔpəav pəyaya na pə polo səsə tə.

¹² Maa huı pa kɔpəntəɲ.

Ma kaa təəsı pa isayətv təə ké paa pəcə.

¹³ ıle timpı lso yəɣətəyi nəɣə kufalaya pəelvyv təm tə pə wee sı kancaalaya nyəhka pənaa ké. Na pulv í pənaa na pá cəɣətəyi, pə caa tem ké.

9

Atə cənə lso sɛɛv na isətəa lso sɛɛv

¹ Kancaalaya nəɣə hka paa pəela tə kele kaa wena nti pa suwa na pa təhəyi na pá sɛɛki lso təɣə, na tə lso təsɛɛle ka we atə cənə. ² Paa sika cokəle ké, na nté tə kəna pə təə pə təə nyəntə, na pa yaa-te sı katə taa. Na tənaya pa sukaya fətəla na taapəli na potopotonaa mpa pa ha lso tə. ³ Puyv kəkakayav naale nyəhku waalı kəna cokəle nte

pa yaa si kate taa kate tō. ⁴ Na tənaya wola cofolo ka wee na pá wəki tulaalvnaa ke i taa, na lso nəɣo pɛelvɔv atakaa na pá waasa i tənaya wola təpai. Atakaa inu i taa ka we wola nyənaya na ka taa na mana, na Aləŋ kɔátúyú ŋku ku towa hətɔ tō na pɛe kpaatanaa mpa pa tō pa ŋmaa nəɣo pɛelvɔv təm tō. ⁵ Atakaa inu i tō ka we teeli nyéma napəli mpa pa húlúyí si lso we tənə tō, na pa keŋ ləpa timpi pa lakaya kətaya ke yəlaa isayatu husuvɔv tō tō. Pə taya si cənɛɣe tu yasi-mɛɣe pə kantəlasí tənə təcəicei.

⁶ Mɔ́rúyú pə tənə pu wee, paa mpiyí pə lonte taa, na kətəlaa ná svukaya tam ké pə tō pə tō cokəle taa na pá laki pa təmlɛ. ⁷ Ama hatuu pə taa nyəntɛ taa lɛ kətulv səsə tike svukayana tənə, na pənaya taa təm kulum təkəŋ ké i svukaya. Caləm ke i pukayana tənaya fɛɛnvɔv ke lso ké i mayamaya i kɔpəntəŋ na kɔpəntəŋ wei lɛ samaa ná pənta kɔpəntv tō i tō tōtō. ⁸ Feesuvɔv Naŋŋtv húlúyí tənə si pə tō pə tō cokəle waatv tənə taa, mpaav fɛi si yulv í tala timpi pa yaa si kate taa kate taa tō. ⁹ Mpv inu pə húlúyí isənə tə we kayana isəntə tō. Pə nyuvɔv nté si isu pa kpakuvɔv kuhaham na pa kpakuvɔv wontu na pá laki lso ké kətasi tō, mpv inu pu pəsəyi na pá tayani teu təkɔpataa ké wei i laki mpv tō i lotu taa. ¹⁰ Kutəɣəv na kunyənɔwəm na nyuvɔv tō asilima kɛelvɔv təm tike ke pə paasənə. Pə ké yulv tənɔvɔv nyəm mpi pa suwa si pa təŋəyi, haləna kuyəŋku lso ká tayani pə tənaya kɔfam tō.

¹¹ Ama Kilisiti ná lapa kɔpəntvnaa mpa pa tɛma kəntɛ tō pa kətulv səsə. Na cokəle nte tə taa i laki təmlɛ tō tə kəlaa, na tə tewa təkɔpataa. Pə taya yəlaa sikina-ke, na tə ta tu kev antulinya wei pa lapa kuləpv ke isəntə tō i nyəntɛ. ¹² Kilisiti svuv təm kulum ke i kpakɔpaa svuv ke kate taa kate taa tō pə taya acəwənaa na nawee caləm ke i lapəna kətaya. Ama i mayamaya i caləm ké, lɛna pə kəna-tuvɔv tá nyəwəŋ yəpv ke tam tō. ¹³ Ye acəwənaa na latəcənə pə caləm na naəŋ alv nyəŋ wei pa nyayasa i tənə na pá ŋmusəyi i təluma ke yəlaa asilima nyéma tō tə ta kpisi pa asilima ke kpiisuvɔv, ¹⁴ kacəŋfana Kilisiti caləm na? Feesuvɔv tam nyəŋku təŋ taa ké i lapəna i təyi lso ké kətaya ŋka ka tewa təkɔpataa tō. I caləm ká ləsi ta lotu taa ké kpai təmənə ləmayasɛɛ na t́ pəsi na t́ la lso weesuvɔv tv təmlɛ.

¹⁵ Pə tō ké Kilisiti ke wei i teləsəyi nəɣo pɛelvɔv kɔfam ke lɛlaa tō si mpa lso yaawa tō pá hiki kɔpəntv tam nyəntv nti lso ka təma si i ká ha na pá wee isu pa kpancoov tō. Pa pəsəyi na pá hiki-ti. Pə taya pulv tō, səm lapa pə taa, na səm mpi pə yekina na mpa paa we nəɣo pɛelvɔv kɔpəm taa na pá pəntəyi tō, pá lu kɔpəntəŋ inu i taa.

¹⁶ Ye yulv cayaa na í tayani isənə i caa pá lana i wənəv ke i səm waalı tō na pá tv takəlaya taa na pá su, isu i səpa na pəcó. ¹⁷ Ye i wənə i isɛ, takəlaya isu mpv kaa la təmlɛ. Ama ye i kəma na í si ke paa lana-keɣe təmlɛ. ¹⁸ Pə tō ké pa tula kancaalaya nəɣo pɛelvɔv tō na caləm. ¹⁹ Kancaalaya lɛ Moisi kɔpaya lso kəsəsutv taa heeliyi mpi pə tənə təɣə na í keesi samaa tənə. lɛna í kɔpaya hisəpv kɔátúyú na heeŋ hvntv kɔsɛm tv na í lii nawee caləm na lum pə taa, na í kɔpəntəna lso Təm takəlaya na yəlaa pa tō na í ŋmusi. ²⁰ Na í tō si: Pəne inu pə kəna caləm mpi pə laki na nəɣo ŋka lso pɛɛlaa na í tō si í təkí təkəŋkeŋ tō ká la tampana. ²¹ lɛna Moisi tasa caləm ke kɔpəv na í ŋmusi cokəle tō na lso sɛɛv wontu tənə tō. ²² Na isu pa keesa kəsəsutv taa tō, caləm mpi, pə we isu pə tənaya pə tayanaa, na ye caləm i ta ti, pa kaa husi nəɣəlv i isayatu ke paa pəcə.

Kilisiti kətaya husuvɔv ke isayatu

²³ Na isu pa tayana mpi pə we isətəa tō pə nəɣəsəle ke mpv tō, pə wee si pá la isətəa nyəm mayamaya ke kətasi kɔpənsi nsi si kəla mɔ́rúyú teu tō. ²⁴ Pə taya pulv tō, kate tete nte tə taa Kilisiti svuva tō tə ta ke nte yəlaa lapa na tə nəɣəsənə isətəa nyəntɛ ke kunəɣəsɔv tō. Ama isətəa mayamaya ke i kpawa si i puki í səŋ lso isəntəa na í wiiki ta kunyəŋ. ²⁵ Paa pənaya ŋka Yuta nyéma kətulv səsə pukina wontu caləm ke kate tete ké. Ama Kilisiti ílé i ta svv si i laki i təyi kətaya na í lələyi. ²⁶ Ye pu we mpv i ka təɣə kunyəŋ ke təm payale ke hatuu antulinya lapv waatv. Ama i kəma kayanaya təm kulum ke i kpakɔpaa kəntɛ ke tənaya kuyɛŋ inɛ i taa si í la i təyi kətaya na í kú isayatu tənəŋŋəŋ. ²⁷ Pə tɛma svv si paa yulv wei i ká si təm kulum ké, na pəle pə waalı lɛna lso hvvna-i təm.

²⁸ Mpu uni tətəγə pa lapa Kilisiti ke kətaya ke təm kuləm si pə ləsi yəlaa samaa isayatu. I ká tasa məlvəy, ile pə taya isayatu təm təw kə i ká kəw pəle. Ama mpa pa tanja-i tə pa nyəwəy yaru kə.

10

¹ Kusəsutu nti paa tuwa Yuta nyəma tə tə ta huli kupantunaa mpa paa kəw cele tə pa mayamaya ke teitei. Ama pə nəγəsəle ke pə hulaa. Pə təw kə kusəsutu nti tə ta pəsi na tə lá na mpa pa kpətəγəna ləw tə pá te təkpataa, na kətasi kulması nsi pa laki paa pənaya ηkaya tam tə. ² Ye pu kpiisa mpa pa səkaya ləw kə mpu pə taka tə pa isayatu təkpataa ke təm kuləm təw, pəle pa taa tasəyi pa isayatu təm təwəy, pəw pa taa nəki kətasi nasələyi lapu tətə. ³ Mpi təγəle si pa lakuy kətasi nsəyi paa pənaya ηka tə pə təwəyi yəlaa ke pa isayatu təw kə. ⁴ Pə taya pulu təw, latəcenaa na acəwənaa pa caləm kaa pəsi na pə ləsi isayatu ke paa pəw.

⁵ Pə təw kə waatu wei Kilisiti kəhaya antulinya taa tə i təma ləw si:

Nn caa kətasi pəyele nn caa kuhaham.

Ama n ηma-m tənuy.

⁶ Kətasi nsi kəkə lusa si təna tə si ta ke-η pulu.

Na isayatu husuy kətasi we-η yem tətə.

⁷ Təhaya ma təma si:

Hai ləw, mayalə.

Ma kəh si má la nyá luy nyəntu isu pa keesa

ma təm ke ləw kusəsutu takəlaya taa tə.

⁸ I caala yəγətuy ke si: Nn caa kətasi na kuhaham na kətasi nsi kəkə nyaya si təna tə na isayatu husuy kətasi. Pə tənaya mpu pə ta ke-η pulu. Pəyele pə we kusəsutu taa si pá la kətasi nsəyi mpu. ⁹ I tema ípúy yəγətuy təγə i təma si: Hai ləw, mayalə. Ma kəh si má la nyá luy nyəntu. Ípúy pə lapa na ləw kú kətasi nsi pa lakaya tə, ilena Kilisiti kətasi lapu náá mu kupəm lonte. ¹⁰ Yesu Kilisiti lapa ləw luy nyəntu na í lá i təyi kətaya na pə kpiisi ta isayatu ke tam təw.

¹¹ Paa kətulu wei i səhuy ləw na í laki kətasi ke paa ifemle nte tə, kulması nsəyi i laki tam. Pəyele si kaa pəsi na si husi isayatu ke paa pəw. ¹² Ama Kilisiti ílé i lapa isayatu husuy kətaya ke təm kuləm təkəh, na kətaya ηke ka laki təmle ke tam. Kilisiti tema mpu ilena í kpa na í caya ləw kəhəh taa. ¹³ Kayana tənaya i wee na í caya na í tanaa si ləw í kəna i kolontunaa na í loosi nəwəe ke pa təw. ¹⁴ Təm kuləm təkəh kə i ha i ti si pa təna mpa pa isayatu kpiisaa tə pá té təkpataa.

¹⁵ Na Feesuyu Nanətu hələyi-tuy pə tampana. Pə təw kə i caala yəγətuy si:

¹⁶ Nn, Taca yəγəta mpu si,

nəγə ηka kuyeyi uni i waali maa yele na

má na-we tə pəli təγəle si,

maa kraya ma kusəsutu na má tu pa lotunaa taa.

Maa ηmaa-təyi pa ləmayasəe taa.

¹⁷ Ilena í tasa si: Ma kaa tasa təwəy ke pa isayatu na pa kupəntəh təw kə paa pəw. ¹⁸ Ye pa tema yulu isayatu ke husuy u nəkəyi na í tasa kətaya ke lapu si pə husi i isayatu tətə.

ləw kpətənav

¹⁹ Təw, ma taapalaa, isu Yesu weesuyu luw tə pə təw tə pəsəyi na tə suv kate taa kate taa təkaa. ²⁰ Pənente i tula-tuy weesuyu mpaav kufəly, ku luna puuy kukakayav na waali. Puuy ηku ku kena isu i tənuy mayamaya. ²¹ Tə wena kətulu səsə wei pa suwa si í nyənəyi ləw təyaya təw tə. ²² Ye mpu ile tə kpətəna ləw na lotu kuləmtu na naani kupampəh na tənəh wei pa səwa lum kupam tə. Tə taa nu isayatiya tan ke ta lotu taa. ²³ Tə təkí tá tēlyu ηku ku təm tə hóləyi isəntə təγə teu. Pə taya pulu təw, tə pəsəyi na tə cayana naani si mpi mpi ləw ka təma si i ká la-tu tə i ká la-wi. ²⁴ Tə nyənəyi ta təma təw na tə lá na tə səsə təmayə səlyu na tə kusí ta konyuləh ke kupantu lapu təw. ²⁵ Tə

taa yelee timpi pə kə sɪ tá təna tə koti təɣə pote isu lelaa ná kisuyu pote tə. Ama tə teŋ təmaɣa tam na pə tu kələna waatu unɛ wei ɪ taa tə loosiyi Tacaa kuyaku na kú kəŋ tə.

²⁶ Pə taya pulu, ye tə təŋna isayatu lapu təfaa pəyele tə tema tampana nyəm, pə ta kaasi isayatu husuyu kətaya nakəli tətə. ²⁷ Ama tə cayana tapahoi sɪ ləɔ huule ná taŋa-tuyu cele. ²⁸ Pa suwa sɪ ye nəɣəlu pənta Moisi kusəsutu na yəlaa naale yaa tooso na-ɪ na pa isəpee na pá tisi sɪ yeɛ m̄púɣú, pá ku-ɪ, pá taa nyəni ɪ pətətəle. ²⁹ Təu ye pə we mpv ɪle isənaya paa lana wei ɪ fela ləɔ pəyaya ke ɪ nəðeɛ tɛɛ na í nyəni nəɣə pɛɛluɣu caləm mpi pə taɣana-ɪ təɣə yem na í ku Feesuyu Naŋŋtu nyuyv tə? Í nyi teu sɪ ɪ saləka kaa weɛ kɛɛsuyv. ³⁰ Tə nyəmá wei ɪ yəɣətəa sɪ: Maa lɛɛtəna paa wei kə ɪ isayatu na máa feləna paa wei kə mpi ɪ lapa tə. Na kuləm unɪ ɪ tasəna yəɣətuyv sɪ: Tacaa ká huuna ɪ yəlaa kə təm. ³¹ Sɪ n̄ tuti nyá təɣi ləɔ weesuyv tu niŋ taa tə pə we səɣəntv kə səsəm yoo.

³² Í təəsi isəna pə tema-mɛɣe lapu ke waatu wei ləɔ lapa na mə isentəɔ cɛ tə. Pu susuyv-mɛɣe kunyəntəɣəle səsəle taa kə kɔkɔpaa na í səŋ təca ke wahala unɪ ɪ taa tə. ³³ Kuluma mɛɣe pa təŋna tuuv na pá laki mpi pə fɛi teu təɣə samaa taa. Pəyele kuluma mɛ mə səəlu ná puna sɪ í te mpa pa təŋna wahala tuyv isu mɛ tə. ³⁴ Í tá cəəli mə ti na saləkatunaa kunyəŋ təɣə. Waatu wei pa lɛɛkaya mə wenav tə í tá kɛɛ nyuyv mayamaya. Pə taya pulu tə, í ka nyəmá teu sɪ í wena wenav mpi pə kəla m̄púɣú teu na pə taŋəɣi tam tə. ³⁵ Ye mpv ɪle mə naani í taa sɪ. Mpi tə ɪ tə kə pa su-mɛɣe kasəyaya səsəɣa. ³⁶ Ye ɪ fɛina suulu í kaa pəsi na í la ləɔ luyv nyəntv na ɪlé ɪ ha-mɛɣe mpi ɪ ka təma sɪ ɪ ká ha-mɛ tə. ³⁷ Pə mayamaya ke pa ŋmaa ləɔ Təm taa sɪ:

Pə kaasa pəcə mayamaya kə sɪ

wei ɪ kaya ɪ kə tə í kə.

ɪ kaa taŋi se.

³⁸ Na wei ma yaa ma yulvpaŋ tə ɪ ká tɛ-m na ɪ taa kə ɪlena í tɔli-ti.

Ama ye ɪ tula tapəŋ ma kaa lapu-ɪ luyv tətə.

³⁹ Tá ta kə mpa pa tuliyi tapəŋ na pá leki yem tə. Ama tə kə mpa pa tema ləɔ na pa taa na pu ya pa nyəŋ təɣə.

11

Taa tɛmnav ke ləɔ laki mpi tə

¹ Timpi pa təŋ sɪ yulu tema ɪ taa na ləɔ təɣəle waatu wei ɪ taŋa pulu na sika fɛi tə, na í tuyv pulvpu naani pəyele pəle pu naa tə. ² Ləɔ taa tɛmnav mpi pə tə kə ləɔ sama ləŋta nyəma.

³ Ləɔ taa tɛmnav mpi pə yelina na tə cəkəna sɪ ləɔ yəɣətə kuyəɣətv na isətəa na atɛ pə lá, haləna mpi pu naa tə pə luna mpi pə naa tə pə taa.

⁴ Ləɔ taa tɛmnav mpi pə tə kə Apɛli lapa ləɔ kə kətaya ŋka ka kəla Kayini nyəŋka ke teu tə. ɪ tɛmna ləɔ na ɪ taa təɣə ləɔ ná yaa-ɪ yulvpaŋ, pə taya pulu tə ləɔ sama ɪ kuhav. Apɛli tɛmna ləɔ na ɪ taa təɣə paa na ɪ səpv tə ɪ təŋna yəɣətaya.

⁵ Ləɔ taa tɛmnav mpi pə tə kə pə ta yelee sɪ Henəki í sɪ kusəpv. Ama pə kɔpaya-ɪ na ɪ ɪse na pə kpaasi-ɪ ləɔ cəə, na nəɣəlu ta tasa-ɪ keesuyv, ləɔ kpaasa-ɪ ɪ cəə tə pə tə. Pa ŋmaa ləɔ Təm taa sɪ: Henəki te ləɔ təɣə ləɔ kpaasa-ɪ. ⁶ Na m̄púɣú pə weɛ, ye pə taya ləɔ taa tɛmnav tə yulu kaa te ləɔ. Mpi tə, ye yulu caa í kɔtəna ləɔ, pəntv ká tɛ ɪ taa kə təkɔpataa sɪ ləɔ weɛ na ɪ feləɣi mpa pa pɛkəɣi-ɪ tə.

⁷ Ləɔ taa tɛmnav mpi pə tə kə Nowee nu ləɔ kpaaluyv ke waatu wei ɪ heelaya-ɪ sɪ pulu ká kə tə. Paa na ɪ ta nata-wɪ na ɪ isəpəle tə ɪ nu ləɔ nəɣə taa təm, ɪlena í saaki atakaa pəɣəluɣv səsəəv na pə yá í na ɪ təyaya nyəma pa nyəŋ. M̄púɣú pə lapa na í ku antulinya təm na ləɔ náa yaa-ɪ yulvpaŋ ke ɪ tɛm ɪ taa na ləɔ tə pə tə.

⁸ Ləɔ taa tɛmnav mpi pə tə kə Apələham lapa mpi ləɔ yaa-ɪ na í heeli-ɪ sɪ í la tə. ɪ kulaa na í tɛɛ tɛtv nti ləɔ caa sɪ tá la í na ɪ piya pa nyəntv təkɔpataa tə. ɪ yela ɪ tɛtv na í tɛɛ, ɪ ta tu nyəm timpi mayamaya ɪ puki tə. ⁹ Ləɔ kə ɪ tɛmna ɪ taa na pə lá ɪ caya tɛtv nti ləɔ ka təma sɪ ɪ ká cɛle-ɪ tə tə taa, na n nawa n tə sɪ ɪ ka kə muvlu. M̄púɣú ɪ svv coka tɛɛ, na lsaaka na Yakəpvwe. Ləɔ ka heela pɛle pa mayamaya sɪ ɪ ká la-weɣe mpv. ¹⁰ Pə taya pulu

təə, Apəlaham caakaya ıcate nte tə kutuluŋ kila kii teu təğə, nte lso mayamaya puwa na í ģma tə.

¹¹ lso taa temnav təə ké pə yelaa na Apəlaham pəsi na í hiki pəyaya na í tema kpatəlvəv, na Saala ná táá fei ləlvəv təm taa tətə. ı tu naani ké teu təkpataa sı nti lso yəğətəa sı ı ká lapı-ı tə tə kaa saali. ¹² Mpyúyú pə lapa na yulv kulvm wei ı tema mpyúyú səpv tə í ləli na pə ləli təyomyom ısu ıətəlvəv ke ıətənvəv taa, na ısu teŋku nəğə kanyəŋa pee.

¹³ Panə unı pa təna pa tema lso na pa taa, haləna pá polo pá sı, pa ta hiki mpi lso ka təma sı ı ká ha-we tə. Ama pa loosa-wəyi kuləosu ke hatuu pooluŋ ké, na pá mvyəli na pá tə sı mpe pa ké mvyəlaa na pa cəsa kvcəsv ke ate cənevə. ¹⁴ Mpa pa yəğətəyi mpv tə pa hóləyí təkpataa ké sı pa pəkəyi pa mayamaya pa tetv. ¹⁵ Ye pa ləsası ka we timpi pa luwa tə, pa taa laŋ mpaav na pá məli. ¹⁶ Ama tampana təə pa pəkəyi tetv nti tə kəla teu təğə. Ntəğələ ıətəa nyəntv. Pə təə ké pə fei lso ké feele sı pá yaa-ı pa lso, ı tema-wevə ıcate kupante tayənvəv tə se.

¹⁷ lso taa temnav yelina Apəlaham kpa ı pəyaya lsaaka sı ı kuyı-ke na í lá lso ké kətəya ke waatv wei lso ná tēe ı waalı ké kvte sı ı naa tə. lso ka tema Apəlaham ke nəsvı suv, paa na mpv ı kpaŋa ı pəyaya ģka ka tike ı ka lula mpv tə sı ı kuyı. ¹⁸ lso ka heela-ı sı lsaaka kiŋ ke ı ká hikina piya. ¹⁹ Apəlaham ka mayasa ı taa sı lso pəsəyi na í tayanı lsaaka ke feesuyv. Na pə we ısu mpvyle pə tu lapa. ı səpəya na pá feesi-ı na pá tayanı-ı Apəlaham ke cəlvəv.

²⁰ lso taa temnav mpi pə təə ké lsaaka koolaa sı lso í la kupantv ke Yakəpv na lıav ke cele.

²¹ Saa wei Yakəpv wusa səm tə lso taa temnav mpi pə yelina na í kooli Yosəfv piya təna təə ké kupantv na í sēe lso na í nyəka ı kpatúyú təə.

²² lso taa temnav mpi pə təə ké waatv wei Yosəfv caakaya səm tə ı yəğətə lsevəli nyéma lıipiti taa luv təm, na í keesi-wevə ıəna paa lana ı mva tə.

²³ lso taa temnav mpi pə təə ké Moisi caa na ı too pa ģməsa-ı ıətəvnaa tooso ké ı ləlvəv waalı. Pa nawa sı ı tewa ıle pa ta nyana nti wulav ka təma sı pá taa la tə tə lapv.

²⁴ Waatv wei Moisi lapa səsv tə ı tema lso na ı taa təğə ı kisa sı pá taa yaa-ı lıipiti wulav səsv pēlə pəyaya. ²⁵ Pə kəla-ı leleŋ sı pá tú í na lso yəlaa ke kvnyəŋ na mpi ı ká yələna ıyaytv ke wee naale tike tə. ²⁶ ı nawa sı ye yəlaa í kisa-ı ısu pa kisuyv Mesii tə pə kəla-ı teu ke lıipiti apititv təna. Pə taya pulv təə, cele kvfelvəv ke ı pəkəyi.

²⁷ Moisi tema lso na ı taa təğə waatv wei ı lu lıipiti na wulav pááná huu ı təə tə pə ta tə ı laŋle. ı səŋa teu təca, mpi tə ı naakaya lso wei ı fei pá na-ı tə. ²⁸ lso taa temnav təə ké ı su Teev acıma təğəv, na í tə sı pá taa caləm ke nəŋə nənvəsv na səm ıətəa tillu í taa kv lsevəli nyéma kancaalaya kulvılaa.

²⁹ lso taa temnav mpi pə təə ké lsevəli nyéma tesa səsvncası teŋku ke puyulaya ısu kacəŋa təə. lıipiti nyéma ná keena-we ılena lum təğə pēle.

³⁰ lso taa temnav mpi pə yelina Yeliko koləŋa tima təmvyəvvyv ké waatv wei lsevəli nyéma təma na pá cəna-kevə kvvəvə naatosompəğəlaya tə. ³¹ lso taa temnav mpi pə təə ké pa ta krentəna mpa pa kisa lso nyəntv tə na apalaa təna alv Laharı na pá kv. Mpi tə alv unı ı təka ıcate feŋlaa ke teu ke waatv wei pa tala ı te tə.

³² Ntiyi maa tasa yəğətəya ıle yee? Tapacayale fei-m sı má yəğətı Ketiyəŋ, na Palakı, na Samsəŋ, na Yefete, na Tafiiti, na Samiyəli, na lso kvvəğətutv teləsəlaa pa təm. ³³ Pa tema lso na pa taa təğə pa təya ləlaa tetv, na pə təə ké pa təŋa tampana, ılena lso ha-wevə mpi ı ka təma sı ı ká ha-we tə. Pa tema lso na pa taa təə ké pa təka təğəlası nəsvı, ³⁴ na pá teesi kəkəsv nsi sı mvyı kemkem tə. Pa tema lso na pa taa təğə pa lu layate nəğə taa. Mpv pə yelina na paa kev acamaa tə pá pəsi tampana nyéma. Pa tema lso na pa taa təğə pa lapa akanaa ke yovəŋ taa na pá kəli pa kolontunaa yoolaa loosi. ³⁵ lso taa temnav təə ké pa feesa alaa ke pa sətəa na pá cəla-we.

Ləlaa ná nawa kankeŋsi na haləna pá caŋ na pá sı, pa ta kisi wahala unı ı təğəv. Pə taya pulv təə, pa caakaya ké sı pá feesi-we na pá hiki weesuyv kupampankv. ³⁶ Pa foota

lelaa na pá ma-weye akpatεε, pa hōka lelaa ke alukpala na pá tu-weye saləka. ³⁷ Pa yaya lelaa ke pεε na pá si, na pá naasi lelaa, na pá tala lelaa ke tilima naale naale na pa ise. Pa laa lelaa ke kulaa na seesi. Heeη na pəη pə alema ke pa təyɔlaya na pá yeləyi. Anı pa hulɔmaa təkɔŋkɔη pəyele pa təηna-weye wahala tɔyɔ na pá laki-weye nyəη. ³⁸ Yəlaa pane pa tεε antulinya taa cəne cayav. Pa cəɔkaya yem ké wɔlaya tetu taa na pəəη taa. Pa təsɔvlenaa nté kukpaməη tεε na tulukusi taa.

³⁹ Pane unı pa təna pa tɛma pa taa na lɔə təyɔ lɔə sama-we. Paa na mpv pa ta hiki mpi lɔə ka tɛma si ı ká ha-we tɔ. ⁴⁰ Pə taya pulv tɔə, lɔə ka hɔɔwa si ı ká la taya mpi pə kəla teu tɔ ulε ı ta tisi si pá te təkpataa na taa fεi.

12

lɔə kele Tacaa

¹ Təv, isu yəlaa samaa tuutuuma inε ı tama-tɔyɔ kotaya na ı tɛma nı́púyú lapv na tə nyəmá təkεlekele tɔ, ta tɔtɔ t́ hɔyɔsi na t́ pɛti pə təna mpi pu kayatı-tu si t́ taa polo ləηləη tɔ, na t́ lɔ isayatu nti tə matəna-tɔyɔ tam tɔ. Ulena t́ kraya casəle ke teu ke mpi pə we t́ nɔyɔ tɔə tɔ pə waali. ² T́ kraya t́ ise na t́ pá Yesu tɔə, unı ı kɛna ta lɔə seεv nyuyv na pə tapuyv. ı ta nyəni tesika tɔə səm fεele, ı tisa si pá kamı-ı tesika tɔə na í si. Pə taya pulv tɔə ké ı tisa mpv, lanɔhulɔmlε nte tə təηa-ı cele təyɔ ı nyənaya. Na kayana í caya lɔə kumte kəηkəη taa.

³ Mε mu caya na í mayasi mə taa na í na isəna asayaa yoonaa-ı na í t́ kpeesi tɔ. ı nyəna təna, pəcɔ í taa kəə na í kpisi na í lɔ təəη. ⁴ Pə taya pulv tɔə, tuu mə na asayaa í lɔki tɔ í ta lɔta na halı í can í si mə təlɔte taa. ⁵ ı səəwa apalɔtu səsuyv təm nti lɔə heeliyi-mε isu yulv seyeəsvv ı piya tɔ yεε? ı tɔma si:

Ma pəyalv, paasəna teu ke waatu wei

Tacaa həη nyá ηkpaηyuv tɔ.

Na ye ı kaləyəna-η taa lɔ nyá apalɔtu.

⁶ Pə taya pulv tɔə,

wei Tacaa səəlaa tɔ pɔntv ηkpaηyuv ke ı həη.

Na wei ı nyənəyi ı pəyaya tɔ pɔntv ke ı kətəyi.

⁷ ı təyɔ mə kunyəməη na suulu na í nyəni-ı isu cεcε həηyuv ı pəyaya ηkpaηyuv tɔ. Kunyəməη wei í təkuyv mpv tɔ unı ı huləyəna si lɔə nyənəyi-mεye ı piya. Pəyaya ηka ka ηkpaηyuv ke ka caa u həη? ⁸ Ye u həη mə ηkpaηyuv ı laki ı piya təna tɔ pə hóləyi ké si í t́ ké ı piya mayamaya. Ama í ké apalaa naale piya ké. ⁹ T́ nyəna ta caanaa mayamaya ke atε cəne. Pa həη t́ ηkpaηyuv na t́ seeki-we. Ye t́ caanaa həη t́ ηkpaηyuv na t́ seeki-we, pə weε si tu nuna t́ isətaa Caa na pá kəli mpv na t́ hiki weesiη. ¹⁰ Ta caanaa mayamaya ná həη t́ ηkpaηyuv ke weε naale ke isəna pə mayə-we tɔ. Ama si pé waasi-tu tɔə ké lɔə ná həη t́ ηkpaηyuv si t́ kraya ı tənəηy weεtu. ¹¹ Waatu wei pa həη t́ ηkpaηyuv tɔ pə caya-tuyv isu pa tuyv-tuyv wahala, pə fεi lanɔhulɔmlε se. Ama pə kəη na pə leeli ulena mpa pa ηkpaηyuv pa həma mpv na pə seyeəsi-we tɔ, pá na kupantu ke pə taa. Pɔntvnaa təntε teeki na pá kəna-weye hεεsvv.

Kuseyeəsvv na kukpaalətu

¹² ı la na mə niη kusəpəη na mə nəəhεε acamaa pə nyəə tɔη. ¹³ Na í təηəyi nı́púyú tam ké mpaəη kusiyisiη, pá taa kəə na sekəllu nəyɔlv í cələsi mpaav, ama í hiki toma.

¹⁴ ı la kookali na mə na yəlaa təna í weεna tɛma na leleη na mə təntε keesi teu. Pə taya pulv, ye yulv təntε ta keesi teu pɔntv kaa keesi Tacaa. ¹⁵ ı la laakali na nəyɔlv í taa kəə na í tayanı lɔə pεeleε ke lanuyv. ı la laakali tɔtɔ na pá taa kəə na mə taa nəyɔlv pəsi isu tuyv isayav nyəəkuyv na kv nyəη wakələyi yəlaa tɔ. ¹⁶ ı la laakali tɔtɔ na mə taa nəyɔlv í taa la asilima yaa lɔə nyəm pəsi ı isentaa ké yem, isu pə lapv lɔav na í kraya ı səsəəntv lonte na í pɛeti təyənıya tɔə tɔ. ¹⁷ Mə mayamaya í nawa isəna pə kəma waali waali na í nyuli si ı caa í kooli-ı kupantu, ulena pá lə-ı tɔ. Pə taya pulv tɔə, pə fεi pəsuyv si í məli waali na í tayanı mpi ı ka tɛma wakələyuv tɔ, ulena í wii yem.

¹⁸ Mə í tá kpatəna puyv ηku yulv pəsəyi na í tokina tə isu lseyeli nyéma, ηku kv təə kəkə toη nyəηka mukaya tə, na isəηmuntv na səkrətyv na heelimuyv pə nyalaa tə, ¹⁹ na pá nu akantəle wula na pá yəətəyi tə. Saa wei lseyeli nyéma nu pə yəətəya mpv tə, pa təma si pá yele mpv, pá taa tasa-weye yəətənav ke paa pəcə mayamaya. ²⁰ Pə taya pulv təə, təm nti paa heela-we si ye yulv yaa kpatəntə mayamaya tokina puyv ηku, paa yaya-təye pəe na pá kv tə, tə kəla-weye toη. ²¹ Pə nyənyv lapa səətəntv haləna Moisi mayamaya tó si səətəntv kəla unv na í seliyi.

²² Ama mə mə kpatəna Siyəη puyv, na ləə weesuyv tv icatə isətəa Yosalem na tə isətəa tillaa tuutuuma. ²³ Í kpatəna ləə kancaalaya kuləlaa mpa pa həla pa ηmaa isətəa na pá kotina laηhəlvmlə tə. Í kpatəna ləə wei i ká hūna yəlaa tənaya təm tə, na í kpatəna i yəlaa kvpama mpa pa lapa na pá te təkpatəa tə pa ləsasi. ²⁴ Í kpatəna Yesu wei i kə nəyə pəeləyv kufam teləsvl tə. Í kpatəna i caləm kvηmusəm mpi pə yəətəya kəla Apəeli nyəm nyəηka təcaγacaya tə.

²⁵ Í laakalı, í taa kisi wei i yəətəyəna-mə tə i təm ke nuv. Mpa pa kisa wei i kpaalaya ləə Təm ke atə cəne tə i təm nuv tə pa ta kpisi pəle pa ηkpaηyuv ke həm, kacəηfana ta mpa tu ha lumaya ke wei i wə hatuu isətəa na í yəətəna-tv tə? ²⁶ I yəətəa na i yəətəya ciyiti tətə təna. Ama i tasa-tuyv heeluyv si i ká tasa atəye ciyituyv, haləna í kpatəna isətəa. ²⁷ Timpi pa toη mpv si paa tasa tə pə wəe kele si mpi mpi pə lapa na pu ciyiti-wi tə pu saalı yem uləna mpi pu caya tam tə pəle pə ləeti.

²⁸ Tu hiki kawulaya ηka kaa caya tam tə ulə tə ləə kə təmlə ke isəna mpi pu maya-i tə, na tə see-i na tə nyaηna-i na tə hūli si i nyana təmlə sēv nté. ²⁹ Tá ləə kə kəkə ηka ka nyakı pə təna təyə.

13

Isəna tu la na ləə səl-i-tv tə

¹ Í sələyi təmaya tam isu yulv na i neu. ² Anı pə wəe si í təkəyi msvlaa mpa pa kəη mə te təyə teu tə i nuwa. Ləlaa lapa isətəa tillaa ke msvllə ke pə lapv taa, pa toηna si yəlaa ke yem. ³ Í təəsı saləkətvnaa təə isu ye mə na-we í ka wəna saləka unv i taa í ka lapa tə. Na í təəsı mpa pa lakı nyaη tə pa təm isu mə mayamaya ke pa lakı mpv.

⁴ Paa wei í nyəni alv kpaγav təm isu pulv səsəəm. Na apalv na alv pa taa nəyəlv náa taa la yem yem tətə. Ləə ká hūna təm ke mpa pa lakı asilima na mpa pa lakı wasəηkalətv tə.

⁵ Í taa nyənəyi pəyəlaya ke mə kvlapətv taa. Ama mə laηa í hēena mpi i wəna tə. Pə taya pulv təə, ləə yəətəa si: Ma kaa lə-η paa pəcə, maa wəe nyá waalı kə tam. ⁶ Pə təə kə tə pəsəyi na tə yəətəna naani si:

Tacaa kele ma tentu,

ma kaa nyana pulv.

Yulv pəsəyi na í la-m we?

⁷ Í təəsı mə kancaalaya səsaa mpa pa caala-məye ləə Təm heeluyv tə pa təə. Í nyəna isəna pa yaasi ka wəe tə, na isəna pəle pa səpa tə, na í kəesəna isəna pəle pa tēma ləə na pa taa tə na í lá mpv. ⁸ Isəna Yesu Kilisiti ka wəe tə ηpúyú i wə saηa, na ηpúyú i ká wəe tam. ⁹ Í taa yele na sēyəsəη kvfaη unv i təna, i nəyə na i suka, í tolisi-mə. Pə taya pulv təə, mpi pə kəla teu təyələ si ləə pəeləe í la na tə hikiyi toη ke ta hūwəe taa. Pə taa wəe kvətəyəv cəlvuyv kiη. Mpa pa paasəyəna kvətəyəv cəlvuyv tə paa waakı pə taa kə pulv.

¹⁰ Kətəlaa mpa pa lakı təmlə ke Yuta kətasi cəkəle taa tə pa fəina mpa si pá təyə mpi pa kv tá kətəya təlatə taa tə. ¹¹ Yuta kətəlv səsə kpaκəyi wəntv nti tə caləm kə, na í pona cəkəle taa na í fēni si pá hūsi yəlaa isayətv. Uləna pá kpaγa wəntv nti pa kvwa mpv tə tə mayamaya na pá pona təsikile waalı na pá tv kəkə. ¹² Pə təə kə Yesu səpa icatə na waalı si i mayamaya i caləm í tayəni yəlaa samaa. ¹³ Mpv tə tə polo i kiη ke təsikile waalı na pá kisi-tv isu pa kisuyv unv tə. ¹⁴ Mpi tə tə fəina icatə tam nyəntə ke atə cəne. Ama cele nyəntə ke tə pəkəyi. ¹⁵ Tə saη ləə kə tam na pá lá teitei isu tə lapa-i kətəya na

Yesu toŋ taa. Pə nyuɣu nté si ɪ hæte í yaaki tá nəsı taa ké tam. ¹⁶ Í taa sɔɔ kɔpantu lapu na təmaɣa tem ke tam, pə taya pulu tɔɔ, kɔtaya isu mɔpɔɣú lso sɔɔlaa.

¹⁷ Í nukəna mə səsaa na í seeki-we. Pə taya pulu tɔɔ, pa feniɣi mə ləsası tɔɔ ké. Mpi tɔ pa nyəmə si cele lso ká pəsı-weɣe si təm. Ye í nukəna-we, pa təmle lapu kaa la-weɣe felentu. Ama ye ɪ nukəna-we, pa təmle ká pəsı-weɣe təlası təm, na saa ɪnı pə kaa waasi-meɣe pulu.

¹⁸ Í sələməna-tuɣu lso ké mɔpɔɣú tam. Tə nyəmə teu ke tá taa təkpataa si tə wena lotu kulɔmtu. Pə taya pulu tɔɔ, tə caa ké si paa mpi pə taa tá tənte í maya. ¹⁹ Nti ma wiikina-me təsiɣisiɣi təɣəle si í sələmi lso na í lá luyu na má məli mə kiŋ ke ləŋ.

lso sələmuyu

²⁰ lso feesa Taca Yesu ke səm taa, ɪnəɣəle heeŋ tiikilu sɔsɔ ke ɪ səpu tɔ pə tɔɔ. Na ɪ səm mpi pə yelina na nəɣɔ pəeluyu tam nyəm la tampana. ²¹ Heesuyu lso í la na mu pəsi na í lá kɔpantɔnaa na í lá ɪ luyu nyəntu təmmam. lso ɪnı í yele na Yesu Kilisiti la tá kiŋ ke mpi pə we-ɪ teu tɔ. Yesu í hiki teeli ke tam. Ami.

Kantəkaya təm na sɛɛtu

²² Ma taapalaa ma wiikina-me si í nu apalutu sɔsuyu təm tənə na suulu. Pə taya pulu tɔɔ, təm nti ma ŋmaa-meɣe cənə tɔ tə ta tɔɔ. ²³ Ma heeliɣi-me si pa tula ta taapalu Timotee. Ye ɪ tala ləŋ ke cənə ma na-ɪ tu konna mə tɛ.

²⁴ Í sɛɛ mə səsaa tənə na lso yəlaa tənə təpai. Ta taapalaa ltalii nyəma sɛɛ-me.

²⁵ lso í la mə tənaya pəelɛɛ.

TAKĒLAYA ņKA
 SAAKI
 NMAAWA TŌ
 Kutlultu

Isə yəlaa mpa pa yawa antulinya təna taa təyə Saaki ņmaawa i takəlaya. I kuseyəsətu ta ke nəyə taa təm ke yem. Yaasinaa mpa yulu ka lakəna tə, pa təm ke Saaki seyesaa. Saaki hula Isə seelaa ke yaasi wei pa laki na í fei teu tə.

Isəna pa fayə Saaki takəlaya tə:

Nyəm na taa təm pə təm, titite 1:1-8

Isə seev mayamaya naaki lakasi taa ke, titite 1:9-27

Yəlaa fayasuyv təm, titite 2:1-13

Taa təmnav na Isə na təma pə təm, titite 2:14-26

Isə seelaa na pa nsəma kpaiv təm, titite 3:1-12

Ləmayasəe nna a luna Isə kiŋ tə, titite 3:13-18

Isə seelv na antulinya pə təm, titite 4:1-5:6

Suulu na Isə sələmuyv na sənav təm, titite 5:7-20

Səetv

¹ Maya Saaki Isə na Tacaa Yesu Kilisiti pa yom.

Má ņmaakəna takəlaya kanə. Ma seə Isə yəlaa təna mpa pa ya antulinya təna taa tə.

Isə hate

² Ma taapalaa, ye mayasəŋ í kəma na í mayasəyi-meye ņka ņka, í cayana laŋhulvmlə ke səsəm. ³ Pə taya pulv tə, í nyəmá si ye í səŋa teu təca ke naani wei í tɔwa Isə tə i taa, ulé í pəsa kantəllaa nté. ⁴ Ama í yelev na paa wei í ná si í kantələna tampana. Saa uní í ká la yəlaa mpa pa tewa təkpaataa na pá we təmammam na pá tá laŋ pulv tə. ⁵ Paa na mpv ye mə taa nəyəlv laŋa nyəm, í sələmí Isə na i ká ha-i-wi. Pə taya pulv tə, Isə ílé i fei felentu ke paa pəcə. Pəyele u kootiyi nəyəlv. ⁶ Ama ye puntu í sələməyi Isə, í sələmí na í tɛ i taa, í taa la sika. Ye yulv í sələməyəna sika, puntu we ké isu tɛŋku lvm hola nna heelim laki na á laŋtəyi yem tə. ⁷ Yulv isu mpv pə taka í taa tɛeli si Tacaa ká ha-i pulv cəcəka. ⁸ Mpi tə, i ké yeleyele tv na tutulu ke i yaasi təna taa ké.

Kunyəntv kusuyv

⁹ Ye kunyəntv í we tá taa, ílé í mvyulv si Isə ká kusv i nyuyv tə pə tə. ¹⁰ Na ye apite í we ta taa, tələ tə mvyulv si Isə ká tisi-tɛ tə pə tə. Apite kəŋ na tə saalı yem ké isu nyuluyv hetv ke taale taa. ¹¹ Ilim lukv na pə kə pə haŋ səsəm, ilena pə nyaya nyuluyv ņkv na kv wulv, ilena hetuyv ņkv kv hoti, na kv kacəka saalı yem. Mpv unəyi pu kə na apite na tə kulapvtv təna saalı yem.

Mayasəŋ na cəəsəe

¹² Mayasəŋ í mayana wei na pə tá ciyiti-i, puntu nu leleŋ ké. Pə taya pulv tə, waatu wei pə tɛŋi-i mayasuyv na pə tá ciyiti-i tə, Isə haaki-i weesuyv teeli ntenuyu ņkv kv ké mpi Isə təma si i haa mpa pa sələyi-i təyə. ¹³ Ye mayasuyv í mayana wei, puntu í taa tə si: Isə mayasəyəna-m. Mpi tə, pu mayasəyi Isə si í la isayatu, pəyele Isə mayamaya naa mayasəyi nəyəlv. ¹⁴ Pa təŋ si pə mayasəyi yulv tə, i mayamaya i kunyuluyv isayav həŋna-i na pə kpa-i isu katəka. ¹⁵ Kunyuluyv ņkv kule kv weeki mpv ilena kú kə kú lvlv isayatu. Na isayatu ná kəŋ tə pu təmammam ilena tələ tə lvlv səm.

¹⁶ Ma taapalaa kupama, í taa puysu mə ti yoo. ¹⁷ Isətaa ké kupantvnaa mpa tə hikiyi faalaa tə na kuvəŋ kupampav unv i təna i lukəna. Isə wei i ņma isətənyv taa kəkəsí tə i niŋ taa ké pə luna. Isə naa layasəyi ye i səŋa nti tə taa, tə taa ké i səŋaa. Səkpətiya nakəli ka fei i kiŋ. ¹⁸ Inv i nəkəna na í ha-tuyv weesuyv na i tampana təm kiŋ. I lapa rhpuyv si tə mv kuvŋmam mpv pə tənaya nəyə.

Í taa nukı kɔnu ke yem

¹⁹ Ma taapalaa kupama, í tɔɔsi tɔm tənɛ unı sı paa wei í wɛɛ lɔŋ ke nuw taa. Ama í taa wɛɛ wei ı pəsəyi yɔɔɔtaya tɔ. Pəyele í taa wɛɛ wei u layasəyi pááná muɣu tɔ. ²⁰ Ye yulu í mu pááná u pəsəyi na í la mpi lso caa tɔ. ²¹ Pə tɔɔ ké í ká kisi mpi pə lakı yulu ke isayav tɔ, na í lɔ kulaputu nti tɔ ta keesi tɔ. Í pasa mə ti na í mu tɔm nti lso sətəyi mə taa tɔ, tɔm nti tu yana mə nyɔɔŋ.

²² Í taa nukı lso Tɔm ke kɔnu ke yem. Ye í lakı mpv í puɣusiɣi mə təyi. Ama í təŋ teitei isu í nukı tɔ. ²³ Wei ı nukı-təyi kɔnu tɔ ı wɛ ké isu yulu nyənuyv ı təyi tiŋ taa na í ná isəna ı wɛɛ tɔ, ²⁴ na í tɛ ı təyi nyənuyv na í tɛɛ, ılena í sɔɔ isəna ı ka wɛɛ tɔɔ kpakpaa. ²⁵ Ama wei ı keləyi lso Tɔm nti tɔ tewa mpv na tɔ hetəyi-tuyv tá yomle taa na í wiili tɔ taa ké teu, na í nyɔɔna-tı təkpaŋkpaŋkpa tɔ. Puntu u nukı-təyi kɔnu ke yem na í tɛɛwa pə tema. Ama ı təŋəyi-təyi teu ké, puntu ká ná sı lso wɛ í waalı ké ı kulaputu taa.

²⁶ Ye yulu huoki sı ı ké lso sɛɛlv na í tá nyı ı nɔɔɔ tɔɔ suluyv, puntu puɣusiɣi ı təyi, na ı lso sɛɛtv wɛ yem. ²⁷ Lso sɛɛv mpi pə te Tacaa lso na pə maya-ı təɔle suluwaa na alaa mpa pə səpa na pə yele yem tɔ pa təkuyv ke pa wahalanaa taa. Pə kaasaa tɔtɔ sı yulu í taa yele na antulinya kulaputu asilima taana-ı paa pəɔ.

2

Yəlaa fayasuyv

¹ Ma taapalaa mə, í taa təŋəyi Tacaa teeli tv Yesu Kilisiti mpaa na í tasəyi yəlaa ke fayasuyv. ² Ye isu í kotaa na í caɣaa kele, na nɔɔɔlv svv na í lɛɛ wɔla kukuule na í suu wontu kupantu, na kɔnyəntv nɔɔɔlv náá svv tɔtɔ, na ílé ı wontu cəla cələyi cələyi. ³ ılena í fayası wei ı suu wontu kupantu ke mpv tɔ na í se ílé, na í tɔmı-ı sı: Kɔɔ na ń caɣa təcəɣale kupante tənɛ tɔ taa. ılena í tɔ kɔnyəntv sı: Nyaa səŋ mpv, yaa kɔɔ na ń sopi ma nɔɔhɛ tɛɛ cənɛɣe atɛ. ⁴ Í lakı mpv tɔ pə taya í fayasəyi mə təmaɣale? Na isəna í mayasəyi mpv tɔ pə fɛi teu.

⁵ Ma taapalaa kupama mə, í nu ma tɔm tənɛ sı, lso nyəna antulinya unɛ ı taa ké na í ləsi kɔnyəntvnaa sı pá pəsi apila ke ı mpaav taa, na pá hiki kawulaya ŋka ı tɔma sı ı ká cəla mpa pa sɔɔla-ı tɔ. ⁶ ılena mə mu məli na í nyənəyi kɔnyəntvnaa mpeɣe yem suwe? Pə taya apila anı aa caakəna mə tɔm na á həŋ-mɛ na á pukina tɔm təhuvle taa? ⁷ Pə taya kulvmaa mpe pa footiyina hətɛ kupante nte lso ha-mɛ tɔ?

⁸ Ye í təŋəyi lso Kawulaya kusəsutu nti pa ŋmaawa lso Tɔm taa sı: Sɔɔli nyá təɔntəle isu n ka sɔɔli nyá ti tɔ, pə wɛ teu. ⁹ Ama ye í fayasəyi yəlaa, í lakı isayatu ké. Na ye pa keesəna nti pa suwa tɔ mə tɔm səpaɣa, mpi tɔ u təŋəyi kusəsutu. ¹⁰ Na isəna pə wɛɛ təɔle sı ye nɔɔɔlv təŋa kusəsutu kuheelitu təna na í kɔɔ í kpisi tɔ taa kulvmtv ke təŋuyv, pə tənaya ı kpisaa. ¹¹ Pə taya pulv tɔɔ, wei unı ı tɔma sı: Taa la wasaŋkalətv tɔ, unı ı tɔmna tɔtɔ sı: Taa kv yulu. Mpv tɔ, ye n ta la wasaŋkalətv na ń kv yulu, n kpisa kusəsutu təŋuyv ké. ¹² Í yɔɔtəyi na í lakı isu yəlaa mpa paa keesəna lso Tɔm nti tɔ hetəyi-tuyv ta yomle taa na pá hvvna tɔ. ¹³ Lso kaa nyəni wei ı ta nyəni ı təɔntəle pətɔtəle tɔ ı pətɔtəle ke hvvle wule. Paa na mpv tɔ, ye wei ı nyəna ləlaa pətɔtəle, puntu tɔm ká səŋna hvvle taa.

Isɔsɛɛle na tɔ təma tɔm

¹⁴ Ma taapalaa mə, ye yulu yɔɔtəyi sı ı tema lso na ı taa pəyele pu hvləyi ńpúɣú ı təma taa, pə taya yem kele? ı lso taa temnav mpi pu yaɣı-ı? ¹⁵ Ye isu nyá təɔntəle apalv yaa alv laŋna nteɣe kutakuyv, na təɔnaya mayamaya ta tala-ı. ¹⁶ ılena ń tɔmı-ı sı: Tɔv, pə lapa tasa, lso í ha-ŋ alaafəya, kv nyá watv, təɔ kvtəɔv ke teu. Pəyele n ta cɛɛ-ı mpi ı laŋaa tɔ, ıɛ pepeɣe pu waası-ı? ¹⁷ ńpúɣú pə wɛɛ, ye yulu tema ı taa na lso na ı lakı pə təma, ı taa tem məla yem ké.

¹⁸ Ntanyı nɔɔɔlv ká tɔ sı: Taa tem na lso tike ke ləlv lakı, na ləlv náá lakı təma tike. ıɛ ma cɔɔ puntu sı: Hvli-m isəna yulu ka tɛ ı taa na lso na ı lakı pə təma tɔ, na maa hvli-ŋ ləlv taa tem na ı təma taa. ¹⁹ N tema nyá taa sı lso kulvm tike wenna, tampana ké. Alɔɣaa mayamaya ná tema pa taa ké mpv, haləna pá seliyina səɔntv. ²⁰ Yulu kumelɛŋ nyá, n

caa í cekæna si taa temnav na lso ké yem na tæma fei, u waasæyi pulv? ²¹ Tøv, isænaɣa pæ lapa na lso nyæni ta caanaa caa səsə Apələham ke yulvpaŋ ye? I kulaputu kiŋ ke waatu wei i laakaya i pəyalv lsaaka ke kətaya tətate təə təɣə. ²² N ta na mpv taa? I tema lso na i taa pəyele tæma na we pə taa tətə. Na pə tæna pə krenta mpv təɣə i taa temnav ke lso tewa təkpaata. ²³ I lena pə lá teitei isu pa ŋmaa lso Təm tə si: Apələham tema lso na i taa, na i taa tem mpæyi lso ná nawa na í yaa-i yulvpaŋ na í mv-i. Na lso yaa-i i ceu. ²⁴ Pənentə mə mayamaɣa í nawaɣale si yulv tæma ke lso nyænəɣæna-i yulvpaŋ, pə taɣa i taa tem na lso pə təə tike.

²⁵ Mpv tətəɣə pə lapa apalaa tæna alv Lahapɪ kiŋ, lso nyæna-i yulvpaŋ ke i tæmle təə ké waatu wei i mv tillaa ke i té na í cəəlæna-weɣe mpaav tə. ²⁶ Ye isu pulvpu hæntaa na pu feesiɣi pə səpaɣa. Mpv tətəɣə lso taa temnav ke yem ná ké kusəpəm.

3

Yulv nsæmle təm

¹ Ma taapalaa mə, í taa nyuli si í la seɣesəlaa ke paɣale. Pə taɣa pulv təə, anɪ í nyəmə si ta mpa tə ké seɣesəlaa tə tá hvvnav ká lana toŋ na pə kəli kraɪ nyəma. ² Yaasinaa paɣale taa ké tá tæna tə pəntəyi. Ye yulv weɛ na u pəntəyi i yəɣətaya taa, puntu ké yulv wei i tewa təkpaata təɣə, na i pəsəyi na í kra i təyi pə tæna pə taa ké. ³ Tə tɣyi kraɣanvkrasi ke kraɣanəŋ nəsəsi taa ké si tə pəsi na tə ŋmakəli-i na í nuna-tv, paa na i təəv mpi pə tæna. ⁴ Í nyænna kpuləŋ səsəəŋ wei heelim səsəəm tuliɣi tə na í ná tətə. Krátúyú səkpelyu nakuləyi saalv keesəɣæna-i na í pukina-i timpɪ təə i səəlaa tə. ⁵ Mpv tətəɣə pə weɛ na yulv nsæmle. Yulv nsæmle ké pulv səkpem ke i tənvyu tæna taa ké. Ama tə pəsəyi na tə la kalampaani ké səsəəntvnaa taa.

Í nyæni na í ná isæna kəkəiya pəsəyi na ká naŋ hətvyu anaam nəɣəlv tə. ⁶ Nsæmle weɛ ké isu kəkə. Tə taa ké isayatu mayalaa, na tə we tá tənvyu taa na tə wakəlyi tá tənvyu tæna təpai. Tənaasəle səsəəle kəkə ke tə heeki na tə səkɪ mpv haləna ta səm. ⁷ Yulv pəsəyi na í ŋmakəli taale wontu nti tə tæna, na sumasi tæna, na wontu nti tə tuuki tə lotu təə tə tə looŋa tæna, na lvm taa nyəm. Halɪ yulv tu tema pə tənaya mprúyú ŋmakəlvu məɛ. ⁸ Ama tuu tə nəɣəlv ta tenta nsæmle ke ŋmakəlvu. Pə ké isayatu nti yulv u pəsəyi na í kra təɣə. Tə taa sətv toŋ feina taka. ⁹ Nteɣe tə seəkæna Tacaə Səsə ke í na tæmle, na nteɣe tə tənəɣæna mpusi ké yəlaa mpa lso ŋmawa na pá nəɣəsəna-i tə. ¹⁰ Nəɣə kulvmaɣa ŋke ka taa ké fəə weɛ. Pəyele ka taa ké anyanɣa weɛ. Ma taapalaa, pə taa weɛ mpv. ¹¹ Hite kulvmtəle taa lvm kaa weɛ leleŋ nyəm ke saalvyu na təsəlav nyəm ke saalvyu. ¹² Ma taapalaa mə, tɣv ŋkv pa yaa si fiki tə kv kaa pəsi na kv luli tɣv ŋkv pa yaa si olifi tə kv pee. Na tɣv ŋkv pa yaa si ləseŋ tə kv kaa luli fiki tɣv pee. Na lvm mpi pə we tənyanŋ tə pə kaa pəsi na pə lá leleŋ nyəm.

Ləmayasəle nte tə luna lso kiŋ tə

¹³ Nəɣəlv we mə hekv na i ké ləmayasəle tv na nyəntv tətə? Puntu í yele na i tæma hvli mpv, na í lakɪ i tæma na ti pasvyu na ləmayasəɛ. ¹⁴ Ama ye mə lotunaa taa we haŋaya səsəya na ikəlle pəkvyu hvweɛ, ilə í taa nəki mə təyi həm na í pəsi pəpətvnaa na í kpəsɪ tampana. ¹⁵ Ləmayasəɛ isu mpv pə taka tá luna lso kiŋ se, pə ké antulinya unə i nyəm ké, na yulvweɛtv hvle, na pə luna uləɣəv kiŋ. ¹⁶ Pə taɣa pulv təə, timpɪ taa haŋaya na ikəlle pəkvyu pə weɛ tə tənaya liɣituyv na isayatu nti tə tæna tə we tam. ¹⁷ Ama ye wei i hika lso nyəm puntu weɛ ké təcəiceɪ. Pəle pə paasi i ta ke yoolu, i ké suulu tv, na pəleɛ tv, na kupantu tike ke i lakɪ, na i tæma tewa. I faɣasəyi yəlaa si ma nyəmə akele ma ta nyɪ akele, na cəsvyu fei i kiŋ. ¹⁸ Mpa pa lakɪ na pa cəlv nyəma weəkæna leleŋ tə pə we isu leleŋ taa ké pa tuuki pa kvutuuum, na weesyv ŋkv kv tewa təɣə pa kəŋ hikuyv.

4

lsæna lso na antulinya pa fei kpərv tə

¹ Leye yooŋ na ntɔŋkpeesaya luna mə hekv ke mpv? Mə kɔtɔnaa mpa pa caalɔyi-meɣe tam ké mə tɔnɔŋ taa tɔ mpe pa kɔŋna na yooŋ na ntɔŋkpeesasi nsi. ² Ntanyɪ í nyulɔyi pulv pɔyele í kaa hiki-wi, ilena í suv yɔlaa kuyv taa. Yaa mə luuŋ suv pulv pɔyele í kaa hiki-wi, ilena ntɔŋkpeesasi na yooŋ suv mə hekv. Pə taɣa pulv tɔɔ ké u hikiyi. Mpi í caaki tɔ u sɔlɔmɔyi si lso í ha-meɣe-wi tɔɔ. ³ Yaa í tu sɔlɔmɔyi u hikiyi-wɔyi mə lɔmayasee fei teu tɔ pə tɔɔ. Í caa ké si í hika-wi ile í lana mpi mə mayamaya i nɔkaa tɔ. ⁴ Ama í ké ma ta nyi isɔnaa ké yoo. Í tá nyi si ye n sɔlɔyi antulinya nyəm n ké lso kolontu taa? Wei i caa í sɔli antulinya nyəm tɔ pɔntv na lso pa lapa kolɔŋa ké. ⁵ Í taa huɔ si yem tɔɔ ké pa ŋmaa lso Tɔm taa si: lso pɔɔsɔɣana isɔseemle ke weesuɣu ŋku i tu tá taa tɔ. ⁶ Pə na pə mpv tɔ i laki-tuyv kupantɔnaa mpa pa kɔla mpv tɔ. Na pə tɔm ke pa ŋmaa lso Tɔm taa si: lso yooŋa kalampaani nyɔma, na í laki kupantv ke mpa pa pasɔyi pa ti tɔ. ⁷ Mpv tɔ, í pasa mə ti na í nuna lso ké teu, na í sɔŋ llɔɣɔv tɔɔ, i ká se mə kiŋ na í polo pooluŋ. ⁸ Í kɔtɔna lso, na lso ká kɔtɔna-me tɔtɔ. Asaya me í saŋ mə niŋ, yeleye nyɔma me í taɣani mə lotunaa. ⁹ Mə laŋa í wakɔli, í tulɪ nɔɔsi na í wii sɔsɔm. Í yeke na mə wɔŋa pəsi wula, na mə laŋhulɔmle náá pəsi laŋwakɔlle. ¹⁰ Í pasa mə tɔyi Taca a isentaa na i ká kusɪ-me.

Tɔɣɔntɔle footuyv tɔm

¹¹ Ma taapalaa, í taa cakɔna tɔma. Ye wei i cakɔna i tɔɣɔntɔle yaa i footiyi-i, lso kusɔsɔtu ke pɔntv cakɔna yaa i footiyi. Pɔyele ye n footiyi lso kusɔsɔtu n ta ke tɔ tɔkɔlv tɔtɔ, n pɔsa tɔ huɔnlv ké. ¹² lso tike sukɔna kusɔsɔtu, na unɪ i tike i kenɔ tɔm huɔlv. Na unɪ i tike i pɔsɔɣana na í taɣani yaa í wakɔli. Nyá n ké we na í footiyi nyá tɔɣɔntɔle?

Cele tɔma lapv tɔɔ faalɔyv

¹³ Me mpa mə tɔŋ si saŋa yaa cele tu polo ɪcate tɔne na tɔne na tɔ caɣa tɔnaɣa pɔnaɣa na tɔ taati na tɔ hiki liyitee tɔ, pɔnɔntɔ mu nu ile. ¹⁴ Aai, í tá nyi cele nyɔntv. Í wee ké isu ihunte nte tɔ kpa pɔcɔ na pu laki laasaya ilena tɔ ce tɔ. ¹⁵ Pu wee ké si í yɔɣɔti si: Ye Taca í tana-tv, tu la pɔne na pɔne. ¹⁶ Ama mə mɔlaa na í laki kalampaani na í hɔŋ mə ti. Kalampaani isu mpv pə taka fei teu. ¹⁷ Pə tɔɔ ké ye wei í nyɔmá kupantv lapv na í kisi tɔ lapv, pɔntv lapa isayatu ké.

5

Apila laakali lapv

¹ Tɔv pɔnɔntɔ apila me, mu nu. Í wii na í mɔlɔyi kɔakpaa. Pə taɣa pulv tɔɔ, asalav ká mayana-me. ² Mə wɔnav puyɔta yem, pə muv mə tɔɔ wontu. ³ Kakɔtaɣa seesa mə wɔlanaa na mə liyitee. Kakɔtaɣa ŋke kaa kulina mə waali na ká nyaya mə tɔnɔŋ isu kɔkɔ. Í kaa wɔnav ke yem ké kuyɔeŋ kantakaya nyɔŋ unɪ i taa. ⁴ Í kisa mə tɔmle nyɔma mpa pa hala mə tawa tɔɔ felɔyv, í nu pele pa tɔŋna wula tɔ. Mpa pa taɣanɔyi mə tawa kulɔlv tɔ pa kakiisasi tala Pə tɔna pə tv Taca lso ŋkpaŋŋ taa. ⁵ Í tɔɣa leleŋ na í lá isɔna í sɔlɔlaa tɔɔ ate cɔne. Í paɣalaa isu pá kv-me na pá tɔɔ. ⁶ Í tv tasakɔle ke wei i feina taali tɔ, na í yeke na pá kv-i na ílé i tu suma mpv.

Suulu tɔkuyv na sɔlɔmuyv

⁷ Ma taapalaa í caɣana suulu na halɔna Taca kɔntɔ tala. Í nyɔnna isɔna hatv kantɔlɔyi na í caɣana suulu na halɔna i halɔm kutɔɣɔv kupanɔku pu tɔ. I taŋɔɣana suulu ke toomaya tev na salaŋ nyɔŋku. ⁸ Me tɔtɔ mu caɣana suulu ke mpv. Í nyaya apalɔtv ke sɔsɔm, Taca kɔntɔ wɔsaa.

⁹ Ma taapalaa, nɔɣɔlv í taa pooli i tɔɣɔntɔle, pə taa kɔɔ na lso huɔna-me. Tɔm huɔlv wɔsaa unɪ i caana nteye suv. ¹⁰ Ma taapalaa me í nyɔnna lso kuyɔɣɔtv telɔsɔlaa mpa pa yɔɣɔta Taca tɔm tɔ na í tɔŋ pa akpaa na í kantɔli waatv wei wahala makɔna-me tɔ. ¹¹ Pa kantɔlv tɔɔ ké tɔ tɔŋna-weɣe yaav si leleŋ nɪlaa. I nuwa Soopu tɔm ke isɔna i kantɔlɔna suulu tɔ. Na í nyɔmá pə kɔma na pə té na Taca ha-i mpi tɔ. Taca wɔna yulv pɔtɔtɔle ke sɔsɔm ké, na i kupantv fei keesuyv.

¹² Ma taapalaa me í taa tuuna puluɔɔɔ paa pɛɔ. Í taa tuuna isɔtɔnuɔ, pɛyele í taa tuuna ate tɔtɔ, í taa tu tuuna puluɔ te. Ye pɛ kɛ n ká tisi, ulɛ n tisi si: Nn. Na ye pɛ fei n ka tisi, ulɛ n tó si: Aai. Tɔfɔ í kɔɔ na í caɔ í suɔ lɔ huɔnɔv taa.

¹³ Ye wahala maɔana mə taa wei, pɔntu í sɛlɛmi lɔɔ. Na ye wei ɪ nuki leleɔ, pɔntu náá yoo sam yontu. ¹⁴ Ye pɛ wuki mə taa wei, pɔntu í yaa Yesu sɛɛlaa kpekɛle nyuɔ nyóma na pɛle pá sɛlɛmɔna-ɪ lɔɔ, na pá yaa Tacaɔ hɛte na pá pɛli nim ke ɪ tɔɔ. ¹⁵ Sɛlɛmɔnu ɔku pa sɛlɛma mpɔ na pá tɛma Tacaɔ na pa taa tɔ ku waasi kutɔntɔ. Tacaɔ ká ha-ɪ alaafɔya na pá husi isayatuɔnaa mpa ɪ ka lapa tɔ. ¹⁶ Ye í wakɛlɛna tɛma, í hɛnti tɛmaɔa ate. Í sɛlɛmɔɔna mə tɛmaɔa lɔɔ na í ká hiki alaafɔya. Ye yuluɔpaɔ í sɛlɛma lɔɔ na isɛle kusɛɛmlɛ pɛ laki tɛmlɛ ke sɔsɔm kɛ. ¹⁷ Ilii ka kɛ yulu isu tá tɔtɔɔ. ɪ sɛlɛma lɔɔ na isɛle kusɛɛmlɛ si tɛv í taa nu, na tɛv ta tosi atɛɔɔ halɪ pusi tooso na hɔɔɔluɔ. ¹⁸ Mɔpɔɔ ɪ kɔma na í tasa lɔɔ kɛ sɛlɛmɔnu, ulɛna tɛv luna isɔtaɔ na ku nu na kutɔɔɔ lɔ.

¹⁹ Ma taapalaa, ye mə taa nɔɔɔlu ha tampana ke siyile na ɪ tɔɔɔntɛle kra-ɪ na í mɔɔna, ²⁰ mu nyi si wei inu ɪ kra-ɪ mɔpɔɔ ɪ tɔtoolle na í mɔɔna tɔ, pɔntu yapa ɪ lɛsaɔa ke sɛm nɔɔ taa kɛ, na ɪ lapɔ mpɔ tɔ pɛ husa isayatu tuutuuma kɛ.

TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒJKA ņKA

PIYEE
NMAAWA TŌ

Kutoluto

Kilisiti nyéma mpa pá yawa na pa we Asii tetu hōyoluyū taa tō, mpeye Piyee ņmaawa takēlaya kanē. Piyee yōyotaya taa pə naa ke si mpa paa seeki lso tō pa footiyi lso seelaa mpe. Pəyele pá suuki-weye tōm. Pa tukaya-weye kunyōŋ ke mpyūyū musuŋ ké. Pə tō ke Piyee tasəyi-weye apaluto si pa tekiyi Yesu tike.

lsəna pa faya Piyee I takēlaya tō:

Seetu, titite 1:1-2

Teeluyū kupaŋku, titite 1:3-12

Tənaŋ təntē na Yesu matənav pə tōm, titite 1:13-2:10

lso seelaa yaasi kupaŋ, titite 2:11-4:19

lso seelaa təpasuyū na pa təmlē tōm, titite 5

Seetu

¹ Maya Piyee, Yesu Kilisiti tillu.

Ma ņmaakəna takēlaya kaneyē me mpa lso ləsa si í nyéma, na pá yasa-me na í caya cayaletu ke Pəŋ na Kalati na Karatəəsi na Asii na Pitinii pa tetvnaa taa tō. ² Taca lso ləuyū-me tō, pə keesəna teitei ké isəna mpi i ka siwa hatuu ləŋ na í təŋəyi na í laki təyō. Na i Feesuyū yelina í pəsa i nyéma si í nuna Yesu Kilisiti na ílé i caləm tayani-me.

lso í hulī-meyē pēlēē, na í ha-meyē alaafəya ke səsəm səsəm.

Teeluyū kupaŋku

³ Tə sa lso tá Səsa Yesu Kilisiti Caa. i feesa Yesu Kilisiti ke sətāa taa na pá ha-tuyū weesuyū kufaluyū ke i suulu səsə tō. Na pə yelaa na tá teeluyū haŋa teu təkai, ⁴ si tu hiki kupantvnaa mpa lso si i nyéma tō. Kupantvnaa pəne paa wakələyi, paa pilisiyi, pəyele pa teu u səki. Isətāa ké lso su-meyē-we. ⁵ Me, í tema lso na mə taa ilena lso toma náa təkī-me, na pá təŋa nyuyū yaru mpi pə tayanaa si pu kəna na pá kuli kuyeyē kuteesəŋ taa tō pə kəntē.

⁶ Paa pə weē si kaŋana mayasəŋ un i nōyō na i suka í wakəli mə laŋa ke weē naale tō, mə laŋa í hulūmi tōm təne tō tō. ⁷ Pə laki mpyūyū si pá ná mə lso taa temnav waali. Wula ke pə lapa si i tēŋ na í saali yem, na kəkə ke pa tayəŋəŋa-i na í la teu. Na mə taa temnav na lso ná kəla wula ke nyuyū təcayacaya. Pə tō ké pə mayasəyi mə taa temnav mpi si pə naa pə toma tənaya, na kupaŋku Yesu Kilisiti ká kə tō í hiki sam na teeli na nyuyū. ⁸ Paa í taa keesi-i tō í səla-i ké, na kaŋana paa u tu keesiyi-i tō, í təŋna-i mə taa ké temnav ké. Pə tō ké mə laŋhulūmle wena teeli na tō tō səsəm pə tu fei yōyotaya. ⁹ Pə taya pulv, í hika mpi pə tō í tema lso na mə taa tō, mpyəle mə ləsa si nyóŋ yaru.

¹⁰ Nyuyū yaru pəne pə tōm ke lso kuyōyotutu teləsəlaa pēka na pá taasi na pá wiili pə taa təcūlulu, na pá ná na pá keesi kucəw ņku lso ká te na í la-me tō kv tōm. ¹¹ Mpi mpi Kilisiti Feesuyū keesaa tō mpyū mpe pa kaasa pa ti na pá pēki si pá nyi pə waatvnaa na mpi pə larv pu pana tō. Pə taya pulv, Feesuyū ņku ku we pa taa ké na kv heeli-we na pá taa kənta si, Kilisiti ká təyō kunyōŋ, pə waali ké i teeli kəŋ. ¹² Na lso heela i kuyōyotutu teləsəlaa si tōm wenti pa tv-we si pá heeli tō tə ta na-we, meye pə nawa. Na ntəyələ nti í mv kaŋana tō. Laapaali Kupaŋ tōm waasu lataa kpaaləna-meyē-ti, na Feesuyū Naŋtu wei pə tisina isətāa tō i toma ke pele pa yōyotənaa. Na isətāa tillaa mayamaya ná səlaa si pá nyi-ti.

Tənaŋ təntē tōm

¹³ Pə tō ké í caya na mə huwee tənāa tətēyētēyē ké təmlē larv. í laki pə təna na laakali ke tam, na í tv mə teeluyū ke kucəw ņku í ká hiki kupaŋku Yesu Kilisiti ká kə tō. ¹⁴ í nuna lso na í taa tasa weev isu i ka wev isəkpētəle taa ké tuu ləŋ na í təŋəyi mə kunyuləŋ tō.

¹⁵ Ama í wee tənəŋ nyéma ke mə yaasinaa təna taa, isu ləso wei i yaa-me tə i weu tənəŋ tə. ¹⁶ Pa ŋmaa ləso Təm taa ké m̀p̀ỳỳ sɪ: Í wee tənəŋ isu ma weu tənəŋ tə.

¹⁷ ləso wei i huukəna yəlaa tənəŋa teitei na u fayasəŋi nəŋəlb, na ye wei i kulaputu we isəna i huuna ɪleye mpv tə, inəŋi í yaa mə Caa mə Caa ke mə sələmpuyv taa. Təu, ye mpv í huləna mə yaasinaa taa sɪ í seeki-i wee nna pə kaasa-meyə antulinya taa cəne tə a taa ɪle. ¹⁸ Í nyəmə liyitihutaŋa ŋka pa yarəna-meyə yaasi kpai nyəŋ wei mə caanaa caanaa teləsa-me tə i niŋ taa tə. Na pə taŋa pulv yem nyəm mpi pə kuyaku səki tam isu liyitee weu tə. ¹⁹ Aai, pə taŋa mpv, Kilisiti wei i we isu iwəyayə ŋka ka tiili tá caamu na ka feuna taŋaŋmala tə i caləm kupampam ke pa yarəna-me. ²⁰ Kilisiti ke ləso ka ləsa na í su na pəcə pá lakɪ antulinya. ɪ ləsa-i kuyeyəŋ kantəkayə nyəŋ inɛ i taa na í h́lí ké sɪ pə waasi-me. ²¹ ɪ təo ké í temna ləso wei í feesa-i na í tv-i teeli tə na mə taa, na pə lapa mpv təŋə í t́ ləso ké naani na mə teelvuyv məli i təo.

²² Na isu í nuna tampana na í paasi na í səəli mə ləsosele taa ləlaa tə, í tayana mə təŋi. Í səələŋi mə təməŋa m̀p̀ỳỳ teu na lotu kulumtu. ²³ Pə tayana-meyə ləlvuyv ké, ɪle pə taŋa mə caanaa mpa pa səki tə mpe pa tasəna-meyə ləlvuyv. Ama pə tuu mpiyi mə taa na pu səki tə mpi pə yelina na pə lá mpv. ləso Təm nti tə wena weesuyv na tə we tam təo tə nti tə tənna pə lapa mpv. ²⁴ Pa ŋmaawa ləso Təm taa sɪ:

Yəlaa təna wee ké isu nyutu,
na pa teeli təna wee ké isu nyutu hetv.
Nyutu wuləŋi ɪlena hetv náá tə.

²⁵ Ama Taca təm ná cakɪ tam təo ké.
Na təm ntəŋəle Laapaalı Kupaŋ kəna-me.

2

Weesuyv pəle kulələle təm

¹ Ye mpv ɪle í ye le paa isayatu ntiyi lapv, na pəpətv, na cesuyv, na iseseme, na caŋanav. ² Í wee isu piya ahulumnaa na í nyuləŋi tam ké hələm mpi pə ké ləso nyəm na pə ké kupam tə, na í mvsɪ na í pu na pə ya mə nyəəŋ. ³ Pa ŋmaa m̀p̀ỳỳ ləso Təm taa ké sɪ: Í təŋa Taca kupantu.

⁴ Í kpətəna Taca, inəŋəle pəle nte yəlaa ləwa na tə wena weesuyv tə. Pəlele tə ké ləso ɪleye kupampante təŋə i ləsa-te. ⁵ Mu kpətəna-i na í wee isu pəe nna a wena weesɪŋ tə, na pá kraya-me na pá ŋmana ləso ké kutuluyv. Na í ká la kv taa tənəŋa kətəlaa nəŋ nyéma mpa pə tɔwa sɪ pá lakɪ ləso ké i kətasi ke Yesu Kilisiti təo na pə lapɪ-i teu tə pa kpekəle. ⁶ Pə taŋa pulv, pa ŋmaa ləso Təm taa sɪ:

Pəle kupante taa kupante ke ma ləsa.

Pənente ma su-teŋe Siyəŋ,

sɪ tə wee kite tɛe pəle.

Na ye wei i tema-te na i taa,

puntu kaa kəo na í yəŋətɪ sɪ ye maa nyəmə.

⁷ Mə mpa í tema-te na mə taa tə, tə ke-meyə kupam taa kupam ké. Pə yela mpa pəle na pá tá te pa taa tə tə ké pəleŋe

pəle nte ŋmalaa ləwa na tə pəsɪ nte tə təo

pə təna pə səŋaa təŋə.

⁸ Pa tasa tiiliyi ŋmaav tətə sɪ:

Pəle nte tə coki yəlaa təŋəlb.

Kukupamuyv ŋku kv huŋi tə.

Pa kisa ləso Təm muyv təŋə pə coki-we,

na m̀p̀ỳỳ tuu pu suwa sɪ pu la-we.

⁹ Ama me ɪle mə ké piitim mpi pa ləsa təŋə, na Wulav Səso kətəlaa, na i piitim nəŋ nyəm, na ləso yəlaa ké. Na pə ləsa-meyə sɪ í kpaaləŋi ləso wei i yaa-me sɪ í lu səkpətvuyv taa na í svv i tənəŋ tete tə i təma səsoəna təm. ¹⁰ Ləŋ í taa ké ləso yəlaa, ama pənente í

ké lso yalaa. Ləh í taa nyi si lso wena pətətəle yaa i feina tə. Ama pənente í nyəmə si i wena.

lso təmle lataa yaasi

¹¹ Ma taapalaa, isu í kev muulaa na cəsəlaa ke ate cəne tə, ma wiikina-me si í la laakali na tənuyv kunyuləh wei i wakələyi mə lsosele tə. ¹² Í təkí yaasi kupaŋ ke ma ta nyi isənaa həku, ile paa ná mə təma kupana ke timpi pa tuyuna-me si í ké asayaa tə, na paa sa lso ké kuyaŋku i ká kə tə.

¹³ Í tuyuna səsaa mpa yalaa suwa təyɔ Tacaa tə, paa Lom wulav səsə wei i ti pə təna tə. ¹⁴ Paa kufəneena mpa i suwa tetv taa si pá həh asayaa ŋkpaŋh na pá saŋ kupantu lataa tə. ¹⁵ Tampana tə isəntə, lso caa ké si mu təkí kupantu na í laki-ti, na pé mətí isəkreete nyəma na kumeleməh pa nəsí na pá taa na kuyəyətvtv. ¹⁶ Í təh isu kasayampiya. Ama í taa nyəni mə kasayampiitu ke mpi ye í lapa isayatu pu taki mə waali tə. Ama í la isu lso təmle nyəma lakuyv tə. ¹⁷ Í seeki yalaa təna, na í sələyi mə lsosele taa leləa, na í nyaŋna lso, na í seeki Lom wulav səsə.

Kilisiti ikpate tənyv təm

¹⁸ Təma lataa, mu nuna mə caanaa na í se-weyə teu. Pə taya mpa pa ké kupama na pá wena suulu tə pa tike ke í ká nukəna na í ká seeki, ama na mpa pa wena nyaŋ tətə təyɔ. ¹⁹ Pa tukuyv yulv ke kunyəh ke yem na í suma si lso tə tə pə we teu ké. ²⁰ Ama ye yulv lapa isayatu ké na pá maki-i tə tə, ile i isante nté isəna tətə? Yulv laki kupantu ké na pá tv-i kunyəh ke kupantu nti i lapa mpv tə tə tə na í suma, uləna pé lá lso uləye leleŋ. ²¹ Pə tə mayamaya ke lso yaa-me. Pə taya pulv tə, Kilisiti mayamaya ná təyɔ kunyəh ke mpyúy mə tə ké, na í hulv-me si í təh i ikpate. ²² I ta la isayatu natəli, i nəyɔ taa tá lu pəpətv təm natəli ke paa fəh. ²³ Pa tv-i tə, i ta leeti. Pa tv-i kunyəh tə, i ta nyaasi-we. Ama i yelina pə tənaya lso wei i təhəyi tampana na í huukəna təyɔ. ²⁴ Na Kilisiti mayamaya səyələna tá isayatu ke i nyuyv taa ké səm tesika tə, si tə si na pé ce tá na isayatu, na tə fe na tə təh sigisyu. Pə kv uləye kuyv kuyv təyɔ pə waa-me. ²⁵ Pə taya pulv, í ka wee ké isu heeŋ kutooluŋ. Ama pənente pa keeta-me na pá məhna wei i ké tiikulu na ləsasi tə fəhlu tə i kiŋ.

3

Apalaa na pa alaa pa təm

¹ Alaa me tətə, í seeki mə paalaa ke mpv. Pu la na pa taa mpa pa ta mu lso Təm tə, pá ná mə yaasinaa na pé hə-we na pá svv lso seev taa. Pə taya isu í ká yəyətí natəli na mə nəsí na pəcə. ² Aai, paa ná isəna mə yaasi mayaa na í seeki mə paalaa təyɔ pu hə-we. ³ Í taa pəkəyi si í tuyi mə tənəa ke kacəka nyəm, isu nyəsí tayanuyv na wula nyəmnaa tuyv, yaa wontu kupantu suuu si pé la-me na í te. ⁴ Ama í pəkəyi si hatuu mə lotu taa í tena. Na teu mpi, pə wee ləmayasəle nte tə we teu na tə we təpamm tə tə teu, mpi pu saaləyi yem tə. Tə ké liyitihutaya pulv ke lso isəntaa ké. ⁵ Mpyúy ləh taa alaa mpa pa təyaya lso mpaav ke teu na pa teelayaa i kiŋ tə pa tayanayana pa ti. Pa seekaya pa paalaa ké. ⁶ Mpyúy Saala lapa, i nuna Apələham ké, haləna í yaaki-i si: Ma ce. Ye mu laki kupantu na í tá yele na pulv səyəntv kraa-me, í wee ké isu i pələa.

⁷ Apalaa me tətə, í təkí mə alaa na í nyi pa tə si pə hma-we tə pa toma ta tala mə nyəna. Í seeki pa ise, pə taya pulv tə, mə na-weyə lso ká ha weesyuyv ke faalaa. Í laki mpv, na pulv í taa kə na pé kayati-meyə mə sələməh taa.

Wahala təyɔv ke tulum

⁸ Pə tənaya mpv ile í huuki huwee kulvmee na kusələm kulvməm. Í səlvi təma isu yulv na i neu. Í təkí təmaya teu. Í taa la təma na kalampaani. ⁹ Ye yulv í lapa-meyə isayatu í taa feli-i, paa kutuyv, í taa leeti-i. Ama í kooli pntv tə ké kupantu, pə taya pulv, lso yaav-me tə, i mayamaya i kupantu ke i təma si i ká ha-me. ¹⁰ Pa hmaa lso Təm taa ké mpv si:

Ye wei i caa si i nu lelej
 na í ná kuyeeñ kupañ ke ate cãne,
 puntu í yele isayatu yəğətaya,
 na í taa tasa pəpətu pəlvu.

¹¹ Í ha isayatu ke siyile na í sɔv kupantu lapv taa.

Í pɛeki lelaa na lelej na í huli pə ikpate.

¹² Pə taya pulv,

Tacaa kama ise ke yulupama tɔɔ ké,
 na í nukı pa sələməñ.

Ama i haa siyile ke mpa pa laki isayatu təğə.

¹³ Ye í seesa isəle na kupantu lapv, awe ká la-meyee isayatu? ¹⁴ Paa pə wee si í lapa kupantu nti tɔ tɔ tɔ ké pa məla-meyee kunyən tɔvɔ, í nu lelej ké. Í taa nyana yəlaa ke paa pəcɔ, na í taa yele na pə liyiti-mɛ. ¹⁵ Kilisiti kena mə Caa, ɔle í samı-i hatuu mə lotunaa taa ké mpv. Í tan tətəyeteɣe ké tam, na ye mpa pa pəssa-meyee mpi i tɛləyɪ tɔ pə tɔm, ɔle í keesi-we tətetete. ¹⁶ Í keesi-we təpamm na í se-we. Í weena lotu kulvmtv, ɔle mpa pa tən si í ké taali nyəma na pá tɔvki-meyee mə yaasi kupañ wei Kilisiti ha-me tɔ i tɔɔ tɔ, fɛele ká məli-weɣe kpaɔv ke pa nɔɔsi taa tɔm pee tɔɔ. ¹⁷ Pə taya pulv, ye yulv tɔki kunyən ke kupantu nti i lapa tɔ tɔ tɔ, na pə ké lɔɔ luyv nyəntv si í təğə mpv, pəle pə kəla teu na mpi i ká təğə-kuyv isayatu nti i lapa tɔ tɔ tɔ tɔ. ¹⁸ Haləna mə tɔɔ ké Kilisiti mayamaya ná səpa, na yəlaa isayatu tɔɔ ke i səpa tɔm kulvmtv ke i kpaɔpaa səpv. Inəğəle yulupañ wei i səpa asayaa tɔɔ tɔ, si í kpaɔa-me na í pona lɔɔ kiñ. I tɔnvɔv kuneyee pa kɔwa, ama Feesuyv Nanñtv ná feesa-i. ¹⁹ Feesuyv kuneyee i tɔkaa na í polo na í lana waasv ke ləsası nsi si we saləka taa tɔ. ²⁰ Ləsası nsi si taa nuna lɔɔ ké tuu ləñ ke kuyeeñ wei i taa Nowee təñna i atakaa pəğəlvɔv səsəɔv saakuyv na lɔɔ tanñna suulu təğə ma tən. Na yəlaa mpa pa sɔv kpulvɔv ŋkv kv taa na lvm ta təğə-we tɔ pa we pəcɔ ké, yəlaa pələfɛi naanɔwa tike. ²¹ Lvm pəne pə nəğəsəna lɔɔ lvm sɔv mpi pə yaki mə nyəñ ke kaɣana təğə. Na lɔɔ lvm sɔv pəne pə ta ke tɔnvɔv tɔɔ asilima ləsvɔv. Ama pə ké mpi pə húləyɪ si yulv wiikina lɔɔ si í ha-i lotu kulvmtv təğə. Yesu Kilisiti fema təğə lɔɔ lvm sɔv yaki mə nyəñ. ²² Inı i kpaa isətəa na í caya lɔɔ kəñkəñ taa, na í tɔki kawulaya ke isətəa tillaa na isətəa kawulası na pə tɔñtvnaa tɔɔ.

4

Təntɛ kufate tɔm

¹ Isu Kilisiti təğə kunyən na pə wu i nantv tɔ, mə tɔtɔ í caalı mə ti na í tɔki pə ləmayasəle ke mpv. Pə taya pulv, wei i tɔki kunyən haləna pə wukı i nantv tɔ, puntu lu isayatu paa taa ké. ² Pə kpaɔav kaɣana tɔ, í tɔ kuyeeñ wei pə kaasa-meyee ate cãne tɔ isv lɔɔ caa tɔ, í taa tɔ isv yulvkunyułəñ caaki tɔ. ³ Í yele isəna tuu ləñ í paasaa na í lá isv ma ta nyi isənaa tɔ, í taa tasa mpv. Yaasi isayav, na kunyułəñ isayañ, na sulvnyəle, na hiluyv, na sulvkule, na tıñ laav mpi pə fɛi lapv tɔ pə tənaya mpv pə taa ké í ka wee. ⁴ Ama pənente mə tɔm laki ma ta nyi isənaa ke ha ké timpı mə na-we í yela kpentvɔv ke yaasinaa asayaa səsaa taa tɔ, ɔlena pá mələyɪ-meyee kvtvɔv. ⁵ Ama paa te na pá keesi pa kulapəle tənaya lɔɔ wei i sɔlv puwa si i hvukəna weesıñ nyəma na sətəa ke tɔm tɔ. ⁶ Pə mayamaya pə nyvɔv tɔɔ tɔtəğə pa kpaala sətəa ke Laapaalı Kupañ si pá hvuna-we isv yəlaa mpa pa wena pa weesıñ təğə teitei isv pa laki yəlaa təna tɔ, na pa kpaala-weɣe Laapaalı Kupañ ké si lɔɔ Feesuyv tən tɔɔ pá wee isv lɔɔ wev tɔ.

lɔɔ seelaa cakəle

⁷ Pə təna pə wule puwaya, pə tɔɔ ɔle í kpaɔa ləmayasee ke teu, í taa caya yem təpoto na í sɔɔ lɔɔ sələmvɔv tɔɔ. ⁸ Kancalaya nyəntv nti tɔ wee təğəle si í sɔɔli təmaya səsəm. Pə taya pulv, ye sɔlvɔv í wee isayatu paɣale puki poolvñ ké. ⁹ Í laki təmaya mvulle ke mə teesi taa na í taa kuntəyɪ. ¹⁰ Paa mə taa wei í paasəna teu ke mpi lɔɔ yeki na pə lapv saaki-i tɔ. Ye lɔɔ í yelaa na pulv lapv saa nəğəlv tike, puntu í paasəna teu na lelaa waa

pə taa. ¹¹Ye waasu latu laki i waasu, pə wee si lso kuyəgətutu ke i teləsəgi yəlaa. Ye wei i laki təmle, pəntu í lana toma nna lso ha-i tə, na pá tv lso ké teeli ke Yesu Kilisiti tə. Yesu inəgəle teeli tv na pəsulv ke tam tə. Ami.

lsosele tə kunyəntəgəle

¹²Ma taapalaa mə laŋa í taa təna isəna pə mayasuyv-meyə toŋ na toŋ si pə naa mə waali tə isu mpusi nəgəlv. ¹³Ama mə laŋa í hulvumi si mə hika mə paa nyəm ke Kilisiti wahalanaa taa na mu təgə. Mpu tətəgə mə laŋa ká hulvumi kuyəŋku pu kuli i teeli tə tə. ¹⁴Ye pa tvukv-me isu í kev Kilisiti ifalaa tə pə tə, í nu leleŋ ké. Pə taya pulv tə, teeli Feesuyv ŋku kv ké lso Feesuyv tə kv wəeki mə waali ké. ¹⁵Pá taa tv mə taa nəgəlvuyv kunyəŋ ke yulukule yaa ŋmuləm yaa isayətv lapv yaa təm fav pə tə. ¹⁶Ama ye wei i təkvi kunyəŋ ke Kilisiti təŋuyv tə, fəele í taa kpa-i. Í sa lso ké isəna mpi pa tvna-i na Kilisiti tə.

¹⁷Hvule waatu talaa ké, na lso yəlaa ke pa caaləgəna təm hvvnav. Təv, ye taya lso taaləgəna hvvnav, ile isənağale hvvle nté tii téesəna waatu wei pu tala mpa pa kisa Laapaali Kupaŋ ke mvyv tə? ¹⁸Pa ŋmaawa lso Təm taa si:

Ye mevmv ké na pá ya kupama nyəŋ,

ile awe náá tu pəəsi nyəŋtvnaa na asayaa pa təm ile?

¹⁹Pə tə ké ye lso luyv lapa si mpa pá təgə kunyəŋ, pəntvnaa í laki kupəntv ke írpúgə tam. Pá yelina pa təgi Nmalv wei i kaa yelev lapv ke nti nti i təma si i ká la tə.

5

lso kulapvutv tə feŋuyv

¹Mə taa mpa mpa pa ké lso taseele səsaa təgə ma wena pəne. Ma mayamaya isəntə mə ké lso taseele səsə ké. Na ma nana ma isəpəle ke Kilisiti təgə kunyəməŋ wei tə. Kuyəŋku paa kuli i teeli tə tə maa hiki ma paa nyəm ke pə taa. Nti ma wiikina-me təgəle si: ²Í paasəna kaləkv ŋku lso yelina-me təgə teu, isu tiikilaa lakuyv tə. Í feŋ kv tə na luyv kulvmuyv isu lso caaki tə, pá taa wee təlasv təm. Í laki mə təma tətətete, pá taa wee pəgəlaya nyənvuyv tə. Ama í ha mə ti təkpataa ké pə lapv taa. ³Í taa pəeki si í ŋmakələgi mpa pə cela-me si í feŋiyi pa tə tə. Ama í wee mpa kaləkv ka nyənağəna na kv laki tə. ⁴Na tiikilaa Wulav í kəma na í kə, ile í ká hiki mə teeli ntenuyv ŋku kv ŋmaləm ká tee kəkə ke tam tə.

⁵Səkpema me mə nyəntv nté si mu seeki səsaa. Na mə təna təpai í pasa mə ti na í səŋna təma, pə taya pulv, pa ŋmaa lso Təm taa si lso yoonə kaləmpaanv nyəma, na i laki kupəntv ke mpa pa pasəgi pa ti tə. ⁶Ye mpu ile í pasa mə təgi lso niŋ toma nyəŋ taa, na pá kəma na pá tala waatu wei i ka suwa tə, i ká ksvi mə nyuyv. ⁷Í pəti mə nəgəsee tənaya lso, pə taya pulv, i paasəgəna-me tə se.

⁸Í nyəəsi mə ti, í taa caya yem təpoto. Pə taya pulv tə, mə kolontv uləgəv wee ké, na í cəkvv isu təgəlaya wiikuyv na ka cəkvv na ká pəekəgi si ká hika wei ka tayaŋv tə. ⁹Í paasv na í səŋ lso seev mpaav taa ké teu na í taŋv-i teu. Pə taya pulv tə, í nyi si mə taapalaa mpa pa yana antulinyə tə, kunyəntəgəlenaa pane pa makəna pəleye mpu tətəgə. ¹⁰Í təkvi kunyəŋ ke laasaya tə tə, pəlele təna tv lso wei i yaa-me si í hiki mə paa tete ke i teeli wei u teŋ tə i taa ké mə na Kilisiti mə kpəntuyv tə tə, i mayamaya i ká tayaŋəna-meyə teu təmmam. Na i ká la na í nyə toŋ, na í ha-meyə apalvtv, na í səŋsvi-meyə kite nte tə tə pə kaa ciyiti-me tə. ¹¹l pəsvuyv kune kú wee tam. Ami.

Kantəkaya seetv

¹²Silaasv wei ma nyənaği isu ta taapalv kupaŋ tə unv i səŋna-m na má ŋmaa-meyə takəlaya kanə. Ma caa ma səsə-meyə apalvtv na má la na í te mə taa si lso tampana pəlele təm wenna takəlaya kanə ka taa. Í təkvi-yeyə niŋ naale.

¹³Papiloni lso seelaa mpa lso yaawa isu i yaav-me tə pa se-e-me, ma pəyalv Maləkv se-e-me tətə. ¹⁴Í se-e təmayə teu na səlvuyv kupaŋku na í leli.

lso í ha mə təna mpa Kilisiti ti təgə alaafəya.

TAKƏLAYA NAALE NYƏŇKA ŇKA

PIYEE
NMAAWA TƏ

Kutlutu

Isə seelaa tənaya Piyee Ňmaawa ı takəlaya naale nyəŇka kanə. Seyesəlaa krai nyəma mpa pa ləəlaa na pa suv Isə seelaa taa tə, mpeye ı yookina ı takəlaya taa. Piyee kraaləyi Isə seelaa ke Yesu məlvuy təm na ı seyesəyi-we si: Ye haləna saŇa Yesu ta kənta ı caa ke si pə ya yəlaa təna nyəŇ.

Isəna pa faya Piyee II takəlaya tə:

Səetv, titite 1:1-2

Yulv wei Isə yaawa tə ı yaasinaa kupaama, titite 1:3-21

Piyee kuliyi pəpətv seyesəlaa waalı, titite 2

Kilisiti kantəkaya kəntə təm, titite 3

Səetv

¹ Maya SiməŇ Piyee, Yesu Kilisiti təmlə tv na ı tillu.

Tá Isə na tá Yatv Yesu Kilisiti pa təŇa siyisuyu na pə yele na mpa pa təŇ pa taa na Isə ké teu ke teitei isu ta təŇə ma Ňmaa takəlaya kanə. ² Isə ı húlí-meyə pəeləe na ı ha-meyə alaafəya ke səsəm ke nyəm mpi ı nyəmə ı na Tacaa Yesu tə pə tə.

Isə yaav na ı ləsvuy

³ Isə inı ı isəitv toŇ hana-tuyv pə təna mpi pə yeki na tá matəŇəna-ı tə. Inı ı yekina na tə nyəŇ wei ı yaa-tv si tá hiki ı mayamaya ı teeli na ı kupantv taa ké ta paa nyəm tə. ⁴ Na pə tə ké mpi mpi ı suwa si ı ká la-tv tə pə ké kupampam na pə təwa səsəm pə tu fei. Na ye ı hika mpi Isə suwa si ı ká la tə, ıle ı ká pəsi na ı fiti kunyuləŇ isayəŇ wei ı Ňmakəla antulinya taa cəne tə ı niŇ taa na ı kpaŇa Isə wəetv. ⁵ ı tema mə taa na Isə tə, təne inı tə nyuyv tə mayamaya ke ı ká huli teu na ı təkı yaasi kupaŇ. Yaasi kupaŇ waalı ılena ı pəeki nyəm. ⁶ Na nyəm waalı ılena ı pəeki ti təkuyv. Ti təkuyv waalı ılena ı pəeki suulu. Na suulu waalı ılena ı pəeki si ı matəŇəna Isə. ⁷ Na Isə matənav waalı ılena ı pəeki si ı wəe təma na leleŇ. Təma leleŇ waalı ılena ı pəeki si ı səələyi təma. ⁸ Yaasinaa kupaama mpa pə muna ı təkı təŇəle. Ye ı wəna-we na pá tə səsəm, paa la-meyə kpelikpeka nyəma ke Tacaa Yesu Kilisiti nyəm təm taa, na ı kaa wəe kaawaasasi. ⁹ Ama wei ı feina yaasinaa pane tə, ı tē ı tē ké ı naaki, na ı wəe ké isu yulvm. Na pə səəna-ı tələŇ si pa kpiisa ı ləŇ isayətv.

¹⁰ Ma taapalaa, pə tə ké ı ká caalı mə ti na ı təkı yaav mpi Isə yaa-me na ləsvuy mpi ı ləsa-me təŇə teu. Pə taya pulv, ye ı təkə mpv, natəli tə kaa hu-meyə paa pəcə. ¹¹ Mpv pu yelina na pá tvli-meyə Tacaa na tá Yatv Yesu Kilisiti Kawulaya tam nyəŇka nəŇə təyelele.

¹² Mpi pə tə ma wəe na má təŇəna-meyə təm tənəŇə təsvuy təŇəle. ı tema-təyi nyəm, haləna tampana təm nti ı mowa tə ı pu tə təm taa. ¹³ Ye ma wəna ma ıse, ma huv si pə we teu si ma kutəsvutv tənəŇə maa təsvəyi-meyə tam na ı taa hee. ¹⁴ Pə taya pulv tə, ma nyəmə teu si nəəndə maa lu tənuyv kusəpuyv kune kv taa na má tēe, isu Tacaa Yesu Kilisiti hula-m tə. ¹⁵ Maa paasəna na má yelina-meyə mpi pu təsvəyi-meyə təm tənəŇə paa ma kəma na ma fei tə.

Kilisiti teeli nalaa

¹⁶ Tampana tə isəntə, pə taya mula nna yuləlayətv lələsaa tə anəyi tə təkəa na tá huləna-meyə Tacaa Yesu Kilisiti kəntə toŇ na toŇ nyəntə təm. Ama tə ná ı səsəəntv na ta isəpee mayamaya ké. ¹⁷ Tu we timpi Tacaa Isə kusa ı nyuyv na ı ha-ı teeli ke waatu wei Teeli səsə tv inı ı lapa na pá yəŇəti na ı nu si: Ma luyv tēe Pəyaya nté inə inı, inəyi ma laŇle hulmənaa pə tu fei. ¹⁸ Tá mayamaya tə nuna tá ŇkpaŇəŇ ke waatu wei pə yəŇəta mpyúŇ hatuu isətaa ké tá na-ı tu we puyv kate nyəŇkv tə tə.

¹⁹ Mpu unu pə yelina na tá te tá taa təkpataa na təm nti lso kuyəɣətutu teləsəlaa ka kraalaa tə. Na tə muna mu kena-təyi teu. Pə taɣa pulu tə, tə we ké isu fətəla weu səkrətuyu taa na í naaki na hali pé kəw pé fe tə. Tulumaluyu ká la na pé ná mə taa. ²⁰ Pə tənaya mpu ile í təwsi si yulu kaa pəsi na í lu i mayamaya i təm na í seɣesi nti pa ɣmaa lso Təm taa si cele tu la tə tə tə. ²¹ Pə taɣa pulu, yulu nəkuyu tike u luləsəyi cele təm natəli. Ama Feesuyu Nanhtu tukayana-təyi yəlaa taa na pá yəɣətəɣəna lso nəɣə.

2

Pəpətu seɣesəlaa təm

(Yuti 4-13)

¹ Hatuu ləɣ lso kuyəɣətutu teləsəlaa pəpətunaa ka luwa yəlaa heku. Mpu tətəɣo seɣesəlaa pəpətunaa ká lu mə heku taa tətə. Pəpətu seɣesəɣ na wei í kəɣna wakəluyu təɣo paa suv seɣesuyu. Na paa kisi Tacaa wei í yapa-we tə. Mpu unu pu yelina na pá kəna wakəluyu ke kraakraa ke pa mayamaya pa nyəwə taa. ² Paɣale ká təɣna-weɣe pa tetelakasi mpaav ɣku ku taa, na paa tuv tampana mpaav ke pa yaasi wei pá təkaa na pá lakəna tə i tə. ³ Seɣesəlaa pəpətunaa mpe paa lu təmnaa na pá heeliyi-meɣe pəɣəlaya nyənuyu təw si pá təɣo mə tə. Ama pa Huvnlu səəlu tema puw ke hatuu ləɣ si i ká la, na pa Wakəllu ná taɣaa tətəɣeɣe.

⁴ Pə taɣa pulu təw lso tá ye le isətaa tillaa mpa pa wakəlaa təɣo yem. Ama i pəta-weɣe saləka səsə taa ké, na pá həkə-weɣe alukpala ke səkrətuyu taa si pá taɣ Huvle wule. ⁵ lso tá ye le antulinya kupəɣ ke yem. Ama i lapa na lum səsəəm waasi antulinya inə na i yəlaa asayaa pa təw təwasawasa. Nowee wei í lakaya tampana təɣuyu waasu tə na ləlaa naatosompəɣəlaya tike nyəwə ke i yapa. ⁶ lso kú Sətəm na Kəməw pa acaləe təm, na í wakəli-ye na kəkə. Na rípuɣú i huləna asayaa si isəna mpi pə wee si i ká la-we təɣəle. ⁷ Ama i yapa Ləwti. Yulupaɣ inə, yəlaa asayaa yaasi asilima nyəɣ ka təkə-i ké na pé cəwəɣi. ⁸ Pə taɣa pulu təw, yulupaɣ inə i ka weu pa heku tə, paa kuyayku i naakaya ké na í nukɪ yaasinaa asayaa pane, na lakasi isayasi nsi si pəkəlayaa-i ké. ⁹ Mpu pə wee mee, Tacaa nyəmna isəna mpi i ká ləsi mpa pa matəna-i təɣo mayasəɣ taa, na isəna mpi i ká su asayaa si Kuyaku Kuvhuvnav wule ile i ká tu-weɣe saləka tə. ¹⁰ Pə tu kələna mpa pa təɣəɣi pa tənəɣ kunyuləɣ isayay na pá footiɣi lso səsəwəntu tə.

Seɣesəlaa pəpətunaa pane pa ké apalaa taa apalaa ké. Timpi pa ta tala təɣo pa kraasəyi pa ti. Paa tu see isətaa teeli nyəma na í ná, pa tuvki-weɣe. ¹¹ Isətaa tillaa mayamaya kələna seɣesəlaa panəɣe toma na pəsuyu, paa cakəna teeli nyəma mpeɣe Tacaa isəntaa. ¹² Yəlaa pane pa laki ké isu ləmayasəe feinaa, pa we yem ké isu pə luluyu taale wontu si pá kra-ti na pá ku tə. Mpi mpi pa ta cekəna təɣo pa tuvki. Pa kəɣ saaluyu ke yem ké isu taale wontu. ¹³ Kunyəwəntəɣəlenaa mpa mpe pa kəɣna təɣo pu te na pá ləeti-we. Ilim na pə isəle ke pa kunyuləɣ isayay kuləɣəna-we na pá laki-i na pa laɣa hee pamm. Pa muyuliyina pa puɣusuyu ké na mə na-we í təkɪ mə təɣənasɪ. Ye pa we timpi, feele na tusuyu wenna. ¹⁴ Alaa yem yem nyəma ke pa pəkəɣi tam. Paa nyəɣəsəyi isayatu lapu, na pá tsvəyi acamaa acamaa. Pa pəɣəlaya nyənuyu fei yəɣətuyu. lso təɣsa-weɣe mpusi ké. ¹⁵ Pa yela mpaav kupayku ké na pá tooliɣi. Posəw pəyalu Palaam ikpate ke pa təɣaa. Ílé i ka səələna liɣitee na í nyi si kawalaya lapu taa ké i ká hikina-ye. ¹⁶ Ama pa kaləna-i i kaanutu tənə tə tə. Kupam, kraɣaya alvnyəɣka ɣka kaa yəɣətəɣi tə ka yəɣətəw isu yulu, na pé kra lso kuyəɣətutu teləsulu ke i kumeləkulaputu nti tə təlate, na í ye le lapu.

¹⁷ Yəlaa pane pa wee ké isu hila nna a nyəwəwə tə, na isu tev piluyuu na heelimuyu kusɪ-ku tə. lso tema-weɣe pa təcaɣale caav ke səkrətiile anaam taa. ¹⁸ Kalampaani təm na kumelənyəntu ke pa kraaləyi. Yuluwəetu kunyuləɣ asilima nyəɣ ke pa tsvəɣəna mpa pa lu nəwəwə ké yəlaa toollaa heku tə. ¹⁹ Na pá heeliyi pele si paa waasi-we na pá pəsi kasayampiya. Pəyele yaasi kəwakəlɪ kra mpe pa mayamaya ke yomle ké. Pə taɣa pulu, ye mpi pə maləna yulu, i pəsa pə yom ké. ²⁰ Tampana təw, ye yəlaa nyəmá Tacaa na tá Yatv Yesu Kilisiti na pé ləsa-weɣe antulinya isayaymakəluyu taa, na pé kəw iləna

antulinya tasa-weye isayanhmakeluyu mpi na pə kra-weye yomle, kancaalaya nyəm lapa sooci na waali nyəntu. ²¹ Ye pa taa nyi tampana mpaav, sana kele na mpi pa tema-kuyu nyəm na pá ha kuheelitu kupampantu nti pa teləsa-we təyə siyile tə. ²² Nti tə mayana-we tə tə lapa teitei ké isu pa tukuyu ituule təyəle si: Haya mələa na ká təyə ka tətə. Pa sə afa təpaipai na í məli afəla taa na í tasa həntuyə.

3

Tacaa kəntə təm

¹ Ma taapalaa, ma takəlaya naale nyəhka ntə ma tu-meyə hmaav tə. Nti ma təssa-meyə ma takəlası nsi si naale si taa tə ma caa ké si pə tu-meyə huwəe kupaana ke mə ləmayasəe taa na í taa həe. ² Ma caa ké si í təssi təm nti ləo kuyəyətutu teləsəlaa nanj nyəma ka yəyətə hatuu ləh tə, na Tacaa na tá Yatv kuheelitu nti mə tillaa səyəsə-me tə. ³ Kancaalaya ile í nyi teu si yəlaa ká kulı kuyəe kantəkaya nyəh taa mpa paa təh pa mayamaya pa kuyuləh tə, na paa wəh-mə. ⁴ Haləna paa pəssi-mə si: í taa tə si í ká məli ya? Na haləna saha í we le? Ta caanaa ná kulaa kele na pele pá si, na tuu pa hman antulinya tə í tə í təyəle mpv, pulv ta layasi. ⁵ ləo yəyətəna hatuu ləh taa na pə lá isətənyu na tətə. Ama təm tənəyə mpe pa səwa təfaa. Tətu fayana lum, na lum ke pa lapəna-ti. ⁶ Na pə kaasi lum mpi pə waasəna tuu ləh antulinya təwasawasa na pə wakəli-ı. ⁷ Kayana ləo kuyəyətutu kuləmtu nti tə suna isətənyu na tətə, si pu te na pə wə-təyí kəkə ke kuyəhku paa huuna asayaa na pá wakəli-we tə.

⁸ Ma taapalaa, natəli tə wəna pə ta mvna isu í ká sə tə tə. Ntəyəle si kuyaku kuləmvuyə we Tacaa ké isu pusi iyaya, na pusi iyaya náá wəe-ı isu kuyaku kuləmvuyə. ⁹ Tacaa təma si í ká la nti tə, pə taya isu í we kaninika na tə lapv isu ləlaa huukuyə tə. Ama suulu ke í huləyí-mə. Mpi tə, u caa si yulv nəyəlv í le, paa pəntu ké awe. Ama í caa ké si yəlaa təna í layasi təntə kupante.

¹⁰ Paa na mpv tə, Tacaa kuyaku kəh kəntə ké isu hmulv kəhuyə tə. ləo tənyu ka muki yem ké kuyəhku, na pə kəkəlyu ká la səyəntu. Kəkə ká nyaya isətənyu tə nyəm təna, na pu nyaya ate na í nyəm təna. ¹¹ Pə kəh pə tənaya wakəlyu ke mpuyəle, ile mu nyəna ntəyə mə cakəle. Mə yaasi ká te na í hólí si í matəna ləo, ¹² na í təhna ləo kuyaku, na í lv teu si kuyaku hku kó tala ləh. Kuyəhku kəkə ká nyaya isətənyu, na kv tə nyəm təna ká hoona ká hanaya. ¹³ Ama ləo təma si í ká te na í ləsi isətənyu kufaluyə na tətə kufatv, na tampana tike ká wəna pə taa. Nti tá təhna təyəle.

¹⁴ Ma taapalaa, pə tə ké í ká lv teu na í lá kupama ke ləo isəntaa na í taa na isayətu natəlyí mə kin, na mə na-ı í ciiki na í təh kuyaku hku. ¹⁵ í nyəna Tacaa suulu na í ná, í suulu unı í yelina na pə ya mə nyəh. Ta taapalv kupəh Pəli hma-mə na í keesi-meyə pə təm na ləmayasəe nna ləo ha-ı tə. ¹⁶ Mpyóyó í hmaaki í takəlası təna taa ké timpi timpi í yəyətəyí təm tənə tə. í takəlası taa huwəe cəkənav we katə ke tiili tiili, iləna isəkpeetəe nyəma na mpa pa fei təh tə pele pa keeki pə huwəe. Na hpyóyó pa keeki ləo Təm taa təmnaa lentı tətə. Pa mayamaya pa lepu ke pa təhna caav ke mpv.

¹⁷ Ma taapalaa, pənente mə isə kulaa. Pə tə ile í taa yele na yəlaa asayaa kupuyusutu tolisi-mə, na pə kə na timpi í səhna təca tə pə layasi-meyə ləntə. ¹⁸ Ama í wəe na í puki ləlv ké Tacaa na tá Yatv Yesu Kilisiti pəelee na í nyəm təm taa. Pə krayav saha haləna tam tə, teeli tv nté unı. Ami.

TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏŇKA ŇKA

YOHAAŇI
NMAAWA TƏ

Kutlutu

SeyesəŇ krai nyəŇ paɣale ka we saa wei Yohaani Ňmaakaya i takəlaya təɣə. SeyesəŇ krai nyəŇ inu i taa leŇku nté si mpi pə naaku isentəw tə pə ke isayam ké. Mpi pu naaku təɣəle kupam. Pə təw ké pa seyəsaya si pə ta muna Yesu í weena yulu wəetu, mpi tə i ké ləw ké. Ama Yohaani na hulaa təfoo si Yesu ké ləw, pəw i ké yulu, pəyele i ké Feesuyu.

Isəna pa faɣa Yohaani I takəlaya tə:

Kutlutu, titite 1:1-4

Tə wəe nyaaləm taa isu ləw, titite 1:5-2:17

Kilisiti kolontu təm, titite 2:18-29

Mpi pa nyəŇna si yulu ké ləw pəyaya tə, titite 3

Tampana na pəpətu pə faɣaw, titite 4:1-6

Isəw ké səwlyu, titite 4:7-21

Taa təm mpi pə kəlaa tə, titite 5

Weesuyu təm

¹ Weesuyu Təm ke tə Ňmaa-meyə takəlaya taa cənə. Təm nti tu we kancaalaya ké, na tə nu-ti, na tə na-ti na ta isəpee, na tə nyəni-təɣi teu, na tə niŇ tokinaa. ² Waatu wei weesuyu kune ku kəma tə tə na-ku. Pə təw ké tə heeliyi-me na tə kraaliyi-meyə weesuyu Ňku ku teŇ tə ku təm. Tacaaw cəwəɣə ku wəe na pə kuli-ku na pə hólí-tu. ³ Nti tə nawa na tə nuwa təɣə tə heeliyi-me tətə, si í krentəna-tuyv tá na Tacaaw na i Pəyaya Yesu Kilisiti ta krentuyv taa. ⁴ Tə Ňmaa takəlaya si tə heeliyi-meyə təm tənəyə na tə laŇa hólumi teu.

Isəw wəe ké isu kəkə səwəŇka

⁵ Nti tə nu Yesu Kilisiti kiŇ na tə heeliyi-me təɣəle si, ləw wəe ké isu kəkə səwəɣə Ňka ka naa tə, na paa səkpetiya kai fei i kiŇ. ⁶ Ye tə yəɣətəyi si tá na ləw tə krentaa na pəyele na tə təŇna səkpetuyv taa ké təntə, tə ké pəpətuna ke tá yəɣətaya na tá kulapəle pə naale pə taa ké. ⁷ Ama ye tə təŇ tənəŇ taa isu ləw mayamaya wəw tənəŇ taa tə pə krentəyi-tuyv, na i Pəyaya Yesu caləm kpiisiyi-tuyv ta isayatu təna.

⁸ Ye tə yəɣətəyi si tə wəw isəntə tə tə feina isayatu, ta mayamaya ke tə puɣusiyi, na tampana fei tá kiŇ ke paa pəw. ⁹ Ama ye tə heela ləw ké tá isayatu, tə pəsəyi na tə tu-i naani. Pə taya pulv təw, i təŇəyi siɣisuyu ké, ləw i ká husi tá isayatu na í kpiisi ta kawalası təna təpəpai. ¹⁰ Ye tə yəɣətəyi si tə ta la isayatu, ləw ké tə yaaku pəpətu, na tu muɣi i təm.

2

Kilisiti kele ta sənlu

¹ Ma piya, ma Ňmaa-meyə tənə inəyi si pə la na í taa la isayatu. Ama ye pə tu yelaa na nəɣəlv la isayatu, ləw tə wəna ta təm taɣanlv ke Tacaaw kiŇ. Inəɣəle Yesu Kilisiti wei i ké tampana təŇlv tə. ² Pə taya pulv, Yesu Kilisiti inəyi pa lapa kətaya si pə taɣani tá isayatu, na pə taya tá tike tá isayatu, ama na yəlaa təna təpai isayatu tətəɣə.

³ Ye tə təŇəyi ləw kuheelitu ləw tu cəkəna si tampana tə nyəmá ləw. ⁴ Ye nəɣəlv təma si i nyəmá ləw, na pəyele puntu u təŇəyi i kuheelitu, puntu ké pəpətu ké, na tampana fei i kiŇ. ⁵ Ama wei i təŇəyi ləw kuɣəɣətutu tə puntu səwəna ləw na tampana təkpataa. Mpi pə yeki na tə nyəŇ si tá na ləw tə krentaa yaa tə ta krenti təɣəle. ⁶ Ye wei i yəɣətəyi si í na ləw pa krentaa, puntu í tə təntə nte Yesu ka təma tə.

Kusəsutu kufatu

⁷ Ma taapalaa, pə taya kusəsutu kufatu natələyi ma Ňmaa takəlaya si ma heeliyi-me. Ama kusəsutu kupəntu nti pə heela-meyə hatuu kancaalaya təɣə. Na kusəsutu kupəntu

ntəxəle təm nti í tema nuw tə. ⁸ Paa na mpv pə we isu kvsəsutu kvfatu təw ké ma ηmaa-meɣe takəlaya, pə hula tə tampana ke Kilisiti kiŋ na mə kiŋ tətə. Səkrətuɣu keelaa na tampana kəkə tema nav tənyau.

⁹ Ye wei ı yəɣətəɣi si ı we tənəŋ taa na pəyele ı taa kraana ı yulətəɣəntələ, səkrətuɣu ta ceta puntu təw se. ¹⁰ Ama ye wei ı sələɣi ı yulətəɣəntələ, puntu wenna tənəŋ taa, na pulv mpi pu pəsi na pə tusi lelə na íl í lá isayatu tə pə fei ı kiŋ. ¹¹ Ama səkrətuɣu nyaləna wei unı ı taa kraana ı yulətəɣəntələ tə ı təw. Ku taa ké ı təŋ, ı ta cekəna ı təpote. Mpi tə, səkrətuɣu yuləsa ı isə tə se.

¹² Ma piya, pə husa mə isayatu ke Kilisiti təw təɣə ma ηmaa takəlaya na má heeliyi-me. ¹³ Caanaa mə mə nyəmna wei ı ka we hatuu kancaalaya tə, pə təw ké ma ηmaa takəlaya si má heeliyi-me. Ifəpiya mə, mə kəla isayav təɣə ma ηmaa takəlaya si má heeliyi-me.

¹⁴ Piya, mə nyəmá Taca təɣə ma ηmaa takəlaya na má heeliyi-me. Caanaa mə, mə nyəmá wei ı ka we hatuu pə kancaalaya tə, pə təw ké ma ηmaa takəlaya na má heeliyi-me. Ifəpiya, mə wenna toma, na ləw Təm cakı mə taa, na í kəla isayav, pə təw ké ma ηmaa-meɣe takəlaya.

¹⁵ Í taa səlɪ antulinya, paa mpi pə tu ké antulinya nyəm mayamaya tə, í taa səlɪ. Ye nəɣəl səlɪ antulinya, puntu ta səlɪ Taca tətə. ¹⁶ Pə təna mpi pə ké antulinya nyəm təɣəl, yulətənuɣu kənyuləŋ isayəŋ, na yulv naakuyv pulv na pə isəsəemle kraí tə, pə taya Taca kiŋ ke pə lunaa. ¹⁷ Antulinya na pə təna mpi yəlaa naakı ı taa na pá nyuləɣi tə pə təŋna tem ké. Ama wei ı lakı ləw luɣu nyəntu tə puntu cakəna tam.

Kilisiti kolontu

¹⁸ Ma piya, antulinya tem wəsa ké. Í tema nuw si Kilisiti kolontu ka lu. Təw, kayana ı kolontunaa mpe pa lu paɣale ké tənyəw. Pə təw ké tə nyəmnaa si pə wəsa tem ké. ¹⁹ Yəlaa panə pa taa ké ta nyəma na tampana se, pə təw ké pa lu tá taa. Ḿpóɣú mee, ye paa ké tá nyəma, pa taa lu tá taa se. Ama pa lu ta taa ké si pə húlí teu si pa taa nəɣəl taa ké tá nyəŋ na tampana.

²⁰ Ye mə íle Feesuyu Nəŋtu wei Kilisiti tisa paa mə taa wei ı təw tə unəɣi í hikaa, na mpv pə yelina mə təna í nyəmá tampana. ²¹ Ye mpv pə taya isu í tá nyı tampana təɣə ma ηmaa-me si má heeliyi-me. Ama isu í nyəma-ye, na í nyəmá tətə si pəpətu natəli tə fei tampana taa tə pə təw ké.

²² Aweyele pəpətu íle? Wei ı yəɣətəɣi təfoo si Yesu tá ké Kilisiti tə puntu nté pəpətu. Na nəɣəle Kilisiti kolontu. Puntu kpeŋna Taca na ı Pəyaya ké na í kisi. ²³ Ḿpóɣú mee, ye wei í kisa Pəyaya, puntu kisa Taca tətəɣə. Na ye wei í nyəmá Pəyaya, puntu nyəmá Taca tətəɣə.

²⁴ Pə təw ké í ká la kookalı na í təkı təm nti ı nu hatuu kancaalaya təɣə mə taa ké teu. Ye ı təkə wenti í nu kancaalaya təɣə mə taa íle mə na Pəyaya na Taca í ká kpeŋtı na í caya mpv. ²⁵ Kilisiti təma si ı ká ha-tuyv mpi təɣəle weesuyu ηku ku kaa té tə.

²⁶ Mpa pa pəkəɣi si pá puɣusi-me tə, pa təw ké ma ηmaa-meɣe tənə unı si má heeliyi-me. ²⁷ Ye mə íle Kilisiti tisa ı Feesuyu ke mə təw ké. Na ı Feesuyu wəv mə kiŋ tə nəɣəl u nəkəyi-meɣe natələɣi húlóɣú tətə. Feesuyu huləɣəna-meɣe pə təna na tampana ke ku səɣəsəɣi, ku səɣəsəɣi pəpətu. Pə təw íle í təŋ Feesuyu kəsəɣəsətə na mə na Kilisiti í kpeŋtı mpv.

²⁸ Nn ma piya, mə na Kilisiti í kpeŋtı na í caya mpv, na tu tu-ı naani ké waatu wei ı ka lu tə, tə kaa kuu fəele ke ı isentaa ké kuyəŋku ı ká kəw tə. ²⁹ Í nyəmá teu si siyisuyu ke Kilisiti ná təŋəɣi, mpv tətəɣə í ká nyı si yəlaa təna mpa pa təŋəɣi siyisuyu tə pa ké ləw piya ké.

3

ləw piya

¹ Í nyəni isəna mpi Taca səlɪ-tv tə ı paasaa ké na í səlɪ-tv na halı pá yaa-tv si ı piya, na tə tu ké ı piya nsəɣi. Í tá ná mpi pə təw antulinya nyəma ta nyı-tv təɣəle. Pa taa nyı ləw təɣə pa ta nyı tá. ² Ma taapalaa, kayana təw ké ləw piya ké, íle pə ta kulita isəna

tu te na t́ wee t́ pə t́ t́ t́ keelee na ṕć. Paa na mpv t́ nyámá sí Kilisiti kəŋ na í lu t́ tu nəŋəsəna-í ḱ, mpi t́ tu ná í weetu. ³ Yəlaa t́na mpa pa t́eləŋi Kilisiti ke mpv t́ ṕ t́ t́ anəŋi pa t́ŋi na ṕ lá kupama isu Yesu Kilisiti keu kupəŋ t́.

⁴ Yəlaa t́na mpa pa laki isayatu t́ lə kúsəsutu ke pa kreesəŋəna. Pə t́ŋa pulv, isayatu lapv kena kúsəsutu kreesənav. ⁵ Na í nyámá teu sí Yesu Kilisiti kəmayə sí í ləsəŋi yəlaa isayatu na í lə. Í mayaməŋa í feina isayatu ke paa pəc. ⁶ Pə t́ t́ ḱ ye í na wei pa krentaa, pə cəpa pntv na isayatu lapv ḱ. Ama ye wei í wee na í t́ŋna isayatu lapv, í ta na Yesu na í ta tu nyəmi-í.

⁷ Ma piya í taa yelee na nəŋəlv puŋusi-mə. Ye wei í t́ŋəŋi tampana, pntv mayaməŋa ḱ tampana tu ḱ isu Yesu Kilisiti. ⁸ Ye wei í wee na í t́ŋna isayatu lapv, uləŋv t́nna pntv. Pə t́ŋa pulv uləŋv lapəna isayatu ke hatuu kancaaləŋa. Pə mayaməŋa pə t́ t́ təkpe m ḱ lə Pəŋəŋa kəma sí ka wakələŋi uləŋv t́ma t́nəŋnəŋ.

⁹ Wei í ḱ lə pəŋəŋa t́ pə cəpa-í na isayatu lapv ḱ. Pə t́ŋa pulv, í ta ke sətə t́tə, í t́ma weesuŋu tu ke pəsuvv ḱ. Na lə kelee í Caa, ilə í kaa pəsi na í t́ŋna isayatu lapv. ¹⁰ Í naa mpi pə ye ḱ na ṕ nyəŋ lə piya na uləŋv nyənsí t́ŋəlv. Wei u t́ŋəŋi tampana yaa u sələŋi í yulvŋəŋəntəle t́ í ta ke lə pəŋəŋa.

Təma sələŋv təm

¹¹ Ntí í nuwa hatuu kancaaləŋa t́ŋəle sí t́ sələŋi t́ t́ma. ¹² Pə fei sí t́ la isu Kayini ka lapv t́, í ka ḱ isayav nyəŋ ḱ na í ḱ í neu. Na pepe t́ t́ ḱ í tu kv-í t́? Í neu lakaya kusiyisim na uní í lakəŋa isayam t́ pə t́ t́ ḱ.

¹³ Apalaa mə, ye antulinya yəlaa taa kpaana-mə, t́le t́ taa la-məŋe piti. ¹⁴ Tə nyámá sí t́ lu t́sətə ḱ na t́ svv weesuŋu t́hikile. Tə sələla ta yulv t́ŋəntələnaa t́ŋə t́ nyámá mpv. Wei u sələŋi í lel v t́ í we səm taa ḱ, í ta luta. ¹⁵ Yulv wei í taa kpaana í yulv t́ŋəntələle t́ í ḱ yulv ḱ ḱ, na mə nyámá sí yulv ḱ feina weesuŋu ŋku kú t́ŋ t́. ¹⁶ T́ t́ t́ ḱ Yesu Kilisiti lə í weesuŋu. Mpi t́ nyámá sí yulv sələla í lel v t́ŋəle. Ye mpv pə wee ḱ sí taa lə t́ weesij ke ta t́ŋəntələnaa t́. ¹⁷ Ye yulv wena kelee, uləna í ná pə caala í yulv t́ŋəntələle na í ta toosi í təm sí pulv, weentv uní í pəsəŋi na í t́ sí í sələla lə kelee? ¹⁸ Ma piya t́ taa makí nəəsi taa ḱ yem ḱ t́ t́ma sələŋv təm. Ama t́ lakası í h́léləŋi t́tə sí t́ sələla t́ma na tampana.

lə naani t́ŋv

¹⁹ Mpi pu yelee na t́ nyí sí tampana ke t́ t́ŋəŋi t́ŋəle. Pu yelee na t́ weena naani ḱ lə isentaa. ²⁰ Ye pə heeliŋi-t́ŋv hatuu t́ lotu taa sí t́ fei teu, t́ nyámá sí lə kəla t́ lotu taa nyəntv t́nəŋa t́əv na í nyámá pə t́na t́pai. ²¹ Ma taapalaa pə t́ t́ ḱ ye pə ta heeli-t́ŋv natələŋi hatuu t́ lotu taa, t́ kaa nya lə isentaa kelee paa pəc. ²² Tə t́ŋəŋi í kvheelitu na t́ laki mpi í caa t́ pə t́ t́ ḱ í ha-t́ŋv pə t́na mpi t́ sələməŋi-í t́. ²³ Ntí í tu-tu t́ŋəle í Pəŋəŋa Yesu Kilisiti təm mŋv na sí t́ sələŋi ta t́ma isu Kilisiti tu-tu sí t́ laki t́. ²⁴ Ye wei í t́ŋəŋi lə kúsəsutu pntv krentəna lə ḱ na lə we pntv waalı. lə ha-t́ŋv í Feesuŋu t́ŋə t́ nyámá sí lə we t́ waalı.

4

lə na Satani pa feesij fayav

¹ Ma taapalaa, nyente yəlaa mpa sí lə Feesuŋu tii mpe pa t́ t́ t́ í taa mŋv pa t́na pa təm ke yem. Í t́e pa waalı na í ná sí feesuŋu ŋku kv ḱ lə nyəŋkv yaa ŋku. Pə t́ŋa pulv, lə kvŋəŋəttv t́ləsəlaa pəpətvnaa kvpiŋ yana na antulinya. ² ləna í ḱ nyəna sí lə Feesuŋu nyéma t́ŋəlv, ye wei í t́ŋ sí Yesu Kilisiti pəsa yulv na tampana ilə lə Feesuŋu tu nté. ³ Ama wei u tisiŋi sí Yesu pəsa yulv na tampana t́ lə Feesuŋu fei í kiŋ. Kilisiti kolontu nyəŋkv tu nté pntv. Í ḱ nuwa sí í ḱ kəv t́, í t́ma kəntə ke antulinya taa.

⁴ Ama ma piya mə mə ḱ lə nyéma ḱ na í kəla lə kvŋəŋəttv t́ləsəlaa pəpətvnaa. Pə t́ŋa pulv, Feesuŋu ŋku kv we mə kiŋ t́ kv kəla feesuŋu ŋku kv we antulinya nyéma kiŋ t́. ⁵ Antulinya yəŋətaŋa ke pa yəŋətaŋi, na antulinya nyéma nukí pa təm ke pa ḱ antulinya nyéma t́ pə t́. ⁶ Ama t́ ilə, lə t́nna t́. Na wei í nyámá lə t́ uní í nukəna

tá tòm, wei i ta ke lso nyəh tō u nuki tá tòm. Mpi pu yele na té nyəh tampana Feesuyu na feesuyu ŋku ku tolisiyi yəlaa təɣəle.

lso ke sɔɔlɔv

⁷ Ma taapalaa, í yele na té sɔɔlɔv təma, pə taya pulv lso kin ke sɔɔlɔv lunaa. Na wei i sɔɔlɔv i yulɔtəɣəntəle təɣəle lso pəyaya na puntv nyəma lso ké. ⁸ Ama wei u sɔɔlɔv i yulɔtəɣəntəle tə, puntv ta nyi lso. Pə taya pulv lso ná ké sɔɔlɔv tə se. ⁹ lso tilina i Pəyaya ikpamle ke antulinya taa si té ná weesuyu ke ka tɔɔ. Təv, mpi lso hulənaa si i sɔɔla-tv təɣəle. ¹⁰ Na isəna pə hulaa si sɔɔlɔv tòm təkpeɔ təɣəle timpi tá tá sɔɔli lso na un i sɔɔli-tv na í tili i Pəyaya si pə husi tá isayatu ke ka tɔɔ tə.

¹¹ Ma taapalaa, lso ná tá kisi-tɔvɔv mpuvɔle sɔɔlɔv, ile pə wee ké si tá tətə taa sɔɔlɔv mpuvɔv tá təma. ¹² Nəɣəlv ta keesita lso se. Ama ye tə sɔɔlɔv tá təma, lso we tá waali ké na i sɔɔlɔv naa tá kin təkəlekele.

¹³ lso ha-tɔvɔv i Feesuyu təɣə tə nyəma si tə kpentəna-i na i we tá waali. ¹⁴ Tə nana ta isəle ké na té heeliyi təfoo si Taca tila i Pəyaya si ká la antulinya Yatv. ¹⁵ Ye wei i yəɣətəyi si Yesu ké lso Pəyalv, lso we i waali ké na puntv kpentəna-i. ¹⁶ Sɔɔlɔv mpi lso sɔɔla-tv tə tə nyəma-wi, na tə təma-wi na tá taa.

lso ké sɔɔlɔv tv ké, ile ye wei i sɔɔlɔv i lelv, puntv nyəma lso na lso we i waali. ¹⁷ Mpi pə húlɔvɔv si ta təma sɔɔlɔv tu fei pá yəɣətə təɣəle si tə kaa nyana pulvɔv paa pəcəɣə lso hɔvle nté tə wule. Pə taya pulv, isəna Yesu Kilisiti təma antulinya taa tə mpuvɔv tá təma. ¹⁸ Səɣəntv sɔɔlɔv ta ke sɔɔlɔv. Ama sɔɔlɔv mpi pə ké tampana nyəɔ tə pə yasəyi səɣəntv ké. Pə tɔɔ ké səɣəntv sɔɔlɔv ta ke sɔɔlɔv kupaŋku nakuli. Pə taya pulv, saləka kəŋna na səɣəntv.

¹⁹ Ye tá, lso laaləna-tɔvɔv sɔɔlɔv ilena taa sɔɔli-i. ²⁰ Ye nəɣəlv nəɣə taa luwa si: Ma sɔɔla lso. Ama ye i yulɔtəɣəntəle, u sɔɔlɔv ilé, puntv ké pəpətv ké. Ye i ta sɔɔli i yulɔtəɣəntəle wei i naaki tə isənaɣa i ká sɔɔli lso wei u naaki tə? ²¹ Kusəsutv nti Kilisiti tv-tv təɣəle si: Pə wee si ye wei i sɔɔla lso, puntv í sɔɔli i yulɔtəɣəntəle tətəɣə.

5

Ta kəlvɔv ke antulinya

¹ Yulv wei i təma i taa si Yesu kele Kilisiti tə, puntv kena lso pəyaya, na ye wei i sɔɔla piya caa, puntv sɔɔla piya tətəɣə. ² Tə sɔɔlɔv lso na té laki i kusəsutv təɣə tə nyəma si tə sɔɔla i piya. ³ Tə təŋəyi lso kusəsutv təɣə pə húlɔvɔv si tə sɔɔla lso. Na lso kusəsutv ta kəli-tɔvɔv kate. ⁴ Pə taya pulv tɔɔ paa lso pəyaya ŋka ká pəsəyi na ká kəli antulinya ké. Tə təma lso na ta taa təɣə tə kəla antulinya. ⁵ Awe pəsəyəna na í kəli antulinya, ye pə taya wei í tɔvɔv i taa si: Yesu kele lso Pəyalv tə i paasi?

Kilisiti tɔɔ tampana hulvɔv

⁶ Yesu Kilisiti kele wei i kəmvna lvm na caləm tə. Pə taya lvm tike ke i kəmvnaa, ama na caləm tətəɣə. Na Feesuyu ləsəyəna seliya si mpuvɔv pə wee. Pə taya pulv Feesuyu kena tampana tv. ⁷ Seliya nyəɔ we tòm tooso ké. ⁸ Feesuyu na lvm na caləm, na pə təna pə tooso isəntə u kpəsəyəna təma. ⁹ Ye yəlaa ləsəyi seliya tə mvɔv. Təv, lso nyəh ná kəla yəlaa nyəma təcayacaya. lso seliya kele wei i ləsa i Pəyaya tɔɔ tə. ¹⁰ Pə tɔɔ ké wei i tɔvɔv lso Pəyaya na i taa tə puntv cəkəvna seliya inɔvɔv hatuu i taa. Ama ye wei u tɔvɔv i taa na lso, puntv yaa lso ké pəpətv ké. Pə taya pulv tɔɔ, i ta mv seliya wei lso ləsa i Pəyaya tɔɔ tə. ¹¹ Na seliya wei lso ləsəyi təɣəle si: l ha-tɔvɔv weesuyu ŋku ku tɔvɔv tə, na i Pəyaya celəna-tɔvɔv-ku. ¹² Ye wei i kpentəna Pəyaya, i hika weesuyu kune inəyi. Na wei i ta kpentəna lso Pəyaya tə puntv kaa na-ku.

Weesuyu ŋku ku tɔvɔv tə kv tòm

¹³ Ma ŋmaa takəlaya na má heeli-mɔvɔv mpuvɔv si mɔv mpa í təma mə taa na lso Pəyaya tə í hika weesuyu ŋku ku tɔvɔv təɣə. ¹⁴ Tə nyəma si ye tə sələməyi lso ké mpi pə ké i luyv

nyəm tɔ, ɪ nukɪ tɔɔ kɛ́ tá naani tɔɔ sɔsɔm kɛ ɪ tɔɔ. ¹⁵ Isəna mpi tɔ nyəm sɪ ye tɔ səlɛmɛyɪ-ɪ pulɔ ɪ nukɪ tɔ, mpv tɔtɔɔ tɔ nyɛmá sɪ ɪ haɔ-tuyv mpi tɔ səlɛmɛyɪ-ɪ tɔ.

¹⁶ Ye nɔyɔlv nawa ɪ taapalv na í lakɪ isayatu nti tu kɔɲna sɛm tɔ, pə wɛɛ sɪ puntv í səlɛmɛna ɪ taapalv na lɔ kɛ́, na lɔ ha-ɪ weesuyv. Isayatu nti tu kɔɲna sɛm tɔɔ ma tɔɲ. Isayatu nti tɔ kɔɲna sɛm tɔ pə taya tɛlɛ tɔ tɔɔ kɛ́ ma tɔɲ sɪ í səlɛmɛna. ¹⁷ Pə tɔna mpi pə ta siyisi tɔ pə kɛ́ isayatu kɛ́. Ama isayatu lentɔnaa wɛɛ na tu kɔɲna sɛm.

¹⁸ Tɔ nyɛmá sɪ lɔ pəyaya nakəlɪ ka kaa wɛɛ na ká tɔɲna isayatu lapv. Pə taya pulv, lɔ pəyaya kentina ɪ tɔɔ, na isayav kaa kpaya pulvɔ ɪ tɔɔ.

¹⁹ Tɔ nyɛmá sɪ lɔ tɔna-tv, na isayav niɲ taa kɛ́ antulinya tɔna ná wɛɛ.

²⁰ Tɔ nyɛmá sɪ lɔ Pəyaya kɔma na ká lá na tɔ hii layatu sɪ tɔ nyɪ tampana lɔ. Na ta na-ɪ na ɪ Pəyaya Yesu Kilisiti tɔ kpɛntaa na tɔ wɛɛ mpv. Inəɣɛle tampana lɔ, inəɣɛle weesuyv ɲku ku tɔɲ tɔ.

²¹ Ma piya, í la laakalɪ na tuɲ.

TAKĒLAYA NAALE NYĒŪKA ŪKA

YOHAAANI
NMAAWA TŌ

Kutlvtu

Takēlaya kanē ka taa ulē ūmaalv ha i tēyi hētē ke si sōsō. Í tasēyi i takēlaya kallaa ke apalvtu si pa tēŷ tampana na sōlvu. Í kraalēyi lso sēelaa si pa la laakali na pōpōtu sēyesēlaa. Ulena í tēki i takēlaya na sētū.

Isēna pa fayā Yohaani II takēlaya tō:

Tampāna tēŷu na sōlvu, 1-6

Laakali lapu na sēyesēlaa pōpōtūnaa, 7-11

Sētū, 12-13

Sētū

¹ Sōsō ma, má ūmaakēna takēlaya kanēye alv wei nyá lso lēsa tō, na nyá piya mpa ma sōlaa na tampāna tō. Pē taya ma tike ma sōlēna-me, ama pa tēna mpa pa nyēmá tampāna tō pa sōla-meye. ² Pē taya pulv tō, tampāna ke tē tōkaa na anēyi tu tēki tam.

³ Tacaa lso na Tacaa inu i Pēyalv Yesu Kilisiti pá hólí-tvū pēlēe na suulu na pá ha-tvū alaafāya na pēcō tē hiki kuvōŷ inēye tampāna na sōlvu pē taa.

Tampāna na sōlvu pē tōm

⁴ Ma lanlē huluma sōsōm ke timpi ma nawa nyá piya taa lensi tōka tampāna isu Tacaa tv-tv si tē tēki tō. ⁵ Ma wiikina-ŷ alv nyá, si tē sōli tá tēmayā. Ulē pē taya kuvōsutu kuvōtū natēli tē tō ké ma ūmaaki. Ama nti pē su-tvū tuu kancaalaya tōŷlē. ⁶ Lso kuvōsutu tōkuvō ntē sōlvu tēŷu, na kuvōsutu nti pē su-meye hatuu kancaalaya tōŷlē si í wēna sōlvu.

⁷ Pōpōtūnaa payāle yana antulinya ké, paa caa pá nu si Yesu Kilisiti pēsa yulv tētēŷelē ke tampāna. Yulv wei u caa í nu mpv tō pōntv ké pōpōtv ké, na inēŷlē Kilisiti kolontu.

⁸ Mpv tō í la laakali na mē ti, í taa yeke na mē tēmlē kawaaya le. Pū tē na pē felī-meye kuvōntv ke sōsōm.

⁹ Ye wei í ūmaana Kilisiti sēyesvū tō si kv ta mayā-i, pōntv na lso pa fayāa ké. Ama ye wei i tēŷa Kilisiti sēyesvū, pōntv krentēna Tacaa na i Pēyalv ké. ¹⁰ Ye nēŷlv kōma na pē tá ké sēyesvū kuvōŷē i sēyesēyi, í taa tēe pōntv waali si í svv mē tēyāya, na paa sētū mayāmayā í taa sēe-i. ¹¹ Pē taya pulv, ye wei i sēe-i pē wē isu í na pōntv pa pēela nēŷ ke isayātū tēma nna i laki tō a taa ké.

Tēnaya nyēntv na sētū

¹² Tōm nti ma wēna si ma heeliyi-me tō tē tōwa, ulē ma nyulēyi si maa kōw mē tēye na má heeli-meŷē-ti na nēŷ na pē ha-tvū lanhulōmle sōsōlē. Ma kaa ūmaa-tēyi kuvōmaa ke takēlaya taa na ūmaalaya.

¹³ Nyá kōŷ wei lso lēsa tōtō tō, i piya sēeki-ŷ.

TAKĒLAYA TOOSO NYĒŊKA ŊKA

YOHAAANI
NMAAWA TŌ

Kutolutu

Apalaa mpa pa yaa si Kayusi na Temetiyusi tɔɔ Yohaani ŋmaa i takɛlaya kanɛ. Ama tɔ ta nyi pa tɔm ke teu. Nti Yohaani yɔɔta pa tɔɔ tɔɔle si pa tɔŋ tampana taa. Uena i keesayi-tuyv apalv wei pa yaa si Tiyotɛlefi tɔ i tɔm si i kɛ isayav.

Isɛna pa fayɔ Yohaani III takɛlaya tɔ:

Yohaani lɛsayi Kayusi aseeta, 1-8

Tiyotɛlefi tɔntɛ isayalɛ, 9-10

Temetiyusi tɔntɛ kupantɛ, 11-12

Sɛɛtv, 13-15

Sɛɛtv

¹ Sɔsɔ mɔ, ma ŋmaakɛna takɛlaya kanɛyɛ ma yulv kupanŋ Kayusi. Ma sɔla-ŋ sɔsɔm kɛ.

² Ma taapalv kupanŋ, ma koolee ntɛ si n cayaana nyɔ ti, na pɛ ha-ŋ tɔnyv taa alaafɔya isv nyɔ lɛsaya wɛv alaafɔya tɔ. ³ Ta taapalaa tala cɛnɛ uena pɔ heeli-m si n tɔka tampana kɛ pɛ tu fɛi, isv tuu lɔŋ n ka tu tɔkuyv-yɛ tɔ, uena ma lanlɛ hulvumv sɔsɔm.

⁴ Isv ma nukuyv si ma piya tɔŋayi tampana tɔ pɛ wɛ-m leleŋ kɛ pɛ tu fɛi.

Kayusi kupantv

⁵ Ma taapalv kupanŋ, paasɛnav mpi n paasɛna tɔ taapalaa halɛna pɛ kreŋna muvulaa mayamaya tɔ n kɛ yulv kupanŋ kɛ. ⁶ Yɛlaa panɛ pa puyvla nyɔ sɔlvuyv tɔm ke Yesu sɛɛlaa tɛna isɛntaa. Hai, ma wiikina-ŋ si n nyɛni lɛɔ na n sɛna-wɛyɛ pa mpaav tɔm taa. ⁷ Kilisiti tɛmlɛ lapv tɔɔ kɛ pa tv mpaav, pa ta tisi si mpa pa ta nyi lɛɔ tɔ pɔ sɛna-wɛ. ⁸ Pɛ muna Kilisiti tɛŋlaa ta taa tɔkɛna yɛlaa isv panɛ unv pa takanaa, na tɛ tv-wɛyɛ niŋ ke tampana tɛmlɛ nte pa lakv tɔ tɔ taa.

Tiyotɛlefi na Temetiyusi pa tɔm

⁹ Ma ŋmaa Yesu sɛɛlaa kpekɛle ke takiliya tɛnyɔv, na Tiyotɛlefi wei i pɛkɛyɛ si pa nyɛnɛyɛ-i pa sɔsɔ tɔ i kisi si unv i kaa mv ma tɔm. ¹⁰ Pɛ tɔɔ kɛ ye ma kɔma na mɔ kɔv maa kuli isayatɔm na pɔpɔtv tɔm nti i suu-tv tɔ tɔ tɔ na i nu. I ta yele i nyɛŋ unv se. Ta taapalaa mpa pa kɔŋ tɛna tɔ u muv-wɛ. Halɛna ye mpa pa caaki si pa mv-wɛ, i kalɛɔna-wɛyɛ na i nyaasi-wɛ na Yesu sɛɛlaa kpekɛle taa tɔɔnyv.

¹¹ Ma taapalv kupanŋ, taa kɛena isayalatv. Ama kɛena kupantv latv na n lakv. Isɔ tɛnna kupantv latv. Ye wei u lakv kupantv, puntv ta nyi lɛɔ kɛ paa pɛcɔɔ.

¹² Yɛlaa tɛna puyvlayɛ Temetiyusi kupantv kɛ, na i tampana mayamaya nɔ lɛsayi i nyuluyv tɔtɔ. Inayi tɔ tɔtɔ tɔ kuliyɛ kahuka ke i kupantv tɔɔ, na n nyɛmɔ teu si taa yɔɔta nti, nɔpuyv pɛ wɛɛ.

Tanaya sɛɛtv

¹³ Tɔm nti ma wɛna si ma heeliyɛ-ŋ tɔ tɔ tɔwaya, ulɛ ma kaa nɔki na mɔ ŋmaa-tɔyɛ kuvmaa ke takɛlaya taa na ŋmaalaya. ¹⁴ Ama ma nyuluyv si maa kɔv na mɔ na-ŋ nɔnɔv na tɛ caya na tɛ yɔɔti.

¹⁵ Isɔ i ha-ŋ alaafɔya, nyɔ taapalaa sɛɛki-ŋ.

Sɛɛ paa ta taapalv wei.

TAKƏLAYA ņKA
YUTI
NMAAWA TƏ
Kutulu

Yuti takəlaya ta siyisina yulu yaa kpekəle natəli. Iso seelaa tənaya pə krentaa. İle mpa pa seyesəyi pəpətu seyesəñ təyə Yuti yookina i takəlaya taa. İ hüləyi si mpe unı paa teesəna ké isu ləñ nyəma, na isətaa tillaa mpa pa kula iso təə na ilé i təyənı-we tə.

İsəna pa faya Yuti takəlaya tə:

Kutulu na seetu, 1-2

Pəpətu seyesəlaa na pa hūnaw təm, 3-16

Tampəna təñlaa í təkı pa taa təm ke teu, 17-23

İso kulum na ta waasulu Yesu pa samtu, 24-25

Seetu

¹ Maya Saaki neu Yuti, Yesu Kilisiti təmle tu.

Má ģmaana takəlaya kaneyə mpa Tacaa iso yaawa na í səəli-we, na Yesu Kilisiti ná təkə-we tə.

² Iso í huli-meyə suulu, na í ha-meyə alaafəya, na í tu-meyə təma səəluyu na pə təə səəəm.

Seyesəlaa pəpətunaa

(Piye II 2:1-17)

³ Ma taapalaa, ma lupa teu si nyuyə yapu təm nti tə ké tá təna tá təm tə pə təm ke má ģmaa-mə. Kəna pə caalı-m si má ģmaa-meyə takəlaya kanə na má səəsi-meyə apalutu na í yoo İsəsele nte iso ha təm kulum təə ké kpakpaa ke mpa i ti tə pə yoo. ⁴ Pə taya pulu təə, yəlaa asayaa napəli mpa pa suwa təkəu ké ta taa tə, mpe pa kəena tá iso pəele təm na pá kusəyəna pa asilima taa təntə təm nyuyə, na pá kisiyi Yesu Kilisiti wei i tike təkəñ i ke Tacaa na ta Səə tə. Pa təma kpaaluylu ke iso Təm takəlaya taa ké hatuu ləñ ke pa təm kuyə.

⁵ Paa na í ka təma-təyi nyəm təkpataa tə, pə wee si má tasa-meyə lentı təəsuylu ke isəna Tacaa yapa lseyeli yəlaa ke İcipiti taa na pə waalı í ku mpa pa ta təmi-i na pa taa tə. ⁶ İ təəsi si isətaa tillaa mpa pa laña ta hēena pəsuyə ģku pə ha-we si pa lakəna, na pá kuli na pá yele pa mayamaya pa lona tə, iso həkə-weyə alukpala ke tam təə, na í su-weyə ate səkpətuylu taa, na í təñna kuyaku səəəə. Ku wule ke i ká tu-weyə saləka. ⁷ İ təəsi si Sətəm na Kəməə na acaləe nna a cəəna-ye tə a yəlaa lakaya ké isu isətaa tillaa panə. Pa lakaya asilima kulaputu ké. Pa təñaya pa tənəñ kunyuləñ isayəñ wei i fei lapu tə. İle kəkə tam nyəñka nté pa saləka, na mpi pə lapa-weyə mpv tə pə kpaala paa wei ké təkəlekele.

⁸ Yəlaa mpa pa suwa təkəu ké ģpəyú mə həkə tə mpv pə mayamaya ke pəle pa laki. Pa toosee nna pa toosiyi na pá təñəyi mpv na pá laki tə anı a tūsəyəna-we na pá wakəlyi pa ti, na pá footiyi iso səəəəntu, na pá tükı isətaa teeli nyəma. ⁹ Iso taa tillu səə Misəeli ta la mpv. Moisi səpa na Misəeli na iləyəu pá həñı-i na pá yooki tə, Misəeli ta kuli nəyə na í ku iləyəu təm na kutuyə. Ama i təma-i ké si: Tacaa ká nana-ğ. ¹⁰ Yəlaa panə, mpi pa ta nyı tə mpəyi pa tükı. Na mpi pa nyəmə yem ké pa ti isu taale wontu mayamaya nyəñuyə tə, mpi pə kuyuna-we təkpataa. ¹¹ Pa təm we waiyo ké. Kayini ikpatə ke pa təñəyi, na pəyəlaya təə ké pa tolisa pa ti isu Palaam lapu tə. İsəna mpi Kolee ná kpeesəna Moisi tə ģpəyú pa lapa, iləna pá wakəli tənəñnañ. ¹² Ye pa we mə təyənasi tətəyələ, tusuyə wenna, na tənaya pa pəsəyəna pa acima na fəele tu fei-we, hiliñ haana. Pa wee ké isu tēv piluyuu na heelim kusı-ku tə, na isu tıñ wei paa pə tala i luluylu u lüləyi tə, na isu tıñ wei pa kpeəna i lila na í wuli yem təwəkəkə tə. ¹³ Pa kulaputu lüləsəyi fəele fei təma ke pa kiñ ké isu tēñku hula pááná nyəna təkuyə kuhulanə tə. Pa wee ké isu isətuluyasi kukpeəsi. Iso təma-weyə pa təcayələ caav ke səkpətiile anaam taa ké.

¹⁴ Atam saali kulelvu naatosompəɣəlaya nyəŋ nté Henəki, na inu i ka nana yəlaa pane pa təm ke hatuu ləŋ na í yəɣəti si: Í tu ŋkraŋŋ na í nu. Tacaa ká kəw na i ká kpeŋna i isətaa tillaa naŋŋ nyəma isu iyisi naanowa, ¹⁵ si i huəkəna yəlaa tənaya təm. I ká ku asayaa təna mpa pa kpeesəna lso na pá lá təma asayee ane a təna tə, na isayətəm nti kawalasi nyəma mpa paa see nəɣəlv tə pa tu-i tə pa təm. ¹⁶ Yəlaa pane, tam ké pa kəntəɣi na pá kaləɣi. Pa maɣamaɣa pa kənyuləŋ ke pa təŋəɣi. Kalampaani təm ke pa yəɣətəɣi, na mpa pa kiŋ kawaaya wee təɣə pa taləɣi.

Kantəkaya kuyeeŋ taa təma

¹⁷ Ama ma taapalaa me, mu təwsi nti Tacaa Yesu Kilisiti tillaa heela-meɣe tuu ləŋ tə. ¹⁸ Pa heela-meɣe si: Tampana təw, kuyeeŋ kuteesəŋ taa, yəlaa ká lu mpa pa təŋəɣi pa kənyuləŋ isayəŋ tə, na paa won-me. ¹⁹ Mpe pa yelina na faɣav kəŋ, pa yulwəetu ŋmakələna-we, pə taya lso Feesuyu. ²⁰ Ama ma taapalaa me, mu səwsi toŋ ke mə lso sɛɛv kɔpam naŋŋ nyəm taa ké tam. Í sələməna lso Feesuyu Naŋŋtu pəsuyv, ²¹ na í səŋ lso səwlvu təm taa ké tam na í taŋaa si Tacaa Yesu Kilisiti í ha-meɣe weesuyv ŋku ku tɛŋ təɣə i kɔpantu təw.

²² Sika nyəma təm í la-meɣe pətəwte. ²³ Í hə-we na í ləsi kəkə taa na í ya pa nyəwŋ. Ləlaa təm í la-meɣe pətəwtele tətə na səɣəntv. Ama pə kraɣav pa wontu nti pa yulwəetu asilima taanaa tə í taa tokina.

lso sam

²⁴ lso pəsəɣi na í te-meɣe təhotile təna taa, na í la na í səŋ i isəntaa na í feina kawalaya, na laŋhulvmlɛ kuyi-me. ²⁵ Ta Yatv lso wei inu i tike i ké lso tə i teeli na i səsəwntv na i pəsuyv na i toŋ ka we ípəɣy, ile pá wee ípəɣy saŋa taa na tam təw ké Tacaa Yesu Kilisiti təw. Ami.

KUKULUTU

Kutulutu

Kukulutu takelaya ηmaalv ka we tetv nti lum cōnaa na pá yaaki-ti si Patəmōsi tō tō taa ké. Iso seev tōo kunyōntōyōle ka tōyōnōna-i na í polo í cōosi tōna. Yesu seelaa kpeka naatosompōyōlaya wei i ka we Asii tetv taa tōyō í ηmaawa i takelaya. I tasa-weye apalvto si pá tōki pa taa tem na pá tēelōyi. I takelaya taa tōm payale cekēnav we kate ké. Mpi tō, mpi pō hōlēyi yaasinaa tōyō i ηmaawa i takelaya taa isu Yesu ke pō tōna pō kancaalaya, i ké awulaa wulav, na sōsaa sōsō, inōyōle Yuta tōyōlaya, inōyōle kōtōlāa kōtōlv. Pēcō inōyōle kōtōyā lwōyāyā. Yesu na i nyēma paa kēlōna hūve sōsōle waatu. Isōna pa fayā kukulutu takelaya tō:

Yohaani ké Kilisiti tillu, titite 1:1-8

Yesu seelaa kpeka naatosompōyōlaya takelasī, titite 1:9-3:22

Isō na Yesu Kilisiti pa seetu, titite 4-5

Takelaya na ka kutaalōtv naatosompōyōlaya, titite 6:1-8:1

Akantēē naatosompōyōlaya, titite 8:2-11

Tōm sōsō na wontu naale, titite 8:12-13:18

Yōlāa iyisi nunōwa na nule na liyiti (144000), titite 14

Isō pāánā kōpōnaa naatosompōyōlaya, titite 15-16

Papiloni hotuyū na llōyōv kpisuyū, titite 17-20

Isōtōnuyōv kōfaluyōv na tetv kōfatv Yosalem kōfalv, titite 21:1-22:5

Ma kōy nōōnō, titite 22:6-21

Takelaya kanē ka hūwēē

¹ Takelaya kanē ka taa kēesōyōna Yesu Kilisiti kula mpi pō tōo na í hōlí tō. Iso yelina si í hōlí i pōyalaa ke mpi pō wēē si pō kōy nōōnō tō. Kilisiti tilina i isōtaa tillu na í hōlí-tōyi i pōyalv Yohaani má. ² Na pō tōna mpi Yohaani má, ma nawa tōyō ma kēesaa. Na Iso kvheelutu na tampana nna a tōo Yesu Kilisiti kulaa tōyōlv. ³ Wei i kalōyi tōm tōnē, na mpa pa tv ηkraññ ke mpi pu la cele na pō yōyōta pō tōm tō, na pá tōka nti pa ηmaa cōnē tō, pōntōnaa ntē lelēy nūlāa. Pō tōyā pōlv, mpi pō wēē si pu la mpv tō pō waatu wōsaa ké.

Yesu seelaa kpeka naatosompōyōlaya seetu

⁴ Mōyā Yohaani, má ηmaakōna takelaya ke Yesu seelaa kpeka naatosompōyōlaya mpa mē í we Asii tetv taa tō.

Isō wei i wēē, na i ka wēē, na i ká kōo tō, í hōlí-mēyē pēlēē na í ha-mēyē alaafōyā. Na feesij naatosompōyōlaya wei i we Iso kawulaya kumte isentaa tō, ílé í hōlí-mēyē pēlēē na í ha-mēyē alaafōyā tōtō. ⁵ Yesu Kilisiti wei i ké seliya tv kupañ, na pō taalōna-i sōtaa taa ké feesuyū tēcāci na i ké tetv tōo awulaa wulav tō, ílé í hōlí-mēyē pēlēē na í ha-mēyē alaafōyā tōtō.

Inu i sōlōna-tv na í sí si pō lōsi-tuyōv tā isayav, ⁶ na i lapa-tuyōv awulumpiya si tē la i Iso wei i ké i Caa tōyō tōmlē isu kōtōlāa. Yesu teeli na i pōsuyōv í wēē tam. Ami. ⁷ Í nyōni, i kōyña na isōymuntv. Yōlāa tōna tōpai halōna pō krentōna mpa paa tvla-i pōōñ tō paa na-i. Ate piitimnaa tōna ká wii isu pa sēki. Nn, pō la mpv. Ami.

⁸ Mōyā Alōfa na Omēka. Taca Iso kawulaya tv wei i wēē, na i ka wēē, na i ká kōo tō unu i yōyōtōna tōfoo ké mpv.

Isōna pō lapa na Yohaani na Kilisiti tō

⁹ Mō taapalv Yohaani má, má na-mē tō tōkuyōv kunyōñ na tō tōkuyōv kawulaya na tē tarña suulu tō, tā na Yesu tō krentaa tōyō. Ma lapa Iso Tōm na tampana nna a tōo Yesu kulaa tō pō waasv tōyō pa si-m Patēmōsi. Lum cōna tetv nti tō tō taa cōnē. ¹⁰ Mōpōyō Taca kuyaku wule, Feesuyū tēena-m. Tōnāyā ma nu pō yōyōta ma waali na nōyō sōsōyā isu akantōle wula taka. ¹¹ Pa yōyōtōyā ké si: Nmaa takelaya taa ké mpi n naaki tō, na

¹² Nmaa takəlaya na í heeli Pɛɛkam Yesu sɛɛlaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma wena layate nte tə we ləŋ ke táá na waali tə ma yəɣətəa si: ¹³ Ma nyəməá timpi n wee tə, Satani kawulaya tətəɣəle nté təna. N nyəəna-m teu təkpram, haləna waatu wei pa ku ma aseeta tu kupaŋ Antipasí ke mə te timpi Satani ná lapa i te tətə tə, n tɛma-m na nyá taa ké ríprúyú, n ta ye. ¹⁴ Ama kuləmtu nti ma laŋle ta heena-ŋ təɣəle si, mpa pa təkə Palaam sɛɣesuyə tə pa we nyá te təna. Palaam ka sɛɣesəna Palakí si í tusi lseyeli nyəma si pá təɣə tuŋ kulalaam, na pá la asilima na pá pəsi asayaa. ¹⁵ Na mpa pa təkə Nikolai nyəma sɛɣesəŋ tə pa we nyá te tətə. ¹⁶ Yele nyá isayatu nti, ye pə taya mpv maa kəə nəəəə ké nyá kiŋ na má yoonə yəlaa mpɛ na ma nəɣə taa layate.

¹⁷ Ye wei i wena ŋkpaŋŋ puntu i tu-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tə ɪɛ.

Ye mpa pa lapa kəllaa maa ha-weɣe manna kuŋmesu. Na maa ha paa pa taa wei tətəɣə pələ kuhuləməle nte tə təə pa ŋmaa hətɛ kufate nte nəɣəlu ta nyi tə ye pə taya puntu wei paa cɛɛ-te tə i paasi.

Təm nti pa heela Tiyatii Yesu sɛɛlaa kpekəle tə

¹⁸ Nmaa takəlaya na í heeli Tiyatii Yesu sɛɛlaa kpekəle isətaa tillu si: Má wei ma ké ləə Pəyalə, na ma isɛ muɣi kəkə, na ma nəntaaləŋ tee kəkə ke nyənənyəni isu nyəɣəluɣu kuɛɛmuɣu ŋku pa sotitaa tə, ma yəɣətəa si: ¹⁹ Ma nyəməá pə təna mpi n lapa tə, ma nyəməá nyá səəluɣu təm na nyá ləə təə yuŋ tisuyu təm, na isəna n paasaa na í kuɣi nyá təyi təmlɛ lapu təə, na isəna n təkə suulu tə. Ma nyəməá si nyá kulapəle nəəəə nyənte kəla tuu kancaalaya nyənte. ²⁰ Ama kuləmtu nti ma laŋle ta heena-ŋ təɣəle si n yela alu Cɛsarɛli na í yəɣətəyi si ləə tilina ɪni si í yəɣətəyi, pəyele kraitəko. I sɛɣesəyi ma pəyalaa si pá la asilima na pá təɣə tuŋ kulalaam tə, i pilisiyi-weɣe. ²¹ Ma ha-i waatu si i yele i isayatu nti, ama u caa i asilima yeluyu. ²² Pə təə tə maa kraɣa-i na má husi kunyəntəɣəle kato təə, na maa la na mpa pa lakəna-i wasaŋkalətu tə pələ pá na kunyəŋ ke səsəm tətə. Ama ye pa yela asilima kulaputu nti pá na-i pa lakí tə pə paasi. ²³ Na kəkələtu nté si maa ku i piya na pəcó Yesu sɛɛlaa təna nyi si maɣalɛ wei i nyəməá yulu lotu taa huwɛɛ na i kunyuləm tə. Maa te na má feli paa wei ké isu i lapa tə.

²⁴ Pə kaasa mpa mɛ mə we Tiyatii Yesu sɛɛlaa kpekəle taa təna na í tá təŋ sɛɣesuyə isayav kune tə, mə tá nyəna mpi yəlaa panɛ pa yaa si Satani mukaya tee mukaya nyəm tə, ma heeliyi-mɛ si ma kaa tasa-mɛɣe səɣəla naaləyi sukuyə. ²⁵ Ama í təkí mpi í wena təɣə teu təkem na haləna má kəə. ²⁶⁻²⁸ Mpa paa la kəllaa na puntunaa lakí mpi ma caaki haləna tənaya tə, maa cɛla puntunaa ke pəsuyə ŋku ma Caa ná cɛla má tə. Maa ha-weɣe pəsuyə na pá ŋmakələyi piitimnaa. Na paa tiiki-we na nyəɣəluɣu kprátuyú, na puntunaa ká naŋ piitimnaa isu pa yəkuyəsu cuyə nyəm tə. Na maa ha-weɣe tuləmaluyə tətə.

²⁹ Ye wei i wena ŋkpaŋŋ puntu í tu-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tə ɪɛ.

3

Təm nti pa heela Saati Yesu sɛɛlaa kpekəle tə

¹ Nmaa takəlaya na í heeli Saati Yesu sɛɛlaa kpekəle isətaa tillu si: Ma wei ma ti ləə feesiŋ naatosompəɣəlaya na isətuləŋasi naatosompəɣəlaya tə, ma yəɣətəa si: Ma nyəma pə təna mpi í lapa tə. Ma nyəməá teu si isəntəə ké n nyənəyi si n wena weesuyə pəyele n səpaya. ² Kuli nyá naasi taa na í la mpi pə kaasaa tə na pé nyəə toŋ, pé taa kəə na pé tɛɛsi səpə tənəŋnaŋ. Pə taya pulu, ma nawaya si nyá kulaputunaa ta te teu ke ma ləə isəntaa. ³ Sɛɣesuyə ŋku paa sɛɣesə-ŋ tə təəsi ku təə. Təəsi si n ka tɛma sɛɣesuyə ŋkuyə nuu, təkí-ku na í yele nyá isayatu. Ye n ta kuli nyá naasi taa, ma kəŋi-ŋ tutuyə ké isu ŋmulə kəŋuyə tə, n kaa nyi waatu wei maa kəə tə se. ⁴ Paa na mpv nyá yəlaa mpa pa we Saati taa tə pa taa lɛlaa ta pilisi pa wontu se. Wontu kuhuləmtu ke paa suu na má na-we tá təŋ. Pə taya pulu, pə muna-weɣe ríprúyú. ⁵ Mpa paa la kəllaa tə wontu kuhuləmtu ke ríprúyú paa suu, ma kaa ku pa həla ke weesuyə takəlaya taa. Maa yəɣəti ma Caa na i isətaa tillaa pa isəntaa si pa ké ma nyəma.

⁶Ye wei i wena ηkpanηη pɔntu i tv-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ɔɛ.

Tɔm nti pa heela Filateləfii Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ

⁷Nmaa takəlaya na n̄ heeli Filateləfii Yesu sɛɛlaa kpekəle ɛsɔtaa tillu si: Má wei ma we tənəηη na ma ké tampana tv, na ma təkə wulav sɔsɔ Tafiiti saafv na ma təkəyi na nəɣɔlv u pəsəyi tulvɣv, na ma tulaa nəɣɔlv u pəsəyi təkuvv tɔ, ma yɔɣɔtaa si: ⁸Ma nyəmá pə tənə mpi n lapa tɔ. Ma nyəmá si nyá toma ta tɔ te, paa na mpv tɔ n təkə ma tɔm na n lapa yulvpanη. Ma ha ɛkpatɛ ke nyá ɛsentaa na nəɣɔlv kaa wakəli-te. ⁹Satanɪ nyéma pəpətvnaa mpa pa yaa pa təyi Yuta nyéma, pəyele kpaitəko pa ta ke polo tɔ, maa lana-we. Maa caali-we na pá hənti-η atɛ na pa se-η. M̄p̄yú paa nyəna si ma sɔɔla nyá tɔm. ¹⁰Isəna mpi n nuna ma nəɣɔ taa tɔm si n̄ təkɪ suulu, na tampana n təkɪ-i tɔ, ma tɔtɔ maa kenti nyá tɔ kə waatu wei wahala kəη í kɔɔ si i mayasəyi antulinya tənə taa yəlaa si i naa tɔ. ¹¹Maa kɔɔ nɔnɔɔ yoo. Mpi n wena tɔ təkɪ-wəyi teu təkem, pəcɔ nəɣɔlv í taa kɔɔ na í lɛkɪ-η nyá kəlvɣv teeli ntenuyu. ¹²Wei i lapa kəllv təɣv maa la ma ɛsɔ təsɛɛle sɔsɔɔle akele, na pɔntv kaa tasa fituɣv. Maa ηmaa i tɔ kə ma ɛsɔ hətɛ na ma ɛsɔ ɛcate nyəntɛ tɔtɔ, Yosalem kvfalv wei i ka luna ma ɛsɔ kiη ke ɛsɔtaa na i tii tɔ. Na maa ηmaa pɔntv tɔ tɔtəɣv ma hətɛ kvfatɛ nte pa ha-m tɔ.

¹³Ye wei í wena ηkpanηη pɔntu í tv-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ɔɛ.

Tɔm nti pa heela Layotisee Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ

¹⁴Nmaa takəlaya na n̄ heeli Layotisee Yesu sɛɛlaa kpekəle ɛsɔtaa tillu si: Má wei ma ké Ami, na má huləɣəna pə tənə pə tampana ke teu na má kəna pə tənə mpi ɛsɔ ηmawa tɔ pə tv tɔ, ma yɔɣɔtaa si: ¹⁵Ma nyəmá pə tənə mpi n̄ laki tɔ. Ma nyəmá si nyayale nyá, n ta niyiti pəyele n ta hanη. Ma caa ké si ye n ká niyiti, niyiti, ye n ká hanη, hanη. ¹⁶Ani n ta hanη pəyele n ta niyiti, na n̄ we tətɛmlɛɛ kə mpv tɔ, maa tɔ-η kə. ¹⁷N faalvɣv mpv si n pilaa, si n wena kə, n ta lanη pulv tɔ, n ta nyi si nyá tɔm we wayo, na n kə kvnyəntv kutukutu. N hulvmaa kə, na tapakpɛtɛ ke n wɛɛ, na n kə yulvm kə. ¹⁸Pə tɔ kə ma tasəyi tɔm si n̄ ya ma cɔləɣv wulanaa mpa kəkɔ tayanaa tɔ na n̄ pili. Ya tɔtəɣv wontu kvhulvmtv na n̄ suu na pə waasi nyá tapakpɛtɛ fɛɛle tɔ. Na n̄ ya tɔtəɣv kɔɔle na n̄ tv nyá ɛɛ na á kuli. ¹⁹Pa tənə mpa ma sɔɔlaa təɣv ma kaləɣəna na má həη pa ηkpanηη. Ye mpv sɛɛsi ɛsɔle na n̄ yele nyá ɛsəyatv. ²⁰N naa ma səηvɣv nɔnɔɣv na má laki kaafala, ye nəɣɔlv nu ma nəɣv na í tvli nɔnɔɣv, maa svv pɔntv tɛ na má na-i tɔ kaa nyanaya. ²¹Mpa pa lapa kəllaa maa ha-wɛɣɛ mpaav na pá caya ma cɔləɣv ma kawulaya kumte tɔ ɛsu ma lapv kəllv na má caya ma Caa kiη ke i kawulaya kumte tɔ tɔ.

²²Ye wei i wena ηkpanηη pɔntu í tv-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ɔɛ.

4

ɛsɔtənvɣv taa ɛsɔ sɛɛtv

¹Pəle pə waali pə tasa-m lapv ɛsu toosee taka na má ná pə tula ɛsɔtənvɣv taa kə nɔnɔɣv. M̄p̄yú pə yɔɣɔtəyi na pə sɛɛki ɛsu akantəle sɛɛkvɣv tɔ. Maa tɛma-keɣɛ nuw ke hatuu ləη. Tənaya pə tɔma-m si: Kpa cəne na má hvli-η nti tə wɛɛ si tu kɔɔ tənɛ tə waali tɔ. ²M̄p̄yú Feesuyu tɛɛna-m kpakpaa na má ná ɛsɔtaa tənaya kawulaya kumte, na nəɣɔlv caya tɔ tɔ. ³I ɛsentaa tee kəkɔ kə na pə nəɣəsəna ɛsu liyitee pɛɛ ke tɔm naale nna a cɔlɔtaa tɔ. Na káyálv cəna kumte na í tee kəkɔ na pə nəɣəsəna ɛsu liyitee pəle kasasəηa nyəntɛ. ⁴Kumlee hiu na liyiti ka cəna kumte n̄tɛ, na sɔsaa hiu na liyiti caya a tɔ, na pá suu wontu kvhulvmtv na pá tɛma wula ntenih. ⁵Kumte n̄tɛ tɔ tɛɛ, tɛv nyəɣəsaya ηmɛlv ηmɛlv kə, na pə yɔɣɔtəyi, na tɛv hvliyi kpanη kpanη. Fətəlanaa sɔsaa naatosompəɣəlaya ná mvkaya kumte ɛsentaa. Fətəlanaa sɔsaa mpɛɣɛle ɛsɔ Feesih naatosompəɣəlaya. ⁶Kumte nəɣv tɔ, tiη pəna ɛsu tɛηku, na pə taa naa təcɛɛɛ ɛsu tiη kvpampanη nəɣɔlv.

Pə cənaav kumte luyɥ luyɥ təkpaɥ tɔ, weesɨɨ nyəma napələɥɨ liɥiti mpa pa taa na pa waali ɨse waasaa təwisiwisi tɔ, mpe pa puləna. ⁷Kancaalaya tu nəɣəsəna ké ɨsu təɣələɣa, naale nyəɨ ná nəɣəsəna ɨsu naule, tooso nyəɨ ɨsentaa ná nəɣəsəna yulu. Pə yela liɥiti nyəɨ tɔ ɨlé ɨ nəɣəsəna ké ɨsu hekəle səsɔ kuluyɥ ɨsətəa təɣɔ. ⁸Weesɨɨ nyəma mpe pa liɥiti ké mpu tɔ paa pa taa wei ɨ wena keɨ naatoso naatoso ké, na ɨse waasa paa pa taa wei ɨ taa na ɨ waali təwisiwisi. Tam pa we ɨmpúɣú na pá yooki yontu sɨ:

Nəɨɨ tu, nəɨɨ tu nəɨɨ tu

nté Tacaɔ ɨsɔ Toma təna tu.

ɨ ká weɛ, na ɨ weɛ, na ɨ ká kəɔ.

⁹Weesɨɨ nyəma liɥiti ɨni ɨ kuləɥɨ yontu yooɥ sɨ ɨ taləɥɨ na í sa na í seɛ wei ɨ caya kumte tɔɔ na í we tam tɔɔ tɔ sɨ ɨ na təmlɛ. ¹⁰ɨlena səsaa hiu na liɥiti ɨni ɨ həntɨ wei ɨ caya ɨmpúɣú kumte tɔɔ na í we tam tɔɔ tɔ ɨ tɛɛ, na pá seɛ-ɨ, na pá kəɔli pa ntenɨɨ na pá su kumte ɨsentaa. Na pa tɔ sɨ:

¹¹Tacaɔ na tá ɨsɔ, teeli na samtu na toma.

Puwɛ, pə mɔna-ɨ ké.

Pə təɣa pulɥ tɔɔ,

nyá lapəna wontunaa təna tɔ se.

Na nyá nəkəna na pá weɛ na pá ha-wəɥɨ weesuyɥ.

5

ɨwəyaya takələɣa

¹ɨmpúɣú ma ná takələɣa ke wei ɨ caya kumte tɔɔ tɔ ɨ niɨ taa, na pá kpila-keɣɛ kekeele na pá ɨmaawa ka taa na ka waali, na pá taala ka tɔɔ ké tɔm naatosompɔɣələɣa na pá tu niɨ. ²Na má ná ɨsətəa tillu toɨ tu nəɣələɥ na ɨlé ɨ kraaləɣəna nəɣɔ səsaya sɨ: Awe nəɣəsəna í kəɔli kutaaletu tənɛ na í hetɨ takələɣa? ³ɨmpúɣú pa ta na nəɣələɥ wei ɨ ká pəsɨ na í hetɨ takələɣa ɨke na í wiili ka taa təɣɔ ɨsətəa na tetu tɔɔ na tetu pə tɛɛ. ⁴Tənaɣa ma pəla ɨsələm ke teu, pə təɣa pulɥ tɔɔ, pa ta na nəɣələɥ wei ɨ nəɣəsəna takələɣa ɨke ka hetuyɥ yaa ka wiiluyɥ tɔ. ⁵ɨmpúɣú səsaa taa nəɣələɥ təma-m sɨ: Taa wii. Nyəni, Yuta kpekəle taa təɣələɣa, wulav səsɔ Tafiiiti ɨluyɥ taa tu, lapa kəllu. ɨ pəsəɥɨ na í kəɔli kutaaletu naatosompɔɣələɣa ɨni na í hetɨ takələɣa.

⁶ɨmpúɣú ma ná ɨwəyaya na ká səɨa kumte hekɥ taa, na weesɨɨ nyəma liɥiti na səsaa pa cəna-ɨ. Ka nəɣəsəna ké ɨsu paa ku-ke. Na ɨ ka wena həɨ naatosompɔɣələɣa na ɨ ɨse ke naatosompɔɣələɣa nna a ké ɨsɔ feesɨɨ naatosompɔɣələɣa wei ɨ tila tetu təna taa tɔ. ⁷Tənaɣa ɨwəyaya polaa na ká mu wei ɨ caya kumte tɔɔ tɔ ɨ niɨ ntəɣəɨ taa ké takələɣa. ⁸ɨwəyaya mu takələɣa ɨkeɣɛ mpu, ɨlena feesɨɨ nyəma liɥiti ɨni na səsaa hiu na liɥiti ɨni pá həntɨ-ɨ atɛ. Pa təna paa wena səɨkənaa ké na wula poosiisi na sí suna tulaalɔnaa kuwəpaa mpa pa ké ɨsɔ yələa sələməɨ tɔ. ⁹Na pá yoo yontu kufatu sɨ:

Nyá nəɣəsənana takələɣa ɨke ka muɣɥ

na ka tɔɔ kutaaletu kəɔluyɥ.

Pə təɣa pulɥ tɔɔ, nyaya pa kuwa,

na n yapa ɨsɔ ké yələa ke nyá səm taa,

ké kpeka təna taa, na nsəma təna taa,

na piitim təna taa, na kateɨasɨ təna taa.

¹⁰Na n lapa-weɣɛ awulumpiya sɨ pá la tá

ɨsɔ ké təmlɛ ɨsu kətəlaa,

na paa təɣɔ kawulaya ke atɛ.

¹¹Ma təɨna ɨmpúɣú nyənuyɥ ɨle ma nu ɨsətəa tillaa tuutuuma təɨ nté, paa we yələa iyisi iyisi. Na pá səɨaa na pá cəna kumte na weesɨɨ nyəma na səsaa. ¹²Na pá yoo yontu na nəɣɔ səsaya sɨ:

ɨwəyaya ɨka paa kuwa tɔ,

ɨkeɣɛ pə nəɣəsəna pá ha pəsuyɥ na toɨ

na ɨməyaseɛ na toma na samtu na teeli na talətu.

¹³ Na má nu tətəyo isətaa na tetu təə na tetu tēe na teŋku taa nyéma, na antulinya ine i taa nyəm təna təpai yooki yontu si:

Yəlaa təna í tala na pá sa

wei i caya kumte təə tə na iwəyaya.

Pa teeli na pa pəsuyu í wēe tam.

¹⁴ Tənaɣa weesiŋ nyéma liyiti cəwa si: Ami. Ilena səsaa náá hənti ate na pá sēe.

6

Kutaalətu

¹ Pə waali ké ma na lwəyaya kəəla kutaalətu naatosompəɣəlaya ini i taa kuləmtu. Ḿpúyú ma nu weesiŋ nyéma liyiti mpe pa taa nəɣəlu nəɣə. Pə lapaya isu teu holuyu taka, na í təŋ si: Kəə. ² Ma nyənaya mpu ile ma ná kpaɣanvholomaya nté, na wei i caya ka təə tə i təka təəv. Ḿpúyú pa ha-i teeli ntenuyu. I ké kəllu ké, na í tēe si i tasəɣi kəluɣu tətə.

³ Pə waali ké lwəyaya kəəla kutaalətu naale nyəntu. Ilena má nu weesiŋ nyéma mpe pa taa naale nyəŋ nəɣə si: Kəə. ⁴ Ma nyənaya ilena má ná kpaɣanusēemaya luwa. Na pá ha ka təə cəɣalu ke pəsuyu si í yoosi tetu təə yəlaa təna na pá yoo na pá kv təma. Ilena pá cəle-i layate taa layate.

⁵ Pə waali ké lwəyaya kəəla kutaalətu tooso nyəntu, na má nu weesiŋ nyéma tooso nyəŋ təma si: Kəə. Ma nyənaya mpu ilena má ná kpaɣanvkrētaya luwa na ka təə cəɣalu təka sanəya ke i niŋ taa. ⁶ Ḿpúyú ma nuwa isu nəɣəlu nəɣə taka na ka luna weesiŋ nyéma liyiti mpe pa heku na ká tə si: Kuyaku kuləmtuyu təmlə lapu kvfeluyu nté təɣənaya pee kiloo kuləmtu. Ilena təɣənaya pee leŋka ke kiloona tooso ké kuyaku kuləmtuyu təmlə. Ama pə kpaɣan nim na suləmtə, taa ke pələ.

⁷ Pə waali ké lwəyaya kəəla kutaalətu liyiti nyəntu, na má nu weesiŋ nyéma liyiti nyəŋ təma si: Kəə. ⁸ Ma nyənaya mpu ilena má ná kpaɣanv atəntəəte taka luwa. Na pa yaa i təə cəɣalu si səŋ, na wei i hóləɣi sətəa təcəɣale tə ílé i təŋəɣi i waali. Ḿpúyú pa ha-weyə toma ke tetu həɣələŋ liyiti táá kuləmtuyu təə, si pá kv yəlaa na layate na nyəɣəsi səsəənsi na kvtəməŋ, na pá lá na taale wontu kv yəlaa.

⁹ Pə waali ké lwəyaya kəəla kutaalətu kakpasí nyəntu. Ḿpúyú ma ná kətaya təlate tēe ké mpa paa kuwa tə pa ləsasi. Isə Təŋ na tampana nna pa nawa na pá heeliɣi-ye tə pə təə ké pa kv-wē. ¹⁰ Na pá yəɣətəɣəna nəəsi səsəənsi si: Taca naŋŋ tu na tampana tu, pəlee ké n ká huuna ate nyéma, na pa kvɣi-tuyu isəntə tə, í tu-weyə saləka? ¹¹ Ḿpúyú pa ha paa pa taa wei ké cəpa kvhuləmtu na pá heeli-wē si pá yelee na pəcó. Pə kaasa pəcəɣə, haləna pa taapalaa na pa təmlə taa akpelena mpa paa kv isu pa kvɣu mpe tə pa nyuyu kəə na kv yoosi na pəcó.

¹² Pə waali ké lwəyaya kəəla naatoso nyəntu. Ḿpúyú tetu paasaa na tə sele teu, na ilim náá məli piliŋ isu pa piisuyu puuyu tə, na isətv náá məli sēev isu caləm. ¹³ Na isətvluŋasí náá lu isətaa na si hotiyi ate isu heelim ciyituyu fiki tuyu na fikinaa akaa ceki na á hotiyi tə. ¹⁴ Na isətvnuɣu keeli isu pa kpiluyu takəlaya na paa naa-ke tə. Ḿpúyú pə kpesa pójŋ tənaya i lona taa na pé ləsa tetu nti lum cəənaa təɣə tə lona taa. ¹⁵ Ate awulaa səsaa na nyuyu nyéma nyuyu nyéma na yoolaa taa səsaa na apila na pəsəlaa na yəlaa ləlaa təna, paa yomaa paa kasayampiya pa sewa na pá ŋməli kvkraməŋ taa na pójŋ sulasi taa. ¹⁶ Na pá təŋ pójŋ na kvkraməŋ si: Í kvətí tá təə, í takí tá təə ké teu təkulakula na tə taa lu wei i caya kumte təə tə i isəntaa, na pé hatələna-tu na lwəyaya pááná tətə. ¹⁷ Pə taya pulv, pa pááná kuyaku səsəəŋku tapəna. Awe pəsəɣəna na í kantəli?

7

Isəɣeli kpeka yəlaa nyuyu

¹ Pəle pə waali ma ná isətaa tillaa liyiti səŋa tetu ŋkuləŋasí liyiti təə, na pá kpa si tənasi heelim na pá təkaa si heelimaya i taa fete tetu na teŋku na tuyu nakuli kv təə.

² Na má ná isótaa tillu nõǵǵǵ ilé tǵtǵ, na í luna ilim tǵlule tǵǵ na í tǵka Weesuyu tu lso kuyusuyu. Mǵrǵyú ı yǵǵǵtǵna nõǵǵ sǵsǵǵa ke isótaa tillaa liyiti wei pa ha toma sı pá la tetu na tenku pǵ taa ke nanǵanaǵa tǵ sı: ³ Í taa lata isayatu ke tetu na tenku na tuǵ pǵ tǵǵ, halǵna tǵ te tá lso pǵyalaá tokuǵ taa ké yusuyu na pǵcǵ. ⁴ Mǵrǵyú pa heela-m mpa pa tokuǵ taa pa yusa lso kuyusum tǵ pa nyuyu. Pa we yulunyǵǵ iyisi nunuwa na iyisi nule na liyiti (144000) ke lseyeli nyǵma kpeka tǵna taa. ⁵ Yulunyǵǵ iyisi naanuwa na naaleye (12000) pá yusa Yuta kpekǵle taa. Lupǵ kpekǵle taa ké iyisi naanuwa na naale (12000). Katı nyǵnte ké iyisi naanuwa na naale (12000). ⁶ Asee nyǵnte ké iyisi naanuwa na naale (12000). Nefǵtali nyǵnte ké iyisi naanuwa na naale (12000). Manasee nyǵnte ké iyisi naanuwa na naale (12000). ⁷ Simiyǵ nyǵnte ké iyisi naanuwa na naale (12000). Lefii nyǵnte ké iyisi naanuwa na naale (12000). Isakaa nyǵnte ké iyisi naanuwa na naale (12000). ⁸ Sapulǵ nyǵnte ké iyisi naanuwa na naale (12000). Yosǵefu nyǵnte ké iyisi naanuwa na naale (12000). Pencamee nyǵnte ké iyisi naanuwa na naale (12000).

Yǵlaa tuutuuma taa tuutuuma

⁹ Pǵ waalı ma nyǵnaya tǵtǵ, ulena má ná yǵlaa kupıǵ, nõǵǵ kaa pǵsı na í kala pa tǵna mpa paa we pǵ taa tǵ. Kateǵası tǵna taa na kpeka tǵna taa na piitim tǵna taa na nsǵma tǵna taa yǵlaa ka wenna. Na pá sǵǵa kumte na lwayǵa pa isentaa, na pá suu capanaa kuhulumaa na pá tǵka pacuntu ke pa niǵ taa. ¹⁰ Na pá yǵǵǵtǵǵna nõǵsı sǵsǵǵnsı sı: Ta lso wei ı caya kumte tǵǵ tǵ í na lwayǵa pa yarǵna tá nyǵǵ. ¹¹ Isótaa tillaa tǵna ná sǵǵaa na pá cǵǵna kumte na sǵsaa na weesıǵ nyǵma liyiti unı. Mǵrǵyú pa hǵnta ate tǵnenene na pá see lso. ¹² Na pá tǵǵ sı: Mǵrǵyú pǵ wee. Tá lso tǵnna talǵtu, na teeli, na lǵmayasee, na nyana tǵmlǵ seeu, na samtu, na pǵsuyu, na toma ke tam tǵǵ. Ami. ¹³ Tǵnaya sǵsaa mpe pa taa nõǵǵ pǵǵsa-m sı: Yǵlaa mpa pa suu capanaa kuhulumaa tǵ pa ké mpa na leyǵ pa lunaá? ¹⁴ Ulena má cǵ-ı sı: Ma ce nyǵ nyǵmna. Mǵrǵyú ı heela-m sı: Mpa paa nawa kunyǵ sǵsǵu ǵku tǵǵle. Pa cǵta pa capanaa ké na pá hulǵsı-weyǵ lwayǵa calǵm taa. ¹⁵ Pǵ tǵǵ ké pa sǵǵa lso kumte tee na pá lakı ı tǵyaya taa ké tǵmlǵ ke tam tǵǵ. Wei ı caya mǵrǵyú kumte tǵǵ tǵ ı ká caya pa kiǵ na í kentiǵı pa tǵǵ. ¹⁶ Nyǵǵsı yaa lukǵtu kaa tasa-weyǵ kpa. Ilim kaa nyaya-we, hanaya nakǵlı ka kaa tasa-weyǵ lapu. ¹⁷ Pǵ taya pulu, lwayǵa ǵka ka we kumte heku tǵ ǵke kaa tiikiyına-we, na kaa pukına-weyǵ weesuyu lum seelaa kiǵ. Na lso ká husı pa isǵlum tǵna tǵpǵıpaı.

8

Kutaalǵtu naatosompǵǵlaya nyǵntu

¹ lwayǵa kǵma na ká kǵalı kutaalǵtu naatosompǵǵlaya nyǵntu ulena pǵ su isótaa tǵketǵketǵ halǵna pǵ polo isı kalǵfu heku taa ké mpu. ² Pǵ waalı ké ma ná isótaa tillaa naatosompǵǵlaya mpa pa sǵǵǵı lso isentaa tǵ. Mǵrǵyú pa cela-weyǵ akanteǵ naatusompǵǵlaya. ³ Tǵnaya isótaa tillu nõǵǵ ná kǵma na í sǵǵ kǵtaya tǵlate na í tǵka ı niǵ taa ké wǵla cofolo wei ı taa pa wǵkı tulaalu tǵ. Mǵrǵyú pa cela-ı tulaalu ké sǵsǵm sı í kpenna lso yǵlaa sǵlǵmuyı na í lá kǵtaya ke kǵtaya tǵlate nte pa lapǵna wǵla na tǵ we kumte isentaa tǵ tǵ tǵǵ. ⁴ Isótaa tillu wei ı sǵǵa lso isentaa na í tǵka tulaalu na í wǵkı tǵ tulaalu unı ı nyǵsı na lso yǵlaa sǵlǵmtu pǵ kpentaa ké na pá kpaakı. ⁵ Pǵ waalı ké isótaa tillu kpaya tulaalunaa cofolo unı na í haa kǵtaya tǵlate tǵǵ ké mamala ke ı lǵpam na í mǵǵna na í petı-ı tetu tǵǵ. Mǵrǵyú teu suu hola ke kpaǵ kpaǵ, na pá yǵǵǵtǵı yem yem, na teu nyǵǵsǵı ǵmeleu ǵmeleu, na tetu náá sele.

Akanteǵ huluyı

⁶ Isótaa tillaa naatosompǵǵlaya mpa pa tǵka akanteǵ naatosompǵǵlaya tǵ pele pa tayana pa tǵı sı pa caa huluyı. ⁷ Mǵrǵyú isótaa tillu kancaalaya nyǵǵ hula akantǵle. Tǵnaya pǵ petı ateǵe tǵmpǵe na kǵkǵ na pá sitına calǵm, ulena antulinya hǵǵlǵǵ tooso taa hǵǵluyı kulǵmuyı nyaya, na pá nyaya nyutu lum nyǵntu tǵna.

⁸ Pə waali ké isətaa tillu naale nyəŋ ná hula ílé ı nyəntɛ. ɩlena pá peti pulu isu puɣu səsəŋku ke tenku taa na pə muɣi kəkə. Ḿpúyú tenku həɣələŋ tooso taa həɣəluyu kulumuyu lum pəsa caləm. ⁹ Na weesuyu nyəm mpi pu we tenku taa tə pə tintika tooso taa kulumtəle si, na kpuləŋ təna tintika tooso taa tintiyile kulumtəle wakəli.

¹⁰ Pə waali ké isətaa tillu tooso nyəŋ hula ı akantəle. Ḿpúyú isətulɔŋa səsəŋka ŋka ka mukaya kəkə isu kahulaya tə ka kpəsa isətaa na ka hoti. Na pusi səsəŋsi na lum seelaa pə tintika tooso taa tintiyile kulumtəle təə ké ka nyəkaa. ¹¹ Isətulɔŋa ŋke ka həte nté si Nyəŋ. Tənaɣa lum huwa tooso taa huɣule kulumtəle lapa nyəŋ, na yəlaa paɣale nyəə-wi ɩlena pá si.

¹² Pə waali ké isətaa tillu liyiti nyəŋ ná hula ílé ı nyəntɛ. Ḿpúyú pə hika ilim həɣələŋ tooso taa həɣəluyu kulumuyu, na pə hika isətu ke ı həɣələŋ tooso taa həɣəluyu kulumuyu ke mpv tətə, na isətulɔŋasi tintika tooso taa ké tintiyile kulumtəle. Na timpi timpi pə hika mpv tə pə nav sí. Ḿpúyú səkpətuɣu lapa ilim taa waatunaa tooso taa waatu kulum. Na ḿpúyú na aho, isətu na isətulɔŋasi pə yela nav ke waatunaa tooso taa waatu nəɣəlv.

¹³ Ma tasa nyənuyu tətə ɩle cəlvu nté hatuu isətaa na í kuləɣi, na má nu ı yəɣətəɣəna nəɣə səsəɣa si waiyo waiyo. Isətaa tillaa tooso wei pə kaasaa tə ı kəŋ na í huləɣi ı akantɛ təɣəle isu atə yəlaa təm ká la waiyo te.

9

¹ Ḿpúyú isətaa tillu kakpası nyəŋ hula ı akantəle, ɩlena má ná isətulɔŋa nakəli na ká kpəsəna isətaa na ká hoti atə. Tənaɣa pa cəla-keɣe lumaŋ púyú səsəəv saafv. ² Isətulɔŋa tula púyú ŋku ɩlena nyəəsi isu kəkə səsəɣa nyəəsi suv luw. Ḿpúyú nyəəsi nsı sí kulaa ɩlena si kú ilim na sí təkı heelim. ³ Tənaɣa kutoləŋ luna nyəəsi nsı si taa na ku ya tətə təə, na pá tu-kuyu pəceka sətə. ⁴ Na pə kpaala-ku si kú taa la kawalaya ke nyutu na tuŋ na kunyənuyəm təna. Ama yəlaa mpa pa tokuŋ taa fei ɩsə kuyusum tə pa tike. ⁵ Pə ta ha kutoləŋ ke mpaav si kú kv-we. Ama si naasuyu tike ke kú naasi-weɣe isətunaa kakpası. Ku nyasuyu wəsasi we teitei ké isu pəceka. ⁶ Yəlaa ka pəeki səm ke isətunaa kakpası ɩni ı taa si sana səm. Ama səm ká polo pooluŋ.

⁷ Kutoləŋ ŋku kv nəɣəsəna ké isu pa kpəeluyu kraɣanəŋ si í tee yoou təɣə. Ku nyəəŋ təə ka we ké isu wula ntenıŋ ke kv tema, na kv isəntaa nəɣəsəna isu yəlaa isəntaa. ⁸ Ku nyəəsi tayalaa ké isu alaa nyəəsi, na kv kela we ke isu təɣəlaya kela. ⁹ Ku laŋa təə caya ké isu nyəətv toko ke kv suuwa. Ku kuluyu na kv keŋ makı tə, ye n nuwa n təŋ ké si kraɣanəŋ həŋuyu keekənaa paɣale na í laki kpetele kpetele si í puki yoou tə. ¹⁰ Ku susi na nyəmə ké isu pəcesi, na kv susi nsəɣi kv pəsəɣəna na kú la yəlaa ke isayatu ke isətunaa kakpası. ¹¹ Lumaŋ púyú səsəəv taa isətaa tillu nté kv wulav səsə. Həpəla nyəma ná yaa-ı si Apatəŋ, na Kələeki nyəma si Apoliyəŋ, na pə kutoluyu nté si wakəllu.

¹² Kancalaya wahala tɛena nté, pə kaasa wahalanaa naale weə pa kəŋ.

¹³ Ḿpúyú isətaa tillu naatoso nyəŋ hula ı akantəle. Tənaɣa ma nu pə yəɣəta kətaya təlata nte pa lapəna wula na tə we ɩsə isəntaa tə tə ŋkulurɔŋa taa həŋ liyiti kiŋ. ¹⁴ Isətaa tillu naatoso nyəŋ wei ı təkə akantəle təɣə pə heelaa si í həti isətaa tillaa liyiti wei pa tu alukpala ke pəɣə səsaya ɩfəlatı nəɣə tə. ¹⁵ Tənaɣa pa həta isətaa tillaa liyiti ɩni. Paa tema-weɣe tayanuyu ké na pá caya si ye pə tala pənaya na isətu na kuyaku na waatu ɩweɣe teitei ɩle pa kv yəlaa tintika tooso taa tintiyile kulumtəle. ¹⁶ Na pa heela-m yoolaa mpa pa caya kraɣanəŋ tə pa nyuyv. Paa we iyisi iyaya (1000) ke təm ŋmɔnuyv (200) ke. ¹⁷ Pə lapa-m mpv isu toosee taka, na má ná kraɣanəŋ na ı təə cəɣalaa na pá we isəna mpi təɣəlv, paa suu nyəətv tokonaa ké na pá seewa isu kəkə, na pá we pooku isu liyitee pəle na pá we kasasəŋa isu asimti wəv tə. Kraɣanəŋ nyəəŋ ka weə ké isu təɣəlası nyəəŋ, na kəkə na nyəəsi na asimti pə lukayana ı nəəsi. ¹⁸ Ḿpúyú isayatu səsəəntv tooso ɩne, kəkə na nyəəsi na asimti mpi pə lukayana kraɣanəŋ nəəsi tə, pə kv yəlaa tintika tooso taa tintiyile kulumtəle. ¹⁹ Pə taya pulu təə, kraɣanəŋ nəəsi taa na ı susi taa ké ı apalvtv ka weə. ı susi nəɣəsəna tumaa ké. Si wəna nyəəŋ na nyəəŋ ɩnəɣi si lakəna yəlaa ke isayatu.

²⁰ Paa na mpv, yəlaa mpa pə kaasaa tə, pa təna mpa wahalanaa səsaa pane pa ta ku tə, pa ta yeke pa mayamaya pa niŋ kulupumnaa. Pa ta yeke aləyaa na tuŋ wei pa lupəna wula na nyəgəlyu kuhulumyuu na nyəgəlyu kuɛɛmyuu na pɛɛ təw na tuŋ kila ke laau. Pəyele pə tənaya mpv pu naa, pu nukɪ, pu təŋ. ²¹ Na yəlaa mpa pə yela mpv tə pa ta yeke pa nyəŋ unɪ se isu, yulukule na topotopo təma na asilima na pa ŋmuləm.

10

Isətaa tillu na takəlaya səkpelaya

¹ Pə waali ké ma ná isətaa tillu tuŋ tu lelu na í luna isətaa na í tii, na pulupu isu isəŋmuntuyu nyala ɪ təw na kayalu cəna ɪ nyuyu. 1 isəntaa we ké isu ilim na ɪ nəwɛɛ isu kəkə nsəma səsəna kuluyuu tə. ² ɪ ka təkə ɪ niŋ taa ké takiliya na ká hetaa, na í su ɪ ntəyɔŋ nəwɛɛ ke tɛŋku təw na ɪ mpətəŋ nyəntɛ ke tetu təw. ³ ɪ lena í má kapuka na nəyɔ səsəyɔ isu təyɔlaya wiikuyu tə. Í tema mɪpúyú ka mapu lena tɛv hola naatosompəyɔlaya unɪ í cəna hola. ⁴ Pə tema yəyətaya ke mpv lena má tayani ma ti si ma ŋmaaki. Mɪpúyú ma nu pə yəyətəna-m na isətaa si: Nmesɪ nti tɛv hola naatosompəyɔlaya unɪ ɪ yəyətə tə, taa ŋmaa.

⁵ Isətaa tillu wei maa nawa na ɪ səŋa tɛŋku na tetu pə təw tə, ɪ kraasa ɪ niŋ ntəyɔŋ na isə, ⁶ na í tuuna isə wei ɪ we tam təw tə, wei ɪ ŋma isətənyuu na pə təna mpi pə we ku taa tə, na tetu na pə təna mpi pə we tə taa tə, na tɛŋku na pə təna mpi pə we ílé ɪ taa tə, si pə fɛi wule siu tətə. ⁷ Waatu wei isətaa tillu naatosompəyɔlaya nyəŋ ká huli ɪ akantəle təyɔ isə ká yoosi lapu ke mpi ɪ suwa na í təŋyɪ na í laki na pə ŋmelaa tə. Í ka tema pə təm heeluyu ke isə kuyəyətutu tɛləsəlaa mpa pa ke ɪ pəyalaa tə.

⁸ Pə waali ké yəyətuyu mpi pu tema isətaa ke yəyətənav na má nu tə pə tasa-m si: Polo na í mv isətaa tillu wei ɪ səŋa tɛŋku na tetu pə təw tə ɪ niŋ taa ké takiliya ŋka ka hetə mpv tə. ⁹ Mɪpúyú ma kulaa na má polo isətaa tillu kiŋ na má təmɪ-ɪ si: Cɛlɛ-m takiliya ŋke. Tənaya ɪ təma-m si: Mv-ke, na í təyɔ-ke. Kaa la leleŋ isu tuŋ ke nyá nəyɔ taa. Ama kaa la nyaŋ ke nyá hiluyu taa. ¹⁰ Ma mv takiliya ŋkeye isətaa tillu niŋ taa lena má təyɔ-ke. Ka lapa leleŋ ke ma nəyɔ taa isu tuŋ. Ama ma kəma na má li-ke lena ká lá nyaŋ ke ma hiluyu taa.

¹¹ Mɪpúyú pə təma-m si: Pə weɛ si n ká tasa tətəyɔ isə kuheelitu kraaluyuu ke yəlaa payale na piitimnaa payale na nsəma payale na awulaa səsaa payale ké. Tə ke pa nyəntu ke.

11

Seliya nyəma naale

¹ Pə tema təyɔ pə cɛla-m camlyuu ŋku pa mayasəyənə na ku nəyəsəna isu kɪpátuyú tə. ɪ lena pə tə-m si: Kuli na í keesi isə təsɛɛle səsəle na kətaya tɛlate tətə, na í kala mpa pa sɛɛ isə ké isə təsɛɛle səsəle tənɛ tə taa tə. ² Ama yelina tə waali təw taasi, taa mayasi. Pə taya pulu təw, pa yelina kraɪ nyəma ke ɪcate naŋŋ nyəntɛ ké si pɛle pá yaɣa-tɛyɛ nəwɛɛ ke isətvnaa nule na naale taa. ³ Maa kusɪ ma təm tampana hullaa naale mpa pa suu ləyaya wontu nti tə we isu fələtənaa taka tə na má tili. Paa kraali isə kuheelitu ke kuyɛɛŋ iyaya na kuyɛɛŋ ŋmɪnyuu na nutoso (1260) unɪ ɪ taa.

⁴ Ma təm tampana hullaa naale unəyɔle Olifinaa naale na fətəlanaa naale wei ɪ səŋyɪ kateŋa təna Caa isəntaa tə. ⁵ Ye nəyɔlu kulaa si ɪ laki-weyɛ isayatu, kəkə lukəna pa nəsɪ taa ké na ká kuyɪ pa kolontunaa. Na mpv tətəyɔ pə weɛ, ye wei í kuləyɪ si ɪ laki-weyɛ isayatu, ka ku-ɪ keɛ mpv. ⁶ Pa wɛna pəsuyuu si pá kra tɛv na ku taa nu pa isə kuheelitu kraaluyuu waatu təna taa. Na pa wɛna pəsuyuu tətə si pá la na lum pəsɪ caləm, na tətə si pá naasi atɛ na wahalanaa tənaya kotokoto ké isəna mpi pa caa tə.

⁷ Pa kəŋ na pá tɛ nti pə heela-we təyɔ kraaluyuu lena lumaŋ púyú səsəw taa wontuyuu kuli pa təw. Na ku kəli-we na kú ku-we. ⁸ Na paa həntɪ mɪpúyú ɪcate səsəle patəma taa. Tə taa tənaya pa tema pa Səsə ke səm tesika təw ké kam. Ye pə keesaa, pa yaakuyuu si Sətəm na ɪcipiti tə, ɪcate səsəle nteyɛ pa wɛna. ⁹ Na piitim təna na kpeka təna na nsəma təna

na katerjasí tēna taa pə yəlaa ká nyənəyi sətāa mpeye kuyeyē tooso na kuyaku heku taa na pá hanta mpv. Pa kaa tisi si pá pi-we. ¹⁰ Tetv tō yəlaa tēna larle ká hee isu yəlaa pane pa səpu tō. Paa paa teu na pá lá təmayā kucəəŋ. Pə tayā pulv tō, ləo kuyəətutu teləsəlaa pane pa naale paa paasaa ké na pá tv ate yəlaa ke wahala. ¹¹ Kuyeyē iní tooso na kuyaku heku taa kōma na pə tee ilena weesuyu feesiŋ luna ləo na í svv pa taa na pá kuli. Mpa pa tēna pa na-we tō səəntv kra-weye səsəm. ¹² Mprúyú pə yəətəna isətāa ké ləo kuyəətutu teləsəlaa mpe pa naale si: Í kra cəne. Tənayā pa svv pulv isu isəŋmuntvuyv taa na pá kra ləo, na pa kolontunaa təŋna-weye nyənvyv ke mpv. ¹³ Təne inəyi kprakaa ke tetv svv seluyv ke səsəm, ilena icate səsəle həəəəŋ naanvwa taa leŋku kutulvŋ hoti, na pá kú yəlaa iyisi naatosompəəəəyā (7000) ke tetv seluyv mpv tō. Səəntv kra yəlaa lelāa ke səsəm, ilena pá svv isətāa ləo ké teeli hav.

¹⁴ Wahala naale nyəŋ teeəəəle. Ama tooso nyəŋ ká kəna nəəəə.

*Ak*antəle naatosompəəəəyā nyənte hvlvyv

¹⁵ Mprúyú isətāa tillu naatosompəəəəyā nyəŋ hula í akantəle. Ilena pá yəətəna isətāa na toŋ si: Pənentāa Tacaa na í Mesii paa təkəna tetv tō ké kawulayā, na tam tō ké paa təkí-ke. ¹⁶ Tənayā səsaa hiiu na liyiti wei í cəyā kumlee tō ké ləo isentāa tō í kulāa, na í hanti ate na pá see ləo si:

¹⁷ Tacaa ləo kawulayā tv,
nyá wenna, na nyaa wenna.
Nyana təmlē ke isəna n lapv
na nyá toŋ səsəəŋ tō.

Na isəna í svv kawulayā təəəv tō.

¹⁸ Piitimnaa mukayā pááná ke səsəm.
Pənentāa kele pə talaa si nyaa hvli nyá pááná.

Sətāa hvvnāv tala mpv.

Pənentāa kele pə talaa si í felí nyá pəyalāa

ləo kuyəətutu teləsəlaa ke pa fəəə.

Na í felí nyá nyəma tēna mpa pa nyaŋna-ŋ tō.

Paa səsaa paa piya.

Na pənentāa kele pə tala í wakəli mpa
pa wakəəəyi tetv tō.

¹⁹ Mprúyú ləo təsəle səsəle ke isətənyv taa tulāa, na nəəsi pəelvyv atakaa naaki. Tənayā tev nyəəəsa, na pá yəəəti, na tev holi, na tetv sele, na təmpəe hotiyi səsəm səsəm.

12

Alv na Tum səsə pa təm

¹ Mprúyú kəkəə səsə nəəəlv í lapa hatuu isətāa. Alv nəəəlv í takəna ilim ke í tōo isu pa takvvyv pvvvyv tō, na isətv náá we í nəəhe tee, na pá lsv isətvlvjasí naanvwa na naaleye ntenuyv na pá te í nyvyv. ² Í ka puwayā tətəəəəyō na í wusa lvlvyv, na lvlvyv kvyəəntəəəle na pə wusasi kra-í na í svv kapusi mapv.

³ Tənayā kəkəə lelv ná tasa lapv tətəəə isətāa. Tum səsə wei í seeəə isu kəkə tō í luwa, í nyəəŋ we naatosompəəəəyā na í həŋ ke naanvwa, na nteniy tema paa í nyvyv ŋku kv tō. ⁴ Mprúyú í paala isətāa ké isətvlvjasí tintika tooso taa kulvmtəle na í suka na í peti tetv tō. Ilena í səŋ alv isentāa si ílé í hvli í pəyāyā na iní í li. ⁵ Apalvpəyāyā ŋka kaa tiiki piitimnaa tēna na nyəəəlvvyv kprátvgy təəə alv iní í hvlaa. Ilena pá kraana í pəyāyā na pá pona-keye ləo na í kumte pə kiŋ. ⁶ Ilena alv náá se na í polo wulayā tetv taa. ləo ka tayāna-í təcəəle ke tənayā si í cəyā na pá tō-í kuyeyē iyāyā na kuyeyē ŋmstvvyv na nutoso (1260) taa.

⁷ Mprúyú yoo kula isətāa. Misəeli na í isətāa tillāa na tum na ílé í isətāa tillāa pa yookina na təma. ⁸ Ama Misəeli-we pa kəla tum na pá təəəni í na í isətāa tillāa ke isətāa.

⁹ Na pá peti tum səsə yaa Satanı wei i puyusiği antulinya təna tə. Í na i isətaa tillaa ke pa krentaa na pá peti ate.

¹⁰ Mprúyú ma nu pə yəğətəna isətaa na toŋ toŋ si: Pənentaa pə tala ləɔ í waasi. Pənentaa ké ləɔ ká hólí i kawulaya toŋ. Na pənentaa ké i Mesii ká hólí ílé i pəsuyu. Pə taya pulv təɔ, tá taapalaa təm suulu wei i ka səŋaya tá ləɔ isəntaa na í suuki-weye təm ke tam tə pa ləsa-i isətaa na pá peti. ¹¹ ləwəyaya caləm toŋ təɔ, na tampana təm nti pa kpaalaya tə tə toŋ təɔ pa kəla-i. Paa hawa pa weesiŋ ké si ye səm səm. ¹² Pə təɔ ile isətənuyu na ku taa nyéma me í paa teu. Ama ate na teŋku pə təm wenna waiyo. Mpi tə, ləğəv səsə luna isətaa na í tii mə cələ na í haɣa pááná ke teu, ile pə taya pulv təɔ, i nyəmə si i wule wwsaa.

¹³ Tum kəma na í ná si pa petə-i ate, ləna í svv alv wei i ka lula apalvəyaya tə i waali ké seu. ¹⁴ Mprúyú pə nyəsa alv ke hekəle səsə keŋ naale si í kuli huntv na í tala i təɣəle ke wulaya tetv taa. Tənaɣa paa təɔ-i pusi tooso na pənaɣa həğəlvv taa, na tum kaa keesi-i. ¹⁵ Tənaɣa tum tə lum na i nəğə na pá lá isu pəğə səsəɣa ke alv inı i waali si lum hola í kpaɣa-i. ¹⁶ Ama tetv waasa alv inı, tetv haa nəğə na t́ li lum mpi tum ka təna i nəğə ke mpv tə. ¹⁷ Mprúyú tum mv alv na pááná ke səsəm, na í polo na í yoonə alv piya nsı pə yelaa tə. Mpeyele pa təna mpa pa təŋəyi ləɔ kvheelitu na pá təkə teu ke tampana nna a təɔ Yesu kulaa tə. ¹⁸ ləna í polo i səŋ teŋku nəğə təɔ.

13

Wontu naale təm

¹ Mprúyú ma na wontuyu nakuli na ku lukəna teŋku taa. Kv həŋ we naanvwa na kv nyəəŋ ke naatosompəğəlaya. Na ntenıŋ tema paa kv həlvv vŋku kv təɔ. Na pá ŋmaa kv nyəəŋ təɔ ké həte nte tə tvvki ləɔ tə. ² Wontuyu vŋku ma na mpv tə kv nəğəsəna kprou ké, na kv nəəhəe ná nəğəsəna wontuyu vŋku pa yaa si wusi tə kv nyəna, kv nəğə isu təğəlaya nyəŋka. Mprúyú tum səsə ha-kvŋv i toma na i kawulaya kumte na i pəsuyv səsəəŋku. ³ Wontuyu vŋku kv nyəəŋ taa leŋku caya ké isu pu kv-kvŋv isayakvŋv. Ama timpi pu kv-kvŋv isayakvŋv ke mpv tə pə waawa. Mprúyú antulinya təna puyvla wontuyu vŋku na pá we kv waali. ⁴ Tənaɣa yəlaa təna svv tum səsə ke seev ke i hav i pəsuyv ke wontuyu tə pə təɔ. Na pa seekaya wontuyu tətə na pá faaləyi si: Wontuyu kvne kv taka wee kele? N ke awe na nyá na-kv í səŋ na í yoo?

⁵ Mprúyú pə ha wontuyu ke mpaav na kú yəğəti kalampaanı təm na kv tvv ləɔ. Na pá ha-kvŋv pəsuyv si kv paasi na kú lá isətvnaa nule na naale taa. ⁶ Tənaɣa kv svv ləɔ ké footuyu, na kv yaa i həte na timpi i wee tə na pa təna mpa pa we isətaa tə na kv tvv. ⁷ Na pá ha-kvŋv mpa si kv yoonə ləɔ yəlaa na kú kəli-we. Na pá ha-kvŋv pəsuyv si kv kpiliki kpeka təna na piitim təna na nsəma təna yəlaa na kateŋasi təna yəlaa. ⁸ Ate yəlaa təna ká seena-kv. Mpa pa həla pa ta ŋmaa ləwəyaya vŋka pa kvwa tə ka weesuyv takəlaya taa ké tuu antulinya kancaalaya tə mpe paa seena-kv.

⁹ Ye wei i ké təm nulv pvntv í nu. ¹⁰ Ye pə tv yvlv wei ké hatuu i tanəŋ tee si paa təkı-i saləka, isu pa təkə-i saləka inı, pu saaləyi. Na ye pə tv wei ləye hatuu i tanəŋ tee si paa kv-i na layate, isu pa kv-i na-te, pu saaləyi. Pə təɔ ké ləɔ yəlaa ka təkı suulu na pá tv ləɔ ké naani ké mprúyú tam.

¹¹ Mprúyú ma ná wontuyu leŋku na kv luna tetv tee. Kv həŋ we naale na í nəğəsəna ləwəyaya həŋ, na kv yəğətaya isu tum səsə. ¹² Kv lapəna kancaalaya wontuyu pəsuyv tənaɣa kvle kv isəntaa. Na kv caalaya tetv na tə təɔ yəlaa si pá see kancaalaya wontuyu vŋku pu kvwa isayakvŋv na pá waa tə. ¹³ Mprúyú wontuyu naale nyəŋku kvne kv lapa piti təma səsəna. Haləna kv lakaya na kəkə lukəna isətaa na ká tiiki ateye yəlaa təna isəntaa. ¹⁴ Pə ha-kvŋv mpaav si kú la piti təma nnaya kancaalaya wontuyu isəntaa tə, kv tolisa ate yəlaa ké na-ye. Kv heelaya ate yəlaa si pá lu wontuyu vŋku layate hikaa na paa na mpv kv wəna kv weesuyv tə kv ləesuyv. ¹⁵ ləna pá há wontuyu naale nyəŋku vŋkv pəsuyv si kv woso weesuyv feesiŋ ke kancaalaya wontuyu ləesuyv təɔ, na ləesuyv

ηku ku yəχətəyi, na kú pəsi na kú kú pa təna mpa paa sɛɛki-ku tɔ. ¹⁶ Μρύγύ wontuyu ηku ku caala yəlaa təna təpai, piya na səsaa na apila na kunyəntvnaa na yomaa na kasayampiya, si paa yusi paa wei i niη ntəχəη taa na i tokuyu taa. ¹⁷ Ye pa ta yusi wei ké kuyusum pəne, puntu u pəsəyi na í ya yaa í pɛɛti pulv. Kuyusum mpəχəle wontuyu ηku ku hətɛ, yaa kəkələtv nti tə húláyi si ku hətɛ tɔ.

¹⁸ Ləmayasɛɛ təhulle nté cəne. Ye wei i wena layətv puntu pəsəyi na í cəkəna wontuyu ηku ku kəkələtv, pə taya pulv tɔ, kəkələtv nti tə lu yulv hətɛ ké. Kəkələtv ntəχəle nasətoso na nutoso na naatoso (666).

14

Mpa pa nyəəη pə yapa tɔ pa yontu yoou

¹ Μρύγύ ma nyənaya, ilena má ná lwəyaya na ká səηa Siyəη pyu tɔ, na yəlaa iyisi nunəwa na iyisi nule na liχiti (144000) we ka cəlv, na pá ηmaa pa tokuy taa ké kana ka Caa pa həla. ² Tənaχa ma nu pə yəχətəna isətəa na pə la yuη isu lum kpeηuyu na pé faləyi səsəm tɔ, isu tɛv holuyuuna toη tɔ pə taka. Pə yəχətəya na má nuki tɔ, pə nəχəsəna ké isu saηku mataa kuluyuv pa saηkuna mapv na pé wiiki isəna tɔ. ³ Na yəlaa iyisi iyisi inu i səηa mρύγύ kumte na weesη nyəma liχiti na səsaa pa isəntəa na pá yooki lsəsɛɛle yontu kufətv. Yəlaa iyisi nunəwa na iyisi nule na liχiti (144000) wei pa yapa tɛtv tɔ tɔ i paasi, nəχəlv fɛi wei i pəsəyi na í nyi yontu tənɛ tə yoou tɔ.

⁴ Mpe inu pa ta pilisi pa ti na alaa, pa caya mρύγύ təcυηη. Paa timpiyi lwəyaya puki, pa təηəyi-keχɛ. Pə yapa-weχɛ yəlaa həku taa ké si pə caaləχəna-weχɛ lsə na lwəyaya ke hav. ⁵ Pa ta nuna pa nəəsɪ na pəpətiya, pa fɛina taalɪ nəχəlv.

Isətəa tillaa tooso təm

⁶ Μρύγύ ma na isətəa tillu ləlv na í kuləyi huntv ke hatuu isətəa. I wena Laapaali Kupaη tam tɔ nyəη nəχəlv si i kaasəyi atɛ yəlaa na piitimnaa təna taa yəlaa na kpeka təna na nsəma təna na yəlaa təna. ⁷ I yəχətəχana nəχə səsəχa si: Í nyana lsə na í tv-i teeli. Pə taya pulv tɔ, pənente pə talaa ké si í hvvna yəlaa ke təm. Wei i lapa isətənvuyv na tɛtv na tɛηku na hila tɔ í sɛɛ inu.

⁸ Tənaχa isətəa tillu naale nyəη ná luwa kancaalaya nyəη waali na í təη si: I tu hotaa, Papiloni səsə tu hotaa. Inu i nyəəsəna piitim təna yəlaa ke i sulum, i asilima səsəəna anu a sulum.

⁹ Isətəa tillaa naale inu i waali ké tooso nyəη luwa na í yəχətəχəna nəχə səsəχa si: Ye wei í sɛɛ wontuyu ηku na ku lɛɛsvuyv na í tó ku kuyusum ke i tokuyu taa yaa i niη taa tɔ, ¹⁰ puntu mayamaya ká tɛ na í nyəə lsə sulum, i pááná səsəəna nyəm mpi i pəla i pááná kərv taa na pá tá pala pə taa ké pulv tɔ. I ká ná kaηkaηsi ke kəkə na asimti pə taa ké isətəa tillaa naηη nyəma na lwəyaya pa isəntəa. ¹¹ Na kəkə ηka ka taa pa naa mρύγύ kaηkaηsi tɔ tam tɔ ké ka nyəəsɪ kuləχəna isə. Mpa pa sɛɛ wontuyu ηku na ku lɛɛsvuyv na pa yusa-we na ku hətɛ kuyusum tɔ, mρύγύ pu weɛ tam tɔ, həɛsvuyv fɛi.

¹² Pə tɔ ké lsə yəlaa mpa pa təηəyi i kəheelitu na pá nukəna Yesu ke teu tɔ pə weɛ si pá təkɪ suulu.

¹³ Μρύγύ ma nuwa pə təma-m na isətəa si: Nmaa takəlaya taa si pə kpaχav pənəntəa tɔ mpa pa səkɪ Tacaə təmlɛ taa təχəle leleη nulaa. Ilena Feesuyv tɔ si: Nη, tampana ké, pa təma toη nyəna wena pa lapa tɔ, pə tala pa həɛsi. Pə taya pulv, kupaηtv nti pa lakaya tɔ nti tə təηəχəna-we.

Kumtv tətɛ

¹⁴ Ma nyənəa tətɔ ilɛ ma ná isəηmuntuyv kuhulumuyv nté, na nəχəlv caya ku tɔ, na puntu nəχəsəna yulv, na wola ntenuyu tema i nyuyv, na i niη taa ké lemse ləη nyəη. ¹⁵ Μρύγύ isətəa tillu ləlv luna lsə təsɛɛle səsəəle taa na í yəχətəna wei i caya isəηmuntuyv tɔ tɔ na nəχə səsəχa si: Kpaχa nyá lemse na í kú, kumtv talaa ké. Tɛtv puwa tɔ, kumtv talaa ké. ¹⁶ Tənaχa wei i caya isəηmuntuyv tɔ tɔ i tv i lemse ké tɛtv tɔ, ilena pé kú tɛtv tɔ.

¹⁷ Na isɔtaa tillu lelv náá luna isɔtɔnɔyɔ taa lɔ tɔsɛɛle sɔsɔɔle taa na ílé ɪ tɔka lemse lɔɲ nyɔɲ tɔtɔ.

¹⁸ Ḿpɔ́yú isɔtaa tillu lelv wei ílé ɪ wena pɔsɔyɔ ke kɔkɔ tɔ tɔ ɪ luna kɔtaya tɔlatɛ na í kɔɔ. ɪlena í yɔɔtɔna isɔtaa tillu wei ɪ tɔka lemse lɔɲ nyɔɲ tɔ na nɔɔ sɔsɔɔa sɪ: Kpaya nyá lemse na í kóólí tɛtɔ tɔ lɛsɛɲ tukurɲ, ɪ puwaya. ¹⁹ Tɔnaya isɔtaa tillu tɔ ɪ lemse na í kóólí tɛtɔ tɔ lɛsɛɲ tukurɲ, na í pɛtɪ-ɪ lɔ pááná sɔsɔɔna lɛsɛɲ tɔnyaasɔle taa. ²⁰ ɪlena pá nyaasɪ lɛsɛɲ ke ɪcatɛ waali ké tɔnyaasɔle taa, na calɔmɔyɔ luna tɔnyaasɔle tɔna na ku kpe kpokpokpo na pé polo isu kilomɛɛtɔlɔnaa ɲmɔnɔyɔ na nuwɔwa (300), na pɛ luma isu mɛɛtɔli kɔlɔm na hɔɔɔlɔyɔ.

15

Kantɔkaya naasɔyɔ

¹ Ḿpɔ́yú ma ná isɔtɔnɔyɔ taa ké kɔkɔɔ nɔɔɔlɔ ílé tɔtɔ. ɪ tɔɔwaya na ɪ tɔm we ha. Isɔtaa tillaa naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ tɔkɔna kɔnaasɔnam ke tɔm naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ. Mpɔɔɔ pɛ tɛɛsɔɔna naasɔnav ɪlɛ pɛ tɛma. Na kantɔkaya nyɔntɔ tɔnɛɔ lɔ ná tu yekina ḿpɔ́yú ɪ pááná.

² Ḿpɔ́yú ma ná tɪɲ pɔ isu tɛɲku, na í na kɔkɔ pɛ sitaa. Na má ná tɔtɔɔ mpa paa kɔla wontuyɔ na ku lɛsɔyɔ na ɲku ku kukalɔtɔ nté ku hɔtɛ tɔ. Pa sɔɲa tɪɲ wei ɪ pɔ mpɔ isu tɛɲku tɔ ɪ nɔɔ, na pá tɔka sanjɔnaa mpa lɔ cɛla-we tɔ. ³ Na pá yooki lɔ tɔmlɛ tɔ Moisi yɔntɔ na lwɔyaya nyɔntɔ sɪ:

Tacaa lɔ kawulaya tɔ,
nyá tɔma kulapɛɛ tɔɔ we sɔɔɔntɔ,
na a tɔm we piti.

Piitimnaa tɔna tɔpai wulav.
Mpi n suwa na í tɔɲɔɲ na í laki tɔ,
pɛ siyisaa na pé wena tampana.

⁴ Tacaa, wei ɪ kaa nyana-ɲ tɔ pɔntɔ wɛɛ?
Awe ká kisina-ɲ teeli tɔyɔ?

Pɛ taya pulɔ, nyá tike n wenna tɔnɔɲɲ.
Piitimnaa tɔna yɔlaa ká tɛ na pá kɔɔ,
na pá luɲ nyá tɛɛ na pá sɛɛ-ɲ.

Pɛ taya pulɔ, pɛ kula nyá kulapɔtɔ
kupantɔ tɔɔ ké na pé h́lí tɔkeɛlee.

⁵ Pɔle pɛ waali ké ma ná isɔtaa lɔ tɔsɛɛle sɔsɔɔle tulaa, na tɔ taa ké cokɔle nte tɔ h́lɔ́yí sɪ lɔ wɛɛ tɔ. ⁶ Ḿpɔ́yú isɔtaa tillaa naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ wei ɪ ka tɔka kɔnaasɔnam tɔm naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ ɪni tɔ pa lu lɔ tɔsɛɛle sɔsɔɔle nte tɔ taa. Na pá suu kpɔɲkpɔntɔ tɔɲ nyɔntɔ wontu kɔhɔlɔmtɔ na tɛ mɔyɔ kɔkɔ ke nyɔnɔnyɔni, na pá lɔla pa larɲa taa ké wɔla tampalanaa. ⁷ Tɔnaya weesɲ nyéma liyiti ɪni ɪ taa nɔɔɔlɔ ɪ cɛla isɔtaa tillaa naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ ɪnɔyɔ wɔla kɔpɔnaa ke naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ, na pá suna lɔ wei ɪ we tam tɔ tɔ ɪ pááná. ⁸ Ḿpɔ́yú lɔ teeli na ɪ toma pɛ nyalɔna lɔ tɔsɛɛle sɔsɔɔle tɔkpɔmm. Nɔɔɔlɔ ta pɔsɪ na í suv lɔ tɔsɛɛle sɔsɔɔle taa, halɔna isɔtaa tillaa yoosi kɔnaasɔnam tɔm naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ ɪni na pɛcɔ.

16

lɔ pááná mɔyɔ tɔm

¹ Ḿpɔ́yú ma nu pɛ yɔɔtɔna isɔtaa tillaa naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ na nɔɔ sɔsɔɔa ke lɔ tɔsɛɛle sɔsɔɔle taa sɪ: í polo na í pɔli lɔ pááná kɔpɔnaa naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ ɪnɔyɔ atɛ.

² Tɔnaya kancaalaya nyɔɲ tɛɛwa na í pɔli ɪ kɔpɔ ke atɛ. ɪlena sɔmola asayɛɛ na kuwɔwuna kpa yɔlaa mpa paa yusa wontuyɔ kuyɔsum ke pa tɔ na pa sɛɛkaya ku lɛsɔyɔ tɔ.

³ Isɔtaa tillu naale nyɔɲ ná pɔla ɪ kɔpɔ ke tɛɲku taa, ɪlena lum pɔsɪ isu yɔlɔ sɔtɔ calɔm, na weesuyɔ nyɔm mpi pu we tɛɲku taa tɔ pɛ sɪ pé tɔna tɔpaiɔ.

⁴ Isotaa tillu tooso nyəŋ ná pəla ɪ kəpɔ ke pusi səsəŋsi na sɛɛlaa təna taa, ɪlena pə lum pəsi caləm. ⁵ Ḿpúyú ma nu isotaa tillu wei ɪ nyənəŋəna lumnaa təɔ tə ɪ təma si: Nyá wei n we tənəŋ tə, nyá wenna, na nyaa wenna. N tənə siŋisuyu ke nyá huule tənə tə taa ké. ⁶ Isu paa lenta ɪsə yəlaa na ɪsə kuyəŋtutu teləsəlaa təŋə n cɛləŋi-wɛŋɛ caləm ke pənenta si pá nyəɔ. Mpi paa lapa tə mpi pə fɛləŋəna-wɛ. ⁷ Ḿpúyú ma nu pə yəŋtə kətəŋa tɛlatɛ si: Ḿpúyú mɛɛ, Taca ɪsə kawuləŋa tu, tampana na siŋisuyu ke n tənəŋi na n huukəna.

⁸ Isotaa tillu liyiti nyəŋ ná pəla ɪ kəpɔ ke ilim təɔ, ɪlena pə kraasi-wəŋi toŋ si pə kəkə í nyəŋa yəlaa. ⁹ Ḿpúyú haŋəŋa paasaa na ká haŋ yəlaa, haləna pá yaa ɪsə wei ɪ təkə kunaasənam pənɛ pə takanaa na ɪ pəsuyu tə ɪ hətɛ na pá tuv-ɪ. Ama pa ta yeɛ pa ɪsəŋatu na pá tu ɪsə ké teeli.

¹⁰ Isotaa tillu kakpasɪ nyəŋ ná pəla ɪ kəpɔ ke wontuyu ŋku ku kawuləŋa kumte təɔ, ɪlena səkɛtuyu nyala ku kawuləŋa taa, na yəlaa paasi na pá svləŋəna wusasi pə tu fɛɪ. ¹¹ Na pá tuv isotaa ɪsə ké pa wahala na pa səmola pə təɔ. Paa na mpv tə, pa ta yeɛ pa lakasi ɪsəŋasi.

¹² Isotaa tillu naatoso nyəŋ ná pəla ɪ kəpɔ ke ɪfəlatɪ pəŋə səsəŋa taa, ɪlena ka lum nyəɔ na pə ha mpaav ke awulaa səsaa mpa pa lukəna tɛv kite təɔ tə. ¹³ Ḿpúyú ma ná aləŋaa tooso na pá nəŋəsəna salɛɛ, na pa luna tum səsə na wontuyu na ɪsə kuyəŋtutu teləsulu pəpətu pa nəɔsi taa. ¹⁴ Aləŋaa mɛŋɛɛ mpa pa laki piti təma tə. Tənəŋa aləŋaa mɛ pa tooso pa kulaa na pá cəŋki tɛtu tənə awulaa səsaa təɔ si pa kotiyi-wɛŋɛ ɪsə kawuləŋa tu kuyaku səsəɔv wule yoonav təɔ.

¹⁵ Nyənɪ, ma kəŋ kəntɛ ké isu ŋmulv. ɪɛ ye wei ɪ təkə ɪ wontu si ye pə talaa í taa tɛɛ tapakɛtɛ, ɪɛ pɔntv nté leɛŋ nulv. Mpi tə, ye pa na-ɪ ḿpúyú tapakɛtɛ fɛɛɛ ká lapɪ-ɪ.

¹⁶ Ḿpúyú aləŋaa mɛ pa kota awulaa mɛŋɛɛ timpɪ pa yaakəna Hɛpəla taa si Haamakətəŋ tə.

¹⁷ Isotaa tillu naatosompəŋəlaŋa nyəŋ ná pəla ɪ kəpɔ ke heelim təɔ, ɪlena pə yəŋtəna ɪsə tɛsɛɛɛ səsəɛɛ taa na kumte kiŋ na nəŋə səsəŋa si: Pə lapəŋalɛ. ¹⁸ Ḿpúyú tɛv nyəŋəsaa, na pə yəŋtɪ, na tɛv holi, na tɛtu seɛ səsəm. Hatuu pə ŋmav yulu tə tɛtu ta selita seluyu pənɛ pə taka. Pənɛ ɪni pə kəla kɛkɛpaa. ¹⁹ Tənəŋa pə fəŋa ɪcətɛ səsəɛɛ ke həŋələŋ tooso na pə yəkɪ. Na acalɛɛ səsəŋa hoti tɛtu tənə taa. ɪsə təɔsa Papiloni səsə təɔ, ɪlena í nyəɔsi-ɪ ɪ kəpɔ taa pááná səsəŋa svlum. ²⁰ Na tɛtvnaa mpa lum ka cəŋnaa tə pá muki yem, pa ta tasa pá keesi pəŋə təɔ. ²¹ Tɛv təmpɪŋ hotəŋana isotaa ké na í nyəkəŋi yəlaa. Təmpəɛ kulvmtəɛ yuŋ ka wɛ isu kiloona nule. Ḿpúyú yəlaa tuv ɪsə ké naasuyv mpi təmpɛɛ anɪ a naasəŋa-wɛ tə pə təɔ. Pə təŋa pulv, naasuyv mpi pəɛ pu kəla kɛkɛpaa ké.

17

Wasəŋkalɪ kɛtikpiti təm

¹ Isotaa tillaa naatosompəŋəlaŋa wei ɪ ka təkə kəpɔnaa naatosompəŋəlaŋa tə pa taa ɛɛlv kəma na í yaa-m si: Kəɔ na má huli-ŋ saləka wei paa tu pusi pəŋalɛ hɛku taa wasəŋkalɪ səsə tə. ² ɪ kiŋ ke atɛ awulaa lakəŋa pa asilima kulapɔtv, na ɪ asilima svlum ke atɛ yəlaa nyəɔwa na pə kuyi-wɛ.

³ Ḿpúyú Feesuyv tɛɛna-m ɪlena isotaa tillu pona-m wuləŋa tɛtu taa. Tənəŋa ma ná alv nəŋəlv na í cəŋa wontuyv kuɛɛmuyv təɔ, na ɪ təɔ waasa həla nna a tuvki ɪsə tə təwisiwisi. Wontuyv ŋku ku nyəŋ ka wɛ naatosompəŋəlaŋa ké, na ku həŋ ke naanwaa. ⁴ Alv ɪni ɪ təŋəla wontu kupampantv nti tə sɛɛwa tə, na wontu nti tə sɛɛwa təkəŋkəŋ tə, na ɪ tu wula na liyiteɛ pɛɛ lutv kupantv, pə tu fɛɪ. Na í təkə ɪ niŋ taa ké wula kəpɔ na í suna acaalətv. Asilima nna ɪ ka lapa tə a ɪsəŋatv nté. ⁵ Pa ŋmaa ɪ tokuyv taa ké hətɛ natəlɪ, ama pə hɔwɛɛ ta tvli teu ké təŋau. Si, Papiloni səsə, antulinya wasəŋkalənaa na acaalətv pə too. ⁶ ɪlena má ná si ɪsə yəlaa caləm na mpa pa lentaa si pepe təɔ ké pa nuna Yesu ké teu tə, pəɛ pa caləm kuyi alv ɪnəŋi svlum nyəm.

Ma na-i, ilena pá paasi na pá la-m ha. ⁷ Ḿpúyú isótaa tillu pòssa-m si: Pepe tóó ké pá laki-ŋ ha? Maa heeli-ŋ mpi alu na wontuyu ŋku ku tóó i caɣaa na ku wena nyóŋ naatosompɔɣolaya na həŋ naanwa tó pa húlúyí mukaya tɛ tó. ⁸ Wontuyu ŋku n na mpv tó, ku wena weesuyu ke hatuu ləŋ ké, ama ku fei ḿpúyú nɔnɔ. Pə wee si kú lu luməŋ puyv səsəv taa ké na kú polo timpi pu te ku təm tənəŋnaŋ tó. Ate yəlaa mpa pa həla pá taa ŋmaa weesuyu takəlaya taa ké hatuu antulinya kancaalaya tó, paa ná wontuyu kvne tó pu la-weye ha. Pə taya pulv, ku wena weesuyu ke hatuu ləŋ ké. Ama ku fei ḿpúyú nɔnɔ, na ku tayanu luw tótó.

⁹ Nyəm na ləmayasɛɛ pá təhulle kiŋ nté cənɛ. Nyóŋ naatosompɔɣolaya unu i húlúyí pulasi naatosompɔɣolaya wei i tóó alu unu i caɣaa tɔɔ. Na i húlúyí tótəɔ awulaa səsaa naatosompɔɣolaya. ¹⁰ Awulaa səsaa mpe pa taa kakpasu tema hotuyu. Kulvm ná wee, na í təŋna kawulaya tɔɔ. Na ləlv ná ta kənta, ilɛ i kəŋ i kəv tó i caɣav kaa tó. ¹¹ Wontuyu ŋku ku wena weesuyu na ku fei ḿpúyú nɔnɔ tó, kulɛyɛle wulav səsə pələfei nyəŋ. Mpeyele mpv na kancaalaya awulaa səsaa naatosompɔɣolaya unu. Ku puki timpi pu te ku təm tənəŋnaŋ tɔɔ.

¹² Həŋ naanwa wei n nawa tó i húlúyí awulaa səsaa naanwa mpa pa ta tɔɔta kawulasi tó. Ama pu ha-weye kawulasi toma, na pa na wontuyu ŋku pá tɔɔ kawulaya ke kaləfu kulvm taa. ¹³ Pa naanwa unu pa tənə paa la ləmayasəle kulvmtəle na pá məŋna pa toma na pa kawulasi na pá cəla wontuyu. ¹⁴ Paa kulv na pá yoonə lwəyaya, ama lwəyaya ká kəli-wɛ. Pə taya pulv tó, ŋkɛyɛle səsaa Səsə na awulaa tənə Wulav. Ka na ka nyəma mpa pa yaawa na pá ləsi na pá ké nuntaa tó paa kəli-wɛ.

¹⁵ Ḿpúyú isótaa tillu tasa-m heeluyu si: Pusi nsi n nawa na wasaŋkali caɣa si hekv tó, yəlaa na samaa na piitimnaa taa yəlaa na nsəma taa yəlaa nté mpv. ¹⁶ Həŋ naanwa wei n nawa tó na wontuyu pa taa ká kpana wasaŋkali unu, na pá lɛkɛ i wontu tənə na pá yele-i kpetɛ. Paa tɔɔ i nantu, na pá wəpɛ-i kəkə. ¹⁷ Pə taya pulv, isə tva pa lotunaa taa ké hwee si pá krenti nɔɔ kulvmaya na pá laki na pá məŋna pa kawulasi toŋ na pá cəla wontuyu, na pá yoosi nti nti tə ləmayasɛɛ i ka tva tó, haləna isə ka yəɔta nti tó tó la.

¹⁸ Na alv wei n nawa mpv tó, icatɛ səsəle nte tə ŋmakələyi ate awulaa səsaa tɔɔle.

18

Papiloni hotuyu təm

¹ Pələ pá waali ké ma ná isótaa tillu ləlv na í luna isótaa na í tiiki. I wena pəsuyv ke səsəm ké, na i teu nawa isu kəkə na pá cəv tetv tənə. ² Ḿpúyú i yəɔtəna nɔɔ səsaya si: I tu hotaa, Papiloni səsə tu hotaa. Pənente i pəsə aləyaa təcaɣale, na aləyaa nɔɔ na pa suka, na tetv sumasi nsi paa caa tó si nɔɔ na si suka təcaɣale nté tənə. ³ Pə taya pulv, unu i nyəsəna piitimnaa tənə yəlaa ke i sulvm, i asilima səsəna anu a sulvm. Na i kiŋ ke ate awulaa səsaa lakaya pa asilima kulaputu. Na ate paɣatəlaa pilina i wontu kupantu nti tə fei nyəəsuyv tó.

⁴ Ḿpúyú ma nu pá yəɔtəna isótaa, ilɛ pá taya isótaa tillu unu i nɔɔ. Pə təmayə si: Ma yəlaa, í se i kiŋ, na pá taa kəv na i isayatu taana-mɛ, na pá kəv na pá naasəyi na pá kpeŋna-mɛ. ⁵ Pə taya pulv tó, i isayatu kaawaya na pá kaləsəna isətənyv, isə tóssa i lakasi isayasi tó. ⁶ Í lɛtɛ-i mpi i ka lapa-mɛ tó. Í felɛ-i isəna mpi i ka lapa tɔɔ təm naale. Í suuli i kəpv ke sulvm mpi pá kəla mpi i puukaya-mɛ tɔɔ toŋ ke təm naale. ⁷ Í tv-i wahala na kunyəŋ na pá tala isu i ka tvyv i təyi teeli na í kaa wontu kupantu ke isəna mpi tó. I yəɔta i taa si: Ma caɣaa təka ké isu wulav, ma ta nyi leelutu, ma kaa nyi mpi pa yaa si kunyəŋ tó. ⁸ Pə tóó ké kvaasəm mpi pá suwa si pu naasəna tó, kuyaku kulvmuyv ke pu tii pá tənaya i tó təkpi. Mpeyale kutəməŋ na səm na nyəɔsi. Kəkə ká nyaya i tənə təluka. Pə taya pulv, Taca isə wei i lakəna-i təm tó i wɛ toma ké.

⁹ I kiŋ ke ate awulaa səsaa lakaya pa asilima kulaputu na pá nukɛ i leleŋ. Paa te na pá ná kəkə nyaki-i na nyəsə nsi si kuləyi tó, ilɛ paa tulv nəsə ke i tó, na paa kpa pa laŋa

na pá wii səsəm. ¹⁰ Paa hatələna-ı sı pə taa kəə na pá ná ı wahala. Na paa tə sı: Waiyo, waiyo. Pwə, Papiloni ıcate səsəəle na toŋ nyənte tənə, kaləfu kulum taa kele pə təma-ŋ nyá saləka tɔy na?

¹¹ Ate taatəlaa ná tula nəsı ke tə tə tətə na pá kpa pa laŋa na pá wii səsəm. Mpi tə, nəğəlv u tasəŋi pa taatəle ke yaɾv. ¹² Paa wulanaa, paa nyəğəlvɔv kuhulumvɔv, paa liyitee pɛɛ. Paa lutv, paa kɾoŋkɾontu toŋ nyəntv pəəŋ kupaŋ, paa təə wontu kupaŋpantv kuɛɛmtv, paa nti tə sɛɛ teu təkəŋkəŋ tə, paa silikinaa, paa taası nsi sı fei yem yem tə, paa tuu kela na taası kate nyənı, na nyəğəlvɔv kuɛɛmvɔv na nyəğəlvɔv maɣamaɣa na pələ nte pa yaa sı maapəli tə. ¹³ Paa afevnaa, paa kəkvsəm, paa tulaalv miili, paa tulaalv kufəğətv, paa sulum, paa nim, paa mulum, paa təğənaɣa pɛɛ, paa naaŋ, paa heeŋ, paa kpaɣanəŋ na kəkənaa, paa yomaa na yəlaa weesiŋ maɣamaɣa. ¹⁴ Taatəlaa mpe pa təma ıcate səsəəle nítə sı: Mpi pə təna n nyulaya tə pə saala yem. Nyá toŋ na nyá leleŋ təna tv-ŋ lum, n kaa tasa-wəŋi keesuyv. ¹⁵ Taatəlaa mpa pa taata ıcate səsəəle taa na pá pili tə, paa te na pá hatələna-te sı pə taa kəə na pá ná tə wahala. Paa tuli nəsı na paa kpa pa laŋa na pá wii səsəm. ¹⁶ Paa tə sı: Waiyo, ıcate səsəəle tənə tə təm we waiyo. Nítə tə suukayana kɾoŋkɾontu toŋ nyəntv pəəŋ kupaŋ na wontu kupaŋntv nti tə sɛɛwa tə, na wontu nti tə sɛɛwa təkəŋkəŋ tə. Na nítə tə təkayana wula na liyitee pɛɛ na lutv pə tu fei. ¹⁷ Na kaləfu kulum taa kele tə apititu təma-tɛɣe lum tɔy.

Kpələŋ taa səsaa səsaa na ı svulaa na ı saalaa, na pa təna mpa pa təkəna teŋku tə, pa səŋa pooluŋ taa, ¹⁸ na pá ná tə kəkə nyəsı. Ulena pá makı kapusi na pá tə sı: Pa ta nata ıcate na tə tala ıcate səsəəle tənə. ¹⁹ Mpyúyú pa cosa tetv na pá pəli pa nyəəŋ taa, na pá tuli nəsı na pá kpa pa laŋa na pá wii səsəm. Na pá makı kapusi sı: Waiyo, ıcate səsəəle tənə tə təm we waiyo. Pa təna mpa pa wena kpələŋ ke teŋku taa tə tə toŋ ke pa kulənaa. Kaləfu kulum taa kele pə təna pə təma-tɛɣe lum tɔy.

²⁰ Təv, ısətənvɔv nyá, pə wakəla-te tə, paana-te ıle. ısə yəlaa mɛ, na tillaa na ısə kuyəğətv tə tələsəlaa, ı paana-te. Pə taya pulv, ısayatv nti tu lapa-mɛ təğə ısə huuna-te.

²¹ Mpyúyú ısətəa tillu toŋ tv nəğəlv kpaɣa pələ səsəəle, tə təəv we ısu namle, na ı pɛti teŋku taa. Ulena ı təŋ sı: ısəntəğə paa pɛti Papiloni ıcate səsəəle ke tuu pə tɛɛ na pááná səsəəna, na pa kaa tasa-tɛɣe keesuyv. ²² Na pa kaa tasa nuw ke Papiloni nyá nyá taa ké saŋkuna na cəməŋ na həsı na akantɛɛ pə taŋ. Pa kaa tasa nav ke təmle latv nəğəlvɔv təmle natəli tə taa. Na pa kaa tasa nuw ke namle kpálóyú. ²³ Fətəla kaa tasa mvɔv ke nyá taa, pécó pa kaa tasa akpaɣale ayəəla taŋ nuw ke nyá taa. Nyá taa taatəlaa həte ka yaana antulinya taa ké ləŋ, na nyá puɣusa yəlaa təna na nyá toɾotoɾo təma pɛkuvɔv.

²⁴ Pa nawa ısə kuyəğətv tə tələsəlaa na ısə yəlaa pa caləm, na pa təna mpa pa kv tetv təə tə pa caləm ke Papiloni taa təğə pa tv-tɛɣe saləka.

19

¹ Pələ pə waalı ké ma nu pə yəğətəna nəsı səsəənsı na ısətəa, na pé we ısu samaa tuutuuma yəğətvɔv tə sı: ı sa ısə. Ta ısə yakəna, na ınəğəle teeli na toma pə tv.

² Tampana na sıyısuyv ke ı təŋəŋi na ı huukəna. Pə taya pulv, wasaŋkali səsə wei ı wakəlaya tetv na ı asilima tə, ı kv ı təm. Na ısəna mpi ını ı ka kv ısə yəlaa tə, ısə ná tv-ı pə saləka. ³ Na pa tasa yəğətvɔv tətə sı: ı sa ısə. ıcate səsəəle nítə tə kəkə nyəsı təŋna kulvɔv ke tam ké. ⁴ Mpyúyú səsaa hiu na liyiti ını na weesiŋ nyəma liyiti ını pa luŋa akula na pá sɛɛ ısə wei ı caya kumte təə tə, ılena pá tə sı: Ami. ı sa ısə.

lwəyaya akpaɣale kv təğəv

⁵ Mpyúyú pə yəğəta kumte kiŋ sı: Səsaa na piya mpa mɛ ı ké ısə pəyalaa na ı see-ı tə, ı sa ta ısə. ⁶ Ma nu pə tasa yəğətvɔv na pé nəğəsəna ısu samaa tuutuuma yəğətvɔv tə, na pé we yuŋ ısu lum kpeŋuyv na pé faləŋi cooo tə, ısu tev holuyuu səsəm tə taka. Ma nu pə yəğətaa ké sı: ı sa ısə, pə taya pulv Taca ısə kawulaya tv ını ı təkəna kawulaya. ⁷ lwəyaya pɛlə kpav talaa, na ka pɛlə maɣamaɣa ná tu tayana ı ti. Pə təə ıle tə paa na tá laŋa hulvmı, na tə tv-ı teeli. ⁸ Pə ha ı pɛlə ke mpaa sı ı suu kɾoŋkɾontu toŋ nyəntv

puuyu kupan̄ku ŋku ku muɣi kəkə ke nyənənyəni na ku fei asilima tə. Puuyu ŋku ku wee ké isu ləɔ yəlaa təma kupana.

⁹ M̄p̄r̄ȳḡȳ isət̄aa tillu təma-m si: Nmaa takəlaya taa si lwəyaya kra ka p̄eelo na p̄a yaa mpaɣa təɣəɔ təɣəle leleɣ nulaa. Na i tasaa si: Təm tən̄e tə ké ləɔ kuyɔɣət̄utu tampana nyəntu ké.

¹⁰ Tənaya ma hənta i t̄ee si ma s̄e-e-i. Ama i təma-m si: Taa la mpu, ta tənaya t̄əmle nyəma ké. Taɣale mpu na nyá taapalaa mpa Yesu kula tampana təɔ na p̄a nyi-ye tə. Ye s̄eetu ile, ləɔ ké n ká s̄e-e.

Yesu kula tampana nna a təɔ tə, an̄i a tuna ləɔ kuyɔɣət̄utu teləsəlaa ke yəɣət̄uȳu.

Kpaɣanuhulumaɣa caɣalu

¹¹ M̄p̄r̄ȳḡȳ ma ná isət̄ənȳu tulaa, l̄ena kpaɣanuhulumaɣa lu. Pa yaa ka təɔ caɣalu si kupan̄ na Tampana tu. Siɣisuȳu ke i t̄əɣəɣi na í huukəna i təm na í yookina i yooou tət̄ə.

¹² I ise we ké isu kəkə mukuȳu tə, na i nyuȳu taa ka we teeli nten̄iɣ paɣale. Pa ŋmaa hət̄e natələyi i təɔ, na nəɣəlu ta nyi-te ye p̄a taɣa i tike. ¹³ I capa wei i suuwa tə i t̄əna na caləm ké. I hət̄e nt̄e si: ləɔ Təm. ¹⁴ M̄p̄r̄ȳḡȳ isət̄ənȳu taa yoolaa hu i waali na pa kpaɣanuhulumaɣa, na p̄a suu kpon̄kpon̄tu t̄əɣ nyəntu puuȳu kupan̄ku ŋku ku huluma tələlai na ku fei asilima tə. ¹⁵ Layate kus̄eɣt̄əle nte i ka k̄una kateɣasi təɔ yəlaa tə i nəɣə taa ké tə lukayana. Na nyəɣəluɣu k̄p̄at̄ȳḡȳ ke i ká tiikiɣina-we. Na i ká yəti les̄eɣ ke t̄ənyaasəle nte tə ké ləɔ kawulaya tu p̄ááná s̄əs̄əna sulum t̄ənyaasəle tə tə taa. ¹⁶ Pa ŋmaawa i nəɣe na i capa p̄a təɔ ké si: Awulaa Wulav, s̄əsaa S̄əs̄ə.

¹⁷ M̄p̄r̄ȳḡȳ ma ná isət̄aa tillu nəɣəlu ílé na í s̄əɣa ilim təɔ. Na í má kapusi na í heeli sumasi nsi si kuləyi isə tə si t̄əna si: Í timsi na í kəɔ ləɔ acima s̄əs̄əna taa. ¹⁸ Í kəɔ na í təɣə awulaa na yoolaa na pa s̄əsaa pa nantu, na kpaɣan̄əɣ na i təɔ caɣalaa pa nantu, na í təɣə yəlaa t̄əna, yomaa na kasayampiya na s̄əsaa na piya, pa nantu.

¹⁹ M̄p̄r̄ȳḡȳ ma ná wontuȳu ŋku na ate awulaa na pa yoolaa pa kotaa si pa yookina kpaɣan̄ təɔ caɣalu in̄i na ílé i nyəma. ²⁰ Tənaya pa kra wontuȳu ŋku na ləɔ kuyɔɣət̄utu teləsulu p̄əp̄ətu wei i ka lapa piti təma ke ku isentaa tə na p̄a t̄əki. Piti təma nna i lakaya mpu təɣə i puɣusayana mpa pa yusəna wontuȳu kuyusum p̄əyele pa s̄eekaya ku l̄eesuȳu tə. M̄p̄r̄ȳḡȳ pa kpaɣa wontuȳu ŋku na ləɔ kuyɔɣət̄utu teləsulu p̄əp̄ətu in̄i na p̄a peti-weɣe kəkə t̄əɣku wei i t̄əɣna muɣu tə i taa na pa ise. ²¹ Pə kaasa mpa tə, pa ku p̄ele na layate nte tə lukəna wei i caɣa kpaɣan̄ təɔ tə i nəɣə taa tə. l̄ena sumasi təɣə pa nantu na p̄a tala-si.

20

Pusi iyaya (1000) təm

¹ M̄p̄r̄ȳḡȳ ma ná isət̄aa tillu nəɣəlu na í luna isət̄aa na í tiiki, na í t̄əka i niɣ taa ké luman̄ p̄r̄ȳḡȳ s̄əs̄əɔ saafu na alukpaluɣ t̄əɣkuɣ nulu. ² Tənaya i siisaa na í kra tum s̄əs̄ə kup̄əɣ in̄i na í tu-i alukpala si í caɣa m̄p̄r̄ȳḡȳ pusi iyaya (1000). l̄əɣəɔ ke pa yaa mpu si: Tum s̄əs̄ə kup̄əɣ, na kulum un̄əɣəle Satani. ³ M̄p̄r̄ȳḡȳ isət̄aa tillu kpaɣa-i na í peti luman̄ p̄r̄ȳḡȳ s̄əs̄əɔ taa na í t̄əki, na í kaləsi na í tu p̄a təɔ ké kuyusum si tum s̄əs̄ə í taa tasa mpa hikuȳu na í tolisi kateɣasi təɔ yəlaa, haləna pusi iyaya (1000) ŋke ká te na p̄éc̄. Pə waali ile paa t̄uli-i wee naale.

⁴ M̄p̄r̄ȳḡȳ ma ná kumlee na p̄a hawa a təɔ caɣalaa ke p̄əsuȳu si p̄a huuki təm. Na má ná tətəɣə mpa pa heelaya tampana nna a təɔ Yesu kulaa tə na ləɔ Təm na p̄a lenti-weɣe p̄a təɔ tə pa l̄əsasi. P̄ele pa taa s̄e-e wontuȳu ŋku na ku l̄eesuȳu. P̄əyele pa ta tu wontuȳu ŋku ku kuyusum ke pa tokuɣ yaa pa niɣ taa. M̄p̄r̄ȳḡȳ pa fema na p̄a ná Kilisiti p̄a təɣə kawulaya ke pusi iyaya (1000). ⁵ Ama pusi iyaya (1000) ŋke kaa t̄ema na p̄éc̄ s̄ət̄aa l̄elaa fe. S̄ət̄aa taa fem kancaalaya nyəm nt̄e. ⁶ Mpa paa fe fem kancaalaya nyəm p̄əne p̄a taa tə m̄p̄eɣele leleɣ nulaa, na m̄p̄eɣele p̄a paasaa na p̄a kooli koolee kupana. Səm kul̄eləm u tasəɣi-weɣe p̄əsuȳu. Ama paa la ləɔ na Kilisiti pa k̄ət̄əlaa, na p̄a na-i paa təɣə kawulaya ke pusi iyaya (1000) taa.

Satanı kpisuyu

⁷ Pusi iyaya (1000) ηke ka kəŋ na ká yoosi ulena pá tılı Satanı ke ı saləka taa. ⁸ Na ı ká cəə antulinya piitimnaa təna təə təpai na í puɣusi yəlaa. Mpeɣele Kəki na Makəki. ı ká koti-we si pá yoo, na paa wee paɣale isu teŋku nəɣə kanyəŋa pee. ⁹ Pa luna nté na tetu təna təə ké paa le, na pá tá kotaya ke ıso yəlaa təsikile na ıso luɣu tee ıcate. Ama kəkə luna ıso taa na ká kv pa təna tənəŋna. ¹⁰ Ḿpúyú pa pəta lləɣəu wei ı puɣusaya-we təɣə kəkə na asimti pə teŋku wei ı taa paa təma wontuyu na ıso kuyəɣətutu teləsulo pəpətu ke pətuyu tə ı taa. Ilim na ahoo ke pu naasəyi-weɣe tam təə ké mpv.

Kantəkaya hvule

¹¹ Ḿpúyú ma ná kumte səsəəle kuhulumle na tə təə caɣalv. Tənaya tetu na ıso tənuyv mva yem ké ı ısentaa təkpaata. ¹² Pə waalı ké ma ná sətəa səsaa na səkpema na pá səŋa kumte ısentaa. Ḿpúyú pa heta takəlası. ulena pá heta takəlaya leŋka tətə, keleyele weesuyu nyəŋka. ulena pá svv sətəa ke təm nti nti paa lapa na pá ηmaa-təyi takəlası nsı si taa təɣə hvvnav. ¹³ Ḿpúyú teŋku ləsa sətəa mpa ı ka lipa tə. Na səm na sətəa təcəyale náá ləsi tətəɣə yəlaa mpa paa we pə taa tə. ulena pá pəəsi paa wei ké nti ı ka lapa tə. ¹⁴ Pə yela səm na sətəa təcəyale, ulena pá pəti pələɣe kəkə teŋku taa. Kəkə teŋku inəyale səm kulələm. ¹⁵ Ye wei ı hətə í fei weesuyu takəlaya taa, kəkə teŋku taa ké pa pətəyi-ı.

21

Isə tənuyv kufalv na tetu kufatu

¹ Ḿpúyú ma ná ıso tənuyv kufalv na tetu kufatu. Isə tənuyv kupənvv na tetu kupəntu ka mva yem ké, na teŋku ná fei tətə. ² Na má ná ıcate nəŋŋ nyəntə. Yosalem kufalv, na tə luna ıso taa ké ıso kiŋ na t́ tiiki. Tə tayana tə təyi teu ké isu pələ tayənvv ı ti na í puki ı paalv kiŋ tə. ³ Tənaya ma nu pə yəɣətəna kumte kiŋ na nəɣə səsəya si: Pənente ıso təcəyale we yəlaa hekv. ı na-we paa caɣana, na paa la ı yəlaa. Pá na ıso maɣamaya paa caɣana na pá nyənəyi-ı pa ıso. ⁴ ı ká husı pa ıselum təna təpai. Səm kaa tasa weev. Kupəm mpi pə təna pu mvki yem.

⁵ Ḿpúyú wei ı caɣa kumte təə tə ı təma si: Pənenta ma pəsəyi pə tənaya kvfam. Na ı heela-m si: Nmaa-ti. Mpi tə ma kuyəɣətutu ke tampana ké, na tə mvna pá te-ti na taa.

⁶ Na í tasa si: Pə lapayale. Maɣale Aləfa na Oməka, kancaalaya tv na kantəkaya tv. Lukətu í wena wei, maa ha-ı weesuyu lum seelv ke faalaa na í nyəə. ⁷ Ye wei í lapa kəllu maa lapı-ı kuvəəv kve, na ı ká yaa-m ı ıso, na maa yaa-ı ma pəyalv. ⁸ Ama pə yela səɣəntvnaa na ma ta nyı ıso naa na acaalətu nyəma na yulukulaa na asilima lataa na mpa pa lakı topotopo təma tə na tuŋ laalaa na pəpətvnaa təna pa təcəyale nté kəkə na asimti pə teŋku wei ı mvɣi kəkə tə ı taa. Səm kulələm nté.

Yosalem kufalv

⁹ ıso taa tillaa naatosompəɣəlaya wei ı ka təkə kəpvnaa na pá suna kvnaasənam kantəkaya nyəm ke təm naatosompəɣəlaya tə pa taa lelv kəma na í tə-m si: Kəə na má hvli-ŋ pələ wei paa kpa tə, ıwəyaya alv nté. ¹⁰ Ḿpúyú Feesuyu tənə-m na ıso taa tillu kpaɣa-m na í kpaası puɣv səsəəv nakvli kv comcom nəɣə taa. Tənaya ı hvla-m Yosalem, ıcate nəŋŋ nyəntə nte tə luna ıso kiŋ ke ıso taa na t́ tiiki tə. ¹¹ Na t́ na ıso teeli tənəyənəyənı. Tə teekaya kəkə ké na pə nəɣəsəna liyitee pələ kuvələcəlle nte tə naa isu tiŋ tə. ¹² Koluŋa səsəəŋka kukulaya cəəna-te, na tə wena nənvəəsi naanvva na naale, na ıso taa tillaa naanvva na naale təŋa tə nənvəəsi. Na pá ηmaa nənvəəsi nsı si təə ké ıseɣeli nyəma kpeka naanvva na naale həla. ¹³ Nənvəəsi tooso ka wenna paa həɣəlvv ŋku kv təə, ilim təlvle təə ké nənvəəsi tooso, na ilim ntəɣəŋ təə ké tooso, pə mpətəŋ təə ké tooso, na ilim tətvle təə ké tooso. ¹⁴ Puŋ naanvva na naale təə ké koluŋa na ıcate pə səŋaa. Na pə ηmaawa puŋ ıni ı təə ké ıwəyaya tillaa naanvva na naale həla.

¹⁵ ıso taa tillu wei ı yəɣətayana-m tə ı təkə camlvv kumayəsuyv ke ı niŋ taa. Camlvv ŋku kv ké wla ké, si ı maɣasəyəna ıcate na tə nənvəəsi na tə koluŋa. ¹⁶ Kəŋkəməŋ liyiti

ké icate wena, na tə wəŋ təə na tə taɣaləŋ təə wə teitei. M̄p̄ȳú isətaa tillu mayasa icate na ɪ camluyɔ ŋkɪ, na icate kəŋkəŋ taɣaləŋ wə kilomɛɛtələnaa iyisi naale na ŋmɔnuyɔ (2200), na tə wəŋ təə na tə kɪŋkɪlɔməŋ təə tətəɣə mpv. ¹⁷ Na isətaa tillu mayasi kolɔŋa tətə, na kele ka kɪŋkɪlɔməŋ mayana mɛɛtələnaa nutoso na kakpasɪ. Isəna pa mayasəɣɪ təɣə ɪ mayasaa. ¹⁸ Liyitee pɛɛ kɪcəlɔcələɛ ke pa ŋmana kolɔŋa. Pə yela icate tə, wula mayamaya ke pa ŋmana təle, na wula unɪ ɪ wɛ təcəiceɪ ké isu tiŋ.

¹⁹ Liyitee pɛɛ ke pa lapəna kacəka ke icate kolɔŋa kite tɛɛ pɛɛ təə. Kancalaya nyənte nté liyitee pələ nte tə sita cuntv na pooku tə. Naale nyənte nté liyitee pələ nte tə wə pooku təle tə. Tooso nyənte nté liyitee pələ pooku na atəntəɔtɛ. Liyiti nyənte nté liyitee pələ tiŋ atəntəɔtɛ. ²⁰ Kakpasɪ nyənte nté liyitee pələ kɪkɛɛtələ. Naatoso nyənte nté liyitee pələ kɪsɛɛmlɛ cuntv taka. Naatosompɔɣələya nyənte nte liyitee pələ atəntəɔtɛ na pooku. Pələfɛɪ nyənte nté liyitee pələ atəntəɔtɛ na pooku nyənte. Pəɣələɣafɛɪ naanɔwa nyənte nté liyitee pələ tiŋ kasasaŋa nyənte. Naanɔwa nyənte nté liyitee pələ atəntəɔtɛ kasasaŋa nyənte. Naanɔwa na kulɔm nyənte nté liyitee pələ pooku atəntəɔtɛ nyənte. Naanɔwa na naale nyənte nté atəntəɔtɛ akpaayala. ²¹ Nənəɔsɪ nsɪ sɪ naanɔwa na naale su ké kacəka wontu naanɔwa na naaleɣɛ, paa nənəɣə ŋka na ka kacəka wontuyɔ. Wula mayamaya pəna icate nté tə hapələ təna, na wula unɪ ɪ wɛɛ ké isu tiŋ wɛv tə.

²² Ma ta na ləɔ təsɛɛle səsəɔle ke icate nté tə taa. Mpi tə, Taca ləɔ kawulaya tv na lwəyaya paa kɛna icate nté tə ləɔ təsɛɛle səsəɔle. ²³ Icate nté tə ta tasa ilim yaa isətv pə təm ke lapv sɪ pə naaki tə taa. Mpi tə, ləɔ teeli ká naana tə taa isɪ kəkə, na lwəyaya kɛna tə kəkə. ²⁴ Antulinya taa yələa ká təŋna tə kəkəsɪ, na atɛ awulaa səsaa ká pona tə taa ké pa apititu. ²⁵ Tə nənəɔsɪ ká túlí m̄p̄ȳú ilim taa ké, sɪ kaa təkɪ. Pə taya pulv, ahoo fɛɪ tətə sɪ a tasəɣɪ yuyɔ. ²⁶ Paa pona tə taa ké piitim təna yələa apititu na pa səsəɔntv. ²⁷ Na asilima nyəm napəlɪ yaa yələa mpa pa lakɪ acaalətv na pəpətv tə pa kaa svv tə taa. Ama mpa pa həla wɛ weesuyɔ takələya ŋka ka ké lwəyaya nyəŋka tə ka taa tə, mpe paa svvna icate nté tə taa.

22

¹ Isətaa tillu hula-m tətəɣə weesuyɔ lvm pəɣə səsəɣa, na ka lvm wɛ təkakɪ isɪ tiŋ, na ká luna ləɔ na lwəyaya pa kumte tɛɛ. ² Na ká kpeŋ icate səsəɔle nté tə hapələ həkv taa. Na weesuyɔ tɔɣv səŋa pəɣə səsəɣa ŋke ka kutentemɪŋ naale təə, kɔnɛ na cənɛ na kɔnɛ na cənɛ, na kv lɔləɣɪ təm naanɔwa na naaleɣɛ pənaya taa. Paa isətv wei ké kv lɔləɣɪ. Kv hatv haaki piitim yələa ke alaafəya. ³ Mpi ləɔ təŋsa mpusi tə pə taa pulv kaa wɛɛ icate nté tə taa.

ləɔ na lwəyaya pa kumte ká wɛɛ tə taa, na ləɔ pəyalaa ká sɛɛkɪ-ɪ. ⁴ Paa ná ɪ isəntaa, na paa ŋmaa ɪ hətɛ ke pa tokuŋ taa. ⁵ Ahoo fɛɪ sɪ a tasəɣɪ yuyɔ tətə. Pa kaa nyulɪ sɪ fətəla yaa ilim í naa-wɛ. Pə taya pulv, Taca ləɔ ká tv-wɛɣɛ kəkəsɪ. Na paa təɣə kawulasɪ ke tam təə.

Yesu kənte

⁶ M̄p̄ȳú isətaa tillu heela-m sɪ: Təmnaa panɛ pa ké tampana ké, na pa nəɣəsəna pá tɛ-wɛ na taa. Na Taca ləɔ wei ɪ haa ləɔ kuyəɣətv teləsəlaa ke ɪ Feesuyɔ tə, unɪ ɪ ka tilina ɪ isətaa tillu sɪ í húlí ɪ pəyalaa ke mpi pə wɛɛ pə kəŋ nənəɔ tə.

⁷ M̄p̄ȳú Yesu yəɣətəa sɪ: N nuwaa, maa kəə nənəɔ. Lelɛŋ nulv nté wei ɪ təŋəɣɪ cele təmnaa mpa pa ŋmaa takələya kanɛ ka taa tə.

⁸ Yohaani má, ma nuna na má nana ma isələ ke pənɛ unɪ pə təna. Ma kəma na má tɛ pə tənaya m̄p̄ȳú nuw na nav, ulɛna má həntɪ isətaa tillu wei ɪ hula-m-wɪ tə ɪ nəɔhɛ tɛ sɪ ma sɛɛkɪ-ɪ. ⁹ Tənaya ɪ təma-m sɪ: Taa la mpv, ta tənaya təmlɛ nyəma ké. Taɣalɛ mpv na nyá taapalaa ləɔ kuyəɣətv teləsəlaa na mpa pa təŋəɣɪ takələya kanɛ ka taa təmnaa tə. Ye sɛɛtv ulɛ, ləɔ ké n ká sɛɛ.

¹⁰ M̄p̄ȳú ɪ təma-m sɪ: Taa ŋmɛsɪ takələya kanɛ ka cele təmnaa panɛ yoo. Pə taya pulv, paa suwa waatv wei sɪ kəkələnaa panɛ paa la tə waatv unɪ ɪ wɔsaa. ¹¹ Wei ɪ lakɪ isayətv tə pəntv í wɛɛ ɪ isayətv taa na í təŋna lapv. Na wei ílé ɪ ké asilima tv tə pəntv í wɛɛ ɪ

asilima taa na í tǽhna ı tǽgi pilisuyu. Na wei ílé ı kǽ kupaŋ tǽ puntu í wee ı kupaŋtu taa na í tǽhna tǽ lapu. Na wei ílé ı we tǽnaŋh tǽ puntu í wee ı tǽnaŋh taa kǽ mpv.

¹² Mǽpǽyú Yesu yǽgǽtaa sı: N nuwaa, maa kǽw nǽnǽw. Maa kǽpenna ma kufelǽh na má kǽw na má felı paa wei kǽ mpi ı lapa tǽ. ¹³ Maya Alǽfa na Omeka, maya kancaalaya tu na kantǽkaya tu. Mayale caallu na tǽesǽlu.

¹⁴ Lelǽh nulaa nté mpa pa cǽtǽgi pa capanaa na pǽ ha-weye mpaav sı pá tǽgǽ weesuyu tǽgu pee, na pá tǽhna ıcate nǽnǽsı na pá suv ıcate taa tǽ. ¹⁵ Ama acaalǽtu nyéma na mpa pa lakı topotopo tǽma tǽ na asilima lataa na yulukulaa na tuŋ laalaa na mpa pa kǽ pǽpǽtǽnaa ke pa yǽgǽtaya taa yaa pa kulaputu taa tǽ, ıcate waalı kǽ pu kaa-we.

¹⁶ Yesu má má tilina ma ısǽtaa tillu sı í kpaalı-meye tǽ tǽnaya Yesu seelaa kpeka taa. Tafıiti lǽlǽna na pǽ lǽlı na pǽ lǽlı-m. Mayale tulǽmaluyu.

¹⁷ Feesuyu na asaalu kufalu sı: Kǽw.

Ye wei ı nu mpv puntu í tǽ tǽtǽ sı: Kǽw.

Lukǽtu í kpa wei puntu í kǽw. Ye wei ı caa weesuyu lum, ı ka hiki-wǽgi faalaa.

Nti pa tǽesǽna takǽlaya kanǽ tǽ

¹⁸ Yohaani má ma kpaalǽyǽna na ısǽle kuvseemle ke mpa pa tǽna pa nu cele tǽmnaa mpa pa ŋmaa takǽlaya kanǽ ka taa tǽ sı: Ye pǽ cǽpa wei na í sǽsa puluyu tǽ tǽw, ısǽ kǽ sǽsı kǽnaasǽnam mpi pǽ tǽm pa keesa takǽlaya kanǽ ka taa tǽgǽ puntu salǽka tǽw. ¹⁹ Na ye pǽ cǽpa nǽgǽlu na í pasa cele tǽmnaa mpa pa we takǽlaya kanǽ ka taa tǽ, ısǽ kǽ pe puntu ke ı paa nyǽm ke weesuyu tǽgu pee taa, na ısǽ ıcate naŋh nyǽntǽ nte tǽ tǽm pa keesa takǽlaya kanǽ ka taa tǽ tǽ taa.

²⁰ Wei ı tǽw pǽ tǽna ısǽntǽ pǽ wena tampana tǽ ı tǽma sı: Kupaŋ maa kǽw nǽnǽw. Ee, pǽ la mpv. Taca Yesu, kǽw mpv.

²¹ Taca Yesu í hǽlı mǽ tǽnaya pǽelǽe.

